Serviciul Asistență Juridică și Tehnică Legislativă
Compartimentul Transparență Decizională
Nr. 110220/30.06.2026

Anunț referitor la elaborarea unui proiect de act normativ

Astăzi, 30.06.2026, Primăria Municipiului București, anunță deschiderea procedurii de transparență decizională a procesului de elaborare a proiectului următorului act normativ:

Proiect de hotărâre privind aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030

Paragraf descriptiv:

Prin proiectul de hotărâre se propune aprobarea Stragiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030.

Documentația aferentă proiectului de act normativ include:

- proiectul de hotărâre C.G.M.B – nr. 303/30.06.2026 Cabinet Secretar General;
- intro și cuprins;
- partea introductivă;
- partea A documente strategice;
- partea B contextul urban;
- partea C formularea strategiei integrate de dezvoltare urbană a Municipiului București (SIDU);
- partea D liste și fișe proiecte SIDU;
- partea E considerații de mediu;
- partea F gestionare, monitorizare și evaluare SIDU;
- referat de aprobare - Primar General – nr. 109871/30.06.2026;
- raport de specialitate al Direcției Generale Fonduri Externe Nerambursabile cu nr. 108671/26.06.2026.

Documentația poate fi consultată:

- pe pagina de internet a instituției – www.pmb.ro;
  link: https://www3.pmb.ro/institutii/cgmb/dezb_publica/proiecte;
- pe platforma E-consultare (www.e-consultare.gov.ro); link: https://e-consultare.gov.ro/Consultare-publica
- la sediul Primăriei Municipiului București, B-dul Regina Elisabeta nr. 47, sector 5.

Proiectul de act normativ se poate obține în copie, pe bază de cerere depusă la Registratura P.M.B. (C.I.D.R.C.), la adresa B-dul Regina Elisabeta, nr. 42, sector 5, în zilele de luni, marți, joi, între orele 08.30-16.30, în ziua de miercuri, în intervalul orar 8.30-18.30 și vineri între orele 08.30-14.00.

Propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind proiectul de act normativ supus procedurii de transparență decizională se pot depune până la data de **13.07.2026**

- prin site-ul www.pmb.ro,
link: https://www3.pmb.ro/institutii/cgmb/dezb_publica/proiecte;
- ca mesaj în format electronic pe adresa de e-mail: relatiipublice@pmb.ro/ proiecte.supuse.dezbaterii.publice@pmb.ro;
- prin poştă pe adresa P.M.B. – B-dul Regina Elisabeta nr. 47, sector 5 – Directia Asistență Tehnică şi Juridică;
- pe platforma E-consultare (www.e-consultare.gov.ro); link: https://e-consultare.gov.ro/Consultare-publica
- la Registratura P.M.B. (C.I.D.R.C.), la adresa B-dul Regina Elisabeta, nr. 42, sector 5, în zilele de luni, marţi, joi, între orele 08.30-16.30, în ziua de miercuri, în intervalul orar 8.30-18.30 și vineri între orele 08.30-14.00.

Materialele transmise vor purta mențiunea **"Propuneri pentru Proiectul de hotărâre privind aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021-2030".**

Propunerile, sugestiile, opiniile cu valoare de recomandare vor fi publicate pe pagina de internet a instituției, la secțiunea proiecte supuse dezbaterii publice, link: https://www3.pmb.ro/institutii/cgmb/dezb_publica/proiecte și pe platforma E-consultare (www.e-consultare.gov.ro), link: https://e-consultare.gov.ro/Consultare-publica.

Nepreluarea recomandărilor formulate și înaintate în scris va fi justificată în scris.

Pentru cei interesați există și posibilitatea organizării unei întâlniri în care să se dezbată public proiectul de act normativ, în cazul în care acest lucru este cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate sau instituție publică până la data de **12.08.2026.**

Pentru informații suplimentare, vă stăm la dispoziție la următoarele date de contact:

Telefon: 0213055500 interior 3109.

E-mail: proiecte.supuse.dezbaterii.publice@pmb.ro, persoană de contact: Reza Bîtlan.

DIRECTOR EXECUTIV,
Mariana Brod

Şef Serviciu,
Mircea Plăcintă

Întocmit,
Expert, Reza Bîtlan

MUNICIPIUL BUCUREȘTI
CABINET SECRETAR GENERAL
PROIECT DE HOTĂRÂRE
NR. 303
DATA: 30.06.2026

Consiliul General al Municipiului București

HOTĂRÂRE
privind aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021 – 2030

Având în vedere Referatul de aprobare al Primarului General al Municipiului București nr. 109871/30.06.226 și Raportul de Specialitate al Direcției Generale Fonduri Externe Nerambursabile nr. 108671/26.06.2026;

Văzând avizul Comisiilor de specialitate din cadrul Consiliului General al Municipiului Bucureşti;

În conformitate cu:

- Noile politici europene, naționale și regionale aferente perioadei de programare 2021–2027;
- Art. 7 alin. (1) din HG nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri şi programe, cu modificările ți completările ulterioare;
- Prevederile Legii nr.155 din 30 mai 2023 privind mobilitatea urbană durabilă;
- Avizul de mediu nr. 26/09.09.2023 emis de către Ministerul Mediului, Apelor si Pădurilor și reconfirmat prin adresa nr. DGEICPSC/28461/18.06.2026;
- Prevederile Programului Regional București-Ilfov - Apel dedicat verificării strategiilor integrate de dezvoltare teritorială;
- Avizul Autorității de Management pentru Programul Regional București-Ilfov nr. AM PR BI 4590/13.05.2026;

Cu respectarea prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

În temeiul prevederilor art. 129, alin. (2) lit. b), lit. d), alin. (4) lit. e), alin. (7) lit. k), art. 139 alin. (3) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;

CONSILIUL GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
HOTĂRĂȘTE:

Art. 1 Se aprobă Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021 – 2030, conform anexei , care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2 Direcțiile din cadrul aparatului de specialitate al Primarului General al Municipiului București vor aduce la îndeplinire prevederile prezentei hotărâri.

Această hotărâre a fost adoptată în ședința din data de ..... a Consiliului General al Municipiului București.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ

SECRETAR GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI,
Georgiana Zamfir

Bucureşti, ...
Nr. .....

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Pentru facilitarea unei mai bune înţelegeri a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Bucureşti (S.I.D.U.), acest document explică detalierea etapelor conceptualizării strategiei.

S.I.D.U. este format din şapte părţi şi anume Partea Introductivă, A, B, C, D, E şi F.

Partea introductivă - Aspecte cu privire la revizuirea şi consolidarea S.I.D.U. M.B. de la finalizarea elaborării până la trimiterea spre aprobare

Partea A - Identificarea şi analizarea documentelor strategice şi programatice existente relevante, rezumă documentele strategice formulate anterior pentru o mai bună înţelegere a situaţiei incipiente.

Partea B - Contextul urban şi identificarea problemelor şi nevoilor locale cheie, descrie oraşul din diverse perspective şi acoperă teme precum profilul socio-economic, dezvoltarea economică, mobilitate, mediu, etc.

Partea C - Formularea S.I.D.U., reprezintă o formulare a strategiei, expunând printre altele viziunea de dezvoltare, portofoliul proiectelor şi planul de implementare al strategiei.

Partea D - Listele de proiecte şi fişe de proiecte

Partea E - Consideraţii de mediu

Partea F - Gestionare, monitorizare şi evaluare S.I.D.U.: Structura desemnată cu gestionarea S.I.D.U. şi Comitetul de Monitorizare a Implementării S.I.D.U. îşi vor desfăşura activitatea în conformitate cu „*Metodologia de evaluare si monitorizare"* şi a *„Ghidului pentru* constituirea Comitetului de Monitorizare"*, anexe la prezenta strategie.*

În continuare se regăseşte structura şi cuprinsul fiecărei părţi.

PARTEA INTRODUCTIVĂ - ASPECTE CU PRIVIRE LA REVIZUIREA ŞI CONSOLIDAREA S.I.D.U. M.B. DE LA FINALIZAREA ELABORĂRII PÂNĂ LA TRIMITEREA SPRE APROBARE

Preambul 1

Actualizări ale documentelor strategice şi programatice 1

Contextul strategic global şi european 1

Strategii naţionale, regionale, judeţene şi a alte strategii locale 2

Documente strategice aprobate / actualizate în perioada 2020 - decembrie 2025 4

Zone marginalizate, de regenerare urbană şi aşezări informale 6

Zone marginalizate 6

Zone de regenerare urbană 7

Aşezările informale 14

Sondaje de opinie, consultarea populaţiei cu privire la direcţiile şi proiectele S.I.D.U 15

Modul de lucru al grupului de lucru înfiinţat în cadrul P.M.B 16

Ierarhia proiectelor 16

Bugetul proiectelor 17

Indicatori de realizare imediată (*output)* pentru proiectele din Planul de acţiune 18

Indicatori de realizare imediată *(output)* şi rezultat *(outcome)* ai programelor din S.I.D.U 28

Măsuri şi condiţii preluate din avizul de mediu 39

Instrumente de gestionare, monitorizare şi evaluare 46

Indicatori de monitorizare conform Avizului de mediu 46

Identificarea riscurilor implementării S.I.D.U. şi a măsurilor de eliminare a acestora 48

PARTEA A IDENTIFICAREA ȘI ANALIZAREA DOCUMENTELOR STRATEGICE ȘI PROGRAMATICE EXISTENTE RELEVANTE

Rezumat executiv 10
1. INTRODUCERE 20
1.1. Context 21
1.2. Obiectiv și domeniu de aplicare 24
1.3. Destinatari 26
1.4. Structura și metodologia raportului 27
2. COORDONAREA STRATEGIILOR ȘI INVESTIȚIILOR 28
3. POLITICI ȘI DOCUMENTE STRATEGICE DE NIVEL EUROPEAN 35
3.1. Cadrul general european – documente relevante pentru toate obiectivele 35
3.1.1. Strategia Europa 2020 35
3.1.2. Strategia UE pentru Regiunea Dunării 2014-2020 (SUERD) 39
3.1.3. Programul Transnațional Dunărea 2014-2020 40
3.2. Cadrul strategic european în domeniul dezvoltării teritoriale 41
3.2.1. Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene 41
3.2.2. Agenda teritorială 2020 41
3.3. Cadrul strategic european în domeniul dezvoltării urbane 42
3.3.1. Carta de la Leipzig privind Orașele Europene Durabile (2007) 42
3.3.2. Agenda Urbană pentru UE (2016) 47
3.3.3. Inițiativa Acțiuni urbane inovatoare (UIA) 49
3.3.4. Inițiativa Urbană Europeană (2021-2027) 50
3.3.5. Programul URBACT (2021-2027) 51
3.4. Cadrul strategic european în domeniul transporturilor și comunicațiilor 52
3.4.1. Inițiativa Conectarea Europei (2014-2020) 52
3.4.2. Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027) 52
3.4.3. CARTA ALBĂ Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor (2011) 53
3.4.4. EUROPA ÎN MIȘCARE. Mobilitate durabilă pentru Europa: sigură, conectată și curată 53
3.4.5. Document de lucru: Cadrul UE pentru 2021-2030 privind politica de siguranță rutieră – Următorii pași spre ”Viziune Zero” 55
3.5. Cadrul strategic european în domeniul energiei, mediului și schimbărilor climatice 58
3.5.1. Politica UE în domeniul energiei până în 2020 58
3.5.2. Politica UE în domeniul energiei până în 2030 59
3.5.3. Politica UE în domeniul energiei până în 2050 59
3.5.4. Foaie de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere energetic COM(2011) 571 final din 20.9.2011 59
3.5.5. Energie 2020: O strategie pentru energie competitivă, sustenabilă și sigură COM(2011) 21 din 26.1.2011 60
3.5.6 Politica UE în domeniul schimbărilor climatice 60
3.5.7. O strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice (2013) 60
3.5.8. Programul LIFE (2014-2020) 62
3.5.9. Programul pentru mediu și politici climatice LIFE (2021-2027) 62
3.5.10. Consolidarea capacităților de protecție civilă ale UE de a preveni, a se pregăti și de a răspunde la dezastre (Decizia UE 2019/420). Mecanismul de protecție civilă al Uniunii (Decizia 1313/2013/UE) 63

3.5.11. Planul de acțiune privind cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030. O abordare bazată pe cunoașterea riscurilor de dezastre în toate politicile UE (Document de lucru al Comisiei SWD (2016) 205) ... 64
3.6. Cadrul strategic european în domeniul economiei și antreprenoriatului ... 67
3.6.1. Programul InvestEU (2021-2027) ... 67
3.6.2. Politica UE în domeniul IMM-urilor ... 67
3.6.3. Inițiativa Small Business Act ... 68
3.6.4. COSME (2014-2020) ... 69
3.6.5. Planul de acțiune Antreprenoriat 2020. Relansarea spiritului antreprenorial în Europa ... 70
3.6.6. Programul privind piața unică ... 71
3.6.7. Investițiile într-o industrie inteligentă, inovatoare și durabilă. O strategie reînnoită privind politica industrială a UE ... 72
3.6.8. Programul Europa Creativă pentru a sprijini sectoarele culturale și creative (2014-2020) 73
3.6.9. O nouă agendă europeană pentru cultură (2018) ... 76
3.6.10. Programul Europa Creativă (2021-2027) ... 79
3.6.11. Politica UE în domeniul turismului ... 80
3.7. Cadrul strategic european în domeniul cercetării-inovării ... 80
3.7.1. Programul-cadru pentru cercetare și inovare al UE - Orizont 2020 (2018-2020) ... 80
3.7.2. Regiunile cunoașterii ... 82
3.7.3. "Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al inovării: o abordare strategică" - COM(2012) 497 Final din 14.09.2012 ... 83
3.7.4. O agendă europeană reînnoită pentru cercetare și inovare – șansa Europei de a-și modela viitorul – COM (2018) 306 final din 15.05.2018 ... 83
3.7.5. Program-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027) ... 84
3.7.6. Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice Euratom (2021-2025) ... 85
3.8. Cadrul strategic european în domeniul social ... 86
3.8.1. Al treilea program de acțiune a Uniunii în domeniul sănătății (2014-2020) ... 86
3.8.2. Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială – EaSI (2014-2020) ... 87
3.9. Cadrul strategic european în domeniul educației, formării, tineretului și sportului ... 88
3.9.1. Erasmus+ (2014-2020) ... 88
3.9.2. Erasmus, programul de acțiune al Uniunii în domeniul educației, formării, tineretului și sportului (2021-2027) ... 90
3.10. Cadrul strategic european în domeniul bunei guvernanțe ... 93
3.10.1. Carta Albă privind guvernanța pe mai multe niveluri (2009) ... 93
3.10.2. Carta privind guvernanța pe mai multe niveluri în Europa (2014) ... 93
3.10.3. Bună guvernanță pentru politica de coeziune. Consolidarea capacității administrative.. 94
4. POLITICI ȘI DOCUMENTE STRATEGICE DE NIVEL NAȚIONAL ȘI REGIONAL ... 96
4.1. Cadrul general național – documente relevante pentru toate obiectivele ... 96
4.1.1. Declarația de la București – Către un cadru comun pentru dezvoltare urbană în Uniunea Europeană (2019) ... 96
4.1.2. Programul Național de Reformă (2019) ... 97
4.1.3. Acordul de parteneriat 2014-2020 ... 99
4.1.4. Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani (2016-2035) ... 100
4.2. Cadrul strategic național în domeniul dezvoltării teritoriale (regionale/locale/urbane) ... 104
4.2.1. Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României (SDTR). România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni ... 104
4.2.2. Planul de Amenajare a Teritoriului Național ... 107
4.2.3. Programul Operațional Regional POR 2014-2020 ... 108

4.2.4. Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) I și II 108
4.3. Cadrul strategic național în domeniul transporturilor și comunicațiilor 110
4.3.1. Master Planul General de Transport al României 110
4.3.2. Strategia de transport intermodal în România 2020 111
4.3.3. Strategia națională privind Agenda Digitală pentru România 2020 112
4.3.4. Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii – NGN (Next Generation Network) 114
4.3.5. Programul Operațional Infrastructură Mare POIM 2014-2020 115
4.4. Cadrul strategic național în domeniul energiei, mediului și schimbărilor climatice 115
4.4.1. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României - orizonturi 2013-2020-2030 115
4.4.2. Strategia Energetică a României 2016-2030, cu perspectiva anului 2050 118
4.4.3. Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020 120
4.4.4. Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020. Planul Național privind Managementul Deșeurilor 123
4.5. Cadrul strategic național în domeniul economiei și antreprenoriatului 123
4.5.1. Programul Operațional Competitivitate POC 2014-2020 123
4.5.2. Strategia Națională pentru Competitivitate 2015-2020 125
4.5.3. Strategia guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România – Orizont 2020 126
4.5.4. Strategia națională pentru export a României pentru perioada 2014-2020 128
4.5.5. Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 129
4.5.6. Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România 129
4.5.7. Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru 2016-2022 130
4.5.8. Strategia Națională de Învățare pe tot Parcursul Vieții 2015-2020 131
4.5.9. Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020 132
4.6. Cadrul strategic național în domeniul cercetării-inovării 133
4.6.1. Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare Tehnologică și Inovare 2014-2020 133
4.7. Cadrul strategic național în domeniul social 134
4.7.1. Strategia Națională de Sănătate 2014-2020 134
4.7.2. Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020 137
4.7.3. Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice 2015-2020 139
4.7.4. Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020 140
4.7.5. Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020 142
4.7.6. Strategia națională „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități”, 2015-2020 143
4.8. Cadrul strategic național în domeniul educației, formării, tineretului și sportului 146
4.8.1. Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023 146
4.8.2. Strategia pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii 147
4.8.3. Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020 148
4.8.4. Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020 149
4.8.5. Strategia națională în domeniul politicii de tineret pentru perioada 2015-2020 151
4.8.6. Strategia națională pentru sport 2016-2032 153
4.8.7. Programul Operațional Capital Uman POCU 2014-2020 155
4.9. Cadrul strategic național în domeniul bunei guvernanțe 156
4.9.1. Programul Operațional Capacitate Administrativă POCA 2014-2020 156
4.9.2. Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 156
4.9.3. Strategia privind mai buna reglementare 2014-2020 157

4.10. Politici și documente strategice relevante de la nivel regional 158
4.10.1. Planul de dezvoltare regională a regiunii București-Ilfov 2014-2020 158
4.10.2. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 Regiunea București-Ilfov 161
4.10.3. Strategia de promovare și atragere a investițiilor pentru dezvoltarea Regiunii București-Ilfov 2017-2020 163
4.10.4. Planul regional de acțiune pentru învățământ (PRAI) 2016-2025 Regiunea de dezvoltare București-Ilfov 164
4.10.5. Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Argeș-Vedea 2016-2021 165
5. STRATEGII SECTORIALE PENTRU MUNICIPIUL BUCUREȘTI 167
5.1. Declarația de aderare la Strategia Națională Anticorupție 2016 – 2020 169
5.2. Strategia de parcare pe teritoriul Municipiul București 169
5.3. Strategia pentru protecția și bunăstarea animalelor în București 171
5.4. Planul de acțiune pentru diminuarea zgomotului în Municipiul București 173
5.5. Planul integrat de calitate a aerului pentru București 2018 – 2022 174
5.6. Centura Verde a Municipiului București 176
5.7. Planul de mobilitate urbană durabilă 2016 – 2030 pentru regiunea București-Ilfov 177
5.8. Strategia locală privind incluziunea socială și reducerea sărăciei în Municipiul București 2017 – 2021 179
5.9. Strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în Municipiul București 181
5.10. Strategia de alimentare cu energie termică în sistem centralizat a consumatorilor din Municipiul București 182
5.11. Strategia de dezvoltare și funcționare a serviciului public de salubrizare – activitățile de dezinsecție, dezinfecție și deratizare în Municipiul București 184
5.12. Strategia de informatizare a administrației publice locale a Municipiului București 185
5.13. Strategia pentru dezvoltarea unui oraș inteligent Smart City Bucureşti 185
5.14. Strategia pentru sănătate a Municipiului București pentru 2018-2020 186
5.15. Strategia pentru dezvoltare educațională - București - Capitala Educației 187
5.16. Strategia de realizare a unor săli multifuncționale (sportive/culturale) 188
5.17. Strategia Antidrog a Municipiului București pentru perioada 2014-2020 188
5.18. Strategia Culturală a Municipiului București 2016 – 2026 189
5.19. Programul „Promovarea Municipiului București ca destinație turistică și dezvoltarea turismului în București” 191
5.20. Master Planul pentru sistemul de management integrat al deșeurilor la nivelul Municipiului București 192
5.21. Strategia locală privind susținerea voluntariatului seniorilor în municipiul București 194
5.22. Strategia de dezvoltare (conceptul strategic) București 2035 195
5.23. Strategia de dezvoltare a infrastructurii de transport cu metroul în București 198
5.24. Strategia de dezvoltare a serviciului de transport public de suprafață pentru perioada 2011-2020 200
5.25. Planul de Dezvoltare Regională a regiunii București-Ilfov 2014-2020 202
5.26. Strategia de dezvoltare a iluminatului public în Municipiul București 2019-2020 203
5.27. Programul multianual „Bucureștiul Digital” - Tehnologia Informației pentru servicii publice 204
5.28. Master Planul serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București 205
5.29. Planul de Integritate al Municipiului Bucureşti pentru perioada 2018-2020 207
5.30. Strategii/planuri în curs de elaborare pentru Municipiul București 208
6. STRATEGII SECTORIALE LA NIVELUL SECTOARELOR MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 210

6.1. Strategia privind implementarea la nivelul Sectorului 1 al Municipiului București a programului local multianual de creștere a performanței energetice a locuințelor unifamiliale .. 210
6.2. Strategia structurilor Integrate de Asistenţă Socială şi Asistenţă Medicală Comunitară « Direcția Generală de Asistenţă Socială şi Protecția Copilului Sector 1 » şi « Complexul Multifuncțional Caraiman » 211
6.3. Strategia de dezvoltare locală integrată și durabilă a Sectorului 2 pentru perioada 2016-2025 212
6.4. Strategia de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 3 pentru perioada 2014 - 2020 216
6.5. Strategia de dezvoltare a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 3 219
6.6. Strategia de Dezvoltare a Sectorului 4 pentru perioada 2016 - 2020 219
6.7. Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 4 pentru perioada 2018-2023 221
6.8. Strategia de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 5 al Municipiului București 224
6.9. Planul local de eficientizare energetică a Sectorului 5 227
6.10. Strategia de regenerare urbană Ferentari 228
6.11. Strategia locală integrată de dezvoltare durabilă a Sectorului 6 București pentru perioada 2017-2023 229
6.12. Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale în Sectorul 6 – 2019-2023 230
7. INDICATORI DE COMPETITIVITATE PENTRU MUNICIPIUL BUCUREȘTI 232
7.1. Globalization and World Rankings Research Institute 232
7.2. Global Urban Competitiveness Report 2017-2018 234
7.3. Mercer's 2019 Quality of Living 235
7.4. Global Livability Ranking, 2018 236
7.5. The EIU 2019 - Worldwide Cost of Living Survey 2018 236
7.6. Innovation Cities™ Index 2018: Europa 238
7.7. Best European Cities to Visit 240
7.8. Teleport - Calitatea vieții în București 241
7.9. The EU Regional Competitiveness Index (RCI) 2016 242
7.10. The State of European Cities 2016, EC – UN Habitat 243
7.11. Quality of Life Index 2019 Mid-Year, Numbeo 244
7.12. EC Flash Eurobarometer 419 – Calitatea vieții în orașe europene în 2015 246
8. CONCLUZII 248
Anexa 1. Datele detaliate Teleport cu privire la calitatea vieții în București 250
Anexa 2. Hărți privind performanțele orașelor europene – The State of European Cities 2016, EC – UN Habitat 258
Anexa 3. Grafice Eurobarometru 419 – Calitatea vieții în orașe europene în 2015 267

PARTEA B: CONTEXTUL URBAN ȘI IDENTIFICAREA PROBLEMELOR ȘI NEVOILOR LOCALE CHEIE

1. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC

1. STRUCTURA DEMOGRAFICĂ, PROFIL ETNIC ȘI CONFESIONAL 7

1.1. România în contextul demografic european și global 7
1.2. Populaţia. Număr și dinamică 9
1.3. Profil etnic şi confesional 17
1.4. Profilul educațional 23

2. TENDINȚE DE EVOLUȚIE A POPULAȚIEI ȘI MIGRAȚIE 25

2.1. Mișcarea Naturală 25
2.2. Mișcarea migratorie internă și externă 30
2.3. Prognoza populației 37

3. DEZVOLTARE LOCALĂ ȘI COMUNITĂȚI 39

3.1. Sărăcia în București 39
3.1.1. Riscul de sărăcie în regiunea București-Ilfov 39
3.1.2. Sărăcia subiectivă a bucureștenilor 41
3.1.3. Calitatea vieții în București față de alte capitale europene 48
3.2. Zonele marginalizate din București 72
3.2.1. Zonele Urbane Marginalizate (ZUM) în România 73
3.2.2. ZUM-urile din București în datele de la recensământul din 2011 75
3.2.3. ZUM-urile din București în 2020 79
3.2.4. Prioritizarea ZUM-urilor și consultarea cu rezidenții 92

4. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI 103

ANEXA 1. RISCUL DE SARACIE IN PROFIL REGIONAL 109

ANEXA 2. DATE COMPARATIVE LA NIVEL REGIONAL PRIVIND POPULAȚIA ȘI VENITURILE 110

ANEXA 3. DATE DESPRE COMPOZIȚIA POPULAȚIEI DIN BUCUREȘTI FOLOSITE IN COMPARAȚIILE INTERNAȚIONALE 112

ANEXA 4. LISTA ZUM-URILOR DIN BUCUREȘTI VALIDATE ȘI INVALIDATE 113

ANEXA 5. FIȘELE DE EVALUARE CALITATIVA ALE ZUM-URILOR VALIDATE 119

Comunitatea Străulești 119
Comunitatea Giulești – 16 Februarie 121
Comunitatea Aleea Pantelimon 123
Comunitatea Aleea Lunca Florilor 125
Comunitatea Plumbuita – Tei Toboc 127
Comunitatea Maica Domnului 129
Comunitatea Bulevarduldul Basarabia 131
Comunitatea Bulevardul Prof. Dimitrie Pompeiu 133
Comunitatea 1 Decembrie 1918, bloc T1 și T2 135
Comunitatea Aleea Cioplea 137
Comunitatea Vâlsănești 139
Comunitatea Iosifești 141
Comunitatea Industriilor 143

Comunitatea Brățării 145
Comunitatea Aleea Nehoiu nr. 2-12, bloc F2 și F3 147
Comunitatea Bulevardul Metalurgiei nr. 89, bloc B2 149
Comunitatea Iacob Andrei 151
Comunitatea Aleea Livezilor 153
Comunitatea Zăbrăuți 155
Comunitatea Aleea Stogu 157
Comunitatea Radu Constantin 159
Comunitatea Intrarea Recaș 161
Comunitatea Soldat Tunsu Petre 163
Comunitatea Amurgului 165
Comunitatea Mândrești 167
Comunitatea Șina 169
Comunitatea Uranus 171
Comunitatea Giulești Sârbi 173
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE 175

2. DEZVOLTARE ECONOMICĂ

1. CONTEXTUL GENERAL (GLOBAL, NAȚIONAL, REGIONAL) 6

1.1. Competitivitatea regională în context european 6
1.2. Indicatorii macroeconomici și performanța economică 12
1.3. Atractivitatea Capitalei și concentrarea resurselor de muncă 19
2. PROFILUL ECONOMIC AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, PRINCIPALELE SECTOARE ECONOMICE ȘI IMPORTANȚA LOR PENTRU ECONOMIA NAȚIONALĂ 25

3. INVESTIȚIILE STRĂINE ȘI COMERȚUL EXTERIOR 54

3.1 Investițiile străine 54
3.2. Comerțul exterior 63
4. FORȚA DE MUNCĂ 70

4.1 Formarea profesională 99
5. CERCETAREA, DEZVOLTAREA, INOVAREA ȘI SERVICIILE ȘI INFRASTRUCTURA SUPORT PENTRU AFACERI 101

6. MOTOARELE DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI POTENȚIALUL DE SPECIALIZARE 112

7. CONCLUZII, PROBLEME ȘI TENDINȚE, RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE 122

ANEXA 1 – INDICELE COMPETITIVITĂȚII REGIONALE PENTRU REGIUNEA BUCUREȘTI - ILFOV 132

ANEXA 2 – INDICATORII COMPONENȚI AI INDICELUI DE COMPETITIVITATE REGIONALĂ 133

ANEXA 3 – INVESTITORII STRĂINI DIN MUNICIPIUL BUCUREȘTI 137

ANEXA 4 - INFRASTRUCTURA SUPORT PENTRU CDI ȘI AFACERI 143

ANEXA 5 – COEFICIENTUL DE LOCALIZARE 152

ANEXA 6 –ANALIZA SHIFT-SHARE 155

3. PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL

1 INTRODUCERE 13

2 METODOLOGIE 18

2.1 Abordarea locuirii bucureștene 18
2.2 Abordarea spațiilor publice din București 19
2.3 Abordarea analizei pieței imobiliare bucureștene 20

3 STUCTURA ADMINISTRATIVĂ ȘI CEA FUNCȚIONALĂ A BUCUREȘTIULUI 26

3.1 Structura administrativă 26
3.2 Structura funcțională 28
3.3 Dinamici de dezvoltare urbană 32
3.3.1 Expansiunea urbană 32
3.3.2 Procesul de densificare 37
3.3.3 Rezerve de teren 40

4 LOCUIREA BUCUREȘTEANĂ: REZULTATELE OBȚINUTE 43

4.1 Analiza statistică 43
4.1.1 Profilul statistic sintetic al locuirii bucureștene 44
4.2 Analiza empirică 67
4.2.1 Fondul de locuințe bucureștean și locuitorii lui 67
4.2.2 Vechimea ansamblurilor de locuințe și sistemul lor constructiv 69
4.2.3 Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 ani 69
4.2.4 Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 ani 71
4.2.5 Locuitorii cu vârsta mai mare de 64 ani 72
4.2.6 Vechimea fondului rezidențial 74
4.2.7 Dotările și satisfacția resimțită de locuitori 76
4.2.8 Indicele de întinerire și vechimea fondului rezidențial 79

5 SPAȚIILE PUBLICE DIN BUCUREȘTI: REZULTATELE OBȚINUTE 82

5.1 Analiza spațiilor publice din Municipiul București 82
5.1.1 Scurtă prezentare istorică a spațiilor publice din București 83
5.1.2 Distribuția spațiilor publice din București 86

6 ANALIZA IMOBILIARĂ: REZULTATELE OBȚINUTE 134

6.1 Piața imobiliară din Uniunea Europeană (UE) 135
6.1.1 Piața rezidențială 135
6.1.2 Piața birourilor 140
6.2 Piața imobiliară din capitalele central- și est-europene 142
6.3 Piața imobiliară din România 152
6.4 Analiza pieței imobiliare din București în perioada 2008-2019 165
6.4.1 Piața rezidențială 165
6.4.2 Piața birourilor 203
6.4.3 Piața spațiilor comerciale 211
6.4.4 Piața terenurilor 214
6.5 Analiza atractivității cartierelor din București 231

7 CONCLUZII 273

7.1 Concluziile analizei dedicate locuirii bucureștene 274
7.2 Concluziile analizei dedicate spațiilor publice din București 277
7.3 Concluziile analizei dedicate pieței imobiliare bucureștene 286

8 RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE 296

8.1 Recomandările pentru locuire 296
8.2 Recomandările pentru spațiile publice 300
8.3 Recomandările pentru piața imobiliară 304
ANEXA 1: CARTIERUL DRUMUL TABEREI, SITUAȚIA PLANIFICATĂ ȘI SITUAȚIA EXISTENTĂ 308

ANEXA 2: FIȘELE STATISTICE ALE LOCUIRII BUCUREȘTENE 309

Fișa statistică sintetică a locuințelor individuale din București 309
Fișa statistică sintetică a locuințelor colective din București 311
Fișa statistică sintetică a Sectorului 1 312
Fișa statistică sintetică a Sectorului 2 314
Fișa statistică sintetică a Sectorului 3 315
Fișa statistică sintetică a Sectorului 4 317
Fișa statistică sintetică a Sectorului 5 318
Fișa statistică sintetică a Sectorului 6 321
ANEXA 3: VECHIMEA ANSAMBLURILOR DE LOCUINȚE ȘI SISTEMUL LOR CONSTRUCTIV 323

ANEXA 4: FIȘA DE INVENTARIERE A SPAȚIILOR PUBLICE 344

ANEXA 5: CARTIERELE DIN BUCUREȘTI, CONFORM SOLUȚIEI TEHNICE PUG DINAMIC 346

ANEXA 6: DEFINIREA GENERALĂ A CRITERIILOR ANALITICE FOLOSITE LA SPAȚIILE PUBLICE 348

ANEXA 7: FIȘE DE SECTOR. ANALIZA CALITATIVĂ A SPAȚIILOR PUBLICE 349

ANEXA 8: EXEMPLE DE SPAȚII PUNCTUALE, LINIARE ȘI DE SUPRAFAȚĂ 372

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE 389

4. MOBILITATEA ȘI TRANSPORTUL

1. CONTEXT STRATEGIC 6

2. UTILIZAREA TERENULUI ȘI CEREREA DE TRANSPORT 15

3. ACCESIBILITATEA RUTIERĂ 20

4. ACCESIBILITATEA FEROVIARĂ 28

5. ACCESIBILITATE AERIANĂ 34

6. TRANSPORTUL PUBLIC 41

6.1 Încredere 42
6.2 Disponibilitate 43
6.3 Eficiență 51
6.4 Integrare 58
6.5 Confort 60
6.6 Costul serviciului 61
6.7 Serviciile de taximetrie și ride-sharing 63

7. TRANSPORTUL ECOLOGIC 71

7.1 Electromobilitate 74
7.2 Deplasări pietonale 77
7.3 Deplasări velo 83

8. MANAGEMENTUL TRAFICULUI 89

8.1 Parcare 89
8.1.1 Disponibilitatea locurilor de parcare (cerere / ofertă) 89
8.1.2 Managementul parcării 99
8.2 Sistemul de management al traficului 103
8.3 Siguranța în trafic 106

9. TRANSPORTUL INTERMODAL ȘI MULTIMODAL 110

9.1 Integrarea mijloacelor de transport 110
9.1 Rețeaua de noduri și puncte intermodale 114
9.2 Micromobilitatea 114
9.3 Servicii de car sharing / ride sharing / car pooling 117

10. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI 119

10.1 Utilizarea terenurilor și transportul 119
10.2 Accesibilitatea rutieră 120
10.3 Accesibilitatea feroviară 123
10.4 Accesibiliitatea aeriană 125
10.5 Transportul public 125
10.6 Transportul ecologic 129
10.7 Transportul intermodal 133
10.8 Managementul traficului 135

ANEXA 1 138

ANEXA 2 – LISTA INTERSECȚIILOR (PROIECTE ÎN DERULARE) 144

ANEXA 3 145

5. UTILITĂȚI PUBLICE

1. ALIMENTARE CU APĂ 6
1.1. Aspecte instituționale privind serviciul de alimentare cu apă și canalizare 6
1.2. Surse de alimentare cu apă 6
1.3. Sisteme de alimentare cu apă 12
2. REȚEAUA DE CANALIZARE 23
2.1. Sisteme de canalizare 23
2.2. Epurarea apelor uzate menajere 31
3. INFRASTRUCTURA DE ENERGIE ELECTRICĂ 32
3.1. Introducere 32
3.2. Situația energetică la nivelul orașului București 32
3.2. Analiza serviciului de alimentare cu energie electrică 48
4. INFRASTRUCTURA DE ENERGIE TERMICĂ 66
4.1. Piața de energie termică în București 66
4.2. Calitatea serviciilor și satisfacția consumatorului 71
4.3. Uzura morală și fizică a sistemului 73
4.4. Nevoi și planuri de modernizare 76
4.5. Roluri și provocări instituționale 82
4.6. Scenarii cu privire la asigurarea încălzirii și apei calde în București 84
5. INFRASTRUCTURA DE TELECOMUNICAȚII 87
6. ILUMINATUL PUBLIC 94
6.1. INTRODUCERE 94
6.2. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC ÎN MUNICIPIUL BUCUREȘTI 94
6.3. EVOLUȚIA SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC ÎN ULTIMII 20 DE ANI 102
6.4. SOLUȚII PRIVIND CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI PUBLIC DIN MUNICIPIUL BUCUREȘTI 113
6.5. INVESTIȚIILE PENTRU ASIGURAREA SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC MUNICIPIUL BUCUREȘTI 119
7. GESTIONAREA DEȘEURILOR 126
7.1. Cadrul legal și normativ. Aspecte instituționale 126
7.2. Componentele sistemului de gestionare a deșeurilor municipale 131
7.3. Deșeuri municipale. Colectarea selectivă 134
7.4. Alte categorii de deșeuri 138
8. CONCLUZII, PROBLEME ȘI TENDINȚE 140

ANEXA 1. LUCRĂRI DE ÎNTĂRIRE A SISTEMULUI ELECTROENERGETIC LA NIVELUL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 151

ANEXA 2. CLASIFICAREA GOLURILOR DE TENSIUNE ÎN FUNCȚIE DE DURATĂ ȘI TENSIUNE REZIDUALĂ LA E-DISTRIBUȚIE MUNTENIA 155
ANEXA 3. INCIDENTE DEOSEBITE ÎN RED AFLATĂ ÎN GESTIUNEA E-DISTRIBUȚIE MUNTENIA, ÎN ANUL 2018 159

6. SERVICIILE PUBLICE

1. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE EDUCAȚIE 9

1.1 Învățământ Preuniversitar 9
1.2 Învățământ Universitar 71
2. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE SĂNĂTATE 102

2.1 Serviciile medicale specializate 102
2.2 Personalul medico-sanitar 122
2.3 Starea de sănătate a populației din București 143
2.4 Sistemul de sănătate din București în noul context generat de criza COVID-19 148
3. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE SOCIALE 151

3.1 Direcțiile majore de acțiune în domeniul social în strategiile existente 151
3.2 Grupuri vulnerabile și servicii sociale din București 153
3.3 Locuirea socială în București 202
3.4 Serviciile sociale din București în noul context generat de criza COVID-19 224
4. INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICIILE CULTURALE 230

4.1 Infrastructura culturală 231
4.2 Consumul cultural 245
4.3 Evenimente și activități culturale 254
4.4 Actori relevanți 256
5. INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICIILE SPORTIVE ȘI RECREATIVE 261

5.1 Infrastructura și activitățile sportive 262
5.2 Infrastructura și activitățile de recreere / agrement 267
6. SERVICIILE DE INTERVENȚIE ÎN CAZ DE URGENȚĂ ȘI SIGURANȚA PUBLICĂ 274

6.1 Arhitectura instituțională a sistemului municipal de management a situațiilor de urgență 274
6.2 Sinteza riscurilor generatoare de situații de urgență la nivelul Municipiului București 277
6.3 Gestionarea riscurilor în municipiul București 280
6.4 Resursele necesare activității de analiză și gestionare a riscurilor la nivelul Municipiului București 282
7. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI 297

ANEXA 1: LISTA UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT CU RISC SEISMIC DIN MUNICIPIUL BUCUREȘTI 321

ANEXA 2: NUMĂRUL DE STUDENȚI PE UNIVERSITATE ȘI DOMENIU DE STUDIU 328

ANEXA 3: ARII DE CAPTARE A STUDENȚILOR DE CĂTRE UNIVERSITĂȚILE BUCUREȘTENE 329

ANEXA 4. LISTA SPITALELOR PUBLICE DIN BUCUREȘTI ÎN FUNCȚIE DE SUBORDINEA INSTITUȚIONALĂ 340

ANEXA 5. SITUAȚIA RISCULUI SEISMIC ÎN CADRUL SPITALELOR ASSMB 341

ANEXA 6. LISTA UNITĂȚILOR SANITARE CU PATURI ACREDITATE ÎN BUCUREȘTI DE CĂTRE ANMCS 344

ANEXA 7. MODEL DE INTEGRARE LA NIVEL STRATEGIC ÎNTRE DOMENIUL MEDICAL ȘI DOMENIUL SOCIAL 347

ANEXA 8. STIMULENTELE FINANCIARE ACORDATE DE DGASMB, ÎN PERIOADA 04.07.2017 – 19.03.2020 349

ANEXA 9. LISTA SERVICIILOR DE CENTRE DE ZI ȘI RECUPERARE PENTRU COPIII CU DIZABILITĂȚI DIN BUCUREȘTI 351

ANEXA 10. LISTA SERVICIILOR PENTRU COPIII STRĂZII, FUNCȚIONALE ÎN 2020, BUCUREȘTI..... 352

ANEXA 11. LISTA SERVICIILOR SOCIALE PENTRU PERSOANELE ADULTE CU DIZABILITĂȚI..... 353

ANEXA 12. LISTA OBIECTIVELOR GENERALE STRATEGICE DIN DOMENIUL SOCIAL, ÎN BUCUREȘTI, PE SECTOARE..... 355

ANEXA 13. BENEFICIARII DE LOCUINȚE SOCIALE ȘI GRUPURILE VULNERABILE ÎN ROMÂNIA 360

ANEXA 14. PRINCIPALELE INSTITUȚII CULTURALE PUBLICE ȘI ECHIPAMENTE CULTURALE (PUBLICE ȘI PRIVATE) DIN BUCUREȘTI..... 362

ANEXA 15. PRINCIPALELE EVENIMENTE DIN ANUL 2019 ÎN BUCUREȘTI 369

ANEXA 16. PRINCIPALELE DOTĂRI SPORTIVE DIN CADRUL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 381

ANEXA 17. PRINCIPALELE EVENIMENTE SPORTIVE DIN ANUL 2019 ÎN MUNICIPIUL BUCUREȘTI..... 384

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE……387

7. MEDIUL ȘI BIODIVERSITATEA

INFRASTRUCTURA VERDE-ALBASTRĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 10

Mesaje-cheie: 10
Arii prioritare pentru investiții 10
INTRODUCERE 13

1. BIODIVERSITATEA URBANĂ, NATURA URBANĂ ȘI INFRASTRUCTURA VERDE-ALBASTRĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 14

1.1. Biodiversitatea urbană 14
1.2. Biodiversitatea din mediul interior 20
1.3. Categorii de natură urbană în municipiul București 21
1.4. Calitatea factorilor de mediu în Municipiul București 67
1.5. Hazarde și riscuri hidrologice, inundații în Municipiul București 120
1.6. Deficiențe ale sistemului de canalizare 138
1.7. Amenajare polder cu rol de reducere a vârfuri de viitură și reținere sedimente în zona Bălăceanca 140
1.8. Amenajarea lacului Văcărești cu rol de stocare ape pluviale 141
2. TRANZIT DE SEDIMENTE, COLMATARE ȘI EUTROFIZARE 143

2.1. Hazarduri și riscuri climatice în Municipiul București 145
2.2. Extremele termice și pluviometrice 145
3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI 250

3.1. Capitalul natural și infrastructura verde/albastră 251
3.2. Factorii de calitate ai mediului și poluarea (apei, aerului, solului, fonică) 252

4. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE 262

8. PATRIMONIUL CONSTRUIT

1. INTRODUCERE.....5

2. MOTIVAȚIA STUDIULUI DE FUNDAMENTARE 6

3. OBIECTIVELE STUDIULUI.....7

4. METODOLOGIA STUDIULUI.....8

5. ANALIZA LISTEI MONUMENTELOR ISTORICE PENTRU MUNICIPIUL BUCUREȘTI, 2015 10

5.1 Starea Monumentelor de Arhitectură din București..... 10
5.2 Lista Monumentelor de Arhitectură care au fost expertizate tehnic..... 20
5.3 Lista Monumentelor de Arhitectură și a Clădirilor Expertizate Tehnic aflate în proprietate publică.....54

6. ANALIZA COMPARATĂ A REGULAMENTELOR LOCALE DE URBANISM AFERENTE PLANURILOR URBANISTICE ZONALE DEDICATE ZONELOR CONSTRUITE PROTEJATE (PUZ ZCP) 70

6.1 Inventarul Zonelor Construite Protejate 71
6.2 Analiza conținutului Regulamentelor Locale de Urbanism (RLU), aferente Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP) 79

7. CONTROLUL ȘI MONITORIZAREA INTERVENȚIILOR ÎN PATRIMONIUL CONSTRUIT 86

8. MECANISME FISCALE PENTRU PUNEREA ÎN VALOARE A FONDULUI CONSTRUIT DIN CENTRELE ORAȘELOR.....96

8.1 Cadru legislativ național 96
8.2 Municipiul București..... 97

9. REZULTATELE GRUPULUI DE LUCRU 101

10. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE 105

ANEXA : COMPARAȚIE ÎNTRE STRUCTURA CONȚINUTULUI REGULAMENTELOR LOCALE DE URBANISM (RLU) AFERENTE ZONELOR CONSTRUITE PROTEJATE (ZCP), ÎN VARIANTA STABILITĂ PRIN OM 562/2003 ȘI ÎN CEA ADOPTATĂ PRIN HCGMB NR. 279/2000..... 111

9. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

1 INTRODUCERE.....6

1.1 Factori ce poziționează Bucureștiului în economia României.....8
1.2 Obiectivele studiului.....9
2 ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ.....10

2.1 Organizarea teritorială a Municipiului București 10
2.2 Cererea de servicii și utilități publice..... 10
2.2.1 Diversitatea cererii 12
2.2.2 Răspunsul la diversitatea cererii..... 12
2.3 Administrația publică locală a Municipiului București 13
2.3.1 Organizarea și Misiunea Primăriei Municipiului București 14
2.3.2 Organizarea aparatului de specialitate al primarului general..... 14
2.3.3 Proceduri de lucru la nivelul Primăriei Capitalei 33
3 RESURSELE UMANE ÎN SECTORUL PUBLIC 43

3.1 Prezentare generală a situației resurselor umane din PMB..... 43
3.2 Politicile de formare / perfecționare profesională al personalului..... 47
4. BUGETUL LOCAL 51

4.1. Bugetul Municipiului București 51
4.2. Capacitatea de atragerea a fondurilor nerambursabile..... 61
5. E-ADMINISTRAȚIE 71

5.1. Utilizarea Aplicațiilor pentru telefoane inteligente și tablete..... 71
5.2. Pagina web a PMB..... 74
5.3. Social Media 74
6. STRUCTURI ASOCIATIVE ȘI COOPERAREA EUROPEANĂ.....75

6.1. Participare în cadrul Asociației Municipiilor din Romania 75
6.2. Participarea Primăriei municipiului București în cadrul Convenției Primarilor privind clima și energia..... 75
6.3. Structuri asociative..... 77
6.4. Cooperarea teritorială la nivelul regiunii București- Ilfov 79
6.5. Cooperare internațională 79
7. INFORMATIZAREA ȘI LOGISTICA 80

7.1. Hardware..... 80
7.2. Software 81
8. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PRELIMINARE 82

8.1. Administrația publică locală 82
8.2. Resursele umane în sectorul public..... 84
8.3. Bugetul local 84
8.4. Democrația participativă..... 85
8.5. Structurile asociative..... 86
8.6. Cooperarea europeană/relațiile internaționale..... 86
8.7. Informatizarea și logistica..... 86
ANEXA 1. LEGEA NR. 215 DIN APRILIE 2001 A ADMINISTRAȚIE PUBLICE LOCALE 88

ANEXA 2. FUNCȚIILE APARATULUI DE SPECIALITATE ÎN SUBORDINEA PRIMARULUI GENERAL 93
ANEXA 2B. ORGANIGRAMA PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 102
ANEXA 2B. LISTA PROIECTELOR ȘI A ADMINISTRATORILOR DE PROCESE..... 111
ANEXA 3. ORGANISME PRESTATOARE DE SERVICII PUBLICE ȘI DE INTERES LOCAL..... 120
ANEXA 4. HOLDING MUNICIPAL..... 122
ANEXA 5. DIRECȚIILE ȘI SERVICIILE PRIMĂRIILOR DE SECTOR..... 126
ANEXA 6. EXEMPLE DE FIȘE ALE DIRECȚIILOR GENERALE / DIRECȚIILOR DIN PGMB..... 129
ANEXA 7. PARTICIPANȚI LA SESIUNI DE FORMARE ÎN PERIOADA 2016 -2018 PE DOMENII DE FORMARE 137

10. DIAGNOSTIC TERITORIAL

1. CONTEXTUL TERITORIAL 5

2. PROBLEME/NEVOI ȘI TENDINȚE DE DEZVOLTARE 12

2.1. PROFILUL SOCIO-DEMOGRAFIC 13
2.1.1. STRUCTURA ȘI EVOLUȚIA DEMOGRAFICĂ 13
2.1.2. DEZVOLTARE LOCALĂ ȘI COMUNITĂȚI 16
2.2. ECONOMIA 19
2.2.1. PROFILUL ECONOMIC 19
2.2.2. FORȚA DE MUNCĂ 23
2.2.3. INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE ȘI COMERȚ EXTERIOR 26
2.2.4. CERCETARE-DEZVOLTARE ȘI INOVARE 29
2.3. PROFILUL SPATIAL ȘI FUNCTIONAL 32
2.3.1. LOCUIREA 32
2.3.2. PIAȚA IMOBILIARĂ 36
2.3.3. SPAȚIILE PUBLICE 41
2.3.4. PATRIMONIUL CONSTRUIT 45
2.4. MOBILITATE 49
2.4.1. ACCESIBILITATE RUTIERA 49
2.4.2. ACCESIBILITATEA FEROVIARĂ ȘI AERIANĂ 53
2.4.3. TRANSPORTUL PUBLIC 56
2.4.4. TRANSPORTUL ECOLOGIC 60
2.4.5. MANAGEMENTUL TRAFICULUI 63
2.5. UTILITĂȚI PUBLICE 66
2.5.1. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE ALIMENTARE CU APĂ POTABILĂ 66
2.5.2. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE CANALIZARE ȘI DE EPURARE A APELOR UZATE ... 69
2.5.3. ENERGIA ELECTRICĂ 72
2.5.4. ENERGIA TERMICĂ 75
2.5.5. ILUMINAT PUBLIC ȘI TELECOMUNICAȚII 78
2.6. SERVICII PUBLICE 85
2.6.1. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE EDUCAȚIE 85
2.6.2. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE SĂNĂTATE 90
2.6.3. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE SOCIALE 94
2.6.4. INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICIILE CULTURALE 97
2.6.5. INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICII SPORTIVE ȘI RECREATIVE 101
2.6.6. SERVICIILE DE INTERVENȚIE ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ ȘI SIGURANȚA PUBLICĂ 104
2.7. MEDIUL, SCHIMBĂRILE CLIMATICE ȘI RISCURILE 107
2.7.1. CAPITALUL NATURAL ȘI INFRASTRUCTURA VERDE-ALBASTRĂ 107
2.7.2. FACTORII DE CALITATE AI MEDIULUI ȘI POLUAREA (APEI, AERULUI, SOLULUI, FONICĂ) 111
2.7.3. HAZARDE ȘI RISCURI HIDROLOGICE. INUNDAȚII 116
2.7.4. HAZARDURI ȘI RISCURI CLIMATICE 119
2.7.5. RISCUL SEISMIC 124

2.8. CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ 127
2.8.1. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ, STRUCTURI ASOCIATIVE ȘI COOPERARE 128
2.8.2. BUGET LOCAL ȘI RESURSE UMANE, INFORMATIZARE ȘI LOGISTICĂ 133
3. DESCRIEREA PROCESULUI CONSULTATIV 138
4. ANALIZĂ SWOT INTEGRATĂ 140

PARTEA C: FORMULAREA STRATEGIEI

1. CONTEXTUL FORMULĂRII STRATEGIEI 5
1.1. București – o metropolă în competiția europeană și globală.....5
1.2. Contextul strategic regional.....11
1.3. Coordonarea cu strategiile naționale, regionale, județene și cu alte strategii locale.....17
1.4. Procesul de consultare/implicarea factorilor interesați.....24
2. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE, OBIECTIVE STRATEGICE ȘI OBIECTIVE SPECIFICE.....28
2.1. Justificarea formulării viziunii.....28
2.1.1. Principii ce guvernează procesul planificării 28
2.1.2. Modelul spațial de dezvoltare 28
2.2. Viziunea 2050.....35
2.3. Obiective strategice și obiective specifice.....38
3. FORMULAREA POLITICILOR ȘI PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE 41
3.1. Aspecte cheie în formularea politicilor și programelor.....41
3.2. Lista politicilor și programelor de dezvoltare.....54
3.2.1. Politici și programe sectoriale 54
3.2.2. O politică integrată 62
3.3. Matricea coordonării politicilor și programelor cu obiectivele specifice de dezvoltare.....73
4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE 80
4.1. Lista lungă de proiecte.....80
4.2. Prioritizarea proiectelor.....113
5. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI.....115
5.1. Cadrul instituțional de implementare.....115
5.2. Instrumente de monitorizare și evaluare.....124

PARTEA D: LISTELE DE PROIECTE

D1. LISTĂ LUNGĂ DE PROIECTE

D2. LISTĂ SCURTĂ DE PROIECTE

D3A. LISTĂ PROIECTE METROPOLITANE

D3B. FIŞE PROIECTE METROPOLITANE

D4. PLANUL DE ACŢIUNE AL S.I.D.U.

PARTEA E: CONSIDERAŢII DE MEDIU

PARTEA F: GESTIONARE, MONITORIZARE SI EVALUARE S.I.D.U.

METODOLOGIA DE EVALUARE ŞI MONITORIZARE

GHIDUL PENTRU CONSTITUIREA COMITETULUI DE MONITORIZARE

ASPECTE CU PRIVIRE LA REVIZUIREA ȘI CONSOLIDAREA SIDU MB DE LA FINALIZAREA ELABORĂRII PÂNĂ LA TRIMITEREA SPRE APROBARE

Preambul

Procesul de revizuire și consolidare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (S.I.D.U.) a avut ca obiectiv corelarea direcțiilor de dezvoltare urbană cu noile cadre strategice, legislative și financiare adoptate la nivel european și național pentru perioada 2021–2027. Procesul de revizuire asigură alinierea strategiei municipale cu instrumentele de planificare aflate în curs de actualizare – P.U.G., P.I.C.A., P.M.U.D., P.A.T.N.C. (M100) și P.A.O.V. – și integrează perspectivele teritoriale, sociale și de mediu într-o viziune unitară de dezvoltare sustenabilă și reziliență. Actualizarea s-a bazat pe o analiză complexă a contextului strategic, a zonelor urbane marginalizate, a rezultatelor consultărilor publice și a procesului de prioritizare a proiectelor coordonat la nivelul P.M.B.. În același timp, documentul introduce mecanisme îmbunătățite de monitorizare și evaluare, menite să asigure coerența implementării și adaptabilitatea strategiei la evoluțiile economice, demografice și climatice ale Capitalei și a zonei sale de influență metropolitană.

Actualizări ale documentelor strategice și programatice

Actualizarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (S.I.D.U.) reflectă adaptarea cadrului strategic și normativ la noile politici europene, naționale și regionale aferente perioadei de programare 2021–2027. În plan european, documentul integrează direcțiile Pactului Verde European, ale Noii Carte de la Leipzig și Agenda teritorială 2030, precum și ale Mecanismului de Redresare și Reziliență, care stabilesc ținte clare pentru decarbonizare, digitalizare și tranziția către o economie circulară. La nivel național, procesul este corelat cu Politica Urbană a României (2022–2035), Legea nr. 155/2023 privind mobilitatea urbană durabilă și strategiile sectoriale adoptate prin acte normative de ministerele de resort între 2020 și 2025, privind schimbările climatice, economia circulară, competitivitatea, sănătatea și incluziunea socială. Totodată, actualizarea S.I.D.U. urmărește corelarea cu noile mecanisme de finanțare disponibile prin Programul Regional București–Ilfov, Programul de Dezvoltare Durabilă, P.N.R.R. și programele dedicate inovării și tranziției verzi, consolidând baza financiară pentru implementarea proiectelor prioritare. Toate acestea sunt prezentate mai jos.

Contextul strategic global și european

- Pachetul legislativ privind **Politica de Coeziune 2021-2027**, aprobat în luna martie 2021 de Consiliul UE, în valoare totală de 330 md. euro.
  Aceasta se implementează la nivel național prin Programele Operaționale 2021-2027 descrise mai jos, inclusiv Programul Regional pentru regiunea București – Ilfov 2021-2027, evidențiat în enumerare.
- **Mecanismul de Redresare și Reziliență,** intrat în vigoare la 19 februarie 2021
  Acesta stabilește că statele membre vor putea beneficia de granturi și împrumuturi în urma elaborării unui Plan de Redresare și Reziliență care evidențiază reformele și investițiile pe care le vor pune în aplicare acestea până la sfârșitul anului 2026, cu jaloane și ținte clare;
- **Programul Europa Digitală,** aprobat de Parlamentul și Consiliul UE în luna martie 2021 pentru perioada 2021-2027, având un buget total de circa 7,5 de miliarde Euro;

- **Programul Orizont Europa**, aprobat de Parlamentul UE în luna aprilie 2021, constituie programul-cadru pentru cercetare și inovare al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027 cu un buget total de 95,5 md. Euro (din care 5,4 md. euro din NextGenerationEU);
- **Inițiativa Urbană Europeană (2021-2027)**
  Acesta este un nou instrument care furnizează sprijin pentru orașe urmărind să consolideze abordările integrate și participative pentru dezvoltarea urbană sustenabilă și să acorde o legătură mai puternică cu politicile relevante ale UE și investițiile politicii de coeziune;
- **Pactul Verde European (fostul Pact ecologic European)**, strategia lansată în decembrie 2019
  Acesta are ca țintă transformarea UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor până în 2050. Pactul european va fi finanțat cu o treime din investițiile în valoare de 1800 mld euro provenind din Planul de redresare NextGenerationEU, precum și cu fonduri din bugetul pe 7 ani al UE;
- La 21 aprilie 2021 Consiliul și Parlamentul European au ajuns la un acord politic provizoriu cu privire la propunerea pentru **Legea europeană a climei** – parte a Pactului verde european, demarată în martie 2020;
- Pachetul legislativ **Pregătiți pentru 55**, inițiat în iulie 2021 și adoptat final în octombrie 2023, este un set de propuneri de revizuire și actualizare a legislației UE și de punere în aplicare a unor noi inițiative cu scopul de a asigura conformitatea politicilor UE cu obiectivele climatice convenite de Consiliu și de Parlamentul European în Legea europeană a climei;
- Cele două documente strategice pentru dezvoltarea integrată, reziliență și sustenabilă a orașelor și regiunilor europene - **Noua Cartă de la Leipzig** și **Agenda teritorială 2030** (versiunea revizuită a Agendei Teritoriale), au fost aprobate în perioada 30 noiembrie – 1 decembrie 2020;
- **Noul Bauhaus European**
  Acțiuni și posibilități de finanțare pentru a corela durabilitatea cu estetica și incluziuneam aprobate în septembrie 2021. Noul Bauhaus European aduce o dimensiune culturală și creativă Pactului verde european.

Strategii naționale, regionale, județene și a alte strategii locale

- **Planul Național de Redresare și Reziliență** a fost adoptat de Comisia Europeană în data de 27 septembrie 2021. Bugetul total al celor 6 piloni ai planului curent este de 28,51 mld euro și este împărțit astfel:
  1. **Tranziția verde** (15,91 mld. euro): C1. Managementul apei, C2. Păduri și protecția biodiversității, C3. Managementul deșeurilor, C4. Transport sustenabil, C5. Valul renovării, C6. Energie, C16. REPowerEU;
  2. **Transformarea digitală** (1,84 mld. euro): C7. Transformare digitală;
  3. **Creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii** (2,9 mld. euro): C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii, C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare;
  4. **Coeziunea socială și teritorială** (2,27 mld. euro): C10. Fondul local, C11. Turism și cultură;
  5. **Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională** (2,07 mld. euro): C12. Sănătate, C13. Reforme sociale, C14. Buna guvernanță;
  6. **Politici pentru Noua Generație** (3,52 mld. euro): C15. Educație.

- **Programele Operaționale 2021-2027** avizate:
  1. Programul **Asistență Tehnică (PAT)**, buget total pentru 2 priorități 959,43 mil. euro, din care 457,49 mil. euro contribuție UE şi 501,94 mil. euro contribuție națională.

2. Programul **Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (PoCIDIF)** este cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (monofond – FEDR), cu o alocare totală de 2,1 miliarde euro pentru 4 priorități.
3. Programul **Dezvoltare Durabilă (PDD)** are o alocare de 5,2 mld. euro pentru 4 priorități
4. Programul **Educație și Ocupare (PEO)** beneficiază de o alocare totală inițială de 4.342.112.755 euro
5. Programul **Transport (PT),** cu o alocare UE în valoare de 9,6 mld. euro;
6. Programul **Incluziune și Demnitate Socială (PIDS)** beneficiază de o alocare totală inițială de 4.152.109.995 euro.
7. Programul **Tranziție Justă (PTJ)**
8. Programul **Sănătate (PS)** este un program multifond, care cuprinde finanțare din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și din Fondul Social European Plus (FSE+). Programul are o alocare totală de 4,37 miliarde de euro.

- **Programul Regional pentru regiunea București – Ilfov 2021-2027** (PR BI 2021-2027) a fost aprobat în forma inițială la data de 6 decembrie 2022, iar în forma modificată ce include revizuiri ca urmare a observațiilor Comisiei Europene, în 18 iulie.

  PR BI 2021-2027 este un document de programare multianual (pe 7 ani) care reflectă strategia prin care regiunea intenționează să aducă contribuții la îndeplinirea obiectivelor de politică și obiectivelor specifice stabilite prin Politica de Coeziune a UE. PR BI 2021-2027 își propune să contribuie la îndeplinirea viziunii strategice a regiunii București-Ilfov prin intermediul a 8 PRIORITĂȚI care au fost conturate având la bază prioritățile Planului de Dezvoltare Regională București-Ilfov 2021-2027 și cele ale Strategiei de Specializare Inteligentă București-Ilfov 2021-2027, inclusiv orientările în materie de investiții privind finanțarea politicii de coeziune în perioada 2021-2027 formulate în Raportul de țară din 2019 al CE.

  18 iulie 2024 - Aprobarea PR BI 2021-2027 in forma modificata

- **Politica urbană a României** a fost adoptată prin HG nr. 1575/2022 privind aprobarea *Strategiei naționale de dezvoltare urbană integrată pentru orașe reziliente, verzi, incluzive și competitive 2022-2023 – Politica urbană a României*.

  Politica Urbană a României este un set coordonat de decizii de politică pentru planificarea, finanțarea, dezvoltarea, gestionarea și susținerea orașelor de toate dimensiunile, printr-un proces colaborativ de împărțire a responsabilităților la toate nivelurile de guvernanță și bazat pe implicarea tuturor actorilor urbani interesați, inclusiv a societății civile și a sectorului privat. Propunerile pentru o politică urbană națională transpun și adaptează abordările globale prevăzute de Noua Agendă Urbană, Agenda 2030, Noua Cartă de la Leipzig și Pactul verde european, avansând următoarele patru dimensiuni: (1) un oraș verde și rezilient; (2) un oraș productiv și competitiv; (3) un oraș echitabil și incluziv; (4) un oraș bine guvernat. O secțiune semnificativă a acesteia este dedicată orașelor verzi și rezilienței urbane, acoperind subiecte variate precum neutralitatea climatică, eficiența energetică, tehnologiile inovatoare, economia circulară și mobilitatea durabilă. Pentru atingerea obiectivelor vizate Planul de acțiune aferent Politicii Urbane cuprinde 134 de acțiuni pe termen scurt și mediu, structurate pe cele 5 obiective prioritare, ce însumează o nevoie de finanțare de aproximativ 14,5 miliarde euro.

- **Legea 155 din 30 mai 2023 privind mobilitatea urbană durabilă**

  Legea stabileşte cadrul general pentru promovarea şi gestionarea mobilităţii urbane durabile la nivel naţional. Pentru sprijinirea autorităților locale să coreleze dezvoltarea

urbană cu mobilitatea urbană, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației a elaborat, tot ca reformă asumată prin Planul Național de Redresare și Reziliență, Legea nr. 155/2023 privind mobilitatea urbană durabilă.

- **Program de investiții cu împrumut BERD pentru orașe verzi**
  Program pentru tranziția verde a orașelor. Obiectiv: Susținerea orașelor în procesul de tranziție verde - Implementarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare urbană integrată pentru orașe reziliente, verzi, incluzive și competitive 2022-2035 – Politica urbană a României, aprobată prin HG nr. 1575/2022. Perioada de implementare: 2024-2028, Buget: 150.000.000 (împrumut BERD), Mecanism de implementare: granturi acordate beneficiarilor/în sprijinul beneficiarilor.

Documente strategice aprobate / actualizate în perioada 2020 – decembrie 2025

- Hotărârea nr. 1010/2024 pentru aprobarea **Strategiei Naționale privind adaptarea la Schimbările Climatice 2024-2030, cu perspectiva anului 2050**;
- Anexa la hotărârea nr. 1215/2023 privind aprobarea **Strategiei pe termen lung a României pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră** – *România Neutră în 2050*;
- Hotărârea nr. 1172/2022 pentru aprobarea **Strategiei Naționale privind economia circulară**
- Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea **Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2021-2027** (dezbatere publică 2023, propus spre aprobare 2024);
- Hotărârea nr. 59/2023 pentru aprobarea **Strategia națională privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023-2030**;
- Hotărârea nr. 1470/2024 privind aprobarea **Strategiei industriale a României 2024-2030**;
- Proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea **Strategiei sectoriale în domeniul culturii pentru perioada 2023-2030** (dezbatere publică 2023, propus spre aprobare 2024);
- Hotărârea nr. 1193/2024 pentru aprobarea **Strategiei naționale a României pentru dezvoltarea turismului 2024-2035**;
- Hotărârea nr. 933/2022 privind **Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare Tehnologică și Inovare 2022-2027**;
- Hotărârea nr. 1188/2022 privind aprobarea **Planului Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2022-2027**;
- Hotărârea nr. 440/2022 pentru aprobarea **Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2022- 2027**;
- Hotărârea nr. 1004/2023 pentru aprobarea **Strategiei naționale de Sănătate pentru perioada 2022-2030** *Pentru sănătate, împreună* și a planului de acțiuni pentru perioada 2023-2030 în vederea implementării strategiei naționale de sănătate;
- Hotărârea nr. 1492/ 2022 pentru aprobarea **Strategiei naționale privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânirea activă pentru perioada 2023-2030**;
- Hotărârea nr. 558/2021 pentru aprobarea **Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027** și a planului de acțiuni pe perioada 2021-2027 pentru implementarea Strategiei naționale pentru ocuparea forței de muncă 2021-2027;
- Hotărârea nr. 560/2022 pentru aprobarea **Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027**;
- Hotărârea nr. 969/2023 pentru aprobarea **Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2022-2027** *Copii protejați, România sigură*;
- Hotărârea nr. 490/2022 pentru aprobarea **Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027** *O Românie echitabilă*;
- Hotărârea nr. 484/2024 privind aprobarea **Strategiei naționale pentru educația continuă a adulților 2024-2030**;

- Hotărârea nr. 566 din 23 mai 2024 privind aprobarea **Strategiei naționale pentru tineret 2024-2027**;
- Hotărârea nr. 444/2023 din 10 mai 2023 privind aprobarea **Strategiei naționale pentru sport 2023-2032**;
- Hotărârea nr. 1491 din 21.11.2024 privind aprobarea **Strategiei Energetice a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050**;
- Memorandum aprobat în ședința Guvernului României din 2 octombrie 2024 cu tema: **Planul Național de Acțiune privind Deceniul Digital 2030**;
- **Programul pentru acvacultură și pescuit 2021-2027**, aprobat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare C(2022) 8809/30.11.2022.
- Hotărârea nr. 1166/2024 privind aprobarea **Strategiei naționale pentru dezvoltarea și susținerea digitalizării prin intermediul centrelor de inovare digitală din Ro 2024-2027**;
- Hotărârea nr. 933 din 20 iulie 2022 privind aprobarea **Strategia Națională de Specializare Inteligentă 2021-2027**;
- Hotărârea Guvernului nr. 818/2024 privind aprobarea **Strategiei de comunicare şi diseminare a informaţiilor publice referitoare la accesarea fondurilor europene**;
- Hotărârea nr. 832/2024 privind aprobarea **Strategiei Naționale în domeniul Inteligenței Artificiale 2024-2027**;
- Hotărârea nr. 791 / 2024 privind aprobarea **Strategiei naționale de reducere a riscurilor de dezastre 2024-2035**;
- Hotărâre nr. 754/2022 pentru aprobarea **Planului de Acțiune** al Hotărârii nr. 877/2018 privind aprobarea **Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030**);
- Hotărâre nr. 942/2017 privind aprobarea **Planului național de gestionare a deșeurilor**.
- OUG nr. 92/2021 privind **Regimul deșeurilor**;
  Ordonanța prevede noi obligații pentru titularii de autorizații de construire/demolare, privind noi cote de reciclare și planuri dedicate de gestionare a deșeurilor;
- Ordonanța de Urgență nr. 1 / 11.08.2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 249/2015 privind **Modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje**;
- Ordonanța de Urgență nr. 6 din 25 august 2021 privind **Reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului**;
- **Ghidul privind implementarea măsurilor de creștere a performanței energetice în etapele de proiectare, execuție și recepție, exploatare și urmărire a comportării în timp pentru îndeplinirea cerințelor nZEB**, Indicativ RTC 4 – 2022, aplicabile clădirilor noi, respectiv Indicativ RTC 3 – 2022 aplicabile clădirilor existente - noiembrie 2022;
- Ordonanța de Urgență nr. 125 /16.09.2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 196/2005 privind **Fondul pentru mediu**;
- Hotărârea nr. 10 din 11 ianuarie 2023 privind modificarea și completarea **Strategiei naționale de renovare pe termen lung** pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.034/2020
- **Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030**, actualizat în 14.10.2025.

Strategii ale Municipiului București perioada 2020-2025:

- **Planul de Acțiune pentru Tranziția la Neutralitatea Climatică** (PATNC)

  Acesta este documentul strategic prin care administrația locală aliniază politicile urbane la obiectivul european de atingere a neutralității climatice până în anul 2050. Elaborat în cadrul inițiativei „Cities Mission – 100 de orașe neutre climatic", în anul 2050 planul a stat la baza includerii Municipiului București în cele 10+3 orașe care își propun tranziția la neutralitatea

climatică sub umbrela hub-ului M100 România și definește direcțiile de acțiune integrate pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, creșterea eficienței energetice și extinderea infrastructurilor verzi și albastre. PATNC fundamentează un portofoliu coerent de măsuri în domeniile mobilității sustenabile, clădirilor eficiente energetic, managementului deșeurilor, energiei regenerabile și digitalizării proceselor urbane. Documentul are un rol transversal, fiind strâns corelat cu PMUD, PAOV, SIDU și PUG (toate în curs de elaborare / aprobare), asigurând coerența intervențiilor și prioritizarea investițiilor verzi în direcția tranziției către un model urban rezilient, eficient și competitiv.

- **Planul de Acțiune pentru Oraș Verde** (PAOV)
  Finalizat la mijlocul lui 2025, dar neaprobat încă în CGMB
- **Planul de Mobilitate Urbană Durabilă** (PMUD) 2016 - 2030
  A fost finalizată o nouă versiune a documentației în 2024, aceasta urmează a fi recepționată și utilizată și de către TPBI începând cu 2026
- **Master planul velo al Municipiului București** (MPV) aprobat prin HCGMB nr. 275 din 30/07/2025 pentru întreg teritoriul municipiului a fost aprobat în CGMB în 2025
- **Planul Integral de Calitatea Aerului** (PICA) 2025-2029
  Documentația este în curs de elaborare, în procedură de consultare publică în luna Octombrie 2025 și va fi finalizată în 2026.
- **Planul Urbanistic General al Municipiului București**
  Etapa I - Elaborare formă sintetizată a Planului Urbanistic General în vigoare si Stadiul actual al dezvoltării urbane a fost finalizată și recepționată la începutul anului 2025. Planul Urbanistic General se află în prezent în Etapa II - Elaborare Planul Urbanistic General și Regulament Local de Urbanism, cu estimarea finalizării în cursul anului 2026.
- **Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale în Municipiul București pentru perioada 2023 - 2030** și **Planul de implementare a Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale în Municipiul București pentru perioada 2023 – 2030**, aprobate prin HCGMB nr. 73/2024.

Zone marginalizate, de regenerare urbană și așezări informale

Zone marginalizate

În procesul de validare a Z.U.M.-urilor de către elaboratorul S.I.D.U., la nivelul anului 2020, au fost luate în calcul studiile sectoarelor, respectiv:

- Strategia de dezvoltare locală integrată și durabilă a Sectorului 2 pentru perioada 2016-2025;
- GAL Sector 3 – Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală;
- Strategia de dezvoltare a sectorului 4, 2016-2020
- RUF – Regenerare Urbană Ferentari, sector 5.

Informațiile cuprinse în sursele de date menționate anterior au fost transformate într-o bază de date consolidată care conține o listă exhaustivă a Z.U.M.-urilor identificate de autoritățile din București, de-a lungul perioadei 2014-2019. Această bază de date include 87 de zone cu risc de a fi Z.U.M. care au intrat în procesul de validare. Concluziile elaboratorului confirmă ca zone marginalizate prioritare, următoarele zone:

- Giulești - 16 Februarie
- Aleea Pantelimon
- Aleea Lunca Florilor
- Plumbuita - Tei -Toboc
- Ferentari (Iacob Andrei, Aleea Livezilor, Zăbrăuți etc.)
- Giulești-Sârbi

În cadrul actualizării Planului Urbanistic al Municipiului București, în cadrul studiilor de fundamentare, Etapa I - Faza I.2, ”Stadiul actual al dezvoltării urbane”, sub-faza I.2.B ”Stadiul actual al dezvoltării urbane - Situația existentă”, Studiul E1F2_10, ”Raport privind stadiul actual al dezvoltării urbane - A. Analiza stadiului actual de dezvoltare ” - Studiul ”Locuința”” - Capitol de aducere la zi (2024) (E1F2_10 Studiul Locuinta_2024.pdf), respectiv în studiul de sinteză, sunt preluate zonele urbane marginalizate din București, identificate de Atlasul zonelor urbane marginalizate din România (în baza datelor de la RPL 2011) și validate în 2020,în cadrul elaborării Strategiei integrate de dezvoltare urbană a Municipiului București 2021-2030.

5.4 Situația zonelor urbane marginalizate din București

Figura 6 Situația zonelor urbane marginalizate din București (surse preluare date SIDU Municipiul București 2021-2030)
(poligoanele reprezintă zone urbane marginalizate care au fost validate în 2020)

Prin urmare, delimitarea ZUM în SIDU este fundamentată pe:

- baza de date comună SIDU–PUG (87 zone de risc, 28 ZUM validate);
- hărțile și fișele de evaluare validate în 2023 în cadrul SIDU;
- definirea unui subset de 6 zone prioritare pentru intervenții integrate, care fac parte din ZUM validate.

Zone de regenerare urbană

Zona centrală identificată în S.I.D.U. că zonă strategică pentru regenerare urbană

Zona centrală a Municipiului București, delimitată de inelul central, este o arie strategică de regenerare urbană, cu rol esențial în restructurarea și reactivarea funcțională a orașului. Aceasta necesită un set complex de operațiuni urbane și intervenții care vizează recalibrarea tramei stradale, reconfigurarea spațiilor publice și creșterea atractivității zonei centrale. Printre direcțiile prioritare care se regăsesc în actualizarea S.I.D.U. se numără modernizarea și extinderea rețelei tramei minore, crearea de trasee pietonale și velo continue, suplimentarea spațiilor verzi plantate și revitalizarea principalelor piețe reprezentative și a unor terenuri degradate.

Zona centrală poate deveni un pol experimental al regenerării urbane integrate, în care se corelează intervențiile asupra infrastructurii, mobilității, patrimoniului construit istoric și spațiilor verzi, în conformitate cu principiile Pactului Verde European și ale Noului Bauhaus European. Strategia de regenerare a centrului poate susține o revitalizare funcțională, ecologică și culturală, orientată către un model de oraș compact, accesibil locuitorilor și turiștilor și identitar.

Propunerile pentru zone de regenerare includ totodată operațiuni de reconectare urbană și ecologică diametrale dar care pot depăși limitele centrului istoric, precum amenajarea cursului Dâmboviței și a Lacului Morii. Alte intervenții verzi se referă la reactivarea curților interioare și transformarea spațiilor verzi reziduale în micro-parcuri și grădini urbane. De asemenea, sunt prevăzute proiecte de activare culturală și socială, prin revalorizarea spațiilor urbane prin integrarea artei urbane, a iluminatului ambiental și în zonele în care nu deranjează locuirea a unor evenimentelor comunitare anuale.

Ghidurile dezvoltate ca parte a S.I.D.U. pentru regenerarea urbană

Ca parte a cercetării realizate de elaborator anterior și ulterior elaborării S.I.D.U. au fost dezvoltate o serie de ghiduri pentru regenerarea urbană, care configurează un set coerent de modele, metodologii și concepte de intervenție, aplicabile diferențiat în funcție de structura urbană și de specificul zonelor de acțiune. Aceste ghiduri definesc posibile ilustrări de temă care se fundamentează pe o metodologie urbană integrată care permite implementarea coordonată a proiectelor de regenerare la nivel de cartier, zonă centrală și rețea urbană și care pot contribui la tranziția Bucureștiului către un model de dezvoltare sustenabilă, echitabilă și identitară.

Ghidurile prezentate mai jos definesc o abordare multi-scalară și intersectorială, orientată spre transformarea zonelor centrale și a cartierelor de locuire în ansambluri funcționale sustenabile, cu accent pe îmbunătățirea calității spațiului public, creșterea conectivității, reducerea presiunilor asupra mediului și consolidarea identității urbane.

”Restart București. Idei de proiecte pentru revitalizarea centrului orașului”

”București. Structura minoră. Viziune și metodologie pentru organizarea spațiului stradal în zona centrală”

”Regenerare urbană. Zona cartierului Timpuri Noi. Concept de soluții integrate în vederea îmbunătățirii confortului urban”

”Curtea Școlii. Un ghid de amenajare și utilare a spațiilor din curțile școlilor”

”Regenerare spațiilor publice. Ghid de regenerare urbană”

”Regenerare urbană. București, zona Lipscani - Vama Poștei”

Instrumentele sunt prezentate mai jos, evidențiind particularitățile fiecăruia:

- ”Restart București. Idei de proiecte pentru revitalizarea centrului orașului” stabilește direcții tematice pentru regenerarea centrului: accesibilitate, durabilitate, activare culturală și integrare digitală. Ghidul oferă un portofoliu de proiecte ce integrează propuneri formulate în strategii și în diverse concursuri de arhitectură – de la reconfigurarea piețelor și a cursului Dâmboviței, la revitalizarea spațiilor gri și introducerea infrastructurii verzi urbane.

Propuneri pentru amenajarea malului stâng al Dâmboviței, extrase din ghidul ”Restart București. Idei de proiecte pentru revitalizarea centrului orașului”

Propuneri pentru B-dul Națiunile Unite, extrase din ghidul ”Restart București. Idei de proiecte pentru revitalizarea centrului orașului”

- ”București. Structura minoră. Viziune și metodologie pentru organizarea spațiului stradal în zona centrală” dezvoltă o metodologie de proiectare a străzilor secundare și introduce conceptul de parcelar stradal, ca instrument de redistribuire echilibrată a spațiului între fluxurile pietonale, velo și auto. Acesta permite aplicarea graduală a intervențiilor, corelate cu instrumente de evaluare a calității spațiului public

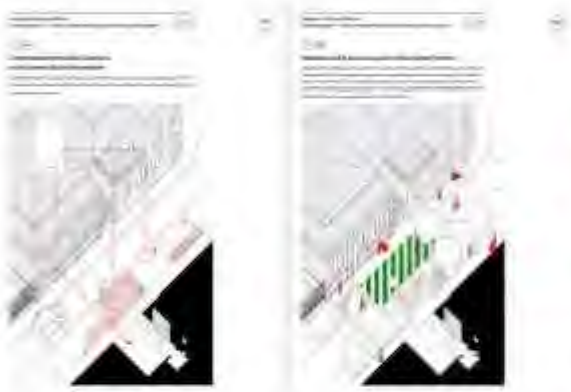

Propuneri pentru străzi mozaic, extrase din ghidul ”București. Structura minoră. Viziune și metodologie pentru organizarea spațiului stradal în zona centrală”

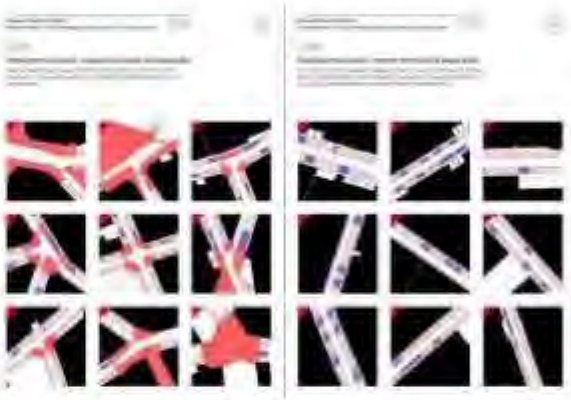

Exemple de rezolvări în lungul străzii și în intersecții, extrase din ghidul ”București. Structura minoră. Viziune și metodologie pentru organizarea spațiului stradal în zona centrală”

- ”Regenerare urbană. Zona cartierului Timpuri Noi. Concept de soluții integrate în vederea îmbunătățirii confortului urban” propune un sistem etapizat de intervenții bazat pe reorganizarea tramei urbane și pe configurarea unui sistem verde integrat, conceput ca infrastructură ecologică de suport pentru mobilitatea alternativă și pentru calitatea vieții urbane

Propuneri pentru rețeaua verde a cartierului, extrase din ghidul ”Regenerare urbană. Zona cartierului Timpuri Noi. Concept de soluții integrate în vederea îmbunătățirii confortului urban”

Reorganizarea intersecţiei Bulevardul Mircea Vodă cu Bulevardul Octavian Goga, extrasă din ghidul ”Regenerare urbană. Zona cartierului Timpuri Noi. Concept de soluții integrate în vederea îmbunătățirii confortului urban”

- ”Curtea școlii. Un ghid de amenajare și utilare a spațiilor din curțile școlilor” propune un cadru metodologic atent pentru transformarea curţilor unităţilor de învăţământ în spaţii exterioare multifuncţionale, accesibile şi integrate în peisajul urban. Ghidul stipulează criterii de proiectare pentru circulaţii pietonale clare, separarea fluxului auto de zona elevilor, utilizarea mobilierului urban adaptat vârstei şi dotarea cu echipamente pentru joacă şi recreere. Beneficiul principal constă în crearea unui „laborator *outdoor*” în curtea şcolilor, care susţine activităţi educative non-formale, mobilitatea activă şi conectarea cu comunitatea.

Propuneri amenajare pentru Colegiul național “Matei Basarab” și Liceul teoretic “Mihai Ionescu”, str. Căuzași, extrase din ghidul ”Curtea școlii. Un ghid de amenajare și utilare a spațiilor din curțile școlilor”

Propunere amenajare platforme verzi, extrasă din ghidul ”Curtea școlii. Un ghid de amenajare și utilare a spațiilor din curțile școlilor”

- ”Regenerare spațiilor publice. Ghid de regenerare urbană” propune o abordare integrată pentru intervenţii în spaţiile publice urbane, pornind de la diagnosticarea stării existente, până la definirea de scenarii şi criterii de evaluare a calităţii spaţiilor regenerate. Ghidul subliniază importanţa participării sociale, a conectivităţii urbane şi a orientării către mobilitate durabilă, artă publică şi infrastructură verde. Aplicabilitatea sa se poate extinde la pieţe, parcuri, trasee pietonale şi spaţii publice intermediare, în vederea activării urbane şi reconfigurării relaţiei dintre cetăţean şi mediu construit.

Propuneri pentru abordarea fronturilor la cursurile de apă, extrase din ghidul ”Regenerare spațiilor publice. Ghid de regenerare urbană”

Propunere pentru managementul apelor pluviale, extrasă din ghidul ”Regenerare spațiilor publice. Ghid de regenerare urbană”

- ”Regenerare urbană. București, zona Lipscani - Vama Poștei” exemplifică aplicarea principiilor regenerării în baza valorilor culturale și morfologice, vizând reconectarea spațiilor publice și a curților interioare, revitalizarea fondului construit și refuncționalizarea clădirilor istorice prin activități culturale și economice compatibile.

Perspectivă Intersecție Str.Brezoianu cu Str. Domnița Anastasia, extrasă din ghidul ”Regenerare urbană. București, zona Lipscani - Vama Poștei”

Perspectivă propusă în lungul străzii Lipscani, extrasă din ghidul ”Regenerare urbană. București, zona Lipscani - Vama Poștei”

Spații cu potențial de regenerare urbană

S.I.D.U. a inclus în partea B: Contextul urban și identificarea problemelor și nevoilor cheie o analiză cu privire la spațiile cu potențial de reabilitare urbană din Municipiul București. Sunt indicate ca fiind de interes spațiile publice punctuale, spațiile publice abandonate, spațiile publice liniare, spațiile publice de tip suprafață, zonele noi de dezvoltare fără spații publice nou propuse, precum și zonele ample de locuire individuală, nedeservite de spații publice.

Figura 70. Distribuția spațiilor punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din București

Coordonare S.I.D.U. - P.U.G. în curs de elaborare

În paralel cu actualizarea S.I.D.U., studiile de sinteză ale P.U.G. propun un set extins de zone de conversie, integrare și restructurare urbană, vizând dezvoltarea coerentă a teritoriului prin operațiuni de regenerare funcțională, reconversie a siturilor industriale și crearea de poli urbani cu funcțiuni mixte. În acest context, referitor la zonele de regenerare urbană, Sinteza studiilor de fundamentare ale PUG (2025), (2B_Diagnostic_prospectiv.jpeg (9933×7015), 02.E1F2_10.6_Volumul_02.pdf), pe întreg teritoriul Municipiului București sunt propuse operațiuni urbanistice majore de conversie, dezvoltare urbană coerentă, integrare, regenerare, relansare economică sau de restructurare.

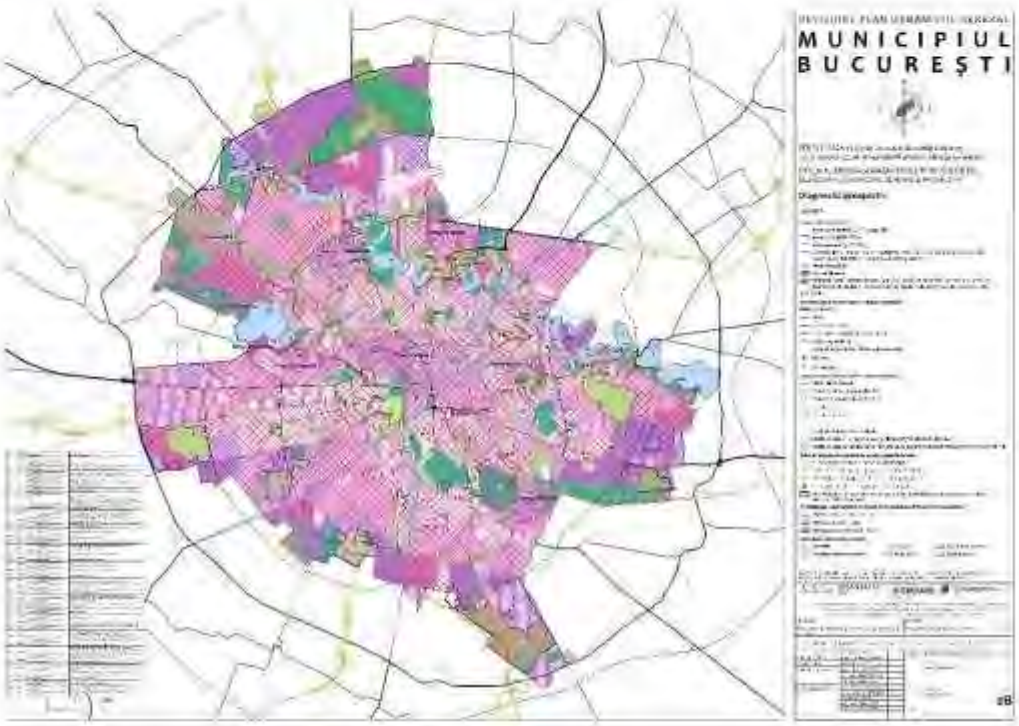

Așezările informale

În baza L350/2001, C.G.M.B. a aprobat hotărârea nr. 183/2024 privind aprobarea regulamentului de organizare și funcționare și constituirea Comisiei pentru coordonarea implementării măsurilor necesare pentru îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor din așezările informale din M.B. cât și a grupului de lucru constituit la nivelul P.M.B. Ca urmare a activității grupului de lucru, au fost stabilite până în prezent 3 așezări informale, respectiv:

- Așezarea informală situată în intrarea Străulești nr. 1, sector 1, București
  - *Informații generale:*
  - *Nucleul inițial de unități destinate locuirii din așezarea informală: 2008*
  - *Suprafață a așezării informale: 11.269mp*
  - *Populație actuală: 22 locuitori*
- Așezarea informală din str. Alexandru Hrisoverghi f.n, sector 6, București, nr. cad. 246725
  - *Informații generale:*
  - *Nucleul inițial de unități destinate locuirii din așezarea informală: 1990-1999*
  - *Suprafață a așezării informale: 1.017mp*
  - *Populație actuală: 44 locuitori*

  Pentru această așezare, Primăria S6 a demarat un proiect pentru îmbunătățirea condițiilor de locuire.
- Așezarea informală situată în zona depoului București triaj, sector 1, București

Informații generale:

- *Nucleul inițial de unități destinate locuirii din așezarea informală: 2015*
- *Suprafață a așezării informale: 1.000-1.500mp*
- *Populație actuală: 44 locuitori*

Așezarea este situată între 2 tronsoane de cale ferată, în zona de protecție a infrastructurilor tehnico-edilitare, categoria Căi de comunicație feroviare, subcategoria căi ferate.

Dintre acestea, așezarea din zona depoului București Triaj este temporară și poziționarea acesteia nu este compatibilă cu locuirea fiind amplasată între liniile de cale ferată, iar terenul pe care este amplasată așezarea din Străulești are o situație juridică care va determina mutarea celor din așezare în locuințe sociale. Astfel doar pentru așezarea informală Hrisoverghi sunt vizate înregistrarea cadastrală, reglementare urbanistică și măsuri *in situ* în baza legislației în vigoare.

Sondaje de opinie, consultarea populației cu privire la direcțiile și proiectele S.I.D.U.

În ultimii ani, P.M.B. a derulat o serie de **sondaje și consultări publice pentru toate strategiile la care lucrează și a căror proiecte se regăsesc în S.I.D.U.**, respectiv: Master planul Velo, P.A.O.V. – Planul de acțiune pentru orașe verzi, P.A.T.N.C. – Planul de acțiune pentru tranziția la neutralitatea climatică (în cadrul M100 Mirror Mission Hub), PMUD – Planul de mobilitate urbană durabilă. În cadrul elaborării reglementărilor pentru P.U.G. urmează consultări și dezbateri publice, în faza de studii a fost realizat un document despre „Analiza factorilor interesați. Anchete sociale" (2023).

Din păcate, **în ultimii 5-10 ani, problemele orașului** care au fost identificate în perioada 2011-2019 de către elaboratorii S.I.D.U. **nu s-au rezolvat decât în mică măsură**, prin urmare, **constatăm și considerăm că majoritatea concluziilor îți păstrează actualitatea**.
Pentru strategiile și planurile de acțiune amintite mai sus, Municipiul București a derulat în ultimii 5 ani consultări pe diverse domenii cu populația și asociațiile de profil, cu accent în ceea ce privește protecția spațiilor verzi și diverse măsuri de tranziție la neutralitatea climatică - dialog care a confirmat necesitatea includerii mai multor proiecte de acest tip în cadrul listei scurte și prioritare de proiecte din cadrul S.I.D.U., chiar dacă stadiul acestor proiecte este unul incipient. Dintre acestea, enumerăm mai jos:

- Consultare publică pentru **Master planul Velo al Municipiului Bucureşti**, realizată în 24 Mai 2024, la ARte Cultură București, ARCUB Strada Lipscani 84-90, cu anunț postat pe site-ul P.M.B. și înscriere prealabilă prin acest formular, precum în procedura de consultare publică aferentă aprobării în CGMB, cu termen în data de 18.02.2025.
- Consultare publică pentru **Planul de Acțiune pentru Oraș Verde** (PAOV), pentru care a fost pregătit site-ul dedicat paov.P.M.B..ro și sondaje dedicate prioritizării provocărilor de mediu PAOV București, precum și prioritizării acțiunilor care vor face parte din PAOV București;
- Consultare publică pentru **Planul Urbanistic General al Municipiului București** (PUG), pentru care a fost pregătit un chestionar și au fost organizate activități de tip focus grup.

Au fost solicitate către elaborator (Banca Mondială) și integrate documentele cu privire la sondajele efectuate pe durata elaborării S.I.D.U..

Modul de lucru al grupului de lucru înființat în cadrul P.M.B.

Pentru gestionarea procesului de actualizare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU), la nivelul Primăriei Municipiului București a fost constituit un **grup de lucru interdepartamental**, format din reprezentanți ai structurilor de specialitate ale municipalității și ai Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană București (A.D.I.Z.M.B.). Activitatea acestui grup a avut un caracter tehnic și procedural, fiind orientată spre **finalizarea etapelor necesare obținerii avizului de mediu**, **actualizarea bazei de date cu proiecte** și **elaborarea planului de acțiune aferent strategiei**. În prima fază, au fost analizate proiectele existente și au fost solicitate informații suplimentare beneficiarilor, constatându-se că o parte semnificativă dintre acestea erau fie finalizate, fie depășite ca relevanță, în timp ce au fost identificate inițiative noi, compatibile cu obiectivele S.I.D.U. Pe parcursul perioadei 2023–2025, grupul de lucru a menținut un **dialog constant cu diverse entități relevante**, precum sectoarele municipiului București, instituțiile publice centrale, instituțiile de învățământ preuniversitare, mediul academic, asociații și alți actori locali relevanți.

În cadrul procesului de actualizare, **lista lungă de proiecte aferentă anului 2020 a fost reorganizată sub forma unor proiecte-umbrelă**, capabile să integreze atât inițiativele existente, cât și proiecte viitoare similare ca tipologie și obiective - dacă acestea respectă legislația în vigoare (reglementări de urbanism, normative și stasuri, legislație de profil etc.), și sunt desfășurate de entități cu atribuții. Această abordare a permis structurarea urmând un caracter integrat al portofoliului S.I.D.U., prin includerea de proiecte din domenii economice, sociale, culturale și de mediu, cu participarea diferitelor categorii de actori – publici, privați și non-guvernamentali. În paralel, **au fost corelate direcțiile strategice ale S.I.D.U. cu celelalte documente programatice ale municipiului**, precum Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (**P.M.U.D.**), Planul de Acțiune pentru Orașe Verzi (**P.A.O.V.**). Procesul de actualizare a continuat și după obținerea avizului de mediu în 2023, acesta urmând a fi reconfirmat odată cu aprobarea versiunii finale a strategiei.

Ierarhia proiectelor

Prioritizarea proiectelor a fost realizată prin actualizarea matricei de evaluare, în conformitate cu metodologia de verificare a strategiilor integrate de dezvoltare teritorială emisă de Autoritatea de Management pentru Programul Regional București–Ilfov 2021–2027. Proiectele din noua listă lungă au fost punctate pe baza criteriilor de relevanță strategică, maturitate, impact estimat și potențial de finanțare, rezultând o ierarhizare care a permis delimitarea listei scurte și a planului de acțiune. Pentru proiectele cu un scor de peste 70 de puncte au fost solicitate informații suplimentare privind stadiul de pregătire și caracteristicile tehnice, ceea ce a permis selecția celor eligibile pentru finanțare prioritară. Ca urmare a acestui proces, portofoliul SIDU a fost structurat în trei categorii:

- **Lista lungă**, cuprinzând proiecte cu potențial strategic;
- **Lista scurtă**, cuprinzând proiecte cu punctaj mare și care acoperă toate cele 30 de politici identificate în cadrul S.I.D.U;
- **Lista proiectelor metropolitane**, cuprinzând proiectele care vizează atât limitele administrative ale Municipiului București cât și ale județului Ilfov.

Fișa cu privire la criteriile de ierarhizare a proiectelor prioritare S.I.D.U. M.B. este prezentată mai jos.

Criterii de ierarhizare a proiectelor prioritare SIDU MB

Nr crt	Criteriul	Scor
1	**Proiectul răspunde nevoilor cetățenilor** 15pct - Proiectul contribuie în mare măsură la salvarea de vieți omenești / la siguranța și sănătatea locuitorilor / la reducerea vulnerabilității la dezastre și la reducerea pagubelor economice / la îmbunătățirea calității vieții 10-14pct – proiectul contribuie moderat la salvarea de vieți omenești / la siguranța și sănătatea locuitorilor / la reducerea vulnerabilității la dezastre și la reducerea pagubelor economice / la îmbunătățirea calității vieții Moderat la cât mai multe dintre acesta – 14 Moderat la o parte din acestea – 12 Moderat la un singur aspect dintre cele de mai sus - 10 0-9pct - Proiectul contribuie indirect la salvarea de vieți omenești / la siguranță și sănătatea locuitorilor / la reducerea vulnerabilității la dezastre și la reducerea pagubelor economice / la îmbunătățirea calității vieții Indirect la cât mai multe dintre acesta - 9 Indirect la o parte din acestea - 6 Indirect la un singur aspect dintre cele de mai sus – 1	0-15
2	**Proiectul răspunde nevoilor sectorului privat și turismului** 10pct - Proiectul aduce beneficii majore la scara teritoriului metropolitan / întreg teritoriului municipiului București / la nivelul unui cartier sau a unei zone 0-10pct – proiectul poate aduce indirect beneficii la scara teritoriului metropolitan / întreg teritoriului municipiului București / la nivelul unui cartier sau a unei zone	0-10
3	**Componentele proiectului ating aspecte legate de schimbările climatice** 25pct – Proiectul are impact major în privința îmbunătățirii condițiilor de mediu și atenuare/ reziliență la schimbări climatice 15-25pct – Proiectul vizează direct îmbunătățirea condițiilor de mediu și atenuare/ reziliență la schimbări climatice 0-15 – Proiectul cuprinde măsuri de mediu sau de atenuare schimbări climatice	0-25
4	**Componentele proiectului ating aspecte de incluziune socială** 10pct – proiectul crește calitatea vieții într-o zonă urbană marginalizată (ZUM) și are efect de desegregare socială 0-10pct – proiectul are ca scop direct creșterea calității vieții unor categorii defavorizate sau vulnerabile de locuitori	0-10
5	**Proiectul este sustenabil financiar (criteriu obligatoriu)** având în vedere gradul de maturitate al proiectului / disponibilitatea finanțărilor din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2021-2027 15pct – Proiectul este în implementare (documentații aprobate, finanțare alocată, execuție demarată) 10-15pct – Proiectul are documentații tehnice elaborate / este în curs de elaborare / are deschise proceduri de achiziție publică și poate fi finalizat până la sfârșitul anului 2030 0-10pct – Proiect în fază incipientă care corespunde problemelor identificate de analiza SIDU	0-15
6	**Proiectul face parte dintr-un program cu caracter integrat (are efect multiplicator asupra altor proiecte)** 25pct – Proiectul rezolvă în același timp și în mod integrat probleme din domenii diferite aduce beneficii sociale, economice și de mediu, și posibil să aibă efect multiplicator asupra altor proiecte 15-25pct – Proiectul contribuie direct la rezolvarea unor probleme din domenii diferite (inclusiv dacă îndeplinește obligații din documentații aprobate anterior neonorate – infrastructura utilității, circulației, rețeln publice, spații verzi sau vizează planificarea zonelor destructurate) 0-15pct – Proiectul contribuie la rezolvarea unei singure probleme	0-25
	Scor total pe proiect	**0-100**

Bugetul proiectelor

Fundamentarea bugetară a proiectelor s-a realizat pe baza datelor transmise de beneficiari și responsabili, prin aplicarea unei metodologii unitare, după cum urmează:

- Pentru **lista lungă** de proiecte, bugetele au fost definite de suma unor subproiecte care se încadrează în umbrelă (exemplu: extinderile de metrou) sau ajustate proporțional (multiplicare după caz cu un factor ex. 2, 3, 6), asigurându-se o estimare a costurilor totale dacă mai multe sectoare și/ sau municipiul București au fiecare atribuții în desfășurarea respectivului proiect;

- Pentru **lista scurtă** de proiecte, au fost considerate proiecte de aproximativ 11 mld. euro, peste plafonul inițial considerat în S.I.D.U de aprox. 7 mld. euro, pentru a permite includerea mai multor tipologii de investiții și o etapizare a implementării în funcție de gradul de maturitate. Lista include inclusiv proiecte pentru care am primit informații sumare, dar a căror importanță reiese din alte strategii importante pentru dezvoltarea coerentă a municipiului, care ar trebui dezvoltate cât mai urgent;

Planul de acțiune conține proiectele eligibile pentru finanțare prioritară. Bugetele pentru proiectele din lista scurtă au fost dimensionate parțial în baza informațiilor primite referitor la finalizarea parțială proiectului considerat în lista scurtă până în 2030. Pentru **proiectele considerate prioritare**, selecția a avut în vedere **alinierea la axele de finanțare disponibile, caracterul integrat al proiectelor și strategiei, impactul pozitiv asupra teritoriului și fezabilitatea tehnică**.

În plus, deoarece respectarea parametrilor urbanistici reglementați de documentațiile de urbanism și respectarea parametrilor tehnici reglementați de normativele de proiectare în vigoare sunt o prioritate pentru Municipiul București, pentru a fi integrate în listele S.I.D.U. toate proiectele de investiții care au componentă de arhitectură și urbanism se vor depune pentru obținerea avizului arhitectului șef al municipiului București în conformitate cu prevederile art. 36 (12) pt. i) Legii 350/2001.

Având în vedere necesitatea monitorizării și raportării anuale a indicatorilor de mediu, dar mai ales având în vedere politicile europene cu privire la diminuarea impactului proiectelor asupra mediului, este impetuos necesar ca toate proiectele din listele S.I.D.U. să nu diminueze spațiile verzi plantate / pe sol natural existente, ci să le extindă.

De asemenea, pentru a asigura o utilizare transparentă și eficientă a fondurilor publice, strategia impune ca finanțările nerambursabile să nu se atribuie pentru refacerea unor lucrări executate din fonduri nerambursabile în ultimii 15 ani. În plus strategia susține dezvoltarea capacității interne a autorității publice locale în vederea auto-gestionării strategiilor pe care le coordonează și implicarea permanentă a unor parteneri externi din mediul academic, asociativ, a societății civile și a mediului privat sau a unor reprezentanți de mediu conform art. 8 din Regulamentul UE nr. 1060/2021.

Orice proiect din lista lungă poate deveni proiect cu prioritate la finanțare, considerându-se ca făcând parte din planul de acțiune, în măsura în care se identifică surse de finanțare externă nerambursabile și în planul de acțiune nu există un alt proiect nefinanțat ce ar putea beneficia de aceeași finanțare.

Indicatori de realizare imediată (*output*) pentru proiectele din Planul de acțiune

Nr. Crt.	Denumire proiect Plan acțiune	Indicatori de realizare imediată * Plan de acțiune	U.M.	Valoare
1	Proiect umbrelă: Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice	Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Ha	50
2	Proiect umbrelă: Sprijin pentru activitățile de protejare, conservare și promovare ale Parcului natural Văcărești, sector 4	Suprafață de arii naturale protejate acoperite de măsuri de protecție și conservare	Ha	183
3	Proiect umbrelă: Realizarea unor păduri urbane	Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Ha	100
4	Proiect umbrelă: Crearea unei rețele de arii naturale urbane protejate	Număr de arii protejate	Nr.	5

5	Refacerea patinoarului artificial Mihai Flamaropol, Parcul Național, sector 2	Baze sportive nou construite / îmbunătățite	Nr.	1
6	Proiect umbrelă: Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului Bucureşti - 106km	Conducte de rețea pentru alimentare cu energie termică nou construite/ reabilitate	Km	106
7	Proiect umbrelă: Consolidarea, reabilitarea și creșterea eficienței energetice cu prioritate a clădirilor cu destinație sanitară încadrate la riscul seismic	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	Nr.	6
8	Reparații capitale apărări de mal lac Herăstrău, inclusiv apărări de mal insule lac Herăstrău, sector 1	Lungime maluri acoperită cu măsuri de prevenție a riscului la inundații	Km	10
9	Proiect umbrelă: Consolidare și modernizare teatre și clădiri culturale (operă, operetă, sali spectacol)	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată	Mp	10.000
10	Proiect umbrelă: Consolidare și reabilitare imobile ale Universităților din București	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul superior	Nr.	500
11	Proiect umbrelă:Regenerarea spațiilor publice în zona Pasajului Unirii. Realizarea lucrărilor de consolidare și reabilitare a obiectivului "Planșeul de acoperire a râului Dâmbovița în Piața Unirii", S4	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitat Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Mp Mp	11500 5500
12	Consolidare seismică și renovare energetică moderată clădire publică (Centru dezbateri și prezentare proiecte publice), Calea Victoriei nr. 22-24, sector 3	Clădiri publice aflate în risc seismic expertizate și care beneficiază de lucrări de reducere a riscului seismic	Nr.	1
13	Proiect umbrelă:Eficientizarea consumului de energie în unitățile de învățământ – creșe, gradiniță, școli, licee (construcții existente)	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	Nr.	15
14	Proiect umbrelă: Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București - 96km	Conducte de rețea pentru alimentare cu energie termică nou construite/ reabilitate	Km	96
15	Proiect umbrelă: Infrastructură de monitorizare inteligentă, inclusiv în vederea îmbunătățirii adaptării la schimbări climatice	Capacitate suplimentară a sistemelor de monitorizare a calității aerului și a poluării fonice	nr.	100
16	Proiect umbrelă: Îmbunătățirea și extinderea spațiilor și infrastructurilor verzi publice existente, inclusiv constituirea de parcuri noi	Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Ha	250
17	Complexul multifuncțional destinat mobilității urbane Depou Victoria, strada Mexic nr. 19, sector 1	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitat Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Mp Mp	35000 10500
18	măsuri: Revizuirea Planului Urbanistic General al Municipiului București	Planuri urbanistice elaborate	Nr.	1

19	măsuri: Actualizarea Planurilor Urbanistice Zonale Zone Construite Protejate ale Municipiului București	Planuri urbanistice elaborate	Nr.	38
20	Observatorul Urban și Metropolitan București	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta aplicații și servicii digitale	Nr.	8
21	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare, modernizare la școlile din sectorul 2	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	Nr.	5
22	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare și modernizare la școlile și colegiile din sectorul 3	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	Nr.	8
23	Proiect umbrelă: Proiect integrat de reabilitare / modernizare/ extindere elemente infrastructură urbană aferente sistemului de iluminat public la nivelul municipiului București	Număr corpuri iluminat eficiente	Nr.	100.000
24	Proiect umbrelă: Reabilitare și modernizare/ eficientizare energetică a clădirilor instituțiilor de cultură din subordinea municipalității	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată	Nr.	20
25	Proiect umbrelă: Modernizare magistrale de termoficare aparținând S.A.C.E.T. București - 9km	Conducte de rețea pentru alimentare cu energie termică nou construite/ reabilitate	Km	9
26	Proiect umbrelă: Implementarea unor proiecte de conștientizare a cetățenilor în vederea colectării separate a deșeurilor la nivelul municipiului București	Număr de cetățeni informați cu privire la colectarea separată a deșeurilor	Nr.	1500000
27	Proiect umbrelă: Revitalizarea spațiilor urbane prin transformarea unor străzi în spații pietonale și consolidarea funcției de centralitate urbane	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitate Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Mp Mp	10000 3000
28	Proiect umbrelă: Modernizarea clădirilor de apartamente multifamiliale construite după proiecte elaborate anterior anului 2005	Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită	Nr.	10.000
29	Proiect umbrelă: Identificare, inventariere și evaluare vizuală rapidă a clădirilor situate în Municipiul București în conformitate cu L212/2022	Locuințe aflate în risc seismic evaluate	Nr.	1.000
30	Proiect integrat de regenerare urbană zona Lacul Morii și Giulești Sârbi	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitate	Mp	10.000
31	Registrul Verde al Municipiului București (R.V.M.B.)	Suprafața acoperită de baze de date urbane de tip GIS	km2	240
32	Proiect umbrelă: Modernizare 50km infrastructură tramvai	Lungime liniilor de tramvai și metrou – reconstruite/ modernizate	Km	50

33	Proiect umbrelă: Realizare rețea velo extinsă la nivelul municipiului București conform Masterplan Velo, inclusiv infrastructură complementară (parcări, rasteluri etc.)	Infrastructură dedicată de ciclism nouă	Km	150
34	Proiect umbrelă: Crearea /modernizarea/ extinderea spațiilor verzi în cartierele de locuire colectivă (Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990, Z.U.M.): parcuri, grădini, scuaruri cu acces public, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Ha	50
35	Proiect umbrelă: Construirea de noi unități de învățământ (Nzeb) și dotarea acestora	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul primar, secundar și liceal Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul timpuriu	Nr.	2.000
36	Reabilitare, funcționalizare, modernizare infrastructură culturală în aer liber: teatre de vară, inclusiv organizare de evenimente în aer liber, concursuri internaționale de arhitectură	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată	Nr.	4.000
37	ansamblu proiecte: Extindere infrastructură administrată de Clubul sportiv municipal (C.S.M.) București	Baze sportive nou construite / îmbunătățite	Nr.	1
38	Proiect umbrelă: Reabilitare pasaje rutiere degradate din municipiul București	Număr poduri și pasaje reabilitate	Nr.	5
39	măsuri: Strategie de dezvoltare a infrastructurii verzi a municipiului București	Strategii de dezvoltare locală și regulamente cu impact asupra comunității	Nr.	1
40	Proiect umbrelă: Lucrări de consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 1	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul timpuriu	Nr.	500
41	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 2	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul timpuriu	Nr.	500
42	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 3	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul timpuriu	Nr.	500
43	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 4	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul timpuriu	Nr.	500
44	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 5	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul timpuriu	Nr.	500

45	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 6	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul timpuriu	Nr.	500
46	Proiect umbrelă: Consolidare, modernizare și reabilitare seismică a unităților de învățământ cu risc seismic care nu fac parte din programele de reabilitare termică și modernizare	Clădiri rezidențiale aflate în risc seismic expertizate și care beneficiază de lucrări de reducere a riscului seismic	Nr.	10
47	Proiect umbrelă: Lucrări de consolidare, reabilitare, modernizare, dotări și amenajări pentru unitățile de învățământ din sectorul 4	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul primar, secundar și liceal	Nr.	1500
48	măsură: Dezvoltarea de programe de cercetare prin proiectului "Planet Youth" – Evidence-Based Drug Prevention	Valoare proiecte pentru tineret	Mil. Euro	1
49	măsuri: Obținerea autorizației de securitate la incendiu pentru 6 unități sanitare mari	Unități sanitare / alte structuri publice dotate/ extinse/ modernizate / reabilitate	Nr.	6
50	Lărgire bd. Dimitrie Pompeiu cu extindere infrastructură de tramvai și străpungere bd. Barbu Văcărescu, construire drum de legătură între șos. Pipera, bd. Dimitrie Pompeiu și str. Fabrica de Glucoză, sector 2	Lungime drumuri reabilitate, modernizate	Km	2,5
51	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare și modernizare a școlilor și liceeelor din sectorul 6	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul primar, secundar și liceal	Nr.	2000
52	Lucrări de consolidare, reabilitare și modernizare pentru unitățile de învățământ din sectorul 5	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul primar, secundar și liceal	Nr.	2500
53	Proiect integrat de regenerare urbană pentru zona Expoziției	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitate	Mp	30000
54	HUB mobilitate și management urban municipiul București	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta aplicații și servicii digitale	Nr.	8
55	Modernizarea drumurilor județene: penetrație prelungirea Ghencea-Domnești și supralărgire bd. Ghencea între Str. Brașov și terminal tramvai 41	Lungime drumuri reabilitate, modernizate Lungime drumuri noi	Km	6
56	Proiect umbrelă: Realizarea unei rețele de Centre de colectare prin aport voluntar (C.A.V.) pentru colectarea: D.E.E.E., baterii uzate, D.C.D. provenite de la amenajări interioare/ exterioare, textile, lemn, mobilier, anvelope, deșeuri periculoase, uleiuri uzate alimentare, deșeuri reciclabile, deșeuri voluminoase, deșeuri verzi din grădini, cadavre de animale mici	Capacitate suplimentară pentru tratarea și colectarea separată a deșeurilor – investiții	Mil. Euro	6
57	măsuri / Proiect umbrelă: Dezvoltarea serviciilor sociale și a infrastructurii necesare destinate persoanelor fără adăpost, prevenirii separării copiilor de familie, protecției victimelor violenței domestice	Capacitate suplimentară a infrastructurii de recepție/ acomodare a grupurilor defavorizate în clădiri nou create sau reabilitate	Nr.	500

58	Spaţiu public urban Podul Calicilor Ansamblu urban Domniţa Bălaşa, amenajare urbană zona Palatului de Justiţie, sector 5	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitate	Mp	700
59	Proiect umbrelă: Modernizarea și extinderea sistemului de semaforizare inteligentă (managementul traficului București Ilfov) și prioritizarea vehiculelor de transport public în vederea creșterii siguranței rutiere, fluidizării traficului și reducerii poluării	Număr treceri de pietoni / intersecții pentru care se asigură măsuri de creștere a siguranței	Nr.	540
60	Proiect umbrelă: Dezvoltarea capacității de monitorizare a calității aerului și a nivelului de zgomot la nivelul municipiului București	Capacitate suplimentară a sistemelor de monitorizare a calității aerului și a poluării fonice	Nr.	50
61	Proiect umbrelă: Lucrari de reabilitare și modernizare a școlilor și liceelor din Sectorul 1	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul primar, secundar și liceal	Nr.	1500
62	măsură: Susținerea și dezvoltarea de linii telefonice pentru prevenirea tentativelor de suicid din municipiul Bucureşti	Servicii sociale puse la dispoziția grupurilor vulnerabile	Nr.	1
63	Hub educațional	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată	Nr.	1
64	Reabilitarea şi modernizarea Muzeului Naţional al Pompierilor "Foişorul de Foc" Bucureşti, bd. Ferdinand I, nr. 33, Sector 2	Monumente istorice expertizate și reabilitate	Nr.	1
65	Proiect umbrelă: Program multianual de asigurare a siguranței cetățenilor și a pazei bunurilor si a spatiilor publice.(camere video și alte echipamente pază și protecție)	Număr de camera video operationalizate	Nr.	1000
66	măsură: Achiziționarea de material rulant tramvaie, testarea și punerea în funcțiune a tramvaielor, campanii de informare	Număr tramvaie achiziționate	Nr.	250
67	Proiect umbrelă: Construcție/ reabilitare și dotare aferentă centrelor de recuperare și Centrelor Respiro pentru copii cu dizabilități din municipiul București	Capacitate suplimentară a infrastructurii de recepție/ acomodare a grupurilor defavorizate – clădiri nou create sau reabilitate	Nr.	2000
68	Reabilitare și modernizare Centrul Cultural Lumina și implementarea unor măsuri/ soluții de eficientă energetică, Bd. Regina Elisabeta nr. 32, Sector 5, București	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată	Nr.	1
69	Proiect umbrelă: Consolidare seismică și renovare energetică moderată/ aprofundată ale clădirilor rezidențiale multifamiliale	Clădiri rezidențiale aflate în risc seismic expertizate și care beneficiază de lucrări de reducere a riscului seismic	Nr.	20
70	Restaurarea sediului central al Arhivelor Naţionale ale României, monument istoric, bd. Regina Elisabeta nr. 49, sector 5	Monumente istorice expertizate și reabilitate	Nr.	1

71	Proiect umbrelă: Restaurarea clădirilor monument istoric / clădirlor aflate în zone istorice protejate aflate în proprietatea publică și integrarea lor în circuitul cultural	Monumente istorice expertizate și reabilitate	Nr.	7
72	Lucrări de intervenție la faţada monumentului istoric Cercului Militar Național – cazarma 954, str. Constantin Mille nr. 1, sector 1	Monumente istorice expertizate și reabilitate	Nr.	1
73	Proiect umbrelă: Modernizarea depourilor/ autobazelor existente și creșterea capacității de garare pentru transportul public	Număr depouri / autobaze noi sau modernizate	Nr.	5
74	Amenajarea Pasajului căii ferate Lujerului prin crearea unei promenade pietonale verzi, dedicată transportului alternativ, sectorul 6	Infrastructură dedicată de ciclism nouă	km	1
75	Proiect umbrelă: Eficientizare energetică a clădirilor publice și militare neincluse în alte categorii	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	Nr.	24
76	Modernizarea sistemelor de măsurare a energiei termice	Contoare de energie termică modernizate	Nr.	40000
77	Proiect umbrelă: Organizarea sistemului de gestionare a tuturor deșeurilor municipale, inclusiv a biodeșeurilor și a deșeurilor textile, a deșeurilor menajere periculoase și a uleiurilor uzate alimentare. Asigurarea de spații de sortare a deșeurilor textile la nivelul municipiului București.	Capacitate suplimentară pentru tratarea și colectarea separată a deșeurilor – investiții	mil. euro	175
78	măsură: Creșterea atractivității școlilor prin introducerea de programe și ateliere extracurriculare (concursuri, cercuri, activități sportive, artistice, cursuri suplimentare, educație financiară etc.)	Programe educaționale derulate	Nr.	20
79	Proiect umbrelă: Servicii comunitare pentru îngrijirea persoanelor vârstnice și pentru îmbătrânire activă	Servicii sociale puse la dispoziția grupurilor vulnerabile	Nr.	4
80	Proiect umbrelă: Resistematizare bulevardelor și optimizarea acestora prin integrarea tuturor componentelor de mobilitate velo, auto, transport public și pietoni și componenta peisageră cu rol de protecție și reducere a efectelor insulei de căldură	Lungime drumuri reabilitate, modernizate	Km	20
81	Proiect umbrelă: Lucrări de modernizare / extindere pentru instalații pentru 10 spitale din subordinea A.S.S.M.B.	Unități sanitare / alte structuri publice dotate/ extinse/ modernizate / reabilitate	Nr.	10
82	Proiect umbrelă: Consolidare și modernizare cinematografe	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată	Mp	2000
83	Înființarea Muzeului Comunismului. Organizare concurs internațional de soluții de arhitectură	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată	mp	1.000

84	Reabilitare Casa Bercovici, monument istoric, Calea Moșilor nr. 128, sector 2	Monumente istorice expertizate și reabilitate	Nr.	1
85	Restaurarea și reabilitara clădirilor monument istoric sau aflate în zonă istorică protejată aflate în proprietatea publică a Statului Român și în administrarea M.A.I.	Monumente istorice expertizate și reabilitate	Nr.	4
86	Proiect integrat de regenerare urbană Reconfigurarea spațiului public din zona Răzoare, sector 5 și 6	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitate Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Mp Mp	30000 25000
87	Proiect umbrelă: Achiziționare software, echipamente IT, aparatură etc. pentru optiomizarea functionării instituțiilor publice, inclusiv online / la distanță	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta aplicații și servicii digitale	Nr.	10
88	măsuri: Organizarea de programe de antreprenoriat și educație financiară	Participanți în programe de sprijin antreprenorial	Nr.	1000
89	Amenajare clădire administrativă pentru arhivă - str. Liviu Rebreanu nr. 29A	Clădiri administrative construite / reabilitate	Nr.	2
90	Construire clădire administrativă - str. Johann Gutenberg nr. 1-3, sector 5	Clădiri administrative construite / reabilitate	Nr.	1
91	Proiect umbrelă: Construire de spitale noi, extinderea cu corpuri noi de spital și dotarea acestora	Capacitate suplimentară a infrastructurii sanitare	Nr. paturi	2500
92	Proiect umbrelă: Extinderi infrastructură de tramvai (Unirii, Grațioasa, Mezeș, Inel Median, Delfinului - Dna. Ghica)	Lungimea liniilor de tramvai și metrou – reconstruite/ modernizate	Km	30
93	Proiect umbrelă: Modernizare și extindere rețea de troleibuz pe mai multe tronsoane din municipiul București	Lungimea liniilor de troleibuz - reconstruite/modernizate	Km	20
94	Proiect umbrelă: Îmbunătățirea operării și întreținerii autobuzelor și a cerințelor pentru flota de autobuze inclusiv achiziția de autobuze nepoluante	Număr autobuze nepoluante achiziționate	Nr.	250
95	Proiect umbrelă: Realizarea de parteneriate public-privat în vederea amenajării și întreținerii spațiilor publice abandonate (spații verzi, piațete) și în vederea dezvoltării unor obiective de interes public	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitat Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Mp Mp	15000 10000
96	Proiect umbrelă: Creșterea capacitatii de furnizare a energiei electice pentru scurtarea traseelor de racordare și în vederea asigurării necesarului de energie pentru noile dezvoltări din municipiul București	Lungime/ capacitate rețea electrică realizată/ modernizată	Km	20
97	Proiect umbrelă: Reabilitare monumente ce aparțin sau sunt în administrația cultelor religioase recunoscute în România	Clădiri expertizate și reabilitate	Nr.	5

98	măsuri: Formarea și calificarea profesională a personalului angajat în vederea îmbunătățirii accesului la servicii pentru toți cetățenii indiferent de venituri, statut social, naționalitate	Personal din administrația publică locală care a participat la programe de formare	Nr.	1500
99	Proiect umbrelă: Crearea unor platforme de dezvoltare regională a tehnologiilor strategice pentru Europa (S.T.E.P.)	I.M.M.-uri care introduc inovații în materie de produse sau procese	Nr.	50
100	Proiect umbrelă: Reabilitarea, refacerea și reamenajarea bazelor sportive și de agrement	Baze sportive nou construite / îmbunătățite	Nr.	2
101	Proiect umbrelă: Hub-uri pentru cercetare-dezvoltare-inovare C.D.I., transfer tehnologic și facilitarea creării de noi soluții (procese, produse, tehnologii, servicii) la nivelul regiunii București-Ilfov	Infrastructuri de sprijin a cercetării-dezvoltării-inovării sprijinite	Nr.	3
102	Proiect umbrelă: Creare de centre comunitare pentru sprijinirea activităților creative	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată	mp	1.000
103	ansamblu de măsuri / proiecte: Măsuri integrate locuire - servicii sociale	Locuințe sociale nou construite sau reabilitate	Nr.	100
104	Proiect umbrelă: Înființare centre comunitare pentru îmbunătățirea integrării populației pe piața muncii, cu accent pe categoriile vulnerabile (învățare continuă, consiliere, formare, specializare, reconversie profesională, dobândire de competențe digitale și verzi)	Capacitate suplimentară a infrastructurii de recepție/ acomodare a grupurilor defavorizate – clădiri nou create sau reabilitate	Nr.	3
105	Îmbunătățirea condițiilor de locuire în zonele în care se găsesc așezări informale	Număr beneficiari (adulți și minori) sprijiniți	nr.	70
106	măsură: Modernizarea rețelei de troleibuz prin achiziționare troleibuze cu autonomie	Număr troleibuze achiziționate	Nr.	100
107	măsuri: Implementarea zonelor de emisii reduse la nivelul municipiului București	Reducerea emisiilor anuale de GES	tCO2	43.800
	Proiecte Metropolitane:			
108	Proiect umbrelă: Orbital București: Dezvoltarea rețelei de drumuri radiale prin intermediul cărora vor fi conectate municipiul București, UAT-urile și zonele industriale de viitoarea autostradă A0	Lungime drumuri noi	Km.	18
109	Proiect umbrelă: Extindere rețea de metrou în U.A.T.-urile din inelul 1 al Bucureștiului (M6, M4, M5, M2, M7)	Lungime extindere linii metrou	Km.	10
110	Proiect umbrelă: Extindere linii de tramvai pentru conectare regională	Lungimea liniilor de tramvai noi	Km.	5

111	Gestionarea deșeurilor din construcții și demolări (D.C.D.) din municipiul București și crearea unui C.A.V. mare B-IF Nord, drumul Rudeni-Chitila nr. 22-28, sector 1; crearea CAV mare B - IF (S/V/E)	Capacitate suplimentară pentru tratarea și colectarea separată a deșeurilor – investiții	mil. Euro	5,8
112	Realizarea de Instalații Integrate de Tratare a Deșeurilor (I.I.T.D.) din municipiul București	Capacitate suplimentară pentru tratarea și colectarea separată a deșeurilor – investiții	mil. Euro	300
113	Proiect umbrelă: Sistem de asigurare a calității apei salbei de lacuri de pe râul Colentina (13 lacuri) și a lacurilor interioare din capitală (6 lacuri) la nivelul regiunii București-Ilfov	Capacitate suplimentară pentru monitorizarea și controlul calității apelor	Nr.	19
114	Proiect umbrelă: Centura Verde București-Ilfov - infrastructură strategică pentru sănătatea publică, adaptare climatică, biodiversitate, calitatea aerului și recreere	Suprafață de infrastructură verde nou realizată pentru adaptarea la schimbări climatice	Ha	250
115	Proiect umbrelă: Centura de fortificații a municipiului București (ansamblul de forturi și baterii)	Monumente istorice expertizate și reabilitate	Nr.	1
116	Proiect umbrelă: Crearea infrastructurii verde-albastră de-a lungul salbei de lacuri a râului Colentina, inclusiv circuit de agrement pe cursul râului Colentina	Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Ha	105
117	Proiect umbrelă: Dâmbovița Axa creativă a orașului. Revitalizarea urbană a cheiului Dâmboviței	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitate Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Mp	10000 5000
118	Proiect integrat de investiții publice strategice pentru creșterea atractivității zonei Antiaeriană	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitate Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Mp	671000 400000
119	Proiect umbrelă: Valorificarea resurselor geotermale din Regiunea București Ilfov	Capacitate de producție suplimentară pentru energie regenerabilă	MW	50
120	Proiect umbrelă: Managementul situațiilor de risc în Regiunea București - Ilfov	Capacitate suplimentară a sistemelor de răspuns în situații de urgență – investiții în sisteme noi sau îmbunătățire de monitorizare, pregătire, avertizare și răspuns în situații de urgență	mil. Euro	25
121	Proiect umbrelă: Rețea stații încărcare la nivel metropolitan	Număr stații de reîncărcare vehicule electrice	Nr.	250

Notă: *Au fost propuși 1-2 indicatori relevanți/proiect, dar este necesară urmărirea tuturor indicatorilor amintiți în strategie/ fișele de proiect și în avizul de mediu.

Indicatori de realizare imediată (*output*) și rezultat (*outcome*) ai programelor S.I.D.U.

Acești indicatori pot fi adaptați în funcție de țintele diverselor surse de finanțare sau pot fi modificați prin documentațiile tehnice specifice proiectelor aferente.

În plus / în completare față de indicatorii din tabelul 17 se vor transmite de către titularii de proiecte anual toți indicatorii de monitorizare indicați în Avizul de mediu.

Completare la Tabelul 17 Indicatori de rezultat la nivelul politicilor sectoriale

	Politici **• Programe**	**Indicatori de realizare imediata – la nivel de politică**	**UM**	**Țintă 2030**	**Indicatori de rezultat – la nivel de obiectiv specific**	**UM**	**Țintă 2030**
	OS 1 Orașul conectat: Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie, comunicații						
OS1	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE • Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere, penetrații și coridoare majore • Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Reconfigurarea/ consolidarea circulației rutiere în zonele de expansiune • Modernizarea podurilor și pasajelor	Lungime drumuri noi circulații majore Lungime drumuri reabilitate, modernizate Lungime drumuri noi în zone de expansiune Lungime pasaje și poduri noi / reabilitate	Km Km Km Km	30 30 10 5	Număr anual de utilizatori ai drumurilor nou construite, reabilitate sau modernizate Număr anual de utilizatori / pasageri de conexiuni intermodale Capacitate material rulant ecologic pentru transportului public Număr anal de utilizatori ai liniilor de tramvai și de metrou noi sau modernizate Număr/an utilizatori piste de biciclete Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate Populația care are acces la spații publice noi sau modernizate Ponderea populației care trăiește la maxim 500m de un traseu de transport public cu o frecvență de cel puțin o cursă la fiecare 15 de minute	Pasageri-km/ an Pasageri/ an Pasageri Utilizatori Utilizatori Utilizatori Persoane Persoane	60.000.000 116.500 6300 55.373.946 4.191.200 499.593.150 1.716.000 1.716.000
	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE • Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale • Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan • Creșterea capacității de operare a aeroporturilor Capitalei • Îmbunătățirea conexiunilor între capitală și aeroportul internațional ”Henri Coandă”	Conexiuni intermodale – noi sau modernizate Lungime cale ferată nou construită, reabilitată și/ sau modernizată Stații nou amenajate tren metropolitan Lungime extindere linii metrou Stații de metrou nou realizate Proiect terminal modular pasageri	Nr Km Nr Km Nr Nr	1 20 9 15 12 1			
	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC						

• Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant • Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz) • Extinderea și modernizarea flotei de transport public • Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor	Lungimea liniilor de tramvai și metrou - noi Lungime liniilor de tramvai și metrou – reconstruite/ modernizate Număr depouri / autobaze noi sau modernizate Lungime bandă unică transport public nou amenajată Număr vagoane metrou, tramvaie, autobuze nepoluante achiziționate Număr stații de transport public modernizate	Km Km Nr Nr Nr Nr	2 8 2 20 100 10	Rata de scădere a poluării din trafic Cotă modală a transportului public Cotă modală a deplasărilor pietonale și velo Număr/an persoane cu dizabilități ce utilizează transportul public Număr nou clădiri / gospodării / agenți economici cu acces la internet în bandă largă din rețeaua NetCity	% % % Nr. Nr.	23,8 38 18 5.000 20.000
1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE • Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micro-mobilitate • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice	Suprafață spații urbane regenerate și extinse Suprafața de spații verzi și publice Infrastructură dedicată de ciclism nouă Număr stații de reîncărcare vehicule electrice	Km2 Ha Km Nr	10 50 40 50			
1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC • Dezvoltarea rețelei de centre /noduri intermodale și de parcări de transfer • Îmbunătățirea sistemului de parcare • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Creșterea siguranței în trafic • Integrarea tarifară a serviciilor de transport public și operaționalizarea sistemului de monitorizare GPS a flotei și de *e-ticketing* • Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de transport	Conexiuni intermodale – noi sau modernizate Număr locuri de parcare nou create/ modernizate Număr stații de transport public cu facilități pentru persoane cu dizabilități Număr treceri de pietoni / intersecții pentru care se asigură măsuri de creștere a siguranței Sistem digitalizat de transport urban	Nr Nr Nr Nr Nr Nr	2 5000 50 2000 1 1			

		Ghid reproiectare străzi și infrastructură urbană în București					
	1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII • Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a Capitalei și a zonei sale urbane funcționale • Îmbunătățirea sistemului de distribuție a energiei electrice la consumatori • Dezvoltarea infrastructurii de internet în bandă largă	Lungime/ capacitate rețea electrică realizată/ modernizată Capacitate infrastructură de internet în bandă largă	Km Km	20 500			
OS 2 Orașul inovativ: Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente							
OS2	2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ • Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan • Promovarea imaginii capitalei și a zonei sale urbane funcționale ca hub economic de importanță europeană	Întreprinderi susținute prin instrumente financiare Întreprinderi susținute prin instrumente non-financiare Evenimente / Campanii promovare	Nr Nr Nr	20 20 10	Valoare investiții private care completează sprijinul public Întreprinderi cu cifra de afaceri crescută	Euro	300 mil.
	2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA I.M.M.-URILOR ACTIVE • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru antreprenori • Stimularea antreprenoriatului prin măsuri locale • Sprijinirea financiară a I.M.M.-urilor în vederea dezvoltării și internaționalizării, precum și a depășirii efectelor crizei provocate de Covid 19 • Digitalizarea sectorului I.M.M. în vederea alinierii la trendurile globale	Capacități de incubare nou create I.M.M.-uri susținute prin instrumente financiare I.M.M.-uri susținute prin instrumente non-financiare *Start-up*-uri cu suport financiar/non-financiar I.M.M.-uri susținute în digitalizarea serviciilor și produselor Servicii și produse digitale realizate pentru întreprinderi	Nr. Nr. Nr. Nr. Nr. Nr. Nr.	10 300 100 100 200 50 300	I.M.M.-uri care investesc în dezvoltarea competentelor tranziție industriala și antreprenoriat I.M.M.-uri care introduc inovații de produs / proces I.M.M.-uri care folosesc incubatoarele de afaceri la un an după inaugurarea acestora Angajați din I.M.M.-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	Nr. Nr. Nr. Nr. Nr. Nr.	300 200 20 70 800

	Participanți în programe de sprijin antreprenorial I.M.M.-uri sprijinite pentru dezvoltarea de locuri de muncă flexibile	Nr.	50	Cereri depuse pentru patente, invenții etc. rezultate în urma proiectelor sprijinite	10
2.3. ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENȚE PE PIAȚA DE MUNCĂ • Încurajarea atragerii de forță de muncă calificată din țară și din străinătate • Adaptarea ofertei de educație și de formare continuă la noile dinamici ale pieței de muncă	Valoare investiții în calificare/ recalificare Valoare investiții în formare continuă	Euro/an Euro/an	20 mil. 10 mil.		
2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI C.D.I., A TRANSFERULUI DE *KNOW-HOW* ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ • Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii publice și private de C.D.I. • Sprijinirea transferului tehnologic, în scopul comercializării rezultatelor activității de C.D.I. • Sprijinirea funcționării și a dezvoltării clusterelor din domeniile de specializare inteligentă	Instituții de cercetare care participă la proiecte de cercetare Întreprinderi care cooperează cu organizații de cercetare Valoare echipamente pentru activități de cercetare și inovare achiziționate Întreprinderi sprijinite în vederea dezvoltării capacității de C.D.I. I.M.M.-uri care introduc inovații în materie de produse sau procese	Nr. Nr. Euro Nr. Nr.	15 75 25 mil. 20 10		
2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ • Întărirea dialogului dintre mediul de afaceri și administrația locală • Încurajarea activităților de responsabilitate socială corporativă ale companiilor locale	Întâlniri/ consultări periodice între mediul de afaceri și administrația locală Investiții private în activități de responsabilitate socială	Nr. Euro	25 20 mil.		

	OS 3 Orașul durabil: Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor						
OS3	3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE • Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale • Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	Nr. gospodării Mp.	20.000 50.000	Rată de scădere a emisiilor de gaze cu efect de seră generate de clădirile rezidențiale și publice Rată reducere pierderi sistem termoficare Ponderea producției de energie termică din surse regenerabile Rata de scădere estimată a agenților poluatori Rata de scădere a consumului de energie electrică pentru iluminat public Rată scădere a emisiilor din deșeuri Creșterea gradului de colectare pe categorii de deșeuri Rata de scădere estimată a poluării aerului și a poluării fonice (zgomotului) Rata de scădere estimată a poluării apelor de suprafață și subterane Rata de scădere estimată a pierderilor de apă din rețea Locuitori ce beneficiază de măsuri suplimentare de prevenție / protecție a riscului la inundații Timpul mediu estimat de răspuns în situații de urgență în București	% % % % % % % % % % Persoane Min	30,4 30 20 24 40 6 55 20 15 2mil 10
	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ • Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi • Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum • Reorganizarea modului de administrare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică	Conducte de rețea pentru alimentare cu energie termică nou construite/ reabilitate Capacitate de producție modernizată/ retehnologizată Capacitate de producție suplimentară pentru energie regenerabilă	Km unități MW	650 3 150			
	3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC • Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului • Extinderea și modernizarea infrastructurii de iluminat arhitectural	Rețea de iluminat public înlocuită/ modernizată Număr corpuri iluminat eficiente Clădiri iluminate arhitectural modernizate	Buc Buc Nr	10.000 50.000 5			
	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ • Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate • Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale • Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate	Capacitate suplimentară pentru reciclarea deșeurilor – investiții Capacitate suplimentară pentru tratarea și colectarea separată a deșeurilor – investiții Număr centre colectare prin aport voluntar	Euro Euro Nr.	120mil 300mil 6			

3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI • Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare • Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane • Prevenirea și reducerea poluării fonice • Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Capacitate suplimentară a sistemelor de monitorizare a calității aerului și a poluării fonice Capacitate suplimentară pentru monitorizarea și controlul calității apelor Lungime de rețele de alimentare cu apă / canalizare nou construite/ reabilitate	Nr Nr Km	50 20 100
3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI • Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	Suprafață de arii naturale protejate acoperite de măsuri de protecție și conservare Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Ha Ha	500 50
3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE, DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ • Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice • Prevenția riscului de inundații • Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	Suprafață spații urbane regenerate și extinse pentru adaptarea la schimbări climatice Suprafața de spații verzi și publice pentru adaptarea la schimbări climatice Lungime maluri acoperită cu măsuri de prevenție a riscului la inundații Capacitate suplimentară a sistemelor de răspuns în situații de urgență – investiții în sisteme noi sau îmbunătățire de monitorizare, pregătire, avertizare și răspuns în situații de urgență Număr de solicitări anuale	Ha km euro nr.	100 50 50.000.000 .....

	OS 4 Orașul incluziv: Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice						
OS4	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE • Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie • Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal • Consolidarea învățământului profesional și tehnic • Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor educaționale pentru copii / tineri cu dizabilități și / sau cu cerințe educaționale speciale (CES) • Prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale • Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții • Consolidarea Capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul timpuriu Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul primar, secundar și liceal Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul profesional și tehnic Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate pentru învățământul superior Capacitate suplimentară (dotări și echipamente/ laboratoare) în învățământul de toate gradele, inclusiv pentru copii / tineri cu dizabilități și / sau cu cerințe educaționale speciale (C.E.S.) Capacitate infrastructură *afterschool* nouă Număr clădiri anexe unităților de învățământ noi sau reabilitate (săli sport, bazine, biblioteci, sală multifuncțională) Personal didactic / non-didactic sprijinit	Persoane Persoane Persoane Persoane Persoane Persoane Nr Nr	5.000 12.000 2.000 4.000 1000 5000 70 20000	Număr anual de copii de creșă și grădiniță ce beneficiază de sistemul de educație reabilitat Număr anual de elevi de gimnaziu și liceu ce beneficiază de sistemul de educație reabilitat Număr anual de elevi ai învățământului profesional și tehnic ce beneficiază de sistemul de educație reabilitat Număr anual de studenți ce beneficiază de sistemul de educație reabilitat Suprafață spații exterioare reamenajate/ noi (terenuri joc și sport) în sistemul de învățământ de toate gradele Suprafață spații verzi reamenajate/ noi în sistemul de învățământ de toate gradele Rata de creștere a procentului de promovabilitate bac Număr de absolvenți ai programelor de formare continuă Rata de creștere a numărului de studenți străini Număr de beneficiari ai serviciilor sociale furnizate Servicii sociale care funcționează la 2 ani după terminarea intervenției	Persoane Persoane Persoane Ha Ha % Persoane/an % Nr Nr Persoane Nr Nr Nr	20 20.000 50 1.716.000 250.000 80.000 500 35.000 1000 2000 50 3mil 1mil 1mil 1000 5000
	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	Capacitate suplimentară a infrastructurii de recepție/ acomodare a grupurilor defavorizate – clădiri nou create sau reabilitate	Nr.	14			

• Îmbunătățirea accesului ne-discriminator pe piața muncii pentru locuitorii capitalei și navetiștii atrași de oraș • Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor • Promovarea incluziunii sociale a vârstnicilor • Promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități • Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv emigranți	O.N.G.-uri susținute prin instrumente financiare pentru furnizarea de servicii specifice grupurilor defavorizate Număr așezări informale care beneficiază de sprijin pentru reglementarea situației juridice Număr vârstnici care beneficiază de îngrijire la domiciliu Copii sau tineri cu dizabilități și cu C.E.S. sprijiniți Număr beneficiari (adulți și minori) sprijiniți	Nr. Nr. Nr. Nr. Nr.	50 3 5000 500 70	Locuitori cu acces la noua infrastructură sanitară Număr anual de beneficiari ai serviciilor sanitare furnizate în unități noi / modernizate Utilizatori/ an ai facilităților și programelor culturale Locuri de muncă nou create în industrii culturale și creative Utilizatori ai facilităților și programelor sportive Număr anual de competiții sportive Specialiști în servicii sociale care au dobândit competențe noi în urma participării la cursuri	Nr Nr. persoane	50 1500
4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE • Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană • Îmbunătățirea serviciilor de prevenție, screening, asistență medicală primară, comunitară și în regim ambulatoriu • Îmbunătățirea serviciilor de reabilitare, paliație și îngrijire pe termen lung • Dezvoltarea cercetării în domeniul medical, cu accent pe metode moderne de investigare, intervenție și tratament • Informatizarea sistemului medical și digitalizarea serviciilor medicale	Capacitate suplimentară a infrastructurii sanitare Cabinete dotate / modernizate Centre / compartimente pentru asistenta comunitara dotate / modernizate Unități mobile achiziționate Unități sanitare / alte structuri publice dotate/ extinse/ modernizate / reabilitate Valoare echipamente medicale achiziționate Laboratoare dotate/ modernizate/reabilitate	Persoane / an Nr Nr Nr Nr Euro Nr	5000 50 5 2 30 150 mil. 10			

	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ • Îmbunătățirea infrastructurii, echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural • Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta • Dezvoltarea sectorului de industrii culturale și creative ca element central al specializării inteligente a economiei Capitalei	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată Investiții în dotările spațiilor culturale noi / reabilitate Organizații (I.M.M., O.N.G.) susținute prin instrumente financiare și non-financiare pentru furnizarea de servicii culturale	Mp Euro Nr	15.000 50.000.000 100			
	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET • Dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și activităților pentru tineri • Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	Baze sportive nou construite / îmbunătățite Valoare finanțări nerambursabile acordate structurilor sportive	Nr euro	10 100.000.000			
	OS5 Orașul compact: Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban						
OS5	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE • Reducerea riscului seismic al clădirilor • Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic • Reabilitarea seismică a locuințelor	Suprafață clădiri publice aflate în risc seismic expertizate și care beneficiază de lucrări de reducere a riscului seismic Suprafață locuințe aflate în risc seismic expertizate și care beneficiază de lucrări de reducere a riscului seismic Suprafața de spațiu verde reabilitat / nou creat	Mp Mp Mp	30.000 50.000 10000	Utilizatori ai clădirilor publice expertizate și care beneficiază de lucrări de reducere a riscului seismic Locuitori ai locuințelor expertizate și care beneficiază de lucrări de reducere a riscului seismic Număr de ocupanți al locuințelor publice noi / îmbunătățite Turiști/ vizitatori ai monumentelor reabilitate Suprafața de teren reabilitată și utilizată pentru locuire socială, activități economice sau comunitare Rețea stradală modernizată	Nr Nr Nr Nr ha ha ha nr.	50.000 2000 4.000 1.000.000 2 10 60 1
	5.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITĂȚII LOCUIRII • Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale	Locuințe reabilitate, inclusiv cu fațade refăcute Spațiu public interstițial amenajat	Mp Ha Nr	125.000 100 20.000			

	• Îmbunătățirea calității locuirii în noile zone rezidențiale • Dezvoltarea sectorului de locuire socială și de necesitate de la nivelul capitalei • Asigurarea unei dezvoltări sustenabile a pieței de locuințe	Locuri de parcare rezidențială amenajate Locuințe sociale nou construite sau reabilitate	Mp	50.000	Suprafața verde nou amenajată P.U.G. nou în vigoare P.U.Z.C.P. noi în vigoare Rata de scădere estimată a emisiilor de CO2 Număr de clădiri publice și infrastructură reabilitate Număr de monumente istorice reabilitate	nr. % Nr. Nr.	38 30,4 10 30
	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL • Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora • Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial	Suprafață monumente istorice expertizate și reabilitate Organizații (I.M.M., O.N.G.) susținute prin instrumente financiare și non-financiare pentru promovarea patrimoniului cultural imaterial	Nr Nr	100 20			
	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN • Regenerarea și extinderea spațiilor publice • Reducerea expansiunii urbane necontrolate	Suprafață spațiu public exterior nou creat sau reabilitate în zonele istorice protejate Spațiu public urban nou creat sau reabilitate în cartiere – marile ansambluri Spațiu public urban nou creat sau reabilitate în noile cartiere de locuințe	ha ha ha	5 20 5			
	OS6 Orasul bine administrat: Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată						
OS6	6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE • Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială • Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală • Creșterea gradului de implicare al cetățenilor, a mediului de afaceri și a celui neguvernamental în procesul de co-decizie și co-implementare	Suprafața acoperită de baze de date urbane de tip GIS Strategii de dezvoltare locală și regulamente cu impact asupra comunității Proiecte de bugetare participativă / an	Ha Nr. Nr.	240 5 5	Utilizatori de noi servicii și aplicații digitale Ponderea imobilelor din domeniul public înscrise în sistemul integrat de cadastru și publicitate imobiliara Ponderea copacilor înscriși în Registrul Verde al municipiului București Numărul de cetățeni implicați anual în procese de guvernanță participativă	Nr % % Nr Euro	830.000 100 100 1.000 1 miliard

6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL, METROPOLITAN, EUROPEAN ȘI GLOBAL • Îmbunătățirea coordonării și cooperării între P.M.B. și primăriile de sector • Dezvoltarea cooperării teritoriale la nivel metropolitan / al zonei urbane funcționale • Îmbunătățirea cooperării teritoriale la nivel european și global	Proiecte de interes public implementate în parteneriat la nivel metropolitan Proiecte de interes public implementate în parteneriat cu sectoarele Proiecte de interes public implementate în parteneriate internaționale	Nr Nr Nr	3 30 20	Valoarea investițiilor realizare în comun de minimum 2 entități publice Rata de scădere estimată a emisiilor de CO2	Euro	10%
6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL • Dezvoltarea competențelor și managementul eficient al resurselor umane din administrația locală • Informatizarea administrației publice locale, digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de *Smart City* • Îmbunătățirea calității serviciilor publice/ etică, integritatea și transparență • Dezvoltarea bazei logistice pentru furnizarea de servicii publice • Asigurarea necesarului de resurse financiare pentru implementarea politicilor de investiții	Personal din administrația publică locală care a participat la programe de formare Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta aplicații și servicii digitale Clădiri administrative construite / reabilitate Volumul anual al fondurilor europene atrase	Nr Nr Nr Euro/an	1.000 7 4 100mil			

Măsuri și condiții preluate din avizul de mediu

Direcția Generală Evaluare Impact, Controlul Poluării și Schimbări Climatice din cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor a emis documentul nr. DGEICPSC / 108349 / 19.10.2023 care conține Procedura de evaluare de mediu pentru S.I.D.U. a Municipiului București, în baza Avizului de mediu nr. 26 din 08.09.2023. În vederea confirmării valabilității avizului și a procedurii, au fost integrate următoarele măsuri și condiționări derivate din Avizul de mediu:

Măsuri de prevenire/ reducere și compensare a efectelor adverse asupra mediului

Măsuri generale

- Se etapizează lucrările de construcție a tipurilor de lucrări din aceeași zonă de amplasament sau a celor amplasate în zone adiacente şi corelarea măsurilor de prevenire, reducere, compensare (dacă este cazul) cu cele stabilite în urma evaluărilor specifice.
- Se vor lua în considerare toate aspectele care privesc etapa de construcție în cadrul evaluărilor privind impactul asupra mediului pornind de la amplasarea organizării de șantier. până la construcția de drumuri tehnologice și asigurarea utilităților.
- Se va evita amplasarea în interiorul sau imediata vecinătate a ariilor naturale protejate.
- Se va realiza planuri de management de mediu astfel încât pe toata durata acestuia (etapa de proiectare, construcție și operare) să poată fi evaluate performanțele de mediu.
- Se vor avea în vedere rezultatele studiilor geologice, geotehnice și hidrogeologice.
- Se vor respecta cerințele legislației de ape privind zonele de protecție sanitară din jurul surselor de apă şi instalațiilor de alimentare cu apă potabilă și surselor de ape minerale utilizate în scopuri terapeutice, profilactice, potabile și de igienă.
- Atunci când este necesară realizarea unor lucrări în zonele de protecție sanitară se vor lua măsuri de prevenire și eliminare a oricăror forme de impact negatìv asupra stării cantitative și calitative a apei aflate în apropierea instalațiilor de captare.
- În cazul în care sistemul de monitorizare indică efecte negative neașteptate asupra mediułul, generate de implementarea unor acțiuni realizate în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, se vor propune măsuri de corecție.
- În situații de urgență (cutremure, inundații, poluări accidentale) trebuie impuse și respectate măsurile de reducere și atenuare a efectelor negative prevăzute în legislație.

Măsuri pentru prevenirea, reducerea sau eliminarea potențialului impact al acțiunilor propuse asupra componentelor biodiversității:

- lucrările vor respecta strict perimetrul stabilit al acțiunilor; se vor respecta toate condițiile şi măsurile de protecția mediului (inclusiv privind termenele de execuție a lucrărilor) stabilite de autoritățile pentru protecția mediului și în documentele existente sau emise în urma parcurgerii procedurilor de mediu aferente;
- se vor lua măsuri concrete pentru împiedicarea scurgerilor accidentale de motorină, ulei sau alte substanțe periculoase/ poluante în apă sau pe sol;
- utilizarea de utilaje capabile să asigure nivelul de zgomot și emisiile de substanțe poluante încadrate în normele în vigoare; acestea să fie verificate periodic și să fie puse în funcțiune numai după remedìerea eventualelor defecțiuni;
- alimentarea cu carburant a utilajelor se va face cu grijă, cu personal instruit pentru eliminarea manipulărilor defectuoase și evitarea pierderilor de combustibil;
- se va practica un management corespunzător al deșeurilor și se interzice depozitarea necontrolată a acestora; deșeurile generate trebuie să fie preluate de către firme de salubritate specializate;

- dacă nu se pun în pericol structurile drumurilor sau ale altor căi de acces, se vor conserva fără a fi drenate sau astupate, bălțile permanente și temporare din interiorul siturilor, respectiv din zona de execuție a acțiunilor și de pe drumurile de acces; măsura este benefică stabilității populațiilor de amfibieni;
- activitățile pe fronturile de lucru vor fi întrerupte în timpul nopții, pentru a nu deranja activitățile fiziologice nocturne ale speciilor;
- se interzice oricare formă de recoltare, capturare, ucidere, vătămare a eventualelor specii de faună aflate în mediul lor natural;
- se va monitoriza calitatea factori(or de mediu și a componentelor de biodiversitate atât în perioada de execuție, cât și în perioada de exploatare.

Măsurile punctuale de reducere a impactului vor fi descrise în studiile de evaluare a impactului pentru fiecare proiect at fiecărei investiți în parte:

- Se vor respecta planurile de execuție și organizare internă;
- Se vor folosi de utilaje silențioase pentru a evita disturbarea unor specii de interes comunitar prezente în zonă;
- Este interzisă realizarea lucrărilor în albie, utilaje cu pierderi de ulei motor sau de combustibil;
- Deșeurile vor fi depozitate în europubele și evacuate la stația de transfer cea mai apropiată, prin grija antreprenorului;
- Deșeurile menajere vor fi evacuate zilnic pentru ca speciile de faună să nu fie atrase de posibile surse de hrană oferite de acestea (ex. resturi de alimente);
- Organizarea de șantier se va realiza în limitele împrejmuite ale terenului pe suprafața căruia se află obiectivul ce urmează a fi reabilitat și va ocupa suprafețele strict necesare;
- Programul de lucru se va desfășura numai pe timpul zilei.
- Nu se va interveni asupra vegetației din vecinătatea ariilor protejate sau a zonelor din imediata vecinătatea proiectului.
- Dacă în timpul realizării lucrărilor se constată prezența unor exemplare de amfibieni sau reptile în frontul de lucru, pentru diminuarea impactului asupra acestora se vor colecta indivizilor de pe amplasament și relocarea în habitate potrivite, departe de sursele de impact produs în perioada de execuție a lucrărilor;
- Amplasarea echipamentelor de lucru în zone strict delimitate;
- Evitarea introducerii speciilor alohtone; se vor preferă speciile native de arbori, arbuști și specii erbacee.

Măsuri specifice

Obiectiv: **ORAȘUL CONECTAT**

Măsuri:

- Realizarea unor măsuri specifice de protecție a solului, refacerea suprafețelor afectate de construcții de drumuri, depozitări temporare de materiale de construcție sau remediere a unor suprafețe de teren poluate ca urmare a creșterii debitelor masive de poluanți evacuați. impunerea unor măsuri vizând amenajări pentru protecția mediului din intravilan cum ar fi aliniamente plantate și extravilan cum ar fi perdele forestiere cu rol de protecție a înzăpezirii sau a poluării cu gaze sau fonice.

Obiectiv: **ORAȘUL DURABIL**

- Măsuri: Măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții și demolări, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației europene.

Obiectiv: **ORAŞUL INCLUZIV**

Măsuri:

- Asigurarea condițiilor necesare pentru gestionarea conform prevederilor legale a apelor uzate rezultate de la unitățile de educație și sanitare. Materialele și deșeurile de construcții vor fi eliminate numai în locurile destinate acestui scop.
- Măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții și demolări, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației europene. Asigurarea condițiilor necesare pentru gestionarea conform prevederilor legale a apelor uzate rezultate de la unitățile de învățământ și educație. Materialele și deșeurile de construcții vor fi eliminate numai în locurile destinate acestui scop.
- Măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții și demolări, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației europene.

Obiectiv: **ORAŞUL ATRACTIV**

Măsuri:

- Măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate şi colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcții şi demolări, monitorizarea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor în acest domeniu, conform cerințelor legislației europene.

Obiectiv: **ORAŞUL BINE ADMINISTRAT**

Măsuri:

- Măsuri de minimizare la sursă a deșeurilor generate și colectare selectivă a deșeurilor rezultate din activitatea de birotică. Nu se impun alte măsuri deoarece sunt activități fără impact asupra mediului.

Măsuri specifice pe factori de mediu

Faza de construcție

a) Aer

În perioada de execuție, pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative ale acțiunilor propuse asupra calității aerului, se vor implementa următoarele măsuri:

- referitor la emisiile de la vehiculele de transport, să corespundă condițiilor tehnice prevăzute la inspecțiile tehnice care se efectuează periodic pe toată durata utilizării tuturor autovehiculelor;
- lucrările de organizare a șantierului să fie corect concepute și executate, cu dotări moderne, care să reducă emisiile de noxe în aer, apă și pe sol; concentrarea lor într-un singur amplasament este benefică, diminuând zonele de impact și favorizând o exploatare controlată și corectă.
- pentru perioada de iarnă, parcurile de utilaje și mijloacele de transport vor fi dotate cu roboți electrici de pornire, pentru a se evita evacuarea de gaze de eșapament pe timpul unor demarări lungi sau dificile. Asemenea instalații se vor prevedea și la punctele de lucru.
- utilajele și mijloacele de transport să fie verificate periodic în ceea ce privește nivelul de monoxid de carbon și concentrațiile de emisii în gazele de eșapament și să fie puse În funcțiune numai după remedierea eventualelor defecțiuni. Se recomandă să se folosească utilaje și mijloace de transport care nu produc emisii de Pb și foarte puțin monoxid de carbon.
- alimentarea cu carburanți a mijloacelor de transport să se facă în stații centralizate. Pentru utilajele ce sunt dispersate ta diferite puncte de lucru, alimentarea se poate face în locuri situate în afara emisiilor de praf;
- procesele tehnologice care produc mult praf să fie reduse în perioadele cu vânt puternic, sau se va urmări o conectare mai intensă a suprafețelor;

- în perioada caldă a anului, drumuri\e de șantier vor fi permanent întreținute prin nivelare și stropire cu apă pentru a se reduce praful.

b) Apă

În perioada de execuție, pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative ale acțiunilor propuse asupra apelor de suprafață și subterane, se vor implementa următoarele măsuri:

- dotarea cu toalete ecologice pentru personalul implicat în etapa de construcție;
- marcarea cu bariere a organizării de șantier pentru a nu afecta și alte suprafețe în afara celor necesare, stabilite prin proiect;
- prevenirea eroziunilor și a transportului sedimentelor din zonele de construcții, inclusiv drumuri, în cursurile de apă;
- depozitarea controlată, în zone separate pe amplasament a materialelor de construcție şi deșeurilor rezultate in etapa de execuție și de dezafectare: deșeurile destinate valorificării sau eliminării ulterioare vor fi stocate temporar;
- evitarea depozitării pe sol a materialelor care în urma expunerii la precipitații conduc la infiltrații pentru sol și acviferul freatic (prin impermeabilizarea suprafețelor de depozitare);
- interzicerea spălării maşinilor sau utilajelor în apele de suprafață din zona de lucru;
- utilajele și mijloacele de transport folosite vor fi menținute în stare bună de funcționare, iar defecțiunile (scurgeri de ulei, combustibil) vor fi semnalate în cel mai scurt timp şì remediate la unități specializate.
- elaborarea unui Plan de prevenire şi combatere a poluărilor accïdentale şi instruirea personalului implicat în lucrările de construcție, pentru respectarea prevederilor acestuia; se va urmări derularea tuturor lucrărìłor astfel încât să se prevină eventualele contaminări ale zones, datorate scurgerilor accidentale de combustibili sau lubrifianți de la echipamentele/utilajele utilizate la lucrări. În cazul poluării accidentale se va interveni imediat cu substanțe absorbante/neutralizatoare, iar defecțiuníe mijloacelor de Transport și/sau utilajelor vor fi remediate în unități de service specìalizate;
- programul de lucru va fi întocmit astfel încât lucrările care urmează a fi executate pe teren sà nu se desfășoare în condïțil meteorologice nefavorabìle, condiții ce amplifică probabilitatea unui posibil impact asupra mediului și care pot afecta chiar și calitatea lucrărilor.

Pentru perioada de execuție, pentru organizarea de șantier, este necesar un sistem de management strict al regimului deșeurilor, astfel încât gradul de poluare să lie mìnim prin amenajarea unei platforme pentru pàstrarea pubelelor destinate colectării și depozitării deșeurilor în vederea depozitării finaíe sau a reciclării. Pentru acțiunile ce se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora, deșeurile menajere din cadrul organizărilor de șantier vor fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.

c) Sol

Pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative ale acțiunilor propuse asupra calității solului, se vor implementa următoarele măsuri:

- utilizarea de bariere care să marcheze limitele organizării de șantier şi să împiedice afectarea altor zone în afara celor necesare pentru proiect;
- depozitarea controlată a materialelor de construcții și a deşeurilor generate În tìmpul etapei de execuție și dezafectare în zone speciale pe amplasament;
- evitarea depozitării pe sol a materialelor care expuse precipitațiilor pot determina infiltrații în sol şi apa subterană (zone de depozitare impermeabile);
- minimizarea excavațiilor și a decopertarilor în zonele afectate de activitățile proiectului;
- amenajarea unor zone de parcare pentru autovehicule și utilajele implìcate în lucrările proiectului.

- toate echipamentele şi vehiculele utilizate vor fi menținute în stare bună de funcționare iar posibilele defecțiuni ale mijíoacelor de transport şi/sau utilajelor vor fi remediate în unități de service specializate.
- pentru reducerea riscului scurgerilor accidentale de combustibil și lubrifianți, alimentarea cu combustibil și schimbul de ulei se vor reatìza în centre specìalizate.
- zonele de lucru se vor dota cu matenate absorbante și/sau substanțe neutralizatoare pentru intervenție rapidă în caz de połuare accidentală generată de pierderi de carburanți și/sau lubrifianți;
- depozitele de soí fertil şi de pământ rezultate din săpăturile executate pentru fundațiile construcțiilor se vor amplasa în imediata apropiere a zonelor de lucru de la care provin, fără afectarea terenuriłor adiacente; înălțimea maximă de depozitare va asìgura stabilitatea depozitului de sol excavat;
- în perioadele ploioase, săpăturïle deschise vor fi protejate prin acoperire cu folii de polietilenă, traficul pe drumurile neasfaltate va fi evìtat, iar brazdele realizate de vehicule vor fi remediate cât mai curând posibil;
- deșeurile generate în timpul activităților de construcție vor fi gestionate în conformitate cu prevederile legale în domeniu {colectare selectivă, reutilizare şi depozitare finală)
- deșeurile menajere provenite din activitățile care se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora vor fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei;
- după realizarea lucrărilor aferente proiectului, vor fi întreprinse lucrări de refacere a amplasamentului, inclusiv replantarea/ însămânțarea cu specii native în completarea regenerării naturale a vegetației și îmbunătățirea stratuíui de la suprafața terenului.

Implementarea activităților de reabilitare a infrastructurilor rezidențiale, publice, rutiere, precum și realizarea unor obiective noi pot conduce la generarea de deșeuri de construcții. Gestionarea deșeurilor rezultate se va face conform legislației în vigoare și a recomandărilor.

d) Zgomot

Pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative generate de nivelul de zgomot și v\bratii ale acțiuni lor propuse, se vor implementa următoarele măsuri:

- desfășurarea lucrărilor etapizat în timp și spațiu, conform graficului de lucrări, astfel încât nivelul de zgomot să fie situat sub limitele maxime admisibile;
- utilizarea de sisteme adecvate de atenuare a zgomotului la surse (motoare utilaje etc.);
- montarea de panouri mobile în imediata vecinătate a activităților generatoare de zgomot, în vederea protejării zonelor locuite;
- stabilirea și impunerea unor viteze limită pentru circulația mijloacelor de transport în localități si pe drumurile tehnologice;
- desfășurarea activității pe timp de zi (interval 7^{00} 19^{0}), cu respectarea perioadei de odihnă a locuitorilor riverani acolo unde este cazul; în situația în care se vor primi reclamații din partea populației, se vor modifica trasee[e de circulație corespunzător;
- se vor efectua periodic măsurări ale nivelului de zgomot prin intermediul firmelor specializate;
- se recomandă montarea de panouri fonoabsorbante în dreptul receptorilor sensibilă afectați de măsurile propuse; proiectarea și selecția panourilor fonoabsorbante trebuie să fie adaptate la condițiile din teren și să țină cont de impactul vizual și estetic produs, în condițiile integrării în mediul înconjurător.

e) Biodiversitate

Pentru prevenirea, reducerea sau eliminarea potențialului impact al măsurilor propuse asupra componentelor biodiversității, acolo unde este cazul, se recomandă:

- lucrările vor respecta strict în perimetrul stabilit at acțiuni lor; se vor respecta toate condițiile și măsurile de protecția mediului (inclusiv privind termenele de execuție a lucrărilor) stabilite de autoritățile pentru proiect.ia mediului și în documentele existente sau emise în urma parcurgerii procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului;
- se va evita utilizarea de drumuri suplimentare, care constituie o formă severă de exercitare a presiunii antropice asupra populațiilor mai puțin mobile ale unor grupuri de animale;
- nu se vor realiza organizări de șantier în afara perimetrului împrejmuit al obiectivului propus pentru reabilitare/construcție.
- nu se vor realiza depozite de materiale, gropi de împrumut etc. în perimetrul ariei naturale protejate sau în apropierea limitelor acestora (Parcul Natural Văcărești);
- se vor lua măsuri concrete pentru împiedicarea scurgerilor accidentale de motorină, ulei sau alte substanțe periculoase/ poluanți în apă sau pe sol;
- se vor folosi utilaje moderne, capabile să asigure nivelul de zgomot și emisiile de substanțe poluante încadrate în normele în vigoare; acestea vor fi verificate periodic și vor fi puse în funcțiune numai după remedierea eventualelor defecțiuni;
- inspecția și reparația utilajelor, a mljíoaceíor de transport și a echipamentelor folosite se vor realiza la sediul firmelor specializate în acest tip de activitate;
- alimentarea cu carburant a utìtajeíor se va face cu grìjă, cu personal instruit pentru eliminarea manipulărilor defectuoase şi evitarea pierderiíor de combustibil;
- se va practica un management corespunzător al deșeurilor și se va interzice depozitarea necontrolată a acestora; deșeurile generate trebuie să f1e preluate de către firme de salubritate specializate, iar deșeurile menajere vor fi evacuate zilnic pentru a evita atragerea mamiferelor și a păsărìlor aflate în căutarea hranei;
- dacă nu se pun în pericol structurile drumurilor sau ale altor căi de acces, se vor conserva fără a fi drenate sau astupate, bălțile permanente şi temporare din interiorul siturilor, respectiv din zona de execuție a măsurilor și de pe drumurile de acces; măsură este benefică stabilității populațiilor de amfìbieni;
- activitățile pe fronturile de lucru vor fi intrerupte în timpul nopții, pentru a nu deranja activitățile fiziologice nocturne ale speciilor;
- monitorizarea calìtății factorilor de mediu și a componentelor de biodiversitate atât în perioada de execuție, cât și în perioada de exploatare.

f) Peisajul

Impactul negativ asupra peisajului apare în perioada de execuție prin prezența șantierului, și desfășurarea lucrărilor.

Pentru amenajările peisagistice se recomandă să se folosească speciile locale, pentru ca vegetația nou instalată să se integreze organic prin pàstrarea unei anumite legături cu vegetația înconjurătoare.

g) Mediul social și economic

Pentru reducerea sau evitarea potențialelor efecte negative ale acțiuniíor propuse asupra cantității vìeții, se vor implementa următoarele măsuri:

- utilizarea de trasee optime din punct de vedere al protecției așezărìlor umane pentru transportul materialelor şi al deşeurilor;
- adaptarea planului de lucru în vederea respectării orelor de odihnă a locuitorilor din apropierea fronturilor de lucru;
- viteza de circulație a mijloacelor de transport va fi redusă; personalul din șantier va fi instruit în acest sens;
- verificarea tehnică periodică a utilajelor și autovehiculelor pentru limitarea emisiilor din gazele de eșapament;

- semnalizarea șantierului cu panouri de avertizare;
- împrejmuirea incintelor de lucru și montarea de panouri mobile în dreptul şantierelor cu activitáți generatoare de zgomot și pulberi în suspensie;
-

h) Patrimoniu cultural

Se vor respecta următoarele specificații pentru protejarea patrimoniului arheologic, intervențiile în siturile arheologice reperate sau cu potențial se vor face conform prevederilor O.G. 43/2000.

- în cazul zonelor cu potențial arheologic cunoscut şi cercetat, regimul de protecție este reglementat de legislația în vigoare privitoare la protejarea monumentelor istorice și a bunurilor mobile care fac parte din patrimoniul cultural național.
- Zonele cu patrimoniu arheologic reperat, delimitate şi instituite conform legii, beneficiază de protecția acordată zonelor protejate, precum şi de măsurile specific de protecție prevăzute de respectiva ordonanță.
- În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător, ca urmare a factorilor naturali sau a acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică, se instituie, din momentul descoperirii de bunuri arheologice, în vederea cercetării și stabilirii regimului de protejare, temporar, pentru o perioadă ce nu poate depăși 12 luni, regim de protecție pentru bunuri arheologice și zonele cu potențial arheologic.
- În cazul zonelor cu potențial arheologic este necesară o cercetare arheologìcă în vederea înregistrării și valorificării științifice a acestora.
- Săpătura arheologică și activitățile umane întreprinse asupra patrimoniului arheologic se efectuează numai pe baza și în conformitate cu autorizația emisă de Ministerul Culturii, în condițiile legii.
- Utilizarea detectoarelor de metale în situri arheologice, în zonele de interes arheologic prioritar şi în zonele cu patrimoniu arheologic reperat este permisă numai pe baza autorizării prealabile emise de Ministerul Culturii.
- Până la descărcarea de sarcină arheologică, terenul care face obiectul cercetării este protejat ca sit arheologic, conform legii.
- Autorizarea lucrărilor de construire sau desființare din zonele cu patrimoniu arheologic reperat sau marcat pe planșele P.U.G. se aprobă numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii.
- În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător, până la descărcarea de sarcină arheologică, autorizarea de construire se suspendă sau, după caz, primarul localității dispune întreruperea oricărei alte activități, în conformitate cu avizul serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Culturii și se instituie regimul de supraveghere sau cercetare arheologică.
- Toate lucrările care ar putea să afecteze solul aferent siturilor arheologice, în zonele în care exìstă situri arheologice conform RAN, precum şi alte situri cu patrimoniu arheologic reperat săpăturile pentru fundații, pentru șanțurile necesare amplasărìi de conducte sau de canale de irigații mai adânci de 40cm sau executare de gropi pentru plantare pomi sau viță de vie, agricultură, urmează să fie anunțate prin grija Direcției de Cultură a fiecărui județ care va impune restricții pentru supraveghere sau cercetare arheologică, după caz, respectând toate obligațiile aferente legislației în vigoare.
- Semnalizarea peisajelor și monumentelor, redarea lor mai lizibilă în patrimoniul natural sau cultural, în special pentru turiștii străini și încurajarea circulației în această zonă.
- Protecția zonei prin educarea populației.
- Amplasarea la intrarea în zonă naturală protejată şi la fațada monumentelor a panourilor informative care prezintă informații pe scurt și atrage atenția vizitatorilor asupra elementelor de interes

- Interzicerea de lucrări sau actìvltate susceptibilă să genereze un impact negativ asupra monumentelor istorice de importanță națională, pe o rază de 50 m intravilan și 100 m extravilan pentru monumente istorice și de arhitectură.
- În zona în care se dorește a se realiza investițiile propuse, în cazul în care prin lucrările de excavații se descoperă elemente arheologìce, geologice, istorice sau de altă natură, care, potențial, prezintă interes din punct de vedere al moștenirii istońce, arheologice și culturale, să vor întrerupe desfășurarea lucrărìlor, să se înștiinţeze autoritățile competente în acest domeniu, spre a decide asupra valorii acestor descoperiri măsurilor de conservare necesare, respectiv asupra derulării în continuare a lucrărilor.

Faza de operare

Se va face o evaluare corectă și specifìcă pentru fiecare proiect în parte și propuneri de măsuri.

Faza de dezafectare:

În cazul încetării activității și schìmbării destinației terenuluì, titularul de proiect va face o analiză a calității factorilor de mediu pe amplasament (sol, subsol, apă, freatic, pentru identificarea gradului de poluare a amplasamentului datorat activității propuse, pentru identificarea gradului de poluare a amplasamentelor propuse privind regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv reintroducerea în circuitul urban a terenurilor neutilizate, valorificarea terenurilor neutilizate, inclusiv investiții în modernizarea și asigurarea de utilități în aceste zone, pentru identificarea gradului de poluare a amplasamentului datorat activităților industriale anterioare.

Instrumente de gestionare, monitorizare și evaluare

Structura desemnată cu gestionarea S.I.D.U. și Comitetul de Monitorizare a Implementării S.I.D.U. își vor desfășura activitatea în conformitate cu *„Metodologia de evaluare și monitorizare”* și a *„Ghidului pentru constituirea Comitetului de Monitorizare”*, anexe la prezenta strategie în partea F a strategiei.

Indicatori de monitorizare conform Avizului de mediu nr. 26 din 08.09.2023

Indicatorii de mediu pentru monitorizarea efectelor S.I.D.U. sunt prezentați mai jos.

Obiectiv de mediu	Indicatori de monitorizare	Frecvenţa	Responsabil
AER	Indicatorii de calitate a aerului în mediul urban în conformitate cu prevederile Legii nr. 104/2011	Anual	PMB, titularii de proiecte
APĂ de suprafață şi subterană	Localizarea în afara zonelor inundabile și în afara zonelor de protecție a surselor de captare a apei	Anual	PMB, tituïarii de proiecte
SOL și SUBSOL	Localizarea în afara zonelor inundabile și în afara zonelor de protecțle a surselor de captare a apei Căi de acces/ străzi urbane pentru accesul spre obiectivele finanțate	Anual	PMB, titularii de proiecte
MANAGEMENTUL DEŞEURILOR	Cantități de deșeuri colectate și reciclate	Anual	PMB, titułarii de proiecte
BIODIVERSITATE	Specii de floră și faună afectate de proiectele propuse în SIDU	Anual	PMB, titułarii de proiecte

	Suprafața din aria naturală protejată sau sit Natura 2000 afectatà de lucrările din cadrul proiectelor propuse		
PEISAJUL și MEDIUL VIZUAL	Suprafața de spații verzi și publice Suprafața spațiilor publice regenerate și extinse	Anual	PMB, titułarii de proiecte
PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL	Număr de clădiri publice și infrastructură reabilitate Număr de monumente istorice reabilitate	Anual	PMB, titułarii de proiecte
	Număr de clădiri publice și infrastructură reabilitată	Anual	PMB, titułarii de proiecte
POPULAȚIA și SĂNĂTATEA UMANĂ	Număr de capacități de producție	Anual	PMB, titułarii de proiecte
	Număr de centrale termo-electrice modernizate /retehnologizate		
	Număr de stații de tratare a deșeurilor		
	Creșterea gradului de colectare pe categorii a deșeurilor		
	Indicatorii de calitate a aerului, apei solului și poluării fonice		
	Număr de Km construiți, reabilitați sau modernizati		
	Număr de autovehicule electrice achìziționate		
	Număr de stații de transport și număr depouri modernizate		
EFICIENȚA ENERGETICĂ	Consum anual de energie primară (din care: al locuințelor, clădirilor publice, întreprinderilor etc.) (Mwh/an / clădire publică cu performanță energetică îmbunătățită) Emisii de gaze cu efect de seră tone C02 eq/an /clădire publică cu performanță energetică îmbunătățită Emisii de gaze cu efect de seră tone C02 eq/an/parc de autovehicule	Anual	PMB, titułarii de proiecte
SCHIMBĂRI CLIMATICE	Indicatorii de calitate a aerului în mediul urban în conformitate cu prevederile Legii nr. 104/2011	Anual	PMB, titułarii de proiecte
PREVENIRE RISCURI	Număr de solicitări anuale și viteza de răspuns		

Programul de monitorizare urmărește:

- Modul în care sunt atinse obiectivele de mediu relevante prin implementarea SIDU: obținerea şi înregistrarea informațiilor cu privire la efectele semnificative asupra mediului generate în urma implementării SIDU, monitorizarea incluzând toate tipurile de efecte.
- Valabilitatea predicțiilor cu privire la evaluarea efectelor potențiale asupra mediului și la concluziile Evaluării Strategice de Mediu.
- Implementarea corectă a măsurilor propuse pentru evitarea/reducerea efectelor asupra mediului, precum și verificarea eficienței acestora.
- Identificarea efectelor adverse neprevăzute și posibilitatea aplicării unor acțiuni de remediere adecvate.
- Îndeplinirea măsurilor privind programul de monitorizare în vederea identificării efectelor semnificative asupra mediului este responsabilitatea titularului programului.

Titularul planului este obligat să depună anual, până la sfârșitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării (art. 27, alin. (3) din HG nr. 1076/2004), rezultatele programului de monitorizare a efectelor asupra mediului la autoritatea emitentă a avizului.

Identificarea riscurilor implementării SIDU și a măsurilor de eliminare a acestora

RISCUL IDENTIFICAT	PROBABILITATEA DE MANIFESTARE	IMPACTUL ASUPRA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI	MĂSURI POTENȚIALE DE ATENUARE / ELIMINARE A RISCURILOR
Capacitate redusă a a administrației publice de a se adapta rapid la transformările economice europene și globale	Medie	Ridicat	• Dezvoltarea ecosistemelor locale și regionale de descoperire antreprenorială, specializare inteligentă, inovare (inclusiv transformare digitală și verde) și creativitate, inclusiv pentru transfer și absorbție de cunoaștere și tehnologii; • Consolidarea colaborării cu și între mediul academic / CDI și sectorul privat, în vederea creșterii competitivității economice prin activități de cercetare, dezvoltare și inovare; • Susținerea și dezvoltarea sectoarelor creative cu potențial ridicat de creștere și transformare; • Stimularea inițiativelor de transformare digitală; • Stimularea investițiilor în soluții sustenabile (în special tehnologice); • Participarea activă în rețele și inițiative urbane internaționale, în special la nivelul Uniunii Europene.
Întârzieri în implementarea proiectelor SIDU ca urmare a problemelor administrative / tehnice / logistice	Ridicată	Ridicat	• Elaborarea unor documentații tehnice complete și mature pentru proiectele de investiții vizate; • Îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice, în vederea reducerii riscului de contestare; • Monitorizarea periodică a progresului proiectelor, pe baza indicatorilor tehnico-economici asumați, care să fie urmăriți în mod constant;

RISCUL IDENTIFICAT	PROBABILITATEA DE MANIFESTARE	IMPACTUL ASUPRA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI	MĂSURI POTENȚIALE DE ATENUARE / ELIMINARE A RISCURILOR
			• Promovarea activă a soluțiilor pentru problemele recurente identificate (ex. susținerea simplificării procedurilor de achiziții publice pentru reducerea blocajelor ce pot afecta investițiile în derulare).
Insuficiența fondurilor necesare pentru a susține implementarea integrală a proiectelor incluse în portofoliul SIDU București.	Ridicată	Ridicat	• Prioritizarea investițiilor pe baza unor criterii obiective și transparente; • Creșterea eficienței fiscale la nivel local; • Maximizarea utilizării finanțărilor nerambursabile prin consolidarea capacității de absorbție și de management a acestora; • Dezvoltarea și diversificarea parteneriatelor de tip public–privat.
Fragmentarea administrativă	Ridicată	Ridicat	• Întărirea cooperării între PMB și Primăriile de Sector; • întărirea cooperării între PMB și CJ Ilfov și UAT-uri Ilfov; • Operaționalizarea ADI-urilor din București–Ilfov; • Dezvoltarea unor mecanisme și instrumente comune (de ex., platforme, baze de date GIS referitoare la proiectele SIDU) pentru planificare, implementare și monitorizare (cu accent pe schimb de expertiză - informații și date) și implicarea mediului academic, asociativ și a societății civile • Continuarea funcționării unor grupuri de lucru interdepartamenale în cadrul PMB
Insuficienta susținere politică pentru proiectele urbane de amploare (micro-mobilitate, regenerare urbană, spații verzi, zone cu emisii reduse).	Medie	Mediu	• Implicarea activă a ONG-urilor, grupurilor civice și altor asociații cetățenești în implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectelor din SIDU; • Organizarea de campanii de informare și educare urbană, menite să crească gradul de înțelegere și susținere pentru proiectele urbane majore.
Interesul scăzut al investitorilor privați pentru proiectele urbane cu valoare adăugată ridicată	Medie	Ridicat	• Promovarea activă, într-o manieră atractivă, a oportunităților de investiții; • Simplificarea și eficientizarea procedurilor administrative relevante;

RISCUL IDENTIFICAT	PROBABILITATEA DE MANIFESTARE	IMPACTUL ASUPRA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI	MĂSURI POTENȚIALE DE ATENUARE / ELIMINARE A RISCURILOR
Volatilitatea contextului politic și lipsa continuității în implementarea proiectelor strategice.	Medie	Ridicat	• Asumarea portofoliului de proiecte prioritare (în comun la nivelul PMB, al Primăriilor de Sector și al unităților administrativ-teritoriale din Zona Metropolitană București) și accelerarea implementării acestuia; • Asigurarea unui flux multianual de finanțare, care să permită continuitatea implementării proiectelor urbane majore, indiferent de schimbările politice.
Frecvența ridicată a modificărilor legislative și a disponibilității resurselor financiare.	Ridicată	Mediu–Ridicat	• Monitorizarea permanentă a modificărilor legislative și evaluarea impactului acestora asupra politicilor și investițiilor urbane; • Ajustarea rapidă a procedurilor administrative pentru a răspunde eficient modificărilor legislative; • Menținerea unui dialog constant cu Ministerele și alte autorități (ex. Instituții, Agenții) centrale, pentru a asigura predictibilitate.
Insuficiența proprietăților municipalității pentru implementarea proiectelor publice majore.	Ridicată	Ridicat	• promovarea parteneriatului public-privat pentru diverse obiective de interes public • Valorificarea și optimizarea utilizării patrimoniului municipal existent; • Achiziționarea, exproprierea sau realizarea de schimburi de terenuri cu proprietarii privați, în vederea obținerii suprafețelor necesare;
Apariția unor noi necesități de suprautilizarea infrastructurii urbane.	Medie	Ridicat	• Monitorizarea în timp real a dinamicii dezvoltării urbane (economice, imobiliare) și a evoluției populației rezidente (inclusiv a persoanelor relocate în București). • dezvoltarea echilibrată a teritoriului • politici publice de reabilitare a spațiului public urban
Escaladarea războiului din Ucraina	Medie	Medu	• includerea pe lista SIDU a unor proiecte cu referire la utilizarea duală a imobilelor

PARTEA A: Identificarea și analizarea documentelor strategice și programatice existente relevante

ABREVIERI ȘI ACRONIME

AM	Autoritate de Management
AMR	Asociația Municipiilor din România
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
CE	Comisia Europeană
CET	Centrală electrică de termoficare
DLRC	Dezvoltare plasată sub responsabilitatea comunității
EIU	Economist Intelligence Unit
GES	Gaze cu efect de seră
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
ITI	Investiții Teritoriale Integrate
M&E	Monitorizare și evaluare
MDRAP	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
MPGT	Master Plan General pe Transport
OI	Organism Intermediar
OS	Obiectiv strategic
PDR	Plan de Dezvoltare Regională
PID	Plan Integrat de Dezvoltare
PMB	Primăria Municipiului București
PMUD	Planul de Mobilitate Urbană Durabilă
POC	Programul Operațional Competitivitate
POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
POCU	Programul Operațional Capital Uman
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Programul Operațional Regional
PUG	Plan Urbanistic General
SDT	Strategie de dezvoltare teritorială
SIDU	Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană
TIC	Tehnologia Informației și a Comunicațiilor
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
ZUF	Zone urbane funcționale

CUPRINS

Rezumat executiv 10
1. INTRODUCERE 20
1.1. Context 21
1.2. Obiectiv și domeniu de aplicare 24
1.3. Destinatari 26
1.4. Structura și metodologia raportului 27
2. COORDONAREA STRATEGIILOR ȘI INVESTIȚIILOR 28
3. POLITICI ȘI DOCUMENTE STRATEGICE DE NIVEL EUROPEAN 35
3.1. Cadrul general european – documente relevante pentru toate obiectivele 35
3.1.1. Strategia Europa 2020 35
3.1.2. Strategia UE pentru Regiunea Dunării 2014-2020 (SUERD) 39
3.1.3. Programul Transnațional Dunărea 2014-2020 40
3.2. Cadrul strategic european în domeniul dezvoltării teritoriale 41
3.2.1. Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene 41
3.2.2. Agenda teritorială 2020 41
3.3. Cadrul strategic european în domeniul dezvoltării urbane 42
3.3.1. Carta de la Leipzig privind Orașele Europene Durabile (2007) 42
3.3.2. Agenda Urbană pentru UE (2016) 47
3.3.3. Inițiativa Acțiuni urbane inovatoare (UIA) 49
3.3.4. Inițiativa Urbană Europeană (2021-2027) 50
3.3.5. Programul URBACT (2021-2027) 51
3.4. Cadrul strategic european în domeniul transporturilor și comunicațiilor 52
3.4.1. Inițiativa Conectarea Europei (2014-2020) 52
3.4.2. Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027) 52
3.4.3. CARTA ALBĂ Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor (2011) 53
3.4.4. EUROPA ÎN MIȘCARE. Mobilitate durabilă pentru Europa: sigură, conectată și curată 53
3.4.5. Document de lucru: Cadrul UE pentru 2021-2030 privind politica de siguranță rutieră – Următorii pași spre ”Viziune Zero” 55
3.5. Cadrul strategic european în domeniul energiei, mediului și schimbărilor climatice 58
3.5.1. Politica UE în domeniul energiei până în 2020 58
3.5.2. Politica UE în domeniul energiei până în 2030 59
3.5.3. Politica UE în domeniul energiei până în 2050 59
3.5.4. Foaie de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere energetic COM(2011) 571 final din 20.9.2011 59
3.5.5. Energie 2020: O strategie pentru energie competitivă, sustenabilă și sigură COM(2011) 21 din 26.1.2011 60
3.5.6 Politica UE în domeniul schimbărilor climatice 60
3.5.7. O strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice (2013) 60
3.5.8. Programul LIFE (2014-2020) 62
3.5.9. Programul pentru mediu și politici climatice LIFE (2021-2027) 62
3.5.10. Consolidarea capacităților de protecție civilă ale UE de a preveni, a se pregăti și de a

răspunde la dezastre (Decizia UE 2019/420). Mecanismul de protecție civilă al Uniunii (Decizia 1313/2013/UE) ... 63
3.5.11. Planul de acțiune privind cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030. O abordare bazată pe cunoașterea riscurilor de dezastre în toate politicile UE (Document de lucru al Comisiei SWD (2016) 205) ... 64
3.6. Cadrul strategic european în domeniul economiei și antreprenoriatului ... 67
3.6.1. Programul InvestEU (2021-2027) ... 67
3.6.2. Politica UE în domeniul IMM-urilor ... 67
3.6.3. Inițiativa Small Business Act ... 68
3.6.4. COSME (2014-2020) ... 69
3.6.5. Planul de acțiune Antreprenoriat 2020. Relansarea spiritului antreprenorial în Europa ... 70
3.6.6. Programul privind piața unică ... 71
3.6.7. Investițiile într-o industrie inteligentă, inovatoare și durabilă. O strategie reînnoită privind politica industrială a UE ... 72
3.6.8. Programul Europa Creativă pentru a sprijini sectoarele culturale și creative (2014-2020) 73
3.6.9. O nouă agendă europeană pentru cultură (2018) ... 76
3.6.10. Programul Europa Creativă (2021-2027) ... 79
3.6.11. Politica UE în domeniul turismului ... 80
3.7. Cadrul strategic european în domeniul cercetării-inovării ... 80
3.7.1. Programul-cadru pentru cercetare și inovare al UE - Orizont 2020 (2018-2020) ... 80
3.7.2. Regiunile cunoașterii ... 82
3.7.3. "Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al inovării: o abordare strategică" - COM(2012) 497 Final din 14.09.2012 ... 83
3.7.4. O agendă europeană reînnoită pentru cercetare și inovare – șansa Europei de a-și modela viitorul – COM (2018) 306 final din 15.05.2018 ... 83
3.7.5. Program-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027) ... 84
3.7.6. Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice Euratom (2021-2025) ... 85
3.8. Cadrul strategic european în domeniul social ... 86
3.8.1. Al treilea program de acțiune a Uniunii în domeniul sănătății (2014-2020) ... 86
3.8.2. Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială – EaSI (2014-2020) ... 87
3.9. Cadrul strategic european în domeniul educației, formării, tineretului și sportului ... 88
3.9.1. Erasmus+ (2014-2020) ... 88
3.9.2. Erasmus, programul de acțiune al Uniunii în domeniul educației, formării, tineretului și sportului (2021-2027) ... 90
3.10. Cadrul strategic european în domeniul bunei guvernanțe ... 93
3.10.1. Carta Albă privind guvernanța pe mai multe niveluri (2009) ... 93
3.10.2. Carta privind guvernanța pe mai multe niveluri în Europa (2014) ... 93
3.10.3. Bună guvernanță pentru politica de coeziune. Consolidarea capacității administrative ... 94
4. POLITICI ȘI DOCUMENTE STRATEGICE DE NIVEL NAȚIONAL ȘI REGIONAL ... 96
4.1. Cadrul general național – documente relevante pentru toate obiectivele ... 96
4.1.1. Declarația de la București – Către un cadru comun pentru dezvoltare urbană în Uniunea Europeană (2019) ... 96
4.1.2. Programul Național de Reformă (2019) ... 97
4.1.3. Acordul de parteneriat 2014-2020 ... 99
4.1.4. Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani (2016-2035) ... 100
4.2. Cadrul strategic național în domeniul dezvoltării teritoriale (regionale/locale/urbane) ... 104
4.2.1. Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României (SDTR). România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni ... 104

4.2.2. Planul de Amenajare a Teritoriului Național 107
4.2.3. Programul Operațional Regional POR 2014-2020 108
4.2.4. Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) I și II 108
4.3. Cadrul strategic național în domeniul transporturilor și comunicațiilor 110
4.3.1. Master Planul General de Transport al României 110
4.3.2. Strategia de transport intermodal în România 2020 111
4.3.3. Strategia națională privind Agenda Digitală pentru România 2020 112
4.3.4. Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii – NGN (Next Generation Network) 114
4.3.5. Programul Operațional Infrastructură Mare POIM 2014-2020 115
4.4. Cadrul strategic național în domeniul energiei, mediului și schimbărilor climatice 115
4.4.1. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României - orizonturi 2013-2020-2030 115
4.4.2. Strategia Energetică a României 2016-2030, cu perspectiva anului 2050 118
4.4.3. Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020 120
4.4.4. Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020. Planul Național privind Managementul Deșeurilor 123
4.5. Cadrul strategic național în domeniul economiei și antreprenoriatului 123
4.5.1. Programul Operațional Competitivitate POC 2014-2020 123
4.5.2. Strategia Națională pentru Competitivitate 2015-2020 125
4.5.3. Strategia guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România – Orizont 2020 126
4.5.4. Strategia națională pentru export a României pentru perioada 2014-2020 128
4.5.5. Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 129
4.5.6. Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România 129
4.5.7. Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru 2016-2022 130
4.5.8. Strategia Națională de Învățare pe tot Parcursul Vieții 2015-2020 131
4.5.9. Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020 132
4.6. Cadrul strategic național în domeniul cercetării-inovării 133
4.6.1. Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare Tehnologică și Inovare 2014-2020 133
4.7. Cadrul strategic național în domeniul social 134
4.7.1. Strategia Națională de Sănătate 2014-2020 134
4.7.2. Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020 137
4.7.3. Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice 2015-2020 139
4.7.4. Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020 140
4.7.5. Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020 142
4.7.6. Strategia națională „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități”, 20152020 143
4.8. Cadrul strategic național în domeniul educației, formării, tineretului și sportului 146
4.8.1. Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023 146
4.8.2. Strategia pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii 147
4.8.3. Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020 148
4.8.4. Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020 149
4.8.5. Strategia națională în domeniul politicii de tineret pentru perioada 2015-2020 151
4.8.6. Strategia națională pentru sport 2016-2032 153
4.8.7. Programul Operațional Capital Uman POCU 2014-2020 155
4.9. Cadrul strategic național în domeniul bunei guvernanțe 156

4.9.1. Programul Operațional Capacitate Administrativă POCA 2014-2020 156
4.9.2. Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 156
4.9.3. Strategia privind mai buna reglementare 2014-2020 157
4.10. Politici și documente strategice relevante de la nivel regional 158
4.10.1. Planul de dezvoltare regională a regiunii București-Ilfov 2014-2020 158
4.10.2. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 Regiunea București-Ilfov 161
4.10.3. Strategia de promovare și atragere a investițiilor pentru dezvoltarea Regiunii București-Ilfov 2017-2020 163
4.10.4. Planul regional de acțiune pentru învățământ (PRAI) 2016-2025 Regiunea de dezvoltare București-Ilfov 164
4.10.5. Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Argeș-Vedea 2016-2021 165
5. STRATEGII SECTORIALE PENTRU MUNICIPIUL BUCUREȘTI 167
5.1. Declarația de aderare la Strategia Națională Anticorupție 2016 – 2020 169
5.2. Strategia de parcare pe teritoriul Municipiul București 169
5.3. Strategia pentru protecția și bunăstarea animalelor în București 171
5.4. Planul de acțiune pentru diminuarea zgomotului în Municipiul București 173
5.5. Planul integrat de calitate a aerului pentru București 2018 – 2022 174
5.6. Centura Verde a Municipiului București 176
5.7. Planul de mobilitate urbană durabilă 2016 – 2030 pentru regiunea București-Ilfov 177
5 8. Strategia locală privind incluziunea socială și reducerea sărăciei în Municipiul București 2017 – 2021 179
5.9. Strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în Municipiul București 181
5.10. Strategia de alimentare cu energie termică în sistem centralizat a consumatorilor din Municipiul București 182
5.11. Strategia de dezvoltare și funcționare a serviciului public de salubrizare – activitățile de dezinsecție, dezinfecție și deratizare în Municipiul București 184
5.12. Strategia de informatizare a administrației publice locale a Municipiului București 185
5.13. Strategia pentru dezvoltarea unui oraș inteligent Smart City Bucureşti 185
5.14. Strategia pentru sănătate a Municipiului București pentru 2018-2020 186
5.15. Strategia pentru dezvoltare educațională - București - Capitala Educației 187
5.16. Strategia de realizare a unor săli multifuncționale (sportive/culturale) 188
5.17. Strategia Antidrog a Municipiului București pentru perioada 2014-2020 188
5.18. Strategia Culturală a Municipiului București 2016 – 2026 189
5.19. Programul „Promovarea Municipiului București ca destinație turistică și dezvoltarea turismului în București” 191
5.20. Master Planul pentru sistemul de management integrat al deșeurilor la nivelul Municipiului București 192
5.21. Strategia locală privind susținerea voluntariatului seniorilor în municipiul București 194
5.22. Strategia de dezvoltare (conceptul strategic) București 2035 195
5.23. Strategia de dezvoltare a infrastructurii de transport cu metroul în București 198
5 24. Strategia de dezvoltare a serviciului de transport public de suprafață pentru perioada 2011-2020 200
5.25. Planul de Dezvoltare Regională a regiunii București-Ilfov 2014-2020 202
5.26. Strategia de dezvoltare a iluminatului public în Municipiul București 2019-2020 203
5.27. Programul multianual „Bucureștiul Digital” - Tehnologia Informației pentru servicii publice 204
5.28. Master Planul serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București 205
5.29. Planul de Integritate al Municipiului Bucureşti pentru perioada 20182020 207

5.30. Strategii/planuri în curs de elaborare pentru Municipiul București 208
6. STRATEGII SECTORIALE LA NIVELUL SECTOARELOR MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 210
6.1. Strategia privind implementarea la nivelul Sectorului 1 al Municipiului București a programului local multianual de creștere a performanței energetice a locuințelor unifamiliale ... 210
6.2. Strategia structurilor Integrate de Asistenţă Socială şi Asistenţă Medicală Comunitară « Direcția Generală de Asistenţă Socială şi Protecția Copilului Sector 1 » şi « Complexul Multifuncțional Caraiman » 211
6 3. Strategia de dezvoltare locală integrată și durabilă a Sectorului 2 pentru perioada 2016-2025 212
2020..... 216
6.5. Strategia de dezvoltare a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 3 219
6.6. Strategia de Dezvoltare a Sectorului 4 pentru perioada 2016 - 2020 219
6.7. Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 4 pentru perioada 2018-2023 221
6.8. Strategia de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 5 al Municipiului București 224
6.9. Planul local de eficientizare energetică a Sectorului 5 227
6.10. Strategia de regenerare urbană Ferentari..... 228
6.11. Strategia locală integrată de dezvoltare durabilă a Sectorului 6 București pentru perioada 2017-2023 229
6.12. Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale în Sectorul 6 – 2019-2023 230
7. INDICATORI DE COMPETITIVITATE PENTRU MUNICIPIUL BUCUREȘTI 232
7.1. Globalization and World Rankings Research Institute..... 232
7.2. Global Urban Competitiveness Report 2017-2018..... 234
7.3. Mercer's 2019 Quality of Living..... 235
7.4. Global Livability Ranking, 2018..... 236
7.5. The EIU 2019 - Worldwide Cost of Living Survey 2018..... 236
7.6. Innovation Cities™ Index 2018: Europa..... 238
7.7. Best European Cities to Visit 240
7.8. Teleport - Calitatea vieții în București 241
7.9. The EU Regional Competitiveness Index (RCI) 2016..... 242
7.10. The State of European Cities 2016, EC – UN Habitat..... 243
7.11. Quality of Life Index 2019 Mid-Year, Numbeo 244
7.12. EC Flash Eurobarometer 419 – Calitatea vieții în orașe europene în 2015 246
8. CONCLUZII 248
Anexa 1. Datele detaliate Teleport cu privire la calitatea vieții în București 250
Anexa 2. Hărți privind performanțele orașelor europene – The State of European Cities 2016, EC – UN Habitat..... 258
Anexa 3. Grafice Eurobarometru 419 – Calitatea vieții în orașe europene în 2015 267

LISTĂ DE TABELE

Tabel 1. Venituri bugetare la nivelul Capitalei României (2017) 21
Tabel 2. Clasamentul unităților administrative din România (top 30) în funcție de resursele disponibile pentru investiții 23
Tabel 3. Obiectivele naționale, conform orientărilor prioritare ale UE 116
Tabel 4. Proiectele majore identificate în cadrul strategiei regionale 160
Tabel 5. Locuri de parcare recomandate pentru prima etapă de construcții 171
Tabel 6. Principalele măsuri propuse de PMB 175
Tabel 7. Proiectele propuse de PMUD 178
Tabel 8. Activitățile componente ale serviciului public de salubrizare 181
Tabel 9. Direcțiile strategice ale Strategiei pentru sănătate și proiectele propuse 186
Tabel 10. Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei Antidrog a Municipiului București 188
Tabel 11. Segmentarea piețelor și a grupurilor țintă de turiști pentru Programul de promovare a Municipiului București ca destinație turistică 191
Tabel 12. Obiectivele, țintele și termenele de îndeplinire ce stau la baza proiectării sistemului de management integrat al deșeurilor pentru Municipiul București 192
Tabel 13. Domeniile și sub-strategiile conceptului strategic București 2035 196
Tabel 14. Obiectivele specifice, temele prioritare și acțiunile cheie ale Planului de Dezvoltare Regională București Ilfov 2014-2020 202
Tabel 15. Obiectivele generale și specifice ale Planului de Integritate al Municipiului București pentru perioada 2018-2020 208
Tabel 16. Direcțiile de acțiune ale Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 2 214
Tabel 17. Măsurile propuse pentru operaționalizarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 3 217
Tabel 18. Măsurile propuse pentru operaționalizarea Strategiei de Dezvoltare a Sectorului 4 . 220
Tabel 19. Măsurile propuse pentru operaționalizarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 4 223
Tabel 20. Prioritățile de dezvoltare și obiectivele imediate ale administrației publice ale Sectorului 5 225
Tabel 21. Domeniile strategice și obiectivele prioritare ale Strategiei de regenerare urbană Ferentari: 228
Tabel 22. Prioritățile de dezvoltare și obiectivele imediate ale administrației publice ale Sectorului 5 229
Tabel 23. Clasamentul Globalization and World Rankings Research Institute 233
Tabel 24. Clasamentul GaWC 2018: capitalele din zona Europei Centrale și de Est 234
Tabel 25. Global Urban Competitiveness Report 2017-2018: pozițiile 1-10 și 188-200 234
Tabel 26. Prețurile: atunci și acum pentru cele mai ieftine 10 orașe. 237
Tabel 27. Top 10 cele mai ieftine orașe din lume 238
Tabel 28. Top 10 cele mai inovatoare orașe din lume, în comparație cu București 239
Tabel 29. Comparație privind inovarea în capitalele Sud-Estului Europei 240
Tabel 30. Indicele de calitate a vieții la jumătatea anului 2019, conform Numbeo 245
Tabel 31. Indicele de calitate a vieții la jumătatea anului 2018, conform Numbeo 245
Tabel 32. Indicele de calitate a vieții la jumătatea anului 2019 – primele 10 orașe din lume vs. București și alte centre economice internaționale - Numbeo 246

LISTĂ DE FIGURI

Figură 1 Planificarea strategică la diverse niveluri 25
Figură 2. Trei tipuri de coordonare 29
Figură 3. Percepțiile statelor membre ale OCDE privind coordonarea investițiilor publice 30
Figură 4. De ce este importantă coordonarea și cum poate fi facilitată? 31
Figură 5. Exemplu de bună practică privind baza de date integrată a investițiilor în infrastructură 34
Figură 6. Regulamente relevante pentru perioada 2014-2020 38
Figură 7. Propuneri de Regulamente relevante pentru perioada 2021-2027 39
Figură 8. Împărțirea strategiilor sectoriale de la nivelul municipiului București pe categorii 168
Figură 9. Propuneri de tramvai rapid, autobuz rapid și metrou 178
Figură 10. Propuneri de transport public în județul Ilfov 178
Figură 11. Investițiile estimate pentru reabilitarea și modernizarea sistemului centralizat de termoficare 183
Figură 12. Cadrul strategic al Strategiei Culturale a Municipiului București 2016-2026 190
Figură 13. Zonele strategice pentru dezvoltarea urbanistică a capitalei în următorii 25 de ani – conceptul strategic București 2035 195
Figură 14. Harta rețelei de metrou propuse de strategia Metrorex 200
Figură 15. Aria proiectului Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București 207
Figură 16. Propuneri de investiții pentru rețeaua de apă și sistemul de canalizare ale Municipiului București 207
Figură 17. Domeniile de analiză și obiectivele strategice propuse de Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 2 213
Figură 18. Primele 5 orașe din clasamentul Mercer's 2019 pe regiune 236
Figură 19. Poziția Bucureștiului în domeniile acoperite de utilizatorii Teleport 241
Figură 20. Punctaj indicatori de inovație, eficiență și de bază, regiunea București-Ilfov 242
Figură 21. Analiză comparativă indicatori – regiunea București-Ilfov vs. media Uniunii Europene 243

Rezumat executiv

1. Municipiul București este și va rămâne, conform principiilor economice de bază, principalul motor al creșterii economiei românești. Procesul de dezvoltare regională are loc atunci când, prin forțele pieței libere precum aglomerarea și economiile de scară, se creează un cerc virtuos prin care tot mai mulți oameni, tot mai multe firme și tot mai multe idei se concentrează într-o anumită zonă geografică. Forța de muncă în creștere atrage capital în creștere, iar capitalul înseamnă servicii diverse și atractive pentru rezidenți, care la rândul lor formează o piață tot mai mare și mai atractivă. Logica acestor procese, în contextul deschiderii economiei românești în perioada post-1989, a dus la un ritm record de creștere economică pentru București, ceea ce a însemnat atât o divergență internă mai mare (în raport cu alte zone din România), cât și o convergență externă accelerată (recuperarea decalajelor de dezvoltare față de Vest). Pe măsură ce Capitala a crescut, beneficiile dezvoltării s-au manifestat „în cascadă" în restul teritoriului, începând cu orașele secundare și zonele lor periurbane.

2. Continuarea și accelerarea acestui proces benefic pentru România, dar și pentru întreaga Europă, depinde în mod direct de modul în care Bucureștiul va ști să-și gestioneze dezvoltarea. O posibilitate ar fi creșterea ad-hoc, fără o strategie coerentă și fără coordonarea investițiilor publice, cu proiecte derulate în lipsa unei viziuni integrate. Acest scenariu ar însemna, pe termen lung, o comunitate cu un nivel tot mai scăzut al calității vieții, ceea ce va duce, treptat, la pierderea competiției pentru oameni și investiții în fața altor centre urbane dinamice. Bucureștiul are însă toate ingredientele necesare pentru o dezvoltare optimă, de la resursa umană la resursa financiară, prin care poate să devină o metropolă europeană de referință.

3. Un pas critic în această direcție este întărirea capacității Primăriei Municipiului București (PMB) pentru planificare strategică, respectiv planificarea și gestiunea proiectelor de investiții. Acesta este și scopul acordului dintre PMB și Banca Mondială, care pornește de la nevoia de a avea o Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) ca punct de referință pentru dezvoltarea Capitalei. În acest sens, prezentul raport colectează și analizează, într-un demers fără precedent, strategiile, planurile și programele existente la nivel european, național, regional și local, pe baza a trei principii clare: *realism* (propunerile vizate pentru București trebuie să fie fezabile); *competență* (analiza se concentrează mai ales pe acele documente strategice și măsuri care depind de nivelul local); și *continuitate* (construirea unei strategii integrate pornind de la baza existentă). Rezultă trei părți principale ale raportului de față:

- *Coordonarea strategiilor și investițiilor.* Procesul de coordonare la nivel strategic este cheia de boltă a dezvoltării municipiului București. Beneficiile coordonării rezultă din cheltuirea eficientă a fondurilor disponibile, în cadrul unor proiecte de impact, definite printr-o strategie integrată.

- *Inventarul și analiza documentelor strategice relevante*. Într-un demers fără precedent, actualul raport reunește în formă sintetică documente strategice de

referință pentru dezvoltarea municipiului București, pornind de la cadrul european și terminând cu nivelul local (PMB și sectoare). Astfel, se creează premisele prin care strategia integrată de dezvoltare a Capitalei este ancorată în prioritățile europene și, în egală măsură, construiește pe temelia setului de documente strategice care au fost elaborate și aprobate până în prezent.

- *Indicatori de competitivitate pentru Municipiul București.* La fel de important pentru proiectarea unei strategii integrate de dezvoltare este să înțeleagă stadiul actual al competitivității Bucureștiului în raport cu alte orașe la nivel european și global. Raportul de față acoperă 12 indici care clasifică centrele urbane importante în funcție de diverse elemente: competitivitate, calitatea vieții, inovare, costul de trai etc.

Coordonarea strategiilor și investițiilor

4. Beneficiile coordonării strategiilor, programelor și proiectelor de investiții sunt evidente prin prisma impactului de dezvoltare în raport cu resursele disponibilizate. După cum arată prezentul raport, la nivelul municipiului București, dar și la niveluri administrativ teritoriale superioare (regional, național și supra-național) există un număr foarte mare de documente strategice. Acest fapt agravează riscurile legate de un proces de dezvoltare adhoc, fără o gândire integrată. Coordonarea generează două tipuri majore de beneficii: (i) o cheltuire mai eficientă a fondurilor disponibile, urmărind o logică clară, de la planificare strategică la programe de finanțare și proiecte în teren, care servesc obiective bine stabilite; și (ii) un impact mai mare al investițiilor, având în vedere posibilitatea de a desfășura proiecte complementare, integrate (de exemplu, reabilitarea și extinderea unui spital, în paralel cu construcția unei parcări publice în zonă, respectiv reabilitarea unor spații verzi conexe), într-o secvență logică (de exemplu, introducerea sau reabilitarea rețelelor tehnico-edilitare înainte de asfaltarea unei străzi, pentru a evita lucrări scumpe și inutile de reparații).

5. Sunt două motive principale pentru care Bucureștiul nu-și poate permite luxul de a nu avea o coordonare strategică a investițiilor. Pe de-o parte, resursele disponibile dezvoltării municipiului sunt generoase, dar limitate, mai ales în urma unor măsuri recente de nivel național, prin care au scăzut fondurile alocate autorităților locale de la nivelul Bucureștiului (și nu numai). Pe de altă parte, coordonarea înseamnă accelerarea dezvoltării prin potențarea impactului proiectelor implementate: una este realizarea unor investiții din loc în loc, alta este gândirea unor proiecte integrate. Capitala României nu poate să piardă niciun tempo în competiția cu alte orașe dinamice. Într-o piață globală tot mai competitivă, oamenii și investitorii au mereu alternative. Dacă va fi să păstreze și chiar să accelereze ritmul de creștere, Bucureștiul trebuie să ofere rapid mediului privat și tuturor locuitorilor zonei sale urbane funcționale soluții pentru acoperirea nevoilor lor: infrastructură conectivă, școli și spitale de calitate, spații verzi și zone pietonale, în paradigma modernă a unui „oraș pentru oameni”.

6. Sunt definite trei tipuri de coordonare, fiecare dintre ele cu o relevanță aparte pentru PMB: *coordonarea pe verticală* (între niveluri administrative, de ex., între nivelul național și local, inclusiv sectoarele municipiului București); *coordonarea pe orizontală* (între unități administrative diferite, care pot colabora în proiecte de interes comun, de ex. PMB și Consiliul Județean Ilfov sau Consilii Locale ale unor comunități din zona urbană funcțională a Bucureștiului, sau între programe de investiții de nivel local, respectiv de nivel național/regional, precum Programul Operațional Regional sau Programul Operațional Infrastructură Mare); și *coordonarea funcțională* între etapele unui proiect, de la planificarea strategică la etape de execuție și evaluarea post-implementare.

Tipuri de coordonare

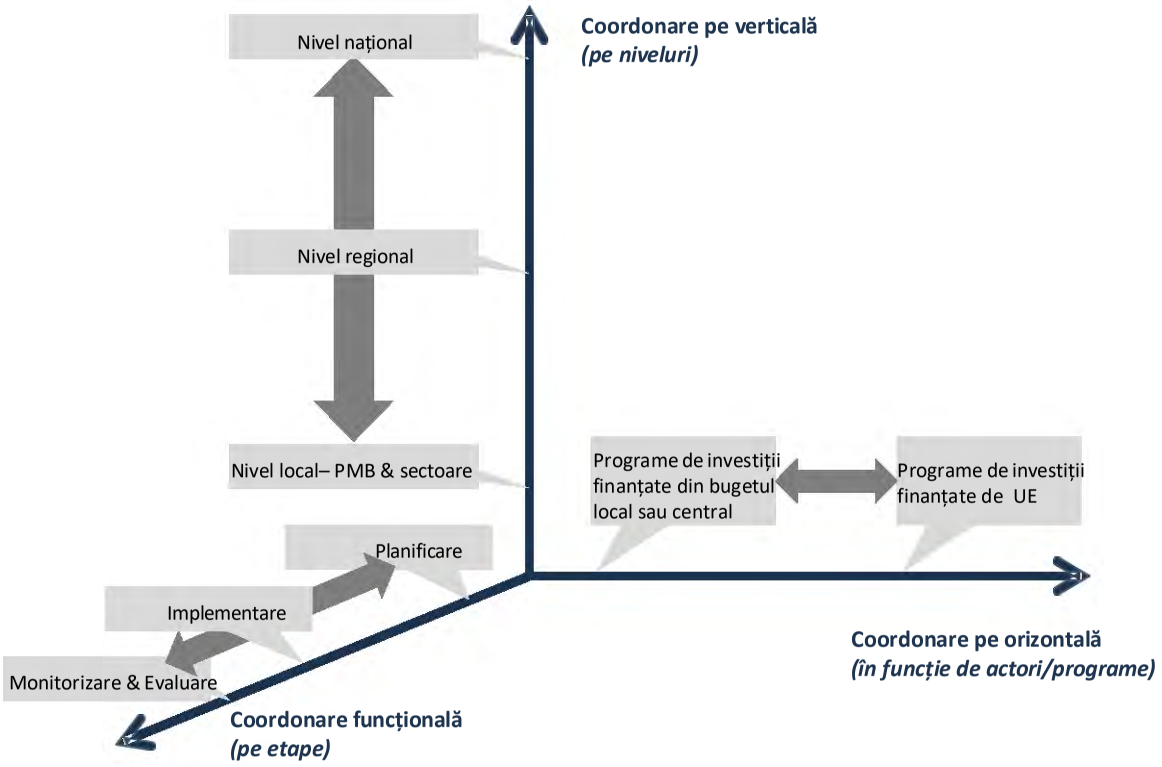

7. Există mai multe soluții pentru încurajarea coordonării pe cele trei dimensiuni descrise mai sus:

- *Platforme dedicate*: structuri instituționale, formale sau informale, cu mandat explicit pentru coordonarea investițiilor pe verticală (între niveluri administrative) și/sau pe orizontală (între domenii diferite, în cadrul PMB). Exemple de platforme: comisii de coordonare, evenimente, forumuri, platforme digitale de schimb de informații.

- *Condiționalități*: anumite programe de finanțare nu pot fi accesate decât în parteneriat între mai mulți actori. Bucureștiul poate prelua modelul UE al investițiilor teritoriale integrate (ITI) sau, la nivel micro, modele participative de tipul CLLD – dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității).

- *Proceduri punctuale și bune practici la nivel local*: exemple punctuale includ întâlniri periodice de coordonare între autoritățile publice locale și furnizorii de servicii de

utilități publice pentru definirea unui program eșalonat de investiții, în strânsă coordonare pentru a asigura o secvențialitate eficientă a lucrărilor de infrastructură.

8. În plus față de aceste soluții, coordonarea necesită un mediu favorabil bazat pe patru elemente cheie: încredere, responsabilitate, capacitate și sisteme. Există un set de soluții posibile pentru fiecare dintre acestea.

- *Încredere*: construirea unor relații între părțile implicate în proiecte cere timp și răbdare, iar încrederea nu vine de la sine, ci dintr-un efort conștient și constant de încurajare a colaborărilor pe orizontală și pe verticală. Măsurile includ: (i) organizarea unor programe speciale de formare dedicate personalului privind modul de consolidare a colaborării; (ii) adoptarea bunelor practici din întreaga țară privind coordonarea *internă* (în interiorul organizației, între diferite departamente) și *externă* (între organizații), pe baza relațiilor instituționale cu actori de tipul MDRAP sau Asociația Municipiilor din România (AMR); și (iii) reducerea fluctuațiilor personalului de specialitate, în special în ceea ce privește resursele umane implicate în proiectele de dezvoltare.

- *Răspundere*: trasarea unor roluri clare cu mandat explicit pentru asigurarea coordonării documentelor strategice și investițiilor. Soluții: (i) adoptarea coordonării ca obiectiv esențial în cadrul regulamentelor (*Regulamentul de Organizare și Funcționare – ROF*) PMB și a documentelor privind misiunea și strategia internă; includerea atribuțiilor de coordonare în termenii de referință (*fișa postului*) în cazul anumitor membri ai echipei, inclusiv drept criteriu de evaluare a activității lor; numirea unui coordonator formal sau informal la nivelul PMB, care să fie responsabil de monitorizarea sarcinilor de coordonare și de propagarea celor mai bune practici în organizație.

- *Capacitate*: asigurarea resurselor necesare pentru buna desfășurare a proceselor de coordonare, dincolo de urgențele operative și nevoile ad-hoc ale proiectelor de dezvoltare. Măsurile includ: (i) creșterea bazei de salarizare în funcție de performanță și, în special, luarea în calcul a posibilității de recompensare a eforturilor de coordonare; (ii) extinderea schemei de bonificații aplicabile proiectelor UE pentru a acoperi toate tipurile de proiecte de infrastructură și toate etapele proiectelor de infrastructură (activități de planificare, punere în aplicare, monitorizare și evaluare post-execuție); (iii) îmbunătățirea sistemului de recrutare și extinderea organigramei pentru recrutarea unei resurse umane de calitate, asigurând competențele necesare proiectelor de investiții (urbanism, economie, inginerie civilă, studii juridice).

- *Sisteme*: coordonarea eficace a investițiilor publice nu se poate realiza fără o bază de date corespunzătoare a acestor intervenții – la nivelul sectoarelor, la diferite niveluri (naționale și subnaționale) și la nivelul surselor de finanțare (atât fonduri europene,

cât și fonduri de la bugetul de stat). Soluția la nivelul Bucureștiului este dezvoltarea unei platforme digitale pentru cartografierea și evidențierea în timp real a investițiilor, care ar susține efortul de coordonare, dar și demersul de informare a publicului larg cu privire la stadiul proiectelor. Proiectul ar putea fi pilotat la nivelul unui cartier sau sector, urmând a fi extins la nivelul întregii Capitale sau chiar pentru întreaga zonă urbană funcțională a Bucureștiului.

Paradigma coordonării strategiilor și proiectelor de investiții la nivelul Bucureștiului

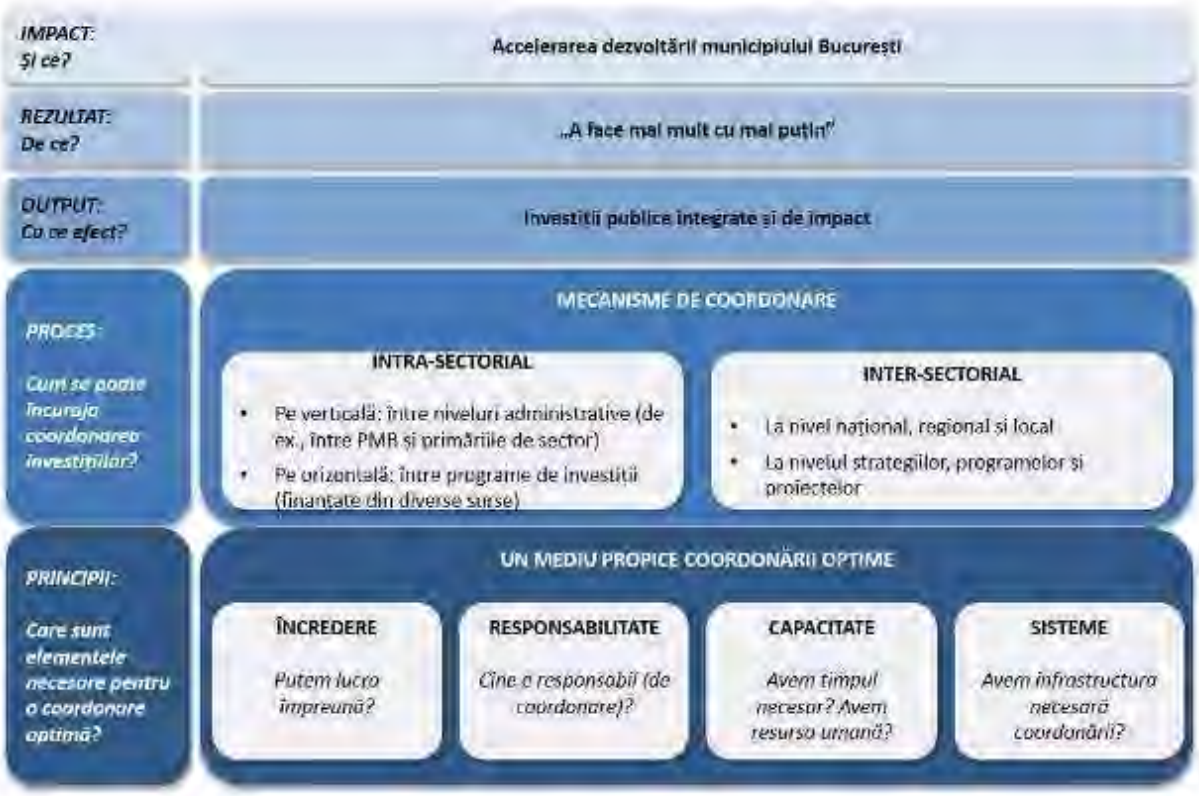

Politici și documente strategice

9. Raportul de față oferă un inventar complet al documentelor strategice relevante. Scopul este de a ancora strategia integrată de dezvoltare a municipiului București în cadrul de planificare existent la nivel european, național și regional, respectiv local (atât la nivel de PMB, cât și la nivelul sectoarelor). Capitolele 3, 4, 5 și 6 din prezentul raport sunt menite a fi folosite ca un ghid practic pentru a testa, valida și ajusta premisele, programele și proiectele pentru dezvoltarea Bucureștiului. Pentru fiecare dintre documentele strategice identificate, raportul menționează elementele de viziune, împreună cu obiectivele generale și specifice, dar și proiectele concrete, acolo unde acestea există. Astfel, această analiză este în sine un instrument de coordonare, cu un rol fundamental în asigurarea unei coerențe *interne* (în cadrul PMB, prin prisma demersurilor de planificare anterioare și a celor viitoare) și *externe* (prin prisma documentelor strategice de la alte niveluri administrative).

10. *La nivel european*, sunt vizate atât documentele generale de viziune, de tipul Strategiei Europa 2020, cât și cele sectoriale. În ceea ce privește direcțiile generale, Uniunea

Europeană pune accent pe: o creștere inteligentă, bazată pe inovare și tehnologii cu valoare adăugată mare și pe întreprinderi mici și mijlocii; o creștere durabilă, cu emisii scăzute și utilizare eficientă a resurselor; și o creștere favorabilă incluziunii sociale, într-un mediu care are grijă de toți cetățenii. La nivel sectorial, raportul prezent acoperă următoarele zone de interes, cu câteva concluzii importante aferente, relevante pentru dezvoltarea municipiului București. Lista de mai jos este ca o hartă de navigare a capitolelor ulterioare, incluzând cuvinte cheie care pot ajuta părți interesate în dezvoltarea Bucureștiului să realizeze conexiuni și să-și coordoneze efortul cu perspectivele actuale de nivel european.

- dezvoltare teritorială: necesitatea unei abordări integrate a dezvoltării orașelor; îmbunătățirea conectivității pentru oameni și companii; gestionarea valorilor proprii fiecărei comunități, ceea ce presupune definirea clară a acestora, în cazul Bucureștiului, printr-o contribuție proprie la patrimoniul socio-cultural european.

- dezvoltare urbană: strategii integrate și participative, care implică cetățenii în soluționarea aspectelor economice, climatice, sociale și de mediu în zonele urbane; creșterea capacității administrative a orașelor; întărirea instrumentului ITI, mai ales pentru orașe; accent puternic pe dezvoltarea urbană ca zonă strategică de creștere; rețele de bună practică pentru orașele europene, la care și Bucureștiul ar putea adera.

- transporturi și comunicații: creșterea coeziunii și conectivității Vest-Est pentru transporturi (mobilitate inteligentă, prioritizarea TEN-T, trecerea de la modul rutier la modul feroviar și naval, reducerea emisiilor și scoaterea autoturismelor poluante din orașe), rețele energetice (inter-operabilitate, securitate, surse regenerabile) și rețele digitale (5G).

- energie, mediu și schimbări climatice: durabilitate și adaptare la schimbările climatice, competitivitate, securitate energetică.

- economie, antreprenoriat, industrii creative, turism: sprijinirea IMM-urilor (eliminarea sau reducerea barierelor birocratice, suport pentru internaționalizare în afara UE, legislație flexibilă și suplă, acces la finanțare, digitalizare și inovare); educație și formare antreprenorială; economie circulară, modele de afaceri durabile; colaborare interregională strategică de-a lungul lanțurilor valorice industriale; industrii creative, susținute de IMM-uri dinamice; turism sustenabil și responsabil, de calitate.

- cercetare-inovare: Europa ca lider în nanotehnologii, materiale avansate, procese avansate de fabricație, biotehnologie, tehnologii spațiale, IT&C; hub-uri de inovare; competitivitate europeană pe mai multe clustere (sănătate, cultură, digitalizare, climă, energie și mobilitate, alimente, securitate civilă), inclusiv la nivel regional, o poziționare de care și Bucureștiul ar putea beneficia.

- domeniul social: acces la asistență medicală și favorizarea unor condiții de trai pentru un stil de viață sănătos (de ex., infrastructură pentru încurajarea mișcării); mobilitatea locurilor de muncă în UE și antreprenoriat social (inclusiv prin micro-finanțare).

- educație, tineret și sport: mobilitatea persoanelor (studenți, absolvenți); cooperare pentru inovare și schimb de bune practici; recunoașterea competențelor și calificărilor; încurajarea participării la activități sportive.

- bună guvernanță: participarea cetățenilor la politici și proiecte; cooperarea interinstituțională; consolidarea capacității administrative (achiziții publice, expertiză digitală, formări, cooperare cu instituții internaționale pentru asistență tehnică); rețele europene între administrații de nivel local.

11. *La nivel național și regional*, pentru fiecare dintre domeniile menționate mai sus, există documente strategice care corespund cadrului european, împreună cu planuri generale care trasează direcțiile de dezvoltare. În ceea ce privește documentele generale (Programul Național de Reformă, Acordul de Parteneriat, Strategia de Dezvoltare a României), ținând cont de specificul raportul de față, merită subliniate: preocuparea pentru gestionarea eficientă a investițiilor publice; continuarea procesului de descentralizare și aducerea deciziei cât mai aproape de cetățean, împreună cu resursele necesare furnizării de servicii de calitate; dezvoltarea teritorială; și îmbunătățirea calității vieții și integrarea socio-economică a populației din comunitățile marginalizate din mediul urban. La nivel sectorial, există atât documente de planificare strategică (de ex., Strategia pentru Dezvoltare Teritorială - SDTR, Master Planul General de Transport - MPGT etc.), cât și documente programatice aferente programelor operaționale (POR, POIM etc.).

12. Din perspectiva municipiului București, documentele de planificare de nivel național și mai ales cele de nivel regional admit, în bună măsură, rolul vital pe care Capitala României îl joacă în procesul de dezvoltare economică a întregii țări. Spre exemplu, un număr important de proiecte prevăzute în MPGT prevăd conectarea Bucureștiului la restul teritoriului prin infrastructură rutieră, feroviară, navală și aeroportuară. Planul de dezvoltare regională a regiunii București-Ilfov pune accent pe șase direcții strategice:

- creșterea competitivității IMM-urilor, mai ales a celor din zona de inovare și tehnologii cu productivitate înaltă;
- consolidarea cercetării și inovării;
- întărirea coeziunii sociale și oferirea de servicii publice de bază la nivelul întregii regiuni, pe principiul asigurării unui start echitabil în viață pentru toți cetățenii;
- promovarea sistemelor de transport durabile;
- îmbunătățirea calității mediului (gestionarea apelor și a deșeurilor, îmbunătățirea climatului urban, investiții în spații verzi, patrimoniu);
- încurajarea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon (reabilitări termice, sistem de termoficare, eficiență energetică a sistemelor de iluminat public etc.).

13. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 Regiunea București-Ilfov include la rândul său mai multe măsuri importante: capacitate instituţională (de ex., înființarea Autorității de Transport Metropolitan București); transport rutier și staționare (politică unitară privind parcarea rezidențială, conexiune A3-aeroport etc.); extindere metrou, în special către centre de conectivitate (aeroport) și cartiere în creștere (Bucureștii Noi, Pipera etc.); transport public local (benzi cu prioritate sau dedicate, parcări de tip park & ride, modernizare stații etc.); deplasări nemotorizate (piste de biciclete, *bike sharing*, zone pietonale, accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități etc.); tehnologii (management trafic, sistem informare pasageri, e-ticketing etc.) etc.

14. La nivel local, raportul de față inventariază și sintetizează un număr de 30 de documente strategice la nivel de PMB, la care se adaugă 12 strategii și planuri elaborate la nivelul sectoarelor municipiului București. În mod evident, în elaborarea SIDU, aceste documente au o relevanță deosebită, iar strategia integrată trebuie să preia cele mai importante principii, obiective și proiecte, pe fiecare zonă funcțională în parte: de la strategia în domeniul parcărilor din București până la strategia culturală și cea antidrog. La fel de importantă este și coordonarea pe verticală cu strategiile elaborate la nivelul celor șase sectoare, documente care includ o serie de măsuri specifice, inclusiv – în unele cazuri – fișe de proiect. O coordonare optimă la nivelul Bucureștiului reclamă un cadru de dialog coerent și constant pentru exploatarea complementarităților și evitarea suprapunerilor acestor inițiative, dar și pentru un proces de schimb de bune practici, respectiv de monitorizare și evaluare, cât mai solid. Acolo unde au fost identificate proiecte concrete propuse în cadrul strategiilor analizate, acestea sunt inventariate pe scurt în cadrul actualului raport, inclusiv costuri și aspecte generale (localizare, număr beneficiari etc.).

15. În ceea ce privește ordonarea în funcție de prioritate a investițiilor de la nivelul municipiului București, raportul de față susține modelul prezentat în analizele anterioare ale Băncii Mondiale, începând cu *Orașe Competitive* (2013). Pe scurt, Bucureștiul poate să acționeze pe mai multe niveluri: (i) internațional - conectarea la piețe globale, mai ales prin infrastructura aeroportuară, care trebuie să asigure un flux rapid și confortabil pentru investitori, diaspora și turiști; (ii) regional – conectarea la județele limitrofe pentru asigurarea unei forțe de muncă dinamice și bine pregătite, spațiu pentru investitori și o gamă cât mai largă de servicii; și (iii) local – infrastructură conectivă către zona urbană funcțională a Capitalei, inclusiv transport public metropolitan, investiții în calitatea vieții (de la reabilitarea locuințelor la investiții în spații verzi, zone pietonale, piste de biciclete etc.) și în infrastructură socială decentă (școli, spitale etc.), și programe speciale pentru comunitățile marginalizate.

Măsuri prioritare de intervenție pentru zone dezvoltate (dreapta)

Sursa: Orașe competitive, Banca Mondială (2013)

Indicatori de competitivitate

16. În fine, la fel de important ca definirea cadrului strategic actual la toate nivelurile este diagnosticul competitivității municipiului București. Practic, aceste este răspunsul la întrebarea: unde este astăzi Capitala României în competiția globală pentru talente și capital? Și, mai departe, care sunt acele zone care necesită o atenție specială pentru a asigura Bucureștiului o performanță superioară în fața investitorilor, turiștilor și a altor părți interesate? Abordarea prezentului raport se bazează pe analiza a 12 indici globali. În general, poza de moment arată oportunități semnificative de îmbunătățire a performanței, cel puțin în raport cu alte orașe concurente din regiune (mai ales Praga, Budapesta, Varșovia, dar și Bratislava și Vilnius), mai ales în ceea ce privește calitatea vieții. Interesant este modul în care este măsurată calitatea vieții în indexul Mercer 2019 *Quality of Living*: „stabilitatea politică, infracționalitatea, aplicarea legii, servicii bancare, libertatea presei, limitări ale libertății individului, servicii medicale, boli infecțioase, canalizare, depozitarea deșeurilor, poluarea aerului, chiria locuinței, cheltuieli de întreținere, condiții climatic, riscuri naturale”. Acestea sunt și dimensiunile pe care factorii de decizie de la nivelul Bucureștiului trebuie să le aibă în vedere, concentrându-se, în mod evident, pe acele dimensiuni care depind de ei.

17. Indicii de competitivitate urbană reliefează și câteva puncte forte pentru București. Spre exemplu, Capitala României este în continuare unul dintre cele mai ieftine orașe mari din lume și cel mai ieftin din Europa (indicele EIU măsoară prețurile la câteva bunuri de consum de bază). Totuși, tendința este de creștere a costurilor de trai, ceea ce înseamnă că Bucureștiul nu poate conta pe această dimensiune drept un avantaj comparativ de durată. O altă veste bună este performanța în creștere a Bucureștiului din perspectiva inovării – doar în 2018, a avansat 48 de poziții, deși rămâne abia pe locul 157 la nivel global. Un alt aspect pozitiv este

faptul că Bucureștiul este capitala europeană cu cel mai mare nivel de populație activă (68%), cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani, ceea ce înseamnă o piață atractivă pentru investitori.

Concluzia prezentului raport privește în primul rând perspectivele de dezvoltare ale municipiului București, care are oportunitatea de a deveni unul dintre cele mai dinamice și mai atractive centre urbane ale Europei. În ultimii 30 de ani, Capitala României a beneficiat de avantajele concentrării activității economice în contextul trecerii la economia de piață și a integrării europene, ceea ce a însemnat investiții și dezvoltare. Bucureștiul și-a ocupat locul de drept ca oraș primar al economiei românești, fiind opțiunea de bază pentru cei mai mulți investitori prin prisma faptului că reunește principalii actori politici și economici ai țării, dar și datorită gradului relativ mare de conectivitate cu piețele bogate din Vest și nu numai. Acest avantaj inerent începe, însă, să dispară, pe măsură ce forțele pieței fac mobilitatea tot mai facilă, iar calitatea vieții în mediul bucureștean scade în raport cu alte opțiuni de pe piață. Lipsa unor soluții inteligente, integrate de dezvoltare poate însemna pierderea competiției pentru oameni, capital și idei în fața altor centre regionale. În același timp, printr-o abordare strategică coerentă, prin coordonarea atentă a planurilor și investițiilor, Bucureștiul își poate valorifica resursele umane și financiare disponibile pentru a deveni o destinație preferată în Europa și un motor de creștere nu doar pentru România, ci pentru întreg continentul.

1. Introducere

18. Acordul de parteneriat dintre Primăria Municipiului București (PMB) și Banca Mondială a fost semnat la data de 4 martie 2019, incluzând un program de asistență tehnică pentru o durată totală de 38 de luni. Acest demers construiește pe temelia programului de dezvoltare regională a Băncii Mondiale în România, început în 2012 printr-o serie de colaborări cu instituții de nivel central și continuat la nivel regional și local. Actualul acord cu PMB include patru obiective principale, susținute prin activități specifice:

- întărirea capacității PMB pentru planificare strategică, respectiv planificarea și gestiunea proiectelor de investiții;
- implementarea programelor de dezvoltare și regenerare urbană, inclusiv în zona centrului istoric al municipiului București;
- accelerarea programului de reducere a riscurilor asociate seismelor;
- îmbunătățirea mobilității urbane.

19. Având în vedere aceste obiective, acordul de parteneriat dintre Primăria Municipiului București și Banca Mondială include cinci componente. Actualul raport este aferent primei componente a programului de asistență tehnică, respectiv elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU) a municipiului București, precum și planificarea și gestiunea proiectelor de investiții. Conform termenilor de referință agreați între PMB și Banca Mondială, acest raport vizează analiza documentelor strategice și programatice relevante pentru municipiul București, care propun intervenții demne de a fi luate în seamă în procesul de elaborare a SIDU. Alte elemente aferente acestei componente, care însă depășesc aria de acoperire a actualei analize, includ: identificarea acelor intervenții care permit o mai bună funcționare și o mai rapidă dezvoltare a municipiului București; dezvoltarea unei liste lungi de proiecte de investiții, inclusiv a celor reflectate deja în strategiile sectoriale existente, care fac obiectul evaluării din prezentul raport; propunerea unei liste scurte de proiecte și dezvoltarea unor mecanisme de monitorizare și evaluare (M&E) a investițiilor; și facilitarea procesului de consultare în vederea elaborării SIDU pentru rafinarea listei scurte de proiecte vizate.

20. Acest raport joacă un rol esențial în a edifica punctul de pornire pentru întreg demersul de sprijinire a dezvoltării urbane a municipiului București. Planificarea strategică trasează viziunea pentru viitorul Bucureștiului („cum ar trebui să arată Capitala României?”) și răspunde totodată la întrebarea: „ce este de făcut pentru a ajunge acolo?” Pe baza strategiei integrate și a documentelor sectoriale se fundamentează programele și proiectele de investiții, care duc la îndeplinirea obiectivelor trasate, precum și mecanismele postimplementare de monitorizare și evaluare, care pot duce la ajustarea întregului cadru strategic pe baza rezultatelor observate în practică. În tot acest demers, *coordonarea* strategiilor, programelor și proiectelor de investiții este vitală pentru a asigura un proces eficient și eficace de cheltuire a resurselor limitate disponibile. Aceasta este și tema fundamentală a actualei evaluări. În continuare, analiza de față prezintă contextul general al

dezvoltării Capitalei României, mai ales din punct de vedere al planificării strategice, punând în evidență necesitatea unei abordări integrate.

1.1. Context

21. Municipiul București este principalul motor de dezvoltare al economiei românești. După cum arată raportul Băncii Mondiale *World Development Report 2009*, creșterea economică se bazează pe două dimensiuni cheie: populația (numărul de participanți în economie) și productivitatea individuală. În această paradigmă, economiile de scară și beneficiile rezultate din concentrarea activității economice, care implică un cerc virtuos bazat pe forță de muncă mai mare și mai competitivă, atrasă de oportunități economice tot mai mari și servicii tot mai diverse, fac din orașe cele mai importante forțe generatoare de prosperitate într-o economie. România nu face excepție de la această regulă. În fapt, în analiza „Orașe magnet" a Băncii Mondiale, România domină topul european al orașelor cu cea mai spectaculoasă creștere economică între 2000 și 2013, cu Timișoara (locul 1), București (locul 2), Cluj-Napoca (locul 3) și Craiova (locul 4).[1]

22. Analizele Băncii Mondiale, bazate pe datele Eurostat, arată faptul că Bucureștiul a prins din urmă și chiar a depășit, din punct de vedere al PIB-ului pe cap de locuitor ajustat la puterea de cumpărare, capitale importante ale Europei.[2] Lista include Varșovia, Roma, Madrid, Atena, Berlin, sau Budapesta. Între 2000 și 2015, Bucureștiul a fost, totodată, capitala europeană cu cea mai rapidă creștere, iar PIB/capita s-a mărit de patru ori în această perioadă. La fel de important este faptul că Bucureștiul dispune de resurse de dezvoltare pe măsură, cu aproximativ două miliarde de euro anual, fonduri disponibile la nivelul PMB și a celor șase sectoare. În mod evident, există o structură legislativă și administrativă pentru împărțirea resurselor și a responsabilităților între PMB și cele șase sectoare.

Tabel 1. Venituri bugetare la nivelul Capitalei României (2017)

Primăria Municipiului București	857,126,278 €
Sectorul 1	279,715,898 €
Sectorul 2	215,109,751 €
Sectorul 3	198,537,343 €
Sectorul 4	141,275,560 €
Sectorul 5	130,135,716 €
Sectorul 6	174,663,347 €
TOTAL	**1,996,563,893 €**

Sursa: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP)

[1] A se vedea sumarul raportului „Orașe Magnet" (2017), disponibil la: https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2017-07-25-21922506-0-orase-magnet-sumar.pdf.

[2] Ibid.

23. Deși aceste date ar putea părea surprinzătoare, logica lor este simplă, beneficiile dezvoltării manifestându-se „în cascadă”.[3] Astfel, prima etapă după deschiderea piețelor și conectarea României la Europa și la restul economiei mondiale a adus beneficii în primul rând Bucureștiului, care a atras cele mai mari investiții și cei mai mulți angajați, cu cea mai activă dinamică din punct de vedere al navetiștilor și migranților. Cifrele vorbesc de la sine. La nivelul anului 2011, cel mai recent disponibil pentru un recensământ complet, Bucureștiul avea aproape 1,9 milioane de locuitori în limitele sale administrative și 2,7 milioane în zona urbană funcțională (ZUF), cu peste un milion de angajați și respectiv 1,35 milioane în ZUF. Pe măsură ce economia a crescut iar Bucureștiul s-a dezvoltat, oportunitățile au început să apară în orașele secundare, mai ales cele aflate mai departe de forța de atracție a Capitalei, care au început să se dezvolte într-un ritm accelerat.

24. Într-adevăr, miza dezvoltării rapide a Bucureștiului este una națională și chiar europeană. Capitala României, prin resursele pe care le are la dispoziție și prin capacitatea de atragere a talentelor pe piața forței de muncă, a capitalului privat, a ideilor de inovare etc. este vitală pentru întreaga economie românească. Altfel spus, România nu se poate dezvolta dacă principalul motor economic nu funcționează la capacitate maximă, la fel cum întreaga piață europeană are de câștigat cu un București puternic.

25. În același timp, în ultimele trei decenii de piață liberă, municipiul București s-a dezvoltat mai degrabă ad-hoc, fără o strategie de dezvoltare urbană integrată și completă. În ultima perioadă, e drept, această stare de fapt a început să se schimbe: mai întâi, prin Conceptul Strategic București 2035, o viziune pe termen lung pentru dezvoltarea Capitalei; apoi, tocmai prin actualul efort de conturare a unei strategii integrate de dezvoltare urbană, care să stea la baza programelor și proiectelor de investiții, inclusiv cele sprijinite prin fonduri europene. Atât la nivel național, cât și la nivel regional și local, a existat o proliferare rapidă a documentelor strategice, fără o coordonare a acestui efort și fără a asigura standarde riguroase de calitate a acestor documentații. Într-o serie de analize tehnice,[4] Banca Mondială a furnizat Guvernului României o evaluare complexă a planificării strategice la nivel național, arătând numărul mare de strategii existente (peste 100 la nivel național), calitatea lor în general slabă (fără priorități clare, fără bugete, fără liste de proiecte concrete, fără date pentru susținerea recomandărilor) și lipsa de coordonare (43% dintre strategiile analizate nu menționează legături cu alte documente de acest tip). Bucureștiul nu face excepție de la aceste observații valabile la nivel național.

26. Principala și cea mai gravă consecință a planificării strategice deficitare la nivelul municipiului București este gestionarea ineficientă a resurselor disponibile. A lipsit până în prezent o viziune coerentă, unitară, bazată pe obiective și priorități de dezvoltare bine definite, ceea ce a dus la investiții reduse în programe de dezvoltare urbană. Deși Bucureștiul

[3] Ibid.

[4] A se vedea acordul pentru servicii de asistență pentru *Sprijin în vederea creării Unității Strategice*, încheiat între Secretariatul General al Guvernului și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pe 25 februarie 2016.

la nivelul PMB și a primăriilor de sector are la dispoziție un buget considerabil, fondurile au fost direcționate adesea spre proiecte cu impact limitat asupra dinamicii de creștere a orașului (de ex., în zona de divertisment), iar investițiile în infrastructură au rămas la un nivel redus. Pentru perioada de programare 2007-2015, Banca Mondială a estimat că PMB și primăriile de sector ar fi putut cheltui cu peste 750 de milioane de euro mai mult decât au făcut-o. În mod similar, pentru perioada 2014-2023, bugetul disponibil pentru investiții în infrastructură este de peste 5,7 miliarde euro. Într-un top al celor mai prospere localități din
România din punct de vedere al resurselor disponibile pentru investiții, primele patru locuri sunt ocupate de PMB (2,9 miliarde euro), Sectorul 1 (807 milioane euro), Sectorul 2 (467 milioane euro) și Sectorul 3 (451 milioane euro).

Tabel 2. Clasamentul unităților administrative din România (top 30) în funcție de resursele disponibile pentru investiții

	Unitate administrativă	Buget estimat disponibil pentru investiții 2014-2030	Nr. locuitori în 2017	Investiții disponibile per capita
1	**MUNICIPIUL BUCUREȘTI**	**€ 2,949,204,688**	**2,103,251**	**€ 1,402.21 2**
	SECTORUL 1	**€ 807,144,348**	**243,977**	**€ 3,308.28 3**
	SECTORUL 2	**€ 467,450,696**	**380,688**	**€ 1,227.91 4**
	SECTORUL 3	**€ 451,405,014**	**429,063**	**€ 1,052.07**
5	CLUJ-NAPOCA	€ 419,765,525	322,595	€ 1,301.22
6	TIMIȘOARA	€ 417,469,040	331,998	€ 1,257.44
7	**SECTORUL 6**	**€ 399,958,427**	**418,547**	**€ 955.59**
8	BRAȘOV	€ 351,355,206	290,359	€ 1,210.07
9	CONSTANȚA	€ 347,545,474	316,303	€ 1,098.77
10	**SECTORUL 4**	**€ 302,647,539**	**328,107**	**€ 922.41**
11	IAȘI	€ 293,573,282	368,866	€ 795.88
12	**SECTORUL 5**	**€ 276,936,593**	**302,868**	**€ 914.38**
13	CRAIOVA	€ 274,330,186	304,176	€ 901.88
14	PLOIEȘTI	€ 271,826,657	231,553	€ 1,173.93
15	GALAȚI	€ 265,953,658	303,268	€ 876.96
16	ARAD	€ 232,769,605	178,392	€ 1,304.82
17	ORADEA	€ 225,901,162	222,240	€ 1,016.47
18	SIBIU	€ 213,315,669	169,360	€ 1,259.54
19	CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ	€ 200,246,884	725,708	€ 275.93
20	BACĂU	€ 188,467,721	197,089	€ 956.26
21	TÂRGU MUREȘ	€ 184,351,885	149,543	€ 1,232.77
22	PITEȘTI	€ 175,617,591	175,650	€ 999.82
	CONSILIUL JUDEȚEAN		769,379	
23	CONSTANȚA	€ 170,744,238		€ 221.92
24	CONSILIUL JUDEȚEAN TIMIȘ	€ 158,867,689	746,795	€ 212.73
25	BRĂILA	€ 149,224,205	208,201	€ 716.73
26	VOLUNTARI	€ 144,830,203	41,299	€ 3,506.87
27	CONSILIUL JUDEȚEAN PRAHOVA	€ 144,255,311	804,348	€ 179.34
28	CONSILIUL JUDEȚEAN IAȘI	€ 140,860,468	930,518	€ 151.38
29	BUZĂU	€ 137,931,058	134,498	€ 1,025.52

30	CONSILIUL JUDEȚEAN ILFOV	€	131,467,153	407,626	€ 322.52

Sursa: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP)

27. Se pune întrebarea: are nevoie Bucureștiul de o nouă abordare în ceea ce privește planificarea strategică? Răspunsul nu poate fi decât afirmativ. În acest moment, Capitala României nu are la dispoziție o strategie integrată de dezvoltare, ci numai o colecție de strategii sectoriale, mai mult sau mai puțin actualizate, cu un nivel redus de coordonare inter și intra-sectorială. Orice demers de conturare a unei SIDU pentru București ar trebui să ia în considerare ceea ce este deja disponibil la nivel de planificare strategică, răspunzând totodată la următoarele întrebări cu privire strategiile existente: (i) dacă obiectivele definite au fost atinse; (ii) dacă (mai) sunt relevante și dacă răspund la nevoile orașului; și (iii) dacă au dus la definirea și implementarea unor proiecte concrete și în ce stadiu se află aceste investiții. Acestea sunt întrebările la care actualul raport caută să ofere răspunsuri.

1.2. Obiectiv și domeniu de aplicare

28. Obiectivul prezentului raport este sprijinirea dezvoltării municipiului București prin consolidarea planificării strategice la nivelul PMB. În acest sens, în acord cu termenii de referință stabiliți între Banca Mondială și Primăria Municipiului București, sunt necesare câteva activități de bază: (i) colectarea și analiza strategiilor și planurilor existente, în special a celor de nivel local; (ii) identificarea proiectelor, acțiunilor și programelor relevante pentru Capitala României, inclusiv elaborarea unei liste lungi de proiecte; (iii) identificarea acelor proiecte care sunt actualmente în execuție sau care s-au finalizat deja; (iv) evaluarea proiectelor neîncepute și a modului în care acestea corespund – sau nu mai corespund – nevoilor municipiului București; (v) conturarea unei liste scurte de proiecte, de importantă strategică pentru Capitala României; și (vi) evaluarea strategiilor în lucru (de ex., Acordul de Parteneriat România-UE 2021-2027) și reflectarea lor în SIDU.

29. Domeniul de aplicare al acestei analize este restrâns la acele aspecte care țin de dezvoltarea municipiului București. De aceea, cea mai mare parte a prezentului demers este dedicată analizei strategiilor de nivel local, inclusiv a proiectelor propuse de acestea. Există foarte multe strategii de nivel european, național și regional care nu fac obiectul acestui raport, nefiind în directă legătură nici cu procesul de dezvoltare a Bucureștiului, nici cu atribuțiile PMB. De altfel, conform acordului dintre Banca Mondială și reprezentanții PMB, analiza strategiilor relevante pentru SIDU se bazează pe trei principii clare:

- *Realism*. Orice intervenție propusă trebuie să ia în considerare capacitatea beneficiarului (în acest caz, PMB) de a iniția și duce la bun sfârșit un anume proiect. Una dintre cele mai frecvente erori ale strategiilor dezvoltate în România este prezentarea unei liste foarte lungi de dorințe ale administrației locale, fără o ordonare în funcție de prioritate și fără a lua în considerare constrângerile de timp, resurse financiare, resurse umane etc.

- *Competență*. Analiza de față se concentrează pe acele strategii și măsuri care depind strict de PMB. Este astfel evitată practica des întâlnită de a face strategii care ulterior

nu pot fi puse în aplicare din cauza faptului că soluțiile propuse depind de alte autorități.

- *Continuitate*. Premisa fundamentală este construcția unei strategii integrate pe baza a ceea ce deja există, nu pornind de la o *tabula rasa*. Pe de o parte, acest demers valorifică astfel resursele investite în trecut în diverse documente strategice. Pe de altă parte, această abordare înseamnă ancorarea pragmatică în situația curentă, cu nevoile și constrângerile aferente.

30. În concluzie, domeniul de aplicare al lucrării de față se concentrează pe strategiile și programe de investiții de nivel local, în strictă legătură cu aria de competență a PMB. Sunt vizate mai ales strategiile sectoriale, așa cum au fost puse la dispoziție de personalul de specialitate al PMB și respectiv identificate printr-un efort de cercetare bazat pe surse publice.

Figură 1 Planificarea strategică la diverse niveluri[5]

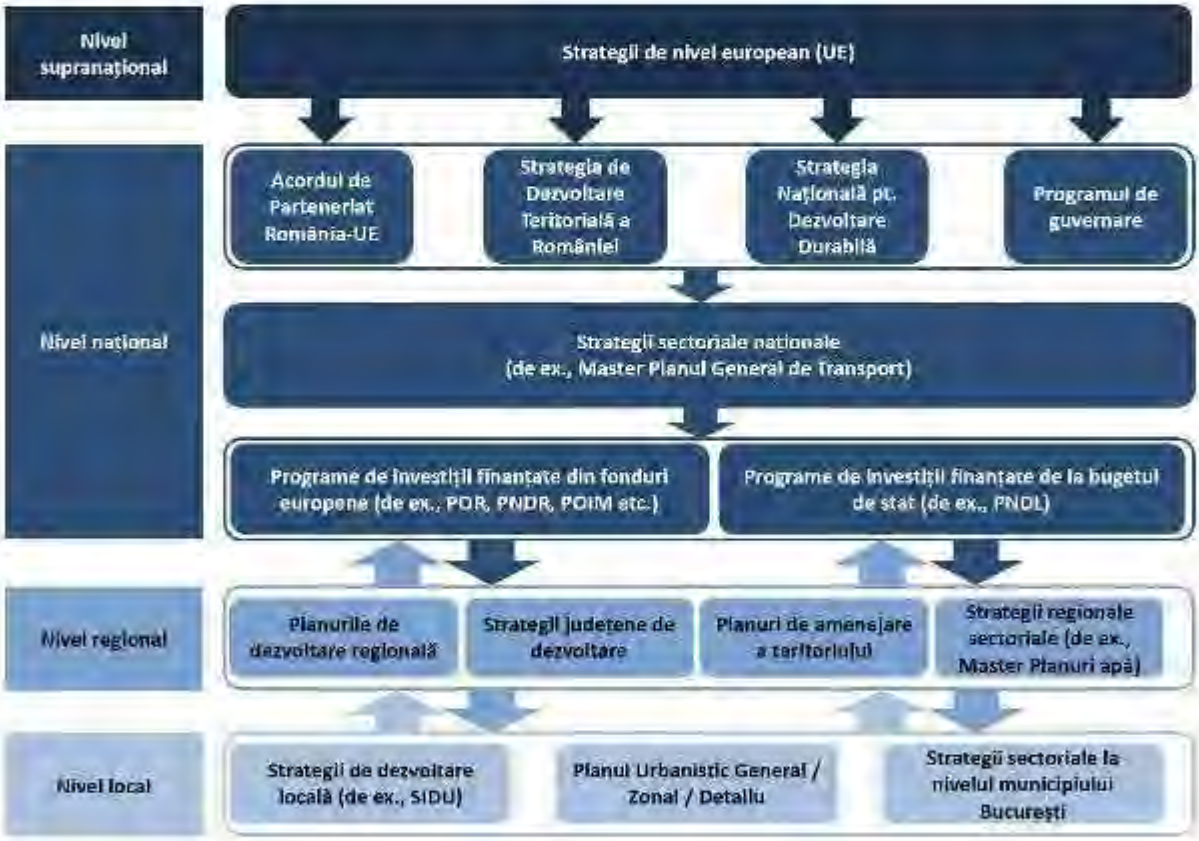

31. Multiple rapoarte ale Băncii Mondiale stau la baza unor concluzii importante ale actualului raport, inclusiv:

[5] Adaptare după raportul final „Coordonarea strategiilor și programelor privind investițiile în infrastructura României finanțate de la bugetul de stat și de către UE", Banca Mondială (2015).

- *Orașe magnet* (2017) și *Orașe competitive* (2013) – două rapoarte fundamentale pentru definirea modelului de dezvoltare urbană a localităților din România.
- *Coordonarea strategiilor și programelor privind investițiile în infrastructura României finanțate de la bugetul de stat și de către UE* – raport livrat pentru MDRAP în 2015, care prezintă cadrul de analiză dezvoltat de Banca Mondială cu privire la coordonarea strategiilor, programelor și proiectelor de investiții, cu accent pe câteva sectoare (drumuri, apă, canalizare, infrastructură socială).
- *Armonizarea planificării strategice și a programării bugetare în România* – analiză Băncii Mondiale din 2015, tot pentru MDRAP, acoperă cadrul național de elaborare, aprobare și transpunere în practică a strategiilor. Studiul face referire la eventuala creare a unei unități de strategii în cadrul organismului de guvernare din România.
- *Consolidarea capacității de planificare spațială. Precondiție pentru dezvoltarea urbană sustenabilă* – analiză a Băncii Mondiale pentru MDRAP, din anul 2013, evaluează cadrul de amenajare teritorială din România și recomandă soluții pentru consolidarea coordonării între planurile de nivel inferior și superior;
- Rapoartele aferente programului de asistență tehnică al Băncii Mondiale pentru Secretariatul General al Guvernului, din 2016 – *Sprijin în vederea creării Unității Strategice*, o evaluare completă a cadrului național de planificare strategică, inclusiv cartografierea conținutului strategiilor naționale pentru identificarea suprapunerilor și inconsecvențelor.
- *Evaluarea strategică a Planurilor integrate de dezvoltare* – este o analiză aprofundată a Băncii Mondiale cu privire la PID-urile polilor de creștere din România, în perioada 2007-2013. PID-urile au precedat SIDU-urile, iar studiul rezumă lacunele întâlnite și propune măsuri pentru îmbunătățirea calității acestor documente.

1.3. Destinatari

32. Principalul destinatar al acestui raport este Primăria Municipiul București, incluzând aici personalul administrativ de specialitate, mai ales resursele umane implicate în zona de planificare strategică. Există și alți actori cheie care vor putea beneficia de prezenta evaluare, și anume:

- la nivel *național*:
  - Secretariatul General al Guvernului, precum și ministerele și agențiile responsabile de planificarea și realizarea investițiilor, în special MDRAP;
  - autoritățile de management și organismele intermediare ale programelor finanțate din fonduri europene, pentru care Bucureștiul poate fi un beneficiar al acestor intervenții;
- la nivel *regional*: agențiile pentru dezvoltare regională, în special ADR București-Ilfov, actor responsabil cu planificarea și coordonarea la nivel regional;
- la nivel *județean și local*: alte autorități publice județene și locale;

- nu în ultimul rând, *Comisia Europeană (CE)* și alte *State Membre*, în procesul de gândire a dezvoltării urbane a marilor orașe ale Europei, inclusiv prin instrumentul investițiilor teritoriale integrate (ITI) pentru perioada de programare 2021-2027.

1.4. Structura și metodologia raportului

33. Prezentul raport include mai multe părți distincte. Prima parte, subsecventă acestei introduceri, prezintă cadrul general al analizei, cu accent pe un concept vital pentru o bună planificare a strategiilor, programelor și proiectelor relevante pentru municipiul București – *coordonarea* (capitolul 2). A doua parte (capitolele 3, 4, 5 și 6) include sinteze punctuale ale strategiilor de nivel european, național, regional și local în vigoare, așa cum au fost acestea identificate de echipa de proiect, inclusiv cu obiective, activități și proiecte aferente. În fine, a treia parte a acestui raport este o analiză a diferiților indicatori și mai ales sub-indicatori de competitivitate urbană, pentru a releva acele dimensiuni unde Bucureștiul performează în raport cu alte orașe similare, respectiv zonele unde sunt necesare îmbunătățiri.

34. Câteva metode de cercetare au stat la baza analizei de față. Pentru prima parte aferentă coordonării strategiilor și investițiilor, raportul actual se bazează pe surse din literatura de specialitate, în special raportul OCDE *Investing Together: Working Effectively across Levels of Government*, cât și pe modele dezvoltate anterior în cadrul activităților de asistență tehnică ale Băncii Mondiale. A doua și a treia parte utilizează surse disponibile în spațiul public, din țară și din străinătate, pentru a oferi tabloul complet al planificării strategice de nivel local, respectiv pentru a poziționa Bucureștiul și performanțele sale în raport cu alte centru urbane.

2. Coordonarea strategiilor și investițiilor

35. Coordonarea este vitală pentru utilizarea eficientă a resurselor, pe întreg spectrul unei investiții: de la strategie până la program, proiect și monitorizare și evaluare postimplementare. La nivelul PMB, având în vedere numărul mare de strategii sectoriale analizate în următorul capitol și referirile cu frecvență redusă la alte documente strategice, există oportunitatea de a îmbunătăți coordonarea pentru a maximiza impactul în condițiile unor resurse inerent limitate, chiar dacă generoase, raportat la bugetul altor unități administrativteritoriale. Coordonarea este cu atât mai importantă pentru eficientizarea cheltuielilor publice la nivelul PMB în ultimii ani, având în vedere diminuare substanțială a bugetului disponibil, în urma unor măsuri adoptate la nivel central.

36. În același timp, coordonarea permite exploatarea unor beneficii mai mari prin complementaritatea investițiilor. De exemplu, dacă un sector reabilitează o anumită stradă, sectoarele învecinate și PMB ar putea lua în considerare finanțarea unor drumuri conexe. O altă situație frecvent întâlnită este intervenția asupra unui drum reabilitat de către companiile de utilități pentru a instala sau a înlocui diferite rețele subterane, ceea ce duce la costuri mai mari per total și la o calitate mai scăzută a lucrărilor. Pe scurt, procesul de coordonare a investițiilor, de la strategii și până la implementare, conduce la un întreg mai valoros decât suma părților. Dacă PMB are ca obiectiv maximizarea impactului banilor cheltuiți, ar trebui să considere coordonarea investițiilor publice drept o prioritate de grad zero.

37. Coordonarea poate fi definită drept „capacitatea diferitelor părți interesate de a conlucra în vederea atingerii unor obiective concrete”.[6] Coordonarea are trei dimensiuni: *pe verticală* (între nivelurile administrației), pe *orizontală* (între diferitele unități aflate la același nivel administrativ, de ex. nivelul local) și *funcțională* (între diversele etape ale unei investiții). Toate trei tipurile sunt importante:

- *Coordonarea pe verticală* se referă la conlucrarea între niveluri administrative diferite – național, regional și local. În cazul special al municipiului București, sectoarele reprezintă un nivel în sine, iar coordonarea între PMB și primăriile de sector este vitală pentru o dezvoltare armonioasă a întregului oraș.
- *Coordonarea pe orizontală* se derulează la același nivel, de exemplu la nivelul PMB, între diferitele comisii și departamente, în funcție de fiecare sector tematic în parte. Există, de asemenea, coordonare pe orizontală între jurisdicții, atunci când două sau mai multe autorități subnaționale cooperează cu scopul de a elabora și pune în aplicare investițiile. Este cazul, spre exemplu, colaborărilor dintre PMB și CJ Ilfov pentru dezvoltarea infrastructurii de mobilitate în zona urbană funcțională a Bucureștiului.
- *Coordonarea funcțională* se referă la o abordare integrată a diferitelor etape de planificare, implementare și post-implementare a unei investiții.

[6] „Coordonarea strategiilor și programelor privind investițiile în infrastructura României finanțate de la bugetul de stat și de către UE”, Banca Mondială, 2015.

Figură 2. Trei tipuri de coordonare.

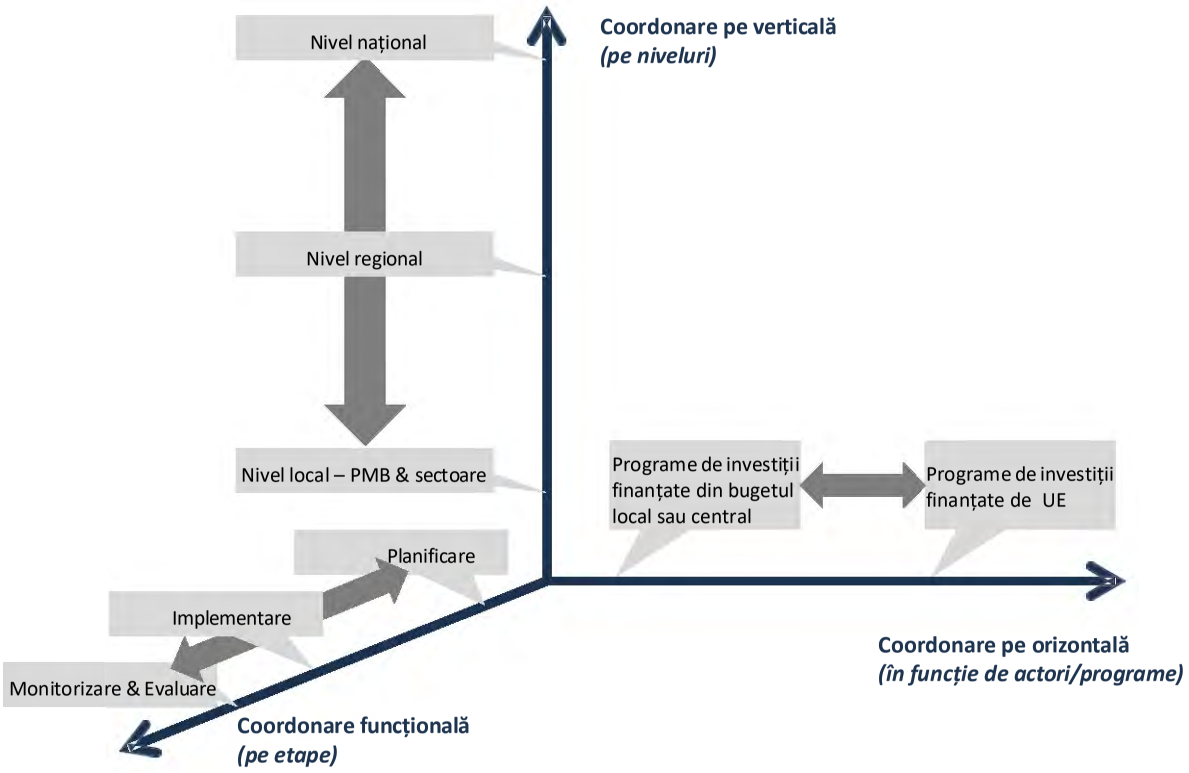

38. Lipsa coordonării nu este doar o problemă în România, iar obstacolele în calea coordonării sunt multiple. Într-unul dintre puținele studii de specialitate dedicate acestei teme, OCDE a arătat diferențele de percepție între nivelurile administrative. Figura de mai jos spune o poveste clară: nivelul național consideră că nu are suficiente informații despre prioritățile de nivel local, în timp ce nivelul local afirmă că nu cunoaște prioritățile guvernului național. Coordonarea nu este un proces simplu: implică, prin definiție, mai mulți *actori diferiți*, fiecare cu propria agendă și propriile interese. Adesea, se pot dezvolta tendințe de enclavizare în interiorul aceleiași autorități publice, sau chiar în cadrul subunităților aceleiași autorități, cu atât mai mult între instituții publice și între actori din mediul public, privat și din societatea civilă. Conform analizelor Băncii Mondiale, principalele obstacole în calea coordonării includ:

- *Lipsa de încredere* între partenerii de dialog, din varii motive;
- *Lipsa mecanismelor de responsabilizare*, ceea ce înseamnă că nu există roluri bine definite pentru a se ocupa de coordonarea strategiilor, programelor și proiectelor;
- *Lipsa de capacitate* la nivelul autorității locale, atât prin prisma timpului disponibil (adesea, lucrurile se fac ad-hoc, sub presiunea unor termene limită), cât și din cauza resurselor umane limitate, concentrate adesea în zona urgențelor administrative și mult mai puțin în jurul unor priorități strategice, de termen mediu și lung;
- *Lipsa de informare* între niveluri administrative și între sectoare, cauzată de lipsa sistemelor și procedurilor de schimb de informații.

Figură 3. Percepțiile statelor membre ale OCDE privind coordonarea investițiilor publice

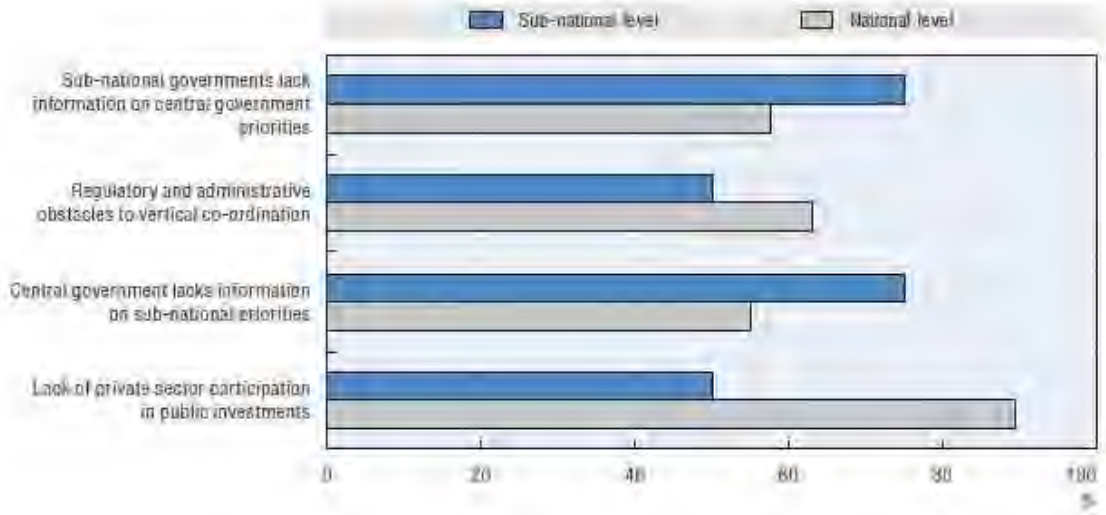

Sursa: Investing Together: Working Effectively across Levels of Government, OECD, 2013.

39. Mecanismele de coordonare *între nivelurile administrației*, *pe verticală*, se pot clasifica după cum urmează:[7]

- *platforme dedicate:* structuri instituționale, formale sau informale, care au un mandat explicit pentru a asigura coordonarea investițiilor la nivel național, regional și local. Aceste platforme se referă nu doar la organisme / comitete / organizații care se preiau mecanismele de coordonare, ci și evenimente punctuale care fac posibilă coordonarea (forumuri, conferințe, concursuri online de idei);
- *mecanisme de cofinanțare și condiționalități specifice:* prin programe specifice, se finanțează proiecte care necesită, explicit sau implicit, coordonarea între niveluri administrative; se pot totodată include criterii de eligibilitate și / sau de punctare aplicate anumitor surse de finanțare (cum ar fi programele de investiții). O cerință ar putea consta, de exemplu, în includerea unui proiect propus (local) într-o strategie de dezvoltare locală / regională de nivel superior.

40. În ceea ce privește *coordonarea pe orizontală între sectoare*, la nivelul Bucureștiului, aceasta poate avea loc printr-un set de mecanisme proprii:

- *platforme dedicate:* similar conceptului descris la coordonarea pe verticală, aceste platforme se pot axa pe multiple sectoare, la același nivel administrativ (PMB). Aceste platforme (comitete, comisii etc.) pot asigura complementaritatea investițiilor în mai multe sectoare, pentru maximizarea impactului;

[7] Ibid.

- *condiționalități:* unele programe de investiții sunt concepute de la bun început astfel încât să încurajeze proiecte integrate între mai multe sectoare. Un astfel de exemplu este instrumentul UE al investițiilor teritoriale integrate (ITI), care nu se aplică formal în cazul municipiului București, dar care poate servi drept model pentru modul de coordonare a investițiilor;
- *practici și proceduri de nivel local:* Diferite autorități au testat în decursul timpului diverse practici de coordonare, unele ad-hoc (practici), iar altele sistematice (proceduri). De exemplu, primarul unui mare oraș din centrul României a organizat o întâlnire cu toți furnizorii de servicii de utilități publice (gaze, curent electric, apă, canalizare, termoficare) și a instituit un program comun de eșalonare a investițiilor, pe un termen de doi ani. Aceste practici și proceduri pot contribui la evitarea unor ineficiențe care rezultă, după cum arată și exemplul de mai sus, din faptul că furnizorii de utilități intervin asupra un drum reabilitat recent.

41. Așadar, coordonarea este fundamentală pentru accelerarea dezvoltării municipiului București și, dincolo de obstacolele inerente, există suficiente soluții pentru facilitarea ei. În afară de mecanismele specifice, care pot fi dezvoltate la nivelul PMB pentru a asigura o gândire integrată a planificării strategice, a programelor de finanțare și proiectelor de investiții, există patru condiții de bază pentru un mediu propice coordonării: încredere, responsabilitate, capacitate și sisteme de informații.[8]

Figură 4. De ce este importantă coordonarea și cum poate fi facilitată?

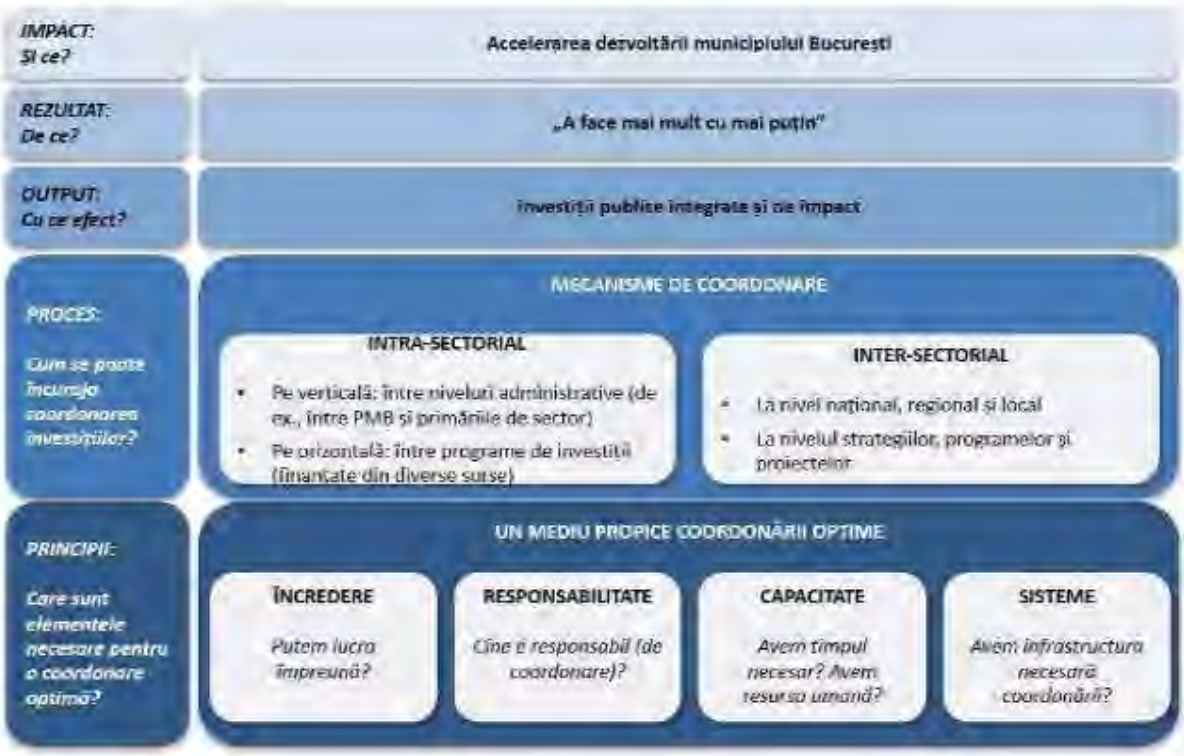

[8] Ibid.

42. *Încrederea* depinde de crearea unei culturi bazată pe colaborare, esențială pentru asigurarea coordonării în structura oricărei organizații. O primă implicație privește necesitatea de a reduce fluctuațiile personalului esențial. Totodată, PMB poate lua următoarele măsuri: (i) organizarea unor programe speciale de formare dedicate personalului privind modul de consolidare a colaborării; și (ii) adoptarea bunelor practici din întreaga țară privind coordonarea *internă* (în interiorul organizației, între diferite departamente) și *externă* (între organizații), pe baza relațiilor instituționale cu actori de tipul MDRAP sau Asociația Municipiilor din România (AMR). PMB ar putea să își dezvolte propriul „grup de coordonare", prin instruirea unor formatori, care ulterior ar putea oferi sprijin altor angajați în eforturile acestora de a încuraja și de a consolida colaborarea în rândurile membrilor personalului.

43. Un alt pas esențial pentru facilitarea coordonării este trasarea unei *răspunderi* clare în acest sens, prin următoarele măsuri:

- Coordonarea cu alte autorități ar trebui inclusă pe lista responsabilităților juridice care îi revin fiecărei autorități responsabile de definirea și realizarea investițiilor în infrastructura publică. Atât pozițiile politice, cât și cele tehnice ar trebui să își asume obiectivul coordonării.
- Totodată, în măsura în care nu este deja explicit definită, coordonarea ar trebui adoptată ca obiectiv esențial în cadrul regulamentelor (*Regulamentul de Organizare și Funcționare – ROF*) PMB. Documentele privind misiunea și strategia internă ar trebui, de asemenea, adaptate pentru a reflecta repunerea accentului pe coordonare.
- În plus, acest lucru ar trebui să se reflecte în termenii de referință (*fișa postului*) în cazul fiecărui membru al personalului. De exemplu, un funcționar public ar putea fi evaluat luându-se în considerare dacă a colaborat cu omologii săi din jurisdicțiile învecinate pe proiecte care pot fi puse în aplicare dincolo de limitele administrative sau ale căror rezultate depășesc limitele Bucureștiului.
- De asemenea, PMB poate lua în considerare numirea unui coordonator informal care să fie responsabil de monitorizarea sarcinilor de coordonare, de difuzarea celor mai bune practici și, în general, de menținerea acestui aspect ca temă importantă pe agenda Primăriei Generale.

44. Chiar și atunci când coordonarea face parte în mod explicit din mandatul unei instituții și/sau al unui membru al personalului, trebuie să existe suficientă *capacitate* pentru a facilita acest proces. Unitățile pentru investiții în infrastructură din cadrul administrațiilor subnaționale din întreaga țară au sarcina critică și presantă de a depune și a realiza proiecte cu finanțare europeană, ceea presupune un volum însemnat de muncă și o mare răspundere, dar și numeroase controale, audituri și vizite de monitorizare din partea diverselor organizații (OI, AM, Autoritatea de Audit, Curtea de Conturi etc.). În acest context, este puțin probabil ca personalul de bază să aibă posibilitatea de a aloca timp activităților de coordonare, care pot părea mai puțin urgente și de durată. Soluția este asigurarea că autoritățile locale și județene dispun de resurse și mecanisme pentru îndeplinirea funcțiilor de gestionare a capitalului uman, de motivare a personalului în ceea ce privește coordonarea

în interiorul instituțiilor și între acestea și de reducere a gradului de fluctuație a personalului, prin soluții de tipul:

- Creșterea bazei de salarizare în funcție de performanță și, în special, luarea în calcul a posibilității de recompensare a eforturilor de coordonare.

- Extinderea schemei de bonificații aplicabile proiectelor UE (Legea nr. 284/2010 a permis acordarea de bonificații de până la 25 de clase, echivalentul unei creșteri de 62,5 % a salariului de bază) pentru a acoperi toate tipurile de proiecte de infrastructură și toate etapele proiectelor de infrastructură (activități de planificare, punere în aplicare, monitorizare și evaluare post-execuție). Acest lucru este necesar pentru a rămâne competitivi cu salariile din sectorul privat; specialiștii cu experiență care concep și gestionează proiecte de investiții tind să fie foarte solicitați.

- Îmbunătățirea sistemului de recrutare prin practici de angajare adecvate, bazate pe merite, care să aducă competențele atât de necesare din domenii esențiale (economie, inginerie civilă și studii juridice).

45. Nu în ultimul rând, coordonarea necesită sisteme de informare eficiente și ușor accesibile. România nu a depus efortul de a alinia toate bazele de date conținând informații referitoare la instituțiile publice, fiind extrem de dificil la ora actuală ca sistemele să comunice între ele. Indiferent de cât de dificilă este această provocare, coordonarea eficace a investițiilor publice nu se poate realiza fără o bază de date corespunzătoare a acestor intervenții – la nivelul sectoarelor, la diferite niveluri (naționale și subnaționale) și la nivelul surselor de finanțare (atât fonduri europene, cât și fonduri de la bugetul de stat). PMB ar putea dezvolta un sistem propriu de cartografiere a investițiilor planificate și în derulare, întro strânsă colaborare cu (i) primăriile de sector și (ii) autoritățile din zona urbană funcțională (zona metropolitană) a Bucureștiului, cel puțin în primă fază. Pe acest suport s-ar putea integra și investițiile naționale de interes pentru Capitală, de ex., Autostrada de Centura (A0).

Figură 5. Exemplu de bună practică privind baza de date integrată a investițiilor în infrastructură

46. În concluzie, coordonarea strategiilor și investițiilor ar trebui să fie printre prioritățile fundamentale ale PMB, în scopul accelerării dezvoltării orașului și maximizării impactului fondurilor disponibile. Desigur, sunt și aspecte care depășesc competențele PMB, cum ar fi integrarea cu nivelurile superioare (regional, național), unde este nevoie de disponibilitatea ambelor părți pentru a asigura o coordonare optimă a acțiunilor. În același timp, în lista măsurilor recomandate mai sus sunt suficiente opțiuni la îndemâna Primăriei Generale a Municipiului București, care ar putea servi drept exemplu pentru toate autoritățile publice locale în ceea ce privește coordonarea strategiilor, programelor și proiectelor de investiții. Faptul că Bucureștiul are o structură administrativă aparte, cu cele șase sectoare, este mai degrabă o oportunitate de a demonstra că este posibilă coordonarea eforturilor a cel puțin șapte autorități diferite, în interesul cetățenilor.

47. Următoarele trei capitole prezintă o sinteză a documentelor strategice relevante, pe mai multe niveluri, respectiv: european, național și regional, și local. Scopul este de a pune la un loc, într-un efort în premieră, toate strategiile care pot sta la baza dezvoltării municipiului București. Fiecare document în parte este analizat prin prisma principalelor sale obiective și activități, cu accent pe acele aspecte care privesc în mod direct Bucureștiul.

3. Politici și documente strategice de nivel european

48. La nivel european există numeroase politici, strategii, programe de finanțare de interes pentru România și pentru municipiul București. Această secțiune a raportului prezintă sintetic principalele strategii și programe de la nivel european, atât cele în vigoare pentru perioada prezentă 2014-2020, cât și cele care sunt la stadiul de propuneri pentru perioada 2021-2027. Pentru aceste documente strategice se oferă informații privind obiectivele generale sau specifice, direcții de acțiune, măsurile concrete propuse, bugetul aferent (acolo unde este disponibil) etc. S-au ales pentru prezentare principalele documente de politică, utile pentru planificarea strategică de la nivel local, din diferite domenii de interes: dezvoltare teritorială/urbană, transporturi și comunicații, energie, mediu și schimbări climatice, economie, cercetare-inovare, social, educație, tineret și sport și bună guvernanță.

3.1. Cadrul general european – documente relevante pentru toate obiectivele

3.1.1. Strategia Europa 2020

49. Obiectivul general al Strategiei Europa 2020 este transformarea UE într-o economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială. Cele trei priorități și cele opt ținte stabilite în cadrul Strategiei Europa 2020 sunt:

Creștere inteligentă

- Dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare
- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75%
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene

Creștere durabilă

- Promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
  - emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
  - 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile
  - creșterea cu 20% a eficienței energetice

Creștere favorabilă

- promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 10% **incluziunii sociale** • ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane

50. Strategia răspunde și obiectivelor tematice care se regăsesc în cadrul propunerilor de regulamente pentru perioada 2014-2020:

- Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării
- Îmbunătățirea accesului la și a utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicării
- Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
- Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
- Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
- Promovare ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă
- Investiții în competențe, educație și învățare continuă
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
- Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică

51. Pentru perioada 2021-2027 se propun cinci obiective de politică, la care se adaugă și două aspecte orizontale, respectiv „consolidarea capacității administrative" și „cooperarea în afara zonei de program":

1. O Europă mai inteligentă - o transformare economică inovatoare și inteligentă
2. O Europă mai ecologică - cu emisii scăzute de carbon
3. O Europă mai conectată - mobilitate și conectivitate TIC regională
4. O Europă mai socială - implementarea Pilonului european al drepturilor sociale
5. O Europă mai aproape de cetățeni - dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale

52. Cele 7 inițiative propuse în cadrul strategiei Europa 2020 pentru perioada 20142020:

1. *O Uniune a inovării* - are în vedere reorientarea cercetării, dezvoltării și a politicii de inovare către provocările majore, reducând în același timp distanța dintre știință și lansarea pe piață, astfel încât invențiile să fie transformate în produse. Această inițiativă își propune să îmbunătățească condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă.

2. *Tineretul în mișcare* - are în vedere creșterea calității și atractivității internaționale a sistemului european de învățământ superior, prin promovarea mobilității studenților și a tinerilor profesioniști. Ca acțiune concretă, posturile vacante în toate statele membre ar trebui să fie mai accesibile la nivelul întregii Europe, iar calificările profesionale și experiența să fie recunoscute în mod corespunzător. Astfel, se va consolida performanța sistemelor de educație și se va facilita intrarea tinerilor pe piața muncii.

3. *O agendă digitală pentru Europa* - are în vedere asigurarea unor avantaje economice și sociale durabile printr-o piață unică digitală bazată pe internet ultra-rapid; toți europenii trebuie să aibă acces la internet de mare viteză până în 2013. Astfel, accentul se pune pe accelerarea dezvoltării serviciilor de internet de mare viteză și valorificarea beneficiilor pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor.

4. *O Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor* - are în vedere sprijinirea tranziției către o economie care utilizează eficient resursele, cu emisii reduse de carbon. Europa trebuie să își mențină „obiectivele 20/20/20” în ceea ce privește producția și consumul de energie și eficiența energetică. Inițiativa permite decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon, pentru a crește utilizarea surselor regenerabile de energie, pentru a moderniza sectorul transporturilor și a promova eficiența energetică.

5. *O politică industrială adaptată erei globalizării* - are în vedere sprijinirea competitivității bazei industriale a UE în lumea de după criză, prin promovarea spiritului antreprenorial și dezvoltarea de noi competențe. Astfel, se va înregistra o îmbunătățire a mediului de afaceri, în special pentru IMM-uri, va fi sprijinită dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial și se vor crea milioane de noi locuri de muncă.

6. *O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă* - are în vedere crearea condițiilor pentru modernizarea pieților forței de muncă, și oferirea unei autonomii mai mari cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională. Scopul acestei inițiative este creșterea gradului de ocupare al forței de muncă și asigurarea durabilității modelelor sociale europene, în condițiile ieșirii la pensie a „generației baby-boom”.

7. *Platforma europeană de combatere a sărăciei* - garantează coeziunea economică, socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a avea un rol activ în societate.

Figură 6. Regulamente relevante pentru perioada 2014-2020

Regulamente 2014-2020

- REGULAMENTUL (UE) NR. 1303/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor **dispoziții comune** privind **Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime**, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1301/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind **Fondul european de dezvoltare regională** și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la **investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă** și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1300/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind **Fondul de coeziune** și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1084/2006
- REGULAMENT (UE) NR. 1304/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind **Fondul social european** și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1081/2006
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1305/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare regională oferit prin **Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală** și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005
- REGULAMENTUL (UE) NR. 508/2014 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 15 mai 2014 privind **Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime** și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2328/2003, (CE) nr. 861/2006, (CE) nr. 1198/2006 și (CE) nr. 791/2007 ale Consiliului și a Regulamentului (UE) nr. 1255/2011 al Parlamentului European și al Consiliului
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1299/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind dispoziții specifice pentru sprijinul din partea **Fondului european de dezvoltare regională** pentru obiectivul de **cooperare teritorială europeană**
- REGULAMENTUL (UE) NR. 1302/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1082/2006 privind o **grupare europeană de cooperare teritorială** (GECT) în ceea ce privește clarificarea, simplificarea și îmbunătățirea constituirii și funcționării unor astfel de grupări
- REGULAMENTUL (UE) NR. 661/2014 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 15 mai 2014 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2012/2002 al Consiliului de instituire a **Fondului de solidaritate** al Uniunii Europene

Figură 7. Propuneri de Regulamente relevante pentru perioada 2021-2027

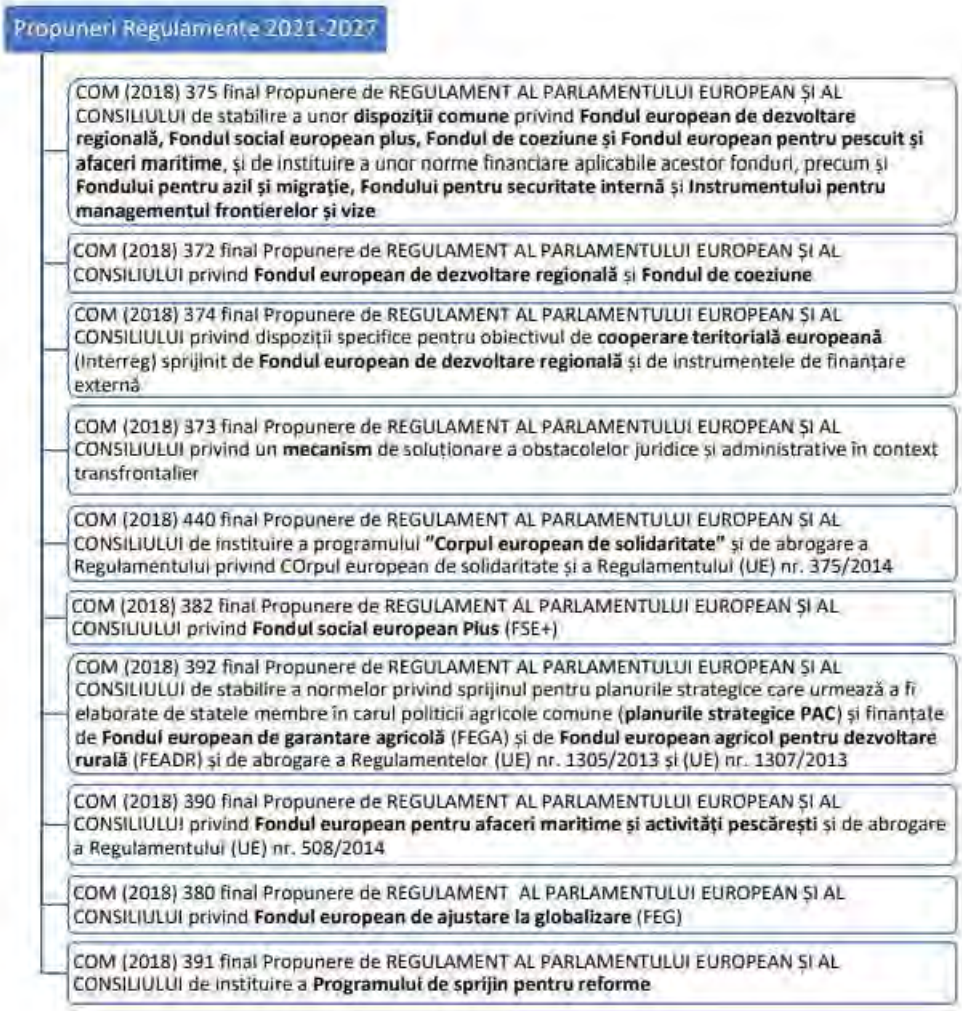

3.1.2. Strategia UE pentru Regiunea Dunării 2014-2020 (SUERD)

53. SUERD este o platformă europeană pentru încurajarea parteneriatelor, atât între autoritățile locale și regionale, cât și între autorități, mediu privat și sectorul neguvernamental, prin generarea de proiecte pentru dezvoltarea regiunii Dunării. Strategia are patru piloni pe care sunt grupate domeniile specifice de acțiune:

1. *Interconectarea regiunii Dunării*
    - îmbunătățirea mobilității și multimodalității
        - i. căi navigabile interioare
        - ii. legături rutiere, feroviare și aeriene
    - încurajarea energiilor durabile
    - promovarea culturii și turismului, a contactelor directe între oameni

2. *Protejarea mediului în regiunea Dunării*
    - restaurarea și întreținerea calității apelor
    - gestionarea riscurilor de mediu
    - conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și solurilor

3. *Creșterea prosperității în regiunea Dunării*
    - dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației
    - sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea grupurilor
    - investiția în oameni și capacități

4. *Consolidarea regiunii Dunării*
    - ameliorarea capacității instituționale și a cooperării conlucrarea în vederea promovării securității și soluționarea problemelor puse de criminalitatea organizată și de infracțiunile grave

3.1.3. Programul Transnațional Dunărea 2014-2020

54. Obiectivul strategic al Programului Transnațional Dunărea este de a finanța proiecte implementate de un parteneriat transnațional extins și care vor avea ca obiectiv îmbunătățirea politicilor publice și a cooperării instituționale. Acest program sprijină politica de integrare în regiunea Dunării în anumite domenii, în relație cu Strategia UE pentru Regiunea Dunării (SUERD) și are cinci axe prioritare, pe care sunt grupate prioritățile de investiții:

1. *Inovare și responsabilitate socială în regiunea Dunării*
    - îmbunătățirea condițiilor cadru pentru inovare
    - creșterea competențelor pentru inovare în mediul social și mediul de afaceri

2. *Responsabilitate față de mediu și cultură în regiunea Dunării*
    - consolidarea managementului transnațional al apei și prevenirea riscului de inundații
    - sprijinirea folosirii sustenabile a moștenirii naturale și culturale și a resurselor
    - sprijinirea restaurării și managementului coridoarelor ecologice
    - îmbunătățirea capacității de răspuns și managementul situațiilor de urgență

3. *Conectivitate mai bună și responsabilitate energetică în regiunea Dunării*
    - sprijinirea sistemelor de transport ecologice și sigure și a accesibilității echilibrate în zonele rurale și urbane
    - îmbunătățirea securității energiei și eficienței energetice

4. *Bună guvernanță în regiunea Dunării*
    - îmbunătățirea capacității instituționale de a răspunde provocărilor sociale
    - sprijinirea guvernanței și implementării SUERD

5. *Asistență tehnică*
    - facilitarea implementării programului - finanțarea structurilor de management și activităților acestora.

3.2. Cadrul strategic european în domeniul dezvoltării teritoriale

3.2.1. Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene

55. Acest document integrează la nivel teritorial obiectivele de coeziune și competitivitate ale Uniunii. Dimensiunile coeziunii teritoriale sunt, în viziunea Cadrului Strategic: regională, trans-națională și inter-regională, guvernanța – administrarea durabilă. Cadrul strategic pentru amenajarea teritoriului Uniunii Europene a stabilit următoarele patru obiective:

- Amenajarea policentrică a teritoriului
- O nouă relație urban-rural
- Accesul egal la infrastructură și cunoaștere
- Administrarea înțeleaptă a patrimoniului natural și cultural

3.2.2. Agenda teritorială 2020

56. Agenda teritorială 2020 indică principalele provocări ale dezvoltării teritoriale a Uniunii Europene, în perioada 2014-2020, respectiv:

- Expunerea sporită la globalizare: transformările structurale după criza economică globală;
- Provocările integrării europene și interdependența crescândă a regiunilor;
- Provocări demografice și sociale diverse din punct de vedere teritorial, segregarea grupurilor vulnerabile;
- Schimbările climatice și riscurile legate de mediu: efecte diverse din punct de vedere geografic;
- Provocările energetice se situează în prim-plan și amenință competitivitatea regională;
- Pierderea biodiversității; patrimoniul natural, peisagistic și cultural vulnerabil.

57. Agenda Teritorială 2020 stabilește și prioritățile teritoriale ale UE, care vor trebui transpuse și în Strategiile de Dezvoltare Teritorială ale Statelor Membre:

- Promovarea dezvoltării teritoriale policentrice și echilibrate;
- Încurajarea dezvoltării integrate în orașe, regiuni rurale și specifice;
- Integrarea teritorială în regiunile funcționale transfrontaliere și transnaționale
- Asigurarea competitivității globale a regiunilor pe baza economiilor locale puternice;
- Îmbunătățirea conexiunilor teritoriale pentru indivizi, comunități și întreprinderi;

- Gestionarea și conectarea valorilor ecologice, peisagistice și culturale ale regiunilor.

58. O altă prioritate la nivel european este abordarea teritoriilor cu specific geografic:

- regiuni montane,
- regiuni insulare,
- regiuni slab populate,
- regiuni costiere, • regiuni de frontieră,
- regiuni îndepărtate.

59. O altă direcție strategică asumată la nivel european este crearea unui sistem de indicatori și monitorizarea impactului teritorial. Reuniunea DG responsabili cu coeziunea teritorială și politica de coeziune din 10 octombrie 2012 (Cipru) a ajuns la următoarele concluzii:

- evaluarea impactului teritorial (TIA) este un instrument important pentru ilustrarea dimensiunii teritoriale a diferitelor politici sectoriale, putând fi integrat în procedurile actuale de EI pentru a evita alte sarcini administrative suplimentare;
- în cadrul ESPON au fost elaborate mai multe instrumente cu grade variate de complexitate, adresate unor diferite tipuri de intervenții;
- în 2012 s-a elaborat un document de lucru al CE privind TIA și s-a publicat raportul ESPON (*handbook*);
- este necesară reevaluarea necesității pentru un *handbook* online.

3.3. Cadrul strategic european în domeniul dezvoltării urbane

3.3.1. Carta de la Leipzig privind Orașele Europene Durabile (2007)

60. Această Cartă stabilește principii și strategii comune pentru politica de dezvoltare urbană, recomandând:

- folosirea la scară mai largă a abordărilor pentru o dezvoltare urbană integrată, respectiv
- acordarea unei atenții speciale cartierelor defavorizate în contextul unui oraș tratat ca un întreg.

61. Pachetul legislativ pentru perioada de programare 2014 – 2020, prin regulamentele Comisiei Europene, evidențiază o mai mare importanță acordată dimensiunii teritoriale și urmăresc stimularea politicilor urbane integrate. Scopul este de a intensifica dezvoltarea urbană durabilă, în vederea consolidării rolului orașelor în contextul politicii de coeziune. Principalele propuneri ale Comisiei Europene pentru perioada 2014-2020 în acest sens sunt:

- *Strategii integrate de investiții cu caracter strategic și holistic mai accentuat.* Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) ar trebui să sprijine dezvoltarea urbană

durabilă, prin intermediul unor strategii integrate care abordează provocările economice, climatice, sociale si de mediu din zonele urbane (Articolul 7, alineatul (1) din propunerea de regulament privind FEDR). Acest principiu [9] are dublu sens: resursele ar trebui concentrate într-un mod integrat pentru a viza zonele afectate de provocări urbane specifice si, în același timp, proiectele cu finanțare FEDR din zonele urbane ar trebui integrate în cadrul unor obiective mai largi ale programelor. Statele Membre U.E. ar trebui să caute să utilizeze Fondul Social European (FSE) în sinergie cu FEDR, pentru a susține măsuri în materie de ocupare a forței de muncă, educație, incluziune socială și capacitate instituțională, concepute și puse în aplicare în cadrul strategiilor integrate.

- *Rezervarea finanțării pentru dezvoltarea urbană durabilă integrată.* Cel puțin 5% din resursele FEDR alocate fiecărui stat membru vor fi investite în acțiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile, puse în aplicare prin intermediul instrumentului de investiții teritoriale integrate (ITI), iar gestionarea și punerea în aplicare a acestora vor fi delegate orașelor (a se vedea articolul 7 alineatul (2) din propunerea de regulament privind FEDR). Forma și intensitatea delegării gestionării orașelor pot varia în funcție de aranjamentele instituționale ale fiecărui Stat Membru. Orașele care pun în aplicare acțiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile, cu gestionare delegată, ar trebui să fie incluse într-o listă care să însoțească contractele de parteneriat (articolul 7, alineatul (2)) și programul operațional (articolul 87, alineatul (2), litera (c)).

- *Platforma de dezvoltare urbană.* În baza unei liste a orașelor, elaborată de Statele Membre în cadrul contractului de parteneriat, Comisia va stabili o platformă de dezvoltare urbană, cuprinzând 300 de orașe din întreaga Europa, care va stimula un dialog la nivel european între orașe și Comisie, orientat preponderent spre politică, în ceea ce privește dezvoltarea urbană. Acesta nu este un instrument de finanțare, ci, mai degrabă, un mecanism destinat creșterii vizibilității contribuției orașelor la strategia Europa 2020 în cadrul politicii de coeziune, facilitării acțiunilor integrate și inovatoare pentru dezvoltarea urbană durabilă, precum și valorificării rezultatelor acestora (articolul 8 din propunerea de regulament privind FEDR).

- *Acțiuni inovatoare în zonele urbane.* În scopul încurajării soluțiilor noi si inovatoare în materie de dezvoltare urbană durabilă, FEDR poate sprijini, la inițiativa Comisiei, acțiuni inovatoare în limita unui plafon de 0,2% din contribuția totală a FEDR. Acțiunile inovatoare în mediul urban vor consta în proiecte urbane pilot, proiecte demonstrative și studii aferente de interes european. Sfera acestora poate include toate obiectivele tematice și prioritățile de investiții (articolul 9 din propunerea de regulament privind FEDR).

[9] Politica de coeziune a UE pentru 2014-2020.

- *Un accent mai puternic pe dezvoltare urbană, la un nivel strategic.* În baza orientărilor Cadrului Strategic Comun (CSC), contractele de parteneriat ar trebui să stabilească modalitățile de a asigura o abordare integrată a utilizării fondurilor CSC pentru dezvoltarea durabilă a zonelor urbane. Programele operaționale ar trebui să stabilească contribuția la abordarea integrată a dezvoltării teritoriale, inclusiv, după caz, o abordare integrată a dezvoltării zonelor urbane (articolele 11, 14 și 87 din propunerea de regulament de stabilire a unor dispoziții comune privind fondurile CSC 2014-2020). De asemenea, este de așteptat ca această abordare a dezvoltării urbane să fie puternic legată de abordarea integrată care pune în discuție nevoile specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă cele mai expuse riscului de discriminare sau excludere – astfel cum este stabilit în contractul de parteneriat și în programele operaționale.

- *Instrumente îmbunătățite pentru realizarea de acțiuni integrate.* Investițiile Teritoriale Integrate (ITI) reprezintă un nou mod de punere în aplicare ce oferă un pachet de finanțare provenind de la mai multe axe prioritare ale unuia sau ale mai multor programe de intervenții multidimensionale și intersectoriale. ITI este un instrument ideal pentru susținerea acțiunilor integrate în zonele urbane, întrucât acesta oferă posibilitatea combinării finanțării în funcție de diferite obiective tematice, inclusiv combinarea finanțării provenind de la acele axe prioritare și programe operaționale sprijinite din FEDR, FSE și Fondul de coeziune (CF) (articolul 99 din propunerea de regulament de stabilire a unor dispoziții comune privind fondurile CSC 2014-2020).

- *Oportunități sporite privind abordarea provocărilor urbane vizate de prioritățile de investiții.* Patru dintre obiectivele tematice, care vor fi sprijinite din fondurile CSC în vederea contribuirii la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, conțin priorități corespunzătoare de investiții specifice zonelor urbane (enumerate la articolul 5 din propunerea de regulament privind FEDR). Este recomandat ca orașele să combine acțiunile sprijinite în cadrul priorităților sectoriale de investiții specifice zonelor urbane (să promoveze strategii pentru emisii scăzute de dioxid de carbon în zonele urbane, sa îmbunătățească mediul urban, să promoveze mobilitatea urbană durabilă, precum și incluziunea socială prin sprijinirea regenerării fizice și economice a zonelor urbane defavorizate) și să le încorporeze în strategia integrată de dezvoltare urbană a orașului în vederea punerii în aplicarea principiului dezvoltării urbane integrate (articolul 7, alineatul (1) din propunerea de regulament privind FEDR). De asemenea, acestea pot combina acțiunile respective cu alte acțiuni sprijinite din FSE în cadrul priorităților sale de investiții (enumerate la articolul 3 din propunerea de regulament privind FSE).

- *Instrumente financiare.* Statele membre sunt încurajate să utilizeze în mod extensiv instrumentele financiare pentru sprijinirea dezvoltării urbane durabile. Sfera instrumentelor financiare este extinsă și include toate obiectivele tematice și prioritățile de investiții și toate tipurile de beneficiari, proiecte și activități (articolele 32-40 din propunerea de regulament de stabilire a unor dispoziții comune privind fondurile CSC 2014-2020).

- *Crearea de rețele.* În cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană (CTE), programul de schimburi și învățare destinat orașelor va continua să le furnizeze acestora oportunități de creare de rețele în vederea partajării și dezvoltării de bune practici în materie de dezvoltare urbană (articolul 2 din propunerea de regulament privind CTE).

62. Principalele propuneri ale Comisiei Europene pentru perioada 2021-2027 în domeniul dezvoltării teritoriale și urbane sunt:

- *Dezvoltarea teritorială integrată.* FEDR poate sprijini dezvoltarea teritorială integrată în cadrul programelor subordonate ambelor obiective: investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică și cooperarea teritorială europeană (Interreg). Statul membru sprijină dezvoltarea teritorială integrată prin strategii de dezvoltare locală și teritorială în oricare dintre următoarele forme: investiții teritoriale integrate; dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității; un alt instrument teritorial de sprijinire a inițiativelor concepute de statul membru pentru investițiile programate pentru FEDR în cadrul obiectivului de politică OP5: o Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale.

- *Strategii teritoriale.* Strategiile teritoriale conțin următoarele elemente: zona geografică vizată de strategie; o analiză a necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei; o descriere a unei abordări integrate care răspunde necesităților de dezvoltare și potențialului identificat; o descriere a implicării de parteneri în pregătirea și implementarea strategiei. Acestea pot să conțină, de asemenea, o listă a operațiunilor care urmează să fie sprijinite. Strategiile teritoriale se redactează sub responsabilitatea autorităților sau organismelor teritoriale competente, urbane, locale sau de alt nivel.

- *Investiții teritoriale integrate.* Atunci când o strategie implică investiții care beneficiază de sprijin din partea unuia sau a mai multor fonduri, din partea mai multor programe sau din partea mai multor priorități din cadrul aceluiași program, acțiunile pot fi realizate ca investiții teritoriale integrate („ITI”). Autoritatea de management se asigură că sistemul electronic dedicat programului sau programelor permite identificarea operațiunilor, precum și a realizărilor și rezultatelor care contribuie la ITI.

- *Strategii de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității (CLLD).* Autoritățile de management competente se asigură că fiecare strategie prevede următoarele elemente: zona geografică și populația care fac obiectul strategiei; procesul de implicare a comunității în dezvoltarea strategiei; o analiză a necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei; obiectivele strategiei, inclusiv ținte măsurabile pentru rezultate, precum și acțiunile conexe planificate; modalitățile de gestiune, monitorizare și evaluare, prin care se demonstrează capacitatea grupului de acțiune locală de a implementa strategia; un plan financiar, inclusiv alocarea planificată din partea fiecărui fond și program în cauză. Autoritățile de management competente definesc criteriile de selecție a strategiilor respective, instituie o comisie care să

efectueze această selecție și aprobă strategiile selecționate de această comisie. Statele membre se asigură că sprijinul din partea fondurilor pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității acoperă: consolidarea capacităților și acțiuni pregătitoare în sprijinul elaborării și al viitoarei implementări a strategiilor; implementarea operațiunilor selecționate în cadrul strategiei de dezvoltare locală, inclusiv activitățile de cooperare și pregătirea acestora; gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei, precum și animarea acesteia.

- *Grupuri de acțiune locală.* Grupurile de acțiune locală concep și implementează strategiile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității. Autoritățile de management se asigură că grupurile de acțiune locală fie aleg un partener din cadrul grupului în calitate de partener principal pentru aspectele administrative și financiare, fie se reunesc în cadrul unei structuri comune legal constituite. Grupurile de acțiune locală, în mod exclusiv, îndeplinesc toate sarcinile următoare: consolidarea capacităților actorilor locali de a elabora și implementa operațiuni; elaborarea unei proceduri și a unor criterii de selecție nediscriminatorii și transparente, care să evite conflictele de interese și să garanteze că deciziile de selecție nu sunt controlate de niciun grup de interese în mod individual; pregătirea și publicarea cererilor de propuneri; selecționarea operațiunilor, stabilirea valorii sprijinului și prezentarea propunerilor către organismul responsabil pentru verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare; monitorizarea progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor strategiei; evaluarea implementării strategiei.

- *Dezvoltarea urbană durabilă.* FEDR sprijină dezvoltarea teritorială integrată bazată pe strategii teritoriale axate pe zonele urbane („dezvoltare urbană durabilă”) în cadrul programelor subordonate ambelor obiective: investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în statele membre și cooperarea teritorială europeană (Interreg). Cel puțin 6 % din resursele FEDR la nivel național în cadrul obiectivului „Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică”, altele decât cele pentru asistența tehnică, sunt alocate dezvoltării urbane durabile sub forma dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității, a investițiilor teritoriale integrate sau a altui instrument teritorial în cadrul OP 5: o Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale.

- *Inițiativa urbană europeană*. FEDR sprijină, de asemenea, Inițiativa urbană europeană, implementată de Comisie prin gestiune directă și indirectă. Această inițiativă acoperă toate zonele urbane și sprijină Agenda urbană a Uniunii. Inițiativa urbană europeană constă în următoarele trei linii de acțiune, toate legate de dezvoltarea urbană durabilă: sprijin pentru consolidarea capacităților; sprijin pentru acțiunile inovatoare; sprijin pentru cunoaștere, elaborarea de politici și comunicare. La cererea unuia sau a mai multor state membre, Inițiativa urbană europeană poate sprijini, de asemenea, cooperarea interguvernamentală cu privire la aspecte urbane.

- *Regiunile ultraperiferice***.** Alocarea suplimentară specifică destinată regiunilor ultraperiferice sprijină: investiții în infrastructură; investiții în accesul la servicii;

investiții productive în IMM-uri; investițiile productive în alte întreprinderi decât IMMurile pot fi susținute atunci când implică o cooperare cu IMM-urile pentru activități de cercetare și inovare; echipamente, software și active necorporale; activitățile de formare profesională, de învățare pe tot parcursul vieții și educaționale; informare, comunicare, studii, constituirea de rețele, cooperare, schimb de experiență și activități care implică clustere; asistență tehnică. Alocarea poate sprijini, de asemenea, cheltuielile care acoperă compensația acordată pentru îndeplinirea obligațiilor și derularea contractelor de serviciu public în regiunile ultraperiferice.

- În cadrul *obiectivului privind cooperarea teritorială europeană* (Interreg), FEDR poate sprijini, de asemenea: punerea în comun a instalațiilor și a resurselor umane; investițiile nemateriale însoțitoare și alte activități legate de OP 4 o Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale în cadrul Fondului Social European Plus.

3.3.2. Agenda Urbană pentru UE (2016)

63. Principalele obiective ale Agendei Urbane menționate în Pactul de la Amsterdam sunt următoarele:

- urmărește să realizeze întregul potențial și contribuția zonelor urbane la realizarea obiectivelor Uniunii și a priorităților naționale aferente, respectând pe deplin principiile și competențele subsidiarității și proporționalității.
- se străduiește să stabilească o abordare integrată și coordonată mai eficientă a politicilor și legislației UE cu impact potențial asupra zonelor urbane și, de asemenea, să contribuie la coeziunea teritorială prin reducerea disparităților socio-economice observate în zonele urbane și în regiuni.
- se străduiește să implice autoritățile urbane în conceperea politicilor, să le mobilizeze pentru implementarea politicilor UE și să consolideze dimensiunea urbană în aceste politici. Își propune să permită autorităților urbane să lucreze într-un mod mai sistematic și mai coerent pentru atingerea obiectivelor generale, prin identificarea și sprijinirea eforturilor de a depăși obstacolele inutile în politica UE. Mai mult decât atât, va contribui la realizarea unei politici UE mai prietenoasă cu mediul urban, mai eficace și mai eficientă.
- nu va crea noi surse de finanțare ale UE, sarcini administrative inutile și nici nu va afecta distribuția actuală a competențelor legale și structurilor de lucru și luare a deciziilor și nu va transfera competențele la nivelul UE.

64. Agenda urbană pentru UE se concentrează, în mod special, pe trei piloni ai elaborării și implementării politicilor UE[10]:

1. *O reglementare mai bună*

- Se concentrează pe o implementare mai eficientă și mai coerentă a politicilor, legislației și instrumentelor existente ale UE. Legislația UE ar trebui să fie concepută astfel încât să atingă obiectivele la costuri minime, fără a imune sarcini legislative inutile
- Nu va iniția o nouă reglementare, ci va fi considerată o contribuție informală la proiectarea viitoare și la revizuirea reglementărilor UE existente, pentru a reflecta mai bine nevoile, practicile și responsabilitățile urbane. Recunoaște necesitatea de a evita blocajele potențiale și de a minimiza sarcinile administrative pentru autoritățile urbane.

2. *O finanțare mai bună*

- Va contribui la identificarea, susținerea, integrarea și îmbunătățirea surselor tradiționale, inovatoare și ușor de utilizat pentru zonele urbane, la nivel instituțional relevant, inclusiv din fondurile europene structurale și de investiții (FESI) (în concordanță cu structurile juridice și instituționale deja existente) în vederea implementării eficiente a intervențiilor în zonele urbane.
- Nu va crea surse de finanțare noi sau majorate care să vizeze alocări mai mari pentru autoritățile urbane. Totuși, va transmite lecții învățate cu privire la modul de îmbunătățire a oportunităților de finanțare a autorităților urbane în toate politicile și instrumentele UE, inclusiv politica de coeziune

3. *O cunoaștere mai bună*

- Va contribui la îmbunătățirea bazei de cunoștințe privind problemele urbane și la schimbul de bune practici și cunoștințe. Datele de încredere sunt importante pentru portretizarea diversității structurilor și sarcinilor autorităților urbane, pentru elaborarea de politici urbane bazate pe dovezi, precum și pentru furnizarea de soluții adaptate la provocările majore.
- Cunoașterea modului în care evoluează zonele urbane este fragmentată și experiențele de succes pot fi mai bine exploatate. Inițiativele luate în acest context vor fi în conformitate cu legislația UE relevantă privind protecția datelor, reutilizarea informațiilor din sectorul public și promovarea bazelor de date mari, conectate și deschise.

[10] Agenda urbană pentru UE „Pactul Amsterdam”

3.3.3. Inițiativa Acțiuni urbane inovatoare (UIA)

65. UIA vizează identificarea și testarea de noi soluții care abordează problemele legate de dezvoltarea urbană durabilă și care sunt relevante la nivelul Uniunii. Principalul obiectiv este furnizarea către autoritățile urbane din întreaga Europă a spațiului și a resurselor necesare în vederea testării de noi idei îndrăznețe și nedemonstrate, care abordează provocări interconectate și experimentează modul în care acestea răspund complexității vieții reale.

66. Inițiativa finanțează proiecte care sunt:

- *Inovatoare* o îndrăznețe, creative, care propun acțiuni care nu au fost implementate niciodată în Europa
    - demonstrează că ideea este experimentală și nu face parte din activitățile normale ale beneficiarului

- *Participative* o implică factori cheie care vor aduce expertiză și cunoștințe proiectului, atât în timpul proiectării, cât și în faza de implementare

- *De bună calitate* o ambițiile definite sunt realiste, activitățile sunt coerente și managementul este eficient
    - planul de lucru este conectat logic, bugetul este coerent și proporțional, iar aranjamentele de management sunt eficiente

- *Măsurabile*
    - descrie schimbarea care va fi obținută în situația la nivel local dacă proiectul are succes
    - modalitatea de măsurare a schimbării
    - definirea clară a rezultatelor care pot fi măsurate și cuantificate

- *Transferabile* o abordează o provocare urbană care poate fi relevantă pentru alte autorități urbane din Europa
    - prezentarea lecțiilor învățate de pe urma experimentului și diseminarea cu un public cât mai larg de factori de decizie și practicieni

67. Proiectele finanțate prin Inițiativa UIA acoperă următoarele domenii:

- Calitatea aerului
- Economie circulară
- Adaptare climatică
- Tranziția energetică
- Locuire
- Integrarea migranților și refugiaților
- Locuri de muncă și abilități în economia locală
- Mobilitate urbană

- Sărăcie urbană
- Securitate urbană
- Utilizarea sustenabilă a terenului
- Tranziție digitală
- Schimbări demografice
- Cultură și moștenire culturală

3.3.4. Inițiativa Urbană Europeană (2021-2027)

68. Inițiativa este un nou instrument care furnizează sprijin pentru orașe, urmărind să consolideze abordările integrate și participative pentru dezvoltarea urbană sustenabilă și să acorde o legătură mai puternică cu politicile și investițiile politicii de coeziune a UE. Inițiativa urbană europeană constă în următoarele trei linii de acțiune, legate de dezvoltarea urbană durabilă:

a) sprijin pentru consolidarea capacităților

- Îmbunătățirea capacităților orașelor în conceperea politicilor și practicilor urbane durabile într-un mod integrat și participativ
- Îmbunătățirea proiectării și implementării strategiilor și planurilor de acțiune urbane durabile în orașe
    - o crearea de rețele de cooperare ale orașelor (planificarea acțiunilor, implementare, transfer)
    - o sprijin dedicat orașelor prin seminarii / ateliere de lucru specifice țării o rețele de implementare și investiții în transferabilitatea soluțiilor inovatoare cu participarea orașelor de dezvoltare urbană durabilă și a autorităților de management
    - o schimburi de tip *peer-to-peer*
    - o soluții de tip e-learning și de tip învățare activă o inițiative pilot privind guvernanța o suport metodologic privind rețelele de consolidare a capacității o sprijin direcționat de către experți (grup de experți) implementat prin rețele o *benchmarking* pentru dezvoltare integrată

b) sprijin pentru acțiunile inovatoare

- Dezvoltarea de soluții inovatoare transferabile și scalabile la provocările urbane o Experimentare: proiecte de investiții ca dovadă a conceptului o Valorificare: completarea registrului de condiții pentru extinderea și transferul cu succes a proiectelor din cadrul acțiunilor urbane inovatoare
    - o Adaptare: confruntarea și combinarea dovezilor din alte programe și inițiative UE

c) sprijin pentru cunoaștere, elaborarea de politici și comunicare

- Dezvoltarea bazei de cunoștințe în sprijinul unei mai bune proiectări, implementări și integrări a politicilor urbane
- Asigurarea accesului mai facil la cunoștințe tematice și împărtășirea cunoștințelor de dezvoltare urbană sustenabilă o extragerea datelor și clasificarea urbană o

sreening-ul evaluării de impact și a studiilor de evaluare o coordonarea și eficientizarea cercetărilor urbane o schimbul de informații și cunoștințe

- o crearea punctelor de contact naționale pentru Inițiativa urbană europeană o comunicarea și diseminarea informațiilor la nivelul UE
- o asigurarea legăturii dintre inovație, consolidarea capacităților și elaborarea de politici
- o asigurarea secretariatului Agendei urbane pentru UE și acțiuni interguvernamentale (dacă sunt solicitate de statele membre

Această inițiativă poate sprijini, la cererea unuia sau a mai multor state membre, *cooperarea interguvernamentală* cu privire la aspecte legate de dezvoltarea urbană.

3.3.5. Programul URBACT (2021-2027)

69. URBACT este un program dedicat cooperării urbane interregionale, singurul program de cooperare teritorială europeană care lucrează exclusiv pentru orașe în domeniul dezvoltării urbane participative integrate. Se va adresa în continuare tuturor orașelor din Europa, lucrând îndeaproape cu practicieni, factori de decizie și actorii interesați de la nivel local.

70. Viitorul program propune două obiective complementare, care se bazează pe elementele de program care se sprijină reciproc: consolidarea capacității, schimbul de experiență, învățarea și colectarea cunoștințelor.

1. *Consolidarea capacității orașelor din Europa privind dezvoltarea urbană integrată și participativă*
   - identificarea nevoilor în schimbarea ale orașelor, pe fundalul schimbărilor care afectează zonele urbane din Europa
   - completarea rețelelor de succes pe termen lung prin activități de colaborare pe termen scurt
   - furnizarea unei oferte mai flexibile de consolidare a capacității, pentru a răspunde nevoilor orașelor
   - extinderea activităților de succes privind consolidarea capacității și acoperirea unei arii mai largi în Europa
   - țintirea specifică a orașelor cu capacități mai reduse
   - diversificarea ofertei pentru a răspunde nevoilor anumitor actori urbani relevanți
   - întărirea complementarităților între activitățile de consolidare a capacității de la nivelul UE și de nivel național

2. *Aducerea cunoștințelor și know-how-ului de la temelie pentru a sprijini orașele și pentru a ajuta la informarea Agendei Urbane pentru Europa și oricărei viitoare platforme de politici urbane pe mai multe nivele*
   - îmbunătățirea îmbinării cunoștințelor și know-how-ului care provin de la orașele implicate în URBACT cu cerințele generate de politici

- colectarea și transferul mai flexibil al cunoștințelor, ca răspuns la provocările și dezbaterile urbane de la nivelul UE
- sprijinirea Agendei Urbane pentru Europa și acțiunile pe mai multe nivele pe teme urbane
- identificarea celor mai eficiente instrumente actuale și viitoare pentru dezvoltarea unei platforme de cunoaștere pentru orașele de la nivelul întregii UE

3.4. Cadrul strategic european în domeniul transporturilor și comunicațiilor

3.4.1. Inițiativa Conectarea Europei (2014-2020)

71. ICE are scopul de a accelera investițiile pe termen lung în drumuri, căi ferate, rețele energetice, conducte și rețele de mare viteză în bandă largă. Inițiativa Conectarea Europei propune trei obiective pentru perioada 2014-2020:

1. *Ameliorarea legăturilor de transport*
    - investiții în proiecte de infrastructură menite să faciliteze transportul de mărfuri și călători, în special între vestul și estul Europei. Investițiile se vor axa pe moduri de transport ecologice și durabile

2. *Conectarea rețelelor energetice*
    - realizarea de conexiuni între țările UE, care să faciliteze furnizarea energiei - atât a celei tradiționale, cât și a energiei provenind din surse regenerabile
3. *Sprijinirea rețelelor digitale de mare viteză*
    - crearea de rețele în bandă largă și furnizarea de servicii digitale paneuropene
    - se vor acorda subvenții pentru crearea infrastructurii necesare în vederea introducerii serviciilor de identificare digitală, precum și a serviciilor electronice în domeniul achizițiilor publice, sănătății, justiției și operațiunilor vamale
    - banii vor fi utilizați pentru a asigura conectarea și interoperabilitatea serviciilor naționale

3.4.2. Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027)

MIE are drept obiectiv general să dezvolte și să modernizeze rețelele transeuropene în domeniul transporturilor, al energiei și în domeniul digital și de a facilita cooperarea transfrontalieră în domeniul energiei din surse regenerabile. MIE ia în considerare angajamentele de decarbonizare pe termen lung și pune accent pe sinergiile dintre sectoare, având următoarele obiective specifice:

- *În sectorul transporturilor*
- Să contribuie la dezvoltarea proiectelor de interes comun referitoare la rețele și infrastructuri eficiente și interconectate pentru o mobilitate inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, în condiții de siguranță și securitate.
- Să adapteze rețelele TEN-T la nevoile în materie de mobilitate militară.

- *În sectorul energetic*
- Să contribuie la dezvoltarea de proiecte de interes comun referitoare la o mai bună integrare a pieței interne a energiei, la interoperabilitatea rețelelor transfrontaliere și trans-sectoriale, la facilitarea decarbonizării și securitatea aprovizionării, precum și la facilitarea cooperării transfrontaliere în domeniul energiei din surse regenerabile.

- *În sectorul digital*
- Să contribuie la instalarea unor rețele digitale de foarte mare capacitate și a sistemelor 5G, la sporirea rezilienței și a capacității rețelelor digitale centrale pe teritoriul UE, corelându-le cu teritoriile învecinate, precum și la digitalizarea rețelelor de transport și energie.

72. De asemenea, prezintă 40 de inițiative concrete privind infrastructura și serviciile de transport de implementat în următorul deceniu. Inițiativele sunt corelate cu următoarele obiective de atins până în anul 2050:

- Eliminarea autoturismelor cu combustibili convenționali din orașe
- Reducerea cu 40% a emisiilor din transportul maritim
- Trecerea a 50% dintre pasagerii și mărfurile de pe relațiile interurbane de distanță medie de pe modul rutier pe modul feroviar și naval
- Reducerea în ansamblu cu 60% a emisiilor generate de activitatea de transport.

3.4.3. CARTA ALBĂ Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor (2011)

73. Carta albă are trei obiective majore:

- Un sistem de mobilitate eficient și integrat •
Inovând pentru viitor: tehnologii și comportamente
- Infrastructuri moderne și o finanțare inteligentă.

3.4.4. EUROPA ÎN MIȘCARE. Mobilitate durabilă pentru Europa: sigură, conectată și curată

74. Pătrunderea pe piață a unor vehicule tot mai automatizate și mai conectate reprezintă următoarea frontieră în sectorul transporturilor și factorul care va revoluționa modul în care cetățenii vor beneficia de mobilitate în viitor. Vehiculele automatizate și sistemele de conectivitate avansate vor face ca vehiculele să devină mai sigure, mai ușor de utilizat în comun și mai accesibile pentru toți cetățenii, inclusiv pentru cei care în prezent ar putea fi privați de serviciile de mobilitate, cum ar fi persoanele în vârstă și persoanele cu handicap.

75. Cele trei dimensiuni ale pachetului Europa în mișcare:

1. *Mobilitatea sigură: acordarea de prioritate siguranței*
    - acordarea unei atenții speciale participanților la trafic vulnerabili (biciclişti, pietoni)

- exploatarea mai bună a sinergiilor dintre măsurile privind siguranța și cele privind durabilitatea (încurajarea utilizării modurilor de transport cu emisii zero - creșterea siguranței mediului pentru pietoni și ciclişti)
- îmbunătățirea accesului la mobilitate pentru toți membrii societății (persoane cu handicap, persoane în vârstă)
- transformarea standardelor UE de siguranță a vehiculelor pentru a include cele mai recente elemente de siguranță (optimizarea construcției vehiculelor)
- îmbunătățirea gestionării siguranței infrastructurii rutiere (îmbunătățirea infrastructurii rutiere și reducerea vitezei)
- implementarea legislației privind sistemul „eCall”

2. *Mobilitatea conectată și automatizată: construirea drumului către următoarea frontieră*
    - strategie pentru introducerea vehiculelor conectate și automatizate în Europa
        - trei obiective strategice interconectate:
            - dezvoltarea tehnologiilor și a infrastructurii esențiale în vederea consolidării competitivității UE
            - asigurarea introducerii în condiții de siguranță și de securitate a conducerii conectate și automatizate a autovehiculelor
            - abordarea efectelor socioeconomice ale mobilității autonome
    - accelerarea introducerii de servicii pentru sisteme de transport inteligente cooperative
    - instituirea unui mediu digital pentru schimbul de informații în sectorul transporturilor (operatori de transport și autorități)

3. *Mobilitatea curată: combaterea schimbărilor climatice, menținând totodată competitivitatea industriei UE*
    - crearea unui ”ecosistem” competitiv pentru baterii în Europa - Plan strategic de acțiune - se acordă o atenție specială producției durabile a bateriilor de-a lungul întregului lanț valoric, începând cu extracția și prelucrarea materiilor prime, trecând prin faza de proiectare și de fabricare a celulelor de baterii și a grupurilor de baterii și încheind cu utilizarea primară, secundară, reciclarea și eliminarea acestora
    - finalizarea cadrului legislativ al UE privind emisiile de CO2 generate de transportul rutier
    - nouă metodologie de comparare a prețurilor combustibililor pentru consumatori - diversificarea surselor de energie din sectorul transporturilor și reducerea emisiilor de CO2 și de alți poluanți
    - îmbunătățirea etichetării pneurilor - promovarea pneurilor eficiente din punct de vedere al consumului de combustibil și sigure, cu zgomot exterior de rulare redus, pentru a asigura economiile de combustibil, precum și siguranța transportului rutier

- cerințe de proiectare pentru camioane (masă, dimensiune, performanță aerodinamică) în vederea reducerii emisiilor de CO2 și a îmbunătățirii siguranței
- revizuirea cadrului pentru impozitarea energiei în vederea promovării electromobilității
- raționalizarea punerii în aplicare a rețelei centrale transeuropene de transport în vederea realizării mobilității cu emisii scăzute de dioxid de carbon

3.4.5. Document de lucru: Cadrul UE pentru 2021-2030 privind politica de siguranță rutieră – Următorii pași spre "Viziune Zero"

76. Obiectivul pe termen lung al UE este de a se apropia de zero decese în transportul rutier până în 2050 și același lucru ar trebui să fie obținut și pentru vătămările grave. Țintele intermediare vizează reducerea numărului de decese rutiere cu 50% între 2020 și 2030, precum și reducerea numărului de vătămări grave cu 50% în aceeași perioadă. Principalele arii de intervenție pentru a face față celor mai mari provocări în materie de siguranță rutieră sunt:

- *Siguranța infrastructurii* o drumuri și acostamente sigure: drumuri bine proiectate și întreținute corespunzător, drumuri proiectate pe principiile sistemului de siguranță („forgiving roads" – drumuri indulgente), o cartografierea sistematică a riscurilor și clasificarea în funcție de siguranță, o niveluri mai ridicate de automatizare a vehiculelor,
  - o specificații pentru performanța indicatoarelor și marcajelor rutiere, inclusiv plasarea, vizibilitatea și retro-reflectivitatea,
  - o schimbul de experiență între practicieni privind metodele Sistemului de Siguranță,
  - o cercetare-inovare privind siguranța infrastructurii – tehnologii noi pentru monitorizarea condițiilor infrastructurii

- *Siguranța vehiculelor* o inovare în tehnologia vehiculelor: caracteristici pasive de siguranță (centuri, airbag-uri, rezistența generală la coliziune) și caracteristici active (sistem avansat de frânare de urgență, sistem inteligent de asistență pentru controlul vitezei, sisteme de control al stabilității vehiculelor, sistem de avertizare la trecerea involuntară peste liniile de separare a benzilor de circulație),
  - o modernizarea flotei existente (în special autobuze și camioane) cu sisteme avansate de asistență a șoferilor,
  - o lansarea unui proces pentru dezvoltarea unui cod de conduită pentru tranziția sigură la nivele superioare de automatizare,
  - o asigurarea faptului că cerințele și procedurile de siguranță rutieră sunt luate în considerare (trafic mixt, interacțiunea cu alți participanți la trafic, transferul controlului, degradarea abilităților, coloane, navete etc.)

- *Utilizarea rutieră în condiții de siguranță* o îmbunătățirea și armonizarea legislației privind infracțiunile rutiere: viteza, trecerea pe roșu, nefolosirea centurilor de siguranță, conducerea sub influența alcoolului sau drogurilor;

- educație și sensibilizare specifice – viteză sigură (limite de viteză), șofat în stare de sobrietate (limite de cantitate de alcool în sânge - alcool și droguri), prevenirea șofatului neatent (dispozitive mobile / telefoane inteligente, sisteme electronice integrate în vehicule);
- utilizarea corectă a centurilor de siguranță și a dispozitivelor de protecție pentru copii, folosirea căștilor de protecție de către motociclişti, biciclişti

- *Răspunsul de urgență rapid și eficient* o tratamentul medical inițial oferit după accident (administrat la fața locului, în timpul transportului la un centru medical sau după),
  - transportul rapid către unitatea corectă, cu personal calificat,
  - reducerea timpului dintre accident și sosirea serviciilor medicale și instruirea sistematizată a echipelor de salvare și ambulanță,
  - facilitarea contactelor mai strânse între autoritățile de siguranță rutieră și sectorul sănătății pentru a evalua nevoile practice și de cercetare (ex. îmbunătățirea diagnosticului la fața locului,
  - sisteme de comunicare și standarde pentru serviciile de urgență,
  - dezvoltarea procedurilor de salvare, asigurarea concordanței între răni și personalul calificat și dotările medicale corespunzătoare,
  - transportul mai rapid al persoanelor rănite la unitățile de urgență sau a îngrijirilor medicale la locul accidentului)

Aspectele orizontale cruciale pentru toate aceste teme sunt punerea în aplicare și instruirea. În cadrul documentului de lucru a fost elaborat și un Plan de acțiune privind siguranța rutieră.

77. În contextul Rețelelor TEN-T, Agenția Executivă pentru Dezvoltarea Rețelelor Transeuropene de Transport monitorizează pregătirea și implementarea proiectelor aferente celor 30 de axe prioritare definite în decizia nr. 884/2004/EC. Noua politică a UE privind infrastructura de transport după 2013 și-a propus ca obiectiv transformarea amalgamului de drumuri, căi ferate, căi navigabile interioare, aeroporturi, porturi interioare și maritime și terminale feroviare / rutiere europene într-o rețea integrată care să cuprindă toate statele membre. S-a creat o structură pe două niveluri pentru rutele de transport din UE:

- *o rețea globală* – care asigură legături efective între toate regiunile UE – proiectele din rețeaua globală ar trebui să se finalizeze până la sfârșitul anului 2050;

- *o rețea centrală* – compusă din cele mai importante elemente din punct de vedere strategic ale rețelei globale – proiectele din această rețea ar trebui să îndeplinească criteriile TEN-T până la sfârșitul anului 2030.

78. S-au introdus 9 coridoare de implementare pentru rețeaua centrală. Fiecare coridor include cel puțin trei moduri de transport, trei state membre și două secțiuni transfrontaliere: Atlantic, Baltic – Adriatic, Mediteraneean, Marea Nordului – Marea Baltică, Marea Nordului –

Mediterana, Orient/Est-mediteraneean (aliniere Kolin-Pardubice-Brno-Wien/BratislavaBudapest-Arad-Timișoara-Craiova-Calafat (feroviar) -Vidin-Sofia), Rin – Alpin, Rin – Dunăre (tronson Dunăre (Kehlheim – Constanța/Midia/Sulina) și bazinele hidrografice aferente Sava și Tisa (căi navigabile interioare), legătură lipsă Arad-Craiova, București-Constanța (feroviar)), Scandinav - Mediterana. Proiectele din cadrul coridorului Rin-Dunăre sunt:

- Proiect pilot pentru ERTMS (European Rail Traffic Management and System) nivel 2 – studiu
  - transport feroviar
  - porțiunea Brazi – Buftea din secțiunea feroviară Brașov – București

- Reabilitarea podurilor feroviare care traversează Dunărea la km 152+149 și km 165+817 pe calea ferată București – Constanța o transport feroviar
  - secțiunea București – Constanța

- Construcții noi de infrastructură: Canalul Dunăre – București – Sistematizarea râurilor Argeș și Dâmbovița pentru navigație și alte utilizări o transport pe căi navigabile interioare o râurile Argeș și Dâmbovița

- Modernizare TransRegio pe coridorul central TEN-T Craiova – București o transport rutier
  - secțiunea Craiova – București

- Reabilitarea a 127,097 km din DN6 (de la km 90+190 la km 222+182); reabilitarea a 17 poduri, 6 opriri pe termen lung
  - transport rutier o zona Alexandria-Craiova, parte din secțiunea Craiova – București

79. Rețeaua transeuropeană pentru energie (TEN-E) urmărește conectarea infrastructurii energetice a țărilor UE. Au fost identificate nouă coridoare prioritare și trei arii tematice prioritare. Coridoarele prioritare necesită o dezvoltare urgentă a infrastructurii de electricitate, gaze sau petrol. Ariile tematice prioritare sunt: implementarea rețelelor inteligente, autostrăzi de electricitate și o rețea transfrontalieră de dioxid de carbon.

- *Coridoarele de electricitate* o Gridul offshore din Marea Nordului (NSOG), o Interconectări de electricitate nord-sud în Europa de Vest (NSI West Electricity), o *Interconectări de electricitate nord-sud în Europa Centrală, de Est și Sud-Est (NSI East Electricity),* o Planul de interconectare a pieței Baltice a energiei electrice (BEMIP Electricity)

- *Coridoare de gaze* o Interconectări de gaze nord-sud în Europa de Vest (NSI West Gas),

o *Interconectări de gaze nord-sud în Europa Centrală, de Est și Sud-Est (NSI East Gas),* o *Coridorul de gaze de Sud (SGC),* o Planul de interconectare a pieței Baltice a energiei în sectorul gazelor (BEMIP Gas).

- *Coridorul petrolier* o Conexiunile de aprovizionare cu petrol în Europa Centrală, de Est (OSC).

- *Aria tematică implementarea rețelelor inteligente* o extinderea rețelelor inteligente pentru a ajuta la integrarea energiei regenerabile și a permite consumatorilor să își regleze mai bine consumul de energie

- *Aria tematică autostrăzi de electricitate* o construcția de rețele mari care permit transportul energiei electrice pe distanțe lungi de-a lungul Europei

- *Aria tematică rețea transfrontalieră de dioxid de carbon* o dezvoltarea infrastructurii de transport pentru CO2 capturat.

80. Comisia a stabilit obiectivele societății gigabiților pentru a se asigura că principalele căi de transport terestre au acoperire 5G neîntreruptă până în 2025. Un prim pas include acțiuni pe tronsoanele transfrontaliere de experimentare pentru MCA (mobilitatea conectată și automatizată), iar în a doua etapă vizează acțiuni privind secțiunile mai ample în vederea implementării pe o scară mai largă a MCA de-a lungul coridoarelor. Coridoarele TEN-T sunt utilizate ca bază pentru acest scop, însă instalarea tehnologiei 5G nu e limitată la aceste coridoare. Pentru România sunt prevăzute:

- *Pentru coridorul Orient/Est – mediteraneean*: secțiunea mai extinsă Timișoara – Sofia – frontiera TR
- *Pentru coridorul Rin – Dunăre*: secțiune mai extinsă Frankfurt (M) – Passau – Viena – Budapest – București – Constanța

3.5. Cadrul strategic european în domeniul energiei, mediului și schimbărilor climatice

3.5.1. Politica UE în domeniul energiei până în 2020

81. Până în 2020, UE își propune să reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20%, să crească ponderea de energie regenerabilă la cel puțin 20% din consum și să obțină economii de energie de 20% sau mai mult. Toate țările UE trebuie, de asemenea, să obțină o pondere de 10% în sectorul transporturilor. Această politică se bazează pe trei obiective fundamentale:

- *Durabilitate* - subliniază preocuparea UE pentru schimbările climatice prin reducerea emisiilor sale de gaze cu efect de seră (GES) la un nivel care să limiteze efectul de încălzire globală la doar 2°C în plus față de temperaturile din era pre-industrială.

- *Competitivitate* - vizează asigurarea implementării efective a pieței interne de energie.

- *Siguranța în alimentarea cu energie* - vizează reducerea vulnerabilității UE în privința importurilor de energie, a întreruperilor în alimentare, a posibilelor crize energetice și a nesiguranței privind alimentarea cu energie în viitor.

3.5.2. Politica UE în domeniul energiei până în 2030

82. Obiectivul este de a trimite un semnal puternic pe piață, încurajând investițiile private în conducte noi, rețele de electricitate și tehnologie cu emisii reduse de carbon. Țintele stabilite vizează să ajute UE să atingă un sistem energetic mai competitiv, mai sigur și mai durabil și să își îndeplinească obiectivul pe termen lung de reducere a gazelor cu efect de seră pentru 2050. Țintele stabilite pentru 2030 în cadrul politicii energetice sunt:

- *Gaze cu efect de seră* - o reducere de 40% a emisiilor de gaze cu efect de seră comparativ cu nivelurile din 1990;
- *Energii regenerabile* - cel puțin 32% consum de energie regenerabilă, cu o clauză de revizuire ascendentă pentru 2023;
- *Eficiență energetică* - o țintă indicativă pentru o îmbunătățire a eficienței energetice la nivelul UE de cel puțin 32,5%, continuând ținta de 20% pentru 2020;
- *Piața internă de energie* - sprijinirea finalizării pieței interne a energiei prin atingerea țintei de 10% de interconectare a energiei electrice până în 2020, în vederea atingerii a 15% până în 2030.

3.5.3. Politica UE în domeniul energiei până în 2050

83. Strategia pe termen lung urmărește să se asigure că tranziția sistemului energetic spre unul compatibil cu reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră este echitabilă din punct de vedere social și îmbunătățește competitivitatea economiei și industriei UE. Totodată, acest proces trebuie să asigure locuri de muncă de înaltă calitate și creștere durabilă în Europa, contribuind la abordarea altor provocări de mediu, precum calitatea aerului și pierderea biodiversității. Scopul acestei strategii pe termen lung nu este de a stabili ținte, ci de a crea o viziune și o direcție, planificarea acesteia și de a inspira, precum și de a permite părților interesate, cercetătorilor, antreprenorilor și cetățenilor deopotrivă să dezvolte industrii noi și inovative și locuri de muncă asociate acestora.

3.5.4. Foaie de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere energetic COM(2011) 571 final din 20.9.2011

84. Până în anul 2050, economia UE se dezvoltă într-un mod care să respecte constrângerile legate de resurse și în cadrul limitelor planetare, contribuind astfel la transformarea economică globală. Economia este competitivă, incluzivă și oferă un nivel de trai ridicat cu un impact asupra mediului mult mai scăzut. Toate resursele sunt gestionate sustenabil, de la materii prime la energie, apă, aer, terenuri și sol. Obiectivele privind schimbările climatice au fost atinse, iar biodiversitatea și serviciile ecosistemice pe care le sprijină au fost protejate, valorizate și restabilite în mod substanțial.

3.5.5. Energie 2020: O strategie pentru energie competitivă, sustenabilă și sigură COM(2011) 21 din 26.1.2011

85. Strategia Energie 2020 are mai multe obiective importante: realizarea unei Europe eficiente din punct de vedere energetic; construirea unei adevărate piețe integrate paneuropene de energie; sporirea puterilor consumatorilor și atingerea celui mai înalt nivel de siguranță și securitate; extinderea poziției de lider a Europei în domeniul tehnologiilor energetice și al inovării; consolidarea dimensiunii externe a pieței energetice a UE.

3.5.6 Politica UE în domeniul schimbărilor climatice

86. Această politică propune ca obiectiv pe termen lung (2050) reducerea emisiilor cu 80-95% comparativ cu nivelul din 1990. Transformarea Europei într-o economie eficientă din punct de vedere energetic și cu emisii scăzute de carbon va duce și la îmbunătățirea economiei, crearea de locuri de muncă și întărirea competitivității. Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice include măsuri precum: utilizarea unei cantități mai mici de apă, adaptarea regulamentelor privind construcțiile, construcții împotriva inundațiilor, dezvoltarea unor culturi adaptate unor condiții de secetă.

87. Drumul către o economie neutră din punct de vedere climatic necesită acțiuni comune în șapte domenii strategice:

- Eficiență energetică
- Implementarea de surse regenerabile
- Mobilitate curată, sigură și conectată
- Industrie competitivă și economie circulară
- Infrastructură și interconectări
- Bio-economie și scurgeri naturale de carbon
- Captarea și stocarea carbonului pentru a face față emisiilor rămase

3.5.7. O strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice (2013)

88. Scopul general al strategiei UE privind adaptarea este de a contribui la o Europă mai rezistentă la schimbările climatice. Pe scurt, asta înseamnă creșterea gradului de pregătire și a capacității de a reacționa la impactul schimbărilor climatice la nivel local, regional și național și la nivelul UE dezvoltând o abordare coerentă și îmbunătățind coordonarea. Strategia de adaptare la schimbările climatice propune trei obiective:

- *Promovarea luării de măsuri de către statele membre* o aplicarea unor abordări comune și asigurarea unei coerențe depline între strategiile naționale de adaptare și planurile naționale de gestionare a riscurilor
    - o acordarea de sprijin financiar prin intermediul programului LIFE, care include un subprogram dedicat schimbărilor climatice - se acordă prioritate proiectelor de adaptare emblematice care abordează aspecte cheie intersectoriale, transregionale și/sau transfrontaliere, proiectelor cu potențial demonstrativ și de transfer, abordărilor adaptării bazate pe infrastructura verde și pe ecosisteme, precum și proiectelor care vizează promovarea tehnologiilor inovatoare pentru

adaptare (tehnologii hard și soft - materiale de construcție mai rezistente, sisteme de avertizare timpurie)
  - sprijinirea schimbului de bune practici între statele membre, regiuni, orașe și părți interesate
  - promovarea strategiilor de adaptare pentru mediul urban
  - domenii vulnerabile: gestionarea transfrontalieră a inundațiilor, gestionarea transfrontalieră a zonelor costiere, integrarea adaptării în amenajarea teritoriului în mediul urban, în amplasarea clădirilor și în gestionarea resurselor naturale, zonele montane și insulare, cu accent asupra sustenabilității și rezistenței sectoarelor agricol, forestier și turistic, gospodărirea sustenabilă a apelor, combaterea deșertificării și a incendiilor de pădure în zonele predispuse la secete

- *Luarea deciziilor în mai bună cunoștință de cauză* o programe de cercetare, strategii de adaptare naționale și regionale și evaluări ale vulnerabilității - completarea lacunelor de cunoștințe
  - principalele lacune sunt: informarea privind daunele și costurile și beneficiile adaptării, analizele la nivel regional și local și evaluările riscurilor, cadrele, modelele și instrumentele de sprijinire a procesului de luare a deciziilor și de evaluare a eficacității diverselor măsuri de adaptare, mijloacele de monitorizare și evaluare a eforturilor de adaptare depuse
  - stimularea inovării și sprijinirea utilizării pe piață a tehnologiilor inovatoare legate de adaptarea la schimbările climatice - programul Orizont 2020 - prioritatea provocări societale - investiții în cercetare la nivel de excelență și promovarea inovării

- *Promovarea adaptării în sectoarele vulnerabile cheie* o legislație privind integrarea adaptării în domeniul agriculturii și în cel forestier, în cel al amenajării spațiului maritim și al managementului integrat al zonelor costiere, în cel al energiei, în cel al prevenirii și gestionării riscurilor de dezastre, în cel al transporturilor, în cel al cercetării, în cel al sănătății și în cel al mediului
  - inițiative de politică în domenii precum speciile străine invazive, infrastructura verde, terenurile ca resursă, domeniul forestier, rețeaua Natura 2000

89. De asemenea, strategia propune opt acțiuni / măsuri:

- Încurajarea tuturor statelor membre să adopte strategii de adaptare
- Furnizarea de finanțare LIFE pentru sprijinirea consolidării capacităților și pentru accelerarea măsurilor de adaptare în Europa
- Introducerea adaptării în cadrul Convenției primarilor
- Completarea lacunelor de cunoștințe
- Dezvoltarea în continuare a Climate-ADAPT ca ”ghișeu unic” pentru informațiile privind adaptarea în Europa
- Facilitarea imunizării la schimbările climatice a politicii agricole comune, a politicii de coeziune și a politicii comune în domeniul pescuitului

- Asigurarea unei infrastructuri mai rezistente - standarde sectoriale relevante în domeniile energiei, transporturilor și construcțiilor
- Promovarea asigurărilor și a altor produse financiare pentru decizii în materie de investiții și afaceri reziliente.

3.5.8. Programul LIFE (2014-2020)

90. Programul LIFE are patru obiective generale:

- să contribuie la tranziția către o economie eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice și să contribuie la protejarea și îmbunătățirea calității mediului și la oprirea și inversarea tendinței de declin a biodiversității, inclusiv prin sprijinirea rețelei Natura 20000 și abordarea degradării ecosistemelor
- să îmbunătățească dezvoltarea, punerea în aplicare a politicii și legislației Uniunii în domeniul mediului și al climei, precum și să acționeze ca un catalizator și promotor al integrării obiectivelor de mediu și climatice în cadrul altor politici și în practica sectoarelor public și privat la nivelul Uniunii, inclusiv prin creșterea capacității acestor sectoare
- să susțină o guvernanță mai bună în domeniul mediului și al climei la toate nivelurile, inclusiv o mai bună implicare a societății civile, a ONG-urilor și a actorilor locali
- să sprijine punerea în aplicare a celui de-al șaptelea program de acțiune pentru mediu.

91. Pentru atingerea acestor obiective sunt propuse două subprograme, cu domeniile prioritare aferente:

- *Subprogramul pentru mediu* o mediu și utilizarea eficientă a resurselor o natură și biodiversitate
  o guvernanță și informare în domeniul mediului
- *Subprogramul pentru politici climatice* o atenuarea schimbărilor climatice o adaptarea la schimbările climatice o guvernanță și informare în domeniul climei

92. Prin intermediul subvențiilor pentru acțiuni se pot finanța: proiecte-pilot, proiecte demonstrative, proiecte de bune practici, proiecte integrate, proiecte de asistență tehnică, proiecte de consolidare a capacității, proiecte pregătitoare, proiecte de informare, sensibilizare și diseminare, orice alt tip de proiecte necesare în vederea atingerii obiectivelor generale.

3.5.9. Programul pentru mediu și politici climatice LIFE (2021-2027)

93. Obiectivul general al programului este de a contribui la tranziția către o economie circulară curată, eficientă din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice. Se are în vedere inclusiv prin tranziția către energia curată, precum și la protejarea și îmbunătățirea calității mediului și la oprirea și inversarea declinului biodiversității, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă. Programul are și trei obiective specifice:

- să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici și abordări inovatoare pentru realizarea obiectivelor legislației și ale politicilor Uniunii în domeniul mediului și al climei, inclusiv tranziția către energie curată, și să contribuie la aplicarea celor mai bune practici în ceea ce privește natura și biodiversitatea
- să sprijine elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și a politicilor relevante ale Uniunii, inclusiv prin îmbunătățirea guvernanței prin consolidarea capacităților actorilor din sectoarele public și privat și prin implicarea societății civile
- să catalizeze utilizarea pe scară largă a soluțiilor tehnice și de strategie politică eficiente pentru a pune în aplicare legislația și politicile relevante ale Uniunii prin replicarea rezultatelor, integrarea obiectivelor conexe în alte politici și în practicile sectoarelor public și privat, mobilizarea investițiilor și îmbunătățirea accesului la finanțare.

94. Programul este structurat pe două domenii și patru subprograme:

- *Domeniul mediu* o Subprogramul Natură și biodiversitate
  o Subprogramul Economia circulară și calitatea vieții

- *Domeniul politici climatice* o Subprogramul Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea o Subprogramul Tranziția către energia curată

95. Granturile pot finanța următoarele tipuri de acțiuni: proiecte strategice de protejare a naturii, proiecte strategice integrate, proiecte de asistență tehnică, proiecte de acțiune standard, alte acțiuni necesare în vederea atingerii obiectivului general, proiectele din cadrul subprogramului Natură și biodiversitate care vizează gestionarea, refacerea și monitorizarea siturilor Natura 2000.

3.5.10. Consolidarea capacităților de protecție civilă ale UE de a preveni, a se pregăti și de a răspunde la dezastre (Decizia UE 2019/420). Mecanismul de protecție civilă al Uniunii (Decizia 1313/2013/UE)

96. Principalul obiectiv al mecanismului este de a îmbunătăți eficiența sistemelor de prevenire, pregătire și răspuns la orice fel de dezastre naturale și provocate de om în interiorul și în afara UE. Deși mecanismul se concentrează asupra protecției oamenilor, acesta vizează și mediul și bunurile, inclusiv patrimoniul cultural

97. Obiectivele specifice ale mecanismului sunt:

- Atingerea unui nivel ridicat de protecție împotriva dezastrelor prin:

  o prevenirea sau reducerea efectelor potențiale ale acestora o promovarea unei culturi a prevenirii o îmbunătățirea cooperării între serviciile de protecție civilă și alte servicii relevante

- îmbunătățirea pregătirii atât la nivelul național cât și la nivelul UE pentru a răspunde la dezastre

- facilitarea unui răspuns rapid și eficient în caz de dezastre sau dezastre iminente, inclusiv pentru luarea de măsuri pentru atenuarea consecințelor imediate ale dezastrelor

- creșterea gradului de sensibilizare și pregătire a populației pentru dezastre

- intensificarea disponibilității și utilizarea cunoștințelor științifice în caz de dezastre

- intensificarea activităților de cooperare și coordonare la nivel transfrontalier și între țările UE predispuse la aceleași tipuri de dezastre

98. Mecanismul se concentrează în principal pe prevenirea dezastrelor, cu accent deosebit pe **evaluarea riscurilor și pe planificarea managementului riscurilor**.

99. Mecanismul impune:

- crearea unei **rețele de cunoaștere a protecției civile a Uniunii** – pentru a îmbunătăți formarea și schimbul de cunoștințe

- crearea unui **Centru de coordonare a răspunsului la situații de urgență** – pentru a îmbunătăți acțiunile de pregătire și răspuns la dezastre la nivelul UE

100. Decizia instituie **"rescEU"** – o **capacitate de răspuns suplimentară** pentru a oferi asistență în situațiile în care capacitățile globale existente la nivel național și capacităților alocate anterior de țările UE Rezerva europeană de protecție civilă sunt insuficiente pentru a asigura un răspuns eficient. Capacitățile rescEU sunt definite ținând cont de riscurile identificate și emergente și capacitățile și lacunele generale la nivelul UE, în special în domeniile: lupta aeriano-forestieră împotriva incendiilor, domeniul chimic, domeniul biologic, incidente radiologice și nucleare și servicii medicale de urgență.

3.5.11. Planul de acțiune privind cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015-2030. O abordare bazată pe cunoașterea riscurilor de dezastre în toate politicile UE (Document de lucru al Comisiei SWD (2016) 205)

101. Cadrul Sendai este un instrument voluntar care oferă o nouă abordare globală a politicii și operațiunilor de gestionare a riscurilor de dezastre. Reprezintă o schimbare a abordării politice la nivel global, *de la gestionarea dezastrelor la gestionarea riscului de dezastre*: **obiectivul este de a preveni riscurile noi și de a reduce riscurile de dezastre existente, prin abordarea la nivelul întregii societăți și a tuturor riscurilor în domeniile politicii economice, sociale și de mediu, în vederea reducerii vulnerabilității și creșterii rezilienței.**

102. Cadrul Sendai propune patru priorități care ar trebui implementate de autoritățile naționale și locale, organizațiile regionale și internaționale și alte părți interesate:

- **Înțelegerea riscului de dezastre** – abordând, în principal, datele, evaluarea riscurilor și vulnerabilității, răspândirea de bune practici, crearea de cunoștințe și îmbunătățirea cercetării și educației

- **Consolidarea guvernanței riscului de dezastre pentru gestionarea riscurilor de dezastre** – este puternic legată de o serie de acțiuni ale UE existente privind protecția civilă și ajutorul umanitar și există, de asemenea, legături cu managementul mediului și cooperarea transfrontalieră

- **Investiții în reducerea riscului de dezastre pentru reziliență** – există legături cu politicile privind dezvoltarea, ajutorul umanitar, coeziunea, mediul, schimbările climatice, cercetarea și inovarea, dezvoltarea rurală, și construcțiile și conține, de ademenea, câteva recomandări privind politica în domeniul sănătății, patrimoniul cultural și turismul

- **Îmbunătățirea pregătirii în caz de dezastru pentru un răspuns eficient și ”reconstrucție mai temeinică”** – abordează problemele legate de politica de protecție civilă, ajutorul umanitar, protecția mediului și politicile de dezvoltare

103. O abordare bazată pe cunoașterea riscurilor ar putea consta din **patru domenii cheie** legate de cele patru priorități Sendai:

- **Domeniu cheie 1 – Construirea de cunoștințe despre riscuri în toate politicile UE**
    - promovarea colectării și schimbului de date de referință privind pierderile și daunele
    - utilizarea previziunilor, scenariilor și evaluărilor de risc pentru o mai bună pregătire față de riscurile existente, emergente și a noilor tipuri de riscuri
    - implicarea, în continuare, a comunității de cercetare pentru a aborda mai bine cunoștințele și lacunele tehnologice de gestionare a riscurilor de dezastre și încurajarea unei interfețe științifico-politice mai bune în luarea deciziilor
- **Domeniul cheie 2 – O abordare la nivelul întregii societăți în gestionarea riscului de dezastre**
    - explorarea potențialului măsurilor educaționale pentru reducerea riscurilor de dezastre
    - facilitarea schimbului de bune practici și a îmbunătățirilor în politica și operațiunile de gestionare a dezastrelor prin învățare reciprocă și revizuire de către experți
    - lucrul cu părțile interesate, inclusiv autoritățile locale, societatea civilă și comunitățile, pentru a dezvolta strategii specifice de conștientizare a riscurilor care să includă grupurile cele mai vulnerabile, precum copiii și tinerii, vârstnicii, persoanele cu dizabilități și persoanele indigene
    - cooperarea cu sectorul privat pentru a încuraja inovarea bazată pe afaceri în toate domeniile de gestionare a riscurilor de dezastre

- consolidarea legăturilor între gestionarea riscurilor de dezastre, adaptarea la schimbările climatice și strategiile de biodiversitate
- consolidarea legăturilor între gestionarea riscurilor de dezastre, adaptarea la schimbările climatice și politicile și inițiativele urbane
- sprijinirea dezvoltării unor strategii locale și naționale incluzive pentru reducerea riscurilor de dezastre, cu implicarea activă a actorilor locali – autorități, comunități și societatea civilă
- ajutarea organizațiilor regionale în sprijinirea autorităților naționale pentru punerea în aplicare a Cadrului Sendai, inclusiv dezvoltarea unor platforme naționale și regionale pentru reducerea riscului de dezastre

- **Domeniul cheie 3 – Promovarea investițiilor bazate pe cunoașterea riscurilor la nivelul UE**

  - promovarea investițiilor bazate pe cunoașterea riscurilor în toate instrumentele financiare externe ale UE, inclusiv în asistența pentru dezvoltare multilaterală și bilaterală
  - urmărirea investițiilor în reducerea riscurilor de dezastre în toate programele de asistență umanitară și de dezvoltare
  - promovarea investițiilor protejate împotriva riscurilor în UE, inclusiv în contextul Planului de Investiții pentru Europa o promovarea utilizării mecanismelor de finanțare a riscurilor de dezastre, de transfer și de asigurare a riscurilor, de partajare și de oprire a riscurilor
  - încurajarea și implementarea abordărilor bazate pe ecosisteme pentru reducerea riscului de dezastre

- **Domeniul cheie 4 – Sprijinirea dezvoltării unei abordări holistice de gestionare a riscurilor de dezastre**

  - dezvoltarea de bune practici privind integrarea patrimoniului cultural în strategiile naționale de reducere a riscului de dezastre, care vor fi elaborate de statele membre ale UE
  - îmbunătățirea pregătirii și a capacităților de reacție în caz de dezastre cu consecințe asupra sănătății și cooperarea între autoritățile de sănătate și alte părți interesate
  - facilitarea consolidării capacității autorităților și comunităților locale și naționale și a altor actori în gestionarea riscului de dezastre
  - sprijinirea dezvoltării și integrării mai bune a sistemelor transnaționale de detecție, de avertizare timpurie și alertă pentru o mai bună pregătire și răspuns mai rapid în caz de dezastre
  - integrarea obiectivului ”reconstrucție mai temeinică” în metodologiile, proiectele și standardele de evaluare pentru gestionarea riscurilor de dezastre și reziliență

3.6. Cadrul strategic european în domeniul economiei și antreprenoriatului

3.6.1. Programul InvestEU (2021-2027)

104. Obiectivul general al Programului este de a sprijini obiectivele politice ale Uniunii prin intermediul unor operațiuni de finanțare și de investiții care contribuie la: competitivitatea Uniunii, inclusiv inovarea și digitalizarea; durabilitatea și creșterea economiei Uniunii; reziliența socială și caracterul incluziv al Uniunii; integrarea piețelor de capital ale Uniunii și consolidarea pieței unice, inclusiv prin soluții care abordează fragmentarea piețelor de capital ale Uniunii, prin diversificarea surselor de finanțare pentru întreprinderile din Uniune și prin promovarea finanțării durabile. Programul InvestEU are următoarele obiective specifice:

- Sprijinirea finanțării și a operațiunilor de investiții în infrastructură durabilă în domeniile transportului, energiei, conectivității digitale, aprovizionării și prelucrării materiilor prime, spațiului, oceanelor și apei, deșeurilor, naturii și al altor infrastructuri de mediu, echipamentelor, bunurilor mobile și implementării tehnologiilor inovatoare care contribuie la îndeplinirea obiectivelor de mediu sau de sustenabilitate socială ale Uniunii sau la ambele obiective, ori care respectă standardele de mediu sau de sustenabilitate socială ale Uniunii
- Sprijinirea finanțării și operațiunilor de investiții în domeniile cercetării, inovării și digitalizării
- Sporirea accesului la finanțare și a disponibilității fondurilor pentru IMM-uri și, în cazuri justificate în mod corespunzător, pentru întreprinderile mici cu capitalizare medie
- Sporirea accesului la și a disponibilității microfinanțării și a finanțării întreprinderilor sociale, sprijinirea finanțării și a operațiunilor de investiții legate de investițiile și competențele sociale și dezvoltarea și consolidarea piețelor de investiții sociale: microfinanțare, finanțarea întreprinderilor sociale și economie socială, competențe, educație, formare și servicii conexe, infrastructura socială (inclusiv locuințe sociale și studențești, inovare socială, asistență medicală și îngrijire pe termen lung, incluziune și accesibilitate, activități culturale cu obiectiv social, integrarea persoanelor vulnerabile, inclusiv a resortisanților țărilor terțe.

3.6.2. Politica UE în domeniul IMM-urilor

105. Pentru următoarea perioadă în cadrul Politicii UE în domeniul IMM-urilor Comisia Europeană va derula noi inițiative care vizează șapte obiective strategice:

1. *Să permită IMM-urilor să lucreze într-un mediu juridic și administrativ modern*
   - regulile trebuie să fie suficient de flexibile să permită inovația, noi modele de afaceri și transformarea digitală
   - legislația trebuie să evite ca IMM-urile să suporte sarcini administrative disproporționate

2. *Să realizeze o piață unică prietenoasă cu IMM-urile*
   - îmbunătățirea accesului IMM-urilor la informații despre piețe și reglementări

- să simplifice procedurile administrative necesare pentru operarea transfrontalieră
- combaterea barierelor datorate implementării proaste și neaplicării legislației pieței unice
- asigurarea faptului că activitatea legislativă națională nu generează noi bariere în calea comerțului
- adoptarea unor reguli UE care reflectă realitățile unei noi generații de produse în care bunurile, serviciile și tehnologiile digitale funcționează împreună

3. *Să ajute IMM-urile să se internaționalizeze în afara UE*
   - viitoarele acorduri de comerț liber ar trebui să includă un capitol pentru IMM-uri
   - strategia UE de acces la piețe ar trebui să se concentreze pe IMM-uri
   - îmbunătățirea serviciilor UE în domeniul internaționalizării IMM-urilor

4. *Să sprijine IMM-urile în transformarea lor digitală*
   - coordonarea inițiativelor naționale de digitalizare
   - dezvoltarea unui program de digitalizare a Europei
   - întărirea securității cibernetice, stabilirea unor standarde comune pentru infrastructura digitală și creșterea investițiilor în instruirea personalului

5. *Să sprijine IMM-urile în eforturile lor de inovare*
   - întărirea ecosistemelor de cercetare și inovare
   - crearea unui cadru pentru o piață UE prietenoasă cu inovarea, în care guvernele să acționeze drept clienți care lansează produsele și sistemele inovatoare legate de tranziția energetică, economia circulară etc.

6. *Să îmbunătățească accesul IMM-urilor la finanțare*
   - îmbunătățirea piețelor de capital și a cadrului de reglementare pentru finanțarea IMM-urilor
   - UE ar trebui să încurajeze dezvoltarea de surse alternative de finanțare
   - băncile ar trebui să ia în considerare și elemente calitative atunci când evaluează cererile de creditare pentru IMM-uri

7. *Să îmbunătățească accesul IMM-urilor la competențe, talente și consultanță externă*
   - îmbunătățirea accesului IMM-urilor la o forță de muncă calificată
   - asigurarea accesului antreprenorilor la instrumente care ajută la dezvoltarea abilităților lor pentru asumarea responsabilităților lor sociale
   - reforma pieței muncii

3.6.3. Inițiativa Small Business Act

106. **SBA este cadrul general pentru politica UE privind întreprinderile mici și mijlocii și urmărește să îmbunătățească abordarea antreprenoriatului în Europa, la nivel general.** Mai concret, aceasta include simplificarea mediului de reglementare și de politică pentru IMM-uri și înlăturarea barierele rămase în calea dezvoltării acestora. Principalele priorități ale SBA sunt:

- promovarea antreprenoriatului;
- sarcină administrativă mai redusă;
- acces la finanțare;
- acces la piețe și internaționalizare.

107. SBA pune bazele următoarelor 10 principii:

- Crearea unui mediu în care antreprenorii și întreprinderile familiale să poată prospera și unde spiritul antreprenorial este recompensat;
- Asigurarea posibilității pentru antreprenorii cinstiți care au dat faliment de a beneficia în mod rapid de o a doua șansă;
- Definirea regulilor după principiul „Gândiți mai întâi la scară mică";
- Asigurarea reactivității administrațiilor la nevoile IMM-urilor;
- Adaptarea instrumentelor puterilor publice la nevoile IMM-urilor: facilitarea participării IMM-urilor la achizițiile publice și exploatarea mai judicioasă a posibilităților oferite IMM-urilor de a beneficia de ajutoare de stat;
- Facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare și punerea în aplicare a unui cadru juridic și comercial care să favorizeze punctualitatea plăților cu ocazia tranzacțiilor comerciale;
- Sprijinirea IMM-urilor pentru a beneficia mai mult de oportunitățile oferite de piața unică;
- Promovarea ameliorării competențelor în interiorul IMM-urilor și a tuturor formelor de inovație;
- Ajutarea IMM-urilor să transforme provocările în materie de mediu în oportunități;
- Încurajarea și sprijinirea IMM-urilor pentru a profita de creșterea piețelor.

3.6.4. COSME (2014-2020)

108. COSME este un program pentru acțiunile Uniunii destinate îmbunătățirii competitivității întreprinderilor, cu accent special pe întreprinderile mici și mijlocii (IMMuri). COSME pune în aplicare inițiativa în favoare întreprinderilor mici (SBA) și contribuie la următoarele obiective generale:

- consolidarea competitivității și a durabilității întreprinderilor din Uniune, în special a IMM-urilor;
- încurajarea unei culturi antreprenoriale și promovarea creării și dezvoltării IMMurilor.

109. COSME sprijină IMM-urile în următoarele **domenii**:

- *Facilitarea accesului la finanțare* o mobilizarea de împrumuturi și investiții de capital în favoarea IMM-urilor prin intermediul mecanismului de garantare a împrumuturilor și mecanismului de capitaluri proprii pentru creștere

- o sprijinirea IMM-urilor în toate fazele ciclului lor de viață: creare, expansiune sau transfer

- *Sprijinirea internaționalizării și a accesului la piețe* o finanțează Rețeaua întreprinderilor europene, care ajută IMM-urile să își găsească parteneri de afaceri și parteneri tehnologici, să aibă o mai bună înțelegere a legislației și să obțină finanțare din partea UE
  - o finanțează instrumente web concepute special pentru dezvoltarea întreprinderilor (portalul "Europa ta" pentru întreprinderi, Portalul privind internaționalizarea IMM-urilor
  - o finanțează servicii de asistență pentru IMM-uri privind drepturile de proprietate intelectuală din MEERCOSUR, ASEAN și China
  - o acordă sprijin financiar Centrului de cooperare industrială UE-Japonia

- *Crearea unui mediu favorabil competitivității* o susținerea acțiunilor de îmbunătățire a condițiilor-cadru în care își desfășoară activitatea întreprinderile, prin reducerea sarcinilor administrative și de reglementare nejustificate
  - o sprijină dezvoltarea unor industrii competitive, cu potențial de piață, ajutând IMM-urile să adopte noi modele de afaceri și să se integreze în noi lanțuri de valori
  - o promovează dezvoltarea de clustere de nivel mondial în UE, încurajând excelența și internaționalizarea acestora, cu accent pe cooperarea trans-sectorială

- *Promovarea culturii antreprenoriale* o susține punerea în aplicare a planului de acțiune Antreprenoriat 2020 o se axează în special pe antreprenoriatul digital.

3.6.5. Planul de acțiune Antreprenoriat 2020. Relansarea spiritului antreprenorial în Europa

110. Planul este un proiect de acțiuni comune decisive destinate stimulării potențialului antreprenorial al Europei, înlăturării barierelor existente și revoluționării culturii antreprenoriale în Europa. Vizează acțiuni coordonate întreprinse de toate administrațiile la nivel european, național și regional. Scopul planului este de a facilita crearea de noi întreprinderi și a unui mediu mult mai stimulant pentru prosperitatea și creșterea antreprenorilor. Planul propune trei domenii de intervenție imediată:

- *Învățământul și formarea antreprenorială pentru sprijinirea creșterii și a creării de întreprinderi*
  - o sporirea numărului și calității studiilor antreprenoriale o învățământ superior pentru domeniul antreprenorial

- *Crearea unui mediu în care întreprinzătorii pot prospera și crește* o îmbunătățirea accesului la finanțare
  - o sprijinirea noilor întreprinderi în faze esențiale ale ciclului de viață și sprijinirea creșterii acestora

- lansarea unor noi oportunități de afaceri în era digitală
- facilitarea transferului întreprinderilor
- transformarea eșecului în succes: a doua șansă pentru falimentari onești
- sarcina de reglementare: norme mai clare și mai simple

- *Modele de urmat și implicarea unor grupuri specifice*
  - noi percepții: antreprenori ca modele
  - noi orizonturi: implicarea femeilor, persoanelor în vârstă, migranților, șomerilor, tinerilor.

3.6.6. Programul privind piața unică

111. Programul este menit să capaciteze și să protejeze consumatorii și să permită unui număr mai mare de IMM-uri europene să profite pe deplin de o piață unică care funcționează bine. Noul program privind piața unică va sprijini:

- *Protejarea și capacitarea consumatorilor* - va garanta aplicarea drepturilor consumatorului, va asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și de siguranță a produselor și ca ajuta consumatorii în cazul în care se confruntă cu probleme

- *Competitivitatea întreprinderilor, în special a IMM-urilor* - consolidarea sprijinului acordat întreprinderilor mici, astfel încât să își intensifice și să își extindă activitățile dincolo de frontiere

- *Un nivel ridicat al sănătății umane, a animalelor și a plantelor* - sprijinirea producției de alimente sigure, prevenirea și eradicarea bolilor animalelor și a organismelor dăunătoare plantelor și îmbunătățirea bunăstării animalelor
  - promovarea accesului la piață pentru producătorii de alimente din UE, contribuția la exporturile către țări terțe și sprijinirea industriei agroalimentare, ca sector de vârf al economiei UE

- *Aplicarea eficientă a legislației și standarde de primă clasă* - consolidarea cooperării dintre statele membre și Comisie pentru ca normele UE să fie implementate și aplicate în mod corespunzător
  - sprijin pentru elaborarea unor standarde actualizate și orientate către viitor

- *Concurență loială în era digitală* - va ajuta Comisia să își consolideze și mai mult instrumentele și expertiza în domeniul informatic, pe care le utilizează pentru a aplica cu eficacitate normele în materie de concurență în contextul economiei digitale

- *Statistici europene de înaltă calitate* - va acorda finanțare institutelor naționale de statistică pentru elaborarea și difuzarea de statistici europene.

3.6.7. Investițiile într-o industrie inteligentă, inovatoare și durabilă. O strategie reînnoită privind politica industrială a UE

112. Această strategie permite întreprinderilor să creeze locuri de muncă și creștere economică. Totodată, apără regiunile și lucrătorii cei mai afectați de mutațiile industriale și care consolidează și protejează rolul de lider, competitivitatea și avansul tehnologic ale Europei. Prioritățile strategiei în domeniul politicii industriale sunt:

- *Consolidarea industriei europene* o să creeze de locuri de muncă și creștere economică prin intermediul inovării și al investițiilor

- *Piață unică mai profundă și mai echitabilă: capacitarea cetățenilor și a întreprinderilor* o să faciliteze integrarea întreprinderilor UE în lanțurile valorice europene și globale și să acționeze ca un motor al competitivității industriale
  - o să ajute industria, cetățenii și comunitățile locale să se adapteze la schimbările sociale, economice și de mediu
  - o asigurarea rezilienței prin învățare pe tot parcursul vieții, oferirea de șanse egale și acces echitabil la educație, formare și competențe tehnologice

- *Modernizarea industriei pentru era digitală* o stimularea asimilării tehnologiilor inteligente pe tot parcursul lanțurilor valorice industriale și promovarea creșterii întreprinderilor
  - o desfășurarea de centre de inovare digitală și de alte centre tehnologice o digitalizarea la scară mai largă a industriei și modernizarea serviciilor publice, inclusiv prin acțiuni privind standardizarea în domeniul TIC, administrație publică, conectivitate de mare viteză (inclusiv 5G) și internetul obiectelor

- *Valorificarea poziției de lider a Europei într-o economie circulară și cu emisii scăzute de dioxid de carbon*
  - o transformarea către modele de afaceri mai durabile și mai eficiente din punctul de vedere al resurselor
  - o o strategie privind trecerea la o economie circulară a materialelor plastice, o dezvoltare mai puternică a bioeconomiei

- *Investițiile în industriile viitorului* o investiții în infrastructură și în noile tehnologii
  - o să stimuleze mai mult capitalul de investiții, să faciliteze utilizarea inovațiilor promițătoare și să ofere un mediu favorabil pentru dezvoltarea IMM-urilor dinamice

- *Promovarea inovării industriale pe teren* o transformarea cercetării în inovații revoluționare și crearea unor piețe noi care să genereze locuri de muncă și creștere economică
  - o accelerarea și îmbunătățirea adoptării tehnologiilor în special în rândul IMMurilor și al industriilor tradiționale

- *Dimensiunea internațională* o asigurarea unui comerț deschis și bazat pe norme, pentru valorificarea efectelor globalizării
  - promovarea condițiilor de concurență echitabile la nivel mondial, în negocierile comerciale bilaterale și multilaterale

- *Parteneriat cu statele membre, cu regiunile, cu orașele și cu sectorul privat* o îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru investiții pentru a contribui la distribuirea resurselor și îmbunătățirea mediului de afaceri
  - reforma piețelor de produse și de servicii, care să faciliteze mobilitatea continuă și integrarea în lanțul valoric dincolo de frontierele geografice și sectoriale; reforma piețelor muncii și sistemelor sociale
  - facilitarea colaborării interregionale strategice mai aprofundată de-a lungul lanțurilor valorice industriale.

3.6.8. Programul Europa Creativă pentru a sprijini sectoarele culturale și creative (2014-2020)

113. Obiectivele generale ale programului urmăresc păstrarea, dezvoltarea și promovarea diversității lingvistice și culturale europene și promovarea patrimoniului cultural al Europei. Totodată, se urmărește la un nivel general consolidarea competitivității sectoarelor culturale și creative europene, în special competitivitatea sectorului audiovizualului, cu scopul de a promova o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Obiectivele specifice ale programului urmăresc:

- Sprijinirea capacității sectoarelor culturale și creative europene de a funcționa la nivel transnațional și internațional;
- Promovarea circulației transnaționale a operelor culturale și creative și mobilitatea transnațională a actorilor din domeniul cultural și creativ, în special a artiștilor, precum și atragerea unor noi categorii de public mai largi și îmbunătățirea accesului la operele culturale și creative din Uniune și din afara acesteia cu un accent deosebit pe copii, tineri, persoane cu handicap și grupuri sub-prezentate;
- Consolidarea capacității financiare a IMM-urilor, a micro-organizațiilor și a organizațiilor mici și mijlocii din sectoarele culturale și creative într-un mod sustenabil, urmărindu-se în același timp să se asigure o acoperire geografică echilibrată și o reprezentare a sectoarelor echilibrată;
- Stimularea elaborării de politici, a inovării, a creativității, a dezvoltării publicului și a unor noi modele de afaceri și de gestionare și sprijinirea cooperării politice transnaționale.

114. Programul are trei componente, fiecare dintre acestea cu multiple măsuri specifice:

1. *Subprogramul MEDIA*

- măsuri de formare care să promoveze dobândirea și îmbunătățirea abilităților și competențelor în cazul profesioniștilor din domeniul audiovizual, schimbul de cunoștințe și colaborarea în rețele, inclusiv integrarea tehnologiilor digitale;
- elaborarea de opere audiovizuale europene, în special opere cinematografice și de televiziune cum ar fi cele de ficțiune, documentarele, filmele de animație și cele pentru copii, precum și operele interactive, cum ar fi jocurile video și multimedia cu un potențial mai ridicat de circulație transfrontalieră;
- activități care să sprijine societățile europene de producție audiovizuală, în special societățile independente de producție, în vederea facilitării coproducțiilor europene și internaționale de opere audiovizuale, inclusiv de televiziune;
- activități care ajută partenerii europeni și internaționali care realizează coproducții să se reunească și/sau să acorde sprijin indirect pentru operele audiovizuale realizate în coproducție de către fonduri internaționale de coproducție care se află într-una din țările participante la program;
- facilitarea accesului la manifestări comerciale și piețe profesionale din domeniul audiovizualului și utilizarea de instrumente comerciale online, atât în interiorul, cât și în afara Uniunii;
- instituirea de sisteme de sprijin pentru distribuția de filme europene nonnaționale prin distribuția în cinematografe și alte platforme, precum și pentru activitățile de vânzări internaționale, în special subtitrarea, dublarea și descrierea audio a operelor audiovizuale;
- facilitarea circulației filmelor europene pe plan mondial și a filmelor internaționale în Uniune pe toate platformele de distribuție prin intermediul proiectelor de cooperare internațională în sectorul audiovizual;
- rețea europeană de operatori de cinematografe care proiectează o proporție semnificativă de filme europene non-naționale;
- inițiative care prezintă și promovează diversitatea operelor audiovizuale europene, inclusiv filmele de scurt metraj, precum festivalurile și alte evenimente promoționale;
- activități care au ca scop promovarea educației cinematografice și îmbunătățirea cunoștințelor și a interesului publicului cu privire la operele audiovizuale europene, inclusiv în ceea ce privește patrimoniul audiovizual și cinematografic, mai ales în rândul publicului tânăr;
- acțiunile inovatoare de testare a unor noi modele și instrumente de afaceri în domenii care pot fi influențate de introducerea și de utilizarea tehnologiilor digitale.

2. *Subprogramul Cultura*
   - proiecte de cooperare transnațională care reunesc organizații culturale și creative din diferite țări în scopul întreprinderii de activități sectoriale sau trans-sectoriale;

- activități desfășurate de către rețele europene de organizații culturale și creative din diferite țări;
- activități desfășurate de organizații cu vocație europeană care încurajează dezvoltarea noilor talente și stimulează mobilitatea transnațională a actorilor din domeniul cultural și creativ și circulația operelor, cu potențialul de a exercita influență la scară largă asupra sectoarelor culturale și creative și de a produce efecte de lungă durată;
- traducerea literară și promovarea ei ulterioară;
- acțiuni speciale în vederea sporirii vizibilității bogăției și diversității culturilor europene, a stimulării dialogului intercultural și a înțelegerii reciproce, inclusiv prin premii culturale ale Uniunii, acțiunea Capitalele europene ale culturii și acțiunea Marca patrimoniului european.

3. *Componenta trans-sectorială*

- Mecanismul de garantare pentru sectoarele culturale și creative:
  - o facilitarea accesului la finanțare pentru IMM-uri, pentru micro-organizații și pentru organizațiile mici și mijlocii din sectoarele culturale și creative;
  - o îmbunătățirea capacității intermediarilor financiari participanți de a evalua riscurile asociate IMM-urilor, micro-organizațiilor și organizațiilor mici și mijlocii din sectoarele culturale și creative, precum și proiectelor acestora, inclusiv prin măsuri de asistență tehnică, de consolidare a cunoștințelor și de colaborare în rețele.

- Cooperarea politică transnațională: o schimbul transnațional de experiență și know-how cu privire la noi modele de afaceri și de gestionare, activități de învățare reciprocă și colaborarea în rețea între organizațiile culturale și creative și factorii de decizie în ceea ce privește evoluția sectoarelor culturale și creative care promovează rețelele digitale, după caz;
  - o colectarea de date privind piața, studii, analize ale pieței muncii și ale abilităților necesare, analize ale politicilor culturale naționale și europene și sprijin pentru anchetele statistice europene și naționale bazate pe instrumente și criterii specifice fiecărui sector și evaluări, inclusiv măsurarea tuturor aspectelor legate de impactul programului;
  - o achitarea taxei de contribuție pentru participarea Uniunii în calitate de membru al Observatorului pentru a promova culegerea și analiza datelor în sectorul audiovizualului;
  - o testarea unor noi strategii comerciale trans-sectoriale în materie de finanțare, distribuire, și comercializare a creațiilor;
  - o conferințe, seminarii și dialog politic inclusiv cu privire la educația în domeniul mass-media și al culturii, care promovează rețelele digitale;
  - o sprijinirea unei rețele de birouri Europa creativă.

3.6.9. O nouă agendă europeană pentru cultură (2018)

115. Noua agendă răspunde invitației liderilor europeni de a face mai mult, prin cultură și educație, pentru a clădi societăți bazate pe coeziune și pentru a oferi o viziune a unei Uniuni Europene atractive. Scopul este de a valorifica întregul potențial al culturii pentru a contribui le construirea unei Uniuni mai echitabile și mai favorabile incluziunii, prin sprijinirea inovării, a creativității și a creșterii și creării de locuri de muncă durabile. Noua agendă are trei obiective strategice, cu dimensiuni sociale, economice și externe:

1. *Dimensiunea socială* - valorificarea potențialului culturii și al diversității culturale pentru coeziunea și bunăstarea socială:
   - va sprijini cercetarea în materie de interacțiuni culturale pentru a evalua efectele în diverse domenii, inclusiv al sănătății și al bunăstării
   - va elabora acțiuni specifice în vederea incluziunii sociale prin cultură, prin intermediul programelor Creative Europe și Erasmus +, și va avea în vedere stabilirea unor criterii de selecție pentru programul Creative Europe, cu scopul de a încuraja gestionarea proiectelor bazată pe egalitatea de gen
   - va lansa, în cadrul programului Creative Europe, un proiect intitulat ”Spații și orașe culturale și creative”, pentru a promova participarea culturală și regenerarea socială și urbană
   - va propune, în cadrul programului Creative Europe, un program de mobilitate pentru profesioniștii din sectoarele culturale și creative
   - Comisia invită statele membre să se angajeze să realizeze progrese substanțiale în ceea ce privește eliminarea barierelor administrative și fiscale din calea mobilității, printre altele prin intermediul viitorului plan de lucru în domeniul culturii

2. *Dimensiunea economică* - sprijinirea creativității bazate pe cultură în domeniul educației, al inovării, al creării de locuri de muncă și al creșterii:
   - va sprijini etapa de validare a proiectului OCDE intitulat ”Predarea, evaluarea și învățarea gândirii creative și critice în educație”, în vederea includerii unui modul de creativitate în Programul privind evaluarea internațională a elevilor 2021 și va explora posibilitățile de a realiza ceva similar în învățământul superior și în domeniul formării
   - va promova muzica și artele în educație și formare, inclusiv ca temă prioritară în cadrul programului Erasmus+, precum și elaborarea unor module interdisciplinare axate pe creativitate în instituțiile de învățământ superior, care să combine artele, tehnologia informației și comunicațiilor și competențele antreprenoriale și de afaceri
   - va continua să sprijine regiunile care pun în aplicare strategii de specializare inteligentă și macro-regionale axate pe cultură și să promoveze turismul cultural durabil printr-o inițiativă europeană specială în cadrul Anului European

- va sprijini parteneriatele între profesioniști și industriile din domeniul creativ și rețelele europene de incubatoare pentru inovarea bazată pe creativitate, integrând creativitatea, arta și designul cu tehnologia și știința de vârf
- va realiza un proiect-pilot care să stimuleze crearea unor parteneriate mai puternice între sectoarele culturale și creative, autoritățile locale, partenerii sociali și furnizorii de servicii în domeniul educației și formării
- va explora crearea unei comunități de cunoștințe și inovare în domeniul patrimoniului cultural și al industriilor creative în cadrul Institutului European de Inovare și Tehnologie
- va organiza un dialog periodic cu sectoarele culturale și creative, în contextul strategiei pentru politica industrială, pentru a identifica necesitățile în materie de politică și a pune bazele unui cadrul cuprinzător de politică la nivelul UE
- va organiza un dialog periodic cu sectorul muzical și va desfășura acțiunea pregătitoare *Music Moves Europe*
- va consolida dialogul cu industria europeană a audiovizualului, inclusiv prin intermediul evenimentelor din cadrul Forumului filmului european
- va sprijini statele membre în asigurarea remunerării echitabile a artiștilor și a creatorilor, prin intermediul unor dialoguri generale și specifice fiecărui sector, în concordanță cu Strategia privind piața unică digitală
- Comisia invită statele membre să se angajeze să îmbunătățească condițiile socioeconomice ale artiștilor și creatorilor și să promoveze educația și formarea în domeniul artei în cadrul viitorului plan de lucru

3. *Dimensiunea externă* - consolidarea relațiilor culturale internaționale
   - va promova sectoarele culturale și creative din Balcanii de Vest prin consolidarea sprijinului acordat prin programul Creative Europe și intenționează să utilizeze instrumentul de asistență pentru preaderare pentru a sprijini cultura în țările implicate în procesul de aderare și în Balcanii de Vest, în special în ceea ce privește punerea în aplicare a inițiativelor emblematice corespunzătoare din planul de acțiune în sprijinul activităților de transformare a Balcanilor de Vest
   - intenționează să lanseze a treia etapă a programului cultural al Parteneriatului estic și să consolideze societatea civilă prin cultură în țările din regiunea mediteraneeană
   - va lansa o acțiune pregătitoare privind casele de cultură europene în țările partenere
   - va consolida dialogul pe teme culturale cu China și va lansa un nou dialog cu Japonia
   - va pune în aplicare al 11-lea program cultural al Fondului european de dezvoltare intra-ACP pentru țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific, care va completa acțiunile din cadrul tuturor celorlalte programe relevante ale UE, pentru a sprijini crearea de locuri de muncă, construirea identității, formarea profesională,

cooperarea în domeniul audiovizualului și punerea în aplicare a Convenției UNESCO din 2005 în țările respective

- va elabora strategii de cooperare culturală la nivel regional, începând cu Balcanii de Vest, regiunile din Orientul Mijlociu și Nordul Africii și America Latină
- va adăuga protecția patrimoniului cultural la sarcinile misiunilor din cadrul politicii de securitate și apărare comune, acolo unde este cazul, pe baza misiunilor și a proiectelor în curs
- vor sprijini coridoarele patrimoniului Drumului Mătăsii din Asia Centrală, Afganistan și Iran
- Comisia invită statele membre să coopereze la elaborarea unor activități comune cu Comisia, Înaltul Reprezentant și cu serviciile aferente, inclusiv cu Serviciul European de Acțiune Externă

Acțiuni transversale

- Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural:
  - o va prezenta un plan de acțiune pentru patrimoniul cultural, va invita statele membre să elaboreze proiecte de planuri similare la nivel național și va monitoriza cele 10 inițiative europene prin intermediul planurilor de lucru ale Consiliului în domeniul culturii o va propune integrarea rezultatelor anului în viitoarele programe ale UE și în politica de coeziune a acesteia
  - o va sprijini asigurarea punerii în aplicare a viitorului regulament al UE privind importul de bunuri culturale, prin intermediul planului de acțiune privind comerțul ilegal cu bunuri culturale, și va institui o platformă socială a părților interesate din domeniul științei și al politicilor cu privire la patrimoniul cultural aflat în pericol

- *Digital4Culture* - strategie pentru a valorifica propunerile din domeniul drepturilor de autor, al audiovizualului și al radiodifuziunii:
  - o va crea o rețea de centre de competență pe întreg teritoriul UE pentru a proteja cunoștințele privind monumentele de patrimoniu aflate în pericol prin digitalizarea la scară largă (2019)
  - o va crea un anuar online al filmelor europene și va lansa prima Săptămână a filmului european pentru a pune filmele europene la dispoziția școlilor din întreaga Europă (2019)
  - o va institui o rețea paneuropeană de centre creative și de inovare digitale pentru a sprijini transformarea digitală (2020)
  - o va propune următoarele etape pentru Europeana, platforma digitală europeană dedicată patrimoniului cultural (2018)
  - o va lansa proiecte-pilot de mentorat pentru profesioniștii din domeniul audiovizualului - în special pentru femei - pentru a ajuta noi talente să își dezvolte parcursurile și abilitățile profesionale (2019)

- va stimula interacțiunile și colaborarea dintre artă și tehnologie în sprijinul inovării durabile la nivel industrial și societal (2018)

3.6.10. Programul Europa Creativă (2021-2027)

116. Programul își propune ca obiective generale promovarea cooperării la nivel european în domeniul diversității lingvistice și culturale și al patrimoniului cultural, respectiv creșterea competitivității sectoarelor culturale și creative europene. Se pune un accent special pe competitivitatea sectorului audiovizual. Programul are următoarele obiective specifice:

- Sporirea dimensiunilor economice, sociale și externe ale cooperării la nivel european pentru dezvoltarea și promovarea diversității culturale europene și a patrimoniului cultural al Europei și consolidarea competitivității sectoarelor culturale și creative europene, precum și consolidarea relațiilor culturale internaționale;
- Promovarea competitivității și scalabilității industriei audiovizuale europene;
- Promovarea cooperării privind politicile și a acțiunilor inovatoare care sprijină toate componentele programului, inclusiv promovarea unui peisaj mediatic diversificat și pluralist, a alfabetizării mediatice și a incluziunii sociale.

117. Programul cuprinde următoarele trei componente:

1. *Componenta CULTURĂ*
   - sporirea dimensiunii și a circulației transfrontaliere a operelor europene și a operatorilor europeni din domeniile culturale și creative;
   - creșterea participării la viața culturală în întreaga Europă;
   - promovarea rezilienței societății și a incluziunii sociale prin intermediul culturii și al patrimoniului cultural;
   - sporirea capacității sectoarelor culturale și creative europene de a prospera și de a genera locuri de muncă;
   - consolidarea identității și a valorilor europene prin sensibilizarea culturală, educația în domeniul artei și creativitatea bazată pe cultură în domeniul educației;
   - promovarea consolidării capacității internaționale a sectoarelor culturale și creative europene, astfel încât acestea să fie active la nivel internațional;
   - contribuirea la strategia globală a Uniunii pentru relațiile culturale internaționale prin diplomație culturală.

2. *Componenta MEDIA*
   - cultivarea talentelor și a competențelor și stimularea colaborării și a inovării în crearea și producerea de opere audiovizuale europene;

- creșterea distribuției operelor teatrale și online și oferirea unui acces mai larg la nivel transfrontalier la operele audiovizuale europene, inclusiv prin modele de afaceri inovatoare și prin utilizarea de noi tehnologii;
- promovarea operelor audiovizuale europene și sprijinirea atragerii unui public mai larg în Europa și dincolo de granițele acesteia.

3. *Componenta TRANS-SECTORIALĂ*
   - sprijinirea cooperării politice transnaționale trans-sectoriale, inclusiv referitor la rolul culturii pentru incluziunea socială, promovarea cunoașterii programului și susținerea transferabilității rezultatelor;
   - promovarea unor abordări inovatoare pentru crearea, accesarea, distribuția și promovarea de conținut în sectoarele culturale și creative;
   - promovarea activităților transversale care acoperă mai multe sectoare, cu scopul de a ajusta schimbările structurale cu care se confruntă sectorul mijloacelor de informare în masă, precum și de a spori caracterul liber, diversificat și pluralist al peisajului mediatic, jurnalismul de calitate și alfabetizarea mediatică;
   - înființarea și sprijinirea unor birouri de program care să promoveze programul în țara lor și care să stimuleze cooperarea transfrontalieră în sectoarele culturale și creative.

3.6.11. Politica UE în domeniul turismului

118. Această politică își propune să mențină Europa pe primul loc ca destinație și, în același timp, să maximizeze contribuția industriei la creștere și ocupare și să promoveze cooperarea între statele membre UE, în special prin schimbul de bune practici. În cadrul Comunicării Comisiei Europene „Europa, destinația turistică nr. 1 la nivel mondial – un nou cadru politic pentru turism în Europa” au fost identificate patru acțiuni prioritare:

- Stimularea competitivității în sectorul turismului european;
- Promovarea dezvoltării unui turism sustenabil, responsabil și de calitate ridicată;
- Consolidarea imaginii Europei ca o colecție de destinații sustenabile și de înaltă calitate;
- Maximizarea potențialului politicilor financiare ale UE pentru dezvoltarea turismului.

3.7. Cadrul strategic european în domeniul cercetării-inovării

3.7.1. Programul-cadru pentru cercetare și inovare al UE - Orizont 2020 (2018-2020)

119. Programul își propune să sprijine competitivitatea UE prin mai multe direcții strategice: furnizarea de idei, dezvoltarea de tehnologii și procese și soluții inovatoare pentru provocările societății; respectiv crearea de afaceri, construirea cotei de piață și generarea de locuri de muncă pe termen scurt, mediu și lung. Programul pentru perioada 2018-2020 a identificat cinci priorități majore:

- Investiții crescute în cercetare și inovare în domeniul dezvoltării durabile și climei;
- Integrarea digitalizării în toate tehnologiile industriale și provocările societății;
- Consolidarea cooperării internaționale în domeniul cercetării și inovării;
- Reziliență societală;
- Piața care creează inovație.

120. Orizont 2020 a identificat șapte provocări societale (*societal challenges*) la care răspunde:

- Sănătate, schimbări demografice și bunăstare
- Securitate alimentară, agricultură și silvicultură durabile, cercetare marină și maritimă și privind apele interioare și bioeconomie
- Surse de energie sigure, ecologice și eficiente
- Transporturi inteligente, ecologice și integrate
- Acțiuni de combatere a schimbărilor climatice, de mediu, utilizarea eficientă a resurselor și materiilor prime
- Europa într-o lume în schimbare - societăți favorabile incluziunii, inovatoare și reflexive
- Societăți sigure - protejarea libertății și securității Europei și a cetățenilor săi.

121. Programul propune patru domenii de interes:

- *Construirea unui viitor rezilient la climă, cu emisii reduse de carbon*
  o Își propune să dezvolte soluții capabile să atingă neutralitatea carbonului și reziliența climatică a Europei în a doua jumătate a secolului și să contribuie substanțial la realizări similare în țările vecine și în curs de dezvoltare o Componentele domeniului:
  - Poziția de lider în materie de tehnologii generice și industriale - nanotehnologii, materiale avansate, procese avansate de fabricație, biotehnologie
  - Poziția de lider în materie de tehnologii generice și industriale - Spațiu - SC 2, SC3, SC4, SC5

- *Conectarea câștigurilor economice și de mediu - Economia circulară* o Reînnoirea capacităților industriale ale Europei și stimularea creșterii, într-o lume resurse limitate
  o Sunt necesare noi tehnologii, noi modele de afaceri și adoptarea acestora de către industrie și IMM-uri; conectarea diferitelor sectoare și organisme publice; dezvoltarea lanțurilor de valoare integrate: o mai bună comunicare pentru implicarea societății și consumatorilor

- Componentele domeniului:
  - Poziția de lider în materie de tehnologii generice și industriale - nanotehnologii, materiale avansate, procese avansate de fabricație, biotehnologie
  - SC2, SC3, SC5

- *Digitalizarea și transformarea industriei și serviciilor europene* o Sprijin acordat domeniilor tehnologice cheie
  - Favorizarea adoptării tehnologiilor și inovațiilor digitale, precum și a sinergiilor cu alte tehnologii cheie de activare
  - Componentele domeniului:
    - Hub-uri de inovare
    - Platforme digitale intersectoriale și integrate și proiecte pilot la scară largă pentru experimentare și co-creare cu utilizatorii
    - Poziția de lider în materie de tehnologii generice și industriale - TIC
    - Poziția de lider în materie de tehnologii generice și industriale - Spațiu
    - Poziția de lider în materie de tehnologii generice și industriale - nanotehnologii, materiale avansate, procese avansate de fabricație, biotehnologie
    - SC1, SC2, SC3, SC4, SC6

- *Sporirea eficienței Uniunii Securității* o Va sprijini punerea în aplicare a priorităților Uniunii Securității: reacționarea la revenirea în urma catastrofelor naturale și dezastrelor provocate de om; prevenirea, investigarea și urmărirea penală, inclusiv criminalitatea organizată și terorismul; îmbunătățirea securității la frontieră; protejarea infrastructurii împotriva amenințărilor naturale și antropice, inclusiv atacuri cibernetice;
  securitate digitală și confidențialitate; cercetarea legată de spațiu
  - Componentele domeniului:
    - Poziția de lider în materie de tehnologii generice și industriale - TIC
    - Poziția de lider în materie de tehnologii generice și industriale - Spațiu - SC1, SC3, SC6, SC7 - protejarea infrastructurii critice și securitate digitală.

3.7.2. Regiunile cunoașterii

122. Proiectul are scopul de a întări potențialul Regiunilor Europene și de a încuraja și sprijini dezvoltarea în „clustere orientate pe cercetare", universități asociate, centre de cercetare, întreprinderi și autorități regionale. Acțiuni Suport și de Coordonare în cadrul Regiunilor cunoașterii:

- Analiza, dezvoltarea și implementarea agendei cercetării pentru clustere regionale sau transfrontaliere

- Coordonarea regiunilor cu un profil de dezvoltare a cercetării mai slabe cu cele mai dezvoltate
- Inițiative privind îmbunătățirea integrării.

3.7.3. "Consolidarea și concentrarea cooperării internaționale a UE în domeniul cercetării și al inovării: o abordare strategică" - COM(2012) 497 Final din 14.09.2012

123. Strategia propune o concentrare mai accentuată a cooperării asupra priorităților strategice ale UE, cu menținerea în același timp a tradiționalei deschideri spre participarea țărilor terțe la cercetarea din UE. Este vorba nu doar despre abordarea provocărilor mondiale, ci și despre creșterea atractivității Europei ca centru de cercetare și inovare și despre sporirea competitivității industriale.

3.7.4. O agendă europeană reînnoită pentru cercetare și inovare – șansa Europei de a-și modela viitorul – COM (2018) 306 final din 15.05.2018

124. Noua Agendă prezintă o serie de acțiuni concrete care să aprofundeze capacitatea de inovare a Europei și să ofere o prosperitate durabilă. Acțiuni și etape propuse în cadrul Agendei:

1. *Asigurarea investițiilor publice esențiale și stimularea investițiilor private*
   - Adoptarea rapidă a următorului cadru financiar multianual pentru a se asigura faptul că cercetarea și inovarea continuă să fie în viitor una dintre prioritățile esențiale ale politicii și ale finanțării UE, în cadrul diferitelor instrumente bugetare.
   - Statele membre trebuie să ia măsurile necesare pentru a-și maximiza investițiile în cercetare și inovare în vederea realizării obiectivului de 3 % din produsul intern brut.
   - Sporirea investițiilor private în cercetare și inovare și extinderea inițiativelor, cum ar fi VentureEU, pentru stimularea investițiilor private și a capitalului „răbdător” (*patient capital*).

2. *Adaptarea cadrelor de reglementare la inovare*
   - Elaborarea unor cadre de reglementare ale UE și naționale adaptate exigențelor viitorului care să aplice principiul inovării. Acest lucru ar asigura faptul că, de fiecare dată când politica și legislația sunt revizuite, elaborate sau puse în aplicare, impactul asupra inovării este evaluat pe deplin.
   - Acordarea de prioritate transpunerii Directivei privind cadrele de restructurare preventivă, a doua șansă și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie.
   - Comisia va simplifica în continuare normele sale privind ajutoarele de stat. Acest lucru va contribui la facilitarea combinării fără sincope a diferitelor fonduri, precum și la îmbunătățirea utilizării standardelor comune de evaluare pentru proiectele de cercetare și inovare.

3. *Transformarea Europei într-un lider în inovarea creatoare de piață*
   - Înființarea unui Consiliu European pentru Inovare în vederea identificării și a extinderii inovațiilor revoluționare și deschizătoare de drumuri. Se va pune accentul pe inovațiile rapide, cu grad ridicat de risc, care au un potențial puternic de a crea piețe complet noi.

4. *Stabilirea misiunilor de cercetare și inovare la nivelul întregii UE*
   - Lansarea unui prim set de misiuni de cercetare și inovare la nivelul UE, cu obiective îndrăznețe, ambițioase și o valoare adăugată europeană accentuată.

5. *Sprijinirea diseminării rapide a inovării și a adoptării în întreaga Uniune*
   - Utilizarea fondurilor structurale și de investiții europene pentru a aduce regiunile în economia inovării. Strategiile de specializare inteligentă ar trebui să fie consolidate și optimizate pentru a permite sprijinirea inovării interregionale. Ar trebui să se creeze sinergii cu programul „Orizont Europa", Fondul InvestEU, Fondul social european, Programul Erasmus +, Programul „Europa digitală", politica agricolă comună și alte programe.

6. *Investiții în competențe la toate nivelurile și capacitarea universităților europene pentru a deveni mai antreprenoriale și interdisciplinare*
   - Contribuirea la modernizarea universităților și a organizațiilor publice de cercetare cu ajutorul unei etichete „știință deschisă".

3.7.5. Program-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027)

125. Obiectivul general al programului este ca investițiile Uniunii în cercetare și inovare să genereze un impact științific, economic și societal care să permită consolidarea bazelor științifice și tehnologice ale Uniunii. Se dorește și stimularea competitivității sale, inclusiv în industrie, îndeplinirea priorităților strategice ale Uniunii, precum și abordarea provocărilor globale, inclusiv obiectivele de dezvoltare durabilă. Programul are patru obiective specifice:

- Să sprijine crearea și difuzarea unor cunoștințe, competențe, tehnologii și soluții la provocările globale noi și de înaltă calitate;
- Să consolideze impactul cercetării și inovării în ceea ce privește elaborarea, sprijinirea și punerea în aplicare a politicilor Uniunii și să sprijine utilizarea soluțiilor inovatoare în industrie și în societate pentru a aborda provocările mondiale;
- Să stimuleze toate formele de inovare, inclusiv inovarea revoluționară, și să consolideze introducerea pe piață a soluțiilor inovatoare;
- Să optimizeze rezultatele programului în vederea obținerii unui impact mai mare în cadrul unui Spațiu European al Cercetării consolidat.

126. Programul este alcătuit din următoarele părți / piloni care contribuie la obiectivele generale și specifice:

1. *Pilonul I Excelență științifică* - consolidarea și extinderea excelenței bazei științifice a Uniunii
   - Consiliul european pentru cercetare (CEC) - cercetare de frontieră realizată de cei mai buni cercetători împreună cu echipele lor;
   - acțiunile Marie Sklodowska-Curie - dotarea cercetătorilor cu noi cunoștințe și competențe prin intermediul mobilității și al formării;
   - infrastructurile de cercetare - infrastructuri de cercetare de nivel mondial, integrate și interconectate.

2. *Pilonul II Provocări globale și competitivitate industrială europeană* - stimularea tehnologiilor esențiale și a soluțiilor care susțin politicile UE și obiectivele de dezvoltare durabilă
   - clusterul Sănătate;
   - clusterul Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii;
   - clusterul Dezvoltarea digitală, industria și spațiul;
   - clusterul Climă, energie și mobilitate;
   - clusterul Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu;
   - Securitate civilă pentru societate.

3. *Pilonul III O Europă inovatoare* - stimularea inovațiilor revoluționare creatoare de piețe și a ecosistemelor favorabile inovării
   - Consiliul european pentru inovare (CEI) - sprijin pentru inovațiile cu potențial revoluționar și creator de piețe;
   - ecosistemele europene de inovare - conectarea cu actorii regionali și naționali din domeniul inovării;
   - Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) - reunirea principalilor actori (din cercetare, educație și mediul de afaceri) în jurul obiectivului comun de stimulare a inovării.

4. *Extinderea participării și consolidarea Spațiului European de Cercetare* - optimizarea punctelor forte și a potențialului pentru o Europă mai inovatoare
   - extinderea participării și răspândirea excelenței, de exemplu: formarea de echipe comune de cercetare (*teaming*) și *twinning*; catedre SEC; COST; sprijinirea PCNurilor; circulația creierelor și inițiative pentru excelență; acces (Hop-on);
   - reformarea și consolidarea sistemului european de cercetare și inovare - dovezi științifice și activități prospective; știința deschisă; mecanismul de sprijin al politicilor; cariere atractive în cercetare; inițiative științifice cetățenești, cercetare și inovare responsabile; egalitate de gen.

3.7.6. Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice Euratom (2021-2025)

127. Obiectivele generale ale programului urmăresc desfășurarea de activități de cercetare și formare în domeniul nuclear pentru a sprijini îmbunătățirea continuă a securității nucleare, a siguranței și a radioprotecției și contribuția potențială la decarbonizarea pe

termen lung a sistemului energetic în condiții de siguranță, eficiență și securitate. Noutățile aduse de program, față de perioada 2014-2020, includ:

- Accent sporit pe aplicațiile neenergetice ale radiațiilor (în sectorul medical, industrial, spațial);

- Deschiderea unor oportunități de mobilitate pentru cercetătorii din sectorul nuclear prin includerea în acțiunile Marie Sklodowska-Curie;

- Reducerea numărului de obiective specifice de la 14 la 4, acoperind atât acțiunile directe (implementate de JRC), cât și acțiunile indirecte:
    - îmbunătățirea utilizării în condiții de siguranță și securitate a energiei nucleare și a aplicațiilor neenergetice ale radiațiilor ionizate, inclusiv în ceea ce privește securitatea, siguranța și garanțiile nucleare, radioprotecția, gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectarea
    - menținerea și dezvoltarea în continuare a expertizei și competenței în cadrul Comunității o promovarea dezvoltării energiei de fuziune și contribuția la punerea în aplicare a foii de parcurs privind fuziunea
    - sprijinirea politicii Comunității privind siguranța, securitatea și garanțiile nucleare.

3.8. Cadrul strategic european în domeniul social

3.8.1. Al treilea program de acțiune a Uniunii în domeniul sănătății (2014-2020)

128. Obiectivele generale ale programului sunt acelea de a veni în completarea, de a sprijini și de a adăuga valoare politicilor statelor membre, de a îmbunătăți starea de sănătate a cetățenilor Uniunii și a reducerii inegalității în ceea ce privește sănătatea. Aceste obiective generale se pot realiza prin promovarea sănătății, încurajarea inovării în domeniul sănătății, sporirea durabilității sistemelor de sănătate și protejarea cetățenilor Uniunii de amenințările transfrontaliere grave la adresa sănătății. Obiectivele generale se realizează prin intermediul următoarelor obiective specifice:

1. *Promovarea sănătății, prevenirea bolilor, favorizarea unor medii propice pentru un stil de viață sănătos*
    - identificarea, diseminarea și promovarea acceptării bunelor practici bazate pe dovezi în măsurile de promovare a sănătății și de prevenire a bolilor, eficace din punctul de vedere al costurilor, vizând, în special, principalii factori de risc legați de stilul de viață, punându-se accentul pe valoarea adăugată pentru Uniune

2. *Protejarea cetățenilor Uniunii de amenințările transfrontaliere grave la adresa sănătății*
    - identificarea și elaborarea de abordări coerente și promovarea punerii în aplicare a acestora pentru o mai bună pregătire și coordonare în cazul unor urgențe în domeniul sănătății

3. *Sprijinirea consolidării capacităților în materie de sănătate publică și pentru a contribui la sisteme de sănătate inovatoare, eficiente și sustenabile*
   - identificarea și dezvoltarea unor mecanisme și instrumente la nivelul Uniunii pentru a aborda deficitul de resurse, atât umane, cât și financiare
   - facilitarea adoptării voluntare a inovațiilor în intervențiile în materie de sănătate publică și în strategiile de prevenire

4. *Sporirea accesului la asistență medicală mai bună și mai sigură pentru cetățenii Uniunii*
   - sporirea accesului la cunoștințele de specialitate și informațiile medicale corespunzătoare unor afecțiuni specifice dincolo de frontierele naționale
   - facilitarea aplicării rezultatelor cercetării și elaborarea de instrumente pentru ameliorarea calității asistenței medicale și a siguranței pacienților, printre altele prin acțiuni care să contribuie la sporirea cunoștințelor lor în domeniul sănătății.

3.8.2. Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială – EaSI (2014-2020)

129. EaSI este un instrument menit să promoveze crearea unui număr cât mai mare de locuri de muncă de calitate și durabile, să garanteze o protecție socială adecvată și decentă, să lupte împotriva excluziunii sociale și sărăciei și să îmbunătățească condițiile de muncă. Obiectivele programului EaSI sunt:

- Să consolideze asimilarea obiectivelor UE și coordonarea acțiunilor la nivel european și național în domeniul ocupării forței de muncă, al afacerilor sociale și al incluziunii;
- Să sprijine dezvoltarea unor sisteme adecvate, accesibile și eficiente de protecție socială și a piețelor muncii;
- Să modernizeze legislația UE și să garanteze aplicarea sa efectivă;
- Să promoveze mobilitatea geografică și să stimuleze oportunitățile de ocupare a forței de muncă;
- Să crească disponibilitatea și accesibilitatea micro-finanțărilor pentru persoanele vulnerabile care doresc să creeze o microîntreprindere, precum și pentru microîntreprinderile existente, și să faciliteze accesul la finanțare pentru întreprinderile sociale.

130. Programul are trei axe complementare:

1. *PROGRESS*
   - Modernizarea politicilor sociale și de ocupare a forței de muncă
   - cuprinde trei secțiuni tematice: ocuparea forței de muncă, în special pentru a combate șomajul în rândul tinerilor; protecția socială, incluziunea socială și reducerea și prevenirea sărăciei; condițiile de muncă

- Obiectivele axei sunt: să dezvolte și să difuzeze cunoștințe analitice comparative de mare calitate; să faciliteze schimbul de informații, învățarea reciprocă și dialogul, într-un mod eficient și incluziv; să ofere sprijin financiar pentru testarea inovațiilor în materie de politică socială și de ocupare a forței de muncă; să furnizeze sprijin financiar organizațiilor pentru a le spori capacitatea de a dezvolta, promova și contribui la punerea în aplicare a instrumentelor și politicilor UE

2. *EURES*
   - Promovarea mobilității locurilor de muncă în UE - consolidarea EURES - o rețea europeană de mobilitate a locurilor de muncă ce oferă informații, orientare și servicii de angajare / plasare pentru angajatori, persoane aflate în căutarea unui loc de muncă și cetățenii care doresc să dacă uz de dreptul la liberă circulație a lucrătorilor
   - cuprinde trei secțiuni tematice: transparența privind ofertele de muncă, cererile de locuri de muncă și toate informațiile aferente pentru solicitanți și angajatori; înființarea unor servicii de recrutare și de plasare a forței de muncă; parteneriate transfrontaliere
   - Obiectivele axei sunt: să se asigure că ofertele și cererile de locuri de muncă și toate informațiile aferente sunt transparente pentru potențialii solicitanți și angajatori; să sprijine furnizarea de servicii EURES care promovează recrutarea și plasarea lucrătorilor în posturi de calitate și durabile prin compensarea ofertelor și cererilor de locuri de muncă, acoperind toate etapele plasării forței de muncă, de la pregătirea dinaintea recrutării la asistența ulterioară recrutării

3. *Micro-finanțare și antreprenoriat social*
   - Facilitarea accesului la micro-finanțare și încurajarea antreprenoriatului social
   - cuprinde două secțiuni tematice: microcredite pentru grupurile vulnerabile și microîntreprinderi și Antreprenoriat social
   - Obiectivele axei sunt: să faciliteze accesul la micro-finanțare pentru grupurile vulnerabile care doresc să înființeze sau să-și dezvolte propria întreprindere și pentru micro-întreprinderi și să sporească oferta de micro-finanțare; să dezvolte capacitatea instituțională a furnizorilor de micro-credite; să sprijine dezvoltarea de întreprinderi sociale, în special prin facilitarea accesului la finanțare

3.9. Cadrul strategic european în domeniul educației, formării, tineretului și sportului

3.9.1. Erasmus+ (2014-2020)

131. Erasmus+ este programul UE în domeniile educației, formării, tineretului și sportului. Programul contribuie la realizarea:

- obiectivelor Strategiei Europa 2020, inclusiv a obiectivului principal din domeniul educației;

-
- obiectivelor Cadrului strategic pentru cooperare europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020), inclusiv a indicatorilor de referință corespunzători;
  dezvoltării durabile a țărilor partenere în domeniul învățământului superior;
- obiectivelor generale ale cadrului reînnoit de cooperare europeană în domeniul tineretului;
- obiectivului privind dezvoltarea dimensiunii europene în sport, în special sportul de masă, în conformitate cu planul de lucru al UE pentru sport;
- promovării valorilor europene în conformitate cu articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

132. Pentru a-și atinge obiectivele, programul pune în aplicare următoarele acțiuni:

1. *Acțiunea-cheie 1 - Mobilitatea persoanelor*
   - mobilitatea cursanților și a personalului
   - programe de masterat comune Erasmus Mundus
   - împrumuturi Erasmus+ pentru masterat

2. *Acțiunea cheie 2 - Cooperare pentru inovare și schimb de bune practici*
   - parteneriate strategice transnaționale
   - alianțe ale cunoașterii între instituții de învățământ superior și întreprinderi
   - alianțe ale competențelor sectoriale
   - platforme de asistență informatică, precum eTwinning, School Education Gateway, Platforma electronică pentru învățarea în rândul adulților în Europa (EPALE) și Portalul european pentru tineret
   - inițiativa Erasmus+ Virtual Exchange - oferă experiențe de învățare interculturală tinerilor

3. *Acțiunea-cheie 3 - Sprijin pentru reformarea politicilor*
   - cunoștințe în domeniile educației, formării și tineretului pentru a elabora politici și acțiuni de monitorizare
   - inițiative pentru inovarea politicilor
   - sprijin pentru instrumentele de politică europene - facilitarea transparenței și recunoașterii competențelor și calificărilor, transferul de credite
   - cooperarea cu organizațiile internaționale
   - dialogul între părțile interesate, promovarea politicilor și a programului

4. *Activitățile Jean Monnet*
   - module academice, catedre, centre de excelență
   - dezbaterea politicilor cu mediul academic, sprijinită prin rețele și proiecte de inovare și fertilizare încrucișată

-
- sprijin pentru asociații pentru organizarea și desfășurarea activităților statutare ale asociațiilor care de ocupă de studii UE și subiecte legate de UE
- granturi operaționale instituțiilor desemnate care urmăresc un obiectiv de interes european și organizează studii și conferințe cu scopul de a furniza factorilor de decizie politică idei noi și sugestii concrete

5. *Sport*

parteneriate de colaborare care să promoveze integritatea sportului, să sprijine abordările inovatoare și să încurajeze participarea la activități sportive și fizice

- evenimente sportive europene non-profit
- consolidarea bazei de date concrete în vederea elaborării politicilor
- dialogul cu părțile interesate europene relevante.

3.9.2. Erasmus, programul de acțiune al Uniunii în domeniul educației, formării, tineretului și sportului (2021-2027)

133. Obiectivul general al programului este de a sprijini dezvoltarea educațională, profesională și personală a persoanelor din domeniul educației, formării, tineretului și sportului, atât în Europa, cât și în afara ei. Program contribuie la o creștere economică durabilă, la crearea de locuri de muncă, la coeziune socială și la consolidarea identității europene. Astfel, programul este un instrument esențial pentru instituirea unui spațiu european al educației, pentru sprijinirea implementării cooperării strategice europene în domeniul educației și formării, cu agendele sectoriale aferente, pentru promovarea cooperării în domeniul politicii pentru tineret în cadrul strategiei pentru tineret a Uniunii pentru perioada 2019-2027 și pentru dezvoltarea dimensiunii europene a sportului.

134. Programul are următoarele obiective specifice:

- Să promoveze mobilitatea de studiu, precum și cooperarea, incluziunea, excelența, creativitatea și inovarea la nivelul organizațiilor și al politicilor în domeniul educației și formării
- Să promoveze mobilitatea de studiu în scopul învățării non-formale și participarea activă a tinerilor, precum și cooperarea, incluziunea, creativitatea și inovarea la nivelul organizațiilor și al politicilor în domeniul tineretului
- Să promoveze mobilitatea de studiu a antrenorilor sportivi și a personalului, precum și cooperarea, incluziunea, creativitatea și inovarea la nivelul organizațiilor și al politicilor în domeniul sportului.

135. Obiectivele programului se urmăresc prin următoarele trei acțiuni-cheie și prin intermediul acțiunilor Jean Monnet:

- Acțiunile Jean Monnet o acțiunea Jean Monnet în domeniul învățământului superior; o acțiunea Jean Monnet în alte domenii ale educației și formării; o sprijinirea următoarelor instituții care urmăresc un obiectiv de interes european: Institutul

•

Universitar European din Florența, inclusiv Școala de guvernanță transnațională a acestuia; Colegiul Europei (campusurile din Bruges și Natolin); Institutul European de Administrație Publică din Maastricht; Academia de Drept

European din Trier; Agenția Europeană pentru Educație Specială și Incluzivă din Odense și Centrul Internațional de Formare Europeană din Nisa

- Acțiunea cheie 1. Mobilitatea de studiu o mobilitatea studenților și a personalului din învățământul superior; o mobilitatea cursanților și a personalului din instituțiile de educație și formare profesională; o mobilitatea elevilor și a personalului din școli;

•

- mobilitatea personalului care se ocupă de educația adulților;
- oportunitățile de învățare a limbilor, inclusiv cele care sprijină activitățile de mobilitate;
- mobilitatea tinerilor;
- activitățile la care participă tinerii; o activitățile DiscoverEU; o mobilitatea lucrătorilor de tineret; o mobilitatea personalului și a antrenorilor sportivi.

- Acțiunea cheie 2. Cooperarea între organizații și instituții o parteneriate în domeniul educației, formării, tineretului și sportului pentru cooperare și schimb de practici, inclusiv parteneriate la scară redusă menite să încurajeze un acces mai larg și mai incluziv la program;
  - parteneriate pentru excelență, în special universități europene, centre de excelență profesională și programe de masterat în cotutelă;
  - parteneriate pentru inovare în domeniul educației, formării și tineretului menite să consolideze capacitatea de inovare a Europei;
  - platforme și instrumente online în vederea unei cooperări virtuale, inclusiv servicii de asistență pentru eTwinning și pentru platforma electronică pentru învățarea în rândul adulților în Europa;
  - evenimente sportive organizate fără scop lucrativ care urmăresc dezvoltarea dimensiunii europene a sportului.

- Acțiunea cheie 3. Sprijin pentru elaborarea de politici și pentru cooperare o elaborarea și punerea în aplicare a agendelor de politică generale și sectoriale ale Uniunii în domeniul educației și al formării, inclusiv cu sprijinul rețelei Eurydice sau al activităților altor organizații relevante;
  - sprijinirea instrumentelor și a măsurilor Uniunii care promovează calitatea, transparența și recunoașterea competențelor, a aptitudinilor și a calificărilor;
  - dialogul în materie de politică și cooperarea cu principalele părți interesate, inclusiv cu rețelele existente la nivelul Uniunii, cu organizațiile neguvernamentale europene și cu organizațiile internaționale din domeniul educației și formării;
  - elaborarea și punerea în aplicare a agendei de politică a Uniunii privind tineretul, cu sprijinul rețelei Wiki pentru tineret;
  - instrumente și măsuri ale Uniunii care să promoveze calitatea, transparența și recunoașterea competențelor și a aptitudinilor, în special prin intermediul Youthpass; o dialogul în materie de politică și cooperarea cu părțile interesate relevante, inclusiv cu rețelele existente la nivelul Uniunii, cu organizațiile neguvernamentale europene și cu organizațiile internaționale în domeniul tineretului, dialogul UE cu tinerii și sprijinirea Forumului European de Tineret;
  - elaborarea și punerea în aplicare a agendei de politică a Uniunii privind sportul și activitatea fizică;

-
  - dialogul în materie de politică și cooperarea cu părțile interesate relevante, inclusiv cu organizațiile neguvernamentale europene și cu organizațiile internaționale în domeniul sportului;
  - măsuri care să contribuie la o punere în aplicare calitativă și favorabilă incluziunii a programului;
  - cooperarea cu alte instrumente ale Uniunii și furnizarea de sprijin altor politici ale Uniunii; o activități de difuzare și de sensibilizare cu privire la rezultatele și prioritățile politicilor europene, precum și cu privire la program, inclusiv premii și recompense sportive.

3.10. Cadrul strategic european în domeniul bunei guvernanțe

3.10.1. Carta Albă privind guvernanța pe mai multe niveluri (2009)

136. Documentul se înscrie într-un demers politic proactiv pentru „Construirea Europei în parteneriat" și fixează două mari obiective strategice: favorizarea participării la procesul european și sporirea eficienței acțiunii comunitare. Comisia a identificat cinci principii aflate la baza bunei guvernanțe: deschiderea, participarea, responsabilitatea, eficiența și coerența. Punerea în aplicare a guvernanței pe mai multe niveluri se bazează pe respectarea principiului subsidiarității, care evită concentrarea deciziilor la un singur nivel de putere și garantează elaborarea și aplicarea politicilor la nivelul cel mai potrivit.

3.10.2. Carta privind guvernanța pe mai multe niveluri în Europa (2014)

137. Carta propune introducerea guvernanței pe mai multe niveluri în activitatea cotidiană de elaborare și punere în aplicare a politicilor, inclusiv prin utilizarea unor soluții inovatoare și digitale. Documentul prezintă angajamentul luat pentru respectarea proceselor fundamentale pe care se bazează practicile de guvernanță pe mai multe niveluri prin respectarea următoarelor principii fundamentale:

- Asigurarea unui proces decizional TRANSPARENT, DESCHIS și INCLUZIV
- Promovarea, în întregul proces decizional, a PARTICIPĂRII și a instituirii unor PARTENERIATE cu implicarea actorilor publici și privați relevanți, inclusiv prin utilizarea unor instrumente digitale corespunzătoare, respectând în același timp drepturile tuturor partenerilor instituționali
- Încurajarea EFICIENȚEI și COERENȚEI POLITICILOR și promovarea SINERGIILOR BUGETARE între toate nivelurile de guvernanță
- Respectarea SUBSIDIARITĂȚII și PROPORȚIONALITĂȚII în cadrul procesului decizional
- Asigurarea PROTECȚIEI maxime a DREPTURILOR FUNDAMENTALE, la toate nivelurile de guvernanță.

138. Obiectivele propuse în carul Cartei sunt:

- Promovarea participării cetățenilor în cadrul ciclului politic;
- Cooperarea îndeaproape cu alte autorități publice, depășind limitele, procedurile și obstacolele administrative tradiționale;

-
- Încurajarea unei stări de spirit europene în rândul organelor politice și administrațiilor;
- Consolidarea capacităților instituționale și investirea în îmbunătățirea politicilor la toate nivelurile de guvernare;
- Crearea de rețele întra organismele politice și administrațiile de la nivelul local la cel european și invers, consolidând în același timp cooperarea transnațională.

3.10.3. Bună guvernanță pentru politica de coeziune. Consolidarea capacității administrative

139. Documentul subliniază importanța continuării modernizării instituțiilor publice și îmbunătățirii condițiilor pentru investiții eficiente în acest domeniu. Acesta identifică condițiile și instrumentele corespunzătoare pentru sprijinirea capacității administrative. Două aspecte sunt considerate de importanță deosebită în legătură cu gestionarea politicii de coeziune:

- Sprijinirea capacității administrative se referă la asigurarea structurilor corespunzătoare, a resurselor umane, a sistemelor și instrumentelor necesare, adică asigurarea faptului că responsabilitățile și sarcinile sunt clar atribuite și personalul este motivat și are competențele cerute pentru a gestiona fondurile. De asemenea, instituțiile trebuie să aibă la dispoziție instrumentele corespunzătoare (sisteme IT, manuale, regulamente etc.), care să le facă mai puțin vulnerabile.

- Guvernanța include asigurarea interacțiunii și coordonării cu părțile interesate și responsabilizarea politicienilor și managerilor pentru performanță, protejarea împotriva corupției și a conflictelor de interese și promovarea transparenței.

140. Acțiuni prioritare propuse în document:

- *Instrumente (toolbox) pentru stimularea capacității* o TAIEX-REGIO PEER 2 PEER - sistem de schimb de experți pentru a îmbuna nevoile cu expertiza din diferite țări
  - o platforme specifice - Platforma S3 pentru specializare inteligentă sau Rețeaua de Dezvoltare Urbană pentru dezvoltare urbană sustenabilă o inițiativele pentru capacitate administrativă se concentrează pe politici orizontale precum achiziții publice și ajutor de stat - elaborarea de planuri de acțiune naționale, promovarea utilizării Pactelor de integritate
  - o dezvoltarea instrumentului integrat IT tool ARACHNE pentru sprijinirea autorităților de management cu controalele și verificările administrative (data mining)
  - o dezvoltarea unei e-biblioteci de bune practici în achiziții publice
  - o elaborarea unui ghid ”ușor de folosit” pentru a sprijini funcționarii publici în a evita erorile cele mai frecvente în achiziții publice.

- *Instruire și sprijin adaptate* o profesionalizarea funcționarilor publici
  - o dezvoltarea unui cadru de competențe pentru instituțiile care gestionează fonduri și a unui instrument de auto-evaluare
  - o dezvoltarea unor programe de instruire profesională specifice

-
    - cooperarea cu alte organizații internaționale (ex. OECD, BM) pentru promovarea achizițiilor publice strategice sau analiza factorilor care blochează creșterea și ajută regiunile rămase în urmă să recupereze decalajul
    - crearea unui grup de lucru pentru implementarea mai bună a politicii de coeziune și utilizarea fondurilor disponibile
    - sprijin specific pentru regiunile industriale pentru a-și restructura economiile o parteneriate transnaționale inter-regionale pentru proiecte inovatoare și stimulente pentru investiții în mediul de afaceri în concordanță cu strategiile de specializare inteligentă
    - asistență tehnică adaptată, oferită de UE pentru autoritățile de management pentru perioada de după 2020

- *Proceduri de calitate și parteneriate* o Comisia a creat un grup de lucru de experți la nivel înalt pentru a oferi consultanță pentru simplificarea procedurilor
    - Cooperarea cu Banca Europeană de investiții - instrumente JASPERS, FI-Compass, URBIS (consultanță pentru orașe pentru a-și planifica investițiile care să sprijine propriile strategii de dezvoltare urbană și să obțină acces la finanțare)
    - planuri de consolidare administrativă

•

4. Politici și documente strategice de nivel național și regional

141. În cadrul acestei secțiuni a raportului au fost analizate și prezentate sintetic principalele strategii și programe de la nivel național, în vigoare pentru perioada prezentă sau chiar cu orizonturi de timp mai lungi. Pentru aceste documente strategice se prezintă principalele elemente de tipul scop, obiective generale sau specifice, axe prioritare și, acolo unde a fost posibil, proiecte relevante pentru municipiul București. La fel ca în cazul cadrului strategic european, și pentru nivelul național au fost prezentate documente din diferite domenii de interes: dezvoltare teritorială, transporturi și comunicații, energie, mediu și schimbări climatice, economie, cercetare-inovare, social, educație, tineret și sport și bună guvernanță. De asemenea, ultima secțiune a acestui capitol prezintă și documentele strategice existente la nivelul regiunii București-Ilfov și care trebuie avute în vedere în procesul de elaborare a Strategiei municipiului București. Dintre acestea, cele mai importante ar fi Planul de dezvoltare regională și Planul de mobilitate urbană durabilă.

4.1. Cadrul general național – documente relevante pentru toate obiectivele

142. La nivel național strategia Europa 2020 este implementată prin intermediul *Programelor Naționale de Reformă* (PNR). Țintele Strategiei Europa 2020 asumate de România sunt cele prezentate într-o secțiune anterioară a acestui raport: creștere inteligentă, creștere durabilă și creștere favorabilă incluziunii sociale.

4.1.1. Declarația de la București – Către un cadru comun pentru dezvoltare urbană în Uniunea Europeană (2019)

143. Documentul urmărește stabilirea unui acord politic pentru inițierea activităților de dezvoltare a unui cadru strategic pentru Uniunea Europeană, prin:

- implementarea și continuarea Agendei Urbane a Uniunii Europene,
- corelarea cu procesul de revizuire a Cartei de la Leipzig,
- asigurarea coordonării între diferitele inițiative din cadrul Agendei Urbane a Uniunii Europene.

144. Obiectivele stabilite în cadrul Declarației de la București vizează:

- un angajament comun pentru crearea unui cadru de dezvoltare urbană la nivel european, prin stabilirea cadrului strategic reprezentat de Carta de la Leipzig și prin stabilirea cadrului operațional în care Agenda Urbană pentru UE are un rol major;
- corelarea celor două procese (dezvoltarea noii Carte de la Leipzig și Agenda Urbană pentru UE), precum și asigurarea conexiunii dintre coeziunea teritorială și dezvoltarea urbană;
- menținerea sprijinului politic pentru Agenda Urbană pentru UE și pentru cooperarea pe mai multe niveluri (multi-level governance);
- susținerea vizibilității și implementării Agendei Urbane pentru UE;

-
- continuarea Agendei Urbane pentru UE și stabilirea unui calendar pe termen scurt, precum și lansarea ultimelor două parteneriate (Cultură și patrimonial cultural, respectiv Securitate în spațiul public);
- stabilirea unui mandat politic pentru revizuirea Cartei de la Leipzig;
- asigurarea unei punți de legătură între reuniunea ministerială anterioară (Președinția Olandei) și reuniunea următoare (Președinția Germaniei), menținându-se, astfel, nivelul de atenție pentru zona urbană, mai ales în contextul procesului de negociere pentru perioada de finanțare 2021-2027.

4.1.2. Programul Național de Reformă (2019)

145. PNR prezintă principalele reforme și priorități de dezvoltare economică pentru România în conformitate recomandările specifice de țară și obiectivele asumate în cadrul Strategiei Europa 2020. PNR 2019 vizează fructificarea potențialului de creștere prin stimularea competitivității și productivității, consolidarea coeziunii sociale și teritoriale, crearea de noi locuri de muncă - toate acestea urmărind reducerea decalajelor față de celelalte state membre ale UE. Programul propune următoarele politici de răspuns la provocările economice:

- *Politica fiscal-bugetară* o gestionarea eficientă a investițiilor publice o eficientizarea cheltuielilor bugetare o îmbunătățirea colectării taxelor și impozitelor o asigurarea stabilității financiar-bancare

- *Administrația publică* o continuarea procesului de descentralizare o planificarea strategică și prioritizarea politicilor guvernamentale o consolidarea culturii transparenței și a guvernării participative
  o stabilirea unui regim juridic-cadru unitar pentru administrația publică centrală și locală
  o îmbunătățirea managementului resurselor umane o profesionalizarea personalului din administrație
  o mai buna reglementare o dezvoltarea teritorială
  o îmbunătățirea condițiilor privind locuirea
  o creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene o îmbunătățirea soluțiilor de e-guvernare o continuarea reformei sistemului de achiziții publice
  o prevenirea-educația-combaterea și reducerea corupției la toate nivelurile administrației

-
- *Mediul de afaceri și competitivitate* o crearea unui mediu favorabil investițiilor publice și private, inclusiv prin dezvoltarea infrastructurii de transport
  - o dezvoltarea sectoarelor cu potențial de creștere economică o îmbunătățirea performanțelor întreprinderilor publice

- *Ocuparea forței de muncă* o modernizarea instituțiilor pieței muncii
  - o adaptarea lucrătorilor și a întreprinderilor la schimbările pieței muncii
  - o îmbunătățirea șanselor de ocupare a șomerilor și a persoanelor inactive, inclusiv a tinerilor NEETs
  - o acces egal la învățarea pe tot parcursul vieții pentru toate grupurile de vârstă o creșterea calității ocupării în mediul rural o repartizarea echitabilă a poverii fiscale o combaterea muncii nedeclarate
  - o dialogul social - implicarea partenerilor sociali în aplicarea politicilor sectoriale prioritare

- *Cercetare, dezvoltare, inovare (CDI)* o întărirea capacității și performanțelor sistemului de CDI o asigurarea unei baze științifice de înaltă calitate o stimularea investițiilor private în CDI
  - o consolidarea dimensiunii europene a politicilor și programelor naționale de CDI

- *Mediu și schimbări climatice* o construirea unei economii cu emisii scăzute de GES o diminuarea emisiilor de GES din sectoarele energie și transporturi o atenuarea efectelor schimbărilor climatice o susținerea dezvoltării durabile și îmbunătățirea infrastructurii și calității mediului o îmbunătățirea managementului deșeurilor, inclusiv al deșeurilor periculoase o protecția naturii și conservarea biodiversității

- *Surse regenerabile de energie* o promovarea surselor regenerabile de energie (SRE) prin intermediul Fondului pentru mediu și a certificatelor verzi (CV)
  - o încurajarea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate

- *Eficiența energetică* o promovarea cogenerării de înaltă eficiență
  - o modernizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică o creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale, clădiri publice și sistemele de iluminat public

-
- *Părăsirea timpurie a școlii* o extinderea serviciilor de educație timpurie o modernizarea curriculumului școlar o creșterea calității învățământului preuniversitar
  - o creșterea nivelului de competențe a elevilor și cadrelor didactice o consolidarea învățământului profesional și tehnic
  - o aplicarea Strategiei naționale privind reducerea prăsirii timpurii a școlii o consolidarea pachetului social în educație
  - o îmbunătățirea infrastructurii educaționale

- *Educația terțiară* o implementarea Strategiei naționale pentru învățământ terțiar 2015-2020
  - o sprijinirea studenților din mediul rural, a grupurilor dezavantajate și a studenților non-tradiționali pentru participarea în învățământul terțiar
  - o dezvoltarea și integrarea sistemului informatic din educație și cercetare o dezvoltarea capacității instituționale și creșterea gradului de internaționalizare a învățământului superior
  - o creșterea calității învățământului superior și a corelării cu piața muncii
  - o promovarea educației antreprenoriale
  - o crearea și dezvoltarea unui cadru de învățare pe tot parcursul vieții deschis și accesibil

- *Incluziunea socială și combaterea sărăciei* o îmbunătățirea calității vieții și integrarea socio-economică a populației din comunitățile marginalizate din mediul urban
  - o creșterea calității vieții populației din mediul rural o creșterea calității și a gradului de acoperire a serviciilor sociale o reducerea sărăciei în rândul celor mai defavorizate persoane o finalizarea reformei venitului minim de incluziune o reforma sistemului de sănătate.

4.1.3. Acordul de parteneriat 2014-2020

146. AP 2014-2020 are ca obiectiv global Reducerea disparitățile de dezvoltare economică și socială între România și statele membre ale UE. Pentru a atinge aspirațiile de creștere economică și pentru a avea o economie modernă și competitivă, România trebuie să răspundă următoarelor provocări: competitivitatea și dezvoltarea locală, oamenii și societatea, infrastructura, resursele și administrația și guvernarea. Pentru fiecare provocare au fost identificate obiective (corelate cu obiectivele tematice de la nivelul UE) și priorități de dezvoltare pentru perioada 2014-2020:

- Promovarea competitivității și a dezvoltării locale, în vederea consolidării sustenabilității operatorilor economici și a îmbunătățirii atractivității regionale

-
- Dezvoltarea capitalului uman prin creșterea ratei de ocupare a forței de muncă și a numărului de absolvenți din învățământul terțiar, oferind totodată soluții pentru provocările sociale severe și combaterea sărăciei, în special la nivelul comunităților defavorizate sau marginalizate ori în zonele rurale
- Dezvoltarea infrastructurii fizice, atât în sectorul TIC, cât și în sectorul transporturilor, în vederea sporirii accesibilității regiunilor din România și a atractivității acestora pentru investitori
- Încurajarea utilizării durabile și eficiente a resurselor naturale prin promovarea eficienței energetice, a unei economii cu emisii reduse de carbon, a protecției mediului și a adaptării la schimbările climatice
- Consolidarea unei administrații publice moderne și profesioniste prin intermediul unei reforme sistemice, orientată către soluționarea erorilor structurale de guvernanță.

4.1.4. Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani (2016-2035)

147. Strategia a fost elaborată sub coordonarea a 11 institute de cercetare de excelență și filiale ale Academiei Române. Viziunile asupra evoluției și strategiilor sunt menite să creeze convergențe și un program de acțiune care are în vedere:

- *pe termen scurt* – stoparea fenomenelor negative care se constată în economia și societatea noastră
- *pe termen mediu* – situarea României pe o poziție medie din punct de vedere al nivelului de trai al țărilor din zona Visegrád 4 și Slovenia
- *pe termen lung* – situarea României pe o poziție medie a țărilor dezvoltate din UE corespunzătoare din punct de vedere al resurselor de care dispune pe plan uman, al resurselor naturale, economic, geo-politic în cadrul UE

148. Structura Strategiei de dezvoltare a României în următorii 20 de ani are 11 (+2) proiecte interdisciplinare, pentru care au fost identificate obiective, direcții strategice, măsuri:

P1. Școala și educația

- formarea inițială și continuă a dascălilor - resurse-umane
- organizarea structurală și funcțională a SNE
- programe formative și curricula asociată ciclurilor de educație
- infrastructura SNE
- educație continuă pe tot parcursul vieții
- resursele financiare și materiale necesare SNE

P2. Resursele naturale - rezerve strategice, ce folosim și ce lăsăm generațiilor viitoare

-
- Subdomenii: resurse naturale, aerul, apa, solul, pădurile, arii protejate, resursele subsolului, resurse energetice, deșeuri-materiale reciclabile

P3. Securitatea și eficiența energetică

- principalele tendințe de dezvoltare se referă la rolul biomasei în mixul energetic, viitorul electro-mobilității, creșterea ponderii SRE în mixul energiei electrice și utilizarea tehnologiilor de captare și stocare a carbonului (CSC), stocarea energiei (inclusiv centrale hidroelectrice de acumulare prin pompare), eficiența energetică (în special la imobile), încălzirea electrică pe sisteme de pompe de căldură etc.

P4. Siguranța informatică - protecția cibernetică, protecția proprietății intelectuale în proiecte și în publicarea electronică

- buna guvernanță a spațiului cibernetic național - menținerea echilibrului între securitate, drepturi și libertăți cetățenești și prosperitate economică
- prevenția, protecția și reacția rapidă în cazul incidentelor
- cooperarea interguvernamentală, public-privată, business-to-business, atât pe plan național, cât și na nivel internațional
- avertizarea timpurie și responsabilizare
- educația și cultura cetățenilor în domeniul protecției cibernetice, siguranței informatice, protejării proprietății intelectuale
- armonizarea cadrului legal național în context european și internațional, în raport cu provocările Erei Informaționale
- stimularea și facilitarea creației, inovării și înregistrării proprietății intelectuale și valorificarea justă a acesteia
- convergența înregistrării și brevetării cu posibilitățile efective de exploatare
- abordarea proprietății intelectuale din perspectiva drepturilor omului

P5. Securitate și siguranță alimentară

- creșterea rolului agriculturii românești ca furnizor de securitate alimentară
- creșterea accesului populației la hrană și îmbunătățirea calității alimentației
- dezvoltarea rurală și ridicarea nivelului educațional - premise pentru îmbunătățirea siguranței alimentare și nutriționale

P6. Economia și calitatea vieții

- stimularea investițiilor pentru a sprijini creșterea viitoare
- realizarea unor reforme structurale ambițioase pe piețele produselor, serviciilor și forței de muncă menite să ducă la creșterea productivității, a competitivității și a investițiilor
- continuarea politicilor bugetare responsabile, care asigură echilibrul între stabilizarea pe termen scurt și sustenabilitatea pe termen lung

-
- îmbunătățirea politicii de ocupare a forței de muncă și a protecției sociale pentru a le oferi cetățenilor mai multe mijloace, sprijin și protecție pe tot parcursul vieții și pentru a asigura o mai mare coeziune socială

P7. Sănătatea - de la biologia moleculară la medicina personalizată de vârf în România

- dezvoltarea mai accelerată a sistemului de sănătate comparativ cu cea a restului economiei
- alinierea finanțării în sănătate cu nivelul european (cca 10% din PIB)
- formarea constantă a resursei umane cu evaluarea și cuantificarea periodică și sistematică a performanțelor
- promovarea medicinei personalizate (programe pentru screening și diagnostic timpuriu)
- identificarea predispoziției genetice pentru dezvoltarea unor maladii și definirea unui profil individual de risc
- introducerea unor algoritmi diagnostici și terapeutici în funcție de biomarkeri de predicție ai evoluției bolii
- dezvoltarea unor metode inovative de tratament și profilaxie

P8. Proiectul european al Dunării. Strategia națională a Dunării

- Strategia națională de CDI pentru Dunărea românească:
  - interconectarea regiunii Dunării Românești cu restul bazinului fluviului: îmbunătățirea mobilității și multimodalității și încurajarea energiilor durabile
  - protejarea mediului în regiunea Dunării Românești: restaurarea și întreținerea calității apelor, gestionarea riscurilor de mediu și conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și solurilor
  - elaborarea unui program pentru regiunea Dunării pentru clustere și rețele de IMM-uri o Proiectul Centrul Internațional de Studii Avansate pentru Sisteme Fluvii-Mări-

    DANUBIUS-RI, o infrastructură de cercetare pan-europeană distribuită o Proiectul STURION 2020. Conservarea sturionilor în Bazinul Dunării - o abordare complexă ambientală - economică - socială
  - Proiectul ATLAS - Atlasul Modificărilor Globale ale Mediului în Valea Dunării Românești - o facilitate pentru utilizatori în procesul de luare a deciziilor

P9. Cultura românească între național, localizare în zona proximă și universal - Europa multilingvistă, cultura electronică

- conservarea și dezvoltarea patrimoniului cultural național
- creșterea vizibilității internaționale a patrimoniului cultural național
- intensificarea participării culturii naționale la dialogul intercultural european

P10. România - societate a cunoașterii și a valorii adăugate la ceea ce are

-
- realizarea unui salt calitativ în domeniile prinse în Clasele de indicatori UE (DESI - Conectivitate, Capital uman, Utilizare Internet, Integrarea tehnologiei digitale, Servicii publice digitale)
- utilizarea tehnologiilor generice / KETs (nanotehnologiile, microelectronică și nanoelectronică, biotehnologiile, fotonica, materialele avansate, tehnologiile avansate de fabricație, software)
- stimularea IMM-urilor și valorificarea finanțărilor oferite de UE pentru utilizarea rezultatelor CDI, a cunoașterii în noile tehnologii
- menținerea ritmului de dezvoltare de cel puțin 5%, superior celui european UE, cu creșterea bugetelor pentru educație (6%), pentru CDI (minim 2%), orientarea pe produse și servicii de nișă pe piața globalizată, pe infrastructură
- educarea continuă a populației active, din mediul rural, însușirea cunoștințelor ICT și alfabetizarea digitală a persoanelor în vârstă sau a celor cu carențe în educație

P11. România în era globalizării - spațiu și tradiție de întâlnire a civilizațiilor, de echilibru și moderație

- România - punte euroatlantică între est și vest o reducerea decalajelor de dezvoltare față de media UE pentru a face din România a șaptea economie din UE, în acord cu mărimea fizică și demografică a țării
  - creșterea rolului și importanței României în matricea rezultată din intersecția Balcanilor cu regiunea extinsă a Mării Negre o identificarea unei identități strategice de tipul ”To be Romania” / ”2B Romania”
  - un Plan Marshall (Fondul Moldova) pentru Republica Moldova și integrarea acesteia în spațiul euroatlantic

P12. Finanțele publice și moneda. Politici financiare și monetare - echilibru și asigurarea unei dezvoltări durabile

- predictibilitate și transparență privind politica fiscal-bugetară pentru evitarea situațiilor de aprobare-prorogare-revenire la o variantă intermediară a legilor, ceea ce creează distorsiuni profunde în alocarea resurselor și asigurarea echității sociale
- implementarea unui management fiscal ferm, prietenos cu mediul de afaceri în faza de elaborare a legilor, dar sever în aplicarea acestora odată negociate și aprobate
- întărirea managementului cheltuirii banului public prin fermitate în aplicarea legislației specifice privind achizițiile publice, derularea cheltuielilor de capital, utilizarea fondurilor europene
- îmbunătățirea managementului fiscal-bugetar pentru a se asigura o execuție ritmică a bugetului în cursul fiecărui an, de natură să consolideze efectul de antrenare al politicii fiscal-bugetare în plan economic și social
- aplicarea, în administrarea fiscală a metodelor moderne de control practicate în țările dezvoltate, bazate pe riscul fiscal
- introducerea pentru toate sectoarele bugetare a criteriilor de eficiență, eficacitate și economicitate care permit cuantificarea performanței în cheltuirea banilor publici

•

P13. Instituții publice stabile, respectate și durabile - stabilitatea statului român

- creșterea semnificativă a performanței instituțiilor publice prin implementarea unei abordări moderne și pro-active, orientate către nevoile și așteptările cetățenilor, în contextul unui stat stabil ș durabil
- principiile aflate la baza administrației publice românești sunt: principiul legalității, permanenței și al continuității, principiul egalității și neutralității, principiul separării funcțiilor publice de cele politice, principiul transparenței și cel al deconcentrării.

4.2. Cadrul strategic național în domeniul dezvoltării teritoriale (regionale/locale/urbane)

149. Pentru asigurarea unei abordări integrate pentru dezvoltarea teritorială a anumitor zone subregionale specifice sunt definite următoarele sisteme:

- *Dezvoltarea locală sub responsabilitatea comunității / dezvoltarea locală de tip Leader (DLRC sau CLLD)* – care în zonele urbane urmărește să crească nivelul de incluziune socială și să reducă sărăcia în rândul comunităților marginalizate din orașele românești. Acest instrument va fi utilizat în special în orașe (orașe mici cu o populație de până la 20000 locuitori) și în zonele rurale învecinate, zonele rurale fără centre urbane, zonele costiere de-a lungul Dunării și Deltei Dunării, zonele de râuri și lacuri mari în care există ferme de acvacultură, zone defavorizate din centrele urbane.
- *Investiții teritoriale integrate (ITI)* – un instrument utilizat pentru stimularea creării de zone urbane funcționale, care pot oferi o organizare teritorială mai eficientă și un acces mai bun la servicii de interes general. Acest instrument a fost și este utilizat în Delta Dunării în perioada 2014-2020.
- *Dezvoltarea urbană durabilă* – are ca măsuri prioritare: susținerea dezvoltării economiei orașelor, îmbunătățirea calității mediului în zonele urbane, susținerea dezvoltării infrastructurii de bază și a mobilității urbane în orașele României
- *Cooperare teritorială* - Strategia UE pentru regiunea Dunării, cooperare teritorială europeană

4.2.1. Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României (SDTR). România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni

150. Prin SDTR este stabilit cadrul strategic de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României pe termen lung, necesar pentru sprijinirea și ghidarea procesului de dezvoltare teritorială la nivel național, cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare ale fiecărui teritoriu. Scenariul România Policentrică urmărește, în perspectiva anului 2035, dezvoltarea teritoriului național la nivelul unor nuclee de concentrare a resurselor umane, materiale, tehnologice și de capitaluri (orașe mari/medii) și conectarea eficientă a acestor zone de dezvoltare cu teritoriile europene. În cadrul Strategiei au fost identificate 5 obiective generale și mai multe obiective specifice aferente:

•

1. *Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband*
   - Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european.
   - Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional.
   - Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național.

2. *Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive*
   - Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale.
   - Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională.
   - Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local.
   - Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației.

3. *Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane*
   - Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționali și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană.
   - Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului.
   - Consolidarea rolului localităților rurale cu potențial de polarizare în scopul asigurării unei accesibilități crescute a populației rurale la servicii de interes general.
   - Sprijinirea dezvoltării sistemelor urbane și a axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului prin asigurarea unor intervenții integrate teritorial.

•

4. *Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială*
   - Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural.
   - Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit.
   - Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale.
   - Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților.

5. *Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială*
   - Consolidarea capacității structurilor de guvernanță la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice.
   - Consolidarea instrumentelor de planificare spațială și a instituțiilor cu rol în gestionarea și planificarea proceselor de dezvoltare a teritoriului (sau de amenajare a teritoriului).
   - Consolidarea capacității de cooperare și planificare în domeniul transfrontalier și transnațional.

151. De asemenea, au fost definite măsuri, acțiuni și exemple de proiecte pentru zone urbane, zone rurale, zone montane, zone transfrontaliere și zona costieră. SDTR instituie următoarele linii directoare de planificare:

- Încurajarea concentrării locuirii în interiorul intravilanului localităților și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnicoedilitară;
- Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul localităților și limitarea amplasării lor în intravilanul localităților;
- Încurajarea construirii în zone industriale deja utilizate (*brownfields*) și interzicerea construirii în zone verzi;
- Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor;
- Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale;
- Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili;
- Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale;
- Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate;

-
- Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare;
- Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

4.2.2. Planul de Amenajare a Teritoriului Național

152. PATN reprezintă o bază de amenajare pentru programele sectoriale strategice, determinând scopul și prioritățile pentru dezvoltarea teritorială a țării în relație cu politicile UE. Planul cuprinde următoarele secțiuni:

- Secțiunea I – Rețele de transport
- Secțiunea a II-a – Apa
- Secțiunea a III-a – Zone protejate
- Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități
- Secțiunea a V-a – Zone de risc natural
- Secțiunea a VI-a – Zone turistice
- Secțiunea a VII-a – Infrastructura pentru educație (în curs de elaborare)
- Secțiunea a VIII-a – Zone rurale (în curs de elaborare)

PATN nu este încă complet, în forma finală. Autoritățile locale au responsabilitatea de a asigura pentru comunitățile lor o dezvoltare în armonie cu principiile și liniile directoare ale PATN, pe măsură ce secțiunile sunt elaborate.

•

4.2.3. Programul Operațional Regional POR 2014-2020

153. POR își propune ca obiectiv general creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale. Se dorește sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic. Axele prioritare definite în cadrul POR 2014-2020 sunt:

- Promovarea transferului tehnologic
- Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
- Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon
- Sprijinirea dezvoltării urbane durabile
- Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural
- Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională
- Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului
- Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale
- Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban
- Îmbunătățirea infrastructurii educaționale
- Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și carte funciară
- Asistență tehnică
- Sprijinirea regenerării orașelor mici și mijlocii • Crearea infrastructurii spitalelor regionale de urgență
- Inițiativa pentru IMM-uri.

4.2.4. Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) I și II

154. PNDL, coordonat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă. Obiectivele de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

- Sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei
- Sisteme de canalizare și stații de epurare a apei

-
- Unități de învățământ
- Unități medicale
- Drumuri publice
- Poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale
- Biblioteci, muzee, teatre, centre culturale
- Platforme de gunoi
- Piețe publice, comerciale, târguri, oboare
- Baze sportive

155. Subprogramele și beneficiarii eligibili în cadrul PNDL:

1. *Subprogramul „Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor”*
   - beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor și orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora, precum și unitățile administrativteritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor, inclusiv ale subdiviziunilor administrativ-teritoriale ale acestora, ale orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora

2. *Subprogramul „Infrastructură la nivel județean”*
   - beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene

3. *Subprogramul „Modernizarea satului românesc”*
   - beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor.

•

4.3. Cadrul strategic național în domeniul transporturilor și comunicațiilor

4.3.1. Master Planul General de Transport al României

156. Master Planul analizează obiectivele majore ale sistemului național de transport. Prin urmare, acesta constituie un instrument strategic de planificare a intervențiilor majore (proiecte și alte acțiuni) ce sunt semnificative pentru obiectivele de transport la scară națională. MPGT stabilește obiectivele strategice, coridoarele de transport, intervențiile specifice și scenariile de implementare pentru dezvoltarea echilibrată, sustenabilă și armonizată cu obiectivele strategice transeuropene a infrastructurii de transport de pe teritoriul României.

157. Sunt avute în vedere transportul rutier, feroviar, porturi și căi navigabile, aerian și multimodal. Măsurile și proiectele din MPGT de interes pentru municipiul București și zona urbană funcțională aferentă sunt:

- *Proiecte autostrăzi* o Variantă de ocolire București - VO Nord - construcție nouă o Variantă de ocolire București - VO Sud - construcție nouă

- *Proiecte drumuri expres* o București-Alexandria
  o Modernizarea centurii de sud a Bucureștiului o Legătura A3-Aeroport Henri Coandă - construcție nouă

- *Proiecte drumuri EUROTARSN* o București-Giurgiu (sector Constanța-Vama Veche)
- *Proiecte fazate* o Modernizare DN5 București-Adunații Copăceni

- *Lucrări de reabilitare linie de cale ferată* o București-Brașov-Sighișoara-Simeria-Arad-Curtici (sector Predeal-Simeria) - propunere București-Azuga pentru mentenanță - 0 euro
  - o București-Craiova reabilitare (sector din CF București-Roșiori-Craiova-Dr.Tr.Severin-Caransebeș-Timișoara-Arad) o București-Buzău-Bacău-Pașcani-Iași (sector Ploiești-Iași) - București-Ploiești Tj. propunere mentenanță - 0 euro
  - o București (Chitila)-Pitești reabilitare (sector din CF București-Pitești-Vâlcele-Rm. Vâlcea-Sibiu-Vințu de Jos), București-Chitila propunere mentenanță - 0 euro

- *Lucrări de electrificare și reabilitare linie de cale ferată* o București-Giurgiu Fr.-Chiajna mentenanță (0 euro) și Chiajna-Jilava-Giurgiu Fr. reabilitare + electrificare
  - o București - Aeroport Henri Coandă

•

- *Achiziție de material rulant, eliminare restricții de viteză și programe de comercializare destinate rutelor de viteză pe linia de cale ferată cu viteză sporită*
  - București-Constanța (5 trenuri electrice, 3 panouri publicitare, 5 touch-screen publicitate media, 4 autocare) + lucrări de mentenanță
  - București-Brașov (4 trenuri electrice, 9 panouri publicitare, 9 touch-screen, 6 autocare) + lucrări de mentenanță
  - București-Craiova (4 trenuri electrice, 5 panouri, 5 touch-screen, 4 autocare) + lucrări de mentenanță
  - București-Pitești (10 DMU, 4 panouri, 4 touch-screen, 2 autocare) + lucrări de mentenanță
  - București-Buzău (6 EMU, 4 panouri, 4 touch-screen, 2 autocare) + lucrări de mentenanță
  - București-Giurgiu (6 DMU, 5 panouri, 5 touch-screen, 2 autocare) + lucrări de mentenanță

- *Căi navigabile* o Canalul Dunăre-București:
  - sector Glina-Budești
  - sector Oltenița-1 Decembrie

- *Investiții în infrastructura aeroportuară* o Reabilitare terminal pasageri, reabilitare platforme de staționare, reabilitare cale de rulare, reabilitare elemente de infrastructură și elemente auxiliare (București Băneasa) o Realizare terminale pasageri nou, realizare platformă de staționare aeronave la noul terminal, căi de rulare aeronave pentru terminalul nou + alte tipuri de infrastructură necesare (Henri Coandă - Otopeni)

- *Proiecte multimodale* o Realizarea unei platforme multimodale pentru susținerea dezvoltării economice în Municipiul București.

4.3.2. Strategia de transport intermodal în România 2020

158. Obiectivul general este dezvoltarea sistemului național de transport intermodal de mărfuri în scopul eficientizării transportului de marfă și al îmbunătățirii impactului transportului asupra mediului și a siguranței traficului în România. Obiectivele specifice avute în vedere sunt:

- Modernizarea și/sau construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente
- Realizarea unor servicii intermodale de calitate
- Implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management a transportului intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile pe piață
- Stimularea promovării sistemului național de transport intermodal.

•

4.3.3. Strategia națională privind Agenda Digitală pentru România 2020

159. Programul ambițios al Agendei Digitale va conduce la o creștere economică durabilă și la creșterea competitivității. Principiul care stă la baza Strategiei naționale este crearea un mediu competitiv, care să încurajeze și să atragă cetățenii și întreprinderile plătitoare de impozite, care, la rândul lor, să asigure o creștere durabilă pe termen lung. România a definit patru domenii majore de acțiune adaptate contextului național:

1. *DA1 eGuvernare, Interoperabilitate, Securitate Cibernetică, Cloud Computing, Open Data, Big Data și Media Sociale* - creșterea eficienței și reducerea costurilor din sectorul public din România prin modernizarea administrației
   - furnizarea de servicii publice îmbunătățite prin utilizarea eGuvernării 2.0
   - promovarea adoptării serviciilor de eGuvernare
   - optimizarea utilizării TIC în cadrul operațiunilor guvernamentale
   - stabilirea cadrului conceptual și organizațional necesar pentru securitatea cibernetică
   - dezvoltarea capacităților naționale pentru managementul riscului în securitatea cibernetică și răspunsul la incidentele cibernetice în cadrul unui program național
   - promovarea și consolidarea culturii privind securitatea în domeniul cibernetic
   - dezvoltarea cooperării internaționale în domeniul securității cibernetice
   - crearea unei infrastructuri IT sigure și scalabile, comună tuturor instituțiilor din sectorul public
   - aplicarea modelului PCU - Punct de Contact Unic în activitatea cu cetățeanul
   - aplicarea modelului magazinului virtual al resurselor IT pentru instituțiile sectorului public
   - re-evaluarea capacității administrative direct implicate în activitatea de management a Cloud-ului guvernamental
   - reducerea numărului de noduri de date nefolosite la capacitate corespunzătoare din instituțiile publice și consolidarea infrastructurii prin tehnologii de federalizare • modernizarea structurilor de comunicare, canale și indicatori de comunicare
   - susținerea utilizării platformelor online de socializare pentru promovarea inițiativelor guvernamentale
   - susținere, implicare și împuternicire a cetățeanului pentru comunicarea în platformele online de socializare
   - Open Data - punerea la dispoziția publicului a datelor liber accesibile, refolosibile și redistribuibile
   - standardizarea procedurilor
   - Open Data furnizate de instituțiile publice trebuie concentrate într-o singură platformă la nivel național
   - utilizarea avantajelor aplicațiilor informatice deschise și standardelor de date deschise

•

- evaluarea cadrului administrativ și susținerea implementărilor sistemelor de tip Big Data
- folosirea conceptelor Big Data în vederea optimizării, reducerii costurilor și creșterea valorii serviciilor

2. *DA2 TIC în Educație, Sănătate, Cultură și eInclusion* - intervine în provocările sociale la un nivel sectorial și va asigura că investițiile TIC vor crea un impact pozitiv în contextul social
   - furnizarea de infrastructură TIC în școli
   - dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor
   - utilizarea TIC (OER și Web 2.0) în cadrul procesului de învățare și în cadrul procesului de învățare pe tot parcursul vieții (life-long-learning)
   - pregătirea permanentă a competențelor de specialitate TIC ale personalului administrației publice
   - telemedicină - în special în domeniul medicinei de urgență și medicinei de specialitate
   - sistem medical centrat pe pacient
   - colaborarea dintre instituțiile guvernamentale
   - eficiență operațională și performanța gestiunii
   - standardizarea în concordanță cu Directivele UE ale tuturor actelor medicale în vederea susținerii interoperabilității sistemului medical
   - gestiunea eficientă a informației generată de sistemul IT
   - dezvoltarea Arhivelor Digitale ale Patrimoniului Cultural Român
   - promovarea creării unui conținut digital original, specific comunităților din România
   - îmbunătățirea interacțiunii dintre cetățeni și conținutul cultural digital
   - asigurarea e-Incluziunii prin dezvoltarea competențelor digitale - e-Aptitudini

3. *DA3 eCommerce, Cercetare, Dezvoltare și Inovare în TIC* - se bazează pe avantajele comparative ale României regionale și sprijină creșterea economică din sectorul privat
   - dezvoltarea unui cadru de reglementare cu privire la eCommerce și oferta transfrontalieră
   - creșterea nivelului de informare a furnizorilor de servicii online și a utilizatorilor de eCommerce
   - susținerea dezvoltării și implementării plăților și sistemelor de livrare online
   - rezolvarea facilă a abuzurilor și litigiilor specifice eCommerce

-
    - promovarea grupurilor inovatoare și a polilor concurențiali în vederea creșterii regionale
    - încurajarea cercetării privind dezvoltarea infrastructurii la nivel regional
    - răspândirea participării în proiectele de Inovare, Cercetare și Dezvoltare în TIC în cadrul inițiativelor internaționale
    - finanțarea inițiativelor în domeniul inovării în TIC în România
    - încurajarea CD pentru inovarea serviciilor electronice ale administrației publice

4. *DA4 Broadband și Infrastructura de Servicii Digitale* - dezvoltarea infrastructurii de broadband și de servicii digitale, prin oferirea condițiilor de acces la echipamente TIC și Internet, care facilitează, în același timp, incluziunea socială, creșterea gradului de alfabetizare digitală și îmbunătățirea competențelor digitale
    - construirea rețelelor backhaul de nouă generație și a infrastructurii backbone
    - stimularea investițiilor private în infrastructura de rețea de nouă generație (NGN).

4.3.4. Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii – NGN (Next Generation Network)

160. Scopul acestui plan de măsuri este de a estima necesarul de investiții în infrastructura de bandă largă pentru rețele NGN și de a stabili intervențiile necesare pe piață, pentru ca România sa poată îndeplini obiectivele Agendei Digitale 2020. Inițiativa abordează de asemenea o serie de măsuri pentru încurajarea dezvoltării rețelelor de generație următoare (NGN), inclusiv metode pentru a reduce costurile legate de dezvoltarea rețelelor de comunicații electronice de generație nouă. Planul de măsuri se adresează următoarelor obiective specifice:

- *Dimensionare* o identificarea volumului investițiilor necesare în dezvoltarea infrastructurii de acces de generație următoare în scopul de a realiza obiectivele legate de dezvoltarea serviciilor de acces asumate în cadrul Agendei Digitale pentru Europa

- *Delimitare* o identificarea zonelor geografice în care rata actuală a investițiilor în infrastructura de acces broadband de generație următoare impune luarea unor măsuri de intervenție publică (zone rurale, zone cu o densitate scăzută a populației etc.)

- *Finanțare* o identificarea unor modele de investiții conforme cu bunele practici și recomandările europene cu privire la finanțarea dezvoltării infrastructurii de comunicații electronice de generație următoare • *Stimulare*
    - o stimularea investițiilor în infrastructura de acces de generație următoare în România, contribuind la creșterea disponibilității resurselor financiare necesare pentru dezvoltarea rețelelor de mare viteză în mod individual de către sectorul

- privat, precum și prin identificarea măsurilor de reducere a costurilor și creșterea eficienței dezvoltării sale

161. În atingerea obiectivelor propuse au fost identificate 5 direcții de acțiune:

- Încurajarea accesului la infrastructura pasivă existentă
- Îmbunătățirea transparenței și coordonării în lucrările de construcții civile relevante
- Simplificarea procedurilor de autorizare a construirii rețelelor de comunicații electronice
- Normele referitoare la infrastructura NGA pentru clădiri noi
- Utilizarea potențialului tehnologiei New Generation Wireless pentru accelerarea extinderii / implementării infrastructurii de bandă largă în zonele rurale.

4.3.5. Programul Operațional Infrastructură Mare POIM 2014-2020

162. POIM finanțează activități din patru sectoare: infrastructura de transport, protecția mediului, managementul riscurilor și adaptarea la schimbările climatice, energie și eficiență energetică. Astfel, contribuie la Strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Axele prioritare ale POIM 2014-2020 în domeniul transporturilor sunt:

- Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a metroului
- Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient.

4.4. Cadrul strategic național în domeniul energiei, mediului și schimbărilor climatice

163. Axele prioritare ale POIM 2014-2020 în domeniul mediului și energiei sunt:

- Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor
- Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon
- Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate
- Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale.

4.4.1. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României - orizonturi 2013-2020-2030

164. Obiectivele care privesc dezvoltarea durabilă pentru orizontul de timp 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. În ceea ce privește ținta de atins pentru orizontul de timp 2030, Strategia

•

urmărește apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Tabel 3. Obiectivele naționale, conform orientărilor prioritare ale UE

Domeniu	Orizont
Schimbările climatice și energia curată	Orizont 2020: Asigurarea funcționării eficiente și în condiții de siguranță a sistemului energetic național, atingerea nivelului mediu actual al UE în privința intensității și eficienței energetice; îndeplinirea obligațiilor asumate de România în cadrul pachetului legislativ „Schimbări climatice și energie din surse regenerabile" și la nivel internațional în urma adoptării unui nou acord global în domeniu; promovarea și aplicarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice și respectarea principiilor dezvoltării durabile
	Orizont 2030: Alinierea la performanțele medii ale UE privind indicatorii energetici și de schimbări climatice; îndeplinirea angajamentelor în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în concordanță cu acordurile internaționale și comunitare existente și implementarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice.
Transport durabil	Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al UE în privința eficienței economice, sociale și de mediu a transporturilor și realizarea unor progrese substanțiale în dezvoltarea infrastructurii de transport.
	Orizont 2030: Apropierea de nivelul mediu al UE din acel an la toți parametrii de bază ai sustenabilității în activitatea de transporturi.
Producție și consum durabile	Orizont 2020: Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției.
	Orizont 2030: Apropierea de nivelul mediu realizat la acea dată de țările membre UE din punctul de vedere al producției și consumului durabile.
Conservarea și gestionarea resurselor naturale	Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor UE la parametrii principali privind gestionarea responsabilă a resurselor naturale.
	Orizont 2030: Apropierea semnificativă de performanțele de mediu ale celorlalte state membre UE din acel an.
Sănătatea publică	Orizont 2020: Atingerea unor parametri apropiați de nivelul mediu actual al stării de sănătate a populației și al calității serviciilor medicale din celelalte state membre ale UE; integrarea aspectelor de sănătate și demografice în toate politicile publice ale României.
	Orizont 2030: Alinierea deplină la nivelul mediu de performanță, inclusiv sub aspectul finanțării serviciilor de sănătate, al celorlalte state membre ale UE.

•

Producție și consum durabile	Orizont 2020: Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției.
	Orizont 2030: Apropierea de nivelul mediu realizat la acea dată de țările membre UE din punctul de vedere al producției și consumului durabile.

Domeniu	Orizont
Incluziunea socială, demografie și migrația	Orizont 2020: Promovarea consecventă, în noul cadru legislativ și instituțional, a normelor și standardelor UE cu privire la incluziunea socială, egalitatea de șanse și sprijinirea activă a grupurilor defavorizate; punerea în aplicare, pe etape, a Strategiei Naționale pe termen lung privind populația și fenomenele migratorii.
	Orizont 2030: Apropierea semnificativă de nivelul mediu al celorlalte state membre ale UE în privința coeziunii sociale și calității serviciilor sociale.
Sărăcia globală și sfidările dezvoltării durabile	Orizont 2020: Conturarea domeniilor specifice de aplicare a expertizei și resurselor disponibile în România în slujba asistenței pentru dezvoltare, și alocarea în acest scop a circa 0,50% din venitul național brut.
	Orizont 2030: Alinierea completă a României la politicile Uniunii Europene în domeniul cooperării pentru dezvoltare, inclusiv din punctul de vedere al alocărilor bugetare ca procent din venitul național brut.
Educație și formare profesională	Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu de performanță al UE în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate, unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010.
	Orizont 2030: Situarea sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități.
Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, inovarea	Orizont 2020: Încadrarea cercetării românești în fluxul principal al evoluțiilor științifice și tehnologice din UE; generalizarea activităților inovative; apariția unor centre de excelență cu impact internațional.
	Orizont 2030: Statornicirea principalelor elemente ale societății și economiei bazate pe cunoaștere; contribuții esențiale ale cercetării românești la realizarea obiectivelor complexe ale dezvoltării durabile.
Dezvoltarea rurală, agricultura, silvicultura și pescuitul	Orizont 2020: Consolidarea structurilor din domeniul agro-alimentar și silvic concomitent cu dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale pentru reducerea în continuare a decalajelor și atingerea nivelului mediu actual de performanță al țărilor membre ale UE; afirmarea României ca element de stabilitate a securității alimentare în Europa de Sud-Est.

•

	Orizont 2030: Adoptarea în totalitate a politicilor și practicilor comunitare în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului; finalizarea restructurării și modernizării acestor sectoare și a spațiului rural.
Planificare spațială	Orizont 2020: Constituirea la nivel regional, conform strategiilor de dezvoltare spațială, a sistemului policentric de arii funcționale urbane (aglomerări urbane) și de coridoare de urbanizare în lungul arterelor de transport de interes european (policentricitate de rețea).
	Orizont 2030: Structurarea și dezvoltarea rețelei extinse de localități urbane și rurale ca premisă pentru afirmarea regiunilor României ca entități dinamice, atrăgătoare și competitive și pentru racordarea lor deplină la spațiul european.
Domeniu	**Orizont**
Cadastru României	Orizont 2020: Finalizarea, în linii generale, a cadastrului general al României și asigurarea transparenței și accesibilității sistemului.
	Orizont 2030: Asigurarea compatibilității și interoperativității depline a sistemului cadastral din România cu standardele de fiabilitate și siguranță a datelor din celelalte state ale UE.
Dimensiunea culturală a dezvoltării durabile	Orizonturi 2020 și 2030: Stabilirea obiectivelor naționale pentru aceste orizonturi de timp nu apare posibilă întrucât documentele și studiile elaborate până la momentul întocmirii strategiei nu au permis identificarea unor priorități de perspectivă în domeniu.
Capacitatea administrativă și calitatea serviciilor publice; dezvoltarea durabilă ca măsură a eficienței guvernării și a calității politicilor publice	Orizont 2020: Definitivarea procesului de reformă în administrația publică și reducerea substanțială a decalajelor față de nivelul mediu de performanță al administrației centrale și locale și al serviciilor publice din celelalte state membre ale UE; creșterea gradului de încredere și satisfacție al cetățenilor în raporturile cu autoritățile administrației publice centrale și locale.
	Orizont 2030: Apropierea semnificativă de nivelul mediu al celorlalte state membre ale UE în privința performanței administrației publice centrale și locale în furnizarea serviciilor publice.

4.4.2. Strategia Energetică a României 2016-2030, cu perspectiva anului 2050

165. Strategia are drept obiectiv general satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung, la un preț cât mai scăzut, adecvat unei economii moderne de piață și unui standard de viață civilizat, în condiții de calitate, siguranță în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile. Strategia energetică are cinci obiective strategice și 25 de obiective operaționale pentru atingerea obiectivului general:

1. *Creșterea nivelului de securitate energetică*
   - OP1. Mix energetic diversificat și echilibrat (răspunde și la obiectivele II, III)

•

- OP2. Dezvoltarea de noi zăcăminte de resurse primare, pentru menținerea unui nivel scăzut de dependență de importuri de energie
- OP3. Creșterea capacităților de interconectare a rețelelor de transport de energie
- OP4. Asigurarea capacității de stocare de energie și a sistemelor de rezervă
- OP5. Creșterea flexibilității sistemului energetic național prin digitalizare, rețele inteligente și prin dezvoltarea categoriei consumatorilor activi (proconsumatori) (răspunde și la obiectivele II, V)
- OP6. Protecția infrastructurii critice împotriva atacurilor fizice și informatice
- OP7. Participarea proactivă a României la inițiativele europene și internaționale de diplomație energetică
- OP8. Adâncirea parteneriatelor strategice ale României pe dimensiunea energetică

2. *Piețe de energie competitive, baza unei economii competitive*
   - OP9. Înlocuirea, la orizontul anului 2030, a capacităților de producție de energie electrică ce vor ieși din exploatare cu capacități noi, eficiente și cu emisii reduse (răspunde și la obiectivele III, V)
   - OP10. Creșterea eficienței energetice pe întreg lanțul valoric al sectorului energetic (răspunde și la obiectivele III, V)
   - OP11. Creșterea concurenței pe piețele interne de energie (răspunde și la obiectivul V)
   - OP12. Liberalizarea piețelor de energie și integrarea lor regională, astfel încât consumatorul de energie să beneficieze de cel mai bun preț al energiei (răspunde și la obiectivul V)
   - OP13. Eficientizarea activității economice a companiilor energetice controlate de stat (răspunde și la obiectivul IV)
   - OP14. Politici economice și fiscale de stimulare a investițiilor în dezvoltarea industriei producătoare de echipamente pentru SRE, eficiență energetică și electromobilitate

3. *Energie curată, cu emisii reduse de gaze cu efect de seră și alte noxe*
   - OP15. Reducerea emisiilor de GES și noxe în sectorul energetic
   - OP16. Dezvoltarea sustenabilă a sectorului energetic național, cu protecția calității aerului, a apei, a solului și a biodiversității
   - OP17. Participarea echitabilă la efortul colectiv al statelor membre UE de atingere a țintelor de eficiență energetică, de SRE și de reducere a emisiilor GES (răspunde și la obiectivul I)

4. *Modernizarea sistemului de guvernanță energetică*
   - OP18. Separarea funcției statului de proprietar și acționar de cea de arbitru al pieței energetice

-
    - OP19. Transparentizarea actului administrativ, simplificarea birocrației în sectorul energetic și întărirea capacității administrative a statului în sectorul energetic (răspunde și la obiectivele II, V)
    - OP20. Susținerea educației și promovarea cercetării științifice
    - OP21. Îmbunătățirea guvernanței corporative a companiilor cu capital de stat
    - OP22. Îmbunătățirea cadrului instituțional din sectorul energetic
    - OP23. Cadru legislativ și de reglementare transparent, coerent, echitabil și stabil, care să stimuleze investițiile la un cost competitiv al capitalului (răspunde și la obiectivul II)

5. *Protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetice*
    - OP24. Creșterea accesului populației la energie electrică și gaz natural
    - OP25. Reducerea gradului de sărăcie energetică și protecția consumatorului vulnerabil.

166. Pentru a beneficia de oportunitățile oferite de procesul de tranziție energetică globală, România trebuie să își asume direcții noi de dezvoltare în sectorul energetic:

- Transformarea României în centru de producție de mașini, componente și materiale pentru tranziția energetică
- Dezvoltarea rețelelor inteligente de transport și distribuție a energiei electrice
- Rețelele inteligente vor facilita tranziția consumatorului către rolul de prosumator, care injectează în rețea propria producție de energie electrică
- Promovarea autovehiculelor hibride și a celor electrice, atât autoturisme, cât și autobuze și autoutilitare de mic tonaj, dedicate mediului urban
- Clădirile inteligente, din punct de vedere al construcției, arhitecturii, operării, transformării și stocării energiei, cu caracteristici de prosumator.

4.4.3. Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020

167. Această strategie este documentul de ghidare pentru planul național de acțiune privind schimbările climatice ce are ca scop atingerea țelurilor Europa 2020 - reducerea cu 20% a emisiilor de GHG (emisii de gaze cu efect de seră), îmbunătățirea cu 20% a eficienței energetice și creșterea cu 20% a surselor de energie regenerabilă. Strategia evidențiază provocările sectoriale și recomandă adaptare sectorială corespunzătoare și politici de reducere. Strategia propune mai multe tipuri de măsuri cheie, care trebuie să fie implementate în fiecare sector. Scopul acestora este de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea capacității naturale de absorbție a CO_2 din atmosferă și adaptarea la efectele schimbărilor climatice:

- *Generarea energiei electrice și termice* o Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
    - o Valorificarea resurselor de energie regenerabilă
    - o Promovarea Sistemelor Inteligente pentru producerea, transportul, distribuția și consumul energiei electrice

-
  - Promovarea cogenerării de înaltă eficiență o Îmbunătățirea eficienței energetice
  - Realizarea de investiții în instalații și echipamente pentru întreprinderile din industrie care să conducă la economii de energie
  - Creșterea eficienței energetice în sectorul Agricultură o Proiectare ecologică
  - Captarea și stocarea carbonului în România

- *Transport* o Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
  - Reducerea emisiilor aferente transportului rutier o Utilizarea autovehiculelor prietenoase mediului o Sisteme de transport inteligent - STI o Eficientizarea transportului feroviar
  - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transportul aerian o Dezvoltarea Transportului Intermodal o Utilizarea biocarburanților
  - Taxe
  - Încurajarea și promovarea transportului nemotorizat
  - Stimularea cercetării și dezvoltării în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul transporturi
  - Îmbunătățirea performanțelor în domeniul transportului urban o Informare și conștientizare

- *Spațiu locativ și dezvoltare urbană* o Îmbunătățirea performanței termice a clădirilor
  - Încurajarea dezvoltării de proiecte ce vizează casele ecologice, casele pasive și/sau active
  - Modernizarea infrastructurii de transport și distribuție a energiei termice în sisteme centralizate
  - Program de sprijin pentru îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile ocupate de persoanele cu venituri reduse
  - Programe de încurajare a consumatorilor pentru achiziționarea de articole electrice și electrocasnice cu eficiență energetică crescută
  - Reducerea consumului de apă
  - Programe de educare și conștientizare a populației
  - Creșterea suprafețelor de spații verzi în zonele urbane și periurbane

- *Procese industriale* o Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
  - Includerea analizei privind emisiile de GES în cerințele standard de evaluare a politicilor publice în domeniul economic pe perioada de aplicare și post aplicare a politicii publice
  - Promovarea tehnologiilor eficiente și a industriilor curate, ținându-se seama de punctele tari ale economiei românești

-
    - Promovarea unor acorduri pe bază de voluntariat care să contribuie la accelerarea procesului de eficientizare a consumului de resurse în industrie

- *Agricultură* o Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
    - Reducerea emisiilor provenite din activitățile specifice fermelor, respectiv metan și protoxid de azot
    - Reducerea pierderilor de carbon din sol și îmbunătățirea capacității de absorbție a acestuia
    - Îmbunătățirea eficienței energetice și contribuții la dezvoltarea sectorului de obținere a energiei din surse regenerabile Îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a sectorului și a interdependenței cu schimbările climatice

- *Utilizarea terenurilor, schimbărilor utilizării terenurilor, silvicultură* o Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind creșterea capacității de absorbție a gazelor cu efect de seră prin rezervoare naturale
    - Creșterea suprafeței forestiere o Protecția pădurilor virgine și cvasi-virgine o Protecția și refacerea ecosistemelor acvatice din păduri o Ameliorarea stării de sănătate a pădurilor o Utilizarea eficientă a produselor lemnoase
    - Utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor pentru realizarea managementului forestier
    - Dezvoltarea unor scheme naționale de bonificații pentru împăduriri, reîmpăduriri, conservarea pădurilor virgine
    - Educație, cercetare și conștientizare

- *Gestiunea deșeurilor* o Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
    - Prevenirea producerii deșeurilor
    - Reducerea cantităților de deșeuri organice depozitate

- *Dezvoltarea strategiilor sectoriale privind reducerea emisiilor* o Identificarea variantelor pentru optimizarea utilizării prevederilor articolului 24.a al Directivei EU ETS
    - Identificarea opțiunilor în vederea asigurării unui tratament echitabil între operatorii care se află și cei care nu se află sub incidența prevederilor ETS dar care funcționează în sectoare ETS
    - Identificarea opțiunilor optime pentru utilizarea flexibilităților prevăzute de către Decizia nr. 406/2009/CE. o Creșterea gradului de informare și conștientizare a cetățenilor
    - Dezvoltarea activităților de cercetare în domeniul schimbărilor climatice pentru toate sectoarele de activitate
    - Promovarea achizițiilor publice ecologice cu analiza ciclului de viață al produsului

•

- *Adaptarea la efectele schimbărilor climatice* o monitorizarea activă a impactului schimbărilor climatice, precum și a vulnerabilității sociale și economice asociate;
  - o integrarea măsurilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice în strategiile de dezvoltare și politicile la nivel sectorial, precum și armonizarea acestor măsuri între ele;
  - o identificarea măsurilor urgente de adaptare la efectele schimbărilor climatice în sectoarele socio-economice critice.

4.4.4. Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020. Planul Național privind Managementul Deșeurilor

168. Scopul SNGD este de a îndrepta România către o „societate a reciclării”. Pentru a realiza acest scop, strategia propune:

- Ordonarea după prioritate a eforturilor din domeniul gestionării deșeurilor în conformitate cu ierarhia deșeurilor
- Încurajarea prevenirii generării deșeurilor și reutilizarea pentru o mai mare eficiență a resurselor
- Dezvoltarea și extinderea sistemelor de colectare separată a deșeurilor în vederea promovării unei reciclări de înaltă calitate
- Dezvoltarea/implementarea tehnologiilor/instalațiilor de reciclare și/sau valorificarea cu randament ridicat de extragere și utilizare a materiei prime din deșeuri
- Susținerea recuperării energiei din deșeuri, după caz, pentru deșeurile care nu pot fi reciclate
- Reducerea cantităților de deșeuri eliminate prin depozitare.

4.5. Cadrul strategic național în domeniul economiei și antreprenoriatului

4.5.1. Programul Operațional Competitivitate POC 2014-2020

169. POC susține creșterea inteligentă, promovarea economiei bazate pe cunoaștere și inovare, prin investiții în: consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării, sporirea utilizării, calității și accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor. În cadrul POC 20142020 au fost identificate trei axe prioritare:

- Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor
- Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitala competitivă
- Asistență tehnică.

170. Domeniile de specializare inteligentă pentru CDI susținute prin POC (definite în cadrul Strategiei naționale pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare 2014-2020) sunt:

1. *BIO-ECONOMIE*
   - Alimente sigure, accesibile și optimizate nutrițional;

-
    - Dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul horticulturii;
    - Adaptarea sectorului de animale vii, medicină veterinară, pescuit și acvacultură la provocările secolului 21;
    - Dezvoltarea sustenabilă a culturilor pentru a face față schimbărilor climatice;
    - Dezvoltarea sustenabilă a sectorului forestier și creșterea competitivității acestuia;
    - Bio-energie – biogaz, biomasă, bio-combustibili;
    - Bio-nanotehnologii, biotehnologii industriale, biotehnologii de mediu, biotehnologii agro-alimentare, biotehnologii medicale și farmaceutice;
    - Bio-analize;
    - Design molecular – (bio)synthesis, semi-synthesis, high performance screening;
    - Evaluare in vitro / in vivo pe durata procesului de proiectare genetică;
    - Acțiuni sistemice locale și țintite pentru optimizarea profilului biofarmaceutic și farmacokinetic.

2. *TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR*
    - Analiza, gestiunea și securitatea bazelor mari de date;
    - Internetul viitorului;
    - Calcule de înaltă performanță și noi modele computerizate;
    - Securitate Cibernetică;
    - Tehnologii, instrumente și metode pentru dezvoltarea software.

3. *ENERGIE ȘI MEDIU*
    - Creșterea eficienței energetice la consumator;
    - Utilizarea optimă a resurselor de apă convenționale și neconvenționale;
    - Orașe inteligente.

4. *ECO-TEHNOLOGII*
    - Vehicule de nouă generație și tehnologii de transport verzi și eficiente energetic;
    - Tehnologii, echipamente și sisteme tehnice inovative pentru producerea de bioresurse alimentare și non-alimentare;
    - Tehnologii pentru decontaminare și recuperare a deșeurilor;
    - Înlocuirea materialelor critice și creșterea duratei de viață a materialelor prin acoperire funcțională.

171. În afară de cele patru domenii de specializare inteligentă, POC va sprijini, de asemenea, CDI pentru Sănătate, un sector de interes național pentru România: Diagnostic preventiv, tratament personalizat, de monitorizare și prognoză în oncologie; Îmbătrânirea sănătoasă, stil de viață și sănătatea publică; Medicina de reproducere, medicina maternofetală și perinatală; Cercetarea bolilor neuro-degenerative și neuroinflamatorii; Cauzele cele mai extinse din România ale morbidității și mortalității; Evaluarea riscurilor de utilizare nonrațională a medicamentelor si suplimentelor alimentare la nivel de populație;

•

Terapii personalizate /de grup și de monitorizare terapeutică; Farmacologie cantitativă sistemică și toxicologie: corelare, modelare și predicție.

4.5.2. Strategia Națională pentru Competitivitate 2015-2020

172. Strategia pentru competitivitate asigură o abordare comprehensivă și orizontală în ceea ce privește politicile de dezvoltare în mai multe sectoare. Acestea includ: competitivitate industrială și CDI, clustere, specializare inteligentă regională, IMM-uri, ecoinovare și industrii verzi, industrii creative, mediul de afaceri. Strategia propune dezvoltarea unui ecosistem competitiv de afaceri, bazat pe un mediu de reglementare stabil, centrat pe antreprenoriat, inovare și creativitate, care să pună accent pe încredere, eficiență și excelență și să plaseze România în primele 10 economii la nivel European.

173. Prioritățile de investiții se concentrează în acele zone în care România are avantaje competitive. Strategia a identificat 5 priorități strategice, respectiv direcțiile de acțiune în cadrul acestora:

1. *Îmbunătățirea mediului de reglementare*
   - Îmbunătățirea cadrului legislativ
   - îmbunătățirea nivelului de predictibilitate a deciziilor Guvernului vis-a-vis de mediul de afaceri
   - Îmbunătățirea gradului de transparență a autorităților și a întreprinderilor publice
   - Reducerea nivelului de birocrație al administrației publice
   - Reducerea poverii fiscalității și a parafiscalității asupra companiilor
   - Îmbunătățirea accesului la finanțare al companiilor și în special al IMM-urilor

2. *Susținerea acțiunilor parteneriale între mediul public și mediul privat*
   - Instituționalizarea pe termen lung a unor centre de foresight industrial / tehnologic / CDI în regim colaborativ public-privat
   - Parteneriat public-privat pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare
   - Consolidarea și dezvoltarea clusterelor / polilor de competitivitate

3. *Sprijinirea factorilor și serviciilor suport*
   - Resurse umane și educație: îmbunătățirea calității sistemului de aducție și formare astfel încât să asigure corelarea cu piața muncii
   - Cercetare, dezvoltare și inovare: asigurarea unei finanțări publice echivalente de 1% care să permită efectul de antrenare asupra cererii de cercetare în sectorul privat și sprijinirea IMM-urilor în vederea lansării de produse sau servicii inovative
   - Creativitate: stimularea antreprenoriatului în industrii creative prin crearea de incubatoare / clustere / acceleratoare și prin susținerea dezvoltării și înființării de firme în domeniul cultural și creativ
   - Infrastructura rutieră: îmbunătățirea infrastructurii rutiere care leagă România de țările vecine

•

- Infrastructura de comunicații în bandă largă: îmbunătățirea și extinderea infrastructurii de comunicații în bandă largă
- Energie: reducerea pierderilor în rețelele de distribuție a energiei electrice
- Mediu: îmbunătățirea infrastructurii de apă și consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deșeuri
- Antreprenoriat: îmbunătățirea densității IMM-urilor raportată la populație și creșterea contribuției IMM-urilor la valoarea adăugată brută

4. *Promovarea celor 10 sectoare de viitor*
   - Îmbunătățirea poziției de exportator a României
   - Creșterea atractivității investițiilor în cele 10 sectoare de viitor: Turism și ecoturism; Textile și pielărie; Lemn și mobilă; Industrii creative; Industria auto și componente; Tehnologia informației și comunicațiilor; Procesarea alimentelor și a băuturilor; Sănătate și produse farmaceutice; Energie și management de mediu; Bioeconomie, biofarmaceutică și biotehnologii

5. *Pregătirea Generației 2050 și provocări societale*
   - Asigurarea unui echilibru sustenabil economic și social, cu o rată cât mai bună de participare și ocupare a forței de muncă
   - Dezvoltarea competitivă a agriculturii și spațiului rural
   - Creșterea coeziunii sociale și a contribuției economiei sociale ca bază a dezvoltării competitive
   - Reechilibrarea relației funcționale dintre economie, natură și societate prin gestionarea eficientă a consumului de resurse, care să asigure sustenabilitatea economică
   - Tranziția către o economie cu emisii reduse de gaze cu efect de seră

4.5.3. Strategia guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România – Orizont 2020

174. Obiectivul strategiei este crearea unui mediu favorabil afacerilor, inițiativei private și spiritului antreprenorial, stimularea înființării și dezvoltării IMM-urilor și sprijinirea creșterii competitivității mediului de afaceri autohton. Se are în vedere creșterea semnificativă, sub aspect dimensional, sectorial și regional, a soldului net de IMM-uri active economic, dezvoltarea întreprinderilor existente și crearea de noi locuri de muncă până la sfârșitul anului 2020. Strategia se concentrează pe cinci direcții de acțiune interdependente, dintre care patru orientate spre operatorii economici și una spre administrația publică centrală și locală:

1. *DA1. Sprijinirea și promovarea antreprenoriatului*
   - Sprijinirea Start-up-urilor, cu accent pe sectoarele cu potențial creativ, mediul rural
   - Sprijinirea dezvoltării educației antreprenoriale la toate nivelurile de învățământ

•

- Programe de sprijin antreprenorial (tutorat/mentorat, asistență/consiliere, role models etc.), inclusiv grupurilor sociale vulnerabile/defavorizate (de ex. femei antreprenor, tineri, imigranți legali, șomeri, persoane ieșite din sistemul de protecție socială, persoane cu dizabilități etc.)
- Facilitarea de structuri moderne de sprijinire a afacerilor și perfecționarea celor existente (de ex. Incubatoare/acceleratoare și centre/hub-uri de afaceri, parcuri tehnologice/software și industriale, clustere/poli de excelență, centre de design, centre de producție locală conform sintagmei „un sat - un produs; un oraș - o industrie" etc.)
- Promovarea comportamentului etic în afaceri și sprijinirea întreprinzătorilor onești care doresc să înceapă o afacere

2. *DA2. Accesul IMM-urilor la finanțare adecvată*
   - Sprijinirea creării, operaționalizării și dezvoltării de mecanisme și instrumente pentru finanțarea IMM-urilor (inclusiv intermediari financiari și vehicule investiționale)
   - Sprijinirea creării și dezvoltării de rețele de investitori privați
   - Sporirea accesibilității la fondurile de micro-creditare a IMM din zonele rurale, aparținând unor categorii dezavantajate (femei, tineri, persoane cu dizabilități etc.)

3. *DA3. IMM-uri inovatoare*
   - Încurajarea transferului tehnologic
   - Dezvoltarea educației profesionale și manageriale
   - Dezvoltarea serviciilor de consultanță de afaceri pentru IMM-uri
   - Dezvoltarea unui sistem de sprijin pentru inovare la nivel național
   - Încurajarea cooperării tehnico-economice a IMM-urilor cu marile întreprinderi, mai ales în domeniul inovării tehnologice și comerciale
   - Sprijinirea valorificării avantajelor competitive ale IMM-urilor cu potențial de dezvoltare extensivă și promovarea avantajelor obținerii dreptului de proprietate intelectuală/industrială/comercială
   - Susținerea implementării/certificării sistemelor de management, precum și certificarea voluntară a produselor și/sau obținerea etichetei ecologice pentru produse
   - Sprijinirea conectării IMM-urilor la rețelele de CDI

4. *DA4. Accesul la piețe și internaționalizarea IMM-urilor*
   - Stimularea utilizării tehnologiei informației în activitatea IMM-urilor
   - Susținerea dezvoltării comerțului electronic și a altor forme de afaceri online
   - Stimularea formării și dezvoltării de rețele de afaceri
   - Întărirea capabilităților interne ale IMM-urilor pentru participarea la activitățile comerciale internaționale

•

5. *DA5. Reactivitatea administrației publice la nevoile IMM-urilor*
   - Stimularea formelor asociative pentru creșterea puterii de negociere a IMM-urilor
   - Transpunerea legislației comunitare în domeniul IMM și asigurarea conformității acesteia cu reglementările interne
   - Identificarea, reducerea/simplificarea sarcinilor barierelor administrative cu care se confruntă mediul de afaceri
   - Îmbunătățirea cadrului de reglementare a activității IMM-urilor
   - Îmbunătățirea mecanismului de consultare a IMM-urilor în procesul de elaborare a actelor normative
   - Îmbunătățirea calității și operativității serviciilor publice destinate înființării și derulării afacerilor

4.5.4. Strategia națională pentru export a României pentru perioada 2014-2020

175. Strategia își propune ca declarație de viziune „Bunăstarea economică națională prin competitivitate la export bazată pe calitate, inovație și dezvoltare sustenabilă”. Strategia pentru perioada 2014-2020 se concentrează mai mult pe:

- Creșterea culturii de export și a abilităților manageriale în cadrul comunității locale de afaceri, astfel încât să se extindă baza de exportatori, să se adune mai multe firme în măsură să facă export în cadrul unor centre sau incubatoare teritoriale de export
- Consolidarea capacității instituționale a ministerului ca organizație de promovare și susținere a exportului, inclusiv printr-o măsurare mai bună a modului de implementare a SNE și a instrumentelor de susținere
- Abordarea concertată a inițiativelor în programe și proiecte care să facă obiectul unei abordări multianuale din perspectiva management-ului proiectelor
- Diversificarea instrumentelor de susținere
- Consolidarea lanțurilor valorice naționale pentru a spori valoarea adăugată a exporturilor
- Promovarea firmelor locale inovative

176. Strategia identifică patru perspective și 15 considerente strategice:

1. *Perspectiva dezvoltării*
   - CS1. Dezvoltarea regională a exporturilor
   - CS2. Concentrări economice teritoriale - clustere
   - CS3. Promovarea investițiilor și a ISD-urilor orientate spre export

2. *Perspectiva competitivității sectoriale*
   - CS4. Eficientizarea lanțurilor valorice și priorități sectoriale ale sectoarelor strategice importante
   - CS5. Probleme și priorități în interior, de dezvoltare și diversificare a capacității

-
    - CS6. Probleme și priorități de graniță, operaționale și de facilitare a comerțului (mediu de afaceri pro-export și reducerea costurilor tranzacțiilor
    - CS7. Probleme și priorități externe: accesul pe piețe externe și dezvoltarea prezenței pe piețele externe, promovarea exportului și branding-ul

3. *Perspectiva clientului*
    - CS8. Segmentarea clienților
    - CS9. Certificări și standarde de excelență
    - CS10. Cercetarea și dezvoltarea, inovarea și transferul tehnologic în favoarea exportatorilor
    - CS11. Creșterea competenței la nivel național
    - CS12. Finanțarea comerțului, crearea de capacități și diversificarea ofertei în sectorul național financiar
    - CS13. Informații de comerț exterior

4. *Perspectiva instituțională*
    - CS14. Rețeaua de sprijin a strategiei (RSS)
    - CS15. Rețeaua de furnizare a serviciilor (RFS)

4.5.5. Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026

177. Documentul are ca principale obiective transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural. Aceasta trebuie să corespundă standardelor Uniunii Europene privind furnizarea produselor și serviciilor și, totodată, să contribuie la realizarea unei dezvoltări durabile din punct de vedere al mediului sectorului turistic într-un ritm de dezvoltare superior altor destinații turistice din Europa. Strategia are în vedere următoarele direcții strategice:

- Structuri administrative
- Planificare și infrastructură fizică
- Dezvoltarea resurselor umane
- Îmbunătățirea produselor turistice
- Servicii de informare
- Statistici și cercetare
- Marketingul destinației
- Mediul natural

4.5.6. Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România

178. Strategia are ca obiectiv general crearea condițiilor de dezvoltare a ecoturismului la nivelul ariilor protejate și în zonele din vecinătatea acestora, urmărindu-se realizarea unui produs ecoturistic competitiv pe plan național și internațional. În cadrul strategiei sunt vizate următoarele domenii:

- Cadrul instituțional și asociativ

-
- Infrastructura turistică și amenajarea teritoriului
- Educație și conștientizare
- Dezvoltarea resurselor umane
- Dezvoltarea afacerilor și dezvoltarea locală
- Conservarea și protejarea naturii
- Marketing și promovare

4.5.7. Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru 2016-2022

179. Strategia este documentul de planificare culturală la nivel național, fundamentând documentele strategice de nivel regional, județean și local și documentațiile operaționale pentru programe și proiecte cu fonduri publice, precum și celelalte strategii de dezvoltare la nivel național cu relevanță și impact cultural. Strategia consideră creativitatea drept esența ecosistemului cultural, pentru care susținerea valorii strict economice a subsectoarelor productive din cadrul sectoarelor culturale și creative trebuie însoțită de măsuri care să contribuie la reducerea eșecului pieței luând în calcul valoarea socială și valoarea culturală. În cadrul strategiei au fost definite următoarele axe prioritare și obiective generale:

1. *AP1. Cultura - factor de dezvoltare durabilă*
   - Valorificarea resurselor culturale - elemente de identitate locală și regională - pentru o dezvoltare teritorială durabilă și o calitate ridicată a vieții: o susținerea unei dezvoltări durabile prin turism cultural
     - o dezvoltarea infrastructurii de servicii și a ofertei culturale pentru producție și consum culturale de proximitate
   - O mai bună protejare a patrimoniului cultural, bazată pe o cunoaștere a situației și a angajării de parteneriate eficiente (local-central și public-privat)

2. *AP2. Economie creativă*
   - Dezvoltarea antreprenoriatului în sectoarele culturale și creative (SCC)
   - Valorificarea avantajelor competitive ale SCC pentru dezvoltare
   - Creșterea activității comerciale externe a operatorilor români din SCC

3. *AP3. Acces la cultură și diversitatea expresiilor culturale* • Dezvoltarea publicului pentru cultură:
     - o susținerea diversificării categoriilor de public al instituțiilor de cultură
     - o impulsionarea creșterii consumului cultural
     - o o mai bună integrare a obiectivelor comune domeniilor culturii și educației - educație prin și pentru cultură
   - Dezvoltarea creativității contemporane
   - Creșterea vitalității formelor culturale specifice minorităților naționale și ale noilor grupuri etnice de pe teritoriul României
   - Amplificarea intervențiilor culturale pentru grupurile vulnerabile

•

4. *AP4. Cultura română în circuitul cultural internațional*
   - Creșterea prezenței operelor, creatorilor și operatorilor culturali români la nivel internațional: o promovarea pe plan internațional a valorilor culturale ale României o susținerea mobilității practicienilor culturali și a participării operatorilor culturali români la rețele, proiecte și programe internaționale bazate pe cooperare

5. *AP5. Capacitatea sectoarelor culturale și creative*
   - Îmbunătățirea serviciului public în domeniul culturii: o sprijinirea performanței administrației și a instituțiilor publice de cultură o promovarea integrității în sectorul cultural public
     - încurajarea guvernării participative prin informarea și implicarea operatorilor culturali
   - Extinderea și modernizarea infrastructurii culturale
   - Debirocratizarea și actualizarea cadrului de reglementare și a practicilor de finanțare a SCC
   - Îmbunătățirea statutului socio-profesional și a condiției creatorului
   - Creșterea rolului TIC în cultură
   - Dezvoltarea competențelor practicienilor culturali și a atractivității SCC ca arie ocupațională pentru alegerea unei profesii

4.5.8. Strategia Națională de Învățare pe tot Parcursul Vieții 2015-2020

180. Strategia are drept obiectiv crearea cadrului strategic pentru a încuraja și crește participarea la educația pe tot parcursul vieții. Obiectivele strategice sunt creșterea participării la învățarea pe tot parcursul vieții și creșterea relevanței sistemelor de educație și formare profesională pentru piața muncii. Documentul prezintă trei piloni strategici ai învățării pe tot parcursul vieții:

1. *Acces și stimulente pentru participare*
   - creșterea accesului și participarea la învățarea pe tot parcursul vieții pentru toți
   - direcțiile de acțiune se axează pe depășirea barierelor existente în creșterea participării indivizilor și a firmelor la activități de învățare pe tot parcursul vieții, în mod specific prin extinderea cererii și ofertei de programe de învățare pe tot parcursul vieții

2. *Calitate și relevanță*
   - asigurarea faptului că învățarea pe tot parcursul vieții este relevantă pentru indivizi și pentru piața muncii
   - direcțiile de acțiune au drept scop creșterea relevanței și calității programelor ÎPV din România pentru indivizi și piața muncii

•

3. *Parteneriate pentru o mai bună informare*

- dezvoltarea învățării pe tot parcursul vieții în strânsă colaborare cu partenerii economici, sociali, din mediul academic și cu toate părțile interesate relevante. **181. Direcțiile de acțiune propuse în cadrul strategiei sunt:**

- Recunoașterea învățării anterioare, inclusiv a competențelor obținute în străinătate
- Implicarea unităților de învățământ profesional și tehnic și a instituțiilor de învățământ superior în ÎPV
- Sprijinirea participării la programele europene de mobilitate
- Finanțare pentru diversificarea ofertei
- Finanțare pentru creșterea cererii de ÎPV
- Sprijinirea șomerilor și persoanelor inactive, inclusiv prin stimulente financiare și consiliere
- Consolidarea și asigurarea finanțării pentru încurajarea pieței de învățare pe tot parcursul vieții inclusiv prin îmbunătățirea serviciilor de consiliere
  - Îmbunătățirea calității și a disponibilității informațiilor
  - Evaluarea nevoilor de competențe și dezvoltarea unui set de competențe mai cuprinzător
- Crearea unui sistem de asigurare a calității, monitorizare și evaluare pentru ÎPV
- Îmbunătățirea Cadrului Național al Calificărilor și consolidarea coordonării între părțile interesate.

4.5.9. Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020

182. Obiectivul general al strategiei este atingerea unui nivel sustenabil de ocupare a forței de muncă susținut de competitivitate economică, coeziune socială și dezvoltare durabilă. Strategia propune următoarele obiective specifice și direcții de acțiune:

1. *Creșterea ocupării în rândul tinerilor și prelungirea vieții active a persoanelor în vârstă*
   - diminuarea șomajului în rândul tinerilor și a numărului de tineri din categoria NEETs;
   - creșterea participării pe piața muncii a persoanelor în vârstă.

2. *Îmbunătățirea structurii ocupaționale și participării pe piața muncii în rândul femeilor și persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile*
   - reducerea ocupării în agricultura de subzistență și facilitarea relocării acestei resurse umane către activități non-agricole;
   - creșterea participării femeilor pe piața muncii, inclusiv prin măsuri suport de reconciliere a vieții profesionale cu cea de familie;
   - creșterea participării persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile pe piața muncii prin dezvoltarea de măsuri care să combine suportul social cu activarea.

•

3. *Dezvoltarea unei resurse umane cu un nivel înalt de calificare și competențe adaptate la cerințele pieței muncii*
   - sprijinirea adaptabilității și dezvoltării permanente a forței de muncă corelate cu schimbările structurale ale pieței muncii;
   - îmbunătățirea nivelului de competențe al persoanelor șomere și inactive apte de muncă pentru a facilita reintegrarea acestora pe piața muncii.

4. *Îmbunătățirea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii*
   - consolidarea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii;
   - consolidarea dialogului social la toate nivelurile pentru a facilita adoptarea, implementarea și respectarea politicilor cu impact pe piața muncii.

4.6. Cadrul strategic național în domeniul cercetării-inovării

4.6.1. Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare Tehnologică și Inovare 2014-2020

183. În cadrul strategiei se pune accent pe zonele în care România și regiunile românești au avantaje competitive, specializare inteligentă, sectoare de excelență. Obiectivele generale vizează:

- creșterea competitivității economiei românești prin inovare;
- creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii de frontieră;
  creșterea rolului științei în societate.

184. În cadrul strategiei au fost identificate patru obiective specifice și două transversale:

1. *Crearea unui mediu stimulativ pentru inițiativa sectorului privat*
   - instrumente de antrenare a antreprenoriatului și a comercializării rezultatelor CD, precum și prin credibilizarea parteneriatelor dintre operatorii publici și cei privați

2. *Susținerea specializării inteligente*
   - concentrarea resurselor în domenii de cercetare și inovare cu relevanță economică și cu potențial CD demonstrat, prin parteneriate public-public, care să conducă la concentrare, eficiență și eficacitate, și public-privat, care să deblocheze potențialul identificat

3. *Concentrarea unei părți importante a activităților CDI pe probleme societale*
   - dezvoltarea capacității sectorului CDI public de a solicita și adopta rezultatele cercetării și de a răspunde unor teme legate de provocări globale de importanță pentru România

4. *Susținerea aspirației către excelență în cercetarea la frontiera cunoașterii*

-
    - internaționalizarea cercetării din România, evaluarea internațională, creșterea atractivității sistemului CDI românesc, prin mobilitate și parteneriate

5. *Atingerea până în 2020 a masei critice de cercetători pentru transformarea CDI în factor al creșterii economice*
    - asigurarea unei evoluții rapide și sustenabile, numerice și calitative, a resurselor umane din cercetare, dezvoltare și inovare

6. *Dezvoltarea unor organizații de cercetare performante, capabile să devină operatori regionali și globali*
    - stimularea defragmentării sistemului CDI, concentrarea resurselor și prioritizarea alocării lor, încurajarea parteneriatelor public-public și public-privat, finanțarea științei și evaluarea impactului acesteia, noi modele de finanțare pentru a facilita inovarea

185. Sectoarele cu potențial de dezvoltare în viitor menționate în strategie sunt:

- Turism și ecoturism
- Textile și pielărie • Lemn și mobilă
- Industrii creative
- Industria auto și componente
- Tehnologia informației și comunicațiilor
- Procesarea alimentelor și a băuturilor
- Sănătate și produse farmaceutice
- Energie și management de mediu

  Bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii

4.7. Cadrul strategic național în domeniul social

4.7.1. Strategia Națională de Sănătate 2014-2020

186. Documentul este menit să furnizeze cadrul general de intervenție pentru eliminarea punctelor slabe identificate în sectorul de sănătate prin mai multe direcții de acțiune. Acestea includ: reducerea inegalităților importante existente în sănătate, optimizarea utilizării resurselor în serviciile de sănătate în condiții de cost-eficacitate crescută folosind medicina bazată pe dovezi și, nu în ultimul rând, la îmbunătățirea capacității administrative și a calității managementului la toate nivelurile. Scopul global este de îmbunătățire a stării de sănătate a populației României.

187. Strategia propune trei arii de intervenție strategică: ”Sănătate publică”, ”Servicii de sănătate” și ”Măsuri transversale pentru un sistem de sănătate sustenabil și predictibil”, precum și următoarele obiective generale și specifice:

1. *OG1. Îmbunătățirea stării de sănătate și nutriție a femeii și copilului*

•

- Îmbunătățirea stării de sănătate și nutriție a mamei și copilului și reducerea riscului de deces infantil și matern
- Reducerea numărului de sarcini nedorite, a incidenței avortului la cerere și a mortalității materne prin avort

2. *OG2. Reducerea morbidității și mortalității prin boli transmisibile, a impactului lor la nivel de individ și societate*
   - Întărirea capacității sistemului național de supraveghere a bolilor transmisibile prioritare, de alertare rapidă și răspuns coordonat
   - Protejarea sănătății populației împotriva principalelor boli care pot fi prevenite prin vaccinare
   - Reducerea morbidității și mortalității prin TB și menținerea unor rate adecvate de depistare și de succes terapeutic
   - Reducerea incidenței bolilor transmisibile prioritare: HIV / SIDA și asigurarea accesului pacienților la tratamente antivirale
   - Reducerea incidenței bolilor transmisibile prioritare: hepatite B și C și asigurarea accesului pacienților la tratamente antivirale

3. *OG3. Diminuarea ritmului de creștere a morbidității și mortalității prin boli netransmisibile și reducerea poverii lor în populație prin programe naționale, regionale și locale de sănătate cu caracter preventiv*
   - Creșterea eficacității și rolului promovării sănătății în reducerea poverii bolii în populație în domeniile prioritare
   - Reducerea poverii cancerului în populație prin depistarea în faze incipiente de boală și reducerea pe termen mediu-lung a mortalității specifice prin intervenții de screening organizat
   - Îmbunătățirea stării de sănătate mintală a populației
   - Protejarea sănătății populației împotriva riscurilor legate de mediu

-
- Asigurarea accesului la servicii de diagnostic și / sau tratament pentru patologii speciale

4. *OG4. Asigurarea accesului echitabil la servicii de sănătate de calitate și cost-eficace, în special la grupurile vulnerabile*
   - Dezvoltarea serviciilor de asistență comunitară, integrate și comprehensive, destinate în principal populației din mediul rural și grupurilor vulnerabile, inclusiv Roma
   - Creșterea eficacității și diversificarea serviciilor de asistență medicală primară
   - Consolidarea serviciilor ambulatorii de specialitate pentru creșterea ponderii afecțiunilor rezolvate în ambulatoriul de specialitate și reducerea poverii prin spitalizarea continuă
   - Îmbunătățirea accesului populației la servicii medicale de urgență prin consolidarea sistemului integrat de urgență și continuarea dezvoltării acestuia
   - Îmbunătățirea performanței și calității serviciilor de sănătate prin regionalizarea / concentrarea asistenței medicale spitalicești
   - Creșterea accesului la servicii de calitate de reabilitare, paliație și de îngrijiri pe termen lung, adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
   - Crearea de rețele de furnizori de asistență medicală la nivel local, județean și regional

5. *OG5. Un sistem de sănătate incluziv, sustenabil și predictibil prin implementarea de politici și programe transversale prioritare*
   - Întărirea capacității administrative la nivel național, regional și local și comunicarea schimbării
   - Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor umane în sănătate
   - Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor financiare în sănătate, asigurarea controlului costurilor și a protecției financiare a populației
   - Asigurarea și monitorizarea calității serviciilor de sănătate publice și private
   - Dezvoltarea și implementarea unei politici a medicamentului bazate pe dovezi care să asigure accesul echitabil și sustenabil al populației la medicație
   - Promovarea cercetării și inovării în sănătate
   - Colaborarea intersectorială pentru o stare de sănătate mai bună a populației, în special a grupurilor vulnerabile

6. *OG6. Eficientizarea sistemului de sănătate prin accelerarea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor moderne (E-sănătate)*
   - Dezvoltarea Sistemului Informatic Integrat în domeniul sănătății prin implementarea de soluții sustenabile de E-sănătate

-
- Creșterea accesului la servicii de sănătate prin utilizarea serviciilor de telemedicină

7. *OG7. Dezvoltarea infrastructurii de sănătate la nivel național, regional și local în vederea reducerii inechității în accesul la serviciile de sănătate*
   - Îmbunătățirea infrastructurii spitalicești în condițiile necesarei remodelări a rețelei spitalicești prin restructurare și raționalizare
   - Îmbunătățirea infrastructurii serviciilor de sănătate oferite în regim ambulatoriu prin asistență medicală comunitară, medicină de familie și ambulatoriul de specialitate
   - Dezvoltarea infrastructurii serviciilor integrate de urgență
   - Îmbunătățirea infrastructurii serviciilor de sănătate publică.

188. Componente ale obiectivelor strategice se regăsesc regrupate în diferite planuri strategice ale Ministerului Sănătății:

- Planul Național de Prevenție;
- Planul Național de Control al Bolilor Oncologice;
- Planul Național de Control al Diabetului;
- Planul Național de Control al Bolilor Cardiovasculare;
- Planul Național de Boli Rare.

4.7.2. Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020

189. Obiectivul strategiei este ca toți cetățenii României să aibă oportunități egale de a participa în societate, să fie apreciați și valorizați, să trăiască în demnitate, iar nevoile lor elementare să fie satisfăcute și diferențele respectate. Strategia identifică obiectivele specifice alături de provocări și direcții de acțiune, definind trei tipuri de politici: sociale, zonale și de consolidare a capacității instituționale:

1. *Politici orientate către persoane* •
   Ocuparea forței de muncă:
   - activarea persoanelor sărace care nu sunt angajate, nu sunt înscrise în sistemul de învățământ sau formare profesională
   - reducerea ocupării în sectorul informal și creșterea productivității firmelor mici și mijlocii
   - reducerea sărăciei persoanelor încadrate în muncă
   - dezvoltarea capacității instituționale și a resurselor serviciului public de ocupare
   - creșterea participării pe piața muncii a categoriilor vulnerabile
   - dezvoltarea economiei sociale în vederea creșterii oportunităților de angajare pentru grupurile vulnerabile

•

• Transferuri sociale:
  - o îmbunătățirea performanței sistemului de transferuri sociale o creșterea importanței programelor țintite către grupurile vulnerabile o eficientizarea sistemului de transferuri sociale și creșterea rolului acesteia de activare a grupurilor vulnerabile prin introducerea Venitului Minim de

    Inserție o oferirea sprijinului financiar adecvat pentru persoanele cu dizabilități în risc de sărăcie sau excluziune socială
  - o protejarea persoanelor vârstnice aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială
  - o protejarea consumatorilor săraci și vulnerabili împotriva creșterii tarifelor la electricitate

- Servicii sociale:
  - o asigurarea mecanismelor de creștere a responsabilității sociale din serviciile sociale
  - o îmbunătățirea sistemelor de evaluare a nevoilor și de management al informațiilor, precum și corelarea acestora cu politica și practicile locale de luare a deciziilor
  - o îmbunătățirea finanțării serviciilor sociale
  - o consolidarea și îmbunătățirea asistenței sociale la nivelul comunității o dezvoltarea echipelor comunitare de intervenție integrată o dezvoltarea serviciilor destinate grupurilor vulnerabile

- Educație:
  - o îmbunătățirea sistemului de educație și îngrijire pentru copiii preșcolari o creșterea ratei participării și îmbunătățirea rezultatelor obținute de toți copiii cuprinși în învățământul primar și gimnazial
  - o promovarea unui acces mai larg la învățământul terțiar (non-universitar) a grupurilor sub-reprezentate
  - o creșterea accesului la programul de învățare și formare pe tot parcursul vieții pentru tinerii dezavantajați și populația de vârstă activă
  - o creșterea accesului copiilor din grupuri vulnerabile la educație de calitate o îmbunătățirea eficienței programelor de protecție socială în educație

- Sănătate:
  - o promovarea echității în materie de sănătate și protecție financiară o îmbunătățirea furnizării de servicii de sănătate în arii de intervenție relevante pentru grupurile sărace sau vulnerabile
  - o creșterea accesului grupurilor vulnerabile la servicii de asistență medicală primară de bună calitate

- Locuire:

-
    - creșterea accesibilității și îmbunătățirea calității locuințelor, în special pentru populația vulnerabilă
    - dezvoltarea sectorului locuirii sociale
    - asigurarea sprijinului de urgență și creșterea capacității de prevenție timpurie pentru persoanele fără adăpost

- Participare socială:
    - îmbunătățirea climatului social și creșterea încrederii în instituțiile statului o creșterea toleranței și reducerea discriminării
    - creșterea participării la activități de voluntariat cu și pentru grupurile vulnerabile
    - responsabilizarea și creșterea implicării în luarea deciziilor care afectează comunitățile sărace și marginalizate prin participare socială activă o îmbunătățirea accesului la informații și cunoaștere prin inovare socială

2. *Politici zonale*
    - Dimensiunea teritorială a sărăciei:
      o reducerea disparităților teritoriale o îmbunătățirea calității vieții în comunitățile rurale o îmbunătățirea calității vieții în localitățile urbane mici

    - Integrarea comunităților marginalizate:
      o integrarea comunităților rurale marginalizate o integrarea comunităților urbane marginalizate o integrarea comunităților rome

3. *Consolidarea capacității instituționale de reducere a sărăciei și de promovare a incluziunii sociale*
    - Creșterea capacității de elaborare de politici și de management la toate nivelurile
    - Dezvoltarea unei abordări integrate în domeniul politicilor sociale
    - Dezvoltarea sistemelor de monitorizare și evaluare
    - îmbunătățirea furnizării de servicii cu tehnologia informației și comunicațiilor
    - Modernizarea sistemelor de plată

4.7.3. Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice 2015-2020

190. Scopul strategiei este de a reduce îmbătrânirea fizică prematură, și, acolo unde este posibil, de a încuraja populația vârstnică să lucreze mai mult timp, de a continua să-și aducă contribuția la societate prin activități civice și politice mult timp după pensionare și să aibă o viață independentă chiar și la vârste mai înaintate. În strategie au fost stabilite trei obiective strategice în domeniul îmbătrânirii active și două obiective transversale, considerate esențiale pentru atingerea obiectivelor strategice:

•

1. *Prelungirea și îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice*
   - Consolidarea reformei sistemului public de pensii
   - Modificări ale politicilor de resurse umane pentru o mai bună integrare a lucrătorilor vârstnici
   - Crearea și menținerea locurilor de muncă favorabile vârstnicilor
   - Îmbunătățirea abilităților, a capacității de angajare și a independenței populației vârstnice

2. *Promovarea participării sociale active și demne a persoanelor vârstnice*
   - Accentuarea imaginii sociale a populației vârstnice și promovarea participării și a incluziunii sociale
   - Îmbunătățirea accesibilizării infrastructurii spațiilor publice
   - Prevenirea abuzurilor asupra vârstnicilor și a excluziunii acesteia

3. *Obținerea unui grad ridicat de independență și siguranță pentru persoanele cu necesități de îngrijire de lungă durată*
   - Crearea sistemului unificat de îngrijire de lungă durată
   - Asigurarea de resurse financiare, umane și materiale suficiente pentru sistemul de îngrijire de lungă durată
4. *Obiective transversale pentru o viață mai lungă în condiții bune de sănătate*
   - Întârzierea îmbătrânirii fizice și a apariției afecțiunilor cronice
   - Pregătirea sistemului de sănătate pentru furnizarea de servicii destinate persoanelor vârstnice

4.7.4. Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020

191. Scopul strategiei este de a asigura incluziunea socio–economică a cetățenilor români aparținând minorității rome la un nivel similar cu cel al restului populației și asigurarea de șanse egale prin inițierea și implementarea unor politici și programe publice. Sunt vizate domenii precum: educația, formarea profesională și ocuparea forței de muncă, sănătatea, locuirea și mica infrastructură, cultura, infrastructura socială, prevenirea și combaterea discriminării. Strategia propune următoarele obiective specifice, pe domenii:

1. *Educație*
   - Reducerea decalajului de acumulare educațională (nivel de cunoștințe) și participare școlară la toate nivelurile (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, terțiar) între cetățenii români aparținând minorității rome și restul populației.
   - Reducerea decalajului socio-economic între elevii romi și cei ne-romi în aspectele care blochează incluziunea educațională (hrană, haine, condiții de locuire, stare de sănătate) inclusiv prin furnizarea de suport pentru îmbunătățirea situației economice a familiei sau asigurarea de transport gratuit zilnic de acasă la școală.
   - Promovarea educației incluzive și reducerea cazurilor de discriminare și segregare școlară pe baze etnice, de statut social, dizabilități sau alte criterii care afectează

- copiii și tinerii proveniți din grupuri dezavantajate, inclusiv prin instituirea unui sistem de identificare eficace, monitorizare și intervenție promptă pentru eradicarea cazurilor de segregare școlară și completarea legislației actuale pentru combaterea segregării (Ordinul nr. 1540 din 19 iulie 2007), cu sancțiuni sau acțiuni obligatorii în cazul depistării situațiilor de segregare școlară.
- Creșterea ponderii elevilor romi care beneficiază de suport în cadrul unor programe de tip „școala după școală" (pregătire teme + hrană).
- Creșterea ponderii persoanelor aparținând minorității rome care beneficiază de suport în cadrul unor programe de tip „A doua șansă", pentru creșterea nivelului educațional.
- Cultivarea și dezvoltarea identității etno-culturale a romilor prin educație, în concordanță cu legislația națională și cea a UE.

2. *Ocuparea forței de muncă*
   - Îmbunătățirea participării pe piața muncii a cetățenilor români aparținând minorității rome.

3. *Sănătate*
   - Îmbunătățirea accesului cetățenilor români aparținând minorității rome la servicii de sănătate de bază, preventive și curative, integrate și de calitate.
   - Reducerea riscurilor și prevenirea îmbolnăvirilor asociate modelelor de mortalitate și morbiditate prevalente în populația romă.
   - Creșterea capacității autorităților locale în procesul de identificare a nevoilor de sănătate, dezvoltare și implementare a programelor/intervențiilor de sănătate adresate comunităților cu romi, monitorizarea și evaluarea acestora.
   - Prevenirea discriminării cetățenilor români aparținând minorității rome care accesează serviciile de sănătate.

4. *Locuire și infrastructură mică*
   - Asigurarea condițiilor decente de locuit în comunitățile defavorizate din punct de vedere economic și social, inclusiv în comunitățile de romi, precum și asigurarea accesului la servicii publice și la infrastructura de utilități publice.

5. *Cultură*
   - Păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității culturale (limbă, obiceiuri, istorie, patrimoniu) a cetățenilor români aparținând minorității rome.

6. *Infrastructură și servicii sociale*
   - Dezvoltarea de către instituțiile publice a unor măsuri care să răspundă unor nevoi sociale ale categoriilor defavorizate, inclusiv ale cetățenilor români aparținând minorității rome, în domeniile: protecția copilului, dezvoltare comunitară, justiție și ordine publică.

•

4.7.5. Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020

192. Strategia își propune să promoveze investiția în dezvoltarea și bunăstarea copilului, pe baza unei abordări holistice și integrate de către toate instituțiile și autoritățile statului, în condițiile respectării drepturilor copilului, satisfacerii nevoilor acestuia, precum și accesului universal la servicii. Strategia propune următoarele obiective generale și măsuri:

- *Îmbunătățirea accesului copiilor la servicii de calitate* o Creșterea gradului de acoperire a serviciilor la nivel local o Creșterea calității serviciilor furnizate copiilor
  - o Creșterea capacității beneficiarilor de a accesa și utiliza serviciile destinate copilului și familiei
  - o Întărirea capacității de evaluare și monitorizare a drepturilor copilului și a situației sociale a acestuia

- *Respectarea drepturilor și promovarea incluziunii sociale a copiilor aflați în situații vulnerabile*
  - o Asigurarea unui minim de resurse pentru copii, în cadrul unui program național antisărăcie, cu atenție specială pe copii
  - o Reducerea decalajelor existente între copiii din mediul rural și copiii din mediul urban
  - o Eliminarea barierelor de atitudine și mediu în vederea reabilitării și reintegrării sociale a copiilor cu dizabilități
  - o Reducerea decalajului de oportunități dintre copiii romi și ne-romi o Continuarea tranziției de la îngrijirea instituțională a copiilor la îngrijire comunitară
  - o Reducerea fenomenului copiii străzii
  - o Încurajarea reintegrării sociale și familiale a copiilor în conflict cu legea și prevenirea recidivelor
  - o Reducerea influenței factorilor de risc și dezvoltarea influenței factorilor de protecție la consumul de droguri și alte substanțe nocive pentru copii, corelat cu diversificarea serviciilor de asistență integrată a consumului de substanțe
  - o Oferirea de sprijin adecvat copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate precum și persoanelor care îi îngrijesc
  - o Promovarea unui stil de viață sănătos în rândul adolescenților

- *Prevenirea și combaterea oricăror forme de violență* o Promovarea valorilor non-violenței și implementarea unor acțiuni de sensibilizare
- o Reducerea fenomenului violenței în rândul copiilor

- *Încurajarea participării copiilor la luarea deciziilor care îi privesc*

- o Dezvoltarea mecanismelor care să asigure participarea copiilor

•

4.7.6. Strategia națională „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități”, 20152020

193. Scopul strategiei este dat de promovarea, protejarea și asigurarea exercitării depline și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități, precum și promovarea respectului pentru demnitatea lor intrinsecă. Strategia propune opt direcții de acțiune:

- Accesibilitate
- Participare
- Egalitate
- Ocuparea forței de muncă
- Educație și formare profesională
- Protecție socială
- Sănătate
- Statistici și colectarea datelor

194. Pentru fiecare direcție de acțiune sunt stabilite obiective generale, specifice și măsuri:

- *Promovarea accesibilității în toate domeniile vieții pentru asigurarea exercitării de către persoanele cu dizabilități a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului*
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic - clădiri civile și spațiul urban
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la sistemul de transport public - mijloace de transport și infrastructură tehnicoedilitară aferentă
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologii și sisteme informatice și de comunicații

    Coordonarea și monitorizarea la nivel național a procesului de promovare și implementare a accesibilității în toate domeniile vieții, în concordanță cu principiile ”designului universal”

- *Asigurarea participării depline a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții* o Promovarea participării efective și depline a persoanelor cu dizabilități la procesele de luare a deciziilor publice
  - Asigurarea de sprijin pentru exercitarea de către persoanele cu dizabilități a capacității juridice
  - Asigurarea de sprijin pentru accesul efectiv al persoanelor cu dizabilități la actul de justiție

-
  - Asigurarea de sprijin pentru exercitarea de către persoanele cu dizabilități a dreptului de vot
  - Îmbunătățirea cadrului de furnizare a informațiilor destinate publicului larg în formate accesibile și cu tehnologii adecvate diverselor tipuri de handicap
  - Asigurarea de sprijin și asistență adecvată pentru exercitarea deplină și efectivă de către persoanele cu dizabilități a dreptului la alegere, libertate individuală, control al vieții personale și pentru îndeplinirea responsabilităților ce le revin în creșterea copiilor
  - Asigurarea de servicii de sprijin diversificate, accesibile, pentru facilitarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități furnizate în comunitate, atât în mediul urban, cât și în mediul rural
  - Dezinstituționalizarea și prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități, concomitent cu dezvoltarea serviciilor alternative de sprijin pentru viață independentă și integrare în comunitate
  - Asigurarea accesului și participării persoanelor cu dizabilități la programe și contexte de educație nonformală, activități culturale, sportive, timp liber și recreative, adecvate intereselor și cerințelor specifice
  - Asigurarea mobilității persoanelor astfel încât persoanele cu dizabilități să aibă posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții

- *Eliminarea discriminării și asigurarea egalității pentru persoanele cu dizabilități* o Eliminarea discriminării pe criterii de dizabilitate o Asigurarea exercitării drepturilor civile și politice de către toate persoanele cu dizabilități, inclusiv de cele care au nevoie de mai mult sprijin
  - Protejarea persoanelor cu dizabilități împotriva actelor de violență, exploatare, neglijare, abuz, împotriva relelor tratamente, torturii, tratamentelor sau pedepselor crude, inumane și degradante, precum și a traficului de persoane
  - Asigurarea protecției și securității persoanelor cu dizabilități în situații de risc, urgențe umanitare și dezastre naturale
    Monitorizarea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru persoanele cu dizabilități

- *Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil, atât în sectorul public, cât și în cel privat, concomitent cu asigurarea accesului lor efectiv la servicii de sprijin pentru creșterea ocupării pe piața muncii*
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil

-
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la programe vocaționale, de pregătire pentru muncă, de tip antreprenoriat și viață independentă
  - Promovarea contribuțiilor valoroase pe care le pot aduce persoanele cu dizabilități comunității, prin ocupare în muncă
  - Coordonarea și monitorizarea procesului de promovare și protejare a dreptului la viață independentă și muncă al persoanelor cu dizabilități

- *Promovarea educației și formării profesionale favorabile incluziunii la toate nivelurile și a învățării de-a lungul vieții pentru persoanele cu dizabilități*
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la educație și formare, în forme și contexte adaptate, în comunitățile în care trăiesc
  - Dezvoltarea competențelor persoanelor cu dizabilități necesare participării depline și egale la educație și formare, ca membri activi ai comunității din care fac parte
  - Asigurarea calității serviciilor educaționale și de formare, adaptate nevoilor persoanelor cu dizabilități și relevante din perspectiva incluziunii
  - Creșterea gradului de conștientizare în familie, școală, comunitate și societate a importanței și nevoii respectării dreptului la educație și formare profesională pentru toate persoanele cu dizabilități

- *Promovarea și protecția dreptului persoanelor cu dizabilități la un standard adecvat de viață pentru îmbunătățirea continuă a calității vieții lor*
  - Îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață a persoanelor cu dizabilități, precum și protecția dreptului acestora la un standard adecvat de viață
  - Asigurarea accesului la protecție socială, în special în cazul copiilor, fetelor, femeilor și persoanelor vârstnice cu dizabilități
  - Asigurarea de servicii integrate în comunitate o Conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice pentru susținerea creșterii calității vieții persoanelor cu dizabilități

- *Asigurarea accesului echitabil al persoanelor cu dizabilități, la servicii și facilități de sănătate, de calitate, care acordă atenție problemelor specifice de gen, la un cost rezonabil și cât mai aproape posibil de comunitățile în care acestea trăiesc*
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la aceeași gamă de servicii de sănătate, la același nivel de calitate, precum cele furnizate pentru celelalte persoane, inclusiv în domeniul sănătății sexuale și reproductive, al sănătății dentare și mentale
  - Asigurarea accesului copiilor și persoanelor adulte cu dizabilități la diagnosticare și intervenție timpurie, la măsuri pentru prevenirea riscului apariției dizabilității

-
  - Creșterea gradului de conștientizare al profesioniștilor din sănătate privind drepturile omului, demnitatea, autonomia, drepturile și nevoile specifice ale persoanelor cu dizabilități în materie de sănătate, abilitare și reabilitare, prin instruire și promovarea de standarde etice în domeniul serviciilor de sănătate publice și private
  - Conștientizarea populației privind drepturile persoanelor cu dizabilități în materie de sănătate, abilitare și reabilitare

- *Fundamentarea de politici pentru persoanele cu dizabilități pe baza evidențelor statistice și de cercetare colectate din toate domeniile de activitate*
  - Îmbunătățirea modalităților de colectare de informații cu privire la persoanele cu dizabilități și nevoile acestora
  - Asigurarea transparenței informațiilor calitative și cantitative o Îmbunătățirea colaborării pentru a asigura o abordare comună și unitară a statisticilor privind dizabilitatea

4.8. Cadrul strategic național în domeniul educației, formării, tineretului și sportului

4.8.1. Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023

195. Prin această strategie se urmărește asigurarea unui acces echitabil la medii de învățare sigure și flexibile, care facilitează inovarea în predare și învățare prin utilizarea unui model decizional transparent, bazat pe date concrete. Cadrul strategic privind investițiile în infrastructura de învățământ din România este structurat pe **3 piloni strategici**:

- Acces la serviciile de educație
- Calitate, condiții de siguranță și funcționare
- Calitatea și relevanța mediilor de învățare

196. Pilonii strategici cuprind direcții specifice de acțiune care contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategice:

- *Îmbunătățirea accesului la servicii de educație în zonele insuficient deservite* o Modernizarea, reabilitarea, extinderea, echiparea și flexibilizarea spațiilor de învățare în cadrul unităților de învățământ cu nivel primar și gimnazial.
  - Construirea, reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea unităților de învățământ cu nivel de învățământ profesional și tehnic și/sau învățare pe tot parcursul vieții

- *Creșterea capacității de școlarizare în învățământul antepreșcolar* o Construirea, reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea unităților de învățământ cu nivel antepreșcolar și preșcolar

•

- *Îmbunătățirea condițiilor de cazare și posibilităților de transport pentru elevi și studenți*
    - Dotarea cu microbuze școlare și construirea, reabilitarea de campusuri școlare și universitare

- *Dezvoltarea și actualizarea cadrului legislativ al infrastructurii școlare pentru asigurarea unui mediu propice pentru spațiile de învățare*
    - Revizuirea și crearea unui cadru normativ al infrastructurii școlare propice unui spațiu de învățare

- *Îmbunătățirea calității condițiilor de siguranță și de funcționare a spațiilor de învățare*
  - Consolidarea, reabilitarea, modernizarea și extinderea unităților de învățământ în vederea asigurării condițiilor de siguranță
    - Reabilitarea spațiilor de învățare în vederea asigurării condițiilor minime de funcționare

- *Asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate care să sprijine procesul de învățare*
    - Modernizarea, reabilitarea, extinderea, echiparea și flexibilizarea spațiilor de învățare în cadrul unităților de învățământ în vederea creșterii calității mediilor de învățare

- *Îmbunătățirea calității și relevanței mediilor de învățare pentru stimularea dezvoltării competențelor solicitate pe piața forței de muncă sau fundamentale pentru succesul în viață și societate*
    - Construirea, modernizarea, reabilitarea, extinderea, dotarea și flexibilizarea spațiilor de învățare din cadrul unităților de învățământ în vederea corelării cu nevoile și cerințele pieței muncii
      Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea mediilor de învățare din cadrul universităților în vederea corelării cu nevoile și cerințele pieței muncii

4.8.2. Strategia pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii

197. Pentru 2020 se propune reducerea la maximum 11,3%, a ratei de tineri între 18-24 de ani care au finalizat cel mult ciclul de învățământ secundar inferior și care nu sunt înscriși în nicio formă de continuare a studiilor sau formare profesională. Strategia propune și un obiectiv pe termen lung care vizează contribuirea la creșterea inteligentă și incluzivă a României, prin reducerea numărului de persoane în risc de șomaj, sărăcie și excluziune socială. Principalele programe și măsuri propuse pentru a atinge obiectivele acestei strategii sunt grupate în patru piloni strategici:

1. *Asigurarea accesului la educație și la o educație de calitate pentru toți copiii*
    - Creșterea accesului la îngrijire și educație timpurie a copiilor

-
- Asigurarea accesului la învățământ primar și secundar inferior de calitate a tuturor elevilor

2. *Asigurarea finalizării învățământului obligatoriu de către toți copiii*
   - Elaborarea sistemelor de avertizare timpurie și consolidarea programelor de remediere și de sprijin pentru elevii aflați în situație de risc, în învățământul obligatoriu
   - Îmbunătățirea atractivității, a incluziunii, a calității și a relevanței învățământului profesional și tehnic

3. *Reintegrarea în sistemul de educație a persoanelor care au părăsit timpuriu școala*
   - Asigurarea unei oferte adecvate de programe educaționale de tip A Doua Șansă

4. *Dezvoltarea sprijinului instituțional adecvat*
   - Consolidarea capacității guvernului de a implementa, monitoriza și evalua strategia de reducere a părăsirii timpurii a școlii

4.8.3. Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020

198. Obiectivul general al strategiei este dezvoltarea unui sistem de educație și formare profesională adaptat cerințelor pieței muncii și nevoilor beneficiarilor direcți. Strategia definește patru obiective specifice / strategice, pentru fiecare dintre ele fiind formulate direcții de acțiune:

1. *OS1. Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii*
   - Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, a curriculumului și a auxiliarelor curriculare, pe nivelurile de calificare stabilite prin Cadrul național al calificărilor, pentru o mai bună articulare între subsisteme, pentru facilitarea mobilității în educație și formare profesională și pentru creșterea relevanței pentru piața muncii.
   - Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii.
   - Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare.
   - Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională.
   - Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale.
   - Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională.

•

2. *OS2. Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională*
   - Dezvoltarea marketingului programelor de formare profesională și al rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal.
   - Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră.
   - Consolidarea și flexibilizarea mecanismelor de recunoaștere și validare a rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal.
   - Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri, cu accent pe cei din grupuri vulnerabile.

3. *OS3. Îmbunătățirea calității formării profesionale*
   - Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității educației și formării profesionale la nivel de sistem.
   - Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării.
   - Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din formarea profesională inițială și formarea profesională continuă și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în context formal, nonformal și informal.
   - Îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și continue.
   - Promovarea excelenței în educație și formare profesională.

4. *OS4. Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale*
   - Dezvoltarea componențelor privind inovarea, creativitatea și spiritul antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională.
   - Dezvoltarea mobilității internaționale în formarea profesională.
   - Extinderea învățării mutuale și a schimbului de bune practici, în vederea asigurării premiselor pentru participarea la o piață a muncii europene incluzive.

4.8.4. Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020

199. Obiectivul principal al viziunii pentru dezvoltarea învățământului terțiar din România este dat de concentrarea eforturilor pentru ca România să se alăture, până în anul 2030, statelor din Europa cu economii avansate. Strategia propune trei piloni și trei condiții de sprijin, fiecare cu obiectivele lui, după cum urmează:

- *P1. Îmbunătățirea participării în toate nivelurile învățământului terțiar* o Facilitarea transferurilor și a traseului profesional al tinerilor între diverse forme și niveluri de

•

învățământ, în special de la învățământul secundar către cel terțiar și mai departe către învățarea pe tot parcursul vieții

- o Eliminarea barierelor care împiedică potențialii și actualii studenți să își atingă obiectivele educaționale
- o Dezvoltarea capitalului uman specializat prin creșterea gradului de participare la învățământul terțiar
- o Consilierea tinerilor în a lua decizii informate cu privire la traseul lor profesional în învățământul terțiar
- o Creșterea accesului și participării persoanelor dezavantajate la sistemul de învățământ superior, îndeosebi ale studenților netradiționali

- *P2. Dezvoltarea programelor de studii flexibil, de înaltă calitate, relevante și corelate du cerințele pieței muncii*
  - o Dobândirea de către absolvenți atât a competențelor transversale, cât și a competențelor profesionale cu prioritate în sectoarele economice cu potențial competitiv și în domeniile de specializare inteligentă
  - o Actualizarea/adaptarea curriculei referitor atât la conținuturi cât și didactica disciplinelor
  - o Promovarea unei formări de calitate a cadrelor didactice la toate nivelurile învățământului terțiar cu prioritate în sectoarele economice cu potențial competitiv și în domeniile de specializare inteligentă
  - o Diversificarea ofertei de programe de studii care să răspundă cerințelor pieței muncii și studenților

- *P3. Angajament strategic față de sectorul economic* o Utilizarea feedback-ului de la angajatori care să fundamenteze politicile publice naționale și regionale în domeniu și prioritățile instituționale
  - o Conectarea învățământului terțiar la mediul de afaceri și la societate pentru a stimula dezvoltarea
  - o Pregătirea forței de muncă pentru a genera creștere economică la nivel național și regional

- *CS1. Asigurarea unei finanțări adecvate și eficiente* o Asigurarea finanțării necesare pentru a sprijini universități cu programe de studii de calitate ridicată, relevante și eficiente
  - o Alocarea de fonduri funcție de performanța instituțională potrivit obiectivelor politicilor publice și a rezultatelor așteptate

-
- *CS2. Bună guvernanță și responsabilitate publică* o Implicarea părților interesate în procesul de identificare și atingere a obiectivelor strategice pentru învățământul terțiar
    - o Armonizarea autonomiei operaționale a I.Î.S. cu responsabilizare pentru rezultatele obținute, în raport cu așteptările părților
    - o Publicarea datelor relevante despre studenții și angajatorii eligibili în organisme necesare unei bune guvernanțe

- *CS3. Utilizarea monitorizării și evaluării datelor pentru elaborarea de politici publice bazate pe dovezi* o Asigurarea transparenței datelor pentru părțile interesate, inclusiv a celor ce privesc calitatea programelor de studii.

4.8.5. Strategia națională în domeniul politicii de tineret pentru perioada 2015-2020

200. Obiectivul general al strategiei se referă la susținerea participării active a tinerilor la viața economică, socială, educațională, culturală și politică a țării, asigurând oportunități egale de acces la educație, ocupare și condiții de viață decente. Se acordă o atenție particulară către adolescenții și tinerii care, din diferite motive, ar putea avea mai puține oportunități. Strategia definește următoarele domenii principale de intervenție și obiective specifice:

1. *Cultură și Educație Non-formală*
    - Asigurarea accesului tuturor adolescenților și tinerilor la formare și educație de calitate, atât formală, cât și informală
    - Îmbunătățirea ofertei de educație non-formală
    - Stimularea interesului tinerilor de a participa la activități de educație non-formală
    - Asigurarea unei mai bune relevanțe practice a abilităților dobândite prin educație formală și non-formală
    - Facilitarea accesului tinerilor la consum de cultură și creație culturală de calitate
    - Îmbunătățirea finanțării activităților culturale

2. *Sănătate, Sport, Recreere*
    - Susținerea sănătății și calității vieții tinerilor, prevenirea rănirilor, tulburărilor de alimentație, dependenței și abuzului de substanțe
    - Realizarea educației prin sport și activitate fizică pentru formarea unui stil de viață sănătos, a dezvoltării ca cetățeni activi și responsabili și încurajarea asocierii de către tineri a recreerii cu practicarea sportului și mișcării
    - Îmbunătățirea oportunităților de petrecere a timpului liber de către tineri, atât în modalități organizate, cât și în modalități informale

•

3. *Participare și Voluntariat*
   - Creșterea gradului de participare a tinerilor la viața comunității, sub toate aspectele ei, sociale, educaționale, culturale, economice, de sănătate
   - Creșterea gradului de participare a tinerilor la viața politică
   - Creșterea gradului de participare a organizațiilor neguvernamentale de și pentru tineret la dialogul structurat
   - Crearea unui mediu favorabil voluntariatului în România
   - Îmbunătățirea sistemului de atestare și recunoaștere publică a activității de voluntariat
   - Creșterea gradului de sensibilizare a opiniei publice cu privire la importanța implicării în activități de voluntariat

4. *Muncă și Antreprenoriat*
   - Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă tinere, cu focalizare pe grupele de vârstă 15-24 ani și 25-29 ani
   - Promovarea măsurilor legislative existente în favoarea tinerilor, prin care să fie asigurată tranziția coerentă de la sistemul educațional către piața forței de muncă
   - Promovarea și susținerea echilibrului între viața profesională și cea personală a tinerilor
   - Stimularea mobilității tinerilor pe piața internă a muncii
   - Sprijinirea mobilității tinerilor din România pe piața europeană a forței de muncă, inclusiv prin programe de combinare a muncii cu pregătirea prin programe de integrare, în cadrul fazei post-pilot a programului ”Primul tău job EURES”
   - Asigurarea unor șanse mai bune de acces și de menținere pe piața muncii a tinerilor, prin însușirea și dezvoltarea abilităților și competențelor
   - Dezvoltarea economiei sociale și creșterea gradului de participare a tinerilor în cadrul acesteia
   - Creșterea gradului de auto-ocupare a tinerilor în domeniul afacerilor
   - Creșterea gradului de auto-ocupare a tinerilor în domeniul afacerilor în mediul rural
   - Promovarea antreprenoriatului la toate nivelele educației și formării tinerilor
   - Facilitarea adaptării tinerilor întreprinzători la procesele de integrare europeană și globalizare.

•

201. Strategia stabilește și **domenii de intervenție și obiective specifice pentru a contribui la incluziunea socială a tinerilor**, în special a celor vulnerabili și / sau care, din diferite motive, ar putea avea oportunități mai puține:

1. *Excluziune ocupațională*
   - Promovarea unor măsuri incluzive adresate tinerilor în vederea facilitării accesului acestora pe piața formală de muncă

2. *Excluziune de la educație formală, non-formală și cultură*
   - Direcționarea educației non-formale spre reintegrarea socială a tinerilor excluși social, asigurarea menținerii sau restabilirii accesului la educația formală în paralel cu o reală promovare a învățării non-formale și informale și a recunoașterii competențelor dobândite

3. *Excluziune de la sănătate*
   - Promovarea accesului egal la sănătate al tinerilor și menținerea accesului gratuit la un pachet de servicii medicale de bază, precum și îmbunătățirea calității actului medical de care beneficiază copiii și tinerii în dificultate

4. *Excluziune de la participare*
   - Încurajarea „vocii" și împuternicirea comunităților sărace locuite masiv de copii și tineri și a categoriilor de tineri excluse social

5. *Sărăcie, excluziune socială și grupuri vulnerabile*
   - Relansarea politicilor de combatere a sărăciei și promovare a incluziunii sociale în România cu accent pe tineri și copii pentru a reduce deficitele pe toate dimensiunile vieții, acumulate în stadiile inițiale ale vieții, deficite care sunt de așteptat să marcheze negativ tot parcursul ulterior al indivizilor și să devină mult mai dificil de recuperat
     Conceperea unor noi programe de construire sau amenajare de locuințe sociale, care să permită implementarea prevederilor legale care îndreptățesc tinerii defavorizați la o locuință
   - Elaborarea și implementarea în parteneriat cu toate instituțiile responsabile din toate sectoarele a unor măsuri de suport special pentru grupurile de tineri vulnerabile social

4.8.6. Strategia națională pentru sport 2016-2032

202. Strategia propune următoarea viziune: în 2028 sportul românesc se va alinia standardelor de performanță internaționale și a celor de dezvoltare socială prin crearea unei infrastructuri sportive de calitate și a unei culturi a sportului prin unitate, solidaritate, etică și excelență. Sportul de masă intens practicat de toate categoriile de vârstă reprezintă un fundament pentru o populație mai sănătoasă, pentru o integrare educațională și socială

•

eficientă și este, de asemenea, bază de selecție pentru sportul de performanță. Direcțiile de acțiune pentru susținerea și dezvoltarea sportului sunt:

- Creșterea gradului de *participare activă* a populației de toate vârstele la activități sportive cu caracter permanent în interesul ridicării și păstrării nivelului de sănătate individuală, îmbunătățirii gradului de coeziune, integrare și încredere socială
- Creșterea gradului de *practicare a activităților sportive* cu precădere în rândul copiilor și tinerilor în scopul formării și dezvoltării de cetățeni activi, educați și responsabili
- Creșterea nivelului și calității reprezentării României la cele mai înalte *competiții sportive de performanță*

203. Strategia privind dezvoltarea activității fizice și a sportului de performanță definește **obiective și măsuri concrete de acțiune**, în acord cu realitatea românească:

1. *Dezvoltarea sportului de masă în România*
   - Creșterea nivelului de informare și educație a cetățenilor privind importanța și beneficiile practicării activității fizice și a sportului.
   - Eliminarea obstacolelor care frânează practicarea sporturilor de masă.
   - Elaborarea și formarea bazei organizaționale a managementului sportului de masă.
   - Creșterea nivelului de practicare a sportului pe diverse categorii de populație ținând cont de vârsta și statutul social al acestora.
   - Reinserția socială prin sport a persoanelor cu nevoi speciale și a celor defavorizate (sportul la persoane cu dizabilități, copii proveniți din familii dezorganizate, centre de plasament, emigranți, șomeri etc.).
   - Revigorarea conceptului și a activităților de voluntariat în educație fizică și sport.
   - Extrapolarea valorilor etico-morale din sport în viața socială.

2. *Dezvoltarea sportului românesc de performanță*
   - Dezvoltarea sistemului de selecție și identificarea de talente.
   - Perfecționarea resurselor umane implicate direct în sportul de performanță. Amplificarea relațiilor de colaborare internațională și creșterea vizibilității organizațiilor sportive naționale la nivel mondial.
   - Susținerea și dezvoltarea cercetării științifice cu aplicabilitate directă în sport.
   - Dezvoltarea practicii de voluntariat în sportul de înaltă performanță.
   - Promovarea fair-play-ului în sportul de performanță și a măsurilor de combatere a conduitelor non-etice.

•

3. *Dezvoltarea infrastructurii sportive*
   - Evaluarea precisă și detaliată a infrastructurii existente la nivel național, și a gradului de funcționalitate al acesteia, împreună cu o estimare a condițiilor minime de existență a acestor baze.
   - Elaborarea unor planuri de menținere și modernizare a bazelor și instalațiilor sportive la nivel național în vederea dezvoltării sportului de masă și a celui de performanță.
   - Sporirea gradului de disponibilitate a serviciilor și bazelor sportive de acces comunitar.
   - Eficientizarea bazelor sportive naționale existente și construirea altora noi.
   - Armonizarea bazei materiale sportive cu potențialul uman, geografic și material al fiecărei regiuni a țării.
   - Modernizarea și crearea de noi cabinete de medicină sportivă în bazele sportive de antrenament și competiții.

4.8.7. Programul Operațional Capital Uman POCU 2014-2020

204. POCU susține creșterea economică incluzivă, prin investiții în: încurajarea ocupării și a mobilității forței de muncă, în special în rândul tinerilor și a persoanelor situate în afara pieței muncii, promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, susținerea educației, dezvoltarea competențelor și încurajarea învățării pe tot parcursul vieții. În cadrul POCU 2014-2020 au fost identificate următoarele axe prioritare:

- Inițiativa ”Locuri de muncă pentru tineri”
- Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEET (*not in education, employment or training*)
- Locuri de muncă pentru toți
- Incluziunea socială și combaterea sărăciei
- Dezvoltare locală plasată sub responsabilitate comunității
- Educație și competențe
- Asistență tehnică.

4.9. Cadrul strategic național în domeniul bunei guvernanțe

4.9.1. Programul Operațional Capacitate Administrativă POCA 2014-2020

205. POCA își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice, contribuind astfel la susținerea creșterii durabile în România. Are rolul de a contribui la crearea unei administrații publice moderne capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică a țării, prin intermediul unor servicii publice, investiții și reglementări de calitate, contribuind la atingerea obiectivelor strategiei 2020. POCA 2014-2020 este structurat pe trei axe prioritare:

- Administrație publică și sistem judiciar eficiente
- Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
- Asistență tehnică.

4.9.2. Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020

206. Strategia are ca scop remedierea principalelor deficiențe care împiedică administrația din România să-și îndeplinească rolul la nivelul așteptărilor beneficiarilor săi, prin stabilirea cadrului general de reformă al administrației publice pentru perioada 20142020. Prin această strategie se propune crearea unei administrații publice eficiente, responsabile, credibile, transparente și deschise în relația cu beneficiarii serviciilor sale (cetățenii și mediul de afaceri) și totodată, a unei administrații predictibile și stabile, capabilă să favorizeze și să susțină dezvoltarea socio-economică echilibrată la nivel național și local, contribuind astfel la atingerea țintelor Strategiei Europa 2020. Strategia propune următoarele obiective generale și specifice:

1. *OG1. Adaptarea structurii și mandatului administrației la nevoile cetățenilor și la posibilitățile reale de finanțare*
   - creșterea gradului de predictibilitate în privința organizării și funcționării instituțiilor de la nivelul administrației publice centrale și a politicilor pe care acestea le gestionează
   - asigurarea cadrului optim pentru repartizarea competențelor între administrația publică centrală și administrația publică locală și exercitarea lor sustenabilă
   - reorganizarea administrativ-teritorială

2. *OG2. Implementarea unui management performant în administrația publică*
   - creșterea coerenței, eficienței, predictibilității și transparenței procesului decizional în administrația publică
   - adaptarea politicilor și sistemului de resurse umane la obiectivele și exigențele unei administrații moderne
   - promovarea eticii și integrității în administrația publică și continuarea măsurilor privind reducerea și prevenirea corupției și sprijinirea implementării recomandărilor aferente formulate în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV)
   - soluții IT pentru eficientizarea administrației publice
   - îmbunătățirea proceselor interne la nivelul instituțiilor publice
   - calitate, cercetare și inovare în administrația publică

- îmbunătățirea managementului resurselor materiale la nivelul autorităților și instituțiilor publice de la nivel central

3. *OG3. Debirocratizare și simplificare pentru cetățeni, mediul de afaceri și administrație*
   - reducerea birocrației pentru cetățeni
   - reducerea birocrației pentru mediul de afaceri
   - reducerea birocrației inter și intra-instituționale

4. *OG4. Consolidarea capacității administrației publice de a asigura calitatea și accesul la serviciile publice*
   - creșterea calității și accesului la serviciile publice prin eficientizarea costurilor și reducerea timpilor de furnizare a serviciilor publice
   - consolidarea capacității financiare a autorităților administrației publice locale
   - dezvoltarea de mecanisme de monitorizare și evaluare a serviciilor publice

4.9.3. Strategia privind mai buna reglementare 2014-2020

207. Obiectivul general al strategiei vizează îmbunătățirea calității instrumentelor de implementare a politicilor publice reprezentate de reglementări (acte normative, proceduri etc.), precum și a procesului de inițiere, adoptare, implementare și evaluare a acestora. Strategia propune următoarele obiective specifice și direcții de acțiune:

1. *Simplificarea fondului activ al legislației*
   - Sistematizarea și unificarea legislației:
     - inventarierea și analiza stocului legislativ existent
     - propunerea celor mai potrivite metode de simplificare a legislației pe baza criteriilor de prioritizare stabilite
     - implementarea efectivă a măsurilor de simplificare a legislației o includerea propunerilor de sistematizare și unificare a legislației în Planul anual de lucru al Guvernului (PALG)

   - Reducerea birocrației pentru mediul de afaceri:
     - continuarea procesului de reducere a sarcinilor administrative o simplificarea procedurilor iritante identificate și asumate în cadrul Memorandumului de înțelegere între UE și România: o realizarea planurilor anuale de simplificare
     - dezvoltarea metodologiei *„burden hunting”* (identificarea poverilor administrative)
     - aplicarea în regim pilot a unor instrumente alternative de simplificare a legislației
     - măsurarea și reducerea costurilor de conformare
     - implementarea unor soluții IT pentru simplificarea unor proceduri orizontale, trans-sectoriale pentru mediul de afaceri (pe modelul ghișeului unic)
     - continuarea măsurătorilor prin utilizarea SCM (modelul costului standard) și actualizarea măsurilor globale
     - eliminarea punctuală a unor proceduri administrative de tipul celor cuantificate de către Banca Mondială, OECD și alte instituții similare

2. *Creșterea calității fluxului reglementărilor* • Fundamentarea actelor normative:
    - dezvoltarea studiilor de impact extinse - adoptarea metodologiilor pentru analiza de impact economică și de mediu
    - introducerea obligativității evaluărilor de impact extinse
    - elaborarea unui Ghid practic de aplicare a normelor de tehnică legislativă

- Transparența și calitatea procesului de consultare:
    - elaborarea și publicarea unui buletin guvernamental periodic cu cele mai importante propuneri anunțate în Ședințele Pregătitoare
    - publicarea studiilor de impact pentru reglementări înainte de adoptare o dezvoltarea unei baze de date cu părțile interesate relevante pentru diferite domenii de intervenție ale Guvernului
    - monitorizarea implicării părților interesate în stadiile incipiente de elaborare a analizelor de impact pentru actele normative cu impact major
    - dezvoltarea instrumentelor ICT pentru procesul de consultare, asigurarea transparenței, baza de date pentru studiile de impact

- Implementarea legislației europene:
    - continuarea perfecționării mecanismului de transpunere a directivelor europene
    - asigurarea aplicării directe a regulamentelor europene, însoțită de activități de informare și comunicare publică privind aceste reglementări
    - continuarea activităților de prevenire și soluționare a problemelor legate de aplicarea dreptului european
    - dezvoltarea Centrului SOLVIT România

3. *Dezvoltarea capacității administrative pentru implementarea politicilor privind mai buna reglementare*
    - Cadru instituțional:
        - adoptarea Hotărârii de Guvern privind documentele de politici publice și evaluarea impactului proiectelor de acte normative
        - adoptarea formatului standard pentru studiile de impact extinse

    - Specializarea resurselor umane în elaborarea studiilor de impact:
        - specializarea pe domenii de politici publice la nivelul DCPP / Cancelaria PM o elaborare și susținerea de pachete de cursuri pentru analize de impact pe domenii specifice

4.10. Politici și documente strategice relevante de la nivel regional

4.10.1. Planul de dezvoltare regională a regiunii București-Ilfov 2014-2020

208. PDR BI este un document strategic care prezintă prioritățile regiunii de dezvoltare București-Ilfov în materie de competitivitate, coeziune socială și dezvoltare durabilă și

răspunde provocărilor specifice perioadei 2014-2020. Strategia regiunii București-Ilfov 20142020 are în vedere trei obiective strategice globale puternic interconectate:

- Consolidarea competitivității regionale
- Reducerea disparităților intre-regionale
- Dezvoltarea (urbană și rurală) durabilă

209. Strategia are în vedere un număr de șase obiective specifice pentru care au fost identificate acțiuni cheie:

1. *Creșterea competitivității IMM-urilor*
   - Dezvoltarea infrastructurii de afaceri
   - Dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor de suport pentru IMM-uri
   - Sprijinirea IMM-urilor pentru o orientare într-o măsură mai mare către cunoaștere, în vederea creării de produse, servicii, procese și canale de comercializare, bazate pe inovare

2. *Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării*
   - Sprijinirea dezvoltării infrastructurii de cercetare și inovare în vederea favorizării excelenței în materie de cercetare și de inovare și a evoluției tehnologice

3. *Întărirea coeziunii sociale și teritoriale în cadrul regiunii*
   - Strategii și acțiuni integrate pentru incluziune socială și combaterea sărăciei
   - Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității lucrătorilor
   - Investițiile în consolidarea accesului la educație și formare de competențe și învățare pe tot parcursul vieții
   - Oferirea și garantarea accesului tuturor cetățenilor la servicii de sănătate de înaltă calitate
   - Îmbunătățirea accesului la serviciile sociale, precum și diversificarea și creșterea calității acestora
   - Sprijinirea furnizării de servicii publice digitale

4. *Promovarea sistemelor de transport durabile și reducerea blocajelor din cadrul rețelelor de transport*
   - Dezvoltarea sistemelor de transport public
   - Promovarea unor forme de transport alternativ
   - Modernizarea rețelei de cale ferată
   - Măsuri de implementare a planurilor de mobilitate urbană durabilă
   - Îmbunătățirea infrastructurii de transport rutier
   - Dezvoltarea de sisteme de transport intermodale regionale
   - Amenajarea infrastructurii de navigație

5. *Îmbunătățirea calității mediului și sprijinirea dezvoltării durabile*
   - Creșterea eficienței gestionării apelor (alimentare, epurare, reutilizare)
   - Creșterea eficienței în gestionarea deșeurilor (reutilizare, reciclare, valorificare)
   - Îmbunătățirea calității aerului prin investiții în infrastructura verde

- Îmbunătățirea capacității de adaptare la schimbările climatice și răspuns la dezastre, inclusiv prevenirea si gestionarea riscurilor
- Îmbunătățirea spațiului și climatului urban
- Valorificarea durabilă a patrimoniului cultural mondial, național, local
- Amenajarea facilităților pentru petrecerea timpului liber

6. *Încurajarea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon*
   - Creșterea eficienței energetice în clădirile publice și rezidențiale
   - Reabilitarea și modernizarea sistemului de transport și distribuție a agentului termic
   - Eficientizarea sistemelor de producere a energiei termice
   - Creșterea eficienței energetice a sistemelor de iluminat public

Tabel 4. Proiectele majore identificate în cadrul strategiei regionale

Nr.	Denumire proiect
1	Extreme Light Infrastructure - Nuclear Physics (ELI-NP), faza II de dezvoltare
2	Reabilitare linie cale ferată București-Aeroport Henri Coandă
3	Fazarea Liniei de metrou Magistrala 5 – Secțiunea Râul Doamnei - Eroilor, inclusiv Valea Ialomiței
4	Fazarea Magistralei 4 Racordul 2 Secțiunea Parc Bazilescu- Străulești
5	Fazarea proiectului Îmbunătățirea serviciilor de transport public de călători cu metroul pe Magistrala 2 Berceni- Pipera
6	Modernizarea centurii existente de sud București - 4 benzi
7	Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată în aria de operare a SC Euro APAVOL SA
8	Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată în județul Ilfov
9	Fazarea proiectului Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată în municipiul București
10	Finalizarea stației de epurare Glina, reabilitarea principalelor colectoare de canalizare și a canalului colector Dâmbovița (Caseta) în București – Etapa II
11	Instalație de valorificare energetică cu cogenerare de înaltă eficiență a deșeurilor municipale în municipiul București
12	Modernizarea sistemului de transport al energiei termice în Municipiul București

4.10.2. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 Regiunea București-Ilfov

210. Scopul planului este de a asigura un sistem de transport eficient, integrat, durabil și sigur, care să promoveze dezvoltarea economică, socială și teritorială și să asigure o bună calitate a vieții. Obiectivele strategice ale PMUD sunt:

1. *Accesibilitate (conectivitate și acces)*
   - Asigură că toți cetățenii au opțiuni de transport, care le permit accesul la destinații și servicii esențiale

2. *Siguranță și securitate în timpul deplasărilor*
   - Îmbunătățirea siguranței și securității în circulație

3. *Mediu (transport nemotorizat, transport public electric)*
   - Reducerea poluării aerului și fonice, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului de energie

4. *Eficiență economică*
   - Îmbunătățirea eficienței și rentabilității transportului de persoane și mărfuri

5. *Calitatea mediului urban*
   - Contribuie la creșterea atractivității și calității mediului urban și la proiectarea unui mediu urban în beneficiul cetățenilor, economiei și societății în general

211. Prin PMUD au fost definite următoarele politici și măsuri:

1. *Capacitate instituțională*
   - Introducerea reformei instituționale prin înființarea Autorității de Transport Metropolitan București
   - Program de reorganizare și modernizare instituțională a R.A.T.B. din Regie Autonomă în companie comercială deținută de Consiliul General al Municipiului București – obiectiv realizat în anul 2018 prin formarea Societății de Transport București S.T.B.S.A.
   - Realizarea PSC (contract de servicii publice) cu operatorii de transport public interni (Metrorex, S.T.B.S.A., Buftea, Voluntari) și cu operatorii privați în conformitate cu Regulamentul CE 1370/2007
   - Revizuirea legislației relevante în vederea facilitării implementării PMUD
   - Înființarea unui centru de instruire și dezvoltare pentru reforma instituțională și dezvoltarea capacității administrative

2. *Transport rutier și staționare*
   - Construirea conexiunii rutiere dintre A3 și Aeroportul Henri Coandă
   - Modernizări de drumuri urbane
   - Sistem de gestionare a parcărilor pe stradă în centrul orașului
   - Introducerea vehiculelor electrice de livrări și utilitare
   - Modernizarea drumurilor județene

- Elaborarea și implementarea unei strategii în domeniul logisticii urbane în localitățile regiunii București-Ilfov
- Realizarea și implementarea unei politici unitare și durabile privind parcarea rezidențială în București și localitățile din Județul Ilfov

3. *Dezvoltarea rețelei de metrou*
   - M6 - legătura cu Aeroporturile Băneasa și Otopeni;
   - M5 - Drumul Taberei până în Pantelimon: Eroilor - Iancului – Orizont 2023; Iancului - Pantelimon - Orizont 2030
   - M4 spre Bucureștii Noi - faza a doua
   - extinderea magistralei M2 în Pipera cu două stații
   - extinderea magistralei M3 Păcii cu 4 stații
   - reabilitare 51 de stații de metrou
   - material rulant (vagoane metrou)

4. *Transport public local*
   - Conectarea infrastructurii de tramvai prin Piața Unirii
   - Îmbunătățirea infrastructurii de tramvai
   - Îmbunătățiri operaționale ale traseelor de tramvai
   - Achiziționarea de material rulant tramvaie
   - Întreținere depouri tramvaie / mixte
   - Reabilitare stații de tramvai pe baza standardelor propuse
   - Îmbunătățirea sistemelor de automatizare pentru serviciile de transport cu tramvaiul
   - Crearea și implementarea unui program nou de transport pentru sistemul de transport public din Județul Ilfov
   - Benzi de circulație cu prioritate pentru transportul public
   - Modernizarea rețelei de troleibuze
   - Reabilitarea stațiilor de autobuz pe baza standardelor propuse
   - Îmbunătățirea operării și întreținerii autobuzelor și a cerințelor pentru flota de autobuze, inclusiv achiziția de autobuze
   - Reorganizarea traseelor de autobuz în București
   - Zone complexe: zona Gării de Nord și intersecții complexe
   - Crearea de parcări de tip Park&Ride la stațiile cheie de transport public

5. *Deplasări nemotorizate*
   - Înființarea rețelei utilitare pentru biciclete: piste de biciclete și locuri de parcare
   - Înființarea rețelei de agrement pentru biciclete: piste de biciclete și locuri de parcare
   - Linii directoare și prescripții tehnice privind proiectarea infrastructurii pentru biciclete
   - Introducerea unui sistem de închiriere biciclete (bike-sharing)
   - Crearea unor zone noi cu prioritate pentru pietoni în centrul orașului (zone pietonale și cu utilizare mixtă)
   - Reamenajarea unor bulevarde favorabile deplasărilor nemotorizate pe axul N-S, între Piața Unirii și Piața Romană

- Îmbunătățirea condițiilor de accesibilitate pentru persoane cu mobilitate redusă

6. *Siguranță*
   - Identificarea de soluții pentru zonele cu număr mare de accidente din București
   - Identificarea de soluții pentru zonele cu număr mare de accidente din Județul Ilfov
   - Dezvoltarea de politici și campanii de educare privind politicile de siguranță rutieră

7. *Integrarea mobilității cu planificarea urbană*
   - Reproiectarea malurilor Râului Dâmbovița - coridor verde, pe malul nordic

8. *Managementul mobilității și ITS*
   - Tehnologii de operare pentru transportul public: centru de control, informare în timp real, dispecerizare, adaptare program, siguranță personal și managementul incidentelor
   - Sistem de management al traficului: îmbunătățire, extindere, funcționalitate, interfață cu centrul de control trafic și serviciul de urgență, prioritizarea transportului public
   - Sistem de e-ticketing pentru regiunea București-Ilfov
   - Implementarea unei scheme de integrare tarifară

212. La momentul elaborării prezentului raport, o serie dintre politicile și măsurile stabilite de Planul de Mobilitate Urbană Durabilă în regiunea București-Ilfov au fost deja implementate, cu preponderență în domeniul transportului public.

4.10.3. Strategia de promovare și atragere a investițiilor pentru dezvoltarea Regiunii București-Ilfov 2017-2020

213. Obiectivul general propus în strategie vizează creșterea cantitativă și calitativă a investițiilor în Regiunea București-Ilfov, prin promovarea regiunii ca mediu de afaceri prielnic și atragerea de capital și know-how în vederea dezvoltării durabile. Strategia propune următorul plan general de măsuri:

- Analiza permanentă a oportunităților investiționale existente la nivelul RBI, oferite de autoritățile locale din mediul urban și rural, precum și a climatului de afaceri oferit, cu monitorizarea modului de percepere a atractivității regiunii pentru întreprinzători
- Urmărirea evoluției investițiilor - străine și, pe cât posibil, românești - în RBI, și identificarea factorilor de influență asupra acestora
- Corelarea oportunităților investiționale cu prioritățile POR și PDR pentru identificarea actorilor interesați și stabilirea eventualelor parteneriate locale promotoare
- Identificarea disponibilității potențialilor investitori pentru valorificarea acestor oportunități
- Elaborarea și lansarea campaniei de promovare generală, a regiunii și / sau specifică - pe obiectiv economic / sector economic / comunitate locală, în funcție de grupurile țintă și obiectivele vizate.

214. De asemenea, în cadrul strategiei au fost identificate următoarele instrumente:

- Întreținerea și exploatarea bazelor de date existente, identificarea de noi surse de informare și dezvoltarea continuă a noi baze de date utile scopului.
- Acțiuni de relaționare cu factorii potențial utili atingerii obiectivelor – autorități, administrație locală, ONG-uri, ambasade românești și străine, organizații internaționale, cercuri de afaceri interne și externe, mediul academic și alte foruri de expertiză etc. – pentru dialog, consultări și realizarea de parteneriate, atât în țară, cât și în străinătate, cu principalii actori ale căror interese converg cu țintele ADRBI.
- Acțiuni de promovare, folosind canalele specifice fiecărui obiectiv/grup țintă, respectiv: realizarea de materiale promoționale; prezența în mass-media cu mesaje cheie; organizarea de evenimente de promovare – seminarii, conferințe, congrese, târguri și expoziții etc.; organizarea de vizite și programe de întâlniri punctuale pentru cei identificați ca potențial interesați; participarea la conferințe, seminarii, ateliere de lucru și alte forme de interacționare cu factori de interes organizate de către entitățile grupurilor țintă interne și externe stabilite în prezenta Strategie sau de către alte entități ce activează în domeniile de interes ale ADRBI.
- Adaptarea portofoliului de servicii pe care Agenția pentru Dezvoltare Regională le poate oferi la cerințele potențialilor investitori prin: informații primare/punctuale asupra cadrului legal, asupra oportunităților investiționale din Regiune; facilitarea contactelor cu potențiali parteneri locali pentru dezvoltarea de parteneriate pe termen lung; organizarea de vizite și programe de întâlniri cu autoritățile administrației locale și/sau potențialii parteneri; sprijin în cunoașterea și accesarea finanțărilor externe pentru investitorii serioși, deja implantați, în vederea dezvoltării.

4.10.4. Planul regional de acțiune pentru învățământ (PRAI) 2016-2025 Regiunea de dezvoltare București-Ilfov

215. Planul reprezintă un document de planificare strategică a nevoilor de formare, care are drept scop îmbunătățirea corelării dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și de creștere a contribuției învățământului superior la dezvoltarea regională, la orizontul anului 2020 și în perspectiva anului 2025. Obiectivul general vizează creșterea gradului de inserție profesională a absolvenților învățământului profesional și tehnic cu 5% până în 2025, prin diminuarea procentului absolvenților seriei curente aflați în șomaj până la 1% până în 2025. Prioritățile și obiectivele specifice stabilite în cadrul planului sunt:

1. *P1 Adaptarea ofertei educaționale pentru învățământul profesional și tehnic din regiune cu cerințele pieței muncii și informarea viitorilor absolvenți asupra posibilităților de continuare în învățământul superior din regiune sau de găsire a unui loc de muncă*
   - Identificarea nevoilor de calificare
   - Corelarea ofertei educaționale pentru învățământul profesional și tehnic din regiune cu nevoile de calificare
   - Informarea viitorilor absolvenți de liceu tehnologic asupra ofertei educaționale din învățământul superior

- Informarea viitorilor absolvenți de învățământ profesional și tehnic asupra modalităților de căutare a unui loc de muncă prin Agenția Municipiului București / a Județului Ilfov pentru Ocuparea Forței de Muncă

2. *P2. Creșterea calității parteneriatului social pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic*
   - Întărirea capacității instituționale a structurilor parteneriale reprezentative la nivel regional și local
   - Susținerea creșterii parteneriatului dintre unitățile de învățământ profesional și tehnic, operatori economici și autorități locale pentru furnizarea unui învățământ profesional și tehnic de calitate

3. *P3. Dezvoltarea infrastructurii educaționale a unităților de învățământ profesional și tehnic*
   - Aplicarea de către unitățile teritorial administrative din regiunea București Ilfov de proiecte de investiții pentru infrastructura educațională pentru unitățile de învățământ profesional și tehnic din regiune
   - Dotarea unităților de învățământ profesional și tehnic cu echipamente

4. *P4. Dezvoltarea resurselor umane din unitățile de învățământ profesional și tehnic*
   - Dezvoltarea competențelor metodice și de specialitate ale cadrelor didactice din învățământul profesional și tehnic
   - Dezvoltarea competențelor de orientare școlară și profesională pentru cadrele didactice diriginți din învățământul gimnazial
   - Sesiuni de instruire / discuții între consilierul școlar și cadrele didactice din învățământul gimnazial pentru stabilirea de acțiuni comune pentru orientarea școlară și profesională a elevilor din gimnaziu

5. *P5. Promovarea învățământului profesional și tehnic*
   - Realizarea de materiale de promovare a învățământului profesional și tehnic
   - Promovarea în rândul operatorilor economici a traseului educațional prin învățământul profesional și tehnic
   - Promovarea în rândul elevilor din gimnaziu și a părinților acestora a avantajelor parcurgerii unui traseu educațional prin învățământul profesional și tehnic

4.10.5. Planul de management actualizat al spațiului hidrografic Argeș-Vedea 2016-2021

216. Planul de Management al bazinului hidrografic este instrumentul de implementare în cadrul activităților de gospodărire a apelor la nivel de bazin hidrografic, având în vedere obiectivul principal, respectiv atingerea „stării bune" pentru toate apele. Planul propune **două categorii de măsuri** (conform Legii Apelor):

- *Măsuri de bază - cerute de implementarea legislației comunitare pentru protecția apelor*

- Măsuri pentru implementarea legislației europene pentru protecția apelor o Măsuri privind recuperarea costurilor activităților de gestionare a resurselor de apă și a serviciilor de apă
- Măsuri pentru protejarea corpurilor de apă utilizate sau care vor fi utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman
- Măsuri pentru controlul prelevărilor din sursele de apă pentru folosințe o Măsuri pentru diminuarea poluării din surse punctiforme și pentru alte activități cu impact asupra stării apelor
- Identificarea cazurilor în care evacuările directe în apele subterane au fost autorizate
- Măsuri pentru reducerea poluării cu substanțe prioritare
- Măsuri pentru prevenirea și reducerea impactului poluărilor accidentale

- *Măsuri de bază - măsuri tehnice și instrumente administrative* o recuperarea costurilor pentru serviciile de apă, cu măsurile aferente; o promovarea utilizării eficiente și durabile a apei;
  - protecția zonelor de prelevare a apelor în scop potabil, inclusiv cele de siguranță a calității apei pentru reducerea nivelului de tratare (purificare), necesar pentru producerea de apă potabilă;
  - controlul și autorizarea prelevărilor de apă din surse de suprafață și subterane; o controlul și autorizarea surselor de poluare punctiforme și difuze;
  - asigurarea condițiilor hidromorfologice necesare atingerii stării ecologice bune/potențialului ecologic bun a corpurilor de apă, precum pentru controlul și reglementarea debitului ecologic;
  - interzicerea sau reglementarea evacuărilor directe de poluanți în apele subterane;
  - reducerea/eliminarea poluării apelor de suprafață cu substanțe prioritare; o prevenirea pierderilor de poluanți din instalații și prevenirea și/sau reducerea impactului poluărilor accidentale.

- *Măsuri suplimentare - în scopul realizării obiectivelor de mediu* o Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza costeficiență

217. Prin planul de măsuri se prevăd următoarele măsuri relevante pentru municipiul București:

- *Măsuri de bază pentru asigurarea infrastructurii de apă potabilă în spațiul hidrografic Argeș - Vedea* o Extinderea și modernizarea sistemelor de apă în municipiul București o Reabilitare rețea distribuție apă în municipiul București

- *Măsuri de bază pentru asigurarea infrastructurii de apă uzată în spațiul hidrografic*

Argeș-Vedea o Finalizarea stației de epurare Glina, reabilitarea principalelor colectoare de canalizare și a canalului colector Dâmbovița (Caseta) în Municipiul București - Faza
II

- o Managementul nămolului BUCUREȘTI - Construirea instalației de incinerare a nămolului

- *Măsuri suplimentare pentru diminuarea efectelor presiunilor semnificative în vederea îmbunătățirii stării apelor din spațiul hidrografic Argeș-Vedea*
  - o Studiu privind elaborarea unor fișe pentru stabilirea posibilelor emisii (surse punctiforme și difuze de poluare, fondul natural) de cadmiu, mercur, plumb, nichel și cloroform în apele de suprafață, precum și identificarea măsurilor pentru reducerea / eliminarea emisiilor din astfel de surse
  - o Monitorizarea mercurului din sedimente pe corpul de apa unde s-au înregistrat depășiri ale concentrațiilor de mercur din matricea pește, precum și din cele limitrofe acestuia

5. Strategii sectoriale pentru Municipiul București

218. Există un număr semnificativ de strategii sectoriale dezvoltate la nivelul municipiului București, iar încă aproape 10 documente majore sunt în elaborare la momentul transmiterii acestui raport. Secțiunile următoare oferă o sinteză a fiecărei strategii în parte, punând accent – acolo unde a fost posibil – pe obiective, proiecte propuse și bugete aferente. La o primă vedere, cadrul planificării strategice la nivelul Bucureștiului are câteva dintre punctele slabe observate și la nivel național, și la nivel regional/județean în analize anterioare ale strategiilor și planurilor disponibile. Pe scurt, este vorba în multiple cazuri despre: (i) lipsa unei viziuni clare, coerente, care să pună în relație obiectivele, proiectele și resursele necesare; (ii) lipsa prioritizării proiectelor propuse; (iii) lipsa unui buget realist și complet pentru finalizarea intervențiilor propuse. În același timp, la nivelul strategiilor analizate, se remarcă grija față de menționarea altor documente strategice, fie de același nivel (pentru municipiul București), fie de nivel superior (de ex., european).

Figură 8. Împărțirea strategiilor sectoriale de la nivelul municipiului București pe categorii

219. Pe baza metodologiei folosite cu prilejul asistenței tehnice pentru dezvoltarea unei Unități de Strategii la nivelul Secretariatului General al Guvernului, actualul raport a împărțit strategiile sectoriale identificate pe câteva categorii esențiale (a se vedea figura de mai sus). Practic, lista acestor categorii este preluată dintr-un cunoscut raport al ONU, excluzând acele categorii care nu au un corespondent la nivel local (de ex., apărare națională). Graficul arată zonele unde există un număr mai mare de strategii (servicii publice generale, protecția mediului), respectiv acele zone unde numărul strategiilor disponibile este mult mai redus (afaceri economice, sănătate, educație). Acolo unde strategiile ating mai multe domenii, acestea au fost incluse la fiecare dintre categoriile respective.

220. În sine, împărțirea strategiilor pe categorii generale nu spune decât parțial povestea planificării strategice la nivelul municipiului București. Toate aceste strategii trebuie să se regăsească, într-o formă sau alta, prin propunerile pe care le înaintează, în SIDU București. În același timp, nu există un document-umbrelă, un cadru strategic care să explice concentrarea

pe anumite domenii (de ex. servicii publice). Cauzele pot fi legate de mandatul PMB în administrarea anumitor resurse disponibile, sau de priorități implicite, care ar trebui totuși prezentate și discutate public. Este totodată posibil ca tabloul de mai sus să fie rezultatul unui proces ad-hoc de planificare, așa cum se întâmplă în foarte multe cazuri în România, fără o gândire integrată. Tocmai aceste posibile lipsuri sunt vizate de actualul raport.

5.1. Declarația de aderare la Strategia Națională Anticorupție 2016 – 2020

221. Consiliul General al Municipiului București a elaborat și aprobat declarația de aderare la obiectivele, principiile, valorile fundamentale și mecanismul de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020. Declarația se aplică atât la nivelul aparatului propriu al Primarului General, cât și pentru instituțiile publice de interes local ale Municipiului București. Declarația adoptată își exprimă în mod ferm angajamentul de continuare a eforturilor anticorupție, aderând la valorile fundamentale, obiectivele, principiile și mecanismul de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție pentru perioada 2016-2020. În același timp, Consiliul General al Municipiului București își asumă îndeplinirea măsurilor ce țin de competența instituției, adoptând măsurile necesare pentru evitarea situațiilor de incompatibilități și conflict de interese, în acord cu respectarea principiului transparenței la nivelul actului decizional.

222. Împreună cu adoptarea declarației de aderare la Strategia Națională Anticorupție 2016-2020, Consiliul General împuternicește Direcția de Integritate din cadrul Primăriei Municipiului București cu următoarele atribuții:

- Să identifice vulnerabilitățile, riscurile, și măsurile de remediere specifice Strategiei Naționale Anticorupție pentru aparatul propriu și instituțiile publice de interes local;
- Să verifice și monitorizeze implementarea Strategiei Naționale Anticorupție pentru aparatul propriu și instituțiile publice de interes local;
- Să elaboreze un plan de integritate supus aprobării Primarului General, care să fie ulterior transmis către Ministerul Justiției și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;
- Să informeze angajații cu privire la Strategia Națională Anticorupție și să întocmească un raport anual privind implementarea planului de integritate;
- Să încheie protocoale de colaborare cu instituții specializate în domeniul anticorupției în scopul implementării Strategiei Naționale Anticorupție.

5.2. Strategia de parcare pe teritoriul Municipiul București

223. Obiectivul principal al Strategiei de Parcare este acela de a dezvolta sistemul de parcare în zona centrală a municipiului București. Se are în vedere introducerea de reglementări unitare în scopul de a asigura necesarul de locuri de parcare ale autovehiculelor și de a crea un cadru legal pentru investiții în domeniul parcărilor publice. Strategia este bazată pe „Studiul complex asupra transportului urban în orașul București și aria sa metropolitană” realizat de către Agenția de Cooperare Internațională din Japonia, cuprinzând un Master Plan actualizat de către WSP Group – Anglia. Primăria Municipiului București a

accesat un grant de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru realizarea acestui obiectiv, ce are drept scop elaborarea unei strategii de parcare pentru zona centrală a orașului.

224. Strategia de Parcare pe teritoriul Municipiului București are un set de obiective specifice, și anume:

- Asigurarea aplicării regulamentelor privind parcarea;
- Îmbunătățirea transportului public și a transportului nemotorizat, care să conducă la reducerea cererii de parcare;
- Stimularea reducerii traficului în zona centrală și facilitarea circulației pietonilor pe trotuare;
- Creșterea accesibilității și a numărului de locuri de parcare;
- Reducerea perioadei de parcare a vehiculelor în centrul orașelor și pe străzi;
- Îmbunătățirea serviciilor de parcare și administrarea parcajelor;
- Reducerea zonelor de aglomerație și scăderea numărului de vehicule care circulă pe drumurile publice, contribuind la reducerea poluării;
- Îmbunătățirea accesului pentru transportul public și vehiculele de urgență.

225. Strategia de Parcare cuprinde conținutul cadru și liniile directoare ale necesarului de parcare pe termen scurt și mediu, conținând un număr de cinci anexe care au ca scop: identificarea zonei centrale a Municipiului București, aspectele juridice și organizaționale ale parcării în București, propunerea pentru regulamentul privind regimul spațiilor de parcare, propunerea privind locațiile de parcare subterană în centrul orașului, precum și documentele de fundamentare. Documentul prezintă situația actuală și un set de măsuri strategice pentru diferite categorii de zone ale orașului București, cu planuri tarifare diferențiate în funcție de tipul de parcaj:

- Zone rezidențiale;
- Zonele de afaceri, zonele centrale, zonele comerciale și industriale;
- Zonele de recreere, cultură și petrecere a timpului liber;
- Zone de parcare de tip *park & ride*;
- Zone cu specific diferit: motociclete, biciclete, și parcări pentru persoanele cu handicap.

226. Strategia de Parcare ia în calcul implicarea sectorului privat pentru a face disponibilă infrastructura și tehnologia de ultimă generație, care nu ar putea fi achiziționată de la bugetul de stat datorită costurilor sale ridicate. Pentru a inița Parteneriate Public Private pentru Municipiul București, strategia ia în calcul introducerea de noi prevederi legale privind implicarea sectorului privat în activitățile serviciilor de parcare. Ca urmare a împărțirii zonelor orașului pe principalele artere rutiere și în funcție de necesarul de parcări din proximitatea

acestor zone, Strategia de Parcare impune construirea a aproximativ 9.000 de locuri de parcare în fiecare an. Pentru prima etapă de construcție, se recomandă construirea următoarelor locuri de parcare subterane:

Tabel 5. Locuri de parcare recomandate pentru prima etapă de construcții

Nr. crt.	Denumire loc investiție	Cost investiție (Euro)	Locuri de parcare
1.	Parcaj Subteran Esplanada Gara Băneasa	5,028,546	100
2.	Parcaj Subteran Piața Presei Libere	21,614,729	1633
3.	Parcaj Subteran Parcul Herăstrău-Pavilionul HParc de Distracții	9,838,735	410
4.	Parcaje Subterane Piața Domenii	9,336,371	188
5.	Pasaj Subteran Piața Charles de Gaulle	58,780,105	831
6.	Pasaj Subteran Restaurant Pescăruș	9,048,517	175
7.	Parcaj Subteran Piața Dorobanți	13,043,914	360
8.	Pasaj Subteran Sos. Stefan cel Mare Bloc Perla	13,630,816	417
9.	Parcaj Subteran Sos. Stefan Cel Mare - Aleea Circului	12,937,919	580
10.	Pasaj Subteran Piața Amzei	9,543,765	196
11.	Pasaj Subteran Piața Walter Mărăcineanu	6,790,596	276
12.	Parcaj Subteran Strada Edgar Quinet	32,916,805	380
13.	Pasaj Subteran Piața Alba Iulia	69,701,033	2190
14.	Parcaj Subteran Piaza Hurmuzachi (fosta Piața Muncii)	28,408,367	821
15.	Parcaj Subteran Piața Sudului	11,010,820	270
	Total	**311,631,038**	**8,827**

5.3. Strategia pentru protecția și bunăstarea animalelor în București

227. Strategia pentru protecția și bunăstarea animalelor în Municipiul București are drept obiectiv transformarea orașului într-un exemplu de referință pentru toată țara în privința legislației europene și naționale din punct de vedere al coabitării „om-animal”. Cele trei teme strategice identificate de către autoritățile Municipiului București împreună cu reprezentanți ai societății civile și specialiști în domeniu prevăd următoarele direcții de acțiune:

- Soluționarea integrată a problemelor animalelor abandonate pe domeniul public și fără stăpân;

- Rezolvarea relațiilor dintre proprietarii de animale domestice și cetățenii ce nu dețin animale de companie;

- Obligația autorităților publice de a asigura statusul epidemiologic pe teritoriul administrat, de a gestiona și a face recenzarea tuturor animalelor, de a respecta condițiile sanitar-veterinare de bunăstare și protecție a acestora.

228. Cele trei teme majore identificate vor fi incluse în strategia de dezvoltare pe termen scurt, mediu și lung. În urma acestora, se vor determina principii și obiective strategice prioritare pentru care se vor aloca resurse și se vor pune în aplicare acțiuni și instrumente administrative. Pentru gestionarea problemei „animalelor fără stăpân", cauzate de prezența necontrolată a animalelor abandonate pe domeniul public, Consiliul General a identificat necesitatea unei noi abordări strategice, care include 6 axe prioritare:

1. Tratarea cauzelor existenței „animalelor fără stăpân", care vizează abandonul de animale și înmulțirea necontrolată.

    a. În acest sens, se va lua în vedere demararea unui program de sterilizare gratuită la nivelul Municipiului București, în coordonare cu județul Ilfov pentru comunele și orașele din vecinătate;

    b. Se va înființa „Poliția Animalelor", ca divizie specializată în domeniul animalelor în cadrul Poliției Locale București. Se va urmări specializarea personalului de lucru printr-un instructaj specific, inspirat din modelele de succes implementate în alte țări.

2. Gestiunea veterinară de ridicare a animalelor fără stăpân sau abandonate pe domeniul public, oferindu-se cazare în spații special amenajate de Primăria Municipiului București.

3. Reamenajarea și reconceptualizarea adăposturilor prin transformarea acestora în centre de adopții. În acest scop, se va avea în vedere înființarea unor centre de adopții gestionate în parteneriat cu primăriile de sector, pentru a facilita accesul rezidenților la cel mai apropiat centru de specialitate.

4. Crearea unor campanii de responsabilitate civică față de actul de adopție, în vederea respectării drepturilor animalelor într-o capitală europeană. Se vor implementa conceptele de *matching* (potrivire) aplicate în centrele de adopție din state care au rate de adopții mare, coroborate cu urmărirea adopțiilor pentru a verifica bunăstarea animalelor cu respectarea condițiilor de protecție a acestora prevăzute de legislația națională și europeană.

5. Includerea unor animale selectate de către specialiști în programe de utilitate publică, pentru a socializa cu pacienții din centrele de copii sau seniori, pentru a dresa câini utilitari, sau pentru a le dresa în scopuri educaționale, culturale sau sportive.

6. Stabilirea unor reglementări transparente privind eutanasierea, ca ultimă opțiune după ce pașii menționați în axele prioritare precedente vor fi epuizați și nu mai există resurse sau spațiu pentru menținerea animalelor în centrele de adopție.

229. Strategia pentru protecția și bunăstarea animalelor prevede și o dimensiune de educație civică și chinologică la nivelul Municipiului București, pentru a armoniza relațiile dintre rezidenții posesori de animale în raport cu persoanele care nu dețin animale. Strategia prevede crearea unui Serviciu Municipal de Urgență și Resuscitare Veterinară – SMURV – dotat cu clinici mobile care să asigure intervenții veterinare pe raza Municipiului București, în parteneriat cu Facultatea de Medicină Veterinară și cu Colegiul Medicilor Veterinari.

5.4. Planul de acțiune pentru diminuarea zgomotului în Municipiul București

230. Conform hărților strategice de zgomot bazate pe informații oferite de Primăria Municipiului București și din terțe părți, au fost identificate un număr de 228 de zone de conflict. Acestea sunt zone unde nivelul de zgomot depășește valorile admise de legislația în vigoare pentru indicatorii nivelului de zgomot de 70 db în regim de zi și 60 db în regim nocturn. Planul de acțiune prezintă soluții de diminuare a zgomotului în funcție de sursele de zgomot, de zonele de conflict și de punctele cu depășiri semnificative ale limitelor indicatorilor acustici. În acest sens, au fost întocmite o serie de hărți strategice de zgomot de detaliu, pentru traficul rutier, trafic feroviar-tren, trafic feroviar-tramvai și zgomot industrial, creându-se un set de hărți de diferență pentru acestea.

231. Concomitent cu măsurile ce sunt deja aplicate și cele în desfășurare pentru reducerea zgomotului, planul stabilește un set de măsuri generale legate de zgomotul rutier, feroviar, aeroportuar, și industrial, adăugând măsuri complementare de reducere a zgomotului. Acțiunile pe care autoritățile competente din Municipiul București intenționează să le întreprindă în următorii 5 ani sunt:

- Măsuri de informare și conștientizare a populației pentru reducerea nivelului de zgomot la sursă (trafic urban);

- Instituirea unor proiecte de extindere a sensurilor unice pentru 23 de artere de circulație rutieră;

- Implementarea a 25 km de benzi noi pentru transportul public în zona coridoarelor cu nivel mare de cerere, conform Planului de Mobilitate Urbană Durabilă;

- Continuarea Proiectului „Piste pentru biciclete”, astfel încât traseele să însumeze o lungime totală de 100 km;
- Aplicarea normelor privind delimitarea zonelor de liniște, astfel încât să se continue protejarea acestora;

- Creșterea numărului de parcări de reședință, în special cele în sistem supraetajat, subterane și supraterane;

- Amenajarea de parcări de tipul *park & ride*;

- Prioritizarea circulației pietonale în zonele centrale prin amenajarea de spații publice și lărgirea trotuarelor;

- Continuarea programului de anvelopare a locuințelor pentru a asigura climatul necesar de izolare fonică.

232. Principalele abordări pe care le ia în considerare Planul de Acțiune pentru diminuarea zgomotului în București pe termen lung privesc o serie de strategii privind planificarea teritorială și proiectarea urbanistică. Ambele sunt instrumente esențiale de prevenire a poluării fonice în cadrul organizării spațiului municipal. Sursele de finanțare a soluțiilor propuse pe termen lung se vor face din strategiile Orizont 2020 și Orizon 2030, de atingere a nivelului mediu actual al UE în privința eficienței economice, sociale și de mediu a transporturilor și realizarea unor progrese semnificative în dezvoltarea infrastructurii de transport.

5.5. Planul integrat de calitate a aerului pentru București 2018 – 2022

233. Planul integrat de calitate a aerului pentru Municipiul București a fost întocmit în baza unui studiu de calitate a aerului. Acesta propune măsuri pentru reducerea emisiilor, extinderea spațiilor verzi, acoperirea terenurilor supuse eroziunii eoliene, precum și măsuri pentru creșterea gradului de conștientizare a populației și implicarea acestora în activitățile de îmbunătățire a calității aerului. Documentul a identificat un număr de 60 de măsuri pentru reducerea emisiilor de poluanți din surse care vizează traficul rutier, întreținerea spațiilor verzi, încălzirea rezidențială, activitățile industriale, precum și salubritatea urbană. Măsurile identificate au rolul de a reduce nivelul de poluanți în aer sub nivelul valorilor țintă, coroborate cu un set de măsuri suplimentare de protecție a grupurilor sensibile ale populației.

234. Măsurile Planului integrat de calitate a aerului pentru Municipiul București au fost întocmite în legătură directă și integrate cu o serie de planuri și programe elaborate de la nivelul administrațiilor locale și centrale, incluzând:

- Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 Regiunea București-Ilfov;

- Planul Urbanistic General;

- Planul integrat de Dezvoltare Urbană pentru zona centrală a Municipiului București;

- Hărțile Strategice de Zgomot și Planul de Acțiunea pentru Diminuarea Zgomotului în Municipiul București;

- Strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în Municipiul București;
- Planul Local de Acțiune pentru Mediu;

- Master Planul General de Transport;
- Programul de stimulare a înnoirii Parcului auto național 2017-2019;
- Programul național privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe și Strategia energetică a României pentru perioada 2016-2030, cu perspectiva anului 2050.

Tabel 6. Principalele măsuri propuse de PMB

Categorie măsuri	Denumirea măsurilor
Reducerea emisiilor din traficul rutier	Extinderea, îmbunătățirea calității și promovarea utilizării transportului public;
	Finalizarea sistemului de management al traficului prin optimizarea timpilor de semaforizare din intersecții pentru fluidizarea traficului și îmbunătățirea condițiilor de circulație;
	Modernizarea și extinderea arterelor de circulație pentru a permite creșterea vitezei medii de deplasare;
	Implementarea proiectelor Master Plan General pentru Transport Urban și Master Plan de Mobilitate Urbană pentru a crește viteza medie de deplasare la nivelul infrastructurii de străzi principale;
	Extinderea traseelor de transport public de suprafață și subteran;
	Realizarea de facilități *park & ride* și stații de transport public intermodale
	Creșterea utilizării transportului electric public de suprafață;
	Gestionarea traficului în zona centrală a municipiului;
	Încurajarea folosirii altor mijloace de transport alternative;
	Realizarea de benzi unice dedicate transportului public și vehiculelor de intervenție;
	Eliminarea autovehiculelor vechi din regimul de circulație rutier;
	Continuarea implementării proiectelor majore de infrastructură.
Reducerea emisiilor din încălzirea în sectorul rezidențial	Continuarea modernizării centralelor termice de cvartal și dotarea acestora cu cazane cu arzătoare cu emisii reduse;
	Reabilitarea rețelelor de distribuție primară și secundară a energiei termice;
	Continuarea programelor de reabilitare termică a clădirilor rezidențiale și instituționale.
Reducerea emisiilor din procesul de eroziune eoliană	Extinderea și întreținerea spațiilor verzi;
	Renaturarea terenurilor degradate supuse eroziunii eoliene.

Categorie măsuri	Denumirea măsurilor
Reducerea emisiilor de particule din resuspensie	Salubrizarea eficientă a străzilor prin metode specifice de spălare, stropire stradale și topire a zăpezii;
Măsuri suplimentare	Acțiuni pentru conștientizare de către populație a necesității introducerii măsurilor de reducere a poluării;
	Dezvoltarea transportului urban;
	Inițierea proiectului Centura verde a Municipiului București;
	Măsuri privind consumul de energie, împreună cu acțiuni legate de promovarea și utilizarea de surse regenerabile de energie.

În ceea ce privește planul de menținere a calității aerului pentru Municipiul Bucureşti 20182022 (PMCA), măsurile sunt identice cu cele descrise mai sus.[11]

5.6. Centura Verde a Municipiului București

235. Primăria Municipiului București a semnat la finalul anului 2017 un protocol de colaborare cu Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare în Silvicultură „Marin Drăcea" cu scopul de a realiza un studiu necesar demarării proiectului „Centura Verde". Conform protocolului de colaborare, studiul ce va fi finalizat în anul 2019 are ca scop prezentarea obiectivelor de investiții pentru îmbunătățirea calității mediului și crearea de oportunități pentru dezvoltarea esteticii peisajului și diversificarea posibilităților de turism și agrement în zona metropolitană a Municipiului București.

236. Conform informațiilor furnizate în expunerea de motive, realizarea Centurii Verzi a Municipiului București se constituie într-un obiectiv strategic pentru administrația locală, fiind o oportunitate de stimulare a dezvoltării zonei metropolitane a capitalei. Proiectul de împădurire a suprafețelor din zona metropolitană are un rol determinant în îmbunătățirea climatului urban și în combaterea efectelor schimbărilor climatice, prin mărirea rezervei de apă a solului, atenuarea zgomotului și repartizarea uniformă a zăpezii. Obiectivul Centurii Verzi este în concordanță cu capitolul de Politici de Mediu a Programului de Guvernare 20172020, care prevede reducerea emisiilor de noxe în atmosferă prin plantarea de arbori în imediata vecinătate a marilor aglomerări urbane.

237. Proiectul ce urmează să fie realizat de Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare în Silvicultură va identifica terenurile pretabile la împădurire, în primă fază. Totodată, se vor stabili condițiile pedologice și hidrogeologice, speciile adecvate de arbori ce vor fi plantați, precum și stabilirea regimului juridic al terenurilor propuse. În vederea implementării

[11] A se vedea H.C.G.M.B. NR. 715/18.10.2018 http://acteinterne.pmb.ro/legis/acteinterne/AtachInt/AnexaH715_18.pdf și http://acteinterne.pmb.ro/legis/acteinterne/AtachInt/AnexaH325_18.pdf.

etapelor viitoare ale proiectului, Primăria Municipiului București va încheia o serie de acorduri și protocoale cu autoritățile din Județul Ilfov pentru a introduce programele de împădurire a suprafețelor ce vor fi identificate de studiu.

5.7. Planul de mobilitate urbană durabilă 2016 – 2030 pentru regiunea București-Ilfov

238. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) are ca scop realizarea unor investiții de 7 miliarde de euro în perioada 2016-2030 pentru a crea un sistem de transport durabil, eficient și integrat. Se estimează că acest sistem va avea efecte benefice asupra promovării dezvoltării economice, sociale și teritoriale și va asigura o calitate a vieții considerabil mai bună. Aria sa de întindere acoperă Municipiul București și cele 6 sectoare ale sale, împreună cu Județul Ilfov format din cele 8 orașe și 32 de comune.

239. PMUD este un document strategic complementar Planului Urbanistic General (PUG), folosit ca un instrument de politică de dezvoltare pentru integrarea diferitelor moduri de mobilitate și transport în regiunea București-Ilfov. Acesta se va corela cu Master Planul General de Transport, cu Planul de Urbanism General, cu planul de dezvoltare regionala, cu strategiile locale de dezvoltare urbană, cât și cu strategiile sectoriale de servicii sociale, sănătate, educație, crearea de locuri de muncă și dezvoltare economică în regiune. Obiectivele strategice propuse de PMUD sunt:

- Creșterea conectivității și a accesului persoanelor la mijloacele de transport;
- Creșterea securității și siguranței persoanelor în timpul deplasării;
- Reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului de energie prin promovarea transportului nemotorizat și a transportului public electric;
- Creșterea eficienței economice prin îmbunătățirea mijloacelor de transport urban;
- Îmbunătățirea calității mediului urban din punct de vedere al transportului și poluării.

PMUD își propune să îmbunătățească transportul de pasageri și marfă, transportul public și privat, transportul motorizat și accesul la transportul nemotorizat, precum și viteza de deplasare și condițiile de staționare a autovehiculelor.

240. Proiectele propuse de Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 vizează în principal dezvoltarea rețelei de transport public. Jumătate din investițiile propuse de 7 miliarde de euro vor fi investite în extinderea și modernizarea magistralelor de metrou și a materialului rulant. Restul fondurilor vor fi direcționate spre proiecte dezvoltate de autoritățile locale din București-Ilfov pentru transportul de suprafață, managementul traficului, infrastructura de biciclete și programele educaționale și de conștientizare. Finanțările pentru plan vor proveni în principal de la bugetul de stat și din fondurile europene, PMUD fiind o condiționalitate pentru accesarea fondurilor europene prin Programul Operațional Regional și Programul Operațional Infrastructură Mare în perioada 2014-2020.

241.

Figură 9. Propuneri de tramvai rapid, autobuz rapid și metrou

Figură 10. Propuneri de transport public în Județul Ilfov

Tabel 7. Proiectele propuse de PMUD

Categorie proiect propus	Acțiuni
Dezvoltarea rețelei de tramvai	Reabilitarea depourilor de tramvaie
	Reabilitarea stațiilor de tramvai
	Achiziționarea de tramvaie noi și eficiente
Dezvoltarea rețelei de metrou	Crearea magistralei de metrou M6 – legătură cu Aeroporturile Băneasa și Otopeni
	Crearea magistralei de metrou M5 – Drumul Taberei până în Pantelimon (cu orizonturi în 2023 – Iancului, și 2030: Pantelimon)
	Finalizarea fazei a doua pentru magistrala M4 spre Bucureștii Noi
	Extinderea cu două stații a magistralei M2 în Pipera și cu 4 stații a magistralei M3 Păcii
	Reabilitarea a 51 de stații de metrou și a materialului rulant
Dezvoltarea rețelei de autobuze și troleibuze	Crearea unei rute de transport rapid cu autobuzul către Buftea
	Modernizarea rețelei de troleibuze și a stațiilor și crearea unor benzi dedicate

	Crearea de spații pietonale, piste și facilități pentru biciclete
Categorie proiect propus	**Acțiuni**
	Reabilitarea și extinderea rețelei de drumuri și implementarea unui program de transport public în Județul Ilfov

242. Rezultatele urmărite de Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru regiunea București-Ilfov pentru anul 2030 sunt:

- Crearea de 123 km de linii noi de metrou, de 259 km de linii modernizate de tramvai, de 19 km de căi pietonale, de 490 km de piste pentru biciclete;
- Reabilitarea de 52 km de centuri ocolitoare, 350 km de drumuri județene;
- Reabilitarea sau realizarea de 680 km de căi rutiere asociate infrastructurii de tramvai, troleibuz și metrou, și de 35 km de alte căi rutiere;
- Achiziționarea sau modernizare a 283 de tramvaie, 250 de autobuze ecologice, 47 vagoane de metrou;
- Conectarea a 450 de intersecții la centrul de comandă inteligent;
- Crearea a minimum 3400 de locuri de parcare și puncte de închiriere biciclete, precum și a 1000 mp de spațiu public cu prioritate pentru pietoni în fiecare cartier;
- Scăderea emisiilor GES provenite din transportul rutier de la 11.790 în prezent, la 7.662 în 2030;
- Realizarea de programe educaționale în școli pe tema siguranței rutiere, cursuri obligatorii de șofat pentru șoferii care încalcă legea, introducerea unui program de instruire pentru mersul pe bicicletă în școlile primare, și extinderea programului național pentru rezolvarea ”Punctelor negre” pentru străzile urbane.

5.8. Strategia locală privind incluziunea socială și reducerea sărăciei în Municipiul București 2017 – 2021

242. Primăria Municipiului București propune prin Strategia privind incluziunea și reducerea sărăciei un model integrat de dezvoltare a infrastructurii locale pentru a răspunde necesităților reale a segmentelor de populație vulnerabilă. În acest sens, obiectivul general îl reprezintă identificarea urgențelor sociale la nivelul comunității și soluționarea acestora prin acțiuni specifice pentru combaterea sărăciei și a marginalizării sociale, prin utilizarea de resurse umane, materiale și financiare. Obiectivele specifice ale Strategiei sunt după cum urmează:

- Crearea unor metodologii pentru a identifica nevoile sociale și direcțiile de acțiune adecvate;
- Îmbunătățirea cadrului legislativ privind măsurile de protecție socială și de creștere a calității vieții;
- Realizarea unor campanii de conștientizare privind nevoile sociale la nivelul capitalei;
- Dezvoltarea furnizării de servicii sociale și crearea unor sisteme integrate, care să răspundă necesităților individuale și colective;
- Crearea unor condiții mai bune de desfășurare a serviciilor sociale, prin dezvoltarea infrastructurii și formarea profesională a cadrelor de asistență;
- Diminuarea dependenței categoriilor vulnerabile de sistemul de protecție socială;
- Dezvoltarea capacităților furnizorilor de servicii sociale și colaborarea cu ONG-uri și furnizori privați pentru a crește calitatea serviciilor și rezultatele comunitare.

243. Grupurile țintă de beneficiari stabilite în cadrul Strategiei locale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei sunt copii aflați în dificultate, tinerii aflați în situație de risc, persoanele adulte în situații vulnerabile și persoanele vârstnice. Grupurile țintă sunt împărțite în 24 de categorii distincte, fiecare dintre acestea având măsuri de reducere a vulnerabilități prin utilizarea modelelor de bună practică la nivel european. Pentru a răspunde necesităților categoriilor aflate în dificultate, Strategia prevede o serie de măsuri:

- crearea unor centre integrate de recuperare, abilitare și educare pentru copiii și tinerii cu dizabilități;
- înființarea de centre destinate terapiei specifice ale copiilor cu autism;
- extinderea și construcția de noi creșe, grădinițe și centre de zi în zonele aglomerate din capitală, pentru a facilita accesul acestora aproape de casă;
- crearea de facilități de comunicare online în centrele comunitare municipale pentru copiii ai căror părinți sunt plecați în străinătate, coroborate cu sesiuni de consiliere psihologică pentru creșterea performanțelor școlare;
- crearea unor echipe de specialiști pentru facilitarea obținerii actelor de identitate pentru copiii de etnie romă, pentru a avea acces la sistemul educațional și de servicii sociale;
- sprijinirea tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului, prin dezvoltarea unor servicii sociale care vor avea ca scop deprinderile de viață independentă;
- crearea unor facilități funcționale la nivelul infrastructurii neaccesibilizate, pentru a asigura transportul persoanelor cu dizabilități;
- înființarea unui centru de sprijin pentru încadrarea pe piața muncii a persoanelor provenite din grupuri vulnerabile;

- derularea de campanii destinate femeilor aflate în situații de violență domestică sau sexuală, și dezvoltarea serviciilor sociale și a măsurilor de protecție;
- construcția a șase noi centre de îngrijire pentru bătrâni, finanțate din parteneriate public-private;
- crearea unei baze de date pentru evidența grupurilor vulnerabile și situația intervențiilor și serviciilor sociale furnizate fiecăruia;
- cursuri de formare pentru resursele umane implicate în furnizarea serviciilor sociale.

În scopul realizării obiectivelor stabilite de strategie, se urmărește să se încheie o serie de parteneriate cu societatea civilă pentru a sprijini furnizarea de servicii sociale. Strategia stabilește ca cel puțin 40% din serviciile sociale să fie contractate către organizații nonguvernamentale.

5.9. Strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în Municipiul București

244. Strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în București urmărește îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației prin promovarea dezvoltării durabile a calității și eficienței serviciului de salubrizare. Se au în vedere protecția și conservarea mediului înconjurător și a sănătății populației. Strategia este împărțită pe cela 4 componente ale serviciului public de salubrizare, după cum urmează:

Tabel 8. Activitățile componente ale serviciului public de salubrizare

Activitatea de salubrizare	Activități specifice
Salubrizare stradală	Măturatul manual și mecanizat
	Întreținerea curățeniei, spălatul, stropirea și răzuirea căilor publice
	Colectarea, sortarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor stradale și din activități de reamenajare și reabilitare a locuințelor
Activitatea de iarnă	Curățarea zăpezii de pe căile publice și transportul acesteia
	Menținerea în funcțiune a drumurilor publice și trotuarelor prin combaterea înghețului
Salubrizare menajeră	Colectarea separată a deșeurilor municipale, comerciale și industriale
	Colectarea și transportul deșeurilor ce provin din activități de reamenajare și reabilitare a locuințelor
Managementul integrat al deșeurilor	Administrarea stațiilor de transfer pentru deșeuri municipale

	Sortarea deșeurilor municipale în stații de sortare
	Administrarea depozitelor sau a stațiilor de eliminare a deșeurilor
	Prelucrarea, neutralizarea și valorificarea deșeurilor

245. În abordarea acestei Strategii, s-a ținut cont de toate actele normative existente atât la nivel național cât și local și de obiectivele impuse de legea transportului public și de Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor. Strategia stabilește un cadru unitar de prestare a serviciului de salubrizare și obiective specifice și generale pentru asigurarea activităților serviciului definite de art. 2 din Legea serviciului de salubrizare a localităților nr. 101 din 25 aprilie 2006, republicată cu modificările și completările ulterioare. Activitatea de salubrizare stradală și de iarnă stabilește o serie de cerințe privind Planul de Calitate a Aerului în Municipiul București și evitarea situațiilor de infringement prin neaplicarea normelor de resort. De asemenea, Strategia evidențiază tipul echipamentelor și utilajelor ce vor fi utilizate pentru activitățile de salubrizare, precum și rolul de coordonare și monitorizare a Primăriei Municipiului București prin structura sa specifică.

246. Activitatea de salubrizare menajeră stabilește principiul organizării sistemului de colectare separată, echipamentele de ordin tehnic necesare implementării acestui sistem, precum și măsurile specifice de conștientizare și informare a populației. În cadrul activității de management integrat al deșeurilor, Strategia stabilește cerințele privind măsurile de eficiență energetică, stațiile de colectare separată și măsurile de tratare și eliminare finală a deșeurilor. De asemenea, Strategia propune un nivel de pregătire pentru reutilizare și reciclare a minimum 50% din deșeurile de tip hârtie, metal, plastic și sticlă provenite din uz menajer. Sistemul durabil de management al deșeurilor prevede o investiție pentru incineratorul de nămol de la stația de epurare Glina și în Instalația de tratare termică cu valorificare energetică a deșeurilor municipale din Municipiul București. Odată cu implementarea sa, Strategia va întări capacitatea de salubrizare tehnică prin implementarea și operarea unui sistem de management integrat al deșeurilor, care va ajuta la conștientizarea locuitorilor de beneficiile rezultate din separarea colectării deșeurilor și reciclarea acestora.

5.10. Strategia de alimentare cu energie termică în sistem centralizat a consumatorilor din Municipiul București

247. Strategia de alimentare cu energie termică în sistem centralizat a consumatorilor din Municipiul București prezintă un studiu multicriterial analizat pe trei scenarii posibile pentru eficientizarea funcționării sistemului integrat de termoficare. Totodată, identifică soluția optimă și necesarul de investiții pe termen mediu și lung. Strategia pornește de la obiectivele cadrului european de îmbunătățire în domeniul eficienței energetice, prin eficientizarea întregului lanț de la sursă până la consumator, prin optimizarea sistemului centralizat de producere, transport și distribuție a energiei termice în Municipiul București.

248. În cadrul Strategiei sunt expuse și analizate trei scenarii posibile pentru eficientizarea sistemului integrat de termoficare:

- Reabilitarea, redimensionarea și modernizarea sistemului centralizat de termoficare sub forma sa actuală;

- Trecerea la sisteme centralizate zonale, prin transformarea punctelor termice existente în surse de cogenerare de mică putere;

- Abandonarea sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și trecerea la sisteme individuale de centrale de apartament, ce funcționează pe bază de gaz natural.

249. Analiza acestor trei scenarii a condus la propunerea utilizării primului scenariu, cu implicarea unui program amplu de investiții la nivelul surselor de producere, a rețelelor de transport și de distribuție a energiei termice. Aceasta prevede investiții de circa 4 miliarde de euro până în anul 2028, dintre care 1,9 miliarde pentru reabilitarea termică a blocurilor, aproximativ 900 de milioane pentru modernizarea CET-urilor, și 900 de milioane pentru modernizarea rețelelor de transport și distribuție.

Figură 11. Investițiile estimate pentru reabilitarea și modernizarea sistemului centralizat de termoficare

250. La nivelul sistemului de transport, distribuție și puncte termice, Strategia prevede reevaluarea necesarului de energie termică și investiții pentru creșterea eficienței energetice și ajustarea rețelei la necesarul de consum viitor. Pentru consumatorii finali, se prevede continuarea investițiilor de izolare termică a clădirilor prin soluții aplicate la nivel european pentru eliminarea pierderilor din instalațiile comune ale clădirilor. La nivelul punctelor termice, stațiilor termice centralizate și a rețelelor de distribuție, se au în vedere reanalizarea echipamentelor și investiții în aparatură automatizată, redimensionarea rețelelor de distribuție cu vechime mai mare de 20 ani și înlocuirea lor cu conducte de generație nouă pentru scăderea pierderilor de energie termică, precum și alimentarea consumatorilor prin intermediul modulelor termice.

251. Strategia prevede redimensionarea și înlocuirea a aproximativ 80% din rețelele de transport, rearondarea zonelor de consum la sursele generatoare de energie termică, și reconfigurarea schemei generale prin eliminarea rețelelor primare utilizate ineficient. Pentru sursele de energie termică, Strategia prevede o serie de investiții pentru:

- Racordarea CET Sud, CET Vest și CET Progresu la sistemul de transport de gaze naturale;
- Renunțarea la echipamentele cu durată de viață depășită din cadrul ELCEN și construirea unor noi unități de cogenerare;
- Reactivarea CET Titan într-o configurație ce poate răspunde nevoilor actuale de consum;
- Modernizarea centralei termice Casa Presei prin dezvoltarea unor unități de cogenerare noi;
- Realizarea unor surse noi de cogenerare care să alimenteze zonele de consum situate la distanțe mari față de sursele existente, în zonele Colentina și Aviației;
- Investiții pentru valorificarea energetică a deșeurilor menajere din capitală, realizate prin alocări financiare nerambursabile prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2013 – 2020.

Conform Strategiei, finanțarea investițiilor de modernizare a sistemului centralizat de alimentare cu energie termică se poate realiza din surse de finanțate alocate de la bugetul Primăriei Generale, din fonduri europene prin POIM 2013-2020, și prin împrumuturi acordate de instituții financiare internaționale.

5.11. Strategia de dezvoltare și funcționare a serviciului public de salubrizare – activitățile de dezinsecție, dezinfecție și deratizare în Municipiul București

252. Obiectivele din cadrul Strategiei de dezvoltare și funcționare a serviciului public de salubrizare privesc realizarea unui plan integrat de igienizare și combatere a vectorilor cu influență asupra stării de sănătate a populației din Municipiul București. Conform Strategiei, Consiliul General al Municipiului București va stabili pentru fiecare an un Program Unitar de Igienizare, care prevede toate acțiunile de deratizare și dezinsecție pentru durata acelui an. Finanțarea tratamentelor de dezinfecție, dezinsecție și deratizare sunt finanțate din bugetul local al Municipiului București.

253. Activitățile specifice trebuie să atingă gradul de decontaminare stabilit la nivel municipal, astfel încât să nu existe riscul infestării cu boli transmisibile. Supravegherea și controlul metodologic al activității operatorilor va fi realizată de o comisie stabilită la nivelul Ministerului Sănătății, Ministerului Agriculturii, și Ministerului Mediului, în scopul de a verifica implementarea Planului Unitar de Acțiune. Strategia prevede includerea unor indicatori specifici de performanță în cadrul Programelor Unitare de Acțiune pentru fiecare an, care vor cădea în sarcina operatorilor de servicii.

5.12. Strategia de informatizare a administrației publice locale a Municipiului București

254. Strategia de informatizare a administrației publice locale a Municipiului București a fost elaborată în anul 2005 și a avut perspective de dezvoltare până la nivelul anului 2008. Cele trei etape ale Strategiei prevedeau constituirea unui sistem informatic integrat pentru managementul activităților în cadrul primăriei generale, crearea unui sistem integrat de tipul e-București, precum și integrarea sistemului informatic la nivelul administrației publice centrale. Printre proiectele prevăzute în etapa I – sistemul informatic integrat pentru managementul activităților în Primăria Municipiului București (2001-2006), se află:

- Crearea unei arhive electronice la nivelul primăriei;
- Sistem informatic pentru gestiunea resurselor financiare, materiale și umane;
- Sistem de mesagerie electronică și portal intranet;
- Sistem informatic de management al documentelor și al fluxului de lucru la nivelul PMB.

255. Etapa a II-a a Strategiei prevedea crearea unui portal de tipul e-București, prin care:

- Se extinde sistemul informatic integrat al PMB la nivelul primăriilor de sector, a regiilor, a unităților aflate sub coordonarea acestora și a furnizorilor de servicii publice;
- Implementarea unui sistem de informații publice pentru cetățeni, care să permită transferul informațiilor directe către primărie pentru a evita deplasarea la instituții;
- Dezvoltarea accesului de bandă largă în rețeaua metropolitană.

Ultima etapă a Strategiei prevedea ca până în luna octombrie 2008, sistemul informatic utilizat la nivelul PMB să fie extins și integrat la nivelul administrației publice centrale și la regiile naționale.

5.13. Strategia pentru dezvoltarea unui oraș inteligent Smart City Bucureşti

256. Primăria Municipiului București a atribuit în luna august 2018 un contract companiei Deloitte Romania pentru elaborarea Strategiei pentru dezvoltarea unui oraș inteligent Smart City București. Aceasta are o durată de elaborare de 17 săptămâni de la data ordinului de începere a proiectului. Principalele direcții de dezvoltare ale proiectului Smart City vor avea proiecte în domeniile: guvernare locală – e-administrație, management al traficului, parking, iluminat, infrastructură, sistemul de urgență la nivelul orașului, informatizarea sistemului de transport public, telecomunicații, turism și energie verde. Potrivit Primăriei, implementarea Strategiei Smart City va aduce beneficii în zona accesului la educație, îmbunătățirea serviciilor medicale, identificarea facilă a locurilor de muncă, reducerea importului de energie și a poluării, precum și creșterea siguranței publice. Proiectele prioritare ale Strategiei nu au fost publicate la data elaborării acestui document.

257. Cele 4 aplicații propuse sau implementate până la acest moment de către PMB din cadrul programului Smart City sunt:

- InfoSTB – transmiterea datelor reale de trafic al transportului public;
- Parking București – identificarea parcărilor gestionate public și posibilitatea de a plăti online;
- Trafic Alert București – semnalarea neregulilor întâlnite de participanții la trafic către PMB;
- Social Alert București – facilitarea intervenției echipajelor Direcției Generale de Asistență Socială în asistarea persoanelor aflate în dificultate.

5.14. Strategia pentru sănătate a Municipiului București pentru 2018-2020

258. Prin Strategia pentru sănătate a Municipiului București, autoritățile locale vizează facilitarea accesului populației la un serviciu medical îmbunătățit printr-o serie de programe specifice. Strategia cuprinde 8 direcții strategice, după cum urmează:

Tabel 9. Direcțiile strategice ale Strategiei pentru sănătate și proiectele propuse

Direcții strategice	Proiecte propuse
Construcția de spitale noi pentru creșterea calității asistenței medicale	Construcția Spitalului Metropolitan;
	Construcția de spitale noi în sectoarele 3 și 6 din capitală, care să uniformizeze accesul pacienților la servicii medicale;
	Înființarea unui centru de oncologie pediatrică în cadrul Spitalului Gomoiu.
Extinderea unor spitale din capitală pentru a răspunde nevoilor medicale actuale	Extinderea și modernizarea spațiilor medicale de la Spitalul Clinic „Th. Burghele”;
	Extinderea Spitalului Clinic Foișor cu un corp nou și parcare subterană;
	Construcția unui lift exterior și a unei scări de urgență pentru Spitalul Clinic Nicolae Malaxa;
	Construcția unui bazin de recuperare la Spitalul de Boli Cronice „Sf. Luca”;
	Construcția unui nou corp de clădire la Spitalul Clinic Filantropia.
Modernizarea spațiilor actuale	Extinderea și modernizarea a 3 pavilioane din Spitalul Clinic Dr. Al. Obregia;
	Consolidarea, supraetajarea și modernizarea corpului C2 din Spitalul Clinic Dr. Ion Stoia;
	Consolidarea și modernizarea Corpului A și construcția unei noi clădiri în cadrul Spitalului Victor Babeș;
	Refacerea stației centrale de sterilizare și a blocului operator la Spitalul Clinic Dr. I Cantacuzino;

	Modernizarea pavilioanelor E și G din cadrul Spitalului Clinic Colentina.
Dezvoltarea rețelei de ambulatorii de specialitate	Construcția de clădiri noi pentru ambulatorii la spitalele Victor Babeș, Filantropia, și Malaxa;
	Crearea unui ambulatoriu de tuberculoză pentru sectoarele 1 și 2 din cadrul Spitalului Sf. Ștefan;
	Consolidarea și modernizarea ambulatoriului din Spitalul Foișor.
Direcții strategice	**Proiecte propuse**
Crearea primului centru de terapie cu protoni din România	În paralel cu Centrul de Excelență în Oncologie ce va fi creat în cadrul Spitalului de Copii Gomoiu, se urmărește crearea Centrului de Excelență pentru Protonoterapie ce se va construi într-un nou complex medical pe șoseaua VitanBârzești.
Crearea unei rețele metropolitane de clinici și centre medicale specializate pe grupuri sociale și demografice	Înființarea Rețelei Metropolitane Sfânta Agatha – pentru screening-ul cancerului la sân și de col uterin;
	Înființarea de centre zonale pentru îngrijirea paliativa;
	Crearea de centre medicale pentru persoanele din grupuri vulnerabile, cu centru ambulator, centru de zi și adăpost temporar de noapte.
Dezvoltarea și modernizarea rețelei de medicină școlară	Dotarea completă a tuturor cabinetelor școlare cu unități stomatologice, aparate de sterilizare modernă și medicamente sanitare;
	Informatizarea de servicii de medicină școlară și ocuparea posturilor vacante.
Implementarea sistemului Smart Energy	Construirea de centre de cogenerare pentru spitalele cu consum mare de energie, precum și crearea unei platforme de management a energiei în spitale.

5.15. Strategia pentru dezvoltare educațională - București - Capitala Educației

259. Strategia pentru dezvoltarea educațională a Municipiului București este un proiect inițiat la nivelul Consiliului în anul 2018. Conform hotărârii Consiliului, Strategia va fi elaborată de către Centrul de Proiecte Educaționale și Sportive București – PRODEUS, și de către Centrul pentru Tineret al Municipiului București – CTMB. Obiectivul preliminar elaborării strategiei este acela de a demara o serie de proiecte pentru integrarea tinerilor întrun mediu educațional stimulativ, care să genereze un cadru eficient de informare și care să stimuleze cooperarea și implicarea activă a participanților în beneficiul dezvoltării educaționale.

5.16. Strategia de realizare a unor săli multifuncționale (sportive/culturale)

260. Pornind de la faptul că Municipiul București nu are nicio sală capabilă să permită organizarea unor evenimente la standarde internaționale cu peste 15.000 de spectatori, PMB a elaborat o strategie pentru realizarea de „săli multifuncționale". Obiectivul general al Strategiei este realizarea unui cadrul legal ce va permite dezvoltarea investițiilor de spații pentru activități culturale, sportive și de agrement corespunzătoare cerințelor actuale. În plan economic, expunerea de motive afirmă faptul că realizarea investițiilor pentru facilități de tipul sălilor polivalente vor conduce la creșterea produsului intern brut local prin atragerea de turiști și generarea de noi activități economice. Primul amplasament identificat pentru realizarea unei săli multifuncționale se află în cadrul complexului Lia Manoliu, urmând ca ulterior să fie identificate alte amplasamente pe raza celorlalte cinci sectoare ale capitalei. Strategia propune un concept integrat pentru realizarea de săli multifuncționale, care să includă centre de recuperare și de antrenament, spații administrative, locuri de parcare, săli de conferință și zone comerciale.

5.17. Strategia Antidrog a Municipiului București pentru perioada 2014-2020

261. Ca urmare a actualizării legislației naționale cu privire măsurile antidrog, Consiliul General al Municipiului București a hotărât aderarea integrală la obiectivele Strategiei Naționale Antidrog prin aparatul propriu și instituțiile publice de interes local. Prin Strategia Antidrog a Municipiului București, autoritățile municipale își asumă îndeplinirea măsurilor ce țin de competența instituțiilor sale, stabilind adeziunea la planul de acțiune pentru implementarea strategiei, după cum urmează:

Tabel 10. Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei Antidrog a Municipiului București

Direcții strategice	Obiective specifice	Categorii de activități
Reducerea cererii de droguri	Prevenirea consumului de droguri	Prevenirea în școală
		Prevenirea în familie
		Prevenire comunitară
		Campanii de reducere a cererii de droguri
	Asistența consumatorilor de droguri	Identificarea și atragerea consumatorilor în serviciile de asistență specializată
		Asistența specializată în vederea integrării sociale a consumatorilor de droguri
Reducerea ofertei de droguri	Eficientizarea activităților specifice de prevenire a ofertei de droguri la nivel local	Organizarea de grupuri de lucru pentru schimb de date
Coordonare		Consolidarea rolului centrelor de prevenire, evaluare și consiliere antidrog

	Asigurarea unei acțiuni unitare în domeniul problematicii drogurilor	Îmbunătățirea actului profesional al specialiștilor cu atribuții în domeniul drogurilor
Evaluare și informare	Informarea problematicii drogurilor la nivel local	Dezvoltarea unei baze de date în domeniul reducerii cererii de droguri
		Consolidarea sistemului de raportare a datelor
		Diseminarea de date valide la nivel național și european

5.18. Strategia Culturală a Municipiului București 2016 – 2026

262. Strategia Culturală a Municipiului București 2016-2026 a fost creată ca urmare a competiției pentru Capitala Europeană a Culturii 2021, fiind prima strategie culturală adoptată până în acest moment la nivel municipal. Strategia a fost fundamentată în baza unor studii și consultări care au identificat o serie de teme strategice majore pe care orașul București le are de adresat în mod concret în următorii ani. Abordarea Strategiei este una de tip „orașul ca ecosistem”, poziționând cultura ca un generator de calitate a vieții cetățenilor la intersecția dintre sistemul economic și dimensiunea urbană. În acest sens, Strategia Culturală prevede o serie de șase axe strategice și măsurile propuse, așa cum sunt identificate în figura de mai jos.

Figură 12. Cadrul strategic al Strategiei Culturale a Municipiului București 2016-2026

5.19. Programul „Promovarea Municipiului București ca destinație turistică și dezvoltarea turismului în București”

263. Programul pentru promovarea Municipiului București ca destinație turistică a fost dezvoltat de către Direcția Cultură, Învățământ și Turism a Primăriei Municipiului București, în colaborare cu Compania Municipală Turistica București. Programul de turism este structurat pe tipuri de acțiuni și obiective specifice în domeniul turismului local, având calendarul pentru perioada iulie 2018 – iulie 2022. Obiectivul general al programului constă în transformarea turismului într-un sector prioritar, prin crearea unei strategii coerente a organismelor legislative, guvernamentale și a administrației publice locale. Locul de desfășurare stabilit de către documentul strategic îl reprezintă Municipiul București, zonele limitrofe ale capitale, orașele partenere din țară, precum și țările în care România are reprezentare turistică permanentă sau temporară.

264. Programul vizează stimularea și dezvoltarea turismului prin introducerea în circuitul turistic a principalelor obiective din București și zonele adiacente. În acest sens, se are în vedere promovarea patrimoniului cultural, istoric, și arhitectonic, coroborat cu promovarea tradițiilor, a atracțiilor sociale și sportive pentru atragerea turiștilor naționali și internaționali. Programul stabilește o segmentare a grupurilor țintă de turiști și piețele urmărite în vederea creșterii recunoașterii capitalei ca destinație turistică, după cum urmează:

Tabel 11. Segmentarea piețelor și a grupurilor țintă de turiști pentru Programul de promovare a Municipiului București ca destinație turistică

Grupuri țintă	Segmentarea piețelor
Segmentul de afaceri	**Piețe primare:** Israel, Germania, Austria, Italia, Franța, Marea Britanie, SUA
Segmentul de turism cultural / social	
Segmentul de tineret al turiștilor	**Piețe secundare:** Rusia, Ungaria, Bulgaria, Polonia, Benelux, țările scandinave, Benelux, alte țări din U.E.
Segmentul de seniori	
Segmentul de city break în București	**Piețe de oportunitate:** China, Japonia, alte țări în urma prospectării pieței
Segmentul de medical / tratament	

265. Cu toate că Programul nu stabilește o serie de proiecte specifice și costuri asimilate acestora, documentul strategic oferă aproximativ 50 de acțiuni specifice în scopul de promovare a unui turism durabil în Municipiul București. Printre acestea se află și implementarea unei strategii de promovare turistică, dezvoltarea unei rețele de puncte de informare pentru turiști, o serie de activități de marketing și branding, precum și participarea/organizarea de evenimente, conferințe, expoziții și festivaluri. Rezultatele concrete urmărite de către Program nu prezintă informații de ordin cantitativ sau calitativ, ci constau în repetarea obiectivelor specifice urmărite de Program, după cum urmează:

- Creșterea numărului de turiști;
- Introducerea capitalei pe harta destinațiilor europene de tip „City Break”;

- Promovarea patrimoniului cultural și recreativ al orașului;

- Valorificarea obiectivelor turistice ale Municipiului București;
- Creșterea nivelului de recunoaștere a Bucureștiului ca destinație turistică.

5.20. Master Planul pentru sistemul de management integrat al deșeurilor la nivelul Municipiului București

266. Master planul pentru sistemul de management integrat al deșeurilor din Municipiul București a fost realizat de Ramboll South East Europe în scopul furnizării de asistență tehnică pentru pregătirea proiectului „Instalație de tratare termică și valorificare energetică a deșeurilor municipale din Municipiul București”. În urma dezbaterilor publice, documentul a fost adoptat de către Consiliul General la finalul lunii august 2019. Master planul a fost elaborat pe baza metodologiei puse la dispoziție de către Ministerul Mediului, acoperind o perioadă de planificare de 30 de ani (2017-2046). Studiul ce fundamentează documentul a determinat că 20% din cantitatea de deșeuri generată la nivel național este realizată în Municipiul București, cu toate că populația acestuia însumează doar 9% din populația României. Indicatorul de generare a deșeurilor municipale este semnificativ mai ridicat față de indicatorul mediu la nivel național pentru mediul urban, având o valoare de 562 kg/locuitor/an, comparativ cu media UE 28 care este de 476 kg/locuitor/an.

267. Principalele obiective care stau la baza proiectării sistemului de management integrat al deșeurilor pentru Municipiul București, țintele și termenele de îndeplinire ale acestora sunt:

Tabel 12. Obiectivele, țintele și termenele de îndeplinire ce stau la baza proiectării sistemului de management integrat al deșeurilor pentru Municipiul București

Obiectiv	Ținta / termen
Reducerea cantității de deșeuri menajere generate ca urmare a implementării măsurilor de prevenire a generării deșeurilor	Reducerea cantității de deșeuri menajere generate până în anul 2025, raportat la anul 2017, cu cel puțin 10%
Creșterea etapizată a gradului de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale	• Minim 50% din cantitatea totală de deșeuri reciclabile generată. Termen: 2020 • 50% din cantitatea totală de deșeuri municipale generate. Termen: 2025 • 60% din cantitatea totală de deșeuri municipale generate. Termen: 2030 • 65% din cantitatea totală de deșeuri municipale generate. Termen: 2035
Creșterea etapizată a gradului de colectare separată a deșeurilor reciclabile din deșeuri menajere	• Rata de capturare de minim 60% a deșeurilor reciclabile. Termen: 2020 • Rata de capturare de minim 75% a deșeurilor reciclabile. Termen: 2025 • Rata de capturare de minim 80% a deșeurilor reciclabile. Termen: 2030 • Rata de capturare de minim 85% a deșeurilor reciclabile. Termen: 2035

Creșterea etapizată a gradului de colectare separată a biodeșeurilor din deșeuri menajere	• Rata de capturare de minim 33% a biodeșeurilor. Termen: 2020 • Rata de capturare de minim 45% a biodeșeurilor. Termen: 2025 • Rata de capturare de minim 65% a biodeșeurilor. Termen: 2030
Obiectiv	**Ținta / termen**
Creșterea gradului de colectare a deșeurilor verzi din parcuri și grădini	Rata de capturare de minim 90% a deșeurilor verzi Termen: începând cu anul 2020
Creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor municipale	15% din cantitatea totală de deșeuri municipale valorificată energetic Termen: 2023
Reducerea cantității depozitate de deșeuri biodegradabile municipale	La 35% din cantitatea totală, exprimată gravimetric, produsă în anul 1995. Termen: 2023
Interzicerea la depozitare a deșeurilor municipale colectate separat	Termen: permanent
Depozitarea numai a deșeurilor supuse în prealabil unor operații de tratare	Depozitarea deșeurilor municipale este permisă numai dacă acestea sunt supuse în prealabil unor operații de tratare fezabile tehnic Termen: 2023
Asigurarea capacității de depozitare a întregii cantități de deșeuri care nu pot fi valorificate	Termen: permanent

268. Documentul are ca scop implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor în Municipiul București care să asigure țintele de colectare separată, reciclare și tratare. De asemenea, în Master Plan sunt descrise investițiile din domeniul gestionării deșeurilor de la colectare până la eliminare finală. Una dintre aceste investiții este Instalația de tratare termică cu valorificare energetică a deșeurilor municipale din Municipiul București, care va trata deșeurile reziduale ce rezultă după colectarea separată. Capacitatea instalației va fi de 235.000 tone pe an. Valoarea investiției pentru incinerator este proiectată la valoarea de 146 milioane de euro, iar instalația de tratare a deșeurilor ar urma să fie funcțională până în 2023. Documentul propune 3 amplasamente pentru localizarea incineratorului.

269. Printre măsurile cuprinse în Master Planul pentru sistemul de management integrat al deșeurilor din Municipiul București se numără realizarea investițiilor după cum urmează:

- Instalație tratare termică a deșeurilor municipale cu valorificare energetică;
- Instalații de digestie anaerobă;
- Instalație de tratare biologică a deșeurilor;
- Extinderea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile și a biodeșeurilor.

Master Planul propune în total investiții de 450 milioane de euro, astfel: instalație de digestie anaerobă (43 de milioane de euro); instalații de tratare biologică (16 milioane euro), incineratorul (146 milioane de euro); sistem pentru colectare selectivă deșeuri menajere

pentru tot orașul (178 milioane de euro). Pentru majoritatea acestor investiții pot fi accesate fonduri europene nerambursabile, planul selectând Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) Mediu ca program prioritar de investiții.

5.21. Strategia locală privind susținerea voluntariatului seniorilor în municipiul București

270. Strategia aplică principiile generale trasate în Strategia Națională pentru promovarea îmbătrânirii active și persoanelor vârstnice pentru perioada 2015-2020, având scopul de a îmbunătăți calitatea vieții pentru persoanele care au împlinit vârsta de pensionare. În sensul îmbunătățirii calității vieții, Strategia vizează să reducă îmbătrânirea fizică prematură, încurajând populația vârstnică să lucreze mai mult timp și să își aducă contribuția prin activități civice și politice după pensionare. Cele trei obiective generale în domeniul îmbătrânirii active enunțate în cuprinsul Strategiei sunt:

- Prelungirea vieții active;
- Promovarea participării sociale și a unei vârste înaintate demne;
- Obținerea unui grad ridicat de independență și siguranță pentru persoanele cu necesități de îngrijire de lungă durată.

Documentul specifică faptul că realizarea obiectivului de integrare a populației aflate la vârsta de pensionare în domeniul voluntariatului se poate realiza la nivelul instituțiilor, organizațiilor non-guvernamentale, și a cluburilor seniorilor din Municipiul București.

271. Strategia locală de promovare a voluntariatului în rândul seniorilor fixează trei direcții strategice de acțiune pentru implementarea obiectivelor specifice:

- Extinderea activităților de voluntariat derulate de către seniori; creșterea progresivă a numărului de voluntari seniori implicați în acțiuni efective de voluntariat la nivel local; creșterea continuă a competențelor lor, în activitățile din comunitate;
- Diversificarea progresivă a activităților de voluntariat, în raport cu nevoile comunității și atragerea resurselor necesare pentru buna lor desfășurare;
- Valorizarea statutului voluntarului senior, recunoașterea și promovarea rolului seniorilor în comunitate.

272. Strategia nu include proiecte concrete pentru realizarea obiectivelor, stabilind însă că va fi succedată de o serie de programe în scopul atragerii seniorilor în activități de voluntariat. Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București va avea în sarcină monitorizarea generală și evaluarea activităților ce reies din document. În vederea atingerii rezultatelor urmărite prin implementarea prezentei strategiei, se estimează o creștere a necesarului de resurse financiare utilizat la acest moment de către bugetul municipal, prin bugetele locale, programe operaționale dedicate dezvoltării capacității administrative și donații.

5.22. Strategia de dezvoltare (conceptul strategic) București 2035

273. Strategia de dezvoltare București 2035 este un document elaborat de către un grup de specialiști în perioada 2011-2012, având ca punct de pornire perspectivele de dezvoltare a capitalei prin cinci planuri majore: orașul și teritoriul, orașul productiv, orașul funcțional, orașul durabil, managementul orașului. Pornind de la o analiză diagnostic al Municipiului București la nivelul anului 2010, viziunea conceptului strategic este acea de a transforma capitala într-o metropolă influentă și integrată la nivel european prin durabilitate și caracter, reinventată inteligent într-o comunitate deschisă, dinamică și creativă.

Figură 13. Zonele strategice pentru dezvoltarea urbanistică a capitalei în următorii 25 de ani – conceptul strategic București 2035

274. Planificarea strategică a documentului evidențiază o serie de domenii și substrategii, după cum urmează:

Tabel 13. Domeniile și sub-strategiile conceptului strategic București 2035

Sub-strategii	Politici
Sub-strategia 1: Rolul de capitală	–Politica P1.1 : Politica de investiții naționale în București și teritoriul de sprijin și influență
Sub-strategia 2: Strategie teritorială integrată [metropolitană]	–Politica P2.1 :Politici intercomunale de investiții și servicii publice **Domeniul Economiei** –Politica PE.1: Politica privind planificarea și dezvoltarea unor zone ce concentrează activități economice –Politica PE.2: Politica privind sprijin și creșterea performanțelor activităților economice mici și mijlocii –Politica PE.3: Politica privind activitățile economice terțiare și de "industrii creative" – încurajarea dezvoltării celor locale și atragerea unora noi.

Sub-strategii	Politici
	–Politica PE.4: Politică de cooperare internațională și stabilire de parteneriate cu mari investitori/agenți economici
Sub-strategia 3: Regenerare urbană	–Politica P3.1 :Politici pe zone
Sub-strategia 4: Reabilitarea integrată a zonei centrale	–Politica P4.1: Politici pe zone
Sub-strategia 5: Creșterea calității locuirii	–Politica P5.1: Politica de constituire a unui stoc de locuințe sociale/ accesibile economic, corespunzător ca mărime și structură, prin construire sau achiziții –Politica P5.2: Politica privind ameliorarea calității fondului de locuințe colective –Politica P5.3: Politica de sprijin pentru îmbunătățirea confortului locuințelor individuale
Sub-strategia 6: Reducerea sărăciei	–Politica P6.1: Politica de asistență socială pentru cei mai defavorizați –Politica P6.2: Politica privind realizarea unor "nuclee de sprijin" (formare profesională, asistență, integrare socială, activități comunitare) în zonele cu concentrare de săracie **Domeniul Educației** –Politica PEd.1: Politica privind construcțiile și facilitățile pentru educație dar și creșterea performanței educaționale –Politica PEd.2: Politica privind educația universitară, în parteneriat cu ministerul de resort și cu universitățile, cu prioritate pentru capacitatea și performanțele în cercetare
Sub-strategia 7: Gestiunea resurselor de apă	–Politica P7.1: Politica privind alimentarea cu apă și rețeaua de canalizare: calitate, acoperire/extindere rețea, dotări aferente –Politica P7.2: Politica privind gestiunea apelor de suprafață: râuri, lacuri, ploi

Sub-strategia 8: Gestiunea responsabilă a energiei	–Politica P8.1: Politica privind diversificarea tipurilor de surse și creșterea capacității –Politica P8.2: Politica privind reducerea consumului energetic pentru încălzire și funcționare în clădiri
Sub-strategia 9: Spațiile plantate în municipiu; creșterea suprafețelor, ameliorarea distribuției în teritoriu, creșterea calității și diversității	–Politica P9.1: Politica privind crearea de noi parcuri, grădini și scuaruri; –Politica P9.2: Politica privind ameliorarea calității vegetației, organizării și dotărilor în spațiile verzi existente –Politica P9.3: Politica privind administrarea și sporirea spațiului verde "difuz"; –Politica P9.4: Politica de parteneriat cu proprietarii de imobile (mari și mici) privind crearea de spații plantate. **Domeniu : Funcționalitate urbană** –Politica PF.1: Politica privind gestiunea integrată și durabilă a deșeurilor; –Politica PF.2: Politica pe termen lung de structurare a sistemului ierarhizat de poli urbani –Politica PF.3: Politica (integrată) privind creșterea calității spațiului public –Politica PF.4: Politica (funciară) privind buna gestiune a patrimoniului Public
Sub-strategii	**Politici**
	–Politica PF.5: Politica (funciară și financiar fiscală) privind stimularea valorificării compatibile cu interesul public a marilor proprietăți, cu precădere la conversii
Sub-strategia 10: Patrimoniu construit	–Politica P10.1: Politica privind monumentele istorice – protejare, intervenții, punere în valoare –Politica P10.2: Politica privind zonele protejate – gestionare, planificarea și controlul intervențiilor; –Politica P10.3: Politica privind zonele cu patrimoniu omogen, compact ce necesită reabilitare (și care nu sunt zone protejate)

Sub-strategia 11: Mobilitatea	–Politica P11.1: Politică de dezvoltare integrată a transportului pe cale ferată –Politica P11.1: Politică privind integrarea pentru o funcționare mai bună a transportului public –Politica P11.3: Politică privind încurajarea transportului eco – (vehicule nepoluante, vehicule electrice, moduri de transport alternative) –Politica P11.4: Politică privind favorizarea circulației pietonale, (inclusiv prin crearea unor rețele pietonale atât la scara orașului cât și a unor subzone) –Politica P11.5: Politică integrată de mobilitate în zona centrală cu favorizarea pietonilor și a transportului public **Domeniu: Management Urban** –Politica PMag.1: Politică de marketing urban, inclusiv construirea și promovarea unui brand urban –Politica PMag.2: Politică de parteneriat comunitar – relații și proiecte cu societatea civilă (organizații non-guvernamentale și organizații comunitare) la scara orașului sau a unor subzone
Sub-strategia 12: Performanța administrativă	–Politica P12.1: Politică privind optimizarea funcționării Primăriei și pregătirea personalului –Politica P12.2: Politică privind comunicarea cu comunitatea și transparența deciziilor –Politica P12.3: Politică privind planificarea urbană și monitorizarea evoluției orașului prin stabilirea/reînființarea unei instituții specializate - Centrul de Planificare Urbană și Metropolitană (CPU) –Politica P12.4: Politică privind structurarea și desfășurarea coordonată a operațiunilor de dezvoltare urbană – Agenția de Dezvoltare Urbană și Parteneriate Publice –Politica P12.5: seturi corelate de politici multi-anuale bugetare si fiscale

Este, totuși, de menționat faptul că documentul nu a primit actualizări de la momentul inițierii acestuia, iar implementările acestuia nu au fost efectuate de către autoritățile locale.

5.23. Strategia de dezvoltare a infrastructurii de transport cu metroul în București

275. Strategia de dezvoltare a infrastructurii de transport cu metroul în București este un document de 10 pagini realizat de Metrorex în anul 2015, cu scopul de extindere a rețelei existente de metrou și de a moderniza instalațiile existente pe liniile în funcțiune. Din punct de vedere al continuității strategice, documentul se constituie având la bază două documente strategice cu privire la domeniul de activitate al transportului public urban cu metroul, și anume:

- Strategia globală de dezvoltare și modernizare a transportului cu metroul în București – 2008-2030, document strategic avizat de către Ministerul Transporturilor în anul 2007 și promovat de Metrorex;

- Asistență tehnică pentru extinderea serviciilor Metrorex în cadrul strategiei de transport public metropolitan București și programul de investiții, document strategic programatic realizat în anul 2008.

276. Documentul prezintă o evaluare cantitativă succintă a cererii de transport cu metroul în perioada 2011-2015, urmată de măsurile propuse, după cum urmează:

- Linia 4 Lac Străulești – Gara de Nord – Gara Progresu:
    - Tronson extindere Laminorului – Lac Străulești (perioada de realizare: 20122018, valoare investiției: 202. mil Euro + TVA)
    - Tronson Gara de Nord – Gara Progresu (perioada de realizare: 2020-2027, valoare investiției: 950 mil. Euro + TVA)
- Linia 5 Drumul Taberei – Pantelimon:
    - Tronsonul 1 Drumul Taberei – Universitate
    - Tronsonul Universitate – Pantelimon (perioada de realizare: 2021-2030, valoare investiției: 1530 mil. Euro + TVA)
- Magistrala 6 Gara de Nord – 1 Mai – Aeroportul Henri Coandă (perioada de realizare: 2019-2023, valoare investiției: 1051 mil. Euro + TVA)
- Magistrala 7 Voluntari – Bragadiru (perioada de realizare: 2027-2037, valoare investiției: 2470 mil. Euro + TVA)
- Magistrala 8 semi-inel Sud (perioada de realizare: 2027-2037, valoare investiției: 1805 mil. Euro + TVA)
- Îmbunătățirea condițiilor de transport pe Magistrala 2, extensii asupra magistralelor existente și viitoare
- Modernizarea instalațiilor existente pe liniile în funcțiune
- Achiziția de material rulant

Figură 14. Harta rețelei de metrou propuse de strategia Metrorex

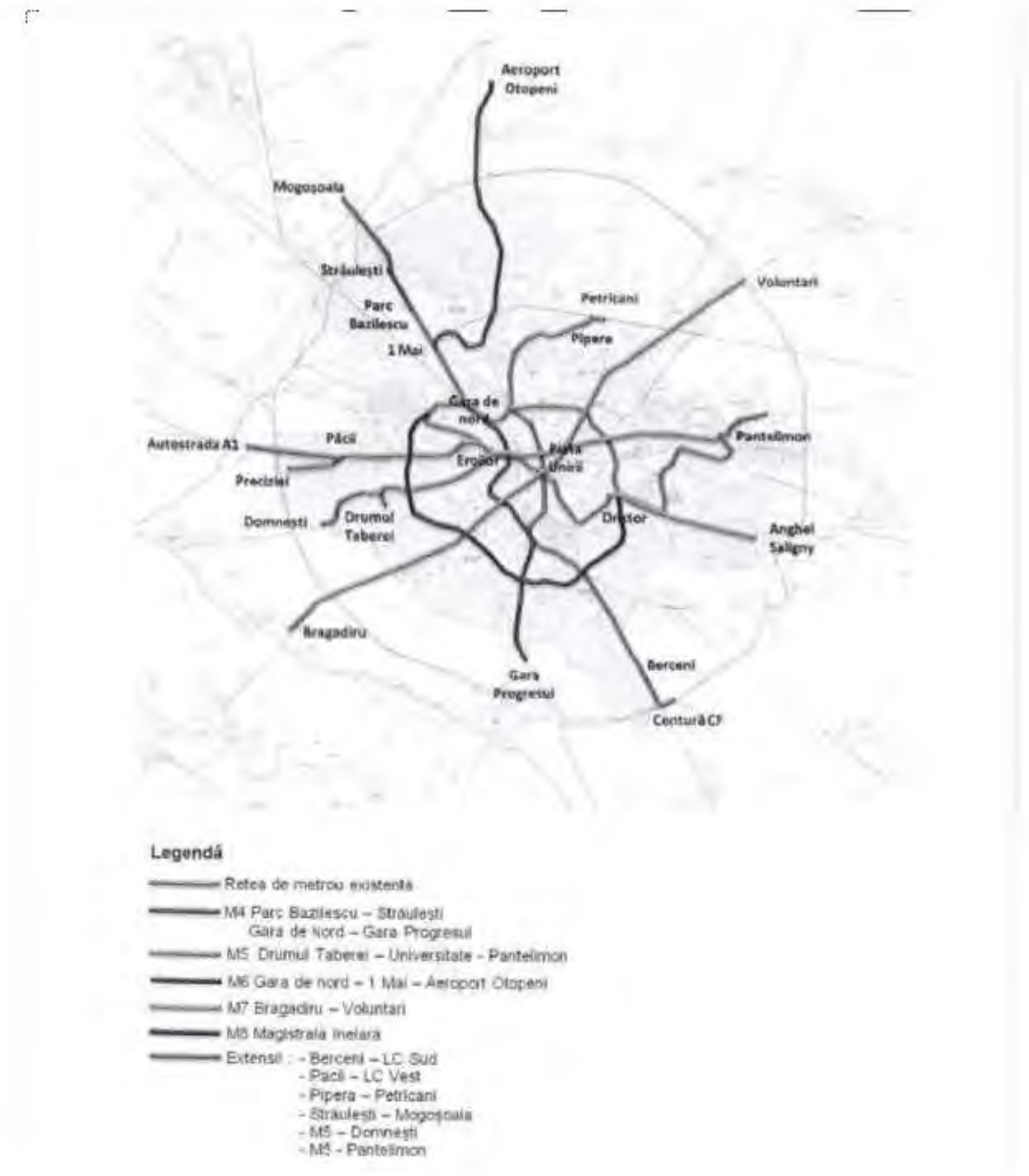

5.24. Strategia de dezvoltare a serviciului de transport public de suprafață pentru perioada 2011-2020

277. Strategia de dezvoltare a serviciului de transport public de suprafață a fost aprobată în anul 2010 de către Consiliul de Administrație al Regiei Autonome de Transport București – R.A.T.B. (transformată ulterior în Societatea de Transport București – S.T.B.S.A.). Cuprinde

orientările generale de dezvoltare și modernizare a serviciilor de mobilitate oferite de companie în contextul evoluției ariei urbane a Zonei Metropolitane a capitalei. Documentul, realizat la nivelul anului 2010, nu cuprinde în analizele sale modele curente de mobilitate urbană precum serviciile de ride sharing sau servicii de închiriere pe termen scurt a vehiculelor motorizate pe 2 și 4 roți oferite de companii private (trotinete electrice sau autoturisme).

278. Având ca punct de pornire recomandările menționate în Master Planul pentru transport elaborat în anul 2008, documentul trasează o serie de direcții strategice pentru dezvoltarea transportului public de suprafață. Fiecare direcție strategică include acțiuni concrete, însă fără ca acestea să fie elaborate la nivel de proiecte. Cele 12 direcții strategice urmărite de S.T.B.S.A. pentru perioada 2011-2020 sunt:

- Creșterea performanțelor serviciului oferit de S.T.B.S.A prin adaptarea la cererea de transport, restructurarea rețelei de transport și îmbunătățirea accesibilității, coroborat cu creșterea acceptabilității, a confortului călătoriei și scurtarea timpilor de călătorie;
- Modernizarea parcului S.T.B.S.A – parcul de tramvaie, troleibuze și autobuze.
- Adaptarea şi modernizarea sistemelor de întreținere;
- Modernizarea Uzinei de Reparații „Atelierele Centrale”;
- Modernizarea infrastructurii de transport prin reabilitarea și extinderea liniilor de transport, introducerea altor rute axiale, modernizarea depourilor, autobazelor, terminalelor și a punctelor de transfer, precum și asigurarea de benzi proprii pentru transportul public;
- Modernizarea Dispeceratului S.T.B.S.A, a sistemelor de informare a călătorilor și a facilităților de trafic;
- Modernizarea sistemului informatic;
- Creșterea gradului de integrare a transportului public și modernizarea facilităților de transfer intermodal;
- Modernizarea activității comerciale;
- Dezvoltarea resurselor financiare ale S.T.B.S.A prin identificarea obținerii unor resurse financiare suplimentare, accesarea de Fonduri Structurale, sau parteneriate publicprivate;
- Dezvoltarea de activități de cercetare – dezvoltare;
- Creșterea performanțelor manageriale și ale pregătirii profesionale.

279. Efortul bugetar al strategiei de dezvoltare urmărește două scenarii posibile. Primul este cel în care investițiile pentru perioada 2011-2020 includ varianta combinată a achiziției de tramvaie cu podea complet coborâtă şi fabricare la URAC, iar al doilea asigură parțial necesarul de tramvaie cu cele fabricate la URAC. În cazul primului scenariu, se estimează un buget de 989 de milioane de euro, iar în cazul celui de-al doilea scenariu bugetul este de 739 de milioane de euro.

5.25. Planul de Dezvoltare Regională a regiunii București-Ilfov 2014-2020

280. Planul de Dezvoltare Regională București Ilfov 2014-2020 este un document strategic care prezintă prioritățile regiunii de dezvoltare București-Ilfov în materie de competitivitate, coeziune socială şi dezvoltare durabilă. Este principalul document de planificare elaborat la nivel regional şi asumat de către factorii de decizie din regiunea București-Ilfov. Documentul se adresează perioadei de programare 2014-2020, valabilă pentru programarea multi-anuală pentru finanțare din Fondurile FESI si prin intermediul altor programe şi instrumente de finanțare națională şi internațională, cu scopul de a o oferi un fundal solid portofoliului regional de proiecte de investiții.

281. Planul reflectă şi ia în considerare direcțiile strategice de politică relevante la nivel regional ale instituțiilor/autorităților care pot finanța investiții de dezvoltare aferente regiunii București-Ilfov. Elaborarea Planului de Dezvoltare Regională București-Ilfov 20142020 a reprezentat un demers al Agenției pentru Dezvoltare Regională București - Ilfov, în linie cu prevederile Legii nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională și cu Memorandumul cu tema: Aprobarea acțiunilor şi documentelor privind pregătirea accesării şi implementarea fondurilor europene in perioada 2014-2020. A fost întocmit pe baza setului de elemente cu privire la conținutul cadru şi procesul de elaborare şi aprobare a documentelor programatice, din Metodologia privind Planificarea Dezvoltării Regionale 2014-2020 a Ministerului Dezvoltării Regionale şi Administrației Publice (august 2012).

282. Documentul conține un număr de șase obiective specifice, plecând de la analiza specifică a contextului regional:

Tabel 14. Obiectivele specifice, temele prioritare și acțiunile cheie ale Planului de Dezvoltare Regională București Ilfov 2014-2020

Obiectiv Specific	Tema prioritară	Acțiuni cheie
Creșterea competitivității IMMurilor	Dezvoltarea intensivă şi extensivă a IMM-urilor, inclusiv a celor care activează în sectorul agricol şi conexe acestuia	Creşterea inovării în întreprinderi a difuzării şi adoptării de noi tehnologii, inclusiv TIC
	Dezvoltarea infrastructurii de afaceri, Dezvoltarea şi îmbunătățirea serviciilor suport pentru IMM	Sprijinirea IMM-urilor în vederea creării de produse, servicii, procese şi canale de comercializare bazate pe inovare
Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării	Dezvoltarea activităţii de cercetare dezvoltare şi a infrastructurii de inovare şi transfer tehnologic	Sprijinirea dezvoltării infrastructurii de cercetare şi inovare în vederea favorizării excelenței în materie de cercetare şi de inovare şi a evoluției tehnologice
Întărirea coeziunii sociale și teritoriale în cadrul regiunii	Diminuarea dezechilibrelor teritoriale	Strategii şi acţiuni integrate pentru incluziune socială şi combaterea sărăciei

	Diminuarea dezechilibrelor sociale	Promovarea ocupării forţei de muncă, consolidarea accesului la educaţie, servicii de sănătate şi sociale de calitate şi formare de competenţe şi învăţare pe tot parcursul vieţii
Obiectiv Specific	**Tema prioritară**	**Acțiuni cheie**
Promovarea sistemelor de transport durabile și reducerea blocajelor din cadrul rețelei de transport	Promovarea transportului prietenos cu mediul	Sisteme de transport public electric, metrou, transport alternativ, cale ferată, mobilitate urbană durabilă,etc
	Modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii de transport	Infrastructura de transport rutier, sisteme de transport intermodale
	Sprijinirea transportului naval	Amenajarea infrastructurii de navigaţie
Îmbunătățirea calității mediului și sprijinirea dezvoltării durabile	Îmbunătăţirea calităţii mediului natural	Gestiunea apelor (sisteme de alimentare, tratare), gestiunea deşeurilor, infrastructura verde, prevenirea şi gestionarea riscurilor, adaptarea la schimbări climatice
	Îmbunătăţirea calităţii mediului construit	Îmbunatăţirea spaţiului şi a climatului urban, patrimoniului cultural, amenajarea facilităţilor pentru petrecerea timpului liber
Încurajarea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon	Susţinerea de investiţii în vederea utilizării eficiente a energiei	Eficienţa energetică în clădirile publice şi rezidenţiale şi în sisteme de iluminat public, reabilitarea şi modernizarea sistemului de producţie, transport şi distribuţie a agentului termic.

Sursele de finanțare pentru proiectele identificate se vor face din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, precum și alte surse de venituri externe.

5.26. Strategia de dezvoltare a iluminatului public în Municipiul București 2019-2020

283. Strategia este elaborată împreună cu Compania Municipală Iluminat Public București și își trasează obiectivele pornind de la Agenda ONU 2030 pentru dezvoltare durabilă. Acesta este un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării, cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social și de mediu. Strategia are în vedere trei obiective de dezvoltare durabilă, și anume:

- Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, și durabile.

- Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.

- Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

284. În vederea realizării obiectivelor de dezvoltare durabilă, Compania Municipală de Iluminat Public București propune o strategie pe trei direcții de acțiune, fără a specifica însă proiectele propuse, bugete estimate sau surse de finanțare. Cele trei direcții de acțiune sunt după cum urmează:

- Dezvoltarea unor procese tehnico-funcționale de modernizare o Redimensionarea și optimizarea parametrilor sistemului de iluminat.
    - Modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public (înlocuire rețele electrice uzate fizic care generează pierderi de consum de energie electrice peste limitele admise).
    - Creșterea siguranței în exploatare a sistemului de iluminat public.
    - Monitorizarea și controlul parametrilor tehnici ai iluminatului public printr-un sistem de tele-management modern (puncte de aprindere inteligente).
- Dezvoltarea din punct de vedere economic și social o Reducerea costurilor cu funcționarea și exploatarea SIP.
    - Reducerea costurilor cu energia electrica.
    - Reducerea costurilor cu pierderile tehnice și a racordărilor ilegale la rețeaua electrică.
    - Punerea în valoare a obiectivelor arhitecturale, ornamental peisagistice și ambientale.
    - Marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase printrun iluminat festiv.
- Dezvoltarea din punct de vedere al mediului o Reducerea emisiilor de CO2 și poluării luminoase.

5.27. Programul multianual „Bucureștiul Digital" - Tehnologia Informației pentru servicii publice

285. Programul multianual „Bucureștiul Digital" se derulează prin intermediul Companiei Municipale Tehnologia Informației în perioada septembrie 2018-septembrie 2022. Programul vizează realizarea unui sistem informațional municipal care să acopere nevoile colaborative la nivelul întregii municipalități pentru a deservi tuturor compartimentelor funcționale și unităților subordonate ale Primăriei Municipiului București, precum și companiilor municipale. Printre beneficii enumerate de programul „Bucureștiul Digital" se regăsesc: reducerea prezentei la ghișeu a cetățeanului/agentului economic; acces facil la informații și servicii publice de calitate prin intermediul mijloacelor electronice; reducerea gradului de birocrație în instituțiile publice; scăderea timpilor de soluționare a cererilor; completarea și transmiterea online a diverselor solicitări, sesizări, înscrieri la audiențe;

consultarea on-line a obligațiilor de plată; creșterea gradului de interoperabilitate și schimb standardizat de date în interiorul administrației publice locale.

286. Având un buget estimat de 161 milioane de lei cu TVA inclus, proiectele care fac parte din programul multianual numără:

- informare călători S.T.B.S.A: stații de tramvai, de autobuz și troleibuz;
- sistem videoconferință între PMB și primăriile de sector,
- sistem de recunoaștere facială și schimbare camere video în cadrul Arenei Naționale
- soluție hardware pentru integrarea de senzori,
- soft gestiune a parcărilor
- portal web PMB
- infrastructură IT&C Gomoiu
- platforma cloud Municipiul București
- infrastructura de securitate cibernetică CERT-București
- sistem informatic integrat metropolitan
- sistem de management al incidentelor de siguranță și securitate publică
- sistem pentru managementul integrat al fluxului de reciclare deșeuri
- implementare management proiecte în cadrul PMB
- implementare site-uri spitale

5.28. Master Planul serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București

287. Documentul este creat în anul 2016 de către compania Ramboll South East Europe pentru Primăria Municipiului București și Societatea Apa Nova București, în calitate de operator al sistemului de alimentare cu apă și canalizare a orașului. Acoperă un orizont de timp de 30 de ani, iar obiectivul general al documentului reprezintă definirea strategiei de dezvoltare în sectorul de alimentare cu apă și apă uzată, în contextul asigurării protecției mediului, pentru asigurarea conformării cu angajamentele negociate de România în cadrul procesului de integrare și post-integrare și conformării cu legislația în vigoare în domeniul la momentul realizării prezentului Master Plan.

288. Aria master planului privește sistemul de alimentare cu apă și canalizare în București și județele adiacente (Ilfov și Giurgiu), și implică o serie de proiecte de dezvoltare, precum:

- Pentru sistemul de alimentare cu apă:

o Masterul Planul actualizat al infrastructurii de apa si canalizare din județul Ilfov – 134.105.310 euro; o Master Planul actualizat al operatorului Euro APAVOL pentru județul Ilfov –

28.572.981 euro; o Master Planul actualizat al infrastructurii de apa si canalizare din județul Giurgiu –29.023.663 euro;

o Studiul de fezabilitate al operatorului Apa Canal Ilfov – 97.789.439 euro;

- Pentru sistemul de canalizare:

o Finalizarea stației de epurare Glina (Faza II GLINA), reabilitarea principalelor colectoare de canalizare și a canalului colector Dâmbovița; valoare estimată 416,5 milioane euro (TVA inclus), sursa: www.proiecteue.ro; o Masterul Planul actualizat al infrastructurii de apă și canalizare din județul Ilfov

– 228.037.460 euro; o Master Planul actualizat al operatorului Euro APAVOL pentru județul Ilfov –

70.430.440; o Master Planul actualizat al infrastructurii de apă și canalizare din județul

Giurgiu – 76.893.025 euro; o Studiul de fezabilitate al operatorului Apa Canal Ilfov – 164.366.258 euro; o Studiul de fezabilitate al operatorului Euro APAVOL;

o Master Planul actualizat pentru infrastructura de canalizare a Municipiului București.

289. Aria proiectului, așa cum este aceasta definită în documentul strategic, se regăsește în figura de mai jos. Pornind de la o analiză de tip diagnostic a sistemului de alimentare cu apă și canalizare la nivelul capitalei, Master Planul trasează o serie de recomandări privind captarea și tratarea apelor de suprafață și subterane, transportul apelor și aducțiuni, rețeaua de distribuție, sistemul de canalizare și epurare, și sistemul de apă industrială. Documentul cuprinde un plan de investiții ce include 9 proiecte pentru dezvoltarea sistemului cu apă (cu o valoare totală de 508 milioane de euro), precum și 22 de proiecte pentru dezvoltarea sistemului de canalizare (cu o valoare totală de 1,78 miliarde de euro).

Figură 15. Aria proiectului Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București

Figură 16. Propuneri de investiții pentru rețeaua de apă și sistemul de canalizare ale Municipiului București

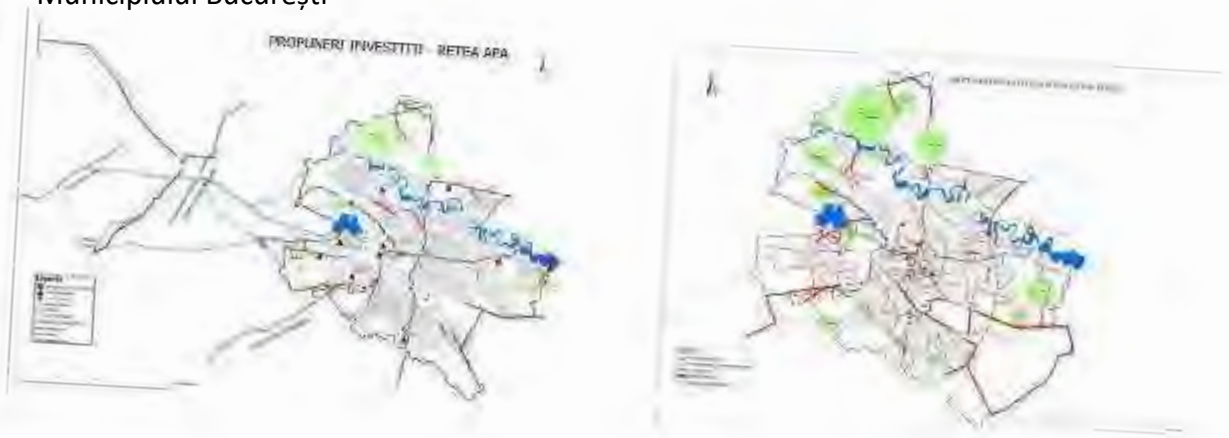

5.29. Planul de Integritate al Municipiului Bucureşti pentru perioada 20182020

290. Planul de Integritate al Municipiului București a fost elaborat ca urmare a declarației de aderare la Strategia Națională Anticorupție, în scopul exprimării angajamentului de continuare a eforturilor anticorupție. Planul de integritate se aplică atât la nivelul aparatului propriu al Primăriei Generale, cât și pentru instituțiile publice de interes local și a întreprinderilor publice la nivelul Municipiului București. Hotărârea de Consiliu Local care aprobă Planul de Integritate conține o anexă unde se trasează obiectivele generale, obiectivele specifice, și direcțiile de acțiune pentru dezvoltarea unei culturi a transparenței

ce conduce la creșterea integrității instituționale și consolidarea mecanismelor de control administrativ.

291. Obiectivele generale și specifice ale Planului de Integritate al Municipiului București pot fi consultate în tabelul următor:

Tabel 15. Obiectivele generale și specifice ale Planului de Integritate al Municipiului București pentru perioada 2018-2020

Obiective general	Obiective specific
Dezvoltarea unei culturi a transparenței pentru o guvernare deschisă la nivel local	Creşterea transparenței instituționale şi a proceselor decizionale
Creşterea integrității instituționale prin includerea măsurilor de prevenire a corupţiei ca elemente obligatorii ale planurilor manageriale şi evaluarea lor periodică ca parte integrantă a performanței administrative	Îmbunătățirea capacității de gestionare a eșecului de management prin corelarea instrumentelor care au impact asupra identificării timpurii a riscurilor şi vulnerabilităților instituționale
Consolidarea integrității, reducerea vulnerabilităților şi a riscurilor de corupţie	Creşterea integrității, reducerea vulnerabilităților şi a riscurilor de corupţie
Creşterea gradului de cunoaștere şi înțelegere a standardelor de integritate de către angajați şi beneficiarii serviciilor publice	Creşterea gradului de educaţie anticorupție a angajaților şi a beneficiarilor serviciilor publice
Consolidarea performanței de combatere a corupţiei prin mijloace penale şi administrative	Consolidarea mecanismelor de control administrativ
Creşterea gradului de implementare a măsurilor anticorupție la nivelul instituției şi a celor subordonate/ coordonate/ aflate sub autoritate, precum şi a întreprinderilor publice	Consolidarea integrității instituționale prin planuri dezvoltate pe baza de analiza de risc şi standarde de control intern managerial

5.30. Strategii/planuri în curs de elaborare pentru Municipiul București

292. Există o serie de strategii și planuri actualmente în curs de elaborare la nivelul PMB. Având în vedere acest aspect, raportul de față nu le poate evalua individual în acest punct, însă se recomandă un mecanism de monitorizare și evaluare continuă a strategiilor în curs de elaborare, nu doar pentru reflectarea lor în SIDU, ci și pentru îmbunătățirea permanentă a standardelor de calitate în ceea ce privește planificarea strategică. Documentele care se află în lucru includ următoarele exemple:

- Planul de management strategic pentru dezvoltarea culturală durabilă si sustenabilă a centrului de cultură „palatele brâncovenești de la porțile Bucureștiului";
- Strategia de dezvoltare aplicabilă administrației grădina zoologică 2017 – 2018;
- Strategia de realizare a obiectivelor serviciului public comunitar de evidență a persoanelor și stare civila și creșterea eficienței serviciilor prestate la nivelul domeniului public și privat pentru perioada 2018 – 2020;

- Demararea procesului de elaborare a „Strategiei culturale a municipiului București 2017-2027” și a „Strategiei de dezvoltare multianuala a turismului in municipiul București 2017-2027”.

- Strategia Regională de Specializare Inteligentă București-Ilfov.

- Planul de dezvoltare regională pentru perioada 2021-2027.

6. Strategii sectoriale la nivelul sectoarelor Municipiului București

293. În afara strategiilor sectoriale care vizează întreg Bucureștiul, există și un set strategii dezvoltate la nivelul fiecărui sector al Capitalei. Analiza de față a identificat 12 astfel de documente strategice, cu diverse arii de acoperire: de la strategii generale de dezvoltare până la strategii specifice în domeniul eficienței energetice.

294. În general, gradul de coordonare între aceste strategii – pe orizontală, la nivel de sectoare – și între ele și strategiile pentru Municipiul București – pe verticală, dacă se consideră că PMB are și un rol de coordonare a politicilor de la nivelul sectoarelor – este redus. Această constatare pune în lumină nevoia unor mecanisme clare de coordonare între PMB și administrațiile de sector pentru o integrare eficientă și de impact pe întreg lanțul: de la etapa de planificare strategică a investițiilor până la implementare și post-implementare. Mecanismele de consultare inter-instituțională și de coordonare a Primăriei Municipiului București în raport cu primăriile de sector pot conduce de asemenea la armonizarea direcțiilor de acțiune referitoare la domenii precum dezvoltarea regională, transportul public sau mobilitatea urbană.

295. În continuare, acest raport prezintă o sinteză a strategiilor identificate la nivel de sector, punând accent pe principalele obiective, măsuri/acțiuni, proiecte și mecanisme de M&E. Se disting totodată o serie de bune practici în cazul unor strategii, existând potențialul replicării lor la nivelul tuturor sectoarelor și la nivelul PMB.

6.1. Strategia privind implementarea la nivelul Sectorului 1 al Municipiului București a programului local multianual de creștere a performanței energetice a locuințelor unifamiliale

296. Prin această strategie, Primăria Sectorului 1 a Municipiului București își propune să extindă programul de eficiență energetică început prin reabilitarea termică a blocurilor și către locuințele unifamiliale. Se urmărește astfel să se asigure un tratament echitabil și transparent tuturor consumatorilor de pe raza subdiviziunii administrative a Capitalei. Considerând armonizarea strategiei la cadrul legislativ european și național, cu aspecte preluate din Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României – Orizonturi 20132020-2030, Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice, și Strategia de alimentare cu energie termică în sistem centralizat a consumatorilor din Municipiul București, strategia ia în considerare obiectivele generale ale legislației în domeniul eficienței energetice a blocurilor de locuințe și a locuințelor unifamiliale.

297. Obiectivul general al strategiei constă în creșterea performanței energetice a clădirilor unifamiliale. Pentru atingerea acestui obiectiv, se au în vedere următoarele direcții: reducerea consumurilor energetice pentru încălzirea locuințelor, îmbunătățirea calității mediului prin reducerea emisiilor cu efect de seră, precum și ameliorarea aspectului urbanistic al Sectorului 1. Obiectivele specifice urmărite de Strategie vizează reducerea consumului de energie pentru locuințele unifamiliale prin derularea Programului local multianual de creștere a performanței energetice a locuințelor prin:

- îmbunătățirea condițiilor de igienă și confort termic;
- reducerea pierderilor de căldură;
- reducerea consumurilor energetice din surse convenționale;
- reducerea costurilor de întreținere cu încălzirea și apă caldă de consum;
- diminuarea efectelor schimbărilor climatice, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de producerea, transportul și consumul de energie;
- creșterea independenței energetice, prin reducerea consumului de combustibil utilizat la prepararea agentului termic pentru încălzire;
- îmbunătățirea aspectului urbanistic al Sectorului, dar totodată păstrarea valorii arhitecturale, ambientale și de integrare cromatică în mediul urban.

298. Rezultatele urmărite la nivel macroeconomic de acest program prevăd atingerea obiectivelor europene 20-20-20. Aceste rezultate constau în scăderea consumului de energie cu 20% până în anul 2020, îmbunătățirea eficienței energetice în Uniunea Europeană cu 20%, și creșterea ponderii energiei produse din surse regenerabile cu 20%. La nivel local, se urmărește obținerea unui consum anual specific de energie pentru încălzire la un nivel inferior valorii de 100 kWh/m2 pe arie utilă, în același timp reducând cheltuielile cu întreținerea locuințelor unifamiliale prin reducerea prețului facturilor cu încălzirea, susținerea operatorilor economici din domeniul construcțiilor prin crearea de noi locuri de muncă, precum și renovarea fondului de clădiri din Sectorul 1.

299. Strategia stabilește un set de etape ale implementării programului în orizontul de timp 2018-2030, fără însă a defini numărul de locuințe unifamiliale ce urmează să fie introduse în program. Măsurile aplicabile prin program constau în:

- Lucrări de reabilitare termică a anvelopei locuințelor unifamiliale;
- Lucrări de reabilitare termică a sistemului de încălzire și de furnizare a apei calde de consum;
- Opțional, instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile.

Strategia definește finanțarea programului prin fonduri din bugetul local, fonduri nerambursabile de la Uniunea Europeană, prin împrumuturi interne sau externe, și prin Programul Național de Dezvoltare Locală. Nivelul de specificitate pentru aceste informații este, însă, insuficient.

6.2. Strategia structurilor Integrate de Asistenţă Socială şi Asistenţă Medicală Comunitară « Direcția Generală de Asistenţă Socială şi Protecția Copilului Sector 1 » şi « Complexul Multifuncțional Caraiman »

300. Sistemul integrat de asistență socială la nivelul sectorului 1 s-a constituit ca un model de bune practici la nivel naţional, în temeiul Legii privind sistemul naţional de asistentă

socială. Prezentul document are efecte asupra perioadei 2014-2020 și reprezintă continuarea strategiei precedente elaborate de către Direcția Generală de Asistenţă Socială Sector 1**.** Misiunea strategiei este dezvoltarea unui sistem funcțional de servicii la nivelul Sectorului 1 care să aibă ca scop sprijinirea persoanelor vulnerabile pentru depășirea situațiilor de dificultate, prevenirea şi combaterea riscului de excluziune socială, creșterea calității vieții şi promovarea incluziunii sociale a acestora.

301. Obiectivul general al documentului este dezvoltarea pachetului de servicii sociale şi medico-sociale existente şi aducerea lor la standardele de calitate în vigoare. Se urmărește mai ales îmbunătățirea managementului resurselor disponibile şi maximizarea randamentului capacităților administrative şi instituționale. Pornind de la analiza rezultatelor strategiei precedente și a indicatorilor de evaluare a centrelor de asistență socială, Strategia trasează o serie de obiective specifice pentru protecția grupurilor țintă identificate (copii, adulți cu handicap, persoane vârstnice, familii/persoane cu risc de marginalizare și excluziune socială).

6.3. Strategia de dezvoltare locală integrată și durabilă a Sectorului 2 pentru perioada 2016-2025

302. Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 2 pentru perioada 2016-2025 este corelată cu contextul strategic european, național, regional și municipal printr-o serie de 14 documente de referință. Principalele orientări strategice cărora se subordonează procesul de planificare la nivelul Sectorului 2 sunt:

- Strategia Europa 2020;
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României;
- Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii București Ilfov 2014-2020;
- Conceptul Strategic București 2035;
- Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Regiunea București Ilfov 2016-2030.

303. Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 2 își definește obiectivele strategice pornind de la un set de probleme și nevoi identificate la nivelul sectorului. La nivel practic, prin acest document se constituie un cadru strategic de dezvoltare la nivelul domeniilor de analiză, așa cum sunt identificate în figura de mai jos.

304. Strategia de dezvoltare locală integrată și durabilă a Sectorului 2 stabilește un portofoliu de 311 proiecte, clasificate pe obiective strategice și direcții de acțiune. Finanțarea acestor proiecte provine din fonduri de la bugetul local, fonduri europene nerambursabile, parteneriate public-private, fonduri norvegiene, sau fonduri provenite din programele naționale. Pentru implementarea programelor, Strategia prevede formarea unei echipe ce va monitoriza stadiul proiectelor prin culegerea de date, centralizarea acestora și analiza lor în cadrul structurilor de monitorizare. Strategia propune monitorizarea pe indicatori specifici fiecărui obiectiv strategic, pornind de la valorile de referință și finalizând

cu țintele propuse. De exemplu, țintele pentru 2025 includ: trei clădiri de învățământ eficientizate energetic; șase noi grădinițe construite; opt săli de sport noi etc

Figură 17. Domeniile de analiză și obiectivele strategice propuse de Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 2

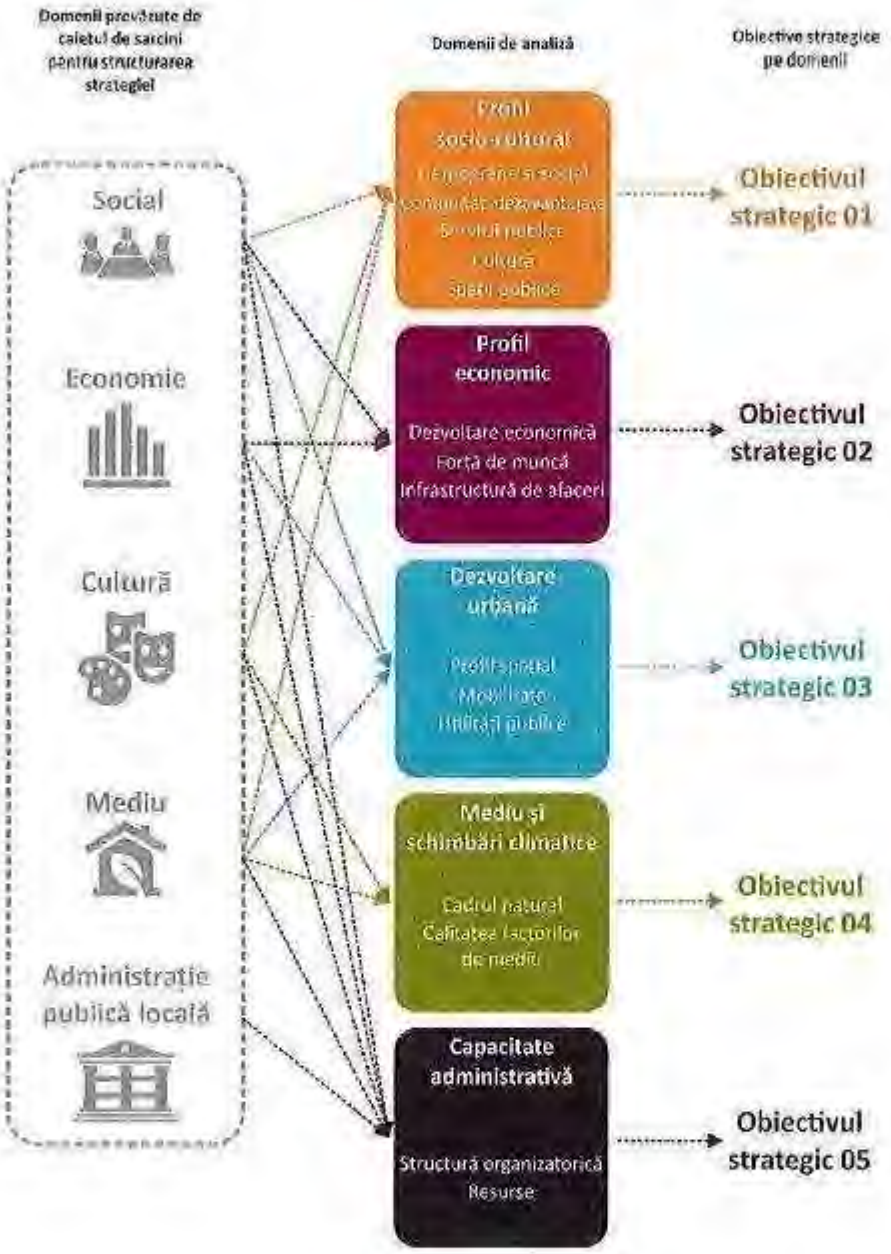

305. Lista obiectivelor strategice propuse în funcție de domeniul de analiză, împreună cu direcțiile de acțiune ce formează strategia, poate fi consultată în tabelul de mai jos:

Tabel 16. Direcțiile de acțiune ale Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 2

Domeniu de analiză & Obiective strategice	Obiective specifice	Direcții de acțiune
		D1.1.1. Extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale

Domeniu de analiză & Obiective strategice	Obiective specifice	Direcții de acțiune
Profil sociocultural O1. Locuire, servicii și cultură adaptate unei comunități active și implicate	1.1. Dotări și servicii conexe locuirii dezvoltate în toate zonele Sectorului 2	D1.1.2. Creșterea competențelor în cadrul învățământului profesional și tehnic (ÎPT)
		D1.1.3. Consiliere și îmbunătățire a accesului la educație
		D1.1.4. Asigurarea de servicii medicale de bază
	1.2. Asistență și servicii sociale integrate pentru toate categoriile de utilizatori	D1.2.1. Asigurarea de servicii sociale destinate persoanelor vârstnice și cu dizabilități
		D1.2.2. Asigurarea de servicii sociale destinate copilului și / sau familiei
		D1.2.3. Asigurarea de servicii sociale pentru persoanele defavorizate
	1.3. Fondul de locuințe sigur și de calitate	D1.3.1. Eficientizarea energetică a locuințelor colective
		D1.3.2. Reducerea vulnerabilității la risc seismic
		D1.3.3. Dezvoltarea unui fond de locuințe de calitate
	1.4. Cultura - catalizator al dezvoltării urbane	D1.4.1. Consolidarea viziunii strategice cu privire la domeniul cultural
		D1.4.2. Definirea identității locale prin contribuție participativă
		D1.4.3 Reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii culturale
		D1.4.4. Descentralizarea ofertei culturale
Profil economic O2. Sector cu atractivitate crescută pentru forța de muncă și companii	2.1. Un sector cu o dezvoltare economică echilibrată a tuturor zonelor	D2.1.1. Dezvoltarea echilibrată a infrastructurii necesare dezvoltării de afaceri la nivelul întregului sector
		D2.1.2. Atragerea strategică de investitori
	2.2. Un sector atractiv pentru mediul de afaceri în cadrul Regiunii București-Ilfov	D2.2.1. Îmbunătățirea capacității administrației de a oferi servicii publice de calitate mediului de afaceri
		D2.2.2. Promovarea și susținerea inițiativelor antreprenoriale / start up
	2.3. Facilitarea calificării / recalificării forței de muncă în conformitate cu cerințele pieței	D2.3.1. Facilitarea corelării cererii și ofertei pe piața muncii
		D2.3.2. Încurajarea participării la educație și susținerea programelor de calificare / recalificare a forței de muncă

	2.4. Promotor al cercetării, dezvoltării și inovării	D.2.4.1. Promovarea dezvoltării și utilizării Tehnologiei Informațiilor și Comunicațiilor (TIC) și a tehnologiilor înalte nepoluante
		D2.4.2. Promovarea inovării, cercetării dezvoltării și a schimbului de tehnologie
Dezvoltare urbană O3. Infrastructură urbană adaptată la nevoile actuale și viitoare	3.1. Infrastructură tehnicoedilitară ce răspunde nevoilor populației	D3.1.1. Acoperirea cu rețele tehnico-edilitare a întregului teritoriu al Sectorului 2
		D3.1.2. Creșterea salubrității și eficientizarea sistemului de gestiune a deșeurilor menajere la nivelul Sectorului
	3.2. Infrastructură rutieră care să asigure o bună conectivitate la nivelul sectorului	D3.2.1. Ameliorarea conectivității la nivelul infrastructurii rutiere
		D3.2.2. Ameliorarea conectivității în lungul salbei de lacuri Colentina
	3.3. Infrastructură adecvată care să susțină modalitățile de deplasare cu emisii scăzute	D3.3.1. Ameliorarea calității serviciilor de transport public de suprafață
		D3.3.2. Extinderea rețelei de transport public subteran (metrou)
		D3.3.3. Extinderea infrastructurii velo și a dotărilor aferente
		D3.3.4. Crearea de zone cu prioritate pentru pietoni
		D3.3.5. Încurajarea utilizării de autovehicule electrice
	3.4. Gestiunea eficientă a mobilității prin utilizarea de instrumente de Tehnologia	D3.4.1. Extinderea și modernizarea sistemului de management al traficului
		D3.4.2. Integrarea instrumentelor de tip ITS în transportul public
Domeniu de analiză & Obiective strategice	**Obiective specifice**	**Direcții de acțiune**
	Informației și Comunicațiilor (TIC)	
	3.5. Rețea de parcaje rezidențiale și de transfer care să satisfacă nevoia de parcare	D3.5.1. Amenajarea de parcări rezidențiale
		D3.5.2. Amenajarea unei rețele de parcări de transfer
		D3.5.3. Dezvoltarea unei politici pentru gestiunea și reglementarea parcărilor la nivelul Municipiului București
Mediu și schimbări climatice O4. Sector 2 - model de dezvoltare sistem verde-albastru	4.1. Salba de lacuri de pe râul Colentina - axă de concentrare a activităților de agrement și loisir	D4.1.1. Amenajarea malurilor de lac aflate în prezent în stare de degradare
		D4.1.2. Sprijinirea de noi activități de agrement de-a lungul salbei de lacuri
	4.2. Sistem de spații verzi la nivelul Sectorului 2 extins și consolidat	D4.2.1. Revitalizarea spațiilor verzi de mici dimensiuni din Zona Centrală a Sectorului 2
		D4.2.2. Amenajarea spațiilor verzi din zona cartierelor de locuințe colective
		D4.2.3. Reabilitarea spațiilor verzi de mari dimensiuni existente în Sectorul 2 și crearea de legături verzi între acestea
	4.3. Sectorul sportului	D4.3.1. Valorificarea bazelor sportive de mari dimensiuni existente pe teritoriul Sectorului 2
		D4.3.2. Realizarea de noi dotări sportive în zonele rezidențiale ale Sectorului
		D4.3.3. Sprijinirea activităților sportive din sectorul 2

Capacitate administrativă O5. Administrație publică performantă	5.1. Administrație deschisă și receptivă la soluții inovatoare	D5.1.1. Promovarea bunelor practici, a inovării, a schimbului de experiență și networking
		D5.1.2. Încurajarea dialogului cu administrația în vederea furnizării de servicii publice eficiente
	5.2. Administrație cu resurse umane competente care gestionează fondurile publice în mod eficient	D5.2.1. Realizarea de programe de specializare a resurselor umane
		D5.2.2. Realizarea unui plan pentru asigurarea resurselor materiale și a infrastructurii necesare furnizării unor servicii de calitate
		D5.2.3. Studii, analize și documentații privind gestionarea eficientă a administrației și a teritoriului Sectorului 2
	5.3. Administrație participativă	D5.3.1. Încurajarea dialogului public-privat
		D5.3.2. Diseminarea bunelor practici
		D5.3.3. Susținerea și încurajarea parteneriatelor
	5.4. Administrație orientată spre beneficiar	D5.4.1. Reducerea birocrației, simplificarea și raționalizarea procedurilor administrative aplicabile persoanelor fizice și juridice

6.4. Strategia de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 3 pentru perioada 2014 - 2020

306. Strategia de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 3 prezintă direcțiile și prioritățile de dezvoltare a unității administrativ-teritoriale prin implicarea factorilor de decizie și a comunității. Scopul general este de a oferi o bază strategică esențială pentru dezvoltarea economiei locale prin valorificarea creativă a resurselor, revitalizarea spațiului urban, îmbunătățirea accesului la servicii medicale și educaționale sau dezvoltarea infrastructurii de bază. Viziunea strategică a acestui document își propune să poziționeze Sectorul 3 drept un teritoriu atractiv pentru a locui, pentru a lucra, pentru petrecerea timpului liber și pentru afaceri, bazându-se pe o economie modernă și un patrimoniu cultural și natural generos.

307. Cadrul strategiei este conturat în strânsă coordonare cu documente programatice la nivel european, regional și local, precum:

- Obiectivele tematice ale Fondurilor Structurale și de Investiții și ale cadrului strategic comun 2014-2020 – Priorități Europa 2020;
- Strategia regiunii București – Ilfov 2014-2020;
- Conceptul Strategic București 2035 (CSB 2035);
- Planului Urbanistic General pentru Municipiul București 2000;
- Planul Urbanistic Zonal Sector 3;
- Planul Urbanistic Zonal pentru râul Dâmbovița.

308. Lista măsurilor propuse în funcție de obiectivele prioritare ale Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 3 pentru perioada 2014-2020 este după cum urmează:

Tabel 17. Măsurile propuse pentru operaționalizarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 3

Obiectiv Strategic	Obiective prioritare	Măsuri
Obiectiv strategic 1. Dezvoltarea urbană durabilă a cartierelor Sectorului 3	OP.1.1. Eficientizarea energetică a clădirilor publice și a clădirilor rezidențiale	M.1.1.1. Continuarea programului de izolare termică a blocurilor de locuințe
		M.1.1.2. Promovarea soluțiilor de eficientizare energetică a clădirilor din administrarea Sectorului 3
	OP.1.2. Regenerarea urbană a zonelor de locuit din Sectorul 3	M.1.2.1. Ameliorarea condițiilor de locuit prin proiecte integrate
		M.1.2.2. Regenerarea urbană a fostelor platforme și zone industriale
		M.1.2.3. Stabilirea unui model de intervenție pentru regenerarea urbană a cartierelor/ ansamblurilor de locuințe colective în stare avansată de degradare și/ sau din zonele vulnerabile
	OP.1.3. Revitalizarea urbană a fondului construit și a spațiilor publice	M.1.3.1. Completarea și conectarea sistemului de spații publice al Sectorului 3
		M.1.3.2. Îmbunătățirea imaginii urbane și a confortului în spațiul public
	OP.1.4. Îmbunătățirea mobilității și accesibilității	M.1.4.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări blânde (pietonale și de biciclete) în Sectorul 3
		M.1.4.2. Dezvoltarea infrastructurii de parcări urbane din Sectorul 3
		M.1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii stradale aflate în administrarea Primăriei Sector 3
		M.1.5.1. Eficientizarea soluțiilor de iluminat public în spațiile publice

Obiectiv Strategic	Obiective prioritare	Măsuri
	OP.1.5. Eficientizarea şi modernizarea serviciilor edilitare	M.1.5.2. Eficientizarea utilizării resurselor de apă în Sectorul 3
	OP.1.6.Reglementarea dezvoltării urbane a Sectorului 3	M.1.6.1. Reglementarea dezvoltării urbane prin elaborarea de documentații de urbanism
Obiectiv strategic 2. Crearea de oportunități pentru mediul de afaceri	OP.2.1. Susținerea cercetării – dezvoltării – inovării	M.2.1.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru sprijinirea afacerilor
		M.2.1.2. Susținerea parteneriatelor cu mediul academic și de cercetare, pentru atragerea de talente și specialiști de top și a forței de muncă specializată
	OP.2.2. Promovarea Sectorului 3 ca destinație pentru investiții	M.2.2.1. Definirea identității Sectorului 3 în contextul Capitalei (branding)
		M.2.2.2. Stimularea dialogului cu mediul de afaceri și creșterea accesului la informații pentru investitori potențial interesați să se relocheze în Sectorul 3
		M.2.2.3. Dezvoltarea infrastructurii pentru sprijinirea industriilor creative în fostele zone industriale

	OP.2.3. Facilitarea pregătirii forței de muncă	M.2.3.1. Încurajarea participării la educație și formarea persoanelor aflate cel mai departe de piața muncii ca măsură pentru creșterea șanselor de angajare a acestora.
		M.2.3.2. Încurajarea legăturilor dintre sistemul de învățământ și angajatori în vederea corelării cererii și ofertei pe piața muncii
Obiectiv strategic 3. Creșterea accesibilității și calității serviciilor publice	OP.3.1. Susținerea educației și învățării pe tot parcursul vieții	M.3.1.1. Asigurarea infrastructurii educaționale necesare derulării în bune condiții a actului de învățământ
		M.3.1.2. Susținerea activităților creative și sportive pentru copii
		M.3.1.3. Încurajarea excelenței în școli
	OP.3.2. Creșterea accesului la servicii medicale și de asistență socială	M.3.2.1. Dezvoltarea infrastructurii medicale si sociale din Sectorul 3
		M.3.2.2. Diversificarea serviciilor medicale și de asistență socială și adaptarea acestora la nevoile utilizatorilor
	OP.3.3. Susținerea vitalității culturale a Sectorului 3	M.3.3.1. Organizarea de evenimente periodice și crearea unei tradiții în acest sens
		M.3.3.2. Dezvoltarea infrastructurii culturale
		M.3.3.3. Creșterea accesului locuitorilor Sectorului 3 la cultură
Obiectiv strategic 4. Creșterea capacității administrației publice locale	OP 4.1. Creșterea eficienței și eficacității organizaționale	M.4.1.1. Dezvoltarea capacității profesionale a personalului Primăriei Sector 3
		M.4.1.2. Dezvoltarea mecanismelor de elaborarea şi implementare a politicilor publice locale
		M. 4.1.3. Susţinerea activităţii instituţiei prin asigurarea dotărilor materiale necesare, inclusiv cele TIC
	OP 4.2. Continuarea digitalizării procedurilor şi proceselor administrative	M.4.2.1. Implementarea unui sistem de management al documentelor la nivelul Primăriei Sector 3
		M.4.2.2. Reducerea costurilor administrative pentru firme și cetățeni prin digitalizarea și informatizarea serviciilor publice
		M.4.2.3. Implementarea unui sistem informatic de tip GIS destinat monitorizării dezvoltării urbane a Sectorului 3

Fiecare dintre măsurile propuse în cadrul Strategiei conține o serie de proiecte, inclusiv cu perioada estimată de implementare și bugetul necesar, precum și o listare a potențialelor surse de finanțare.

309. Documentul folosește un model de monitorizare și evaluare similar cu Strategia de dezvoltare locală integrată și durabilă a Sectorului 2 pentru perioada 2016-2025, prezentată mai sus. Documentul prevede formarea unor structuri specializate în monitorizarea măsurilor și a proiectelor, care se va ocupa cu verificarea indicilor specifici fiecărui obiectiv prioritar. Structura de monitorizare prevede includerea reprezentanților principalelor direcții din Primăria Sectorului 3, precum și reprezentanți ai altor instituții subordonate. Este prevăzută definirea – separat de strategie în sine – a indicatorilor ce cuantifică atingerea obiectivelor, precum și analiza oricăror devieri de la țintele stabilite prin rapoarte periodice de monitorizare și strategii de remediere a deficiențelor constatate, acolo unde este cazul.

6.5. Strategia de dezvoltare a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 3

310. Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 3 pentru perioada 2015-2020 a avut loc în contextul adaptării politicilor publice din România la țintele valorice asumate prin Strategia Europa 2020. Strategia are în vedere stabilirea liniilor directoare și a unui cadru instituțional coerent în scopul de a crea un sistem unitar de servicii sociale la nivelul sectorului 3 pentru asigurarea incluziunii sociale a tuturor categoriilor de cetățeni vulnerabili. Documentul trasează o serie de obiective strategice în funcție de grupurile țintă, după cum urmează:

- Prevenirea separării copilului de părinți;
- Protecția specială a copilului separat de părinți și asigurarea unei îngrijiri personalizate cât mai apropiate mediului familial;
- Prevenirea instituționalizării a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile;
- Dezvoltarea serviciilor furnizate de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC);
- Incluziunea socială și combaterea sărăciei;
- Implementarea unor practici eficiente în domeniul resurselor umane, pentru a crește performanța angajaților.

Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei și a planurilor de acțiune vor fi asigurate de către serviciile de specialitate proprii ale DGASPC.

6.6. Strategia de Dezvoltare a Sectorului 4 pentru perioada 2016 - 2020

311. Strategia de Dezvoltare a Sectorului 4 este un document strategic elaborat în relaționare cu documente programatice la nivel european și regional, pe un orizont de timp relativ restrâns, de patru ani de zile. Oferă un cadru de planificare strategică cu scopul de a transforma Sectorul 4 în promotorul dezvoltării durabile în București. Strategia își propune să transforme Sectorul 4 în capitala tehnologiei, păstrând în același timp echilibrul dintre om și natură. Obiectivele generale ale Strategiei de Dezvoltare pentru Sectorul 4 sunt:

- Sectorul 4 = nucleu cu standarde ecologice pentru viață și muncă de îndeplinit până în anul 2020;
- Sectorul 4 = nucleu sustenabil: activitatea economică din sector să acopere necesarul de locuri de muncă și oferirea de surse necesare pentru investiții în infrastructură pană in anul 2020;
- Sectorul 4 = atracția turistică a Bucureștiului. Moștenirea culturală (arhitecturală) urbană, combinată cu inițiativele culturale private din Sectorul 4.

312. Lista măsurilor propuse în funcție de obiectivele strategice și domeniile de acțiune ale Strategiei de Dezvoltare a Sectorului 4 pentru perioada 2016-2020 sunt după cum urmează:

Tabel 18. Măsurile propuse pentru operaționalizarea Strategiei de Dezvoltare a Sectorului 4

Obiectiv Strategic	Domeniu de acțiune	Măsuri
1. Energie și protecția climatică	1.1.Economisirea energiei și eficientizarea consumului	1.1.1.Reabilitarea termică a clădirilor
		1.1.2. Individualizarea consumului energiei termice
		1.1.3. Eficientizarea consumurilor de energie electrică
		1.1.4. Economie prin recuperarea căldurii
	1.2. Dezvoltarea energiilor regenerabile/alternative	1.2.1. Extinderea utilizării energiei solare
		1.2.2. Introducerea utilizării energiei fotovoltaice
	1.3. Modificarea stilului de viață și a comportamentului de consum	1.3.1. Program de mediatizare și conștientizare în domeniul economisirii energiei
		1.3.2. Protecția climei începe în școală
	1.4. Sprijin transversal pentru energie și protecția mediului	1.4.1. Întărirea capacității administrației publice în domeniul energetic și ecologic
		1.4.2. Facilități administrativ - financiare pentru eficientizarea energetic
2.Traiul într-un mediu curat	2.1. Deșeurile menajere și speciale	2.1.1. Infrastructura de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile
		2.1.2. Proiecte pilot privind colectarea selectivă şi reciclare
	2.2. Aer curat și apă sănătoasă	2.2.1. Îmbunătățirea calității aerului prin măsuri asupra traficului
		2.2.2. Îmbunătățirea calității aerului prin măsuri adiacente
	2.3.Zgomot, radioelectric, lumina	2.3.1. Protecția acustică la sursele fixe
		2.3.2. Protecția acustică la sursele mobile
		2.3.3. Protecția împotriva poluării electromagnetice
		2.3.4. Poluarea cu lumină
	2.4.Spaţiile verzi și vegetația urbană	2.4.1. Managementul teritoriului
3.Mobilitate prin trafic fluent și curat		
4.Educaţia pentru viitor	4.1. Dezvoltarea învățământului obligatoriu 4.2. Educația continuă din perspectiva instituțională	
Obiectiv Strategic	**Domeniu de acțiune**	**Măsuri**
5.Sănătatea populației sectorului		
6.Asistenţa socială pentru persoanele cu probleme		
		7.1.1. Infrastructura pentru sport
		7.1.2. Agrementul public

7.Educaţie fizică, sport și agrement pentru toți	7.1.Îmbunătăţirea infrastructurii sportive și de agreement	7.1.3. Măsuri de stimulare și realizare a investițiilor în sport și agreement
8.Cultura și socializarea urbană		
9.Dezvoltare economică locală și mediul de afaceri		
10.Promovarea turismului urban și a serviciilor adiacente		
11.Eficientizarea administrației locale și parteneriat active	11.1. Siguranța publică și protecția în caz de calamitate	11.1.1. Securitatea socială urbană
12. Alte proiecte prioritare	12.1. Extinderea numărului de piețe agro-alimentare	
	12.2. Construirea de locuințe sociale	
	12.3. Construirea unui sediu administrativ adecvat pentru Primărie	
	12.4. Construirea de parcări subterane și supraterane	

Cu toate că strategia analizată clasifică o serie de indicatori de dezvoltare pe teme și subteme naționale, aceasta nu definește proiecte concrete, termeni de implementare și respectiv surse viabile de finanțare. Drept exemplu, pentru reabilitarea termică a clădirilor, indicatorii vizați sunt consumul mediu de curent electric şi de căldura pe locuință (kW/ap., Gcal / ap.); consumul mediu de energie pe suprafața de instituție publică (kW, Gcal / mp); procentul de pierderi de căldură în sistemul centralizat, din total căldură primită; respectiv suprafețele panourilor solare (m2) şi puterea panourilor fotovoltaice instalate (MW); și procentul de energie alternativă din total consum energetic. Totuși, nu sunt prevăzute acțiuni specifice pentru atingere acestor indicatori și nu există nici un mecanism clar de monitorizare și evaluare, spre deosebire de alte exemple prezentate mai sus.

6.7. Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 4 pentru perioada 2018-2023

313. Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 4 este un document elaborat în urma unui parteneriat încheiat între Asociația „Gândim și Acționăm Local în Sectorul 4" și Primăria Sectorului 4. Documentul implică un orizont de timp de șase ani (2018-2023), care coincide cu actuala perioadă de programare la nivel european. Se abordează în principal modalitățile de a dezvolta comunitățile marginalizate, în sensul de a contribui la o dezvoltare locală integrată în vederea combaterii sărăciei și a excluziunii sociale prin dezvoltarea economică și socială la nivel local. Obiectivul general propus de Strategie constă în reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială în zonele urbane marginalizate din Sectorul 4 al Municipiului București până în anul 2023. Strategia completează obiectivul general prin îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economiei Sectorului 4.

314. Atingerea obiectivului general al Strategiei va putea fi realizată prin obiectivele specifice, organizate pe următoarele sectoare:

- Infrastructură: dezvoltarea infrastructurii de bază din zonele urbane marginalizate ale Sectorului 4;

- Spații publice urbane: dezvoltarea funcțională a spațiilor publice urbane pentru îmbunătățirea calității vieții în folosul unei comunități responsabile;

- Locuire: îmbunătățirea condițiilor de locuire pentru persoanele aflate în risc de excluziune socială sau sărăcie;

- Ocupare: creșterea ocupării forței de muncă și dezvoltarea resurselor umane;

- Educație: îmbunătățirea nivelului de educație al populației din comunitățile marginalizate;

- Acces la servicii: creșterea accesului la servicii medicale, sociale, comunitare, de agrement și sport pentru persoanele din comunitățile defavorizate;

- Comunitate și imagine publică: promovarea multiculturalismului, prevenirea și combaterea discriminării și promovarea înțelegerii reciproce.

315. Obiectivele documentului au fost elaborate în concordanță cu Strategia de Dezvoltare Locală a Sectorului 4 pentru perioada 2016-2020. Este astfel un exemplu de bună practică din punct de vedere al coordonării obiectivelor specifice și direcțiilor de acțiune pentru îmbunătățirea continuă a calității vieții și a bunăstării generațiilor prezente și viitoare, prin abordarea integrată a problemelor de la nivelul comunității. Cadrul Strategiei este planificat astfel încât obiectivele sale strategice să răspundă celor subscrise la nivelul altor documente elaborate la nivel național și regional, anume:

- Strategia Națională de Incluziune Socială și Reducere a Sărăciei pentru perioada 2015-2020;

- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020;

- Strategia Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2012-2020;

- Strategia Națională de Sănătate 2014-2020;

- Planului de Dezvoltare Regională a regiunii București-Ilfov 2014-2020.

316. Lista măsurilor propuse în funcție de obiectivele strategice și domeniile de acțiune ale Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 4 pentru perioada 2018-2023 este după cum urmează:

Tabel 19. Măsurile propuse pentru operaționalizarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Sectorului 4

	Nr.	OS	Măsuri necesare pentru rezolvarea problemelor din teritoriu
INFRASTRUCTURĂ	1.	OS1	Modernizarea infrastructurii rutiere
	2.	OS1	Reabilitarea infrastructurii degradate de utilități
	3.	OS1	Amenajarea spațiilor pietonale inclusiv pentru accesul persoanelor cu mobilitate redusă
	4.	OS1	Asigurarea serviciilor de transport în comun, inclusiv a stațiilor de așteptare și amenajarea acestora
SPAȚII PUBLICE URBANE	5.	OS2	Amenajarea zonelor verzi din zonele defavorizate
	6.	OS2	Amenajare terenuri, locuri de joacă pentru copii, care să fie accesate de toată comunitatea
	7.	OS2	Construirea de spații urbane de recreere și petrecere a timpului
	8.	OS2	Parteneriat cu serviciul de salubrizare pentru ridicare gunoi menajer, instalarea de containere, creare zone de colectare
	9.	OS2	Program de ecologizare / salubrizare / igienizare a zonelor marginalizate și amenajare de spații verzi
	10.	OS2	Montare mobilier urban (coșuri de gunoi, bănci)
	11.	OS2	Educare și responsabilizare a cetățenilor pentru păstrarea curățeniei în zonă, utilizarea infrastructurii și spațiului public
LOCUIRE	12	OS3	Reabilitarea și modernizarea locuințelor sociale existente
	13.	OS3	Deratizări constante
	14.	OS3	Securizarea locuințelor sociale prin instalarea de sisteme de supraveghere și montare interfoane
	15.	OS3	Regulament de ordine interioară pentru locuințele renovate
	16.	OS3	Campanii de informare privind consumul de utilități
	17.	OS3	Programe de consiliere pentru beneficiarii locuințelor sociale
OCUPARE	18.	OS4	Programe de ucenicie la locul de muncă
	19.	OS4	Servicii de ocupare individualizate
	20.	OS4	Subvenții pentru angajatori
	21.	OS4	Servicii personalizate pentru înființarea de afaceri și subvenții pentru înființarea de noi afaceri
	22.	OS4	Realizarea unui parteneriat cu ANOFM / societate civilă pentru calificarea forței de muncă
	23.	OS4	Informarea grupului țintă într-un ziar local / broșură cu distribuire gratuită
	24.	OS4	campanii de informare - integrarea persoanelor defavorizate și combaterea discriminării pe piața muncii
EDUCAȚIE	25.	OS5	Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor de educație ante și preșcolară
	26.	OS5	Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor de educație
	27.	OS5	Asigurarea transportului gratuit la grădiniță / școală
	28.	OS5	Programe de tip zone prioritare de educație / școală după școală
	29.	OS5	Cursuri de alfabetizare și programe de tip a doua șansă pentru persoanele adulte
	30.	OS5	Campanii informare privind desegregarea școlară și combatere abandon școlar

ACCES LA SERVICII	31.	OS6	Înființare centru multifuncțional în care se desfășoară activități sociale, comunitare, agrement, sport
	32.	OS6	Oferirea de servicii sociale, comunitare, agrement și sport, inclusiv pentru copii, tineri, adulți . părinți etc.
	33.	OS6	Servicii sociale, comunitare, agrement și sport, pentru persoanele defavorizate
	34.	OS6	Suport în vederea înființării unei asociații de proprietari
	35.	OS6	Acordarea de asistență juridică pentru reglementarea actelor
	Nr.	**OS**	**Măsuri necesare pentru rezolvarea problemelor din teritoriu**
COMUNITATE ȘI IMAGINE PUBLICĂ	36.	OS7	Evenimente / manifestări cultural-artistice și ale valorilor interetnice comune
	37.	OS7	Ședințe publice periodice pentru consultarea comunității
	38.	OS7	Ateliere de lucru pentru a schimba atitudinea socială privind grupurile marginalizate
	39.	OS7	Parteneriat cu mass media locală pentru construirea unui mesaj pozitiv despre zonă
	40.	OS7	Program de instruire a diriginților pentru promovarea diversității și incluziunea copiilor marginalizați
	41.	OS7	Crearea unei aplicații software pentru semnalarea problemelor de către cetățeni

Pentru soluționarea problemelor comunității vulnerabile, Planul de Acțiune cuprinde intervenții complementare, cofinanțate din fonduri europene prin Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul Social European, împreună cu cofinanțări naționale. Totalul intervențiilor POR și POCU pentru zonele urbane marginalizate din Sectorul 4 se ridică la nivelul de 4 milioane de euro.

6.8. Strategia de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 5 al Municipiului București

317. În baza unei analize a profilului Sectorului 5 al Municipiului București din punct de vedere economic, social, cultural, spațial și al mediului natural, documentul identifică o serie de trăsături distinctive ale comunității. Aceste aspecte definesc potențialul de dezvoltare al Sectorului 5, abordarea fiind diferențiată la nivelul Capitalei. Cercetările efectuate cu participarea actorilor locali au ajuns la concluzia că Sectorul 5 are poziționarea strategică de sector regenerabil al Bucureștiului, cu scopul de a fi dezvoltat în viitorul apropiat ca un teritoriu atractiv pentru a locui, a lucra, pentru petrecerea timpului liber și pentru afaceri.

318. Lista măsurilor propuse pentru a răspunde obiectivelor strategice identificate de către Primăria Sectorului 5 în sensul dezvoltării durabile a acesteia în perioada 2014-2020 este următoarea:

Tabel 20. Prioritățile de dezvoltare și obiectivele imediate ale administrației publice ale Sectorului 5

Prioritate de dezvoltare	Obiective specifice	Măsuri
Obiectiv strategic 1. Comunicarea cu cetățenii prin asigurarea Transparenței administrației locale - o primărie aproape de oameni - RECEPTIV	OS 1.1. Creșterea eficacității organizaționale	M.1.1.1. Dezvoltarea capacității profesionale a personalului Consiliului Local Sector 5 și al unităților din subordinea acestuia
		M.1.1.2. Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorității locale
		M.1.1.3. Dezvoltarea mecanismelor de elaborare și implementare a politicilor publice locale
	OS 1.2. Dotarea materială (echipamente IT, programe soft și alte materiale)	M.1.2.1. Susținerea activității instituției prin asigurarea dotărilor materiale necesare
		M.1.2.2. Crearea și instalarea de programe software care să asigure buna desfășurare a activității administrației locale
		M.1.2.3. Actualizarea mijloacelor TIC aflate la dispoziția instituției (hardware și software) și a instituțiilor subordonate
		M.1.3.1. Instalarea de centre de informare în sector

Prioritate de dezvoltare	Obiective specifice	Măsuri
	OS 1.3. Susținerea comunicării cu cetățenii prin instalarea de centre de informare în sector	M.1.3.2. Dezvoltarea comunicării între membrii comunității
		M.1.3.3. Organizarea de evenimente pentru promovarea schimburilor interculturale
Obiectiv strategic 2. Reducerea sărăciei prin dezvoltarea de programe de Sănătate și protecție socială - RESPONSABIL	OS 2.1. Dezvoltarea educației și a învățării	M.2.1.1. Asigurarea infrastructurii educaționale necesare actului de învățământ
		M.2.1.2. Susținerea activităților pentru copii
		M.2.1.3. Dezvoltarea de mecanisme pentru stoparea abandonului școlar
		M.2.1.4. Elaborarea de parteneriate cu mediul academic și de cercetare pentru promovarea talentelor și susținerea forței de muncă specializată
	OS 2.2. Creșterea accesului la servicii medicale și de asistență socială	M.2.2.1. Susținerea activității instituției prin asigurarea dotărilor materiale necesare
		M.2.2.2. Diversificarea serviciilor de asistență socială și adaptarea acestora
		M.2.2.3. Program de investiții în servicii sociale inovatoare, adaptate nevoilor
	OS 2.3. Crearea premiselor pentru construirea de locuințe sociale și de necesitate	M.2.3.1. Elaborarea Planului Urbanistic Zonal al Sectorului 5 – PUZ
		M.2.3.2. Construirea de locuințe de necesitate
		M.2.3.3. Construirea de locuințe tip ANL

Obiectiv strategic 3. Reducerea criminalității și a infracționalității în sector prin creșterea Siguranței cetățeanului - RIGUROS	OS 3.1. Creșterea siguranței cetățenilor	M.3.1.1. Instalarea unui sistem de supraveghere video
		M.3.1.2. Participarea la reducerea consumului de droguri
		M.3.1.3. Asigurarea siguranței cetățenilor prin asigurarea pazei în zone publice
	OS 3.2. Protejarea obiectivelor publice	M.3.2.1. Asigurarea pazei obiectivelor publice și protejarea investițiilor publice
Obiectiv strategic 4. Dezvoltarea capitalului uman al sectorului 5 prin Educație și sport - REVITALIZAT	OS 4.1. Îmbunătățirea infrastructurii sportive	M.4.1.1. Investiții în construcția, extinderea și reabilitarea sălilor de sport a școlilor
		M.4.1.2. Construirea de complexe multifuncționale sportive
		M.4.1.3. Construirea de bazine de înot
		M.4.1.4. Construcția de terenuri de sport în parcuri
	OS 4.2. Asigurarea infrastructurii educaționale	M.4.2.1. Reabilitarea infrastructurii școlare
		M.4.2.2. Construirea și reabilitarea de creșe
		M.4.2.3. Reabilitarea infrastructurii preșcolare
	OS 4.3. Pregătirea forței de muncă	M.4.3.1. Promovarea participării la educație și formare pentru creșterea șanselor de angajare ale cetățenilor sectorului 5
		M.4.3.2. Corelarea studiului din sistemul de învățământ și nevoile angajatorilor pentru armonizarea cererii și ofertei pe piața muncii
Obiectiv strategic 5. Dezvoltarea durabilă prin promovarea Regenerării urbane - REGENERABIL	OS 5.1. Structurarea dezvoltării urbane a Sectorului 5	M.5.1.1. Promovarea dezvoltării urbane prin elaborarea de proceduri și reglementări
	OS 5.2. Regenerarea urbană a zonelor vulnerabile din Sectorul 5	M.5.2.1. Ameliorarea condițiilor de locuit din zonele cu grad crescut de vulnerabilitate
		M.5.2.2. Stabilirea unui model de intervenție pentru regenerarea urbană a cartierelor
		M.5.2.3. Regenerarea urbană a fostelor platforme și zone industriale
Prioritate de dezvoltare	**Obiective specifice**	**Măsuri**
	OS 5.3. Revitalizarea urbană a fondului construit și a spațiilor publice	M.5.3.1. Revitalizarea infrastructurii de locuit
		M.5.3.2. Constituirea de centre de cartier
		M.5.3.3. Instalarea sistemelor de iluminat eficient energetic în spațiile publice
		M.5.3.4. Susținerea constituirii unui HUB creativ
	OS 5.4. Îmbunătățirea mobilității și accesibilității	M.5.4.1. Încurajarea și susținerea dezvoltării parcajelor subterane
		M.5.4.2. Sistematizarea locurilor de parcare de reședință cu indicatoare și marcaje rutiere (inclusiv spații de parcare rezidențiale verzi)
		M.5.4.3.Modernizarea străzilor din administrarea Primăriei Sectorului 5

319. Strategia alocă pentru fiecare dintre măsurile propuse câte o fișă de proiect, definind obiectivele specifice urmărite, justificarea proiectului, activitățile principale, bugetul estimat și sursa de finanțare, potențiali parteneri de proiect, precum și calendarul estimativ. Sursele de finanțare pentru proiectele propuse de Strategie sunt: surse din bugetul local al Sectorului 5, Programul Național de Dezvoltare Locală, Programul Operațional Regional 2014-2020, Programul Operațional Competitivitate 2014-2020, Programul Operațional Capacitate Administrativă, Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, Fonduri Europene Structurale și de Investiții, parteneriate public-private, Fonduri norvegiene instrumentate de Unitatea de Management a Proiectului din cadrul Ministerului Culturii, Horizon 2020, precum și fonduri alocate de la Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

320. În ceea ce privește mecanismele de implementare, se are în vedere numirea unui coordonator al implementării strategiei din rândul conducerii Primăriei Sectorului 5, la nivelul Direcției de Strategii și Dezvoltare Durabilă din cadrul Consiliului Local. Pentru M&E se va forma un Grup de Monitorizare, care operează, în bună măsură, după modelul descris mai sus, aferent Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Sectorului 3 pentru perioada 2014 – 2020. Este demn de menționat faptul că monitorizarea activităților strategiei include în mod explicit „conexiunile între activități", ceea ce creează premisele unei abordări integrate, cel puțin la nivelul Sectorului 5.

6.9. Planul local de eficientizare energetică a Sectorului 5

321. Planul local de eficientizare energetică a Sectorului 5 a fost elaborat în contextul politicilor europene privind utilizarea resurselor energetice și a obiectivelor formulate prin ținta „20-20-20". A fost totodată coroborat cu Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020, cu actualizările sale. Obiectivul general al planului îl reprezintă scăderea intensității energetice în Sectorul 5, cu obiectivele specifice de:

- Creștere a eficienței energetice a clădirilor rezidențiale și de învățământ din Sectorul 5 prin reabilitarea termică a acestora;
- Creșterea numărului de investiții publice și a valorii investițiilor ce implică folosirea surselor regenerabile;
- Dezvoltarea sistemului de achiziții verzi și reducerea dependenței de furnizorii externi de energie.

322. Documentul conține un program local de creștere a eficienței energetice în Sectorul 5, care se bazează pe direcțiile propuse de Strategia Energetică Națională a României. Acțiunile planificate au scopul de a asigura atingerea țintelor de reducere a emisiilor de CO2 prin:

- Reabilitarea clădirilor sectoriale, de învățământ și rezidențiale, precum și a echipamentelor de iluminat public;
- Încurajarea utilizării vehiculelor cu emisii reduse, a transportului public și a bicicletelor;

- Creșterea producției locale de energie electrică din surse fotovoltaice și centrale termice solare.

323. Pentru perioada 2016-2020, Planul estimează un buget total de 122 milioane de euro pentru acțiunile sale planificate, considerând că implementarea acestora va conduce la o reducere de 22% a emisiilor CO2 și economii de energie de aproximativ 20%. Nu sunt specificate proiecte specifice și nu se cunoaște nici data lor de începere. Și din punct de vedere al bugetului alocat detaliile concrete lipsesc în bună măsură: finanțarea investițiilor care au ca obiectiv principal creșterea eficienței energetice se va realiza de la bugetul de stat și din bugetele locale, pe baza unor contracte de performanță energetică, prin utilizarea unor finanțări din partea terților, sau prin cofinanțări din fonduri europene.

6.10. Strategia de regenerare urbană Ferentari

324. Proiectul de regenerare urbană integrată și eradicare a habitatului insalubru Ferentari pune accent pe problematica socială, propunându-și să fie un model de dezvoltare urbană integrată. Proiectul acoperă orizontul de timp 2014-2020 și urmărește țintele strategiei Europa 2020. Documentul pornește de la statutul cartierului Ferentari de zonă urbană marginalizată, care acumulează dezavantaje din prisma capitalului uman și a locuirii, propunându-și creșterea calității locuirii și a spațiilor publice, soluționarea problemelor legate de absența actelor de identitate, susținerea incluziunii sociale, stimularea performanțelor școlare ale copiilor, și reducerea ratei abandonului școlar.

325. Obiectivul general al Strategiei constă în reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, alături de îmbunătățirea calității vieții și creștere economică în Sectorul 5. Documentul este aliniat la o serie de strategii asumate la nivel național și local, precum: Strategia Națională privind Incluziunea și Reducerea Sărăciei pentru perioada 2015-2020; Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020; Strategia Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2012-2020. Domeniile strategice și obiectivele prioritare ale Strategiei de regenerare urbană Ferentari sunt:

Tabel 21. Domeniile strategice și obiectivele prioritare ale Strategiei de regenerare urbană Ferentari:

Domenii Strategice	Obiective prioritare
Domeniul social	Recuperarea spațiilor publice și crearea de noi spații publice Asigurarea unui climat urban care să diminueze tendințele de enclavizare Schimbarea structurii sociale prin măsuri de gestionare a conflictelor și de integrare socială Păstrarea identității culturale a cartierului Asigurarea accesibilității și a mobilității
Domeniul economic	Încurajarea activităților economice și promovarea diversificării acestora Asigurarea de investiții durabile Folosirea resurselor umane locale Asigurarea diversității locuirii

Domeniul ecologic	Asigurarea unui sistem de transport durabil Promovarea măsurilor de îmbunătățire a spațiilor verzi existente și crearea de noi spații verzi Utilizarea de soluții pentru protecția mediului Promovarea managementului integrat al deșeurilor

326. Documentul prezintă strategii de intervenție pentru fiecare zonă cuprinsă în cartierul Ferentari, pe direcții de acțiune, măsuri specifice de intervenție și bugete necesare. Procesul de monitorizare și evaluare a implementării strategiei revine în sarcina unui Grup de Monitorizare, care urmează să fie stabilit la nivelul aparatului administrației locale a Sectorului 5.

6.11. Strategia locală integrată de dezvoltare durabilă a Sectorului 6 București pentru perioada 2017-2023

327. Strategia de dezvoltare a Sectorului 6 este elaborată pentru perioada 2018-2023, ținând cont de prevederile documentelor programatice de la nivel european, național și local. Astfel, documentul ia în calcul strategiile relevante ale Consiliului General al Municipiului București, ale regiunii de dezvoltare București - Ilfov, cât și specificul local al Sectorului 6. Documentul rezultat este menit să asigure un proces de planificare a dezvoltării locale care să asigure coerența politicilor de dezvoltare pe toate palierele, astfel încât acțiunile și proiectele rezultate să conducă la o dezvoltare durabilă a Sectorului 6 al Municipiului București. Viziunea documentului este să transforme Sectorul 6 în „Centrul Nou" al Capitalei, locul preferat de promenadă și petrecere a timpului liber al Bucureștenilor și turiștilor, cu spații verzi și spații publice ce vor fi zone de recreere și de socializare, legate între ele prin coridoare pietonale și piste de biciclete, unde cetățenii vor fi conectați cu toate zonele Capitalei printr-un transport public civilizat și rapid, aerul va fi curat, clădirile frumoase, îngrijite și eficiente energetic, cu terase, târguri și evenimente în aer liber, cu o dezvoltare economică susținută, cu servicii, industrii inovative și spirit antreprenorial, unde cetățenii vor participa, împreună cu administrația locală, la luarea deciziilor, iar parcul și insula Lacul Morii vor fi un simbol și un motiv de vizitare a Bucureștiului.

328. Strategia conține un număr de 5 obiective strategice și măsuri aferente propuse:

Tabel 22. Prioritățile de dezvoltare și obiectivele imediate ale administrației publice ale Sectorului 5

Obiectiv strategic	Obiective prioritare
OS1: Sectorul 6 curat și „verde"	1.1 Creșterea suprafețelor verzi din sector și a numărului de arbori
	1.2. Îmbunătățirea calității vieții în sector prin proiecte de regenerare urbană
	1.3. Realizarea unui "cadastru" pe format GIS al sectorului
	1.4 Dezvoltarea sistemului inteligent de parcare în sectorul 6
	1.5. Propuneri pentru sistematizarea de tip SmartCity bazată pe informațiile din cadastrul GIS

	1.6 E- comunitate
	1.7 Dezvoltarea serviciului public de salubrizare în Sectorul 6
	1.8 Creșterea gradului de sănătate publică
OS2: Sectorul 6 „Centrul Nou”	2.1. Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban
	2.2. Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural
	2.3. Transformarea spațiilor urbane în spații publice, de socializare, spații destinate comunității
	2.4. Securizarea, repararea și mărirea numărului spațiilor de joacă pentru copii
	2.5. Informarea turiștilor cu privire la obiectivele turistice din sector și a posibilităților de cazare printr-o secțiune dedicată pe pagina de web a primăriei
	2.6. Centralizarea resurselor din cartiere și popularizarea lor pe o platforma online și offline
OS3: Sectorul 6 conectat	3.1. Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon
	3.2. Propunere includere în PMUD și implementarea cu ajutorul PMB a proiectelor pentru îmbunătățirea mobilității și a conectivității
	3.3. Creșterea vitezei de deplasare, a siguranței traficului și a capacității de locuri de parcare
OS4: Sectorul 6 competitiv	4.1. Îmbunătățirea competitivității IMM
	4.2. Crearea unei infrastructuri moderne de învățământ pentru Sectorul 6
	4.3. Elaborarea unor programe de incluziune socială
	4.4. Implementarea unui program pentru stabilirea numărului real al persoanelor care domiciliază în Sectorul 6
	4.5. Înființarea unei structuri de cooperare între administrația publică, învățământul universitar și mediul de afaceri din sector
	4.6. Realizarea unui parteneriat între Sectorul 6 și UAT-urile învecinate și sprijinirea acestora pentru dezvoltarea de zone industriale și de afaceri
OS5: „Alături de tine”	5.1. Pregătirea administrației locale, în vederea oferirii unui serviciu cât mai eficient și de calitate cetățenilor sectorului 6
	5.2. Crearea unei infrastructuri care să permită aproprierea de cetățean, o administrație publică accesibilă și transparentă și înlesnirea accesului cetățenilor la serviciile publice
	5.3. Creșterea gradului de colectarea a veniturilor la bugetul local
	5.4. Organizări evenimente cu și pentru comunitate și promovarea acestora
	5.5. Elaborarea unor programe de incluziune socială

6.12. Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale în Sectorul 6 – 2019-2023

329. Elaborarea Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale în Sectorul 6 își are justificarea în nevoia de armonizare a practicilor utilizate în domeniul funcționării serviciilor de asistență socială cu strategiile și politicile sectoriale existente la nivel național și european, pornind de la Strategia Europa 2020. Documentul conține un număr de 12 obiective generale pentru protecția și promovarea copiilor, adulților cu dizabilități și a persoanelor vârstnice, prevenirea violenței domestice și a marginalizării sociale, elaborarea de proiecte sociale și creșterea calității vieții locuitorilor sectorului 6. După analiza rezultatelor realizate de proiectele din cadrul strategiei anterioare, obiectivele strategiei pentru perioada 2019-2023

urmăresc prevenirea situațiilor de risc în rândul tuturor categoriilor vulnerabile și abilitarea persoanelor cu risc de excluziune socială, astfel încât intervenția să aibă un caracter punctual și să reducă efortul bugetar. Pe lângă serviciile medicale și sociale de abilitare, pregătire profesională și redare a autonomiei persoanelor aflate în situații de risc, Strategia propune realizarea unor campanii de informare pentru conștientizarea problemelor sociale din sector, încurajarea participării și a voluntariatului, precum și atragerea de fonduri nerambursabile pentru realizarea proiectelor specifice.

7. Indicatori de competitivitate pentru Municipiul București

330. Competitivitatea la nivel urban se definește, conform studiului de audit urban *Second State of European Cities Report* (2010), drept abilitatea orașelor de a genera niveluri relativ ridicate de venituri și ocupare, în timp ce sunt expuse la competiția externă. În cadrul raportului menționat, diferențierile de competitivitate între orașele Europei au la bază o tipologie a studiilor de audit urban care ia în considerare patru dimensiuni: mărimea, structura economică, performanța economică, factori cheie ai competitivității regionale (inovație, antreprenoriat, resurse umane, conectivitate). Tipologia rezultată din evaluarea indicatorilor pe fiecare dimensiune grupează orașele în trei mari categorii: centre internaționale (A), poli specializați (B), poli regionali (C).

331. Potrivit modelului de analiză a competitivității urbane, pentru seria de date 2010, Bucureștiul este o capitală reinventată, alături de Budapesta, Sofia, Varșovia, Praga, Bratislava și de capitalele țărilor baltice. Astfel, Capitala României intră în categoria A2: Capitale și zone metropolitane naționale. În același timp, la nivelul Regiunii de Dezvoltare, municipiul București împreună cu județul Ilfov reprezintă principalul motor al dezvoltării României, ce generează aprox. 28% din PIB-ul la nivel național. Creșterea PIB-ului la nivel regional înregistrată în perioada 2000-2016 a atins valori semnificative (139% din media Uniunii Europene în 2016), plasându-se peste o serie de regiuni capitală precum Madrid, Roma, Berlin, Atena sau Lisabona.

332. În continuare, raportul de față prezintă o serie de indicatori de competitivitate, așa cum au fost aceștia identificați printr-un amplu efort de cercetare. Acolo unde este cazul, se menționează și sub-indicatorii relevanți pentru performanța Bucureștiului în raport cu alte orașe. Au fost selectate doar acele studii și acei indicatori care se referă la orașe, excluzând analizele de nivel național (de ex., Global Competitiveness Index al World Economic Forum, care se concentrează doar pe nivelul național).

7.1. Globalization and World Rankings Research Institute[12]

Clasificare București: rang Beta+

333. Orașele sunt clasificate în trei categorii – Alpha, Beta, Gamma – în funcție de factori economici, dar și politici și culturali. Orașele Alpha sunt nodurile principale din rețeaua economică globală, care includ în topul acestui clasament pe Londra și New York (clasificate cu rangul Alpha++), urmate de Hong Kong, Beijing, Singapore, Sydney, Paris, Tokio și Dubai (clasificate cu rangul Alpha+). Bucureștiul intră la categoria Beta+, alături de orașe precum Copenhaga, Munchen, Atena, Atlanta, Boston și altele. Conform acestui clasament, București este clasat mai bine decât alte orașe economice importante precum Berlin, Seattle, Rotterdam, St. Petersburg, sau Ottawa. În categoria imediat superioară se regăsesc Budapesta, Roma, Washington D.C. Lista din 2018 (cea mai recentă) este prezentată în tabelul de mai jos.

[12] Sursa: https://www.spottedbylocals.com/blog/alpha-beta-and-gamma-cities/ și https://www.lboro.ac.uk/gawc/world2018t.html .

Tabel 23. Clasamentul Globalization and World Rankings Research Institute[13]

Rang	Orașe
Alpha++	Londra, New York
Alpha+	Hong Kong, Beijing, Singapore, Shanghai, Sydney, Paris, Dubai, Tokyo
Alpha	Milan, Chicago, Moscow, Toronto, Sao Paolo, Frankfurt, Los Angeles, Madrid, Mexico City, Kuala Lumpur, Seol, Jakarta, Mumbai, Miami, Brussels, Taipei, Guangzhou, Buenos Aires, Zurich, Warsaw, Istanbul, Bangkok, Melbourne
Alpha-	Amsterdam, Stockholm, San Francisco, New Delhi, Santiago, Johannesburg, Dublin, Vienna/Wien, Montreal, Lisbon, Barcelona, Luxembourg, Bogota, Manila, Washington(DC), Prague, Rome, Riyadh, Budapest, Houston, Shenzhen
Beta+	Ho Chi Minh, Boston, Copenhagen, Düsseldorf, Athens, Munich, Atlanta, Bucharest, Kiev, Hamburg, Bangalore, Rome, Oslo, Dallas, Cairo, Lima, Auckland, Banglore, Hanoi, Perth, Chengdu, Vancouver, Hangzhou
Beta	Doha, Karachi, Nicosia, Montevideo, Berlin, Montreal, Abu Dhabi, Casablanca, Philadelphia, Vancouver, Shenzhen,Sofia, Perth, Hanoi, Beirut, Brisbane, Manama, Oslo, Berlin, Chennai, Brisbane, Casablanca, Kiev, Rio De Janeiro, Lagos, Minneapolis, Kuwait city, Wuhan, Calgary, Cape Town
Beta–	Stuttgart, Tunis, Geneva, Almaty, Chongquing, Helsinki, Panama City, Nicosia, Belgrade, Seattle, Suzhao, Port Louis, Monterrey, Bratislava, Manchester, San Jose(CR), Dalian, Dhaka/Jahangir Nagar, Jeddah, Xiamen, Changsha, San Salvador, Quito, San Juan, Shenyang, Qingdao, Kampala, Birmingham, Edinburg, George Town, Jinan, Lyon, Antwerp, Valencia
Gamma+	Guatemala city, Detroit, Lahore, Harare, Colombo, Accra, Riga, Hyderabad (India), Adelaide, Cleveland, Glasgow, Muscat/Ruwi, Osaka, Guayaquil, Xi'an, Rotterdam, Dar, Es Salaam, Zhengzhou, Pune
Gamma	Phoenix, Tegucigalpa, Austin, Calcutta, Porto, Guadalajara, Dalian, Tbilisi, Chongqing, Ankara, Lusaka, Austin, Cincinnati, Asunción, Kunming, Gothenburg, Xiamen, Mosul, Kansas City, Accra, Minsk, Tampa, Turin, Luanda, Abidjan,Tirana, Lausanne, Leeds, St. Louis, St Petersburg, Baku, Hefei, Ahmedabad, Tegucigalpa, Luanda, Ljubljana, Tallinn
Gamma–	Maputo, Cologne, Poznan, Phnom Penh, Fuzhou, Medellin, Wroclaw, Durban, Ottawa, Curitiba, Penang, Nantes, Belo Horizonte, Sacramento, San Antonio, Nashville, Minsk, Johor Bahru, Yangon, Tirana, Milwaukee, Orlando

334. Varșovia este capitala din zona Europei Centrale și de Est cu cea mai bună poziționare în acest clasament, urmată de Budapesta și Praga, care se află în segmentul Alpha-. Categoria Beta+ este alocată Atenei și Bucureștiului, iar Sofia și Belgrad se regăsesc în segmentele inferioare Beta. Cu toate acestea, poziționarea capitalelor din regiune este relativ

[13] Clasamentul din 2018 se regăsește aici: https://www.lboro.ac.uk/gawc/world2018t.html

bună în cadrul acestui clasament, fiind la rândul lor urmate de categoriile Gamma+, Gamma, și Gamma-.

Tabel 24. Clasamentul GaWC 2018: capitalele din zona Europei Centrale și de Est

Rang	Orașe
Alpha	Varșovia
Alpha-	Budapesta, Praga
Beta+	Atena, București
Beta	Sofia
Beta-	Belgrad

7.2. Global Urban Competitiveness Report 2017-2018

Index competitivitate economică: poziția 188 /200 (0.5199 puncte)

Index competitivitate sustenabilă: poziția 169 / 200 (0.4151 puncte)

335. Raportul este realizat de Academia Națională de Strategie Economică din China și UN–Habitat, evaluând 1000 de zone metropolitane pe baza abilității acestora de a atrage și folosi resurse pentru a genera dezvoltare. Orașele sunt evaluate pe baza a nouă indicatori, precum: venituri, creștere economică, inovare, locuri de muncă, prețuri și prezența firmelor multi-naționale. Primele patru orașe sunt: New York, Los Angeles, Singapore și Londra.[14] Bucureștiul este clasificat la nivel de zonă metropolitană cu indicativul C (pe o scară de la A+ la C-).

336. Ca index de competitivitate economică, Bucureștiul se clasează pe locul 188 din primele 200 de orașe internaționale, cu un scor de 0.5199, iar ca index de competitivitate sustenabilă, este pe locul 169 din primele 200 de orașe internaționale, cu un scor de 0.4151. Din păcate, în versiunea disponibilă public nu exista date privind clasificarea pe indicatori individuali.

Tabel 25. Global Urban Competitiveness Report 2017-2018: pozițiile 1-10 și 188-200

Zonă	*Nivel zonă*	*Țară / zonă*	*Indice competitivitate*	*Poziți Indice competitivitate*	*Poziți metropolitană*	*metropolitană economică*	*e sustenabilă e*
New York	A+	Statele Unite	1.0000	1	1.0000	1	
Los Angeles							
Singapore	A	Statele Unite	0.9992	2	0.6519	16	
	A	Singapore	0.9708	3	0.7082	5	
Zonă	*Nivel zonă*	*Țară / zonă*	*Indice competitivitate*	*Poziți Indice competitivitate*	*Poziți metropolitană*	*metropolitană economică*	*e sustenabilă e*

[14] Sursa: http://business-review.eu/news/bucharest-drops-16-spots-on-global-urban-competitiveness-report2017-2018-155267 și https://unhabitat.org/wp-content/uploads/2017/11/GUCR2017-2018-Short-Version.pdf.

Londra	A+	Marea Britanie	0.9578	4	0.8756	2
San Francisco	A	Statele Unite	0.9408	5	0.6554	14
Shenzen	B	China	0.9337	6	0.5761	35
Tokyo	A-	Japonia	0.9205	7	0.7371	3
San Jose	A	Statele Unite	0.9158	8	0.6342	22
Munich	B+	Germania	0.9053	9	0.6402	18
Dallas	A-	Statele Unite	0.9026	10	0.5805	32
București	C	România	0.5199	188	0.4151	169
Zhuhai	C-	China	0.5186	189	0.3534	272
Buffalo	C	Statele Unite	0.5181	190	0.3985	193
Marseille	C	Franța	0.5179	191	0.4209	163
Nottingham	C-	Marea Britanie	0.5168	192	0.4562	111
Omaha	C+	Statele Unite	0.5158	193	0.3799	225
Shaoxing	C-	China	0.5157	194	0.2953	384
Leicester	C	Marea Britanie	0.5156	195	0.4341	143
Daegu	C	Coreea de Sud	0.5155	196	0.4504	121
Montevideo	C	Uruguay	0.5140	197	0.3447	290
Dongying	C-	China	0.5132	198	0.2717	514
Taizhou	C-	China	0.5128	199	0.2991	373
Panama City	C	Panama	0.5114	200	0.3728	236

Cu toate că scorurile obținute de București pentru cei doi indicatori de competitivitate sunt la jumătate față de New York, România este singura țară din regiune inclusă în primele 200 de zone metropolitane din cadrul acestui clasament.

7.3. Mercer's 2019 Quality of Living

Clasament Mercer's 2019 calitatea vieții: poziția 109

337. Mercer evaluează condițiile de viață în peste 450 de orașe la nivel mondial, luând în considerare următorii factori: stabilitatea politică, infracționalitatea, aplicarea legii, servicii bancare, libertatea presei, limitări ale libertății individului, servicii medicale, boli infecțioase, canalizare, depozitarea deșeurilor, poluarea aerului, chiria locuinței, cheltuieli de întreținere, condiții climatic, riscuri naturale, etc. [15] Viena deține locul întâi pentru al zecelea an consecutiv, urmată de Zurich (locul doi) și Auckland, Munich și Vancouver (locul trei). Bucureștiul ocupă locul 109, cu două poziții sub locul din 2018.

338. Luând în considerare cei 39 de factori care au impact asupra calității vieții, cele 5 cele mai dorite destinații în regiunea Europei de Est sunt Ljubljana, Praga, Budapesta, Bratislava și Vilnius. În ceea ce privește poziționarea capitalelor din sud-estul Europei, Praga (poziția 69) este destinația favorită pentru expați, urmată de Budapesta (poziția 76), Varșovia (poziția 82), și Atena (poziția 89). Ocupând poziția 109 în cadrul acestui clasament, București este doar

[15] Sursa: https://mobilityexchange.mercer.com/Insights/quality-of-living-rankings. Raportul complet pentru București (care conține și sub-indicatori), se poate cumpăra de la această adresă: https://www.imercer.com/ecommerce/eu/products/quality-of-living-eu?WT.mc_id=A001259.

înaintea altor capitale precum Sofia (poziția 116) și Belgrad (poziția 139), fiind printre cele mai slab clasate capitale europene

Figură 18. Primele 5 orașe din clasamentul Mercer's 2019 pe regiune

7.4. Global Livability Ranking, 2018

Clasament Global Livability Ranking: poziția 82

339. Studiul este realizat de Economist Intelligence Unit (EIU), ca parte a Global Livability Ranking (2018), pe baza a 140 de orașe, analizate din punct de vedere al stabilității, asistenței medicale, culturii, mediului, educației și calității infrastructurii. Primele 10 orașe sunt: Viena, Melbourne, Osaka, Calgary, Sydney, Vancouver, Tokyo, Toronto, Copenhaga și Adelaide. Bucureștiul este pe locul 82, la fel ca Belgrad și Shenzhen, devansând Bangkok (98), Istanbul (108) și Kiev (118).[16]

7.5. The EIU 2019 - Worldwide Cost of Living Survey 2018

Clasament Worldwide Cost of Living Survey 2018: poziția 124

340. Studiul privind costul vieții în peste 133 de orașe din lume este realizat de Economist Intelligence Unit (EIU), examinând peste 400 de prețuri individuale ale produselor și serviciilor. În topul celor mai scumpe orașe din lume se regăsesc Singapore, Paris și Zurich, iar la nivel european Oslo și Geneva se regăsesc alături de capitala Franței între cele mai scumpe orașe în ceea ce privește costul vieții și turismul.

[16] Raportul complet poate fi achiziționat contra cost aici: https://www.eiu.com/topic/liveability.

341. Conform clasificării, Bucureștiul este cel mai ieftin oraș din Europa, poziția 124 în lume, în baza costurilor de trai.[17] În versiunea scurtă a raportului pentru anul 2018,[18] există referințe despre București în următoarele tabele, având în vedere că Bucureștiul este inclus în top-10 cele mai ieftine orașe din lume:

Tabel 26. Prețurile: atunci și acum pentru cele mai ieftine 10 orașe.

Oraș		*Damascus*	*Caracas*	*Almaty*	*Lagos*	*Bangalore*	*Karachi*	*Algiers*	*Chennai*	*Damascus*	*New Delhi*
Preț mediu în USD $ - 1 kg pâine	Curent	$0.60	$2.25	$1.02	$1.16	$1.33	$1.70	$2.07	$1.20	$2.05	$1.07
	Anul trecut	$1.38	$4.07	$0.90	$1.27	$1.23	$1.69	$2.16	$1.18	$1.64	$0.97
	5 ani	$3.62	$9.40	$1.57	$2.64	n/a	$1.76	$1.89	n/a	$1.92	$1.11
	10 ani	$2.34	$2.25	$1.23	$3.41	n/a	$1.86	$2.32	n/a	$2.31	$0.88
Preț mediu în USD $ - sticlă vin de masă (750 ml)	Curent	$3.35	$9.52	$7.45	$6.79	$16.42	$14.14	$10.20	$11.24	$4.98	$19.03
	Anul trecut	$7.90	$11.92	$5.15	$7.10	$15.11	$13.89	$9.29	$10.25	$4.57	$18.20
	5 ani	$6.49	$18.14	$6.93	$11.48	n/a	$14.79	$11.28	n/a	$3.77	$21.38
	10 ani	$2.73	$4.32	$4.58	$10.81	n/a	$11.15	$6.49	n/a	$4.89	$41.78
Preț mediu în USD $ - 20 țigări de marcă	Curent	$1.55	$0.69	$1.07	$1.26	$5.11	$1.68	$3.45	$4.59	$4.31	$5.11
	Anul trecut	$2.49	$3.09	$1.02	$0.95	$3.94	$1.63	$3.50	$3.69	$4.14	$3.94
	5 ani	$2.35	$7.30	$1.07	$1.58	n/a	$1.73	$5.01	n/a	$3.59	$2.08
	10 ani	$1.82	$0.74	$1.35	$1.84	n/a	$1.32	$3.51	n/a	$2.03	$2.05
Preț mediu în USD $ - 1 litru benzină fără plumb	Curent	$0.50	$0.00	$0.51	$0.40	$1.15	$0.68	$0.32	$1.11	$1.28	$1.07
	Anul trecut	$1.21	$0.01	$0.49	$0.46	$1.03	$0.63	$0.28	$0.94	$1.26	$0.95
	5 ani	$0.90	$0.02	$0.78	$0.61	n/a	$1.23	$0.28	n/a	$1.71	$1.24
	10 ani	$0.59	$0.02	$0.73	$0.55	n/a	$0.89	$0.33	n/a	$1.58	$1.07

[17] Raportul complet se poate achiziționa la acest link: https://store.eiu.com/product/worldwide-cost-of-living2018/.
[18] Sursa: https://www.eiu.com/public/topical_report.aspx?campaignid=wcol2018.

Tabel 27. Top 10 cele mai ieftine orașe din lume

Țară	Oraș	Index (New York = 100)	Rang	Modificări ale rangului
Siria	Damasc	26	133	-14
Venezuela	Caracas	33	132	-13
Kazahstan	Almaty	38	131	2
Nigeria	Lagos	40	130	2
India	Bangalore	44	129	2
Pakistan	Karachi	46	127	3
Algeria	Algiers	46	127	0
India	Chennai	47	126	1
România	**București**	**48**	**124**	**0**
India	New Delhi	48	124	0

342. Este totuși de remarcat că în cea mai recentă iterație a studiului pentru anul 2019[19], capitala României nu se mai regăsește în topul celor mai ieftine orașe analizate, fără însă a se preciza poziția acesteia în versiunea scurtă a raportului. Tot în ultimul raport emis de Economist Intelligence Unit, se precizează că Sofia ocupă locul 90, cu o creștere de 29 de poziții într-un singur an.

7.6. Innovation Cities™ Index 2018: Europa

Clasament cele mai inovatoare orașe din lume: poziția 157

343. Indexul este realizat pe baza a 162 de indicatori ce acoperă toate funcțiunile economice și sociale de bază ale unui oraș pentru a stimula inovarea. Bucureștiul ocupă locul

[19] Raportul complet se poate achiziționa la acest link: https://store.eiu.com/product/worldwide-cost-of-living2018/, iar versiunea scurtă poate fi vizionată la acest link: http://www.eiu.com/Handlers/WhitepaperHandler.ashx?fi=Worldwide_cost_of_living_2019_free_report.pdf &mode=wp&campaignid=WCOL2019.

62 din 168 de orașe la nivel european și locul 157 la nivel global, performanțe reduse în raport cu potențialul Capitalei României. Din păcate, versiunea raportului disponibilă publicului larg nu face o analiză completă a celor 162 de indicatori.[20]

344. Cu toate acestea, Bucureștiul este unul dintre primele orașe din clasament internațional în ceea ce privește creșterea inovării, urcând 48 de poziții comparativ cu anul precedent. La nivel european, acesta este urmat de Napoli (urcare de 45 de poziții) și Liege (urcare de 42 de poziții).

Tabel 28. Top 10 cele mai inovatoare orașe din lume, în comparație cu București

Țară	Oraș	Scor indice inovare	Rang	Modificare rang
Japonia	Tokyo	56	1	+2
Marea Britanie	Londra	56	2	-1
Statele Unite	San Francisco	55	3	+1
Statele Unite	New York	55	4	-2
Statele Unite	Los Angeles	55	5	+1
Singapore	Singapore	54	6	+1
Statele Unite	Boston	53	7	-2
Canada	Toronto	53	8	0
Franța	Paris	53	9	0
Australia	Sydney	53	10	+4
…	…	…	…	…
România	**București**	**40**	**157**	**+48**

345. La nivel regional, cele mai inovatoare capitale sunt Atena, Praga și Varșovia, iar capitala Greciei este singura care înregistrează creșteri în ceea ce privește indicatorul

[20] Raportul complet se poate achiziționa la acest link: https://www.innovation-cities.com/city-data/, iar clasamentul poate fi vizualizat la acest link: https://www.innovation-cities.com/innovation-cities-index-2018global/13935/

inovației. Cu scăderi accelerate ale celorlalte capitale din regiune, București prezintă potențialul de a deveni un lider regional în privința inovației pe termen mediu și lung.

Tabel 29. Comparație privind inovarea în capitalele Sud-Estului Europei

Țară	Oraș	Scor indice inovare	Rang	Modificare rang
Grecia	Atena	44	62	+12
Republica Cehă	Praga	44	63	-10
Polonia	Varșovia	42	102	-14
România	**București**	**40**	**157**	**+48**
Bulgaria	Sofia	37	258	-12
Serbia	Belgrad	35	323	-58

7.7. Best European Cities to Visit

Clasament cele mai atractive orașe europene din punct de vedere al turismului: poziția 118

346. Având la dispoziție o bază de date de peste 40 milioane de utilizatori, Ranker este o platformă unde membrii pot vota clasamente din diferite domenii de interes. În ceea ce privește cele mai atractive orașe europene din punct de vedere al turismului, Bucureștiul ocupă locul 118 dintr-un total de 378 de orașe. În cadrul platformei, utilizatorii au înregistrat la momentul elaborării acestui raport un număr de 1.001 voturi[21] pentru București, care este analizat și din punct de vedere al următoarelor clasamente:

- Cele mai bune destinații pentru o petrecere a burlacilor: locul 33 din 73;
- Cele mai frumoase orașe din Europa: locul 48 din 120;
- Cele mai bune destinații de petrecere/divertisment din lume: locul 38 din 97;
- Cele mai atractive orașe din Estul Europei pentru o vizită: locul 9 din 61;
- Cele mai atractive orașe europene pentru *backpacking*: locul 29 din 54;
- Cei mai măreți brazi de Crăciun din lume: locul 3 din 17;

[21] Clasamentul pe indicatori în timp real poate fi urmărit la acest link: https://www.ranker.com/review/bucharest/

- Cele mai bune destinații pentru luna de miere în Europa: locul 48 din 50.

7.8. Teleport - Calitatea vieții în București

Clasament recomandări utilizatori Teleport: poziția 239

347. Teleport este un website dedicat expaților, care facilitează informații privind fiecare oraș și conectează potențialii beneficiari cu rezidenți locali pentru a-i ajuta să efectueze o analiză exactă privind oportunitățile de relocare. În cadrul platformei există un clasament privind calitatea vieții în fiecare oraș, în funcție de 17 indicatori principali și si sub-indicatori. Conform informațiilor furnizate de Teleport, București este una dintre primele top zece preferințe pentru 6.1% dintre utilizatorii săi.

348. De asemenea, București se clasează pe locul 239 în topul recomandărilor utilizatorilor, iar principalele sugestii privind îmbunătățirea poziției sale conform utilizatorilor îl reprezintă *traficul*, *poluarea*, *birocrația* și *corupția*. În ceea ce privește costul vieții, Teleport clasează Bucureștiul în top 20% cele mai ieftine orașe din lume (din totalul de 248 de orașe analizate). Informații detaliate privind indicatorii de competitivitate urbană se regăsesc în Anexa 1.[22]

Figură 19. Poziția Bucureștiului în domeniile acoperite de utilizatorii Teleport

[22] Sursa: https://teleport.org/cities/bucharest/.

7.9. The EU Regional Competitiveness Index (RCI) 2016

Clasament inovație: poziția 161 / 263

349. RCI permite evaluarea comparativă a regiunilor europene după criterii economice și sociale.[23] Scorul obținut prin aplicarea indicatorilor se grupează pe următoarele categorii: instituții, stabilitate economică, infrastructură, sănătate, educație de bază, educație superioară și continuă, eficiența pieței de muncă, mărimea pieței, echipare tehnologică, sofisticarea afacerilor, inovare. Regiunea București-Ilfov are un scor de -0.27. Analiza comparativă pentru regiunea București-Ilfov față de regiuni omologe din Austria, Italia, Germania și Cehia, coroborată cu scorul înregistrat pe indicatori de bază, de inovație și eficiență se poate regăsi în graficul de mai jos.

Figură 20. Punctaj indicatori de inovație, eficiență și de bază, regiunea București-Ilfov

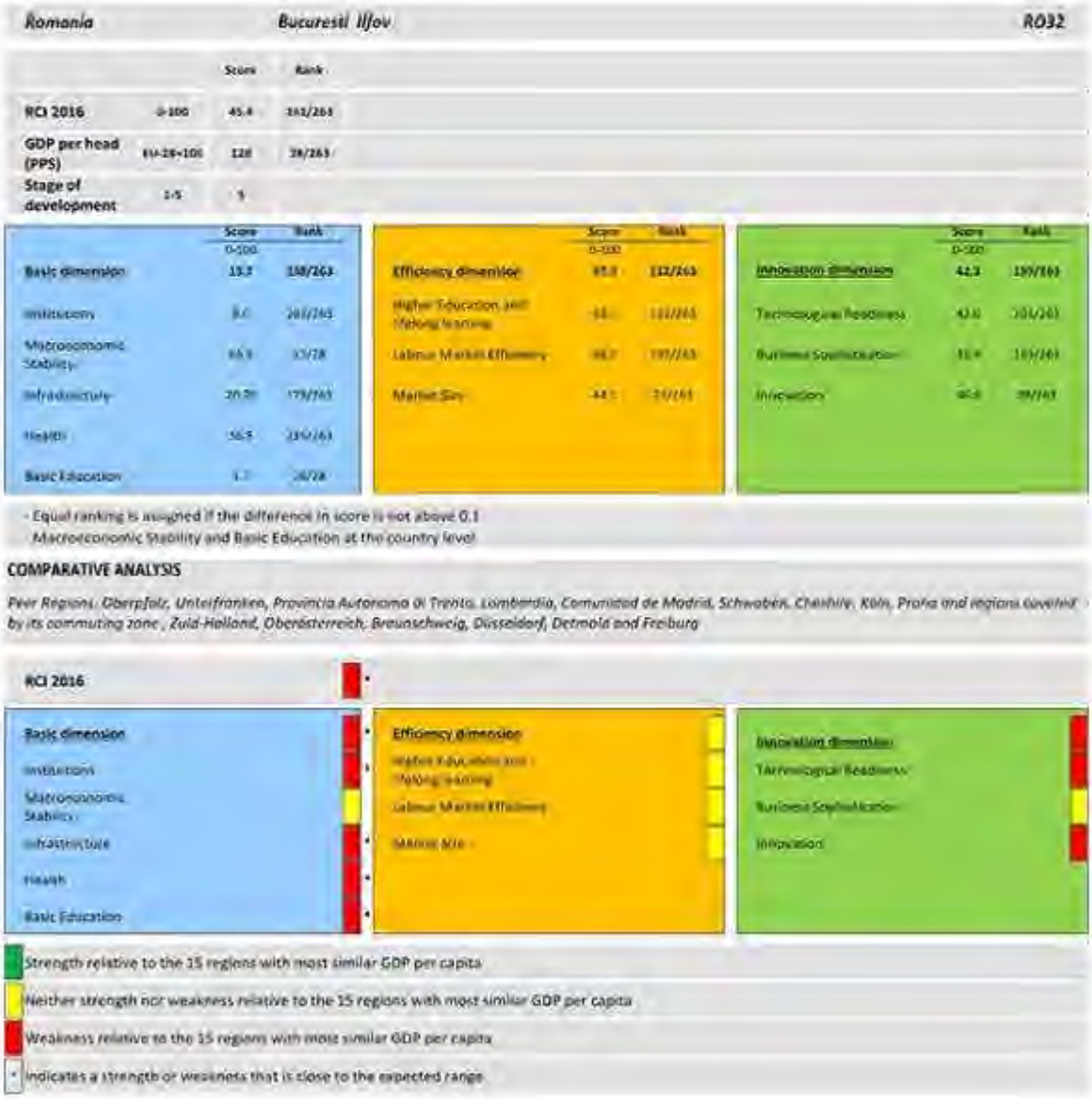

[23] Sursa: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/.

350. Studiul conține și o analiză comparativă sub forma unei diagrame interactive între indicatorii considerați, prezentând rezultatele înregistrate la nivelul mediei Uniunii Europene și regiunea București-Ilfov. Punctajul marcat în diagrama de mai jos sub forma liniilor de culoare roșie reprezintă rezultatele înregistrate de regiunea București-Ilfov, iar cele înregistrate de media Uniunii Europene sunt marcate cu culoarea albastră.

Figură 21. Analiză comparativă indicatori – regiunea București-Ilfov vs. media Uniunii Europene

7.10. The State of European Cities 2016, EC – UN Habitat

351. Raportul este elaborat de Comisia Europeană – Directoratul General pentru Politică Urbană și Regională – și UN Habitat pentru a susține Agenda Urbană a UE și conferința UN Habitat III. [24] Acesta analizează performanțele orașelor europene prin prisma temelor prioritare ale Agendei Urbane – locuri de muncă și aptitudini, sărăcie, schimbări climatice, energie, calitatea aerului, mobilitate, etc., precum și a Obiectivelor de Dezvoltare Urbană Durabilă 2030 ale ONU de a face orașele sigure, incluzive, rezistente și durabile. Hărțile din

[24] Sursa: http://www.uclgdecentralisation.org/sites/default/files/The%20State%20of%20European%20Cities%20Report%202016%20EN. pdf.

Anexa 2 poziționează municipiul București în raport cu restul orașelor europene, din punctul de vedere al unor factori relevanți pentru dezvoltarea acestuia, cum ar fi:

- schimbări în structura populației,
- poziționarea în cadrul rețelei de localități (distanței față de alte centre urbane),
- PIB /locuitor comparativ cu media națională,
- congestia traficului, etc.

352. Conform raportului, zona metropolitană București se evidențiază ca fiind capitala europeană cu cel mai mare nivel de populație activă (68%), cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani. Media la nivelul primelor 15 țări europene din punct de vedere al populației active este de 60%. În ceea ce privește nivelul veniturilor înregistrate de populație, raportul indică faptul că București și Varșovia sunt cele două dintre capitalele europene care înregistrează venituri cel puțin duble față de nivelul național la nivelul anului 2013 (așa cum poate fi observat în Anexa 2).

353. De asemenea, raportul relevă faptul că la nivelul anului 2012, București se află printre capitalele europene cu cele mai puține spații verzi raportare la numărul de locuitori. Alături de Budapesta, Paris, Roma și Sofia, București are o medie mai mică de 15 hectare de spații verzi disponibile locuitorilor la o distanță de 10 minute de mers pe jos.

7.11. Quality of Life Index 2019 Mid-Year, Numbeo

Clasament calitatea vieții: poziția 148 (global) / poziția 60 (Europa)

354. Numbeo este o bază de date online sub formă colaborativă, care raportează și compară indexuri de performanță și statistici metropolitane referitoare la calitatea vieții, prețurile de consum, climă, poluare, trafic, servicii de sănătate și rata criminalității. Acest serviciu oferă un clasament internațional bianual referitor la calitatea vieții din orașele lumii, bazat pe media a 9 indicatori ce acoperă funcțiuni economice, sociale, urbane și climatice. La jumătatea anului 2019, București ocupa poziția 60 din 75 în Europa și locul 17 din 26 la nivelul Europei de Est în ceea ce privește calitatea vieții.[25]

355. În tabelele de mai jos se pot vedea rezultatele înregistrate de București pentru anul 2018 și anul 2019, comparativ cu Cluj-Napoca, Timișoara și Iași. În mod cert, Bucureștiul este în urma altor orașe din România din punct de vedere al calității vieții. Aceste date sunt confirmate și de cercetări sociologice care demonstrează că numărul românilor care doresc să se mute la Cluj-Napoca sau la Oradea este mult mai mare decât numărul celor care și-ar dori să se mute la București.

[25] Sursa: https://www.numbeo.com/quality-of-life/region_rankings.jsp?title=2019-mid&region=150.

Tabel 30. Indicele de calitate a vieții la jumătatea anului 2019, conform Numbeo

Oraș	Indicele de calitate a vieții	Indicele aferent puterii de cumpărare	Indicele siguranței publice	Indicele sectorului de sănătate	Indicele costului de trai	Prețul proprietăților raportat la venituri	Indicele timpului petrecut în trafic pentru navetă	Indicele de poluare	Indicele climei	Rang (Europa)	Rang (Europa de Est)
Cluj-Napoca	155.73	58.86	80.01	64.80	37.17	12.64	29.10	41.43	74.35	35	4
Timișoara	146.95	51.29	75.36	68.20	36.31	11.59	24.79	57.37	82.05	44	8
Iași	133.94	53.65	72.63	56.55	36.25	10.28	33.61	60.15	73.04	53	14
București	120.89	57.45	72.32	53.89	39.21	10.83	42.18	73.76	75.61	60	17

Tabel 31. Indicele de calitate a vieții la jumătatea anului 2018, conform Numbeo

Oraș	Indicele de calitate a vieții	Indicele aferent puterii de cumpărare	Indicele siguranței publice	Indicele sectorului de sănătate	Indicele costului de trai	Prețul proprietăților raportat la venituri	Indicele timpului petrecut în trafic pentru navetă	Indicele de poluare	Indicele climei	Rang (Europa)	Rang (Europa de Est)
Cluj-Napoca	152.23	56.94	77.61	63.85	38.13	13.22	29.69	41.69	74.35	39	6
Timișoara	145.37	55.46	77.58	63.30	38.19	11.76	27.55	57.59	80.50	43	7
Iași	138.04	53.70	74.10	60.81	36.54	11.19	29.44	59.40	73.04	49	11
București	120.96	58.57	71.51	54.02	40.39	10.87	42.59	73.24	75.61	61	16

356. La nivel internațional, indicele Numbeo consideră că orașele cu cel mai ridicat nivel de calitate a vieții se regăsesc în Australia, Statele Unite, Noua Zeelandă, și Europa. Cu toate acestea, București ocupă locuri superioare în clasament comparativ cu puternice centre economice europene precum Paris sau Londra, depășind în același timp metropole precum Hong Kong. În privința siguranței publice, București se remarcă ca fiind mai bine clasat decât importante orașe americane și din Australia, fiind depășit la nivel european doar de către Zurich și Eindhoven. București este unul dintre orașele cu cel mai redus cost al vieții, însă înregistrează poziții slabe în ceea ce privește traficul și poluarea. O analiză comparativă a acestor indicatori poate fi văzută în tabelul următor.

Tabel 32. Indicele de calitate a vieții la jumătatea anului 2019 – primele 10 orașe din lume vs. București și alte centre economice internaționale - Numbeo

Oraș	Indicele de calitate a vieții	Indicele aferent puterii de cumpărare	Indicele siguranței publice	Indicele sectorului de sănătate	Indicele costului de trai	Prețul proprietăților raportat la venituri	Indicele timpului petrecut în trafic pentru navetă	Indicele de poluare	Indicele climei	Rang (global)	Rang (Europa)
Canberra	224.83	138.83	80.36	83.17	73.15	5.10	23.17	11.58	82.72	1	-
Raleigh, NC	222.73	178.79	67.80	70.94	74.05	2.21	32.83	19.49	83.88	2	-
Adelaide	208.06	128.53	68.62	75.74	67.72	4.48	29.70	20.26	94.96	3	-
Madison, WI	206.03	134.10	72.95	78.65	64.39	3.28	23.73	16.76	51.64	4	-
Wellington	205.81	112.32	70.10	73.48	72.59	6.01	27.63	13.56	97.68	5	-
Zurich	204.86	137.71	83.18	75.55	128.30	8.89	34.14	15.60	81.48	6	1
Brisbane	204.47	131.00	65.75	82.53	72.49	5.61	40.45	20.13	98.07	7	-
Eindhoven	202.01	115.50	73.53	72.56	74.16	4.86	23.71	21.47	85.38	8	2
Oraș	Indicele de calitate a vieții	Indicele aferent puterii de cumpărare	Indicele siguranței publice	Indicele sectorului de sănătate	Indicele costului de trai	Prețul proprietăților raportat la venituri	Indicele timpului petrecut în trafic pentru navetă	Indicele de poluare	Indicele climei	Rang (global)	Rang (Europa)
Austin, TX	200.00	159.06	64.60	70.80	69.17	3.63	34.21	35.93	82.08	9	-
Dallas, TX	197.24	182.53	50.86	66.04	66.84	1.98	34.88	43.20	81.85	10	-
București	***120.89***	***57.45***	***72.32***	***53.89***	***39.21***	***10.83***	***42.18***	***73.76***	***75.61***	***148***	***60***
Londra	120.63	82.34	47.88	68.78	81.50	21.85	46.66	59.77	88.25	149	61
Paris	120.38	78.59	48.54	75.60	85.42	21.39	41.60	66.46	88.39	150	62
Roma	112.57	62.95	47.83	59.54	71.17	17.19	44.90	67.23	93.70	159	64
Hong Kong	99.58	66.79	81.90	66.93	79.21	49.38	41.09	67.34	83.64	177	-

7.12. EC Flash Eurobarometer 419 – Calitatea vieții în orașe europene în 2015

357. Eurobarometrul desfășurat la cererea DG pentru Politică Urbană și Regională a analizat un chestionar elaborat la nivelul a 79 de orașe europene cu scopul de a analiza percepția cetățenilor privind calitatea vieții la nivelul Statelor Membre și a altor țări precum Turcia, Islanda, Norvegia și Elveția. Cei aproape 41.000 de respondenți din diferite grupuri demografice și sociale au fost intervievați telefonic în anul 2015. Respondenții intervievați în cadrul studiului au răspuns la o serie de întrebări privind transportul în comun, serviciile

medicale și educaționale, calitatea drumurilor și a clădirilor, încrederea în vecinii lor, locurile de muncă și condițiile de mediu.

358. Și în anul 2015, Bucureștiul s-a situat între ultimele locuri ale clasamentelor pentru marea majoritate a întrebărilor. S-au identificat îmbunătățiri considerabile în ceea ce privește percepția serviciilor medicale (o creștere de 11% comparativ cu anul 2012), însă nivelul de satisfacție este în continuare scăzut. De asemenea, s-a înregistrat o scădere a satisfacției la locul de muncă cu 9% comparativ cu anul 2012, în condițiile în care doar 51% din respondenți sunt mulțumiți. Răspunsurile oferite de respondenții din București pentru întrebările adresate în cadrul Barometrului privind calitatea vieții:

- Satisfacția utilizării transportului public: 48% (cu toate că mai mult de 58% din respondenți utilizează zilnic serviciile de transport public);
- Satisfacția privind serviciile medicale, doctorii și spitalele: 40% (+11% comparativ cu 2012);
- Satisfacția privind școlile și alte facilități educaționale: 39% total nesatisfăcuți, 48% total satisfăcuți;
- Satisfacția privind starea drumurilor și a clădirilor din cartierul de rezidență: 42%;
- Încrederea în vecinii de cartier: 40% total dezacord, 54% total de acord;
- Diferența de încredere în vecinii de cartier: creștere de 8% comparativ cu 2012;
- Calitatea aerului: 75% total nesatisfăcuți, 22% total satisfăcuți;
- Nivelul de zgomot: 67% total nesatisfăcuți, 31% total satisfăcuți;
- Situația curentă a locului la muncă: 51% din respondenți sunt satisfăcuți (-9% comparativ cu 2012).

Graficele complete privind nivelul de satisfacție al Bucureștiului comparativ cu orașele europene participante la studiu pot fi consultate în Anexa 3.

8. Concluzii

359. Câteva premise fundamentale au stat la baza elaborării raportului de față. Prima este că dezvoltarea Bucureștiului este vitală pentru dezvoltarea întregii economii românești. Capitala României este, fără doar și poate, inima economică a României, generând aproape jumătate din PIB împreună cu zona sa funcțională. A doua premisă importantă este că există suficiente resurse la nivelul Bucureștiului pentru a susține o creștere accelerată, integrată, în acord cu viziunea și principiile moderne de dezvoltare urbană și regională. Acest fapt este dincolo de orice dubiu: Bucureștiul generează venituri substanțiale la nivelul bugetului PMB și a celor șase sectoare. A treia premisă, în fine, este legată de faptul că Bucureștiul s-a dezvoltat până în prezent mai degrabă ad-hoc, fără a construi pe fundamentul unei strategii integrate, comprehensive. Consecințele capacității reduse de planificare strategică sunt evidente în modul în care arată Bucureștiul astăzi: deși are, teoretic, un buget mai mare decât orașe precum Madrid sau Berlin, Capitala României rămâne departe de marile metropole ale Europei aproape la toate capitolele – de la infrastructură la calitatea vieții.

360. Având în vedere aceste aspecte, prezentul raport contribuie la îndeplinirea primului obiectiv prevăzut de acordul dintre Primăria Municipiului București și Banca Mondială: întărirea capacității PMB pentru planificare strategică, respectiv planificarea și gestiunea proiectelor de investiții. Acesta este, de altfel, primul pas logic în procesul investițional, răspunzând la întrebarea: „ce facem cu resursele disponibile?" Din această analiză va rezulta și Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) a municipiului București, document care trebuie să se bazeze pe o analiză completă a principalelor documente strategice disponibile în momentul de față. Altfel spus, dacă viziunea este cea a unei dezvoltări unitare, este firesc să pornească de la strategiile existente, integrându-le într-un document comun.

361. Raportul actual include trei părți distincte, complementare. Prima parte se referă la coordonarea strategiilor și investițiilor publice, din perspectiva PMB, pentru o mai eficientă și mai eficace cheltuire a banului public. Procesul de coordonare se referă atât la nivelul intersectorial (de ex., între strategiile pe educație și servicii sociale), cât și la cel intra-sectorial (de ex., între PMB, primăriile de sector și nivelul național). Ambele au nevoie de un mediu propice coordonării, ceea ce necesită relații de încredere între partenerii instituționali, linii de răspundere clar demarcate, o capacitate suficientă de coordonare și sisteme adecvate. A doua parte a creionat o sinteză a principalelor documente strategice, pornind cu nivelul european, continuând cu cel regional (București-Ilfov) și încheind cu nivelul local. Nu în ultimul rând, ultima parte a acestui raport plasează Bucureștiul în context regional și global, indicând principalele clasamente și indici de atractivitate.

362. Principalele concluzii ale acestei analize sunt următoarele:

- *Coordonarea strategiilor, programelor și proiectelor este vitală pentru sprijinirea dezvoltării municipiului București.* Acest proces se poate optimiza printr-un set de măsuri la nivelul PMB, mai ales în ceea ce privește definirea unor responsabilități clare pentru asigurarea mecanismelor de coordonare.

- *Municipiul București beneficiază de un set important de documente strategice, dar acestea nu sunt ușor de integrat, iar calitatea lor variază semnificativ.* Echipele de specialitate din cadrul PMB pot utiliza acest raport inclusiv drept un instrument util pentru inventarul principalelor strategii, la nivel european, regional și local. Sinteza de mai sus include lista obiectivelor și activităților pentru fiecare strategie în parte și, acolo unde a fost posibil, proiecte concrete și surse de finanțare. Este, astfel, un adevărat compendiu, care poate juca un rol cheie în procesul de coordonare și de elaborare/rafinare a SIDU pentru municipiul București. În același timp, analiza de față demonstrează că documentele strategice disponibile sunt, în bună măsură, perfectibile: includ adesea obiective prea generale, fără soluții și proiecte concrete; acolo unde există proiecte, nu e prevăzut întotdeauna un buget estimat; iar unde există și buget estimat, lipsesc uneori sursele de finanțare.

- *În raport cu celelalte orașe cu care se află într-o competiție directă pentru oameni, investiții și idei, Bucureștiul este încă într-o postură defavorabilă, pe baza principalilor indici de competitivitate disponibili.* Se remarcă într-o lumină pozitivă costul de trai încă redus, dar la marea majoritate a capitolelor Capitala României are de recuperat o distanță considerabilă față de orașele fruntașe ale Europei (calitatea vieții, inovare etc.). Pe de-o parte, acest fapt ar trebui să fie un semnal de alarmă pentru decidenți, pentru că, în lipsa unor acțiuni ferme și de impact, Bucureștiul riscă să piardă competiția cu alte orașe. Pe de altă parte, este o oportunitate de a recupera distanța față de Vest, investind în mod optim resursele generoase disponibile la bugetele locale de la nivelul Primăriei Generale și a primăriilor de sectoare.

363. În final, raportul prezent contribuie la conturarea unor posibile soluții pentru îmbunătățirea planificării strategice la nivelul municipiului București. O primă măsură ar putea viza creșterea capacității PMB (și a sectoarelor) pentru întreg ciclul: de la planificare la finanțare, implementare, monitorizare și evaluare proiecte de investiții. Există exemple de bună practică atât în România, cât și în străinătate. Toate strategiile de nivel local, care depind direct de autoritățile locale din București, ar trebui să îndeplinească un set comun de standarde de calitate. Printre aceste condiții ar putea să se regăsească și coordonarea explicită cu alte documente și programe, dar și cu alte autorități (de ex., din zona urbană funcțională a Bucureștiului) pentru a minimiza suprapunerile și pentru a beneficia la maxim de eventualele complementarități.

364. Pașii următori sunt cei definiți în acordul dintre PMB și Banca Mondială. Raportul de față a colectat și analizat strategiile și planurile existente, în special cele de nivel local. În paralel, echipele de experți lucrează la identificarea proiectelor, acțiunilor și programelor relevante, inclusiv elaborarea unei liste lungi, respectiv a unei liste scurte de proiecte, sortarea proiectelor în funcție de importanța și relevanța lor, respectiv evaluarea continuă a strategiilor care se află încă în lucru și reflectarea lor în SIDU.

Anexa 1. Datele detaliate Teleport cu privire la calitatea vieții în București

Life Quality Score: Housing (Teleport.org)

HOUSING	9	CITY RANKING
Large apartment	$610.00	
Medium apartment	$490.00	
Rent index (score)	0.92	
Small apartment	$370.00	

Life Quality Score: Cost of Living (Teleport.org)

COST OF LIVING	9	
Skm taxi ride	$2.10	
A Cappuccino	$2.50	
A beer	$0.76	
A kilogram of Apples	$0.95	
Bread	$0.30	
Inflation (score)	0.85	
Lunch	$7.50	
Monthly fitness club membership	$52.00	
Monthly public transport	$17.00	
Movie ticket	$6.60	
Price of a meal at a restaurant	$39.95	

Life Quality Score: Startups (Teleport.org)

STARTUPS	5	84/264
Average monthly increase in number of startups	5	
Average monthly increase in number of startups [score]	0.41	
Coworking spaces [score]	0.39	
Coworking spaces on WorkFrom.co	10	
Meetups [score]	0.58	
Meetups groups	170	
Meetups members	58483	
Number of investors	16	
Number of startup events in the last 12 months	85	
Number of upcoming meetup events	29	
Startup climate scene [score]	0.50	
Startup events	40	
Startup events [score]	0.53	
Startups [score]	0.67	
Total number of startups	259	

Life Quality Score: Venture Capital (Teleport.org)

VENTURE CAPITAL	1	185/192
Venture capital [score]	0.12	

Life Quality Score: Travel Connectivity (Teleport.org)

TRAVEL CONNECTIVITY	3	116/268
Airport hub	66	
Airport hub [score]	0.34	
Intercity train connectivity [score]	0.36	

Life Quality Score: Commute (Teleport.org)

COMMUTE	5
Human city page	http://cities.human.co/details/Romania/Bucharest
Traffic banding (score)	0.59

Life Quality Score: Business Freedom (Teleport.org)

BUSINESS FREEDOM	6
Business freedom	66.10
Business freedom (score)	0.48
Freedom from corruption	43.00
Freedom from corruption (score)	0.35
Lack of labor restrictions	85.10
Lack of labor restrictions (score)	0.54
Time to open a business	12.00
Time to open a business (score)	0.87

Life Quality Score: Safety (Teleport.org)

SAFETY	9
Crime rate (score)	0.80
Gun-related deaths per 100,000 residents per year	0
Guns per 100 residents	1
Lack of gun related deaths (score)	1.00
Lack of guns (score)	1.00
Lack of guns and gun-related deaths (score)	1.00

Life Quality Score: Healthcare (Teleport.org)

HEALTHCARE	5
Healthcare expenditure (score)	0.42
Healthcare quality (score)	0.56
Life expectancy (years)	75.04
Life expectancy (score)	0.50

Life Quality Score: Education (Teleport.org)

EDUCATION	2	197/240
Best university in ranking	University of Bucharest	
Best university ranking	801	
Country mean scores in PISA math test	443.18	
Country mean scores in PISA reading test	437.60	
Country mean scores in PISA science test	438.77	
PISA math ranking (high school)	39	
PISA ranking	40	
PISA ranking (high school) (score)	0.39	
PISA reading (high school)	35	
PISA science (high school)	38	
Percent of happy students	0.76	
Percent of low performers in PISA math test	0.41	
Percent of low performers in PISA reading test	0.37	
Percent of low performers in PISA science test	0.37	
Percent of top performers in PISA math test	0.03	
Percent of top performers in PISA reading test	0.02	
Percent of top performers in PISA science test	0.01	
University quality (score)	0.10	

Life Quality Score: Environmental Quality (Teleport.org)

ENVIRONMENTAL QUALITY	3	285/360
Air quality (score)	0.27	
Cleanliness (score)	0.31	
Drinking water quality (score)	0.35	
Urban greenery (score)	0.44	

Life Quality Score: Economy (Teleport.org)

ECONOMY	4	189/263
Currency exchange rate per US dollar for urban area	3.86	
Currency for urban area	RON	
GDP growth rate	0.03	
GDP growth rate [score]	0.49	
GDP per capita	$19711.63	
GDP per capita [score]	0.33	

Life Quality Score: Taxation (Teleport.org)

TAXATION	7	36/266
Effective company profit tax rate on payouts as dividends [score]	0.64	
Income tax level [score]	0.72	
Profit tax (% of profit)	0.36	
Time overhead to file company taxes	161	
VAT (Sales Tax)	0.20	

Life Quality Score: Internet Access (Teleport.org)

INTERNET ACCESS	10	2/266
Download speed (Mbps)	347.32	
Internet access (download) [score]	1.00	
Internet access (upload) [score]	0.93	
Upload speed (Mbps)	37.56	

Life Quality Score: Leisure & Culture (Teleport.org)

LEISURE & CULTURE	7	74/264
Art galleries	58	
Art galleries [score]	0.58	
Cinemas	54	
Cinemas [score]	0.69	
Comedy clubs	57	
Comedy clubs [score]	0.80	
Concert venues	30	
Concerts [score]	0.67	
Historical sites	31	
Historical sites [score]	0.76	
Museums	57	
Museums [score]	0.63	
Performing art venues	53	
Performing arts [score]	0.65	
Sport venues	38	
Sports [score]	0.68	
Zoos	11	
Zoos [score]	0.69	

Life Quality Score: Tolerance (Teleport.org)

TOLERANCE	9	27/266
LGBT Equality Index	77.95	
LGBT Equality Index [score]	0.79	
LGBT adoption rights	✓ Legal	
LGBT age of consent	✓ Equal	
LGBT blood donation regulations	✕ Banned (indefinite deferral)	
LGBT conversion therapy regulations	✕ Not banned	
LGBT discrimination legality	✓ Illegal	
LGBT employment discrimination legality	Ambiguous	
LGBT gender changing rights	Ambiguous	
LGBT homosexuality rights	✓ Legal	
LGBT housing discrimination legality	✓ Sexual orientation and gender identity	
LGBT marriage rights	✕ Unrecognized	
Tolerance towards minorities [score]	0.94	

Life Quality Score: Outdoors (Teleport.org)

OUTDOORS	2	236/266
Elevation (hills or mountains) [score]	0.29	
Median peak in meters	785.00	
Presence of hills in city	1.00	
Presence of mountains in city	1.00	
Urban area elevation (meters)	81.00	
Water access [score]	0.10	

Costul vieții în București conform datelor Teleport.org

Anexa 2. Hărți privind performanțele orașelor europene – The State of European Cities 2016, EC – UN Habitat

Modificarea populației pe orașe, 2001-2011

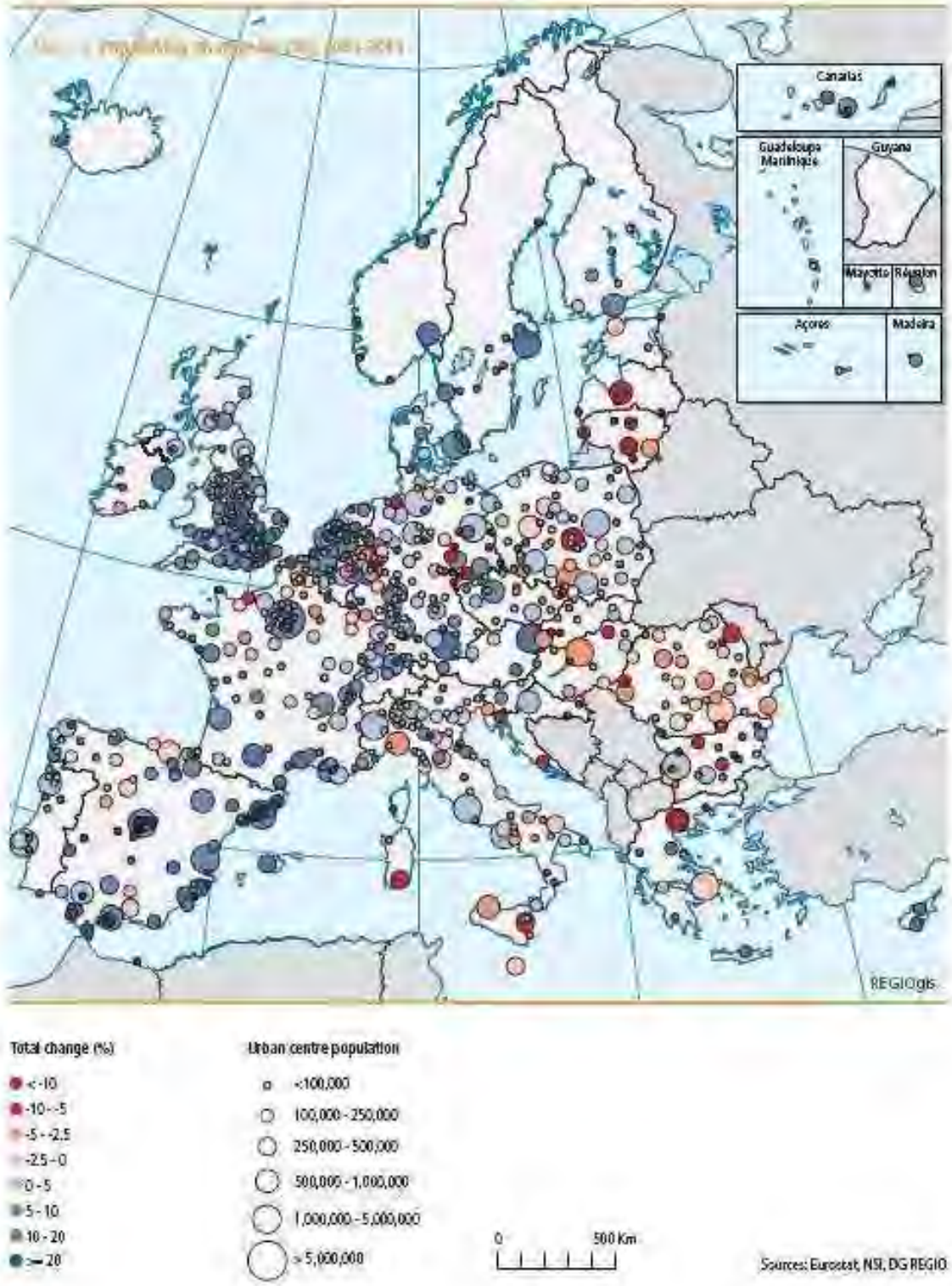

Tipuri de orașe conform timpului de deplasare către orașele alăturate

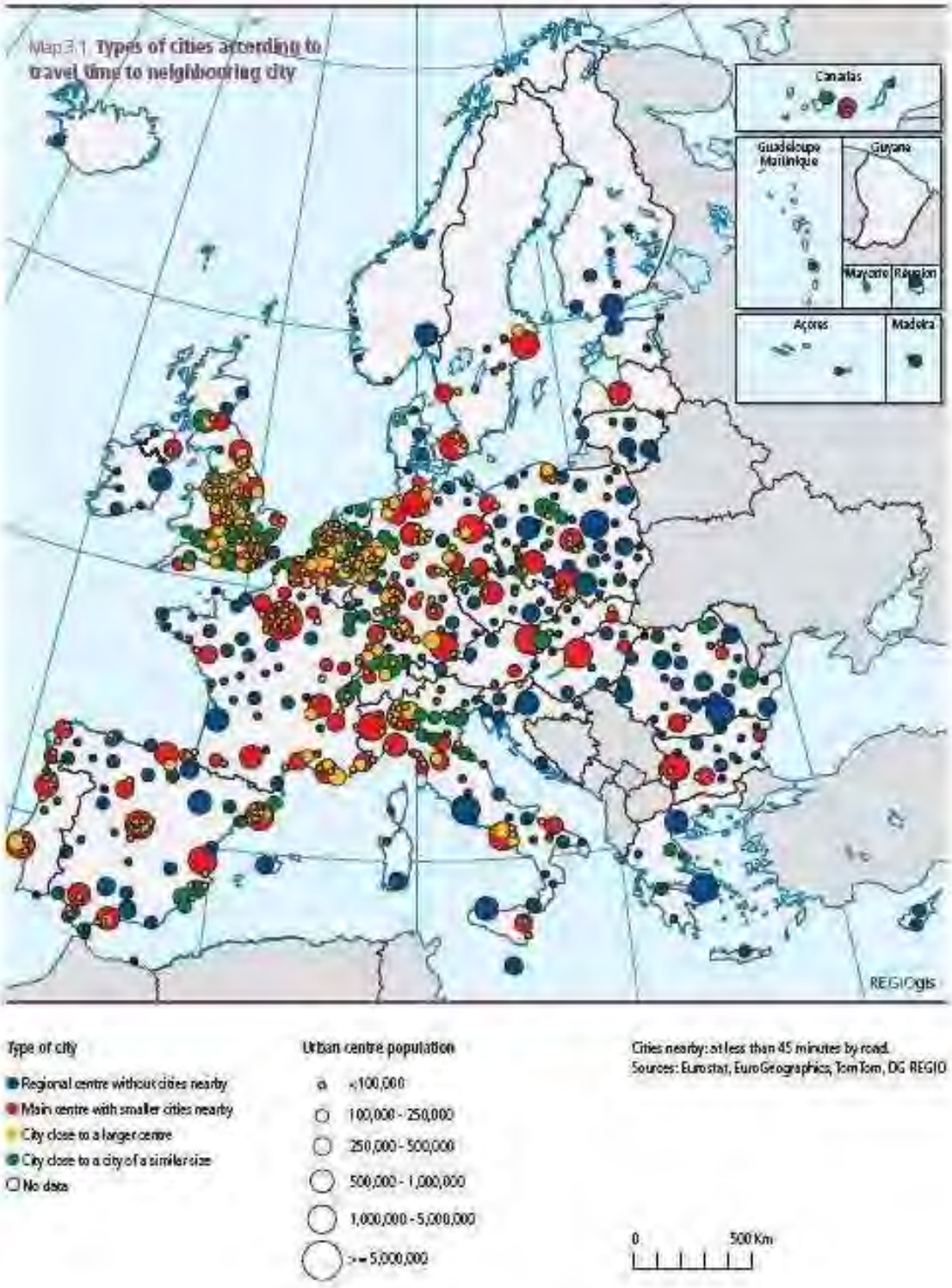

PIB per capita comparat cu media națională pe regiune metropolitană, 2013

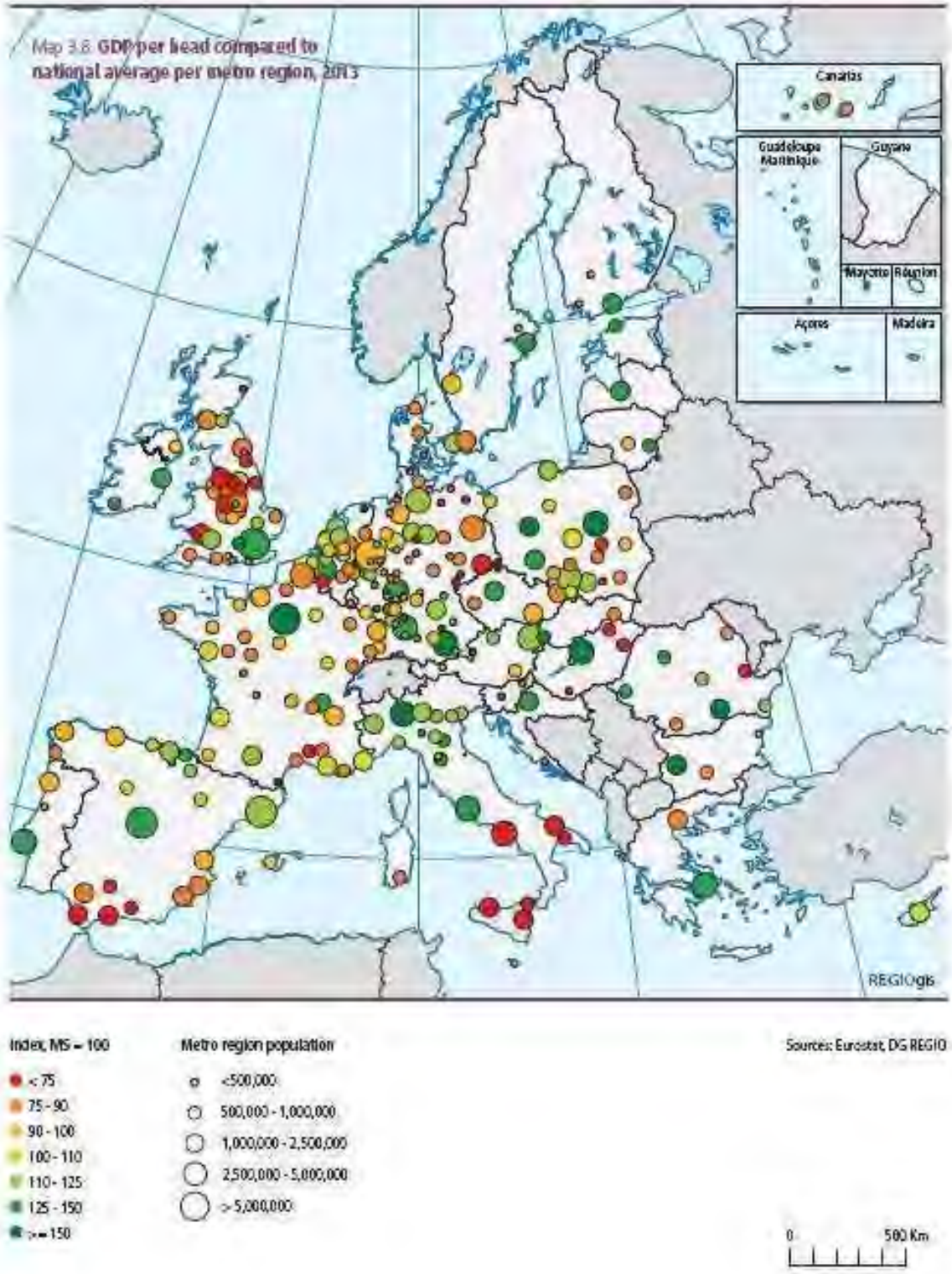

Congestie în zona urbană funcțională, 2014

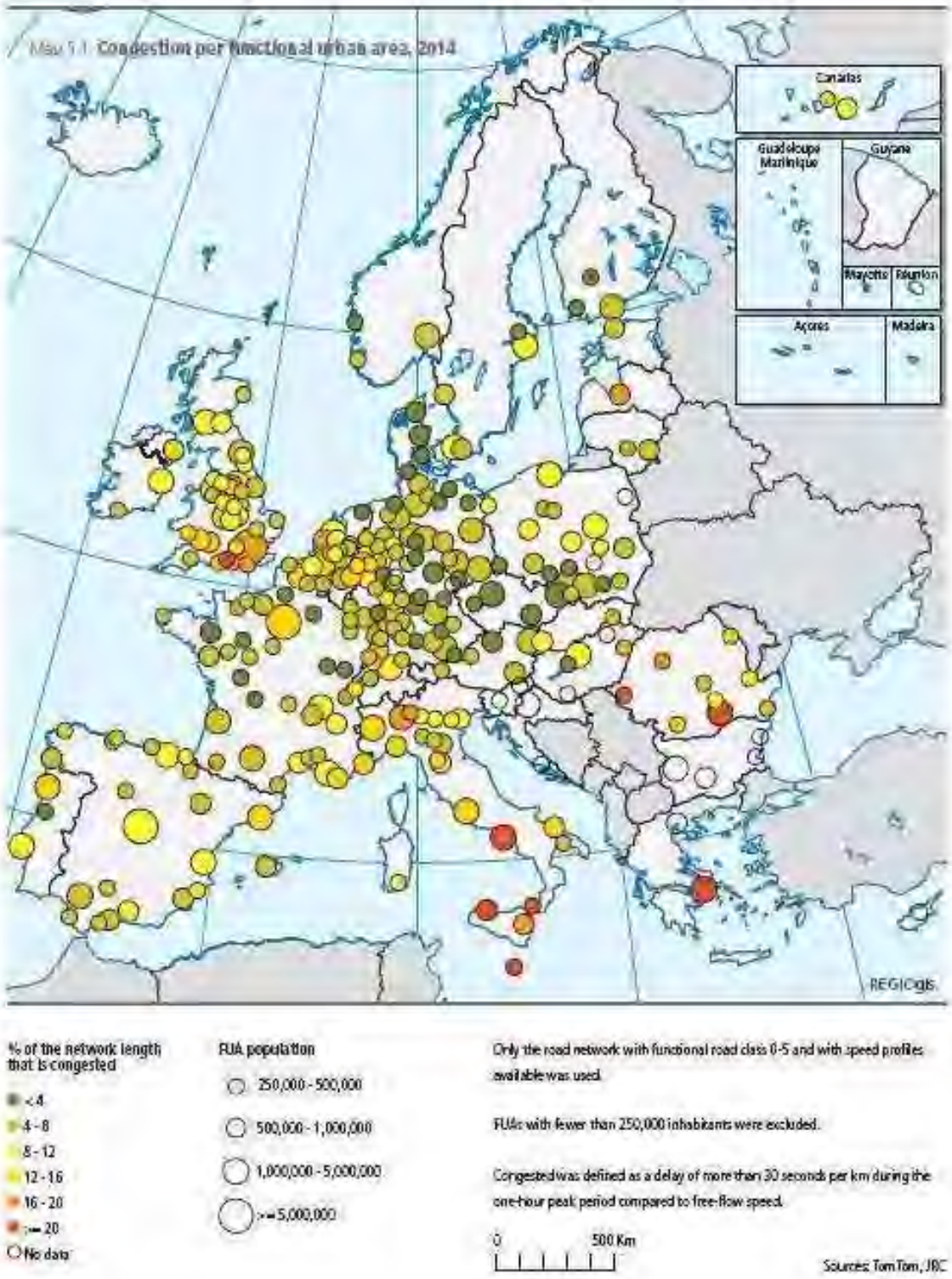

Satisfacția vieții în orașele și țările europene, 2015

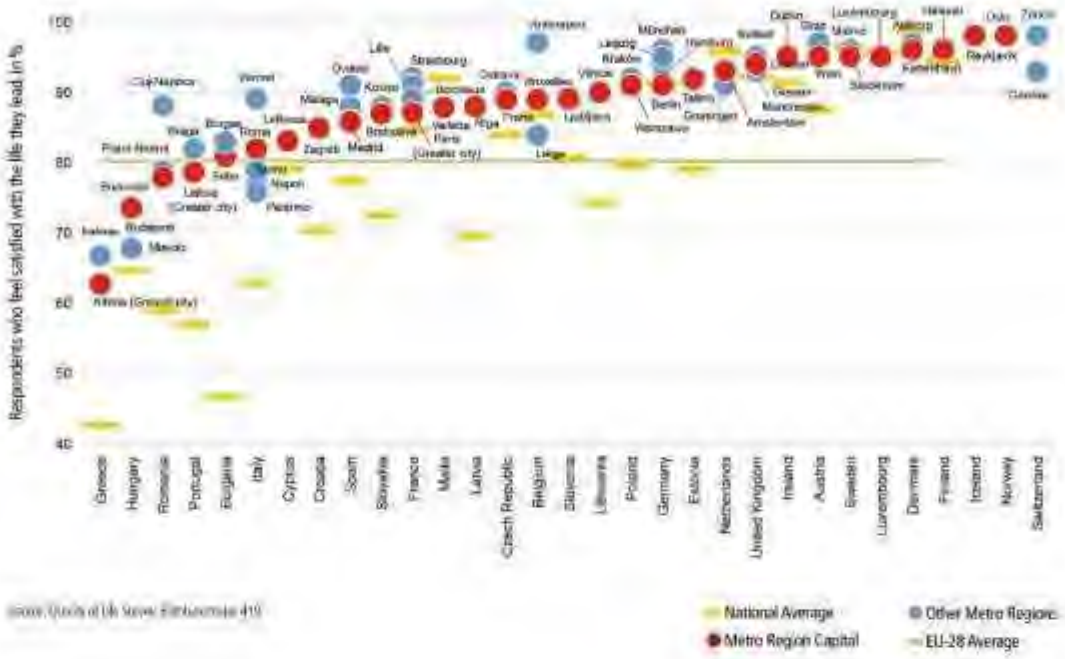

Locuințe decente la un preț rezonabil pe oraș, 2015

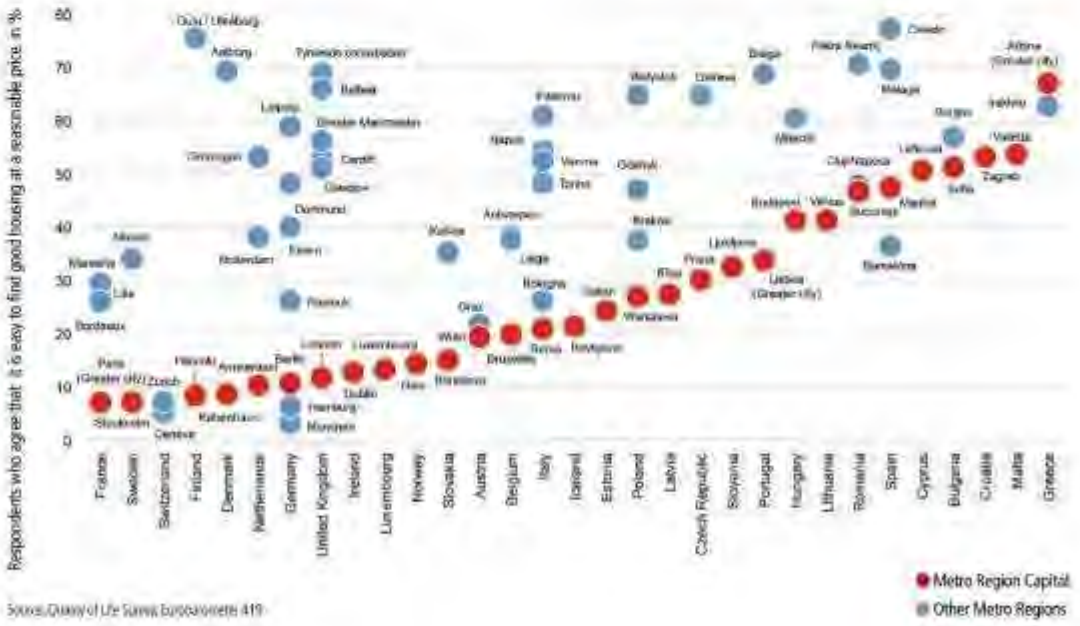

Gradul de utilizare a transportului public în orașele europene, 2015

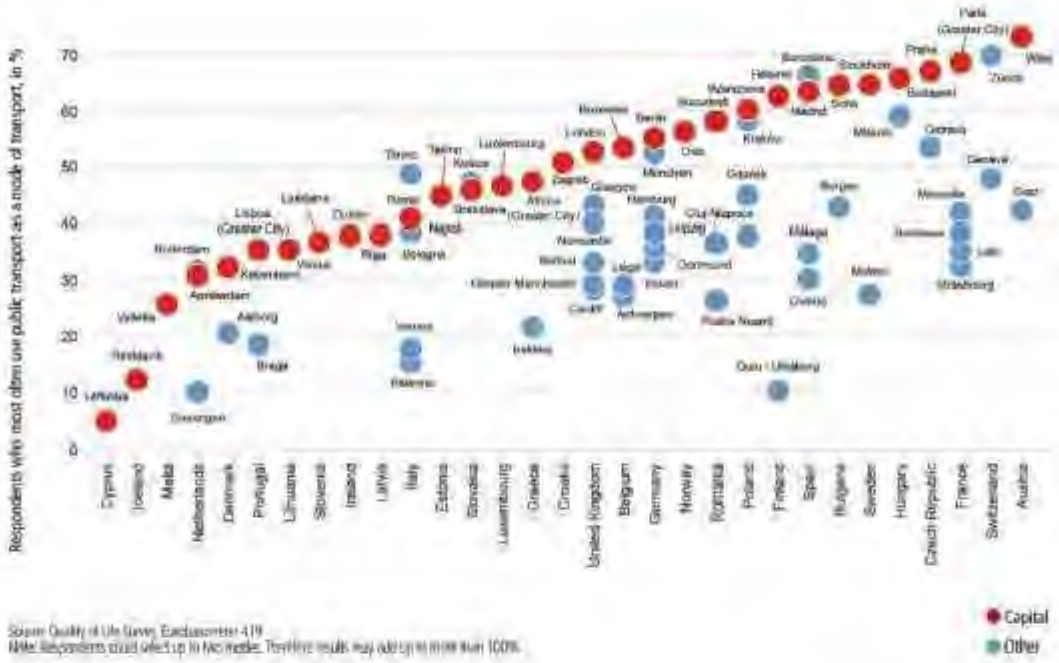

Mersul pe jos în orașele europene, 2015

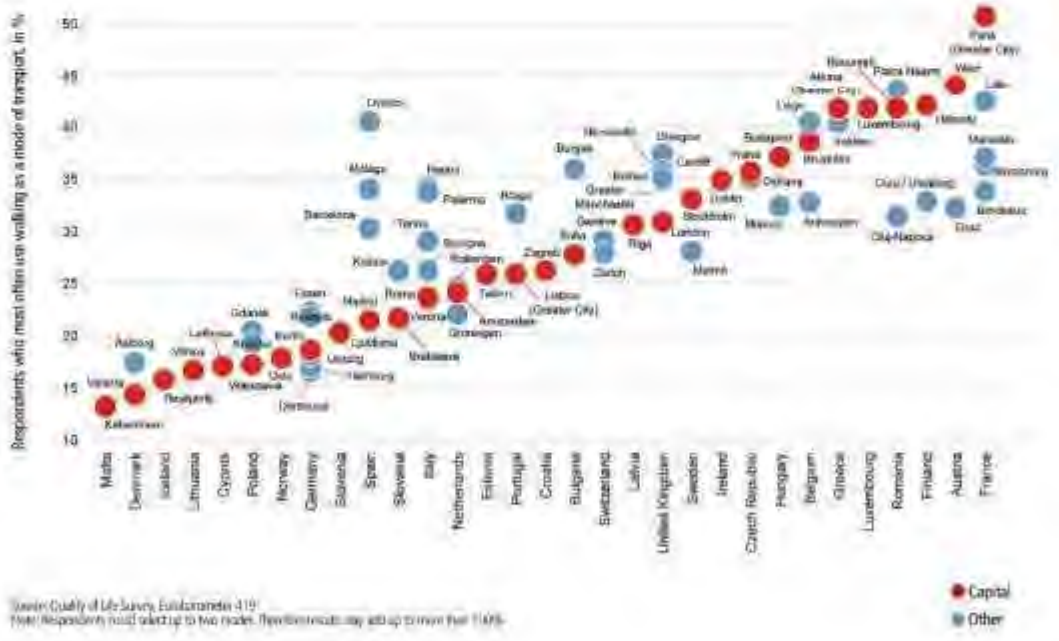

Mersul pe bicicletă în orașele europene, 2015

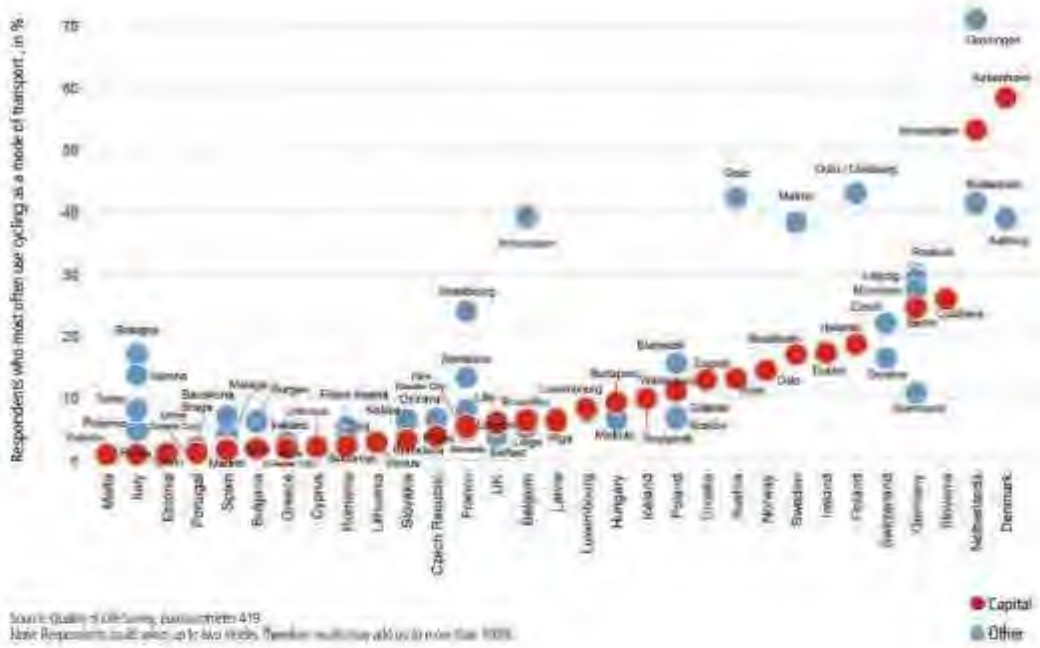

Încrederea în oficialii publici de nivel local în orașe selectate, 2012-2014

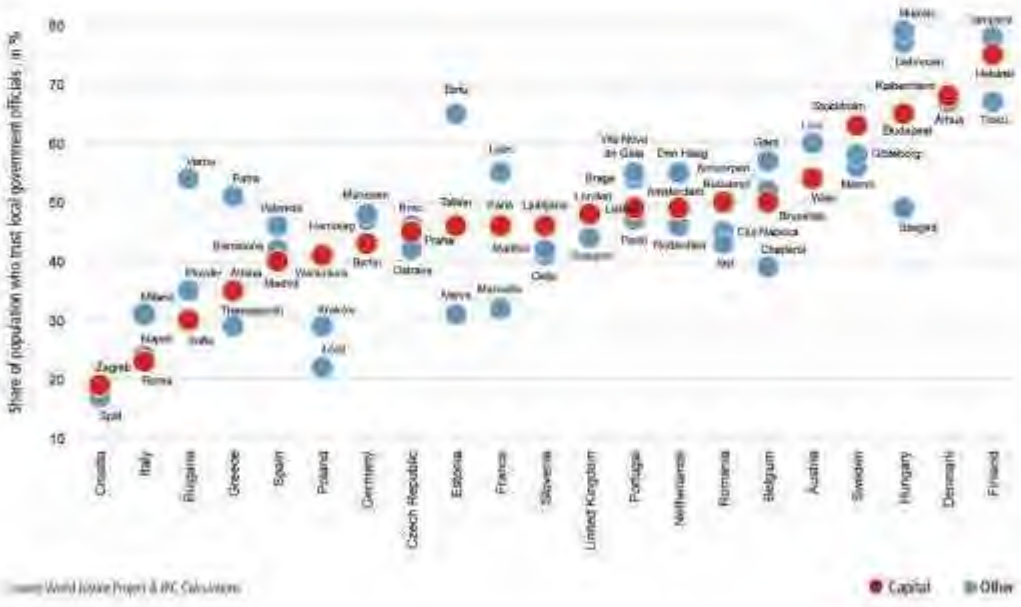

Percepția asupra practicilor corupte în administrația locală, 2012-2014

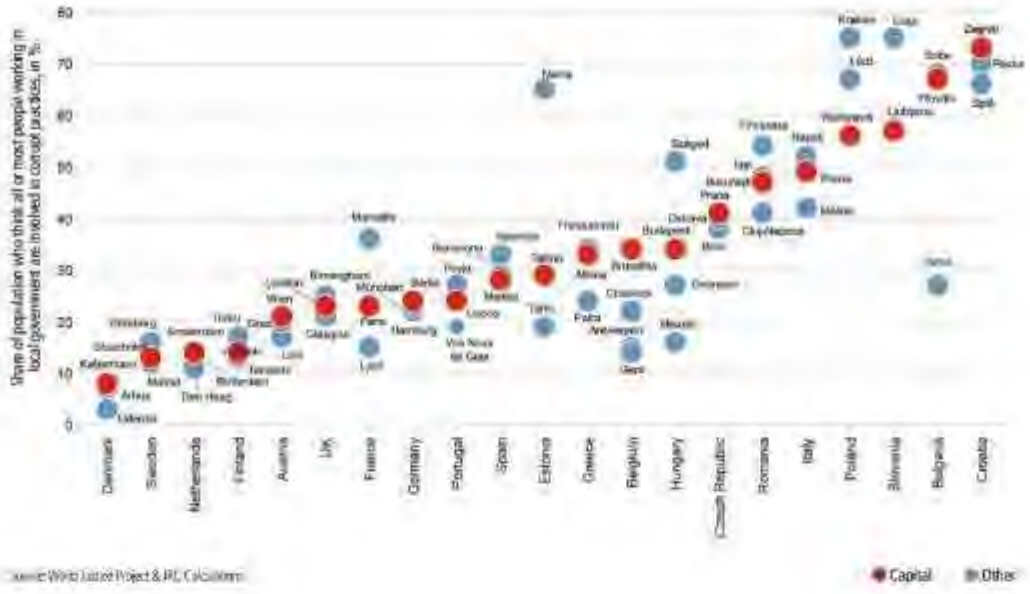

Satisfacția privind transportul public în orașe selectate, 2015

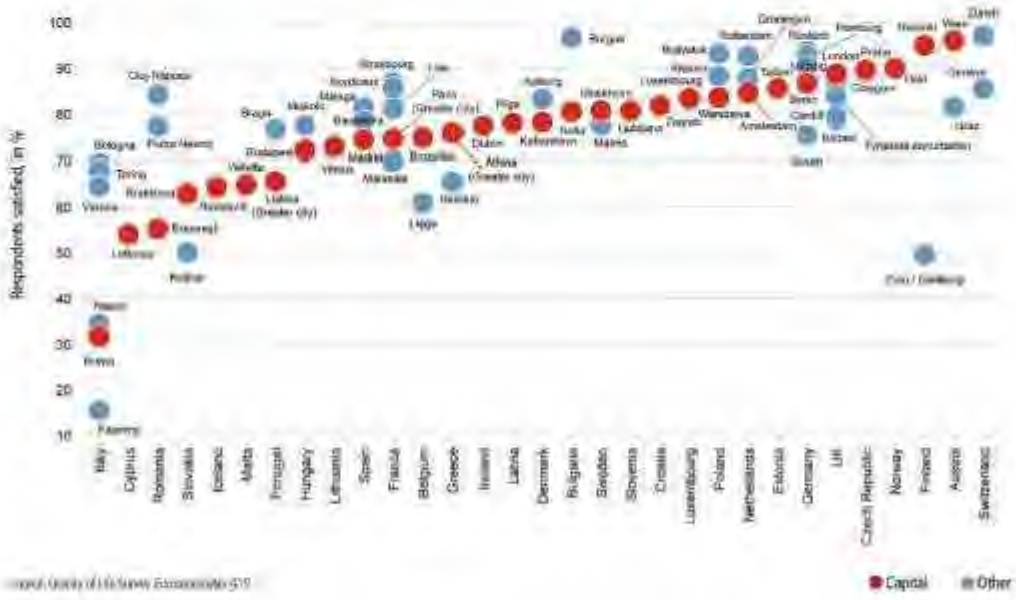

Eficiența administrației publice în orașe selectate, 2015

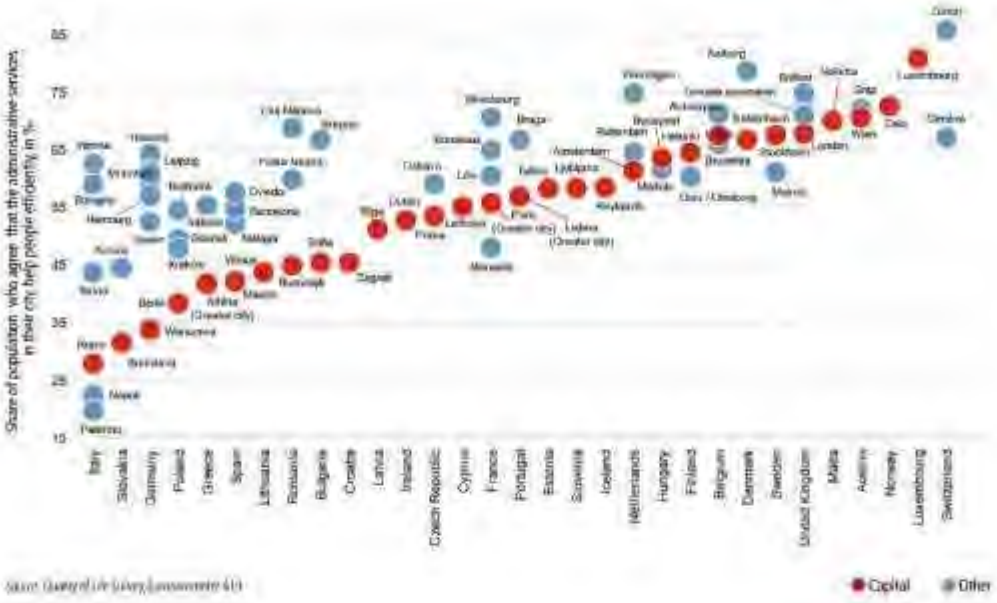

Anexa 3. Grafice Eurobarometru 419 – Calitatea vieții în orașe europene în 2015

Nivelul de satisfacție al transportului public în capitalele Uniunii Europene

	Total "Satisfăcut"
Wien	95%
Helsinki	93%
Prague	86%
London	86%
Berlin	84%
Amsterdam	82%
Luxembourg	80%
Paris	79%
Stockholm	79%
Zagreb	76%
Warsaw	76%
Dublin	75%
Copenhagen	75%
Ljubljana	75%
Sofia	74%
Athens	72%
Madrid	72%
Tallinn	71%
Brussel	71%
Budapest	67%
Riga	67%
Vilnius	56%
Bratislava	54%
Lisbon	54%
Bucharest	48%
Valletta	46%
Nicosia	41%
Rome	30%

Nivelul de utilizare al transportului public în Uniunea Europeană (procent din populație)

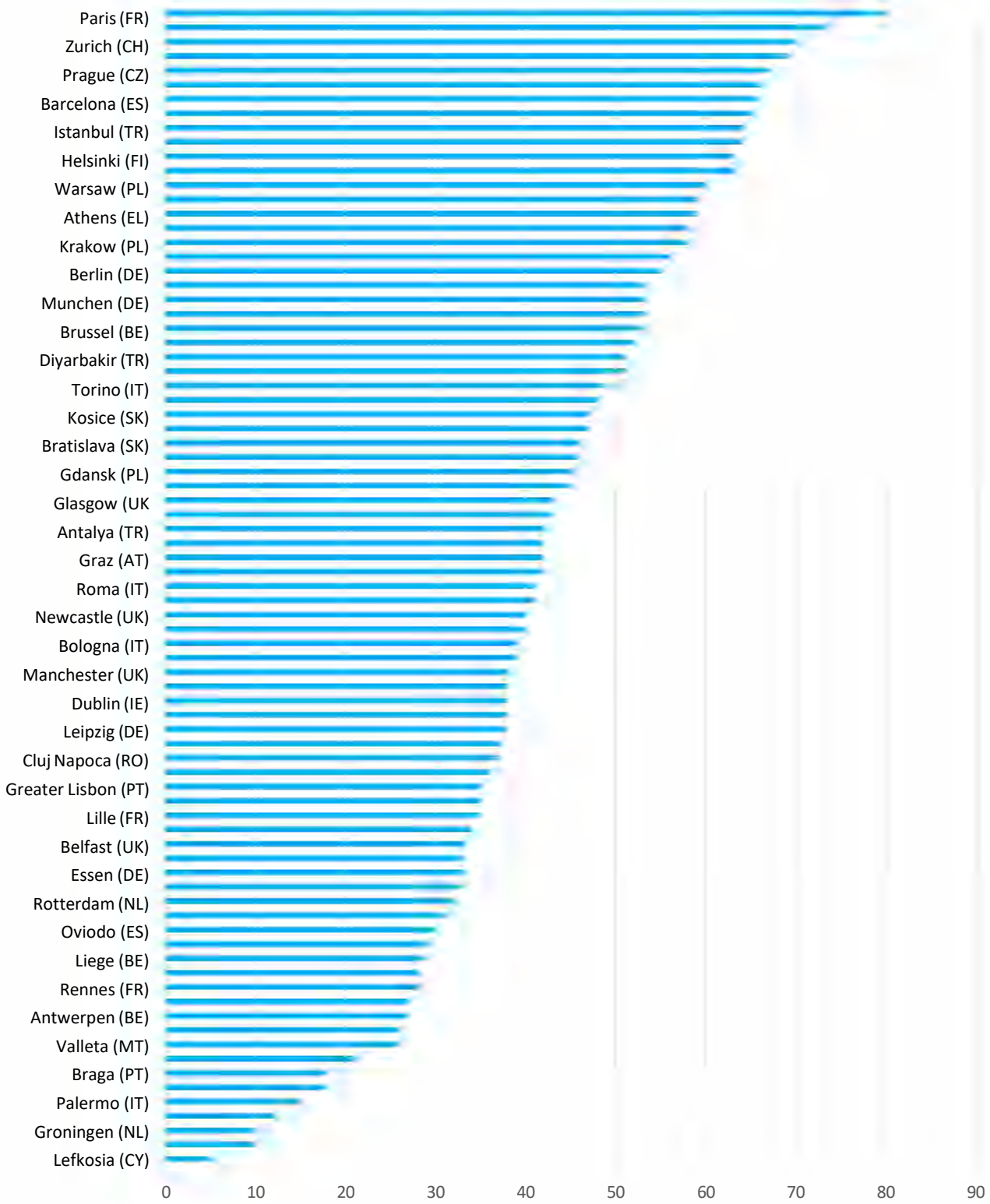

Nivelul de satisfacție privind serviciile de sănătate, personalul medical și spitale

	Total "Satisfăcut"	
	2015	Diferență între 2015 și 2012
Braga (PT)	72%	+ 14%
Irakleio (EL)	47%	+ 12%
Piatra Neamt (RO)	41%	+ 12%
Bucharest (RO)	40%	+ 11%
Ankara (TR)	65%	- 10%
Diyarbakir (TR)	62%	- 10%
Antalya (TR)	67%	- 12%
Miskolc (HU)	40%	- 12%
Istanbul (TR)	57%	- 15%

Nivelul de satisfacție privind școlile și instituțiile de învățământ

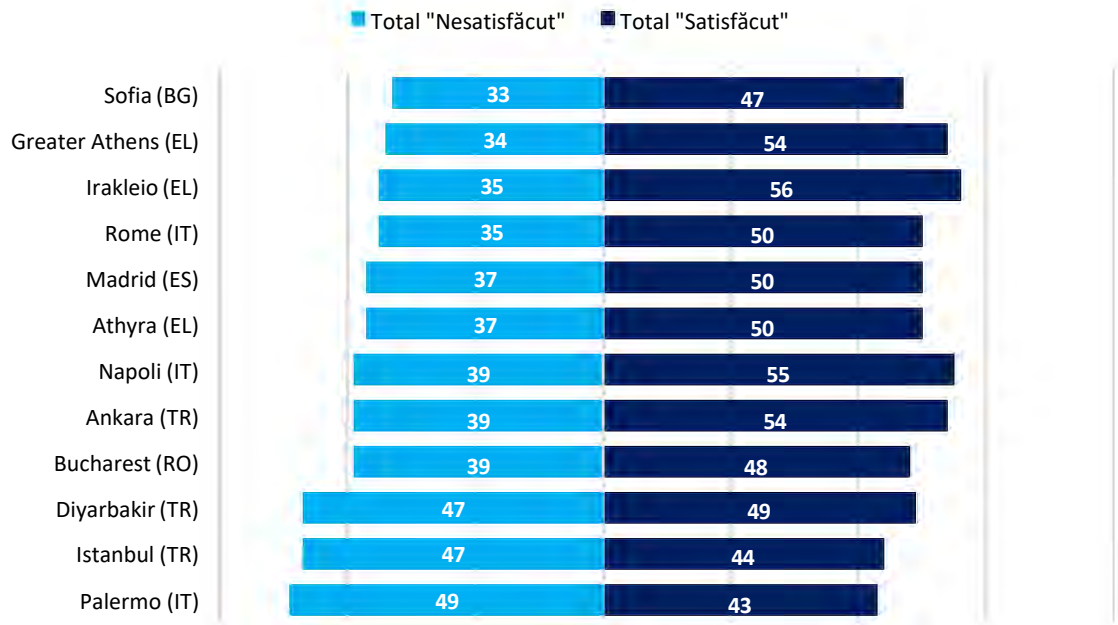

Satisfacția privind școlile și alte instituții de învățământ în capitalele Uniunii Europene

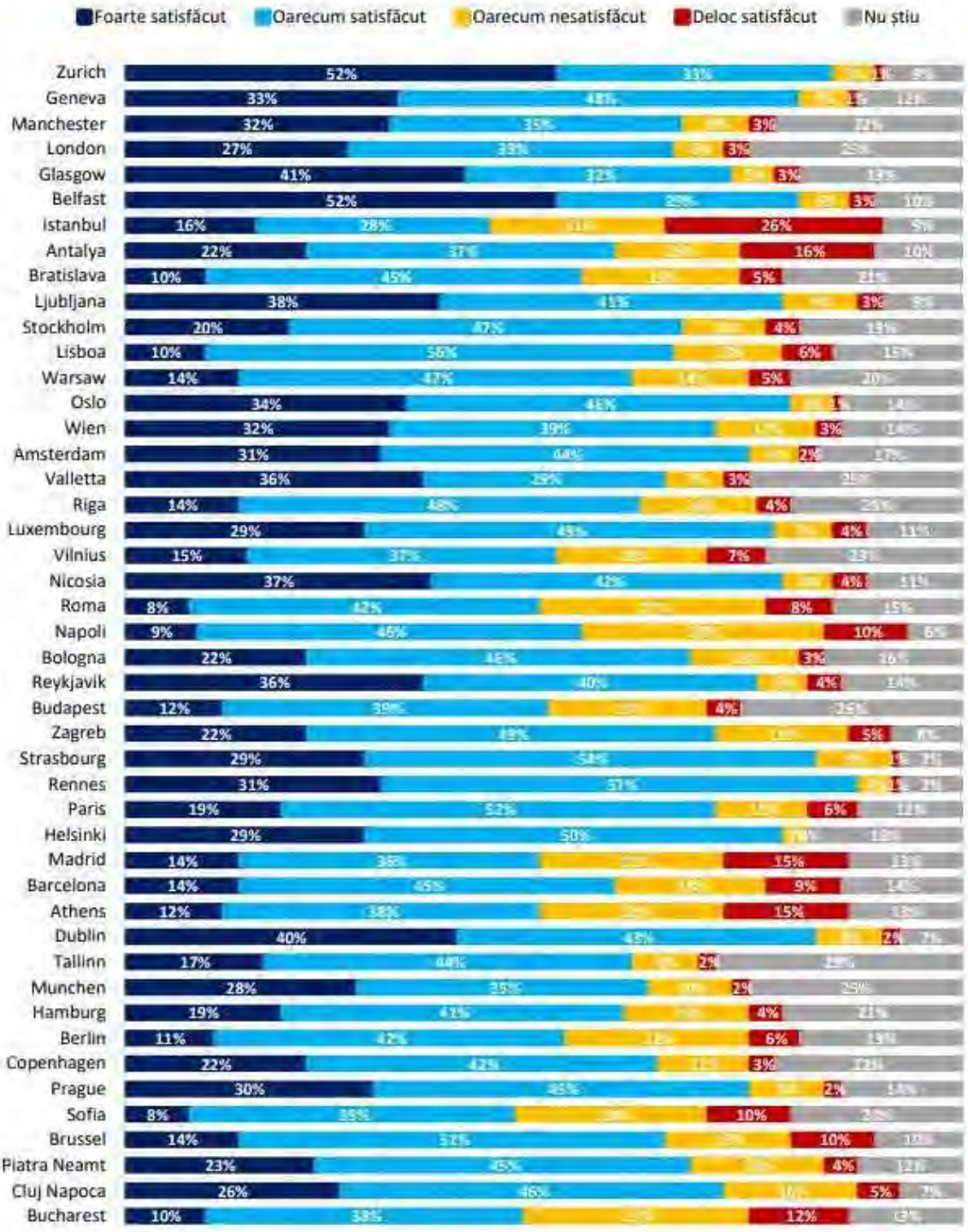

Satisfacția privind școlile și alte instituții de învățământ în capitalele Uniunii Europene

	Total "Satisfăcut"
Dublin	83%
Helsinki	79%
Nicosia	79%
Ljubljana	79%
Luxembourg	78%
Prague	75%
Amsterdam	75%
Paris	71%
Zagreb	71%
Wien	71%
Stockholm	67%
Lisbon	66%
London	66%
Brussel	65%
Valletta	65%
Copenhagen	64%
Riga	62%
Tallinn	61%
Warsaw	61%
Bratislava	55%
Berlin	53%
Vilnius	52%
Budapest	51%
Athens	50%
Roma	50%
Madrid	50%
Bucharest	48%
Sofia	47%

Nivelul de satisfacție privind străzile și clădirile din cartier (orașe cu cel mai ridicat nivel de satisfacție)

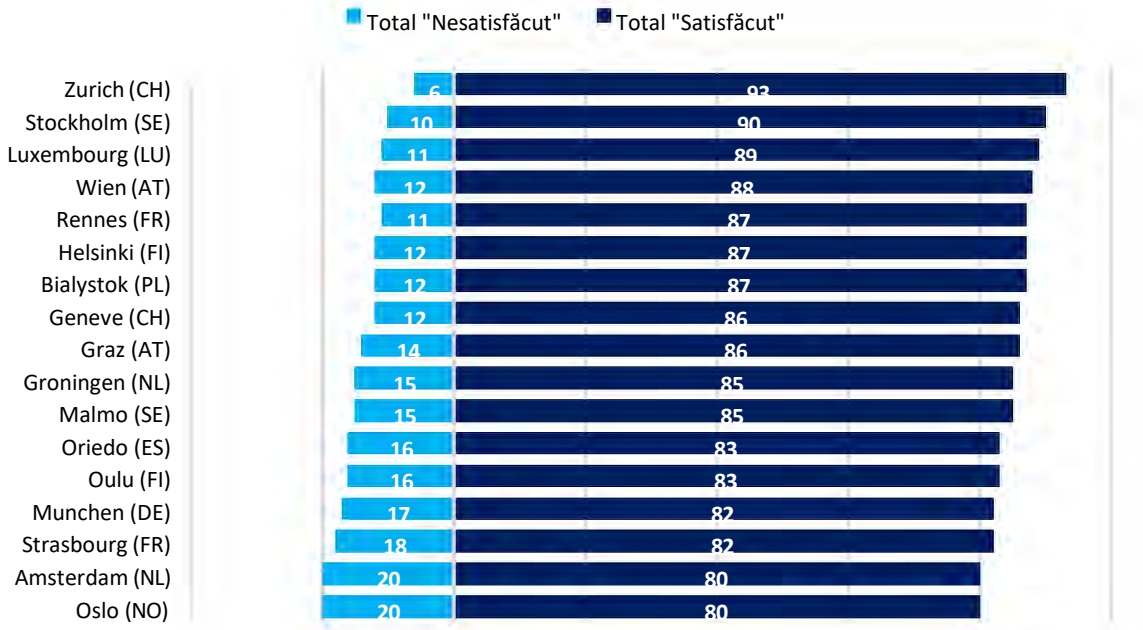

Nivelul de satisfacție privind străzile și clădirile din cartier (orașe cu cel mai scăzut nivel de satisfacție)

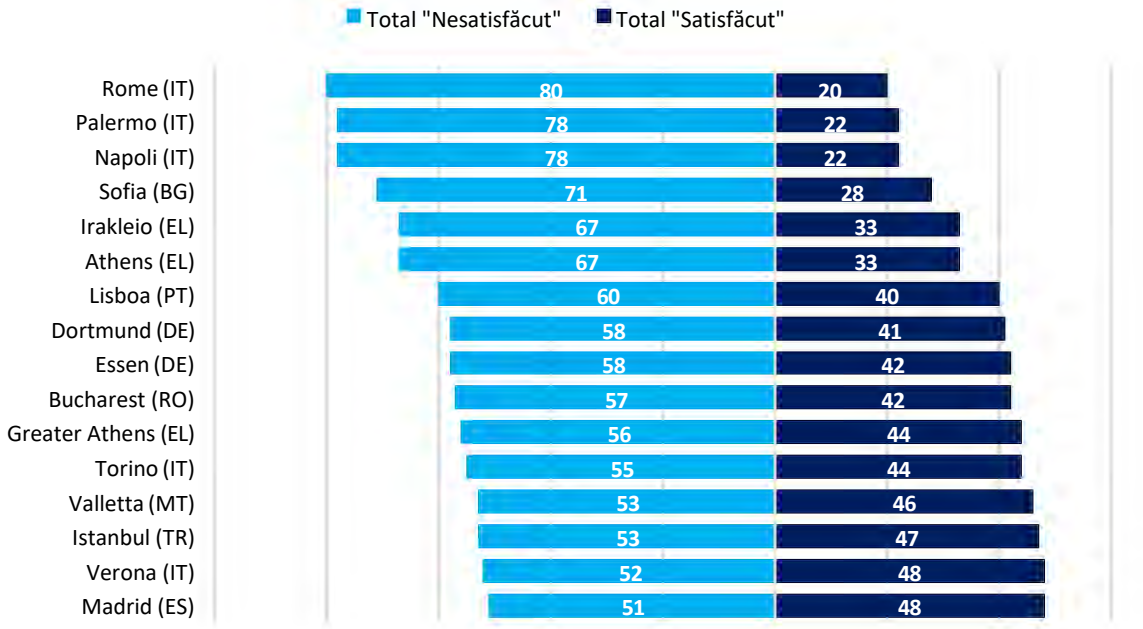

Nivelul de satisfacție privind străzile și clădirile din cartier

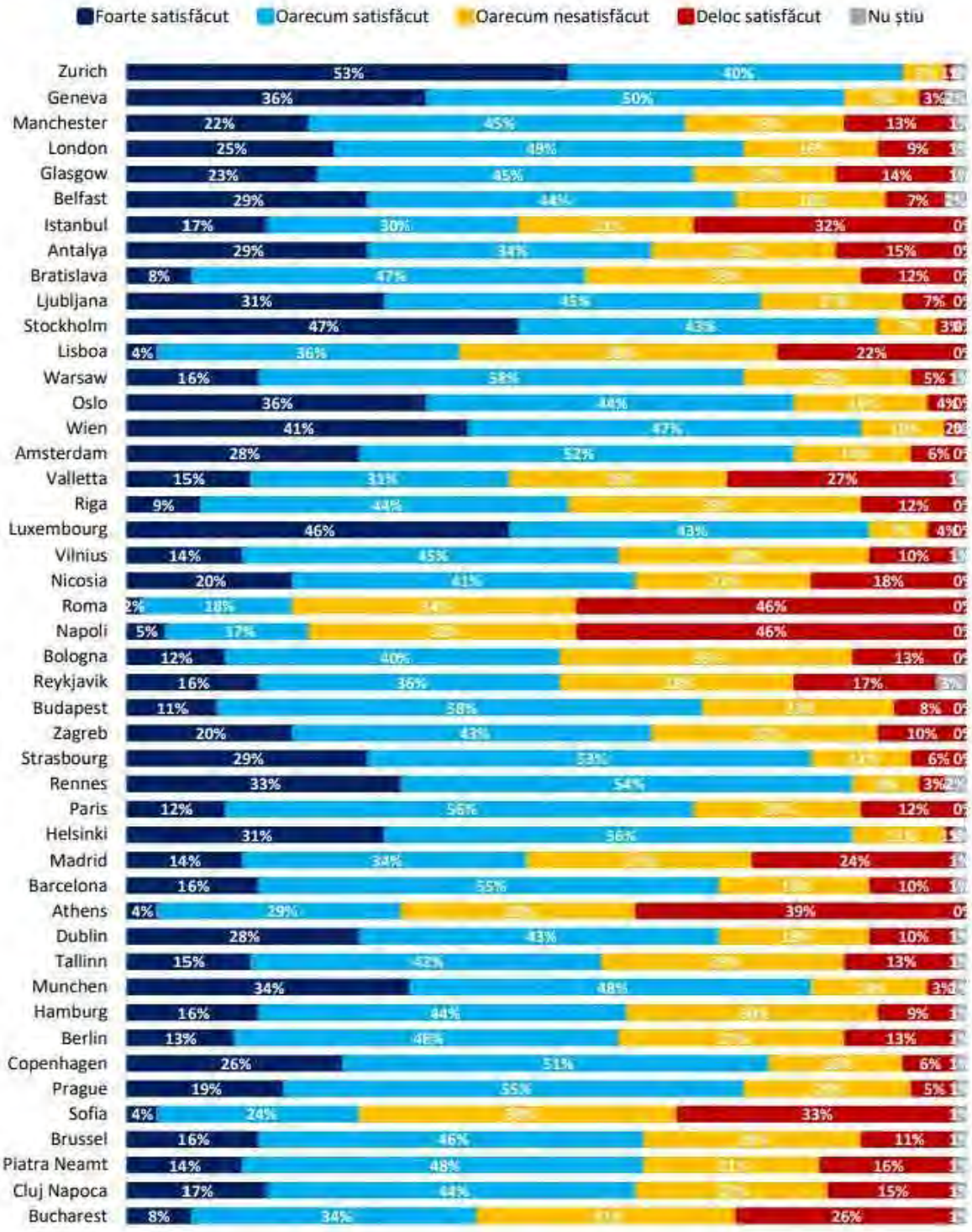

Nivelul de satisfacție privind străzile și clădirile din cartier, în capitalele UE

	Total "Satisfăcut"
Stockholm	90%
Luxembourg	89%
Wien	88%
Helsinki	87%
Amsterdam	80%
Copenhagen	77%
Ljubljana	76%
London	74%
Prague	74%
Warsaw	74%
Dublin	71%
Budapest	69%
Paris	68%
Zagreb	63%
Brussel	62%
Nicosia	61%
Berlin	59%
Vilnius	59%
Tallinn	57%
Bratislava	55%
Riga	53%
Madrid	48%
Valletta	46%
Bucharest	42%
Lisbon	40%
Athens	33%
Sofia	28%
Roma	20%

Nivelul de satisfacție privind spațiile publice precum piețe, piațete, zone pietonale (orașe cu cel mai ridicat nivel de satisfacție)

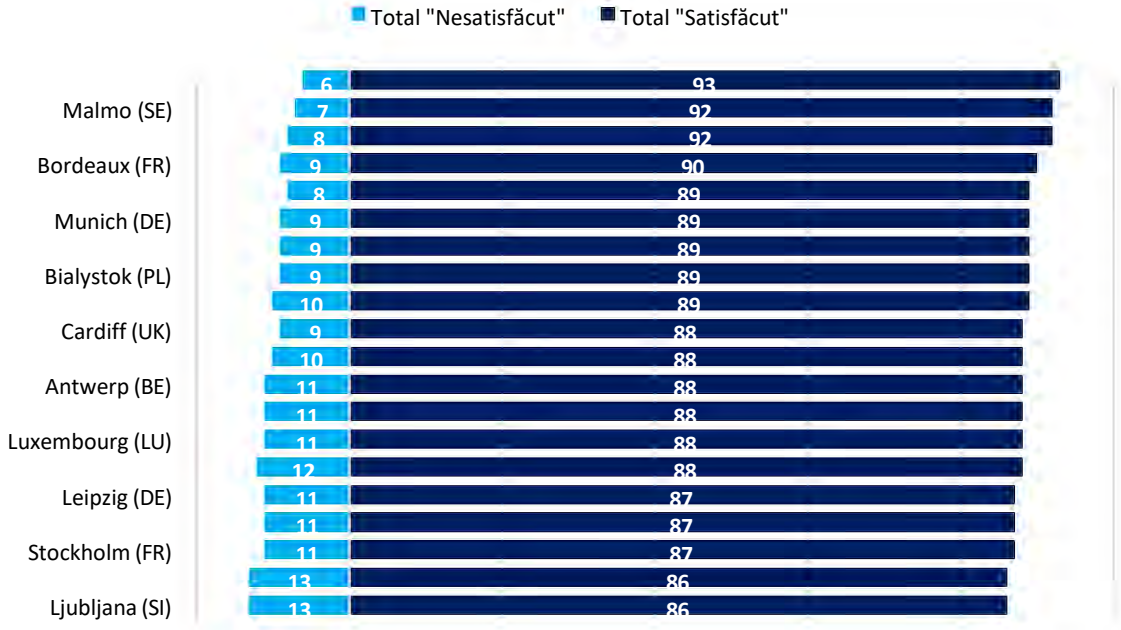

Nivelul de satisfacție privind spațiile publice precum piețe, piațete, zone pietonale (orașe cu cel mai scăzut nivel de satisfacție)

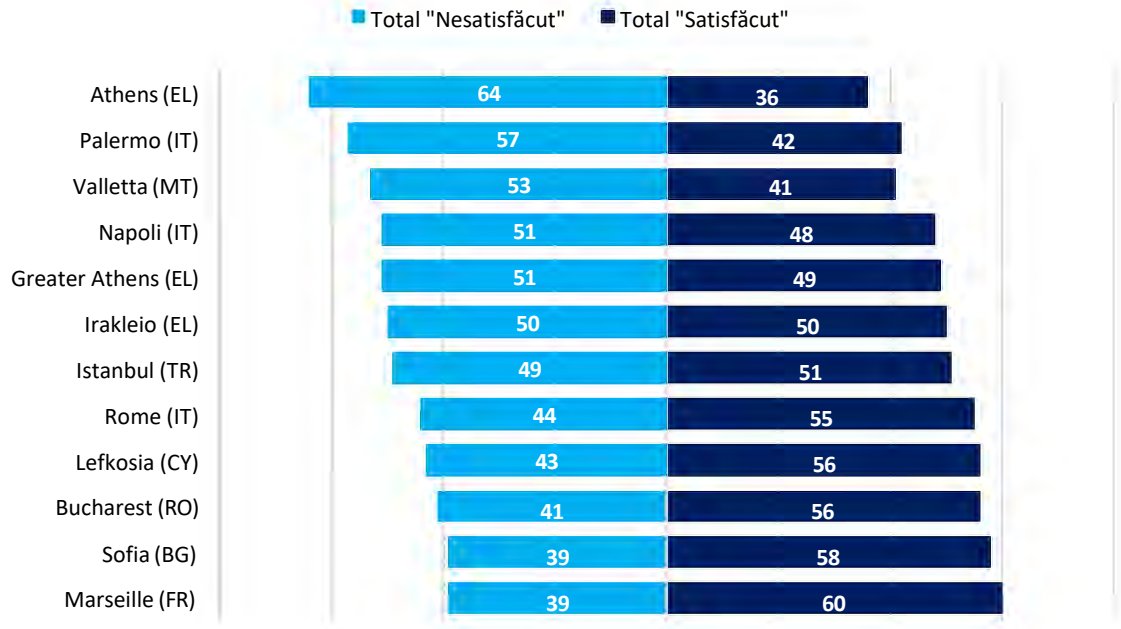

Nivelul de satisfacție privind spațiile publice precum piețe, piațete, zone pietonale

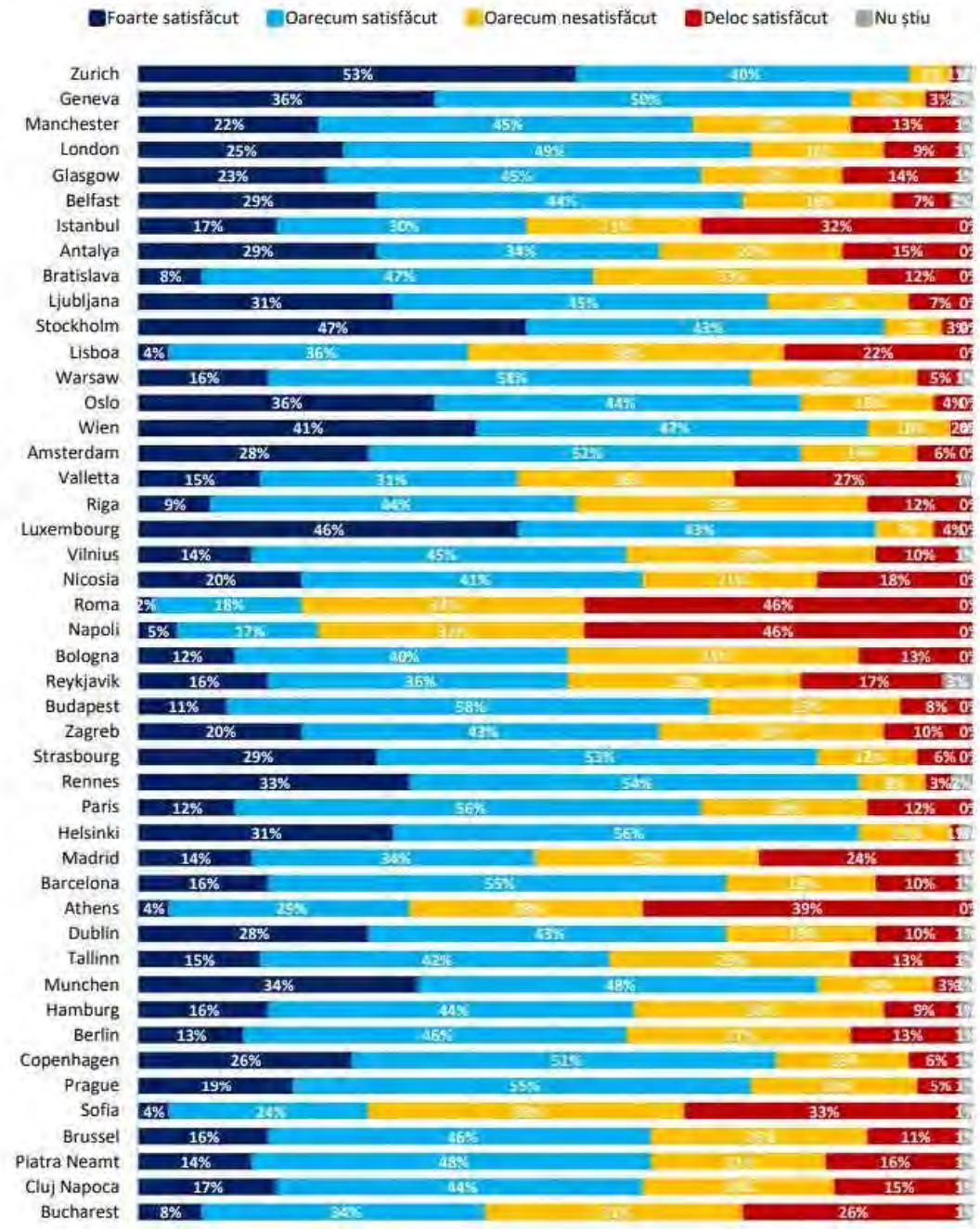

Nivelul de satisfacție privind spațiile publice precum piețe, piațete, zone pietonale în capitalele UE

	Total "Satisfăcut"
Luxembourg	88%
Wien	88%
Stockholm	87%
Ljubljana	86%
Helsinki	85%
Amsterdam	84%
Budapest	83%
Copenhagen	83%
Zagreb	83%
Paris	81%
Vilnius	81%
Brussel	80%
London	80%
Prague	79%
Berlin	78%
Riga	77%
Tallinn	77%
Warsaw	73%
Lisbon	71%
Dublin	70%
Madrid	69%
Bratislava	63%
Sofia	58%
Bucharest	56%
Nicosia	56%
Roma	55%
Valletta	41%
Athens	36%

Nivelul de satisfacție privind disponibilitatea magazinelor de vânzare cu amănuntul

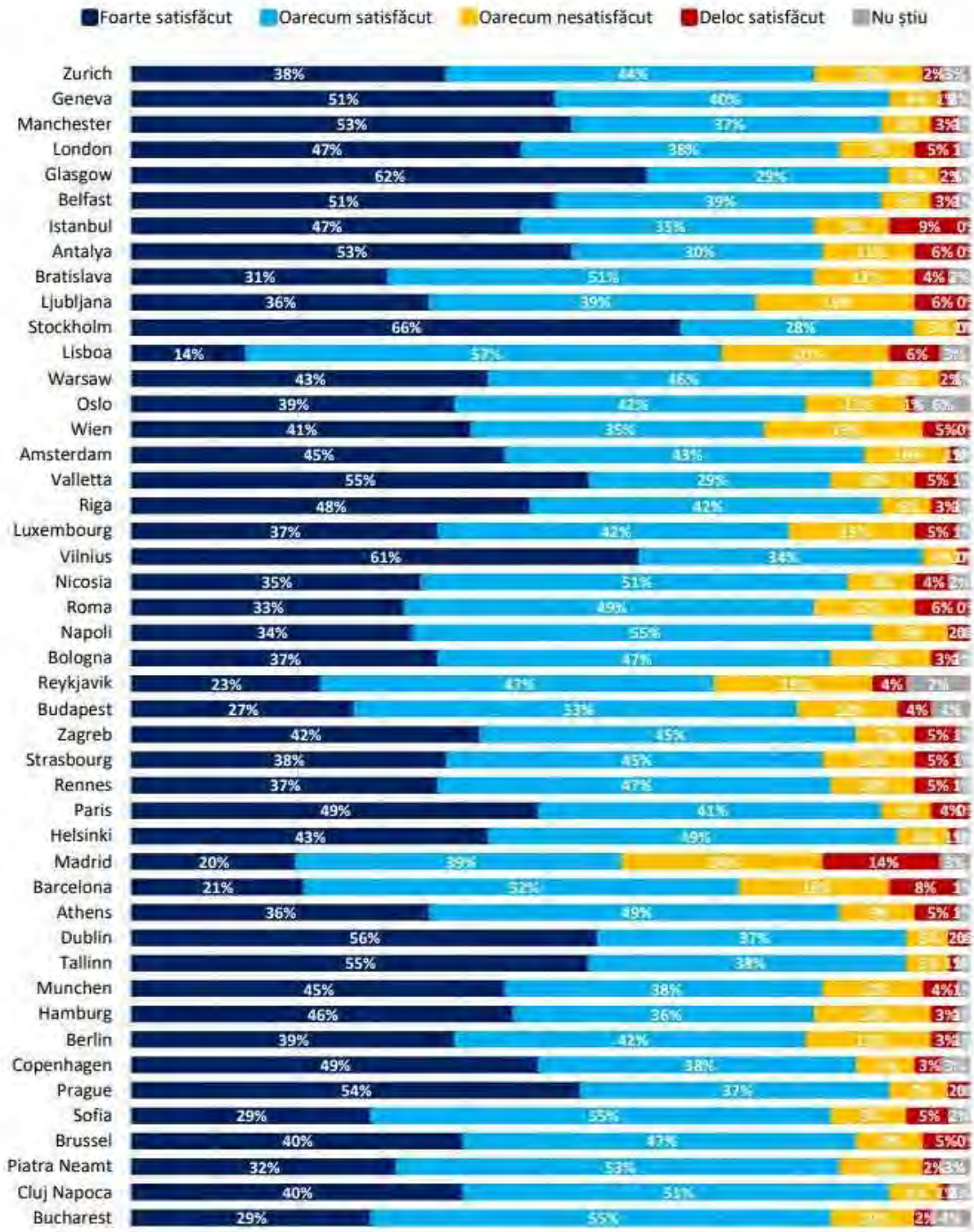

Nivelul de satisfacție privind disponibilitatea magazinelor de vânzare cu amănuntul în capitalele UE

	Total "Satisfăcut"
Vilnius	95%
Stockholm	94%
Dublin	93%
Tallinn	93%
Helsinki	92%
Prague	91%
Paris	90%
Riga	90%
Warsaw	89%
Amsterdam	88%
Brussel	87%
Copenhagen	87%
Zagreb	87%
Nicosia	86%
Athens	85%
London	85%
Bucharest	84%
Sofia	84%
Valletta	84%
Bratislava	82%
Roma	82%
Berlin	81%
Budapest	80%
Luxembourg	79%
Wien	76%
Ljubljana	75%
Lisbon	71%
Madrid	59%

Nivelul de satisfacție privind ușurința cu care se pot găsi locuri de muncă

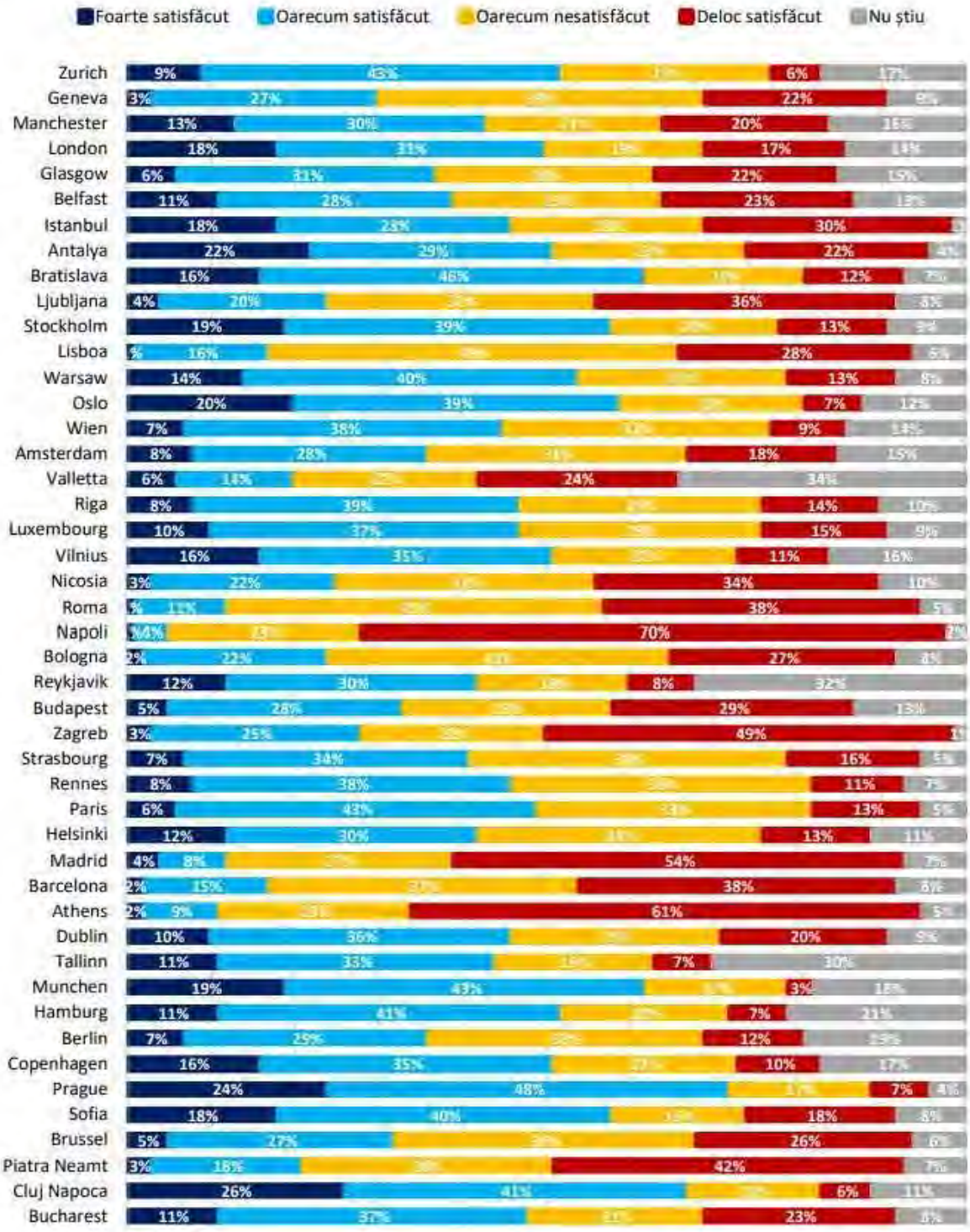

Nivelul de satisfacție privind ușurința cu care se pot găsi locuri de muncă în capitalele UE

	Total "Satisfăcut"
Prague	72%
Bratislava	62%
Sofia	58%
Stockholm	58%
Warsaw	54%
Copenhagen	51%
Vilnius	51%
London	50%
Paris	49%
Bucharest	48%
Luxembourg	47%
Riga	47%
Dublin	46%
Wien	45%
Tallinn	44%
Helsinki	42%
Amsterdam	36%
Berlin	36%
Budapest	33%
Brussel	32%
Zagreb	28%
Nicosia	25%
Ljubljana	24%
Valletta	20%
Lisbon	17%
Madrid	12%
Roma	12%
Athens	11%

Nivelul de satisfacție privind ușurința de a găsi locuințe la prețuri rezonabile

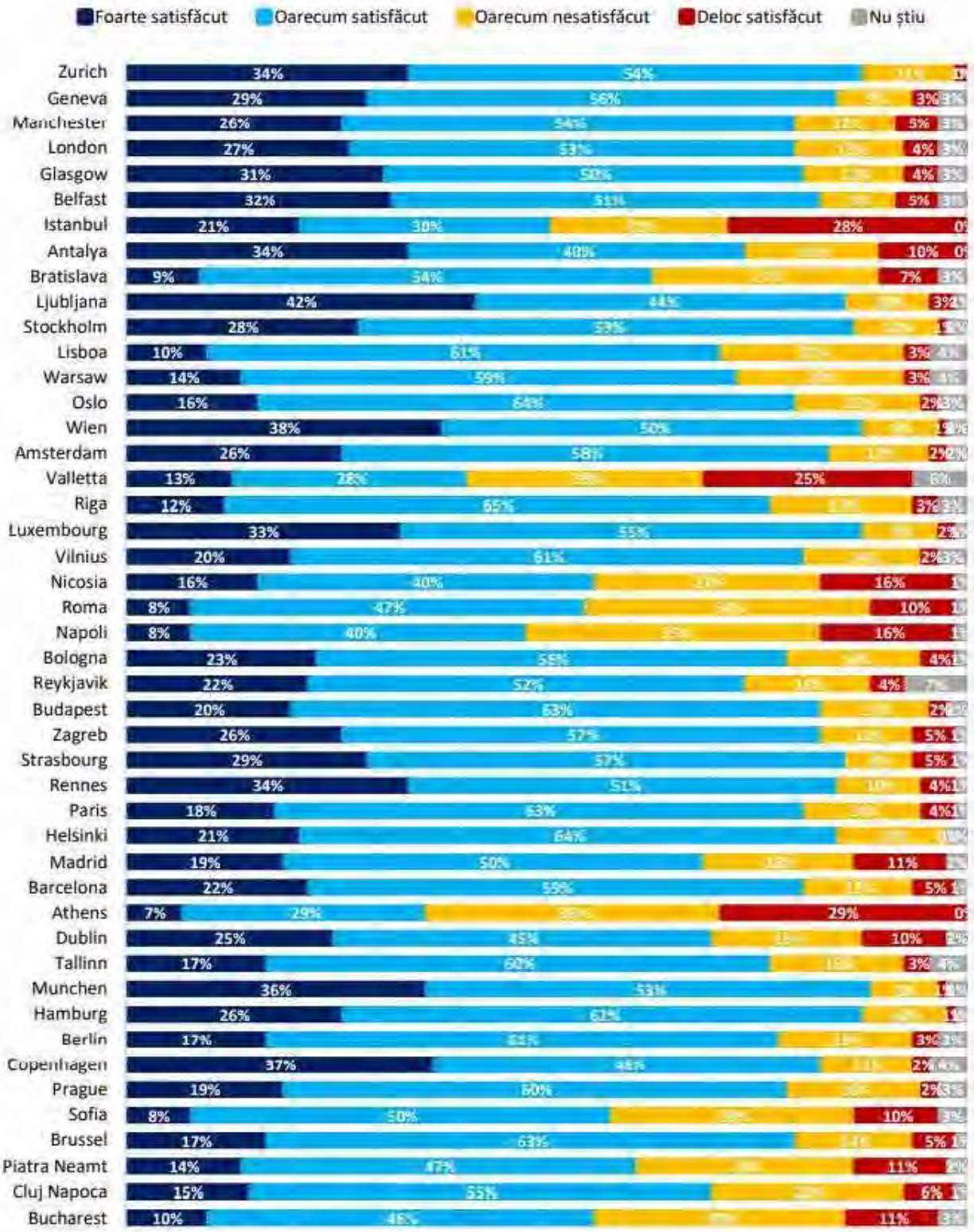

Nivelul de satisfacție privind ușurința de a găsi locuințe la prețuri rezonabile, la nivelul capitalelor UE

	Total "Satisfăcut"
Athens	62%
Zagreb	50%
Valletta	44%
Nicosia	43%
Bucharest	42%
Sofia	41%
Madrid	37%
Budapest	33%
Vilnius	33%
Prague	28%
Ljubljana	27%
Warsaw	24%
Riga	23%
Brussel	19%
Roma	19%
Wien	18%
Tallinn	17%
Bratislava	14%
Lisbon	14%
Luxembourg	13%
Dublin	12%
London	11%
Amsterdam	10%
Berlin	10%
Copenhagen	8%
Helsinki	8%
Stockholm	7%
Paris	4%

Nivelul de acord cu faptul că prezența străinilor este bună pentru oraș

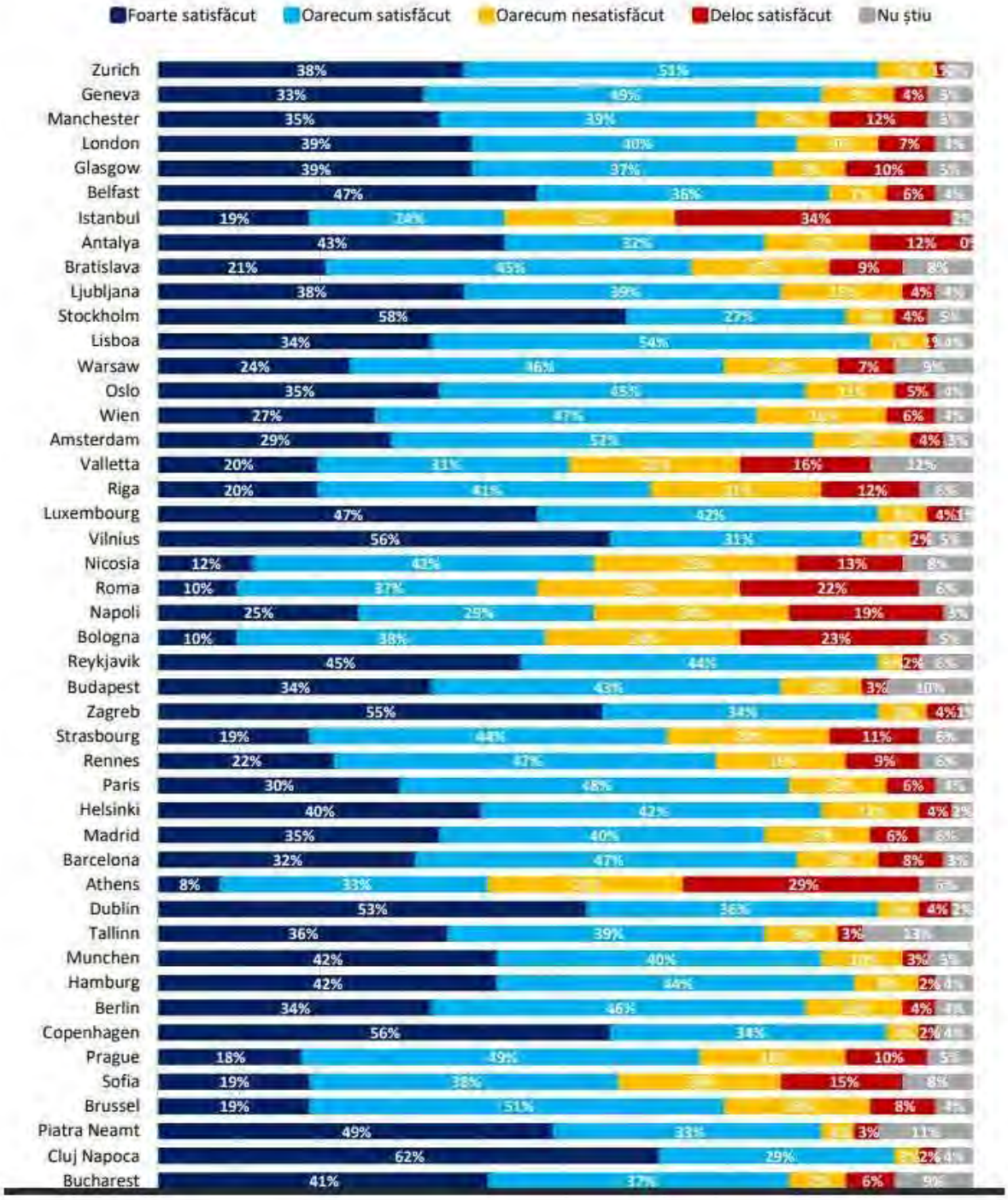

Nivelul de acord cu faptul că prezența străinilor este bună pentru oraș, la nivelul capitalelor UE

	Total "De acord"
Copenhagen	90%
Dublin	89%
Luxembourg	89%
Zagreb	89%
Lisbon	88%
Vilnius	87%
Stockholm	85%
Helsinki	82%
Amsterdam	81%
Berlin	80%
London	79%
Paris	78%
Bucharest	78%
Budapest	77%
Ljubljana	77%
Madrid	75%
Tallinn	75%
Wien	74%
Brussel	70%
Warsaw	70%
Prague	67%
Bratislava	66%
Riga	61%
Sofia	57%
Nicosia	54%
Valletta	51%
Roma	47%
Athens	41%

Nivelul de acord cu faptul că străinii care trăiesc în oraș sunt integrați

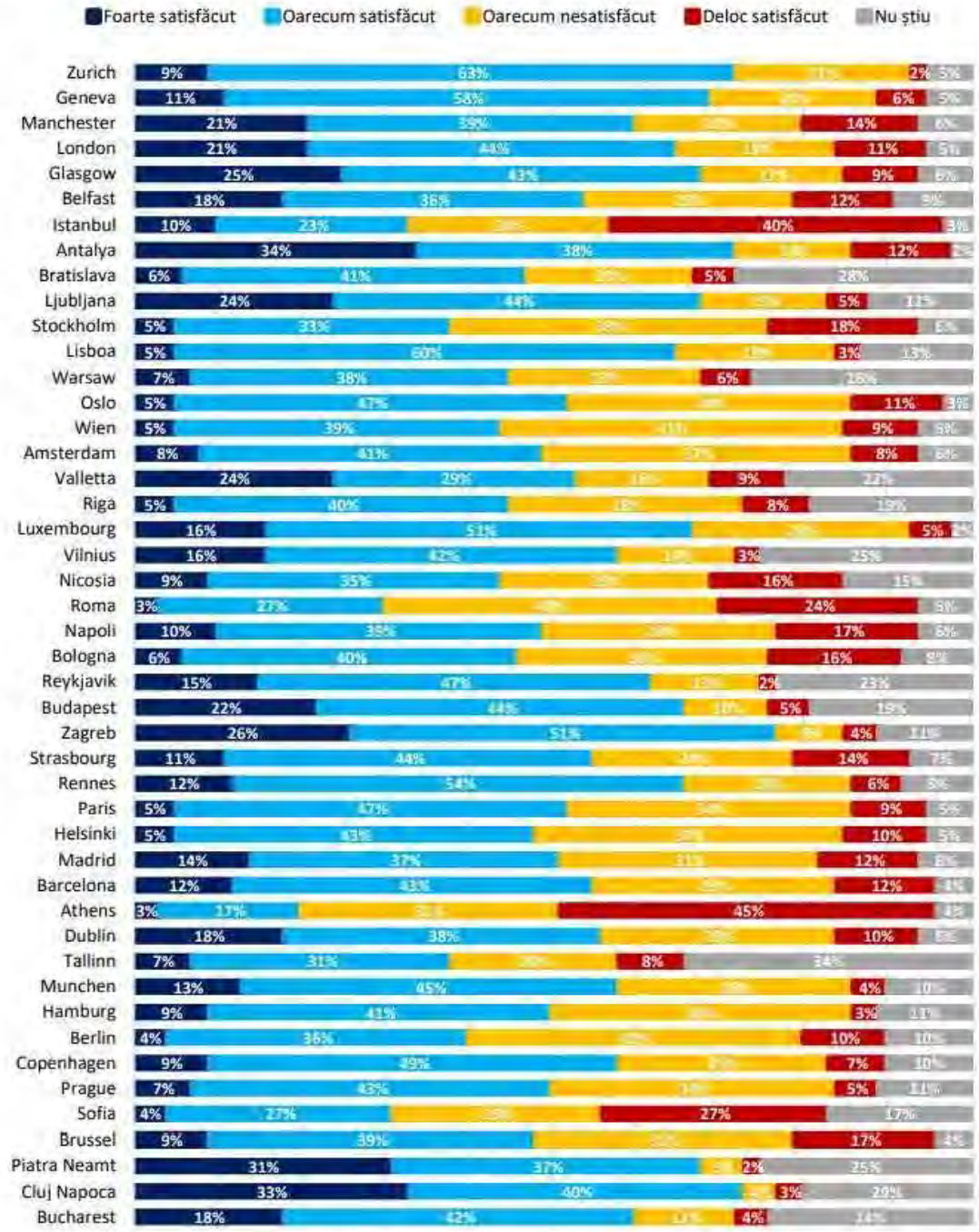

Nivelul de acord cu faptul că străinii care trăiesc în oraș sunt integrați, la nivelul capitalelor UE

	Total "De acord"
Zagreb	77%
Ljubljana	68%
Luxembourg	67%
Budapest	66%
Lisbon	65%
London	65%
Bucharest	60%
Copenhagen	58%
Vilnius	58%
Dublin	56%
Valletta	53%
Paris	52%
Madrid	51%
Prague	50%
Amsterdam	49%
Brussel	48%
Helsinki	48%
Bratislava	47%
Riga	45%
Warsaw	45%
Nicosia	44%
Wien	44%
Berlin	40%
Stockholm	38%
Tallinn	38%
Sofia	31%
Roma	30%
Athens	20%

Nivelul de satisfacție privind siguranța în oraș

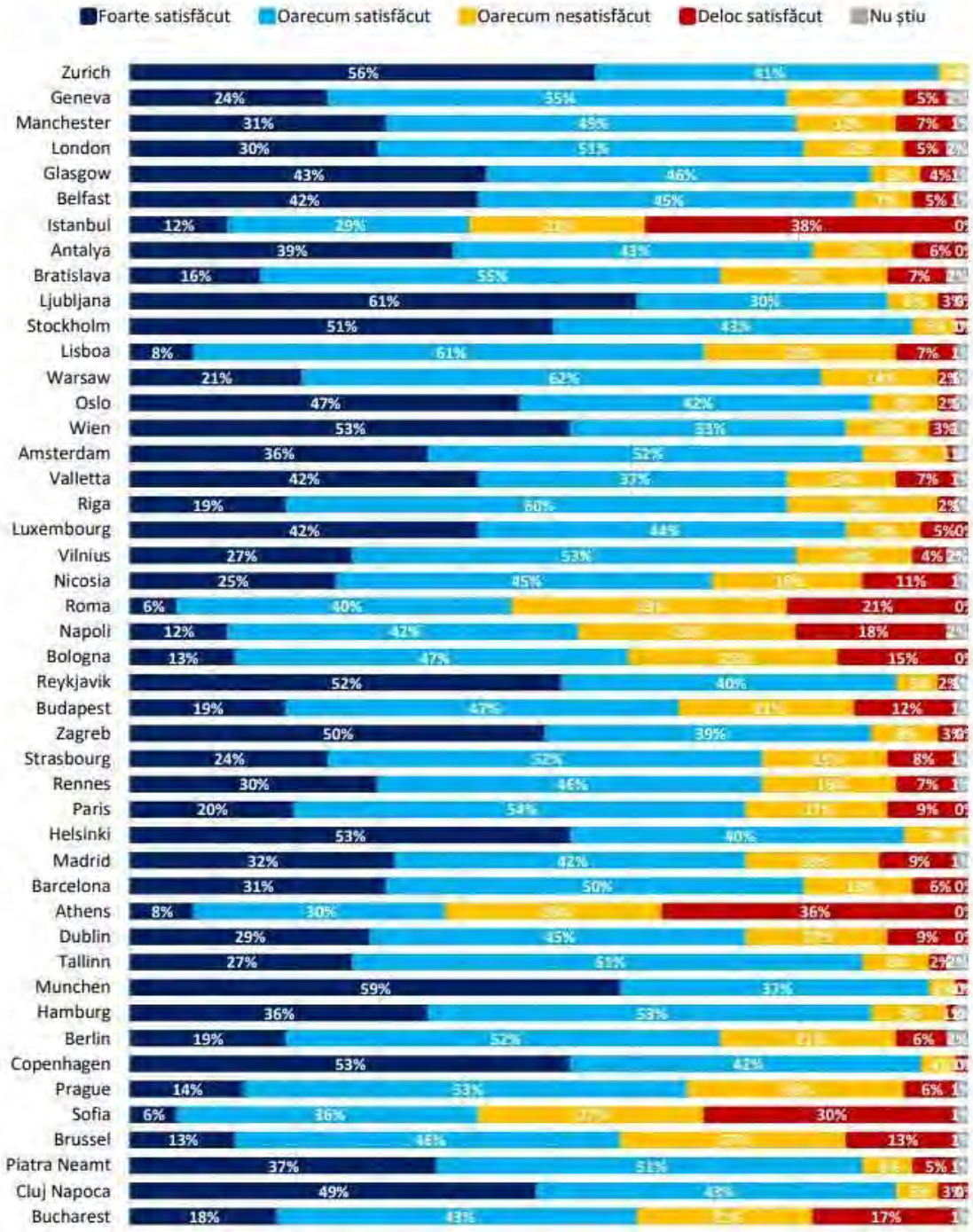

Nivelul de dezacord cu privire la “Mă simt în siguranță în oraș”, la nivelul capitalelor UE

	Total “Nu sunt de acord”
Athens	62%
Sofia	57%
Roma	54%
Brussel	40%
Bucharest	38%
Budapest	33%
Prague	32%
Lisbon	30%
Nicosia	29%
Berlin	27%
Bratislava	27%
Dublin	26%
Paris	26%
Madrid	25%
Riga	20%
Valletta	20%
Vilnius	18%
London	17%
Warsaw	16%
Luxembourg	14%
Wien	13%
Amsterdam	11%
Zagreb	11%
Tallinn	10%
Ljubljana	9%
Helsinki	7%
Stockholm	6%
Copenhagen	5%

Nivelul de încredere față de ceilalți locuitori din oraș

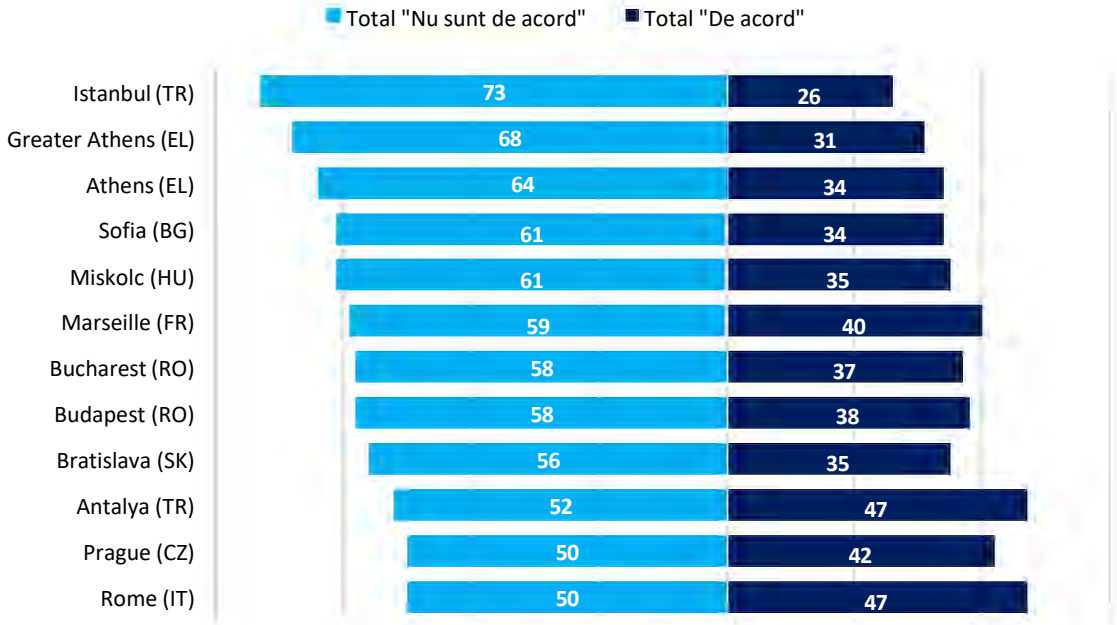

Nivelul de încredere față de ceilalți locuitori din oraș

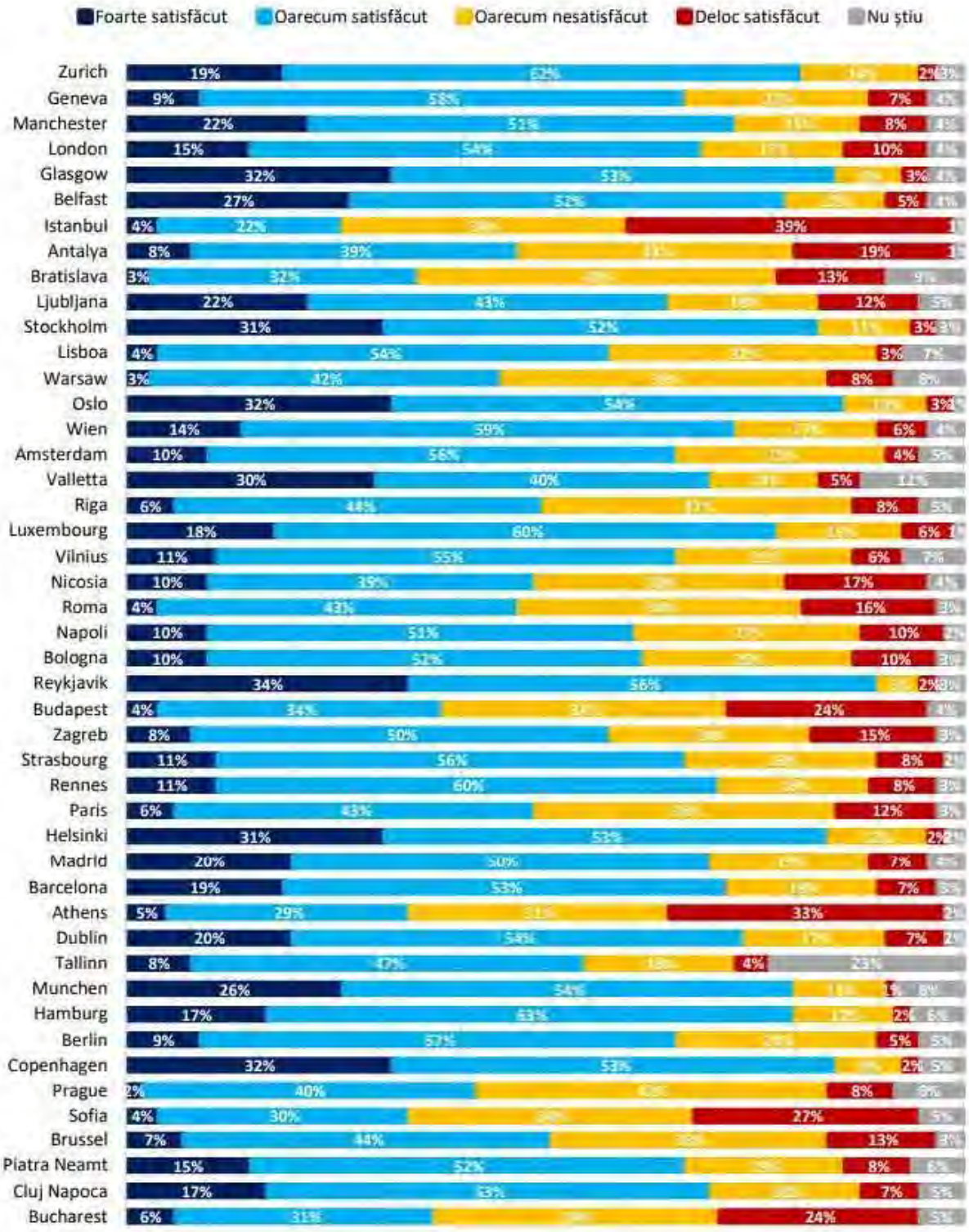

Nivelul de încredere față de ceilalți locuitori din oraș, în capitalele UE

	Total "De acord"
Copenhagen	85%
Helsinki	84%
Stockholm	83%
Luxembourg	78%
Dublin	74%
Wien	73%
Madrid	70%
Valletta	70%
London	69%
Vilnius	66%
Berlin	66%
Amsterdam	66%
Ljubljana	65%
Lisbon	58%
Zagreb	58%
Tallinn	55%
Brussel	51%
Riga	50%
Nicosia	49%
Paris	49%
Roma	47%
Warsaw	45%
Prague	42%
Budapest	38%
Bucharest	37%
Bratislava	35%
Athens	34%
Sofia	34%

Nivelul de acord privind eficiența serviciilor administrative din oraș

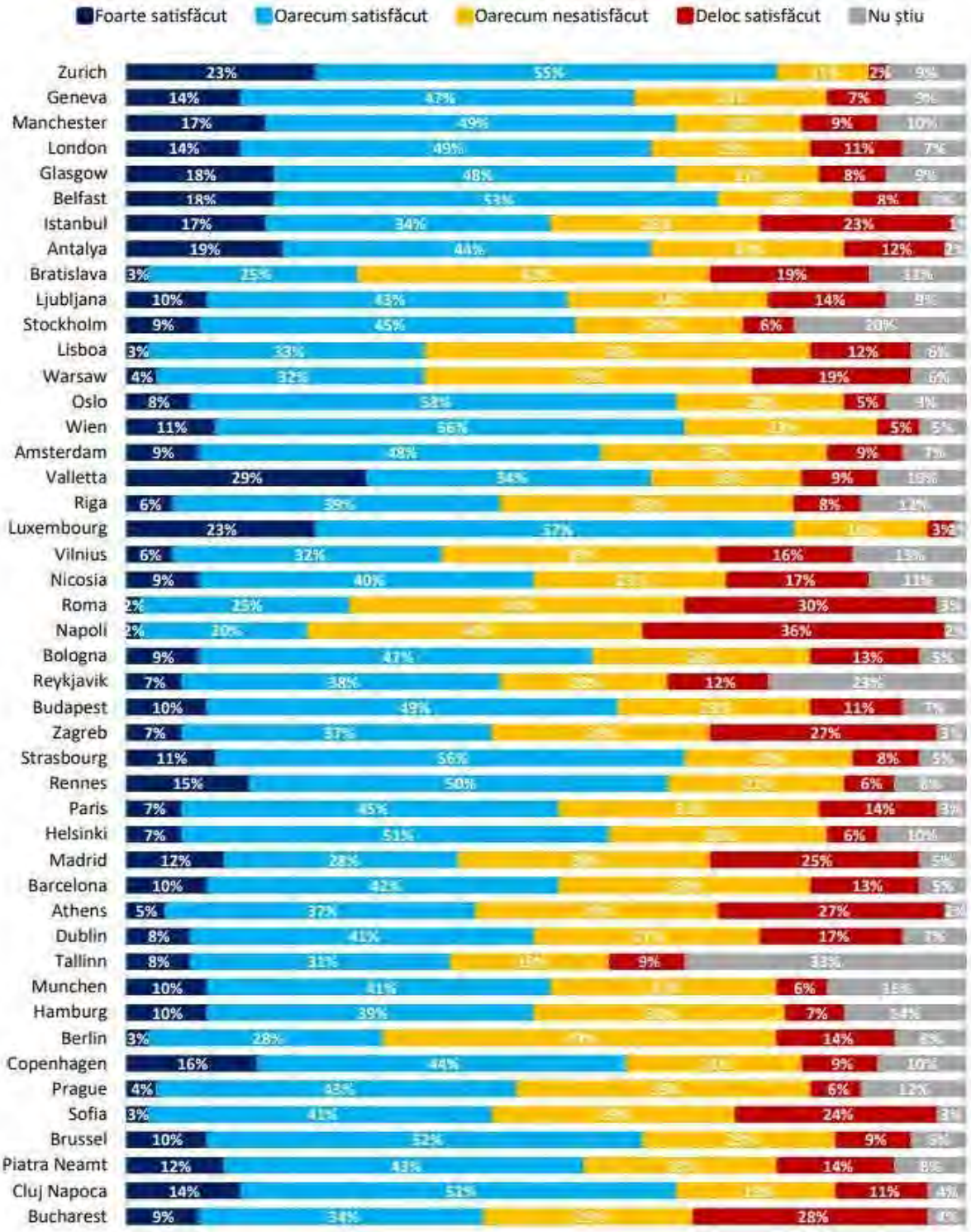

Nivelul de acord privind eficiența serviciilor administrative din oraș, în capitalele UE

	Total "De acord"
Luxembourg	80%
Wien	67%
London	63%
Valletta	63%
Brussel	62%
Copenhagen	60%
Budapest	59%
Helsinki	58%
Amsterdam	57%
Stockholm	54%
Ljubljana	53%
Paris	52%
Dublin	49%
Nicosia	49%
Prague	47%
Riga	45%
Sofia	44%
Zagreb	44%
Bucharest	43%
Athens	42%
Madrid	40%
Tallinn	39%
Vilnius	38%
Lisbon	36%
Warsaw	36%
Berlin	31%
Bratislava	28%
Roma	27%

Nivelul de încredere în administrația publică din oraș

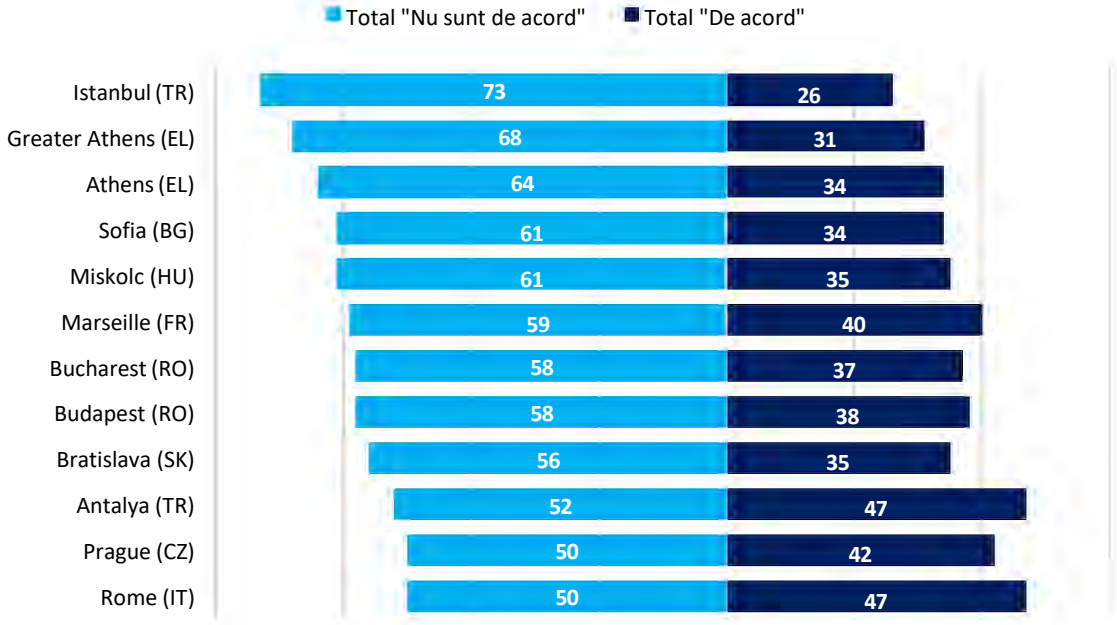

Nivelul de încredere în administrația publică din oraș

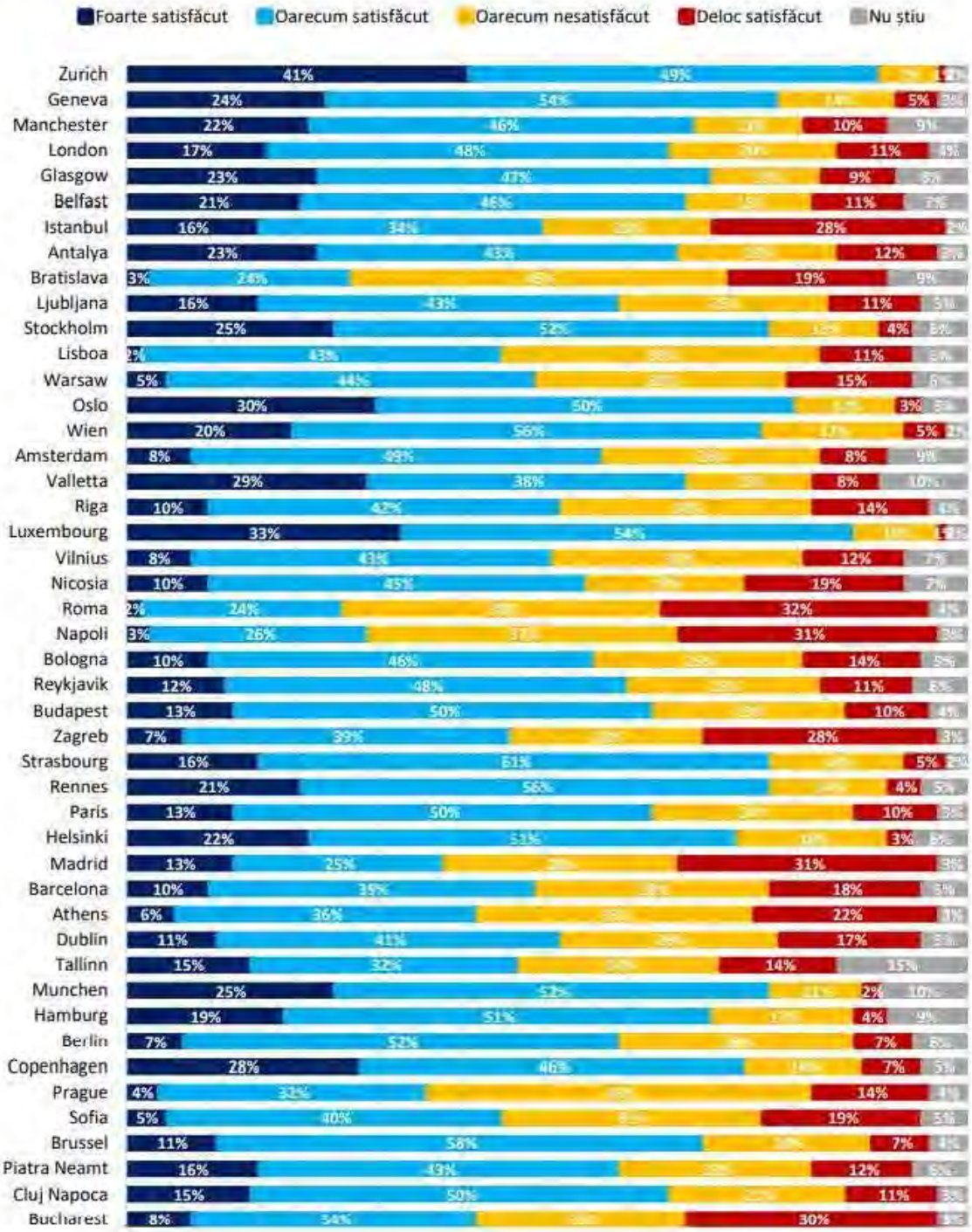

Nivelul de încredere în administrația publică din oraș, la nivelul capitalelor UE

	Total "De acord"
Luxembourg	80%
Wien	67%
London	63%
Valletta	63%
Brussel	62%
Copenhagen	60%
Budapest	59%
Helsinki	58%
Amsterdam	57%
Stockholm	54%
Ljubljana	53%
Paris	52%
Dublin	49%
Nicosia	49%
Prague	47%
Riga	45%
Sofia	44%
Zagreb	44%
Bucharest	43%
Athens	42%
Madrid	40%
Tallinn	39%
Vilnius	38%
Lisbon	36%
Warsaw	36%
Berlin	31%
Bratislava	28%
Roma	27%

Nivelul de satisfacție privind calitatea aerului

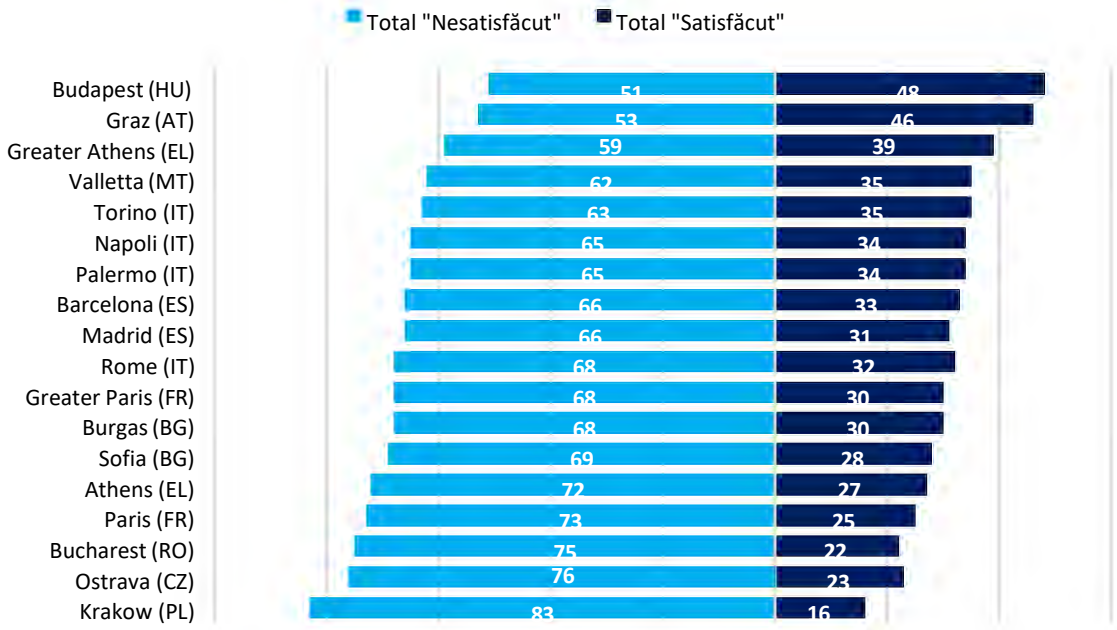

Nivelul de satisfacție privind calitatea aerului

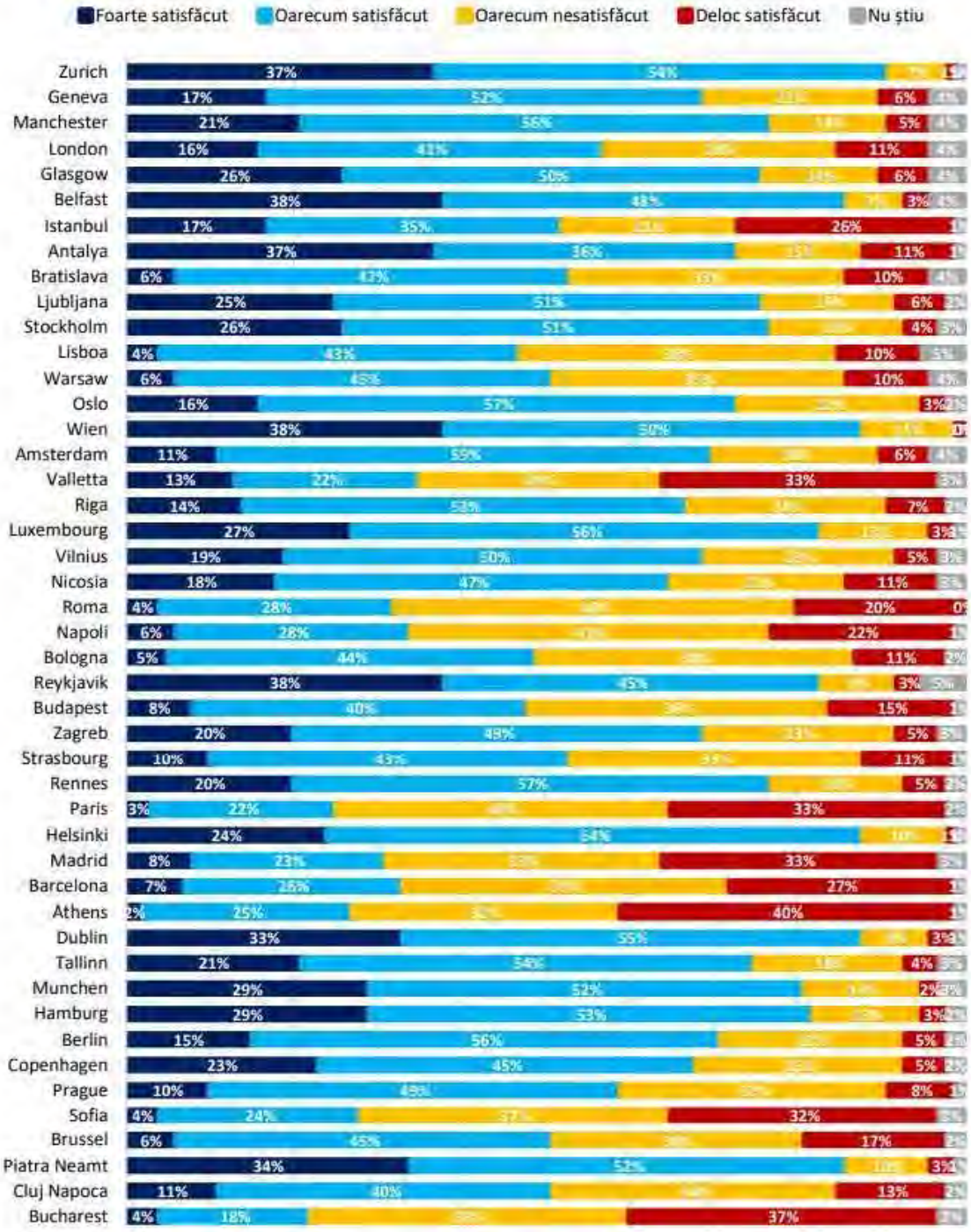

Nivelul de satisfacție privind calitatea aerului, la nivelul capitalelor UE

	Total "Satisfăcut"
Wien	88%
Helsinki	88%
Dublin	88%
Luxembourg	83%
Stockholm	77%
Ljubljana	76%
Tallinn	75%
Berlin	71%
Amsterdam	70%
Vilnius	69%
Zagreb	69%
Copenhagen	68%
Riga	67%
Nicosia	65%
Prague	59%
London	57%
Bratislava	53%
Brussel	51%
Warsaw	51%
Budapest	48%
Lisbon	47%
Valletta	35%
Roma	32%
Madrid	31%
Sofia	28%
Athens	27%
Paris	25%
Bucharest	22%

Nivelul de satisfacție privind nivelul zgomotelor

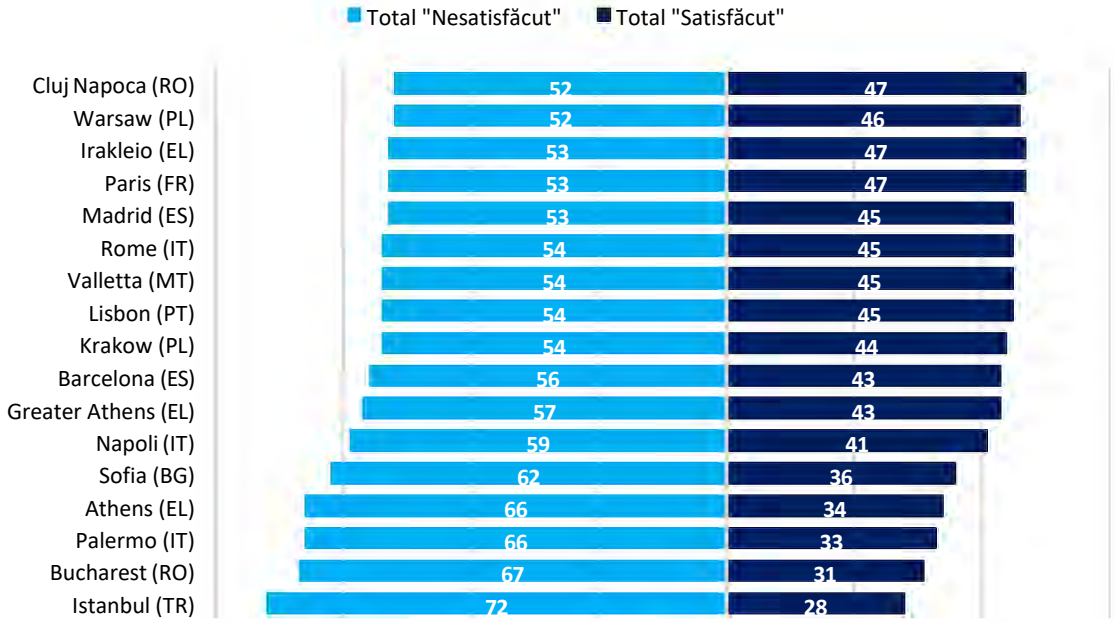

Nivelul de satisfacție privind nivelul zgomotelor

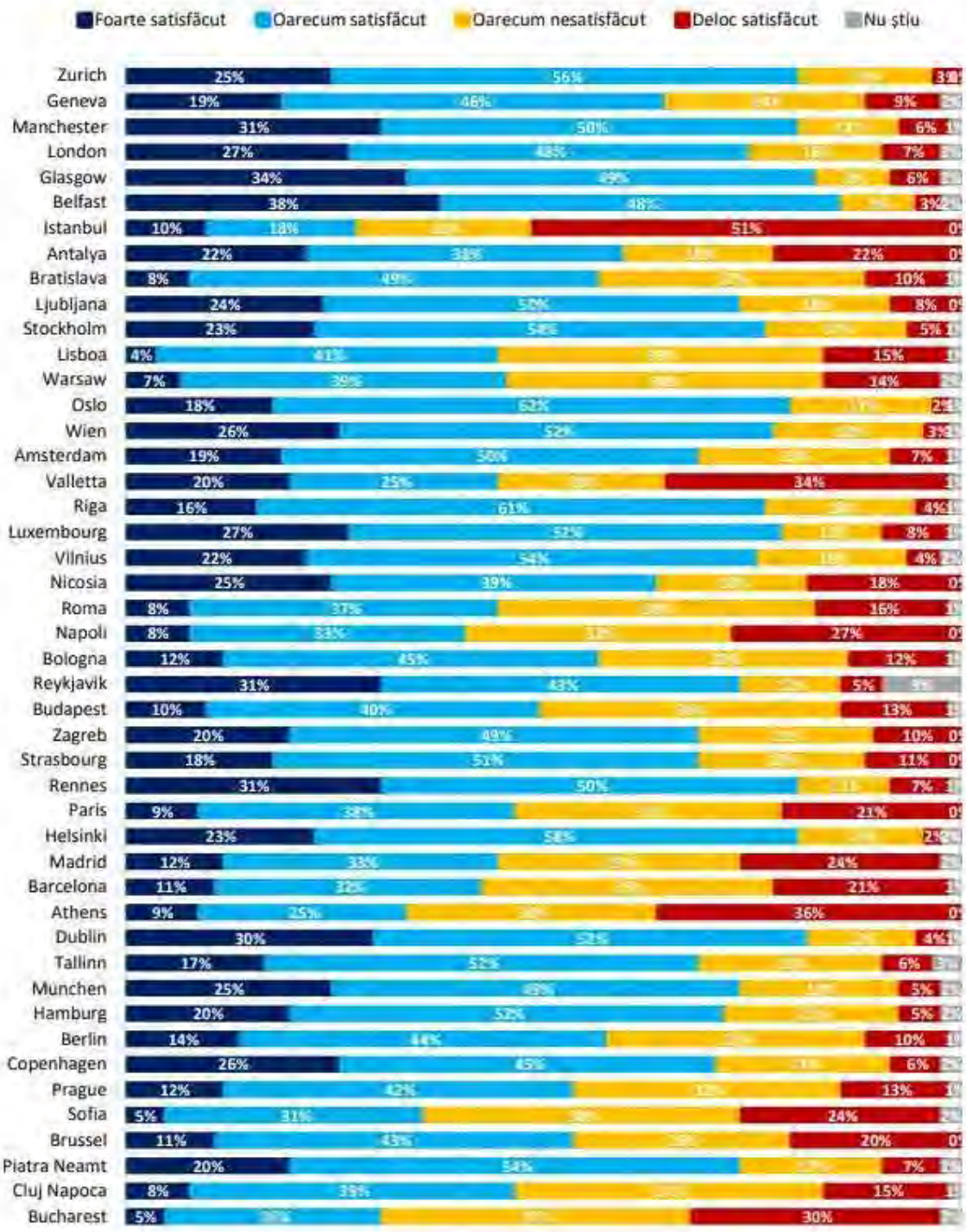

Nivelul de satisfacție privind nivelul zgomotelor la nivelul capitalelor UE

	Total "Satisfăcut"
Dublin	82%
Helsinki	81%
Luxembourg	79%
Wien	78%
Stockholm	77%
Riga	77%
Vilnius	76%
London	75%
Ljubljana	74%
Copenhagen	71%
Amsterdam	69%
Tallinn	69%
Zagreb	69%
Nicosia	64%
Berlin	58%
Bratislava	57%
Prague	54%
Brussel	54%
Budapest	50%
Paris	47%
Warsaw	46%
Madrid	45%
Rome	45%
Lisbon	45%
Valletta	45%
Sofia	36%
Athens	34%
Bucharest	31%

Nivelul de satisfacție privind curățenia

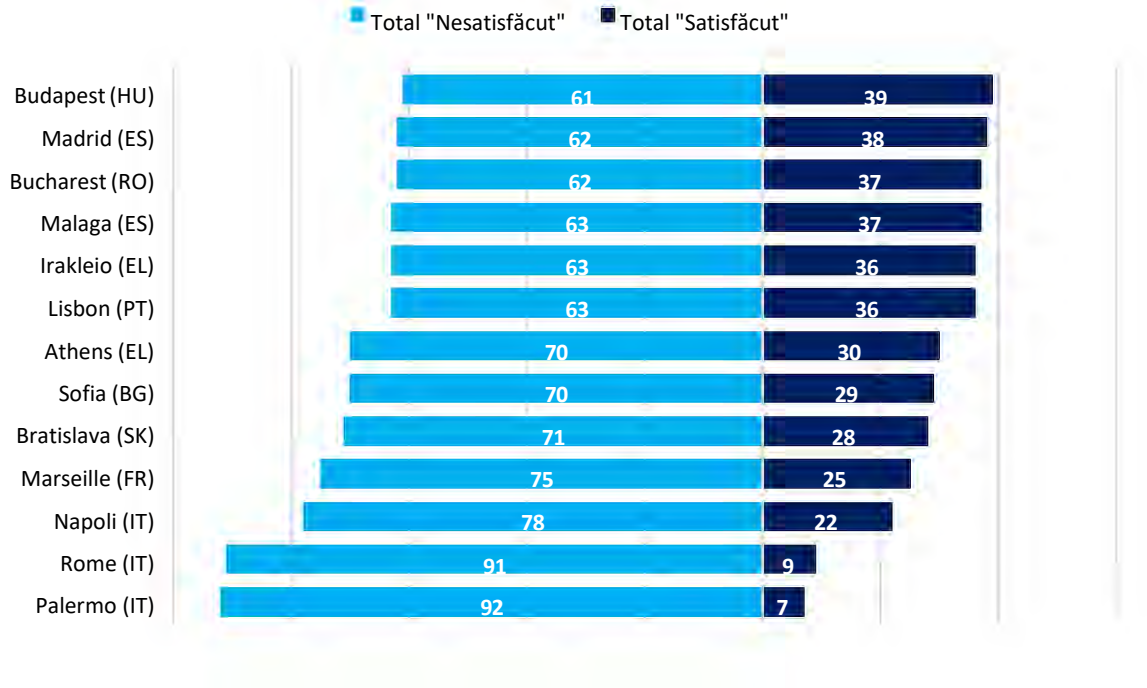

Nivelul de satisfacție privind curățenia

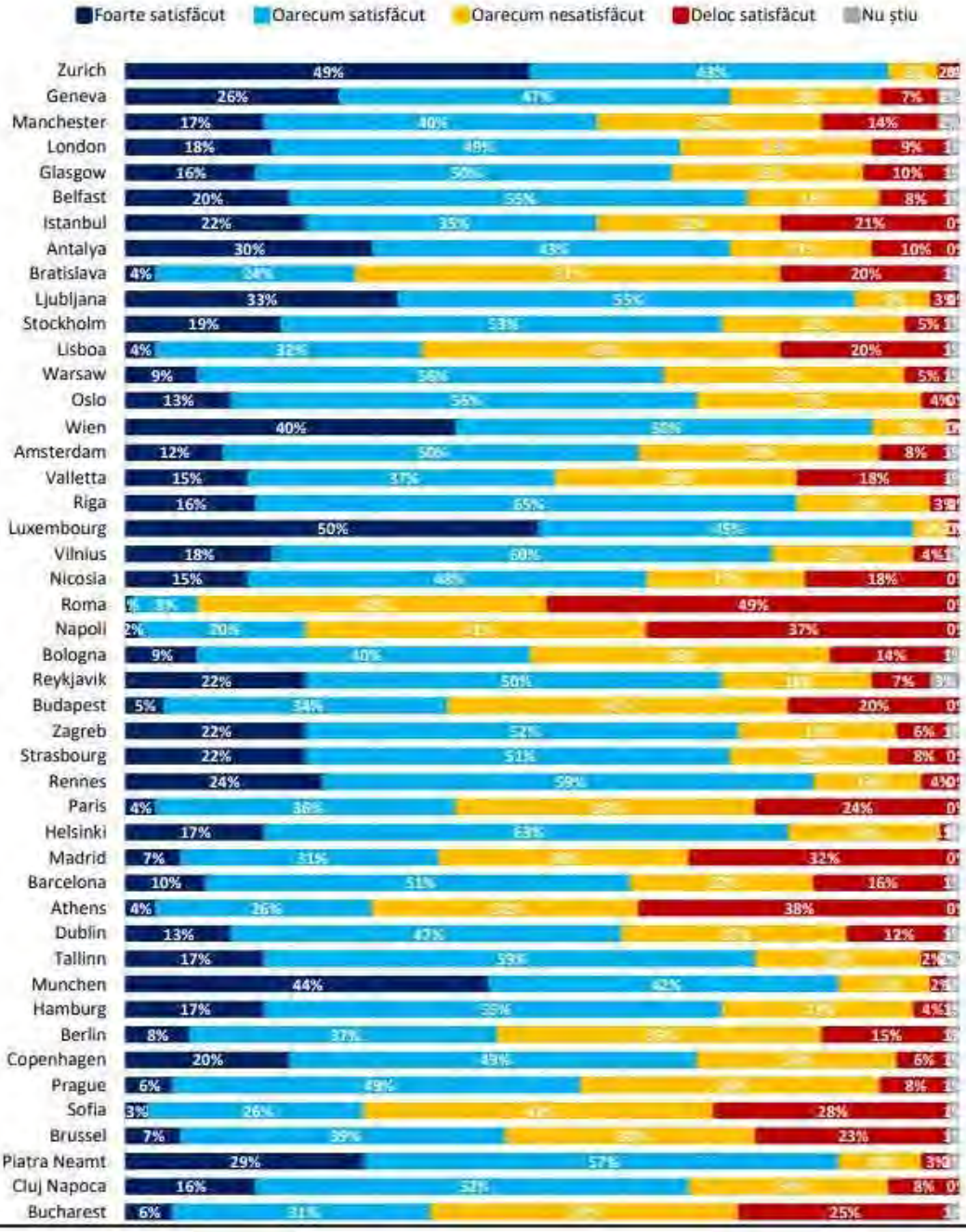

Nivelul de satisfacție privind curățenia, la nivelul capitalelor UE

	Total "Satisfăcut"
Luxembourg	95%
Wien	90%
Ljubljana	88%
Riga	81%
Helsinki	80%
Vilnius	78%
Tallinn	76%
Zagreb	74%
Stockholm	72%
Copenhagen	69%
London	67%
Warsaw	65%
Nicosia	63%
Amsterdam	62%
Dublin	60%
Prague	55%
Valletta	52%
Brussel	46%
Berlin	45%
Paris	40%
Budapest	39%
Madrid	38%
Bucharest	37%
Lisbon	36%
Athens	30%

Sofia	29%
Bratislava	28%
Roma	9%

Nivelul de satisfacție privind spațiile verzi

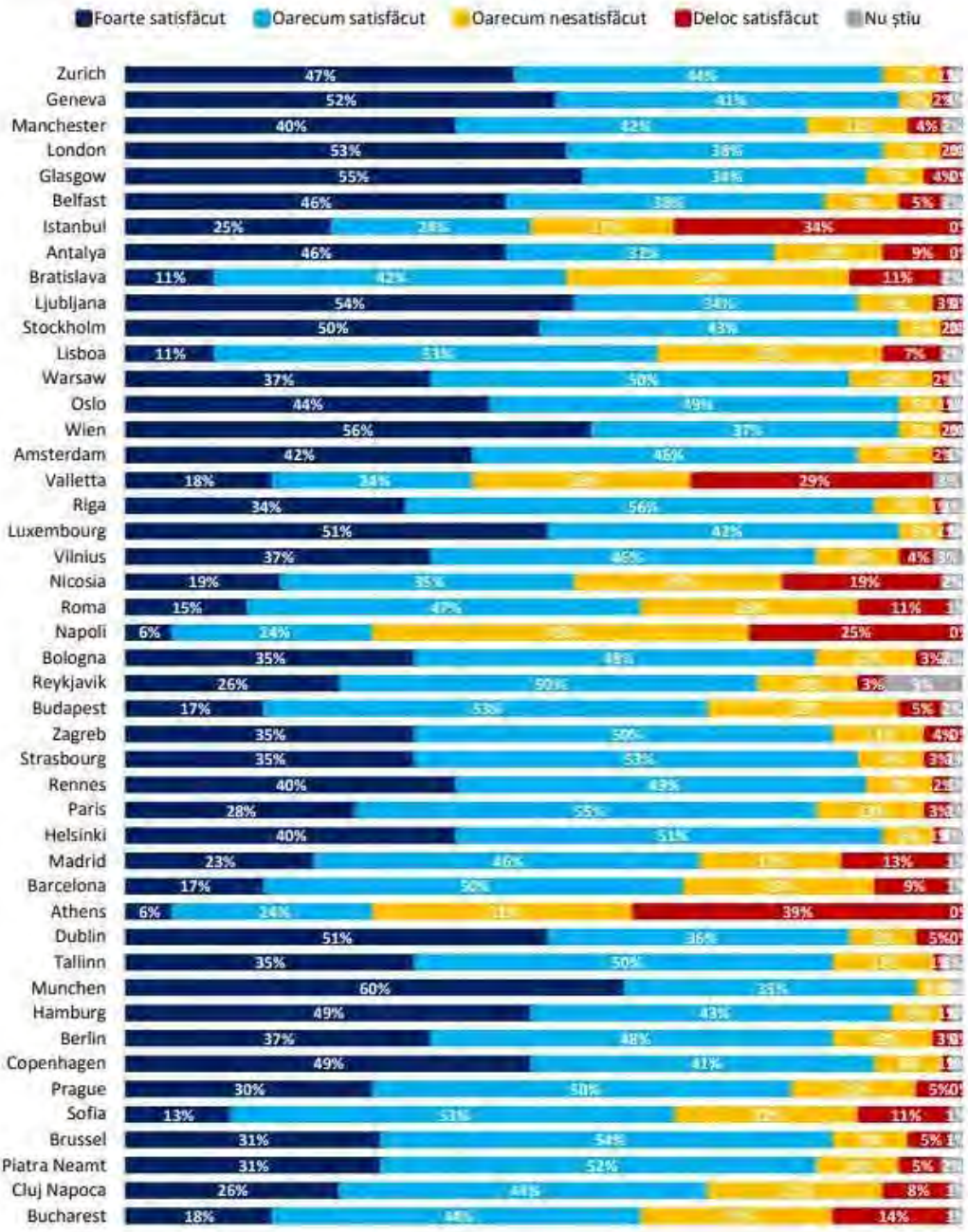

Nivelul de satisfacție privind spațiile verzi, la nivelul capitalelor UE

	Total "Satisfăcut"
Wien	93%
Stockholm	93%
Luxembourg	93%
London	91%
Helsinki	91%
Riga	90%
Copenhagen	90%
Amsterdam	88%
Ljubljana	88%
Warsaw	87%
Dublin	87%
Berlin	85%
Zagreb	85%
Brussel	85%
Tallinn	85%
Vilnius	83%
Paris	83%
Prague	80%
Budapest	70%
Madrid	69%
Sofia	66%
Lisbon	64%
Bucharest	62%
Roma	62%
Nicosia	54%
Bratislava	53%

Valletta	42%
Athens	30%

Nivelul de satisfacție privind viața cetățenilor

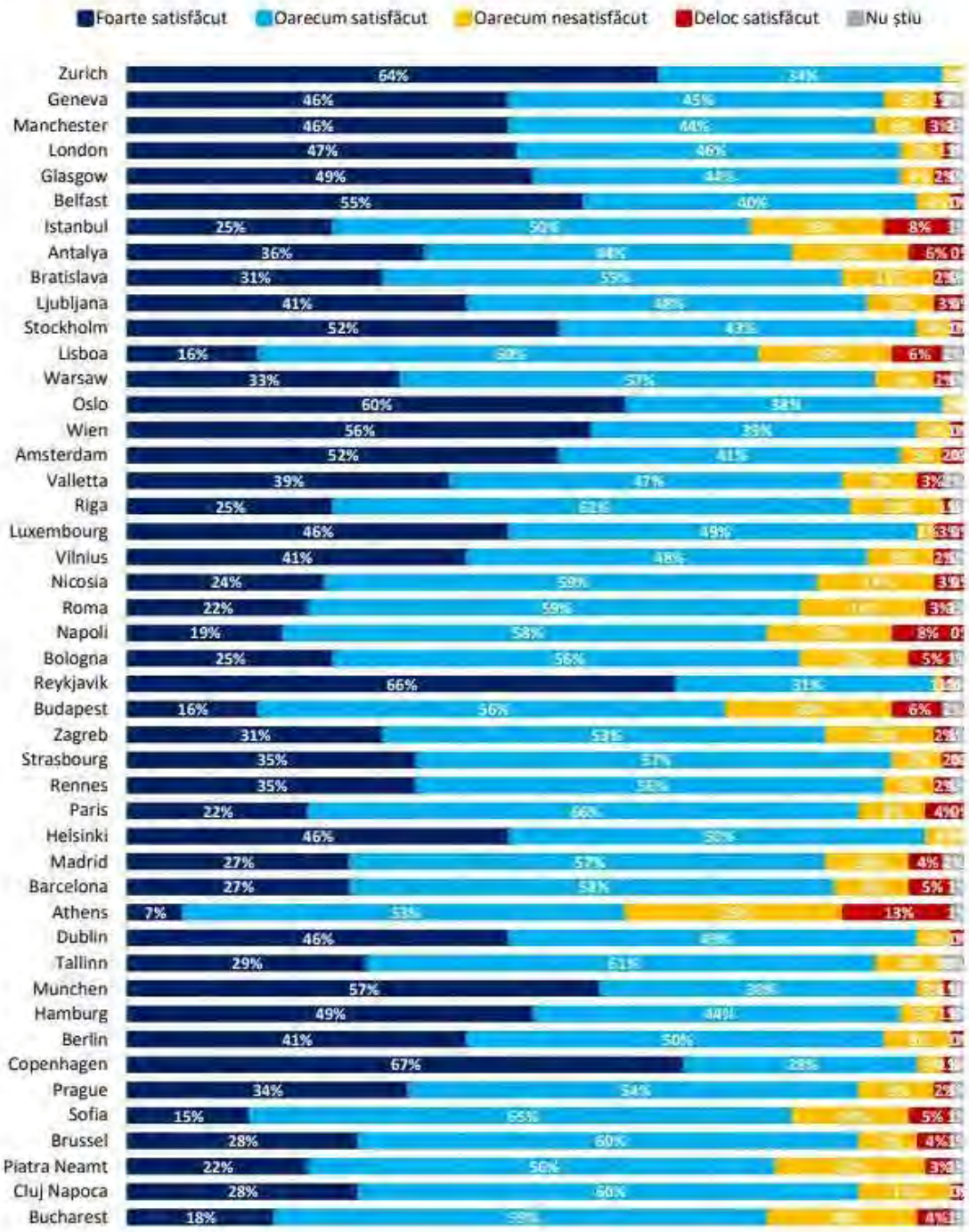

Nivelul de satisfacție privind viața cetățenilor, la nivelul capitalelor UE

	Total "Satisfăcut"
Helsinki	96%
Wien	95%
Stockholm	95%
Dublin	95%
Luxembourg	95%
Copenhagen	95%
Amsterdam	93%
London	93%
Berlin	91%
Warsaw	90%
Tallinn	90%
Vilnius	89%
Ljubljana	89%
Prague	88%
Brussels	88%
Paris	88%
Riga	87%
Valletta	86%
Bratislava	86%
Zagreb	84%
Madrid	84%
Nicosia	83%
Roma	81%
Sofia	80%
Bucharest	77%
Lisbon	76%
Budapest	72%
Athens	60%

Nivelul de satisfacție privind situația financiară a cetățenilor

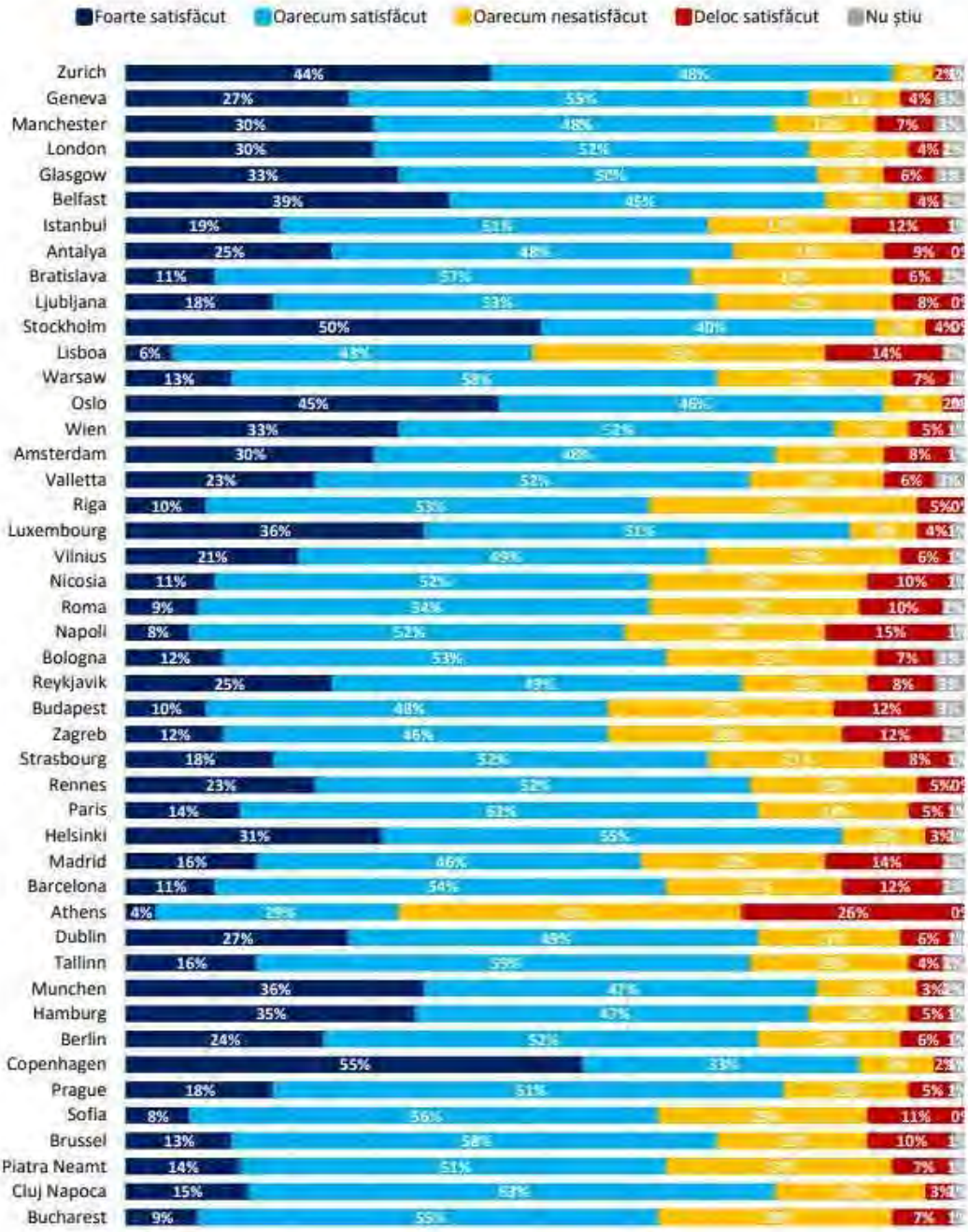

Nivelul de satisfacție privind situația financiară a cetățenilor, la nivelul capitalelor UE

	Total "Satisfăcut"
Stockholm	90%
Copenhagen	88%
Luxembourg	87%
Helsinki	86%
Wien	85%
London	82%
Prague	79%
Amsterdam	78%
Dublin	76%
Paris	76%
Berlin	76%
Valletta	75%
Tallinn	75%
Brussel	71%
Warsaw	71%
Ljubljana	71%
Vilnius	70%
Bratislava	68%
Sofia	64%
Bucharest	64%
Nicosia	63%
Riga	63%
Roma	63%
Madrid	62%
Budapest	58%
Zagreb	58%
Lisbon	49%
Athens	33%

PARTEA B: CONTEXTUL URBAN ȘI IDENTIFICAREA PROBLEMELOR ȘI NEVOILOR LOCALE CHEIE

1. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC
2. DEZVOLTARE ECONOMICĂ
3. PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL
4. MOBILITATEA ȘI TRANSPORTUL
5. UTILITĂȚI PUBLICE
6. SERVICII PUBLICE
7. MEDIUL ȘI BIODIVERSITATEA
8. PATRIMONIUL CONSTRUIT
9. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ
10. DIAGNOSTIC TERITORIAL

1. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC

ABREVIERI ȘI ACRONIME

DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DGSAMB	Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București
IDUL	Indexul de Dezvoltare Umană Locală
INS	Institutul Național de Statistică
ONG	Organizație Neguvernamentală
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PIB	Produs Intern Brut
SIDU	Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UE	Uniunea Europeană
ZUF	Zonă Urbană Funcțională
ZUM	Zonă Urbană Marginalizată

CUPRINS

1. STRUCTURA DEMOGRAFICĂ, PROFIL ETNIC ȘI CONFESIONAL 7

1.1.România în contextul demografic european și global 7
1.2.Populaţia. Număr și dinamică.....9
1.3.Profil etnic şi confesional.....17
1.4.Profilul educațional.....23

2. TENDINȚE DE EVOLUȚIE A POPULAȚIEI ȘI MIGRAȚIE 25

2.1.Mișcarea Naturală.....25
2.2.Mișcarea migratorie internă și externă 30
2.3.Prognoza populației.....37

3. DEZVOLTARE LOCALĂ ȘI COMUNITĂȚI..... 39

3.1.Sărăcia în București.....39

3.1.1. Riscul de sărăcie în regiunea București-Ilfov.....39
3.1.2. Sărăcia subiectivă a bucureștenilor 41
3.1.3. Calitatea vieții în București față de alte capitale europene.....48

3.2.Zonele marginalizate din București.....72

3.2.1. Zonele Urbane Marginalizate (ZUM) în România 73
3.2.2. ZUM-urile din București în datele de la recensământul din 2011 75
3.2.3. ZUM-urile din București în 2020 79
3.2.4. Prioritizarea ZUM-urilor și consultarea cu rezidenții.....92

4. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI..... 103

Anexa 1. Riscul de sărăcie în profil regional..... 109

Anexa 2. Date comparative la nivel regional privind populația și veniturile..... 110

Anexa 3. Date despre compoziția populației din București folosite în comparațiile internaționale 112

Anexa 4. Lista ZUM-urilor din București validate și invalidate..... 113

Anexa 5. Fișele de evaluare calitativă ale ZUM-urilor validate 119

Comunitatea Străulești 119
Comunitatea Giulești – 16 Februarie.....121
Comunitatea Aleea Pantelimon.....123
Comunitatea Aleea Lunca Florilor.....125
Comunitatea Plumbuita – Tei Toboc 127
Comunitatea Maica Domnului.....129
Comunitatea Bulevarduldul Basarabia 131
Comunitatea Bulevardul Prof. Dimitrie Pompeiu 133
Comunitatea 1 Decembrie 1918, bloc T1 și T2 135
Comunitatea Aleea Cioplea.....137
Comunitatea Vâlsănești 139
Comunitatea Iosifești.....141
Comunitatea Industriilor.....143
Comunitatea Brățării.....145
Comunitatea Aleea Nehoiu nr. 2-12, bloc F2 și F3.....147
Comunitatea Bulevardul Metalurgiei nr. 89, bloc B2 149
Comunitatea Iacob Andrei 151

Comunitatea Aleea Livezilor 153
Comunitatea Zăbrăuți.....155
Comunitatea Aleea Stogu 157
Comunitatea Radu Constantin.....159
Comunitatea Intrarea Recaș 161
Comunitatea Soldat Tunsu Petre.....163
Comunitatea Amurgului.....165
Comunitatea Mândrești.....167
Comunitatea Șina.....169
Comunitatea Uranus.....171
Comunitatea Giulești Sârbi 173

Referințe bibliografice..... 175

LISTĂ FIGURI

Figură 1. Numărul de locuitori ai statelor membre ale UE la 1 ianuarie 2019 8
Figură 2. Rata schimbării demografice datorate sporului natural și migratoriu al statelor membre ale UE în anul 2018.....9
Figură 3. Dinamica populației Municipiului București și a județului Ilfov la recensămintele din perioada 1948-2011.....10
Figură 4. Populația orașelor-capitală din zona central și est-europeană, la recensămintele din 2001 și 2011....11
Figură 5. Populația zonelor funcționale ale capitalelor din zona central și est-europeană, la recensămintele din 2001 și 2011.....11
Figură 6. Populația zonelor metropolitane ale principalelor centre urbane din România, la recensămintele din 2001 și 2011.....12
Figură 7. Numărul de persoane vârstnice (peste 65 de ani), respectiv de persoane tinere (sub 15 ani) raportat la 100 de persoane apte de muncă (15-64 ani) și vârsta medie a populației (ani) în anul 2017.....13
Figură 8. Piramida vârstelor populației rezidente din regiunea București-Ilfov în anul 2019 14
Figură 9. Evoluția numărului de locuitori cu domiciliul pe sectoare, între 2000 și 2018.....14
Figură 10. Populația cu domiciliul pe grupe de vârstă, în anul 2018 16
Figură 11. Structura etnică a populației, pe sectoare, la recensământul din 2011 17
Figură 12. Ponderea rezidenților născuți în altă țară din totalul populației stabile la recensământul din 2011.. 18
Figură 13. Cetățeni străini cu rezidența de minim 1 an în București la recensământul din 2011 19
Figură 14. Profilul confesional al populației municipiului București.....20
Figură 15. Profilul confesional minoritar pe sectoare ale Capitalei, la recensământul din 2011 22
Figură 16. Populația de 10 ani și peste, funcție de nivelul studiilor absolvite, la recensământul din 2011 23
Figură 17. Nivelul de studii absolvite al locuitorilor municipiului București, pe grupe de vârstă, la recensământul din 2011.....24
Figură 18. Nivelul de studii absolvite al locuitorilor municipiului București, pe sectoare, la recensământul din 2011.....24
Figură 19. Rata sporului natural în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori cu domiciliul).....25
Figură 20. Rata natalității în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori cu domiciliul).....26
Figură 21. Rata mortalității în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori cu domiciliul) 26
Figură 22. Rata generală de fertilitate (copii/femeie), în orașele-capitală, în anul 2018 27
Figură 23. Vârsta medie (ani) a mamelor la toate nașterile, în orașele-capitală, în anul 2018 27
Figură 24. Rata mortalității infantile în perioada 2008-2018 (% la 1000 de născuții vii).....28
Figură 25. Rata nupțialității în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori) 29
Figură 26. Rata divorțialității în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori) 30
Figură 27. Soldul migratoriu intern cu schimbare de domiciliu și locuințele finalizate în perioada 2012-2018...33
Figură 28. Soldul migratoriu extern cu schimbare de domiciliu în perioada 2012-2018.....34
Figură 29. Soldul migratoriu extern cu schimbare de reședință, în perioada 2012-2018 34
Figură 30. Soldul migratoriu extern cu schimbare de reședință, în perioada 2012-2018 35
Figură 31. Proiectarea populației rezidente la orizontul anului 2030, în diferite scenarii 38

Figură 32. Persoanele la risc de sărăcie sau excluziune socială (%), la nivel național și regional, în perioada 2007-2018.....39
Figură 33. Persoanele care au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie (%), în anul 2018.....40
Figură 34. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și veniturile totale lunare ale gospodăriei, București, 2019 (% din categorie).....44
Figură 35. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și dotarea gospodăriei, București, 2019 (% din categorie).....44
Figură 36. Grupurile de sărăcie subiectivă și etnie prin comparație cu celelalte grupuri vulnerabile din București, în funcție de ajutorul primit din partea statului în 2018 (% din categorie) 47
Figură 37. București este o capitală cu populație tânără 50
Figură 38. Satisfacția globală cu viața a locuitorilor din București și alte capitale europene.....53
Figură 39. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu școlile din oraș (% din răspunsuri valide).....55
Figură 40. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu serviciile medicale din oraș (% din total populație) 55
Figură 41. Gradul de satisfacție cu transportul public din oraș (% din total populație) 57
Figură 42. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu spațiile verzi din oraș (% din total populație) 59
Figură 43. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu nivelul zgomotului și calitatea aerului din oraș (% din total populație) 59
Figură 44. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu facilitățile sportive și facilitățile culturale din oraș (% din total populație) 60
Figură 45. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu curățenia din oraș și starea străzilor și clădirilor din cartierul în care locuiesc (% din total populație) 60
Figură 46. Sentimentul de siguranță calocuitor al orașului (% din total populație) 62
Figură 47. Cele mai importante trei aspecte pentru calitatea vieții din perspectiva locuitorilor (% din total populație) 64
Figură 48. Ponderea locuitorilor care au încredere și cred că administrația publică este eficientă (% din total populație) 64
Figură 49. Sunteți satisfăcut(ă) să trăiți în acest oraș? (% din total populație) 65
Figură 50. Capitalele europene între accesul la o locuință bună și dificultăți la plata facturilor (% din total populație) 69
Figură 51. Capitalele europene între accesul la o locuință bună și accesul la un loc bun de muncă (% din total populație) 70
Figură 52. Capitalele europene între accesul la un loc bun de muncă și satisfacția populației cu situația financiară a gospodăriei (% din total populație) 71
Figură 53. Exemple de interacțiune în teritoriu între sectoarele de recensământ și comunitățile propriu-zise…73
Figură 54. Distribuția populației după tipul ariei de rezidență, în 2011 (% din populația stabilă) 75
Figură 55. Ponderea copiilor în total populație din ZUM-urile din București, la nivel de sector.....77
Figură 56. Ponderea persoanelor de etnie roma în total populație ZUM-urile din București, la nivel de sector.78
Figură 57. Metodologia calitativă în 5 pași de actualizare și validare a ZUM-urilor din București 2020.....81
Figură 58. Distribuția celor 87 de zone potențiale ZUM (care au intrat în procesul de validare), pe sectoare....82
Figură 59. Procesul de actualizare și validare a ZUM-urilor din București, din 2020, în cifre.....91
Figură 60. Tipologia ZUM-urilor în care au fost organizate consultări cu rezidenții.....94

LISTĂ TABELE

Tabel 1. Indicatori demografici principali 16
Tabel 2. Indicatori ai miscării naturale la nivel de sector al Capitalei.....30
Tabel 3. Date despre sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie, pe sectoarele din București, 2019.....42
Tabel 4. Caracteristicile sărăciei subiective a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie, București, 2019 (% din categorie).....43
Tabel 5. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și sentimentul de siguranță în diferite contexte, București, 2019 (valori medii pe categorie, pe o scală de la 1 la 10).....45
Tabel 6. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și satisfacția generală cu diferite contexte, București, 2019 (valori medii pe categorie, pe o scală de la 1 la 10).....45
Tabel 7. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și dotarea zonei în care locuiesc, București, 2019 (% din categorie).....46

Tabel 8. Praguri urbane la nivel național, pe indicatori cheie (%) 74
Tabel 9. Distribuția sectoarelor de recensământ pe tipurile de dezavatajare, în 2011 (%).....76
Tabel 10. Rata marginalizării la nivel de București și de sector.....76
Tabel 11. Tipurile de ZUM din București, în 2011, în funcție de mărime (număr ZUM-uri).....77
Tabel 12. Profilul gospodăriilor din ZUM din București, la nivel de sector.....78
Tabel 13. Caracteristici ale locuințelor din ZUM-urile din București, la nivel de sector 79
Tabel 14. Situația ZUM-urilor după prima etapă de validare prin vizualizare online 85
Tabel 15. O imagine de ansamblu asupra procesului de validare a ZUM-urilor din București, pe sectoare 89
Tabel 16. ZUM-urile prioritizate de specialiștii din instituțiile publice și ONG-urile relevante 92

LISTA HĂRȚI

Harta 1. Bazinul de atracție de noi rezidenți al municipiului București, în perioada 2001-2011 32
Harta 2. Zona Urbană Funcțională a Capitalei (formată din UAT în care peste 15% din forța de muncă face naveta la București) și profilul socio-demografic al navetiștilor.....36
Harta 3. Distribuția inegală în București a populației 51
Harta 4. Satisfacția locuitorilor față de sectorul în care locuiesc 66
Harta 5. Satisfacția locuitorilor față de București.....67
Harta 6. Cele 87 de potențiale ZUM-uri din București identificate de autoritățile locale, care au intrat în procesul de validare 83
Harta 7. ZUM-urile din București identificate și validate în 2020.....90
Harta 8: Comunitatea Străulești - Localizare pe hartă.....119
Harta 9: Comunitatea Giulești-16 Februarie - Localizare pe hartă 121
Harta 10: Comunitatea Aleea Pantelimon - Localizare pe hartă 123
Harta 11: Comunitatea Aleea Lunca Florilor - Localizare pe hartă 125
Harta 12: Comunitatea Plumbuita – Tei Toboc - Localizare pe hartă.....127
Harta 13: Comunitatea Maica Domnului - Localizare pe hartă 129
Harta 14: Comunitatea Bulevarduldul Basarabia - Localizare pe hartă.....131
Harta 15: Comunitatea Bulevardul Prof. Dimitrie Pompeiu - Localizare pe hartă.....133
Harta 16. Comunitatea 1 Decembrie 1918, bloc T1 și T2 - Localizare pe hartă.....135
Harta 17. Comunitatea Aleea Cioplea - Localizare pe hartă.....137
Harta 18. Comunitatea Vâlsănești - Localizare pe hartă.....139
Harta 19. Comunitatea Iosifești - Localizare pe hartă 141
Harta 20. Comunitatea Industriilor - Localizare pe hartă 143
Harta 21. Comunitatea Brățării - Localizare pe hartă 145
Harta 22. Comunitatea Aleea Nehoiu nr. 2-12, bloc F2 și F3 - Localizare pe hartă 147
Harta 23. Comunitatea Bulevardul Metalurgiei nr. 89, bloc B2 - Localizare pe hartă 149
Harta 24. Comunitatea Străulești - Localizare pe hartă.....151
Harta 25. Comunitatea Aleea Livezilor - Localizare pe hartă.....153
Harta 26. Comunitatea Zăbrăuți - Localizare pe hartă 155
Harta 27. Comunitatea Aleea Stogu - Localizare pe hartă.....157
Harta 28. Comunitatea Radu Constantin - Localizare pe hartă 159
Harta 29. Comunitatea Intrarea Recaș - Localizare pe hartă.....161
Harta 30. Comunitatea Soldat Tunsu Petre - Localizare pe hartă.....163
Harta 31. Comunitatea Amurgului - Localizare pe hartă 165
Harta 32. Comunitatea Mândrești - Localizare pe hartă 167
Harta 33. Comunitatea Șina - Localizare pe hartă 169
Harta 34. Comunitatea Uranus - Localizare pe hartă 171
Harta 35. Comunitatea Giulești Sârbi - Localizare pe hartă.....173

1. STRUCTURA DEMOGRAFICĂ, PROFIL ETNIC ȘI CONFESIONAL

1.1.România în contextul demografic european și global

Statisticile privind structura populației UE și cele care măsoară schimbarea numărului de locuitori au primit o atenție tot mai mare din partea factorilor de decizie în ultimele decenii, deoarece a devenit evident faptul că evoluțiile demografice - cum ar fi creșterea speranței de viață, scăderea fertilității și migrația - vor juca un rol din ce în ce mai mare în viața politică, economică și socială.

Populația lumii a crescut considerabil în ultimii 70 de ani (de la 2.5 miliarde în 1950, la peste 7.7 miliarde în prezent, conform Băncii Mondiale și Națiunilor Unite) și se estimează că va continua să crească până la 10 miliarde în anul 2060, fapt ce va impune o schimbare de paradigmă în elaborarea de politici publice, elementele centrale fiind disponibilitatea resurselor, oportunitatea economică și furnizarea de servicii publice.

În UE-28 locuiau, la 1 ianuarie 2019, 513,5 milioane de persoane, echivalentul a 6,6% din totalul populației lumii, comparativ cu o cotă care era aproape de două ori mai mare acum cinci decenii. Dacă luăm în considerare componența din anul 2020 a UE (după momentul Brexit), populația blocului comunitar scade la circa 447 de milioane de locuitori, adică doar 5,8% din populația globului. În contextul creșterii globale, ritmul demografic al Uniunii Europene a încetinit considerabil, astfel încât în următorii 30-40 de ani se așteaptă ca numărul locuitorilor să stagneze și apoi să descrească.

Mai mult, pe lângă Japonia, UE este regiunea cu cea mai accentuată îmbătrânire la nivel mondial. În Europa sunt tot mai puțini tineri și mai mulți vârstnici, fenomen corelat în mod direct cu creșterea speranței de viață. Astfel, se poate spune că europenii trăiesc mai mult și mai sănătos pe fondul progreselor medicale din ultimii ani. Totuși, România înregistrează printre cele mai mici niveluri ale speranței de viață la naștere (puțin peste 75 de ani, față de o medie a UE de 81 de ani) și printre cele mai mari discrepanțe ale acestei valori între femei și bărbați (7,4 ani, față de o medie a UE de 5,4 ani), aceștia din urmă fiind dezavantajați. Durata medie a vieții mai scăzută din România poate fi pusă și pe seama mortalității infantile, care este cea mai ridicată din UE (6,7 decese la 1000 de născuți vii, față de o medie comunitară de 3,6). Situația se traduce în plan demografic și prin existența celui mai mare procent de vârstnici peste 65 de ani care trăiesc singuri în țara noastră.

De asemenea, UE se confruntă cu un nivel de fertilitate scăzut (1,6 copii/femeie), sub nivelul natural de înlocuire (o medie de 2,1 copii pe femeie în economiile mondiale dezvoltate), ceea ce conduce la o piramidă a vârstelor tot mai îngustă față de baby boom-ul din anii 60-70.

Deși de-a lungul istoriei sporul natural a reprezentat principalul factor al schimbărilor demografice, începând cu anii 1990, rolul migrației nete a devenit din ce în ce mai important ca motor al schimbării populației din UE, ajungând în anii 2017 și 2018 să fie responsabil pentru întreaga creștere a populației, în condițiile în care numărul deceselor l-a depășit pe cel al nașterilor (o situație nemaiîntâlnită în istoria Europei).

România se află printre țările europene care a pierdut cel mai mare număr de locuitori (3,8 milioane de locuitori între 1990 și 2019), declinul fiind asociat în principal cu migrarea populației (cel mai mare deficit migratoriu, în cifre absolute din UE în anul 2018 și locul 2 după Croația, în termeni relativi) și mai puțin cu sporul natural (deși acesta a devenit negativ după 1991) – situație asemănătoare cu cea a Croației, Letoniei și Lituaniei. Migrația a avut efecte directe pe plan european – principalele țări de destinație ale românilor care au plecat au fost Spania, Italia, Franța, Germania și Regatul Unit, a căror

populație a crescut cu noii locuitori veniți din România și din alte țări. Cu toate acestea, România are sub 2% dintre locuitori născuți în afara granițelor sale, al doilea cel mai scăzut procent din UE după Polonia.

Figură 1. Numărul de locuitori ai statelor membre ale UE la 1 ianuarie 2019

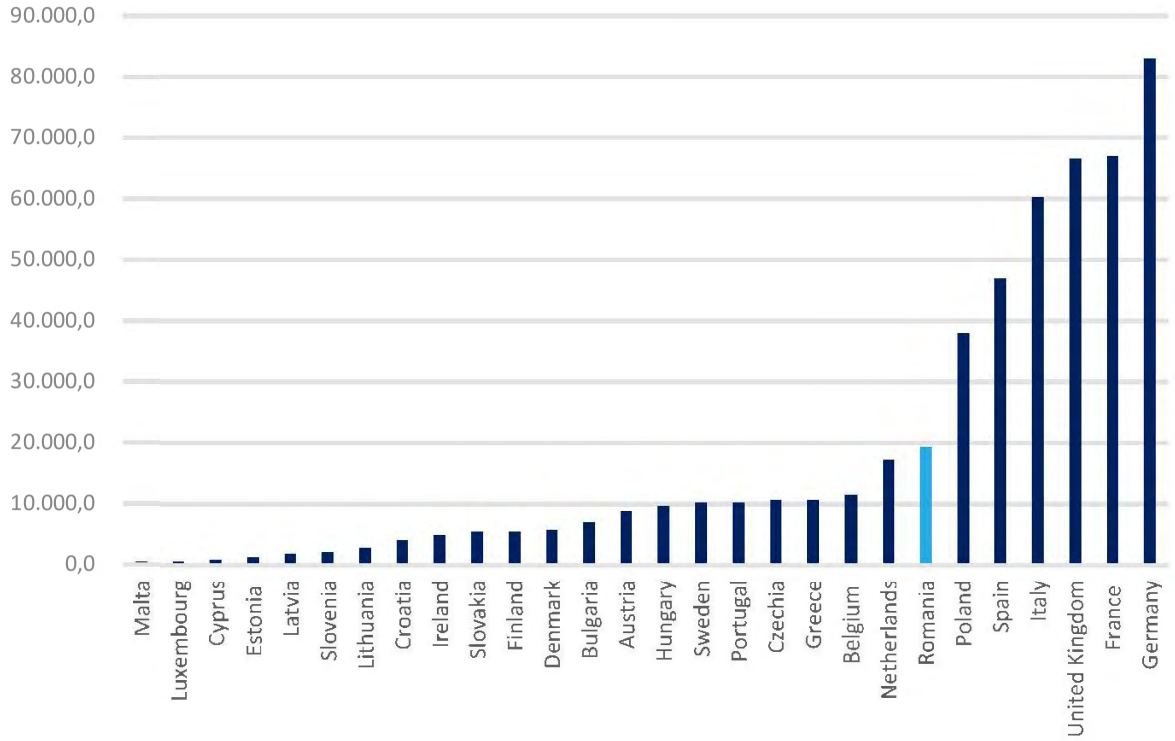

Sursa: Eurostat (2019)

În ceea ce privește mișcarea naturală, scăderea natalității este rezultatul mai multor factori: scăderea numărului de femei de vârstă fertilă pe fondul migrației, amânarea nașterii, dar și schimbarea comportamentului demografic, în sensul reducerii numărului de copii născuți de o femeie (1-2 copii), în linie cu tendința europeană. Deși în România natalitatea a continuat să scadă, înregistrând unele dintre cele mai mari contracții față de 1990 (o rată a fertilității care a scăzut de la 2,4 copii/femeie la 1,7), aceasta este, alături de Bulgaria, una dintre țările cu cea mai redusă vârstă medie a mamelor la prima naștere (aproape 27 de ani, față de peste 29 de ani la nivelul EU).

Figură 2. Rata schimbării demografice datorate sporului natural și migratoriu al statelor membre ale UE în anul 2018

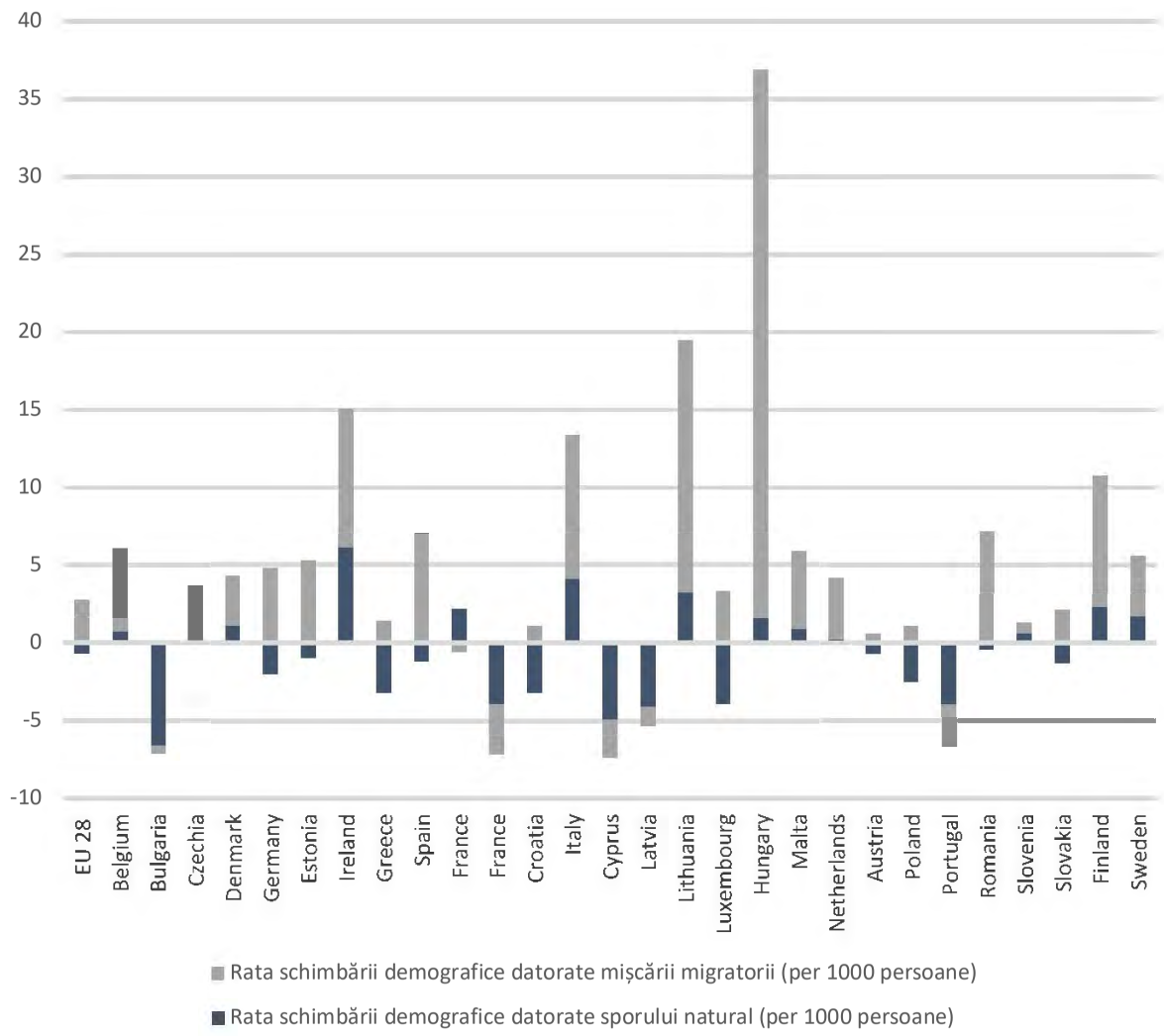

Sursa: Eurostat (2019)

1.2.Populaţia. Număr și dinamică

Conform celor mai recente date furnizate de Institutul Național de Statistică (INS), la 1 iulie 2019, populația domiciliată a Municipiului București era de 2.139.439 de locuitori. Trebuie menționat faptul că, din perspectivă metodologică, această cifră se referă la numărul persoanelor care au înscris în cartea de identitate domiciliul în Capitală. O parte dintre aceștia locuiesc efectiv în altă localitate, după cum persoane cu domiciliul în alte localități din țară sau din străinătate locuiesc efectiv în București. În vederea estimării numărului de persoane care trăiesc efectiv în București, INS calculează un alt indicator, respectiv populația rezidentă. Aceasta se ridica, în același an, la doar 1.829.897 de persoane, adică o diferență în minus de circa 300.000 de persoane față de populația domiciliată în Capitală. Acestea sunt însă doar estimări, cifre mai exacte cu privire la populația rezidentă urmând a fi obținute doar la recensământul ce va avea loc în anul 2021.

Figură 3. Dinamica populației Municipiului București și a județului Ilfov la recensămintele din perioada 1948-2011

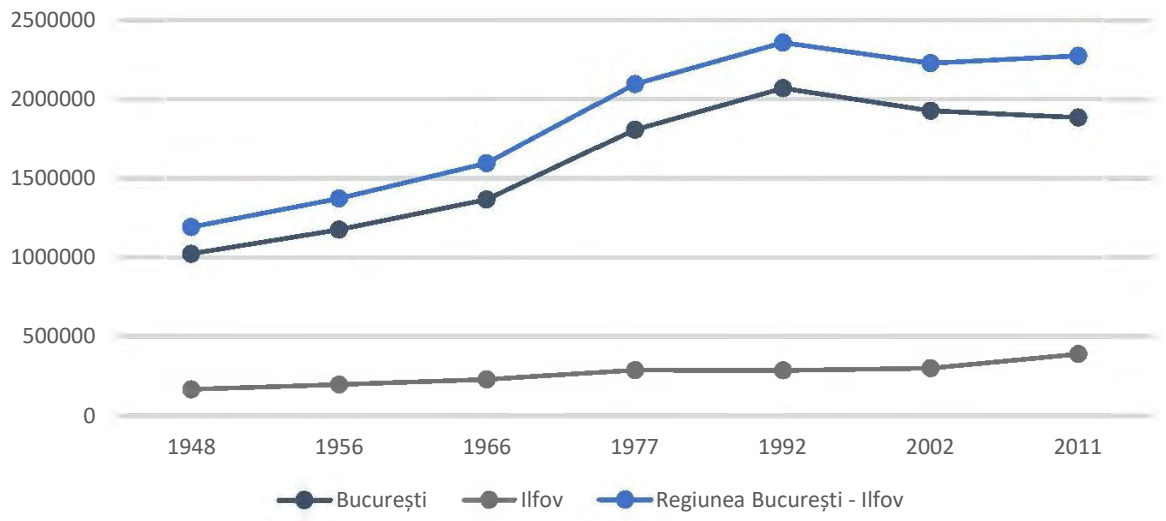

Sursa: INS. Rezultatele definitive ale recensămintelor din perioada 1948-2011

Datele înregistrate la Recensămintele populației și a locuințelor din ultimul secol arată o creștere istorică continuă a populației, atât pe fondul migrației interne, cât și datorită sporului natural. Astfel, de la 769.000 de locuitori în anul 1930, populația orașului a crescut de aproape 3 ori și a ajuns la peste 2,1 milioane la sfârșitul perioadei comuniste, chiar și în pofida faptului că în anii 80 autoritățile au blocat Capitala pentru migrația forței de muncă din alte zone ale țării. După 1990, populația orașului a început să scadă, sub presiunea mai multor factori: migrația internă pe fondul dezindustrializării treptate, sporul natural negativ, migrația externă, dar și suburbanizare, mulți locuitori alegând să se mute în județul Ilfov sau chiar în localități din județele învecinate (Giurgiu, Dâmbovița, Călărași etc.), unde prețul, disponibilitatea terenurilor, dar și cadrul natural au reprezentat factori de atracție pentru dezvoltări imobiliare, fenomen asemenător tendinței din alte orașe mari din Europa și din lume. Așadar, o analiză mai fidelă a dinamicii demografice a Capitalei se poate face doar în paralel cu cea a județului Ilfov. Astfel, dacă Municipiul București a pierdut între recensămintele din 1992 și 2011 circa 184.000 de locuitori, județul Ilfov a câștigat circa 102.000 de rezidenți, rezultând o scădere de ansamblu de doar 82.000 de persoane. După cum am indicat mai sus, după recensământul din 2011, există doar estimări ale evoluției populației. Astfel, în intervalul 2011-2019, populația rezidentă a Capitalei s-a redus cu circa 53.000 de persoane, iar cea a județului Ilfov a crescut cu peste 96.000, rezultând un sold pozitiv de 43.000 de persoane. Aceste date indică o schimbare a trendului negativ al populației care trăiește efectiv la nivelul zonei București-Ilfov, creșterea cea mai accentuată a numărului de rezidenți având loc în anii 2017-2019 (o creștere de circa 15.000 de persoane/an). Dacă acest ritm de creștere s-a menținut și în 2019, putem estima că populația regiunii București-Ilfov a ajuns la circa 2,33 milioane de locuitori în anul 2020, adică peste 12% din cea existentă la nivel național și un nivel similar cu cel înregistrat la recensământul din 1992.

Relativa stagnare a populației rezidente a regiunii București-Ilfov este remarcabilă dacă luăm în considerare faptul că populația României a scăzut cu 15% față de 1992. Așadar, putem concluziona că Bucureștiul rămâne încă un factor de stabilitate demografică într-o țară tot mai expusă migrației externe, sporului natural negativ și îmbătrânirii. Raportat la alte capitale din regiune, populația Bucureștiului a avut în ultimele decenii o evoluție similară cu altor orașe-capitală precum Atena, Berlin, Budapesta, Riga, Vilnius, Varșovia – caracterizate prin scăderea populației, în principal ca urmare a

suburbanizării. Totuși, au existat și capitale precum Praga, Viena sau Sofia care au înregistrat creșteri ale populației și în interiorul limitelor administrative ale orașului, nu doar în suburbii.

Figură 4. Populația orașelor-capitală din zona central și est-europeană, la recensămintele din 2001 și 2011

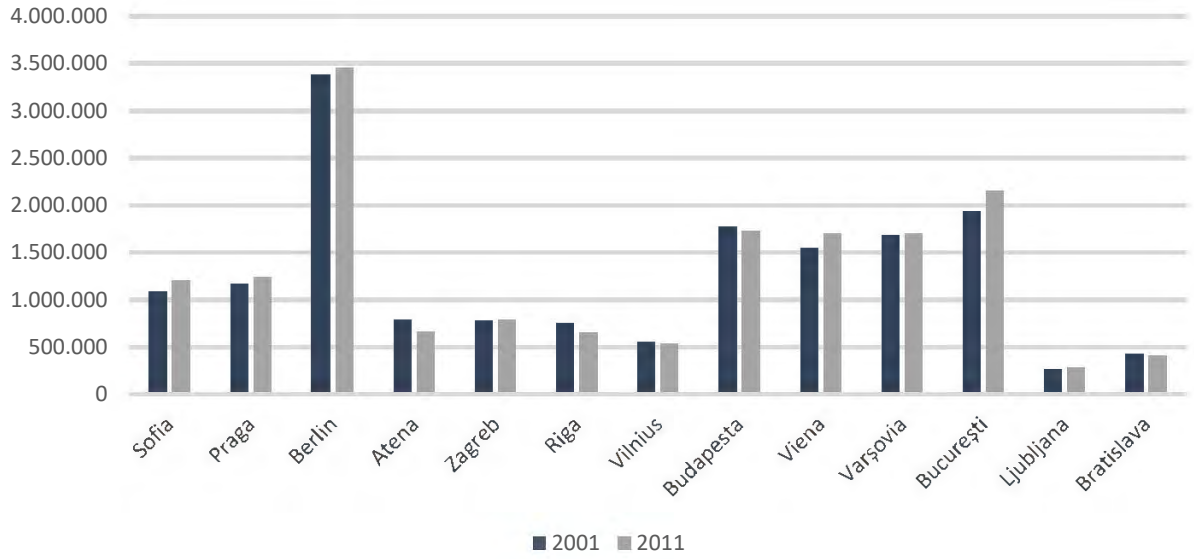

Sursa: Eurostat (2019)

O analiză mai relevantă a dinamicii populației orașelor-capitală din regiune se poate face doar analizând datele de la nivelul zonelor lor funcționale, în condițiile în care creșterea demografică, mai ales migrația, nu mai ține cont de granițe administrative. Din această perspectivă teritorială, Bucureștiul a înregistrat o creștere demografică mai redusă decât cea a capitatelor din această parte a Europei (de ex. Sofia, Budapesta, Viena, Praga, Varșovia), dar mai ridicată decât a Berlinului, Bratislavei sau Atenei.

Figură 5. Populația zonelor funcționale ale capitalelor din zona central și est-europeană, la recensămintele din 2001 și 2011

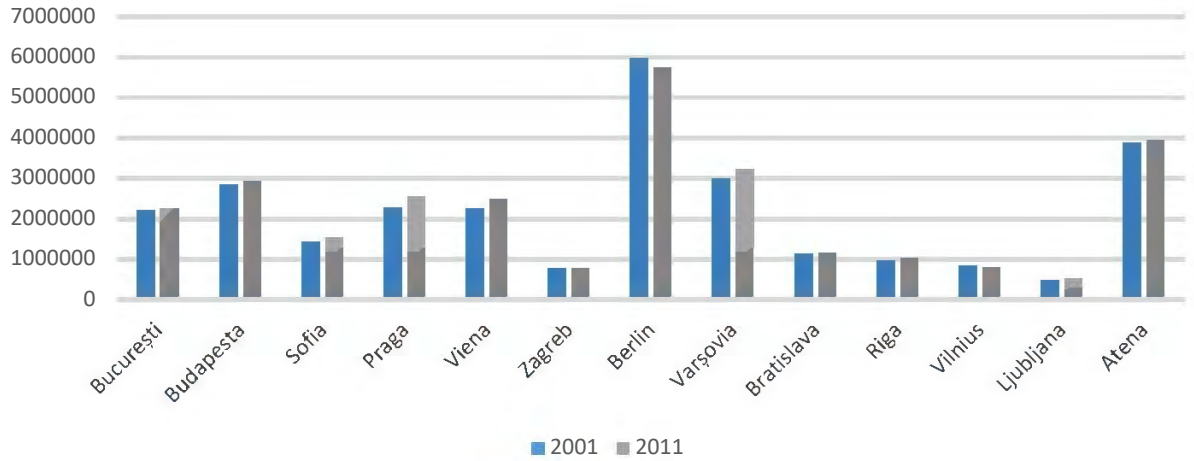

Sursa: Eurostat (2019)

În context național, Bucureștiul (împreună cu Ilfovul, care poate fi considerat zona sa metropolitană informală) a fost, alături de Timișoara și Cluj-Napoca, singurul pol urban al României care a înregistrat

o creștere a populației între ultimele două recensăminte. Totuși, ritmul de creștere al populației a fost mai ridicat în zona metropolitană a Clujului (+6,4%) și a Timișoarei (+5,1%), în comparație cu cel al regiunii București-Ilfov (+2,1%).

Figură 6. Populația zonelor metropolitane ale principalelor centre urbane din România, la recensămintele din 2001 și 2011

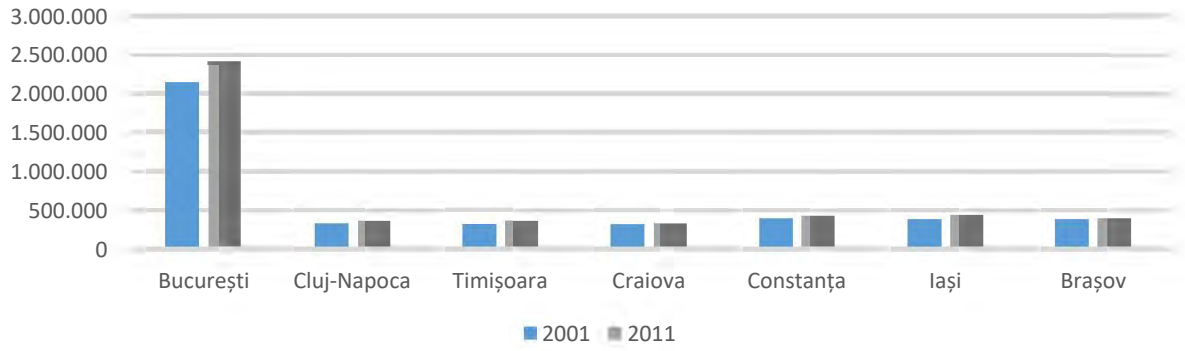

Sursa: Eurostat (2019)

Vârsta medie a populației rezidente a municipiului București era în anul 2018 de 42 de ani, în creștere cu peste un an față de recensământul din 2011, ceea ce indică o tendință de accelerare a fenomenului de îmbătrânire demografică. Trebuie menționat însă faptul că o parte din populația tânără a Bucureștiului a migrat către localitățile din județul Ilfov, unde media de vârstă este mai redusă (de ex. orașele Popești-Leordeni și Bragadiru sau comuna Chiajna înregistrează printre cele mai ridicate rate ale natalității din România). Așadar, la nivelul aceluiași an 2018, media de vârstă a populației județului Ilfov era cu 3 ani mai mică decât cea a Bucureștiului (39 de ani), rezultând o medie la nivelul regiunii București-Ilfov de 41,4 ani, ușor sub media națională de 42 de ani, dar și sub cea a UE-28 de 43,1 ani. Dacă tendințele demografice actuale se mențin, în jurul anului 2050, vârsta medie a populației Bucureștiului va fi de circa 47-48 de ani, mai ales pe fondul creșterii speranței de viață, a migrației tinerilor și a reducerii natalității.

Conform datelor EUROSTAT aferente anului 2017, Bucureștiul este capitala din Europa Centrală și de Est cu cea mai mare pondere a populației adulte, apte de muncă. În altă ordine de idei, Capitala înregistrează cea mai redusă pondere a vârstnicilor, dar și cea mai redusă pondere a populației tinere (valori comparabile se mai înregistrează doar în capitalele țărilor baltice, mai exact în Vilnius). Cu toate acestea, media de vârstă a populației este relativ aceeași pentru toate capitalele din regiune, depășind 40 de ani.

Figură 7. Numărul de persoane vârstnice (peste 65 de ani), respectiv de persoane tinere (sub 15 ani) raportat la 100 de persoane apte de muncă (15-64 ani) și vârsta medie a populației (ani) în anul 2017

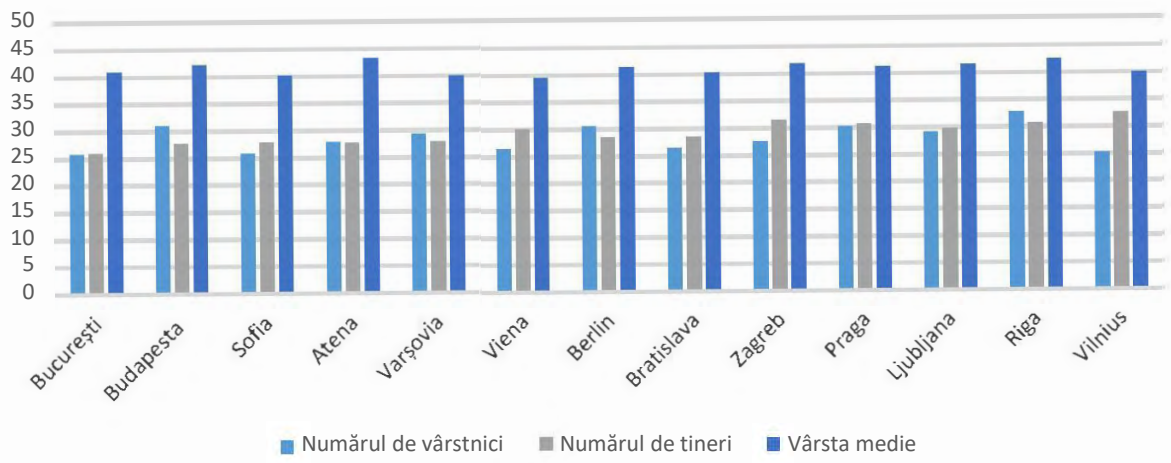

Sursa: Eurostat (2019)

Structura piramidei vârstelor în regiunea București-Ilfov reflectă o pondere foarte ridicată a populației cu vârsta între 30 și 45 de ani, care corespunde contingentelor numeroase de populație născute în perioada comunistă, care au migrat către Capitală în vederea unor oportunități educaționale și de muncă. În schimb, deși a trecut printr-un proces de extindere pe fondul creșterii natalității din ultimii 10-15 ani, baza piramidei este încă foarte redusă, chiar și în raport cu numărul persoanelor de 60-70 de ani. Această configurație are mai multe implicații pentru viitor, în condițiile menținerii actualelor trenduri demografice:

Numărul persoanelor cu vârsta de peste 65 de ani va crește accentuat până în anul 2030, pe măsură ce generațiile numeroase de rezidenți născuți în anii 50-60 vor atinge vârsta de pensionare, iar speranța de viață va crește cu câțiva ani și se va apropia de media UE de circa 80 de ani:

- Cea mai mare parte a populației apte de muncă va avea vârsta de peste 40 de ani, în timp ce vârsta medie a populației va progresa către 45 de ani. În schimb, se va reduce numărul persoanelor active tinere (sub 40 de ani), pe fondul intrării pe piața muncii a generațiilor născute după anul 2000, mult mai reduse numeric decât cele din perioada comunistă. Așadar, Capitala va avea nevoie de o infuzie importantă de forță de muncă tânără pentru a menține un echilibru al pieței muncii;
- Rata natalității va intra, din nou, pe un trend descendent, mai ales pe fondul reducerii numărului de femei cu vârsta de 25-35 de ani, în rândul cărora se înregistrează cele mai multe nașteri. De asemenea, va continua să crească și vârsta medie la naștere, care probabil va ajunge către 33-35 de ani;
- Pe fondul îmbătrânirii demografice și a migrației interne, se va accentua fenomenul de feminizare al populației, în contextul în care femeile au o speranță de viață cu circa 5-7 ani mai ridicată decât bărbații și sunt mai mobile teritorial.

Figură 8. Piramida vârstelor populației rezidente din regiunea București-Ilfov în anul 2019

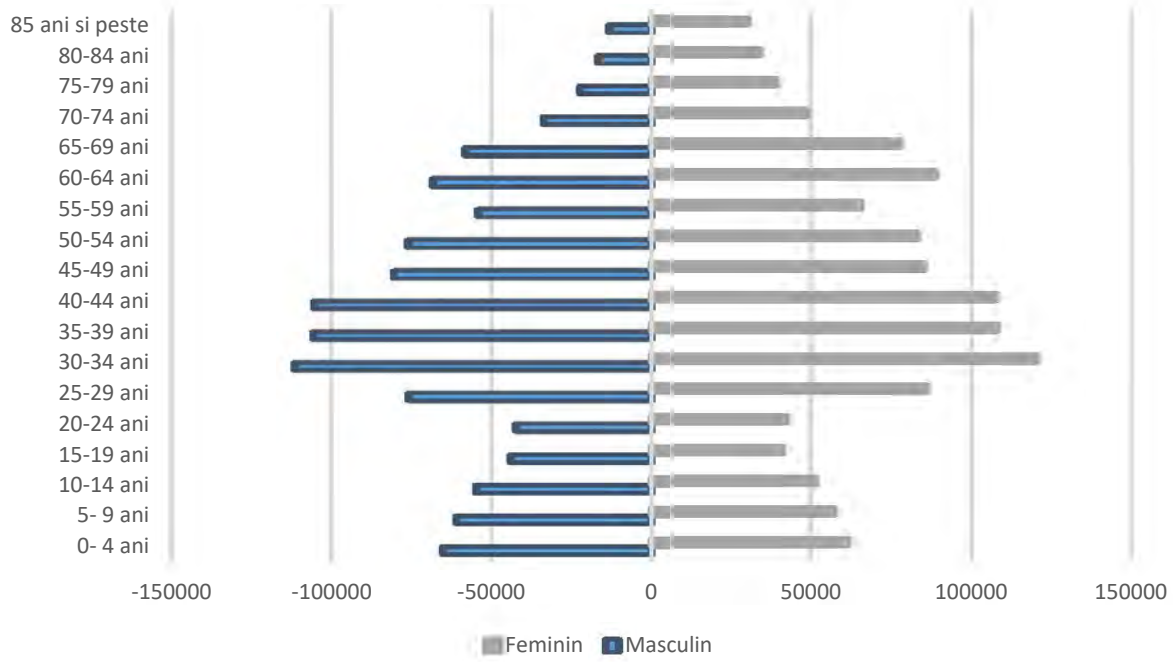

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

În topul numărului de persoane domiciliate în anul 2018, Sectorul 3 se află pe primul loc deoarece concentrează aproximativ un sfert din populația Capitalei – înregistrând creșteri constante încă din anul 2000, și este urmat, în ordine descrescătoare de Sectorul 2 (19%) - a cărui populație a urmat o tendință de descreștere în ultimii 19 ani, Sectorul 4 (16%) care a început să înregistreze creșteri abia din anul 2016, Sectorul 5 (15%) a cărui populație este aceeași cu cea din anul 2010 și Sectoarele 1 și 6 – ambele cu 13%, înregistrând tendințe asemănătoare de descreșteri dramatice ale numărului de locuitori în intervalul 2000 – 2015, dar a căror populație a început se crească lent din anul 2016. Totuși, trebuie menționat faptul că aceste date se referă exclusiv la populația domiciliată și nu la cea rezidentă, astfel că informații mai precise cu privire la distribuția și structura populației pe sectoare vom avea doar la momentul publicării rezultatelor finale ale Recensământului din 2021.

Figură 9. Evoluția numărului de locuitori cu domiciliul pe sectoare, între 2000 și 2018

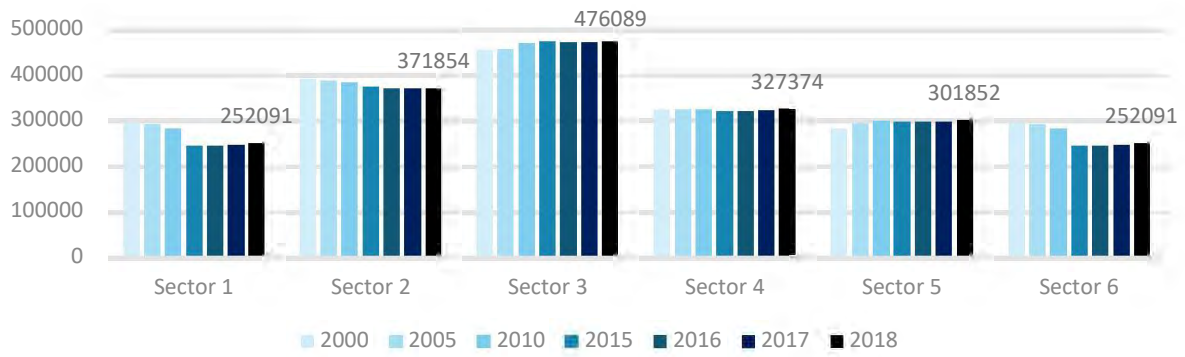

Sursa: Direcția de Statistică a Municipiului București

Deși, în termeni absoluți, cele mai multe persoane tinere locuiesc în Sectorul 3, Sectoarele 1 și 5 au cele mai ridicate procente de populație tânără în raport cu restul categoriilor de vârstă, astfel încât

rata înlocuirii forței de muncă are cele mai bune valori aici. Totuși, în cadrul celorlalte categorii de vârstă, cele două sectoare înregistrează diferențe fundamentale. Sectorul 1 are cea mai mică populație aptă de muncă, atât în termeni absoluți, cât și relativi, respectiv cel mai mare procent de vârstnici la nivel municipal, generând rapoarte de dependență demografică nefavorabile. Pe de altă parte, Sectorul 5 înregistrează indicatori total opuși, cu cel mai mare procent de tineri și cel mai mic procent de vârstnici, prezentând cele mai bune rate de dependență și îmbătrânire demografică din capitală. Totodată, sectorul 5 înregistrează și cel mai mic efectiv de pensionari la nivelul capitalei. Asemenea Sectorului 5, Sectorul 3 care înregistrează printre cele mai mari procente de forța de muncă și printre cele mai mici procente de vârstnici prezintă o situație bună din punct de vedere al acelorași indicatori demografici. Sectorul 2, care înregistrează cel mai mic număr de tineri raportat la populația totală dintre sectoarele capitalei are cea mai mare problemă privind îmbătrânirea demografică. Sectorul 4, datorită procentului relativ mic al persoanelor tinere în raport cu persoanele din categoria de vârstă 15 - 65 de ani, prezintă o rată favorabilă a dependenței persoanelor tinere, dar o rată nefavorabilă a înlocuirii forței de muncă. Sectorul 6 nu prezintă valori extreme ale principalilor indicatori demografici în raport cu media municipală.

Figură 10. Populația cu domiciliul pe grupe de vârstă, în anul 2018

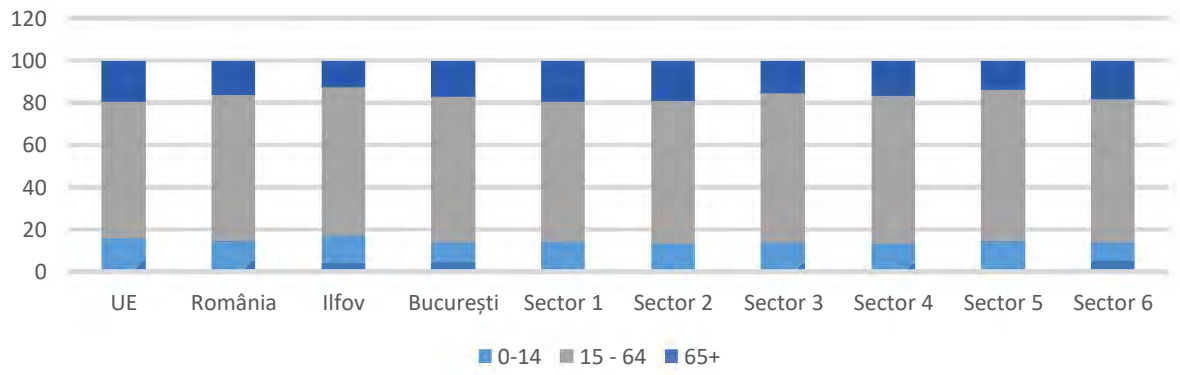

Sursa: Direcția de Statistică a Municipiului București, Baza de date INS Tempo, Eurostat

Efectele suburbanizării sunt evidente și în acest caz, județul Ilfov înregistrând o pondere mai ridicată a tinerilor, respectiv un procent mai redus al vârstnicilor, decât oricare dintre cele șase sectoare ale Capitalei. Pe fondul costului mai redus al locuirii, multe familii tinere au părăsit Bucureștiul pentru a se muta în localitățile din Ilfov.

Tabel 1. Indicatori demografici principali

Indicatori	București 2007	București 2019	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6
Proporția persoanelor de 0 - 14 de ani din populație (%)	11.86	⇑ 13.68	**14.09**	**13.14**	13.83	13.28	**14.28**	13.54
Proporția persoanelor active din populație (%)	74.05	⇓ 68.96	**66.22**	67.60	**70.49**	69.89	**71.63**	68.21
Proporția persoanelor de 65 de ani și peste din populație (%)	14.09	⇑ 17.36	**19.69**	19.26	**15.68**	16.83	**14.09**	18.25
Raport dependență demografică* (‰)	350.4	⇑ 450.1	**510.11**	479.34	**418.61**	430.86	**396.13**	466.02
Coeficientul de dependență al persoanelor tinere (‰)**	160.2	⇑ 198.4	**212.71**	194.40	196.23	**189.98**	199.36	198.46
Coeficientul de dependență al persoanelor vârstnice* (‰)**	190.2	⇑ 251.7	**297.40**	284.95	222.37	240.88	**196.77**	267.56
Rata înlocuirii forței de muncă** (‰)**	480.6	⇑ 595.1	**638.13**	583.19	588.70	**569.93**	598.08	595.39
Raport de îmbătrânire demografică*** (‰)**	1187.4	⇑ 1269.2	1398.12	**1465.82**	**1133.20**	1267.93	**987.01**	1348.18

* numărul de persoane tinere (0-14 ani) și vârstnice (65+ ani) ce revine la 1000 de persoane apte de muncă (15-64 ani)
** numărul de persoane tinere (0-14 ani) ce revine la 1000 de persoane apte de muncă (15-64 ani)
*** numărul de persoane vârstnice (65+ ani) ce revine la 1000 de persoane apte de muncă (15-64 ani)
***** numărul de persoane vârstnice (65+ ani) ce revine la 1000 de locuitori

Sursa: Direcția de Statistică a Municipiului București

1.3.Profil etnic şi confesional

Conform rezultatelor finale ale Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, bazate pe declarațiile celor recenzați, majoritatea de 85,9% a populației Bucureștiului era formată din români, 1,3% din romi și 1,1% din alte etnii minoritare (mai ales maghiari, turci, germani, chinezi, evrei și greci). Pentru un procent de 11,7% dintre bucureșteni nu avem informații legate de etnie pentru că nu au putut fi recenzați direct, ci prin alte metode administrative. Totuși, pe baza recensămintelor anterioare, putem estima că ponderea populației de etnie română este de circa 96-97%.

Populația Bucureștiului este astăzi mult mai puțin diversă etnic decât în era în perioada interbelică. Astfel, la recensământul din 1930, 80,8% dintre bucureșteni s-au declarat români, 10,8% evrei, 3,2% maghiari, 1,9% romi, iar restul de 3,3% de altă etnie (mai ales armeni, greci, ruși, slovaci, bulgari, polonezi etc.). Așadar, în intervalul 1930-2011, numărul evreilor a scăzut de aproape 70 de ori din cauza Holocastului și a migrației, cel al maghiarilor de circa 14 ori, cel al germanilor și armenilor de peste 10 ori, al grecilor de 6 ori etc. Unele comunități etnice, precum cele slovacilor, cehilor sau polonezilor au dispărut aproape complet, numărând astăzi câteva zeci de persoane. În schimb, numărul românilor, romilor, al turcilor și tătarilor s-a triplat, apărând și comunități noi (precum cea a chinezilor).

Comunitatea turcă este localizată în principal în Sectoarele 1, 2 și 4, maghiari și germani sunt răspândiți aproximativ egal în toate sectoarele capitalei, mai puțin în sectorul 5, evrei sunt localizați majoritar în Sectoarele 1, 2 și 3, iar chinezi în Sectorul 2.

Figură 11. Structura etnică a populației, pe sectoare, la recensământul din 2011

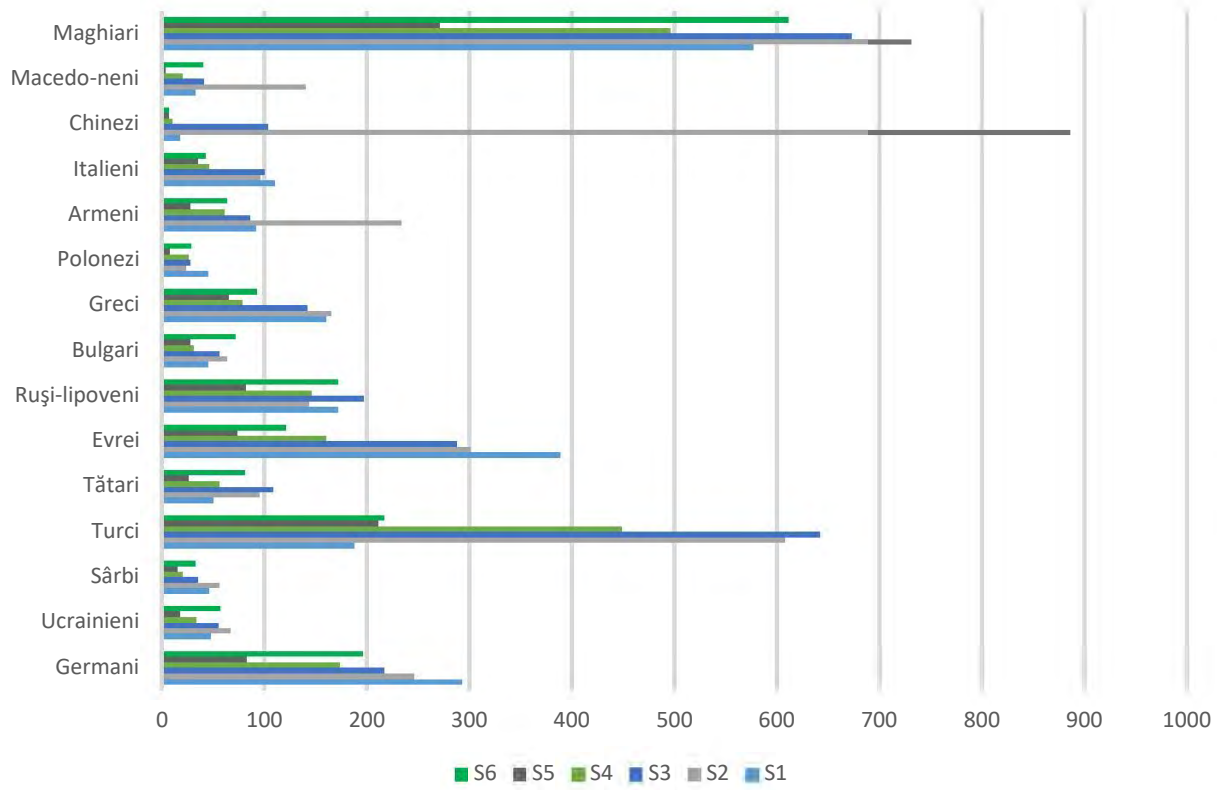

Sursa: Recensământul populației și al locuințelor, 2011

Pe baza datelor de la recensământul din 2011, numărul romilor din București era de 23.973, în scădere față de cei 27.322 recenzați la recensământul din 2002. Studiul ”SocioRoMap – Ancheta experților locali privind comunitățile și grupările compacte de romi din România”, realizat în anul 2017, indică existența în Capitală (mai puțin în Sectorul 3) a 110.205 persoane rome, adică de 3,4 ori mai multe decât cele înregistrate la recensământ, echivalând cu peste 5% din populația orașului. În județul Ilfov numărul romilor identificați este de 23.581, față de doar 15.634 autodeclarați la recensământ. Dacă în statisticile oficiale cei mai mulți romi locuiesc în Sectorul 5, conform acestui studiu Sectorul 2 este singurul cu o pondere de peste 10% a populației de etnie romă, iar Sectorul 4 cu ponderea cea mai redusă (sub 1%), în timp ce în Sectoarele 1,5 și 6 aceasta variază între 1 și 5%. Pentru Sectorul 3 nu există informații.

Chiar și în condițiile în care ponderea reală a populației roma este de 5-6%, peste 90% dintre bucureșteni sunt români. Bucureștiul rămâne astfel una dintre capitalele din Europa cele mai omogene din punct de vedere etnic, principala cauză fiind atractivitatea sa redusă pentru străini. Conform datelor Eurostat preluate cu ocazia recensământului din 2011, Bucureștiul are o pondere de sub 2,5% a rezidenților născuți în altă țară, depășind din această perspectivă doar Sofia și Varșovia. Alte capitale din regiune înregistrează procente mult mai ridicate ale rezidenților născuți în străinătate (5% în Bratislava, 7% în Budapesta, 15% în Praga, 31% în Viena etc.).

Figură 12. Ponderea rezidenților născuți în altă țară din totalul populației stabile la recensământul din 2011

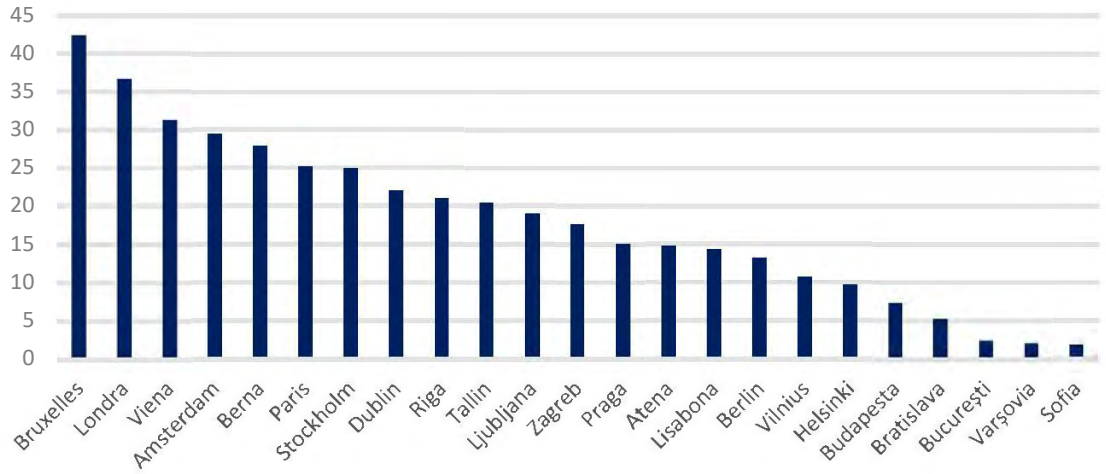

Sursa: Eurostat (2019)

La recensământul din 2011 în municipiul București au fost recenzate 30.567 de persoane (16.048 bărbați și 14.519 femei) care au avut vreodată reședința anterioară în străinătate pentru minim un an, reprezentând 1,6% din totalul locuitorilor. Totuși, cea mai mare parte dintre acestea (59%) erau de etnie română, în timp ce doar 41% erau de altă etnie, cu sau fără cetățenie românească. Cei mai mulți dintre aceștia erau turci (12%), chinezi (8%), ruși lipoveni, greci și italieni (câte 3% fiecare). După țara de proveniență, 27% provin din Republica Moldova, 6% din Bulgaria, 6% din Ucraina, 5% din Turcia, 4% din Italia, 4% din China, 4% din Federația Rusă etc.

În altă ordine de idei, același recensământ consemnează un număr de 10.784 de rezidenți (de cel puțin 1 an) cu cetățenie străină care trăiau în București, adică aproximativ 0,6% din populația totală și 30% din totalul celor raportați la nivel național. Dacă adăugăm și cei 2.336 de locuitori cu cetățenie străină din județul Ilfov, ajungem la peste 13.100 de persoane la nivelul regiunii București-Ilfov. Cei mai mulți

dintre aceștia aveau cetățenie turcă, chineză, moldovenească, siriană și irakiană. La aceștia se mai adăugau și 6.651 de români, respectiv 121 de străini cu cetățenie dublă.

Interesat de menționat este și faptul că ponderea rezidenților cu cetățenie străină era mai mare în alte orașe din țară (1% în Timișoara, 0,9% în Cluj, 0,8% în Iași). În Iași trăiesc mai mulți cetățeni moldoveni decât în București, în județul Timiș mai mulți cetățeni germani și sârbi, iar în Cluj mai mulți cetățeni tunisieni. Acestea sunt centre universitare cu o vocație internațională tot mai pronunțată, având un număr de studenți străini înscriși similar cu al Bucureștiului.

Figură 13. Cetățeni străini cu rezidența de minim 1 an în București la recensământul din 2011

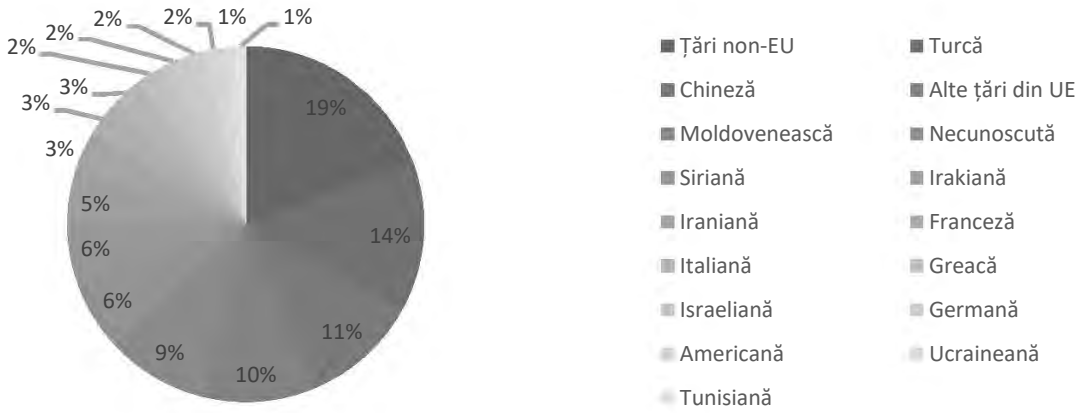

Sursa: INS (2019)

Inspectoratul General pentru Imigrări furnizează date mai recente în domeniul migrației internaționale. Astfel, la sfârșitul anului 2018, în București erau înregistrați 34.320 de străini cu ședere legală, adică 29% din totalul celor înregistrați la nivel național, dintre care 23.178 din state terțe (68% din total) și 11.142 din State Membre ale UE (32%). Spre comparație, în anul 2012, numărul străinilor cu drept de ședere din municipiul București era de 30.941, dintre care 19.288 din state țerțe și 11.653 din UE. Cei mai mulți dintre imigranți provin din China (13%), Turcia (11%), Franța (8%), Republica Moldova (7%), Italia (5%), Siria, Germania, Marea Britanie, Irak și Grecia.

Dacă în cazul cetățenilor din afara UE, Bucureștiul atrage 34% din totalul imigranților înregistrați la nivel național, fiind urmat de Ilfov cu 10% (rezultând o pondere de 44% la nivelul regiunii București-Ilfov), în cazul celor proveniți din UE, Bucureștiul are o pondere de doar 22%, fiind urmat de Cluj (12%). De altfel, din perspectiva raportului dintre numărul de străini și numărul total de locuitori, Clujul (cu un procent de 2,8/100), Timișoara (2,1/100) și Iași (2/100) sunt mai bine poziționate decât Bucureștiul (1,8/100). În plus, Clujul este singurul centru urban în care numărul de străini proveniți din alte State Membre este mai mare decât cel al străinilor din state terțe.

Dacă la cei 34.320 de străini cu drept de ședere din București adăugăm încă 10.224 înregistrați în județul Ilfov, ajungem la un număr de străini la nivelul regiunii București-Ilfov de 44.544 (37% din total național) în anul 2018. Dintre aceștia, 30.212 (68%) proveneau din țări terțe și doar 14.332 din alte țări UE (32%). În timp ce străini proveniți din afara UE au migrat preponderent pentru reunirea familiei sau studii, cei din alte State Membre au venit în principal pentru un loc de muncă. O creștere și accentuată s-a înregistrat în județul Ilfov, unde, la nivelul anului 2019, aveau drept de ședere 15.506 străini, dintre care 10.796 din țări terțe și 4.710 din statele UE, adică cu peste 50% mai mulți decât în anul 2018. Cei

mai mulți dintre aceștia sunt din Turcia, Vietnam, China, Nepal, Sri Lanka, Republica Moldova, Italia, Franța, Suedia și Grecia.

Numărul străinilor care trăiesc în zona Bucureștiului este, așadar, în creștere, însă numai în cazul cetățenilor proveniți din afara UE, mai ales din Asia (Vietnam, China, Nepal, Sri Lanka), pe fondul deficitului de pe piața forței de muncă, care a condus la creșterea cotelor permise de muncitori străini până la circa 30.000/an. Pe de altă parte, interesul cetățenilor din alte State Membre pentru București se menține scăzut, la circa 15.000 – 20.000 de persoane care au solicitat drept de ședere. Pe de altă parte, trebuie menționat faptul că nu toate persoanele care solicită acest drept locuiesc efectiv, în majoritatea timpului, la București.

În ceea ce privește profilul confesional, la recensământul din 2011, majoritatea de 84,3% dintre locuitorii Capitalei s-au declarat ortodocși, 1,2% romano – catolici, și 2,7% de alte confesiuni minoritare sau atei, dintre care majoritatea sunt musulmani - în principal în sectoarele 2, 3 și 6, atei și penticostali – concentrați în principal în sectoarele 1, 5 și 6, adventiști, greco-catolici și baptiști. Totodată, pentru 11,8% dintre locuitori nu se cunoaște confesiunea religioasă pentru că nu au fost recenzați direct, lipsind de la reședință. Totuși, pe baza rezultatelor de la recensămintele anterioare, ponderea covârșitoare a acestora este reprezentată tot de ortodocși, al căror procent ajunge la 95-96% din totalul populației.

Spre comparație, la recensământul din 1930, doar 76% dintre locuitorii Bucureștiului s-au declarat ortodocși, 12% mozaici, 6% romano-catolici, 2% greco-catolici, 2% evanghelici-luterani, 1% reformați calvini, iar 1% de altă religie. Așadar, Capitala și-a pierdut mult din diversitatea confesională, comunitățile de reformați, evanghelici sau mozaici reducându-se de zeci de ori pe fondul migrației maghiarilor, germanilor și evreilor. A crescut în schimb numărul de adepți ai cultelor neoprotestante (penticostali, adventiști, baptiști, martori ai lui Iehova etc.), mai ales în rândul etnicilor romi.

Figură 14. Profilul confesional al populației municipiului București

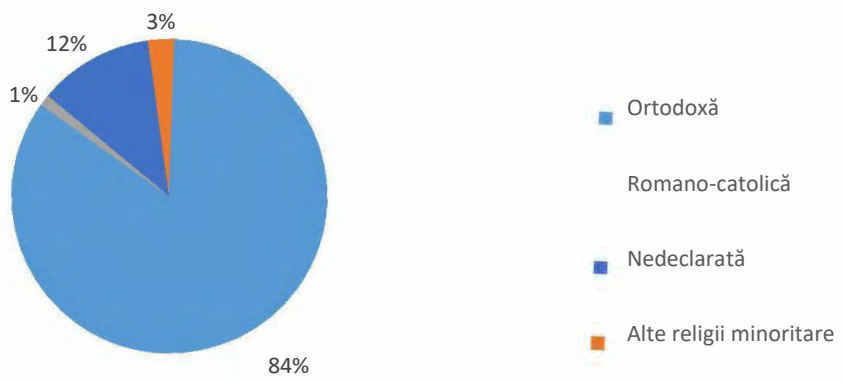

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

De altfel, Bucureștiul este mult mai omogen confesional decât orice alt oraș-capitală din această zonă a Europei și are o pondere nesemnificativă a ateilor (sub 1%). Astfel, în Budapesta 22,9% dintre cetățeni s-au declarat atei, iar religia dominantă (romano-catolică) reunește în rândul adepților săi doar 29% dintre locuitori. În Varșovia ponderea ateilor este de 6%, iar romano-catolicii reprezintă doar 66% dintre locuitori. În Praga, circa 80% dintre locuitori au declarat că sunt atei sau nu au dorit să-și

declare confesiunea, ponderea romano-catolicilor fiind de doar 11%. În Sofia 29% dintre locuitori s-au declarat atei, în timp ce 69% aparțin cultului ortodox. În Viena ponderea ateilor este de 32%, iar cea a romano-catolicilor de 41%. În Atena ponderea ateilor este de 4%, iar a ortodocșilor de 90%.

Figură 15. Profilul confesional minoritar pe sectoare ale Capitalei, la recensământul din 2011

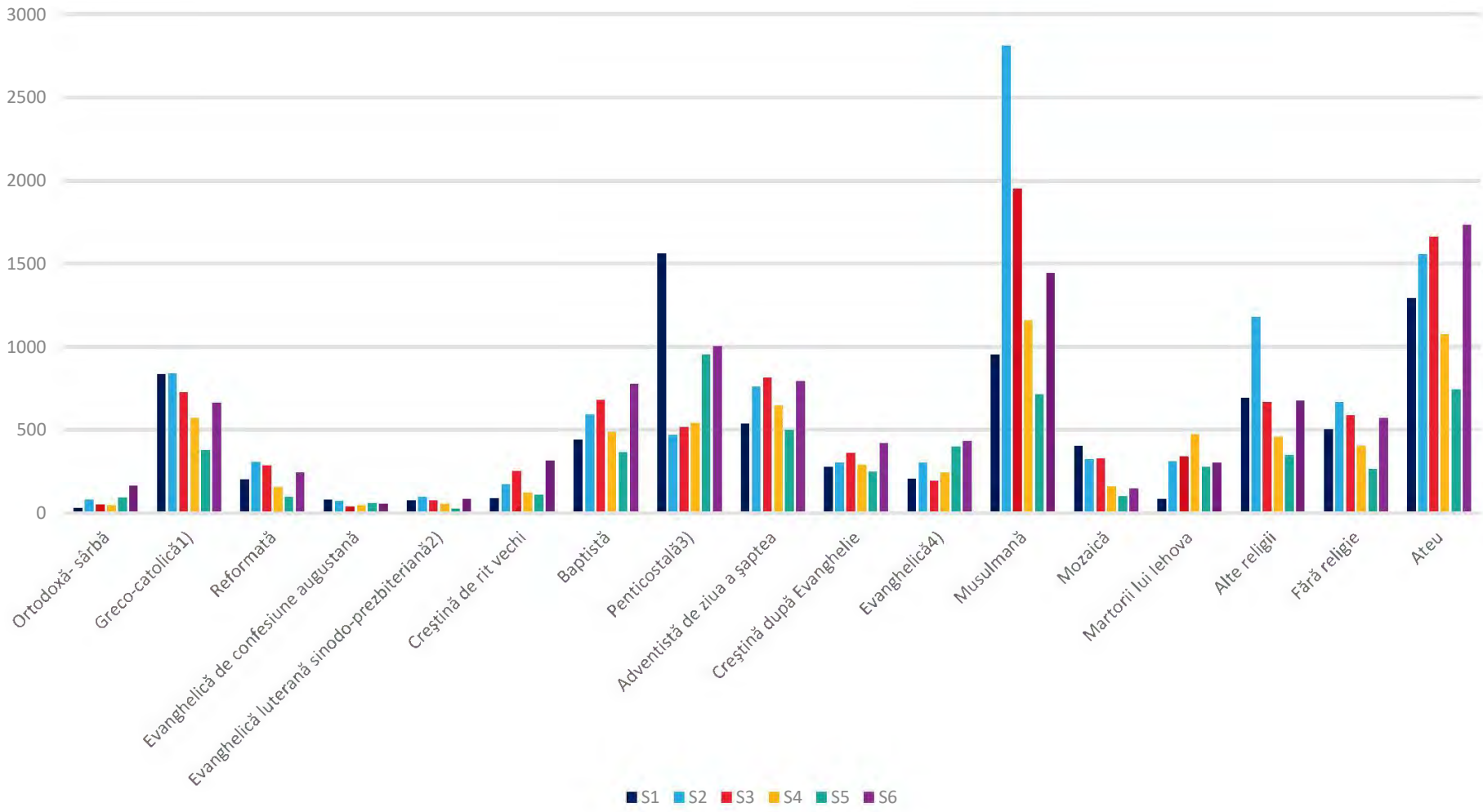

Sursa: Recensământul polulației și al locuințelor, 2011

1.4.Profilul educațional

La Recensământul Populației și al Locuințelor din anul 2011, aproximativ jumătate din populația capitalei cu vârsta de 10 ani și peste era absolventă de învățământ universitar, astfel încât Municipiul București are cea mai instruită populație din țară (peste 22% din numărul total de absolvenți de studii superioare din România). Dacă în județul Ilfov și în țară majoritatea locuitorilor erau absolvenți de învățământ gimnazial, în Capitală aceștia se află pe locul 2 cu aproximativ 20 de procente. O altă particularitate a capitalei este procentul mai mic de absolvenți de învățământ professional și procentul superior al absolvenților de liceu din totalul populației comparativ cu restul țării. Totodată se remarcă procentul mic al persoanelor analfabete și fără școală, de sub 0.7% fiecare, comparativ cu valori pe peste 1% în restul țării.

Figură 16. Populația de 10 ani și peste, funcție de nivelul studiilor absolvite, la recensământul din 2011

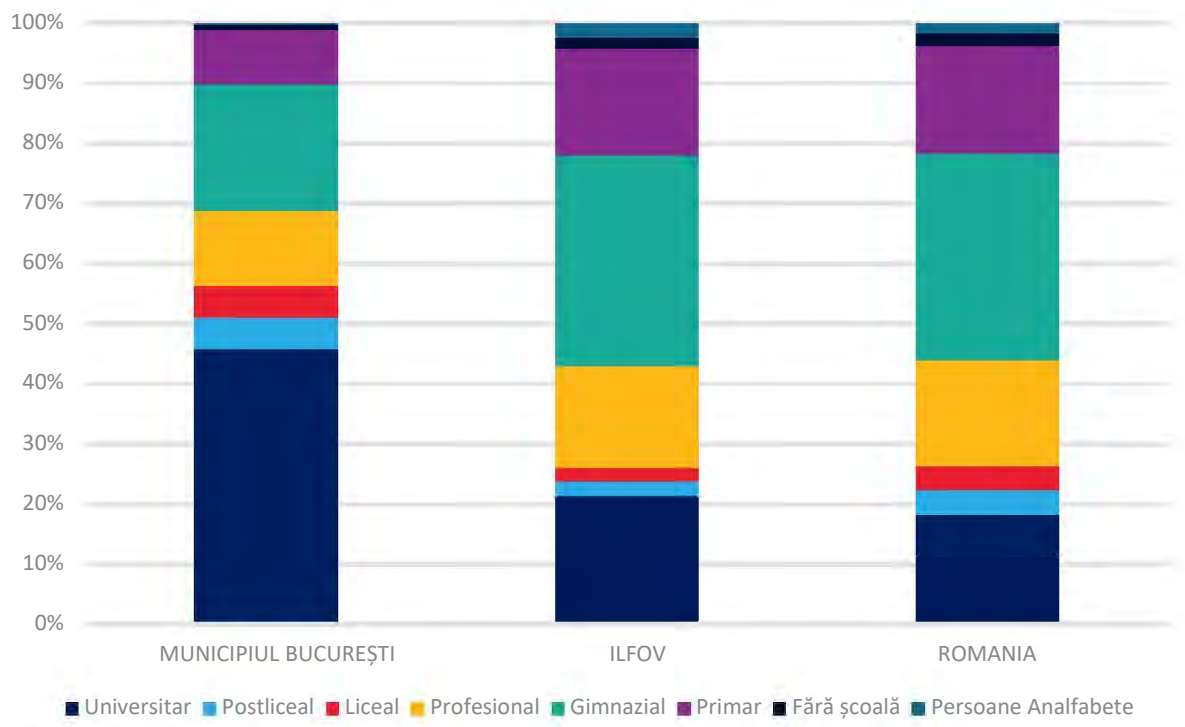

Sursa: Recensământul polulației și al locuințelor, 2011

Nivelul de studii variază însă semnificativ de la un o grupă de vârstă la alta. Astfel, cele mai multe persoane cu studii superioare aveau între 25 și 45 ani, în timp ce la persoanele peste 45 de ani predominau studiile medii. Sub vârsta de 25 de ani rezultatele nu sunt elocvente, pentru că tinerii sunt încă angrenați în programe educaționale. Ponderea absolvenților de școli postliceale, ca și ale celor de școli profesionale crește o dată cu vârsta, ceea ce indică faptul că acestea nu mai sunt atractive pentru tineri. Cele mai multe persoane cu studii primare și gimnaziale sunt trecute de vârsta de 60 ani, procentul maxim înregistrându-se la persoanele de peste 75 de ani.

Figură 17. Nivelul de studii absolvite al locuitorilor municipiului București, pe grupe de vârstă, la recensământul din 2011

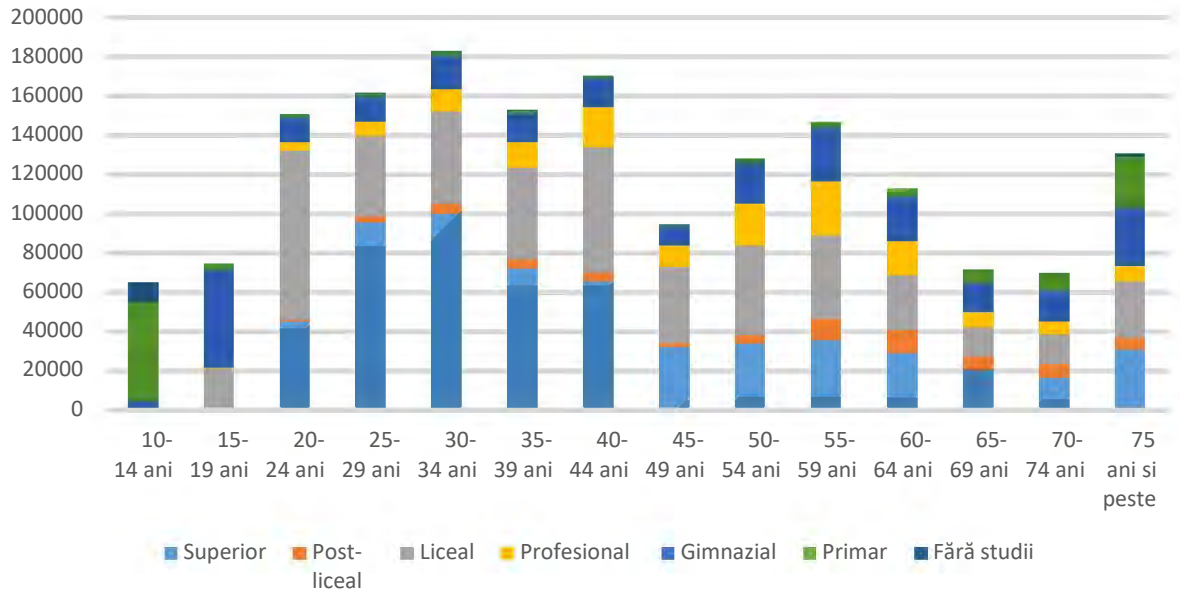

Sursa: INS. Rezultatele recensământului din 2011

Diferențe importante în ceea ce privește nivelul de instruire al populației există și între sectoarele Capitalei. Cei mai mulți absolvenți de studii superioare trăiesc în sectoarele 6 și 3, însă ponderea cea mai ridicată a acestora în totalul populației se înregistrează în Sectorul 1 (41% din total), iar cel mai mic în Sectorul 5 (26%).

Figură 18. Nivelul de studii absolvite al locuitorilor municipiului București, pe sectoare, la recensământul din 2011

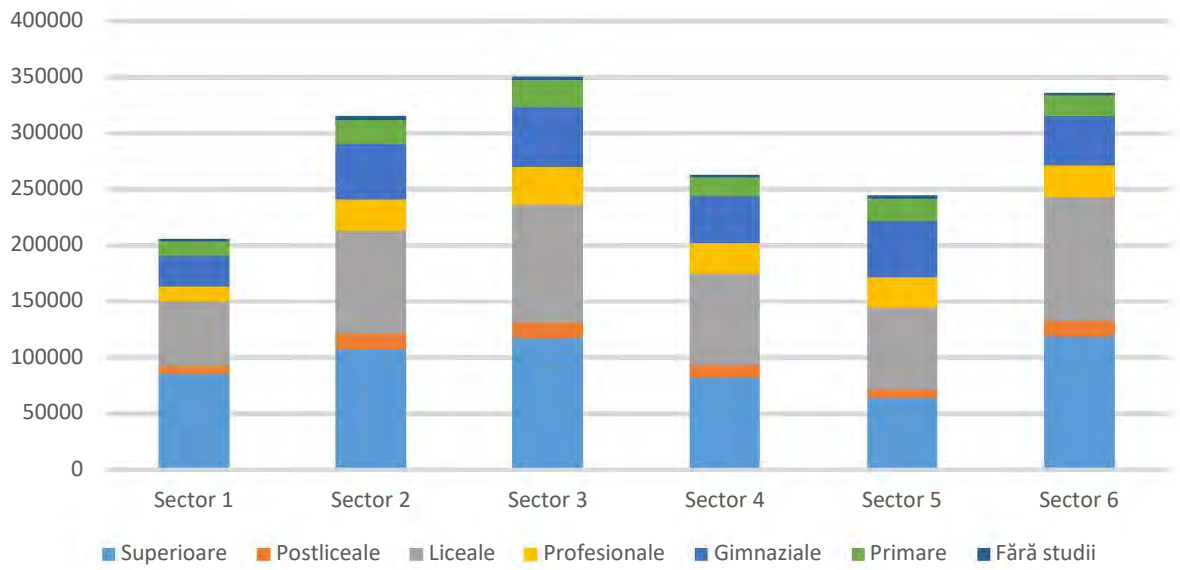

Sursa: INS. Rezultatele recensământului din 2011

2. TENDINȚE DE EVOLUȚIE A POPULAȚIEI ȘI MIGRAȚIE

2.1. Mișcarea Naturală

În ultimii 10 ani, sporul natural al populației rezidente a Municipiului București a avut fluctuații semnificative, dar a fost în principal negativ. În schimb, județul Ilfov a înregistrat un spor natural în creștere, pe fondul migrației populației tinere dinspre Capitală către localitățile din jurul acesteia (suburbanizare). Astfel, per ansamblul regiunii București-Ilfov, anul 2018 a fost primul după 2010 când s-a înregistrat un echilbru între numărul de nașteri și de decese, față de un deficit maxim istoric la nivel național. Acesta este rezultatul atractivității Capitalei pentru populația tânără și a îmbătrânirii tot mai accentuate a populației din alte zone ale țării, afectată grav de migrația externă.

Figură 19. Rata sporului natural în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori cu domiciliul)

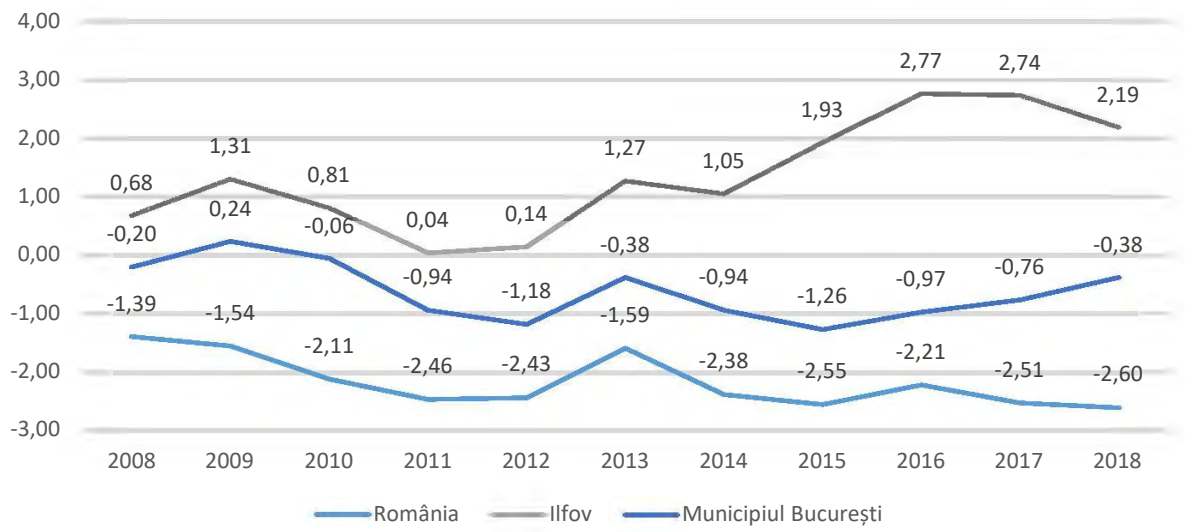

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

Din figura de mai sus se poate o observa o dinamică a sporului natural strâns legată de cea economică (chiar dacă între cele două există un ecart de 1-1,5 ani). Astfel, dacă în perioada 2008-2009 se resimțeau încă efectele creșterii economice din anii 2000, în perioada 2011-2015, efectele crizei economice s-au transpus și în plan demografic, printr-o scădere a natalității, urmând un reviriment în perioada 2016-2018 pe fondul accelerării procesului de creștere economică. Tot acest interval evidențiază și o tendință de creștere a sporului natural în București și de scădere a acestuia în Ilfov, în principal ca urmare a creșterii numărului de proiecte rezidențiale în interiorul granițelor municipiului, care au atras populație tânără din alte zone ale țării.

Figură 20. Rata natalității în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori cu domiciliul)

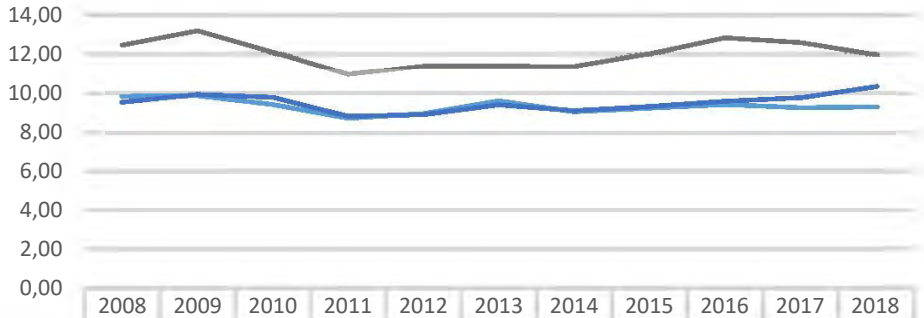

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
România	9,84	9,87	9,42	8,73	8,96	9,60	9,06	9,24	9,41	9,26	9,30
Ilfov	12,45	13,19	12,09	10,94	11,37	11,38	11,35	12,01	12,83	12,59	11,97
Municipiul București	9,53	9,93	9,78	8,84	8,90	9,40	9,11	9,32	9,59	9,77	10,32

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

Rata natalității a avut valori în creștere în ultimii ani, ajungând să depășească constant media națională în ultimii ani, ceea ce reprezintă o situație fără precedent, care denotă adâncirea disparităților de dezvoltare între diferitele regiuni ale României, care își pun amprenta și asupra demografiei. O altă explicație poate fi dată și de stimulentele financiare oferite de Primăria Municipiului București pentru naștere, inseminare artificială, graviditate.

Figură 21. Rata mortalității în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori cu domiciliul)

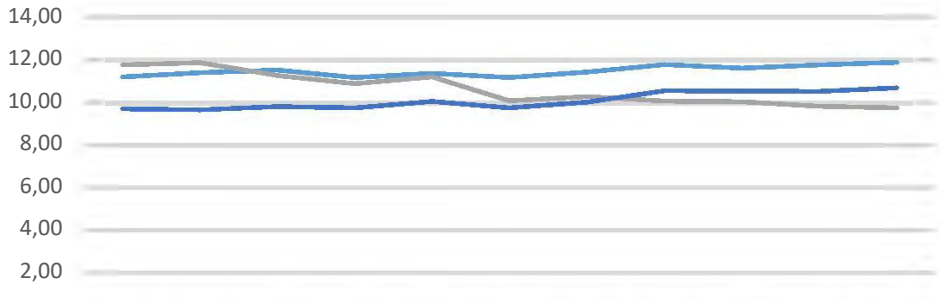

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
România	11,22	11,41	11,54	11,18	11,39	11,19	11,44	11,79	11,62	11,77	11,90
Ilfov	11,77	11,89	11,28	10,90	11,23	10,11	10,30	10,09	10,06	9,85	9,78
Municipiul București	9,73	9,69	9,84	9,77	10,08	9,78	10,05	10,58	10,56	10,54	10,70

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

Rata fertilității la nivelul Bucureștiului a fost în anul 2018 de doar 1,4 copii/femeie, mult sub rata de înlocuire a populației de 2,1, fiind, alături de județul Cluj, cea mai redusă din țară. În schimb, aceasta este similară cu cea înregistrată în alte capitale europene din regiune (Budapesta, Viena, Sofia. Atena).

Figură 22. Rata generală de fertilitate (copii/femeie), în orașele-capitală, în anul 2018

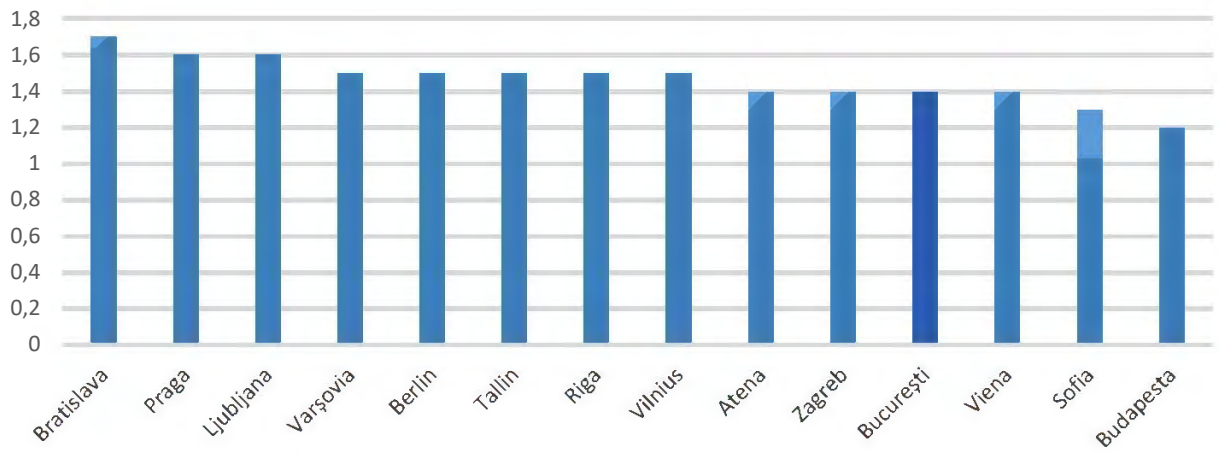

Sursa: Eurostat (2019)

Vârsta medie a mamei la naștere este în București de circa 31,5 ani, nivel maxim în contextul României și mediu în context regional, înscriindu-se în tendința europeană de amânare a nașterii, pe fondul creșterii gradului de ocupare al persoanelor de sex feminin. Între 2008 și 2018, numărul de mame cu vârsta de 35-39 de ani a crescut cu 87%, iar al celor de 40-44 de ani a crescut de 2,5 ori. În schimb, numărul celor care au născut înainte de împlinirea vârstei de 25 de ani a scăzut cu 33%. Totodată, cele mai multe mame (38% din total) s-au înregistrat la grupa de vârstă 30-34 ani.

Figură 23. Vârsta medie (ani) a mamelor la toate nașterile, în orașele-capitală, în anul 2018

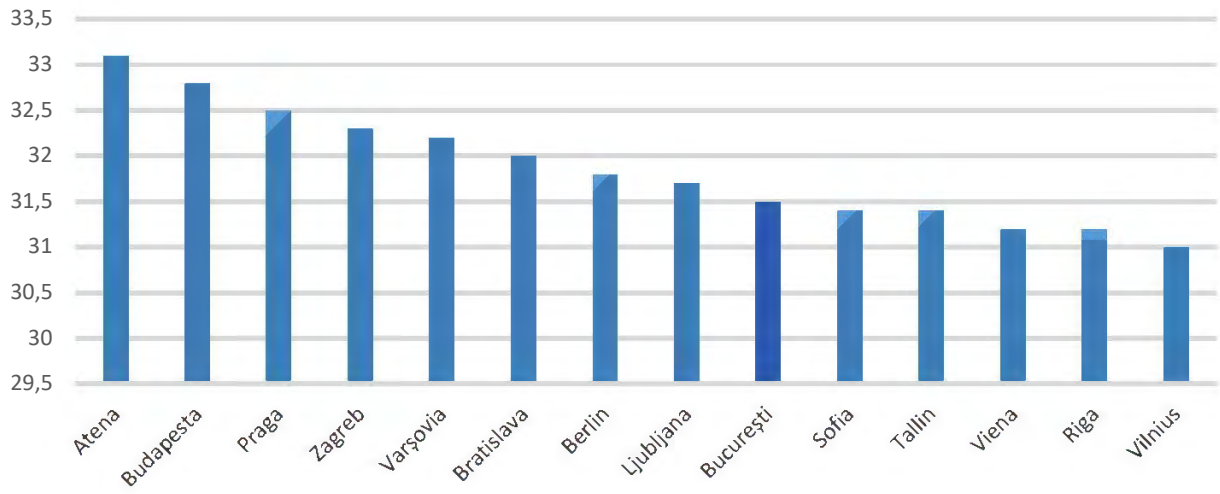

Sursa: Eurostat (2019)

Fenomenul de îmbătrânire demografică și de suburbanizare și-a pus amprenta și asupra ratei mortalității la nivelul Capitalei. Astfel, deși are o pondere a vârstnicilor similară cu media națională, Bucureștiul înregistrează o rata a mortalității mai mică, explicația fiind dată de speranța de viață mai ridicată a populației. În pofida acestei performanțe, fenomenul de accentuare rapidă a îmbătrânirii demografice a imprimat o tendință crescătoare ratei mortalității, superioară ritmului de creștere a numărului de decese de la nivel național, tendință care va continua și în următorii ani. Transferul treptat al populației tinere către județul Ilfov, pe fondul suburbanizării, a făcut, pe de altă parte, ca

rata mortalității în județul Ilfov să scadă accentuat în ultimul deceniu, ajungând cea mai redusă din țară.

Cele mai ridicate valori ale mortalității se înregistrează în Sectorul 1 (13 decese/1000 de locuitori) și în Sectorul 2 (12 decese), în timp ce valorile minime în Sectoarele 3 și 5 (sub 10). Aceste diferențe sunt date de variațiile ponderii populației cu vârsta de peste 65 de ani în totalul numărului de locuitori din fiecare sector.

Figură 24. Rata mortalității infantile în perioada 2008-2018 (% la 1000 de născuții vii)

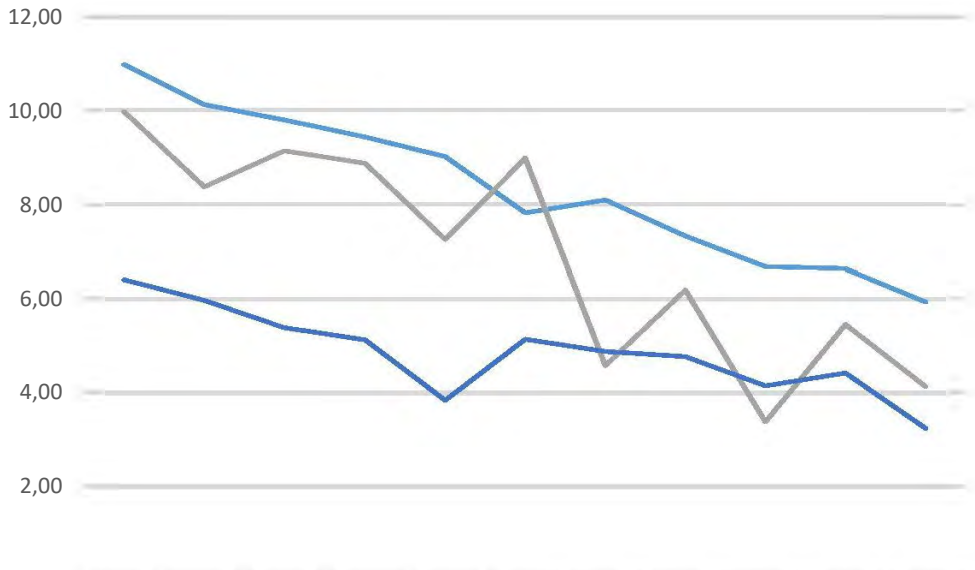

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
România	10,97	10,12	9,79	9,43	9,01	7,82	8,09	7,32	6,68	6,64	5,94
Ilfov	9,97	8,37	9,14	8,87	7,25	8,98	4,59	6,19	3,39	5,46	4,14
Municipiul București	6,41	5,97	5,39	5,13	3,85	5,15	4,89	4,78	4,16	4,43	3,25

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

În ultimul deceniu, rata mortalității infantile la nivelul Capitalei a scăzut la circa jumătate, în linie cu tendințele de la nivel național, ajungând la valori apropiate de media UE-27. Cea mai redusă valoare a mortalității de acest tip fost înregistrată în Sectorul 3, în timp ce Sectoarele 1 și 6 au avut și acestea valori sub medie. O situație mai puțin favorabilă este înregistrată în sectoarele 2 și 5, unde valoarea mortalității infantile a depășit 5‰.

Bucureștiul a înregistrat în perioada 2017-2018 valori record istoric ale numărului de căsătorii, care au depășit cu mult numărul de nașteri, situație total neobișnuită. Rata nupțialității este indicatorul demografic cel mai strâns legat de dinamica PIB, tinerii având tendința de a amâna căsătoria până când climatul economic se îmbunătățește. În acest context, numărul căsătoriilor încheiate de bucureșteni s-a redus la jumătate între 2008 și 2012, pe fondul crizei economice, ca să-și reia creșterea continuă până în prezent, odată cu reluarea procesului de creștere economică, într-un climat de optimism în rândul populației. Un aspect și mai interesant este faptul că rata nupțialității în Sectorul 1 depășește de circa 3 ori media Capitalei, deși acolo locuiește cea mai îmbătrânită populație, cea din Sectorul 3 are un nivel asemănător, în timp ce restul sectoarelor înregistrează valori modeste, mai degrabă apropiate de media națională și a județului Ilfov, Așadar, o parte dintre aceste valori extreme pot fi explicate și de unele stimulente acordate de administrațiile locale. Primăria Municipiului București acordă încă din anul 2017 o primă de 1.500 lei pentru prima căsătorie tuturor celor care au

între 18-35 de ani și au reședința în Capitală. Ca și în cazul nașterilor, există o tendință de amânare a căsătoriei. Astfel, vârsta medie a bărbaților care se căsătoresc în București a ajuns la 36,5 ani în anul 2018, iar cea a femeilor la 33,8, mult peste media națională și în creștere cu circa 3 ani în cazul ambelor sexe față de anul 2008.

Figură 25. Rata nupțialității în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori)

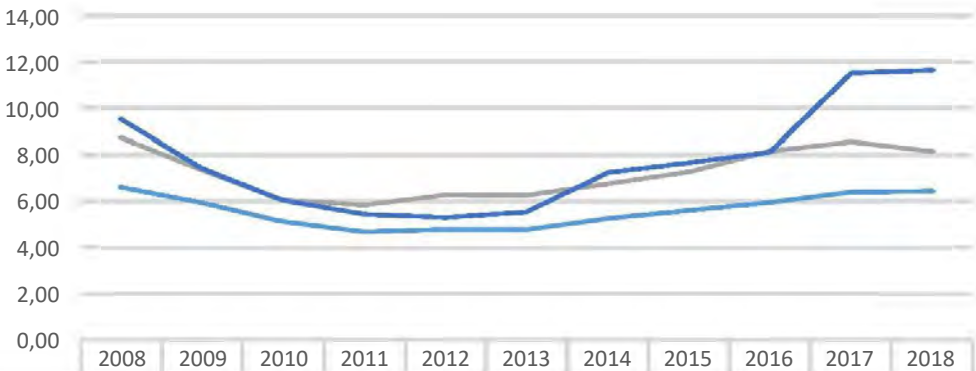

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
România	6,62	5,95	5,14	4,69	4,79	4,79	5,27	5,61	5,97	6,40	6,44
Ilfov	8,74	7,37	6,06	5,85	6,28	6,27	6,78	7,29	8,16	8,56	8,16
Municipiul București	9,52	7,43	6,05	5,45	5,31	5,56	7,25	7,67	8,13	11,51	11,64

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

În ceea ce privește rata divorțialității, aceasta s-a menținut relativ constantă în ultimul deceniu la nivelul Capitalei, între 1,3 și 1,5 divorțuri la 1000 de locuitori. În schimb, la nivelul județului Ilfov rata divorțialității a crescut constant și s-a dublat în 2018 față de 2012, ajungând la două cazuri la 1000 de locuitori. Peste 2/3 dintre divorțurile înregistrate în Municipiul București în anul 2018 s-au înregistrat în cazul cuplurilor tinere, fără copii, în timp ce în județul Ilfov circa 45% dintre aceștia aveau cel puțin un copil. Cele mai multe divorțuri implică bărbați cu vârsta de 35-49 de ani, respectiv femei cu vârsta de 30-44 de ani, căsătoriți în medie de circa 10 ani. Sectoarele 3 și 1 înregistrează cele mai ridicate valori ale divorțialității, la polul opus aflându-se sectoarele 2 și 4.

Figură 26. Rata divorțialității în perioada 2008-2018 (% la 1000 de locuitori)

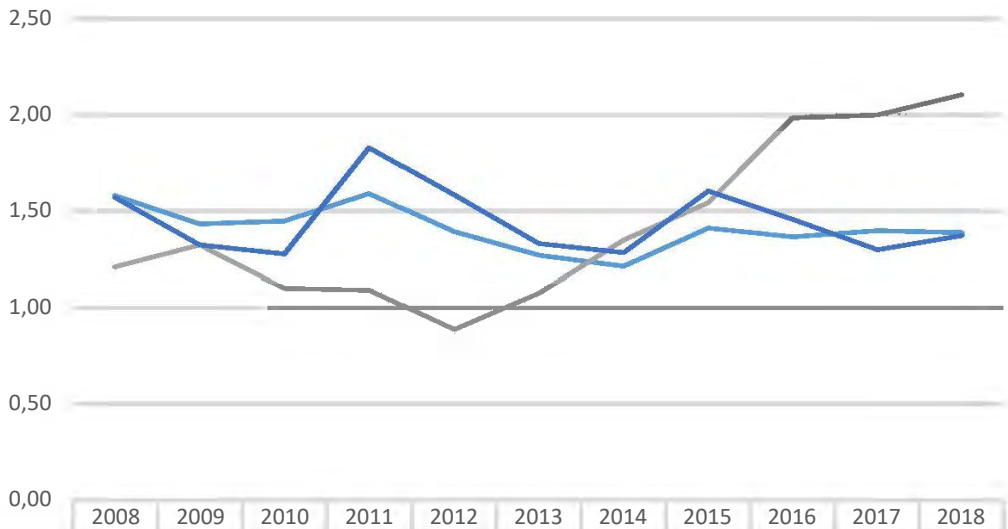

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
România	1,58	1,43	1,45	1,59	1,39	1,27	1,21	1,41	1,37	1,40	1,39
Ilfov	1,21	1,33	1,10	1,09	0,89	1,08	1,35	1,54	1,99	2,00	2,10
Municipiul București	1,57	1,32	1,28	1,83	1,58	1,33	1,28	1,60	1,46	1,30	1,37

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

Tabel 2. Indicatori ai miscării naturale la nivel de sector al Capitalei

	S1	S2	S3	S4	S5	S6
Rata mortalității	**12.83**	12.04	**9.12**	10.36	9.68	10.61
Rata mortalității infantile (media ultimilor 4 ani)	3.96	**5.37**	**3.32**	4.57	**5.24**	3.73
Rata nupțialității (media ultimilor 4 ani)	35.16	6.57	12.48	7.04	5.25	6.12
Rata divorțialității (media ultimilor 4 ani)	1.63	1.30	2.62	1.32	1.51	1.46

Sursa: Direcția de Statistică a Municipiului București

2.2. Mișcarea migratorie internă și externă

Bucureștiul, orașul primar din România și capitală, este cea mai atractivă zonă urbană din țară. Acesta este principalul pol de atracție a companiilor și a locuitorilor - fie aceștia migranți pe distanțe scurte sau lungi – din întreaga țară. Conform studiului Orașe Magnet realizat de Banca Mondială, capitala în sine generează aproximativ 25% din PIB-ul național și peste 1,1 milioane de locuri de muncă, fiind nucleul zonei cu cea mai mare densitate de populație și companii. Prin urmare, zona de captare a capitalei se extinde până la 100 km (de exemplu, partea de nord a județului Teleorman), în special în zonele ușor accesibile, cu o dezvoltare economică slabă, deoarece salariul mediu net lunar în București este cel puțin dublu decât în majoritatea județelor din jur (Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman), ceea ce îl face atractiv inclusiv pentru naveta pe distanțe lungi.

În perioada 2001 – 2011, conform datelor de la Recensământul Populație și al Locuințelor, capitala a atras peste 150.000 de noi rezidenți. În cele din urmă, Bucureștiul a intrat într-un continuu proces de suburbanizare. Acest lucru a făcut ca un număr semnificativ de cetățeni să părăsească orașul pentru a se stabili în localitățile din jur (mai ales din Ilfov, dar și din Giurgiu, Dâmbovița, Călărași sau Ialomița), unde costurile și condițiile de viață erau în general mai atractive, dar au continuat să lucreze în capitală. Zona Urbană Funcțională a Bucureștiului a fost cel mai de succes teritoriu în atragerea rezidenților la nivel național, aici stabilindu-se 291.246 locuitori în intervalul de 10 ani dintre ultimele două recensăminte. De altfel, procesul a continuat ulterior - statisticile Eurostat afirmă că cea mai mare pondere a locuințelor construite după 2000 în UE-28 a fost înregistrată județul Ilfov (36,8%).

În ceea ce privește profilul migranților din perioada 2001 – 2011, conform studiului Orașe Magnet, Bucureștiul a atras:

- cea mai mare pondere de imigranți cu învățământ terțiar (41% din totalul migranților)
- cea mai mare pondere de imigranți care lucrează ca manageri și profesioniști, datorită economiilor bazate pe servicii și a funcțiilor publice multiple - centre administrative, educaționale, de sănătate sau culturale de importanță națională.
- cea mai mare pondere a migranților care lucrează în cele mai competitive și mai bine remunerate activități private, și anume IT&C și servicii financiare

Cea mai mare parte a migranților către București din perioada 2001 – 2011 aveau vârsta de 20 de ani la momentul stabilirii în oraș, ceea ce indică faptul că parcursul clasic al celor care aleg Capitala este urmarea studiilor universitare, urmată de găsirea unui loc de muncă și mutarea definitivă în municipiu. De altfel, acest proces nu reprezintă o noutate, Bucureștiul atrăgând talente încă de la începutul secolului trecut. Acest fenomen explică de ce 2/3 din populația stabilă în vârstă de 65 de ani și peste care locuiește în București a migrat din alte zone ale țării.

Harta 1. Bazinul de atracție de noi rezidenți al municipiului București, în perioada 2001-2011

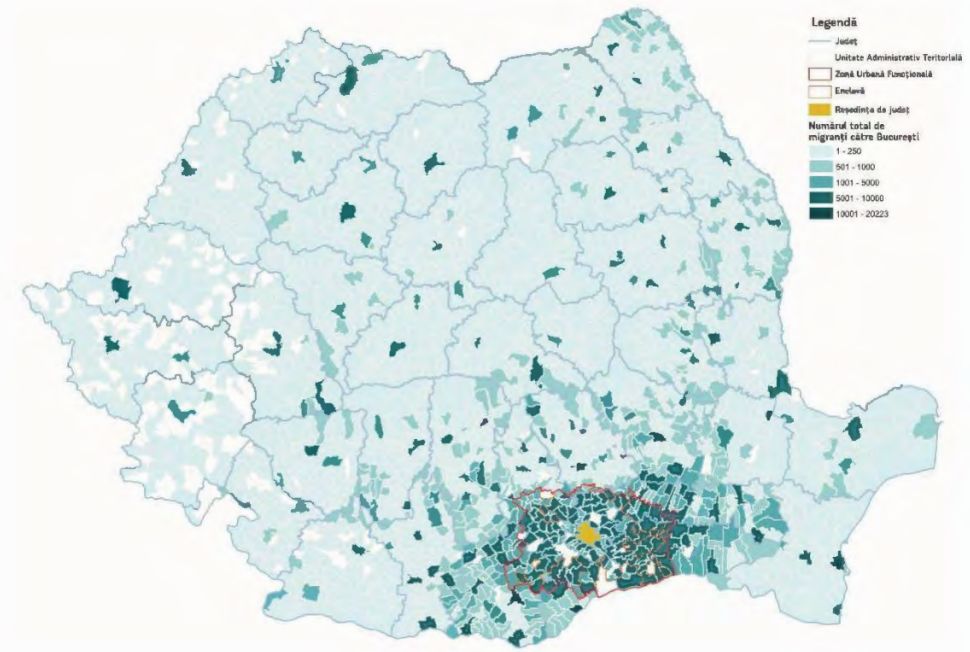

Sursa: Orașe Magnet. 2017. Banca Mondială

În perioada post-recensământ (2012 – 2018), conform datelor de la Institutul Național de Statistică, soldul migrației interne cu schimbarea domiciliul la nivelul municipiului București a înregistrat valori negative până în anul 2016, anii 2017 și 2018 marcând trecerea indicatorului la valori pozitive. În schimb, județul Ilfov a înregistrat un sold migratoriu pozitiv permanent, pe fondul surbanizării, care pare însă să se tempereze în ultimii ani. Aceeași situație se remarcă și în cazul județelor din jurul regiunii București-Ilfov care au beneficiat de unele procese incipiente de suburbanizare (de ex. nordul județului Giurgiu, sud-estul județului Dâmbovița, vestul județului Călărași, sud-vestul județului Ialomița), care par să se fi stopat în ultimii ani (de ex. județul Giurgiu a înregistrat în anul 2018, pentru prima dată în ultimele două decenii, spor migratoriu negativ), Acesta poate fi începutul unei repoziționări a migrației la nivelul zonei Capitalei, dinspre o suburbanizare accentuată, mai ales după anul 2005, care a adus însă multe externalități negative (de ex. creșterea traficului auto, apariția unor cartiere-dormitor cu dotări deficitare, presiunea asupra patrimoniului natural etc.), către densificarea locuirii între limitele administrative actuale ale municipiului. Acest lucru este confirmat și de dinamica pieței imobiliare. Anul 2018 este primul după anul 2001 în care numărul de locuințe finalizate în județul Ilfov a fost mai mic decât în Municipiul București. De altfel, piața rezidențială din județul Ilfov este în declin continuu de la punctul de maxim înregistrat în 2014. Cele mai multe locuințe noi s-au recepționat în anul 2018 în Sectorul 3 (37% din total), în Sectorul 4 (30%) și în Sectorul 5 (18%), în timp ce sectoarele 1,2 și 6 au cumulat doar 15% din noile dezvoltări.

Figură 27. Soldul migratoriu intern cu schimbare de domiciliu și locuințele finalizate în perioada 2012-2018

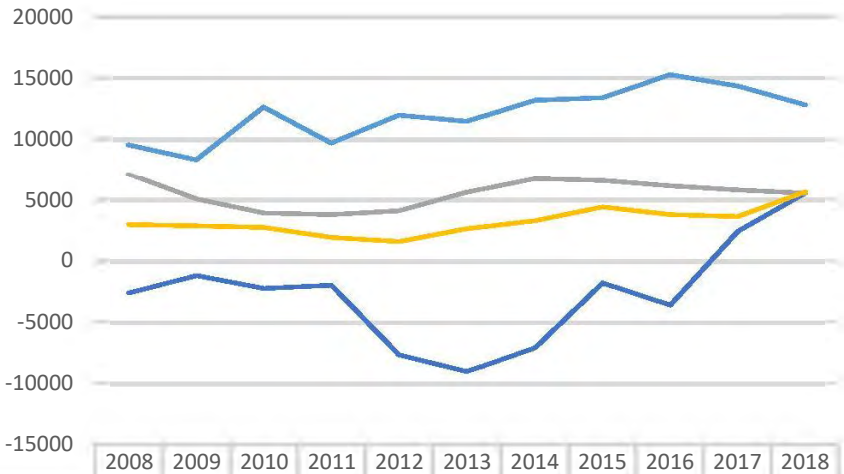

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sold migratoriu intern Ilfov	9579	8361	12634	9724	11989	11493	13190	13395	15275	14353	12817
Sold migratoriu intern București	-2585	-1156	-2197	-1947	-7628	-9012	-7070	-1763	-3560	2466	5583
Locuințe finalizate Ilfov	7171	5124	3949	3826	4153	5664	6786	6634	6184	5848	5583
Locuințe finalizate București	3021	2921	2772	1960	1637	2673	3324	4448	3838	3685	5689

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

Sursele principale de migranți interni pentru București sunt județele din partea de sud și de est a țării, mai ales Teleorman, Prahova, Argeș, Galați, Buzău, Brăila, Ialomița, Călărași, Olt, Vâlcea, Dâmbovița, Giurgiu, Constanța, Tulcea, Bacău, Vaslui, Gorj, Dolj etc. În ceea ce privește vârsta, Bucureștiul înregistrează cel mai important sold demografic în cazul persoanelor tinere, cu vârsta de 15-35 de ani. În schimb, în cazul persoanelor de peste 60 de ani se înregistrează valori negative ale soldului migratoriu, aceștia optând, mai ales după pensionare, pentru relocarea în zone rurale sau periurbane, unde costul vieții este mai redus.

În ceea ce privește soldul migrației externe cu schimbarea domiciliului se constată o creștere constantă a soldului migrației definitive care în anul 2018 înregistrează valori pozitive în cadrul tuturor categoriilor de vârstă, cu procente superioare ale persoanelor ce au între 20 și 45 de ani. Prin urmare, dacă în intervalele 2012 – 2013 și 2015 – 2016 au fost înregistrate valori negative ale soldului migrației externe definitive mai ales în cadrul grupelor de vârstă din intervalul 0 – 19 ani (fenomen ce poate fi explicat prin faptul că părinții plecați în străinătate își luau și copii în noile țări de reședință), anii 2017 și 2018 indică un aflux din ce în ce mai mare de cetățeni de alte naționalități care aleg să se mute în Municipiul București. Totuși, aceste cifre referitoare la soldul migrației externe sunt generate de situații false. La sfârșitul anului 2018 autoritățile au destructurat un grup infracțional organizat care a condus la eliberarea a peste 15.000 de cărți de identitate pentru cetățeni din Republica Moldova care și-au stabilit domiciliul fictiv la trei adrese din Sectorul 3. Astfel de situații există, la scară mai mică, și în alte sectoare.

Figură 28. Soldul migratoriu extern cu schimbare de domiciliu în perioada 2012-2018

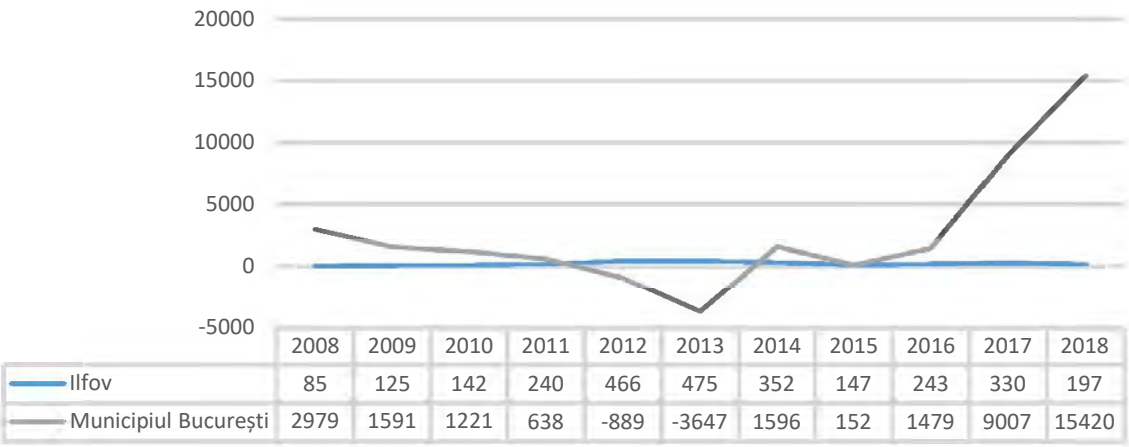

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

În acest context, INS calculează un alt indicator mai realist, respectiv migrația externă cu schimbarea reședinței efective (nu a domiciliului), care folosește mai multe surse de date, inclusiv statistici "în oglindă" cu cele ale autorităților din Spania și Italia. Acest indicator arată cu totul diferit față de soldul migrației externe cu domiciliul, indicând faptul că Municipiul București pierde anual între 5.000 și 10.000 de locuitori pe fondul migrației externe. Acest fapt conduce la stagnarea populației stabile a municipiului, conducând practic la anularea soldului pozitiv al migrației interne. În schimb, județul Ilfov continuă să aibă o populație rezidentă în creștere, soldul migrației interne fiind mult mai mare decât pierderile suferite prin emigrare.

Figură 29. Soldul migratoriu extern cu schimbare de reședință, în perioada 2012-2018

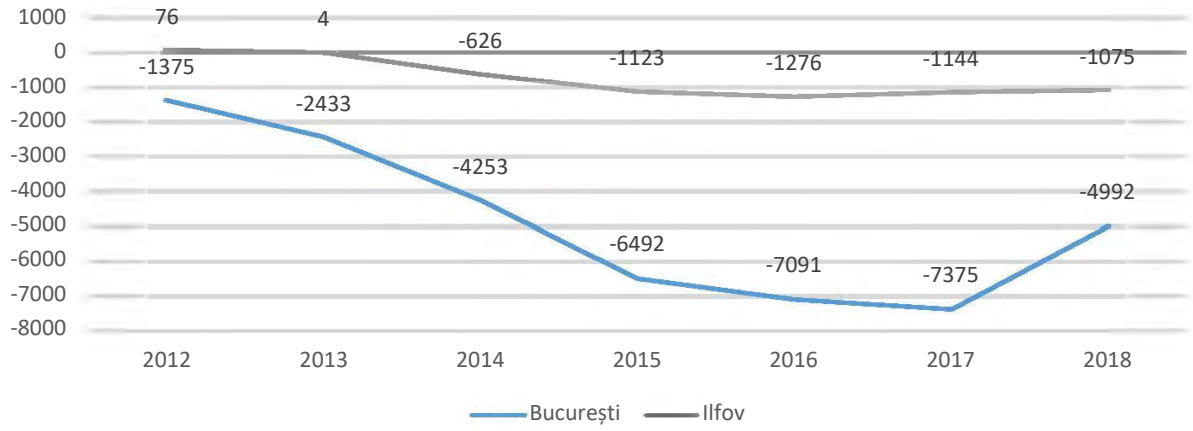

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

În ceea ce privește profilul imigranților și al emigranților temporari (cu schimbarea reședinței), cei mai mulți dintre aceștia sunt persoane tinere, în special cu vârsta cuprinsă între 20 și 40 de ani. Totuși, cel mai mare deficit migratoriu extern la nivelul Capitalei se înregistrează la grupele de vârstă 15-24 de ani, reprezentate, în general, de studenți. Această situație confirmă trendul crescător din ultimii ani al tinerilor care pleacă la studii în străinătate. De asemenea, tot aici regăsim tinerii care nu au absolvit o facultate, dar care își doresc un loc de muncă mai bine plătit în afara țării, aceștia fiind mult mai mobili decât cei cu vârsta mai înaintată, care au deja familie și o carieră în Capitală. În ceea ce privește

structura pe sexe, bărbații reprezintă 60% dintre imigranți și doar 51% dintre emigranți, astfel încât deficitul migratoriu era de 3 ori mai mare în rândul femeilor.

Figură 30. Soldul migratoriu extern cu schimbare de reședință, în perioada 2012-2018

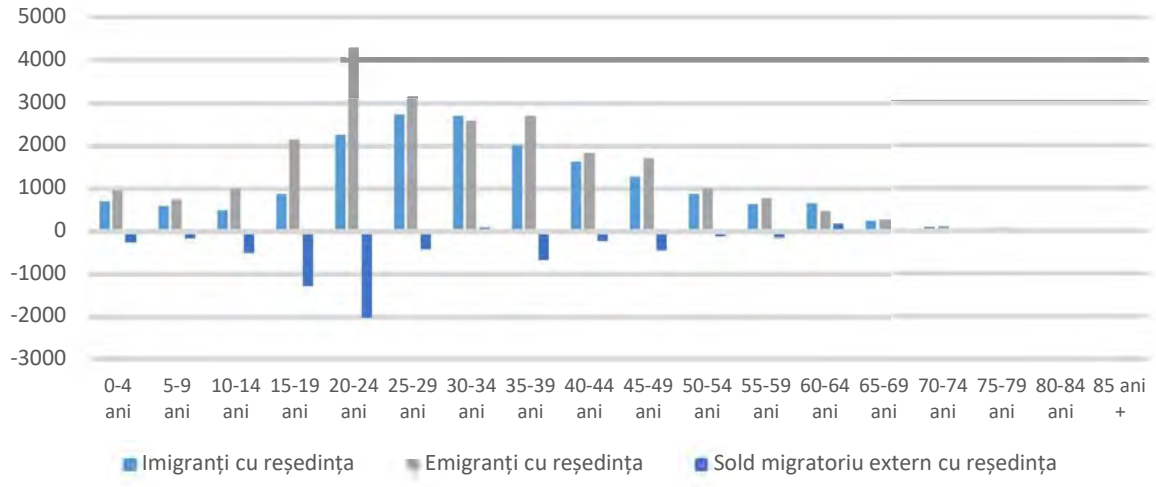

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

Și în cazul datelor cu privire la migrația internă și externă prezentate mai sus, trebuie făcută mențiunea că acestea au limitări semnificative din punct de vedere metodologic, informații ceva mai exacte cu privire la aceste fenomene putând fi colectate doar la recensământul din 2021. Cel mai probabil acestea vor indica un nivel mai ridicat al migrației externe decât cel din statisticile estimative actuale.

Totuși, Capitala a rămas destinația celor mai mari fluxuri de navetism din țară datorită salariilor competitive și a ofertei generoase de locuri de muncă. Din cele 1,8 milioane de navetiști din România anului 2011, aproximativ 14% (252.246) făceau zilnic naveta către capitală și 18% se deplasau pentru muncă sau studii către Zona Urbană Funcțională a Municipiului București, care acoperă 7 județe.

Municipiul București are o influență considerabilă asupra teritoriilor învecinate. Conform Băncii Mondiale1, singurele județe cu peste 10% din forța de muncă care lucrează în afara județului sunt cele din jurul Bucureștiului (Ilfov, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Dâmbovița și Teleorman), ceea ce indică faptul că municipiul este singurul capabil de atragere a unui număr semnificativ de lucrători de la peste 50 km. Cu toate acestea, în ciuda atragerii celui mai mare număr de navetiști, Bucureștiul este singurul pol de creștere din România care nu are nicio zonă metropolitană oficială, ceea ce indică necesitatea unei definiții coerente și clare a zonelor urbane funcționale.

[1] "Orașe Magnet - Migrație și navetism în România", 2017, Studiu Banca Mondială.

Harta 2. Zona Urbană Funcțională a Capitalei (formată din UAT în care peste 15% din forța de muncă face naveta la București) și profilul socio-demografic al navetiștilor

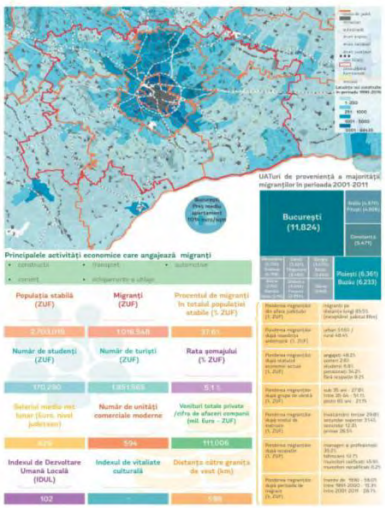

Sursa: Orașe Magnet. 2017. Banca Mondială

2.3. Prognoza populației

Realizarea unei prognoze demografice pentru o țară cu fluctuații demografice imprevizibile cum este România este un demers dificil. Spre exemplu, în urmă cu 15-20 de ani nimeni nu estima că un număr de 4-5 milioane de români vor pleca în străinătate, definitiv sau temporar. În mod similar, și următoarele decenii pot aduce modificări importante: de exemplu o creștere importantă a numărul de imigranți din Asia sau Africa, o reducere a emigrației dinspre România pe fondul epuizării resurselor de muncă neocupată și a creșterii salariilor, o creștere a speranței de viață a populației până la 85 de ani sau chiar mai mult, o puternică concentrare a forței de muncă din România în jurul câtorva orașe mari etc.

Studiul "Proiectarea populației României în profil teritorial la orizontul anului 2060", publicat în anul 2017 de INS, preia premisele identificate de ONU în studiul "World Population Prospects; the 2017 Revision" și le transpune în context românesc. Acestea se referă la faptul că populația globului va ajunge la 9,8 miliarde de oameni în 2050, iar cea a Europei va stagna, pe fondul ratei reduse a fertilității, statele cele mai afectate de declinul demografic urmând să fie cele din Europa de Est. Pe de altă parte, studiul estimează o dublare a numărului de persoane de peste 60 de ani până în anul 2050, care va ajunge să reprezinte 35% din populația Europei. Ponderea populației sub 15 ani va scădea în continuare și va ajunge la circa 14% din populația Europei, revenind așadar aproape 3 vârstnici/persoană tânără. Evident, toate aceste prognoze se bazează pe ipoteza în care țările europene vor menține cotele de imigranți la nivelul din prezent.

În cazul României, studiul INS prognozează că populația României va scădea accentuat în următoarele decenii, fiind prezentate 3 scenarii în acest sens: cel constant estimează o scădere de la 19,4 milioane de locuitori în 2019 la 17,3-18,2 milioane în 2030, funcție de diferitele scenarii propuse (constant, pesimist, mediu, intermediar, optimist). Recensământul din 2021 va aduce însă informații noi care vor schimba punctul de plecare în realizarea prognozei, în sensul că acesta ar putea indica deja o populație de circa 18 milioane de locuitori, pe fondul unei migrații externe masive în ultimul deceniu. În acest context, valorile din 2030 ar putea fi chiar mai reduse.

Populația Regiunii București-Ilfov ar urma să crească până în 2030 de la 2,32 milioane de locuitori în 2019 la 2,37 milioane de locuitori în 2030 (în varianta medie), exclusiv pe fondul creșterii populației rezidente a județului Ilfov de la 485.000 de locuitori în 2019 la 597.000 în 2030. În schimb populația municipiului București va scădea de la 1,83 mil. în prezent la 1,77 mil. în 2030, mai ales pe fondul suburbanizării. Ritmul de creștere preconizat pentru regiunea București-Ilfov în perioada 2019-2030 (+3,6%) va fi cel mai ridicat din România, urmat fiind de județul Cluj (+3%) și Timiș (+2,4%). Toate celelalte județe ale României vor înregistra scăderi ale populației. În varianta intermediară, numărul de locuitori ai Municipiului București va ajunge la 1,80 milioane în 2030, iar populația județului Ilfov va crește la 602.000 persoane. Cu un rtim de creștere de 4,9%, regiunea București-Ilfov va fi depășită de județul Cluj (+5,8%). Alte județe care vor înregistra o creștere a populației vor fi Timiș (+4%), Sibiu (+0,6%) și Iași (+0,4%).

În cazul scenariilor extreme (pesimist și optimist), populația regiunii București-Ilfov va ajunge în 2030 la 2,41 milioane de locuitori (1,81 mil. în București și 606 în Ilfov), respectiv la 2,36 mil. de locuitori (1,77 mil, în București și 593.000 în Ilfov). Notabil este faptul că, indiferent de scenariu, zona Bucureștiului, alături de Cluj și Timiș, vor fi singurele din România care vor continua să crească demografic în următorul deceniu.

Figură 31. Proiectarea populației rezidente la orizontul anului 2030, în diferite scenarii

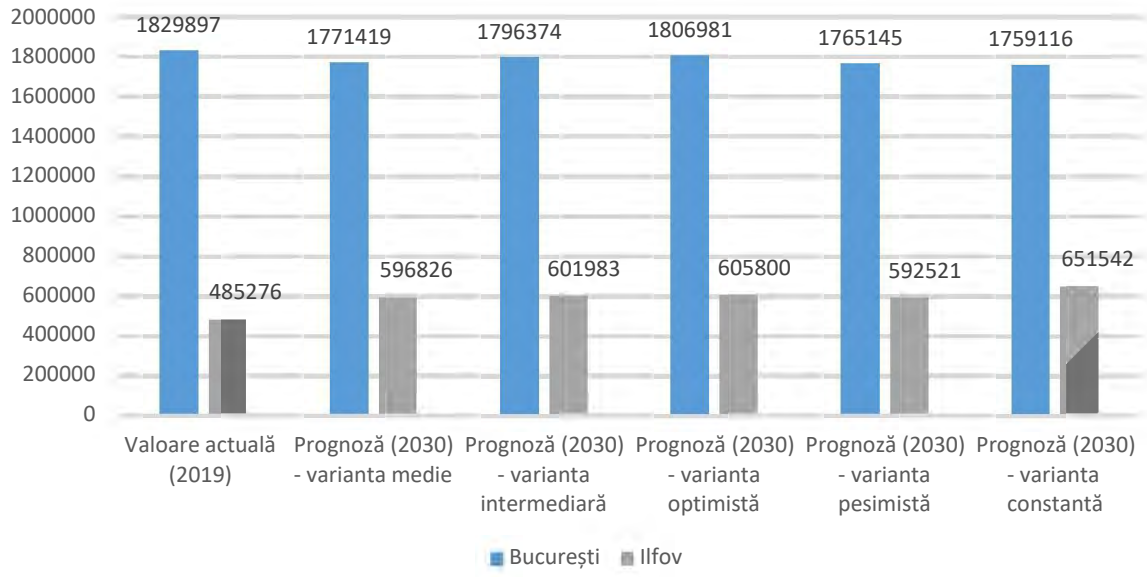

Sursa: INS. Proiectarea populației României în profil teritorial la orizontul anului 2060 (2017)

Structura pe sexe nu va prezenta modificări semnificative față de valorile din prezent. Ponderea bărbaților rezidenți în Capitală din populația totală este estimată să crească nesemnificativ de la 46,5% în prezent la 46,9% în 2030 în varianta medie, respectiv la 47% în varianta intermediară și optimistă.

În ceea ce privește structura pe vârste a populației, studiul INS nu include valori pentru anul 2030, ci doar pentru anul 2060. La acel moment se estimează că numărul vârstnicilor (peste 65 de ani) va fi de circa 3,5 ori mai mare decât al copiilor (sub 15 ani), în condițiile în care în prezent raportul dintre aceștia este echilibrat. În acest context, ponderea populației în vârstă de muncă va scădea de la peste 70% în 2018 la doar 52% (în varianta medie), sub media de la nivel național (57%). În alte scenarii, situația se anunță chiar mai gravă, ponderea persoanelor apte de muncă putând scădea până la 48% din totalul locuitorilor, în favoarea unui procent al vârstnicilor de peste 40% (varianta intermediară). Mai mult, circa 30% din totalul persoanelor vârstnice vor trece de vârsta de 80 de ani, față de 27% în prezent, ceea ce va pune o presiune suplimentară pe sistemele de pensii sau servicii sociale. Nu în ultimul rând, ponderea femeilor din contigentul fertil (15-49 de ani) va scădea la nivelul municipiului București de la 50% în prezent la doar 32% în 2060, ceea ce va conduce la scăderea drastică a natalității.

3. DEZVOLTARE LOCALĂ ȘI COMUNITĂȚI

3.1. Sărăcia în București

Pentru a stabili un cadru general, capitolul privind marginalizare se deschide cu o scurtă analiză generală a sărăciei și excluziunii sociale conform indicatorilor Eurostat/INS, la nivelul regiunii București-Ilfov. Nu există date disponibile la nivel de București sau subdiviziuni ale acestuia.

3.1.1.Riscul de sărăcie în regiunea București-Ilfov

La nivelul Uniunii Europene, ponderea populaţiei expuse riscului de sărăcie reprezintă unul dintre cei trei indicatori utilizaţi pentru a evalua riscul de sărăcie şi excluziune socială.[2] Acest indicator este utilizat și de România pentru a monitoriza atingerea ţintei naţionale privind reducerea sărăciei. Deși a înregistrat fluctuații relativ mici, în ultimii ani, România pare că s-a înscris pe un trend descendent. Astfel, raportat la anul 2007, în 2018 ponderea populaţiei expuse riscului de sărăcie și excluziune socială înregistra o scădere cu aproximativ o treime, ajungând la o rată de 32,5%. Chiar și așa, România înregistrază una din cele mai mari rate din Europa (EU 28), fiind surclasată doar de Macedonia (41,1%), Serbia (34,3%) și Bulgaria (32,8%).

Figură 32. Persoanele la risc de sărăcie sau excluziune socială (%), la nivel național și regional, în perioada 2007-2018

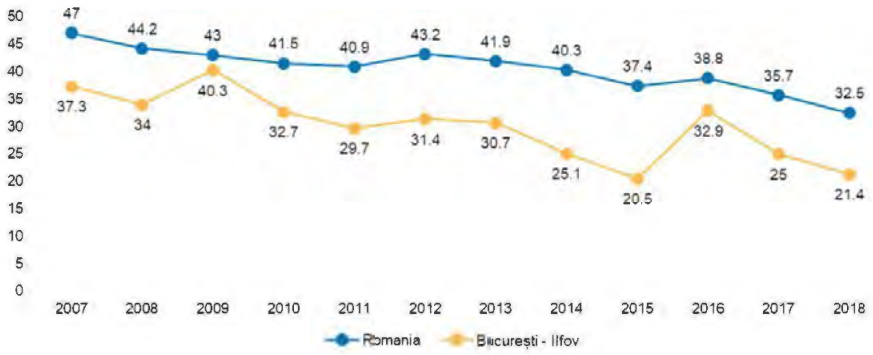

Sursa: Date Eurostat, indicatorul AROPE.

În interiorul țării, există diferenţe foarte mari între regiunile României în ceea ce priveşte riscul de sărăcie și excluziune socială. Din 2007 până în prezent, regiunea Bucureşti-Ilfov a înregistrat cea mai redusă proporţie a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială, fiind mult sub media națională (vezi Figura 33).[3] Poziția favorabilă a regiunii București-Ilfov, și mai ales a municipiului București, este un rezultat al predominanței populației urbane, corelată cu veniturile mai ridicate

[2] AROPE este un indicator compozit adoptat la nivelul Uniunii Europene în cadrul Programului Europa 2020, de promovare a incluziunii sociale și reducere a sărăciei, reprezentând ponderea în total populație a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială. Persoanele care fac obiectul indicatorului AROPE sunt cele aflate în cel puțin una din următoarele situații: (i) au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie; (ii) sunt în stare de deprivare materială severă; (iii) trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

[3] Rate asemănătoare cu cea a regiunii București-Ilfov înregistrează și regiunile Vest (22,1%), Nord-Vest (22,3%) și Centru (24,4%). Spre comparație, regiunile cu cele mai mari procente ale persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială sunt regiunile Nord-Est (44,7%), Sud-Vest (42,2%) şi Sud-Est (40,3%). Mai multe detalii pot fi găsite în Anexa 1 .

decât în celelalte regiuni (vezi și Anexa 2). Spre exemplu, câștigul salarial mediu net lunar în municipiul București era de 3.666 lei, în anul 2018, adică cu 40% mai mare decât media națională și cu 60% mai mare decât media pe regiunile cu cele mai mari rate de sărăcie și excluziune socială, Nord-Est și Sud-Vest Oltenia.[4] De asemenea, veniturile totale medii lunare pe o persoană depășeau 2.500 lei în regiunea București-Ilfov, față de 1.631 lei media națională, 1.420 lei în Sud-Vest Oltenia, respectiv sub 1.300 lei în regiunea Nord-Est.[5]

Figură 33. Persoanele care au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie (%), în anul 2018

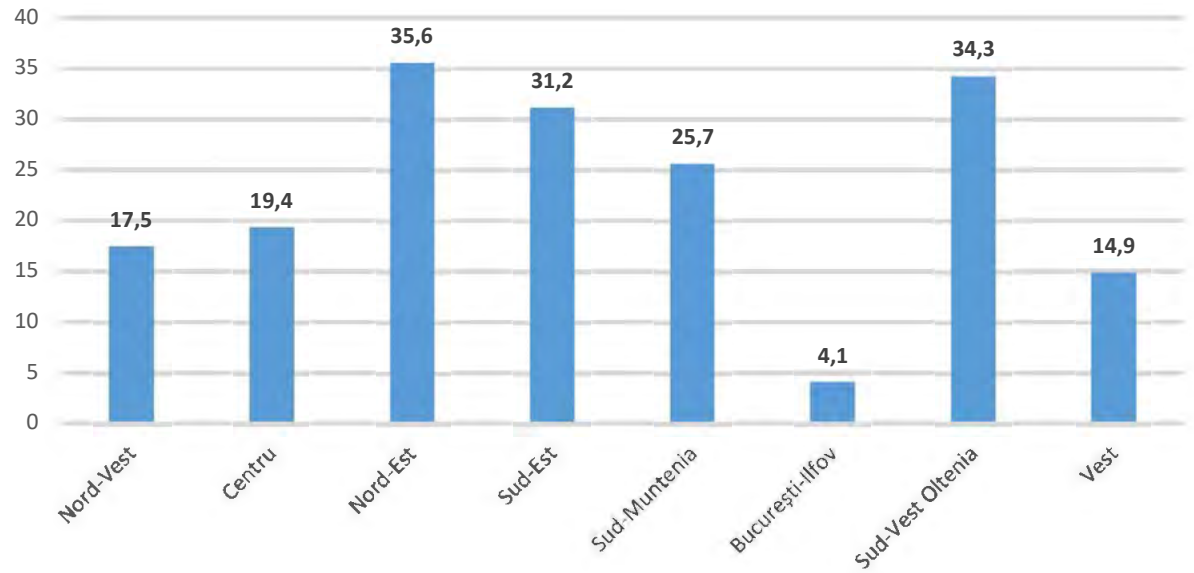

Sursa: Date Eurostat, indicatorul AROPE.

Și indicatorul privind persoanele care au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie poziționează regiunea București-Ilfov net superior celorlalte regiuni din România. Ponderea în populație a persoanelor cu venituri sub pragul de sărăcie a scăzut din 2013 până în 2018 la mai puțin de jumătate, de la 8,9% la 4,1%.

Chiar dacă municipiul Bucureşti are cea mai mică rată de sărăcie și excluziune socială de la nivel național, în valori absolute, în București trăiesc mai multe persoane cu risc de sărăcie decât cumulat în alte 14 judeţe (cu rate de sărăcie mai mari).[6] Așadar, trebuie alocate resurse în vederea reducerii sărăciei și către persoanele sărace (sau în risc de sărăcie și excluziune socială) care trăiesc în București, deși, în termeni relativi, Capitala este un municipiu mai ”bogat” decât toate celelalte municipii și orașe din România.

Informații suplimentare privind grupurile vulnerabile de la nivelul municipiului și resursele/ serviciile/ beneficiile pe care persoanele aflate la risc de sărăcie și marginalizare le pot accesa sunt tratate pe larg în acest capitol.

[4] Date INS, baza de date Tempo online, Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

[5] Date INS, baza de date Tempo online, Ancheta bugetelor de familie. Nu există date disponibile la nivel de județ sau localitate.

[6] Teșliuc et al. (2015: 294).

3.1.2.Sărăcia subiectivă a bucureștenilor

Această secțiune schimbă atenția de la riscul de sărăcie măsurat în baza unor indicatori factuali, precum veniturile, la sărăcia subiectivă auto-declarată de indivizi. Cercetarea[7] socială reallizată în cadrul procesului de elaborare a SIDU permite obținerea unei imagini despre bucureștenii care se consideră „săraci". Cum cercetarea a inclus și un sondaj pe grupuri vulnerabile, respondenții au avut posibilitatea să se declare ca aparținând sau nu grupului de „persoane aflate în sărăcie", precum și celui de „romi". Pornind de la răspunsurile la aceste două întrebări, am realizat o tipologie care grupează populația în:

- Non-sărăcie non-Roma = persoanele care nu se consideră nici săraci și nici romi,
- Sărăcie non-Roma = persoanele care se auto-declară săraci, dar declară altă etnie decât Roma,
- Sărăcie Roma = persoanele care în același timp se consideră romi și săraci
- Non-sărăcie Roma = persoanele care se declară romi, dar nu se consideră „persoane aflate în sărăcie".

În baza acestei tipologii, 93% din populația de 18 ani și peste din București se încadrează în grupul non-sărăcie non-Roma, adică nu se consideră a fi în sărăcie și nici nu se auto-identifică ca fiind romi. Similar sărăciei măsurate obiectiv, și sărăcia subiectivă are un nivel redus în București, de doar 2,6%, aproape jumătate sărăcie-Roma și jumătate sărăcie non-Roma.[8] În plus, 4,6% din populația adultă se consideră romi, dar nu se declară a fi „persoane în sărăcie".

Sărăcia subiectivă este mult mai prezentă în rândul bucureștenilor de etnie roma, prin comparație cu locuitorii de alte etnii. Dacă din întreaga populație adultă de etnie roma din București 21,5% se consideră a fi săraci, dintre bucureștenii de alte etnii doar 1,4% declară astfel. Aceasta poate fi un efect de percepție, dar este în acord cu rezultatele a numeroase studii[9] care arată că sărăcia are un caracter puternic etnicizat în întreaga țară, și nu doar în București.

Există discrepanțe considerabile între sectoarele din capitală. Adulții de etnie roma din sectoarele 3 și 5 se consideră săraci în proporții de 10-14%, în timp ce ponderea crește la 20% pentru romii din Sectorul 1, la aproape 30% în Sectorul 2, respectiv la un maxim de peste 54% în Sectorul 4. Prin comparație, locuitorii Capitalei de altă etnie decât roma, indiferent de sector, se auto-declară săraci doar în proporții de 1-2%. Oricum, per total, din perspectiva sărăciei subiective, sectoarele 2 și 6 par dominate de non-sărăcie non-Roma. Sectorul 1 are o rată peste medie, dar predomină sărăcia non-Roma. Sectorul 3 seamănă cu Sectorul 1, dar are și o rată totală de sărăcie subiectivă sub medie. Sectoarele 4 și 5 au rate totale de sărăcie subiectivă peste medie, predomină sărăcia Roma, iar în

[7] Cercetarea a fost efectuată în iunie-iulie 2019 și a inclus 7 sondaje de opinie independente. Pe lângă cercetarea la nivelul populației din București (4.005 chestionare) au fost selectate grupuri țintă, printre care și „grupurile vulnerabile" pentru care a fost realizat unul dintre sondajele de opinie independente (400 chestionare). În total „grupurile vulnerabile" au cuprins 18 categorii de populație, printre care persoane aflate în sărăcie și romi.

[8] Ca efect al rotunjirilor, cu atât mai mult pentru că datele sunt ponderate, este posibil ca apară decalaje de 0.1 la calculul sumelor. Spre exemplu, sărăcia non-Roma (1,4%) adunată cu sărăcia Roma (1,3%) este egal cu sărăcia subiectivă total (2.7%).

[9] Zamfir şi Zamfir (coord., 1993), Rughiniş (2000), Zamfir şi Preda (coord., 2002), Duminică și Preda (2003), Sandu (2005), Berescu et al (2006), Fleck şi Rughiniş (ed., 2008), ICCV (2010), Botonogu (coord., 2011), Anan et al (2014) și alții.

Sectorul 5 și ponderea romilor care nu se consideră săraci este 2-3 ori mai mare decât în celelalte sectoare.

Tabel 3. Date despre sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie, pe sectoarele din București, 2019

	S 1	S2	S3	S 4	S5	S6	București
Total N	488	766	817	678	612	694	4.055
%, din care:	100	100	100	100	100	100	100
- Non-sărăcie non-Roma	92.8	94.8	93.3	93.1	85.8	96.0	92.8
- Sărăcie non-Roma	2.0	0.8	1.0	1.8	1.6	1.3	1.4
- Sărăcie Roma	1.0	1.3	0.6	2.8	1.8	*	1.3
- Non-sărăcie Roma	4.1	3.1	5.1	2.4	10.8	2.6	4.6
Sărăcie subiectivă TOTAL	3.1	2.1	1.6	4.6	3.4	1.4	2.6
Rata sărăciei subiective non-Roma	2.2	0.8	1.0	1.9	1.9	1.3	1.4
Rata sărăciei subiective Roma	20.0	29.4	10.6	54.3	14.3	*	21.5

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019. Date ponderate. Note: Sărăcie subiectivă TOTAL = Sărăcie non-Roma+ Sărăcie Roma; Rata sărăciei subiective = numărul de persoane care se consideră sărace dintr-o anumită etnie * 100/ numărul total de persoane din etnia respectivă. Marcate în culoare sunt valorile semnificativ mai mari. * Număr de cazuri prea mic.

Probabilitatea unui locuitor adult al Bucureștiului de a aparține vreunei categorii din tipologia folosită nu variază în funcție de vârstă, gen, religie. Astfel, tinerii și vârstnicii sau femeile și bărbații au cu toții probabilități relativ egale cu media de a se afla în oricare dintre cele patru categorii de sărăcie subiectivă în funcție de etnie. Părinții de copii și gospodăriile cu copii sunt semnificativ mai bine reprezentate printre persoanele de etnie roma decât printre cele de alte etnii, dar nu fac diferența cu privire la sărăcia subiectivă (Tabel 4).

În schimb, în rândul bucureștenilor de etnie roma, sărăcia subiectivă este suprareprezentată statistic printre romii care trăiesc în parteneriat (uniune consensuală), în gospodării multigenerationale cu copii, care au maxim 8 clase absolvite, casnice și care locuiesc la casă (Tabel 4). Spre deosebire, pentru populația adultă de altă etnie decât roma, sărăcia subiectivă este considerabil mai prezentă în rândul persoanelor necăsătorite, al părinților singuri cu copii în îngrijire sau al persoanelor din gospodării multigenerationale fără copii, al absolvenților de licee tehnice sau vocaționale, șomeri, persoane fără un loc de muncă, casnice, care locuiesc, de asemenea, la casă. Acestea sunt grupurile de populație cu cea mai mare probabilitate de a se afla în unul din grupurile de sărăcie subiectivă, care se consideră (și adeseori și sunt) săraci.

Tabel 4. Caracteristicile sărăciei subiective a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie, București, 2019 (% din categorie)

	Non-sărăcie non-Roma	Non-sărăcie Roma	Sărăcie non-Roma	Sărăcie Roma	Sărăcie subiectivă TOTAL	Total 18+ ani
	(A)	(B)	(C)	(D)	(C+D)	(A+B+C+D)
Total	**92.8**	**4.6**	**1.4**	**1.3**	**2.7**	**100**
Necăsătoriți	93.3	3.2	2.1	1.4	3.5	100
În parteneriat/uniune consensuală	82.3	8.8	1.8	7.1	8.8	100
Gospodării fără copii	94.3	3.3	1.3	1.1	2.4	100
Gospodării cu copii	89.9	6.9	1.5	1.7	3.2	100
Monoparentale (1 adult+copii)	84.8	4.3	6.5	4.3	10.9	100
Multigeneraționale:						
3+ adulți	91.9	4.2	2.1	1.7	3.8	100
3+ adulți+copii	80.3	14.0	1.5	4.1	5.7	100
Primar	43.3	37.8	3.1	15.7	18.9	100
Gimnaziu	74.9	16.6	2.0	6.4	8.5	100
Profesional sau 10 clase	92.7	4.2	2.0	1.2	3.2	100
Liceu teoretic	95.7	2.6	1.4	0.3	1.7	100
Liceu tehnic sau vocațional	93.4	3.5	2.7	0.4	3.1	100
Școala postliceală/de maiștri	93.7	4.6	1.7	0.0	1.7	100
Universitar	98.7	0.9	0.4	0.0	0.4	100
Post-universitar	99.6	0.4	0.0	0.0	0.0	100
Salariați	97.2	2.8	0.0	0.0	0.0	100
Șomeri/fără loc de muncă	75.9	11.4	12.7	0.0	12.7	100
Casnice	68.8	14.2	7.1	9.9	17.0	100
Pensionari	92.4	5.2	1.1	1.3	2.4	100
Locuiesc la casă	86.4	8.1	2.5	3.0	5.5	100
Locuiesc la bloc	95.0	3.3	1.0	0.7	1.7	100

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=4.005). Date ponderate. Notă: Marcate în culoare sunt valorile semnificativ mai mari.

Există o asociere statistică semnificativă între sărăcia subiectivă și veniturile totale ale familiei. Figura 34 arată că ponderea persoanelor care se află în gospodăriile cu cele mai mici venituri din București scade la un maxim de 76% din grupul de sărăcie non-Roma, la 67% dintre cei din sărăcie Roma, 38% dintre romii care nu se consideră săraci și doar 17% din non-sărăcie non-Roma. Cu alte cuvinte, marea majoritate a bucureștenilor care se consideră a fi săraci, chiar fac parte dintre gospodăriile care au venituri foarte mici, în medie 1.000-1.200 lei pe lună, în condițiile în care aceste gospodării și sunt și mai numeroase.

Figură 34. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și veniturile totale lunare ale gospodăriei, București, 2019 (% din categorie)

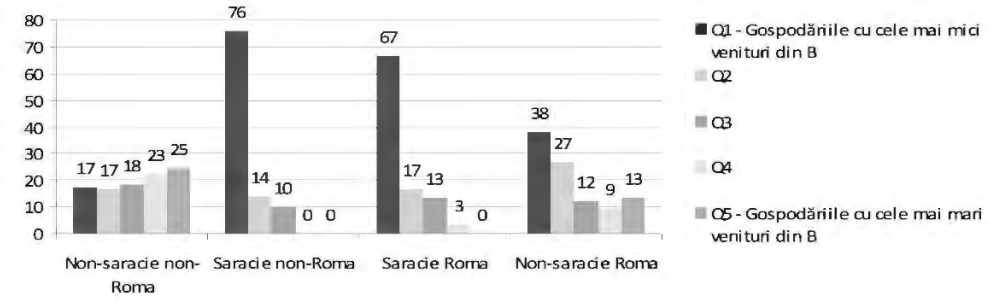

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=3.100). Date ponderate.

În gospodăriile persoanelor din grupurile de sărăcie subiectivă, nu doar veniturile sunt mai mici, ci și dotarea cu bunuri de folosință îndelungată, cum ar fi aparate de aer condiționat, autoturism, calculator/ laptop, Internet sau telefon mobil, este semnificativ mai redusă. Spre exemplu, dispun de un calculator/ laptop 76% dintre gospodăriile non-sărace non-Roma, 67% dintre cele sărace non-Roma, 48% dintre cele non-sărace Roma, respectiv 30% dintre gospodăriile sărace Roma.

Figură 35. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și dotarea gospodăriei, București, 2019 (% din categorie)

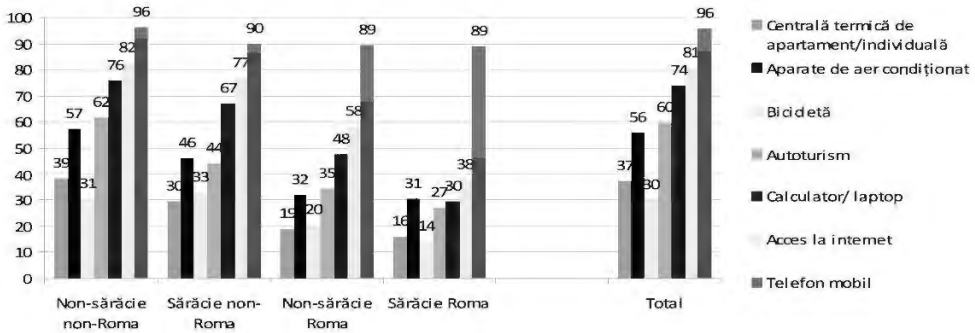

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=4.005). Date ponderate.

Locuințele în care trăiesc persoanele care se consideră în sărăcie (Roma sau non-Roma) sunt de asemenea deficitare. Astfel, la nivelul întregului eșantion de grupuri vulnerabile, 19% dintre persoanele din aceste grupuri declară că „locuiesc în condiții inadecvate", dar acest procent este aproape dublu pentru persoanele din grupurile de sărăcie subiectivă (Roma sau non-Roma).

Gradul de satisfacție cu siguranța locuinței în caz de cutremur este semnificativ mai mic în rândul persoanelor de etnie roma. Pe o scală de la 1 la 10, scorul mediu este de 6,5 pentru sărăcie Roma, respectiv 6,8 pentru non-sărăcie Roma, față de o medie de circa 8 pentru bucureștenii care nu se auto-identifică Roma. Mai general, persoanele roma care se auto-declară sărace (grupul sărăcie Roma) au și un nivel semnificativ mai redus de siguranță în propria locuință (scor de 7,5 față de media de 8,9

media generală pe București, pe o scală de la 1 la 10). De asemenea, persoanele în sărăcie Roma sunt semnificativ mai puțin mulțumite cu propria locuință decât cele în non-sărăcie Roma și, mai ales, prin comparație cu ceilalți bucureșteni (scor de 6,7 față de 7,3, respectiv 8,6 media generală, pe o scală de la 1 la 10) (vezi Tabel 5).[10]

Tabel 5. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și sentimentul de siguranță în diferite contexte, București, 2019 (valori medii pe categorie, pe o scală de la 1 la 10)

	În propria locuință	Pe scara de bloc	Pe stradă, în cartierul dvs.	În București, în general
Non-sărăcie non-Roma	8.9	6.3	7.8	7.3
Sărăcie non-Roma	8.7	4.7	7.8	7.1
Sărăcie Roma	7.5	2.8	7.4	7.2
Non-sărăcie Roma	8.5	3.9	7.3	7.1
Total	8.9	6.2	7.7	7.2

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=4.005). Date ponderate. Notă: Marcate în culoare sunt valorile semnificativ mai mici, conform unei analize univariate de varianță (p=.000).

În afara locuinței, bucureștenii de etnie roma raportează în proporții semnificativ mai mari și o serie de probleme la nivelul imobilului în care locuiesc, și anume: subsol inundat/neigienizat, fațadă deteriorată, lipsa izolării termice, lipsa racordării la utilități publice precum gaze, apa, canalizare, încălzire. La acestea, romii care se consideră și săraci (grupul sărăcie Roma) adaugă probleme suplimentare legate de: structură de rezistență precară (clădire vulnerabilă la cutremur), lipsa contorizării individuale pentru apă și canal și lipsa racordării la electricitate.

În plus, sentimentul de siguranță are un nivel semnificativ mai scăzut în rândul bucureștenilor care se auto-identifică Roma, mai ales al celor care se consideră și săraci (Tabel 5). Nivelul maxim de siguranță îl au locuitorii Capitalei în propria locuință. Sentimentul de siguranță este mai mare în propriul cartier/stradă decât în general, în București. Dar, pentru locatarii la bloc, între locuință și stradă/cartier există scara de bloc. Iar sentimentul de siguranță pe scara de bloc este cel mai redus, mai ales pentru bucureștenii care se declară în sărăcie subiectivă și pentru cei de etnie roma.

Tabel 6. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și satisfacția generală cu diferite contexte, București, 2019 (valori medii pe categorie, pe o scală de la 1 la 10)

	Locuința (spațiu, condiții)	Scara blocului	Curtea blocului	Strada	Cartierul	Sectorul	București
Non-sărăcie non-Roma	8.6	8.0	7.7	7.8	8.0	7.9	7.1
Sărăcie non-Roma	8.7	7.7	7.6	7.9	8.0	7.6	7.2
Sărăcie Roma	6.7	7.2	7.3	7.1	7.7	7.5	7.1
Non-sărăcie Roma	7.3	6.4	6.3	7.1	7.0	7.0	6.5
Total	8.6	7.9	7.7	7.8	8.0	7.8	7.0

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=4.005). Date ponderate. Notă: Marcate în culoare sunt valorile semnificativ mai mici, conform unei analize univariate de varianță (p=.000).

În termeni de satisfacție generală cu diferitele contexte urbane, nivelul de mulțumire al bucureștenilor scade pe măsură ce se depărtează de propria locuință.

[10] Toate diferențele între valorile medii menționate în acest paragraf sunt statistic semnificative pentru p=.000, conform unei analize univariate de varianță (One-Way Anova).

Locuitorii capitalei de etnie roma fac notă aparte, căci exprimă un nivel de satisfacție semnificativ mai mic decât al celorlalți locuitori, indiferent de contextul considerat (Tabel 7). În această privință, persoanele din grupul sărăcie Roma au opinii oarecum diferite de cele ale populației roma în non-sărăcie. Principala explicație stă în localizarea diferită a celor două grupuri. În timp ce persoanele în non-sărăcie Roma locuiesc preponderent în sectorul 5, cele în sărăcie Roma sunt mai răspândite între sectoare, iar în sectoarele 4 și 5 unde sunt mai numeroase, sunt predominant plasate în zone centrale ale orașului (chiar dacă marginalizate), precum zona de case Budapesta-Parcul Tineretului, Uranus sau Centrul vechi.

Tabel 7. Sărăcia subiectivă a persoanelor de 18 ani și peste în funcție de etnie și dotarea zonei în care locuiesc, București, 2019 (% din categorie)

În zona în care locuiți , aveți ...?	Non-sărăcie non-Roma	Sărăcie non-Roma	Sărăcie Roma	Non-sărăcie Roma	Total
Total N	3.763	55	51	186	4.055
%, din care:	100	100	100	100	100
Acces la mijloace de transport în comun	97	91	96	88	97
Carosabil în stare bună	81	86	92	76	81
Trotuare în stare bună	84	86	88	82	84
Spațiu suficient pentru deplasarea pe trotuar	76	79	88	80	76
Locuri de parcare	65	65	61	54	65
Copaci, arbori stradali, ”perdea verde”	86	73	90	79	86
Locuri de joacă pentru copii	85	80	86	73	85
Stații de transport acoperite	75	63	71	60	74
Stații de transport luminate pe timpul nopții	69	62	64	54	68
Sisteme de colectare separată a deșeurilor	45	34	49	32	44
Spațiu verde pentru relaxare	81	77	81	70	81
Bănci, locuri de odihnă	77	76	80	65	77
Cișmea publică	33	30	41	23	33
Toaletă publică	37	45	57	23	37
Piste pentru biciclişti	37	31	37	20	36
Există coșuri de gunoi stradale pentru colectarea deșeurilor reciclabile	68	60	59	61	67
Prize de energie electrică, în spațiul public	14	11	11	6	14
Internet gratuit (wi-fi), în spațiul public	27	19	22	20	26
Zonă dedicată animalelor de companie	49	58	59	32	48
Zonă de fitness în aer liber	34	35	33	12	33
Creșă	86	83	91	72	85
Grădiniță	92	89	95	81	92
Magazin alimentar	98	91	103	91	98
Iluminat public satisfăcător	93	89	96	74	92
Artă stradală (statui, arteziene, picturi murale etc.)	50	53	63	36	50

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019. Date ponderate. Notă: Marcate în culoare intensă sunt valorile semnificativ mai mici, iar în nuanța deschisă sunt valorile semnificativ mai mari.

Astfel se explică și de ce romii care nu se consideră săraci (grupul de non-sărăcie Roma) trăiesc în zonele cele mai slab dotate din capitală, în timp ce romii din grupul sărăcie Roma locuiesc predominant în zone semnificativ mai bine dotate decât media, așa cum arată Tabelul 7. Spre deosebire, persoanele din grupul sărăcie non-Roma locuiesc predominant în zone mai slab dotate decât media, dar totuși mai bune decât cele locuite preponderent de persoane de etnie roma.

Cu toate acestea, aproape un sfert (23%) dintre bucureștenii de etnie roma care se consideră a fi săraci declară că, dacă ar avea resursele necesare (timp, bani, loc de muncă), ar dori să se mute în alt cartier din București. Spre comparație, ponderea celor dornici să se mute în alt cartier este de peste 17% dintre persoanele din grupul non-sărăcie Roma și este sub 4% dintre săracii non-Roma, prin comparație cu o medie generală de aproape 9% la nivelul întregului eșantion. Cartierele în care și-ar dori să se mute cei mai mulți dintre aceștia sunt Băneasa, Centru, Pipera, Titan și Militari.

Proporția bucureștenilor dornici să se mute crește la aproximativ 14% din eșantion dacă mutarea se referă la un alt oraș sau la o altă țară. Atât cu privire la migrarea în alt oraș, cât și cu emigrarea către altă țară, singurul grup cu ponderi semnificativ mai mari de potențiali migranți sunt săracii Roma (30%, respectiv 36%). Orașele favorite pentru mutare sunt Brașov și Cluj-Napoca, la mare distanță față de toate celelalte orașe. Țările preferate sunt foarte diverse și răspândite pe toate continentele, dar cele menționate de semnificativ mai mulți bucureșteni dornici să se mute sunt: SUA, Italia, Spania, și, mai ales, Germania și Anglia.

Sărăcia subiectivă este asociată cu lipsa ajutorului din partea statului. Analiza persoanele din grupurile vulnerabile, grupate în cele patru categorii de sărăcie subiectivă și etnie (Figura 36), arată că doar persoanele din grupul de non-sărăcie non-Roma au beneficiat în anul 2018 în mai mare măsură de ajutor din partea statului. Adică, aproape o treime dintre aceste persoane (31%) au primit unul sau mai multe tipuri de ajutor din partea statului în 2018, prin comparație cu 25% din grupul de sărăcie non-Roma, 23% dintre non-săraci Roma și doar 13% dintre săracii Roma. Cu alte cuvinte, datele par să reconfirme pentru București tendința generalizată a autorităților de a orienta sprijinul cu precădere către „săracii merituoși" sau grupurile vulnerabile „respectabile" și mult mai puțin către cei considerați „săracii nemerituoși."[11]

Figură 36. Grupurile de sărăcie subiectivă și etnie prin comparație cu celelalte grupuri vulnerabile din București, în funcție de ajutorul primit din partea statului în 2018 (% din categorie)

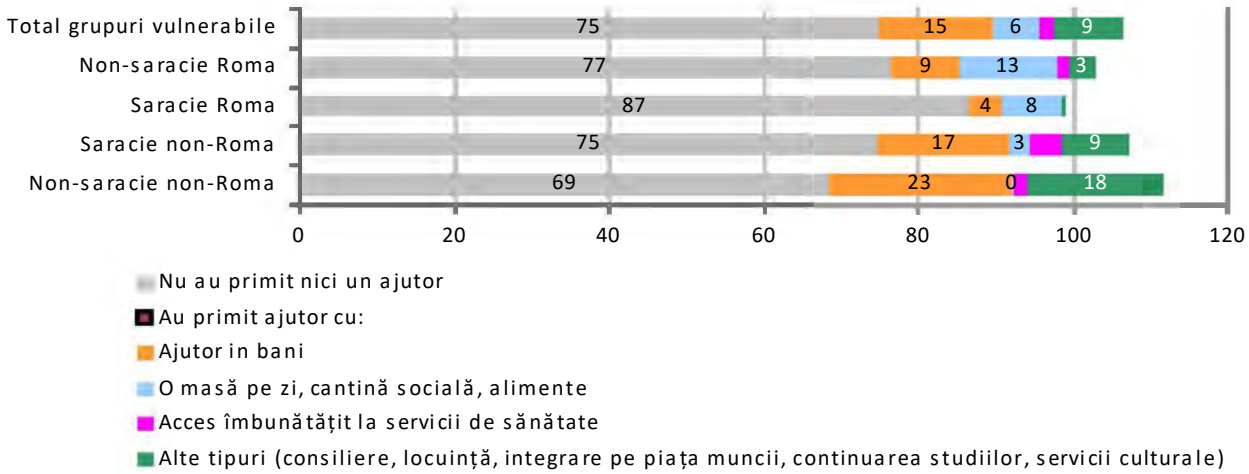

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=398 persoane din grupuri vulnerabile). Date ponderate. Notă: Barele din grafic depășesc 100% pentru că unele persoane au menționat mai multe tipuri de ajutor. Cercetarea a inclus următoarele 18 grupuri vulnerabile: Mame singure, Tineri care au părăsit centrele de plasament, Persoane fără loc de muncă, Persoane cu dizabilități, Copii aflați în grija statului, Victime ale violenței în familie, Persoane aflate în sărăcie, Persoane fără adăpost, Imigranți, Rromi, Persoane care locuiesc în condiții inadecvate, Persoane dependente de alcool, droguri, Mame minore, Persoane care au ieșit din penitenciar, Copii aflați în dificultate (copii separați de părinți. copii părăsiți in unități sanitare, copii abuzați,

1
[1] Spre exemplu, Stănculescu și Berevoescu (coord.) (2004) sau Fleck și Rughiniș (eds.) (2008).

neglijați sau supuși exploatării, copii delincvenți. copii cu tulburări de comportament), Tineri aflați în situații de risc (tinerii care părăsesc sistemul de protecție socială, tinerii beneficiari ai unei măsuri de protecție socială), Persoane adulte in situații de vulnerabilitate (victime ale traficului de ființe umane. Persoane infectate/ bolnave HIV/SIDA, șomerii, refugiați/ azilanți), Persoane vârstnice (neinstituționalizate. fără grade de dependență; fără îngrijitori tradiționali, singuri).

Nu doar că mai multe persoane din grupurile vulnerabile care fac parte dintre non-săraci non-Roma au primit ajutor, dar au beneficiat chiar de mai multe și mai diverse forme de sprijin. Astfel, 23% dintre non-săracii non-Roma au primit ajutor în bani, 6% consiliere, 3% sprijin cu locuința, 3% ajutor în integrarea pe piața muncii, 3% ajutor în continuarea studiilor, 3% servicii culturale și 2% acces îmbunătățit la servicii de sănătate. Grupul de sărăcie non-Roma a beneficiat de un pachet similar, dar în ponderi mai mici, și, în plus, 3% au primit sprijin în alimente. În schimb, ajutorul acordat grupurilor vulnerabile de Roma (în sărăcie sau nu) a fost semnificativ mai limitat la ajutor cu alimente sau cantină socială și mult mai rar ajutor bănesc.

Ajutorul primit este considerat atât insuficient, cât și nesatisfăcător. La întrebarea „De ce tipuri de ajutor credeți că au nevoie persoanele care aparțin unui grup vulnerabil?" peste două treimi dintre persoanele din grupurile vulnerabile răspund „ajutor în bani", săracii în ponderi semnificativ mai mari decât non-săracii, indiferent de etnie. În plus, este menționată de aproape o treime dintre respondenți nevoia de acces îmbunătățit la serviciile de sănătate. Persoanele vulnerabile de etnie roma adaugă la răspunsuri și o suplimentare a ajutorului în alimente (sau cantină socială / servicii de tip masă pe roți) și servicii de sprijin pentru integrarea pe piața muncii a tinerilor.

3.1.3.Calitatea vieții în București față de alte capitale europene

Secțiunile anterioare au analizat Bucureștiul prin comparație cu alte regiuni din țară sau din perspectiva percepției locuitorilor săi. Această secțiune schimbă optica și prezintă o analiză secundară a datelor din cercetarea europeană "Auditul urban",[12] care permite o imagine globală asupra calității vieții (și nu doar a sărăciei) din București comparativ cu alte capitale europene. Statisticile europene pe marile orașe cuprind un număr mare de indicatori, organizați pe opt capitole,[13] plus un sondaj de percepții ale populației, care însă a fost realizat doar în perioada 2004-2015.[14] România raportează doar un număr limitat de indicatori[15] pentru 34 municipii capitală de județ plus București, iar sondajul de percepții a locuitorilor a fost realizat doar în București, Cluj-Napoca și Piatra Neamț.

Analiza prezentată în continuare folosește indicatorii raportați de România pentru municipiul București. Dintre indicatorii disponibili, am selectat acei indicatori care să arate **în ce măsură Bucureștiul este un oraș incluziv** sau nu, prin comparație cu capitalele europene pentru care sunt raportate valorile pe indicatorii selectați. Pentru selecția indicatorilor am folosit cadrul de analiză dezvoltat la nivel internațional de Uniunea Europeană și United Nations Human Settlements Programme.[16] Prin urmare, această secțiune compară municipiul București cu alte capitale europene (și alte orașe) pe următoarele dimensiuni: satisfacția cu serviciile publice și satisfacția cu viața,

---

1

1[2] Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/web/cities/data/database.

[3] Și anume: populație (structură, fertilitate și mortalitate), condiții de viață, educație, cultură și turism, piața muncii, economie și finanțe, transport și mediu.

1

1[4] Valurile de Audit Urban au fost organizate în anii 2004, 2006, 2009, 2012 și 2015.

1[5] Spre exemplu, în capitolul privind piața muncii, România a raportat doar numărul total de someri (pe sexe) și doar pentru trei ani (2010-2012). Sau în capitolul referitor la condițiile de viață, România a raportat doar doi indicatori care sunt incluși în analiza de față. Sau în capitolul pe transport, România a raportat doar costul călătoriei cu mijloacele de transport în comun și cu taxiul.

1

[6] Uniunea Europeană și UN-Habitat (2016); Eurostat (2016).

securitatea și sentimentul de siguranță ca locuitor al orașului, posibilitatea de a găsi o locuință bună la un preț accesibil, sărăcia, marginalizarea și riscul de excluziunea socială.

3.1.1.1. Compoziția populației

Prin comparație cu celelalte capitale europene, București este un oraș cu populație tânără și în expansiune (vezi Anexa 3).[17] Rata de dependenţă demografică,[18] deși în creștere constantă și de mare amploare în perioada 2010-2018,[19] reprezintă încă rata cea mai scăzută între capitalele europene.

Rata de dependență a crescut mult mai accentuat pentru persoanele vârstnice decât pentru copii și adolescenți (0-19 ani),[20] astfel încât în 2018 populația ”dependentă” tânără a ajuns aproape egală cu cea de 65 de ani și peste. În alte capitale predomină fie dependența populației tinere (cum e cazul în Londra, Bruxelles sau Stockholm), fie dependența populației vârstnice (spre exemplu în Budapesta, Madrid, Roma și, mai ales, Lisabona).

În interiorul Bucureștiului, populația tânără și cea vârstnică se distribuie inegal în teritoriu. Harta 3 arată că în timp ce în zonele centrale (mai ales din sectoarele 1 și 2) sunt cartiere foarte îmbătrânite, în zonele periferice sunt cartiere tinere, inclusiv ansamblurile rezidențiale nou construite.

[17] Populația totală a orașului, după o creștere accentuată în 2010, a cunoscut o perioadă de declin, dar și-a reluat creșterea începând din 2017. Sursa: Eurostat, Cities and greater cities [urb_cpopstr].

[18] Rata de dependență demografică este raportul dintre persoanele de vârste ”dependentă” (persoane 0-19 ani și persoane peste 64 de ani) și populația în vârstă de muncă de 20-64 de ani exprimat la 100 de persoane.

[19] Rata de dependență demografică a crescut de la 44,1%, în 2010, la 52,9%, în 2018. Deci, o creștere de aproape 8,8%. Creșteri mai accentuate au fost înregistrate doar în Riga, Bratislava și Lisabona. Sursa: Eurostat, Cities and greater cities [urb_cpopstr].

[20] Creșterea de 8,8% înregistrată de rata de dependență a populației din București în perioada 2010-2018 s-a datorat creșterii de 2,5% a dependenței populației 0-19 ani și de 6,3% a dependenței populației 65+ ani.

Figură 37. București este o capitală cu populație tânără

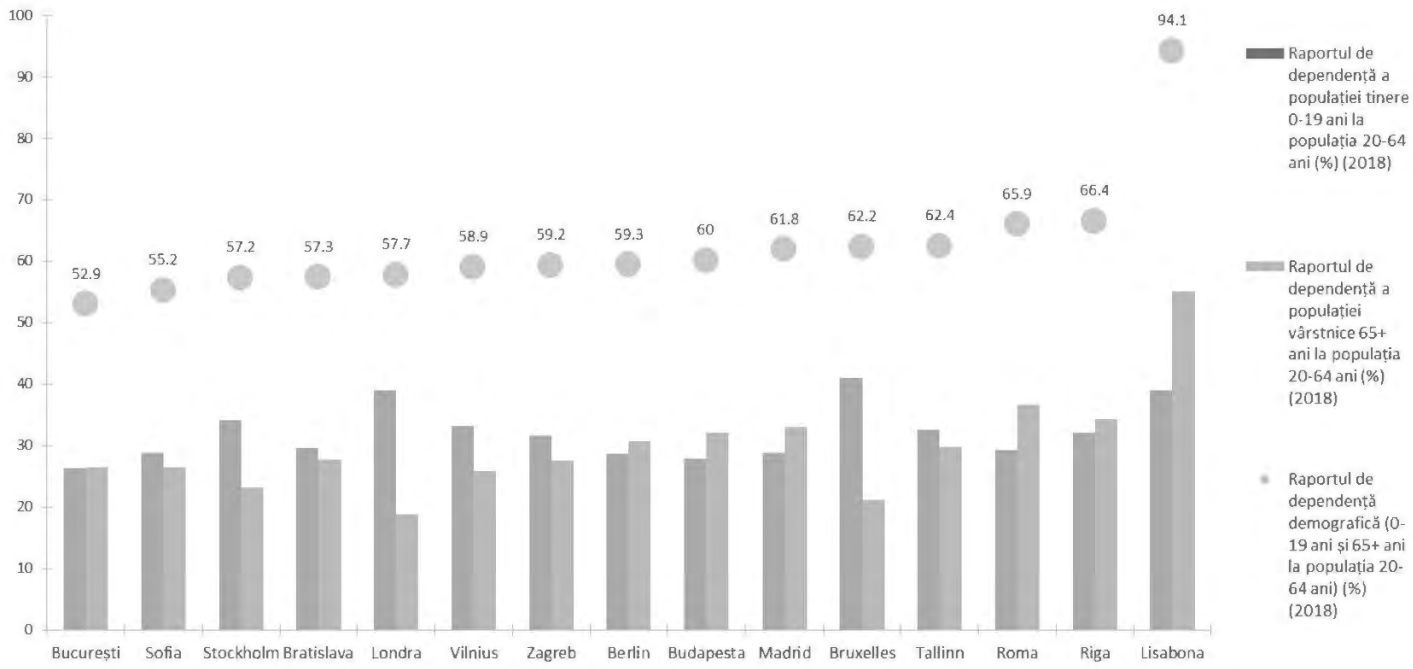

Sursa: Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/web/cities/data/database. Cities and greater cities [urb_cpopstr].

Harta 3. Distribuția inegală în București a populației

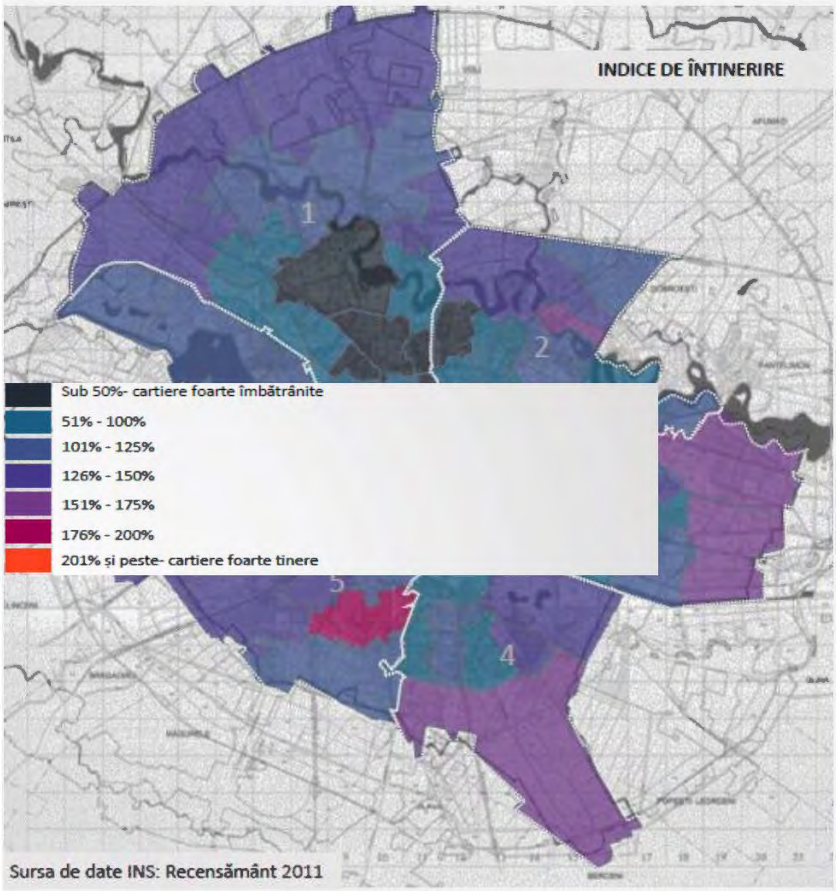

Sursa: INS, Recensământul 2011. O analiză completă a populației este prezentată în Capitolul 2.3 Prognoza Populației. Note: Indice de întinerire = (0-14 ani)*100/65 ani.

3.1.1.2. Satisfacția cu viața

Satisfacția globală cu viața a cetățenilor din România este în medie de 7,3 pe o scală de la 1 la 10, valoare egală cu media UE-28.[21] În București peste trei sferturi din locuitori se declară ”foarte satisfăcuți” (18%) sau ”mai degrabă satisfăcuți” (59%) cu propria viață. Însă satisfacția globală cu viața a locuitorilor este mai redusă decât media națională și decât cea exprimată de rezidenții altor orașe, precum Piatra Neamț și, mai ales, Cluj-Napoca, fenomen înregistrat doar pentru câteva dintre capitalele și marile orașe europene (vezi Figura 38 de mai jos).[22]

Așadar, deși București este orașul cel mai dezvoltat din punct de vedere economic, cu cel mai mare PIB pe locuitor și cu cele mai ridicate venituri din țară, bucureștenii au și așteptări mai mari, se raportează la standardele europene și nu la nivelul din alte regiuni sau orașe din țară și, în consecință, sunt mai puțin mulțumiți. De altfel, și în context european, satisfacția cu viața a bucureștenilor este una dintre cele mai mici dintre capitalele statelor UE-28, valori mai mici înregistrându-se doar în Atena, Budapesta și Lisabona.

3.1.1.3. Satisfacția cu serviciile publice

Conform Sondajului privind calitatea vieții din 2019 (Mercer), 8 dintre primele 10 orașe cu cele mai bune performanțe sunt din Europa.[23] Acest sondaj a clasat 231 de orașe pe baza a 39 de criterii, inclusiv educație, îngrijire medicală, cultură, mediu, transport public și acces la bunuri și servicii și a arătat că există variații semnificative între orașele vest-europene și est-europene, primele înregistrând punctaje medii mult mai bune decât cele din urmă. În acest context, București ocupă doar locul 109. Poziții mai slabe au doar Sofia (116), dintre statele UE-28, și capitale unor țări non-UE din Sud-Estul Europei, precum Belgrad (139), Sarajevo (156) sau Tirana (175). Însă, clasamentul Mercer nu este conceput pentru a capta preocupările tuturor rezidenților, ci este concentrat doar pe probleme relevante pentru angajații multinaționalelor.

Serviciile de educație reprezintă cea mai importantă dimensiune a calității vieții pentru bucureșteni, opțiune pe care în 2015 o mai aveau doar locuitorii din Bratislava, Stockholm și Atena.[24] În plus, în 2019, în cadrul cercetării SIDU, ”pentru studii (servicii educaționale de calitate pentru mine sau familie)” și ”pentru a oferi copiilor mai multe oportunități de dezvoltare” reprezentau avantaje importante de a fi locuitor al Capitalei (cu o notă medie de 8,6, pe o scală de la 1-cel mai puțin important, la 10-cel mai important).[25] Indicatorii obiectivi legați de infrastructura și serviciile de educație sunt tratați în Capitolul 1.4 Profilul educațional.

---

[21] Eurostat, date EU-SILC 2018. Spre deosebire, Bulgaria, Ungaria, Croația, Grecia și Lituania au înregistrat valori medii sub 6,5.

[22] Uniunea Europeană și UN-Habitat (2016).

[23] https://mobilityexchange.mercer.com/Insights/quality-of-living-rankings Acestea sunt Viena, Zurich, Munchen, Dusseldorf, Frankfurt, Copenhaga, Geneva și Basel.

[24] Dintre 10 aspecte care caracterizează calitatea vieții la nivel de oraș, locuitorii orașului au putut alege cele trei aspecte pe care le consideră ”cele mai importante”. Cei mai mulți (58%) dintre locuitorii din București au considerat serviciile de educație ca fiind ”cele mai importante”. Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

[25] Cei doi itemi legați de educație s-au plasat (la egalitate) pe al doilea loc ca importanță (în ordinea notei) dintre 11 itemi.

Figură 38. Satisfacția globală cu viața a locuitorilor din București și alte capitale europene

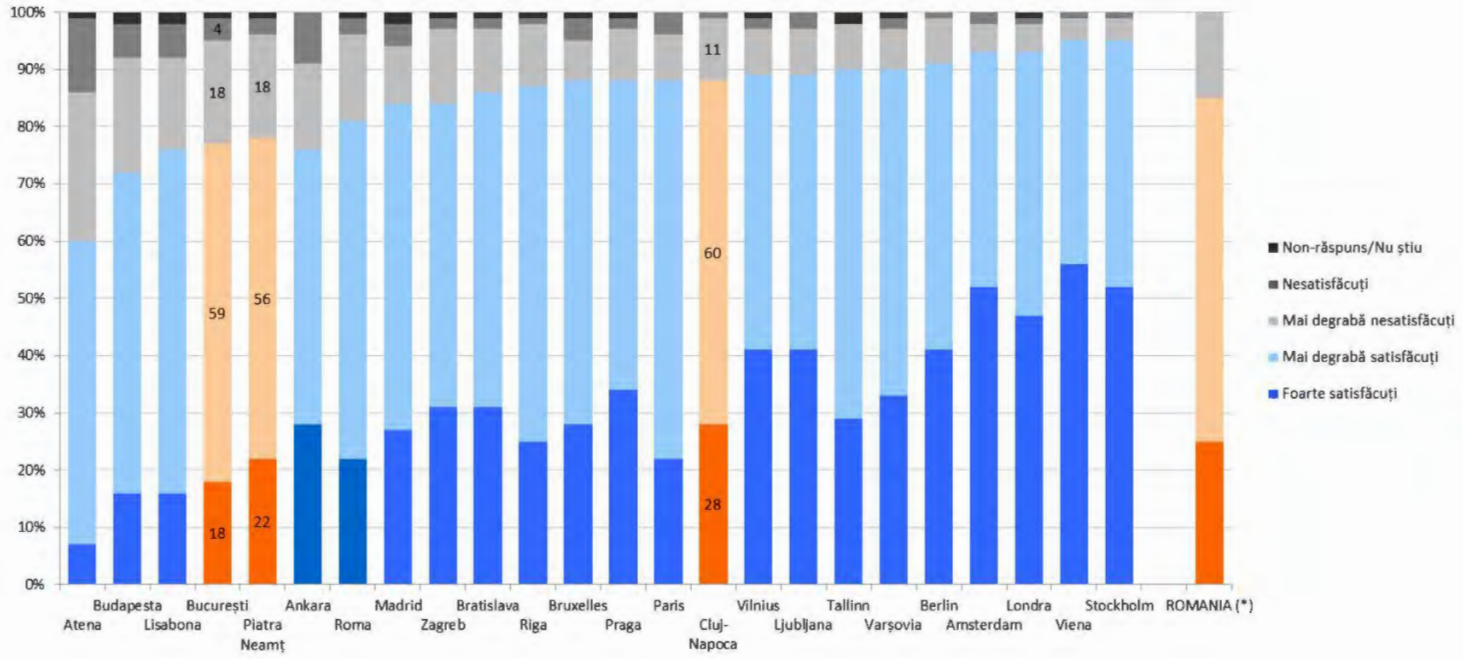

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep]. Notă: Nu există date mai recente la nivel de oraș. (*) Eurostat, EU-SILC 2018 care măsoară satisfacția pe o scală de la 1 la 10 și nu pe scala din grafic.

Din perspectiva evaluările subiective, aproape jumătate (48%) dintre locuitorii din București se declară satisfăcuți cu școlile din oraș, 39% nesatisfăcuți, iar 13% nu au exprimat o opinie.[26] Evaluările locuitorilor plasează Bucureștiul în top zece orașe cu cele mai scăzute performanțe dintre toate cele 112 orașe europene incluse în Auditul Urban. Aceste zece orașe sunt toate din sudul Europei, respectiv: Palermo, Istanbul, Diyarbakir (Turcia), Napoli, alături de capitalele, Bucuresti, Atena, Madrid, Ankara, Sofia și Roma (vezi Figura 39).

Serviciile de sănătate reprezintă a doua dimensiune a calității vieții ca importanță pentru bucureșteni.[27] În acord, locuitorii din peste jumătate dintre capitalele europene consideră serviciile de sănătate pe primul sau al doilea loc ca importanță.

Figura 40 de mai jos arată că satisfacția față de serviciile de sănătate este negativ corelată cu rata brută a mortalității: cu cât mortalitatea este mai mare, cu atât satisfacția populației față de serviciile medicale este mai redusă. Și în cazul serviciilor de sănătate din oraș, București nu ocupă o poziție favorabilă, cu doar 40% din total populație satisfăcută de acestea.[28] Indicatorii obiectivi susțin evaluarea populației. Rata brută a mortalității în București are o valoarea medie pentru capitalele europene. Însă aproape un sfert dintre decese sunt înregistrate la persoane sub 65 ani și o parte importantă dintre acestea sunt din cauze evitabile (boli ale sistemului circulator sau respirator). Aceste caracteristici ale mortalității se mai înregistrează doar în Riga și Budapesta. În plus, în cazul Bucureștiului, și rata mortalității infantile este foarte ridicată, cea mai ridicată între capitalele europene (doar Paris are o rată comparabilă), alături de o rată a natalității foarte scăzută (comparabilă doar cu Roma și Budapesta).

Totuși, serviciile medicale din București au performanțe substanțial mai bune decât la nivel național sau decât cele din alte județe. Din acest motiv, în 2019, calitatea serviciilor medicale reprezenta pentru populația din București un avantaj important de a fi locuitor al Capitalei (cu o notă medie de 8,5, pe o scală de la 1-cel mai puțin important, la 10-cel mai important).[29]

[26] Procentul de safisfacție crește la 55% dacă este calculat doar din răspunsurile valide (persoanele care au răspuns).

[27] O pondere de 48% dintre locuitorii din București au considerat serviciile de sănătate ca fiind ”cele mai importante”. Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

[28] Doar 9% ”foarte satisfăcuți” și 31% ”mai degrabă satisfăcuți”, în timp ce 55% dintre locuitori s-au declarat nesatisfăcuți, iar 5% nu au exprimat o opinie.

[29] A fost selectat pe al treilea loc ca importanță (în ordinea notei) dintre 11 itemi. Cercetarea socială SIDU, iunie-iulie 2019.

Figură 39. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu școlile din oraș (% din răspunsuri valide)

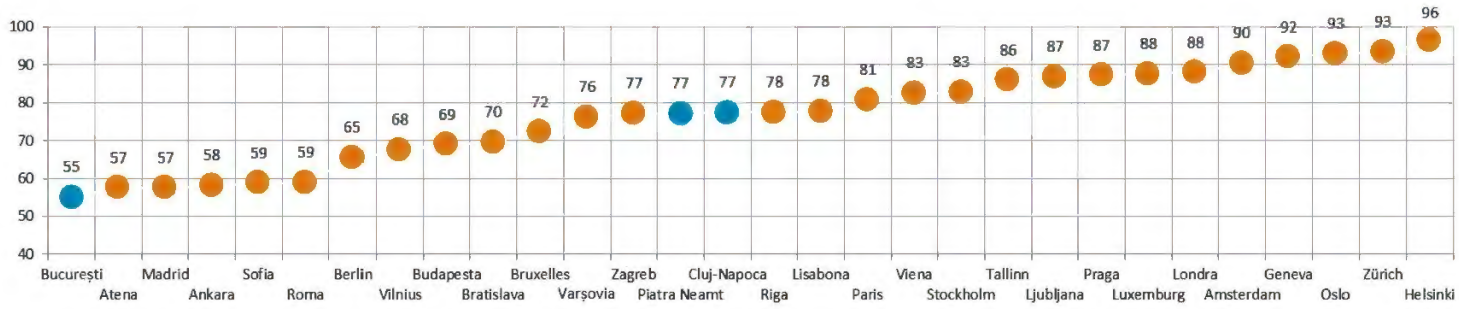

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

Figură 40. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu serviciile medicale din oraș (% din total populație)

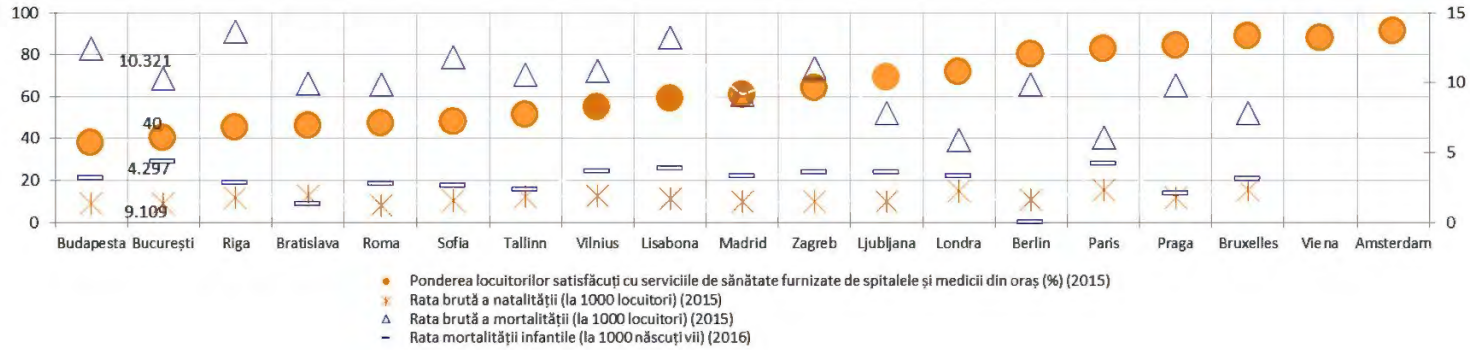

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep] și Cities and greater cities [urb_cfermor].

Serviciile de transport public obțin, de asemenea, o evaluare slabă din partea locuitorilor din București, mai puțini de jumătate (48%) dintre aceștia declarându-se satisfăcuți.[30] Prin urmare, și cu privire la transportul public, percepțiile locuitorilor situează Bucureștiul la baza clasamentului capitalelor europene, depășind doar Roma.

Cercetarea socială SIDU din iunie-iulie 2019 actualizează imaginea și aduce informații suplimentare despre percepțiile și opiniile bucureștenilor legate de transportul public.[31] O pondere de peste 86% dintre bucureșteni au declarat că folosesc transportul public către destinații multiple (locul de muncă, cumpărături, școala copiilor, vizite) și, într-o zi obișnuită, petrec în trafic circa 120 minute. Pe o scală de la 1 (profund nemulțumit/ă) la 10 (foarte mulțumit/ă), aceștia au acordat o notă medie de 8,1 pentru accesul la mijloace de transport în comun; 7,6 pentru calitatea mijloacelor de transport în comun (confort, curățenie); 7,2 pentru calitatea transportului în comun (frecvență, acoperire); ca să coboare la un scor mediu de satisfacție de doar 5,1 pentru pistele pentru biciclişti, respectiv 4,9 pentru calitatea traficului auto.

- Pensionarii (50%) arată că nu există facilități specifice nevoilor persoanelor vârstnice în mijloacele de transport în comun.
- Părinții cu copii susțin că întâmpină dificultăți în transportul copilului/copiilor în mijloacele de transport public (31%), precum și în transportul cu căruciorul copilului/copiilor în spațiul public (43%) și, în consecință, acordă un scor mediu de satisfacție de numai 6,3 pentru transport public adaptat nevoilor părinților cu copii mici.
- cu o notă medie de 8,5, pe o scală de la 1-cel mai puțin important, la 10-cel mai important).[32]
- Din partea liceenilor, serviciile de transport în comun obțin un scor mediu de satisfacție de 6,8, creșterea calității transportului în comun (aer condiționat, frecvență) fiind al doilea aspect pe care și l-ar dori îmbunătățit în București.

[30] Doar 6% ”foarte satisfăcuți” și 42% ”mai degrabă satisfăcuți”, în timp ce 39% dintre locuitori s-au declarat nesatisfăcuți, iar 13% nu au exprimat o opinie.

[31] Vezi și subcapitolul 3.1.3.3 Satisfacția cu serviciile publice care prezintă o analiză a indicatorilor obiectivi.

[32] A fost selectat pe al treilea loc ca importanță (în ordinea notei) dintre 11 itemi. Cercetarea socială SIDU, iunie-iulie 2019.

Figură 41. Gradul de satisfacție cu transportul public din oraș (% din total populație)

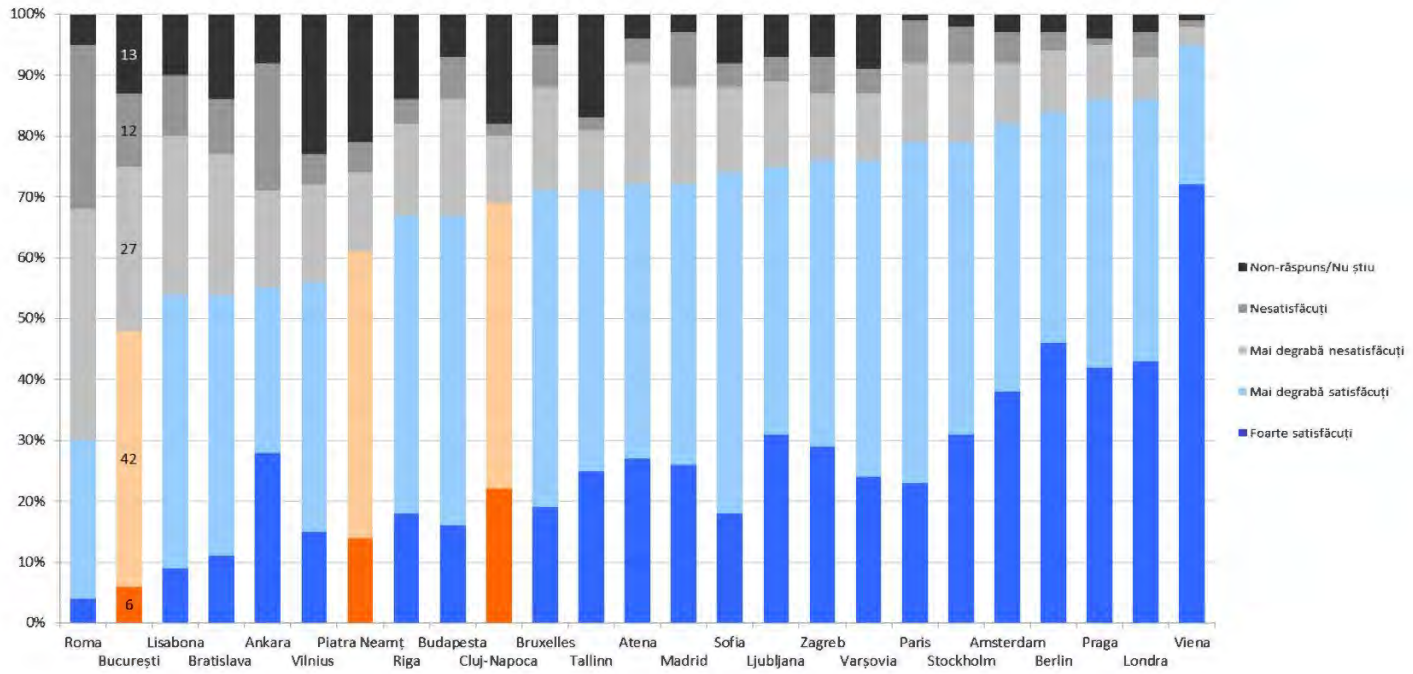

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

Nici cu privire la spațiile verzi sau la facilitățile de recreere în aer liber București nu obține poziționări mai bune, ci rămâne la baza clasamentului capitalelor europene. Cu o suprafață relativ mică destinată spațiilor verzi și celor de recreere (doar 7,5% din total teritoriu), numai 62% dintre locuitorii din București se declară satisfăcuți de aceste servicii.[33] Un nivel mai redus de satisfacție a populației se înregistrează doar în Atena, Bratislava și Roma (vezi Figura 42 de mai jos).

În 2019, conform cercetării sociale a SIDU, gradul mediu de satisfacție cu spațiile verzi (parcuri, locuri de relaxare) era de 7,3, pe o scală de la 1 (profund nemulțumit/ă) la 10 (foarte mulțumit/ă). Părinții cu copii sunt mai critici și acordă doar un scor mediu de 6,5 pentru ”parcuri și locuri de joacă unde să-mi las copilul/copii singur/singuri, fără teama că s-ar putea întâmpla ceva rău”. Liceeni menționează creșterea calității și cantității spațiilor verzi ca al treilea aspect pe care și l-ar dori îmbunătățit în cartierul în care locuiesc, iar la întrebarea ” Ce fel de spațiu ar trebui amenajat pentru tineri ca tine?” o treime dintre ei optează pentru: parcuri, parcuri tematice, piste de biciclete și role.[34]

Traficul intens din oraș împreună cu activitățile industriale, mai ales dacă se asociază cu spații verzi și perdele stradale insuficiente, duc la poluare. În acest sens, nivelul de satisfacție a populației privind calitatea aerului și nivelul zgomotului situează Bucureștiul pe o poziție mult inferioară altor orașe din țară (cum sunt Cluj-Napoca sau Piatra Neamț) și pe ultimul loc între capitalele europene. Valori apropiate pe ambele dimensiuni înregistrează doar Atena și Sofia (vezi Figura 43 de mai jos).[35]

Situația este similară în privința facilităților sportive, precum terenuri de sport și săli de sport. București ocupă locul al patrulea de la baza clasamentului capitalelor europene.[36] La fel se întâmplă și pentru facilitățile culturale, precum săli de concerte, teatre, muzee, biblioteci, în cazul cărora satisfacția locuitorilor plasează Bucureștiul pe locul al șaptelea de la baza clasamentului (Figura 44).[37] Grad la fel de redus de satisfacție al populației, precum cel din București, cu privire la facilitățile sportive și cele culturale din oraș, mai înregistrează între capitale doar Atena, Ankara, Bratislava și Sofia.

3

[3] O pondere de 18% ”foarte satisfăcuți” și 44% ”mai degrabă satisfăcuți”, în timp ce 37% dintre locuitori s-au declarat nesatisfăcuți, iar 1% nu au exprimat o opinie.

3

[4] Cercetarea socială SIDU, iunie-iulie 2019.

3

[5] Gradul de satisfacție exprimat față de calitatea aerului din oraș a fost următorul: 4% ”foarte satisfăcuți”, 18% ”mai degrabă satisfăcuți”, 75% nesatisfăcuți și 3% non-răspuns. În ceea ce privește nivelul de zgomot din oraș a avut următoarea distribuție: 5% ”foarte satisfăcuți”, 26% ”mai degrabă satisfăcuți”, 67% nesatisfăcuți și 2% non-răspuns.

3

[6] Gradul de satisfacție exprimat față de facilitățile sportive din oraș a fost următorul: 10% ”foarte satisfăcuți”, 34% ”mai degrabă satisfăcuți”, 36% nesatisfăcuți și 20% non-răspuns. Ponderea locuitorilor satisfăcuți crește la 55% dacă se calculează doar din răspunsurile valide, însă poziția Bucureștiului în clasament nu se schimbă.

3

[7] Gradul de satisfacție exprimat față de facilitățile culturale din oraș a fost următorul: 19% ”foarte satisfăcuți”, 51% ”mai degrabă satisfăcuți”, 16% nesatisfăcuți și 14% non-răspuns. Ponderea locuitorilor satisfăcuți crește la 81% dacă se calculează doar din răspunsurile valide, însă poziția Bucureștiului în clasament nu se schimbă.

Figură 42. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu spațiile verzi din oraș (% din total populație)

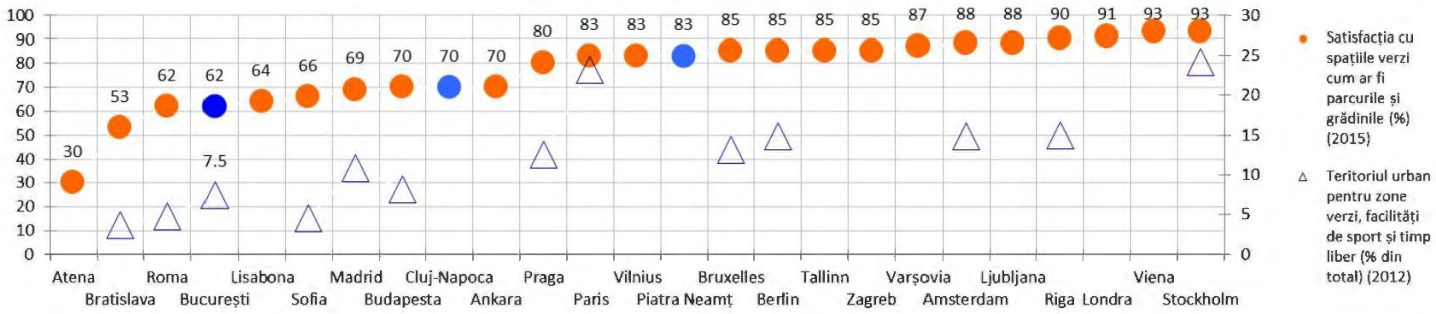

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep] și Cities and greater cities [urb_cfermor]. Notă: Datele privind teritoriul care nu sunt în grafic nu sunt disponibile.

Figură 43. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu nivelul zgomotului și calitatea aerului din oraș (% din total populație)

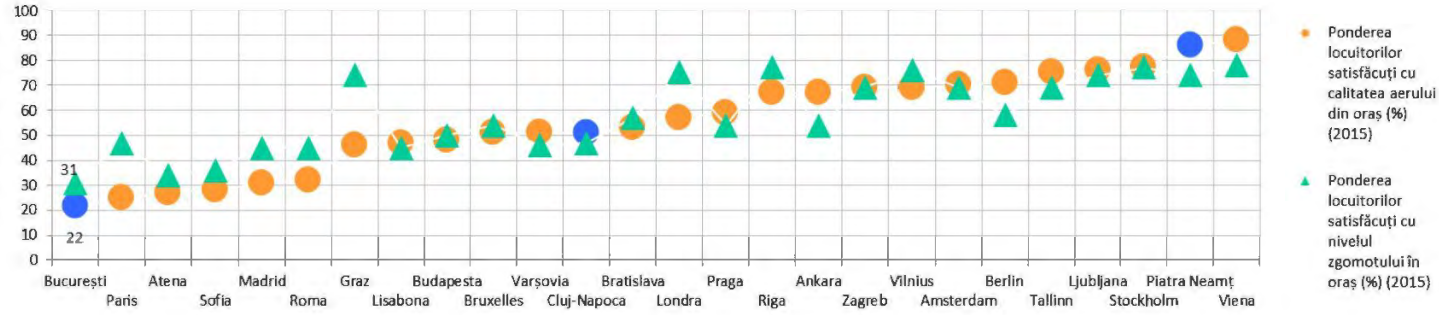

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

Figură 44. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu facilitățile sportive și facilitățile culturale din oraș (% din total populație)

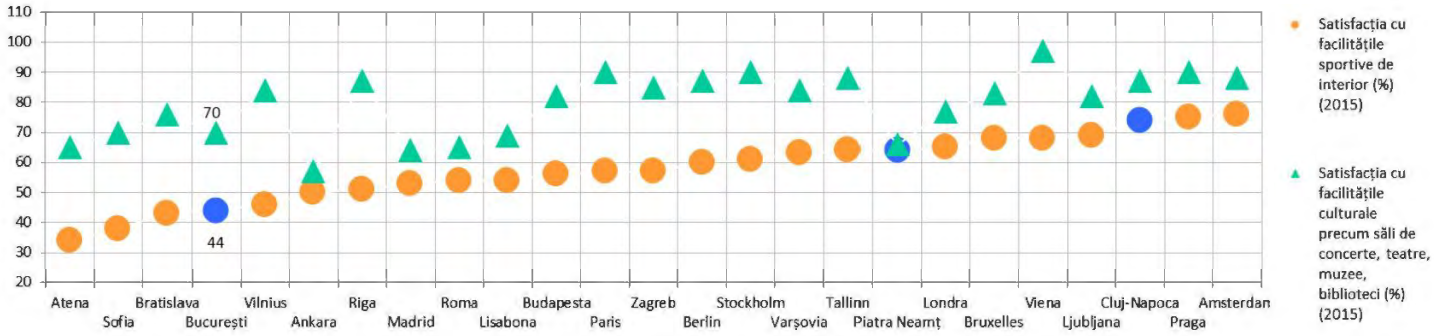

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

Figură 45. Ponderea locuitorilor satisfăcuți cu curățenia din oraș și starea străzilor și clădirilor din cartierul în care locuiesc (% din total populație)

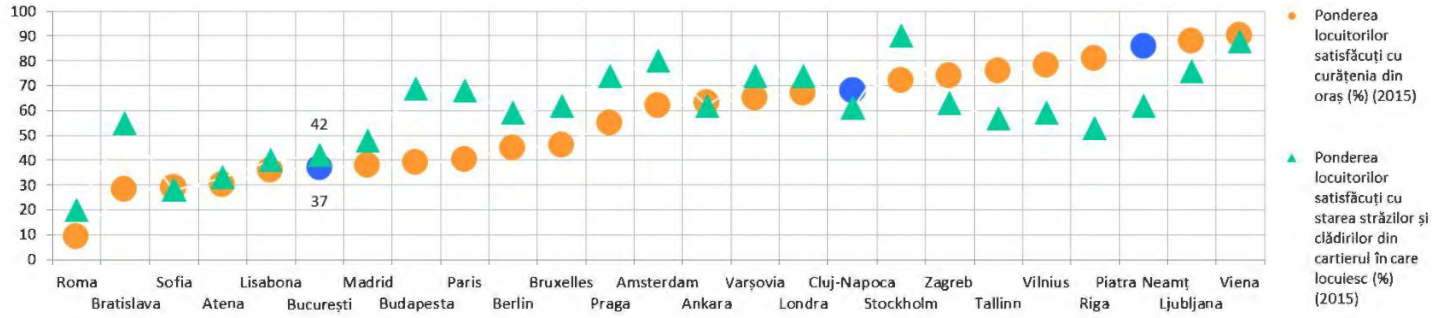

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

Datele din 2019 arată că, din perspectiva liceenilor din București,[38] activitățile pentru adolescenți (locuri pentru practicarea sporturilor, hobbyurilor, artelor) obțin un scor mediu de satisfacție de 7,6 pentru cele disponibile în cartiere, respectiv 8,9 pentru facilitățile din oraș (și nu doar din cartier). Creșterea oportunităților de petrecere a timpului liber (săli de concerte, săli și terenuri de sport) se regăsește (pe locul al patrulea) printre aspectele pe care și le-ar dori îmbunătățite, iar între spațiile pe care și le-ar dori amenajate o treime dintre ei menționează: săli și terenuri de sport, cinema și teatru în aer liber, bazine de înot și patinoare.[39]

Poziția Bucureștiului rămâne la baza clasamentului capitalelor europene și în legătură cu satisfacția populației față de curățenia și starea străzilor și clădirilor din oraș. Alături de București, cu evaluări slabe pe ambele dimensiuni se mai află doar capitale din sudul și centrul Europei, respectiv: Roma, Sofia, Atena, Lisabona, Madrid și Budapesta.

În 2019, pe o scală de la 1 (profund nemulțumit/ă) la 10 (foarte mulțumit/ă), populația evalua îngrijirea și confortul spațiilor publice (curățenie, dotări, mobilier, statui, fântâni etc.) cu o notă medie de 6,7. Doar jumătate din populație declara că există artă stradală (statui, fântâni arteziene, picturi murale) în zona în care locuiesc. Conform liceenilor, curățenia din cartiere primea o notă medie de 6,8, curățenia din oraș era evaluată cu 6,4, iar creșterea calității serviciilor de curățenie reprezenta aspectul ce ar trebui dezvoltat cu prioritate atât în cartierul în care locuiesc (pentru 46% dintre ei/ele), cât și la nivelul întregului oraș (56% dintre ei/ele).

Un sentiment de siguranță ca locuitor al orașului este exprimat de 61% dintre bucureșteni. Procentul crește la 76% în legătură cu siguranța în cartierul în care locuiesc. Aceste procente așează Bucureștiul pe locul al cincilea de la baza clasamentului capitalelor europene. Poziția este asemănătoare cu cea pe care o deține Bruxelles și mai bună decât cele pentru Atena, Sofia și Roma. Dacă în cazul acestora corelarea dintre gradul de insatisfacție cu privire la siguranță și numărul real de crime și morți violente este evidentă, percepția negativă a cetățenilor din București nu pare să aibă un fundament real.

Pentru vara anului 2019, populația oferea un scor mediu de 8,9 pentru sentimentul de siguranță în propria locuință, pe o scală de la 1-minim la 10-maxim. Scorul mediu scădea la 8,4 pentru siguranța pe scara blocului, la 7,8 pentru siguranța pe stradă, în cartier, respectiv la 7,3 pentru siguranța în București, în general. Conform liceenilor, siguranța publică era evaluată cu o notă medie de 7 în cartier și de 7,3 în oraș. Totuși, 29% dintre ei consideră creșterea siguranție publice (poliție, patrule) ca fiind un aspect prioritar, pe care l-ar dori îmbunătățit în cartierul în care locuiesc și în oraș, în general. Turiștii străini din București au răspuns că în proporție de 81% s-au simțit în siguranță în timpul sejurului.[40]

---

[38] Cercetarea socială SIDU, iunie-iulie 2019.

[39] O analiză a infrastructurii, activităților, evenimentelor și serviciilor culturale bazată pe indicatori obiectivi se găsește în Capitolul 3. Dezvoltarea locală și Comunități.

[40] Cercetarea socială SIDU, iunie-iulie 2019.

Figură 46. Sentimentul de siguranță calocuitor al orașului (% din total populație)

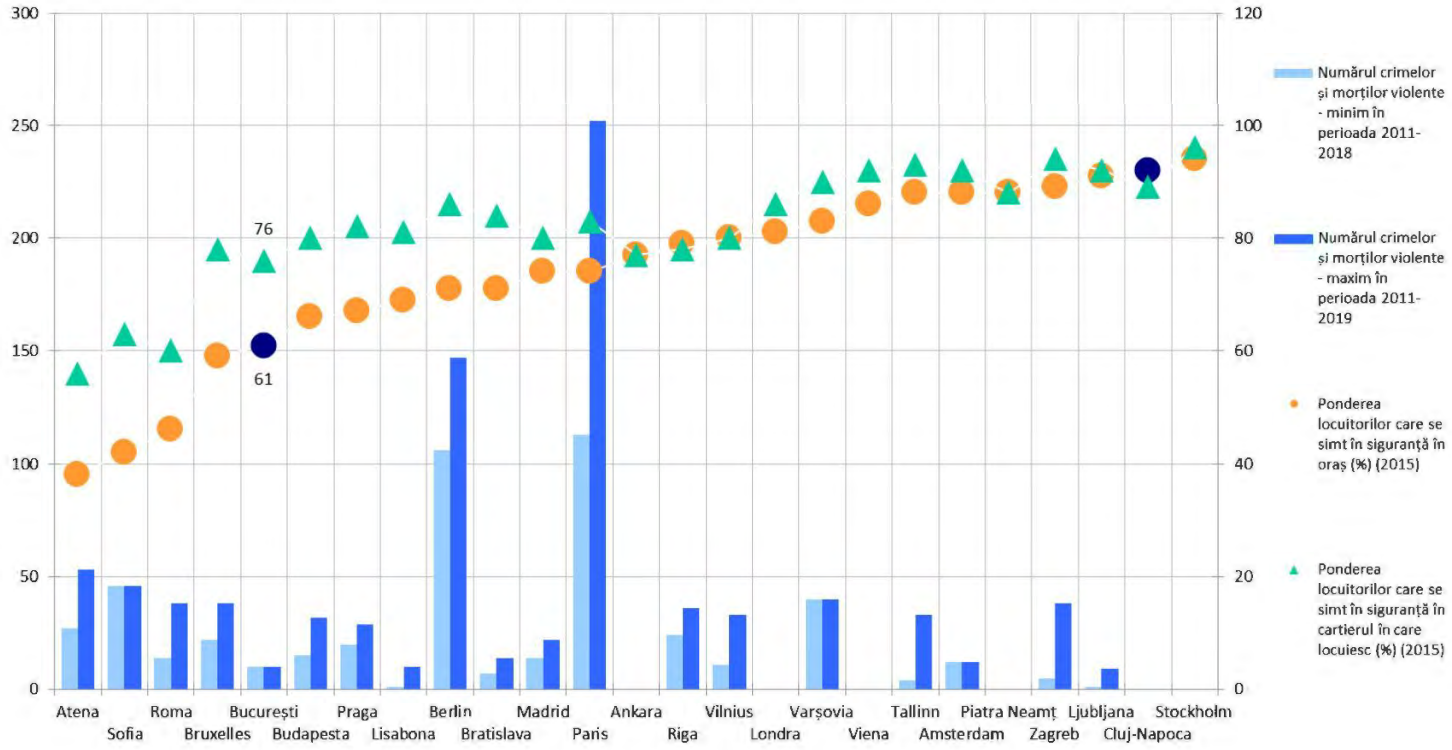

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep] și Cities and greater cities [urb_clivcon]. Notă: Datele privind teritoriul care nu sunt în grafic nu sunt disponibile.

În concluzie, percepțiile populației plasează Bucureștiul la baza clasamentului european cu privire la toate serviciile publice și facilitățile urbane, chiar dacă acestea sunt printre cele mai numeroase și diversificate din țară, așa cum arată celelalte secțiuni de analiză ale SIDU. Alături de București, cel mai adesea, nu sunt capitale ale unor țări fost comuniste, ci capitale din sudul Europei. Adică, la nivelul capitalelor europene, decalajele sud-nord sunt mult mai relevante decât cele est-vest în ceea ce privește satisfacția față de serviciile publice și facilitățile urbane.

Figura 47 de mai jos arată care este, din perspectiva populației, ierarhia priorităților de dezvoltare în domeniul serviciilor. Graficul este construit pe o logică comparativă, fiind puse față în față Bucureștiul și capitalele cele mai asemănătoare din punct de vedere al satisfacției locuitorilor, respectiv singurele două mega-orașe din Europa.[41] Se poate observa că ierarhiile din București, Ankara și Sofia sunt relativ asemănătoare, pe când cele din Atena și Roma sunt mai degrabă asemănătoare cu ierarhiile mega-orașelor Londra și Paris. Cu privire la priorități, decalajele est-vest joacă, de asemenea, un rol important în Europa.

3.1.1.4. Satisfacția față de administrația publică, sectorul și orașul

O pondere de 43% dintre locuitorii din București consideră că administrația publică locală este eficientă, iar 42% declară că au încredere în autorități (vezi Figura 48 de mai jos). Aceste valori asigură Bucureștiului o poziție în plutonul de medie între capitalele europene.

Cu 55% satisfacție cu școlile, 40% cu serviciile medicale, 48% cu transportul public, 62% cu spațiile verzi, 22% față de calitatea aerului, 31% cu nivelul de zgomot, 44% cu facilități sportive de interior, 70% cu facilitățile culturale, 37% cu curățenia, 42% cu starea străzilor și clădirilor, 61% sentiment de siguranță ca locuitor al orașului și cu 42% încredere în autorități, București este orașul în care sunt mulțumiți să trăiască 83% dintre locuitorii săi. Mai mult de patru din oricare cinci bucureșteni sunt mulțumiți că trăiesc în București. Cu toate acestea, București se plasează pe locul al treilea de la baza clasamentului capitalelor europene, după Atena și Roma, căci în majoritatea celorlalte capitale (și mari orașe) 90% dintre locuitori sau mai mult se declară mulțumiți să trăiască. Aceste cifre indică și faptul că, indiferent de problemele cu orașele-capitală din Europa, inclusiv Bucureștiul, se confruntă, locuitorii le preferă altor centre urbane, cel mai probabil pentru concentrarea oportunităților de tot felul (locuri de muncă, ofertă de studii superioare etc.) (vezi Figura 49 de mai jos).

Satisfacția față de Capitală și de sectoarele sale este însă diferențiată de la o zonă la alta, așa cum arată datele cercetării sociale a SIDU din anul 2019. Satisfacția față de sector variază puțin, între circa 7,9 pentru sectoarele 4 și 3 și un minim de 6,5 cu privire la sectoarele 5 și 2. Însă. în interiorul sectoarelor există cartiere care diferă semnificativ, atât în ceea privește mulțumirea față de propriul sector, cât și cea față de București, în general.[42] Astfel, în timp ce în sectoarele 4 și 3 există cartiere/zone cu evaluări medii peste nota 9, în sectorul 6 și, mai ales, în sectorul 5 există cartiere/zone cu un nivel foarte scăzut de satisfacție, adică cu note medii între 4 și 6. Diferențele sunt ilustrate în Hărțile 4 și 5.

4

[1] Uniunea Europeană și UN-Habitat (2016).

4

[2] Scală a mulțumirii față de sector/oraș de la 1(în foarte mică măsură) la 10 (în foarte mare măsură). Cercetarea socială SIDU, iunie-iulie 2019.

Figură 47. Cele mai importante trei aspecte pentru calitatea vieții din perspectiva locuitorilor (% din total populație)

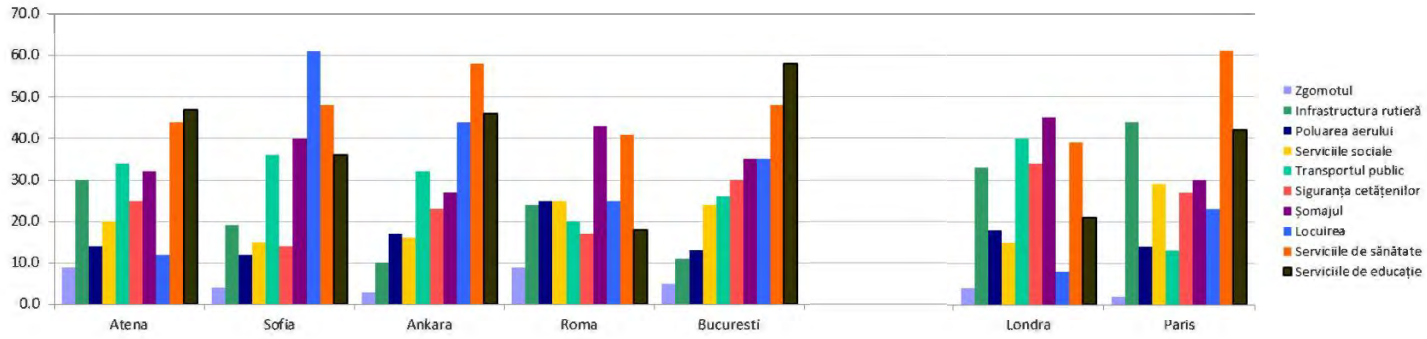

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep]. Notă: Graficul este ordonat în funcție de ierarhia valorilor pentru București.

Figură 48. Ponderea locuitorilor care au încredere și cred că administrația publică este eficientă (% din total populație)

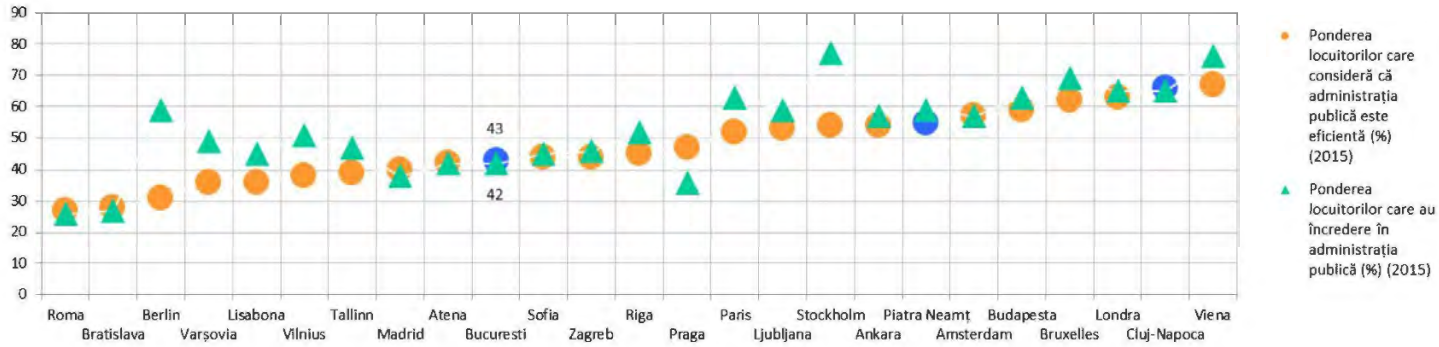

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

Figură 49. Sunteți satisfăcut(ă) să trăiți în acest oraș? (% din total populație)

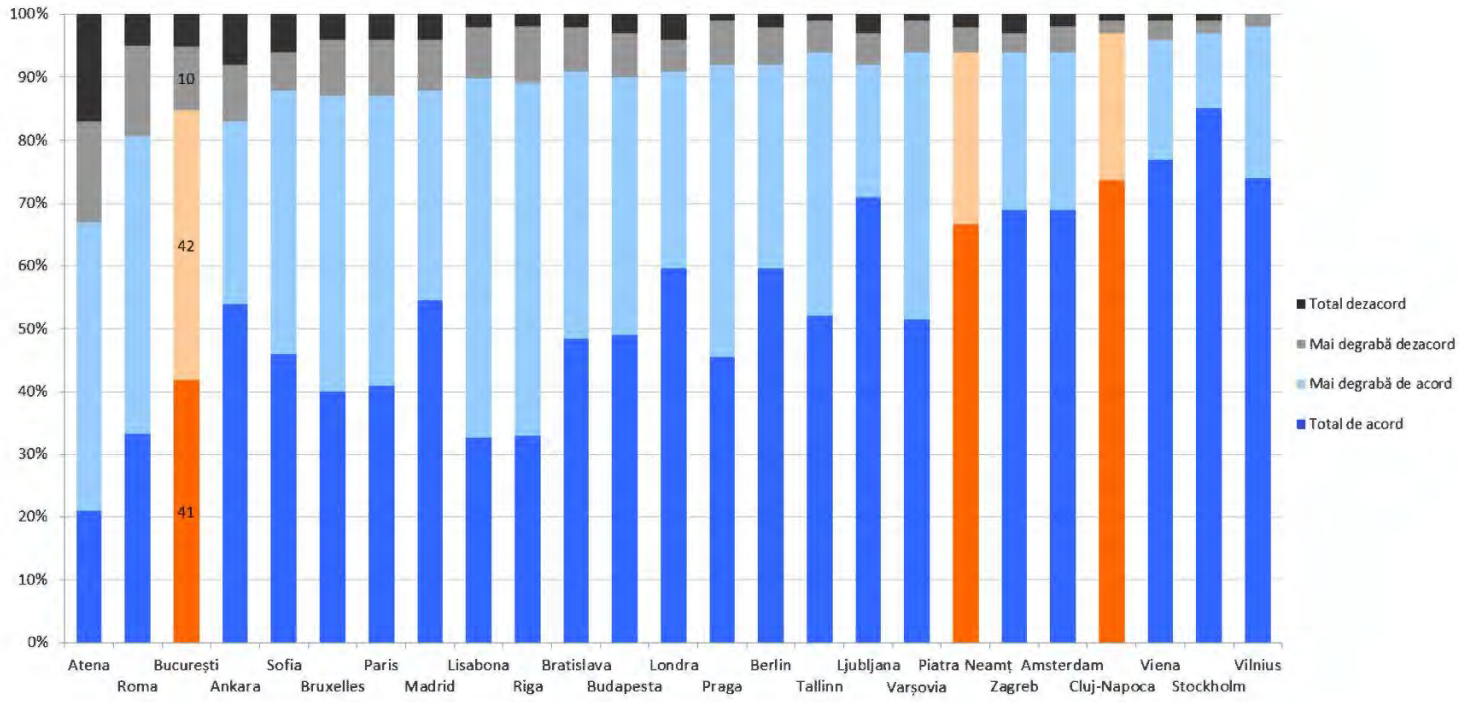

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

Harta 4. Satisfacția locuitorilor față de sectorul în care locuiesc

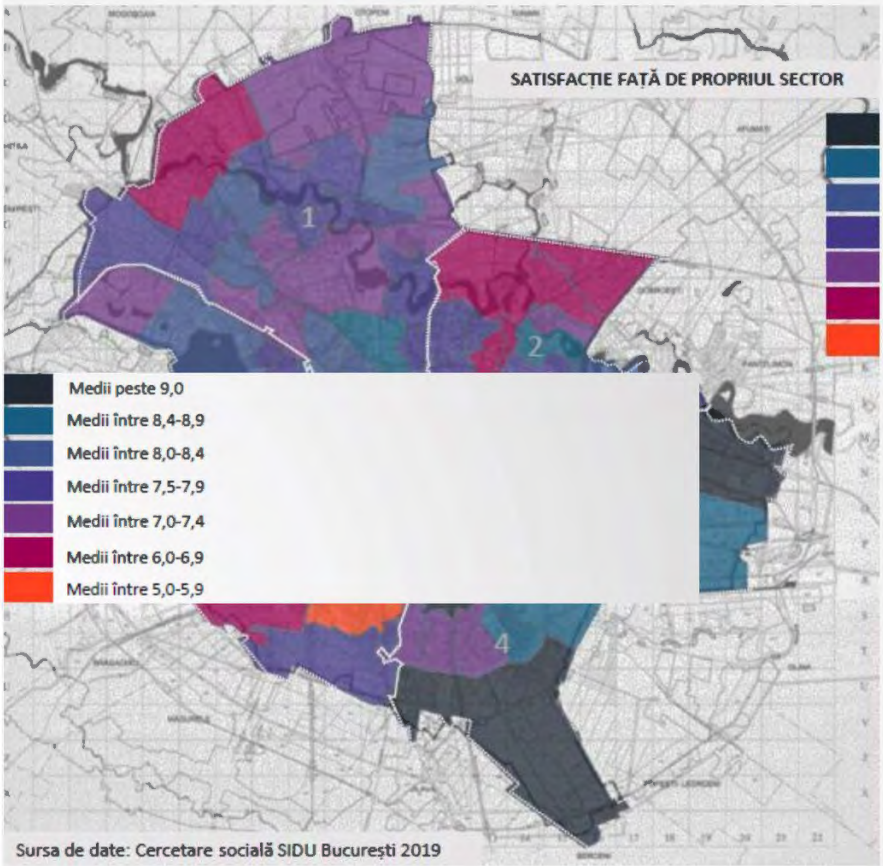

Sursa: Cercetarea socială SIDU, iunie-iulie 2019. Notă: Harta arată valorile medii calculate pe cartiere, pe o scală a mulțumirii de la 1(în foarte mică măsură) la 10 (în foarte mare măsură).

Harta 5. Satisfacția locuitorilor față de București

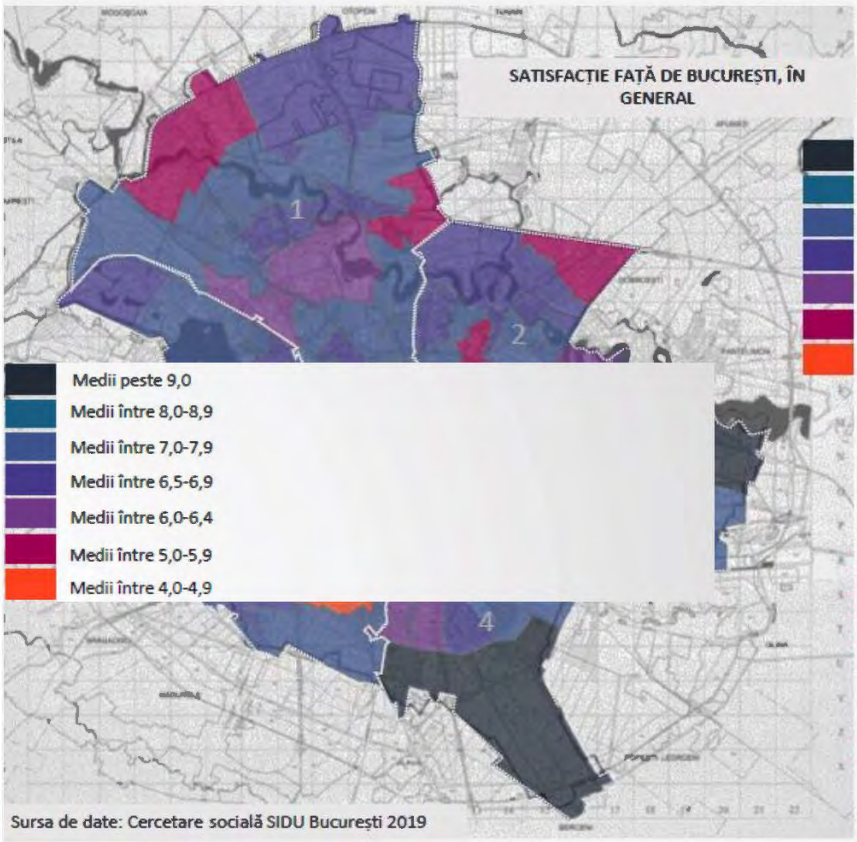

Sursa: Cercetarea socială SIDU, iunie-iulie 2019. Notă: Harta arată valorile medii calculate pe cartiere, pe o scală a mulțumirii de la 1(în foarte mică măsură) la 10 (în foarte mare măsură).

3.1.1.5. Sărăcia și marginalizarea socială

Condițiile decente de locuire reprezintă unul dintre aspectele cheie pentru combaterea sărăciei și a marginalizării sociale, acestea fiind considerate și de populație ca fiind de maximă importanță pentru calitatea vieții (Figura 47). Datele statistice arată că numărul de locuințe din București a crescut continuu. În termeni de spațiu locuibil, însă, cu mai puțin de 16,74 m2/persoană, Bucureștiul ocupă ultima poziție în clasamentul capitalelor europene.[43] Spre comparație, în Sofia, spațiu locuibil mediu este de 19,71 m2/persoană, în Praga este 22,08, în Budapesta este 34,55, iar maximul de 47,79 este raportat în Atena (în 2011). În plus, în București, sub 83% dintre locuințe sunt conectate la sistemul de apă potabilă și circa 82% la sistemul de canalizare (date 2016, care cuprind însă și teritoriul județului Ilfov, considerat zona urbană funcțională a Capitalei. În cazul municipiului București procentu populației conectate la sisteme de apă și apă uzată este de peste 99%, conform recensământului din 2011). Ponderi asemănătoare mai sunt înregistrate doar în câteva capitale ale unor foste țări comuniste, precum Bratislava sau Ljubjana. În toate celelalte capitale procentele corespunzătoare sunt mai mari de 90%. Deci, calitatea locuirii în București este mai bună decât în cea mai mare parte a României, dar este mai slabă decât în celelalte capitale europene. Totuși, dat fiind faptul că ponderea locuințelor în proprietate este cea mai mare din Europa, locuitorii Bucureștiului nu poziționează problema locuirii pe primul loc în topul aspectelor prioritare ale calității vieții, așa cum se întâmplă în cazul Sofiei.

Trebuie reamintit că, în context european, România și Bulgaria sunt țările cu cele mai ridicate ponderi de populație trăind în locuințe supraaglomerate (48%, în orașe, în 2018).[44] Nu există date la nivel de oraș cu privire la supraaglomerare, dar cu 16,74 m2/persoană spațiu locuibil mediu, Bucureștiul nu pare să difere de celelalte orașe din țară.

Accesul la condiții de locuire decente și cu costuri rezonabile și la un loc de muncă care să asigure venituri satisfăcătoare gospodăriei reprezintă condițiile necesare pentru o viață de calitate. Lipsa unei locuințe sau locuirea în condiții improprii și nesigure, alături de lipsa unui loc de muncă și venituri insuficiente sunt determinanți ai sărăciei și excluziunii sociale. Cu privire la aceste aspecte, sondajul de percepții Audit Urban 2015 arată că:

(i) O pondere de 42% dintre bucureșteni consideră că ”în acest oraș este ușor să găsești o locuință bună la un preț rezonabil”,[45] procent care asigură Bucureștiului un loc în fruntea clasamentului capitalelor europene, alături de Sofia, Zagreb, Ankara și Atena. La extrema opusă, la baza clasamentului stau capitalele în care locuitorii consideră că a găsi o locuință bună la un preț rezonabil reprezintă o adevărată provocare, și anume: Paris, Stockholm, Berlin, Amsterdam și Londra. Doar ca o observație, conform datelor statistice, locuințele din capitalele vestice menționate au condiții de spațiu locuibil și dotări considerabil mai bune decât în capitalele din plutonul Bucureștiului, ceea ce înseamnă că, cel mai probabil, și înțelesurile asociate unei ”locuințe bune” diferă considerabil între cele două grupuri de capitale.

(ii) Însă locuința este asociată cu o serie de costuri (chirie, întreținere, utilități) care reprezintă o mare parte dintre facturile pe care populația trebuie să le plătească lunar. Din populația din

---

4
[3] Cele mai recente date raportate de România sunt din 2012. Eurostat, Cities and greater cities [urb_clivcon]. https://ec.europa.eu/eurostat/web/cities/data/database

4
[4] Eurostat. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tessi174/default/table?lang=en

4
[5] Un procent de 12% sunt ”total de acord” cu afirmația, 30% sunt ”mai degrabă de acord”, 48% sunt în dezacord, iar 10% nu răspund la întrebare.

București, circa o treime (35%) declară că au dificultăți ”întotdeauna” (10%) sau ”uneori” (25%) la plata facturilor.[46] În această privință, București este situat la mijlocul distribuției capitalelor europene.

Figură 50. Capitalele europene între accesul la o locuință bună și dificultăți la plata facturilor (% din total populație)

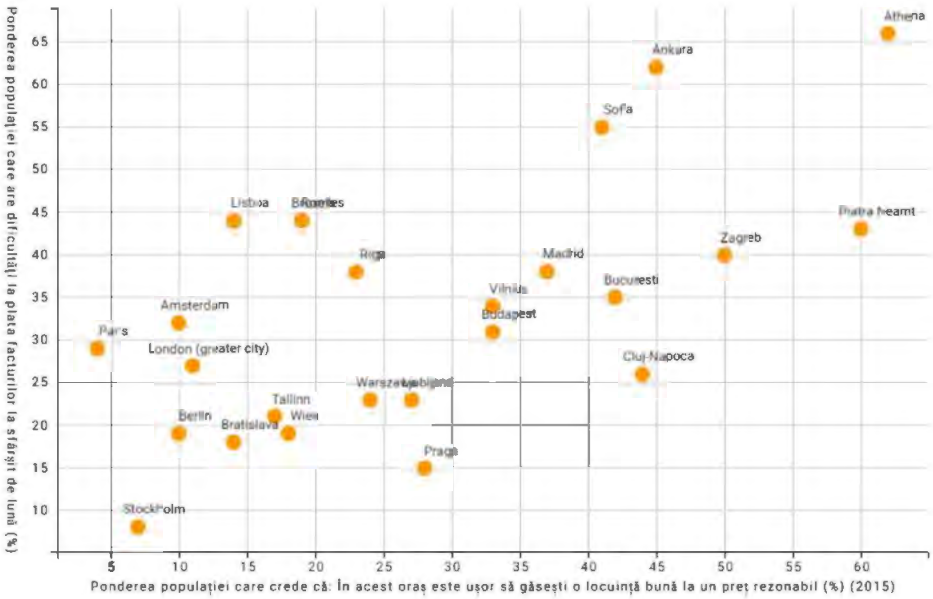

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep]. Notă: Privitor la dificultățile la plata facturilor sunt luate în considerare răspunsurile ”întotdeauna” și ”câteodată”.

Figura 50 arată cum se distribuie capitalele europene simultan pe cele două dimensiuni legate de locuire. Se observă că București este cel mai asemănător cu Madrid, Budapesta și Vilnius. Față de celelalte orașe din România, capitala stă mai rău cu privire la disponibilitatea locuințelor de calitate, situație înregistrată în majoritatea țărilor europene.[47] În Cluj-Napoca, conform populației, este ușor să găsești o locuință bună la un preț rezonabil, iar plata facturilor nu constitute o problemă decât pentru circa un sfert dintre locuitori. Spre deosebire, în Piatra Neamț, este foarte ușor să găsești o locuință bună la un preț rezonabil, dar plata facturilor ridică probleme pentru 43% din populație.

(iii) Accesul la un ”loc bun de muncă” asigură gospodăriei stabilitate. Cu venituri suficiente se pot plăti facturile lunare fără probleme, se poate dota locuința în concordanță cu așteptările și stilul de viață, se pot finanța activitățile dorite, se pot acoperi costurile legate de educația copiilor și așa mai departe. Din acest punct de vedere, 36% dintre bucureșteni consideră că

4

4[6] În plus, 64% dintre locuitori susțin că nu au avut ”niciodată” dificultăți în plata facturilor, iar 1% nu răspund.

[7] Uniunea Europeană și UN-Habitat (2016: 96).

”în acest oraș este ușor să găsești un loc bun de muncă”.[48] Corespunzător, București ocupă o poziție medie în cadrul distribuției capitalelor europene.

Figură 51. Capitalele europene între accesul la o locuință bună și accesul la un loc bun de muncă (% din total populație)

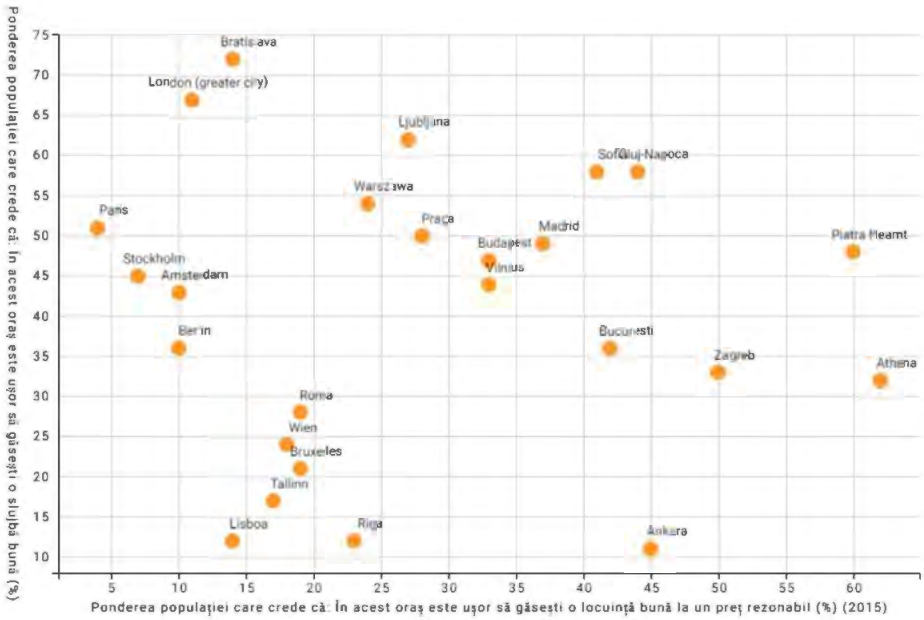

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

Figura 51 ilustrează cum se distribuie capitalele europene simultan pe cele două dimensiuni legate de accesul la o locuință bună și accesul la un loc bun de muncă. În această privință, București face notă distinctă, fiind singular prin acces bun la locuire și acces mediu la locuri bune de muncă. Dintre toate cele 112 orașe incluse în cercetare, București este relativ asemănător doar cu Gdansk (Polonia), Manchester și Antalya (Turcia). În schimb, există grupări de capitale cu caracteristici comune. Spre exemplu, gruparea formată din Lisabona, Tallinn, Bruxelles, Viena, Roma și Riga care sunt caracterizate, conform locuitorilor, de acces dificil la locuire de calitate și acces greu la locuri bune de muncă. Sau există gruparea Bratislava, Londra, Paris, Stockholm și Amsterdam în care este relativ ușor să găsești un loc bun de muncă, dar este dificil de găsit o locuință bună la un preț rezonabil. Dintre orașele din România, Cluj-Napoca apare a fi asemănător cu Sofia prin acces ușor atât la locuințe bune, cât și la locuri bune de muncă.

4

[8] Un procent de 7% sunt ”total de acord” cu afirmația, 29% sunt ”mai degrabă de acord”, 45% sunt în dezacord, iar 19% nu răspund la întrebare. Procentul crește la 44% dacă se calculează doar din răspunsurile valide, dar poziția Bucureștiului în cadrul distribuției nu se schimbă semnificativ (trece de pe locul al 10-lea pe locul al 12-lea).

(iv) Satisfacție cu situația financiară a gospodăriei este exprimată de 64% dintre locuitorii bucureșteni.[49] Acest procent situează Bucureștiul în partea mediu-inferioară a distribuției capitalelor europene.

Figură 52. Capitalele europene între accesul la un loc bun de muncă și satisfacția populației cu situația financiară a gospodăriei (% din total populație)

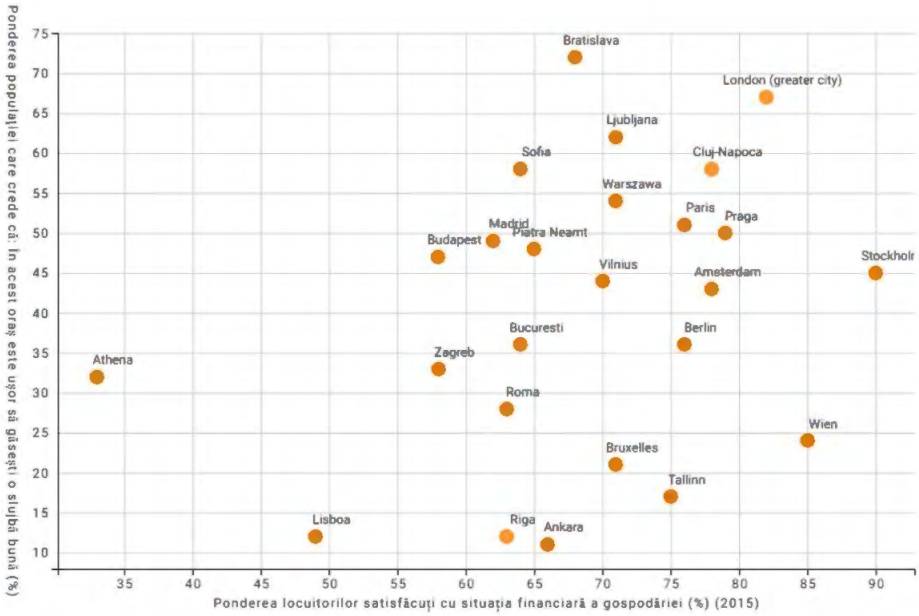

Sursa: Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015, [urb_percep].

Figura 52 arată cum se distribuie capitalele europene simultan pe cele două dimensiuni legate de venituri, și anume accesul la un loc bun de muncă, respectiv satisfacția cu situația financiară a gospodăriei. În această privință, capitalele sunt foarte variate, singura asemănătoare cu București fiind Zagreb.

În 2019, populația din București răspundea la întrebarea ”care dintre următoarele sunt cele mai importante, două probleme, cu care vă confruntați dvs., ca persoană?” astfel:[50]

- Veniturile insuficiente erau menționate de 40%, o pondere apropiată de 36% care se declarau nesatisfăcuți cu veniturile gospodăriei în cadrul Auditului Urban din 2015.
- Lipsa unui loc de muncă sau lipsa unui loc de muncă pe măsura așteptărilor reprezenta o problemă importantă pentru aproximativ unul din zece bucureșteni

[49] Gradul de satisfacție exprimat față de situația financiară a gospodăriei a fost următorul: 9% ”foarte satisfăcuți”, 55% ”mai degrabă satisfăcuți”, 35% nesatisfăcuți și 1% non-răspuns.

[50] Cercetarea socială SIDU, iunie-iulie 2019.

- Lipsa unei locuințe adecvate nevoilor constituia o problemă pentru circa 4% din populație.

Problemele de sănătate, în special pentru persoanele vârstnice, și lipsa de timp liber, în special pentru persoanele active, cu vârste între 25-45 ani, reprezintă problemele majore menționate de populație în mult mai mare măsură decât cele legate de accesul la un loc bun de muncă sau la o locuință adecvată nevoilor. Așadar, serviciile de îngrijire a sănătății și cele care pot crea timp liber (precum un transport public eficient) răspund în mare măsură nevoilor exprimate de cetățeni.

Schimbând optica de la perspectiva rezidenților capitalei la cea a angajaților din multinaționale, clasamentul Mercer din 2019 arată că București se situează pe locul 176 în cadrul clasamentului marilor orașe din lume.[51] Acest sondaj a clasat 209 de orașe pe baza unui număr mare de criterii, legate de costul vieții și locuire (costul hranei, alcool și tutun, îmbrăcăminte și încălțăminte, produse de uz casnic, servicii domestice, locuire, utilități, servicii de îngrijire personală, transport, recreere și distracție). Astfel, în context mondial, București este un oraș cu un cost al vieții mai mic decât majoritatea orașelor europene. Singurele capitale mai ”ieftine” sunt Sofia, dintre statele UE-28, respectiv Belgrad (181), Sarajevo (194) și Skopje (201), din zona non-EU din sud-estul Europei.

3.2. Zonele marginalizate din București

Ca parte a obiectivului global de a pune capăt sărăciei sub toate formele și dimensiunile, obiectivul de dezvoltare durabilă urbană a ONU include ținta de a asigura accesul tuturor cetățenilor la locuințe adecvate, sigure și accesibile și servicii de bază până în 2030.[52] Aceasta implică vizarea celor mai vulnerabili, creșterea resurselor și serviciilor de bază și sprijinirea comunităților afectate de conflicte și dezastre legate de climă.

Chiar dacă orașele europene sunt de regulă ”bogate”, în multe orașe din mai multe țări, în special din sudul Europei, s-au dezvoltat așezări informale care grupează populație vulnerabilă în locuințe sub-standard sau chiar în adăposturi improvizate, afectate de deprivare materială severă, de la lipsa accesului la infrastructura de bază, la slaba dotare a locuințelor. Spre exemplu, în Franța, Italia, Portugalia și Spania sunt documentate așezări informale de mari dimensiuni, mai ales în orașele-capitală.[53] Cele mai multe dintre aceste zone subdezvoltate în orașele din Europa sunt rezultatul proceselor istorice de imigrare, adică sunt majoritar locuite de imigranți (la prima, a doua sau a treia generație). Spre deosebire, în orașele din țările central și est europene, astfel de zone sunt locuite de cetățeni ai țărilor respective, cu o suprareprezentare statistică a unor minorități etnice, cel mai adesea Roma (spre exemplu, în Slovacia, Bulgaria sau România).

În continuare, prezentăm sintetic modul în care au fost definite și identificate în România zonele marginalizate din mediul urban. Apoi, sunt pe scurt descrise principalele caracteristici ale zonelor marginalizate din municipiul București, așa cum au fost acestea identificate în datele de la recensământul din anul 2011. Ultima secțiune se ocupă de actualizarea listei de zone marginalizate din București, care sunt prioritare pentru intervenție.

[51] https://mobilityexchange.mercer.com/Insights/cost-of-living-rankings

[52] https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html

[53] În 2015, administrația franceză a estimat că aproximativ 19.600 de persoane trăiau în peste 570 de așezări informale în condiții precare, fără acces la servicii medicale sau sociale. În regiunea Paris, puțin peste 6.000 locuiau în 155 de așezări informale în care majoritatea rezidenților proveneau din estul Europei. Uniunea Europeană și UN-Habitat (2016: 100).

3.2.1.Zonele Urbane Marginalizate (ZUM) în România

Metodologia de identificare și analiză a zonelor marginalizate din orașele și municipiile din România a fost dezvoltată în 2014-2015, în cadrul unui proiect al Băncii Mondiale realizat pentru MDRAP, în relație cu pregătirea POR pentru exercițiul financiar 2014-2020. Această metodologie și rezultatele acesteia sunt pe larg prezentate în *Atlasul zonelor urbane marginalizate*.[54]

Metodologia de identificare și analiză a zonelor urbane marginalizate (ZUM) a folosit datele culese prin recensământul din 2011. Marginalizarea urbană se manifestă prin concentrarea spațială a populației deprivate în comunități situate în anumite zone din interiorul așezărilor urbane. De aceea, metodologia nu a fost dezvoltată la nivel de unitate teritorial-administrativă, ci la un nivel de **sector de recensământ** care cuprinde, de obicei, în jur de 200 persoane și reprezintă cea mai mică zonă geografică delimitată în vederea realizării unui recensământ. Spre exemplu, în 2011, în București au fost delimitate 7.573 sectoare de recensământ.

Principala limită a acestei analize este dată de faptul că suprapunerea între sectoarele de recensământ și comunitățile marginalizate reale este doar parțială. Comunitățile marginalizate nu sunt întotdeauna concentrate în întregime într−un singur sector de recensământ, prin urmare caracteristicile comunității nu pot fi întotdeauna analizate la acest nivel. Figura 53 prezintă câteva exemple tipice: Exemplul 1 ilustrează situația în care o comunitate mare acoperă mai multe sectoare de recensământ; Exemplul 2 descrie o situație în care o comunitate acoperă părți din două sau mai multe sectoare de recensământ; Exemplul 3 corespunde unei situații în care o comunitate mică se află într−un sector de recensământ alături de alte grupuri de populație; Exemplul 4 prezintă o comunitate care se află la marginea orașului (de exemplu, adăposturi improvizate), parțial pe teren intravilan, parțial pe teren extravilan. Datele recensământului nu sunt cele mai potrivite pentru a identifica situații similare acestui ultim exemplu. În astfel de zone, unii localnici nu au răspuns la recensământ, iar cei care au răspuns au fost repartizați în sectoarele de recensământ existente, situate în proximitate. Așadar, utilizând date agregate la nivel de sector de recensământ se pot identifica sau reconstitui doar o parte din comunitățile de acest fel.

Figură 53. - Exemple de interacțiune în teritoriu între sectoarele de recensământ și comunitățile propriu−zise

Sursa: Swinkels et al. (2015: 5). Notă: Celulele indică terenul intravilan împărțit în sectoare de recensământ, iar figurile prezintă comunitățile propriu-zise.

Pentru a identifica zonele marginalizate a fost construită o tipologie pornind de la **șapte indicatori cheie organizați pe trei dimensiuni**: (i) Capitalul uman (adică educație, sănătate și comportament demografic), (ii) Ocuparea forței de muncă și (iii) Calitatea locuirii, așa cum arată Tabelul 8. Pentru fiecare dintre cei șapte indicatori cheie datele de la nivel de persoană, gospodărie și locuință au fost agregate la nivel de sector de recensământ și a fost determinat câte un prag la centila 80 la nivel național urban. Acest prag arată (pentru fiecare indicator cheie) care sunt sectoarele dezavantajate,

5
[4] Swinkels et al. (2015).

adică sub-standardul național urban. Apoi, pentru fiecare din cele trei dimensiuni - capital uman, ocupare și locuire - a fost calculat un indice sumativ în baza indicatorilor cheie și a pragurilor corespunzătoare. Astfel au fost determinate sectoarele de recensământ dezavantajate (cu un nivel scăzut) pe una, două sau pe toate trei dimensiunile.

Tabel 8. Praguri urbane la nivel național, pe indicatori cheie (%)

Criterii/ Dimensiune	Indicatori cheie – set revizuit	Prag urban la nivel național*) - centila 80
Capital uman	Proporția populației de 15 -64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu)	22.0513
	Proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le îngreunează activitățile zilnice	8.0000
	Proporția copiilor (0-17 ani) din populația totală	20.4482
Ocuparea forței de muncă	Proporția persoanelor de 15-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii și nu urmează o formă de învățământ	22.1557
	Proporția locuințelor fără curent electric	0.0000**)
Locuire	Proporția locuințelor supraaglomerate (< 15,33 m^2 pe persoană)	54.7368
	Nesiguranță locativă: proporția gospodăriilor ce nu dețin o locuința proprietate personală	12.3288

Sursa: Swinkels et al. (2015: 6). Date: INS, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011. Note: *) Praguri calculate folosind doar sectoarele de recensământ ce includ gospodării cu 50 - <500 locuitori. **) Mai puțin de 1% din locuințele din mediul urban nu sunt conectate la electricitate, prin urmare, centila 80 este de 0%. Orice sector de recensământ pentru care cel puțin o locuință nu este conectată la electricitate trece acest prag.

Cu alte cuvinte:

(i) Sectoarele de recensământ dezavantajate pe dimensiunea **capital uman** prezintă concentrarea[55] a cel puțin două din următoarele categorii vulnerabile: populație activă cu nivel scăzut de educație, copii, respectiv persoane cu dizabilități sau alte probleme de sănătate.

(ii) Sectoarele de recensământ dezavantajate pe dimensiunea **ocupare în sectorul formal** constituie concentrări de șomeri și/sau persoane neîncadrate pe piața formală a muncii.

(iii) Sectoarele de recensământ dezavantajate pe dimensiunea **locuire** prezintă concentrarea a cel puțin două din următoarele categorii vulnerabile: persoane ce trăiesc în locuințe fără curent electric, persoane ce trăiesc în spații supraaglomerate, respectiv gospodării confruntate cu nesiguranță locativă.

În final, **zonele urbane marginalizate (ZUM)** au fost determinate ca sectoare de recensământ ce acumulează simultan dezavantaje pe toate cele trei dimensiuni - capitalul uman, ocuparea în sectorul formal și locuirea.

Per ansamblu, în 2011, în orașele și municipiile din România, 1.139 sectoare de recensământ[56] se încadrau în criteriile stabilite pentru zonele marginalizate, fiind situate în 264 de orașe și în capitală.

[55] „Concentrare" înseamnă o pondere a respectivei categorii în populația totală aferentă ce se încadrează în cele mai mari 20% valori din toate sectoarele de recensământ din urban.

[56] Din totalul de 50.299 de sectoare de recensământ în mediul urban.

În aceste zone, locuiau un total de 342.933 de persoane, adică 3,2% din populația urbană, 2,6% dintre gospodăriile din urban și 2,5% dintre locuințele din urban.

Zonele urbane marginalizate, în cele mai multe cazuri, sunt zone intraurbane, sărace, izolate din punct de vedere social și care nu sunt reflectate în statisticile privind ratele de sărăcie calculate la nivel de localitate sau județ. Zonele marginalizate sunt adevărate pungi de excluziune socială care concentrează persoane cu nivel scăzut de capital uman (nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii), cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și condiții precare de locuire. În multe cazuri, locuitorii acestor zone au școli segregate, la care numai familiile sărace își duc copiii și locuiesc în blocuri/locuințe de proastă calitate sau în mahalale, marcate de teamă și mici infracțiuni. Puternica stigmatizare cu care sunt asociate aceste locuri, pe lângă lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educație, sănătate, infrastructură) reduc drastic șansele populației de a scăpa de sărăcie. Aceste zone sunt candidatele cele mai potrivite pentru intervențiile de tipul dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității realizate în orașele din România.

3.2.2.ZUM-urile din București în datele de la recensământul din 2011

București are o poziție favorabilă prin comparație cu media orașelor și municipiilor din România. Din total populației rezidente, aproape 81% locuiește în zone nedezavantajate, prin comparație cu media de 68% la nivel național urban.

Figură 54. Distribuția populației după tipul ariei de rezidență, în 2011 (% din populația stabilă)

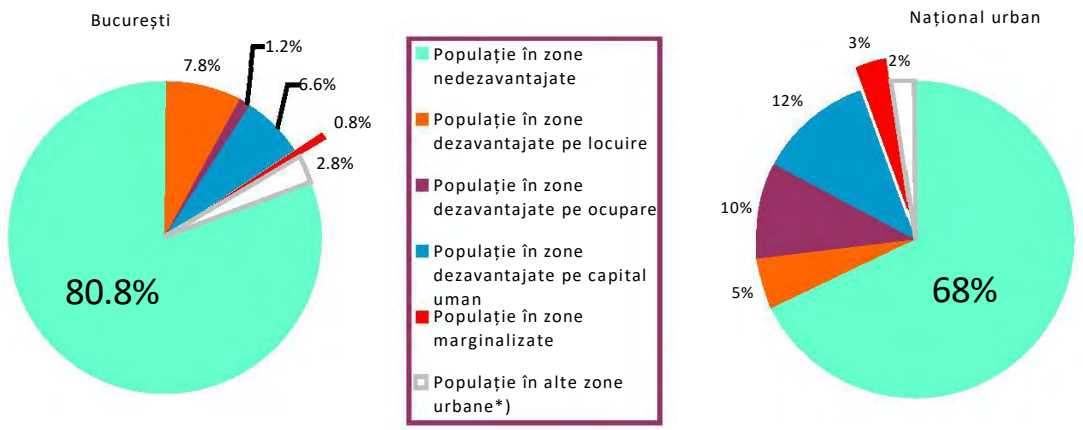

Sursa: Estimările Băncii Mondiale pe baza datelor RPL 2011. Notă: *) Alte zone urbane se referă la sectoarele de recensământ cu mai puțin de 50 de locuitori și la cele cu diverse instituții.

În București predomină zonele dezavantajate pe dimensiunile locuire și capital uman, în timp ce zonele dezavantajate cu privire la ocuparea forței de muncă sunt foarte rare (1,2% din total populație față de 10% din populația urbană din țară). Cele mai numeroase sunt zonele cu problemele ce țin de infrastructura de locuire. Astfel, în jur de 147 mii persoane trăiesc în zone în care mai mult de 20% din locuințe sunt fără curent electric sau sunt spații supraaglomerate ori grupează gospodării care se confruntă cu nesiguranța locativă (spre exemplu, chiriași sau locuințe sociale). Comparativ, doar în jur de 22 mii persoane locuiesc în zone cu o concentrare mare de șomeri și/sau persoane neîncadrate pe piața formală a muncii.

Mai mult, pe fiecare din cele trei dimensiuni - capitalul uman, ocuparea în sectorul formal și locuirea - există câte un sector al Bucureștiului care face notă discordantă în raport cu celelalte (Tabel 9):

- Sectorul 3 cuprinde cele mai multe zone nedezavantajate, dar și cele mai multe zone dezavantajate pe ocupare (de peste 7 ori mai multe decât sectorul 6 și de 4 ori mai multe decât în sectorul 4);
- Sectorul 6 deține cele mai multe sectoare de recensământ dezavantajate pe locuire (de peste două ori mai multe decât în sectorul 1);
- Sectorul 5 se detașează de celelalte sectoare prin cel mai mic număr de zone nedezavantajate și prin suprareprezentarea zonelor dezavantajate pe capital uman (de 4 ori mai multe decât sectorul 4 și de 5 ori mai multe decât sectorul 6). Din cele aproximativ 125 mii de persoane care locuiesc în zone cu nivel scăzut de capital uman, peste 35% sunt în sectorul 5 al capitalei.

Tabel 9. Distribuția sectoarelor de recensământ pe tipurile de dezavatajare, în 2011 (%)

Tipurile de zone	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Total
Total, din care:	1215	1382	1509	1144	938	1385	7573
Zone nedezavantajate	983	1128	1255	984	691	1191	6232
Zone dezavantajate pe locuire	59	96	108	88	70	131	552
Zone dezavantajate pe ocupare	13	27	37	9	13	5	104
Zone dezavantajate pe capital uman	71	84	68	32	131	26	412
Zone marginalizate	7	9	11	4	14	2	47
Altă situație*	82	38	30	27	19	30	226

Sursa: Estimările Băncii Mondiale pe baza datelor RPL 2011. Note: *Altă situație se referă la sectoarele de recensământ cu sub 50 de locuitori și cele cu diverse instituții. Prin definiție, zonă = sector de recensământ.

Dintre 1.883.425 locuitori ai municipiului București (în 2011), 14.890 persoane locuiau în ZUM-urile aflate pe raza municipiului. Rata de marginalizare a populației din București (0.79%) era semnificativ mai redusă decât cea de la nivelul întregii regiuni București-Ilfov (1,2%), precum și decât cea de la nivel național urban (3,2% din întreaga populație urbană din România).

Tabel 10. Rata marginalizării la nivel de București și de sector

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	Total
Populația totală RPL2011	225453	345370	385439	287828	271575	367760	1883425
Rata marginalizării (%)	0.89	0.69	0.93	0.45	1.63	0.33	0.79
Număr ZUM	7	9	11	4	14	2	47
Număr total de persoane în ZUM	1997	2386	3585	1284	4434	1204	14890

Sursa: Estimările Băncii Mondiale pe baza datelor RPL 2011.

În București, în 2011, au fost identificate 47 de sectoare de recensământ care satisfăceau condițiile de ZUM. Acestea erau distribuite în toate cele șase sectoare, dar cu o tendință de concentrare în sectoarele 3 și 5. Cele mai multe ZUM din București erau zone medii-mari în contextul mediului urban din România (cu 256-418 locuitori), însă existau și 9 ZUM de mari dimensiuni, cu mai mult de 419 locuitori. Dimensiunea medie a ZUM la nivelul municipiului era de 317 persoane. Doar în sectorul 6 se înregistrau numai 2 ZUM, dar care cumulau peste 1.200 rezidenți.

Rata de marginalizare varia considerabil între sectoare, între 0,33% din populația sectorului 6 (sau 0,45% în sectorul 4) și un maxim de 1,63% în sectorul 5. Altfel spus, din populația totală a municipiului București, procentul cel mai mare de persoane care locuiau în ZUM-uri se găsea în Sectorul 5, urmat

îndeaproape de Sectorul 3. Deci mai mult de jumătate dintre locuitorii din zonele marginalizate bucureștene (mai mult de 8.000 persoane) se aflau în aceste două sectoare.

Tabel 11. Tipurile de ZUM din București, în 2011, în funcție de mărime (număr ZUM-uri)

Tipul de ZUM	S1	S2	S3	S4	S5	S6	Total
Număr mape marginalizate (ZUM), din care:	7	9	11	4	14	2	47
În funcție de mărime:							
ZUM mici cu 1-169 locuitori	1	0	1	2	1	0	5
ZUM medii-mici cu 170-256 locuitori	1	4	2	0	3	0	10
ZUM medii-mari cu 256-418 locuitori	4	5	6	1	7	0	23
ZUM mari cu 419+ locuitori	1	0	2	1	3	2	9
Număr total de persoane în ZUM	1997	2386	3585	1284	4434	1204	14890
Dimensiunea medie a ZUM (nr. persoane)	285	265	326	321	317	602	317

Sursa: Estimările Băncii Mondiale pe baza datelor RPL 2011. Notă: Pragurile pentru tipologia în funcție de mărimea populației au fost stabilite la nivel național urban.

La nivel național, copiii (0-17 ani) reprezentau aproape o treime (31,3%) din populația totală care locuia în zonele urbane marginalizate. În București, procentul copiilor care trăiau în ZUM-uri era mai mic, de 25%. Însă, având în vedere că în Capitală procentul de copii în totalul populației era de circa 15%, procentul de 25% arată că și în București se înregistra o suprareprezentare masivă a copiilor care creșteau în aceste zone marcate de sărăcie, excluziune socială, locuire precară și comportamente deviante (cu precădere violență domestică și mici infracțiuni). În total, în ZUM-urile din București erau înregistrați 3.725 copii.

Figură 55. Ponderea copiilor în total populație din ZUM-urile din București, la nivel de sector

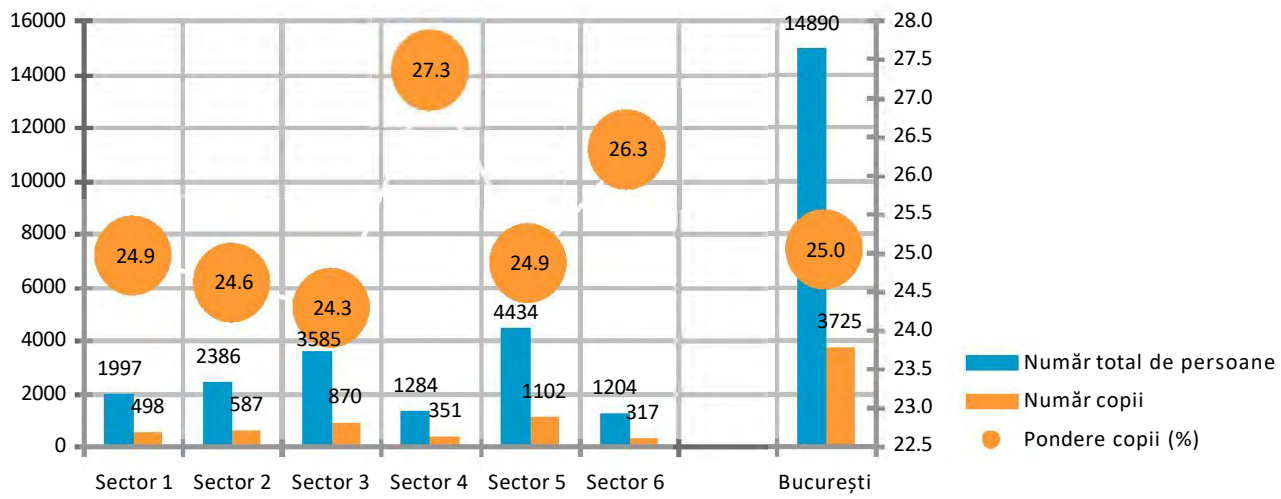

Sursa: Estimările Băncii Mondiale pe baza datelor RPL 2011.

Ca și la nivel național urban, în ZUM-urile din București erau suprareprezentate gospodăriile mai mari (2,96, comparativ cu 2,5 persoane). Doar în ZUM-urile din Sectorul 4 dimensiunea medie a gospodăriei era mai apropiată de media pe capitală. Numărul mai mare de persoane per gospodărie era cauzat în principal de prezența într-un număr ridicat al gospodăriilor cu copii. În fapt, numărul mediu de copii

pe gospodărie în ZUM-urile bucureștene era dublu față de numărul mediu de copii din gospodăriile care trăiau în zonele nedezavantajate ale orașului.

Tabel 12. Profilul gospodăriilor din ZUM din București, la nivel de sector

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	Total
Număr total de gospodării	650	793	1214	493	1473	414	5037
Dimensiunea medie a gospodăriei	3.07	3.01	2.95	2.60	3.01	2.91	2.96
Nr. mediu copii per gospodărie	0.77	0.74	0.72	0.71	0.75	0.77	0.74
Nr. mediu gospodării pe ZUM	93	88	110	123	105	207	107

Sursa: Estimările Băncii Mondiale pe baza datelor RPL 2011.

În România, din populația urbană care s–a autoidentificat de etnie romă la recensământul din 2011, o proporție de 30,8% trăia în zone urbane marginalizate. Alte 38,9% dintre persoanele de etnie romă locuiau în zone dezavantajate pe capital uman. Așadar, majoritatea persoanelor de etnie romă trăiau (în 2011) fie în ZUM-uri, fie în zone dezavantajate pe capital uman. Totuși, acest fapt nu înseamnă că romii reprezintă majoritatea populației din ZUM-urile din țară. Persoanele roma sunt statistic suprareprezentate în ZUM-uri, dar numai puține ZUM sunt comunități în care romii (autoidentificați) dețin ponderi de 20% din populația rezidentă. Situația este similară în municipiul București.

Figură 56. Ponderea persoanelor de etnie roma în total populație ZUM-urile din București, la nivel de sector

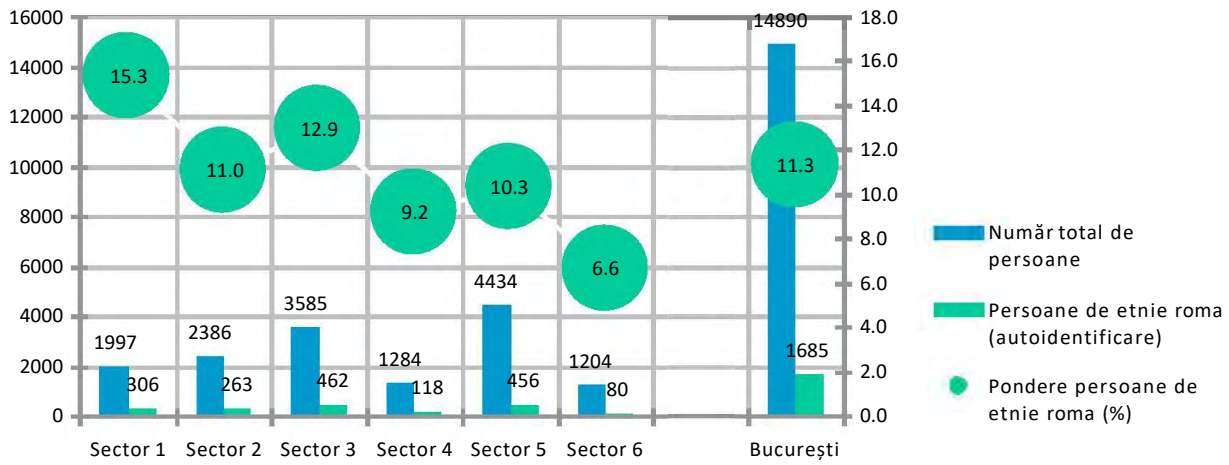

Sursa: Estimările Băncii Mondiale pe baza datelor RPL 2011.

În ZUM-urile din București 11,3% din populația rezidentă se declara ca fiind de etnie roma. Dat fiind faptul că unele persoane rome sunt reticente să–și declare etnia, este de așteptat ca ponderea romilor în aceste zone să fie mai mare. Este de reținut, de asemenea, că, deși marea majoritate a ZUM-urilor din București au sub 20% dintre locuitori care se autoidentifică Romi, au fost înregistrate și 9 ZUM-uri în care mai mult de unu din fiecare cinci rezidenți se autoidentifică a fi de etnie romă. Aceste ZUM-uri cu pondere ridicată a persoanelor de etnie roma sunt distribuite în toate sectoarele, cu excepția sectorului 6. Sectorul 3 înregistrează trei ZUM cu romi.

Tabel 13. Caracteristici ale locuințelor din ZUM-urile din București, la nivel de sector

Indicatori selectați	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Total
Număr ZUM	7	9	11	4	14	2	47
Nr. total de persoane în ZUM	1997	2386	3585	1284	4434	1204	14890
Nr. total locuințe în ZUM-uri	610	830	1206	558	1543	393	5140
Nr. mediu locuințe pe ZUM	87	92	110	140	110	197	109
Nr. mediu gospodării pe locuință	1.07	0.96	1.01	0.88	0.95	1.05	0.98
Nr. mediu persoane pe locuință	3.27	2.87	2.97	2.30	2.87	3.06	2.90
Nr. locuințe fără apă	41	64	80	22	33	32	272
Nr. locuințe fără canalizare	57	81	105	27	50	72	392
Nr. locuințe fără electricitate	9	20	28	20	12	2	91
Locuințe fără apă (%)	6.72	7.71	6.63	3.94	2.14	8.14	5.29
Locuințe fără canalizare (%)	9.34	9.76	8.71	4.84	3.24	18.32	7.63
Locuințe fără electricitate (%)	1.48	2.41	2.32	3.58	0.78	0.51	1.77

Sursa: RPL 2011.

În total, în cele 47 de ZUM identificate în București, erau înregistrate 5.140 locuințe, peste jumătate dintre acestea în sectoarele 3 și 5 în care se aflau și cele mai multe ZUM. Numărul de persoane per locuință varia între 2,3, în ZUM-urile din Sector 4, și 3,27, în Sectorul 1. Comparativ cu media de la nivel național urban, aspectele legate de accesul la infrastructură erau mai puțin problematice în ZUM-urile din București. Astfel, din total locuințe în ZUM, erau fără apă 5,29%, comparativ cu 30% la nivel național; nu aveau acces la canalizare 7,63%, față de 33% la nivel național; și erau fără electricitate 1,77%, prin comparație cu 4,1% din total locuințe la nivel național.

3.2.3.ZUM-urile din București în 2020

Scurta analiză prezentată în secțiunea anterioară a descris starea de fapt din București la momentul realizării recensământului din 2011. Este un fapt demonstrat că în 2011 astfel de zone marginalizate deja existau în București. Totuși, rezultatele de mai sus trebuie citite în cheia a cel puțin două limitări impuse de date:

1. Vechimea datelor: Experiențele internaționale arată că în absența unor intervenții țintite ZUM-urile (inclusiv așezările informale) nu dispar de la sine, ci de regulă cresc cu o viteză mai mare decât populația generală. Cu toate acestea, pe o perioadă de 9-10 ani (între 2011-2020), există posibilitatea ca unele ZUM-uri să fi dispărut și altele să fi apărut în areale diferite, unele să-și fi schimbat profilul și altele să fi rămas la fel. Spre exemplu, unele zone cu locuințe de mișcarea a II-a[57] au dispărut după ce au fost efectuate evacuări, iar casele au fost dărâmate. Un bun exemplu este Centrul Vechi al capitalei care reprezenta un ZUM ce a dispărut ca urmare a unui proces de reconversie urbană.

2. Imposibilitatea de a cartografia datele: În ciuda tuturor demersurilor la instituțiile cu responsabilități în realizarea recensământului din 2011, nici măcar în 2020 nu se pot identifica în teritoriu cele 47 ZUM. Motivul este lipsa legăturii între mapele de recensământ (ZUM), în

5
[7] Locuințe de mișcarea a II-a sunt sunt locuințe publice, de regulă, foste case naționalizate care în prezent sunt o stare avansată de degradare. Vezi Subcapitolul 3.1.3.5. Sărăcia și marginalizarea socială.

cadrul cărora au fost culese datele, și circumscripțiile de recensământ cartografiate, în baza cărora se realizează hărțile. Cu alte cuvinte, deși știm că există ZUM în București, nu se poate identifica unde exact se găsesc acestea pe hartă.

Din cauza acestor două limitări principale, echipa de cercetare SIDU a dezvoltat o **metodologie calitativă în 5 pași pentru actualizarea și validarea ZUM**-urilor.

Triangularea este principala metodă de cercetare folosită. Triangularea[58] reprezintă o combinație de metodologii utilizate pentru a defini sau caracteriza același fenomen și se bazează pe metode atât cantitative, cât și calitative de cercetare. Premisa, în utilizarea triangulării, este că realitatea este una dinamică și complexă, fapt care impune combinarea mai multor perspective teoretice, metodologice, precum şi consultarea mai multor surse de date cu scopul de a obţine o imagine cât mai completă şi validă a realității.[59] În contextul de față, informațiile obținute prin utilizarea triangulării au dublă utilitate: (1) de validare cumulativă (prin convergenţa datelor) și (2) ca proces de ”compunere” a unei imagini mai complete a realităţii (prin complementaritatea datelor).[60]

Procesul de triangulare a inclus cinci pași principali, sintetic prezentați în Figura 57.

Pasul 1 a presupus alcătuirea unei liste cât mai cuprinzătoare de zone la risc de a fi ZUM. În acest scop, cercetarea de birou a avut la bază: (i) informații obținute de la autoritățile publice locale și instituții publice relevante, în două momente diferite în timp, 2019 și 2015 și (ii) informații cuprinse în documentele strategice disponibile.

- În pregătirea analizei, echipa SIDU a solicitat, în 2019, Direcțiilor de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC-urilor de sector și DGASMB) lista zonelor pe care le-au identificat ca fiind marginalizate în cadrul sectorului/capitalei. Au răspuns solicitării DGASPC sector 1, 2, 5 și 6, care au listat un număr de 32 de ZUM. Acestea au constituit baza de la care a pornit procesul de actualizare și validare.
- Pentru confruntare și consolidare au fost folosite ZUM-urile raportate de autoritățile publice din sectoarele 3, 4 și 5, în anul 2015, ca parte a elaborării *Atlasului zonelor urbane marginalizate*.[61]
- În completare, am realizat o analiză a documentelor strategice de la nivel de sector în căutarea unor informațiile privind zonele marginalizate (și dezavantajate). Informații utile au fost identificate doar pentru sectoarele 2, 3, 4 și 5.

Informații privind ZUM cuprinse în documentele strategice realizate la nivel local:

- *Strategia de dezvoltare locală integrată și durabilă a sectorului 2 pentru perioada 2016-2025;*
- *GAL Sector 3 – Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală;*
- *Strategia de dezvoltare a sectorului 4, 2016-2020:*
- *RUF – Regenerare Urbană Ferentari, sector 5.*

Informațiile cuprinse în sursele de date menționate anterior au fost transformate într-o bază de date consolidată care conține o listă exhaustivă a ZUM-urilor identificate de autoritățile din București, de-

[58] Conform definiției date de Denzin (1978: 291).

[59] Hurubean (2007).

[60] Kelle (2001).

[61] Swinkels et al. (2015). Celelalte sectoare (1, 2 și 6) nu au răspuns la cercetarea din 2015.

a lungul perioadei 2014-2019. Această bază de date include 87 de zone cu risc de a fi ZUM care au intrat în procesul de validare.

Figură 57. Metodologia calitativă în 5 pași de actualizare și validare a ZUM-urilor din București 2020

Metodologia calitativă folosită în acest studiu reprezintă un prim pas în identificarea și validarea ZUM, dar nu poate înlocui metodologia națională prezentată în Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate62 care este utilizată în proiectele de Dezvoltare Locală plasată în Responsabilitatea Comunității (DRLC) finanțate din fonduri europene

[62] Swinkels et al. (2015). http://documents.worldbank.org/curated/en/857001468293738087/pdf/882420WP0P1430085232B00OUO0900Atlas.pdf

Totuși, ZUM-urile identificate de autoritățile din București sunt definite fără a urma o metodologie riguroasă și reprezintă, cel mai adesea, rezultatul observațiilor empirice realizate de profesioniștii din cadrul instituțiilor de la nivel local. Tocmai de aceea, cel mai probabil, această listă este afectată de procesele sociale de etichetare și separare asociate cu zonele la risc de marginalizare.

Separarea este dată de existența unui spațiu clar delimitat care, de regulă, este și caracterizat de infrastructură de proastă calitate, acces limitat la servicii sociale sau la locuri de muncă. Etichetarea se produce din cauză că în acest areal delimitat apare un număr mult mai mare de persoane cu anumite trăsături decât în zonele obișnuite ale orașului. Predominanța numerică face ca trăsăturile respective să devină vizibile și definitorii pentru zonă. Prin urmare, acestea devin etichete ce se aplică în mod spontan întregii zone. Așadar, separarea și etichetarea se întăresc reciproc, iar rezultatul final este discriminarea și stigmatizarea populației rezidente în zonă.[63]

Un alt efect al identificării zonelor cu risc de a fi ZUM, în absența unor studii sau analize riguroase, este faptul că dintre cele 87 de zone doar pentru 43 de zone sunt estimate numărul de rezidenți și numărul de locuințe din zonă. Iar numărul de rezidenți estimat variază între un minim de 10 și un maxim de peste 8.700. Figura 58 arată că, spre exemplu, în sursele de informații consultate sunt identificate 37 de zone în Sectorul 3, dar numai pentru 2 dintre ele este estimată populația, un total de 157 persoane. Prin comparație, în Sectorul 5, autoritățile oferă estimări ale populației care însă depășesc pe de departe datele existente. Adică, cele peste 40 de mii de rezidenți estimați în cadrul proiectului de Regenerare Urbană Ferentari depășesc de aproape 10 ori datele de la recensământul din 2011. În pofida decalajului temporal, este greu de crezut că a fost înregistrată o creștere atât de dramatică a populației din ZUM-urile din Sectorul 5. Cel mai probabil, estimările recente au în vedere nu doar rezidenții din ZUM, ci și pe cei din zonele învecinate care sunt direct afectate de existența ZUM-rilor.

Figură 58. Distribuția celor 87 de zone potențiale ZUM (care au intrat în procesul de validare), pe sectoare

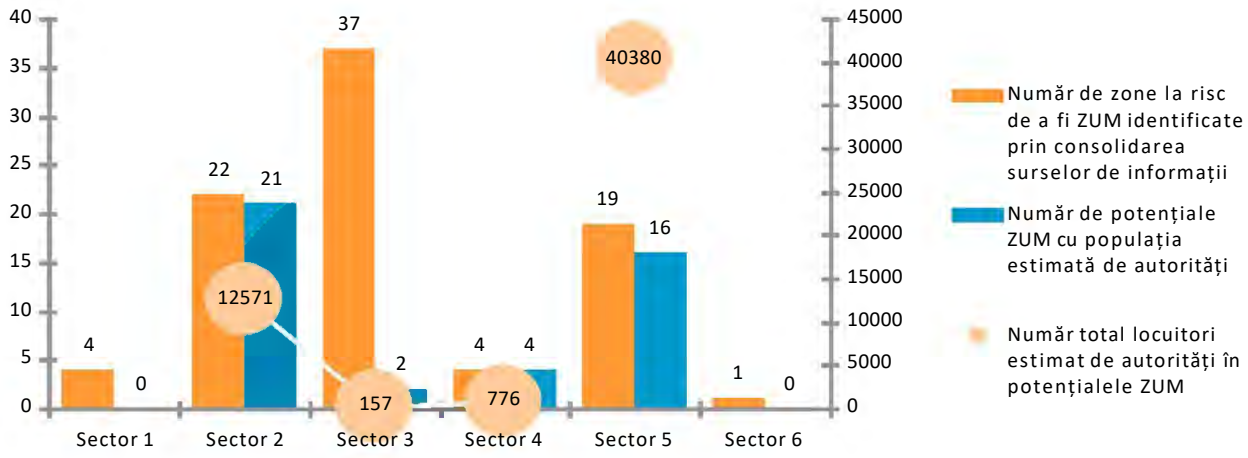

Sursa: Planșă proprie

6
[3] Gregory (2009: 38-43).

Harta 6. Cele 87 de potențiale ZUM-uri din București identificate de autoritățile locale, care au intrat în procesul de validare

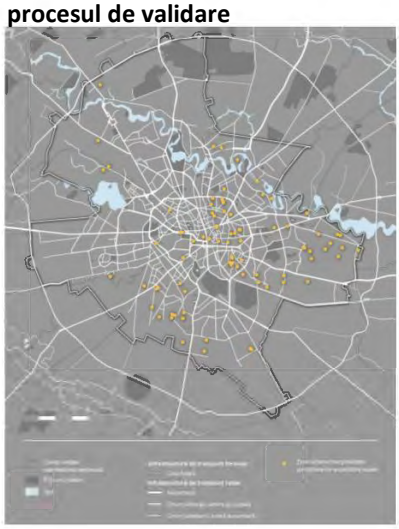

Sursa: ZUM identificate în urma triangulării dalor de către echipa de proiect.

Calitatea listei de potențiale ZUM-uri este inegală între sectoare. Doar pentru sectoarele 2 și 5 au fost disponibile surse multiple de informații, printre care și unele actuale. Pentru sectoarele 1 și 6, informațiile sunt actuale, dar provin dintr-o sursă unică (DGASPC-urile de sector). Pentru sectoarele 3 și 4, am identificat mai multe surse, dar cu date mai vechi.

În plus, în termeni teritoriali, fiecare sursă de informații a folosit propriul mod de a defini zonele. În timp ce unele surse delimitează clar zonele pentru a putea fi identificate pe hartă ca un areal distinct, în altele ”zonele” sunt de fapt străzi, fără detalii suplimentare care să permită delimitarea unui perimetru (cum este, spre exemplu, cazul sectorului 3). Din acest motiv, numărul de ZUM-uri trebuie interpretat cu prudență. Faptul că în Sectorul 3 sunt identificate 37 de potențiale ZUM-uri arată doar că autoritățile au menționat 37 de străzi și nu că ar fi mai multe zone decât să zicem în Sectorul 5, unde au fost menționate 19 astfel de zone care cuprind însă zeci de (porțiuni de) străzi.

Deci, Pasul 1 al metodologiei s-a încheiat cu o bază de date ce conține 87 de potențiale ZUM-uri identificate de către autorități la diferite momente în timp. Lista acestor zone este disponibilă în Anexa 4, iar Harta 6 arată cum se distribuie acestea pe teritoriul Capitalei.

Pasul 2 al metodologiei a reprezentat prima etapă a procesului de validare pentru cele 87 de potențiale ZUM. În această etapă, validarea a fost realizată prin **vizitarea online a zonelor**, folosind instrumentele puse la dispoziție de Google Maps. Validarea vizuală online reprezintă un pas care permite o selecție inițială a zonelor, în contextul în care timpul și resursele limitate nu permit vizitarea tuturor acestor zone sau desfășurarea de studii în profunzime. Principala limitare a acestei metode ține de variația în timp a înregistrărilor disponibile pe Google Street View (care nu sunt în timp real). Unele capturi sunt de dinainte de 2010, pe când altele sunt inclusiv din 2018.[64]

Pornind de la cercetările[65] anterioare desfășurate de echipa de proiect privind zonele marginalizate, vizitele online au fost structurate cu ajutorul unui set de 10 indicatori cheie. Indicatorii definesc, pe de o parte, aspecte care țin de bunăstarea individuală – casă, curățenie, copii și, pe de altă parte, aspecte legate de dezvoltarea zonei și infrastructura existentă, care pot fi observate direct:

a. garduri rupte
b. acoperișuri de proastă calitate
c. multe case deteriorate/ blocuri degradate sau cu improvizații
d. mulți copii pe stradă
e. copii dezbrăcați
f. gunoaie/ mizerie
g. pături/ covoare pe garduri
h. drumuri în mare parte din pământ
i. drumuri în mare parte pietruite
j. drumuri asfaltate, dar cu probleme (cu porțiuni degradate sau absente)

În cadrul vizitei online cu Google Street View, pentru fiecare stradă care delimitează sau este parte dintr-un potențial ZUM, cercetătorul a înregistrat în baza de date prezența sau absența pentru fiecare dintre cei 10 indicatori prezentați anterior.

6
[4] Acolo unde a fost posibil, a fost extrasă o captură vizuală de pe hartă.
6
[5] Spre exemplu, Stănculescu și Berevoescu (coord., 2004), Stănculescu et al (2010), Stănculescu și Marin (2012), Stănculescu et al (2013), Swinkels et al, (2014a), Teșiuc et al, (2015).

Toate cele 87 de potențiale ZUM-uri au vost vizitate online. Ca rezultat, au fost invalidate 49 de zone pe motivele arătate în tabelul de mai jos.

Tabel 14. Situația ZUM-urilor după prima etapă de validare prin vizualizare online

	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Total
Total zone invalidate, pe motiv de:	2	13	24	2	8	0	49
- Zona poate fi observată cu Google Street View	0	1	0	0	0	0	1
- Zone care nu îndeplinesc nici unul din cele 10 criterii	0	0	5	0	2	0	7
- Zone de blocuri care arată deteriorate, dar îndeplinesc cel mult un criteriu	0	0	6	0	0	0	6
- Zone foarte amestecate cu unele clădiri degradate printre clădiri noi și vile luxoase	0	0	6	2	1	0	9
- Zone industriale/comerciale neîngrijite	0	0	2	0	0	0	2
- Zone prea mari și vag definite/delimitate	2	0	5	0	0	0	7
- Zone prea mici, 1-2 case insulare	0	12	0	0	5	0	17
Zone validate prin vizualizare online	2	9	13	2	11	1	38
Total	4	22	37	4	19	1	87

Sursa: Planșă proprie

Zonele vag definite și care acopereau areale foarte mari și diverse au fost invalidate. Un bun exemplu este zona Gara de Nord – Cișmigiu, care este prea mare și pestriță, deși cuprinde subzone, precum cea din jurul Pieței Matache, cu mare potențial de a fi ZUM.[66] Alte exemple sunt cartierul Chitila, în Sectorul 1, sau zona Faur/ Republica – 23 August, din Sectorul 3.[67]

Zonele prea mici formate din 1-2 case/gospodării au fost de asemenea invalidate, chiar dacă satisfăceau cele 10 criterii, pentru că, prin definție, comunitățile sub 50 de locuitori nu se încadrează conceptului de ”zonă”.[68] Exemple bune pentru astfel de situații sunt Splaiul Independenței 75 sau Panduri 77, din Sectorul 5, precum și cele 12 zone din Sectorul 2 cu mai puțin de 50 de rezidenți,[69] locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice, în cele mai multe din cazuri. Totuși, unele dintre aceste zone au fost incluse experimental în etapa următoare de validare (spre confirmare prin vizită în teren). Un exemplu este imobilul de pe strada Apolodor, în spatele mai multor sedii de ministere.

[66] Oricum, cu privire la zona Gara de Nord – Cișmigiu, DGASPC sector 1 a declarat în cadrul consultărilor SIDU (din martie 2020) că este în desfășurare un studiu sociologic care va verifica criteriile de ZUM din cadrul metodologiei naționale descrisă în secțiunea anterioară. Acest studiu va fundamenta Strategia de dezvoltarea a sectorului 1.

[67] GAL Sector 3, *Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală*.

[68] În acord cu metodologia națională, vezi secțiunea anterioară.

[69] Consiliul Local Sector 2 (2017) *Strategia de dezvoltare locală integrată și durabilă a sectorului 2 pentru perioada 2016-2025*

Fotografia 1. – Imobilul marginalizat ”din curtea ministerelor”

Sursa: Fotografii realizate de echipa de proiect cu ocazia validării vizuale a ZUM din București, ianuarie 2020.

Subliniem că zonele mici invalidate ca ZUM sunt totuși gospodării în situații de dificultate, care locuiesc în case foarte degradate și ar avea nevoie de sprijin din partea ONG-urilor sau serviciilor de asistență socială. Așadar, chiar dacă sunt invalidate ca ZUM, lista celor 17 zone mici poate fi utilă pentru a planifica intervenții punctuale, cu șanse de succes mult mai mari decât în cazul arealelor mai extinse. De aceea, în Anexa 4, aceste zone sunt marcate în culoare.

Precizăm că zonele, fie de case sau de blocuri, foarte amestecate (cu unele clădiri degradate printre clădiri noi și vile luxoase) au fost invalidate doar dacă locuințele bine întreținute predominau.

O singură zonă nu a putut fi accesată prin intermediul Google Street View, și anume zona ”Rodica” din Sectorul 2, cu străzile Rodica, Plutonier Ion Niță și Ceptura. Așa cum se poate observa în Fotografia 2, nici una dintre străzile care alcătuiesc această zonă nu poate fi vizualizată online. În alte situații, zonele au putut fi fi accesate doar parțial online (de exemplu este vizibilă doar intrarea pe străzile care delimitează zona, nu și în interiorul lor). În aceste cazuri, totuși, zonele au intrat în evaluare. Un exemplu este zona Giulești Sârbi din sectorul 6.

Fotografia 2. – Captură Google, potențial ZUM Rodica, sector 2

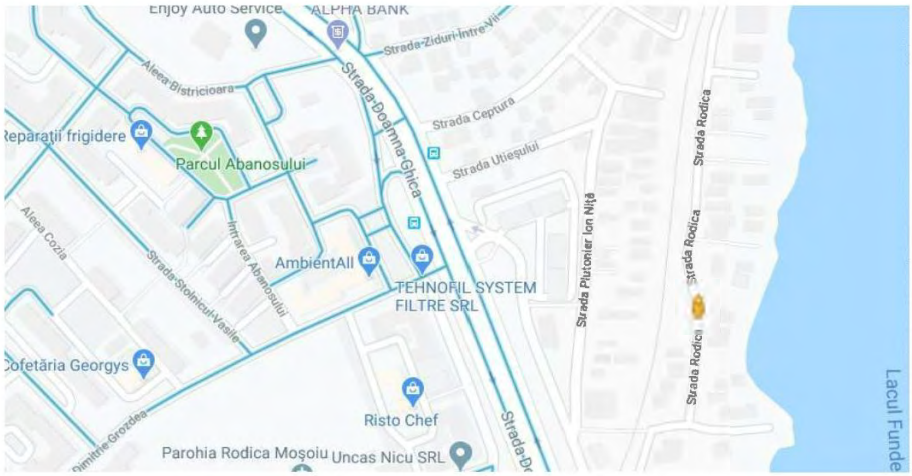

Notă: Cu albastru sunt marcate străzile care permit vizualizare cu Google Street View.

Prin urmare, Pasul 2 al metodologiei s-a încheiat cu o listă de 38 de potențiale ZUM-uri validate prin vizualizare online, care îndeplinesc între 2 și 7 dintre indicatorii cheie folosiți pentru evaluare. Prezența gunoaielor în spațiile comune/ pe străzi/ între blocuri, starea avansată de degradare a locuințelor/ aspectul lor neîngrijit și numărul mare de adulți și copii prezenți în spațiul public (pe străzi/ în fața curții/ în fața blocului) sunt principalele caracteristici prezente în mai bine de jumătate din zonele validate online.

Pasul 3 al metodologiei l-a constituit a doua etapă a procesului de validare. În această etapă, validarea a fost realizată prin **vizitarea în teren a zonelor**. Evaluarea a fost realizată de echipa de cercetare, în ianuarie 2020, în baza aceluiași set de 10 indicatori cheie. Zonele vizitate au fost și fotografiate.

În această etapă au intrat 34 dintre cele 38 de potențiale ZUM-uri deja validate prin vizită online. Echipa de cercetare nu a reușit să viziteze patru ZUM-uri potențiale, dintre care trei în Sectorul 2 - Strada Episcop Radu, Calea Moșilor intersecție cu strada Ștefan Luchian și strada Locotenent Făgărășanu cu străzile Maior Băcilă, Padina Roșie și Peisajului - și una din Sectorul 3 - Strada Baia de Fier. Reamintim că la acestea se adaugă un potențial ZUM din Sectorul 2 - străzile Rodica, Plutonier Ion Niță și Ceptura - care nu a putut fi vizitată nici online. Aceste cinci zone rămân temă pentru studiile viitoare. De menționat este că, dintre aceste cinci zone, specialiștii care au participat la consultările SIDU din martie 2020 au validat doar zona ”Rodica” din Sectorul 2 ca fiind ZUM.

Dintre cele 34 de potențiale ZUM-uri în care au fost organizate vizite de teren, doar 6 zone au fost invalidate, toate din Sectorul 3. Cinci dintre aceste zone de blocuri în care există una sau două scări care se disting în peisajul cartierului, dar care sunt bine conectate la țesutul urban și nu satisfac criteriile cheie. A șasea zonă este Strada Vulturilor care, la momentul vizitei, în ianuarie 2020 se prezenta ca o zonă pestriță, în plin proces de regenerare urbană, cu case în stare avansată de degradare alternând cu clădiri de birouri nou construite.

Strada Vulturilor nr. 50 este locația uneia dintre cele mai ample acțiuni de evacuare forțată recentă din București, care a fost i[illegible]izată. În septembrie 2014, în jur de 100 de persoane/ 25 de familii care locuiau în mai m[illegible] dintr-un gang de la această adresă au fost evacuate de forțele de ordine. Majoritatea persoa[illegible] locuiau în gangul de pe Vulturilor 50 de mai bine de 20 de ani, fiind repartizați la începutul [illegible]90 de întreprinderile la care lucrau.

Sursa: Frontul Comun pentru Dreptul la locuire, http://musafiri.casajurnalistului.ro/vulturilor-evacuare/

Locuințele și terenul aferent de aproximativ 2.300 m2 au fost retrocedate în 2002, iar contractul cu noul proprietar a expirat în 2007. Din 2007 și până în 2014, oamenii au locuit acolo fără forme legale. La momentul evacuării din imobil, persoanele evacuate nu au primit locuințe corespunzătoare, așa cum prevede art.5 din legea 112/1995, deși aveau dosare depuse pentru a obține o locuință socială.

Potrivit https://www.criticatac.ro/marul-evacuailor-din-vulturilor-50/, în luna septembrie 2014, Primăria sectorului 3 avea înregistrate 3.150 de dosare de locuinţe nesoluţionate, dintre care 500 fuseseră depuse de familiile evacuate din imobilele retrocedate. Referitor la rata de soluţionare, din 2005 până în 2014, Primăria Sectorului 3 a avut doar 33 de locuinţe alocate de la Primăria Capitalei în vederea repartizării către solicitanţi.

În urma vizitelor în teren, au fost validate un număr de 28 de ZUM. Vizual, cele mai multe dintre aceste zone se încadrează în tipologia de ghetouri. Cu câteva excepții, ZUM validate sunt alcătuite din pâlcuri de blocuri sau de case în stare avansată de degradare, intercalate de imobile noi, zone locuite în apropierea unor zone industriale funcționale sau dezafectate. Problema principală identificată în toate aceste zone este ponderea relativ ridicată a caselor/ blocurilor deteriorate în peisajul general al zonei. La aceasta se adaugă prezența gunoaielor și a păturilor/ covoarelor întinse pe garduri sau în spațiile comune.

Cele 28 de ZUM validate în teren sunt numărate în documentul de față așa cum au fost ele definite de autoritățile publice, adesea la nivel de stradă sau de cartier. Cu toate acestea, în urma validării lor în teren, putem observa că multe dintre aceste ZUM-uri se grupează la rândul lor. Spre exemplu, în Sectorul 4 sunt numărate două ZUM aferente a două străzi aflate în vecinătate - Aleea Nehoiu și Bd. Metalurgiei. În realitate, atât validarea online, cât și cea în teritoriu au arătat că ele formează o singură

ZUM, un singur areal de intervenție.[70] O situație similară se întâlnește și în Sectorul 5, unde numărăm 9 ZUM-uri asociate unor străzi care au fost identificate individual, dar care, în realitate, formează ZUM-ul Ferentari. Privite pe Harta 7, cele 28 de ZUM validate se reduc ca număr tocmai pentru că se grupează la rândul lor.

Lista acestor zone este disponibilă în tabelul din Anexa 4. Harta 7 arată cum se distribuie acestea pe teritoriul Capitalei. Fișele din Anexa 5 detaliază caracteristicile fiecărei ZUM validate în teritoriu, din perspectiva marginalizării.

Pasul 4 al metodologiei l-a constituit a treia etapă a procesului de validare. Aceasta a fost realizată prin **consultarea specialiștilor** din partea autorităților (reprezentanți ai primăriilor, DGASPC-urilor de sector și DGASMB) și a ONG-urilor active în domeniul social. Cele 28 de ZUM-uri validate de echipa de cercetare în etapele precedente au fost prezentate și discutate în cadrul consultărilor SIDU din martie 2020. Specialiștii participanți au validat cele 28 de ZUM-uri și, așa cum am mai menționat, au adăugat zona ”Rodica” din Sectorul 2, cu străzile Rodica, Plutonier Ion Niță și Ceptura.

Tabel 15. O imagine de ansamblu asupra procesului de validare a ZUM-urilor din București, pe sectoare

		S1	S2	S3	S4	S5	S6	Total
Pas 1	Număr de potențiale ZUM-uri	4	22	37	4	19	1	87
Pas 2	Observație online - Google Street View	2	9	13	2	11	1	38
Pas 3	Observație directă - Vizită în teren	2	6	6	2	11	1	28
Pas 4	Consultările cu specialiștii	2	6+1	6	2	11	1	28+1

Sursa: Planșă proprie

În general, ZUM-urile identificate în București sunt zone care sunt cunoscute de autoritățile publice, dar și de reprezentanții societății civile, din cel puțin două perspective:

- Sunt zone „istorice”, „pungi de sărăcie” care sunt deficitare atât din perspectiva infrastructurii fizice, cât și a capitalului uman, în care principalele intervenții realizate de-a lungul timpului s-au centrat pe infrastructura fizică (străzi, canalizare, apă curentă).
- Sunt zone în care autoritățile publice locale sunt prezente constant și joacă un rol important, deși nu întotdeauna eficient, mai ales în cazul ZUM-urilor formate în zonele de locuințe sociale.

7
[0] Vezi și Consiliul Local Sector 4 (2016) *Strategia de dezvoltare a sectorului 4, 2016-2020*.

Harta 7. ZUM-urile din București identificate și validate în 2020

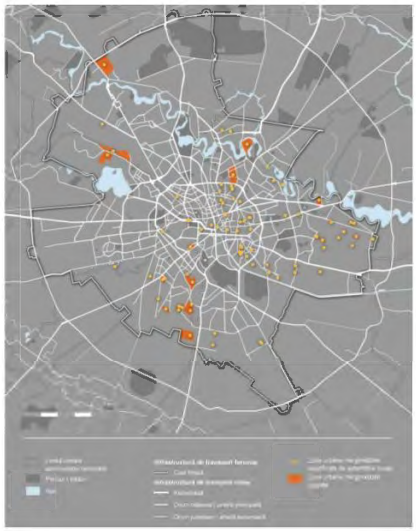

Sursa: ZUM validate în cadrul proiectului.

Figură 59. Procesul de actualizare și validare a ZUM-urilor din București, din 2020, în cifre

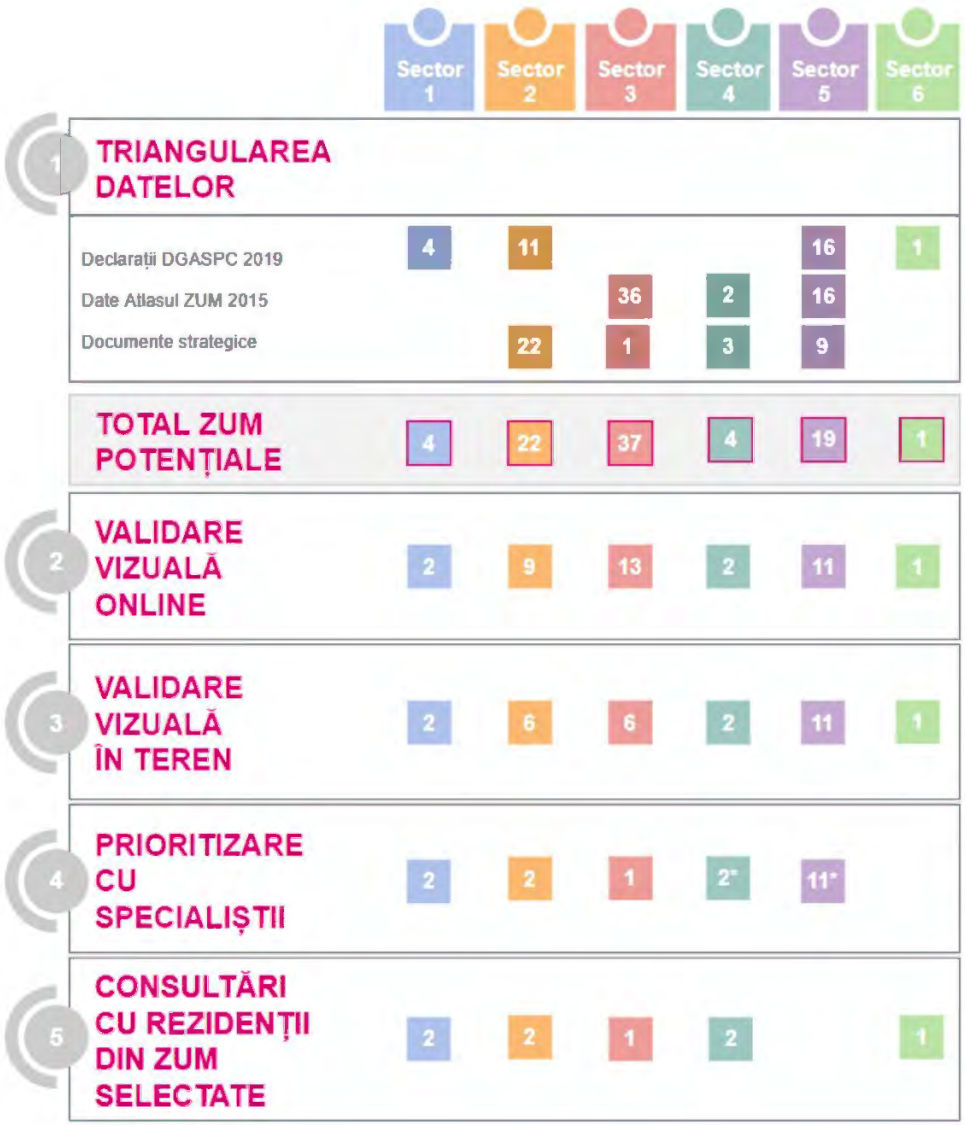

Notă: (*) Cele două zone formează un perimetru comun. (**) Nouă dintre aceste zone formează ZUM Ferentari.

3.2.4 Prioritizarea ZUM-urilor și consultarea cu rezidenții

Pasul 4 al metodologiei a cuprins și un exercițiu de prioritizare a ZUM-urilor, ca parte a consultărilor cu specialiștii. Astfel, pentru fiecare sector în parte, au fost identificate și discutate ZUM-urile prioritare din perspectiva unei intervenții integrate.

Tabel 16. ZUM-urile prioritizate de specialiștii din instituțiile publice și ONG-urile relevante

- **Sector 1 - Giulești – 16 Februarie; Străulești (*)**
- **Sector 2 - Plumbuita Tei Toboc; Aleea Lunca Florilor**
- **Sector 3 - Str. Vâlsănești – Str. Industriilor**
- **Sector 4 - Perimetrul comun format de Aleea Nehoiu și Bd. Metalurgiei**
- **Sector 5 - Ferentari (care include 9 dintre ZUM-urile individuale validate)**
- **Sector 6 - Giulești – Sârbi (**)**

Notă: (*) La aceste ZUM, DGASPC sector 1 a adăugat zona Gara de Nord – Cișmigiu, în care este în desfășurare un studiu sociologic care va verifica criteriile de ZUM din cadrul metodologiei naționale. (**) Specialiștii din sectorul 6 nu au participat la consultările SIDU din martie 2020, iar aceasta este singura ZUM validată.

Pasul 5 al metodologiei a avut rolul de a culege opiniile rezidenților din ZUM-urile prioritare cu privire la principalele probleme din zonă și la cele mai potrivite soluții/ intervenții care să fie luate în considerare de autorități pentru a dezvolta zona și a crește calitatea vieții rezidenților. În acest scop, echipa de cercetare a desfășurat, în martie 2020, consultări cu rezidenți din toate ZUM-urile prioritare, cu excepția ZUM din sectorul 5 în care se desfășoară deja intervenții integrate de tip DLRC (Dezvoltare Locală plasată în Responsabilitatea Comunității).

Proiect DLRC: Regenerare Urbană Ferentari (RUF)

Cartierul Ferentari este o zonă intraurbană, săracă, izolată din punct de vedere social. ZUM Ferentari este considerată o "pungă" de excluziune socială care concentrează persoane cu nivel scăzut de capital uman (nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii), cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și cu condiții precare de locuire, adevărate „focare de infecție", ignorate de experții în sănătate. Puternica stigmatizare cu care este asociată această zonă, împreună cu lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educație, sănătate, infrastructură), reduc drastic șansele populației de a scăpa de sărăcie.

Comunitățile defavorizate din Cartierul Ferentari și numărul estimat de locuitori din zonă, așa cum au fost declarate de către autoritatea locală, sunt:

Zonele de tip ghetou cu blocuri includ:

1. Cartierul Iacob Andrei, 8692 locuitori, 31 blocuri, 2173 locuinte, 90% populație etnie romă;
2. Cartierul Aleea Livezilor, 8368 locuitori, 31 blocuri, 2087 locuințe, 90% populație etnie romă;
3. Str. Zăbrăuți, 2320 locuitori, 7 blocuri, 464 apartamente, 90% populație etnie romă.
4. Str. Aleea Stogu, 1440 locuitori, 3 blocuri, 240 apartamente, 50% populație etnie romă;
5. Str. Pucheni, 1650 locuitori, 3 blocuri, 333 locuințe, 70% populație etnie romă;
6. Intr. Recaș, 1 bloc , 444 locuitori, 100 locuințe, 70% populație de etnie romă;
7. Se mai adaugă străzile Radu Constantin (3.600 loc.), Soldat Tunsu Petre (3.750 loc.) și Amurgului (6.280 loc.).

Total: cca. 85 blocuri; - cca. 5.700 locuințe; - cca. 36.544 locuitori.

Zonele de tip ghetou în foste colonii de muncitori: Crizantemelor – 2.900 loc.

Proiectul asumă o serie de obiective strategice privind infrastructura, mobilitatea urbană, spațiile publice urbane, locuirea, ocuparea, educația, accesul la servicii, comunitatea și imaginea publică și propune și un Plan de acțiune pentru atingerea lor. Obiectivul principal al acestui proiect este reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din ZUM Ferentari, alături de îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economică.

Sursa: Primăria Sectorului 5, Regenerare Urbană Ferentari, pp 67-68, 90-100, disponibil la adresa: http://www.sector5.ro/media/2763/ruf-cld.pdf

Proiectul DLRC care se desfășoară în prezent în Sectorul 5 este considerat necesar atât de către reprezentanții autorităților publice, cât și de cei ai societății civile. Cu toate acestea, există multiple disensiuni între cele două părți în ceea ce privește implementarea acțiunilor din plan: ” Fiecare vrea să facă cum vrea el. Distrugem tot ce am clădit deja și o tot luăm de la zero”. Principala dificultate identificată în cadrul consultărilor ține de regimul proprietății și problemele pe care le ridică o intervenție într-o zonă cu locuințe insalubre aflate în proprietate personală. De asemenea, integrarea în cadrul GAL-ului a intervențiilor publice cu cele ale ONG-urilor pare încă a fi încă deficitară.

Sursa: Consultările SIDU pe zone marginalizate, martie 2020.

Pe lângă ZUM-urile prioritare, echipa de cercetare a adăugat și ZUM Aleea Pantelimon (din sectorul 2), cu rol de termen de comparație ca ZUM de blocuri cu locuințe în proprietate personală.

Procesul de consultare cu rezidenții ZUM-urilor a presupus discuții organizate cu grupuri ad-hoc de localnici identificați la momentul vizitei. Cel mai adesea, la discuții au participat 6-10 mame cu copii, pensionari și tineri (fete și băieți). Discuțiile au fost semi-structurate pe următoarele teme:

a) Poziționarea cartierului: bogați vs săraci; inclus vs exclus; izolare vs conectare la oraș;
b) Cine locuiește în cartier: surse de trai (ocupație/ venituri); migrație;
c) Proprietate asupra locuințelor; probleme privind locuirea;
d) Accesibilitate la servicii sociale, educaționale, de sănătate, de transport public;
e) Acces la infrastructură fizică: străzi, apă curentă, canalizare;
f) Siguranță/ criminalitate;
g) Intervenții în zonă: au existat (ce s-a făcut, ce rezultate au fost)/ de ce este nevoie)?.

Figură 60. Tipologia ZUM-urilor în care au fost organizate consultări cu rezidenții

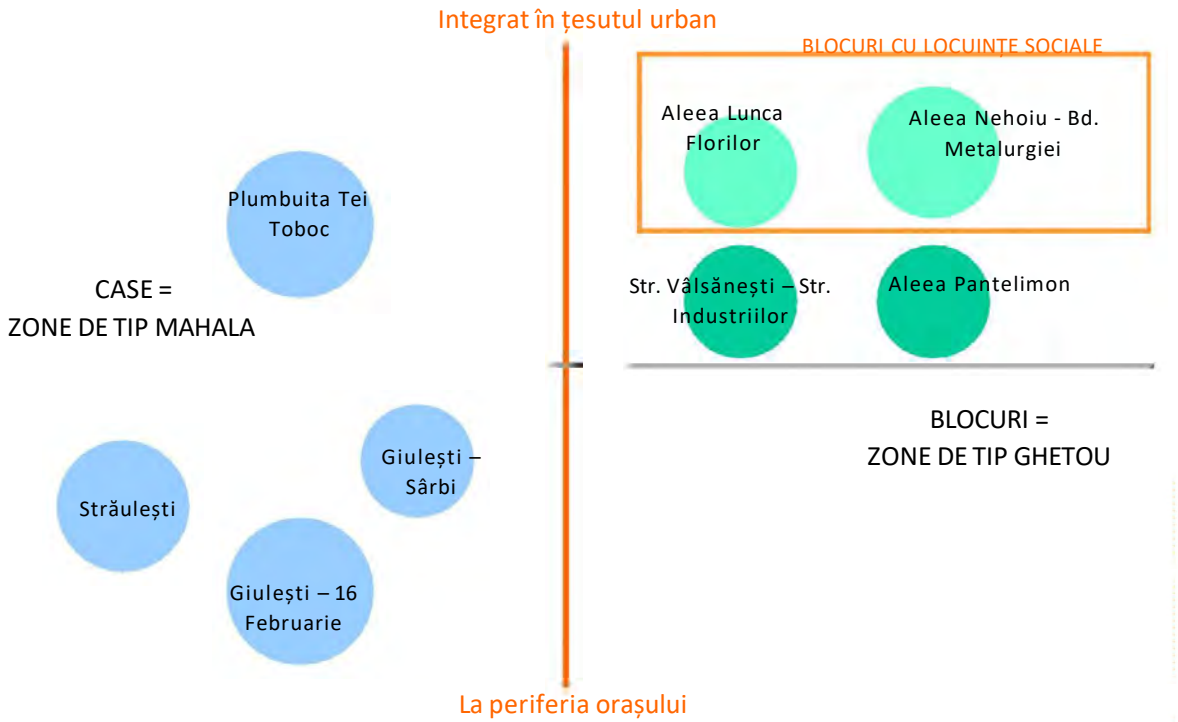

Atlasul zonelor urbane marginalizate[71] arată că în orașele și municipiile din România există patru subtipuri principale de ZUM-uri (care în unele cazuri se suprapun parțial). Acestea sunt: (1) zone de tip ghetou în blocuri cu confort redus sau în foste colonii muncitorești; (2) zone de tip mahala cu case și/sau adăposturi improvizate; (3) zone de tip centru istoric; și (4) zone de locuințe sociale dezvoltate la marginea/ în afara orașului. ZUM-urile identificate în București fac parte din primele trei categorii. Figura 60 arată cum se distribuie ZUM-urile prioritare selectate pentru realizarea consultărilor cu rezidenții.

(1) Zone de tip ghetou apărute în blocuri de confort redus. În această categorie se încadrează și cele 4 ZUM-uri de blocuri unde am realizat consultări cu rezidenții. Caracteristicile generale ale zonelor de tip ghetou (listate mai jos) sunt valabile și pentru aceste zone. Principala diferență se înregistrează între ZUM-urile de blocuri cu locuințe sociale și cele în proprietate personală. De obicei, apartamentele din zonele de tip ghetou au o singură încăpere de 9-15 metri pătrați, fiind supraaglomerate cu mobilier și familii numeroase cu mulți copii. În general, aceste mici încăperi îndeplinesc rol de baie, sufragerie, birou și bucătărie pentru gospodării mari, cu până la 11 membri. Totuși, în interior, multe din ele sunt bine organizate și curate. Băile pot fi comune (una pe palier) sau individuale. Spațiile și instalațiile comune (curent, canalizare, apă etc.) sunt învechite, deteriorate și/sau insalubre. Adeseori utilitățile lipsesc sau au fost deconectate din cauza facturilor neplătite.

7
[1] Swinkels et al. (2015: 11-14).

Fotografia 3. – Blocuri dintr-o ZUM cu locuințe de proprietari (Aleea Pantelimon - Ion Vlad) versus dintr-o ZUM cu locuințe sociale (Aleea Lunca Florilor)

Sursa: Fotografii realizate de echipa de proiect cu ocazia consultărilor în ZUM din București, martie 2020.

- În zonele de tip ghetou, regimul de proprietate asupra locuințelor și/sau a contractelor încheiate cu companiile de utilități poate lua forme diverse. În unele zone, locatarii sunt proprietarii locuinței și au contracte de utilități în nume propriu. În altele însă, locatarii sunt proprietarii încăperilor în care locuiesc, dar au un contract comun de utilități, sau locuințele

sunt închiriate de primărie, însă contractele de utilități sunt individuale, sau atât apartamentele, cât și contractele de utilități sunt proprietatea primăriei sau a altei instituții publice.

- Locuitorii zonelor de tip ghetou se confruntă cu trei probleme majore: (i) plata utilităților (electricitate, apă, canalizare și salubritate), (ii) teama constantă a locatarilor din locuințele sociale de a nu fi evacuați sau de a pierde locuința din cauza restanțelor și (iii) rețelele de sprijin insuficient dezvoltate și proasta reputație a zonei.

Există însă și câteva diferențe specifice constatate în urma discuțiilor cu rezidenții ZUM-urilor prioritare din București. În primul rând, ZUM-urile de blocuri București sunt bine integrate în țesutul urban și au un acces bun la majoritatea serviciilor publice (de educație, sociale, sănătate, centre comerciale și piețe, recreere și timp liber etc.). Cu privire la siguranța publică, nu sunt considerate de rezidenți a fi periculoase, în sensul tradițional de ghetou. Din sfera serviciilor, doar accesul la transportul public a fost menționat ca fiind problematic și acesta doar în zonele mai mărginașe.

În al doilea rând, zonele de blocuri, fie că sunt cu proprietari sau cu chiriași, și indiferent de sector (2, 3 sau 4), sunt relativ curate (se mătură străzile, există coșuri de gunoi), iar spațiul din jur este frumos amenajat (locatarii au plantat flori, copacii sunt toaletați, sunt instalate băncuțe). În diferite momente, în ultimii 10 ani, au fost realizate de către autoritățile publice investiții în infrastructura urbană și de locuire care au adus schimbări semnificative în ceea ce privește curățenia (vezi Fotografia 3). ZUM-urile de blocuri vizitate în Sectorul 5 nu respectă această regulă (vezi Fotografia 4).

În al treilea rând, rezidenții din ZUM-urile de blocuri cu proprietari sunt organizați în asociații de proprietari și au pregătit/ depus dosare pentru a intra în procesul de reabilitare a blocului. ZUM-urile de blocuri fac notă discordantă în peisajul urban general și, în opinia rezidenților, necesită intervenție în special în infrastructura de locuire. Totuși, experiențele relatate de un reprezentant de ONG din Sectorul 5 atrag atenția asupra nevoii de a asigura calitatea unor astfel de investiții, cu atât mai mult cu cât locatarii sunt vulnerabili și pot fi păcăliți de firmele care le execută. ”Da, sigur, reabilitări. Dar, cu monitorizare și cu asigurarea calității lucrărilor [...] Reabilitarea din Ferentari s-a limitat la a pune scârțâietoare pe exteriorul blocului. Acum șobolanii se mișcă mai ușor, pătrund în interiorul izolării. Ca să nu mai spunem că nu a existat deratizare și nu s-au ocupat de subsolul inundat al blocului (stau pe apă de zeci de ani) și nici de terasa blocului. La etajele superioare, îi plouă în casă. Nu doar reabilitare termică, ci reabilitare structurală este absolut necesară pe toată strada Iacob Andrei”.[72]

În al patrulea rând, în niciuna din ZUM-urile cu blocuri vizitate, rezidenții nu au putut să identifice inițiative/ proiecte ale primăriei sau ale unor ONG-uri care să se fi desfășurat în zonă în vederea creșterii nivelului lor de calificare sau angajabilitate. Astfel de proiecte au fost menționate ca absolut necesare mai ales de tinerii din zonă.

7
[2] Consultările SIDU pe zone marginalizate, martie 2020.

Fotografia 4. ZUM Ferentari

Sursa: Fotografii realizate de echipa de proiect cu ocazia validării vizuale a ZUM din București, ianuarie 2020.

În final, subliniem din nou că prelungirea contractelor de închiriere reprezintă principala problemă identificată de rezidenții ZUM cu locuințe sociale la bloc. Pentru o parte semnificativă dintre locatari contractele nu au mai fost prelungite de mai bine de 5 ani, perioadă în care aceștia, conform declarațiilor lor, au achitat costul chiriei și al întreținerii și utilităților. Dincolo de explicațiile individuale pentru fiecare situație particulară, care pot exista din perspectivă administrativă, aceste persoane/ familii sunt menținute într-o stare de vulnerabilitate, putând fi evacuați oricând. Mai mult, această situație se răsfrânge și asupra posibilității lor de a-și face acte de identitate altfel decât cele provizorii, dar și asupra posibilităților viitoare de a obține o locuință socială. Așa cum arată analize anterioare[7][3] privind criteriile utilizate de către autoritățile publice pentru definirea grupurilor care pot accesa o locuință socială, scoaterea în ilegalitate sau menținerea într-o stare contractuală incertă a beneficiarilor de locuințe sociale îi transformă pe aceștia, din perspectivă legală, în persoane care ocupă abuziv o locuință aflată în proprietatea statului român. O dată ajunși în această ipostază, nu sunt decât la un pas distanță de evacuare și nu mai pot aplica pentru o locuință socială.

(2) Zone de tip mahala cu case (și/sau adăposturi improvizate). În această categorie se încadrează și cele 4 ZUM-uri de case unde am realizat consultări cu rezidenții. Caracteristicile de mai jos sunt valabile și pentru aceste zone, cu câteva diferențe specifice discutate mai jos.

- De obicei, acestea sunt cartiere vechi, de periferie, care s-au extins după 1990, cu comunități extrem de sărace (rome, dar nu numai). Astfel, pe lângă casele de proastă calitate au fost

7
[3] Blaj (2020) Excluziunea instuțională de la locuirea socială, teză de doctorat.

construite camere suplimentare ca anexă sau ca mansarde, adeseori prin extinderea în curțile vecinilor (de unde o mulțime de litigii legate de încălcarea proprietății).[74] Casele sunt amplasate haotic, una lângă alta, cu foarte puțin spațiu între ele. Acest tip de zonă se întâlnește de obicei de−a lungul unui râu/lac sau al unor căi ferate dezafectate.

- În zonele de tip mahala, comunitatea este răspândită pe un teritoriu întins, ceea ce îngreunează și mai mult rezolvarea problemelor lor. În unele mahalale, practic, nu există nici urmă de infrastructură (în cel mai bun caz, un robinet care asigură necesarul de apă pentru întreaga zonă), iar în altele infrastructura există pe strada principală, însă nu este disponibilă în restul zonei (nici măcar curent electric). Prin urmare, multe din aceste zone sunt insalubre și expuse riscurilor climatice, cum ar fi ploile abundente sau inundațiile. Așadar, având în vedere dezvoltarea haotică a clădirilor și tendința de extindere continuă, investițiile în infrastructura din zonele de tip mahala necesită o cu totul altă abordare decât cea adoptată în cazul unui ghetou.

Fotografia 5. - În drum spre casă. Doi copii la barieră – ZUM Giulești-16 Februarie, București

Sursa: Fotografie realizată de echipa de proiect cu ocazia consultărilor în ZUM din București, martie 2020.

7

[4] În alte astfel de zone, pe lângă case au fost ridicate numeroase cocioabe și/sau adăposturi improvizate (din plastic și cartoane, cu o oarecare structură din lemn) fie în curțile vechilor case, fie pe domeniul public din imediata vecinătate a cartierului.

Fotografia 6. - La apă, într-o parte a ZUM-ului Giulești-16 Februarie, București

Sursa: Fotografie realizată de echipa de proiect cu ocazia consultărilor în ZUM din București, martie 2020.

- În majoritatea cazurilor, zonele de tip mahala includ comunități rome tradiționale ale căror membri vorbesc limba romani. Deși casele și adăposturile sunt în general foarte mici, cu o suprafață cuprinsă între 6 și 40 de metri pătrați, în ele locuiesc familii mari, cu mulți copii.
- Principalele probleme pentru aceste zone, pe lângă sărăcie și dotarea deficitară cu infrastructură, le constituie lipsa actelor[75] de identitate și de proprietate asupra casei și terenului. Problema actelor de proprietate asupra terenului este comună tuturor zonelor de tip mahala. În cartierele vechi, oamenii au moștenit casele de la părinți sau bunici, dar nu au acte legale pe terenul respectiv. Copiii lor și−au construit o cocioabă ca anexă sau în grădina casei vechi fără a deține, însă, la rândul lor, acte de proprietate. Mult mai complicată este situația celor ce locuiesc în adăposturi din plastic și cartoane, amplasate pe domeniul public. Aceasta este considerată o problemă majoră de ordin juridic chiar și de către reprezentanții instituționali. Legislația nu permite municipalităților să le confere statutul de proprietari și dreptul legal de a folosi domeniul public. Problema poate fi soluționată doar prin intermediul legislației naționale, mai precis printr−un cadru care să permită primarilor să recurgă la această opțiune.

Pentru ZUM-urile de tip mahala, localizarea la periferia orașului versus integrarea în țesutul urban face principala diferență. Dintre cele 4 ZUM-uri de tip mahala selectate, trei sunt la periferie și doar una este bine integrată în țesutul urban (Figura 60). În timp ce ZUM-urile de la periferie corespund aproape integral caracteristicilor tipice ale zonelor de tip mahala (de mai sus), ZUM-ul bine integrat diferă sensibil: străzile sunt asfaltate, există locuri de joacă amenajate, dotarea cu infrastructură a zonei - apă curentă, canalizare - a fost realizată, iar accesul este facil la toate tipurile de servicii. Singura

7

[5] Problema documentelor de identitate a fost soluționată în majoritatea zonelor, potrivit celor declarate de autoritățile locale.

problemă este că rezidenții nu își permit, din cauza veniturilor insuficiente, să se conecteze sau să acceseze și să plătească aceste facilități și servicii.

Prin contrast, ZUM-urile de la periferie sunt deconectate atât fizic, cât și simbolic de oraș. Chiar dacă există ceva infrastructură, acoperirea zonei este doar parțială. Barierele naturale generează dificultăți în accesarea serviciilor publice – școală, grădiniță, medic, magazin – care deservesc populația generală și reprezintă, în același timp, un element care marchează distanțarea socială a ”orășenilor” de cei care trăiesc „după calea ferată”, „la ruine”, „la groapa de gunoi”. Spre exemplu, ZUM-ul Giulești-16 Februarie este delimitată de teren viran, clădiri industriale în ruină, spații lăsate în paragină (deținute, conform spuselor rezidenților, de CFR) și ”multe, multe gunoaie aduse de oamenii din tot orașul”. Toate serviciile se află departe, inclusiv transportul public. Este nevoie de mașină, spre exemplu, pentru a duce un copil la grădiniță: ”cu mașina mergem până la tramvai și apoi mergem 4-5 stații. Creșa este și mai departe. Iar acum CFR-ul a și închis drumul direct pe care ieșeam la Piața16 Februarie și trebuie să ocolim mult ca să ieșim la o șosea”.[76]

Lipsa actelor de proprietate asupra terenului și caselor a fost reluată și accentuată ca o problemă majoră în toate ZUM-urile de tip mahala, pentru că din această cauză: (i) Rezidenții nu își pot face acte de identitate decât temporare, fapt ce atrage după sine dificultăți în accesarea serviciilor sociale și educaționale; (ii) Nu se pot conecta legal la utilități, acolo unde acestea sunt disponibile în proximitate; (iii) Trăiesc cu teama permanentă că pot fi dați afară din casă. Acest aspect a fost menționat în special de rezidenții din Plumbuita Tei Toboc – zonă în care s-au realizat investiții în infrastructura fizică în ultima perioadă și care este din ce în ce mai atractivă pentru alte categorii din populație. Pe acest considerent, au menționat rezidenții din zonă, nici nu se dorește intrarea lor în legalitate, iar demersurile lor de a-și face acte de proprietate trenează.

7

[6] Consultările SIDU cu rezidenții din ZUM Giulești-16 Februarie, martie 2020.

Fotografia 7. - Comparație între drumul de acces într-o ZUM de tip mahala aflată la periferie (Giulești-16 Februarie) și o ZUM de tip mahala bine integrată în țesutul urban (Plumbuita Tei-Toboc)

Sursa: Fotografii realizate de echipa de proiect cu ocazia consultărilor în ZUM din București, martie 2020.

Concluzia generală a acestui subcapitol este că, prin comparație cu celelalte capitale europene, București este o capitală încă slab dotată cu servicii și facilități.

Percepțiile populației plasează Bucureștiul la baza clasamentului european cu privire la toate serviciile publice și facilitățile urbane, chiar dacă acestea sunt printre cele mai numeroase și diversificate din țară, așa cum arată celelalte secțiuni de analiză ale SIDU. Alături de București, cel mai adesea, nu sunt capitale ale unor țări fost comuniste, ci capitale din sudul Europei. Adică, la nivelul capitalelor europene, decalajele sud-nord sunt mult mai relevante decât cele est-vest, mai ales în ceea ce privește satisfacția față de serviciile publice și facilitățile urbane. Din perspectiva sărăciei și excluziunii sociale, București apare a fi o capital mediu incluzivă, în context european.

Orașele sunt hub-uri pentru infrastructuri culturale, educaționale, de sănătate și sociale. Gestionarea acestor resurse într-o manieră incluzivă poate ajuta rezidenții orașului să scape de sărăcie și excluziune socială. Programe participative pentru copii și tineri; servicii accesibile și de înaltă calitate pentru preșcolari și educație timpurie; facilități accesibile pentru sport și recreere; facilități pentru persoane cu dizabilități și accesibilizarea spațiilor publice sau programe de mentorat pentru copiii care trăiesc în circumstanțe dificile sunt câteva dintre modalitățile prin care orașele pot deveni mai incluzive.

Cert este că, în București, în anul 2020, încă există zone marginalizate marcate de acces inegal la resursele disponibile. În relație cu categoriile vulnerabile de populație, inclusiv cu rezidenții zonelor marginalizate, orașele pot dezvolta fondul de locuințe publice, prin construcția de noi locuințe, dar și prin alte programe de sprijin care să asigure locuire socială în condiții decente, pe perioade determinate. Orașele pot îmbunătăți cartierele prin crearea și menținerea unor spații publice sigure, atractive și incluzive, precum și prin asigurarea unui acces egal la infrastructura de bază și servicii publice de calitate. În orașele mari, accesul la transport public, la prețuri suportabile, este deosebit de important pentru a asigura accesul rezidenților săraci la locuri de muncă și diverse alte servicii.

Pentru a lupta în mod eficient împotriva sărăciei și a excluziunii sociale, este necesară o abordare integrată a furnizării serviciilor sociale, pe partea de ofertă, și să este necesară dezvoltarea de programe de intermediere sau de facilitare socială, pe partea de cerere.[77] Cu atât mai mult în relație cu sărăcia extremă[78] și zonele marginalizate. Serviciile integrate combină într-un mod coordonat serviciile de educație, ocupare a forței de muncă, asistență medicală, protecție socială, precum și alte servicii publice care, împreună cu beneficiile financiare, să vină în ajutor familiilor sărace în a-și gestiona mai eficient viața. În prezent, deși multe astfel de servicii sunt disponibile, ele acționează fragmentat și sunt dificil de accesat de familiile în sărăcie. În primul rând, multe dintre persoanele la risc de sărăcie și excluziune socială nici nu știu că există astfel de servicii, iar cei care știu, de multe ori nu sunt reușesc să le acceseze, fie din cauză că sunt discriminați, fie pentru că serviciile disponibile sunt insuficiente, complicate sau costisitoare. Prin urmare, din perspectivă instituțională, furnizarea de servicii integrate – cu o coordonare orizontală și verticală reală între agențiile implicate - este vitală pentru furnizarea de sprijin adecvat familiilor și copiilor aflați în risc sau situație de sărăcie. Familiile extrem de sărace, în special cele din zonele marginalizate, au nevoie, în plus, de programe de mediere sau de facilitare socială pentru a accesa în mod eficient serviciile disponibile.

7

[7] Camacho et al. (2014), Carneiro et al. (2014), Teșliuc et al. (2015).

[8] Familiile în sărăcie extremă se confruntă cu numeroase constrângeri pe lângă sărăcia monetară, inclusiv șomajul de lungă durată sau lipsa unui loc de muncă în cazul adulților, nutriția deficitară a copiilor, risc crescut de neglijare și/sau abuz al copilului (pe fondul abuzului de alcool al părinților), practici parentale inadecvate, părinți tineri sau singuri, instabilitate conjugală, sănătate precară sau dizabilități, absenteism sau abandon școlar, starea proastă sau lipsa unei locuințe, violență în familie, mică infracționalitate și discriminare. Mai apare și problema aspirațiilor reduse, a stimei de sine scăzute și a neputinței dobândite.

4. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
Structura demografică, profilul etnic și religios	
Populația aptă de muncă a Bucureștiului are o tendință de scădere și de îmbătrânire, prognozele INS arătând chiar că în jurul anului 2050 aceasta va reprezenta doar 50% din populația orașului, față de 70% în prezent. În altă ordine de idei, analiza stocului educațional pe grupe de vârstă indică faptul că procentul absolvenților de învățământ profesional scade odată cu vârstă, fiind total insuficient în raport cu volumului cererii. Acest deficit de forță de muncă a fost compensat până în prezent de navetism dinspre județele învecinate. Deși Bucureștiul are potențialul de a atrage și mai mulți navetiști, zona sa urbană funcțională este mult mai limitată decât a altor orașe-capitală din Europa, din cauza infrastructurii și serviciilor deficitare de transport.	Conceperea și implementarea de măsuri care să aibă în vedere încurajarea și susținerea mobilității forței de muncă dinspre județele învecinate către București. Acestea pot avea în vedere, spre exemplu, ducerea la îndeplinire a unor proiecte de infrastructură mare (precum șosea de centură extinsă la 4 benzi, varianta de ocolire în regim de autostradă, drumul expres către Alexandria, refacerea conexiunii pe cale ferată către Giurgiu, modernizarea căii ferate spre Craiova, continuarea investițiilor în sistemul de transport public metropolitan, introducerea de trenuri metropolitane destinate cu precădere navetiștilor pe magistralele din zonă, construcția de facilități park&ride la intrările în oraș, extinderea rețelei de metrou în județul Ilfov, transformarea gărilor în noduri intermodale etc. De asemenea, se poate avea în vedere și o politică pentru locuirea temporară în rândul navetiștilor veniți de la distanțe mai mari.
Deși în statisticile oficiale ponderea romilor în București este de doar puțin peste 1%, studii alternative indică o pondere reală de circa 5-6%.	Identificarea și cartarea mai exactă a comunităților compacte de romi din municipiul București și conceperea de strategii de dezvoltare locală pentru a adresa problemele complexe de incluziune a acestora. Plecând de la exemplele din Sectoarele 4 și 5, se pot implementa măsuri de tip DLRC (Dezvoltare Locală Plasată sub Responsabilitatea Comunității), sub coordonarea unui ONG care reunește diferiți actori relevanți, și în alte zone comunități marginalizate din București.
Tendința de omogenizare etnică și confesională din ultimul aproape un secol a făcut din București capitala europeană cea mai puțin cosmpolită (cu peste 95% dintre locuitori români ortodocși). Anumite comunități etnice și religioase, care și-au pus puternic amprenta asupra identității orașului și care pot juca un rol esențial în creșterea atractivității acestuia pentru noi rezidenți și turiști, precum evreii sau armenii, sunt astăzi pe cale de dispariție, împreună cu întreg patrimoniul lor cultural, material și imaterial.	Conceperea și implementarea de politici și programe care să ajute la integrarea socială a comunităților etnice și religioase și care să valorifice specificul cultural al acestora. Anumite zone ale orașului, precum Cartierul Evreiesc, Strada Armenească, dar și bisericile de diferite rituri sau instituțiile culturale ale minorităților (Biserica Luterană, Catedrala Sfântul Iosif, Bărăția, Biserica Armenească, Biserica Greacă, Templul Coral, Teatrul Evreiesc etc.) pot fi introduse în circuite turistice atractive pentru turiști. Nu în ultimul rând, Bucureștiul ar avea mult de câștigat de pe urma valorificării tradițiilor diferitelor comunități care trăiesc aici, de ex. prin festivaluri de muzică tradițională, culinare etc.
Tendințele de evoluție a populației și migrația	
În timp ce populația globului continuă să crească în ritm accelerat, cea a Europei stagnează, iar cea a României scade. Bucureștiul înregistrează, la rândul său, o evoluție lentă, numărul rezidenților din regiunea București-Ilfov	Implementarea unor măsuri care să aibă în vedere încurajarea atragerii în București de noi rezidenți din UE și din țări terțe pentru a stopa declinul demografic. Acestea ar putea viza măsuri de tipul creșterii

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
fiind similar cu cel de la începutul anilor 90, în timp ce alte orașe din România (de ex. Cluj, Timișoara) sau din regiune au un ritm mai accelerat de creștere demografică. Ca și în cazul Europei, în ansamblul său, singura componentă viabilă de creștere demografică este imigrația, mai ales din Asia și Africa, care nu este însă încurajată de autorități. Mai puțin de 2% din locuitorii Bucureștiului sunt străini, unul dintre cele mai reduse procente dintre toate capitalele din UE.	plafoanelor naționale pentru muncitori străini, deschiderii de noi unități de învățământ în limbi străine, accesibilizării infrastructurii publice pentru străini (de ex. afișaj în limba engleză pe mijloacele de transport public), dezvoltării sectorului de servicii sociale pentru integrarea străinilor, dezvoltării unui fond locativ corespunzător pentru muncitorii aduși din străinătate etc.
Deși Bucureștiul este un centru economic puternic în context național și chiar regional, cu un PIB peste media UE, soldul migrației externe temporare este negativ, mai ales în cazul persoanelor tinere. În timp ce alte capitale din regiune și chiar orașe din România (Cluj, Timișoara, Iași) atrag tot mai mulți străini (de ex. în Budapesta procentul lor este de peste 3 ori mai mare decât în București, în Praga de 7 ori, iar în Viena de peste 15 ori), Bucureștiul continuă să fie un exportator net de tinere talente către alte țări, fiind tot mai frecvente cazurile de absolvenți de liceu care aleg să plece la studii în străinătate și nu se mai întorc. În plus, Bucureștiul este mai atractiv pentru cetățenii cu calificare medie din țări terțe decât pentru cei din UE, una dintre cauze fiind și insuficienta vocație internațională a universităților bucureștene (circa 5000 de studenți străini din totalul de peste 150.000, cifră similară cu a altor centre universitare mai mici din țară).	Conceprea și implementarea unor politici publice de atragere a studenților străini și expaților în București. Acestea pot viza sprijin pentru internaționalizarea universităților locale în termeni de ofertă educațională, dezvoltarea facilităților de cazare pentru studenții străini, promovarea coerentă a Bucureștiului ca centru universitar, acordarea de burse etc. În ceea ce privește expații, accentul acestor politici poate cădea pe calitatea vieții, respectiv pe accesul acestora și a familiilor lor la servicii de sănătate sau la școli cu predare în limbi de circulație internațională, formarea personalului din administrația locală pentru a interacționa cu aceștia într-o limbă străină, afișajul unor informații de interes general în limbi străine, reducerea birocrației cu privire la serviciile pentru imigranți, reglementarea mai strictă a pieței chiriilor, care să limiteze practicile abuzive ale unor proprietari, dar și chiriași etc. Crearea unui centru de date la nivel municipal care să culeagă date suplimentare privind fenomenul migrației și care să dispună de un ”green line”, disponibil în mai multe limbi străine (de ex. engleză, franceză, germană, turcă, chineză etc.) pentru străinii care trăiesc în București.
Modesta creștere demografică a regiunii București-Ilfov din ultimul deceniu s-a bazat exclusiv pe contribuția județului Ilfov, unde numărul locuitorilor a crescut rapid pe fondul suburbanizării. În schimb, populația municipiului București a continuat să scadă lent. Prognozele arată ca acest trend va continua și în următorii ani, chiar dacă la cote reduse, ceea ce generează multiple externalități negative. Spre exemplu, mare parte din traficul din arealul Capitalei este generat de faptul că cei care au optat să se mute în Ilfov nu beneficiază de diferite servicii (medicale, educaționale, culturale, recreaționale, spotive, comeciale etc.) în zona rezidențială în care trăiesc, fiind nevoiți să se deplaseze chiar și de mai multe ori pe zi către București.	Implementarea de măsuri care să aibă în vedere promovarea conceptului de oraș-compact și de ”affordable-housing” în cazul Bucureștiului, care să limiteze fenomenul, adesea haotic, de suburbanizare și să limiteze efectele negative ale acestuia asupra traficului, utilizării terenurilor, mediului înconjurător, rețelelor edilitare etc. Una dintre temele principale ale acestor măsuri ar putea să fie reducerea înclinației populației de a se muta către suburbii prin creșterea atractivității pentru locuire a cartierelor bucureștene. O serie dintre terenurile abandonate sau de tip brownfield din intravilanul orașului ar putea fi atrase în circuitul economic prin supraimpozitarea lor, lăsând loc unor ansambluri cu funcțiuni mixte (rezidențiale, de birouri, comerciale, de servicii de interes general). De asemenea, extinderea infrastructurii publice (de ex. artere, trasee de transport public, utilități, școli, parcuri etc.) în zonele periferice subdezvoltate ale Capitalei (de ex. în sudul și vestul Sectorului 5) ar putea extinde stocul de locuințe din interiorul orașului, unele disponibile chiar la prețuri

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
	mai reduse ca în anumite zone din Ilfov. Nu în ultimul rând, regenerarea urbană a cartierelor vechi sau noi care oferă în prezent o calitate redusă a vieții ar putea conduce la reducerea interesului cetățenilor de a căuta o locuință în afara Bucureștiului. Înființarea zonei metropolitane a Bucureștiului, care să cuprindă minim județul Ilfov, dar și alte comunități din zona urbană funcțională a orașului, ar putea fi un cadru adecvat pentru planificarea și implementarea în comun a unor măsuri care să limiteze tendința de urban sprawling a Capitalei. În mod realist, fenomenul de suburbanizare nu poate fi oprit, iar susținerea creșterii regiunii București-Ilfov, nu poate fi gândită fără o abordare integrată de urbanizare a zonelor din juețul Ilfov, limitrofe Bucureștiului. Este imperativ ca Regiunea București-Ilfov să aibe pe lângă un Plan de Mobilitate Urbană Durabilă, și o strategie pe locuire la nivel metropolitan și o strategie pe dezvoltare economică la nivel metropolitan. Mai mult, zona metropolitană are nevoie de un plan de sistematizare a tramei stradale, pentru a ghida și susține creșterea sustenabilă a orașului.
Speranța de viață a populației este în creștere la nivelul Bucureștiului și se apropie de media UE de 81 de ani. Acest lucru a condus, implicit, la creșterea rapidă a ponderii persoanelor vârstnice, de la 14,4% în 2012 la 16,9% în 2019. Prognozele pentru viitor indică faptul că acest procent va continua să crească și chiar să se dubleze în jurul anului 2050	Conceperea și implementarea unei strategii locale pentru persoanele vârstnice, care să aibă în vedere un pachet de măsuri care să vizeze diferite paliere, ca de ex,: încurajarea îmbătrânirii active, promovarea voluntariatului în rândul vârstnicilor, adaptarea infrastructurii și a serviciilor publice pentru această categorie (de ex. accesibilizarea trotuarelor, a mijloacelor de transport public), devoltarea rețelei de centre socio-medicale pentru seniori (de ex. îngrijiri la domiciliu, centre de zi, îngrijiri paleative etc.) etc.
Rata fertilității la nivelul Bucureștiului se menține la o cotă scăzută în raport cu alte capitale europene, media fiind de 1,4 copii/femeie, față de o rată de 2,1 copii/femeie necesară pentru înlocuirea naturală a populației. De asemenea, fenomenul amânării nașterii este tot mai evident, numărul nașterilor înregistrate în rândul femeilor trecute de vârsta de 35 de ani dublându-se în ultimul deceniu în Capitală, pe măsură ce acestea sunt tot mai interesate de oportunitățile de dezvoltare personală. Creșterea fertilității este cu atât mai importantă cu cât îmbătrânirea populației reduce treptat numărul de femei din contingentul fertil, anunțând un declin accentuat al natalității.	Implementarea unui set de măsuri care să încurajeze natalitatea în rândul femeilor active economic. Acesta ar putea include, pe baza bunelor practici din alte țări europene, reduceri ale diferitelor impozite pe venit și contribuții sociale funcție de numărul de copii născuți, investiții în infrastructura educațională (de la locuri suficiente în creșe și grădinițe, până la programe de tip after-school la ciclurile primar și gimnazial), asigurarea transportului public pentru elevi etc.
La nivelulul celor șase sectoare ale capitalei există unele disparități demografice. Astfel, rata mortalității infantile este mai mare în sectoarele 2 și 5, unde este concentrată și populația de etnie romă. Sectorul 1 înregistrează un fenomen de îmbătrânire demografică accentuată, în timp ce sectoarele 3 și 5 ponderea familiilor tinere cu copii este mai ridicată.	Implementarea unor măsuri țintite la nivelul sectoarelor, cartierelor și chiar a comunităților din București, funcție de particularitățle demografice ale acestora. Spre exemplu, zonele cu pondere ridicată a vârstnicilor să beneficieze de mai multe investiții în infrastructura specifică pentru acest grup-țintă (centre de zi, centre medico-sociale etc.), iar cele cu multe familii tinere să

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
	beneficieze de investiții în infrastructura de educație (creșe, grădinițe), locuri de joacă pentru copii etc. De asemenea, la nivelul comunităților cu incidență ridicată a mortalității infantile sau a diferitelor afecțiuni contagioase s-ar putea interveni cu activități suplimentare de screening medical, vaccinare, medicină școlară, tratamente subvenționate etc. O lege a capitalei ar putea fi o soluție optimă pentru definirea mai clară a modului în care responsabilitățile și resursele sunt împărțite între PMB și primăriile de sector pentru a adresa adecvat aceste probleme comunitare.
Dezvoltare locală și comunități	
Câștigul salarial mediu net lunar în municipiul București era în anul 2018 de 1,4 ori mai mare decât media națională și de 1,6 ori mai mare decât media pe regiunile cu cele mai mari rate de sărăcie și excluziune socială, Nord-Est și Sud-Vest Oltenia. Chiar dacă municipiul Bucureşti are cea mai mică rată de sărăcie și excluziune socială de la nivel național, în valori absolute, în București trăiesc mai multe persoane cu risc de sărăcie decât cumulat în alte 14 judeţe (cu rate de sărăcie mai mari). *Accesul grupurilor vulnerabile la servicii/ beneficii sociale este discutat pe larg în secțiunea 6, capitolul 6.3*. Sărăcia subiectivă are un nivel redus în București, de doar 2,6% și este mult mai prezentă în rândul bucureștenilor de etnie roma, prin comparație cu locuitorii de alte etnii (21,5% dintre romi se consideră săraci, comparativ cu doar 1,4% bucureșteni de alte etnii). Există discrepanțe considerabile între sectoarele din capitală în ceea ce privește percepția sărăciei. Adulții de etnie roma din sectoarele 3 și 5 se consideră săraci în proporții de 10-14%, în timp ce ponderea crește la 20% pentru romii din sectorul 1, la aproape 30% în sectorul 2, respectiv la un maxim de peste 54% în sectorul 4. În rândul bucureștenilor de etnie roma, sărăcia subiectivă este suprareprezentată statistic printre romii care trăiesc în parteneriat (uniune consensuală), în gospodării multigenerаționale cu copii, care au maxim 8 clase absolvite, casnice și care locuiesc la casă. Pentru populația adultă de altă etnie decât roma, sărăcia subiectivă este considerabil mai prezentă în rândul persoanelor necăsătorite, al părinților singuri cu copii în îngrijire sau al persoanelor din gospodării multigenerаționale fără copii, al absolvenților de licee tehnice sau vocaționale, șomeri, persoane fără un loc de muncă, casnice, care locuiesc, de asemenea, la casă. În gospodăriile persoanelor din grupurile de sărăcie subiectivă, nu doar veniturile sunt mai mici, ci și dotarea cu bunuri de folosință îndelungată, cum ar fi aparate de	Alocare de resurse țintit în vederea reducerii sărăciei către persoanele sărace (sau în risc de sărăcie și excluziune socială) care trăiesc în București. Realizarea unei analize de evaluare a impactului programelor sociale existente în prezent la nivelul Municipiului. Ajustarea criteriilor de acces la diferite servicii/ beneficii sociale sau a cuantumului lor la costurile reale ale vieții din București. Dezvoltarea de servicii de zi/ centre de zi și asigurarea accesului gratuit pentru copiii în situații dificile/ de risc. Dezvoltarea de programe educaționale sau de calificare pentru adulți. Încurajarea participării la educație a copiilor de vârstă școlară și prin asigurarea de infrastructură tehnică - de exemplu calculatoare/ subvenționare acces la internet, etc. Dezvoltarea de programe de susținere a persoanelor sărace care locuiesc la casă care să le ofere suport pentru realizarea de intervenții punctuale de reparații la casă sau pentru conectarea la rețele de utilități publice. Îmbunătățirea coordonării inter-instituționale dintre domeniile social și cel medical și oferirea de servicii de suport integrate persoanelor aflate în sărăcie sau la risc de sărăcie.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
aer condiționat, autoturism, calculator/ laptop, Internet sau telefon mobil, este semnificativ mai redusă. Sărăcia subiectivă este asociată cu lipsa ajutorului din partea statului. Doar persoanele din grupul de non-sărăcie non-Roma au beneficiat în anul 2018 în mai mare măsură de ajutor din partea statului. Aproape o treime (31%) dintre aceste persoane au primit unul sau mai multe tipuri de ajutor din partea statului în 2018, prin comparație cu 25% din grupul de sărăcie non-Roma, 23% dintre non-săraci Roma și doar 13% dintre săracii Roma. Peste două treimi dintre persoanele din grupurile vulnerabile declară că au nevoie de „ajutor în bani" și aproape o treime menționează nevoia de acces îmbunătățit la serviciile de sănătate.	
Prin comparație cu celelalte capitale europene, București este un oraș cu populație tânără și în expansiune, însă distribuită inegal în teritoriu, în special raportat la populația vârstnică. Cu 55% satisfacție cu școlile, 40% cu serviciile medicale, 48% cu transportul public, 62% cu spațiile verzi, 22% față de calitatea aerului, 31% cu nivelul de zgomot, 44% cu facilități sportive de interior, 70% cu facilitățile culturale, 37% cu curățenia, 42% cu starea străzilor și clădirilor, 61% sentiment de siguranță ca locuitor al orașului și cu 42% încredere în autorități, București este orașul în care sunt mulțumiți să trăiască 83% dintre locuitorii săi. Adică, mai mult de patru din oricare cinci bucureșteni sunt mulțumiți că trăiesc în București. Satisfacție cu situația financiară a gospodăriei este exprimată de 64% dintre locuitorii bucureșteni.	Dezvoltarea de programe participative pentru copii și tineri; servicii accesibile și de înaltă calitate pentru preșcolari și educație timpurie; facilități accesibile pentru sport și recreere; facilități pentru persoane cu dizabilități și accesibilizarea spațiilor publice; sau programe de mentorat pentru copiii care trăiesc în circumstanțe dificile.
Din total populației rezidente în București, aproape 81% locuiește în zone nedezavantajate, prin comparație cu media de 68% la nivel național urban. În București predomină zonele dezavantajate pe dimensiunile locuire și capital uman, în timp ce zonele dezavantajate cu privire la ocuparea forței de muncă sunt foarte rare (1,2% din total populație față de 10% din populația urbană din țară). În 2011, au fost identificate 47 de sectoare de recensământ care satisfăceau condițiile de ZUM. Procentul cel mai mare de persoane care locuiau în ZUM-uri (conform datelor din 2011) se găsea în sectorul 5, urmat îndeaproape de sectorul 3. Asemeni situației de la nivel național, și în București, se înregistra în 2011 o suprareprezentare a copiilor care creșteau în zone marcate de sărăcie, excluziune socială, locuire precară și comportamente deviante (cu precădere violență domestică și mici infracțiuni). În ZUM-urile din București erau suprareprezentate gospodăriile mai mari (2,96, comparativ cu 2,5 persoane).	Realizarea de intervenții integrate în ZUM care să vizeze toate dimensiunile marginalizării. Acestea pot să urmeze recomadările finanțărilor de tip DLRC, însă trebuie să respecte specificul ZUM identificat în urma unor analize în profunzime și să fie în acord cu dorințele rezidenților. Realizarea de intervenții punctuale în zonele marginalizate de mici dimensiuni care să țintească problemele specifice ale găspodăriilor vizate. Realizarea de intervenții în ZUM de blocuri de locuințe sociale care să vizeze un management mai bun al locuințelor sociale în ceea ce privește alocare/ contractarea acestor locuințe & asigurarea complementarității dintre serviciile de locuire socială și cele privind serviciile sociale și accesul la beneficii sociale, în special în privința actelor de identitate. Asocierea locuinței sociale cu alte servicii sau prestații sociale care să ajute persoana/ familia să depășească situația de criză în care se află Asigurarea de suport rezidenților din ZUM cu blocuri de proprietari pentru reabilitarea infrastructurii fizice de locuire.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Recomandări
11,3% din populația rezidentă în ZUM-urile din București se declara ca fiind de etnie roma. Marea majoritate a ZUM-urilor din București au sub 20% dintre locuitori care se autoidentifică Romi, însă au fost înregistrate și 9 ZUM-uri în care mai mult de unu din fiecare cinci rezidenți se autoidentifică a fi de etnie romă. ZUM-urile validate în 2019 în București sunt zone care sunt cunoscute de autoritățile publice, dar și de reprezentanții societății civile, din cel puțin două perspective: sunt zone „istorice", „pungi de sărăcie" & sunt zone în care autoritățile publice locale sunt deja prezente (în cazul ZUM-urilor formate în zonele de locuințe sociale). ZUM-urile de blocuri din București sunt bine integrate în țesutul urban și au un acces bun la majoritatea serviciilor publice (de educație, afterschool, sănătate, centre comerciale și piețe, recreere și timp liber etc.). Cu privire la siguranța publică, nu sunt considerate de rezidenți a fi periculoase, în sensul tradițional de ghetou. În niciuna din ZUM-urile cu blocuri vizitate, rezidenții nu au putut să identifice inițiative/ proiecte ale primăriei sau ale unor ONG-uri care să se fi desfășurat în zonă în vederea creșterii nivelului lor de calificare sau angajabilitate. Prelungirea contractelor de închiriere reprezintă principala problemă identificată de rezidenții ZUM cu locuințe sociale la bloc. Zone de tip mahala cu case sunt zone insalubre și expuse riscurilor climatice, cum ar fi ploile abundente sau inundațiile, în special din cauza infrastructurii deficitare. Pentru ZUM-urile de tip mahala localizarea la periferia orașului versus integrarea în țesutul urban face principala diferență. În timp ce ZUM-urile de la periferie corespund aproape integral caracteristicilor tipice ale zonelor de tip mahala, ZUM-ul bine integrat diferă sensibil: străzile sunt asfaltate, există locuri de joacă amenajate, dotarea cu infrastructură a zonei - apă curentă, canalizare - a fost realizată, iar accesul este facil la toate tipurile de servicii. Singura problemă este că rezidenții nu își permit din cauza veniturilor insuficiente să se conecteze sau să acceseze și să plătească aceste facilități și servicii. Principalele probleme pentru aceste ZUM de tip mahala cu case, pe lângă sărăcie și dotarea deficitară cu infrastructură, le constituie lipsa actelor de identitate și de proprietate asupra casei și terenului.	Clarificarea situației imobilelor al căror statut juridic este neclar și care pot fi dobândite prin revendicare. Protejarea chiriașilor/ locatarilor de evacuări abuzive, fără alternative de locuire decentă. Realizarea de intervenții de dezvoltare de infrastructură fizică în ZUM de tip mahala cu case din zone periferice în vedera îmbunătățirii accesului la servicii (inclusiv medicale, sociale, educaționale). Asigurarea de suport rezidenților din ZUM de tip mahala de case (periferice sau conectate în țesutul urban) în vederea clarificării/ realizării actelor de proprietate asupra locuințelor, a actelor de identitate și facilitatea accesului la servicii/beneficii sociale. Dezvoltarea infrastructurii de apă/ canal în ZUM mahala periferice.

ANEXA 1. RISCUL DE SĂRĂCIE ÎN PROFIL REGIONAL

Tabel 1. Persoane la risc de sărăcie sau excluziune socială pe regiuni (%)

Regiunea	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nord-Vest	39.2	34.9	36.2	32.1	35.2	33.5	32.3	32.1	28	29.3	26.4	22.3
Centru	39.5	39	33.3	31.3	30.6	34.3	36	35.7	31.6	29.5	25.7	24.4
Nord-Est	56.7	55.5	52.9	52.4	51.7	52.1	51.5	49.4	46.3	46	43.9	44.7
Sud-Est	52.9	46.7	42.6	51.7	49.6	54.1	53.9	53.2	46.2	44.9	42.5	40.3
Sud - Muntenia	52	46	47.6	42.8	43.5	45.5	42	41.7	43.5	41.2	40.9	36.3
București - Ilfov	37.3	34	40.3	32.7	29.7	31.4	30.7	25.1	20.5	32.9	25	21.4
Sud-Vest Oltenia	57	56.6	53.2	47.5	45.8	48.4	44.6	40.9	41.9	44.2	45.3	42.2
Vest	33	34.3	31.8	36.2	34.6	41.7	40.4	40.1	32	40.7	32.5	22.1
România	47	44.2	43	41.5	40.9	43.2	41.9	40.3	37.4	38.8	35.7	32.5

Sursa: Eurostat, indicator AROPE.

ANEXA 2. DATE COMPARATIVE LA NIVEL REGIONAL PRIVIND POPULAȚIA ȘI VENITURILE

Figură 1. - Ponderea populației în regiunea București-Ilfov, la nivel național și în regiunile cu cel mai ridicat risc de sărăcie și excluziune socială (%)

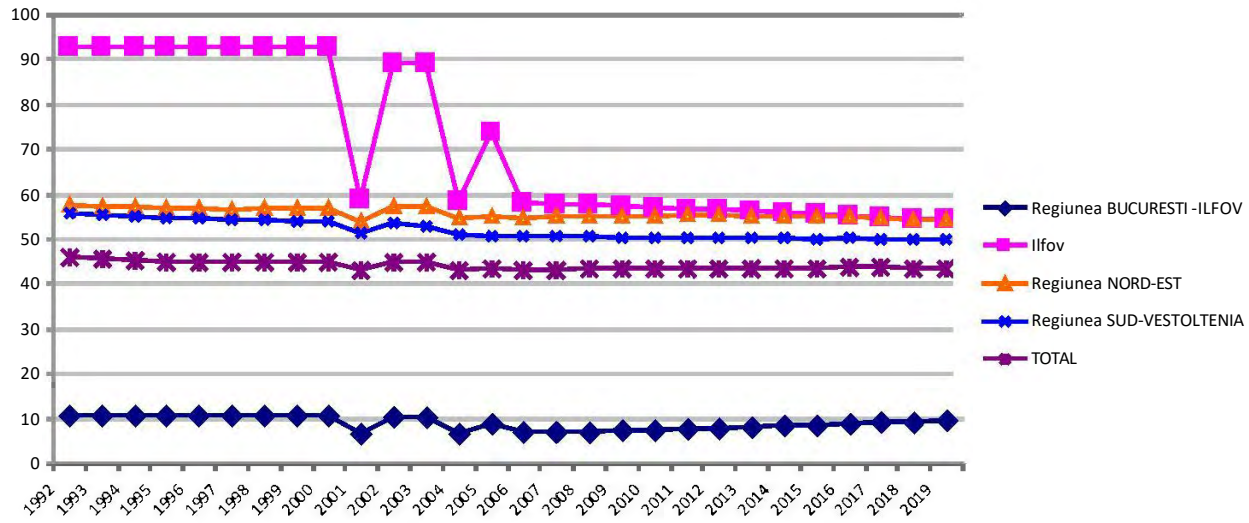

Sursa: Date INS, baza de date Tempo online, Populația după domiciliu la 1 iulie pe medii de rezidență. Notă: În municipiul București, ponderea populației rurale în total populație este egală cu zero.

Figură 2. - Veniturile totale medii lunare pe o persoană, pe toate gospodăriile, în regiunea București-Ilfov, la nivel național și în regiunile cu cel mai ridicat risc de sărăcie și excluziune socială (Lei/persoană)

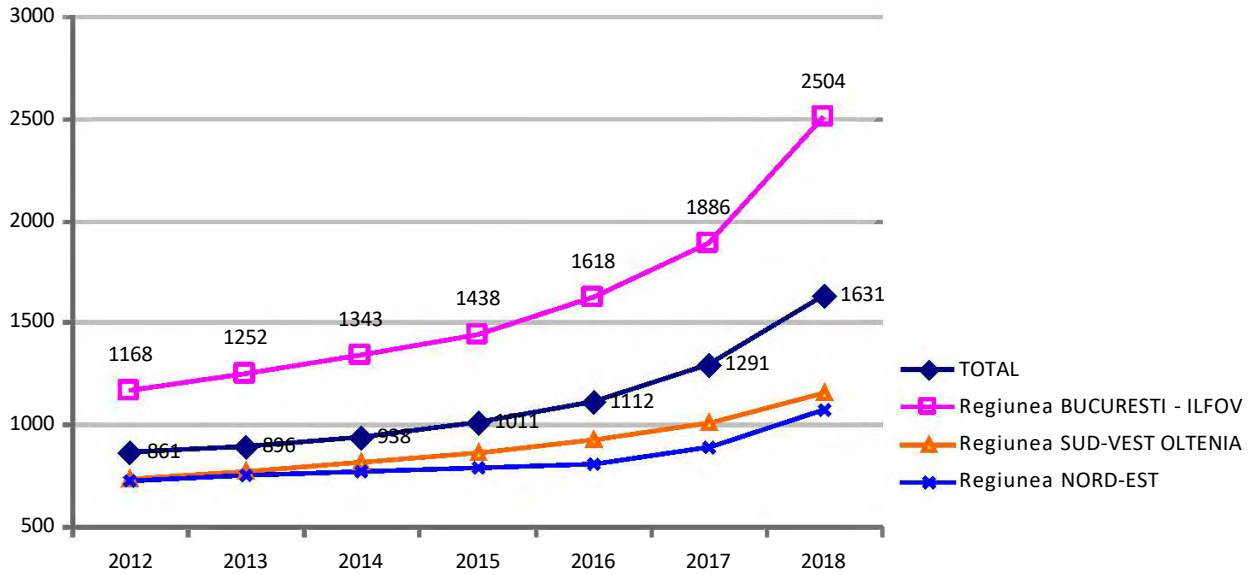

Sursa: Date INS, baza de date Tempo online, Ancheta bugetelor de familie. Notă: Nu există date disponibile la nivel de județ sau localitate.

Figură 3. - Câștigul salarial nominal mediu net lunar pe regiuni de dezvoltare si judete (Lei)
Sursa: Date INS, baza de date Tempo online, Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

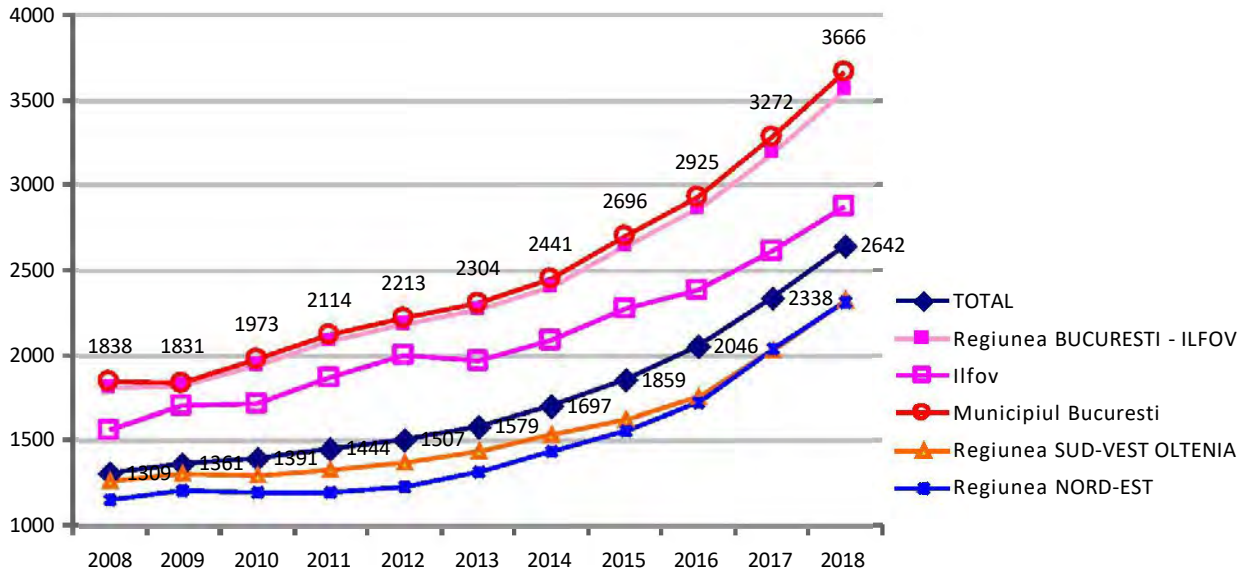

ANEXA 3. DATE DESPRE COMPOZIȚIA POPULAȚIEI DIN BUCUREȘTI FOLOSITE ÎN COMPARAȚIILE INTERNAȚIONALE

Tabel 1. Compoziția populației din București în funcție de vârstă (%)

Proporția populației cu vârste de:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2017	2018
0-4 ani	5	4.9	4.9	4.8	4.7	4.5	4.6	4.6
5-9 ani	4.1	4.2	4.4	4.6	4.8	4.9	4.8	4.7
10-14 ani	3.6	3.6	3.7	3.7	3.8	4	4.3	4.4
15-19 ani	3.8	3.6	3.5	3.4	3.4	3.5	3.5	3.5
20-24 ani	7.1	6.5	5.8	5	4.3	3.9	3.6	3.7
25-34 ani	18.5	18.4	18.1	17.8	17.3	16.7	15.5	15.3
35-44 ani	17.3	18.3	17.9	17.6	17.8	18.2	18.7	18.9
45-54 ani	13	12.2	12.9	13.5	13.9	14.1	14.5	14.7
55-64 ani	13.5	14	14.4	14.7	14.6	14.4	13.5	12.9
65-74 ani	7.3	7.3	7.3	7.5	8.1	8.5	9.6	10
75 ani și peste	6.8	6.9	7.1	7.3	7.5	7.5	7.4	7.3
Schimbarea populației pe perioadă de 1 an	11.2	-0.1	-0.5	-0.7	-1.1	-0.2	:	0.9
Rata de dependență demografică (populația 0-19 ani și 65+ ani la populația 20-64 ani)	44.1	44.3	44.8	45.7	47.4	49	51.8	52.9
Rata de dependență demografică a populației tinere (populația 0-19 ani la populația 20-64 ani)	23.8	23.7	23.9	24.1	24.6	25.1	26	26.3
Rata de dependență demografică a populației vârstnice (populația 65+ ani la populația 20-64 ani)	20.3	20.5	20.9	21.6	22.9	23.9	25.8	26.5

Sursa: Eurostat, Cities and greater cities [urb_cpopstr]. https://ec.europa.eu/eurostat/web/cities/data/database

ANEXA 4. LISTA ZUM-URILOR DIN BUCUREȘTI VALIDATE ȘI INVALIDATE

Sector	Zona	Delimitare	DGASPC 2019	Atlas 2015	Strategii	Observație Google Street View	Observație directă teren
1	Comunitatea Gara de Nord-Cișmigiu	Calea Griviței până la Cișmigiu	1	0	0	INVALIDAT	NC
1	Comunitatea Chitila	De la Podul Constanța până la centura București	1	0	0	INVALIDAT	NC
1	Comunitatea Giulești-16 Februarie	Calea Giulești (partea dreaptă) - Str. Frasinului până în Str. Fiordului	1	0	0	VALIDAT	VALIDAT
1	Comunitatea Străulești	Cimitirul Străulești 1 până în șoseaua Odăi	1	0	0	VALIDAT	VALIDAT
2	Strada Viitorului	între Str. Ardeleni și Str. Alexandru Radovici	1	0	1	INVALIDAT	NC
2	Bdul Prof. Dimitrie Pompeiu	Șos. Fabrica de Glucoză și Str. Petricani	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Nastase Pamfil	Str. Nastase Pamfil	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Dogarilor	Str. Dogarilor	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Cosminului	Str. Cosminului	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Radu de la Afumați	Str. Radu de la Afumați	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Icoanei	Str. Icoanei	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Cireșului	Str. Cireșului	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Popa Nan	Str. Popa Nan	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Calușei	Str. Calușei	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Teleajen	Str. Teleajen	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Lascăr Vasile	Str. Lascăr Vasile	0	0	1	INVALIDAT	NC
2	Str. Episcop Radu	Str. Episcop Radu, între bdul Dacia și intersecția cu Str. Ardeleni	1	0	1	VALIDAT	NEVIZITAT
2	Calea Moșilor	Calea Moșilor, intesecție cu Str. Ștefan Luchian	1	0	1	VALIDAT	NEVIZITAT
2	Strada Soldat Făgărășanu	Str. Maior Băcilă – Str. Padina	1	0	1	VALIDAT	NEVIZITAT

Sector	Zona	Delimitare	DGASPC 2019	Atlas 2015	Strategii	Observație Google Street View	Observație directă teren
		Roșie – Str. Peisajului					
2	Strada Rodica	Str. Plutonier Ion Niță – Str. Ceptura	1	0	1	INVALIDAT	NEVIZITAT
2	Bdul Basarabia	Spitalul clinic județean de urgență Ilfov – Stadionul Național – Str. Cernăuți	1	0	1	VALIDAT	VALIDAT
2	Maica Domnului	Str. Maica Domnului, zonă de tranzit între Str. Lizeanu șu Bdul Lacu Tei	1	0	1	VALIDAT	VALIDAT
2	Aleea Pantelimon	Str. Ion Vlad – Șos. Pantelimon – Str. Sold. Zambilă Ioniță	1	0	1	VALIDAT	VALIDAT
2	Aleea Lunca Florilor	Str. Stoinicul Vasile – Șos. Dna. Ghica – Aleea Bistricioara	1	0	1	VALIDAT	VALIDAT
2	Bdul Prof. Dimitrie Pompeiu	Șos. Pipera și Șos. Fabrica de Glucoză	1	0	1	VALIDAT	VALIDAT
2	Plumbuita-Tei Toboc	Str. Petricani – Str. Steaua Roșie 29 de strazi	1	0	1	VALIDAT	VALIDAT
3	Faur/Republica-23August	Faur/Republica-23August	0	0	1	INVALIDAT	NC
3	Str. Foisorului, nr. 88	Str. Foisorului, nr. 88	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Nicolae Rosu	Str. Nicolae Rosu	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Sos. Garii Catelu	Str. Industriilor, Drumul intre Tarlale	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Bvd. Teodor Pallady	Str. Prevederii	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Alexandru Moruzzi	Str. Foisorului, Calea Vitan	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Ilioara	Str. Ilioara	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Calea Ferata	Str. Ghetu Anghel, nr. 10	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Alexandr Von Humbolt	Str. Breaza, Agatha Barsescu	0	1	0	INVALIDAT	NC

Sector	Zona	Delimitare	DGASPC 2019	Atlas 2015	Strategii	Observație Google Street View	Observație directă teren
3	Str. Blvd. Energeticienilor	Str. Blvd. Energeticienilor, Calea Vitan, Splaiul Dudescu	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Releului	Bvd. Energeticienilor, Splaiul Unirii, Calea Vitan	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	T-urile Poarta 4 Faur, bloc T1, T2, B1	Blvd. 1 Decembrie 1918, nr. 14-17	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Mica Indie	Str. Ghetu Anghel, Gura Bdaicului, Gura Calitei, Gura Aries	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Centrul Istoric	Str. Blanari, Smardan, Gabroveni, Selari, Lipscani, Covaci	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Blvd. Basarabia	Str. Blvd. Basarabia	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Calea Vitan	Str. Mihai Bravu, Stadion Olimpia	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Calea Mosilor	Str. Calea Mosilor	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Calea Calarasi	Str. Calea Calarasi	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Piata Bobocica	Str. Nicolae Pascu, Str. Lacramioarei, Str. Ramnicu Sarat, Fizicienilor	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Aleea Banu Udrea si Intrarea Banu Udrea	Str. Aleea Banu Udrea si Intrarea Banu Udrea	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Simbolului si Aleea Voievod Alexandru Moruzzi	Str. Simbolului si Aleea Voievod Alexandru Moruzzi	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Varasti	Str. Cuibaru Ion, Col. Iosif Albu	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Ion Filipiu	Str. Cauzasi	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Aleea Foisorului	Str. Aleea Foisorului	0	1	0	INVALIDAT	NC
3	Str. Simbolului si Aleea Voievod	Str. Simbolului si Aleea Voievod	0	1	0	VALIDAT	INVALIDAT

Sector	Zona	Delimitare	DGASPC 2019	Atlas 2015	Strategii	Observație Google Street View	Observație directă teren
	Alexandru Moruzzi	Alexandru Moruzzi					
3	Str. Aleea Mizil	Str. Aleea Mizil	0	1	0	VALIDAT	INVALIDAT
3	Str. Aleea Foisorului	Str. Aleea Foisorului	0	1	0	VALIDAT	INVALIDAT
3	Str. Aleea Banu Udrea si Intrarea Banu Udrea	Str. Aleea Banu Udrea si Intrarea Banu Udrea	0	1	0	VALIDAT	INVALIDAT
3	Str. Anestinelor, Intrarea Anestinelor, Str. Dem Teodorescu, Theodor Sperantia	Str. Anestinelor, Intrarea Anestinelor, Str. Dem Teodorescu, Theodor Sperantia	0	1	0	VALIDAT	INVALIDAT
3	Str. Vulturilor, Traian	Str. Vulturilor, Traian	0	1	0	VALIDAT	INVALIDAT
3	Str. Baia de Fier	Str. Baia de Fier	0	1	0	VALIDAT	NEVIZITAT
3	Str. Industriilor	Str. Industriilor cu Bld Basarabia	0	1	0	VALIDAT	VALIDAT
3	Str. Iosifesti	Str. Iosifesti	0	1	0	VALIDAT	VALIDAT
3	Str. Aleea Cioplea	Str. Aleea Cioplea	0	1	0	VALIDAT	VALIDAT
3	Str. Bratarii	Str. Avutiei, Stan Constantin, Tehnicii, Dregatorului, Sergent Petre Petre	0	1	0	VALIDAT	VALIDAT
3	Str. Blvd. 1 Decembrie 1918, bloc T1, T2	Aleea Cioplea	0	1	0	VALIDAT	VALIDAT
3	Str. Valsanesti	Str. Valsanesti	0	1	0	VALIDAT	VALIDAT
4	ZUM 2	Str. Odei, Str. Belerciu	0	0	1	INVALIDAT	NC
4	ZUM 3	Str. Acțiunii, Intrarea Făgețelu	0	0	1	INVALIDAT	NC
4	Str. Aleea Nehoiu, nr. 2-12, blocul F3 ºi F2	Str. Aleea Nehoiu, nr. 2-12, blocul F3 ºi F2	0	1	1	VALIDAT	VALIDAT
4	Bvd. Metalurgiei, nr. 89, bl. B2	Bvd. Metalurgiei, nr. 89, bl. B2 Strada Aurel Persu	0	1	0	VALIDAT	VALIDAT
5	Panduri 77	Panduri	1	0	0	INVALIDAT	INVALIDAT

Sector	Zona	Delimitare	DGASPC 2019	Atlas 2015	Strategii	Observație Google Street View	Observație directă teren
5	Piata Natiunilor Unite	Apolodor, Vânători	1	0	0	INVALIDAT	INVALIDAT
5	Veseliei	Intrarea Doina, Str. Stana de Vale	1	1	0	INVALIDAT	NC
5	Ghencea	Str. Dihorului, nr. 57-59	0	1	0	INVALIDAT	NEVIZITAT
5	Fostul Bistro Latin	Str. Splaiul Independentei	0	1	0	INVALIDAT	NEVIZITAT
5	Pod Hasdeu	Str. Splaiul Independentei, nr. 75	0	1	0	INVALIDAT	NEVIZITAT
5	Pucheni	Pucheni	1	1	1	INVALIDAT	NC
5	Crizantemelor	Crizantemelor	1	1	0	INVALIDAT	NC
5	Aleea Livezilor	Prelungirea Ferentari, Vâltoarei, Tunsu Petre, Ghe. Vistea	1	1	1	VALIDAT	VALIDAT
5	Zabrauti	Moruzestilor, Bdul Pieptanari, Bobilna, Calea Ferentari	1	1	1	VALIDAT	VALIDAT
5	Amurgului	Muntii Carpati, Calea Rahovei	1	1	1	VALIDAT	VALIDAT
5	Aleea Stogu	Aleea Surianu, Tunsu Petre, Zamfir Olaru	1	1	1	VALIDAT	VALIDAT
5	Intrarea Recas	Intrarea Recas	1	1	1	VALIDAT	VALIDAT
5	Iacob Andrei	Baciului, Prelungirea Ferentari, Branistari	1	1	1	VALIDAT	VALIDAT
5	Zona Uranus	George Cosbuc, Calea Rahovei, Tudor Vladimirescu	1	0	0	VALIDAT	VALIDAT
5	Soldat Tunsu Petre	Soldat Tunsu Petre	1	1	1	VALIDAT	VALIDAT
5	Sina	Iacob Andrei, Tiparnitei, Cristea Ionescu, Nufarul Galben	1	1	0	VALIDAT	VALIDAT
5	Radu Constantin	Intr. Farcasanca, Toporasi	1	1	1	VALIDAT	VALIDAT
5	Mindresti	Aleea Salaj, Humulesti	1	1	0	VALIDAT	VALIDAT

Sector	Zona	Delimitare	DGASPC 2019	Atlas 2015	Strategii	Observație Google Street View	Observație directă teren
6	Giulești-Sârbi	Str. Drumul La Roșu, Intrarea Drumul Iarului, Dudului	1	0	0	VALIDAT	VALIDAT

Notă: Sunt marcate cu culoare zonele mici care se pretează unei intervenții țintite. NC = Nu este cazul/ zonele care nu au fost validate online nu au intrat în validarea în teren.

ANEXA 5. FIȘELE DE EVALUARE CALITATIVĂ ALE ZUM-URILOR VALIDATE

Comunitatea Străulești

Delimitare: Cimitirul Străulești 1 până în șoseaua Odăi

Harta 8: Comunitatea Străulești - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 8. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2009

Fotografia 9. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: case frumoase și case sărăcăcioase, improvizate, în special pe Strada Nadeș. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de pământ.

Comunitatea Giulești – 16 Februarie

Delimitare: Calea Giulești (partea dreaptă) - Str. Frasinului până în Str. Fiordului

Harta 9: Comunitatea Giulești-16 Februarie - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 10. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2009

Fotografia 11. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: case frumoase și case sărăcăcioase. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ. Calea ferată este un obstacol/barieră în cartier.

Comunitatea Aleea Pantelimon

Delimitare: Str. Ion Vlad – Șos. Pantelimon – Str. Sold. Zambilă Ioniță

Harta 10: Comunitatea Aleea Pantelimon - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 12. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2009

Fotografia 13. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una formată din blocuri normale dar și o grupare de ghetouri. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Aleea Lunca Florilor

Delimitare: Str. Stoinicul Vasile – Șos. Dna. Ghica – Aleea Bistricioara

Harta 11: Comunitatea Aleea Lunca Florilor - Localizare pe hartă

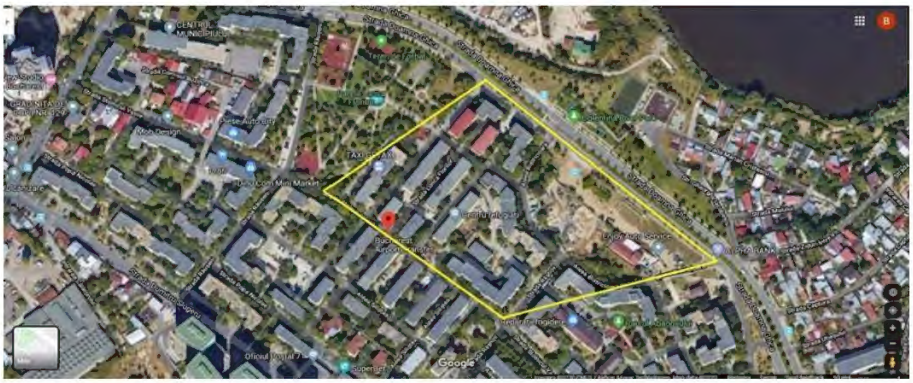

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 14. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2014

Fotografia 15. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase și blocuri sărăcăcioase/urâte. Unele blocuri au fost reabilitate – cu mansardă - de catre autoritățile locale, alte blocuri au inceput reabilitarea acu ceva ani dar din diverse motive nu au mai finalizat lucrările. Drumurile sunt în general asfaltate.

Comunitatea Plumbuita – Tei Toboc

Delimitare: Str. Petricani – Str. Steaua Roșie

Harta 12: Comunitatea Plumbuita – Tei Toboc - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 16. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2009

Fotografia 17. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: case frumoase și case sărăcăcioase, improvizate, garduri rupte. Pe străzi erau destul de multe persoane și se întamplau diverse activități – socializare, spălat rufe/covoare, joacă, etc. Drumurile sunt în general asfaltate.

Comunitatea Maica Domnului

Delimitare: Str. Maica Domnului, zonă de tranzit între Str. Lizeanu și B-dul Lacu Tei

Harta 13: Comunitatea Maica Domnului - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps.

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 18. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 19. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: case frumoase și case sărăcăcioase sau cladiri vechi locuite și nereabilitate. Drumurile sunt în general asfaltate.

Comunitatea Bulevarduldul Basarabia

Delimitare: Spitalul clinic județean de urgență Ilfov – Stadionul Național – Str. Cernăuți

Harta 14: Comunitatea Bulevarduldul Basarabia - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 20. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 21. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase și blocuri sărăcăcioase – în special cele două blocuri vis-a-vis de Federația Română de Fotbal. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatra sau pământ (se lucrează în zona respectivă.

Comunitatea Bulevardul Prof. Dimitrie Pompeiu

Delimitare: Șos. Pipera și Șos. Fabrica de Glucoză

Harta 15: Comunitatea Bulevardul Prof. Dimitrie Pompeiu - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 22. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2018

Fotografia 23. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: clădiri de birouri, blocuri renovate dar și cele doua blocuri neamenajate/sărăcăcioase. Unul dintre ele are baie la comun pe palier. Un propietar a menționat că acum cele două blocuri sunt ocupate mai mult de chiriași (studenți, muncitori). Sunt promisiuni că din Aprilie 2020 primăria începe reabilitarea celor două blocuri.

Comunitatea 1 Decembrie 1918, bloc T1 și T2

Delimitare: Bulevardul 1 Decembrie 1918, bloc T1 și T2, Aleea Cioplea

Harta 16. Comunitatea 1 Decembrie 1918, bloc T1 și T2 - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 24. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2014

Fotografia 25. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri reabilitate în proces de deteriorare în vecinătatea blocurilor vechi-construite și nereabilitate. Drumuri asfaltate și parcări modernizate.

Comunitatea Aleea Cioplea

Delimitare: Aleea Cioplea

Harta 17. Comunitatea Aleea Cioplea - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 26. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 27. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este formată din blocuri vechi-construite aflate în stare de degradare. Drumurile sunt asfaltate, iar parcarea este modernizată.

Comunitatea Vâlsănești

Delimitare: Str. Vâlsănești

Harta 18. Comunitatea Vâlsănești - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 28. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 29. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este formată din grupuri de case, fabrici și două blocuri aflate în stare de degradare. Drumurile sunt asfaltate.

Comunitatea Iosifești

Delimitare: Str. Iosifești

Harta 19. Comunitatea Iosifești - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 30. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2009

Fotografia 31. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zonă este una amestecată: case improvizate pe o uliță de pământ și case construite din chirpici sau BCA, construite pe drumul asfaltat. Pe mijlocul străzii asfaltate sunt stâlpi de curent care alimentează casele de pe marginea străzii.

Comunitatea Industriilor

Delimitare: Șos. Industriilor cu Bulevardul Basarabia

Harta 20. Comunitatea Industriilor - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 32. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2014

Fotografia 33. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona cuprinde trei blocuri aflate în stare de degradare situate chiar la șosea. Drumul este asfaltat.

Comunitatea Brățării

Delimitare: Str. Brățării, Avuției, Fruntaș Stan Constantin, Dregătorului, Sergent Petre Petre

Harta 21. Comunitatea Brățării - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 34. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 35. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: case frumoase, case sărăcăcioase/ improvizate și două blocuri aflate în stare de degradare. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și străzi de pământ.

Comunitatea Aleea Nehoiu nr. 2-12, bloc F2 și F3

Delimitare: Aleea Nehoiu nr. 2-12, bloc F2 și F3

Harta 22. Comunitatea Aleea Nehoiu nr. 2-12, bloc F2 și F3 - Localizare pe hartă

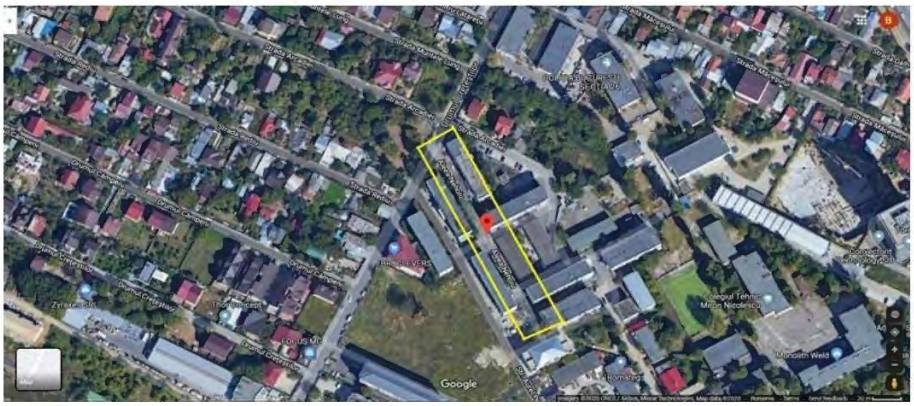

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 36. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 37. Captură vizuală directă

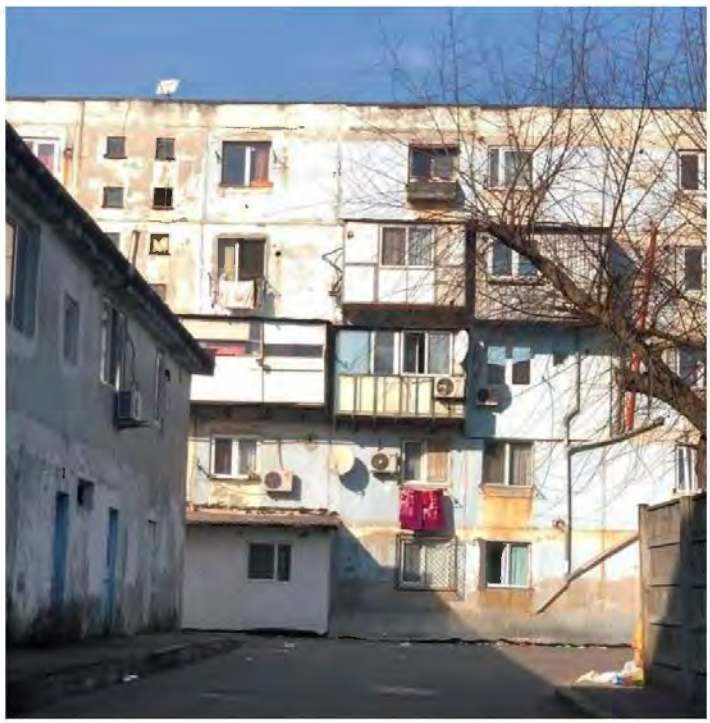

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este o grupare de blocuri sărăcăcioase, care se află în stare de degradare. Drumurile sunt în general asfaltate.

Comunitatea Bulevardul Metalurgiei nr. 89, bloc B2

Delimitare: Bulevardul Metalurgiei nr. 89, bloc B2, Strada Aurel Perșu și Aleea Nehoiu

Harta 23. Comunitatea Bulevardul Metalurgiei nr. 89, bloc B2 - Localizare pe hartă

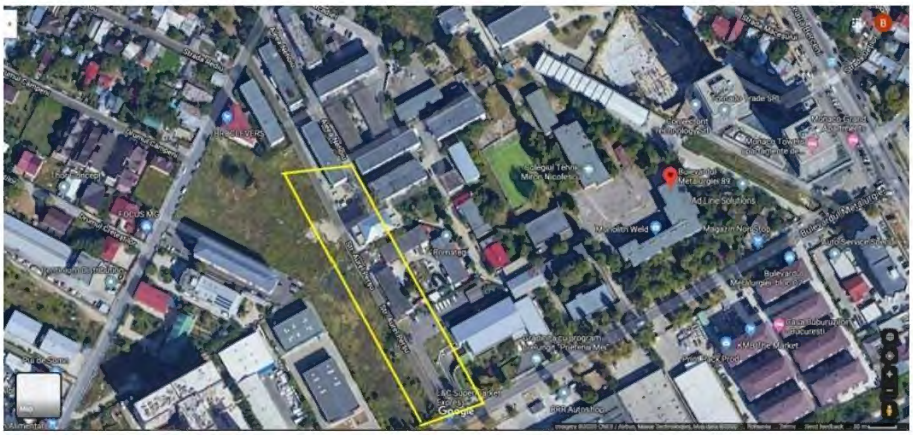

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 38. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 39. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este o grupare de blocuri sărăcăcioase, care se află în stare de degradare. Drumurile sunt în general asfaltate.

Comunitatea Iacob Andrei

Delimitare: Str. Baciului, Prelungirea Ferentari, Str. Brăniștari

Harta 24. Comunitatea Străulești - Localizare pe hartă

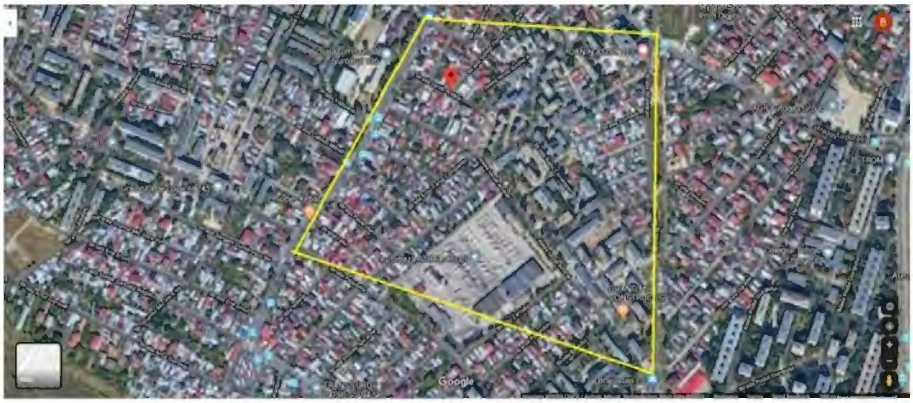

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 40. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 41. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: sunt multe ghetouri dar sunt și blocuri frumoase. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Aleea Livezilor

Delimitare: Prelungirea Ferentari, Str. Vâltoarei, Str. Tunsu Petre, Str. Ghe. Vistea

Harta 25. Comunitatea Aleea Livezilor - Localizare pe hartă

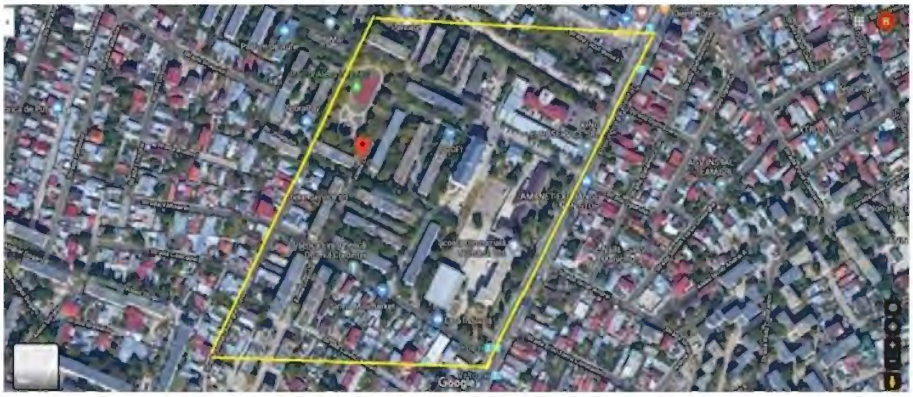

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 42. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2009

Fotografia 43. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase și multe ghetouri. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Zăbrăuți

Delimitare: Str. Moruzeștilor, B-dul Pieptanari, Bobâlna, Calea Ferentari

Harta 26. Comunitatea Zăbrăuți - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 44. Captură vizuală google

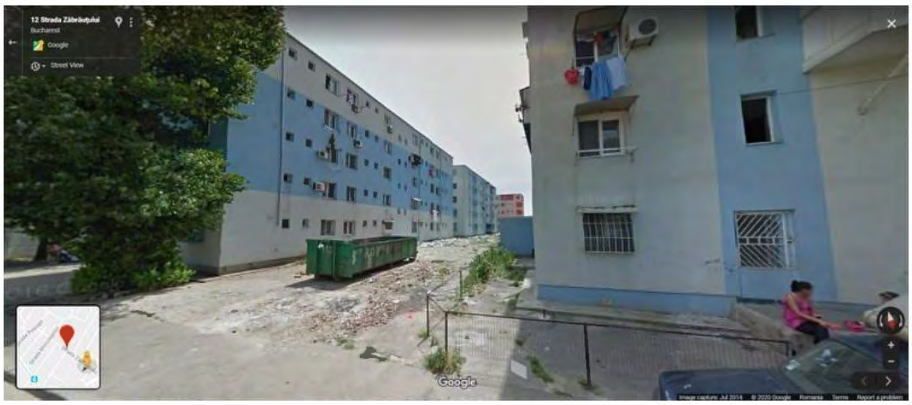

Sursă Google Street View, 2014

Fotografia 45. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase sau recent reabilitate dar și multe ghetouri. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Aleea Stogu

Delimitare: Aleea Șurianu, Str. Tunsu Petre, Str. Zamfir Olaru

Harta 27. Comunitatea Aleea Stogu - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 46. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2009

Fotografia 47. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase și multe ghetouri. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Radu Constantin

Delimitare: Intr. Fărcășanca, Str. Toporași

Harta 28. Comunitatea Radu Constantin - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 48. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 49. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase, case și multe ghetouri. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Intrarea Recaș

Delimitare: Intrarea Recaș

Harta 29. Comunitatea Intrarea Recaș - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 50. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2014

Fotografia 51. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase și multe ghetouri. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Soldat Tunsu Petre

Delimitare: Soldat Tunsu Petre

Harta 30. Comunitatea Soldat Tunsu Petre - Localizare pe hartă

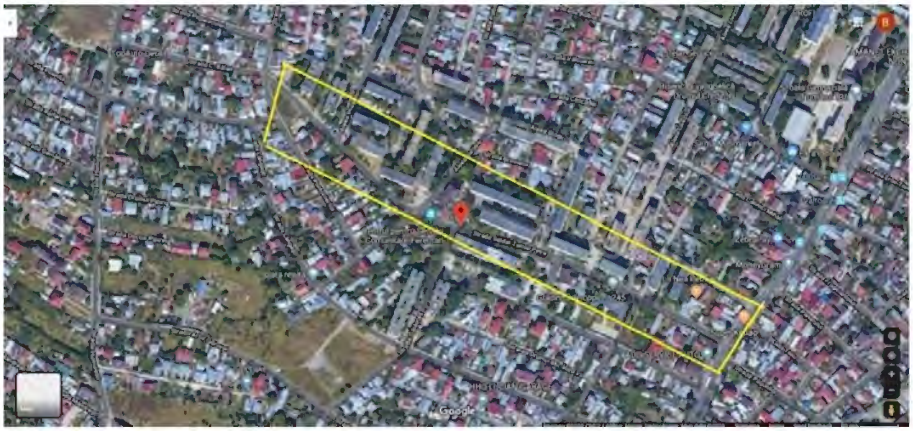

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 52. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 53. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase, case și multe ghetouri. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Amurgului

Delimitare: Calea Rahovei, Str. Munții Carpați

Harta 31. Comunitatea Amurgului - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 54. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2014

Fotografia 55. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase și multe ghetouri. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Mândrești

Delimitare: Aleea Sălaj, Str. Humulești

Harta 32. Comunitatea Mândrești - Localizare pe hartă

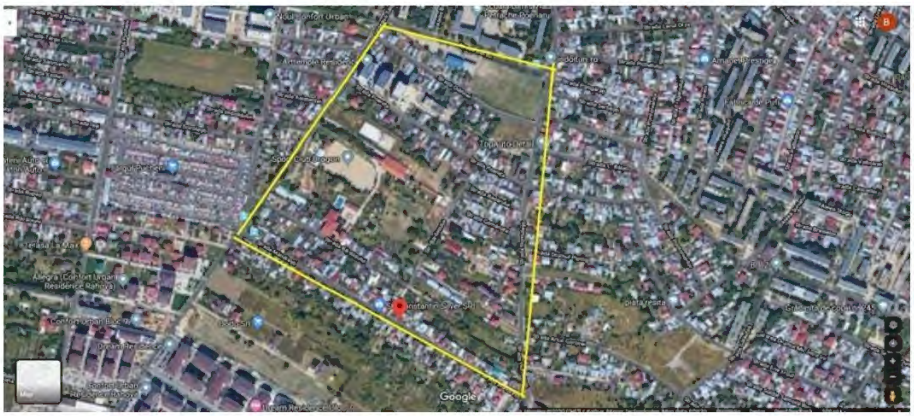

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 56. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2009

Fotografia 57. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase, case și multe ghetouri. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Șina

Delimitare: Str. Iacob Andrei, Str. Tiparniței, Str. Cristea Ionescu, Str. Nufărul Galben

Harta 33. Comunitatea Șina - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				

Opinie cercetator	**ZUM validată**	**ZUM validată**

Fotografia 58. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2011

Fotografia 59. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: blocuri frumoase și multe ghetouri. Pe străzi sunt multe persoane care stau la socializare și mulți copii. Drumurile sunt în general asfaltate, dar sunt și drumuri de piatră sau pământ.

Comunitatea Uranus

Delimitare: Str. George Cosbuc, Calea Rahovei, Str. Tudor Vladimirescu

Harta 34. Comunitatea Uranus - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 60. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2018

Fotografia 61. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: case frumoase sau clădiri noi și case sărăcăcioase sau clădiri vechi nerenovate. Drumurile sunt în general asfaltate.

Comunitatea Giulești Sârbi

Delimitare: Str. Drumul La Roșu, Intrarea Drumul la Roșu, Str. Pătrarului, Str. Dudului

Harta 35. Comunitatea Giulești Sârbi - Localizare pe hartă

Sursă: Google maps

Validare ZUM

	Validare Google Street View		Validare prin observație directă	
Indicatori:	DA	NU	DA	NU
a. garduri rupte				
b. acoperișuri de proastă calitate				
c. multe case deteriorate				
d. mulți copii pe stradă				
e. copii dezbrăcați				
f. gunoaie/ mizerie				
g. pături/ covoare pe garduri				
h. drumuri în mare parte din pământ				
i. drumuri în mare parte pietruite				
j. drumuri în mare parte asfaltate				
Opinie cercetator	**ZUM validată**		**ZUM validată**	

Fotografia 62. Captură vizuală google

Sursă Google Street View, 2009

Fotografia 63. Captură vizuală directă

Sursă: Fotografie realizată de echipa de proiect, ianuarie 2020

Observații generale în urma vizitei în teren:

Zona este una amestecată: case frumoase și case sărăcăcioase, improvizate – în special pe marginea dinspre câmpie. Drumurile sunt în general asfaltate, beneficiază de apă potabilă, canalizare, gaze naturale, acces la mijloacele de transport în comun.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Anan, K., Karacsony, S., Anton, S., Balica, M., Botonogu, F., Catana, A., Dan, A., Danchev, P., Farcasanu, D., Ferre, C., Florescu, R., Grigoras, V., Ionita, S., Ivasiuc, A., Kits, B., Kullman, A., de Laat, J., Magheru, M., Mathema, A., Mihalache, C., Moarcas, M., Ofiteru, L., Rokx, C., Rostas, I., Stanculescu, M. S., Swinkels, R., Tan, L., Thapa, D. și Weber, M. (2014) *Achieving Roma inclusion in Romania: what does it take?* (Vol. 2). Final report. Washington D.C.: Banca Mondială. Disponibil la adresa:

http://documents.worldbank.org/curated/en/2014/02/19362999/achieving-roma-inclusion-romania-take-vol-2-2-final-report

Botonogu, F. (coord.) (2011) *Ferentari. Comunităţi ascunse*. Centrul de Politici pentru Roma și Minorităţi. București: Editura Expert.

Camacho, A., W. Cunningham, J. Rigolini și V. Silva (2014) *Addressing Access and Behavioral Constraints through Social Intermediation Services: A Review of Chile Solidario and Red Unidos*, World Bank Policy Research Working Paper No. 7136. Disponibil la adresa: http://ftp.iza.org/pp94.pdf

Carneiro, P., E. Galasso și R. Ginja (2014) *Tackling Social Exclusion: Evidence from Chile*, CEMMAP Working Paper No. 24, London: Centre for Microdata Methods and Practice.

Denzin, N. K. (1978) *The research act. A theoretical introduction to sociological methods,* McGraw Hill, New York.

Duminică, G. și Preda, M. (2003) *Accesul romilor pe piaţa muncii*. București: Editura Cărţii de Agribusiness. Disponibil la adresa: http://www.agentiaimpreuna.ro/files/publicatii/Accesul_romilor_pe_piata_muncii.pdf

Eurostat (2016) *Urban Europe statistics on cities, towns and suburbs*.

https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/7596823/KS-01-16-691-EN-N.pdf/0abf140c-ccc7-4a7f-b236-682effcde10f

Gregory, J. (2009) *In the mix: narrowing the gap between public and private housing*, Policy report 62, London, Fabian Society, disponibil la adresa:

https://www.rethinkingpoverty.org.uk/download/publications_&_reports/In%20the%20Mix.pdf

Hurubean, A. (2007) *Metodologia analizei politice*, Suport de Curs, Anul II, Semestrul I, Universitatea Petre Andrei din Iași, Facultatea de Științe Politice.

Kelle, U. (2001) *Sociological Explanations between Micro and Macro and the Integration of Qualitative and Quantitative Methods*, Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research [On-line Journal], 2(1), http://qualitativeresearch.net/fqs/fqs-eng.htm

Rughiniş, C. (2000) "Proiecte de dezvoltare în comunităţi de romi: echilibrarea unei relaţii asimetrice", în *Revista de Cercetări Sociale*, Nr. 3-4: 77-96.

Stănculescu, M.S. și Berevoescu, I. (coord.) (2004) *Sărac lipit, caut altă viaţă*. București: Nemira. Disponibil la adresa: https://bibliotecadesociologie.ro/download/stanculescu-manuela-sofia-berevoescu-ionica-eds-2004-sarac-lipit-caut-alta-viata-fenomenul-saraciei-extreme-si-al-zonelor-sarace-in-romania-2001-bucuresti-nemira/

Stănculescu, M. S., Branişte, S., Marin, M. (2010) *Quality of life and level of satisfaction regarding the conditions of living in Cetate district, municipality of ALBA IULIA*, Financed by the Intercommunity Association for Development Alba Iulia, within the project Connections between urban regeneration and spatial planning – NODUS WG6, Operational Program for Territorial Cooperation URBACT.

Stănculescu, M. S., Marin, M. şi A. Popp, (2012) *Being a Child in Romania. A Multidimensional Diagnosis*. UNICEF, Bucureşti: Vanemonde. Disponibil la adresa: http://www.unicef.org/romania/Being_a_child.pdf

Stănculescu, M. S., Anton, S., Iamandi-Cioinaru, C., Neculau, G., Corad, B., Trocea, A. (2013) *Sprijinirea copiilor „invizibili”*. Al doilea raport de evaluare, UNICEF: Vanemonde, 2013. Disponibil la adresa:

http://www.unicef.ro/wp-content/uploads/Sprijinirea-copiilor-invizibili-Al-doilea-raport-de-evaluare-2013.pdf

Swinkels, R., Stănculescu, M.S., Anton, S., Koo, B., Man, T. și Moldovan, C. (2014a) *The Atlas of Urban Marginalized Areas in Romania*. Proiect “Elaboration of Integration Strategies for Urban Poor and Disadvantaged Communities”. București: Banca Mondială. Disponibil la adresa:

http://backend.elard.eu/uploads/wb-project-in-ro/atlas_24april_en.pdf

Teşliuc, E., Grigoraş, V., Stănculescu, M.S. (coord.) (2015) *Studiu de fundamentare pentru Strategia naţională privind reducerea sărăciei şi creşterea incluziunii sociale 2015-2020*. Disponibil la adresa:

http://documents.worldbank.org/curated/en/465051467995789896/pdf/103191-WP-P147269-Box394856B-PUBLIC-Background-Study-ROMANIAN.pdf.

Uniunea Europeană și UN-Habitat (United Nations Human Settlements Programme) (2016) *The State of European Cities 2016 Cities leading the way to a better future*.

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/cities-report/state_eu_cities2016_en.pdf

Zamfir, E. și Zamfir, C. (coord.) (1993) *Ţiganii între ignorare şi îngrijorare*. București: Editura Alternative.

Zamfir, C. și Preda, M. (coord.) (2002) *Romii în România*. București: Editura Expert.

2. DEZVOLTARE ECONOMICĂ

ABREVIERI ȘI ACRONIME

AMOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
CA	Cifra de Afaceri
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
CBD	*Central Business District*/ District Central de Afaceri
CDI	Cercetare-Dezvoltare-Inovare
IMM	Întreprinderile mici și mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
ISD	Investiții Străine Directe
NUTS	Nomenclatorul Unităților Teritoriale Statistice
ONRC	Oficiul Național al Registrului Comerțului
OSIM	Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci
PFA/PFI/ÎI	Persoana Fizică Autorizată/Persoană Fizică Individuală/Întreprindere Individuală
PIB	Produs Intern Brut
RPL	Recensământului Populației și Locuințelor
UE	Uniunea Europeană
VAB	Valoarea Adăugată Brută
ZUF	Zona Urbană Funcțională

CUPRINS

1. CONTEXTUL GENERAL (GLOBAL, NAȚIONAL, REGIONAL) 6

1.1. Competitivitatea regională în context european 6
1.2. Indicatorii macroeconomici și performanța economică 12
1.3. Atractivitatea Capitalei și concentrarea resurselor de muncă..... 19

2. PROFILUL ECONOMIC AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, PRINCIPALELE SECTOARE ECONOMICE ȘI IMPORTANȚA LOR PENTRU ECONOMIA NAȚIONALĂ..... 25

3. INVESTIȚIILE STRĂINE ȘI COMERȚUL EXTERIOR..... 54

3.1 Investițiile străine 54
3.2. Comerțul exterior 63

4. FORȚA DE MUNCĂ..... 70

4.1 Formarea profesională 99

5. CERCETAREA, DEZVOLTAREA, INOVAREA ȘI SERVICIILE ȘI INFRASTRUCTURA SUPORT PENTRU AFACERI 101

6. MOTOARELE DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI POTENȚIALUL DE SPECIALIZARE..... 112

7. CONCLUZII, PROBLEME ȘI TENDINȚE, RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE..... 122

Anexa 1 – Indicele competitivității regionale pentru Regiunea București - Ilfov..... 132

Anexa 2 – Indicatorii componenți ai indicelui de competitivitate regională..... 133

Anexa 3 – Investitorii străini din Municipiul București..... 137

Anexa 4 - Infrastructura suport pentru CDI și afaceri 143

Anexa 5 – Coeficientul de localizare..... 152

Anexa 6 – Analiza Shift-Share 155

LISTĂ FIGURI

Figura 1- Valorile PIB (PPS)/locuitor la nivelul regiunilor NUTS 1, NUTS 2 și NUTS 3 aferente zonelor urbane funcționale ale orașelor-capitală, în anul 2017..... 7
Figura 2 - Structura Valorii Adăugate Brute, pe sectoare și orașe-capitală, în anul 2017..... 8
Figura 3 – Competitivitatea București-Ilfov în raport cu alte regiuni-capitală (benchmarking „ regional)..... 9
Figura 4– Evoluția PIB (PPS)/locuitor în perioada 2012-2017 12
Figura 5- Dinamica PIB(PPS)/locuitor, în orașele-capitală, în perioada 2008-2017 13
Figura 6 – Evoluția PIB (PPS)/ locuitor în perioada 2008-2017 – top 10 (județe și municipiul București)..... 13
Figura 7 – Evoluția indicilor de disparitate în perioada 2015-2017 – top 10 județe și municipiul București.... 14
Figura 8– Contribuția județelor și a municipiului București la formarea Valorii Adăugate Brute în anul 2017 15
Figura 9 – Clasamentul regiunilor de dezvoltare din perspectiva numărul de unități locale active, 2018..... 18
Figura 10 – Modelul gravitațional demografic (stânga) și economic (dreapta) pentru Regiunea Sud-Muntenia 20
Figura 11 – Navetiștii către zona urbană funcțională București..... 22
Figura 12- Studenții absolvenți de învățământ superior (licență, master, doctorat) pe domenii de studii și centre universitare, în anul 2017 24

Figura 13 – Evoluția principalilor indicatori economici (municipiul București, valori absolute), în perioada 2008-2018 25
Figura 14– Evoluția sporului natural al întreprinderilor (‰), 2008-2017 27
Figura 15 – Densitatea unităților locale active/ 1000 locuitori, top național, 2018 28
Figura 16 – Capacitatea antreprenorială 28
Figura 17– Capacitatea antreprenorială în municipiul București și județul Ilfov, 2017 30
Figura 18– Unități locale active, pe clase de mărime (municipiul București – interior, Regiunea București-Ilfov - centru, media națională - exterior), 2018 31
Figura 19 – Evoluția numărului unităților locale active pe clase de mărime, municipiul București 32
Figura 20– Repartiția pe clase de mărime și sectoare administrative a subunităților companiilor din municipiul București (%, 2018) 33
Figura 21 – Repartiția pe sectoare administrative a subunităților companiilor din municipiul București (%, 2018) 33
Figura 22 - Numărul unităților locale active pe activități ale economiei naționale în municipiul București 35
Figura 23 - Distribuția unităților locale active pe clase de mărime și activități ale economiei naționale, municipiul București, 2018 37
Figura 24 – Repartiția salariaților și subunităților companiilor la nivelul sectoarelor municipiul București, 2018 39
Figura 25 – Repartiția teritorială a primelor 50 subunități din municipiul București în funcție de numărul de salariați, 2018 40
Figura 26 – Evoluția cifrei de afaceri a unităților locale active din municipiul București 41
Figura 27– Cifra de afaceri din unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, 2018 42
Figura 28 – Repartiția cifrei de afaceri la nivelul sectoarelor municipiul București, 2018 45
Figura 29 – Repartiția teritorială a primelor 50 subunități din municipiul București în funcție de CA, 2018 46
Figura 30– Valoarea adăugată brută pe ramuri de activitate în municipiul București, 2017 47
Figura 31– Evoluția valorii adăugate brute pe ramuri de activitate în municipiul București, în perioada 2013-2017 (milioane lei – prețuri curente) 48
Figura 32– Investiții nete din unitățile locale active din municipiul București, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, 2008-2017 50
Figura 33– Principalele zone de activități economice din municipiul București 53
Figura 34 - Dinamica investițiilor străine directe în municipiul București, în perioada 2007-2018 58
Figura 35– Țările de proveniență a fluxurilor de ISD către municipiul București 59
Figura 36 - Dinamica numărului societăților cu participare străină la capital nou înmatriculate și valoarea aporturilor noi de capital străin subscris la înmatriculare în municipiul București, în perioada 2014-2018 60
Figura 37 – Dinamica radierilor de societăți cu participare străină la capital în municipiul București și în România în perioada 2014-2018 61
Figura 38 – Dinamica exporturilor și importurilor municipiului București, în perioada 2011-2019, mii euro 64
Figura 39– Structura exporturilor de bunuri municipiului București în anul 2019 65
Figura 40 – Structura exporturilor de servicii în municipiului București, situație comparativă în milioane euro 66
Figura 41– Structura importurilor municipiului București în anul 2019 67
Figura 42– Evoluția indicatorului avantajului comparativ revelat (Balassa) de la nivelul municipiului București în perioada 2011-2018 68
Figura 43– Resursele de muncă ale municipiului București, pe sexe, în perioada 2007-2018, mii persoane 71
Figura 44 – Populația activă a municipiului București, pe sexe, în perioada 2007-2018, mii persoane 72
Figura 45– Rata de activitate a populației în vârstă de muncă, la nivel național, regional și în municipiul București, în perioada 2007-2018 73
Figura 46– Rata de ocupare a populației, la nivel național, regional și în municipiul București, în perioada 2007-2018 74
Figura 47– Structura ocupațională a populației din municipiul București, în anul 2018 75

Figura 48 – Dinamica populației ocupate, pe principalele activități economice, în 2008 și 2018, mii persoane, în municipiul București..... 76
Figura 49– Numărul total de salariați din municipiul București, în perioada 2007-2018 76
Figura 50 – Structura salariaților din municipiul București, pe principalele activități economice, în anul 2018 77
Figura 51 – Salariații și personalul unităților locale active din municipiul București, pe principalele activități economice, în anul 2018 78
Figura 52 – Dinamica numărului de salariați din municipiul București, pe principalele activități economice, în 2008 și 2018..... 79
Figura 53– Structura forței de muncă, pe grupe de angajați conform Cod COR, procent din total, 2016-2017 80
Figura 54 – Structura salariaților din Sectorul 1 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018..... 82
Figura 55– Structura salariaților din Sectorul 2 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018..... 83
Figura 56– Structura salariaților din Sectorul 3 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018..... 84
Figura 57– Structura salariaților din Sectorul 4 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018..... 84
Figura 58– Structura salariaților din Sectorul 5 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018..... 85
Figura 59 – Structura salariaților din Sectorul 6 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018..... 86
Figura 60 – Distribuția teritorială și pe principalele activități economice a salariaților din municipiul București, 2018..... 87
Figura 61 – Populația după domiciliu pe sectoare, la 1 ianuarie 2018 și numărul de angajați la nivelul anului financiar 2018, în municipiul București, pe sectoare administrative..... 88
Figura 62 – Numărul de șomeri înregistrați oficial în municipiul București, în perioada 2007-2018..... 89
Figura 63 – Rata șomajului la nivel național, regional și în municipiul București, în perioada 2007-2018 90
Figura 64 – Dinamica salariului mediu net lunar, la nivel național și în municipiul București, în perioada 2008-2018..... 91
Figura 65 – Dinamica salariului mediu net lunar în municipiul București, pe principalele activități economice, în perioada 2008-2018 92
Figura 66– Structura populației ocupate din municipiul București, pe grupe de ocupații, RPL 2011..... 95
Figura 67 – Structura ocupațională a populației municipiului București, pe sector în anul 2011 96
Figura 68– Populația în vârstă de muncă, populația ocupată și cea activă în municipiul București, pe sector în anul 2011..... 97
Figura 69– Structura ocupării pe activități economice în municipiul București, la RPL 2011 98
Figura 70– Structura ocupării pe sectoare și medii de rezidență, municipiul București, la RPL 2011 98
Figura 71– Numărul de persoane înscrise la cursuri și numărul absolvenților, în perioada 2008-2018..... 99
Figura 72– Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare – prețuri curente, top național la nivelul municipiului București și al celor mai reprezentative județe..... 102
Figura 73– Ponderea procentului din PIB corespunzător cheltuielilor legate de CDI 103
Figura 74– Cheltuieli în CDI (% din PIB) 104
Figura 75– Numărul cererilor privind protejarea drepturilor de proprietate intelectuală, municipiul București 105
Figura 76– Brevete de invenție (cereri vs. eliberări), municipiul București 105
Figura 77- Infrastructurile de CDI ce oferă servicii de cercetare și tehnologice în Regiunea București-Ilfov . 106
Figura 78– Actori din mediul privat, activi în domeniul inovării (1) și organizații cu rol de suport pentru antreprenoriat și inovare (2) 108
Figura 79 – Analiza shift-share pentru Regiunea București-Ilfov, 2012-2017..... 119

LISTĂ TABELE

Tabel 1- Structura VAB în Capitală și poziția competitivă a municipului în context național 17
Tabel 2 – Orașele din România în care românii și-ar dori cel mai mult să locuiască..... 19
Tabel 3– Top 10 subunități ale companiilor din municipiul București din perspectiva numărului de salariați, 2018..... 38
Tabel 4– Top 10 subunități din municipiul București din perspectiva cifrei de afaceri, 2018..... 44
Tabel 5 – Top 10 companii din perspectiva participării străine la capitalul social subscris 60
Tabel 6 – Top 10 investitorii străini din municipiul București, după cifra de afaceri și numărul de salariați, 2018, pe sectoare administrative..... 62
Tabel 7– Câștigul salarial nominal mediu net lunar din municipiul București pe activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN), 2018 93
Tabel 8 – Clasamentul național din punctul de vedere al întreprinderilor active în CDI 101
Tabel 9– Competitivitatea economiei municipiului București în context național (secțiuni CAEN) 113
Tabel 10 – Competitivitatea activităților economice din municipiului București în context național (diviziuni CAEN) - selecție 117
Tabel 11 – Competitivitatea activităților de servicii în tehnologia informațiilor 120
Tabel 12 – Investitorii străini din municipiul București, după cifra de afaceri și numărul de salariați, 2018, pe sectoare administrative..... 137
Tabel 13 – Infrastructurile de cercetare ce oferă servicii de cercetare și tehnologice în municipiul București 143
Tabel 14- Entități de Inovare și Transfer Tehnologic în Regiunea București Ilfov, pe domenii..... 149
Tabel 15 - Infrastructura suport pentru CDI și afaceri..... 150
Tabel 16 – Analiza Shift-Share pentru diviziunile (CAEN Rev.2) cu un personal al ULA de peste 5,000 persoane, Regiunea București-Ilfov, 2017..... 155

1. CONTEXTUL GENERAL (GLOBAL, NAȚIONAL, REGIONAL)

1.1. Competitivitatea regională în context european

Dezvoltarea economică a municipiului București trebuie analizată prin prisma statutului său de capitală europeană, expusă competiției europene și internaționale, precum și dintr-o perspectivă teritorială, ținând cont de influența Capitalei asupra teritoriului înconjurător și de zona urbană funcțională (ZUF) pe care aceasta o determină.

Deși Regiunea București-Ilfov este cea mai dezvoltată regiune din România și se încadrează în categoria regiunilor dezvoltate la nivel european, aceasta are un nivel de competitivitate relativ scăzut, ce o clasează în a doua jumătate a clasamentului european.

Municipiul București formează, împreună cu județul Ilfov, cea mai dezvoltată regiune din România, Regiunea București-Ilfov (NUTS 2), ce se clasează pe locul 25 între regiunile[79] Uniunii Europene din punct de vedere a valorii PIB/capita (PPS), înregistrând 145%[80] din media UE-28 în 2017 (ultimul an pentru care acest indicator a fost calculat).

Comparativ cu alte regiuni-capitală (NUTS 2) din Europa Centrală și de Est, București-Ilfov este mai bine poziționată în raport cu regiunile Budapesta (cu 141% din media UE-28), Berlin (119%), Attica - Atena (92%), Yugozapaden – Sofia (80%), Lituania – Vilnius (79%), Letonia – Riga (67%), Kontinentalna Hrvatska – Zagreb (64%) etc. În altă ordine de idei, regiunea București-Ilfov este depășită de regiuni-capitală precum Praga (189% din media UE-27), Bratislava (181%), Varșovia (154%) și Viena (152%). Totuși comparabilitatea datelor între aceste unități statistico-teritoriale este cel puțin discutabilă, în condițiile în care regiunile-capitală NUTS 2 nu au o conformație standard în interiorul UE. În unele țări acestea nu există (precum în Riga și Vilnius, întreaga țară fiind practic o regiune), în altele există numai două (cum este cazul Zagrebului și Ljubljanei) care se extind mult peste limitele zonei urbane funcționale, sau regiunile capitală cuprind și, cel puțin parțial, dar în cote variate de la un caz la altul, zona urbană funcțională (de ex. București, Sofia, Bratislava, Atena, Varșovia), în timp ce în alte țări acestea se suprapun peste limitele administrative ale Capitalei în sine, fără zona lor funcțională (de ex. Berlin, Praga, Viena, Budapesta). Aceste variații influențează și nivelul PIB/capita, făcând comparațiile doar aproximative.

O analiză mai relevantă poate fi cea la nivel de regiuni NUTS 3, deși există unele limitări și în acest caz. Municipiul București, ca regiune de nivel NUTS 3, se poziționează chiar mai bine decât la nivel NUTS 2, respectiv la 152% din media UE-28, fiind depășit în regiune doar de Varșovia (200%), Praga (189%) și Bratislava (181%) și fiind la egalitate cu Viena. Astfel, Bucureștiul depășește capitale importante precum Budapesta (141%), Atena (129%) sau Berlin (119%). Dacă analizăm însă suprafețele regiunilor NUTS 3 ale capitalelor se pot observa variații importante: Vilnius are 9730 kmp, Ljubljana 2334 kmp, Bratislava 2053 kmp, Sofia 1329 kmp, Berlin 892 kmp, Belgrad 641 kmp, Budapesta 525 kmp, Varșovia 517 kmp, Praga 496 kmp, Viena 415 kmp, Riga 304 kmp, București 238 kmp, Atena 89 kmp (în zona centrală, orașul fiind împărțit administrativ între mai multe regiuni NUTS 3) etc. Ca regulă, cu cât suprafața regiunii NUTS 3 este mai redusă, cu atât PIB/capita este

7
[9] Sistemul NUTS (Nomenclatorul unităților teritoriale statistice) este o clasificare ierarhică pe trei nivele spațiale de la unitățile cele mai mari pana la cele mai mici, avand au caracter regional. Prin acest sistem fiecare stat membru este subdivizat într-un număr de regiuni socio-economice majore, de nivel NUTS 1 (pentru ţările mai mici acesta poate să fie chiar nivelul naţional). Fiecare dintre acestea este apoi subdivizată în regiuni de nivel NUTS 2 (regiuni de bază pentru aplicarea politicilor regionale), care, la rândul lor sunt împărțite în regiuni de nivel NUTS 3 (regiuni mici utilizate pentru analize și politici specifice).

8
[0] Eurostat Database.

mai mare, pentru că se raportează activitatea economică, concentrată în nucleul urban, la un număr de locuitori mai mic decât totalul zonei urbane funcționale.

Astfel, ducând analiza și mai departe, observăm că la nivel NUTS 1 (macroregiuni) aproape toate capitalele din valurile de integrare post 2000 (exceptând Budapesta) înregistrează diferențe de 2:1 în ceea ce privește PIB/capita între granițele municipiului și cele ale macroregiunii pe care o polarizează, în timp ce în țările dezvoltate (de ex. Viena - Austria) aceste diferențe sunt mult mai reduse. În plus, privite din această perspectivă, orașe precum Praga, Bratislava, Varșovia sau București se află departe de nivelul PIB/capita înregistrat în capitele din vest sau chiar de Viena. Așadar, performanțele economice excepționale ale capitalelor central și est-europene trebuie citite și în cheia organizării administrativ-teritoriale, care influențează semnificativ ierarhiile. O altă explicație ar putea fi și că țările din regiune sunt mai centralizate din punct de vedere administrativ, au orașe secundare mai puțin dezvoltate, iar capitalele nu au avut încă capacitatea de a difuza creșterea economică și demografică mai departe de 50-100 km în jurul acestora.

Figura 1- Valorile PIB (PPS)/locuitor la nivelul regiunilor NUTS 1, NUTS 2 și NUTS 3 aferente zonelor urbane funcționale ale orașelor-capitală, în anul 2017

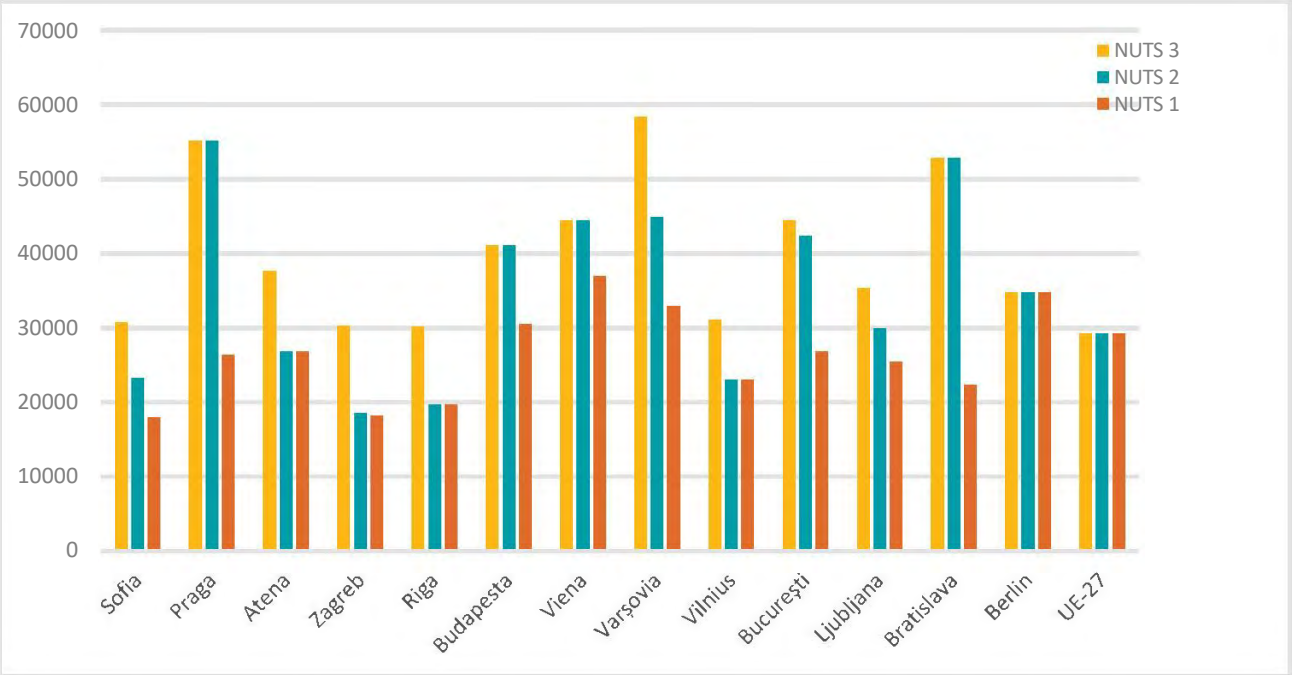

Sursa: EUROSTAT Database

În ceea ce privește structura economiilor de la nivelul orașelor-capitală, putem observa faptul că Bucureștiul se remarcă printr-o pondere ridicată a valorii adăugate brute din sectorul construcțiilor, din cel IT&C, al activităților științifice, tehnice profesionale, al serviciilor administrative și suport. În schimb, sectorul serviciilor publice și cel imobiliar sunt mai slab dezvoltate decât în celelalte capitale din regiune.

Figura 2 - Structura Valorii Adăugate Brute, pe sectoare și orașe-capitală, în anul 2017

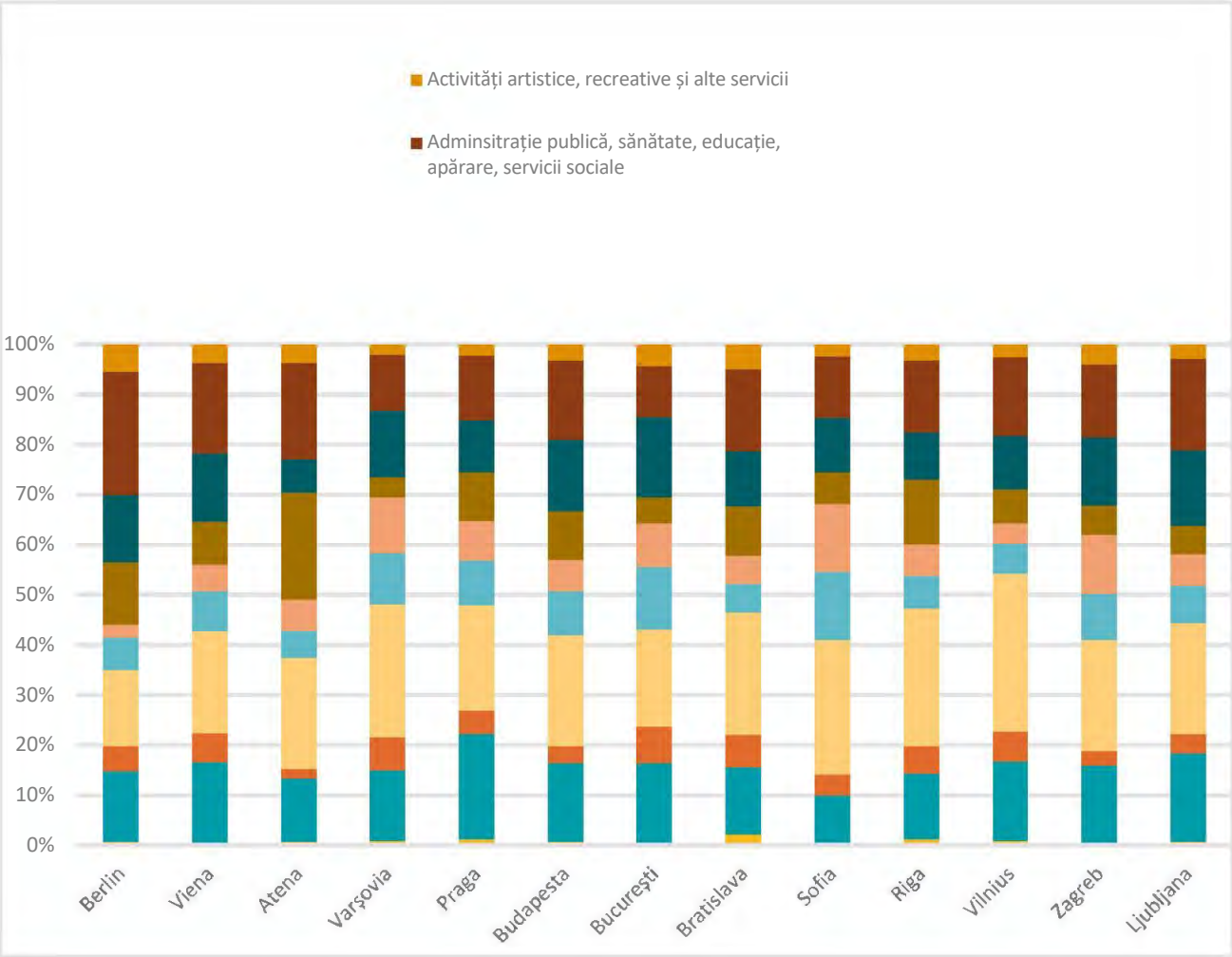

Sursa: EUROSTAT Database

Pe de altă parte, din punct de vedere al competitivității, indicele UE al competitivității regionale[81] ilustrează că, în cazul regiunilor dezvoltate, între care se numără și București-Ilfov, corelația dintre valoarea PIB/capita și competitivitate nu este una directă și strictă. Acest fapt poate fi exemplificat comparând București-Ilfov cu regiunile cu PIB/ capita similar (Antwerp; Vorarlberg; Tirol; Karlsruhe; Mittelfranken; Tübingen; Helsinki-Uusimaa; Braunschweig; Köln; Provincia autonomă Bolzano/Bozen; Zona urbană funcțională Praga; Austria superioară; Zona urbană funcțională Viena; Åland și Düsseldorf), comparație ce arată o performanță slabă a Capitalei în ceea ce privește majoritatea dimensiunilor competitivității, față de restul regiunilor din grup (de exemplu, Karlsruhe înregistrează un indice al competitivității regionale cu 50% mai mare decât București).

Calitatea instituțiilor, stabilitatea macroeconomică, sănătatea, educația de bază, eficiența pieței forței de muncă, pregătirea tehnologică și sofisticarea afacerilor sunt direcții în care regiunea București-Ilfov ar putea acționa pentru a-și îmbunătăți competitivitatea.

8
[1] idem

Cu o valoare a indicelui competitivității regionale de -0.10, București-Ilfov se clasează pe locul 151 din 268 de regiuni din UE, avansând față de anii precedenți când s-a clasat pe pozițiile 161 (2016), 165 (2013) și 180 (2010). Calitatea instituțiilor, stabilitatea macroeconomică, sănătatea, educația de bază, eficiența pieței forței de muncă, pregătirea tehnologică și sofisticarea afacerilor sunt direcții în care regiunea ar putea acționa pentru a-și îmbunătăți competitivitatea. Din punct de vedere al performanței, București-Ilfov înregistrează valori inferioare regiunilor din categoria sa în două din cele trei dimensiuni ale indicelui, respectiv dimensiunea de bază (basic dimension) și cea privind inovarea. Singura dimensiune unde Capitala performează similar celorlalte regiuni din grup este eficiența. Mai multe detalii privind cele trei dimensiuni și performanța București-Ilfov în raport cu regiunile din categoria sa pot fi consultate în Anexa 1. Indicatorii analizați pentru fiecare dintre cele trei dimensiuni ale indicelui competitivității regionale pot fi consultați în Anexa 2.

Figura 3 – Competitivitatea București-Ilfov în raport cu alte regiuni-capitală (benchmarking „ regional)

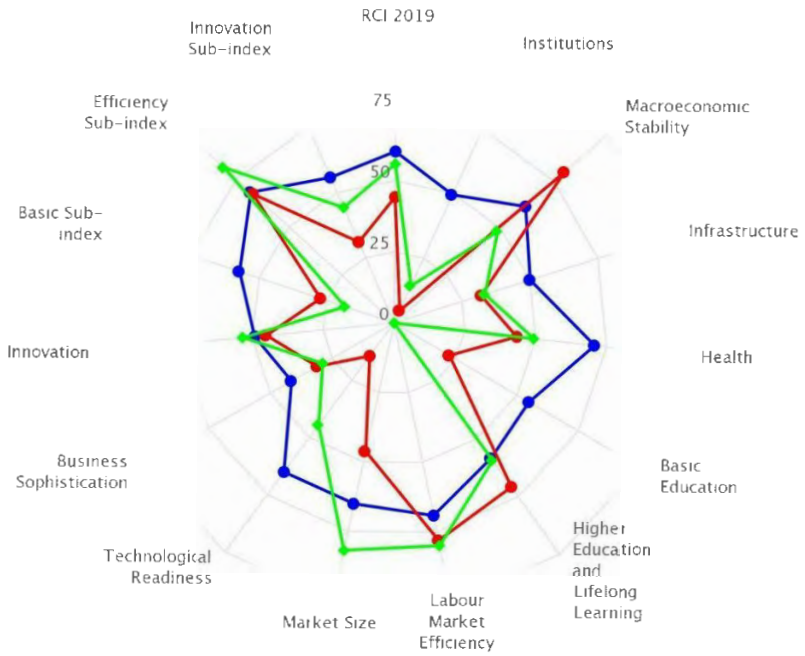

Legendă: albastru – media UE, verde – București-Ilfov, roșu – Sofia (regiunea Yugozapaden; scor: -0.42, locul 181/268)

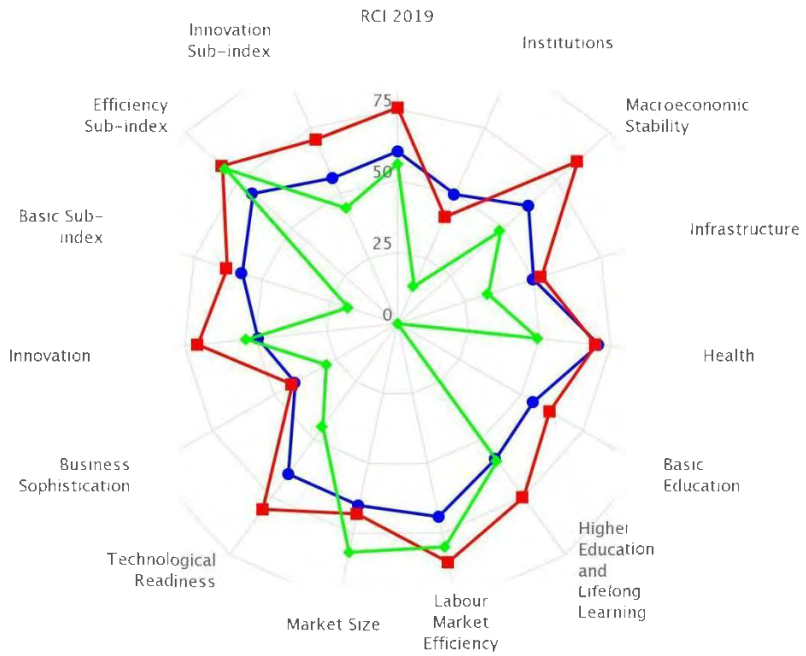

Legendă: albastru – media UE, verde – București-Ilfov, roșu – Praga (scor: 0.43, locul 69/268)

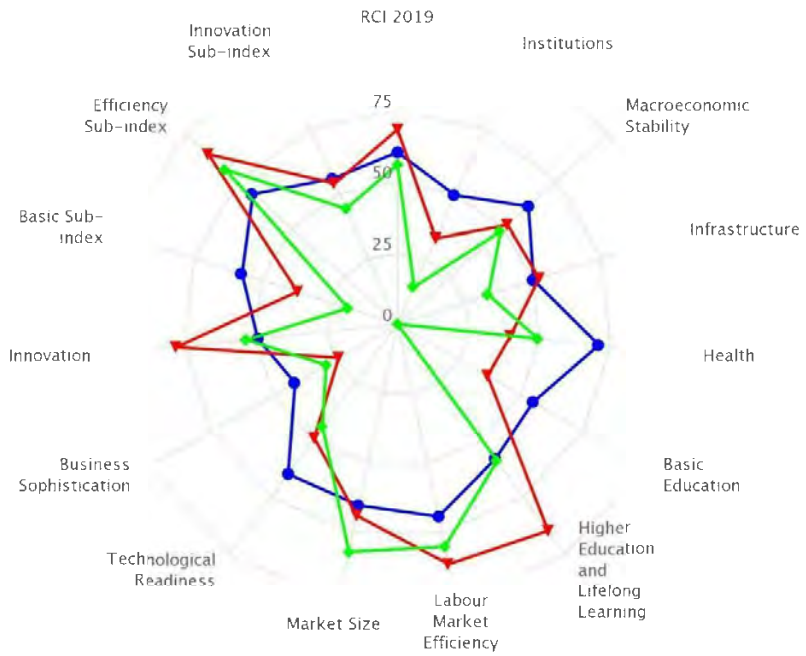

Legendă: albastru – media UE, verde – București-Ilfov, roșu – Varșovia (scor: 0.23, locul 105/268)

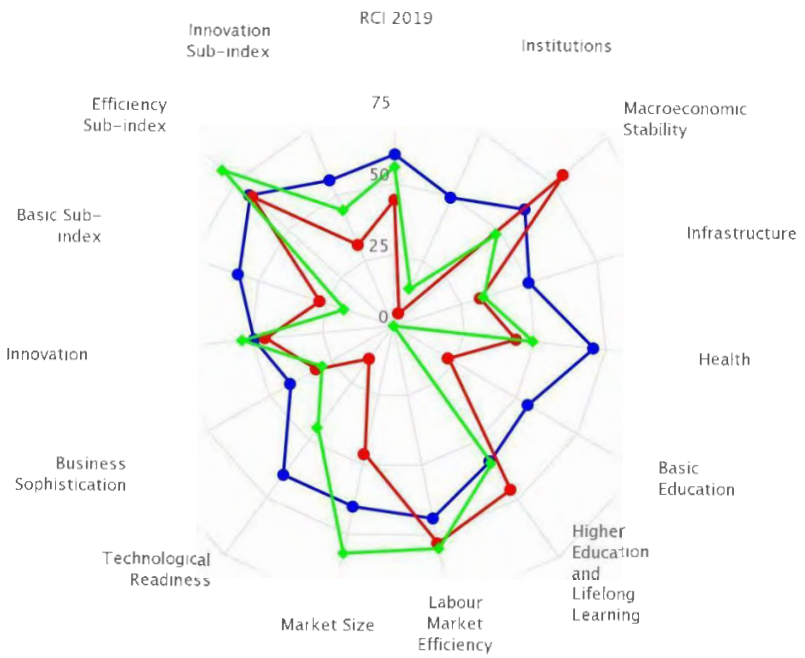

Legendă: albastru – media UE, verde – București-Ilfov, roșu – Budapesta (scor: -0.02, locul 139/268)

Sursă: The EU Regional Competitiveness Index 2019

Din punct de vedere al competitivității, Regiunea București-Ilfov se remarcă în raport cu media UE prin dimensiunea potențială a pieței și eficiența forței de muncă. Infrastructura (accesibilitate auto, pe cale ferată și aeriană) reprezintă principalul dezavantaj în comparație cu alte regiuni-capitală din regiune.

Comparativ cu media UE și cu regiunile selectate, București-Ilfov se remarcă prin dimensiunea potențială a pieței și prin eficiența forței de muncă, acestea reprezentând singurele două dimensiuni cu valori peste media europeană. Din punct de vedere al profilului competitivității regionale, se poate observa ca București-Ilfov are un profil asemănător Budapestei și Varșoviei, acestea din urmă înregistrând însă punctaje mai bune în ceea ce privește infrastructura (accesibilitate auto, pe cale ferată și aeriană) și educația de bază, factori determinanți pentru atractivitatea pentru investiții și dezvoltarea socio-economică.

Pe de altă parte, dimesiunea privind educația de bază, descrisă de (1) rata de participare la training și educație non-formală legate de locul de muncă și finanțate de angajator (grupa de vârstă 25-64 ani), (2) ponderea populației cu acces la informații despre educație și formare (grupa de vârstă 25-64 ani) și (3) ponderea persoanelor care au raportat că nu cunosc nicio limbă străină (cohortă de vârstă 25-64 ani), calculată folosind indicatori la nivel național, clasează România pe ultimul loc în UE în 2016, ceea ce afectează și profilul regiunii București-Ilfov. Având însă în vedere faptul că regiunea concentrează principalii actori economici la nivel național, precum și o pondere ridicată de forță de muncă specializată și de studenți, este probabil ca valoarea indicatorilor la nivel regional/ local să fie mai favorabilă.

1.2. Indicatorii macroeconomici și performanța economică

Dezvoltarea accelerată a Capitalei în perioada post-criză a imprimat la nivel regional un ritm de creștere superior celui național, accentuând disparitățile socio-economice.

Analiza principalilor indicatori macroeconomici indică o dezvoltare accelerată a municipiului București în perioada post-criză, respectiv o creștere procentuală a PIB(PPS)/locuitor de peste 60%, în intervalul 2009-2017. Chiar și față de nivelul anterior instalării crizei globale, respectiv cel înregistrat în 2008, creșterea este de peste 40%. Rata de creștere a PIB/ locuitor în municipiul București este superioară ritmului înregistrat la nivel european, național, macroregional și regional. Totodată, tendința de creștere ilustrată la nivelul Regiunii București – Ilfov și la nivelul Macroregiunii 3, ce urmează tipare similare cu cel al Capitalei, confirmă rolul de motor de dezvoltare al municipiului București (Figura 4).

Figura 4– Evoluția PIB (PPS)/locuitor în perioada 2012-2017

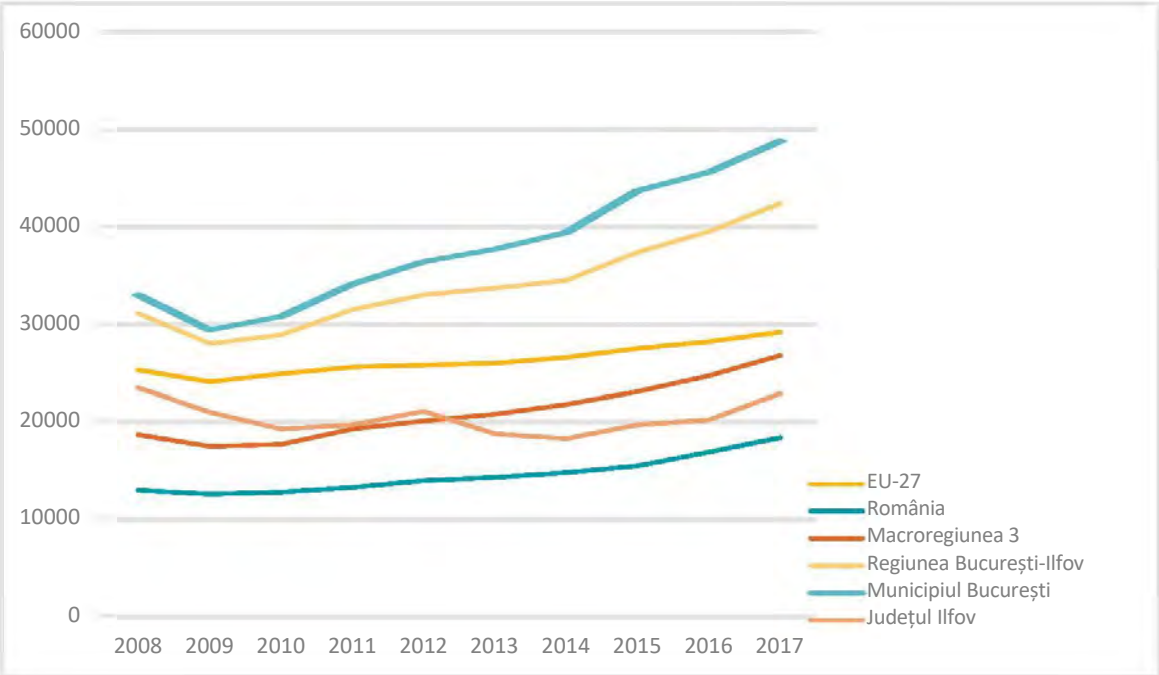

Sursa: EUROSTAT Database

În comparație cu alte capitale din regiune (la nivel NUTS 3), Bucureștiul a avut cel mai rapid ritm de creștere economică în ultimul deceniu, ajungând în prezent la valori apropiate de cele ale campionilor regionali (Varșovia și Praga). Dacă ritmurile de creștere din ultimii ani se mențin, Bucureștiul ar putea deveni în anul 2020 capitala central și est-europeană cu cel mai ridicat nivel al PIB(PPS)/locuitor.

Figura 5- Dinamica PIB(PPS)/locuitor, în orașele-capitală, în perioada 2008-2017

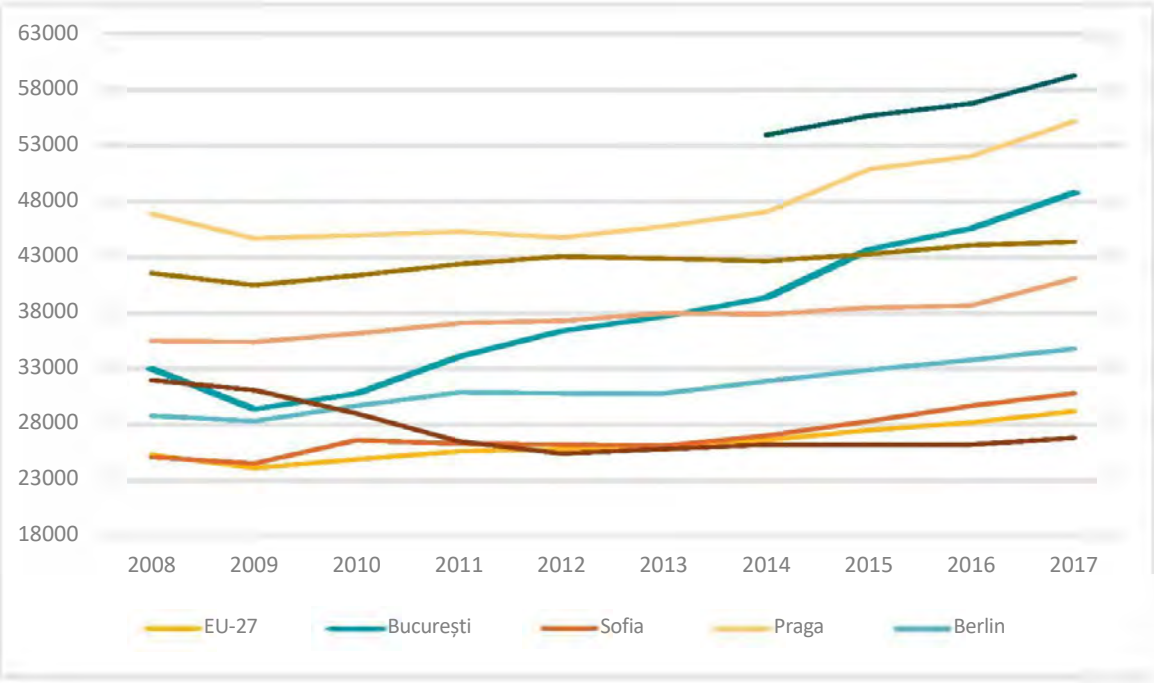

Sursa: EUROSTAT Database

Și în context național, evoluția economică a Bucureștiului a fost una remarcabilă, acesta concentrând o pondere tot mai ridicată în PIB național. Astfel, la nivelul anului 2017, municipiul București contribuia cu 24.32% la PIB național și cu 89.6% la PIB regional. Împreună cu județul Ilfov, care o înconjoară, Capitala contribuie cu aproape 30% (27.15%) la PIB național. Următoarele trei județe în topul la nivel național – Cluj, Timiș și Constanța, contribuie fiecare cu câte 4-5% la PIB național.

Figura 6 – Evoluția PIB (PPS)/ locuitor în perioada 2008-2017 – top 10 (județe și municipiul București)

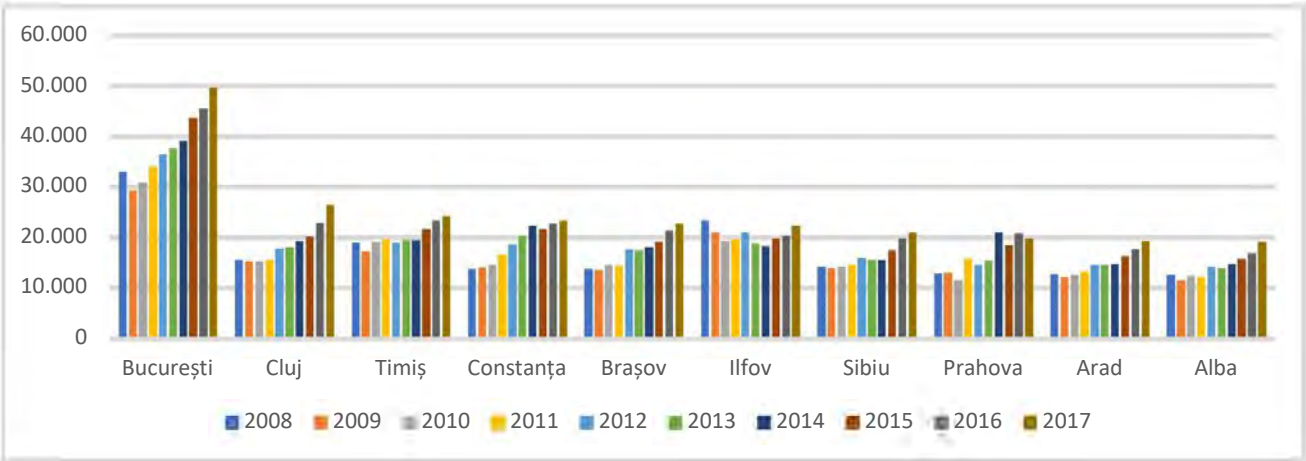

Sursa: EUROSTAT Database

Analiza indicilor de disparitate[82] ai produsului intern brut regional pe locuitor în 2017 arată că nouă din totalul celor 41 de județe și municipiul Bucureşti înregistrează indici superiori mediei naţionale (indicele național

8
[2] Indicii de disparitate au fost calculați ca raport între produsul intern brut pe locuitor la nivel de judeţ şi produsul intern brut pe locuitor la nivel naţional.

având valoarea 100), indicând un nivel de dezvoltare economică superior și o dezvoltare mai accelerată. Au înregistrat indici superiori mediei naţionale în anul 2017, în ordine descrescătoare: municipiul Bucureşti, Cluj, Timiș, Constanţa, Braşov, Ilfov, Sibiu, Arad și Alba.

Figura 7 – Evoluția indicilor de disparitate în perioada 2015-2017 – top 10 județe și municipiul București

Sursa: INS, Conturi naționale regionale (http://www.insse.ro/cms/ro/tags/conturi-nationale-regionale)

În ceea ce privește evoluția indicilor de disparitate între 2015 și 2017, se observă o tendință de reducere a competitivității regiunii Capitalei, cu scăderi de aproximativ 3% atât în cazul municipiului București, cât și în cazul județului Ilfov, chiar dacă Bucureștiul conduce în continuare detașat topul național. Pe de altă parte, județul Cluj înregistrează cea mai susținută creștere la nivel național, respectiv 12.9%, surclasând în 2017 județul Timiș și consolidându-și poziția ca al doilea cel mai competitiv pol la nivel național.

Analiza valorii adăugate brute (VAB)[83] arată, încă o dată, contribuția semnificativă a Capitalei la nivel național – (24,35% din VAB național) și regional – 89,63% din VAB la nivelul Regiunii București-Ilfov. Astfel, împreună cu județul Ilfov, municipiul București contribuia, în anul 2017, cu 27,2% la VAB național (Figura 8), cu un punct procentual mai mult decât în anul 2008 (26,2%).

8

[3] Valoarea adăugată brută măsoară excedentul valorii bunurilor și serviciilor produse peste valoarea bunurilor și serviciilor consumate pentru producţie, reprezentând deci valoarea nou creată în procesul de producţie.

Figura 8– Contribuția județelor și a municipiului București la formarea Valorii Adăugate Brute în anul 2017

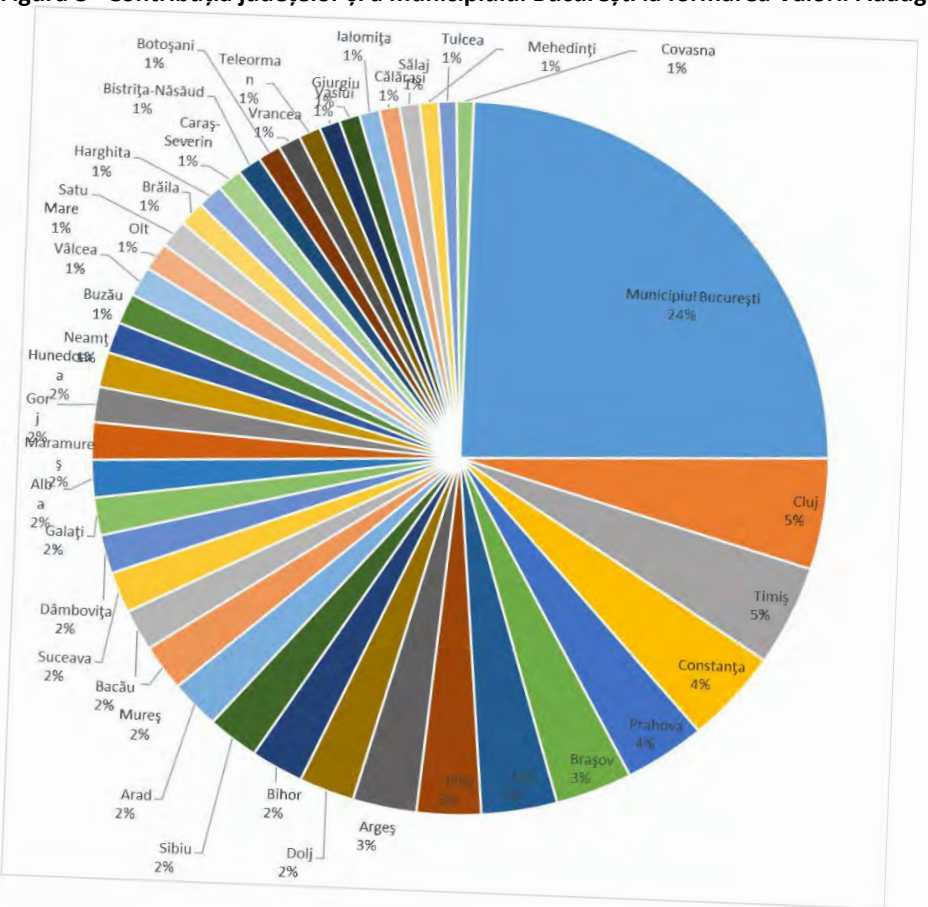

Sursa: INS, Conturi naționale regionale (http://www.insse.ro/cms/ro/tags/conturi-nationale-regionale)

Capitala se detașează la nivel național ca centru al serviciilor intensive în cunoaștere și high-tech, contribuind cu peste 50% la realizarea valorii adăugate brute a ramurilor informații și comunicații, activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice, intermedieri financiare şi asigurări.

Pe baza tabelului de mai jos, mai pot fi trase câteva concluzii importante cu privire la poziția competitivă a Bucureștiului în context național:

- Acesta concentrează, în proporție foarte ridicată (peste 50%) industriile și serviciile cu valoare adăugată ridicată, precum IT&C, intermedieri financiare, asigurări, activități științifice, tehnice, profesionale;
- Sectoarele care contribuie cel mai mult la valoarea adăugată brută generată de Capitală sunt comerțul, serviciile administrative și suport, IT&C, industria prelucrătoare și activitățile tehnice și profesionale – după cum vom vedea că o arată și structura ocupării forței de muncă. Așadar, un mix de activități destul de puțin intensive în cunoaștere și de activități din categoria high-tech, care răspunde, într-o

oarecare măsură, celor două segmente mari de ocupare: persoanele cu studii medii și cele cu studii superioare;

- Activitățile economice care au înregistrat cea mai mare creștere a valorii adăugate brute în ultimul deceniu sunt tranzacțiile imobiliare (dezvoltări imobiliare, închirieri, vânzări, administrări de imobile etc.), serviciile-suport (mai ales industria de outsourcing și call-centere, dar și diferite servicii pentru populație și agenți economici – de ex. întreținere, pază, curățenie, recrutare etc.), cele profesionale și tehnice (consultanță, publicitate, inginerie), sectorul serviciilor de interes public (de ex. sănătate), dar și serviciile financiare. Așadar, nu putem vorbi despre o tranziție foarte clară la activități intensive în tehnologie și cunoaștere (sectorul IT a avut o evoluție moderată, sub tendința națională), ci mai degrabă de o valorificare a contextului internațional favorabil, a statutului de capitală și a stocului important de forță de muncă cu studii superioare și cu cunoștințe de limbi străine;
- Bucureștiul și-a consolidat în ultimii 10 ani poziția competitivă la nivel național în domeniul energetic (aici având sediul cele mai mari companii din domeniul petrolier, al hidroenergiei, al producerii de energie termică, a transportului, distribuției și comerțului de energie electrică etc.), al intermedierilor financiare și asigurărilor (aici existând sediile a peste 95% dintre băncile și societățile de asigurări din țară), al pieței de real-estate (mai ales pe segmentul de birouri și spații logistice), al serviciilor profesionale și tehnice (pe fondul stocului de forță de muncă cu studii superioare, competențe lingivistice), al celor administrative și suport (pe fondul schimbării unor comportamente de consum ale agenților economici și populației, care tind să externalizeze tot mai multe activități) și al sectorului de servicii de interes social (mai ales sănătate: spitale, clinici private și laboratoare și educație);
- Bucureștiul a pierdut în ultimii 10 ani din importanța pe care o avea la nivel național în domenii precum industria (mai ales ramurile precum industria textilă, a pielăriei, poligrafică, a materialelor de construcții, metalurgică, a prelucrării metalelor, a echipamentelor electrice, a mașinilor și utilajelor, a mobilei etc. - care necesitau forță de muncă ieftină și norme permisive de poluare, greu compatibile cu ale unei capitale, fără a mai vorbi despre presiunea imobiliară asupra suprafețelor ocupate de fabrici), dar și construcțiile, comerțul, transporturile, turismul – unde cauzele sunt legate de un mix de factori (nivelul redus al investițiilor publice, lipsa de forță de muncă etc.). În sfera domeniilor în care ponderea Bucureștiului în context național a început să scadă putem include și IT&C (dominat în București de subramura comunicațiilor, mai puțin dinamice, și limitat de numărul absolvenților de studii de specialitate – mai puțin de 3.000/an). În acest domeniu, județe din țară polarizate de poli regionali de creștere au crescut într-un ritm mai accelerat, cu precădere în domeniul producției de software (Cluj +61,82%, +5,5 mii și Iași +97,54%, +2,9 mii, dublându-și numărul de specialiști, între 2015 și 2018, comparativ cu +54,88%, +18,3 mii salariați în municipiul București[84]).

8

[4] Patronatul Investitorilor Autohtoni (PIAROM) 2019, Studiu privind dinamica pieței muncii în perioada 2015-2018 la nivelul sectoarelor economice reprezentând direcțiile de politică industrială a României

Tabel 1- Structura VAB în Capitală și poziția competitivă a municipului în context național

Sectorul economic	VAB (2017 – mil. Euro)	Ponderea (%) VAB sectorială în total VAB București	Ponderea (%) VAB sectorială București în VAB sectorială națională	Dinamica VAB (%, 2017 vs 2008) la nivelul Bucureștiului	Dinamica VAB (%, 2017 vs 2018) la nivel național
Agricultură, silvicultură, pescuit	237	0,5	2,9	+128,0	-12,3
Industrie prelucrătoare	4.731	10,2	12,6	-8,7	+16,4
Industrie extractivă, energetică, apă-canal, salubritate	2.323	5,0	32,5	+43,9	+40,3
Construcții	2.687	5,8	27,8	-51,5	-41,9
Comerț, transporturi, HORECA	9.434	20,4	27,3	+24,3	+30,9
IT&C	5.948	12,9	57,9	+34,1	+61,5
Intermedieri financiare și asigurări	2.953	6,4	64,3	+71,0	+49,9
Tranzacții imobiliare	3.231	7,0	21,4	+175,0	+54,8
Activități științifice, profesionale, tehnice; servicii administrative și suport.	7.707	16,7	54,5	+159,9	+140,7
Administrație publică, apărare, sănătate, educație, servicii sociale	4.978	10,8	21,5	+77,0	+69,6
Activități culturale, sportive, recreative; alte servicii; gospodării; activități extrateritoriale	1.951	4,2	33,6	+52,7	+78,9

Sursa: Prelucrări proprii pe baza datelor Eurostat Database

Capitala și regiunea sa înconjurătoare concentrează cele mai multe întreprinderi și unități locale active comparativ cu celelate regiuni de dezvoltare și generează 35% din cifra de afaceri a unităților locale active la nivel național[85], constituind principalul motor economic al României.

Performanța economică a regiunii și a Capitalei este reflectată și de numărul de întreprinderi active la nivel regional și local, în comparație cu alte regiuni și județe din țară. Astfel, Regiunea București-Ilfov conduce clasamentul la nivel național, înregistrând cele mai multe întreprinderi active – 142.210 în anul 2018. În același an, municipiul București concentrează aproximativ 20% (19.97%) din unitățile locale active[86] la nivel național și înregistrează cea mai ridicată densitate a unităților locale active (nr. ULA/1000 locuitori) din țară. Și din punctul de vedere al cifrei de afaceri a unităților locale active, în anul 2018 Regiunea București-Ilfov se clasează, la mare distanță față de celelalte regiuni ale României, pe locul întâi cu o pondere de aproximativ 35% din cifra de afaceri (CA) totală înregistrată la nivel național. Municipiul București contribuie cu 82.1% la cifra de afaceri a regiunii.

Figura 9 – Clasamentul regiunilor de dezvoltare din perspectiva numărul de unități locale active, 2018

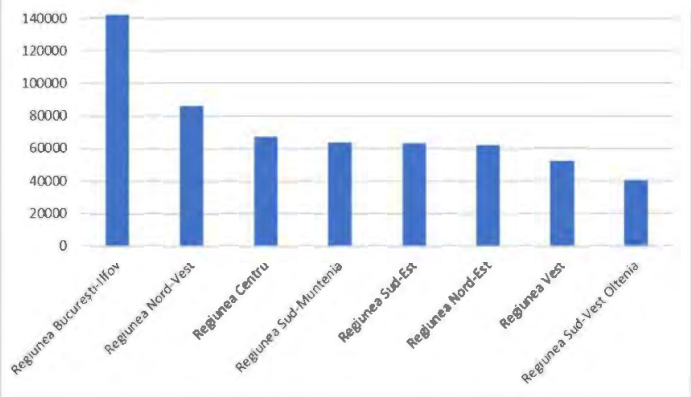

Sursa: **Baza de date INS eDemos**

8

8[5] Total industrie, constructii, comert si alte servicii

[6] Unitatea locală este o întreprindere sau o parte a acesteia (atelier, fabrică, depozit, birou, mină sau statie etc.) situată la o adresă identificabilă. În acest loc se desfăşoară o activitate economică, pentru care - în afara unor cazuri excepţionale - lucrează una sau mai multe persoane (cu normă întreagă sau parţială) pentru aceeaşi întreprindere. Sursa: INS, 2017, Repere economice şi sociale regionale: Statistică teritorială

1.3. Atractivitatea Capitalei și concentrarea resurselor de muncă

Municipiul București se clasează pe locul 1 în topul orașelor unde românii ar dori să locuiască, dar pe ultimul loc dintre municipiile din top 5 în ceea ce privește percepția calității vieții.

Muncipiul București este cel mai important centru urban național și atrage cea mai mare pondere a migranților și navetiștilor, dintre toate regiunile țării. Analiza orașelor din România în care românii și-ar dori cel mai mult să locuiască și a motivelor pentru aceasta[87] clasează Capitala pe locul 1 în topul preferințelor locuitorilor și al potențialilor locuitori, urmat de Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov și Constanța. Este însă de remarcat că în cazul aceleiași întrebări, excluzând de această dată locuitorii, municipiul București se clasează al doilea în topul preferințelor, după Cluj-Napoca. Totuși, aproape 15% dintre români s-ar putea muta la București în următorii 5 ani, dacă ar avea posibilitatea și mijloacele.

Analizând motivele pentru care respondenții preferă un oraș sau altul, a reieșit că principalul motiv este calitatea vieții, urmat de oferta de locuri de muncă și asistența medicală specializată. Acest top evidențiază împortanța investițiilor în infrastructură urbană și servicii publice de calitate și buna administrare a orașelor, precum și a atragerii de investiții și asigurării unei piețe de locuri de muncă ofertantă.

Tabel 2 – Orașele din România în care românii și-ar dori cel mai mult să locuiască

ZUF	În ce oraș v-ar plăcea mai mult să locuiți?	În ce oraș, diferit de cel în care locuiți în pregent, v-ar plăcea cel mai mult să locuiți?	Ponderea ZUF din populația totală a țării	De ce preferați acest oraș?				
				Locuri de muncă	Calitatea vieții	Servicii educaționale	Asistență medicală specializată	Alt motiv
București	15.23%	14.46%	13.43%	4.24	4.18	4.04	4.13	3.08
Cluj-Napoca	11.37%	15.32%	2.34%	4.22	4.27	3.71	4.11	3.5
Timișoara	9.14%	11.88%	2.52%	4.29	4.49	4.11	3.94	2.32
Brașov	8.53%	11.53%	2.27%	3.8	4.42	3.56	3.74	4.25
Constanța	5.18%	3.96%	2.72%	3.37	4.22	2.82	3.39	4.71

Sursa: Banca Mondială.2017, Orașe Magnet – Migrație și navetism în România

În acest context, este de remarcat faptul că, spre deosebire de următoarele municipii din clasament, în cazul Capitalei respondenții au selectat locurile de muncă ca fiind principalul motiv al atractivității. Totodată, deși clasat pe locul întâi, București înregistrează cel mai scăzut scor din Top 5 municipii în ceea ce privește calitatea vieții, ceea ce indică necesitatea intervenției pe acest palier, pentru a spori atractivitatea Capitalei, atât în context național, cât și în context european.

Capitala generează o zonă funcțională ce atrage cel mai mare număr de navetiști din țară (peste 330,000) și depășește limitele județului Ilfov, acoperind mare parte din Regiunea Sud-Muntenia.

Zona urbană funcțională a municipiului București concentrează o populație stabilă de peste 2.7 milioane locuitori (din care aprox. 1.5 mil. populație ocupată) și atrage cel mai ridicat procent de navetiști din țară – peste 330,000 de navetiști provenind preponderent din 7 județe (Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Ilfov, Prahova, Teleorman)[88] și reprezentând 22.4% din totalul populației ocupate din zona urbană funcțională. ZUF

8

8[7] Banca Mondială.2017, Orașe Magnet – Migrație și navetism în România

8[8] Sursa: Banca Mondială.2017, Orașe Magnet – Migrație și navetism în România; datele utilizate sunt cele de la Recensământul Populației și al Locuințelor, 2011.

se caracterizează printr-o mobilitate ridicată a populației și migrație internă accentuată, în funcție de oportunitățile oferite de piața forței de muncă.

Analiza modelului gravitațional economic ale Regiunii Sud-Muntenia arată extinderea în teritoriu a impactului activităților economice din Regiunea București-Ilfov, dincolo de limitele administrative ale județului Ilfov, preponderent în lungul principalelor axe de transport – A1 și DN1, respectiv în direcțiile București-Pitești și București-Ploiești. Totodată, modelul gravitațional demografic indică o zonă cu densitate ridicată a populației între București, Ploiești, Târgoviște și Pitești, dar subdezvoltată din punct de vedere economic, ce furnizează resurse de forță de muncă pentru companiile din Capitală și din județul Ilfov. Cea mai mare parte a navetiștilor spre București provine din UAT-urile din județul Ilfov și municipiul Ploiești.[89] Pe de altă parte, în ceea ce privește navetiștii către localitățile din județul Ilfov, angajatorii au raportat ca surse de forță de muncă municipiul București și județele Prahova, Călărași, Giurgiu și Dâmbovița[90]. Municipiul București, alături de județul Ilfov, și-ar putea valorifica poziția în cadrul regiunii și în raport cu resursele de forță de muncă din județele învecinate, prin dezvoltarea adecvată a infrastructurii conective și a infrastructurii de afaceri, ce ar putea cataliza și atrage activitatea din sectorul privat.

Figura 10 – Modelul gravitațional demografic (stânga) și economic (dreapta) pentru Regiunea Sud-Muntenia

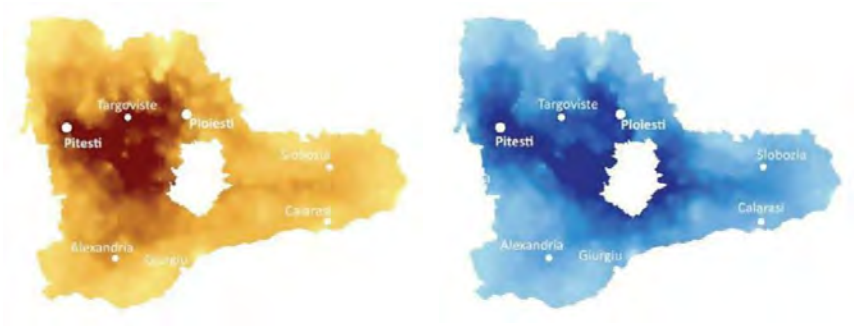

Sursa: Banca Mondială.2017, Orașe Magnet – Migrație și navetism în România

8
9 Idem.
0 Chestionar aplicat reprezentanților mediului de afaceri din județul Ilfov.

Conform sondajului în rândul investitorilor* din București, 48% dintre companiile respondente au raportat că printre angajații lor se numără navetiști, ponderea medie a angajaților care fac naveta fiind de 10%. Cea mai mare pondere a navetiștilor (14%) a fost raportată de companiile din Sectorul 6. Dintre cele 48% de companii care au raportat navetiști, 22% au răspuns că le pun la dispoziție acestora transport, în timp ce 13% dintre companiile care nu asigură transportul angajaților în momentul de față (57% dintre respondenți) intenționează să pună la dispoziția angajaților transport în viitor.

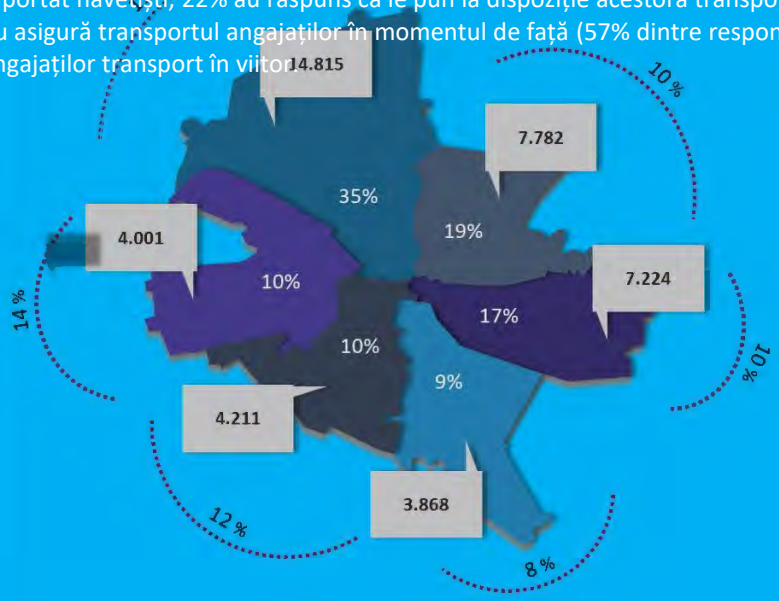

Număr de angajați în București în 2018

% Pondere a numărului de angajați din total eșantion

(% Pondere a angajaților care fac naveta

Principalele județe care asigură forță de muncă companiilor din București respondente sunt: Ilfov – conduce detașat, fiind menționat de peste 50% din respondenți, Prahova (puțin sub 20% din respondenți), Giurgiu și Dâmbovița, menționate de aprox. 10% din respondenți fiecare.

**Eșantionul final prezintă următoarele caracteristici: pondere a companiilor cu valoare adăugată mare:85,6%, media cifrei de afaceri la nivelul anului 2017 a fost de aproximativ 91 milioane euro, cu o dispersie de la 28896 lei (valoarea minimă)-AFT Design SRL (CAEN: 72) la 162.531.462.540 lei (valoare maximă)- BCR sediul central (CAEN: 60). Prin excluderea celor două valori extreme, media ajustată a cifrei de afaceri pentru 2017, la nivelul eșantionului a fost de 18.628.344,514 euro (pentru o paritate de 4,5 lei/euro). Numărul total de angajați, la nivelul eșantionului, pentru anul 2017 a fost de 81886 persoane. La momentul desfășurării cercetării numărul total de angajați în București, la nivelul eșantionului, a fost de 41901. Volumul maxim de angajați a fost înregistrat la nivel companiei OMV Petrom-13.322 persoane, media la nivelul eșantionului fiind de 163,7 angajați/companie în anul 2017 și 84 angajați /companie în București la momentul desfășurării cercetării.*

Capitala este atractivă pentru navetiști tineri, cu un nivel de specializare preponderent mediu și înalt.

Unitățile administrativ-teritoriale care furnizau cei mai mulți navetiști[91] în cadrul zonei urbane funcționale a Capitalei erau următoarele: București (27,344)[92], Voluntari (11,886), Ploiești (8,853), Pantelimon (7,215), Popești-Leordeni (6,817), Bragadiru (5,421), Chiajna (5,319), Buftea (4,123), Chitila (3,992), Constanța (3,688), Giurgiu (3,633), Otopeni (3,595), Dobroești (2,870), Măgurele (2,798), Pitești (2,785). Un procent relativ mare (37.3%) este reprezentat de navetiștii de distanță lungă (care depășesc granițele regiunii București-Ilfov), concentrați, după ce reiese din figura de mai jos, mai ales de-a lungul căilor de comunicații majore (autostrăzi, drumuri europene, magistrale de cale ferată care converg către Capitală. Domeniile care atrag cei mai mulți navetiști sunt comerțul, construcțiile, transportul, securitatea sau administrație publică. Din totalul navetiștilor, cei mai mulți au sub 35 ani (50.6%), 34.1% dintre aceștia au absolvit învățământul secundar superior (liceu sau grup școlar), ceea ce înseamnă că se deplasează pentru locuri de muncă puțin specializate, în domenii fără valoare adăugată ridicată, iar 33% au absolvit o unitate de învățământ superior, ceea ce poate însemna că au ales să își achiziționeze o locuință în zone cu prețuri mai mici ale apartamentelor, fiind dispuși să facă naveta până la locul de muncă. Pe ocupații, 50.8% din navetiști erau muncitori calificați, 24.3% - manageri și specialiști cu studii superioare, 12.8% - muncitori necalificați și 12.1% - tehnicieni.

Figura 11 – Navetiștii către zona urbană funcțională București

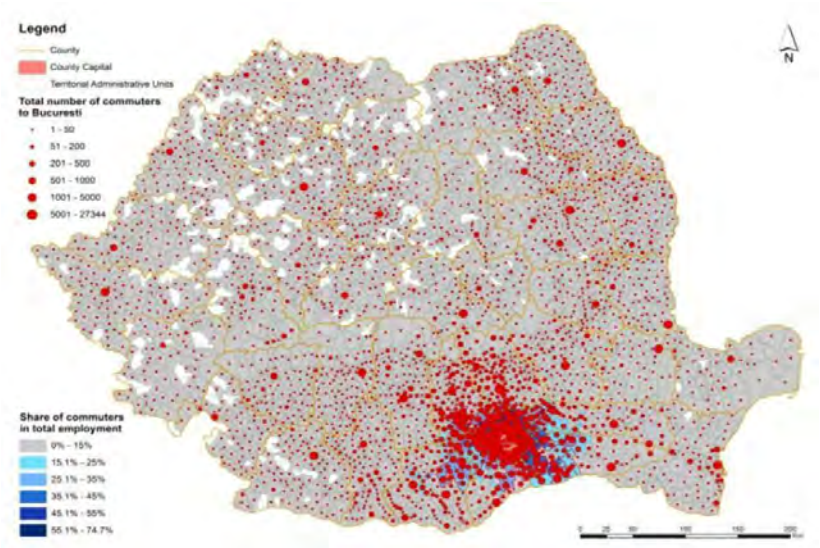

Sursa: Banca Mondială.2017, Orașe Magnet – Migrație și navetism în România

Municipiul București concentrează peste o treime din totalul studenților și cursanților înscriși în învățământul universitar din România și reprezintă principalul centru universitar din țară, lansând pe piața muncii peste 40,000 absolvenți / an.

Municipiul București nu polarizează numai angajații, ci și studenții, care reprezintă o resursă importantă de forță de muncă specializată. Astfel, Capitala reprezintă principalul centru universitar la nivel național, aici fiind

9

9[1] Pe baza datelor de la Recensământul populației și al locuințelor (RPL) 2011

[2] Cifra reflectă numărul de persoane ocupate rezidente în municipiul București și care lucrează într-o altă localitate din zona urbana funcțională, cu precădere din județul Ilfov.

înregistrați 172,528 studenți în anul universitar 2018-2019, reprezentând aproximativ o treime din totalul studenților și cursanților înscriși în învățământul universitar public din România (32% din totalul național), respectiv aprox. 60% din studenții și cursanții înscriși în învățământul universitar privat. Totodată, universitățile din București oferă cel mai mare număr de locuri la programele de masterat și doctorat, oferind oportunități de specializare într-o varietate de domenii.

Din punct de vedere teritorial, municipiul București atrage studenți din întreaga țară, cei mai mulți provenind din exteriorul arcului carpatic, în timp ce Cluj-Napoca, cel de al doilea centru universitar din România, concentrează preponderent studenții din Transilvania, Timișoara pe cei din Banat, iar Iașiul pe cei din partea centrală și de nord a Moldovei. .

Cei mai mulți studenți înscriși la doctorat se înregistrează în domeniul ingineriei și tehnologiei.

Universitatea București concentrează cel mai mare număr al studenților din București înscriși în ciclurile de licență (22,301) și master (8,023), urmată de Universitatea Politehnică București (19,250 - licență și 7,545 - master) și Academia de Studii Economice (15,966 - licență și 5,992 - master). Universitatea Politehnică înregistrează cel mai mare număr al studenților înscriși la doctorat (2,119), atât la nivelul Capitalei, cât și la nivel național, indicând un interes ridicat pentru specializarea în inginerie și tehnologie. Aceasta este urmată de Universitatea București (1,341) și UMF "Carol Davila" Bucuresti (1,307)[93].

Universitățile din Capitală pregătesc forță de muncă specializată în principal în domeniile științelor sociale și management, inginerie și tehnologie (inclusiv IT) și sănătate.

Analiza pe domenii a specializărilor[94] universităților din București indică preponderența domeniilor Științe sociale și management, Inginerie și tehnologie, Științe ale vieții și medicină și Arte și științe umane. Această profilare este confirmată și de situația absolvenților din învățământul superior. Astfel, în 2017, 31% dintre absolvenții din Capitală erau specializați în Afaceri, administrație și drept, 15% în Inginerie, prelucrare și construcții, 12% în Științe sociale, jurnalism și informații, iar 10% în Sănătate și asistență socială, restul specializărilor înregistrând mai puțin de 10% din totalul de absolvenți. Altfel spus, universitățile din municipiul București au lansat pe piața forței de muncă în 2017 13,422 absolvenți în domeniul afacerilor, administrației și dreptului, peste 6,500 de absolvenți în domeniul ingineriei și construcțiilor, 4,085 absolvenți în domeniul sănătății și asistenței sociale, aproximativ 3000 în servicii și aproximativ 2,500 în tehnologia informațiilor și comunicațiilor (inclusiv IT).

[93] Datele se referă la anul universitar 2018-2019. Sursa: UEFISCDI-CNFIS, centralizare date raportate de Universități către Ministerul Educației și Cercetării (https://rei.gov.ro/index.php)

[94] Din punct de vedere al numărului de specializări

Figura 12- Studenții absolvenți de învățământ superior (licență, master, doctorat) pe domenii de studii și centre universitare, în anul 2017

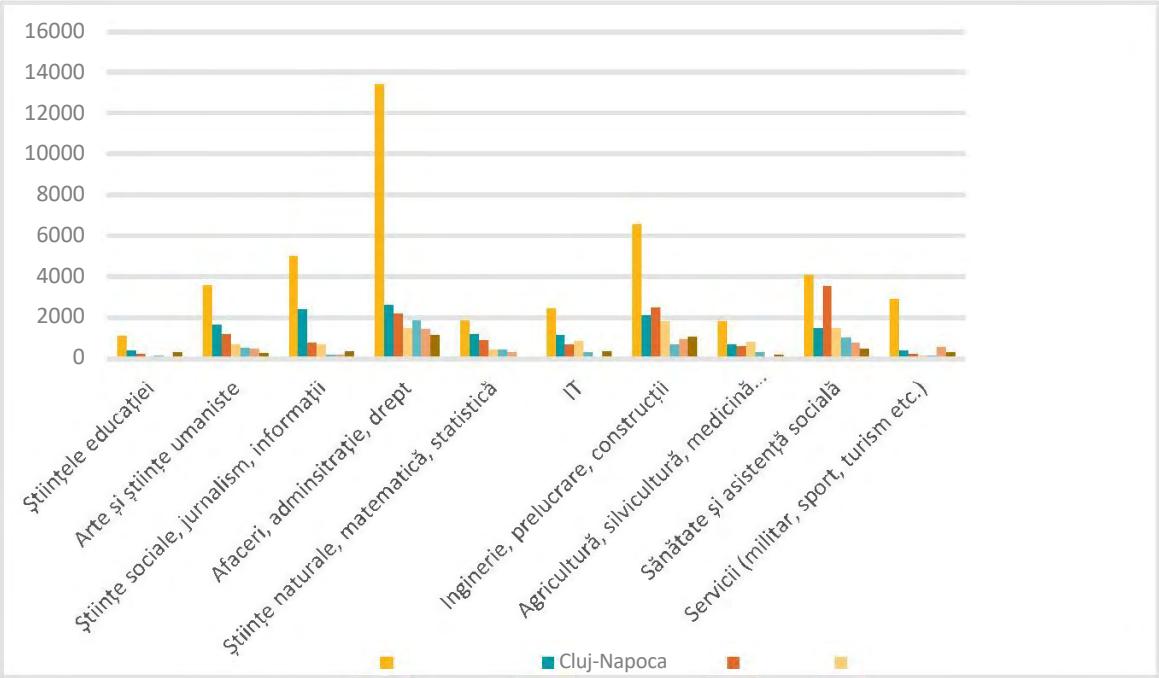

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În context național, se remarcă faptul că Bucureștiul se detașează la numărul mare de absolvenți din domeniile economie, drept, științe politice, cu 35-40% din totalul celor înregistrați la nivel național. De asemenea, Capitala înregistrează un avantaj semnificativ față de alte orașe mari din țară în domeniul ingineriei construcțiilor și arhitecturii (38% din numărul total de absolvenți), ingineriei alimentare, spațiale, studiilor militare, medicinei veterinare, artelor teatrale și cinematografiei, filologiei și limbilor străine etc. În schimb, în domenii precum medicina, farmacia, IT&C, matematica, biologia, chimia, ingineria agricolă, pedagogia, istoria și filosofia etc. avantajul competitiv al Capitalei în raport cu alte centre universitare era mai puțin evident. Aceste tendințe justifică, de altfel, afirmarea Bucureștiului ca un pol al industriei de BPO (outsourcing de procese din sfera contabilității, resurselor umane, achizițiilor, asistenței tehnice pentru clienți etc.), care caută mai ales persoane tinere cu studii economice, juridice și, mai rar, tehnice, vorbitoare de limbi străine.

2. PROFILUL ECONOMIC AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, PRINCIPALELE SECTOARE ECONOMICE ȘI IMPORTANȚA LOR PENTRU ECONOMIA NAȚIONALĂ

Valorile principalilor indicatori economici au crescut în ultimii 5 ani, revenind în 2018 la valori apropiate celor dinaintea crizei economice.

Evoluția principalilor indicatori economici ce descriu economia municipiului București indică o tendință ascendentă post-criză (începând cu 2011-2012) în ceea ce privește numărul mediu de salariați, numărul unităților locale active și cifra de afaceri[95]. Totuși, principalii indicatori ai companiilor private din București au înregistrat performanțe relativ modeste în intervaul 2008-2018. Astfel, cifra de afaceri a crescut (în monedă europeană) cu doar 16,4%, numărul de angajați a rămas același, iar numărul de unități locale active a scăzut nesemnificativ. O contribuție la această relativă stagnare a avut-o și fenomenul de suburbanizare a activităților economice, adică de migrare sau de instalare a acestora în județul Ilfov. Astfel, indicatorii la nivelul regiunii București-Ilfov au avut o evoluție net superioară: cifra de afaceri a crescut cu 20% (sub creșterea de la nivel național, de 25,5%), numărul de angajați cu 5,1% (față de o scădere de 6,2% la nivel național), iar numărul de unități locale active a crescut cu 9,5% (față de 4,3% la nivel național).

Figura 13 – Evoluția principalilor indicatori economici (municipiul București, valori absolute), în perioada 2008-2018

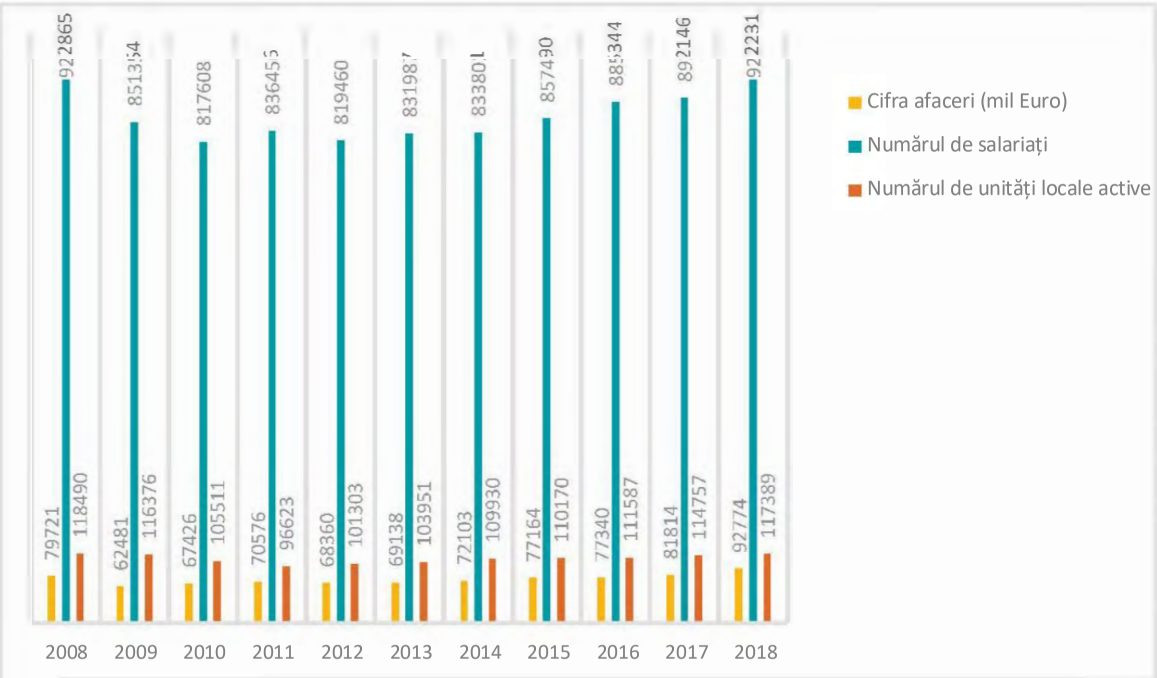

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Productivitatea medie a muncii în unitățile economice active a fost în regiunea București-Ilfov de 103,117 Euro/angajat în anul 2018, față de 90,341 Euro în anul 2008, indicând o creștere de 14%. Spre comparație, la nivel național productivitatea medie a fost de 76,954 Euro, cu circa 25% mai redusă decât în zona Capitalei (ceea ce justifică și faptul că salariul mediu din Capitală a fost cu 35% peste media națională), în schimb a

9
[5] Pentru a reflecta cât mai fidel situația la nivel local, în loc de întreprinderi active au fost analizate unitățile locale active, definite anterior (a se vedea [5])

crescut mai mult față de anul 2008 (+33,8%). De menționat, în acest context, este și faptul că salariul mediu brut a crescut, în intervalul menționat, cu 88% în București-Ilfov, respectiv cu 96% la nivel național.

Așadar, deși se situează încă peste medie, productivitatea muncii salariaților din București pierde teren în fața celor din alte zone ale țării, lucru care se va repercuta și în nivelul salariilor, care oricum au crescut mult peste dinamica productivității muncii, mai ales pe fondul deficitului de forță de muncă și a măsurilor guvernamentale de creștere continuă a salariului minim pe economie.

Răspunsurile la sondajul în rândul investitorilor din București indică optimismul moderat al companiilor cu privire la perspectivele de creștere a indicatorilor economici. Cel mai ridicat optimism se referă la creșterea cifrei de afaceri (78% din respondenți), iar cea mai mică valoare a fost înregistrată de creșterea numărului de angajați, cu numai 59% din respondenți – ceea ce, în funcție de domeniul de activitate al companiei, ar putea presupune creșterea productivității muncii sau automatizarea unor procese. 64% din respondenți consideră că există perspective pentru creșterea pieței de desfacere, iar pentru creșterea profitului, 67%.

Se observă un nivel mai scăzut de optimism al companiilor cu valoare adăugată mare prin comparație cu alte tipuri de companii, acestea înregistrând cu 1-2 procente mai puține răspunsuri în comparație cu media – mai puțin în cazul cifrei de afaceri, unde valorile sunt similare.

Efervescența și dezvoltarea antreprenorială accenuată din zona periurbană, comparativ cu valorile relativ constante din municipiul București, indică necesitatea cooperării și dezvoltării integrate a teritoriului metropolitan pentru a sprijini dezvoltarea economică locală.

Sporul natural al întreprinderilor[96] înregistra valori pozitive la ultima dată disponibilă (2017), atât la nivelul municipiului București (8.82‰), cât și în toate sectoarele administrative, cu excepția Sectorului 4 (-0.46‰). Cele mai ridicate valori au fost înregistrate în Sectorul 3 (14.07‰), urmat îndeaproape de Sectorul 2 (13.72 ‰) și Sectorul 6 (12.57‰). Media la nivelul Capitalei este preponderent pozitivă în perioada analizată, cu o scădere accentuată între 2008 și 2009 ca urmare a crizei economice, urmată de o creștere accentuată post-criză (2010-2011) și de o tendință de stabilizare, ușor negativă însă, după 2012. Evoluția indicatorului la nivelul sectoarelor urmează în linii mari același tipar, cu fluctuații mai accentuate (atât pozitive cât și negative) în Sectoarele 1 și 6 (a se vedea Figura 14). În contrast cu valorile relativ modeste înregistrate în municipiul București, în județul Ilfov sporul natural al întreprinderilor era de 83,7 ‰ în 2017 (în scădere față de 2011, când înregistra 109,5 ‰). Capitala trebuie deci să valorifice efervescența și dezvoltarea antreprenorială accenuată din zona periurbană, creând condiții de dezvoltare și servicii pentru antreprenorii și mediul de afaceri din întregul teritoriu funcțional/ metropolitan.

9
[6] Raport între diferența algebrică dintre numărul de întreprinderi nou create și numărul de întreprinderi închise (desființate) și numărul întreprinderilor active existente la un moment dat. Sursa: Baza de date INS eDemos

Figura 14– Evoluția sporului natural al întreprinderilor (‰), 2008-2017

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sectorul 1	67,24	-36,69	-5,28	91,6	49,96	-47,36	21,57	42,03	27,95	7,82
Sectorul 2	63,68	-53,48	-19,41	76,78	32,14	-5,73	27,1	43,23	31,29	13,72
Sectorul 3	77,68	-51,18	-13,55	82,25	32,72	27,63	13,48	34,93	29,17	14,07
Sectorul 4	79,59	-50,55	-41,16	58,54	41,47	8,21	26,8	50,42	34,33	-0,46
Sectorul 5	95,3	-40,99	-51,3	74,49	47,57	-5,33	22,46	34,55	35,3	5,17
Sectorul 6	75,43	-34,25	-20,71	97,69	0,51	34,03	28,51	18,51	18,54	12,57
Municipiul București	76,49	-44,52	-25,24	80,23	34,06	1,91	23,32	37,28	29,43	8,82

Sursa: Baza de date INS eDemos

Analiza densității unităților locale active (nr. unități/1.000 locuitori) indică, de asemenea, o tendință de creștere. Municipiul București este urmat de județul Ilfov, care a înregistrat de asemenea o dezvoltare economică accentuată în ultimii ani, posibil ca efect al suburbanizării și al dezvoltării în ultimii ani a zonelor de birouri în afara Capitalei (ex. Pipera), zonelor de logistică (în vecinătatea autostrăzii A1) etc. Astfel, analiza acestui indicator la nivelul regiunii și corelat cu creșterea cifrei de afaceri și a numărului de salariați arată tendința de creștere economică și rolul de motor al Capitalei, dar și dezvoltarea accentuată a Județului Ilfov, ca rezultat al creșterii atractivității pentru investiții și a transformării și modernizării economiei teritoriului metropolitan. Toate acestea indică necesitatea abordării integrate, la nivel metropolitan/ funcțional a demersurilor de dezvoltare.

Figura 15 – Densitatea unităților locale active/ 1000 locuitori[97], top național, 2018

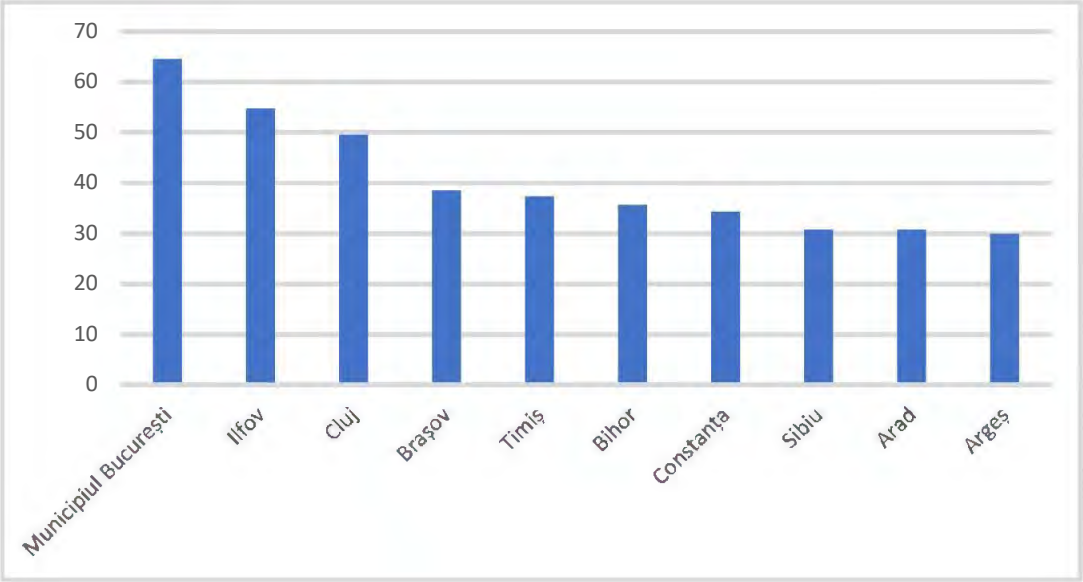

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Disparitățile dintre sectoare s-au accentuat, evidențiind preferința companiilor de a se localiza în Sectorul 1 și nivelul mai scăzut de dezvoltare al sectoarelor și cartierelor din partea de sud a municipiului.

Figura 16 – Capacitatea antreprenorială

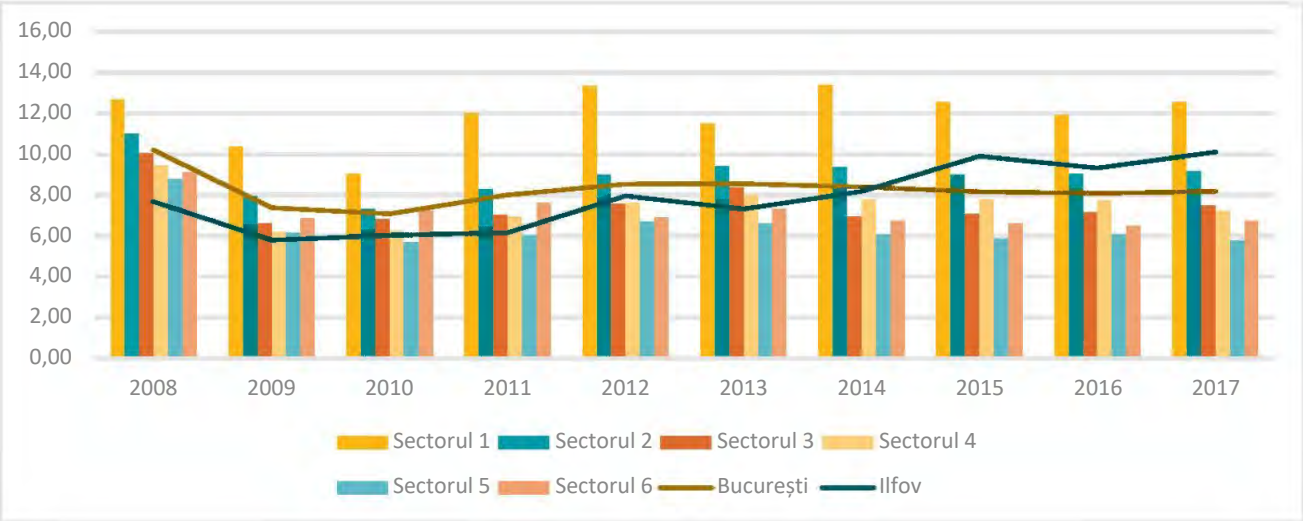

Sursa: Baza de date INS eDemos

Capacitatea antreprenorială[98]a înregistrat, de asemenea, o creștere mai accentuată în zona periurbană a Capitalei (județul Ilfov), față de evoluția la nivelul municipiului București, care s-a aflat mai degrabă într-o perioadă de stagnare în ultimii ani. Cele mai ridicate valor ale indicatorului au fost înregistrate în Sectorul 1 și 2, iar cea mai scăzută valoare în Sectorul 5. Este de remarcat că, deși clasamentul sectoarelor în funcție de

[97] Populatia rezidenta la 1 ianuarie pe grupe de varsta si varste, sexe si medii de rezidenta, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete

[98] Raportul între numărul total al întreprinderilor nou create (înregistrate în perioada de raportare, care au sediul social în localitate) și numărul de locuitori; întreprinderi nou create / 1.000 locuitori. Sursa: baza de date INSSE eDemos.

capacitatea antreprenorială a rămas relativ constant în perioada analizată, disparitățile între sectoare au crescut în perioada post-criză și s-au perpetuat până în 2017, evidențiind preferința companiilor de a se localiza în Sectorul 1, urmat, la o diferență destul de semnificativă (o valoare cu aprox. 30% mai mică 30%) de Sectorul 2.

Zona de nord a Bucureștiului (în special Sectorul 1) și localitățile din prima coroană de localități din județul Ilfov înregistrează cea mai ridicată capacitate antreprenorială, corelat cu accesul la principalele artere de legătură cu teritoriul.

Analiza la nivel teritorial a capacității antreprenoriale (Figura 17) indică dezvoltarea sinergică a zonei de nord a municipiului București și a orașelor și comunelor din partea de nord a acestuia, aparținând județului Ilfov (Voluntari, Otopeni, Ștefăneștii de Jos, Tunari), care au devenit în ultimii ani atractive atât din punct de vedere rezidențial, cât și pentru localizarea afacerilor și pentru dezvoltarea zonelor de birouri (ex. zona Pipera). Otopeni, Voluntari și Ștefăneștii de Jos beneficiază totodată de accesibilitatea ridicată asigurată de DN1, A3 și proximitatea Aeroportului Internațional Henri Coandă. Pe de altă parte, valorile relativ ridicate din partea sudică a primei coroane de localități din jurul Capitalei (Bragadiru, Berceni, Chiajna) comparativ cu valorile din București, indică creșterea antreprenoriatului și externalizarea unor activități economice în afara Capitalei (logistică și depozitare, activități industriale etc.) corelat cu axele principale ce asigură accesul spre și dinspre aceasta (A1, DN4) și cu dezvoltarea rezidențială din ultimii ani a localităților din sudul județului Ilfov. Capacitatea antreprenorială scăzută și numărul limitat de locuri de muncă din sectoarele sudice ale municipiului București indică dezvoltarea mai redusă a acestora și profilul mai degrabă monofuncțional, rezidențial, cu cartiere-dormitor (de ex. Drumul Taberei, Berceni) și o concentrare redusă a zonelor destinate activităților economice.

Figura 17– Capacitatea antreprenorială în municipiul București și județul Ilfov, 2017

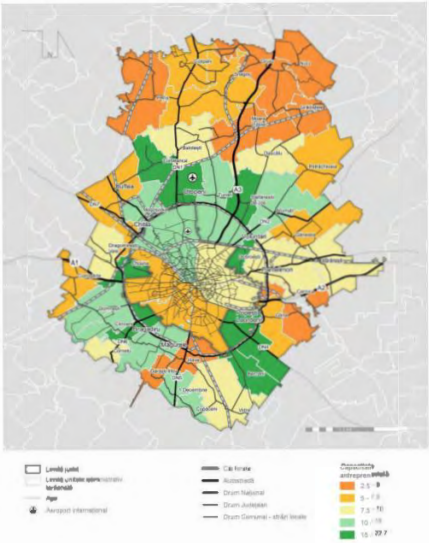

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor din baza de date INS eDemos

Capitala prezintă o atractivitate ridicată pentru antreprenori și pentru companiile mari și foarte mari.

Analiza pe clase de mărime arată că în 2018 89.61% din unitățile locale active la nivelul Capitalei înregistrau 0-9 angajați, 8,32% angajau între 10 și 49 angajați, 1,67% - între 50 și 249 angajați, iar restul de 0,41% corespundeau criteriului întreprinderilor mari și foarte mari, cu peste 250 angajați. Această distribuție este asemănătoare distribuției la nivel regional și național, dar, comparativ cu distribuția la nivel național, municipiul București înregistrează ponderi mai ridicate în categoriile 0-9 angajați (cu 0,7% mai mult decât la nivel național) și peste 250 angajați (0,41% față de 0,32% la nivel național). Aceste diferențe indică, pe de-o parte, dezvoltarea mai puternică a antreprenoriatului față de alte zone din țară, și, pe de altă parte, atractivitatea Capitalei pentru companiile mari și foarte mari. Între companiile cu cel mai ridicat număr de salariați înregistrate în municipiul București[99]se numără: Kaufland România (comerţ cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi şi tutun), OMV Petrom (extracţia petrolului brut) și RCS & RDS SA (activităţi de telecomunicaţii prin reţele cu cablu).

Figura 18– Unități locale active, pe clase de mărime (municipiul București – interior, Regiunea București-Ilfov - centru, media națională - exterior), 2018

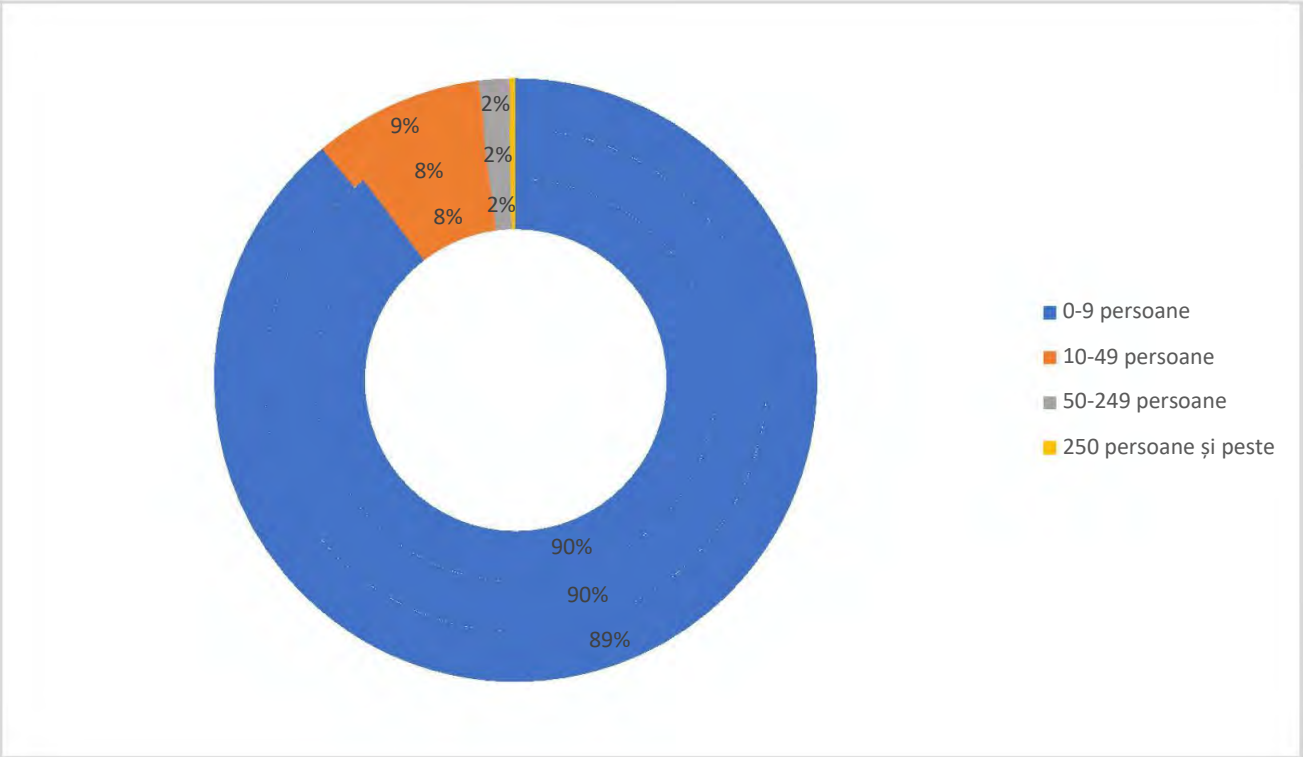

Sursa: Baza de date INSSE TEMPO

Ponderea ridicată a sectorului IMM din totalul unităților locale active din Capitală reflectă flexibilitatea mediului de afaceri local, subliniind totodată nevoia unor măsuri pentru sprijinirea și creșterea sustenabilității inițiativelor antreprenoriale.

Evoluția numărului unităților locale active indică o creștere constantă și mai accentuată post-criză a claselor 0-9 angajați și peste 250 angajați, în timp ce clasele 10-49 angajați și 50-249 angajați au înregistrat valori relativ constante începând cu 2011. Pe de altă parte, evoluția numărului unităților locale active începând cu 2008 arată vulnerabilitatea clasei micro la efectele crizei economice, această clasă fiind sensibilă în fața șocurilor

9
[9] Sediul social, ceea ce nu înseamnă că toți angajații lucrează în municipiul București

economice, înregistrând o scădere de 19.97% în perioada 2008-2011. De altfel, în afară de unitățile locale active cu peste 250 de angajați, nici una dintre celelalte trei categorii nu a revenit până în 2018 la valorile din 2008.

Astfel, pe de-o parte, ponderea ridicată a sectorului IMM, și în special a clasei micro, din totalul unităților locale active din Capitală reflectă flexibilitatea mediului de afaceri local, impusă de condițiile în permanentă schimbare ale economiei și de dinamica regională. Pe de altă parte, această distribuție pe clase de mărime indică o potențială vulnerabilitate în cazul unei crize economice viitoare, subliniind nevoia unor măsuri pentru sprijinirea și creșterea sustenabilității inițiativelor antreprenoriale.

Figura 19 – Evoluția numărului unităților locale active pe clase de mărime, municipiul București

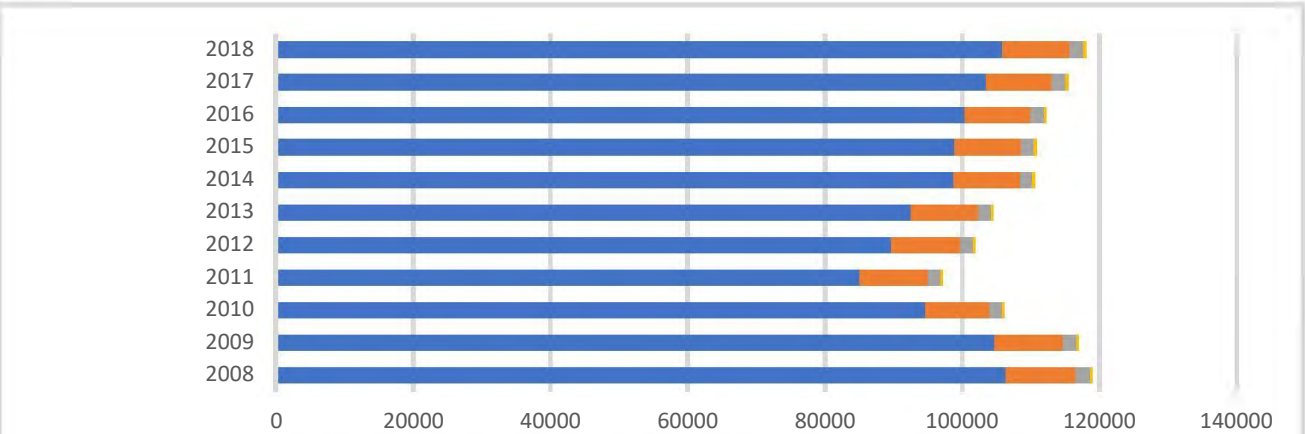

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0-9 persoane	106301	104648	94579	85073	89645	92456	98734	98895	100326	103441	105837
10-49 persoane	10216	10002	9306	9823	10029	9908	9631	9663	9604	9647	9822
50-249 persoane	2122	1942	1847	1945	1897	1843	1841	1920	1948	1945	1967
250 persoane si peste	434	372	379	373	376	394	403	431	451	451	484

Sursa: Baza de date INSSE TEMPO

În ceea ce privește repartiția subunităților companiilor (sediu central, sediu unic, punct de lucru) din municipiul București pe clase de mărime și sectoare administrative, se poate observa că Sectorul 1 polarizează cele mai multe dintre unitățile medii, mari și foarte mari, diferența diminuându-se în cazul unităților cu 10-49 salariați. În cazul sediilor și punctelor de lucru cu 0-9 salariați, topul este condus de Sectorul 2, urmat de sectoarele 3 și 1.

Figura 20– Repartiția pe clase de mărime și sectoare administrative a subunităților companiilor din municipiul București (%, 2018)

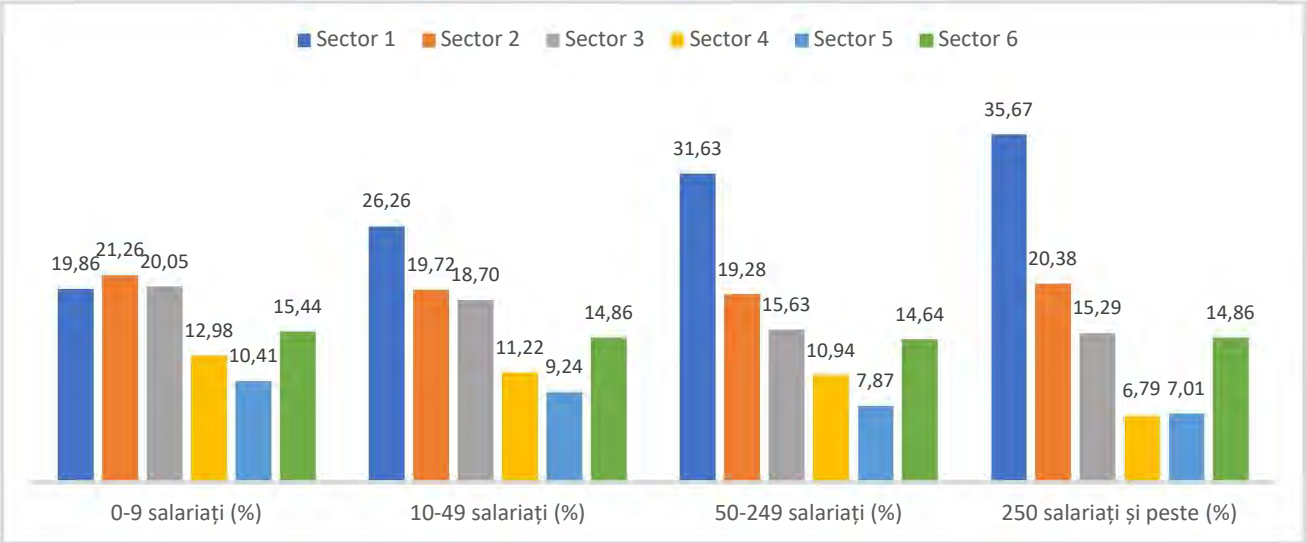

Sursa: INS

Analizând ponderea subunităților din diferite clase de mărime la nivelul sectoarelor Capitalei, se remarcă faptul că Sectorul 1 are un profil diferit, cu cea mai mică pondere a microintreprinderilor din totalul unităților înregistrate. Pe de altă parte, sectoarele 4 și 5, care prezintă cele mai reduse valori ale cifrei de afaceri, numărului de angajați și unități locale active, înregistrează cele mai ridicate ponderi ale unităților cu 0-9 salariați.

Figura 21 – Repartiția pe sectoare administrative a subunităților companiilor din municipiul București (%, 2018)

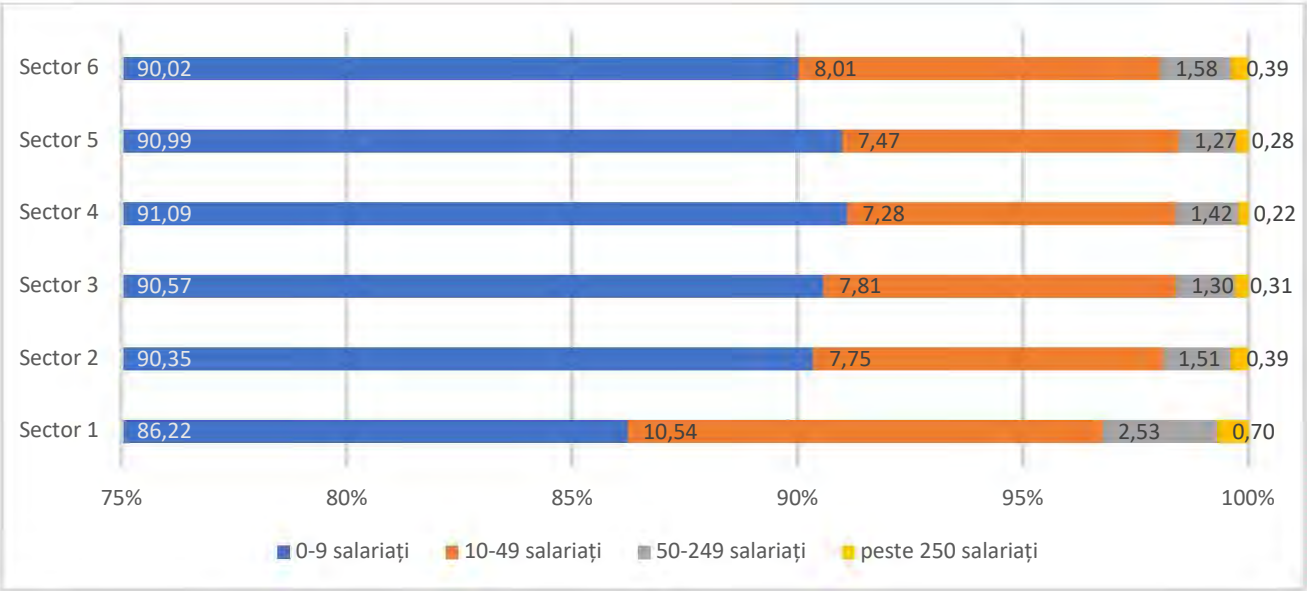

Sursa: INS

Peste 30% din unitățile locale active din Capitală activează în servicii intensive în cunoaștere[100].

”Techosistemul”[101] din România, dar mai ales din București, este celebru[102] pentru capitalul intelectual și numărul mare de companii din domeniul securității cibernetice, al jocurilor video, divertismentului și comerțului online. Începând cu anul 2014, s-a observat o creștere a numărului startup-urilor din harware, inteligență artificială, 3D printing, realitate virtuală și augmentată[103]. Startup-urile localizate în București pot beneficia de pe urma disponibilității talentului tehnic, capitala dispunând de programatori și marketeri competitivi. Finanțarea și accesul la capital rămân în continuare o provocare și, din această cauză, fondatorii de startup-uri apelează la investitori internaționali. Există câteva organizații de tip ”angel investors” care încearcă să acopere decalajul de finanțare, dar nu sunt suficiente. O altă vulnerabilitate a ecosistemului tech din București este reprezentată de lipsa competențelor de business și de management de produs.

Analiza numărului unităților locale active din municipiul București din punctul de vedere al sectorului economic în care acestea activează arată că secțiunea CAEN comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor înglobează cel mai mare număr de unități (27% în 2018). Locul al doilea este deținut de unitățile locale active ce au ca domeniu de activitate activitățile profesionale, științifice și tehnice (18%) – servicii intensive în cunoaștere, iar pe locul al treilea se clasează unitățile care activează în domeniul construcțiilor (9%). Acest domeniu a trecut printr-o perioadă de declin ca urmare a crizei economice, dar a revenit la o evoluție pozitivă după 2012 (creștere de 16.12% între 2012 și 2018, nereușind însă să revină la valoarea din 2008). Domeniul construcțiilor este urmat îndeaproape de informații și comunicații, un domeniu cu valoare adăugată mare, care concentrează 8% din unitățile locale active din Capitală și a înregistrat o creștere a numărului de unități locale active de 15.75% între 2008 și 2018.

[100] Au fost luate în considerare secțiunile J, M, P, Q, R

[101] ”Techosistemul” sau ecosistemul dedicat startup-urilor tehnologice.

[102] Conform Nesta – The Innovation Foundation, benchmarking în care sunt analizate peste 60 de orașe europene.

[103] Câteva exemple: Univrse, Symme3D, Medicai etc.

Figura 22 - Numărul unităților locale active pe activități ale economiei naționale în municipiul București

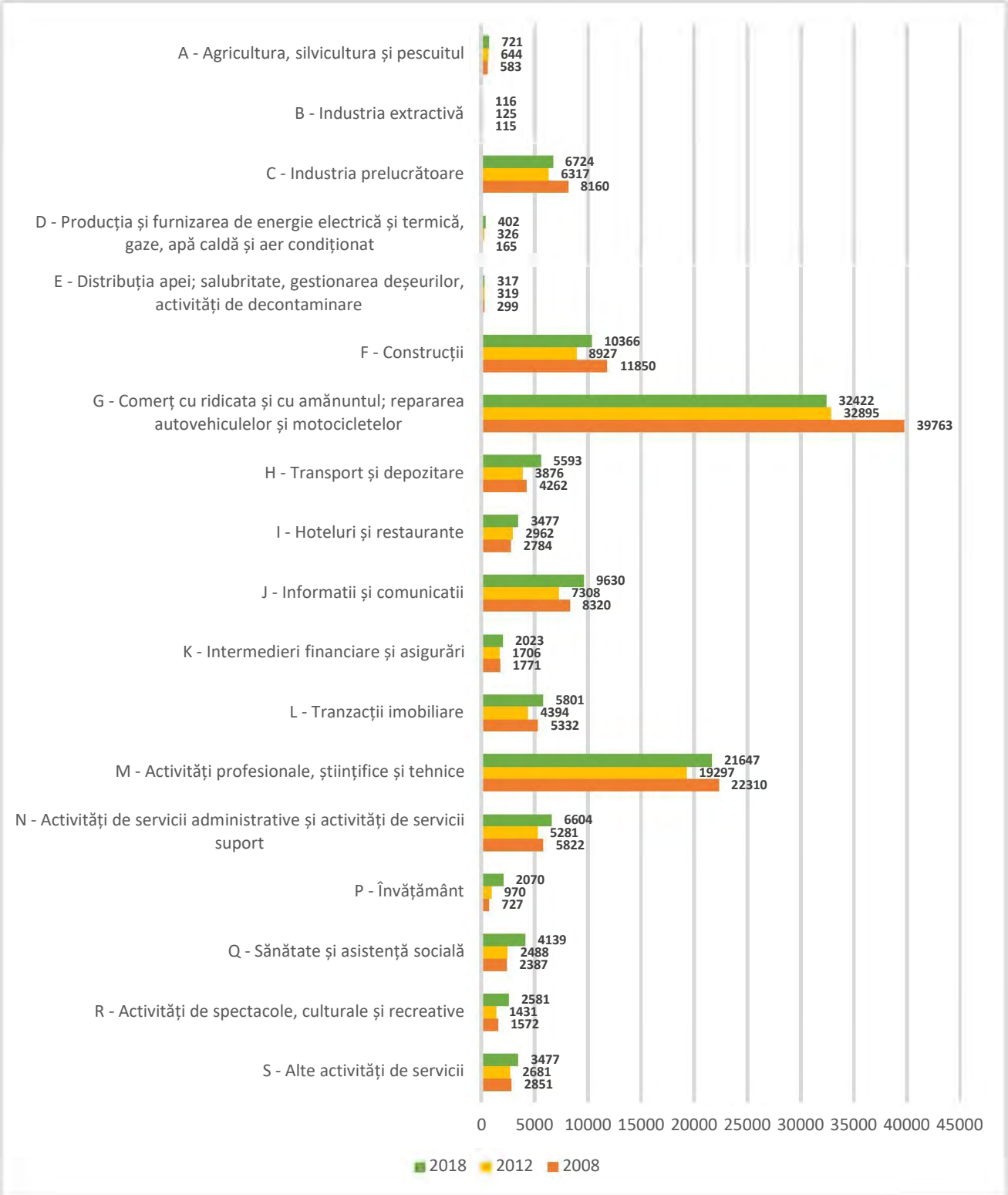

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Cea mai accentuată creștere a numărului de unități locale active (184.73% între 2012 și 2018) a fost înregistrată de secțiunea învățământ, urmată de producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (143.64%), sănătate și asistență socială (73.40%), și activități de spectacole, culturale și recreative (64.19%), indicând dezvoltarea serviciilor publice și a domeniilor conexe, precum și

ponderea crescândă pe piață a actorilor privați. Totodată, trebuie menționat că în municipiul București sunt înregistrate o serie de companii și societăți naționale ce activează în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (de ex. Compania Națională de Transport al Energiei Electrice Transelectrica SA, Societatea Națională Nuclearelectrica SA).

În funcție de clasa de mărime a unităților locale active, se poate observa o distribuție diferită a ponderilor acestora pe domenii CAEN, toate categoriile evidențiind însă profilul axat pe servicii al municipiului București. Astfel, la nivelul anului 2018, în cazul categoriei micro, cele mai ridicate ponderi au fost înregistrate în următoarele secțiuni CAEN: comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (27.18%), urmat de activități profesionale, științifice și tehnice (19.5%) și construcții (8.54%). Și la nivelul întreprinderilor mici, comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor deține cea mai mare pondere (24.89%), urmat de construcții, cu 12.48% și industria prelucrătoare cu 10.56% (urmată îndeaproape de activități profesionale, științifice și tehnice – 10.28%) . Domeniul cu cea mai mare pondere în cadrul categoriei unităților mijlocii este de asemenea comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, cu o pondere de 21.63%, urmat de industria prelucrătoare cu 15.32% și activități de servicii administrative și activități de servicii suport, cu 12.25%. Întreprinderile mari și foarte mari sunt dominate numeric de activități de servicii administrative și activități de servicii suport (dintre acestea printre principalii angajatori înregistrați în București activează în domeniile resurselor umane și al securității), cu 21.14%, urmată de comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, care înregistrează 17.46%, și industria prelucrătoare, cu 14.52%.

Atractivitatea Capitalei pentru activități industriale este în scădere, pe fondul tranziției către o economie bazată pe cunoaștere.

Industria prelucrătoare a înregistrat o scădere cu 17.60% a numărului unităților locale active între 2008 și 2018, pe fondul declinului în perioada crizei economice, dar și a scăderii atractivității Capitalei pentru investițiile în industrie din cauza costurilor ridicate cu forța de muncă, cu terenurile, a unor constrângeri urbanistice și de mediu etc.. Între 2012 și 2018 a cunoscut o evoluție ușor crescătoare (6.44%), însă rata scăzută de creștere a acestei secțiuni conduce la diminuarea ponderii ei în economia municipiului București. O evoluție asemănătoare a înregistrat și secțiunea comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (scădere de 18.46% între 2008 și 2018 și de 1.44% între 2012 și 2018), indicând o tendință de consolidare a activității de retail în jurul unor lanțuri comerciale mari, în detrimentul micilor afaceri de familie, care dominau peisajul urban în urmă cu 10-15 de ani.

Figura 23 - Distribuția unităților locale active pe clase de mărime și activități ale economiei naționale, municipiul București, 2018

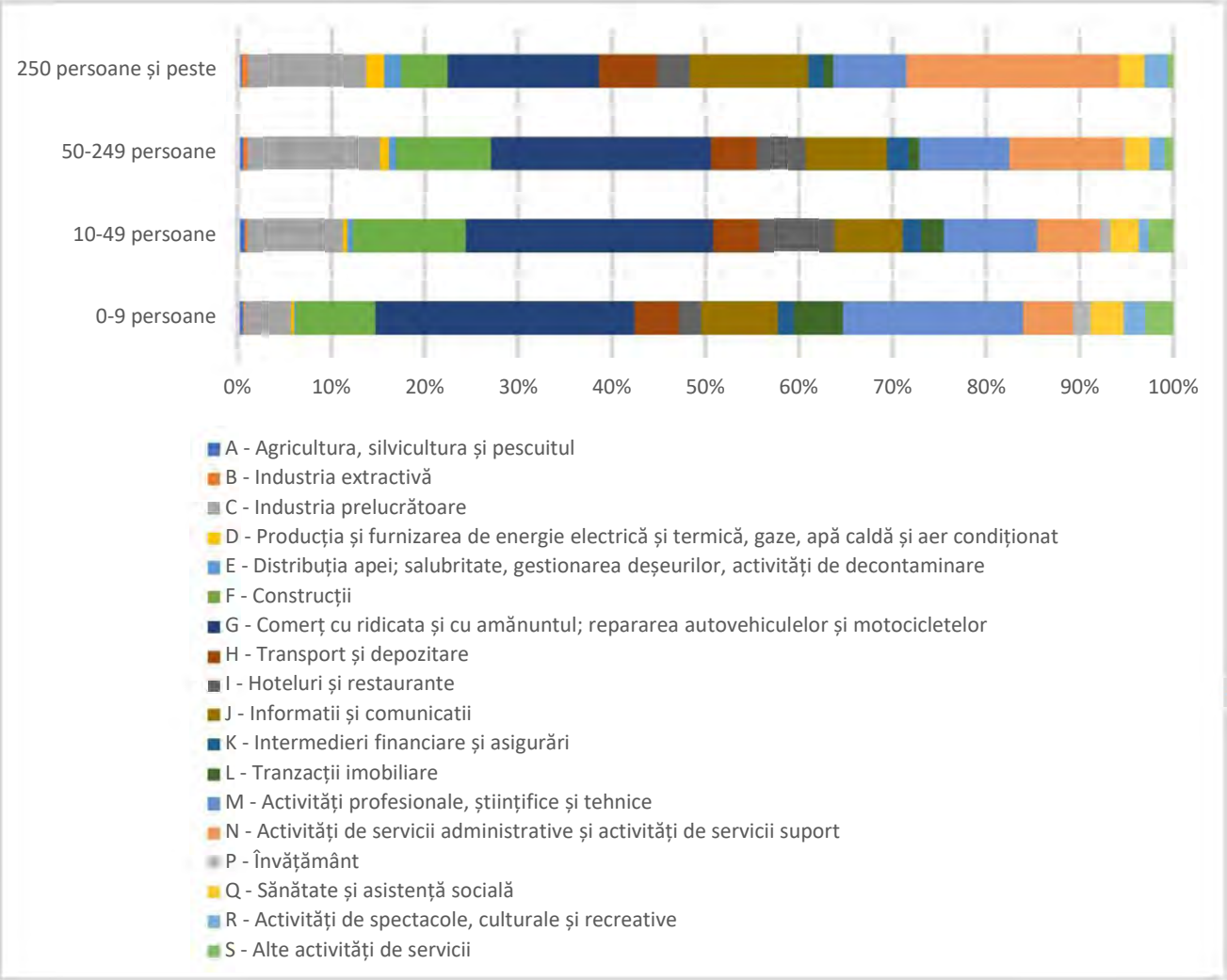

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Capitala concentrează un număr ridicat de companii și societăți naționale, precum și multe dintre cele mai mari companii private din țară. Activitatea acestora se desfășoară în mare măsură în afara municipiului, în timp ce indicatorii economici sunt raportați la nivelul sediului central, distorisionând în unele cazuri imaginea reală a economiei locale[104].

În ceea ce privește numărul de salariați raportați de companiile din București, cele mai ridicate valori sunt raportate de companiile naționale – primele trei poziții corespund cu primele trei poziții din topul în funcție de numărul de salariați la nivel național. Activitatea acestora este coordonată din Capitală, dar se desfășoară în mare măsură în teritoriu. Aceeași situație poate fi observată și în cazul companiilor private, companiile din București cu cel mai mare număr de salariați în 2018 desfășurându-și, de asemenea, activitatea în întreaga țară (de ex. RCS & RDS SA, OMV Petrom și Kaufland). Astfel, pentru obține o imagine reală a situației salariaților care își desfășoară activitatea în Capitală, au fost analizate în continuare datele la nivelul subunităților (sedii, puncte de lucru) înregistrate aici.

1
[04] În acest context, pentru a reflecta cât mai fidel situația la nivel local, au fost utilizate pe cât posibil date privind unitățile locale active (CA, personal etc.)

Unitățile locale active și sediile companiilor din București cu cel mai mare număr de salariați sunt concentrate preponderent în Sectorul 1, urmat de sectorul 2.

Analiza distribuției teritoriale a unităților locale active și a companiilor cu sediul în municipiul București indică o concentrare ridicată în Sectorul 1, urmat de sectoarele 2 și 5. Cele mai puține unități locale active se găsesc în sectoarele 5 și 4, cele mai puțin dezvoltate economic sectoare ale Capitalei.

Analiza subunităților[105] companiilor înregistrate în municipiul București oferă o imagine realistă cu privire la repartiția teritorială a salariaților, referindu-se strict la angajații ce activează în Capitală (Figura 24). Astfel, se poate observa că Sectorul 1 concentrează cei mai multi salariați dintre sectoarele Capitalei, de aproape 4 ori mai mulți decât Sectorul 5. Numărul de subunități din sectoarele 1, 2 și 3 este similar, însă Sectorul 1 concentrează cele mai multe subunități de dimensiuni mijlocii, mari și foarte mari (peste 50 angajați), urmat de Sectorul 2.

În ceea ce privește topul în funcție de numărul de salariați și domeniile de activitate, pe subunități locale, se remarcă angajatorii din domeniile transportului public (cu STB și METROREX în top 10 subunități din Capitală), resurse umane, IT&C, comerț și servicii. Principalele subunități din perspectiva numărului de salariați sunt concentrate în Sectorul 1, urmat de sectoarele 2 și 5.

Tabel 3– Top 10 subunități ale companiilor din municipiul București din perspectiva numărului de salariați, 2018

DENUMIRE	SECTOR	CAEN	NR. SALARIAȚI
SOCIETATEA DE TRANSPORT BUCURESTI STB SA	SECTORUL 1	4931	9249
SC LUGERA & MAKLER SRL	SECTORUL 3	7820	5633
SC ORACLE ROMANIA SRL	SECTORUL 2	6201	4463
COMPANIA NATIONALA POSTA ROMANA	SECTORUL 2	5310	4461
SC METROREX SA	SECTORUL 1	4931	4402
SC RCS & RDS SA	SECTORUL 5	6110	4252
SC MANPOWER HR SRL	SECTORUL 5	7820	3562
COMPANIA NATIONALA DE CAI FERATE CFR SA	SECTORUL 1	5221	3286
SC SECURITAS SERVICES ROMANIA SRL	SECTORUL 1	8010	3140
SC DANTE INTERNATIONAL	SECTORUL 6	4791	3129

Sursa: INS

1
[105] Sedii unice, sedii centrale, puncte de lucru, cf. INS.

Figura 24 – Repartiția salariaților și subunităților companiilor la nivelul sectoarelor municipiul București, 2018

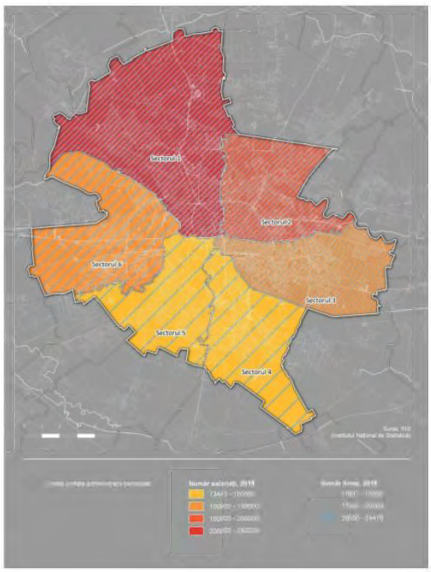

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Figura 25 – Repartiția teritorială a primelor 50 subunități din municipiul București în funcție de numărul de salariați, 2018

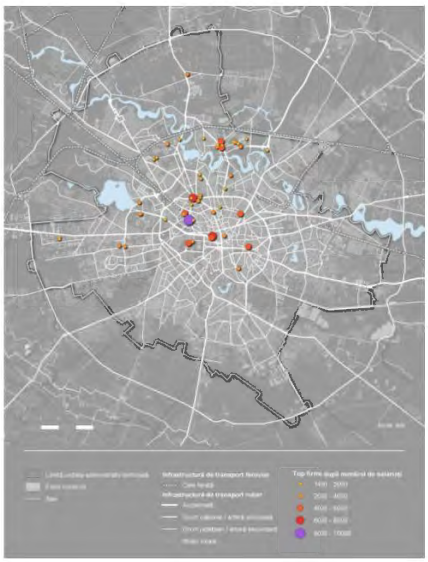

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Cifra de afaceri generată de unitățile locale active din municipiul București a fost în anul 2018 de 431,722 milioane lei[106]. Analizând evoluția post-criză a cifrei de afaceri, se observă că cea mai mare creștere în intervalul 2012-2018 s-a înregistrat în următoarele secțiuni CAEN: (1) industria extractivă (creștere de 259.86% între 2012 și 2018), pe fondul prezenței în București a OMV Petrom și a altor companii în domeniu, dar a căror activitate extractivă se desfășoară în alte județe, (2) Sănătate și asistență socială (creștere de 133.49%) – de ex. centrele și rețelele medicale private înregistrează cea mai ridicată cifră de afaceri (de ex. Centrul Medical Unirea SRL, Med Life SA, Sanador SRL); (3) Hoteluri și restaurante (102.15%) – de ex. companiile care dețin francizele McDonalds (Premier Restaurants Romania SRL) și KFC (US Food Network SA), companii în domeniul serviciilor hoteliere și de restaurante de lux (București Turism SA, Ana Hotels SA); (4) Învățământ (84.28%) – de ex. rețele de școli/ licee private (Lumina Instițutii de Învățământ SA, Olga Gudynn International School SRL), ce își desfășoară activitatea atât în Capitală, cât și în afara acesteia (județul Ilfov, Constanța etc.). Informațiile și comunicațiile se clasează pe poziția a cincea, cu o creștere de 48.32% între 2012 și 2018. Cea mai ridicată CA în acest domeniu a fost înregistrată în 2018 de furnizorii de servicii de telecomunicații Orange România, Vodafone România, RCS&RDS SA, TELEKOM România, urmați de Oracle și IBM România (activități de servicii in tehnologia informatiei).

Figura 26 – Evoluția cifrei de afaceri a unităților locale active din municipiul București[107]

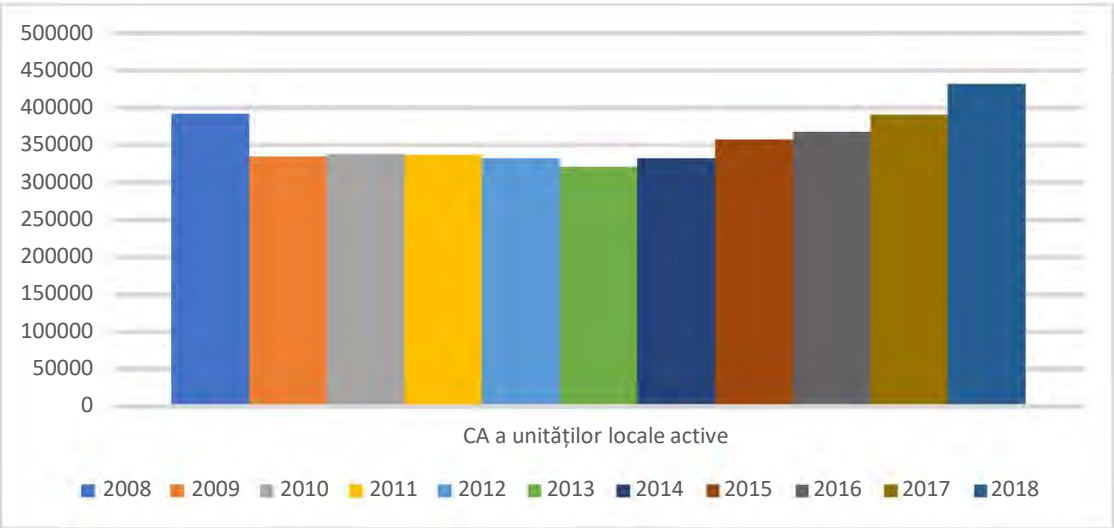

Sursa: Baza de date INS TEMPO

[106] Date provizorii cf. INS TEMPO, la data elaborării analizei

[107] Pentru a oferi o imagine cât mai relevantă și precisă luând în considerare inflația, valorile pentru anii 2008 -2016 au fost actualizate utilizând Indicele Prețurilor de Consum (exprimate procentual), cf. INS (http://statistici.insse.ro/shop/?page=ipca1)

Figura 27– Cifra de afaceri din unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, 2018[108]

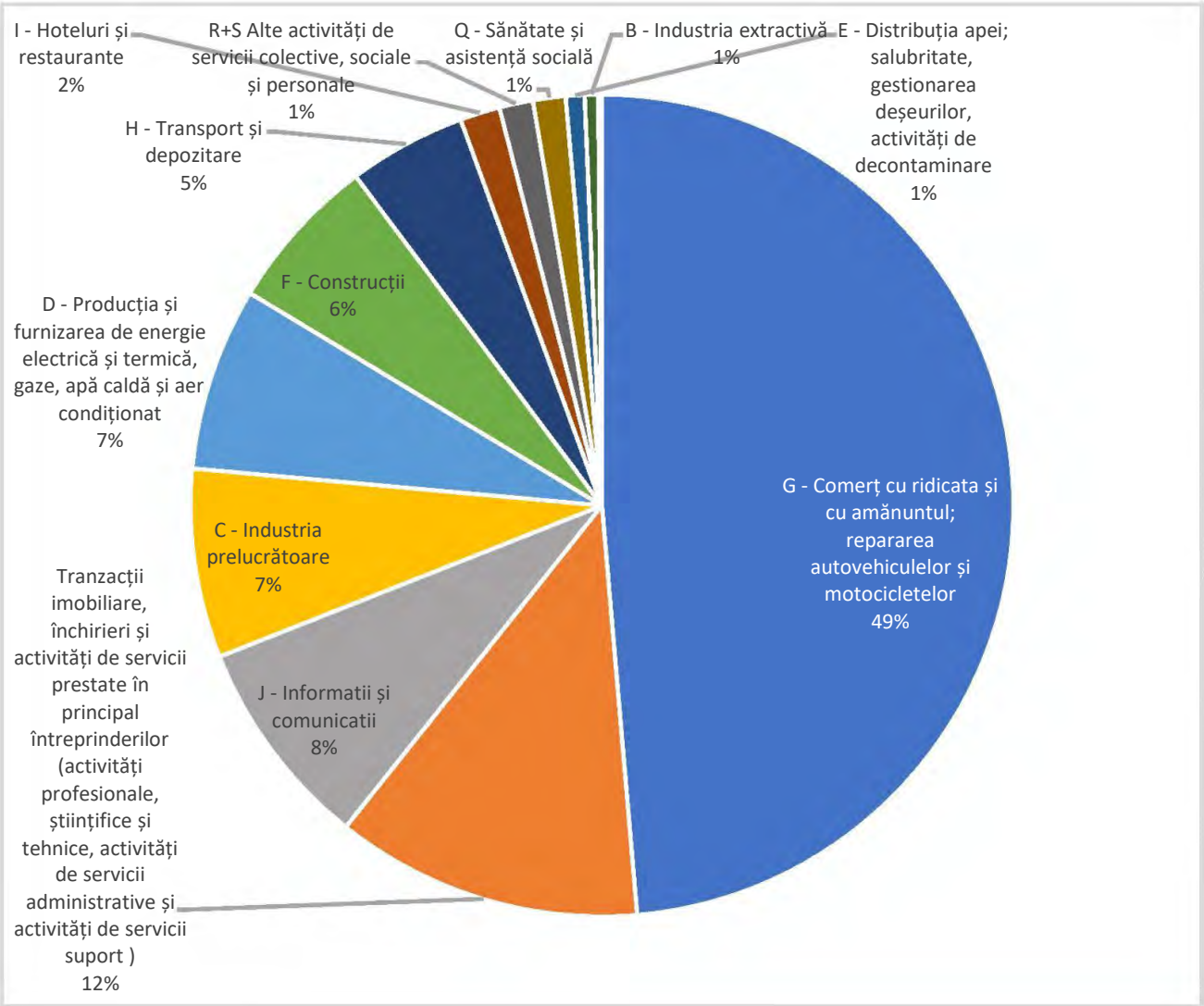

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Economia Capitalei are un profil dominat de servicii; dintre acestea, serviciile cu valoare adăugată ridicată, intensive în cunoaștere, contribuie cu peste 20% la cifra de afaceri totală și înregistrează tendințe de creștere.

Analiza structurii economiei locale din perspectiva CA a unităților locale active indică o economie dominată de servicii, ale căror activități contribuie cu peste 79% la CA totală a Capitalei. Dintre acestea, comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor contribuie cu 49% la formarea cifrei de afaceri a municipiului București în 2018, iar CA înregistrată de această secțiune a crescut cu 19.48% între 2008 și 2017[109]. Aceasta este urmată de tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal

1
[08] Date provizorii cf. INS TEMPO, la data elaborării analizei

1
[09] Pentru a oferi o imagine cât mai relevantă și precisă luând în considerare inflația, valorile pentru anii 2008 și 2012 au fost actualizate utilizând indicele Prețurilor de Consum (exprimate procentual), cf. INS (http://statistici.insse.ro/shop/?page=ipca1)

întreprinderilor (activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, care contribuie cu 12% la CA a Capitalei și a înregistrat o creștere de 27.15% între 2008 și 2018. Pe locul al treilea din punct de vedere al CA se clasează secțiunea informații și comunicații, care contribuie cu 9% la CA a municipiului București și a crescut cu 10.5% în intervalul 2008-2018, cunoscând o creștere mai accentuată în ultimii ani (peste 48% între 2012 și 2018). Astfel, serviciile cu valoare adăugată ridicată, intensive în cunoaștere, contribuie cu peste 20% la cifra de afaceri a Capitalei și înregistrează tendințe de creștere.

Contribuția industriei prelucrătoare la CA a municipiului București a cunoscut o evoluție descendentă, de la 11% în 2008 la 7.89% în 2012, respectiv 8% în 2018. Astfel, în anul 2018 industria prelucrătoare se clasa pe locul 4 din punct de vedere al contribuției la CA a Capitalei. Totodată, CA generată în acest domeniu a scăzut cu 24.43% între 2008 și 2018, înregistrând însă o creștere de 22.5% între 2012 și 2018.

Sectorul 1 înregistrează cea mai mare pondere a cifrei de afaceri din municipiul București, iar sediile principalelor companii înregistrate în capitală se concentrează în nord și centru, cu o preferință pentru zonele Piața Victoriei – Iancu de Hunedoara și Aviației – Barbu Văcărescu.

Topul companiilor din Capitală din perspectiva cifrei de afaceri concentrează 6 companii din top 10 la nivel național și este dominat de unii dintre principalii actori din domeniile comerțului carburanților, comerțului cu amănuntul (lanțuri comerciale mari) sau, în cazul OMV Petrom, extracția petrolului brut, cu mențiunea că municipiul București găzduiește de fapt sediul administrativ, iar activitățile extractive se desfășoară în teritoriu. Indicatorii economici cu valori foarte ridicate ai OMV Petrom asociați codului CAEN 0610-extractia petrolului brut distorsionează astfel datele privind profilul și specializarea economică a Capitalei, situație similară și altor companii mari și foarte mari publice și private. Din punct de vedere al distribuției teritoriale a cifrei de afaceri, pe baza bilanțului subunităților (sedii și puncte de lucru) din Capitală, se remarcă faptul că aceasta este concentrată în principal în Sectorul 1 al municipiului București, acesta înregistrând o CA de peste două ori mare decât Sectorul 2, care îi urmează în clasament, și de peste 7 ori mai mare decât Sectorul 5, ultimul clasat. În ceea ce privește domeniul de activitate, topul subunităților din municipiul București din perspectiva cifrei de afaceri este dominat de activitățile din sfera comerțului cu ridicata și cu amănuntul și de producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

Repartiția teritorială a primelor 50 companii din municipiul București în funcție de CA (Figura 29) indică, la rândul ei, concentrarea companiilor cu valori mari ale cifrei de afaceri în zona de nord și în centrul Capitalei, cu două zone individualizându-se mai clar, respectiv Piața Victoriei – Iancu de Hunedoara și Aviației – Barbu Văcărescu.

Tabel 4– Top 10 subunități din municipiul București din perspectiva cifrei de afaceri, 2018

DENUMIRE	SECTOR	COMPANIA-MAMĂ	CAEN	CIFRA AFACERI
SC BRITISH AMERICAN TOBACCO (ROMANIA) TRADING SRL	SECT. 1	SC BRITISH AMERICAN TOBACCO (ROMANIA) TRADING SRL	4635	9,534,748,854
SC ENGIE ROMANIA SA	SECT. 4	SC ENGIE ROMANIA SA	3523	6,066,962,460
EXECUTIV	SECT. 1	SC SOCIETATEA DE PRODUCERE A ENERGIEI ELECTRICE IN	3511	4,247,086,563
SC DANTE INTERNATIONAL	SECT. 6	SC DANTE INTERNATIONAL SA	4791	4,236,072,083
SC RENAULT COMMERCIAL ROUMANIE SRL	SECT. 6	RENAULT COMMERCIAL ROUMANIE SRL	4511	4,088,711,580
OMV PETROM MARKETING SRL	SECT. 1	SC OMV PETROM MARKETING SRL	4730	4,074,635,544
SC NIDERA ROMANIA SRL	SECT. 1	COFCO INTERNATIONAL ROMANIA SRL	4621	3,902,336,994
SAMSUNG ELECTRONICS ROMANIA SRL	SECT. 1	SC SAMSUNG ELECTRONICS ROMANIA SRL	4652	3,753,482,769
ADM ROMANIA TRADING SRL	SECT. 2	SC ADM ROMANIA TRADING SRL	4621	3,564,234,299
SC OMV PETROM GAS SRL	SECT. 1	SC OMV PETROM GAS SRL	4671	3,322,948,542

Sursa: INS

Figura 28 – Repartiția cifrei de afaceri la nivelul sectoarelor municipiul București, 2018

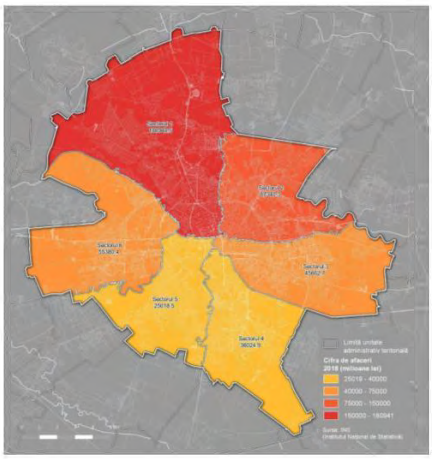

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Figura 29 – Repartiția teritorială a primelor 50 subunități din municipiul București în funcție de CA, 2018

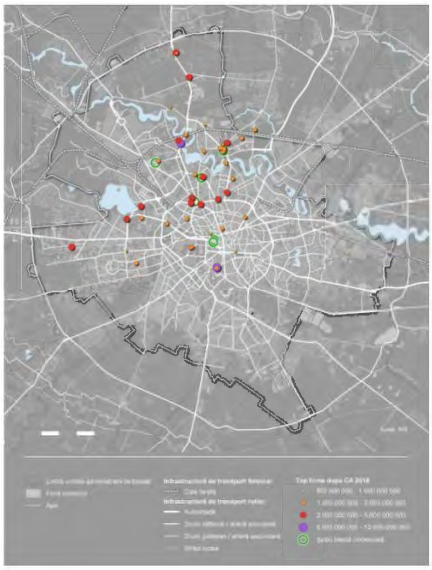

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

În ceea ce privește repartiția VAB pe ramuri de activitate, cele mai recente date disponibile (2017) arată că A04 - comerţ, hoteluri şi restaurante avea cea mai mare contribuție la formarea VAB a municipiului București (20%), urmată îndeaproape de A08 - activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice; activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport (17%). Informațiile și comunicațiile (A05) se clasează pe locul al treilea, contribuind cu 14% la VAB total (la egalitate cu A02 – industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare) și au înregistrat o creștere a VAB cu 41.9% între 2013 și 2017.

Figura 30– Valoarea adăugată brută pe ramuri de activitate în municipiul București, 2017

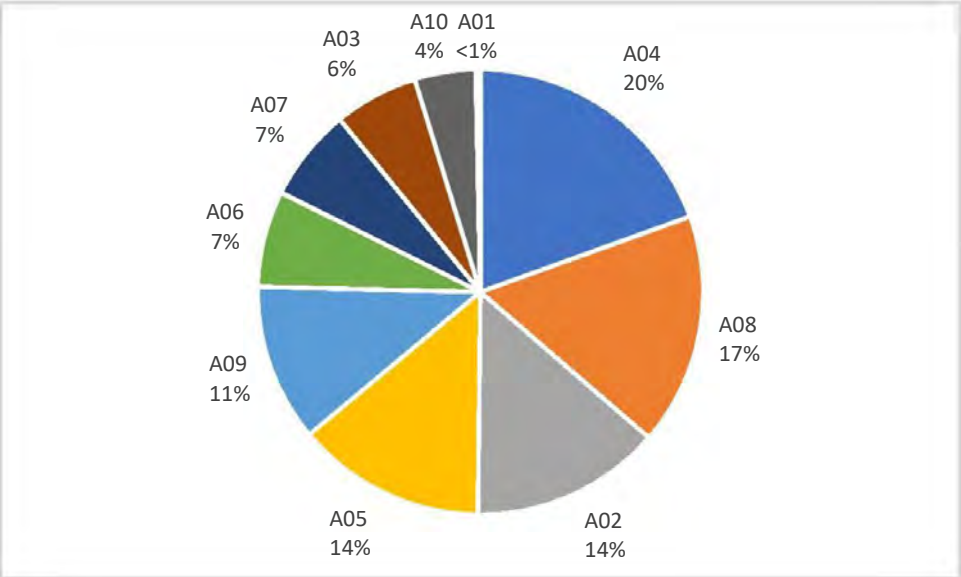

Sursa: INS, Conturi naționale regionale (http://www.insse.ro/cms/ro/tags/conturi-nationale-regionale)

A01 Agricultură, silvicultură și pescuit
A02 Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare
A03 Construcţii
A04 Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurant
A05 Informaţii şi comunicaţii
A06 Intermedieri financiare şi asigurări
A07 Tranzacţii imobiliare
A08 Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport
A09 Administraţie publică şi apărare, asigurări sociale din sistemul public, învăţământ, sănătate şi asistenţă socială
A10 Activităţi culturale şi spectacole, reparații de produse de uz casnic şi alte servicii

Analiza evoluției valorii adăugate brute pe ramuri de activitate la nivelul municipiului București (Figura 31) arată că cea mai ridicată creștere în intervalul 2013-2017[110] (104.58%) a fost înregistrată de ramura A07 - Tranzacţii imobiliare, urmată de A04 - Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurant (86.23%), A09 - Administraţie publică şi apărare, asigurări sociale din sistemul public, învăţământ, sănătate şi asistenţă socială (61.03%) și A10 - Activităţi culturale şi spectacole, reparații de produse de uz casnic şi alte servicii (59.31%). Două ramuri de activitate au

1
[10] Fără a lua în considerare A01 Agricultură, silvicultură și pescuit, care înregistrează valori scăzute și cea mai reusă contribuție la VAB totală a municipiului București

înregistrat o tendință negativă între 2013 și 2017, respectiv A06 - Intermedieri financiare şi asigurări (-23.06%) și A03 – construcţii (-7.59%).

Figura 31– Evoluția valorii adăugate brute pe ramuri de activitate în municipiul București, în perioada 2013-2017 (milioane lei – prețuri curente)

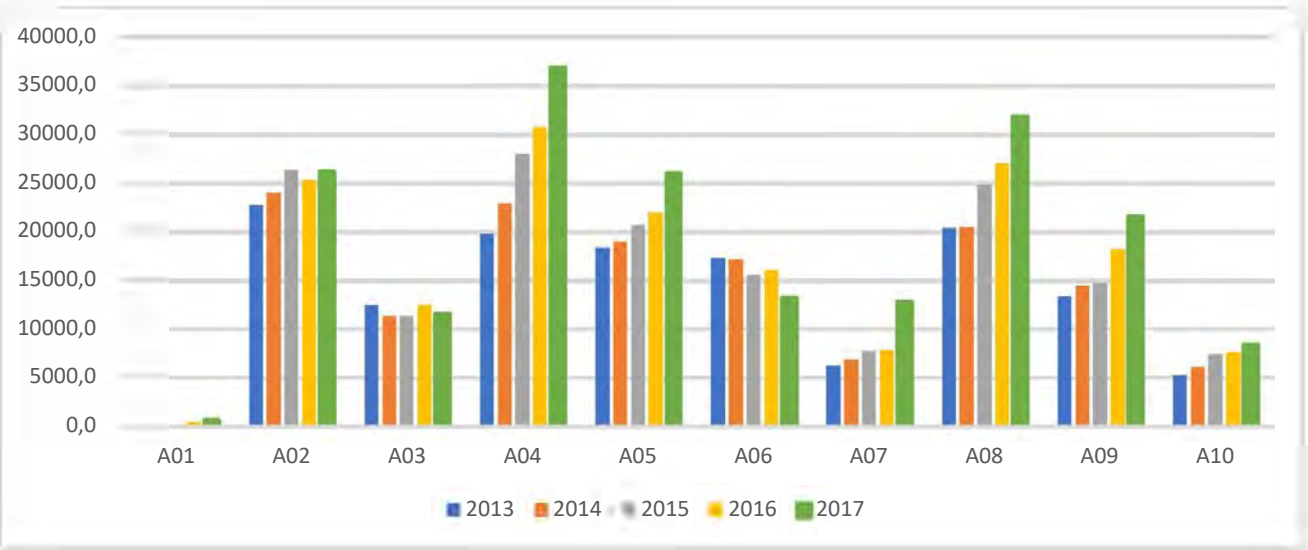

Sursa: INS, Conturi naționale regionale (http://www.insse.ro/cms/ro/tags/conturi-nationale-regionale)

Per total, serviciile au înregistrat o creștere a VAB cu 50% între 2013 și 2017 și o creștere de 6 procente a contribuției la VAB totală a Capitalei, de la 74% la 80%.

În ceea ce privește evoluția contribuției la VAB total al municipiului București în perioada 2013-2017, cele mai mari creșteri le-au înregistrat A04 - Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurant, a cărei contibuție a crescut cu 6 procente, A07 - Tranzacţii imobiliare și A08 - Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport , ambele cu o creștere de 2 procente. Pe de altă parte, A06 - Intermedieri financiare şi asigurări și-a diminuat contribuția la VAB totală a municipiului București cu 6 procente în perioada analizată (de la 13% la 7%). Celelalte două ramuri de activitate a căror contribuție la VAB total a scăzut în perioada analizată, fiecare cu câte 3 procente, sunt A02 - Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare și A03 – Construcţii.

Evoluția investițiilor nete din unitățile locale active indică preferința industriei și construcțiilor pentru investiții în afara municipiului București, în zona periurbană.

Analiza investițiilor nete[111] din unitățile locale active din municipiul București, pe activități ale economiei naționale indică o evoluție negativă în perioada analizată[112], respectiv o scădere de 27.43% a volumului total

1
[11] Investițiile nete reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate creării de noi mijloace fixe, pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția celor existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al mijloacelor fixe existente și al terenurilor (taxe notariale, comisioane, cheltuieli de transport, de încarcare-descărcare) etc.

1[12] Pentru a oferi o imagine cât mai relevantă și precisă luând în considerare inflația, valorile pentru anii 2008 și 2012 au fost actualizate utilizând Indicele Prețurilor de Consum (exprimate procentual), cf. INS (http://statistici.insse.ro/shop/?page=ipca1)

al investițiilor între 2008 și 2018[113] și o evoluție negativă în 10 din cele 11 secțiuni analizate, singurul domeniu cu o evoluție pozitivă între 2008 și 2018 fiind cel al sănătății și asistenței sociale.

Dacă analizăm însă evoluția între 2012 și 2018 a investițiilor nete din ULA, se observă o scădere mai puțin accentuată, de 8.18% a volumului investițiilor și o situație mai favorabilă la nivel de secțiuni CAEN.

1

[13] Au fost eliminate din analiză secțiunile B – Industria extractivă și D - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, pentru care datele sunt confidențiale începând cu 2013.

Figura 32– Investiții nete din unitățile locale active din municipiul București, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, 2008-2017

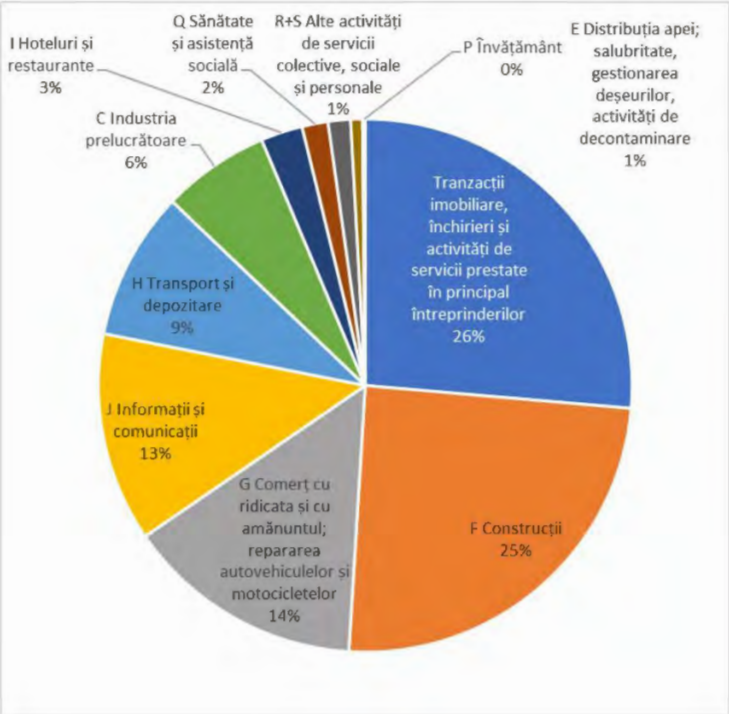

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Comparativ cu 2008, cele mai semnificative diferențe (pozitive și negative) s-au înregistrat în domeniile comerțului cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor și industriei prelucrătoare, care și-a diminuat ponderea în totalul investițiilor nete din unitățile locale active din Capitală cu 6, respectiv 4 procente, și tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor, a căror pondere din total a crescut semnificativ, respectiv cu 6 procente. Este de remarcat că serviciile intensive în cunoaștere și cu valoare adăugată mare au concentrat aproximativ 41% din investițiile nete din unitățile locale active din municipiul București în 2017, cu 7 procente mai mult decât în 2008.

Investițiile pe piața imobiliară a birourilor se concentrează în sectoarele 1 și 2, în zonele centrală și de nord, dar se așteaptă și deschiderea de noi spații de birouri în zona de vest a Capitalei în 2020.

Se constată o concentrare importantă în Sectorul 1 și Sectorul 2, dar și dezvoltarea unor noi zone de birouri ca de exemplu Preciziei, unde în 2019 s-a deschis Renault Bucharest Connected, noul sediu central al Groupe Renault România (găzduiește peste 3,200 angajați), Grozăvești-Orhideea, Expoziției și Lujerului-Militari, unde urmează să se deschidă noi spații în 2020.

Floreasca -Barbu Văcărescu este cea mai atractivă și efervescentă zonă de birouri din țară aici conturându-se noul CBD (central business district/ district central de afaceri) al Capitalei, prin transformarea și adaptarea unei foste zone preponderent industriale.

În zona Floreasca -Barbu Văcărescu, cea mai atractivă și efervescentă zonă de birouri din țară, se conturează noul CBD (central business district/ district central de afaceri) al Capitalei, reprezentând un exemplu ilustrativ pentru transformarea și adaptarea unei foste zone preponderent industriale la nevoile unei economii metropolitane bazate pe servicii. Zona a înregistrat în 2018 una dintre cele mai scăzute rate de neocupare din România, respectiv 2.7%, iar chiriile erau dintre cele mai ridicate – 14-17 EUR/ mp. Clădirile sunt în proporție de 90% recente, fiind construite în ultimii 10 ani, iar stocul de birouri ajunge la 430,000 mp, zona având cea mai importantă concentrare de clădiri de birouri din municipiul București. Totodată, zona găzduiește unele dintre cele mai înalte clădiri din birouri din România, precum Sky Tower sau Globalworth Tower. Criteriul locației cântărește în continuare mult la decizia de a investi, iar în 2020 se așteaptă deschiderea de noi birouri (de ex. în zona Barbu Văcărescu). Se estimează că în următorii ani, stocul de birouri va depăși 500,000 de mp în zona Calea Floreasca – Barbu Văcărescu. Având în vedere spațiile de birouri noi deschise sau planificate a fi deschise în 2019-2020 (Oregon Park – 25,000 mp, Equilibrium I – 19,000 mp, Zone 313 – 5,800 mp), inițiativele de atragere a investitorilor trebuie să se intensifice. Totodată, în 2019 au fost demarate sau urmau a fi demarate și alte proiecte cu suprafețe închiriabile generoase: Globalworth Square – 27,000 mp, One Verdi Park – 20,000 mp sau Green Court D – 16,000 mp.

Un alt pol imobiliar care găzduiește mulți investitori grupează Piața Victoriei – Aviatorilor – Piața Charles de Gaulle. Clădirile de birouri găzduiesc în special sedii de firme din sectoare precum servicii bancare, consultanță, domeniul farmaceutic. Zona este extrem de atractivă, ajungând în anul 2018 la o rată de neocupare de 2.5%, având un stoc de birouri de 421,000 mp. În zonă sunt localizate companii importante precum: Orange, BRD, First Bank, OTP Bank, Mastercard, EY, Deloitte, Hidroelectrica sau Fitbit. Câteva exemple de clădiri de birouri importante, includ: Europe House – 22,000 mp, America House – 44,000 mp, Charles de Gaulle Plaza – 23,000 mp, Tower Center International – 31,000 mp, Crystal Tower – 23,000 mp, Metropolis Center – 16,500 mp, Ștefan cel Mare Office – 8,000 mp etc. Hub-ul Centru-Vest este, de asemenea, o zonă atractivă pentru clădirile de birouri.

Municipiul București se clasează pe locul al doilea la nivel mondial în top 3 orașe cu clădiri de birouri de calitate superioară cu certificări "verzi", ceea ce poate contribui la poziționarea Capitalei pe piața internațională și la atragerea investițiilor străine.

Cu 71% din clădirile de birouri certificate LEED, BREEM sau certificări locale similare, municipiul București se clasează pe locul al doilea la nivel mondial în top 3 orașe cu clădiri de birouri de calitate superioară cu certificări "verzi" (Cushman & Wakefield[114]), după Londra și înaintea lui Sydney. Astfel, clădirile relativ noi de birouri ale Capitalei, cu suprafețe închiriabile extinse și o calitate ridicată, pot contribui la poziționarea acesteia pe piața internațională și la atragerea investițiilor străine. În acest context, este necesar un marketing teritorial susținut, pe de-o parte, și o politică urbană și de terenuri coerentă, care să faciliteze dezvoltarea zonelor de activități economice. Posibile direcții în acest sens constau în realizarea de planuri urbanistice pentru zonele cu potential de dezvoltare economică, inventarierea platformelor/ terenurilor industriale neutilizate, care pot fi convertite ca zone de servicii sau zone mixte (ex. locuire și birouri) sau maparea și dotarea terenurilor care se pretează pentru atragerea de investiții. Totodată, dezvoltarea urbană și imobiliară din ultimii ani a demonstrat că dezvoltarea infrastructurii poate atrage cu sine investiții pe terenurile învecinate (ex. podul Basarab sau dezvoltarea The Mark Tower în zona Str. Buzești – Calea Griviței), fapt ce trebuie avut în vedere în planificarea urbană.

1
[14]Cushman & Wakefield.2019, Winning in Growth Cities 2019/2020 (Global Capital Markets Report)

Platformele și zonele industriale dezafectate și terenurile neutilizate reprezintă o resursă importantă pentru dezvoltarea economică a Capitalei, ce trebuie abordată strategic.

O resursă importantă în acest sens a fost identificată în zona Antiaeriană[115], în sudul Sectorului 6, la interferența cartierelor Rahova, Ghencea, Pelungirea Ghencea și a orașului Bragadiru. Terenul are o suprafață de aprox. 110 ha și poate deveni un motor de dezvoltare al zonei de vest și sud-vest a Capitalei, prin intervenții etapizate ce ar urma să creeze o zonă mixtă, cu locuințe accesibile și serviciile publice aferente (educație, sănătate, spații publice, comerț) și o zonă de birouri care, în timp, este estimat că s-ar putea dezvolta asemănător zonei Floreasca – Barbu Văcărescu, dacă autoritățile publice locale (Primăria Sectorului 5 și Primăria Capitalei) vor investi în dezvoltarea infrastructurii de transport a zonei. Inițiativa dezvoltării acestei zone a fost demarată de Primăria Sectorului 5, sub numele Proiectul Centenarului[116], ulterior fiind elaborate două scenarii de dezvoltare cu sprijinul Băncii Mondiale[117]. Având în vedere caracterul strategic, de proiect-fanion al acestei inițiative, este necesar dialogul între cele două primării pentru planificarea și operaționalizarea intervențiilor.

1

[15] Banca Mondială.2019, Key Urban Interventions for Raising the Attractiveness of the Antiaeriana Area

[16] The Bucharest Centenary Project

[17] Idem [43]

Figura 33– Principalele zone de activități economice din municipiul București

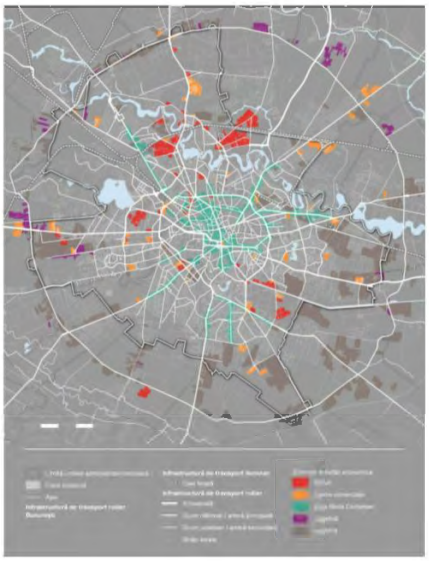

Sursa: prelucrare proprie

3. INVESTIȚIILE STRĂINE ȘI COMERȚUL EXTERIOR

3.1 Investițiile străine

Municipiul București este cel mai atractiv centru urban din țară pentru investitorii străini, fiind considerat principalul motor de creștere al economiei naționale și clasându-se- pe primul loc în cazul majorității indicatorilor economici.

Totodată, Capitala prezintă un potențial deosebit pentru antreprenoriatul digital și meseriile viitorului, care nu necesită prezența fizică la birou.

O dovadă a sănătății unui ecosistem de afaceri este reprezentată de efervescența antreprenorială, măsurată prin nivelul de dezvoltare al startup-urilor, mai ales al celor tech, digitale, întrucât acestea demonstrează cel mai ridicat nivel de inovare și competitivitate, mai ales pe piețele externe, și absorb capital uman calificat, cu spirit de inițiativă și creativ. Conform European Digital City Index[118], Bucureștiul se poziționează pe locul 52 din cele 60 de orașe analizate, din perspectiva ecosistemului dedicat antreprenoriatului digital. Este penalizat mai ales la indicatorii ce țin de capital, cultură și piață. Poate surprinzător, se află pe primul loc din perspectiva infrastructurii digitale, fiind dotat cu o bandă largă de bună calitate. Aceasta este însă sub-utilizată, activitatea online fiind mai redusă în comparație cu a altor orașe europene. Rata de creștere a utilizării infrastructurii digitale este ridicată, ceea ce poate sugera că mediul de business pentru antreprenorii digitali se va îmbunătăți semnificativ în viitorul apropiat. Această perspectivă este susținută și de faptul că în 2020 București s-a clasat pe locul 1 în lume conform Remote Business Index[119] (indicele privind munca la distanță), surclasând o serie de orașe americane precum Houston, Las Vegas și Atlanta, dar și orașe din Europa Centrală și de Est, precum Budapesta (locul 5), Kiev (locul 8) sau Varșovia (locul 10). București s-a impus în top datorită celei mai mari ponderi a locurilor de muncă ce permit lucrul la distanță (4.33%), vitezei ridicate a conexiunii la Internet (52 Mbps, locul 4) și costului vieții (421 £/ lună, locul 7). Alte aspecte analizate au fost disponibilitatea serviciilor de catering/ livrare și costul unui laptop.

Bucureștiul este dotat cu o infrastructură digitală de bună calitate, iar alături de capitalul uman calificat, reprezintă 2 caracteristici de atractivitate importante pentru investitori.

”Techosistemul” primește din ce în ce mai multă apreciere și atenție, mai ales având în vedere că IT&C a ajuns să contribuie cu peste 6% la PIB-ul național. Acest aspect a determinat o creștere a nivelului de conștientizare a actorilor cheie cu putere de decizie, care dezvoltă din ce în ce mai multe programe de sprijin pentru acest grup țintă. Astfel că, în prezent, există un număr mare de programe de accelerare și pre-accelerare, precum: MVP Academy, How to Web Startup Spotlight, Innovation Labs sau RICAP.

”Barometrul Bucureștiului Digital” scoate în evidență câteva avantaje competitive ale Capitalei, care sunt extrem de interesante în special pentru investitorii străini:

- Infrastructura digitală – indicator compus din viteza de download/upload, costul conexiunii la internet, viteza de download/upload mobile, disponibilitatea fibrei de internet. Poziția ocupată este 1/60, lider la capitolele: viteza de download/upload și costul conexiunii la internet. În jurul acestor caracteristici, Capitala se poate poziționa cu ușurință și își poate construi strategia de promovare și de atragere a investitorilor străini.
- Competențe – costurile cu forța de muncă, acces la absolvenți, acces la angajați IT&C, acces la angajați în posturi de suport, competențe de limba engleză, acces la training pentru dezvoltarea unui business.

1
1[18] https://digitalcityindex.eu/
[19] https://broadbanddeals.co.uk/remote-working/

Poziția ocupată este 8/60. De obicei, abundența capitalului uman reprezintă un factor extrem de important în luarea deciziei de a investi într-o anumită locație. Bucureștiul oferă salarii competitive mai ales programatorilor, web designerilor etc. (loc 11/60), dar stă bine și la variabilele referitoare la accesul la angajații IT&C (loc 7/60) și la disponibilitatea training-urilor pentru demararea unei afaceri (loc 20/60).

Infrastructura non-digitală (în special accesibilitatea și mobilitatea), standardul de viață și accesul la cultură, calitatea și intensitatea cercetării și dezvoltării și cererea locală pentru serviciile online sunt principalele aspecte de îmbunătățit astfel încât Capitala să fie mai atractivă pentru investiții în domeniul digital.

Conform aceluiași Barometru, municipiul București mai are câteva caracteristici care pot fi îmbunătățite și care ar putea să atragă și mai mulți investitori, odată rezolvate:

- Infrastructura non-digitală – acces la aeroport, navetism, acces la rețeaua de căi ferate. Poziția ocupată este 38/60. Cel mai bun scor (8/60) se înregistrează pentru variabila referitoare la navetism – *timpul mediu de deplasare și distanța față de locul de muncă*.
- Mentorat – indicator compus din variabilele: networking, acces la programe de accelerare, disponibilitatea asistenței pentru startup-uri și early stage. Poziția ocupată este 43/60, similar cu Hamburg, cu rezultate bune mai ales la capitolul numărul de acceleratoare raportat la populația Bucureștiului.
- Mediul de business – este un indicator compus din următoarele variabile: ușurința de a face afaceri, costul spațiilor de birouri, acces la date. Poziția ocupată este 47/60 – Bucureștiul stă bine la capitolul chiriilor, în sensul în care costul este competitiv. Se poziționează la fel de bine ca Bordeaux, Tallinn sau Valencia.
- Cultura antreprenorială – indicator compus din variabilele: disponibilitatea asumării riscurilor, diversitatea multiculturală, colaborare online, densitatea de noi afaceri, încrederea, absența percepției negative cu privire la antreprenoriat, implicarea digitală în ecosistemul de startup-uri, startup-uri digitale de succes. Poziția ocupată este 50/60, cele mai proaste rezultate fiind obținute la startup-uri digitale de succes (19/60) care se referă la număr de startup-uri evaluate la miliarde de dolari (unicorns).
- Răspândirea cunoștințelor – indicator compus din calitatea instituțiilor de cercetare (nr. de instituții de cercetare în top 200 global), intensitatea R&D (cheltuieli R&D/locuitor). Poziția ocupată este 50/60.
- Accesul la capital – este un indicator compus din disponibilitatea finanțărilor early-stage, crowdfunding și finanțare de la business angels. Poziția ocupată de capitală este 52/60 – campaniile de crowdfunding par să funcționeze cel mai bine, poziționând Bucureștiul pe locul 33/52. Problema mare o reprezintă lipsa finanțărilor de tip startup și early-stage.
- Stil de viață – indicator compus din standardul de viață și accesul la cultură. Poziția deținută este 59/60.
- Piață – este un indicator compus din dimensiunea pieței digitale, tranzacții online, cererea locală pentru servicii digitale, dimensiunea pieței mobile, creșterea tranzacțiilor online. Poziția ocupată este 60/60, din perspectiva variabilelor referitoare la tranzacțiile online și la cererea locală pentru servicii online, Bucureștiul se află pe ultimul loc.

Companiile sunt atrase de Capitală deoarece aici găsesc un bazin de forță de muncă bine pregătit, cu competențe și aptitudini tehnice necesare mai ales în IT&C.

București este cel mai mare centru tehnologic din România, având și cele mai diversificate competențe cerute pe piața muncii de firmele de IT&C. ”Capitalul Capitalei” în IT se bazează pe 25,296 de programatori, 5,773 ingineri de QA, 2,865 analiști de business, 2,476 manageri de proiect. Concurența pentru talente este extrem de ridicată, dar există încă un interes crescut al companiilor străine să deschidă noi centre de R&D sau centre de servicii pentru IT în municipiul București. Conform studiului realizat de Brainspotting[120], cele mai multe cereri de localizare vin din partea companiilor din SUA, UK și Germania. Pe lângă acestea, există un interes crescut pentru piața din București și din partea companiilor franceze, canadiene, irlandeze, elvețiene sau olandeze. La începutul anului 2019, potrivit aceluiași studiu, ”IT Talent Map 2019”, existau cereri de angajări serioase pentru următorii 2-3 ani din partea unor companii precum: London Stock Exchange, Viavi Solutions, Verint Systems Romania, Edenred Digital, Delphi Technologies, CGI, Molson Coors GBS, Crowdstrike, Taxify, Zone Digital, SonicWall, etc.. Cele mai multe poziții deschise erau pentru C++, Java, .NET, Frontend development, Cloud, Securitate, Big Data.

Bucureștiul poate să valorifice oportunitățile oferite de valul noilor industrii și să se poziționeze strategic în topul preferințelor investitorilor din aceste domenii.

Conform sondajului în rândul investitorilor din București, principalul motiv al companiilor cu capital străin pentru alegerea Bucureștiului este calitatea forței de muncă (24% din respondenți), iar în cazul companiilor cu capital mixt este vorba despre accesul la piața de desfacere națională (21% dintre respondenți).

Conform studiului ”EY European Investment Monitor 2019”[121], România înregistrează una dintre cele mai pronunțate scăderi ale proiectelor de investiții străine directe în 2018 comparativ cu 2017 – scădere cu 13%, similară cu cea din Germania, UK, Ungaria, dar nu la fel de pronunțată, precum în Cehia (-51%), Suedia (-32%) sau Portugalia (-22%).

Din perspectiva investițională, Europa rămâne atractivă pentru investitorii din vânzări și marketing, industria prelucrătoare, logistică, R&D etc. Majoritatea dintre investitorii respondenți ai studiului realizat de E&Y doresc să investească în Europa pentru a avea acces la o piață nouă și la consumatori noi (70%). Investitorii pariază pentru următoarele sectoare cu tendință de creștere accentuată în următorii ani: economie digitală (39%), cleantech (25%), energie și utilități (21%) biotehnologii și farma (19%), automotive (17%), servicii de business (17%), logistică și distribuție (15%), bunuri de larg consum (12%), real estate și construcții (7%). Bucureștiul duce o luptă grea cu Paris, Londra, Berlin, Frankfurt, Amsterdam, Munich, Madrid, Varșovia, Barcelona, care sunt în topul preferințelor investitorilor care au răspuns la chestionarul ”EY Attractiveness Survey Europe June 2019”. Orașele din Europa își fac, cu greu, simțită prezența în topul celor care vor găzdui următorul ”colos tehnologic”, Londra poziționându-se în top 5, urmat de Berlin, în top 7.

Municipiul București ocupă locul fruntaș în topul național din perspectiva atractivității pentru investitorii străini luând în calcul valoarea capitalului subscris și numărul de firme cu capital străin.

Conform studiului realizat de Banca Națională a României, ”Investițiile străine directe în România în anul 2018”, în Regiunea București-Ilfov, la sfârșitul anului 2018, valoarea investițiilor străine directe (ISD) era de 49,250 milioane de euro, reprezentând 60.7% din total ISD. Acestea au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

[120] IT Talent Map 2019, Brainspotting

[121] https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-europe-attractiveness-survey-2019/$File/ey-europe-attractiveness-survey-2019.pdf

Conform aceluiași studiu, Bucureștiul a atras ISD-uri în valoare de 41,273 milioane euro, adică 56% din total ISD, cu 6.5% mai mult comparativ cu anul 2017. La începutul anului 2018, capitalul social subscris de către străini a fost de 24.3 miliarde de euro, plasând Capitala pe primul loc, cu o valoare a ISD/capita de 11,552 mii euro. [122]

Din perspectivă sectorială, investițiile străine directe agregate la nivel național sunt orientate mai ales în industria prelucrătoare (30.9% din total ISD – cu ponderi importante în fabricarea mijloacelor de transport, metalurgie, alimente, băuturi etc.), construcții și tranzacții imobiliare (16.8%) și comerț (15.8%).

La sfârșitul anului 2017, la nivelul municipiului București erau înregistrate, conform evidențelor Oficiului Național al Registrului Comerțului, 97,922 de societăți comerciale cu participare străină la capitalul social, cu o valoare totală a capitalului subscris de peste 24 miliarde Euro (55% din cuantumul înregistrat la nivel național). Municipiul București ocupă locul 1 la nivel național în ceea ce privește numărul de firme cu capital străin și valoarea capitalului subscris. Față de anul 2007, numărul de firme cu capital străin a crescut cu 47%, iar capitalul social s-a triplat. În anul 2018, numărul acestora a ajuns la 100,981 societăți comerciale cu participare străină la capitalul social și o valoare totală a capitalului subscris ușor mai mare comparativ cu anul 2017 (mai exact cu 1%).

1

[22] O precizare metodologică importantă este următoarea: în analiza dimensiunii economiei Capitalei intră doar ceea ce se produce local. Spre exemplu, în calculul și analiza dimensiunii economiei capitalei va intra doar activitatea de la sediul central, în cazul acelor companii care au sediul central în capitală, dar au fabrici în alte județe.

Figura 34 - Dinamica investițiilor străine directe în municipiul București, în perioada 2007-2018

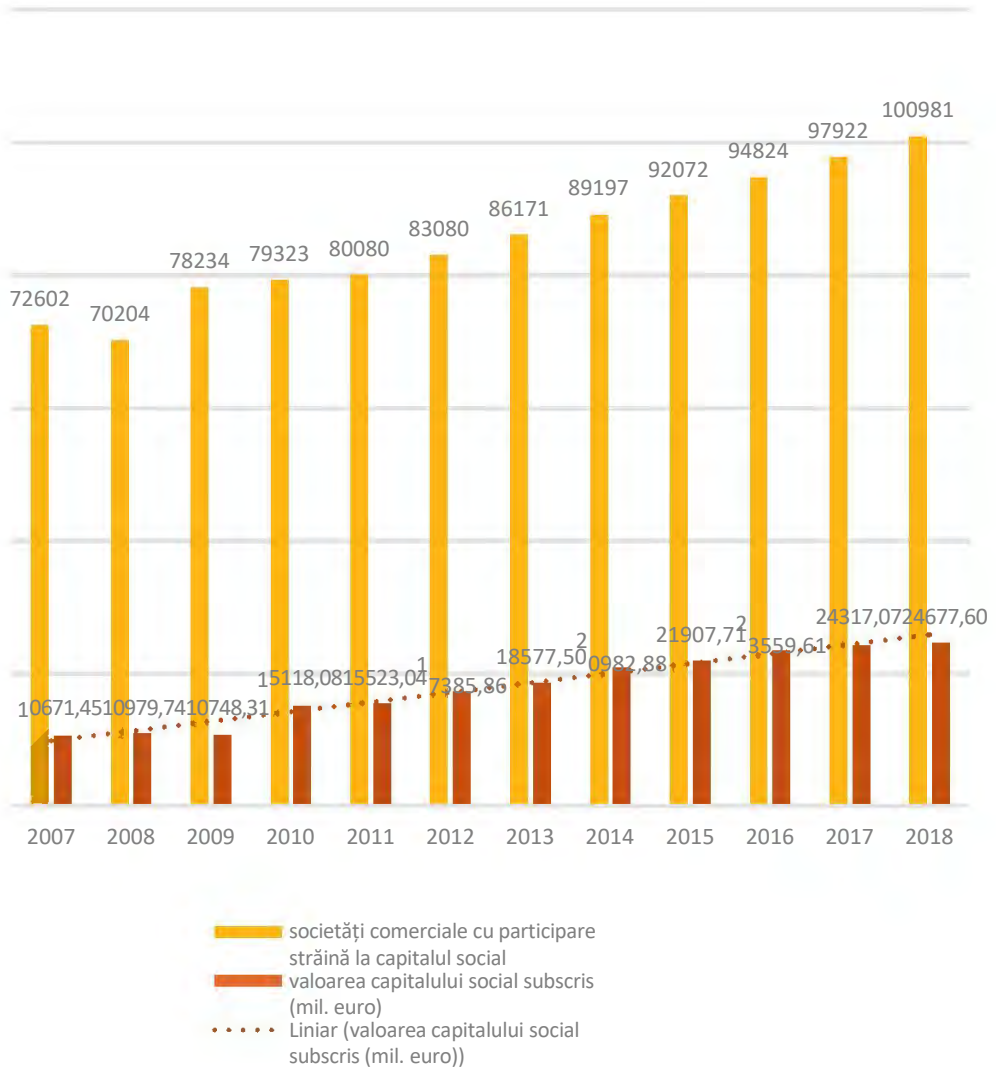

Sursa: ONRC, 2019

Capitala este preferată mai ales de investitorii din Cipru, Olanda, Spania, Marea Britanie, Luxembourg, Germania, Italia, Austria sau Franța, și mai ales pentru dezvoltarea activităților de comerț.

Conform ONRC, cele mai multe firme cu capital străin înregistrate în anul 2018 în municipiul București provin din: Cipru – 71, Olanda – 31, Spania – 17, Marea Britanie – 16, Luxembourg – 15, Germania și Italia – 14, Austria și Franța – 12, Grecia – 9, Turcia – 8 firme, Polonia și Elveția – 6.

Figura 35– Țările de proveniență a fluxurilor de ISD către municipiul București

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor ONRC

Conform estimărilor, valoarea capitalului străin subscris reprezintă aproximativ 36% din PIB-ul municipiului București.

Conform ONRC, valoarea totală a capitalului străin înregistrată până în octombrie 2019, reprezintă aproximativ 36% din valoarea Produsului Intern Brut a municipiului București, valoare raportată la o estimare a PIB-ului pentru anul 2019, conform Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză.

Cumulat, situația statistică, pe țări, a persoanelor juridice cu sediul social în municipiul București cu participare străină la capitalul social, indică:

1. Olanda – peste 18 miliarde de lei generate de 1349 de persoane juridice;
2. Cipru – peste 9.6 miliarde de lei generate de 3487 de persoane juridice;
3. Austria – peste 9.4 miliarde de lei generate de 879 de persoane juridice;
4. Grecia – peste 6.6 miliarde de lei generate de 2230 de persoane juridice;
5. Italia – peste 6.4 miliarde de lei generate de 5836 de persoane juridice;
6. Spania – peste 6 miliarde de lei generate de 1450 de persoane juridice;
7. Germania – peste 4.3 miliarde de lei generate de 1913 persoane juridice;
8. Cehia – peste 4.2 miliarde de lei generate de 280 de persoane juridice;
9. Franța – peste 3.9 miliarde de lei generate de 1905 de persoane juridice;

10. Ungaria – peste 3.8 miliarde de lei generate de 552 de persoane juridice.

Numărul întreprinderilor cu capital străin din municipiul București a crescut cu 6% în perioada 2014-2018, iar valoarea capitalului străin cu 12% în același interval de referință, în condițiile în care la nivel național numărul întreprinderilor cu capital străin a scăzut cu 8.6%, iar valoarea capitalului străin a crescut cu 26%.

În perioada 2014-2018, statistica referitoare la numărul societăților cu participare străină la capital nou înmatriculate și la valoarea aporturilor noi de capital străin subscris la înmatriculare prezintă o creștere modestă în cazul celor doi indicatori:

Figura 36 - Dinamica numărului societăților cu participare străină la capital nou înmatriculate și valoarea aporturilor noi de capital străin subscris la înmatriculare în municipiul București, în perioada 2014-2018

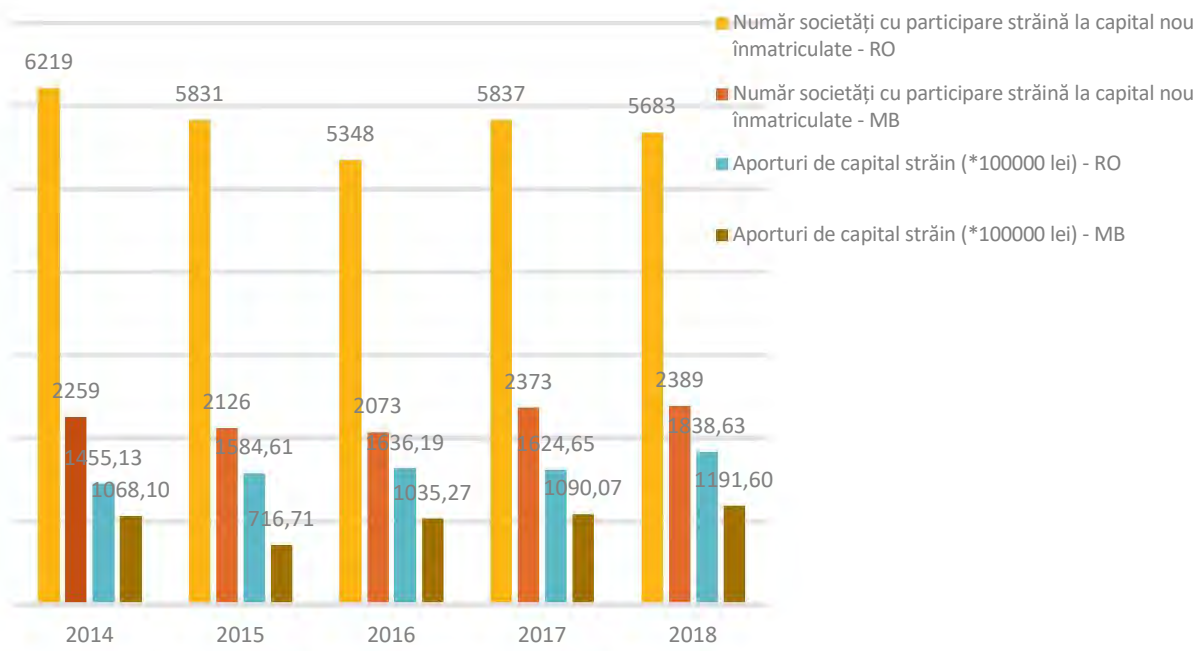

Sursa: ONRC, 2019

Conform ONRC, în Top 10 al companiilor cu sediul social în municipiul București, din perspectiva participării străine la capitalul social subscris se numără următoarele companii:

Tabel 5 – Top 10 companii din perspectiva participării străine la capitalul social subscris

Companie	Localizare	Valoarea capitalului străin în octombrie 2019 – mil. lei	Cota de participare străină în total capital - %	Țara de origine
TELEKOM ROMANIA MOBILE COMMUNICATIONS SA	Sectorul 6	3,718	70	Grecia
ENEL GREEN POWER ROMANIA SRL	Sectorul 3	2,930	100	Italia
OMV PETROM SA	Sectorul 1	2,889	51	Austria
TOMIS TEAM S.A.	Sectorul 1	2,180	100	Cehia/Olanda
OTP BANK ROMANIA SA	Sectorul 1	1,829	100	Ungaria
OVIDIU DEVELOPMENT SRL	Sectorul 1	1,816	100	Olanda/Cehia

Companie	Localizare	Valoarea capitalului străin în octombrie 2019 – mil. lei	Cota de participare străină în total capital - %	Țara de origine
BANCA COMERCIALA ROMANA SA	Sectorul 3	1,623	99.87	Austria
KAUFLAND ROMANIA SCS	Sectorul 2	1,562	99.9	Germania
PI PSY TECHNO S.R.L.	Sectorul 1	1,487	90	Ungaria
GARANTI BANK SA	Sectorul 2	1,208	100	Olanda

Sursă: ONRC, 2019

În ceea ce privește numărul radierilor de societăți cu participare străină la capital, în perioada 2014-2018 situația variază de la un an la altul, înregistrând o tendință descendentă începând cu 2016:

Figura 37 – Dinamica radierilor de societăți cu participare străină la capital în municipiul București și în România în perioada 2014-2018

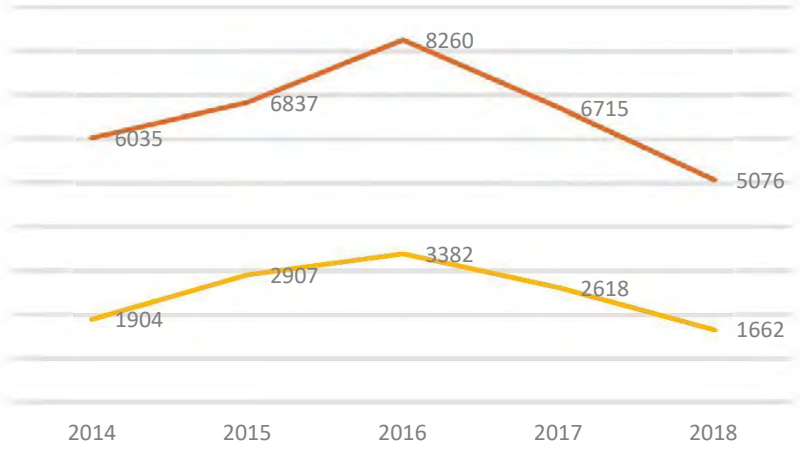

Sursa: ONRC, 2019

În anul 2018 au fost înmatriculate 2,389 de societăți cu participare străină la capital, însă, în același timp, au fost radiate 1,662 de societăți cu participare străină la capital, ceea ce înseamnă că aceste firme nu au reușit să fructifice business-ul și să acapareze o cotă de piață semnificativă în București sau pe piața națională și și-au încetat activitatea. O altă explicație a creșterii numărului radierilor ține de scăderea consumului, în general, sau a încrederii antreprenorilor în economia locală. Raportul in-out sau efervescența din mediul privat versus companiile cu capital străin care și-au stopat activitatea este mai ridicat pentru anul 2018 – 1.43%. În ianuarie 2019, cele mai importante radieri de companii străine au fost Bel Rom Patru SRL și Militari Property Management SRL, ambele active în zona de real estate.

Top 10 cei mai importanți investitori străini în municipiul București, din perspectiva cifrei de afaceri și a numărului de salariați sunt prezentați în continuare, iar lista extinsă poate fi consultată în Anexa 3.

Tabel 6 – Top 10 investitorii străini din municipiul București, după cifra de afaceri și numărul de salariați, 2018, pe sectoare administrative

Denumirea companiei	Sector din MB	Obiectul de activitate	Țara de proveniență a capitalului	Cifra de afaceri (2018) – mil. lei	Numărul de salariați – 2018
OMV PETROM	Sector 1	Extracție și prelucrare petrol și gaze naturale	Austria	17817	12498
KAUFLAND ROMANIA SCS	Sector 2	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Germania	10889	12374
BRITISH AMERICAN TOBACCO TRADING	Sector 1	Producția de țigări	India/ Germania	9534	816
LUKOIL ROMANIA	Sector 1	Comerț cu produse petroliere	Olanda prin Lukoil Europe Holdings BV	7519	2547
CARREFOUR ROMANIA	Sector 2	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Franța	7315	9997
ORANGE ROMANIA	Sector 1	Telecomunicații	Franța / Belgia	5744	2366
MEGA IMAGE	Sector 6	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Belgia / Olanda	5730	9741
AUCHAN ROMANIA	Sector 6	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Franța / Olanda	5405	10123
METRO CASH & CARRY ROMANIA	Sector 3	Comerț cu ridicata de produse alimentare și nealimentare	Germania / Austria / Olanda	5303	3679
SAMSUNG ELECTRONICS ROMANIA	Sector 1	Comerț cu ridicata de produse IT&C	Olanda / Coreea de Sud	4575	208

Sursa: ONRC, Sinteze statistice și Ministerul Finanțelor Publice, 2019

Multe dintre companiile enumerate anterior au sediul central în București, dar unitățile de producție în alte județe din țară.

Este de menționat că în municipiul București există foarte multe ISD-uri de renume internațional în sectorul IT&C, printre care: Amazon (SUA), Avira (Germania/SUA), Electronic Arts (SUA/UK/Olanda), Gameloft (Franța), Optaros (SUA) etc.

Prezența companiilor străine pe piața Capitalei nu anulează necesitatea susținerii și dezvoltării companiilor din București pe piețele străine.

Concurența între companiile străine și cele cu capital autohton este acerbă, însă ascensiunea celor din urmă este remarcabilă. Unii experți pun acest succes pe seama viziunii strategice și agilității antreprenorilor români, dar și pe seama lanțului scurt al deciziilor de business.

Din păcate, investițiile realizate de companiile românești în străinătate sunt foarte reduse, de numai 737 milioane euro, ceea ce plasează România pe ultima poziție în regiune, conform unui studiu BNR realizat pe date UNCTAD. Spre exemplu, în România există 1,200 de firme din Polonia, dar în Polonia există numai 28 de firme românești.

Această situație apare mai ales pe fondul lipsei unui instrument de reprezentare economică pe piețele străine, care să promoveze interesele companiilor și să ofere informații despre piețele țintă. La nivel de companii individuale, lipsa de viziune a managerilor sau a instrumentelor de asistare a procesului de luare a deciziilor pe baza analizei datelor, spre exemplu, pun în pericol dezvoltarea strategică a companiilor și prezența pe piețele străine. Putem da totuși câteva exemple de companii din municipiul București cu branduri care au ajuns pe piețele străine: tehnologia Bitdefender, folosită de jumătate de miliard de oameni de pe 130 de piețe din lume, brandul de pantofi Musette, I.D. Sarrieri care produce lenjerie intimă, brandul de biscuiți RoStar etc.

3.2. Comerțul exterior

Conform sondajului în rândul investitorilor din București, numai 17% dintre companiile respondente au desfacere europeană (14%) sau internațională (americană – 1%, asiatică 1%, alte piețe – 1%). Principalele piețe (peste 10% din respondenți fiecare) sunt: Germania (15%), Franța (14%), Italia (11%) și Anglia (10%).

Cei mai mulți dintre respondenți au desfacere națională (54%) – fapt datorat modului de eșantionare, dar și concentrării companiilor mari și foarte mari în Capitală, urmați de cei cu desfacere regională/ locală (34%).

În ceea ce privește competiția, aceasta este resimțită în special de companiile cu capital românesc, 41% dintre respondenții din această categorie evaluând competiția ca ridicată, iar 37% medie. La polul opus, 35% dintre companiile cu capital mixt și 39% dintre cele cu capital străin au raportat o competiție ridicată, respectiv 48% și 50% competiție medie.

La nivel național, cel mai mare exportator este Automobile Dacia, iar clusterizarea activității de producție a componentelor auto în jurul Ford și Dacia face ca aceasta să fie campioană la exporturile naționale. Dacă în trecut, economia României era dominată la export de produse cu valoare adăugată scăzută, precum textile, situația s-a schimbat și asistăm la un progres economic, cu un excedent comercial al produselor medium-high tech. Totodată, exporturile de servicii din România au crescut semnificativ, mai ales cele din transport sau din IT&C, cele mai mari firme din aceste domenii fiind localizate în municipiul București.

Municipiul București conduce topul exporturilor naționale, iar valoarea acestora a crescut cu aproape 50%, în intervalul de analiză.

Activitatea de comerț exterior a municipiului București s-a concretizat în anul 2019 în exporturi FOB[1][23] de circa 12 miliarde euro, respectiv în importuri de circa 27 miliarde euro. Prin urmare, balanța comercială a municipiului București este una negativă în intervalul de analiză, chiar dacă acesta conduce topul exporturilor

1
[23] FOB – "free on board", termen INCOTERMS – International Commercial Terms, însemnând că îndeplinirea de către vânzător a obligației de livrare are loc numai în momentul în care marfa a trecut balustrada vasului în portul de încărcare convenit. Din acel moment, toate costurile și riscurile de pierdere sau de deteriorare a mărfii rămân în sarcina cumpărătorului.

naționale, contribuind cu 17.6%, fiind urmat de județul Timiș, cu o contribuție de 10.6% (aici sunt localizate companii precum Continental Automotive România, Continental Automotive Products, Hella România, cu o concentrare puternică în automotive) și de județul Argeș, care contribuie cu 9%, un aport important în exporturile naționale având Automobile Dacia, cel mai mare exportator din România.

Figura 38 – Dinamica exporturilor și importurilor municipiului București, în perioada 2011-2019, mii euro

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Exporturi	7632034	7854579	8519367	8614984	9438688	9739093	10661828	11205484	1212250
Importuri	16689077	16948024	16525310	16442376	19112826	20596527	22603288	24568936	2683245
Balanța comercială	-9057043	-9093445	-8005943	-7827392	-9674138	-10857434	-11941460	-13363452	-147099

Sursa: INS, Tempo Online, 2019

Capitala este lider detașat al exporturilor, situație explicată mai ales prin numărul mare al companiilor cu fabrici în țară, dar cu sediul social înregistrat în București. La o analiză strictă a firmelor cu centre de producție în București, se poate observa că nu mai există nicio fabrică mare, cu peste 1000 de angajați în Capitală. Mai mult, primii doi exportatori din Bucureşti în 2018 sunt reprezentanțe fiscale ale Honeywell şi Flextronics. Pe locul șase se află OMV Petrom SA, cea mai valoroasă companie din România, care are sediul administrativ în București, însă activitățile de export nu au legătură cu Capitala, fiind legate de zona de rafinare. Pe lângă reprezentanțele fiscale, o contribuție semnificativă la exporturile municipiului București o au marii traderi de cereale (ADM, Cargill, COFCO), firme care intră în categoria IMM-urilor, cu puţini angajaţi, și cu cifre de afaceri de 3-4 miliarde de lei, conform Ministerului Finanțelor Publice.

Cea mai mare cerere pe piețele străine a fost înregistrată pentru serviciile de telecomunicații, informatice și informaționale, produsele din categoriile mașini, aparate și echipamente electrice, produse vegetale, minerale sau chimice.

Companiile din municipiul București au exportat în anul 2018 și 2019 în special bunuri din categoria ”mașini, aparate și echipamente electrice”, adică cu un nivel tehnologic mai ridicat, bunuri din categoria ”produselor vegetale”, a ”produselor minerale”, a ”produselor chimice”, a ”instrumentelor și aparatelor optice”, ”metale comune și articole din acestea”.

Figura 39– Structura exporturilor de bunuri municipiului București în anul 2019

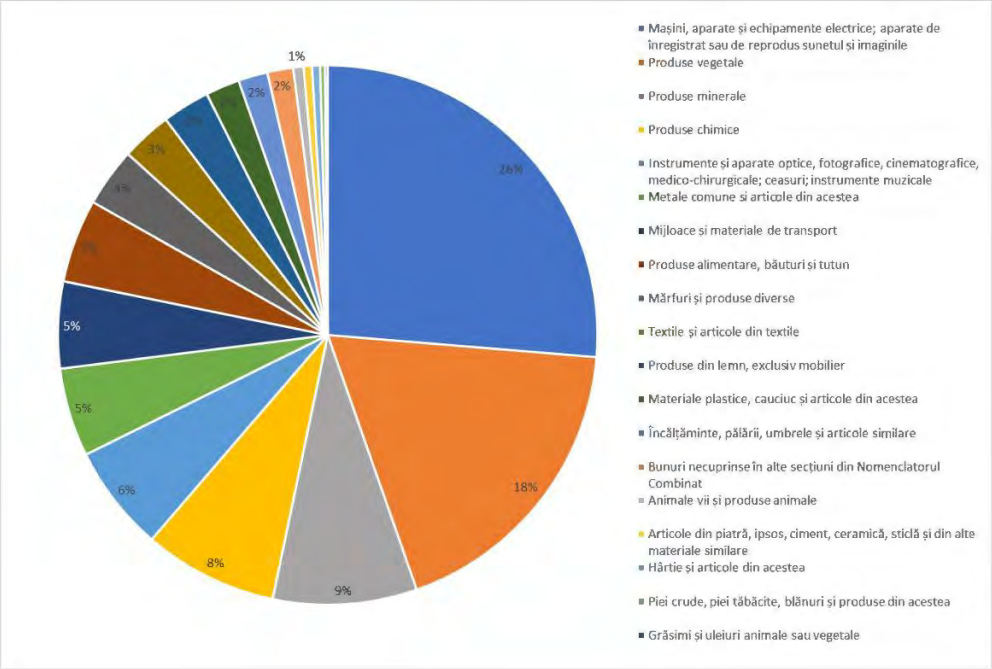

Sursa: Baza de date INS Tempo

În intervalul de analiză 2011-2019, s-a constatat o creștere a exporturilor pentru următoarele categorii de produse:

- Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri, instrumente muzicale – o creștere de la 44,494 mii euro la 3,189,411mii euro;
- Mărfuri și produse diverse, unde mobila are o contribuție semnificativă – o creștere de la 101,293 mii euro la 426,464 mii euro;
- Piei crude, piei tăbăcite, blănuri și produse din acestea – mai ales pieile crude, care, la o presupunere simplă, ar putea reprezenta materii prime pentru industria de fashion. În municipiul București, domeniul de cercetare și dezvoltare pentru textile și pielărie este bine reprezentat de Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Textile și Pielărie, dar cu foarte puține firme care să tăbăcească și să finiseze pieile.
- Produse din lemn, exclusiv mobilier, mai ales lemn brut, cherestea, produse stratificate și alte produse din lemn – o creștere de la 167,464 mii euro la 345,882 mii euro.

Din păcate, în afară de prima categorie de produse prezentate mai sus, restul sunt în principal intensive în materii prime, ceea ce poziționează exporturile Capitalei la începutul lanțurilor de valoare globale, fără o

valoare adăugată prea mare, urmând ca aceste materii prime să fie prelucrate în exterior, iar mai apoi importate în România la un preț pe măsură.

Conform Băncii Naționale a României, serviciile înregistrează o balanță comercială pozitivă la nivel de țară, pentru majoritatea tipurilor. Astfel, în anul 2017, cele mai mari exporturi au fost înregistrate în cazul serviciilor de telecomunicații, informatice și informaționale, cu o pondere mare mai ales a serviciilor informatice (70% - 1833 milioane euro). Municipiul București contribuie în medie cu 40% la exporturile naționale de servicii.

Figura 40 – Structura exporturilor de servicii în municipiului București, situație comparativă în milioane euro

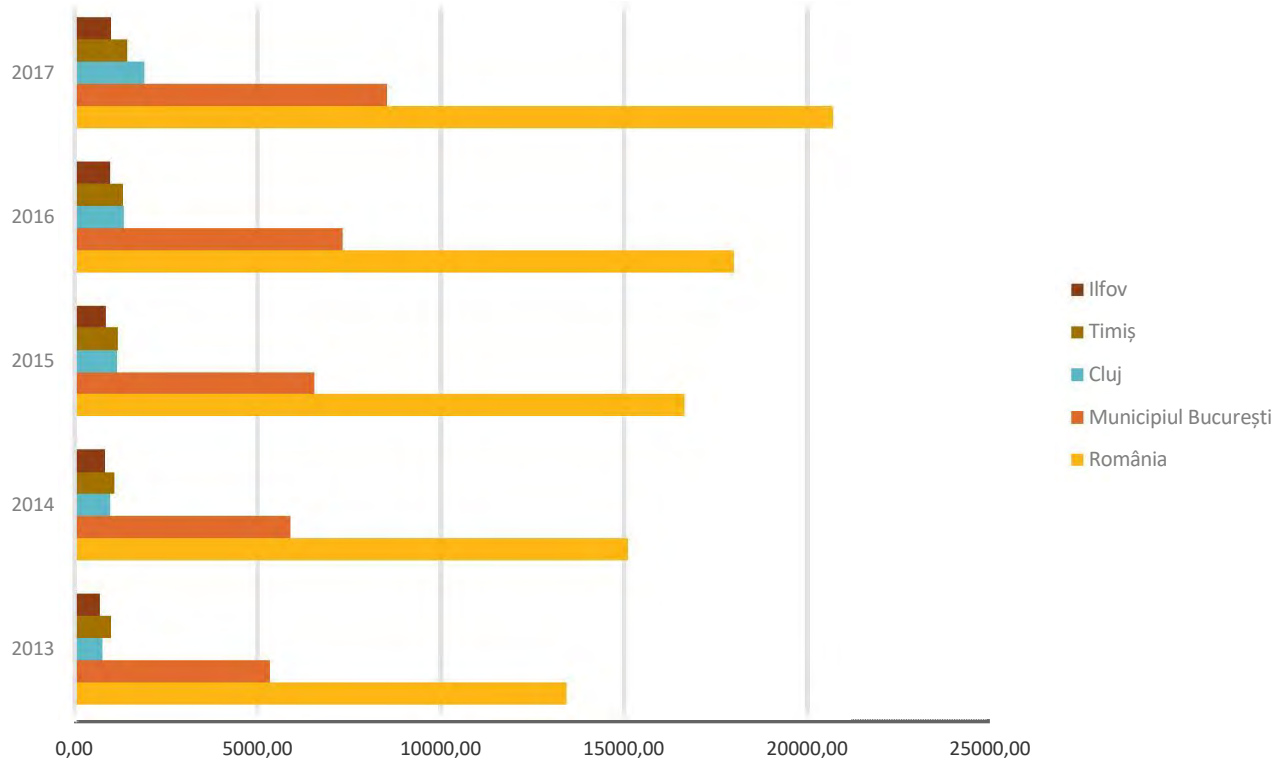

Sursa: Banca Națională a României

În ceea ce privește importurile realizate de companiile din municipiul București în anul 2019, acestea sunt dominate de produse din categoria ”mașini, aparate și echipamente”, mai ales reactor nucleari, boilere și dispozitive mecanice, ”produse chimice”, mai ales produse farmaceutice, ”metale comune și articole din acestea”, ”mijloace și materiale de transport”, mai ales automobile, tractoare și alte vehicule terestre, ”produse alimentare, textile (importate de fabricile de confecții în lohn), ”materiale plastice, cauciuc”, ”produse minerale” (combustibili importați de companiile de distribuție a carburanților) etc.

Figura 41– Structura importurilor municipiului București în anul 2019

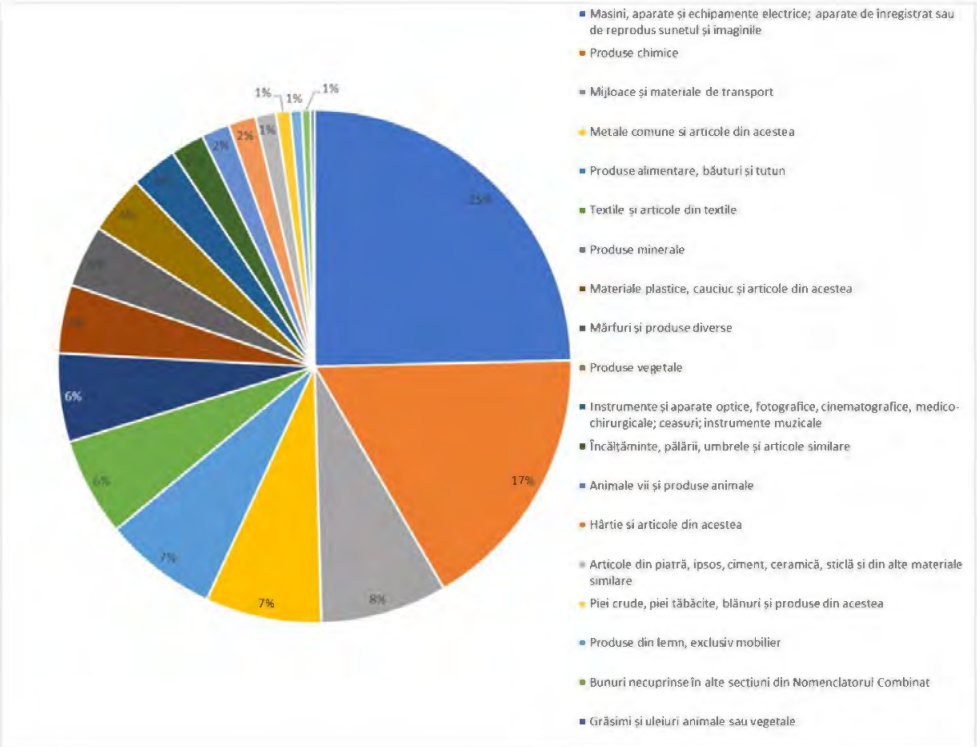

Sursa: INS, 2019

În anul 2019, s-a obținut o balanță comercială pozitivă pentru categoriile: ”Produse din lemn” și ”Produse vegetale”.

Produsele vegetale, produsele chimice, produsele minerale, băuturile și tutunul sunt principalele categorii de produse din municipiul București care prezintă avantaje comparative.

În ceea ce privește indicatorul RCA (Balassa), acesta raportează exporturile înregistrate la nivelul unei categorii de produse la valorile totale ale exporturilor, făcând în același timp corelația între nivelul județean și cel național.[124]

1
[24] Formula de calcul utilizată este RCA=(Xij/Xit)/(Xnj/Xnt), unde Xij = exportul produsului j la nivel județean, Xit = valoarea totală a exporturilor la nivel județean, Xnj = exportul produsului j la nivel național și Xnt = valoarea totală a exporturilor la nivel național. O valoare supraunitară indică un avantaj comparativ al respectivei categorii de produse.

Figura 42– Evoluția indicatorului avantajului comparativ revelat (Balassa) de la nivelul municipiului București în perioada 2011-2018

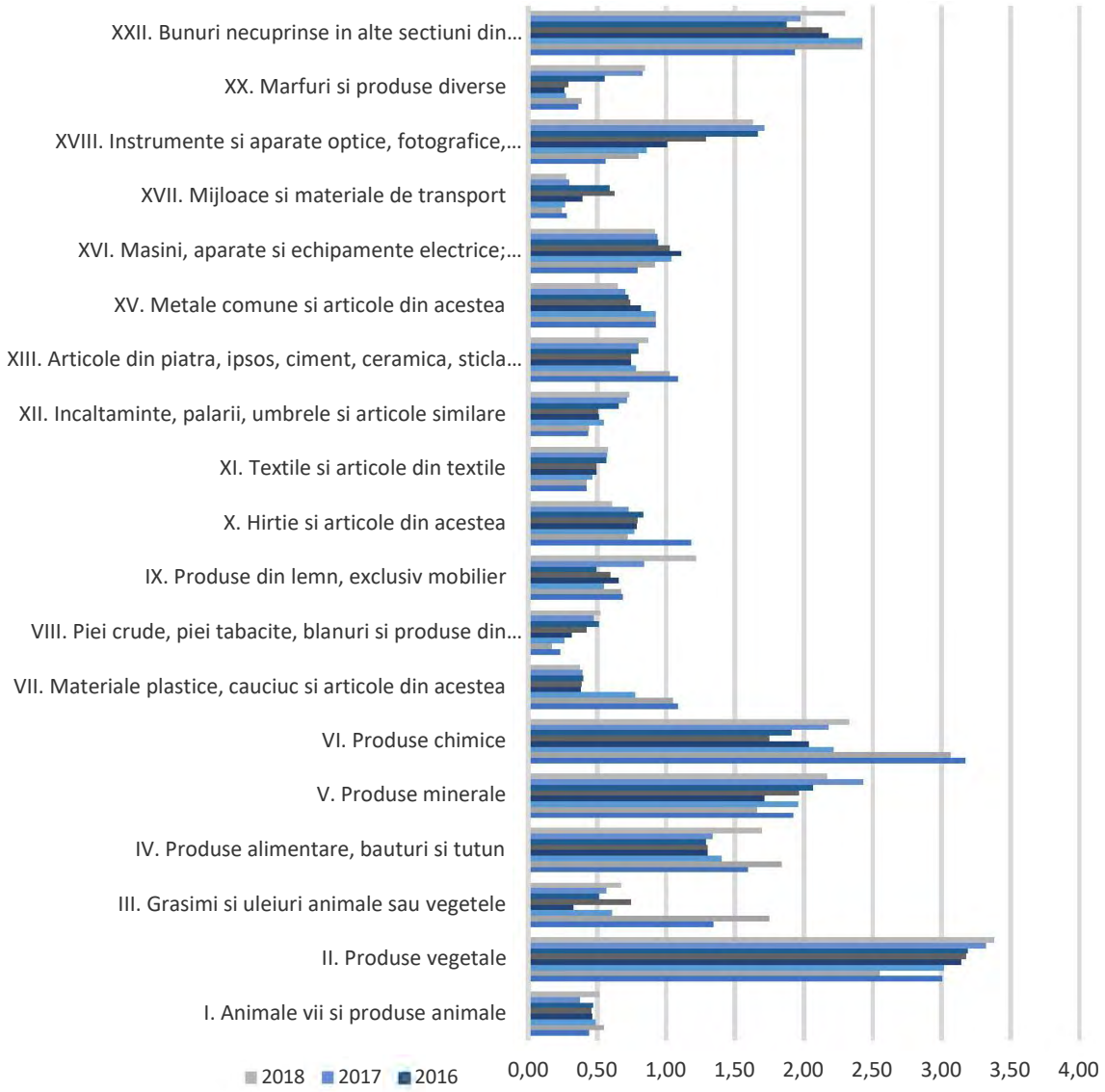

Sursa: Baza de date INSSE Tempo Online, 2019

Analizând valorile indicatorului RCA pentru intervalul 2011-2018, se remarcă faptul că nivelul exporturilor indică un număr mai ridicat de produse ce prezintă avantaje comparative la nivelul municipiului București. Rămân pe primul loc produsele vegetale, produsele chimice, produsele minerale, băuturile și tutunul, la acestea adăugându-se o serie de categorii în creștere în ultimii ani, precum: produsele din lemn, instrumentele și aparatele optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale. Unele produse și-au menținut avantajul comparativ în tot intervalul de analiză: produsele vegetale, băuturile și tutunul, produsele minerale și produsele chimice.

Conform Ministerului pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat, Departamentul pentru Comerț Exterior, în anul 2018, cei mai mari exportatori intra UE din municipiul București au fost[125]:

1. Honeywell Technologies SARL – Reprezentat Fiscal de Honeywell Garrett SRL – o companie de tehnologie din Fortune 100 care oferă produse și servicii aerospațiale, tehnologii de control pentru clădiri și industrie, materiale de performanță.
2. *Flextronics Manufacturing Europe BV*[126] – Reprezentat Fiscal de Flextronics Romania SRL – producător de tuburi electronice și a altor componente electronice de tipul subansamblelor de circuite electronice, părți din sisteme de telecomunicații, subansamble pentru industria auto, produse electronice complet asamblate din domeniul medical.
3. *Robert Bosch GMBH* – face parte din Grupul Bosch, înregistrând un volum de vânzări consolidate de 452 milioane de euro în România, iar vânzările totale nete au atins 1.2 miliarde euro, conform site-ului companiei. Sediul central al companiei este în municipiul București, unde are și un birou de vânzări. Bosch deservește patru sectoare de activitate: soluții de mobilitate, bunuri de larg consum, tehnologie pentru construcții și energie și tehnologie industrială.
4. Kazmunaygas Trading AG – Reprezentat fiscal de KMG Rompetrol SRL – care are ca obiect de activitate rafinarea și comercializarea de țiței și produse petroliere în Europa.
5. Cargill Agricultura SRL – companie cu 145 de angajați și cu o cifră de afaceri de aproape 3 miliarde lei, cu activitate în comerțul cu ridicata al cerealelor, semințelor, furajelor și tutunului neprelucrat, având administratori români, dar asociați persoane juridice Cargill Incorporated și Cargill International Luxembourg 2 SARL.
6. SC OMV Petrom SA – cu 12498 de angajați și cu o cifră de afaceri de peste 17 miliarde lei, compania are ca activitate extracția petrolului brut.
7. *Adient LTD.&CO.KG* – deservește industria auto, având 8 fabrici înregistrate în România.
8. Cofco International România – realizează comerț cu ridicata al cerealelor, semințelor, furajelor și tutunului neprelucrat, având 75 de angajați și o cifră de afaceri de aproape 4 miliarde lei.
9. British American Tabacco Western Europe Commercial Trading Limited – produse care conțin tabac și nicotină, cu peste 800 angajați și o cifră de afaceri de peste 9 miliarde lei.
10. ADM România Trading SRL – investiție străină în domeniul comerțului cu ridicata al cerealelor, semințelor, furajelor și tutunului neprelucrat cu 68 de angajați și o cifră de afaceri de 3.5 miliarde lei.
11. Samsung Deutschland GMBH - investiție străină în domeniul comerțului cu ridica de componente și echipamente electronice și de telecomunicații, care are 208 angajați și o cifră de afaceri de peste 4 miliarde lei.
12. *Fujikura Automotive Europe SA* – investiție străină care produce echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, cu o cifră de afaceri de peste 300 milioane lei și peste 3700 de angajați.
13. Glencore Agriculture – investiție străină care realizează comerț cu ridicata al cerealelor, semințelor, furajelor și tutunului neprelucrat cu 56 de angajați și o cifră de afaceri de aproape 2 miliarde de lei.

1
[25] Datele privind comerțul internațional de bunuri sunt stabilite în funcție de sediul social din Registrul Statistic al Întreprinderilor (REGIS) al agenților economici care au realizat exporturile/importurile de bunuri. Fiecare operator economic care realizează schimburi de bunuri cu alte state membre ale UE ce depășesc un anumit prag valoric are obligația de a furniza date pentru sistemul statistic. În completarea chestionarului pentru furnizorii de informații statistice Intrastat, operatorii trebuie să ofere date despre sediul executiv al unității, adică acela unde se desfășoară efectiv activitatea și să declare dacă acesta coincide cu sediul administrativ (social). În cazul în care cele două nu coincid, atunci operatorii trebuie să declare adresa sediului executiv unde unitatea își desfășoară efectiv activitatea. În majoritatea cazurilor, conform rezultatelor obținute, putem trage concluzia că aceștia declară adresa sediului social. Spre exemplu, Robert Bosch are sediul administrativ în București și o fabrică în Cluj, printre altele. Exporturile pe care le realizează de la sediul executiv al unității din Cluj, conform acestui chestionar, pot fi raportate la nivelul județului Cluj, dar cu toate acestea sunt declarate la municipiul București, unde compania are și un birou de vânzări.

1
[26] Companii care au sediile centrale la București, dar și facilități de producție în alte județe.

14. *Procter & Gamble International Operations SA reprezentată prin Detergenți SA* – investiție străină în domeniul fabricării parfumurilor și a produselor cosmetice, cu 271 angajați și cu o cifră de afaceri de peste 100 milioane lei.
15. *Eldra Kunststofftechnik GMBH, reprezentată prin Draxlmaier Group în România* – companie care dezvoltă și produce sisteme electrice și electronice, interioare de lux și sisteme de bord pentru automobile, iar printre cei mai importanți clienți se numără: Mercedes-Benz, Porsche, BMW.

Cei mai mari exportatori extra UE în anul 2018 au fost: SC Holzindustrie Schweighofer SRL, Cofco International Romania, SC OMV Petrom SA, SC ADM, SC CHS Agritrade Romania SRL, Schaffler Technologies AG&CO.KG, Glencore Agriculture BV, Actavis International LTD, Honeywell Technologies SARL, Philip Morris International Management SA – reprezentat prin Philip Morris Romania SRL.

Clasamentul importatorilor intra UE este similar cu cel al exportatorilor. Sunt totuși câțiva investitori care, conform clasamentului, putem presupune că importă mai mult decât exportă: Actavis International (companie farmaceutică), Raffaello Shoes Factory SRL (producător de încălțăminte cu peste 800 angajați, companie controlată integral de Grisport), Doosan IMGB SA (producător de metale feroase sub forme primare și de feroaliaje cu 409 angajați și o cifră de afaceri de 249 milioane lei) – care și-a sistat însă activitatea în anul 2019.

Clasamentul firmelor importatoare extra UE este puțin diferit, în sensul în care sunt prezente companii mari la nivel național care nu se regăsesc pe primele poziții în topul exportatorilor, ceea ce, de asemenea, ne determină să afirmăm că importă mai mult decât exportă (neavând valorile comerciale, putem doar presupune, în funcție de poziția în top). Este vorba despre Novartis Pharma Services Romania SRL, SC Huawei Technologies SRL, SC Engie Romania SA, SC Network One Distribution, Compania Națională Romtehnica SA, SC Blue Air Airline Management Solutions SRL, SC Dante International SA, SC Bricostore Romania SA.

Ceea ce este problematic este că mai puțin de 15% dintre exporturi sunt realizate de IMM-uri, iar la o firmă exportatoare corespund 4 firme importatoare, situație înregistrată la nivel național.

4. FORȚA DE MUNCĂ

Municipiul București concentrează aproximativ 10% din volumul total al resurselor de muncă înregistrate la nivel național.

Conform INS, la sfârșitul anului 2018, în municipiul București își aveau domiciliul un număr de 1,206,700 de persoane în vârstă de muncă (conform legislației în vigoare la acel moment), reprezentând forța de muncă potențială a Capitalei. Astfel, forța de muncă potențială reprezenta circa 57% din populația totală cu domiciliul în municipiu. Dintre aceste persoane, 603.1 mii (49.97%) erau bărbați, iar 603.6 mii (50.02%) erau femei.

Față de anul 2007, resursele de muncă[127] ale municipiului s-au redus cu aproximativ 8%, respectiv cu aprox. 103,100 de persoane, pe fondul fenomenelor de îmbătrânire demografică (numărul tinerilor care împlinesc vârsta legală de muncă e mai mic decât a celor care împlinesc vârsta de pensionare) și de migrație internă și externă cu schimbarea domiciliului, dar și a diferitelor modificări care au survenit de-a lungul timpului cu

1
[27] Resursele de muncă reprezintă acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economiei naționale. Resursele de muncă includ populația în vârstă de muncă, aptă de a lucra, precum și persoanele sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

privire la vârsta legală de muncă. Municipiul București concentrează aproximativ 10% din volumul total al resurselor de muncă înregistrate la nivel național.

Figura 43– Resursele de muncă ale municipiului București, pe sexe, în perioada 2007-2018, mii persoane

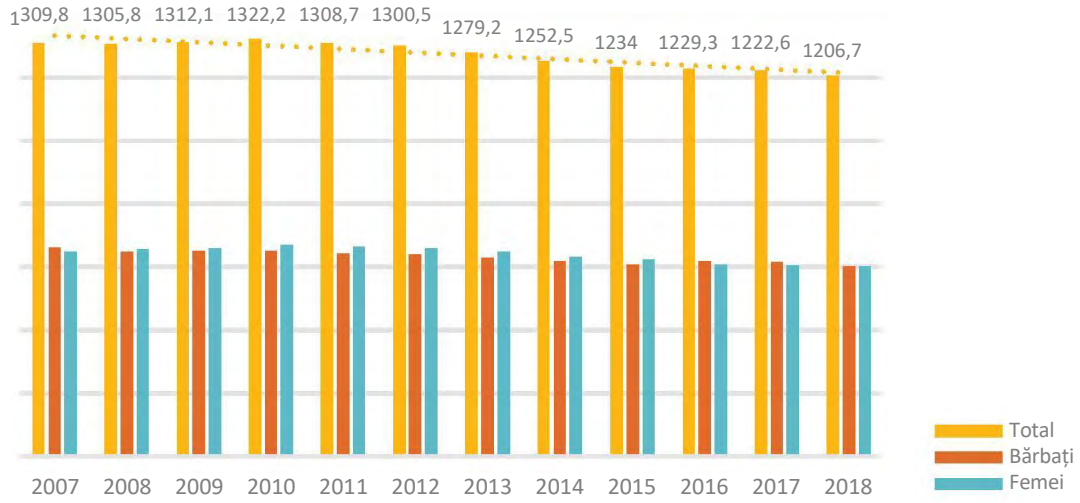

Sursa: INS, 2019

Municipiul București utilizează eficient resursele de muncă de care dispune, numărul persoanelor neutilizate pe piața muncii scăzând în intervalul de analiză, iar rata de activitate a populației în vârstă de muncă fiind cea mai ridicată din țară, și superioară altor capitale europene (ex. Riga, Vilnius, Zagreb).

În anul 2018, populația activă a municipiului București era estimată de INS la 1,188,800 de persoane, dintre care 597.4 mii de bărbați (50.25%) și 591.4 mii de femei (49.74%). Față de anul 2007, populația activă a crescut cu aproximativ 10%, adică cu aproximativ 108.2 mii persoane.

Figura 44 – Populația activă a municipiului București, pe sexe, în perioada 2007-2018, mii persoane

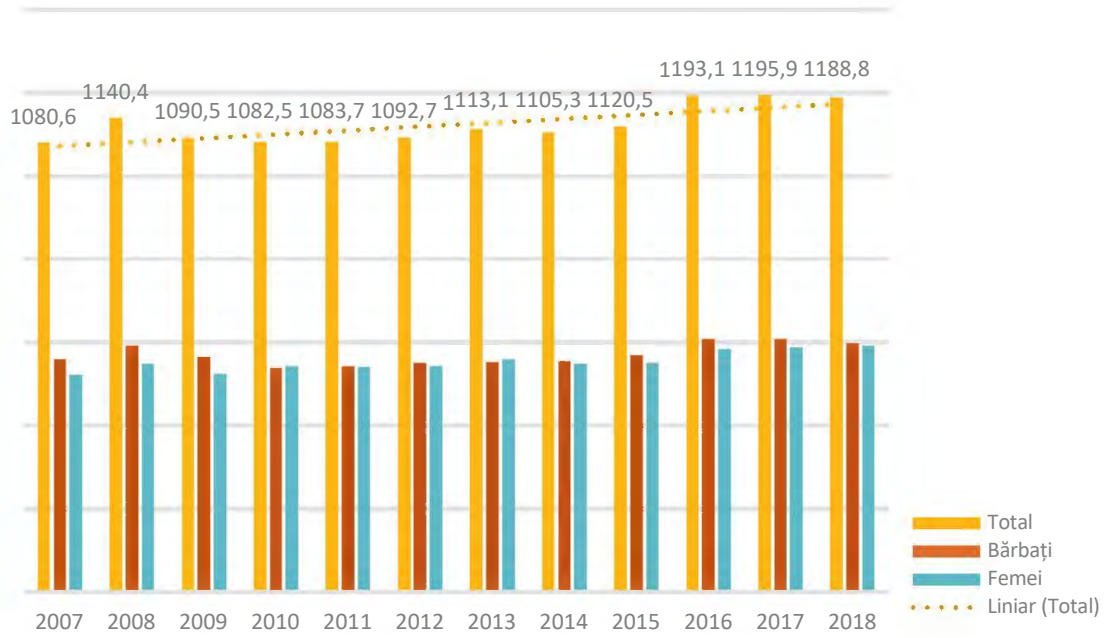

Sursa: INS, 2019

Diferența de 17,900 de persoane dintre cei doi indicatori (resursele de muncă și populația activă) indică faptul că o pondere relativ redusă din resursele de muncă potențiale ale municipiului nu sunt utilizate (oficial) pe piața locală a muncii. Față de anul 2017 se poate constata o îmbunătățire, în sensul în care numărul persoanelor neutilizate a scăzut de la 26.700 la 17.900 în 2018. Cel mai probabil, aceste persoane fac parte din diferite categorii: elevi și studenți, apți de muncă, dar care sunt înrolați în procesul educațional; pensionați anticipat; persoane casnice; persoane care lucrează în străinătate etc. Conform Eurostat[128], în anul 2018, alte capitale europene au înregistrat următorul volum al populației active: Sofia (e) – 555.306 persoane, Riga- 341.600 persoane, Vilnius – 323.577 persoane, Zagreb – 388.420 persoane, Tallinn – 250.700 persoane etc.

Rata de activitate a populației în vârstă de muncă din municipiul București (98.5 %) este cea mai ridicată din țară și s-a constatat o creștere a acesteia în intervalul de analiză. Este de înțeles, luând în considerare oportunitățile variate oferite de piața locurilor de muncă din Capitală.

Municipiul București înregistrează cea mai mare rată de acoperire a populației active cu contracte de muncă.

Conform studiului realizat de PIAROM[129], cele mai multe contracte de muncă din România sunt înregistrate în municipiul București (1,228,713 CIM). De asemenea, cea mai mare rată de acoperire a populației active cu contracte de muncă se înregistrează în municipiul București, depășind chiar populația activă, situație explicată prin ponderea mare a salariaților încadrați la puncte de lucru înregistrate în București, dar care au domiciliul în alte județe.

[128] Eurostat, Labour market – cities and greater cities. (e) = datele sunt estimate. Din păcate, pentru acest indicator nu sunt disponibile informații pentru bucureşti în BD Eurostat.

[129] "Studiu privind dinamica pieței muncii la nivelul principalelor industrii angajatoare din România în perioada 2016-2017", PIAROM

Figura 45– Rata de activitate a populației în vârstă de muncă, la nivel național, regional și în municipiul București, în perioada 2007-2018

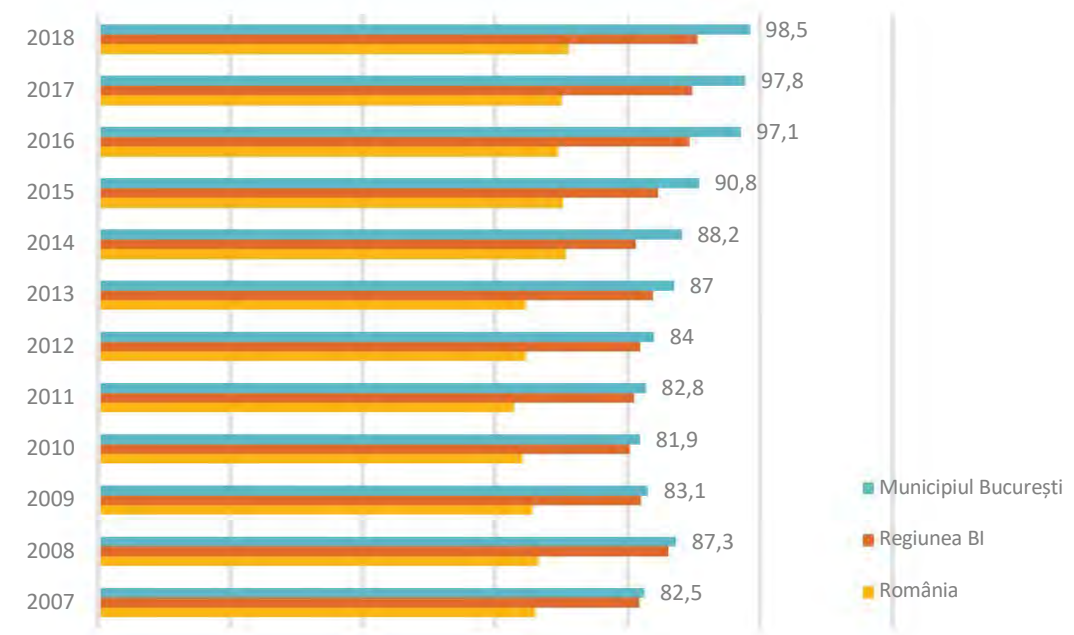

Sursa: INS, 2019

Rata de activitate, conform Eurostat[130], în alte capitale europene este mult mai redusă comparativ cu cea din București: Riga – 63.9%, Vilnius – 71%, Zagreb – 56.6%, Tallinn – 69.3% etc.

Conform INS, în municipiul București în anul 2018 existau 1,173,100 persoane ocupate, dintre care 590,200 de bărbați (50.31%) și 582,900 de femei (49.68%), în creștere cu aproximativ 5% față de anul 2008.

Municipiul București se remarcă prin cea mai ridicată rată de ocupare a forței de muncă din țară, mai ales în domeniile cu valoare adăugată ridicată – IT&C, R&D, industrii creative.

Rata de ocupare a forței de muncă din municipiul București a fost estimată de INS ca fiind cea mai ridicată din țară. Bucureștiul se remarcă printr-o ocupare în sectoarele emergente, care încep să acapareze structurile economiilor dezvoltate (servicii de cercetare-dezvoltare, servicii financiare, IT&C, industrii creative etc.).

Pe de altă parte, din perspectiva resurselor de muncă specializate, datele INS relevă că, în anul 2017, dintre persoanele care au absolvit studii superioare, 31% au obținut diplome de studii în domeniul afacerilor, administrație și drept, 15% în inginerie, prelucrare și construcții, iar 12% au absolvit științe sociale, jurnalism și informații. Se poate observa o pondere foarte ridicată a absolvenților de studii cu profil socio-uman, în condițiile în care în domeniile emergente cererea este mare pentru angajați STEM (știință, tehnologie, inginerie, matematică). De asemenea, numai 8% dintre absolvenți au obținut o diplomă în arte, în condițiile în care și pe piața din România au început să apară din ce în ce mai multe joburi în design grafic, UX/UI, publicitate, teatru/film, jocuri video etc.

Municipiul București importă capital uman din întreaga țară, prin acapararea celui mai mare număr de tineri comparativ cu alte orașe, datorită statutului său de principal centru universitar din România. În scopul atragerii investitorilor străini, mai ales în sectoare cu valoare adăugată mare fie intensivă în cunoaștere, fie în

1
[30] Eurostat, Labour market – cities and greater cities, (e) = datele sunt estimate. Din păcate, pentru acest indicator nu sunt disponibile informații pentru București în BD Eurostat

creativitate, Capitala trebuie să identifice modalități prin care să-și crească numărul de studenți sau să și-i mențină pe cei existenți – așa numiții ”tinerii creatori de bunăstare” (Young Wealth Creators), deoarece aceștia creează joburile de mâine și creează bunăstare, având o putere de cumpărare ridicată. Ei vor fi: antreprenori, cercetători, designeri, ingineri, fizicieni, bloggeri, artiști, designeri de aplicații sau de jocuri video, persoane care se bazează pe afacerile deja existente sau identifică și cresc noi nișe industriale și piețe. Ei dau naștere unor tendințe care, de multe ori, reconfigurează structurile economice.

Figura 46– Rata de ocupare a populației, la nivel național, regional și în municipiul București, în perioada 2007-2018

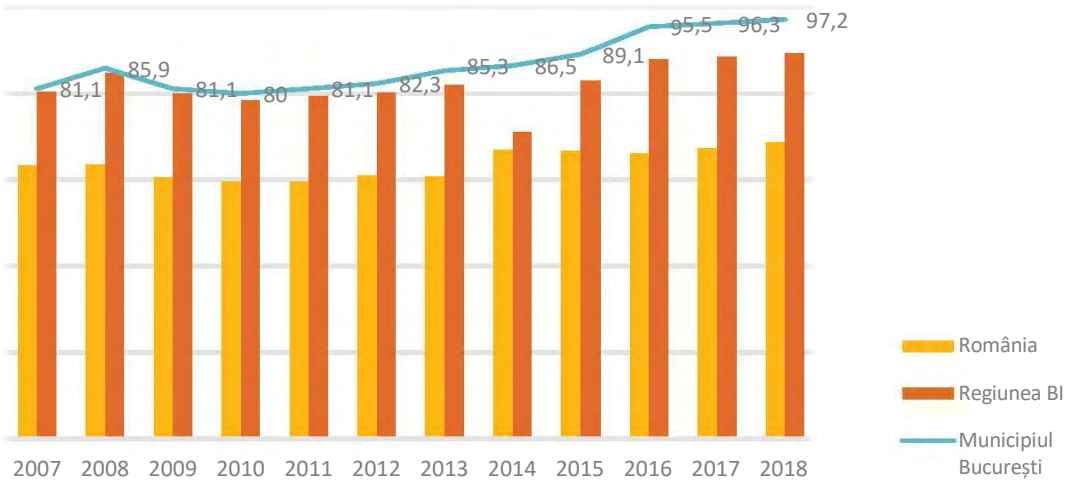

Sursa: INS, 2019

Sectorul serviciilor ocupă peste 75% din populație, Capitala fiind puternic ”terțializată”, având o structură similară cu cea a marilor aglomerări urbane.

Pe domenii, cele mai multe persoane ocupate se înregistrau în comerț (18.39%), construcții (11.94%) și activități de servicii, administrative și suport (10.01%), activități care caracterizează municipiul București, din perspectivă economică. Capitala este puternic ”terțializată”, economia bazându-se în proporție de peste 75.8% pe sectorul serviciilor, în scădere de la 87% cât reprezentau în anul 2017. Unul dintre obiectivele strategice ale României este să atingă, până în anul 2020, o rată de ocupare a forței de muncă pentru persoanele cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%. Municipiul București a înregistrat o rată de ocupare de 97.2% în anul 2018, iar tendința este de creștere.

Figura 47– Structura ocupațională a populației din municipiul București, în anul 2018

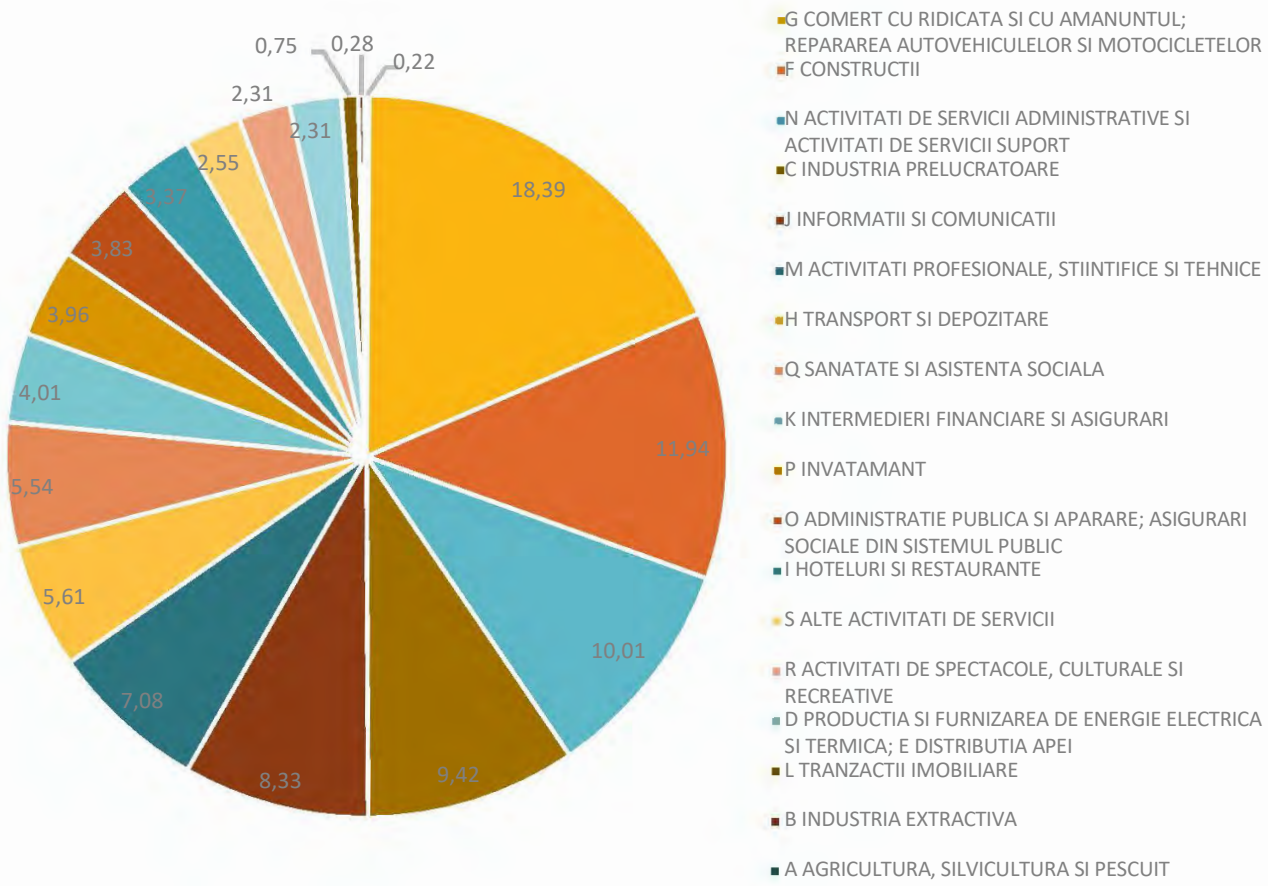

Sursa: INS, 2019

Față de anul 2008, structura ocupațională a populației municipiului București a cunoscut o creștere cu aproximativ 5% per total, dar sunt sectoare în care s-au înregistrat scăderi în ceea ce privește numărul persoanelor ocupate, precum: tranzacții imobiliare (-34%), industria prelucrătoare (-19%), învățământ (-18.84%), producția și furnizarea de energie electrică (-15.71%), mai ales pe fondul restructurării unor locuri de muncă etc. Cele mai mari creșteri s-au înregistrat în hoteluri și restaurante, activități de servicii administrative și de servicii suport, IT&C, activități profesionale, științifice și tehnice, industria extractivă etc.

Figura 48 – Dinamica populației ocupate, pe principalele activități economice, în 2008 și 2018, mii persoane, în municipiul București

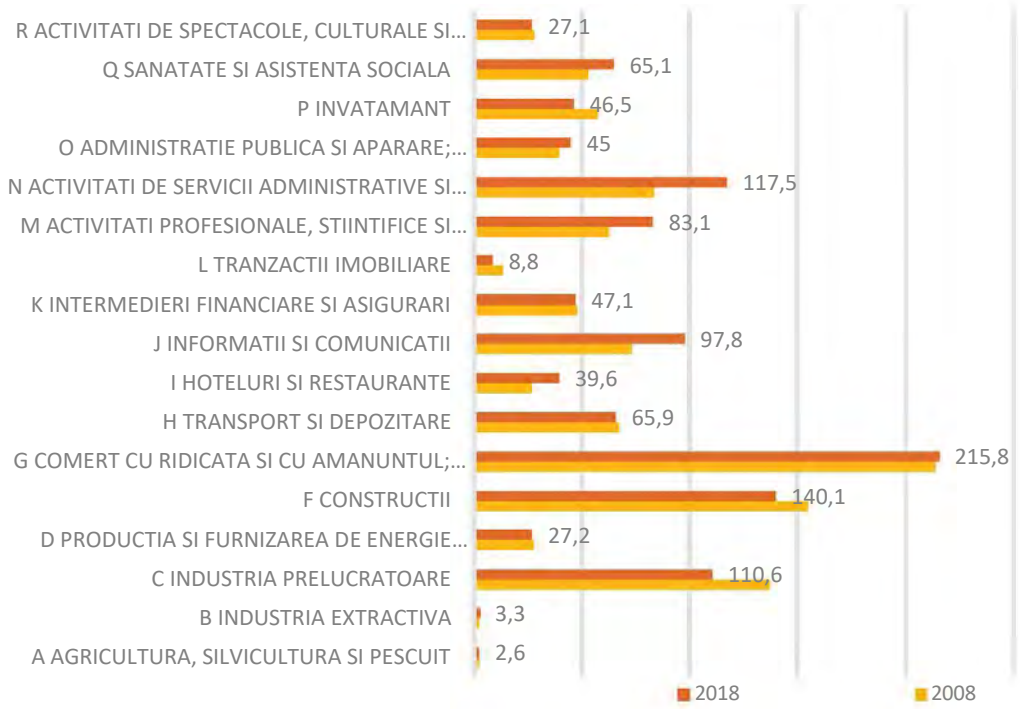

Sursa: INS, Tempo Online, 2019

În ceea ce privește numărul de salariați din municipiul București, acesta era estimat de către INS, la la 951,899 persoane în 2018, în creștere cu peste 3% față de anul 2008 și cu aproape 4% față de anul 2017. Prin comparație cu populația ocupată, putem constata o diferență de 221,201 de persoane care nu se încadrează în categoria salariaților, ci desfășoară activități pe cont propriu. Conform PIAROM, raportul dintre numărul de contracte de muncă și numărul de persoane implicate în forme de antreprenoriat individual (PFA/PFI/ÎI) poziționează municipiul București pe primul loc la nivel național.

Figura 49– Numărul total de salariați din municipiul București, în perioada 2007-2018

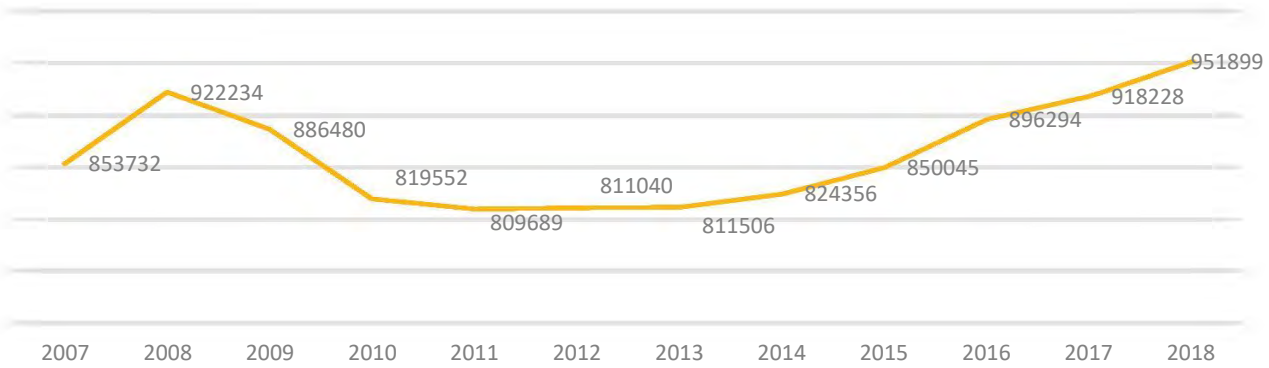

Sursa: INS, 2019

Cea mai mare diferență între populația ocupată și numărul de salariați este întâlnită în sectorul construcțiilor – 58,379 persoane. Aceste persoane lucrează, cel mai probabil, pe cont propriu, unele, poate, fără forme legale.

Conform PIAROM, numărul de șomeri înregistrați este susținut de un număr mai mare de salariați în București, comparativ cu alte județe din țară. Astfel, pentru fiecare șomer înregistrat în municipiul București există 66.74 contracte individuale de muncă, plasând Capitala pe locul 2, după județul Ilfov (110.8 contracte de muncă/șomer), dar înaintea județului Timiș (63.86 CIM/șomer) și la mare distanță față de județele slab poziționate din acest punct de vedere: Teleorman (2.54 CIM/șomer), Mehedinți (3.12 CIM/șomer), Vaslui (3.31 CIM/șomer).

Cei mai mulți salariați din Capitală activează în comerț, activități de servicii administrative și activități de servicii suport și informații și comunicații

Cei mai mulți salariați activează în comerț (aproximativ 19%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (11%), IT&C (9.27%), industria prelucrătoare, mai ales în industria alimentară, tipărire și reproducerea înregistrărilor, industria construcțiilor metalice, construcții (8.58%), activități profesionale, științifice și tehnice (7.41%) etc.. Pe de altă parte, cei mai puțini salariați se înregistrează în domeniile: extracția minereurilor metalifere (0.006%), fabricarea produselor de cocserie (0.029%), prelucrarea lemnului (0.034%), fabricarea produselor din tutun (0.04%), transporturi pe apă (0.05%), silvicultură (0.05%) etc.

Figura 50 – Structura salariaților din municipiul București, pe principalele activități economice, în anul 2018

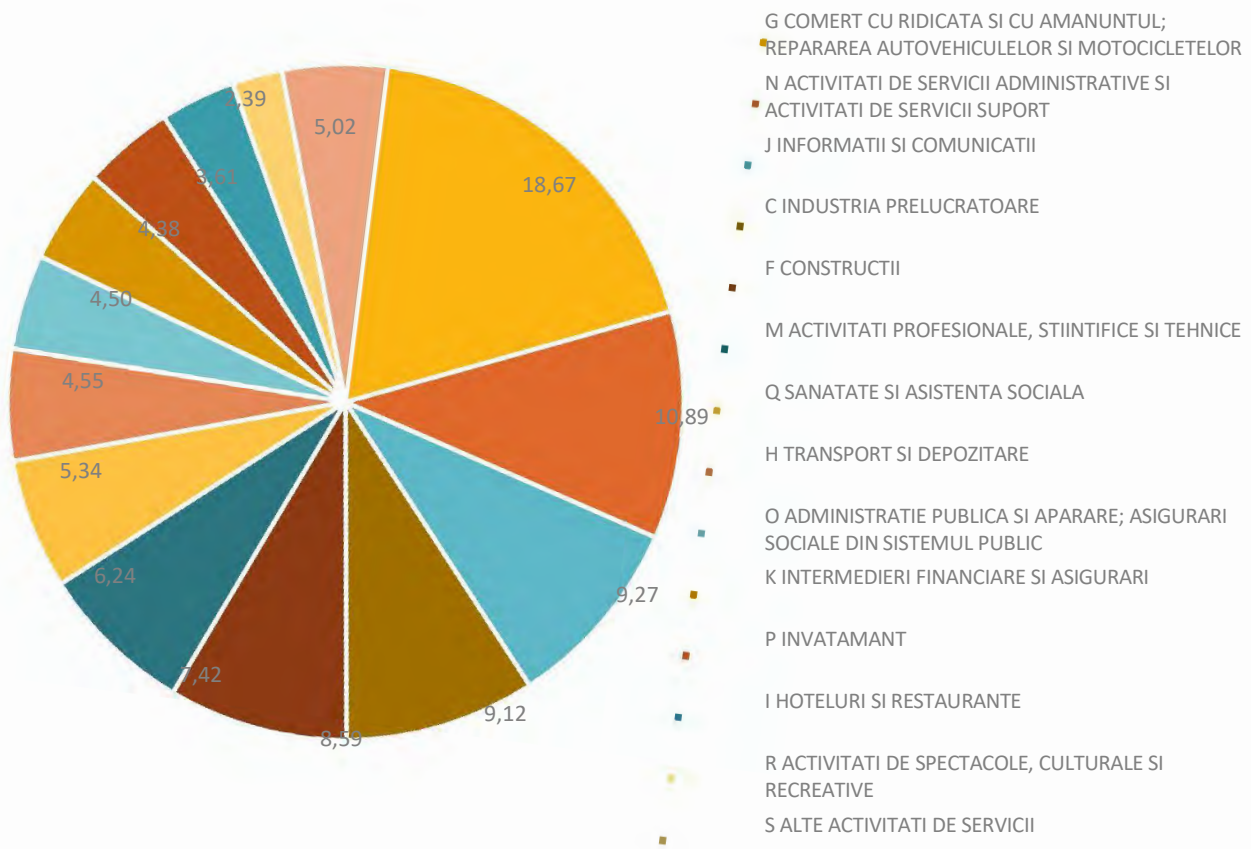

Sursa: INS, 2019

Comparația între situația salariaților[131] din municipiul București și ce a personalului din unitățile locale active[132], pe principalele activități economice, excluzând secțiunile A Agricultura, silvicultura și pescuit și O - Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, indică o repartiție similară, cu excepția domeniilor sănătății, asistenței sociale și învățământului, unde în categoria salariaților sunt înregistrate mai multe persoane decât în cea a personalului unităților locale active, cea dintâi incluzând și angajații din sectorul public. Pe de altă parte, volumul mai mare al personalului unităților locale active, comparativ cu cel al salariaților, preponderent în diferitele categorii de servicii, indică rolul central al Bucureștiului la nivel național, găzduind și unități locale active (sedii secundare, birouri etc.) ale companiilor înregistrate în diferite alte zone ale țării. Totodată, diferențele între cele categorii se pot explica și prin definițiile diferite ale acestora (de exemplu în cazul activităților de spectacole, culturale și recreative).

Figura 51 – Salariații și personalul unităților locale active din municipiul București, pe principalele activități economice, în anul 2018

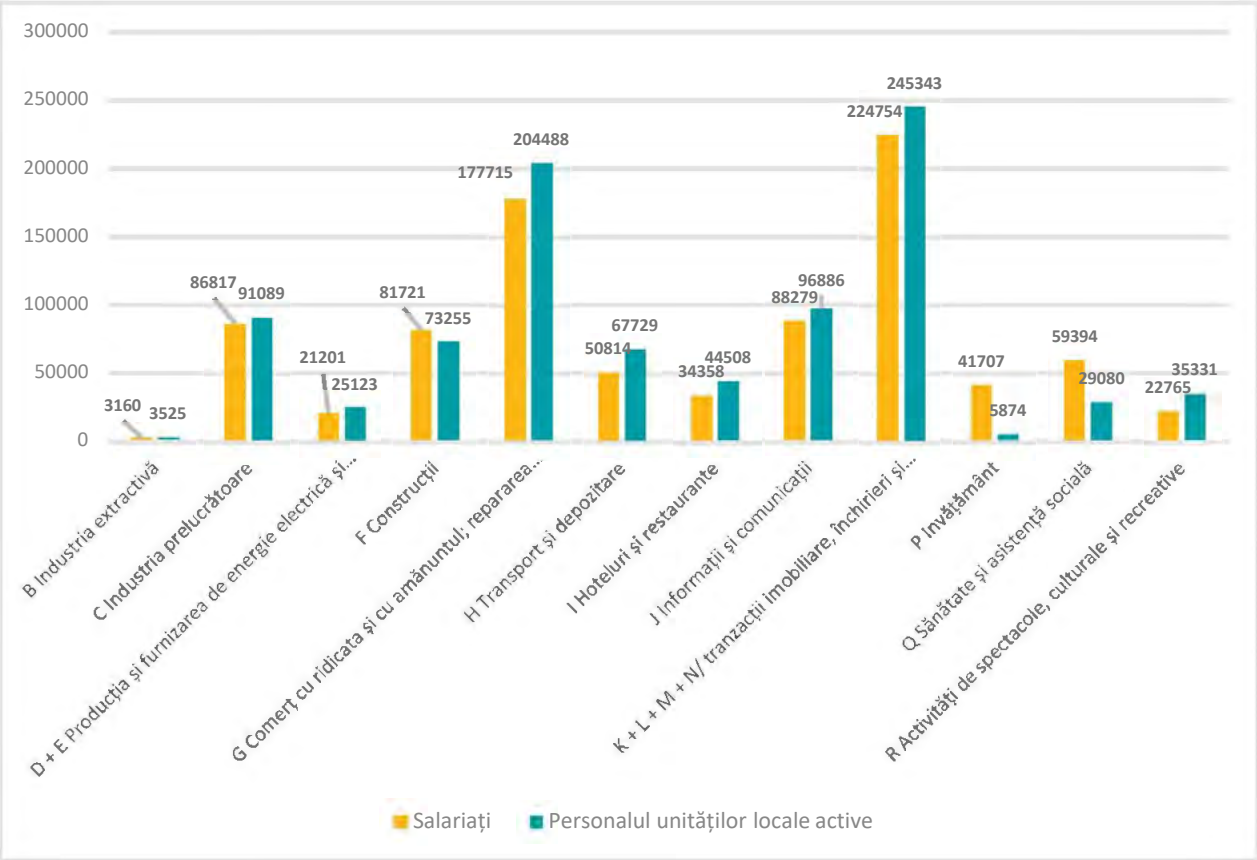

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Cea mai mare creștere a numărului de salariați s-a înregistrat în activitățile de servicii în tehnologia informației (140%).

1
[31] Salariații sunt persoanele angajate cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul), al căror contract de muncă/raport de serviciu nu a fost suspendat în anul de referință.

1
[32] Personalul unităților locale active include persoanele care își exercită activitatea pe baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială - indiferent de forma ei de proprietate - sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub forma de salariu, plătit în bani sau natură, sub formă de comision etc.

Față de anul 2008, primul pentru care sunt colectate date la nivel de sector economic conform codificării CAEN revizuite, numărul de salariați a crescut semnificativ în activități de servicii în tehnologia informației (140%), colectarea și epurarea apelor uzate (109%), activități de servicii anexe extracției (81%), transporturi aeriene (79%), fabricarea autovehiculelor de transport rutier (66.77%), industrii creative și culturale (59.29%), activități auxiliare intermedierilor financiare (52%) etc.. În schimb, s-au înregistrat scăderi semnificative ale numărului de salariați în anumite ramuri industriale (prelucrarea lemnului, tăbăcirea și finisarea pieilor, fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice, industria construcțiilor metalice și a produselor metalice, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente), tranzacții imobiliare, producția și furnizarea de energie electrică și termică, etc.

Figura 52 – Dinamica numărului de salariați din municipiul București, pe principalele activități economice, în 2008 și 2018

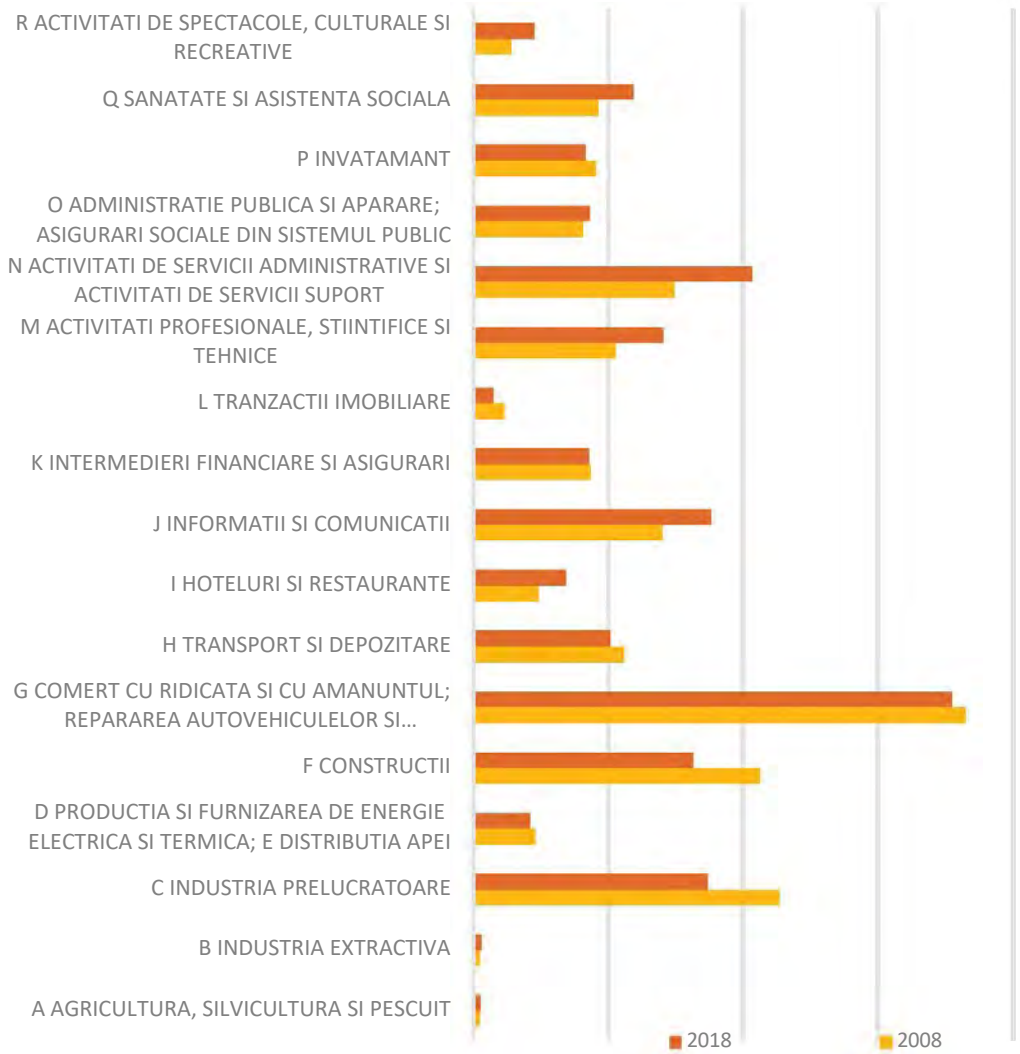

Sursa: INS, 2019

Conform ”Studiului privind dinamica pieței muncii la nivelul principalelor industrii angajatoare din România în perioada 2016-2017” realizat de Patronatul Investitorilor Autohtoni - PIAROM, analiza structurii forței de muncă pe grupe de angajați conform Cod COR relevă faptul că municipiul București absoarbe printre cei mai mulți tehnicieni și specialiști din domeniul tehnic (locul I la nivel național), membri ai corpului legislativ, ai

executivului, înalți conducători din administrația publică (locul II, după Ilfov), funcționari administrativi (locul II, după Gorj), specialiști în diverse domenii de activitate (locul III, după Cluj și Iași).

În municipiul București, conform studiului PIAROM, în perioada 2016-2017, exista una dintre cele mai mari concentrări de specialiști în diverse domenii (25.1%), mai ales datorită prezenței unei concentrări ridicate de instituții de învățământ superior.

Figura 53– Structura forței de muncă, pe grupe de angajați conform Cod COR, procent din total, 2016-2017

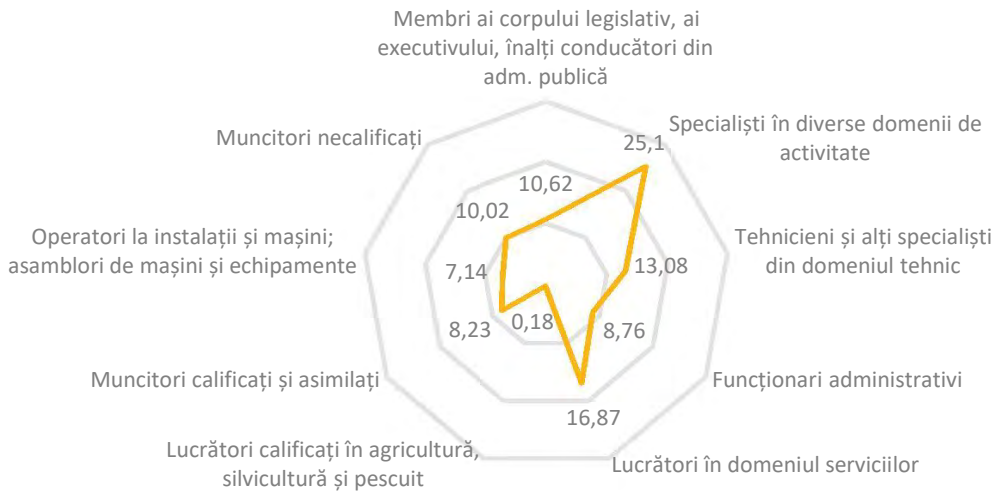

Sursa: "Studiul privind dinamica pieței muncii la nivelul principalelor industrii angajatoare din România în perioada 2016-2017", PIAROM

Sondajul în rândul investitorilor din București arată că, din perspectiva angajatorilor, forța de muncă din Capitală are un nivel relativ ridicat de disciplină a muncii (84% din respondenți au selectat nivel ridicat și mediu) și de pregătire teoretică și practică. Fidelitatea față de companie este considerată de 22% dintre respondenți ca având un nivel scăzut și de 45% ca având un nivel mediu, ceea ce poate conduce la scăderea productivității muncii și a profitabilității companiilor. Această valoare este însă în linie cu statisticile internaționale*, care spun că în medie 85% dintre angajați nu sunt implicați/ dedicați la locul de muncă (în unele state din UE procentul angajaților implicați scăzând până la sub 10%), iar 81% dintre angajați iau în considerare să își schimbe locul de muncă dacă apare o oportunitate, chiar dacă nu caută activ un loc de muncă.

62% dintre respondenți consideră că forța de muncă din București are așteptări ridicate, în special raportat la profilul acesteia. Astfel, numai 32% dintre cei care apreciază că așteptările salariale sunt ridicate consideră că acestea sunt justificate de nivelul ridicat de disciplină a muncii, fidelitatea și pregătirea teoretică și practică a angajaților.

În ceea ce privește recrutarea în Capitală, 38% dintre respondenți consideră că aceasta este o sarcină dificilă, iar 41% o evaluează ca având dificultate medie. Numai 13% dintre angajatori au declarat că nu au nicio dificultate în recrutarea personalului. În cazul companiilor străine, așteptărle salariale ale angajaților sunt cele mai ridicate, iar recrutarea este considerată cea mai dificilă. În funcție de tipurile de angajați, cea mai mare dificultate în recrutare a fost identificată în ceea ce privește personalul cu competențe tehnice (ingineri, IT-iști, artiști), iar cei mai mulți respondenți ce reclamă această problemă provin din companiile străine (48% față de media de 32%). Pe locul al doilea se clasează muncitorii calificați, urmați de personalul cu competențe economice.

	MEDIA	AT	VAM	STRĂINE	MIXTE	ROMÂNEȘTI
Personal cu competențe tehnice (ingineri, IT-iști, artiști)	32%	33%	32%	48%	17%	33%
Muncitori calificați	27%	52%	23%	19%	25%	29%
Personal cu competențe economice	17%	7%	18%	9%	18%	17%
Muncitori necalificați	17%	30%	15%	9%	25%	17%
Personal cu competențe medicale	15%	10%	16%	11%	14%	15%
Personal de conducere (manageri)	14%	10%	15%	11%	17%	14%
Personal cu studii juridice	13%	7%	15%	17%	9%	14%
Personal cu studii umaniste (limbi străine, artă, resurse umane, sociologie etc.)	6%	1%	7%	9%	7%	6%

VAM – companii cu valoare adăugată mare, AT – alte tipuri de companii

**https://blog.smarp.com/employee-engagement-8-statistics-you-need-to-know*

învățământ superior existente.

Sectorul 1 este cel mai mare pol de forță de muncă al Capitalei, concentrând aproximativ 32% din numărul total de angajați, mai ales pe fondul unui nivel de salarizare mai ridicat.

În anul 2018, conform INS, Sectorul 1 este cel mai mare pol de forță de muncă din Capitală. Acesta atrage peste 282,000 angajați cu următoarea concentrare sectorială:

Figura 54 – Structura salariaților din Sectorul 1 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018

Sursa: INS

Printre companiile importante care își aduc contribuția la piața forței de muncă din Sectorul 1 se numără: Societatea de Transport București STB SA, SC METROREX SA, Compania Națională de Căi Ferate CFR SA, SC Securitas Services Romania SRL, SC US Food Network SA, SRTFC Bucuresti, SC Superbet Betting & Gaming SA, SC Compania ROMPREST Service SA, SC Telekom Romania Communications SA, SC MED LIFE SA etc.

Sectorul 2 polarizează peste 181,000 angajați. Printre principalii angajatori localizați în acest sector se numără: SC Oracle Romania SRL, Compania Națională Poșta Română, SC Genpact Romania SRL, SC FAN Courier Express SRL, Kaufland România (sediul central București), SC SUPERCOM SA, SC Apa Nova București SA, SC Vodafone Romania Technologies SRL, SC ADECCO Resurse Umane SRL, Stefanini Romania SRL.

Figura 55– Structura salariaților din Sectorul 2 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018

Sursa: INS

Sectorul 3 concentrează puțin sub 150,000 angajați. Principalii angajatori din Sectorul 3 includ: SC Lugera & Makler SRL, Regia Autonomă de Distribuție a Energiei Termice, SC Hattrick Bet SRL, SC Agenția de Servicii Professional SRL, SC Bet Active Concept SRL, SC BGS Divizia de Securitate SRL, SC Metaplast SRL, SC Diaverum Romania SRL, SC Tiger Security Services SA, SC Tinervis Group SRL.

Figura 56– Structura salariaților din Sectorul 3 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018

Sursa: INS

Sectorul 4 înregistrează peste 82,000 angajați, cu următoarea structură:

Figura 57– Structura salariaților din Sectorul 4 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018

Sursa: INS

Printre principalii angajatori din Sectorul 4 se numără: SC Vel Pitar SA, SC Amenajarea Domeniului Public 4 (A.D.P. 4) SA, SC AEK Security Division SRL, SC Guard One SRL, SC Distrigaz Sud Rețele SRL, SC Mega Image SRL, SC Eurofrutas Temporar SRL, SC Romstal Imex SRL, SC General Turbo SA, SC SGPI Security Force SRL

Sectorul 5 concentrează aproximativ 73,500 angajați, iar dintre principalii angajatori menționăm: SC RCS & RDS SA, SC Manpower HR și Manpower Romania SRL, SC Westgate Romania SRL, SC Schenker Logistics Romania SA, SC S 800 Customer Service Provider SRL, SC Argo Security SRL, SC Practicom SRL, SC Sensiblu SRL, Electromagnetica S.A., SC Kandia Dulce SA

Figura 58– Structura salariaților din Sectorul 5 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018

Sursa: INS

Sectorul 6 concentrează aproximativ 128,500 angajați. Printre principalii angajatori, se numără: SC Dante International, SC Computer Generated Solutions Romania SRL, SC Mega Image SRL, SC Urban SA, Electrocentrale Bucuresti SA, SC Accenture Services SRL, Societe Generale European Business Services SA, SC IBM Romania SRL, SC Assystem Romania SRL, SC AD Auto Total SRL.

Figura 59 – Structura salariaților din Sectorul 6 – municipiul București, pe principalele activități economice, 2018

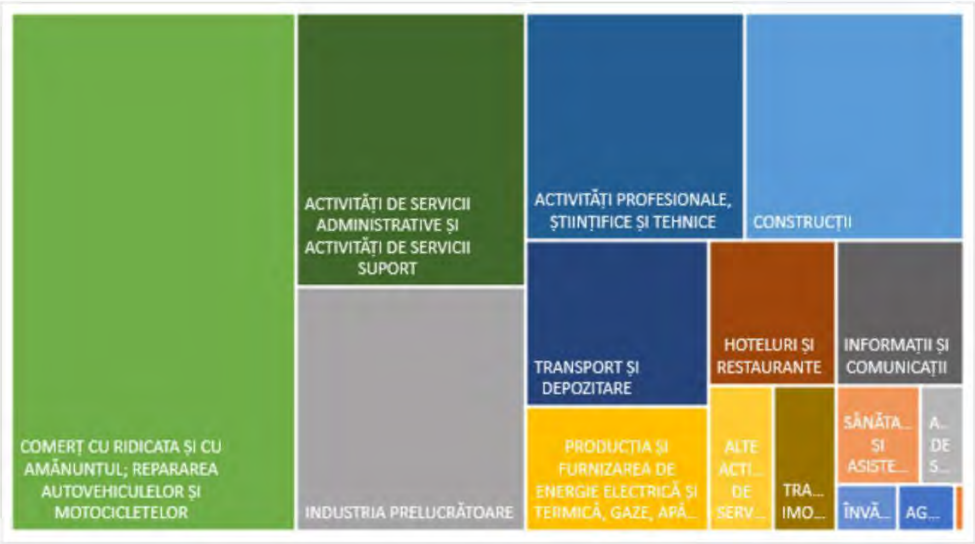

Sursa: INS

Cei mai mulți angajați sunt concentrați în centrul și nordul capitalei, în sectoarele 1 și 2. Această situație se datorează și faptului că în Sectorul 1 sunt concentrați cei mari mai angajatori, iar acesta dispune de cele mai multe și moderne clădiri și spații de birouri din București, fiind polul de afaceri al Capitalei. Foarte mulți angajați din celelalte sectoare fac naveta către centrul și nordul Capitalei, fiind atrași de facilitățile oferite de angajatori, dar mai ales de nivelul salariilor. Astfel, dezvoltarea sectoarelor administrative nu este echilibrată, sectoarele 1 și 2 fiind cu un pas înaintea celorlalte, printre cauze numărându-se nivelul de salarizare mai ridicat, diversitatea activităților economice, accesibilitatea și conectivitatea mai bună. În acest context, în 2018, sectoarele 1 și 2 concentrau aproximativ 60% din total angajaților. Față de anul 2017, au fost realizate o serie de investiții și au fost create noi locuri de muncă. Câteva exemple pentru fundamentarea acestei afirmații: compania Work Link SRL, înființată în 2018, a creat peste 230 de locuri de muncă în Sectorul 1; compania Procema RWP SA, înființată în același an, a creat 136 de locuri de muncă, tot în Sectorul 1 sau compania Deloitte Shared Services SRL, ISD, s-a localizat în Sectorul 2, mai exact în clădirea de birouri Oregon Park și a creat peste 130 de locuri de muncă.

Pe de altă parte, sectoarele 4 și 5 concentrează numai 17.44% dintre locurile de muncă și se poate vorbi despre existența unui navetism pronunțat între sudul și zona central-nordică a Bucureștiului, dar și între sectoarele sudice și localitățile din județul Ilfov ce concentrează, la rândul lor, locuri de muncă.

Figura 60 – Distribuția teritorială și pe principalele activități economice a salariaților din municipiul București, 2018

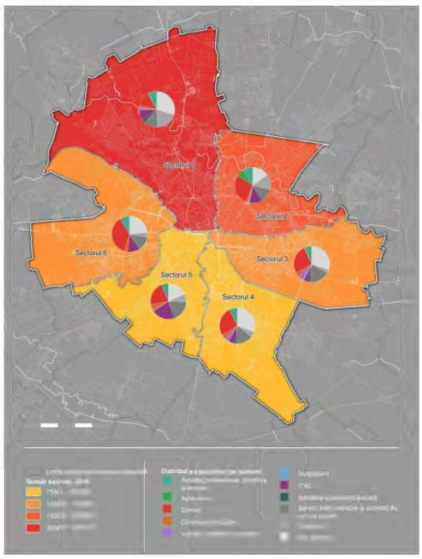

Sursa: prelucrare proprie, pe baza datelor INS TEMPO

Figura 61 – Populația după domiciliu pe sectoare, la 1 ianuarie 2018 și numărul de angajați la nivelul anului financiar 2018, în municipiul București, pe sectoare administrative

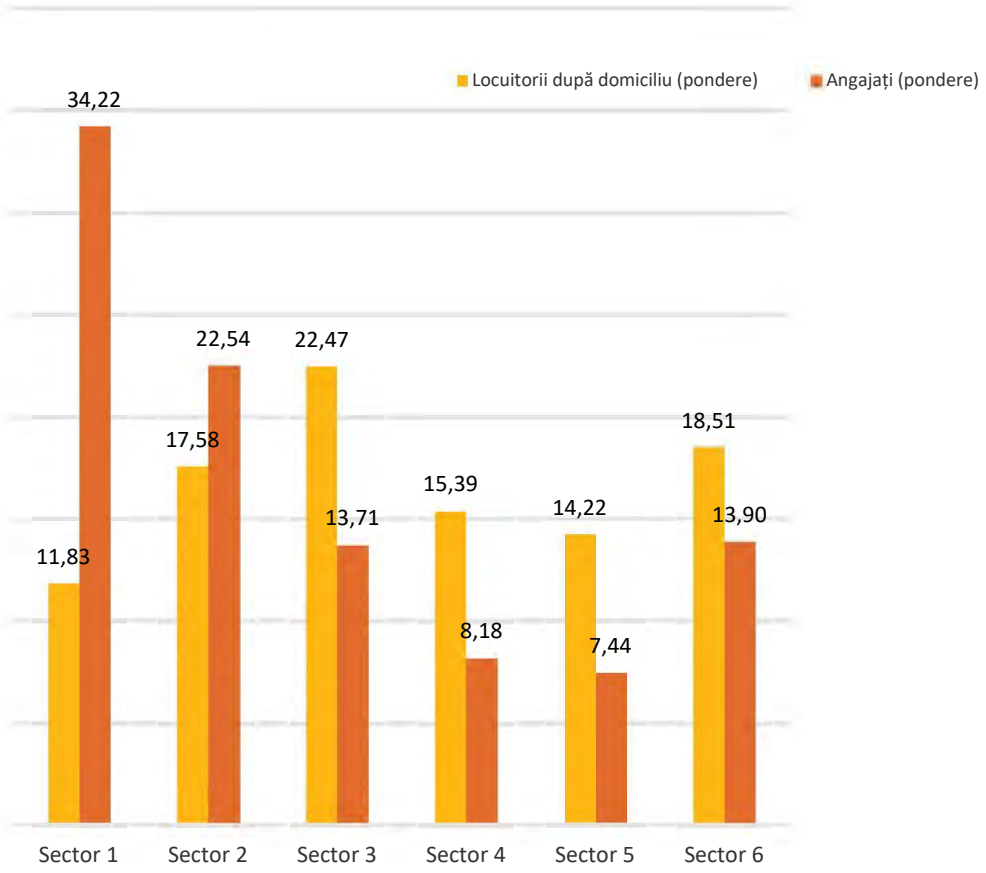

Sursa: Direcția de Statistică a Municipiului București și ANAF

Numărul locurilor de muncă vacante din Regiunea București-Ilfov a scăzut cu peste 30% în intervalul 2008-2018, cea mai accentuată scădere înregistrându-se în învățământ (-90%), construcții (-63%) și sănătate (-59%). Cele mai multe locuri de muncă înregistrate în anul 2018 la nivelul regiunii București-Ilfov sunt în administrație (3,212), comerț cu ridicata (1,939), IT&C (1,713), sănătate (1,576), transport și depozitare (1,408), industria prelucrătoare (1,350) etc. Chiar dacă piața forței de muncă este ofertantă, fiind disponibile 16,661 de locuri de muncă, în Capitală există cu 951 mai puțini șomeri față de numărul locurilor de muncă vacante.

Municipiul București înregistrează o rată a șomajului scăzută (1.5%), ceea ce indică un potențial deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și potențiali, putând totodată să descurajeze marii investitori (români și străini) să investească în piața locală.

Conform estimărilor INS, în anul 2018, în municipiul București se înregistrau circa 15,710 șomeri, dintre care 8,477 (53.95%) erau femei, iar 7,233 (46.04%) bărbați. Din totalul șomerilor din Capitală, 36% aveau studii primare, gimnaziale, profesionale, 35% au studii liceale și postliceale, iar 29% aveau studii universitare. Conform INS, cei mai mulți șomeri nu beneficiau în 2018 de drepturi bănești (13,712 persoane, în scădere față de anul 2007), fiind persoane cu un nivel scăzut de instruire și calificare, cu studii primare, gimnaziale și profesionale.

Figura 62 – Numărul de șomeri înregistrați oficial în municipiul București, în perioada 2007-2018

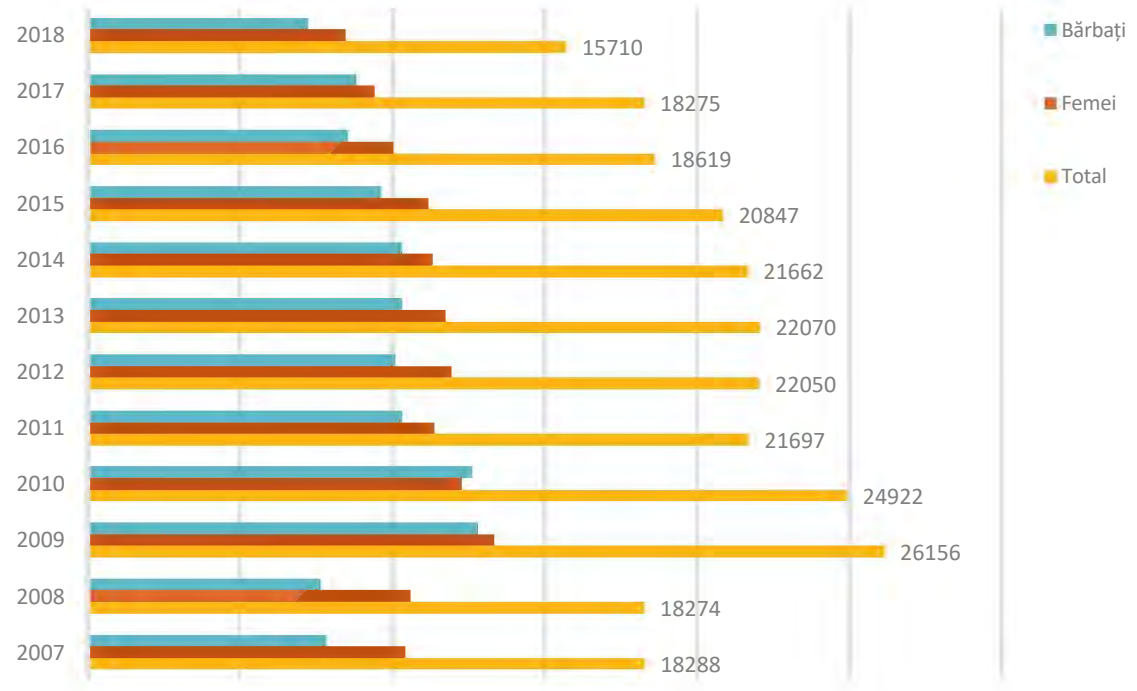

Sursa: INS, 2019

Rata șomajului înregistrată în municipiul București, în anul 2018 era, conform INS, de 1.3%, cu mult sub media națională și cea regională, însă Capitala nu are cea mai scăzută rată a șomajului la nivel național. Din perspectiva acestui indicator, municipiul București este depășit de județele Ilfov și Timiș. Rata șomajului scăzută nu reprezintă întotdeauna un aspect pozitiv, mai ales din prisma ISD-urilor, pentru că poate să descurajeze investitorii străini să investească în piața locală, considerând că nu au forță de muncă suficientă pe care să se poată baza.

Rata șomajului era mai ridicată în rândul femeilor (1.4%), comparativ cu rata șomajului la bărbați (1.2%). Cea mai ridicată rată a șomajului s-a înregistrat în anul 2009, ca efect al crizei economice globale. Numărul angajaților a început să scadă încă din anul 2008, în întreaga țară. Dacă până la apariția crizei, multe dintre companii au apelat la alte tipuri de măsuri pentru a reduce costurile cu personalul, precum: nu au mai reînnoit contractele, au încurajat pensionarea, șomajul tehnic, reducerea timpului de lucru; ulterior au fost disponibilizați foarte mulți angajați. Pe de altă parte, post-criză, rata șomajului a scăzut de la un an la altul, iar Comisia Națională de Prognoză estimează o scădere continuă până în anul 2022, când rata șomajului va fi de 1.1% în municipiul București.

Figura 63 – Rata șomajului la nivel național, regional și în municipiul București, în perioada 2007-2018

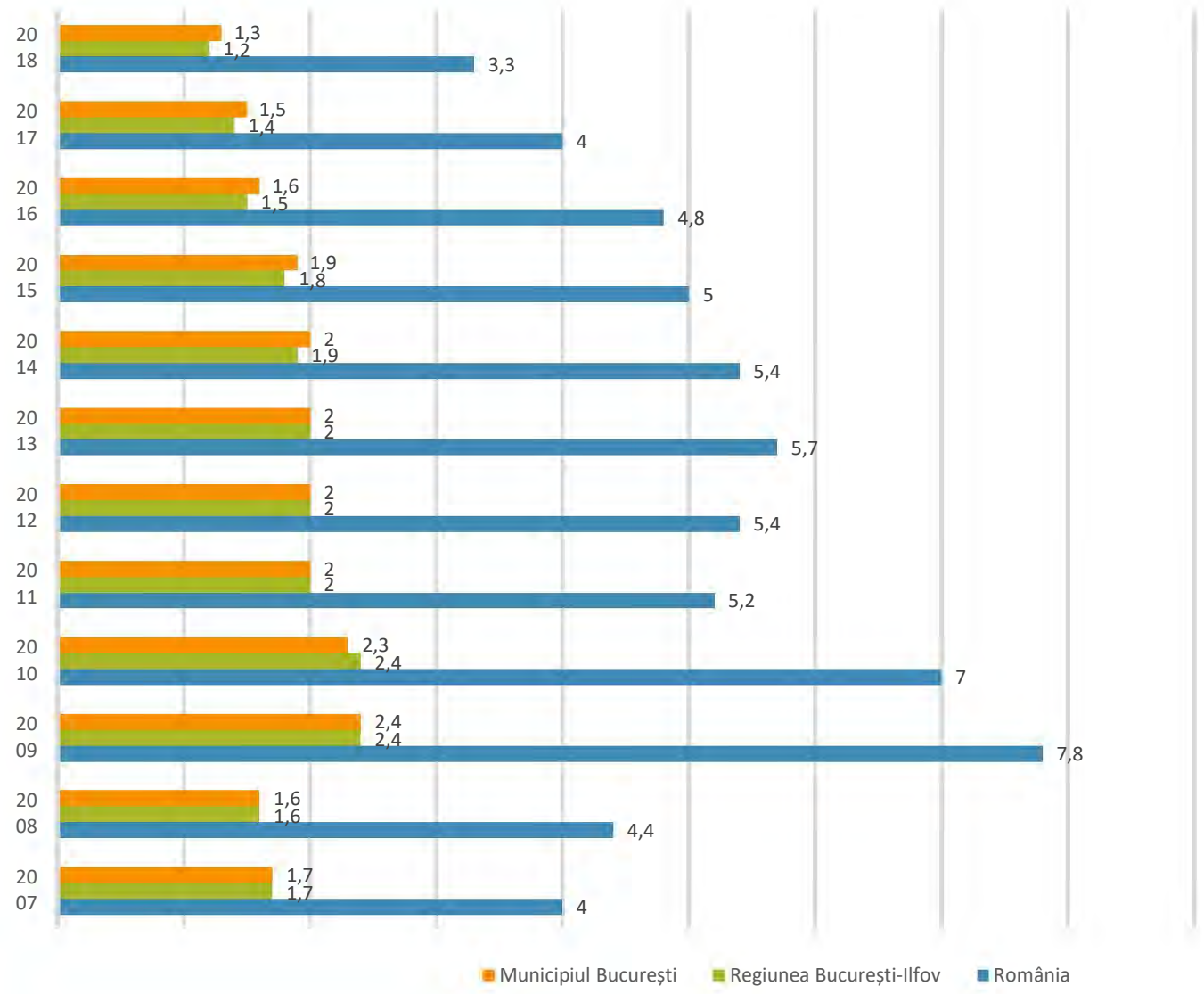

Sursa: INS, 2019

Nivelul salarial înregistrat în municipiul București este mai mare comparativ cu cel înregistrat în celelalte județe – de aproximativ 800 euro/lună, Capitala înregistrând cea mai ridicată pondere a contractelor de muncă salarizate cu peste 1000 euro/lună (16.2%).

În ceea ce privește costul mediu al forței de muncă, în anul 2017, România se afla pe penultimul loc în UE cu 3.9 mii euro/persoană, spre deosebire de media la nivelul Uniunii Europene – 19.4 mii euro/persoană. Municipiul București înregistrează un salariu mediu raportat la nivelul anului 2018 de 607 euro, poziționându-se pe ultimul loc în clasamentul capitalelor europene, conform site-ului jobseurope.net. Salariul este mic comparativ cu cel din Budapesta (729 euro), Atena (730 euro), Varșovia (947 euro), Tallinn (1,080 euro), Praga (1,096 euro) și la mare distanță față de vârfurile înregistrate în Luxemburg (3,276 euro), Copenhaga (2,871 euro) sau Londra (2,817 euro).

La nivelul anului 2018, câștigul salarial nominal mediul net lunar din municipiul București era de 3,666 de lei, cu 1024 mai mare decât media națională. Față de anul 2008, în pofida crizei economice globale, salariul mediu

net lunar aproape s-a dublat în termeni absoluți și în monedă națională, un ritm de creștere similar celui raportat la nivel național.

Figura 64 – Dinamica salariului mediu net lunar, la nivel național și în municipiul București, în perioada 2008-2018

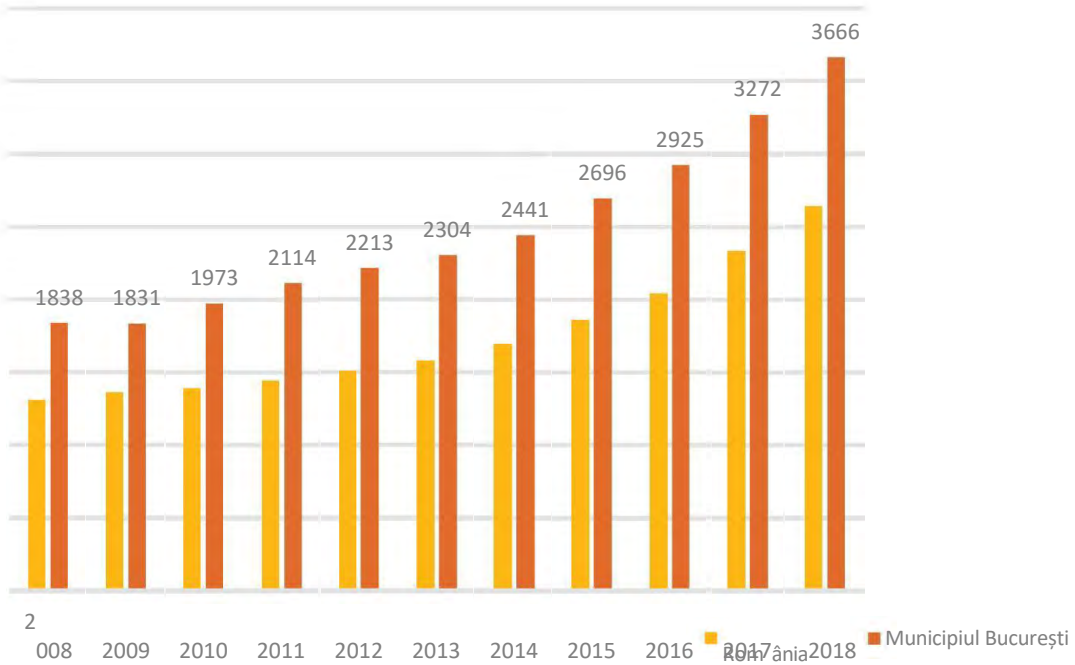

Sursa: INS, 2019

Conform studiului PIAROM, nivelul salariilor de încadrare din municipiul București este cu 24.71% mai mare decât media națională. Per total, nivelurile de salarizare sunt mai mari în București comparativ cu restul județelor din țară. Municipiul București înregistrează cea mai scăzută pondere a contractelor individuale de muncă mai mici de 350 de euro (34.52%) și cea mai ridicată pondere a contractelor individuale de muncă salarizate cu peste 1,000 euro/lună (16.2%).

67.25% dintre salariații din municipiul București, respectiv 640,177 persoane, lucrau în 2018 în domenii în care salariul mediu net depășea salariul mediu net la nivel național

Comparativ cu salariul mediu net în economie, ce înregistra o valoare de 2.642 lei în 2018, se observă că aproximativ 70% dintre salariații din Capitală lucrau în 2018 în domenii în care câștigului salarial nominal mediu net lunar depășea această valoare.

Cele mai mari salarii medii din municipiul București erau oferite, în anul 2018, angajaților din domeniul industriei extractive, mai exact a extracției petrolului brut (10,938 lei) și extracției minereurilor metalifere (8,640 lei), IT&C (7,404 lei), fabricarea produselor de cocserie (7,291 lei), activități de editare (6,776 lei), activități de servicii anexe extracției (6,329 lei), intermedieri financiare (6,161 lei) etc. Pe de altă parte, cele mai mici salarii se plăteau în anumite ramuri ale industriei prelucrătoare (de ex. fabricarea mobilei – 1,535 lei, marochinărie și fabricarea încălțămintei – 1,591 lei, prelucrarea lemnului – 1,658 lei, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – 1,748 lei etc.), hoteluri și restaurante (1,837 de lei), activități cultural-recreative (2,504 lei), construcții (2,555 lei), servicii administrative (2,588 lei) etc..

Figura 65 – Dinamica salariului mediu net lunar în municipiul București, pe principalele activități economice, în perioada 2008-2018[133]

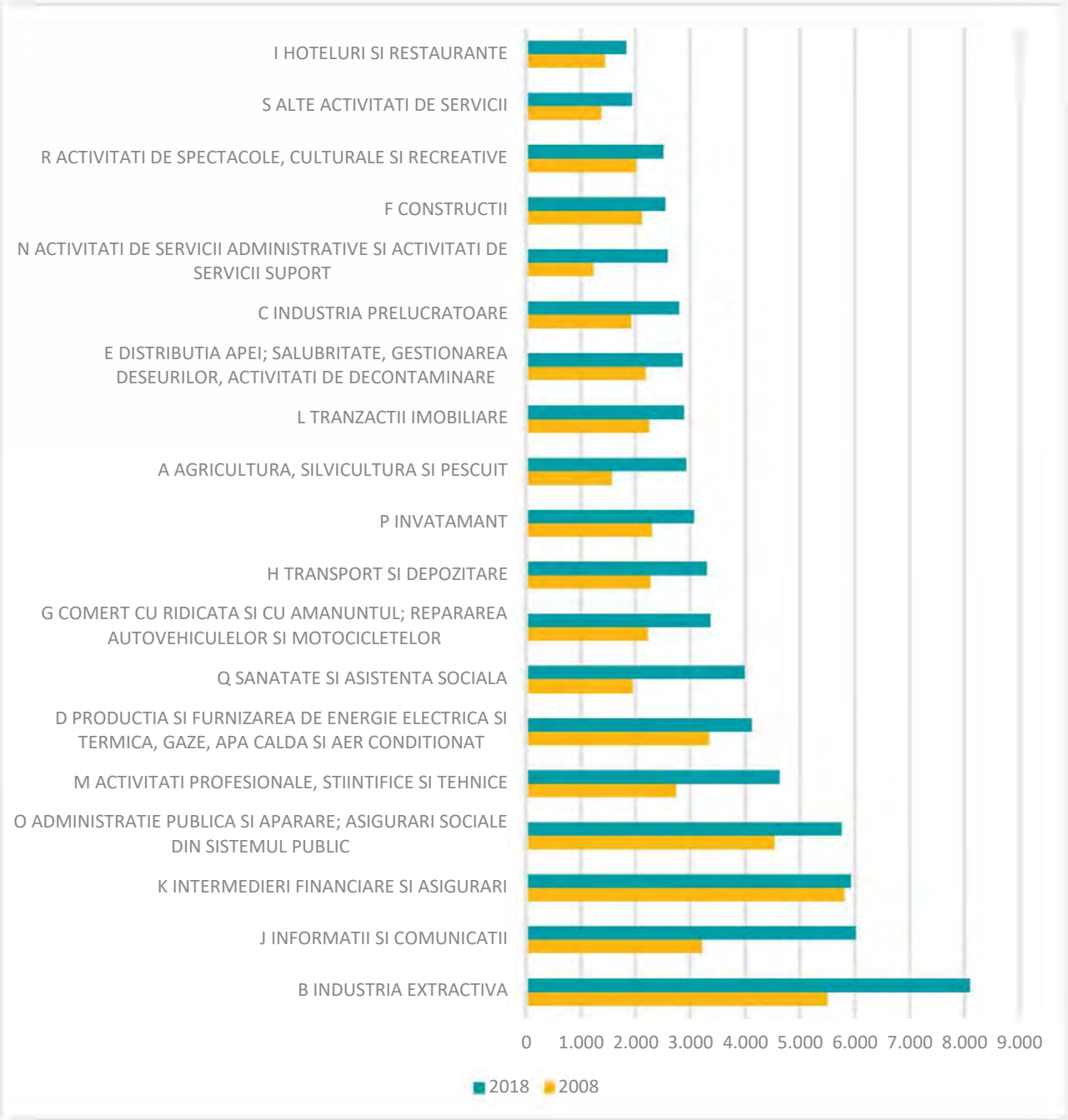

Sursa: INS, 2019

Față de anul 2008, salariile medii nete au crescut în majoritatea domeniilor. Cele mai importante creșteri s-au înregistrat în activități de editare (148.71%), IT&C (118.61%), activități de servicii administrative (107.92%), sănătate (104.23%). Domeniile care au înregistrat scăderi ale salariului nominal mediu net lunar în 2018 comparativ cu 2008 sunt transporturile pe apă (-26.89), fabricarea produselor de cocserie şi a produselor

[133] Pentru a oferi o imagine cât mai relevantă și precisă luând în considerare inflația, pentru anul 2008 valorile au fost actualizate utilizând Indicele Prețurilor de Consum (exprimate procentual), cf. INS (http://statistici.insse.ro/shop/?page=ipca1)

obţinute din prelucrarea ţiţeiului (-22.58%), activităţi auxiliare pentru intermedieri financiare activităţi de asigurare şi fonduri de pensii (-17.41%), alte activități extractive (-13.10%) și prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn şi plută, cu excepţia mobilei (-4.65%), fabricarea produselor din tutun (-2.06%).

Tabel 7– Câștigul salarial nominal mediu net lunar din municipiul București pe activități ale economiei naționale (diviziuni CAEN), 2018

Primele 10 activități (diviziuni CAEN) din punct de vedere al nivelului salarial	% salariaţi	Salariu mediu net	Ultimele 10 activități (diviziuni CAEN) din punct de vedere al nivelului salarial	% salariaţi	Salariu mediu net
06 - Extracţia petrolului brut şi a gazelor naturale	0.16	10,938.00	10 - Industria alimentară	1.30	2,272.00
07 - Extracţia minereurilor metalifere	0.01	8,640.00	32 - Alte activităţi industriale n.c.a.	0.24	2,243.00
62-63 - Activităţi de servicii în tehnologia informației; Activităţi de servicii informatice	4.05	7,404.00	17 - Fabricarea hârtiei şi a produselor din hârtie	0.12	2,182.00
19 - Fabricarea produselor de cocserie şi a produselor obţinute din prelucrarea ţiţeiului	0.03	7,291.00	S Alte activităţi de servicii	1.39	1,943.00
58 - Activităţi de editare	1.41	6,776.00	Hoteluri și restaurante	3.61	1,837.00
09 - Activităţi de servicii anexe extracţiei	0.10	6,329.00	13 - Fabricarea produselor textile	0.15	1,775.00
64 - Intermedieri financiare cu excepţia activităţilor de asigurări şi ale fondurilor de pensii	3.37	6,161.00	14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	0.76	1,748.00
52 - Depozitare şi activităţi auxiliare pentru transporturi	0.83	5,950.00	16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn şi plută, cu excepţia mobilei; fabricarea articolelor din paie şi din alte materiale vegetale împletite	0.03	1,658.00
65 - Activităţi de asigurări reasigurări şi ale fondurilor de pensii (cu excepţia celor din sistemul public de asigurări sociale)	0.66	5,889.00	15 - Tăbăcirea şi finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj şi marochinărie, harnaşamentelor şi încălţămintei; prepararea şi vopsirea blănurilor	0.40	1,591.00
O Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	4.55	5,769.00	31 - Fabricarea de mobilă	0.57	1,535.00

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Se poate observa că în perioada analizată în activitățile cu salariile cele mai mari s-au înregistrat în cele mai multe cazuri creșteri ale numărului de salariați, cu cele mai ridicate valori în activități de servicii în tehnologia informației și activități de servicii informatice (creștere cu 139.99% a numărului de salariați și cu 118.61% a valorii salariului), activități de servicii anexe extracției (creștere cu 81.05% a numărului de salariați, referindu-se însă la un efectiv redus de salariați) și transporturi aeriene (creștere cu 79.04% a numărului de salariați). Pe de altă parte, cea mai mare parte a activităților cu salarii sub media națională, preponderent din domeniul industriei prelucrătoare, au înregistrat scăderi semnificative ale numărului de salariați, în ciuda majorării

salariilor (în cele mai multe cazuri) cu 20-30%. Astfel, prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn şi plută, cu excepţia mobilei; fabricarea articolelor din paie şi din alte materiale vegetale împletite a pierdut 70% din salariați între 2008 și 2018 (raportat la un număr redus de salariați, ceea ce ar putea indica închiderea/ relocarea/ retehnologizarea unui actor principal în domeniu/ unui număr redus de actori), tăbăcirea şi finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj şi marochinărie, harnaşamentelor şi încălţămintei; prepararea şi vopsirea blănurilor a pierdut 50.01% din numărul de salariați, iar fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – 42.62%. Aceste activități au o valoare adăugată redusă, desfășurându-se în cea mai mare parte în regim lohn, iar reducerea volumului lor, și, similar, al altor ramuri ale industriei prelucrătoare, ridică problema reîncadrării pe piața forței de muncă sau probabilitatea migrației angajaților în județul Ilfov sau alte județe învecinate, în căutarea unor locuri de muncă în domenii puțin intensive în cunoaștere/ tehnologie joasă. Astfel, o miză importantă pentru economia metropolitană constă în formarea și recalificarea forței de muncă din domeniile în declin, cu valoare adăugată scăzută, pentru reîncadrarea pe piața locală a forței de muncă, sprijinind astfel dezvoltarea serviciilor intensive în cunoaștere și a industriilor cu tehnologie înaltă sau mediu-înaltă – în special serviciile suport pentru acestea, care sunt deja în creștere și asigură un nivel salarial superior.

Sondajul în rândul investitorilor din București arată că salariul mediu net este cu aprox. 12.6% mai ridicat în companiile cu capital străin, față de firmele cu capital românesc (4,115 față de 3,656 lei), diferența fiind puțin mai mică (11%) față de firmele cu capital mixt. Astfel, se poate considera că firmele străine sunt mai atractive pentru forța de muncă, având în vedere nivelul de salarizare mai ridicat.

Având în vedere faptul că date exhaustive cu privire la piața muncii se colectează numai cu ocazia recensămintelor populației, care au loc o dată la 10 ani, prezentăm în continuare, pentru comparație, concluziile Recensământului Populației și Locuințelor (RPL) din 2011 cu privire la piața muncii.

Conform RPL, se constată că o pondere importantă a populației stabile din municipiul București cu vârsta de peste 10 ani avea studii superioare (34%), același procent de 34% din populație avea studii liceale și postliceale, 9% profesionale, iar restul de 23% studii de bază (primare și gimnaziale). Municipiul București se remarcă prin rezultate bune la acest capitol, având cea mai mare pondere a absolvenților de învățământ universitar, respectiv cea mai ridicată pondere a populației ocupate în activități cu valoare adăugată ridicată. Majoritatea absolvenților de studii superioare rămân în București, deoarece piața le oferă locuri de muncă tentante și pe măsura pregătirii lor. Totodată, din punct de vedere al investitorilor, capitalul uman calificat reprezintă un criteriu deosebit de important în decizia de a investi într-un anumit loc.

Figura 66– Structura populației ocupate din municipiul București, pe grupe de ocupații, RPL 2011

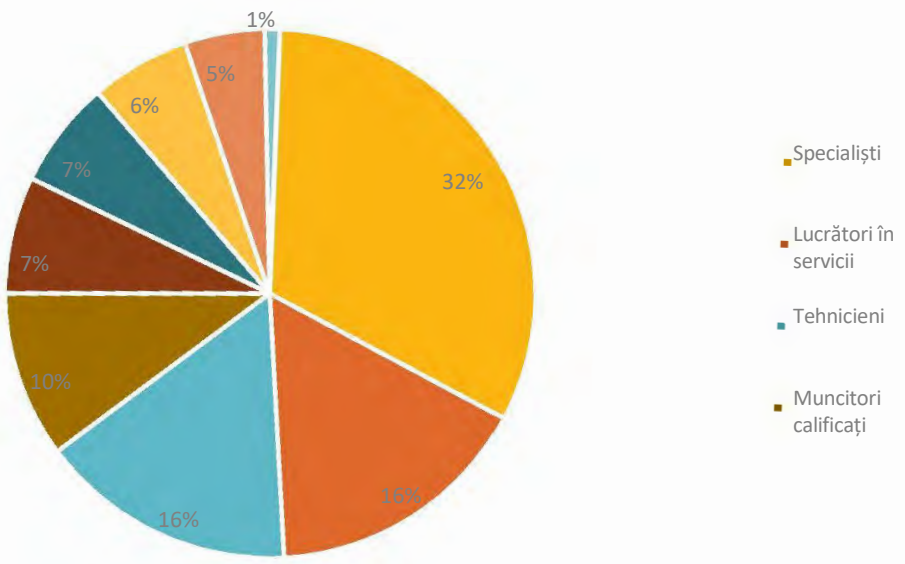

Sursa: INS. Rezultatele definitive ale RPL 2011

Figura 67 – Structura ocupațională a populației municipiului București, pe sector în anul 2011

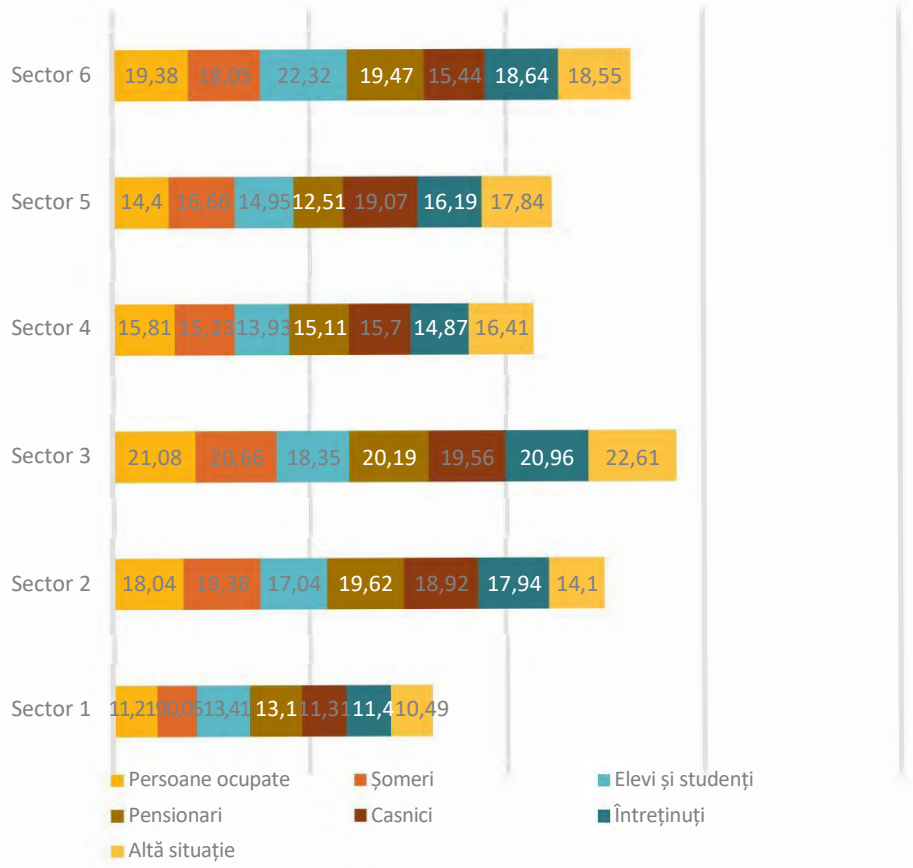

Sursa: INS. Rezultatele definitive ale RGPL 2011

Din totalul persoanelor în vârstă de muncă (15 – 64 ani) din municipiul București – 1,377,118 persoane – numai 959,531 erau active din punct de vedere economic (populația ocupată plus șomerii). Rezultă că 417,587 nu sunt angrenați în nicio activitate economică, resursele de muncă fiind deci sub-utilizate. Șomajul real este mai ridicat decât cel oficial și este puternic concentrat într-o serie de comunități marginalizate, cele mai multe fiind localizate în Sectorul 5. (ex. Cartierul Ferentari). Trebuie așadar identificate măsuri prin care acest segment al populației să fie integrat pe piața forței de muncă, diminuând astfel riscul de adâncire a discrepanțelor social-economice. O recomandare ar fi orientarea acestor persoane către instituțiile, publice sau private, care organizează cursuri de formare profesională, faciltând integrarea lor pe piața forței de muncă.

Figura 68– Populația în vârstă de muncă, populația ocupată și cea activă în municipiul București, pe sector în anul 2011

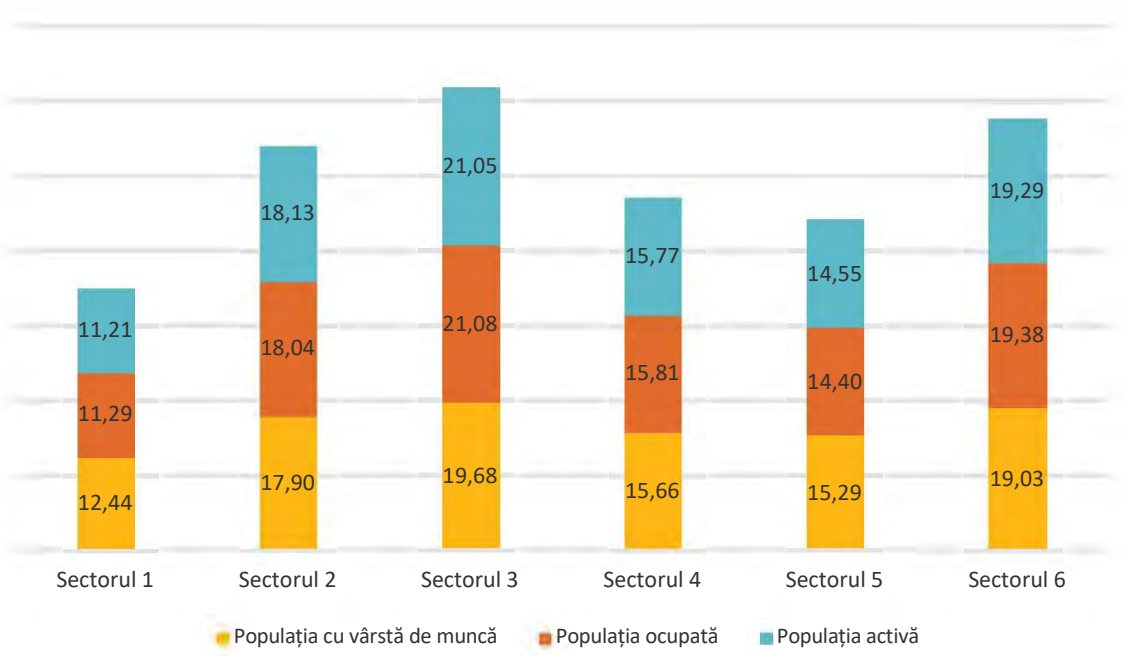

Sursa: INS. Rezultatele definitive ale RPL 2011

Din graficul de mai sus, se poate constata că cele mai puține resurse de muncă sub-utilizate erau înregistrate în Sectorul 3. Luând în calcul aceste date, reiese o rată a șomajului mult mai mare comparativ cu cea raportată de INS, care, într-adevăr, calculează acest indicator pe baza datelor furnizate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă. Considerăm rata șomajului ca ponderea șomerilor înregistrați în totalul populației active. Urmând acest fir, rata șomajului pe sectoare este: Sector 1 – 6.17%, Sector 2 – 7.34%, Sector 3 – 6.75%, Sector 4 – 6.64%, Sector 5 – 7.87%, Sector 6 – 6.43%. Din anul 2011, situația s-a îmbunătățit pe fondul apariției unor joburi noi, rata șomajului ajungând la 1.5%, în anul 2017.

Există diferențe în ceea ce privește structura ocupațională a populației conform estimărilor INS și rezultatele RPL 2011, la nivel de număr. La nivel de împărțire pe activități economice, situația este oarecum similară, în sensul în care recensământul confirmă faptul că cea mare parte a populației este angrenată în activitățile de comerț. Mai apoi, sunt sesizate câteva diferențe: conform RPL, o pondere importantă a populației este ocupată în industria prelucrătoare (11%), însă în prezent sunt mai multe persoane care lucrează în construcții.

Figura 69– Structura ocupării pe activități economice în municipiul București, la RPL 2011

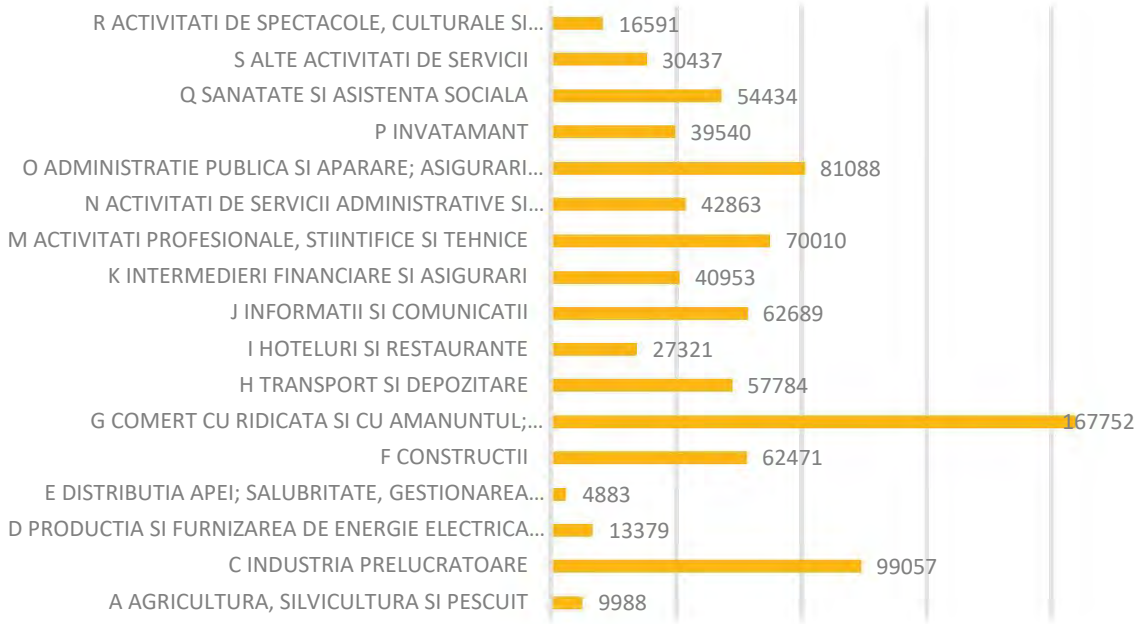

Sursa: INS. Rezultatele definitive ale RPL 2011

Din totalul populației ocupate la recensământul din 2011, circa 744,112 de persoane activau în mediul privat (83% din total), 128,104 în sectorul public (14%), 12,628 în propria gospodărie (1.41%), iar numai 8,657 în sectorul ONG.

Figura 70– Structura ocupării pe sectoare și medii de rezidență, municipiul București, la RPL 2011

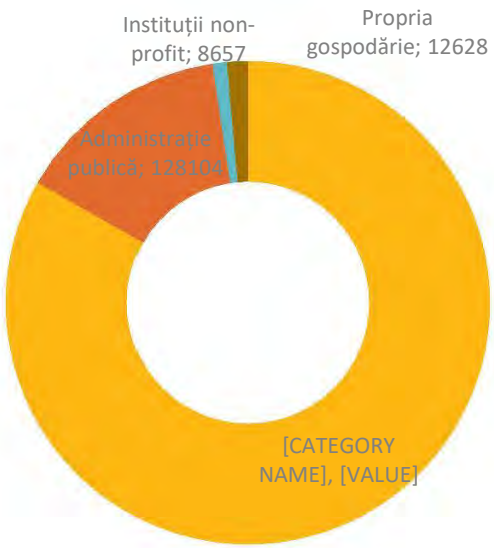

Sursa: INS. Rezultatele definitive ale RPL 2011

RPL 2011 oferă informații relevante cu privire la spectrul ocupațiilor locuitorilor. Astfel, dintre cei 893,501 de bucureșteni ocupați, cei mai mulți erau specialiști în diverse domenii de activitate (32% din total), lucrători în

domeniul serviciilor și tehnicieni și alți specialiști din domeniul tehnic (16%), în strânsă corelație cu structura economiei locale, axată pe activități cu valoare adăugată ridicată, mai ales în servicii. Comparativ, municipiul Cluj-Napoca avea o pondere mai ridicată a populației cu studii liceale și postliceale și a populației cu studii profesionale, în timp ce Capitala conduce clasamentul din perspectiva populației ocupate cu studii superioare, un alt aspect important de care investitorii ar trebui să țină cont.

4.1 Formarea profesională

Conform Agenției Municipale pentru Ocuparea Forței de Muncă București, situația cursurilor de formare a variat de la un an la altul, astfel că dacă în anul 2014 au fost organizate 49 de grupe de curs, în 2018 au fost constituite 22 de grupe. Graficul de mai jos prezintă situația numărului persoanelor înscrise la cursuri și numărul absolvenților:

Figura 71– Numărul de persoane înscrise la cursuri și numărul absolvenților, în perioada 2008-2018

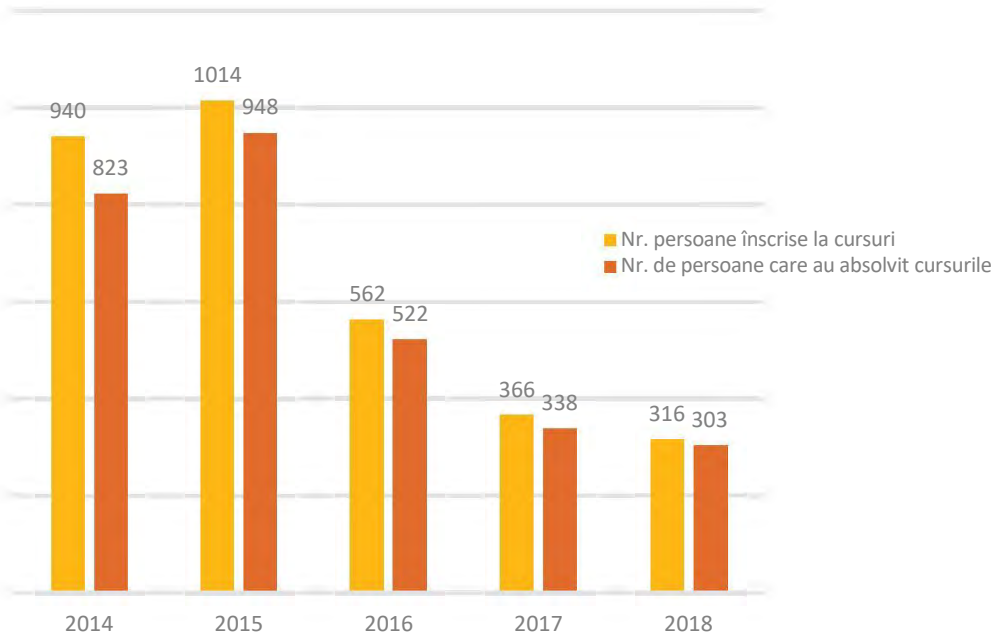

Sursa: AMOFM București, 2019

Dacă în anul 2014, cele mai cerute cursuri au fost cele de ”administrator imobile”, ”bucătar”, ”contabil”, ”designer pagini web”, ”frizer, coafor, manichiură, pedichiură”, ”măcelar”, în 2018 cursurile preferate de participanți au fost cele de ”administrator imobile” și de ”inspector în domeniul securității și sănătății în muncă”. Oferta de cursuri a AMOFM s-a redus de la un an la altul, ajungând în 2018 la 13 cursuri, comparativ cu 27 în anul 2014 sau 28 în anul 2015. În 2015, s-au înregistrat cele mai multe grupe (66), cu o cerere foarte mare pentru cursurile de: ”babysitter”, ”lucrător în comerț”, ”frizer, coafor, manichiură, pedichiură”, ”administrator imobile”, ”instalator”, ”mecanic auto”, ”stivuitorist”.

Dacă în anii 2014-2015 a mai existat cerere pentru cursuri de formare profesională în domeniul industrial, în ultimii ani acestea nu au mai prezentat interes pentru participanți. De asemenea, în afară de cursul de ”designer pagini web” încadrat în domeniul IT&C, nu au fost organizate alte cursuri în acest domeniu. O posibilă explicație ar putea sta în preferința cursanților pentru cursurile organizate de școli informale (ca de exemplu ”Școala Informală de IT”), chiar dacă unele dintre acestea nu oferă un certificat acreditat de Ministerul Muncii, însă oferă competențe ancorate în cerințele actuale ale pieței muncii.

Din punct de vedere teritorial, se contată că cei mai mulți participanți în intervalul 2015-2018 pentru care au fost furnizate datele statistice, au domiciliul în acele sectoare care înregistrează o concentrare mai redusă a angajaților, și anume: Sectorul 3 (581 cursanți), urmat de Sectorul 5 (421 cursanți), respectiv de Sectorul 4 (398 cursanți).

Conform datelor de pe site-ul Autorității Naționale pentru Calificări, la nivelul anului 2019, în municipiul București existau centre de formare profesională, publice și private, care ofereau peste 338 de cursuri de inițiere, specializare, perfecționare sau calificare. Forma de organizare juridică a furnizorilor de formare, precum și domeniile în care se organizează cursuri, sunt extrem de variate. Printre furnizori regăsim, de exemplu, firme de consultanță, centre de formare profesională, fundații sau societăți comerciale. Cursurile oferite sunt, în general, dedicate domeniilor de servicii (management, HoReCa, formator, comerț, resurse umane etc.), industrial (stivuitorist, operator mașini unelte cu comandă numerică, macaragiu) sau social (antreprenor în economie socială, asistent personal al persoanei cu handicap grav, îngrijitoare bătrâni la domiciliu etc.).

După numărul de cursuri acreditate, cel mai mare furnizor de formare profesională din municipiu, conform autorizațiilor din 2019, este firma Quality Team Performance SRL, cu un portofoliu de 8 cursuri, urmată de Compania Națională pentru Controlul Cazanelor, Instalațiilor de ridicat și Recipientelor sub Presiune SA, cu 7 cursuri. S-a observat un număr relativ mic de cursuri acreditate în domeniul IT&C: ”competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației”. Pe tipuri de program, 96 sunt cursuri de calificare, 12 de inițiere, 26 de perfecționare, 204 de specializare. Majoritatea formatorilor sunt din Sectorul 1 și Sectorul 6, iar cei mai puțin din Sectorul 5.

5. CERCETAREA, DEZVOLTAREA, INOVAREA ȘI SERVICIILE ȘI INFRASTRUCTURA SUPORT PENTRU AFACERI

Municipiul București este cel mai important pol de competitivitate națională în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare (CDI), clasându-se pe primul loc la nivel național

Municipiul București reprezintă un pol de competitivitate națională în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare (CDI), datorită concentrării celui mai sporit număr de institute de cercetare, precum și a celor mai multe întreprinderi active și salariați în domeniu, ceea ce îl clasează pe primul loc la nivel național.

Tabel 8 – Clasamentul național din punctul de vedere al întreprinderilor active în CDI

TOP NR. SUBUNITĂȚI		TOP NR. SALARIAȚI		TOP CA	
JUDEȚ	NR. ÎNTREPRINDERI	JUDEȚ	NR. SALARIAȚI	JUDEȚ	CA
București	**597**	**București**	**5.736**	**București**	**1.032.460.440**
Cluj	109	Ilfov	2.654	Ilfov	422.792.138
Ilfov	103	Argeș	832	Argeș	80.365.659
Iași	60	Cluj	541	Cluj	65.506.633
Timiș	60	Timiș	430	Timiș	65.407.794

Sursă: INS

În 2018 Regiunea București-Ilfov concentra aproximativ 70% din personalul organizațiilor de CDI din țară. În ultimii ani, respectiv între 2016 și 2018, Capitala a înregistrat o ușoară scădere a numărului salariaților din CDI (-2,02%), păstrându-și însă poziția fruntașă în topul național. Raportând numărul de angajați în CDI la numărul total de angajați, municipiul București se clasează pe locul 5 (0,50%), după Ilfov (1,83%), Călărași (1,34%), Argeș (0,62%) și Vâlcea (0,55%).

În ceea ce privește cheltuielile din activitatea de CDI, municipiul București s-a clasat pe primul loc până în anul 2016, fiind surclasat începând cu 2017 de județul Ilfov. În anul 2018 municipiul București se menține pe cea de-a doua poziție, județul Ilfov depășind valoarea cheltuielilor din Capitală cu 28,1%.

Figura 72– Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare – prețuri curente, top național la nivelul municipiului București și al celor mai reprezentative județe

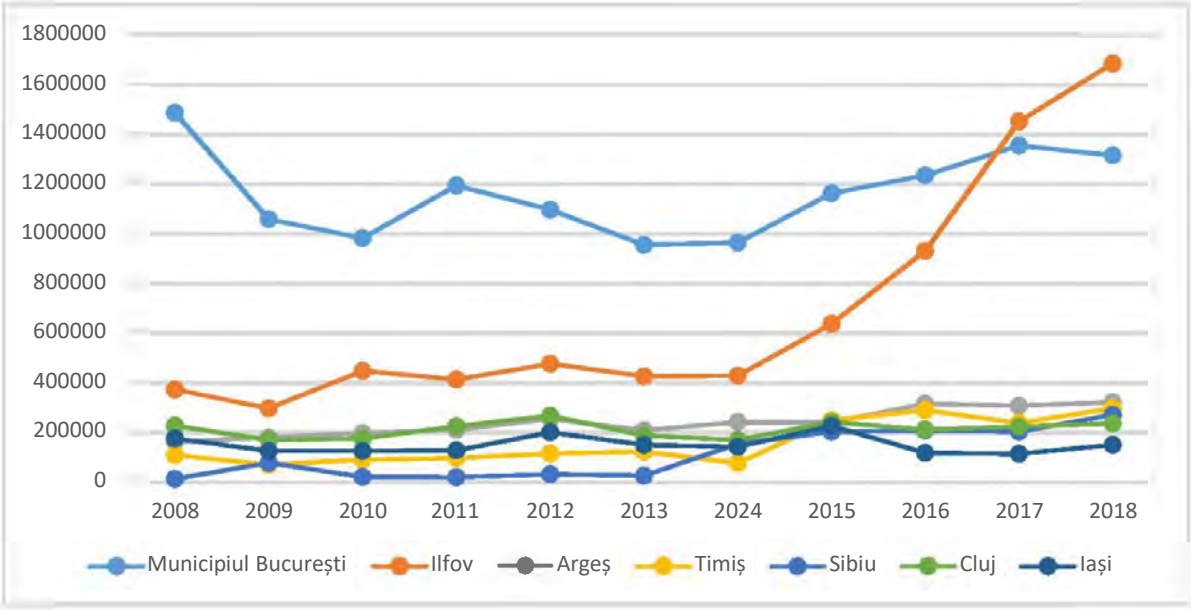

Sursă: Baza de date INSSE TEMPO

Municipiul București, alături de județele Ilfov, Cluj și Iași, prezintă cel mai ridicat potențial de inovare din România

Cheltuielile în CDI înregistrau o pondere de 0,65% din PIB la nivel municipal în 2017 (ultimele date disponibile), Capitala clasându-se pe cea de-a cincea poziție la nivel național, după județele Ilfov, Argeș, Sibiu și Vâlcea. Totuși, municipiul București înregistrează o valoare peste cea a mediei naționale, care era de 0,50%. Totodată, conform analizei Patronatului Investitorilor Autohtoni,[134] pe baza raportului dintre numărul de contracte de muncă în sectorul CDI și numărul total de contracte de muncă (la 1.000 de contracte), municipiul București, alături de Ilfov, Cluj și Iași, prezintă cel mai ridicat potențial de inovare din România.

1
[34] Patronatul Investitorilor Autohtoni PIAROM, Studiu privind dinamica pieței muncii la nivelul principalelor industrii angajatoare din România în perioada 2016-2017.

Figura 73– Ponderea procentului din PIB corespunzător cheltuielilor legate de CDI

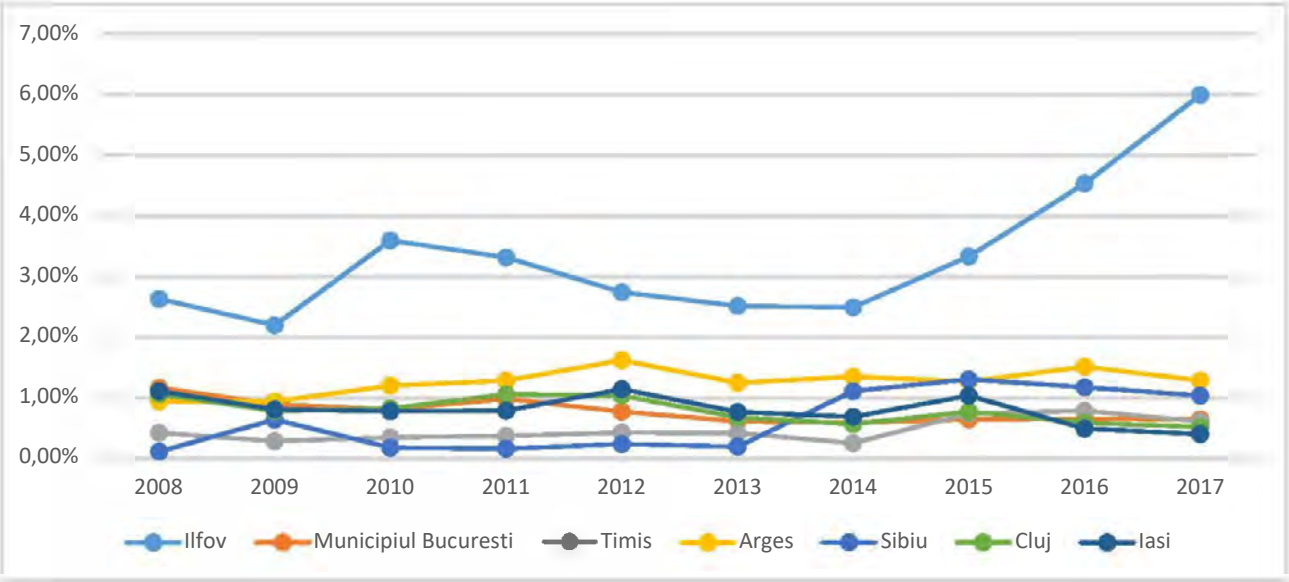

Sursă: Baza de date INSSE TEMPO

Ținta propusă la nivel național de a ajunge la un procent de 2% (1% din contribuția Guvernului) din PIB în ceea ce privește cheltuielile CDI până în anul 2020 (asumată în momentul negocierilor de aderare la Uniunea Europeană în anul 2007) este destul de îndepărtată. Analizând datele de la nivel european oferite de Eurostat, se remarcă faptul că sistemul CDI din România este foarte slab finanțat. La nivelul anului 2018, cheltuielile în CDI din PIB au înregistrat cea mai mică valoare în clasamentul țărilor din Uniune Europeană, valoarea de 0,5% fiind cu mult sub media de 2,12% de la nivel european. Se poate observa din graficul de mai jos situația comparativă cu țări care au un nivel economic similar cu România. Valoarea de 0,5% este printre cele mai mici comparativ cu celelalte țări din UE în decursul ultimului deceniu. Totodată, raportat la ritmul de dezvoltare al țării din punct de vedere economic, cheltuielile în CDI din PIB se poziționează sub nivelul prognozat. [135] [136].

1
[35] Romania Laser Valley (World Bank Group)
1
[36] Cel mai ridicat nivel al cheltuielilor în CDI din PIB a fost înregistrat la nivelul anului 2008 (înainte de criza economică), fiind de 0,52%.

Figura 74– Cheltuieli în CDI (% din PIB)

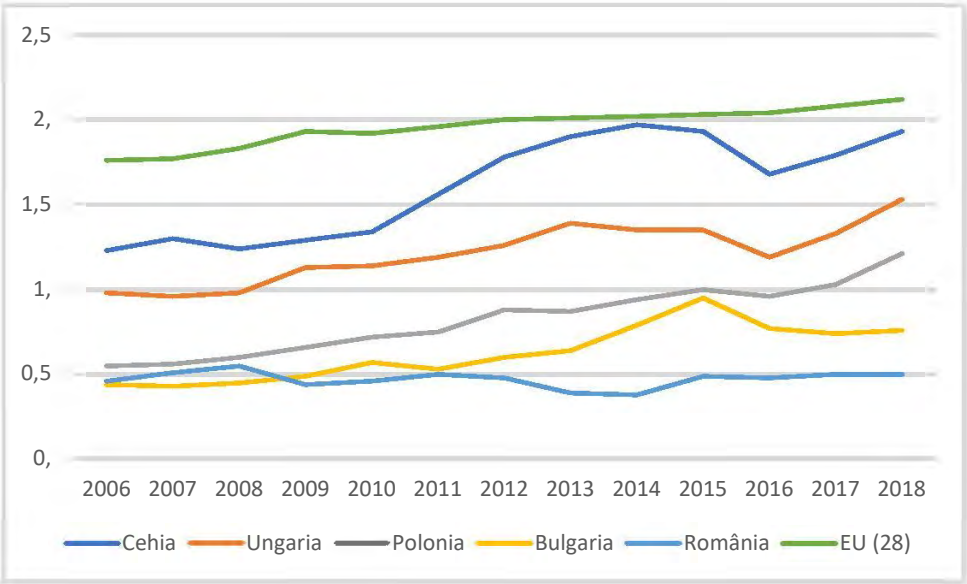

Sursă: Eurostat

Regiunea București-Ilfov se caracterizează printr-un aport ridicat la cercetarea la nivel național, prin ponderile crescute ale numărului de cereri de brevete de invenție depuse sau de reviste indexate/cotate "ISI"

În anul 2016, dintre cele 56 de reviste românești indexate/cotate "ISI" (Information Sciences Institute), respectiv incluse în Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED), Social Sciences Citation Index (SSCI) sau Arts and Humanities Citation Index (AHCI), 32 sunt reviste realizate fie de institute de cercetare din cadrul Academiei Române sau al universităților bucureștene, fie de fundații, societăți științifice sau comerciale din cadrul regiunii București-Ilfov.

În 2018, ultimul an pentru care există date disponibile, în municipiul București s-au înregistrat 32.4% din cererile de brevete de invenție la nivel național și 33% dintre brevetele de invenție eliberate la nivel național. Împreună cu județul Ilfov, Capitala a concentrat peste 40% din cererile de brevete de invenție.

Conform statisticilor Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM), în ultimii 5 ani numărul cererilor privind protejarea drepturilor de proprietate intelectuală înregistrate în municipiul București a cunoscut o tendință descendentă, cu scăderi în categoriile cererilor de înregistrate de marc și cererilor de înregistrare desene sau modele și o tendință ușor crescătoare a cererilor de brevete de invenție. Capitala își păstrează poziția de lider național, dar se remarcă evoluția mai favorabilă a unor centre regionale precum Cluj, Iași sau Timiș.

Figura 75– Numărul cererilor privind protejarea drepturilor de proprietate intelectuală, municipiul București

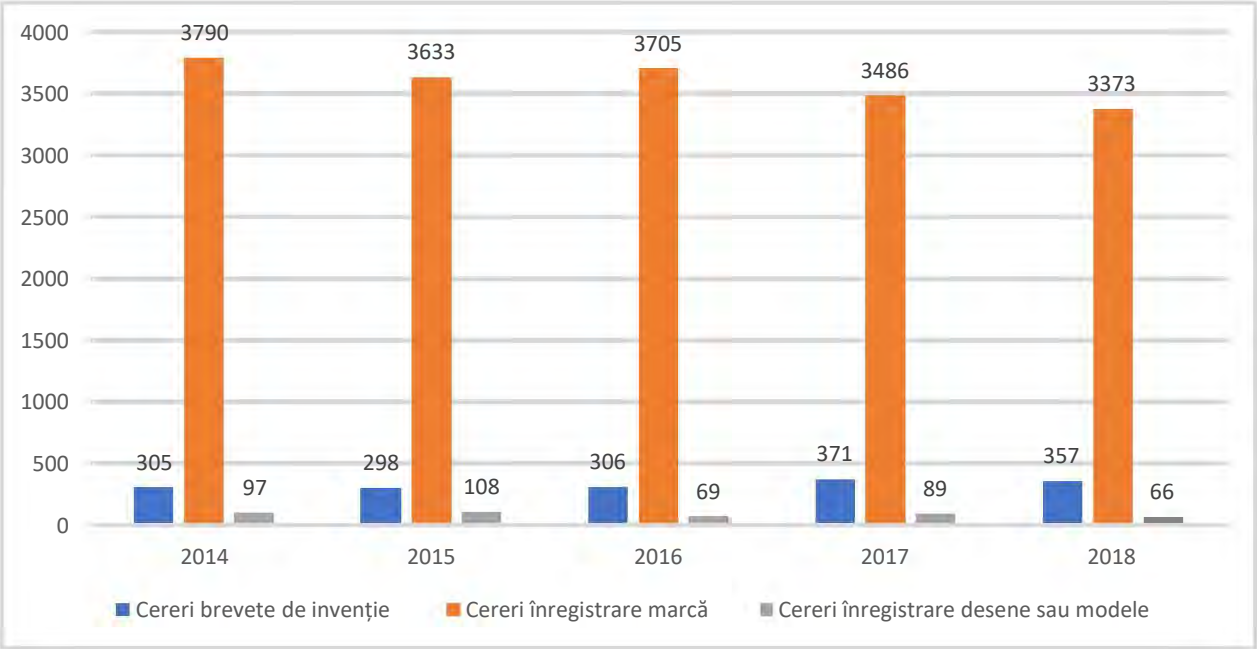

Sursă: Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, 2018 Raport Anual

În anul 2018, au fost eliberate brevete pentru 32.77% dintre cererile de brevete de învenție înregistrate în municipiul București (față de 32.21% la nivel național), rata de succes a cererilor înregistrând o tendință de scădere în ultimii ani, de la aprox. 50% (49.18%) în 2014. Această tendință de manifestă și la nivel național, rata de succes a cererilor reducându-se cu aproximativ 5% între 2014 și 2018.

Figura 76– Brevete de invenție (cereri vs. eliberări), municipiul București

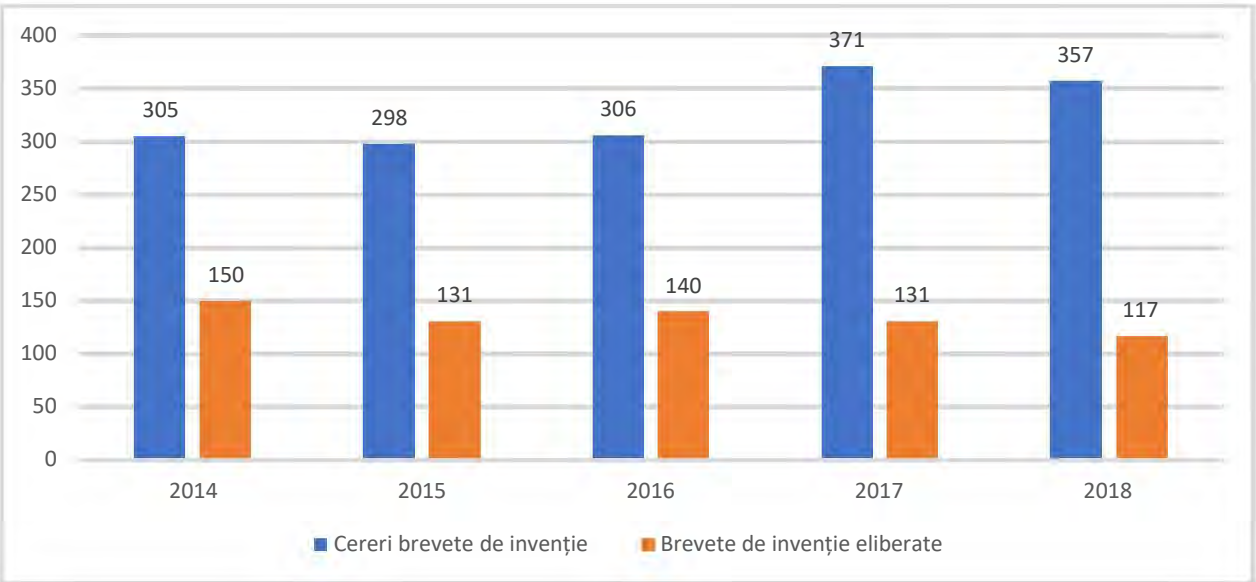

Sursă: Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, 2018 Raport Anual

În ceea ce privește situația cererilor de brevete înregistrate de universități, din totalul de 172 cereri de brevet din România în anul 2019, 31 au fost localizate în municipiul București (18%). Dintre acestea, cele mai multe

au fost inițiate de Universitatea Politehnică din București (23 de cereri), urmată de Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" din Bucureşti (4 cereri) și Universitatea din București (3 cereri). În ceea ce privește brevetele de invenție acordate în 2019, Universitatea Politehnică din București conduce topul, cu 5 din cele 9 brevete acordate universităților din Capitală. La nivel național, topul este condus de Universitatea "Ştefan Cel Mare" din Suceava (20 brevete), Universitatea Tehnică ''Gheorghe Asachi'' din Iaşi (10 brevete) și Universitatea "Transilvania" Din Braşov (9 brevete).

Regiunea București-Ilfov înregistrează cea mai mare concentrare și diversitate de organizații ce desfășoară activități de cercetare-dezvoltare-inovare din țară

Figura 77- Infrastructurile de CDI ce oferă servicii de cercetare și tehnologice în Regiunea București-Ilfov

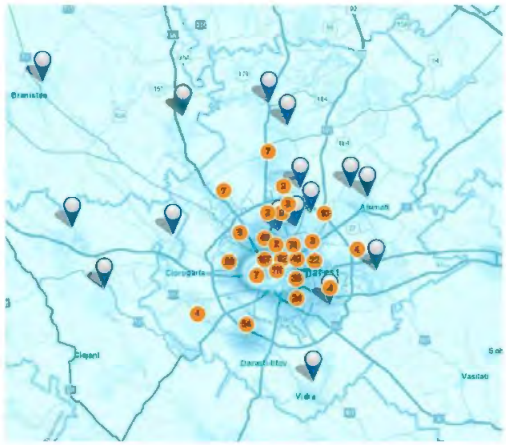

Sursa: Platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructure System), UEFISCDI

Pe teritoriul municipiului București se remarcă prezența mai multor tipuri de organizații ce desfășoară activități de CDI: institute de cercetare-dezvoltare, centre de cercetare, întreprinderi, centre de transfer tehnologic și de informare tehnologică, respectiv entități de inovare. Lista acestora poate fi consultată în Anexa 4. Acestea sunt completate de infrastructurile și serviciile de sprijin pentru afaceri – incubatoare, parcuri industriale și o serie de clustere în domenii relevante, la care companiile locale pot adera. Majoritatea clusterelor sunt afiliate la Asociația Națională a Clusterelor din România (CLUSTERO), unele regăsindu-se printre membrii fondatori ai acestei asociații (ex. Clusterul Romanian Textile Concept), iar o parte dintre acestea sunt certificate ESCA[137], în momentul realizării analizei, cu eticheta de argint (IND-AGRO-POL, Strategic Innovative Cluster for Mechatronics Smart Specialization Domain - «MECHATREC» și ELECTRONIC INNOVATION CLUSTER (ELINCLUS)) sau bronz (ROHEALTH – THE HEALTH CLUSTER și START INOVARE). O parte dintre acestea sunt active și în rețele internaționale și europene sau au încheiat parteneriate cu actori reprezentativi din alte state europene:

- Clustere precum: BIODANUBIUS, Cluster for Promoting Nearly Zero Energy Buildings (pRO-nZEB), Control & IT Cluster, Different Angle Cluster, Electronic Innovation Cluster (ELINCLUS), Glocal Romania Cluster, Health Romania The Medical Cluster, IND-AGRO-POL, ROHEALTH- Health Cluster Romania, Romanian Textile Concept, Romanian Cluster PROECO-CBRNE, Smart Alliance Cluster, START INOVARE, Strategic Innovative Cluster for Mechatronics Smart Specialization Domain - «MECHATREC», sunt înregistrate pe platforma europeană de colaborare a clusterelor NEW ECCP, care are ca scop

1
[37] www.cluster-analysis.org

furnizarea de instrumente pentru eficientizarea colaborării la nivel European dar și internațional, sprijinirea apariției de noi lanțuri de valoare prin cooperare intersectorială, precum și creșterea competitivității membrilor.

- CLUSTERUL BIOGASINNO – este membru al „Balkan Clusters Network", o inițiativă a organizației de dezvoltare a afacerilor din Serbia, CLUSTER HOUSE, având drept scop principal sprijinirea dezvoltării clusterelor din Balcani.
- ROHEALTH – THE HEALTH CLUSTER – a încheiat parteneriate cu Cluster of Health, Wellness and SPA Tourism Serbia (WELLNESS SERBIA), Cassovia Life Science Slovacia și Health and Wealth Ucraina.
- IND-AGRO-POL este afiliată în cadrul proiectului "Future materials and products for advanced smart packaging" (AdPack) (Call COS–CLUSTER-2014-3-03 Cluster Go International), dar și la "biomastec Danube Network", Balkan&Black Sea Cluster Network și Meta-Network of Clusters în cadrul ClusterPolisee Project.
- STRATEGIC INNOVATIVE CLUSTER FOR MECHATRONICS SMART SPECIALIZATION DOMAIN (MECHATREC) – a încheiat parteneriate la nivel internațional cu clustere precum: MECHATREC Cluster – Belgia, PLASTIC Cluster, Lowe – Austria, MECHATRONIC CLUSTER – Austria, Clusterul PIMURMANGET – Hungary etc.

Deși nu se află pe teritoriul municipiului București, în județul Ilfov se află 2 parcuri științifice și tehnologice ce sprijină dezvoltarea CDI în regiune, respectiv : Parcul Științific din orașul Măgurele din imediata vecinătate a proiectului ELI–NP și Parcul Științific și Tehnologic de Micro și Nanotehnologii MINATECH-RO din orașul Voluntari.

Municipiul București polarizează actorii din mediul privat activi în domeniul inovării, organizațiile cu rol de suport pentru antreprenoriat și inovare și evenimentele de afaceri și CDI

În ceea ce privește actorii din mediul privat activi în domeniul inovării și organizațiile cu rol de suport pentru antreprenoriat și inovare, Harta actorilor de inovare[138] indică concentrarea acestora preponderent în municipiul București (Figura 78).

În ceea ce privește cercetarea – dezvoltarea - inovarea în cadrul companiilor, sondajul în rândul investitorilor din București* indică o pondere relativ scăzută a răspunsurilor pozitive – 31%, mai ales dacă luăm în considerare modul de eșantionare și faptul că au fost vizate companiile cu valoare adăugată mare. Dintre companiile cu activități interne de CDI, 58% realizează inovare de produs, 31% de servicii, iar restul de 11% - inovare de proces.

Dintre companiile care realizează activități de CDI, majoritatea desfășoară aceste activități în cadrul centrelor proprii (86% din companiile străine, 80% din companiile românești, 44% din companiile cu capital mixt) sau în cadrul centrelor de CDI din alte țări ale companiei-mamă, în cazul companiilor cu capital mixt (29%) și cu capital străin (7%). O variantă destul de populară este și colaborarea cu universități și institute de cercetare din străinătate, în special în cazul companiilor cu capital mixt (20% din respondenți) și al celor cu capital autohton (15%). Este de remarcat preferința companiilor pentru colaborarea cu universități și centre de cercetare din străinătate în detrimentul celor din România, preferință ce se poate explica prin relațiile dezvoltate în țările de proveniență ale capitalului, în cazul companiilor cu capital mixt, prin atractivitatea și oferta de servicii și infrastructură pentru CDI mai limitată în România sau prin diferite relații bilaterale și/ sau nevoi specifice ale companiilor.

1
[38] UEFISCDI, 2018, parte a proiectului „Dezvoltarea capacității administrative a MCI de implementare a unor acțiuni stabilite în Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare 2014-2020", cod SIPOCA 27.

În municipiul București există 3 parcuri industriale, care pot sprijini întreprinderile din regiune:

- Parcul industrial Metav (constituit conform O.G. nr. 65/2001), în zona de nord a Capitalei, fiind conceput atât pentru firme mari ce au nevoie de spații largi de depozitare și producție, cât și pentru întreprinderi mici şi mijlocii. Societatea de administrare Metav SA este membră a Asociației Parcurilor Industriale, Tehnologice, Științifice și a Incubatoarelor din România (APITSIAR) din anul 2006 şi dispune de o suprafață de 188.699,41 mp, din care parcul industrial se întinde pe o suprafață de 165.760 mp;
- Parcul industrial Sema (constituit conform O.G. nr. 65/2001), situat în zona de vest a municipiului București, asigură toate facilitățile necesare organizării și desfășurării activităților de tip comercial, logistic sau de producție.
- Parcul industrial FAUR (constituit confirm art.23 alin.2 din O.U.G. nr.115/2003) este localizat în zona de est a Capitalei, deținând o serie de spații de depozitare și producție ce pot găzdui o gamă variată de activități din domeniul industrial și logistic.

În afară de acestea, în proximitatea Capitalei, în județul Ilfov, pot fi identificate o serie de investiții private în platforme logistice, spații industriale și de depozitare, concentrate în lungul A1, de exemplu în comuna Ștefănești etc.

Figura 78– Actori din mediul privat, activi în domeniul inovării (1) și organizații cu rol de suport pentru antreprenoriat și inovare (2)

Sursa: Harta actorilor de inovare (https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative), UEFISCDI

În ceea ce privește evenimentele de afaceri și în special evenimente pe teme legate de cercetare, dezvoltare, inovare şi antreprenoriat inovativ[139], se observă concentrarea acestora preponderent în zonele Romexpo – zona tradițională pentru târguri și expoziții, zona Barbu Văcărescu – Fabrica de Glucoză (Hotel Caro), Universitatea Politehnică, zona centrală și hoteluri și săli de evenimente cu capacitate mare (de exemplu, cinema) pentru evenimente punctuale [140]. Având în vedere rolul de centru economic național al municipiului București și atractivitatea acestuia pentru investiții străine, este importantă asigurarea unei infrastructuri de târguri și expoziții la standarde europene. In acest sens ar putea fi luată în considerare modernizarea și dezvoltarea zonei ROMEXPO, construirea unui nou complex expozițional în interiorul Capitalei sau

1
[39] Pe baza analizei UEFISCDI, Harta evenimentelor legate de inovare şi antreprenoriat.
1
[40] Idem.

coordonarea cu Consiliul Județean Ilfov pentru constituirea unui noi centru expozițional și de afaceri, de exemplu în zona Măgurele.

Sprijinul municipalității pentru afaceri și CDI este într-un stadiu incipient, fiind necesară asumarea unei priorități strategice în acest sens și stabilirea unei platforme de dialog și cooperare cu mediul privat

În ceea ce privește sprijinul municipalității pentru antreprenorii locali, Primăria Municipiului București a demarat în 2019, în parteneriat cu Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România, programul Bucharest Start-up City, ce viza susținerea a minimum 200 de beneficiari (start-up-uri), cu o valoare maximă a ajutorului de minimis de 50.000 Euro per start-up (echivalent în lei). Regulamentul programului a fost supus dezbaterii publice, însă ulterior demararea propriu-zisă a acestuia, respectiv finanțarea planurilor de afaceri, a fost amânată din lipsă de fonduri[141], în conditiile în care în bugetul pentru anul 2019 al municipiului Bucuresti nu au putut fi incluse alocările necesare. Având în vedere interesul publicului pentru program, ar fi oportună reluarea acestuia odată ce se vor putea asigura resursele financiare necesare.

Mai mult, în cadrul consultărilor cu reprezentanții mediului de afaceri pentru elaborarea prezentei strategii, aceștia au menționat necesitatea unei abordări strategice a dezvoltării economice, atragerii de investiții, a sprijinirii și menținerii acestora, precum și a conlucrării între autoritățile locale și mediul de afaceri. Aceștia și-au exprimat disponibilitatea pentru consultări și dialog, o idee în acest sens constând în crearea unui consiliu consultativ pentru dezvoltare economică și dialog cu mediul privat.

Sondajul în rândul întreprinzătorilor/ antreprenorilor (nr. mediu de angajați - 5) din București a identificat top 5 măsuri pe care administrația le poate lua pentru a face orașul mai atractiv pentru afaceri:

1. Reglementări fiscale care să favorizeze dezvoltarea afacerilor;
2. Investiții pentru îmbunătățirea mobilității angajaților;
3. Investiții în educație și formarea forței de muncă;
4. Investiții pentru creșterea mobilității mărfurilor (transport mărfuri);
5. Dezvoltarea de centre de afaceri, co-working, hub-uri, cercetare, inovare.

1

[41] https://bucharestartupcity.ro/2019/05/15/se-amana-implementarea-programului-start-up-city/

Aflat în imediata proximitate a Capitalei (în prima coroană de localități), Măgurele reprezintă cel mai important pol de cercetare fundamentală în fizică la nivel național, recunoscut la nivel european

Respondenții sondajului în rândul investitorilor din București* din toate categoriile de companii analizate (cu capital străin, cu capital mixt sau autohton) au identificat aceleași trei probleme principale ale Capitalei:

1. Congestia traficului;
2. Infrastructura deficitară;
3. Birocrația excesivă din sectorul public.

Disponibilitatea forței de muncă este o altă problemă importantă semnalată de respondenți.

Și în cazul măsurilor pentru creșterea atractivității Capitalei pentru afaceri, respondenții din toate categoriile au selectat aceleași trei răspunsuri principale:

1. Investiții în educație și formarea forței de muncă;
2. Reglementări fiscale care să favorizeze dezvoltarea de afaceri și inovare;
3. Investiții în infrastructură și servicii publice de calitate pentru a face orașul atractiv pentru forța de muncă din România.

În plus, companiile cu capital străin au mai selectat, cu punctaj egal cu raspunsul de pe poziția a treia (35% din respondenți), reglementări urbanistice care să favorizeze dezvoltarea infrastructurii de afaceri și inovare și investiții pentru îmbunătățirea mobilității angajaților.

Companiile cu capital mixt au mai selectat pentru poziția a doua (30% din respondenții din această categorie) obținerea facilă a aprobărilor și autorizațiilor necesare și promovarea Bucureștiului ca destinație regională și chiar globală de investiții și atragerea de forță de muncă din străinătate.

Deși nu se află pe teritoriu municipiului București, Măgurele reprezintă polul de cercetare-dezvoltare-inovare cel mai clar profilat din perspectiva concentrării tematice, acesta reprezentând, alături de Facultatea de Fizică a Universității București, cel mai important pol de cercetare fundamentală în fizică la nivel național (datorită concentrării de institute naționale de cercetare-dezvoltare).

Platforma de cercetare din orașul Măgurele creează premisele dezvoltării unui parc științific de ultimă generație, care să faciliteze dialogul dintre cercetare-dezvoltare și lumea academică, pe de o parte, și sectorul antreprenorial și de afaceri, de cealaltă parte. Parcul științific, în curs de realizare[142], va contribui la dezvoltarea antreprenorialului inovator la nivel regional și național, prin crearea de legături între industrie și cercetare și prin asigurarea cadrului necesar dialogului permanent între cele două. Obiectivele proiectului Parcului Științific Măgurele se referă la atragerea și susținerea talentelor cu scopul de a schimba tendința exodului de inteligență din România, de a contribui la modernizarea și transformarea profilului urban al orașului Măgurele și al regiunii București-Ilfov și de a sprijini comercializarea rezultatelor de cercetare și dezvoltare și ale sistemelor de spin-off din cadrul universităților și institutelor de cercetare, inclusiv participarea la crearea culturii relevante în acest domeniu. Orașul Măgurele este cu atât mai important cu cât, pe lângă realizarea acestui parc științific, aici se dezvoltă proiectul pentru laserul ELI-NP, cea mai avansată infrastructură de cercetare din lume (alcătuită din doi laseri cu pulsuri ultrascurte de 10PW) și cel mai strălucitor fascicul reglabil

1
[42] În prezent se elaborează proiectul tehnic

de raze gama. ELI-NP a fost selectat de cel mai important comitet științific din domeniul Fizicii Nucleare din Europa (NuPECC) în Planul pe Termen Lung al Fizicii Nucleare din Europa ca infrastructură majoră.

De asemenea, strategia Orizont 2020 a județului Ilfov propune două complementare, a căror implementare este direct condiționată de dezvoltarea Parcului Științific Măgurele, care ar putea contribui la dezvoltarea economie metropolitane: *Dezvoltarea unui parc industrial* și *Dezvoltarea Centrului expozițional și de afaceri al județului Ilfov*. Dincolo de contribuția la dezvoltarea zonei Măgurele, ambele proiecte ar contribui la echilibrarea dezvoltării teritoriului metropolitan al Bucureștiului, completând totodată paleta infrastructurilor de afaceri și CDI la nivel regional.

6. MOTOARELE DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI POTENȚIALUL DE SPECIALIZARE

Identificarea motoarelor dezvoltării economice și a potențialului de specializare trebuie realizate la nivelul regiunii-capitală.

Analiza competitivității municipiului București trebuie realizată prin prisma contextului regional și național în care aceasta se plasează, ținând seama de ecosistemul care contribuie la dezvoltarea sa. Astfel, în identificarea motoarelor dezvoltării economice și a potențialului de specializare, analiza trebuie să vizeze cel puțin nivelul regional (Regiunea București-Ilfov), Bucureștiul aflându-se de altfel în competiție și fiind comparat la nivel european și internațional cu alte regiuni-capitală, după cum s-a arătat anterior (a se vedea Cap. 2.1), și mai puțin analizat izolat. Municipiul București prezintă o situație particulară având în vedere statutul său de capitală și motor al celei mai dezvoltate regiuni a României. Totodată, se observă complementaritatea cu județul Ilfov, precum și efectele periurbanizării și ale legăturilor funcționale dintre municipiu și teritoriu (navetism, dezvoltarea zonelor de activități economice în afara orașului etc. În acest context favorabil competitivității, București înregistrează valori ridicate în ceea ce privește activitatea întreprinderilor, dinamica antreprenorială și investițiile, constituind, alături de județul Ilfov, principalul motorul regional și național de creștere.

În vederea identificării acelor domenii la nivelul cărora economia metropolitană prezintă avantaje comparative și competitive la nivel național, a fost realizată analiza performanțelor economiei regionale (Regiunea București – Ilfov), prin utilizarea a trei instrumente principale: Coeficientul de localizare (CL), Variația Diferențială a numărului de angajați (VD)[143] și analiza Shift-Share, pe baza datelor privind personalului unităților locale active. Coeficientul de localizare este un instrument util în cadrul acestei analize, întrucât prezintă excesul sau, dimpotrivă, lipsa forței de muncă calificată de la nivelul unui anumit sector. Pentru identificarea acelor domenii care prezintă un avantaj competitiv (proximitatea față de factorii de producție) și care se dezvoltă într-un ritm mai alert, a fost utilizat indicatorul Variația Diferențială a numărului de angajați. Metoda shift-share este folosită pentru analiza comparativă a performanțelor economice regionale, pentru prognoză (evaluarea impactului regional al politicilor naționale și locale), precum și pentru planificare. Analiza shift-share pornește de la interpretarea variației în timp a fenomenelor economice ca rezultat al combinării factorilor de influență naționali, regionali si sectoriali, permițând identificarea domeniilor competitive la nivel local/ regional, cu potențial de a constitui motoare de dezvoltare.

Pentru a asigura coerența demersului strategic, s-au utilizat datele la nivel regional, urmând o abordare complementară Strategiei de specializare inteligentă a Regiunii București-Ilfov. În analize au fost utilizate clasificarea activităților economiei naționale și datele privind personalul unităților locale active (ce fac referire numai la angajații din sectorul privat), iar, ca nivel de comparație, analiza a fost realizată la nivel național. Perioada analizată este 2012-2017, pentru a surprinde evoluția post-criză a economiei regionale.

Sectoarele ce conferă un avantaj comparativ unui teritoriu și au potențial de motor economic sunt sectoarele care înregistrează un coeficient de localizare mai mare decât 1. Acestea sunt atractive atât pentru companiile din domeniu (care au nevoie de acces la o forță de muncă calificată), cât și pentru experți (care doresc să locuiască într-o zonă cu multe oportunități în domeniul lor de expertiză).

143 Coeficientul de localizare (CL) este un indicator ce compară concentrarea locală a unui sector de activitate cu concentrarea la nivel regional / național a acelui domeniu de activitate. Coeficientul de localizare reprezintă gradul de specializare a unei zone într-o anumită industrie. Variația diferențială a numărului de angajați (VD) reprezintă diferența între ratele de creștere sau declin ale unui sector sau domeniu local, comparativ cu creșterea sau declinul sectorului din zona de referință, în cazul de față declinul sau creșterea sectorului la nivel național.

Totodată, analiza activităților economice din Regiunea București-Ilfov pe baza clasificării Eurostat privind tehnologia înaltă și serviciile intensive în cunoaștere, care folosește nivelul de intensitate al activităților de cercetare și dezvoltare drept criteriu de calificare a sectoarelor economice în categorii precum tehnologie înaltă, tehnologie medie-înaltă, tehnologie medie-joasă și tehnologie joasă, arată gradul de tehnologizare privind activitățile industriale și nivelul de sofisticare privind serviciile furnizate de întreprinderile din zona metropolitană a Capitalei. În acest context, identificarea unor avantaje competitive ale Bucureștiului în sectoare intensive în tehnologii înalte sau cunoaștere – producătoare de valoare adăugată ridicată și generatoare de venituri peste medie pentru lucrătorii din domeniu – poate constitui o contribuție importantă la trasarea unor linii directoare pentru dezvoltarea economiei locale și evaluarea potențialului de specializare inteligentă.

Tabel 9– Competitivitatea economiei municipiului București în context național (secțiuni CAEN)

SECTOARE NECOMPETITIVE	SECTOARE COMPETITIVE
Sectoare în transformare (CL>1, VD<0)	**Sectoare în dezvoltare (CL>1, VD>0)**
M - Activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice P – Învățământ S – Alte activități de servicii	G - Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul; repararea autovehiculelor şi motocicletelor I – Hoteluri și restaurante J – Informații și comunicații L – Tranzacții imobiliare N - Activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport Q – Sănătate și asistență socială R - Activităţi de spectacole, culturale şi recreative
Sectoare în declin (CL<1, VD<0)	**Sectoare de perspectivă (CL<1, VD>0)**
C – Industria prelucrătoare D - Producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat H - Transport şi depozitare	B – Industria extractivă E - Distribuţia apei; salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare F- Construcții

Sursă: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Se remarcă competitivitatea economiei Capitalei la nivel național, în special în servicii, cu o localizare ridicată a activităților din sfera serviciilor high tech și intensive în cunoaștere

Analiza CL și VD la nivelul secțiunilor CAEN arată competitivitatea economiei Capitalei la nivel național, în special în servicii, cu o localizare ridicată a activităților din sfera serviciilor high tech și intensive în cunoaștere, ce constituie potențiale motoare de dezvoltare. Astfel, secțiunea J – Informații și comunicații a înregistrat cea mai mare valoare a CL (2.06), urmată de M - Activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice (1.93), N - Activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport (1.88) și L – Tranzacții imobiliare (1.74). Este de remarcat că secțiunea M - Activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice, deși înregistrează încă o localizare puternică, se încadrează în categoria sectoarelor în transformare, pierzându-și astfel din competitivitate la nivel regional, în ciuda potențialului oferit de statutul Capitalei. Pe de altă parte, această secțiune este una dintre cele mai

competitive din județul Ilfov, având în vedere concentrarea de CDI de la Măgurele, și nu numai. Astfel, este necesar suportul autorităților publice și cooperarea între București și Ilfov pentru dezvoltarea unui pol puternic în domeniul științific și al CDI.

Cea mai accentuată creștere a CL și cea mai ridicată valoare a VD s-a înregistrat în secțiunea B - Industria extractivă, pe fondul prezenței în București a OMV Petrom și a altor companii în domeniu, dar a căror activitate extractivă se desfășoară în alte județe, astfel încât această secțiune nu reprezintă per se un motor de dezvoltare al regiunii. Pe următoarele poziții în funcție de creșterea CL și valoarea VD se clasează secțiunea I – Hoteluri și restaurante – creșterea a fost susținută de activitățile de alimentație publică/ restaurante, cele de hoteluri și cazare încadrându-se în categoria sectoarelor în declin, și secțiunea N - Activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport.

Rolul central al Capitalei din punct de vedere academic și al cercetării, al accesului pe cale aeriană și al serviciilor specializate și administrative determină domeniile de specializare regională.

Analizând CL și VD la nivelul diviziunilor CAEN (Tabelul 10) se observă că cele mai competitive activități (sectoare în dezvoltare) sunt 51 - Transporturi aeriene, 59 - Activităţi de producţie cinematografică, video şi de programe de televiziune; înregistrări audio şi activităţi de editare muzicală, 72 - Cercetare-dezvoltare (susținut și de 74 - Alte activităţi profesionale, stiinţifice şi tehnice), trei categorii reprezentative și cu tradiție pentru Capitală, având în vedere proximitatea Aeroportului Internațional Henri Coandă, cel mai important aeroport din România, sau prezența în municipiul București și în proximitatea acestuia a studiourilor cinematografice de prestigiu, dar și a Televiziunii Române (Societatea Română de Televiziune), precum și rolul Capitalei de principal centru universitar și economic, concentrând cele mai numeroase și reprezentative universități și centre de cercetare.

Dezvoltarea transporturilor aeriene poate avea impact și asupra activităților conexe care, la rândul lor se remarcă ca potențiale motoare economice (CL supraunitar) – de exemplu, Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi, Restaurante și alte activități de servicii de alimentație. Totodată, trebuie menționat că perioada 2016-2017 a marcat o evoluție importantă a numărului de locuri de muncă (+10,52%) în cadrul industriei de transport aerian la nivel național, în condițiile în care expansiunea companiilor low-cost a condus, în perioada 2016-2017, la o creștere cu cca. 23% a traficului de pasageri (+3,8 milioane pasageri). Această evoluție a fost susținută, în principal, de Regiunea București-Ilfov, urmată de județele Timiș, Constanța și Bacău[144].

Municipiul București și regiunea sa metropolitană prezintă un potențial ridicat de specializare în servicii high tech, intensive în cunoaștere, cele mai reprezentative în acest sens fiind activităţile de servicii în tehnologia informaţiei.

Alte sectoare în dezvoltare, cu potențial ridicat de specializare, sunt cele din sfera serviciilor high tech, intensive în cunoaștere. Din această categorie, cele mai ridicate valori ale CL au fost înregistrate de diviziunile 58 - Activităţi de editare, 62 - Activităţi de servicii în tehnologia informaţiei și 61 – Telecomunicații. După cum s-a arătat anterior, secțiunea Informații și comunicații, din care acestea fac parte, a înregistrat o creștere semnificativă în ultimii ani, prezentând valori favorabile ale tuturor indicatorilor (forța de muncă, cifra de afaceri etc.). Pe de altă parte, având în vedere potențialul de creștere ale acestui domeniu și profilul absolvenților din Capitală, este necesară suplimentarea specializărilor tehnice și în IT&C, pentru a putea

1
[44] Patronatul Investitorilor Autohtoni (PIAROM), Studiu privind dinamica pieței muncii la nivelul principalelor industrii angajatoare din România în perioada 2016-2017.

răspunde cererii de forță de muncă specializată, precum și atragerea de forță de muncă din alte zone ale țării, prin promovarea oportunităților existente.

Și activitățile din sfera serviciilor administrative, mai puțin intensive în cunoaștere, reprezintă sectoare în dezvoltare (70 - Activităţi ale direcţiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activităţi de management şi de consultanţă în management, 78 - Activităţi de servicii privind forţa de muncă), oferind sevicii – suport importante la rândul lor pentru dezvoltarea companiilor și economiei metropolitane.

Nu în ultimul rând, activitățile din sfera serviciilor publice[145] precum sănătate, asistență socială sau activități culturale se încadrează de asemenea în categoria sectoarelor în dezvoltare, Capitala găzduind, pe de-o parte, sediile a numeroase rețele medicale și clinici private cu activitate națională, și oferind, pe de altă parte, o diversitate de servicii care să răspundă nevoilor și cerințelor unei populații dinamice și diverse, remarcându-se în acest sens emergența activităților culturale independente.

Se observă o tendință de pierdere a competitivității activităților din sfera industriilor culturale și creative, ce ar avea un impact negativ din punct de vedere al competitivității și atractivității Capitalei.

Pe de altă parte, analiza sectoarelor în transformare indică o tendință de pierdere a competitivității activităților din sfera industriilor culturale și creative (ICC), reprezentând 6 din cele 10 secțiuni din această categorie: 60 - Activităţi de difuzare şi transmitere de programe, 73 - Publicitate şi activităţi de studiere a pieţei, 90 - Activităţi de creaţie şi interpretare artistică, 63 - Activităţi de servicii informatice, 71 - Activităţi de arhitectură şi inginerie; activităţi de testări şi analiză tehnică, 93 - Activităţi sportive, recreative şi distractive. Această transformare a economiei metropolitane poate atrage după sine pierderi la nivelul vitalității socio-culturale și scăderea atractivității municipiului București și a regiunii pentru ”tinerii creatori de bunăstare” și, în general, populația creativă și cosmopolită. Având în vedere localizarea încă ridicată a acestor domenii, la nivel strategic se poate interveni prin poziționarea Capitalei ca destinație pentru ICC, corelat cu demersurile inițiate prin candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2021 și Strategia Culturală. Nu în ultimul rând, există oportunități de dezvoltare a unor activități de nișă la intersecția ICC și a activităților competitive din sectorul IT&C – ca de exemplu media digitală – cinematografie și gaming, selectat în cadrul Strategiei de specializare inteligentă a Regiunii București-Ilfov – Analiza potențialului, pe baza resurselor specifice existente la nivelul regiunii București-Ilfov, precum tradiția în domeniul producției cinematografice sau existența unui capital uman dezvoltat în domeniul IT. În același timp, gaming-ul a luat avânt în ultimii ani, prin localizarea unor companii multinaționale importante în regiune, care nu numai că desfășoară activități de testare, ci și de dezvoltare de produse. Resursele mobilizate la nivelul regiunii sunt susținute atât de prezența unei mase importante de companii și resurse umane, cât și de tendințele actuale de digitalizare și inovare în media și gaming. Dezvoltarea realității virtuale (VR) aduce și mai aproape cele două arii, iar lanțurile de valoare au elemente comune (de ex. cele două industrii devenind din ce în ce mai apropiate în materie de tehnici de marketing). În acest context, autoritățile publice locale trebuie să se implice în identificarea potențialelor nișe de dezvoltare și specializare inteligentă, prin participarea în procesul de descoperire antreprenorială, în informarea companiilor în domeniu privind oportunitățile de finanțare și dezvoltare, pe baza Strategiei de specializare inteligentă, precum și să asigure sprijin direct prin programe destinate mediului de afaceri.

Categoria sectoarelor de perspectivă include preponderent activități din sfera industriei prelucrătoare și extractivă, acestea reieșind ca înregistrând un potențial ridicat de localizare din cauza sediilor administrative ale unor companii, ale căror facilități de producție sunt însă localizate în alte județe din țară (ex. OMV Petrom). De aceea, nu vor fi considerate motoare de dezvoltare la nivel local. Sectoarele în declin includ, la rândul lor,

1
[45] Întrucât analiza este realizată pe baza datelor referitoare la personalul unităților locale active, este vorba despre serviciile publice oferite de furnizori privați.

activități din sfera industriei prelucrătoare, care, după cum s-a arătat anterior, înregistrează valori negative la nivelul Capitalei din perspectva majorității indicatorilor.

Tabel 10 – Competitivitatea activităților economice din municipiului București în context național (diviziuni CAEN) - selecție[146]

SECTOARE NECOMPETITIVE			SECTOARE COMPETITIVE			
Sectoare în transformare (CL>1, VD<0)			Sectoare în dezvoltare (CL>1, VD>0)[147]			
Sector	CL	VD	Sector	CL	VD	
60 - Activităţi de difuzare şi transmitere de programe	2.61	-0.02	51 - Transporturi aeriene	3.33	0.05	Concentrare mare de angajați
73 - Publicitate şi activităţi de studiere a pieţei	2.55	-0.03	59 - Activităţi de producţie cinematografică, video şi de programe de televiziune; înregistrări audio şi activităţi de editare muzicală	3.01	0.00	
90 - Activităţi de creaţie şi interpretare artistică	1.91	-0.22	72 - Cercetare-dezvoltare	2.70	0.01	
69 - Activităţi juridice şi de contabilitate	1.89	0.00	88 - Activităţi de asistenţă socială, fără cazare	2.40	1.14	
21 - Fabricarea produselor farmaceutice de bază şi a preparatelor farmaceutice	1.72	-0.01	70 - Activităţi ale direcţiilor(centralelor), birourilor administrative centralizate; activităţi de management şi de consultanţă în management	2.40	0.10	
63 - Activităţi de servicii informatice	1.71	-0.46	78 - Activităţi de servicii privind forţa de muncă	2.23	0.13	
86 - Activităţi referitoare la sănătatea umană	1.53	0.00	58 - Activităţi de editare	2.19	0.06	
71 - Activităţi de arhitectură şi inginerie; activităţi de testări şi analiză tehnică	1.46	-0.12	62 - Activităţi de servicii în tehnologia informaţiei	2.09	0.03	
85 - Învățământ	1.34	-0.06	87 - Servicii combinate de îngrijire medicală şi asistenţă socială, cu cazare	2.02	0.03	
93 - Activităţi sportive, recreative şi distractive	1.28	-0.03	80 - Activităţi de investigaţii şi protecţie	1.89	0.19	
			61 – Telecomunicaţii	1.83	0.13	
			91 - Activităţi ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor şi alte activităţi culturale	1.47	0.02	
			74 - Alte activităţi profesionale, stiinţifice şi tehnice	1.29	0.03	

146 Au fost selectate activitățile economice intensive în cunoaștere sau care presupun tehnologie înaltă/ mediu-înaltă, acestea prezentând cel mai ridicat potențial din punct de vedere al competitivității și valorii adăugate. Pentru lista completă, se poate consulta Anexa 5.

147 Top 10 la nivel județean, ordonate în funcție de CL.

SECTOARE NECOMPETITIVE			SECTOARE COMPETITIVE			
Sectoare în declin (CL<1, VD<0)			Sectoare de perspectivă (CL<1, VD>0)[148]			
Sector	CL	VD	Sector	CL	VD	
42 - Lucrări de geniu civil	0.86	-0.01	41 - Construcţii de clădiri	0.90	0.03	Concentrare mică de angajați
50 - Transporturi pe apă	0.55	-0.32	20 - Fabricarea substanţelor şi a produselor chimice	0.80	0.55	
28 - Fabricarea de maşini, utilaje şi echipamente n.c.a.	0.45	-0.04	75 - Activităţi veterinare	0.79	0.10	
26 - Fabricarea calculatoarelor şi a produselor electronice şi optice	0.34	-0.55	30 - Fabricarea altor mijloace de transport	0.51	0.05	
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	0.28	-0.32	08 - Alte activităţi extractive	0.37	0.16	
			19 - Fabricarea produselor de cocserie şi a produselor obţinute din prelucrarea ţiţeiului	0.37	1.16	
			06 - Extracţia petrolului brut şi a gazelor naturale	0.36	1.69	
			29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor şi semiremorcilor	0.08	0.70	

Sursă: prelucrare proprie; pe baza datelor INS

1
[48] Idem.

Analiza shift share indică performanța potențialelor motoare ale economiei metropolitane, incluzând activitățile economice care concentrează cel mai numeros personal al unităților locale active și care au înregistrat valori supraunitare ale coeficientului de localizare (activități ce pot fi considerate localizate). Cu excepția cercetării-dezvoltării, toate celelalte domenii selectate înregistrează un personal de peste 10,000, iar în total concentrează aproximativ 60% din personalul ULA din regiune.

Figura 79 – Analiza shift-share pentru Regiunea București-Ilfov, 2012-2017

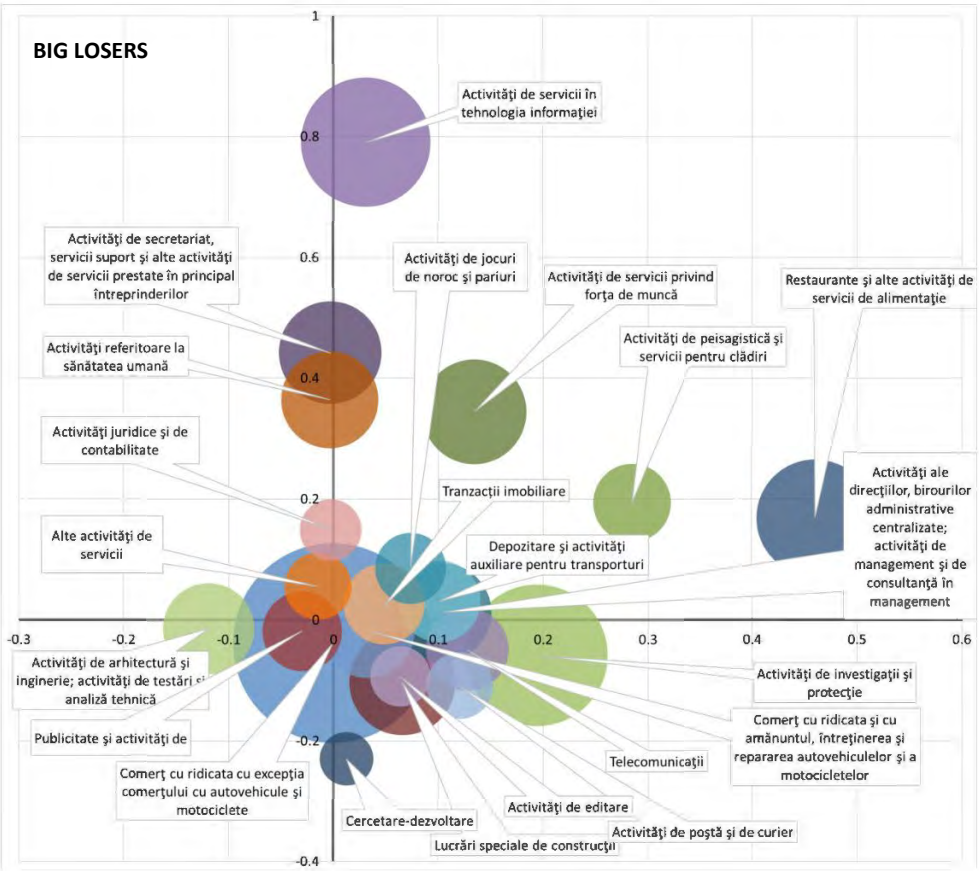

Sursă: prelucrare proprie; pe baza datelor INS

Dezvoltarea serviciilor high tech, intensive în cunoaștere este condusă de activitățiile de servicii în tehnologia informației.

Analizând sectoarele „câștigătoare”/ WINNERS, care s-au dezvoltat mai repede decât economia, înregistrând o creștere mai rapidă la nivel local, comparativ cu evoluția aceluiași sector la nivel național, se observă trei direcții principale:

1. Dezvoltarea serviciilor high tech, intensive în cunoaștere, este condusă de activitățile de servicii în tehnologia informației. Analizând evoluția acestei secțiuni la nivel de clase, se observă că activitățile de consultanță în tehnologia informației sunt cele mai competitive, înregistrând cel mai ridicat coeficient de localizare și o creștere de 15.2% a CL între 2012 și 2017 și concentrând aprox. 25% din personalul secțiunii, cu o tendință de creștere accelerată (99.7% în perioada analizată). Celelalte două grupe, pe de altă parte, și-au pierdut din competitivitate în ultimii ani, înregistrând o creștere mai lentă decât cea la nivel național. Dacă grupa 6209 Alte activități de servicii privind tehnologia informației a înregistrat o creștere modestă a personalului în perioada analizată, grupa 6201 Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client), care concentrează 68.54% din personalul secțiunii, a înregistrat o creștere a persoanelor angajate în ULA cu 98.1%. Conform Wall-Street (2019)[149], la nivel european, capitala României figurează - alături de Londra, Madrid, Dublin sau Budapesta - în prima categorie continentală (peste 70,000 angajați în domeniu) a celor mai active orașe din punct de vedere al forței de muncă din industria de înaltă tehnologie. Pentru a își păstra această poziție și având în vedere și competiția altor poli urbani la nivel național în domeniul IT (Cluj-Napoca, Iași, Timișoara), este necesară contracararea tendinței de reducere a competitivității, prin măsuri active de susținere a domeniului, prin abordarea acestuia în procesul de specializare inteligentă la nivel regional, prin marketing teritorial și poziționare strategică și prin programe atractive destinate actorilor privați și sprijinirii antreprenoriatului.

Tabel 11 – Competitivitatea activităților de servicii în tehnologia informațiilor

Activități economice	CL (2012)	CL (2017)	evoluție	VD	Observații
6201 Activitati de realizare a soft-ului la comanda (software orientat client)	2.07	1.93	-7.0%	-0.03	Sector în transformare
6202 Activitati de consultanta in tehnologia informatiei	2.44	2.81	15.2%	0.36	Sector în dezvoltare
6209 Alte activitati de servicii privind tehnologia informatiei	2.34	2.03	-13.4%	-0.10	Sector în transformare

Sursă: Strategia de specializare inteligentă a Regiunii București-Ilfov – Analiza potențialului; pe baza datelor INS

Tot în categoria serviciilor intensive în cunoaștere se încadrează diviziunea 70 - Activităţi ale direcţiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activităţi de management şi de consultanţă în management, al patrulea sector câștigător din perspectiva personalului angajat (27,540 în 2017), indicând, deloc suprinzător, rolul de lider al Capitalei în ceea ce privește activitățile administrative, de management și consultanță în domeniu.

2. Activitățile din sfera serviciilor administrative puțin intensive în cunoaștere concentrează un volum relativ ridicat de personal și asigură suportul dezvoltării urbane și socio-economice (de exemplu: servicii privind forța de muncă, activități de peisagistică și servicii pentru clădiri, depozitare și activități auxiliare pentru transporturi etc.). Totodată, municipiul București îndeplinește rolul de centru coordonator pentru o serie de activități (incl. administrativ, logistică etc.), deservind întreg teritoriul național, ceea ce explică parțial valorile ridicate în aceste domenii.

149 https://www.wall-street.ro/articol/IT-C-Tehnologie/240391/cele-mai-active-orase-din-romania-in-domeniul-it.html#gref

3. Alimentația publică și activitățile recreative, destinate petrecerii timpului liber sunt mai concentrate și se dezvoltă mai rapid în Capitală comparativ cu restul țării, având în vedere volumul, dinamismul și caracterul mai divers al populației și vieții urbane, ce generează o cerere mai ridicată în acest sens.

Telecomunicațiile și activitățile profesionale, științifice și tehnice sunt reprezentative pentru economia metropolitană și prezintă potențial de dezvoltare și specializare.

Sectoarele „câștigătorilor discutabili”/ QUESTIONABLE WINNERS sunt cele care s-au dezvoltat mai repede la nivel local, dar la nivel național au avut o evoluție mai scăzută, comparativ cu economia globală. Astfel, deși aceste sectoare s-au dezvoltat mai accelerat la nivel local, ele au un potențial limitat de creștere dacă luăm în considerare piața națională. În această categorie se încadrează servicii intensive în cunoaștere din sfera informațiilor și telecomunicațiilor, precum telecomunicațiile și activitățile de editare, și din sfera activităților profesionale, științifice și tehnice, dintre care cele mai reprezentative sunt activitățile de cercetare-dezvoltare. Toate acestea se remarcă ca sectoare în dezvoltare la nivelul zonei metropolitane a Capitalei și sunt reprezentative pentru profilul economic al acesteia. Totodată, cele mai mari exporturi de servicii la nivel național au fost înregistrate în cazul serviciilor de telecomunicații, informatice și informaționale, Capitala jucând un rol important în acest sens. În sprijinul dezvoltării activităților de cercetare-dezvoltare, un rol important îl are facilitarea colaborării dintre mediul privat și mediul universitar și a transferului tehnologic, pe de-o parte, și racordarea la rețele internaționale și promovarea CDI autohtone, pe de altă parte.

Sectoarele „perdante”/ LOSERS sunt sectoarele care au avut o dezvoltare slabă, comparativ cu economia națională, evoluția la nivel local fiind și mai slabă. În această categorie se încadrează unele activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice, dintre care cel mai numeros personal se înregistrează în arhitectură şi inginerie; activităţi de testări şi analiză tehnică și publicitate şi activităţi de studiere a pieţei, dar și unele ramuri industriale și activități comerciale.

Sectoarele „marilor perdanți”/ BIG LOSERS indică sectoarele care și-au pierdut competitivitatea în ciuda dezvoltării rapide la nivel național, respectiv au pierdut din forța de muncă în defavoarea altor zone din țară. Acestea nu vor reprezenta deci motoare de dezvoltare economică ale Capitalei. În această categorie se încadrează, în ordine descrescătoare în funcție de numărul de salariați: transporturi terestre şi transporturi prin conducte, activităţi de secretariat, servicii suport şi alte activităţi de servicii prestate în principal întreprinderilor, activităţi referitoare la sănătatea umană.

7. CONCLUZII, PROBLEME ȘI TENDINȚE, RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE

w	RECOMANDĂRI
COMPETITIVITATE ECONOMICĂ	
4.1.1.1.1. Având în vedere statutul de capitală al municipiului București și faptul că acesta este motorul național și regional de dezvoltare economică, sunt necesare cooperarea inter-instituțională și dezvoltarea unei viziuni metropolitane în baza căreia să se implementeze inițiative strategice pentru creșterea competitivității economice. Această necesitate este evidențiată și de: • valorile ridicate ale indicatorilor privind antreprenoriatul și dezvoltarea socio-economică în județul Ilfov, • limitările privind dezvoltarea unor activități economice și infrastructuri de sprijin pentru afaceri în interiorul municipiului (disponibilitatea și prețul terenurilor și ale forței de muncă, reglementări urbanistice etc.) • nevoia asigurării conectivității cu teritoriul (în special cu Aeroportul Internațional Henri Coandă).	• Înființarea în cadrul PMB a unei structuri (birou/ departament/ serviciu) responsabile cu planificarea și implementarea inițiativelor pentru creșterea competitivității Capitalei și facilitarea dialogului la nivel local și metropolitan (consultarea și asigurarea dialogului cu mediul privat, facilitarea dialogului între mediul privat și sectorul educațional pentru sprijinirea invatamantului dual, gestionarea mecanismelor de finantare locale pentru IMM-uri, programe de incubare, participarea la targuri/ evenimente si promovarea orașului ca destinație de afaceri, atragerea inițiativelor de CSR din partea companiilor, implicarea in clustere etc.) • Includerea într-o viziune de dezvoltare metropolitană și promovarea integrată a proiectelor cu impact asupra economiei metropolitane inițiate de către județul Ilfov și sectoarele administrative (de ex. parcul științific și tehnologic de la Măgurele, Ilfov Business Hub, dezvoltarea din zona Antiaeriană) • Continuarea proiectelor majore de infrastructură, dintre care nu toate țin exclusiv de Primăria Capitalei (metroul, centura, A0, arterele principale de intrare în București) • Unde este posibil, corelarea reglementărilor urbanistice, sistematizarea tramei stradale (între localitățile din județul Ilfov și Capitală, între sectoare sau între proiecte de dezvoltare și teritoriul înconjurător) • Echiparea terenurilor cu infrastructură și utilități, asigurând coerența viitoarelor proiecte de dezvoltare
Municipiul București și regiunea sa metropolitană prezintă un potențial ridicat de specializare în servicii high tech, intensive în cunoaștere, cele mai reprezentative în acest sens fiind activităţile de servicii în tehnologia informaţiei. Cu toate acestea, valorificarea acestora nu este încă o politică publică asumată la nivel local, fiind lăsată în responsabilitatea mediului privat. • La nivel european, municipiul București figurează - alături de Londra, Madrid, Dublin sau Budapesta - în prima categorie continentală (peste 70,000 angajați în domeniu) a celor mai active orașe din	• Având în vedere potențialul de creștere al acestui domeniu și profilul absolvenților din Capitală, este necesară suplimentarea specializărilor tehnice și în IT&C, pentru a putea răspunde cererii de forță de muncă specializată, precum și atragerea de forță de muncă din alte zone ale țării, prin promovarea oportunităților existente • Susținerea domeniului IT&C prin intermediul instrumentelor de specializare inteligentă de la nivel regional (privindu-l ca tehnologie cu scop general), marketing teritorial și poziționarea strategică pentru atragerea de investiții și de forță de muncă.

punct de vedere al forței de muncă din industria de înaltă tehnologie.

- Secțiunea Informații și comunicații a înregistrat o creștere semnificativă în ultimii ani, prezentând valori favorabile ale tuturor indicatorilor (forța de muncă, cifra de afaceri etc.). Dezvoltarea acestei secțiuni este condusă de activitățile de servicii în tehnologia informației, dintre care consultanța în tehnologia informației prezintă cea mai ridicată competitivitate. IT&C face parte din categoria tehnologiilor cu scop general (general purpose technologies - GPT) care potențează valoarea adăugată din industriile tradiționale.

- Conectarea IT&C-ului cu industriile tradiționale pentru a crea verticale tech.
- Sprijinirea startup-urilor inovatoare care se dezvoltă din această intersecție prin inovare deschisă. Se pot lansa inițiative de conectare a multinaționalelor/ partenerilor industriali cu startup-urile care lucrează împreună cu scopul soluționării unor provocări ale comunităților.

Se observă o tendință de pierdere a competitivității activităților din sfera industriilor culturale și creative, ce ar avea un impact negativ din punct de vedere al competitivității și atractivității Capitalei.

- Activitățile din sfera ICC precum activităţi de difuzare şi transmitere de programe, publicitate şi activităţi de studiere a pieţei, activităţi de creaţie şi interpretare artistică, activităţi de servicii informatice, activităţi de arhitectură şi inginerie; activităţi de testări şi analiză tehnică, activităţi sportive, recreative şi distractive prezintă o tendință de pierdere a competitivității.
- Transformarea economiei metropolitane poate atrage după sine pierderi la nivelul vitalității socio-culturale și scăderea atractivității municipiului București și a regiunii pentru ”tinerii creatori de bunăstare” și, în general, populația creativă și cosmopolită.

Totodată, lipsa spațiilor (din gestiunea autorităților publice locale) destinate comunității creative (ateliere, birouri, galerii etc.) este un obstacol în dezvoltarea ICC. [rezultat consultare publică]

- Implementarea unor măsuri de poziționare a Capitalei ca destinație pentru ICC, corelat cu demersurile inițiate prin candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2021 și Strategia Culturală.
- Valorificarea resurselor specifice existente la nivelul regiunii București-Ilfov, precum tradiția în domeniul producției cinematografice sau existența unui capital uman dezvoltat în domeniul IT pentru sprijinirea, dezvoltarea și promovarea unor activități de nișă la intersecția ICC și a activităților competitive din sectorul IT&C –de ex. media digitală – cinematografie și gaming[150]
- Participarea în procesul de descoperire antreprenorială, în informarea companiilor din domeniu privind oportunitățile de finanțare și dezvoltare, pe baza Strategiei de specializare inteligentă,
- Asigurarea de sprijin direct prin programe destinate mediului de afaceri din sfera ICC.
- Identificarea și desemnarea unor clădiri și spații neutilizate aflate în posesia/ administrarea autorităților publice locale, care ar putea fi date în folosință antreprenorilor din industriile creative și culturale – de ex. ca birouri, spații de co-working, ateliere, spații de desfacere etc. [rezultat consultare publică]
- Dezvoltarea de infrastructuri de sprijin specifice adresate ICC, publice sau în parteneriat (de ex. https://base.milano.it/), de tip makerspace sau fablab (spații de co-working, prototipare, mică producție și desfășurare de evenimente, dotate cu echipamente moderne)

Digitalizarea este o provocare pentru întreaga societate. Se resimte atât la nivelul cetățenilor, cât

- Dezvoltarea unor programe educative, de formare și învățare pe tot parcursul vieții,

1
[50] selectat în cadrul Strategiei de specializare inteligentă a Regiunii București-Ilfov – Analiza potențialului

și la nivelul actorilor economici și al administrațiilor publice locale. Automatizarea este inevitabilă în contextul în care facilitează creșterea productivității.

Mare parte a populației nu este alfabetizată digital și nici nu realizează decât în proporție mică operațiuni digitale, iar companiile reclamă insuficiența ”consumatorilor digitali”, conform Barometrului Bucureștiului Digital.

În contextul economiei viitorului, foarte multe din locurile de muncă au un risc mare de automatizare. Sectoarele care se bazează pe angajații STEM fac obiectul unei specializări înalte și necesită un nivel de calificare mult mai ridicat și mai specific. Situația este similară și în cazul activităților creative, care nu pot fi automatizate.

recalificare și perfecționare a forței de muncă, cu scopul de a pregăti forța de muncă pentru transformarea digitală (de ex. dezvoltarea competențelor digitale pentru munca de la distanță etc.).

- Digitalizarea serviciilor publice și a interacțiunii cu cetățenii și cu mediul de afaceri
- Dezvoltarea unui centru municipal responsabil cu educarea, promovarea și informarea cu privire la conceptele de digitalizare și automatizare.
- Inițierea sau sprijinirea unor programe de recalificare pentru persoanele ale căror locuri de muncă ar putea fi influențate negativ de automatizare.
- Inovarea și identificarea unor variante pentru formare pe termen scurt (inclusiv învățarea online) și utilizarea platformelor digitale pentru dezvoltarea unor competențe specifice (ex. cursuri online).
- Promovarea soluțiilor digitale: e-commerce, e-logistics, digitalizarea industriilor, data economy, platforme de tranzacționare, fintech etc.

ANTREPRENORIAT

În București suportul public pentru dezvoltarea afacerilor este relativ redus, în lipsa unor politici publice coerente pentru atragerea de investiții private și încurajarea antreprenoriatului. În acest context, autoritățile publice au un rol mai degrabă pasiv în atragerea de investiții și în sprijinirea afacerilor.

Majoritatea serviciilor și infrastructurilor de sprijin a afacerilor din Capitală sunt private, iar Capitala nu are un centru de afaceri și expoziții la standarde europene și este puțin prezentă pe piața târgurilor și evenimentelor de afaceri.

- Susținerea dezvoltării unor servicii low cost (care, teoretic, nu ar trebui să reprezinte un efort financiar mare pentru administrația publică locală), de tipul:
  - *investment readiness schemes* – pentru antreprenorii aflați la începutul business-ului, care doresc să-și îmbunătățească planurile de afaceri;
  - programe de mentorat pentru startup-uri și IMM-uri inovatoare de către manageri de top;
  - *soft landing schemes* – pentru firmele interesate de internaționalizare;
  - *competiții de planuri de afaceri inovatoare* (mai ales în nișele de specializare inteligentă) dedicate studenților etc.
- Susținerea dezvoltării unor servicii/proiecte costisitoare, care presupun un efort financiar din partea administrației publice locale, dar au o valoare adăugată mare, măsurată mai ales în know-how-ul rezultat:
  - *Platformă online de inovare deschisă* – care implică și cetățenii în co-creare, mai ales în mediul online;
  - *Living labs* – co-creare de noi produse și testare împreună cu consumatorul final;
  - *Fab labs* – centre de prototipare;
  - *Programe de vouchere* pentru companii.

	• Crearea de infrastructuri publice de sprijin pentru afaceri, de tipul incubatoarelor, spațiilor de co-working, makerspace etc. care să răspundă nevoilor antreprenorilor; • Crearea unui centru de afaceri/ expozițional metropolitan (de ex. în zona Măgurele sau edge city în zona aeroportului/ Moara Vlăsiei), în parteneriat între Capitală și județul Ilfov sau prin modernizarea și dezvoltarea zonei ROMEXPO.
Dialogul dintre autoritățile publice locale și mediul de afaceri este puțin dezvoltat și se desfășoară punctual, reactiv, în funcție de apariția unor probleme.	• Crearea unui Board of Advisors/Consiliu Consultativ pentru dezvoltare economică din mediul privat care să sprijine administrația publică în relația cu investitorii și antreprenorii, respectiv în designul de programe dedicate acestora. [rezultat consultare publică] • Încurajarea turismului antreprenorial/ de afaceri prin evenimente, oportunități de finanțare, networking, convenții etc. [rezultat consultare publică] • Organizarea de consultări periodice cu reprezentanții mediului de afaceri
Finanțarea și accesul la capital, mai ales a finanțărilor de tip startup și early stage, rămân în continuare o provocare și, din această cauză, fondatorii de startup-uri apelează la investitori internaționali. Barometrul Bucureștiului Digital indică faptul că accesul la finanțare pentru start-up-uri este o problemă, mai ales în ceea ce privește finanțările de tip startup și early-stage, care presupun investiții mici (între 10.000 – 60.000 dolari), și se adresează acelor companii aflate în primii patru ani de funcționare. Din acest motiv, fondatorii de startup-uri se orientează spre investitorii internaționali.	• Susținerea rețelelor de tip angel investors și venture capital care să acopere deficitul de finanțare. • Reluarea programului Bucharest Start-up City sau designul unor alte programe de finanțare pentru antreprenorii locali • Dezvoltarea unor mecanisme de coordonare între stakeholderi, coordonate/ facilitate de autoritățile publice locale: roundtables, consultare continuă și programe de susținere a parteneriatului public-privat pentru dezvoltarea ecosistemului local
FORȚA DE MUNCĂ	
Municipiul București înregistrează o rată a șomajului scăzută (1.3%), ceea ce indică un potențial deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și potențiali, putând totodată să descurajeze marii investitori (români și străini) să investească în piața locală. Pe de altă parte, nivelul salarial ridicat din București comparativ cu restul țării și creșterea acestuia din ulitmii ani a contribuit la creșterea navetismului dinspre județele învecinate.	• Valorificarea poziției față de județele învecinate și cu resurse de forță de muncă, prin intervenții ce țin de îmbunătățirea accesibilității și creșterea calității vieții, coordonate cu măsurile de atragere de investiții. • Asigurarea serviciilor de care navetiștii au nevoie (ex. transport public, informare etc.), pentru a le facilita accesul la locurile de muncă din Capitală. • Încurajarea activă a procesului de imigrație (din țară și din străinătate), prin promovarea oportunităților oferite de piața forței de muncă din Capitală și prin parteneriate cu alte autorități locale/ instituții.

Lipsa personalului cu competențe de management de produs este un obstacol în calea dezvoltării și atragerii investițiilor tech.

În principiu, startup-urile localizate în București pot beneficia de pe urma disponibilității talentului tehnic, Capitala dispunând de programatori și marketeri competitivi, însă o vulnerabilitate a ecosistemului tech local constă în lipsa competențelor de business/antreprenoriat și de management de produs, extrem de cerute de piață.

- Organizarea unor cursuri de specializare/ școli informale, în conformitate cu nevoile din piață. Cei mai mulți studenți din municipiul București au absolvit facultăți cu profil economic sau juridic, astfel că există masă critică ce poate fi specializată.
- Organizarea de programe accelerate de tip ”bootcamps” care să acopere lipsurile de competențe, conform cerințelor pieții (acestea se concentrează atât pe programare, cât și pe competențe antreprenoriale și de business, în mod intensiv). Aceste programe se pot adresa și populației cu un nivel de pregătire mai scăzut, oferind oportunitatea de a dobândi un set de competențe de bază care sunt cerute de ecosistemul tech și facilitând astfel absorbția pe piața forței de muncă.

Din punct de vedere al specializării, Bucureștiul este cel mai mare hub tehnologic din România, având cea mai variată ofertă de forță de muncă ce demonstrează competențe extrem de cerute pe piața muncii, mai ales de către firmele din IT&C sau din alte domenii care generează o valoare adăugată ridicată.

Concurența între companii, mai ales cele cu valoare adăugată mare, pentru talente este extrem de ridicată, transpunându-se, de cele mai multe ori, într-o luptă a ofertelor de salarizare extrem de atractive pentru potențialii angajați.

Insuficiența forței de muncă specializată, în special în ceea ce privește personalul cu competențe tehnice (ingineri, IT-iști, în general absolvenți de discipline cu profil real), este una dintre principalele probleme raportate de către investitori, și în special de către investitorii străini.

Cererea mare din partea investitorilor pentru angajații STEM (știință, tehnologie, inginerie, matematică) este nesatisfăcută, în condițiile în care cea mai mare parte a absolvenților de studii universitare din Capitală sunt specializați în domeniul științelor sociale și management.

- Facilitarea dialogului între mediul de afaceri și reprezentanții sistemului de educație (liceal și universitar), în vederea adaptării ofertei educaționale la nevoile angajatorilor. Un exemplu în acest sens poate fi implementarea unui program de promovare a învățământului STEM începând cu nivelul gimnazial.
- Sprijinirea dezvoltării învățământului dual
- Pentru a atrage forță de muncă specializată (din țară și din străinătate) este necesară creșterea calității vieții și a spațiului urban, asigurarea de servicii publice la un standard înalt de calitate și a unei oferte diversificate pentru petrecerea timpului liber, și, nu în ultimul rând, promovarea Capitalei

Automatizarea va transforma joburile și va reprezenta o provocare pentru populația ocupată, care cu siguranță nu va mai arăta la fel în anul 2030.

- Dezvoltarea de competențe prin sprijinirea accesului la învățământul terțiar, corelarea criteriilor de angajare cu competențele profesionale și sprijinirea reprofilării/ recalificării (parteneriate public private, bănci în colaborare cu firme etc.); conectarea programelor de educație terțiară la angajatori, pentru a crea un pipeline continuu de talente.
- Sprijinirea dezvoltării învățământului profesional dual, pe baza unei implicări mai active a sectorului privat în procesul de formare inițială a forței de muncă.

- Recalificarea persoanelor care ar putea fi influențate negativ de automatizare.
- Acordarea unor facilități pentru companii astfel încât acestea să investească în formarea angajaților la locul de muncă și sprijinirea uceniciei.

MARKETING TERITORIAL, INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE ȘI COMERȚ EXTERIOR

Imaginea municipiului București la nivelul mediului de afaceri național și internațional este mai degrabă negativă, acesta fiind asociat cu o calitate scăzută a vieții, aglomerație, corupție etc. Totodată, Capitala este puțin prezentă pe scena economică europeană și globală.

Nevoia promovării se manifestă și la nivelul companiilor din municipiul București. De exemplu, investitorii din București chestionați în cadrul sondajului au atras atenția asupra necesității promovării Bucureștiului ca destinație regională și chiar globală de investiții și atragerea de forță de muncă din străinătate.

- Investiții pentru îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii urbane și creșterea calității vieții
- Constituirea unei identități a municipiului/ zonei metropolitane și promovarea activă a acesteia – branding și strategie de marketing
- O mai bună comunicare a inițiativelor, proiectelor și evenimentelor din municipiu [rezultat consultare publică]
- Crearea unei structuri / birou pentru relația cu investitorii și relații publice (internaționale), pentru atragerea investițiilor străine și creșterea notorietății Capitalei la nivel internațional.

Raportul in-out sau efervescența din mediul privat versus companiile cu capital străin care și-au stopat activitatea este mai ridicat pentru anul 2018 – 1.43%.

Există foarte multe radieri de societăți cu participare străină, ceea ce poate să însemne că aceste firme nu au reușit să crească pe piața națională și și-au încetat activitatea.

- Promovarea Capitalei la nivel internațional ca destinație de afaceri prin participarea în rețele și la evenimente de profil și prin intermediul unor "pachete de promovare" definite pe baza unei strategii de marketing internațional
- Dezvoltarea unei platforme de sprijin de tip one-stop-shop pentru companiile locale și internaționale, care să ofere suport în toate fazele de dezvoltare ale unei afaceri și totodată să ajute expații cu informații utile privind viața de zi cu zi în municipiul București (ex. https://viennabusinessagency.at/)

Analiza investițiilor străine directe trage un semnal de alarmă asupra diferenței mari existente între numărul ISD-urilor deținute de investitorii străini în România și cel al ISD-urilor deținute de investitorii români în străinătate. Investițiile realizate de companiile românești în străinătate sunt foarte reduse, plasând România pe ultima poziție în regiune. De exemplu, în România există 1,200 de firme din Polonia, dar în Polonia există numai 28 de firme românești[151].	• Sprijin pentru dezvoltarea unor birouri de promovare/ de reprezentare economică pe piețele străine, care să promoveze interesele companiilor și să ofere informații despre piețele țintă (pot fi mixte, cu personal de la ministere și personal de la organizațiile de business – asociații, fundații, clustere etc.) . Aceste birouri de promovare ar avea rolul de a furniza informații despre piețele țintă și de a asigura suport prin: integrarea companiilor naționale în lanțurile de valoare globale; generarea unor modele noi de business pentru antreprenorii români; asigurarea unui flux continuu de cunoștințe în și dinspre piețele internaționale. • Dezvoltarea unui program se sprijin pentru românii stabiliți în străinătate care ar fi interesați să dezvolte business-uri în Capitală, inclusiv a studenților care au beneficiat de burse Erasmus pentru a studia în străinătate, valorificând astfel cunoștințele acestora cu privire la piețele din țara în care au trăit/studiat.
Majoritatea antreprenorilor întâmpină obstacole în procesul de internaționalizare: lipsa cunoștințelor, conexiunilor sau a informațiilor despre piața țintă. Lipsa unui instrument de reprezentare economică, eficient și coerent, limitează creșterea nivelului de reprezentare a firmelor românești pe piețele străine. O pondere extrem de redusă din exporturi este generată de IMM-uri (raportul firmelor exportatoare/importatoare este de 1:4). Lipsa unor business-uri cu potențial de scalare și penetrare a piețelor externe, conform Barometrului Bucureștiului Digital.	• Dezvoltarea unor programe de branding și internaționalizare pentru companiile românești prin: campanii de conștientizare a internaționalizării firmelor și programe de pregătire, identificarea produselor firmelor din Capitală, dar nu numai, care dețin avantaje competitive și promovarea activă în afara țării. • Dezvoltarea unor rețele de incubatoare și acceleratoare de afaceri care să aibă și rolul de încurajare a internaționalizării sau acordarea de sprijin pentru infrastructurile deja existente pentru a-și diversifica portofoliul de servicii pentru IMM-uri. • Dezvoltarea unor programe de identificare a antreprenorilor cu potențial și cu viziune de business, interesați să inoveze și să mobilizeze capitalul, să-l recircule și să reconfigureze soluțiile tehnologice și modele de afaceri pentru rezolvarea unor provocări cu care se confruntă comunitatea Capitalei. • Dezvoltarea unei platforme online prin care administrația publică lansează provocări, iar antreprenorii pot să vină cu soluții de business pentru rezolvarea lor (”concursuri online de

1

[51] Regiunea București-Ilfov atrage peste 61% din investițiile străine în România. Pornind de la această realitate, am considerat că majoritatea companiilor care au puterea financiară de a pătrunde pe noi piețe sunt din București. Afirmația se păstrează și la nivel teritorial; chiar dacă nu toate cele 28 firme sunt din București, ci numai 17, procentul este tot mic.

soluții”). Mai apoi, soluțiile câștigătoare sunt ajutate să scaleze și să penetreze piețele străine.

CERCETARE-DEZVOLTARE ȘI INOVARE

Deși municipiul București este principalul pol de competitivitate națională în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare (CDI), ecosistemul local de CDI este destul de slab dezvoltat, prezentând un grad redus de colaborare și de intensitate a CDI, precum și o calitate modestă a instituțiilor de cercetare.

Cooperarea între actorii din sfera inovării (ideal cvadruplu helix – autorități publice, mediul universitar, mediul de afaceri și societatea civilă) este relativ redusă, organizațiile/ instituțiile desfășurându-și propriile proiecte. Mai mult, chestionarul adresat investitorilor a relevat preferința acestora pentru colaborarea cu universitățile din străinătate, în ciuda concentrării ridicate de instituții academice în Capitală și în județul Ilfov.

Totodată, în ultimii ani Capitala a înregistrat o scădere a numărului personalului specializat, păstrându-și însă poziția fruntașă în topul național.

- Promovarea și comunicarea rezultatelor cercetării autohtone și încurajarea transferului tehnologic.
- Facilitarea parteneriatelor și participarea activă în procesele de descoperire antreprenorială
- Dezvoltarea programelor de tipul ”Parteneriate pentru inovare” (în sistem quadruple helix, cu accent pe încurajarea companiilor să coopereze cu universitățile/institutele de cercetare pentru a dezvolta soluții inovatoare).
- Susținerea activă (de ex. prin organizarea de întâlniri între administrație, mediul de afaceri local, cel universitar și de cercetare, organizații-catalizator, prin sprijin pentru derularea unor proiecte de cercetare de anvergură etc.) a dezvoltării clusterelor de inovare.
- Dezvoltare a unor programe de promovare a carierei de cercetător în rândul tinerilor (începând cu ciclul gimnazial), organizarea de vizite de studiu pentru elevi în unități de cercetare (de ex. în cadrul activităților de tip ”Școala Altfel”)
- Înființarea, în PPP, a unor hub-uri pentru educație STEAM a elevilor
- Dotarea, inclusiv cu sprijinul sectorului privat, a laboratoarelor școlare cu echipamente de ultimă generație și formarea cadrelor didactice pentru utilizarea acestora.

PLANIFICARE URBANĂ

Dezvoltarea sectoarelor Capitalei nu este echilibrată, sectoarele 1 și 2 înregistrând un progres mai accentuat, întrucât aici sunt localizate numeroase spații de birouri moderne și atractive unde își au sediul principalele companii din punct de vedere al CA și numărului de salariați, precum și multe sedii de firme sau centre comerciale. Totodată, aici locuiesc o pondere ridicată de locuitori cu putere mai mare de cumpărare.

Foarte mulți angajați din celelalte sectoare fac naveta către centrul și nordul Capitalei, fiind atrași de facilitățile oferite de angajatori, dar mai ales de nivelul salariilor. Sectoarele 1 și 2 atrag aproape 60% din total angajaților.

În ultimii ani s-au dezvoltat sau au perspective de dezvoltare noi zone de birouri și activități economice în afara zonei centrale și de nord, cu precădere în partea de vest a municipiului, dintre

- Abordarea integrată a dezvoltării teritoriului metropolitan, prin corelarea eforturilor de dezvoltare socio-economică și urbană cu cele ale județului Ilfov și ale sectoarelor administrative
- Încurajarea dezvoltării de noi zone de birouri și activități economice în afara zonei centrale și de nord, cu precădere în partea de vest a municipiului, de ex. zona Antiaeriană (Sectorul 5) prezentând un potențial unic în momentul de față la nivel regional și având posibilitatea de a echilibra în oarecare măsură dezvoltarea polarizată nord-sud a Capitalei.
- Dezvoltarea unor concursuri de idei finanțate de municipalitate, care să vizeze reabilitarea unor clădiri/ zone și integrarea acestora în circuitul economic, în special în sectoarele mai puțin dezvoltate (de ex. Sectorul 5).

Pentru a crea/ sprijini un ecosistem economic local, administrația publică poate pune la dispoziția freelancer-ilor și antreprenorilor gratuit spațiile amenajate, pentru utilizare temporară, în

acestea zona Antiaeriană prezentând un potențial unic în momentul de față la nivel regional. Zona periurbană a municipiului București (în special prima coroană de localități din jurul Capitalei) este deosebit de activă din punct de vedere economic, cu o capacitate antreprenorială ridicată, și are un profil economic complementar Capitalei.	cadrul unui program de activare a spațiilor vacante (ex: https://urbact.eu/urbact-guidebook-reactivation-and-reuse-larger-vacant-buildings). • Crearea unor zone de oportunitate, care oferă facilități investitorilor astfel încât aceștia să își direcționeze capitalul în aceste zone, caracterizate în general de o rată a șomajului mai ridicată, venituri mai mici ale populației, un nivel de calificare mai redus, pentru echilibrarea dezvoltării socio-economice.
În acest moment proiectarea urbană se face reactiv, în funcție de inițiative punctuale de dezvoltare. Astfel, se adâncesc disparitățile dintre ritmul creșterii economice a Capitalei și cel al planificării urbane, iar investitorii nu au o viziune de dezvoltare urbană și un plan director actual la care să se raporteze [problemă menționată în întâlnirile de consultare].	• Finalizarea noului Plan Urbanistic General oferă oportunitatea pentru corelarea demersurilor de dezvoltare economică cu cele de dezvoltare urbană. • Identificarea zonelor cu potențial de dezvoltare economică, inventarierea platformelor/ terenurilor industriale neutilizate, care pot fi convertite în zone de servicii sau zone mixte și a altor terenuri care se pretează pentru atragerea de investiții și adoptarea unei politici funciare care să sprijine dezvoltarea acestora. • Asigurarea necesităților specifice de accesibilitate – inclusiv asigurarea transportului public de mare capacitate (metrou/ tramvai/ tren urban), dotări și servicii publice și să prevadă echiparea corespunzătoare a terenurilor pentru investiții. • Elaborarea planurilor urbanistice zonale pentru suprafețele mari ce se pretează pentru investiții. • Dezvoltarea unui sistem centralizat online privind imobilele din București, regimul juridic al acestora.și terenurile/ clădirile disponibile pentru investiții [rezultat consultare publică]

Nu în ultimul rând, în urma consultării, investitorii și antreprenorii din Capitală au propus o serie de măsuri pentru creșterea atractivității municipiului pentru afaceri:

Antreprenorii au propus:

1. Reglementări fiscale care să favorizeze dezvoltarea afacerilor;
2. Investiții pentru îmbunătățirea mobilității angajaților;
3. Investiții în educație și formarea forței de muncă;
4. Investiții pentru creșterea mobilității mărfurilor (transport mărfuri);
5. Dezvoltarea de centre de afaceri, co-working, hub-uri, cercetare, inovare.

Investitorii au propus:

1. Investiții în educație și formarea forței de muncă;
2. Reglementări fiscale care să favorizeze dezvoltarea de afaceri și inovare;

3. Investiții în infrastructură și servicii publice de calitate pentru a face orașul atractiv pentru forța de muncă din România;
4. Reglementări urbanistice care să favorizeze dezvoltarea infrastructurii de afaceri și inovare;
5. Investiții pentru îmbunătățirea mobilității angajaților;
6. Obținerea facilă a aprobărilor și autorizaților necesare;
7. Promovarea Bucureștiului ca destinație regională și chiar globală de investiții și atragerea de forță de muncă din străinătate.

ANEXA 1 – INDICELE COMPETITIVITĂȚII REGIONALE PENTRU REGIUNEA BUCUREȘTI - ILFOV

Romania	*București - Ilfov*						*RO32*
RCI 2019	Score	Score 0-100	Rank*	GDP per head PPS - EU28=100	Value	Rank	Stage of development (1 = Lowest; 5 = Highest) 5
	-0.10	55.92	151/268		139	25/268	

Peer Regions: Antwerpen; Vorarlberg; Tirol; Karlsruhe; Mittelfranken; Tübingen; Helsinki-Uusimaa; Braunschweig; Köln; Prov. Autonoma di Bolzano/Bozen; Praha and its commuting zone ; Oberösterreich; Wien and its commuting zone; Åland and Düsseldorf

	score (EU28=0)	peers comparison
Basic dimension	-1.07	
Institutions	-1.39	
Macroeconomic Stability	-0.42	
Infrastructure	-0.60	
Health	-0.83	
Basic Education	-2.11	

	score (EU28=0)	peers comparison
Efficiency dimension	0.43	
Higher Education and lifelong learning	0.04	
Labour Market Efficiency	0.42	
Market Size	0.84	

	score (EU28=0)	peers comparison
Innovation dimension	-0.35	
Technological Readiness	-0.69	
Business Sophistication	-0.54	
Innovation	0.18	

Overperforming with respect to its peers
Similar to peers
Underperforming with respect to its peers

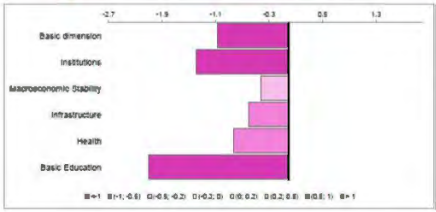

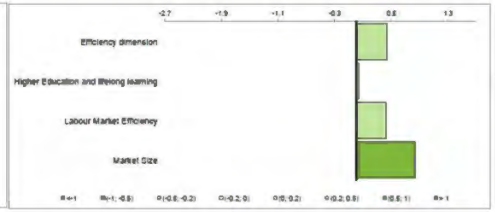

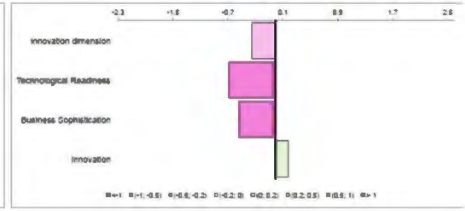

* Equal ranking is assigned if the difference in score is equal or below 0.1 on the 0-100 scale

Note: Macroeconomic Stability and Basic Education at the country level

ANEXA 2 – INDICATORII COMPONENȚI AI INDICELUI DE COMPETITIVITATE REGIONALĂ

SUB-INDEX	PILON	SUB-PILON	INDICATOR
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Corupție - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Calitate și responsabilitate - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Imparțialitate - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Procentul de corupție la nivel de țară - 2018
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Procentul de corupție la nivel regional - 2018
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Voce și responsabilitate - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Stabilitate politică - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Eficacitate guvernamentală - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Calitatea reglementării - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Regula legii - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Controlul corupției - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Ușurința de a face business - 2019
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Drepturi de proprietate - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Protecția proprietății intelectuale - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Eficiența cadrului legal în soluționarea disputelor - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Eficiența cadrului legal în reglementări provocatoare - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Transparența elaborării politicilor guvernamentale - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Cheltuieli de afaceri pentru criminalitate și violență - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Crima organizată - 2017
DE BAZĂ	INSTITUȚIILE	INSTITUȚII REGIONALE	Reabilitatea serviciilor de poliție - 2017
DE BAZĂ	STABILITATE MACROECONOMICĂ		Deficit/surplus guvernul general - media 2016-2018
DE BAZĂ	STABILITATE MACROECONOMICĂ		Economii naționale - media 2015-2017

DE BAZĂ	STABILITATE MACROECONOMICĂ		Randamentele obligațiunilor guvernamentale - media 2016-2018
DE BAZĂ	STABILITATE MACROECONOMICĂ		Datorii guvernamentale - media 2016-2018
DE BAZĂ	STABILITATE MACROECONOMICĂ		Poziția netă a investițiilor internaționale - media 2016-2018
DE BAZĂ	INFRASTRUCTURĂ		Accesibilitatea drumurilor - 2016
DE BAZĂ	INFRASTRUCTURĂ		Accesibilitatea căii ferate - 2014
DE BAZĂ	INFRASTRUCTURĂ		Numărul de zboruri pentru pasageri - 2016
DE BAZĂ	SĂNĂTATE		Fatalități rutiere - media 2014-2016
DE BAZĂ	SĂNĂTATE		Speranța de viață - media 2014-2016
DE BAZĂ	SĂNĂTATE		Mortalitate infantilă - media 2015-2017
DE BAZĂ	SĂNĂTATE		Rata decesului de cancer - 2015 (publicat ca medie pe 3 ani)
DE BAZĂ	SĂNĂTATE		Tara decesului de infarct - 2015 (publicat ca medie pe 3 ani)
DE BAZĂ	SĂNĂTATE		Rata suicidului - 2015 (publicat ca medie pe 3 ani)
DE BAZĂ	EDUCAȚIE DE BAZĂ		Instruire sponsorizată de angajator - 2016
DE BAZĂ	EDUCAȚIE DE BAZĂ		Acces la material informațional de învățare - 2016
DE BAZĂ	EDUCAȚIE DE BAZĂ		Nicio limbă străină - 2016
EFICIENȚĂ	STUDII SUPERIOARE & ÎNVĂȚARE PE TOT PARCURSUL VIEȚII		Populație cu vârsta cuprinsă între 25-64 de ani cu studii superioare - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	STUDII SUPERIOARE & ÎNVĂȚARE PE TOT PARCURSUL VIEȚII		Învățare pe tot parcursul vieții - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	STUDII SUPERIOARE & ÎNVĂȚARE PE TOT PARCURSUL VIEȚII		Abandon școlar - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	STUDII SUPERIOARE & ÎNVĂȚARE PE TOT PARCURSUL VIEȚII		Terminarea studiilor secundare - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	EFICIENȚA PIEȚEI DE MUNCĂ		Rata de angajare (fără agricultură) - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	EFICIENȚA PIEȚEI DE MUNCĂ		Șomaj de lungă durată - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	EFICIENȚA PIEȚEI DE MUNCĂ		Rata șomajului - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	EFICIENȚA PIEȚEI DE MUNCĂ		Productivitatea muncii - 2015

EFICIENȚĂ	EFICIENȚA PIEȚEI DE MUNCĂ		Bilanțul de șomaj între femei și bărbați - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	EFICIENȚA PIEȚEI DE MUNCĂ		Bilanțul de muncă între femei și bărbați - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	EFICIENȚA PIEȚEI DE MUNCĂ		Șomajul femeilor - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	EFICIENȚA PIEȚEI DE MUNCĂ		Ponderea populației cu vârste cuprinse între 15-24 de ani care nu sunt în învățământ, angajați sau formare profesională (NEET) - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	EFICIENȚA PIEȚEI DE MUNCĂ		Ponderea populației cu vârste cuprinse între 30-64 de ani care au un loc de muncă involuntar part-time sau temporar - media 2015-2017
EFICIENȚĂ	DIMENSIUNEA PIEȚEI DE MUNCĂ		Venit disponibil pe cap de locuitor - 2014
EFICIENȚĂ	DIMENSIUNEA PIEȚEI DE MUNCĂ		Dimensiunea potențială a pieței exprimată în PIB - 2016
EFICIENȚĂ	DIMENSIUNEA PIEȚEI DE MUNCĂ		Dimensiunea potențială a pieței exprimată în populație - 2018
INOVARE	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ REGIONALĂ	Gospodării cu acces la internet - 2018
INOVARE	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ REGIONALĂ	Persoane fizice care cumpără de pe internet - media 2018
INOVARE	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ REGIONALĂ	Accesul gospodăriilor la internet - media 2018
INOVARE	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ NAȚIONALĂ	Disponibilitatea ultimelor tehnologii - 2017
INOVARE	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ NAȚIONALĂ	Absorbția tehnologiei la nivel de firmă - 2017
INOVARE	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ NAȚIONALĂ	ISD și transfer de tehnologie - 2017
INOVARE	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ NAȚIONALĂ	Întreprinderi care au cumpărat online (cel puțin 1%) - media 2016-2018

INOVARE	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ NAȚIONALĂ	Întreprinderi care au primit comenzi online (cel puțin 1%) - media 2016-2018
INOVARE	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ	PROMPTITUDINE TEHNOLOGICĂ NAȚIONALĂ	Întreprinderi cu acces fix la internet - media 2015-2017
INOVARE	BUSINESS SOPHISTICATION		Ocuparea forței de muncă (sectoarele K-N) - 2014-2016
INOVARE	BUSINESS SOPHISTICATION		Valoarea adăugată brută (sectoarele K-N) - 2014-2016
INOVARE	BUSINESS SOPHISTICATION		IMM-uri inovatoare care colaborează cu altele - 2017
INOVARE	BUSINESS SOPHISTICATION		Inovatori de organizare de marketing - 2017
INOVARE	INOVARE		Angajarea de bază a clasei creative - media 2015-2017
INOVARE	INOVARE		Lucrătorii din domeniul cunoașterii - 2015-2017
INOVARE	INOVARE		Publicații științifice - media 2015-2017
INOVARE	INOVARE		Cheltuieli totale pentru activitatea de cercetare și dezvoltare - 2015
INOVARE	INOVARE		Resurse umane în știință și tehnologie - 2015-2017
INOVARE	INOVARE		Ocuparea forței de muncă în tehnologie și intensificată în cunoștințe - media 2015-2017
INOVARE	INOVARE		Exporturi în fabricație de tehnologie medie-ridicată/ridicată - 2017
INOVARE	INOVARE		Vânzări de produse noi pe piață și inovații noi pentru firme - 2017

ANEXA 3 – INVESTITORII STRĂINI DIN MUNICIPIUL BUCUREȘTI

Tabel 12 – Investitorii străini din Municipiul București, după cifra de afaceri și numărul de salariați, 2018, pe sectoare administrative

Denumirea companiei	Sector din MB	Obiectul de activitate	Țara de proveniență a capitalului	Cifra de afaceri (2018) – mil. lei	Numărul de salariați – 2018
OMV PETROM	Sector 1	Extracție și prelucrare petrol și gaze naturale	Austria	17817	12498
KAUFLAND ROMANIA SCS	Sector 2	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Germania	10889	12374
BRITISH AMERICAN TOBACCO TRADING	Sector 1	Producția de țigări	India/ Germania	9534	816
LUKOIL ROMANIA	Sector 1	Comerț cu produse petroliere	Olanda prin Lukoil Europe Holdings BV	7519	2547
CARREFOUR ROMANIA	Sector 2	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Franța	7315	9997
ORANGE ROMANIA	Sector 1	Telecomunicații	Franța / Belgia	5744	2366
MEGA IMAGE	Sector 6	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Belgia / Olanda	5730	9741
AUCHAN ROMANIA	Sector 6	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Franța / Olanda	5405	10123
METRO CASH & CARRY ROMANIA	Sector 3	Comerț cu ridicata de produse alimentare și nealimentare	Germania / Austria / Olanda	5303	3679

Denumirea companiei	Sector din MB	Obiectul de activitate	Țara de proveniență a capitalului	Cifra de afaceri (2018) – mil. lei	Numărul de salariați – 2018
SAMSUNG ELECTRONICS ROMANIA	Sector 1	Comerț cu ridicata de produse IT&C	Olanda / Coreea de Sud	4575	208
DANTE INTERNATIONAL (EMAG)	Sector 6	Comerț on-line	SUA / Ungaria / Polonia / Olanda	4236	2720
RENAULT COMMERCIAL ROUMANIE	Sector 6	Comerț cu ridicata al autoturismelor	Franța	4088	177
COFCO INTERNATIONAL ROMANIA	Sector 2	Comerț cu ridicata al produselor agricole	Olanda / Italia	3902	75
VODAFONE ROMANIA	Sector 2	Telecomunicații	India / Olanda / Franța	3813	2340
ADM TRADING ROMANIA*	Sector 2	Comerț cu ridicata al produselor agricole	Elveția / Irlanda / Olanda	3564	68
FARMEXPERT DCI	Sector 6	Comerț cu ridicata al medicamentelor	Germania / Italia / UK	3263	942
ROBERT BOSCH*	Sector 1	Producția și comercializarea de componente auto, mașini-unelte	Germania	3001	3287
CARGILL AGRICULTURA*	Sector 1	Comerț cu ridicata al produselor agricole	SUA / Luxemburg	2820	145

Denumirea companiei	Sector din MB	Obiectul de activitate	Țara de proveniență a capitalului	Cifra de afaceri (2018) – mil. lei	Numărul de salariați – 2018
PHILIP MORRIS TRADING	Sector 2	Producția de țigarete	Croația / Grecia / Olanda / Elveția	2508	237
ENEL ENERGIE MUNTENIA	Sector 3	Comercializarea de energie electrică	Grecia / Italia	2491	233
ENEL ENERGIE	Sector 3	Comercializarea de energie electrică	Italia	2390	226
GLENCORE AGRICULTURE ROMANIA	Sector 2	Comerț cu ridicata al produselor agricole	Olanda / Franța / Rusia	1901	56
HUAWEI TECHNOLOGIES	Sector 2	Comerț cu ridicata echipamente IT&C, outsourcing, dezvoltare software	Olanda / China	1894	1018
URSUS BREWERIES*	Sector 2	Producția de bere	SUA / Japonia / Belgia	1846	1504
HOLZINDUSTRIE SCHWEIGHOFER	Sector 1	Prelucrarea lemnului	Austria	1787	1779

Denumirea companiei	Sector din MB	Obiectul de activitate	Țara de proveniență a capitalului	Cifra de afaceri (2018) – mil. lei	Numărul de salariați – 2018
ROMANIA HYPERMARCHE	Sector 3	Comerț cu amănuntul de produse alimentare și nealimentare	Olanda / Franța	1753	3781
TINMAR ENERGY	Sector 1	Comercializarea de energie electrică	Elveția	1650	70
CHS AGRITRADE ROMANIA	Sector 5	Comerț cu ridicata al produselor agricole	Italia / Ucraina / Elveția	1459	0
COLUMBUS OPERATIONAL	Sector 2	Comerț cu amănuntul produse alimentare și nealimentare	Olanda / Franța / Belgia	1285	2665
JT INTERNATIONAL	Sector 2	Producția de țigarete	Olanda / SUA	1274	687
HOLCIM	Sector 1	Producția de ciment	Germania / Franța	1270	780
ȚIRIAC AUTO	Sector 1	Comerț cu autoturisme	Cipru	1228	1017

Denumirea companiei	Sector din MB	Obiectul de activitate	Țara de proveniență a capitalului	Cifra de afaceri (2018) – mil. lei	Numărul de salariați – 2018
SANOFI ROMANIA	Sector 2	Comerț cu ridicata de medicamente	Franța	1206	215
HEINEKEN ROMANIA	Sector 1	Producția de bere	Olanda / SUA	1179	1177
RENAULT TECHNOLOGIE ROUMANIE	Sector 6	Inginerie	Franța	1087	2091
BAYER	Sector 1	Comerț cu ridicata al produselor chimice	Olanda / Germania / Franța	1010	196
CRH CIMENT	Sector 1	Producția de ciment	Marea Britanie / Italia / Franța	974	726
ORACLE ROMANIA	Sector 2	Software	Olanda / UK / Irlanda	961	4463
HEIDELBERGCEMENT ROMANIA	Sector 1	Producția de ciment	Olanda / Germania	945	968
IBM ROMANIA	Sector 6	Software	Olanda / Slovacia	932	3207
ROMINSERV	Sector 1	Servicii petroliere	Kazahstan / Olanda	389	593

Sursa: ONRC, Sinteze statistice și Ministerul Finanțelor Publice, 2019

Multe dintre companiile de mai sus au sediul central în București, dar unitățile de producție în alte județe din țară.

1. **Robert Bosch** are, pe lângă sediul central și biroul de vânzări din capitală, și o filială a BSH Hausgeräte GmbH, activă pe piața electrocasnicelor. În Cluj, Bosch operează un centru de cercetare şi dezvoltare şi o unitate de producţie pentru tehnologie auto. O unitate de producţie de tehnică liniară şi una de tehnologie auto se află în Blaj. De asemenea, compania are un centru de externalizare a proceselor de afaceri (BPO) în Timişoara.
2. **Rominserv SRL** are pe lângă sediul central în București, cu 2 puncte de lucru (Năvodari și Ploiești) și cu participare directă de peste 25% în 2 subsidiare (Rominserv Valves Iaifo SRL – fosta Armătura Zalău și Palplast Sibiu – producătoare de țevi și fitinguri de polietilenă).

3. **Heidelbergcement Romania** – are 1 sediu central la București, 5 balastiere, 7 cariere, 3 fabrici de ciment, 2 puncte de lucru, 21 de stații de betoane în întreaga țară. Firma are o participare directă de peste 25% în firmele: Carpat Cemtrans SRL, Carpat Beton Servicii Pompe SRL, Recyfuel SRL.
4. **Oracle Romania** – are administrare comună cu companiile MD Consulting Services SRL și New Vision Com SRL.
5. **CRH Ciment SA** – sediul administrativ este în București, dar are 21 stații de ciment, betoane, 1 fabrică de ciment în județul Brașov, și o participare de min 25% în companiile CRH RMX & Agregate SRL, Recy Eco Combustibil SRL.
6. **Bayer** – are o participare de min 25% în compania Monsanto Romania SRL, care activează în comerțul cu ridicata al cerealelor, fiind cel mai probabil furnizor de inputuri pentru agricultură. În general, companiile din producția farma din București sunt deținute de investitorii străini: Zentiva SA, Labormed-Pharma. O parte din firmele active pe piața serviciilor medicale sunt, de asemenea, cu capital străin, precum: Medicover, Diaverum Romania.
7. **Heineken Romania SA** – are peste 25% participare minimă în companiile Green Resources Management SA, Stockday SRL, Livada cu Mere Bune SRL, ceea ce pare a fi un lanț de valoare intern în care companiile acoperă producție (prin cele 4 fabrici la Miercurea Ciuc, Craiova, Constanța și Târgu Mureș), furnizare materie primă, distribuție.
8. **Holcim** – are fabrici de ciment la Câmpulung și Aleșd, stație de măcinare și terminalul de ciment de la Turda, 13 stații de betoane ecologice și 3 stații de agregate, precum și 2 stații de lianți speciali și terminalul de ciment din București. Deține peste 25% în companiile Cenextra SA - comerț, Geocycle SRL – recuperarea materialelor reciclabile și Start Casa Visio SRL – comerț.
9. **JT International** – deține o fabrică în Pipera.
10. **Holzindustrie Schweighofer** – cu unități de producție la Sebeș, Rădăuți, Reci, Siret și Comănești și cu sediul central la București.
11. **Ursus Breweries** – deține 3 fabrici de bere în Brașov, Buzău și Timișoara și o mini-facilitate de producție la Cluj, iar sediul central este în București.
12. **Philip Morris Trading** – are fabrică în Otopeni.
13. **Cargill Agricultura** – are sediul central în București, cu silozuri în județele Constanța, Mehedinți, Ialomița, fiind competitor direct al companiei ADM Romania Trading și COFCO International, lider chinez pe piața comerțului de cereale, fiind și în topul exportatorilor.
14. **ADM Romania Trading** – este unul dintre cei mai mari operatori portuari din Portul Constanța, trader de cereale, mai ales orz, rapiță, grâu, semințe de floarea soarelui și porumb. Dețin un birou de transport și de trading în București.

ANEXA 4 - INFRASTRUCTURA SUPORT PENTRU CDI ȘI AFACERI

Tabel 13 – Infrastructurile de cercetare ce oferă servicii de cercetare și tehnologice în municipiul București

NR.	AUTORITATE	DENUMIRE
INSTITUTE DE INTERES NAȚIONAL		
1	**MCI**	Agenția Spațială Română
INSTITUTE NAȚIONALE DE CERCETARE DEZVOLTARE		
2	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Optoelectronică
3	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Turbomotoare - COMOTI
4	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Domeniul Geologiei, Geofizicii, Geochimiei și Teledetecției
5	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Textile și Pielărie
6	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Mașini Agricole și Instalații Destinate Agriculturii și Industriei Alimentare
7	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Chimico-Farmaceutică
8	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Geologie și Geoecologie Marină
9	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Științe Biologice
10	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Microtehnologie
11	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Inginerie Electrică-Cercetări Avansate
12	**MCI**	Institutul Național de Cercetare Aerospațială "Elie Carafoli"
13	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Mecatronică și Tehnica Măsurării
14	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Ecologie Industrială

NR.	AUTORITATE	DENUMIRE
15	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Metale și Resurse Radioactive
16	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Chimie și Petrochimie
17	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Metale Neferoase și Rare
18	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Energie
19	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Construcții și Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă
20	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Comunicații
21	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Muncii "Alexandru Darabont"
22	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Mediului
23	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Domeniul Patologiei și Științelor Biomedicale "Victor Babeș"
24	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Bioresurse Alimentare
25	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului
26	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Biologie și Nutriție Animală
27	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură “Marin Drăcea”
28	**MCI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism
29	**MCSI**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică
30	**MADR**	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Îmbunătățiri Funciare
INSTITUTE ȘI CENTRE DE CERCETARE ÎN SUBORDINEA ACADEMIEI ROMÂNE		
31	**AR**	Institutul Astronomic
32	**AR**	Institutul de Antropologie Francisc I Rainer

NR.	AUTORITATE	DENUMIRE
33	**AR**	Institutul de Aerheologir Vasile Pârvan
34	**AR**	Institutul de Biochimie
35	**AR**	Institutul de Biologie
36	**AR**	Institutul de Biologie și Patologie Celulară Nicolae Simionescu
37	**AR**	Institutul de Cercetare a Calității Vieții
38	**AR**	Institutul de Cercetări Juridice Acad. Andrei Rădulescu
39	**AR**	Institutul de Cercetări pentru Inteligența Artificială
40	**AR**	Institutul de Chimie Fizică Ilie G. Murgulescu
41	**AR**	Institutul de Economie Agrară
42	**AR**	Institutul de Economie Mondială Costin Murgescu
43	**AR**	Institutul de Economie Națională
44	**AR**	Institutul de Etnografie și Folclor C. Brăiloiu
45	**AR**	Institutul de Filosofie și Psihologie Constantin Rădulescu Motru
46	**AR**	Institutul de Geodinamică Sabba S Ștefănescu
47	**AR**	Institutul de Geografie
48	**AR**	Institutul de Istorie Nicolae Iorga
49	**AR**	Institutul de Istoria Artei G. Oprescu
50	**AR**	Institutul de Istorie și Teorie Literară G. Călinescu
51	**AR**	Institutul de Istorie a Religiilor
52	**AR**	Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan Alexandru Rosetti
53	**AR**	Institutul de Matematică Simion Stoilow
54	**AR**	Institutul de Mecanica Solidelor

NR.	AUTORITATE	DENUMIRE
55	**AR**	Institutul Național de Cercetări Economice Costin C. Kirițescu
56	**AR**	Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului
57	**AR**	Institutul de Prognoză Economică
58	**AR**	Institutul de Sociologie Dimitrie Gusti
59	**AR**	Institutul de Speologie Emil Racoviță
60	**AR**	Institutul de Statistică și Matematică Aplicată Gheorghe Mihoc - Caius Iacob
61	**AR**	Institutul de Studii Sud-Est Europene
62	**AR**	Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale
63	**AR**	Institutul de Virusologie Ștefan S Nicolau
64	**AR**	Centru de Cercetări Demografice Vladimir Trebici
65	**AR**	Centru de Cercetări Financiare și Monetare Victor Slăvescu
66	**AR**	Centru de Chimie Organică Costin D Nenițescu
67	**AR**	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor
68	**AR**	Centrul European de Studii în Probleme Etnice
69	**AR**	Centru de Imunologie
70	**AR**	Centrul de Informare și Documentare Economică
71	**AR**	Centru de Modelare Macroeconomică
72	**AR**	Centrul pentru Noi Arhitecturi Electronice
73	**AR**	Centrul Român de Economie Comparată și Consens
74	**AR**	Centru de Studii Avansate în Fizică
75	**AR**	Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică Acad. David Davidescu
76	**AR**	Centrul de Studii de Drept European

NR.	AUTORITATE	DENUMIRE
ENTITĂȚI DE INOVARE ȘI TRANSFER TEHNOLOGIC		
77	**MCI**	Centrul de Informare Tehnologică TE ICPE
78	**MCI**	Centrul de Informare Tehnologică IRECSON
79	**MCI**	Centrul de Transfer Tehnologic ICF
80	**MCI**	Centrul de Transfer Tehnologic ICPE-CA
81	**MCI**	Centrul de Transfer Tehnologic ECOIND
82	**MCI**	Centrul de Transfer Tehnologic ICECHIM
83	**MCI**	Centrul de Transfer Tehnologic CRTTC
84	**MCI**	Centrul de Transfer Tehnologic PRO TRANSFER
85	**MCI**	Centrul de Transfer Tehnologic INCDPM
86	**MCI**	Incubator Tehnologic și de Afaceri BINNOTEH
87	**MCI**	Incubator Tehnologic și de Afaceri TEXCONF
88	**MCI**	Incubator Tehnologic și de Afaceri INMA
CLUSTERE		
89	-	Romanian Cluster PROECO-CBRNE
90	-	Cluster for Promoting Nearly Zero Energy Buildings (Pro-Nzeb)
91	-	Rohealth - the Health Cluster
92	-	Agri-Bio-Tech
93	-	ECOIND
94	-	START INOVARE
95	-	All Electric Pole
96	-	Clusterul Biogasinno

NR.	AUTORITATE	DENUMIRE
97	-	Go Electric Regional Cluster
98	-	DIFFERENT ANGLE CLUSTER
99	-	BUCHAREST FURNITURE DESIGN CLUSTER
100	-	IND-AGRO-POL
101	-	Romanian Textile Concept
102	-	CONTROL & IT CLUSTER
103	-	SMART ALLIANCE CLUSTER
104	-	SIS-AUTOM-INT-POL BUCURESTI
105	-	Health Romania the Medical Cluster
106	-	GLOCAL ROMANIA CLUSTER
107	-	TRACIALAND NETWORK OF CLUSTERS
108	-	BIODANUBIUS
109	-	Strategic Innovative Cluster for Mechatronics Smart Specialization Domain - «MECHATREC»
110	-	ELECTRONIC INNOVATION CLUSTER (ELINCLUS)
111	-	POLE OF COMPETITIVENESS FOR MECHATRONICS INDUSTRY „INDMECATRON”

Sursă: Strategia de Specializare Inteligentă pentru Regiunea de Dezvoltare București-Ilfov – Analiza potențialului

Tabel 14- Entități de Inovare și Transfer Tehnologic în Regiunea București Ilfov, pe domenii

Nr. Crt.	Nume	Tip EITT	Domeniu	Locație
1	CIT TE ICPE	Centru de Informare Tehnologică	Inginerie electrică, TIC, Energie	B
2	CIT IRECSON	Centru de Informare Tehnologică	Statistică economico-socială Modelare fenomene economice și sociale Marketing vânzări	B
3	CTT ICF	Centru de Transfer Tehnologic	Chimie-fizică Micro și nano materiale Protecția mediului	B
4	CTT TTIPMD ISS	Centru de Transfer Tehnologic	Spațiu și securitate TIC Sănătate și eco-tehnologii	IF
5	CTT ICPE-CA	Centru de Transfer Tehnologic	Electrotehnică și electronică Construcții de mașini Metalurgie	B
6	CTT ECOIND	Centru de Transfer Tehnologic	Protecția mediului	B
7	CTT ICECHIM	Centru de Transfer Tehnologic	Mediu și agricultură Sănătate Industrie-chimie-petrochimie	B
8	CTT AVANMAT	Centru de Transfer Tehnologic	Ingineria materialelor	IF
9	CTT CRTTC	Centru de Transfer Tehnologic	Mecatronică și tehnica măsurării Mecanică fină, optică și instrumente medicale	B
10	CTT PRO TRANSFER	Centru de Transfer Tehnologic	Industrii creative	B
11	CCTT INCDPM	Centru de Transfer Tehnologic	Protecția mediului	B
12	CTTIM INFLPR	Centru de Transfer Tehnologic Inovare și Marketing	TIC Fizica laserilor, plasmei și radiației Spațiu și securitate	IF
13	ITA BINNOTEH	Incubator Tehnologic și de Afaceri	Biotehnologii și biomateriale Protecția mediului TIC	B
14	ITA TEXCONF	Incubator Tehnologic și de Afaceri	Textile și confecții	B
15	ITA INMA	Incubator Tehnologic și de Afaceri	Tehnologii și echipamente tehnice pt agricultură, ferme agricole și industria alimentară	B

Sursa: Ministerul Cercetării și Inovarii, iulie 2018

Tabel 15 - Infrastructura suport pentru CDI și afaceri

Nume	Tipologie	Locație	Site	Sursa
MINATECH-RO	Parc Științific și Tehnologic	IF	https://www.minatech.ro/en/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CTT AVANMAT	CTT - Centru de Transfer Tehnologic	IF	http://imnr.ro/avanmat/	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
ITA TEXCONF	ITA - Incubator Tehnologic și de Afaceri	IF	http://www.certex.ro/Incubator/	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CTTIM INFLPR	Centru de Transfer Tehnologic Inovare și Marketing	IF	http://www.nipne.ro/research/departments/cttm.php	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CTT TTIPMD ISS	CTT - Centru de Transfer Tehnologic	IF		Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
ITA INMA	ITA - Incubator Tehnologic și de Afaceri	B	http://www.inma-ita.ro/	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
Metav Industrial Park	Parc Industrial	B	http://www.metav.ro/	O.G. nr. 65/2001 + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
Caron Incubator	Incubator de Afaceri și Accelerator	B	https://carbon-incubator.com/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
Gemini Solutions Foundry	Accelerator	B	https://gemsfoundry.ro/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
Innovation Labs	Accelerator	B	https://innovationlabs.ro/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CTT ICF	CTT - Centru de Transfer Tehnologic	B	http://www.icf.ro/	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CTT ICECHIM	CTT - Centru de Transfer Tehnologic	B	https://www.icechim.ro/ctt/	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
ITA BINNOTEH	ITA - Incubator Tehnologic și de Afaceri	B	http://www.incdsb.ro/structura-organizatorica/bucuresti/incubatorul-tehnologic-si-de-afaceri/	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
Parcul Industrial Sema	Parc Industrial	B	http://www.semaparc.ro/	O.G. nr. 65/2001 + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
Impact Hub	Hub	B	https://www.impacthub.ro/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
WeLoveDigital	Hub	B	http://www.welovedigital.ro/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative

Nume	Tipologie	Locație	Site	Sursa
Ingenius-Hub	Hub	B	https://ingenius-hub.eu/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CIT CENTIREM	CIT - Centru de Informare Tehnologică	B	http://incdmrr.ro/centirem/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
Tech Hub	Hub	B	https://bucharest.techhub.com/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CIT TE ICPE	CIT - Centru de Informare Tehnologică	B	http://www.icpe.ro/ro/	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CTT ICPE-CA	CTT - Centru de Transfer Tehnologic	B	http://www.icpe-ca.ro/pdf/prezentare_ctt_30_06_2009.pdf	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
Nod Makerspace	Hub	B	https://nodmakerspace.ro/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
360hub	Hub	B	https://360hub.ro/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CTT CRTTC	CTT - Centru de Transfer Tehnologic	B	http://5.2.207.15/compartimente.php?action=sub&p=0&cID=54	Ministerul Cercetării și Inovării + https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative
CIAf	Incubator de Afaceri	B	http://www2.ciaf.ro/	https://geo.uefiscdi-direct.ro/firme-inovative

ANEXA 5 – COEFICIENTUL DE LOCALIZARE

SECTOARE NECOMPETITIVE			SECTOARE COMPETITIVE		
Sectoare în transformare (CL>1, VD<0)			Sectoare în dezvoltare (CL>1, VD>0)[152]		
Sector	CL	VD	Sector	CL	VD
60 - Activităţi de difuzare şi transmitere de programe	2.61	-0.02	**51 - Transporturi aeriene**	3.33	0.05
73 - Publicitate şi activităţi de studiere a pieţei	2.55	-0.03	**59 - Activităţi de producţie cinematografică, video şi de programe de televiziune; înregistrări audio şi activităţi de editare muzicală**	3.01	0.00
90 - Activităţi de creaţie şi interpretare artistică	1.91	-0.22	**72 - Cercetare-dezvoltare**	2.70	0.01
69 - Activităţi juridice şi de contabilitate	1.89	0.00	**88 - Activităţi de asistenţă socială, fără cazare**	2.40	1.14
82 - Activităţi de secretariat, servicii suport şi alte activităţi de servicii prestate în principal întreprinderilor	1.80	0.00	**70 - Activităţi ale direcţiilor(centralelor), birourilor administrative centralizate; activităţi de management şi de consultanţă în management**	2.40	0.10
18 - Tipărire şi reproducerea pe suporţi a înregistrărilor	1.75	-0.05	**78 - Activităţi de servicii privind forţa de muncă**	2.23	0.13
21 - Fabricarea produselor farmaceutice de bază şi a preparatelor farmaceutice	1.72	-0.01	**58 - Activităţi de editare**	2.19	0.06
			12 - Fabricarea produselor din tutun	2.15	0.00
63 - Activităţi de servicii informatice	1.71	-0.46	92 - Activităţi de jocuri de noroc şi pariuri	2.12	0.07
			62 - Activităţi de servicii în tehnologia informaţiei	2.09	0.03
77 - Activităţi de închiriere şi leasing	1.57	-0.01	87 - Servicii combinate de îngrijire medicală şi asistenţă socială, cu cazare	2.02	0.03
86 - Activităţi referitoare la sănătatea umană	1.53	0.00	80 - Activităţi de investigaţii şi protecţie	1.89	0.19
71 - Activităţi de arhitectură şi inginerie; activităţi de testări şi analiză tehnică	1.46	-0.12	79 - Activităţi ale agenţiilor turistice şi a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare şi asistenţă turistică	1.88	0.01
96 - Alte activităţi de servicii	1.45	-0.02	61 - Telecomunicaţii	1.83	0.13

Concentrare mare de angajaţi

152 Top 10 la nivel județean, ordonate în funcție de CL.

46 - Comerţ cu ridicata cu excepţia comerţului cu autovehicule şi motociclete	1.41	0.00
85 - Învăţământ	1.34	-0.06
95 - Reparaţii de calculatoare, de articole personale şi de uz gospodăresc	1.31	-0.01
93 - Activităţi sportive, recreative şi distractive	1.28	-0.03

68 - Tranzacţii imobiliare	1.74	0.05
81 - Activităţi de peisagistică şi servicii pentru clădiri	1.58	0.28
91 - Activităţi ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor şi alte activităţi culturale	1.47	0.02
74 - Alte activităţi profesionale, stiinţifice şi tehnice	1.29	0.03
53 - Activităţi de poştă şi de curier	1.27	0.12
56 - Restaurante şi alte activităţi de servicii de alimentaţie	1.16	0.46
52 - Depozitare şi activităţi auxiliare pentru transporturi	1.13	0.10
43 - Lucrări speciale de construcţii	1.07	0.07
45 - Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul, întreţinerea şi repararea autovehiculelor şi a motocicletelor	1.03	0.03

Sectoare în declin (CL<1, VD<0)			Sectoare de perspectivă (CL<1, VD>0)[153]		
Sector	**CL**	**VD**	**Sector**	**CL**	**VD**
42 - Lucrări de geniu civil	0.86	-0.01	41 - Construcţii de clădiri	0.90	0.03
35 - Producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	0.76	-0.08	47 - Comerţ cu amănuntul, cu excepţia autovehiculelor şi motocicletelor	0.89	0.09
49 - Transporturi terestre şi transporturi prin conducte	0.69	-0.16	11 - Fabricarea băuturilor	0.88	0.03
55 - Hoteluri şi alte facilităţi de cazare	0.62	-0.11	36-39 - Distribuţia apei; salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	0.85	0.12

Concentrare mică de angajaţi

1
[53]Idem.

23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	0.58	-0.04
50 - Transporturi pe apă	0.55	-0.32
22 - Fabricarea produselor din cauciuc şi mase plastice	0.50	-0.03
17 - Fabricarea hârtiei şi a produselor din hârtie	0.47	-0.19
28 - Fabricarea de maşini, utilaje şi echipamente n.c.a.	0.45	-0.04
25 - Industria construcţiilor metalice şi a produselor din metal, exclusiv maşini, utilaje şi instalaţii	0.41	-0.18
26 - Fabricarea calculatoarelor şi a produselor electronice şi optice	0.34	-0.55
27 - Fabricarea echipamentelor electrice	0.28	-0.32
24 - Industria metalurgică	0.21	-0.02
09 - Activităţi de servicii anexe extracţiei	0.20	-0.22
07 - Extracţia minereurilor metalifere	0.16	-0.01
05 - Extracţia cărbunelui superior şi inferior	0.00	-0.47

20 - Fabricarea substanţelor şi a produselor chimice	0.80	0.55
75 - Activităţi veterinare	0.79	0.10
32 - Alte activităţi industriale n.c.a.	0.68	0.10
33 - Repararea, întreţinerea şi instalarea maşinilor şi echipamentelor	0.68	0.16
10 - Industria alimentară	0.60	0.12
30 - Fabricarea altor mijloace de transport	0.51	0.05
08 - Alte activităţi extractive	0.37	0.16
19 - Fabricarea produselor de cocserie şi a produselor obţinute din prelucrarea ţiţeiului	0.37	1.16
06 - Extracţia petrolului brut şi a gazelor naturale	0.36	1.69
15 - Tăbăcirea şi finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj şi marochinărie, harnaşamentelor şi încălţămintei; prepararea şi vopsirea blănurilor	0.36	0.06
31 - Fabricarea de mobilă	0.29	0.05
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	0.29	0.10
13 - Fabricarea produselor textile	0.27	0.00
16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn şi plută, cu excepţia mobilei; fabricarea articolelor din paie şi din alte materiale vegetale împletite	0.10	0.08
29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor şi semiremorcilor	0.08	0.70

ANEXA 6 – ANALIZA SHIFT-SHARE

Tabel 16 – Analiza Shift-Share pentru diviziunile (CAEN Rev.2) cu un personal al ULA de peste 5,000 persoane, Regiunea Bucureşti-Ilfov, 2017

Diviziune	Personalul ULA, 2017	Rezultat
46 - Comerţ cu ridicata cu excepţia comerţului cu autovehicule şi motociclete	112958	Loser
47 - Comerţ cu amănuntul, cu excepţia autovehiculelor şi motocicletelor	107899	Questionable Winner
80 - Activităţi de investigaţii şi protecţie	56832	Questionable Winner
62 - Activităţi de servicii în tehnologia informaţiei	47150	Winner
49 - Transporturi terestre şi transporturi prin conducte	45576	Big Loser
41 - Construcţii de clădiri	38018	Questionable Winner
56 - Restaurante şi alte activităţi de servicii de alimentaţie	37842	Winner
43 - Lucrări speciale de construcţii	31808	Questionable Winner
78 - Activităţi de servicii privind forţa de muncă	31061	Winner
82 - Activităţi de secretariat, servicii suport şi alte activităţi de servicii prestate în principal întreprinderilor	29928	Big Loser
70 - Activităţi ale direcţiilor(centralelor), birourilor administrative centralizate; activităţi de management şi de consultanţă în management	27540	Winner
86 - Activităţi referitoare la sănătatea umană	26641	Big Loser
45 - Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul, întreţinerea şi repararea autovehiculelor şi a motocicletelor	25034	Questionable Winner
10 - Industria alimentară	23690	Questionable Winner
71 - Activităţi de arhitectură şi inginerie; activităţi de testări şi analiză tehnică	23614	Loser
61 - Telecomunicaţii	19378	Questionable Winner
52 - Depozitare şi activităţi auxiliare pentru transporturi	19002	Winner
68 - Tranzacţii imobiliare	18637	Winner

Diviziune	Personalul ULA, 2017	Rezultat
36-39 - Distribuţia apei; salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	18003	Questionable Winner
73 - Publicitate şi activităţi de studiere a pieţei	17950	Loser
81 - Activităţi de peisagistică şi servicii pentru clădiri	17219	Winner
42 - Lucrări de geniu civil	14836	Loser
92 - Activităţi de jocuri de noroc şi pariuri	14299	Winner
96 - Alte activităţi de servicii	12811	Big Loser
53 - Activităţi de poştă şi de curier	12563	Questionable Winner
69 - Activităţi juridice şi de contabilitate	10823	Big Loser
35 - Producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat	10798	Loser
58 - Activităţi de editare	10376	Questionable Winner
25 - Industria construcţiilor metalice şi a produselor din metal, exclusiv maşini, utilaje şi instalaţii	10137	Big Loser
14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	10082	Questionable Winner
72 - Cercetare-dezvoltare	8213	Questionable Winner
22 - Fabricarea produselor din cauciuc şi mase plastice	8141	Big Loser
55 - Hoteluri şi alte facilităţi de cazare	7865	Big Loser
18 - Tipărire şi reproducerea pe suporţi a înregistrărilor	6889	Loser
63 - Activităţi de servicii informatice	6729	Big Loser
60 - Activităţi de difuzare şi transmitere de programe	6181	Loser
28 - Fabricarea de maşini, utilaje şi echipamente n.c.a.	5967	Loser
23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	5667	Loser
85 - Învățământ	5471	Big Loser
74 - Alte activităţi profesionale, stiinţifice şi tehnice	5268	Winner

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

3. PROFILUL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ADI TPBI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru transport public București–Ilfov
ADI ZMB	Agenția de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană București
ADR BI	Agenția de Dezvoltare Regională București–Ilfov
ALPAB	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement
CRE	*Commercial Real Estate* – Proprietate Imobiliară Comercială
GLA	*Gross Leasable Area* - suprafața brută închiriabilă
OAR	Ordinul Arhitecților din România
PATJ	Plan de Amenajare a Teritoriul Județean
PIB	Produs Intern Brut
PIDU ZCB	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Zona Centrală București
PMB	Primăria Municipiului București
PMUD	Planul de Mobilitate Urbană Durabilă
PUG	Plan Urbanistic General
PUZ	Plan Urbanistic Zonal

CUPRINS

1 INTRODUCERE.....13

2 METODOLOGIE 187

2.1Abordarea locuirii bucureștene.....187
2.2Abordarea spațiilor publice din București.....19
2.3Abordarea analizei pieței imobiliare bucureștene.....20

3 STUCTURA ADMINISTRATIVĂ ȘI CEA FUNCȚIONALĂ A BUCUREȘTIULUI.....26

3.1Structura administrativă.....26
3.2Structura funcțională.....28
3.3Dinamici de dezvoltare urbană 32

3.3.1 Expansiunea urbană 32
3.3.2 Procesul de densificare..... 37
3.3.3 Rezerve de teren 40

4 LOCUIREA BUCUREȘTEANĂ: REZULTATELE OBȚINUTE.....43

4.1Analiza statistică.....43

4.1.1 Profilul statistic sintetic al locuirii bucureștene 44

4.2Analiza empirică 67

4.2.1 Fondul de locuințe bucureștean și locuitorii lui 67
4.2.2 Vechimea ansamblurilor de locuințe și sistemul lor constructiv..... 69
4.2.3 Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 ani..... 69
4.2.4 Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 ani..... 71
4.2.5 Locuitorii cu vârsta mai mare de 64 ani 72
4.2.6 Vechimea fondului rezidențial 74
4.2.7 Dotările și satisfacția resimțită de locuitori..... 76
4.2.8 Indicele de întinerire și vechimea fondului rezidențial..... 79

5 SPAȚIILE PUBLICE DIN BUCUREȘTI: REZULTATELE OBȚINUTE.....82

5.1Analiza spațiilor publice din Municipiul București 82

5.1.1 Scurtă prezentare istorică a spațiilor publice din București..... 83
5.1.2 Distribuția spațiilor publice din București 86

6 ANALIZA IMOBILIARĂ: REZULTATELE OBȚINUTE.....134

6.1Piața imobiliară din Uniunea Europeană (UE).....135

6.1.1 Piața rezidențială..... 135
6.1.2 Piața birourilor..... 140

6.2Piața imobiliară din capitalele central- și est-europene 143
6.3Piața imobiliară din România 152
6.4Analiza pieței imobiliare din București în perioada 2008-2019 166

6.4.1 Piața rezidențială..... 166
6.4.2 Piața birourilor..... 201
6.4.3 Piața spațiilor comerciale 209
6.4.4 Piața terenurilor 212

6.5Analiza atractivității cartierelor din București.....227

7 CONCLUZII 269

7.1Concluziile analizei dedicate locuirii bucureștene 270
7.2Concluziile analizei dedicate spațiilor publice din București.....273
7.3Concluziile analizei dedicate pieței imobiliare bucureștene.....282

8 RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE 292

8.1Recomandările pentru locuire.....292
8.2Recomandările pentru spațiile publice 296
8.3Recomandările pentru piața imobiliară 300

Anexa 1: Cartierul Drumul Taberei, situația planificată și situația existentă.....304

Anexa 2: Fișele statistice ale locuirii bucureștene 305

Fișa statistică sintetică a locuințelor individuale din București..... 305
Fișa statistică sintetică a locuințelor colective din București..... 307
Fișa statistică sintetică a Sectorului 1..... 308
Fișa statistică sintetică a Sectorului 2..... 311
Fișa statistică sintetică a Sectorului 3..... 313
Fișa statistică sintetică a Sectorului 4..... 315
Fișa statistică sintetică a Sectorului 5..... 316
Fișa statistică sintetică a Sectorului 6..... 318

Anexa 3: Vechimea ansamblurilor de locuințe și sistemul lor constructiv 320

Anexa 4: Fișa de inventariere a spațiilor publice.....341

Anexa 5: Cartierele din București, conform Soluției Tehnice PUG DINAMIC.....344

Anexa 6: Definirea generală a criteriilor analitice folosite la spațiile publice.....345

Anexa 7: Fișe de sector. Analiza calitativă a spațiilor publice.....346

Anexa 8: Exemple de spații punctuale, liniare și de suprafață 368

Referințe bibliografice.....386

LISTA TABELELOR

Tabelul 1. Corelarea între cartiere, zonele de publicitate imobiliară, sectoarele și sub-piețele imobiliare..... 23
Tabelul 2. Date statistice pentru spațiile punctuale, Municipiul București..... 93
Tabelul 3. Date statistice pentru spațiile abandonate, Municipiul București..... 95
Tabelul 4. Priorități propuse prin PIDU.....104
Tabelul 5. Date statistice pentru spațiile de tip suprafață, Municipiul București.....129
Tabelul 6. Autorizații de Construire (AC), după suprafața autorizată (m^2), pentru toate categoriile de clădiri pentru Municipiul București și Ilfov (2008-2019).....152
Tabelul 7. Evoluția prețurilor medii la vânzare 2019 versus 2008, pe tipuri de apartament.....172
Tabelul 8. Evoluția prețurilor medii pe m^2 la vânzare în anul 2019 față de anul 2008, pe tipuri de apartament, în funcție de anul construcției..... 174
Tabelul 9. Evoluția prețurilor S01/2008 față de S01/2019. pe zone de publicitate imobiliară..... 189
Tabelul 10. Livrări de spații de birouri așteptate în perioada 2020-2022..... 205
Tabelul 11. Stocul existent de spații comerciale și rata de ocupare..... 211
Tabelul 12. Evoluția prețurilor terenurilor la vânzare (euro/m^2), schimbare 2019 față de 2008..... 215
Tabelul 13. Evoluția prețurilor medii la terenuri, în perioada 2008-S01/2019, după suprafețele terenurilor..... 219

Tabelul 14 Evoluție preturi medii terenuri sem 1 2008 versus sem 1 2019 pe zone de publicitate imobiliară…….223
Tabelul 15. Tipuri de abordări în crearea de spații publice……..279
Tabelul 16. Recomandările pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B), pentru tema locuirii bucureștene…….292
Tabelul 17. Recomandările pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B), pentru tema spațiilor publice……. 295
Tabelul 18. Recomandările pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B), pentru tema pieței imobiliare…….299
Tabelul 19. Cele doisprezece sisteme constructive întâlnite la ansamblurile documentate bibliografic……. 318
Tabelul 20. Descrierea sintetică a ansamblurilor de locuințe documentate bibliografic…… 324
Tabelul 21. Cele mai importante măsuri pentru dezvoltarea comunității, identificate de locuitorii Sectorului 5…….. 361

LISTA FIGURILOR

Figura 1. Nivelul de satisfacție privind spațiile publice precum piețe, piațete, zone pietonale..... 16
Figura 2. Nivelul de satisfacție privind străzile și clădirile din cartier.....17
Figura 3. Elemente definitorii pentru un spațiu public de succes.....19
Figura 4. Evoluția zonelor construite și densificarea Municipiului București..... 22
Figura 5. Corelarea între cartiere, zonele de publicitate imobiliară, sectoarele și sub-piețele imobiliare..... 25
Figura 6. Principalele zone de logistică (stânga), comerț (centru) și locuri de muncă (dreapta) 26
Figura 7. Împărțirea Bucureștiului pe Sectoare.....27
Figura 8. Principalele zone funcționale, conform reglementărilor din Planurile Urbanistice Zonale (PUZ) de Sector și celor din Planul Urbanistic General (PUG), aprobat în anul 2001.....29
Figura 9. Zonele de locuințe colective (roșu), locuințe individuale (verde) și zona centrală (mov)..... 30
Figura 10. Principalele concentrări de dotări de interes public în relație cu densitatea populației..... 31
Figura 11. Noile dezvoltări în zona Nordului – Aurel Vlaicu: stânga, în anul 2002, iar dreapta, în anul 2019. 33
Figura 12. Expansiunea urbană de la marginea Capitalei..... 34
Figura 13. Expansiunea urbană a Municipiului București și a zonei sale periurbane în intervalul 2002-2019 (2017) 35
Figura 14. Principalele zone de expansiune din București și din proximitatea lui 36
Figura 15. Procesul de densificare în cartierele rezidențiale și în zona centrală 38
Figura 16. Procesul de transformare a spațiilor verzi și trotuarelor în parcări rezidențiale în cartierul Aviației.....39
Figura 17. Principalele rezerve de teren ale Bucureștiului 41
Figura 18: Numărul locuințelor disponibile, raportat la 1.000 persoane 46
Figura 19: Numărul locuințelor terminate anual, raportat la 1.000 persoaneEroare! Marcaj în document nedefinit.
Figura 20: Autorizațiile de Construire (AC) emise, raportate la 1.000 de locuitori 47
Figura 21: Suprafața medie locuibilă pe persoană 47
Figura 22: Costul de închiriere a locuințelor 48
Figura 23: Costul de realizare a locuințelor 49
Figura 24. Distribuția procentuală a stocului de locuințe, după vechime, pe sectoare, în anul 2011 50
Figura 25. Stocul de locuințe disponibile în perioada 2001-2018, după forma lui de proprietate 51
Figura 26. Ponderea stocul de locuințe aflat în proprietate privată. Evoluția anuală pentru perioada 2001-2018 51
Figura 27: Dinamica stocului de locuințe publice și private. Evoluție procentuală comparată, raportată la anul 2008 52
Figura 28. Stocul de locuințe disponibile, aflate proprietate publică și privată. Evoluția anuală, raportată la 1.000 persoane 52
Figura 29: Locuințe terminate la sfârșitul anului, după sursa lor de finanțare 53
Figura 30: Locuințe terminate la sfârșitul anului, din fonduri private 54
Figura 31: Locuințe terminate la sfârșitul anului, din fonduri private. Evoluție comparativă, raportată 1.000persoane.....54
Figura 32: Locuințe terminate la sfârșitul anului, din fonduri publice și private. Creșterea procentuală, raportată la anul precedent 55
Figura 33: Locuințe noi terminate la sfârșitul anului, din fonduri publice și private. Evoluție procentuală comparativă, raportată la anul precedent 56
Figura 34: Stocul de locuințe finanțate din fonduri publice. Evoluția anuală, raportată la 1.000 persoane.....57
Figura 35. Autorizații de Construire (AC) emise pentru clădiri rezidențiale și suprafața utilă aferentă, în Municipiul București. Evoluția procentuală, raportată la anul 2008 58

Figura 36. Autorizații de Construire (AC) emise pentru clădiri rezidențiale. Evoluția procentuală, raportată la anul 2008 58
Figura 37. Suprafața utilă rezidențială aprobată prin autorizații de construire. Evoluția procentuală, raportată la anul 2008 59
Figura 38: Suprafața utilă rezidențială aferentă autorizațiilor de construire emise. Evoluția comparativă anuală, raportată la 1.000 persoane 59
Figura 39: Distribuția stocului de locuințe pe sectoare, după tipologie, pe sectoare, în anul 2011 60
Figura 40: Suprafața medie locuibilă, în metri pătrați de persoană. Evoluția anuală 61
Figura 41: Suprafața utilă medie disponibilă pe persoană, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele individuale, în anul 2011 61
Figura 42: Suprafața utilă medie disponibilă pe persoană, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele colective 62
Figura 43: Numărul mediu de camere de locuit aferente unei locuințe, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele individuale 62
Figura 44: Numărul mediu de camere de locuit aferente unei locuințe, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele colective, în anul 2011 63
Figura 45: Numărul mediu de persoane pe locuință, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele colective 63
Figura 46: Numărul mediu de persoane pe locuință, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele individuale 64
Figura 47. Structura stocului de locuințe, în funcție de tipul de utilizare 65
Figura 48. Structura stocului de locuințe, după gradul de ocupare 65
Figura 49: Ponderea locuințelor ocupate de două sau mai multe gospodării, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele individuale 66
Figura 50: Ponderea locuințelor ocupate de două sau mai multe gospodării, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele colective 67
Figura 51. Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 de ani în anul 2011, în procente 70
Figura 52. Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani în anul 2011, în procente 71
Figura 53. Locuitorii cu vârsta mai mare de 64 ani în anul 2011, în procente 72
Figura 54. Persoane cu vârsta cuprinsă între 0-19 ani, în procente 73
Figura 55. Persoane cu vârsta cuprinsă între 20-34 ani, în procente 73
Figura 56. Persoane cu vârsta cuprinsă între 35-54 ani, în procente 73
Figura 57. Persoane cu vârsta cuprinsă între 55-64 ani, în procente 73
Figura 58. Persoane cu vârsta peste 64 de ani, în procente 73
Figura 59. Locuințe realizate în perioada 1981-1990, în procente 75
Figura 60. Locuințe realizate în perioada 1991-2011, în procente 76
Figura 61. Gradul de acoperire cu dotări 77
Figura 62. Gradul de satisfacție cu dotările existente în zonă 78
Figura 63. Indicele de întinerire și vechimea fondului rezidențial 80
Figura 64. Stadiul actual al reabilitării termice la clădirile de locuit, în luna ianuarie a anului 2020 81
Figura 65. Distribuția spațiilor publice locale și reprezentative 85
Figura 66. Tipul toaletelor din București 87
Figura 67. Procentajul toaletelor publice aflate în subordinea instituțiilor din București 87
Figura 68. Distribuția toaletelor publice în Municipiul București 88
Figura 69. Tipuri de instalații de apă din Municipiul București 89
Figura 70. Distribuția spațiilor punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din București 90
Figura 71. Distribuția spațiilor punctuale cu suprafețe sub 500 m^2 și peste 500 m^2 din București 92
Figura 72. Locuri de joacă din marile ansambluri de locuit 92
Figura 73. Distribuția spațiilor punctuale, pe sectoare 93
Figura 74. Spații aferente curților școlilor primare și gimnaziale din București, care pot fi utilizate în afara programului școlar 94
Figura 75. Distribuția spațiilor abandonate din București 96

Figura 76. Spații identificate ca abandonate, cu suprafața peste 4.000 m² și populația deservită la o distanță de 10 minute 97
Figura 77. Distribuția spațiilor abandonate, pe sectoare 98
Figura 78. Exemple de spații abandonate 98
Figura 79. Distribuția spațiilor liniare în relație cu traseele de biciclişti existente și propuse 101
Figura 80. Intervenții asupra spațiului public propuse prin PIDU 107
Figura 81. Resurse financiare alocate pentru spațiile publice (roșu) în raport cu alte categorii cuprinse în PMUD București 108
Figura 82. Areale cu prioritate pentru deplasările nemotorizate, pentru orizontul 2020 109
Figura 83. Rețeaua străzilor minore în zona de studiu 111
Figura 84. Rețeaua străzilor majore în zona de studiu 112
Figura 85. Proiecte de infrastructură pietonală din zona centrală și zona pilot analizată 113
Figura 86. Modelul străzii de tranzit (fluxuri paralele, neîntrerupte) - 1 116
Figura 87. Realitatea din teren. Imaginea se bazează pe strada Pictor Theodor Aman, Sector 1 - 2 116
Figura 88. Imagine realistă a unui flux pietonal - 3 116
Figura 89. Harta Nolli pentru zona pilot 118
Figura 90. Tipuri de parcare în zona pilot 119
Figura 91. Distribuția tipurilor de parcare din zona pilot 120
Figura 92. Reprezentarea celui de-al treilea spațiu în zona pilot 122
Figura 93. Reprezentare „al treilea spațiu”- 1 123
Figura 94. Trasarea celui de-al treilea spațiu, conform realității stradale - 2 123
Figura 95. Practici curente în utilizarea străzii - 3 123
Figura 96. Rudimentele unei parcelări stradale - 4 123
Figura 97. Suprafața aferentă celui de-al treilea spațiu în zona pilot 123
Figura 98. Scenariu de amenajare al unei străzi rezultat în urma aplicării instrumentelor propuse 126
Figura 99. Distribuția spațiilor de tip suprafață 130
Figura 100. Distribuția suprafețelor spațiilor de tip suprafață, pe sectoare 131
Figura 101. Parcuri ce necesită reabilitare și populația deservită la o distanță de 10 minute 1321
Figura 102. Principalele rezerve de teren ale Bucureștiului și noile parcuri propuse prin PUZ-uri de Sector 133
Figura 103. Indicele Prețurilor Locuințelor: zona Euro și agregate UE; rata de creștere anuală 135
Figura 104. Indicele Prețurilor Locuințelor: evoluția 2014 Q1 – 2019 Q2 136
Figura 105. Distribuția locuințelor noi și a celor existente în totalul locuințelor, pentru anul 2019 136
Figura 106. Prețul mediu pe metru pătrat pentru un apartament în principalele orașe Europene în semestrul I, 2019 137
Figura 107. Valoarea medie lunară a chiriei pentru un apartament de două camere (cu utilitățile incluse) în principalele orașe Europene în 2018 (calcule: www.statista.com) 137**6**
Figura 108. Nivelul de ușurința în a găsi locuințe la prețuri rezonabile, la nivelul capitalelor UE 138
Figura 109. Distribuția populației după modul de proprietate asupra locuințelor, în anul 2017 139
Figura 110. Cele mai active 10 piețe la nivel european, în intervalul C4 2017 – Q3 2018, în miliarde euro 140
Figura 111. Rata de preluare a spațiilor de birouri – 2018 , 2017 și 2016 141
Figura 112. Piața birourilor în Europa – ratele de neocupare a spațiilor de birouri *prime* (2018 și 2016) 141
Figura 113. Valoarea chiriilor prime în spațiile de birouri în Europa, S2 2019 142
Figura 114. Randamente prime nete în orașe europene, 2018 144
Figura 115. Costurile lunare de întreținere pentru o persoană și pentru o familie de 4 persoane; index cost de locuire și clasamentul în topul orașelor (conform Numbeo) pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta 146
Figura 116. Costurile lunare de chirie pentru 1 apartament cu 1 dormitor sau cu 3 dormitoare, în funcție de amplasamentul acestora (în interiorul sau în afara centrului); index cost de locuire și clasamentul în topul orașelor (conform Numbeo) pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta 147

Figura 117. Costurile medii de achiziție pentru 1 apartament, în funcție de amplasamentul acestora (în interiorul sau în afara centrului); salariu mediu; rata medie a dobânzii la creditul ipotecar; distribuția cheltuielilor și prețul unui abonament pentru transportul public (conform Numbeo) pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta 148
Figura 118. Piața spațiilor de birouri pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta 149
Figura 119. Piața spațiilor comerciale pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta 150
Figura 120. Piața spațiilor industriale pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta 151
Figura 121. Autorizații de Construire (AC), după suprafața autorizată (m^2), pentru toate categoriile de clădiri pentru Municipiul București și Ilfov, distribuția în anul 2019 153
Figura 122. Autorizații de Construire (AC) pentru segmentul rezidențial, după suprafața autorizată (m^2), pentru toate categoriile de clădiri pentru municipiul București și Ilfov (2008-2019) 154
Figura 123. Autorizații de Construire (AC) eliberate pentru clădiri rezidențiale pentru colectivități în județul Ilfov 154
Figura 124. Autorizații de Construire (AC) eliberate pentru clădiri rezidențiale, exclusiv cele pentru colectivități în județul Ilfov 155
Figura 125. Fondul de locuințe (apartamente și case) în București și județul Ilfov pentru perioada 2008-2018 156
Figura 126. Evoluția anuală a prețurilor medii pe m^2 util pentru apartamente 157
Figura 127. Evoluția anuală a prețurilor medii pe m^2 util pentru apartamente 158
Figura 128. Comparație preț mediu/m^2 util pentru apartamente în Cluj–Napoca, București, Timișoara, Constanța și Brașov (decembrie 2019) 159
Figura 129. Valorile chiriilor medii lunare, pentru un apartament de 2 camere construit în perioada 1980-2000 160
Figura 130. Livrările de spații de birouri în orașele regionale și în București 161
Figura 131. Piața spațiilor de birouri în orașele București, Brașov, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași 161
Figura 132. Structura și densitatea stocurilor de spații moderne comerciale 162
Figura 133. Evoluția chiriilor prime în centrele comerciale și pe artele comerciale 163
Figura 134. Piața spațiilor comerciale în Cluj-Napoca, Oradea, Timișoara, Iași, Brașov, București 164
Figura 135. Localizarea principalelor spații industriale și logistice din regiunea București–Ilfov 165
Figura 136. Evoluția spațiilor noi industriale și logistice la nivel național 165
Figura 137. Piața spațiilor industriale din Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov, Pitești, Ploiești și București 166
Figura 138. Locuințe construite după anul 1990 167
Figura 139. Noi dezvoltări rezidențiale, finalizate sau în curs de construire în perioada 2018-2021, cu disponibile la vânzare: clasificare după numărul de apartamente unități 171
Figura 140. Evoluția prețurilor medii la vânzare în anul 2019 față de anul 2008, pe tipuri de apartament 172
Figura 141. Evoluția prețurilor în S01/2008 față de S01/2019, pe zone de publicitate imobiliară 176
Figura 142. Împărțirea Municipiului București pe sub-piețele de analiză imobiliară și dezvoltarea direcțională a Municipiului București 177
Figura 143. Noi dezvoltări rezidențial, finalizate sau în curs de construire în perioada 2018-2021, clasificate după prețul la vânzare și după prețul mediu pe sector 182
Figura 144. Numărul de locuințe finalizate în anul 2016 (INS-DRS) și venituri medii ale populației (iunie 2019, conform rezultatelor sondajelor efectuate în cadrul SIDU), pe sectoare 184
Figura 145. Evoluția prețurilor medii la vânzare 2019 față de anul 2008, pe tipuri de apartament, pe zone de publicitate imobiliară 186
Figura 146. Prețuri medii pe zone de publicitate imobiliară (euro pe m^2) la garsoniere, apartamente cu 2, 3 și cu 4+ camere (S01/2019) 191
Figura 147. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018, pentru Municipiul București și pentru Județul Ilfov 196
Figura 148. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018, pentru Municipiul București, și distribuția lor după tipul de apartament pentru care s-a acordat creditul 197

Figura 149. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018, pentru Municipiul București, și distribuția lor după tipul de apartament pentru care s-a acordat creditul 197
Figura 150. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018 pentru București și distribuția lor după vechimea construcției 197
Figura 151. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018, pe sectoare, și distribuția lor după vechimea construcției 198
Figura 152. Gruparea cererii, în funcție de sectorul de activitate al chiriașului 201
Figura 153. Amplasarea clădirilor de birouri construite după anul 1990 202
Figura 154. Evoluția anuală a stocurilor moderne de spații de birouri (milioane m^2) în perioada 2010-S01/2019, pentru Municipiul București 203**2**
Figura 155. Analiza indicatorilor pe sub-piețe (S01/2019) 204
Figura 156. Suprapunerea principalelor zone de birouri cu artere principale congestionate în orele de vârf 208
Figura 157. Încărcarea magistralelor de metrou, în relație cu amplasamentele clădirilor de birourilor…… 209
Figura 158. Valorile medii ale chiriilor pentru spațiile comerciale și principalele zone comerciale 210
Figura 159. Evoluția suprafețelor de spații comerciale pentru București 211
Figura 160 Distribuția marilor comercianți pe sectoare 212
Figura 161. Evoluția zonelor construite în jurul Municipiului București și rezervele de teren disponibile……214
Figura 162. Evoluția tuturor imobilelor tranzacționate, la nivel național și pe județe, în perioada 2009-2019……215
Figura 163. Evoluția tuturor imobilelor tranzacționate, pe județe (T01/2020) 216
Figura 164 Evoluția tuturor unităților individuale (apartamente) tranzacționate pe județe, în perioada 2017 - 2019 T1…… 216
Figura 165. Evoluția numărului de terenuri intravilane tranzacționate în București și în Județul Ilfov, în perioada 2017-T01/2019 217**16**
Figura 166. Evoluția prețurilor medii la vânzare pentru terenuri, în perioada 2008-S01/2019 218
Figura 167. Evoluția prețurilor medii estimate la vânzare pentru terenuri, după suprafețe, în perioada 2008-S01/2019, pentru Municipiul București 221
Figura 168. Rezerve de teren disponibile pentru Municipiul București, după prețul mediu pe zone de publicitate imobiliară (preț mediu la vânzare) (S01/2019) 226
Figura 169. Amplasarea cartierelor față de centrul orașului 228
Figura 170. Accesibilitatea rutieră și pietonală a cartierelor 229
Figura 171. Accesul la transportul public 230
Figura 172. Gruparea cartierelor după distribuția clădirilor cu risc seismic (mai mult de 20 de clădiri per zonă). …… 231**0**
Figura 173. Gruparea cartierelor după distribuția clădirilor cu fațade degradate (evaluare rapidă asupra zonei). ……232
Figura 174. Gruparea cartierelor după distribuția clădirilor de locuit mai vechi de 50 de ani 233
Figura 175. Reabilitarea termică a blocurilor: situația pe sectoare 234
Figura 176. Inserții noi de clădiri pentru locuit (fond construit cu o vechime mai mică de 20 de ani) …… 235
Figura 177. Gruparea cartierelor după spațialitatea/densitatea fondului construit 236
Figura 178. Gruparea cartierelor după prezența factorilor naturali 237
Figura 179. Gruparea cartierelor după prezența parcurilor 238
Figura 180. Gruparea cartierelor după spațiile verzi dintre blocuri și după dotările sportive 239
Figura 181. Gruparea cartierelor după prezența centrelor comerciale 240
Figura 182. Accesul la educație: deservirea cartierelor de unitățile de învățământ primar și gimnazial…… 241
Figura 183. Accesul la locurile de muncă/angajatori 242

Figura 184. Gruparea cartierelor după investițiile publice 243
Figura 185. Gruparea cartierelor după investițiile private 244
Figura 186. Interacțiunea socială 245
Figura 187. Percepția cetățenilor: gradul de satisfacție față de propriul sector 246
Figura 188. Prețul mediu pe m² la garsoniere (S01/2019) 247
Figura 189. Prețul mediu pe m² pentru un apartament cu 2 camere (S01/2019) 248
Figura 190. Prețul mediu pe m² pentru un apartament cu 3 camere (S01/2019) 249
Figura 191. Prețul mediu pe m² pentru un apartament cu 4 camere (S01/2019) 250
Figura 192. Accesul la locuință prin creditare: credit cu unic debitor, pentru locuințe construite în perioada 1977-2000 253
Figura 193. Accesul la locuință prin creditare: credit de familie sau cu co-debitor, pentru locuințe construite în perioada 1977-2000 254
Figura 194. Accesul la locuință prin creditare: credit cu unic debitor, pentru locuințe construite după anul 2000 257
Figura 195. Accesul la locuință prin creditare: credit de familie sau cu co-debitor, pentru locuințe construite după anul 2000 258
Figura 196. Accesul la locuință fără creditare: un singur cumpărător, pentru locuințe construite în perioada 1977-2000 261
Figura 197. Accesul la locuință fără creditare: familie sau 2 cumpărători, pentru locuințe construite în perioada 1977-2000 262
Figura 198. Accesul la locuință fără creditare: un singur cumpărător, pentru locuințe construite după anul 2000 265
Figura 199. Accesul la locuință fără creditare: familie sau 2 cumpărători, pentru locuințe construite după anul 2000 266
Figura 200. Indicele de atractivitate al cartierelor pentru Municipiul București, rezultat în urma analizei 268
Figura 201. Un cadru conceptual de gestiune a spațiilor publice 278
Figura 202. Prețul estimativ mediu, în euro/m², pentru un apartament de 2 camere, aflat într-o rază de 10 minute de mers față de gura de metrou cea mai apropiată, în luna ianuarie a anului 2020 284
Figura 203. Chiria estimativă medie lunară, în euro/lună, pentru un apartament de 2 camere, aflat într-o rază de 10 minute de mers față de gura de metrou cea mai apropiată, în luna ianuarie a anului 2020 285
Figura 204. Distribuția pe sectoare a locuințelor individuale, după vechimea clădirii, în anul 2011 305
Figura 205. Suprafața utilă medie a unei locuințe individuale, pe sectoare, după vechimea clădirii, în metri pătrați, în anul 2011 306
Figura 206. Numărul mediu de gospodării dintr-o locuință individuală, pe sectoare, după vechimea clădirii, în anul 2011 306
Figura 207. Distribuția pe sectoare a locuințelor colective, după vechimea clădirii, în anul 2011 307
Figura 208. Suprafața utilă medie a unei locuințe colective, pe sectoare, după vechimea clădirii, în anul 2011 307
Figura 209. Numărul mediu de gospodării dintr-o locuință colectivă, pe sectoare, după vechimea clădirii, în anul 2011 308
Figura 210. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 1, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011 308
Figura 211. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 1, în anul 2011 310
Figura 212. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 1, în anul 2011 310
Figura 213. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 2, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011 311

Figura 214. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 2, în anul 2011..... 311
Figura 215. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 2, în anul 2011..... 313
Figura 216. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 3, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011..... 313
Figura 217. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 3, în anul 2011..... 314
Figura 218. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 3, în anul 2011..... 314
Figura 219. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 4, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011..... 315
Figura 220. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 4, în anul 2011..... 315
Figura 221. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 4, în anul 2011..... 316
Figura 222. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 5, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011..... 316
Figura 223. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 5, în anul 2011..... 317
Figura 224. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 5, în anul 2011..... 317
Figura 225. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 6, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011..... 318
Figura 226. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 6, în anul 2011..... 318
Figura 227. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 6, în anul 2011..... 319
Figura 228. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 1 346
Figura 229. Date statistice privind spațiile punctuale și abandonate, Sectorul 1 348
Figura 230. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 1 349
Figura 231. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 2 350
Figura 232. Date statistice privind spațiile punctuale și abandonate, Sectorul 2 351
Figura 233. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 2 352
Figura 234. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 3 353
Figura 235. Date statistice privind spațiile punctuale și abandonate, Sectorul 3 354
Figura 236. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 3 355
Figura 237. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 4 356
Figura 238. Date statistice privind spațiile punctuale, Sectorul 4 357
Figura 239. Date statistice privind spațiile abandonate, liniare și de tip suprafață, Sectorul 4 358
Figura 240. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 5 359
Figura 241. Date statistice privind spațiile punctuale, Sectorul 5 362
Figura 242. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 5 363
Figura 243. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 6 364
Figura 244. Date statistice privind spațiile punctuale și abandonate, Sectorul 6 366
Figura 245. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 6 367
Figura 246. Exemple de spații punctuale din Sectorul 1 368
Figura 247. Exemple de spații liniare din Sectorul 1 369
Figura 248. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 1 370
Figura 249. Exemple de spații punctuale din Sectorul 2 371
Figura 250. Exemple de spații liniare din Sectorul 2 372
Figura 251. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 2 373

Figura 252. Exemple de spații punctuale din Sectorul 3 374
Figura 253. Exemple de spații liniare din Sectorul 3 375
Figura 254. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 3 376
Figura 255. Exemple de spații punctuale din Sectorul 4 377
Figura 256. Exemple de spații liniare din Sectorul 4 378
Figura 257. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 4 379
Figura 258. Exemple de spații punctuale din Sectorul 5 380
Figura 259. Exemple de spații liniare din Sectorul 5 381
Figura 260. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 5 382
Figura 261. Exemple de spații punctuale din Sectorul 6 383
Figura 262. Exemple de spații liniare din Sectorul 6 384
Figura 263. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 6 385

1 INTRODUCERE

Capitolul de față tratează următoarele trei teme principale:

- Locuirea bucureșteană, focalizată în mod explicit pe perioada de dinaintea anului 1990. Locuirea de după anul 1990 este analizată în secțiunea dedicată pieței imobiliare bucureștene. Analiza se bazează în primul rând pe cercetările dedicate locuirii bucureștene, ale căror rezultate au început să apară periodic de-a lungul ultimilor ani. De asemenea, ea sistematizează informațiile publicate în revistele românești de arhitectură și în cele de urbanism, transpunându-le într-o bază de date unitară. Pentru a stimula cititorii și eventualii colaboratori interesați de tema locuirii bucureștene, am publicat toate informațiile pe o pagină *web*, dedicată atât profesioniștilor, cât și publicului larg.[154] Este pentru prima dată când aceste informații sunt disponibile sistematizat într-un loc ușor accesibil, diferențele în cantitatea și în calitatea informațiilor disponibile devenind astfel ușor vizibile.;
- Spațiile publice din București: aici analiza este împărțită în două componente principale. Prima componentă cuprinde analiza empirică a spațiilor publice din București, clasificate după configurarea lor spațială.[155] Necesitatea acestei analize a apărut în contextul în care, până în prezent, nu există o analiză cantitativă și calitativă a spațiilor publice, care să ofere o imagine de ansamblu asupra situației din București.

  Concret, componenta urmărește sistematizarea informațiilor culese de pe teren pentru fiecare tip de spațiu și prezentarea grafică a rezultatelor, într-o manieră sintetică și clară.

  Munca de sistematizare din spatele acestei analize a fost migăloasă, deoarece a presupus, dincolo de studiul amănunțit pe platforma *Google Maps*, și o serie de deplasări pe teren pentru validarea informațiilor obținute de pe internet.

  Deoarece datele acoperă atât centrul orașului, cât și cartierele bucureștene, acestei componente îi este atașată și o analiză dedicată spațiilor publice din marile ansambluri socialiste. Ea cuprinde și o parte teoretică succintă dedicată importanței spațiilor publice în creșterea calității vieții locuitorilor unui oraș.

  Cea de-a doua componentă a studiului reprezintă, în esență, o analiză mai detaliată a problematicii străzii din zona centrală a Municipiului București, văzută ca o parte esențială a spațiului public. Ea oferă, de asemenea, o suită de recomandări pentru regândirea acestui tip de spațiu specific orașului București.
- Analiza pieței imobiliare bucureștene: Creșterea economică, diversificarea și specializarea forței de muncă, investițiile în infrastructură și dezvoltarea planificată sunt doar câteva din aspectele cheie ce au stat la baza structurării și definirii teritoriului municipiului București. Analiza pieței imobiliare este un instrument necesar pentru mulți actori sau factori de decizie, fie că aceștia operează în mediul privat, fie în sectorul public, dar care au un rol important în dezvoltarea urbană. Acesta este un instrument foarte util în toate etapele, de la planificarea la marketingul unei zone dezvoltate, cu obiectivul precis de a reduce riscurile, de a deschide noi oportunități de dezvoltare, care să ducă la creșterea atractivității unei zone, oferind totodată posibilitatea dezvoltării echilibrate a orașului, prin utilizarea durabilă a resurselor imobile disponibile. Dacă în analiza imobiliară sunt utilizate date statistice, ca în orice analiză, interpretarea lor trebuie făcută prin prisma activității pieței imobiliare la nivel european sau mondial.

1
[54] Disponibilă la adresa: https://bit.ly/2kLpF3V [25.07.2023].

1
[55] Conform metodologiei studiului de față, spațiile publice sunt împărțite în trei componente principale: spații tip suprafață, spații tip punct și spații tip linie.

Arhitectura, materialele de construcție folosite în proiect, aspectul sau calitatea finisajelor, toate influențează percepția și condițiile de negociere ale prețurilor de vânzare sau ale celor de închiriere.

În dreptul oricărei decizii private sau a sectorului public, analiza pieței imobiliare este esențială în stabilirea unui amplasament, a dimensiunii proiectului, a caracteristicilor și facilităților, a publicului țintă, dar și în stabilirea prețurilor și a fazelor de dezvoltare. Analiza pieței imobiliare, în mod curent, reprezintă studiul cererii și ofertei. Cererea este reprezentată de utilizatorii finali—cumpărătorii sau chiriașii locuințelor, ai zonelor comerciale sau ai magazinelor, ai zonelor industriale sau celor de producție, ai birourilor, ai hotelurilor etc. Oferta este reprezentată de concurenții de pe piața imobiliară: vânzătorii și proprietarii. Analiza pieței identifică utilizatorii potențiali ai bunurilor imobiliare, atât cumpărători, cât și chiriași, precum și caracteristicile grupurilor pe care aceștia le determină.

Fiecare din cele trei teme principale pornește de la o suită de premise. Astfel:

- Analiza locuirii bucureștene se sprijină pe următoarele ipoteze:
  - Există deja un corp suficient de consistent de cercetări dedicate locuirii bucureștene, ale căror rezultate pot fi sistematizate.[156] Mai mult, unele din ele pot fi și localizate. Cu toate că implică o muncă perseverentă, un asemenea exercițiu ilustrează limpede lacunele care rămân încă în cercetarea locuirii bucureștene;
  - Similar, literatura străină de specialitate este deja suficient de matură, încât să producă seturi consistente de informații operative, care pot fi folosite, după o analiză comparată, la construcția Strategiei Integrate de Dezvoltare a Municipiului București (SIDU B);[157]
  - Deși greu de măsurat, calitatea locuirii are un impact pronunțat asupra calității vieții. Alături de venituri și de distribuția lor,[158] ea constituie una din cele trei dimensiuni ale condițiilor materiale de trai. În consecință, ea a fost studiată în fiecare din cele patru generații de sondaje europene privind calitatea vieții (EQLS).[159] Mai mult, pornind de la aceste sondaje și de la cercetările ulterioare,[160] devine acum posibilă o analiză comparată a calității locuirii în context european și în context național.
- Similar, și analiza spațiilor publice se sprijină pe următoarele ipoteze:
  - În prezent, la scara întregului oraș, nu este cunoscută starea majorității spațiilor publice;
  - În baza unor informații clar sistematizate, care să corespundă cât mai mult realității din teren, viitoarele politici publice dedicate spațiilor publice devin mult mai ușor de proiectat, de implementat și de monitorizat;
  - Calitatea spațiilor publice din cartiere de blocuri este încă foarte scăzută. De-a lungul anilor, aceste spații au suferit modificări succesive. Deși modificările au răspuns uneori unor nevoi locale, de moment, nu a existat, în general, vreo viziune de ansamblu, ele producând, în timp, degradarea imaginii generale;

---

[156] *Cf.* Calotă, 2017; Tulbure, 2016; Suditu, 2016; Stroe, 2015; Panaitescu, 2012; Caffé și Florian, 1987; Derer, 1977 și 1985; Rău și Mihuță, 1969 și Pop *et al.*, 1968.

[157] *Cf.* Bizer *et al.*, 2010; Röber și Sinning, 2010; Bizer *et al.*, 2009.

[158] *Cf.* Hanell, 2018: 144ff.

[159] *European Quality of Life Surveys/EQLS.* Mai multe informații sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2T8X5bT [25.07.2023]. Sondajul european privind calitatea vieții (EQLS) este realizat de Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Muncă și de Viață *(European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions/Eurofound)* o dată la patru sau la cinci ani. Astfel, primul sondaj s-a desfășurat în anul 2003, cel de-al doilea în anul 2007, cel de-al treilea în anul 2011, iar cel mai recent, în anul 2016. România a participat la toate cele patru sondaje.

[160] *Cf*. Hanell, 2018.

- Strada nu este încă recunoscută unanim ca un potențial spațiu urban de calitate. Modul în care ea este adaptată cerințelor unui spațiu public de calitate și modul în care este ea administrată pot contribui la transformarea ei într-un spațiu public confortabil și de calitate;
- Datele culese de către EuroStat prin intermediul Eurobarometrului pentru anul 2015 indică un grad de satisfacție scăzut al bucureștenilor față de spații publice precum piețe, piațete sau zone pietonale. La nivel european, Bucureștiul se situează pe unul dintre ultimele locuri privind gradul de satisfacție al locuitorilor față de calitatea spațiilor publice. O situație similară se regăsește și în analiza gradului de satisfacție al bucureștenilor față de clădirile și străzile din cartier (*cf.* Figura 1 și Figura 2).

- La rândul ei, analiza pieței imobiliare bucureștene pornește de la următoarele ipoteze:
  - In dreptul oricărei decizii private sau a sectorului public, analiza pieței imobiliare este esențială în stabilirea unui amplasament, a dimensiunii proiectului, a caracteristicilor și facilităților, a publicului țintă, dar și în stabilirea prețurilor și a fazelor de dezvoltare.
  - O piață imobiliară puternică în ansamblul ei nu echivalează neapărat cu o bună oportunitate de dezvoltare, cum nici o piață mai slab dezvoltată nu înseamnă că nu poate susține o idee bună / concept de dezvoltare. Analiza aprofundată a pieței poate dezvălui oportunități care nu sunt evidente.
  - In contextul analizei locuirii, analiza imobiliară completează tabloul cu privire la accesul populației la locuințe (definit în literatura de specialitate prin conceptul de *affordability*); de asemenea, analiza imobiliară poate releva viitoare direcții de dezvoltare ulterioară a orașului, a cărui evoluție a fost puternic influențată de investițiile private.

Figura 1. Nivelul de satisfacție privind spațiile publice precum piețe, piațete, zone pietonale

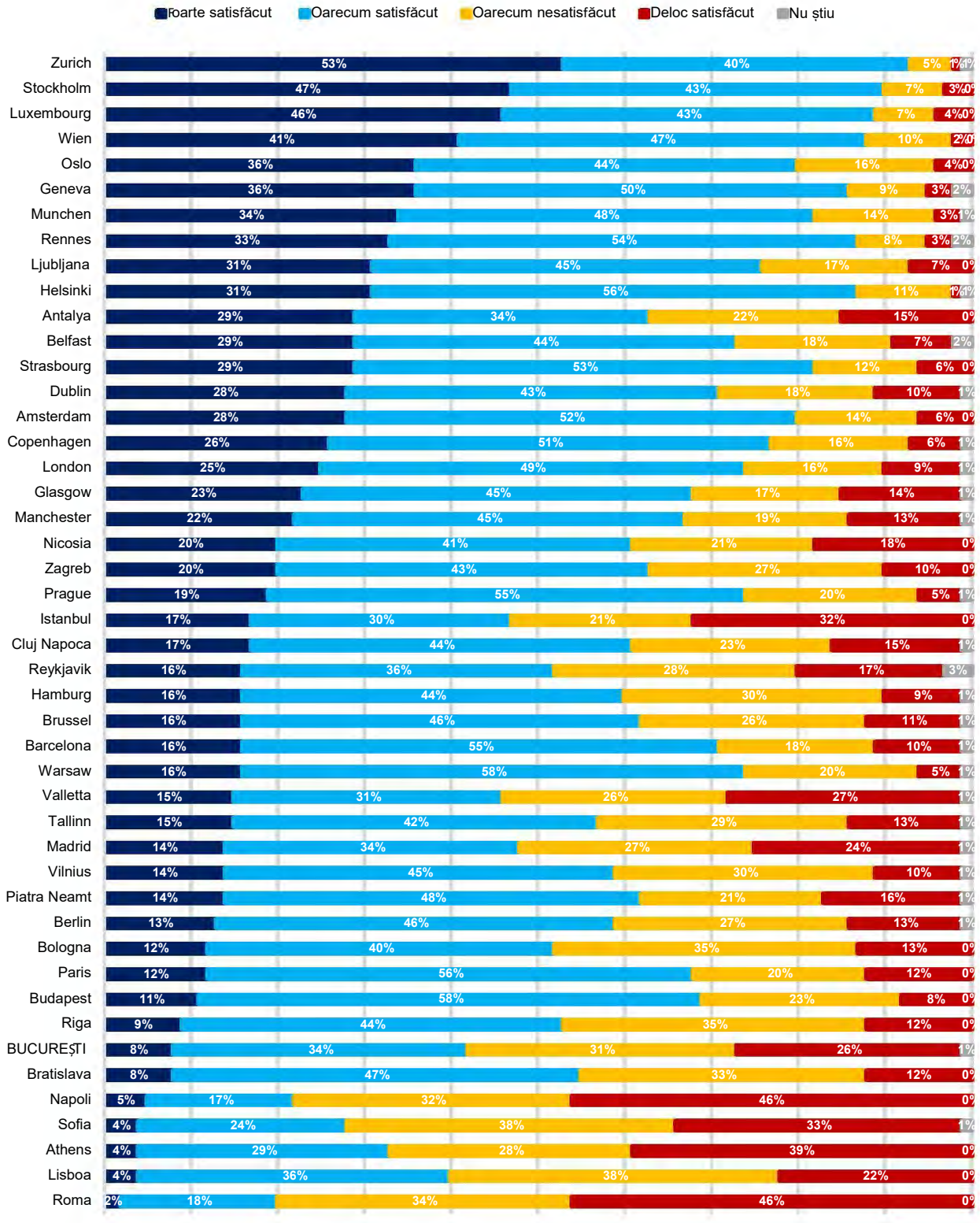

Sursa: Eurobarometru, 2015

Figura 2. Nivelul de satisfacție privind străzile și clădirile din cartier

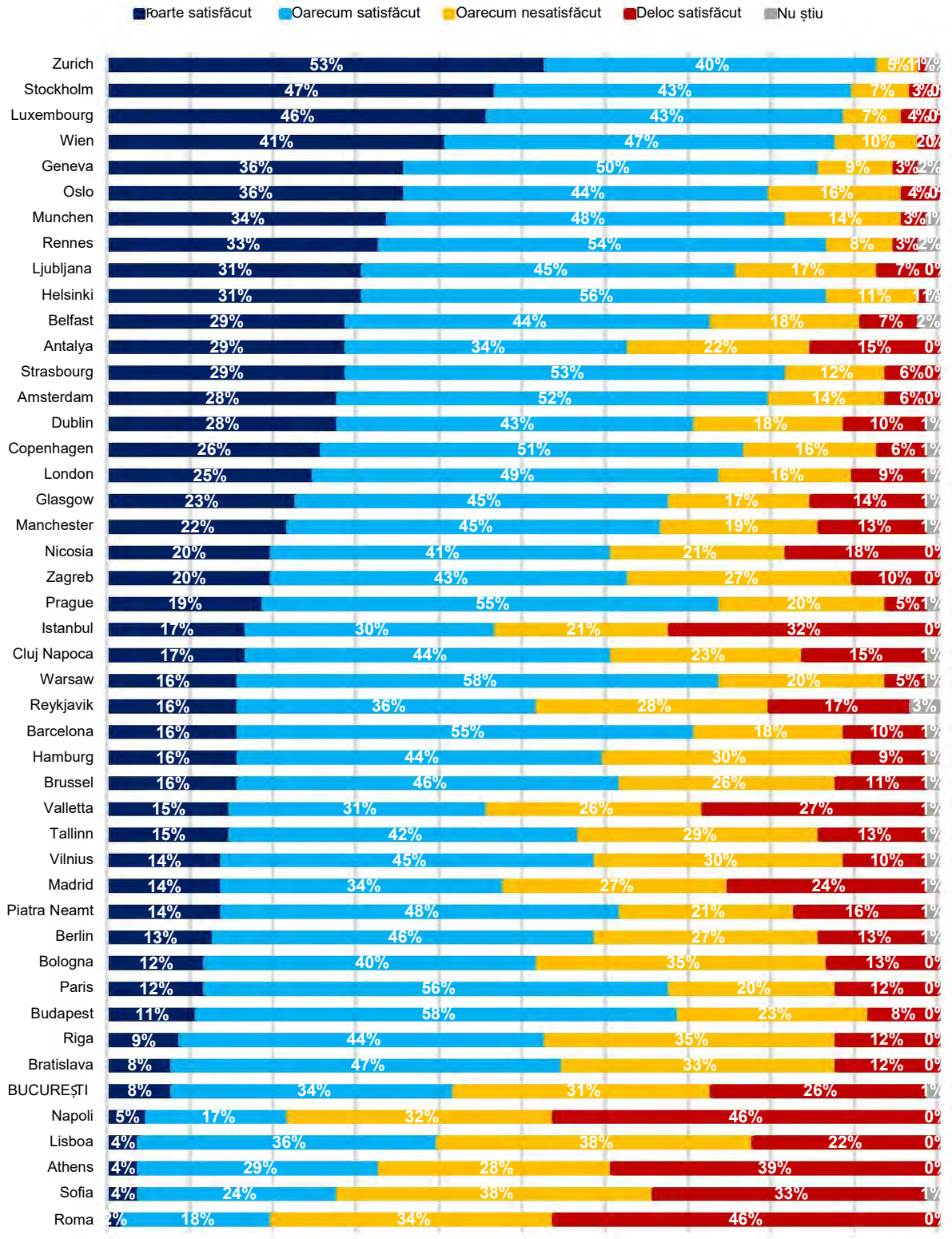

Sursa: Eurobarometru, 2015

2 METODOLOGIE

Secțiunea de față descrie sintetic abordările folosite pentru fiecare din cele trei teme principale tratate în studiul de față.

2.1 Abordarea locuirii bucureștene

În cazul locuirii bucureștene, trebuie făcute următoarele observații:

- Seturile de date dedicate locuirii, oferite de Institutul Național de Statistică prin intermediul Bazei de Date Tempo, au o granulație inegală. Mai exact, o parte din indicatorii dedicați locuirii nu sunt disponibili decât la nivel județean, în vreme ce alții sunt disponibili și la nivel local. Având de a face cu o imagine trunchiată, am avut grijă, prin urmare, să o prezentăm ca atare;
- O analiză statistică exactă, care să compare Bucureștiul cu alte orașe din Uniunea Europeană este relativ dificilă, din cauza granulației datelor oferite de Oficiul European de Statistică (Eurostat). Acolo unde sunt posibile, analizele vor trebui să se limiteze la nivel județean (NUTS 3)[161] sau la nivel regional (NUTS 2);
- Informațiile disponibile în revistele românești de arhitectură și în cele de urbanism, care ar putea fi folosite pentru crearea unui profil al cartierelor bucureștene sau, mai exact, pentru schițarea lui la scara ansamblurilor de locuit, sunt neuniforme. Vor exista așadar cartiere și ansambluri bucureștene mai atent detaliate, alături de cartiere despre care, în ciuda eforturilor noastre, nu am reușit să găsim informații suficiente. Imaginea rezultată conține așadar goluri, care nu pot fi acoperite în studiul de față, dar care pot fi folosite totuși la aproximarea stadiului actual al cercetării dedicate locuirii bucureștene.

Într-un asemenea context, tratarea locuirii bucureștene a cuprins următoarea suită de pași:

- Culegerea sistematică a informațiilor disponibile despre locuirea bucureșteană, atât din literatura științifică, cât și din revistele de arhitectură și din cele de urbanism la care am avut acces. Odată culese, am sistematizat informațiile obținute într-o bază de date unitară, pe care am construit-o special pentru acest studiu, având grijă să asigurăm, ori de câte ori a s-a putut, trasabilitatea informației, prin citarea exactă a surselor;
- Transformarea informațiilor dobândite în date localizabile geografic sau în atribute asociate acestora. Am încercat să le prelucrăm întotdeauna într-o manieră care să le facă publicabile pe pagina *web* dedicată studiului de fundamentare;[162]
- Sistematizarea indicatorilor dedicați locuirii pe teme și pe grade de granularitate. Rezultatele acestui exercițiu au determinat, în esență, tipul analizelor longitudinale și transversale pe care le-am putut face. Mai mult, ele au determinat locurile în care a trebuit să ancorăm analizele comparate;
- Prelucrarea indicatorilor și urmărirea evoluției lor în timp, precum și construcția analizelor comparate;
- Sintetizarea informațiilor în format grafic sau în format tabelar, pentru a putea comprima textul și pentru a crește densitatea informațiilor din el.

1
[61] Nomenclatura Unităților Teritoriale Statistice/*Nomenclature of Territorial Units for Statistics/NUTS*. Clasificarea actuală este validă începând cu data de 01.01.2018 și cuprinde următoarele niveluri: nivelul NUTS 1 include regiunile socioeconomice majore, nivelul NUTS 2, regiunile de bază pentru aplicarea politicilor regionale, iar nivelul NUTS 3 include regiunile de scară mică, folosite pentru diagnoze specifice. Mai multe informații sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2LnvX2A [25.07.2023]. Pentru România, cele trei niveluri corespund macroregiunilor, regiunilor de dezvoltare și, respectiv, județelor.

1
[62] Disponibilă la adresa: https://bit.ly/2kLpF3V [25.07.2023].

2.2 Abordarea spațiilor publice din București

În cazul spațiilor publice, prima componentă a analizei identifică și fișează spațiile publice din Municipiul București.[163] Fișarea spațiilor s-a axat pe patru paliere principale:[164]

- Acces;
- Accesibilitate;
- Utilizare și
- Caracteristici principale.

Pentru a avea cu adevărat un impact pozitiv, intervențiile în astfel de spații nu trebuie să se rezume doar la soluții punctuale. Soluțiile pentru astfel de spații trebuie să ia în calcul o gamă variată de paliere. Din acest motiv, forma fișelor pleacă de la schema care definește un spațiu de succes (*cf.* Figura 3).

Figura 3. Elemente definitorii pentru un spațiu public de succes

Sursa: https://bit.ly/2Uw9HK3 [30.03.2020].

Identificarea propriu-zisă a spațiilor și a componentelor lor a fost realizată cu ajutorul platformei *Google Maps.* Ulterior, pentru validarea informațiilor, au fost realizate și o serie de deplasări pe teren. Tipurile de spații identificate au fost încadrate în patru categorii majore:

1
[63] *Cf.* Fișa de inventariere a spațiilor publice, disponibilă în Anexa 2.
1
[64] *Cf. ibidem.*

1. Spațiile punctuale sunt spații publice cu dimensiuni reduse, de sub 3 hectare, care sunt preponderent de interes local. În această categorie sunt incluse scuaruri, piețe, piațete, locuri de joacă pentru copii etc. Aceste spații preiau rolul unor dotări de proximitate, motiv pentru care prezența lor în zonele de locuire este esențială;
2. Spațiile abandonate sunt spații publice deteriorate, unde nu se pot identifica intervenții recente asupra mobilierului urban, sistemului de iluminat, pavimentului, spațiului verde etc. În general, suprafețele acestora nu depășesc 5 hectare;
3. Spațiile liniare sunt spații cu acces public, care reprezintă, de obicei, elemente de legătură în sistemul mai amplu de spații publice. În această categorie intră bulevardele, zonele pietonale reprezentative sau porțiuni de stradă cu amenajări specifice unui spațiu urban (mobilier urban, alveole, spații plantate etc.);
4. Spațiile de tip suprafață sunt spațiile publice ample. Ele reprezintă puncte de atracție la nivelul orașului, fiind utilizate preponderent pentru activități de recreere de către locuitori sau turiști. În general, aceste spații au suprafețe mai mari de 3 hectare. Aici intră grădinile publice (3-15 ha), parcurile (peste 15 ha) etc.

Odată încadrate în una din cele patru categorii de mai sus, analiza calitativă a spațiilor s-a axat pe identificarea unor aspecte cheie necesare în obținerea unui spațiu urban de calitate:

- Accesul persoanelor cu dizabilități în spațiul analizat;
- Existența pistelor de biciclişti în spațiul analizat și în imediata sa vecinătate;
- Existența parcărilor pentru biciclete în spațiile analizate;
- Existența și calitatea locurilor pentru șezut (locuri umbrite, locuri neumbrite);
- Existența cișmelelor și a toaletelor publice în aceste spații;
- Existența locurilor de joacă pentru copii;
- Existența instalațiilor pentru sport;
- Gradul de reprezentativitate al spațiului (la scară locală sau la scara orașului).

Pornind de la spațiile identificate, am realizat o analiză generală la nivelul Municipiului București. Analiza prezintă date generale privind suprafețele pentru fiecare tip de spațiu și distribuția acestora pe fiecare sector în parte.

Ulterior, am realizat o analiză calitativă detaliată pentru fiecare sector în parte, plecând de la caracteristicile menționate anterior. Analiza pe fiecare sector este prezentată grafic, sintetic, pentru a fi ușor de înțeles și de comparat.

În cazul ansamblurilor de locuit, analiza calitativă pe sectoare prezintă un prim pas în sistematizarea informațiilor din cartiere, care poate constitui o bază pentru viitoare politici publice urbane.

Pentru componenta dedicată străzii, studiul descrie și documentează principalele motive pentru care îmbunătățirea străzii este o sarcină imposibilă în acest moment. Ulterior, studiul propune un cadru teoretic pentru înțelegerea problematicii străzii în contextul transformărilor urbane din ultimii 30 de ani și definește o serie de instrumente de planificare de durată scurtă, medie și lungă.

2.3 Abordarea analizei pieței imobiliare bucureștene

Metodologia de analiză a pieței imobiliare pentru Municipiul București este una adaptată caracterului și evoluției acestuia. Piața imobiliară ca instrument de sine stătător a apărut după anul 1990, aceasta fiind strâns legată de istoria recentă a țării, evoluția pieței imobiliare din România fiind clar determinată de trecerea la o economie de piață. Dacă în perioada de dinainte de anul 1990, regulile privind structurarea și planificarea urbană au fost dictate de la nivel central, prin ignorarea completă

a pieţelor funciare şi a celor imobiliare, în perioada de tranziţie şi de adaptare, 1990-2000, nu s-au petrecut lucruri remarcabile pe piaţa imobiliară, evoluţia fiind una lentă şi relativ stabilă. Începuturile dezvoltărilor şi ale investiţiilor străine a condus şi România, şi implicit Bucureştiul, în fluxul imobiliar european şi mondial.

Astfel că, piaţa imobiliară este încă puternic afectată de dualitatea abordării autorităţilor publice: supra-reglementarea din perioada de dinainte de 1990, cu repercusiunile actuale asupra pieţei funciare şi cadastrale, precum şi lipsa unei reglementări efective petrecute după anul 1990, cu repercusiunile actuale ale unei dezvoltări mai puţin controlate. Dacă se consideră că un oraş este produsul intervenţiilor publice şi al celor private, Bucureştiul a suferit, în două perioade diferite, din cauza excesului intervenţiilor unui sector în detrimentul celuilalt.

Toate aceste acţiuni şi intervenţii s-au materializat şi acum compun tabloul a ceea ce este Municipiul Bucureşti. Astfel, şi în analiza pieţei imobiliare, cu precădere în analiza celei rezidenţiale (locuirea colectivă) am ţinut cont de perioada de construcţie a imobilelor, ea fiind un factor definitoriu în compoziţia preţurilor. Perioadele mari de construcţie considerate, coincid cu perioadele mari de construcţie ale ansamblurilor rezidenţiale şi/sau cu punctele de cotitură în îmbunătăţirea legislaţiei naţionale în ceea priveşte normele de construcţie. Aici ne-am focalizat în mod explicit pe rezistenţa clădirilor la riscuri seismice, cele mai importante completări aduse legislaţiei fiind făcute în 1941 şi 1977, ca urmare a celor mai puternice cutremure înregistrate până atunci.

Astfel, ne-am concentrat pe următoarele grupe mari de vârstă: ante 1941, 1941-1977, 1977-2000 şi post 2000. Ulterior, analiza este defalcată pe tipuri de apartamente puse la vânzare, pornind de la garsoniere, apartamente cu 2 camere, 3 camere sau cu/peste 4 camere, fiecare având ponderi diferite în compoziţia fondului rezidenţial şi fiind determinante pentru grupe diferite de cumpărători, în diverse etape ale vieţii lor.

Figura 4. Evoluția zonelor construite și densificarea Municipiului București

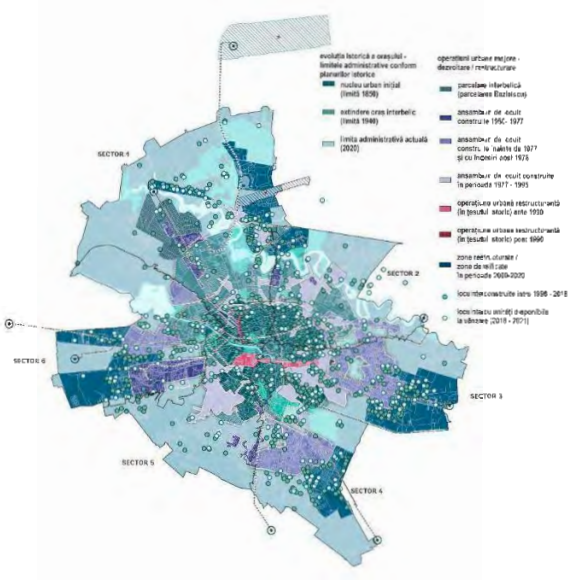

Sursa: Autorii.

Pentru elaborarea capitolului, în analiza pieței rezidențiale (locuirea colectivă), am consultat și am inventariat principalele surse documentare oficiale disponibile despre evoluția pieței imobiliare din București, datele fiind preluate din cadrul principalelor pagini *web* dedicate: www.imobiliare.ro și www.analizeimobiliare.ro, care la rândul lor folosesc bazele de date reunite din diverse pagini *web* sau din portaluri de specialitate și de publicitate imobiliară.

În culegerea datelor, analiza statistică a pornit de la un număr minim de 10 anunțuri de publicitate imobiliară, publicate pentru zona aferentă, pentru perioada analizată (2008 – Semestrul I 2019). În cazul în care nu au existat date inserate pentru o anumită zonă, într-o anumită perioadă de timp analizată, am dedus fie că nu au fost colectate minim 10 anunțuri de publicitate imobiliară din acea perioadă în baza de date, pentru respectivul tip de imobil, fie că nu existau fizic în perioada de timp analizată, fiind construite în epoca recentă. Exemple elocvente sunt cartiere precum Aviației, 13 Septembrie, Herăstrău Nordului, care au fost construite după anul 1980 și pentru care nu există la vânzare imobile construite în perioadele anterioare.

Prețurile sunt exprimate în euro (€), fiind vorba despre prețurile cerute la vânzare și nu de prețurile de tranzacționare. Diferențele între prețurile de tranzacționare și cele de vânzare nu sunt tratate în acest studiu, informațiile prețurile de tranzacționare nefiind disponibile. Totuși, practica a arătat că, deși la tranzacționare variația între prețul cerut și cel final poate fi între 1%-15%, acestea sunt cazuri speciale, fiind influențate de o serie de factori de ordin subiectiv, calitativ etc. Din acest motiv, prețurile medii la vânzare colectate și calculate, oferă, comparativ, o imagine de ansamblu destul de corectă, definind dinamica pieței.

În analiza pieței birourilor, a pieței spațiilor comerciale și a celor de logistică am studiat materiale oficiale, furnizate de dezvoltatori, de investitori, precum și de companii de consultanță specializate din domeniul imobiliar. Deși am depus eforturi pentru a verifica acuratețea și exhaustivitatea materialelor și a surselor de informare, pot exista unele mici diferențe a valorilor analizate, fără ca ele să influențeze sau să afecteze, în mod decisiv, concluziile analizei.

Din cauza împărțirii administrative a Municipiului București, indicatorii imobiliari sunt analizați pe 3 paliere:

- Palierul general (macro), în care indicatorii sunt extrași pentru Municipiul București și analizați în raport cu alte orașe similare/relevante pentru analiză;
- Palierul intermediar (mezzo), unde indicatorii sunt analizați pe sub-piețele imobiliare și pe sectoarele municipiului;
- Palierul de detaliu (micro), unde indicatorii sunt analizați pe zonele de publicitate imobiliară. Distribuția zonelor de statistică imobiliară se suprapune peste cea a cartierelor sau a zonelor imobiliare din București, așa cum au fost utilizate, indicate și delimitate prin paginile *web* de specialitate care găzduiesc anunțurile imobiliare.

Corelarea între cartiere, zonele de publicitate imobiliară, sectoare și sub-piețe imobiliare este făcută în Tabelul 1 și în Figura 5.[165]

Tabelul 1. Corelarea între cartiere, zonele de publicitate imobiliară, sectoarele și sub-piețele imobiliare

Denumire	Zona de publicitate imobiliară	Sector	Sub-piața
1 Mai	**1 Mai**	**Sector 1**	**Nord**
Domenii	1 Mai	Sector 1	Nord
Aviației	Aviației	Sector 1	Nord
Henri Coandă	Aviației	Sector 1	Nord
Băneasa	Băneasa	Sector 1	Nord
Pădurea Băneasa	Băneasa	Sector 1	Nord
Vatra Nouă	Băneasa	Sector 1	Nord
Berceni	Berceni	Sector 4	Sud
Bucureștii Noi	Bucureștii Noi	Sector 1	Nord
Chitila	Bucureștii Noi	Sector 1	Nord
Dămăroaia	Bucureștii Noi	Sector 1	Nord
Pajura	Bucureștii Noi	Sector 1	Nord
Străulești	Bucureștii Noi	Sector 1	Nord
Andronache	Colentina	Sector 2	Est
Colentina	Colentina	Sector 2	Est
Fundeni	Colentina	Sector 2	Est
Ion Creangă	Colentina	Sector 2	Est
Cotroceni	Cotroceni/13 Septembrie-Panduri	Sector 5	Centru

1
[65] Limitele cartierelor au fost preluate din baza de date ESRI disponibilă *on-line*. Pentru a răspunde nevoilor studiului, ulterior, acestea au fost agregate în zone de publicitate imobiliară.

Denumire	Zona de publicitate imobiliară	Sector	Sub-piața
Crângași	Crângași	Sector 6	Vest
Grozăvești	Crângași	Sector 6	Vest
Eminescu	Dacia-Eminescu	Sector 2	Centru
Baba Novac	Decebal-Calea Călărașilor	Sector 3	Est
Călărășilor	Decebal-Calea Călărașilor	Sector 2	Centru
Floreasca	Dorobanți-Floreasca	Sector 1	Nord
Primăverii	Dorobanți-Floreasca	Sector 1	Nord
Dudești	Dristor-Vitan Vechi	Sector 3	Est
Popești Leordeni	Dristor-Vitan Vechi	Sector 3	Sud
Brâncuși	Drumul Taberei	Sector 6	Vest
Drumul Taberei	Drumul Taberei	Sector 6	Vest
Tudor Vladimirescu	Drumul Taberei	Sector 6	Vest
Pache Protopopescu	Ferdinand	Sector 2	Centru
Ghencea	Ghencea	Sector 5	Sud
Giulești	Giulești	Sector 1	Nord
Giulești Sârbi	Giulești	Sector 1	Nord
Progresul	Giurgiului	Sector 4	Sud
Buzești	Griviței-Gara de Nord	Sector 1	Centru
Gara de Nord	Griviței-Gara de Nord	Sector 1	Centru
Grivița	Griviței-Gara de Nord	Sector 1	Nord
Plevnei	Griviței-Gara de Nord	Sector 1	Centru
Herăstrău	Herăstrău-Nordului	Sector 1	Nord
23 August	Iancului-Mihai Bravu	Sector 2	Est
Kiseleff	Kiseleff-Aviatorilor	Sector 1	Nord
Militari	Militari	Sector 6	Vest
Moșilor	Moșilor	Sector 2	Centru
Obor	Moșilor	Sector 2	Est
Baicului	Pantelimon	Sector 2	Est
Dobroești	Pantelimon	Sector 2	Est
Electronicii	Pantelimon	Sector 2	Est
Ostrov	Pantelimon	Sector 2	Est
Pantelimon	Pantelimon	Sector 2	Est
Mărășești	Parcul Carol (Cantemir-Mărășești)	Sector 3	Centru
Pipera	Pipera	Sector 2	Nord
Ferentari	Rahova	Sector 5	Sud
Rahova	Rahova	Sector 5	Sud
Sălaj	Rahova	Sector 5	Sud
Stefan cel Mare	Stefan Cel Mare	Sector 2	Centru
Tei	Tei	Sector 2	Est
Tei Boboc	Tei	Sector 2	Est
Tineretului	Tineretului-Timpuri Noi	Sector 4	Sud
Văcărești	Tineretului-Timpuri Noi	Sector 4	Sud
Industriilor	Titan	Sector 3	Est
Titan	Titan	Sector 3	Est
Unirii	Unirii	Sector 3	Centru
Cișmigiu	Victoriei-Romană-Universitate	Sector 1	Centru
Piața Romană	Victoriei-Romană-Universitate	Sector 1	Centru
Piața Victoriei	Victoriei-Romană-Universitate	Sector 1	Centru
Universitate	Victoriei-Romană-Universitate	Sector 1	Centru
Alba Iulia	Vitan Nou	Sector 3	Centru
Vitanul Nou	Vitan Nou	Sector 3	Centru

Sursa: Autorii.

Figura 5. Corelarea între cartiere, zonele de publicitate imobiliară, sectoarele și sub-piețele imobiliare

Sursa: Autorii.

3 STUCTURA ADMINISTRATIVĂ ȘI CEA FUNCȚIONALĂ A BUCUREȘTIULUI

Scopul secțiunii de față constă în ilustrarea modului în care dispunerea și dezvoltarea principalelor zone de activități influențează buna funcționarea a Municipiului București. De aceea, am plasat accentul pe următoarele teme:

- Localizarea diferitelor obiective de interes cotidian în relație cu zonele rezidențiale;
- Relația între circulații și cele mai importante zone de activități;
- Modul în care orașul s-a extins în ultimii ani.

Pe parcursul întregii secțiuni, am privit relațiile teritoriale din perspectiva sistemului administrativ.

3.1 Structura administrativă

Figura 6. Principalele zone de logistică (stânga), comerț (centru) și locuri de muncă (dreapta)

Sursa: Autorii.

Municipiul București formează, împreună cu Județul Ilfov, Regiunea de Dezvoltare București – Ilfov, una din cele mai dezvoltate regiuni (NUTS2) la nivelul Uniunii Europene (UE 28), atunci când este privită din perspectiva raportului PIB/locuitor.[166, 167] Deși sunt unități administrativ teritoriale distincte[168] relațiile de interdependență între București și Județul Ilfov sunt foarte puternice. Județul Ilfov a devenit, prin comunele periurbane ale Capitalei, principala zonă rezidențială,[169] logistică, pentru depozitare și de producție.[170]

[166] Luând în considerare PIB/locuitor raportat la puterea de cumpărare, Regiunea București–Ilfov ocupa în 2018 locul 21 la nivelul Uniunii Europene (UE 28) declasând regiuni precum Budapesta, Viena, Helsinki sau Berlin.

[167] Regiunea București – Ilfov face parte din regiunile capitală care funcționează ca enclave în cadrul altor regiuni. Cazuri similare sunt: Budapesta, Varșovia, Viena, Praga, Bruxelles sau Berlin. Budapesta și Varșovia au modificat decupajul regiunii (NUTS2), separând practic capitala de regiunea înconjurătoare, astfel încât *hinterland*-ul să poată beneficia de o cantitate mai mare de resurse din FEDER (PIB sub 75% din media UE).

[168] Între 1981 și 1997, Județul Ilfov era denumit Sectorul Agricol Ilfov și era subordonat Bucureștiului.

[169] În perioada 2012-2018, conform Institutului Național de Statistică, populația rezidentă a județului Ilfov a crescut cu peste 19,9% pe când cea a Bucureștiului a scăzut cu 2,7%. Comune precum Dobroești, Tunari, Berceni, Ștefănești de Jos, Corbeanca, Chiajna sau orașe precum Pantelimon, Popești Leordeni sau Bragadiru au înregistrat creșteri ale populației de peste 40% în intervalul 2007-2019 (cf. INS Tempo).

[170] Parțial și birouri, în cazul Orașului Otopeni și în cel al Orașului Voluntari.

Astfel, în lipsa rezervelor de teren în Capitală, majoritatea funcțiunilor consumatoare de spațiu urban și dependente de infrastructură mare, cum sunt activitățile industriale, cele de depozitare, cele de logistică, precum și marile centre comerciale sau cartierele rezidențiale ample s-au orientat către așezările periurbane din Județul Ilfov. În schimb, majoritatea locurilor de muncă și o mare parte din dotările de interes cotidian sunt oferite în continuare de Capitală.

Relațiile frecvente între București și județul Ilfov sunt așadar cauza pentru care majoritatea arterelor care intră în Capitală sunt blocate în orele de vârf.[171] De-a lungul ultimilor ani au existat diverse studii care au făcut propuneri pentru o zonă metropolitană a Capitalei.[172] În final a fost aleasă însă varianta cea mai simplă din punct de vedere administrativ și anume limitarea zonei metropolitane la nivelul județului Ilfov. Astfel, coordonarea între București și Județul Ilfov este asigurată de trei organizații:

- Agenția de Dezvoltare Regională București–Ilfov (ADR BI), orientată preponderent spre gestiunea fondurilor europene;
- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București–Ilfov (ADI TPBI), dedicată în mod explicit transportului public;
- Agenția de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană București (ADI ZMB).

Figura 7. Împărțirea Bucureștiului pe Sectoare

Sursa: Autorii.

Municipiul București este împărțit, în prezent, în 6 sectoare, el fiind administrat de Primăria Municipiului București (PMB) și primăriile celor 6 sectoare. Un statut aparte îi revine centrului istoric

1

[171] În 2011, peste 90.000 de persoane locuiau în județul Ilfov și aveau locul de muncă înregistrat în Capitală.

1

[172] PATZ zona aglomerației urbane și zona metropolitana a municipiului București (2005), V. Gherasim, Cercetare sociologică privind starea socială a orașului București și dezvoltare a ZMB (2014) sau CSB 2035 (2011).

care, deși se află pe teritoriul Sectorului 3, este administrat de „Consiliul de coordonare – Centrul Istoric”[173] conform Ordonanței de Guvern 77/2001.

Deși în secolul XVIII Bucureștiul miza pe o împărțirea administrativă cu un centru distinct de sectoare, începând cu anul 1950 s-a trecut la o organizare în care zona centrală era împărțită radial, mai întâi pe raioane și, ulterior, pe sectoare (1968 – 8 sectoare/1979 – 6 sectoare). Această împărțire radială face dificilă gestionarea eficientă a zonei centrale, în care se aglomerează cea mai mare densitate de obiective de interes național, cum sunt instituțiile guvernamentale, monumentele, universitățile etc, precum și probleme complexe, care au o nevoie stringentă de intervenție.

Într-un asemenea context, lansarea unui proces amplu de regenerare urbană a zonei centrale, mai mult decât centrul istoric definit prin OG 77/2001, este mult mai dificil de gestionat în cazul unui teritoriu împărțit între 7 unități administrative teritoriale (PMB și cele 6 primării de sectoare). O situație similară apare și în cazul Dâmboviței unul din cele două culoare verde-albastre care străbat Capitala. Traseul Dâmboviței traversează 5 din cele 6 sectoare ale capitalei, iar modul în care malurile sunt amenajate diferă de la sector la sector. Deși reorganizarea administrativă a Capitalei și a Județului Ilfov reprezintă un proces foarte greoi, această activitate trebuie luată în considerarea pe termen mediu sau lung și pregătită temeinic. Relațiile funcționale în teritoriu sunt din ce în ce mai intense iar modelul administrativ actual le poate susține din ce în ce mai greu.

3.2 Structura funcțională

Conform zonificării funcționale din Planurile Urbanistice Zonale (PUZ) Coordonatoare de Sector, avem următoarele ponderi:

- Mai mult de 27% din teritoriul intravilan al Bucureștiului este reglementat în prezent ca zonă de locuire;
- Încă 15% este reglementat ca zonă mixtă, adică locuire și alte funcțiuni;
- Doar 14% din intravilan este ocupat de căi de circulație, procentul evidențiind posibile probleme de conectivitate, întrucât ponderea circulațiilor în orașe dezvoltate tinde să treacă pragul de 20%;
- Același aspect este valabil și în cazul spațiilor verzi, unde ponderea de 13% nu poate asigura minimul de 26 m^2 spații verzi pe cap de locuitor.

Mai mult, luând în considerarea reglementările incluse în PUZ-urile de sector ponderea zonelor mixte va crește cu peste 6%, iar cea a circulațiilor va crește și ea cu 3%. Astfel, prin continuarea procesului de conversie funcțională a zonelor de producție și reducând ponderea zonelor de locuințe individuale, orașul se va densifica, mai ales în zonele periferice, concomitent cu creșterea conectivității, prin echiparea noilor zone de dezvoltare cu infrastructură de transport.

Astfel, majoritatea zonelor periferice sunt reglementate în PUZ-urile de sector ca zone mixte de tip M2 sau M3, adică cu un regim de înălțime maxim de P+4 – P+10-14, ceea ce implică o densitate foarte mare a populației sau a locurilor de muncă, în contextul în care infrastructura de transport nu este încă suficient de dezvoltată. Pe de altă parte însă, dezvoltarea unor funcțiuni care generează locuri de

1
[173] Consiliul are rolul de a asigura coordonarea procesului de revitalizare și reabilitare a centrului istoric și este compus din: Ministerului Lucrărilor Publice, Ministerului Administrației Publice (astăzi Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației), Transporturilor și Locuinței (astăzi Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor), Ministerului Finanțelor Publice, Ministerului Justiției, Ministerului Culturii și Cultelor (astăzi Ministerul Culturii), Ministerului de Interne și al Consiliului General al Municipiului București.

muncă la marginea inelului median în lungul principalelor coridoare deservite de transportul public de mare capacitate ar mai reduce din presiunea generată de fluxurile de tip periferie–centru.

Figura 8. Principalele zone funcționale, conform reglementărilor din Planurile Urbanistice Zonale (PUZ) de Sector și celor din Planul Urbanistic General (PUG), aprobat în anul 2001

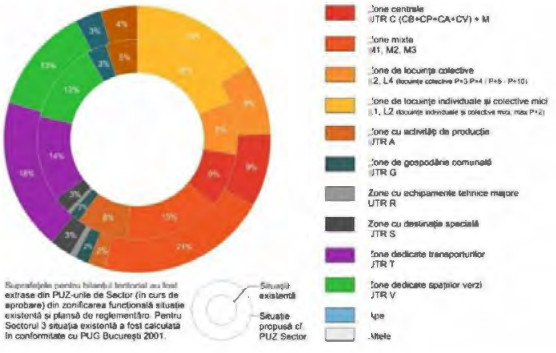

Sursa: PUZ Sector 1,2,3,4,5,6 (în proces de avizare) și PUG 2001.

În prezent, exceptând zona centrală, aproximativ 14% din suprafața capitalei este ocupată de locuințe colective și 18% de locuințe individuale.[174] Principalele zone de locuințe colective se regăsesc în exteriorul inelului median, în partea de vest, est și sud-est a Capitalei. Zonele de locuire individuală se regăsesc mai degrabă la periferia orașului sau în interiorul inelului median. Datorită accesibilității ridicate și a proximității față de dotări și de instituțiile publice de interes municipal sau național, locuințele individuale din interiorul inelului median au preluat între timp funcțiunea de servicii sau alimentație publică. Concentrarea din ce în ce mai mare a obiectivelor de interes în zona centrală și a populației în exteriorul inelului median face ca o parte considerabilă din deplasările cotidiene să fie de tip periferie–centru. Abia în ultimii șapte ani au început să se dezvolte zone de activități în afara zonei centrale, redirecționând astfel o parte din fluxuri spre zona de nord (Aurel Vlaicu – Pipera sau Expoziției).

[174] Estimări realizate pornind de zonificările funcționale din PUZ-urile de sector și PUG 2000 și detaliate prin analiza imaginilor satelitare.

Figura 9. Zonele de locuințe colective (roșu), locuințe individuale (verde) și zona centrală (mov)

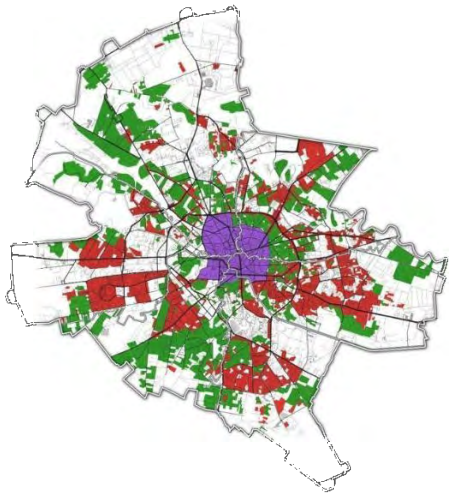

Sursa: Prelucrare după zonificările propuse prin Planurile Urbanistice Zonale (PUZ) Coordonatoare de Sector, după cele propuse în Planul Urbanistic General (PUG), aprobat în anul 2001, precum și după imaginile satelitare.

Figura 10. Principalele concentrări de dotări de interes public în relație cu densitatea populației

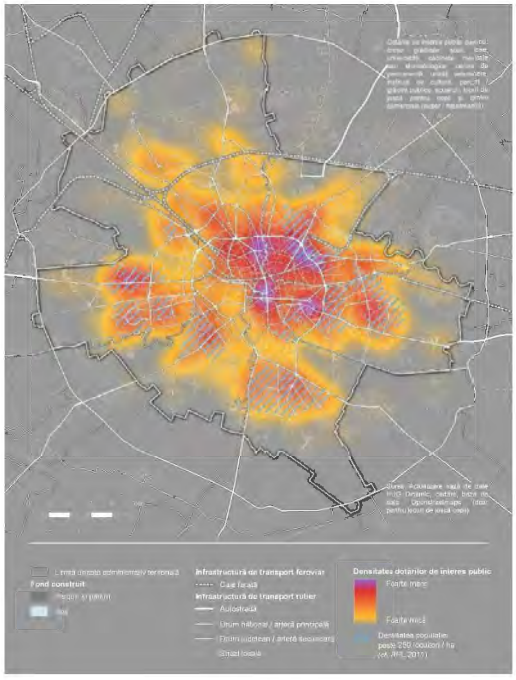

Sursa: Actualizare bază de date PUG Dinamic, cartare, baza de date Open Street Maps (OSM).

Cea mai mare parte a dotărilor de interes public se concentrează în continuare în zona centrală, cu toate că locuințele sunt înlocuite treptat de birouri, iar numărul de locuitori este din ce în ce mai mic. Cantitatea și diversitatea dotărilor de interes public se suprapune în mare măsură peste densitatea populației. Astfel, în cartierele de locuințe colective cum ar fi Titan, Obor/Ștefan cel Mare, Militari sau Drumul Taberei se regăsesc și cele mai mari concentrări ale dotărilor de interes public. Zonele

periferice, dezvoltate recent sunt însă în continuare lipsite de dotări.[175] Această problemă de deservire apare preponderent pentru că noile dezvoltări s-au realizat sporadic, fără a ține cont de necesarul de dotări, iar în prezent fie nu există încă o densitate suficient de mare pentru a putea oferi aceste servicii într-un mod eficient, fie nu mai există terenuri accesibile pentru a include dotările necesare.

3.3 Dinamici de dezvoltare urbană

În lipsa unor reglementări și a unor măsuri care să permită un control adecvat al dezvoltării urbane, Capitala s-a dezvoltat, cel puțin în ultimul deceniu, într-un mod preponderent necontrolat. Cu un Plan Urbanistic General (PUG) coerent, dar învechit, noile dezvoltări s-au realizat preponderent prin Planuri Urbanistice Zonale (PUZ), menite să schimbe funcțiunea terenului sau să permită o creștere a indicatorilor urbanistici. Într-un asemenea context, dezvoltarea Capitalei s-a realizat astfel simultan prin două procese diferite, atât prin expansiune, cât și prin densificare.

3.3.1 Expansiunea urbană

În perioada 2002-2019, suprafața zonelor construite a Bucureștiului a crescut cu 13%, ajungând la o suprafață de aproximativ 17.361 ha, adică la aproximativ 72% din suprafața administrativă a Municipiului.

Procesul de expansiune este mult mai accentuat în Județul Ilfov, în așezările periurbane Capitalei, decât la periferia ei. Pe teritoriul Municipiului București procesul de expansiune s-a manifestat întâi în zone cu un cadru natural valoros, cum este salba de lacuri ale Colentinei, sau în zone care au o accesibilitate ridicată, cum ar fi Șoseaua Nordului, unde s-au construit locuințe sau în lungul Drumului Național 1 (DN1), unde s-au construit mai degrabă birouri și centre comerciale.

Zone cu rezerve prețioase de teren au fost dezvoltate treptat, însă cu o densitate foarte mare și fără a tramă stradală adecvată. Un exemplu elocvent este zona rezidențială de-a lungul Șoselei Nordului, unde un țesut de locuințe individuale a fost completat cu locuințe colective cu un regim de înălțime care variază între P+4 și P+12 și un procent de ocupare a terenului (POT) care depășește adesea pragul de 70%. Deoarece noile ansambluri rezidențiale s-au realizat prin intervenții punctuale, într-o manieră neplanificată, trama stradală rezultată este nefuncțională. Străzile sunt subdimensionate, cu 5-6 metri de carosabil și sub 1 metru de trotuar, fiind preponderent organizate ca fundături și neasigurând legături directe între cele două artere care delimitează cartierul.

Abia în ultimii 5-7 ani, dezvoltările din Capitală s-au orientat și spre zone periferice cu un grad mai redus de accesibilitate, cum ar fi Prelungirea Ghencea sau zona Anghel Saligny. Nici în acest caz, noile dezvoltări nu au fost însoțite de dotări și de o tramă stradală adecvată, motiv pentru care legăturile cu zonele de interes sunt zilnic congestionate. Problema este vizibilă mai ales în cazul Străzii Prelungirea Ghencea, o importantă legătură zone de interes din Capitală care în prezent nu dispune nici măcar de trotuare pe multe din segmentele ei. Din cauza lipsei de planificare a dezvoltării, proiectul de lărgire implică acum cheltuieli însemnate pentru exproprieri.

[175] Analize mai detaliate pe deservirea dotărilor se regăsesc în analizele sectoriale, dedicate educației, culturii, agrementului etc.

Figura 11. Noile dezvoltări în zona Nordului – Aurel Vlaicu: stânga, în anul 2002, iar dreapta, în anul 2019.

Sursa: Prelucrare după imagini satelitare.

Pentru că disponibilitatea și costul terenurilor este mai mare în Capitală, noile dezvoltări rezidențiale s-au orientat către Județul Ilfov. Acestea au mizat pe proximitatea Bucureștiului din perspectiva dotărilor oferite și a infrastructurii de transport. Deși odată cu creșterea populației în zonele de expansiune au apărut și dotări, acestea sunt preponderent private.[176] Astfel, există deja în zonele mai dense magazine alimentare sau restaurante, chiar și grădinițe sau creșe, ele fiind însă private. Pentru că administrația publică nu a echipat aceste zone cu dotările necesare, nevoia a fost acoperită de mediul privat. Locuitorii acestor noi zone rezidențiale folosesc însă în continuare dotările culturale, parcuri, zonele de agrement, învățământul gimnazial, liceal sau universitățile oferite de Capitală. Transportul public metropolitan deservește doar parțial aceste zone. Din păcate însă, el are fie o frecvență redusă, fie nu poate deservi toate gospodăriile, întrucât străzile nou create sunt prea înguste sau sunt neasfaltate.

[176] Numărului întreprinderilor active în domeniul învățământului din Județul Ilfov a crescut cu 257,45% între 2011 și 2017, conform datelor puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică (INS).

Figura 12. Expansiunea urbană de la marginea Capitalei

Sursa: Prelucrare după imagini satelitare.

Figura 13. Expansiunea urbană a Municipiului București și a zonei sale periurbane în intervalul 2002-2019 (2017)

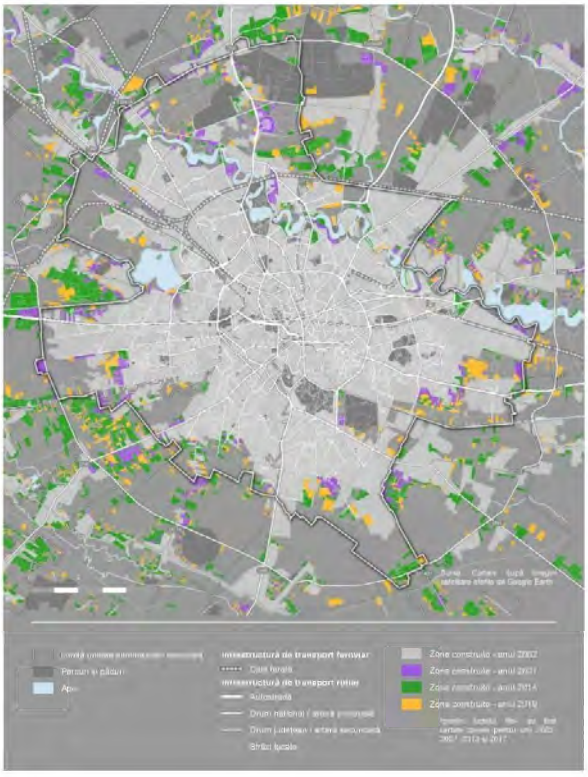

Sursa: Prelucrare după imagini satelitare.

Cele mai ample zone de expansiune din interiorul centurii rutiere a Municipiului București (DNCB) se regăsesc în partea de est (Chiajna), sud (Domnești și Popești-Leordeni) și nord (Voluntari). Abia în ultimii 5 ani s-a remarcat o un proces mai amplu de expansiune și în partea de vest a Capitalei, care a mizat pe disponibilitatea de teren și creșterea accesibilității datorită extinderii magistralei de metrou M3, în luna noiembrie a anului 2008.

Din zonele de expansiune din exteriorul Capitalei, doar cea din Popești Leordeni și parțial Pipera[177] s-au dezvoltat mizând pe proximitatea infrastructurii de transport de mare capacitate, celelalte mizând doar pe apropierea față de Capitală. Toate zonele de expansiune s-au dezvoltat pe o trama stradală neierarhizată, ele fiind alimentate de străzi cu profilul minim, adică de străzi de categoria a IV-a și, mai rar, de străzi de categoria a III-a.

Figura 14. Principalele zone de expansiune din București și din proximitatea lui

Sursa: Google Maps

Deși noile dezvoltări de la marginea Capitalei sunt orientate preponderent spre de locuire, tipologia și densitatea fondului construit diferă. De exemplu, zonele din Popești Leordeni și din Chiajna s-au

[177] Până la realizarea pasajului peste calea ferată de pe Bulevardul Pipera, legătura cu Capitala era îngreunată din cauza barierelor acționate la traversarea fiecărui tren care mergea spre Constanța.

dezvoltat preponderent cu locuințe colective sau înșiruite, pe când cele din Domnești răspund cererii pe locuințe individuale izolate pe lot. Indiferent de tipologia locuințelor, în toate cazurile este vorba de o utilizare maximă a terenului, până și parcelele mai generoase din Domnești având, de regulă, un procent de ocupare a terenului (POT) de peste 30-40%. De asemenea, noile dezvoltări sunt fie punctuale sau grupări de câteva locuințe colective, repartizate în baterii de maximum 10 blocuri, și nu sunt planificate sub forma unor cartiere cu dotările aferente. Doar în partea de nord a Capitalei și a Județului Ilfov se regăsesc dezvoltări rezidențiale cu spații mai generoase, unele chiar planificate cu dotări aferente, cum ar fi proiectul Cosmopolis din Ștefănești.

Lipsa dotărilor și a locurilor de muncă în proximitatea ansamblurilor rezidențiale, împreună cu deservirea precară a transportului public face ca noile zone de expansiune să funcționeze în fapt ca niște comunități dependente de automobil. Astfel, deplasările zilnice, fie către locul de muncă sau cele orientate spre dotările disponibile doar în Capitală, se realizează încă preponderent cu mașina.

3.3.2 Procesul de densificare

Procesul de densificare este vizibil mai ales în zonele cu o accesibilitate ridicată, unde există, suplimentar, și parcele mai mult sau mai puțin generoase pe care s-a putut construi mai intens. Astfel, la scara Bucureștiului sunt vizibile trei tipuri diferite ale procesului de densificare:

- Densificare prin conversie funcțională;
- Densificarea unor zone deja dezvoltate, prin înlocuirea fondului clădit vechi sau prin inserția unor construcții care au înălțimea peste media regimului de înălțime din zonele respective;
- Densificarea zonelor de locuințe colective prin inserții punctuale.

Densificarea prin conversie funcțională este caracteristică fostelor zone industriale. Terenuri generoase, bine echipate cu rețele tehnico-edilitare și racordate la transportul public de mare capacitate, au fost transformate în zone de birouri sau centre comerciale. Cele mai elocvente exemple ar fi zonele de birouri de la Pipera, Petrache Poenaru, Basarab sau AFI-Cotroceni. Prin acest proces s-au conturat o suită de poli cu dotări și cu locuri de muncă în imediata apropiere a zonelor rezidențiale. Astfel, în ultimii 20 de ani structura policentrică a Capitalei s-a dezvoltat, noile centre comerciale amplasate în cartierele de locuințe colective, cum sunt ParkLake – Titan, AFI – Militari, Mega Mall – Pantelimon, Orhideea – Grozăvești etc., asigurând o deservire echilibrată a acestora cu servicii, cu alimentație publică și cu comerț. Toate acestea s-au întâmplat însă în defavoarea unităților comerciale de la parterul locuințelor colective.

Totuși, deși structura policentrică a Capitalei s-a dezvoltat constant, cea mai mare parte a locurilor de muncă și cel mai amplu complex comercial se regăsesc în continuare în partea de nord, în zona Expoziției-Pipera-Băneasa, pe când zona de sud a Capitalei, dar mai ales cea de sud-vest, rămâne în continuare subdezvoltată, atunci când este privită din această perspectivă.

Densificarea prin inserții punctuale este vizibilă mai ales în zonele care au profil rezidențial cu o accesibilitate ridicată. Astfel, în ultimii 20 de ani, mizând fie pe reglementările din Planul Urbanistic General (PUG)[178] sau prin Planuri Urbanistice Zonale (PUZ), menite să schimbe zona funcțională sau să crească indicatorii urbanistici cu 20%, multe zone rezidențiale au fost densificate și completate cu birouri, fără a adapta însă dotările și infrastructura de transport.

1
[78] Astfel, prin Regulamentul Local de Urbanism (RLU), în zonele de locuire individuală se poate construi cu un regim de înălțime de P+2 sau P+4, în funcție de Unitatea Teritorială de Referință (UTR) existentă. Conform L 350/2001, Coeficientul de Utilizare a Terenului (CUT) poate fi însă crescut cu încă 20% în urma elaborării unui Plan Urbanistic Zonal (PUZ).

Figura 15. Procesul de densificare în cartierele rezidențiale și în zona centrală

Sursa: Autorii.

Procesul de densificare a unei zone rezidențiale de locuințe individuale izolate pe lot sau cuplate cu locuințe colective joase (P+2-P+4) este vizibil mai ales în cartiere precum Grivița, Bucureștii Noi sau Pajura. Aici, în ultimii 20 de ani pe terenurile libere de construcții sau pe cele cu clădiri degradate au fost inserate locuințe colective joase cu un Procent de Ocupare a Terenului (POT) care depășește adesea pragul de 60-70%. Densificarea acestei zone de locuit a avut un efect negativ asupra calității

locuirii, reducându-se suprafața vegetală, apărând probleme de însorire, trama stradală congestionându-se la ora de vârf iar trotuarele fiind blocate de parcări neregulamentare. Probleme similare se regăsesc și în cazul cartierelor Cotroceni, Dorobanți sau Floreasca, doar că aici apropierea față de centru a contribuit la creșterea numărului de birouri, fie prin inserția de noi construcții, fie prin conversia unor locuințe deja existente. Problemele de congestie și cele de parcare sunt însă cele mai accentuate în centrul istoric, mai ales în partea de nord-est, unde au fost inserate de-a lungul anilor diverse clădiri de birouri, motiv pentru care majoritatea străzilor secundare sunt congestionate, traficul pietonal și cel rutier fiind îngreunat de autoturisme parcate neregulamentar.

În zonele de locuințe colective, procesul de densificare este mai puțin vizibil, însă impactul este unul semnificativ.

Figura 16. Procesul de transformare a spațiilor verzi și trotuarelor în parcări rezidențiale în cartierul Aviației

Sura: Analiza consultantului folosind carourile Bucureștiului din 1987, imagini arhivă proprie.

Din cauza faptului că multe din cartierele de locuințe colective au fost planificate și realizate în perioada socialistă, nu prea mai există rezerve de teren pentru inserția altor construcții. Iar pentru că cererea rămâne constantă, dotările (școli, grădinițe, magazine, etc.) s-au păstrat în cea mai mare parte.[179]

1
[79] *Cf.* **Eroare! Fără sursă de referință.**.

Inserțiile de noi construcții sunt mai degrabă un fenomen punctual, vizibil mai ales pe terenurile care nu au fost afectate de procesul de sistematizare din perioada socialistă și care fie nu au fost construite, fie dețineau construcții joase. Noile inserții contribuie însă la scăderea calității locuirii, întrucât afectează negativ însorirea clădirilor învecinate și suprasolicită dotările locale și circulațiile, inițial proiectate pentru un alt volum de locuitori. Există și cazuri în care inserțiile noi în cartierele de locuințe colective compromit foste spații verzi, cum ar fi, de exemplu, Parklake Mall, care a fost construit peste o parte din terenul planificat pentru Parcul Titan, sau varii spații comunitare din incintele locuințelor colective, cum este, de exemplu, Caranfil Residence, care s-a construit într-o incintă de locuințe colective.

Creșterea numărul de autoturisme la nivelul Capitalei implică o cerere din ce în ce mai mare de locuri de parcare, mai ales rezidențiale. Astfel, în ultimii 20 de ani, spațiile verzi și segmente din trotuarele cartierelor de locuințe colective au fost reduse treptat pentru a face loc parcărilor rezidențiale.

3.3.3 Rezerve de teren

Deoarece nevoia pentru locuințe noi, pentru zone industriale, precum și pentru cele de depozitare și de logistică a fost a fost acoperită în mare măsură de Județul Ilfov, Capitala dispune încă de rezerve considerabile de teren pentru a se dezvolta în continuare. Astfel, există încă aproximativ 1.523 ha de zone industriale abandonate sau aflate în declin,[180] care ar putea intra într-un proces de conversie funcțională, alături de aproximativ 2.984 ha de terenuri încă neconstruite.[181]

Astfel, Bucureștiul dispune încă de rezerve de teren de aproximativ 18,7% din totalul suprafeței administrative, care pot fi valorificate pentru a acoperi o parte din necesarul de dotări, din cel de zone de birouri sau din cel de locuințe. Cele mai ample rezerve de teren care pot fi valorificate se regăsesc în partea de sud a Capitalei, la periferia ei. Tot aici se resimte cel mai puternic și lipsa de spații verzi, mai ales în Sectorul 5, a dotărilor, dar și a locurilor de muncă. Este important așadar ca în perspectiva utilizării rezervelor de teren să se aibă în vedere mai ales realizarea spațiilor verzi și introducerea de funcțiuni, altele decât locuirea.

De asemenea, la marginea inelului central există încă zone industriale aflate în declin, ale căror terenuri nu au intrat încă într-un proces de conversie funcțională. Peste 75 de ha de teren cu zone industriale se regăsesc în partea de sud-vest a Bucureștiului, între Strada Mihail Sebastian, Calea Ferentari și Strada Progresului. În ultimul deceniu, zona a trecut printr-un proces de conversie, găzduind astăzi deja o suită de centre comerciale (Liberty Mall sau Vulcan Value Center) și de clădiri pentru birouri. În interiorul inelului central se păstrează două terenuri mai mari, unul fiind fosta „Casa Radio”, aproape de Gara de Nord, iar celălalt fiind denumit „Esplanada” și aflându-se în aproprierea Pieței Unirii, însă problemele lor juridice au limitat, cel puțin până în momentul de față, dezvoltarea celor două amplasamente.

Luând în considerare localizarea documentațiilor de urbanism de tipul Planurilor Urbanistice Zonale (PUZ) și a celor de tipul Planurilor Urbanistice de Detaliu (PUD), aprobate sau aflate în dezbatere la Primăria Municipiului București, remarcăm un interes sporit pentru zona de nord, urmând traseul viitoarei magistrale de metrou (M6), zona de vest în apropierea stației de metrou Anghel Saligny, zona Obor dar și în zona de sud.[182]

---

[180] *Brownfield.*

[181] *Greenfield.*

[182] Există interes pentru dezvoltări și în partea de vest a Capitalei, însă Sectorul 6 deține un Plan Urbanistic Zonal coordonator care reglementează deja acea zonă, iar nevoia pentru alte documentații de urbanism este scăzută.

Figura 17. Principalele rezerve de teren ale Bucureștiului

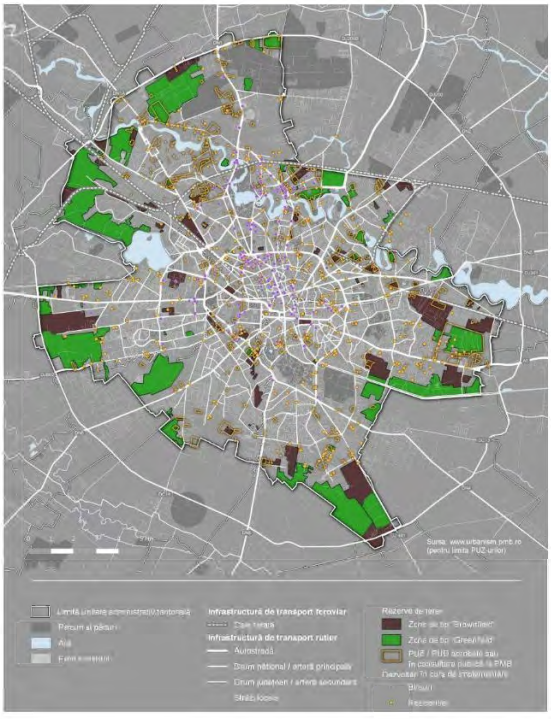

Sursa: Cartare după imagini satelitare.

Tendința de expansiune spre est a Capitalei este validată și de proiectele rezidențiale aflate în curs de implementare. Pentru această parte a Bucureștiului sunt în curs de proiectare, de construire sau chiar de vânzare peste 9.000 de noi apartamente în ansambluri rezidențiale. Deși numărul noilor ansambluri rezidențiale este mai mare în vestul Capitalei, cantitatea de apartamente care ar urma să intre pe piața imobiliară din cartierele Militari și Drumul Taberei este aproape dublă față de cea din est, ea depășind pragul de 16.800 de unități. În partea de sud a Bucureștiului, cel mai mare interes rămâne în continuare

cel pentru ansambluri rezidențiale, amplasate preponderent în apropierea stațiilor de metrou Apărătorii Patriei și Dimitrie Leonida.[183]

Cel mai mare pol de birouri la nivelul țării, zona Pipera Tunari, continuă să se dezvolte cu birouri, însă sunt în curs de construire și ansambluri rezidențiale cumulând un total de peste 5.500 apartamente. Zona centrală și Expoziției rămân atractive pentru noi proiecte de birouri, dar sunt planificate câteva proiecte și pentru zonele din afara axului central nord-sud, și anume în Grozăvești, Basarab sau Trafic Greu, unde mai sunt disponibile rezerve de teren. În partea de nord a Bucureștiului remarcăm din nou și o concentrare a noilor dezvoltări de birouri în lungul viitoarei magistrale de metrou care duce la Aeroportul Internațional Henri Coandă.

Continuarea fenomenului de dezvoltare a zonei de nord a Bucureștiului cu birouri implică intensificarea deplasărilor periferie–centru/nord și, mai ales, cele pe direcția sud-nord, ea punând așadar presiune pe un sistem de transport deja suprasolicitat. Astfel, deși tendința de expansiune a Bucureștiului continuă, nu există încă proiecte planificate pentru zonele periferice cu cea cele mai ample rezerve de teren: Berceni, Trapezului, Ghencea, sau Giulești Sârbi.

1
[83] Aproximativ 5.000 de apartamente.

4 LOCUIREA BUCUREȘTEANĂ: REZULTATELE OBȚINUTE

Pentru a putea evalua performanța analizei dedicate locuirii bucureștene, aici sunt obiectivele pe care le-am urmărit sistematic:

1. O perspectivă statistică generală comparată asupra locuințelor bucureștene. La construcția perspectivei am folosit mai multe momente în timp, pentru a o transforma într-o analiză longitudinală. Am utilizat informațiile statistice relevante pentru perioada cuprinsă între anul 2001 și anul 2018, acoperind astfel două recensăminte și anume momentul acutizării crizei financiare în România, precum și situația actuală;
2. O bază de date unitară, care conține următoarele seturi de date:
    - Clădirile din București, inclusiv a regimului lor de înălțime;
    - Trama stradală a Municipiului București;
    - Delimitarea ansamblurilor de locuințe pentru care există referințe în literatura românească de specialitate. Pentru fiecare ansamblu am încercat să sistematizăm toată informația disponibilă și să o clasificăm pe următoarele teme:
        - Delimitarea contururilor inițiale ale proiectelor și indicarea fazelor determinante pe care le presupuneau;
        - Izolarea și ilustrarea neconcordanțelor între situația propusă prin proiect și cea existentă în momentul de față;
        - Catalogarea ansamblurilor de locuit după perioada lor de construcție;
        - Clasificarea ansamblurilor de locuit după sistemul lor structural, acolo unde acest lucru a fost posibil;
3. O suită de hărți tipologice a fondului construit rezidențial bucureștean, extrase din baza de date descrisă la punctul anterior.

4.1 Analiza statistică

Analiza statistică oferă o imagine de ansamblu asupra stării actuale și a evoluției stocului de locuințe în timp. Ea se focalizează în mod explicit pe următoarele teme:

- Pe evoluția numărului de locuințe finalizate;
- Pe tipurile de locuințe existente;
- Pe dimensiunile locuințelor;
- Pe echiparea lor;
- Pe ocupanții lor;
- Pe rata de supraaglomerare a locuințelor;
- Pe starea fondului construit rezidențial;
- Iar la final, pe problemele locuințelor.

Informațiile din secțiunea statistică sunt prezentate întotdeauna comparat. Astfel, pentru a pune Bucureștiul în context național, am folosit sistematic comparații cu Iașiul, cu Clujul și cu Timișoara, ele fiind primele municipii de rangul întâi, în ordinea descrescătoare a populației.

4.1.1 Profilul statistic sintetic al locuirii bucureștene

Perspectiva statistică sistematizează datele disponibile într-un set de indicatori statistici relevanți, capabil să ofere un tablou cât se poate de complet asupra evoluției locuirii, respectiv a impactului ei asupra calității vieții. Am urmărit indicatorii din set atât dintr-o perspectivă longitudinală, cât și dintr-una comparată.

Seriile de date acoperă așadar perioada cuprinsă între anul 2001 și anul 2018, ilustrând astfel și evoluția indicatorilor selectați în timpul crizei financiare, care a afectat economia românească în perioada 2008-2010.

Cât despre perspectiva comparată, ea cuprinde două direcții distincte: prima compară Bucureștiul cu primele trei municipii de rangul întâi ca volum al populației, adică Iașiul, Timișoara și Clujul, iar cea de a doua compară Bucureștiul cu tendințele naționale și cu cele europene.

Pentru București, am folosit două niveluri diferite de detaliu. Astfel, o parte din seturile de indicatori folosite acoperă întregul oraș, în vreme ce o parte sunt detaliate la nivelului sectoarelor. Seriile de date care descriu cele șase sectoare au la bază datele colectate în cadrul Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011 (RPL 2011), cărora le lipsește dimensiunea longitudinală, imaginea surprinsă fiind astfel doar una punctuală, aferentă anului 2011.

Suplimentar, în Anexa 2: Fișele statistice ale locuirii bucureștene sunt prezentate două tipuri de fișe, care cuprind:

1. Date relevante referitoare la principalele tipuri de locuințe caracteristice Bucureștiului, respectiv clădirile individuale, izolate pe parcelă, și blocurile de locuințe. Indicatorii au la bază datele colectate în cadrul Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011. Le-am folosit pentru a schița o perspectivă comparată a celor șase sectoare, care atinge următoarele aspecte:
    - Distribuția stocului de locuințe, pe sectoare, după vechimea clădirii;
    - Suprafața utilă medie a unei locuințe, pe sectoare, după vechimea clădirii;
    - Numărului mediu de gospodării dintr-o locuință, pe sectoare, după vechimea clădirii.
2. O caracterizare a fiecărui sector, făcută din perspectiva fondului de locuințe disponibil și a nivelului său de ocupare. Indicatorii au la bază datele colectate în cadrul Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011 și ating următoarele aspecte:
    - Distribuția stocului de locuințe, după vechimea și după tipul clădirii;
    - Analiza principalelor tipuri de locuințe, adică a clădirilor individuale, izolate pe parcelă, și a blocurilor de locuințe, din perspectiva raportului între numărul mediu de camere disponibile și numărul mediu de utilizatori ai fiecărei locuințe.

Văzută în integralitatea ei, perspectiva statistică poate fi sintetizată în următoarea suită de observații:

1. Tipologic, stocul de locuințe este dominat de două tipuri majore: clădirile individuale, amplasate izolat pe parcelă și blocurile de locuințe. Comparativ, blocurile de locuințe au ponderea cea mai însemnată în alcătuirea stocului de locuințe din București;
2. Vechimea stocului de locuințe este în directă corelare cu politicile de locuire, aplicate în special în a doua jumătate a secolului XX. Astfel, cea mai mare pondere o au blocurile de locuințe construite între anii 1945 și 1989, cu un vârf de dezvoltare în perioada ulterioară cutremurului din anul 1977, respectiv în perioada 1978–1989;

3. Dată fiind ponderea stocului de locuințe dezvoltate în perioada socialistă din totalul numărului de locuințe disponibile, suprafața medie locuibilă pe persoană este mult sub media altor capitale europene, precum și sub media Clujului și a Timișoarei;
4. Lipsa investițiilor publice în dezvoltarea stocului de locuințe reprezintă un aspect problematic. Stocul de locuințe aflate în proprietate publică a scăzut semnificativ, imediat după schimbarea regimului politic din iarna anului 1989, iar locuințele noi, terminate anual din fonduri publice, sunt cvasi-inexistente. Sarcina dezvoltării locuințelor noi este preluată așadar în totalitate de mediul privat, care se orientează cu precădere spre Județul Ilfov;
5. Din corelarea seriilor de date disponibile nu rezultă că Municipiul București ar avea o rată de supraaglomerare. Aceasta concluzie trebuie însă interpretată cu precauție, dat fiind faptul că estimare nu s-a putut face în baza tuturor criteriilor definite de Oficiul European pentru Statistică (Eurostat);[184]
6. Există o serie de discrepanțe între prognozele și estimările făcute de Institutul Național de Statistică și situația reală, din teren. Deși vizibilă în seriile de date aferente Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011 (RPL 2011), discrepanța nu are vreo explicație oficială din partea Institutului Național de Statistică.

4.1.1.1 Bucureștiul în context internațional

Înainte de a trece la descrierea profilului statistic al locuirii bucureștene, am făcut o analiză comparată preliminară a Bucureștiului cu alte capitale europene, pe următoarele două teme principale: stocul de locuințe existent și prețul de închiriere sau de vânzare a locuințelor. Analiza include perioada cuprinsă între anul 2005 și anul 2018, focalizându-se în mod explicit pe capitale din fostul bloc socialist, a căror evoluție în anii ’1990 a fost similară cu cea a Bucureștiului. Astfel, la analiza stocului de locuințe am folosit comparația cu Budapesta, cu Praga și cu Varșovia, iar la analiza prețurilor de vânzare sau a celor de închiriere, am folosit, suplimentar, și comparația cu Bratislava, cu Sofia și cu Belgrad.

4.1.1.1.1 Stocul existent de locuințe

Datele avute la dispoziție surprind dinamica pieței imobiliare din perspectiva următorilor patru indicatori:

- Numărul locuințelor disponibile (*cf.* Figura);
- Numărul locuințelor noi (*cf.* **Eroare! Fără sursă de referință.**);
- Numărul Autorizațiilor de Construire emise (*cf.* Figura);
- Suprafața medie locuibilă, pe persoană (*cf.* Figura).

În acest context, Bucureștiul se situează în continuare sub media celorlalte capitale central-europene, atât ca număr de locuințe disponibile, cât și ca suprafața medie locuibilă. Totodată, dinamica pieței imobiliare rezidențiale din București tinde să fie mai redusă decât cele din restul capitalelor din regiune.

[184] Criteriile folosite de Eurostat pentru definirea supraaglomerării sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2VTGN5N [25.07.2023].

Figura 18: Numărul locuințelor disponibile, raportat la 1.000 persoane

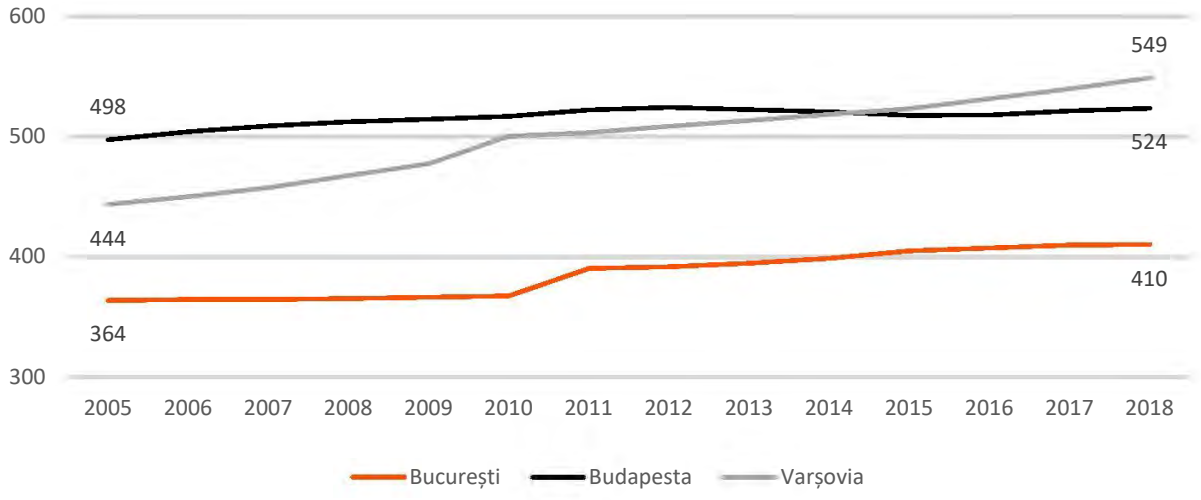

Sursa: Prelucrare a indicatorilor statistici 410600 (Statistics Poland), RD1A01 (KSH – Hungarian Central Statistical Office), LOC101B și POP107D (INS Tempo) [12.03.2020].

Figura 19: Numărul locuințelor terminate anual, raportat la 1.000 persoane

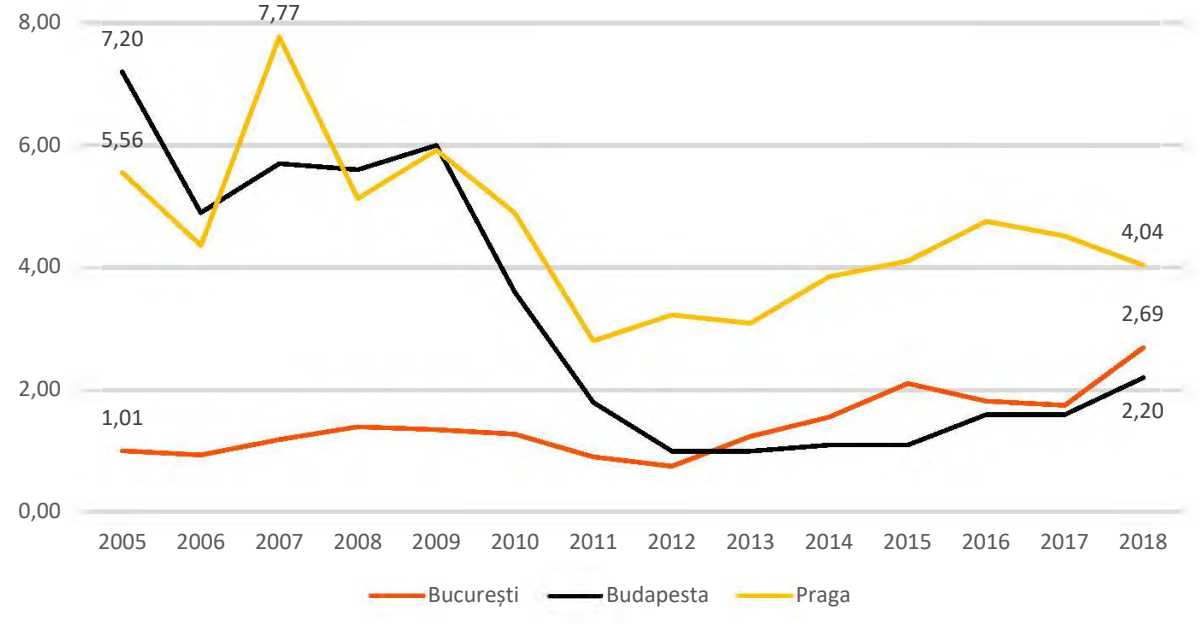

Sursa: Prelucrare a indicatorilor statistici 15-2. Housing construction in the Capital City of Prague (Czech Statistical Office), RB1A02 (KSH – Hungarian Central Statistical Office), LOC104B și POP107D (INS Tempo) [12.03.2020].

Figura 20: Autorizațiile de Construire (AC) emise, raportate la 1.000 de locuitori

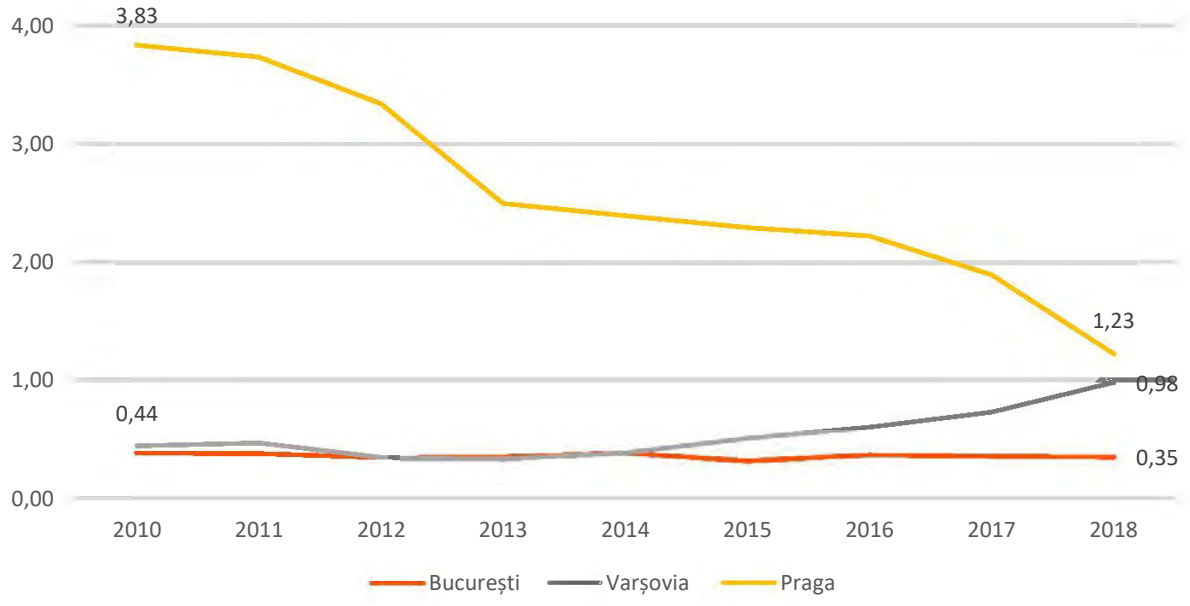

Sursa: Prelucrare a indicatorilor statistici P3817 (Statistics Poland), 15-3. Building permits granted and approximate value of constructions in the Capital City of Prague, by administrative district in 2018 (Czech Statistical Office), LOC101B și POP107D (INS Tempo) [12.03.2020].

Figura 21: Suprafața medie locuibilă pe persoană

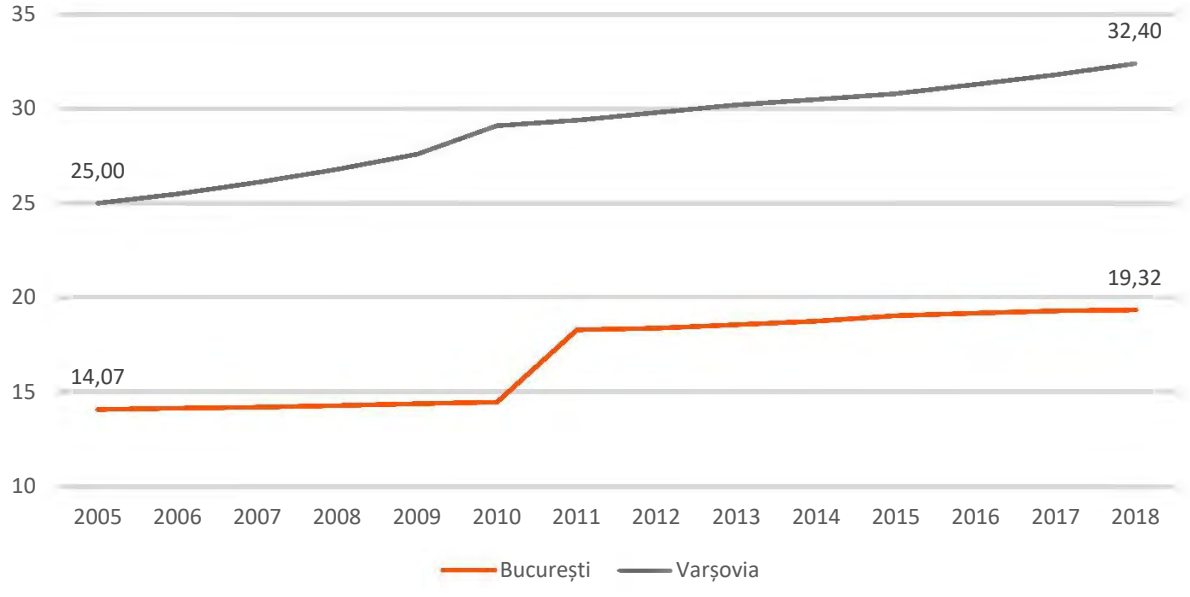

Sursa: Prelucrare a indicatorilor statistici 60573 (Statistics Poland), LOC103B și POP107D (INS Tempo) [12.03.2020].

4.1.1.1.2 Prețul de vânzare și cel de închiriere al locuințelor

Atât în ceea ce privește prețurile de închiriere a locuințelor, cât și prețurile lor de vânzare, Bucureștiul se află sub media capitalelor din fostul bloc socialist. Privind lucrurile din această perspectivă, dinamica pieței imobiliare tinde să fie similară tendințelor din Sofia și din Belgrad. Se poate astfel observa o

diferență clară între capitalele est-europene și cele central-europene, care este de aproximativ 35-40% la nivelul prețurilor de închiriere (*cf.* Figura), ajungând chiar și până la 100% în cazul prețurilor de vânzare și de cumpărare a locuințelor (*cf.* Figura).

Figura 22: Costul de închiriere a locuințelor

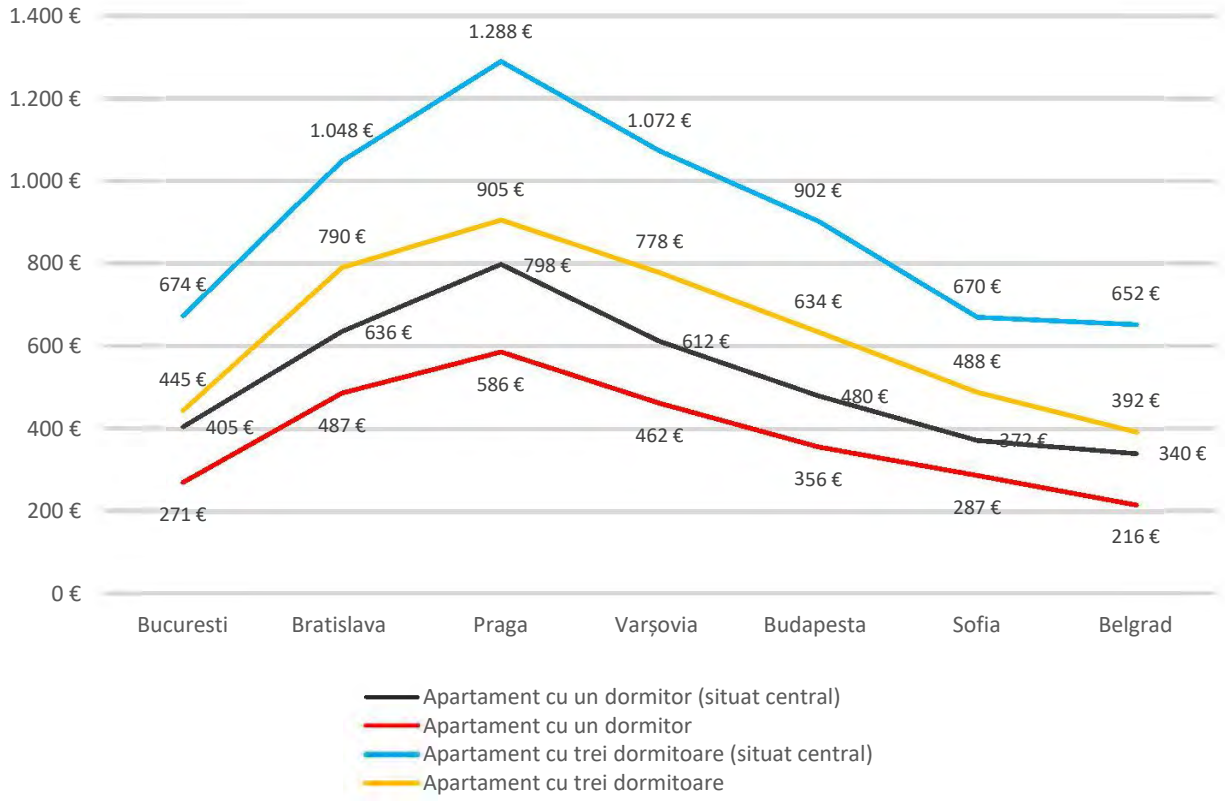

Sursa: Prelucrare după Numbeo. Cost of Living [28.01.2020].

Figura 23: Costul de realizare a locuințelor

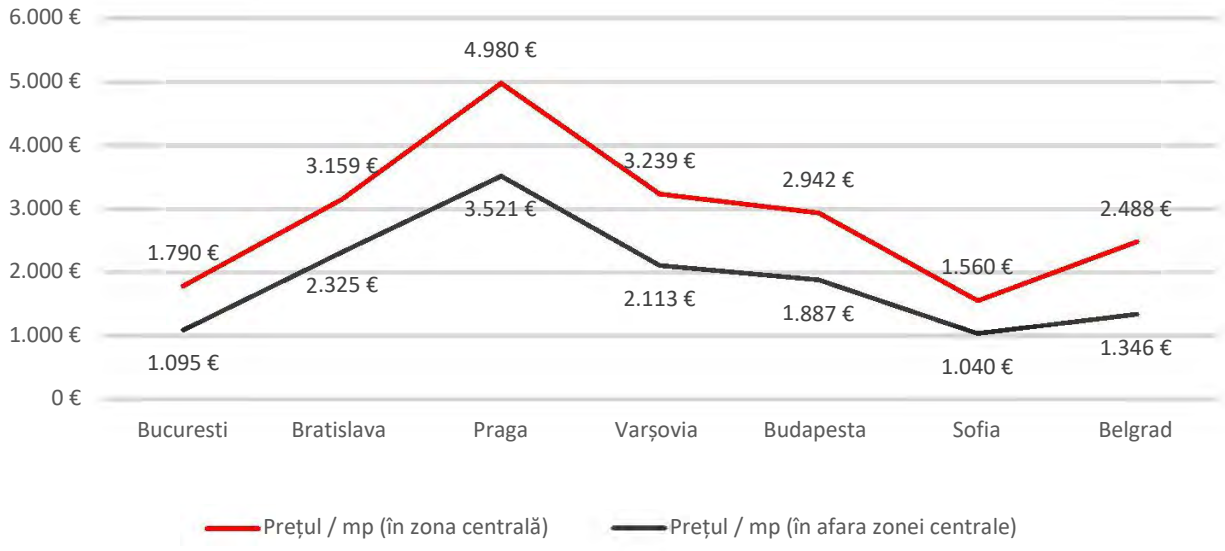

Sursa: Prelucrare după Numbeo. Cost of Living [28.01.2020].

4.1.1.2 Vechimea fondului construit rezidențial din București

Ponderea cea mai ridicată o au locuințele construite în perioada socialistă, în special în perioada de după cutremurul din anul 1977, adică între anii 1978 și 1989. Singura excepție de la această tendință o face Sectorul 1, cu un fond construit rezidențial în care atât ponderea locuințelor construite înaintea anului 1945, cât și cea a locuințelor construite între anii 1945 și 1970, este mai ridicată.

Figura 24. Distribuția procentuală a stocului de locuințe, după vechime, pe sectoare, în anul 2011

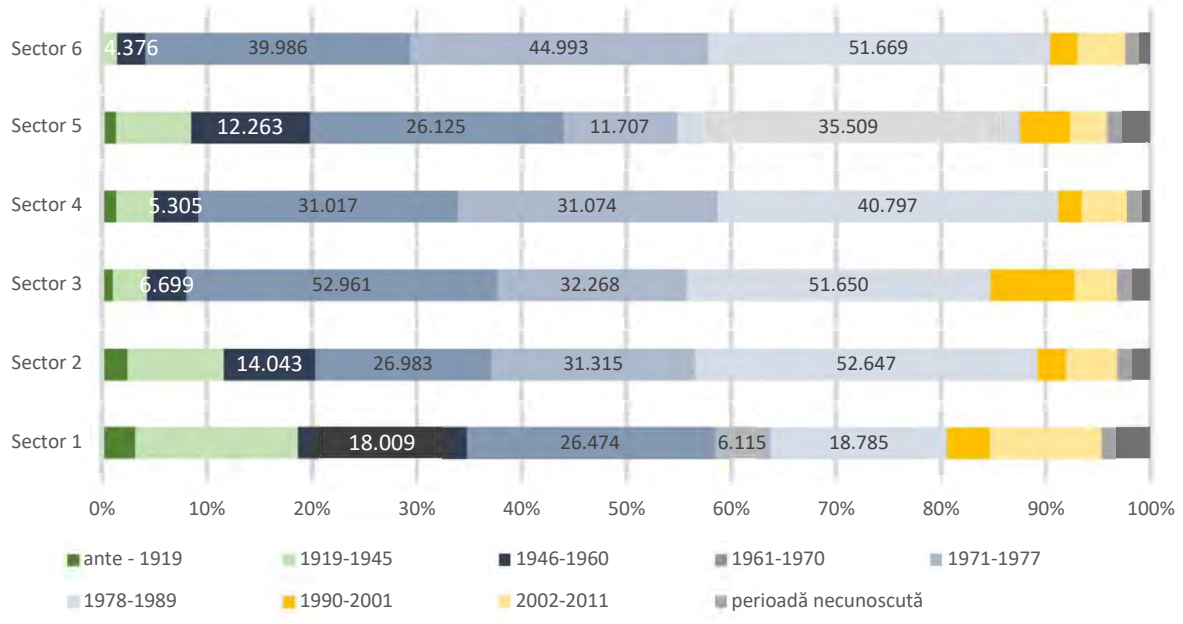

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

4.1.1.3 Evoluția numărului de locuințe existente

Între anii 2010 și 2011, se observă un salt nejustificat în evoluția numărului de locuințe existente. Explicațiile ar putea fi următoarele:

1. Lipsa de corelare a situației din teren cu prognozele făcute de Institutul Național de Statistică, fapt corectat în 2011, când a avut loc Recensământul Populației și al Locuințelor;
2. Deficiențele de recepționare, respectiv de raportare a clădirilor terminate anual în perioada 2002-2010, care se suprapun aproape în totalitate peste perioada pe maximă evoluție a pieței construcțiilor.

În lipsa unei explicații oficiale din partea Institutului Național de Statistică, ambele explicații ni se par momentan la fel de posibile. Situația pare însă similară cu cea semnalată de Vasile Ghețău în anul 2012, în contextul rezultatelor preliminare ale Recensământului Populației.[185] Totodată, date fiind aceste aspecte, este foarte posibil ca ritmul de creștere a stocului de locuințe surprins de datele ulterioare recensământului din 2011 să nu reflecte situația reală, din teren. Este de așteptat ca la următorul recensământ să sesizăm, din nou, o corectare bruscă a valorilor.

1
[85] *Cf.* Ghețău, 2012.

Figura 25. Stocul de locuințe disponibile în perioada 2001-2018, după forma lui de proprietate

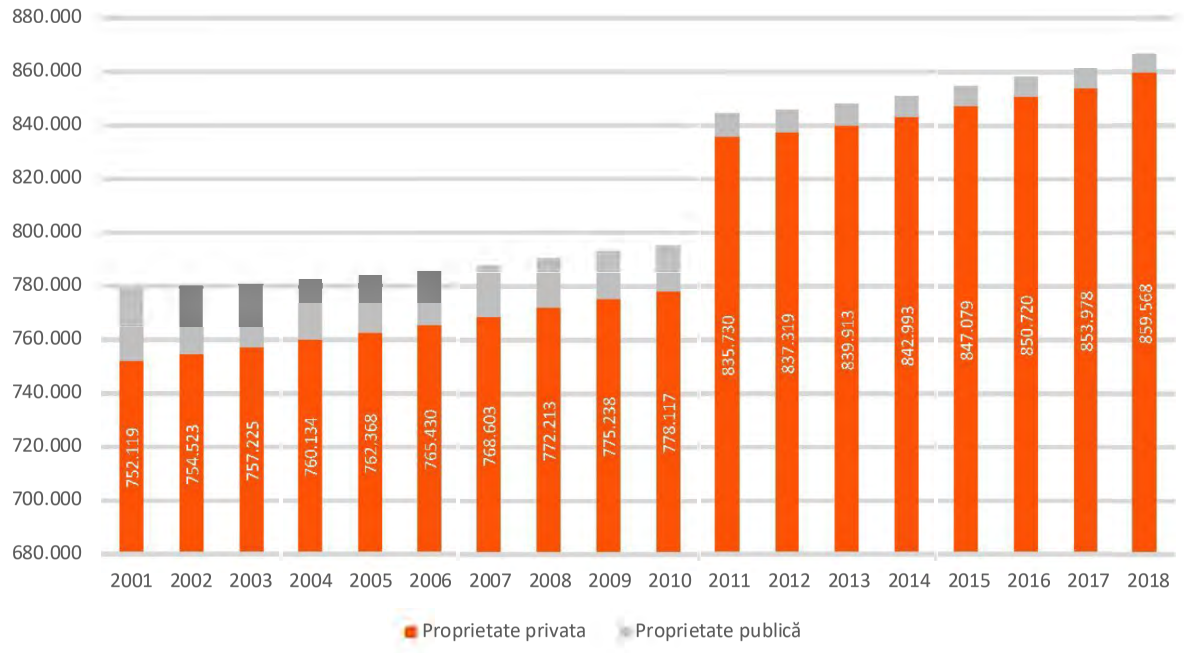

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC101B,[186] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

Figura 26. Ponderea stocul de locuințe aflat în proprietate privată. Evoluția anuală pentru perioada 2001-2018

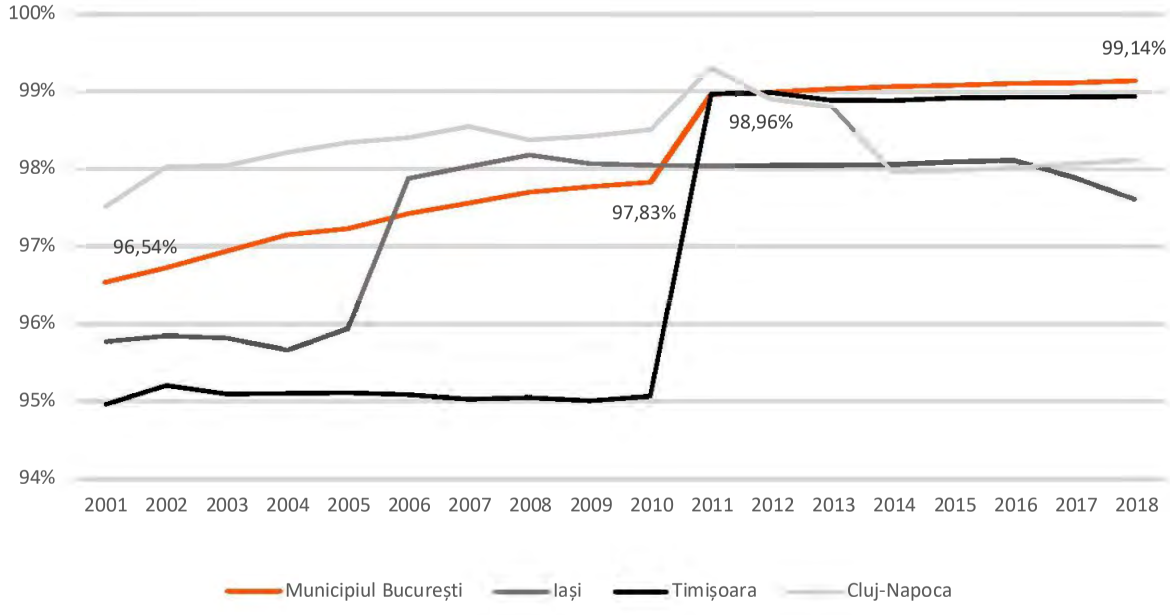

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC101B,[187] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

1
[86] „Locuințe existente la sfârșitul anului, pe forme de proprietate, pe județe și pe localități" (LOC101B). Metadatele indicatorului sunt disponibile pe pagina sa *web*. Din păcate însă, pagina *web* asociată Bazei de Date Tempo nu permite momentan trimiteri exacte la ele.

1
[87] *Cf.* Nota anterioară.

Figura 27: Dinamica stocului de locuințe publice și private. Evoluție procentuală comparată, raportată la anul 2008

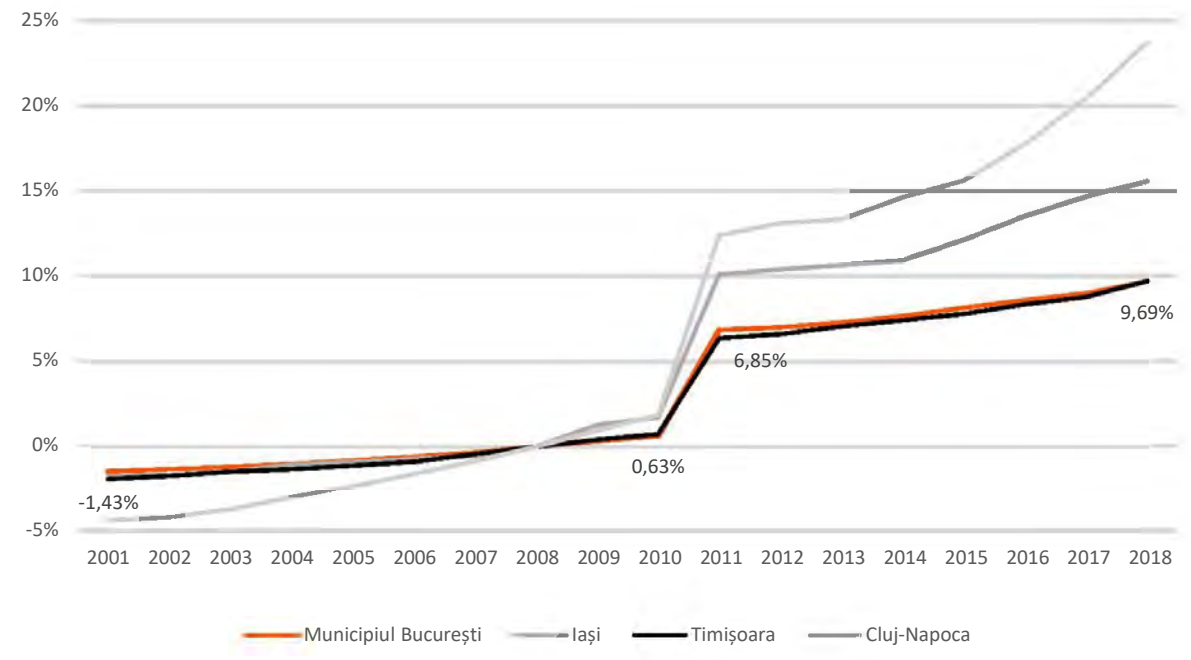

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC101B,[188] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

Figura 28. Stocul de locuințe disponibile, aflate proprietate publică și privată. Evoluția anuală, raportată la 1.000 persoane

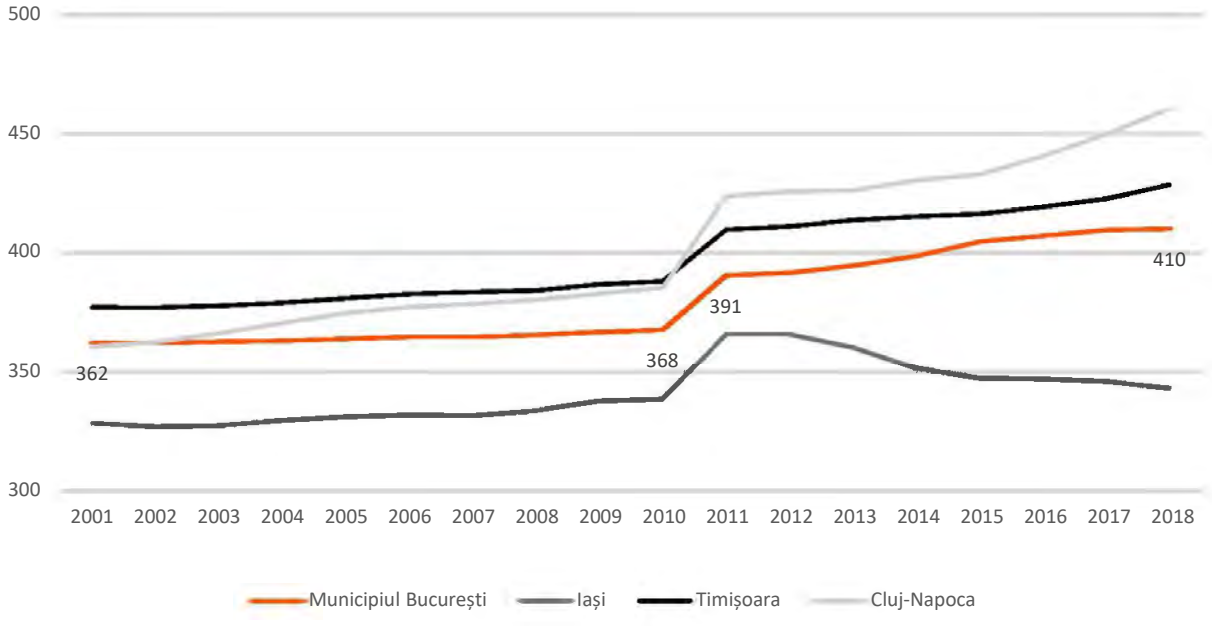

Sursa: Prelucrare a indicatorilor LOC101B și POP107D,[189] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

1

[188] *Cf.* Nota anterioară.

1

[189] „Locuințe existente la sfârșitul anului, pe forme de proprietate, pe județe și pe localități" (LOC101B) și „Populația după domiciliu, la 1 ianuarie, pe grupe de vârstă, pe vârste, pe sexe, pe județe și pe localități" (POP107D). Metadatele indicatorilor

4.1.1.4 Evoluția numărului de locuințe finalizate

Privind evoluția numărului de locuințe finalizate, se observă cu ușurință o dispariție completă a investițiilor publice, sarcina de a răspunde nevoilor pieței fiind preluată în totalitate de către mediul privat. Mai mult, este evidentă tendința de suburbanizare, care se manifestă puternic în împrejurimile Bucureștiului.

În valori absolute, diferențele dintre numărul locuințelor terminate anual în Județul Ilfov și cele terminate în Municipiul București s-au atenuat în ultimii ani. Totuși, dacă le raportăm la populația aferentă, atunci ele nu fac decât să confirme faptul că Județul Ilfov servește în continuare ca bazin de absorbție al investițiilor care deservesc, de fapt, populația Municipiului București.

Figura 29: Locuințe terminate la sfârșitul anului, după sursa lor de finanțare

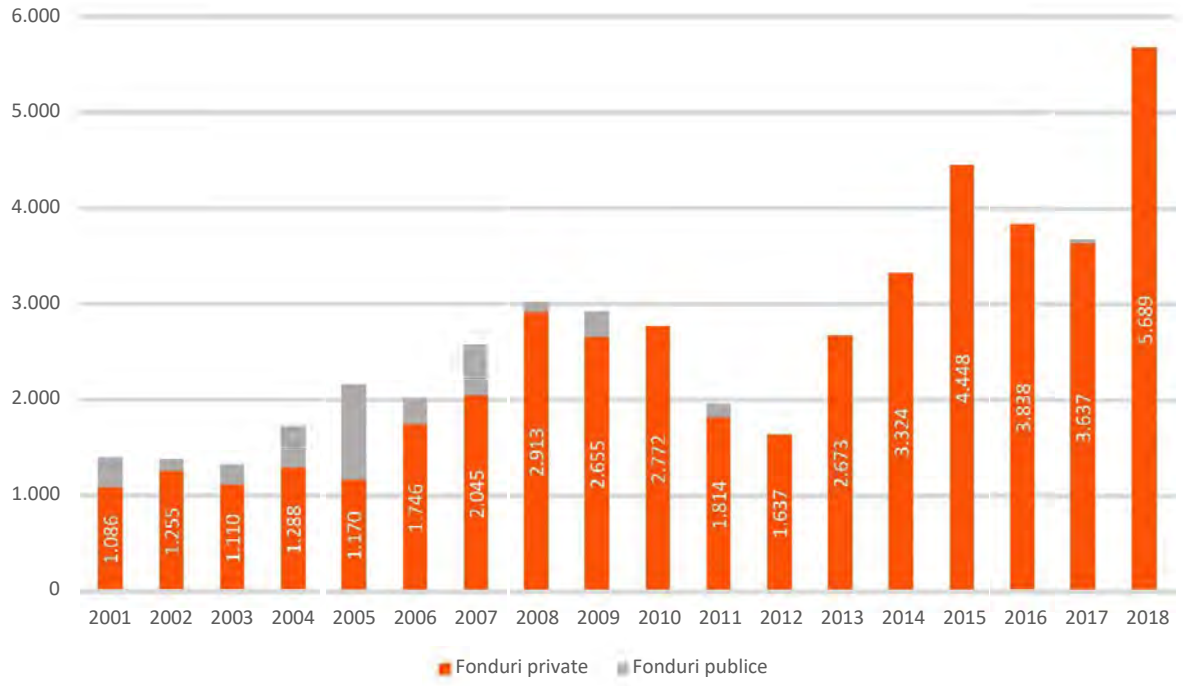

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC104B,[190] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

sunt disponibile pe paginile lor *web*. Din păcate însă, pagina *web* asociată Bazei de Date Tempo nu permite momentan trimiteri exacte la ele.

1

[90] „Locuințe terminate în cursul anului, pe surse de finanțare, pe județe și pe localități" (LOC104B). Metadatele indicatorului sunt disponibile pe pagina sa *web*. Din păcate însă, pagina *web* asociată Bazei de Date Tempo nu permite momentan trimiteri exacte la ele.

Figura 30: Locuințe terminate la sfârșitul anului, din fonduri private

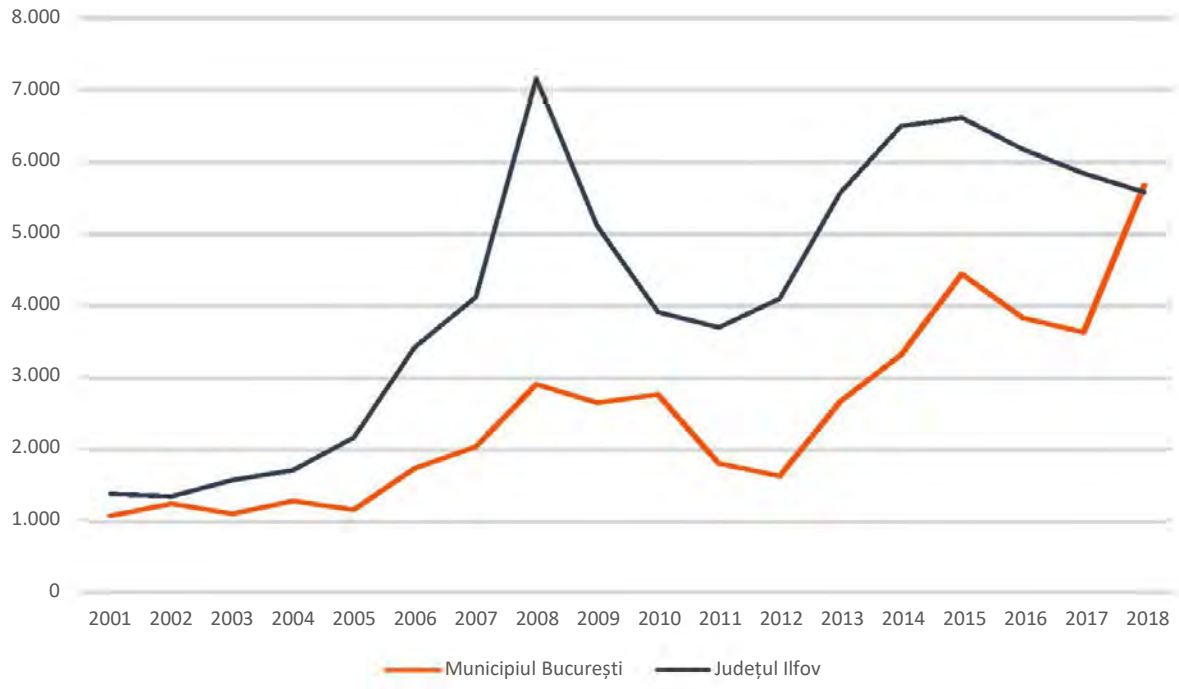

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC104B[191], din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

Figura 31: Locuințe terminate la sfârșitul anului, din fonduri private. Evoluție comparativă, raportată 1.000 persoane

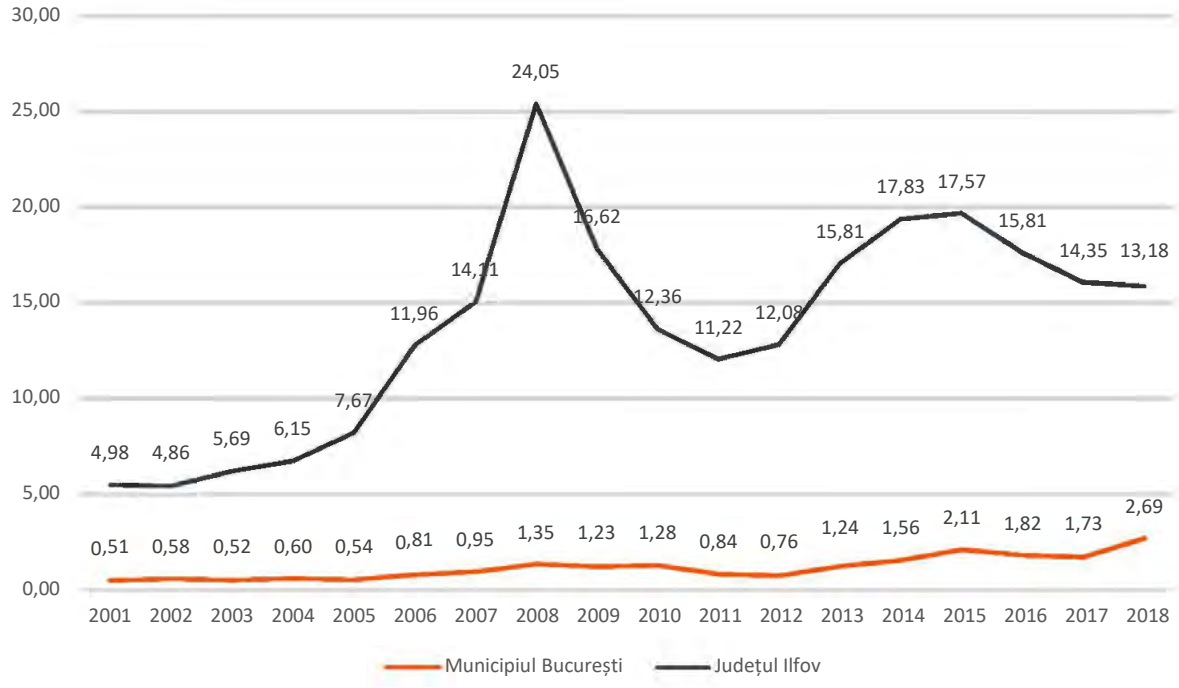

Sursa: Prelucrare a indicatorilor LOC104B și POP107D, din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

1
[91] *Cf.* nota anterioară.

Figura 32: Locuințe terminate la sfârșitul anului, din fonduri publice și private. Creșterea procentuală, raportată la anul precedent

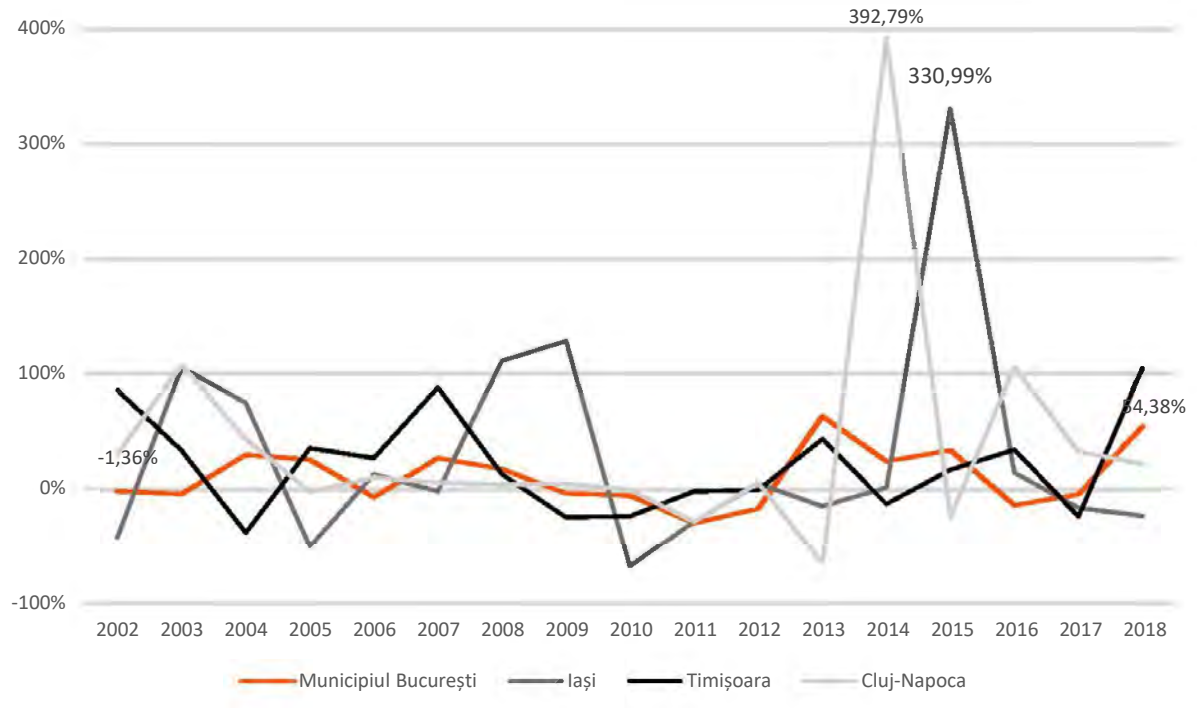

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC104B,[192] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

1
[92] *Cf.* Nota anterioară.

Figura 33: Locuințe noi terminate la sfârșitul anului, din fonduri publice și private. Evoluție procentuală comparativă, raportată la anul precedent

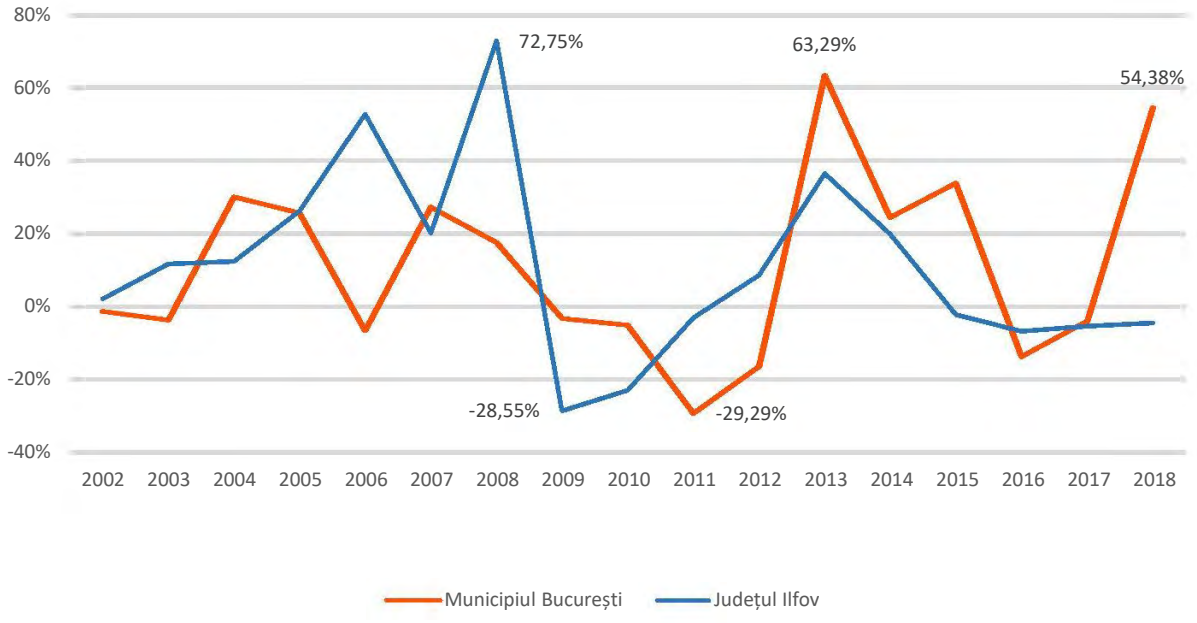

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC104B, din baza de date INS Tempo [16.10.2019].

Figura 34: Stocul de locuințe finanțate din fonduri publice. Evoluția anuală, raportată la 1.000 persoane

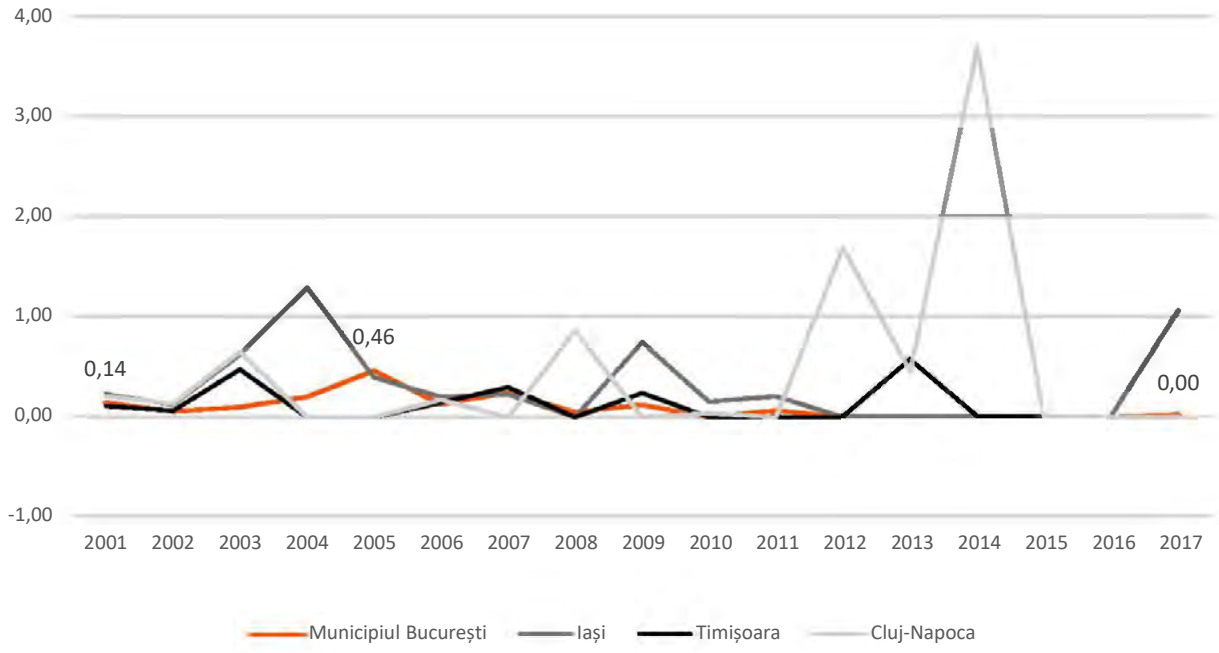

Sursa: Prelucrare a indicatorilor LOC104B și POP107D,[193] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

4.1.1.5 Dinamica pieței imobiliare a clădirilor rezidențiale

Analiza datelor surprinde două aspecte importante: în primul rând, ea întărește poziția Județului Ilfov ca bazin absorbție al investițiilor, susținând astfel procesul de suburbanizare al Bucureștiului. Aici datele relevante sunt cele care descriu comparativ suprafața aferentă autorizațiilor de construire, atât în Județul Ilfov, cât și în Municipiul București. Iar în al doilea rând, ea descrie o dinamică moderată a pieței imobiliare, atât comparativ cu anul 2008, cât și cu principalele orașe din țară. În ceea ce privește comparația cu principalele orașe din țară, merită notat faptul că indicatorul prezentat[194] nu surprinde în totalitate particularitățile locale, respectiv gradul de orientarea a pieței către locuințe colective și/sau individuale sau distribuția investițiilor la nivelul zonei urbane funcționale.

[193] „Locuințe terminate în cursul anului, pe surse de finanțare, pe județe și pe localități" (LOC104B) și „Populația după domiciliu, la 1 ianuarie, pe grupe de vârstă, pe vârste, pe sexe, pe județe și pe localități" (POP107D). Metadatele indicatorilor sunt disponibile pe paginile lor *web*. Din păcate însă, pagina *web* asociată Bazei de Date Tempo nu permite momentan trimiteri exacte la ele.

[194] Indicatorul LOC108B face referire la Autorizațiile de Construire (AC) emise pentru clădiri rezidențiale. Conform Institutului Național de Statistică, clădirile rezidențiale sunt acele clădiri folosite integral sau în cea mai mare parte (peste 50 % din spațiul locuibil sau din volumul construit) pentru locuit. Datele disponibile nu permit o diferențiere pe tipologii de locuire.

Figura 35. Autorizații de Construire (AC) emise pentru clădiri rezidențiale și suprafața utilă aferentă, în Municipiul București. Evoluția procentuală, raportată la anul 2008

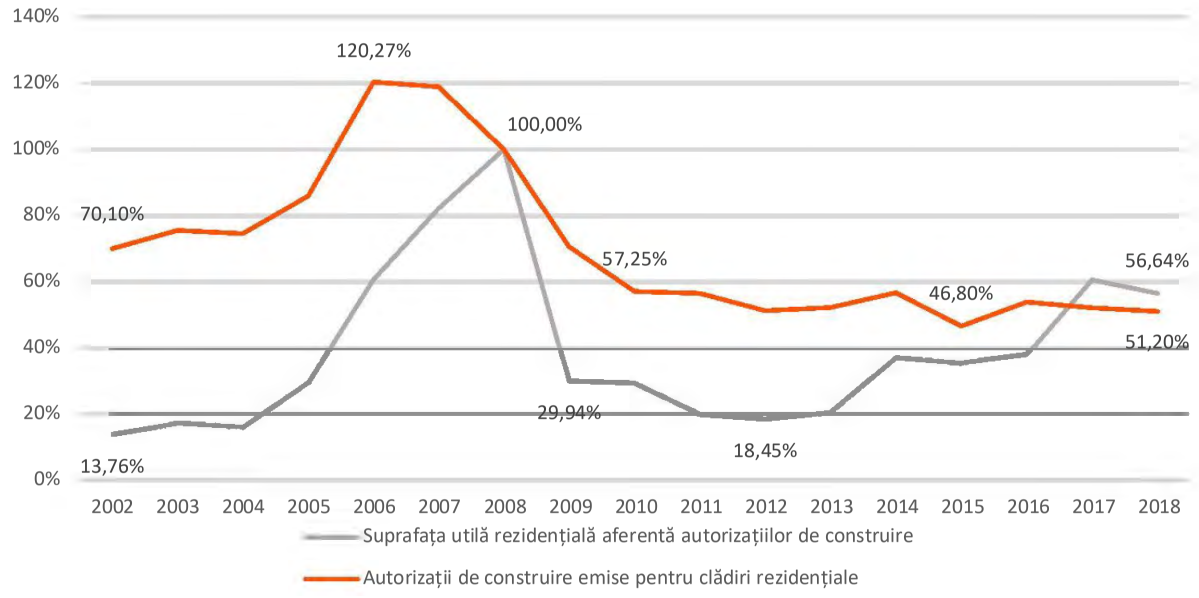

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC108B,[195] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

Figura 36. Autorizații de Construire (AC) emise pentru clădiri rezidențiale. Evoluția procentuală, raportată la anul 2008

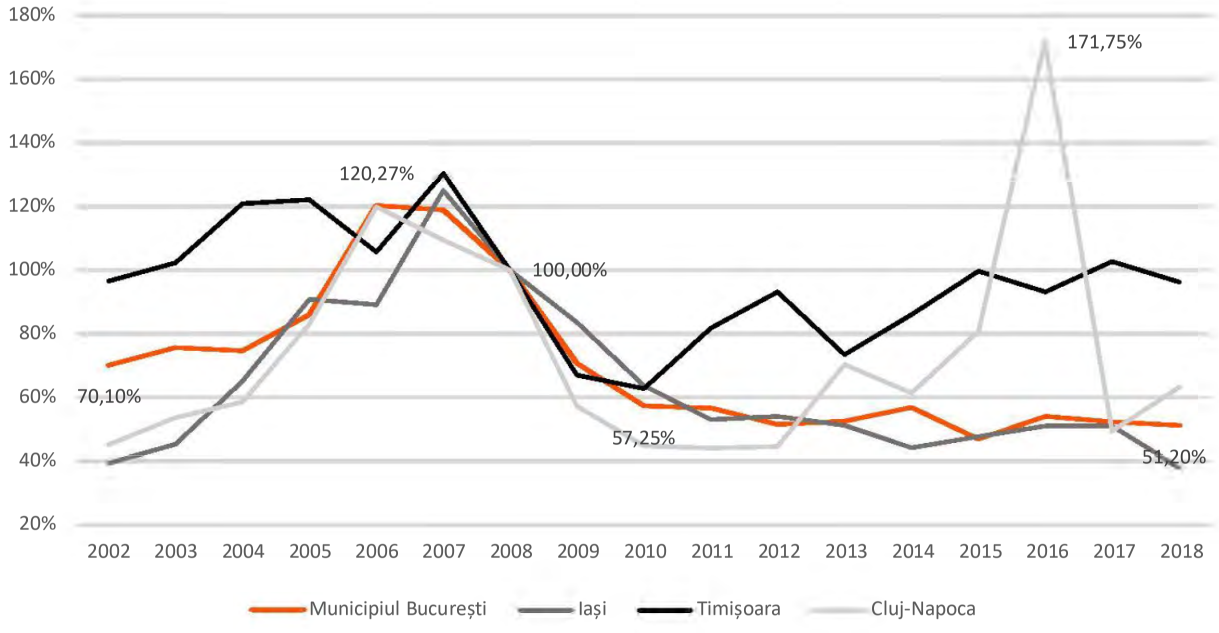

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC108B,[196] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

1
[95] „Autorizații de construire eliberate pentru clădiri, pe tipuri de construcții, pe județe și pe localități" (LOC108B). Metadatele indicatorului sunt disponibile pe pagina sa *web*. Din păcate însă, pagina *web* asociată Bazei de Date Tempo nu permite momentan trimiteri exacte la ele.

1
[96] *Cf.* Nota anterioară.

Figura 37. Suprafața utilă rezidențială aprobată prin autorizații de construire. Evoluția procentuală, raportată la anul 2008

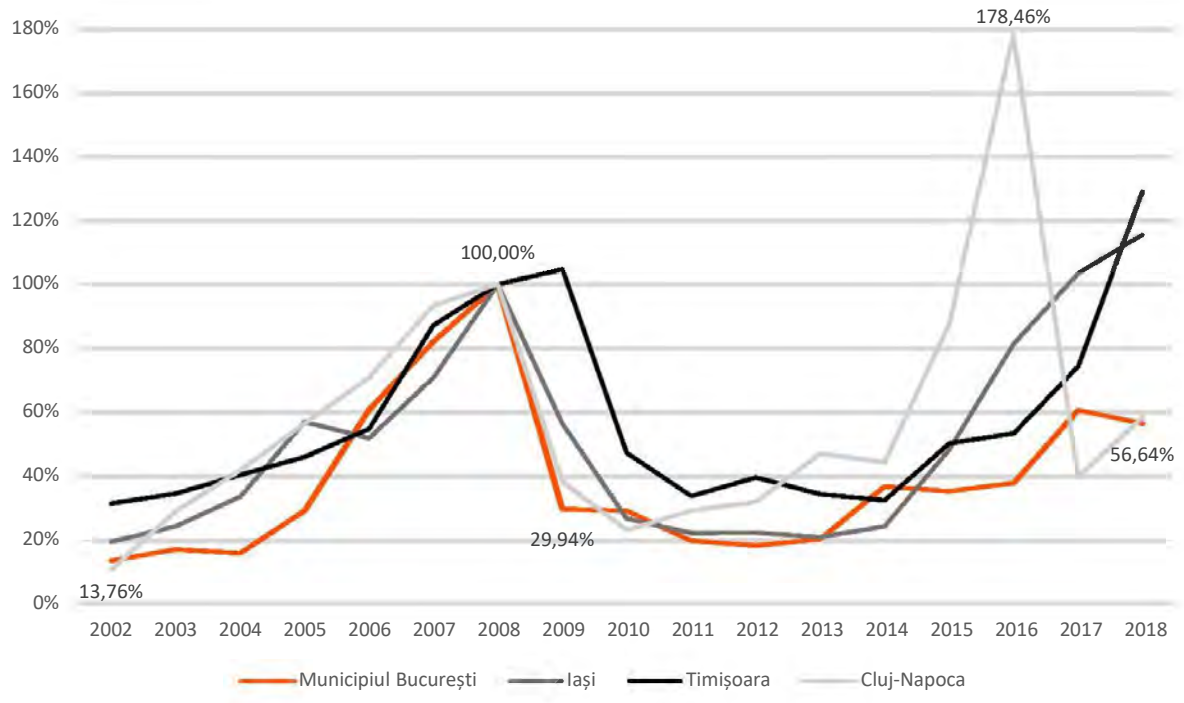

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC108B,[197] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

Figura 38: Suprafața utilă rezidențială aferentă autorizațiilor de construire emise. Evoluția comparativă anuală, raportată la 1.000 persoane

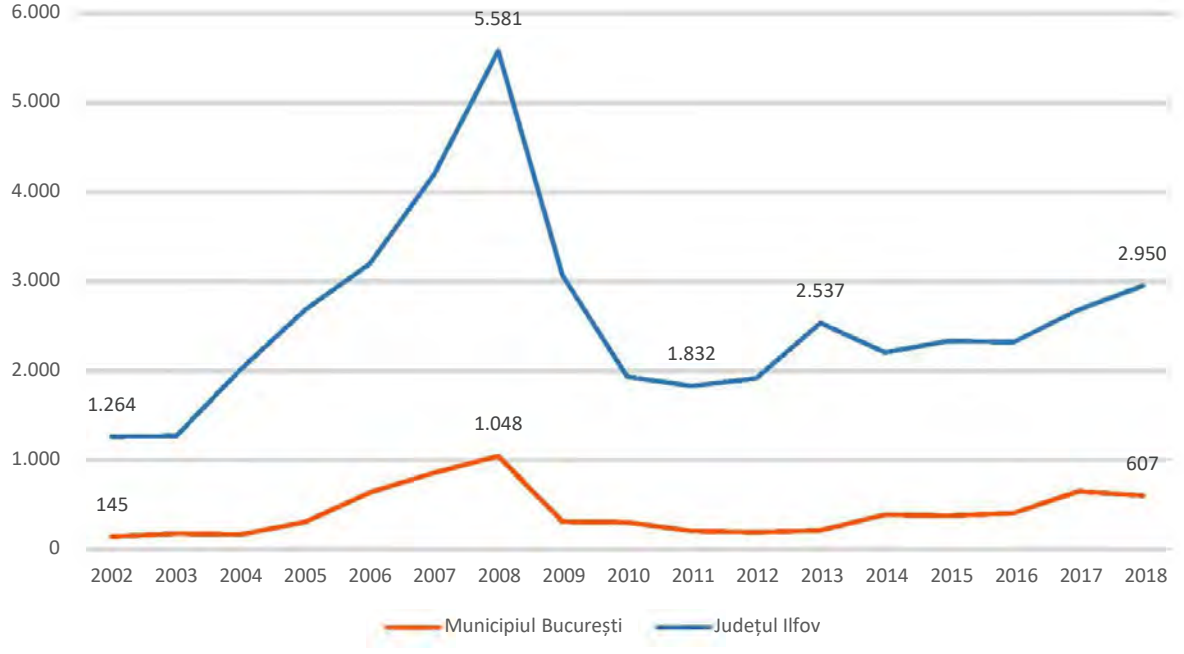

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC108B și POP107D, din baza de date INS Tempo [16.10.2019].

1
[97] *Cf.* Nota anterioară.

4.1.1.6 Tipurile de locuințe

Stocul de locuințe al Municipiului București este dominat de două tipologii majore de locuire: cea individuală, în clădiri izolate pe parcelă, și cea colectivă, în blocuri de locuințe. Caracteristicile celor două tipologii de locuire sunt detaliate în fișele statistice prezentate la finalul capitolului.

Figura 39: Distribuția stocului de locuințe pe sectoare, după tipologie, pe sectoare, în anul 2011

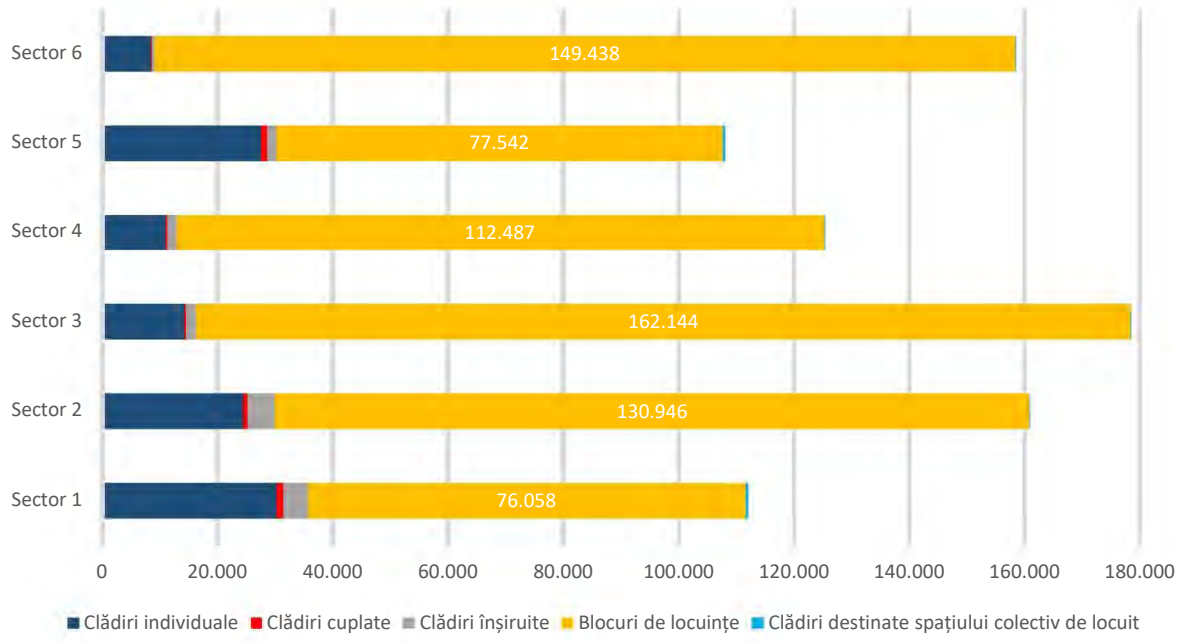

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

4.1.1.7 Dimensiunile locuințelor

Suprafața medie locuibilă din București este atât sub media principalelor orașe din țară, cât și sub media altor capitale europene.[198] Piața imobiliară a încercat să compenseze valorile relativ mici ale suprafețelor locuibile, observându-se o creștere a suprafeței utile medii disponibile pe persoană în cadrul locuințelor construite după anul 2011. Trebuie avut însă în vedere că acest indicator poate fi distorsionat de modificări sociale și demografice, cum ar fi creșterea numărului de persoane care locuiesc singure, a familiilor mono-parentale etc.

Totodată, trebuie ținut cont și de faptul că, în ceea ce privește suprafața medie locuibilă / persoană, raportarea se face la populația care are domiciliul în orașul respectiv și nu la populația rezidentă[199], aspect poate conduce la anumite distorsiuni. În realitate, este foarte probabil ca, în toate cele trei municipii luate în calcul, suprafața medie locuibilă / persoană să fie de fapt mai mică, dat fiind statutul lor de orașe universitare și gradul ridicat de atracție al acestora pentru populația din regiunea respectivă.

1

[98] De exemplu, Viena, unde media se situează între 35 și 38 m^2 de persoană.

1

[99] Datele aferente indicatorilor POP105A, POP106A și POP109A, care vizează populația rezidentă, sunt disponibile doar la nivel de macroregiune, de regiune și de județ.

Figura 40: Suprafața medie locuibilă, în metri pătrați de persoană. Evoluția anuală

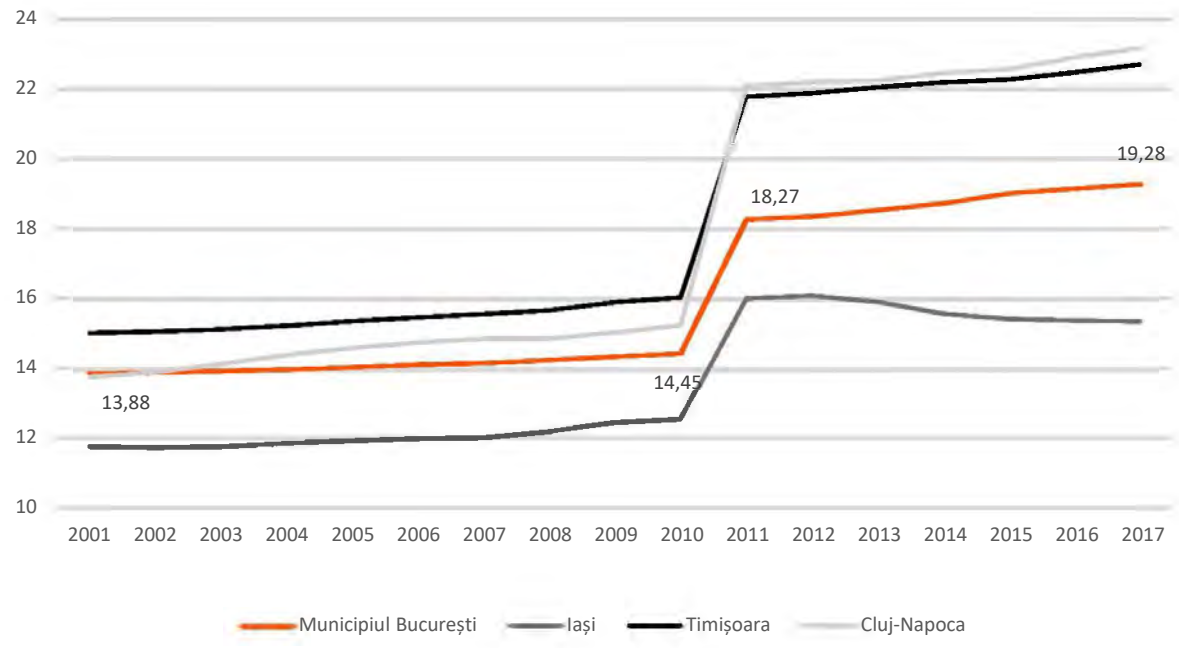

Sursa: Prelucrare a indicatorilor LOC103B și POP107D,[200] din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

Figura 41: Suprafața utilă medie disponibilă pe persoană, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele individuale, în anul 2011

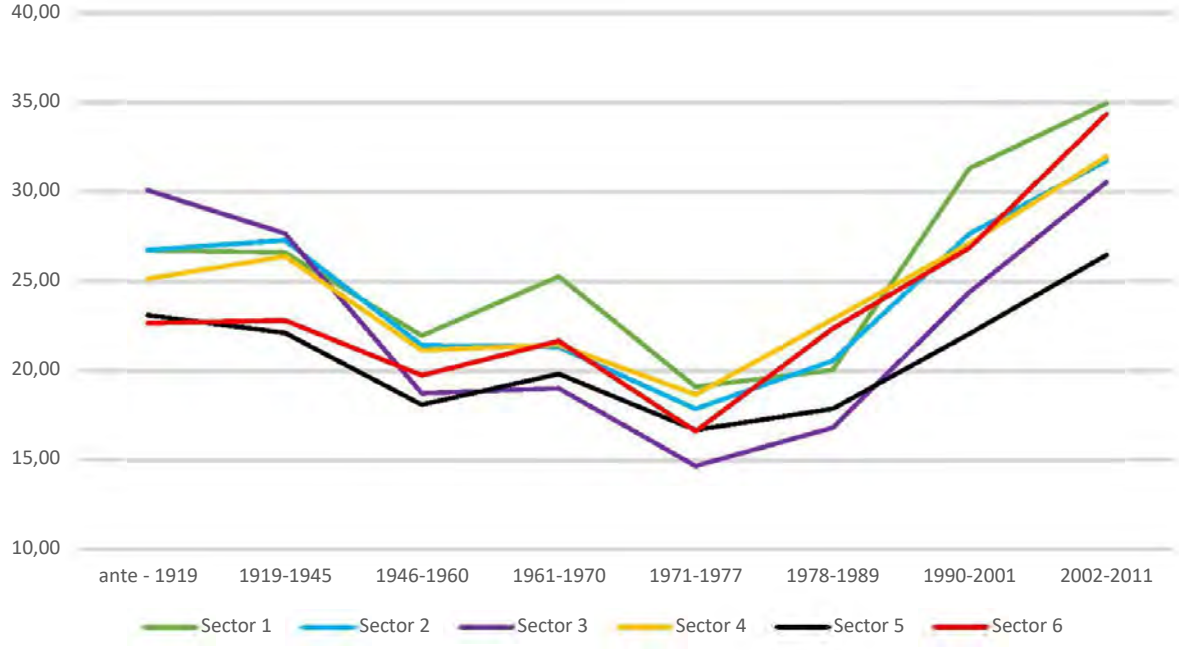

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

2
[00] „Suprafata locuibilă existentă la sfârsitul anului pe forme de proprietate, pe judete si pe localități" (LOC103B) si „Populatia după domiciliu, la 1 ianuarie, pe grupe de vârstă, pe vârste, pe sexe, pe județe și pe localități" (POP107D). Metadatele indicatorilor sunt disponibile pe paginile lor *web*. Din păcate însă, pagina *web* asociată Bazei de Date Tempo nu permite momentan trimiteri exacte la ele.

Figura 42: Suprafața utilă medie disponibilă pe persoană, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele colective

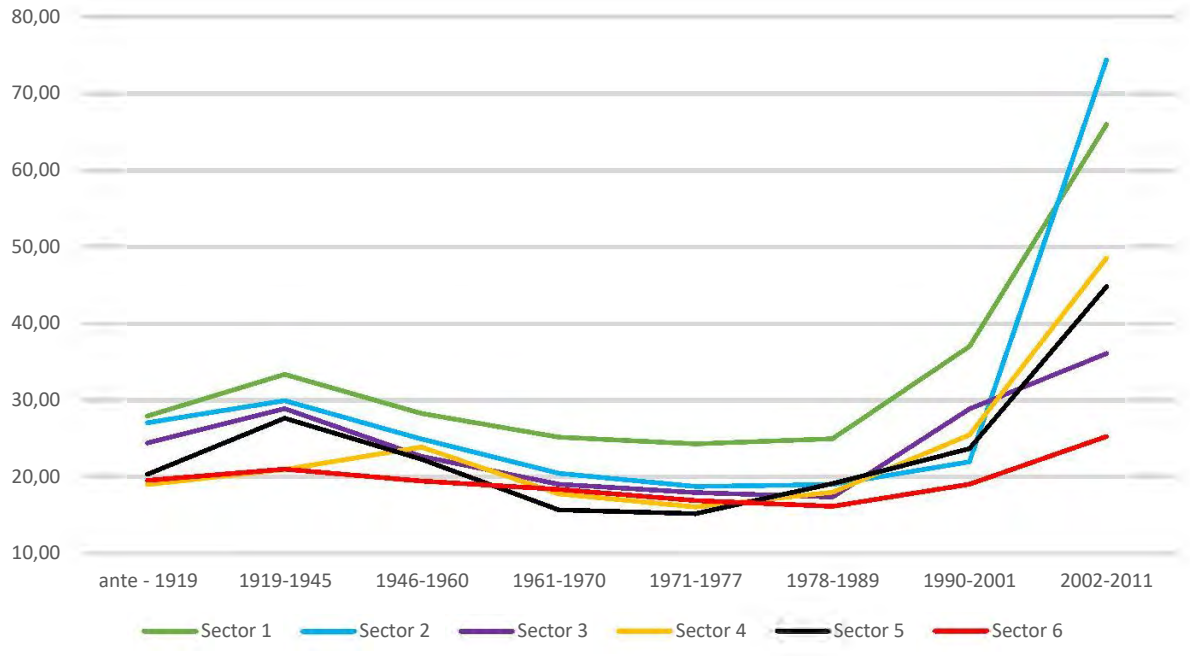

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 43: Numărul mediu de camere de locuit aferente unei locuințe, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele individuale

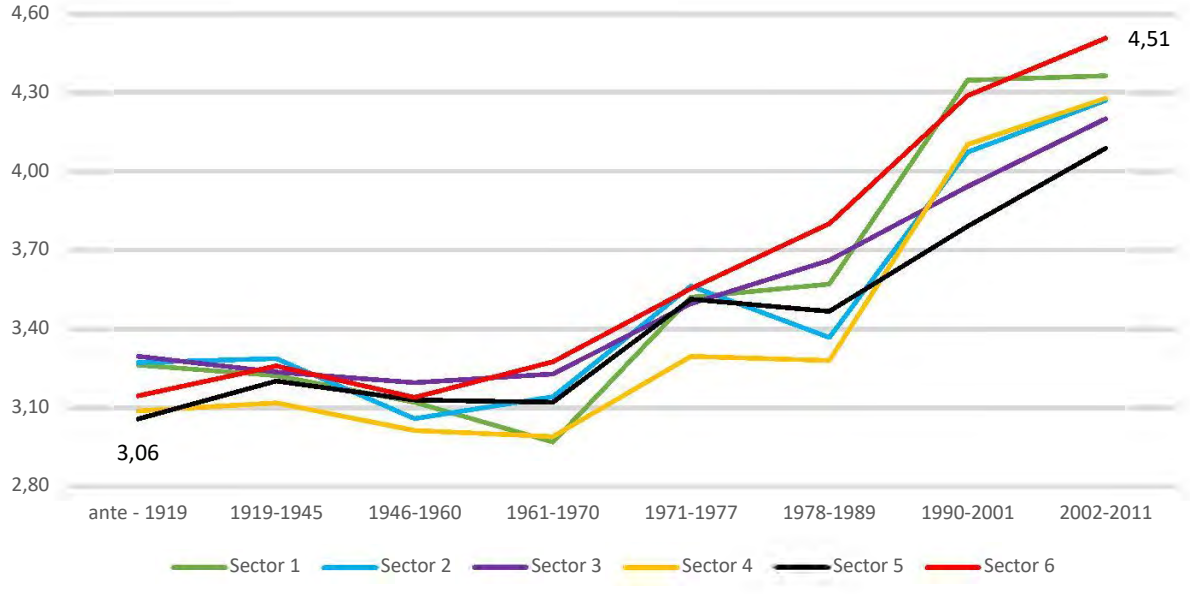

Sursa: Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 44: Numărul mediu de camere de locuit aferente unei locuințe, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele colective, în anul 2011

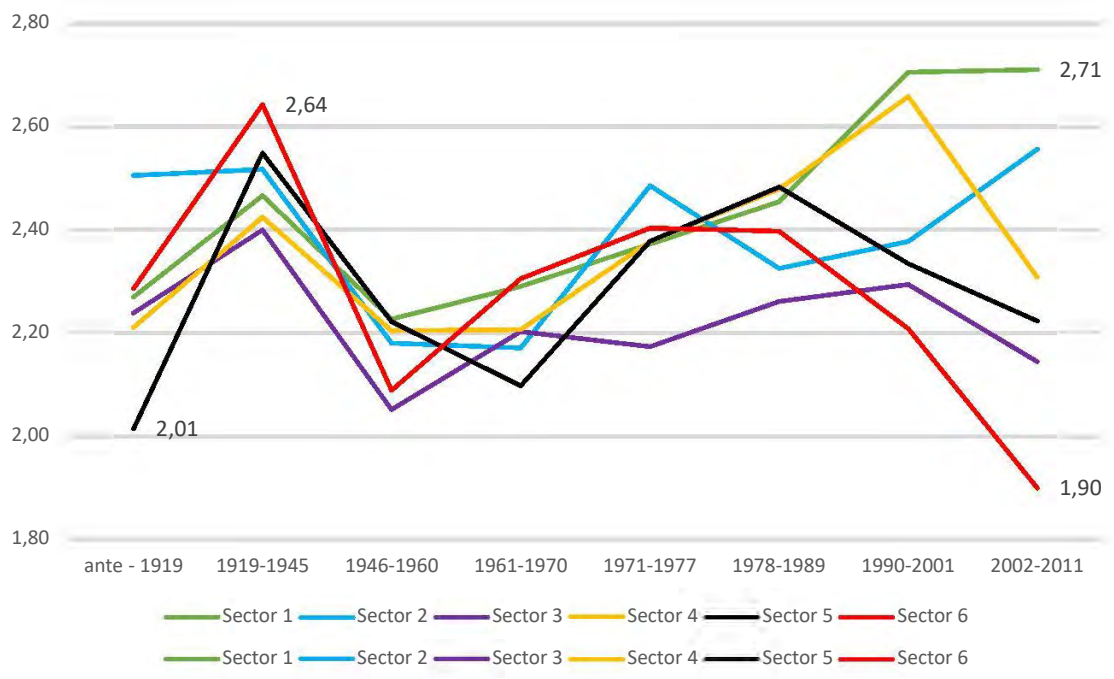

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

4.1.1.8 Ocupanții locuințelor

Datele confirmă tendințele deja vizibile pe piață, în special în cazul locuirii colective. Astfel, stocul de locuințe dezvoltat anterior anilor 1989 rămâne ocupat de familii cu peste două persoane, în vreme ce stocul de locuințe dezvoltat ulterior anilor 2000 se adresează în special persoanelor care doresc să locuiască singure sau familiilor fără copii.

Figura 45: Numărul mediu de persoane pe locuință, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele colective

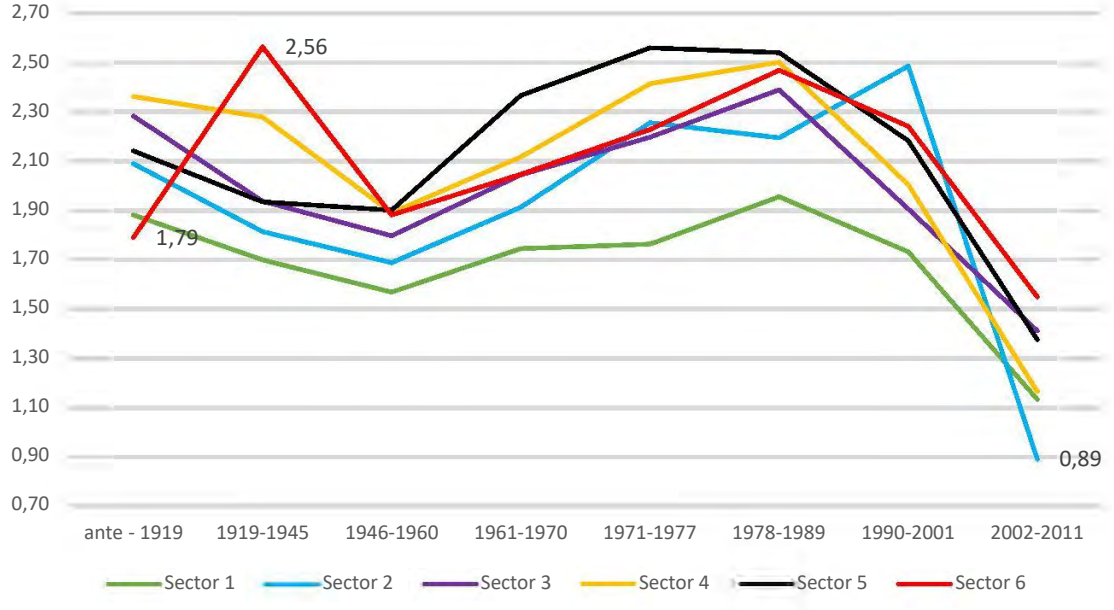

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 46: Numărul mediu de persoane pe locuință, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele individuale

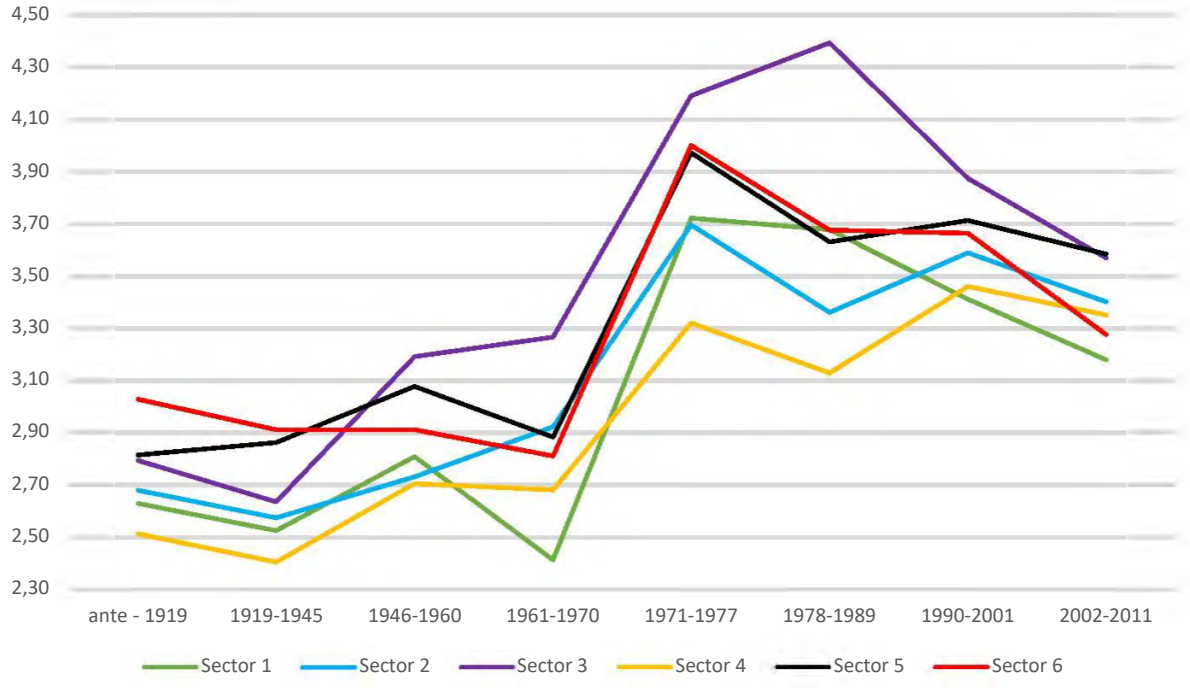

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

4.1.1.9 Stocul de locuințe. Modul de utilizare și gradul de ocupare

Datele privind modul de utilizare și gradul de utilizare a locuințelor descriu situația din momentul realizării RPL 2011, motiv pentru care ar trebui interpretate cu precauție și corelate, eventual, cu rezultatele următorului recensământ, pentru a putea surprinde anumite tendințe. Cu toate acestea, la nivelul Municipiului București, se observă o disponibilizare a aproximativ 10% din stocul de locuințe disponibile, din care doar 5% sunt disponibile pentru vânzare sau închiriere. Motivele privind ponderea de 5% de locuințe nedisponibile pot fi multiple – inclusiv intenția de speculă imobiliară.

Figura 47. Structura stocului de locuințe, în funcție de tipul de utilizare

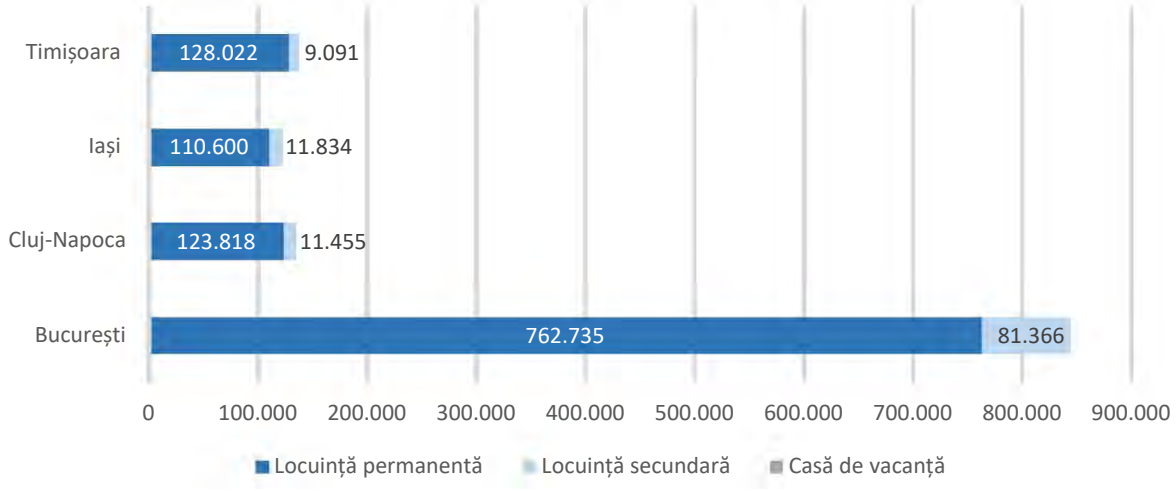

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 48. Structura stocului de locuințe, după gradul de ocupare

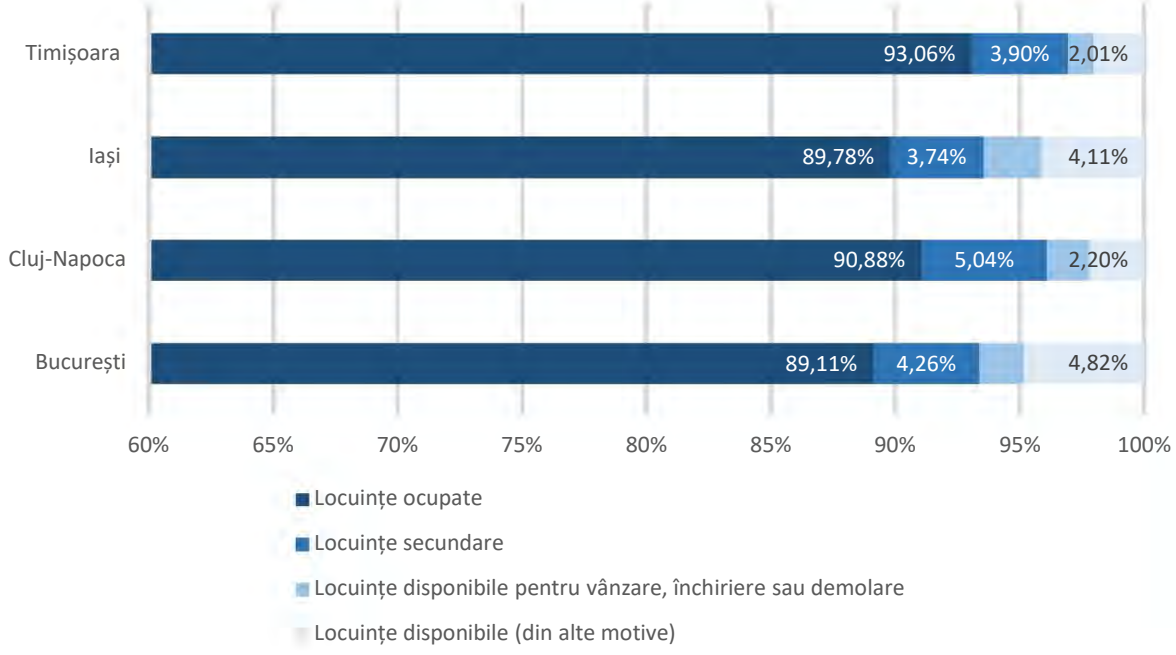

Sursa: Prelucrare după RPL 2011

4.1.1.10 Rata de supraaglomerare a locuințelor

Conform Oficiului European pentru Statistică (Eurostat), rata de supraaglomerare ilustrează procentul populației care locuiește într-o gospodărie aglomerată. Mai exact, o persoană locuiește într-o gospodărie aglomerată, când nu are la dispoziție un număr minim de camere egal cu:[201]

2
[01] Informațiile sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2VTGN5N [25.07.2023].

- O cameră pe gospodărie;
- O cameră pentru fiecare cuplu;
- O cameră pentru fiecare persoană în vârstă de peste 18 ani;
- O cameră pentru fiecare două persoane de același sex, cu vârstele cuprinse între 12 și 17 ani;
- O cameră pentru fiecare persoană cu vârsta cuprinsă între 12 și 17 ani, care nu e inclusă în categoria anterioară;
- O cameră pentru fiecare doi copii cu vârsta mai mică de 12 ani.

Datele puse la dispoziție din sursele publice nu au granularitatea necesară pentru a face acest tip de estimări.

Totuși, având la bază indicatorii prezentați mai jos, respectiv ponderea locuințelor ocupate de două sau mai multe gospodării, pentru principalele tipuri de locuințe, putem concluziona că, în medie, stocul de locuințe al Municipiului București nu exprimă tendințe de supra-aglomerare. Ipoteza este susținută și de raportul supraunitar dintre numărul de camere disponibile pe locuință și numărul de persoane din locuință, prezentat în detaliu în fișele statistice aferente fiecărui sector.[202]

Datele disponibile la momentul actual nu ne permit să surprindem ponderea locuințelor neocupate la nivelul fiecărui sector. Ținând cont și de datele prezentate în secțiunea anterioară, este foarte probabil ca în momentul în care această variabilă ar fi introdusă în ecuație, imaginea surprinsă de indicatorii analizați mai jos să se modifice și să observăm tendințe de supra-aglomerare, atât în cazul locuințelor individuale, cât și în cazul locuințelor colective.

Figura 49: Ponderea locuințelor ocupate de două sau mai multe gospodării, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele individuale

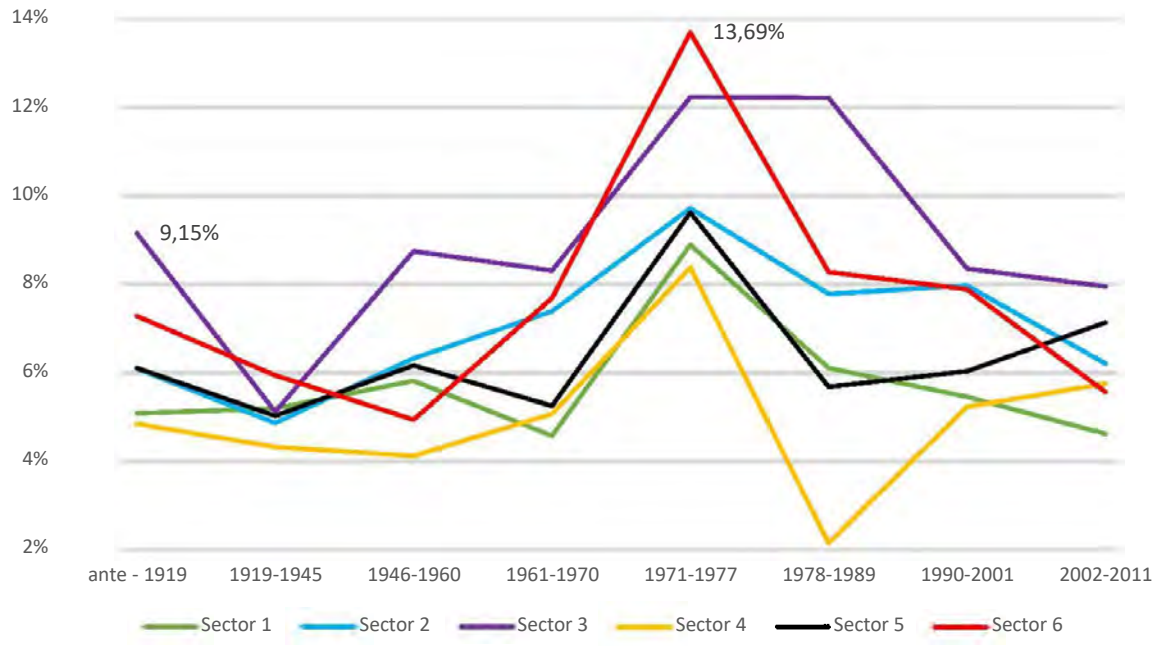

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

2
[02] *Cf.* Anexa 2: Fișele statistice ale locuirii bucureștene.

Figura 50: Ponderea locuințelor ocupate de două sau mai multe gospodării, pe sectoare, după vechimea clădirii, pentru locuințele colective

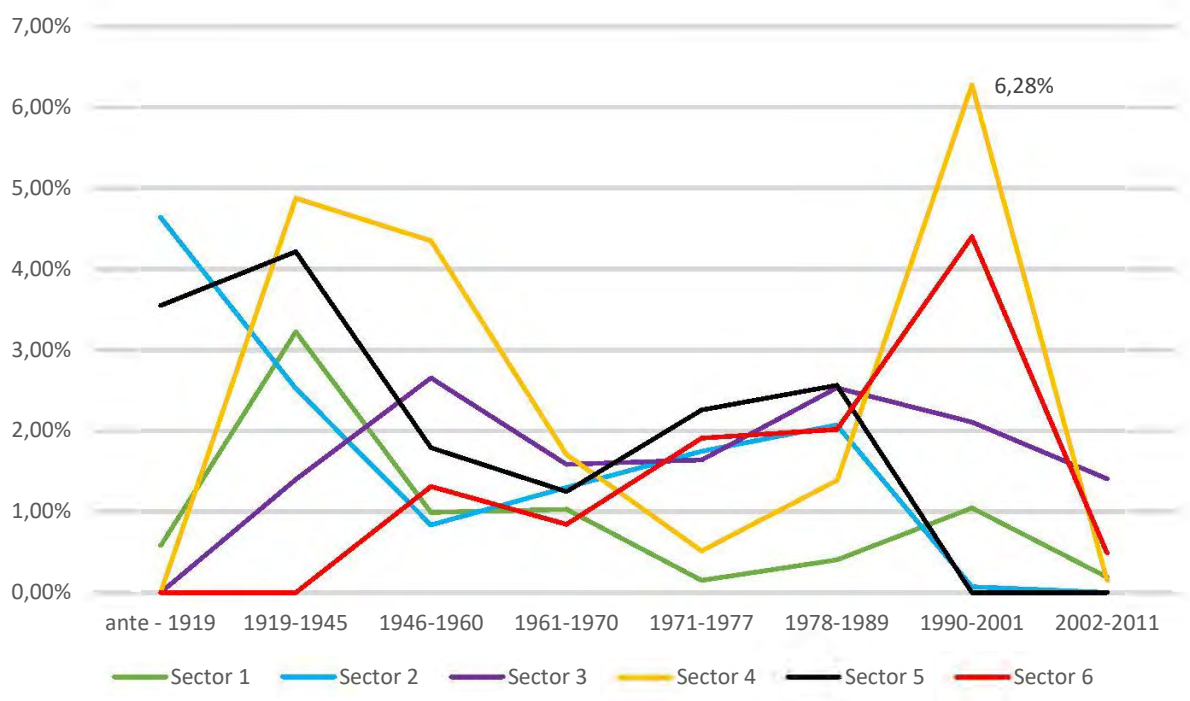

Sursa: Prelucrare după RPL 2011

4.2 Analiza empirică

Analiza empirică este împărțită în următoarele subcapitole:

- Analiza populației rezidente, pe categorii de vârstă;
- Analiza fondului de locuințe, după vechimea lui;
- Distribuția tipologică a fondului construit rezidențial din București, după vechime și după sistemul lui constructiv.

4.2.1 Fondul de locuințe bucureștean și locuitorii lui

Analizele de fond construit pe care le-am făcut confirmă o suită de caracteristici identificate atât prin Planul Urbanistic General al Municipiului București care este încă în vigoare (PUG 2000), cât și prin studiile de fundamentare pentru Noul Plan Urbanistic General al Municipiului București (PUG Dinamic):

- Mai mult de 50% din fondul de locuințe al Bucureștiului are o vechime mai mare de 50 de ani. În plus, faptul că majoritatea locuințelor se află în proprietate privată reprezintă un dezavantaj în implementarea politicilor de reabilitare a clădirilor, deoarece presupune existența unor mecanisme dedicate și eficiente de negociere între Municipalitate și proprietarii de drept ai imobilelor. Mecanismele disponibile în prezent nu au, din păcate, un grad suficient de maturitate;
- Gradul de asigurare cu dotări urbane corespunzătoare, raportate la densitățile ridicate ale populației din marile ansambluri de locuințe reprezintă în continuare o provocare, la care Municipalitatea trebuie să răspundă cât mai prompt și cât mai eficient;

- Tendințele de extindere a periferiilor, cu locuințe preponderent individuale, impun gândirea unor politici care să limiteze expansiunea necontrolată a proiectelor cu densități reduse, deoarece ele duc la consumuri ineficiente de teren.

Iar în ceea ce privește vârsta populației, tendințele sunt relativ clare:

- Perimetrul central cuprinde zone cu un procent relativ mare, de peste 20%, în care locuiește o populație vârstnică, adăpostită de un fond construit realizat înainte de anul 1945;
- Periferia este caracterizată de extinderi necontrolate, cu locuințe ocupate de o populație preponderent tânără;
- Există zone ample care au un parcelar subdimensionat, dar cu o pondere mare a populației tinere, peste care se suprapun zone de sărăcie extremă.

Cartarea distribuției tipologice a ansamblurilor de locuit construite în perioada socialistă în București se bazează pe următoarele informații:

- Localizarea și delimitarea ansamblurilor de locuit;
- Stabilirea vechimii lor;
- Clasificarea sistemului lor constructiv;
- Evidențierea etapelor proiectului inițial, precum și a diferențelor între proiect și realitate;
- Caracterizarea sintetică a proiectului inițial, în funcție de indicatorii publicați.

Fiind vorba de o gamă destul de largă de informații, efortul de sistematizare a surselor bibliografice a fost însemnat. Am încercat să folosim intensiv toate sursele disponibile în momentul de față, indiferent dacă a fost vorba de publicații periodice sau de cărți. După cum se poate observa din secțiunile următoare, nu putem vorbi momentan decât de rezultate parțiale. Totuși, ni s-a părut important să sistematizăm pe de-o parte stadiul actual al cercetării dedicate ansamblurilor de locuit din perioada socialistă, iar pe de alta, să arătăm exact cât de mari sunt încă golurile din informațiile de care dispunem.

Am folosit așadar următoarele surse:

- Buletinele de Informare Tehnică (BIT),[203] editate de Centrul de Documentare pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare (CDCAS);
- Întreaga colecție a Revistei Arhitectura;[204]
- Cataloage de prezentare a ansamblurilor de locuințe;[205]
- Lucrări de sinteză dedicate locuirii bucureștene.[206]

---

[203] Din păcate nu am reușit să găsim colecția întreagă a Buletinelor. Am folosit așadar doar următoarele numere: 2/1963, 3/1963, 5/1963, 6/1963, 7/1963, 8/1963, 9/1963, 10/1963, 11/1963, 12/1963, 6/1968 și 8/1969.

[204] Spre deosebire de Buletinele de Informare Tehnică, în cazul Revistei Arhitectura, am avut acces la întreaga colecție, prin bunăvoința Doamnei Olimpia Sultana, de la Biblioteca Uniunii Arhitecților din România. Următoarele numere s-au dovedit a fi relevante pentru studiul ansamblurilor de locuit din perioada socialistă: 1/1950, 2-3/1950, 4-5/1950, 6/1950, 1/1951, 2/1951, 3-4/1951, 1-2/1951, 3-4/1951, 1-2/1952, 3/1952, 4-5/1952, 6-7/1952, 8/1952, 9-10/1952, 11/1952, 12/1952, 1/1954, 4/1954, 5/1954, 6-7/1954, 9/1954, 5/1955, 6/1955, 7/1955, 8/1955, 11-12/1955, 3/1956, 4-5/1956, 6/1956, 7/1956, 8/1956, 10/1956, 12/1956, 1/1957, 2/1957, 7/1957, 8/1957, 9/1957, 1-2/1958, 4/1958, 5/1958, 6/1958, 7/1958, 10-11/1958, 12/1958, 2/1959, 4/1959, 5/1959, 6/1959, 1/1960, 2/1960, 4/1960, 5/1960, 1/1961, 2/1961, 3/1961, 6/1961, 2/1962, 4/1962, 1/1963, 2/1963, 4/1963, 5/1963, 6/1964, 2/1965, 3/1965, 5/1965, 1/1966, 2-3/1966, 4/1966, 2/1967, 4/1968, 1/1970, 4/1970, 6/1970, 1/1971, 1/1972, 3/1974, 2/1975, 4/1975, 22/1976, 3/1976, 6/1977, 5/1979, 1-2/1980, 6/1981, 2/1982, 4/1983, 6/1983, 2/1985, 4/1985, 6/1986, 1/1987, 4/1987, 1/1989 și 21/2004.

[205] *Cf.* Șerban, 1962;

[206] *Cf.* Lăzărescu, 1977; Derer, 1985; Onofrei, 2002; Noica, 2003; Zahariade, 2011; Panaitescu, 2013; Stroe, 2015; Suditu, 2016; Tulbure, 2016; Calotă, 2017 și Voinea, 2018.

4.2.2 Vechimea ansamblurilor de locuințe și sistemul lor constructiv

Coroborând datele despre vechimea ansamblurilor sau a imobilelor cu informațiile găsite despre sistemele lor constructive, am reușit să construim o periodizare care marchează etapele definitorii în dezvoltarea procesului de prefabricare. Ne-au rezultat astfel șapte perioade, fiecare având caracteristici constructive specifice: 1918-1939, 1940-1950, 1951-1958, 1959-1963, 1964-1970, 1971-1977 și 1978-1990. Cele două tabele rezultate reprezintă una din contribuțiile cele mai valoroase ale acestei analize, ele sistematizând majoritatea informațiilor publicate până în momentul de față. Ele pot fi consultate în Anexa 3: Vechimea ansamblurilor de locuințe și sistemul lor constructiv.

Studiul asupra sistemului constructiv utilizat urmează logica dezvoltării procesului de prefabricare și de industrializare în construirea locuințelor. Pornind de la acest considerent, există multe variațiuni ale sistemelor constructive de bază, fiecare având elemente caracteristice. Ulterior definirii și clasificării finale a tuturor derivatelor sistemelor constructive, este necesară revizuirea și, eventual, comasarea categoriilor între care există diferențe nesemnificative.

4.2.3 Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 ani

Figura arată ponderile copiilor și ale tinerilor de până în paisprezece ani în circumscripțiile de recensământ, suprapuse peste vechimea fondului construit și peste zonele urbane marginalizate, conform zonificării actualizate, făcute pentru Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România. Amplitudinea ponderilor este cuprinsă între 6,70% și 17,70%.

Figura 51. Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 de ani în anul 2011, în procente

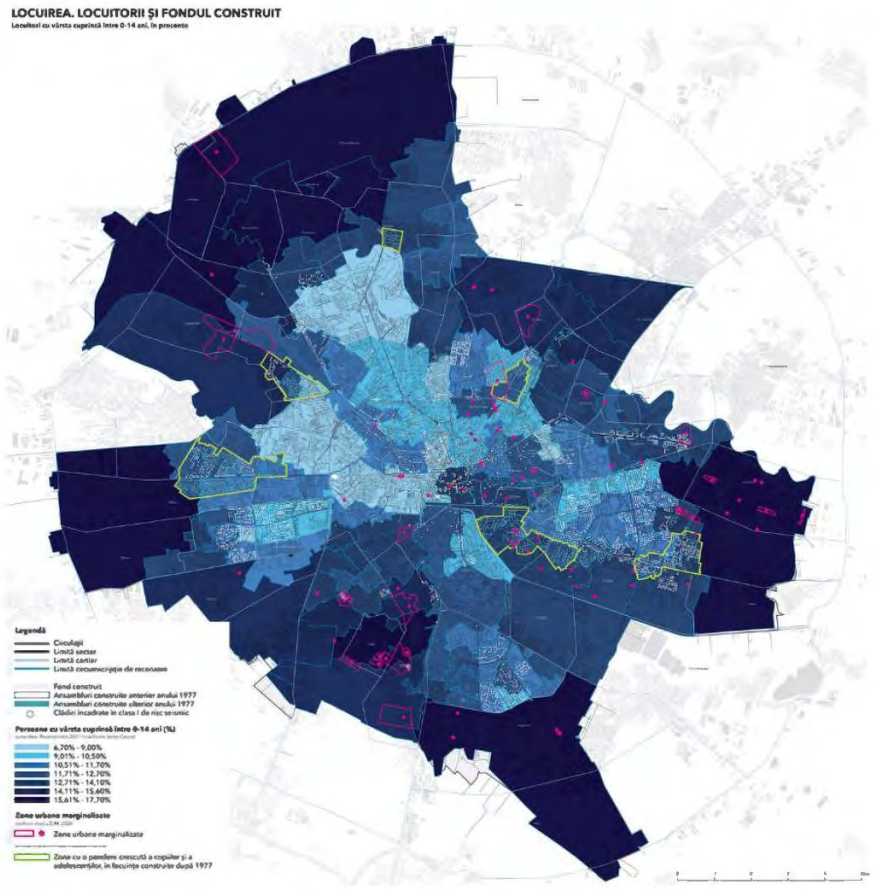

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Folosind Figura , putem face următoarele observații:

- Populația cu vârsta cuprinsă în intervalul 0-14 ani este concentrată preponderent în zonele periferice ale Municipiului București. Acest lucru confirmă tendința de expansiune urbană din ultimii 10 ani, fenomen care a caracterizat în principal dinamica familiilor tinere;
- Zonele cu pondere mare a populației tinere și cu fond construit realizat preponderent după anul 1977 sunt: cartierul Militari, Crângași, Colentina, Vitan, Titan est, Băneasa. Astfel de zone pot fi stimulate în viitor prin dezvoltarea transportului în comun și prin proiectarea unor dotări urbane și amenajări publice de calitate;
- Există zone cu parcelar subdimensionat, cu o pondere mare a populației cu vârsta cuprinsă între 0-14 ani, peste care se suprapun comunități marginalizate: Sectorul 5, în zona Ferentari, Sectorul 3, în zona Industriilor. Pentru ameliorarea calității locuirii în aceste zone, sunt necesare intervenții dedicate și politici urbane specifice;

4.2.4 Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 ani

Figura arată ponderile tinerilor de peste cincisprezece ani și ale adulților în circumscripțiile de recensământ, suprapuse și ele peste vechimea fondului construit și peste zonele urbane marginalizate, conform zonificării actualizate, făcute pentru Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România. Amplitudinea ponderilor este cuprinsă între 58,10% și 86,10%.

Putem face și aici următoarele observații:

- Următoarele zone au o populație preponderent matură: Crângași, Rahova, Tudor Vladimirescu, Văcărești, Aviației, Henri Coandă, Pantelimon, Tineretului, Baicului, Electronicii și Militari;
- Deoarece cartierele Vitan, Militari și Crângași sunt caracterizate și de o pondere mare a populației cu vârsta între 0 și14 ani, ele pot fi considerate cartiere cu familii tinere, în dezvoltare.

Figura 52. Locuitorii cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani în anul 2011, în procente

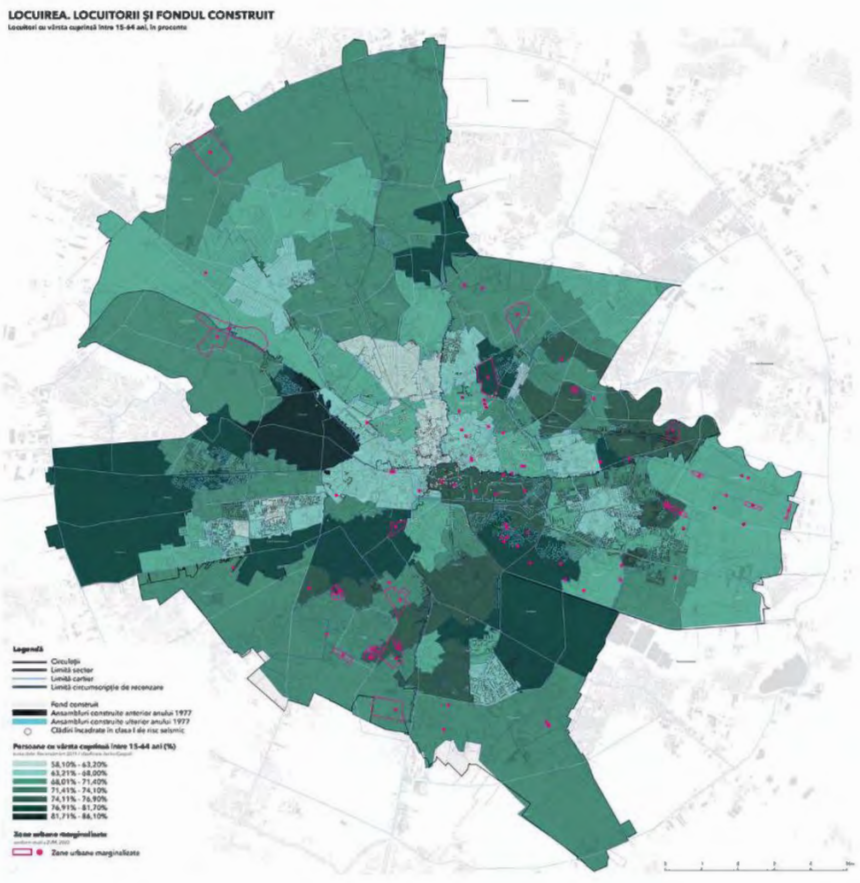

Sursa: Prelucrare după Recensământul Populației și al Locuințelor 2011 (RPL 2011).

4.2.5 Locuitorii cu vârsta mai mare de 64 ani

În mod similar cu cazurile anterioare, Figura arată ponderile persoanelor vârstnice, suprapuse peste vechimea fondului construit și peste zonele urbane marginalizate, conform zonificării actualizate, făcute pentru Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România. Amplitudinea ponderilor este cuprinsă, în cazul de față, între 3,90% și 34,40%.

Figura 53. Locuitorii cu vârsta mai mare de 64 ani în anul 2011, în procente

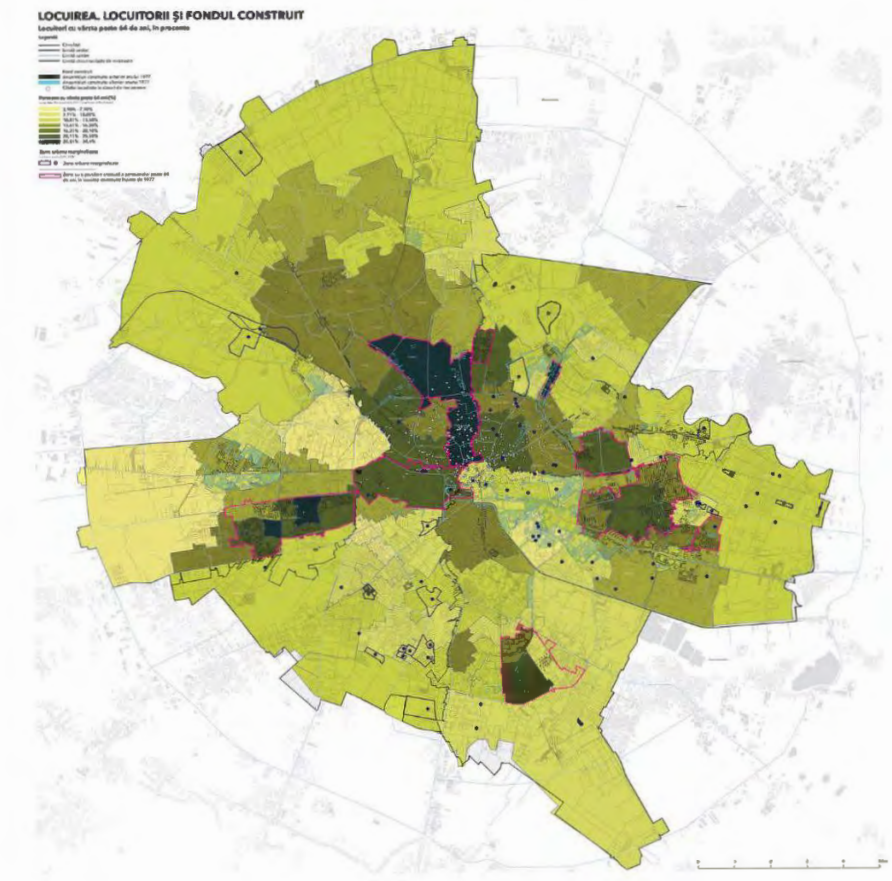

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Pentru o imagine mai detaliată, mai jos am ales să reprezentăm distribuția procentuală a categoriilor de vârstă defalcat, după cum urmează: categoria 0-19 ani, categoria 20-34 ani, categoria 35-54 ani, categoria 55-64 ani și categoria cu vârsta peste 64 ani.

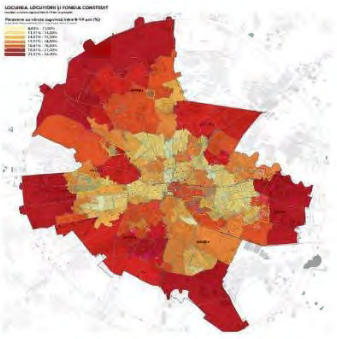

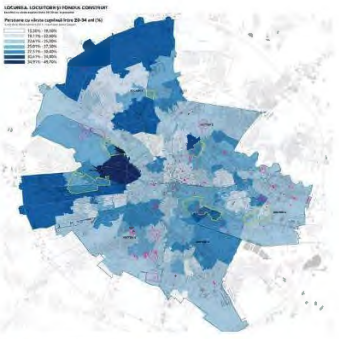

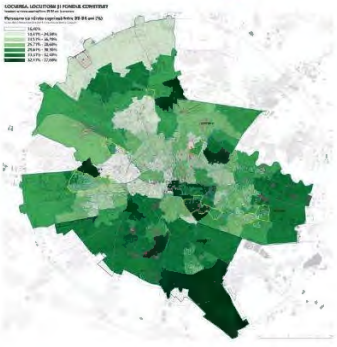

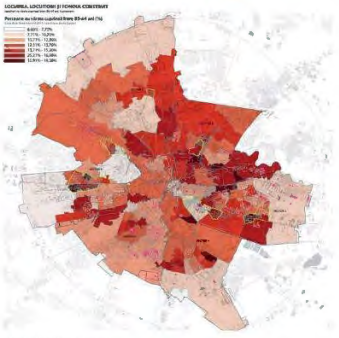

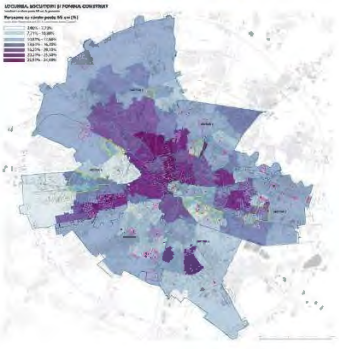

Figura 54. Persoane cu vârsta cuprinsă între 0-19 ani, în procente
Figura 55. Persoane cu vârsta cuprinsă între 20-34 ani, în procente
Figura 56. Persoane cu vârsta cuprinsă între 35-54 ani, în procente
Figura 57. Persoane cu vârsta cuprinsă între 55-64 ani, în procente
Figura 58. Persoane cu vârsta peste 64 de ani, în procente

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Observațiile sunt următoarele:

- Populația cu vârsta peste 64 ani este concentrată preponderent în zona de centru și de nord a Capitalei. Pentru ameliorarea calității locuirii în aceste zone sunt necesare strategii și politici de regenerare urbană dedicate centrului;
- Există o pondere considerabilă a populației vârstnice în marile ansambluri de locuit din Drumul Taberei, din Balta Albă – Titan și din Berceni. În cartierele Drumul Taberei și Balta Albă – Titan există zone de concentrare a locuințelor de mici dimensiuni, cu o medie a suprafeței locuibile/locuință sub media națională de 35 m^2/locuință;
- În cazul cartierelor Drumul Taberei, Titan și Berceni apare o problemă suplimentară, legată de vechimea fondului construit, mai exact a locuințelor colective realizate înainte de anul 1977, în perioadele 1951-1958 și 1964-1970. Aceste ansambluri și-au depășit durata normată de viață, stabilită momentan la 50 de ani, ele presupunând în viitor intervenții costisitoare de reabilitare și de adaptare la locuitori noi;
- Zonele Cotroceni, Vatra Luminoasă și Floreasca sunt cartierele relativ îmbătrânite, cu o pondere mare a populației de peste 64 de ani cuprinsă între 20,11% și 25,50%, în vreme ce zonele Andronache, Ion Creangă, Bucureștii Noi sunt zone cu o pondere cuprinsă între 13,61% și 16,20%.

În cartierele cu locuințe colective în care populația este preponderent îmbătrânită pot apărea probleme la furnizarea serviciilor publice dedicate acestei categorii de vârstă. În prezent, cartierele nu par pregătite să răspundă cerințelor acestei categorii de populație, nici din perspectiva amenajării spațiilor publice, nici din perspectiva dotărilor cu centre de întreținere și de recuperare.

4.2.6 Vechimea fondului rezidențial

Relaționând analizele anterioare la analiza fondului de locuințe realizat în perioada 1981-1990 (*cf.* Figura) și în perioada 1991-2011 (*cf.* Figura), putem face următoarele observații:

- Populația matură este concentrată în circumscripțiile în care există o pondere mare a fondului de locuințe realizat în perioada 1981-1990. Se confirmă astfel dinamica demografică din perioada socialistă, când România se afla în grupul țărilor cu cele mai ridicate niveluri ale natalității și ale nupțialității, concomitent cu scăderea drastică a divorțialității, a nașterilor extraconjugale, a vârstei medii la prima căsătorie sau a vârstei medii la nașterea primului copil. Privit dintr-o perspectivă evolutivă, fenomenul explică de ce o mare parte din populația matură se concentrează în ansamblurile colective realizate în perioada 1981-1990;
- Perioada 1991-2011 indică o creștere a fondului de locuințe, cu precădere în zonele de periferie: în vest, în cadrul Sectorului 6: Cartierul Militari, în sud, în cadrul Sectorului 4: Cartierul Progresul, Cartierul Apărătorii Patriei, respectiv în zona de dezvoltare spre Măgurele a Sectorului 5, iar în nord, în cadrul Sectorului 5, în Cartierele Băneasa și Aviației. Creșterea fondului de locuințe de la periferia Bucureștiului confirmă tendința de expansiune urbană, care se manifestă fie prin dezvoltarea locuințelor individuale, mai ales în partea de sud, fie prin dezvoltarea noilor ansambluri rezidențiale, preponderent în partea nordică a Bucureștiului. În intervalul 2006-2011, construcția noilor clădiri de locuințe se concentrează cu predilecție în partea de vest a Cartierului Drumul Taberei, precum și în partea de est, de o parte și de alta a Bulevardului Theodor Pallady.

Figura 59. Locuințe realizate în perioada 1981-1990, în procente

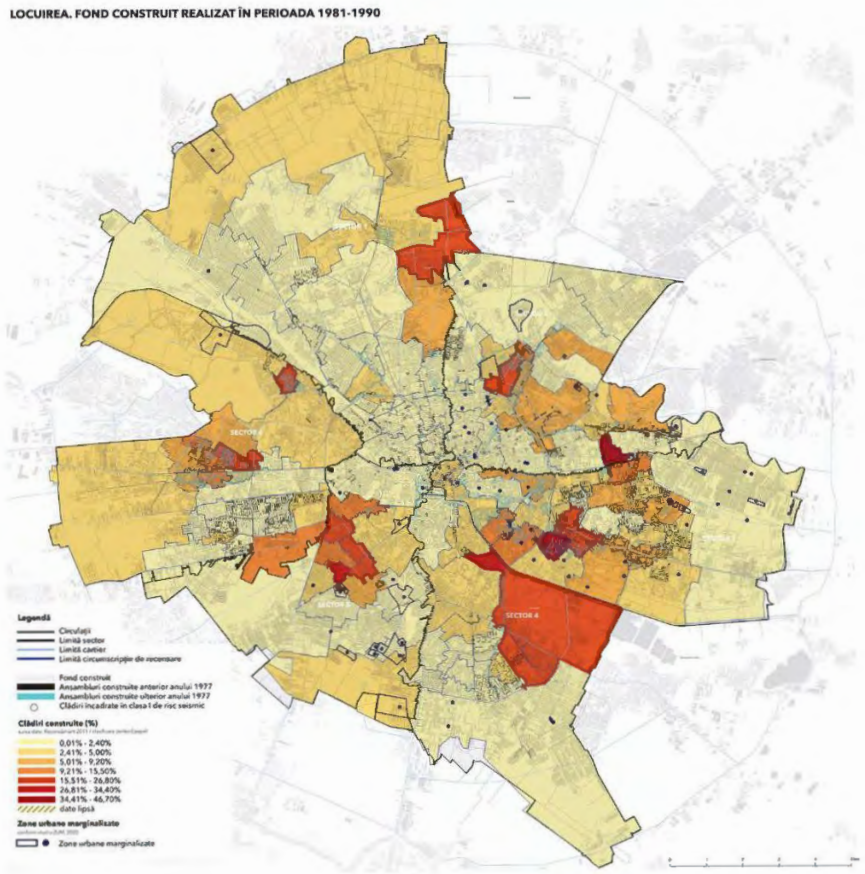

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 60. Locuințe realizate în perioada 1991-2011, în procente

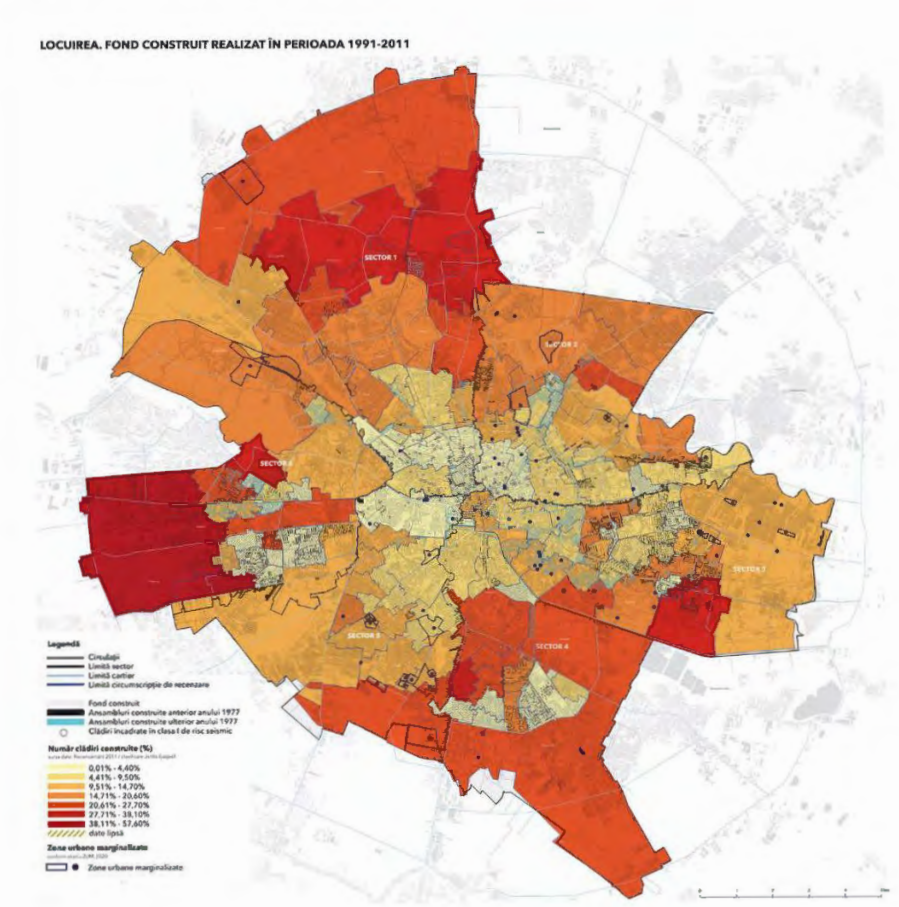

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

4.2.7 Dotările și satisfacția resimțită de locuitori

Observațiile din această secțiune se bazează pe cercetarea sociologică făcută pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Bucureștiului (SIDU B), de o echipă a Băncii Mondiale în toamna anului 2019. Figura 61 spațializează răspunsurile primite la întrebările dedicate gradului de acoperire cu dotări a circumscripției de recenzare, în vreme ce Figura arată gradul de satisfacție resimțit de locuitorii Bucureștiului.

Figura 61. Gradul de acoperire cu dotări

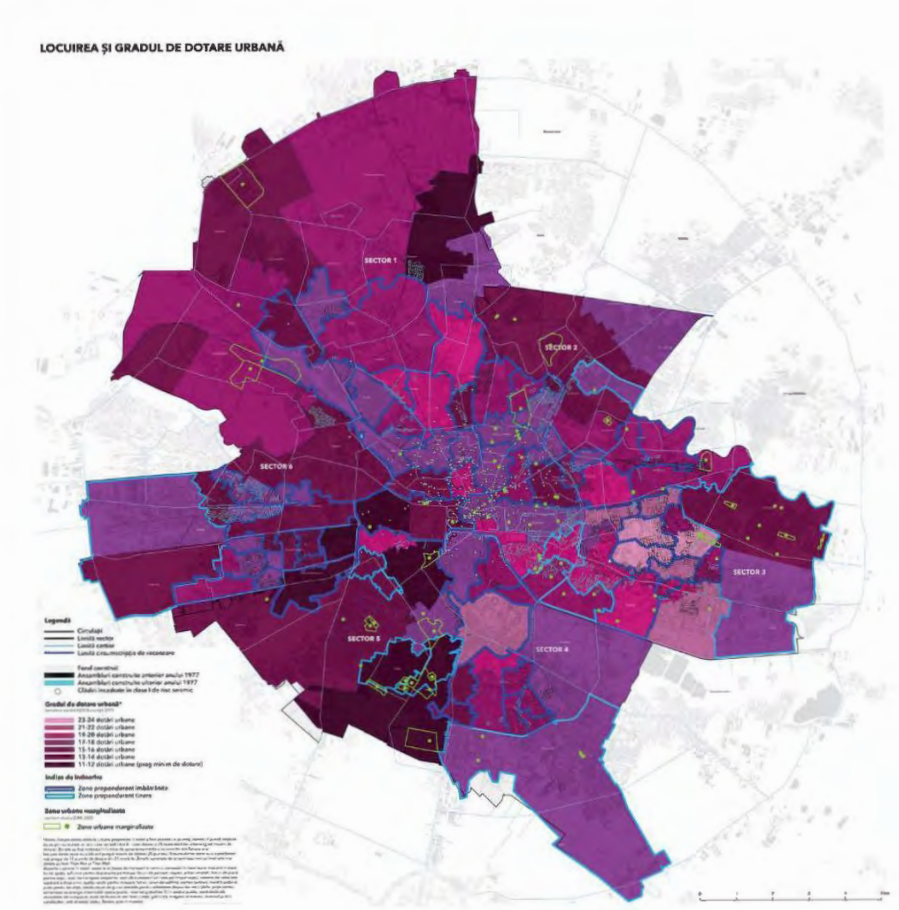

Sursa: Cercetarea sociologică din cadrul Strategiei Integrate pentru Dezvoltare Urbană București (SIDU B), din toamna anului 2019.

Figura 62. Gradul de satisfacție cu dotările existente în zonă

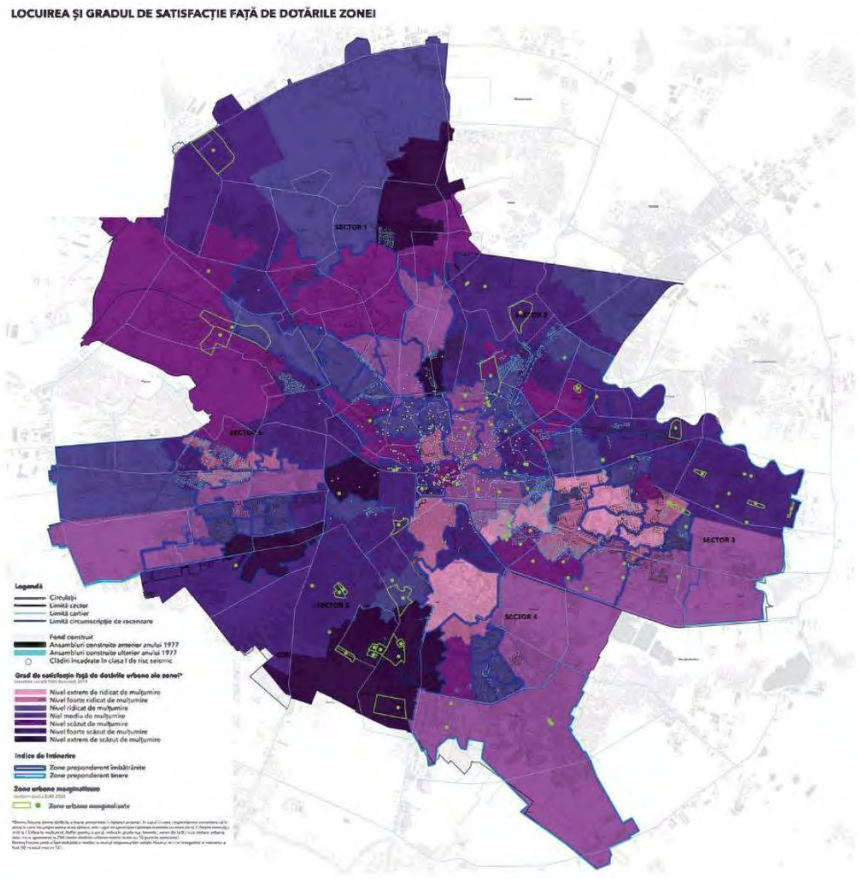

Sursa: Cercetarea sociologică din cadrul Strategiei Integrate pentru Dezvoltare Urbană București (SIDU B), din toamna anului 2019.

În acest context, putem face următoarele observații:

- Cartierele Tudor Vladimirescu, Cotroceni, Sălaj și Ferentari sunt considerate zone în care gradul de dotare cu echipamente publice este scăzut. Într-o poziție similară se află și cartierul Băneasa;
- Zona Industriilor este problematică, fiind considerată o zonă cu un grad mic de dotări și cuprinsă în același timp în Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate. Mai mult, zona este locuită de o populație relativ tânără. Pentru creșterea calității locuirii într-o astfel de zonă sunt necesare politici țintite pe mai multe paliere, de la educație până la reabilitarea fondului construit, care pot fi costisitoare pentru Municipalitate;
- O altă zonă sensibilă este zona Crângași, caracterizată de o populație tânără, cu copii mici, care are și ea destul de puține dotări urbane;

- În general, în circumscripțiile care au puține dotări urbane, există și un grad redus de satisfacție resimțit de populație. O asemenea situație nu indică doar necesitatea regândirii sistemului de dotări publice, ci și revizuirea calității lor, în măsura în care acest lucru poate fi controlat de Municipalitate;
- Zonele în care populația pare să fie cea mai satisfăcută cu dotările existente sunt următoarele: Cartierul Tei, Cartierul Tineretului, Cartierul Kiseleff, Cartierul Floreasca și zona centrală. Trebuie avut însă în vedere faptul că toate aceste zone se suprapun în mare parte cu marile parcuri din București;
- Zona Militari este încadrată în categoria zonelor relativ bine deservite cu dotări, cu un grad de satisfacție mediu în ceea ce privește calitatea lor. Cea mai probabilă explicație este dezvoltarea accelerată a fondului de locuințe, în paralel cu diversificarea portofoliului de servicii.

4.2.8 Indicele de întinerire și vechimea fondului rezidențial

Figura sintetizează analizele de mai sus, folosind indicele de întinerire, format din populația cu vârsta mai mică de paisprezece ani, raportată la cea cu vârsta peste șaizeci și cinci de ani, suprapus peste vechimea fondului de locuințe.

Concluziile sunt următoarele:

- Zonele cele mai îmbătrânite sunt: partea sud-vestică a Zonei Centrale, Cartierul Drumul Taberei, în zona de vest a Bucureștiului, Cartierul Tineretului și Cartierul Berceni, în zona de sud, Cartierul Titan – Balta Albă, în zona de est, și Cartierele Kiseleff, Floreasca și Bucureștii Noi, în zona de nord a Capitalei;
- Zone cu populație tânără sunt următoarele: Militari, Sălaj, Ferentari, Vitan, Progresul, Industriilor și Cățelu;
- Zone cu populație îmbătrânită și cu fond construit realizat înainte de anul 1977 sunt: Drumul Taberei, Titan – Balta Albă, Berceni, Cotroceni și Floreasca;
- Fondul construit realizat după anul 1977, locuit preponderent de populație matură se află în zonele: Băneasa, Militari, Crângași – Giulești, Cotroceni, Vitan și Titan est;
- Fondul nou de locuințe, format fie din locuințe individuale, fie din ansambluri de locuințe colective apare preponderent în zonele periferice și este locuit de o populație relativ tânără.

Pentru a completa imaginea rezultată din Figura , am spațializat și procesul actual de reabilitare termică a blocurilor de locuințe, pentru fiecare sector în parte (*cf.* Figura 64). Trebuie subliniat aici că procesul de reabilitare termică nu implică reparații capitale, durata normată de viață a clădirilor nefiind astfel afectată.

Figura 63. Indicele de întinerire și vechimea fondului rezidențial

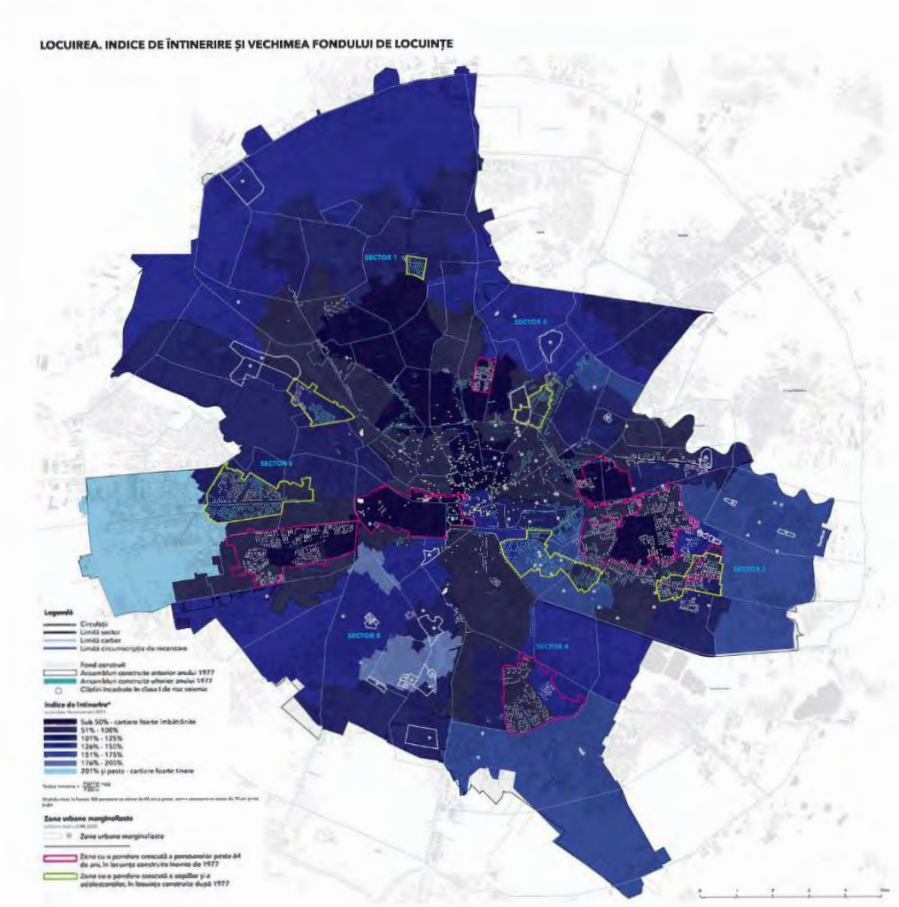

Sursa: Cercetarea sociologică din cadrul Strategiei Integrate pentru Dezvoltare Urbană București (SIDU B), din toamna anului 2019, și prelucrare după RPL 2011.

Figura 64. Stadiul actual al reabilitării termice la clădirile de locuit, în luna ianuarie a anului 2020

Sursa: Prelucrare după paginile *web* ale Primăriilor de Sector, în luna ianuarie a anului 2020.[207]

[207] Pentru Sectorul 1: http://bit.ly/38WJ7h0 (în execuție), respectiv http://bit.ly/38WJ7h0 (în proiectare) [25.07.2023]; pentru Sectorul 2: http://bit.ly/2xAxbof [25.07.2023]; pentru Sectorul 3: http://bit.ly/2TUhO2R (în execuție), respectiv http://bit.ly/2QAxOoL (finalizate) [25.07.2023]; pentru Sectorul 4: http://bit.ly/2QfgTI3 [25.07.2023]; pentru Sectorul 5: http://bit.ly/2WoXZm1 [25.07.2023] și pentru Sectorul 6: http://bit.ly/2xIRXSR [25.07.2023].

5 SPAȚIILE PUBLICE DIN BUCUREȘTI: REZULTATELE OBȚINUTE

În mod similar cu analiza locuirii bucureștene, am folosit și aici un set format din următoarele obiective:

1. O perspectivă sintetică, dar sistematică, asupra stării actuale a spațiilor publice din Municipiul București;
2. O perspectivă sintetică asupra străzii, privită ca o componentă esențială în sistemul de spații publice din oraș;
3. O serie de recomandări pentru gestiunea spațiului public din Municipiul București.
4. O bază de date unitară, care să conțină următoarele seturi de date:
    - Clădirile din București;
    - Trama stradală a Municipiului București;
    - Punctele aferente spațiilor publice de dimensiuni reduse, denumite „spații publice punctuale";[208]
    - Punctele aferente spațiilor publice abandonate, denumite „spații publice abandonate";[209]
    - Poligoanele aferente spațiilor verzi și cimitirelor, denumite „spații publice de suprafață";[210]
    - Liniile aferente spațiilor publice liniare, denumite „spații publice liniare".[211]

5.1 Analiza spațiilor publice din Municipiul București

Secțiunea de față analizează sintetic distribuția spațiilor publice din București, folosind următoarele trei tipuri geometrice: spații punctuale,[212] spații liniare[213] și spații de suprafață[214]. De asemenea, secțiunea oferă și o suită de date cantitative: suprafața totală, amplitudinea suprafețelor, media aritmetică a suprafețelor și mediana suprafețelor. O categorie specială identificată o reprezintă spațiile abandonate. Ele sunt spații de diferite dimensiuni, asupra cărora nu s-a remarcat la momentul inventarierii niciun tip de intervenție recentă, dar care au potențial de a se transforma in atractori pentru locuitorii unei anumite zone.

Capitolul prezintă sintetic o serie de date cantitative referitoare la spațiile publice din Municipiul București. Pe baza acestor date se pot formula o suită de concluzii relevante atât pentru scara orașului,

---

[208] Spațiile punctuale au dimensiuni relativ mici fiind, în general, spații cu suprafețe mai mici de 3 hectare.

[209] Spațiile publice abandonate sunt, în general, spații deteriorate, unde nu se pot identifica intervenții recente asupra mobilierului urban, sistemului de iluminat, pavimentului, spațiului verde etc.

[210] Spațiile de suprafață se întind pe suprafețe mai mari de 3ha. Aici intră grădinile publice (3-15 ha), parcurile (peste 15 ha), dar și cimitirele.

[211] Spațiile liniare au lungimea mai mare decât lățimea. În această categorie intră, de regulă, străzile, bulevardele etc., împreună cu alveolele lor.

[212] Spațiile punctuale au dimensiuni relativ mici. În această categorie intră, de regulă, scuarurile sau amenajările cu o suprafață mai mică de 3 hectare.

[213] Spațiile liniare au lungimea mult mai mare decât lățimea. În această categorie intră, de regulă, străzile, bulevardele etc., împreună cu alveolele lor.

[214] Spațiile de suprafață se întind pe suprafețe mai mari de 3 hectare. Aici intră grădinile publice (3-15 ha), parcurile (peste 15 ha) etc.

cât și pentru scara sectorului. Ulterior, analiza detaliată a tipurilor de spații pentru fiecare sector va indica măsuri posibile pentru scara cartierului.

Spațiile publice pot fi privite fie ca elemente de potențial, ca active ale orașului, fie ca elemente pasive, greu de gestionat și costisitoare în întreținere. Atunci când ne referim la spațiile publice, de cele mai multe ori, administrațiile locale nu cunosc pe deplin situația din teritoriu (care sunt spațiile pe care le dețin, care este calitatea acestora și cum răspund ele la necesitățile locuitorilor). Prin urmare, deciziile legate de modul de gestionare al unor astfel de bunuri publice devin complicate, iar intervențiile se dovedesc uneori insuficiente în creșterea sau în conservarea valorii acestor spații.

Din acest motiv, credem că procesul de inventariere al spațiilor publice din București, deși aflat doar în fază incipientă, este unul esențial în determinarea modului în care intervențiile asupra spațiilor sunt ierarhizate. În primă fază, inventarierea s-a axat pe culegerea unor informații legate de tipul, dimensiunea, starea și calitatea acestor spații. Considerăm esențial pentru procesul viitor de planificare, ca acestor date să le fie asociate date legate de regimul juridic, de structura de gestiune și date financiare (costuri operaționale și de întreținere, venituri și cheltuieli etc.), date la care nu am avut acces la momentul elaborării studiului.

5.1.1 Scurtă prezentare istorică a spațiilor publice din București

În termeni simpli, spațiile publice pot fi considerate ca acele spații dintre clădiri sau acele facilități deschise publicului, care se referă, în general, la trei tipuri de spații urbane: străzi și zone cu acces pietonal, spații deschise de tipul piețelor, piațetelor, scuarurilor, falezelor, grădinilor și parcurilor și facilitățile publice, precum centrele comunitare, bibliotecile etc.

În studiul de față, analiza este dedicată exclusiv primelor două tipuri de spații, în timp ce facilitățile publice comunitare, de regulă spații închise, sunt parte componentă a altor studii de fundamentare cuprinse în Strategie.

Ceea ce caracterizează spațiile publice, indiferent de definirea acestora (funcțiuni, conformare spațială, relația spațială față de oraș și zona înconjurătoare) este faptul că accesul este permis oricăror categorii de cetățeni. Putem pleca de la această înțelegere chiar dacă accesul poate fi uneori permis numai în anumite perioade de timp și numai anumitor categorii de persoane. Este bine de precizat faptul că strada, ca element definitoriu al texturii spațial-funcționale a orașului, deși reprezintă un spațiu public, poate intra în accepțiunea prezentei sinteze numai în măsura în care dotările publice adiacente reprezintă determinante majore ale vieții urbane (dotări comerciale, culturale etc.) având încărcătură simbolică consolidată de-a lungul mai multor generații.

Din această perspectivă, Bucureștiul istoric a avut o primă categorie de spații publice legate de bisericile în jurul cărora se grupau mahalalele care constituiau parohii[215] precum și mănăstirile. Atracția pe care edificiile și așezămintele de cult o au de regulă săptămânal sau ritmată de sărbătorile religioase majore, a determinat adunarea mai multor persoane aflate într-o comuniune religioasă. Aceste spații publice au constituit repere spațiale identitare pentru bucureșteni.

O altă categorie a fost reprezentată de spațiile și grupările de clădiri comerciale, care, prin caracterul lor utilitar, au devenit spații publice esențiale pentru funcționarea orașului.

De asemenea, clădirile și zonele definite de sediile puterii au constituit zone de atragere a publicului implicat în exercitarea atribuțiilor administrative sau judecătorești. Mai putem aminti și zonele libere de acum 150-200 de ani având destinații ad-hoc: este vorba de spațiile vagi reprezentate de maidane,

2
[15] *Cf.* Voiculescu, 1997: 146ff.

în fapt terenuri reziduale, dintre care unele s-au păstrat și în prezent în textura țesutului urban actual, dar cu suprafețe mult mai mici.

Evoluția continuă a Bucureștiului, atât sub raportul creșterii complexității funcțiunilor urbane, cât și în ceea ce privește numărul de locuitori, a produs expansiunea spațială a orașului. Aceste elemente ale dinamicii urbane generale au fost strâns legate de contextul social și economic al țării și de determinatele politice ale perioadelor istorice.

Măsurile privind industrializarea cât mai rapidă a României au stimulat imigrarea în masă către orașe și mai ales către București, ceea ce a impus acțiuni susținute pentru realizarea necesarului de cazare și pentru asigurarea funcțiunilor urbane necesare concentrării unor mari mase de oameni în marile ansambluri de locuințe colective.

Un alt aspect important în evoluția spațiilor publice a fost și evoluția paradigmei privind delimitarea spațiilor publice de cele private[216], inclusiv în ceea ce privește aspectele spațiale și juridice ale urbanismului liber din ansamblurile de locuințe colective. Realizarea bulevardelor interbelice bucureștene constituie și acestea un reflex al urbanismului intervențiilor urbanistice pariziene de la mijlocul secolului al XIX-lea.

Trecerea de la urbanismul închis, de sorginte medievală, în care strada reprezintă spațiul public opus celui privat, determinat de limitele curților, către urbanismul liber, promovat de Le Corbusier și aplicat în București după cel de-al doilea război mondial prin realizarea ansamblurilor de blocuri, a produs o categorie de terenuri între clădiri, aflate în proprietate colectivă. Realizarea ansamblurilor de locuințe colective și a dotărilor aferente s-a făcut după principiile de proiectare ale anilor ’1970, în mare măsură bazate pe conceptele Unității de Vecinătate, conceptualizate și inițiate de Clarence Perry în 1929. Abordarea a avut drept rezultat realizarea unor spații publice definite de centrele comerciale de cartier, precum și de spațiile libere plantate (scuaruri, locuri de joacă), acestea din urmă fiind legate de dotările cu acces selectiv sau restricționat (educație, sănătate).

O categorie foarte importantă în definirea spațială și funcțională urbană este strada, care de cele mai multe ori reprezintă o categorie de spațiu public cu un caracter informal sub aspectul reprezentativității spațiale, dar esențial ca reper identitar.

De asemenea, nu pot fi neglijate posibilele spații publice informale, de mici dimensiuni, care au capacitatea de a genera înțelesuri ale apartenenței unor grupuri sociale la acestea.

Caracteristica cea mai evidentă a spațiilor publice din București o constituie diversitatea lor, care ajunge uneori până la incoerența organizării programatice a acestora la scara orașului. Această stare impune necesitatea ierarhizarea acțiunilor și a intervențiilor în funcție de nivelul Administrației Locale (Sector sau Municipiu).

Distribuția spațiilor publice reflectă evoluția istorică a orașului. Astfel, țesutul zonei istorice centrale prezintă elemente funcționale care vizează reprezentativitatea, ilustrată de dimensiunea simbolică, dar și de orientarea preponderentă către anumite activități de loisir (*cf.* Figura).

2

[16] *Cf.* Benevolo, 2003: 162. Benevolo punctează efectul definitoriu spațial indus de Haussmann în ceea ce privește realizarea marilor bulevarde pariziene, prin „Noua ordine legislativă [care] consolidează sfera proprietății și a inițiativei private...”.

Spațiile publice aflate în imediata proximitate a centrului istoric au, pe lângă atributul reprezentativității, și elemente ale zonelor amintite anterior, inclusiv dispunerea uneori liniară a dotărilor de-a lungul unui spațiu adiacent bulevardelor.

Figura 65. Distribuția spațiilor publice locale și reprezentative

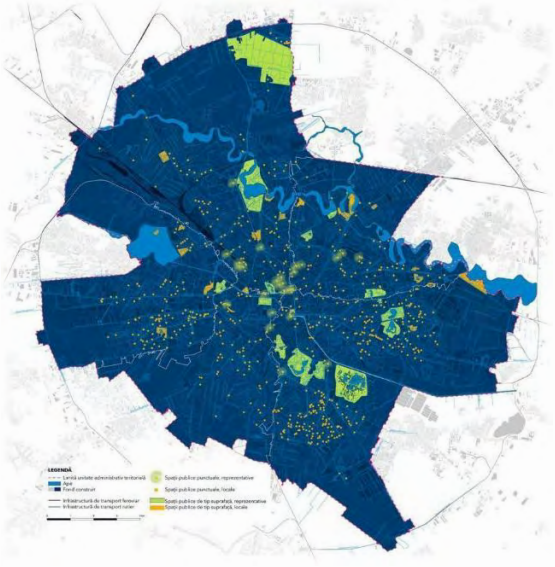

Sursa: Autorii.

Realizarea marilor concentrări de funcțiuni multifuncționale comerciale, și uneori popular-culturale, precum și a rețelelor de magazine, a diminuat importanța și logica de funcționare a unor spații publice tradiționale, tendință firească generată de schimbarea modurilor de consum. De remarcat faptul că distribuția lor pe tot teritoriul orașului a reprezentat o schimbare a paradigmei de funcționare a spațiilor publice în capitală prin atracția predilectă a cetățenilor către aceste centre de interes, în detrimentul celorlalte tipuri de zone.

5.1.2 Distribuția spațiilor publice din București

Figura reprezintă rezultatul inventarierii diferitelor tipuri de spații publice din București, conform metodologiei detaliate în capitolul 4.
La nivelul spațiilor punctuale, distribuția este una relativ unitară în zona centrală și în zona din imediata proximitate a inelului central. Cu toate acestea, lipsa de intervenții asupra spațiului public se remarcă mai ales în zonele periferice ale orașului, unde se regăsesc multe din ansamblurile noi de locuit (preponderent în zona de vest și sud-vest).

Spațiile publice punctuale, reprezentate de regulă prin scuaruri, piațete sau locuri de joacă pentru copii se regăsesc preponderent în zona centrală sau în incintele locuințelor colective. Nevoia de spații publice de mici dimensiuni se resimte mai ales în zonele cu locuințe individuale (Andronache, Industriilor, Cotroceni etc.).

Deși Sectoarele 2 și 6 duc lipsă de spații publice amenajate de mare amploare cum sunt cele amplasate în celelalte sectoare (Parcul Herăstrău, Parcul Tineretului, Parcul Titan, Delta Văcărești), acestea beneficiază de o serie de parcuri de dimensiuni mici sau medii (2–10 ha), care reușesc să deservească relativ satisfăcător cea mai mare parte a populației. În acest context, Sectorul 5 încă este în urmă, cu un număr relativ mic de spații punctuale sau de suprafață.

Spațiile publice de tip suprafață, care acoperă marile parcuri ale orașului, se regăsesc preponderent în zonele cu densități mari ale populației, cum ar fi cartierele Pantelimon, Vatra Luminoasă, Kiseleff, Drumul Taberei, Balta Albă-Titan. Din păcate, aceste spații de amploare sunt intervenții realizate ante 1989. În ultimii 30 de ani nu s-au realizat intervenții majore de creare a unor spații publice reprezentative la nivel de oraș, fie ele parcuri sau piețe publice. Spațiile publice de amploare lipsesc din zona centrală, cu precădere în partea de est a inelului central de circulație.

De asemenea, la nivelul orașului nu se conturează o abordare unitară în crearea accesului la elementele de apă specifice orașului (Salba de Lacuri și Dâmbovița). Acest lucru se observă prin distribuția pulverizată a spațiilor punctuale. O excepție de la regulă o reprezintă Sectorul 2, care în ultimii 10 ani a reușit să amenajeze o serie de spații verzi de diferite dimensiuni. Cu toate acestea, în continuare, cea mai mare parte a malurilor de apă nu sunt amenajate sau accesibile publicului. Dezvoltările recente de locuințe individuale de-a lungul apei au compromis accesul la părți considerabile din malul de lac. Pentru a putea valorifica malurile de lac sub forma unui circuit de agrement va trebui completat procesul de amenajare și de echipare cu dotări. Acest demers trebuie susținut sub forma unor parteneriate cu UAT-urile învecinate. De asemenea, rețeaua de spații verzi de la nivelul orașului încă nu este completă. Se resimte nevoia de inserare a elementelor de legătură (străzi cu vegetație de aliniament), dar și a unor elemente punctuale de tip scuar, piațetă, grădină, care să anime traseul pe parcurs.

Datele calitative indică faptul că o mare parte din spațiile identificate beneficiază doar de facilități de bază (mobilier urban minimal, iluminat public limitat etc.). O analiză mai detaliată a dotărilor aferente acestor spații se regăsește în fișele sintetice de Sector din anexă. Cu toate acestea, la nivelul Municipiului, am ales să reprezentăm sintetic distribuția toaletelor publice și a instalațiilor de apă (fântâni, cișmele și țâșnitori), considerate dotări esențiale într-un spațiu urban de calitate.

Astfel, Bucureștiul beneficiază doar de un număr de 220 de toalete publice, ecologice sau automate, aflate în subordinea Primăriilor de Sector sau a Administrației Lacuri, Parcuri și Agrement București.

Cele mai multe toalete publice se află în subordinea ALPAB, respectiv 52% din total. La polul opus se situează Primăriile Sectoarelor 2 și 5, care au în subordinea doar 1% din totalul de toalete.[217]

Figura 66. Tipul toaletelor din București

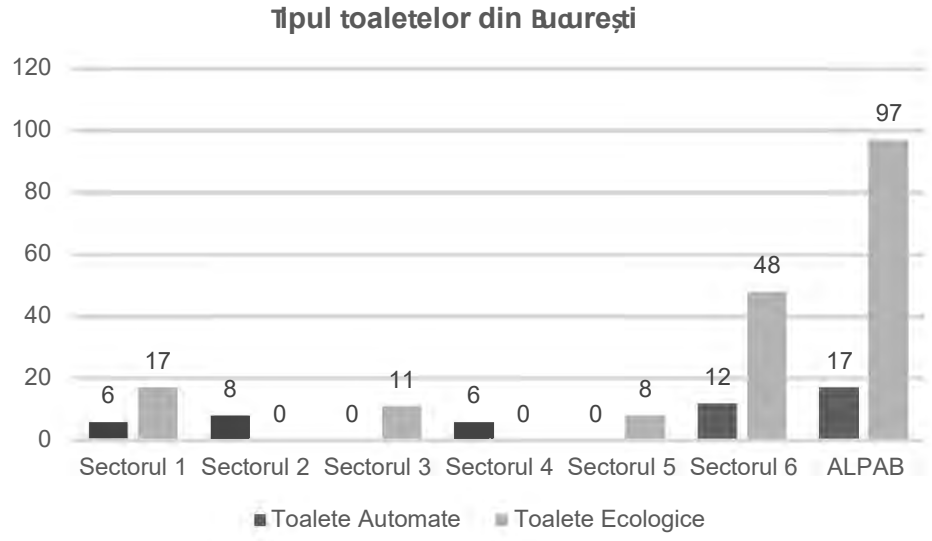

Sursa: Prelucrare după https://bit.ly/2TKyXeK [28.05.2020]

Figura 67. Procentajul toaletelor publice aflate în subordinea instituțiilor din București

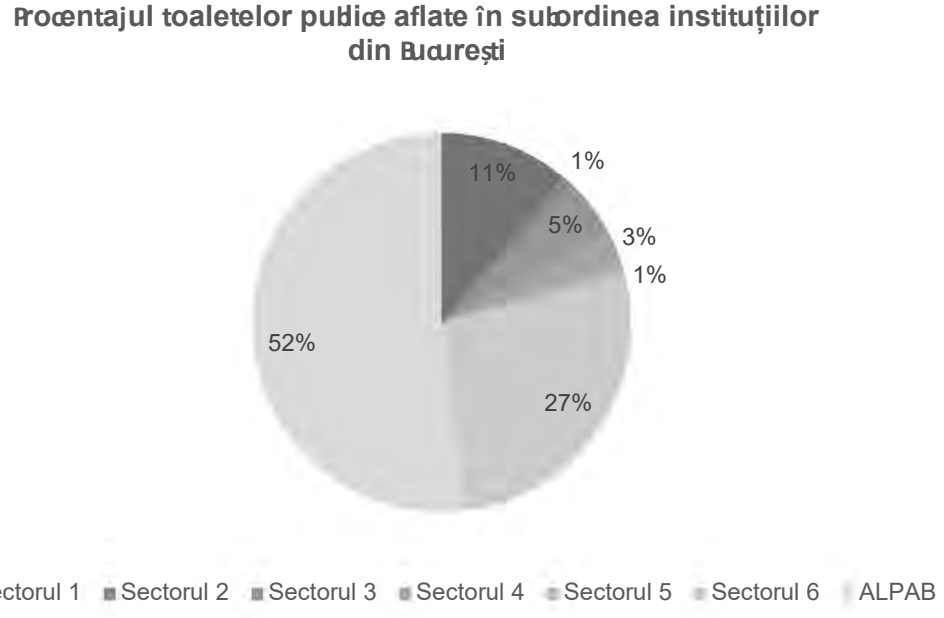

Sursa: Prelucrare după https://bit.ly/2TKyXeK [28.05.2020].

2

[17] Date disponibile la adresa https://bit.ly/2TLVtE6 [28.05.2020]

Figura 68. Distribuția toaletelor publice în Municipiul București

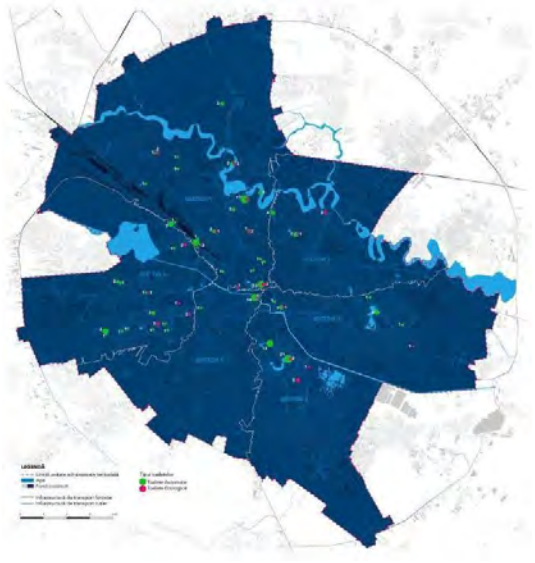

Sursa: Prelucrare după https://bit.ly/3gs79pg [28.05.2020].

Atât din analiza distribuției toaletelor publice, cât și din analiza tipurilor de instalații de apă reiese slaba dotare a spațiilor publice și a parcurilor cu astfel de dotări esențiale. Toaletele publice reprezintă o alternativă mai ales pentru categoriile de persoane aflate în situații speciale (femei însărcinate, părinți cu copii mici, persoane vârstnice), dar și pentru persoanele fără adăpost, acestea fiind adesea singurele locuri unde astfel se persoane pot utiliza toaleta, inclusiv pentru igiena personală.

Cișmelele și țâșnitorile de apă ar trebui să facă parte integrată a sistemului de parcuri și de piste de biciclişti a orașului și să completeze inclusiv rețeaua toaletelor publice. Cu toate acestea, mare parte din partea estică a orașului este slab deservită de astfel de dotări. De asemenea, o mare parte din cișmelele și țâșnitorile instalate sunt adesea nefuncționale sau închise.

Figura 69. Tipuri de instalații de apă din Municipiul București

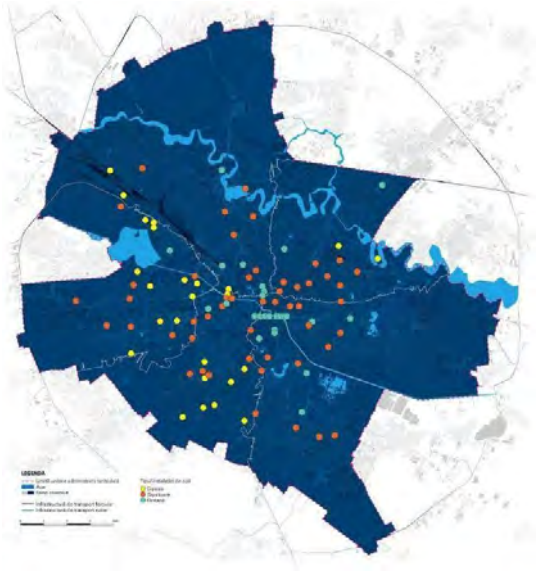

Sursa: Prelucrare hartă digitală Apa Nova.

Mare parte din spațiile punctuale identificate necesită intervenții de reabilitare, care să le transforme în puncte de atracție pentru locuitorii din zonă. Mai mult, Figura indică încă un număr relativ mare de spații publice abandonate (cu precădere pe direcția vest-est și în zona centrală. Revitalizarea acestor spații se poate face în parteneriat public-privat, cu costuri reduse, dar cu un impact important în creșterea calității vieții.

Spațiile liniare se regăsesc preponderent de-a lungul marilor artere de circulație (Bulevardul Timișoara, Șoseaua Pantelimon, Șoseaua Ștefan cel Mare etc.). Aceste artere beneficiază de trotuare generoase, delimitate de regulă de vegetație de aliniament, ele fiind deservite de activități comerciale și de alimentație publică. Deși capacitatea lor este adecvată pentru fluxurile de pietoni care le tranzitează, calitatea imaginii urbane este una precară. Pavimentul este degradat, calitatea estetică a funcțiunilor de la parter este precară, mobilierul urban este degradat, nu există piste de bicicliști care să faciliteze parcurgerea lor în siguranță atât pentru pietoni, cât și pentru bicicliști etc. Pe de altă parte, spațiile

liniare din zona centrală ar putea prelua rolul de spații publice de calitate, dar ele sunt în continuare blocate de autovehicule parcate pe trotuar.

Figura 70. Distribuția spațiilor punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din București

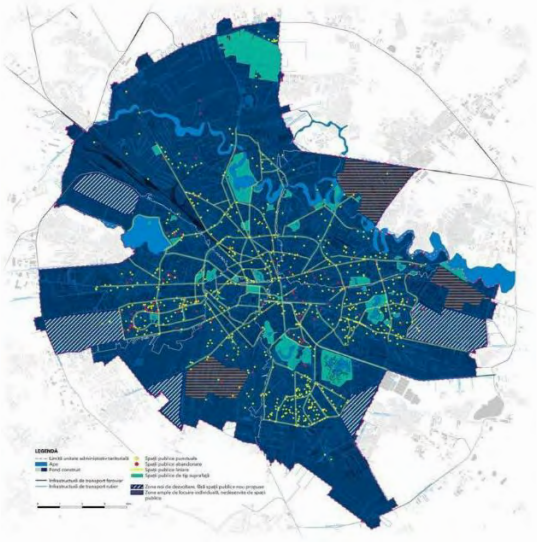

Sursa: Autorii.

5.1.2.1 Spațiile punctuale

Piețele publice, piațetele și scuarurile au rol de identificare și de reprezentare permanentă a societății. Ele reprezintă noduri importante ale rețelei de spații publice, care stau la baza structurii orașului. De asemenea, acestea stau la baza ierarhiei spațiilor urbane și constituie un punct de referință în harta mentală a orașului.[218]

Conceptul din spatele configurării unei piețe ar trebui să se bazeze pe rolul acesteia în structura și în viața orașului. O piață ar putea lua multe forme în funcție de factorii care îi determină înfățișarea – amplasamentul, originea, dezvoltarea istorică, semnificația, caracterul, traficul etc. O piață poate avea, așadar, caracter de parc, caracter rezidențial, caracter reprezentativ etc.

Un astfel de spațiu este, de asemenea, definit de calitatea limitelor sale. Piețele tradiționale ale zonelor istorice și compacte ale unui oraș, definite de clădirile care le înconjoară, sunt, de obicei, printre spațiile publice cele mai de calitate. Piețele care sunt traversate de un drum aglomerat suferă din punctul de vedere al felului în care sunt percepute și din punctul de vedere al calității generale. Calitatea unei piețe este, de asemenea, dependentă de proporțiile ei (de exemplu, raportul dintre suprafață și înălțimea clădirilor din jur).

Mai mult, este important ca un astfel de spațiu să fie multifuncțional. El ar trebui să ofere o varietate de activități utilizatorilor săi și libertatea de a se mișca liber, fără restricții. O piață ar trebui să fie un mediu favorabil pentru întâlniri de dimensiuni mari, să aibă suficiente locuri de stat, suficientă umbră și să conțină elemente care îmbogățesc spațiul, cum ar fi elementele în relație cu apa și instalațiile artistice[219].

Distribuția spațiilor punctuale (*cf.* Figura *)* în funcție de suprafață ilustrează câteva aspecte esențiale pentru dinamica orașului.

Majoritatea spațiilor identificate cu suprafața sub 500 mp sunt locuri de joacă sau scuaruri situate în intersecții. Acest lucru se observă cu ușurință din concentrarea lor în marile ansambluri de locuit (Drumul Taberei, Berceni, Balta Albă – Titan). Deși realizarea locurilor de joacă din ultimii ani în aceste cartiere reprezintă acțiuni lăudabile, trebuie menționat faptul că din punctul de vedere al calității și al identității, multe din aceste spații încă lasă de dorit. În marea majoritate a cazurilor, materialele utilizate nu sunt prietenoase cu copii, spațiile sunt aproape în toate cazurile îngrădite cu garduri metalice, iar diversitatea jocurilor este aproape întotdeauna aceeași, indiferent de cartierul în care sunt amplasate. Mai mult decât atât, aceste spații sunt dedicate doar unui anumit interval de vârstă, iar de cele mai multe ori adolescenții nu beneficiază de spații special gândite pentru categoria lor de vârstă. Din acest motiv, nu sunt rare situațiile în care copiii ajung să utilizeze spații nesigure (parcările din incintele blocurilor, zonele din spatele blocurilor dedicate colectării de deșeuri etc.) (*cf.* Figura și Anexa 8: Exemple de spații punctuale, liniare și de suprafață)

2

2[18] *Cf.* Chirilă *et al.*, 2020: 30

[19] În lipsa unui program coerent de promovare a artei în spațiul public în București, de cele mai multe ori intervențiile artistice ocupă conjunctural spațiile, fără a contribui semnificativ la creșterea calității lor. Pentru o artă urbană de calitate, convingătoare și actuală, este necesar un program care să aibă identitatea spațiului public și fundamentarea temei pe caracteristicile amplasamentului.

Figura 71. Distribuția spațiilor punctuale cu suprafețe sub 500 m^2 și peste 500 m^2 din București

Sursa: Autorii.

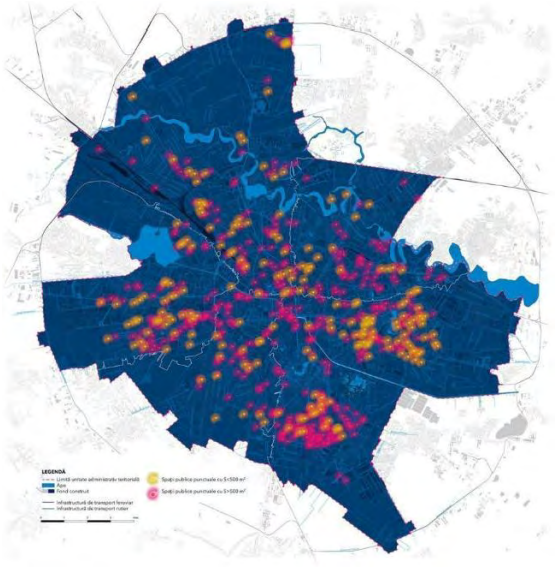

Figura 72. Locuri de joacă din marile ansambluri de locuit

Sursa: Google Maps.

Tabelul 2. Date statistice pentru spațiile punctuale, Municipiul București

Numărul spațiilor identificate	650, din care 96% sunt spații de importanță locală și 4% spații reprezentative
Suprafața totală	137 ha
Amplitudinea	De la 31 m^2 la 30.768 m^2 (3,0768 ha)
Media aritmetică	2.109 m^2
Mediana	791 m^2
Deviația standard	3.863

Sursa: Autorii.

Figura 73. Distribuția spațiilor punctuale, pe sectoare

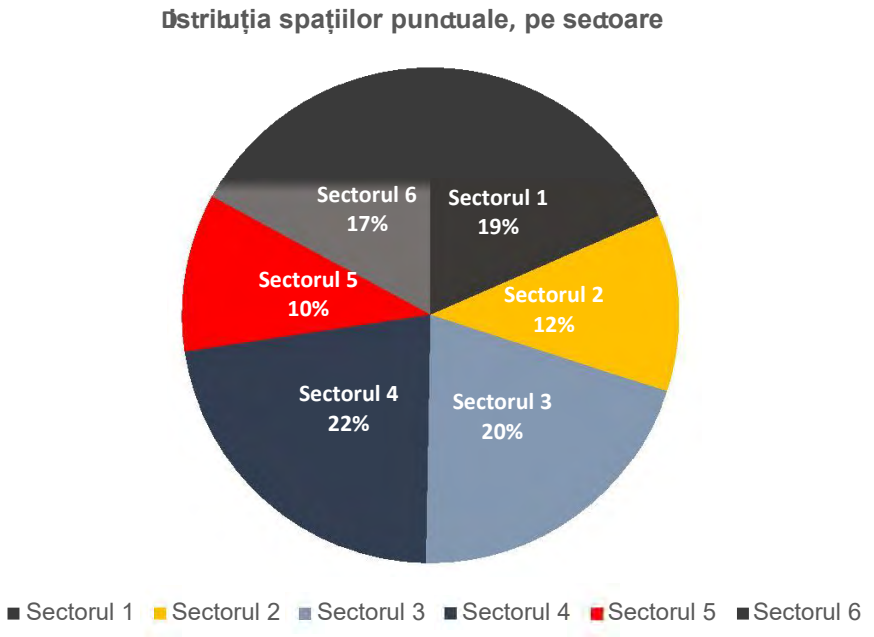

Sursa: Autorii.

Distribuția spațiilor punctuale pe sectoare indică o pondere relativ echilibrată între acestea. Deși Sectoarele 2 și 6 duc lipsă de spații publice amenajate de mare amploare cum sunt cele amplasate în celelalte sectoare (Parcul Herăstrău, Parcul Tineretului, Parcul Titan, Delta Văcărești), acestea beneficiază de o serie de parcuri de dimensiuni mici sau medii (2 – 10 ha), care reușesc să deservească relativ satisfăcător o parte din populație. În acest context, Sectorul 5 încă este în urmă, cu un număr relativ mic de spații punctuale sau de suprafață;

Situația indicată anterior impune necesitatea gândirii unor politici de revitalizare sau de creare a unor noi spații dedicate petrecerii timpului liber, care să corespundă mai multor categorii de vârstă și care să încurajeze interacțiuni între mai multe generații. De asemenea, o atenție deosebită ar trebui acordată procesului de proiectare al acestor spații, de la faza de proiect până la faza de implementare, unde detaliile joacă un rol esențial în crearea unui spațiu de calitate.

Dincolo de reabilitarea spațiilor publice existente și de integrarea acestora într-un sistem mai amplu de spații minerale sau verzi, pot fi gândite variante alternative de activare a unor spații cu potențial de utilizare pe parcursul întregii zile. Astfel, utilizarea curților școlilor pentru diverse activități sportive și de recreere în afara programului școlar poate deveni o soluție viabilă pentru oraș. Aceste spații pot

deveni nuclee de activitate în comunități, mai ales acolo unde spațiul existent nu permite intervenții sau extinderi mai ample în acest scop.

În Figura , am ales să reprezentăm pentru orașul București curțile școlilor primare, gimnaziale și a liceelor care ar putea fi utilizate după programul școlar. Imaginea ilustrează destul de clar posibilitatea completării rețelei de spații publice punctuale și abandonate din marile ansambluri socialiste, cu aceste noi suprafețe. De asemenea, o abordare similară poate fi propusă și pentru zona cuprinsă în interiorul inelului central de circulație, unde un număr relativ mare de școli ar putea fi deschise comunităților după programul de funcționare uzual.

Figura 74. Spații aferente curților școlilor primare și gimnaziale din București, care pot fi utilizate în afara programului școlar

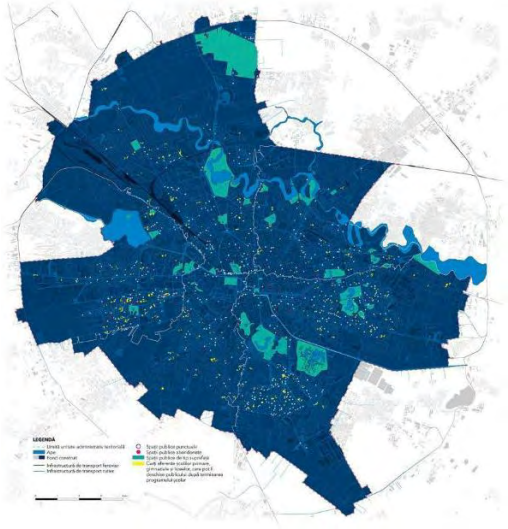

Sursa: Autorii.

5.1.2.2 Spațiile abandonate

Spațiile abandonate reprezintă o categorie specială de spații publice. Ele sunt spații de diferite dimensiuni, asupra cărora nu se remarcă niciun tip de intervenție recentă, dar care au potențial de a se transforma în atractori pentru locuitorii unei anumite zone. Ele pot fi atât suprafețe minerale, cât și suprafețe plantate, dezvoltate spontan.

De remarcat este numărul relativ mare de spații abandonate din interiorul inelului central al orașului, care prin investiții relativ mici de reabilitare, ar putea găzdui anumite activități specifice zonelor centrale ale orașelor. Cu toate acestea, la momentul inventarierii terenurilor, nu au fost puse la dispoziție date legate de regimul juridic al terenurilor. Din acest motiv, este important ca pentru aceste spații să se stabilească cu precizie regimul juridic si să se gândească mecanisme dedicate pentru fiecare caz in parte. De exemplu, în baza L 227/2015[220] privind Codul Fiscal, pentru terenurile abandonate și neîngrijite private, aparținând persoanelor fizice sau juridice, pot fi aplicate mecanisme de supraimpozitare de până la 500%, care sa încurajeze întreținerea până la construcția lor ulterioară.

Tabelul 3. Date statistice pentru spațiile abandonate, Municipiul București

Numărul spațiilor identificate	104, 100% sunt spații de importanță locală
Suprafața totală	18 ha
Amplitudinea	De la 48 m^2 la 13.657 m^2 (1,3657 ha)
Media aritmetică	1.740 m^2
Mediana	855 m^2
Deviația standard	2.396

Sursa: Autorii.

2

[20] *Cf.* L 277/2015, Art. 489, §5, disponibilă la adresa https://bit.ly/2AmWKul [14.05.2020]

Figura 75. Distribuția spațiilor abandonate din București

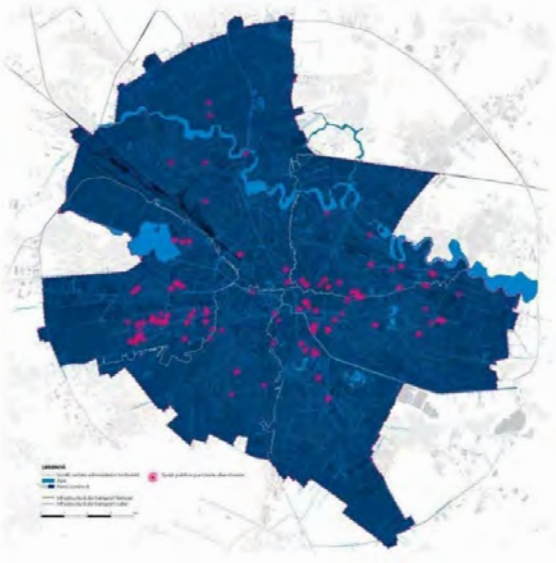

Sursa: Autorii.

În imaginea de mai jos am ales să reprezentăm spațiile abandonate, identificate conform metodologiei detaliate anterior, cu suprafața peste 4.000 m^2.[221] Fiind zone cu o suprafață relativ mare, fără intervenții recente vizibile de reabilitare, este important ca în urma clarificării regimului juridic pentru acestea, să fie stabilite o serie de măsuri de intervenție dedicate. Aceste măsuri pot pleca de la instrumente fiscale precum supraimpozitarea terenurilor neîngrijite (în cazul terenurilor private), până la reabilitări și transformări ale zonelor în spații verzi sau spații publice atractive pentru comunitatea deservită.

2

[21] Suprafata de 4.000 m^2 reprezintă o suprafață aproape dublă față de suprafata medie stabilită în urma identificării spatiilor abandonate. Astfel, amploarea acestor suprafețe reprezintă un potențial major pentru dezvoltarea viitoare a rețelei de spații publice a orașului.

În zona centrală, astfel de spații sunt reprezentate de terenul din fața Academiei Române care, împreună cu zona Pieței Unirii, terenul Esplanada și rondul din Piața Alba Iulia pot deveni obiectul unei acțiuni complexe de reabilitare a axei vest-est.

Alte spații identificate care pot fi reabilitate sunt situate în vecinătatea unor parcuri existente (Parcul Drumul Taberei, Parcul Bazilescu, Parcul Titan, Salba de Lacuri) și pot, prin investiții minimale, deveni parte integrată a unui sistem mai amplu de spații publice la nivel de oraș.

Figura 76. Spații identificate ca abandonate, cu suprafața peste 4.000 m^2 și populația deservită la o distanță de 10 minute

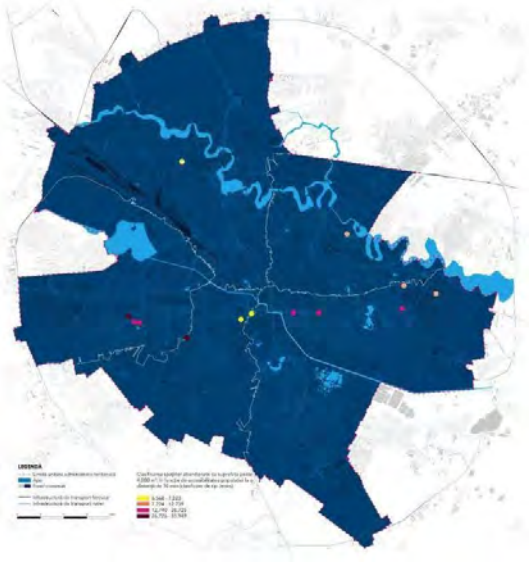

Sursa: Autorii

Figura 77. Distribuția spațiilor abandonate, pe sectoare

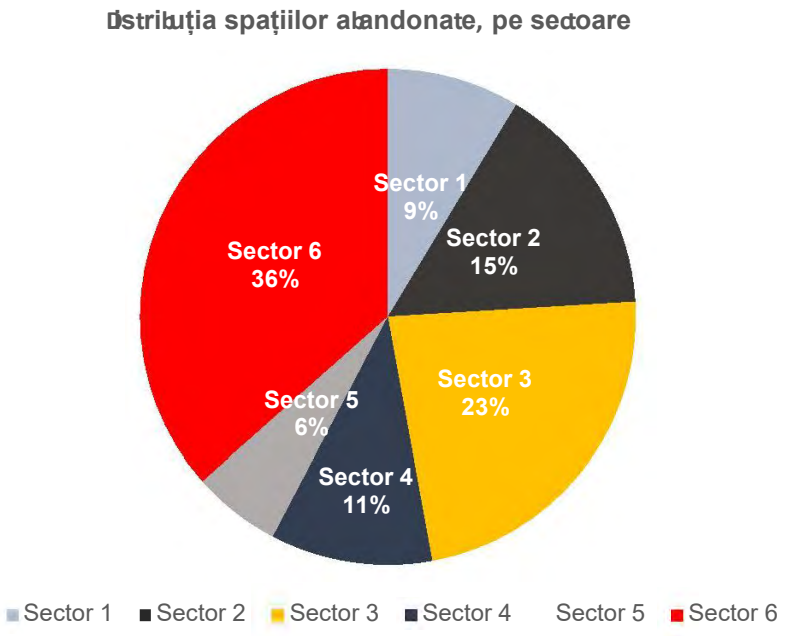

Sursa: Autorii.

Figura 78. Exemple de spații abandonate

Sursa: Google Maps.

5.1.2.3 Spațiile liniare

Străzile reprezintă un element liniar al designului de bază al spațiilor publice. Rolul străzilor într-un oraș nu ar trebui să fie redus la ideea de transport. Străzile ar trebui să fie un mediu plăcut pentru plimbare, opriri frecvente și chiar petrecerea unui timp mai îndelungat pentru relaxare.[222]

Caracterul și modul de utilizare specifice unei străzi sunt determinate de cadrul spațial al acesteia, în special de lățimea străzii și de felul în care este ea este inclusă în structura orașului.

Calitatea detaliilor arhitecturale ale clădirilor adiacente și felul în care fațadele lor sunt utilizate contribuie substanțial la calitatea spațiilor publice de la nivelul străzilor. Pentru ca străzile să fie sigure și locuibile, clădirile trebuie să comunice cu străzile la nivelul parterului. Aceasta se bazează în principal pe tipologia clădirilor, unde sediile serviciilor și ale magazinelor sunt îndreptate către stradă și pot fi accesate de la nivelul acesteia. În același timp, frecvența cu care sunt stimulate simțurile de la nivelul ochiului, felul în care se accesează clădirile, ferestrele magazinelor și o serie de alte elemente sunt, la rândul lor, importante.

Clasificarea străzilor în funcție de lățimea lor și de tipul de trafic nu garantează o calitate ridicată a spațiului public adiacent, întrucât nu înlocuiește alți factori importanți care creează caracterul unui loc. Ca și amplasarea structurii sau a mobilierului într-o clădire, felul în care se circulă de-a lungul unei străzi și morfologia acesteia ar trebui să formeze o compoziție armonioasă. Conceptul de design sau de refuncționalizare a spațiilor publice existente ar trebui, așadar, să aibă la bază importanța străzii în structura urbană a orașului. Străzile pot avea caractere diferite, de la străduțe liniștite sau străzi dedicate cumpărăturilor, la promenade reprezentative.

Vederile de-a lungul străzilor sunt, de asemenea, o parte din peisaj. Ele completează imaginea străzii și ajută pietonii să se orienteze. Aceste imagini ar trebui păstrate și îmbunătățite compozițional folosind arbori sau aliniamente cu arbori. Aspectul spațial al unei străzi și al facilităților acesteia trebuie să fie construit având în minte faptul că ele vor fi percepute de la nivelul ochiului în timpul plimbărilor/trecerilor cu o anumită viteză. De fiecare dată când ritmul, scara și amplasarea obiectelor sunt percepute din viteză, scara umană dispare, iar spațiul este deformat.

Intersecția a două străzi poate crea deseori un loc de o importanță mai mare decât cea a străzilor în sine. Potențialul de creare a spațiului generat de intersecții și anomalii spațiale locale poate fi folosit pentru a genera o zonă locuibilă plăcută, informală (de exemplu prin plantarea unui copac, prin mobilier urban, elemente arhitecturale de scară mică și instalații de artă în spațiul public). La intersecții și noduri de trafic importante, unde activitățile și oamenii se concentrează în mod natural, impactul traficului trebuie minimizat prin modificări corespunzătoare ale spațiului și trebuie depuse eforturi de a transforma locul într-un spațiu public de înaltă calitate, ușor de utilizat de toate grupurile de locuitori ai orașului.

Din imaginea de mai jos reiese slaba conectivitate a spațiilor liniare prin mijloace alternative de transport, mai exact incoerența sistemului de piste de biciclişti care străbate marile bulevarde ale orașului. Acest aspect are efecte negative și asupra unei posibile rețele de spații verzi, care ar putea fi accesată printr-un sistem coerent de transport alternativ.

Deși aceste artere beneficiază de trotuare generoase, delimitate în unele cazuri de vegetație de aliniament, calitatea imaginii urbane de la nivelul pietonilor este una precară. Pavimentul este degradat, calitatea estetică a funcțiunilor de la parter lasă de multe ori de dorit, mobilierul urban este

2
[22] *Cf.* Chirilă *et al*., 2020: 28f.

degradat, nu există elemente de proiectare care să sugereze segregarea fluxurilor în aș fel încât să fie încurajată parcurgerea lor în siguranță etc. Mai mult, amplasarea necoordonată a publicității pe fațade afectează în mod negativ imaginea de ansamblu a spațiului public. Deși în anul 2018, prin HGCMB 99/2018 a fost aprobat „Regulamentul privind modalitatea de delegare a serviciului public de administrare a domeniului public și privat privind activitățile de publicitate stradală și afișaj din Municipiul București", rezultatele întârzie să apară. Acest lucru este o urmare directă a faptului că Primăria nu deține în prezent o evidență exactă a numărului de autorizații pentru amplasarea mijloacelor de publicitate, a numărului avizelor, a contractelor de închiriere, concesiune și a titlurilor de proprietate pentru majoritatea mijloacelor de publicitate.[223]

În imaginea de mai jos se observă încă un aspect important: spațiile liniare majore se regăsesc preponderent la nivelul bulevardelor mari. Acestea pot fi dublate de o rețea de granularitate mai mică în interiorul inelului median, unde o parte din străzi ar putea prelua acest rol de spațiu public, dar ele sunt în continuare blocate de autovehicule parcate pe trotuar. O astfel de abordare necesită atât colaborare între cele șase sectoare, cât și asumarea unor politici de taxare pentru parcare și de încurajare a deplasărilor pietonale, în detrimentul utilizării autovehiculelor personale în zona centrală.

2

[23] OAR (2016): 24, document disponibil la adresa https://bit.ly/3fz0p8P [07.05.2020]

Figura 79. Distribuția spațiilor liniare în relație cu traseele de bicicliști existente și propuse

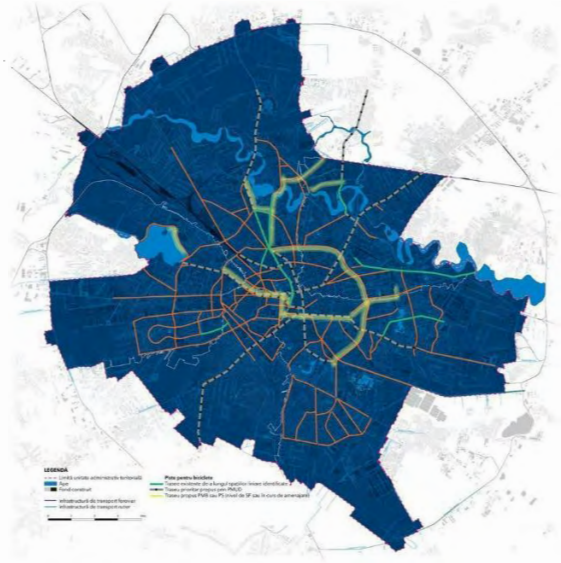

Sursa: Autorii.

5.1.2.3.1 Problematica străzii din perspectiva spațiului public

Bucureștiul nu poate rămâne un oraș orientat spre trafic auto. Cu toate acestea, reorientarea, chiar și o minimă domolire a efectului mașinii personale asupra infrastructurii, accesibilității și vieții publice a orașului, este extrem de dificilă.

Astfel, analiza de față:

1. Descrie și documentează principalele motive pentru care îmbunătățirea străzii este o sarcină greu de îndeplinit în acest moment:
    - Fragmentarea administrativă (sau viața în ruina sistemului de planificare socialist);
    - Legislație incompletă sau lacunară;

- Lipsa datelor sau a unui model de colectare a datelor (sau lipsa imaginii reale a situației străzilor);
- Discursul profesional (sau lipsa unui model conceptual pentru înțelegerea spațiului străzii);
- Lipsa unor concepte de planificare și de acțiune de scurtă durată, cu impact imediat, care pot fi aplicate în condițiile legale și administrative curente.

2. Propune un cadru teoretic pentru înțelegerea problemei străzii în contextul transformărilor urbane din ultimii 30 de ani;
3. Definește o serie de recomandări de durată scurtă, medie și lungă în care acțiunile din etapa de scurtă durată constituie baza pentru termen mediu și lung.

5.1.2.3.2 Definirea problemei

> *„Spațiul public este tot ceea ce se află în jurul spațiilor private, ceea ce le leagă împreună. E ceea ce ți se întâmplă odată ce ieși din casă." Polițist, 42 ani*

În perioada 2012-2019 s-au derulat anual serii de interviuri în București, în cadrul cursului de Experiență Urbană[224], prin care studenții au cerut publicului să definească spațiul public, să îi afirme însemnătatea, să enumere spațiile publice bucureștene cu valoare identitară și cele pe care le folosesc, cu calitățile și defectele lor, modul în care le-ar dori îmbunătățite, să exemplifice spații publice bucureștene create în ultimii 20 de ani și modul în care le utilizează, să numească responsabilii pentru întreținerea și dezvoltarea spațiilor publice, precum și propria implicare în ceea ce le privește. 180 de chestionare (2012-2014) au fost folosite ca material de analiză în teza de doctorat *Realitate, așteptări, ofertă. Spațiul public bucureștean actual. Piețele centrale bucureștene,*[225] continuarea investigației rămânând ca un element de control asupra evoluției sau stagnării relației publicului cu spațiul care, teoretic, îi este dedicat.

Din punct de vedere teoretic, definiția spațiului public pare universal apropriată, accentul fiind pus nu pe caracteristicile fizice ci pe posibilitatea de diverse relaționări funcționale și de comunicare pe care spațiul public o conferă. La nivel de experiență proprie și exemplificare, majoritatea bucureștenilor identifică însă spațiul public cu parcul, și respectiv cu spații construite, închise, de destinație: mall, teatru, operă, primărie.

> *„Spațiul public e locul sau locurile în care îmi petrec timpul. Cum ar fi spațiul verde din spatele blocului." Bărbat, 55 de ani.*
> *„Spațiile publice din apropierea casei mele sunt spații comerciale: Plaza Mall, AFI Palace, Cora." Ștefan, 26 de ani*
> *„În apropierea casei nu am ce folosi, poate doar vreo parcare." Pavel, dentist*

Publicul se confruntă cu o reală problemă de identificare teritorial-spațială, cât și funcțională a spațiului public concret. Preferința pentru tipologiile enumerate mai sus vine din claritate și recognoscibilitate fizică: parcul, mall-ul, clădirile culturale și comerciale sunt delimitate, specifice, însă nu alcătuiesc conștient o rețea - sunt destinații unice, fără devieri. În plus, aceste tipologii, care reușesc să răspundă unei palete largi de vârste și obiective, de utilizare individuală sau în grup, exclud mașinile în interiorul perimetrului lor și se exclud teritorial regularității urbane, ele implică alte reguli de utilizare și oferă un confort perceptiv non-urban. Spațiul public prevalent în mentalul colectiv și individual bucureștean este o enclavă, o retragere din spațiul urban.

2

2[24] Facultatea de Arhitectură, Universitatea Spiru Haret București, titular curs Maria Duda.

[25] Autor Maria Duda, coordonator prof. univ. dr. Emil Barbu Popescu, susținută în cadrul SD-SITT UAUIM octombrie 2014

Foarte rar menționate, semn că nu sunt asociate cu nevoia de interacțiune sau relaxare, și nici relaționate cu obiective sau limite, sunt strada, trotuarul, piața.

> *„Mi se pare că ne lipsește foarte mult plimbarea și ieșitul din casă de dragul relaxării." femeie, 45 de ani*

După 1990, recuperarea proprietății personale asupra spațiului intim a condus la o implozie nedigerată, o întoarcere exclusivă a controlului și a responsabilității spre spațiul privat. În literatura occidentală, a teoretizării spațiului public, pe care totuși majoritatea intervievaților îl admiră, spațiul public și spațiul domestic sunt într-o continuă, simbiotică relaționare de oglindire, de întrebare și răspuns, de contrabalansare a necesităților[226]. În practica locală, spațiul public se traduce neoficial ca spațiu al posibilităților imediate de braconare individuală, o prelungire a protecției spațiului privat: ocupare, rezervare, îngrădire, amenajare improvizată – inclusiv elementele oficiale, proiectate de confort sau protecție se transformă în piedici suplimentare. Suntem martorii și participanții la teritorializarea spațiului public.

Strada, cu precădere, este spațiul experienței noastre urbane cotidiene – ceea ce ne influențează nu doar comportamentul, ci ne sedimentează și relația cu propriul oraș. Prin urmare, componenta dedicată spațiului public aferent străzii pleacă de la următoarele întrebări:

- (De ce nu) e strada recunoscută drept spațiu public?
- Acceptând că strada și mai ales rețeaua minoră de străzi este complet inadaptată chiar și mașinilor, care sunt cauzele care stau la baza acestei situații?
- Care sunt motivele pentru care administrația publică, împreună cu mediul profesional nu reușesc să remedieze sau nici măcar să îmbunătățească puțin rețeaua de străzi minore?
- Cum se raportează construitul/ spațiu parter/ spațiul privat la stradă?
- Cine administrează, proiectează și implementează strada?
- Cum ar fi strada ideală pentru riverani/ turiști/ comercianți/ pietoni/ tineri/ vârstnici/ copii/ părinți cu copii/ livratori/ administratori/ artiști/ șoferi/ posesori de animale de companie/ alergători/ femei/ nevăzători/ oameni cu deficiențe de auz/ oameni cu motricitate redusă/ biciclişti/ șoferi de transport public/ pompieri/ ambulanțe?
- Care sunt modelele teoretice pe care se întemeiază înțelegerea străzii ca spațiu urban și rolul ei în oraș?
- Care sunt pașii pentru a transforma o stradă într-un spațiu public confortabil?
- Cum putem combate cultura automobilului personal și ideea nemărturisită că parcarea e un drept, nu un privilegiu.
- Cum putem crea un limbaj comun de acțiune între diferitele domenii profesionale responsabile pentru proiectarea străzilor minore?
- Care sunt principalele provocări urbanistice pe care Bucureștiul va trebui să le înfrunte și ce rol va avea infrastructura stradală?
- Cum se poate adapta la nevoile de astăzi un sistem de design urban al străzii care păstrează beneficiile siguranței și eficienței fluxurilor de transport înglobând totodată diversitatea tipurilor de utilizare socială și reconectând la aceasta frontul urban (plinta urbană)?

[226] *Cf.* Monteys, 2018. *Public space is the collective dimension of domestic space* (Spațiul public este dimensiunea colectivă a spațiului domestic)

5.1.2.3.3 Problematica străzii în alte studii de specialitate

Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (2011) și Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (2016) au o bază analitică puternică, formată din studii de trafic, accesibilitate și flux axat pe cele componente – transport public, transport personal și biciclişti. Ambele planuri evidențiază agresivitatea cu care strada, în general, este ocupată de parcări ilicite, care fac dificil tranzitul pietonal.

Strada este tratată în ambele studii ca instrument de trafic, ce capacitează mișcarea, urmând catalogările clasice în funcție de importanța fluxului pe care îl conduce și arealul deservit. Strada ca spațiu public este identificată ca posibilitate doar în momentul în care fluxul pietonal este majoritar față de restul componentelor, iar acest lucru este condiționat de introducerea de noi elemente: parcări reglementate, de dimensiuni mici și medii în zona centrală (PIDU), respectiv *park and ride pe* inelul median, și parcări de stradă reglementate (PMUD).

PIDU propune transformarea a 23 de străzi centrale existente în trasee prioritar pietonale și ciclabile, pentru a crea un traseu buclă ce leagă atractorii de la nord și sud de Dâmbovița. Se propune configurarea unei rețele integrate de circulație pietonală și pentru biciclete într-o zonă largă a centrului, care să reprezinte nu numai oportunități de circulație, ci și spații publice de calitate.

Mai mult, studiul de context privind traficul, realizat pentru PIDU evidențiază o serie de spații publice reprezentative, pentru care sunt necesare concursuri de urbanism, proiectare urbană sau arhitectură, menite să producă soluții viabile la provocările evidențiate. Acestea sunt următoarele:

1. Piața Unirii;
2. Piața Universității;
3. Piața Revoluției;
4. Piața Victoriei;
5. Piața Națiunilor Unite.

În esență, PIDU lucrează cu trei tipuri de proiecte:

- Proiecte la scară macro, care necesită integrare în strategii la nivel municipal. Proiectele legate de reciclarea terenurilor, precum și cele cu o componentă puternică și reprezentativă, reprezintă cazuri particulare;
- Proiecte la scara mezzo, orientate spre finalizarea infrastructurii necesare funcționării corespunzătoare a zonei centrale a Bucureștiului. Acest tip de proiecte include sistemul de parcare integrat, podurile nou construite și reproiectarea terminalelor de transport public;
- Și, în sfârșit, proiecte la scara micro, dedicate în principal reamenajării spațiilor publice, având ca public țintă principal bicicliștii și pietonii.

Astfel, prioritățile propuse prin PIDU sunt sintetizate în tabelul următor:

Tabelul 4. Priorități propuse prin PIDU

	Prioritate	Observații
1.	**Recuperare**	Prima prioritate este împărțită în cinci teme.
1.1	**Recuperarea unei identități urbane pentru centrul Bucureștiului**	Ideea principală din spatele acestei priorități este un concept de revitalizare și reconectare a zonelor cu caracter diferit care, luate împreună, constituie centrul orașului București.
1.2	**Recuperarea zonei de la sud de Dâmbovița și reconectarea acesteia la centrul Bucureștiului**	Această prioritate decurge din conexiunile slabe dintre sudul și centrul Bucureștiului. Mai precis, PIDU ZCB își propune să reconecteze Calea Rahovei și strada Uranus la centrul

	Prioritate	Observații
		orașului, de-a lungul podurilor nou construite, respectiv Podul Mihai Bravu și Podul Calea Rahovei. Un beneficiu suplimentar al restabilirii acestor două conexiuni ar fi creșterea vizibilității Mănăstirii Antim, a Palatului Bragadiru și a Pieței de Flori Coșbuc.
1.3	**Recuperarea râului Dâmbovița și a rolului major al acestuia la nivelul zonei centrale**	Conceptul din spatele acestei priorități urmărește transformarea în promenadă a malurilor râului dintre Piața Unirii și Parcul Izvor. Mai mult, această transformare servește ca impuls pentru transformarea Splaiul Dâmboviței în stradă locală, modificându-se astfel caracterul actual de arteră de circulație.
1.4	**Regenerarea cartierelor tradiționale degradate**	Ideea principală din spatele acestei priorități provine din imposibilitatea PIDU ZCB de a se implica în intervenții pe terenuri private. Prin urmare, singura opțiune disponibilă este investiția în infrastructură, în spațiile publice și în construirea incubatoarelor de afaceri și a centrelor comunitare, acolo unde este posibil. Trei domenii principale beneficiază de această prioritate: Rahova–Uranus, Calea Moșilor Vechi și Grivița. Această prioritate implică și proiecte de restaurare a patrimoniului construit.
1.5	**Recuperarea și refuncționalizarea fondului construit prin reconversie**	Această prioritate se bazează pe cea precedentă, prin promovarea transformării clădirilor istorice în incubatoare de afaceri și platforme de afaceri, precum și o conversie într-un centru social și cultural.[227]
2.	**Trafic [Țesut urban restructurat și reintegrat]**	Această a doua prioritate este împărțită în trei domenii.
2.1	**Eliminarea traficului de tranzit prin zona centrală**	Această prioritate susține, în esență, ideea finalizării drumurilor de centură interioare și exterioare ale Bucureștiului. În ceea ce privește Zona Centrală a Bucureștiului, această prioritate favorizează transformarea arterelor centrale în străzi locale.
2.2	**Realizarea unui sistem integrat de parcări mici și medii**	Pe fundalul unor concentrări ridicate de facilități publice care pătrund în centrul orașului, această prioritate sprijină crearea unei serii de parcări subterane și supraterane de dimensiuni mici și mijlocii, cu capacități mai mici de 500 de locuri. Acest sistem urmează să fie integrat cu sistemul de transport public, precum și cu rețeaua de piste de biciclete propusă.
2.3	**Încurajarea modalităților de transport durabile**	Această prioritate recunoaște tendința actuală de a favoriza transportul public, mersul pe bicicletă și mersul pe jos în detrimentul utilizării autoturismelor personale și, prin urmare, sprijină crearea unui sistem integrat de infrastructură rutieră, care să ofere o alternativă atractivă la utilizarea autoturismelor personale.

2

[27] Situat pe Strada Blănari nr. 2

	Prioritate	Observații
3.	**Spații publice**	Similar cu prioritatea anterioară, cea de-a treia prioritate este și ea împărțită în trei priorități.
3.1	**Promovarea calității și diversității spațiilor publice**	Formularea acestei priorități speciale este oarecum vagă. În esență, se consideră că realizarea sistemului integrat de parcare va ajuta la economisirea spațiului public, care, la rândul său, poate fi dedicat din nou cetățenilor și a turiștilor, sub forma unor trasee de mers, a zonelor de relaxare sau a locurilor de joacă pentru copii.
3.2	**Străzi și piețe ca spații publice prietenoase**	Această prioritate se concentrează pe reabilitarea sau modernizarea a 21 de spații publice, bazându-se pe observația că, în prezent, calitatea majorității spațiilor publice din București lasă destul de mult de dorit.
3.3	**Spații publice reprezentative**	Există o suprapunere parțială între această prioritate și cea anterioară. Cu toate acestea, această prioritate specială încurajează explicit angajarea concursurilor internaționale de urbanism, proiectare urbană și proiectare arhitecturală pentru spațiile reprezentative din București.
7.	**Competitivitate**	Cu toate că este oarecum generală, această prioritate finală afirmă, în esență, că PIDU ZCB servește ca plan strategic care vizează atragerea de finanțări europene, precum și stabilirea de parteneriate public-private viabile (PPP).

Sursa: PIDU ZCB, 146ff.

Implementarea proiectelor propuse prin PIDU ridică o suită de întrebări, precum: Este suficientă alegerea străzilor pe baza datelor de trafic și pe baza analizelor de permeabilitate, sau este necesară analiza în detaliu a fiecărei străzi în parte și a rețelei formate din profesioniști și comunitate? Gestionarea ulterioară a traseului buclă va depinde de jurisdicția de sectoare, de administrația municipală sau va avea un coordonator separat? Cum se va racorda la rețeaua și contextul adiacent? Va crea o astfel de buclă o nouă limită?

Cu toate acestea, PIDU rămâne până în momentul prezent unul dintre singurele studii dedicate spațiului public central bucureștean.

Figura ilustrează o suită de intervenții propuse în zona centrală.

Figura 80. Intervenții asupra spațiului public propuse prin PIDU

Sursa: Studii de fezabilitate, PIDU.

Pe de altă parte, PMUD oferă soluții teoretice pentru reorganizarea străzilor păstrând dimensiunile existente, dedicând parcare la bordură pe diferite categorii – rezidenți, vizitatori, urgențe, livrări, utilizatori cu dizabilități. Recomandările cuprind și *conferirea unui caracter real de bulevard marilor artere cu pondere crescută de spațiu alocată utilizatorilor nemotorizați, amenajărilor peisagistice și o ameliorată accesibilitate la TP.* Totodată, se menționează lipsurile majore de echipare a străzilor pentru accesibilitate generală (racorduri, marcaje extrudate, panouri informative, treceri sonorizate).

Studiile de stradă sunt păstrate însă în linia teoreticului fără o metodologie de investigare și de aplicare. De asemenea, PMUD se concentrează pe rețeaua de transport în comun (tramvai, metrou, autobuze și troleibuze), diminuând importanța spațiului urban public. Acest lucru este evidențiat și în Figura , care ilustrează ponderea investițiilor dedicate spațiului public în raport cu alte categorii de investiții propuse prin PMUD. Astfel, din totalul de 7 miliarde de euro, 3.5 miliarde vor fi investiți în extinderea și modernizarea metroului (bani proveniți în principal de la bugetul de stat și din fonduri europene), iar restul pentru proiectele dezvoltate de autoritățile locale pentru transportul public de suprafață, managementul traficului, infrastructura de biciclete etc. Din cei 3.5 miliarde, 141 milioane de euro vor fi investiți în crearea unor noi zone cu prioritate pentru pietoni în centrul orașului (zone pietonale și cu utilizare mixtă).[228] Cu toate acestea, orizontul de timp pentru implementarea proiectelor (anul 2020) a fost depășit. Figura ilustrează arealele cu prioritate pentru deplasările nemotorizate pentru anul 2020.

Figura 81. Resurse financiare alocate pentru spațiile publice (roșu) în raport cu alte categorii cuprinse în PMUD București

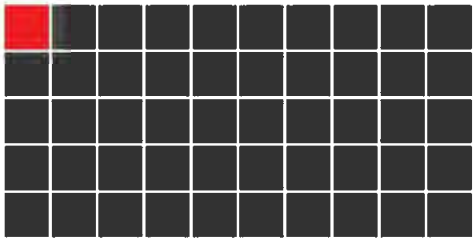

Sursa: PMUD (2016): 72.

2

[28] *Cf.* PMUD București, disponibil la adresa https://bit.ly/3c0yH2k [04.05.2020]

Figura 82. Areale cu prioritate pentru deplasările nemotorizate, pentru orizontul 2020

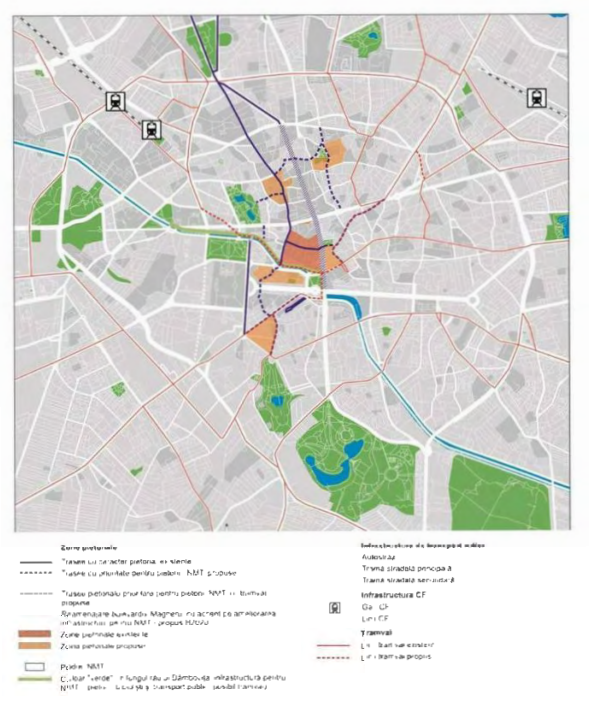

Sursa: PMUD (2016): 75.

5.1.2.3.4 Definirea zonei de analiză

Trama stradală a Bucureștiului, în special în zona centrală, unde marile proiecte de urbanizare (începute în sec XIX și continuate până în 1989) se suprapun peste țesutul originar (organic) al orașului, reprezintă un model specific de sistem de circulație și de spațiu public, alcătuit în principal din două rețele suprapuse, cu caracteristici distincte din punct de vedere formal, al scării și a funcțiunii.

Majoritatea conflictelor spațiale (ierarhizare/secționare, rectificare/regularizare, ocupare etc.), care se manifestă la nivelul tramei stradale și a spațiului public, au loc în acest areal, care cu excepția unor proiecte punctuale (parcelare, bulevarde, grădini) nu a fost planificat, ci a rezultat în urma unui permanent proces de rescriere sau de reconfigurare. Prin urmare, centrul orașului, așa cum este acesta definit de inelul central, reprezintă zona de interes a acestui studiu.

Cele două rețele de circulație care alcătuiesc trama stradală a zonei centrale sunt:

- Rețeaua majoră, formată din bulevarde și artere principale (cu rol de străpungere/traversare) a zonei centrale. Ea este construită parțial pe structura drumurilor de acces în oraș din perioada fanariotă și este parțial generată printr-o multitudine de proiecte de sistematizare urbană desfășurate între sfârșitul secolului XIX și anul 1989;
- Rețeaua minoră formată din:

  Țesutul vechi organic al Bucureștilor din perioada fanariotă, rectificat parțial la începutul secolului XX și în perioada interbelică;

  Cartierele și parcelările noi din zona centrală, apărute la sfârșit de secol XIX, început de secol XX;

  Țesutul de distribuție din interiorul noilor cartiere construite în perioada comunistă (Cartierul Vitan).

Scara străzii din rețeaua minoră este una domestică, intimă, potrivită caracterului său preponderent rezidențial.

Tipologiile arhitecturale des întâlnite la nivelul tramei secundare (casa, vila, imobilul de raport) nu au inclus spații comerciale la nivelul trotuarului care să activeze strada și să acopere necesitățile consumatorilor locali. Ca răspuns la această situație, după 1989, multe clădiri din zona centrală și-au schimbat funcțiunea, devenind, minimarket-uri, boutique-uri, restaurante, baruri etc., activând ca atractori atât la nivel local cât și la nivelul întregului oraș și introducând un nou strat de utilizatori ai străzii.

În același timp, unele vile au fost transformate în spații de birouri, în timp ce pe loturi vacante sau prin demolarea unor construcții existente țesutul a fost ocupat de noi imobile rezidențiale colective sau clădiri de birouri care au atras după ele noi straturi de utilizatori și vizitatori.

Procesele de densificare din zona centrală, firești în contextul nivelului de echipare a acesteia și a valorii imobilelor, se desfășoară pe suportul acestei rețele minore, cu spațialitatea ei specifică, în condițiile multiplicării și suprapunerii utilizatorilor fluxurilor și proceselor.

Conformația topologică a rețelei minore (neplanificată și neproiectată), forma organică cu profil variabil și alternanță între spații dinamice (strada, aleea) și spații statice (piațeta, largo-ul), în combinație cu practicile de utilizare contemporană (ocupare, teritorializare, fragmentare) fac din strada centrală minoră laboratorul ideal pentru identificarea unor instrumente de mediere și gestiune a proceselor urbane care transformă spațiul public din zona centrală.

Din multitudinea de străzi ce alcătuiesc rețeaua minoră a sistemului circulator a fost selectată o zonă care cuprinde (în mod ideal) o bogăție foarte mare de caracteristici formale, funcționale, de utilizare, de gestiune.

Zona de studiu:
Cartierul Creativ - Prelungirea Dacia, Mircea Vulcănescu, Știrbei Vodă, Popa Tatu, Calea Victoriei

Zona pilot:
Intersecția dintre Prelungirea Dacia, Calea Griviței, Mircea Vulcănescu, Theodor Aman.

Figura 83. Rețeaua străzilor minore în zona de studiu

Sursa: Autorii.

Rețeaua străzilor majore în București în zona centrală, suprapusă peste rețeaua minoră și zona de studiu, ilustrează principalele traversări nord-sud și est-vest realizate prin sisteme de bulevarde și artere realizate între 1870 și 1989.

Figura 84. Rețeaua străzilor majore în zona de studiu

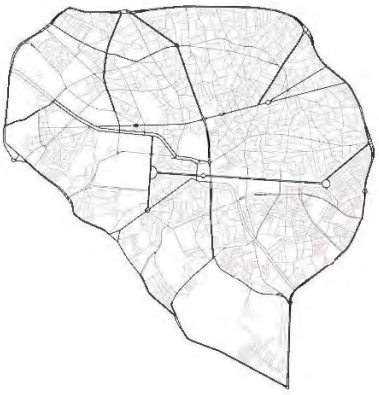

Sursa: Autorii.

Figura 85. Proiecte de infrastructură pietonală din zona centrală și zona pilot analizată

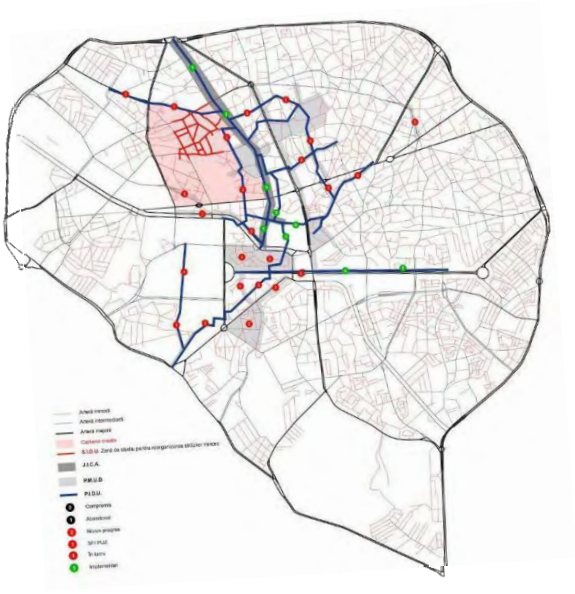

Sursa: Prelucrare după PMUD, PIDU, JICA

În Figura am ales să reprezentăm proiectele de infrastructură pietonală propuse în trei din strategiile majore ale capitalei, și modul în care acestea se integrează cu zona pilot analizată: JICA (Planul Director Extins al Transportului Urban în Municipiul București și aria sa metropolitană, elaborat de Agenția Japoneză pentru Colaborare Internațională în anul 1999), PMUD (Planul de Mobilitate Urbană Durabilă, elaborat în anul 2016) și PIDU (Planul Integrat de Dezvoltare Urbană, elaborat în anul 2010). Imaginea detaliază inclusiv stadiul actual de implementare al proiectelor (0 = compromis, 5 = implementat). Dincolo de posibilitatea evidentă de integrare a acestor proiecte în zona centrală, beneficiul major al analizei și al modelului de intervenție propus este reprezentat de posibilitatea extinderii abordării pentru toată trama stradală minoră cuprinsă în interiorul inelului central.

5.1.2.3.5 Modelul stradal curent și situația reală a străzii, ca spațiu public

Modelul unei străzi tipice implică deplasarea regulamentară pe trotuar a pietonilor și pe carosabil a mașinilor. Parcarea se poate face doar în locurile special amenajate sau acolo unde există indicatoare de parcare permisă pe bordură. Fluxurile pietonale și auto sunt neîntrerupte, iar strada este un spațiu în general folosit pentru diferite moduri de transport. Bicicletele și trotinetele sunt considerate vehicule și se deplasează pe carosabil.

Figura ilustrează această alcătuire stradală, pe care o putem denumi ideală sau cel puțin în acord cu reglementările în vigoare și cu modelul străzii de tranzit.

Cu toate acestea, realitatea se prezintă diferit. Documentele care reglementează alcătuirea străzii nu sunt foarte cuprinzătoare. Legea utilizării domeniului public, codul rutier, normativele în vigoare legate de amenajarea și proiectarea străzii sunt sumare și tehniciste, prin urmare nu țin cont de forțele culturale care acționează în acest spațiu, de evoluția pieței de automobile și de creșterea numărului de mașini personale, de apariția micro-mobilității, de distrugerile de la nivelul carosabilului, de excepții și de evenimente neprevăzute care, în București, au devenit aproape la fel de importante ca normalitatea.

Prin urmare, între model și realitate pare să existe o diferență radicală. Dacă modelul ideal al străzii de tranzit (*cf*.

Figura) se bazează pe elaborarea unui profil care este apoi prelungit în lungul axului drumului, în realitate profilul stradal și repartizarea fluxurilor nu evoluează deloc cursiv sau previzibil, în lungul axului drumului (*cf.* Figura).

Astfel, am identificat următoarea secvență de mutații ale modelului originar:

1. Număr foarte mare de mașini personale. Parcarea gratis la bordură este un cunoscut stimul al traficului în zona centrală;
2. În lipsa unor reglementări clare și într-un climat de toleranță politică și legislativă, șoferii decid singuri unde se poate parca și unde nu se poate parca. În scurt timp, strada de două benzi devine o stradă cu un singur sens de parcurgere. Legislația, de multe ori, urmează acestor schimbări și strada este în mod oficial transformată în sens unic;
3. Se parchează pe ambele laturi. Trotuarul drept este protejat de baluștri, deci rămâne relativ accesibil. Pe trotuarul din stânga se parchează cu două roți pe trotuar. Mașinile nu sunt parcate la linie. De multe ori șoferii, din precauție față de strada oricum aglomerată, parchează cât mai aproape de aliniament, lăsând sub un metru pentru pietoni. Din acest șir de acțiuni rezultă un trotuar sacadat, aproape necirculabil;
4. Lipsa distincției între diferite moduri de a parca duce la adaptări extreme. Cel mai comun exemplu de adaptare este cel al mașinilor de curier care se parchează perpendicular pe aliniament, în

dreptul porților de acces (de obicei libere). Astfel, blochează complet trotuarul și incomodează semnificativ carosabilul;

5. Din aceste motive, carosabilul începe să fie utilizat la comun de mașini, pietoni, biciclişti, trotinete etc. Apare un *shared-space* tolerat (lucru deosebit de bun) dar nereglementat, ceea ce duce la conflict și la un climat nesigur pentru pietoni;
6. Diverse alte situații fragmentează și perturbă și mai mult fluxurile de circulație. Parte din baluștri au fost demontați sau deteriorați pentru a permite un loc de parcare mai mare pentru un șantier care folosește trotuarul pentru organizarea sa proprie. Drept urmare, trotuarul din dreapta este și el întrerupt pentru o perioadă de minim 6 luni;
7. Acest lucru are un impact negativ asupra unui spațiu comercial de pe stradă. În condiții de aglomerație excesivă, mica intenție de informare devine un obstacol;
8. Finalmente, nu există corelare sau sincronizare la nivelul mobilării stradale sau a instalării de noi echipamente ce țin de domeniul public. Sistemul de iluminat public, semnele de circulație, utilitățile publice – toate au norme de amplasare și distanțe recomandate, dar doar în interiorul propriului sistem.
9. Simple detalii de amenajare pot genera blocaje stradale, mai ales atunci când se coroborează cu situațiile detaliate la punctele anterioare. Amplasarea coșurilor de gunoi, a rampelor de acces în instituții, eternele unități exterioare de aer condiționat ocupă, câteodată, spațiul prețios care mai rămâne.

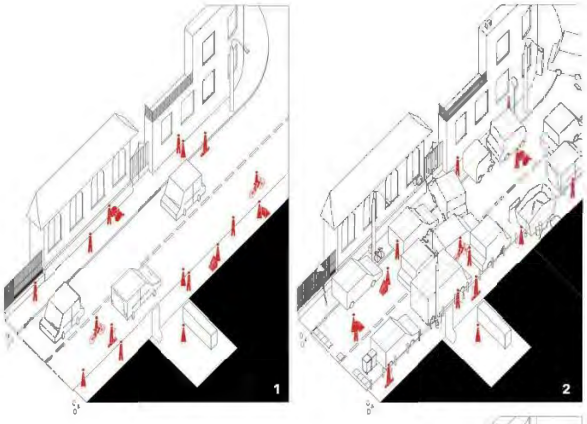

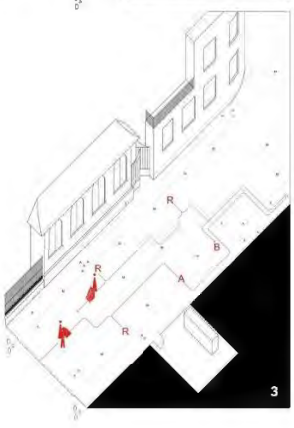

Figura 86. Modelul străzii de tranzit (fluxuri paralele, neîntrerupte) - 1

Figura 87. Realitatea din teren. Imaginea se bazează pe strada Pictor Theodor Aman, Sector 1 - 2

Figura 88. Imagine realistă a unui flux pietonal - 3
R – refugiere din calea unei mașini, B-acces pe trotuar imposibil (deplasarea continuă pe carosabil), A – strategie extremă. Accesul la trotuar e blocat dar cuplul ridică în aer căruciorul cu tot cu copil, pentru a trece de bolard. Odată ajunși pe trotuar, descoperă că pasajul este din nou întrerupt

Sursa: Autorii.

5.1.2.3.6 Descrierea uneltelor analitice

Pentru a aborda problematica străzii din perspectiva spațiului public în centrul orașului, propunem următoarea succesiune de unelte conceptuale, având ca scop atât colectarea de date, dar mai ales stabilirea unui cadru teoretic și operativ pentru regândirea felului în care este reglementat și finalmente utilizat spațiul străzii.

Analiză plin gol (analiză de tip Nolli)

Analiza de tip Nolli vizează reprezentarea spațiului public al orașului, ca și cum ar fi un singur mare interior. Criteriul de analiză este unul foarte simplu – toate spațiile publice, indiferent că sunt străzi, piațete, interioare de instituții, edificii religioase sau altele sunt desenate ca gol (alb) iar tot ce ține de proprietate privată este desenat ca plin (negru). Acest tip de analiză este legată de ideea că orașul este în primul rând formă construită, spațiu, loc.

De-a lungul timpului acest tip de analiză a fost folosit (sub numele de analiză plin gol) doar în relație cu spațiul edificat și obiective de infrastructură. În mod obișnuit sunt considerate ca fiind „pline" doar clădirile/ masa construită, privată.

Revenind totuși la esența acestui instrument analitic – accesibilitatea - propunem utilizarea lui în zona centrală a Bucureștilor cu următoarea completare: includerea în rândul obiectelor permanente a tuturor reperelor ce sunt percepute ca fiind permanente în utilizarea străzii:

- Mașini/vehicule staționare sau în mișcare;
- Vegetație;
- Alte elemente care blochează deplasarea pietonală sau de alt fel (pubele, utilități publice etc.).

În figura de mai jos este ilustrată o situație din București, din punct de vedere al accesibilității.

Figura 89. Harta Nolli pentru zona pilot

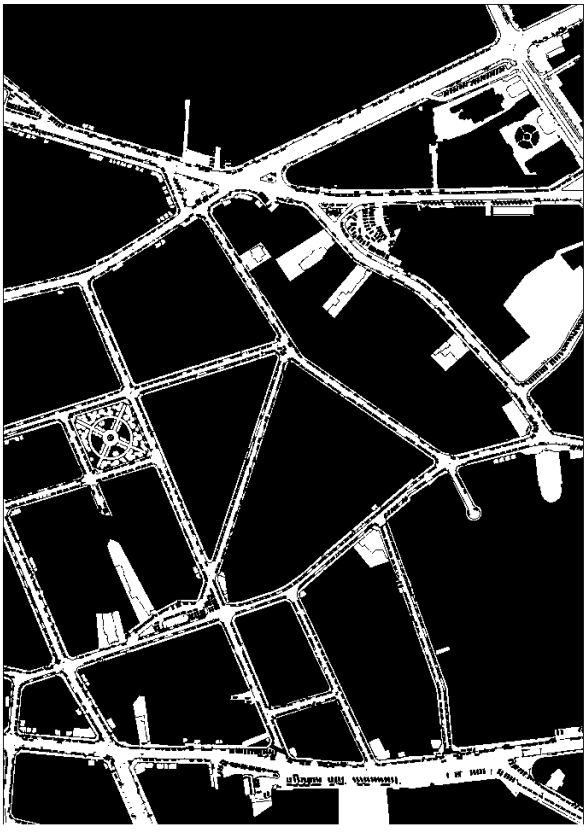

Sursa: Autorii.

Figura 90. Tipuri de parcare în zona pilot

Sursa: Autorii.

Figura 91. Distribuția tipurilor de parcare din zona pilot

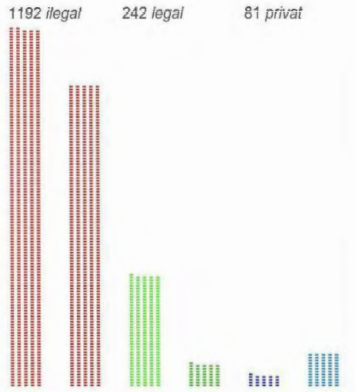

Sursa: Autorii.

Din distribuția parcărilor în zona pilot și din analiza de tip Nolli putem extrage următoarele concluzii relevante pentru analiza de față:

- Nu există parcări pe spațiul privat. Mai exact, spațiul public a preluat în totalitate rolul de spațiu destinat parcărilor, în detrimentul altor utilizări specifice unui spațiu public de calitate;
- Aproape toate autovehiculele sunt parcate ilegal. Cu toate acestea, starea actuală pare a fi mai degrabă una tacit și unanim acceptată, astfel încât putem vorbi de un paradox al parcărilor ilegale, dar permise;
- Rezolvarea unei astfel de situații necesită o reglementare coerentă și deschiderea unor politici publice pentru parcări private care, în timp relativ scurt, pot deveni o reală forță de dezvoltare a cartierului prin dinamica pe care o creează.

Al treilea spațiu

Al treilea spațiu este rezultatul ambiguităților legale și administrative din București și cel mai bun loc de pornire într-un demers de reorganizare a străzii.

Prin această sintagmă ne referim la spațiul care nu este folosit pentru tranzit pietonal, auto sau de alt fel. De obicei, acest spațiu este definit ca având „funcție staționară". În București, totuși, această definiție nu este una potrivită sau corectă. Atunci când vorbim de funcția staționară a spațiului public ne referim la ceva cunoscut ca amploare, determinat legal și monitorizat administrativ. Al treilea spațiu apare ziua și dispare noaptea, tocmai prin lipsa acestui control și a unei definiții legale clare. De asemenea, el se extinde de la an la an.

Al treilea spațiu este probabil cea mai importantă lecție a dinamicii stradale și baza pe care o propunem pentru a regândi organizarea străzii în București. Importanța lui este următoarea: în ultimii ani, parcarea excesivă și agresivă, cât și toate celelalte feluri de a folosi strada au redus din ce în ce mai mult spațiul dedicat traficului auto. Parcarea haotică și excesivă a devenit o modalitate de a observa și de a cuantifica precis cât din spațiul stradal trebuie folosit pentru tranzit auto și cât rămâne un spațiu vag care poate fi folosit flexibil, în scop pietonal sau de alt fel (*cf.* Figura și Figura).

Acest spațiu este predominant ocupat de parcări la bordură, dar și de alte obiecte: cabine de pază, toalete, echipamente de utilități publice, mobilier stradal, coșuri de gunoi etc.

Al treilea spațiu este și un spațiu al libertății și al improvizației în utilizare. Este un loc în care oamenii desfășoară un număr de acțiuni de co-creare a spațiului stradal, descrise schematic în Figura : inventează modalități de apropriere și de comunicare; devin teritoriali; negociază; intră în competiție; fac acte de bravură/ corectitudine; folosesc elemente de metalimbaj stradal

Toate aceste procese se desfășoară în legătură cu o structură plană – un fel de parcelar dezorganizat, deci o relaționare a tuturor participanților în strada în baza ideii că fiecare entitate, mobilă sau staționară (mașină, om, biciclist) ocupă o porțiune de stradă. Figura susține ideea că strada este mai mult o serie de secvențe spațiale care se succed aproape ca niște camere și nu doar spațiul de curgere al unor fluxuri. Este un spațiu al relaționării, al strecurărilor și al întreruperilor. Forma suferă schimbări minore de la zi la zi dar, în general, înaintează ca suprafață, din ce în ce mai mult, în teritoriul adjudecat mobilității. Cucerit aproape integral, teritoriul mobilității pietonale s-a contopit cu cel al mobilității auto. În acest fel, o bună parte din străzile secundare ale orașului funcționează acum ca *shared spaces* neoficiale, deci periculoase și extrem de inconfortabile pentru pietoni.

O particularitate a spațiului al treilea este ideea de permanență a unui obiect stradal. În mod obișnuit permanentul stradal este alcătuit din obiectele cu fundație, bine înfipte în pământ. Stâlpișorii, coșurile de gunoi, mobilierul chiar și panourile publicitare sunt la limita permanenței iar mașinile sunt elemente mobile. Cu toate acestea, zidul de mașini parcate are în acest moment permanența unui front stradal, a unui obiect arhitectural.

Această hartă a străzii ca spațiu ocupat sau ca parcelar dezorganizat constituie baza conceptuală a noțiunii de al treilea spațiu, dar mai ales modalitatea prin care această noțiune va fi transformată într-o unealtă de modelare a spațiului străzii în capitolul de propuneri strategice.

Figura 92. Reprezentarea celui de-al treilea spațiu în zona pilot

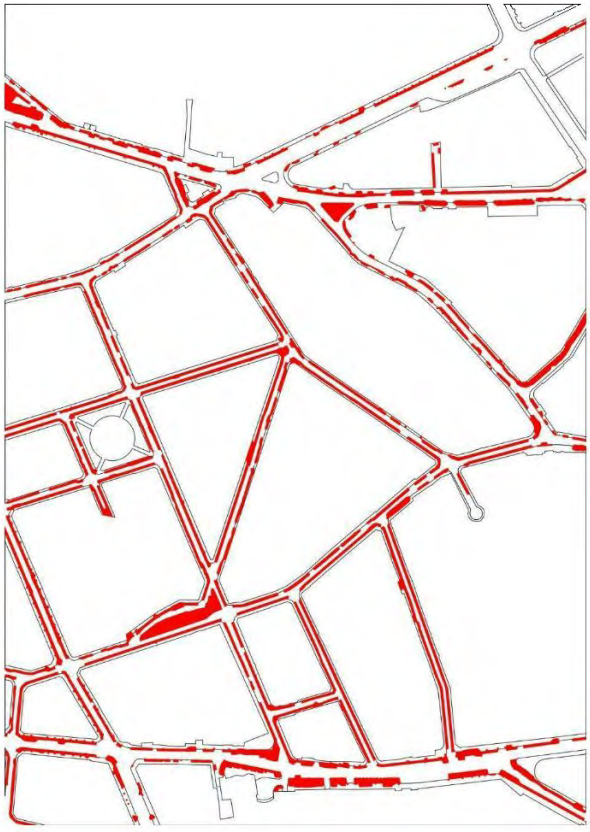

Sursa: Autorii.

Figura 93. Reprezentare „al treilea spațiu”- 1
Figura 94. Trasarea celui de-al treilea spațiu, conform realității stradale - 2
Figura 95. Practici curente în utilizarea străzii - 3
Figura 96. Rudimentele unei parcelări stradale - 4

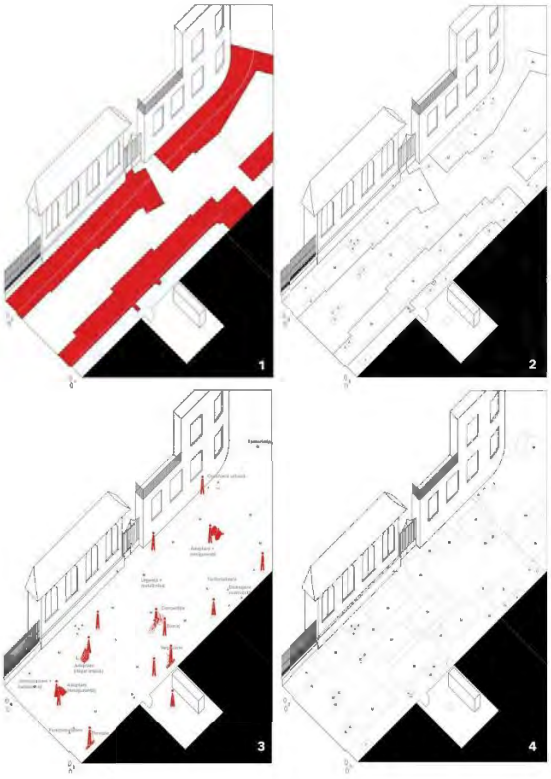

Sursa: Autorii.

Figura 97. Suprafața aferentă celui de-al treilea spațiu în zona pilot

Sursa: Autorii.

Prin urmare spațiul al treilea, așa cum este descris în Figura , este:

Pe termen scurt:

- Un teritoriu maleabil cu care se poate lucra pentru a echilibra ecuația mobilității urbane.

Un punct esențial în proiectul de regenerare al rețelei minore de străzi este accentul pe micro-proiecte, rapid de implementat și cu bugete mici. Proiectele de micro-intervenții mai sunt cunoscute și ca proiecte de acupunctură urbană sau urbanism tactic. Una dintre cele mai cunoscute definiții ale urbanismului tactic este:

> *A deliberate, phased approach to instigating change;*
> *An offering of local ideas for local planning challenges;*
> *Short-term commitment and realistic expectations;*
> *Low risks, with possibly a high reward;*
> *The development of social capital between citizens, and the building of organizational capacity between public/private institutions, non-profit/ NGOs, and their constituents.*[229]

Importanța micro-intervențiilor în planificare este următoarea:

- Rezolvare rapidă a unor probleme stringente și punctuale;
- Comunicarea și educarea opiniei publice, direct în stradă;
- Prototiparea unor noi modele de colaborare între diferite grupuri profesionale, administrație și mediul privat;
    - Colectarea de date și testarea unor principii de design – stabilirea unui *feedback-loop* în procesul de planificare.

Etapa de micro-proiecte sau *easy wins* este, în general, considerată o etapă de scurtă durată, cu rol în câștigarea încrederii opiniei publice. Pentru următoarea perioadă de planificare strategică propunem

2
[29] Lydon, Mike, Dan Bartman, Ronald Woudstra and Aurash Khawarzad, Tactical Urbanism: Short-term action Long-term change (Vol. 1), New York City: The Street Plans Collaborative, 2011.
Inițiative care au ca scop instigarea la schimbare a mediului urban/ Idei locale pentru provocări urbanistice locale/ Intervenții de scurtă durată, care presupun angajamente personale de scurtă durată și așteptări realiste/ Riscuri mici cu posibilitatea unui efect semnificativ/ Formarea unui capital social între cetățeni și dezvoltarea capacității de organizare între instituții publice, private, ONG-uri și constituenții lor.

ca instrumentul micro-intervenției și etapa de *easy wins* din cadrul proiectului de management să fie considerate elemente principale ale proiectului de planificare.

Pentru a putea realiza cu adevărat acest obiectiv, este necesară cuplarea ideii de micro-intervenție cu cea de scară de ansamblu. Acest lucru nu poate fi făcut în mod tradițional, ierarhic, ci este necesară introducerea unei metodologii de succesiune pe orizontală a micro-intervențiilor. Această succesiune va crea premisele unui plan rețea, în locul unui plan piramidal. Cel mai important aspect acestui plan rețea este nevoia de dezvolta o instituție de sine stătătoare care să includă membrii ai administrației, mediului profesional și mediului privat și ai societății civile, organizată teritorial și cu mecanisme de decizie democratică.

Direcții strategice de intervenție:

1. Definirea și legalizarea posibilității de a închiria spațiul carosabil folosit în prezent ca parcare, cu scop comercial sau de uz personal;
2. Introducerea unui instrument legal pentru utilizarea străzilor minore diferențiat (de exemplu, mobilitate auto în timpul săptămânii/ pietonal în zilele de sâmbătă și de duminică);
3. Înființarea unui instrument bugetar exclusiv pentru proiecte de artă, care au ca scop conștientizarea problemelor legate de funcționarea spațiului public.

Pe termen mediu:

- Util pentru a începe, treptat, reducerea numărului de mașini care circulă în zona centrală, pentru a inventa și a testa elemente de politici publice menite să sprijine micii comercianți.

Pe termen mediu este importantă sprijinirea strategiilor de ierarhizare a mobilității inclusive, asigurarea accesibilității în spațiul public, ridicarea gradului de pietonalizare a străzilor, construirea unei relații între administrație, profesioniști și cetățeni, sprijin instituțional pentru implicarea decizională a comunității locale, sprijinul afacerilor locale și stabilirea unei relații cu mediul dezvoltatorilor imobiliari.

Prin urmare, principalul obiectiv pe termen mediu este dezvoltarea și rafinarea unui instrument integrat de proiectare-și-gestiune. O serie de politici și proiecte ce vor fi implementate prin acest instrument pot fi deja indicate, dar obiectivul principal rămâne crearea unui unelte administrative flexibile, deschisă către noi soluții sau idei. Acest instrument este denumit aici parcelar stradal sau al treilea spațiu

Ca instrumente de lucru, proiectul vizează două obiective majore:

Trasarea și reglementarea întregului spațiu stradal cu potențial de utilizare pentru parcări sau alte întrebuințări (reglementarea celui de-al treilea spațiu). Scopul acestei acțiuni este crearea unui parcelar între zona minimă pentru deplasări pietonale (1 m de la aliniament) și zona minimă pentru trafic auto. Acest parcelar va fi monitorizat și administrat în timp real și va avea ca funcțiune principală parcarea, dar „loturile” vor putea fi închiriate și pentru alte scopuri. Parcelarul va fi conectat la un sistem de administrare electronică și va permite acțiuni precum adaptarea dinamică a prețurilor de parcare, modificarea dinamică a raportului auto/pietonal și încurajarea comerțului și afacerilor locale care depind de o relație bună cu spațiul străzii;

Începerea unui proces de reducere a numărului de locuri de parcare în zona centrală și implicit descurajarea traficului în centru. Acest proces trebuie desfășurat în paralel cu dezvoltarea transportului în comun și mai ales ca un mijloc de a sprijini și a stimula cetățenii să folosească transportul în comun. Acest obiectiv poate fi atins prin creșteri treptate și diferențiale ale prețului parcării pe stradă.

Prețul și oferta de abonamente pentru parcarea pe stradă trebuie făcută în corelare atentă cu legislația pentru noi dezvoltări imobiliare – solicitările de standarde minime de locuri de parcare fiind un cunoscut instrument de încurajare sau descurajare a construcțiilor, în special a celor rezidențiale.

Figura 98. Scenariu de amenajare al unei străzi rezultat în urma aplicării instrumentelor propuse

Sursa: Autorii.

Pe termen lung:

- Util pentru a adapta orașul la revoluția în mobilitate care va exploda odată cu transformarea automobilului personal și nuanțarea modalităților de deplasare în oraș (mașini electrice, mașini fără șofer, micro-mobilitate etc.).

Fluidizarea traficului prin eliberarea străzilor secundare nu va funcționa. Ideea de a elibera cât mai mult spațiu stradal pentru a face loc și mai multor mașini este acum recunoscută ca fiind complet greșită și poartă numele de *cerere indusă.*[230]

Cel mai probabil sugrumarea uniformă a străzilor secundare este unul din modurile de a reduce în mod omogen viteza de deplasare și, prin urmare, reducerea congestiei.

Etapa de termen lung, care vizează întreaga perioadă de planificare 2050, este oarecum dincolo de orizontul de timp în care acest proiect poate propune obiective și acțiuni clare.

Cu toate acestea, pe termen lung, este de așteptat ca instrumentul integrat de planificare-și-gestiune denumit aici „parcelarul spațiului al treilea" propus prin parcelarul stradal să își găsească utilitatea în medierea schimbărilor majore ce vor avea loc în domeniul mobilității urbane:

- Schimbarea radicală a ideii de automobil personal, popularizarea automobilului electric și a mașinilor fără șofer;
- Diversificarea și fragmentarea mijloacelor de transport urban (a se remarca aici importanța micro-mobilității);
- Dezvoltarea și implementarea de proiecte și politici în direcția crizei climatice și sănătății publice.

5.1.2.4 Spațiile de tip suprafață

În mare parte, studiul de față identifică spațiile de tip suprafață cu spațiile ample, verzi, care formează structura de bază a peisajului unui oraș. Acestea ar trebui sa fie complementare străzilor și piețelor. Când vine vorba de viața unui oraș, acestea reprezintă o oază verde pentru recreere, relaxare și încărcare cu energie pozitivă. Aspectul lor ar trebui să corespundă acestor principii de bază.[231]

Parcurile și spațiile verzi ar trebui să fie percepute ca părți de bază ale ecosistemului urban. Ele ar trebui să funcționeze ca parte a unei infrastructuri verzi. Mai mult, aceste zone verzi pot deveni parte a sistemului de drenaj descentralizat a apelor pluviale.

Intervențiile propuse nu ar trebui să deterioreze atmosfera sau mediul natural existent, iar procesul de proiectare ar trebui să țină cont de anotimpuri și de schimbările de peisaj de-a lungul anului.

În oraș, parcurile pot apărea, de asemenea, sub forma buzunarelor verzi și pot fi folosite ca elemente compoziționale în structura urbană (curți, spații din jurul clădirilor de sine stătătoare și piețe asemănătoare parcurilor). Aici, elementele urbane pot fi mai masive, iar ideile arhitecturale – mai curajoase. În parcurile istorice calitatea ar trebui să fie evaluată împreună cu peisajul, conexiunile și contextul istoric, iar conceptul designului inițial ar trebui, de asemenea, luat în considerare. Limita este și ea un element important. Limita dintre parc și clădirile din jur ar trebui să fie lizibilă și clar definită. Un parc ar trebui să atragă vizitatori și nu ar trebui să lase impresia unui spațiu greu accesibil.

2

2[30] Disponibil la adresa https://bit.ly/2QZ3zaT [30.03.2020]

[31] *Cf.* Chirilă *et al.*, 2020: 31.

În zilele noastre, pentru a menține atractivitatea lor și pentru a încuraja petrecerea timpului în aer liber, este de dorit să se creeze în interiorul lor spații pentru recreere, terenuri de sport, locuri de joacă pentru copii, elemente în strânsă conexiune cu apa, cafenele etc.

În

Figura 99 se observă distribuția spațiilor de tip suprafață. Menționăm că această analiză nu reprezintă o analiză exclusiv dedicată spațiilor verzi. În analiză au fost marcate marile parcuri din București cu acces public și în care se pot desfășura activități de recreere și loisir. Din acest motiv, am ales să excludem din analiză partea vestică a Pădurii Băneasa, care în prezent nu îndeplinește condițiile unui spațiu public (accesul în zona verde este imposibil de realizat).
Din imaginea de mai jos putem extrage o suită de concluzii:

1. Raportat la suprafața Municipiului, există un număr foarte mic de spații ample dedicate petrecerii timpului liber;
2. Majoritatea spațiilor verzi ample sunt situate în interiorul sau în vecinătatea marilor ansambluri de locuit construite înainte de 1990. Zonele periferice sunt foarte slab deservite de spații verzi. În contextul noilor dezvoltări imobiliare din aceste zone, Municipalitatea va trebui să gândească mecanisme de refacere a fondului funciar sau de negociere cu dezvoltatorii privați, în așa fel încât aceste noi cartiere să beneficieze de dotările specifice unui ansamblu de locuit de calitate;
3. Spațiile verzi existente nu constituie o rețea unitară. Acest lucru se poate realiza prin crearea unor coridoare verzi mai ample de-a lungul marilor bulevarde care conectează aceste parcuri;
4. Relația cu apa este foarte slab valorificată, atât în zona centrală (relația cu Dâmbovița), cât și în zona de nord (Salba de Lacuri). O excepție de la regulă o reprezintă Sectorul 2, care în ultimii ani a reușit să amenajeze o parte din zonele tangente la râul Colentina. Cu toate acestea, în continuare cea mai mare parte a malurilor de apă nu sunt amenajate sau accesibile publicului. Dezvoltările recente de locuințe individuale de-a lungul apei au compromis accesul la părți considerabile din malul de lac. Pentru a putea valorifica malurile de lac la adevăratul lor potențial, este necesar un demers susținut sub forma unor parteneriate cu unitățile administrativ-teritoriale (UAT) învecinate.

Figura 99. Distribuția spațiilor de tip suprafață

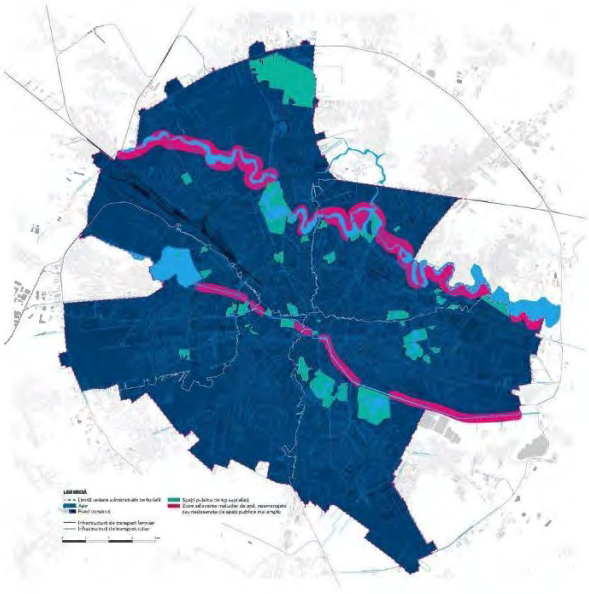

Sursa: Autorii.

Tabelul 5. Date statistice pentru spațiile de tip suprafață, Municipiul București

Numărul spațiilor identificate	38, din care 68% sunt spații de importanță locală și 32% spații reprezentative
Suprafața totală	1.238 ha
Amplitudinea	De la 9.578 m^2 la 379,56 ha
Media aritmetică	325.951 m^2
Mediana	95.918 m^2
Deviația standard	694.186

Sursa: Autorii.

Figura 100. Distribuția suprafețelor spațiilor de tip suprafață, pe sectoare

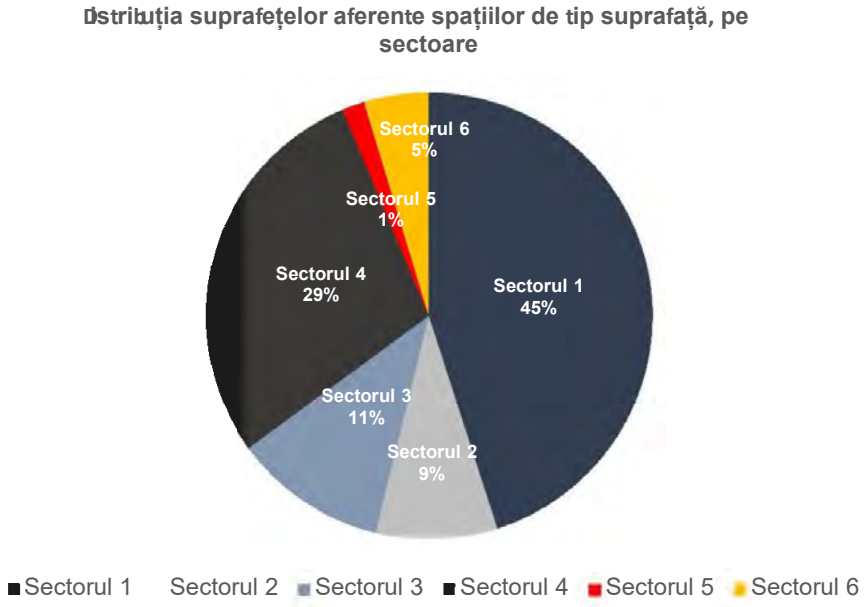

Sursa: Autorii.

Distribuția procentuală a suprafețelor spațiilor de tip suprafață pe sectoare indică, așa cum de altfel reiese și din Figura , faptul că Sectorul 5 și Sectorul 6 sunt sectoarele cu cele mai puține spații ample, dedicate petrecerii timpului liber. Deși Sectorul 1 deține o pondere importantă a suprafețelor spațiilor ample comparativ cu alte sectoare, aici încă nu sunt valorificate spații ample de-a lungul râului Colentina. De asemenea, Sectorul 4 poate miza mult mai mult în viitor pe existența Deltei Văcărești, care în prezent nu este suficient valorificată și promovată. În cazul Sectorului 2, Sectorului 5 și Sectorului 6, se pot gândi soluții alternative de satisfacere a nevoii de recreere pentru locuitori. De exemplu, pot fi reamenajate sau create noi spații publice punctuale, distribuite sub forma unei rețele coerente pe toată suprafața sectorului.

Există încă un număr relativ mare de spații de tip suprafață care necesită reabilitare sau care pot găzdui mai multe funcțiuni de relaxare și de divertisment, și pentru care se pot organiza concursuri de arhitectură și de urbanism în acest sens. O parte dintre aceste spații sunt deja aflate în proces de reabilitare și, din acest motiv, este foarte important ca demersurile să fie încheiate și completate în viitor. Spațiile identificate pentru fiecare sector în parte, sunt: Parcul Bazilescu (Sectorul 1), Parcul Motodrom, Parcul Sticlăriei și Parcul Verdi (Sectorul 2)[232], Parcul Constantin Brâncuși, Parcul Unirii[233], Ștrand Cara-Titan (Sectorul 3), Parcul Natural Văcărești (Sectorul 4), Parcul Centenarului, Parcul Romniceanu, Parcul Izvor (Sectorul 5) respectiv Insula Lacul Morii și Parcul Grozăvești (Sectorul 6)[234].

În imaginea de mai jos am ales să reprezentăm spațiile de tip suprafață, clasificate în funcție de accesibilitatea populației la o distanță de 10 minute de mers pe jos. Suprafețele care deservesc cea mai mare populației sunt reprezentate de marile parcuri din proximitatea marilor ansambluri de locuit socialiste (Balta Albă – Titan, Drumul Taberei, Tineretului). Cu excepția Parcului Natural Văcărești, aceste spații sunt relativ bine întreținute iar nivelul de dotări pentru relaxare este unul satisfăcător. Pe

2
[32] Disponibil la https://bit.ly/3cbVcAy [30.03.2020]
2
[33] Disponibil la https://bit.ly/3d9NOHv [30.03.2020]
2
[34] Disponibil la https://bit.ly/2ZGvAJL [30.03.2020]

de altă parte, spațiile enumerate anterior, preponderent situate la tangența cu insule de locuire individuală, deși deservesc o populație mai redusă, necesită intervenții de reabilitare imediată. O astfel de abordare contribuie la menținerea unei rețele relativ echilibrate de spații verzi de calitate care, în timp, prin completarea cu noi parcuri, noi trasee și coridoare verzi de legătură, poate deservi relativ satisfăcător un procent mai mare al populației bucureștene.

Figura 101. Parcuri ce necesită reabilitare și populația deservită la o distanță de 10 minute

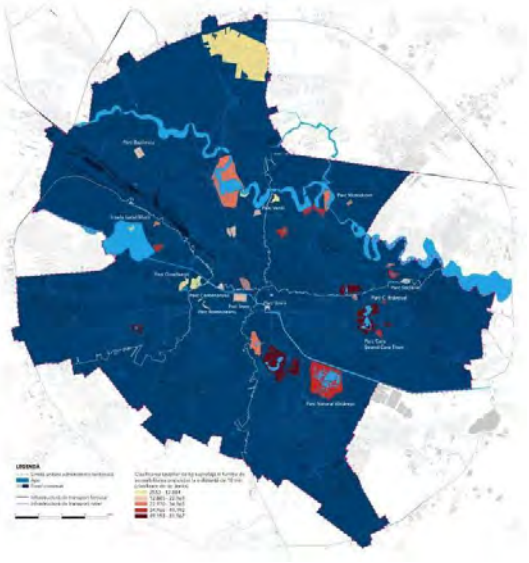

Sursa: Autorii.

De asemenea, Bucureștiul dispune încă de rezerve considerabile de teren pentru a se dezvolta în continuare. Există încă aproximativ 1.523 ha de zone industriale abandonate sau în declin, care ar putea intra într-un proces de conversie funcțională, alături de aproximativ 2.984 ha de terenuri încă neconstruite. Cele mai ample rezerve de teren care pot fi valorificate se regăsesc în partea de sud, în zonele periferice. Tot în această parte a orașului se resimte cel mai puternic și lipsa spațiilor verzi (mai ales în Sectorul 5), de dotări dar și de locuri de muncă. Este astfel important ca în perspectiva utilizării

rezervelor de teren[235] să se aibă în vedere mai ales realizarea de spații verzi ample și introducerea de dotări, altele decât locuirea. Imaginea de mai jos ilustrează rezervele de teren de tip „*Greenfield*”[236] și „*Brownfield*”[237] din București, și noile parcuri propuse prin PUZ-urile de sector, care se suprapun peste aceste zone.

Figura 102. Principalele rezerve de teren ale Bucureștiului și noile parcuri propuse prin PUZ-uri de Sector

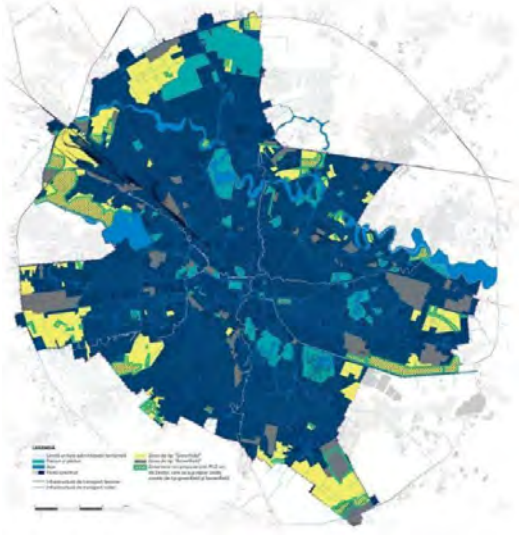

Sursa: Autorii.

2

[35] Desi o mare parte din terenurile aflate la periferie se află în proprietate privată, este important ca municipalitatea să deruleze acțiuni de expropriere pentru zonele strategice ale orașului, care pot contribui semnificativ la crearea unei rețele coerente de spații verzi mai ample pentru zona București-Ilfov.

2[36] Siturile de tip *greenfield* reprezintă terenuri libere de construcții, cu potențial de dezvoltare economică, de cele mai multe ori nedeservite de infrastructura tehnico-edilitară, situate preponderent în zonele periferice ale orașelor.

2[37] Siturile de tip *brownfield* reprezintă spații abandonate sau subutilizate, nevalorificate la potențialul lor economic maxim. Ele sunt amplasate cel mai frecvent în zone urbane, parțial sau integral dezvoltate. Ele cuprind terenuri și clădiri vacante, ocupate în întregime sau parțial, pentru care reutilizarea poate fi constrânsă într-o anumită măsură de probleme de natură fizică sau de reglementare.

6 ANALIZA IMOBILIARĂ: REZULTATELE OBȚINUTE

Analiza imobiliară își propune să creeze o imagine de ansamblu privind etapele principale de transformare și dezvoltare ale orașului, prin prisma evoluției pieței imobiliare ca rezultat al expansiunii și al declinului imobiliar de după anul 2008 și până în prezent:

- Pentru a putea identifica zonele de atractivitate cât și motivele pentru care sunt atractive;
- Posibile tendințe de dezvoltare ulterioară;
- Relevarea unor zone cu un potențial încă neexplorat, unde amplasamente considerate inaccesibile sau nesigure, pot deveni interesante ca urmare a schimbărilor demografice sau a oportunităților pe care le oferă resursele de terenuri sau proiectele de infrastructură viitoare;
- Să identifice oportunități pentru sectorul public în care acesta fie poate investi, fie poate să își concentreze eforturile pentru a atrage investitori sau fonduri externe, de exemplu, prin proiecte fanion de revitalizare sau de regenerare urbană sau oferirea de locuințe de serviciu pentru o forță de muncă tot mai căutată.

Spre deosebire de o analiză imobiliară efectuată pentru sectorul privat, pentru sectorul public aceasta este realizată pentru:

- A înțelege mai bine cererea de locuințe din oraș sau zona metropolitană;
- Identificarea cererii pentru locuințe accesibile/sociale;
- Identificarea unor posibile amplasamente în care ar trebui încurajată construcția de locuințe noi;
- Creșterea capacității și dezvoltarea rețelei de utilități;
- Dezvoltarea de noi dotări sau servicii publice în zonele nou construite;
- Determinarea posibilelor efecte ale unor noi dezvoltări comerciale asupra traficului;
- Justificarea creșterii bazei de impozitare;
- Identificarea nevoilor de dezvoltare a punctelor multimodale;
- Crearea unei baze de date despre fondul locativ, prețuri, chirii, terenuri libere care poate fi folosită atunci când potențiali investitori caută să se localizeze în oraș;
- Crearea unui portofoliu de proiecte ierarhizate/investiții în facilități și infrastructură care să atragă turiști și alți vizitatori ș.a.m.d..

6.1 Piața imobiliară din Uniunea Europeană (UE)

Piața imobiliară, ca și produs, este direct afectat de schimbările pieților economice, acestea fiind intercorelate și influențând stabilitatea macro-climatului economic, chiar dacă se petrec în zone geografice diferite. Deschiderea economică a Uniunii Europene și globalizarea, care au permis marilor investitori să își aleagă piețele de investiții au creat o serie de legături subtile și puternice în același timp, atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivel internațional. In cadrul acestui sistem, piața imobiliară românească în general, și cea bucureșteană în special, încep să își definească rolul și potențialul.

6.1.1 Piața rezidențială

Analiza indicelui privind prețurile locuințelor, agregat la nivelul Uniunii Europene, pentru perioada 2007-2019 relevă faptul că, definitorie pentru piața imobiliară, per ansamblu, este creșterea continuă a prețurilor, creștere înregistrată din 2014 și până acum.

La nivelul Uniunii Europene, rata anuală de creștere a indicelui privind prețurile locuințelor a înregistrat un maxim, în primul trimestru din anul 2007, respectiv de +10%, și un minim în al doilea trimestru din 2009, respectiv de -6,0%.

Figura 103. Indicele Prețurilor Locuințelor: zona Euro și agregate UE; rata de creștere anuală

Sursa: Prelucrarea datelor oferite de Eurostat.

În general, prețurile locuințelor au crescut la nivelul Uniunii Europene, excepție făcând Italia, unde prețurile acestora au scăzut constant de la debutul crizei financiare.[238] Creșterea medie anuală a prețurilor locuințelor în UE a fost de 5% în ultimii trei ani. Prețurile locuințelor în Republica Cehă, Ungaria, Letonia și Portugalia au crescut de două ori mai repede decât media UE.[239] În timp, față de Europa de Vest, prețurile locuințelor din Europa Centrală și de Est au fost mai mici, diferență care începe să se estompeze, datorită posibilităților pe care aceste piețe le oferă (o forță de lucru calificată și mai puțin costisitoare, dar și un randament al investițiilor mai mare și mai rapid), și care devin din ce în ce mai atrăgătoare pentru investitori. Spre deosebire de vecinii ei, România a înregistrat un ritm al creșterii mai mic, peste media Uniunii Europene și a zonei Euro (118%), astfel că, a ajuns în trimestrul I al anului 2019 să se situeze peste media înregistrată în țări precum Marea Britanie, Suedia sau Franța.

Un alt indicator al pieței locuințelor, analizat la nivelul Uniunii Europene, este cel legat de vechimea fondului construit - prețurile locuințelor fiind diferite în funcție de anul construcției. Figura de mai jos

2

[238] Property Index Overview of European Residential Markets Where does residential price growth end? 8th edition, July 2019

[239] *Cf. ibid.*

arată ponderea locuințelor noi în numărul total al acestora, la nivelul semestrului al doilea al anului 2019. Din nou, cele mai mari valori se înregistrează în țări în curs de dezvoltare, precum Cipru sau Malta (peste 50% din fondul construit), valorile cele mai mici regăsindu-se în țări precum Danemarca sau Slovenia; România înregistrează și ea o pondere a locuințelor noi de 20% din total, ponderi similare fiind înregistrate în Germania, în Irlanda sau în Portugalia.

Figura 104. Indicele Prețurilor Locuințelor: evoluția 2014 Q1 – 2019 Q2

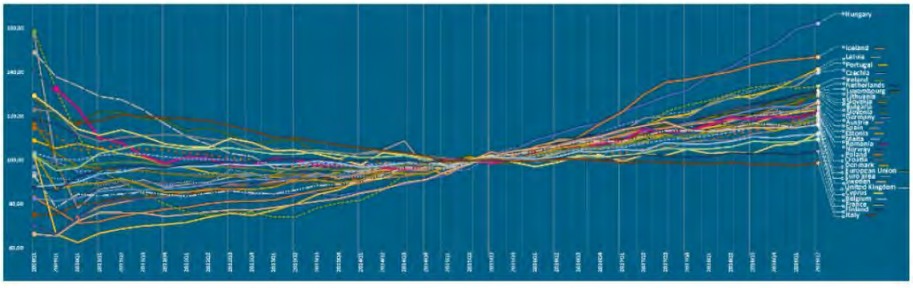

Sursa: Prelucrarea datelor oferite de Eurostat.

Evoluția prețurilor de achiziționare a locuințelor noi, așa cum reiese din analiza statistică la nivelul Uniunii Europene, susține concluzia prezentată anterior: nivelul cel mai crescut al achizițiilor a fost înregistrat în Cipru și Malta, în vreme ce România s-a situat în jumătatea inferioară a clasamentului.

Figura 105. Distribuția locuințelor noi și a celor existente în totalul locuințelor, pentru anul 2019[240]

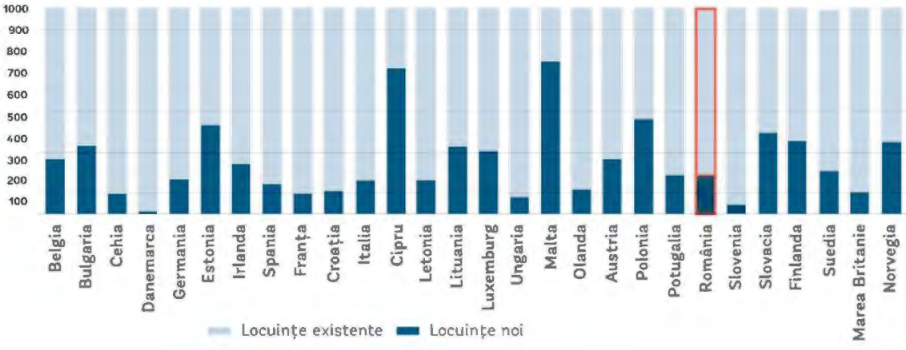

Sursa: Prelucrarea datelor oferite de Eurostat.

2

[40] Locuințele noi sunt considerate cele a fi livrate în anul curent (stoc nou versus stoc existent).

Figura 106. Prețul mediu pe metru pătrat pentru un apartament în principalele orașe Europene în semestrul I, 2019

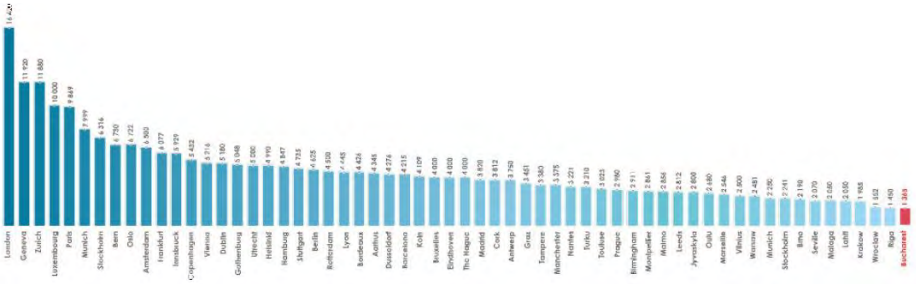

Sursa: Prelucrare după https://bit.ly/3bDtAnT [25.07.2023] și calcule proprii.

Atunci când este defalcată pe medii de rezidență, pentru mediul urban, în continuare, valoarea cea mai mare a prețului mediu pe metru pătrat pentru apartamente se înregistrează în Londra (aproximativ 16.500 euro/mp), fiind urmată de Geneva, Zurich, Luxembourg (cu valori medii ale prețurilor pe metru pătrat peste 10.000 euro). In analiza a peste 60 de orașe, Bucureștiul se situează în coada clasamentului în ceea ce privește prețul mediu pe metru pătrat pentru apartamente, cu o valoare medie de 12 ori mai mică decât valoarea maximă, înregistrată în Londra. Deși analiza este interesantă din punct de vedere al valorii imobiliare, un aspect foarte important, care nu trebuie neglijat în analiza acestui indicator, este corelarea acestuia cu puterea de cumpărare, salariul mediu și ratele dobânzilor.

Figura 107. Valoarea medie lunară a chiriei pentru un apartament de două camere (cu utilitățile incluse) în principalele orașe Europene în 2018 (calcule: www.statista.com)

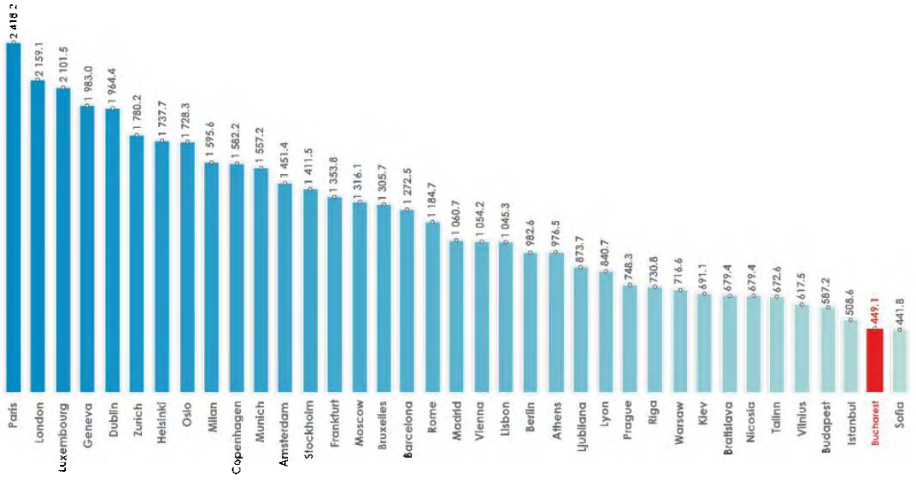

Sursa: Prelucrare date https://www.statista.com/statistics/1052000/cost-of-apartments-in-europe-by-city/.

In analiza valorilor medii ale chiriilor, clasamentul se schimbă puțin, Parisul fiind orașul cu valoarea cea mai mare înregistrată a chiriei medii lunare, cu aproape 2.500 euro/lună, Londra situându-se pe poziția imediat următoare, cu o valoare aproximativă de 2.150 euro/lună, fiind urmată de Luxembourg și Geneva. Diferențele între orașele Europei de Vest și cele din Europa de Est sunt mai vizibile, unde majoritatea chiriilor medii lunare din cea de-a doua categorie se situează sub 1.000 de euro. Unul

dintre factorii principali care mențin la niveluri ridicate valorile chiriilor medii lunare în orașele vestice este cererea care depășește oferta. Relocarea profesioniștilor în orașele de top, susținută de o rată scăzută a locuințelor disponibile și a costurilor ridicate de construcție, toate contribuie la creșterea valorilor chiriilor.

Un alt aspect ce transpare dincolo de clasamentele analizate în figurile anterioare, se referă la accesul la locuințe al cetățenilor, ca un drept fundamental. Astfel că, acest subiect este foarte important la nivelul Uniunii Europene, iar ultimul Eurobarometru efectuat pe tema *nivelului de satisfacție privind ușurința de a găsi locuințe la prețuri rezonabile* a relevat următoarele aspecte: majoritatea locuitorilor din principalele orașe analizate se declară satisfăcuți / oarecum satisfăcuți (în procente egale sau mai mari de 50%), aceștia putând găsi ușor locuințe la prețuri rezonabile; locuitorii din zone economice puternice, active, unde nivelul salariilor este peste media Uniunii Europene (precum Zurich, Glasgow, Belfast, Antalya, Ljubljana, Viena, Luxembourg, Munchen, Rennes, Copenhaga) susținut de o politică bună a locuințelor – se declară, într-o proporție de peste 30% foarte satisfăcuți, în ceea privește ușurința de a găsi locuințe la prețuri rezonabile. La popul opus, locuitorii orașelor Atena (29%), Istanbul (28%) și Valletta (25%) se declară deloc satisfăcuți. Pentru România, pentru cele 3 orașe analizate: Piatra Neamț, Cluj-Napoca și București – ponderea cea mai mare a respondenților (între 46% și 55%) se declară oarecum satisfăcuți privind ușurința de a găsi locuințe la prețuri rezonabile. O analiză mai în detaliu asupra accesului la locuințe în municipiul București va fi făcută ulterior, în cadrul documentului.

Figura 80. Nivelul de ușurința în a găsi locuințe la prețuri rezonabile, la nivelul capitalelor UE (Răspunsul la întrebarea Este ușor să găsești locuințe adecvate la prețuri rezonabile?)

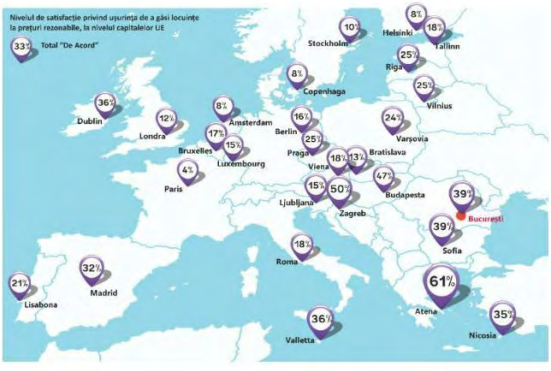

Sursa: Prelucrare date Eurobarometru 2015 - ttps://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S1035_366.

Raportul **State of the Housing in EU 2019** subliniază că, în continuare, Uniunea Europeană trece printr-o criză locativă (manifestată încă din anul 2015), ca urmare a faptului că, principalii factori de decizie continuă să abordeze o problemă structurală printr-o serie de politici, adesea costisitoare. Deși datele statistice arată că, în anul 2017, 10,2% din gospodăriile din UE au folosit peste 40% din veniturile disponibile pe ceea ce înseamnă costurile locuinței / costurile locuirii, această pondere crește la 37,8%

atunci când sunt luate în considerare gospodăriile cu risc ridicat de sărăcie. Pe tipuri de proprietate, proporția cea mai mare a populației care a cheltuit mai mult de 40% din venituri au fost chiriașii (care închiriază locuințele la prețul pieței) – în proporție de 26,3%; populația care este proprietară sau care plătește rate pentru achitarea locuințelor ipotecate a fost mai puțin afectată (în proporție de aproape 5%).

Figura 109. Distribuția populației după modul de proprietate asupra locuințelor, în anul 2017

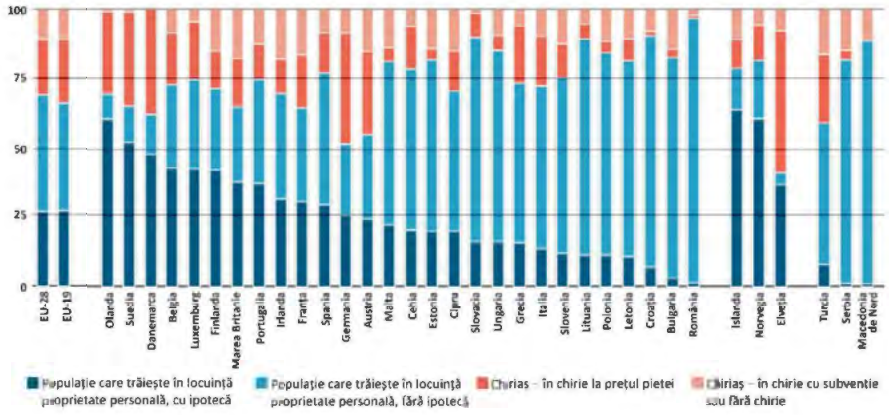

Sursa: Prelucrare datelor oferite de Eurostat.

Mai mult de jumătate din populația UE a locuit în locuințele proprietate privată, cifrele înregistrate variind între 51,4% - în Germania și 96,8% - în România (unde, ponderea mare a proprietarilor este favorizată și de accesul la credite ipotecare, de cele mai multe ori, raportul chirie/rată lunară fiind echivalente, devenind astfel mult mai avantajos pentru o persoană să economisească în vederea constituirii avansului creditului ipotecar, decât să plătească o chirie; totuși, este posibil ca această tendință să fie inversată, din cauza volatilității forței de muncă, dispuse să se mute frecvent, acolo unde este mai bine remunerată, are mai multe facilități etc.). Elveția rămâne o excepție, unde proporția populației care locuia în locuințe închiriate a depășit-o pe cea care locuia în locuințe proprietate personală - aproximativ 58,7% din total erau chiriași. Țările din Europa de Vest cu cele mai mari ponderi ale populației care trăiau în locuințe pentru care plăteau un împrumut erau Olanda (60,7%), Suedia (52,2%), Islanda (63,9%, date din 2016) și Norvegia (60,5%).

Un alt aspect relevat pentru analiza locuirii este dată de *una dintre dimensiunile cheie în evaluarea calității locuințelor, și anume, disponibilitatea unui spațiu suficient și adecvat într-o locuință. Rata de supraaglomerare descrie proporția de persoane care trăiesc într-o locuință supraaglomerată, așa cum este definită prin numărul de camere disponibile pentru gospodărie, dimensiunea gospodăriei, precum și vârstele membrilor și situația familiei lor*[241]. Cea mai mare rată de supraaglomerare dintre statele membre ale UE a fost înregistrată în România (47,0%), rată comparativă cu statele non-membre UE: Serbia (56,2%), Macedonia de Nord (46,3%) și Turcia (43,7%). Cipru și Irlanda (2,8% fiecare), Malta (3,0%), Regatul Unit (3,4%) și Olanda (4,1%) au înregistrat cele mai mici rate de supraaglomerare, în timp ce alte opt state membre ale UE, precum și Norvegia, Elveția și Islanda au raportat că un procent mai mic de 10% din populație trăiește în locuințe supraaglomerate.

2
[41] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Housing_statistics#Type_of_dwelling

6.1.2 Piața birourilor

Volumul[242] investițiilor totale în piața europeană a atins 261 miliarde EUR în 2018, fiind la un nivel similar cu 2017. In fapt, investițiile s-au consolidat în cele mai mari 16 orașe, principale piețe la nivel european, înregistrând o creștere de 10% și atingând valoarea de 100 miliarde de euro, spațiile pentru birouri rămânând cele mai căutate active. Spațiile pentru birouri reprezentau 45% din volumele investite în Europa și făcând parte din mega tranzacțiile efectuate.

Conform analiștilor din domeniu, se așteaptă ca, în ciuda unei încetiniri economice la nivelul Uniunii Europene, piața de birouri, pentru anul 2019, să se găsească într-o situație de stabilitate, datorită *unei creștere a chiriilor prime, cu o scădere a ratelor de birouri libere/neocupate și o cerere în creștere*[243].

Piața birourilor este influențată major de stabilitatea economică a unei țări, și, în special, a unei regiuni sau a unui oraș, ca principale furnizoare de spații de birouri la nivel național. Conform studiilor Cushman & Wakefield[244], există o corelare foarte strânsă între PIB și CRE (*Commercial Real Estate* – Proprietate Imobiliară Comercială, indicator al profitabilității unei investiții prin randamentul veniturilor aduse de aceasta), astfel că, ***pentru fiecare procent de creștere a PIB a rezultat o absorbție netă de 2.8 milioane de metri pătrați în spații de birouri, anual, în zona euro***. Și, deși, se așteaptă o încetinire a creșterii economice, anumite piețe vor performa în continuare, iar accentul se va pune acum, nu doar pe principalele orașe deja consacrate, precum Londra, Paris sau Amsterdam, ci pe orașele care acum sunt pe punctul de a-și întări atractivitatea, precum Lisabona, Viena etc.

Figura 110. Cele mai active 10 piețe la nivel european, în intervalul C4 2017 – Q3 2018, în miliarde euro

Sursa: Prelucrarea datelor din raportul PWC emerging trends in real estate Europe, 2019.

[242] https://www.realestate.bnpparibas.com/european-office-market-2019-edition

[243] https://www.realestate.bnpparibas.com/european-office-market-2019-overview

[244] http://www.cushmanwakefield.com/~/media/global-reports/2018/Europe%20Economic%20CRE%20Outlook%20September%202018.pdf?_ga=2.181951975.1393579310.1551458187-1283605251.1551458187

Rapoartele de specialitate[245], confirmă toate aceleași lucruri: piața de birouri din Europa a fost înfloritoare, înregistrând o creștere a valorii totale de mp de birouri până în 2018, aproape la același nivel cu cel din 2017 (de departe cel mai activ an din deceniu) și cu o estimare de 9.2 milioane de mp pentru sfârșitul anului 2019[246] (în scădere față de 2018).

Figura 111. Rata de preluare a spațiilor de birouri – 2018 , 2017 și 2016

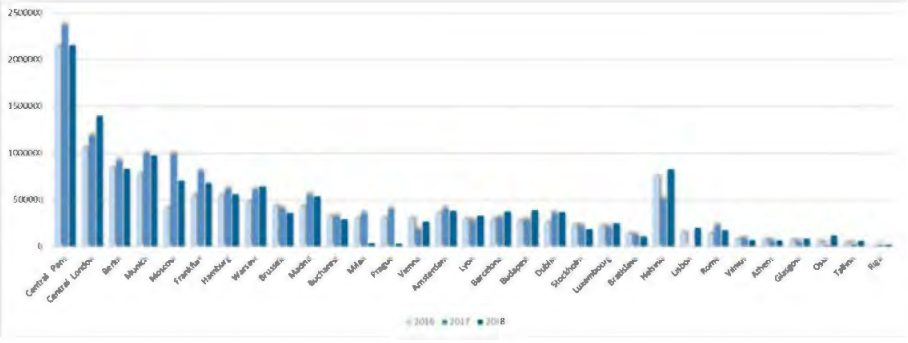

Sursa: Prelucrare date din https://www.realestate.bnpparibas.com/european-office-market-2019-edition.

Lipsa de spațiu disponibil în zonele atractive (precum Amsterdam, Londra sau Paris) a condus la noi reorientări către piețele marginale, unde investitorii urmăresc, în special, oportunitățile de recondiționare, relocare și vânzare, cu accent sporit pe spațiile flexibile și de co-working (în special în cazul industriilor creative sau IT). Anul 2019 a fost un alt an de boom pentru birourile flexibile din toată Europa, când 687.000 mp de spații de birouri au fost închiriate în primul trimestru, cu 15% peste nivelul echivalent din aceeași perioadă din anul 2018.

Figura 112. Piața birourilor în Europa – ratele de neocupare a spațiilor de birouri *prime* (2018 și 2016)

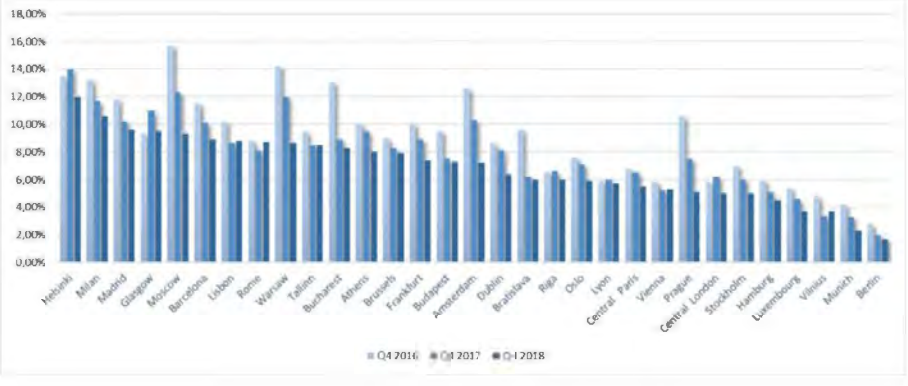

Sursa: Prelucrare date din https://www.realestate.bnpparibas.com/european-office-market-2019-edition.

Rata medie de neocupare a spațiilor de birouri a scăzut din nou în Europa în 2018 și probabil a atins nivelul său minim pentru mai multe piețe. Piețele germane au afișat în continuare cele mai mici rate de neocupare, în special Berlin (cu 1,7%, reprezentând doar 327.000 mp) și Munchen cu 2,3%;

2
2[45] https://www.realestate.bnpparibas.com/european-office-market-2019-edition
[46] http://europe-re.com/european-office-take-up-to-reach-9-2-million-m-by-the-end-of-2019/67253

Luxemburg (cu 3,7% rată de neocupare) a fost aproape de nivelul piețelor germane. Ratele de neocupare au scăzut cel mai mult în Amsterdam (-310 bps) și Varșovia (-340 bps). Ponderea spațiilor neocupate a scăzut pe toate celelalte piețe, cum ar fi Paris (-100 bps), Londra (-120 bps), Milano (-110 bps) și Dublin (-170 bps). Rata medie de neocupare a spațiilor de birouri din București a înregistrat pentru anul 2018 un minim istoric, de aproximativ 6,6%, comparativ cu 9,2% la finele anului 2017, conform JLL România[247].

Figura 113. Valoarea chiriilor prime în spațiile de birouri în Europa, S2 2019

Sursa: Prelucrare date din raportul EMEA Office Rents S2 2019, Colliers International.

Valorile chiriei prime au rămas constante sau au crescut pe toate principalele piețe europene, cu excepția Londrei (-2% față de sfârșitul anului 2018, unde chiriile prime au ajuns la 1.211 GBP/m^2/an). Madrid (+13%, 432 €/m^2/an) a înregistrat cea mai semnificativă creștere a valorilor de închiriere. Alte mari creșteri au fost la Hamburg, Berlin (+9%), Milano și Frankfurt (+7%). Pentru București, chiria prime s-a menținut cinci ani la rând la nivelul de 18,5 euro/mp/lună conform JLL România și Colliers International.[248]

[247] https://www.wall-street.ro/articol/Real-Estate/238728/jll-romania-rata-medie-de-neocupare-la-spatii-de-birouri-cresterea-chiriilor.html#gref și EMEA Office Rents Q1 2019, Colliers International

[248] Mai multe informații sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2z7BvfZ [25.07.2023].

6.2 Piața imobiliară din capitalele central- și est-europene

Prin prisma analizei anterioare, relevantă pentru analiza pieței imobiliare din București este comparația cu alte orașe capitală din Europa Centrală și de Est, comparațiile cu piețele imobiliare principale de la nivel European (precum Viena sau Amsterdam) fiind mai mult de natură aspirațională, în acest moment. Piețele imobiliare din vestul și cele din estul Europei sunt două piețe total diferite, care s-au dezvoltat în urma unei istorii și a unui traseu diferit, comprimând caracterul și dinamica diferită. Astfel, pentru analiza comparativă a pieței imobiliare din București au fost selectate următoarele orașe din Europa Centrală și de Est: Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta.

Mai mult, o analiză a acestor orașe se dovedește a fi interesantă prin prisma performanței economice susținute a întregii regiuni, regiune spre care investitorii și-au îndreptat atenția, tranzacționând în zona CEE – 5 (România, Ungaria, Cehia, Polonia, Bulgaria) mai bine de **13,1 miliarde de euro** în 2018[249]. Investițiile au înregistrat o creștere față de anul 2017 și au stabilit un nou record pentru încă un an consecutiv; aceiași tendință s-a manifestat și în prima jumătate a anului 2019, depășind volumul de investiții tranzacționat în aceeași perioadă a anului 2018[250].

In continuare investițiile în spațiile de birouri au fost cele mai mari, acesta dovedindu-se a fi unul dintre cele mai profitabile sectoare, fiind urmat de cel industrial și de logistică, ca urmare a consolidării economiilor țărilor analizate și a avântului pe care l-a luat comerțul online; sectorul hotelier își păstrează ponderea constantă, în timp ce sectorul retail a scăzut ca intensitate în volumul investițiilor; sectoarele mai puțin vizate până acum, precum piața rezidențială pentru închirieri și cea pentru studenți, au început să prindă avânt, deși disponibilitatea produselor este redusă[251].

Varșovia, Praga, Budapesta și, într-o măsură mai mică, București și Sofia, au apărut pe radarul investițiilor, în măsura în care investitorii caută randamente mai mari decât cele pe care le pot obține pe piețele europene mai mature. În consecință, concurența accentuată pentru produsele de investiții din regiunea CEE ar trebui să vizeze în continuare randamentele pentru active prime și secundare, în special în sectoarele de birouri și industriale și logistice.[252]

---

[249] conform raportului Global Investment Atlas 2019, Cushman & Wakefield, 2019

[250] Conform raportului What's up CEE?All you need to know about real estate in CEE, BNP Parisbas 2019.

[251] *Cf. ibid.*

[252] *Cf. ibid.*

Figura 114. Randamente prime nete în orașe europene, 2018

Sursa: Prelucrarea datelor din raportul The Polish Real Estate Guide 2019 edition Poland, The real state of the real estate și completarea cu datele despre București.

Tendința de creștere a indicilor relevanți pentru piața imobiliară este manifestată de toate cele 5 orașe selectate din Europa Centrală și de Est. Dacă Praga, Varșovia sau Budapesta și-au afirmat și întărit poziția la nivel european de orașe dinamice și care încep să joace un rol important în cadrul Uniunii Europene, în ultimii ani, surprizele au venit din partea orașelor precum București sau Sofia, care, datorită boom-ului economic, încep să recupereze din decalaje. Dacă primele orașe încep să își atingă limitele (fie ele fizice – prin limitările rezultate al spațiilor disponibile, sau sociale- reprezentate de forța de muncă limitată sau indisponibilă), ultimele două, respectiv București și Sofia, vin ca un competitor puternic, putând îndeplini tocmai nevoile remarcate. Ritmul cu care au crescut cele două este un indicator al profilării acestora pe piața investițiilor datorită atât prețurilor mai mici de închiriere, cât și a randamentelor mari ale investițiilor.

Profilul orașelor (2019)						
Ora	[illegible]via (P[illegible])	Praga (Cehia)	Budapesta (Ungaria)	Sofia (Bulgaria)	București (România)
Iera[illegible]e	Oraș capitală	Oraș capitală	Oraș capitală	Oraș capitală	Oraș capitală
Orga[illegible]ni	18 cartiere / districte	22 cartiere / districte	23 de cartiere / districte	24 de cartiere / districte	6 sectoare
Comparație suprafață					
Transport și accesibilitate ***(surse multiple de documentare:pa ginile oficiale ale orașelor, www.wikipedia. com***	Investiții recente în dezvoltarea infrastructurii; Lipsă centură completă, orașul fiind tranzitat zilnic pentru a putea fi traversat (locul 11 -ambuteiaje în UE); Conexiune directă Lodz- Poznan – Berlin prin Autostrada A2; Stația principală de cale ferată este Warszawa cu conexiuni în aproape toate orașele importante din Polonia, cât și cu conexiuni internaționale. Există, de asemenea, alte cinci gări majore și o serie de stații suburbane. 2 aeroporturi internaționale: Aeroportul Internațional Chopin (la 10 km depărtare de centrul orașului) și Aeroportul Internațional Varșovia – Modlin (la 35 km depărtare de centru orașului); Transportul public în Varșovia include autobuze, tramvaie metrou, linia ferată ușoară Warszawska Kolej Dojazdowa, calea ferată urbană Szybka Kolej Miejska, calea ferată regională Koleje Mazowieckie (căile ferate Mazoviene) și sistemele de partajare a bicicletelor (Veturilo). Autobuzele, tramvaiele, căile ferate urbane și metroul sunt administrate de Zarząd Transportu Miejskiego (ZTM, Autoritatea Municipală de Transport din Varșovia).	Lipsă centuri complete, (parțial operaționale inelul central – MO și centura exterioară – D0) orașul fiind tranzitat zilnic pentru a putea fi traversat; Orașul constituie hub-ul sistemului feroviar ceh, cu servicii către toate zonele țării și în străinătate; Principala stație feroviară internațională din Praga este Hlavní Nádraží, existând și alte 3 gări și stații suburbane; Serviciile feroviare de navetă operează sub denumirea de Esko Praha, care fac parte din PID (Praga Transport Integrat). Praga este deservită de Aeroportul Václav Havel Praga, cel mai mare aeroport din Republica Cehă și unul dintre cele mai mari și ocupate aeroporturi din Europa centrală și de est (aflat la o distanță de aproape 20 km de centrul orașului); Transportul public în Praga include metrou (foarte utilizat și cu o lungime de 65 km, cu 61 de stații în total), tramvaie, autobuze, trenuri suburbane, funiculare și șase feriboturi. Praga are una dintre cele mai mari rate de utilizare a transportului public din lume, cu 1,2 miliarde de călătorii de călători pe an.	Budapesta este cel mai important terminal rutier, iar toate autostrăzile și căile ferate principalele se termină la limita orașului; Șoseaua de centură M0 din jurul Budapestei este aproape finalizată, lipsind doar un singur tronson; Există trei gări principale: Keleti (est), Nyugati (vest) și Déli (sud), care operează atât servicii feroviare interne, cât și internaționale. Budapesta este una dintre principalele opriri pe traseul dintre Europa Centrală și de Est. Există și un serviciu feroviar suburban în jurul Budapestei, dintre care trei linii sunt operate sub denumirea de HÉV. Budapesta este deservită de Aeroportul Internațional Ferenc Liszt din Budapesta (BUD) – aflat la 16 km de centrul orașului. Pe Dunăre există 2 porturi comerciale, un port cargo internațional și unul pentru pasageri. Transportul public în Budapesta este asigurat de Centrul pentru Transportul din Budapesta (BKK), una dintre cele mai mari autorități de transport din Europa.BKK operează 4 linii de metrou, 5 linii de cale ferată suburbane, 33 linii de tramvai, 15 linii de troleibuz, 264 linii de autobuz (inclusiv 40 de rute de noapte), 4 servicii de barcă și BuBi - o rețea inteligentă de partajare a bicicletelor. Futár, sistemul de informare a călătorilor și planificare în timp real a călătoriilor este implementat deja.	Sofia este un important hub pentru transportul feroviar internațional și auto. Trei din cele zece coridoare pan-europene de transport traversează orașul: IV, VIII și X. Gara Centrală este principalul nod pentru transportul feroviar intern și internațional. Aeroportul Internațional Sofia se află la aproximativ 11 km depărtare de centrul orașului. Transportul public este bine dezvoltat cu autobuze (2.380 km), linii de tramvai (308 km) și troleibuz (193 km) care circulă în toate zonele orașului. Metroul din Sofia are două linii și 34 de stații, existând în lucru o a treia linie.	Bucureștiul este o intersecție majoră a rețelei de drumuri naționale a României. Autostrăzile A1 până la Pitești, A2 până la Constanța și A3 până la Ploiești pornesc de aici. Există centura Bucureștiului, iar în lucru acum este centura metropolitană. (locul 1 – ambuteiaje in UE). Principalul nod feroviar este Gara de Nord, ce asigură transportul feroviar intern și internațional. Adițional există încă 4 gări: Basarab, Obor, Băneasa și Progresul. București este deservit de 2 aeroporturi: Aeroportul Internațional Henri Coandă, (aflat la 16.5 km de centrul orașului – cel mai important nod aerian la nivel național) și de aeroportul Aurel Vlaicu (care este exclusiv pentru dedicat VIP, aflat la 8 km depărtare de centrul orașului); Transportul public în București este asigurat de STB (Societatea de Transport București) și Metrorex, cu 4 linii de metrou, autobuze, linii de tramvai și troleibuze. Linia de metrou este în proces de extindere.

Figura 115. Costurile lunare de întreținere pentru o persoană și pentru o familie de 4 persoane; index cost de locuire și clasamentul în topul orașelor (conform Numbeo) pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta

Sursa: Prelucrarea datelor de pe site-ul numbeo.com; indexul costurilor de locuire/ costurilor de trai și clasamentul orașelor este realizat de numbeo.com, după metodologia lor (accesat martie 2020).

București înregistrează un index mai mic al costurilor de locuire / costurilor de trai, comparativ cu celelalte orașe analizate: mai puțin cu aproape 2% față de Sofia, mai puțin cu aproape 7% față de Varșovia, mai puțin cu aproape 10% față de Budapesta și mai puțin cu aproape 20% față de Praga.

Figura 116. Costurile lunare de chirie pentru 1 apartament cu 1 dormitor sau cu 3 dormitoare, în funcție de amplasamentul acestora (în interiorul sau în afara centrului); index cost de locuire și clasamentul în topul orașelor (conform Numbeo) pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta

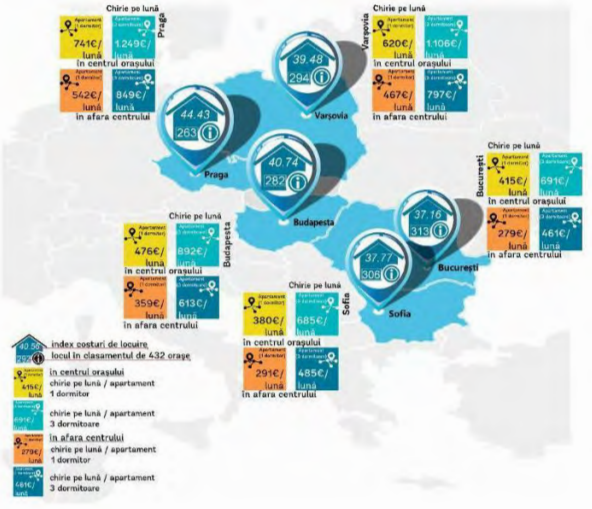

Sursa: Prelucrarea datelor de pe site-ul numbeo.com; indexul costurilor de locuire și clasamentul orașelor este realizat de numbeo.com, după metodologia lor (accesat martie 2020)

Din punctul de vedere al chiriilor, Bucureștiul este surclasat de Budapesta (unde chiria medie lunară este cu 30% mai mare ca în București), de Varșovia (unde chiria medie lunară este cu 60% mai mare ca în București) și de pe Praga (unde chiria medie lunară este cu 90% mai mare ca în București). Doar în Sofia se înregistrează valori mai mici (chiria medie este cu aproape 0,5% mai mică decât în București).

Figura 117. Costurile medii de achiziție pentru 1 apartament, în funcție de amplasamentul acestora (în interiorul sau în afara centrului); salariu mediu; rata medie a dobânzii la creditul ipotecar; distribuția cheltuielilor și prețul unui abonament pentru transportul public (conform Numbeo) pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta

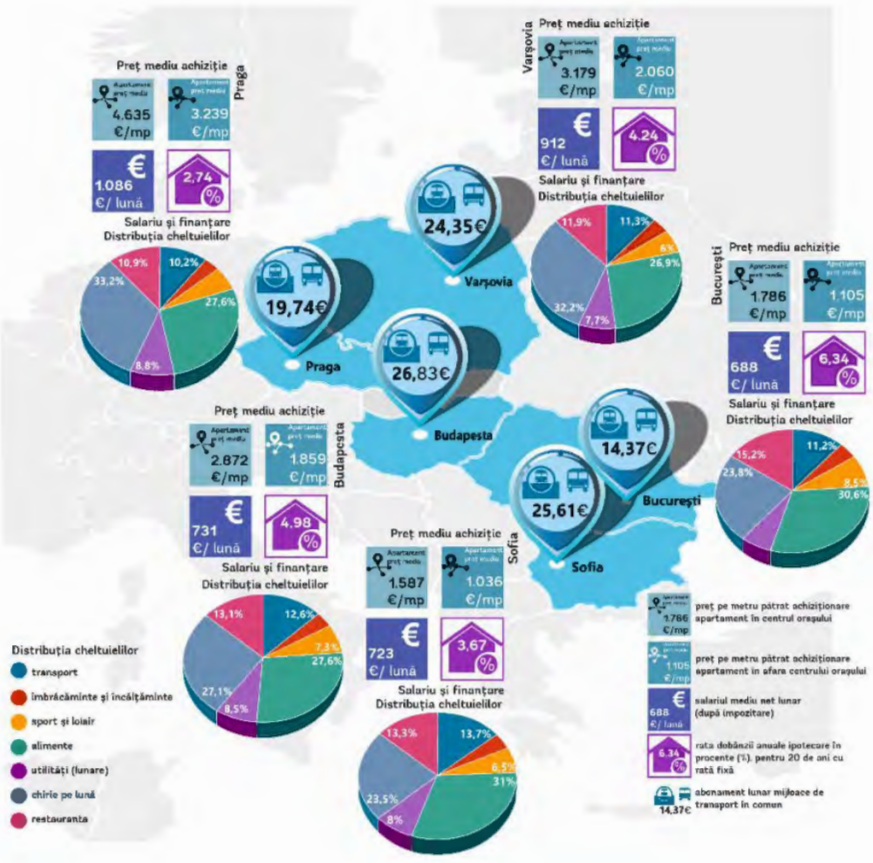

Sursa: Prelucrarea datelor de pe site-ul numbeo.com; prețul mediu pe metru pătrat pentru apartamente este preluat de pe site-ul numbeo.com, și este păstrat pentru o mai bună comparație între orașe (accesat martie 2020).

Din punctul de vedere al accesului la locuințe, analiza macro a situației relevă că, 2 din cele 5 orașe, respectiv București și Sofia înregistrează cele mai mici valori ale salariilor medii nete și ale prețurilor medii de achiziție pe mp. În topul clasamentului, detașat conduce Praga (cu un preț mediu pe mp cu 270% mai mare ca în București), fiind urmat de Varșovia (cu un preț mediu pe mp cu 180% mai mare ca în București) și de Budapesta (cu un preț mediu pe mp cu 163% mai mare ca în București). Un aspect interesant de remarcat este că, în cazul analizei ratei dobânzilor anuale ipotecare, clasamentul este inversat, Praga înregistrând cea mai mică rată, fiind urmată de Sofia, Varșovia și Budapesta; iar Bucureștiul înregistrând cea mai mare rată (aproape cu 230% mai mare ca în Praga, pentru un credit ipotecar acordat pe baza unui salariu mediu net mai mic cu 36%, înregistrat tot în același oraș).

Figura 118. Piața spațiilor de birouri pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta

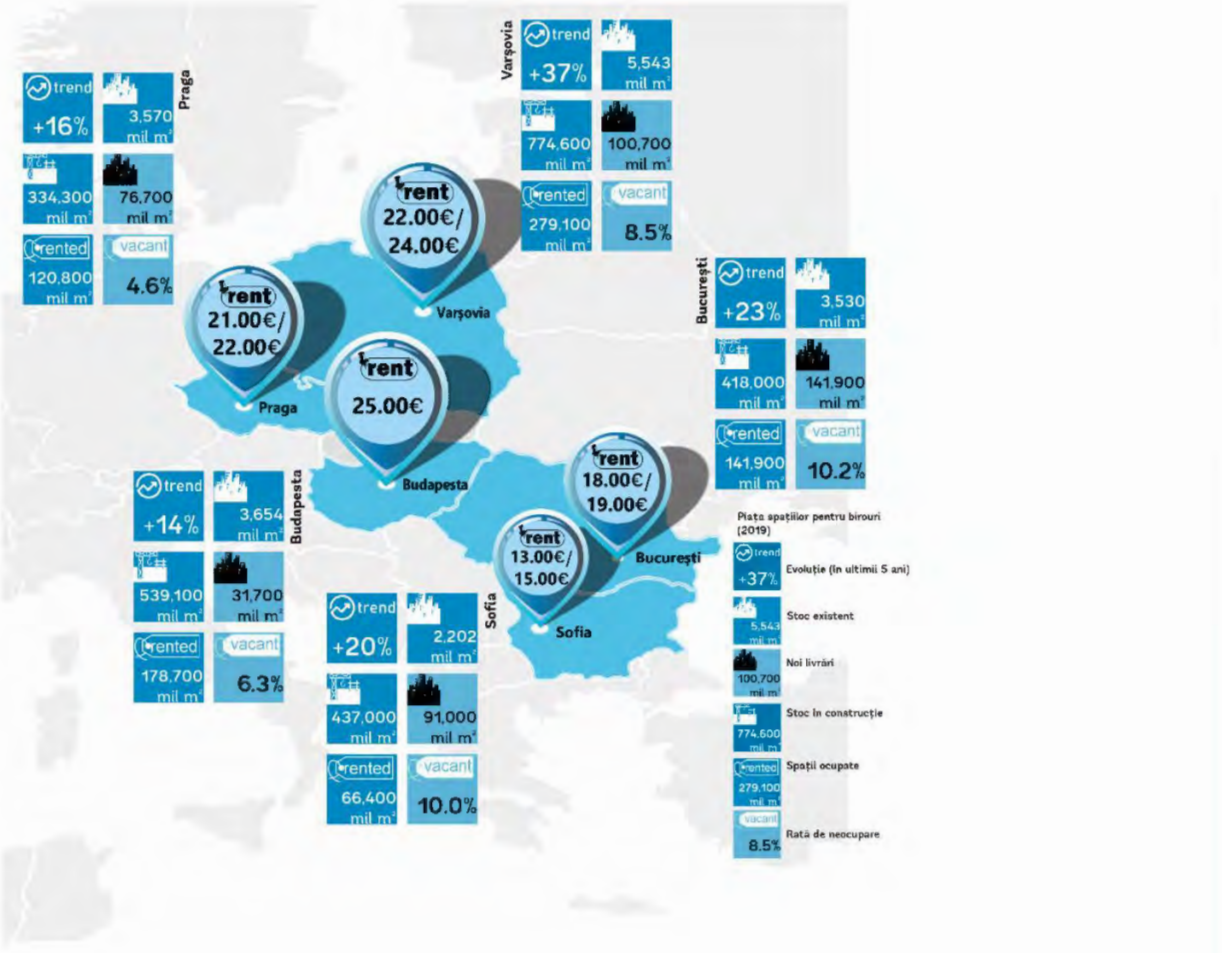

Sursa: Prelucrarea datelor din raportul What's up CEE? All you need to know about real estate in CEE, BNP Paribas 2019 și completări.

Din punctul de vedere al chiriilor, piața spațiilor de birouri este încă dominată de cei 3 mari competitori din Europa Centrală și de Est: Praga, Varșovia și Budapesta, care înregistrează și o rată de neocupare sub 8,5%. Stocurile în construcție au cele mai mari valori înregistrate în Varșovia, însă, Bucureștiul domină piața noilor livrări – cu peste 50% mai multe ca în Varșovia, datorită cererii mari pentru spații de birouri de clasă A, cerere venită din partea sectorului terțiar (în special, IT, servicii financiare și bancare sau de afaceri).

Figura 119. Piața spațiilor comerciale pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta

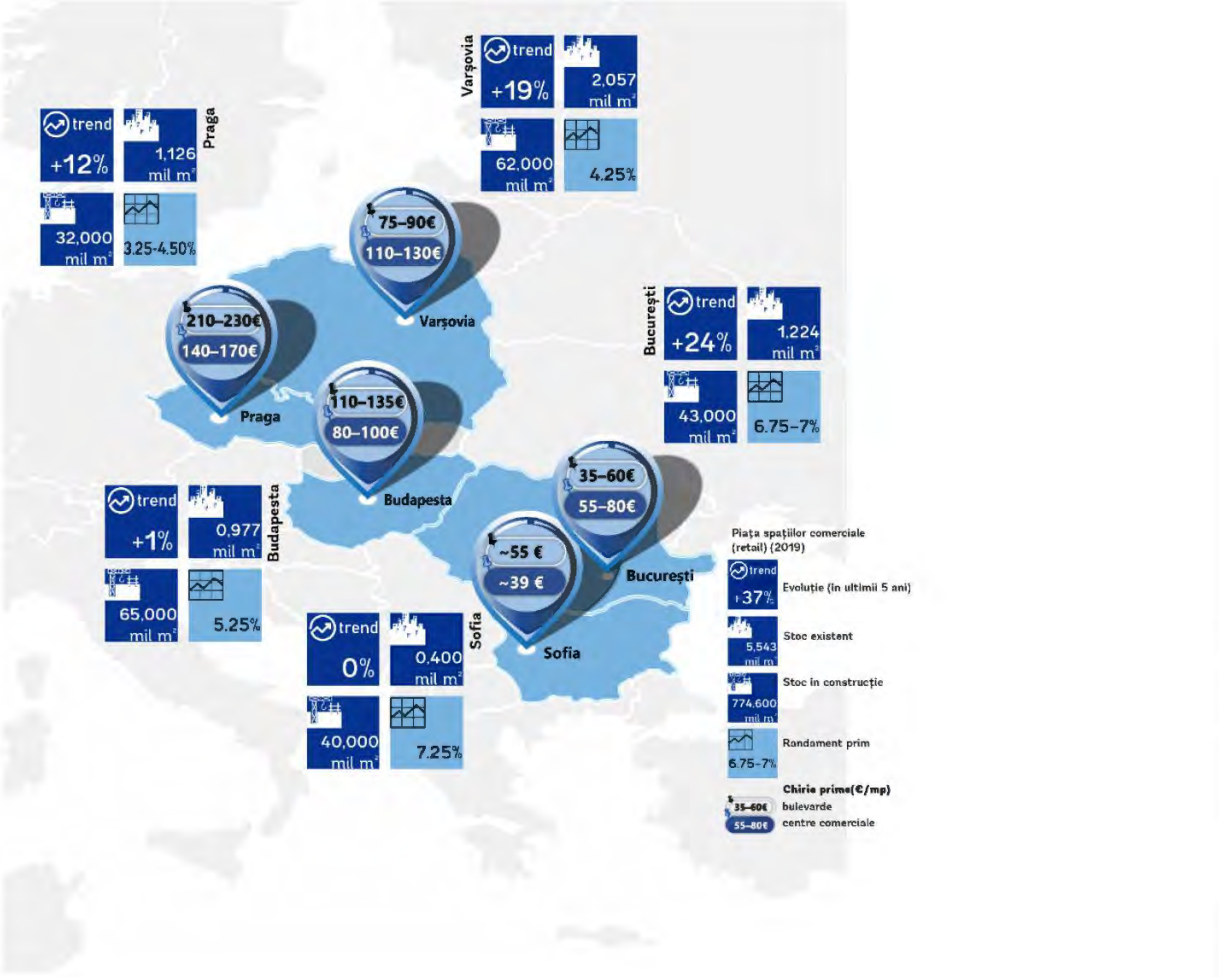

Sursa: Prelucrarea datelor din raportul What's up CEE? All you need to know about real estate in CEE, BNP Paribas 2019 și completări.

Piața spațiilor comerciale, din punctul de vedere al chiriilor, este dominată tot de cei 3 mari competitori din Europa Centrală și de Est: Praga, Varșovia și Budapesta. Însă, piețele din București și Sofia se dovedesc a fi atractive, datorită unor creșteri constante și substanțiale în ultimi 5 ani în sectorul comercial, dar mai ales datorită randamentelor prime pe care le oferă.

Figura 120. Piața spațiilor industriale pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta

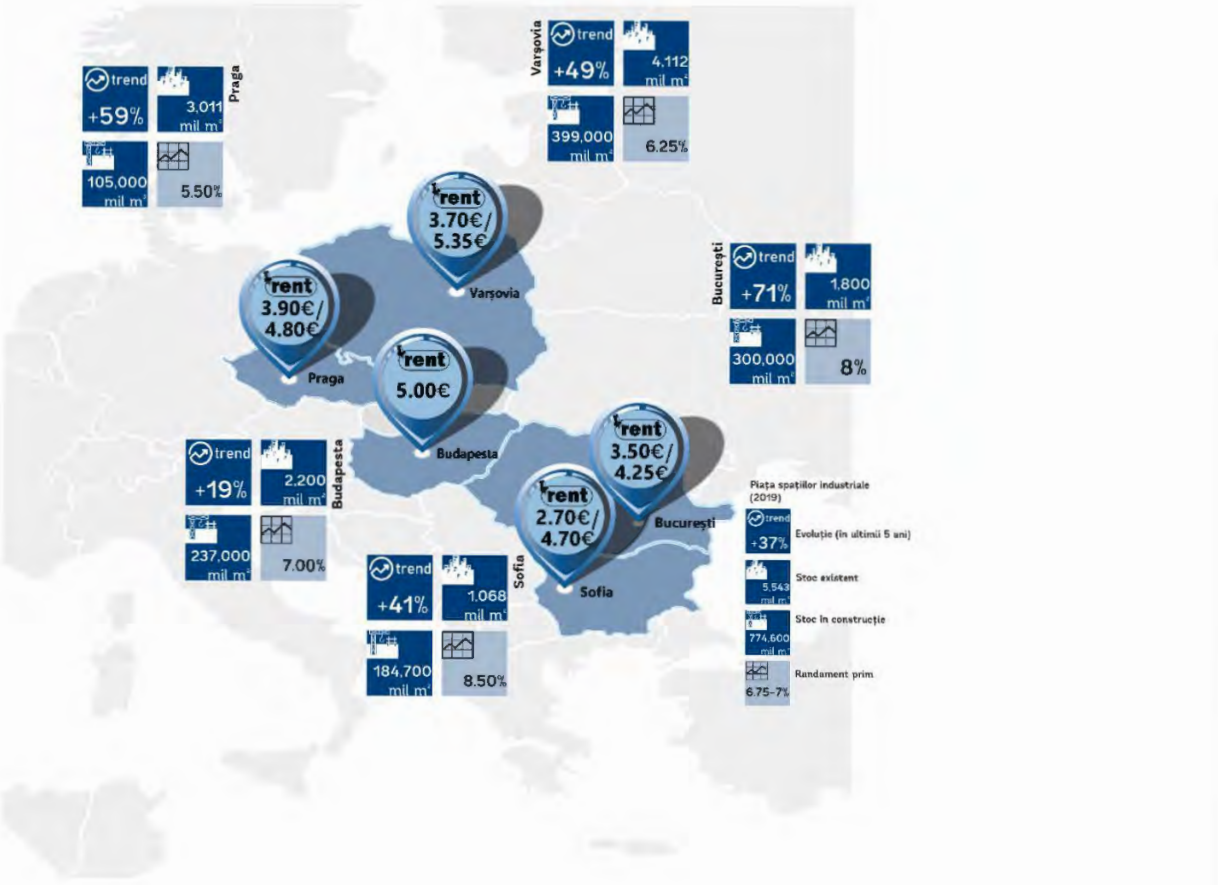

Sursa: Prelucrarea datelor din raportul What's up CEE? All you need to know about real estate in CEE, BNP Paribas 2019 și completări.

Din punctul de vedere al chiriilor, piața spațiilor industriale se găsește într-un anumit echilibru, discrepanțele, între cele 5 piețe analizate, fiind foarte mici. Totuși, între acestea, câteva piețe sunt mai active: Varșovia și București au cele mai mari stocuri în construcție; iar Sofia și București înregistrează cele mai mari randamente prime, datorită relocării unor firme de producție și logistică în zonă (în căutarea unei forțe de muncă, stabile, calificate) și a scăderii ratei șomajului în ultimii 5 ani.

6.3 Piața imobiliară din România

Piața rezidențială: Cele mai recente date publicate de INS, indică, pentru luna martie 2020, eliberarea unui număr de 3.224 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale, în creștere cu 4,0% față de luna februarie 2020 și în scădere cu 15,0%, față de luna martie 2019. În trimestrul I 2020, s-au eliberat 8.645 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale, în scădere cu 0,3% fată de trimestrul corespunzător al anului precedent. Scăderi s-au înregistrat în următoarele regiuni de dezvoltare: București-Ilfov (-238 autorizații), Sud Est (-107), Vest (-94) și Centru (-69). Creșteri au fost înregistrate în următoarele regiunile de dezvoltare: Nord Vest (+233 autorizații), Nord-Est (+167), Sud-Vest Oltenia (+72) și Sud-Muntenia (+8).[253]

În anul 2019 au fost eliberate un număr total de autorizații de 50.648, la nivel național, din care 152 de autorizații pentru clădiri rezidențiale pentru colectivități și 42.541 de autorizații pentru clădiri rezidențiale (exclusiv cele pentru colectivități); acestea au corespuns unor suprafețe utile totale de 101.171 m^2 și respectiv 10.965.486 m^2 (conform INS Tempo online). Numărul total de autorizații și suprafața utilă totală autorizată au scăzut, la nivel național, cu peste 32% față de anul 2008. Defalcat pe tipuri de clădiri, suprafața totală utilă a scăzut, pentru clădirile rezidențiale pentru colectivități cu peste 75% (fiind construiți în anul 2019 cu 370.000 mp mai puțini ca în anul 2008), iar pentru clădiri rezidențiale (exclusiv cele pentru colectivități) cu peste 25% (fiind construiți în anul 2019 cu 3.986.289 m^2 mai puțini ca în anul 2008).

Tabelul 6. Autorizații de Construire (AC), după suprafața autorizată (m^2), pentru toate categoriile de clădiri pentru Municipiul București și Ilfov (2008-2019)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Municipiu și județul Ilfov	2,106,714	1,173,704	763,928	793,769	850,262	969,799	936,317	999,175	1,076,996	1,148,459	1,405,360	1,273,085
dinamică față de anul -		**56%**	**65%**	**104%**	**107%**	**114%**	**97%**	**107%**	**108%**	**107%**	**122%**	**91%**
Municipiu București	3,055,675	1,270,440	1,180,661	1,163,695	951,579	679,179	1,205,442	906,947	1,024,134	1,560,475	1,624,297	1,916,963
dinamică față de anul -		***42%***	***93%***	***99%***	***82%***	***71%***	***177%***	***75%***	***113%***	***152%***	***104%***	***118%***

Sursa: Prelucrare date INS Tempo online.

Din numărul total de autorizații eliberate pentru anul 2019, 5.130 s-au regăsit în regiunea București - Ilfov, ceea ce reprezenta aproximativ 10%; suprafața totală autorizată pentru regiunea București – Ilfov era de 3.190.048, respectiv aproximativ 30% din totalul la nivel național. Deși numărul total de autorizații indică o activitate mai mare de autorizare în județul Ilfov (unde au fost de 6 ori mai multe autorizații ca în municipiul București), suprafața totală autorizată este mai mică cu aproape 35% față de municipiul București. De asemenea, și dinamica suprafețelor autorizate, pentru cele două UAT-uri analizate este diferită: scăderea suprafeței utile total autorizate pentru municipiul București în perioada 2008 – 2013 și reluarea creșterii din 2015 până în 2019 (scădere de 38% pentru anul 2019 față de anul 2008); scăderea suprafeței utile total autorizate pentru județul Ilfov în perioada 2008 –

2

[53] https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/autoriz03r20.pdf

2010, creșterea constantă în perioada 2010 -2018 (cu un vârf considerabil în 2014, când aproape s-a dublat suprafața autorizată de la un al altul) și scădere înregistrată în anul 2019 față de 2018.

Figura 121. Autorizații de Construire (AC), după suprafața autorizată (m^2), pentru toate categoriile de clădiri pentru Municipiul București și Ilfov, distribuția în anul 2019

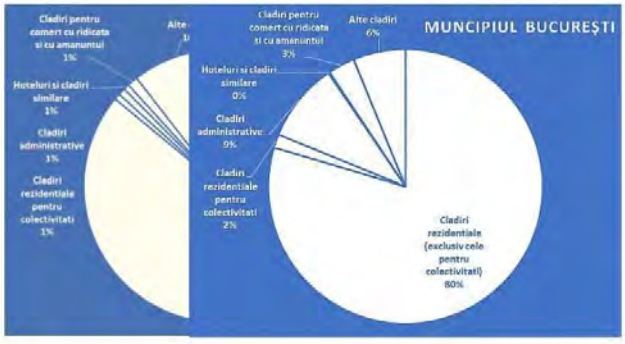

Sursa: Prelucrare date INS Tempo online.

Dezvoltarea economică a Bucureștiului a avut efecte considerabile și în teritoriul periurban al acestuia, cu precădere pentru localitățile din prima coroană a municipiului, lucru care este vizibil prin numărul mare de autorizații de construcție emise în acele localități, mai ales în sectorul rezidențial. Analizat în detaliu, numărul mare de locuințe finalizate în jurul capitalei a favorizat accentuarea procesului de suburbanizare, mai ales datorită prețurilor mult mai mici ale terenurilor, suport ale viitoarelor dezvoltări. Cele mai căutate/active localități au fost: Voluntari, Mogoșoaia, Snagov, Corbeanca, Popești-Leordeni, Berceni, Bragadiru, Otopeni, Chiajna, Domnești și Clinceni.

În ultimii doi ani numărul autorizațiilor emise în județul Ilfov a scăzut și a crescut în București, aspect ce prevestește încetinirea fenomenului de suburbanizare. Per ansamblu însă, se construiește cu aproape 40% mai puțin ca în anul 2008, ceea ce denotă o scădere a cererii, chiar și în contextul creșterii accentuate a veniturilor populației; efectele declinului demografi se fac resimțite chiar și pe cea mai activă piață imobiliară la nivel național.

Figura 122. Autorizații de Construire (AC) pentru segmentul rezidențial, după suprafața autorizată (m^2), pentru toate categoriile de clădiri pentru municipiul București și Ilfov (2008-2019)

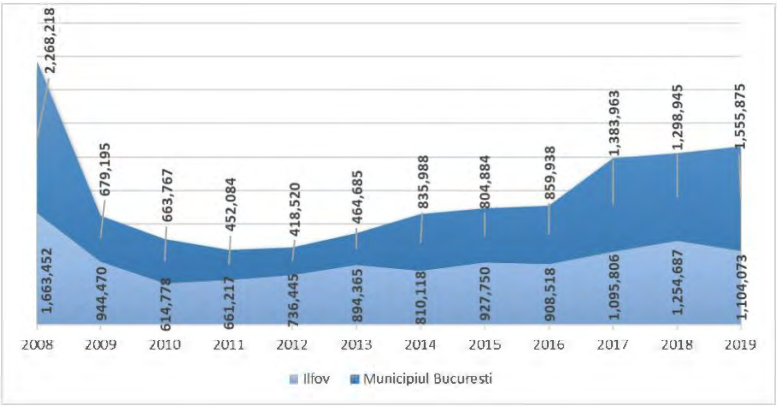

Sursa: Prelucrare date INS Tempo online.

Figura 123. Autorizații de Construire (AC) eliberate pentru clădiri rezidențiale pentru colectivități în județul Ilfov

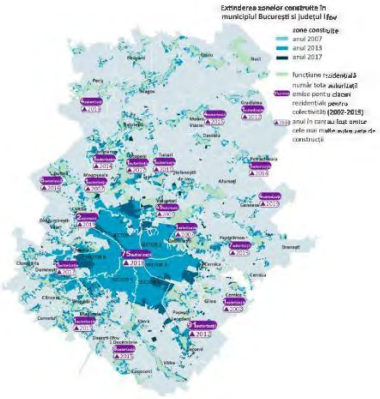

Sursa: Prelucrare date INS Tempo online.

Figura 124. Autorizații de Construire (AC) eliberate pentru clădiri rezidențiale, exclusiv cele pentru colectivități în județul Ilfov

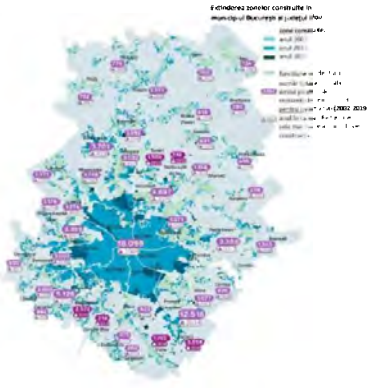

Sursa: Prelucrare date INS Tempo online.

La nivel național, piața rezidențială a cunoscut o creștere temperată în anul 2018, prețurile de vânzare continuând tendința manifestată deja încă din anul 2014. Conform datelor INS, numărul locuințelor se află pe un tren ascendent: a crescut cu 12% în anul 2018, față de anul 2017, însumând în total 59.725 de noi unități și a crescut cu 13% în anul 2019 față de anul 2018, însumând în total 67.512 de noi unități; astfel, anul 2019 aduce o ușoară depășire a pragului maximal înregistrat în anul 2008 (de 67.255 unități). Distribuția în profil regional în anul 2019 fată de anul 2018, pune în evidență o creștere a numărului de locuințe terminate, în următoarele regiuni de dezvoltare: București–Ilfov (+3560 locuințe), Nord– Vest (+1.742), Vest (+1.372), Sud-Muntenia (+605), Centru (+509) și Nord – Est (+428). Scăderi s-au înregistrat în regiunile de dezvoltare Sud–Est (-381 locuințe) și Sud–Vest Oltenia (-36)[254].

2
[54] https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/constr_loc_tr4r_19.pdf

Figura 125. Fondul de locuințe (apartamente și case) în București și județul Ilfov pentru perioada 2008-2018

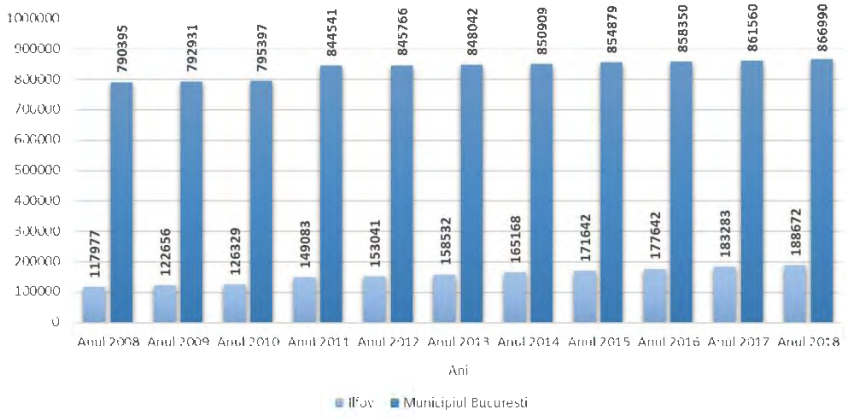

Sursa: Prelucrare date INS Tempo online.

In ultimii doi ani, în regiunea București-Ilfov, numărul locuințelor finalizate anual a fost în creștere: au fost finalizate 14.832 de unități noi în anul 2019, corespunzând unei creșteri de +22% față de anul precedent; iar în anul 2018 au fost finalizate 11.272 de unități noi, corespunzând unei creșteri de 18,2% față de anul precedent. Dacă din anul 2008 și până în anul 2017 a fost vizibil manifestată tendința de a construi în afara orașului, în 2018 și 2019 se poate observa o creștere subtilă a numărului de unități noi din oraș (58% din totalul unităților noi livrate), față de cele din județul Ilfov, ceea ce denotă o încetinire a ritmului de creștere din județ și o întoarcere către zona urbană – nucleu.

Figura 126. Evoluția anuală a prețurilor medii pe m² util pentru apartamente

Sursa: Prelucrare date https://www.analizeimobiliare.ro/wp-content/uploads/ 2019/11/Raport_Q3_2019eng.pdf

Conform indicelui imobiliare.ro, la nivel național, prețurile medii de vânzare ale locuințelor au crescut în medie cu 6,4% în 2018 și cu 4.7% în primele 3 trimestre din 2019. Astfel, la nivel național, prețul mediu a atins valoarea de 1.239 Euro/mp util (conform indicelui imobiliare.ro), în 2018, și a continuat să crească la 1.341 euro/mp (conform economica.net) pentru primele 3 trimestre ale anul 2019[255]. Conform aceluiași site, la nivel național, prețurile medii ale apartamentelor noi au crescut cu 8,1%, până la 1.412 Euro / mp util, în timp ce prețurile medii pentru apartamentele vechi au crescut cu 3,8%, până la 1.232 Euro / mp util, pentru anul 2018.

[255] https://www.economica.net/pretul-mediu-solicitat-pentru-apartamente-la-nivel-national-a-crescut-cu-8-2prc-anul-trecut-la-1-341-euro/mp_178320.html

Figura 127. Evoluția anuală a prețurilor medii pe m² util pentru apartamente

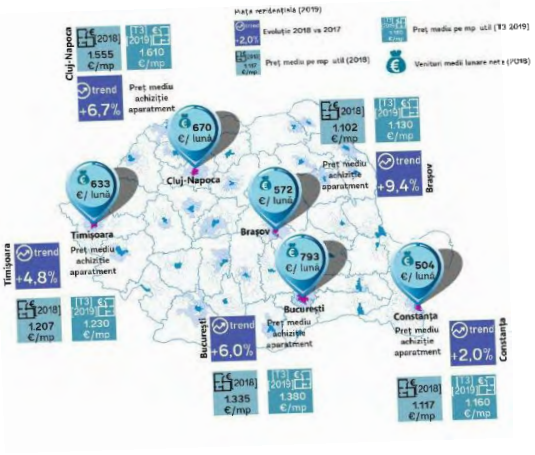

Sursa: Prelucrare date https://www.analizeimobiliare.ro/ wp-content/uploads/2019/ 11/Raport_Q3_2019eng.pdf și indicele imobiliare.ro și INS Tempo online.

Pentru anul 2018, municipiile cu cele mai mari valori ale prețurilor medii pe mp util sunt (în ordine): Cluj-Napoca, București, Timișoara, Constanța și Brașov, toate înregistrând valori mai mari de 1.000 de euro/mp. Pentru anul 2019, Craiova și Iași s-au alăturat municipiilor cu o valoare mai mare de 1.000 euro/mp util (respectiv 1.090 euro și 1.010 euro), Oradea fiind și el foarte aproape de a depăși acest prag pentru valoarea medie pe mp util (cu 990 euro).

Figura 128. Comparație preț mediu/m² util pentru apartamente în Cluj–Napoca, București, Timișoara, Constanța și Brașov (decembrie 2019)

Sursa: https://www.imobiliare.ro/indicele-imobiliare-ro/ și https://www.analizeimobiliare.ro/wp-content/uploads/2019/11/Raport_Q3_2019eng.pdf.

Piața imobiliară din România continuă să înregistreze cele mai mari valori în orașul Cluj Napoca datorită dezvoltării economice puternice a acestuia, prin consolidarea clusterelor IT (salariul mediu net la nivel național fiind de 5.731 lei pe lună în acest sector,, conform paylab.ro, în anul 2018) și datorită valorilor mari ale migrației, prin atragerea unei forțe de muncă bine remunerate. De asemenea, Cluj Napoca este un centru universitar puternic, care beneficiază de o poziție geografică strategică. Astfel, Cluj Napoca, ca și București a cunoscut o dezvoltare puternică a zonei periurbane (de exemplu suburbanizarea intensivă a comunei Florești, amplasament favorabil pentru noi dezvoltări rezidențiale la prețuri mult mai accesibile față de zona urbană – nucleu sau, respectiv, suburbanizarea intensivă a localităților Popești- Leordeni sau Berceni, ca o prelungire a cartierelor bucureștene deja existente).

In ceea ce privește piața chiriilor, topul chiriilor medii lunare (pentru un apartament de 2 camere construit în perioada 1980-2000) este dominat de principalele centre universitare: Cluj- Napoca (cu 420 euro/chirie lunară), București (cu 410 euro/chirie lunară), Iași și Brașov (cu 350 euro/chirie lunară), Târgu Mureș și Tulcea (320 euro/chirie lunară), Constanța și Ploiești (cu 300 euro/chirie lunară).[256]

[256] Conform raportului despre piața rezidențială în trimestrul 3 2019 în România - https://www.analizeimobiliare.ro/wp-content/uploads/2019/11/Raport_Q3_2019eng.pdf

Figura 129. Valorile chiriilor medii lunare, pentru un apartament de 2 camere construit în perioada 1980-2000

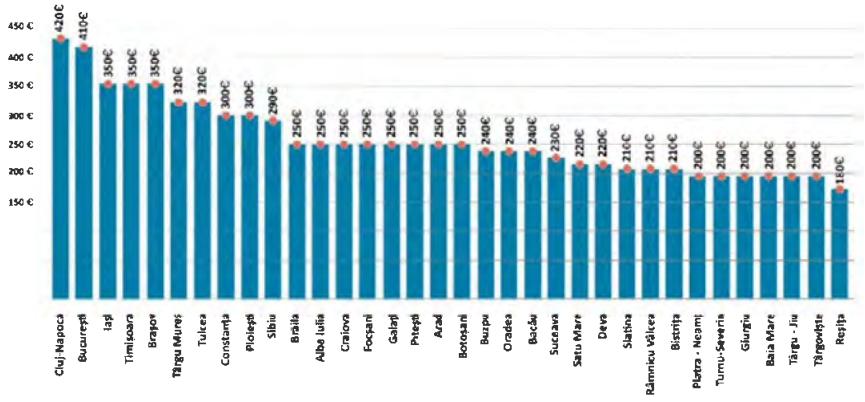

Sursa: Prelucrare date din https://www.analizeimobiliare.ro/wpcontent/uploads/2019/11/Raport_Q3_2019eng.pdf.

Piața birourilor: Diversificarea economică și specializarea forței de muncă în domenii de excelență și cu potențial de creștere și dezvoltare pe termen lung (precum IT) a condus la definirea unor clustere de specializare tehnologică, în zona centrală a României (în orașe precum Cluj – Napoca, Sibiu sau Brașov) și înregistrând o rată de creștere a numărului de locuri de muncă în domeniul IT, atât pentru municipiul Cluj-Napoca, cât și pentru municipiul București, comparabilă cu a unor regiuni europene.

Datorită evoluției economice a orașelor regionale, dezvoltatorii imobiliari manifestă un interes din ce în ce mai crescut pentru investițiile în clădirile moderne de birouri (investiții susținute de randamente peste media europeană). La nivel național, peste 565.000 mp GLA (*Gross Leasable Area* – Suprafața Brută Închiriabilă) de noi spații de birouri au termen de livrare finalul anului 2019.[257] Ca și în cazul pieței rezidențiale, piața spațiilor de birouri a înregistrat o creștere deosebită a stocurilor de birouri moderne și a livrărilor în ultimii ani (cu noi valori maxime înregistrate în anul 2019), atât în București, cât și în orașele regionale importante, precum: Cluj-Napoca, Timișoara, Iași și Brașov, însumând peste 870.000 mp de spații de birouri moderne, pentru primul trimestru al anului 2019[258].

În ultimii 5 ani, stocul pentru birouri moderne s-a dublat pentru marile orașe regionale, Cluj-Napoca fiind, în acest moment, cea mai mare piață de birouri din afara Bucureștiului, cu un stoc total de aproximativ 300.000 mp pentru a fi atins până la sfârșitul anului 2019; este urmată de Timișoara cu aproximativ 270.000 mp de birouri moderne; din total, peste 50% din spații au fost livrate în ultimii 5 ani. Datorită migrației interne și a unui fond de resurse de muncă disponibile în zonă, lucru care a încredințat investitorii că pot găsi angajații și clienții potriviți acolo, piețele de birouri regionale au înregistrat rezultate importante în livrările de birouri noi, stocurile crescând în perioada 2014-2019[259].

---

[257] Conform https://www.vitalis.com/news/131/45/Office-market-evolution-over-the-past-5-years-in-Bucharest-and-major-regional-cities

[258] Conform raportului Romania – office market , regional cities, Cushman & Wakefield l Echinox, H1 2019

[259] Conform https://www.vitalis.com/news/131/45/Office-market-evolution-over-the-past-5-years-in-Bucharest-and-major-regional-cities

Figura 130. Livrările de spații de birouri în orașele regionale și în București

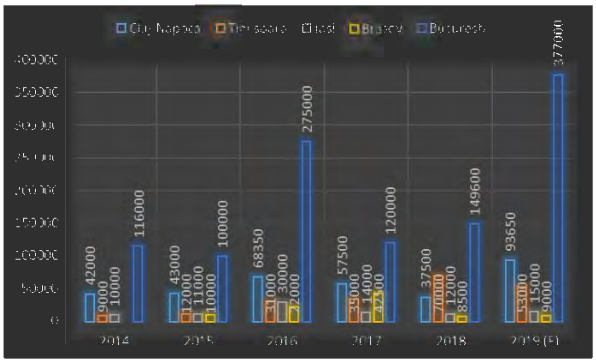

Sursa: Prelucrarea datelor din https://www.vitalis.com/news/131/45/Office-market-evolution-over-the-past-5-years-inBucharest-and-major-regional-cities.

Figura 131. Piața spațiilor de birouri în orașele București, Brașov, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași

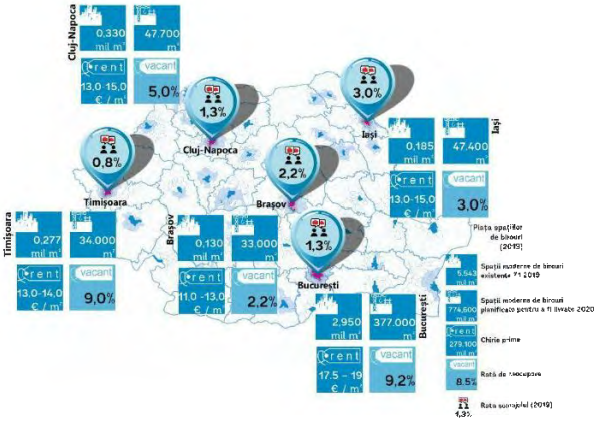

Sursa: Prelucrare date din Cushman & Wakefield l Echinox, H1 2019 și INS Tempo online.

În ceea ce privește volumul închirierilor, pentru anul 2018, în principalele orașe regionale cererea s-a menținut la niveluri comparabile cu cele ale Bucureștiului, fiind raportat un volum de peste 95.000

mp[260]. Rata de preluare a fost de 45.400 mp pentru S1 2019[261]. Timișoara a înregistrat cea mai mare rată de preluare, cu peste 44.000 mp, care corespunde unei creșteri anuale de 19%, fiind urmată de Cluj-Napoca (+25.000 mp), Iași (+12.000 mp) și Brașov (+6.000 mp)[262]. Nivelul chiriei medii pentru birouri de clasă A, în orașele regionale, s-a situat între 11-15 euro / mp / lună[263].

La nivelul județului Ilfov, este notabilă concentrarea spațiilor de birouri în zona urbană, favorizată de accesibilitatea sporită.

Piața spațiilor comerciale: Stocul de spații comerciale a atins la sfârșitul anului 2018, la nivel național, o valoare totală de 3.228.250 mp pentru indicatorul GLA (suprafața brută închiriabilă) și o densitate medie națională de 163 mp GLA / 1.000 de locuitori[264]. În acest calcul sunt incluse 131 de unități comerciale (cu suprafețe mai mari de 5.000 mp GLA) la nivel național, dintre care 30 de unități sunt localizate în București[265]. Rata de creștere medie anuală pentru perioada 2009-2018 a fost de 150.000 mp GLA/an, reprezentând aproape 50% din stocul total[266]. Capitala este plasată pe locul 11 în România în ceea ce privește densitatea centrelor comerciale, înregistrând o valoare a densității medii de 546 mp GLA / 1.000 de locuitori[267].

Figura 132. Structura și densitatea stocurilor de spații moderne comerciale

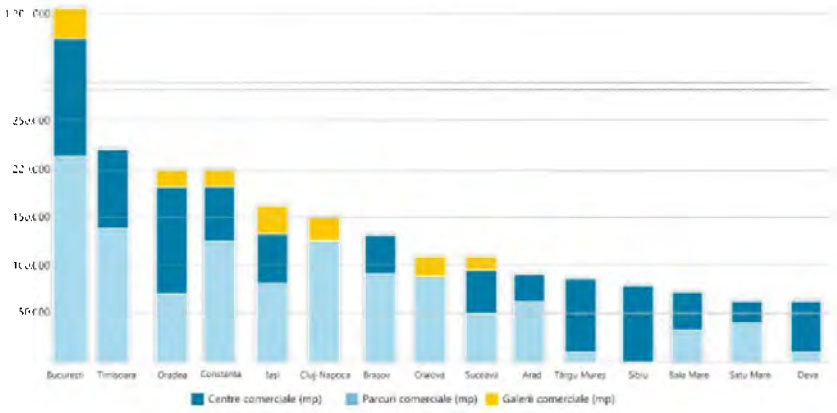

Sursa: Prelucrare date Retail – Regional Cities 2019, Cushman & Wakefield l Echinox, 2019.

Majoritatea proiectelor pentru spațiile comerciale sunt localizate în piețele regionale principale, iar dezvoltările noi recente sunt concentrate în afara Bucureștiului; astfel că, la sfârșitul anului 2018, stocurile de spații moderne comerciale, la nivel național, atinseseră 2,5 milioane de mp (suprafețe

2
[60] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019
2
[61] Conform raportului Romania – office market , regional cities, Cushman & Wakefield l Echinox, H1 2019
2
[62] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019
2
[63] Conform raportului Romania – office market , regional cities, Cushman & Wakefield l Echinox, H1 2019
2
[64] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019
2
[65] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019
2
[66] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019
2
[67] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019

amplasate în afara Bucureștiului). Dintre acestea, 58% erau spații în centre comerciale, 35% parcuri comerciale (retail park) și 7% galerii comerciale.[268]

Dacă în anul 2018 au fost livrate aproximativ 104.000 mp de spații comerciale în orașele regionale (principale, cât și secundare și terțiare), este de așteptat ca, în anul 2019, livrările să ajungă la valoarea de 117.000 mp, datorită proiectelor majore anunțate în Sibiu și Timișoara[269]. Spre deosebire de piața spațiilor de birouri, piața spațiilor comerciale este mult mai fragmentată fiind împărțită dincolo de principalele centre regionale cu putere economică, cu centrele urbane secundare și terțiare (precum Satu Mare, Oradea, Baia Mare, Bistrița, Focșani, Roman sau Slobozia), acestea din urmă fiind foarte active. Orașele de peste 100.000 de locuitori concentrează 89% din stocul existent; 31% sunt plasate în București și 27% sunt situate în capitalele regionale (Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, Constanța, Brașov și Craiova)[270].

Ca urmare a unei disponibilități scăzute a spațiilor comerciale și a vânzărilor în creștere, se remarcă o tendință în creștere, pentru anul 2018, în special pe segmentul prime, a valorilor chiriilor din centrele comerciale. Defalcate pe localități, valorile medii ale chiriilor prime din centrele comerciale (cu suprafețe cuprinse între 100-200 mp) au un nivel mediu de 45-80 Euro / mp / lună în București, 20-40 Euro / mp/ lună în orașe cu peste 150.000 de locuitori și 10-25 Euro / mp / lună în capitalele de județ de 80.000 - 150.000 de locuitori. Ratele de neocupare sunt la niveluri foarte mici pe segmentul prime – atingând doar 2%-3%[271].

Indicatorii imobiliari pentru spațiile comerciale stradale (parterul comercial / vitrinele de-a lungul bulevardelor / arterelor comerciale) au manifestat o tendință de ușoară creștere (constantă din 2014 și până în prezent), fără a se înregistra modificări esențiale în raportul cerere/ofertă. Această creștere a survenit pe fondul creșterilor volumelor generale de vânzări, ceea ce a permis comercianților să se extindă și să caute locații *prime*, cu chirii pe măsură. Locațiile stradale înregistrează încă valori mari ale ratei de neocupare a spațiilor, ca urmare a unor restricții legislative, a degradării spațiilor recipient sau din cauza lipsei unor facilități conexe – precum parcările, acestea fiind aspecte determinante în crearea obiceiurilor cumpărătorilor, care în ciuda accesibilității sporite - fie pietonale, fie prin intermediul mijloacelor de transport în comun, preferă să își facă cumpărăturile în spațiile mari comerciale (aspect sesizat și de majoritatea comercianților).

Figura 133. Evoluția chiriilor prime în centrele comerciale și pe artele comerciale

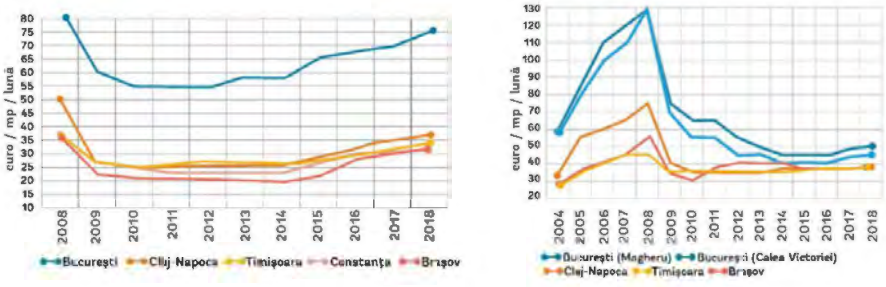

2
[68] Conform raportului Retail – Regional Cities 2019, Cushman & Wakefield l Echinox, 2019
2
[69] Conform raportului Retail – Regional Cities 2019, Cushman & Wakefield l Echinox, 2019
2
[70] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019
2
[71] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019

Sursa: Prelucrare date Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019.

Arterele comerciale care înregistrează evoluții pozitive în marcarea indicatorilor imobiliari, se regăsesc în orașele în care au fost făcute cele mai multe investiții publice de reabilitare și revitalizare a spațiilor publice, fiind majoritatea concentrate în partea de vest și de centru a țării (în orașe precum Brașov, Sibiu, Timișoara, Cluj-Napoca și Oradea[272]). Chiriile prime pentru spațiile comerciale adiacente arterelor comerciale înregistrau pentru anul 2019 valori cuprinse între 45 și 90 Euro / mp / lună în București, 35-40 Euro / mp / lună în cele mai bune locații din afara Bucureștiului și 15-35 Euro / mp / lună în alte orașe (cu populație mai mare de 75.000 de persoane)[273].

Figura 134. Piața spațiilor comerciale în Cluj-Napoca, Oradea, Timișoara, Iași, Brașov, București

Sursa: Prelucrare date Cushman & Wakefield l Echinox, 2019 și INS Tempo online.

Piața spațiilor industriale și logistice: Suprafața spațiilor industriale și de logistică a crescut constant din anul 2015, ajungând în S1 2019 să înregistreze valoarea de 3.61 milioane mp, din care București deține aproape 50% (1.76 milioane mp), fiind urmat în clasament de Timișoara (cu aproape 0.5 milioane mp)[274]. Livrările de spații noi, ce s-au ridicat la 200.000 mp în S1 2019, au fost în proporție de

[272] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019

[273] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019

[274] Conform raportului MARKETBEAT INDUSTRIAL & LOGISTICS MARKET H1 2019, Cushman & Wakefield l Echinox, 2019

57.5% realizate în zona Bucureștiului. Pentru S2 2019, cei 300.000 mp planificați a fi livrați, se împart între Ploiești, București, Deva și Oradea.

Alt indicator important, respectiv GLA, a crescut până la valoarea de 900.000 mp GLA de spații industriale noi finalizate la nivel național, fiind cu aproape 50% mai mult decât în 2017[275]. Bucureștiul rămâne cea mai căutată destinație, cu aproximativ 41% din cererea totală înregistrată aici și cu valorile cele mai mari ale suprafețelor nou construite. Se observă o concentrare a zonelor rezidențiale și de clădiri de birouri în București, concentrare dublată de transferul industriilor suport și a activităților de logistică, către zonele limitrofe capitalei.

Figura 135. Localizarea principalelor spații industriale și logistice din regiunea București–Ilfov

Sursa: Autorii.

Figura 136. Evoluția spațiilor noi industriale și logistice la nivel național

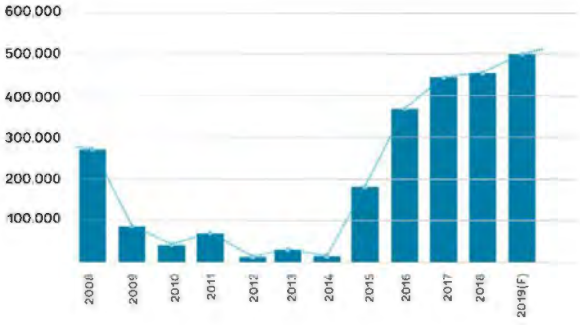

2
[75] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019

Sursa: Prelucrare date Cushman & Wakefield l Echinox, 2019.

Chiriile pentru spațiile industriale au înregistrat o tendință ascendentă, influențate de volumul cererii și activității de pre-construcție, precum și de creșterea costurilor pentru anul 2019. Chiriile prime continuă să varieze între nivelurile medii de 3,5-4,0 Euro / mp / lună[276]. Având în vedere că 80% din active sunt controlate de un număr limita de jucători (precum CTP, WDP), este de așteptat ca piața spațiilor industriale să se consolideze în viitor[277].

Figura 137. Piața spațiilor industriale din Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov, Pitești, Ploiești și București

Sursa: Prelucrarea datelor Cushman & Wakefield l Echinox, 2019 și INS Tempo online

6.4 Analiza pieței imobiliare din București în perioada 2008-2019

6.4.1 Piața rezidențială

Strâns legată de istoria recentă a țării, evoluția pieței imobiliare din România a fost clar determinată de trecerea la o economie de piață. Dacă în perioada 1990 – 1998 nu au s-au petrecut lucruri remarcabile pe piața imobiliară, evoluția fiind una lentă și relativ stabilă, se poate spune că perioada 1998-2000 a adus din punct de vedere imobiliar, pentru prima data, mici corecții. Începuturile dezvoltărilor și investițiilor străine a condus și România în fluxul imobiliar european și mondial. Ulterior, în perioada 2008-2010 avea să se producă și în România criză imobiliară, deși mulți analiști considerau că această criza nu va afecta o piață în creștere cum era cea românească. Un aspect determinant în

2

2[76] Conform raportului Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019

[77] Conform raportului MARKETBEAT INDUSTRIAL & LOGISTICS MARKET H1 2019, Cushman & Wakefield l Echinox, 2019

producerea acestei crize imobiliare a fost legat de diminuarea capitalului și a investițiilor străine, influențate de evoluția mondială a pieței imobiliare, deoarece capitalul românesc era unul în formare.

Figura 138. Locuințe construite după anul 1990

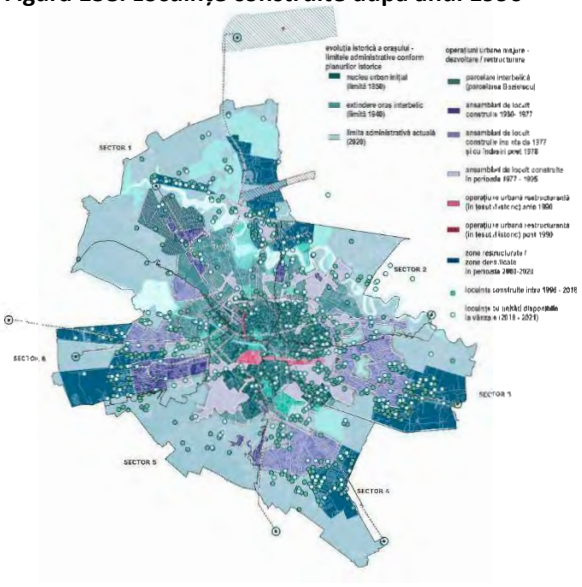

Sursa: Autorii.

Dacă, prin observarea ciclurilor istorice, o criză în domeniul imobiliar dura în medie doi ani, criza din 2008 a fost mult mai serioasă, determinată de criza sistemului bancar la nivel mondial. Totuși, perioada de după criză a însemnat, pentru piața imobiliară, maturizare și stabilizare. Dacă în perioada de boom imobiliar s-a construit haotic și mult, pasul ulterior al dezvoltatorilor imobiliari a fost de a rafina produsele, de a finaliza construcțiile și de a le vinde cu pierderi cât mai mici, pentru a degreva portofoliile.

Cererea de locuințe. Bucureștiul își păstrează poziția de top și pentru anul 2019[278], cererea înregistrată pe site-ul de publicitate imobiliară (imobiliare.ro) depășind valoarea de 350.100 de vizualizări / potențiali cumpărători (ce au analizat oferta de apartamente sau case puse spre vânzare dintr-un total de 662.000 de vizualizări la nivel național), valoare în creștere pentru trimestrul 4 al anului 2019 cu 18% față de anul precedent și cu 71% pentru ultimii 5 ani; acest aspect vine să întărească poziția Capitalei, în raport cu celelalte orașe regionale importante, prin menținerea unei valori aproape constante de cereri de locuințe pe parcursul anului. Structura căutărilor, în ceea ce privește vechimea locuințelor a rămas relativ constantă de-a lungul anului, cu un raport de 60%-40%[279], în favoarea locuințelor construite după anul 2000.

Numărul listărilor/apartamentelor construite înainte de anul 2000 și puse la vânzare a înregistrat, pentru anul 2019, o valoare de aproximativ 30.000 de unități[280], în scădere cu aproape 18% față de anul 2018. Analizând acești 2 factori ce definesc piața imobiliară, este evidentă contribuția lor la menținerea unor valori ridicate ale prețurilor de vânzare, cu variațiile identificate, în urma analizei, între zonele de publicitate imobiliară. De asemenea, apare clară corelarea între cererea mare de locuințe noi și noile investiții (pentru trimestrul 4 al anului 2019 fiind disponibile peste 11.000 de apartamente în noi proiecte rezidențiale ce sunt în derulare sau vor începe), prin stabilizarea unor puncte cheie în sub-piețele de Nord, Est și Vest, piețele cele mai active din punct de vedere al numărului de unități disponibile la vânzare (pentru perioada 2019-2021).

Analiza cererii ofertelor la închiriere, pentru anul 2019, relevă un număr de aproximativ 150.000 de vizualizări numai pentru municipiul București[281], valori în creștere cu 7% față de anul precedent și de 54% creștere pentru ultimii 5 ani. Oferta apartamentelor oferite spre închiriere (în blocuri construite înainte de anul 2000) se ridica la aproximativ 35.600 de unități[282], depășind astfel cererea înregistrată. Oferta mare este susținută și de rolul de centru universitar pe care îl joacă municipiul.

Dacă pentru locuințele noi (în acest caz considerându-le pe cele construite după anul 2000) preferința este susținută de beneficiile achiziționării unui apartament nou, de multe ori finisat la cheie (după preferințele cumpărătorului), rămâne problema gestiunii stocului de locuințe existente construite înainte de anul 1990 și cu precădere al celor construite înainte de anul 1977, care și-au depășit ciclurile de utilizare. Cererea încă depășește oferta pentru București, iar locuințele din marile ansambluri construite înainte de anul 1990 sunt atractive (mai ales din punct de vedere al amplasamentului față de mijloace de transport în comun, al dotărilor sau al prețurilor de vânzare – cu variațiile identificate în analiză). Acestea sunt atractive mai ales pentru o populație cu venituri sub medie, care nu are acces la credite ipotecare pentru sume care să acopere valori mai mari sau apropiate de valoarea maximă impusă prin Programul Prima Casă, de exemplu; unele locuințe fiind încadrate în lista celor cu risc seismic, nici nu se încadrează ca ipotecă pentru garantarea creditului, nici nu pot fi asigurate.

2

[278] Conform datelor din rapoartele ROMANIAN RESIDENTIAL MARKET REPORT – Q1, Q2, Q3 și Q4, pentru anul 2019 elaborat de analizeimobiliare.ro, împreună cu imobiliare.ro. *În acest caz, cererea este reprezentată de potențiali cumpărători care și-au exprimat interesul pentru o anumită proprietate pe portalul imobiliare.ro, într-o anumită perioadă, prin înregistrarea unei acțiuni (vizualizarea telefonului, trimiterea unui e-mail pentru a solicita mai multe detalii, tipărirea sau salvarea anunțului).*

[279] Conform datelor din raportul ROMANIAN RESIDENTIAL MARKET REPORT – Q1, Q2, Q3 și Q4, 2019 elaborat de analizeimobiliare.ro, împreună cu imobiliare.ro.

[280] Conform datelor din raportul ROMANIAN RESIDENTIAL MARKET REPORT – Q1, Q2, Q3 și Q4, 2019 elaborat de analizeimobiliare.ro, împreună cu imobiliare.ro.

[281] Conform datelor din raportul ROMANIAN RESIDENTIAL MARKET REPORT – Q1, Q2, Q3 și Q4, 2019 elaborat de analizeimobiliare.ro, împreună cu imobiliare.ro.

[282] Conform datelor din raportul ROMANIAN RESIDENTIAL MARKET REPORT – Q1, Q2, Q3 și Q4, 2019 elaborat de analizeimobiliare.ro, împreună cu imobiliare.ro.

Analiza ofertelor la vânzare. Municipiul, împreună cu zona periurbană, s-a dezvoltat și a crescut ca urmare a investițiilor private, care au avut un ritm mai alert decât cel al investițiilor publice, dezvoltarea lentă a infrastructurii suport în raport cu ritmul de construcție fiind un punct nevralgic, dar care, printr-o abordare planificată și strategică, poate propulsa orașul într-o nouă perioadă de creștere și evoluție imobiliară. Această potențială creștere este favorizată și de fondul schimbărilor ce se produc pe piața imobiliară europeană, precum Brexitul, suprasaturarea piețelor din Europa de Vest și Centrală etc..

Totodată, vizibilă este și maturizarea pieței imobiliare din România, ca urmare a utilizării unor instrumente consacrate în vederea lansării unor noi proiecte, instrumente precum analiza și radiografierea exactă a cererii, elaborarea unor studii imobiliare fundamentate, investitorii căutând să construiască în zone accesibile și cu perspective reale de accesibilizare, investițiile private corelându-se cu cele în infrastructură. Astfel că, este de așteptat, ca pentru perioada 2019-2021, corecțiile ciclice să nu aibă valori de dezechilibrare a pieței imobiliare, având în vedere stabilizarea petrecută în perioada 2008 -2019.

Piața rezidențială în București a cunoscut o tendință ascendentă, manifestată până în trimestrul 3 al anului 2019. *După o stagnare în jurul valorii de 0,8% în primul trimestru al anului 2019 și, respectiv, la 0,4% în cel de-al doilea, rata trimestrială de creștere a prețurilor a atins valoarea de 3,2% în trimestrul al treilea. Astfel, noile apartamente din Capitală au avut cea mai mare creștere a prețurilor la locuințe, la nivel național, din ultimii doi ani.*[283]

Această creștere a prețurilor manifestată pe parcursul anului 2019 a fost favorizată de creșterea prețurilor locuințelor noi, stocurile noi de proiecte rezidențiale având amplasamente mult mai accesibile, fiind construite cu mai multă grijă la detalii, aspect care a influențat costul final de construcție; toate aceste aspecte trebuie corelate și cu diminuarea resurselor de teren disponibile în capitală, mai ales în jurul nodurilor de infrastructură, terenuri care acum sunt și ele mai scumpe.

Totodată, anii cei mai recenți au venit cu câteva schimbări majore în piața rezidențială:

- Instituțiile bancare au devenit mai selective și mai atente în finanțarea proiectelor (spre deosebire de anul 2008); sistemul de acordare a creditelor a fost schimbat (atât pentru dezvoltatori, cât și pentru cumpărători), gradul de îndatorare reducându-se până la 40% din veniturile persoanei fizice care se împrumută. Mai mult, pe piața bancară există o serie de instituții bancare care nu finanțează dezvoltările rezidențiale din două motive: (1) pentru că la un moment dat (în perioada de după 2008) au avut un set de active toxice în portofoliu, pe care au trebuit să le valorifice; (2) multe din instituțiile bancare active în România sunt subsidiare ale unor importante bănci străine, acestea supunându-se deciziilor *băncilor mamă*.
- Accesul la creditele ipotecare: procesul de evaluare a activelor în vederea accesării unui credit ipotecar s-a schimbat - dacă în 2008 evaluările făcute nu reflectau nicidecum valoarea de piață reală a vreunui activ analizat, ci, mai mult, erau supraevaluări și erau acceptate de către instituția finanțatoare, datorită ritmului de creștere susținut, în anul 2019 evaluările au fost, în general, sub-evaluări sau evaluări ponderate, pentru menținerea unei atitudini mai ponderată în ceea ce privește creditarea și gradul de îndatorare suportat, și mai ales prin impunerea unei limite inferioare de minim 15% avans solicitat de bancă.
- Comportamentul cumpărătorilor: clientul este mai educat și mult mai conștient de ceea ce înseamnă achiziția unei locuințe, fiind martorul perioadei recesiune economică, este mai informat (platformele online dedicate vânzărilor și cumpărărilor, devenind o bază de informare destul de apropiată de realitate) și are mult mai multe opțiuni în piață, datorită

2

[83] Conform raportului Romanian residential market report, Q3 2019

unei game de oferte mult mai diverse, fiind capabil să aleagă în funcție de buget, perspective sau nevoi.

- Schimbarea legislației: apariția programului guvernamental Prima Casa (2009) și menținerea acestui produs pe piața imobiliară, prin ale cărui condiții s-a modelat piața apartamentelor (în special al celor cu 2 camere) și prin impunerea cotei de TVA de 19% pentru locuințele noi, ca urmare a crahului imobiliar, toate acestea au modelat încet un tip de comportament atât al vânzătorilor, cât și al dezvoltatorilor.

Dacă în capitolele anterioare, analiza s-a concentrat pe prețurile medii pe metru pătrat la nivelul municipiului, în continuare, analiza evoluției prețurilor apartamentelor în București, pentru perioada 2008-2019 (S1), se va concentra pe tipuri de apartamente: garsoniere, apartamente cu 2 camere etc., mergând până la nivel de cartier, pentru a putea oferi o imagine cât mai corectă. De asemenea, în analiză, se pun în discuție și particularitățile și unicitatea dezvoltărilor imobiliare, care nu pot caracteriza o zonă întreagă (deși se înscriu în valorile medii ale zonei), prețul fiind influențat și de amplasament, numărul de unități disponibile sau de calitatea finisajelor disponibile sau compartimentări etc.. Acest aspect este relevant pentru că prețurile de vânzare se stabilesc și în funcție de câteva aspecte calitative ale cartierelor Bucureștiului:

- Notorietatea acestuia – aceasta fiind strâns legată de percepția locuitorilor, contând foarte mult dacă o zona are un grad de infracționalitate crescută sau este percepută ca fiind nesigură, sau, dimpotrivă, este foarte sigură; acest aspect a influențat valoarea prețului mediu de vânzare în cartiere precum Rahova (Ferentari) sau Ghencea, unde, deși stocul de locuințe existent este construit post 1977, notorietatea acestora a menținut valoarea preturilor sub media generală înregistrată la nivelul orașului.
- Gradul de accesibilitate și mobilitatea în / din cartier și relația cu celelalte zone ale orașului sau zone limitrofe - reprezentat atât de accesibilitatea pe cale rutieră, cât și de accesul la mijloacele de transport în comun, zonele cu mai multe tipuri de transport în comun, fiind, desigur, cele mai căutate.
- Calitatea stocului de locuințe existent și viitor - un aspect foarte important ce apare a cântări mult în decizia cumpărătorilor informați, acesta raportându-se atât la vechimea construcției (aspect important în caz de risc seismic, de exemplu, având în vedere că normativele de construcții, istoric, au fost îmbunătățite succesiv după fiecare eveniment major) cât și la calitatea materialelor de construcție sau la eventuale îmbunătățiri aduse atât apartamentului în sine, cât și spațiilor comune (de exemplu, prin procesul de reabilitare termică);
- Accesul la facilitățile și dotările zonei – spații și complexe comerciale, școli, grădinițe sau creșe, parcuri sau grădini publice, luciu de apă fiind doar câțiva din factorii care pot influența decisiv valoarea unei proprietăți; majoritatea facilităților care există la nivelul cartierelor au fost construite și amplasate pentru a deservi nevoilor locuitorilor estimați a trăi în blocurile planificate la momentul respectiv; astfel că, după anul 2000, construcția serviciilor conexe dezvoltărilor imobiliare, suport locuirii, a rămas în urmă, locuitorii noi utilizând spațiile deja existente (care acum au devenit subdimensionate).
- Gradul de dezvoltare și diversificare a zonei – apariția unor noi funcțiuni, a clădirilor de birouri, zone comerciale, servicii sau dezvoltarea infrastructurii (rutiere sau a mijloacelor de transport etc.) acestea sunt cele mai puternice stimulente în creșterea prețurilor proprietăților.

Anul 2019 a adus pentru București noi dezvoltări imobiliare pe segmentul rezidențial, în creștere cu peste 40% față de anul 2018. Astfel că cele mai mari proiecte imobiliare începute – unități planificare în total, sunt concentrate în părțile de nord, vest și est (conform datelor disponibile pe site-urile imobiliare sau proprii ale dezvoltatorilor):

Metalurgiei Park	**Sud**	**5000 de unități**
Palladium Residence	Est	2500 de unități
Plaza Residence	Vest	2042 de unități
AFI City	Nord	2000 de unități
Onix Park	Nord	2000 de unități
West Garden	Vest	1700 de unități
Belvedere Residence	Nord	1550 de unități
21 Residence	Vest	1500 de unități
Vivenda	Est	1400 de unități
H Pipera Lake	Nord	1350 de unități
Moghioros Park REsidence	Vest	1300 de unități
Rotar Park Residence	Vest	1300 de unități
Sema City	Vest	1200 de unități
Gran Via Park	Vest	1200 de unități
One United + One Herăstrau Park + One Verdi	Nord	236 + 106 + 134 de unități
Vastint - Sisești	Nord	10.000 unități

Figura 139. Noi dezvoltări rezidențiale, finalizate sau în curs de construire în perioada 2018-2021, cu disponibile la vânzare: clasificare după numărul de apartamente unități

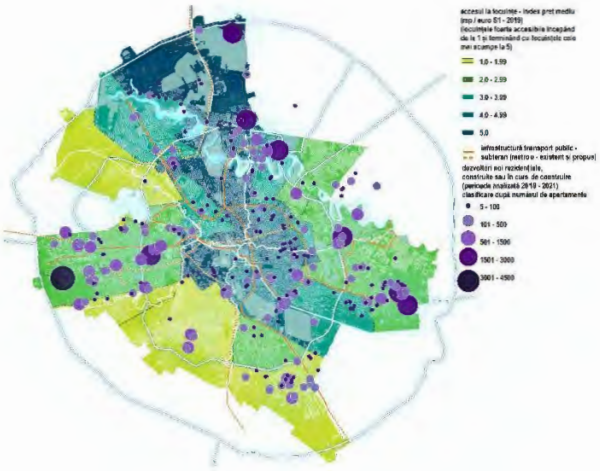

Sursa: Autorii.

Analizând valorile prețurilor medii, pentru tipurile de apartamente, în funcție de etajul la care se află acestea, se observă că prețurile la nivelul S1 - 2019 nu au atins aceleași niveluri ca în S1-2008, ba mai mult, unele zone au fost foarte afectate de scăderi, iar prețul mediu pe mp ajuns să fie cu 50% mic față de anul 2008, chiar și în urma tendințelor de creștere manifestate din 2014 până în prezent.

Tabelul 7. Evoluția prețurilor medii la vânzare 2019 versus 2008, pe tipuri de apartament

	Garsonieră		Apartament 2 camere		Apartament 3 camere		Apartament +4 camere	
	parter/ ultimul-etaj preț mediu vânzare	etaj intermediar preț mediu vânzare	parter/ ultimul-etaj preț mediu vânzare	etaj intermediar preț mediu vânzare	parter/ ultimul-etaj preț mediu vânzare	etaj intermediar preț mediu vânzare	parter/ ultimul-etaj preț mediu vânzare	etaj intermediar preț mediu vânzare
2008-S1	85.782€ *(2.468 € / mp)*	87.858 € *(2.401 €/ mp)*	129.824 € *(2.294 €/ mp)*	134.360 € *(2.350 €/ mp)*	171.361 € *(2.145 € / mp)*	179.256 € *(2.178 € /mp)*	207.654 € *(2.020 € /mp)*	229.934 € *(2.103 €/ mp)*
2019-S1	47.754 € *(1.302 € /mp)*	45.013 € *(1.347 € /mp)*	73.432 € *(1.333 € /mp)*	77.995 € *(1.394 € /mp)*	114.891 € *(1.406 € /mp)*	116.538 € *(1.422 € /mp)*	160.411 € *(1.346 € /mp)*	168.600 € *(1.441 € /mp)*
Evoluție 2019 vs 2008	-44%	-49%	-43%	-42%	-33%	-35%	-23%	-27%

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

Figura 140. Evoluția prețurilor medii la vânzare în anul 2019 față de anul 2008, pe tipuri de apartament

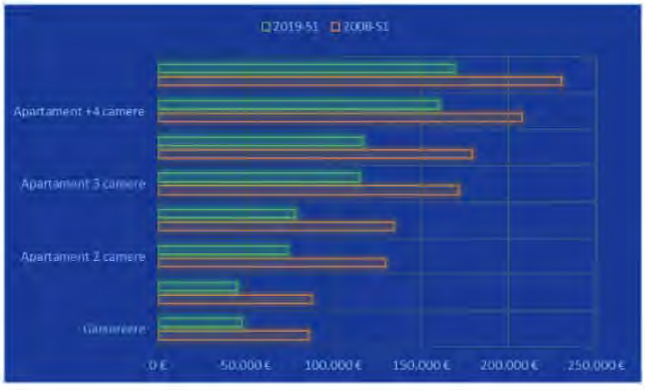

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

La începutul anului 2008, prețurile apartamentelor din blocurile construite înainte de 1990 crescuseră cu circa 50% față de anul 2007; iar în București au fost livrate către clienți doar 1.500 apartamente în proiecte rezidențiale de mari dimensiuni, cum ar fi Central Park din zona Ștefan cel Mare și Quadra Place din zona Militari/ Lujerului.

Debutul crizei imobiliare a avut un impact deosebit asupra dezvoltatorilor/ investitorilor, într-o măsură mai mare decât asupra proprietarilor care aveau apartamente la vânzare. Astfel, aceștia s-au văzut nevoiți să schimbe strategiile de vânzare; astfel, au apărut reduceri ale prețurilor de vânzare de până la 25% sau posibilitatea plăților ratelor lunare direct la dezvoltator. Unele strategii s-au dovedit a fi

eficiente, unii dezvoltatori reușind să depășească perioada, pe când alții au intrat în insolvență sau faliment.

Scăderile prețurilor la vânzare au început să se facă resimțite din a doua jumătate a anului 2008, deși blocajul inițial nu a fost conștientizat atât de puternic la început. Abia la începutul anului 2009 au fost înregistrate, această tendință fiind menținută până în anul 2014.

Perioada 2009-2014 relevă totodată o scădere a numărului de apartamente scoase la vânzare, în lipsa unei cererii foarte solide, coroborată cu diminuarea accesului la instrumentele de creditare. Astfel, schimbările survenite în anul 2008 au dat două semnale puternice:

- Piața imobiliară este a cumpărătorilor – cei care dețineau lichidități, în perioada 2009-2014 au putut face achiziții foarte profitabile. Vânzătorii care nu erau presați să vândă și-au retras ofertele de la vânzare, activând un fel de hibernare imobiliară.
- Finanțarea bancară intră într-o altă fază – condițiile creditării au fost schimbate, și pe piață au fost introduse noi instrumente de stimulare a revitalizării pieței imobiliare rezidențiale.

Totodată, perioada 2009 – 2014 a fost caracterizată de vânzarea unităților locative din stocul construit înainte de 1990 și de un număr de oferte cu mult mai mic la vânzare, față de anul 2008. Nu au fost demarate proiecte imobiliare de amploare.

Chiar dacă la nivelul pieței părerile sunt împărțite, unele dintre ele indicând o revenire a valorilor prețurilor la nivelul celor înregistrate în anul 2008, prin perspectiva creșterii economice și a valorilor nete ale salariilor, se pot aduce contra argumente prin faptul că și unele condiții ale pieței s-au schimbat drastic: oferta apartamentelor noi pe piață a crescut pentru anul 2019 comparativ cu anul 2008, iar condițiile de creditare s-au înăsprit. Dacă în anul 2008, majoritatea tranzacțiilor privind apartamentele noi se realizau încă la stadiul de proiect (dezvoltatorii încercând să atragă cumpărătorii cu prețuri promoționale, pentru ca peste o perioadă de 2-3 luni când avea loc vânzarea efectivă, prețul să fi crescut în medie cu 15-20%), pentru anul 2019 situația este un pic diferită, gradul de vânzare al apartamentelor la stadiul de proiect fiind de circa 30-40%. Astfel, și statisticile din perioada de boom imobiliar au fost influențate de această evoluție, fiind înregistrate mii de unități vândute lunar, deși fizic nu se construise încă nimic. Mai mult, la nivelul anului 2008, portofoliul de apartamente aflate la vânzare în București era dominat de stocul de locuințe construite înainte de 1990.

Tabelul 8. Evoluția prețurilor medii pe m² la vânzare în anul 2019 față de anul 2008, pe tipuri de apartament, în funcție de anul construcției

	Garsonieră		Apartament 2 camere		Apartament 3 camere		Apartament +4 camere	
	2008-S1	2019-S1	2008-S1	2019-S1	2008-S1	2019-S1	2008-S1	2019-S1
Preț mediu pe mp construcție ante 1941	2.560 €	1.284 €	2.329 €	1.312 €	2.259 €	1.328 €	2.325 €	1.400 €
Evoluție 2019 vs 2008	***-50%***		***-44%***		***-41%***		***-40%***	
Preț mediu pe mp construcție perioada 1941-1977	2.553 €	1.344 €	2.270 €	1.238 €	2.141 €	1.208 €	2.062 €	1.230 €
Evoluție 2019 vs 2008	***-47%***		***-45%***		***-44%***		***-40%***	
Preț mediu pe mp construcție perioada 1977-2000	2.366 €	1.393 €	2.315 €	1.406 €	2.126 €	1.409 €	2.083 €	1.435 €
Evoluție 2019 vs 2008	***-41%***		***-39%***		***-34%***		***-31%***	
Preț mediu pe mp construcție după 2000	2.010 €	1.348 €	2.359 €	1.506 €	2.275 €	1.520 €	2.226 €	1.698 €
Evoluție 2019 vs 2008	***-33%***		***-36%***		***-33%***		***-24%***	

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare

Principalele aspecte relevante pentru perioada analizată:

- Diferența între prețurile înregistrate în 2008 și cele din 2019 este de peste -50% în unele cazuri, piața având o tendință accentuat descendentă până în anul 2014 – când s-au înregistrat valorile minime reprezentative pentru întreaga perioada analizată. Începând cu anul 2014, datorită unei creșteri economice susținute și sporirea veniturilor populației, dublat de prezența programului "Prima Casă", ceea ce a dus și la o revitalizare a pieței imobiliare.
- În perioada analizată (2008 – 2019 / S1) suprafețele utile ale apartamentelor puse la vânzare au fluctuat, pentru toate cele 4 categorii analizate, suprafața minimă scăzând constant; acest aspect este relevant mai ales pentru construcțiile noi, unde dezvoltatorii au încercat să combată scăderile de prețuri prin diverse metode – scăderea suprafeței utile construite fiind una din ele (o suprafață utilă mai mică la vânzare rezultând cu un preț mai mic la achiziționare). Acest tip de abordare, deși profitabil pe termen scurt pentru dezvoltatori, nu este unul benefic la nivel global, acesta afectând calitatea spațiilor de locuit și având ca rezultat un stoc de locuințe (și așa destul de mare – a se vedea locuințele confort 2 sau 3 construite în perioada de dinainte de 1990) care se va deprecia rapid. Variația valorii maxime, dublă față de cea minimă, rezultă tot ca urmare a dezvoltărilor noi, unde, în cadrul proiectelor premium sau în cadrul dezvoltărilor aflate la distanțe considerabile de zona urbană compactă construită (la periferia orașului, în special), au fost construite unități locative cu suprafețe mult mai generoase, dezvoltatorii alegând alt tip de instrument de rentabilizare a investițiilor: apartamente cu spații generoase care se adresează unui segment de cumpărători cu venituri peste medie sau compensarea lipsei unei locații super atractive cu spațiile generoase ale apartamentelor. Acest lucru are impact, de asemenea, asupra dezvoltării și evoluției ulterioare a zonelor: delimitarea zonelor premium și accentuarea diferențelor de preț sau crearea unor zone cu un stoc atractiv de locuințe, dar greu accesibil – lucru care ar trebui luat în considerare și de autoritățile publice, în vederea extinderii / completării ofertei de servicii publice furnizate.

- În perioada analizată (2008 – 2019 / S1) prețurile pentru apartamentele aflate la parterul / ultimul etaj [284] au scăzut pentru garsoniere (cu un minimum înregistrat în 2014 – sub 20.000€ preț la vânzare), pentru apartamentele cu 2 camere (cu valori minime înregistrate în perioada 2012-2015 de sub 40.000€), pentru apartamentele cu 3 camere (cu valori minime înregistrate în perioada 2013-2016 de sub 60.000€) și pentru apartamentele cu 4+ camere (cu un minimum înregistrat în 2014 – sub 70.000€ preț la vânzare). Se poate observa că diferența între prețurile minime de vânzare ofertate pentru cele 4 tipuri de apartamente se diminuează pe măsură ce numărul camerelor crește – piața apartamentelor cu 4+ camere având cea mai mică fluctuație în perioada analizată. Aceleași aspecte se remarcă și în analiza variației valorii maxime de vânzare.
- În perioada analizată (2008 – 2019 / S1) prețurile pentru apartamentele aflate la etaje intermediare au cunoscut o evoluție similară cu a categoriei de apartamente analizată anterior: prețurile minime de vânzare au scăzut pentru garsoniere (cu un minimum înregistrat în 2014 - 2015 – sub 25.000€ preț la vânzare), pentru apartamentele cu 2 camere (cu valori minime înregistrate în perioada 2013-2015 de sub 45.000€), pentru apartamentele cu 3 camere (cu valori minime înregistrate în perioada 2013-2015 de sub 60.000€) și pentru apartamentele cu 4+ camere (cu un minimum înregistrat în 2014 – sub 75.000€ preț la vânzare). Se păstrează aceeași tendință de diminuare a diferenței între prețurile minime de vânzare ofertate pentru cele 4 tipuri de apartamente, pe măsură ce numărul camerelor crește – piața apartamentelor cu 4+ camere având cea mai mică fluctuație în perioada analizată. Aceleași aspecte se remarcă și în analiza variației valorii maxime de vânzare.
- Analiza prețurilor medii/mp după anul construcției relevă, de asemenea, câteva particularități interesante ale pieței imobiliare rezidențiale: în anul 2008 – toate prețurile medii/mp înregistrau valori de peste 2000 €/mp, pentru toate cele 4 categorii de apartamente, pentru ca în anul 2009, prețurile medii să ajungă în jurul valorii de 1600 €/mp. Dacă în anul 2008, prețurile pentru construcțiile din perioada ante 2000 și post 2000, se înregistrau în jurul aceloraşi valori, oferta de locuințe noi fiind redusă, pentru primul semestru al anului 2019-S1 se poate observa o diferențiere netă. Astfel că, prețul pe mp pentru locuințele noi crește detașat (existând diferențieri clare în funcție de amplasamentele dezvoltărilor noi – în acest capitol fiind luată în calcul prețul mediu), garsonierele înregistrând valori medii sub 1350 €/mp, în timp ce apartamentele cu 2 și 3 camere înregistrează valori situate în jurul sumei de 1550 €/mp (lucru care afectează accesul familiilor tinere la spații locative de mari dimensiuni – trecerea de la apartamentul cu 2 camere la cel cu 3 făcându-se treptat și de multe ori prin accesarea unui credit ipotecar); pentru apartamentele cu 4 + camere se poate observa că prețurile medii pentru cele 4 categorii de construcții analizate în funcție de anul recepționării sunt cele mai mari, prețurile pentru construcțiile noi fiind de aproximativ 1700 €/mp – ceea ce conduce la preț mediu pentru apartamentele de 4+ camere de aproximativ 170.000 € - preț aproape prohibitiv pentru majoritatea locuitorilor din municipiul București.

[284] Indicator imobiliar distinct față de apartamentele aflate la etajele intermediare, în general acestea înregistrând prețuri diferite la vânzare, datorită planurilor diferite – apartamentele, în general având curți sau terase generoase

•

Figura 141. Evoluția prețurilor în S01/2008 față de S01/2019, pe zone de publicitate imobiliară

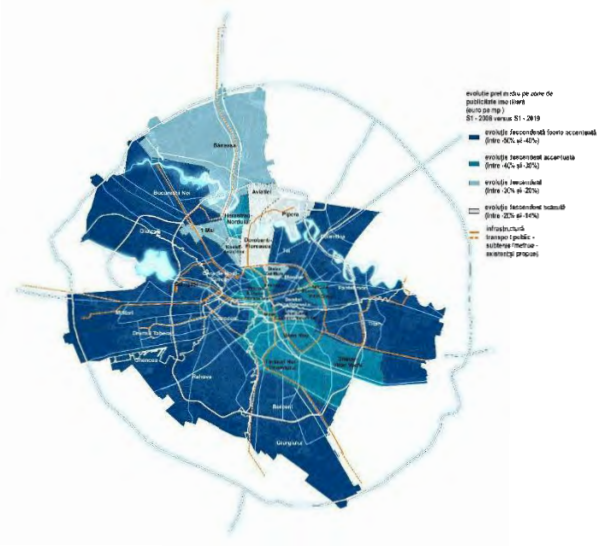

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

Analiza indicatorilor în funcție de sub-piețe rezidențiale (Centru, Nord, Sud, Est, Vest). Analiza indicatorilor pe sub-piețe rezidențiale este un instrument util în procesul de planificare, deoarece sunt relevate principalele direcții de dezvoltare ale orașului. Pentru București, relevantă este analiza pentru cele 5 sub-piețe: Centru, Nord, Sud, Est, Vest, dată fiind dezvoltarea inițială de tip radial – concentric și de așezarea geografică a municipiului (câmpie, cu elemente naturale predominante alcătuite din luciul de apă – râul Dâmbovița și salba de lacuri din Nord)[285].

Figura 142. Împărțirea Municipiului București pe sub-piețele de analiză imobiliară și dezvoltarea direcțională a Municipiului București

Sursa: Autorii.

Analiza comparativă a celor 5 sub-piețe, confirmă tendința istorică de a dezvolta orașul către zona de nord, în lungul principalelor trasee structurante nord-sud, care istoric făceau legătura între curtea domnească, aflată acum în centrul municipiului și palatul Mogoșoaia. Astfel că, zona de nord este încă una din cele mai atractive și căutate zone, atât de investitori, cât și de locuitori, susținând mare parte din oferta premium atât de pe piața rezidențială, cât și din cea a spațiilor de birouri. Celelalte sub-piețe (excepție făcând zona centrală), rămân atractive mai ales datorită ofertei mari disponibile, la prețuri sub media înregistrată la nivelul municipiului, atât în primul semestru al anul 2019, cât și în perioada analizată 2008-2018.

[285] Componența cartierelor care formează sub-piețele descrise este redată în prima parte a documentului – în descrierea metodologiei.

Sub-piața imobiliară Centru

Alcătuită din cartiere precum Unirii sau Cotroceni, dominată de marile bulevarde comerciale ale municipiului, este una din zonele cu cel mai mare grad eterogen, fiind un mix între nou și vechi, suferind perpetuu transformări, datorită gradului de atractivitate crescut. Intervențiile urbane în țesutul istoric, precum ridicarea Casei Poporului și trasarea Bulevardului Unirii (în perioada 1977-1990), sau trasarea axelor nord-sud sau est-vest din perioada interbelică, sau, mai recent, trasarea bulevardului Berzei – Buzești, ca axă de dublare a Căii Victoriei, toate au avut un rol de a regulariza țesutul urban și de a crea spații largi pietonale (asemenea marilor bulevarde din orașele europene). Astfel că, și oferta spațiilor de locuit din centru, este una la fel de diversă, precum sunt perioadele istorice în care acestea au fost clădite. Prețul mediu pentru sub-piața centru, înregistrat în S1-2019 a fost de 1.488 €/mp. Și în cadrul acesteia există diferențieri: de exemplu, zona bulevardului Unirii este una din cele mai scumpe zone din București, iar apartamentele puse la vânzare înregistrează valori peste media municipiului - de 1.559 €/mp pentru primul semestru al anului 2019. Comparativ, un alt cartier istoric care și-a prezervat mult mai bine caracterul, cartierul Cotroceni, înregistrează valori medii comparabile cu cele din nordul orașului - 1.713,53 €/mp.

Sub-piața imobiliară Nord

Sub-piața cu cea mai mare ofertă premium, este și zona care încă exercită cea mai mare atracție, oferind în continuare resurse de terenuri pentru dezvoltări imobiliare ample, fiind probabil una din zonele cele mai bogate în astfel de oferte din București, deși condițiile de trafic devin foarte dificile (mai ales pe direcția Ploiești-Brașov). Prețul mediu pentru sub-piața nord, înregistrat în S1-2019 a fost de 1.691 €/mp. Acest preț mediu a fost influențat de investițiile private ce s-au petrecut după anul 2008: construcția unor mari spații comerciale precum Promenada Mall sau Băneasa Mall, construcția un pol de birouri, unde Sky Tower este cea mai înaltă clădire din România etc. sau publice - construcția noului pod care leagă cartierele Aviației de zona Pipera /Voluntari. Astfel că, aceste cartiere - 1 Mai / Domenii, Aviației sau Herăstrău - Nordului, deși diferite din punct de vedere morfologic, beneficiază de o seamă de facilități: multiple mijloace de transport în comun (inclusiv, metroul pe magistrala nord-sud), mari spații verzi în proximitate, spații comerciale de mari dimensiuni, unități de învățământ etc. Și în cadrul acestei sub-piețe, diferențierile sunt substanțiale: cartierul Aviației (cartier creat în anii 1980, cu blocuri cu un regim mic de înălțime, P+4, fără lift interior, cu suprafețe interioare generoase pentru apartamente – media pentru cele cu 2 camere fiind în jur de 60 m.p. utili; cartier proiectat cu străzi interioare largi care oferă numeroase locuri de parcare) înregistrează un preț mediu de vânzare de 1.870,90 €/mp în S1-2019; comparativ, cartierul Herăstrău-Nordului, care beneficiază de proximitatea parcului Herăstrău, înregistrează unul dintre cele mai mari prețuri medii: 1.801,21 €/ mp, alături de cartierele Dorobanți – Floreasca (cu 1.986,05 €/mp) sau Kiseleff-Aviatorilor (1.945,46 €/mp). Cartierul 1 Mai (Mihalache), cu blocuri cu regim mare de înălțime, construite în anii 1960, cu apartamente de 2 camere cu suprafețe mai mici - de 45 m.p. utili, deși mai aproape de zona centrală, este unul din cartierele care se situează sub media sub-pieței - 1.597,00 €/mp.

Sub-piața imobiliară Est

Sub-piața de est este alcătuită preponderent din marile ansambluri rezidențiale (cartiere dormitor) construite începând cu anii 1960 (majoritatea fiind construite până în anii 1980) alcătuind și una din zonele cele mai dens locuite din București și oferind unul din cele mai mari stocuri de vânzare. Din punct de vedere al accesibilității prețurilor aceasta se adresează clasei de mijloc, înregistrând o valoare medie de 1.309 €/mp pentru S1 – 2019. Datorită diversității caracteristicilor cartierelor Colentina, Pantelimon sau Titan (cartiere cu densitate ridicată, cu blocuri cu regim mare de înălțime – mai ales în lungul bulevardelor principale), stocul mare de apartamente disponibil la vânzare, înregistrează valori medii de 1.080 €/mp - pentru cartierul Pantelimon, 1.096 €/mp - pentru cartierul Colentina sau 1.150 €/mp – pentru cartierul Titan. De asemenea, investițiile private au jucat și aici un rol decisiv – prin polarizarea pe care o exercită centrul comercial Obor (și dublarea acestuia cu mall Veranda sau cu Mega Mall și prelungirea cu Park Lake); totodată investițiile publice, precum construcția pasajului Doamna Ghica sau a viitoarei linii de metrou care face legătura directă între Piața Universității și Pantelimon, rămân puternice stimulente pentru investiții.

Sub-piața imobiliară Vest

Alături de sub-piața de est, cea de vest este la rândul ei alcătuită preponderent din marile ansambluri rezidențiale (cartiere dormitor) construite începând cu anii 1960 (majoritatea fiind construite până în anii 1980) alcătuind una din zonele cele mai dens locuite din București și oferind unul din cele mai mari stocuri de vânzare. Din punct de vedere al accesibilității prețurilor, aceasta se adresează clasei de mijloc, înregistrând o valoare medie de 1.121 €/mp pentru S1 – 2019. Cartierele, fiind construite pe baza unor proiecte prestabilite și coordonate de autoritățile locale din acea vreme dispun, ca majoritatea cartierelor construite înainte de 1990, de dotările necesare – spații comerciale, unități de învățământ, fiind dublate de investițiile noi private (precum spațiile comerciale de mari dimensiuni – mall-urile AFI sau Plaza România, spațiile de birouri de lângă mall AFI) sau investițiile publice (precum realizarea Parcului Moghioroș sau a unui nou parc în lungul bulevardului Timișoara, a pasajului Ciurel sau a extinderi liniei de metrou către Drumul Taberei). Deși cartierele ce compun această sub-piață au caracteristici diferite - cartierul Drumul Taberei fiind construit în perioada 1960-1975, are un regim de înălțime mai variat (cu blocuri cu regim mic de înălțime în interiorul cartierului, cu spații verzi interstițiale și locuri de parcare amenajate), și cartierul Militari – fiind construit în perioada 1977- 1994 (cu blocuri cu regim mare înălțime, fără spații verzi amenajate, dar cu acces la metrou – magistrala est - vest), prețurile medii înregistrate sunt comparabile 1.096,05 €/mp pentru Drumul Taberei și 1.052,87 €/mp pentru cartierul Militari. Din punct de vedere imobiliar, pe site-urile imobiliare există doar zonele Drumul Taberei și Militari, fără alte subzone, părți de cartier. Astfel nu se poate face o distincție de preț între două sau trei zone din Militari, cum ar fi Păcii – Lujerului – Gorjului (zone de accesibilitate sporită și care au prețuri peste medie), sau în Drumul Taberei, între Favorit și Moghioroș, de exemplu.

Sub-piața imobiliară Sud

Sub-piața de sud este cea mai ieftină dintre sub-piețele analizate, înregistrând o valoare de 1.083 €/mp în S1-2019. Deși este aproape de zona centrală, beneficiind de multiple mijloace de transport în comun, rămâne o sub-piață, în care se înregistrează valorile medii cele mai scăzute din București (sub 1000 €/mp pentru S1 – 2019): Giurgiului - 949,54 €/mp, Rahova - 914,19 €/mp, Ghencea - 934,46 € - toate 3 cartierele fiind cartiere dezvoltate în lungul arterelor principale de acces în oraș în perioada 1960 - 1988, cu regim mare de înălțime și densitate, și în spatele cărora se află zone cu case.

Cartierul Berceni este unul din cartierele rezidențiale principale dezvoltate dinainte de 1990, care deși are dimensiuni mai mici față de cartierul Titan sau Drumul Taberei, prezintă similitudini cu acestea: blocuri cu regim de înălțime variat (între 4 și 10 etaje), cu accesibilitate sporită, și care a beneficiat de investiții private (precum dezvoltarea centrului comercial Sun Plaza sau refacerea Pieței Sudului) sau de investiții publice (precum pasajul subteran de la Piața Sudului sau prelungirea liniei de metrou cu încă o stație la capătul Berceni – pentru a putea asigura mobilitatea locuitorilor din zonele rezidențiale nou dezvoltate în prelungire – în Popești Leordeni și Berceni). Zona Berceni a oferit și încă oferă o zonă extrem de bogată de terenuri pentru dezvoltări imobiliare. Astfel zona IMGB – Luica a devenit un pol de dezvoltare a centrelor de retail și ulterior rezidențială.

Analiza indicatorilor pe sectoare. Dacă analiza pe sub-piețe imobiliare rezidențiale este una specifică și utilă analizelor imobiliare, căci determină direcțiile potențiale de creștere ale orașului, gruparea indicatorilor de analiză pe sectoare este un instrument util pentru administrația publică. Se poate argumenta că analiza pe sub-piețe imobiliare este suficientă, însă din start trebuie specificat că, zona centrală (sub-piața centru) este împărțită între sectoare, excepție făcând Sectorul 6, iar acest influențează valorile prețurilor medii; deci analiza va oferi o perspectivă puțin diferită față de cea anterioară. De asemenea, această analiză este interesantă din perspectiva posibilităților de dezvoltare pentru fiecare sector în parte și pentru municipiu ca întreg, investiții corelate cu nevoile populației și intențiile autorităților publice.

Analiza pieței rezidențiale pe sectoare a relevat următoarele aspecte relevante:

- Sectorul 1 este sectorul cu cele mai mari prețuri medii înregistrate în întreaga perioadă analizată (2008-2019 l S1), fiind urmat de Sectoarele 2 și 3. Preferința investitorilor sau a locuitorilor pentru zona de nord, a făcut din Sectorul 1 unul din cele mai scumpe sectoare din punct de vedere imobiliar. In componența Sectorului 1, intră unele din cele mai atractive cartiere precum Kiseleff-Aviatorilor, Dorobanți, Floreasca, acesta găzduind și zona centrală de afaceri (CBD – central business district). Menținerea unor prețuri ridicate pentru locuințe în sectorul 1 (excepție făcând zona 1 Mai, de exemplu) a fost favorizată atât de existența unui fond construit de calitate a cărui valoare nu a scăzut sub prețul pieței (a se vedea cartierul Aviației), de prezența unor mari suprafețe naturale/verzi și de agrement (parcul Herăstrău, de exemplu), dar și de investițiile private în construcția unor noi spații de birouri / clădiri rezidențiale, care prin poziția lor au impus respectarea unor indicatori performanți în ceea ce privește calitatea spațiilor de locuit (suprafețe, spații verzi, dotări etc.). Totodată, Sectorul 1 este sectorul cu veniturile medii cele mai mari înregistrate la nivelul municipiului București (singurele zone cu populații cu venituri sub medie fiind cartierele Străulești și Giulești – care este împărțit cu Sectorul 6).
- Sectorul 2 este un sector eterogen, compus din cartiere cu o dezvoltare rapidă în ultimii ani (a se vedea dezvoltarea districtului de afaceri Pipera-Dimitrie Pompeiu, dezvoltare cu reverberații și în piața imobiliară a Sectorului 1 – mari creșteri ale prețurilor la apartamente înregistrându-se în cartierul Aviației), cât și din cartiere dormitor, a căror cotă de piață a scăzut (a se vedea cartierul Pantelimon). Prezența cartierului de afaceri a ridicat media veniturilor în cartier, fără a desemna o tendință. Majoritatea populației cu venituri peste medie se află în inelul central, aspect care distorsionează piața per ansamblu.
- Sectorul 3 este un sector eterogen, care la fel ca Sectorul 2, este compus din cartiere cu o dezvoltare rapidă în ultimii ani (a se vedea dezvoltarea nodului de afaceri Timpuri - Noi), cât și din cartiere dormitor (precum Titan). Spre deosebire de Sectorul 2, cota de piață a apartamentelor din cartierele Dristor sau Vitan Nou / Baba Novac nu a scăzut, acestea înregistrând o creștere constantă. De asemenea investițiile făcute în amenajarea spațiilor publice (spații verzi interstițiale, a spațiilor verzi din lungul bulevardelor) a contribuit la creșterea atractivității sectorului, lucru care a încurajat extinderea cartierului rezidențial Titan în lungul bulevardului Pallady, spre exemplu. Si aici, majoritatea populației cu venituri peste medie se află în inelul central, aspect care distorsionează piața per ansamblu.
- Sectorul 4 este, la rândul lui, un sector eterogen cuprinzând atât parte din zona centrală, cât și cartiere dormitor. Deja, pentru Sectoarele 4,5 și 6, sondajul efectuat în cadrul SIDU a relevat că veniturile medii se situează sub valoarea de 700 de euro, diferența între veniturile medii înregistrate în Sectorul 1 și Sectorul 4 ajungând la până la 120 de euro. Acest aspect a influențat dezvoltarea cartierelor, majoritatea investițiilor private fiind făcute în afara limitei acestuia, fiind favorizate zonele precum Popești-Leordeni sau Berceni. Diferențele între cartiere sunt destul de evidente: cartierul Timpuri Noi – Tineretului, datorită situării în inelul central și a proximității față de parcul Tineretului concentrează o populație cu venituri peste

medie, în timp ce cartierul Giurgiului, aflat pe limita cu sectorul 5 concentrează o populație îmbătrânită, cu venituri mici.

- indicatorii Sectorului 5 sunt distorsionați de prezența cartierelor care polarizează o populație cu venituri peste medie (de exemplu cartierul Cotroceni, cu prelungirea Panduri / 13 Septembrie) și a celor care polarizează o populație cu venituri mici și foarte mici (de exemplu, cartierul Rahova, cu subzona Ferentari, afectată de sărăcie extremă). Investițiile private în zone de birouri sau rezidențiale de mari amploare sunt încă la început (de exemplu clădirile de birouri Afi Tech Park sau Green Gate), în ciuda existenței unor parcele libere de mari dimensiuni.
- Sectorul 6, este poate cel mai omogen sector din punct de vedere rezidențial, fiind dominat de prezența marilor cartiere construite în perioada anilor 1960-1990. Dominanta investițiilor private, în zona adiacentă autostrăzii A2, a fost legată de activitățile de logistică sau producție, mai puțin de cele de birouri. Accesibilitatea sporită, ca poartă de intrare din Vest (dinspre Pitești, pe A3) a favorizat dezvoltările rezidențiale pe limita teritoriului municipiului, investiții care au scăzut prețurile ofertate pentru locuințele din cartierele deja stabilite. Astfel, sectorul găzduiește populația cu veniturile medii cele mai mici înregistrate la nivelul municipiului, fără a avea cartiere etalon.

Figura 143. Noi dezvoltări rezidențial, finalizate sau în curs de construire în perioada 2018-2021, clasificate după prețul la vânzare și după prețul mediu pe sector

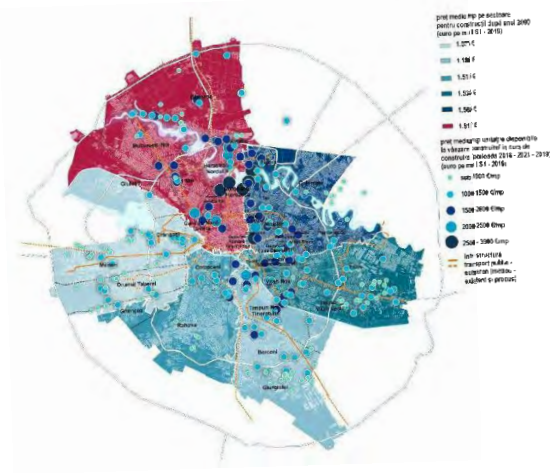

Sursa: Autorii.

Din perspectiva tipurilor de apartamente, se observă următoarele aspecte:

- Pentru garsoniere – creșterile cele mai mari ale prețurilor medii au fost înregistrate în Sectorul 1 și în Sectorul 2 (în perioada 2016-2018), fiind urmate de sectoarele 3 și 4. Creșterea prețului mediu în Sectorul 6 este relativ constantă din 2014 și până acum, situându-se în jurul valorii de 5%, fiind favorizată de prezența campusului Regiei și de prezența Politehnicii.
- Pentru apartamentele cu 2 camere – creșterile cele mai mari ale prețurilor medii au fost înregistrate în Sectorul 1 și în Sectorul 2 (în perioada 2016-2018), fără a fi mult peste mediile înregistrate în celelalte sectoare. Datorită prezenței programului Prima Casă, oferta pentru apartamente de 2 camere este încă depășită de cerere (prețul mediu al unui apartament de 2 camere putând fi acoperit dintr-un credit ipotecar garantat de stat – respectiv 65.000 euro).
- Pentru apartamentele cu 3 camere, cele mai mari creșteri ale prețurilor medii au fost înregistrate în Sectorul 3 (cu un maxim în anul 2017), fiind urmate de Sectoarele 2, 5 și 6. Segmentul acesta este unul special, care se adresează familiilor cu copii și care, după, cum se observă, caută să se relocheze în zonele cele mai bine deservite de dotări (în special cele de învățământ).
- Piața apartamentelor cu 4 camere, așa cum au arătat și analizele anterioare, a fost cea mai stabilă în perioada analizată. Desigur și aceasta a fost afectată de scăderile de prețuri post-boom imobiliar, însă, fiind o piață de nișă, care se adresează unui segment din populație cu venituri peste medie și mari (datorită costurilor ridicate de achiziție), și-a păstrat clienții de nișă, stocurile disponibile la vânzare fiind mult mai mici comparativ cu cele de 2 și 3 apartamente, care formează majoritatea. Pe acest segment, de departe cea mai bună evoluție a fost înregistrată în Sectorul 5, mai exact în partea centrală a orașului. Toate celelalte sectoare au înregistrat creșteri ale prețului mediu, situate în jurul valorilor de 5-6%.

Figura 144. Numărul de locuințe finalizate în anul 2016 (INS-DRS) și venituri medii ale populației (iunie 2019, conform rezultatelor sondajelor efectuate în cadrul SIDU), pe sectoare

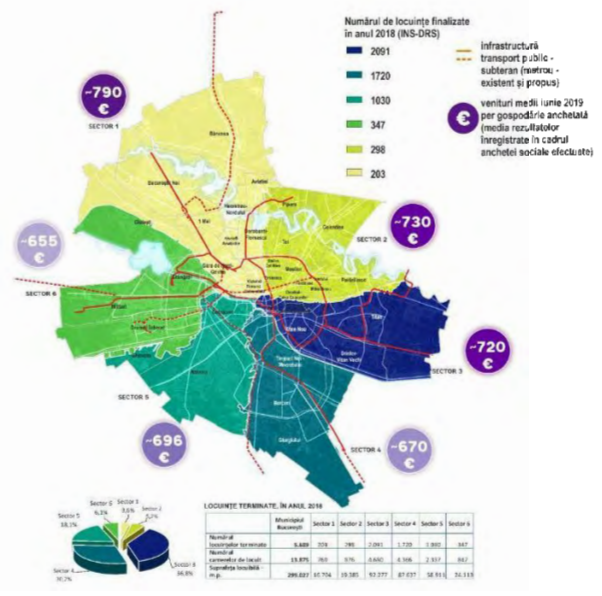

Sursa: Prelucrarea datelor din INS-DRS și sondajele din cadrul SIDU.

Analiza indicatorilor pe zone de publicitate imobiliară. La nivel de zonă de publicitate imobiliară se detașează câteva aspecte relevante cu privire la evoluția prețurilor, pe zone de publicitate imobiliară:

- Cartierele aflate în zonele premium (precum cele din nordul capitalei) au suferit cele mai mici scăderi față de anul 2008, păstrându-și poziția în clasamentul preferințelor cumpărătorilor. Investițiile numeroase în clădiri de birouri clasă A, conturarea unui pol de spații de birouri și comercial în zona Pipera – Aviației (datorită disponibilității terenurilor libere de construcției și a accesibilității sporite), a atras inevitabil și dezvoltarea rezidențială, permițând păstrarea unei valori ridicate și pentru stocurile existente. Astfel, dacă în 2008-2010 se construiau mici blocuri de 3-4 etaje, noile dezvoltări au trecut la dimensiuni mai mari atât din punct de vedere al regimului de înălțime, cât și al numărului de apartamente (putând enumera dezvoltările precum Metropolitan Aviației, New Point, UpGround, Laguna Residence, Belvedere Residence, North Park, Aviației Park, Aviației Tower, One etc.). Cartierul Aviației va rămâne în continuare o zonă extrem de căutată, mai ales de tinerii care lucrează în birourile din

proximitate. Tot în zona de nord, cartierul 1 Mai (Mihalache) se prezintă ca o zonă distinctă, fiind afectată de scăderi mici ale prețurilor, analizate în perioada 2008-2019, fiind o zonă caracterizată de proiecte rezidențiale noi tip "boutique" cu un număr între 10 și 30 de unități, pe lângă care au apărut și câteva proiecte rezidențiale noi de dimensiuni mai mari (cum ar fi Domenii Park și Arcadia).

- Zonele rezidențiale constituite în perioada de dinainte de 1990, precum cartierele Drumul Taberei, Militari, Titan, Berceni, Colentina sau Pantelimon sunt cele care se adresează în continuare clasei de mijloc, având un cel mai mare stoc existent de apartamente. Deși, toate cartierele beneficiază de același grad de dotare inițial, evoluția fiecăruia în contextul sub-piețelor a determinat o poziționare mai atractivă sau mai puțin atractivă pe piața imobiliară.
- Zona Drumul Taberei și Militari, două din cele mai dens populate cartiere, cu o populație estimată la circa 600.000 locuitori, atrage în continuare noi dezvoltări, ca urmare a investițiilor publice în rețeaua de transport public subteran. Acestea au suferit scăderi accentuate ale prețurilor în perioada analizată, față de anul 2008, urmând acum un trend ascendent datorită noilor dezvoltări rezidențiale (care vor contribui și mai mult la densificarea cartierelor – cu peste 50.000 locuitori). In Drumul Taberei cele mai noi dezvoltări sunt Gran Via Park, Moghioroș Park Residence, Drumul Taberei Residence, Timișoara 58, alături de alte numeroase proiecte de mici dimensiuni răspândite prin cartier. In zona Militari, cele mai noi dezvoltări sunt Rotar Park, 10 Blocks, precum și proiectele sub umbrela 21 Residence – Politehnica, Lujerului; și aici există numeroase proiecte de mici dimensiuni atât adiacente Bulevardului Iuliu Maniu, cât și Uverturii. Oferta aici este echilibrată foarte mult de stocurile de apartamente construite înainte de 1990.[286]
- Cartierele din est, Colentina și Pantelimon, au fost și ele afectate de scăderile de prețuri. In cazul cartierului Colentina se poate observa o prelungire a crizei până către sfârșitul lui 2015, prețul mediu coborând sub 900 Euro/ mp, iar revenirea a fost extrem de lentă în ultimii 3-4 ani. Investițiile private mari sunt puține: Rose Garden (amplasat chiar pe Sos. Colentina), proiectul Planorama sau Romfelt Plaza/redenumit Doamna Ghica Plaza, NeoPeninsula; Citta Residential Park este cel mai nou și mai mare proiect rezidențial din Pantelimon, alături de proiectul Vivenda care este amplasat pe limita cu cartierul Titan.
- Cartierul Titan, care găzduiește aproximativ 400.000 locuitori, a fost construit în jurul Parcului IOR. In cazul cartierului Titan, care în 2008 a înregistrat un preț mediu de 2.100 Euro/mp – cel mai ridicat al zonei de est, se poate observa scăderea constantă până la un minim 950 Euro/mp la sfârșitul lui 2014. Cartierul Titan, a fost după apariția programului Prima Casă, unul dintre cele mai bogate în oferte noi rezidențiale care se adresau cumpărătorilor. Astfel că, zona Theodor Pallady a fost în ultimii ani, zona cu cea mai mare dezvoltare din București (lucru facilitat de accesibilitatea sporită - bulevardul larg, prezența liniei de metrou și a mijloacelor de transport suprateran pe bulevardul T. Pallady și accesul către A3, dublată de disponibilitatea terenurilor de dimensiuni generoase), aici fiind localizate proiecte de dimensiuni mari și medii (Pallady Towers, Metropolitan, Pallady Residence etc.).
- Adiacent cartierului Titan, se poate observa dezvoltarea cartierului Dristor/Vitan Nou, prin inserțiile noi apărute în zona Mihai Bravu, ca urmare a investiției pilon – Asmita Gardens. In cartierul Dristor/Vitan Nou se poate observa o creștere constantă a prețurilor din 2014 și până acum, ca urmare a investițiilor noi derulate în zonă (construcția pasajului Mihai Bravu și a

2

[86] Mai mult, noile proiecte imobiliare apărute în ultimii ani pe limita municipiului București au capitalizat reputația stabilită a cartierelor, astfel încercând să se promoveze cât mai bine, folosindu-se de localizarea acestora. Astfel că, în statistica prețurilor de vânzare au intrat și proprietăți care sunt adiacente cartierului efectiv, însă sunt promovate ca și cum ar face parte din acel cartier - în statistica cartierului Militari, cu siguranță sunt incluse și oferte din alte unități administrativ – teritoriale, precum Chiajna sau Dudu; la fel și în Drumul Taberei, cu siguranță, sunt incluse oferte din Prelungirea Ghencea (care aparține de Bragadiru). Acest aspect ce ține de metodologia de colectare a datelor este important, căci poate influența foarte mult variația de prețuri a unei zone.

mall-ului Park Lake – pe limita cu cartierul Titan), investiții care încep să revitalizeze zona, și să o transforme într-una cu puternic caracter rezidențial (din comercial).

- Cartierele din zona de sud sunt în continuare cele mai accesibile din punct de vedere al prețurilor, acestea fiind dintre cele mai afectate în perioada post- boom imobiliar. Statistica pieței imobiliare rezidențiale analizată în perioada 2008-2019 ne arată că în cele 3 zone (Giurgiului, Rahova și Ghencea) prețurile odată prăbușite, nu și-au revenit și nici nu au fost create premisele pentru o evoluție ascendentă viitoare. In aceste cartiere nu au fost făcute investiții de mari anvergură, iar oferta de noi locuințe este limitată la inserții punctuale pe terenurile disponibile.

Figura 145. Evoluția prețurilor medii la vânzare 2019 față de anul 2008, pe tipuri de apartament, pe zone de publicitate imobiliară

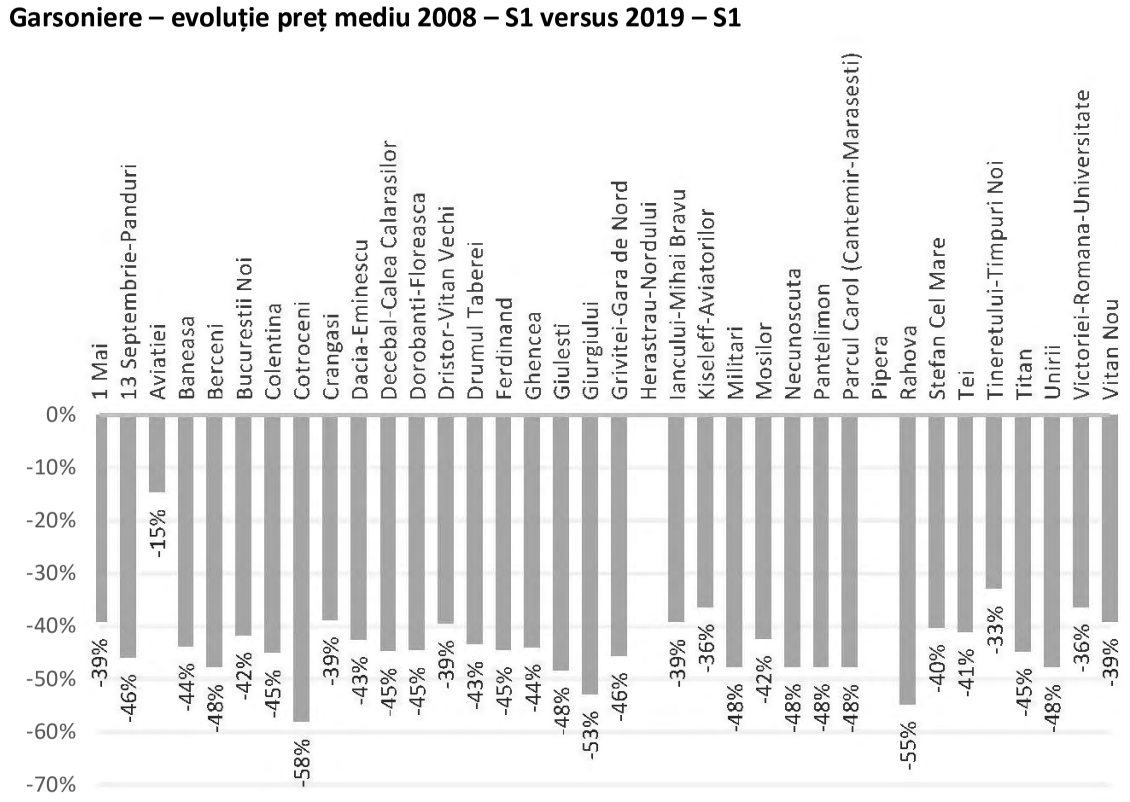

Apartamente cu 2 camere – evoluție preț mediu 2008 – S1 versus 2019 – S1

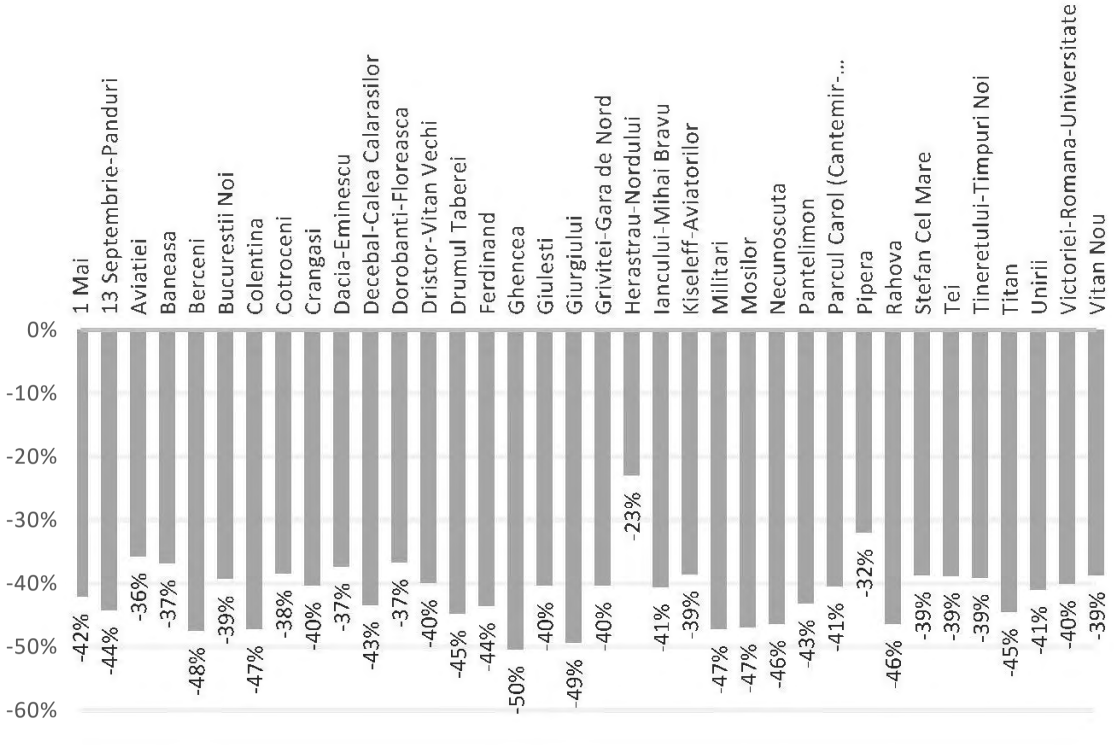

Apartamente cu 3 camere – evoluție preț mediu 2008 – S1 versus 2019 – S1

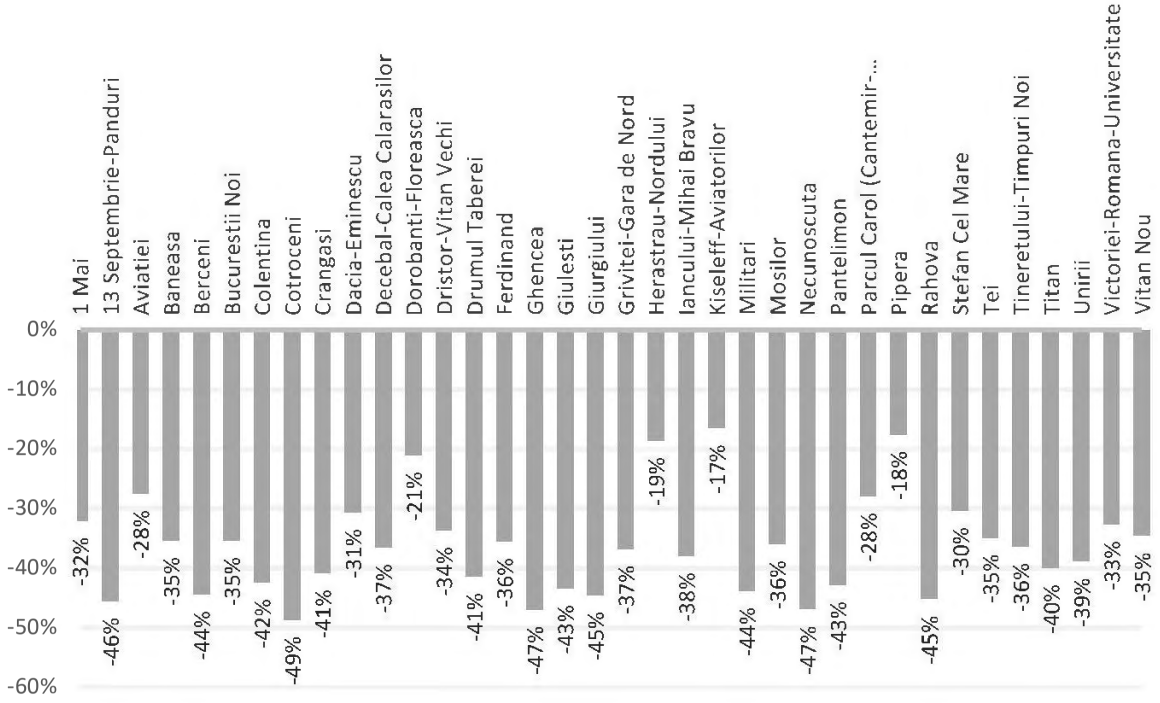

Apartamente cu 4+ camere – evoluție preț mediu 2008 – S1 versus 2019 – S1

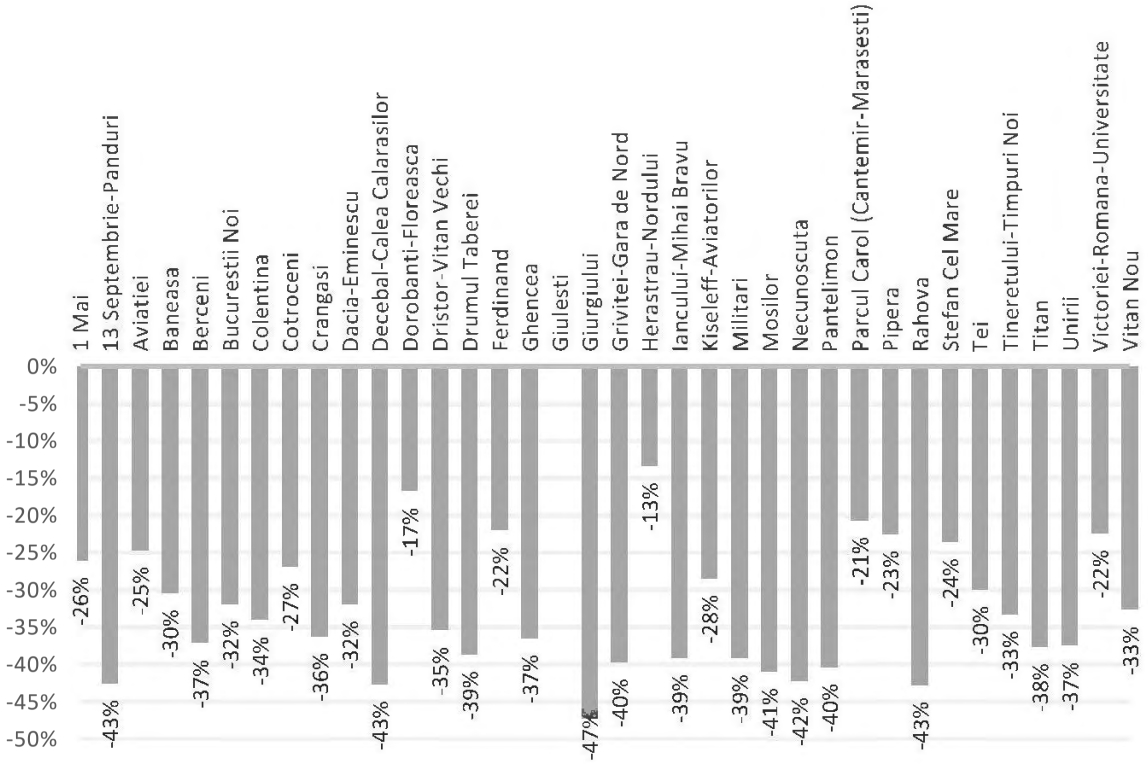

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

Tabelul 9. Evoluția prețurilor S01/2008 față de S01/2019. pe zone de publicitate imobiliară

	Garsoniere		Ap. 2 camere		Ap. 3 camere		Ap. 4 camere	
Cartier	parter/ ultimul-etaj preț vânzare mediu	etaj intermediar - preț mediu	parter/ ultimul-etaj preț vânzare mediu	etaj intermediar - preț mediu	parter/ ultimul-etaj preț vânzare mediu	etaj intermediar - preț mediu	parter/ ultimul-etaj preț vânzare mediu	etaj intermediar - preț mediu
1 Mai (Domenii)	- 43,19%	- 35,06%	- 35,55%	- 49,62%	- 13,64%	- 20,71%	- 20%	- 19,57%
13 septembrie	- 47,06%	- 47,16%	- 43,02%	- 45,19%	- 51,54%	- 46,17%	- 43,43%	- 55,02%
Aviației	- 28,57%	- 6,96%	- 37,56%	- 32,35%	- 26,84%	- 24,39%	18,48%	9,62%
Băneasa	- 48%	- 29,73%	- 48,13%	- 38,71%	- 25%	- 30,02%	26,8%	- 4,42%
Berceni	- 51,37%	- 50%	- 47%	- 47,12%	- 39,53%	- 42,31%	- 39,31%	- 36,7%
București Noi	- 40%	- 35,92%	- 40,37%	- 40,43%	- 37,67%	- 35,96%	- 38,3%	- 56,94%
Colentina	- 55,42%	- 47,88	- 48,7%	- 46,9%	- 40,23%	- 42,86%	- 37,58%	- 38,71%
Cotroceni	- 64,76%	- 59,09%	- 47,31%	- 45,92%	- 52,68%	- 53,51%	- 47,55%	5,26%
Crângași	- 42,41%	- 41,38%	- 34,25%	- 41,39%	- 42,48%	- 40,74%	- 46,26%	- 37,74%
Dacia-Eminescu	- 56,63%	- 55,21%	- 45,45%	- 38%	- 12,11%	- 32,17%	- 29,69%	- 38,29%
Decebal-Calea Călărașilor	- 48%	- 46,67%	- 37,02%	- 37,5%	- 34,21%	- 35,81%	- 42,86%	- 44,44%
Dorobanți-Floreasca	- 28,49%	- 41,41%	- 37,93%	- 25,32%	- 27,66%	- 7,56%	5%	15,48%
Dristor-Vitanul Vechi	- 42,31%	- 42,21%	- 42,11%	- 42,92%	- 41,43%	- 36,24%	- 38,71%	- 30,3%
Drumul Taberei	- 48,49%	- 43,14%	- 50%	- 45%	- 46,89%	- 43,85%	- 46,25%	- 42,4%
Ferdinand	- 44,3%	- 49,38%	- 46,85%	- 48,08%	- 35,78%	- 30,91%	- 30,27%	- 3,33%
Ghencea	- 22,22%	- 53,69%	- 51,69%	- 52,26%	- 42,19%	- 47,35%	- 54,36%	- 17,27%
Giulești	- 33,33%	- 53,24%	- 37,99%	- 44,79%	- 50,4%	- 49,16%	-	-
Giurgiului	- 58,55%	- 55,26%	- 47,73%	- 50%	- 49,6%	- 49,15%	-	- 38,93%
Griviței- Gara de Nord	- 51,62%	- 50,35%	- 51%	- 43,2%	- 31,77%	- 46,99%	- 35,16%	- 58,99%
Herăstrău - Nordului	- 20%	- 66,86%	- 44,51%	- 43,1%	- 8,51%	- 34,88%	- 11,56%	- 29,81%
Iancului-Mihai Bravu	- 41,56%	- 44,02%	- 41,67%	- 35,17%	- 32,21%	- 39,31%	- 29,71%	- 37,86%
Kiseleff-Aviatorilor	-	- 54,55%	- 35,48%	- 39,51%	- 14,97%	- 1,53%	- 10,28%	10,43%
Militari	- 48,03%	- 51,33%	- 50,96%	- 46,23%	- 46,92%	- 43,61%	- 43,48%	- 43,33%
Moșilor	- 39,8%	- 44,57%	- 56,88%	- 42,86%	- 8,82%	- 39,28%	- 55,92%	- 41,88%
Pantelimon	- 57,33%	- 48%	- 38,89%	- 45%	- 43,1%	- 43,3%	- 35,61%	- 42,9%
Parcul Carol(Cantemir-Mărășești)	- 43,25	- 35	- 35	-32	- 15,28%	3,79%	- 54,56%	- 14,01%
Pipera	20,88%	17,54%	10,53%	- 42,57%	- 41,46%	- 41,24%	- 16,67%	- 25,65%
Rahova	- 60,74%	- 54,93%	- 49,79%	- 48%	- 50%	- 47,15%	- 42,38%	- 42,86%
Stefan cel Mare	- 41,62%	- 25,63%	- 27,5%	- 36,27%	0%	- 27,02%	- 29,17%	- 4,68%
Tei	- 38,96%	- 39,87%	- 45,18%	- 42,82%	- 37,6%	- 39,29%	- 45,71%	- 44,12%
Tineretului-Timpuri noi	- 41,49%	- 32,58%	- 44,81%	- 41,61%	- 26,25%	- 36,47%	- 41,03%	- 38,33%
Titan	- 45,34%	- 47,68%	- 47,62%	- 44,55%	- 42,19%	- 40,91%	- 42%	- 42,53%

	Garsoniere		Ap. 2 camere		Ap. 3 camere		Ap. 4 camere	
Cartier	parter/ ultimul-etaj preț vânzare mediu	etaj intermediar - preț mediu	parter/ ultimul-etaj preț vânzare mediu	etaj intermediar - preț mediu	parter/ ultimul-etaj preț vânzare mediu	etaj intermediar - preț mediu	parter/ ultimul-etaj preț vânzare mediu	etaj intermediar - preț mediu
Unirii	- 47%	- 39,25%	- 45,79%	- 36,11%	- 35,45%	- 34,48%	- 34,69%	- 27,78%
Victoriei-Romana-Universitate	- 46,86%	- 43,67%	- 44,63%	- 45%	- 34,34%	- 24,1%	- 8,3%	- 29,42%
Vitanul Nou	- 44,25%	- 38,71%	- 37,5%	- 39,29%	- 51,5%	- 30,57%	- 35,1%	- 39,74%

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare

Figura 146. Prețuri medii pe zone de publicitate imobiliară (euro pe m²) la garsoniere, apartamente cu 2, 3 și cu 4+ camere (S01/2019)

2019-S1	Herastrau-Nordului	0,00 €
2019-S1	Rahova	945,24 €
2019-S1	Giurgiului	999,61 €
2019-S1	Ghencea	1.004,00 €
2019-S1	Giulesti	1.026,09 €
2019-S1	Berceni	1.115,94 €
2019-S1	Militari	1.131,54 €
2019-S1	Necunoscuta	1.165,85 €
2019-S1	Colentina	1.167,33 €
2019-S1	Pantelimon	1.184,26 €
2019-S1	Drumul Taberei	1.194,06 €
2019-S1	13 Septembrie-Panduri	1.194,15 €
2019-S1	Bucurestii Noi	1.240,73 €
2019-S1	Titan	1.244,11 €
2019-S1	Grivitei-Gara de Nord	1.275,33 €
2019-S1	Pipera	1.278,66 €
2019-S1	Ferdinand	1.304,19 €
2019-S1	Tei	1.320,76 €
2019-S1	Cotroceni	1.327,82 €
2019-S1	Crangasi	1.331,48 €
2019-S1	Dristor-Vitan Vechi	1.373,15 €
2019-S1	Vitan Nou	1.402,52 €
2019-S1	Dacia-Eminescu	1.404,90 €
2019-S1	Parcul Carol (Cantemir-Marasesti)	1.409,35 €
2019-S1	Iancului-Mihai Bravu	1.410,12 €
2019-S1	Stefan Cel Mare	1.491,19 €
2019-S1	Mosilor	1.499,86 €
2019-S1	Unirii	1.510,84 €
2019-S1	Baneasa	1.525,71 €
2019-S1	Kiseleff-Aviatorilor	1.559,52 €
2019-S1	Decebal-Calea Calarasilor	1.593,68 €
2019-S1	1 Mai	1.607,92 €
2019-S1	Tineretului-Timpuri Noi	1.678,30 €
2019-S1	Victoriei-Romana-Universitate	1.693,15 €
2019-S1	Dorobanti-Floreasca	1.723,79 €
2019-S1	Aviatiei	1.848,12 €

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

2019-S1	Ghencea	894,71 €
2019-S1	Rahova	952,13 €
2019-S1	Giurgiului	983,19 €
2019-S1	Giulesti	1.023,83 €
2019-S1	Drumul Taberei	1.051,25 €
2019-S1	Militari	1.051,30 €
2019-S1	Berceni	1.070,60 €
2019-S1	Colentina	1.105,67 €
2019-S1	Pantelimon	1.128,07 €
2019-S1	Titan	1.152,17 €
2019-S1	Necunoscuta	1.154,30 €
2019-S1	Bucurestii Noi	1.237,18 €
2019-S1	Crangasi	1.237,85 €
2019-S1	Grivitei-Gara de Nord	1.247,83 €
2019-S1	Dristor-Vitan Vechi	1.254,91 €
2019-S1	13 Septembrie-Panduri	1.265,16 €
2019-S1	Ferdinand	1.290,21 €
2019-S1	Tei	1.303,27 €
2019-S1	Mosilor	1.305,97 €
2019-S1	Iancului-Mihai Bravu	1.335,35 €
2019-S1	Vitan Nou	1.372,23 €
2019-S1	1 Mai	1.404,30 €
2019-S1	Pipera	1.418,63 €
2019-S1	Parcul Carol (Cantemir-Marasesti)	1.435,55 €
2019-S1	Stefan Cel Mare	1.464,85 €
2019-S1	Tineretului-Timpuri Noi	1.475,46 €
2019-S1	Decebal-Calea Calarasilor	1.516,16 €
2019-S1	Unirii	1.599,11 €
2019-S1	Baneasa	1.621,95 €
2019-S1	Dacia-Eminescu	1.654,62 €
2019-S1	Kiseleff-Aviatorilor	1.674,55 €
2019-S1	Victoriei-Romana-Universitate	1.674,88 €
2019-S1	Cotroceni	1.803,29 €
2019-S1	Aviatiei	1.854,29 €
2019-S1	Dorobanti-Floreasca	1.943,71 €
2019-S1	Herastrau-Nordului	2.513,68 €

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

2019-S1	Ghencea	880,15 €
2019-S1	Rahova	887,96 €
2019-S1	Giulesti	962,74 €
2019-S1	Giurgiului	967,34 €
2019-S1	Drumul Taberei	1.001,29 €
2019-S1	Militari	1.028,01 €
2019-S1	Berceni	1.032,28 €
2019-S1	Pantelimon	1.034,13 €
2019-S1	Colentina	1.055,39 €
2019-S1	Crangasi	1.092,34 €
2019-S1	Titan	1.135,65 €
2019-S1	Necunoscuta	1.179,43 €
2019-S1	13 Septembrie-Panduri	1.191,54 €
2019-S1	Bucurestii Noi	1.197,70 €
2019-S1	Tei	1.235,18 €
2019-S1	Iancului-Mihai Bravu	1.243,55 €
2019-S1	Dristor-Vitan Vechi	1.256,83 €
2019-S1	Grivitei-Gara de Nord	1.274,33 €
2019-S1	Ferdinand	1.331,63 €
2019-S1	Vitan Nou	1.380,93 €
2019-S1	Pipera	1.446,85 €
2019-S1	Mosilor	1.449,41 €
2019-S1	Tineretului-Timpuri Noi	1.495,45 €
2019-S1	Stefan Cel Mare	1.532,29 €
2019-S1	Cotroceni	1.550,45 €
2019-S1	Decebal-Calea Calarasilor	1.554,21 €
2019-S1	Baneasa	1.575,84 €
2019-S1	Parcul Carol (Cantemir-Marasesti)	1.609,80 €
2019-S1	Unirii	1.614,92 €
2019-S1	1 Mai	1.625,78 €
2019-S1	Victoriei-Romana-Universitate	1.691,16 €
2019-S1	Dacia-Eminescu	1.811,98 €
2019-S1	Aviatiei	1.872,70 €
2019-S1	Dorobanti-Floreasca	2.149,69 €
2019-S1	Kiseleff-Aviatorilor	2.291,05 €
2019-S1	Herastrau-Nordului	2.392,66 €

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

2019-S1	Giulesti	0 €
2019-S1	Giurgiului	848 €
2019-S1	Rahova	871 €
2019-S1	Ghencea	959 €
2019-S1	Pantelimon	976 €
2019-S1	Militari	1.001 €
2019-S1	Drumul Taberei	1.023 €
2019-S1	Colentina	1.056 €
2019-S1	Berceni	1.062 €
2019-S1	Titan	1.069 €
2019-S1	Crangasi	1.076 €
2019-S1	Grivitei-Gara de Nord	1.115 €
2019-S1	Dristor-Vitan Vechi	1.151 €
2019-S1	Iancului-Mihai Bravu	1.166 €
2019-S1	13 Septembrie-Panduri	1.175 €
2019-S1	Bucurestii Noi	1.192 €
2019-S1	Mosilor	1.243 €
2019-S1	Necunoscuta	1.254 €
2019-S1	Tei	1.275 €
2019-S1	Decebal-Calea Calarasilor	1.411 €
2019-S1	Vitan Nou	1.484 €
2019-S1	Tineretului-Timpuri Noi	1.489 €
2019-S1	Unirii	1.512 €
2019-S1	Dacia-Eminescu	1.521 €
2019-S1	Ferdinand	1.531 €
2019-S1	Pipera	1.546 €
2019-S1	Baneasa	1.676 €
2019-S1	Stefan Cel Mare	1.676 €
2019-S1	Parcul Carol (Cantemir-Marasesti)	1.740 €
2019-S1	1 Mai	1.750 €
2019-S1	Victoriei-Romana-Universitate	1.773 €
2019-S1	Aviatiei	1.908 €
2019-S1	Dorobanti-Floreasca	2.127 €
2019-S1	Cotroceni	2.173 €
2019-S1	Kiseleff-Aviatorilor	2.257 €
2019-S1	Herastrau-Nordului	2.298 €

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

Analiza impactului derulării Programului Prima Casă. Programul Prima Casă[287] a fost lansat pe piața financiar-bancară în data de 20 mai 2009, prin Ordonanța de Urgentă nr.60, ca urmare a instalării crizei imobiliare, fiind susținut deopotrivă și de către dezvoltatorii strategici, activi în acea perioadă, cât și de instituțiile statului care doreau o revigorare a economiei. Astfel, acest program a avut un dublu impact: (1) în primul rând a fost o măsură socială, prin care persoanele care-și achiziționau pentru prima dată o casă, puteau accesa credite ipotecare în condiții favorabile, (2) fiind, în același timp, o măsură de resuscitare a unei piețe imobiliare, care se confrunta cu cea mai mare criză cunoscută la nivel național, până la acel moment. Acest tip de program este folosit în multe din țările din Europa de Vest, având o tradiție de zeci de ani, fiind un program social, care se adresează în special tinerilor (*first- time buyers*).

La nivel național, în primul an de la lansare au fost achiziționate 24.300 de locuințe, iar media achizițiilor s-a situat în jurul valorii de 36.000 euro. Până la sfârșitul anului 2018, FNGCIMM raporta un număr de peste 260.000 de garanții acordate și promisiuni de garantare pentru cumpărarea locuințelor la nivel național. De-a lungul timpului, programul a suferit diferite modificări, ajungând în anul 2019 la următoarele plafoane pentru garanțiile individuale[288]:

- Pentru achiziția locuințelor noi sau consolidate (recepționate la terminarea lucrărilor de construcție cu mai mult de 5 ani înainte de data solicitării creditului garantat) maximum 66.500 euro;
- Pentru construcția de locuințe individuale, maximum 66.500 euro, dar nu mai mult decât valoarea rezultată din devizul estimativ de lucrări, anexă la contractul de construire a locuinței;
- Pentru construcția de locuințe în regim asociativ, maximum 72.500 euro, dar nu mai mult decât valoarea rezultată din devizul estimativ de lucrări;
- Pentru achiziția altor categorii de locuințe (recepționate la terminarea lucrărilor de construcție cu mai mult de 5 ani înainte de data solicitării creditului garantat) maximum 57.000 euro;

Este considerat a fi cel mai de succes program lansat de autorități, chiar dacă pe parcurs a suferit o serie de modificări menite să reglementeze procedurile de acordare și să implementeze noi reguli, impuse de propria evoluție și dezvoltare.

La nivelul anului 2019 programul Prima Casa este derulat prin intermediul a 15 bănci finanțatoare și care sprijină acest program: BRD-GSG, BCR, Banca Transilvania, CEC Bank, ING Bank, Raiffeisen Bank, OTP Bank, Banca Românească, Garanti Bank, Unicredit Bank, Intesa Sanpaolo Bank, Marfin Bank, Credit Agricole, Leumi Bank și First Bank. Prin amploarea sa, programul Prima Casă a determinat, în timp, crearea unor produse imobiliare care să corespundă unui tipar. Este de așteptat, ca în următoarea perioadă influența programului social să se diminueze, ca răspuns la apariția, în paralel, a unor noi produse ipotecare ale băncilor comerciale. Dincolo de concurența dobânzilor interbancare, cel mai mult a contat, pentru cei care au aplicat pentru acest instrument de creditare, avansul de 5%, mult sub limita inferioară în vederea accesării unui credit ipotecar clasic, unde avansul este cuprins între 15% și 30%. Dincolo de avantajele și beneficiile acestui program au existat și critici aduse, mai ales cu privire la aplicarea plafonului de 66.500 euro, care a dus de fapt la o menținere artificială a unor preturi, la o

2
[87] Programul "Prima casă" este un program guvernamental care are ca obiectiv facilitarea accesului persoanelor fizice la achiziția sau construirea unei locuințe prin contractarea de credite garantate de stat. Garanțiile acordate în cadrul Programului sunt garanții în numele și în contul statului, iar procentul de garantare se aplică în funcție de categoria de locuință: 40% pentru locuințe aflate în exploatare curentă pe perioade mai mari de 5 ani de la data efectuării recepției la terminarea lucrărilor de construcții noi sau de intervenție în vederea consolidării și/sau reducerii riscului seismic, după caz, destinate achiziționării, inclusiv cele construite prin programele derulate de ANL; 50% locuințe noi, destinate achiziționării, inclusiv cele construite prin programele derulate de ANL, pentru care documentele de recepție la terminarea lucrărilor de construcții noi au data de emitere/încheiere cu cel mult 5 ani înainte de data solicitării creditului garantat - conform site-ului fngcimm.ro.

2
[88] conform site-ului fngcimm.ro / accesat în ianuarie 2019

cotație care nu avea de-a face cu realitatea pieței, nelăsând posibilitatea pieței de a se autoreglementa, așa cum ar face o piață liberă.

Cert este că radiografia cererii pe segmental rezidențial, ne arată că stocurile existente nu au fost niciodată capabile să satisfacă cererea, puterea de cumpărare fiind cea care a suferit tot timpul din cauza lipsei instrumentelor de creditare pe piață. Programul Prima Casă a fost, la un moment dat, singurul instrument care a putut să susțină atât beneficiarii, cât și pe dezvoltatorii. In esența sa, un program de natură socială, însă prin implementarea sa la o scară mult mai largă, fără a defini foarte clar valoarea prag maximă a veniturilor celor care puteau beneficia de acest program, Prima Casă a influențat enorm piața imobiliară prin echilibrarea și compensarea instrumentelor lipsă de creditare într-o anumită perioadă, devenind ulterior un instrument de creditare prin care se puteau accesa locuințe la nivelul de preț (plafonat prin Prima Casă și adoptat de dezvoltatorii imobiliari).

In alte țări, acolo unde clasa de mijloc este suficient prezentă, acest program are o tradiție și nu s-a întrerupt niciodată. Au existat țări, precum Italia, unde și asociațiile profesionale au lansat programe naționale în domeniul imobiliar (inițiativa FIAIP - Federația Italiană a Agenților Imobiliari Profesioniști care, la nivel național, a lansat programul „*Se riparte l'immobiliare, riparte l'Italia*", unde revitalizarea pieței imobiliare era echivalentă cu relansarea economiei țării).

Programul Prima Casă ar trebui să reprezinte un factor de stabilitate, de ajutor a tinerilor, de continuitate, ca bază socială și economică, dar și de susținere a unei piețe care în acest moment, deși auto-reglementată, duce lipsă de produse ipotecare diversificate (care să aibă un rol social mult mai pronunțat).

După debutul crizei imobiliare din 2008, odată cu apariția programului Prima Casă și a Legii prin care se puteau vinde anumite **locuințe noi** cu un TVA mai mic, de numai 5%, a fost creat un nou produs pe piață: apartamentele care se încadrau în parametrii stabiliți de legile menționate mai sus. Astfel se explică și creșterile generale ale prețurilor medii după anul 2014, când au început să apară din ce în ce mai multe proiecte, cele noi având ca scop principal vânzarea unităților cu TVA de 5%, mai ales că prin program se puteau achiziționa și locuințe vechi.

Astfel că, analiza numărului creditelor ipotecare acordate prin programul Prima Casă, relevă, conform datelor primite de Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru IMM-uri, că în perioada 2009 – 2018, un număr de 61.111 credite acordate pentru București și un număr de 24.307 credite acordate pentru județul Ilfov. Distribuția creditelor acordate, în funcție de numărul de camere, relevă, așa cum era de așteptat, un maxim pentru creditele acordate pentru achiziția de apartamente cu 2 camere (de 47.600 de credite acordate în total pe București și județul Ilfov, în perioada analizată). Comparativ, municipiul București depășește toți indicatorii înregistrați față de județul Ilfov, excepție făcând creditele pentru achiziția apartamentelor cu 4 camere.

Figura 147. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018, pentru Municipiul București și pentru Județul Ilfov

Sursa: Prelucrarea datelor puse la dispoziție de către FNGCIMM prin adresa RCP 1643 / 06.06.2019.

Repartiția pe sectoare, în cadrul municipiului București, relevă o concentrare mare a creditelor acordate prin program în sectoarele 3 și 6, cu aproximativ 50% din totalul creditelor acordate; sectorul 1 fiind sectorul cu cel mai mic număr de credite acordate prin acest program (10%). Această statistică se suprapune peste sectoarele cu cele mai mari densități de locuințe – ale căror valori de tranzacționare se învârt în jurul valorii maxime de creditare.

Proporția cea mai mare a creditelor acordate, la nivelul municipiului, a revenit apartamentelor cu 2 camere – peste 55% din totalul creditelor acordate prin program; fiind urmate de creditele pentru apartamentele cu 3 camere - aproximativ 30%.

Figura 148. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018, pentru Municipiul București, și distribuția lor după tipul de apartament pentru care s-a acordat creditul

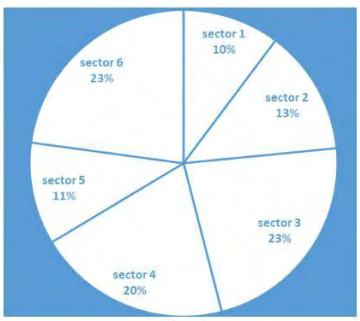

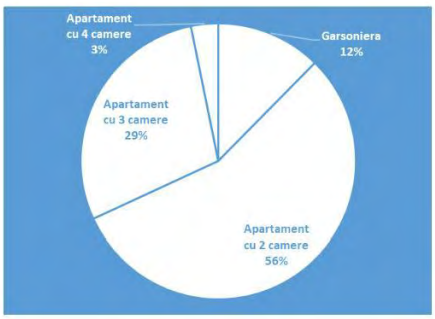

Sursa: Prelucrarea datelor puse la dispoziție de către FNGCIMM prin adresa RCP 1643 / 06.06.2019.

Figura 149. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018, pentru Municipiul București, și distribuția lor după tipul de apartament pentru care s-a acordat creditul

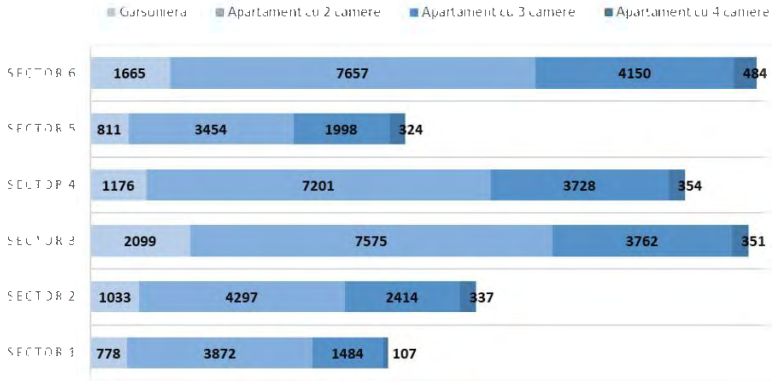

Sursa: Prelucrarea datelor puse la dispoziție de către FNGCIMM prin adresa RCP 1643 / 06.06.2019.

După vechimea locuințelor, repartiția creditelor este în favoarea locuințelor mai vechi de 5 ani la acordarea garanției – ceea ce relevă că un procent mai mic din populație a dispus de un avans mai mare de 5% pentru achiziționarea unei locuințe peste plafonul impus prin program. Astfel, că peste 60% din locuințele achiziționate prin programul Prima Casă, în perioada 2009-2018, atât în municipiul București, cât și în județul Ilfov, au fost locuințe vechi.

Figura 150. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018 pentru București și distribuția lor după vechimea construcției

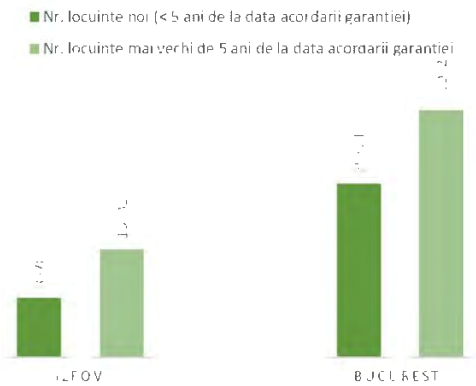

Sursa: Prelucrarea datelor puse la dispoziție de către FNGCIMM prin adresa RCP 1643 / 06.06.2019.

Dacă în Sectoarele 5, 4, 2 și 1, proporția între apartamentele noi și cele vechi este relativ egală pentru creditele acordate prin program, pentru celelalte 2 sectoare rămase, au fost tranzacționate aproape dublu ca număr apartamentele vechi (datorită unui stoc existent foarte generos și a unei înnoiri treptate a acestuia).

Figura 151. Numărul creditelor acordate prin programul Prima Casă în perioada 2009-2018, pe sectoare, și distribuția lor după vechimea construcției

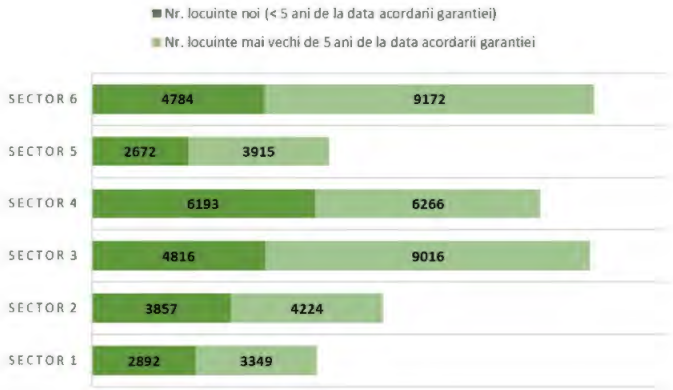

Sursa: Prelucrarea datelor puse la dispoziție de către FNGCIMM prin adresa RCP 1643 / 06.06.2019.

Fondul de locuințe sociale. Bucureștiul înregistrează, de asemenea, un număr foarte mare de cereri pentru locuințe sociale: 20.000 de cereri înregistrate atât la PMB, cât și la sectoare[289], majoritatea solicitanților fiind persoane din grupe de risc social: *persoane cu venituri foarte mici, vârstnici, persoane care și-au pierdut locuințele în urma retrocedărilor, persoane cu dizabilități sau familii monoparentale.* Comparativ cu oferta de unități disponibile și, în acest caz, cererea depășește cu mult ceea ce este disponibil pe piața rezidențială.

Fondul de locuințe dezvoltat prin programul derulat de ANL, *program care se adresează tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani la data depunerii cererii pentru repartizarea unei locuințe construite prin ANL și destinate închirierii, persoane care nu își permit să cumpere sau să închirieze o locuință de pe piața liberă*[290] se dovedește a fi și el insuficient. Acestea se află în următoarele amplasamente:

Programul de construcții locuințe cu credit ipotecar[291] Amplasamente recepționate în perioada 2000 – 28.06.2017				
Localitate		**Amplasament**	**Regim înălțime**	**Nr. u. l. recepționate/ predate beneficiarilor**
BUCUREȘTI	Sector 1	B-dul Ion Mihalache 187	S+P+8(9)E	37
		Str. Parcului nr. 67-79	DS+P+1E, P+1E	124
		Str. Fabrica de Cărămidă	P+1E	90
		Cartier Henri Coandă - case	P+1E(+M)	182
	Sector 2	Str. Cernăuți nr. 31	P+4E	100
		Str. Maior Băcilă Vasile nr. 28-30	S+P+3E+M	83
		Str. Baicului nr. 65-67	P+4E	80
	Sector 3	Str. Vitioara	P+1E	42
		B-dul Unirii - bl. F3	S+P+M+8E	75

[289] https://www.mediafax.ro/social/gabriela-firea-in-bucuresti-sunt-20-000-de-cereri-pentru-locuinte-sociale-18783316

[290] https://www.anl.ro/ro/locuinte-pentru-tineri/

[291] https://www.anl.ro/ro/locuinte-pentru-tineri/

Programul de construcții locuințe cu credit ipotecar[291] Amplasamente recepționate în perioada 2000 – 28.06.2017				
Localitate		**Amplasament**	**Regim înălțime**	**Nr. u. l. recepționate/ predate beneficiarilor**
		B-dul Unirii - bl. G1, tr. 4	S+P+M+7E	20
		B-dul Unirii - bl. G1, tr. 5	S+P+M+10E	32
		Str. Max. Popper - bl. F6	S+P+8E	60
		Aleea Potaisa nr. 3	P+4E	60
		Cartier Brâncuși	P+4E	397
			P+E	133
	Sector 6	Sos Virtuții nr. 22, bloc R10	P+8E	101
		Intrarea Godeni nr. 16A	P+1E+M, P+2E+M	103
		Str. Apeductului	P+4E	55
ILFOV	Voluntari	Cartier Henri Coandă - bl. A22 (lot 712), A26 (lot 721), bl. A21 (lot 700) și bl. A27 (lot 754)	P+3E+M	15
		Cartier Henri Coandă - case	P+1E(+M)	236

AMPLASAMENTE RECEPŢIONATE 2001- 31.12.2019 DIN PROGRAMUL "LOCUINŢE PENTRU TINERI, DESTINATE INCHIRIERII"[292]			
BUCUREŞTI	Sector 3	Aleea Cioplea, nr. 3-5 (Cămin 1 și 2)+ modernizare	90
		Str. Alexander von Humbold	62
		Aleea Cioplea nr. 4	50
		Şos.Gării Cățelu nr.170 -174	90
	Sector 2	Spitalul Colentina, Bl. Ştefan cel Mare nr.21	100
		Str. Maior Băcilă, et.I	83
		Str. Maior Băcilă, et.IV	83
		Str. Maior Băcilă, et.III	83
	Sector 4	Cartier Tonitza, Şos. Olteniței nr. 219, Zona I, bloc Z1.3	48
		Cartier Tonitza, Şos. Olteniței nr. 219, bloc ZI1, etapa I, bloc Z.I.2	72
	Sector 6	Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona A, etapa 1	204
		Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona A, etapa 2	204
		Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona A, etapa 3	182
		Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona A, etapa 4	182
		Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona A, etapa 5	204
		Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona A, etapa 6	204
		Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona C, etapa 8	128
		Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona C, etapa 1, bl. C1.7, C1.8, C1.1	150
	Sector 6	Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona C, etapa 7, bloc C1.12, C1.9	112
		Cartier Brâncuși, Valea Oltului - B-dul Timișoara, zona C, etapa 9, bloc C1.13, C1.14	109
Total unități libere BUCUREŞTI			**2,440**

Pentru amplasamentele care se află în stocul destinate închirierii, legea permite achiziția ulterioară a acestora, ceea ce pe termen lung, poate conduce la schimbarea destinației originale a locuințelor, acestea trecând în proprietate privată.

Stocul de locuințe deținut de ANL este insuficient comparativ cu cererea și mai mult, așa cum este prezentat pe site-ul ANL, stocul de unități necontractate prin credit ipotecar este majoritar amplasat în

2
[92] https://www.anl.ro/ro/locuinte-pentru-tineri/

cartierul Henri Coandă și se vinde cu prețuri cuprinse între 54.949 euro și 168.758 euro (cu TVA inclus), situându-se în categoria locuințelor mai puțin accesibile, dacă se consideră un venit mediu de 4.050 lei / echivalent 862 euro / lună.

De aceea, deficitul de locuințe sociale / accesibile grupurilor defavorizate a fost preluat în mare parte prin achizițiile derulate prin Programul Prima Casă. Rezultatele directe ale acestei situații, în fapt, s-au materializat prin plafonarea unui preț mediu pentru un apartament de 2 camere în jurul valorii de 65.000 de euro în municipiul București și în dezvoltarea și extinderea zonei periurbane a acestuia, prin dezvoltarea unor zone cu locuințe accesibile ca preț, dar fără dotări și servicii adecvate.

6.4.2 Piața birourilor

In anul 2019, Bucureștiul a înregistrat un stoc de aproximativ 3 milioane mp de spații de birouri modern, dintre care birourile clasă A reprezintă aproximativ 75%, corespunzând unei densități de 1.590 mp GLA / 1000 locuitori. Spațiile livrate în primul semestru al anului 2019, de peste 190.000 mp, au depășit valorile totale ale anului 2018 cu peste 14%. Nivelul chiriei prime a rămas stabil la nivelul semestrului I al anului 2019 – la valoarea medie de 18.5 euro/mp. Rata de neocupare a scăzut la un nivel record de 8,2% la sfârșitul lui 2018, ca apoi să crească la un nivel de 9,2% în 2019, ca urmare a noilor livrări de spații. Rata de neocupare a rămas relativ stabilă până la sfârșitul lui 2019, ca urmare a contrabalansării între oferta de spații noi și cererea nouă. Ratele de neocupare continuă să fie inegal distribuite pe sub-piețe, fapt reflectat și de evoluția nivelului chiriilor. Această dezvoltare continuă, este susținută și de o cerere tot mai accentuată pentru spațiile moderne de birouri, ca urmare a consolidării sectorului IT și a creșterii numărului de angajați în acest sector, cât și în cel al serviciilor.

Mai mult, dezvoltarea imobiliară rezidențială a ținut pasul cu dezvoltarea spațiilor de birouri, unde investițiile private au dictat direcția de dezvoltare a unei zone (de exemplu, zona Pipera sau, mai nou zona bulevardului Expoziției). Dacă la începutul anilor 1990, clădirile de birouri era concentrate în zona centrală și semi-centrală, evoluția ulterioară a pieței a adus cu sine diversificarea și creșterea numărului de sub-piețe de birouri, majoritatea dezvoltate în lungul liniilor de transport public (metroul fiind unul din punctele strategice). Abordarea acesta este una cât se poate de corectă, urmărind îmbunătățirea accesibilității și fluxurilor locuință – loc de muncă. Însă, aceasta a însemnat și o supraîncărcare a unei infrastructuri existente, care nu a ținut întotdeauna pasul cu dezvoltarea economică.

Figura 152. Gruparea cererii, în funcție de sectorul de activitate al chiriașului

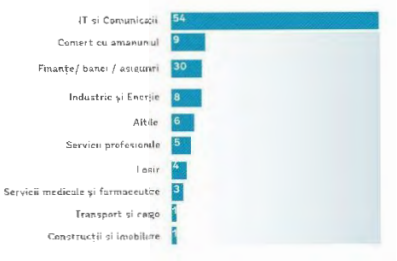

Sursa: Prelucrarea datelor https://content.knightfrank.com/research/1856/documents/en/romania-market-report-h1-2019-6705.pdf.

Figura 153. Amplasarea clădirilor de birouri construite după anul 1990

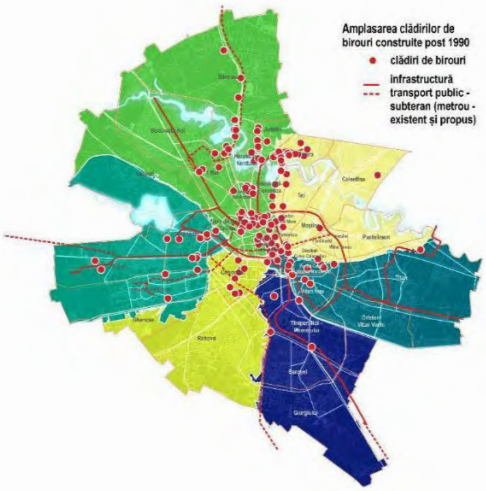

Sursa: Autorii.

Astfel că, piața de birouri din București reprezintă una dintre cele mai spectaculoase nișe din piața imobiliară, din mai multe perspective:

- Datorită investițiilor care au loc într-o astfel de dezvoltare, investiții care, în general, se învârt în jurul zecilor de milioane de euro; plecând de la utilități și până la detaliile finisajelor și ale facilităților, toate aceste elemente fac din dezvoltarea de birouri în general o dezvoltare de nișă, tocmai din cauza complexității domeniului, condițiilor de finanțare bancară și, nu în ultimul rând, al notorietății din piață;
- A schimbărilor produse în peisajul urban, prin crearea unor noi repere din punct de vedere arhitectural care marchează silueta orașului, dar și prin crearea unor spații adiacente amenajate pentru a fi atractive;
- Prin crearea de noi locuri de muncă (atât în timpul construcției lor, cât și pe durata exploatării acestora);
- Prin dezvoltarea zonelor adiacente, acestea polarizând zonele conexe și fiind fertile apariției altor funcțiuni suport, precum cele rezidențiale, comerciale sau de agrement (săli de sport, cafenele, restaurante etc.).

Graficul de mai jos relevă o dinamică ascendentă prezentă din anul 2010 și până acum, numai în perioada 2014 – 2019 fiind livrați peste 1 milion de mp de spații de birouri.

Figura 154. Evoluția anuală a stocurilor moderne de spații de birouri (milioane m²) în perioada 2010-S01/2019, pentru Municipiul București

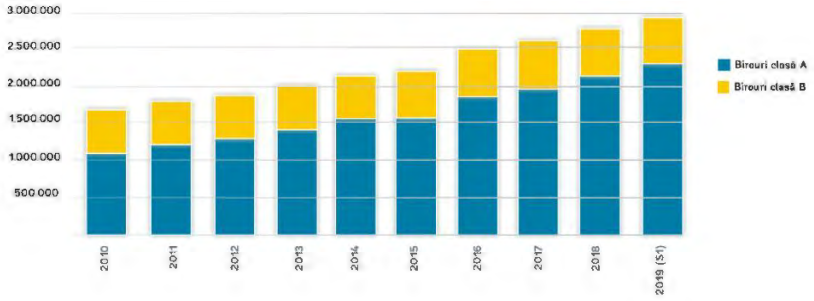

Sursa: Prelucrare date https://content.knightfrank.com/research/1856/documents/en/romania-market-report-h1-2019-6705.pdf.

Una din diferențele în analiza pieței de birouri, față de piața rezidențială, este dată de faptul că în piața rezidențială există investiții "*off plan*" – urmate de tranzacții în ceva ce urmează a fi dezvoltat, pe când în piața de birouri, tranzacțiile se efectuează la recepția construcției. Ca și în cazul pieței rezidențiale, și pe piața de birouri există variații între cifrele anunțate și cele realizate, între suprafețele livrate și cele estimate, aici intervenind foarte mulți factori (interni sau externi).

Astfel că, pentru anul 2019, relevante sunt următoarele aspecte:

- Livrarea a 30 de clădiri noi, cu spații de birouri de clasă A și B+, cu suprafețe cuprinse între 6.000 mp și 40.000 mp; majoritatea sunt faze noi în cadrul unor proiecte mari, se vor dezvolta pe parcursul mai multor ani; dintre acestea reamintim The Bridge, Business Garden Bucharest, Oregon Park, Globalworth Campus, Expo Business Park și The Light.
- Din punctul de vedere al amplasamentelor, anul 2019 a adus o mai mare diversificare, cu spații noi în clădiri moderne, întărind sau conturând noi poli: (1) poli deja consacrați - Grozăvești – Politehnică - Orhideea și Aviației - Barbu Văcărescu - Pipera, unde se găsesc proiecte în faze avansate de construcție, (2) poli noi precum cei din zonele Expoziției, Militari – Preciziei - Păcii și Timpuri Noi - Tineretului.
- În primul trimestru din 2019, au fost finalizate patru clădiri de birouri: Renault Bucharest Connected, în zona Militari – Preciziei – Păcii, iar în zona Politehnică - Grozăvești - Orhideea au fost finalizate simultan toate cele trei clădiri de birouri din proiectul Business Garden Bucharest, cu o suprafață totală de 41.000 mp spații de birouri de clasă A.
- Dintre clădirile finalizate în cel de-al doilea trimestru din 2019, alături de clădirea de birouri The Light - The Light I (cu o suprafață de 21.000 mp.), interesant de remarcat este apariția clădirilor verzi, precum The Bridge II, situată în zona centru-vest (având o suprafață de totală de 20.200 mp), clădire care are caracteristici sustenabile și consum redus de energie conform standardelor internaționale LEED Platinum, și care mai are foarte puține spații libere spre închiriere;
- În zona de centru-nord sunt disponibile pentru pre-închiriere spații care vor fi livrate în primul semestru al anului viitor, proiecte de ultimă generație: Oregon Park Building C, cu o suprafață de 24.000 mp și un proiect nou - Zone 313, cu o suprafață de 6.907 mp (ambele situate pe Barbu Văcărescu);
- În partea de centru-est se va da în folosință Timpuri Noi Square III - a treia fază a proiectului cu același nume (având o suprafață de 20.000 mp.); și această clădire este pre-certificată BREEAM Excellent (certificare internațională privind protejarea mediului și consum redus de energie);

- În cel de-al treilea trimestru din 2019 au fost livrate clădiri zona Expoziției: finalizarea celor două clădiri (2 și 3) din proiectul Expo Business Park; tot în zona de nord au fost finalizate următoarele: o clădire de birouri de tip *boutique* - Caramfil Office Building (cu o suprafață totală de 13.200 mp) și prima fază din proiectul Equilibrium (cu o suprafață de 20.600 mp - în zona Barbu Văcărescu). Dezvoltarea noului district din zona Expozitiei – Piața Presei Libere, însumând o suprafață de peste 80.000 mp de spații de birouri, va pune o presiune în plus pe spațiile de birouri de clasă B din zona de nord sau pe cele din zona Pipera, o locație din ce în ce mai dificil de accesat.

Figura 155. Analiza indicatorilor pe sub-piețe (S01/2019)

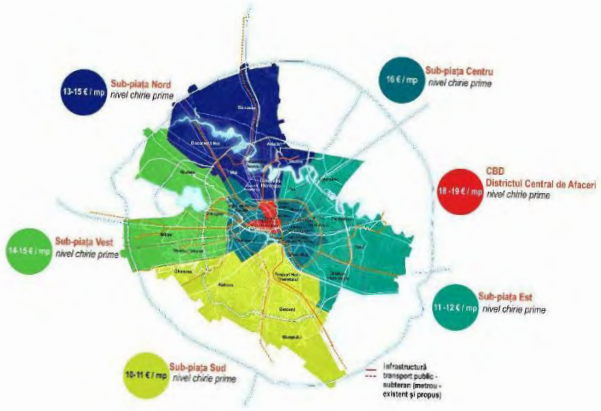

Sursa: Prelucrare date statistice imobiliare.

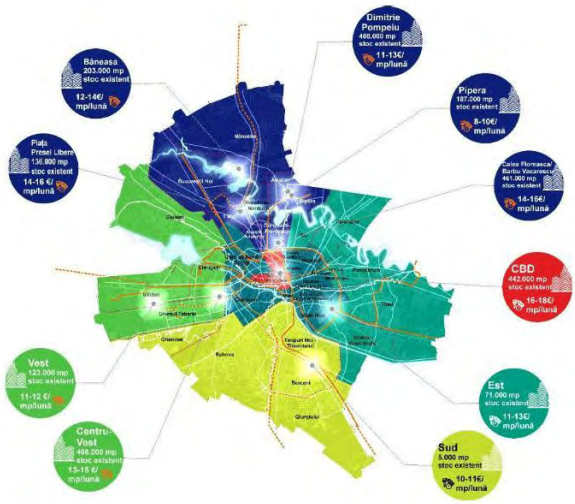

Sursa: Prelucrare date rapoarte imobiliare.

Tabelul 10. Livrări de spații de birouri așteptate în perioada 2020-2022

Proiect	Suprafață	Zona	An finalizare
Anchor Plaza Metropol	34.500	Vest	2020
Campus 6	19.810	Vest	2020
Campus 6	17.581	Vest	2020
Dacia One	14.000	Centru	2020
Globalworth Campus	30.000	Vest	2020
Globalworth Square	29.700		2020
Green Court	16.000		2020
Matei Millo Boutique Offices	9.170	Centru	2020
One Tower	23.866	Nord	2020
Sema Parc C3+C4		Vest	2020
The Bridge	20.000		2020
Tiriac Tower	20.000	Nord	2020
AFI Office Extension	15.000	Vest	2021
AFI Tech Park	22.000	Vest	2021
Arc Office Building	29.400		2021

Proiect	Suprafață	Zona	An finalizare
Atenor Expozitiei	44.000	Nord	2021
Equilibrium	19.522		2021
Globalworth Luterana	60.000	Centru	2021
Globalworth Preciziei	60.000	Vest	2021
Jiului Office	46.580	Nord	2021
One Cotroceni Park	70.000	Centru	2021
One Verdi	20.000	Nord	2021
The Light	24.000	Nord	2021
U-Center	32.500	Nord	2021
AFI Imax Offices	29.000		2022
Campus 6	22.232	Vest	2022
City Rose Park	50.000		2021 - 2022

Sursa: Prelucrare date Colliers International.

Analiza indicatorilor pieței spațiilor de birouri relevă o tendință clară de localizare a investitorilor în zona de nord, în detrimentul celei din sud. Polii de afaceri situați în nord s-au întărit și extins (a se vedea polul nou creat în zona bulevardului Expoziției) – amplasament favorizat în primul rând de apropierea de aeroportul internațional Henri Coandă; în sud sau est investițiile au fost foarte puține, deși ambele zone sunt accesibile pe căile de transport public. Zona centrală și districtul de afaceri își păstrează locul în clasament. Noile investiții în zona de vest (publice și private) dublate de disponibilitatea unor loturi mari de teren și de amplasamentul lângă mari centre universitare și campus, au deschis oportunitatea unor noi investiții. In analiza valorilor de piață ale chiriilor, pe zone și clase de imobile, se pot observa plaje extinse în majoritatea zonelor / polilor de birouri. Diferențele sunt date în principal de distanța față de metrou și vizibilitatea fiecărei clădiri, dar și de facilitățile oferite chiriașilor în respectivele clădiri. In mod evident, factori precum suprafața, termenul contractului, costurile de întreținere lunare influențează nivelul valorilor de tranzacționare.

Evoluția pieței imobiliare de spații de birouri în perioada 2014-2018. Pentru anul 2018, era așteptată finalizarea a mai mult de 243.000 mp spații de birouri în centre de afaceri, dintre care au fost recepționați 200.000 de m.p. De exemplu, în primele trei trimestre din 2018, proiectele nou construite și livrate au atins o suprafață de 133.000 mp, în creștere cu 18% față de aceeași perioadă din 2017 (când fuseseră finalizate 109.000 mp de spații de birouri). În trimestrul trei al anului 2018 au fost tranzacționați peste 73.000 de mp. Peste jumătate din tranzacții au fost reprezentate de cereri noi de închiriere și extinderi de spații (15%), pre-închirieri (8%) și relocări (32%). Restul a fost reprezentat de renegocieri. Cele mai active sub-piețe, din perspectiva închirierii de spații de birouri au fost: vestul municipiului (23%), Pipera (22%), CBD (zona Piața Victoriei, Piața Charles de Gaulle (21%) și zona centrală (18%). Cele mai active zone, din punct de vedere al cererii totale, au fost: vestul capitalei (31%), zona centrală (22%), zona de nord (16%), Pipera (14%) și CBD (14%).

Cea mai mare ofertă de spații de birouri în clădiri recepționate, la nivelul anului 2018, s-a regăsit în zona Centru-Nord (perimetrul Aviatorilor – Caranfil – Barbu-Văcărescu) totalizând peste 155.000 mp - aproximativ 27% din stocul de spații disponibile); a fost urmată de zona de Nord (Băneasa, Pipera) cu 107.200 mp, respectiv zona Centru-Vest, cu 73.100 mp disponibili.

In cursul anului 2017 s-a livrat un volum total de aproximativ 144.000 mp, din care 45% în zona de Centru-Vest, spre deosebire de anii precedenți, fiind urmată de zona Centru-Nord cu 26% și de zona Centru-Sud, cu 24%. Astfel că, volumul de spații tranzacționate în 2017 s-a situat la un nivel de

aproximativ 308.000 mp, în ușoară creștere față de volumul tranzacțiilor din anul 2016, și cu 6,6% mai ridicat față de media înregistrată în perioada 2012-2015. Peste 77% din proiectele livrate în cursul anului 2017 s-au închiriat până la finalul anului. De remarcat, că din volumul total anunțat pentru anul 2017 (246.000 mp), construcția a 102.000 mp au fost decalați pentru prima jumătate a anului 2018, înregistrându-se astfel o creștere procentuală considerabilă a marjei de amânare a proiectelor. Totodată, interesantă este lipsa totală de spații de birouri din zona de est, zonă care beneficiază de aceleași facilități și infrastructură (poate chiar mai bună) față de zona de Vest, dar care însă se află la o distanță considerabilă față de centrele universitare, lucru care poate s-a dovedit că influențează decizia investitorilor.

Anul 2017 a adus și unele îmbunătățiri pe piața spațiilor de birouri pentru zona centru-sud, unde proiectul Timpuri Noi Square a marcat un nou pol. Companiile care au ales să se localizeze în TN Square – Fazele I și II (și ulterior în 2019 – în spațiile din Faza III a proiectului) au avut în vedere în primul rând accesibilitatea sporită a zonei, prin scurtarea timpilor de deplasare între locul de muncă și locuință. Nivelul chiriilor în centrele de afaceri s-au menținu la același nivel în perioada 2017- 2018.

La începutul anului 2016, stocul de spații de birouri disponibile pentru închiriere era de peste 824.000 mp, din care 79% erau spatii situate în clădiri de birouri (de clasa A, B și C) și 21% spatii situate în vile sau imobile similare. 49% din clădirile de birouri din București aveau spații disponibile pentru închiriere (respectiv în 512 imobile din totalul de 1056 clădiri clasa A, B sau C). Cea mai mare parte din stocul de spații de birouri (56%) se afla concentrat pe segmente de chirie sub 11 Euro/mp, în timp ce doar 23% revenea spațiilor cu chirii între 11-14 Euro/mp, și 20% - chiriile de peste 14,1 Euro/mp. Zona centru-nord rămânea și în 2016 zona cu cea mai bogată oferta, respectiv 187.000 mp, reprezentând o treime din totalul stocului spre închiriere (*Piața Victoriei – Domenii – Aviației – Barbu Văcărescu- Dimitirie Pompeiu).*

Anul 2015 a fost anul cu cel mai mic volum de spații livrate (cu aproximativ 85.000 mp) în perioada 2008-2019, ca urmare a decalării (pentru anul 2016) a patru proiecte ce însumau peste 90.000 mp spații de birouri în plus. Volumul de spații tranzacționate în 2015 s-a situat la un nivel de aproximativ 260.000 mp, în scădere cu 15% față de volumul tranzacțiilor din anul 2014, și cu 7% mai redus fata de media ultimilor 3 ani. 73% din totalul tranzacțiilor de închiriere și pre-închiriere au fost realizate în zona centru-nord, unde zonele Băneasa, Pipera aveau o pondere variind între 6-12%. Cel mai mic grad de tranzacționare (2% / 4%) s-a înregistrat în zonele est și sud, zone semnificativ mai puțin dezvoltate pe segmentul de birouri.

Anul 2014 a confirmat faptul că oferta de spații de birouri de calitate disponibilă la pre-închiriere va impulsiona ritmul de tranzacționare. Pe parcursul anului 2014, cererea de spații de birouri s-a situat în continuare pe un trend ușor ascendent. Finalul lui 2014 a consemnat stabilizarea nivelului de tranzacționare. Astfel, activitatea totală de tranzacționare (incluzând pe lângă tranzacțiile cu sedii noi și reînnoirile de contracte) s-a ridicat la 305.935 mp, cu 4% mai mare decât volumul înregistrat în 2013; tot atunci, ponderea tranzacțiilor în sedii noi a crescut, în detrimentul segmentului reînnoirilor. Remarcabilă a fost evoluția pre-închirierilor, care au consemnat o triplare: 73.274 mp în anul 2014, față de 24.430 mp înregistrați în 2013. In 2014, valorile medii ale chiriilor au fost relativ stabile, menținându-se în general în marjele înregistrate în anul precedent.

O altă categorie a spațiilor de birou, este cea a birourilor localizate în vile. Pentru spațiile în vile, a căror cerere se găsește pe un trend descendent, chiriile oferă o plajă extinsă, în funcție de standardul de calitate, dotare, dar mai ales în funcție de amplasament. Valorile cele mai ridicate ale chiriilor se înregistrează în vilele de patrimoniu, cu sub-categoria celor renovate (la un standard înalt) - premium, unde chiriile medii depășesc 18 euro/mp ajungând până la 25 euro/mp, peste valorile medii pentru

birourile clasă A. Acesta este un segment delicat, pentru că atât oferta, cât și cererea sunt limitate. Pentru celelalte spații, stocul actual în astfel de amplasamente au valori medii ale chiriilor între 8 – 14 euro/mp, fiind amplasate în zone centrale și semi-centrale. Pentru zonele periferice chiriile se situează sub 8 euro/mp. Tipologia chiriașilor este una diferită față de cea a celor care închiriază birouri în zonele de afaceri (aceștia fiind în general corporații sau firme mari): în general chiriașii din spațiile de birouri amplasate în vile, sunt companii mici sau medii (după numărul de angajați) și în general sunt din industria creativă sau liber profesioniști.

Figura 156. Suprapunerea principalelor zone de birouri cu artere principale congestionate în orele de vârf

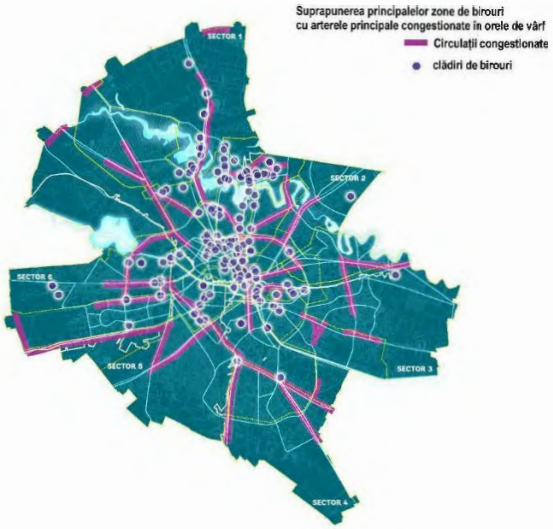

Sursa: Prelucrare hartă din capitolul SIDU București – Mobilitate.

Figura157. Încărcarea magistralelor de metrou, în relație cu amplasamentele clădirilor de birourilor

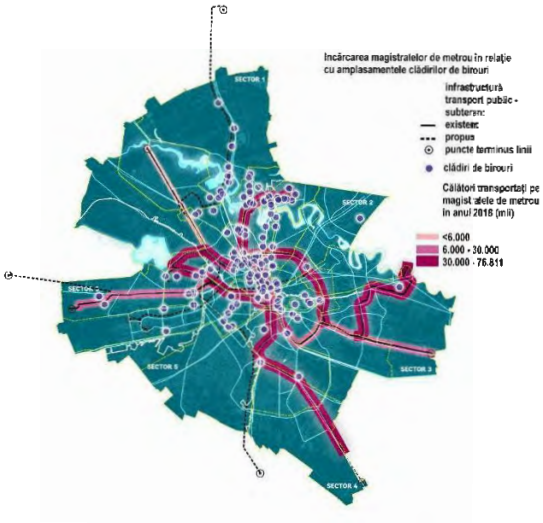

Sursa: Prelucrare hartă din capitolul SIDU București – Mobilitate.

6.4.3 Piața spațiilor comerciale

Spațiile comerciale din București au fost constituite, în mare parte, până la începutul anilor 1990, din spațiile existente la parterul blocurilor ce bordau principalele artere de circulație. Existau și centre comerciale dedicate precum magazinul Unirea, magazinul Cocor sau magazinul Victoria, cu un management centralizat. Perioada anilor 1990-2000 a fost caracterizată de privatizarea acestor spații și de preluarea acestora de către investitori privați. Perioada anilor 2000 -2006 este caracterizată de reinventarea acestor spații și transformarea lor atât la exterior, cât și la interior. In acea perioadă de boom, instituțiile bancare, care își deschideau tot mai multe sedii, deveniseră principalul chiriaș dorit.

Spațiile comerciale din București au fost constituite, în mare parte, până la începutul anilor 1990, din spațiile existente la parterul blocurilor ce placau principalele artere de circulație. Existau și centre comerciale dedicate precum magazinul Unirea, magazinul Cocor sau magazinul Victoria, cu un management centralizat. Perioada anilor 1990-2000 a fost caracterizată de privatizarea acestor spații și de preluarea acestora de către investitori privați. Perioada anilor 2000 -2006 este caracterizată de reinventarea acestor spații și transformarea lor atât la exterior, cât și la interior. In acea perioadă de boom, instituțiile bancare, care își deschideau tot mai multe sedii, deveniseră principalul chiriaș dorit.

Figura 158. Valorile medii ale chiriilor pentru spațiile comerciale și principalele zone comerciale

Sursa: Prelucrare hartă din baze de date de analize imobiliare.

Trecerea la o economie de piață activă a însemnat și o diversificare a pieței, când au apărut și spațiile comerciale de mari dimensiuni – mall-urile: cele mai mari proiecte livrate până în prezent fiind București Mall (1999), Băneasa Shopping City (2008), AFI Palace Cotroceni (2009), Sun Plaza (2010), Mega Mall (2015) și Park Lake Plaza (2016). Stocul actual este de peste 1,2 milioane mp, Bucureștiul concentrând mai mult de 35% din stocul total al țării. Datorită densității populației și loturilor de teren disponibile, partea de vest a Bucureștiului a atras cel mai mare număr de proiecte notabile în acest domeniu, fiind urmată de partea de nord, și mai recent, de partea de est (prin noile dezvoltări din zona bulevardului Pallady). Partea de sud a cunoscut o dezvoltare mai puțin intensă a acestor tipuri de spații, Sun Plaza fiind cel mai mare centru comercial din această zonă, după ce City Mall (deschis în 2008 în zona Eroii Revoluției) a dat faliment în 2011, clădirea funcționând în prezent ca spații de birouri.

Dacă se analizează oferta spațiilor comerciale este evident că majoritatea spațiilor de la parterul blocurilor au suprafețe mici și medii (suprafața maximă întâlnită în astfel de locații fiind de maxim 500 mp), fiind restricționate de structura de rezistență a blocurilor de locuințe. Astfel că, o dată cu apariția mall-urilor s-au schimbat și tipologiile de magazine, fiecare dintre spațiile menționate anterior oferind spre închiriere suprafețe cuprinse între 70.000 – 80.000 mp.

Piața comerțului cu amănuntul din București a fost inițial reprezentată de magazine descentralizate de format mare, precum magazine de tip cash & carry, hipermarketuri și magazine de bricolaj, odată cu

deschiderea primelor magazine Metro, în 1996, respectiv Carrefour, în 2001. In prezent, supermarketurile au acaparat foarte multe din spații comerciale din București. De la cele mici, de tip "shop&go" care au până la 50 mp și până la cele mari, de câteva sute de metri, supermarketurile au devenit chiriașii preferați, căutând cele mai bune amplasamente.

Din punct de vedere al indicatorilor, suprafețele GLA sunt distribuite astfel: 700.000 mp în centre comerciale, 395.000 mp în magazine de comerț cu amănuntul și 105.000 mp în galerii comerciale. Rata de neocupare a fost de 3% în anul 2017.

Spațiile comerciale se concentrează în Sectorul 1, unde populația înregistrează cele mai mari venituri între cele 6 sectoare, beneficiind de o densitate a spațiilor comerciale de 967 mp/1000 locuitori; totodată în Sectorul 1 rata de ocupare era aproape de 100% în anul 2018, înregistrând și cele mai mari valori medii ale chiriilor prime: 75-85 euro/mp/lună.

In Sectorul 6 se găsește cea mai mare suprafață de spații de tip retail – 317.000 mp, fiind urmat de sectorul 3 cu 271.000 mp, aspecte susținute de o densitate mare a locuitorilor.

Figura 159. Evoluția suprafețelor de spații comerciale pentru București

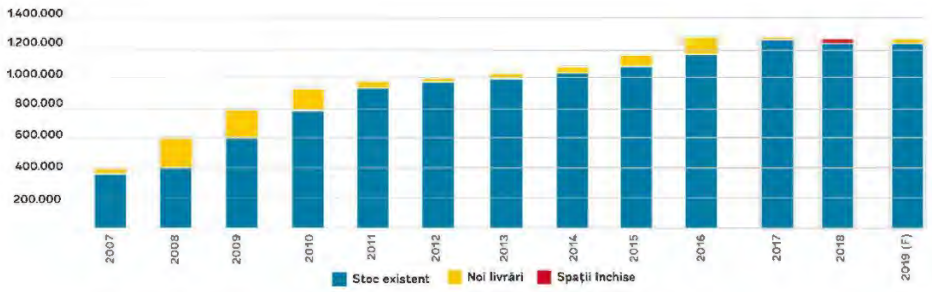

Sursa: Prelucrare date Cushman and Wakefield, 2018.

Tabelul 11. Stocul existent de spații comerciale și rata de ocupare

Sector	Densitate (mp/1000 loc)	GLA total	Rata de ocupare	Din care		
				Centre comerciale	Parcuri retail	Galerii comerciale
1	967	218000	99.6%	86000	118000	14000
2	495	171000	98.7%	103000	54000	14000
3	703	271000	98.1%	213000	58000	0
4	552	159000	96.8%	129000	30000	0
5	239	65000	94.1%	26000	25000	14000
6	862	317000	98.5%	144000	110000	63000

Sursa: Prelucrare date Cushman and Wakefield, 2018.

Figura 160 Distribuția marilor comercianți pe sectoare

Sector	Metro	Selgros	Kaufland	Auchan	Carrefour	Cora	Dedeman	Hornbach	Leroy Merlin	Brico Depot	Mathaus	Ikea	Kika	Mobexpert
1	1	1	2				1	1	1	1		1		1
2	1	1	3		1	1	2			1				2
3	1		1	3			1				1	1	1	
4	1	1	1		1	1	1	1	1	1				
5			3	1	1	1			1					
6	1	1	3	4	1	1	1	1		3			1	

Sursa: Prelucrare și centralizare date disponibile pe Google Maps.

6.4.4 Piața terenurilor

Analiza pieței terenurilor devine un instrument util atât dezvoltatorilor, cât și autorităților locale, ambele fiind interesate de prețurile de tranzacționare ale acestora, atunci când sunt vizate investiții sau dezvoltări. Totodată, prețul de achiziție al unui teren va fi reflectat în costurile ulterioare ale unui produs imobiliar, fie că este din segmentul rezidențial, comercial, logistic sau comercial, intrând în compoziția unei chirii sau a unui preț de vânzare. Interacțiunea între piețele funciare și economia extinsă a unui oraș este strâns legată: performanța piețelor funciare afectează întreaga economie, de la consumatori la contribuabili, de la dezvoltatori la autoritățile centrale sau locale. Spre deosebire de celelalte piețe, analiza imobiliară a terenurilor necesită un grad mai mare de rafinare, căci în multitudinea factorilor analizați nu primează doar valoarea de tranzacționare; politicile locale și reglementărilor urbane joacă un rol mult mai important în configurarea unei soluții tehnice pentru ocuparea unui teren, așa cum funcțiunea indică amplasamentul sau dimensiunea. Însă, în logica și necesarul prezentului studiu, și în acest caz, vom face referire doar la valorile medii oferite la vânzare, pentru a oferi o imagine de ansamblu cu privire la potențiala utilizare a rezervelor de teren disponibile și valorile de piață ale acestora.

Pentru un oraș funcțional, inventarul rezervelor de terenuri (indiferent de tipul de proprietate) este indispensabil, fiind unul din principalele instrumente de control al dezvoltării planificate. Resursă neregenerabilă, terenul (cu precădere cel liber de construcții) este supus unui proces mult mai accelerat de tranzacționare, fiind în egală măsură un bun care garantează atât prosperitatea individului, cât și a comunității locale. Identificarea terenurilor adecvate pentru funcțiunile necesare/vizate pune în competiție directă, de multe ori, sectorul public cu cel privat, primul fiind favorizat de legislație, prin exercitarea drepturilor pentru ca interesul public să primeze.

Pentru exemplul României, evoluția pieței imobiliare a terenurilor este și ea marcată istoric și temporal de evenimentele petrecute în anul 1990. Astfel că, schimbarea regimului din anii 1990 se poate să fi avut un impact mult mai accentuat asupra acestei piețe, ca urmare a schimbărilor survenite și în implementarea și definirea politicilor funciare. Dacă înainte de anul 1990, dreptul de proprietate asupra terenului era limitat, iar toate marile operațiuni urbane s-au desfășurat într-un ritm mult mai rapid, terenurile necesare fiind naționalizate, curățate și construcțiile demolate / populația strămutată doar prin semnarea unui decret de la nivel central, anul 1990 a adus schimbări de fond asupra acestor aspecte. Tranziția la o economie de piață, dublată de schimbarea legislației, a dus la repunerea graduală în drepturi a piețelor funciare.

Lipsa unui cadastru oficial al terenurilor (așa cum au orașele din vestul țării) și existența unei legislații ambigue, a dat naștere unor situații de confuzie asupra drepturilor de proprietate a terenurilor, situația juridică a multor din terenurile din București fiind încă incertă și astăzi: aplicarea îngreunată, din lipsa unui cadastru, a legii 18/1991, prin care s-au retrocedat terenurile agricole, cu suprapuneri/ întrepătrunderi ale limitelor de proprietate sau emiterea de titluri de proprietate pentru suprafețe de teren mai mari decât existau în realitate; cumpărarea drepturilor litigioase pentru terenurile aflate în procedură de retrocedare și ale căror termene s-au prelungit excesiv de mult, punând astfel proprietarii de drept în imposibilitatea finalizării procedurilor legale – deci ambiguizarea și mai mare a transferului de proprietari; proceduri îngreunate pentru emiterea titlurilor de către Prefectura Municipiului București, tot din lipsa unor arhive organizate și a unui cadastru.

Începutul tranzacțiilor imobiliare în București post 1990 a fost reprezentat de tranzacționarea terenurilor, acestea devenind bunuri tranzacționabile la valori foarte mari. Terenurile au fost în centrul tranzacțiilor imobiliare în perioada 2005-2008, ca viitor suport al dezvoltărilor imobiliare. Si pentru că, în acea perioadă, abia își făceau simțite efectele reglementărilor primului plan urbanistic general (realizat post 1990) pentru municipiul București, au avut loc cele mai multe schimbări de destinație a terenurilor, fie prin mărirea coeficienților urbanistici (coeficienți care dictează valoarea de investiție într-un teren), fie prin schimbarea încadrării categoriei (din extravilan în intravilan). In acest răstimp, multe terenuri aflate în zone verzi au devenit zone construibile cu posibilitatea edificării de clădiri cu regim mare de înălțime sau multe terenuri din jurul municipiului au devenit din terenuri arabile, terenuri propice dezvoltării de noi zone rezidențiale (indiferent de gradul de acces la utilitățile publice).

Preferința dezvoltării proiectelor pe terenurile aflate la periferie, a condus rapid la epuizarea opțiunilor viabile, în primă etapă de dezvoltare fiind vizate și ultimele terenuri agricole disponibile. Trecerea acestora din extravilan în intravilan se făcea fie printr-o Hotărâre de Consiliu Local, fie printr-un PUZ de către proprietar. Odată trecut din extravilan in intravilan, în vederea creșterea valorii de piață a terenului trebuia făcută scoaterea din circuitul agricol. Legea, la acel moment, prevedea o taxă de 300% a valorii de achiziție în cazul scoaterii din circuitul agricol (de exemplu, daca un teren a fost cumpărat cu 100.000 dolari și era încadrat ca teren agricol, deși era amplasat într-o zonă urbanizată, taxa de scoatere din circuitul agricol era 300.000 dolari, bani ce reveneau bugetului de stat). In realitate, bugetul de stat nu a înregistrat încasări atât de mari, plata taxei fiind evitată prin diverse proceduri juridice.

Ulterior, atenția investitorilor s-a îndreptat către platformele industriale existente pe teritoriul municipiului București, acestea fiind amplasamente preferențiale pe care s-au construit sau se construiesc si astăzi cele mai variate proiecte (rezidențiale, comerciale sau clădiri de birouri). Închiderea sau mutarea treptată a activității industriale în afara limitelor municipiului, mai ales a celor aflate în imediata vecinătate a zonelor rezidențiale a deschis oportunitatea reconfigurării / regenerării urbane a acestor zone. Firesc, acestea s-au dovedit a fi amplasamente suport perfecte pentru o sumedenie de activități și funcțiuni, mai ales datorită echipării și a accesibilității sporite la nivelul orașului (dezvoltarea din zona platformei Pipera – transformată în principal pol de birouri, dezvoltarea zonei de est – cu un nou pol comercial pe amplasamentele fostei platforme Policolor sau dezvoltarea unui nou pol business pe amplasamentul fostei platforme Timpuri Noi).

Efervescența tranzacțiilor de pe teritoriul municipiului s-a extins, firesc, așa cum am mai menționat și în alte capitole ale studiului, și în zona imediat limitrofă (în primul inel de localități). Astfel că, este vizibilă suburbanizarea zonei periurbane, proces concentrat, în perioada 1999-2010, în localitățile Voluntari, Popești Leordeni, Bragadiru, Otopeni, Chiajna, Domnești, Corbeanca și Clinceni, și extins, în perioada următoare, și în localitățile Mogoșoaia, Pantelimon și Snagov; acest lucru a permis păstrarea unor mari rezerve de teren intacte, majoritate aflate pe limita administrativ-teritorială.

Figura 161. Evoluția zonelor construite în jurul Municipiului București și rezervele de teren disponibile

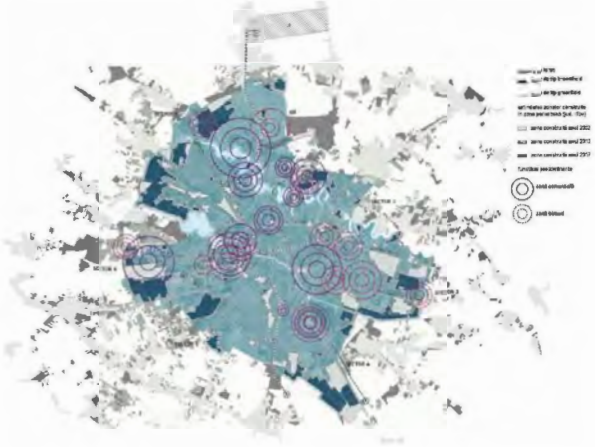

Sursa: Autorii.

În 2008, pe terenurile din zonele limitrofe Capitalei se construiau cu precădere ansambluri de vile sau case particulare. *„Perioada de criză a adus mai multe complexuri rezidențiale colective, pe fondul scăderii prețurilor la terenuri, în special în Chiajna (în spatele Metro Militari). Criza a înjumătățit prețurile terenurilor pentru dezvoltare în majoritatea zonelor limitrofe din București, așadar s-a ajuns de la 300-400 de euro pe metru pătrat la sub 200 de euro și chiar mai puțin în zonele Chiajna, Mogoșoaia și Pipera-Tunari, iar odată cu ieșirea din criză, acestea au început să crească cu o medie de 5-10% pe an, dar fără a mai atinge valorile din perioada de boom*". *„Odată cu apariția programului Prima Casă, au apărut mai mulți dezvoltatori neinstituționali care s-au adaptat programului și au oferit locuințe (apartamente și vile) care să întâmpine atât nevoile cumpărătorilor, cât și ale programului. Astfel de proiecte s-au dezvoltat cu preponderență în zonele Chiajna, Popești-Leordeni, Chitila, Tunari-Balotești, Corbeanca, Mogoșoaia*" [293]. Evoluția prețurilor 2019 versus 2008, pentru localitățile din zona periurbană este prezentată în tabelul de mai jos.

[293] Conform Knight Frank România - Gabriel Simulescu, associate director, Land Division, publicat în https://realestatemagazine.ro/2019/10/terenurile-din-jurul-capitalei-evolutie-si-tendinte/

Tabelul 12. Evoluția prețurilor terenurilor la vânzare (euro/m²), schimbare 2019 față de 2008

Localități	2008	2019	2019 vs. 2008
Berceni	50	28,78	-42,44%
Bragadiru	107	50	-53,27%
Cernica	90	40	-55,56%
Chiajna	170	100	-41,18%
Chitila	100	40	-60,00%
Corbeanca	97,18	45	-53,69%
Domnești	65	25	-61,54%
Măgurele	70	29,14	-58,37%
Mogoșoaia	155	77	-50,32%
Pantelimon	128,75	50	-61,17%
Pipera	450	210	-53,33%
Tunari	76,15	55	-27,77%
Voluntari	329,6	104,5	-68,29%

Sursa: Imobiliare.ro publicat în https://realestatemagazine.ro/2019/10/terenurile-din-jurul-capitalei-evolutie-si-tendinte.

Analiza datelor disponibile de pe site-ul ANCPI, pentru perioada 2009 – 2020, relevă două perioade de tranzacționare la nivel național (număr total de imobile tranzacționate la nivel național pe județe): (1)2009 – 2015, perioadă caracterizată de o creștere accentuată a tranzacțiilor, acestea crescând cu 158% (2015 vs. 2009) ca număr, și (2) 2015 – 2019, perioadă caracterizată de o scădere accentuată, de până la 61% ca volum (2019 vs. 2015). Această tendință nu a fost manifestată, însă și în cazul municipiului București, acesta înregistrând creșteri pentru întreaga perioadă analizată (cu excepția anului 2017). Pentru cel din urmă, rata medie de creștere anuală a fost de aproximativ 10% cu excepția anului 2017, când a scăzut cu 4%.

Figura 162. Evoluția tuturor imobilelor tranzacționate, la nivel național și pe județe, în perioada 2009-2019

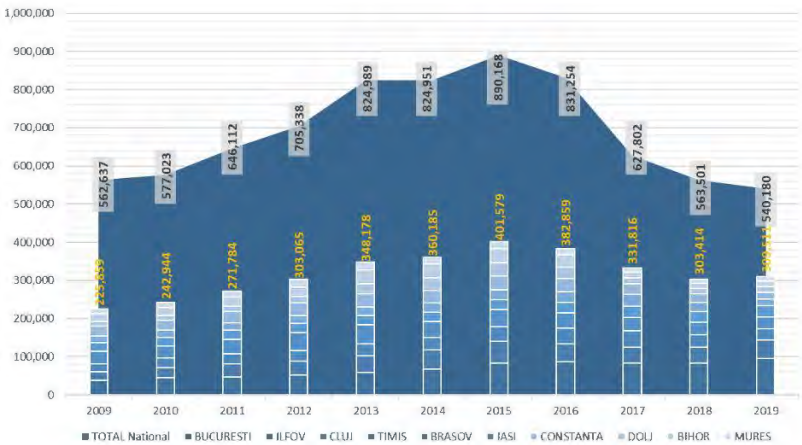

Sursa: Prelucrare date site ANCPI - http://www.ancpi.ro/index.php/presa-3/statistici

In topul tranzacțiilor, primele 10 unități administrativ teritoriale totalizau aproximativ 40% din totalul tranzacțiilor derulate la nivel național în anul 2008, crescând până la 57% din total în anul 2019. In ordine

descrescătoare acestea sunt: București, Ilfov, Cluj, Timiș, Brașov, Iași, Constanța, Dolj, Bihor și Mureș – clasament păstrat relativ constant pentru întreaga perioadă analizată (cu mici variații pentru ultimele 3 clasate). Desigur, o analiză în detaliu a tipurilor de imobile tranzacționate, va releva și un portofoliu specializat pentru fiecare din UAT-uri, de exemplu, tranzacționarea unui număr mare de terenuri din intravilan pentru București, Cluj sau Ilfov, față de alte județe precum Ialomița sau Călărași, unde au fost tranzacționate mult mai multe terenuri din extravilan (agricole).

Figura 163. Evoluția tuturor imobilelor tranzacționate, pe județe (T01/2020)

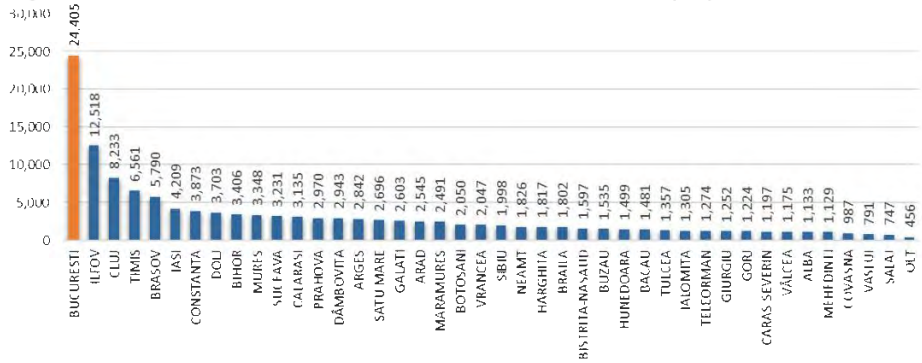

Sursa: Prelucrare date site ANCPI - http://www.ancpi.ro/index.php/presa-3/statistici

Aceeași situație este prezentă și la nivelul primului trimestru al anului 2020, unde municipiul București ocupă primul loc la nivel național, totalizând aproximativ 18% din tranzacțiile înregistrate; următoarele trei județe clasate însumate se apropie de valoarea înregistrată de municipiul București: județele Ilfov (are cu aproape 50% mai puține tranzacții înregistrate), Cluj și Timiș.

Figura 164 Evoluția tuturor unităților individuale (apartamente) tranzacționate pe județe, în perioada 2017 - 2019 T1

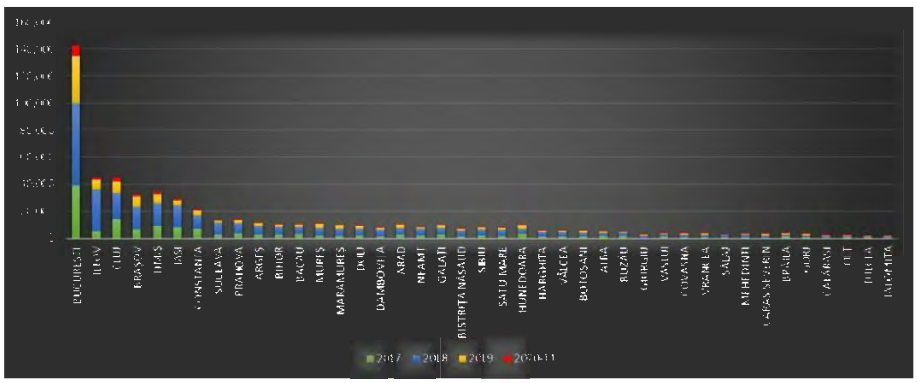

Sursa: Prelucrare date site ANCPI - http://www.ancpi.ro/index.php/presa-3/statistici

În compoziția numărului tranzacțiilor totale, unitățile individuale (apartamentele) tranzacționate în perioada 2017-T01/2020 (conform datelor disponibile pe site-ul ANCPI) au reprezentat 24,08% (în 2017), 52,24% (2018), 21,06% (2019), și respectiv 21,07% (în T01/2020). Aceste valori medii au fost

depășite atât în municipiul București, cât și în județul Cluj: 47.27% (în 2017), 73,43% (în 2018), 36,08% (în 2019) și 31,74% 9 (în T01/2020) – pentru București; și 32,66% (în 2017), 61,08% (în 2018), 27,77% (în 2019), 37,41% 9 (în T01/2020) – pentru județul Cluj.

Figura 165. Evoluția numărului de terenuri intravilane tranzacționate în București și în Județul Ilfov, în perioada 2017-T01/2019

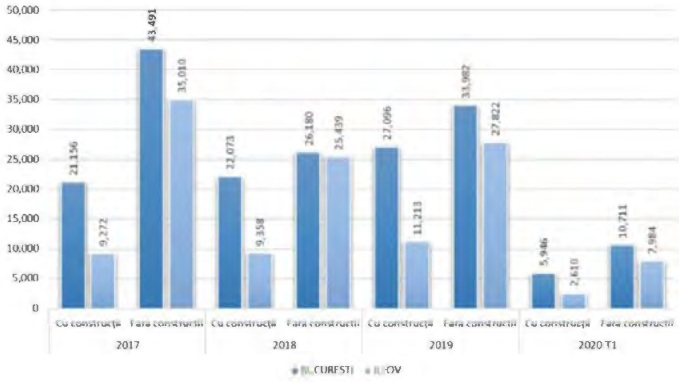

Sursa: Prelucrare date site ANCPI - http://www.ancpi.ro/index.php/presa-3/statistici.

Rămâne evidentă preferința pentru tranzacționarea terenurilor față de cea a unităților individuale, pentru București și Ilfov, pentru perioada 2017 – 2020, cu următoarele precizări: numărul terenurilor cu construcții tranzacționate în București a fost și cu 66% mai mare față de județul Ilfov (în anul 2018), pe când, numărul terenurilor fără construcții tranzacționate în aceeași perioadă se păstrează aproximativ la același nivel pentru ambele unități, cu un avantaj clar pentru municipiul București. De remarcat, este variația numărului de tranzacții pentru terenurile fără construcții care scade din anul 2017, de la 43.491 de unități la 33.982 unități în 2019; dintr-o perspectivă comparativă, se poate concluziona că oferta pentru terenurile libere de construcții, disponibile la vânzare, este în scădere.

Principalele investiții în ultimii 3 ani analizați relevă o creștere a tranzacțiilor pe piața funciară, în care *investitorii români au cumpărat terenuri mai ales pentru blocuri de locuințe, iar străinii pentru clădiri de birouri sau centre logistice; piața terenurilor din București a înregistrat al treilea an consecutiv de creștere, dar este cu 60% sub nivelul din 2007, cel mai bun an din punct de vedere al volumului tranzacționat, când s-a înregistrat un total de circa 628 de milioane de euro*[294].

Volumul tranzacțiilor a înregistrat o creștere anuală, pornind de la aproximativ 216 milioane de euro pentru anul 2017[295], 245 de milioane de euro pentru anul 2018[296] și ajungând la 400 de milioane de euro pentru 2019[297] (valori de tranzacționare care nu cuprind și segmentul industrial). Pentru perioada 2017-

[294] Conform https://www.constructiv.ro/2019/02/piata-terenurilor-din-bucuresti-al-3-lea-an-consecutiv-de-crestere/

[295] https://www.agerpres.ro/economie-intern/2018/03/29/tranzactiile-cu-terenuri-in-bucuresti-au-ajuns-la-cel-mai-mare-volum-din-ultimii-10-ani-116-hectare-in-2017--82507

[296] Conform Colliers International și Cushman Wakefield -https://cpi.imobiliare.ro/piata-imobiliara/record-in-tranzactiile-de-terenuri-din-bucuresti-cine-au-fost-principalii-investitori-in-2018

[297] Conform Colliers International – publicat în https://www.zf.ro/business-construct/in-2019-s-au-tranzactionat-terenuri-de-400-mil-euro-tot-mai-multi-investitori-si-au-consolidat-pozitiile-in-anumite-zone-au-reaparut-si-tranzactiile-speculative-18712653

2018 zonele cu cele mai mari și multe tranzacții, rămân, cea de vest și de nord cu accent pe dezvoltarea segmentului de birouri; pentru anul 2019, dominante au fost terenurile pentru segmentul rezidențial, zona de est fiind favorită, susținută și de dezvoltarea nodului comercial deja prefigurat (nodul de la ieșirea spre autostrada A2).

Figura 166. Evoluția prețurilor medii la vânzare pentru terenuri, în perioada 2008-S01/2019

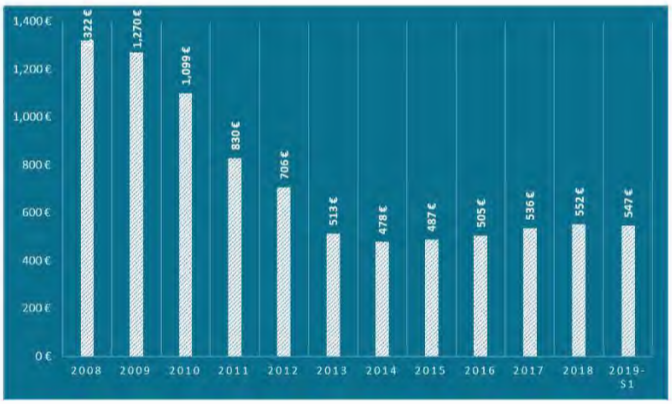

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

Analiza indicatorului pentru prețul mediu la vânzare, pentru municipiului București, urmează tendințele deja detaliate în capitolele anterioare, toate fiind interconectate: scădere accentuată a prețurilor începând cu anul 2008 și până în anul 2014, urmată de o creștere subtilă anuală, manifestată până în anul 2019. Dacă scăderea față de anul 2008 se apropie de 60%, pentru perioada 2015 – 2019 creșterea medie anuală se înregistrează în jurul valorii de 3 puncte procentuale, cu un maxim înregistrat de 6% în anul 2017. În semestrul I al anului 2019, prețurile au scăzut din nou cu aproximativ 1% în București. Cert este, că prețurile nu au revenit la valorile pre-criză, iar mulți din dezvoltatori construiesc/ definitivează proiecte pe terenuri achiziționate în perioadele anterioare.

Prețurile medii ale terenurilor disponibile la vânzare au fost influențate și de dimensiunile variabile ale loturilor, acestea fiind importante în prefigurarea investițiilor ulterioare:

- Prețurile medii ale loturilor cu suprafețe cuprinse între 150 – 300 mp – pretabile construirii locuințelor individuale, de exemplu, s-au situat peste valoarea medie înregistrată pe tot parcursul perioadei analizate, având o scădere de 55% față de anul 2008 și o creștere din 2016 până în primul semestru al anului 2019.
- Prețurile medii ale loturilor cu suprafețe cuprinse între 300 mp – 500 mp pretabile construirii locuințelor individuale, de exemplu, s-au situat peste valoarea medie înregistrată pe tot parcursul perioadei analizate, având o scădere de 60% față de anul 2008 și o creștere din 2016 până în primul semestru al anului 2019.
- Prețurile medii ale loturilor cu suprafețe cuprinse între 500 mp – 1.000 mp pretabile construirii locuințelor individuale / locuințelor colective, de exemplu, s-au situat peste valoarea medie înregistrată pe tot parcursul perioadei analizate, având o scădere de 64% față de anul 2008 și o creștere din 2016 până în anul 2018.
- Prețurile medii ale loturilor cu suprafețe cuprinse peste 1.000 mp pretabile construirii locuințelor colective / spații comerciale / spații de birouri, de exemplu, s-au situat peste

valoarea medie înregistrată pe tot parcursul perioadei analizate, având o scădere de 57% față de anul 2008 și o creștere din 2016 până în anul 2018.

Tabelul 13. Evoluția prețurilor medii la terenuri, în perioada 2008-S01/2019, după suprafețele terenurilor

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 -S1
preț mediu per mp	1,334 €	1,277 €	1,102 €	836 €	646 €	519 €	478 €	487 €	505 €	536 €	552 €	547 €
variație față de anul precedent	-	*96%*	*86%*	*76%*	*77%*	*80%*	*92%*	*102 %*	*104 %*	*106 %*	*103 %*	*99%*
preț mediu per mp pentru terenuri cu suprafețe între 150 și 300 mp	1,394 €	1,326 €	1,162 €	923 €	738 €	608 €	559 €	554 €	527 €	550 €	586 €	629 €
variație față de anul precedent	-	*95%*	*88%*	*79%*	*80%*	*82%*	*92%*	*99%*	*95%*	*104 %*	*107 %*	*107 %*
preț mediu per mp pentru terenuri cu suprafețe între 300 și 500 mp	1,417 €	1,348 €	1,186 €	846 €	660 €	536 €	522 €	535 €	544 €	555 €	563 €	563 €
variație față de anul precedent	-	*95%*	*88%*	*71%*	*78%*	*81%*	*97%*	*103 %*	*102 %*	*102 %*	*101 %*	*100 %*
preț mediu per mp pentru terenuri cu suprafețe între 500 și 1000 mp	1,499 €	1,399 €	1,195 €	863 €	676 €	539 €	499 €	506 €	516 €	549 €	568 €	541 €
variație față de anul precedent	-	*93%*	*85%*	*72%*	*78%*	*80%*	*93%*	*101 %*	*102 %*	*106 %*	*103 %*	*95%*
preț mediu per mp pentru terenuri cu suprafețe de peste 1000 mp	1,227 €	1,162 €	1,058 €	896 €	651 €	484 €	422 €	453 €	487 €	521 €	545 €	524 €
variație față de anul precedent	-	*95%*	*91%*	*85%*	*73%*	*74%*	*87%*	*107 %*	*108 %*	*107 %*	*105 %*	*96%*

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

Desigur, aceste valori ale ofertelor la vânzare, cu rol indicativ, reflectă doar o mică parte a ceea se tranzacționează, loturile cu suprafețe foarte mari (pornind de la 2 – 3 hectare) și care, datorită amplasamentului, accesului facil la infrastructura de transport și rețeaua magistrală de utilități etc., devin vedete în termeni de investiții. Menționăm câteva din investițiile de amploare înregistrate până în prezent și care au restructurat sau vor restructura în continuare sub-piețele imobiliare :

- Achiziția fostei platforme Laromet, cu o suprafață de 155.000 mp de către AFI Europe în anul 2007 pentru 77,5 mil. euro[298] - investiție ulterioară în segmentul rezidențial (sub-piața nord),

[298] https://www.zf.ro/constructii-imobiliare/afi-europe-demareaza-constructia-proiectului-rezidential-afi-city-in-zona-bucurestii-noi-din-capitala-16984054

- Achiziția fostei platforme Timpuri Noi cu o suprafață de 54.000 mp de către Vastint în anul 2010 pentru 34,6 mil. euro (conform economica.net)[299] – investiție ulterioară în segmentul birouri (sub-piața centru),
- Achiziția unui teren cu o suprafață de 47 hectare în zona Șisești de către Vastint în anul 2016 pentru 70 mil. euro[300] (conform economica.net) - investiție ulterioară în segmentul rezidențial (sub-piața nord),
- Achiziția fostei platforme Policolor cu o suprafață de 14 hectare în anul 2017 pentru 22 mil. euro[301] - investiție ulterioară pe segmentul retail (sub-piața est),
- Achizițiile din zona Expoziției făcute de GTC, Impact Developer&Contractor și Atenor Group în – tranzacții situate în jurul valorii de 10 mil. euro fiecare[302] - investiție ulterioară în segmentul birouri (sub-piața nord),
- Achiziția terenului fostei fabrici Helitube din Colentina cu o suprafață de 89.000 mp în primă fază – în anul 2008, cu 60 mil. euro și revândut în anul 2019 cu 20 mil. euro către BelRom[303] (sub-piața est),
- Achiziția unui teren în strada Expoziției cu o suprafață de 28.700 mp de către London Partners în anul 2019 pentru 15 mil. euro - investiție ulterioară în segmentul rezidențial (sub-piața nord),,
- Achiziția unui teren pe Calea Victoriei cu o suprafață de 5.000 mp de către Strabag în anul 2019 pentru 12 mil. euro[304] - investiție ulterioară în segmentul birouri (sub-piața centru).

---

299 https://www.economica.net/divizia-imobiliara-a-inter-ikea-investeste-surse-proprii-in-turnurile-de-la-timpuri-noi-si-pregateste-al-doilea-proiect_109526.html

300 https://www.economica.net/vastint-solicita-aprobarea-puz-pentru-componenta-rezidentiala-a-timpuri-noi-square_177025.html

301 https://adevarul.ro/economie/imobiliare/studiu-tranzactiile-terenuri-depasit-350-milioane-euro-2017-cele-mai-vanate-zone-capitala-1_5a55e2cadf52022f755ca947/index.html

302 https://adevarul.ro/economie/imobiliare/studiu-tranzactiile-terenuri-depasit-350-milioane-euro-2017-cele-mai-vanate-zone-capitala-1_5a55e2cadf52022f755ca947/index.html

303 https://www.wall-street.ro/articol/Real-Estate/244683/tranzactii-cu-terenuri-in-bucuresti-peste-500-000-mp-in-primele-luni-2019.html#gref

304 https://www.wall-street.ro/articol/Real-Estate/244683/tranzactii-cu-terenuri-in-bucuresti-peste-500-000-mp-in-primele-luni-2019.html#gref

Figura 167. Evoluția prețurilor medii estimate la vânzare pentru terenuri, după suprafețe, în perioada 2008-S01/2019, pentru Municipiul București

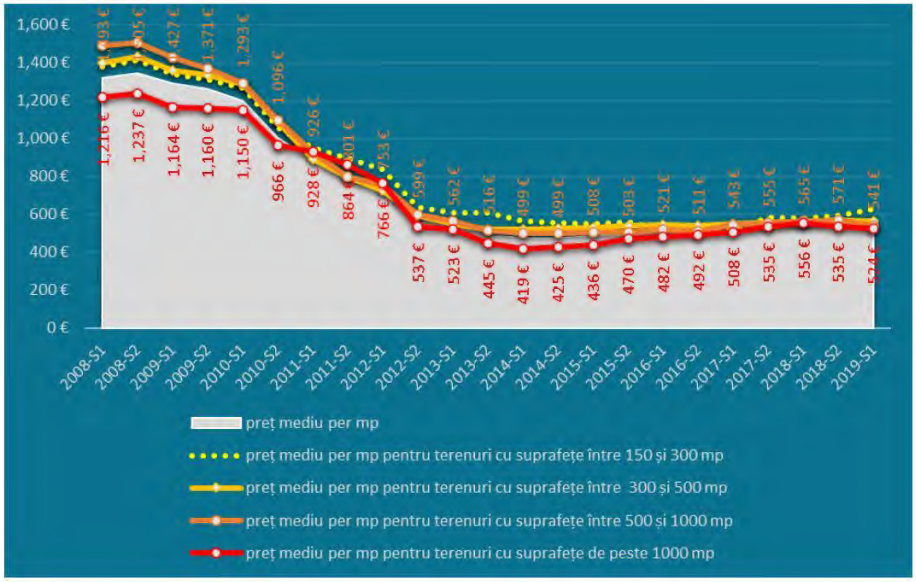

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

Ca și în analiza pieței apartamentelor, relevantă pentru analiza terenurilor este distribuția și amplasamentul acestora în zonele de publicitate imobiliară, prețurile variind foarte mult, de la o zonă la alta, în funcție de mai mulți factori:

- Amplasamentul: ca pentru orice proprietate imobiliară, localizarea terenului este primordială. Zona/ cartierul sunt cele mai importante, ele "furnizând" deja cea mai importanta valoare, respectiv fie localizarea într-o zona renumită, fie localizarea într-o zonă mai puțin atractivă. Vecinătățile joacă un rol foarte important: chiar dacă locația este cea dorita, vecinătatea imediată poate să nu fie cea mai adecvată, cum ar fi, de exemplu, prezența unui cimitir sau a unei activități industriale active sau inactive și care poate reprezenta un disconfort viitor, o sursa de poluare sau zgomot pentru un viitor proiect rezidențial / de clădiri de birouri.
- Configurația spațială a loturilor:
    - Deschiderea lotului la stradă - în funcție de lățimea lotului se stabilesc accesele, atât de importante în configurarea viitoarei investiții; evident că o deschidere cât mai generoasă aduce plus valoare respectivului teren. Acesta este un punct crucial în alegerea terenurilor pentru dezvoltarea funcțiunilor comerciale / retail, de exemplu, unde companiile care funcționează în domeniu pornesc în căutarea terenurilor adecvate de la îndeplinirea unor factori minimali, precum deschiderea lotului, în vederea configurării unui acces auto viabil.
    - **Forma lotului**: majoritatea cumpărătorilor preferă terenurile cu o formă apropiată de cea a pătratului care oferă lejeritate în proiectare. Însă, parcelarul dezvoltat în București, cu puține excepții notabile, este preponderent dominat de loturi cu forme alungite, înguste și cu construcții lipite pe limita de proprietate; această situație a condus la soluții mai mult sau mult inspirate, Bucureștiul având o siluetă dominată, încă, de calcane.

- Reglementările și posibilitățile de ocupare ale loturilor – indicatorii urbanistici, dictează modul de ocupare al terenului, și ulterior, investiția per total:
    - Procentul de Ocupare a Terenului (POT) – coeficient care variază în funcție încadrare în zona de reglementare, fiind determinat și în relație cu retragerile față de limitele de proprietate;
    - Coeficientul de Utilizare a Terenului (CUT) – coeficient determinat prin raportul între suprafața desfășurată totală (fără subsol) și suprafața parcelei;
    - H maxim: este reprezentat de înălțimea maximă a viitoarei clădiri, înălțimea fiind corelată cu cea a vecinătăților; însă, regimul de înălțime este dependent de POT și CUT, și prin schimbarea cărora se pot aduce schimbări de structură și de fond ale unei zone.
    - Funcțiunea pe care terenul o poate susține – este, nu în ultimul rând, definitorie în procesul de achiziție al unui teren.
- Accesul la utilități – un alt factor extrem de important în stabilirea valorii unui teren; și aici, există diferențe de abordare, ca urmare a funcțiunii propuse: (1) pentru funcțiunile rezidențiale, dacă până în anul 2020, dezvoltatorii puteau achiziționa terenuri care nu erau racordate la rețeaua de utilități, și puteau construi, vinde și da în folosință, acest lucru a fost modificat prin *legea nr. 7/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții și pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții* (articolul 22) care stipulează că darea în folosință se poate *face numai după punerea în funcțiune a branșamentelor autorizate și definitive la rețelele de utilități publice ale infrastructurii edilitare*; lipsa respectării unor aspecte de bună funcționare urbană a condus la apariția unor cartiere, de mari dimensiuni in suburbiile Bucureștiului fără apă curentă și fără canalizare; (2) pentru noile dezvoltări de birouri și comerciale/retail, situația a fost complet inversată, accesul la utilități, puterea instalată, capacitatea zonei, posibilitățile viitoare de mărire a acestor capacități, erau si sunt primordiale în procesul de achiziție.
- Accesibilitatea rutieră sau la transportul în comun: accesul la artere principale, modalitățile de intrare sau ieșire de pe lot, dacă accesul este făcut de pe un drum public sau privat, asfaltat sau pietruit, dacă este un drum supra aglomerat deja, sunt primele aspecte investigate în cazul achiziției unui teren. In funcție de viitorul proiect, decizia relocării se poate lua cu ușurință, dacă accesul nu este facil. In plus, acoperirea cu mijloace de transport, joacă un rol esențial în stabilirea valorii unui teren, cele mai bine cotate terenuri au fost și vor rămâne cele din zonele centrale și în aproprierea mijloacelor de transport, preferabil a metroului. Apropierea față de o stație de metrou existentă este un criteriu care cântărește greu, în special pentru dezvoltarea spațiilor de birouri (aspect demonstrat de dispunerea în teritoriu a acestora), dar și a celor rezidențiale.

Luând în calcul cele menționate anterior, apar ca evidente anumite zone preferențiale, unde terenurile disponibile sunt puține ca ofertă sau se împuținează. Așa cum arată și tabelul următor, în anumite zone de publicitate imobiliară, și anume: Kiseleff-Aviatorilor, Cotroceni, Dacia-Eminescu, Victoriei-Romana-Universitate, Dorobanți-Floreasca, Ferdinand, Herăstrău-Nordului, Moșilor și Vitan Nou, ofertele la vânzare depășeau 2000 euro/mp (preț mediu) în anul 2008 – S1; dar până și acestea au urmărit tendința manifestată pe piața imobiliară, înregistrând scăderi substanțiale ale prețurilor pentru anul 2019 – S1, comparativ cu 2008 – S1. Interesant este faptul că, dintre acestea, doar zonele Kiseleff-Aviatorilor, Cotroceni, Victoriei-Romană-Universitate, Dorobanți-Floreasca și Herăstrău-Nordului mai înregistrau în 2019 – S1 valori la vânzare de peste 1000 euro/mp (preț mediu). Excepție notabilă o face zona Kiseleff-Aviatorilor, unde terenurile cu suprafețe de peste 1000 mp ating valori medii de 2500 euro/mp. Două zone au rămas la niveluri relativ constante în perioada analizată, acestea fiind Pantelimon și Berceni (situate în jurul valorii de 250 - 300 euro/ mp preț mediu cerut la vânzare), aspect care a favorizat apariția unor noi zone rezidențiale către limita administrativă a municipiului. Zonele care au suferit cele

mai mari scăderi la nivelul prețului mediu (de peste 65%) au fost Ferdinand, Dristor-Vitan Vechi, Dacia-Eminescu, Tineretului-Timpuri Noi, Băneasa, Tei, Vitan Nou și Aviației.

Tabelul 14 Evoluție preturi medii terenuri sem 1 2008 versus sem 1 2019 pe zone de publicitate imobiliară

	2008-S1- prețuri medii pe mp					2019-s1- prețuri medii pe mp					
cartier	preț mediu per mp	terenuri cu suprafețe între 150 și 300 mp	terenuri cu suprafețe între 300 și 500 mp	terenuri cu suprafețe între 500 și 1000 mp	terenuri cu suprafețe de peste 1000 mp	preț mediu per mp	terenuri cu suprafețe între 150 și 300 mp	terenuri cu suprafețe între 300 și 500 mp	preț mediu per mp pentru terenuri cu suprafețe între 500 și 1000 mp	preț mediu per mp pentru terenuri cu suprafețe de peste 1000 mp	Evoluție scădere prețuri pentru anul 2019-S1 față de anul 2008- S1
1 Mai	**1,600 €**	1,784 €	1,500 €	1,950 €		**786 €**	787 €	830 €	700 €	600 €	**-51%**
13 Septembrie-Panduri	**1,300 €**	1,226 €	1,250 €	1,558 €	1,625 €	**700 €**	633 €	554 €	750 €	633 €	**-46%**
Aviației	**1,800 €**	1,990 €	1,700 €	1,700 €	1,500 €	**526 €**	652 €	600 €	210 €	661 €	**-71%**
Băneasa	**680 €**	1,500 €	1,200 €	670 €	517 €	**214 €**	562 €	281 €	210 €	209 €	**-68%**
Berceni	**355 €**	860 €	750 €	275 €	155 €	**290 €**	394 €	397 €	279 €	193 €	**-18%**
Bucureștii Noi	**865 €**	850 €	930 €	917 €	550 €	**313 €**	324 €	365 €	25 €	250 €	**-64%**
Colentina	**700 €**	832 €	758 €	566 €	675 €	**262 €**	335 €	254 €	210 €	251 €	**-63%**
Cotroceni	**2,750 €**		2,750 €	3,200 €	1,600 €	**1,200 €**	1,103 €	1,200 €	1,500 €		**-56%**
Crângași	**1,030 €**	1,111 €	1,000 €	1,200 €	825 €	**400 €**		418 €	400 €		**-61%**
Dacia-Eminescu	**2,500 €**		2,470 €	2,600 €	2,500 €	**807 €**	657 €	799 €	895 €	815 €	**-68%**
Decebal-Calea Călărașilor	**1,850 €**	1,850 €	1,825 €	1,650 €	2,100 €	**653 €**	665 €	667 €	622 €	675 €	**-65%**
Dorobanți-Floreasca	**2,385 €**	2,304 €	2,500 €	3,050 €	2,550 €	**1,040 €**	920 €	1,071 €	1,050 €	807 €	**-56%**
Dristor-Vitan Vechi	**1,500 €**	1,500 €	1,251 €	1,335 €	1,523 €	**513 €**	490 €	500 €	615 €	600 €	**-66%**
Drumul Taberei	**500 €**		1,200 €	250 €	500 €	**250 €**		237 €	286 €	225 €	**-50%**
Ferdinand	**2,000 €**	2,705 €	1,500 €	2,000 €	2,000 €	**698 €**	601 €	703 €	617 €	750 €	**-65%**
Ghencea	**206 €**	363 €	300 €	195 €	216 €	**100 €**		101 €	94 €	100 €	**-51%**
Giulești	**360 €**	533 €	624 €	363 €	190 €	**202 €**	239 €	262 €	100 €	95 €	**-44%**

	2008-S1- prețuri medii pe mp					2019-s1- prețuri medii pe mp					
cartier	preț mediu per mp	terenuri cu suprafețe între 150 și 300 mp	terenuri cu suprafețe între 300 și 500 mp	terenuri cu suprafețe între 500 și 1000 mp	terenuri cu suprafețe de peste 1000 mp	preț mediu per mp	terenuri cu suprafețe între 150 și 300 mp	terenuri cu suprafețe între 300 și 500 mp	preț mediu per mp pentru terenuri cu suprafețe între 500 și 1000 mp	preț mediu per mp pentru terenuri cu suprafețe de peste 1000 mp	Evoluție scădere prețuri pentru anul 2019-S1 față de anul 2008- S1
Giurgiului	**185 €**	845 €	600 €	140 €	110 €	**100 €**	337 €	170 €	95 €	77 €	**-46%**
Griviței-Gara de Nord	**1,200 €**	1,500 €	1,200 €	1,600 €	575 €	**556 €**	719 €	423 €	540 €	625 €	**-54%**
Herăstrău-Nordului	**2,000 €**	2,000 €	2,550 €	2,250 €	1,400 €	**1,000 €**	1,000 €	983 €	1,083 €	1,000 €	**-50%**
Iancului-Mihai Bravu	**1,671 €**	1,475 €	1,600 €	1,700 €	2,000 €	**625 €**	660 €	568 €	651 €	607 €	**-63%**
Kiseleff-Aviatorilor	**2,800 €**		3,350 €	4,000 €	2,200 €	**1,683 €**	1,721 €	1,407 €	1,650 €	2,500 €	**-40%**
Militari	**600 €**	700 €	800 €	550 €	400 €	**293 €**	346 €	450 €	338 €	235 €	**-51%**
Moșilor	**2,000 €**	1,988 €	2,117 €	2,000 €	2,694 €	**711 €**	822 €	900 €	554 €	711 €	**-64%**
Pantelimon	**223 €**	540 €	200 €	185 €	258 €	**220 €**	260 €	304 €	100 €	240 €	**-1%**
Parcul Carol (Cantemir-Mărășești)	**1,754 €**	1,625 €	1,754 €	3,150 €	1,600 €	**623 €**	709 €	759 €	513 €	575 €	**-64%**
Pipera	**414 €**	1,391 €	500 €	477 €	400 €	**243 €**		249 €	220 €	255 €	**-41%**
Rahova	**195 €**	447 €	205 €	187 €	163 €	**110 €**	266 €	147 €	100 €	90 €	**-44%**
Stefan Cel Mare	**1,765 €**	1,420 €	1,700 €	2,300 €	2,500 €	**750 €**	770 €	598 €	765 €		**-58%**
Tei	**1,500 €**	1,497 €	1,100 €	1,400 €	2,250 €	**453 €**	310 €	415 €	596 €	500 €	**-70%**
Tineretului-Timpuri Noi	**1,900 €**	1,750 €	1,875 €	2,550 €	2,100 €	**600 €**	605 €	600 €	800 €	550 €	**-68%**
Titan	**361 €**	1,100 €	500 €	600 €	300 €	**137 €**	578 €	150 €	111 €	137 €	**-62%**
Unirii	**1,648 €**	1,650 €	2,000 €	2,060 €	200 €	**830 €**	813 €	693 €	958 €	830 €	**-50%**
Victoriei-Romana-Universitate	**2,450 €**	2,060 €	2,795 €	2,225 €	2,000 €	**1,091 €**	938 €	1,000 €	1,100 €	1,000 €	**-55%**
Vitan Nou	**2,000 €**	1,500 €		2,300 €	2,000 €	**600 €**		591 €	622 €	380 €	**-70%**

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

Analizând evoluția pieței imobiliare, se pot evidenția următoarele aspecte cu privire la piața funciară și circulația terenurilor, în funcție de tipologia funcțională vizată:

- Clădirile de birouri, fie că este vorba de clădiri individuale sau de un complex de clădiri de birouri, s-au dezvoltat în jurul stațiilor de metrou, ocupând terenurile libere de construcții sau ale fostelor platforme industriale. Zona Aviației / Pipera / Barbu Văcărescu / Floreasca fiind, de departe, polul cel mai închegat. A urmat închegarea zonei Politehnica – Grozăvești, unde au existat o serie de parcele de mari dimensiuni; noi poli se conturează, datorită investițiilor curente, în zona bulevardului Expoziției și Tineretului – Timpuri (unde se prevăd noi achiziții de terenuri libere sau ale fostelor fabrici, de către noi investitori).
- Pentru proiectele comerciale / de retail, accesibilitatea a avut primul cuvânt în procesul de achiziție a terenurilor: astfel au apărut noi centre comerciale (mall-uri) pe limita zonei centrale, în general pe amplasamentele fostelor incinte industriale și în preajma marilor ansambluri de locuit; alte noduri comerciale de mari dimensiuni au fost amplasate la limita municipiului, în jurul nodurilor de intersecție cu drumurile de mare viteză: A1, în primă instanță și ulterior A2 (zonă de expansiune) și A3, în viitor.
- Dezvoltarea rezidențială nouă, spre deosebire de celelalte segmente, s-a făcut în toate zonele municipiului, acolo unde terenurile au avut dimensiuni acceptabile pentru a suporta o nouă inserție. Astfel, există proiecte dezvoltate pe terenuri centrale sau semicentrale în apropierea stațiilor de transport în comun, dar și în zone unde acesta este deficitar sau lipsește, dar prețul foarte mic al terenurilor a reprezentat un motiv suficient pentru dezvoltarea de noi zone rezidențiale. Acesta fiind și unul din factorii care au participat la variația mare a prețurilor apartamentelor (unde, în clădiri noi, garsonierele erau vândute cu 25.000 euro în zonele limitrofe, iar un loc de parcare în zona centrală se vindea cu 15.000 euro).

Figura 168. Rezerve de teren disponibile pentru Municipiul București, după prețul mediu pe zone de publicitate imobiliară (preț mediu la vânzare) (S01/2019)

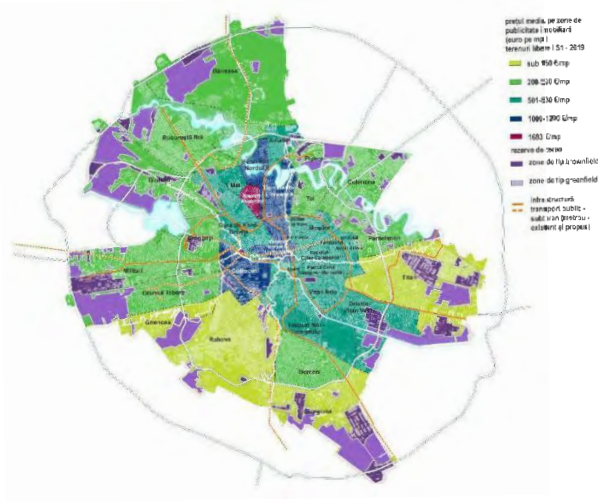

Sursa: Calcule proprii pe baza ofertelor la vânzare din bazele de date imobiliare.

Cartarea suprafețelor disponibile de teren (fie de tip *brownfields* sau de tip *greenfields*), pe zonele de publicitate imobiliară relevă, încă, un portofoliu bogat de terenuri, mai ales în zonele mai puțin exploatate până acum. Cele mai ample rezerve de teren și care ar putea fi valorificate se regăsesc în partea de sud a Capitalei, la periferie, în cartierele Rahova sau Giurgiului (zonele cu cele mai mici prețuri medii la vânzare – 150 euro/mp), însă și pe axa est – vest în cartierele Titan (preț mediu de 150 euro/mp), Militari sau Drumul Taberei (prețuri medii variind între 250 – 300 euro/mp). Dacă terenurile din partea de sud suferă încă din lipsa unei infrastructuri (rutiere de mare viteză sau de transport public în comun, respectiv metroul), zonele de est și vest nu se confruntă cu această problemă. De aceea, este clar manifestată tendința investitorilor de a-și concentra eforturile în aceste două zone (cu precădere în zonele Militari / A1 sau Theodor Pallady / Anghel Saligny), conturând zonele de expansiune urbană și mai accentuat. Zona de nord nu și-a pierdut din atractivitate, ci, dimpotrivă, este în plină dezvoltare, perspectiva finalizării liniei de metrou care va face legătura cu Aeroportul Internațional Otopeni, deschizând noi oportunități de dezvoltare în interiorul și în exteriorul limitelor administrativ teritoriale ale municipiului.

In schimb, situația terenurilor disponibile în zona inelului central și pe limita acestuia rămâne incertă. Încă există o serie de amplasamente, de mari dimensiuni, situate în zona centrală, care din cauza presiunii imobiliare și a incertitudinii cu privire la regimul juridic al acestora, sunt lăsate în paragină;

între acestea menționăm câteva exemple precum Esplanada (zona Unirii), fostul amplasament al Casei Radio (Splaiul Unirii) sau alte terenuri rămase libere / nedezvoltate ca urmare a operațiunilor urbanistice de amploare executate până în anul 1990 (precum cele din zona Cartierului Evreiesc sau de pe lângă Casa Poporului, de exemplu).

6.5 Analiza atractivității cartierelor din București

În prezent, concurența între orașe a devenit un fenomen aproape cuantificabil, mai ales când se vorbește despre orașe din diferite țări, aflate, mai mult sau mai puțin în același stagiu de dezvoltare, dar în directă competiție pentru resursele de orice fel. Mai mult, această competiție este vizibilă și la nivel național sau regional. Competiția este atât de acerbă, întrucât acest fenomen ajunge să se manifeste și în cadrul aceluiași sistem urban, pentru că și sectoarele / districtele / cartierele aceluiași oraș se bazează pe aceleași tipuri de resurse: potențiale investiții, atragerea și relocarea cetățenilor, atragerea vizitatorilor. Datorită acestui fenomen, și nefiind limitat la acesta, municipalitățile încearcă să aducă schimbări și să devină sustenabile (din punct de vedere social, economic și ecologic), prin acțiuni țintite precum crearea de noi spații verzi, îmbunătățirea economiei locale etc.. Cu alte cuvinte, orașele / districtele / sectoarele vor să devină mai atractive.

Astfel că, analiza atractivității cartierelor din punct de vedere al locuirii apare ca un pas firesc, ulterior analizei imobiliare și încearcă să răspundă la întrebarea ***de ce sunt preferate unele cartiere, în defavoarea altora, în acțiunile de relocare,*** aspect care influențează decisiv și valoarea de piață a proprietăților (prin crearea unui dezechilibru între cerere și ofertă) și, în același timp, influențează accesul la locuințe, în general. Această analiză este relevantă pentru înțelegerea dinamicii dezvoltării urbane, unde cartierul, deși nu are limite fizice și administrative, joacă un rol important în mentalul colectiv, oamenii identificând și raportându-se mult mai facil la el, decât la sector (mai ales datorită omogenității și particularităților spațiale distincte – repere, centre, spații etc.).

Gruparea indicatorilor este făcută astfel: (1) pentru a evalua atributele fizice ale mediului construit în ceea ce privește aspectele funcționale și spațiale; (2) pentru a evalua gradul de satisfacție al utilizatorilor cu privire la dotarea cartierelor / sectoarelor (pornind de la ampla cercetare sociologică făcută în cadru SIDU București); și (3) pentru a cuantifica gradul de accesibilitate la o locuință. Ceea[305] ce se dovedește a fi foarte important de menționat, este că, dimensiunea fizică a unui mediu construit (prin utilizarea acestuia) are impact asupra dimensiunii sociale (prin comportamentul utilizatorului), în timp ce dimensiunea perceptivă este un rezultat al interacțiunii dimensiunii sociale cu atributele fizice ale mediului construit de vecinătate.

3

[05] R. Qawasmeh, *Identification of the quality of urban life assessment aspects in residential neighbourhoods in Doha,* articol în *The Sustainable City IX, Vol. 1* 391

Detalierea indicatorilor și a rezultatelor / aplicarea metodologiei pe municipiul București[306].

Amplasare	**pe teritoriul sectorului**	
	în interiorul inelului central	**10**
	în afara inelului central / periferie	**5**

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt: Cotroceni, Dacia-Eminescu, Decebal-Calea Călărașilor, Dorobanți-Floreasca, Ferdinand, Griviței-Gara de Nord, Moșilor, Parcul Carol (Cantemir-Mărășești), Sefan Cel Mare, Tineretului-Timpuri Noi, Unirii, Victoriei-Romana-Universitate și Vitan Nou (cartierele amplasate în inelul central).

Figura 169. Amplasarea cartierelor față de centrul orașului

Sursa: Autorii

[306] aplicarea metodologiei utilizate a fost făcută pe limitele zonelor de publicitate imobiliară, pentru a putea corela toti indicatorii, în aplicarea metodologiei au fost preluate rezultatele și din alte studii SIDU, precum: Locuirea, Servicile, Transportul, Demografie, Economie sau Ancheta Socială.

Accesibilitate	fără străzi asfaltate	-1
	artere importante de circulație	3
	cu artere majore	1
	zone pietonale si piste de biciclete	10

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt: 13 Septembrie- Panduri / Cotroceni, Aviației, Băneasa, Decebal-Calea Călărașilor, Dorobanți-Floreasca, Kiseleff-Aviatorilor, Parcul Carol (Cantemir-Mărășești), Pipera, Tineretului-Timpuri Noi, Titan, Unirii, Victoriei-Romana-Universitate, Vitan Nou (cartierele cu accesibilitate pietonală sporită: artere pietonale și / sau piste de bicicletă).

Figura 170. Accesibilitatea rutieră și pietonală a cartierelor

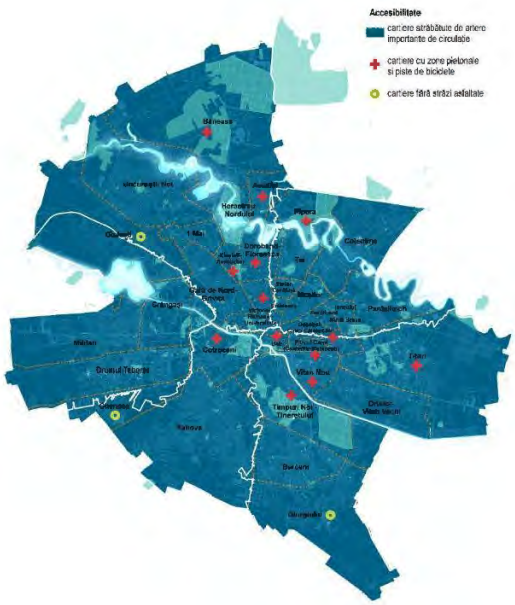

Sursa: Autorii

Transport public	fără transport public	
	dependent de singur tip de transport de suprafață	1
	cu mai multe mijloace de transport de suprafață	2
	cu mijloace de transport de suprafață si metrou	5

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt: 1 Mai-Domenii, Aviației, Berceni, București Noi, Cotroceni, Crângași, Dacia-Eminescu, Decebal-Calea Călărașilor, Dorobanți-Floreasca, Dristor-Vitan Vechi, Griviței-Gara de Nord, Herăstrău-Nordului, Iancului-Mihai Bravu, Kiseleff-Aviatorilor, Militari, Moșilor, Pantelimon, Parcul Carol (Cantemir-Mărășești), Pipera, Stefan Cel Mare, Tineretului-Timpuri Noi, Titan, Unirii, Victoriei-Romana-Universitate, Vitan Nou (accesibile cu multiple mijloace de transport în comun, inclusiv metrou).

Figura 171. Accesul la transportul public

Sursa: Autorii

Starea fondului construit	clădiri cu risc seismic (mai mult de 20 de clădiri per zonă)	-5
	clădiri vechi cu fațade degradate (evaluare rapidă asupra zonei)	-3
	blocuri cu o vechime mai mare de 50 de ani	-2
	blocuri reabilitate termic in proporție de sub 50% (evaluare la nivel de sector)	3
	blocuri reabilitate termic in proporție de peste 50% (evaluare la nivel de sector)	4
	inserții clădiri noi de locuit (mai noi de 20 de ani)	5

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt (după însumarea tuturor punctajelor, cu o valoare mai mare de 8 puncte): Aviației, Băneasa, Colentina, Crângași, Dristor-Vitan Vechi, Ghencea, Herăstrău-Nordului, Kiseleff-Aviatorilor, Pipera, Tei, Tineretului-Timpuri Noi și Vitan Nou.

Figura 172. Gruparea cartierelor după distribuția clădirilor cu risc seismic (mai mult de 20 de clădiri per zonă).

Sursa: Autorii

Figura 173. Gruparea cartierelor după distribuția clădirilor cu fațade degradate (evaluare rapidă asupra zonei).

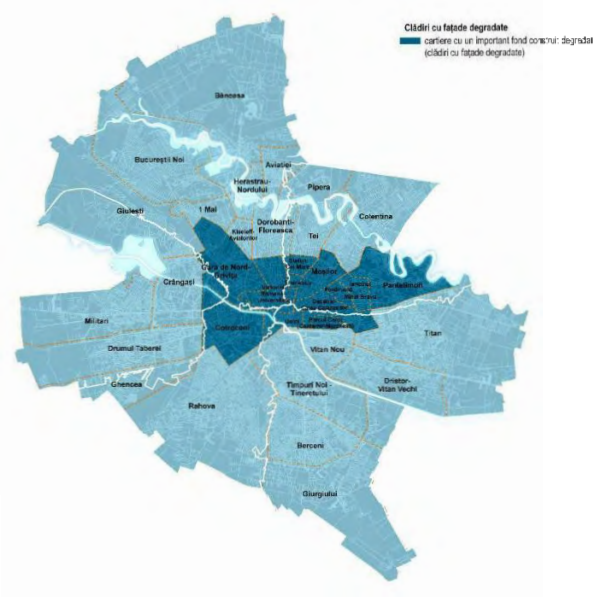

Sursa: Autorii

Figura 174. Gruparea cartierelor după distribuția clădirilor de locuit mai vechi de 50 de ani

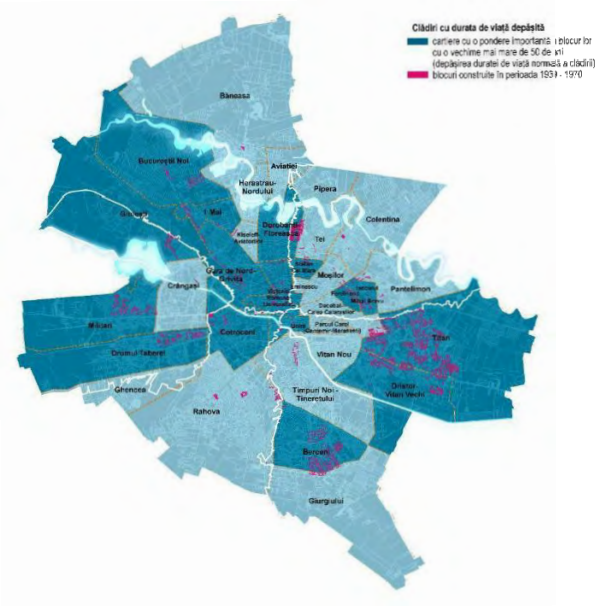

Sursa: Autorii

Figura 175. Reabilitarea termică a blocurilor: situația pe sectoare

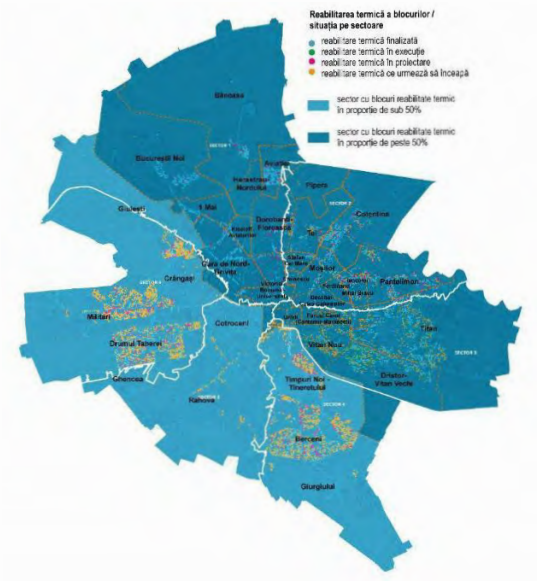

Sursa: Autorii

Figura 176. Inserții noi de clădiri pentru locuit (fond construit cu o vechime mai mică de 20 de ani)

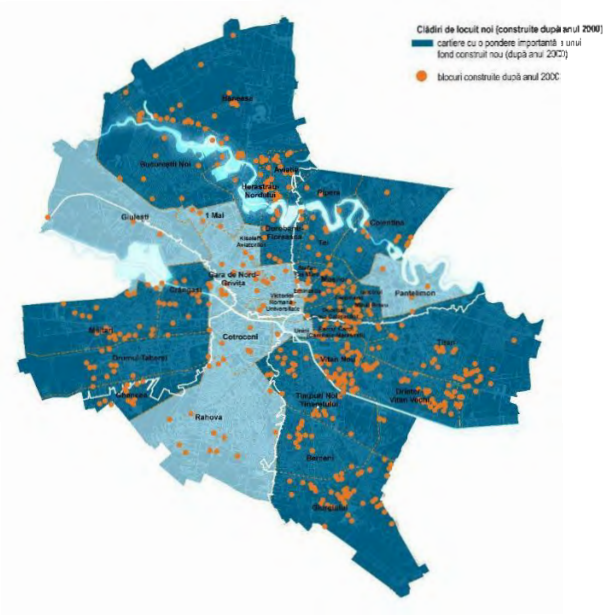

Sursa: Autorii

Densitate / spațialitate	blocuri cu regim ridicat de înălțime (prezente preponderent în lungul arterelor de circulații)	1
	blocuri cu regim scăzut de înălțime	2
	zone de case pe plan prestabilit / parcelări (interbelice)	3
	zone cu case noi (parcelări)	4

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt (după însumarea tuturor punctajelor, cu o valoare mai mare de 6 puncte): 1 Mai-Domenii, Băneasa. Bucureștii Noi, Dorobanți-Floreasca, Ghencea, Giurgiului, Parcul Carol (Cantemir-Mărășești) și Vitan Nou.

Figura 177. Gruparea cartierelor după spațialitatea/densitatea fondului construit

Sursa: Autorii

Factori naturali	mai mult de 5 km distanta de păduri/lacuri/râu (pentru mai mult de 50% din suprafața cartierului)	1
	intre 3 si 5 km distanta de păduri/lacuri/râu	2
	intre 1 si 3 km distanta de păduri/lacuri/râu	3
	mai puțin de 1 km distanta de păduri/lacuri/râu	4

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt: 1 Mai-Domenii, Aviației, Băneasa, Colentina, Crângași, Giulești, Herăstrău-Nordului, Kiseleff-Aviatorilor, Pantelimon, Parcul Carol (Cantemir-Mărășești), Pipera, Tei, Tineretului-Timpuri Noi, Unirii și Vitan Nou.

Figura 178. Gruparea cartierelor după prezența factorilor naturali

Sursa: Autorii

Recreere	cartier rezidențial fără parc de mari dimensiuni	-1
	în vecinătatea unui parc (mai puțin de 1 km)	2
	cu parc de mici dimensiuni	3
	cu parc de mari dimensiuni	5
	cu multiple spații verzi între blocuri	3
	facilități sportive (mai puțin de 1 km)	4

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt (după însumarea tuturor punctajelor, cu o valoare mai mare de 14 puncte): Băneasa, Colentina, Dorobanți-Floreasca, Pipera, Tineretului-Timpuri Noi, Titan și Unirii.

Figura 179. Gruparea cartierelor după prezența parcurilor

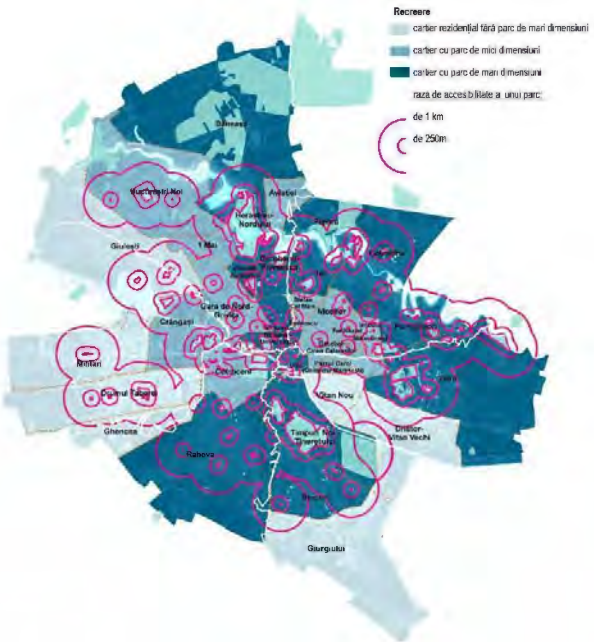

Sursa: Autorii

Figura 180. Gruparea cartierelor după spațiile verzi dintre blocuri și după dotările sportive

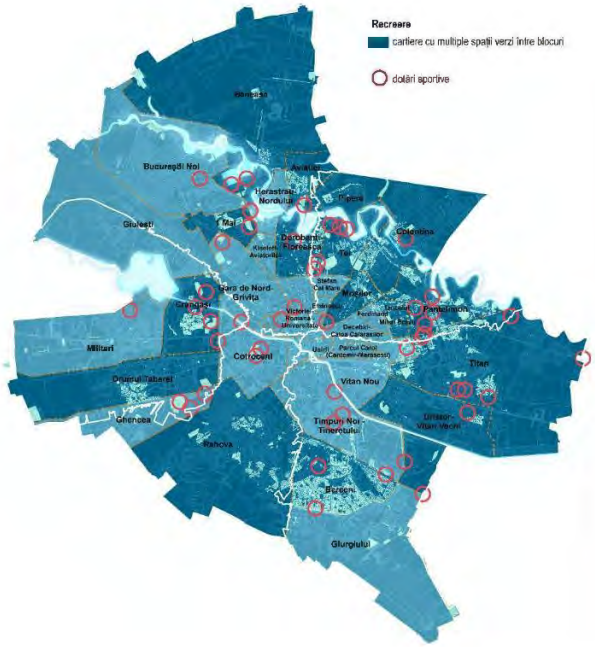

Sursa: Autorii

Centre comerciale	magazine de proximitate	1
	supermarket-uri	2
	hipermarketuri	3
	mall (la mai puțin de 3 km)	4
	parter comercial	5

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt (după însumarea tuturor punctajelor, cu o valoare mai mare de 15 puncte): 13 Septembrie- Panduri / Cotroceni, Aviației, Băneasa, Berceni, Bucureștii Noi, Colentina, Crângași, Decebal-Calea Călărașilor, Dristor-Vitan Vechi, Drumul Taberei, Ghencea, Giulești, Giurgiului, Griviței-Gara de Nord, Herăstrău-Nordului, Iancului-Mihai Bravu, Militari, Moșilor, Pantelimon, Parcul Carol (Cantemir-Mărășești), Pipera, Rahova, Stefan Cel Mare, Tei, Tineretului-Timpuri Noi, Titan, Unirii, Victoriei-Romana-Universitate și Vitan Nou.

Figura 181. Gruparea cartierelor după prezența centrelor comerciale

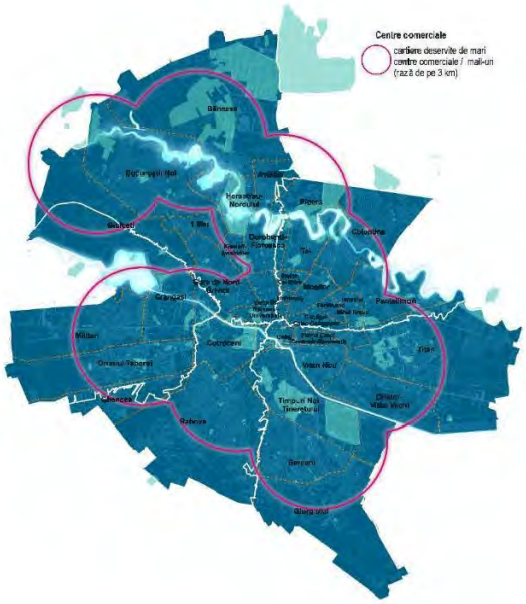

Sursa: Autorii

Educație	fără unități publice de învățământ	-1
	cu unități de învățământ preșcolar	1
	unități de învățământ primar și gimnazial	2
	unități de învățământ liceal	3
	unități de învățământ superior	4

Pentru acest indicator, analiza relevă că toate cartierele sunt deservite de unități de învățământ primare și gimnaziale, iar punctajul cel mai mare este obținut cartierele: Cotroceni, Crângași, Griviței-Gara de Nord, Tei, Tineretului-Timpuri Noi și Victoriei-Romana-Universitate (pe teritoriul cărora se regăsesc și unități de învățământ superior).

Figura 182. Accesul la educație: deservirea cartierelor de unitățile de învățământ primar și gimnazial

Sursa: Autorii

Locuri de muncă	zone lipsite de mari angajatori publici si privați	1
	zone cu mulți angajatori publici	2
	zone cu mulți angajatori privați	3
	zone cu mulți angajatori publici si privați	5

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt: Cotroceni, Dacia-Eminescu, Decebal-Calea Călărașilor, Dorobanți-Floreasca, Ferdinand, Griviței-Gara de Nord, Parcul Carol (Cantemir-Mărășești), Pipera, Stefan Cel Mare, Unirii, Victoriei-Romana-Universitate și Vitan Nou.

Figura 183. Accesul la locurile de muncă/angajatori

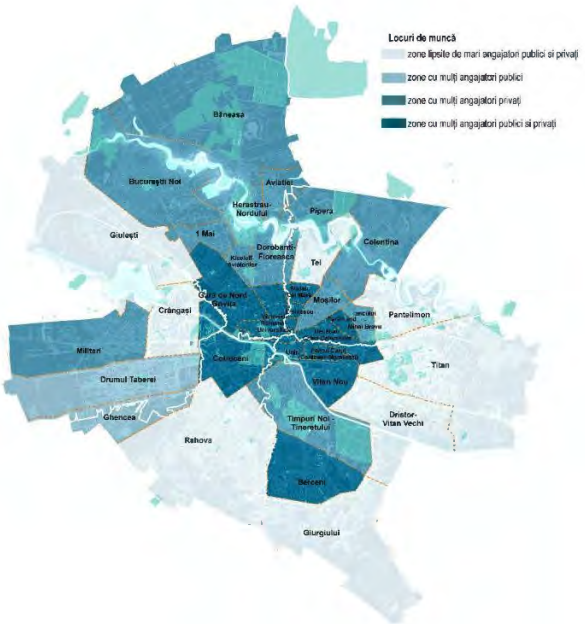

Sursa: Autorii

Investiții majore în infrastructură	**în lucru**	**5**
	proiecte în viitorul apropiat (1-5 ani)	**3**

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt: Berceni, Colentina, Cotroceni, Crângași, Decebal-Calea Călărașilor, Drumul Taberei, Ghencea și Stefan Cel Mare.

Figura 184. Gruparea cartierelor după investițiile publice

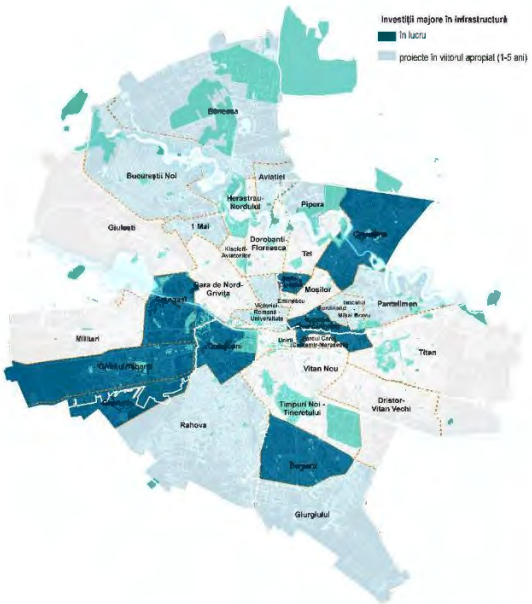

Sursa: Autorii

Investiții majore private (în lucru și în viitor)	**noi ansambluri de locuit**	**3**
	noi clădiri de birouri	**5**

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt (cu o valoare de 8 puncte): Aviației, Dacia-Eminescu, Dorobanți-Floreasca, Herăstrău-Nordului, Pipera, Stefan Cel Mare și Tineretului-Timpuri Noi.

Figura 185. Gruparea cartierelor după investițiile private

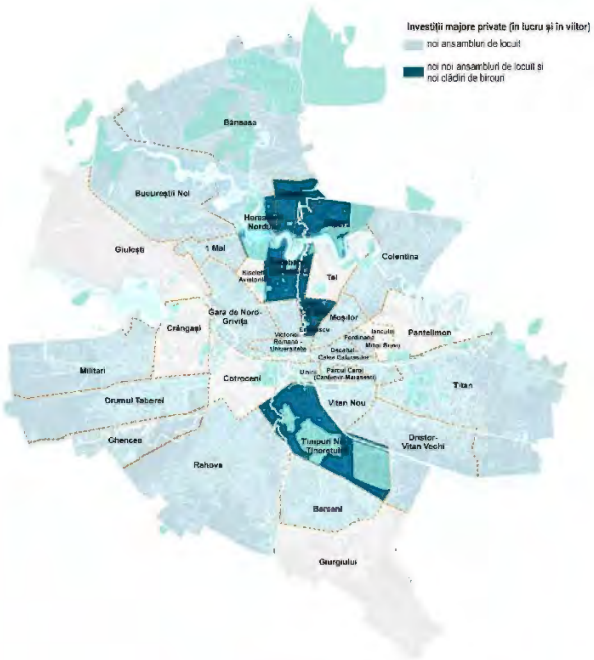

Sursa: Autorii

Interacțiune socială	fără spații interstițiale generoase	1
	cu spatii interstițiale generoase	2
	cu parcuri in proximitate / în interiorul cartierului	3
	cu centre de cartier bine definite	4
	cu centre de zi	5

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt (cu o valoare cumulată mai mare de 9 puncte): Aviației, Berceni, Bucureștii Noi, Colentina, Crângași, Dorobanți-Floreasca, Dristor-Vitan Vechi, Drumul Taberei, Giulești, Iancului-Mihai Bravu, Moșilor, Pantelimon, Stefan Cel Mare, Tei, Tineretului-Timpuri Noi și Titan.

Figura 186. Interacțiunea socială

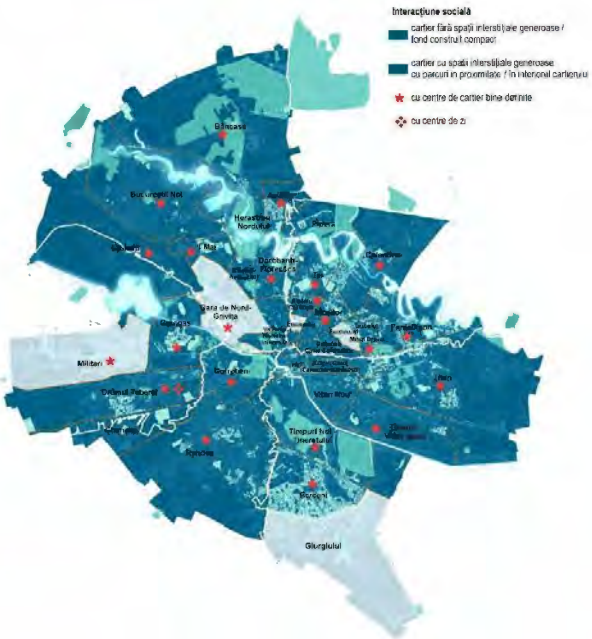

Sursa: Autorii

Percepția cetățenilor - satisfacția față de propriul sector	**în foarte mică măsură (medii 5 - 6)**	**5**
	într-o măsură mare (medii 7-8)	**8**
	într-o măsură foarte mare (medii 9-10)	**10**

Pentru acest indicator, cartierele cu punctajul cel mai mare sunt: Dristor-Vitan Vechi, Giurgiului, Tineretului-Timpuri Noi, Titan și Vitan Nou.

Figura 187. Percepția cetățenilor: gradul de satisfacție față de propriul sector

Sursa: Autorii

Preț mediu pe mp garsoniere (Sem 1 - 2019)	cu 20% sub medie	1
	10-20% sub medie	2
	la fel ca media pe București	3
	10-20% peste medie	4
	mai mult de 30% peste medie	5

Figura 188. Prețul mediu pe m^2 la garsoniere (S01/2019)

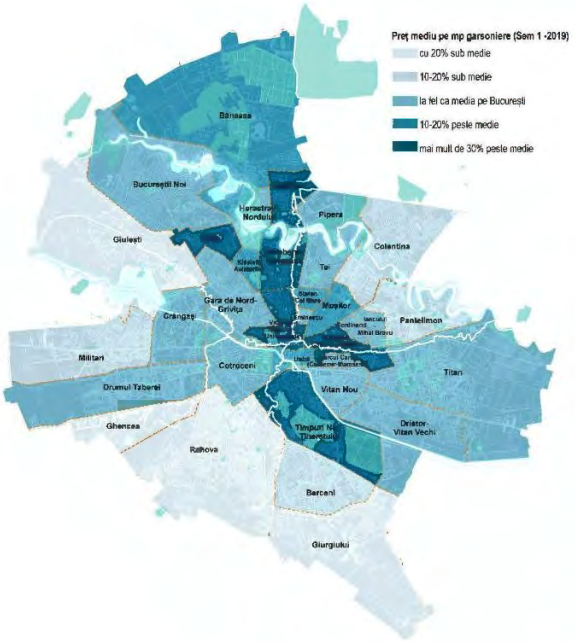

Sursa: Autorii

Preț mediu pe mp apartament 2 camere (Sem 1 - 2019)	cu 20% sub medie	1
	10-20% sub medie	2
	la fel ca media pe București	3
	10-20% peste medie	4
	mai mult de 20% peste medie	5

Figura 189. Prețul mediu pe m^2 pentru un apartament cu 2 camere (S01/2019)

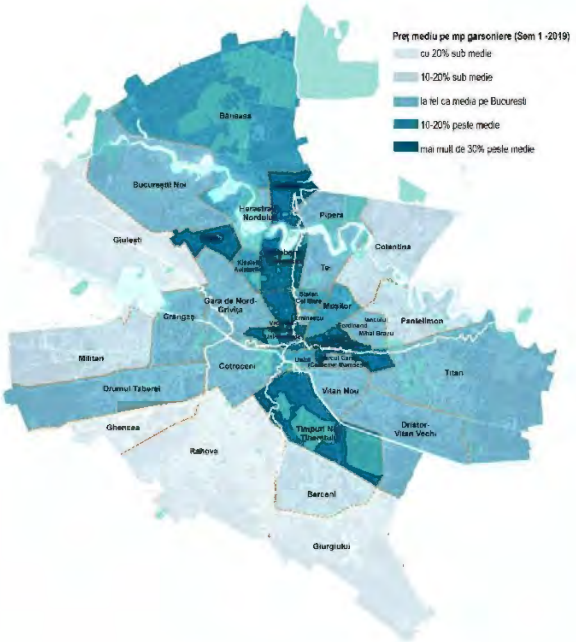

Sursa: Autorii

Preț mediu pe mp apartament 3 camere (Sem 1 - 2019)	cu 20% sub medie	1
	10-20% sub medie	2
	la fel ca media pe București	3
	10-20% peste medie	4
	mai mult de 20% peste medie	5

Figura 190. Prețul mediu pe m^2 pentru un apartament cu 3 camere (S01/2019)

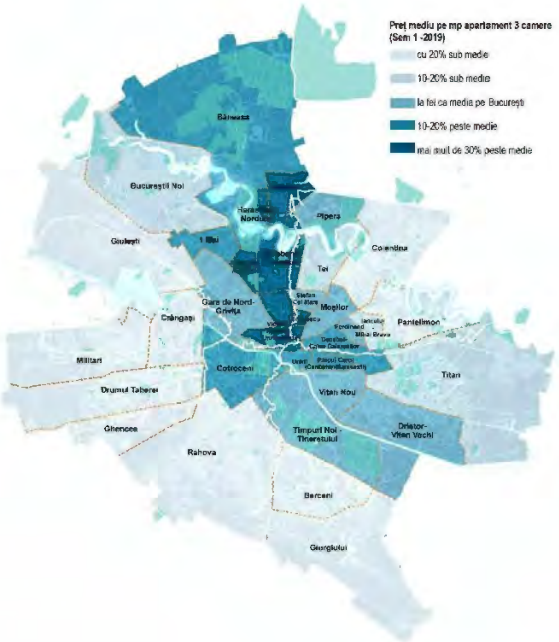

Sursa: Autorii

Preț mediu pe mp apartament 4+ camere (Sem 1 - 2019)	cu 20% sub medie	1
	10-20% sub medie	2
	la fel ca media pe București	3
	10-20% peste medie	4
	mai mult de 20% peste medie	5

Figura 191. Prețul mediu pe m^2 pentru un apartament cu 4 camere (S01/2019)

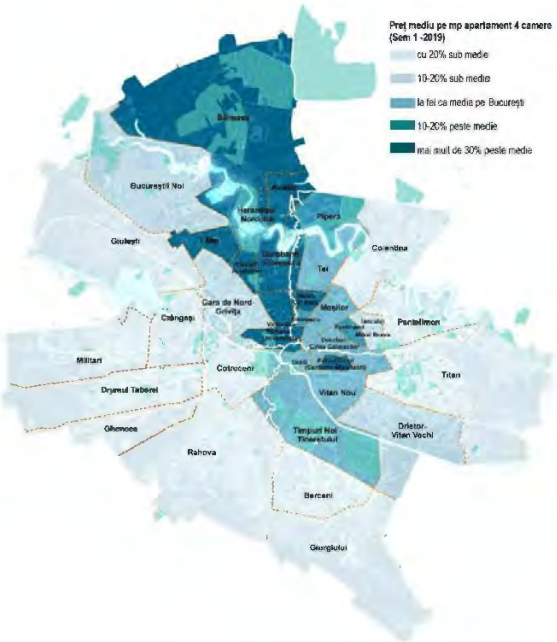

Sursa: Autorii

Calcul privind gradul de accesibilitate la o locuință construită în perioada 1977-2000 – prin creditare								
cartier	pret mediu pe mp construcție perioada 1977-2000	Pret mediu apartament 45 mp	Credit maxim pt 4050 lei / 862 euro venit lunar	rata lunara maxima	Pondere credit - valoare ap %	Credit maxim pt 6885 lei/ 1464 venit lunar (cu codebitor 70% din veniturile lui)	rata lunara maxima	Pondere credit - valoare apartament %
1 Mai	1,649 €	74,192 €	45,545 €	259 €	61%	77,352 €	439 €	104%
13 Septembrie-Panduri	1,151 €	51,774 €	45,545 €	259 €	88%	77,352 €	439 €	149%
Aviației	1,812 €	81,561 €	45,545 €	259 €	56%	77,352 €	439 €	95%
Băneasa	1,565 €	70,404 €	45,545 €	259 €	65%	77,352 €	439 €	110%
Berceni	1,138 €	51,204 €	45,545 €	259 €	89%	77,352 €	439 €	151%
Bucureștii Noi	1,087 €	48,937 €	45,545 €	259 €	93%	77,352 €	439 €	158%
Colentina	1,162 €	52,303 €	45,545 €	259 €	87%	77,352 €	439 €	148%
Cotroceni			45,545 €	259 €		77,352 €	439 €	
Crângași	1,205 €	54,240 €	45,545 €	259 €	84%	77,352 €	439 €	143%
Dacia-Eminescu	1,737 €	78,154 €	45,545 €	259 €	58%	77,352 €	439 €	99%
Decebal-Calea Călărașilor	1,620 €	72,917 €	45,545 €	259 €	62%	77,352 €	439 €	106%
Dorobanți-Floreasca	2,120 €	95,405 €	45,545 €	259 €	48%	77,352 €	439 €	81%
Dristor-Vitan Vechi	1,270 €	57,134 €	45,545 €	259 €	80%	77,352 €	439 €	135%
Drumul Taberei	1,107 €	49,799 €	45,545 €	259 €	91%	77,352 €	439 €	155%
Ferdinand			45,545 €	259 €		77,352 €	439 €	
Ghencea	1,073 €	48,266 €	45,545 €	259 €	94%	77,352 €	439 €	160%
Giulești	1,152 €	51,848 €	45,545 €	259 €	88%	77,352 €	439 €	149%
Giurgiului	1,014 €	45,623 €	45,545 €	259 €	100%	77,352 €	439 €	170%
Griviței-Gara de Nord			45,545 €	259 €		77,352 €	439 €	
Herăstrău-Nordului	2,202 €	99,083 €	45,545 €	259 €	46%	77,352 €	439 €	78%
Iancului-Mihai Bravu	1,288 €	57,946 €	45,545 €	259 €	79%	77,352 €	439 €	133%
Kiseleff-Aviatorilor	2,112 €	95,030 €	45,545 €	259 €	48%	77,352 €	439 €	81%
Militari	1,125 €	50,608 €	45,545 €	259 €	90%	77,352 €	439 €	153%
Moșilor	1,451 €	65,289 €	45,545 €	259 €	70%	77,352 €	439 €	118%
Necunoscuta	1,200 €	53,991 €	45,545 €	259 €	84%	77,352 €	439 €	143%
Pantelimon	1,150 €	51,759 €	45,545 €	259 €	88%	77,352 €	439 €	149%
Parcul Carol (Cantemir-Mărășești)	1,543 €	69,443 €	45,545 €	259 €	66%	77,352 €	439 €	111%
Pipera			45,545 €	259 €		77,352 €	439 €	

Rahova	1,000 €	45,012 €	45,545 €	259 €	101%	77,352 €	439 €	172%
Ștefan Cel Mare	1,455 €	65,489 €	45,545 €	259 €	70%	77,352 €	439 €	118%
Tei	1,220 €	54,913 €	45,545 €	259 €	83%	77,352 €	439 €	141%
Tineretului-Timpuri Noi	1,520 €	68,398 €	45,545 €	259 €	67%	77,352 €	439 €	113%
Titan	1,175 €	52,888 €	45,545 €	259 €	86%	77,352 €	439 €	146%
Unirii	1,748 €	78,638 €	45,545 €	259 €	58%	77,352 €	439 €	98%
Victoriei-Romană-Universitate	1,902 €	85,605 €	45,545 €	259 €	53%	77,352 €	439 €	90%
Vitan Nou	1,381 €	62,142 €	45,545 €	259 €	73%	77,352 €	439 €	124%

Sursa: calcule proprii

Accesul la locuință prin creditare - credit cu unic debitor (locuințe construite în perioada 1977 – 2000)	pondere credit din valoare apartament: 90%-105%	10
	pondere credit din valoare apartament: 85%-90%	6
	pondere credit din valoare apartament: 80%-85%	2
	pondere credit din valoare apartament: 70%-80%	-2
	pondere credit din valoare apartament: 70%-45%	-4

Figura 192. Accesul la locuință prin creditare: credit cu unic debitor, pentru locuințe construite în perioada 1977-2000

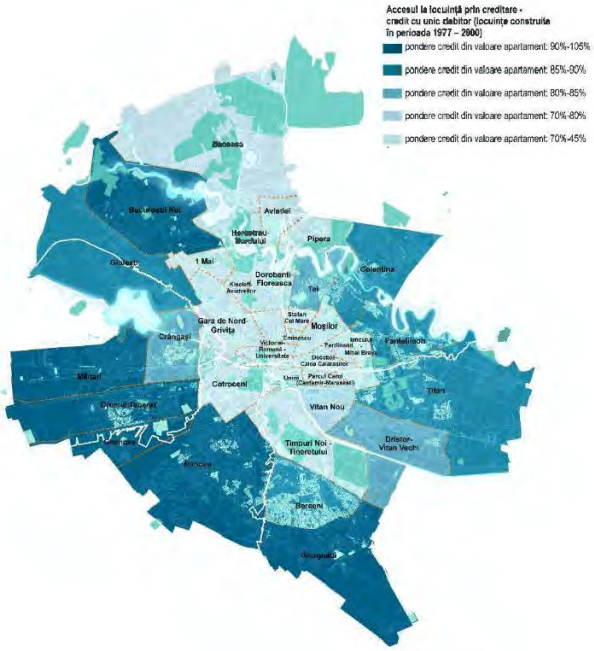

Sursa: Autorii

Accesul la locuință prin creditare - credit familie / cu co-debitor (locuințe construite în perioada 1977 – 2000)	pondere credit din valoare apartament: 105% - 175%	20
	pondere credit din valoare apartament: 90%-105%	10
	pondere credit din valoare apartament: 70%-80%	-2

Figura 193. Accesul la locuință prin creditare: credit de familie sau cu co-debitor, pentru locuințe construite în perioada 1977-2000

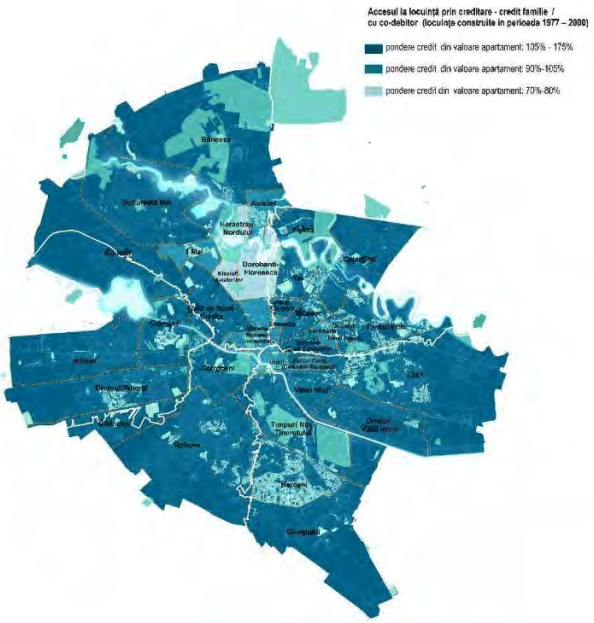

Sursa: Autorii

Calcul privind gradul de accesibilitate la o locuință construită după anul 2000 – prin creditare									
cartier	preț mediu pe mp construcție după 2000	Pret mediu apartament 45 mp	Credit maxim pt 4050 lei / 862 euro venit lunar	rata lunara maxima	Pondere credit - valoare ap %	Pret mediu apartament 45 mp	Credit maxim pt 6885 lei/ 1464 venit lunar (cu codebitor 70% din veniturile lui)	rata lunara maxima	Pondere credit - valoare ap %
1 Mai	1,710 €	76,953 €	45,545 €	259 €	59%	76,953 €	77,352 €	439 €	101%
13 Septembrie-Panduri	1,431 €	64,378 €	45,545 €	259 €	71%	64,378 €	77,352 €	439 €	120%
Aviației	1,879 €	84,554 €	45,545 €	259 €	54%	84,554 €	77,352 €	439 €	91%
Băneasa	1,614 €	72,643 €	45,545 €	259 €	63%	72,643 €	77,352 €	439 €	106%
Berceni	1,054 €	47,447 €	45,545 €	259 €	96%	47,447 €	77,352 €	439 €	163%
Bucureștii Noi	1,243 €	55,933 €	45,545 €	259 €	81%	55,933 €	77,352 €	439 €	138%
Colentina	1,006 €	45,275 €	45,545 €	259 €	101%	45,275 €	77,352 €	439 €	171%
Cotroceni	2,912 €	131,031 €	45,545 €	259 €	35%	131,031 €	77,352 €	439 €	59%
Crângași	1,232 €	55,456 €	45,545 €	259 €	82%	55,456 €	77,352 €	439 €	139%
Dacia-Eminescu	2,015 €	90,680 €	45,545 €	259 €	50%	90,680 €	77,352 €	439 €	85%
Decebal-Calea Călărașilor	1,678 €	75,516 €	45,545 €	259 €	60%	75,516 €	77,352 €	439 €	102%
Dorobanți-Floreasca	2,147 €	96,610 €	45,545 €	259 €	47%	96,610 €	77,352 €	439 €	80%
Dristor-Vitan Vechi	1,312 €	59,050 €	45,545 €	259 €	77%	59,050 €	77,352 €	439 €	131%
Drumul Taberei	1,023 €	46,043 €	45,545 €	259 €	99%	46,043 €	77,352 €	439 €	168%
Ferdinand	1,853 €	83,384 €	45,545 €	259 €	55%	83,384 €	77,352 €	439 €	93%
Ghencea	898 €	40,398 €	45,545 €	259 €	113%	40,398 €	77,352 €	439 €	191%
Giulești	971 €	43,692 €	45,545 €	259 €	104%	43,692 €	77,352 €	439 €	177%
Giurgiului	889 €	39,990 €	45,545 €	259 €	114%	39,990 €	77,352 €	439 €	193%
Griviței-Gara de Nord	1,593 €	71,691 €	45,545 €	259 €	64%	71,691 €	77,352 €	439 €	108%
Herăstrău-Nordului	2,425 €	109,115 €	45,545 €	259 €	42%	109,115 €	77,352 €	439 €	71%
Iancului-Mihai Bravu	1,446 €	65,073 €	45,545 €	259 €	70%	65,073 €	77,352 €	439 €	119%
Kiseleff-Aviatorilor	2,287 €	102,918 €	45,545 €	259 €	44%	102,918 €	77,352 €	439 €	75%
Militari	974 €	43,811 €	45,545 €	259 €	104%	43,811 €	77,352 €	439 €	177%
Moșilor	1,624 €	73,091 €	45,545 €	259 €	62%	73,091 €	77,352 €	439 €	106%
Necunoscuta	1,285 €	57,839 €	45,545 €	259 €	79%	57,839 €	77,352 €	439 €	134%
Pantelimon	1,019 €	45,870 €	45,545 €	259 €	99%	45,870 €	77,352 €	439 €	169%
Parcul Carol (Cantemir-Mărășești)	1,903 €	85,633 €	45,545 €	259 €	53%	85,633 €	77,352 €	439 €	90%
Pipera	1,383 €	62,238 €	45,545 €	259 €	73%	62,238 €	77,352 €	439 €	124%

Rahova	824 €	37,093 €	45,545 €	259 €	123%	37,093 €	77,352 €	439 €	209%
Stefan Cel Mare	1,794 €	80,715 €	45,545 €	259 €	56%	80,715 €	77,352 €	439 €	96%
Tei	1,825 €	82,147 €	45,545 €	259 €	55%	82,147 €	77,352 €	439 €	94%
Tineretului-Timpuri Noi	1,618 €	72,831 €	45,545 €	259 €	63%	72,831 €	77,352 €	439 €	106%
Titan	1,130 €	50,853 €	45,545 €	259 €	90%	50,853 €	77,352 €	439 €	152%
Unirii	1,752 €	78,850 €	45,545 €	259 €	58%	78,850 €	77,352 €	439 €	98%
Victoriei-Romana-Universitate	2,306 €	103,756 €	45,545 €	259 €	44%	103,756 €	77,352 €	439 €	75%
Vitan Nou	1,567 €	70,533 €	45,545 €	259 €	65%	70,533 €	77,352 €	439 €	110%

Sursa: calcule proprii

Accesul la locuință prin creditare - credit cu unic debitor (locuințe construite după anul 2000)	pondere credit din valoare apartament: 105%-125%	20
	pondere credit din valoare apartament: 90%-105%	10
	pondere credit din valoare apartament: 80%-85%	2
	pondere credit din valoare apartament: 70%-80%	-2
	pondere credit din valoare apartament: 70%-45%	-4

Figura 194. Accesul la locuință prin creditare: credit cu unic debitor, pentru locuințe construite după anul 2000

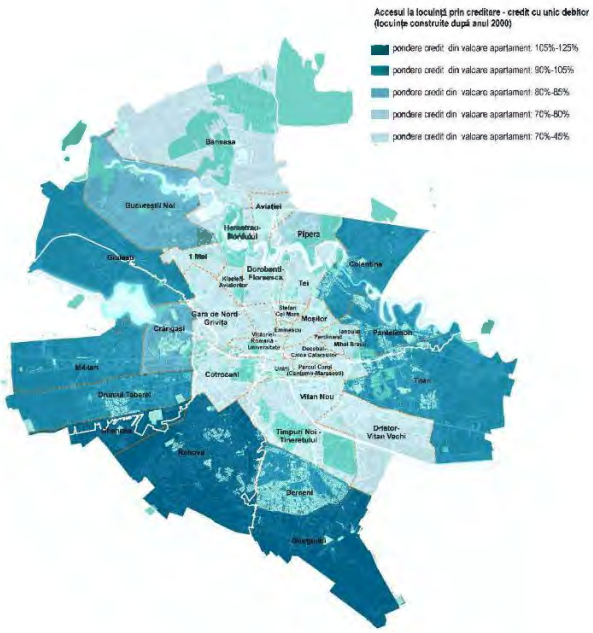

Sursa: Autorii

Accesul la locuință prin creditare - credit familie / cu co-debitor (locuințe construite după anul 2000)	**pondere credit din valoare apartament: 175% - 210%**	**30**
	pondere credit din valoare apartament: 105% - 175%	**20**
	pondere credit din valoare apartament: 90%-105%	**10**
	pondere credit din valoare apartament: 80%-85%	**2**
	pondere credit din valoare apartament: 70%-45%	**-4**

Figura 195. Accesul la locuință prin creditare: credit de familie sau cu co-debitor, pentru locuințe construite după anul 2000

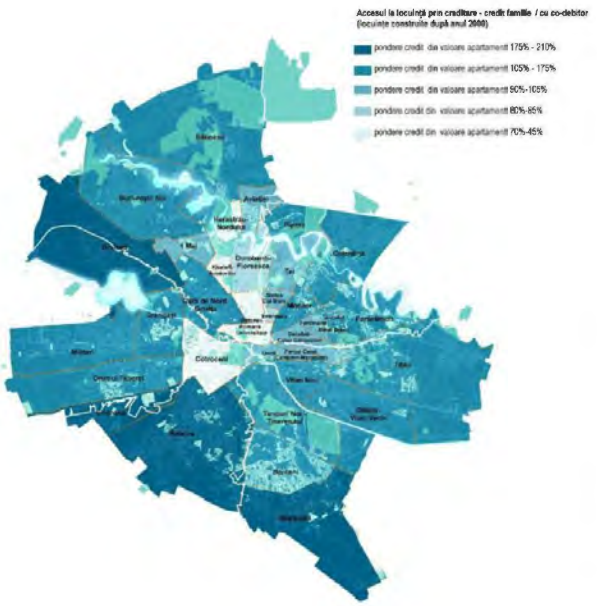

Sursa: Autorii

Calcul privind gradul de accesibilitate la o locuință construită în perioada 1977- 2000 – fără creditare							
cartier	pret mediu pe mp construcție perioada 1977-2000	Pret mediu apartament 45 mp	4050 lei / 862 euro venit lunar	Număr salarii necesare achizitionarii ap	Pret mediu apartament 45 mp	6885 lei/ 1464 venit lunar (cu codebitor 70% din veniturile lui)	Număr salarii necesare achizitionarii ap
1 Mai	1,649 €	74,192 €	862 €	86	74,192 €	1,464 €	51
13 Septembrie-Panduri	1,151 €	51,774 €	862 €	60	51,774 €	1,464 €	35
Aviatiei	1,812 €	81,561 €	862 €	95	81,561 €	1,464 €	56
Baneasa	1,565 €	70,404 €	862 €	82	70,404 €	1,464 €	48
Berceni	1,138 €	51,204 €	862 €	59	51,204 €	1,464 €	35
Bucurestii Noi	1,087 €	48,937 €	862 €	57	48,937 €	1,464 €	33
Colentina	1,162 €	52,303 €	862 €	61	52,303 €	1,464 €	36
Cotroceni			862 €			1,464 €	
Crangasi	1,205 €	54,240 €	862 €	63	54,240 €	1,464 €	37
Dacia-Eminescu	1,737 €	78,154 €	862 €	91	78,154 €	1,464 €	53
Decebal-Calea Calarasilor	1,620 €	72,917 €	862 €	85	72,917 €	1,464 €	50
Dorobanti-Floreasca	2,120 €	95,405 €	862 €	111	95,405 €	1,464 €	65
Dristor-Vitan Vechi	1,270 €	57,134 €	862 €	66	57,134 €	1,464 €	39
Drumul Taberei	1,107 €	49,799 €	862 €	58	49,799 €	1,464 €	34
Ferdinand			862 €			1,464 €	
Ghencea	1,073 €	48,266 €	862 €	56	48,266 €	1,464 €	33
Giulesti	1,152 €	51,848 €	862 €	60	51,848 €	1,464 €	35
Giurgiului	1,014 €	45,623 €	862 €	53	45,623 €	1,464 €	31
Grivitei-Gara de Nord			862 €			1,464 €	
Herastrau-Nordului	2,202 €	99,083 €	862 €	115	99,083 €	1,464 €	68
Iancului-Mihai Bravu	1,288 €	57,946 €	862 €	67	57,946 €	1,464 €	40
Kiseleff-Aviatorilor	2,112 €	95,030 €	862 €	110	95,030 €	1,464 €	65
Militari	1,125 €	50,608 €	862 €	59	50,608 €	1,464 €	35
Mosilor	1,451 €	65,289 €	862 €	76	65,289 €	1,464 €	45
Necunoscuta	1,200 €	53,991 €	862 €	63	53,991 €	1,464 €	37
Pantelimon	1,150 €	51,759 €	862 €	60	51,759 €	1,464 €	35
Parcul Carol (Cantemir-Marasesti)	1,543 €	69,443 €	862 €	81	69,443 €	1,464 €	47
Pipera			862 €			1,464 €	
Rahova	1,000 €	45,012 €	862 €	52	45,012 €	1,464 €	31
Stefan Cel Mare	1,455 €	65,489 €	862 €	76	65,489 €	1,464 €	45

Tei	1,220 €	54,913 €	862 €	64	54,913 €	1,464 €	38
Tineretului-Timpuri Noi	1,520 €	68,398 €	862 €	79	68,398 €	1,464 €	47
Titan	1,175 €	52,888 €	862 €	61	52,888 €	1,464 €	36
Unirii	1,748 €	78,638 €	862 €	91	78,638 €	1,464 €	54
Victoriei-Romana-Universitate	1,902 €	85,605 €	862 €	99	85,605 €	1,464 €	58
Vitan Nou	1,381 €	62,142 €	862 €	72	62,142 €	1,464 €	42

Sursa: calcule proprii

Accesul la locuință fără creditare - singur cumpărător (locuințe construite în perioada 1977 – 2000)	**până la 60 de salarii (valoarea pe 5 ani)**	**10**
	între 61 - 96 de salarii (valoarea pe 8 ani)	**5**
	peste 97 de salarii	**2**

Figura 196. Accesul la locuință fără creditare: un singur cumpărător, pentru locuințe construite în perioada 1977-2000

Sursa: Autorii

Accesul la locuință fără creditare - familie / 2 cumpărători (locuințe construite în perioada 1977 – 2000)	până la 36 de salarii (valoarea pe 3 ani)	20
	între 37-60 de salarii (valoarea pe 5 ani)	10
	între 61 - 96 de salarii (valoarea pe 8 ani)	5

Figura 197. Accesul la locuință fără creditare: familie sau 2 cumpărători, pentru locuințe construite în perioada 1977-2000

Sursa: Autorii

Calcul privind gradul de accesibilitate la o locuință construită după anul 2000 – fără creditare							
cartier	preț mediu pe mp construcție după 2000	Pret mediu apartament 45 mp	4050 lei / 862 euro venit lunar	Număr salarii necesare achizitionarii ap	Pret mediu apartament 45 mp	6885 lei/ 1464 venit lunar (cu codebitor 70% din veniturile lui)	Număr salarii necesare achizitionarii ap
1 Mai	1,710 €	76,953 €	862 €	89	76,953 €	1,464 €	53
13 Septembrie-Panduri	1,431 €	64,378 €	862 €	75	64,378 €	1,464 €	44
Aviatiei	1,879 €	84,554 €	862 €	98	84,554 €	1,464 €	58
Baneasa	1,614 €	72,643 €	862 €	84	72,643 €	1,464 €	50
Berceni	1,054 €	47,447 €	862 €	55	47,447 €	1,464 €	32
Bucurestii Noi	1,243 €	55,933 €	862 €	65	55,933 €	1,464 €	38
Colentina	1,006 €	45,275 €	862 €	53	45,275 €	1,464 €	31
Cotroceni	2,912 €	131,031 €	862 €	152	131,031 €	1,464 €	90
Crangasi	1,232 €	55,456 €	862 €	64	55,456 €	1,464 €	38
Dacia-Eminescu	2,015 €	90,680 €	862 €	105	90,680 €	1,464 €	62
Decebal-Calea Calarasilor	1,678 €	75,516 €	862 €	88	75,516 €	1,464 €	52
Dorobanti-Floreasca	2,147 €	96,610 €	862 €	112	96,610 €	1,464 €	66
Dristor-Vitan Vechi	1,312 €	59,050 €	862 €	69	59,050 €	1,464 €	40
Drumul Taberei	1,023 €	46,043 €	862 €	53	46,043 €	1,464 €	31
Ferdinand	1,853 €	83,384 €	862 €	97	83,384 €	1,464 €	57
Ghencea	898 €	40,398 €	862 €	47	40,398 €	1,464 €	28
Giulesti	971 €	43,692 €	862 €	51	43,692 €	1,464 €	30
Giurgiului	889 €	39,990 €	862 €	46	39,990 €	1,464 €	27
Grivitei-Gara de Nord	1,593 €	71,691 €	862 €	83	71,691 €	1,464 €	49
Herastrau-Nordului	2,425 €	109,115 €	862 €	127	109,115 €	1,464 €	75
Iancului-Mihai Bravu	1,446 €	65,073 €	862 €	75	65,073 €	1,464 €	44
Kiseleff-Aviatorilor	2,287 €	102,918 €	862 €	119	102,918 €	1,464 €	70
Militari	974 €	43,811 €	862 €	51	43,811 €	1,464 €	30
Mosilor	1,624 €	73,091 €	862 €	85	73,091 €	1,464 €	50
Necunoscuta	1,285 €	57,839 €	862 €	67	57,839 €	1,464 €	40
Pantelimon	1,019 €	45,870 €	862 €	53	45,870 €	1,464 €	31
Parcul Carol (Cantemir-Marasesti)	1,903 €	85,633 €	862 €	99	85,633 €	1,464 €	58
Pipera	1,383 €	62,238 €	862 €	72	62,238 €	1,464 €	43
Rahova	824 €	37,093 €	862 €	43	37,093 €	1,464 €	25
Stefan Cel Mare	1,794 €	80,715 €	862 €	94	80,715 €	1,464 €	55
Tei	1,825 €	82,147 €	862 €	95	82,147 €	1,464 €	56

Tineretului-Timpuri Noi	1,618 €	72,831 €	862 €	84	72,831 €	1,464 €	50
Titan	1,130 €	50,853 €	862 €	59	50,853 €	1,464 €	35
Unirii	1,752 €	78,850 €	862 €	91	78,850 €	1,464 €	54
Victoriei-Romana-Universitate	2,306 €	103,756 €	862 €	120	103,756 €	1,464 €	71
Vitan Nou	1,567 €	70,533 €	862 €	82	70,533 €	1,464 €	48

Sursa: calcule proprii

Accesul la locuință fără creditare - singur cumpărător (locuințe construite după anul 2000)	până la 60 de salarii (valoarea pe 5 ani)	10
	între 61 - 96 de salarii (valoarea pe 8 ani)	5
	peste 97 de salarii	2

Figura 198. Accesul la locuință fără creditare: un singur cumpărător, pentru locuințe construite după anul 2000

Sursa: Autorii

Accesul la locuință fără creditare - familie / 2 cumpărători (locuințe construite după anul 2000)	până la 36 de salarii (valoarea pe 3 ani)	20
	între 37-60 de salarii (valoarea pe 5 ani)	10
	între 61 - 96 de salarii (valoarea pe 8 ani)	5

Figura 199. Accesul la locuință fără creditare: familie sau 2 cumpărători, pentru locuințe construite după anul 2000

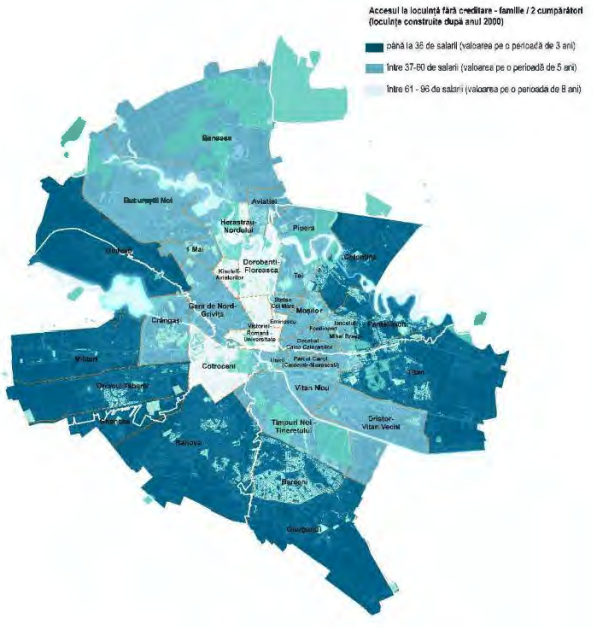

Sursa: Autorii

În final, indexul de atractivitate este rezultatul însumării tuturor indicatorilor analizați. Analiza multi-criterială și modelarea statistică a unui set de factori atât de extins vine în sprijinul elaborării unei analize cât mai profunde. Așa cum a fost definit încă de la început, indexul atractivității este realizat pentru locuirea colectivă și nu ia în considerare alte tipuri de activități, cum ar fi relocarea unei companii sau preluarea unui spațiu comercial etc., deși mulți din factorii analizați se pot aplica și altor tipuri funcțiuni.

Pe baza acestuia, pentru București, au reieșit următoarele rezultate ale indicelui de atractivitate:

- Punctaj între 120 și 145: cartierele Tineretului-Timpuri Noi, Dorobanți-Floreasca, Pipera, Aviației, Băneasa, Unirii și Victoriei-Romana-Universitate;
- Punctaj între 110 și 120: cartierele Cotroceni, Decebal-Calea Călărașilor, Stefan Cel Mare, Vitan Nou, Kiseleff-Aviatorilor, Bucureștii Noi, Titan, Herăstrău-Nordului, Moșilor,
- Punctaj între 100 și 110: cartierele Colentina, Parcul Carol (Cantemir-Mărășești), Tei, Crângași, Berceni, Iancului-Mihai Bravu, 1 Mai-Domenii, Dristor-Vitan Vechi și Drumul Taberei;
- Punctaj între 85 și 100: cartierele Griviței-Gara de Nord, 13 Septembrie-Panduri, Dacia-Eminescu, Pantelimon, Ghencea și Militari;
- Punctaj între 67 și 85: cartierele Ferdinand, Giulești, Rahova și Giurgiului.

Clasificarea se suprapune peste concluziile și tendințele relevate din analiza pieței imobiliare. Și deși, punctajele sunt similare pentru unele cartiere, factorii care contribuie la realizarea acestora sunt diferiți.

Pentru prezentul studiu, relevant este faptul că, metodologia de analiză a atractivității cartierelor prezintă unele limitări, cum au dovedit-o și alte studii conduse la nivel internațional: unele componente au o pondere mai mare în conturarea unei decizii în caz de relocare. Iar printre acestea se pot identifica următoarele: proximitatea față de centrele comerciale, mijloace de transport sau parcuri, distanța față de locul de muncă sau accesul la servicii educaționale sau de sănătate, toate fiind elemente extrem de subiective și fiind puternic influențate de o multitudine de alți factori necuprinși în această analiză, cum ar fi, de exemplu, factorii de natură emoțională.

Concluzii privind crearea unor cartiere atractive. Urmărind rezultatele metodologiei, se poate afirma că, planificarea, proiectarea și amenajarea unor spații pentru oameni, care să înglobeze atât elementele estetice, cât și pe cele funcționale reprezintă baza creării unor cartiere atractive, prielnice dezvoltării unei vieți comunitare active. De aceea, dincolo de aspectele evidente ce trebuie îmbunătățite, cartierele construite înainte de anul 1990 sunt încă atractive, prezentând o structură închegată, funcțională, unde unii locuitori își petrec toată viața, fără a se gândi la relocare. Principiile care au stat la baza proiectării cartierelor ar trebui utilizate și îmbunătățite în crearea noilor ansambluri rezidențiale:

- Proiectarea ansamblurilor ținând seama de mediul înconjurător, cum ar fi integrarea caracteristicilor naturale, păstrarea vegetației și încorporarea caracteristicilor naturale în proiectare; prezervarea caracteristicilor naturale importante, cum ar fi zonele umede și pădurile;
- Gradul de ocupare al terenurilor adecvat mediilor urbane prin integrarea diferitelor utilizări, densități și tipuri de clădiri; crearea unor spații salubre (distanțe între blocuri, orientare cardinală favorabilă etc.);
- Accesibilitate și mobilitate prin crearea oportunităților necesare deplasării în condiții optime pentru pietoni, mașini sau biciclete, prin realizarea unor conexiuni sigure și accesibile tuturor tipurilor de utilizatori: accesul rapid și facil la rețeaua de mijloace de transport în comun;

- Fond construit de înaltă calitate prin folosirea unor materiale de construcție rezistente și de înaltă calitate, adecvate cerințelor actuale de eficiență energetică, reducere a consumurilor și a emisiilor gazelor cu efect de seră; încorporarea sistemelor de prevenire a criminalității și proiectarea spațiilor pentru utilizarea în siguranță;
- Infrastructură și utilități la standarde înalte de proiectare și construcție;
- Servicii și dotări publice de înaltă calitate, atât prin infrastructura pusă la dispoziție, cât și prin serviciile furnizate;
- Amenajarea peisagistică, prin integrarea zonele naturale cu cele construite, dezvoltarea spațiilor plantate (spații interstițiale, copaci de aliniament, parcuri de mici dimensiuni etc.);
- Incluziune și mixaj funcțional;
- Participare civică, prin coagularea comunităților, responsabilizarea acestora și implicarea în acțiunile ce privesc cartierele lor. O comunitate prietenoasă cu persoanele în vârsta oferă oportunități pentru ca aceștia să contribuie la viața comunității prin acțiuni de voluntariat.

Figura 200. Indicele de atractivitate al cartierelor pentru Municipiul București, rezultat în urma analizei

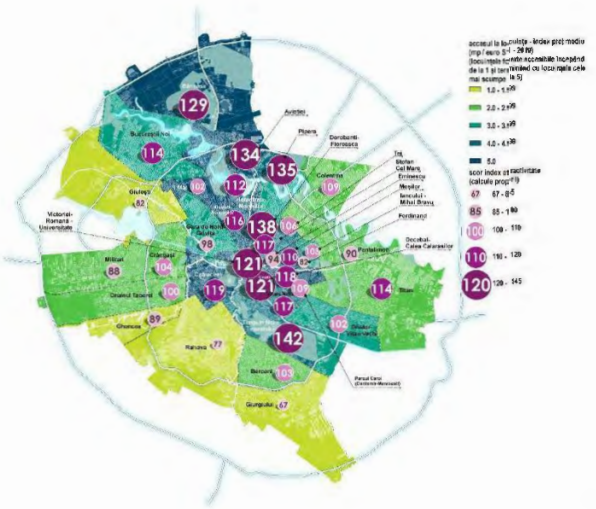

Sursa: Autorii.

7 CONCLUZII

Secțiunea de față cuprinde concluziile celor trei analize. Pentru a înlesni parcurgerea textului, am grupat concluziile pe fiecare analiză în parte. Mai mult, concluziile sunt ordonate tematic, pentru a sistematiza recomandările făcute în secțiunea următoare.[307] Ele sunt precedate de o evaluare sintetică a evoluției Municipiului București în ultimele două decenii, care joacă rolul unui cadru de referință.

Relațiile funcționale între București și Ilfov s-au intensificat în ultimele două decenii. Județul Ilfov a preluat o mare parte din cererea pentru locuințe generată de Capitală, ceea ce s-a concretizat într-un proces amplu de expansiune necontrolată. Această dispersie urbană a generat zone de locuire cu o tramă stradală neplanificată și subdimensionată, lipsite de dotări de interes cotidian. Lipsa intervenției autorităților publice a făcut ca dotările de învățământ să fie acoperite de domeniul privat.

Dotările de interes municipal, alături de locurile de muncă se regăsesc însă în continuare în București, motiv pentru care toate arterele care asigură legătura între Ilfov și Capitală sunt blocate la orele de vârf. Dezvoltarea necontrolată a zonelor periferice și a coroanei periurbane a Bucureștiului este, din păcate, rezultatul lipsei coordonării între autoritățile locale,[308] în contextul unui cadru legal deficitar și al instrumente ineficiente pentru controlul dispersiei urbane.

Nevoia unor servicii de transport public de calitate a favorizat dezvoltarea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București–Ilfov (ADI TPBI), un prim pas fundamental pentru ameliorarea accesibilității și, implicit, a calității locuirii în zonele periurbane.

Cu toate acestea, este necesară colaborarea între autoritățile publice locale și pe palierul dezvoltării urbane, pentru a permite controlul dispersiei urbane și repararea erorilor din trecut. Prioritatea este definitivarea și corelarea principalelor documentații de planificare urbană și amenajare a teritoriului la nivelul regiunii, mai exact a Planului Urbanistic General (PUG) al Municipiului București și Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Ilfov. Modul actual de administrare a Bucureștiului, format din Primăria Generală și din Primăriile de Sector, îngreunează oarecum dezvoltarea echilibrată a zonelor de interes strategic, cum sunt zona centrală, parcursul Dâmboviței sau salba de lacuri a Colentinei. Modul de gestiune a centrului istoric reprezintă însă un model testat cu succes care poate fi replicat cu eventuale îmbunătățiri și pentru alte zone strategice de dezvoltare. Deși este un proces complex, se impune însă necesitatea regândirii, pe termen mediu și lung, a modului de administrare a Bucureștiului, inclusiv în relație cu Județul Ilfov.

Deși noile zone au fost constituite în jurul ideii unei calități ridicate a locuirii la un preț redus sau rezonabil, pe termen mediu și lung acest lucru nu se susține. Rezidenții noilor cartiere pierd foarte mult timp în trafic pentru a ajunge la locul de muncă sau pentru a beneficia de dotările de interes cotidian, atunci când ele nu regăsesc în vecinătate. Costurile reparării erorilor vor fi foarte mari pentru administrația publică locală, dacă nu se intervine cât timp mai există încă rezerve de teren. O opțiune aplicabilă pentru zonele de expansiune dezvoltate în proximitatea infrastructurii de transport de mare capacitate (Apărătorii Patriei sau Berceni) ar fi transformarea străzilor actual de categoria a IV-a și a V-a, cu trotuare de sub 1 metru, în circulații ocazional carosabile sau să fie definite ca zone rezidențiale din perspectiva circulațiilor, pentru a facilita accesul în siguranță cu bicicleta sau cu trotineta la stațiile de metrou. O asemenea operațiune va avea însă nevoie de un ghid de proiectare și de reconfigurare a tramei stradale la nivelul Bucureștiului și al județului Ilfov, care să trateze în mod explicit modul de

3
[307] *Cf.* Secțiunea 8.
3
[308] Care sunt, în momentul de față, 25 la număr: sectoarele și primăria Bucureștiului, primăriile comunelor și orașelor din prima coroană de localități și județul Ilfov.

amenajare a străzilor ocazional carosabile,[309] opțiunile de calmare a traficului, precum și variantele de inserare a infrastructurii pentru biciclete și a dotărilor pentru servicii dedicate mobilității la scară foarte mică.[310]

Deși Bucureștiul se află printre cele mai dense orașe din Europa, procesul de densificare continuă și în ziua de astăzi. În zone rezidențiale cum ar fi Grivița, Bucureștii Noi, Cotroceni sau Dorobanți, fondul construit este înlocuit treptat, iar parcelele încă libere sunt construite cu clădiri care depășesc media regimului de înălțime în zonă (preponderent P+3/4 – P+6). Acest aspect pune presiune pe dotările existente, proiectate pentru altă capacitate, iar rezultatul este o scăderea calității locuirii, sesizabilă prin nivelurile de congestie, prin trotuarele ocupate de mașini parcate neregulamentar, prin însorirea precară, etc. Într-o situație similară se află și cartierele de locuințe colective caracterizate de inserții punctuale de blocuri, care nu dispun de o suplimentare a dotărilor. Densificarea cartierelor de locuințe colective alături de creșterea indicelui de motorizare au făcut ca în ultimii ani din ce în ce mai multe spații verzi din condominii să fie înlocuite de parcări rezidențiale.

Dispersia urbană se manifestă și la periferia Bucureștiului. Importante resurse de teren din zonele Anghel Saligny, Prelungirea Ghencea sunt transformate treptat în zone rezidențiale, care nu exprimă nicio gândire de ansamblu. Dezvoltările sporadice de la periferia Capitalei sunt caracterizate de străzi subdezvoltate, lipsa acută a dotărilor și de utilizarea la maximum a parcelei. Există încă rezerve de teren care ar putea asigura redresa dezvoltarea acestor zone, printr-un proces de planificare la nivel de cartier.[311] Rezervele de teren trebuie folosite în primul rând pentru a asigura necesarul de infrastructură și cel de dotări, atât pentru situația existentă, cât și pentru cea prognozată. În cazul cartierelor din sudul Bucureștiului va fi nevoie mai ales ca rezervele de teren să fie folosite pentru spații verzi ample, dar și pentru completarea infrastructurii de transport. Există deja proiecte ample care au în vedere amenajarea unor parcuri în zone precum Prelungirea Ghencea și Ghencea-Rahova sau conturarea unui nou bulevard între gările Progresul și Filaret, valorificând astfel fosta platformă industrială de la Rocar.

Dezvoltările recente și cele planificate de birouri continuă să se concentreze în partea de nord a Bucureștiului și în zona centrală, în vreme ce proiectele rezidențiale se regăsesc, în continuare, preponderent la periferie. Perpetuarea acestei tendințe pune presiune din ce în ce mai mare pe o infrastructură de transport deja suprasolicitată. Pentru a echilibra fluxurile de trafic este esențială susținerea dezvoltării policentrice la nivelul Capitalei. Mizând pe infrastructura de transport de mare capacitate, formată din liniile de metrou și din cele de tramvai, trebuie dezvoltate centre secundare în proximitatea marilor ansambluri de locuințe colective.

7.1 Concluziile analizei dedicate locuirii bucureștene

În momentul de față suntem în măsură să formulăm următoarea suită de concluzii, pe care am ordonat-o de la nivelul locuinței, până la nivelul zonei metropolitane a Bucureștiului:

1. Atât parametrii ariilor utile, cât și structura pe camere a locuințelor, sunt aproape omogene pentru locuințele din blocurile bucureștene. Totuși, diferența de frecvență în realizarea apartamentelor cu una sau cu două camere, raportată la celelalte categorii de mărime, stă la baza mobilității rezidențiale, care este legată, la rândul ei, de evoluția dinamicii familiilor.

3
[309] *Shared Space/Living Street.*
[310] Micromobilitate.
[311] În prezent este vorba mai degrabă de un proces de planificare la nivel de parcelă, în cel mai bun caz de ansamblu.

Ea ar trebui să constituie așadar o temă principală pentru asigurarea necesarului de locuințe, prin apariția unor noi zone de locuit. Mai mult, definirea și delimitarea noilor zone de locuit trebuie să ia în considerare în mod explicit presiunile exercitate pentru extinderea rețelelor edilitare, a celor de circulație și a celor de dotări.

De asemenea, aprecierea gradului de confort nu ține cont doar de elementele dimensionale ale spațiilor de locuit, de modul lor de construcție și, implicit, de amplasamentul și de accesibilitatea lor, sau de dotările urbanistice, ci și de un mod colectiv sau individual de locuire. Din acest motiv, o suită de standarde unitare pentru aprecierea gradului de confort este aproape imposibil de stabilit, ele fiind dependente nu numai de veniturile locuitorilor, ci și de vârsta lor;

2 Dotările prevăzute și construite, de regulă, după normele anilor ’1970, pentru unitățile complexe de locuit le-au asigurat multă vreme spațiile comerciale, cele de servicii și cele de învățământ necesare. În prezent însă, apariția și proliferarea centrelor comerciale în toate zonele orașului au schimbat paradigma centrului de oraș, prin concentrarea într-o clădire de mari dimensiuni a tuturor categoriilor de comerț necesare funcționării locuirii la scara orașului. Din acest motiv, rolul dotărilor și compoziția lor funcțională trebuie regândite fundamental. Aici mai trebuie făcute următoarele observații, rezultate din analiza empirică:

- Centrul orașului necesită politici țintite de regenerare, care să trateze în mod explicit tema mobilității, a riscului seismic și a creșterii calității vieții;
- Drumul Taberei, Titan – Balta Albă și Berceni sunt zone cu locuințe colective care necesită intervenții dedicate unei populații preponderent îmbătrânite, de la furnizarea serviciilor sociale, până la amenajarea zonelor de agrement și de relaxare;
- Cotroceni, Vatra Luminoasă, Bucureștii Noi, Andronache sunt zone de locuire individuală care necesită, de asemenea, intervenții dedicate unei populații îmbătrânite;
- Zone în dezvoltare precum Băneasa și Aviației necesită creșterea gradului de dotări urbane;
- Centrele de cartier ar trebui să se constituie în puncte de atracție pentru cartierele respective, ele putând fi tratate prin proiecte urbane dedicate și bine definite în raport cu necesitățile locuitorilor;
- Zonele Ferentari, Sălaj și Industriilor necesită creșterea gradului de dotări publice, îmbunătățirea calității celor existente și aplicarea unor politici publice țintite, ele fiind locuite de o populație marginalizată, preponderent tânără;
- Ameliorarea calității serviciilor publice în zonele sensibile depinde direct de intervenții în zonele cu densitate foarte ridicată, compensând astfel lipsa altor elemente care țin de calitatea vieții și de confortul urban;
- În zonele periferice este necesară refacerea fondului funciar al Municipalității, pentru a putea face față necesarului de dotări publice impus de noile proiecte rezidențiale. De asemenea, ele trebuie incluse în sisteme mai ample de spații verzi conectate la rețeaua orașului, rezervarea unor terenuri cheie pentru viitoare parcuri ale Municipiului București devenind indispensabilă;
- Este necesară colectarea datelor privind salubrizarea, evaluarea ulterioară a situației, precum și combaterea insalubrității prin politici dedicate, atent monitorizate.

Mai mult, analizele de fond construit pe care le-am făcut confirmă o suită de caracteristici identificate atât prin Planul Urbanistic General al Municipiului București care este încă în vigoare (PUG 2000), cât și prin studiile de fundamentare pentru Noul Plan Urbanistic General al Municipiului București (PUG Dinamic):

- Mai mult de 50% din fondul de locuințe al Bucureștiului are o vechime mai mare de 50 de ani. În plus, faptul că majoritatea locuințelor se află în proprietate privată reprezintă un dezavantaj în implementarea politicilor de reabilitare a clădirilor, deoarece presupune existența unor mecanisme dedicate și eficiente de negociere între Municipalitate și proprietarii de drept ai imobilelor. Mecanismele disponibile în prezent nu au, din păcate, un grad suficient de maturitate;
- Gradul de asigurare cu dotări urbane corespunzătoare, raportate la densitățile ridicate ale populației din marile ansambluri de locuințe reprezintă în continuare o provocare, la care Municipalitatea trebuie să răspundă cât mai prompt și cât mai eficient;
- Tendințele de extindere a periferiilor, cu locuințe preponderent individuale, impun gândirea unor politici care să limiteze expansiunea necontrolată a proiectelor cu densități reduse, deoarece ele duc la consumuri ineficiente de teren.

Iar în ceea ce privește vârsta populației, tendințele sunt relativ clare:

- Perimetrul central cuprinde zone cu un procent relativ mare, de peste 20%, în care locuiește o populație vârstnică, adăpostită de un fond construit realizat înainte de anul 1945;
- Periferia este caracterizată de extinderi necontrolate, cu locuințe ocupate de o populație preponderent tânără;
- Există zone ample care au un parcelar subdimensionat, dar cu o pondere mare a populației tinere, peste care se suprapun zone de sărăcie extremă.

3 Diversitatea tipologică este caracteristica principală a construcțiilor de locuințe din București, fie că ne raportăm la vechime, la sistemele constructive, la regimul de construire sau la modul de locuire. Este nevoie așadar de politici diferențiate de întreținere și de dezvoltare a fondului de locuințe, mai ales din cauza porțiunilor de țesut urban neomogen. Exemplele cele mai elocvente sunt zonele cu locuințe desfășurate pe un singur nivel, aflate în spatele blocurilor înalte de locuințe, care mărginesc arterele de circulație, sau inserțiile brutale ale noilor clădiri în textura urbană constituită anterior;

4 Dinamica actelor legislative și tehnic-normative din domeniul locuirii și din domeniile conexe oglindește transformări sociale și economice permanente. În zona tehnică a proiectării și a construcției clădirilor de locuit, dinamica este într-un relativ acord cu evoluția economică și a esteticii arhitecturale a epocii.

   În ceea ce privește însă direcțiile și normele care privesc dezvoltarea urbană, situația este diferită. Pornind de la cele de detaliu și ajungând până la cele dedicate întregului oraș, majoritatea sunt grevate de anacronismul unora dintre reglementări, cum este exemplul Planului Urbanistic General al Municipiului București din anul 2001, care a impus realizarea unor Planuri Urbanistice Zonale pentru adaptarea orașului la noi necesități, sau prezintă dificultăți de coordonare între actele normative, ducând astfel la rezultate imprevizibile în evoluția calității locuirii;

5 Bucureștiul nu are definită o politică coerentă pentru construirea locuințelor, liberalizarea construirii lor neurmând în mod sistematic o dezvoltare a infrastructurilor edilitare, a căilor de acces și, eventual, a redimensionării celor existente. În plus, elementele complementare locuințelor, în special comerțul și serviciile, sunt, de asemenea, supuse exclusiv legilor pieței. Iar cum piața locuințelor și a dotărilor aferente din București nu este întotdeauna funcțională, apar externalități negative, care sunt suportate, de regulă, de cumpărătorii finali;

6 Din cauza faptului că Bucureștiul s-a dezvoltat de-a lungul timpului împreună cu zona adiacentă, locuirea devine treptat o problemă a întregii zone metropolitane. Din acest motiv, Aglomerația Urbană București este deosebit de importantă pentru formularea politicilor de locuire ale Bucureștiului.

În concluzie, Bucureștiul prezintă o mare varietate de organizare a zonelor de locuit, de la cele cuprinse în țesuturile de locuințe individuale, până la marile ansambluri de locuințe, care sunt de mărimea unor orașe mijlocii sau mari din România. Această varietate a zonelor de locuit necesită abordări nuanțate în dirijarea investițiile publice, în primul rând pentru cele dedicate lucrărilor de întreținere a rețelelor de infrastructură și a căilor de comunicație, precum și pentru direcționarea realizării noilor locuințe prin Regulamentele Locale de Urbanism (RLU).

7.2 Concluziile analizei dedicate spațiilor publice din București

În urma analizelor cantitative și calitative, suntem în măsură să facem următoarele observații:

1. Spațiile publice de tip suprafață se regăsesc preponderent în zonele cu densități mari ale populației, cum ar fi cartierele Pantelimon, Vatra Luminoasă, Kiseleff, Drumul Taberei, Balta Albă-Titan. Din păcate, aceste spații de amploare sunt intervenții realizate ante 1989. În ultimii 30 de ani nu s-au realizat intervenții majore de creare a unor spații publice reprezentative la nivel de oraș, fie ele parcuri sau piețe publice;

În directă legătură cu spațiile publice aferente marilor ansambluri socialiste, se pot face următoarele afirmații:

> *Marile ansambluri din anii 1960 și 1980 au apelat la așa numitul „urbanism deschis", în care, începând de la micile unități până la marele ansamblu, dispunerea blocurilor propunea diverse configurații spațiale în relație cu spațiile verzi, cu evidențierea unor puncte de interes și cu valorificarea cadrului natural. Rezulta astfel o compoziție aerată, cu o ritmare subtilă atât la interior cât și la fronturi. În opoziție, „urbanismul închis" se remarcă prin incinte și fronturi continue.*
> *La nivel de cartier, caracterul de spațiu public se materializează în centrul său, în grădina de cartier, în cazurile unde s-a realizat, sau în lungul unor axe cu un pietonal generos. Centrul de cartier era amplasat, de obicei, la mijlocul distanței dintre extremele cartierului (asigurându-se egalitate de șanse) sau în cazuri singulare, în vecinătatea unei suprafețe de apă. Organizarea și dimensionarea sa depindeau de numărul și felul dotărilor dar și de asigurarea unui spațiu al evenimentelor (politice, culturale, tradiționale).*
> *În cadrul ansamblurilor mari, în relație cu centrul erau dispuse, la distanțe cerute de norme, micro-complexe pentru comerț și servicii, pentru satisfacerea necesităților zilnice și a unora din cele periodice.*
> *La nivelul de oraș, vor fi noile piețe centrale realizate fie printr-o hibridare cadru vechi – intervenții noi, fie prin înlocuirea integrală a fostului „centru" al orașului sau alegerea unui amplasament în afara centrului tradițional.*
> *La sfârșitul anilor 1960 și 1970, sistemul politic va impune trecerea la aplicarea practicii sovietice, respectiv organizarea rezidențialului în mari unități de locuit, respectiv „raionul", structurat la rândul lui din mai multe „microraioane" formate din „grupe de locuit". Principiul utilizat va fi cel al „unității de vecinătate", trecut prin experiența franceză (mai apropiată de „socialismul științific") și care propunea ca ansamblul rezidențial să folosească o circulație auto periferică (cu penetrări care să nu prejudicieze mobilitatea pietonală), să aibă dotările principale în nucleul central al ansamblului (favorizându-se accesul pietonal), nucleu care să beneficieze și de prezența spațiului verde. În anii 1960 se va face și trecerea de la denumirea de raion la cea de cartier, păstrându-se principiile de la faza anterioară, iar ulterior se va folosi denumirea de „unitate complexă de locuit".*
> *Odată cu „marile ansambluri", practica românească în domeniul urbanismului va apela la norme:*
>
> - *La nivel de oraș privind: ponderea zonelor funcționale în cadrul bilanțului teritorial al intravilanului; detalierea circulației auto; necesarul de dotări majore în funcție de dinamica demografică.*
> - *La nivelul zonei rezidențiale: suprafața locuibilă/locuitor; capacitatea dotărilor pe categorii în funcție de caracteristicile populației; necesarul de spații verzi (vezi distanța maximă de parcurs până la dotări – de la cele de strictă necesitate până la cele de rară folosință); însorirea la nivel de apartament ș.a.*

Cartierul, prin centrul său, dotat și amenajat, oferea un punct de coagulare socială.

2. Lipsa de intervenții asupra spațiului public se remarcă mai ales în zonele periferice ale orașului, în care se regăsește marea majoritate a dezvoltărilor noi. Peste această problemă se suprapune și lipsa altor dotări necesare locuirii. Cele două aspecte vor deveni o problemă critică pentru noile dezvoltări în următorii ani. Din acest motiv, spațiile abandonate reprezintă o resursă esențială de teren, care prin investiții minime de reabilitare, poate să compenseze o parte din lipsa spațiilor dedicate petrecerii timpului liber din cartierele noi;
3. Deși Sectoarele 2 și 6 duc lipsă de spații publice amenajate de mare amploare cum sunt cele amplasate în celelalte sectoare (Parcul Herăstrău, Parcul Tineretului, Parcul Titan, Delta Văcărești), acestea beneficiază de o serie de grădini de dimensiuni mici sau medii (2–10 ha), care reușesc să deservească relativ satisfăcător cea mai mare parte a populației. În acest context, Sectorul 5 încă este în urmă, cu un număr relativ mic de spații punctuale sau de suprafață;
4. Există un număr relativ mare de spații de tip suprafață care necesită reabilitare și pentru care se pot organiza concursuri de arhitectură și de urbanism. Spațiile identificate pentru fiecare sector în parte, sunt: Parcul Bazilescu (Sectorul 1), Parcul Motodrom, Parcul Sticlăriei și Parcul Verdi (Sectorul 2), Parcul Constantin Brâncuși, Parcul Unirii, Ștrand Cara-Titan (Sectorul 3), Parcul Natural Văcărești (Sectorul 4), Parcul Centenarului, Parcul Romniceanu, Parcul Izvor (Sectorul 5) respectiv Insula Lacul Morii și Parcul Grozăvești (Sectorul 6). O parte din aceste spații au intrat deja într-un proces de reabilitare, care va trebui menținut, finalizat, și ulterior completat cu alte spații noi.
5. La nivelul orașului nu se conturează o abordare unitară în crearea accesului la apele care traversează orașul: Salba de Lacuri și Dâmbovița. Acest lucru se observă prin distribuția pulverizată a spațiilor punctuale și a celor de tip suprafață. O excepție de la regulă o reprezintă Sectorul 2, care în ultimii 10 ani a reușit să amenajeze o serie de spații verzi de diferite dimensiuni. Cu toate acestea, în continuare, cea mai mare parte a malurilor de apă nu sunt amenajate sau accesibile publicului. Dezvoltările recente de locuințe individuale de-a lungul apei au compromis accesul la părți considerabile din malul de lac;
6. Pentru a putea valorifica malurile de lac ale Râului Colentina sub forma unui circuit de agrement, va trebui completat procesul de amenajare și de echipare cu dotări. Acest demers trebuie susținut sub forma unor parteneriate cu UAT-urile învecinate;
7. Rețeaua de spații verzi de la nivelul orașului încă nu este completă. Se resimte nevoia de inserare a elementelor de legătură (străzi cu vegetație de aliniament), dar și a unor elemente punctuale de tip scuar, piațetă, grădină, care să anime traseul pe parcurs. De asemenea, este necesară crearea unor coridoare verzi către partea de sud, care la rândul lor să fie conectate la traseul Dâmboviței, spre centrul orașului.
8. Există încă suprafețe ample neamenajate cu potențial crescut la nivelul orașului care necesită reabilitare cât mai promptă (Delta Văcărești);
9. Spațiile publice de amploare lipsesc din zona centrală, cu precădere în partea de est a inelului central de circulație;
10. În cazurile în care nevoia de spațiu public nu poate fi satisfăcută prin spații publice ample, este esențială gândirea unui sistem pulverizat, echilibrat distribuit în teritoriu, de spații de mici suprafețe, interconectate cu rețeaua principală de spații publice de la nivelul orașului;
11. Un procent relativ mare din spațiile de dimensiuni mici sunt locuri de joacă pentru copii. Deși aparent transformarea spațiilor în locuri de joacă este un lucru pozitiv, faptul că varietatea lor este aproape inexistentă și faptul că de cele mai multe ori sunt proiectate exclusiv pentru o singură categorie de vârstă, reprezintă un punct extrem de slab în conturarea identității cartierelor bucureștene și în încurajarea interacțiunii inter-generaționale;

12. Spațiile publice punctuale sunt relativ bine dispersate în teritoriu și au o structură morfologică diversă, care permite reabilitarea și integrarea lor în sisteme mai ample de spații publice. Curțile școlilor reprezintă o resursă importantă de teren pentru oraș. Ele pot fi convertite în spații semi-publice, accesibile comunităților după programul școlar;
13. Spațiile publice punctuale, reprezentate de regulă prin scuaruri, piațete sau locuri de joacă pentru copii se regăsesc preponderent în zona centrală sau în incintele locuințelor colective. Totuși, nevoia de spații publice de mici dimensiuni se resimte mai ales în zonele cu locuințe individuale (Andronache, Industriilor, Cotroceni etc.);
14. O mare parte din spațiile punctuale beneficiază doar de facilități de bază (mobilier urban minimal, iluminat public limitat etc.). Multe din aceste spații necesită intervenții noi de reabilitare, care să le transforme în puncte de atracție pentru locuitorii din zonă;
15. Majoritatea intervențiilor de reabilitare a spațiilor de mici dimensiuni s-au realizat cu materiale necorespunzătoare, fără un concept unitar și fără o atenție deosebită acordată detaliilor. O astfel de abordare se va dovedi ineficientă în timp, deoarece spațiile vor impune costuri de întreținere mai mari;
16. O mare parte din spațiile punctuale pot fi revitalizate prin concursuri de arhitectură și urbanism sau prin intervenții de acupunctură urbană promovate de către administrația publică. O astfel de abordare presupune transparență decizională și un grad mai mare de apropriere a spațiilor de către locuitorii orașului;
17. Există încă un număr relativ mare de spații publice abandonate, cu precădere pe direcția vest-est și în zona centrală. Revitalizarea acestor spații se poate face în parteneriat public-privat, cu costuri reduse, dar cu un impact important în creșterea calității vieții. În zona centrală, astfel de spații sunt reprezentate de terenul din fața Academiei Române care, împreună cu zona Pieței Unirii, terenul Esplanada și rondul din Piața Alba Iulia pot deveni obiectul unei acțiuni complexe de reabilitare a axei vest-est;
18. În general, rețeaua de spații publice nu cuprinde piețe sau zone pietonale ample care să susțină evenimente de interes pentru comunitate și vizitatori;
19. Regândirea spațiilor publice din cartiere trebuie să aibă în vedere reconfigurarea sistemelor actuale de parcare a autovehiculelor. Acolo unde este posibil, este recomandată transformarea suprafețelor de la nivelul solului în spații dedicate comunității și crearea parcărilor subterane sub acestea.
20. Regândirea insulelor urbane la nivel de cartier permite, în cele mai multe cazuri, câștigarea unor spații suplimentare, care pot fi transformate în spații libere sau construite, dedicate comunităților;
21. Curțile școlilor reprezintă o resursă importantă de teren pentru oraș. Ele pot fi convertite în spații semi-publice, accesibile comunităților după programul școlar;
22. Spațiile liniare se regăsesc preponderent de-a lungul marilor artere de circulație (Bulevardul Timișoara, Șoseaua Pantelimon, Șoseaua Ștefan cel Mare etc.). Aceste artere beneficiază de trotuare generoase, delimitate de regulă de vegetație de aliniament și deservite de activități comerciale și de alimentație publică. Deși capacitatea lor este adecvată pentru fluxurile de pietoni care le tranzitează, calitatea imaginii urbane este una precară. Pavimentul este degradat, calitatea estetică a funcțiunilor de la parter este precară, mobilierul urban este degradat, nu există piste de biciclişti care să faciliteze parcurgerea lor în siguranță atât pentru pietoni, cât și pentru biciclişti etc.;
23. Spațializarea pistelor de biciclişti existente de-a lungul spațiilor liniare indică lipsa coerenței unui traseu dedicat mijloacelor de transport alternativ la nivelul orașului. Mai mult, traseele existente nu conturează un traseu coerent între spațiile reprezentative ale orașului;
24. Rețeaua de spații liniare poate fi completată în zona centrală, unde o parte din străzile secundare pot prelua rolul de spații publice de calitate, dar ele sunt în continuare blocate de

autovehicule parcate pe trotuar. O analiză mai detaliată a acestui aspect se regăsește în capitolele următoare.

25. Pentru rețeaua secundară de spații liniare din centrul orașului, sunt necesare acțiuni etapizate, pe termen scurt, mediu și lung, după cum urmează: termen scurt - încurajarea acțiunilor de comunicare și conștientizare prin artă stradală, introducerea mai multor unelte administrative care să permită și să încurajeze o utilizare nuanțată și diversificată a spațiului străzii (ex. posibilitatea de a închiria spațiu pietonal/carosabil pentru afaceri, introducerea conceptului de pietonizare temporară, condiții financiare și birocratice atrăgătoare pentru organizarea de evenimente stradale etc.), introducerea unui sistem incipient de colectare de date la nivel administrativ; termen mediu - introducerea unui instrument integrat de dezvoltare-gestiune a spațiului străzii (gestionare, monitorizare și reglare ai parametrilor de utilizare ai străzii în timp real), introducerea parcărilor plătite la bordură, dezvoltarea unor strategii comune în legătură cu piața de imobiliare; termen lung: instrumentul integrat de dezvoltare-gestiune propus în etapa anterioară își va găsi utilitatea în medierea schimbărilor majore ce vor avea loc în domeniul mobilității urbane: 1. Schimbarea radicală a ideii de automobil personal, popularizarea automobilului electric și a mașinilor fără șofer, 2. Diversificarea și fragmentarea mijloacelor de transport urban, 3. Dezvoltarea și implementarea de proiecte și politici în direcția temperării crizei climatice și îmbunătățirii sănătății publice.

În mod similar, am ordonat tematic și o suită de concluzii generale despre spațiile publice, aplicabile în București.

1. Calitatea spațiilor publice influențează modul în care oamenii, comunitățile și antreprenorii interacționează în oraș. Ideal, spațiile publice produc valoare adăugată prin creșterea diversității și a incluziunii sociale, prin facilitarea schimburilor de cunoștințe, bunuri și servicii. Un spațiu public de calitate este atractiv, vibrant, confortabil, accesibil, plăcut și sigur pentru toți locuitorii, inclusiv pentru persoanele în vârstă și persoanele cu dizabilități. Un astfel de loc implică, cel mai adesea, colaborarea dintre domeniul public și cel privat pe întreg parcursul implementării și menținerii sale. Pe de altă parte, spațiile publice slab proiectate pot afecta negativ productivitatea și vitalitatea orașului și pot contribui, în cazuri extreme, chiar și la divizarea comunităților;
2. O parte din factorii care contribuie la limitarea beneficiilor unui spațiu public, sunt:
   - Capacitatea locală limitată de a planifica, de a finanța, de a implementa și de a întreține spațiile publice;
   - Soluțiile ierarhice,[312] care produc adesea spații care nu corespund nevoilor comunității dintr-o anumită zonă;
   - Mecanisme operaționale și de mentenanță slab dezvoltate, care rezultă în deteriorarea spațiilor publice, cu efecte asupra furnizării de servicii direct relaționate;
   - Lipsa domeniului public necesar creării unor noi spații publice și lipsa controlului autorităților față de dezvoltările private care cel mai adesea nu acoperă necesarul de spațiu public pentru viitorii locuitori.
3. Autoritățile publice sunt nevoite să caute soluții cât mai eficiente pentru implementarea și gestionarea spațiilor publice, pe tot parcursul ciclului lor de folosință, de la etapele de planificare și proiectare, până la etapa de mentenanță, reabilitare și, după caz, refacere totală. Problematica gestiunii spațiilor rezultă și din necesitatea de asigurare a necesarului de socializare și a celui funcțional-urban. Din această abordare rezultă, cel puțin, tipul, amploarea intervenției și, pe cale de consecință, amploarea resurselor alocate. Mai concret, scara abordării poate varia de la una locală, axată pe gestiunea unui număr redus de spații, la o

3

[12] *Top–Down.*

scară strategică, axată pe administrarea unei rețele de spații publice, la nivelul orașului (*cf.* Figura);

4. Ideea de eșalonare bazată pe definirea priorităților de intervenție pe categorii de spații poate fi considerată opusă aceleia de a remedia concomitent toate spațiile publice. Aceste modalități diferite de acțiune se situează fie în sfera urmăririi avantajelor pe termen scurt din partea autorităților, fie se bazează pe studiul necesităților populației cărora li se adresează, într-o viziune de perspectivă;
5. Deși nu există o rețetă legată de ierarhizare a acțiunilor, care să fie aplicată uniform în toate orașele, putem defini cel puțin patru abordări diferite, după cum urmează:
    - Acțiuni dedicate reabilitării spațiilor publice existente și recuperării a spațiilor reziduale din oraș sau a celor care sunt utilizate sub capacitatea lor. Spațiile reziduale de-a lungul infrastructurilor de tipul podurilor, zonelor tehnice sau străzilor sunt spații urbane valoroase, și pot fi reamenajate și integrate într-o rețea mai amplă de spații pietonale și de recreere. Concret, astfel de acțiuni se referă la explorarea oportunităților de revendicare a spațiilor nefolosite existente de-a lungul infrastructurilor majore;
    - Acțiuni dedicate creării unor spații publice noi, care presupun alocarea de teren aflat în domeniul public, cu precădere în zonele periferice, în curs de urbanizare. În această categorie intră și valorificarea activelor naturale aflate în domeniul public (păduri, zone umede), care pot deveni spații de recreere și divertisment;
    - Acțiuni referitoare la furnizarea de servicii publice în cartierele defavorizate. Acestea presupun planificarea spațiilor publice concomitent cu facilități publice de tipul centrelor comunitare, bibliotecilor, centrelor medicale etc.;
    - Acțiuni referitoare la conectarea spațiilor publice printr-o rețea de conexiuni pietonale și piste de biciclişti, având ca noduri de rețea dotări comunitare.

Figura 201. Un cadru conceptual de gestiune a spațiilor publice

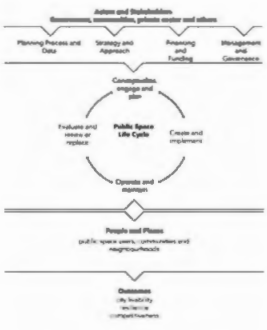

Sursa: Prelucrare după Kaw *et al.,* 2020: 8.

6. În funcție de context și de provocările cu care se confruntă orașul, autoritățile publice trebuie să aleagă strategia cea mai potrivită pentru realizarea spațiilor publice. Abordările pot varia între: reabilitare și înfrumusețare sau transformare completă, urbanism tactic și acupunctură urbană sau planificare comprehensivă și integrare/sinergie cu infrastructura tehnică și cu activele valoroase existente:[313]
    - Reabilitarea este necesară atunci când un spațiu public este deteriorat, dar rolul lui în cartier este vital;
    - Transformarea sau conversia, care presupune schimbarea totală a funcțiunii și a utilizării unui spațiu public, este necesară în situația în care municipalitatea nu dispune de active noi de teren într-o anumită zonă. De exemplu, transformarea poate presupune conversia unor locuri de parcare într-un scuar verde sau reutilizarea unei clădiri publice care nu este utilizată la capacitatea ei într-un spațiu comunitar;
    - Urbanismul tactic, prin faptul că presupune investiții cu cost redus, cu rezultat rapid și cu impact mare, poate fi folosit ca abordare în zonele în care se dorește creșterea încrederii unei comunități față de autoritățile publice. Totuși, această abordare

3
[13] *Cf.* Kaw *et al.,* 2020: 14

presupune impact doar pe termen scurt, dacă nu este susținută sistematic de politici și programe mai ample, la nivelul orașului;[314]

- Planificarea comprehensivă este cea mai complexă dintre toate abordările și, de cele mai multe ori, este necesară atunci când nu există o viziune mai amplă de dezvoltare la nivelul orașului. O astfel de abordare implică implementare pe termen mediu și lung și este susținută de cadrul legal de planificare existent. O astfel de abordare ar trebui să se concentreze pe regenerarea urbană, pe transformarea străzilor în spații prietenoase cu pietonii și pe crearea unor rețele de spații publice în întreg orașul;
- Integrarea cu infrastructura tehnică presupune realizarea de spații publice cu dublu rol: rol de recreere și rol de infrastructură verde, care folosește soluții naturale pentru gestiunea apelor pluviale. O astfel de infrastructură contribuie la creșterea rezilienței orașului împotriva inundațiilor și poate fi integrată la scară mare cu zone umede (de exemplu, Delta Văcărești), valorificând astfel și biodiversitatea acestora;
- Integrarea cu elementele de patrimoniu cultural este necesară în zonele istorice, unde investițiile în spațiul public contribuie la revitalizarea zonelor în curs de deteriorare;

7. Stabilirea și asumarea responsabilității entității care gestionează organizarea, declanșarea și desfășurarea acțiunilor poate fi diferită în funcție de mărimea spațiilor publice, de importanța acestora pentru comunitățile urbane și de amploarea intervenției (intervenții realizate de Primăriile de Sector sau de Primăria Municipiului București);
8. Identificarea actorilor implicați reprezintă una din premisele desfășurării eficiente a acțiunilor (*cf.* Tabelul 15). Aceștia pot fi beneficiari direcți (societatea civilă) sau parteneriate public-privat (ca vectori de acțiune). Totuși, rolul determinant în atingerea obiectivelor care vizează spațiile publice revine administrației publice locale. Direcția de acțiune presupune implicarea populației în cel puțin două etape: consultarea, respectiv posibilitatea de stabilire a unor parteneriate și gestiunea post implementare. De asemenea, acțiunile se vor sprijini și pe deciziile politice ale Administrațiilor locale și pe instrumentele legale aflate la dispoziția Primăriilor. Acestea includ, pe lângă Hotărâri ale Consiliilor Locale, și Studii și Documentații de Urbanism;

Tabelul 15. Tipuri de abordări în crearea de spații publice

Responsabilul pentru implementare	Forma de proprietate	Responsabil pentru gestiune	Tipul de acces	Exemple
Autoritatea publică	Domeniu public	Autoritatea publică (buget local) sau alte surse de finanțare externe	Public[315] sau limitat, după caz	Parcuri publice, piețe urbane, alte tipuri de dotări comunitare
Entități private	Domeniu public, prin transfer	Autoritatea publică (buget local) sau alte surse de finanțare	Public sau limitat[316], după caz	Dotări publice în dezvoltări de scară mare (școli, biblioteci etc.)

[314] O mișcare pozitivă în acest sens o reprezintă acțiunea I AM KARACHI, care a pornit ca o inițiativă cetățenească, care presupunea expunerea temporară a unor opere de artă în spațiul public și igienizarea altor spații de interes din proximitate. Ulterior, mișcarea a fost susținută sistematic prin lansarea unor competiții internaționale pentru picturi murale în cartier, prin reabilitarea facilităților din piațeta principală în colaborare cu firme private, prin dezvoltarea unor programe sportive în facilitățile sportive existente etc.

[315] Acces public se referă la spații care nu limitează accesul și care nu necesită achitarea unei taxe de intrare.

[316] Acces privat se referă la spații care nu sunt accesibile publicului larg.

Responsabilul pentru implementare	Forma de proprietate	Responsabil pentru gestiune	Tipul de acces	Exemple
Entități private	Proprietate privată	Autoritatea publică (buget local) sau alte surse de finanțare	Public sau limitat, după caz	Spațiu închiriat de către autoritatea publică de la entități private (un spațiu pentru o bibliotecă, un centru comunitar etc.)
Entități private	Proprietate privată	Entitatea privată	Public	Spații publice private
Entități private	Proprietate privată	Entitatea privată	Limitat sau privat[3] , după caz [17]	Spații publice realizate pe terasele unor centre comerciale

Sursa: prelucrare după Kaw *et al.*, 2020: 11

9. Etapizarea acțiunilor și gestionarea dinamică a acestora, respectiv flexibilitatea în nuanțarea căilor punctuale de intervenție reprezintă un principiu esențial, în acord cu posibile schimbări ale necesităților și ale resurselor financiare. Acest principiu este valabil în cazul unor acțiuni pe termen lung, care vizează opțiuni strategice, la scara orașului.
10. Pentru eficientizarea acțiunilor privind gestiunea spațiilor publice este necesară parcurgerea unor etape metodologice care trebuie însușite de către organele administrației publice locale. Pentru derularea acțiunilor se vor lua în considerare o serie de etape, prezentate secvențial în acest document. Aceste etape pot conține relații de retroacțiune[318] și pot fi individualizate pentru fiecare intervenție în parte. Etapizarea generală a acțiunilor va cuprinde:
    - Stabilirea criteriilor de identificare a spațiilor publice și identificarea propriu-zisă a acestora;
    - Clasificarea multicriterială a acestora;
    - Înțelegerea necesităților de intervenție în funcție de clasificare;
    - Formularea obiectivelor generale (care vizează mai multe spații publice analizate) și a celor individuale (pentru fiecare spațiu public);
    - Stabilirea priorităților de intervenție, evaluarea resurselor necesare și realizarea montajelor financiare adecvate;
    - Formularea acțiunilor necesare în cadrul procesului de realizare;
    - Controlul acțiunilor de implementare și de gestionare post-intervenție.

Etapizarea acțiunilor de intervenție definite la punctul 10 este următoarea:

1. Alegerea spațiilor pentru analiză. Ea va fi orientată către scopurile operaționale ale acțiunilor (instrumentalizarea criteriilor analitice). Aceasta presupune definirea și alegerea unor criterii generale, care au în vedere nu numai parametri fizici, identificabili prin studiile de specialitate, ci și elemente care se pot încadra în strategiile de dezvoltare ale teritoriului mai larg vizat de

3
[17] Acces limitat se referă la spații în care accesul este limitat în funcție de perioadele zilei sau care necesită achitarea unei taxe de intrare sau înregistrare în prealabil.
3
[18] *Feedback.*

politicile Administrațiilor Publice implicate Tot în această etapă generală se va analiza oportunitatea necesității de realizare a unor noi spații publice. Această etapă operațională se va baza pe:

- Identificarea și cartarea dotărilor de cartier (ansamblu de locuit) și la nivel de oraș;
- Identificarea terenurilor și imobilelor aflate în proprietatea autorităților publice, precum și a spațiilor și a terenurilor clădirilor sau a părților de clădiri abandonate, și valorificarea lor pentru îmbunătățirea dotărilor publice;
- Identificarea proprietarilor spațiilor clădirilor și a părților de clădiri care sunt sau au potențial să asigure dotările locale, precum și a terenurilor aferente, cu potențial de a dezvolta spații publice existente sau de a genera unele noi.

2. Analiza spațiilor alese pentru intervenții;
3. Această etapă are ca obiectiv definirea criteriilor de ierarhizare a intervențiilor și stabilirea acțiunilor privind spațiile publice. Ea va cuprinde analiza critică care va evidenția calitățile și disfuncționalitățile care vor sta la baza derulării acțiunilor:
4. Din punct de vedere operațional, această etapă va defini parametrii morfologici și funcționali ai spațiilor publice alese;[319]
5. Tot în această etapă se vor defini și criteriile de ierarhizare ale parametrilor care definesc fiecare spațiu public, în vederea formulării acțiunilor de intervenție;
6. Definirea obiectivelor;
7. Această etapă va defini obiectivele operaționale comunitare, definite în urma analizelor de specialitate și a consultării populației, precum și cele funcționale și operaționale, care vizează atât parametrii fizici, cât și obiectivele referitoare la gestiunea acțiunilor;
8. În această etapă se vor defini obiective pe baza unor criterii simbolice, capabile să contribuie la crearea unei identități a spațiilor publice, atât la nivelul orașului, cât și la nivelul unor teritorii care vizează comunități mai mici. Totodată, se va avea în vedere și formularea succintă a unor strategii alternative de intervenție;
9. Formularea acțiunilor referitoare la spațiile publice
10. Aceste acțiuni vor cuprinde:
    - Definirea tipurilor de intervenții și a tipurilor generale de acțiuni necesare;
    - Realizarea unor matrice analitice de coordonare a acțiunilor, pentru fiecare spațiu public considerat;
    - Sinteza analitică a spațiilor publice privind operațiunile propuse.
11. Tipurile de intervenție vor fi diferite în funcție de morfologia spațiilor publice:
    - „Concentrate” (complexe comerciale, piețe agroalimentare, dotări culturale majore, spații publice în jurul lăcașelor de cult);
    - „Liniare”, situate de-a lungul unor axe majore de comunicație pietonală (spații de interes public situate la parterul locuințelor colective sau în cadrul unor fronturi continue);
    - „Liniare de mici dimensiuni” (în general definite în urma evoluției istorico-spațiale a țesutului urban);
12. Acțiuni pregătitoare:
    - Evaluarea și definitivarea generală a efortului financiar și organizațional necesar acțiunilor;

3

[19] *Cf.* Secțiunea 0.

- Programarea derulării în timp și spațiu a acțiunilor privind intervențiile asupra spațiilor publice – (Graficul Gant);
- Stabilirea structurilor operaționale privind realizarea acțiunilor și implementarea măsurilor specifice.

13. Tipuri de acțiuni posibile privind spațiile publice
14. Acțiunile posibile vizează:
    - Reabilitarea funcțională a dotărilor care definesc spațiul public, îmbunătățirea dotărilor existente;
    - Restructurarea funcțională a dotărilor care definesc spațiul public (modificarea destinației dotărilor);
    - Remodelare spațial – funcțională
        a) De natură constructivă (demolări, reabilitări și extinderi/supraetajări ale construcțiilor existente, clădiri noi);
        b) Reabilitare și extindere spații plantate;
        c) Lucrări de modificare microtopografică;
        d) Modificarea (facilitarea) accesibilității (pietonală, transport în comun, transport auto – inclusiv parcaje).
    - Reabilitarea ambientală a spațiilor publice exterioare pietonale:
        a) Pardoseli, scări , arhitectură peisagistică, mobilier urban, inclusiv bazine cu apă, facilități de parcare a bicicletelor și trotinetelor, chioșcuri;
        b) Iluminat exterior, accesibilitate *wi-fi*.

7.3 Concluziile analizei dedicate pieței imobiliare bucureștene

Analiza evoluției pieței imobiliare în ultima decadă a relevat, așa cum era de așteptat, o dezvoltare accentuată a zonei de nord a capitalei, care datorită investițiilor constante în spații comerciale sau de birouri, a condus și la consolidarea pieței rezidențiale de valori *premium*. Zona de nord este atractivă mai ales datorită accesibilității sporite către aeroportul internațional, fiind deservită și de importante spații de agrement și loisir. Astfel, diferențele între dezvoltarea zonelor din nord și a celor din sud s-au mărit, în ultimii zece ani, spre deosebire de perioada ante 1990, când, prin planificarea și dezvoltarea cartierelor muncitorești/dormitor, s-a avut în vedere o dezvoltare echilibrată pe toate direcțiile cardinale.

Ce este important de remarcat este că, după anul 1990, în domeniul rezidențial, investițiile au fost făcute de către dezvoltatorii privați, investițiile fiind influențate de accesul acestora la finanțare, la amplasamente favorabile (cu sau fără utilități adecvat dimensionate sau cu acces direct către mijloacele de transport în comun – strategică fiind amplasarea lângă gurile de metrou), calitatea spațiilor interioare cât și exterioare fiind foarte mult condiționate de dimensiunile loturilor, de orientarea acestora etc. Astfel că, dacă planificarea juca un rol esențial în perioada ante 1990, rolul autorităților locale fiind crucial în dezvoltarea municipiului, post 1990, acest rol a fost preluat de investitorii privați, care au investit de cele mai multe ori punctual (prin îndesiri în zonele deja construite, prin schimbarea caracterului unei zone rezidențiale preponderent dominată de locuințe individuale sau prin dezvoltarea unor noi zone periferice/neconstruite până atunci). Diferența între cartierele nou dezvoltate și cele existente este una crucială: gradul de dotare al acestora diferă, prima categorie fiind dezvoltată în jurul unor dotări pre-existente și care astfel au determinat o sub-dimensionare în timp a acestora.

Atenția investitorilor s-a concentrat în primă instanță în zona centrală, prin utilizarea resurselor de teren rămase, ca apoi să se extindă către periferia orașului (unde terenurile erau mai ieftine) ca apoi să își întoarcă privirea către zonele interioare ale orașului. Singurele cartiere în care atenția nu a fost abătută sunt cele din nordul capitalei, dar care prin poziția lor pe piața imobiliară se adresează mult mai mult unei clientele cu venituri peste medie. Astfel se remarcă zone noi de dezvoltare, precum zona Străulești (în lungul șoselei Gheorghe Ionescu Șisești, de exemplu), care a cunoscut o evoluție accelerată ca urmare a finalizării liniei de metrou ce face legătura cu zona centrală a orașului, prin nodul Basarab.

Aceleași preferințe s-au manifestat și în cazul amplasării clădirilor de birouri, prin noi dezvoltări în zona CBD sau în zona de nord sau în lungul magistralelor de metrou. Spațiile comerciale distribuite în cele patru puncte cardinale acoperă nevoile locuitorilor din toate cartierele; totuși se remarcă o concentrare mai mare a acestora în nord și vest.

Piața rezidențială. Ca și în cazul celorlalte piețe analizate, și piața rezidențială este una în creștere, deși cu randamente ale investițiilor mult mai mici. Scăderea prețurilor de vânzare din 2008 s-a făcut simțită până în anul 2014 (unul de referință la nivel național) – când prețurile au început să crească din nou, acest segment înregistrând o evoluție ascendentă de atunci și până în prezent. Deși, la nivel european, Bucureștiul se află în coada clasamentului în ceea ce privește prețul mediu al apartamentelor, cu o valoare medie de 12 ori mai mică comparativ cu valoarea maximă înregistrată în Londra, se poate afirma că piața imobiliară își afirmă atractivitatea, într-un climat economic în care mai există loc de creștere și care devine un loc oportun pentru investirea economiilor, unde ratele dobânzilor oferite de bănci sunt mult mai mici în cazul depozitelor de economii.

Piața rezidențială românească rămâne în urma celei occidentale, în ceea ce privește structura proprietății, cu o pondere de peste 95% locuințe proprietate personală, lăsând piața de închiriere nedezvoltată și nereglementată. Un aspect foarte important, care nu trebuie neglijat în analiza acestor indicatori este cel legat de puterea de cumpărare, salariul mediu și ratele dobânzilor. Ca și în cazul prețurilor medii de vânzare, Bucureștiul înregistrează cele mai mici valori medii ale chiriilor la nivel european, depășind doar Sofia.

Ponderea mare a locuințelor proprietate personală îngreunează procesul de reabilitare / regenerare a clădirilor de locuit, fiind necesare alte proceduri față de cazul proprietăților deținute de autoritățile locale. Preferința pentru locuințe proprietate personală vine atât din cultura locală cât și din accesul la creditare, unde valoarea unei chirii pentru un apartament cu două camere este comparativ cu valoarea unei rate în cazul unui credit ipotecar.

Analiza și evoluția ofertei la vânzare, pe tipuri de apartamente, relevă următoarele aspecte:

- Pentru garsoniere: creșterile cele mai mari ale prețurilor medii au fost înregistrate în Sectoarele 1 și 2 (în perioada 2016-2018), fiind urmate de Sectoarele 3 și 4. Creșterea prețului mediu în Sectorul 6 este relativ constantă din 2014 și până acum, situându-se în jurul valorii de 5%, fiind favorizată de prezența campusului Regiei și de prezența Politehnicii;
- Pentru apartamentele cu două camere: creșterile cele mai mari ale prețurilor medii au fost înregistrate în Sectoarele 1 și 2 (în perioada 2016-2018), fără a fi mult peste mediile înregistrate în celelalte Sectoare. Datorită prezenței programului Prima Casă, oferta pentru apartamente de 2 camere este încă depășită de cerere (prețul mediu al unui apartament de 2 camere putând fi acoperit dintr-un credit ipotecar garantat de stat – respectiv 65.000 euro);
- Pentru apartamentele cu trei camere: cele mai mari creșteri ale prețurilor medii au fost înregistrate în Sectorul 3 (cu un maxim în anul 2017), fiind urmat de Sectoarele 2, 5 și 6. Segmentul acesta este unul special, care se adresează familiilor cu copii și care, după, cum se

observă, caută să se mute în zonele cele mai bine deservite de dotări (în special cele de învățământ);

- Piața apartamentelor cu patru camere, așa cum au arătat și analizele anterioare, a fost cea mai stabilă în perioada analizată. Desigur și aceasta a fost afectată de scăderile de prețuri post- boom imobiliar, însă, fiind o piață de nișă, care se adresează unui segment din populație cu venituri peste medie și mari (datorită costurilor ridicate de achiziție), și-a păstrat clienții de nișă. Totodată, stocurile disponibile la vânzare sunt mult mai mici comparativ cu cele pentru apartamente cu două și cu trei camere, care formează majoritatea. Pe acest segment, de departe cea mai bună evoluție a fost înregistrată în Sectorul 5, mai exact în partea centrală a orașului. Toate celelalte sectoare au înregistrat creșteri ale prețului mediu situate în jurul valorilor de 5-6%.

Analiza dezvoltărilor rezidențiale cu unități disponibile la vânzare vine să susțină rezultatele studiului: periferia este dominată de ansamblurile rezidențiale de mari dimensiuni, excepție făcând sub-piețele de vest și de est. În continuare, piața de sud este cea mai puțin căutată, mai ales cartierul Rahova – unde încă se găsesc o serie de loturi mari de teren amplasate în zone accesibile și cu potențial de dezvoltare. Sub-piața de vest, datorită perspectivelor oferite de finalizarea noii magistrale de metrou, este foarte activă.

Figura 202. Prețul estimativ mediu, în euro/m², pentru un apartament de 2 camere, aflat într-o rază de 10 minute de mers față de gura de metrou cea mai apropiată, în luna ianuarie a anului 2020

Sursa: Calcule proprii pentru prețurile estimate, pornind de la oferta prezentată și disponibilă pe paginile *web* imobiliare, coroborate cu rezultatele studiului și cu tipologia locuințelor aflate în preajma gurilor de metrou. Ele ilustrează o situație pentru un anumit moment, fără a fi definitive sau finale, prețurile de achiziție diferind în funcție de o multitudine de alți factori, neconsiderați în această estimare.

Investițiile anunțate pentru perioada următoare, fie că sunt pe piața rezidențială sau pe cea a birourilor, sunt concentrate în jurul zonelor în care există proiecte de dezvoltare a infrastructurii (în implementare sau viitoare). Se remarcă o extindere și o diversificare a zonelor de investiții, cu noi opțiuni de dezvoltare în sub-piețele de vest sau est. Zona de sud oferă încă oportunități pentru investiții, atât datorită prețurilor scăzute, cât și a disponibilităților terenurilor libere sau ocupate de industrii nefuncționale (terenuri cu suprafețe mari și racordate la toate utilitățile necesare). Se observă și creșterea interesului pentru investițiile în interiorul orașului, ca răspuns la limitarea timpilor necesari deplasării și întărirea unor poli excentrici, precum Timpuri Noi sau Expoziției.

Figura 203. Chiria estimativă medie lunară, în euro/lună, pentru un apartament de 2 camere, aflat într-o rază de 10 minute de mers față de gura de metrou cea mai apropiată, în luna ianuarie a anului 2020

Sursa: Calcule proprii pentru chiriile estimate, pornind de la oferta prezentată și disponibilă pe site-urile imobiliare, coroborate cu rezultatele studiului și cu tipologia locuințelor aflate în preajma gurilor de metrou; acestea ilustrează o situație pentru un anumit moment, fără a fi definitive sau finale, diferind în funcție de o multitudine de alți factori, neconsiderați în această estimare (precum starea apartamentului, dacă acestea sunt mobilate sau utilate, dacă sunt apartamente mai noi sau nu etc.); această estimare nu include și cheltuielile curente la utilități.

Piața birourilor. Deși este așteptată o încetinire a ritmului de creștere economică la nivelul Uniunii Europene, piața de birouri, pentru anul 2019 (și pentru anii următori), se găsește într-o situație de stabilitate, datorită unei creșteri a valorilor chiriilor prime, cu o scădere a ratelor de birouri libere/neocupate și o cerere în creștere (încă din anul 2017 – an de referință – când s-au atins noi valori maxime pentru ocuparea spațiilor și valori minime pentru rata de neocupare). Stocul total de spații de

birouri în București a atins noi valori maxime în anul 2019, și împreună cu orașele regionale analizate, conturează apariția unui nou rival pe piața Centrală și de Est.

Pentru București, valoarea chiriilor prime s-a menținut pentru cinci ani la rând la nivelul de 18,5 euro/m^2/lună, sub valorile înregistrate în principalele orașe din Europa de Vest, cât și a unora din orașele din proximitate, precum Atena, Istanbul sau Budapesta. Astfel că, pentru București oportunitățile de dezvoltare sunt prezente, atât ca disponibilitate a terenurilor sau a spațiilor, cât și a forței de muncă.

Având în vedere ratele de neocupare tot mai mici, cât și ratele de închiriere, dezvoltatorii încep proiecte noi, ocupanții se extind, în timp ce investitorii urmăresc noi oportunități în Capitală (sau în principalele centre regionale, ca principale furnizoare a unei forțe de muncă specializate). Astfel, deoarece piața este dominată de sectoarele ce înregistrează cele mai mari creșteri, sectoare de nișă, precum IT sau SSC, apare evidentă necesitatea adaptării spațiilor oferite spre închiriere, pentru a acomoda noi tipuri de angajați, cu noi obiceiuri. Cea mai puternică creștere a cererii va veni din sectoarele bazate pe cunoaștere, inclusiv servicii profesionale, știință și *high-tech*.

Piața birourilor este una dintre cele mai atractive piețe pentru investiții, iar factorii atractivității sunt legați de conectivitate, mobilitate, accesibilitate, în domenii cruciale precum transportul, IT&C sau atragerea forței de muncă. Bucureștiul are încă șansa să crească și să dezvolte inteligent, susținut de puterea economică și de o forță de muncă specializată și calificată în domenii de excelență. Proiectele în implementare sau viitoare, mai ales cele în dezvoltarea infrastructurii, vor putea deschide noi oportunități de investiții, puțin exploatate, conectând mult mai bine nucleul urban de zona metropolitană extinsă. Autoritățile locale astfel, au posibilitatea de a face un pas în plus, prin implementarea unor proiecte care înglobează și componente tehnice de ultimă generație (inteligente/*smart*), recuperând decalajele existente printr-o abordare integrată.

Costurile de construcție tot mai ridicate, mai ales ca urmare a lipsei forței de muncă și a creșterii prețurilor la materialele de construcție, coroborate cu prețurile în creștere ale terenurilor (*brown*- sau *greenfield*), pot conduce la o creștere a valorilor chiriilor, pe termen lung.

Piața spațiilor comerciale. Cererea pentru spații comerciale prime este în continuare în creștere. Chiriile din centrele comerciale de top au avut tendința de a se stabiliza de-a lungul anului, existând un decalaj mare între nivelurile acestora și ale celor din spațiile comerciale stradale. Centrele comerciale sunt un loc pentru interacțiune socială, unde oamenii nu doar fac cumpărături, dar își petrec și timpul liber, pentru a mânca sau pentru opțiunile de divertisment. Spațiile comerciale stradale nu oferă același ambient controlat tot timpul anului, și, în plus, sunt amplasate în zone care se degradează rapid, din cauza lipsei investițiilor și a lucrărilor de întreținere și regenerare, în zone fără locuri de parcare la dispoziție sau în care imaginea urbană este din ce în ce mai puțin atractivă. Mai mult, schimbările legislative, prin care, pentru o perioadă scurtă de timp multe din spațiile în clădirile cu risc seismic ridicat au fost închise, fără a fi susținute de o politică de regenerare urbană integrată, vor duce la dispariția sau diminuarea spațiilor comerciale stradale, mai ales a celor din zonele centrale – care pot juca un rol de reper în definirea unei imagini a orașului.

Cu toate că este un punct forte pentru economie, comerțul electronic este celălalt pericol pentru viața comercială urbană. Pentru a face față concurenței, tehnologiile precum Big Data, Internet of Things și inteligența artificială trebuie incorporate în domeniile țintă, iar imaginea urbană trebuie îmbunătățită. Astfel politicile urbane integrate, susținute de măsuri active pentru îmbunătățirea spațiilor publice sau a celor comerciale din inima orașului, precum Calea Victoriei sau Bulevardul Magheru/Brătianu, trebuie să devină o prioritate zero pentru autoritățile locale, ca prim pas de atragere a investitorilor și a vizitatorilor.

De asemenea, prin valorificarea punctelor forte ale aglomerărilor urbane mari, precum este Bucureștiul cu zona sa extinsă, apare oportunitatea de a dezvolta zone funcționale complexe, unde sectorul comercial este unul suport, adiacent spațiilor de birouri sau culturale. Astfel este creată posibilitatea generării unui trafic continuu de consumatori și de utilizatori, și, implicit, sunt evitate a fi create zonele lipsite de activitate în zilele libere, de exemplu. Astfel de modele de utilizare mixtă creează locuri unice pe harta orașului și ar trebui încurajate încă de la nivel de idee, atât de autorități, cât și de dezvoltatori.

Piața spațiilor industriale/logistice. Bucureștiul este atractiv într-o măsură foarte mare și pentru amplasamentele cu funcțiuni logistice sau comerciale, datorită potenței financiare. Amplasamentul favorabil, este susținut de prezența celui mai mare aeroport internațional de pe teritoriul României și de investițiile în infrastructura de transport de la nivel metropolitan, dar și de creșterea producției, a vânzărilor cu amănuntul și a comerțului; toate acestea reprezintă fundamentele incontestabile care stau în spatele unei prognoze pozitive pentru acest sector. În continuare, tendința manifestată este de amplasare a spațiilor dedicate în afara limitelor municipiului, în lungul principalelor trasee de transport rutier sau pe cale ferată, precum și în apropierea nodurilor intermodale.

Piața terenurilor. Pentru perioada 2017-2018 zonele cu cele mai mari și multe tranzacții, rămân cea de vest și de nord, cu un accent pus pe dezvoltarea segmentului de birouri. Pentru anul 2019, dominante au fost terenurile pentru segmentul rezidențial, zona de est fiind favorită, susținută și de dezvoltarea nodului comercial deja prefigurat (nodul de la ieșirea spre autostrada A2). Se preconizează noi investiții și în zona Tineretului – Timpuri Noi sau pe lângă Gara de Nord. Zonele limitrofe încă dispun de mari rezerve de teren, care încă nu fac obiectul unor investiții de amploare (cele mai puțin atractive zone rămânând, în ciuda potențialul, zona de sud și sud-vest).

Pentru sectorul public cele mai importante concluzii pot fi grupate astfel:

1. Identificarea cererii de locuințe: Bucureștiul înregistrează cele mai multe accesări la nivel național și pentru anul 2019,[320] cu peste 350.100 de vizualizări sau de potențiali cumpărători), depășind cu mult oferta la vânzare;
2. Identificarea cererii pentru locuințe accesibile și/sau sociale: problema accesului la locuințe este una foarte prezentă în București, problemă care afectează tot populația săracă, care trăiește în cele mai precare condiții și cheltuiește mare parte din venituri pe ceea ce înseamnă locuire – plata chiriei, întreținerii sau a utilităților. De multe ori, alegerile rezidențiale se fac între un apartament situat într-unul din ansamblurile rezidențiale construite în perioada anilor 1960-1980 și un apartament nou construit, adică după anul 2000, situat la periferia orașului, departe de dotările și de serviciile necesare unui bun trai.

   Atunci când este analizat gradul de accesibilitate la o locuință pe zone de publicitate imobiliară, pentru un venit mediu net de 4.050 lei net/persoană, considerat pentru luna noiembrie 2019, pentru două categorii de moduri de achiziție:

   - Cu creditare pentru o persoană sau pentru o familie[321]
     - Creditul ipotecar maxim estimat pe care îl poate accesa o persoană singură se situează în jurul valorii de 46.000 de euro; astfel că, acesta devine eligibil să își achiziționeze un apartament de două camere într-unul din următoarele cartiere:

3
[20] Conform datelor din raportul ROMANIAN RESIDENTIAL MARKET REPORT – Q1, Q2, Q3 și Q4 2019, elaborat de analizeimobiliare.ro, împreună cu imobiliare.ro. În acest caz, cererea este reprezentată de potențialii cumpărători care și-au exprimat interesul pentru o anumită proprietate pe portalul imobiliare.ro, într-o anumită perioadă, prin înregistrarea unei acțiuni (vizualizarea telefonului, trimiterea unui e-mail pentru a solicita mai multe detalii, tipărirea sau salvarea anunțului).

3
[21] Considerând un credit pe o perioadă de 30 de ani; dobândă aproximativă de 5,5% (DAE); grad de îndatorare de 30%; avans de 30%; și prețul mediu pe zonă de publicitate imobiliară, pentru un apartament de 45 m^2 (S1 – 2019).

Rahova, Giurgiului, Ghencea, Bucureștii Noi, Drumul Taberei, Militari (spre periferia cartierului), Berceni, Colentina, Titan sau Pantelimon, mici diferențe apărând între valorile înregistrate în aceste cartiere atunci când vorbim de anul construcției blocului sau de apropierea față de o stație de metrou etc.;

- Situația devine mult mai relaxată atunci când este luat în considerare un credit pentru o familie (credit ipotecar cu co-debitor), unde creditul maxim estimativ care poate fi accesat se situează în jurul valorii de 77.500 de euro, familia putând astfel să își achiziționeze un apartament cu două camere într-unul din următoarele cartiere: Rahova, Giurgiului, Ghencea, Giulești, Militari, Colentina, Pantelimon, Drumul Taberei, Berceni, Titan, Crângași, Bucureștii Noi, Dristor-Vitan Vechi, Pipera, 13 Septembrie-Panduri, Iancului-Mihai Bravu, Vitan Nou, Griviței-Gara de Nord, Băneasa, Tineretului-Timpuri Noi, Moșilor, Decebal-Calea Călărașilor, 1 Mai sau chiar Unirii. Desigur, și în acest caz este evaluat un preț mediu, valorile variind în funcție de o serie alți factori, identificați anterior în analiză; mai mult, se poate vorbi și de o rată de supra-aglomerare, așa cum este ea definită de Uniunea Europeană, 45 m^2 nefiind o suprafață suficientă pentru întemeierea unei familii;

- Fără creditare pentru o persoană sau pentru o familie, rezultatele relevă următoarele aspecte:
  - Achiziția fără creditare sau perioada echivalentă de economisire a salariului mediu identificat pentru achiziționarea unui apartament, relevă, pentru o persoană următoarele aspecte: pentru un apartament de 45 m^2 sunt necesare minim 52 de salarii, cele mai accesibile cartiere (până la 60 de salarii) fiind: Rahova, Giurgiului, Ghencea, Bucureștii Noi, Drumul Taberei, Militari, Berceni, Pantelimon, 13 Septembrie-Panduri, Colentina, Titan sau Giulești;
  - Ca și în cazul anterior, atunci când vorbim de familie, achiziția fără creditare sau perioada echivalentă de economisire a salariului mediu identificat pentru achiziționarea unui apartament, relevă următoarele aspecte: pentru un apartament de 45 m^2 sunt necesare minim 31 de salarii, cele mai accesibile cartiere (până la 36 de salarii) fiind: Rahova, Giurgiului, Ghencea, Bucureștii Noi, Drumul Taberei, Militari, Berceni, Pantelimon, 13 Septembrie-Panduri, Giulești, Colentina sau Titan.

  Devine astfel clar faptul că anumite zone, care momentan sunt mai puțin atractive, așa cum reiese și din analiza gradului de atractivitate a unui cartier, sunt cele mai accesibile pentru o populație cu un venit mediu spre mic.

3. Identificarea unor posibile amplasamente în care ar trebui încurajată construcția de locuințe noi: după anul 1990 și până în prezent, dezvoltarea orașului s-a petrecut independent de o planificare riguroasă a resurselor și independent de viziunea autorităților locale, acestea intervenind în proces, doar la etapa de avizare sau în cea de autorizare, aspecte negative amplificate și de lipsa unor documente solide și actuale de reglementare și planificare urbană. În multe din noile zone dezvoltate, construite după anul 2000, locuințele nu respectă nici normele în vigoare (privind suprafețele utile minime, orientare favorabilă, distanță adecvată între blocuri, asigurarea unui număr suficient de locuri de parcare etc.), nici principiile unui urbanism durabil, ele nedispunând de centre comunitare, de zone verzi amenajate sau de spații publice, reducând astfel potențialul de creștere a calității vieții în București. Pe termen lung aceste noi zone sunt în pericol de a deveni mult mai puțin atractive din cauza gradului de confort mult mai scăzut oferit, comparativ cu marile ansambluri de locuit, de exemplu. Pe măsură ce Bucureștiul devine tot mai atractiv pentru investitori, investițiile înregistrând randamente prime mult mai bune față de alte orașe europene, dezvoltarea acestuia nu se

mai poate întâmpla fără intervenția și implicarea strategică a autorităților locale, implicare încă de la faze incipiente, de concept.

Astfel de soluții pot fi aplicate și unor zone mai puțin explorate la nivel urban, dar cu un potențial la fel de mare - zonele din sudul Bucureștiului, spre exemplu: în zona Antiaeriană - dezvoltarea unei zone compacte, extras din raportul Băncii Mondiale privind identificarea principalelor intervenții urbane pentru creșterea atractivității zonei Antiaeriană, unde componenta rezidențială este considerată a fi punctul de plecare și va reprezenta fundația, asigurând masa critică necesară pentru această dezvoltare; cu o zonă de birouri propusă, împreună cu clădirile administrației publice care vor fi dezvoltate în zona analizată și care vor crea cel mai probabil un nou nucleu în București, devenind prima zonă individuală din Sectorul 5 cu o densitate ridicată de birouri moderne, având chiar potențialul de a redirecționa chiriașii din zonele supraaglomerate din sub-piețele din nord și centru vest, dublat de funcțiuni comerciale), sau pe coridorul Filaret-Progresul – regenerarea urbană a unei zone liniare (extras din raportul Băncii Mondiale: Soluții practice urbane pentru cartierul Ferentari Raport ce trasează soluții de creștere a oportunităților pentru locuitorii din Ferentari - construirea de noi bulevarde urbane/străzi principale de-a lungul porțiunilor viabile. Activarea bulevardelor urbane prin alocarea unor utilizări adecvate ale terenurilor (de exemplu, comerț cu amănuntul, locuințe, birouri, utilizare mixtă), cu atenție specială la utilizarea și tratamentul parterului clădirilor. Organizarea de inițiative/eforturi pentru crearea de locuri emblematice pentru a genera un sentiment de apartenență și de vitalitate. Crearea de parcuri noi, prin reconversia parțială sau totală a terenurilor vacante existente și modernizarea spațiilor deschise existente. Amplasamente potențiale: fostul sit industrial Rocar (permite crearea unui parc de dimensiuni medii) și/sau zona logistică Baduc - permite crearea unui parc de dimensiuni mici). Acestea reprezintă doar câteva din opțiunile pe care municipiul București încă le are și le poate exploata;

4. Creșterea capacității și dezvoltarea rețelei de utilități/infrastructurii: acest punct se corelează foarte bine cu punctul anterior, unde planificarea dezvoltării urbane, cu limitarea expansiunii urbane necontrolate, prin utilizarea spațiilor nefolosite și revitalizarea acestor cu noi funcțiuni, reprezintă câteva din instrumentele pe care le pot utiliza autoritățile publice. In București încă există o serie de terenuri de dimensiuni mari și medii, unele amplasate chiar în zona centrală (precum zona Esplanada sau zona Casei Radio etc.) și care pot susține noi dezvoltări, strategice, deși sunt (total sau parțial în) proprietate privată (prin activarea parteneriatelor public-private). Utilizarea rațională a terenurilor existente care sunt racordate deja la utilități este necesară în procesul de densificare, deși prețul mai mare al terenurilor din intravilanul municipiului față de cele din zona periurbană poate deveni un punct slab.

   O abordare preventivă se poate aplica și în cazul extinderilor zonelor construite; atât dezvoltarea rețelei de utilități, cât și identificarea rezervelor de teren necesare lărgirii infrastructurii rutiere/pietonale existente sau introducerii unor noi trasee de mijloace de transport în comun, spre exemplu, reprezentând pași necesari înaintea începerii investiției propriu-zise. Astfel că, în zonele de maximă activitate imobiliară, precum Titan/Theodor Pallady sau Militari/Iuliu Maniu, dar și în zone cu potențial, precum Antiaeriană, Ghencea, Progresul/Giurgiului sunt necesare a fi identificate principalele opțiuni sau scenarii de dezvoltare și implementarea unor soluții tehnice de dezvoltare a rețelei de utilități, care să susțină dezvoltarea economică ulterioară a acestora și să contribuie la creșterea calității vieții în acele zone.

   Rămâne de explorat, de asemenea, problema sistemului de termoficare, problemă care merge dincolo de aspectele de eficientizare și utilizare rațională a resurselor, din cauza faptului că acesta este supus unor presiuni mai mari, venite din partea noilor dezvoltări rezidențiale. In aproape toate dezvoltările rezidențiale construite după anul 2000 încălzirea apartamentelor se face prin centrale individuale de apartament, mai rar prin centrale de bloc, lucru care a condus la o creștere a consumului de energie electrică și de gaze;

5. Dezvoltarea de noi dotări și servicii publice în zonele nou construite: pentru București, apare ca un punct de investigat și calitatea dotării în cazul ansamblurilor noi dezvoltate în zonele de expansiune urbană. Deși mare parte din aceste zone noi dezvoltate sunt locuite, gradul de dotare al acestora este precar (fie că este vorba de facilități de sănătate, educație sau agrement), majoritatea din ele bazându-se pe dotările din cartierele vecine. Acest lucru a condus la o supra-aglomerare a facilităților pre-existente și la crearea unor zone fără acces rapid (o rază de 10 minute de mers) la dotările esențiale unei bune funcționări. Astfel, deja se prefigurează unele zone ale căror funcționalitate trebuie regândită, zone precum Militari/Drumul Belșugului, Berceni/Bulevardul Metalurgiei, Rahova /Strada Pucheni, mai ales în contextul în care populația care s-a mutat în aceste zone este una tânără. Este necesară identificarea nevoilor locuitorilor, mai ales în zonele densificate; sunt necesare previzionări ale necesarului dotări și servicii publice în dezvoltările viitoare și rezervarea terenurilor necesare pentru construcția acestora;
6. Determinarea posibilelor efecte ale unor noi dezvoltări asupra traficului: dezvoltarea zonelor periferice (Titan - Anghel Saligny, Prelungirea Ghencea, Iuliu Maniu, Bucureștii Noi – Chitila, Berceni – Bulevardul Metalurgiei sau Șoseaua Sălajului, fiind doar câteva din exemple) s-a făcut neplanificat, fără a respecta o tramă stradală ierarhizată și pe baza unor străzi de categorii inferioare, subdimensionate. Aceste aspecte au condus la compromiterea dezvoltării sustenabile a rețelei stradale și asigurarea unui serviciu de transport public performant pentru noile dezvoltări. Mai mult, dezvoltarea imobiliară a continuat dincolo de limitele administrative, în zona periurbană, aspect care îngreunează traficul pe cele patru direcții cardinale, în punctele de acces/ ieșire ale municipiului;
7. Justificarea creșterii bazei de impozitare: diferențele înregistrate în zonele de publicitate imobiliară au relevat existența unor zone *premium*, precum Kiseleff, Herăstrău sau Dorobanți, unde locuiește (dar și lucrează) o populație care înregistrează venituri mari și peste medie. Astfel, clădirile și terenurile ar trebui impozitate conform valorii de piață a acestora. Mai mult, calitatea unui cartier influențează cantitatea de impozite pe proprietate care pot fi colectate. Dacă impozitele pe proprietate vor deveni o sursă importantă de venit pentru bugetele locale, oficialii locali vor trebui să investească mai mult în crearea unui set de reguli și reglementări pentru o dezvoltare urbană sănătoasă și o bună întreținere a clădirilor pentru a menține și chiar extinde o bază de impozitare puternică.[322]

   De asemenea, o altă sursă de venituri, instrument util și în combaterea dezvoltării urbane necontrolate, o reprezintă supraimpozitarea terenurilor abandonate;
8. Crearea unei baze de date despre fondul locativ, prețuri, chirii: managementul resurselor locative este un instrument indispensabil unei administrații locale; de aceea, necesitatea creării unei baze de date actualizate constant este de maximă importanță, fiind corelată și cu aspectele ce țin de cadastru. Administrația locală trebuie să știe care sunt resursele pe care se poate baza, mai ales în relația cu potențiali investitori. In mediul urban, managementul fondului construit (clădiri existente sau noi) reprezintă una din cele mai mari provocări;
9. Gestiunea resurselor de teren: managementul resurselor de teren, prin corelarea cu aspectele ce țin de cadastru și de natură imobiliară, joacă un rol primordial în dezvoltarea susținută a municipiului, cu obiective ce se întind pe termen scurt, mediu sau lung; astfel că, identificarea unui portofoliu de terenuri (cu proprietari privați sau publici), dar cu rol strategic în dezvoltarea urbană, trebuie să devină primordială. Identificarea unor terenuri bine localizate trebuie să fie bine reglementate, în vederea introducerii funcțiunilor urbane publice. Exemplul trasării diametralei Nord-Sud / lărgirea bulevardului Berzei – Buzești, cu o lungime de aproximativ 3 km (intervenție urbană de mare amploare după anul 1990) s-a dovedit a fi atât anevoioasă ca proceduri de urmat, cât și costisitoare, ca urmare a terenurilor

3
[22] *Cf.* Ionescu-Heroiu *et al.* (2013): 42.

expropriate (procedura s-a întins pe o perioadă mult mai lungă decât a fost prevăzută: autorizația de construcție fiind emisă în anul 2009 și darea în folosință petrecându-se în anul 2013; costurile totale ale exproprierilor au ajuns la valoarea de 168,7 milioane lei[323]/ echivalent aproximativ 38,2 milioane euro);

10. Crearea unui portofoliu de proiecte și de investiții în dotări și în infrastructură, care să atragă turiști și alți vizitatori: portofoliu de investiții cu prioritate zero în zona centrală, ca zonă de maximă reprezentativitate pentru identitatea orașului. Regenerarea și revitalizarea economică și urbană a acesteia trebuie să devină un obiectiv de sine stătător pentru municipiul București, în competiția urbană directă cu alte capitale precum Budapesta, Viena sau Praga, renumite pentru atractivitatea pe care zonele lor centrale o exercită. De asemenea, trebuie gândite și o serie de intervenții țintite pentru creșterea atractivității unor zone cu potențial de dezvoltare și care, în prezent, suferă din cauza lipsei infrastructurii de transport în comun (de exemplu, cartierele Rahova sau Progresului/Giurgiului care nu beneficiază de prezența liniei de metrou, lucru care afectează în mod negativ traficul, accesibilitatea și mobilitatea în raport cu intrările/ieșirile din oraș către Giurgiu sau Alexandria).

3

[23] Mai multe informații sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2WG9sNx [25.07.2023].

8 RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE

Pornind de la concluziile formulate puțin mai sus,[324] putem face următoarele recomandări pentru proiectarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B). Pentru a ușura parcurgerea textului, am grupat recomandările pe fiecare temă principală în parte. Astfel:

- Tabelul 16 sistematizează recomandările pentru locuirea bucureșteană;
- Tabelul 17 sistematizează recomandările pentru spațiile publice din București;
- Tabelul 18 sistematizează recomandările pentru piața imobiliară bucureșteană.

Mai mult, am ordonat recomandările făcute, pentru a evita pe cât se poate redundanțele și suprapunerile între ele, simplificând astfel operațiunile pe care le implică.

8.1 Recomandările pentru locuire

Tabelul 16. Recomandările pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B), pentru tema locuirii bucureștene.

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
1.	**În vreme ce ariile utile și structura pe camere a locuințelor din ansamblurile de locuințe colective sunt aproape omogene, frecvențele cu care s-au realizat apartamentele cu una sau cu două camere, raportate la celelalte categorii de mărime. Alături de dotările de cartier, ele contribuie cel mai mult la dinamica mobilității rezidențiale a locuitorilor din București.**	1. Spațializarea pe cartiere a informațiilor despre numărul de camere care alcătuiesc o locuință și alcătuirea unei fișe sintetice pentru fiecare cartier în parte.[325] În funcție de precizia necesară, fișa poate fi detaliată cu informații cuprinse fie în cărțile tehnice ale construcțiilor,[326] disponibile la asociațiile de proprietari, fie în documentațiile tehnice necesare autorizării construcțiilor, disponibile într-un exemplar în arhiva Primăriei Municipiului București, ca emitent al Autorizației de Construire;[327] 2. Corelarea informațiilor despre clădirile de locuit cu cele despre locuitorii lor, fie prin folosirea datelor de recensământ, fie prin anchete sociologice, făcute pe eșantioane reprezentative, extrase din ansamblurile care alcătuiesc cartierele. În mod ideal, fiecare ansamblu ar trebui să dispună, la finalul anchetei, de un profil demografic, social și economic, care, însumate, să dea profilul general al cartierului respectiv; 3. În funcție de profilul cartierului și, implicit, al ansamblurilor de locuințe care îl compun, Primăria Municipiului București ar trebui să organizeze un concurs combinat de arhitectură și de urbanism, menit să trateze explicit următoarele teme: • Folosirea teraselor blocurilor de locuințe pentru activități comune, în aer liber, în

[324] *Cf.* Secțiunea **Eroare! Fără sursă de referință.**.

[325] Pentru început, poate fi preluat modelul fișelor statistice sintetice din Secțiunea **Eroare! Fără sursă de eferință.**.

[326] *Cf.* HG 343/2017, în forma ei consolidată până în data de 25.07.2023, Regulament, Articolul 46 și L 10/1995, în forma ei consolidata pana în data de 25.07.2023, Articolul 17. Deși improbabil, este posibil ca fondul arhivistic al fostei Întreprinderi pentru Administrarea Locuințelor (IAL) să mai existe. Dacă el mai există într-adevăr, atunci recuperarea cărților tehnice ale construcțiilor de locuințe din perioada socialistă ar mai fi posibilă, măcar parțial.

[327] *Cf.* OM 1.867/2010, în forma lui consolidată până în data de 25.07.2023, Articolul 20 § 1 c.

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		funcție de structura demografică și socială a ansamblurilor existente într-un anumit cartier; • Înlesnirea circulațiilor verticale pentru persoanele cu dificultăți de deplasare, astfel încât ele să fie încurajate să aibă o viață cât mai activă, pe tot parcursul zilei, indiferent de anotimp; • Completarea și optimizarea traseelor de biciclete și a celor de alergare, astfel încât ele să formeze rețele și bucle coerente, proiectate după nevoile și după pregătirea fizică a utilizatorilor; • Variante pentru diversificarea activităților care presupun mișcare în aer liber din cadrul ansamblurilor de locuit și al cartierelor; • Transformarea propunerilor făcute în soluții modulare, eficiente, interesante și durabile. 4. Alcătuirea catalogului soluțiilor obținute în urma concursului și testarea lor pe câteva zone pilot; 5. Punerea la dispoziția asociațiilor de proprietari a catalogului descris la punctul anterior, la începerea reparațiilor capitale, necesare la atingerea duratei normate de viață a clădirii; 6. Proiectarea și testarea stimulentelor financiare și a celor nefinanciare care încurajează adopția soluțiilor propuse în catalog.
2.	**Dotările pentru ansamblurile de locuit au fost construite după principiile de proiectare ale anilor ’1970. În momentul de față însă, logica lor de funcționare este afectată de centrele comerciale mari și de rețelele de magazine. Din acest motiv, ele pot primi, în viitor, mai multe funcțiuni comunitare, care să le transforme în centre de cartier viabile.**	1. Identificarea imobilelor aflate în proprietatea Autorităților Publice și valorificarea lor pentru îmbunătățirea dotărilor publice, în special pentru creșe, pentru grădinițe, pentru școli sau pentru centrele sociale. Această măsură este deosebit de importantă pentru ansamblurile care au densități crescute ale populației; 2. Identificarea și cartarea dotărilor de cartier, la nivel de ansamblu de locuit; 3. Identificarea spațiilor, a clădirilor sau a părților de clădiri abandonate; 4. Identificarea proprietarilor spațiilor sau a clădirilor care alcătuiesc dotările de cartier; 5. Testarea unor proiecte pilot, temporare, pentru a determina tipul de funcțiuni pe care ar trebui să îl găzduiască un centru de cartier contemporan viabil; 6. Proiectarea și testarea unei campanii agresive de mediatizare a proiectelor pilot descrise la punctul anterior, menită să aproximeze aderența pe care ele o au în diferitele cartiere; 7. Proiectarea mecanismelor de transfer al proprietății asupra spațiilor cu proprietari neidentificați.
3.	**Diversitatea tipologică este principala caracteristică a fondului de locuințe bucureștean, atât ca vechime, cât și ca**	1. Identificarea arhivelor care mai conțin încă proiecte relevante pentru ansamblurile construite în perioada socialistă, în speciale proiectele tip, dar și cele unicat;

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
	sisteme constructive, ca regim de construire sau ca mod de locuire.[328]	2. Digitizarea fondului documentar relevant pentru fondul bucureștean de locuințe, în special a pieselor desenate, pentru completarea informațiilor disponibile în revistele de specialitate; 3. Transpunerea fondului documentar și a referințelor bibliografice într-o platformă digitală deschisă, dedicată atât specialiștilor, cât și publicului larg; 4. Proiectarea și validarea unui set minim de indicatori, relevanți pentru analize tipologice, pentru etapizarea reparațiilor capitale, precum și pentru modelarea comportamentului diferitelor ansambluri la seism; 5. Lansarea unei suite de apeluri pentru optimizarea platformei și a paginii *web* asociate, precum și pentru integrarea ei cu platformele deja existente. Ele se pot organiza în formatul unui *hackathon;* 6. Modelarea comportamentului la seism a diferitelor cartiere bucureștene; 7. Întocmirea listelor de priorități pentru ansamblurile care necesită reparații capitale (*cf.* Punctul 1 din Tabelul 16).
4.	**Dinamica actelor legislative și a celor normative, dedicate proiectării clădirilor de locuit, este, de regulă, sincronă cu evoluția economică și cu cea estetică a diferitelor perioade de timp.** **Din păcate însă, dinamica celor de urbanism este una anacronică.**	1. Analiza critică a codificării dedicate Codului Amenajării Teritoriului, al Urbanismului și al Construcțiilor, în paralel cu cea a Codului Patrimoniului Cultural; 2. Analiza juridică a documentațiilor de urbanism importante pentru dezvoltarea Municipiului București și clasificarea spețelor de urbanism rezultate; 3. Analiza critică a instrumentelor disponibile pentru planificarea și pentru implementarea dezvoltării urbane, făcută din perspectiva clasificării tipologice descrise la punctul anterior; 4. Alcătuirea unei liste minimale de instrumente experimentale de proiectare urbană, fundamentate juridic și financiar, care să fie incluse în Codul Amenajării Teritoriului, al Urbanismului și al Construcțiilor și în Codul Patrimoniului Cultural.
5.	**Lipsește încă o politică urbană coerentă dedicată locuirii bucureștene.**	1. Cartarea rezervelor de teren disponibile în fiecare cartier, incluzând atât identificarea proprietarilor terenurilor blocate, cât și terenurile cu proprietari neidentificați; 2. Proiectarea mecanismelor de supra-impozitare pentru terenurile blocate, precum și a mecanismelor de transfer al proprietății asupra terenurilor cu proprietari neidentificați, astfel încât Primăria Municipiului București să își refacă, treptat, fondul funciar; 3. Identificarea și alcătuirea profilului social și economic al zonelor cu populație îmbătrânită, care locuiește într-un fond construit vechi. Ele ar trebui

3

[28] În prezent nu există suficiente date cu privire la locuintele neocupate, la locuintele închiriate, la locuintele insalubre, sau la așezările informale, fiind astfel îngreunat procesul de elaborare a unor politici dedicate eficiente.

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		să constituie zonele prioritare de intervenție, precum și zonele de testare a politicilor de locuire; 4. Analiza critică și transferul modelelor viabile pentru politici de locuire din străinătate și armonizarea lor cu cadrul legislativ și normativ românesc; 5. Proiectarea unor politici experimentale de locuire, dedicate, într-o primă fază, zonelor identificate la Punctul 3. Luând în considerare experiența germană de proiectare a politicilor pentru ansamblurile de locuințe construite în perioada postbelică, propunem gestiunea ciclului de folosință ca punct de plecare în proiectarea lor.[329]
6.	**Locuirea bucureșteană devine treptat o problemă a întregii zone metropolitane a Bucureștiului.**	1. Definitivarea unui mecanism de planificare pentru zona metropolitană a Bucureștiului, care să trateze în mod explicit următoarele teme:[330] • Definirea zonelor de intervenție strategică, prin intermediul unui Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Interjudețean (PATZ–IJ) sau unui Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Regional (PATZ–R); • Propunerea soluțiilor pentru rezolvarea problemelor de conectivitate, pentru dezvoltarea infrastructurii critice la nivel regional și subregional, pentru stabilirea cadrului programelor de regenerare urbană, precum și pentru îmbogățirea portofoliului de servicii ecosistemice; • Alcătuirea cerințelor preliminare pentru caietele de sarcini dedicate actualizării Planurilor Urbanistice Generale (PUG) ale Unităților Administrativ-Teritoriale afectate; • Alcătuirea cerințelor preliminare pentru proiectarea politicilor dedicate dezvoltării urbane în zona metropolitană a Bucureștiului; • Sistematizarea proiectelor majore care au impact asupra zonei metropolitane a Bucureștiului. 2. Inițierea și finanțarea Planului de Amenajare a Teritoriului Zonal Interjudețean (PATZ–IJ) sau a Planului de Amenajare a Teritoriului Zonal Regional (PATZ–R) de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLDPA).[331] La aprobarea Planului, dispozițiile lui devin obligatorii pentru actualizarea Planurilor Urbanistice Generale ale Unităților Administrativ-Teritoriale afectate; 3. Finanțarea actualizării și a armonizării Planurilor Urbanistice Generale (PUG) ale Unităților Administrativ-Teritoriale afectate de Ministerul

[329] *Cf.* Secțiunea **Eroare! Fără sursă de referință.**.

[330] Am propus un mecanism asemănător pentru Inițiativa Laser Valley (*cf.* Aprahamian, 2018: 86ff.).

[331] *Cf.* L 350/2001, în forma ei actualizată până în data de 25.07.2023, Articolul 51, § 1.1.

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLDPA); 4. Implementarea Planurilor de Acțiune aferente Planurilor Urbanistice Generale armonizate și construcția politicilor dedicate locuirii metropolitane.

Sursa: Autorii.

8.2 Recomandările pentru spațiile publice

Tabelul 17. Recomandările pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B), pentru tema spațiilor publice

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
1.	**Proiectarea și amenajarea spațiilor publice**	
1.1	**Majoritatea intervențiilor de reabilitare a spațiilor de mici dimensiuni s-a realizat cu materiale necorespunzătoare, fără un concept unitar și fără o atenție deosebită acordată detaliilor. O asemenea abordare se va dovedi ineficientă în timp, deoarece spațiile vor impune costuri de întreținere mai mari.**	1. Organizarea unui concurs de soluții, în parteneriat cu Ordinul Arhitecților din România (OAR), pentru elaborarea catalogului de soluții tehnice și cu detalii principale de execuție pentru intervențiile în spațiile publice. Catalogul trebuie să ofere soluțiile de principiu pentru intervențiile în întregul oraș, pe tipuri de spații publice; 2. Elaborarea și publicarea catalogului soluțiilor tehnice și a detaliilor de execuție, atât în format imprimat, cât și în format digital; 3. Elaborarea și publicarea manualelor de bune practici pentru intervențiile în spațiile publice din Municipiul București, folosind exemplele naționale și internaționale existente; 4. Adoptarea catalogului și a manualelor de bune practici prin Hotărâre a Consiliului General al Municipiului București (HCG MB); 5. Sinteza și transformarea manualelor de bune practici în Ghiduri de intervenție aprobate de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA); 6. Actualizarea periodică a catalogului de soluții tehnice și a detaliilor principale de execuție, în funcție de rezultatele obținute în urma intervențiilor și a progresului în tehnologiile de execuție.
1.2	**Multe din spațiile de mici dimensiuni beneficiază doar de mobilier urban minimal și de iluminat public limitat, ele nefiind atractive pentru locuitorii din zonă.** **Un procent relativ mare au fost transformate în locuri de joacă pentru copii. Deși aparent benefică, transformarea lor nu a contribuit sesizabil la conturarea identității cartierelor bucureștene, ele fiind proiectate, de regulă, pentru o singură categorie de vârstă. Mai mult, ele nu au încurajat interacțiuni constructive între generații.**	1. Cartarea și evaluarea detaliată a spațiilor cu acces public care se întind pe mai puțin de 3 hectare (spațiile punctuale); 2. Organizarea unei anchete sociologice în câteva comunități pilot, menite să identifice activitățile principale care se desfășoară în spațiile cartate la punctul anterior. Rezultatele anchetelor sociologice trebuie sintetizate ulterior într-o analiză tipologică a nevoilor utilizatorilor și a activităților pe care ei le desfășoară, în funcție de tipul spațiului; 3. Compunerea și diseminarea cataloagelor pentru piesele de mobilier urban și pentru amenajări. Cataloagele ar trebui să încurajeze soluții

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		ergonomice, care să aibă o gamă cât mai largă de utilizatori; 4. Alcătuirea unui pachet minim de dotare pentru spațiile punctuale, pornind de la catalogul de soluții și de la manualele de bune practici descrise la punctul anterior, precum și de la rezultatele anchetei sociologice. Pachetul minim de dotare trebuie să permită o folosință sigură și plăcută a spațiului. El poate fi negociat cu locuitorii din zonă, astfel încât să cuprindă rezolvări speciale, adaptate contextului respectiv.
1.3	**O mare parte din spațiile punctuale pot fi revitalizate fie prin concursuri de arhitectură și urbanism, fie prin intervenții de acupunctură urbană, promovate de către Primăriile de Sector.**	1. Primăriile de Sector pot organiza, pentru câteva din tipurile caracteristice de spații punctuale cartate la punctul anterior, concursuri de soluții, organizate în parteneriat cu Ordinul Arhitecților din România (OAR); 2. Alternativ, Primăriile de Sector pot publica spațiile selectate pe o platformă dedicată alocării participative a bugetului local, după modelul folosit la Brașov și la Cluj. O implicare mai largă în alocarea fondurilor destinate intervențiilor în spațiile punctuale ar trebui să ducă, în principiu, la o responsabilizare mai accentuată a comunităților care le folosesc.
1.4	**Amplasarea necoordonată a publicității pe fațade afectează în mod negativ imaginea de ansamblu a spațiului public. Deși în anul 2018, prin HGCMB 99/2018 a fost aprobat „Regulamentul privind modalitatea de delegare a serviciului public de administrare a domeniului public și privat privind activitățile de publicitate stradală și afișaj din Municipiul București", rezultatele întârzie să apară.**	1. Crearea unei baze de date comprehensive la nivelul Primăriei, cu situația la zi a elementelor de publicitate stradală; 2. Realizarea unui ghid de estetică pentru formele de publicitate stradală și alte tipuri de prezentări comerciale pentru centrul istoric al orașului; 3. Înființarea unui serviciu dedicat la nivelul Primăriei, care să ofere consultanță operatorilor economici privind forma, dimensiunea și estetica publicitară.
1.5	**În lipsa unui program coerent de promovare a artei în spațiul public în București, de cele mai multe ori, intervențiile artistice ocupă conjunctural spațiile, fără a contribui semnificativ la creșterea calității și identității lor.**	1. Realizarea unei structuri de finanțare publică a artei urbane (similar cu modelul european „procent pentru artă") și utilizarea ocazională a spațiului urban pentru expunerea lucrărilor de artă contemporană; 2. Realizarea de concursuri naționale și internaționale pentru artiști, pentru amplasamente bine fundamentate din centrul istoric și din cartiere, care pot contribui la creșterea imaginii urbane.
2.	**Rețeaua secundară de spații publice**	
2.1	**Spațiile publice punctuale, reprezentate de regulă prin scuaruri, piațete sau locuri de joacă pentru copii se regăsesc preponderent în zona centrală sau în incintele locuințelor colective.** **Totuși, nevoia de spații publice de mici dimensiuni se resimte mai ales în zonele cu**	1. Analiza rețelei stradale minore în cartierele care au un deficit major de spații de petrecere a timpului liber în aer liber; 2. Analiza rețelei stradale minore și a încărcării ei, pentru a identifica variantele de proiectare a unei rețele coerente de piste de bicicletă, care să a asigure o legătură interesantă și sigură cu cele mai apropiate spații pentru petrecerea timpului în aer liber;

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
	locuințe individuale (Andronache, Industriilor, Cotroceni etc.).	3. Proiectarea rețelei de biciclete și stabilirea priorităților ei de extindere în bucle coerente; 4. Testarea unui instrument de închiriere a spațiului de pe străzile secundare, folosit în prezent ca parcare, fie în scop comercial, fie în uz personal; 5. Proiectarea și testarea unui instrument pentru utilizarea diferențiată a străzilor secundare: de exemplu, pentru circulația autoturismelor în timpul săptămânii și pentru circulația pietonală, la sfârșiturile de săptămână; 6. Proiectarea și testarea unui instrument bugetar, dedicat exclusiv proiectelor de artă, care au ca scop conștientizarea problemelor legate de funcționarea spațiului public.
2.2	**Lipsa intervențiilor în spațiul public este cea mai vizibilă în zonele periferice ale orașului, unde sunt cele mai mult proiecte imobiliare noi. În aceste zone lipsesc, de regulă, și dotările necesare locuirii.** **Din acest motiv, spațiile abandonate reprezintă o resursă esențială de teren, care prin investiții minime de reabilitare, poate să compenseze o parte din lipsa spațiilor dedicate petrecerii timpului liber din cartierele noi.**	1. Identificarea spațiilor, a clădirilor sau a părților de clădiri abandonate; 2. Identificarea proprietarilor spațiilor sau a clădirilor; 3. Testarea unor proiecte pilot, temporare, pentru a determina tipul de funcțiuni pe care ar trebui să îl găzduiască noile spații cu acces public; 4. Proiectarea și testarea unei campanii agresive de mediatizare a proiectelor pilot descrise la punctul anterior, menită să aproximeze aderența pe care ele o au în diferitele cartiere; 5. Proiectarea mecanismelor de transfer al proprietății asupra spațiilor cu proprietari neidentificați.
3.	**Rețeaua principală de spații publice**	
3.1	**În ultimii ani, parcarea excesivă și agresivă, precum și toate felurile de folosire a străzii au redus din ce în ce mai mult spațiul dedicat traficului auto.** **Astfel, parcarea haotică și excesivă a devenit o modalitate de a observa și cuantifica precis cât din spațiul stradal trebuie folosit pentru tranzit auto și cât rămâne un spațiu vag, care poate fi folosit flexibil, în scop pietonal sau în alt fel.**	După testarea și validarea pașilor 4-6 de la Punctul 2.1 în zonele pilot, ei pot fi transformați într-o suită de reglementări pentru folosirea străzilor secundare din Municipiul București, care să le transforme treptat într-un instrument de proiectare și de gestiune a lor. 1. Analiza rețelei stradale minore, pentru identificarea locurilor în care există potențial pentru utilizări multiple ale străzilor secundare; 2. Trasarea și reglementarea întregului spațiu al străzilor secundare, care au un potențial dovedit pentru utilizări multiple. Scopul acțiunii constă în crearea unui „parcelar" între zona minimă pentru deplasări pietonale, de 1 m de la aliniament, și zona minimă pentru trafic auto. Acest parcelar va fi monitorizat și administrat în timp real și va avea ca funcțiune principală parcarea, „loturile" putând fi însă închiriate și în alte scopuri. Parcelarul va fi conectat la un sistem de administrare electronică și va permite următoarele tipuri de acțiuni: • Adaptarea dinamică a prețurilor de parcare; • Modificarea dinamică a raportului auto/pietonal; • Încurajarea comerțului și afacerilor locale care depind de o relație bună cu spațiul străzii;

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		3. Reducerea treptată a numărului locurilor de parcare în zona centrală și, implicit, descurajarea traficului în zona centrală a Municipiului București, în paralel cu stimularea folosirii transportului în comun. Unul din mecanismele eficiente pentru susținerea acestei tranziții presupune creșterea treptată și diferențiată a prețului parcărilor de pe străzile secundare. Prețul și oferta abonamentelor pentru parcarea stradală trebuie făcută însă într-o corelare atentă cu legislația pentru noile dezvoltări imobiliare, solicitările de standarde minime de locuri de parcare fiind un instrument cunoscut și testat de încurajare sau de descurajare a construcțiilor, în special a celor rezidențiale.
3.2	**Rețeaua de spații verzi din București este încă incompletă. Există însă un număr relativ mare de spații abandonate, cu precădere pe direcția vest-est și în zona centrală, care ar putea fi transformate, în principiu, în legături viabile ale rețelei actuale de spații verzi.**	1. Cartarea spațiilor abandonate, care pot asigura legături viabile în rețeaua actuală a spațiilor verzi, indiferent de regimul lor de proprietate; 2. Clasificarea lor tipologică, în funcție de activitățile pe care le pot găzdui și în funcție îmbunătățirile pe care le pot aduce portofoliului actual de servicii ecosistemice ale Municipiului București; 3. Identificarea proprietarilor spațiilor; 4. Proiectarea mecanismelor de transfer al proprietății asupra spațiilor cu proprietari neidentificați; 5. Testarea unor proiecte pilot, temporare, pentru a determina tipul de funcțiuni pe care ar trebui să îl găzduiască noile spații cu acces public; 6. Proiectarea și testarea unei campanii agresive de mediatizare a proiectelor pilot descrise la punctul anterior, menită să aproximeze aderența pe care o au ele în diferitele cartiere; 7. Monitorizarea folosirii noilor spații și evaluarea impactului pe care îl au ele în utilizarea rețelei de spații verzi.
3.3	**Nu există o abordare unitară a cursurilor de apă care străbat Bucureștiul, în special a salbei de lacuri de pe Colentina și a Dâmboviței. Cu excepția Sectorului 2, care în ultimii zece ani a reușit să amenajeze o serie de spații verzi de diferite dimensiuni, malurile apelor sunt în continuare neamenajate și greu accesibile publicului.**	1. Evaluarea documentațiilor de urbanism și a documentelor strategice care au fost elaborate de-a lungul timpului pentru zonele verzi–albastre care însoțesc Colentina și Dâmbovița; 2. Verificarea situației de fapt și a celei de drept din teren; 3. Organizarea, în parteneriat cu Consiliul Județean Ilfov, cu Primăriile Municipalităților străbătute de Colentina și de Dâmbovița, precum și cu Ordinul Arhitecților din România (OAR), a unui concurs internațional de soluții pentru amenajarea malurilor Colentinei și ale Dâmboviței. Zona de intervenție trebuie să cuprindă cel puțin porțiunile celor două râuri și zonele din imediata lor vecinătate care sunt cuprinse în teritoriul administrativ al Județului Ilfov; 4. Evaluarea posibilităților minimale și maximale de intervenție pentru proiectarea și pentru realizarea spațiilor de agrement din imediata vecinătate a celor două râuri;

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		5. Stabilirea culoarelor de expropriere pentru intervențiile minimale necesare; 6. Programarea exproprierilor; 7. Actualizarea documentațiilor de urbanism care reglementează zonele din vecinătatea celor două râuri și proiectarea mecanismelor de compensare a proprietarilor afectați; 8. Implementarea proiectelor de amenajare, pe module și pe etape.

Sursa: Autorii.

8.3 Recomandările pentru piața imobiliară

Tabelul 18. Recomandările pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B), pentru tema pieței imobiliare

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
1.	**Dezvoltarea inegală și dezechilibrată între sub-piețele analizate, cu ritmuri și cu intensități diferite ale investițiilor, fie publice, fie private; supraaglomerarea zonei de nord și stagnarea economică a zonei de sud, prin accentuarea unor zone de sărăcie, de exemplu, în Sectorul 5, planificarea urbană fiind plasată adesea în responsabilitatea dezvoltatorilor privați.** **Afectarea morfologiei urbane existente de numeroasele „îndesiri", care au schimbat caracterul unor zone dominate de locuințe individuale, sau proiectarea unor ansambluri noi în zone neconstruite/dezvoltate, cu un grad de dotare precar.**	1. Încurajarea dezvoltării unor noi zone de birouri și activități economice în afara zonei centrale și de nord, cu precădere în partea de sud-vest a municipiului, dintre acestea zona Antiaeriană (Sectorul 5) prezentând un potențial unic în momentul de față la nivel regional și având posibilitatea de a echilibra în oarecare măsură dezvoltarea polarizată nord-sud a Capitalei; 2. Identificarea unor posibile amplasamente, cu precădere în zonele de sud (în cartierele Rahova sau Berceni, pe loturile mari de teren disponibile), de est sau vest, în care ar trebui încurajată construcția de locuințe noi, prin crearea unor parteneriate strategice cu investitorii privați care s-au dovedit a fi actori principali în dezvoltarea zonelor de atractivitate, fie că sunt zone de birouri, comerciale sau rezidențiale; 3. Creșterea capacității și dezvoltarea rețelei de utilități – planificarea dezvoltării urbane, cu limitarea expansiunii urbane necontrolate, utilizarea spațiilor nefolosite și revitalizarea acestora cu noi funcțiuni; 4. Limitarea expansiunii urbane necontrolate și asigurarea echilibrului dintre expansiune, accesibilitate și echipare edilitară, prin instrumente de reglare a pieței de tipul scuturilor de taxe și a încurajării dezvoltării preferențiale în anumite zone ale orașului (de exemplu Antiaeriană, Ghencea, Progresul/Giurgiului).
2.	**Schimbarea modelului comportamental al cumpărătorilor, al companiilor, angajaților sau al turiștilor se va răsfrânge asupra cererii de pe piața imobiliară (cu implicații în toate**	1. Crearea unui portofoliu de proiecte/investiții în facilități și în infrastructură, care să atragă turiști și alți vizitatori, cu precădere în zona centrală (bulevardul Magheru / Calea Victoriei); regenerarea

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
	componentele: rezidențial, de birouri, comercial, logistic/industrial). Nu mai sunt căutate doar spații locative, de birouri sau comerciale, ci zone atractive, unde factori precum accesibilitate, imagine urbană, spații publice / verzi sau dotări sunt foarte importanți. **Totodată, oferta va fi influențată de creșterea costurilor de construcție, pe fondul creșterii salariilor din domeniu, a costurilor materialelor și energiei, a penuriei de forță de muncă, a exigențelor de mediu și eficiență energetică tot mai ridicate, aspecte care vor concura toate spre o creștere a prețurilor de vânzare.**	și revitalizarea economică și urbană a acesteia, corelată cu măsurile de extindere a zonelor exclusiv pietonale sau de tip *shared-space;* 2. Valorificarea în scop economic (comercial, birouri) a patrimoniului construit din zona central–istorică a orașului, după modelul majorității capitalelor europene, prin îmbunătățirea imaginii urbane, reabilitarea / restaurarea clădirilor de patrimoniu (în primă fază a clădirilor cu risc seismic, dar cu valoare identitară la nivelul orașului); 3. Creșterea atractivității cartierelor de locuințe existente, prin reabilitarea stocului existent, cu prioritate zero vizând clădirile care și-au depășit ciclul de funcționare (au peste 50 de ani vechime – cartierele Titan, Berceni sau Militari). Introducerea unor sisteme inovative și a unor tehnologii noi în vederea reducerii consumurilor și a eficientizării din toate punctele de vedere a operării acestora; 4. Întărirea parteneriatelor public–private, în care administrația locală, prin mijloace de stimulare fiscală a investitorilor, să contribuie la dezvoltarea zonelor de interes economic sau social pentru aceasta, prin crearea unor zone atractive din punct de vedere al calității construcțiilor, a imaginii urbane și prin prezervarea interesului public (mai ales în noile zone de dezvoltare imobiliară precum Pipera, Theodor Pallady sau Militari).
3.	**Piața imobiliară se extinde dincolo de limitele municipiului, influențând atât dezvoltarea cât și limitarea dezvoltării în municipiu și zona metropolitană. Cu precădere, prima coroană de localități din jurul municipiului este cea mai afectată/are cele mai mari beneficii din dezvoltarea sectorului imobiliar.**	1. Apare ca oportună și necesară abordarea integrată de dezvoltare a teritoriului metropolitan, cu o privire critică, în primă fază, în zona periurbană a Municipiului București, alcătuită din prima coroană de localități din jurul Capitalei și în special în partea de nord și în partea de sud, zone deosebit de active din punct de vedere economic, cu o capacitate antreprenorială ridicată și profil economic complementar Capitalei. Dezvoltările imobiliare de pe limita municipiului (atât cea interioară, cât și cea exterioară) impun găsirea unui set de măsuri integrate și comune unităților administrativ-teritoriale de bază (UATB) afectate, pentru a permite o creștere sustenabilă, în viitor (spre exemplu, în zone precum Prelungirea Ghencea, Militari sau Berceni – Popești Leordeni); 2. Identificarea nevoilor de dezvoltare a punctelor multimodale – în corelare cu noile dezvoltări și extinderi în zona metropolitană; corelarea fluxurilor de mobilitate locuință – loc de muncă, pentru a permite dezvoltarea unei mobilități durabile și verzi.

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		Mai mult, este necesară planificarea dezvoltărilor viitoare în legătură cu aceste puncte modale, experiența demonstrând că, investițiile în infrastructură atrag investițiile imobiliare; 3. Crearea unei baze de date metropolitane, dedicată pieței imobiliare, care să poată fi pusă la dispoziția investitorilor, dar și a cumpărătorilor/chiriașilor sau a altor categorii de utilizatori interesați. Baza de date poate cuprinde informații despre fondul locativ, prețuri, chirii, terenuri libere, locuințe neocupate, locuințe închiriate, locuințele insalubre sau așezări informale, contribuind astfel la accelerarea procesului de elaborare a unor politici de dezvoltare urbană/de locuire dedicate și eficiente.
4.	**Evaluarea proprietăților și sistemul actual de impozitare a proprietăților private este bazat pe localizarea construcției și nu pe valoarea de piață a acesteia, ceea ce limitează încasările la bugetul local.**	1. Reforma sistemului actual de impozitare a clădirilor, mai ales în zonele *premium*, evaluarea și diferențierea proprietăților în funcție de valoarea de piață (în cartierele Primăverii, Kiseleff sau Aviatorilor, de exemplu); 2. Scutirea de impozit sau reducerea impozitelor pentru dezvoltatorii care contribuie la crearea unor spații publice de calitate, spații verzi etc., care pot intra în circuitul comunităților, în zonele noi de dezvoltare; 3. Scutirea de impozit sau reducerea impozitelor pentru asociațiile de proprietari sau pentru proprietari, care contribuie la îmbunătățirea imaginii urbane din cartierul sau zona lor prin crearea unor laboratoare urbane, în care actorii urbani cheie împreună cu utilizatorii finali să amenajeze, îngrijească și să folosească spațiile publice sau semi-publice din proximitate; 4. Măsuri cu caracter punitiv pentru proprietarii care nu își îngrijesc proprietățile și care, astfel, contribuie la deteriorarea imaginii urbane a unui cartier / scăderea atractivității lui; 5. Supraimpozitarea de către primăriile de sector a terenurilor abandonate de către proprietari și a celor de tip *brownfield*, în vederea stimulării introducerii acestora în circuitul imobiliar (vânzare, dezvoltare etc.).
5.	**Nu există încă o politică dedicată locuirii bucureștene, lucru care afectează accesul populației la locuințe, categoriile cele mai afectate fiind populația tânără și populația cu venituri sub medie.**	1. Identificarea cererii pentru locuințe accesibile / sociale - și crearea unui stoc de locuințe sociale – care, prin mecanisme specifice să sprijine categoriile defavorizate în procesul de achiziționare/ închiriere a unei locuințe. Implementarea de măsuri

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		subsumate conceptului de locuințe accesibile /"affordable housing", focalizate pe categoriile vulnerabile (introducerea de chirii subvenționate sau controlul chiriilor, de exemplu); 2. Accesul la finanțare înlesnit pentru categoriile defavorizate – regândirea programului guvernamental Prima Casă, astfel încât acesta să sprijine în mod real categoriile sociale expuse și să le asigure accesul la locuințe de bună calitate, în zone cu acces la dotări, servicii, infrastructură și facilități urbane.
6.	**Lipsa unui control al autorităților locale (PMB sau Primăriile de Sector) asupra noilor dezvoltări - dezvoltarea imobiliară făcându-se într-un ritm mult mai alert, autoritățile locale neținând pasul cu acestea.**	1. Completarea, în timp real, a bazei de date propuse pentru ansamblurile construite în perioada socialistă cu proiectele nou propuse, astfel încât: • Să existe o corelare între investiții și capacitatea rețelelor și a dotărilor de a susține investițiile (la nivel macro); • Să poată fi identificate viitoarele zone de dezvoltare, iar Autoritățile Locale să poată interveni încă din faze incipiente în negocierea unor indicatori urbanistici favorabili unei dezvoltări urbane durabile (mixaj funcțional, spații verzi și publice de calitate); 2. Planificarea dezvoltării urbane, identificarea loturilor / spațiilor nefolosite și revitalizarea acestora prin inserția unor noi funcțiuni mixte. De exemplu, negocierea indicatorilor urbanistici pentru locuințele nou construite în vederea cedării unui număr de locuințe sociale, pentru a încuraja integrarea socială; 3. Adoptarea unei politici urbane de densificare și înverzire, ca mod de a combate expansiunea urbană necontrolată și pentru o utilizare judicioasă a resurselor de teren. Acoperișuri verzi pentru locuințele noi - acordarea de facilități fiscale dezvoltatorilor care introduc astfel de tehnologii; 4. Reevaluarea zonelor nou construite, deficitare din punct de vedere al utilităților și dotărilor, în vederea identificării unor soluții privind creșterea calității locuirii și pentru dezvoltarea dotărilor conexe necesare, pentru a limita deplasările zilnice pe distanțe lungi, de exemplu, în zone precum Militari, Ghencea sau Berceni.

Sursa: Autorii.

ANEXA 1: CARTIERUL DRUMUL TABEREI, SITUAȚIA PLANIFICATĂ ȘI SITUAȚIA EXISTENTĂ

ANEXA 2: FIȘELE STATISTICE ALE LOCUIRII BUCUREȘTENE

Pentru a sistematiza informația statistică dobândită până în momentul de față, am dedicat această secțiune unor fișe statistice sintetice, care tratează următoarele teme:

1 Distribuția și caracteristicile[332] locuințelor individuale pe cele șase sectoare ale Bucureștiului.
2 Distribuția și caracteristicile[333] locuințelor colective pe cele șase sectoare ale Bucureștiului;
3 Caracteristicile[334] stocului de locuințe din Sectorul 1;
4 Caracteristicile stocului de locuințe din Sectorul 2;
5 Caracteristicile stocului de locuințe din Sectorul 3;
6 Caracteristicile stocului de locuințe din Sectorul 4;
7 Caracteristicile stocului de locuințe din Sectorul 5;
8 Caracteristicile stocului de locuințe din Sectorul 6.

Fișa statistică sintetică a locuințelor individuale din București

Figura 204. Distribuția pe sectoare a locuințelor individuale, după vechimea clădirii, în anul 2011

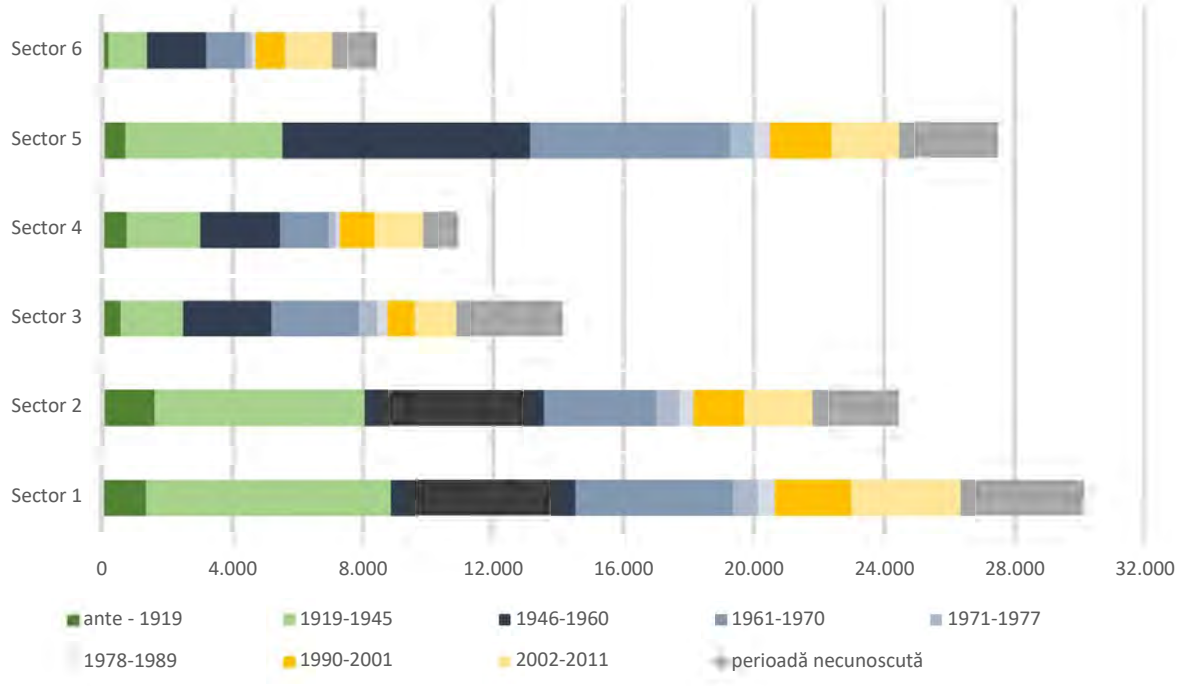

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

[332] Caracteristicile alese sunt următoarele: vechimea clădirilor, suprafața utilă medie a unei locuințe și numărul mediu de gospodării dintr-o locuință.

[333] Pentru a înlesni comparația între locuirea individuală și cea colectivă, caracteristicile alese pentru fișa statistică dedicată locuințelor colective sunt aceleași cu cele alese pentru locuințele individuale.

[334] Fișa statistică sintetică a fiecărui sector al Bucureștiului cuprinde următorii indicatori: tipologia și vechimea stocului de locuințe, numărul mediu de camere, precum și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, atât pentru locuințele individuale, cât și pentru cele colective.

Figura 205. Suprafața utilă medie a unei locuințe individuale, pe sectoare, după vechimea clădirii, în metri pătrați, în anul 2011

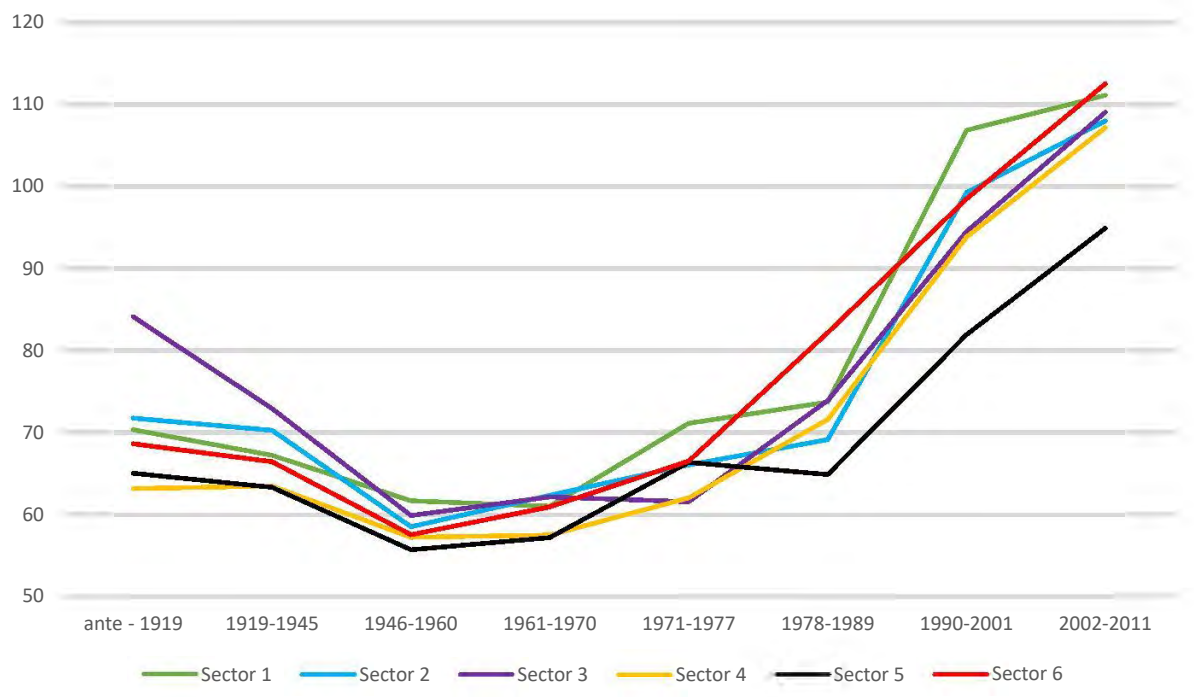

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 206. Numărul mediu de gospodării dintr-o locuință individuală, pe sectoare, după vechimea clădirii, în anul 2011

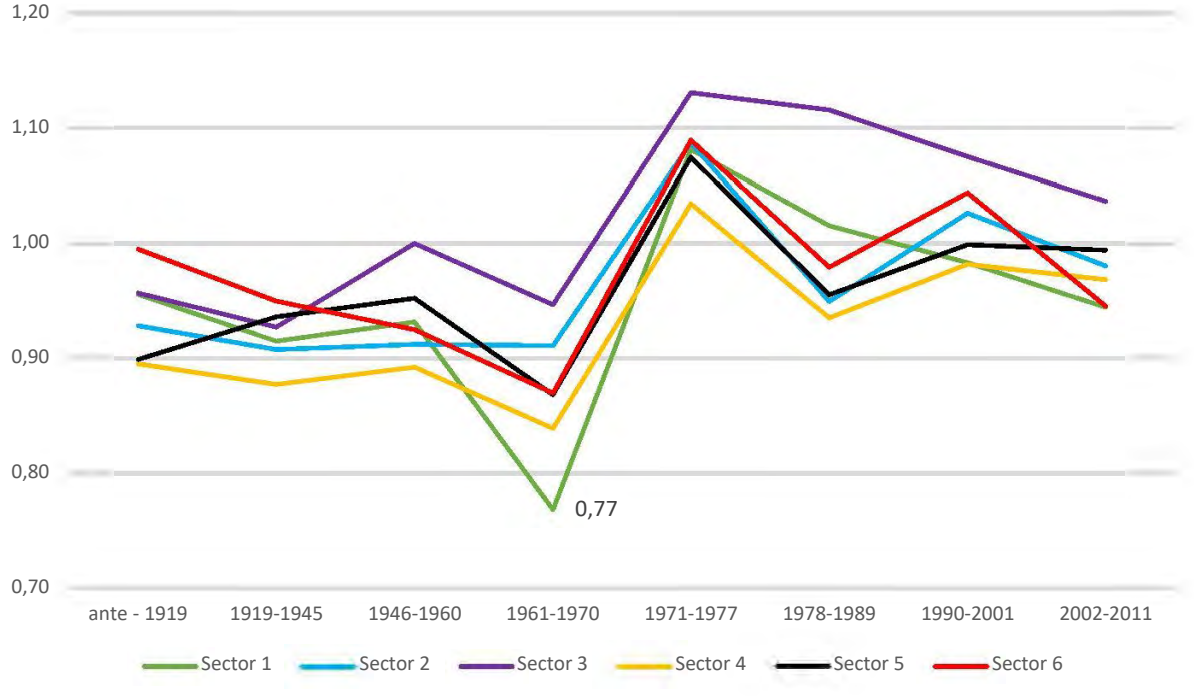

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Fișa statistică sintetică a locuințelor colective din București

Figura 207. Distribuția pe sectoare a locuințelor colective, după vechimea clădirii, în anul 2011

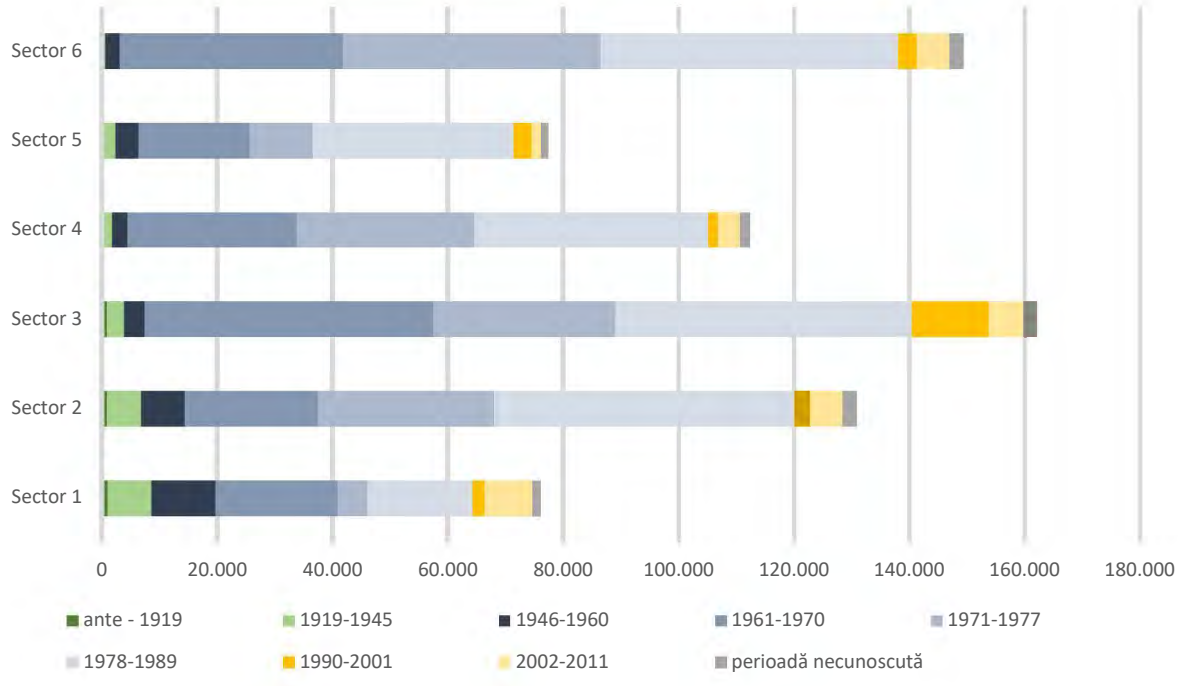

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 208. Suprafața utilă medie a unei locuințe colective, pe sectoare, după vechimea clădirii, în anul 2011

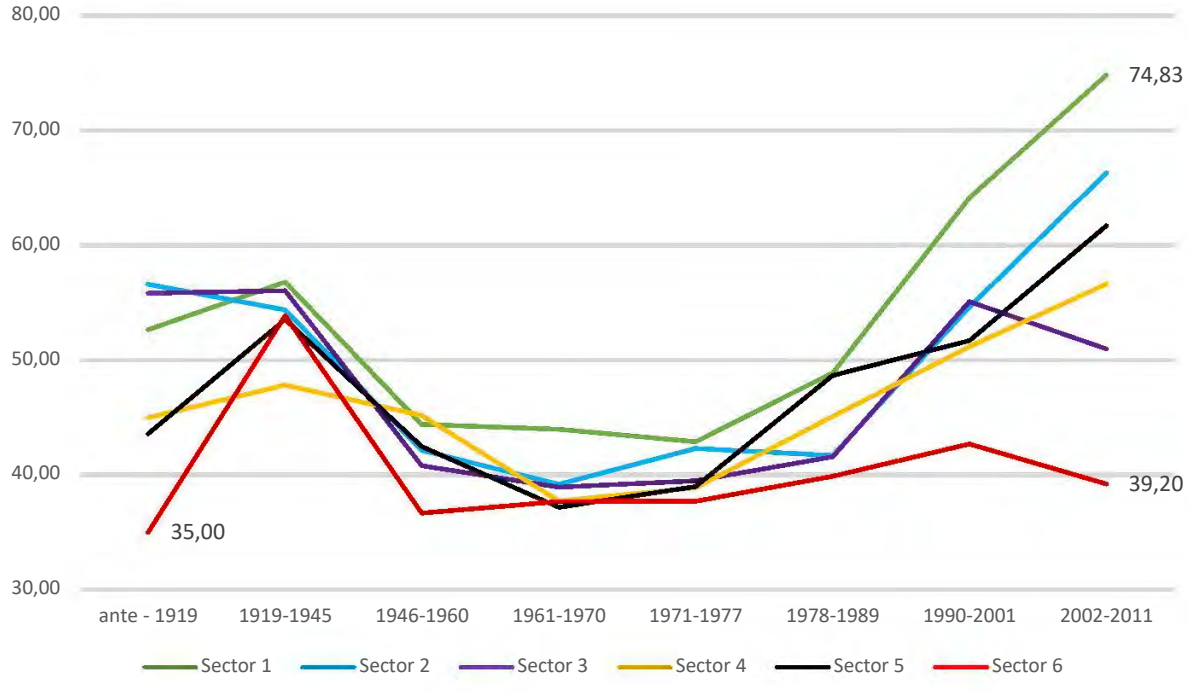

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 209. Numărul mediu de gospodării dintr-o locuință colectivă, pe sectoare, după vechimea clădirii, în anul 2011

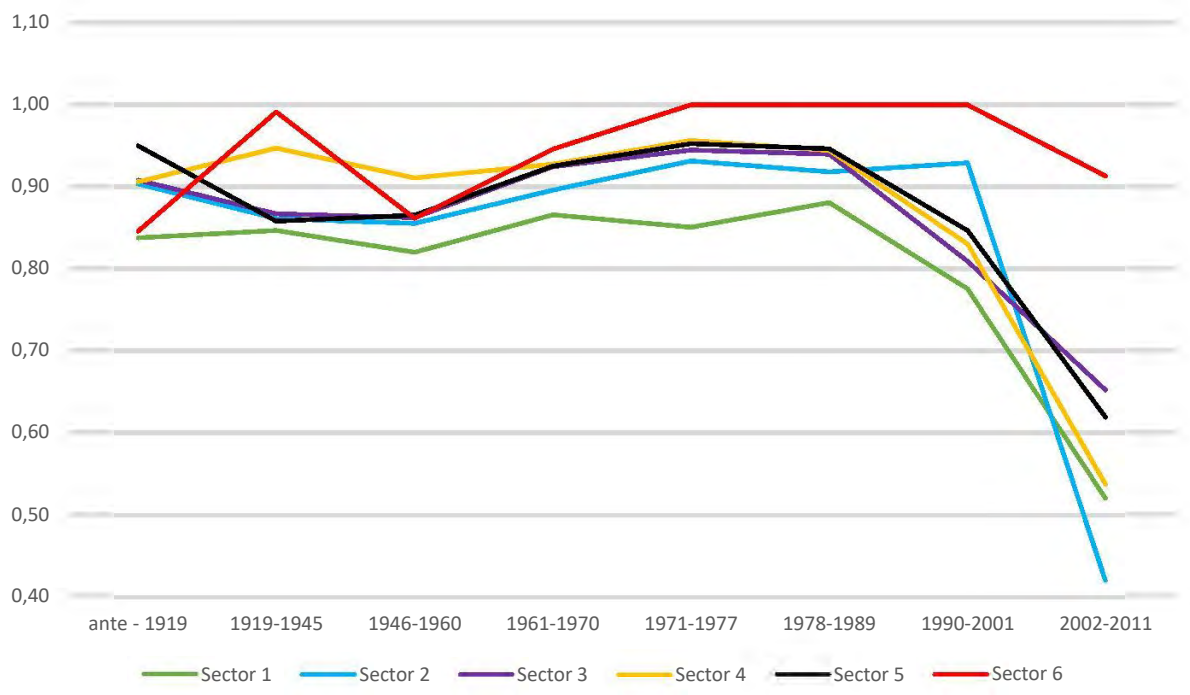

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Fișa statistică sintetică a Sectorului 1

Figura 210. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 1, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011

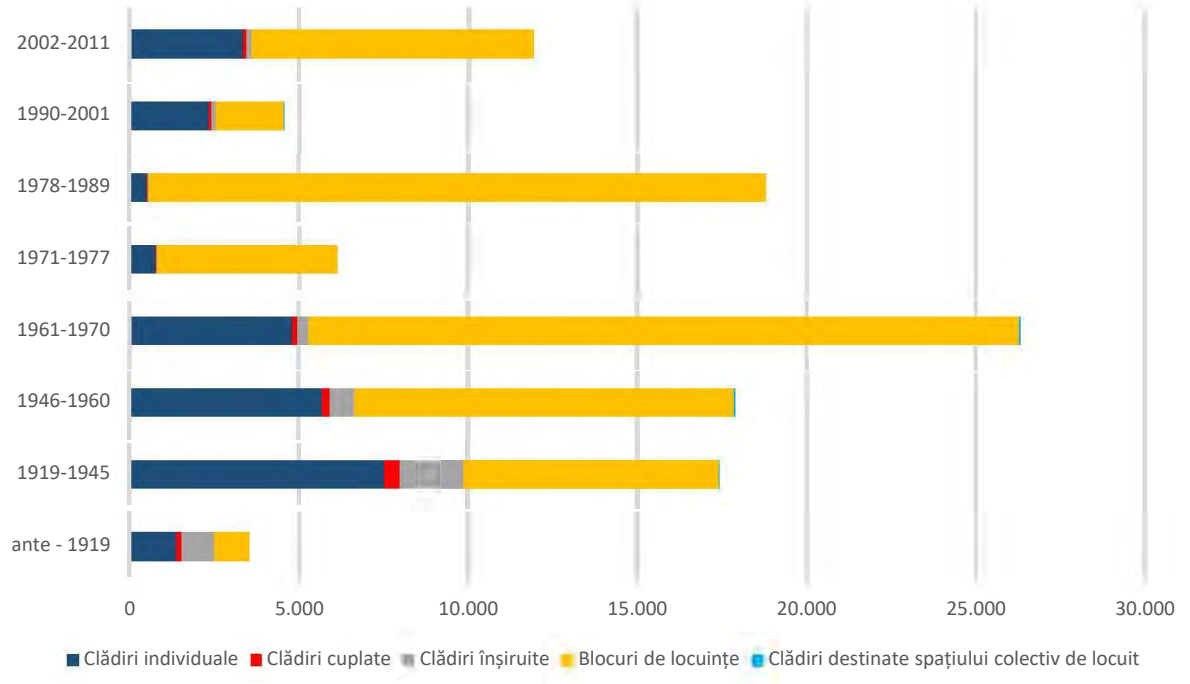

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 211. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 1, în anul 2011

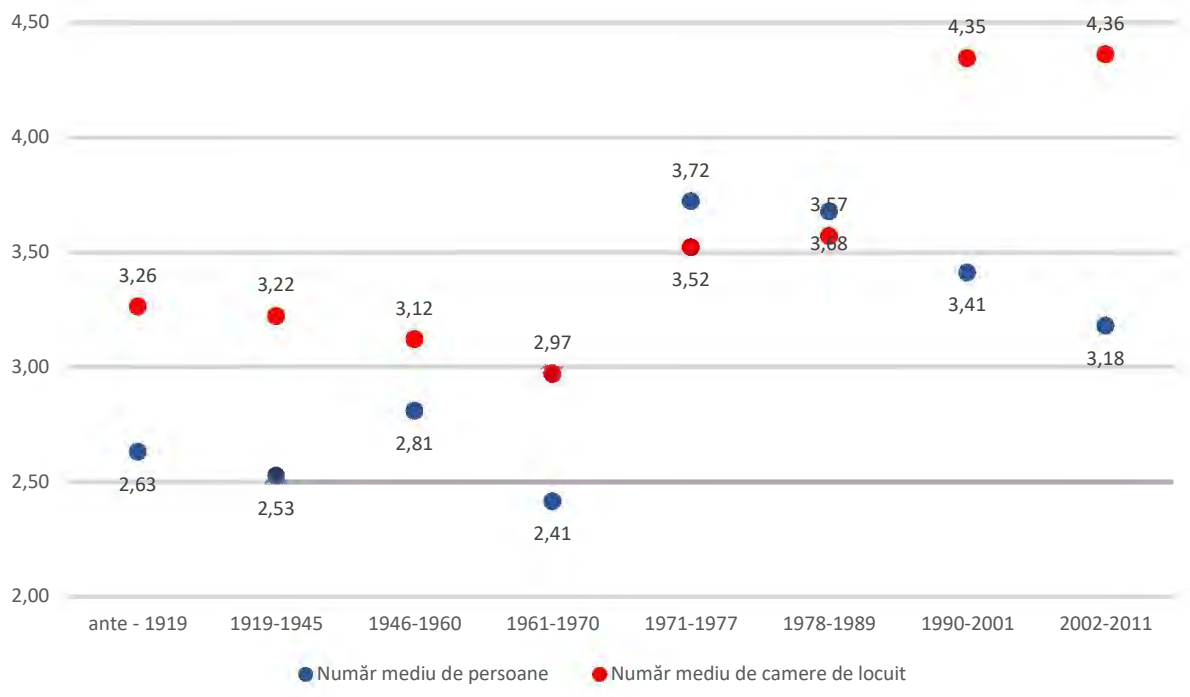

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 212. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 1, în anul 2011

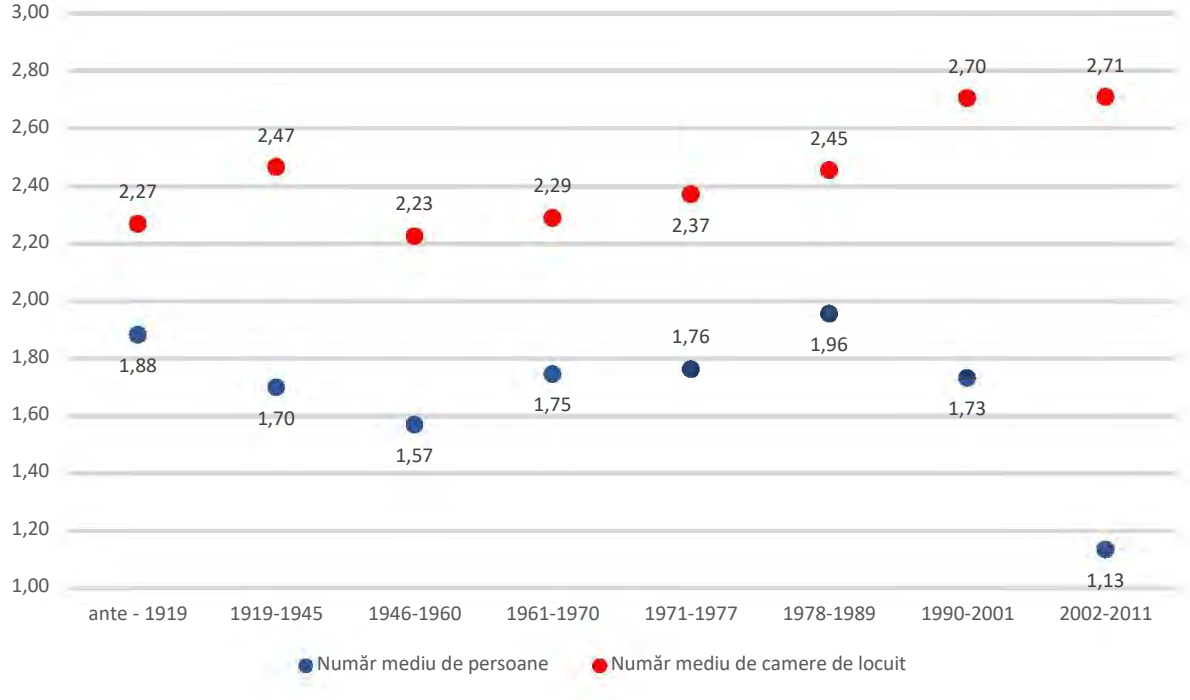

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Fișa statistică sintetică a Sectorului 2

Figura 213. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 2, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011

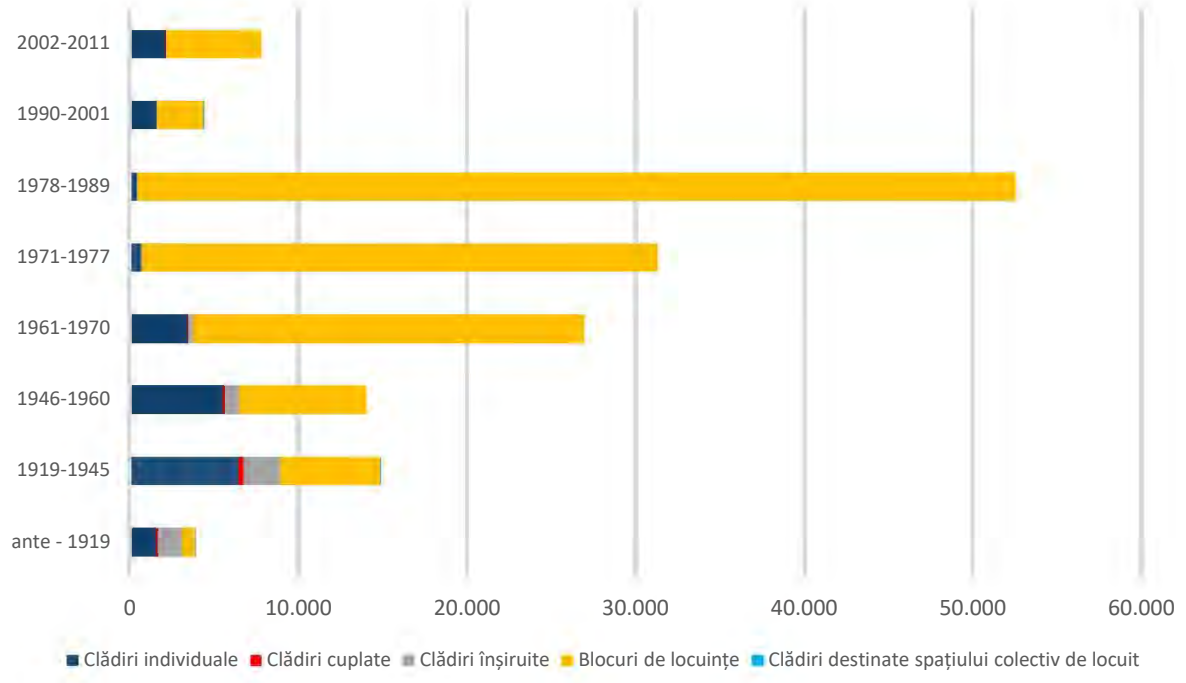

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 214. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 2, în anul 2011

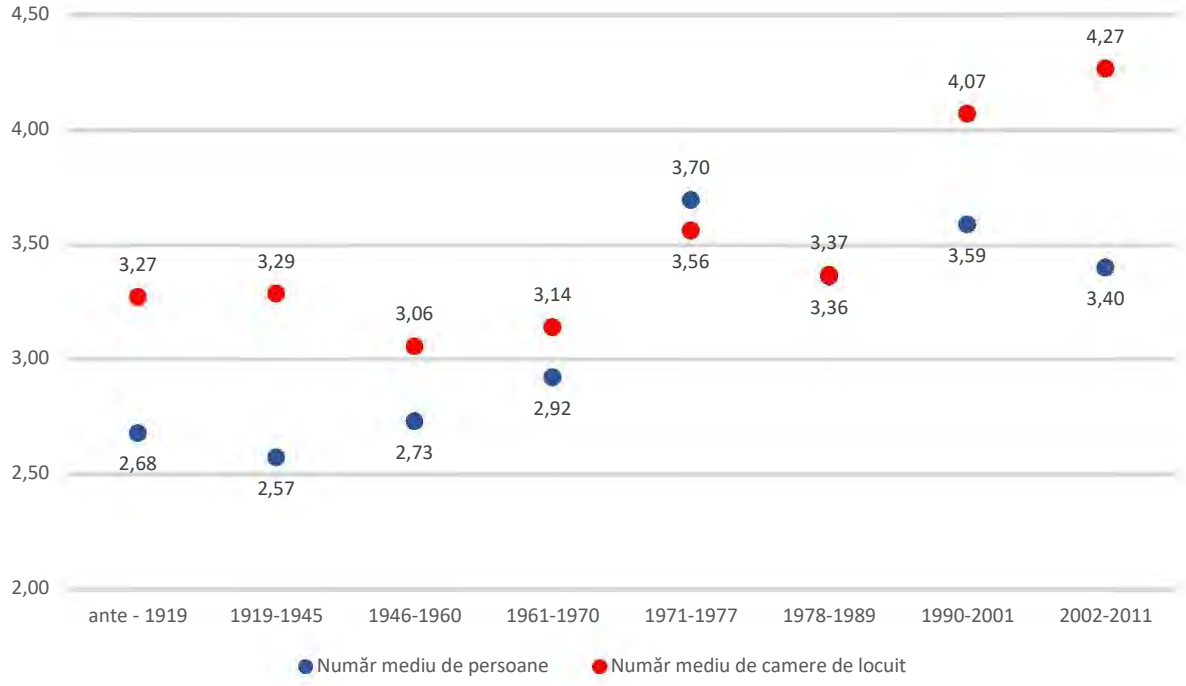

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 215. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 2, în anul 2011

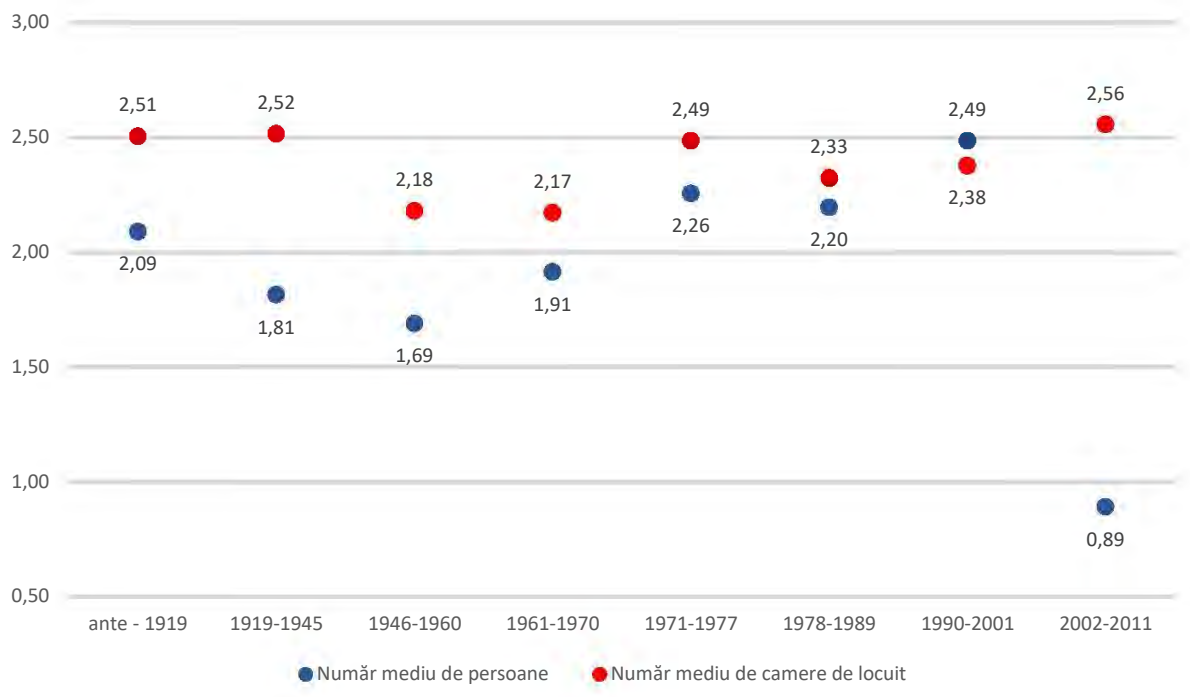

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Fișa statistică sintetică a Sectorului 3

Figura 216. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 3, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011

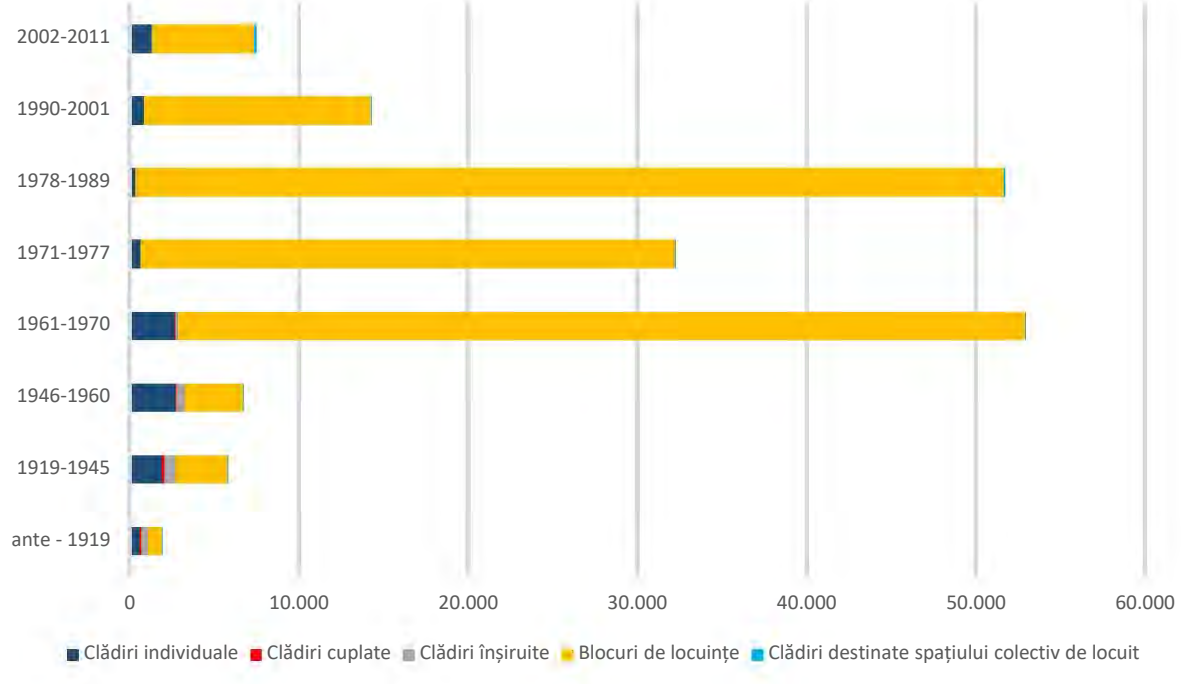

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 217. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 3, în anul 2011

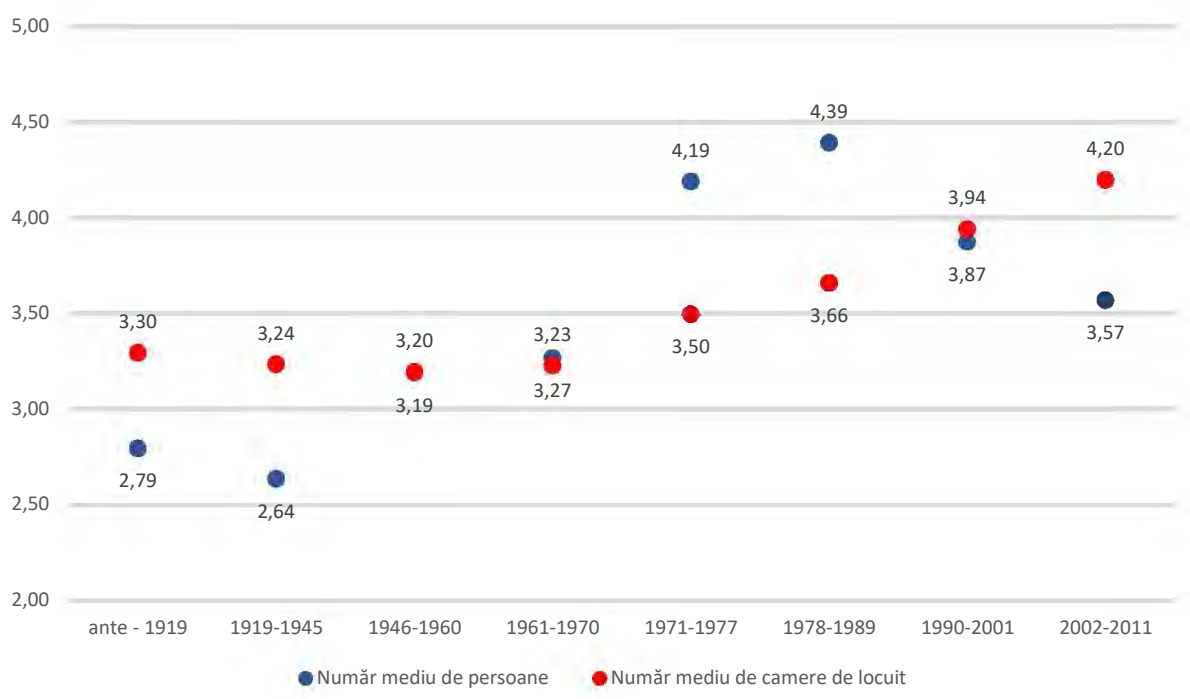

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 218. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 3, în anul 2011

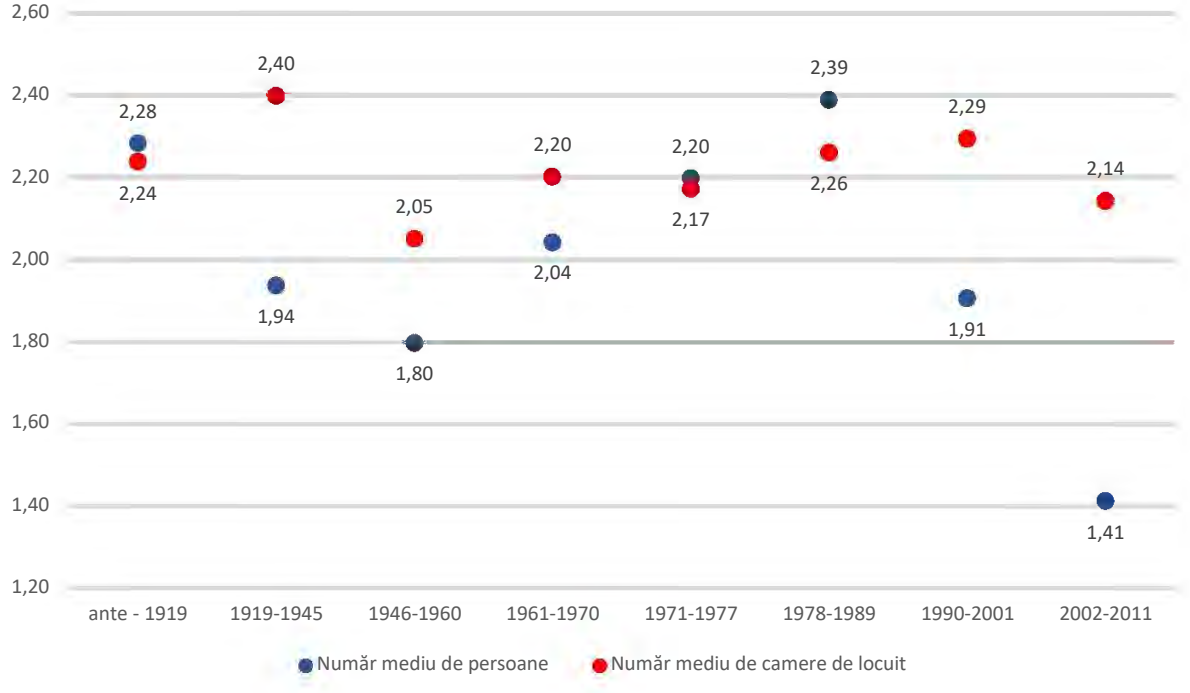

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Fișa statistică sintetică a Sectorului 4

Figura 219. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 4, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011

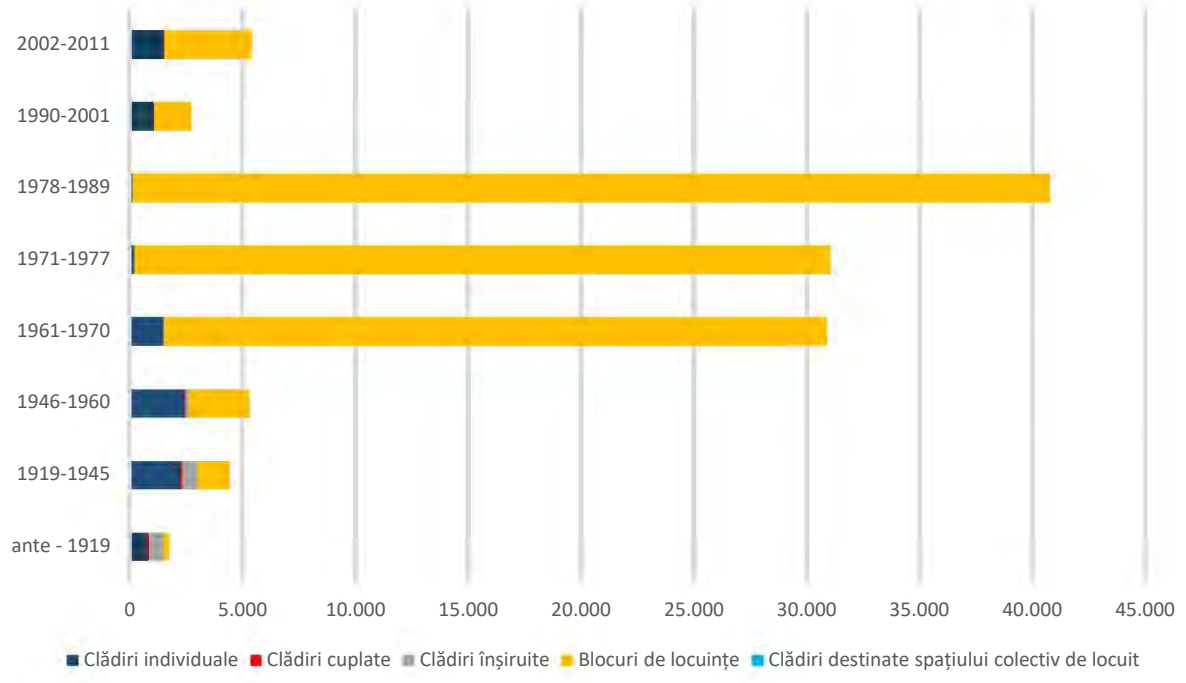

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 220. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 4, în anul 2011

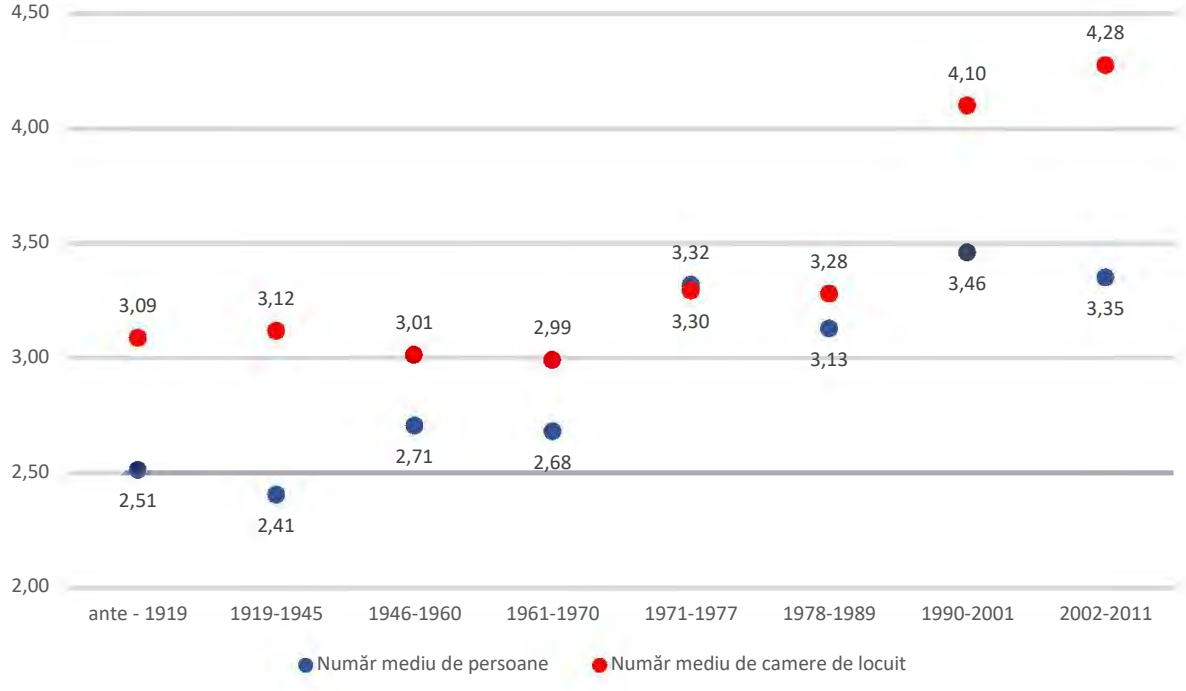

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 221. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 4, în anul 2011

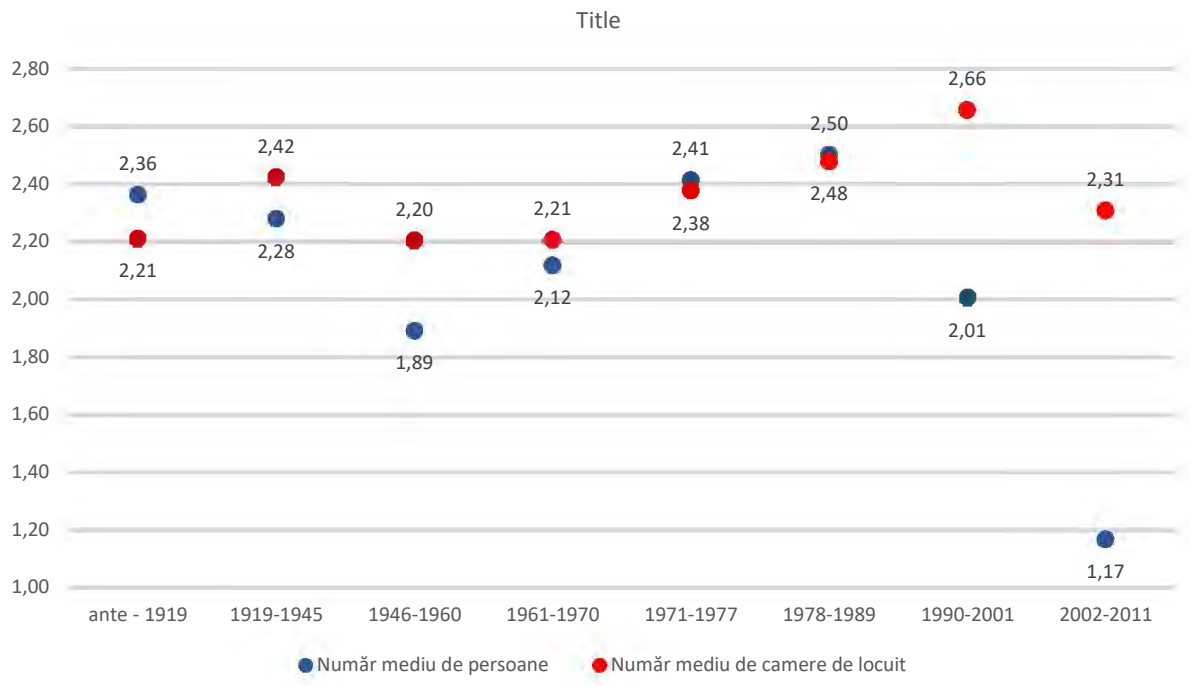

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Fișa statistică sintetică a Sectorului 5

Figura 222. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 5, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011

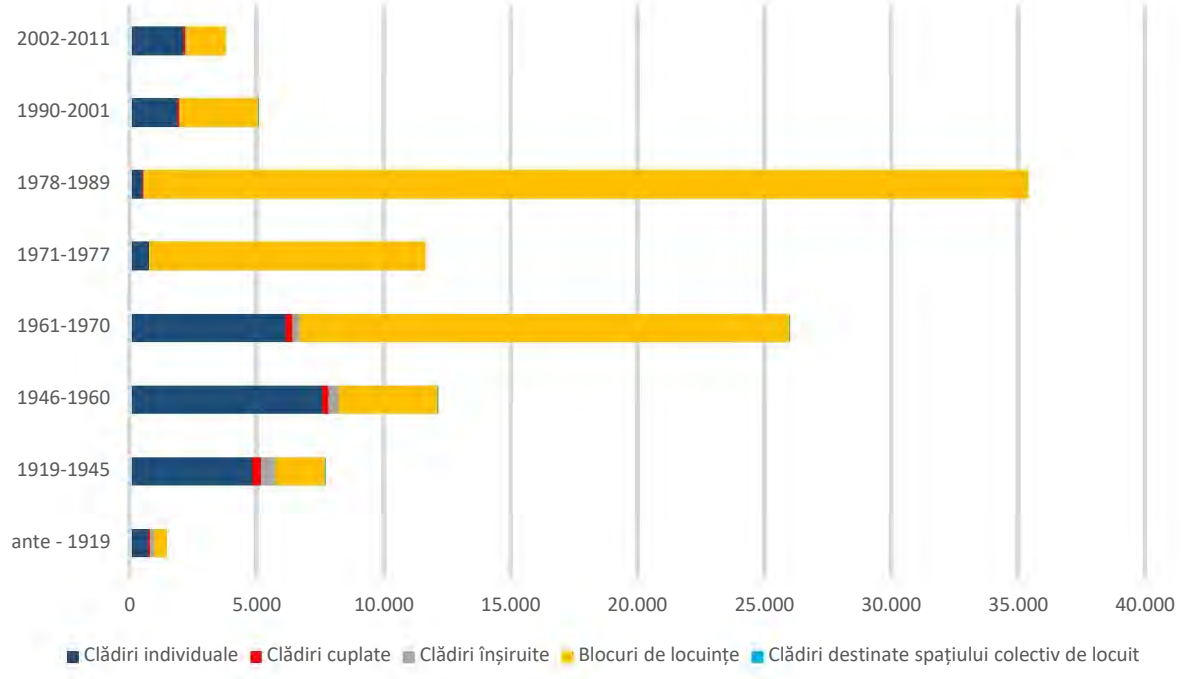

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 223. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 5, în anul 2011

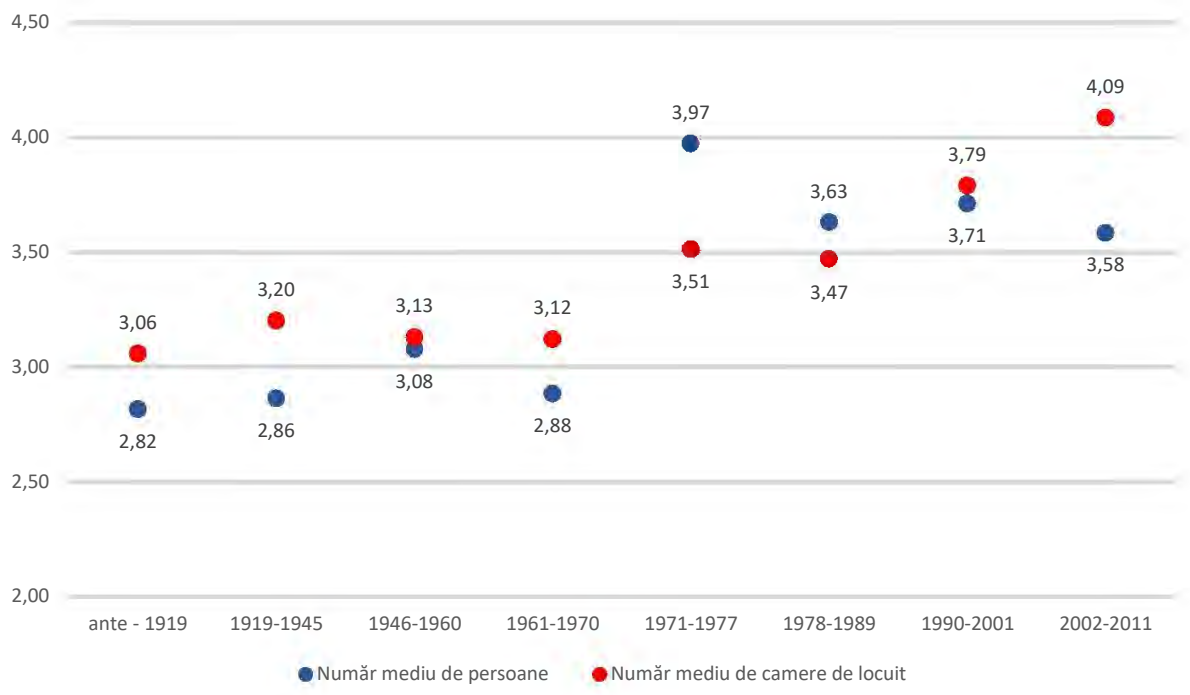

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 224. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 5, în anul 2011

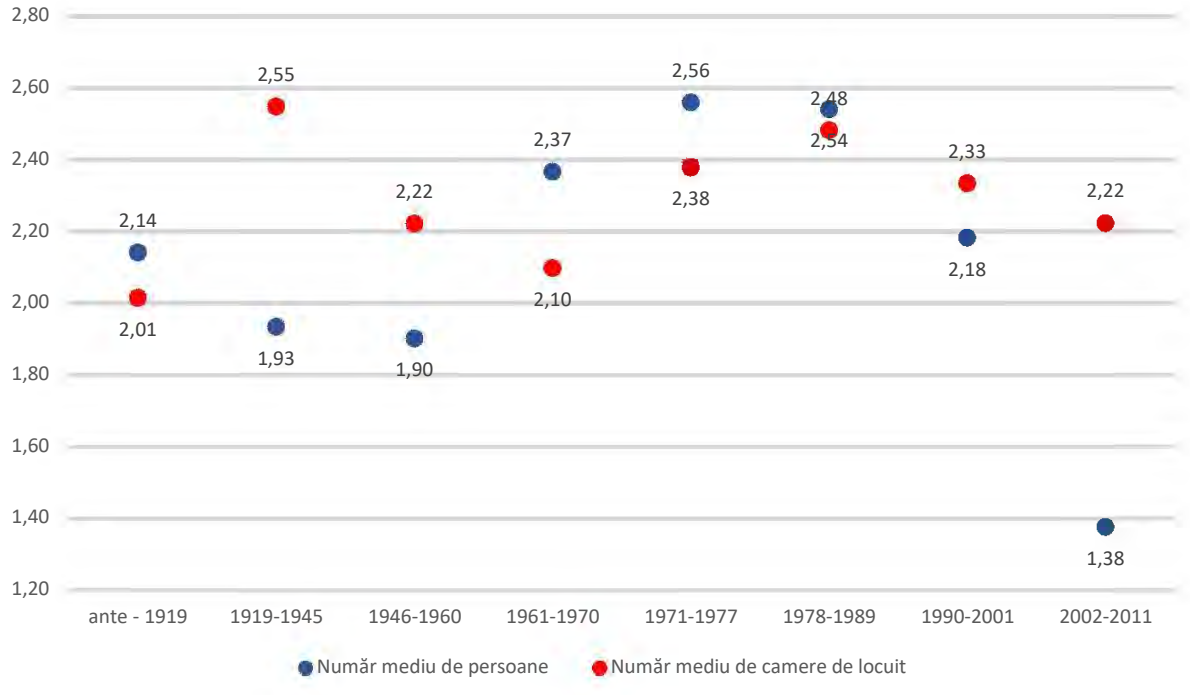

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Fișa statistică sintetică a Sectorului 6

Figura 225. Distribuția stocului de locuințe al Sectorului 6, după tipologia și după vechimea lui, în anul 2011

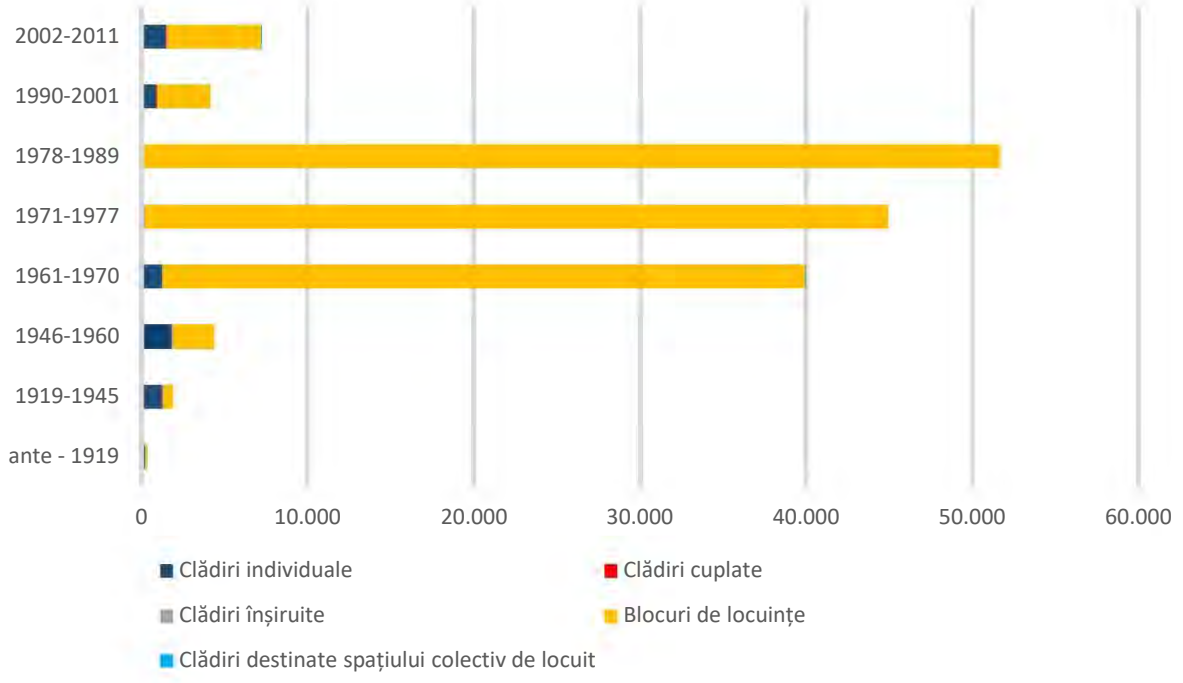

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 226. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele individuale din Sectorul 6, în anul 2011

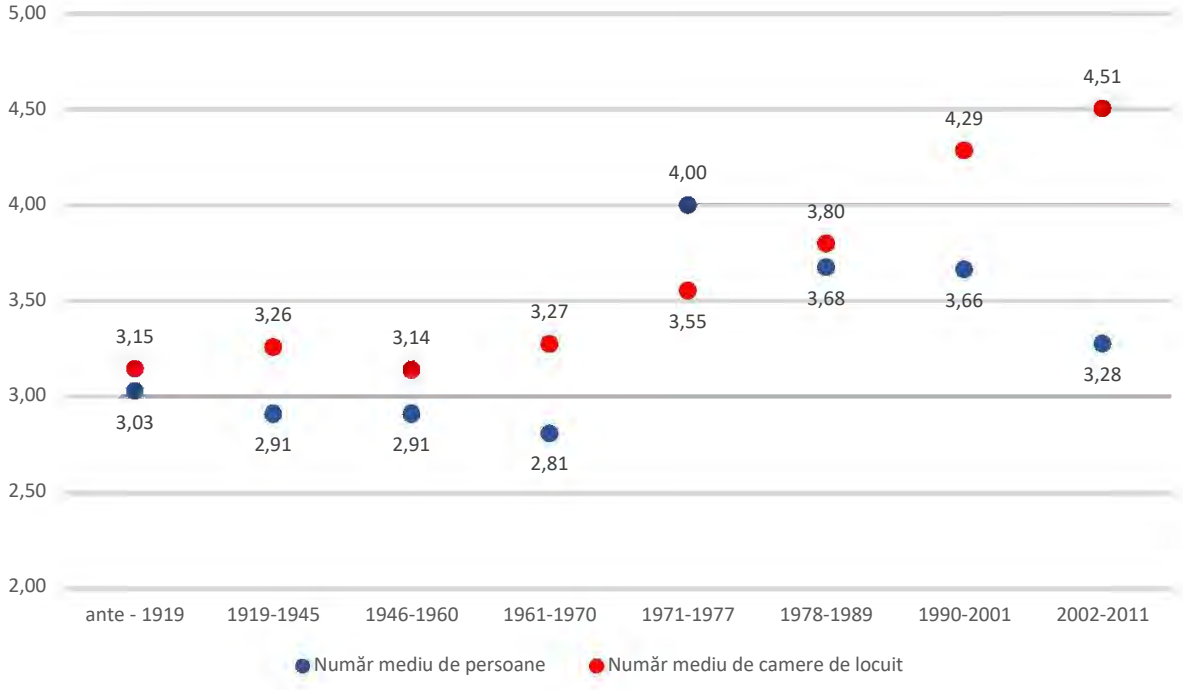

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

Figura 227. Numărul mediu de camere și numărul mediu de persoane dintr-o locuință, pentru locuințele colective din Sectorul 6, în anul 2011

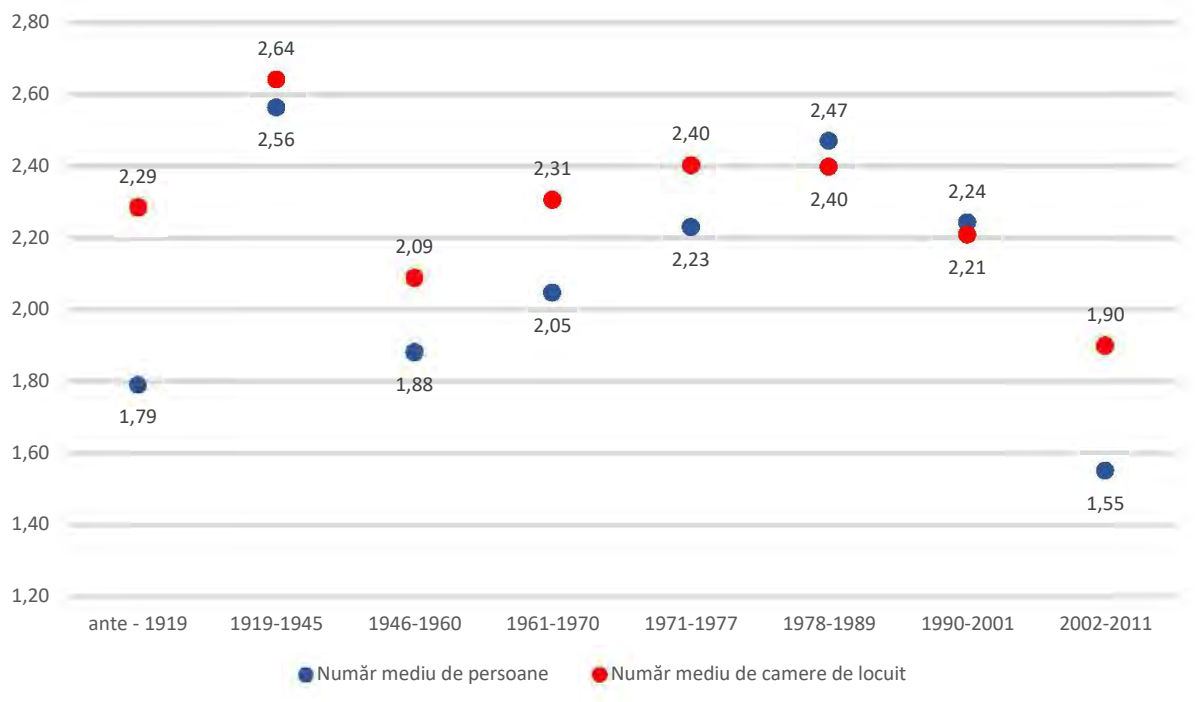

Sursa: Prelucrare după RPL 2011.

ANEXA 3: VECHIMEA ANSAMBLURILOR DE LOCUINȚE ȘI SISTEMUL LOR CONSTRUCTIV

Coroborând datele despre vechimea ansamblurilor sau a imobilelor cu informațiile găsite despre sistemele lor constructive, am reușit să construim o periodizare care marchează etapele definitorii în dezvoltarea procesului de prefabricare. Ne-au rezultat astfel șapte perioade, fiecare având caracteristici constructive specifice: 1918-1939, 1940-1950, 1951-1958, 1959-1963, 1964-1970, 1971-1977 și 1978-1990.

Studiul asupra sistemului constructiv utilizat urmează logica dezvoltării procesului de prefabricare și de industrializare în construirea locuințelor. Pornind de la acest considerent, există multe variațiuni ale sistemelor constructive de bază, fiecare având elemente caracteristice. Ulterior definirii și clasificării finale a tuturor derivatelor sistemelor constructive, este necesară revizuirea și, eventual, comasarea categoriilor între care există diferențe nesemnificative.

Tabelul 19. Cele doisprezece sisteme constructive întâlnite la ansamblurile documentate bibliografic

	Sistemul constructiv	Descriere	Datarea	Proiectarea seismică	Observații
1.	**Sistemul constructiv 01 (SC01)**	• Zidărie portantă din cărămidă, cu ziduri transversale sau longitudinale; • Grad redus de industrializare și de prefabricare, aplicat la elemente mici de construcție.	1950-1958	Perioada pre-cod (ante 1940, respectiv ante 1963):[335] • I–41 (1941); • I–45 (1945).	În această perioadă s-au propus niște instrucțiuni și niște ghiduri, dar care nu se pot considera Coduri de proiectare seismică.
2.	**Sistemul constructiv 02 (SC02)**	• Structuri de rezistență din beton armat monolit cu dale groase de planșeu, diafragme sau schelet monolit și zidărie de umplutură; • Experimentarea, în special în alcătuirea fațadelor, a panourilor mari prefabricate din beton armat; • Erori de concepție a structurii: transformarea diafragmelor de la etaj în stâlpi la parter, suprimarea unor stâlpi la parter.	1950-1958 1958-1963	Perioada pre-cod (ante 1940, respectiv ante 1963): • I–41 (1941); • I–45 (1945).	
3.	**Sistemul constructiv 03 (SC03)**	• Construcții din beton armat monolit turnat în tencuială, folosind un cofraj confecționat din ipsos; • Fundații din beton masiv; • Zidurile despărțitoare, atât cele portante, cât și cele neportante, sunt alcătuite din beton semi-compact.	1950-1958	Perioada pre-cod (ante 1940, respectiv ante 1963): • I–41 (1941); • I–45 (1945).	

4.	**Sistemul constructiv 04 (SC04)**	• Zidărie portantă longitudinală, de tip tradițional sau din blocuri mari de zidărie, cu sâmburi sau cu stâlpișori din beton armat;
		• Elemente prefabricate de planșee:
		  • Fâșii prefabricate cu goluri;
		  • Prefabricate din beton armat;
		  • Corpuri ceramice sau beton precomprimat, cu porțiuni din planșee monolit, în locurile unde trec instalațiile;
			1958-1963	Perioada pre-cod (ante 1940, respectiv ante 1963):
				• I–41 (1941);
				• I–45 (1945).	

3

[35] Mai multe informații despre metodologia aferentă periodizării Codurilor de proiectare seismică sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/35KlVSR [25.07.2023].

	Sistemul constructiv	Descriere	Datarea	Proiectarea seismică	Observații
		• Comportare termică relativ bună.			
5.	**Sistemul constructiv 05 (SC05)**	• Zidărie portantă din blocuri ceramice, cu stâlpi și centuri din beton armat; • Planșee prefabricate (sau monolit) din beton armat.	1958-1963 1963-1970	Perioada pre-cod (ante 1940, respectiv ante 1963): • I–41 (1941); • I–45 (1945). Perioada cod inferior (1963-1977): • P13–63 (1963); • P13–70 (1970).	
6.	**Sistemul constructiv 06 (SC06)**	• Structuri cu schelet (cadre și grinzi) sau cu diafragme din beton armat, folosind intensiv tehnologia cofrajelor glisante; • Zidărie de umplutură din blocuri ceramice (mai rar, deocamdată, BCA[336]); • Planșee prefabricate sau monolit din beton armat.	1963-1970	Perioada cod inferior (1963-1977): • P13–63 (1963); • P13–70 (1970).	
7.	**Sistemul constructiv 07 (SC07)**	• Sisteme de pereți structurali, alcătuiți din panouri mari prefabricate din beton armat, de dimensiunea unei camere; • Planșee prefabricate; • Pereți despărțitori din BCA.	1963-1970	Perioada cod inferior (1963-1977): • P13–63 (1963); • P13–70 (1970).	
8.	**Sistemul constructiv 08 (SC08)**	• Clădiri construite integral din panouri mari prefabricate din beton armat, pentru 9-11 niveluri; • Pereți nestructurali din BCA; • Din cauza constrângerilor de reducere a tipului și a dimensiunilor elementelor prefabricate, sunt preferate planurile cu două axe de simetrie.	1963-1970 1970-1977	Perioada cod inferior (1963-1977): • P13–63 (1963); • P13–70 (1970).	

3
[36] Beton Celular Autoclavizat/BCA.

	Sistemul constructiv	Descriere	Datarea	Proiectarea seismică	Observații
9.	**Sistemul constructiv 09 (SC09)**	• Alcătuiri mixte, cu pereți structurali de tip fagure sau celular, dar și în sisteme cu schelet format din grinzi și din cadre de beton armat; • Folosesc elemente prefabricate: panouri mari la fațadă, pereți nestructurali din fâșii de BCA, celule spațiale prefabricate etc.; • Începe să se reducă folosirea structurilor glisante.	1970-1977	Perioada cod inferior (1963-1977): • P13–63 (1963); • P13–70 (1970).	
10.	**Sistemul constructiv 10 (SC10)**	• Structuri care permit obținerea unor spații liber compartimentabile la parter: cadre cu dală groasă: diafragme rare, pereți de închidere și fațade ușoare; • Încercările de suprimare a unor grinzi sau reducerea unor diafragme pentru obținerea spațiilor libere de la parter au determinat avarii importante la cutremurul din anul 1977.	1970-1977	Perioada cod inferior (1963-1977): • P13–63 (1963); • P13–70 (1970).	
11.	**Sistemul constructiv 11 (SC11)**	• Structuri alcătuite integral din panouri mari prefabricate de beton armat; • Pereți interiori despărțitori ușori.	1977-1990	Perioada cod moderat (1978-1990): • P100–78 (1978); • P100–81 (1981).	
12.	**Sistemul constructiv 12 (SC12)**	• Grad înalt de industrializare pentru structuri care nu sunt integral prefabricate: stâlpi sau cadre de beton armat, planșee prefabricate (dală), diafragme rare în sistem celular; • Închideri ușoare, pentru fațade și pentru pereții interiori despărțitori.	1977-1990	Perioada cod moderat (1978-1990): • P100–78 (1978); • P100–81 (1981).	

Sursa: Prelucrare după diferite numere ale Revistei Arhitectura.

Tabelul 20. Descrierea sintetică a ansamblurilor de locuințe documentate bibliografic

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
1.	**Ansamblul de locuințe Drumul Taberei 1**	1950–1958	Consolidarea cvartalului a început în anul 1954 și cuprinde aproximativ 1.500 de apartamente. Densitatea este de 420 de locuitori la hectar. Prin construirea periferică a blocurilor de locuințe s-au creat în interiorul cvartalului curți care permit amenajarea spațiilor verzi, dotate cu jocuri de apă, solarii și locuri de joacă pentru copii, terenuri de sport, zone de odihnă, chioșcuri etc. Tronsonul tip pentru aceste blocuri este cel cu trei apartamente la scară, care rezolvă cel mai bine problema orientării. S-a obținut astfel ca cel puțin 70% din camerele de locuit să fie bine orientate, fiecare apartament având cel puțin o cameră cu orientare bună. Cele 1.500 de apartamente sunt împărțite astfel: 10% cu o cameră, 75% cu două camere, 15% cu trei camere. Au mai fost prevăzute și dotări conexe, precum comerțul de mici dimensiuni. În stabilirea plasticii fațadelor s-a avut în vedere faptul că în zona respectivă nu existau lucrări de importanță deosebită, care să fi impus o anumită arhitectură, precum și faptul că aceste lucrări vor constitui sâmburele unui nou carter ce se va dezvolta aici. În consecință, aceste blocuri au rolul de a impune arhitectura noului cartier. (*Revista Arhitectura 1-2/1958*)	—	
2.	**Ansamblul de locuințe Drumul Taberei 2**	1958-1963 1963-1970 1970-1977	Detaliul de sistematizare pentru cartierul Drumul Taberei propunea 11.901 apartamente, din care 10.035 apartamente de categoria I și 1.866 apartamente de categoria II. Totodată, s-au urmărit: evitarea formării unor incinte rigide; amplasarea masivă a construcțiilor către arterele de circulație exterioare și interioare ale microraioanelor; scoaterea	—	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
			dotărilor din incintele blocurilor și amplasarea lor în spațiul verde format de parcul microraionului; amplasarea grupată a parcajelor auto, de regulă pe conturul microraioanelor; scoaterea terenurilor de sport (generatoare de zgomot) din microraioane și gruparea lor într-o bază sportivă comună, departe de locuințe; obținerea unei densități locuibile brute de aproximativ 6.700 m^2, suprafață locuibilă/ha; prevederea realizării construcțiilor prin metode industriale avansate etc. (*Revista Arhitectura 1/70*)		
3.	**Ansamblul de locuințe Militari**	1963-1970 1977-1990	Un număr total de 40.000 de apartamente, dispuse în construcții colective. S-au utilizat un număr însemnat de construcții unicat, dar și proiecte tip sau refolosibile, cu un grad înalt de industrializare. Construcții tip de înălțimi variate (P+4, P+7, P+8, P+10), cu numeroase adaptări și tratări diferențiate, până la 100 de tipuri de case, gândite să atenueze monotonia dintr-un cartier dormitor. Totodată, s-a urmărit dispunerea în adâncime a unor construcții cu spații comerciale la parter, proiectarea și executarea, în paralel cu locuințele, a numeroase creșe, grădinițe, școli, licee, săli de gimnastică, dispensare etc. În etapa 1980-1985 ansamblul a fost completat de cinematografe, magazine universale, parcuri, piețe agroalimentare, cantină, club social și alte dotări. (*Revista Arhitectura 1-2/1980*)	**SC06:** • Structuri cu schelet (cadre și grinzi) sau cu diafragme din beton armat, folosind intensiv tehnologia cofrajelor glisante; • Zidărie de umplutură din blocuri ceramice (mai rar, deocamdată, BCA[337]); • Planșee prefabricate sau monolit din beton armat. **SC05:** • Zidărie portantă din blocuri ceramice, cu stâlpi și centuri din beton armat; • Planșee prefabricate (sau monolit) din beton armat.	

3
[37] Beton Celular Autoclavizat/BCA.

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
4.	**Ansamblul Giulești – Calea Giulești**	1958–1963 (Calea Giulești) 1977–1990 (Cartier Crângași – sud)	Sistematizarea cartierului Giulești cuprinde o zonă de aproximativ 110 ha, formată din 4 microraioane cu aproximativ 8000 de apartamente, putând caza aproximativ 36.000 locuitori. Locuințele sunt adaptate după proiectul refolosibil cu P+4 niveluri care a fost asamblat în diferite moduri, cu două, cu trei și cu patru tronsoane așezate liniar sau decalate, cu magazine la parter, așezate la un capăt al blocului sau pe jumătate de secțiune. Pe întreg cvartalul s-au realizat: 943 de apartamente de 3 camere, 1.060 de apartamente de două camere și 7 apartamente de o cameră. (*Revista Arhitectura 6/1961*)	**SC05:** • Zidărie portantă din blocuri ceramice, cu stâlpi și centuri din beton armat; • Planșee prefabricate (sau monolit) din beton armat.	

5.	**Ansamblu de locuințe pe Bulevardul Bucureștii Noi**	1950–1958	Ansamblul de locuințe de locuințe din bulevardul Bucureștii Noi (cartierul Grivița Roșie) a presupus construcția a 15 blocuri cu subsol, parter și 3 etaje, cuprinzând aproximativ 450 de apartamente cu 1, 2 și 3 camere. În ansamblu pot fi cazate aproximativ 1.800 de persoane. În ceea ce privește plastica, s-a căutat formarea unui cadru pentru cinematograful Înfrățirea între Popoare. Astfel, au fost întrebuințate și la fațadele blocurilor tot elemente de arhitectură clasică stilizate sau elemente inspirate din arhitectura românească veche.
			(*Revista Arhitectura 10-11/1958)*
				SC04:
				• Zidărie portantă longitudinală, de tip tradițional sau din blocuri mari de zidărie, cu sâmburi sau cu stâlpișori din beton armat;
				• Elemente prefabricate de planșee:
				  • Fâșii prefabricate cu goluri;
				  • Prefabricate din beton armat;
				  • Corpuri ceramice sau beton precomprimat, cu porțiuni din planșee monolit în locurile unde trec instalațiile;	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
				• Comportare termică relativ bună.	
6.	**Ansamblu în cartierul Jiului/Pajura**	1963-1970	Limitarea extinderii ansamblului spre est a fost corelată cu prevederile schiței de sistematizare a orașului, care impune pătrunderea unei pene verzi principale din nord spre sud, înglobând Casa Scânteii, pavilionul Expoziției Economiei Naționale și Parcul Herăstrău. Ansamblul a fost orientat în așa fel încât să ofere către oraș un front compus din blocuri înalte, amplasate într-un ritm rar, permițând legătura spațială între interiorul și exteriorul cartierului și creând pătrunderi de perspectivă către pavilionul Expoziției și către Casa Scânteii. (*Revista Arhitectura 2-3/1966*)	**SC01:** • Zidărie portantă din cărămidă, cu ziduri transversale sau longitudinale; • Grad redus de industrializare și de prefabricare, aplicat la elemente mici de construcție. **SC07:** • Sisteme de pereți structurali, alcătuiți din panouri mari prefabricate din beton armat, de dimensiunea unei camere; • Planșee prefabricate; • Pereți despărțitori din BCA.	
7.	**Ansamblul de pe Calea Griviței – 1 Mai**	1958-1963	Proiectarea complexelor de locuințe din zona Calea Grivița, totalizând un număr de aproape 8.000 de apartamente, a ridicat o serie de probleme încă de la început: lipsa unei schițe de sistematizare a orașului prin care să fie precizate rețeaua generală de circulație, traseele și profilurile arterelor de circulație, zonificarea, principiile de organizare a cartierelor de locuințe, regimul de înălțime și densitatea populației, dotările socio-culturale, etapizarea construcțiilor și a echipării tehnico-edilitare etc.	**SC07:** • Sisteme de pereți structurali, alcătuiți din panouri mari prefabricate din beton armat, de dimensiunea unei camere; • Planșee prefabricate;	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
			(*Revista Arhitectura 2/1961*)	• Pereți despărțitori din BCA.	
8.	**Ansamblul Gara de Nord**	1958-1963	Piața Gării de Nord este unul dintre marile ansambluri realizate în București și una dintre primele piețe arhitecturale ce s-a închegat în capitală, constituind totodată și una dintre principalele porți de intrare în oraș. În studiul întocmit pentru completarea fronturilor pieței s-a prevăzut executarea a trei blocuri de locuințe, și anume: blocurile A și C pe latura de est – Strada Gării de Nord, și blocul B pe latura de vest – Bulevardul Dinicu Golescu. La întocmirea proiectului blocurilor de locuințe s-a urmărit: obținerea unui număr cât mai mare de apartamente, ceea ce a dus la întrebuințarea unui tronson cu posibilități de execuție și în adâncime, prin adăugarea unei anexe în corpul principal al tronsonului; folosirea în cea mai mare parte a unui singur tronson tip cu posibilități de cuplare; îmbunătățirea confortului, prin executarea de dulapuri înzidite în camerele de locuit, rafturi în cămări, etc. (*Revista Arhitectura 2/1962*)	**SC02:** • Structuri de rezistență din beton armat monolit cu dale groase de planșeu, diafragme sau schelet monolit și zidărie de umplutură; • Experimentarea, în special în alcătuirea fațadelor, a panourilor mari prefabricate din beton armat; • Erori de concepție a structurii: transformarea diafragmelor de la etaj în stâlpi la parter, suprimarea unor stâlpi la parter.	
9.	**Ansamblul Băneasa**	1977-1990	Sistematizarea acestei zone, constituind poartă de intrare a orașului, păstrează trama existentă și un număr de construcții în stare bună, cu 1 și 2 niveluri, care au fost integrate noilor fronturi construite. Trama stradală, rectangulară, subîmparte teritoriul în incinte, în jurul cărora se grupează noile locuințe, dotate cu terenuri de joacă pentru copii, parcaje, construcții tehnice etc. Marea zonă verde din jurul lacurilor a impus alegerea unui regim de înălțime de P+3, P+4, care să conducă la integrarea armonioasă a construcțiilor noi în caracterul și în scara vegetației. Câteva accente mai înalte, P+5, la fronturile dinspre arterele majore, asigură și o punctare a	**SC09:** • Alcătuiri mixte, cu pereți structurali de tip fagure sau celular, dar și în sisteme cu schelet format din grinzi și din cadre de beton armat; • Folosesc elemente prefabricate: panouri mari la fațadă, pereți nestructurali din fâșii de	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
			capătului de perspectivă dinspre oraș printr-un volum P+7. Ansamblul însumează un număr de 226 apartamente, pentru platforma industrială aeronautică, și e dotat cu toate utilitățile și serviciile care îi asigură independența funcțională în cadrul orașului: magazine, școală, creșă, dispensar, club cu cinematograf etc. (*Revista Arhitectura /1981*)	BCA, celule spațiale prefabricate etc.; • Începe să se reducă folosirea structurilor glisante. **SC11:** • Structuri alcătuite integral din panouri mari prefabricate de beton armat; • Pereți interiori despărțitori ușori.	
10.	**Ansamblul Primăverii – Calea Dorobanților**	1977-1990	Trecerea de la marile ansambluri de locuințe din zonele periferice ale municipiului, la soluționarea importantelor artere de penetrație, a impus o cotitură în modul de gândire al proiectanților. S-a urmărit realizarea unui front stradal reprezentativ, continuu și închegat, păstrându-se fondul locativ cu valoare de folosință, precum și schema stradală existentă. Ca idee centrală se impunea diversificarea volumelor clădirilor, atât sub raportul regimului lor de înălțime, cât și în privința expresiei plastice. Prin executarea noului ansamblu al Căii Dorobanților, s-a obținut și o mărire a spațiului locativ în zonă cu 41.995 m^2 corespunzător a 1.388 de apartamente fizice realizate, precum și a spațiului comercial, cu 17.068 m^2. (*Revista Arhitectura 6/1977*)	**SC10:** • Structuri care permit obținerea unor spații liber compartimentabile la parter: cadre cu dală groasă: diafragme rare, pereți de închidere și fațade ușoare; • Încercările de suprimare a unor grinzi sau reducerea unor diafragme pentru obținerea spațiilor libere de la parter au determinat avarii importante la cutremurul din anul 1977.	
11.	**Ansamblul Floreasca**	1950-1958 1958-1963	Pentru realizarea de locuințe confortabile s-a folosit seria n. 140/1954 de secțiuni tip proiectate de Institutul Proiect București, care au fost asamblate în blocuri de 2-7 tronsoane.	**SC01:** • Zidărie portantă din cărămidă, cu ziduri	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
			S-a realizat astfel o compoziție cu 84 de blocuri din fondul centralizat al statului și 22 de blocuri prin cooperare cuprinzând 2.621 de apartamente pentru 9.128 persoane. Dacă la această populație se adaugă cei 920 de locuitori din clădirile existente, parcelarea Floreasca are capacitatea unui orășel. (*Revista Arhitectura 6/1967*)	transversale sau longitudinale; • Grad redus de industrializare și de prefabricare, aplicat la elemente mici de construcție. **SC05:** • Zidărie portantă din blocuri ceramice, cu stâlpi și centuri din beton armat; • Planșee prefabricate (sau monolit) din beton armat.	
12.	**Ansamblul Bulevardul Lacul Tei**	1977-1990	Caracteristic ansamblului este profilul transversal asimetric al arterei, dictat de existența pe latura de sud a cartierului de locuințe de tip vilă, cu parter și un etaj desfășurat pe o lungime de aproximativ 400 m, de existența unei școli, a Institutului de construcții și a Spitalului Emilia Irza. Ansamblul totalizează un număr de 1.750 de apartamente, spații comerciale cu o suprafață utilă de 4.700 m^2. Blocurile au fost conformate, în general, cu secțiuni refolosibile și tip cu grad avansat de industrializare, cu excepția unor blocuri unicat. (*Revista Arhitectura 1-2/1980*)	**SC10:** • Structuri care permit obținerea unor spații liber compartimentabile la parter: cadre cu dală groasă: diafragme rare, pereți de închidere și fațade ușoare; • Încercările de suprimare a unor grinzi sau reducerea unor diafragme pentru obținerea spațiilor libere de la parter au determinat avarii importante la cutremurul din anul 1977.	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
13.	**Ansamblul Colentina Șoseaua**	1977-1990	Construcția ansamblului Colentina s-a desfășurat pe o lungime totală de 3 km, cu pătrunderi în profunzime pe o adâncime medie de 440 m. Punctul terminus l-a marcat limita exterioară construibilă a capitalei, determinată de Șoseaua Fundeni. Proiectele, prin soluțiile urbanistice și prin cele de arhitectură, împreună cu cele funcționale și tehnice propuse, au avut ca scop rezolvarea următoarelor probleme majore: construirea concomitentă a ambelor fronturi de clădiri ale arterei, cu pătrunderi în profunzimea teritoriului pe adâncimi convenabile, în paralel cu realizarea dotărilor social-cultural necesare; încadrarea armonioasă în sistematizare a elementelor naturale ale teritoriului ca: denivelări de teren, oglinzi de apă, spații verzi etc. și a unor clădiri valoare din punct de vedere istoric și arhitectural; realizarea unei artere magistrale de penetrație în oraș, Șoseaua Colentina, care să preia în întregime circulația, atât în prezent cât și în viitor; crearea unui cadru urban-arhitectural corespunzător, propriu noului cartier, variat și interesant, caracterizat prin unitate de expresie, în condiții de eficiență economică ridicată; asigurarea întregului confort urban pentru un nou cartier de locuințe. Într-un bilanț succint, în noul cartier Colentina s-au construit 120 de blocuri de locuințe cu un total de 14.000 de apartamente în care trăiesc 50.000 de locuitori. S-a obținut o densitate de locuire de 12.500 m^2 locuibili/ha. Spațiile comerciale însumează o suprafață de aproximativ 18.000 m^2. (*Revista Arhitectura 6/1977*)	—	
14.	**Ansamblul Pantelimon Șoseaua**	1970-1977 1977-1990	S-a urmărit realizarea unui cadru urban cu fronturi compacte, deschise în zona principalelor intersecții și spre pătrunderile în zonele verzi de agrement, deschideri marcate atât prin amplasarea pe teren a clădirilor, cât și prin sporirea	**SC10:** • Structuri care permit obținerea unor spații liber compartimentabile	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
			numărului de niveluri la unele blocuri, creându-se un ritm pe parcursul întregului traseu. Pentru tronsonul cuprins între Șoseaua Vergului și bulevardul Marelui Stadion datele caracteristice sunt: suprafața teritoriului – 50 ha; numărul apartamentelor – 13.600; populația (12 m^2/pers): 36.425 locuitori; densitatea netă – 10.800 m^2 loc/ha. (*Revista Arhitectura 4/1975*)	la parter: cadre cu dală groasă: diafragme rare, pereți de închidere și fațade ușoare; • Încercările de suprimare a unor grinzi sau reducerea unor diafragme pentru obținerea spațiilor libere de la parter au determinat avarii importante la cutremurul din anul 1977.	
15.	**Cartierul Berceni și Ansamblul din Bulevardul Metalurgiei**	1963-1970 1970-1977 1977-1990 (Bulevardul Metalurgiei)	Programul de construire a prevăzut două etape, fiecare în parte presupunând construcția a 15.000 de apartamente. Datele de temă au fost legate în special de necesitatea unei execuții rapide – deci folosirea de tehnologii care să ducă la o cât mai mare productivitate – și de regimul de înălțime, stabilit la P+4 și P+9 etaje. Ansamblul este menit să găzduiască 11.000 de familii, pe un teritoriu de aproximativ 100 ha, ceea ce înseamnă aproximativ 35.000 locuitori, similar cu populația unui orășel. (*Revista Arhitectura 4/1968*)	**SC09:** • Alcătuiri mixte, cu pereți structurali de tip fagure sau celular, dar și în sisteme cu schelet format din grinzi și din cadre de beton armat; • Folosesc elemente prefabricate: panouri mari la fațadă, pereți nestructurali din fâșii de BCA, celule spațiale prefabricate etc.; • Începe să se reducă folosirea structurilor glisante.	
16.	**Ansamblul pe magistrala nord-sud, Tineretului –**	1958-1963	Una dintre sarcinile importante primite de IPCMC în 1960 a fost proiectarea a două mari ansambluri de locuințe pe magistrala nord-sud; străpungerea Piața Mărășești – Liceul Șincai și ansamblul din Piața Pieptănari. Ambele ansambluri	**SC07:** • Sisteme de pereți structurali, alcătuiți din panouri mari	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
	Bulevardul Dimitrie Cantemir		au fost încadrate ca șantiere experimentale, ele urmând să folosească materiale noi și metode de execuție cât mai industrializate, în vederea scurtării timpului de execuție, a reducerii prețului de cost și a măririi confortului. Prima fază totalizează 1.148 apartamente, cu structură predominantă de 2 camere, urmate de 3 camere și o cameră și 4 camere. A doua fază a prezentat inconvenientul de a fi axată pe o soluție urbanistică mai veche, dar a plecat de la ideea reconsiderării sistematizării ansamblului, în vederea realizării unei soluții mai corespunzătoare principiilor urbanistice actuale. (*Revista Arhitectura 3/1961*)	prefabricate din beton armat, de dimensiunea unei camere; • Planșee prefabricate; • Pereți despărțitori din BCA.	
17.	**Ansamblul Balta Albă – Titan / Dudești**	1950-1958 1963-1970 1970-1977 1977-1990	Condiții de folosire rațională a terenurilor au determinat o densitate variabilă a construcțiilor. La nivel de unitate structurală au fost prevăzute următoarele densități: pentru zonele centrale în lungul arterelor de circulație – o densitate de 5.500 m^2 locuibili/ha; în marile ansambluri de locuințe din est, vest și sud – 5.000 m^2 locuibili/ha; în zonele riverane lacurilor și la nord de acestea (în cazul dezvoltării unor cartiere de locuit adiacente) – o densitate medie de 4.500 m^2 locuibili/ha, rezultată din folosirea unei game variate de tipuri de clădiri, de la case unifamiliale, tip vilă, până la clădiri foarte înalte, situate în spații plantate. (*Revista Arhitectura 1/1971*)	**SC06:** • Structuri cu schelet (cadre și grinzi) sau cu diafragme din beton armat, folosind intensiv tehnologia cofrajelor glisante; • Zidărie de umplutură din blocuri ceramice (mai rar, deocamdată, BCA); • Planșee prefabricate sau monolit din beton armat. **SC05:** • Zidărie portantă din blocuri ceramice, cu stâlpi și centuri din beton armat; • Planșee prefabricate (sau monolit) din beton armat.	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
				SC07: • Sisteme de pereți structurali, alcătuiți din panouri mari prefabricate din beton armat, de dimensiunea unei camere; • Planșee prefabricate; • Pereți despărțitori din BCA. **SC08:** • Clădiri construite integral din panouri mari prefabricate din beton armat, pentru 9-11 niveluri; • Pereți nestructurali din BCA; • Din cauza constrângerilor de reducere a tipo-dimensiunilor elementelor prefabricate, sunt preferate planurile cu 2 axe de simetrie. **SC09:** • Alcătuiri mixte, cu pereți structurali de tip fagure sau celular, dar și în sisteme cu schelet format din grinzi și din cadre de beton armat;	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
				• Folosesc elemente prefabricate: panouri mari la fațadă, pereți nestructurali din fâșii de BCA, celule spațiale prefabricate etc.; • Începe să se reducă folosirea structurilor glisante. **SC11:** • Structuri alcătuite integral din panouri mari prefabricate de beton armat; • Pereți interiori despărțitori ușori. **SC12:** • Grad înalt de industrializare pentru structuri care nu sunt integral prefabricate: stâlpi sau cadre de beton armat, planșee prefabricate (dală), diafragme rare în sistem celular; • Închideri ușoare, pentru fațade și pentru pereții interiori despărțitori.	
18.	**Ansamblul Baba Novac**	1950-1958 1958-1963	Blocurile rezultate din asamblarea în diverse feluri a acestor apartamente sunt de 5 tipuri: A, B, C, D, E. Ele au următoarele caracteristici comune:	**SC01:** • Zidărie portantă din cărămidă, cu ziduri	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală

		1963-1970
		1970-1977
			• Soluționarea economică a apartamentelor, printr-o justă dimensionare a încăperilor de locuit și auxiliare, eliminarea spațiilor pierdute și reducerea spațiilor de circulație;
			• Luminarea și ventilarea directă a tuturor încăperilor din care se compune apartamentul, inclusiv cămările;
			• Dispoziție de plan care permite orientarea favorabilă a încăperilor principale în orice amplasament;
			• Modularea și tipizarea construcțiilor, pentru a permite experimentarea diferitelor sisteme constructive și execuția lucrărilor în orice sistem, de la cel tradițional la marea mecanizate;
			• Utilizarea circulațiilor orizontale și verticale obligatorii pentru deservirea acceselor în apartamente, ca elemente decorative pentru agrementarea fațadelor;
			• Suficientă varietate de tipuri de blocuri pentru a favoriza compoziția arhitecturală de ansamblu și pentru a realiza o gamă de apartamente diferit compuse, în vederea experimentării lor;
			• Dotarea fiecărui apartament cu o terasă sau cu o logie, fie individuală, fie colectivă, acest din urmă tip realizat foarte economic printr-o ușoară supralărgire a circulației orizontale;
			• Adoptarea, pentru expresia plastică exterioară, a unei arhitecturi lapidare și expresive, inspirată și preluată după valorile noastre arhitecturale tradiționale.
			(*Revista Arhitectura 2/1957*)
				transversale sau longitudinale;
				• Grad redus de industrializare și de prefabricare, aplicat la elemente mici de construcție.
				SC04:
				• Zidărie portantă longitudinală, de tip tradițional sau din blocuri mari de zidărie, cu sâmburi sau cu stâlpișori din beton armat;
				• Elemente prefabricate de planșee:
				  • Fâșii prefabricate cu goluri;
				  • Prefabricate din beton armat;
				  • Corpuri ceramice sau beton precomprimat, cu porțiuni din planșee monolit în locurile unde trec instalațiile;
				• Comportare termică relativ bună.
				SC06:
				• Structuri cu schelet (cadre și grinzi) sau cu diafragme din beton	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
				armat, folosind intensiv tehnologia cofrajelor glisante; • Zidărie de umplutură din blocuri ceramice (mai rar, deocamdată, BCA); • Planșee prefabricate sau monolit din beton armat. **SC09:** • Alcătuiri mixte, cu pereți structurali de tip fagure sau celular, dar și în sisteme cu schelet format din grinzi și din cadre de beton armat; • Folosesc elemente prefabricate: panouri mari la fațadă, pereți nestructurali din fâșii de BCA, celule spațiale prefabricate etc.; • Începe să se reducă folosirea structurilor glisante.	
19.	**Ansamblul de locuințe Circul de Stat**	1958-1963 1977-1990	Necesitatea asigurării unui cadru corespunzător clădirii Circului de stat, cu accesele și degajările cele mai favorabile au generat întocmirea unui studiu amănunțit pentru sistematizarea și construcția unei zone în suprafața de aproximativ 40 ha. Poziția circului a determinat cele două accese importante ale parcului: unul dinspre Șoseaua Ștefan cel Mare, de-a lungul unei esplanade de aproximativ 350 m lungime, și altul din piațeta de intersecția Strada Barbu	**SC07:** • Sisteme de pereți structurali, alcătuiți din panouri mari prefabricate din beton armat, de dimensiunea unei camere; • Planșee prefabricate;	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
			Văcărescu, cu Strada Dinu Vintilă și cu Bulevardul Lacul Tei, de-a lungul unei esplanade de aproximativ 180 m. Aceste două accesuri au determinat și cele două grupări ale ansamblului de locuințe. Gruparea de pe Șoseaua Ștefan cel Mare cuprinde blocurile de locuit și cuprinde poarta de intrare spre esplanadă. Rezolvarea acestei grupări de blocuri trebuia să țină seama de regimul de înălțime al inelului II, adică Șoseaua Ștefan cel Mare (P+7), îmbinat cu regimul de înălțime adecvat unei esplanade de pătrundere într-o zonă verde. În construcția blocurilor s-au folosit aceleași secțiuni (cu excepția capetelor cu rezolvări mai speciale), fațadele conțin elemente comune. Tronsoanele cu trei apartamente la scară au fațadă compusă cu logii, formând elemente decorative alternate de la nivel la nivel, accentuate și prin culoare. Cele 7 blocuri conțin 727 de apartamente, în care se pot caza 3.200 de persoane. Al doilea grup de blocuri, realizat în 1962, cuprinde un număr de 13 clădiri, dintre care 7 blocuri punct P+11. Acest al doilea grup de blocuri conține aproximativ 887 de apartamente. (*Revista Arhitectura 6/1961*)	• Pereți despărțitori din BCA.	
20.	**Cvartal de locuințe în Vatra Luminoasă**	1950-1958	Cvartalul Vatra Luminoasă face parte din microraionul cuprins între străzile Vatra Luminoasă, Victor Manu, Maior Coravu și Șoseaua Mihai Bravu. În total s-au realizat 7 blocuri, cu regimul de înălțime P+3. În interiorul incintei principale s-a prevăzut un bazin decorativ în mijlocul unui spațiu plantat. Suprafața cvartalului este de 3,6 ha, cu o densitate a construcțiilor de 25%. Ansamblul adăpostește 1.950 de locatari în cele 36 de apartamente. (*Revista Arhitectura 10-11/1958*)	**SC01:** • Zidărie portantă din cărămidă, cu ziduri transversale sau longitudinale; • Grad redus de industrializare și de prefabricare, aplicat la elemente mici de construcție.	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală

21.	**Ansamblu de locuințe în cartierul Cotroceni**	1950-1958
		1958-1963
			Complex de locuințe (1950-1958) pe strada Ana Davilla: În fața Facultății de Medicină au fost proiectate 3 tipuri de locuințe: 4 blocuri cu apartamente de 3 camere, 3 blocuri cu apartamente de 2 camere și un bloc pentru celibatari cu apartamente de 1 cameră. Secțiunile au fost proiectate în așa fel încât nicio cameră să nu fie mai mică de 16 m^2. Numărul total al apartamentelor este de72 din care 12 cu 1 cameră, 36 cu 2 camere și 24 cu 3 camere: capacitatea de cazare este de 288 de persoane. Proiectanții au urmărit în compunerea apartamentelor realizarea unui confort cât mai ridicat și reducerea la minimum a spațiilor de circulație.
			(*Revista Arhitectura 10-11/1958*).
			Cvartal de locuințe (1950–1958) cu peste 200 de apartamente și aproximativ 250 de camere pentru necăsătoriți. Pe o suprafață de 2,5 ha, construcțiile ocupă 5.362 m^2, cu un procentaj construit de 21,4%, cu o densitate a populației de 500 de locuitori/ha. Toate intrările în blocuri se fac dinspre interiorul cvartalului, realizându-se în acest fel o mai bună izolare față de circulația de pe stradă. În centrul curții se găsește o fântână arteziană și un bazin de apă care, împreună cu spațiile verzi, terenul de joc pentru copii, băncile și alte elemente decorative, completează plăcut incinta din interiorul cvartalului. De jur împrejurul cvartalului, blocurile fiind retrase de la trotuarul străzii cu 5, respectiv 10 metri, s-au creat fâșii verzi de fațadă.
			(*Revista Arhitectura 9/1957*)
			Ansamblul de blocuri (1958–1963) amplasate pe laturile esplanadei care duce către Academia Militară conține 10 blocuri pentru care s-au creat 3 tipuri: tip A – 5 blocuri cu P+4 niveluri, format din două tronsoane cu 38 de apartamente;
				SC04 (1958-1963):
				• Zidărie portantă longitudinală, de tip tradițional sau din blocuri mari de zidărie, cu sâmburi sau cu stâlpișori din beton armat;
				• Elemente prefabricate de planșee:
				  • Fâșii prefabricate cu goluri;
				  • Prefabricate din beton armat;
				  • Corpuri ceramice sau beton precomprimat, cu porțiuni din planșee monolit în locurile unde trec instalațiile;
				• Comportare termică relativ bună.	

	Denumirea ansamblului	Datarea	Caracteristicile inițiale	Sistemul constructiv	Situația actuală
			tip B – 3 blocuri cu P+3 niveluri format dintr-un tronson cu 15 apartamente; tip C – două blocuri cu P+4 niveluri format din trei tronsoane cu 53 de apartamente. S-a urmărit o plastică a fațadelor care să se înscrie în ansamblul arhitecturii Academiei Militare și al construcțiilor vecine. (*Revista Arhitectura 5/1960*)		

Sursa: Prelucrare după diferite numere ale Revistei Arhitectura.

ANEXA 4: FIȘA DE INVENTARIERE A SPAȚIILOR PUBLICE[338]

	Criteriul	Evaluarea
1.0	**Denumire**	
1.1	**Denumirea spațiului**	
2.0	**Localizare**	
2.1	**Țara**	RO
2.2	**Județul**	—
2.3	**Localitatea**	București
2.4	**Cartierul**[339]	
2.5	**Strada**	
2.6	**Numărul**	
2.7	**Codul poștal**	
2.8	**Sistemul de proiecție cartografică**	WGS84
2.9	**Coordonatele centrului geometric**	Latitudine: Longitudine: Altitudine:
2.0	**Tip**	
2.1	**Spațiu public reprezentativ**[340]	
2.2	**Spațiu public local**[341]	
3.0	**Geometrie**	
3.1	**Punct**[342]	
3.2	**Linie**[343]	
3.3	**Suprafață**[344]	
4.0	**Acces**	
4.1	**Acces public nelimitat**	
4.2	**Acces public limitat**	
5.0	**Accesibilitatea**	

[338] Pentru scopul fișei de față, un spațiu public trebuie să îndeplinească următoarele două condiții: în primul rând, toți oamenii ar trebui, în principiu, să poată poposi într-un spațiu public. În al doilea rând, ele sunt locuri în care principiul excluziunii, conform căruia proprietarul unui bun poate să excludă persoane de la folosirea lui în lipsa unei plăți, nu se aplică sau se aplică într-un mod foarte limitat (*cf.* Selle, 2010: 18ff.). Cele două condiții ocolesc astfel problemele definirii precise a spațiilor publice.

[339] Pentru a garanta trasabilitatea informației, repartiția spațiilor pe cartiere a fost făcută pe harta cartierelor bucureștene.

[340] Pentru a ușura clasificarea, spațiile publice reprezentative sunt cele care sunt cunoscute în afara Bucureștiului.

[341] Pentru comunitățile care le folosesc.

[342] Spațiile punctuale au dimensiuni relativ mici. În această categorie intră, de regulă, scuarurile sau amenajările cu o suprafață mai mică de 3 ha.

[343] Spațiile liniare au lungimea mult mai mare decât lățimea. În această categorie intră, de regulă, străzile, bulevardele etc., împreună cu alveolele lor.

[344] Spațiile de suprafață se întind pe suprafețe mai mari de 3 ha. Aici intră grădinile publice (3-15 ha), parcurile (peste 15 ha) etc.

	Criteriul	Evaluarea
5.1	**Spațiul se află la o distanță mai mică de 150 m de o stație de transport în comun**[345]	Da
		Nu
6.0	**Utilizare**	
6.1	**Spațiu utilizat pentru activități necesare**[346]	
6.2	**Spațiu utilizat pentru activități opționale**[347]	
6.3	**Spațiu utilizat pentru activități sociale**[348]	
6.4	**Spațiu utilizat diurn**	
6.5	**Spațiu utilizat nocturn**	
7.0	**Caracteristici**	
7.1	**Proporția trotuarelor**[349]	[XX]%
7.2	**Proporția coronamentului vegetal**[350]	[XX]%
7.3	**Accesul persoanelor cu dizabilități**	Facil
		Greu
		Imposibil
7.4	**Piste de bicicletă**	Da
		Nu
7.5	**Parcări pentru biciclete**	Da
		Nu
7.6	**Locuri pentru șezut**	Da, umbrite
		Da, neumbrite
		Nu
7.7	**Cișmele**	Da
		Nu
7.8	**Toaletele publice**	Da
		Nu
7.9	**Locuri de joacă pentru copii**	Da
		Nu
7.10	**Spații sau instalații pentru sport**	Da
		Nu
8.0	**Observații**	

[345] Măsurată de pe conturul spațiului analizat

[346] Activitățile necesare sunt, de regulă, obligatorii. Ele includ mersul la școală, la muncă, la cumpărături etc. Activitățile necesare sunt independente de condițiile meteorologice și de calitatea mediului construit (*cf.* Gehl, 2006: 9).

[347] Activitățile opționale depind de starea participanților și de calitatea mediului construit. Ele includ: plimbările la aer curat, statul la soare, alergatul etc. (*cf. ibid.:* 11).

[348] Activitățile sociale depind de prezența altor participanți și de calitatea mediului construit. Ele includ: jocurile copiilor, conversațiile, concertele în aer liber etc. (*cf. ibid.:* 12ff.)

[349] Raportată la suprafața spațiului analizat.

[350] Raportată la suprafața spațiului analizat.

	Criteriul	Evaluarea
8.1	**Observații**	

ANEXA 5: CARTIERELE DIN BUCUREȘTI, CONFORM SOLUȚIEI TEHNICE PUG DINAMIC

ANEXA 6: DEFINIREA GENERALĂ A CRITERIILOR ANALITICE FOLOSITE LA SPAȚIILE PUBLICE

Criterii spațiale – tipologii	Difuze Concentrate/punctuale Liniare Suită de spații succesive
Criterii funcționale	Administrativ-politice Comerț/tipuri de comerț dominant, Mall-uri Loisir/Cultură/Religie Sport Spațiu verde Mixaj funcțional Consistență funcțională – funcțiuni dominante și/sau complementare Grad de utilizare: zilnică; diurn/nocturn; săptămânal; pe anotimpuri
Criterii dimensionale	Dimensiuni geometrice Capacitate – nr. persoane în public Scara spațiului public față de oraș
Accesibilitate	Legături auto; pietonale; Biciclete Relativă la marile artere de circulație Parcaje Relativă la marile concentrări de populație Relativă la rețelele de transport în comun – pe tipuri de mijloace de transport
Amplasare **Macro-amplasarea în oraș – centralitatea**	Față de intrările/ieșirile în oraș Față de concentrările de populație – mari cartiere; față de noile inserții de locuințe Față de marile artere de circulație Față de axul Dâmboviței; față de zona lacurilor din Nordul Capitalei
Criteriul istoric	Vechime Valoare declarată – LMI
Criterii compoziațional-estetice	Evaluarea globală a calității peisajului urban: claritate; originalitate Textură; culoare; materiale; vegetație
Criterii simbolice	Unitate stilistică Importanța relativă, eventual de-a lungul anilor Interacțiuni umane posibile
Criterii privind starea fizică	Integritatea clădirilor Integritatea/definirea spațială
Criterii privind microclimatul	Însorire Poluare Evaluare curenți majori de aer

ANEXA 7: FIȘE DE SECTOR. ANALIZA CALITATIVĂ A SPAȚIILOR PUBLICE

Sectorul 1

Figura 228. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 1

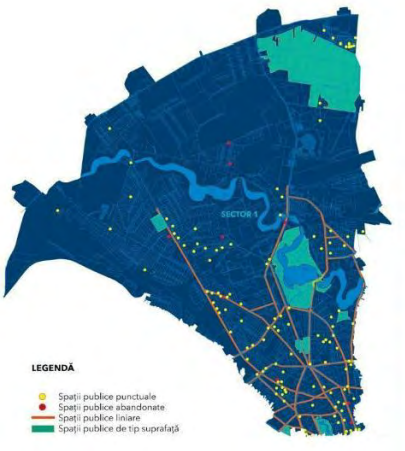

Sursa: Autorii.

Crearea și gestionarea spațiilor publice ca parte integrată a unei infrastructuri urbane mai ample necesită o înțelegere profundă a oportunităților și a provocărilor cu care se confruntă fiecare oraș. De exemplu, o parte din provocări se pot manifesta la scară locală, în timp ce altele pot avea efecte la scara orașului.

Sectorul 1, prin distribuția actuală a spațiilor publice, se confruntă preponderent cu o problemă a spațiului public cu impact la scara orașului. Deși numeroase spații publice cu suprafețe reduse încă necesită reabilitare și dotare cu facilități urbane (mobilier urban, toalete publice, parcări pentru biciclişti, iluminat de calitate etc.), modul în care este gestionat sistemul de spații publice de suprafață (rețeaua de parcuri) și relația cu apa este încă ineficient. În continuare, cea mai mare parte a malurilor de apă nu sunt amenajate sau accesibile publicului. Dezvoltările recente de locuințe individuale în lungul apei au compromis, totodată, și accesul la părți considerabile din malul de lac.

De asemenea, nu sunt încă valorificate corespunzător în sector relațiile între zone de agrement intens utilizate de către locuitori și turiști (Parc Herăstrău – Pădurea Băneasa). Completarea rețelei se poate

realiza prin elemente de legătură de tipul străzilor cu vegetație de aliniament, piste de biciclişti, dar și cu spații alveolare de tip scuar sau grădină în zonele cu țesut dens. Mai mult, oportunitatea realizării unor noi relații la nivelul orașului ar trebui să integreze concepte precum „strada ca ecosistem urban". Un astfel de concept integrează o serie de elemente esențiale în creșterea calității unui spațiu public, precum:

- Sisteme de captare și filtrare a apelor pluviale în zone unde peste 60% din suprafețe sunt minerale. Infrastructura verde de acest tip ameliorează calitatea aerului, diminuează efectul negativ al insulelor de căldură și creează habitate pentru noi specii de plante, păsări și insecte;
- Includerea elementelor verzi de-a lungul arterelor mari îmbunătățește starea mentală și sănătatea populației prin creșterea calității aerului, prin crearea de zone umbrite și prin relația nou construită cu elementele naturale;
- În contextul schimbărilor climatice (perioade tot mai lungi de căldură, cu temperaturi tot mai mari), sistemele de captare și filtrare a apelor pluviale pot facilita procesul de întreținere a spațiilor verzi publice, ceea ce conduce, în timp, la costuri mai mici de mentenanță.

Figura 229. Date statistice privind spațiile punctuale și abandonate, Sectorul 1

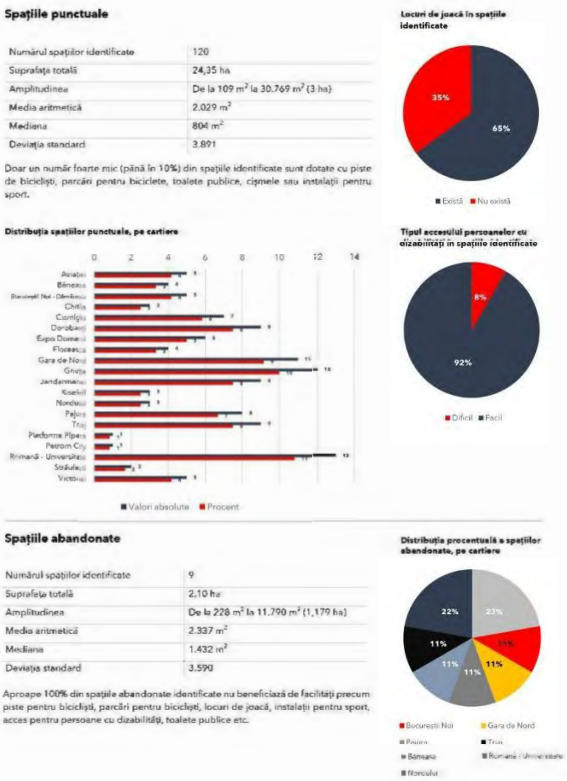

Sursa: Autorii.

Figura 230. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 1

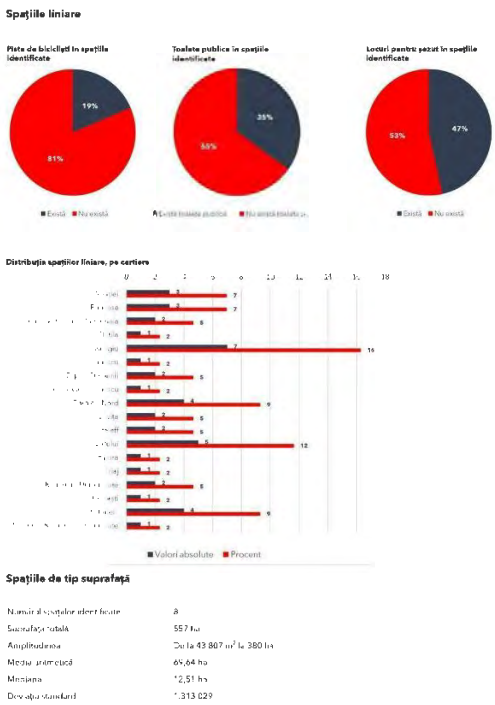

Sursa: Autorii.

Sectorul 2

Figura 231. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 2

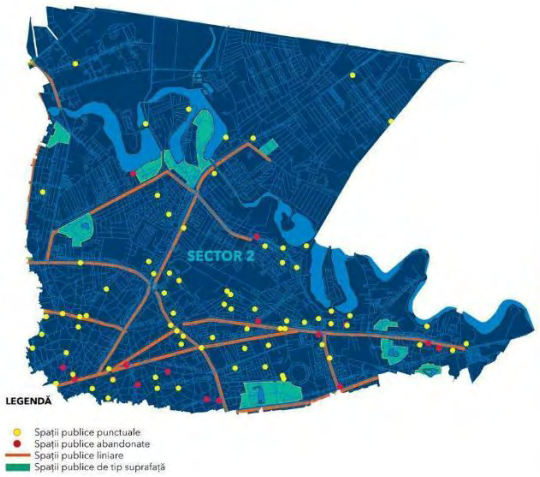

Sursa: Autorii.

Deși Sectorul 2 este lipsit de spații verzi de amploare, recentele investiții în noi parcuri și scuaruri au reușit să asigure o mai bună deservire cu spații publice a majorității zonelor rezidențiale (cu excepția cartierului Andronache). Există însă rezerve de teren și spații abandonate care pot fi valorificate pentru a contura rețeaua de spații publice. Similar cu Sectorul 1, este esențial ca demersul amenajărilor malurilor de lac să continue și să se integreze într-un traseu de agrement unitar, la nivelul orașului. Sectorul 2 încă este lipsit de spații care să poată găzdui evenimente pentru comunitate și, din acest motiv, este necesară suplimentarea cu spații publice de mici dimensiuni în incintele locuințelor colective (*cf.* Figura).

Figura 232. Date statistice privind spațiile punctuale și abandonate, Sectorul 2

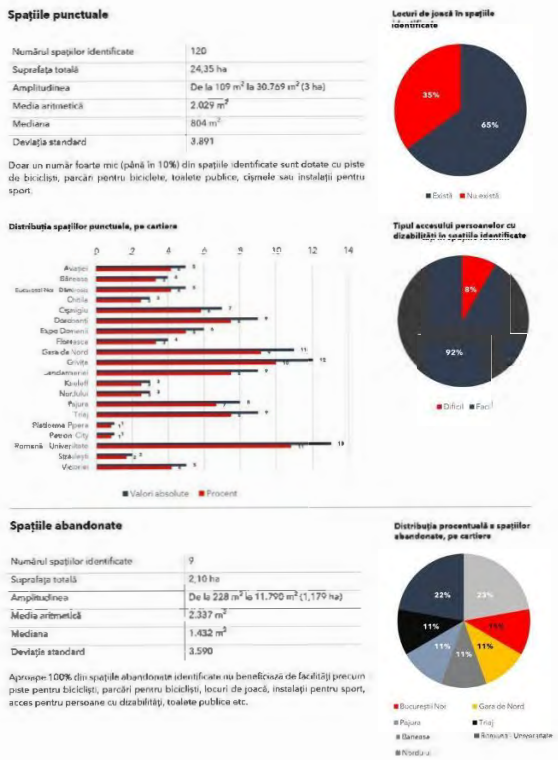

Spațiile punctuale

Numărul spațiilor identificate	120
Suprafața totală	24,35 ha
Amplitudinea	De la 109 m² la 30.769 m² (3 ha)
Media aritmetică	2.029 m²
Mediana	804 m²
Deviația standard	3.891

Doar un număr foarte mic (până în 10%) din spațiile identificate sunt dotate cu piste de biciclişti, parcări pentru biciclete, toalete publice, cișmele sau instalații pentru sport.

Numărul spațiilor identificate	9
Suprafața totală	2,10 ha
Amplitudinea	De la 228 m² la 11.790 m² (1,179 ha)
Media aritmetică	2.337 m²
Mediana	1.432 m²
Deviația standard	3.590

Aproape 100% din spațiile abandonate identificate nu beneficiază de facilități precum piste pentru biciclişti, parcări pentru biciclişti, locuri de joacă, instalații pentru sport, acces pentru persoane cu dizabilități, toalete publice etc.

Sursa: Autorii

Figura 233. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 2

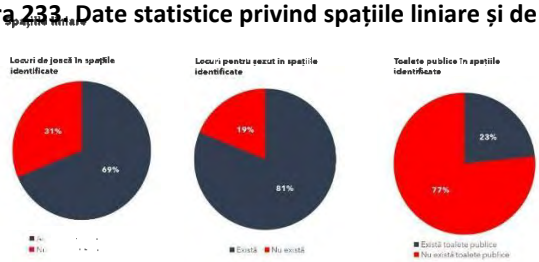

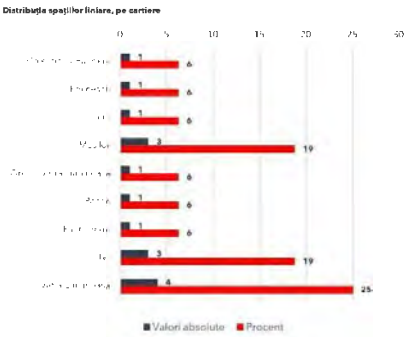

Spațiile de tip suprafață

Numărul spațiilor identificate	10
Suprafața totală	109,48 ha
Amplitudinea	De la 35.148 m² la 28.429 ha
Media aritmetică	10,94 ha
Mediana	9,12 ha
Deviația standard	25,997

Sursa: Autorii

Sectorul 3

Figura 234. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 3

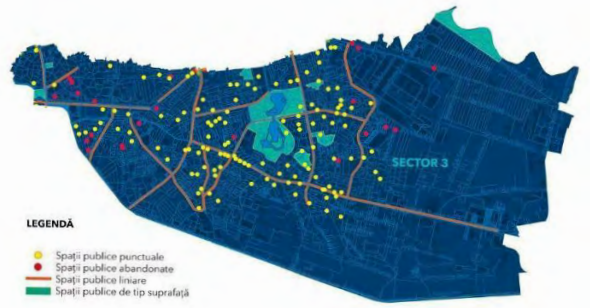

Sursa: Autorii.

Deși Sectorul 3 a derulat în ultimii ani o serie de acțiuni de reabilitare a spațiilor publice existente, zona periferiei și zona de la nord de Dâmbovița încă nu sunt deservite corespunzător de spații destinate petrecerii timpului liber. Ca și în cazul altor sectoare, Planul Urbanistic Zonal prevede densificarea în zonele exterioare inelului median de circulație, ceea ce generează, implicit, o cerere mai mare de spații de loisir pe viitor. Dat fiind faptul că marea majoritate a terenurilor sunt în proprietate privată, Sectorul 3 va trebui să se îndrepte către o strategie care să urmărească consolidarea unei rețele pulverizate de spații publice de mici dimensiuni, conectate la actualele spații verzi de mari dimensiuni (Parcul Titan și Parcul, Parcul Pantelimon). De asemenea, este necesară crearea unor coridoare verzi către partea de sud, care la rândul lor să fie conectate la traseul Dâmboviței, spre centrul orașului.

Figura 235. Date statistice privind spațiile punctuale și abandonate, Sectorul 3

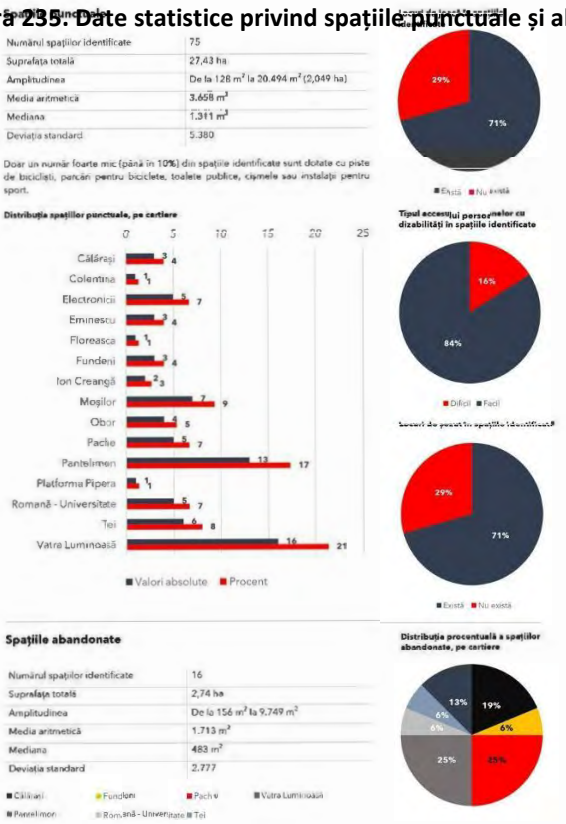

Sursa: Autorii

Spațiile liniare

Figura 236. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 3

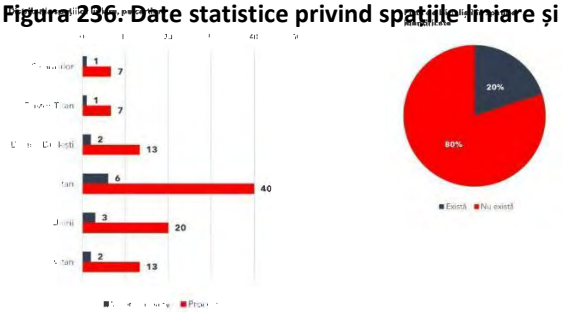

Locuri pentru șezut în spațiile identificate

Toalete publice în spațiile identificate

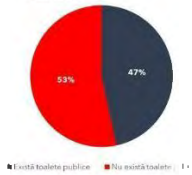

Spațiile de tip suprafață

Numărul spațiilor identificate	8
Suprafața totală	137,09 ha
Amplitudinea	De la 9.578 m² la 82,355 ha
Media aritmetică	17,13 ha
Mediana	4.75 ha
Deviația standard	28,34

Sursa: Autorii

Sectorul 4

Figura 237. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 4

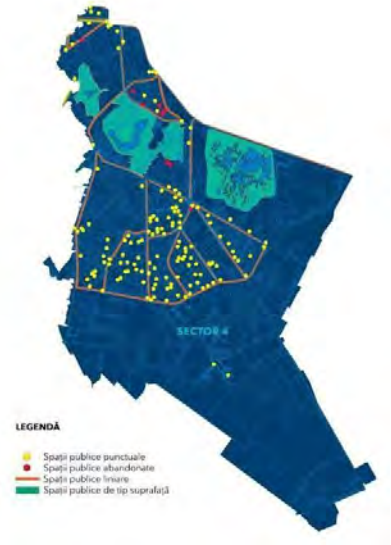

Sursa: Autorii.

Similar cu celelalte sectoare, în Sectorul 4 ponderea cea mai mare a spațiilor publice este concentrată în proximitatea inelului median, cu precădere în marile ansambluri de locuit (cartierul Berceni). Problematică este însă zona de sud-est (Apărătorii Patriei), unde dezvoltările de locuințe individuale au produs un consum ineficient de teren, iar dotările necesare locuirii sunt aproape inexistente. Cu toate acestea, existența Parcului Tineretului, Deltei Văcărești și a Parcului Carol reprezintă un potențial major al sectorului, mai ales prin accesibilitatea lor crescută (Șoseaua Olteniței și Calea Șerban Vodă sunt tangente la cele trei spații). Strategia pentru Sectorul 4 ar trebui să se concentreze pe întărirea legăturilor verzi dintre aceste spații, pe consolidarea unor noi spații publice în zona de sud și de-a lungul Dâmboviței, și pe reabilitarea spațiilor punctuale din cartiere. O atenție sporită ar trebui acordată și Deltei Văcărești, care în prezent nu este valorificată la potențialul ei real.

Figura 238. Date statistice privind spațiile punctuale, Sectorul 4

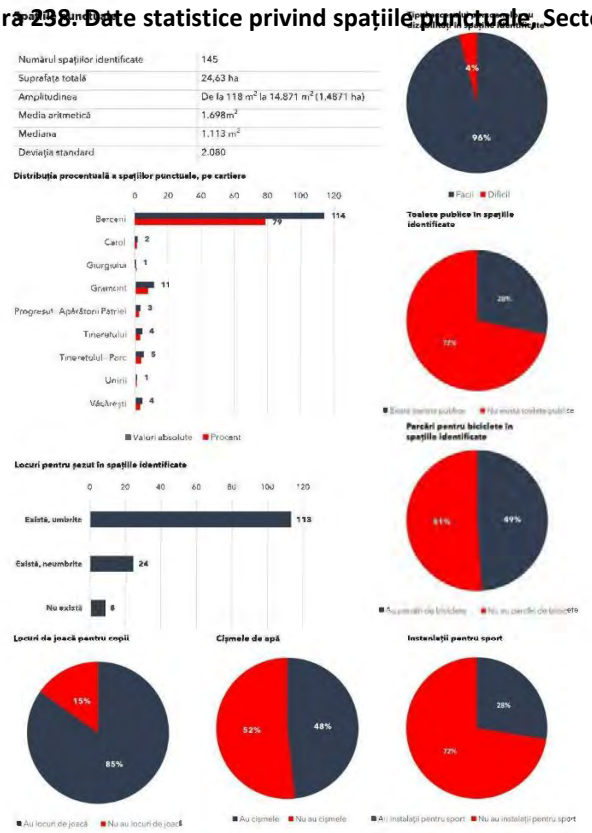

Sursa: Autorii

Figura 239. Date statistice privind spațiile abandonate, liniare și de tip suprafață, Sectorul 4

Spațiile abandonate

Numărul spațiilor identificate	11
Suprafața totală	20.519 m²
Amplitudinea	De la 48 m² la 4.873 ha
Media aritmetică	1.865 m²
Mediana	1.424 m²
Deviația standard	1.599

Aproape 100% din spațiile abandonate identificate nu beneficiază de facilități precum piste pentru biciclişti, parcări pentru biciclişti, locuri de joacă, instalații pentru sport, acces pentru persoane cu dizabilități, toalete publice etc.

Spațiile liniare

Distribuția spațiilor liniare, pe cartiere

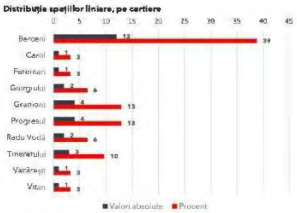

Toalete publice în spațiile identificate

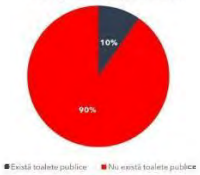

Tipul accesului persoanelor cu dizabilități în spațiile identificate

Locuri de joacă în spațiile identificate

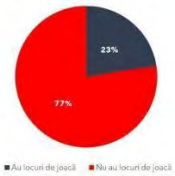

Locuri pentru șezut în spațiile identificate

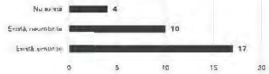

Spațiile de tip suprafață

Numărul spațiilor identificate	3 parcuri
Suprafața totală	356,20 ha
Amplitudinea	De la 34 ha la 172 ha
Media aritmetică	118,73 ha
Mediana	149,53 ha
Deviația standard	74,30

Sursa: Autorii

Sectorul 5

Figura 240. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 5

Sursa: Autorii.

Sectorul 5 reprezintă un caz aparte în Municipiul București prin caracterul neomogen al cartierelor care îl compun. Dacă, pe de-o parte, în zona centrală se regăsesc o serie de cartiere și spații reprezentative (Cartierul Cotroceni, Parcul Izvor, Casa Poporului, Piața Constituției, Academia Română, zona Energiea), pe de altă parte, zonele din afara inelului central sunt definite ca zone problematice la nivelul întregului oraș (cartier Rahova, cartier Ferentari), atât din punctul de vedere al funcțiunilor publice de bază necesare locuirii, cât și din punctul de vedere al calității spațiilor publice.

În același timp, potențialul de transformare al sectorului, chiar și din perspectiva spațiului public este uriaș prin oferta de spații libere sau industriale pe care le oferă (zona Antiaeriană, axa industrială care se întinde de la nord-vest către sud și către terenul Rocar) sau zona Pieței de Flori, aflată în ultimii ani într-un proces mai amplu de conversie funcțională (clădirea The Ark).

Din acest motiv, strategia pentru Sectorul 5 va trebui să se axeze pe două direcții principale. Prima direcție are rolul de control al dezvoltării pentru zonele libere sau în curs de urbanizare (zona Antiaeriană, zona Rocar, zona industrială dar și zona periferiei), control care va trebui să se reflecte la

nivelurile inferioare ale documentațiilor de urbanism (PUG, PUZ). Aceste documentații ar trebui să prevadă crearea de spații publice de calitate prin diferite forme de parteneriat public-privat, cu posibilitatea de conectare la rețeaua mai mare de spații publice a orașului.

O a doua direcție de dezvoltare va trebui să se axeze pe crearea și pe reabilitarea de spații publice de mici dimensiuni, situate în cartierele de locuit. Acțiunile ar trebui să vizeze amenajarea spațiilor publice libere cu locuri de joacă pentru copii, spații de relaxare, trasee pietonale, trasee ciclabile și zone destinate desfășurării de activități sportive. Spațiile dintre blocuri necesită reamenajare prin reorganizarea parcărilor care reduc din spațiul public și prin plantarea spațiilor verzi cu specii de arbori și arbuști care să mențină ambianța de la un anotimp la altul. Aceste spații ar trebui dotate inclusiv cu sisteme contemporane de colectare a deșeurilor și cu sisteme de iluminat care să asigure siguranța inclusiv pe perioada nopții. De asemenea, o parte din intersecțiile majore din cartiere pot fi reconfigurate și reamenajate prin introducerea elementelor de mobilier urban și a unor obiecte de artă urbană.

Necesitatea acestor intervenții este confirmată și de către locuitorii sectorului în „Studiul privind problematica socială a Sectorului 5 din Municipiul București”[351]. În urma interpretării datelor, au fost evidențiate 7 cartiere, conform auto poziționării respondentului. Aceste cartiere corespund unor zone cu identitate culturală stabilă și istoric asumat. Cele 7 cartiere sunt: Cotroceni, Uranus, Antiaeriană-Ghencea, Pieptănari, Rahova, Giurgiului și Ferentari.[352]

Din colectarea datelor au reieșit o serie de priorități de intervenție, iar unele dintre acestea vizează direct spațiul public (*cf.* Tabelul 21).

În cartierele Antiaeriană și Ghencea, măsurile importante pentru dezvoltarea comunității sunt investiții în infrastructura sportiv-culturală, în reorganizarea parcărilor și a spațiilor verzi, în iluminatul public și în amenajarea spațiilor dintre blocuri.

Pentru cartierele Rahova și Giurgiului, măsurile ar trebui să vizeze creșterea dotărilor de educație și de sănătate, dar și identificarea și realizarea unor noi zone de colectare a deșeurilor.

Pentru cartierele Uranus, Pieptănari și Ferentari, dincolo de creșterea locurilor de muncă, populația a identificat ca fiind necesare investiții în modernizarea străzilor, colectarea deșeurilor și în creșterea calității spațiilor publice existente.

3

[51] Studiul a fost realizat de către AB European Research Group pentru Banca Mondială, pe un eșantion reprezentativ de 1001 de respondenți peste 18 ani, rezidenți în Sectorul 5, pe perioada efectuării culegerii datelor. Metoda de eșantionare a fost una de tip *random-route*, stadială, stratificată. În selecția persoanelor s-a urmărit acoperirea tuturor cartierelor din sector. Marja de eroare statistică, raportată la volumul eșantionului, pentru un interval de încredere de 95%, este de +/- 3,2%

3

[52] *Cf.* Chirilă *et al*., 2020: 7f.

Tabelul 21. Cele mai importante măsuri pentru dezvoltarea comunității, identificate de locuitorii Sectorului 5

Măsuri	C. A.	C. C.	C. F.	C. G.	C. P.	C. R.	C. U
Investiții în incluziunea socială a grupurilor marginalizate	2,3	5,4	5,9	3,8	6,7	5,1	5,6
Crearea de noi locuri de muncă	3,8	7,8	7,0	6,8	7,8	7,6	7,1
Modernizarea infrastructurii educaționale (creșe, grădinițe, școli, licee)	5,3	8,7	6,1	7,9	6,7	7,5	7,2
Modernizarea infrastructurii de sănătate și servicii sociale (spitale, policlinici, centre pentru îngrijirea copiilor, bătrânilor, persoanelor defavorizate etc.)	5,9	7,5	6,2	7,6	6,4	7,1	7,0
Reabilitarea și modernizarea spațiilor publice, spații verzi, spații dintre blocuri, iluminat public	6,6	5,1	5,9	5,8	6,5	6,1	6,2
Termoizolarea blocurilor și estetizarea fațadelor	5,9	3,9	6,9	3,7	5,9	6,5	5,9
Îmbunătățirea sistemului de colectare a deșeurilor	6,3	6,2	5,9	4,4	6,8	7,0	5,9
Dezvoltarea infrastructurii sportive și culturale (săli de sport, bazine, patinoare, săli de spectacole)	6,6	4,9	6,1	5,0	5,9	6,2	6,3
Modernizarea de străzi și alei pietonale	5,8	4,7	6,4	5,7	6,9	6,3	6,4
Crearea de noi locuri de parcare	7,8	4,2	6,0	4,8	6,3	6,1	6,1

C. A. – Cartier Antiaeriană
C. C. – Cartier Cotroceni
C. F. – Cartier Ferentari
C. G – Cartier Giurgiului
C. P. – Cartier Pieptănari
C.R. – Cartier Rahova
C. U – Cartier Uranus

Sursa: Ghid de Reabilitare Urbană – Sector 5

Figura 241. Date statistice privind spațiile punctuale, Sectorul 5

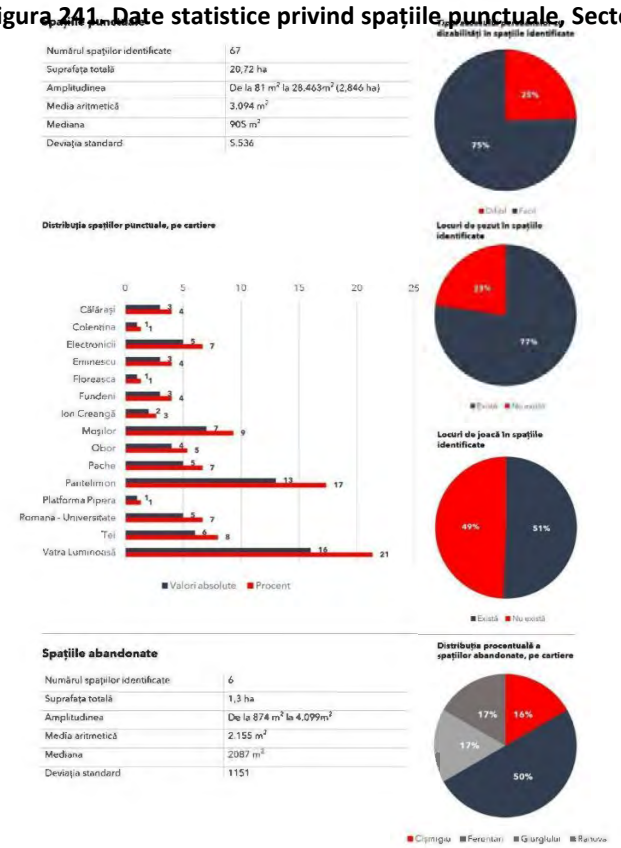

Sursa: Autorii

Figura 242. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 5

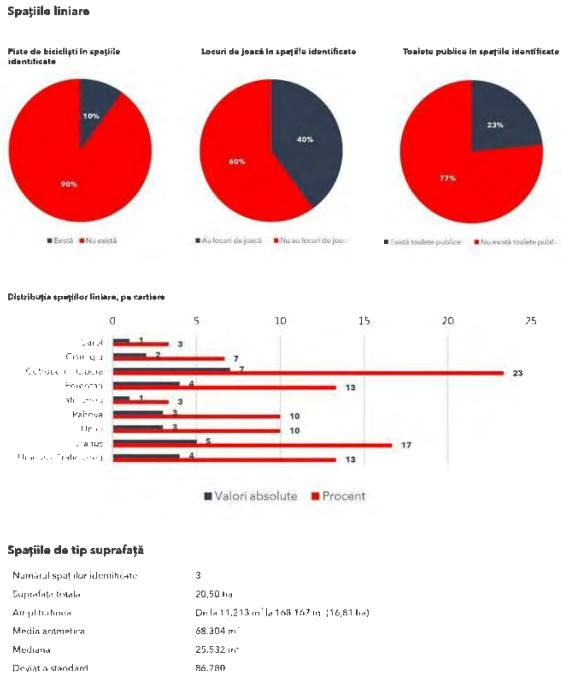

Spațiile de tip suprafață

Numărul spațiilor identificate	3
Suprafața totală	20,50 ha
Aria spațiului liniar	De la 11,213 m² la 168,167 m² (16,81 ha)
Media aritmetică	68,304 m²
Mediana	25,532 m²
Deviația standard	86,780

Sursa: Autorii

Sectorul 6

Figura 243. Spații punctuale, abandonate, liniare și de tip suprafață din Sectorul 6

Sursa: Autorii.

Distribuția spațiilor publice din Sectorul 6 indică, ca și în cazul celorlalte sectoare, o concentrare a acestora preponderent în marile ansambluri de locuit. O pondere crescută a spațiilor punctuale este concentrată în cartierul Drumul Taberei, un cartier aerisit, cu mult spațiu verde, deservit bine de centre comerciale, magazine, dotări de educație și mijloace de transport în comun. Dintre spațiile verzi mai ample, cel mai mare este parcul Drumul Taberei (fost Parc Moghioroș), care acoperă o suprafață de 15 ha. Cu toate acestea, cartarea spațiilor publice indică un număr relativ mare de spații abandonate, poziționate între blocurile de locuințe. Astfel de spații pot fi reabilitate și pot acoperi din necesarul de locuri de joacă pentru copii și pentru adolescenți, mai ales în contextul în care la vest de cartierul Drumul Taberei, s-a dezvoltat, după anul 2000, cartierul Constantin Brâncuși. Acest cartier nu este dotat cu facilități de bază necesare locuirii, iar majoritatea terenurilor sunt private, ceea ce îngreunează posibilitatea de intervenție a municipalității în crearea de spații de recreere noi. Tocmai din acest motiv, atenția administrației locale va trebui să se îndrepte spre reabilitarea spațiilor deja existente în proximitate, care pot fi utilizate de locuitorii cartierelor nou dezvoltate.

Comparativ cu cartierul Drumul Taberei, cartierul Militari nu excelează din punctul de vedere al suprafețelor spațiilor verzi. Există aici câteva parcuri mici și zone amenajate ca locuri de joacă, dar sunt

necesare și altele noi. Cel mai mare parc din cartier este Parcul Politehnicii, care nu este însă amenajat pentru a oferi locuitorilor posibilități de petrecere a timpului liber.

În cartierul Crângași, parcul Crângași este una dintre atracțiile Sectorului 6, după ce a fost reamenajat, fiind instalate bănci, locuri de joacă pentru copii, spații pentru animale de companie etc. În parc se organizează periodic evenimente, au loc concerte sau se joacă piese de teatru. Acesta se completează în mod fericit cu Lacul Morii și cu zona de promenadă din jurul acestuia.

Totuși, Lacul Morii și albia râului Dâmbovița nu sunt încă suficient amenajate pentru desfășurarea unor activități de recreere. Amenajarea unei promenade, cu spații de odihnă, traseu de alergare, inclusiv amenajarea Insulei Lacului Morii sunt acțiuni ce vor trebui implementate în viitor, pentru a crește atractivitatea zonei și a sectorului. Valorificarea spațiului liber dintre Lacul Morii și limita de vest a sectorului, prin construirea unui parc de mari dimensiuni, poate deveni, împreună cu Lacul Morii și Parcul Crângași, un important pol de atracție pentru recreere și divertisment al Capitalei.

Cartierul Giulești este în mare măsură lipsit de spații publice[353], dar necesitatea de reabilitare și modernizare a șoselelor și a străzilor în această zonă este mult mai mare.

Specifică Sectorului 6 este și zona Regie, renumită pentru complexul studențesc. Deși în cartier există un număr relativ mare de dotări pentru studenți, calitatea spațiilor publice încă lasă de dorit. În această zonă, atenția ar trebui acordată modului în care aceste spații corespund realmente necesităților acestei categorii de vârstă și, acolo unde este cazul, să se realizeze intervenții de modernizare a spațiilor publice și a spațiilor verzi.

Ca recomandări, atenția autorităților publice va trebui să se concentreze pe identificarea tuturor terenurilor ce se pretează destinației de spațiu public sau parc, și transformarea lor în consecință. De asemenea, pentru spațiile liniare, străbătute de linii de tramvai, se pot implementa acțiuni de înverzire a traseelor. De-a lungul acestor străzi se pot crea și trasee de biciclişti integrate cu rețeaua mai largă a orașului, care să lege zona Lacului Morii cu alte spații verzi majore din Capitală.

3

[53] Cu toate acestea, în anul 2017 Primăria Sector 6 a modernizat fostul Parc Giulesti, actual Parcul „Marin Preda". Noul parc oferă locuitorilor multiple posibilități de petrecere a timpului liber, inclusiv activități sportive."

Figura 244. Date statistice privind spațiile punctuale și abandonate, Sectorul 6

Spațiile punctuale

Suprafața totală	20,72 ha
Amplitudinea	De la 40 m² la 26.640 m² (2,664 ha)
Media aritmetică	2.286 m²
Mediana	700 m²
Deviația standard	4.583

Distribuția spațiilor punctuale, pe cartiere

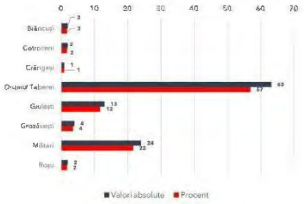

Locuri de joacă pentru copii în spațiile identificate

Locuri pentru șezut în spațiile identificate

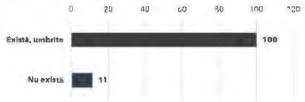

Tipul accesului persoanelor cu dizabilități în spațiile identificate

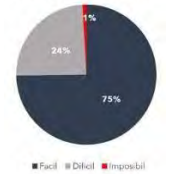

Spațiile abandonate

Numărul spațiilor identificate	38
Suprafața totală	4,72 ha
Amplitudinea	De la 110 m² la 4.500 m²
Media aritmetică	1.244 m²
Mediana	770 m²
Deviația standard	1.218

Aproape 100% din spațiile abandonate identificate nu beneficiază de facilități precum piste pentru bicicliști, parcări pentru bicicliști, locuri de joacă, instalații pentru sport, acces pentru persoane cu dizabilități, toalete publice etc.

Distribuția procentuală a spațiilor abandonate, pe cartier

Sursa: Autorii

Spațiile liniare

Figura 245. Date statistice privind spațiile liniare și de tip suprafață, Sectorul 6

Distribuția spațiilor liniare, pe cartiere

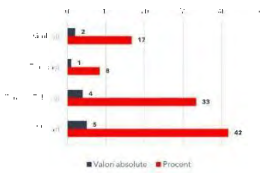

Tipul accesului persoanelor cu dizabilități în spațiile identificate

Locuri pentru șezut în spațiile identificate

Spațiile de tip suprafață

Numărul spațiilor identificate	6
Suprafața totală	58,25 ha
Amplitudinea	De la 35.385 m² la 175.000 m² (17,50 ha)
Media aritmetică	97.095 m²
Mediana	99.246 m²
Deviația standard	51.734

Sursa: Autorii

ANEXA 8: EXEMPLE DE SPAȚII PUNCTUALE, LINIARE ȘI DE SUPRAFAȚĂ

Figura 246. Exemple de spații punctuale din Sectorul 1

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Parcul Luncani – paviment de calitate, iluminat ambiental, vegetație diversificată; Dreapta (așa nu): Parcul Nicolae Iorga – spații înierbate neîngrijite, limite neclare între zonele pietonale și cele de pământ, zone verzi îngrădite nejustificat etc.

Materialele și suprafețele care apar în spațiile publice joacă un rol important în cunoașterea contextului spațial, temporal și ideologic al unui anumit loc. Dincolo de rolul lor funcțional, materialele și suprafețele sunt esențiale în experiența senzorială imediată a utilizatorilor, în special la nivelul percepției vizuale, tactile, precum și la nivelul percepției mișcării. Din acest motiv, toate materialele și suprafețele folosite în spațiile publice ar trebui să aibă o calitate vizuală și structurală ridicată.[354]

3
[54] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 67.

Figura 247. Exemple de spații liniare din Sectorul 1

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Șoseaua Kiseleff – vegetație de aliniament, trotuare largi, locuri de parcare clar reglementate; Dreapta (așa nu): Calea Dorobanți – trotuare afectate de parcări nereglementate corespunzător, fronturi comerciale tratate neomogen, reclame poziționate haotic etc.

Aliniamentele și masivele de vegetație trebuie considerate elemente de peisaj și de compoziție ale spațiului urban. De asemenea, aliniamentele de arbori și arbuști pot fi utilizate și în integrarea locurilor de parcare cu mediul înconjurător. În mod normal, pentru a asigura o distribuție coerentă a arborilor de-a lungul unei străzi cu locuri de parcare, este recomandată plantarea unui arbore la fiecare 5 locuri de parcare. Minimul acceptat este de un arbore la 8 locuri de parcare.[355]

3

[55] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 86.

Figura 248. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 1

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): alee din Pădurea Băneasa – menținerea aspectului natural al vegetației și al aleilor oferă autenticitate spațiului public. Există încă potențial de creștere a calității spațiului prin inserția unor elemente de iluminat sau de mobilier urban, care să nu afecteze însă aspectul natural al Pădurii; Dreapta (așa nu): alei din Parcul Herăstrău – mineralizare excesivă a suprafețelor, pavaj cu rosturi multiple pe suprafețe întinse într-o zonă utilizată de biciclişti sau alți sportivi, jardiniere cu plante cu rol de aliniament etc.

Arborii și vegetația perenă reprezintă elemente importante în spațiile publice. Prin intermediul lor se reglează temperaturile extreme din orașe, se stimulează circulația și umiditatea aerului, se reduce praful din atmosferă, se asigură necesarul de umbră etc. Vegetația de aliniament nu ar trebui înlocuită cu vegetație în jardiniere. Vegetația din jardiniere aduce un beneficiu mult mai mic mediului înconjurător, iar costurile de îngrijire sunt mult mai mari.[356]

3

[56] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 81.

Figura 249. Exemple de spații punctuale din Sectorul 2

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Parcul Izvorul Rece – deși situat de-a lungul unei artere, amenajarea reușește să creeze senzația de intimitate prin dispunerea vegetației; Dreapta (așa nu): scuar Bulevardul Carol – mineralizare excesivă a suprafeței, lipsa unei funcțiuni clare pentru scuar încurajează parcarea haotică a autovehiculelor, lipsa mobilierului urban și a unei minime amenajări dedicate locuitorilor și trecătorilor etc.

Mobilierul urban poate fi asociat cu o cameră de zi a orașului. El creează, alături de elementele de vegetație, fundamentul pentru utilizarea integrală a unui spațiu public. Mobilierul stradal trebuie să fie suficient de rezistent la vandalism și ușor de întreținut. Elementele componente ar trebui proiectate în așa fel încât să fie simple și eficiente. Actualele probleme legate de gestionarea disociată și de întreținerea nesistematică și insuficientă a mobilierului stradal au un imens impact negativ asupra spațiilor publice, devalorizându-le în timp.[357]

3
[57] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 114.

Figura 250. Exemple de spații liniare din Sectorul 2

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Șoseaua Pantelimon – linii de tramvai înverzite, vegetație de aliniament bogată, parcări reglementate; Dreapta (așa nu): Șoseaua Mihai Bravu – autovehicule parcate necorespunzător pe trotuar, separare inestetică a liniilor de tramvai față de zona carosabilă, reclame luminoase la nivelul parterului blocurilor inestetice etc.

Liniile de tramvai contribuie la crearea caracterului unui spațiu public, făcându-l mai atractiv atunci când suprafața aferentă traseului este integrată în mod natural cu spațiul adiacent, astfel încât spațiul să nu pară divizat. În oraș și în special în centrul orașului, este recomandată integrarea traseelor de tramvai cu materialele și suprafețele utilizate în spațiile publice adiacente. Acest lucru contribuie la o imagine unitară a spațiului public și permite mișcarea nerestricționată în spațiu, caracteristică extrem de importantă în mediul urban. Traseele separate de tramvai trebuie întotdeauna atent proiectate în relație cu conceptul general al spațiului prin care trec. Secțiunile lungi, greu de străbătut transversal, nu trebuie utilizate în mediul urban deoarece limitează trecerea și fragmentează spațiul public. Dacă totuși aceste elemente sunt folosite, ele trebuie asociate cu un număr suficient de mare de treceri de pietoni și căi de acces. Traseele înverzite necesită întreținere costisitoare și, din acest motiv, se pot utiliza soluții alternative de tipul peluzelor xerofite. Există suprafețe alternative care pot crește calitatea unui spațiu public și care pot fi utilizate pe traseele de tramvai. Un astfel de exemplu se regăsește în Grenoble, Franța, unde traseul este realizat dintr-o suprafață de lemn. Plăcile din beton armat, fără alte tipuri de finisaje, nu ar trebui folosite în mediul urban deoarece sunt neplăcute vizual și zgomotoase.[358]

3
[58] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 44.

Figura 251. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 2

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Parcul Național – relație cu apa corespunzător valorificată prin elemente de protecție transparente; Dreapta (așa nu): Parcul Sticlăriei – spațiu insalubru, fără amenajări specifice unui spațiu public. Datorită vegetației abundente, parcul are potențialul de a fi amenajat într-o manieră mai naturală, cu o pondere mică a zonelor minerale.

Relația cu apa trebuie valorificată într-un spațiu public, ori de câte ori este posibil. Apa poate fi pusă în valoare fie prin platforme care ajung la nivelul ei, fie prin amenajări de promenade care să mențină legătura vizuală cu aceasta. Zonele umede au, de asemenea, valoare peisajeră semnificativă și pot fi valorificate prin amenajări de tip *soft*, care să nu afecteze caracteristicile lor naturale. Mobilierul urban și facilitățile conexe din spațiile publice trebuie să fie alese corespunzător, în funcție de specificul fiecărui spațiu în parte.

Figura 252. Exemple de spații punctuale din Sectorul 3

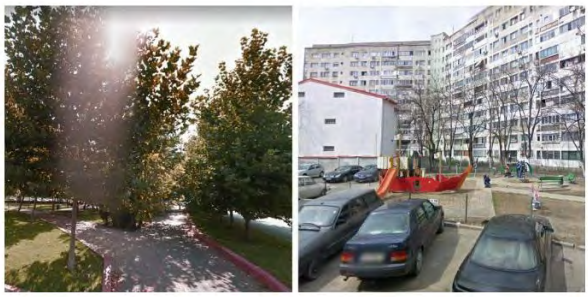

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Scuar plantat – scuarul este bine întreținut, vegetația este abundentă iar pavimentul creează o atmosferă prietenoasă. Totuși, este important ca în amenajările de acest tip să nu fie folosite culori stridente, care să întrerupă unitatea vizuală a spațiului mai larg; Dreapta (așa nu): Loc de joacă Strada Odobești – loc de joacă neprietenos și nesigur. Materialele utilizate în amenajarea pavimentului nu sunt conforme unui loc de joacă care să asigure desfășurarea jocului în deplină siguranță (pietriș, alei de beton). De asemenea, vegetația este inexistentă iar băncile nu beneficiază de umbră.

Marginile și limitele în spațiul public ar trebui să facă parte din compoziția globală a unui spațiu. Acestea nu ar trebui tratate ca o barieră fizică, ci ca o linie naturală de ghidare, care contribuie la organizarea spațiului. Diferențierea spațiilor pe înălțime marchează diferitele utilizări, facilitează mișcarea, protejează pietonii și direcționează scurgerea apelor meteorice. În spațiile deschise, ele au rolul unor linii de ghidare pentru persoanele cu deficiențe de vedere.

Bordurile pot contribui pozitiv la definirea unui anumit spațiu. Din acest motiv, materialele utilizate trebuie să fie de înaltă calitate. Suprafețele adiacente unt cele care dictează tipul și structura bordurilor. În cazul zonelor pietonale îi trecerilor de pietoni, bordurile trebuie să fie coborâte la nivelul suprafeței carosabile, astfel încât parcursul pietonilor, al persoanelor cu dizabilități și al bicicliștilor să fie unul cât mai confortabil.[359]

Figura 253. Exemple de spații liniare din Sectorul 3

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Bulevardul Unirii – borduri joase în zona stației de autobuz, marcaje corespunzătoare pentru locul de staționare al mijloacelor de transport în comun, jardiniere ample, cu margini care pot fi utilizate ca spațiu pentru șezut, vegetație abundentă; Dreapta (așa nu): Calea Vitan – trotuare foarte înguste, fronturi neomogene, panouri publicitare inestetice.

Calitatea vizuală, funcționalitatea, confortul utilizatorului, starea tehnică a stațiilor de tramvai și de autobuz, alături de cultura generală privind transportul public au o influență directă asupra atractivității punctelor de oprire și asupra gradului de utilizare a mijloacelor de transport în comun. În cazul proiectelor noi de infrastructură de transport, este foarte important să fie eliminate spațiile vagi sau reziduale. În primul rând, este recomandă integrarea spațiului din apropierea infrastructurii de oprire într-un spațiu mai amplu (trotuar, parc, promenadă etc.). Prin astfel de intervenții,

3

[59] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 78.

infrastructura tehnică nu va mai domina zona, iar caracterul spațiului nu va fi doar unul strict destinat traficului. În astfel de cazuri, este posibil ca spațiile să fie amenajate mai puțin pretențios din punctul de vedere al întreținerii și al utilizării de materiale, ca parte a unei investiții mai ample pentru o zonă mai mare.[360]

Figura 254. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 3

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Parcul IOR – sunt utilizate materiale de calitate, vegetație este abundentă și cosmetizată iar relația cu apa este valorificată prin aleile care coboară către lacuri; Dreapta (așa nu): Ștrand Titan, Parcul Cara – îngrădire necorespunzătoare a parcului cu gard metalic, vegetație neîngrijită, relația cu zona pietonală adiacentă este inexistentă etc.

Împrejmuirile spațiilor publice trebuie să fie cât mai permeabile. Anumite spații publice trebuie separate de zonele învecinate din motive de trafic, protecție, siguranță, mentenanță etc. În aceste categorii sunt incluse și spațiile care nu pot fi deschise publicului decât în anumite perioade ale zilei, care necesită achitarea unor taxe de acces, care sunt protejate deoarece sunt utilizate ca locuri de joacă pentru copii, ca parcuri sau ca grădini. Elementele de delimitare trebuie privite ca structuri cu două fețe, iar calitatea lor trebuie întotdeauna monitorizată atât din interiorul spațiului, cât și din exteriorul său. În general, gardurile nu ar trebui percepute ca o barieră, ci ca o parte a spațiului public, cu utilizări secundare. De exemplu, în cazul unui loc de joacă, împrejmuirea ar trebui să servească și ca zonă de stat pentru părinți. Zona de stat poate fi combinată cu un gard viu sau cu un rând de copaci, fără a diminua vizibilitatea către zonele învecinate.[361]

3

3[60] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 43.

[61] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 134.

Figura 255. Exemple de spații punctuale din Sectorul 4

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Parc Gazelei – amenajare simplă dar îngrijită, cu atenție sporită acordată zonelor înierbate. Locul de joacă este poziționat retras, fiind protejat de traficul auto; Dreapta (așa nu): Loc de joacă, Strada Tulnici – spațiu lipsit de vegetație și de mobilier urban. Lipsa amenajării transformă spațiul într-o zonă nesigură, mai ales pe timpul nopții, deoarece iluminatul public este absent.

Locurile de joacă imită experimentarea naturală a mediului înconjurător. Aceste spații, împreună cu facilitățile publice de petrecere a timpului liber reprezintă o alternativă pentru terenurile sportive private sau pentru cele din incinta unităților de învățământ. Locurile de joacă sunt unele dintre cele mai frecvente proiecte de spații publice, o mare parte din fondurile publice fiind investite în ele. Prin urmare, când se proiectează un nou loc de joacă, ar trebui luate în calcul criterii cum ar fi costurile mici de mentenanță, durabilitatea, rezistența la vandalism, siguranța utilizatorilor și protecția față de trafic. Atât componentele individuale, cât și întreg ansamblul locului de joacă ar trebui divizate pe categorii de vârstă. Utilizarea la comun a unui anumit spațiu, de către mai multe categorii de vârstă, poate contribui substanțial la incluziunea socială. De asemenea, configurația, proporțiile și capacitatea locurilor de joacă trebuie să răspundă caracterului zonei în care sunt amplasate.[362]

3
[62] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 49.

Figura 256. Exemple de spații liniare din Sectorul 4

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Șoseaua Berceni – amenajare unitară, parcări organizate, spațiu intermediar înverzit, bolarzi care protejează trotuarul de dimensiuni reduse, care nu afectează imaginea generală a spațiului; Dreapta (așa nu): Strada Luica – parcări organizate ineficient de-a lungul străzii, trotuare înguste cu paviment deteriorat, vegetație abundentă, care nu este pusă în valoare din cauza mașinilor parcate pe trotuar etc.

Parcarea în spațiile publice trebuie să completeze activitățile rezidențiale și comerciale adiacente. Spațiul destinat parcărilor trebuie gândit astfel încât să permită parcurgerea pietonală fără bariere în spațiul public. Gândirea unei politici de parcare pentru întregul oraș reprezintă o condiție ca spațiile publice să fie funcționale. Domeniul public este valoros, iar parcările ocupă spațiu fie cu titlu gratuit, fie contra unor taxe minore. Scopul unei politici și a unui regulament pentru parcări este de a influența în mod pozitiv comportamentul rezidenților și al vizitatorilor deopotrivă, reducând treptat cererea pentru locuri de parcare, și încurajând utilizarea transportului în comun. Printre măsurile care pot fi aplicate în acest sens se numără următoarele: limitarea timpului de parcare, aplicarea taxelor de parcare, îmbunătățirea infrastructurii de transport în comun, implementarea unui sistem de „*car sharing*” etc.[363]

3
[63] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 47.

Figura 257. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 4

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da/așa nu): Parc Tineretului – amenajare unitară, care permite petrecerea mai multor activități în aer liber. Totuși, amenajarea peisagistă lasă de dorit iar vegetația înaltă este aproape inexistentă; Dreapta (așa nu): Delta Văcărești – zone de acces perimetrale neamenajate, cu paviment deteriorat, uneori chiar periculoase din cauza elementelor de armătură vizibile la exterior. Promenadă perimetrală insalubră, fără mobilier urban și facilități specifice spațiilor publice (bănci, cișmele, coșuri de gunoi).

Creșterea calității spațiilor publice și a rețelei mai ample de la nivelul orașului se poate realiza și prin implementarea unui circuit pentru biciclişti unitar, fără întreruperi pe parcurs. Dincolo de aspectul recreativ, scopul unui astfel de traseu este de a determina, măcar o parte din locuitori, să folosească mai mult bicicletele în parcurgerea unor anumite zone. În cazul Deltei Văcărești, un astfel de traseu poate fi parte integrată a unui traseu mai amplu dedicat turiștilor, făcând astfel și legătura cu Dâmbovița și mai departe cu centrul orașului.

Figura 258. Exemple de spații punctuale din Sectorul 5

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Parc Sebastian – vegetație diversificată, cu zone de șezut situate la umbră, paviment potrivit pentru un parc de mici dimensiuni, locuri de joacă protejate prin vegetație de aliniament; Dreapta (așa nu): Parc Ferentari – paviment deteriorat, zone înierbate neîngrijite, îngrădire inestetică, lipsesc facilități specifice spațiilor publice (cișmele, coșuri de gunoi, zone de sport pentru adulți etc.).

Zonele de stat sunt elementele care atrag oamenii în spațiul public. Spațiile publice ar trebui să ofere o gamă largă de posibilități de ședere, care ar trebui să includă și mobilierul urban cu spătar. Subordonarea tipului de zonă de stat față de conceptul general al spațiului impune un efort în determinarea unui concept de design pragmatic, eficient și economic. De asemenea, problemele sociale și criminalitatea nu ar trebui să influențeze decizia de a poziționa zonele de stat într-un anumit loc sau nu, și nici forma acestora. Aceste aspecte ar trebui abordate prin alte mijloace sistematice, de tipul măsurilor restrictive sau de prevenire. Zonele de stat ar trebui poziționate în vecinătatea surselor de lumină existente și a elementelor naturale, fără a afecta însă permeabilitatea zonei. De asemenea, dispunerea pieselor de mobilier trebuie să țină cont de rolul spațiului public (spațiu pentru interacțiune socială, loc de joacă, odihnă, contemplare etc.). Acest lucru impune atât numărul și mărimea pieselor de mobilier, cât și relația lor cu rutele principale de acces. Este recomandată analizarea posibilității de combinare a zonelor de stat cu alte piese de mobilier de tipul coșurilor de gunoi sau rastelurilor pentru bicicletă.[364]

3
[64] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 116.

Figura 259. Exemple de spații liniare din Sectorul 5

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Bulevardul Regina Elisabeta – vegetație de aliniament îngrijită, paviment reabilitat, trotuare generoase, fronturi comerciale fără reclame agresive; Dreapta (așa nu): Splaiul Independenței – trotuare înguste, separatoare utilizate excesiv, relație inexistentă cu apa, spații verzi de aliniament neîngrijite, limite de proprietate inestetice.

În mod obișnuit, separatoarele sunt folosite pentru delimitarea diferitelor benzi de circulație dintr-un oraș (benzi de bicicletă, benzi de tramvai, trasee pietonale etc.). Totuși, astfel de intervenții ar trebui utilizate doar în cazul în care folosirea materialelor sau a marcajelor rutiere nu este suficientă pentru a împiedica conducătorii auto să intre în zonele neautorizate. De asemenea, utilizarea unei palete restrânse de culori pentru toate elementele tehnice contribuie la uniformizarea spațiilor publice și le face mai plăcute din punct de vedere vizual. Stâlpii, containerele de gunoi, balustradele, mobilierul urban, toate trebuie să fie subordonate unei imagini unitare. Diferențele dintre acestea trebuie întotdeauna justificate pe baza ierarhiei compoziționale arhitecturale a unui spațiu.[365]

3

[65] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 67.

Figura 260. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 5

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da/așa nu): Parc Izvor – vegetație îngrijită, sisteme de iluminat inteligente, alei naturale. Totuși, conceptul parcului este unul monoton și nu oferă foarte multe posibilități de petrecere a timpului liber; Dreapta (așa nu): Parcul Romniceanu – aspect neîngrijit al elementelor care îl compun, elemente de identificare și de orientare îmbătrânite, realizate din materiale inestetice.

Un sistem unitar de orientare și de informare favorizează utilizarea eficientă a spațiului public și identificarea locuitorilor cu un anumit loc. Diferitele elemente care formează sistemul de informare (ghiduri, panouri de informare, hărți etc.) ar trebui să se potrivească din punctul de vedere al designului și caracterului cu celelalte elemente care compun spațiul. Ele ar trebui să fie în conformitate cu un concept elaborat la nivel de oraș. În subzonele cu caracter distinct, se pot utiliza sisteme de informare personalizate. O parte din problemele de gestiune apar din cauza faptului că astfel de sisteme sunt expuse vremii, iar monitorizarea și întreținerea acestora este costisitoare. Din acest motiv, panourile și indicatoarele trebuie să fie proiectate astfel încât să fie durabile, rezistente, ușor de întreținut și de înlocuit, dacă este cazul.[366]

3

[66] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 103.

Figura 261. Exemple de spații punctuale din Sectorul 6

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da/așa nu): Parcul Parva, loc de joacă – suprafețe de călcare potrivite unui loc de joacă pentru copii, pavimentul trotuarului se integrează cromatic și estetic cu locul de joacă, nu există diferențe de nivel între zona pietonală și locul de joacă, fapt care oferă senzația unui spațiu mult mai amplu etc.; Dreapta (așa nu): Loc de joacă – aspect neîngrijit al elementelor care îl compun, pavimentul nu este potrivit pentru desfășurarea activităților specifice copiilor de vârste mici, iar bordurile care delimitează spațiile de joacă scad siguranța spațiului, garajele din partea dreaptă sunt inestetice (există posibilitatea reabilitării lor prin picturi murale cu teme pentru copii), zonele de stat nu sunt poziționate la umbră, iluminatul este deficitar etc.

Atunci când se proiectează spații publice, iluminatul exterior trebuie abordat ca un element compozițional complet. El afectează, de asemenea, aspectul și atmosfera mediului construit. Iluminatul exterior are mai multe domenii de aplicare, printre care: iluminatul stradal (străzi, piețe), iluminatul arhitectural (clădiri, structuri tehnice, opere de artă), iluminatul zonelor de stat în aer liber, iluminatul facilităților sportive etc. Iluminatul exterior creează condiții care permit oamenilor să fie activi în spațiile publice și în afara orelor de zi. Designul ales pentru iluminarea unui spațiu trebuie să țină cont de caracterul, importanța și ierarhia spațiilor publice din oraș.[367]

3

[67] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 107.

Figura 262. Exemple de spații liniare din Sectorul 6

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da/așa nu): Bulevardul Iuliu Maniu – separator de sens cu vegetație joasă și înaltă, parcări pentru autovehicule organizate. Totuși, gardul de protecție pentru spațiul verde este inestetic și putea fi înlocuit cu alte elemente de vegetație mai înalte, cu același rol. Fronturile bulevardului sunt inestetice (reclamele magazinelor nu sunt unitare, există chioșcuri realizate din materiale ușoare, inestetice) etc.; Dreapta (așa nu): Strada Valea Oltului – aspect neîngrijit vegetației și al suprafețelor de călcare, vegetație precară, stație de tramvai inestetică.

Interacțiunile care sunt importante pentru viața orașului se întâmplă la limita dintre spațiul public și cel privat. În consecință, dacă se dorește o îmbunătățire a calității spațiului public, zona de fronturi necesită, de asemenea, reabilitare. Un front stradal activ înseamnă dinamică atât în interiorul, cât și în exteriorul clădirilor. Cu alte cuvinte, spațiul interior al clădirilor este direct și permanent conectat cu spațiul public atât fizic, cât și vizual. Astfel, trotuarul poate fi utilizat pentru terasele cafenelelor, vitrine, bănci etc. Lățimea acestor tipuri de spații trebuie să corespundă cu intensitatea la care este utilizat frontul. Pe străzile importante, unde frontul este lipsit de viață. Trebuie mai întâi depistate cauzele care au condus la această situație. Cauzele funcționării defectuoase pot include existența traficului auto, lipsa spațiilor pietonale sau calitatea slabă a acestora. Astfel, trebuie căutate modalități de ameliorare a calității străzilor și a trotuarelor și eventual variante de reducere a traficului auto, acolo unde este posibil.[368]

3

[68] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 34.

Figura 263. Exemple de spații de tip suprafață din Sectorul 6

Sursa: Google Maps.

Stânga (așa da): Parcul Drumul Taberei – zone înierbate menținute corespunzător, materiale diferite utilizate unitar, promenadă cu locuri de șezut de-a lungul lacului artificial, elemente de design care contribuie la identitatea spațiului (podul peste apă); Dreapta (așa nu): Parcul Grozăvești – zonă amplă înierbată, fără un sistem de drenaj corespunzător. Spațiu pietonal neîngrijit, fără o limită precisă față de zona verde, care să asigure scurgerea apelor și care să protejeze zona de călcare de pământul din zonele adiacente.

Realizarea și întreținerea unei peluze sunt procese costisitoare. Din acest motiv, ele ar trebui propuse acolo unde servesc unui scop recreațional și unde funcționează unitar. Ca elemente de peisaj, ele au fie rol de unificare la nivel compozițional și vizual, fie rol de accentuare a masivelor plantate sau a unor structuri construite. Diferitele tipuri de peluze trebuie atent alese în funcție de cât de utilizate vor fi, dar și în funcție de costurile pe care administrația le poate suporta pentru îngrijire. În primul rând, trebuie să se decidă dacă peluza este una intensivă (ornamentală, parc, loc de joacă) sau extensivă (pajiște). O peluză intensivă necesită îngrijire de până la 30 de ori pe an și, din acest motiv, ele nu ar trebui propuse în spații reziduale. Din punct de vedere tehnic, încă de la început se impune o analiză a solului, tratamentul acestuia împotriva compactării, asigurarea unui sistem de irigații și pregătirea stratului ce urmează a fi plantat.[369]

3

[69] *Cf.* Chirilă *et al*. (2020): 90.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Aprahamian, A. S. (ed.) (2018), **Laser Valley: Development Scenarios**. Document disponibil la adresa: http://bit.ly/2RTJen1 [25.07.2023].

Bizer, K., Ewen, C., Knieling, J. și Stieß, E. (eds.) (2009), **Zukunftsvorsorge in Stadtquartieren durch Nutzungszyklus-Management. Qualitäten entwickeln und Flächen sparen in Stadt und Region**. Detmold: Dorothea Rohn.

Bizer, K., Ewen, C., Knieling, J. și Stieß, E. (eds.) (2010), **Nachfrageorientiertes Nutzungszyklus-Management. Konzeptionelle Überlegungen für nachhaltiges Flächenmanagement in Stadt und Region**. Detmold: Dorothea Rohn.

Caffé, M. și Florian, A. (1987), Performanțele locuinței contemporane, în Caffé, M. (ed.), **Locuința contemporană. Probleme și puncte de vedere**. București: Editura Tehnică, pp. 98-155.

Calotă, I. (2017), **Dincolo de centru. Politici de locuire în București (1910-1944)**. București: Ozalid.

Chen, P. Y. și Cooper, C. L. (eds.) (2014), **Work and Wellbeing. Wellbeing: A Complete Reference Guide. Volume III**. Chichester (WSX): John Wiley & Sons.

Chirilă, C-T. *et al* (2020), **Ghid de Reabilitare Urbană — Sectorul 5**. București: Banca Mondială.

Cooper, R., Burton, E. și Cooper, C. L. (eds.) (2014), **Wellbeing and the Environment. Wellbeing: A Complete Reference Guide. Volume II**. Chichester (WSX): John Wiley & Sons.

Cristea, D. (1977), Dotările urbane, în Lăzărescu, C. (coord.), **Urbanismul în România**. București: Editura Tehnică, pp. 94-101.

Derer, P. (1977), Locuirea urbană și problemele locuinței, în Lăzărescu, C. (coord.), **Urbanismul în România**. București: Editura Tehnică, pp. 42-93.

Derer, P. (1985), **Locuirea urbană. Schiță pentru o abordare evolutivă**. București: Editura Tehnică.

Ghețău, V. (2012), **Drama noastră demografică. Populația României la recensământul din octombrie 2011**. București: compania.

Hanell, T. (2018), **Regional Quality of Life in the EU. Comprehending the European Space beyond GDP through the Capability Approach**. Teză de doctorat disponibilă la adresa: http://bit.ly/2u83CJ8 [25.07.2023].

Huppert, F. și Cooper, C. L. (eds.) (2014), **Interventions and Policies to Enhance Wellbeing. Wellbeing: A Complete Reference Guide. Volume VI**. Chichester (WSX): John Wiley & Sons.

Kaw, J. K., Lee, H., Wahba, S. (2020), **The Hidden Wealth of Cities. Creating, Financing and Managing Public Spaces**. Washington (DC): International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank.

Kirkwood, T. și Cooper, C. L. (eds.) (2014), **Wellbeing in Later Life. Wellbeing: A Complete Reference Guide. Volume IV**. Chichester (WSX): John Wiley & Sons.

Landry, S. H. și Cooper, C. L. (eds.) (2014), **Wellbeing in Children and Families. Wellbeing: A Complete Reference Guide. Volume I**. Chichester (WSX): John Wiley & Sons.

McDaid, D. și Cooper, C. L. (eds.) (2014), **Economics of Wellbeing. Wellbeing: A Complete Reference Guide. Volume V**. Chichester (WSX): John Wiley & Sons.

Monteys, X. (2018), **La calle y la casa. Urbanismo de interiores**. Barcelona: Editura Gustavo Gilli.

Nae, A. *et al* (2019), **Ghid de Regenerare Urbană a Cartierelor de Blocuri – Constanța**. București: Banca Mondială.

OAR (2016), **Raportul pentru București.** București: Ordinul Arhitecților din România.

Onofrei, V. (2002), **Locuința colectivă. Evoluție și calitate**. Iași: Editura Societății Academice „Matei – Teiu Botez”.

Panaitescu, A. (2012), **De la Casa Scânteii la Casa Poporului. Patru decenii de arhitectură în București (1945-1989)**. București: Simetria.

Pop, S., Ricci, T., Cristescu, G., Fulicea, V. și Vernescu, D. (1968), **București**. București: Institut Proiect București.

Pope, A. (2014), **Ladders.** New York: Princeton Architectural Press, p. 9.

Rău, R. și Mihuță, D. (1969), **Unități urbanistice complexe**. București: Editura Tehnică.

Selle, K. (2010), Stadträume im Wandel. Einführung in die Diskussion um eine zentrale Aufgabe der Stadtentwicklung, în Havemann, A. și Selle, K. (Eds.), **Plätze, Parks & Co. Stadträume im Wandel — Analysen, Positionen und Konzepte**. Detmold: Dorothea Rohn, pp. 16-87.

Stroe, M. (2015), **Locuirea între proiect și decizie politică. România 1954-1966**. București: Simetria.

Suditu, B. (2016), **Bucureștiul în locuințe și locuitori, de la începuturi până mai ieri (1459-1989)**. București: Compania.

Tulbure, I. (2016), **Arhitectură și urbanism în România anilor 1944-1960: constrângere și experiment**. București: Simetria.

Voiculescu, S. (1997), Parohia, ***Revista Secolul XX***, 4-6, pp. 146-153.

Voinea, A. R. (2018), **Idealul locuirii bucureștene: familia cu casă și grădină. Parcelările Societății Comunale pentru Locuințe Ieftine — București (1908-1948)**. București: Studio Zona.

Qawasmeh R., **Identification of the quality of urban life assessment aspects in residential neighbourhoods in Doha,** articol în The Sustainable City IX, Vol. 1 391

Lynch, K (2010). **The Image of the Environment and the City Image and its Elements**. In M. Larice, & E. Macdonald, The Urban Design Reader. New York: Routledge, 153-166, p. 158, 2010

Webografie (piața imobiliară):

- State of the Housing in EU 2019 (Statutul Locuinței în UE în 2019), raport al Uniunii Europene
- PwC and the Urban Land Institute. Emerging Trends in Real Estate Europe 2019. London: PwC and the Urban Land Institute, 2018
- Emerging Trends in Real Estate Europe 2019, Europe Economic & Commercial Real Estate Outlook, 2018, Cushman & Wakefield
- https://www.realestate.bnpparibas.com/european-office-market-2019-edition
- http://europe-re.com/european-office-take-up-to-reach-9-2-million-m-by-the-end-of-2019/67253
- https://www.realestate.bnpparibas.com/european-office-market-2019-edition
- The Polish Real Estate Guide 2019 edition Poland, The real state of the real estate
- What's up CEE? All you need to know about real estate in CEE, BNP Parisbas 2019
- https://www.imobiliare.ro/indicele-imobiliare-ro/
- https://www.analizeimobiliare.ro/wp-content/uploads/2019/11/Raport_2019
- https://www.vitalis.com/news/131/45/Office-market-evolution-over-the-past-5-years-inBucharest-and-major-regional-cities
- https://content.knightfrank.com/research/1856/documents/en/romania-market-report-h1-2019-6705.pdf
- Retail – Regional Cities 2019, Cushman & Wakefield l Echinox, 2019
- Romania Real Estate Market Report, GVA Activ, spring 2019
- Romanian residential market report, Q3 2019, analizeimobiliare.ro și imobiliare.ro
- rapoartele de specialitate ale tuturor Colliers International, JLL, Cushman & Wakefield l Echinox, PWC, Deloitte, KPMG, analizeimobiliare.ro cu referire la Bucuresti

4.MOBILITATEA ȘI TRANSPORTUL

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ADITP	Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport
AIHC	Aeroportului Internațional Henri Coandă
ANRSC	Autoritatea Naţională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilităţi Publice
BTMS	Sistemul de management al traficului din București
CMMTB	Compania Municipală Managementul Traficului București
CSB	Conceptul Strategic București
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
INS	Institutul Național de Statistică
JICA	Agenția Japoneză pentru Colaborare Internațională
MDRLP	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației
MPGT	Master Plan General de Transport
PIDU	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană
PMB	Primăria Municipiului București
PMUD	Planului de Mobilitate Urbană Durabilă
PUG	Plan Urbanistic General
PUZ	Plan Urbanistic Zonal
SIDU	Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană
STB	Societatea de Transport București
UAT	Unitate Administrativ Teritorială

CUPRINS

1. CONTEXT STRATEGIC 5

2. UTILIZAREA TERENULUI ȘI CEREREA DE TRANSPORT 14

3. ACCESIBILITATEA RUTIERĂ..... 19

4. ACCESIBILITATEA FEROVIARĂ..... 27

5. ACCESIBILITATE AERIANĂ..... 33

6. TRANSPORTUL PUBLIC..... 39

6.1 Încredere.....40
6.2 Disponibilitate.....41
6.3 Eficiență 49
6.4 Integrare.....56
6.5 Confort 58
6.6 Costul serviciului 59
6.7 Serviciile de taximetrie și ride-sharing.....61

7. TRANSPORTUL ECOLOGIC 69

7.1 Electromobilitate 72
7.2 Deplasări pietonale 75
7.3 Deplasări velo.....81

8. MANAGEMENTUL TRAFICULUI..... 87

8.1 Parcare 87

8.1.1 Disponibilitatea locurilor de parcare (cerere / ofertă) 87
8.1.2 Managementul parcării 97

8.2 Sistemul de management al traficului 101
8.3 Siguranța în trafic.....104

9. TRANSPORTUL INTERMODAL ȘI MULTIMODAL..... 108

9.1 Integrarea mijloacelor de transport.....108
9.1 Rețeaua de noduri și puncte intermodale 109
9.2 Micromobilitatea 112
9.3 Servicii de car sharing / ride sharing / car pooling.....115

10. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI..... 117

10.1 Utilizarea terenurilor și transportul 117
10.2 Accesibilitatea rutieră.....118
10.3 Accesibilitatea feroviară.....121
10.4 Accesibiliitatea aeriană 123
10.5 Transportul public.....123
10.6 Transportul ecologic 128
10.7 Transportul intermodal.....131
10.8 Managementul traficului 133

Anexa 1 136

Anexa 2 – Lista intersecțiilor (proiecte în derulare) 142

Anexa 3 143

LISTĂ FIGURI

Figura 1. Proiecte de infrastructură rutieră: JICA / PUG 2000 / CSB 2035 / PMUD B-IF.....6
Figura 2. Proiecte de infrastructură feroviară: JICA/PUG 2000/ CSB 2035/ PMUD B-IF.....8
Figura 3. Proiecte de infrastructură feroviară: JICA/PUG 2000/ CSB 2035/ PMUD B-IF..... 10
Figura 4. Proiecte de infrastructură feroviară: JICA/PUG 2000/ CSB 2035/ PMUD B-IF..... 12
Figura 5. Proiecte de infrastructură feroviară: JICA/PUG 2000/ CSB 2035/ PMUD B-IF..... 15
Figura 6. Zonele capitalei active seara, după 18:00 (stânga) și cele active în timpul zilei, 08:00-18:00 (dreapta) 16
Figura 7. Nivelul de Serviciu Curent pe Centura Existenta si Drumurile Radiale 19
Figura 8. Inelele de cirulație rutieră ale Bucureștiului.....21
Figura 9. Tramă stradală cu intersecții directe între o stradă de categoria I (Sos. Berceni) și străzi de categoria IV-V.....23
Figura 10. Artere principale congestionate în orele de vârf.....24
Figura 11. Zone cu o calitate precară a infrastructurii de transport.....25
Figura 12. Evoluția rețelei de căi ferate Bucureștiului.....28
Figura 13. Relațiile în teritoriu a principalelor gări din București 30
Figura 14. Numărul total de pasageri (mil.) care au tranzitat aeroporturile din Europa de Sud-Est în perioada 2010-2019.....33
Figura 15. Volumul total al mărfurilor transportate în anul 2017 34
Figura 16. Evoluția numărului de pasageri transportați 34
Figura 17. Evoluția volumului (tone) de mărfuri transportate 35
Figura 18. Evoluția numărului de călători în funcție de diferitele mijloace de transport public urban.....39
Figura 19. Repartiția modală în diferite capitale ale Europei 40
Figura 20. Deservire transport public de suprafață.....42
Figura 21. Pasageri transportați pe magistralele de metrou, anul 2018 46
Figura 22 Număr călătorii cu metroul 2008 - 2018.....47
Figura 23. Extinderea rețelei de metrou în comparație cu dezvoltarea urbană (expansiune și densificare) 48
Figura 24. Suprapuneri de linii între diferite tipuri de transport public urban.....51
Figura 25. Deservirea stațiilor de metrou și de tramvai (sunt păstrate izocronele pentru Tramvaiul 5 deși este temporar inactiv).....52
Figura 26. Benzi dedicate tramvai 53
Figura 27. Frecvența liniilor de tramvai 54
Figura 28. Durata deplasării pe principalele rute deservite de tramvai 55
Figura 29. Puncte de ancorare a transportului public metropolitan 57
Figura 30. Ilustrarea deficiențelor de proiectare a unei stații STB (Sos. Pipera) 58
Figura 31. Numărul licențelor de taxi 62
Figura 32. Număr taxiuri înregistrate și facilități oferite de companiile de taxi, august 2019 63
Figura 33 Piramida priorităților în mobilitatea urbană durabilă.....69
Figura 34. Zona de aplicare a vinietei Oxigen 70
Figura 35. Creșterea procentuală a numărului de vehicule înmatriculate după tipul de combustibil 72
Figura 36. Localizarea stațiilor de încărcare vehicule electrice, 2019 74
Figura 37. Percepția populației asupra problemelor legate de infrastructura dedicată pietonilor.....75
Figura 38. Pietonal subdimensionat în zonele rezidențiale de la periferia Capitalei.....76
Figura 39. Dimensionarea trotuarelor în Popești Leordeni 77
Figura 40. Clasificarea infrastructurii pietonale.....78
Figura 41. Modele amenajări de calmarea a traficului.....80
Figura 42. Cele mai recente amenajări de piste de biciclete (Calea Victoriei – tronson 2 și Bd. Aviatorilor – Sos. Pipera) 82
Figura 43. Principalele rute folosite de utilizatorii sistemului de bike sharing - Aperider.....83
Figura 44. Infrastructură pentru biciclete (existent și propus în strategii) 84
Figura 45. Principale zone folosite de utilizatorii Aperider.....85
Figura 46. Propunere garaj biciclete.....86
Figura 47. Exemplu inserție construcții în zone de locuințe colective (densificare).....89
Figura 48. Zone cu deficit ridicat de locuri de parcare 90
Figura 49. Numărul de locuri de parcare rezidențiale / sector în anul 2019 92

Figura 50. Costul locurilor de parcare.....92
Figura 51. Parcări neregulamentare în zona centrală.....96
Figura 52. Concept amplasare, dimensionare și tarifare parcări de transfer 101
Figura 53. Evoluția numărului de accidente rutiere 2008-2018 105
Figura 54. Accidente rutiere în 2018 106
Figura 55. Rețeaua de noduri intermodale pentru transportul public regional și local 111
Figura 56. Costul serviciilor de partajare a trotinetelor electrice.....113
Figura 57. Zonele deservite de serviciile de partajare a trotinetelor electrice.....114

LISTĂ TABELE

Tabel 1. Legături între Aeroportul Internațional Henri Coandă și principalele zone de interes din București.....36
Tabel 2. Propuneri de dezvoltare a AIHC menționate în cadrul MPGT și în cadrul Programului Strategic de Dezvoltare a AIHC.....37
Tabel 3. Tabel comparativ - prețul unei călătorii cu transportul public de suprafață în marile orașe ale României 59
Tabel 4. Tarife practicate de companiile de ridesharing, 2019 66
Tabel 5. Comparația documentelor necesare pentru funcționare (taxi vs. ridesharing) 67
Tabel 6. Gradul de implementare a măsurilor de management al parcării (cf. T. Litman).....98
Tabel 7. Tabel schimbul de paradigmă în domeniul transportului 108

1. CONTEXT STRATEGIC

Pentru a avea o imagine cât mai clară asupra celor mai importante nevoi remarcate la nivelul Municipiului București din perspectiva mobilității urbane, au fost analizate proiectele propuse în cadrul principalelor documente strategice din ultimii 20 de ani, cum ar fi:

1. Planul Director Extins al Transportului Urban în Municipiul București și aria sa metropolitană, elaborat de Agenția Japoneză pentru Colaborare Internațională (JICA) în anul 1999;
2. Planul Urbanistic General al Municipiului București – elaborat în anul 2000;
3. Master Planul de Transport al Bucureștiului - elaborat în anul 2007 (actualizarea JICA);
4. Conceptul Strategic București 2035 – elaborat în anul 2011;
5. Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) – elaborat în perioada 2010 – 2012;
6. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Municipiul București – elaborat în anul 2016.

Din proiectele de infrastructură mare cuprinse în cele 6 documente strategice, se observă faptul că foarte puține au fost implementate. Există proiecte propuse spre a fi realizate încă de acum aproximativ 20 de ani, iar faptul că cele mai multe dintre acestea nu au fost implementate în orizonturile de timp stabilite a atras după sine efecte puternic negative asupra traficului din Municipiul București, respectiv asupra mediului, economiei, și per total asupra calității vieții populației. Astfel, conform TomTom Traffic Index, unul dintre cale mai cunoscute studii din domeniul mobilității urbane la nivel global (analize pe 416 orașe din 57 de țări), Bucureștiul era în anul 2019 al patrulea cel mai aglomerat oraș din Europa, după Moscova, Istanbul și Kiev, respectiv cel mai aglomerat oraș din Uniunea Europeană, la mare distanță de capitale mult mai mari, precum Paris, Roma, Londra. În plus, nivelul de congestie a crescut în 2019 cu 4% față de anul 2018. În medie, bucureștenii petrec blocați în trafic circa 9,5 zile/an, la orele de vârf (8-9 dimineața, respectiv 17-18 după-amiaza), respectiv durata călătoriile dublându-se față de cea normală.

Cele cinci documente strategice au fost elaborate cu un interval mediu de 4-7 ani (exceptând succesiunea JICA-PUG2000), astfel prioritățile majore la nivelul Capitalei și principiile de intervenție s-au păstrat în mare măsură. Diferența între proiectele majore propuse de-a lungul anilor se referă mai degrabă la soluția tehnică. Astfel, în toate cele patru documente strategice se atrage atenția asupra nevoii de a închide inelele rutiere în partea de sud a Capitalei, lărgirea centurii (DNCB), extinderea liniilor de metrou, prioritizarea transportului public de suprafață și dezvoltarea unei rețele de parcări de transfer și noduri intermodale. Ritmul lent de implementare a proiectelor majore de infrastructură de transport a făcut ca de-a lungul anilor proiecte cheie să fi fost compromise prin ocuparea rezervelor de teren de dezvoltări imobiliare (legătura pe cale ferată Gara Titan – Gara Obor sau DNCB – Cotroceni). Alte proiecte au fost abandonate pentru că prioritățile strategice la nivel național s-au schimbat (autostrada către Giurgiu, autostrada către Brașov care inițial era în partea de vest a DN1, autostrada către Moldova care a devenit A3 către Ploiești, etc.). Au existat și proiecte care a apărut în documente strategice mai noi fiind fundamentate de procesul de expansiune necontrolată a Capitalei și a așezărilor periurbane (ex. Prelungirea Ghencea, legătura Bd. Timișoara cu DNCB).

Figura 1. Proiecte de infrastructură rutieră: JICA / PUG 2000 / CSB 2035 / PMUD BI-IF

Sursa: prelucrare după PMUD BI-IF / JICA / PUG 2000 / CSB2035

În ceea ce privește infrastructura de transport rutier, primul studiu din cele analizate (JICA) se concentrează pe închiderea inelului median, conturarea unui inel ultra-central (Berzei Buzești – vest și str. Traian – est) și lărgirea Căii Griviței. Aceste proiecte au fost implementate parțial, unele precum închiderea Inelului Median în zona Splaiul Unirii sunt încă în lucru. Altele precum tronsonul al doilea din Berzei-Buzești care traversa prin spatele Casei Poporului, lărgirea str. Traian sau închiderea inelului median în partea de sud nu au înregistrat un progres real fiind considerate proiecte dificile cu multiple exproprieri și posibile demolări de monumente. Abia, la elaborarea PUG 2000 au fost incluse proiecte care vizau creșterea capacității de transport pe principalele penetrante și formarea, pe termen lung, a unor inele rutiere suplimentare. Între realizare PUG 2000 și actualizarea JICA prin Masterplanul din 2007 s-au definitivat și proiectele de autostradă, astfel au apărut legăturile către Sos. Petricani: extindere str. Fabrica de Glucoză și pasajul de la Doamna Ghica sau a doua legătură între A1 și Capitală prin podul de la Ciurel către Splaiul Independenței. Procesul accelerat de suburbanizare face ca nevoia pentru proiecte precum lărgirea str. Prelungirea Ghencea sau extinderea Bulevardul Timișoara către DNCB să devină o prioritate. Ultimul document strategic implementat la nivelul Bucureștiului și a județului Ilfov, Planul de Mobilitate Urbană Durabilă are în vedere doar proiectele cele mai stringente în ceea ce privește infrastructura de transport rutier: lărgire str. Fabrica de Glucoză și extindere Bulevardul Timișoara. Cu toate acestea, majoritatea punctelor critice de traversare a DNCB au proiecte în implementarea sau licitații publice lansate[370].

Din perspectiva sistemului de căi ferate, deși toate documentele strategice au mizat pe întărirea gărilor și a legăturilor în teritoriu, proiectele propuse nu s-au realizat. Rețeaua de căi ferate și gări ale Capitalei se află în declin, iar posibilitatea de a o completa și întări este compromisă treptat prin noi dezvoltări imobiliare. În ceea ce privește abordarea rețelei de căi ferate, doar unul din cele patru documente strategice prezintă o viziune mai completă asupra acestui subiect. CSB 2035 propune astfel reîntregirea treptată a sistemului de gări și căi ferate așa cum a fost el configurat la perioada maximă de dezvoltare. Așadar, se propune reconectarea Gării de Nord cu Gara Cotroceni și Gara Progresul permițând astfel traversarea Capitalei pe direcția nord-vest – sud. De asemenea, se are în vedere și conectarea Gării Titan cu Gara Obor și cu Gara Băneasa. Deși acest scenariu este dezirabil și ar întări semnificativ legăturile între Municipiul București și teritoriul învecinat, majoritatea legăturilor au fost compromise în timp. De exemplu, în zona Morarilor pe traseul fostei căi ferate se află acum un cartier de locuințe colective. Abia în ultimii ani a fost relansat proiectul modernizării și completării liniei de cale ferată către Aeroportul Internațional Henri Coandă care, fiind inclus și în PMUD, se află în proces de implementare. Legătura între Gara de Nord și Gara Progresul este însă propusă ca fiind realizată via metrou în PMUD, renunțând astfel la opțiunea conectării celor două gări printr-o cale ferată. Totuși, în PMUD este evidențiată păstrarea coridoarelor fostelor căi ferate pentru cazul în care acestea pot redeveni operaționale.

3

[70] Pasaj Domnești, Pasaj Berceni, Pasaj Olteniței și Pasaj Mogoșoaia.

Figura 2. Proiecte de infrastructură feroviară: JICA / PUG 2000 / CSB2035 / PMUD B-IF

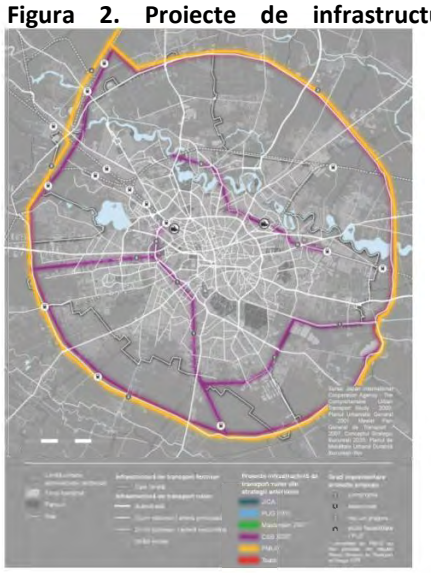

Sursa: prelucrare după PMUD BI-IF / JICA / PUG 2000 / CSB2035

Din perspectiva transportului public local, metroul se constată a fi cea mai importantă componentă pentru sporirea gradului de accesibilitate în teritoriu. Așadar, se specifică în cadrul a trei dintre documentele strategice amintite anterior proiecte de extindere a rețelei de metrou către următoarele direcții: extindere către cartierul Drumul Taberei, extindere către cartierul Colentina, extindere către Băneasa/Otopeni, respectiv către zona Gara Progresul. În ceea ce privește transportul public de suprafață se are în vedere, în primul rând, eficientizarea acestuia. Deja din studiul JICA se evidențiază nevoia de a trece la un model orientat către eficiență, în care tramvaiul și metroul reprezintă rețeaua de bază, iar liniile de autobuz acoperă zonele nedeservite (linii secundare). Astfel în ceea ce privește liniile de tramvai, modernizarea acestora, delimitarea de traficul rutier pe inelul central și principalele penetrante și legătura liniilor în Piața Unirii reprezintă priorități care s-au păstrat din 1999 până în prezent (JICA – PMUD). O inițiativă interesantă este cea promovată de studiul JICA care prevedea 1-2 linii de transport public electric (capacitate redusă) care să circule exclusiv în zona centrală.

În ceea ce privește parcările propuse în diferite documentații, se remarcă abordări destul de diferite. Necesitatea realizării unui număr considerabil de parcări este din ce în ce mai vizibilă (în special de tipul park&ride, dar și supraetajate în interiorul orașului). Toate cele 4 documente strategice au evidențiat importanța unei rețele de parcări de transfer. Deși în PUG 2000 sunt propuse cele mai multe parcări sub / supraterane, majoritatea acestora se regăsesc în interiorul inelului central[371]. Celelalte strategii, JICA, CSB 2035 și PMUD, prevăd amplasarea de parcări multietajate în vecinătatea principalelor noduri intermodale la capetele liniilor de transport public urban (mai ales metrou) și la intersecțiile inelelor rutiere cu principalele penetrante. Din păcate, în decursul a 20 de ani au fost realizate doar 7 astfel de parcări (2 sunt încă în lucru), din care 3 deservesc aceeași arteră de transport și magistrală de metrou (M2). Rezervele de teren care au fost luate în considerare pentru amenajarea parcărilor de transfer propuse în cele 4 strategii se epuizează treptat, ceea ce face ca implementarea acestora să devină foarte costisitoare. Luând în considerare legătura A1-Splaiul Independenței via. Podul Ciurel, un important parcaj de transfer omis în cele mai recente strategii este cel de la stația de metrou Petrache Poenaru, întrucât acesta ar putea prelua o parte considerabilă din fluxurile motorizate care vin de pe autostradă și riscă să suprasolicite trama stradală existentă.

[371] În cartograma de mai jos au fost prezentate doar parcările propuse în PUG 2000 care pot prelua rolul de parcare de trasnfer.

Figura 3. Parcări de transfer / de mare capacitate: JICA / PUG 2000 / CBS2035 / PMUD BI-IF

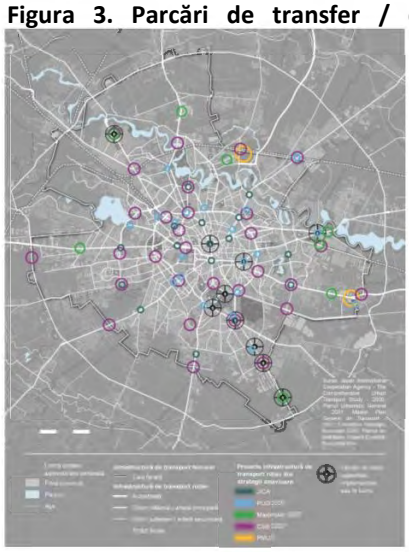

Sursa: prelucrare după PMUD BI-IF / JICA / PUG 2000 / CSB2035

Infrastructura pietonală sau zonele pietonale reprezintă un subiect care a fost detaliat doar în două din strategiile majore ale capitalei: JICA și PMUD. În studiul JICA măsurile de pietonizare se concentrează pe zona centrală. Propunerile, încă timide, au în vedere pietonizarea străzii Lipscani și reconfigurarea Căii Victoriei. După realizarea JICA, o parte din zona centrală a fost pietonizată, aspect care a permis pornirea unui proces treptat de regenerare urbană și creșterea atractivității turistice. În condițiile în care s-a dovedit un proiect de succes, procesul de pietonizare a zonei centrale s-a extins. Au fost modernizate trotuarele de pe Bd. Magheru, o parte din str. Nicolae Golescu - este acum pietonală, iar piețele Amzei, Timpului, Colțea, Romană (segmentul de pe partea dreaptă a Bd. Magheru), Universității, alături de scuarul din fața Bibliotecii Centrale, au beneficiat de proiecte de revitalizare. În perioada modernizării piețelor și scuarurilor din zona centrală a fost conceput și Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) care miza pe continuarea procesului de regenerare a zonei centrele, prin amenajarea mai multor piețe și legarea lor prin trasee pietonale (străzi cu prioritate pentru pietoni). Probabil cel mai amplu proiect listat în JICA și PIDU a fost revitalizarea Căii Victoriei. Prin acest proiect a fost îngustat profilul carosabil, s-a extins trotuarul și a fost amenajată o pistă pentru biciclete. Pentru operaționalizarea câtorva proiecte din PIDU s-au realizat în 2014 un număr de 6 PUZ-uri. Proiectele din PIDU au fost preluate și dezvoltate în PMUD. Au fost astfel propuse 5 nuclee pietonale în zona centrală legate prin trasee pietonale[372]: a) partea de vest a str. 1 Iunie, b) zona cuprinsă între Bd. Unirii și Splaiul Unirii, c) Piața Sf. Gheorghe, d) Sala Palatului și e) zona între str. Arthur Verona și C.A. Rosetti, până la Școala Centrală. Din păcate, din proiectele de zone și legături pietonale propuse în PMUD a fost realizată doar modernizarea circulațiilor pietonale de pe Bd. Unirii (între Magazinul Unirea și Piața Alba-Iulia). Deși nu au fost implementate proiectele de pietonizare din PIDU sau PMUD, în anumite cazuri a pornit totuși un proces lent de regenerare urbană. Cel mai vizibil caz este Calea Griviței care a început, încetul cu încetul, să se schimbe spre bine după lărgirea Berzei-Buzești. Deși pe componenta de zone pietonale există deja modele de succes în Capitală, alături de o diversitate ridicată de soluții și opțiuni, foarte puține proiecte au fost implementate după 2012. Adesea, aceste proiecte (cum ar fi pietonizarea str. Nicolae Golescu) deși au fost exemple de succes, nu au fost parte dintr-un plan strategic.

3

[72] Proiecte pe termen scurt și mediu.

Figura 4. Proiecte de infrastructură pietonală în zona centrală: JICA / PUG 2000 / CSB 2035 / PMUD BI-IF

Sursa: prelucrare după PMUD BI-IF / JICA / PUG 2000 / CSB2035 / PIDU

În concluzie, prioritățile în ceea ce privește infrastructura de transport la nivelul Capitalei nu au înregistrat schimbări majore în lungul celor 20 de ani, însă ritmul lent de implementare a făcut ca o suită de proiecte esențiale precum închiderea inelului central și a inelului median în partea de sud sau legătura feroviară către Gările Filaret sau Cotroceni să fie deja compromise. Mai multe de atât, dinamica dezvoltării face ca structura policentrică a capitalei să se schimbe destul de rapid și să necesite astfel o reconfigurare a rețelei de circulații. Zone-cheie de dezvoltare, cum ar fi polul de birouri de la Pipera – Aurel Vlaicu, nu au putut fi previzionate în strategii precum JICA. De asemenea, este esențial ca pe viitor să se asigure o mai bună coordonare a principalelor entități care gestionează proiecte de infrastructură: Primăria Municipiului București (cu STB), primăriile de sectoare și Ministerul Transporturilor Infrastructurii și Comunicațiilor (cu Metrorex și CFR) pentru a evita necorelări și investiții ineficiente.

2. UTILIZAREA TERENULUI ȘI CEREREA DE TRANSPORT

În ultimii 10 ani, Bucureștiul a trecut de la un model de dezvoltare preponderent monocentric la unul policentric[373]. Această tranziție s-a realizat preponderent prin conversia fostelor situri industriale în zone de birouri, mari centre comerciale sau mall-uri. Noile dezvoltări s-au orientat preponderent către zone deservite de metrou, mizând de accesibilitatea oferită de acest mijloc de transport. Singurele excepții sunt zonele de la Expoziției, Băneasa și cele din lungul A1 care au mizat pe disponibilitatea de teren și a proximitatea unor culoare de circulație rutieră de mare capacitate.

Cel mai amplu proces de conversie funcțională a avut loc în zona Aurel Vlaicu – Pipera, care în prezent găzduiește peste 65.000 locuri de muncă[374]. Alte concentrări de birouri s-au dezvoltat treptat în zona Semănătoarea / Petrache Poenaru, între Bulevardul Timișoare și Bulevardul Iuliu Maniu, Grozăvești, Expoziției, Băneasa și mai recent în lungul Bulevardului Tudor Vladimirescu sau str. Progresului. Acestea se află în proximitatea unor campusuri universitare (Politehnica, Tei, Agronomie) sau a unor importante instituții publice (Parlament, Guvern, Gara de Nord, Gara Obor).

Majoritatea locurilor de muncă se concentrează în fie în interiorul inelului central (mai ales în patrulaterul central) sau în partea de nord a Capitalei. Doar în patrulaterul central, în polul de afaceri Pipera și în lungul Splaiului Unirii, se regăsesc concentrări mai mari de 20.000 locuri de muncă / kmp[375]. Numărul birourilor, instituțiilor publice și universităților și, astfel, a locurilor de muncă este mult mai redus în partea de sud a Capitalei (de regulă, densități de sub 3.000 locuri de muncă / kmp[376]). De asemenea, se remarcă o aglomerare a locurilor de muncă în lungul magistralei de metrou M2, urmând un ax de dezvoltare nord-sud. Cele mai dense zone rezidențiale se află în afara inelului central, mai ales în partea de sud, vest și est a Capitalei. Proximitatea magistralei de metrou M2 a avut o contribuție majoră la creșterea dezvoltărilor rezidențiale din comunele Berceni și Popești Leordeni[377]. Peste două treimi din populația Capitalei locuiește în aceste cartiere de locuințe colective cu densități de peste 250 locuitori / ha.

[373] În Conceptul Strategic București 2035, elaborat în perioada 2010-2012 Capitala era prezentată cu doar 3 centre principale (Unirii, Universitate, Victoriei) care în fapt reprezentau zona centrală sau axa central nord - sud.

[374] IHS, 2016. Smart Interventions for Branding Pipera. Final Report on the 2nd Business Neighborhood Initiative in pipera Business District.

[375] Planul de Mobilitate Urbană București-Ilfov (2015), pag. 152

[376] Idem 3

[377] Populația după domiciliu în Popești Leordeni a crescut cu 59.1% iar cea din Berceni cu 49.8% în intervalul 2007-2019.

Figura 5. Principalii generatori de trafic

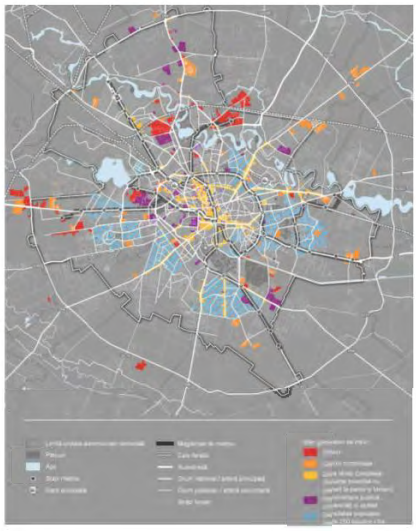

Sursa: prelucrare proprie

Întreaga configurație spațială a Capitalei, cu două mari aglomerări de locuri de muncă (zona centrală și polul de afaceri de la Pipera), ambele în vecinătatea stațiilor de metrou, și amplasarea marilor cartiere de locuit în afara inelului central, face ca magistralele de metrou să fie deja la limita capacității. Acest aspect este vizibil mai ales în stațiile de transfer între diferitele linii de metrou (Victoriei M1 + M2 și Unirii M2+M3+M1)[378]. Pentru că principalele zone de birouri s-au dezvoltat preponderent în zone mono-funcționale, forța de muncă face zilnic naveta din marile cartiere de locuințe colective aflate adesea la peste 10 km distanță / 45 min (ex. legătura Pipera – Drumul Taberei). Concentrările de locuri de muncă nedeservite de metrou depind de buna funcționare a liniilor de tramvai (ex. linia 41 pentru Drumul Taberei – Expoziției). Zonele de birouri de la periferia Capitalei (Băneasa, Pipera – Voluntari sau intrarea de pa A1) sunt alimentate de servicii de transport în comun de suprafață, recent fiind operaționalizat transportul public metropolitan.

Figura 6. Zonele capitalei active seara, după 18:00 (stânga) și cele active în timpul zilei, 08:00-18:00 (dreapta)

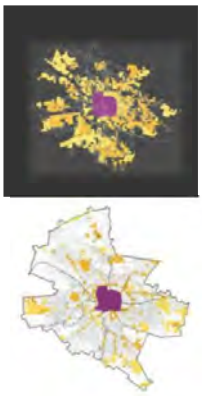

Sursa: prelucrare proprie

[378] În 2018 peste 7 milioane de pasageri au accesat stația de metrou de la Victoriei și peste 12 milioane pe cea de la Unirii – cf. SC. Metrorex SA. citat în Adevă rul.ro

Aglomerarea locurilor de muncă în câteva zone ample, localizate preponderent în nordul Capitalei, reprezintă una din principalele motive pentru care infrastructura de transport este suprasolicitată. În fiecare dimineață, locuitorii din cartierele-dormitor migrează către principalele zone de birouri din nordul Capitalei pentru că în vecinătatea directă a acestor cartiere numărul și diversitatea locurilor de muncă este mult mai scăzută (sub 3.000 locuri de muncă / kmp). Pentru a ameliora aceste probleme este nevoie de susținerea dezvoltării activităților economice în partea de sud a Capitalei, prin infrastructură și servicii de transport adecvate și reglementări favorabile. De asemenea, este nevoie de dezvoltarea de zone rezidențiale în marile aglomerări de birouri, mai ales în Pipera - Aviației și Expoziției.

O altă provocare cu care se confruntă rețeaua de transport a Capitalei este procesul de densificare a unor zone cu o accesibilitate încă destul de ridicată (zona centrală, Dorobanți sau Eroilor). Pe parcele libere (sau eliberate de construcții) sunt inserate locuințe colective joase. Acest aspect face ca trama stradală în astfel de zone să nu mai facă față, deoarece cererea de transport (rezidenți și locuri de muncă) crește adesea exponențial. Fenomenul de densificare apare și în zone rezidențiale mai puțin accesibile, cum ar fi cartierele Bucureștii Noi sau Dămăroaia - unde inserția unor locuințe P+4 – P+6 crește densitatea peste limita de suport a infrastructurii de transport. Pentru a putea ține sub control acest proces de densificare este necesară limitarea și o mai strictă reglementare a cartierelor de locuințe individuale cu accesibilitate ridicată. De asemenea, este nevoie de verificări stricte în ceea ce privește numărul de locuri de parcare disponibile. Se poate lua în considerare utilizarea unui prag maxim de parcări admise[379]. Astfel, marile dezvoltări, care ar genera peste 200 locuri de muncă, ar trebui să fie limitate în oferta locurilor de parcare mizând pe transportul public sau pe mersul cu bicicleta. O posibilă opțiune ar fi includerea repartiției modale a utilizatorilor ca indicator în procesul de avizare.

Noile cartiere rezidențiale de la periferia Capitalei s-au dezvoltat sporadic, fără a beneficia de o tramă stradală adecvată. Deși această problemă este vizibilă preponderent în județul Ilfov, există și în Capitală o suită de zone de expansiune necontrolată, precum: Titan - Anghel Saligny, Prelungirea Ghencea, Iuliu Maniu (spre Chiajna) sau Sos. Sălajului. Aceste zone se confruntă cu probleme specifice în ceea ce privește mobilitatea urbană:

1. densitatea scăzută a populației (sub 30 locuitori / ha) îngreunează posibilitatea de a oferi servicii de transport public la o frecvență decentă (sub 10 min);
2. densitatea scăzută a populației face dificilă inserarea de dotări, motiv pentru care rezidenții sunt nevoiți să folosească dotări din alte cartiere, parcurgând distanțe însemnate;
3. străzi înguste (sub 10m), adesea nemodernizate, nu permit accesul autobuzelor;
4. tramă stradală neierarhizată îngreunează accesul transportului public la locuințe;

Pentru a putea ameliora aceste probleme este nevoie de o planificare mult mai bine controlată, folosind Planuri Urbanistice Zonale mai ample, prin care să fie trasată o tramă stradală adecvată, alături de o suită de profile stradale adaptate pentru specificul acestor zone[380]. PUZ-urile de sector actualizate propun deja o tramă stradală cu caracter orientativ în zonele de expansiune. Aceasta ar trebui detaliată, iar străzile de categoriile I, III și preferabil III ar trebui deja realizate prin intermediul unui plan multianual de completare a infrastructurii stradale. Ar trebui intervenit cu prioritate în zonele în care există deja dezvoltări începute, pentru a asigura buna funcționare a acestora.

3
[79] Model aplicat des în orașe din vest Zurich, Berlin sau Londra în care orice dezvoltare poate oferi un număr maxim de locuri de parcare. Acest tip de limitare se aplică mai ales în zone cu o accesibilitate ridicata și pornește de la Politica ABC aplicata în Olanda. Desigur, limitarea locurilor de parcare impune și măsuri severe de monitorizare a parcării la stradă pentru e preveni efecte de tip „spill over”.

3
[80] De exemplu străzile înguste pot fi folosite ca circulații ocazional carosabile.

Viitoarele dezvoltări de birouri se concentrează în continuare în lungul magistralei de metrou M2 și se regăsesc preponderent în zone centrală (inserții) sau în partea de nord a Capitalei (conversie funcțională). Cu toate acestea, se remarcă deja tendința de valorificare a terenurilor disponibile în lungul viitoarei magistrale M6 (Gara de Nord – Otopeni). Nu există încă suficient interes din partea dezvoltatorilor pentru construcția de birouri în zona de sud a Bucureștiului sau de adăugare a acestei funcțiuni în cadrul marilor ansambluri de locuințe colective.

În concluzie, modul de dezvoltare urbanistică a Bucureștiului și a județului Ilfov reprezintă una din principalele cauze pentru problemele de congestie cu care acestea se confruntă. Dezvoltarea zonei de birouri în nordul Capitalei a permis reducerea nevoii de deplasare către zona centrală. Totuși, noile dezvoltări au asigurat o creștere a locurilor de muncă în vecinătatea stațiilor de metrou, mai ales pe magistrale M2 - care a ajuns la limita capacității de transport. Concentrarea, în continuare, a populației în marile cartiere dormitor din exteriorul inelului central și a locurilor de muncă în partea de nord și centru face ca rețeaua de transport a Capitalei să nu mai facă față în orele de vârf. Pentru a ameliora situația, se impune un control mult mai puternic al dezvoltării prin planuri de urbanism pe suprafețe mai mari, care să permită proiectarea și implementarea unei trame stradale adecvate. În cazul noilor dezvoltări, care se concretizează prin inserții într-un țesut deja existent, se impune limitarea locurilor de parcare și sporirea accesibilității prin infrastructură pentru biciclete și transportul public.

3. ACCESIBILITATEA RUTIERĂ

Figura 7. Nivelul de Serviciu Curent pe Centura Existenta si Drumurile Radiale

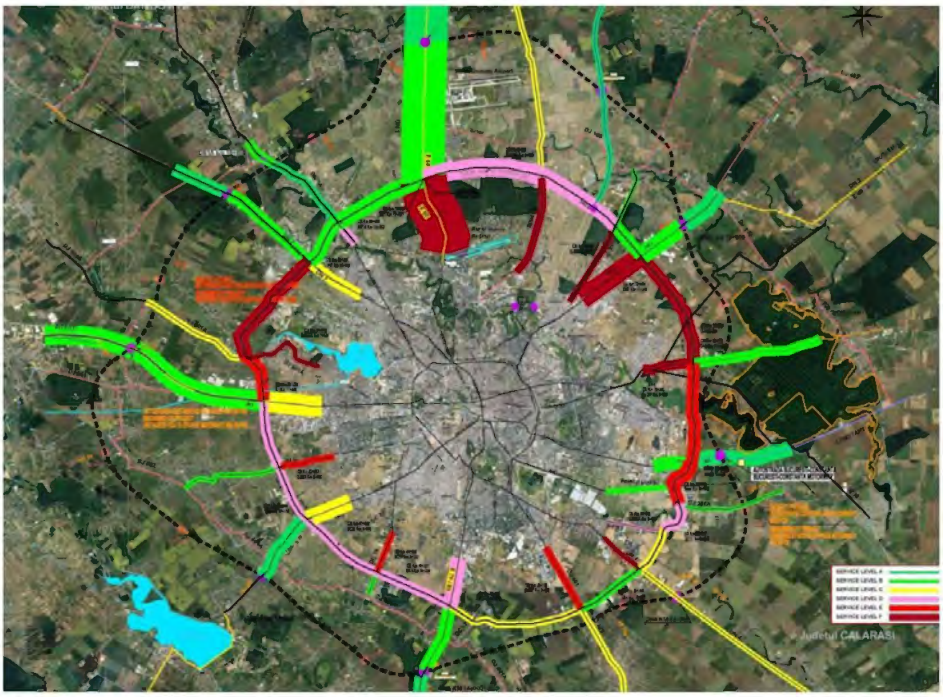

Sursa: EGIS, 2018. Studiu Strategic pentru Șoselele de Centura ale Bucureștiului.

Municipiul București este cel mai important nod rutier al României, fiind racordat la 3 autostrăzi (A1 spre Pitești, A2 spre Constanța și A3 spre Ploiești), 8 drumuri naționale și 11 drumuri județene. Traficul de pe aceste artere este preluat de centura Capitalei sau de rețeaua de circulații rutiere ale Capitalei. Cel mai ridicat volum de trafic se regăsește pe partea de nord a centurii (DNCB). Doar această parte a centurii este în cea mai mare măsură lărgită la două benzi pe sens (segmentul DN2-A3 se află încă în lucru). Partea de sud a centurii este în continuare subdimensionată, funcționând cu o singură bandă pe sens. Volumele foarte mari de trafic care trec de centură pun presiune pe trama stradală a Capitalei, aspect vizibil mai ales pe arterele de penetrație care continuă DN1, A3 (cu legătura recent inaugurată către Sos. Petricani), A1 și DN2.

Rețeaua de circulații rutiere a Bucureștiului este una de tip radial-concentric, fiind formată dintr-o suită de bulevarde majore, construite preponderent în perioada interbelică și cea comunistă, care asigură legătura marilor cartiere de locuințe cu zona centrală. După decăderea regimului comunist, procesul de conturarea a tramei stradale majore s-a oprit[381]. Din acest motiv, capitala încă nu deține o tramă stradală completă, structurată pe o serie de inele de circulație bine configurate.

3
[81] Cu excepția: lărgire Berzei-Buzești, completarea inelului median.

Patrulaterul central, definit prin Planul de Sistematizare din 1935 realizat de Cincinat Sfințescu, nu este încă complet. Lipsesc segmente importante în partea de sud-vest și est. Celelalte segmente sunt subdimensionate (ex. Bulevardul Mărășești) sau funcționează sub forma unor perechi de sensuri unice (Griviței / M. Vulcănescu și M. Eminescu / Dacia). Doar segmentul Berzei - Buzești (primul tronson) a fost realizat în ultimii ani. Deși au fost dezvoltate scenarii pentru continuarea acestui traseu până în Piața G.Coșbuc, legătura către Parcul Carol nu se mai poate realiza la sol.

Inelul central este în mare parte complet, există doar două tronsoane în care legăturile diferă față de soluția tehnică propusă în PUG 2000 (legătura Mihai Bravu - Olteniței și Olteniței - Progresului). Aceste legături au fost între timp compromise prin noi dezvoltări imobiliare. Pentru a fluidiza traficul pe inelul median, au fost realizate în ultimii ani investiții majore în pasaje supra / subterane (Piața Sudului, Mihai Bravu, Basarab și Grozăvești), care să le completeze pe cele deja existente.

Inelul median a beneficiat de investiții importante în ultimii ani, motiv pentru care legătura între Sos. Pantelimon și zona Doamna Ghica a fost mult îmbunătățită. Investiția asigură o mai bună legătură între unul din cele mai mari cartiere ale Capitalei și cea mai mare zonă de birouri (pe 60.000 locuri de muncă[382]). Cu toate acestea, inelul median este incomplet pe partea de nord-vest și segmente importante din partea sudică. Lipsa acestor segmente face ca fluxurile de trafic între cartierele periferice să încarce suplimentar penetrantele și inelul central. Acest aspect este vizibil mai ales pe relația Drumul Taberei - Rahova, unde lipsa unor legături vest-est face ca traficul să fie deviat pe Calea Ferentari. Pentru inelul median se are în vedere realizarea unei legături între Calea Giulești și Bd. Uverturii pentru a descărca intersecția de la Crângași.

Drumul expres[383] planificat pentru zona dintre inelul median și centura Capitalei este parțial compromis. Întrucât nu s-au realizat studii amănunțite pentru traseu (SF sau PT), iar proiectul nu figura în PUG 2000, terenurile destinate pentru această circulație au fost între timp ocupate de noi zone rezidențiale. Această problemă este vizibilă mai ales în satul Roșu din vecinătatea Lacului Morii. Totuși, traseul acestui drum expres este luat în considerare în PUZ Sector 6, ceea ce face ca măcar tronsoanele încă neconstruite să poată fi protejate de noi dezvoltări rezidențiale.

Cu excepția proiectelor care vizau completarea și eficientizarea inelului central și a celui median, restul proiectelor majore de infrastructură rutieră au avut în vedere reducerea timpilor de deplasare pe principalele penetrante în oraș. În acest context au fost create pasaje rutiere în zona Băneasa, Casa Presei, Sos. Pipera sau noi legături rutiere, cum ar fi legătura A3 - Petricani sau Pasajul de la Ciurel (încă în lucru). Deși aceste proiecte reduc temporar congestia pe principalele penetrante, ele ajung în final să suprasolicite intersecțiile de pe inelul central. Alte proiecte esențiale aflate în lucru au în vedere întărirea legăturilor cu noile zone de dezvoltare, cum ar fi: lărgirea străzilor Prelungirea Ghencea sau Fabrica de Glucoză. Deși la orizont se conturează legături suplimentare din zonele în curs de dezvoltare, traficul adus de acestea ajunge în final pe aceeași tramă stradală din interiorul inelului central, care deja este solicitată la maxim. Pentru a preveni continuarea congestionării intersecțiilor de pe inelul central va fi necesară inițierea unei politici de amenajare de parcări de transfer, care să descarce treptat traficul către zona centrală.

3

[82] HIS, 2018. Final Report on the 2nd Business Neighborhood Initiative in Pipera Business District.

[83] Parte din conceptul dezvoltat în cadrul PUZ Inel Median

Figura 8. Inelele de cirulație rutieră ale Bucureștiului

Sursa: Prelucrarea consultantului după: PUZ Inel Median, PUG 2000, A. Udrea et. al, 2015. Cincinat Sfințescu. Începuturile urbanismului românesc.

Trama stradală secundară a capitalei variază în funcție de perioada în care a fost dezvoltată.

În zona centrală, cu excepția marilor bulevarde, străzile secundare formează o tramă organică, neregulată, care nu poate asigura o conectivitate ridicată (intersecții dese, neregulate, cu capacitate redusă). Transformarea funcțională a zonei, prin reducerea funcțiunii de locuire și inserarea de birouri (mai ales prin densificare), a crescut presiunea pe zona centrală din punct de vedere al traficului. Astfel, străzile au fost transformate treptat în sensuri unice pentru a fluidiza traficul, iar trotuarele au fost treptat ocupate de mașini parcate neregulamentar (vezi subcapitolul dedicat parcării). Circulația îngreunată pe străzile secundare, împreună cu înconjurarea lor de circulații mai ample, face ca segmente importante din patrulaterul central să fie pretabile pentru proiecte de pietonizare. Un model de succes a fost deja implementat prin pietonizarea parțială a zonei delimitată de Bd. Regina Elisabeta, Calea Victoriei, Splaiul Unirii și Bd. I.C. Brătianu.

Cartierele interbelice (ex. Cotroceni, Dorobanți, Primăverii sau Vatra Luminoasă) beneficiază de o tramă bine configurată, care asigură o conectivitate ridicată. Procesul de densificare, schimbarea funcțiunilor (inserția de birouri și servicii) și creșterea indicelui de motorizare reprezintă principalii factori pentru care, în prezent, și aceste zone sunt suprasolicitate și nu mai fac față cererii în ceea ce privește traficul rutier.

Cartierele de locuințe colective beneficiază de o tramă stradală regulată și ierarhizată. Însă, creșterea indicelui de motorizare face ca circulațiile secundare în aceste zone să fie treptat ocupate de parcări. În lipsa locurilor de parcare, străzile secundare sunt adesea transformate în sensuri unice pentru a mai elibera spațiu pentru parcări rezidențiale.

Zonele industriale sunt deservite de infrastructură de mare capacitate. În procesul de dezindustrializare a capitalei, aceste zone au fost ocupate treptat de centre comerciale, zone de birouri sau cartiere rezidențiale. Dezvoltarea necontrolată a acestor zone, a compromis posibilitatea configurării unei trame stradale secundare care să poată asigura o bună conectivitate și o descărcare optimă a fluxurilor auto în circulațiile principale.

Zonele de expansiune din apropierea centurii se confruntă însă cu cele mai ample probleme în ceea ce privește conectivitatea și capacitatea tramei stradale. În majoritatea cazurilor este vorba de dezvoltări sporadice, pentru care nu se asigură infrastructura de transport necesară. Majoritatea străzilor sunt de categoria IV și V[384] (străzi locale) și se intersectează direct cu artere de categoria I sau II. În lipsa unor circulații colectoare, intersecțiile frecvente cu arterele principale îngreunează traficul.

3
[84] Clasificare cf. HCGMB 66.2006

Figura 9. Tramă stradală cu intersecții directe între o stradă de categoria I (Sos. Berceni) și străzi de categoria IV-V

Sursă: Prelucrare proprie pe fundal Google Maps

Discontinuitatea tramei stradale, mai ales la nivelul inelelor de circulație, schimbările majore în ceea ce privește localizarea zonele de activități și creșterea accentuată a indicelui de motorizare fac ca cea mai mare parte a Capitalei să fie congestionată la orele de vârf și nu numai. Zonele majore de congestie se regăsesc pe centură (pe segmentele subdimensionate) și la intersecțiile la sol între centură și principalele penetrante (ex. Domnești- Prelungirea Ghencea, Șoseaua Berceni sau Șoseaua Olteniței).

Figura 10. Artere principale congestionate în orele de vârf

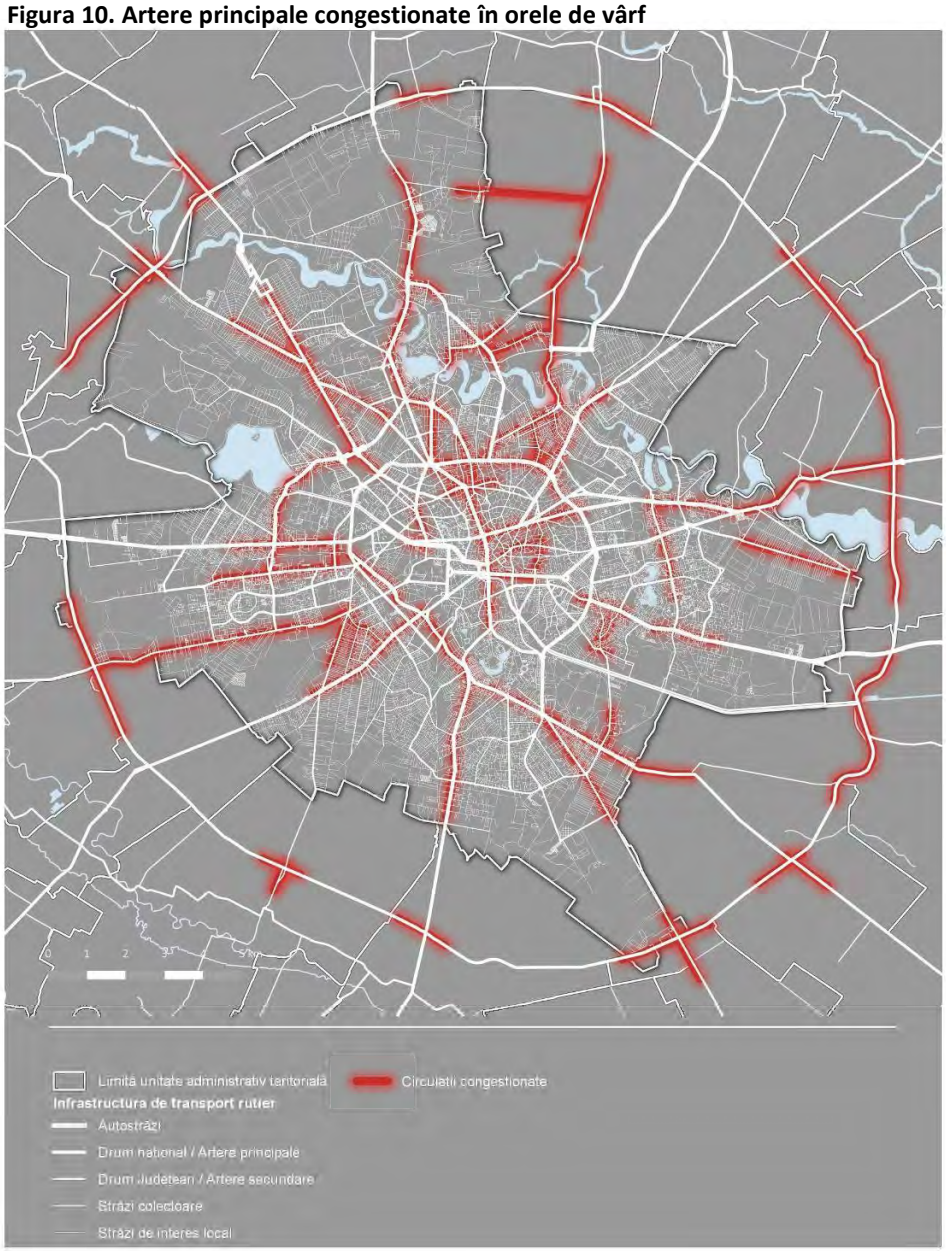

Sursa: prelucrare proprie după datele din Google Maps și Waze

Figura 11. Zone cu o calitate precară a infrastructurii de transport

Sursă: prelucrare proprie după date de la PMB, primăriile de sector, vizite pe sit și analize Google Streetview

De asemenea, toate arterele care converg către zona centrală sunt blocate în orele de vârf, iar congestia se extinde pe inelul central, mai ales pe secțiunea Piața Obor - Piața Victoriei. Concentrarea locurilor de muncă în partea de nord, în polii terțiari - cum ar fi Piața Presei, Pipera sau Aurel Vlaicu, face ca toate legăturile către aceste zone să fie congestionate. În zona centrală, cele mai mari probleme de congestie se regăsesc pe axul nord-sud. Pentru a evita congestia de pe arterele principale, șoferii preferă să folosească străzile secundare, aspect care ulterior blochează și trama stradală secundară.

În continuare, Capitala întâmpină probleme cu infrastructura de transport rutier. În anul 2018 doar 74% din totalul drumurilor erau modernizate (cf. INS Tempo). Problemele în ceea ce privește calitatea infrastructurii rutiere se regăsesc preponderent în noile dezvoltări de la periferia Capitalei. Fiind vorba de dezvoltări recente, adesea sporadice, în acest zone circulațiile rutiere nu sunt încă modernizate. Astfel, străzile locale în aceste zone sunt pietruite sau de pământ. O problemă specifică este reprezentată de străzile de categoria III care includ linii de tramvai. Deoarece linia de tramvai, partajată cu traficul rutier nu a fost modernizată, circulația pe străzi cum ar fi Vasile Lascăr, Lizeanu, 11 Iunie sau Traian, este mult îngreunată.

PMB va finanța, în cursului anului 2020, conform bugetului aprobat, continuarea proiectelor de la Străpungerea Nicolae Grigorescu – Splai Dudescu, Pasajul Ciurel și Străpungerea către A1, lărgirea Str. Fabrica de Glucoză, Pasajul Doamna Ghica, Penetrație Prelungirea Ghencea-Domnești, Supralărgire Bd. Ghencea și Bd. Brașov.

Alte proiecte mature de investiții avute în vedere de PMB sunt Etapa a II-a a Străpungerii Nicolae Grigorescu – Splai Dudescu – Vitan Bârzești, nodul rutier Avionului din cadrul proiectului de închidere a Inelului Median, artera de legătură Șos. Pipera – Dimitrie Pompei – Fabrica de Glucoză, Străpungerea Valea Cascadelor – Prelungirea Ghencea, Pasajul denivelat Șos. Petricani – Voluntari, Pasajul denivelat Andronache - Voluntari, reabilitarea podurilor Fundeni, Ciurel, Opera, Pasajul Unirii, Timpuri Noi, reabilitarea Bd. Chișinău, a Bd. Pantelimon, Supralărgire Șos. București-Măgurele, Diametrala Nord-Sud (Etapele II și III), Reconfigurarea Pieței Unirii etc. Cele mai multe dintre acestea au deja documentații tehnico-economice finalizate sau în curs.

Primăriile de sector au, la rândul lor, finalizate, în execuție sau pregătire proiecte în domeniul infrastructurii majore de transport, precum: Supralărgire Str. Turnu Măgurele, Șos. Berceni, Șos. Luica (Sector 4), Prelungirea Str. Brașov între Șoseaua Alexandriei și Bd. Ghencea, Coridor de mobilitate urbană pe str. Șinei (Sector 5), Străpungerea Electronicii (Sector 2), Supralărgirea Căii Dudești, Pasajele subterane la intersecția Șos. Mihai Bravu cu Calea Dudești, respectiv Calea Vitan (Sector 3).

4. ACCESIBILITATEA FEROVIARĂ

Din 1869 și până în prezent, rețeaua de căi ferate ale Bucureștiului este în continuă schimbare, fiind modelată preponderent de relațiile în teritoriu, sistemul major de circulații ale Capitalei și de amplasarea zonelor industriale/economice.

Prima gară construită în București a fost Gara Filaret. Astfel, în anul 1869 a fost inaugurată ruta care conecta Capitala de orașul Giurgiu, deschizând astfel legătura către portul de la Dunăre. Ulterior, în anul 1872, se construiesc legăturile București - Pitești și București - Galați – Roman, care sunt preluate de Gara Târgoviște (în prezent Gara de Nord). Din cauza traficului mare de mărfuri și persoane, se decide conectarea celor două gări principale (Gara Târgoviște și Gara Filaret) printr-un racord de 7 km care traversa râul Dâmbovița și ajungea la Gara Filaret, continuând ulterior către Giurgiu. Pe acest segment a fost amenajată și Gara Dealul Spirii. Între timp, legăturile importante în teritoriu asigurate de Gara de Nord conduc către reducerea importanței Gării Filaret, aceasta fiind transformată în autogară din 1960. În 1959, pentru a mai prelua din cererea de transport orientată către Gara de Nord, se construiește Gara Basarab, a cărei menire era de a asigura transportul de călători pe distanțe scurte între Capitală și orașe precum: Alexandria, Craiova, Pitești, Ploiești, Târgoviște, Titu[385].

Dezvoltarea rețelei de căi ferate din secolul al 19-lea avea în vedere suplimentarea legăturilor strategice. Așadar, una dintre legăturile considerate vitale, inclusiv din punct de vedere economic, era cea prin care Bucureștiul se unea cu portul Constanța, trecând prin câmpia Bărăganului. Legătura cu Municipiul Constanța a fost preluată de Gara de Nord, traversând orașul spre Pantelimon. Deoarece traseul acestei căi ferate străbătea orașul, au apărut două noi gări: Mogoșoaia (astăzi Băneasa) și Pantelimon. În anul 1903 se construiește Gara Obor, pentru a întări legăturile Capitalei cu estul României (Fetești, Călărași și Constanța). 6 ani mai târziu, se construia linia de cale ferată care facilita legătura dintre București, prin Gara Obor, cu zona de sud-est a capitalei (până în Oltenița). Astfel, au mai fost inaugurate 2 gări pe acest traseu, și anume Gara Titan și Gara Cățelu. Abia în 1944 se inaugura legătura feroviară București-Videle, rolul acesteia fiind de a contribui la pregătirea țării pentru apărare în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, realizându-se, așadar, gările Chiajna și 16 Februarie. În perioada comunistă, datorită dezvoltării industriei, au fost construite legături între centura feroviară și diferitele zone industriale pentru a asigura o deservire cât mai eficientă a acestora.

3

[85] Sinteză realizată după: Dumitru Iordănescu și Constantin Georgescu, 1986. Construcții pentru transporturi în România.

Figura 12. Evoluția rețelei de căi ferate Bucureștiului

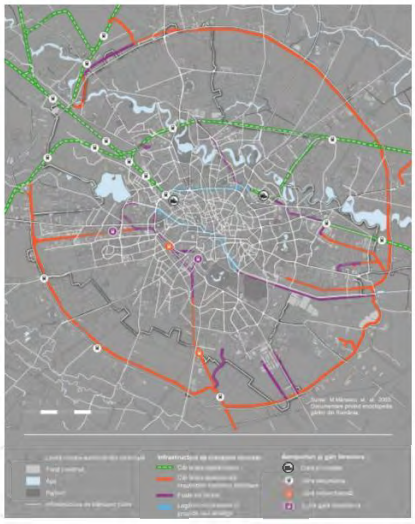

Sursa: prelucrare proprie după: M.Mănescu et. al. 2003. Documentare privind enciclopedia gărilor din România.

Din rețeaua de căi ferate ale Capitalei doar 44% sunt linii electrificate, iar numai 28% sunt linii cu cale dublă. În ultimii 12 ani nu s-au electrificat, dublat sau construit linii noi de cale ferată în Capitală. În prezent, mai puțin de jumătate din rețeaua feroviară a capitalei mai este utilizată de transportul de persoane. Inelul feroviar este neoperațional pentru traficul de pasageri și se află într-o stare avansată de degradare. Se mai păstrează segmente din căile ferate din sud care duceau la gările Filaret, Progresul și Cotroceni. În contextul dezindustrializării Capitalei, căile ferate care deserveau zonele industriale din sud și sud-est sunt înlocuite de noi dezvoltări rezidențiale sau centre comerciale de mare amploare. Gara de Nord rămâne principala poartă de intrare în București pe cale feroviară, iar gările Obor, Basarab sau Titan Sud deservesc doar trenuri regionale.

Gara de Nord asigură legături optime pentru navetiștii din municipiul Ploiești, cu 50 de perechi de trenuri pe zi și durata deplasării de 50 min. Municipiile Brașov, Buzău și Craiova beneficiază de aproximativ 21-35 curse pe zi iar municipiul Pitești de 13. Legăturile cu municipiile Călărași și Giurgiu sunt indirecte, prin gările Ciulnița, respectiv Videle.

Comparând legăturile și frecvența trenurilor care deservesc Gara de Nord cu Gările Basarab, Obor și Titan, se poate constata că cele din urmă sunt aproape nesemnificative. Gara Basarab suplimentează conexiunea cu municipiul Ploiești prin încă 6 trenuri, din care 2 continuă către Brașov, și mai oferă conexiuni cu Pitești, Craiova sau Giurgiu. Legăturile în teritoriu nu sunt foarte eficiente, astfel că pentru majoritatea destinațiilor, rutele presupun o escală, iar durata călătoriei este de minim 1 h 20 minute pentru oricare dintre destinații (de exemplu pentru Ploiești), ajungând chiar până la peste opt ore (de exemplu pentru Constanța).

Gara Obor este utilizată cu precădere pentru legătura cu Municipiul Constanța (2 trenuri / zi) și Fetești (4 trenuri / zi). Se păstrează o legătură cu Gara de Nord (2 trenuri / zi), însă durata deplasării este de peste 60 min, mult sub valorile obținute pe alte legături (metrou - 15 min, transport public de suprafață – 36 / 42 min)[386].

Gara Titan este utilizată doar pentru legătura cu municipiul Oltenița, fiind deservită de 6 trenuri în fiecare zi. Toate cele 4 gări sunt racordate la transportul public de mare capacitate (metrou), doar în cazul Gării Obor legătura cu stația de metrou este mai dificilă (1.5 km distanță).

Recent a fost repusă în funcțiune Gara Băneasa, fiind utilizată de un tren metropolitan care circulă pe segmentul Fundulea-București Nord. Astfel, locuitorii comunelor de pe acest traseu beneficiază de acces facil la zona de birouri de la Casa Presei Libere, dar și de dotările și zonele de birouri din apropierea Gării de Nord[387].

3

[86] Calculele pentru frecvența și numărul trenurilor sunt realizate pe baza mersului trenurilor 2018-2019.

3

[87] De exemplu, legătura Brănești Gară – Piața Presei Libere se poate realiza în doar 30 minute cu trenul pe când aceeași rută ar putea fi parcursă într-un interval similar de timp cu mașina doar în afara orelor de vârf.

Figura 13. Relațiile în teritoriu a principalelor gări din București

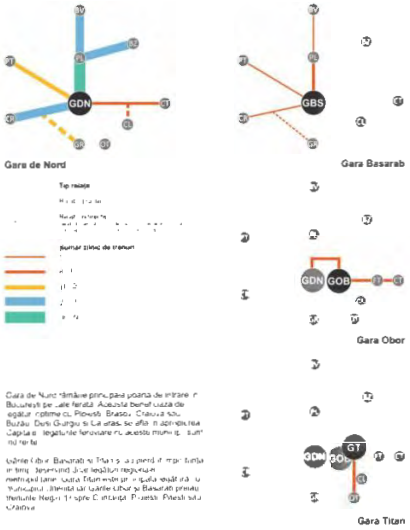

Sursa: prelucrare proprie după date din mersul trenurilor CFR 2018-2019

Există multiple proiecte și propuneri în documente strategice care au în vedere extinderea și revitalizarea rețelei de căi ferate ale Capitalei:

- Proiectul realizat de Cincinat Sfințescu în 1925 - avea în vedere traversarea capitalei pe diagonală mizând pe o soluție tehnică care viza extinderea în subteran a căii ferate, într-un tunel în lungul râului Dâmbovița.
- CSB 2035 - propune legături feroviare între Gara de Nord și Gara Progresu, respectiv între Gara de Nord și Gara Obor (prin Gara Băneasa).
- Studiul CFR pentru revitalizarea Centurii Feroviare propune revitalizarea părții de sud-vest din centură (etapa 1), legături între centură și capetele liniilor de metrou Berceni și Preciziei și un scurt segment din centura sud revitalizat (etapa 2), alături de revitalizarea părții de sud-est din centură (etapa 3). Rețeaua este completată de extinderea metroului către Gara Progresul care devine nod multimodal și o extindere a M2 către centură și noua gară Petricani (există și un PUZ care vizează dezvoltarea unei zone de birouri).
- Proiectul TER prezentat la Bienala de Arhitectură București - are în vedere refacerea sistemului de gări de capăt și racordarea lor la linii de tramvai, astfel încât un tramtren să asigure accesul navetiștilor până la zona Unirii și Piața Obor. Proiectul păstrează legătura de la Gara Titan și mizează și pe revitalizarea centurii feroviare.

Toate aceste propuneri pot reprezenta, într-un fel sau altul, scenarii posibile pentru revitalizarea sistemului de căi ferate ale capitalei. Pentru a alege însă scenariul optim sau combinația cea mai fezabilă, este nevoie de o analiză amănunțită în ceea ce privește relaționarea cu celelalte rețele transport ale Capitalei, accentuând rolul navetismului pe cale ferată. Astfel, la baza evaluării ar sta o analiză a principalelor căi de acces în Capitală și a numărului de navetiști care le folosesc, pentru a identifica cazurile în care calea ferată poate completa transportul pe cale rutieră.

Luând în considerare legătura cu celelalte rețele, diagonala feroviară propusă de Cincinat Sfințescu cu peste 90 de ani în urmă nu mai este suficient de relevantă, întrucât ea se suprapune peste o magistrală de metrou. Același lucru se aplică și în cazul legăturii între Gara Obor și Gara de Nord. Legătura feroviară între Gara de Nord și Gara Progresul nu mai este de actualitate, soluția aleasă fiind extinderea magistralei de metrou M4 pe această direcție[388]. Noua linie de metrou către Gara Progresul e însă o ameliorare semnificativă a conexiunilor între zona centrală și partea de sud a Capitalei, deschizând totodată posibilitatea valorificării unor importante rezerve de teren. Din perspectiva transportului regional însă, relevanța acestei legături depinde în primul rând de reparațiile podului de la Grădiștea, fără de care bazinul de navetiști ar fi mult mai mic.

Din perspectiva potențialul pentru navetism, Gara Obor poate prelua foarte bine navetiști din comunele aflate în lungul magistralei CF spre Constanța și parțial A2 (Dobroești, Pantelimon, Brănești, sau Fundulea), Gara Titan rămâne în continuare prin legătura către Oltenița (Glina, etc.), iar Gara Progresu poate prelua navetiștii din direcția Giurgiu. Mizând pe legătura oferită de Magistrala 7 de metrou, Gara Progresu poate deveni o foarte importantă poartă de intrare în Capitală, accesând un amplu bazin de forță de muncă de peste 23000 locuitori din zona urbană funcțională[389].

Principalele proiecte de infrastructură feroviară sunt însă fundamentate deja în Masterplanul General de Transport al României. Astfel prioritar este proiectul care are în vedere modernizarea liniei 902 către Giurgiu incluzând refacerea Podului de la Grădiștea[390]. Alte două proiecte importante pentru rețeaua de căi ferate a Capitalei sunt creșterea vitezei pe magistrala 900 spre Videle și legătura între Gara de Nord și Aeroportul Internațional Henri Coandă care se află deja în stadiu de implementare. Pe

[388] există deja pregătit studiu de prefezabilitate

[389] Calcul realizat folosind datele de la INS privind populația activă (5-64 ani) după domiciliu în 2018

[390] În Februarie 2020 a fost relansată licitația pentru modernizarea liniei 901 însă aceasta cuprindea doar lucrări de refacere / modernizare poduri, printre care și cel de la Grădiștea.

termen lung, după 2021 se are în vedere și electrificarea liniei 902 între Giurgiu și Gara de Nord (inclusiv partea de sud-vest a centurii feroviare) și sporirea vitezei pe linia 901 spre Pitești. Modernizarea magistralei 500 între Ploiești și Buzău va asigura și o optimizare a deplasărilor între Capitală și orașele din Moldova. La sfârșitul anului 2019 a fost demarat și studiul de fezabilitate pentru modernizarea Gării de Nord, aspect care ar asigura întărirea unui proces de regenerare urbană deja vizibil în zona Grivița – Buzești.

5. ACCESIBILITATE AERIANĂ

Municipiul București este deservit de cel mai important aeroport la nivel național, cel de la Otopeni, respectiv de un aeroport secundar (Băneasa), este momentan închis zborurilor comerciale pentru lucrări de consolidare și modernizare.

Aeroportul Internațional ”Henri Coandă” Otopeni reprezentând principala poartă aeriană de intrare în Capitală dinspre Europa și alte continente. Aeroportul se clasa în anul 2018 pe locul 37 în clasamentul aeroporturilor din Uniunea Europeană din punct de vedere al numărului de pasageri[391]. La nivel european, din punct de vedere al transportului de pasageri și de marfă, acesta face parte din categoria aeroporturilor de tip A - aeroporturi mari comunitare, (transport de peste 10 mil pasageri și peste 10 mii tone anual)[392].

Figura 14. Numărul total de pasageri (mil.) care au tranzitat aeroporturile din Europa de Sud-Est în perioada 2010-2019

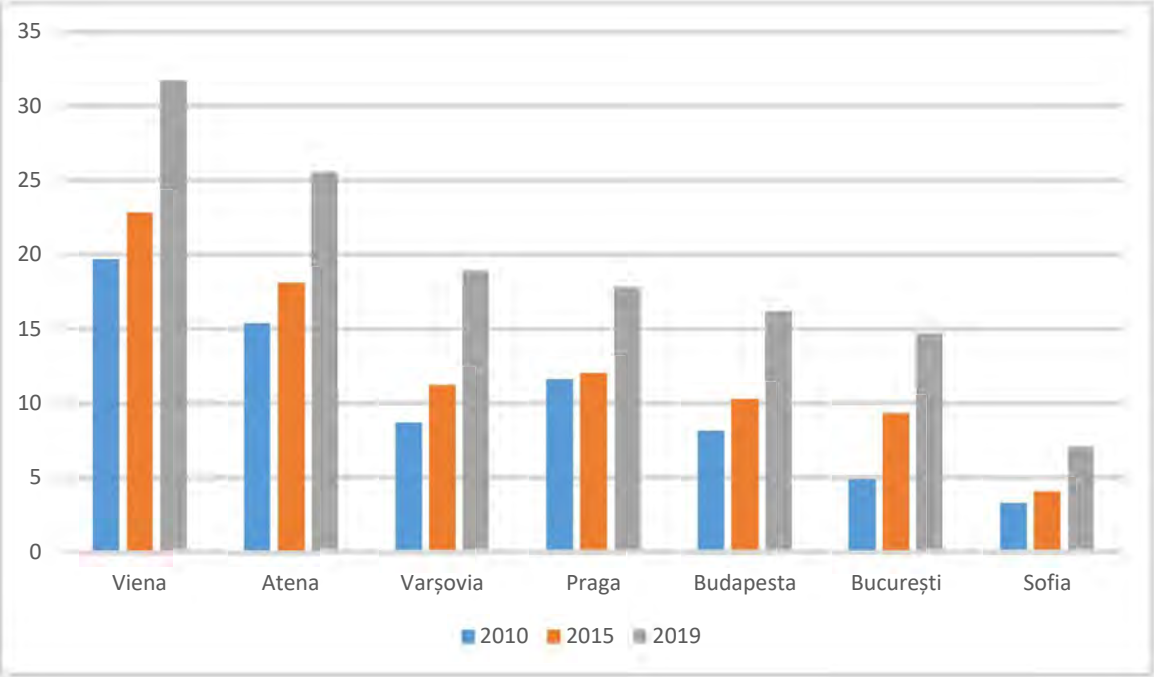

Sursa: ACI Europe

La nivel regional (Europa de Est), Aeroportul Internațional Henri Coandă se clasează după aeroporturile din Varșovia, Praga și Budapesta în ceea ce privește numărul de pasageri transportați. Luând în considerarea conectivitatea aeriană absolută[393] și în relație cu marile noduri aeroportuare[394] aeroportul București (locul 46 la absolut și 45 la nod) se clasează pe al doilea loc în regiune după Varșovia și Praga însă înainte de Budapesta. Varșovia rămâne principalul nod aeroportuar al Europei de Est înregistrând o creștere de peste 300% în ceea ce privește conectivitatea aeriană absolută între 2009 și 2019. Reducerea de curse între 2018 și 2019 au făcut ca conectivitatea aeriană absolută a Aeroportul Internațional Henri Coandă să scadă însă legăturile cu principalele noduri aeroportuare s-au îmbunătățit.

---

391 Bucharest Airports (Compania Națională Aeroporturi București), Company Brief (February 2020)

392 EC. 2018. Atlas of the Sky. [online] www.ec.europa.eu/transport/modes/air/aos/aos_public.html (accesat 13.03.2020)

393 Numărul și frecvența legăturilor directe și indirecte către alte destinații.

394 Numărul și frecvența legăturilor cu principalele noduri aeriene, detalii suplimentare la: https://www.aci-europe.org/air-connectivity (accesat 25.04.2020)

Figura 15. Volumul total al mărfurilor transportate în anul 2017

Sursa datelor: EC. 2018. Atlas of the Sky

Aeroportului Internațional Henri Coandă își consolidează poziția în regiune printr-o creștere constantă în ultimii 9 ani. Între 2010 și 2019, numărul pasagerilor a crescut cu 199%, iar cel al tonelor de marfă transportate a înregistrat o creștere de 52%. Dacă în cazul traficului de pasageri, Aeroportul ”Henri Coandă” are performanțe similare cu ale celui din Budapesta, în ceea ce privește traficul cargo diferențele sunt foarte mari (135.500 tone la Budapesta versus 35.000 tone la București). Și în comparație cu aeroportul din Varșovia volumele de mărfuri tranzitate au fost de circa 3 ori mai mici.

Figura 16. Evoluția numărului de pasageri transportați

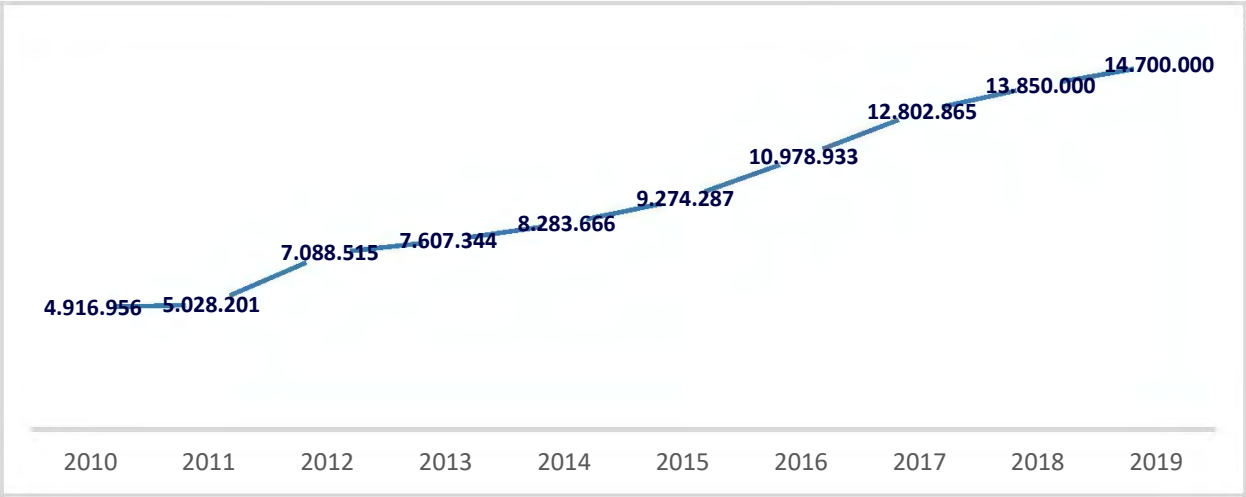

Sursa datelor: EC. 2018. Atlas of the Sky (pentru intervalul 2010-2017) și Compania Națională Aeroporturi București – Company Brief (pentru intervalul 2018-2019)

Figura 17. Evoluția volumului (tone) de mărfuri transportate

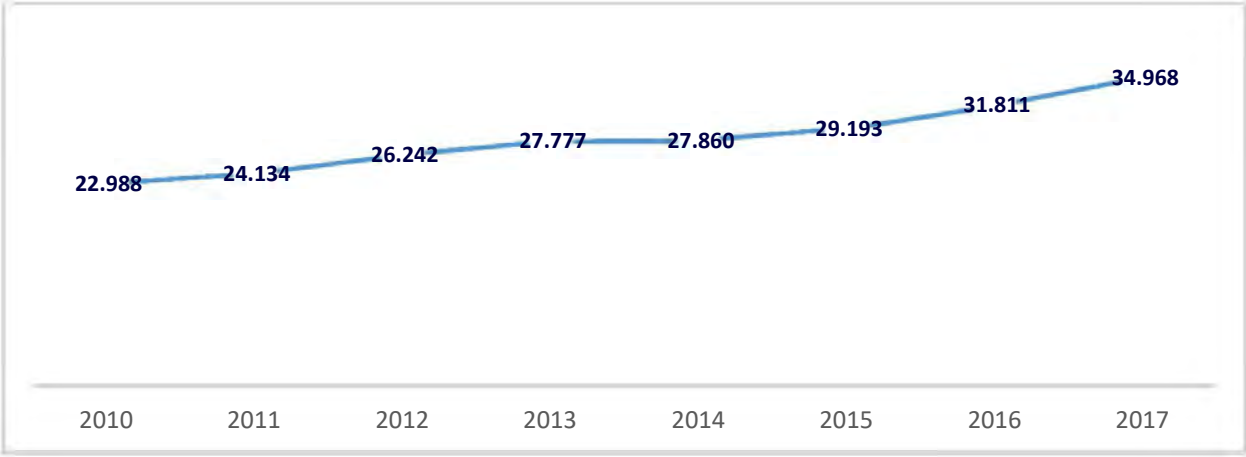

Sursa datelor: EC. 2018. Atlas of the Sky

În ceea ce privește conectivitatea la nivel global, aeroportul asigură legătura cu peste 120 de destinații externe, curse directe cu Europa – țări atât din Uniunea Europeană (Spania, Portugalia, Franța, Irlanda, Belgia, Olanda, Italia, Germania, Danemarca, Suedia, Finlanda, Cehia, Polonia, Austria, Slovenia, Croația, Grecia, Malta, Insulele Baleare, Ungaria, Cipru și Bulgaria), cât și din afara UE (zona Moscovei – Rusia, Anglia, Scoția, Elveția, Norvegia, Ucraina și Moldova). De asemenea, există rute și către țări din Orientul Mijlociu (Qatar, Emiratele Arabe Unite, Israel, Iordania, Liban). Legăturile indirecte se realizează prin intermediul marilor aeroporturi internaționale, precum Londra (LHR), Frankfurt (FRA), Paris (CDG), Munchen (MUC) sau Istanbul (IST). În 2019, cea mai frecventată rută externă de zbor era Londra cu aproape 1.4 mil pasageri, urmată de Viena, Paris, Tel-Aviv și Roma, toate cu peste 500.000 pasageri[395].

La nivel național, aeroportul asigură legături directe cu: Cluj-Napoca prin Aeroportul Internațional Avram Iancu, Timișoara prin Aeroportul Internațional Traian Vuia, Iași prin Aeroportul Internațional Iași, Oradea prin Aeroportul Oradea, Baia Mare prin Aeroportul Internațional Maramureș, Suceava prin Aeroportul Internațional Ștefan cel Mare. Dintre toate acestea, în anul 2019, traficul cel mai mare era înregistrat pe ruta către Timișoara (35% din total zboruri interne), care este deservită și de un operator low-cost cu prețuri foarte competitive. Având în vedere faptul că toate celelalte opțiuni de deplasare către aceste orașe sunt total ineficiente (fie că este vorba despre mașina personală sau chiar de tren), transportul aerian reprezintă o opțiune foarte competitivă, atât din punct de vedere al duratei de deplasare, cât și al costurilor (în situația în care biletul este cumpărat din timp).

Aeroportul Internațional Aurel Vlaicu, denumit și Aeroportul Băneasa, cel de al doilea aeroport al Capitalei este amplasat tot în zona de nord. În prezent acesta nu este funcțional pentru rute comerciale, ci doar pentru curse private. Avantajul competitiv al acestui aeroport este dat de apropierea mult mai mare de oraș (ex. 13 minute până la zona Pipera). Aeroportul ar putea prelua o parte din traficul aerian către destinațiile din țară, degrevând Aeroportul Internațional Henri Coandă - care este deja suprasolicitat. Aeroportul este în curs de modernizare, cu termen de finalizare anul 2020, iar obiectivul este de a prelua aproximativ 350.000 pasageri / an[396]. O provocare importantă pentru relansarea Aeroportului Băneasa rămân zonele rezidențiale care s-au dezvoltat în jurul acestuia în ultimii 10 ani (cartiere precum Henri Coandă, Pipera-Tunari sau Iancu Nicolae), context în care unele zboruri vor trebui restricționate.

[395] Bucharest Airports (Compania Națională Aeroporturi București), Company Brief (February 2020)

[396] Bucharest Airports (Compania Națională Aeroporturi București), Company Brief (February 2020)

Una din principalele provocări cu care se confruntă ambele aeroporturi rămâne legătura cu Bucureștiul. În prezent, există legături cu principalele zone de interes ale Capitalei (centrul istoric, polul de birouri Pipera – Aurel Vlaicu sau Gara de Nord), însă acestea sunt ineficiente.

Tabel 1. Legături între Aeroportul Internațional Henri Coandă și principalele zone de interes din București

Aeroportul Internațional Henri Coandă -> Gara de Nord			
Mijloc de transport utilizat	**Distanță**	**Durată**	**Cost**
Tren	33 km	Între 77 și 120 minute (din care 12 minute transfer autobuz, aprox. 30 min. așteptare în stația P.O. Aeroport H și 48 min mers cu trenul până la stația Gara de Nord).	7.5 – 150 lei
Transport public metropolitan	16.8 km	Aprox. 42 minute – rută directă	3,5 RON
Taxi/Bolt, Uber, Yango	16.8 km	Aprox. 20 minute	Aprox. 30 RON
Mașină personală	16.8 km	Aprox. 20 minute	Aprox. 8 RON
Aeroportul Internațional Henri Coandă -> Centrul istoric			
Tren	-	Nu există legătură directă	-
Transport public metropolitan	17 km	Aprox. 55 minute – rută directă	3,5 RON
Taxi/Bolt, Uber, Yango	17 km	Aprox. 20 minute	Aprox. 35 RON
Mașină personală	17 km	Aprox. 20 minute	Aprox. 9 RON
Aeroportul Internațional Henri Coandă -> Polul de birouri Pipera – Aurel Vlaicu			
Tren	-	Nu există legătură directă	-
Transport public metropolitan	12 km	Aprox. 33 minute (Transfer la Aeroport Băneasa)	4,8 RON
Taxi/Bolt, Uber, Yango	12 km	Aproximativ 15 minute	Aprox. 25 RON
Mașină personală	12 km	Aproximativ 15 minute	Aprox. 9 RON

Sursa datelor: prelucrare proprie

Toate liniile de transport public duc către centrul istoric sau către Gara de Nord. Pentru a ajunge din Aeroportul Otopeni la alte destinații este nevoie de schimbarea liniei de transport public. Există inclusiv o linie expres STB către Măgurele Science Park, care pornește însă de la Gara Basarab, unde este și capătul liniei de transport linie expres (780) către aeroport. Cele două linii nu sunt corelate, motiv pentru care ele nu sunt considerate o opțiune viabilă pentru această legătură.

Legătura Capitalei cu aeroportul pe cale ferată este foarte dificilă. Stația de cale ferată se află la aproape 3km de terminalul de sosiri, transferul către aceasta realizându-se cu ajutorul unor microbuze. Din stația P.O Aeroportul Internațional Henri Coandă se face ulterior legătura cu trenurile (6 trenuri / zi pe o direcție de mers), care circulă pe Magistrala 700 (linie simplă neelectrificată). Necorelarea în ceea ce privește transferul de la microbuz către tren face ca durata de parcurgere a traseului să varieze între 77 și 120 minute.

Către toate cele trei zone de interes prezentate în Tabel legăturile cu transportul public metropolitan (liniile expres) nu reprezintă o alternativă care să poată concura cu taxiul sau autoturismul personal. Prețul este unul foarte favorabil, aproape de 10 ori mai mic, însă durata de parcurgere a traseului este de fiecare dată cel puțin dublă. Traseul folosit de liniile expres de transport public către centrul istoric folosește unele din cele mai congestionate străzi ale Capitalei și județului Ilfov (DN1, Sos. Kiseleff, Bd. Aviatorilor sau Bd. Magheru). Din acest motiv, liniile expres către aeroport sunt adesea mult încetinite și întâmpină dificultăți în a respecta orarul.

În scopul dezvoltării Aeroportului Internațional Henri Coandă (AIHC) au fost propuse, atât în MPGT, cât și, mai recent, în cadrul Programului Strategic de Dezvoltare a Infrastructurii acestuia[397] diferite măsuri, unele fiind menționate în cadrul ambelor documente. Deși unele dintre acestea se repetă, cele mai de interes și care speculează potențialul de dezvoltare al aeroportului sunt cele din cadrul programului strategic, dat fiind faptul că acest document se bazează pe o analiză mult mai actuală a nevoilor și se raportează la prognoze mult mai recente. În tabelul de mai jos sunt prezentate toate propunerile:

Tabel 2. Propuneri de dezvoltare a AIHC menționate în cadrul MPGT și în cadrul Programului Strategic de Dezvoltare a AIHC

Propuneri	MPGT	Programul Strategic de Dezvoltare a AIHC
Realizarea unui nou terminal de pasageri		
Reabilitarea și extinderea platformei de staționare		
Modernizarea pistelor de decolare/aterizare		
Asigurarea compatibilității noilor investiții cu căile de rulare		
Asigurarea infrastructurii echipamentelor și utilajelor de asistență a navigației		
Asigurarea securității și siguranței conform standardelor MPGT		
Asigurarea conectivității aeroportului conform cerințelor MPGT		
Realizarea unui sistem de transport integrat (legături cu autostrada, calea ferată și metroul)		
Asigurarea de facilități cargo (platforma multimodală)		
Dezvoltarea unui sistem de platforme și rute pentru serviciile de taxi		
Realizarea de parcări la sol și multietajate (9600 de locuri)		
Realizarea de construcții auxiliare		
Dezvoltarea unui parc tehnologic „high tech”		
Dezvoltarea unei zone comerciale în vecinătatea terminalului		

Sursa datelor: MPGT și Programul Strategic de Dezvoltare a AIHC

În concluzie, pentru a susține dezvoltarea accesibilității capitalei pe cale aeriană va fi esențială optimizarea legăturilor cu cele două aeroporturi, mai ales cu Aeroportul Internațional Henri-Coandă.

3
[97] Elaborat de Compania Națională Aeroporturi București

Acest demers este susținut deja de o suită de proiecte în curs de implementare fundamentate prin documente strategice la nivel local, regional sau național.

- Realizarea legăturii dintre autostrada A3 și AIHC (conexiune regională între DN1 și A3)[398] – asigură un acces mai facil la AIHC dinspre județul Ilfov, Ploiești sau Brașov descărcând o parte din traficul de tranzit de pe DN1. Proiectul are deja un studiu de fundamentare, însă lucrările de construcții nu au fost demarate până în anul 2020, termenul de finalizare fiind incert;
- Realizarea legăturii feroviare în lungime de 3 km dintre magistrala CF 700 și AIHC, inclusiv amenajarea unei stații la aeroport[399] - asigură o legătură directă și eficientă pe cale ferată (30 minute durată parcurs), fazele următoare vizând și modernizarea liniei până la Gara de Nord;
- Realizarea magistralei de metrou M6 care să realizeze legătura dintre AIHC și Gara de Nord București – acest proiect va facilita inclusiv conexiunile pe direcția N-S la nivelul capitalei ca urmare a desfășurării unui alt proiect, de prelungire a magistralei M4 (care va conecta Gara de Nord cu Gara Progresul din zona de sud)[400]Proiectul este încă la faza de studiu de fezabilitate, licitațiile pentru proiectarea și execuția lotului Gara de Nord-Mall Băneasa (singurul pentru care s-a obținut un acord pentru atragerea de fonduri europene) fiind suspendate de două ori. În acest context, termenul inițial de finalizare (anul 2023) nu mai poate fi respectat;
- Realizarea unui nod intermodal în zona Comunei Moara Vlăsiei, județul Ilfov, care va reprezenta o zonă de intersecție pentru transportul aerian, rutier și feroviar (pe o suprafață de 110 ha se propune realizarea nodului intermodal propriu-zis care va avea două terminale (unul feroviar și unul rutier), a unui parc logistic și o posibilă stație CFR pentru călători) – acest nod va realiza legătura dintre București și Otopeni (inclusiv AIHC), Brașov și viitoarea autostrada A0 care va înconjura capitala[401]. Acest proiect complex permite dezvoltarea unui „Edge City" în zona aeroportului și se află în faza de elaborare SF de către Consiliul Județean Ilfov. Finanțarea proiectului era încă incertă în anul 2020.

3

[398] MPGT

3

[399] Desi în cadrul MPGT, conform prioritizării listei celor mai importante proiecte de infrastructură feroviară la nivel national, acesta se afla pe ultimul loc, în cadrul Company Brief elaborat de Compania Naționala Aeroporturi București menționează această propunere în cadrul Programului Strategic de Dezvoltare a Infrastructurii Aeroportului Internațional Henri Coandă ca fiind de maxim interes (termenul de finalizare fiind în iunie 2020)

[400] În ceea ce privește demararea demersurilor pentru realizarea magistralei M6 se va realiza un studiu de fundamentare și se vor face pașii necesari pentru accesarea de fonduri

[401] La nivel regional se urmărește inclusiv conectarea cu portul Constanța

6. TRANSPORTUL PUBLIC

Municipiul București deține unul din cele mai complexe sisteme de transport public din Europa, în condițiile în care efectuează zilnic peste 1.67 mil. călătorii. Cele 76 linii de autobuz, 17 linii de troleibuze, 24 linii de tramvai și 4 magistrale de metrou deservesc o populație de peste 2 milioane de locuitori, folosind o flotă de 1977 vehicule (din care 83 sunt vagoane de metrou). În teritoriu, rețeaua de transport public a Capitalei este suplimentată de transportul public metropolitan cu 46 de rute (din care 5 rute express) și de rețeaua de căi ferate care asigură legătura cu principalele bazine de forță de muncă din regiune (București-Ploiești, București-Târgoviște, București-Pitești, București-Constanța, București-Craiova).

Deși rețeaua de transport public a capitalei acoperă mai mult de 85% din zonele de activități, în ultimii 10 numărul de pasageri (fiscalizați) a scăzut cu 25% pe toate cele trei tipuri de transport de suprafață: autobuz, tramvai și troleibuz. O parte din această scădere poate fi însă justificată de numărul mare al călători care nu achiziționează bilet (în anul 2019 au fost acordate 125.000 de sancțiuni în acest sens, însă numărul real de călătorii frauduloase e mult mai mare), în pofida faptului că prețul biletelor este cel mai redus din țară (1,3 lei/călătorie, neschimbat de 11 ani), în condițiile în care nu există un sistem funcțional de e-ticketing pe toate mijloacele de transport de suprafață. Acest lucru face ca doar 20% din veniturile operatorului provin din vânzarea biletelor și abonamentelor de transport, restul Doar transportul public subteran, care beneficiază de rute directe, o capacitate mult mai mare și o viteză comercială de peste 50 km/h s-a menținut relativ constant, în contextul în care rețeaua a fost extinsă cu încă 8 stații. Totuși, începând cu anul 2014, numărul de pasageri transportați cu metroul a crescut constant (creștere de 4% între 2014 și 2018).

Figura 18. Evoluția numărului de călători în funcție de diferitele mijloace de transport public urban

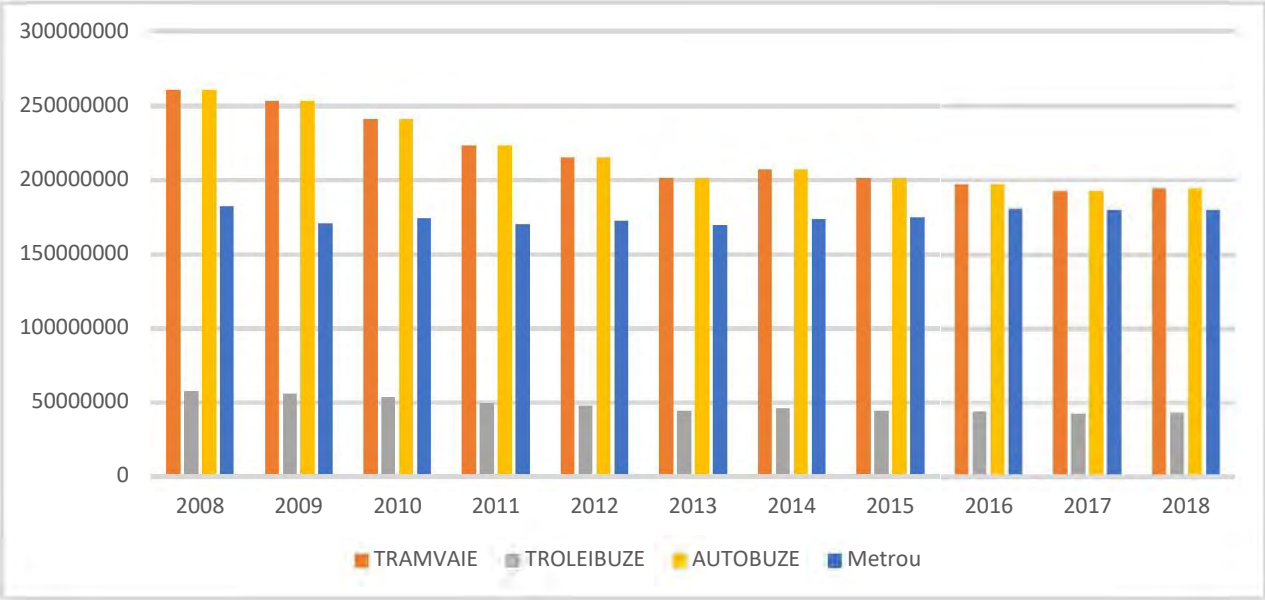

Sursa datelor: rapoarte de activitate STB SA și Metrorex SA

În timp ce numărul călătoriilor cu transportul public de suprafață scade, chiar și la nivel național (-15% între 2008 și 2018), indicele de motorizare prezintă o creștere accentuată în ultimii ani. Din 2016, în fiecare an în Capitală numărul autoturismelor a crescut cu 45-50.000. Cu toate acestea, numărul real de autovehicule care folosesc infrastructura de transpo*rt* a capitalei este mult mai mare, pentru că include și autoturisme înmatriculate în județul Ilfov sau în alte județe ale României (studenți, persoane care s-au mutat din provincie fără să schimbe numărul de înmatriculare, persoane în tranzit etc).

La nivelul anului 2015, 27% din populația Capitalei folosea transportul public pentru deplasările cotidiene (17% transport public de suprafață și 10% metrou). Comparativ cu alte capitale din Europa cu o dimensiune similară, valoarea este încă destul de scăzută, aproape jumătate față de Budapesta, Madrid sau Varșovia.

Figura 19. Repartiția modală în diferite capitale ale Europei

	TP	Auto	Bicicletă	Pe jos	Anul (RM)	Indice motorizare	Anul (IM)
București	27	36	2	31	2015	523.9	2018
Budapesta	45	35	2	18	2014	330	2014
Berlin	27	28	13	32	2013	326	2016
Madrid	42	29	0	29	2012	722.27	2017
Roma	28.9	50	1	4.6	2014	828	2014
Varșovia	47	32	3	18	2015	749.7	2018
Paris	27	7	5	61	2016	390	2015
Copenhaga	18	34	29	19	2017	234	2013

Sursa: date preluate din Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă a diferitelor capitale

De regulă. dezideratul pentru o rețea de transport public competitivă este ca aceasta să atragă mai mult de 30% din totalul deplasărilor, mai ales când aceasta este susținută și de linii de metrou. Ponderea redusă din totalul deplasărilor evidențiază că. pentru locuitorii Bucureștiului și a așezărilor din peri-urban, transportul public încă nu reprezintă o alternativă la deplasarea cu autovehiculul individual. O excepție de la această regulă sunt studenții, 78% dintre aceștia deplasându-se preponderent cu transportul public (conform sondaj SIDU 2019). Cu toate acestea, legăturile între cămine și universități sunt adesea deficitare (ex. Căminele din Tei – Universitatea București).

Pentru a putea oferi un diagnostic cât mai clar al actualului sistem de transport public al Bucureștiului, acesta a fost evaluat după următoarele criterii: **încredere, disponibilitate / grad de acoperire, eficiență, integrare, confort, accesibilitate, simplitate (ușor de înțeles).**

6.1 Încredere

Încrederea în transportul public este influențată, în primul rând, de existența unui orar, afișat public și asumat de către operatorul de transport public. Acest orar este disponibil pe pagina web a operatorului de transport public de suprafață (STB). Din anul 2019, ca rezultat al strategiei de SMART City a Capitalei, a fost dezvoltată aplicația Info STB (peste 50.000 de descărcări), care oferă date în timp real despre localizarea mijloacelor de transport public. Recent, la solicitarea utilizatorilor, în aplicație a fost introdus și programul diferitelor linii de metrou. Astfel, în prezent, un utilizator deține toate informațiile necesare pentru a putea programa și selecta o deplasare cu transportul public. Pentru a crește atractivitatea aplicației ar fi benefică integrare altor moduri de transport (deja prezente în Google Maps), precum: mersul pe jos, mersul cu bicicleta (acolo unde există piste, de ex. pe Calea Victoriei etc.) sau servicii de micromobilitate (trotinete electrice).

Orarul tuturor mijloacelor de transport public de suprafață este încărcat și în sistemul Google Transit, oferind astfel utilizatorilor posibilitatea de a identifica ruta optimă pentru deplasare.

În cazul transportului public de suprafață însă, deși orarul este disponibil și destul de ușor de accesat, mijloacele de transport public sunt blocate în trafic și nu reușesc să respecte timpii impuși. Chiar dacă aplicația încearcă să estimeze sosirea mijlocului de transport public în stație și afișează localizarea lui, ea nu are încă capacitatea de a calcula întârzierile generate de congestie.

În cazul metroului, accesul la informație este destul de facil. Toate stațiile sunt echipate cu panouri cu afișaj digital care indică numărul de minute după care următorul metrou ar sosi în stație (frecvență de 3-7 minute în orele de vârf). De asemenea, un orar estimat la nivelul metroului este integrat și în sistemul Google Transit, astfel încât un călător să își poată planifica rutele și în funcție de orarul metroului.

6.2 Disponibilitate

Deși zonele cu cea mai mare densitate de populație sau activități sunt bine deservite de transportul public, există în continuare cartiere periferice care nu beneficiază de un acces facil la acest serviciu. Zonele cele mai afectate de această problemă se regăsesc în periferia sudică a capitalei (Rahova, Bragadiru sau Popești Leordeni), în jurul Lacului Morii, în partea de nord (cartierul Henri Coandă) sau în cea de est (în zona dintre 23 August și Policolor).

Situația este mai gravă în zonele periferice unde se regăsesc comunități marginalizate, cum este cazul zonei Giulești-Sârbi sau cea a unor părți din cartierul Ferentari. În lipsa unor servicii de transport public, reintegrarea acestor comunități defavorizate în societate este mult îngreunată. De exemplu, zona Zețarilor (Ferentari) este deservită doar de tramvaiul 11 - care are o frecvență de peste 11 minute și asigură legătura cu zona Lacul Morii, de linia de autobuz 216 - care merge cu o frecvență de peste 30 minute către periferie (Gara Progresul) și de linia 220 - care merge cu o frecvență de 5 minute către Berceni (Metalurgiei). Nu există nici-o linie care să asigure o legătură eficientă cu zona centrală. Cartierul Giulești-Sârbi este deservit doar de linia de autobuz 163, care circulă cu o frecvență de 12 minute (în cel mai bun caz), timp în care un locuitor poate ajunge pe jos până la capătul liniilor de tramvai 11 și 44.

Figura 20. Deservire transport public de suprafață

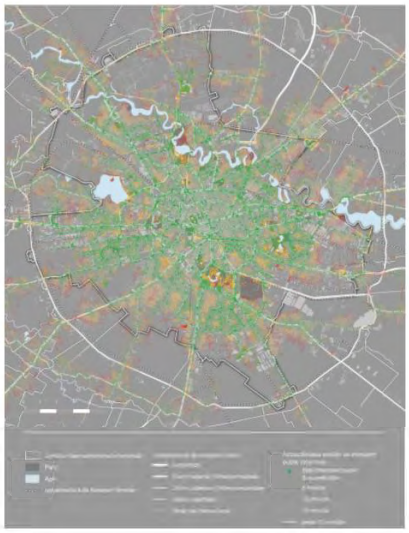

Sursa: Modelare Qgis

Zonele nedeservite de transportul public sunt, de regulă, dezvoltate haotic în ultimii 10 ani, pe o tramă stradală neierarhizată și subdimensionată (adesea sunt străzi de pământ), în care accesul autobuzelor operatorului de transport public este îngreunat. Cu toate acestea, este vorba de zone în curs de dezvoltare care cumulează deja peste 50.000 locuitori. În lipsa serviciilor de transport public, locuitorii acestor zone se deplasează în continuare cu autovehiculul individual. Există și zone în curs de dezvoltare, cum ar fi Prelungirea Ghencea, care sunt deservite de transportul public, dar unde frecvența este destul de scăzută (12 min pentru legătura cu zona centrală, utilizând linia de autobuz 122), tocmai pentru că profilul stradal este suprasolicitat și nu poate asigura un condiții decente de transport. O altă zonă importantă de dezvoltare care nu beneficiază de transport public, dar nici de o tramă stradală adecvată, este zona cuprinsă între Theodor Pallady și Drumul Gura Bădicului.

Capacitatea de deservire a rețelei de transport public de suprafață este dependentă de disponibilitatea flotei. După elaborarea PMUD, modernizarea flotei a devenit prioritatea PMB. Această abordare permite creșterea nivelului de confort (vezi subcapitol confort), reducerea costurilor de operare, dar și extinderea serviciului, deci creșterea veniturilor. La nivelul anului 2015, flota STB (pe atunci RATB) era deja foarte învechită, cele mai mari disfuncții fiind înregistrate în cazul tramvaielor. Vechimea medie a materialului rulant este de peste 18 ani. La nivelul anului 2020, se aflau în derulare proceduri de achiziție publică pentru 140 de tramvaie noi (100 prin PMB cu o lungime de 36m și 40 prin STB cu o lungime de 18m, care se pot cupla la orele de vârf), care ar putea suplimenta flota și înlocui tramvaiele T4R și Rathgeber - care au o vechime de peste 40 de ani. Tramvaiele achiziționate de PMB, cu fonduri europene din POR 2014-2020, vor fi alocate liniilor 1, 10, 21, 25, 32 și 41. Totuși, aceste achiziții ar permite înlocuirea a doar 50% din flota de 280 de tramvaie a STB, fără a mai vorbi de necesarul de extindere a acesteia la 500, cât ar fi necesare pentru a opera optim întreaga rețea de linii existente. Astfel, achiziția de tramvaie noi, alături modernizarea liniilor din interiorul inelului central, rămân o prioritate pentru Capital. Împreună cu măsurile realizare a benzilor dedicate pentru tramvai, acest mijloc de transport își va putea crește atractivitatea într-un mod considerabil, ajungând să depășească chiar deplasarea cu autobuzele în topul preferințelor utilizatorilor.

În ceea ce privește autobuzele, la începutul anului 2018 vechimea medie a flotei era de 12 ani. Parcul auto a fost înnoit considerabil și extins, începând a doua jumătate a anului 2018, odată cu achiziționarea de către PMB a 400 de autobuze din fonduri proprii, dintre care 320 cu o lungime de 12m, 50 cu o lungime de 10m și 30 cu o lungime de 18m, dotate cu aer condiționat, tehnologie GPS etc. Această achiziție permite înlocuirea parțială a celor 1000 de autobuze existente în parcul STB, achiziționate în perioada 2006-2009, dar și extinderea liniilor STB către noi destinații din Județul Ilfov, odată cu constituirea ADI Transport Public București-Ilfov. La aceasta se adaugă, achiziționarea, tot cu fonduri europene, a 100 de autobuze electrice (procedură de achiziție în derulare la nivelul anului 2020) – care vor circula pe liniile 173, 311, 336, 381, 601, 300, 330, 335, 312, 313, 368, 385, 137 şi 138. În plus, Primăria derulează două proiecte cu finanțare nerambursabilă prin Fondul de Mediu pentru achiziționarea a 100 de troleibuze cu o lungime de 12m (contract atribuit în anul 2020), care va înlocui parțial și extinde parcul de 181 de troleibuze existente, respectiv a 130 autobuze hibrid (contract atribuit în anul 2019).

Per ansamblu, la finalizarea tuturor acestor proiecte (probabil în 2021-2022), STB va dispune de 630 de autobuze (circa 65% din parcul total), 100 de troleibuze (55% din parcul total) și 140 de tramvaie noi (50% din parcul existent). În plus, chiar și cu aceste investiții, doar 23% din flota de autobuze va fi electrică, iar 40% diesel Euro 6, restul de 37% fiind diesel Euro 3, care nu mai corespund normelor actuale de poluare și trebuie retrase de pe trasee. Așadar, PMB are în vedere, pe viitor, chiar și achiziționarea a 100 de autobuze cu alimentare pe GNC (gaze naturale comprimate), costul fiind de doar 150.000 Euro/autobuz și existând posibilitatea accesării de fonduri guvernamentale în acest scop.

Așadar, nevoile de înnoire a flotei operatorului de transport public rămân ridicate (circa 400 de autobuze, 80 de troleibuze și 140 de tramvaie), fără a mai lua în calcul necesarul de extindere a acesteia cu încă 100 de troleibuze și peste 200 de tramvaie. Așadar, la prețurile actuale, nevoia de

investiții ar fi de circa 400 mil. Euro pentru înnoirea completă a flotei existente și încă 400 mil. Euro pentru extinderea acesteia la 500 de tramvaie și 200 de troleibuze. Pentru a limita efortul investițional, operatorul ia în calcul și varianta transformării a 100 de autobuze cu motorizare Euro 3, vechi de peste 10 ani, în troleibuze, pe modelul altor orașe din țară, tot cu sprijinul fondurilor guvernamentale.

Model (Tramvai)	Vechime	Nr. vehicule
V3A CHPPC	2006	46
T4R	1973-1975	80
V2AT	*2008*	9
V2ST	1999	2
RATHGEBER	1957-1964	10
BUCUR LF	2011	16
V3AM	2006	323
Tramvaie 36m (Durmazlar sau Astra Vagoane – CRRC Sifang) – licitație anulată în instanță!	*2019*	*100*
Tramvaie 18 m (depunere oferte 2.12.2019)	*2019*	*40*

Model (Troleibuz)		
ASTRA IRISBUS	2007	100
ROCAR 412 EA	1999	1
ASTRA 415 T	*1997-2002*	163
ROCAR 812 EA	1998	1
Troleibuz 12m (Bozankaya – Sileo - autonomie 20km) – unic ofertant		*100*

Model (Autobuz)		
MERCEDES	2006/2007	1000
OTOKAR	2018	100
DAF SB 200	2001	17
ROCAR U 412	1995/1996	24
IVECO FIAT		2
OTOKAR (de livrat până la final 2019)	*2019*	*300*
Benz Citaro Hybrid (licitație câștigată 2019)	*2020*	*130*

Model (metrou)	Nr. Vehicule	Vechime
Vagoane tip IVA (BM 1), produse de Astra Arad	186	43-27 ani
Vagoane de generatie noua tip BM 2 si BM 21	264	17-11 ani
Vagoane de generatie noua tip BM 3 (CAF)	144	6-3 ani

Sursa: Rapoarte de activitate Metrorex SA

Deși sunt în curs achiziții care vor crește semnificativ flota operatorului cu vehicule electrice sau hibride și cu material rulant, depourile STB nu au fost în totalitate extinse sau adaptate. Astfel pentru a putea adăposti și asigura exploatarea noilor vehicule achiziționate va fi nevoie de o modernizare a depourilor (inclusiv stații de alimentare). Astfel, din cele 8 autobaze, 7 depouri de tramvaie, 3 depouri de troleibuze și un depou comun de tramvaie și troleibuze, sunt necesare urgent intervenții de reabilitare și modernizare la cele din Berceni, Bujoreni, Bucureștii Noi (pentru garare și întreținere troleibuze noi, respectiv pentru încărcarea autobuzelor electrice), investiții complementare de circa 25 mil. Euro, asumate de PMB la semnarea contractelor de finanțare din fonduri europene pentru achiziția a 100 de tramvaie și 100 de autobuze electrice și care ar trebui finalizate până în anul 2023.

Rețeaua de metrou deservește o parte considerabilă din cartierele cu cea mai mare densitate de locuitori sau locuri de muncă. Totuși, cartierele de locuințe colective din partea sudică a capitalei, cu densități de peste 250 loc / ha, nu sunt deservite de rețeaua de metrou. Același aspect este valabil și pentru artere foarte dens construite cum ar fi Sos. Colentina sau Sos. Pantelimon, deservite doar de linii de tramvai (probleme existând la Pantelimon-Vergului, unde nodul intermodal de la capătul liniei de tramvai, o investiție de peste 20 mil. Euro, nu este încă finalizat, fiind estimată inaugurarea lui în a doua jumătate a anului 2020).

Extensiile liniilor de metrou către est (Anghel Saligny) au atras după ele noi dezvoltări, iar rezerve de teren aflate în apropierea stațiilor de metrou au fost transformate treptat în cartiere rezidențiale sau zone de birouri. Pe de altă parte, există și riscul ca tendința de a exploata la maxim rezervele de teren în lungul magistralelor de metrou printr-o densificare accentuată face ca rețeaua să fie suprasolicitată, mai ales pe Magistrala M2. Pe M2 se circulă la capacitate maximă (timp de urmărire 2-3min), ceea ce face ca în punctele de joncțiune Unirii și Victoriei capacitatea pe peroane să fie cu mult depășită la orele de vârf (08:00-09:00 și 17:00-19:00). Din acest motiv, va fi foarte importantă echilibrarea cererii pentru transportul subteran, prin controlul dezvoltării urbane (în prezent tendința este de a locui în sud și a lucra în nord), dar și prin reconfigurarea sau descărcarea nodurilor Victoriei și Unirii.

Figura 21. Pasageri transportați pe magistralele de metrou, anul 2018

Sursa: Raportul de Activitate Metrorex 2018, actualizare izocrone PUG Dinamic

Figura 22 Număr călătorii cu metroul 2008 - 2018

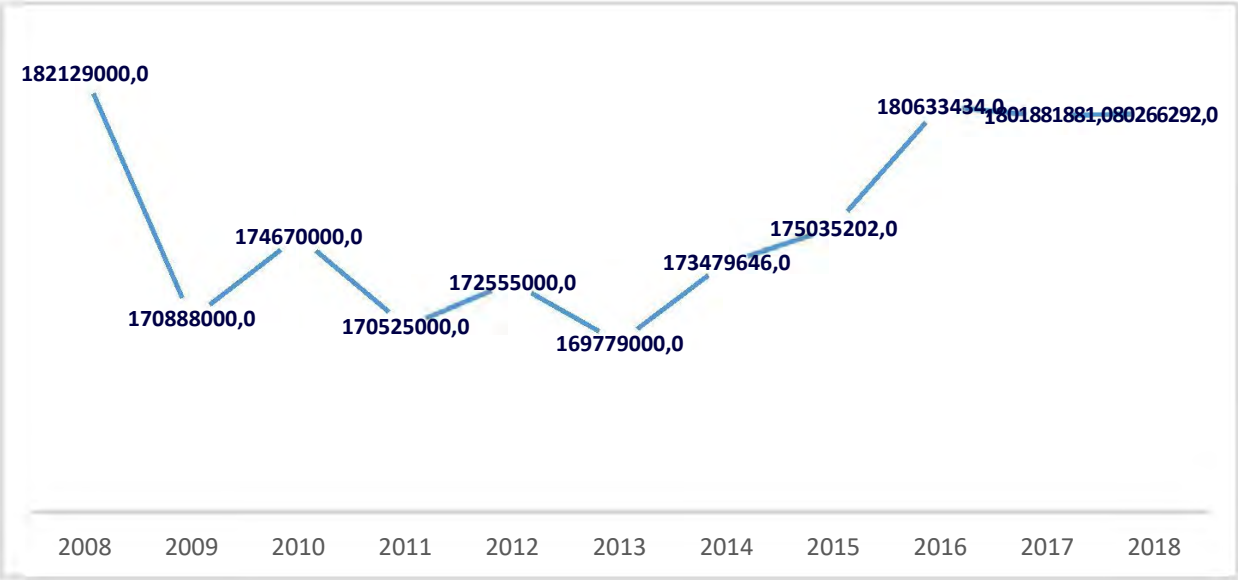

Sursa: raport Metrorex SA

Deși rețeaua de metrou s-a extins (lent) în ultimele decenii, numărul pasagerilor a rămas relativ constant. Unul dintre motive este faptul că noile stații, cum ar fi cele de pe extensia M4, nu funcționează încă la capacitate maximă (lipsește sistemul de siguranță, deci se circulă pe un singur sens, cu timp de urmărire de peste 10 minute) sau nu oferă legături directe cu zone de interes. Pentru a ajunge de la capătul M4 până în zona centrală, o persoană trebuie să schimbe metroul de 2 ori, pierzând 10-25 minute așteptând în stații.

Cu privire la investițiile în infrastructura de transport subteran, proiecte cele mai mature (la nivelul anului 2020) vizează:

- Inaugurarea Magistralei M5 (Eroilor – Drumul Taberei) – estimată pentru jumătatea anului 2020.
- Reabilitarea Magistralei M2 (Pipera-Berceni) – licitație pentru execuție în curs, cu finanțare din fonduri europene, care vizează înlocuirea șinelor duble pe întreaga lungime
- Faza I a Magistralei M6, pe relația 1 Mai – Stația Tokyo (Băneasa Mall) – care beneficiază și de fonduri europene aprobate, fiind în faza de licitație a proiectării și execuției. Există SF și pentru Faza II Stația Tokyo – Otopeni, fiind prevăzută lansarea licitației de proiectare și execuție în 2020, cu fonduri dintr-un împrumut acordat de Agenția Internațională de Cooperare a Japoniei.
- Extindere Magistrala M2 (Berceni) cu o stație supraterană – există SF elaborat de Primăria Sectorului 4 și licitație în curs pentru proiectare și execuție.
- Magistrala M5 (Eroilor – Piața Iancului) – care se află în faza de licitare pentru revizuirea SF, care va putea fi finanțat din fonduri europene. Tot din fonduri europene ar putea fi finanțată și construcția, cu condiția depunerii cererii de finanțare până la sfârșitul anului 2021 și fazarea proiectului. Proiectul ar putea fi finalizat până în anul 2027.
- Extinderea Magistrala M4 (Lac Străulești – Gara Progresul) – pentru care există SPF realizat cu fonduri elvețiene și se poate depune cererea de finanțare din fonduri europene până la finalul anului 2020. Proiectul ar putea fi finalizat până în anul 2026.
- Reabilitare stații de metrou – în faza de pregătire a procedurii de achiziție a serviciilor de proiectare, cu sprijinul JASPERS.

Lista de proiecte este completată extinderea liniilor de metrou spre Buftea, Pipera – Petricani sau spre A1. Aceste intervenții ar deservii o parte considerabilă din zonele periurbane care au cunoscut cea mai intensă dezvoltare în ultimii ani.

Figura 23. Extinderea rețelei de metrou în comparație cu dezvoltarea urbană (expansiune și densificare)

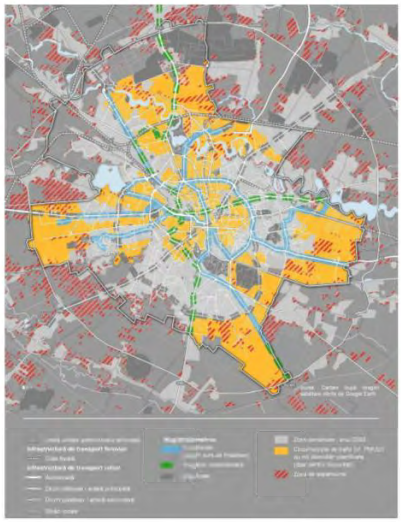

Sursa: Planul de dezvoltare Metrorex, analize imobiliare și cartografiere Google Earth

Un alt aspect privind accesibilitatea serviciilor de transport public se referă la modul în care acestea se adresează persoanelor cu dizabilități locomotorii, de auz sau de vedere. Practic, accesibilizarea mijloacelor și stațiilor de transport public ar trebui să reprezinte o prioritate pentru orice oraș, mai ales în contextul Strategiei Europa 2020 - în care incluziunea joacă un rol foarte important.

În ceea ce privește accesibilizarea există o diferență mare între transportul public de suprafață și metrou. În cazul metroului, 37 din cele 47 de stații sunt echipate cu lift și permit accesul pentru persoane cu dizabilități locomotorii. Într-un program-pilot, Asociația Tandem a instalat o rețea de beaconi în câteva stații de metrou. Rețeaua ajuta persoanele nevăzătoare să identifice mult mai ușor intrările la metrou printr-o aplicație de smartphone. Proiectul pilot a fost implementat și pe transportul public de suprafață. În ceea ce privește accesul persoanelor cu dizabilități locomotorii, accesul în transportul public de suprafață este foarte dificil. Noile autobuze (Mercedes și Otokar) dețin trape care pot fi coborâte manual pentru a facilita accesul persoanelor cu dizabilități. Procesul este însă foarte dificil, adesea e mai ușor ca alți pasageri să ajute persoanele cu dizabilități în a urca în autobuz. Pentru accesibilizarea transportului public va fi nevoie ca noile stații de tramvai și autobuz să dețină peroane ridicate facilitând astfel un transfer cât mai lin pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

6.3 Eficiență

Rețeaua de transport public a Municipiului București este compusă din mai multe tipuri de mijloace de transport: metrou, tramvai, autobuz și troleibuz, care sunt suplimentate de linii de autobuz regionale. Această rețea este orientată în prezent preponderent către deservire, astfel încât cea mai mare partea a zonelor locuite și de activități să poată beneficia de acces facil (5 minute) la o stație / linie de transport public. Obiectivul rețelei este de a asigura relații cât mai directe între toate zonele din oraș. Pe de altă parte, tendința la nivel european, și nu numai, este ca în proiectele care vizează eficientizarea rețelelor de transport public (ex. Brisbane, Barcelona, Auckland) accentul să fie pus pe simplificare, prin reducerea / comasarea rutelor, crescând frecvența pe coridoare-cheie de transport și mizând, în același timp, pe puncte și noduri intermodale care să asigure condiții optime de transfer pentru pasageri. În acest fel, rețeaua de suprafață poate fi optimizată mult mai ușor, prin dezvoltarea de benzi dedicate pentru transportul public. Aceeași abordare a fost propusă și în studiul JICA din 2000, care atrăgea atenția asupra problemelor generate de multiplele dublări de linii de transport public pe anumite segmente.

În dezideratul unei deserviri cât mai ample, în rețeaua de transport public a Capitalei apar foarte multe suprapuneri între liniile de metrou, tramvai, troleibuz sau autobuz. De regulă, așa cum este vizibil și în majoritatea capitalelor europene, liniile de metrou reprezintă coloana vertebrală a rețelei de transport public, fiind completate de linii de tramvai pentru a extinde deservirea pe alte coridoare de transport, respectiv de linii de autobuz sau troleibuz care asigură legătura către cartiere nedeservite de metrou și tramvai. Însă toate aceste linii de suport (feeder lines) au rolul de a suplimenta linia principală (metrou sau tramvai), nu de a o dubla pe o rută foarte puțin diferită.

În cazul rețelei de transport public a Municipiului București, există în continuare foarte multe segmente în care pe aceeași stradă circulă multiple mijloace de transport public (tramvai+troleibuz+autobuz, metrou+troleu+autobuz etc.), aspect care îngreunează eficientizarea modului de utilizare a profilului stradal. Un asemenea exemplu ar fi șoseaua Colentina, pe care circulă linia de tramvai 21 (bandă dedicată) și linia de autobuz 66 - care au trasee asemănătoare (intersecția Fundeni – Andronache până în zona Universității, doar linia 66 continuând până în zona Eroilor). Pe anumite segmente din Sos. Colentina se suprapun și linii de autobuz, chiar și o linie de transport public regional care asigură legătura cu Piața Obor. Un caz similar este linia troleibuzului 61 care se suprapune aproape în totalitate cu linia de autobuz 336.

În prezent, liniile de metrou și tramvai acoperă peste 65% din zonele de locuire și activități ale Bucureștiului, luând în considerare o izocronă de accesibilitate de 10 minute[402]. Dacă se includ și liniile de troleibuz, gradul de deservire ar crește la aproximativ 70%. Extinderile prioritare ale rețelei de metrou către Drumul Taberei, Aeroportul Internațional Henri Coandă și Berceni (o stație) ar crește acest grad de deservire la peste 75-80%. Cele trei rețele asigură legături radiale (periferie - centru), dar și conexiuni circulare, în lungul inelului median și a celui central. Din cele trei tipuri de transport, doar tramvaiul nu traversează zona centrală, această parte din rețeaua de transport public funcționând pe baza unor stații terminus în zona centrală (ex. Piața Sf. Gheorghe, Sf. Vineri sau Unirii). Există însă un proiect în Planul de Mobilitate Urbană București-Ilfov (preluat din JICA 2000) ce are în vedere conectarea liniilor de tramvai în Piața Unirii pentru a asigura o linie expres Andronache / Colentina - Calea Rahovei / Calea Alexandriei străbătând astfel Capitala pe direcția nord-est - sud-vest. Cele 76 de linii de troleibuz sunt configurate astfel încât să ofere legături între cartiere și obiective de interes, suprapunându-se practic peste restul rețelei de transport public.

[402] Ambele sunt considerate mijloace de transport de mare capacitate, motiv pentru care izocrona de accesibilitate este mai mare.

Figura 24. Suprapuneri de linii între diferite tipuri de transport public urban

Sursa: Prelucrare după harta STB / harta Metrorex

Figura 25. Deservirea stațiilor de metrou și de tramvai (sunt păstrate izocronele pentru Tramvaiul 5 deși este temporar inactiv)

Sursa: prelucrare și completare date PUG Dinamic

Figura 26. Benzi dedicate tramvai

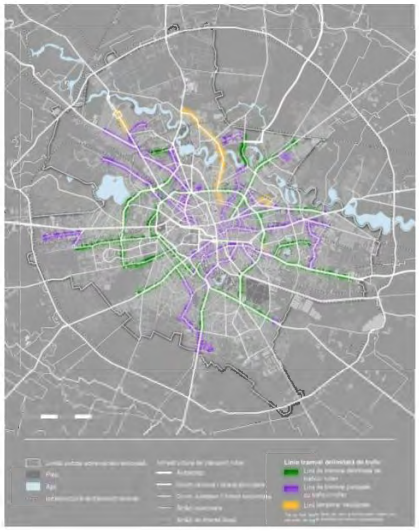

Sursa: analize proprii

Pentru a crește eficiența transportului public, segmente însemnate din 5 linii de tramvai au fost delimitate de traficul rutier (55 - Pantelimon, 21 Colentina, 41 Drumul Taberei, 32 Calea Rahovei și 7-25 Giurgiului, etc.). Măsuri similare s-au luat și pentru linii de autobuz și troleibuz pe segmente din străzile: Halelor, Splaiul Independenței, Calea Dorobanților sau Bulevardul Dacia[403]. Prin acest program de realizare a benzilor dedicate s-a reușit deja prioritizarea transportului public pe cea mai mare parte a inelului central, dar și pe principalele intrări în oraș. Creșterea vitezei comerciale a tramvaielor prin delimitarea liniilor a făcut ca o parte din călători să se mute de pe liniile de autobuz pe cele de tramvai (ex. Sos. Colentina). Mai mult, pe anumite rute, la orele de vârf, tramvaiul poate obține timpi mai buni decât autovehiculul individual (ex. Colentina).

Figura 27. Frecvența liniilor de tramvai

Linia de tramvai	Frecvența în intervalul
1	6
3	11.2
7	8.9
8	15.2
10	6.3
11	10.8
14	15.6
16	10.6
19	11.3
21	4.5
23	14.1
24	14
25	7.4
27	9
32	**2.5**
35	17.5
36	12.1
40	12
41	**3**
44	14.1
45	16.8
46	27
47	13
5	12.3

Sursa: stbsa.ro

4
[03] În acest caz este vorba contrasens deschis transportului public. Același principiu, ca pe Bd. Regina Elisabeta.

Figura 28. Durata deplasării pe principalele rute deservite de tramvai

Zona	Linia de tramvai	Durata cu mașina (conform Google Maps)	Durata cu tramvaiul (conform Google Maps)	Durata cu tramvaiul (conform app Info STB)
Giurgiului	7	21	31	30[404]
Colentina	21	**38**	33	**28**
Rahova	32	18	25	19
Drumul Taberei, Crângași	41	35	35	37
Pantelimon	55	25	41	34

Sursa: calcule realizate cu Google Maps și aplicația Info STB

Cu toate acestea, tramvaiul întâmpină probleme mari după traversarea inelului central, în momentul în care intră în zona centrală, unde liniile sunt degradate, partajate cu traficul auto și adesea blocate de parcări neregulamentare. Calitatea liniilor de tramvai din interiorul inelului central este precară, în condițiile în care 35% din rețeaua electrică necesită modernizare - ceea ce influențează considerabil viteza comercială și implicit atractivitatea acestui mod de transport (54% din liniile de tramvai din depouri sunt degradate[405]). Mai mult de atât, este nevoie de modernizarea macazurilor pentru că există încă destul de multe intersecții unde acestea sunt schimbate manual. Sunt planificate proiecte de modernizare a liniilor de tramvai precum Bd. Basarabia, Calea Călărașilor, Bd. Corneliu Coposu, Calea Dudești, Bd. Mărășești, Bd. Pache Protopopescu, Str. Traian, Str. N. Teclu și Ziduri Moși. Toate proiecte implică un efort financiar considerabil (peste 100 mil. Euro) și au fost declarate proiecte complementare pentru proiectele depuse pe POR PI 3.2. Acest aspect implică ca ele să fie finalizate până în anul 2023, pentru a evita returnarea fondurilor europene pentru achiziția tramvaielor.

Alte zone cu probleme legate de starea căii de rulare pentru tramvai sunt Maica Domnului-Lacul Tei (expertiză tehnică și DALI realizate de către STB), Ion Mihalache (idem), Calea Griviței (idem), Bd. Barbu Văcărescu – Pod Băneasa (linie neutilizată). De asemenea, depourile de tramvaie Titan și Colentina necesită lucrări de consolidare, extindere (de ex. Titan – pentru preluarea activității Depoului Victoria, unde este planificată o dezvoltare imobiliară în PPP), retehnologizare. O situație similară se înregistrează și la substațiile de electrice de tracțiune urbană pentru tramvaie, care necesită lucrări de modernizare.

În ceea ce privește infrastructura pentru troleibuze, sunt necesare lucrări de modernizare a rețelei de contact (mai ales pe relația Centru-Drumul Taberei), respectiv de extindere a acesteia pentru a deservi noi trasee cu transport electric.

Pentru a asigura optimizarea rețelei de transport este nevoie de date foarte precise despre gradul de încărcare a diferitelor trasee. În prezent, există doar estimări la nivelul întregii rețele sau la nivelul anumitor linii pe care s-a intervenit. Procesul de înnoire a flotei de transport public permite accesul la date mult mai precise, deoarece noile vehicule dispun de sisteme automate de numărare a pasagerilor, care nu sunt însă folosite în prezent din varii motive. Pentru a completa setul de date se poate opta și pe sisteme TIC cum ar fi Wifi beaconing[406] - care este deja testat în Municipiul Iași.

Într-o rețea complexă și performantă de transport public accentul este plasat pe intermodalitate. Doar cu o rețea de noduri și puncte intermodale, alături de tarifare integrată, se poate asigura tranziția de

4

4[04] Frecvență redusă.

4[05] CF. raport de activitate STB 2018

[06] Sistem care poate număra telefoanele mobile care au opțiunea de Wifi activă în autovehicul asigurând o estimare a numărului de călători.

la o rețea de tip “point to point” către una de tip “hub and spoke” care asigură o deservire mult mai eficientă a zonelor de activități[407].

6.4 Integrare

Diversificarea rețelelor de transport public, împreună cu nevoia de extindere către periurban și ulterior zona urbană funcțională, fac ca intermodalitatea să devină un factor esențial pentru orice sistem de transport public performant. Intermodalitatea și integrarea sistemelor de transport se realizează prin două căi: a) infrastructură fizică - noduri și puncte intermodale și b) tarifare integrată.

În cazul Municipiului București, din perspectiva intermodalității, putem vorbi de trei sisteme cvasi paralele. Rețeaua de metrou, cel mai eficient mijloc de transport al Capitalei, asigură doar o integrare superficială cu transportul public de suprafață. Astfel, biletul unic costă mai mult decât cumulul unei călătorii cu metroul și cu transportul public de suprafață, însă permite transferul între mai multe linii într-un interval de 50 minute. Deși transportul public de suprafață este gestionat de același operator, ceea ce implică o tarifare unitară, transferul între diferitele linii se poate face doar pe baza abonamentelor pe toate liniile sau prin achiziția unui nou bilet. Deși majoritatea orașelor mari din România oferă deja bilete valabile pe toate rutele pentru un interval de 50 minute, în cazul Bucureștiului această facilitate încă nu se aplică. Nu există tarifare integrată nici la nivelul transportului public metropolitan, deși este vorba, în majoritatea cazurilor, de același operator care deservește și așezările din Județul Ilfov. Astfel, rutele suburbane sunt nevoite să pătrundă cât mai mult în interiorul capitalei pentru a putea debarca călătorii cât mai aproape de eventuale puncte de interes, evitând astfel schimbarea mai multor mijloace de transport public și costuri suplimentare pentru pasageri.

În ceea ce privește componenta fizică a intermodalității, în prezent nodurile intermodale ale Capitalei sunt preponderent definite de învecinarea mai multor mijloace de transport, fără a exista încă conexiuni facile între ele. De abia recent au fost implementate proiecte care încearcă să promoveze intermodalitatea propriu-zisă, cum ar fi Terminalul de la Străulești[408], construit de Metrorex, sau cel de Pantelimon-Vergului (500 de locuri, aflat încă în lucru), finanțat de PMB. Parcarea din Străulești, deși situată la capătul liniei de metrou, s-a dovedit un eșec, având un grad de ocupare foarte scăzut (sub 5% din cele 600 de locuri) în perioada 2018-2019, inclusiv pe fondul faptului că se percepea o taxă de parcare. În anul martie 2020, Metrorex a demarat un proiect-pilot pentru a oferi parcarea gratuită celor care dețin un abonamente la călătoria cu metroul, în speranța creșterii gradului de ocupare. Sectorul 4 a finanțat, de asemenea, patru parcări de tip park&ride, cu o capacitate de 1.000 de locuri, în jurul stațiilor de metrou Berceni, Dimitrie Leonida, Apărătorii Patriei și Piața Sudului – primele două fiind la sol, iar celelalte două supraetajate. Tariful de parcare este unul foarte competitiv (de circa 3 lei/zi, față de 10 lei/oră în zona centrală).

Așadar, la finalul anului 2020, Bucureștiul va avea doar puțin peste 2.000 de locuri de parcare în facilități de tip Park&Ride, foarte puține raportat la numărul de circa 300.000 de navetiști. Printre zonele analizate pentru noi astfel de facilități se numără zona Prelungirea Ghencea (legătura cu linia 41 de tramvai), pentru care există SF ce prevede o parcare de 300 de locuri, Chitila, Andronache, Petricani – toate legate de proiectul de închidere a inelului median, care are un SF ce necesită actualizare/revizuire. O altă zonă ce ar putea fi vizată de o astfel de facilitate este Măgurele, în contextul în care PMB a licitat recent studiul de fezabilitate pentru supralărgirea Șoselei București-Măgurele.

4

4[07] Cf. Jean-Paul Rodrigue (2017), The Geography of Transport Systems.

[08] Deși oferă servicii de tip park & ride, biletul de transport public nu este inclus în prețul parcării (așa cum este cazul în majoritatea structurilor similare), parcarea în vecinătatea nodului este încă gratuită, sau nu se sancționează parcarea neregulamentară iar legătura cu zonele de interes pe M4 este indirectă. Pentru un conducător auto care vine din Buftea este mai eficient să meargă cu mașina până la Gara de Nord și să intre din acel punct la metrou.

Figura 29. Puncte de ancorare a transportului public metropolitan

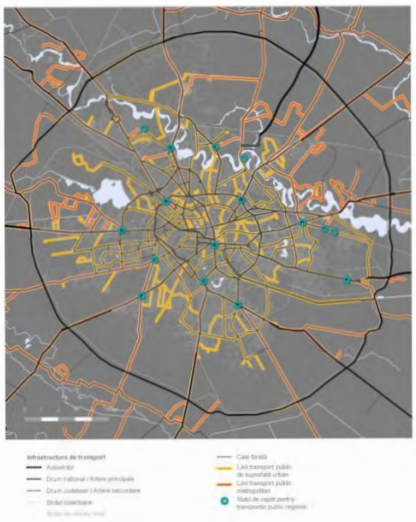

Surse: prelucrare după harta STB și www.tpbi.ro

6.5 Confort

Confortul sistemului de transport public se referă, pe de-o parte, la călătoria în mijlocul de transport public și, pe de altă parte, la timpul de așteptare în stații. Din perspectiva călătoriei, odată cu achiziția de celor 400 de autobuze noi care sunt echipate cu aer condiționat, confortul a crescut considerabil. Rezultatul procesului de modernizare a flotei STB este vizibil și în percepția bucureștenilor. La întrebarea: *la nivelul Bucureștiului, vă rugăm să acordați o notă de la 1 (profund nemulțumit/ă) la 10 (foarte mulțumit/ă) pentru următoarele aspecte*, problema confortului a obținut un scor mediu de 7.63 reprezentând cea mai mică problemă din cele 18 evidențiate în chestionar.

Importanța unor stații de transport public de calitate este vizibilă și la nivelul chestionarului aplicat. La nivelul zonei în care locuiesc, respondenții au considerat că au nevoie de stații de transport public acoperite (8.84 / 10 maxim) și că au nevoie de stații de transport public iluminate pe parcursul nopții (9,01 / 10 maxim). Deși calitatea stațiilor de transport public este importantă pentru locuitorii capitalei, luând în considerare sondajul elaborat în cadrul Planului de Mobilitate Urbană Durabilă, doar 5% din respondenți ar decide să se transfere către acest mijloc de transport public dacă stațiile de transport public ar fi modernizate.

Figura 30. Ilustrarea deficiențelor de proiectare a unei stații STB (Sos. Pipera)

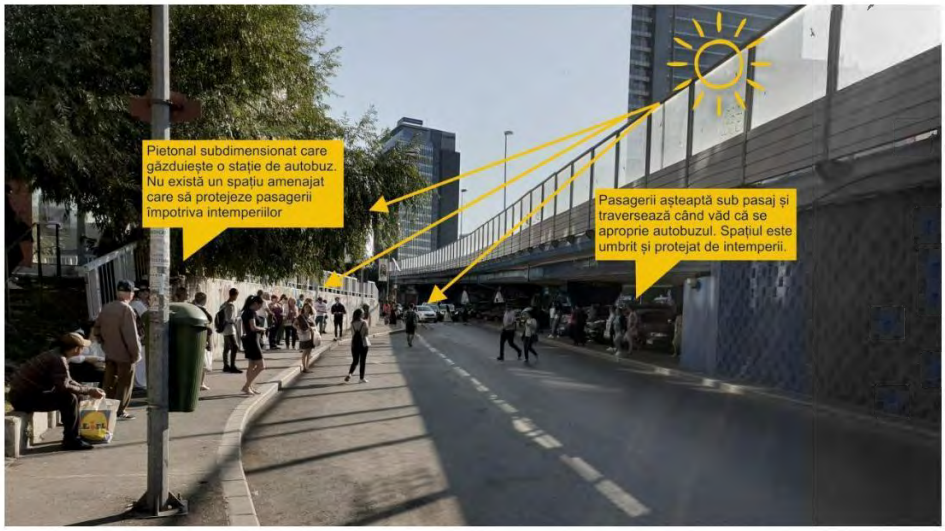

Sursa: imagine proprie

Rămân încă probleme ridicate în ceea ce privește confortul în tramvaie și troleibuze, însă și în acest caz este deja pregătit procesul de achiziție pentru a înnoi flota. Pentru remedierea acestor probleme Primăria Capitalei are în curs de achiziție 140 de tramvaie de 36 și 18 m dotate cu aer condiționat și instalarea de sisteme de aer condiționat în alte 23 de tramvaie.

În ceea ce privește calitatea stațiilor de transport public, numărul de intervenții care să vizeze modernizarea acestora a fost foarte scăzut (doar câteva cazuri punctuale în zona centrală - Piața Universității, Piața Sfântu Gheorghe sau stațiile de pe linia 41 din zona Crângași). O excepție este cazul Sectorului 4 care printr-o asociere cu PMB și STB (Hotărârea nr. 163/2019) a lansat un amplu program de modernizarea a stațiilor de tramvai. De asemenea, Metrorex pregătește, împreună cu JASPERS, documentația pentru reabilitarea și modernizarea tuturor stațiilor de metrou din București, dar pentru implementarea acestui proiect nu există încă o sursă de finanțare clară. Pentru stațiile STB a fost

demarată o licitație care are în vedere realizarea unui acord cadru pentru modernizarea a 2000 de refugii în stațiile de autobuze și troleibuze.

6.6 Costul serviciului

Costul unei călătorii cu transportul public de suprafață era, în anul 2020, de 1.3 lei, iar cu metroul de 2.5 lei. În cazul transportului public de suprafață, costul unei călătorii era la jumătate din tariful aplicat în principalele centre urbane ale României - în care puterea de cumpărare și costul vieții sunt mult mai mici. Același lucru este vizibil și în comparație cu alte capitale din Europa. Cea mai apropiată valoare pentru o călătorie este de 4.8 lei, la Varșovia, care este totuși de 3.6 ori mai mare decât tariful aplicat în București. Tariful scăzut a unei călătorii (neschimbat din anul 2008, în pofida solicitărilor repetate de majorare făcute chiar de către conducerea STB) face ca întreținerea serviciului de transport public să necesite compensații foarte ridicate, de 80% din bugetul operatorului (adică aproximativ 1 md. lei/an). PMB întâmpină deja dificultăți în plata acestor compensații, ceea ce face ca operatorul să înregistreze periodic datorii. În acest context, operatorul a apelat la credite bancare pentru asigurarea fluxului de numerar.

Un sondaj elaborat de Institutul de Cercetare a Calității Vieții în 2018[409] pe 1753 persoane evidențiază faptul că 76% din respondenți ar fi dispuși să plătească mai mult pe biletul de transport public în favoarea unei frecvențe mai ridicate. De asemenea, doar 25% din respondenți consideră oportună implementarea gratuității serviciilor de transport public pentru locuitorii Capitalei.

Tabel 3. Tabel comparativ - prețul unei călătorii cu transportul public de suprafață în marile orașe ale României

Oraș	Cost călătorie	Costul vieții	Oraș	Cost călătorie	Costul vieții
Iași	2.5 lei	36.67	Budapest	6 lei	44.03
Cluj Napoca	2.5 lei	37.41	Berlin	14 lei	66.99
Timișoara	2.5 lei	36.34	Madrid	7.8 lei	59.49
Brașov	2.5 lei	37.01	Roma	7.1 lei	71.76
Constanța	1.5 lei	39.45	Varșovia	4.82 lei	43.11
București	**1.3 lei**	**39.62**	**Paris**	**8.9 lei**	**85.77**

Sursa: paginile web oficiale ale companiilor de transport public

O diferență semnificativă de preț se observă și în cazul transportului cu metroul. Comparația pe acest palier cu alte capitale Europene este însă mai dificil deoarece acestea au sisteme de tarifare integrate, adică călătoriile achiziționate sunt valabile pe transportul public de suprafață și pe cel subteran. În prezent, biletul unic Metrorex-STB costă 5 lei, mai mult decât valoarea cumulată a unei călătorii cu metroul și a unei călătorii cu transportul public de suprafață (1.3 lei + 2.5 lei = 3,8 lei). Biletul unic are însă avantajul că este valabil 50 minute și funcționează pe toate liniile de transport.

STB a înregistrat în ultimii ani o creștere anuală de circa 5% a veniturilor, mai ales pe fondul înăspririi controalelor. Totuși, o pondere ridicată a bucureștenii încă circulă fraudulos, dovadă fiind cele 125.000 de persoane sancționate în anul 2019 și veniturile din amenzi și suprataxe, care s-au ridicat la peste 2

4
[09] http://www.iccv.ro/wp-content/uploads/2019/01/Infografic-transport-public.pdf

mil. Euro. De asemenea, operatorul a extins rețeaua de distribuție a titlurilor de călătorie la 220 de chioșcuri (existând un număr de peste 700 de casieri, adică 6% din totalul angajaților companiei) . Dacă în alte orașe din țară automatele de bilete au luat locul ghișeelor din stații, la nivelul Bucureștiului există doar 5 astfel de puncte. De asemenea, operatorul a introdus recent plata cu cardul în mijloacele de transport, care se adaugă posibilității de plată prin SMS, disponibilă de mai mulți ani. Momentan, ponderea încasărilor prin aceste mijloace de plată este redusă (în jur de 1% în 2019, însă este de așteptat să crească pe viitor).

Trebuie aici menționat și faptul că la nivelul Capitalei nu este funcțional, în prezent, un sistem funcțional de e-ticketing și de numărare a pasagerilor, în condițiile în care nu toate mijloacele de transport sunt dotate cu astfel de echipamente. În anul 2020, STB a început distribuirea cardurilor gratuite de călătorie pentru pensionari, ceea ce reprezintă primul pas în implementarea unui sistem de e-ticketing funcțional la nivelul Bucureștiului, care va sprijini mult și activitatea contabilă a operatorului, precum și modul de calcul a compensațiilor plătite de PMB.

De altfel, la finalului anului 2020 va expira contractul de servicii publice încheiat de STB cu ADI Transport Public București-Ilfov (autoritatea de reglementare în domeniul transportului public de la nivelul regiunii). Regulamentele europene permit STB să încheie începând cu anul 2021 un nou contract de servicii publice cu ADI TPBI pe o durată de 10 ani, cu o valoare de 1,2 – 1,3 md. lei/an, nivel apropiat de bugetul aprobat al companiei pentru anul 2020 (1,33 md. lei). Acest lucru va implica și o disciplină financiară mai riguroasă la nivelul companiei, care are în prezent peste 11.000 de angajați, fiind cel mai mare angajator din Capitală. Dintre aceștia doar 43% sunt șoferi și vatmani, numărul lor fiind de altfel subdimensionat (norma este de 2,8/vehicul), context în care se apelează frecvent la plata orelor suplimentare, care sunt de până la 200% din salariul normal. În schimb, compania are circa 1.000 de angajați TESA și circa 3.000 de muncitori în depouri.

De menționat este și faptul că o nouă nișă de activitate dezvoltată de PMB și STB este transportul școlar, pe modelul lansat la nivel național de Cluj-Napoca. La începutul anului 2020, liniile de transport școlar deserveau 6 școli, pe un număr de 12 trasee cu 130 de stații, dar există cereri și de la alte unități de învățământ din Capitală. În acest sens, PMB are în vedere achiziționarea a 300 de microbuze școlare dedicate transportului elevilor.

6.7 Serviciile de taximetrie și ride-sharing

Deplasările cu taxiul reprezintă o componentă importantă a mobilității urbane, acestea fiind încadrate în categoria transportului în comun. În marile orașe ale lumii modul de gestionare al taxiurilor reprezintă o provocare din ce în ce mai mare, în contextul creșterii numărului de locuitori, implicit a numărului de autovehicule care află într-o continuă creștere. Din această perspectivă, există o serie de provocări, după cum urmează:

- Limitarea spațiului public din orașe (se ia în considerare inclusiv competiția între serviciile oferite de taxi și de transportul în comun);
- Imposibilitatea utilizatorilor de a beneficia de servicii de calitate (calitate precară a vehiculelor și a serviciilor);
- Probleme ce vizează siguranța (din perspectiva calității vehiculelor și a comportamentului șoferilor);
- Probleme cantitative (din perspectiva cererii prea mari sau prea mici);
- Comportament nelegitim (din perspectiva competiției între pasageri);
- Probleme sociale [410].

La nivelul Bucureștiului, autorizațiile de taxi sunt eliberate de către PMB, conform Legii nr. 38/2003 referitoare la autorizarea, organizarea, atribuirea și controlul efectuării serviciilor de transport în regim de taxi sau de transport în regim de închiriere, ale cărei norme de aplicare au fost aprobate prin Ordinul 356/2007. Municipalitatea are ca atribuții întocmirea regulamentului de organizare și executare a acestor servicii, stabilirea numărului maxim de autorizații, strategiile de organizare și dezvoltare ale serviciilor de transport, stabilirea nivelului maxim al tarifului de distanță, numărul minim de taxiuri necesare și programele zilnice de lucru ale acestora, stabilirea locurilor de așteptare pentru taxiuri și pasageri, reglementarea înscrisurilor de pe taxiuri și, mai ales, controlul modalității în care se prestează serviciile de taximetrie.

Conform Legii nr. 38/2003, o autorizație de taxi poate fi eliberată pentru minim 250 de locuitori, ceea ce în cazul Bucureștiului echivalează cu aproximativ 8.500 de autorizații. Prin HCGMB nr. 259/2009 au fost aprobate 10.269 de licențe pentru taximetrie (mai multe decât norma de 4 taxi/1000 de locuitori), mai multe decât limita maximă permisă de lege, prin estimarea, în plus față de numărul de locuitori, a 173.000 de utilizatori potențiali utilizatori care nu locuiesc în București: studenți, străini, navetiști. Tot cu aceeași ocazie au fost delimitate 232 de locuri de așteptare dispuse în 41 de locații. Acest document nu a suferit modificări până la nivelul anului 2020.

În realitate, însă, numărul taximetrelor care furnizează servicii în București este mult mai mic, o parte dintre licențele emise nefiind utilizate din varii motive. În graficul de mai jos se poate observa că numărul autorizațiilor valide (vizate) din București se încadrează în limitele prevăzute de lege. Deși la nivelul anului 2019 existau 7461 de autorizații validate, din acestea doar circa 6300 erau legate de un dispecer.

4
[10]GIZ, 2016. Taxis as a part of public transport.

Figura 31. Numărul licențelor de taxi

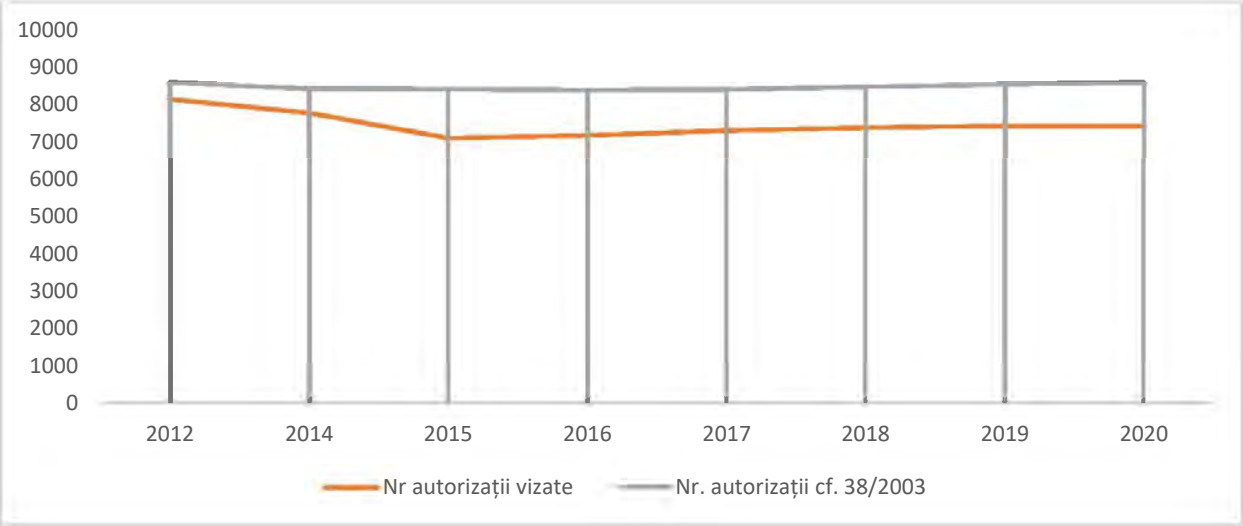

Sursa: PMB

Totuși, se estimează că pe teritoriul Capitalei operează și mulți taximetriști autorizați în județul Ilfov, deși acest lucru nu este permis de lege. Unele UAT-uri din județul Ilfov au acordat autorizații de taxi unor operatori din domeniu, fără a fi însă licențiate la rândul lor de către ANRSC. Conform Legii nr. 38/2003, la nivelul județului Ilfov ar fi trebuit să se emită un număr maxim de 1,555 de autorizații de taxi, însă estimările cu privire la numărul exact al celor aflate în circulație la momentul respectiv indicau faptul că sunt peste 2.000 (deși nu există date statistice complete în acest sens). Inclusiv la nivelul anilor 2017, 2018 și 2019 se observă faptul că acest fenomen este încă prezent, ceea ce reprezintă o problemă majoră, activitatea acestor taximetriști nefiind reglementată de PMB. De asemenea, concurența neloială practicată de taxiurile din județul Ilfov contribuie la apariția diferitor probleme în ceea ce privește bugetul municipalității (veniturile din redevențe), respectiv a bugetului de stat, și chiar din perspectiva modului de aplicare al legislației care este diferit între Poliția Rutieră din Municipiul București și Poliția Rutieră din Județul Ilfov [411].

Serviciile de taximetrie din Capitală erau furnizate, la nivelul lunii octombrie 2019, de următorii dispeceri autorizați:

4
[11] PMUD București

Figura 32. Număr taxiuri înregistrate și facilități oferite de companiile de taxi, august 2019

Numele companiei	Capacitatea flotei proprii	Capacitatea flotei arondate	Tarife	Au sau nu aplicație	Alte detalii
Cristaxi Service	250	400	1,99 ron/km	Au aplicație (Cristaxi București)	Este compania cu cea mai îndelungată activitate în acest domeniu din București. Se poate comanda taxi direct de pe site.
D'artex Service/Star	0	351	1,99 ron/km – standard 2,19 ron/km – confort sporit	Au aplicație (Point Taxi)	Se poate comanda taxi direct de pe site.
Taxi Total	0	159	1,72 ron/km	Au aplicație (TAXI TOTAL)	Au posibilitatea de a acorda vouchere de taxi.
Speed Taxi	0	1345	1,99 lei/km – standard 3,49 lei/km – premium	Au aplicație (Speed Taxi)	Permit plata cu cardul.
Auto Cobălcescu	333	282	1,95 lei/km	-	-
Meridian Taxi	539	0	1,99 lei/km	Au aplicație (Meridian Taxi)	Se poate comanda taxi direct de pe site.
Apolodor Servicii Taxi	0	59	1,99 lei/km		
Apolodor Plus	0	426	2,29 lei/km		
Apolodor Premium	0	30	3,50 lei/km		
Meridian Taxi Plus	0	719	2,29 lei/km		
Euroconstruct Trading (Golden Blitz)	35	130	1,95 lei/km		

Numele companiei	Capacitatea flotei proprii	Capacitatea flotei arondate	Tarife	Au sau nu aplicație	Alte detalii
Millenium Taxi 2000	0	66	1,99 lei/km		
Elegance Car Taxi	0	8	3,49 lei/km		
Lion Quick Taxi	0	250	1,69 lei/km		
Arsenal Transorient	0	80	3,50 lei/km		
Best Taxi Titan	0	200	1,69 lei/km		
Titan Top Select	0	10	1,99 lei/km		
Mondial Select	0	35	1,69 lei/km		
Prof Taxi	0	24	1,93 lei/km		
Arsenal Intercom.	0	8	1,99 lei/km		
Leone Quick	0	100	1,99 lei/km		
Next Taxi Plus	0	300	1,77 lei/km 1,99 lei/km 2,29 lei/km 2,49 lei/km		
Next Way Taxi	0	17	1,98 lei/km		
Drive As Plus	0	150	1,95 lei/km		
Trans Vyl Car	0	14	1,95 lei/km		
TOTAL	1.157	5.163			

Sursa: PMB

Prin comparație cu alte centre urbane de la nivelul țării, acest oraș este necesar să fie perceput la o altă scară, adaptată nevoilor, tendințelor, constrângerilor și provocărilor la care este supus. Astfel, există premisa referitoare la faptul că specificațiile prezente în Legea nr.38/2003 cu privire la numărul autorizațiilor permise să nu mai fie adaptată la nevoile locale ale capitalei. Acest lucru este dovedit inclusiv de tendințele observate referitoare la cererea în creștere, astfel că există din ce în ce mai mulți utilizatori care preferă să renunțe (temporar sau definitiv) la mașina personală și să se deplaseze cu ajutorul taxiului (una dintre cele mai importante cauze este referitoare la lipsa locurilor de parcare).

Regulamentul-cadru pentru organizarea serviciului de taxi în Municipiul București era, la începutul anului 2020, în dezbatere publică, urmând să fie valabil până în anul 2025. Acesta prevede faptul că serviciile de dispecerat sunt obligatorii pentru toți transportatorii autorizați și că acestea pot fi realizate doar de către dispecerii autorizați de PMB. Atribuirea autorizațiilor de taxi se va face doar pentru vehiculele mai noi de 5 ani și cu motorizare minim Euro 5. Alte condiții impuse sunt culoarea integral galbenă a caroseriei, existența unui aparat de taxat fiscalizat, a unei stații radio de emisie-recepție, a lămpii specifice și a înscrisurilor, inclusiv informațiile despre tarifele aplicate. O mențiune importantă este legată de faptul că taximetrele autorizate de către autorități locale nu au dreptul de a opera (prelua clienți) pe teritoriul municipiului București.

Totuși, propunerea inițială de regulament nu cuprindea măsuri ferme de stimulare a trecerii treptate la taximetre preponderent electrice și nici la plata cu cardul în taximetru, așa cum au implementate în alte orașe din țară. În plus, provocarea cea mai mare rămâne cea de a controla mai dur modul de respectare a acestor reglementări de către taximetriști, existând încă numeroase cazuri de șoferi care refuză cursa, refuză să pornească aparatul de taxat, nu sunt îmbrăcați corespunzător sau nu se comportă civilizat în timpul călătoriei (de ex. vorbesc la telefon, fumează etc.).

Serviciile de taxi oferite nu au avut concurență ani la rând, până ce în anul 2015 a apărut pe piață un serviciu concurent, care, spre deosebire de taxi, asigură un transport de tipul comunității online închise - și anume aplicația Uber. Datorită avantajelor competitive în ceea ce privește costul deplasării, chiar confortul și siguranța, acest serviciu a beneficiat de un răspuns pozitiv din partea utilizatorilor, astfel că în anii ce au urmat au mai apărut încă 2 astfel de aplicații (în 2016 Taxify – actualul Bolt, iar în anul 2019 Yango).

Aceste aplcații/servicii au contribuit la sporirea nivelului de atractivitate, inclusiv prin oferirea următoarelor beneficii din perspectiva accesului facil la informații:

- Istoricul deplasărilor – pot fi urmărite cu ușurință datorită faptului că în urma finalizării curselor, facturile sunt procesate și transmise pe adresa de mail asociată contului creat în cadrul aplicației;
- Acces imediat la factură;
- Posibilitatea achitării plății atât prin card bancar, cât și numerar - această opțiune nu a fost valabilă încă de la apariția pe piață a serviciilor, ci a apărut ulterior (deși nu există surse obiective care să fundamenteze această ipoteză, mulți dintre utilizatori au agreat folosirea acestor aplicații în defavoarea serviciilor de taxi tocmai pentru că au preferat plata cu cardul, pe care o consideră mai sigură și mai confortabilă. Inclusiv pentru mulți dintre șoferi această metodă de plată prezintă mai mult interes);
- Raportul calitate-preț, care este superior serviciilor de taxi - sistemul prin care funcționează aceste aplicații, de acordare a unui rating atât din partea clientului către șofer, dar și din partea șoferului către client, încurajează derularea întregului proces (din momentul plasării comenzii de preluare și până la finalizarea cursei) într-o manieră cât mai civilizată, bazată pe împărtășirea unui interes reciproc de desfășurare a deplasării în condiții cât mai optime. Procesul avantajează mai degrabă utilizatorul, care nu este atât de tare afectat de scorul pe care îl obține, pe când șoferul are un interes mult mai mare în a avea un rating cât mai ridicat. Explicația constă în faptul că utilizatorul nu este taxat dacă refuză o cursă preluată de un șofer cu un rating mai mic, pe când șoferului i se aplică penalități la refuzul curselor. Cu toate acestea, la modul general, condițiile în care se desfășoară întregul proces este unul convenabil atât pentru șofer, cât și pentru client. Șoferul nu este constrâns în a respecta un anumit program de lucru, ceea ce îi oferă flexibilitate, având posibilitatea și interesul de a acorda servicii de calitate ținând cont inclusiv de propriile nevoi și constrângeri, iar utilizatorul este atras de condițiile favorabile de care poate beneficia ca urmare a utilizării acestor servicii.

Cererea este într-o continuă creștere, fapt dovedit de numărul din ce în ce mai mare al șoferilor care aleg să colaboreze cu aceste companii. Numărul mașinilor asociate desfășurării acestor activități de ride-sharing se adaugă la numărul mașinilor asociate serviciilor de taxi (în prezent sunt aproximativ 20,000 de șoferi în București, potrivit Asociației Coaliția pentru Economia Digitală [412]). Totuși, este important de accentuat faptul că problematizarea nu vizează reducerea aglomerației prin împuținarea numărului de taxiuri/ mașini în regim ride-sharing în general, ci tocmai, implementarea unor măsuri radicale de gestionare a traficului și de reglementare referitoare la utilizarea autovehiculelor personale ca mod de deplasare. Astfel, relevanța acestor servicii constă în eficientizarea modului de utilizare al spațiului, datorită faptului că aceste mașini se află într-o continuă mișcare, ceea ce înseamnă că nu vor ocupa timp de 8 ore pe zi un loc de parcare (cum ar fi cazul unei mașini personale de exemplu, care ar sta parcată în intervalul în care posesorul se află în timpul orelor de serviciu).

Totodată, este important de menționat faptul că mai există încă o aplicație similară cu cele amintite anterior, care funcționează în regim de taxi. Aceasta pune în legătură directă clientul asociat transportului de persoane în regim de taxi cu șoferul de taxi. Se numește Free Now (fosta Clever) și există pe piață din București din anul 2012, fiind prima aplicație de comandă de taxi de tip agregator din România. Un alt fenomen vizibil apărut ca urmare a implementării aplicațiilor anterior menționate este referitor la dezvoltarea aplicațiilor asociate serviciilor de taxi furnizate de către dispeceri (de exemplu Cristaxi, Taxi Total etc), care permit, de asemenea, plata cu cardul (aceasta reprezintă dovada adaptării acestora la noile tendințe).

De asemenea, este necesară specificarea unui aspect ce clasează serviciile de tip Uber, Bolt și Yango în altă categorie față de modul în care sunt reglementate serviciile de taxi. Așadar, conform deciziei Curții Europene de Justiție, acestor servicii sunt reglementate ca „servicii de transport", ceea ce nu implică licențierea ca serviciu de taxi. Ca și în cazul multor alte orașe din Europa, și în București numărul licențelor este limitat, conform informațiilor prezentate anterior referitoare la prevederile Legii nr. 38/2003, ceea ce a condus, printre altele, la tranzacționarea ilegală a unor licențe. În cazul aplicațiilor sus-menționate, limitarea numărului de autovehicule care operează este decisă de către administratorul lor, funcție de volumul cererii și al ofertei, și nu de către autoritățile locale.

Pentru a accesa serviciile Uber, Bolt sau Yango (care funcționează pe principiul comunității online închise) este necesară crearea unui cont pe platforma asociată aplicației, prin intermediul căreia pot fi plasate comenzi, poate fi urmărit statusul preluării de către șofer, se poate comunica în timp real cu acesta etc.

În cadrul următorului tabel sunt prezentate informații referitoare la costurile acestora:

Tabel 4. Tarife practicate de companiile de ridesharing, 2019

Numele companiei	Tarife
Uber – apărut în anul 2015	UberX / Uber CHildseat – 1,3 ron/km (cursele care depășesc 15 km sunt taxate cu 3 ron/km) Uber Select / Uber Green – 1,65 ron/km (cursele care depășesc 15 km sunt taxate cu 4 ron/km)
Bolt (fostul Taxify) – apărut în anul 2016	Tarif standard – 1,3 ron/km (prețul minim pe cursă este de 10 ron) Tarif confort – 1,65 ron/km (prețul minim pe cursă este de 12 ron) Tarif delivery – 2 ron/km (prețul minim pe cursă este de 10 ron)
Yango – apărut în anul 2019	1,5 ron/km (prețul minim este pe cursă este de 8 ron)

Sursa: paginile web oficiale ale companiilor

4
[12] https://www.startupcafe.ro/afaceri/sofer-uber-bolt-taxe-acte.htm

În prezent, cadrul legal care stabilește procesul de obținere a licenței de taxi este relativ similar cu cel pe care îl parcurge șoferul de Uber/Bolt/Yango pentru a putea circula în condiții legale. Astfel, în tabelul următor sunt prezentate prin comparație documentele necesare.

Tabel 5. Comparația documentelor necesare pentru funcționare (taxi vs. ridesharing)

Taxi	Uber/Bolt/Yango/Clever
• **Certificat de competențe profesionale suplimentare (în plus față de permisul de conducere)** • **Certificat medical și evaluare psihologică** • **Certificat de cazier judiciar (fără incidente)** • **Inspecție Tehnică Periodică pentru vehicul (ITP)** • **Asigurare de răspundere civilă auto obligatorie (RCA)** • **Răspundere terți și asigurare suplimentară pentru pasageri și bunurile acestora** • **Carte de identitate**	• Certificat de competență profesională pentru manager de transport alternativ (în cazul unei firme) SAU copie de pe certificatul de atestare a pregătirii profesionale pentru transportul de persoane în regim de închiriere (în cazul unui PFA, I.I sau I.F) • Permis de conducere (de minim 2 ani) • Vârstă minimă de 21 de ani • Permisul să nu fi fost suspendat în ultimul an din cauze ce implica consumul de alcool • Aviz medical și psihologic • Autorizație pentru fiecare autoturism utilizat la efectuarea transportului (inclusiv ecuson special) obținută de la A.R.R. • Carte de identitate • Cazier judiciar fără înscrisuri • Cazier auto • O fotografie de profil pentru șofer • Inspecție Tehnică Periodică pentru vehicul (ITP) • Asigurare de răspundere civilă auto obligatorie (RCA) • Asigurare suplimentară pentru pasageri și bunurile acestora *Este necesar să aibă o adresă de mail și un smartphone, să se înregistreze online pe site-ul companiei, să aibă o firmă (PFA sau SRL) înregistrată cu scopuri TVA (sau se poate înregistra printr-o flotă parteneră independentă) *Mașina trebuie să fie mai nouă de anul 2005, necolantată

Sursa: Ordonanța de urgență 49/2019, Legea nr. 38/2003, Uber.com

În contextul celor prezentate, este important să fie înțeleasă cât mai bine piața locală din perspectiva acestor servicii, mai ales în ceea ce privește relația dintre cerere și ofertă. Pornind de la aceasta, pot fi realizate eventuale modificări/îmbunătățiri ale cadrului legislativ, respectiv poate fi speculat potențialul economic. De asemenea, este important să fie stabilit clar rolul acestor servicii de transport ca și componentă a mobilității urbane, utilizând instrumentele potrivite pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare (asigurarea unor servicii de o calitate cât mai sporită și a mecanismelor necesare de monitorizare și control, reglementări adaptate la nevoile locale – taxe, penalizări, dinamică sporită în ceea ce privește procesul de acordare a licențelor etc).

Serviciile de taxi și „ridesharing" sunt din ce în ce mai importante în marile aglomerări urbane care înțeleg valoarea terenului și acordă o importanță ridicată managementului parcării. Astfel, taxiurile, alături de serviciile de „ridesharing", reprezintă o importantă alternativă pentru persoanele care se deplasează către zone centrale unde disponibilitatea locurilor de parcare este redusă. Calitatea și costul acestor servicii[4][13], reprezintă considerente importante în procesul de renunțare la deținerea unui autovehicul sau la reducerea cererii pentru parcări în zonele centrale. Totodată, luând în

4
[13] încă destul de accesibil raportat la puterea de cumpărare a locuitorilor Capitalei,

considerare numărul foarte mare de taxiuri și mașini racordate la aplicațiile Uber/Bolt/Yango sau Clever, este important ca programe care vizează înnoirea flotei să fie orientate și în această direcție (subvenții, reguli, etc.).

7. TRANSPORTUL ECOLOGIC

Mijloacele de transport nemotorizate, împreună cu transportul public și electromobilitatea, reprezintă o prioritate pentru politicile de transport contemporane, la nivel mondial, european și național. În cazul deplasărilor nemotorizate, costurile reduse pentru infrastructură, necesarul mult diminuat de spațiu și cantitatea infimă de emisii Co2 reprezintă principalele beneficii.

Figura 33 Piramida priorităților în mobilitatea urbană durabilă

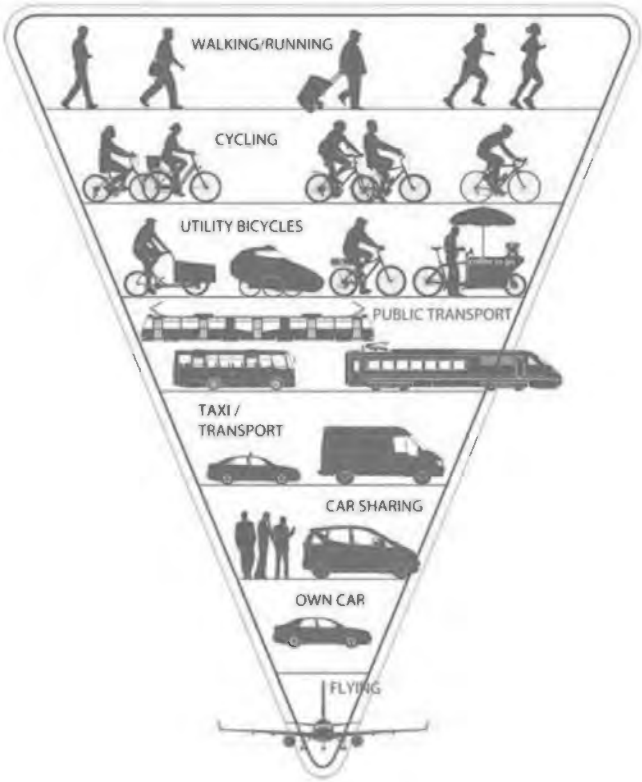

Sursa: Bicycle Innovation Lab, 2011.

Mai mult decât atât, deplasările nemotorizate (mobilitatea activă) au o contribuție importantă la combaterea sedentarismului și ameliorarea sănătății populației. Majoritatea studiilor de specialitate (27/30) consideră că beneficiile mersului pe jos depășesc semnificativ dezavantajele provocate de expunerea la poluarea din traficul rutier și accidente (PASTA, 2015). În ceea ce privește electromobilitatea, principalele beneficii provin din reducerea emisiilor Co2 în zona în care se desfășoară activitatea de transport[414].

[414] Cât timp energia folosită pentru alimentarea vehiculelor electrice provine din arderea de cărbuni sau alte surse poluante efectele pozitive ale acestui mod de transport se resimt doar în mediul urban dar nu și în zona din care provine energia.

În urma adoptării Planului de Mobilitate Urbană Durabilă și a Planului Integrat de Calitate a Aerului, Primăria Municipiului București a pornit demersul pentru a descuraja achiziția, dar și utilizarea autovehiculelor poluante. Astfel, a conform HCGMB 539/2019 a fost adoptată introducerea unei ”viniete Oxygen”, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2020, cu o perioadă de grație în aplicarea amenzilor până în martie 2020. Conform hotărârii de consiliu general toți proprietarii de autovehicule cu o clasă de poluare sub Euro 5 care foloseau arterele de transport ale Capitalei trebuiau să achiziționeze vinieta Oxigen. Măsura se aplica în intervalul orar 07:00 – 22:00 de luni până vineri, cu excepția zilelor naționale de sărbătoare. Urmare a unei consultări online a cetățenilor pe acest subiect, în luna martie 2020, Primarul General a decis să renunțe la această măsură și să anuleze hotărârea sus-menționată, deși fuseseră instalate inclusiv echipamente (camere video, indicatoare) în zonele vizate, iar 1.600 de bucureștenii deja achiziționaseră vinieta.

Figura 34. Zona de aplicare a vinietei Oxigen

Norma de poluare	Tarife (lei)			
	Vinietă electronică de tip Oxigen			
	Perioada			
	1 zi	1 lună	6 luni	1 an
non Euro	15	300	1.100	1.900
		250	1,000	1.700
		200	900	1.500
		100	450	700
Euro 4	5	80	350	500

Sursa: HCGMB 539/2019

Practic această taxă ar fi reprezentat prima măsură punitivă (de tip „pull”) aplicată care putea conduce la reducerea numărul deplasărilor motorizate, măcar către zona centrală[415]. Deși măsura ar fi contribui pozitiv la ameliorarea calității aerului, trebuie luat în considerare și impactul asuprea mediului pe care îl va avea procesul de înnoire a autoturismelor personale. În acest sens, va fi nevoie de o corelarea cât mai bună a măsurilor locale cu programe guvernamentale cum ar fi „Rabla” pentru a asigura o înlăturare cât mai eficientă a autoturismelor învechite (cu nivel de emisii ridicat). Astfel, PMB va

[415] Ar putea fi luată în considerare și creșterea taxei de parcare în zona centrală însă efectul măsurii este foarte redus deoarece nu se aplică amenzi la parcările ilegale din zonele tarifate.

continua programul de acordare a unor vouchere, în valoare de 9.000 lei (circa 2.000 Euro), pentru achiziționarea de către cetățeni a unor autovehicule mai puțin poluante (Euro 6, electrice, hibride), a unor mijloace de locomoție alternativă sau a unor electrocasnice cu clasă energetică superioară. Dacă în anul 2019 au fost alocate de la bugetul local fonduri pentru 5.000 de vouchere, în anul 2020 PMB are în vedere distribuirea a 20.000 de vouchere.

7.1 Electromobilitate

În prezent electromobilitatea reprezintă una din principalele căi luate în considerare la nivelul UE în ceea ce privește decarbonizarea transportului. Astfel, fie că e vorba de autovehicule electrice, trotinete electrice (micomobilitate) sau de alte mijloace de transport cu alimentare electrică, toate aceste sunt susținute prin programe guvernamentale sau direct din fonduri UE.

În cazul vehiculelor electrice și hibride, există o subvenție acordată la achiziția prin programul Rabla Plus. Astfel pentru achiziția unui autovehicul electric, valoarea acestei subvenții este de 45.000 lei (peste 9.200 de Euro), iar pentru un autovehicul hibrid aceasta este de 20.000 lei (peste 4.100 Euro).

Figura 35. Creșterea procentuală a numărului de vehicule înmatriculate după tipul de combustibil

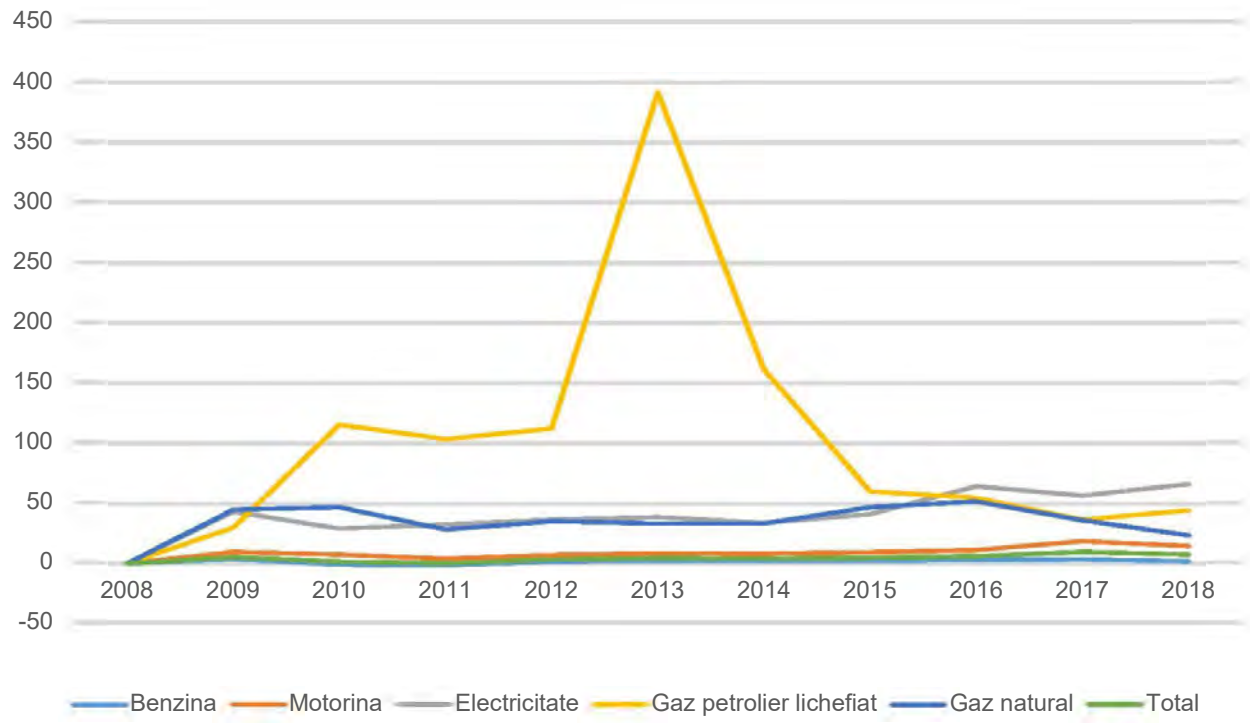

Sursa: INS Tempo / DRPCIV

De asemenea, tot la nivel național există suport financiar pentru orașele care vor să implementeze stații de încărcare a vehiculelor electrice, prin Programul Operațional Regional (PI 4.1). Există și suport de la nivelul Guvernului, prin Administrația Fondului pentru Mediu, care oferă până la 190.000 lei persoanelor juridice care vor să instaleze stații de încărcare a vehiculelor electrice. Eligibilitatea proiectelor implică și o cofinanțare de 10% din partea beneficiarului.

Subvențiile de la guvern, alături de dezvoltarea treptată a sistemelor de încărcare[416], au asigurat o creștere din ce în ce mai mare a numărului de autovehicule electrice, în medie 44% între 2008 și 2018. Deși rata de creștere este cea mai accentuată (doar alimentarea cu gaz petrolier lichefiat a înregistrat creșteri mai mari între 2012 și 2015) ponderea vehiculelor electrice din total este încă de doar 0.25% din total, în contextul în care media europeană se aproprie de 2%[417]. Cea mai mare pondere a

4

4[16] Încărcarea autovehiculelor electrice este în continuare în multe cazuri gratuită.

[17] Monitoring of CO2 emissions from new passenger cars – Regulation (EC) No 443/2009

vehiculelor electrice din total este înregistrată în Norvegia, peste 50%, fiind urmată de Suedia cu peste 8%.

La nivelul Capitalei erau înregistrate de 683 vehicule electrice la nivelul anului 2018, alături de încă 63 în județul Ilfov. Datele aferente anului 2019 indică o creștere a numărului acestora de 2,5 ori, ceea ce înseamnă ca cifra lor a trecut deja pragul de 2.000 de unități, ceea ce reprezintă totuși o pondere nesemnificativă în totalul parcului auto (sub 0,5% din total). Suportul din partea PMB în ceea ce privește deținerea unui autovehicul electric este dublat față de măsurile naționale. Astfel, prin HCGMB. nr. 377/26.07.2018 au fost puse la dispoziția bucureștenilor 5.000 de vouchere în valoare de 9.000 lei în vederea achiziționării exclusive de autoturisme noi EURO 6, non-diesel, mijloace de locomoție noi ”prietenoase cu mediul”, non-diesel, hibride sau electrice, obiecte electrocasnice și electronice noi cu clasa energetica superioară, în schimbul predării spre casare a unui autovehicul uzat. De acest program au beneficiat 4.193 persoane în perioada 2018-2019, însă nu este clar pentru ce au fost folosite voucherele oferite. De asemenea, tot la nivelul PMB, prin HCGMB 715/18.10.2018 a fost aprobat procesul de realizare a 300 de stații de încărcare a vehiculelor electrice. Dintre acestea, Compania Municipală Energetica reușise să instaleze doar o mică parte până la finalului anului 2019, restul fiind în procedură de achiziție publică.

Realizarea stațiilor de încărcare a vehiculelor electrice este susținută și de mediul privat. Astfel, o varietate mare de centre comerciale din lanțurile Lidl, Kaufland, Profi, dar și mall-uri, precum Promenada, AFI, Băneasa etc. au instalat stații de încărcare a vehiculelor electrice.

Astfel, la sfârșitul anului 2019, municipiul București și zona periurbană a acestuia dispun de aproximativ 110 stații de încărcare a vehiculelor electrice. Cea mai mare concentrare de stații de încărcare se regăsește în zona de nord, care este și zona cea mai dezvoltată a Bucureștiului. Datorită veniturilor ridicate în această zonă, posibilitatea ca locuitorii să achiziționeze vehicule electrice este mult mai mare.

Deși există deja aproximativ 1 stație de încărcare la mai puțin de 20 de vehicule, numărul acestora va trebui să crească rapid pentru a putea susține creșterea accentuată a numărului de vehicule electrice înmatriculate (+250% în 2019 față de 2018). În prezent, proprietatea unui autovehicul electric este mai facilă pentru persoanele care locuiesc în locuințe individuale sau lucrează / locuiesc în vecinătatea directă a unei stații de încărcare pentru autovehicule electrice, în condițiile în care nu există facilități pentru încărcarea autovehiculelor electrice în zonele de locuințe colective unde trăiește cea mai mare parte a populației.

Figura 36. Localizarea stațiilor de încărcare vehicule electrice, 2019

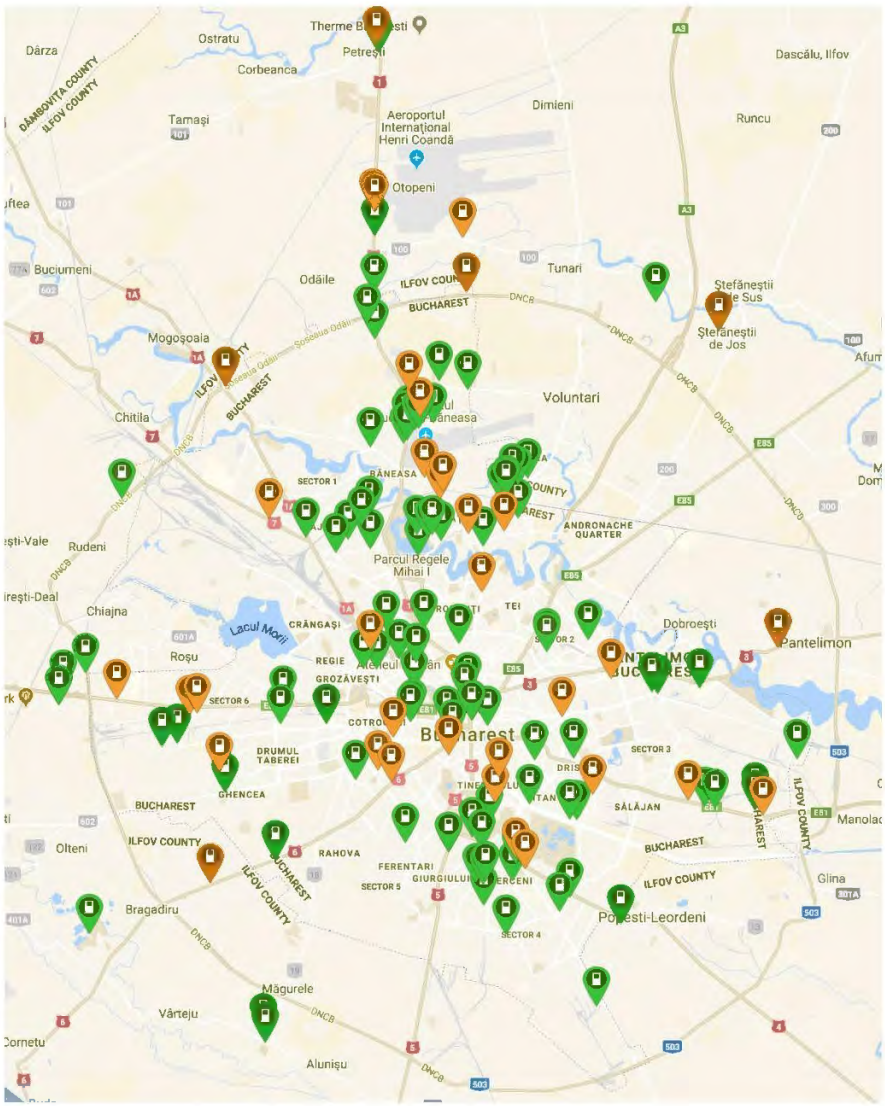

Sursa: https://www.plugshare.com/ [accesat 20.01.2020]

În concluzie, dacă se are în vedere o creștere mai mare a numărului de autovehicule electrice se resimte nevoia de a porni programe care să dezvolte facilitățile de încărcare în zonele de locuințe colective. Trebuie luat în considerare că achiziția de autovehicule electrice nu rezolvă, de una singură, problema congestiei și asigură doar o ameliorare a calității aerului în interiorul Capitalei. Mai mult decât atât, luând în considerare costurile reduse în ceea ce privește combustibilul în raport cu prețul de achiziție a autovehiculului, un proprietar este în primul rând încurajat să folosească noul

autovehicul cât mai frecvent pentru a putea recupera investiția. Acest aspect face foarte atractivă achiziția de vehicule electrice pentru companii de taximetrie, car-sharing, curierat sau HORECA.

7.2 Deplasări pietonale

Calitatea și posibilitatea de a utiliza infrastructura pietonală reprezintă una din problemele caracteristice Capitalei. Acest aspect a fost evidențiat și de către locuitorii Bucureștiului. În cadrul sondajului realizat în cadrul procesului de elaborare a SIDU, locuitorii Capitalei au acordat o notă de 6.67/10 pentru capacitatea infrastructurii pietonale, respectiv de 6.82/10 pentru calitatea pavajului trotuarelor[418]. O problemă și mai mare a fost cea legată de accesibilizarea spațiului public, care a înregistrat un scor de 6.31. Acest lucru înseamnă că cel puțin 30% dintre bucureșteni nu sunt mulțumiți de circulațiile pietonale.

Figura 37. Percepția populației asupra problemelor legate de infrastructura dedicată pietonilor

	Aveți	Utilizați	Notă	Necesitate
Trotuare în stare bună	84,7%	82,7%	7,72	8,83
Spațiu suficient pentru deplasarea pe trotuar	76,6%	74,0%	7,57	8,98

Sursa: Sondaj SIDU București 2019

Zonele cu probleme în ceea ce privește capacitatea infrastructurii de transport pentru pietoni sunt caracterizate fie de trotuare subdimensionate, ocupate de obstacole (mașini parcate ilegal, stâlpi de iluminat, etc.), fie de areale ample lipsite de circulații pietonale, preponderent zone industriale (conectivitate redusă).

Zonele cu probleme în ceea ce privește calitatea sau eficiența infrastructurii pietonale[419] acoperă o suprafață de peste 4700 ha[420] și reprezintă, astfel, 19.6% din teritoriul administrativ al capitalei.

Zonele cu probleme cu trotuare subdimensionate se regăsesc preponderent în cartierele de locuințe individuale, dezvoltate după anii 1990. Noile dezvoltări, amplasate cu precădere la periferia orașului (inclusiv în peri-urban, în județul Ilfov) au fost proiectate cu dimensiunea minimă a pietonalului de 1m, cel mai îngust profil acceptat în HCGMB 66/2006 – stradă de categoria IV. Dezvoltările rezidențiale din județul Ilfov mizează pe încadrarea într-o zonă rurală ("locuire rurală"), astfel încât trotuarele să poată fi proiectate la o lățime de 0.75m,[421] păstrând mai mult spațiu pentru parcele. Astfel, după amplasarea rețelelor tehnico-edilitare (stâlpi de iluminat și suport pentru cabluri), în anumite locuri pietonalele au mai puțin de 0.75 lățime, făcând practic imposibilă utilizarea lor. Deși stâlpii de iluminat fac adesea imposibilă circulația pe trotuar, o parte considerabilă din trotuarele din capitală au fost modernizate

---

4
4[18] 1 (profund nemulțumit/ă) la 10 (foarte mulțumit/ă)

[19] * zonă cu trotuar subdimensionat = zonă în care peste 80% din străzi sunt dotate cu trotuare care detin un spatiu circulabil mai îngust de 1.2m. Conform NP-051 acesta este spațiul minim alocat pentru a trafic scăzut, cât timp există buzunare de întoarcere și așteptare.

** zonă cu conectivitate pietonală redusă include terenuri de mari dimensiuni (peste 10ha) care nu sunt traversate de circulații pietonale. Sunt excluse cimitirele și zonele cu conectivitate reduse care se află în periferie, unde nu există cerere pentru traversare.

*** nu au fost evidențiate zonele cu trotuare blocate de parcări ilegale, unde circulația pietonilor este cvasi imposibilă

4
4[20] Calcul bazat pe vizite pe sit, analiză google streetview și cartare pe imagini satelitare.

[21] Legea nr. 37/1975 privind sistematizarea, proiectarea și realizarea arterelor de circulație în localitățile urbane și rurale, art. 32, stipulează lățimea de 0.75m pentru circulațiile pietonale în zonele rurale.

fără a gândi soluții pentru relocarea sau evitarea obstacolelor. Au rezultat astfel trotuare modernizate, cu un pavaj de o bună calitate, dar care nu sunt utilizabile de către pietoni.

Probleme în ceea ce privește calitatea circulațiilor pietonale nu se regăsesc doar în zonele periferice, gândite pentru a fi mai accesibile din punct de vedere al prețului, ci și în partea de nord a capitalei, unde se concentrează locuințe de lux. Cel mai reprezentativ caz este zona rezidențială dintre Șos. Nordului și Str. Nicolae Caranfil. Acolo trotuarele lipsesc în totalitate sau sunt mult subdimensionate (<0.5m), deși densitatea populației și a locurilor de muncă este una destul de ridicată.

Figura 38. Pietonal subdimensionat în zonele rezidențiale de la periferia Capitalei

Sursa: prelucrare după Google Streetview

De regulă, zonele cu o tramă stradală prestabilită și ierarhizată (ex. Aviatorilor, Eroilor, Vatra Luminoasă, dar și centrul istoric) beneficiază de trotuare dimensionate corespunzător (minim 1.8m spațiu funcțional). Inclusiv zone cu profil rural dezvoltate în perioada 1960-1990 sunt echipate cu trotuare dimensionate corespunzător. Dezvoltările adiacente, realizate după 1990, nu mai oferă însă circulații pietonale practicabile.

Figura 39. Dimensionarea trotuarelor în Popești Leordeni

Sursa: prelucrare după Google Streetview

Arealele cu conectivitate redusă reprezintă o problemă cât timp ele sunt localizate în interiorul orașului, în zone utilizate intens de pietoni. Astfel, aceste zone devin bariere în circulația pietonală și implicit în dezvoltarea orașului. Principalele astfel de bariere se regăsesc în lungul căii ferate, legătura cu Gara de Nord și legătura cu Gara Obor. Problemele sunt mai intense în zona Obor, deoarece acolo este vorba de foste zone industriale care limitează legătura nord-sud. Singura opțiune rămâne Sos. Colentina, un pasaj pietonal suprateran degradat aflat la 900m de Șos. Colentina sau str. Baicului - aflată la 1.5km. În cazul zonei de agrement din lungul Lacului Morii (partea de nord) accesul este limitat de zone industriale parțial abandonate și terenuri virane. Este astfel compromisă valorificarea malului de lac și a proximității lui față de zona rezidențială adiacentă. Zone cu o conectivitate pietonală redusă se păstrează și în interiorul inelului central, fiind reprezentate de terenuri ample destinate unor investiții-cheie care nu s-au mai realizat (ex. Casa Radio). Într-o situație similară se află și Casa Poporului sau Catedrala Mântuirii Neamului, care din cauza regimului special nu permit traversarea pe direcția nord-sud a unui teren de peste 47h (aprox. 950 x 600m)[422].

4

[22] Un ocol de 12 minute față de opțiunea unei traversări directe pe direcția nord-sud

Figura 40. Clasificarea infrastructurii pietonale

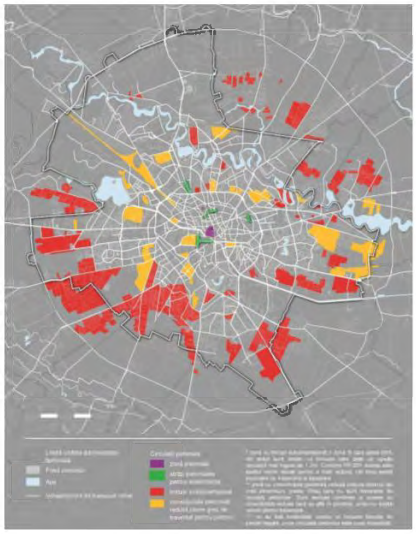

Sursa: analiză proprie (vizite pe sit și analiză imagini Google Streetview)

Problematica zonelor pietonale este însă strâns legată de cea a parcărilor. Parcarea ilegală pe trotuar este deja un fenomen caracteristic Capitalei și este vizibil mai ales în cartierele de locuințe colective[423] sau în zonele cu o densitate ridicată a locurilor de muncă / a populației[424]. Astfel, trotuarele devin necirculabile (vezi cartogramă capitol parcare – „parcări ilegale pe trotuar), în lipsa unor bolarzi care să delimiteze spațiul carosabil de cel pietonal (care există doar pe un număr mic de străzi), precum și a neimplementării cu fermitate a legislației în vigoare, care indică foarte clar (Art. 72 din OUG nr. 63/2006) faptul că parcarea este interzisă pe trotuare, cu excepția cazurilor în care administratorul drumului o permite și o semnalizează ca atare. Chiar și în acele cazuri, legea impune păstrarea unei distanțe minime de 1m din trotuar pentru deplasarea pietonilor.

Comparativ cu alte capitale europene de dimensiuni similare (Londra, Berlin, Budapest, etc.), suprafața zonelor pietonale a Bucureștiului este oricum mult mai redusă. Deși pietonizarea unei părți din centrul istoric a fost un succes, care a susținut procesul de regenerare a unei zone decăzute, modelul nu a mai fost repetat în ultimii ani. După pietonizare, centrul istoric a devenit una din principalele atracții turistice ale Capitalei, însă chiar și în acea zonă circulația pietonală păstrează o suită de probleme. Reglementări prea permisive în ceea ce privește amplasarea teraselor și accesul vehiculelor au scăzut atractivitatea zonei pentru cetățeni. Alocarea a prea mult spațiu pentru terase face ca culoarul circulabil pentru pietoni să fie adesea mai mic de 2m. Accesul limitat, dar nu interzis, pentru autovehicule face ca segmente importante din zona pietonală să fie utilizate de fapt ca parcare (ex. str. Eugeniu Carada și o parte din str. Lipscani – în spatele BNR).

A doua fază de pietonizare a zonei centrale miza pe o suită de intervenții punctuale propuse în cadrul TUB / PIDU București. Abordarea propusă avea la bază un fel de „acupunctură urbană" – prin revitalizarea unor spații publice reprezentative (denumite camere urbane), legate printr-o suită de străzi exclusiv pietonale sau cu prioritate pentru pietoni. Pornind de la o suită de piețe revitalizate cu succes se poate susține și cererea pentru pietonizare a unor străzi adiacente (modele similare au fost aplicate deja în orașe precum Sevilia). Unul din proiectele principale din PIDU aveau în vedere și deschiderea (permeabilizarea) unei circulații care să asigure traversarea zonei din jurul Palatului Parlamentului. Acest proiect ar fi avut capacitatea de a reda publicului un spațiu reprezentativ al Capitalei, transformând-ul într-un adevărat „parc urban".

Zona din fața Palatului Parlamentului face deja parte din spațiile transformate temporare în zone pietonale pentru diverse evenimente în aer liber reprezentative la nivelul Capitalei (ex. concerte, maratoane, video-mapping etc.). În aceeași situație se află și zone precum str. Pictor Arthur Verona sau str. Mătăsari, care atrag evenimente anuale încercând să promoveze nevoia unor noi zone pietonale. Toate aceste proiecte atrag atenția asupra unei nevoi continue de zone pietonale, mai ales în perimetrul central, unde potențialul este foarte ridicat. Totodată se resimte și nevoie de a dezvolta zone pietonale în cartierele de locuințe colective, formând astfel o rețea de spații comunitare. În prezent, sigurul caz este parcul din fața Primăriei Sectorului 2, care a atras și pietonizarea străzii dintre parc și Primărie.

În ceea ce privește circulația persoanelor cu dizabilități locomotorii sau de vedere, Capitala întâmpină dificultăți în a asigura condițiile minime de mobilitate. În București circulația persoanelor cu dizabilități locomotorii sau de vedere este cvasi-imposibilă fără un însoțitor. Deși modernizările de străzi includ adesea rampe pentru persoane cu dizabilități, acestea nu respectă normativul NP-051. De asemenea, la nivelul anului 2013 se estima că doar 30% din instituțiile publice ale Capitalei sunt accesibilizate[425]. În continuare lipsesc semafoare cu semnalizare acustică pentru nevăzători, marcaj tactil nu este

4

4[23] Care nu au fost proiectate pentru un indice de motorizare atât de accentuat.

4[24] Adesea este vorba de zone cu un POT de peste 70% în care spațiul dedicat parcării este foarte redus (ex. zona dintre Calea Dorobanți și Calea Floreasca sau cea mai mare parte a zonei centrale.

4

[25] A. Drăguțescu, et. al, 2014. Raport de audit al accesibilității spațiului public urban

prezent în intersecții (sa este degradat), trotuarele nu sunt coborâte suficient la trecerile de pieton iar în noile proiecte se includ în continuare bolarzi cu o înălțime de sub 1.2m[426].

Cu toate acestea există modele de succes în ceea ce privește calmarea traficului și accesibilizarea spațiilor publice (ex. bretea Str. Nicolae Caranfil), care nu sunt însă replicate nici măcar în zonele rezidențiale unde s-ar preta.

Figura 41. Modele amenajări de calmarea a traficului

Sursă: arhivă proprie

Exemplu de trecere de pietoni surpaînălțată în Cluj Napoca – model replicabil în zone cu trafic calmat – zone rezidențiale sau în centrul istoric – rezolvarea permite traversarea persoanelor cu dizabilități în siguranță și fără dificultate.

Pe o parte din principalele artere de circulație există pavaj tactil (pentru nevăzători), însă, nefiind întreținut, aceste se degradează și dispare după câteva luni de utilizare.

În acest condiții, singurele opțiuni pentru repararea acestor erori se rezumă la: 1. Lărgirea străzii, ceea ce implică exproprieri - uneori greu de realizat deoarece construcțiile sunt realizate pe aliniament sau 2. Reconfigurarea circulațiilor prin inserarea de sensuri unice sau reducerea benzilor carosabile de la 3.5m la 3m. Cu toate acestea, este foarte important ca în viitor să nu se mai emită autorizații de construire sau să se aprobe PUZ-uri care să cuprindă străzi, chiar și locale, cu pietonale subdimensionate (lățime sub 1.5m - pe care două persoane pot trece una pe lângă cealaltă fără a intra pe carosabil).

Conform datelor Direcției General pentru Poliție a Primăriei Capitalei, în București s-au înregistrat în anul 2018 un număr de 342 de accidente grave în care au fost implicați pietoni, în urma cărora 40 de persoane au decedat, 306 au fost rănite grav și 10 au fost rănite ușor (peste jumătate din totalul victimelor implicate în accidente rutiere în municipiu). Dintre acestea, 176 de accidente, cu 29 de de decedați, 147 de răniți grav și 2 răniți ușor, s-au produs din vina pietonilor, cauzele principale fiind traversarea neregulamentară și neacordarea prioritității vehiculelor. În cazul a 166 de accidente, cu 11 decedați, 159 de răniți grav și 8 răniți ușor, vina a fost a conducătorilor auto care nu au acordat auto care nu au acordat prioritate pietonilor. Peste 79% dintre decese s-au produs în cazul persoanelor de peste 60 ani. În primele 6 luni din 2019, numărul pietonilor decedați în accidente a fost de 13 (dintre

4

[26] Un posibil obstacol foarte periculos pentru nevăzători.

care 10 au traversat neregulamentar). Zonele pe care se înregistrează cele mai multe accidente care implică pietoni sunt Șos. Berceni, Bd. Iuliu Maniu, Șos. Pantelimon, Șos. Olteniței, Șos. Ștefan cel Mare, Splaiul Independenței, Bd. I.C. Brătianu, Șos. Alexandriei. Cele mai numeroase accidente au loc luni și marți, respectiv între orele 16-17, 13-14 și 6-7.

În acest context, CGMB a aprobat în anul 2019 indicatorii tehnico-economici pentru 8 pasarele pietonale pe Șos. Mihai Bravu, Șos. Alexandriei, Calea Griviței, Bd. Doamna Ghica, Șos. Pipera, Str. Liviu Rebreanu, Bd. Iuliu Maniu. Tot în anul 2019, PMB și Universitatea Politehnică s-au asociat pentru a construit un pasaj pietonal suprateran pe Splaiul Independenței, între universitate și Complexul Regie. De asemenea, PMB a reluat lucrările la pasajul pietonal din Piața Eroii Revoluției, care sunt abandonate de mai mulți ani. Primăria Sectorului 3 a aprobat în 2020 construcția unui pasaj pietonal în zona stației de tramvai Laborator de pe Șos. Mihai Bravu. Primăria Sectorului derulează lucrări de consolidare și modernizare a Pasajului Obor, inclusiv prin înlocuirea benzilor rulante. O altă pasarelă pietonală cu studiu de fezabilitate realizat este cea de pe Șos. București-Ploiești (Fântâna Miorița). PUZ-urile de sector, aflate în diferite stadii, prevăd, la rândul lor, intervenții dedicate zonelor pietonale, shared-space sau pasajelor sub/supraterane pentru pietoni.

7.3 Deplasări velo

La fel cum este cazul majorității orașelor din România, și în Capitală infrastructura pentru mersul cu bicicleta este mult subdezvoltată în relație cu nevoile locuitorilor. Acest aspect este relevat și în sondajul elaborat pentru pregătirea SIDU, în care insuficiența pistelor pentru mersul cu bicicleta este a doua cea mai mare problemă la nivelul Capitalei (după congestia traficului), cu un punctaj de 5.10 (1 - profund nemulțumit/ă la 10 - foarte mulțumit/ă).

Din sondajului desfășurat la momentul elaborării Planului de Mobilitate Urbană Durabilă (2015), reiese că 19% din respondenți ar merge cu bicicleta dacă ar exista infrastructură dedicată, iar 71% ar folosi acest mijloc de deplasare dacă ar exista infrastructură și vremea ar fi favorabilă. Totuși, Capitala dispune în prezent de un singur culoar cu piste de biciclete amenajate corespunzător, traseul Parcul Regele Mihai (intrarea Pescăruș) – Piața Victoriei - cu o ramificație către intersecția Calea Victoriei cu Bulevardul Regina Elisabeta și către intersecția Berzei - Buzești cu Calea Griviței[427].

Traseul nord - centru asigură momentan legătura între cartierul Aviatorilor și zona Universității. Din 2018, există o amenajare și pe Sos. Pipera care extinde traseul până la zona de birouri de la Aurel Vlaicu. Noul segment nu a fost dat încă în funcțiune și nu este continuu, fiind încă lipsit de o legătură cu traseul existent[428]. Într-o situație similară se află și intersecția de la Aviatorilor unde există marcaje și delimitări ale pistei pentru bicicleta, dar nu și indicatoarele care confirmă darea ei în funcție.

Celelalte piste, amenajate în sectorul 2, 3 și 4, prezintă erori destul de grave de proiectare. Pista de pe Șoseaua Pantelimon este subdimensionată (1m) fiind amplasată între mașini parcate și vegetație de aliniament. Practic, bicicliștii nu au spațiu de depășire, iar lipsa unui spațiu de protecție față de mașinile parcate face ca aceștia să fie expuși la coliziuni cu persoane care părăsesc mașina fără a se asigura. Acest traseu, deși este marcat, nu este încă recepționat și în consecință nu este dat în funcțiune.

4

[27] Între 2008 și 2010 au fost marcati 112 km de piste pentru biciclete. Starea precară a lucrărilor si erorile majore de proiectare au facut ca cea mai mare parte a pistelor create sa fie considerate periculoase pentru participanții la trafic fiind desființate în anul 2012 de către Poliția Rutieră.

4[28] str. N.Caramfil până la intrare în Parcul Regele Mihai I unde pe alocuri profilul rutier este foarte îngust (3m) și nu permite inserarea de infrastructură pentru biciclete.

Figura 42. Cele mai recente amenajări de piste de biciclete (Calea Victoriei – tronson 2 și Bd. Aviatorilor – Sos. Pipera)

Sursa: Arhiva autorului

În 2019, au fost realizate studii de fezabilitate pentru încă 4 tronsoane din rețeaua de piste pentru biciclete a capitalei: definitivarea traseului nord - centru, partea de nord-vest a inelului central (Iancu de Hunedoara – Ștefan cel Mare – Mihai Bravu), legătura între pista de pe Calea Victoriei și Parcul Izvor via Splaiul Independenței și Piața Victoriei. Propunerile preliminare mizează pe amenajarea infrastructurii pentru biciclete în detrimentul circulațiilor auto și respectă astfel principiile mobilității urbane durabile. Comparând însă traseele în curs de implementare și cele realizate în ultimii ani de către primăriile de sector cu cele propuse în PMUD (12 trasee prioritare), se poate identifica o

abordare diferită. Traseele actuale merg doar pe direcție nord - centru, est - vest și inelar, deservind doar partea de nord a capitalei. Traseele din PMUD însă au în vedere conturarea unei rețele de bază care să deservească într-un mod unitar zonele cu cea mai mare densitate a populației și să asigure legături cu principalele zone de activitate. Deși traseele în curs de implementare sunt benefice pentru a facilita deplasările cu bicicleta, în viitorul apropiat, rețeaua radială trebuie completată, mai ales către partea de sud a capitalei.

Figura 43. Principalele rute folosite de utilizatorii sistemului de bike sharing - Aperider

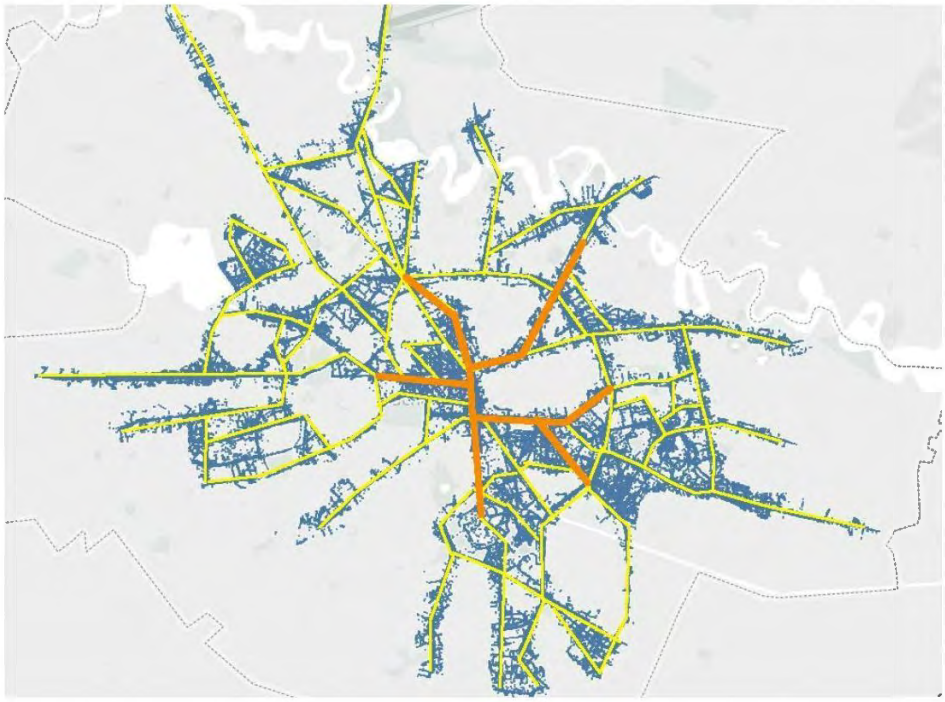

Sursa: Pegas - Aperider

În prezent, principala problemă în procesul de realizare a rețelelor de piste și a benzilor pentru biciclete este cadrul legal și normativele învechite. Proiectarea infrastructurii pentru biciclete se realizează pe baza "STAS 10144 2-91 trotuare, alei, piste de ciclişti", care nu mai răspunde principiilor actuale de proiectare aplicate la nivel european și nu numai. Ghidul metodologic de reglementare a proiectării, execuției, utilizării și mentenanței lucrărilor de infrastructură pentru biciclete, singurul document care îndrumă proiectanții în momentul de față, este în dezbatere publică la MDRLP încă din anul 2017.

Figura 44. Infrastructură pentru biciclete (existent și propus în strategii)

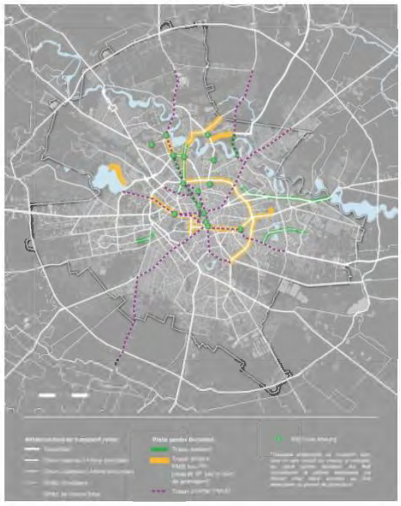

Sursa: analiză proprie / PMUD / PMB

Pentru a crește numărul de deplasări cu bicicleta nu este însă suficientă dezvoltarea de piste pentru bicicletă. Este nevoie și de dotări, evenimente și alte facilități pentru a încuraja mersul cu bicicleta. În prezent, în Capitală există doar două sisteme private de bike-sharing: I'Velo Urban (dedicat deplasărilor către obiective de interes) și I'Velo Relax (dedicat agrementului)[429]. Sistemul I'Velo Relax funcționează preponderent în marile parcuri ale Capitalei. Bicicletele sunt închiriate și ulterior returnate la un centru amplasat la intrarea în parc. În cazul I'Velo relax, este vorba de un sistem cu stații de ancorare, care funcționează pe bază de abonament, și poate fi accesat prin intermediul unei aplicații. În lipsa infrastructurii pentru biciclete, stațiile sunt în prezent amplasate preponderent pe traseul nord - centru și în câteva zone cu o densitate mare de locuri de muncă (ex. Romexpo). Extinderea infrastructurii pentru biciclete și o deservire mai echilibrată a întregului oraș ar putea asigura și dezvoltarea sistemului existent de bike-sharing. De asemenea, existența infrastructurii pentru biciclete atrage de regulă și alți operatori de sisteme de bike-sharing, nefiind astfel necesar ca administrațiile publice locale să dezvolte asemenea proiecte. Singurul rol al administrației publice locale ar fi acela de a reglementa aceste servicii și de a verifica punerea lor în aplicare.

Deși, la nivelul Bucureștiului există o suită de piste pentru biciclete, disponibilitatea parcărilor pentru biciclete este încă foarte redusă. O parte din instituțiile publice (preponderent universitățile), au achiziționat rastele pentru biciclete, la fel ca și marile centre comerciale. Numărul acestor parcări este încă mult prea redus și ar trebui suplimentat mai ales în școli, instituții culturale, principalele stații de transport public (intermodalitate) și în alte puncte de interes. La fel ca în cazul parcării autovehiculelor rutiere (aplicația Parking București), este importantă și cartarea parcărilor pentru biciclete, astfel încât bicicliștii să aibă acces la acest tip de informație.

Figura 45. Principale zone folosite de utilizatorii Aperider

Sursa: Pegas - Aperider

Luând în calcul datele generate de sistemul de bikesharing (dockless) de la Pegas – Aperider, ies în evidență foarte ușor zonele în care cererea pentru rastele este foarte ridicată. Practic, cererea este cea mai mare în zonele o densitate mare a activităților și în principalele intersecții ale Capitalei, unde se află și cele mai bune legături cu rețeaua de transport public[430]. De aceea, un program dedicat pentru

[429] Pentru o scurtă perioadă, în Capitală a funcționat și un serviciu de bike-sharing de tip "dockless", denumit ApeRider. Din cauza furturilor și dificultății de a recupera bicicletele, proiectul a fost abandonat la câteva luni după lansare.

[430] În rețelele de transport public eficientizate (rețele hub and spoke) sistemele de bike / scooter sharing dockless reprezintă opțiuni de tip „last mile" și extind raza de deservire a stațiilor de transport public.

amenajarea de rastele ar trebui orientat și către nodurile intermodale, alături de instituțiile publice, centrele comerciale sau imobilele de birouri.

Există cerere și pentru parcări de biciclete aferente zonelor de locuințe colective. Cererea de parcări rezidențiale este motivată de disconfortul creat pentru a transporta bicicleta până la etajele superioare, dar și de spațiul locativ redus care adesea face dificilă și păstrarea unei biciclete. Din acest motiv, în iunie 2018, Primăria Sectorului 4 a lansat un proiect-pilot de parcări rezidențiale pentru biciclete care urma să fie testat în zonele de locuințe colective amplasate în vecinătatea Parcului Tineretului. Este vorba de containere, transformate în parcări de biciclete, la care accesul se asigură pe baza unei aplicații.

Figura 46. Propunere garaj biciclete

Sursa: B365.ro / sectorul4live.ro

PMB a lansat în anul 2017 un program denumit "Biciclişti în București" prin care acordă cetățenilor un voucher de 500 de lei pentru achiziția unei biciclete. În perioada 2017-2018 au fost acordate 30.000 de astfel de vouchere. În anul 2019 programul nu a mai fost continuat, după ce ANAF a solicitat beneficiarilor plata unui impozit de 10% din această sumă.

Deși există din ce în ce mai multe evenimente care încurajează cultura mersului cu bicicleta (Skirt Bike, Bike Fest, Prima Evadare, etc.), în lipsa infrastructurii eficiența lor este încă redusă, motiv pentru care bicicleta continuă să fie folosită mai mult pentru agrement decât pentru deplasările cotidiene. De aceea, acordarea de vouchere și facilități pentru biciclişti nu reprezintă încă o măsură care să poată funcționa.

8. MANAGEMENTUL TRAFICULUI

8.1 Parcare

Parcarea reprezintă una din cele mai mari probleme ale sistemelor actuale de transport, fiind totodată și un mare consumator de spațiu urban. O mașină stă parcată în medie 22-23 din 24 de ore și ocupă cel puțin 2 locuri de parcare (locul de parcare rezidențiale, cel la locul de muncă și / sau cel de la centrul comercial / zona de agrement / instituția publică).

Parcarea este totodată un important generator de trafic și o importantă cauză pentru congestie (30% din traficul din zonele centrale este datorat mașinilor aflate în căutarea unui loc de parcare[431]). La nivelul Capitalei parcarea reprezintă o problemă importantă, aspect vizibil în scorul de 8.71 (maxim 10) obținut la întrebarea care viza necesitățile respondenților în zona în care locuiesc (sondaj SIDU 2019). Totuși, ca necesitate, parcarea a obținut valori mai reduse în comparație cu transportul public (acces la transportul public) – 9.04, spațiile verzi (copaci, arbori stradali, ”perdea verde”) – 9.11 sau calitatea carosabilului 9.16. Din respondenții la sondajul SIDU 2019 35.7%, nu consideră că au acces la facil la parcări în zona în care locuiesc (în timp ce 97.4% consideră că au acces facil la transportul în comun).

8.1.1 Disponibilitatea locurilor de parcare (cerere / ofertă)

Modul de utilizare a parcărilor variază în primul rând de scopul acestora. Astfel, se pot distinge trei tipuri majore de parcări a căror utilitate este corelată cu funcțiunea pe care o deservesc:

4
[31] Donald Shoup, 2011. The High Cost of Free Parking. Routledge.

a) parcările rezidențiale – folosite preponderent pe parcursul nopții (utilizare 8 - 14 ore);
b) parcările de serviciu – folosite de către angajați pe parcursul orelor de lucru, 09:00 – 19:00 (utilizare 8 ore);
c) parcările în centre comerciale – sunt folosite preponderent în timpul zilei, mai ales seara după 17:00, și în sfârșitul de săptămână (utilizare 0.5 – 3 ore[432]);
d) parcările aferente obiectivelor de interes (instituții publice, muzee, teatre[433] etc.) – sunt folosite preponderent în cursul săptămânii, în intervalul 09:00-17:00 (utilizare 0.5 – 2 ore);
e) parcările de transfer – sunt constituite pentru a asigura transferul de la autovehicul către alte mijloace de deplasare, preponderent transportul public, fiind utilizate preponderent în intervalul 08:00 – 19:00 (utilizare 8 ore).

Parcarea rezidențială

Problematica parcărilor rezidențiale și măsurile de management al parcării diferă în funcție de tipologia de locuire și perioada în care acestea au fost proiectate. Astfel, se disting două tipologii majore, locuirea colectivă și locuirea individuală.

Noile locuințe colective, construite după 1996 (RGU), respectiv 2006 (HCGMB 66/2006), trebuie să asigure un număr minim de locuri de parcare pe parcelă sau în subteran. Tendința dezvoltatorilor este să folosească mecanisme de tip „parking cash out" prin care locul de parcare plătit adițional față de apartament. Acest mecanism este folosit și în occident, însă scopul lui este de a atrage rezidenți care nu dețin autovehicule individuale. În cazul Bucureștiului, rezultatul este că noii rezidenți decid să nu plătească locul de parcare (amenajat obligatoriu cf. HCGMB 66/2006) și să parcheze gratuit pe o stradă apropiată de reședință. Locurile de parcare asigurate de dezvoltator rămân astfel goale, iar strada de acces către imobil este ocupată de mașinile locuitorilor.

Locuințele colective construite în perioada comunistă nu au fost proiectate pentru un indice de motorizare atât de ridicat ca în prezent. Astfel, creșterea exponențială a indicelui de motorizare în cartierele cu acest specific a creat o presiune ridicată pe modul de utilizare a terenului. Această nevoie a făcut ca suprafața alocată spațiilor verzi, spațiilor comunitare sau de joacă și agrement să scadă treptat în favoarea parcărilor. Neclaritatea asupra proprietății terenurilor, urmată de retrocedări, a mai compromis o suită de spații din incintele de locuințe colective. Aceste spații puteau fi utilizate pentru dotări comunitare, spații verzi sau, după caz, parcări rezidențiale. În schimb, după ce au fost retrocedate, ele au fost ocupate de noi dezvoltări rezidențiale sau de birouri.

4

[32] În centrele comerciale de mare amploare cum ar fi cele de tip mall durata de parcare poate excede 3 ore.

[33] În cazul instituțiilor culturale orientate către spectacole și evenimente programul se extinde adesea și până la ora 22:00.

Figura 47. Exemplu inserție construcții în zone de locuințe colective (densificare)

Sursa: Google Streetview

Imposibilitatea de a satisface nevoia de parcări rezidențiale face ca parcarea pe trotuar, pe terenuri virane sau chiar și pe spațiul verde să fie deja ceva obișnuit în cartierele de locuințe colective din București.

Figura 48. Zone cu deficit ridicat de locuri de parcare

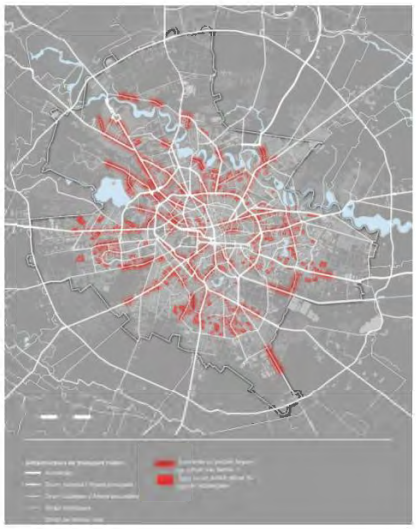

Sursa: Poliția Rutieră

Zonele cu cel mai mare deficit în ceea ce privește parcările rezidențiale se regăsesc în segmente din cartiere precum Drumul Taberei, Pantelimon, Militari, Tineretului, Constantin Brâncoveanu, Tei, Titan sau Rahova. Locuințele colective amplasate în lungul marilor artere includ și dotări de interes cotidian la parter (magazine, restaurante, etc.), care atrag utilizatori și generează o cerere suplimentară de

parcări. Această nevoie ar putea fi acoperită de parcările rezidențiale, o parte din acestea fiind libere în timpul zilei. Disponibilitatea redusă a acestor parcări rezidențiale face ca o parte considerabilă din trotuar și din banda întâi să fie ocupate de mașini parcate neregulamentar (fie de rezidenți, pe parcursul nopții, sau de utilizatorii dotărilor de la parter, pe timpul zilei). În alte orașe, precum Cluj-Napoca, există aplicații (de ex. Yeparking) cu mii de utilizatori înscriși, care se notifică reciproc cu privire la disponibilitatea unor locuri de parcare rezidențială temporar disponibile. Implementarea unui astfel de sistem în București este îngreunată de faptul că unele primării de sector au închiriat deja persoanelor care au obținut un loc de parcare dispozitive de blocare a acestora.

La nivelul Capitalei, existau în anul 2019 circa 1,4 milioane de autovehicule în circulație, în timp ce stocul total de parcări de reședință comunicat de către cele 6 primării de sector era de sub 200.000, existând așadar un loc de parcare tarifat la 7 autoturisme. Așadar, din 7 proprietari de autoturisme, unul singur plătește anual o taxă modică către Primărie, în timp ce restul de 6 parchează pe domeniul privat sau pe străzi, în cele mai multe cazuri fără respectarea legislației în vigoare. Această situație este tolerată de către autorități, conștiente fiind de imposibilitatea de a oferi locuri de parcare tuturor. Paradoxul acestei toleranțe este însă faptul că parcul auto continuă să crească în ritm accelerat (5-10%/an), mai ales prin importul de autoturisme second-hand la prețuri reduse, cetățenii nefiind practic descurajați sub nicio formă să apeleze la noi achiziții (taxele de înmatriculare sunt reduse, la fel ca și impozitul anual plătit primăriei de sector, iar parcarea se realizează gratuit în 6/7 cazuri).

Sub presiunea solicitărilor venite din partea numărului tot mai mare de rezidenți care dețin una sau mai multe autoturisme, cele 6 primării de sector s-au văzut nevoite să ia unele măsuri pentru a crește numărul de parcări rezidențiale. În lipsa disponibilității și/sau a proprietății asupra unor parcele de teren, cu precădere în cartierele de locuințe colective destul de dense, acestea au apelat unele improvizații, precum:

- reconfigurarea bulevardelor cu erori grave de proiectare. Pe artere majore, precum Calea Moșilor sau Sos. Olteniței, au fost amenajate parcări în spic, un tip de parcare folosit doar pe străzi secundare. Acest aspect a îngreunat considerabil traficul, mai ales pe banda 1, crescând considerabil riscul de accidente;
- instituirea sensului unic pe multe străzi secundare, astfel încât o bandă de mers să fie folosită exclusiv pentru parcarea laterală a autoturismelor;
- sacrificarea spațiilor verzi dintre blocuri sau chiar din micile grădini din jurul acestora și relocarea trotuarelor mai aproape de clădiri pentru a putea extinde suprafața parcărilor la sol (vezi capitol profil spațial pentru detalii).

-

Figura 49. Numărul de locuri de parcare rezidențiale / sector în anul 2019

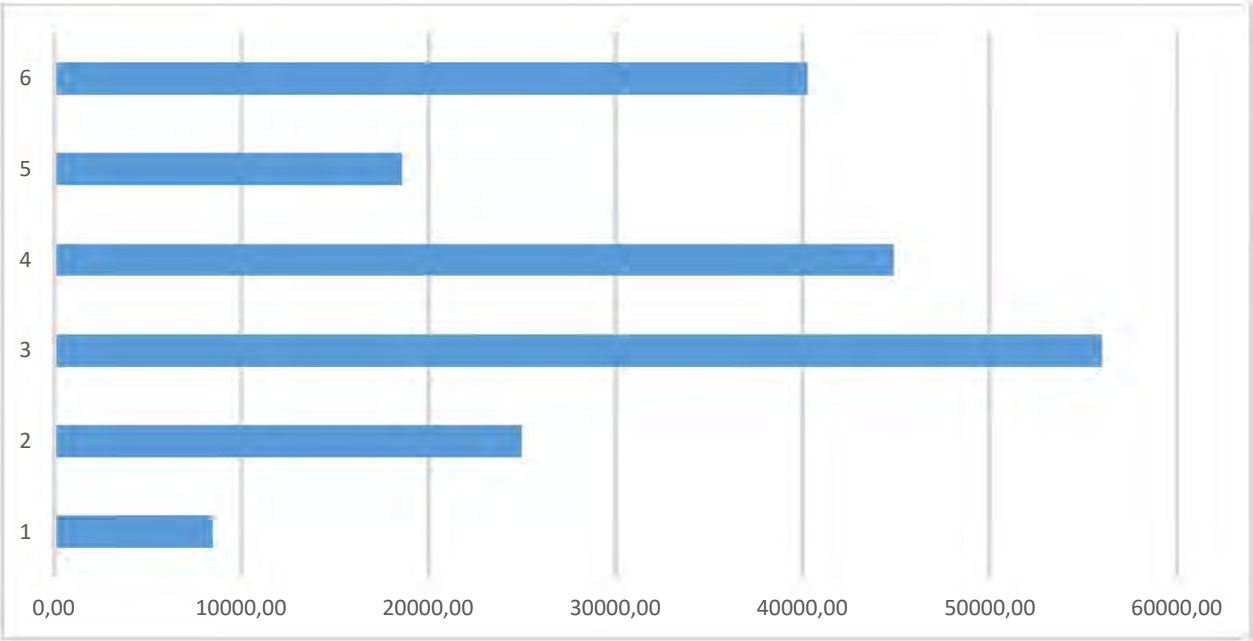

Sursa: Primăriile de sector

Cel mai mare număr de locuri de parcare (preponderent rezidențială) identificate și delimitate de către autoritățile locale în vederea taxării, este asigurat de sectoarele 3,4 și 6, care sunt totodată sectoarele cu cel mai mare volum de locuințe colective. Costul unui loc de parcare rezidențial variază între 50 lei/an (Sectorul 2) și 211 lei/an (Sectorul 3). Deși este apreciabil faptul că s-a introdus plata parcării rezidențiale, tariful este mult sub valoarea reală a spațiului ocupat (300-400 € / mp în intravilanul municipiului București în 2019[434]). Adesea, valoare terenului dedicat parcării este considerabil mai mare decât valoarea autovehiculului care îl folosește[435]. Practic, un proprietar de autoturism cu motorizare standard din București nu plătește anual primăriei de sector mai mult de 100 Euro sub formă de abonament de parcare și impozit pe proprietate, ceea ce face acest mijloc de deplasare extrem de competitiv (mai scăzut, de ex., decât al unui abonament STB pe două linii).

Figura 50. Costul locurilor de parcare

Sectoare	Abonament / an	nr locuri	nr platite	nr blocuri
1	76.00	8480	8268	3780.00
2	50.99	25000	25000	4119.00
3	**211.80**	56000	*nd*	3503.00
4	10 -20 lei	44870	*nd*	2613.00

[434] Cf. Camera Notarilor Publici din București, 2019. Studiu de piață pentru anul 2019 privind valorile imobiliare în Municipiul București-Terenuri.

[435] Autovehicule achiziționate la mâna a doua cu 1000-2000 € care folosesc 14 mp cu o valoare imobiliară de peste 5000-6000 euro

Sectoare	Abonament / an	nr locuri	nr platite	nr blocuri
5	zona A: 77 de lei; zona [486]B: 58 de lei; zona C: 47 de lei.	18615	17719	2342.00
6 (total)		40296	39124	2833.00
6	zona A: 77 de lei; zona B: 58 de lei; zona C: 47 de lei.	39648	38500	

Sursa: Primăriile de sector

În pofida deficitului masiv de locuri de parcare, puține primării de sector au investit în crearea unor noi parcări supraetajate pentru rezidenți, preferând soluții mai facile și mai ieftine sus-menționate. Doar în Sectorul 4 au fost construite parcări multietajate rezidențiale sau de transfer (de ex. Piața Sudului, Apărătorii Patriei, Dimitrie Leonida, la care se vor mai adăuga alte 8 locații). Rezervarea locului de parcare rezidențială se face printr-o aplicație electronică, nemaifiind necesară interacțiunea cu funcționarii publici. Sectorul 1 a aprobat în anul 2019 un SF pentru amenajarea de parcări automatizate din structură metalică în circa 20 de locații. Primăria Sector 2 a inițiat construcția a 3 parcări supraterane și parcări rotative. După cum arată tabelul de mai sus, în Sectorul 6 funcționează deja peste 600 de locuri în 70 de parcări inteligente pe verticală. Toate aceste proiecte nu vor aduce însă mai mult de câteva mii noi locuri de parcare rezidențială, total insuficient chiar și în ipoteza scăderii parcului auto la un sfert din valoarea actuală.

Cu toate acestea, nu există încă aplicate la nivelul Capitalei măsuri clare pentru descurajarea deținerii unui autovehicul. Singurele măsuri adoptate au în vedere modernizarea parcului auto, prin acordarea de vouchere de către PMB în vederea achiziționării de vehicule electrice.

Parcările în centre comerciale și alte zone de interes

Noile centre comerciale își asigură, în cea mai mare măsură, necesarul de parcări, preponderent pentru că în procesul de autorizare au fost obligate să respecte HCGMB 66/2006. Fiind vorba însă vorba de parcări private, acestea sunt utilizabile și păzite preponderent pe parcursul zilei, în timpul programului de funcționare a magazinelor. O parte considerabilă din aceste centre comerciale, mai ales cele de dimensiune medie (Lidl, Kaufland, Penny, etc.), sunt construite în zonele de locuințe colective, acolo unde se înregistrează cel mai mare deficit de locuri de parcare. Ele ar putea fi utilizate, mai ales pe parcursul nopții, pe post de parcări rezidențiale de către locuitorii zonei, aspect care ar asigura o utilizare mult mai eficientă a terenului. Utilizarea parcărilor oferite de centrele comerciale pe parcursul nopții s-ar putea realiza și contra cost, aspect care ar asigura proprietarilor venituri suplimentare.

Parcările la locul de muncă / zone de birouri

Noile dezvoltări de birouri își asigură, de asemenea, necesarul de locuri de parcare în cele mai multe dintre cazuri, în contextul în care au fost nevoite să îndeplinească cerințele din HCGMB 66/2006 în procesul de avizare. Însă, inserția lor în zone cu o capacitate limitată în ceea ce privește trama stradală conduce la congestie (valabilă mai ales în zona centrală). Acest aspect este datorat faptului că, printr-o disponibilitate mare de locuri de parcare, noile zone de birouri devin importanți generatori de trafic în rețeaua de transport a capitalei. Alte orașe din Europa (de ex. Viena sau Londra) sau chiar din țară (de ex. Cluj-Napoca) au adoptat, prin noile regulamente de urbanism, politici de descurajare a construcției de locuri de parcare în proiectele noi de clădiri de birouri sau de hoteluri din inelul central

[486] Stabilit prin HCGMB 218/2015 privind stabilirea nivelurilor impozitelor și taxelor locale în Municipiul București, începând cu 2016.

[487] Deși tariful pare mult mai ridicat el abia reușește să acopere costurile de întreținere.

tocmai pentru a atenua rolul acestora de generatori de trafic și a încuraja transportul public. În mod evident, o astfel de măsură poate fi implementată doar în cadrul unei politici mai complexe de combatere a parcării neregulamentare pe străzile adiacente.

Inserția punctuală a birourilor în zone rezidențiale atrage după sine un dezechilibru în ceea ce privește disponibilitatea locurilor de parcare. Închirierea unui spațiu inițial rezidențial pentru birouri nu necesită suplimentarea locurilor de parcare, deși, prin schimbarea de funcțiune, cererea crește. Problema este vizibilă cu precădere în zone rezidențiale cu o accesibilitate ridicată (Floreasca, Dorobanți, zona centrală, Cotroceni etc.) unde case generoase au fost transformate în sedii de birouri. Creșterea accentuată a cererii pentru parcări face ca străzile din aceste zone să fie obstrucționate în timpul zilei de mașini parcate neregulamentar. Deoarece parcarea pe stradă este gratuită și nesancționată (în afara unor cazuri extreme, de blocare a unor intrări, treceri de pietoni, intersecții sau mijloace de transport – când autovehiculele ar putea fi ridicate de către o companie municipală din subordinea PMB, în baza unui regulament adoptat în anul 2019), rezidenții preferă să parcheze acolo, la fel cum procedează și persoanele care lucrează în zonă. Această tendință este vizibilă foarte ușor pe parcursul nopții, când peste 40% din parcările la stradă sunt libere.

Parcările de transfer

Parcările de transfer, deși reprezintă o soluție aplicată de câteva decenii în orașele din vestul Europei, sunt încă o noutate pentru orașele României. Abia în ultimii 5 ani au fost implementate și la nivelul Capitalei proiecte care au în vedere amenajarea unor parcări de tip „park & ride”, după cum am prezentat într-un subcapitol anterior.

Deși unele facilitățile există (de ex. Străulești, Piața Sudului etc.), infrastructura este mult subutilizată pentru că: a) nu există tarifare integrată (se plătește parcarea și separat biletul pentru transportul public), b) legăturile oferite de transportul public sunt indirecte (în sensul că trebuie schimbate mai multe mijloace de transport pentru a ajunge la destinație, ceea ce implică și utilizarea mai multor bilete)[438] și c) parcarea neregulamentară în jurul facilității nu este sancționată[439]. Doar Primăria Sectorului 4 pare să aibă o politică de amenajare de parcări de transfer. Dacă parcările de la Berceni și Dimitrie Leonida își îndeplinesc rolul de a prelua fluxuri de trafic din periurban, celelalte două facilități încurajează de fapt folosirea autovehiculului personale ca mijloc de transport de tip ultima milă („last mile” - deplasarea de la cea mai apropiată stație de transport public până la destinație). De asemenea, mai este în lucru și parcarea PMB de la Pantelimon, care ar putea prelua din anul 2020 o mare parte din fluxurile dinspre Pantelimon, Cernica sau Brănești. Lipsesc însă asemenea facilități pe cele mai încărcate artere prin care rezidenții așezărilor periurbane intră în Capitală: DN1 / DJ 200B, A1, DN5 sau DN6.

Într-o rețea echilibrată de parcări de transfer, dimensiunea acestora scade și prețul crește cu cât sunt mai aproape de zonele centrale. În prezent, în Capitală nu există încă parcări de transfer pe Patrulaterul Central sau Inelul Central. Doar pe Inelul Median au fost construite parcări multietajate la stațiile de metrou Obor și Piața Sudului. Din păcate, parcările multietajate (subterane) din patrulaterul central se concentrează în zona ultracentrală, în loc să fie amplasate la intrările în acesta (ex. Piața Romană sau Piața Unirii). Totuși, amplasarea celor 3 parcaje subterane în Piața Universității reprezintă o importantă facilitate pentru funcționarea zonei pietonale din centrul istoric, deși gradul lor de ocupare rămâne scăzut, în condițiile în care încă se poate parca prima bandă sau pe trotuar pe străzile din zona ultracentrală.

4

[38] Pentru navetiștii care vin din Mogoșoaia / Buftea

4

[39] Soferii preferă să parcheze ilegal pe trotuarele străzilor învecinate decât să plătească parcarea în park & ride-ul de la Străulești.

Parcarea în zona centrală

Zona centrală prezintă cea mai mare concentrare de obiective de interes (instituții publice, de cultură, agrement, învățământ, dar și locuri de muncă sau mici zone rezidențiale), fiind totodată cea mai bine irigată parte a Capitalei din perspectiva infrastructurii de transport (artere și transport public de mare capacitate). Cu toate acestea, zona centrală este caracterizată de un țesut urban interbelic, cu o tramă stradală parțial neregulată și spații foarte limitate de parcare. Fondul construit vechi și valoros dispune de spații foarte reduse pe parcelă pentru a putea asigura locuri de parcare (POT de peste 70%). Densificarea zonei și reducerea treptată a funcțiunii rezidențiale în favoarea birourilor crește cererea de locuri de parcare. Cu toate acestea, luând în considerare rezervele de teren și capacitatea infrastructurii de transport, cererea reală de locuri de parcare (cf. HCGMB 66/2006) nu poate fi satisfăcută. În cazul zonei centrale, parcarea trebuie privită și ca un important generator de trafic.

Cu o cerere de peste 20000 locuri de parcare și o disponibilitate de mai puțin de 5000, raportul cerere-ofertă este de aproape 4/1. Totuși, în calculul de mai jos nu au putut fi incluse parcările pe parcelă (aproximativ 500 locuri). În ceea ce privește oferta de locuri de parcare (la stradă și în afara străzii), acestea se concentrează preponderent pe partea vestică a centrului istoric. În partea vestică a zonei centrale (mai ales în nord-vest) disponibilitatea parcărilor de capacitate mare / medie este mult redusă. Cu toate acestea, există două parcări multietajate private, subutilizate în prezent, care ar putea fi folosite peste noapte de rezidenți, desigur contra-cost (Cocor și Unirii). Această discrepanță între est și vest în ceea ce privește disponibilitatea locurilor de parcare este vizibilă mai ales în analiza străzilor pe care se parchează neregulamentar.

Figura 51. Parcări neregulamentare în zona centrală

Sursa: Analiză proprie (vizite pe sit și Google Streetview)

Practic, aproape toate străzile din partea vestică a zonei centrale sunt blocate de mașini parcate neregulamentar. Parcarea neregulamentară îngreunează foarte mult circulația pe două sensuri, blochează uneori tramvaiul în zona Sfântu Gheorghe sau face imposibilă deplasarea în siguranță a pietonilor. Trotuarul fiind ocupate de mașini, aceștia sunt obligați să circule pe carosabil. O altă parte cu mari probleme în ceea ce privește raportul între cerere și ofertă este cuprinsă între Bd. Unirii și Splaiul Independenței. Această zonă găzduiește o mare parte din instituțiile publice centrale ale României. generând o cerere foarte mare de locuri de parcare. Deși ar mai exista câteva rezerve de teren pentru amenajarea unor parcări multietajate, acestea sunt folosite pentru a găzdui noi dezvoltări imobiliare, preponderent birouri. În acest sens, pentru a putea continua procesul de regenerare urbană pornit în centrul istoric (zona pietonală din jurul străzilor Lipscani și Șelari), va fi nevoie, în primul rând, de reducerea cererii de parcare, extinderea și reconfigurarea parcării la stradă (preferabil eliminare și mutare în parcări multietajate compacte). Orice parcare nou amenajată, cum ar fi cele 7 propuse prin Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU), ar trebui însoțită de eliminarea parcărilor la stradă și redarea spațiului către pietoni și biciclişti.

8.1.2 Managementul parcării

În prezent, gestiunea parcării este realizată în paralel de PMB și de cele 6 Sectoare (prin delegarea serviciului către servicii publice specializate din subordinea Consiliului Local – ADP sau prin direcții din aparatul propriu al Primarului). PMB administrează, prin Compania Municipală Parking, parcările publice cu taxă la stradă din lungul marilor bulevarde (inclusiv străzile cu transport public) și în centrul istoric, iar primăriile de sector sunt responsabile de parcarea pe străzile secundare și în incintele locuințelor colective (preponderent, parcări de reședință și de tip ”Parl&Ride”). Un caz aparte este reprezentat de Metrorex, care aparține de Ministerul Transporturilor, și care gestionează parcarea de tip park & ride de la Străulești.

Compania Municipală Parking a început exploatarea propriu-zisă a parcărilor publice din proprietatea PMB în anul 2018. Din cele circa 8.000 de locuri de parcare (distribuite în 234 de parcaje) date în administrarea companiei, doar puțin peste jumătate erau efectiv operabile, restul fiind rezervate pentru anumite instituţiii publice (în baza deciziei CGMB), ocupate abuziv de riverani, de angajați ai instituțiilor publice, de persoane în tranzit, de mașini de aprovizionare, de locuri rezervate pentru jurnaliști, de locuri ocupate de angajați ai holding-ului municipal etc. Una din primele măsuri adoptate a fost dezvoltarea și lansarea aplicației Smart Parking. În primele 6 luni din 2019, compania a înregistrat venituri de 7,5 mil. lei din exploatarea locurilor de parcare, care au acoperit integral plata salariilor celor peste 200 de salariați, fără însă a acumula și alte profituri din exploatare ce pot fi dirijate către investiții, deși aceasta are ca obligații întreținerea, modernizarea (dotarea cu indicatoare, automate de plată, stâlpișori, bariere, senzori, sisteme de semnalizare, dirijare a traficului etc.) și, după caz, construirea de noi parcaje. Volumul investițiilor asumate de companie în cadrul contractului de delegare a gestiunii parcărilor se ridică la 58 mil. lei până în anul 2024, constând din 300 de parcometre și softul aferent, reabilitarea parcărilor administrate, implementarea unor soluții software de gestionare și mentenanță a acestora etc. Compania a inaugurat recent noi locuri de parcare publică în zona centrală (de ex. Piața Libertății)

În acest context, puține dintre parcările preluate au beneficiat de lucrări de modernizare de la preluarea lor. Un exemplu concret în acest sens este lipsa unor parcometre (asemenea celor existenți de mai mulți ani în alte orașe mari din România), în prezent încasările fiind realizate prin agenți ai companiei, SMS sau prin aplicația Smart Parking. Compania a inițiat demersurile pentru achiziționarea acestora în cursul anului 2019. De asemenea, în municipiu nu există panouri dinamice care să indice numărul de locuri de parcare disponibile în fiecare parcare publică, pentru a putea orienta conducătorii auto care sunt în căutarea unui loc.

Împărțirea atribuțiilor între PMB și primăriile de sector în ceea ce privește parcarea face dificilă gestiunea eficientă a acestui serviciu. Coordonarea investițiilor este dificilă, iar atribuțiile fiecărei părți

implicate asupra unor zone nu sunt mereu clare, ex. parcarea în zonele protejate. Pentru dezvoltarea și implementarea unei politici de parcare care să asigure o gestiune eficientă a parcării este nevoie de clarificarea și simplificarea procesului de administrare a acestui serviciu.

Măsurile de management al parcării la nivelul capitalei sunt încă la nivel incipient. Abia prin elaborarea Strategiei de Parcare a Municipiului București în 2007 au fost introduse primele măsuri concrete de management al parcării. Astfel, a fost luată în considerare necesitatea de a amenaja parcări rezidențiale, închiriate contra-cost, și de a dezvolta unui regulament de parcare pentru noile dezvoltări. Cu toate aceste, așa cum a fost cazul studiului JIICA, și Strategia de Parcare era orientată preponderent către acoperirea cererii de parcare prin suplimentarea ofertie și nu către reducerea cererii. Tot prin intermediul Strategiei de Parcare au fost propuse 69 de locații pentru parcări multietajate, răspândite prin zona centrală, menite să acopere cererea foarte mare pentru parcări. Abia prin PMUD s-au propus măsuri mai avansate în ceea ce privește managementul parcări. Tabelul de mai jos prezintă principalele măsuri de management al parcării aplicate la nivelul Capitalei dintr-un total de măsuri tipice aplicate în alte orașe:

Tabel 6. Gradul de implementare a măsurilor de management al parcării (cf. T. Litman)

Măsuri T. Litman	Reducerea cererii	Măsuri în Municipiul București	Stadiul de implementare
Parcări destinate mai multor funcțiuni	10 – 30 %	Nu există încă implementate asemenea măsuri. Centrele comerciale dețin politici proprii prin care este descurajată utilizarea parcării în alt scop decât pentru vizitarea centrului / magazinului.	-
Regulamente pentru a favoriza anumite categorii de utilizatori cu nevoi	10 – 30 %	Marile centre comerciale păstrează locuri de parcare pentru persoane cu dizabilități. În anumite cazuri (ex. Ikea) există și locuri de parcare pentru familii sau	Implementată parțial
		Persoanele cu dizabilități nu plătesc parcarea, există încă un număr foarte restrâns de parcări publice pentru perspoane cu disabilități (ex. str. Edgar Quinet).	Implementată
		Locuri pentru prorprietari de vehicule electrice sunt disponibile doar în cadrul centrelor comerciale.	Implementată parțial (doar în mediul privat)
		1% din totalul parcărilor ar trebui să fie dedicat persoanelor cu dizabilități	Propus PMUD
	Nu există parcări dedicate pentru servicii de car sharing sau car pooling.		
Parcări de mare capacitate în afara străzii	10 – 30 %	Doar în Mall-uri și în marile zone de birouri. Parcări publice de mare capacitate: Piața Universității x2, Pasajul Obor, Național Arena, Park&Ride Străulești, lâgă Parcul „Lumea Copiilor”(la sol), Sos. Oletniței, Piața Berceni, Piața Sudului.	Implementată parțial

Măsuri T. Litman	Reducerea cererii	Măsuri în Municipiul București	Stadiul de implementare
		Sistem de parcări de transfer (park & ride) propuse în PMUD	Propus PMUD
Ameliorarea și extinderea infrastructurii velo/pietonale pentru sporirea accesibilității a parcărilor	5 – 15 %	Rețeaua de piste pentru biciclete a Capitalei este mult subdimensionată.	Implementată parțial
		Prin PMUD se are în vedere extinderea rețelei velo	Propus PMUD / Implementată parțial (Calea Victoriei 2)
		Centrul istoric pietonal este deservit de parcările subterane de la Piața Universității.	Implementat
Eficientizarea parcărilor din perspectiva proiectării	Variază	Există HCGMB 66/2006 care stabilește numărul minim de parcări pe care orice nouă construcție / dezvoltare trebuie să le ofere.	Implementată parțial
		Nu există încă praguri de număr maxim de locuri de parcare care se pot oferi.	
Încurajarea unor tipare de deplasare mai eficiente sau diminuarea frecvenței deplasărilor	10 – 30 %	Modernizarea flotei de transport public	În curs de implamentare (PMUD)
		Extinderea infrastructurii pentri biciclete	În curs de implamentare (PMUD)
		Extinderea liniilor de transport public către zona metropolitană	În curs de implamentare (PMUD)
		Reconfigurarea sistemului de transport public și introducerea trafării integrate	În curs de implamentare (PMUD)
		Benzi dedicate pentru transport public – implementat benzi dedicate pentru tramvai și câteva segmente pentru autobuz.	În curs de implamentare (PMUD)
		Organizarea anuală a „Săptămânii Europene a Mobilității" (European Mobility Week).	Implementată
Taxarea conducătorilor auto pentru utilizarea parcărilor	10 – 30 %	Se tarifează parcarea rezidențială (tarif foarte redus) și parcarea la stradă în zona centrală și în lungul principalelor artere (tarife între 1.5 și 10 lei / oră).	Implementată
Măsuri mai eficiente de plată a parcării	Variază	Plată prin card / identificare și închiriere parcare rezidențială folosind GIS	Implementată parțial (doar în Sectorul 4)
		Plată prin SMS / via aplicație	Implementată
	Se păstrează plata la personalul de suport		

Măsuri T. Litman	Reducerea cererii	Măsuri în Municipiul București	Stadiul de implementare
Adaptarea politicii de preț pentru a îndeplini obiective de management ale parcării	5 – 15 %	Politica tarifară aprobată prin HCGMB_322_din_2018 prevede 3 zone de tarifare. Există și regulamentul pentru taxe și impozite care prevede tariful pentru parcarea rezidențială.	Implementată parțial (costuri prea mici la rezidențial)
	Nu se aplică limite de număr locuri de parcare rezidențiale / gospodărie		
Acces facil la informații despre disponibilitatea locurilor de parcare	5 – 15 %	Aplicație Parking București prezintă localizarea parcărilor dar nu și disponibilitatea în timp real.	Implementată
Măsuri de management, taxare sau amenzi specifice pentru a reduce suprasolicitarea parcărilor	Variază	Cantitatea de amenzi date și mașini ridicate este nesemnificativă.	-
		Tarife ridicate în zona ultracentrală în vecinătatea parcărilor subterane (zona Universității) pentru a crește gradul de ocupare a acestora și (principiul parcarea la stradă este mai scumpă decât parcarea în afara străzii)	Implementată
		Amenzi: tarif ridicare 200-270 lei; tarif transport 150-200 lei; tarif depozitare 150 lei / zi.	
		Limitarea parcării la 2 ore maxim în zonele cu o cerere ridicată (mai ales în zone cu multe locuri de muncă bine deservite de transportul public)	Propus PMUD

Sursa: adaptare după T.Litman, 2019. Parking Management Comprehensive Implementation Guide.

În anul 2019, Consiliul General a adoptat noua politică de tarifare, care a abrogat-o pe cea din 2018. Aceasta include poate cea mai hotărâtă măsură de management a sistemului de parcări luată de Primăria Capitalei, și anume creșterea tarifului practicat de parcările publice administrate de Compania Parking la 10 lei / oră în zona ultra centrală, 5 lei în zonă semicentrală și 2,5 lei în restul zonelor. Taxarea se face doar în zilele lucrătoare, între orele 7-19, în restul timpului fiind gratuită (cu excepția anumitor parcaje care sunt cu plată și în weekend). Suprataxarea după 2 ore de parcare la tarif standard se aplică doar în zonele 1 și 2, în timp ce în zona centrală nu, ceea ce favorizeăza parcarea de lungă durată exact în zonele cu cea mai mare cerere. De asemenea, există posibilitatea de achiziționare de abonamente lunare, semestriale sau anuale de parcare, atât pentru persoane fizice, cât și juridice, inclusiv riverani. Mai mult abonamentele achiziționate pentru o zonă pot asigura și parcarea într-o zonă inferioară (de ex. cei cu abonament în zona 0 pot parca gratuit în zona 1). Prețul unui abonament anual pentru persoane fizice este unul destul de accesibil (circa 2.000 Euro în zona 0, 1.000 de Euro în zona 1 și 400 Euro în restul zonelor). Unul dintre rezultatele aplicării acestei politici a fost că mare parte din locurile de parcare au fost solicitate pe bază de abonamente de către riverani, devenind astfel mai degrabă parcări rezidențiale decât parcări publice.

Deși noul regulament face un pas înainte pentru a descuraja deplasările motorizate către centru (zona cu cea mai bună accesibilitate la transport public), nesancționarea mașinilor parcate neregulamentar a făcut ca parcările tarifate să fie ocolite de către șoferi, aceștia preferând să parcheze în continuare gratuit pe trotuar. Luând în considerare lista sintetică de posibile măsuri pentru reducerea cererii de parcare dezvoltată de T.Litman, ne putem da seama că municipiul București se află încă la un stadiu

incipient în ceea ce privește aplicarea și dezvoltarea unor politici eficiente de parcare orientate către reducerea cererii.

Figura 52. Concept amplasare, dimensionare și tarifare parcări de transfer

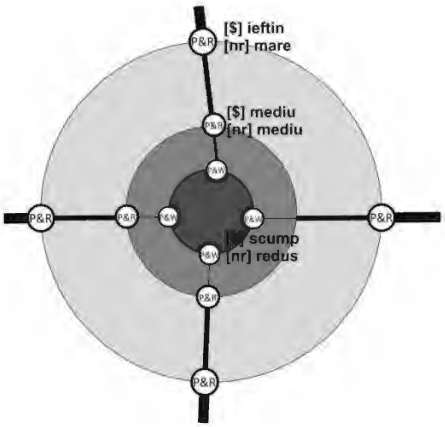

Sursa: ilustrare proprie

Măsurile de parcare ar trebui concepute în așa fel încât în prima fază să fie descurajată utilizarea autovehiculului (tarifarea parcării la destinație) și ulterior, treptat, să fie descurajată și proprietatea. Desigur în momentul descurajării proprietății unui autovehicul sistemul de transport public ar trebui să fie mult mai performant iar rețeaua de piste și benzi pentru biciclete să fie completă (ochiuri / grid de minim 500m).

8.2 Sistemul de management al traficului

Managementul traficului reprezintă un mecanism prin care gestionarea traficului poate fi abordată într-o manieră integrată cu ajutorul unor subsisteme independente care, interconectate din punct de vedere funcțional printr-o rețea de comunicații, pot alcătui un sistem (inteligent) de management al traficului. Sistemul (inteligent) de management al traficului reprezintă o structură care prin intermediul unor tipuri de funcționalități poate colecta date din teren, le poate procesa, ca mai departe acestea să fie analizate și transmise în timp real către utilizatori. Beneficiile pe care implementarea unui sistem de acest tip le poate genera constau în fluidizarea traficului (de exemplu prin adaptarea în timp real a timpilor de semaforizare în funcție de fluxuri – „undă verde”), monitorizarea autovehiculelor (de exemplu printr-un sistem CCTV de supraveghere video, care poate, inclusiv cu ajutorul unor aplicații software, să eficientizeze procesul de emitere a amenzilor în urma scanării numerelor de înmatriculare), să ajusteze în timp real orarul de deplasare al mijloacelor de transport, să contribuie la scăderea poluării și a timpului pierdut pentru a căuta loc de parcare (de exemplu prin informarea în timp real cu privire la numărul locurilor libere din cadrul parcărilor) etc. În consecință, eficientizarea traficului rutier poate avea impact pozitiv asupra tuturor tipurilor de deplasări.

În ceea ce privește Municipiul București, entitatea care gestionează sistemul de management al traficului este Compania Municipală Managementul Traficului București (CMMTB SA). Aceasta a fost înființată prin Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr.98 din anul 2017, având ca obiectiv modernizarea sistemului de management al traficului din capitală, prin asigurarea circulației

rutiere fluente, precum și îmbunătățirea calității serviciilor, creșterea confortului, protecția mediului, toate acestea fiind în conformitate cu politica europeană privind noua paradigmă a mobilității urbane. Astfel, compania urmărește să fluidizeze traficul la orele de vârf prin soluții smart de semaforizare, să scutească timpii petrecuți în trafic prin monitorizarea traficului și luarea măsurilor pentru eliminarea congestiilor, să intervină rapid în cazul defecțiunilor și să utilizeze tehnologii moderne cât mai puțin poluante.

Sistemul de management al traficului din București (cunoscut sub acronimul BTMS) este reprezentat de implementarea, în mod integrat și unitar, a trei subsisteme: subsistemul de control al traficului urban (UTC) – care permite coordonarea în timp real a timpilor de semafor în funcție de fluxurile de trafic prin intermediul dispozitivelor de detecție a vehiculelor care contorizează permanent traficul, datele fiind transmise către centrul de control al traficului printr-o rețea de fibră optică; subsistemul de management al transportului public (PTM) – care permite prioritizarea autovehiculelor de transport public prin schimbarea culorii în verde la apropierea acestora în intersecție prin intermediul unor sisteme GPS și calculatoare de bord montate pe autovehicule, acestea comunicând în timp real atât cu centrul de control, cât și cu automatele de semafor; subsistemul de camere video cu circuit închis pentru supravegherea traficului (CCTV), existând inclusiv infrastructură suplimentară necesară care are rolul de a asigura conlucrarea acestor subsisteme, permițând de asemenea integrarea și a altor subsisteme. Aceste subsisteme au o interfață comună, fiind operate cu ajutorul unui server FMS în cadrul unei săli de comandă (centrul de control).

Debutul implementării acestui sistem a constat în dezvoltarea infrastructurii necesare integrării în BTMS a unui număr de 206 intersecții semaforizate, măsură implementată de Administrația Străzilor cu ajutorul unor firme private de profil, care a implicat un efort financiar considerabil până în anul 2016 (circa 10 mil. Euro doar pentru licențele de integrare). Din cele 16 artere mari care duc traficul de la intrările în oraș până în zona centrală, doar două au fost integrate complet în BTMS (Bd. Iuliu Maniu și Șos. București-Ploiești), restul intersecțiilor integrate fiind amplasate în zona centrală.

De la momentul delegării acestui serviciu către Compania Municipală Managementul Traficului, aceasta a introdus în BTMS noi intersecții (Axele Colentina și 13 Septembrie), fiind în derulare în perioada 2019-2020 extinderi și în alte zone. Astfel, la finalul anului 2020 ar trebui să fie integrate în sistemul de management toate cele 453 de intersecții semaforizate existente în Capitală.

De asemenea, fostul soft utilizat de Centrul de Control al Traficului, vechi din 2009, a fost înlocuit cu o versiune actualizată, care a redus foarte mult erorile, implicit și riscurile de producere a ambuteiajelor. De asemenea, compania are în vedere introducerea infrastructurii de management a traficului în procesul de avizare a lucrărilor în carosabil, în vederea reducerii riscului de avariere a rețelei de fibre optică și a senzorilor de către constructori. Alte domenii de intervenție vizează semaforizarea și introducerea în BTMS a unor noi intersecții, precum și modernizarea infrastructurii acestora (semafoare, echipamente acustice și luminoase, sisteme de push-button pentru pietoni, indicatoare, marcaje, automate de dirijare a circulației etc.).

După cum a fost menționat și anterior, intenția PMB și a companiei municipale de profil este aceea ca pe viitor să fie incluse toate intersecțiile semaforizate ale orașului. Este important de menționat faptul că, în prezent, există 2 proiecte aprobate care vizează:

- Execuția lucrărilor de semaforizare în cadrul a 86 de intersecții/treceri de pietoni și de modernizare[440] ;
- Realizarea lucrărilor de penetrația a Prelungirii Ghencea, respectiv de supralărgire a Bulevardului Ghencea între Strada Brașov și terminalul tramvaiului 41, care va contribui la

4
[40] Vezi anexa cu lista intersecțiilor incluse în sistemul de monitorizare a traficului.

creșterea siguranței traficului auto și pietonal în vecinătatea arterelor de circulație existente și la reducerea timpului de călătorie, inclusiv la creștere vitezei medii de deplasare.

Totodată există proiecte ale Companiei Municipale care se află în derulare, acestea fiind următoarele:

- Proiectare pentru autorizare și proiectare tehnică de execuție a semaforizării pentru (101 + 59 de intersecții);
- Lucrări de integrare a sistemului de management al transportului (în cadrul a 59 de intersecții);
- Lucrări de service, mentenanță și reparații asupra instalațiilor și echipamentelor de semaforizare pentru managementul traficului rutier;
- Lucrări de semaforizare a 15 intersecții/treceri de pietoni ;
- Implementarea unui sistem de transport cu bicicleta în zona centrală a capitalei (traseu 2, 3 și 4) – faza de proiect tehnic și detalii de execuție.

În ceea ce privește transportul în comun, concomitent cu activitatea subsistemului PTM, autobuzele sunt coordonate în timp real în cadrul unui dispecerat care are ca scop asigurarea respectării orarului planificat și reducerea întârzierilor. Astfel, au fost instalate echipamentele necesare pe 302 vehicule care aparțin STB (34 de troleibuze Astra IrisBus, 38 de tramvaie V3A și V3A modernizate, respectiv 230 de autobuze Mercedes Citaro Euro 3). De asemenea, o altă facilitate importantă vizată de implementarea sistemului de management al traficului este integrarea tarifară, care încă nu există la nivelul capitalei. Aceasta permite unei persoane să efectueze o călătorie care implică transferul între mai multe moduri de transport, utilizând un singur bilet valabil pentru toate acestea. Biletul ar putea fi folosit inclusiv pentru achiziționarea de bunuri și alte servicii, inclusiv pentru intrarea la muzee și în cadrul altor zone de agrement.

Parte componentă a sistemului de management al traficului este considerat și sistemul de park&ride. Acesta este format din parcări publice (localizate în zonele periferice ale capitalei sau chiar în cadrul localităților mai mici din zona metropolitană) cu conexiuni la transportul public (de preferat de mare capacitate, de exemplu tramvai, LRT etc), ce permit utilizatorilor care călătoresc spre zona centrală să își lase autovehiculul în acestei parcări și să realizeze transferul către zona centrală prin intermediul mijloacelor de transport în comun. În prezent există puține astfel de parcări (Străulești, Piața Sudului, Berceni, Dimitrie Leonida), dar se fac demersuri pentru extinderea rețelei (a se vedea parcarea din zona Pantelimon-Vergului). În ceea ce privește tichetul de plată al parcării, se urmărește inclusiv includerea în tariful alocat pentru acesta a plății pentru călătoria cu transportul public, în scopul de a încuraja acest mod de deplasare.

O altă problemă stringentă la nivelul Capitalei și a întregii regiuni București-Ilfov o reprezintă instrumentele folosite pentru planificarea, testarea și monitorizarea diferitelor proiecte/măsuri de intervenție în domeniul mobilității durabile. Această sarcină revine Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport București-Ilfov (ADITP), responsabilă de planificarea mobilității urbane și de monitorizarea implementării măsurilor incluse în Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), adoptat în anul 2016. În acest context, se impune actualizarea modelului de transport inclusiv în PMUD, care nu a fost propriu-zis folosit până în prezent. În acest scop, PMB și ADITP beneficiază de asistența tehnică a Băncii Mondiale, urmând să demareze o procedură de achiziție publică pentru actualizarea modelului. Acesta va fi folosit la testarea obligatorie a tuturor intervențiilor care implică utilizarea de fonduri europene în domeniul mobilității, deși scopul său este de testare a tuturor măsurilor tangente domeniului, indiferent de sursa de finanțare. Mai mult de atât, modelul de trafic ar trebui integrat în procesul de analiză a oportunității pentru noile dezvoltări completând și verificând astfel studiile de trafic realizate de dezvoltatori în procesul de avizare.

Una dintre limitările majore ale Capitalei sunt legate, în prezent, de lipsa unui sistem integrat de e-ticketing pentru întreaga regiune, în jurul conceptului de bilet unic. Practic, navetiștii care de deplasează din Ilfov în București sunt nevoiți uneori să schimbe 3 mijloace de transport, fiecare implicând achiziția unui bilet de călătorie cu preț diferit, ceea ce descurajează utilizarea acestei

modalități de transport. În plus, regândirea rutelor de transport public este dificil de realizat în lipsa informațiilor care ar putea fi puse la dispoziție de un astfel de sistem, în contextul în care, până în 2020, pensionarii prezentau controlorilor doar talonul de pensie, fără a fi nevoiți să valideze călătoria. Așadar, este aproape imposibil de determinat gradul de încărcare a fiecărui mijloc de transport, în condițiile în care nici sistemele de numărare a pasagerilor de pe noile autobuze achiziționat de PMB nu sunt încă funcționale.

Strâns corelat cu sistemul de e-ticketing este și cel de monitorizare în timp real și de informare dinamică a călătorilor în stații. Componenta de informare a pasagerilor a fost deja parțial abordată prin aplicația InfoSTB, însă aceasta implică descărcarea și deschiderea unei aplicații de pe smart phone-ul fiecărui pasager aflat în stație. În cele mai multe orașe din Europa dar și din România (Brașov, Cluj Napoca, Oradea,etc.), aceste aplicații sunt combinate cu panouri de informare dinamică în stații, mult mai la îndemâna oricărui tip de pasager, inclusiv a celor vârstnice, de exemplu, care nu utilizează aplicații sau nu au telefoane de tip SMART. Strâns legat de beneficiile pentru cetățeni și digitalizarea achiziționării biletelor de călătorie lasă mult de dorită. Deși pasagerii pot achiziționa călătorii prin SMS și, mai nou, prin plata la terminalele contactless din mijloacele de transport, la nivelul STB există doar 4 automate de bilete, care să ofere servicii mai complexe.

Tot din perspectiva digitalizării, Bucureștiul nu dispune de un instrumente de plată integrată a tuturor serviciile de mobilitate, publice și private, existente în oraș (transport public de suprafață, subteran, parcări, taxi, biciclete, car sharing etc.). Acesta ar fi atractiv nu doar pentru cetățeni, ci și pentru vizitatori sau turiști, în contextul în care majoritatea destinațiilor importante din Europa dețin deja un astfel de produs.

8.3 Siguranța în trafic

Numărul accidentelor rutier grave produse în Municipiul București este în continuă scădere din anul 2008, în majoritatea cazurilor valorile înjumătățindu-se sau chiar scăzând la o treime (ex. persoane decedate). Această tendință de scădere a accidentelor cu persoane decedate este în acord cu țintele UE de reducere a accidentelor cu 50%, în intervalul 2010-2020[441]. Reducerea numărului de accidente este datorat, în mare măsură, înăspririi sancțiunilor, dar și faptului că s-au luat măsuri de reconfigurare de intersecții, de semnalizare (mai ales la trecerile de pietoni) sau chiar de calmare a traficului (preponderent limitatoare de viteză).

Totuși, între 2017 și 2018, pentru primă oară numărul accidentelor și a persoanelor rănite a crescut. În acest interval a scăzut doar numărul persoanelor decedate. Tendința a continuat și în prima jumătate a anului 2019, când s-au înregistrat 300 de accidente grave, cu 24 de decedați, 289 de persoane accidentate grav și 66 rănite ușor. Din totalul victimelor, circa 50% sunt persoane trecut de 60 ani, care sunt implicate mai ales în traversări neregulamentare și neacordări de prioritate vehiculelor.

Principalele cauze ale accidentelor în anul 2018 se referă la neacordarea priorității, fie față de pietoni (833 cazuri), fie față de alte vehicule (844 cazuri). Din păcate, se observă și un număr mare de traversări neregulamentare ale pietonilor (644), aspect vizibil mai ales pe arterele majore de circulație unde trecerile de pietoni sunt la distanțe mai mari. Un număr semnificativ de accidente se înregistrează și din cauza distanței reduse între vehicule (476), însă acestea sunt mici tamponări rezolvate cel mai adesea pe cale amiabilă. Ponderea mare a accidentelor cu neacordare de prioritate și nerespectarea distanței de siguranță între vehicule este caracteristică orașelor mari cu un indice ridicat de congestie.

4

[41] Dacă la nivelul Capitalei s-ar reușit atingerea țintei, în România această reducere este de doar 21%

Figura 53. Evoluția numărului de accidente rutiere 2008-2018

An	Total accidente	Persoane decedate	Persoane rănite grav	Persoane rănite ușor
2008	1207	145	1130	254
2009	1034	140	956	203
2010	940	112	891	173
2011	920	86	899	149
2012	960	79	946	248
2013	783	62	762	102
2014	614	61	583	91
2015	670	68	628	110
2016	480	66	441	87
2017	471	74	408	73
2018	569	58	521	109

Sursa: Poliția rutieră

Figura 54. Accidente rutiere în 2018

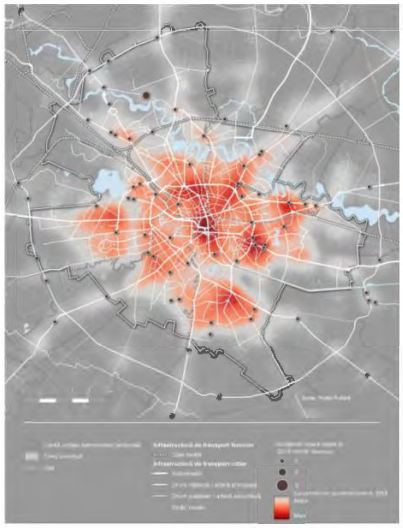

Sursa: Poliția Rutieră

În ceea ce privește distribuția spațială a accidentelor rutiere, acestea se concentrează în lungul inelului central și în interiorul acestuia, mai ales pe axa nord-sud. Accidentele rutiere care implică persoane decedate se concentrează însă în afara inelului central, preponderent în lungul principalelor penetrante, mai ales la intersecția acestora cu străzi secundare sau locale.

Pentru a continua trendul de reducere a numărului de accidente rutiere va fi nevoie de ameliorare a vizibilității (marcaje, indicatoare, iluminat), de reconfigurare a zonelor cu accidente fatale, mai ales cele care implică copii sau cele care se află în vecinătatea unităților școlare, de implementarea de măsuri suplimentare pentru calmarea traficului (mai ales limitatoare de viteză în zone rezidențiale) și corelarea bazelor de date între Poliția Rutieră, polițiile locale (6 Sectoare și PMB), IGSU și Compania de Management al Traficului. Nu în ultimul rând, se resimte nevoia de a întări campaniile de educație rutieră la nivelul unităților de învățământ.

9. TRANSPORTUL INTERMODAL ȘI MULTIMODAL

O parte considerabilă a marilor orașe Europene, și nu numai, trec deja printr-un nou schimb de paradigmă în ceea ce privește mobilitatea urbană. Dacă orașele României au ajuns abia acuma să facă tranziția către mobilitate urbană durabilă, cele din Europa se dezvoltă deja către ideea de mobilitate ca un serviciu (Mobility as a Service)[442].

Tabel 7. Tabel schimbul de paradigmă în domeniul transportului

Schimbarea de paradigmă			Sursa: completare după F.Wefering, S. Rupprecht, 2014.Dezvoltarea și implementarea unui plan de mobilitate urbană durabilă.
Planificare tradiţională a transportului		Planificarea mobilităţii urbane durabile	Mobility as a Service
Axată pe trafic	→	Centrată pe oameni	Pe oameni și nevoile lor specifice
Obiective primare: Capacitatea şi viteza fluxului de trafic	→	Obiective primare: Accesibilitate şi calitatea vieţii precum şi durabilitate, viabilitate economică, echitate socială sănătate şi calitatea mediului and environmental quality	Accesibilitate, eficiență în utilizarea resurselor, echitate socială, calitatea mediului Accent pe intermodalitate dar și pe mijloace nepoluante de deplasare. Planificator de rute orientat către intermodalitate.
Axat modal	→	Dezvoltare echilibrată a tuturor modalităţilor de transport relevante şi schimbare spre modalităţi de transport mai curate şi mai durabile	Măsurile pe gestiune / monitorizare devin prioritare față de cele pe infrastructură
Axare pe infrastructură	→	Set integrat de acţiuni pentru obţinerea unor soluţii rentabile	Planificare și baze de date integrate
Document de planificare sectorială	→	Document de planificare sectorială care este conform şi complementar cu domeniile de politici asociate (precum utilizarea terenurilor şi planificare spaţială) servicii sociale; sănătate; aplicare şi control etc.) planning; social services; health; enforcement and policing; etc.)	Planificare pe termen mediu (termenul lung devine necontrolabil) Extindere de la UAT către regiune Echipele interdisciplinare se completează cu experti IT, experti în Drept, etc
Plan de livrare pe termen scurt şi mediu	→	Plan de livrare pe teren scurt şi mediu ca parte a unei viziuni şi strategii pe termen lung	
Referitor la o zonă administrativă	→	Referitor la o zonă funcţională bazată pe tipare de transport la locul de muncă	
Domeniul inginerilor de trafic	→	Echipe de planificare interdisciplinare	Planificarea și generarea de date se face ghidată de experţi dar cu ajutorul administraţiei, mizând şi comunitate
Planificare realizată de către experţi	→	Planificare cu implicarea părţilor interesate prin utilizarea unei abordări transparente şi participative	
Evaluare de impact limitat	→	Monitorizare şi evaluare regulată a impacturilor pentru a informa un proces structurat de învăţare şi îmbunătăţire	Accent pe date, monitorizare continuă, măsuri bazate pe date actuale, în timp real

Tranziția către conceptul de mobilitate ca un serviciu are la bază o rețea bine structurată de noduri și puncte intermodale, alături de o componentă de software, aplicația care integrează toate serviciile de mobilitate și datele aferente. Transportul multimodal,[443] și astfel tarifarea integrată, sunt precondiții esențiale pentru a putea dezvolta conceptul de mobilitate ca un serviciu. Orașe precum Helsinki (HSL), Stockholm (UbiGo), Gothenburg sau Turku au făcut deja tranziția către conceptul de mobilitate ca un serviciu și dețin aplicații care integrează toate serviciile de mobilitate.

9.1 Integrarea mijloacelor de transport

În cazul Bucureștiului, pe componenta de software, Google Maps și Mooveit sunt cele mai dezvoltate aplicații (de tip agregator) care combină informații despre transportul public urban (de suprafață / subteran), cel național (doar CFR), servicii de ride-sharing (Uber / Bolt), mersul cu mașina și pe jos. Deși aplicația include de regulă și informații despre mersul cu bicicleta, în lipsa infrastructurii dedicate, în cazul Capitalei această opțiune nu este activată. Aplicațiile dezvoltate în cadrul Strategiei de Smart City oferă momentan date despre transportul public de suprafață (afișare în timp real, dar fără opțiuni

4
[42] Mobilitatea ca un Serviciu (MaaS) este integrarea diferitelor forme de servicii de transport într-un serviciu unic de mobilitate accesibil la cerere. Pentru a răspunde cererii unui client, un operator MaaS oferă o varietate de opțiuni de transport, fie că este vorba de transportul public, bike – car sharing, ride sharing, carpooling, taxi și închiriere de mașini, sau o combinație a acestora -cf. MaaS Alliance.

4
[43] Schimbarea mai multor mijloace de transport fără a plăti facturi diferite. Întreaga călătorie este tarifată integrat (sau măcar segmente mai ample).

de plată) și amplasarea parcărilor publice, însă cele două aplicații sunt distincte și nu sunt integrate în marii agregatori de date (Google Maps / Moovit). De asemenea, informațiile despre disponibilitatea locurilor de încărcare a vehiculelor electrice, a trotinetelor electrice se regăsesc în alte aplicații. Evaluând diversitatea și disponibilitatea serviciilor de mobilitate la nivel de aplicații / în mediul online, putem constata că Bucureștiul face pași timizi, încă necoordonați, către conceptul de mobilitate ca un serviciu (MaaS).

Problemele majore în ceea ce privește tranziția către conceptul de mobilitate ca un serviciu se regăsesc la nivelul infrastructurii și a sistemului de tarifare. Cât timp nu există o tarifare integrată, măcar la nivelul transportului public, aplicațiile de mobilitate ca un serviciu pot da doar informații legate de timpul necesar diferitelor tipuri de deplasare. Mai mult de atât, capitala nu dispune de o rețea bine conturată de noduri intermodale.

9.1 Rețeaua de noduri și puncte intermodale

O rețea intermodală performantă este, de regulă, formată din câteva noduri intermodale care preiau rolul de porți internaționale de intrare, susținute de noduri regionale și o suită de parcări de tip park & ride (inclusiv bike & ride) care să preia fluxurile de trafic din peri-urban. Rețeaua, este concentrică, capacitatea parcărilor de transfer scade, iar prețul lor crește - pe relația periferie – centru. În funcție de diversitatea și capacitatea tipurilor și rutelor de transport care se intersectează, se conturează o rețea echilibrată de puncte și noduri intermodale. Astfel, o rețea intermodală trebuie să asigure trei funcțiuni esențiale: 1. descărcarea fluxurilor dinspre periurban către centru, 2. optimizarea transferului între diferitele sisteme de transport (nu doar transportul public) și 3. spații importante de socializare.

Structura intermodală a Bucureștiului este încă deficitară. Capitala deține două porți internaționale de intrare, Aeroportul Henri Coandă și Gara de Nord, care trebuie dezvoltate și optimizate în continuare. În completarea lor, ar trebui să existe alte noduri intermodale de interes regional, cum ar fi Gara Obor, Gara Basarab, Gara Progresu (nefuncțională), alături de o suită de autogări (18 autorizate de către Autoritatea Rutieră Română). Dintre acestea, doar Gara Basarab funcționează parțial ca un nod intermodal prin legătura pe verticală cu Pasajul Basarab și autogara. Celelalte autogări sunt dispersate pe diferite parcele în jurul Gării de Nord și dispun, în cel mai bun caz, de condiții minimale de așteptare. Autogări care înregistrează un număr de mare de pasageri există în zonele 13 Septembrie, Militari, Obor, Filaret, Rahova, Viilor. Calitatea autogărilor este deficitară, adesea, ele nici măcar nu dețin amenajări minimale pentru așteptare (unele funcționează chiar improvizat, în curți de maxim 1.000 mp, fără săli de așteptare, toalete etc. – cum este cazul celei din zona 13 Septembrie, care deservește județele din partea de sud, surse importante de navetism). Există inclusiv o tendință de utilizare a benzinăriilor ca puncte de preluare a pasagerilor. Amplasarea aleatorie a acestor autogări, susținută de lipsa unor reglementări precise, compromite posibilitatea de integrare a transportului în comun regional și internațional cu cel local.

În rețeaua de transport local, principalele noduri intermodale sunt cele între rețeaua de metrou și transportul public de suprafață, respectiv: Piața Victoriei, Piața Unirii, Piața Universității, Gara de Nord și Dristor. Legăturile între principalele magistrale de metrou (Piața Victoriei și Piața Unirii) sunt deja suprasolicitate și asigură transferul călătorilor la limita normelor de siguranță.

În prezent, nodurile și punctele intermodale ale capitalei se disting doar prin faptul că concentrează mai multe linii de transport în aceeași zonă, dar nu și prin amenajări gândite să asigure un transfer cât mai ușor între diferitele linii / mijloace de transport sau spații de așteptare adecvate. Majoritatea nodurilor intermodale nu dețin facilități sigure pentru parcarea bicicletelor. Acest aspect este valabil mai ales la nodurile intermodale care deservesc doar transportul public de suprafață și în cazul gărilor. Există parcări pentru biciclete în vecinătatea a 18 stații de metrou, dar acestea nu sunt securizate sau acoperite. Lipsa parcărilor pentru biciclete face dificilă integrarea mersului cu bicicleta în structura

intermodală a Capitalei, mai ales utilizarea acestui mijloc de transport ca opțiune de tip „ultimă milă / last mile”.

Deși în ultimii ani a fost finalizată construcția unor parcări de transfer (Străulești, Sectorul 4), niciuna din aceste facilități nu funcționează încă în totalitate ca un sistem de tip „park & ride” pentru că nu oferă călătorii gratuite cu transportul public în baza plății parcării. Costul parcării în parcările de transfer amenajate în Sectorul 4 este de 3 lei pentru întregul interval dintre 7.00 și 19.00 (după 19.00 se tarifează cu 3 lei / oră), dar pentru parcarea de la Străulești este în curs de implementare un proiect-pilot de parcare gratuită pentru pasagerii care folosesc metroul.

Figura 55. Rețeaua de noduri intermodale pentru transportul public regional și local

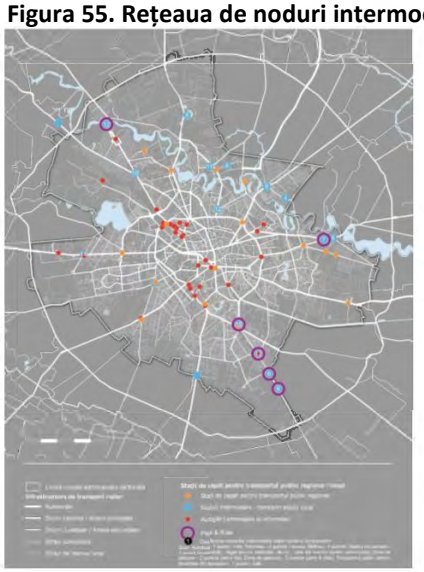

Sursa: prelucrare după www.autogări.ro și harta STB / Metrorex

Principalele noduri intermodale amplasate în lungul circulațiilor majore care asigură legătura cu județul Ilfov nu sunt încă dezvoltate și nu au capacitatea de a prelua din fluxurile motorizate venite din periurban. Totuși, în ceea ce privește legăturile acestora cu zonele de interes din Capitală, putem constatat că în 30 minute din fiecare poartă de intrare în oraș, se poate ajunge în zona centrală (fără a lua în calcul congestia în cazul transportul public de suprafață). Doar în cazul capătului Șos. Pantelimon și a nodului intermodal de la Străulești legăturile nu asigură accesarea zonei centrale în sub 30 minute.

În prezent legăturile principalelor porți de intrare în Capitală sunt gândite spre a accesa zona centrală. Dezvoltarea polului terțiar din nordul capitalei în zona Pipera nu este încă tratată cu suficientă atenție în rețeaua de transport public local. Astfel, legăturile principalelor porți intermodale de acces în oraș cu această zonă sunt precare. Principala cale de acces către zona de nord rămâne magistrala M2, motiv pentru care o parte considerabilă a noilor dezvoltări încearcă se concentreze în lungul său.

Conturarea unei structuri intermodale la nivelul Capitalei reprezintă un demers esențial în eficientizarea transportului public, dar și în procesul de trecere către mijloace mai sustenabile de transport. Acest demers trebuie realizat pe palierul operațional, prin integrarea tarifară între cei doi operatori de transport (STB / Metrorex), dar și între serviciile oferite de STB în București și Ilfov, alături de investiții serioase în conturarea unei rețele de parcări de transfer sau „park & ride”. Acest aspect implică și o analiză amănunțită a legăturilor principalelor porți de intrare (nodurile intermodale care preiau pasageri din Ilfov) cu zonele de interes din capitală. Într-o situație optimă, din orice poartă de intrare în capitală, în 30 minute are putea fi accesată orice zonă majoră de interes.

9.2 Micromobilitatea

Micromobilitatea reprezintă deplasarea pe distanțe scurte (sub 5km) cu vehicule ușoare, de regulă trotinete, scutere, Segway sau biciclete electrice. Aceste mijloace de transport sunt folosite adesea ca opțiune de transport de tip „ultima milă / last mile”, de la stația de transport public sau parcare până la destinația finală, sau asigură legătura între zone de interes amplasate la o distanță redusă, dar legate prin infrastructură pentru biciclete sau pietonale generoase. Avantajul mijloacelor de transport care se încadrează în categoria micromobilității este dimensiunea redusă care permite parcarea lor fără dificultăți, dar și transportarea lor în alte mijloace de transport. De exemplu, o trotinetă electrică sau simplă poate fi transportată cu ușurință în mijloacele de transport public și poate scurta semnificativ timpul necesar de a ajunge de la stația de transport public până la destinația finală.

În cazul Capitalei numărul serviciilor și opțiunilor de micromobilitate a crescut vertiginos în ultimii 3 ani. Pe teritoriul Municipiului București operează 4 companii care oferă servicii de partajare trotinete electrice în regim “dockless”: Flow, Wolf-e Ivelo și Lime (parte din Uber)[444]. Recent a apărut și un serviciu de partajare a scuterelor - Blinkee.city. Costul deplasării variază între 0.4 și 0.6 lei / minut, la care se adaugă 2-3 lei pentru deblocare. Astfel, o deplasare scurtă de 15 minute poate costa cât o cursă cu taxiul sau cu serviciile de „ride sharing”. De aceea, avantajul competitiv oferit de serviciile de închiriere a trotinetelor electrice este timpul scurt pentru a ajunge la destinație, prin evitarea congestiei și posibilitatea de a folosi diverse scurtături.

4

[44] Fiecare din cei patru operatori are aproximativ 1000 de trotinete electrice

Figura 56. Costul serviciilor de partajare a trotinetelor electrice

Operator	Cost / minut	Cost pornire	Acoperire (ha)	Perioadă operare
Flow (docking)[445]	0.6 lei	2 lei	8277[446]	07:00-00:00
Lime (free floating)	0.4 lei	3 lei	3752	07:00-00:00
Wolf-e (free floating)	0.5 lei	2 lei	2540	08:00-21:00

Sursa: paginile web oficiale și aplicațiile operatorilor Flow, Lime, Wolf-e

Toate cele cinci companii își concentrează serviciile pe zona centrală și pe cea de nord ,fiind partea Capitalei în care se înregistrează cea mai mare concentrare a locurilor de muncă, unde puterea de cumpărare este mai mare și unde există infrastructură pentru biciclete sau trotuare generoase.

Serviciile de micromobilitate nu sunt disponibile în partea de sud a Capitalei. Trotinetele electrice sunt folosite cu precădere pentru a ajunge la locul de muncă sau la diferitele obiective de interes din zona centrală. Utilitatea lor pentru deplasări de tip "*last mile" - rezidenția*l este încă redusă deoarece zonele cu cea mai mare densitate a locuitorilor nu sunt deservite.

[445] Sistemele de tip „docking" sunt bazate pe sisteme de îndocare, trotinetele sunt luate și returnate în stații de îndocare. Sistemele de tip „free floating" permit ridicarea și părăsirea trotinetei oriunde în zona de operare a sistemului.

[446] În cazul Flow suprafața acoperită reprezintă zona în care trotinetele electrice sunt active dar zona în care se pot ridica și lăsa trotinetele este mai mică.

Figura 57. Zonele deservite de serviciile de partajare a trotinetelor electrice

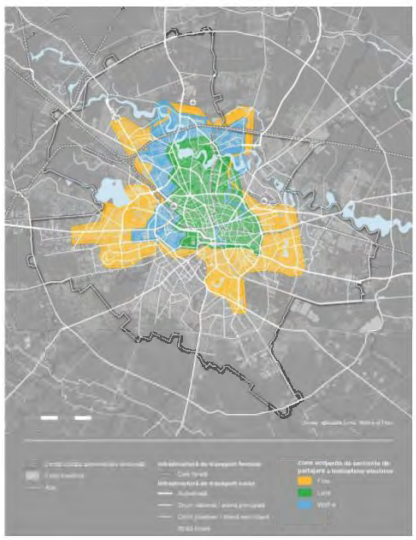

Sursa: paginile web oficiale și aplicațiile operatorilor Flow, Lime, Wolf-e

Câteva zone sau legături pentru care se folosesc servicii de micromobilitate ar fi:

- Metrou Victoriei – Universitate – Splaiul Independenței (pistă biciclete)
- Metrou Victoriei – Aviatorilor (pistă pentru biciclete / trotuar generos)
- Metrou Aviatorilor – Piața Presei Libere (prin Parcul Herăstrău / Regele Mihai)
- Metrou Aurel Vlaicu – Pipera sau Bd. N. Caranfil (pistă biciclete / trotuar generos)[447]

Până în anul 2020, la nivelul României, nu exista cadru legal care să reglementeze circulația trotinetelor electrice. Astfel, companiile care le închiriază indicau utilizatorilor să circule pe stradă sau să folosească infrastructura pentru biciclete, să folosească o cască și să nu transporte alte persoane pe trotinetă. Prin OUG nr. 195/2020 privind circulația pe drumurile publice au fost stabilite o serie de noi reglementări care au stopat creștere agresivă a micromobilității din ultimii ani. Astfel, trotinetele electrice pot fi folosite doar de către persoane cu vârsta de peste 14 ani (cu cască de protecție obligatorie până la vârsta de 16 ani), pe piste special amenajate sau pe segmentele de drum cu viteza maximă de deplasare de 50 km/h și cu dotări similare mopedelor și bicicletelor (mijloace de iluminare și dispozitive reflectorizante/fluorescente). În plus, ordonanța prevede explicit interzicerea utilizării trotinetelor electrice pe trotuare. În acest context, posibilitățile de utilizare ale acestui mijloc de transport în București se restrâng semnificativ. Fără investiții majore și rapide în extinderea rețelei de piste de biciclete (implicit și de trotinete), viitorul serviciilor de micromobilitate.

Serviciile de micromobilitate joacă un rol important susținerea tranziției către moduri de deplasare mai puțin poluante și mai sănătoase. Însă, este nevoie o integrare fizică și legală a acestor noi opțiuni în mediul urban prin: dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete[448] și transferul de date provenite din utilizare către o bază de date a primăriei.

9.3 Servicii de car sharing / ride sharing / car pooling

În prezent, există mai multe servicii de car sharing[449] care încearcă să își dezvolte sau stabilizeze operațiunile în București. Cel mai mare operator este Pony, o companie din Cluj-Napoca, care este și primul serviciu de car sharing din România. Mai există CityLink, Teleport BCR și Spark care testează momentan piața, ultimele două oferă chiar autovehicule electrice.

Deși la nivel Europei serviciile de car sharing au luat amploare[450], la nivel național aceste opțiuni se confruntă cu un puternic simț de proprietate. Mai mult decât atât, fiind încă la început, costurile de 0.99 - 1.4 lei / minut sunt adesea mai mari decât cele de taxi, unde cel care plătește nu trebuie să conducă. Totodată, fiind vorba de tarifare la minut, lipsa unui loc de parcare devine una din principalele probleme ale serviciilor de car sharing. Căutarea unui loc de parcare disponibil implică adesea 5-10-15 sau chiar 30 minute care sunt tarifate, astfel încât costul deplasării poate fi mai redus decât cel asociat găsirii unui loc de parcare. De aceea, pentru a putea asigura sustenabilitatea unor servicii de car sharing este nevoie de locuri de parcare dedicate operatorilor de acest tip, chiar dacă sunt plătite.

Recent, a apărut și un serviciu de închiriere mașini de tip peer-to-peer denumit Perpetoo, care permite persoanelor private să își închirieze mașina către terți. Totuși, este vorba de un serviciu de tip „car

---

[447] Aceste trasee erau cele mai frecventate înainte de clarificarea cadrului legal în anul 2020. Astfel o parte din ele nu mai sunt practicabile din punct de vedere legal.

[448] Infrastructura pentru biciclete este folosită în majoritatea orașelor europene și de utilizatorii de trotinete deoarece viteza de deplasare a celor două mijloace de transport este similară.

[449] Închirierea unei mașini pe termen scurt (10-30min), pentru o singură deplasare origine – destinație, intraurban.

[450] Conform studiului: Car sharing unlocked, realizat de ING Economics Department, între 2016 și 2018 numărul mașinilor disponibile și a persoanelor înregistrate la companii de car sharing s-a dublat, totuși cele aproximat 370000 de vehicule reprezintă încă doar 0.1% din totalul autovehiculelor înregistrate la nivelul UE.

rental”, și nu „car sharing”, și disponibilitatea acestuia contribuie ca o alternativă la deținerea unui autovehicul personal.

În prezent, la nivelul Capitalei nu există încă servicii, aplicații sau măsuri care să încurajeze activitatea de „car pooling” (partajarea unei singure mașini pentru a transporta mai multe persoane către destinație). Doar la nivel național, pe rute interurbane, este activă aplicația BlaBlaCar care facilitează partajarea unei mașini pentru deplasarea pe diferite rute. La nivelul PMB, a exista intenția de a susține ideea de „car pooling” către unitățile de învățământ prin vouchere de 500 lei / lună pentru părinții care transportă mai mulți copii către școală. Proiectul nu a fost însă votat de CGMB deoarece modul de monitorizare și verificare nu era foarte clar și pentru că încuraja transportul copiilor la școală cu mașina.

În concluzie, deși serviciile de mobilitate care intră sub egida conceptului de „sharing economy” sunt încă la început, acestea trebuie încurajate pentru că pot contribui într-un mod semnificativ la reducerea indicelui de motorizare. Principalele măsuri de încurajare se rezumă, de regulă, la reducerea taxelor (ex. taxă de parcare) sau rezervarea unor locuri de parcare pentru aceste servicii. În plus, serviciile de tip „car pooling” pot fi încurajate și de la nivel de companie / instituție și ar putea fi parte a unor planuri de mobilitate dezvoltate la nivelul marilor generatori de trafic.

10. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Deși congestia este considerată ca principala problemă a Capitalei (locul 11 la nivel mondial în topul celor mai congestionate orașe), aceasta este în fapt un efect care are la bază multiple cauze listate mai jos.

Astfel pentru reducerii congestiei se are în vedere în primul rând eliminarea sau ameliorarea cauzelor.

- **Proiecte prioritare 1-2 ani**
- **Proiecte termen mediu 2-5 ani**
- Proiecte termen lung 5-10 ani

10.1 Utilizarea terenurilor și transportul

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Expansiunea necontrolată, mai ales în zone periferice (Titan - Anghel Saligny, Prelungirea Ghencea, Iuliu Maniu - spre Chitila sau Sos. Sălajului). **Noile dezvoltări se constituie pe baza unei trame stradale neierarhizate și subdimensionate, doar din străzi de categoria IV și V care se intersectează direct cu străzi de rang superior (I sau II). Acest aspect compromite practic o dezvoltare sustenabilă a rețelei stradale și asigurarea unui serviciu de transport public performant pentru noile dezvoltări.**	**Planuri multianuale de completare a rețelei stradale în zonele de expansiune** (categoria I,II și III) bazate pe PUZ-urile de sector și/sau PUZ-uri și/sau direct studii de fezabilitate. Se va interveni cu precădere în zonele deja parțial dezvoltate. Intervențiile trebuie realizate coordonat între PMB și primăriile de sectoare (PMB categoria I și sectoarele II și III sau sectorul poate face toată rețeaua și PMB avizează și preia în gestiune străzile de categoria I).
Majoritatea locurilor de muncă se concentrează în nordul și centrul Capitalei însă zonele dense de locuire se regăsesc preponderent în partea sudică, vest și est, în afara inelului central. **Suprasolicitarea axului central N-S (linia de metrou M2) mai ales în nodurile de la Victoriei și Unirii.**	**Dezvoltarea unor centre secundare / cu funcțiuni mixte în cartierele rezidențiale** (Titan-Balta Albă, Militari, Drumul Taberei, Berceni și după posibilități Rahova / Eroii Revoluției). **Extinderea infrastructurii de transport de mare capacitate și încurajarea dezvoltării / valorificarea rezervelor de teren.** Atenție procesul de dezvoltare ar trebui să includă obligatoriu și completări ale dotărilor, mai ales spații verzi (parc, scuar, grădină). => *detalii în capitolele de transport public*
Un proces continuu de densificare a zonelor de locuit cu o accesibilitate ridicată (ex. Dorobanți, Eroilor, zona centrală) face ca trama stradală să fie suprasolicitată.	**Planuri de mobilitate / studii de mobilitate (NU trafic) pentru noile dezvoltări de peste 250 locuri de muncă / locuințe** amplasate în zonele cu o capacitate limitată a infrastructurii (ex. Calea Floreasca, Inelul Central, etc.) -> studiile de mobilitate reflectă o asumare a dezvoltatorului că dezvoltarea respectă o repartiție modală ex. poți construi P+14 dar suplimentezi / cofinanțezi creșterea frecvenței pe liniile de transport public și ai un număr limitat de parcări – evident nu există suplimentare de parcări pe domeniul public. **Eliminarea posibilității de a construi locuințe colective joase în zone rezidențiale de locuințe individuale**. => PUZ-uri de Sector în proces de avizare **Clarificarea situației zonei centrale, identificarea / consolidarea zonelor protejate** care se vor păstra și se vor interzice inserții mai înalte de P+3. Dacă este necesară dezvoltarea de construcții înalte, valorificând

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	accesibilitatea și caracterul de zonă centrală se vor identifica pe baza unui studiu detaliat care sunt acele subzone în care se poate construi înalt.

10.2 Accesibilitatea rutieră

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Capacitatea tramei stradale a Capitalei este deja depășită, posibilitățile de lărgire sunt foarte scăzute. Indicele de motorizare (523 autoturisme / 1000 locuitori) este foarte mare și se află într-o continuă creștere. **Chiar dacă ar fi posibilă lărgirea tramei, asta ar crește cererea conducând ulterior din nou la congestie (trafic indus).** **Paradoxul Downs-Thomson – viteza medie de deplasare a autovehiculelor private este determinată direct de durata media a deplasării cu transportul public pe rute similare).**	Pentru a putea astfel reduce congestia trebuie luate cu prioritate măsuri care au în vedere reducerea cererii de transport sau care asigură o utilizare mai eficientă a infrastructurii de transport (transport public, mersul cu bicicleta, etc.). Optimizarea modului de utilizare a tramei stradale (există deja studii realizate în perioada 2012): **Sens unic Barbu Văcărescu – Calea** Floreasca (nevoie completări legături est-vest) Sens unic Bulevardul Tudor Vladimirescu – Strada Progresul (nevoie legături suplimentare nord – sud) **Decalarea intervalului orar pentru marii generatori de trafic** (model aplicat în Londra) -> zone de birouri, unități de învățământ, instituții publice etc. **Taxă de congestie pentru zona centrală** proiect anulat în anul 2020 -> ar trebui reluată inițiativa însă cu o consultare publică mai amplă și o analiză detaliată a impactului pe diferitele categorii de utilizatori ai zonei.
Rețeaua de circulații rutiere a Bucureștiului este încă incompletă, mai ales în ceea ce privește legăturile circulare. **Centura Bucureștiului este suprasolicitată și face ca o parte considerabilă din traficul de tranzit să străbată orașul, în timp ce inelul median este incomplet îngreunând legăturile între cartierele din sudul și vestul Capitalei.**	**Lărgire DNCB sud și nord-est** **Completare Inelul Median între str. Brașov și Sos. Alexandriei** **Străpungerea Electronicii** Legătură Șoseaua Alexandriei – Strada Luica PUZ pentru reconfigurarea DNCB în arteră urbană **Continuarea lucrărilor deja începute:** - Străpungerea Nicolae Grigorescu – Splai Dudescu (inclusiv Etapa II) - Pasajul Ciurel și Străpungerea către A1 - Lărgirea Str. Fabrica de Glucoză - Pasajul Doamna Ghica (cu spațiu pentru linie de tramvai!) - Penetrație Prelungirea Ghencea-Domnești, supralărgire Bd. Ghencea și Bd. Brașov inclusiv terminal linia 41. - Supralărgire Str. Turnu Măgurele, Șos. Berceni, Șos. Luica Închidere inel median - Nod Avionului - Nod Andronache

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	- Nod Petricani Alte proiecte mature cu studii pregătite - Supralărgirea Căii Dudești, - Pasajele subterane la intersecția Șos. Mihai Bravu cu Calea Dudești, respectiv Calea Vitan (Sector 3) - Legătură între Șos. Pipera – Dimitrie Pompei – Fabrica de Glucoză, - Străpungerea Valea Cascadelor – Prelungirea Ghencea - Reconfigurare intersecție Colentina – Fundeni – Andronache - Străpungere și supralărgire str. Avionului între Șos. Pipera și Linia de Centura - Diametrala N-S, etapa II-III - Supralărgire Șos. București - Măgurele – faza SF;
Conectivitate rutieră redusă în partea de sud a Capitalei (legături precare cu zona centrală dar și pe direcția est-vest și tramă stradală neierarhizată)	**Reconfigurare str. Șinei - str. Cladova – str. Brăniștari** (Bulevard urban cu trotuare de peste 5m lățime, vegetație de aliniament, piste pentru biciclete, transport public și spații verzi pe mijloc – pentru posibilitatea de a insera tramvai pe termen lung) -> bulevardul ar trebui să ajungă până la Strada Progresului. Închidere Inel Median: secțiunea Calea Griviței – Bulevardul Iuliu Maniu Extindere str. Prelungirea Ferentari până în DNCB Extindere Constantin Brâncoveanu până în DNCB
Circulații blocate de vehicule de transport marfă care alimentează unitățile comerciale sau livrează către diverse persoane / companii.	**Strategie de logistică** pentru eficientizarea sistemului de alimentare a capitalei: strategia va pune accentul pe identificarea unor măsuri pentru reducerea impactului asupra traficului: livrări în intervale orare, vehicule speciale pentru livrare în zone pietonale, electrificarea flotei, încurajarea livrărilor cu bicicleta, etc. [Menționat și în PMUD]
Tramă stradală cu prea multe intersecții între străzi de categoria III și IV cu categoria I	Reconfigurarea străzilor de la 2 benzi pe sens la 1 bandă pe sens + piste pentru biciclete + 1 bandă pentru virajul la stânga. Proiect pilot - reconfigurare Str. Antiaeriană / Șos. Andronache pe modelul: 1 bandă pe sens, bandă mediană pentru viraj la stânga și piste pentru biciclete. ~~-> doar după intersecția cu Bd. Metalurgiei~~.
Calitatea precară a podurilor și pasajelor rutiere sau CF (ex. Podul Constanța)	**Program multianual de modernizare a podurilor și pasajelor** Reabilitare poduri: Fundeni, Ciurel, Opera, Pasajul Unirii, Timpuri Noi.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Circulații rutiere subdimensionate (mai ales pe partea pietonală)	**Ghid proiectare a străzilor la nivelul Capitalei**, preferabil corelat sau extins către județul Ilfov (actualizarea HCL 66/2006). Ghidul ar trebui să includă profile de străzi cu piste de biciclete (mai multe opțiuni, sharros, benzi, etc.) și indicații de proiectare pentru străzi de tip „shared space" – străzi rezidențiale.

10.3 Accesibilitatea feroviară

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Sistemul de căi ferate ale capitalei se află în declin trecând printr-un proces continuu de schimbare, susținut de modificări ale priorităților la nivel național, regional sau local. **Rețeaua de gări este dezechilibrată, peste 90% din trenuri se opresc în Gara de Nord pe când celelalte 3 gări (Obor, Titan și Basarab) sunt subutilizate și se află într-o stare avansată de degradare. Acestea rămân relevante doar pentru navetism regional.**	**Studiu de fezabilitate pentru un sistem de transport feroviar metropolitan** cu o componentă dedicată fluxurilor de navetiști și a modului de integrare cu transportul public metropolitan pe cale rutieră. Liniile de importanță strategice cum ar fi legătura către gara Progresul (inclusiv terenul gării), calea ferată de centură sau cea care unește centura cu zona Cotroceni ar trebui conservate și ferite de dezvoltări imobiliare[451]. **Modernizarea Gării Obor (inclusiv creșterea frecvenței de trenuri metropolitane) – nod intermodal cu autogară**, gară CF, bike sharing, car sharing, scooter sharing, transport public. E nevoie de o legătură facilă (coridor verde pentru deplasări nemotorizate) cu stația de Metrou Obor. **Reconstruirea Gării Progresul sub forma unui nod intermodal cu P&R** (autogară, stație transport public local – inclusiv extindere tramvai, stație transport public regional, etc.) – proiectul este dependent de modernizarea liniei 902 București-Giurgiu. Deși proiectul va fi valid abia pe termen mediu / lung până atunci trebuie păstrată rezerva de teren și oprite dezvoltări care ar putea compromite legătura. **Optimizarea legăturilor transportului public local cu gările Obor, Titan** și Progresul. **Revitalizarea Gării Titan** – transformare nod intermodal cu P&R.
Cea mai mare parte a căilor ferate care deservesc Capitala sunt fie neoperaționale, dezafectate sau abandonate.	**Proiect fanion – Eurogara de Nord** (inclusiv regenerarea urbană a zonei învecinate) – există SF în curs de realizare. Transformarea căilor ferate abandonate care merg către inelul central în coridoare de mobilitate urbană durabilă sau spații verzi / parcuri lineare **Coridor verde (transport alternativ și parc linear) pe traseul căii ferate între DNCB, Vasile Milea și Răzoare) -> Ex.** Baana Helsinki sau "The Braided Valley" **Modernizarea și electrificarea linei CF Progresul – Chiajna** și amenajarea gărilor (proiectul se poate cupla cu modernizarea și electrificarea linei 902 către Giurgiu și refacerea podului de la Grădiștea) ~~=> proiect strategic pe Programul de Cooperare Transfrontalieră România – Bulgaria.~~ Modernizarea centurii CF (partea de vest) și amenajarea stații intermodale / gări locale

[451] Toate proiectele de transport metropolitan sunt dependente de posibilitatea de a achiziționa material rulant de către CFR, mai ales pentru zonele metropolitane folosind fonduri din POR (nu din viitorul POIM)

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Legătură CF către Aeroportul Internațional Henri Coandă (în lucru) **Valorificarea magistralei 800 pentru transport metropolitan – tren metropolitan Linia Gara de Nord – Gara Basarab – Gara Aurel Vlaicu – Gara Pipera – Dragonul Roșu – Dobroești Pantelimon – Brănești – Fundulea** (stații noi la Pipera – nod intermodal, Aurel Vlaicu, Dragonul Roșu, Dobroești și Pantelimon). Tren metropolitan pentru linia 901 (București – Pitești) – corelat cu moderni zarea liniei cf. MPGT.
Declinul treptat a legăturilor regionale și a gărilor pe care acestea le deservesc face ca transportul feroviar își piardă treptat avantajul competitiv pe care îl deținea față de transportul rutier.	Integrarea tarifară a transportului feroviar la nivelul București-Ilfov ar putea ameliora considerabil condițiile de navetism, reducând totodată naveta cu autovehiculul personal. De această opțiune ar beneficia mai ales Buftea, Chitila, Periș sau Domnești. **Pasul 1 – abonament CFR metropolitan** **Pasul 2 – integrare tarifară cu STB ș Metrorex**

10.4 Accesibiliitatea aeriană

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Deservirea precară cu transport public a Aeroportului Internațional "Henri Coandă"	**Realizarea unei legături directe pe calea ferată între AIHC și Gara de Nord** (în implementare) **Realizarea Magistralei M6: Gara de Nord – AIHC** – (SPF gata, asigurare finanțare) **Linie de transport public dedicată pe DN1 – Piața Presei libere – Aviatorilor.** **Legătură între A3 și Aeroport** (în licitație – prioritar MPGT și PMUD)
Cererea de transport este deja mai mare decât capacitatea Aeroportului Internațional "Henri Coandă"	**Extinderea Aeroportului "Henri Coandă"**(terminal nou de pasageri, platformă multimodală pentru cargo, parcare multietajată, parc tehnologic și zonă comercială) – cf. Program Strategic de Dezvoltare AIHC **Repunerea în funcțiune a Aeroportului Băneasa** (potențial pentru curse naționale) – dificultăți cu zonele rezidențiale alăturate, nevoie de pasaj pietonal pentru a traversa mai ușor DN1.

10.5 Transportul public

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Deși în ultimii 2 ani a fost pornit un amplu proces de modernizare a flotei de transport public de suprafață, principala problemă rămâne eficiența rețelei. Fie că este vorba de suprapuneri de linii (metrou + tramvai + autobuz sau tramvai + troleibuz + autobuz) sau de congestia care reduce viteza comercială, transportul public de suprafață nu reprezintă încă o alternativă pentru deplasarea cu autovehiculul individual (deși rețeaua deservește 85% din populație, cota modală a transportului public nu trece de 30%).	Pentru a putea continua demersul de optimizarea a serviciilor de transport public va fi nevoie de reconfigurarea rețelei, trecerea la un o rețea bazată pe eficiență, fără suprapuneri multiple de linii și dezvoltarea treptată transportului de persoane multimodal, în primul rând prin integrarea tarifară între transportul public de suprafață și cel subteran. Toate acestea trebuie să aibă însă la baza semnarea unui noi contract de delegare a serviciului de transport public în conformitate cu Regulamentul CE nr. 1370/2007 Proiect pilot de reconfigurare a rețelei de transport public în cartierul Drumul Taberei (corelat cu punerea în funcțiune a linie de metrou) Proiect de amenajare bandă dedicată transport public între Mall Băneasa și Piața Romană (bandă TP + pistă biciclete) - Soluție tehnică preliminară propusă de asociația Optar Eliminarea treptată a rutelor secundare ineficiente Definirea unor coridoare prioritare cu transport public de mare capacitate Metrou-tramvai (inclusiv în zona centrală) **Continuarea investițiilor în flota de transport public** (mai ales material rulant)

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Se află în curs de achiziție: 140 tramvaie, 100 autobuze electrice, 100 troleibuze, 130 autobuze hibrid și 100 autobuze alimentare CNG. Pe termen mediu va fi nevoie de suplimentarea cu circa 400 de autobuze, 80 de troleibuze și 140 de tramvaie. Modernizare și transformare autobuze în troleibuze (100 autobuze Euro 3)
Există în continuare zone rezidențiale în curs de dezvoltare nedeservite de transportul public	Achiziția de autobuze electrice / CNG mici (8-9m / 10-20 locuri) pentru zonele de expansiune și rutele mai puțin utilizate din Ilfov – se poate corela cu un serviciu de DRT (Demand Responsive Transit).
Depourile existente sunt suprasolicitate și nu mai fac față noilor achiziții de material rulant, autobuze și troleibuze.	**Modernizare depourilor:** - **Dudești** - **Titan** - **Colentina** - **Berceni (6 mil euro)** - **Bujoreni (6 mil euro)** - **Reabilitare Bucuretii Noi (12 mil euro)** ⇨ ***Proiecte complementare achiziției de autobuze electrice din fonduri POR***
În continuare 33% din liniile de tramvai sunt degradate, probleme mari mai ales la macazuri care încă trebuie ajustate manual.	**Proiecte de la ATPBI** Modernizarea liniilor de tramvai. Prioritate pe liniile de tramvai din zona centrală. **Proiecte complementare achizițiilor pe POR (în curs)** Modernizare linie de tramvai şi stradă pe Bd. Basarabia, între Piața Hurmuzachi si bucla de întoarcere tramvaie Republica, inclusiv intersecția Bd. Basarabia cu Bd. Chișinău, intersecția Bd. Basarabia cu Bd. 1 Decembrie și bucla de întoarcere Republica Modernizare linie de tramvai pe Calea Călărașilor între Piața Hurmuzachi și Str. Traian Modernizare linie de tramvai pe Calea Călărașilor si B-dul Corneliu Coposu între str. Traian și Bucla Sf. Vineri Modernizare linie de tramvai pe Calea Dudești între depoul Dudești și str. Anastasie Panu Modernizare linie de tramvai pe Calea Dudești între depoul Dudești și Șos. Mihai Bravu Modernizare linie de tramvai pe Bd. Mărășești de la Parcul Carol până la Bd. Cantemir Modernizare linie de tramvai pe Bd. Pache Protopopescu între Piața Iancului și Str. Traian

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Modernizare linie de tramvai pe str. Traian între Bd. Pache Protopopescu și Calea Călărașilor Modernizare linie tramvai pe str. Teclu și Bd. Pallady până la intersecția cu Bd. 1 Decembrie Modernizare linie de tramvai pe str. Ziduri Moși Modernizare linie tramvai Bd Barbu Văcărescu între Ștefan cel Mare și Pod Băneasa Modernizare linie de tramvai, peroane si acces pe Bd. Ion Mihalache între Piața Victoriei și Calea Griviței (str. Buzești si pod Constanta) **Proiecte de la ATPBI** Alte proiecte importante: **Repunerea în funcțiune a linie de tramvai Barbu Văcărescu – Piața Gemeni** **Modernizare linie tramvai str. Maica Domnului si str. Lacul Tei de la str. Reînvierii la bucla Lacul Tei** [PMUD] **Reconfigurarea pieței Unirii pentru a conecta liniile de tramvai de la SF Vineri și cele care merg spre Rahova** ~~(proiect esențial pentru LRT Voluntari – Bragadiru) [PMUD]~~
Rețeaua de troleibuze este încă incompletă și insuficient armonizată cu liniile de autobuz, tramvai și metrou.	**Completarea rețelei de troleibuz:** - Tronson: str. Sibiu, bd. 1 Mai, Drumul Taberei, str. Valea Argeșului (8,40 km cale simpla); - Tronson: bd. Elisabeta, bd. Kogălniceanu (1,65 km cale dubla) - Tronson de 1,81 km cale dubla + o substație; - Tronson de 6,36 km cale dubla+ 2 substații ; - Tronson de 0,64 km cale dubla; - Tronson de 3,96 km cale dubla+ 2 substații; - Tronson de 4,96 km cale dubla+ 2 substații; - Tronson de 6,30 km cale dubla+ 2 substații.
Rețeaua de tramvai subdimensionată și neadaptată la noile dezvoltări rezidențiale la periferie	**Proiecte propuse ATPBI** Extinderea liniilor de tramvai către zonele cu noi dezvoltări rezidențiale (proiecte propuse ATPBI) - **1,10 – Romprim - Popești – Leordeni 4,5 km** - **5 – Bd. Aerogării – Sos Străulești – 6 m** - 32 – Depou Alexandria- Bragadiru – 7 km - **40 – Titan – Anghel Saligny -0,5 km** - **41 Ghencea – Prelungirea Ghencea- 6 km** (inclus in proiect 18) - 45 – Meseș – Remat Chitila 7 km - Piața Presei Libere- Mogoșoaia – 9 km ~~**Proiecte de la ATPBI**~~

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Rezultate pozitive în ceea ce privește eficientizarea rețelei de transport public se pot observa pe acele segmente în care au fost introduse benzile dedicate pentru transportul public, mai ales prin delimitarea fizică a liniilor de tramvai pe principalele penetrante. Cu toate acestea, viteza comercială scade foarte mult la intrarea în zona centrală unde calitatea liniilor de tramvai este precară și nu mai există prioritate. **Accesul la informații despre sosirea mijloacelor de transport în stație și a rutelor s-a îmbunătățit considerabil, dar congestia face ca orarul afișat să nu poată fi respectat.**	Pentru a crește atractivitatea transportului public față de deplasarea cu autovehiculul individual va fi în continuare esențial ca acesta să reprezinte nu doar o opțiune mai ieftină ci și mai rapidă. De aceea, trebuie continuat demersul de amenajare a benzilor dedicate pentru transportul public alături de modernizarea liniilor de tramvai din zona centrală. Prioritatea transportului public nu trebuie asigurată doar pe marile bulevarde ci și pe străzile secundare din inelul central care trebuie reconfigurate (ex. str. Viitorului dedicată pentru tramvai, velo și acces auto doar pentru rezidenți). Reconfigurarea străzilor din zona centrală cu tramvai (Moșilor, Armand Călinescu, Viitorului, Vasile Lascăr) – trebuie corelat cu modernizarea liniilor de tramvai[452] Pe baza de SF se va alege dacă: a) Străzile vor fi pietonale cu acces pentru riverani b) Străzile vor fi limitate la 30 km /h (preferabil prima) c) Străzile vor fi pietonale în totalitate
Un alt motiv pentru necesitatea reconfigurării rețelei de transport public este faptul că ea a fost inițial concepută pentru relația periferie (cartiere dormitor) – centru. Iar în prezent zonele ample de birouri și astfel concentrările mari de locuri de muncă s-au mutat către nord (zona Pipera) și tind să migreze către alte centre secundare deservite într-o oarecare măsură de metrou sau tramvai (zona Basarab-Grozăvești, zona Iuliu Maniu sau mai recent zona Panduri).	**Extindere linie tramvai Barbu Văcărescu până la Băneasa.** Legătură linie tramvai D Pompeiu – Barbu Văcărescu (idei de la Asociația Metrou Ușor) **Includerea liniilor de tramvai în proiectele completare a inelului median** (mai ales Doamna Ghica – Chișinău – Nicolae Grigorescu – Iuliu Hațieganu). ⇨ Inel median echipat cu linie de tramvai (idee de la Asociația Metrou Ușor)
Dacă în cazul parcului auto al operatorului de transport public de suprafață s-au realizat progrese remarcabile pentru trecerea la vehicule electrice și hibride, în cazul serviciilor de taximetrie procentul acestora este încă foarte redus.	~~Vouchere sau suport pentru modernizarea parcului auto al taxiurilor cu vehicule electrice / hibride (încă discutabil dacă se justifică susținerea mediului privat).~~ Aplicație centralizată, coordonată de PMB pentru taxiuri (NU dispecerat al PMB). Ex. Franța are aplicație națională de taxi pentru a contracara Uber. Emiterea de autorizații noi doar pentru taximetriști care folosesc mașini hibride sau electrice (dacă se lansează măsura, ea ar trebui aplicată și pe serviciile de ridesharing – Uber/Bolt/etc.).
Sistemul de transport public este unul divizat între mai mulți operatori (metrou, transport de suprafață, transport local, transport regional), care funcționează ca sisteme paralele și nu sunt integrate tarifar. Lipsa unui sistem funcțional de e-ticketing la nivelul sistemului de transport public de suprafață, ceea ce	Rețeaua de transport public trebuie dezvoltată și gestionată folosind date cât mai precise și actuale ceea ce implică în primul rând echiparea flotei cu instrumente de numărare a pasagerilor (camere, senzori sau tarifare în funcție de lungimea cursei). Toate mijloacele de

[452] Intervențiile se pot face după definitivarea liniilor de tramvai. Utilizatorii zonei vor fi deja obișnuiți cu restricții de circulație deci închiderea totală sau limitarea accesului pe acele străzi se poate face mai ușor.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
influențează negativ performanța economică a operatorului și procesul de planificare a rețelei de transport.	transport public achiziționate în ultimii ani și cele ce vor fi achiziționate dețin deja sisteme de numărare pasageri. Dezvoltare sistem de e-ticketing corelat STB-Metrorex și pe termen lung CFR (pentru transportul metropolitan).
Rețeaua de transport subteran nu deservește încă zone dens populate (Drumul Taberei – în lucru, Rahova / Progresu – SF, Berceni și Casa Presei / Aeroport), ceea ce pune o presiune importantă pe transportul de suprafață.	Extinderea liniilor de Metrou: **M6 Gara de Nord – AIHC** **Extindere M2 spre DNCB (Berceni)** **M4 Gara de Nord – Gara Progresul (va dura probabil peste 7 ani)** **Completare M5 Eroilor – Pantelimon** Extinderi M2 spre Petricani, M3 spre DNCB, M4 spre Mogoșoaia. Realizare linie metrou M8 Bragadiru – Voluntari (peste 10 ani) **Corelarea pasajului DNCB – Berceni cu noua stație de metrou -> link pietonal / velo către Berceni**
Actuala rețea de metrou este suprasolicitată, mai ales în lungul M2 la nodurile Unirii și Victoriei	Achiziție rame metrou (pentru liniile noi) **Modernizare, optimizare și extindere capacitate stații metrou pe M2 (pentru Berceni lucrează deja PS4)** **Continuarea modernizării / completării sistemului de siguranță pe M4** **Modernizarea sistemelor de ventilații (35 stații)**
O mare parte din stațiile de transport public sunt degradate, neamenajate sau chiar periculoase pentru pasageri	**Program multianual de modernizare a stațiilor de transport public** - În cazul stațiilor de tramvai pe mijloc fără refugiu ex. Calea Giulești se vor amenaja treceri de pietoni supraînălțate în dreptul stațiilor (calmarea traficului) - Se vor contura 3 tipuri de stații: stații locale (flux redus pasageri), stații importante și stații intermodale (o parte din stații pot fi stații de tip „brand” și vor fi amenajate prin concursuri de arhitectură împreună cu spațiul public adiacent – ex. Stația de la SF Gheorghe). ~~**Reluarea lucrărilor la stația de metrou și pasajul pietonal subteran de la Metrou Eroii Revoluției -> transformare în nod intermodal**~~

10.6 Transportul ecologic

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Rețeaua de piste de biciclete și dotările aferente a municipiului București este în continuare subdezvoltată, deși numărul bicicliștilor a crescut, mai ales odată cu introducerea unor servicii de curierat velo și a trotinetelor. Nu există încă legături cu piste pentru biciclete continue mai lungi de 2.5 km, ci doar fragmente dintr-o rețea. În lungul acestor fragmente se concentrează și serviciile de partajarea a bicicletelor (bike-sharing) dar și cele de partajare a trotinetelor electrice. În continuare nu există un program coerent de amenajare a parcărilor pentru biciclete. Acestea se regăsesc rareori în vecinătatea unor instituții publice sau alături de centre comerciale și clădiri de birouri (inițiative private).	Pentru a definitiva rețeaua de piste de biciclete vor trebui în primul rând lansate proiectele care asigură legături velo între zona centrală, alte concentrări de locuri de muncă și marile zone rezidențiale[453] (Colentina, Sos. București-Ploiești, Splaiul Independenței, Dimitrie Cantemir sau Calea Rahovei). Întreaga infrastructură dedicată mersului cu bicicleta va susține și alte mijloace de transport care se încadrează în categoria de „micromobilitate" – ex. trotinete electrice. **Amenajarea pistelor de bicicletă pe radialele care asigură legătura între centru și cartierele de locuințe colective** (vezi listă proiecte PMUD) Toate aceste proiect vor trebui să includă facilități pentru biciclişti, mai ales parcări securizate. Se mai pot instala / achiziționa stații de tip self-care. Pentru a putea asigura o monitorizare a utilizării infrastructurii se impune amplasarea de dispozitive pentru numărarea bicicliștilor continuând demersul pornit pe Calea Victoriei. **Trasee prioritare pentru care există studii pregătite:** Iancu de Hunedoara – Ștefan cel Mare – Mihai Bravu, Piața Națiunile Unite – Parcul Izvor (via Splaiul Independenței), Bd. Constantin Prezan - Șos. Kiseleff - Piața Presei Libere, Calea Victoriei – Bd. Regina Elisabeta – Splaiul Independenței (Pod Grozăvești) și Bd. Libertății – Piața Constituției – Bd. Unirii – Bd. Decebal – Bd. Basarabia – Stadionul Național. **Ar trebui demarate de urgență studii de fezabilitate pentru:** Bd. George Coșbuc – Calea Rahovei – Șos. Alexandriei, Șos. Colentina – Calea Moșilor – Bd. Carol, Piața Alba-Iulia – Bd. Camil Ressu – Bd. Nicolae Grigorescu, Piața Unirii – Bd. Dimitrie Cantemir – Parcul Tineretului (cf. PMUD), legătură Splaiul Unirii – str. Lacul Morii, Calea 13 Septembrie, Calea Văcărești, Șos. Giurgiului – Calea Șerban Vodă. *Rețeaua de piste pentru biciclete va fi completate și prin proiecte de reconfigurare circulații rutiere (ex. Str. Șinei).* *Legăturile secundare rămân responsabilitatea primăriilor de sector. Pentru a facilita circulația bicicliștilor pe străzi secundare (acolo unde nu există magistrale) este nevoie de măsuri de calmarea traficului și folosirea semnului de „sharrows" – trasee sugerate pentru biciclete (încă e nevoie de aprobare din partea comisiei de standardizare pentru indicator).*

4

[53] Majoritatea acestor legături sunt deja propuse în PMUD.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Program de instalarea de rastele pentru biciclete, în lungul pistelor pentru biciclete și în vecinătatea sau curtea instituțiilor publice (mai ales licee). **Dezvoltarea sistemului de bike-sharing** (doar după ce se finalizează o rețea minimală de piste) – preferabil fi și extinderea celui existent, se face cu operatori privați. **Susținerea evenimentelor dedicate mersului cu bicicleta.** **Program de educație în privința principiilor mobilității urbane durabile (învățământ preuniversitar)** Se poate realiza prin PROEDUS are în vedere și educație rutieră dar se orientează către promovarea principiilor mobilității urbane durabile. Se poate completa cu micro prelegeri practice în ceea ce privește mersul cu bicicleta. **Amenajarea de parcări sigure pentru biciclete („bicycle lockers")** în gări și la capetele liniilor de metrou (corelat cu proiectele de nod intermodal / P&R). **Program de amenajare garaje pentru biciclete în zonele de locuire colectivă** (pot fi cuplate cu parcări rezidențiale multi-etajate) – răspunde nevoii spațiului de depozitare redus în apartamentele din Capitală.
Primul pas în dezvoltarea unei rețele de piste pentru biciclete nu a fost încă realizat. În continuare, nu există un normativ sau STAS actualizat privind proiectarea infrastructurii pentru biciclete. Din acest motiv, pistele, deși proiectate după standarde internaționale, adesea nu pot fi în acord cu cadrul legal al României.	**Din acest motiv, se impune, în primul rând, o serie de acțiunii de lobby pentru adoptarea la nivelul MLPDA a Ghidului** metodologic de reglementare a proiectării, execuției, utilizării și mentenanței lucrărilor de infrastructură pentru biciclete, aflat de peste 2 ani în dezbatere publică. Pentru a asigura o implementare cât mai eficientă a infrastructurii pentru biciclete va fi necesară realizarea unui ghid amenajare a străzilor la nivelul Capitalei (preferabil corelat sau extins către județul Ilfov).
La nivelul Bucureștiului există multe zone cu circulații pietonale inadecvate, mai ales trotuare ocupate de mașini parcate neregulamentar sau subdimensionate	Inventarierea la nivelul Municipiului București a tuturor trotuarelor subdimensionate și ocupate de mașini (bază de date GIS). Măsuri ulterioare: a) trotuar mai îngust de 1.8m => sens unic și extindere trotuar / renunțare la delimitarea între carosabil și pietonal („living street") b) trotuar generos ocupat de mașini parcate => montare bolarzi + sancțiuni parcări ilegale c) trotuare nefuncționale din cauza stâlpilor de iluminat => modernizare iluminat public (mutare stâlpi iluminat) Extinderea zonei pietonale din centrul istoric (3 scenarii): - Intervenții pe nuclee: zona Sfântul Gheorghe – Moșilor Vechi, Grădina Icoanei / Parcul Ioanid (și alte zone deja listate în PMUD) – Prioritizarea proiectelor din PIDU are în vedere și Sfântul Gheorghe – Moșilor Vechi. - Pietonizare unei părți din patrulater (preferabil

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	între IC Brătianu, C.Coposu, Carol I și Traian) - Extinderea actualei zone pietonale spre ansamblul Domnița Bălașa și ulterior spre Mânăstirea Antim (inclusiv poduri pietonale peste Dâmbovița) – **scenariu propus în prioritizarea proiectelor din PIDU** Zone pietonale / centre de cartier pilot: ex. Pietonal zona Obor (Colentina, Mihai Bravu, Chiristigiilor și Ziduri Moși). Coridor de mobilitate urbană durabilă – reconfigurare Calea Griviței între Gara de Nord și Calea Victoriei. După intervențiile de pe Berzei-Buzești zona se află deja într-un ușor proces de revitalizare (mai ales segmentul Gara de Nord-Buzești) – proiectul va include obligatori și pistă pentru biciclete fiind o legătură esențială între GDN și zona centrală.
Pondere ridicată a accidentelor care implică pietoni și bicicliști	**Semnalizarea intersecțiilor** – senzor care crește intensitatea luminii când se aproprie un pieton („trecere de pietoni inteligentă Ex. Constanța.) -> Se poate testa lângă Parcul Tei sau pe Sos. N. Caranfil. Amenajarea de pasarele pietonale în intersecții dificile. Există studii pregătite pentru: Șos. Mihai Bravu, Șos. Alexandriei, Calea Griviței, Bd. Doamna Ghica, Șos. Pipera, Str. Liviu Rebreanu, Bd. Iuliu Maniu, stație tramvai Laborator pe Șos. Mihai Bravu, Șos. București-Ploiești (Fântâna Miorița) sau Politenică – Complex Regie. Calmarea traficului pe străzile secundare Semafoare cu buton pe arterele majore de trafic (2 benzi / sens) Eliminarea parcărilor la stradă (mai ales neregulamentare) aflate lângă trecerile de pietoni (trotuarul iese în „consolă”).
Circulații pietonale și stații de transport public ne-accesibilizate pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cărucioare de copii.	Program multianual de accesibilizare a infrastructurii de transport (prioritate în zonele cu concentrări mare de instituții publice). Eliberare autorizații pentru taxiuri accesibilizate pentru transportul de persoane cu dizabilități (mai ales spațiu pentru scaun rulant și câine pentru nevăzători) Nu se mai face recepția lucrărilor pentru proiectele de infrastructură rutieră (incl. Stații transport public) dacă nu se respectă NP-051; Angajarea la primăriei a unui reprezentant al persoanelor cu dizabilități care să evalueze calitatea lucrărilor de infrastructură recepționate (inclusiv să prioritizeze proiectele de accesibilizare a infrastructurii publice);

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Nevăzători – aplicarea tehnologiei wifi beaconing pentru direcționarea nevăzătorilor prin bluetooth către stațiile de transport public (echiparea autobuzelor cu emițător pentru a putea fi recunoscute prin bluetooth de către nevăzători sau redarea vocală a sosirii autobuzelor în stație (există deja proiect pilot). Serviciu DRT (Demand Responsive Transit) pentru persoane cu dizabilități – de testat
Rețeaua de stații de încărcare vehicule electrice face față cu greu cererii în creștere a numărului de vehicule electrice înmatriculate.	**Ghid / normativ / HCL pentru proiectarea străzilor în capitală și în Județul Ilfov.** **Program de dezvoltarea rețelei de stații de încărcare vehicule electrice** corelat cu cele deja instalate de mediul privat. Programul a fost lansat, trebuie doar continuat și corelat cu stațiile deja existente. **Program multianual de modernizarea flotei PMB – achiziție vehicule electrice sau hibrid.** Program multianual pentru susținerea tranziției către vehicule electrice (vouchere pentru achiziția de vehicule electrice) **Montare stații de încărcare vehicule electrice în zonele de locuințe colective** (mai ales în cartierele dormitor – Drumul Taberei, Titan, Militari, etc.) Pentru rezidenții locuințelor colective este foarte greu să își încarce mașinile electrice. Nu pot încărca mașina în curte, trebuie să își tragă cumva un cablu din apartament până la parcare, cvasi imposibil.

10.7 Transportul intermodal

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Rețeaua de transport a Capitalei și a Județului Ilfov este gestionată de 4 entități diferite (CNAIR, CFR, Metrorex, STB / PMB) ale căror planuri sunt adesea necorelate	Bilet valabil 1 oră pe toate liniile Corelare STB cu Metrorex Dezvoltarea sistemului de tarifare integrată la nivelul Bucureștiului (Metrorex+STB) și al județului Ilfov (inclusiv CFR regional). Pe termen mediu, se are în vedere dezvoltarea unei aplicații de tip „Mobilitate ca un Serviciu" pentru a integra toate serviciile de mobilitate la nivelul București-Ilfov (informare și ulterior tarifare) – vezi secțiune management trafic.
Actuala rețea de stații de autogări a capitalei este ineficientă (calitate precară a dotărilor autogărilor, multe sunt amenajări informale, distribuție spațială ineficientă)	Conturarea treptată a unei rețele de autogări importante la nivelul Capitalei care să preia fluxurile de pe principalele căi de acces: - **Modernizare autogara Filaret** - **Modernizare autogara Obor (corelat cu nod**

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	intermodal Gara Obor) - ~~**Amenajare autogară în zona** Preciziei~~ - ~~Amenajare autogară în zona Alexandriei – Cora (corelat cu P&R)~~ - Amenajarea autogară în zona Anghel Saligny (corelat cu P&R) - Extindere / optimizare autogara Basarab
Intermodalitatea, un element esențial în sistemele contemporane de transport este mult subdezvoltată pe teritoriul Bucureștiului. Deși capitala deține câteva noduri intermodale și amenajează treptat parcări de transfer, cantitatea și calitatea precară a acestora face ca sistemul de transport să funcționeze suboptimal.	Sporirea investițiilor în proiecte de intermodalitate, mai ales în conturarea parcărilor de transfer în punctele de intersecția principalelor căi de circulație regionale / naționale cu cele locale **Amenajare Park & Ride** (faza 1) la: - AIHC sau Mall Băneasa (posibilă corelare cu extindere linie tramvai de pe Barbu Văcărescu) - Metrou Preciziei sau Metrou Păcii - Anghel Saligny Amenajare Park & Ride (faza 2) - Prelungirea Ghencea - Domnești (în implementare) - Pipera (calea ferată Petricani) – corelat cu posibilă extindere M2 - Sos. Coletina nr. 461 sau intersecția Andronache cu Sos. Coletina; - Cora Alexandriei - Ciurel – Metrou Petrache Poenaru - Gara de Nord
La nivelul Capitalei nu există încă o politică de multimodalitate bine conturată. Singurul pas semnificativ în acest sens a fost integrarea tarifară aplicată la nivelul regiunii București-Ilfov, însă nivelul de integrare între transportul subteran, de suprafață, rețeaua de parcări de transfer și serviciile private de mobilitate rămâne deficitar.	Pentru a întări gradul de deservire a nodurilor intermodale existente și propuse va fi nevoie de integrarea serviciilor de micromobilitate. De asemenea, se impune tranziția de la intermodalitate către multimodalitate prin integrarea treptată a diferitelor servicii de mobilitate. În continuare va trebui integrat transportul public de suprafață cu cel subteran și cele patru cu sistemul de parcări de transfer. Ulterior, după posibilități se impune integrare și alte servicii private de mobilitate: biciclete electrice și trotinete, taxi și servicii de ridesharing, etc. Reconfigurarea intersecțiilor cu fluxuri pietonale ample și multiple mijloace de transport (ex. ~~Eroii Revoluției~~, Victoriei, Tineretului, etc.). Revitalizarea nodurilor și punctelor intermodale (stație acoperită, spațiu de stat jos, afișaj digital sosire mijloace tp / hartă digitală, punct comercial, parcare biciclete / trotinete etc (detalii în secțiunea de transport public).
Locuitorii Capitalei nu au acces facil la informații suficiente despre serviciile de mobilitate	Testarea unei aplicații de tip mobilitatea ca un serviciu (Mobility as a Service) – se poate dezvolta aplicația

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	actuală STB. Integrarea treptată a altor servicii de mobilitate (ex. trotinete electrice și bike-sharing) și dezvoltarea de abonamente integrate. Proiectul poate fi gândit la început și sub forma unui „city card" dedicat turiștilor. Campanii de informare despre beneficiile utilizării mijloacelor alternative de transport. Statistici de mobilitate anuale (fișa / buletinul de mobilitate a Bucureștiului)
Conceptul de ride-sharing se află într-un stadiu de implementare incipient la nivelul Capitalei	Proiect pilot pentru „Community Car Sharing" – formarea unei comunități care să renunțe la toate mașinile și să primească subvenție (peste 50% din cost) pentru achiziționarea de vehicule electrice pe care să le partajeze. Se vor preda x mașini se vor subvenționa x/2 mașini și se vor asigura facilități pentru încărcare. Rezultat reducere emisii (vehicule electrice), reducere spațiu alocat parcării.

10.8 Managementul traficului

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Deși parcarea în zona centrală s-a scumpit considerabil în intenția de a reduce deplasările auto către centru (o zonă cu accesibilitate maximă via transport public) lipsa sancțiunilor face ca locurile de parcare tarifate să fie ocolite iar șoferii să parcheze pe trotuar. Din acest motiv peste 80% din străzile din centrul istoric sunt ocupate de parcări neregulamentare. **În cartierele de locuințe colective, creșterea indicelui de motorizare și implicit a cererii pentru parcări rezidențiale face ca majoritatea circulațiilor locale să fie blocate de mașini parcate iar spațiile dedicate socializării să dispară treptat. Deși parcarea rezidențială se tarifează, costurile sunt infime în raport cu valoarea terenului.** **Există parcări de mare capacitate în zonele rezidențiale, la marile centre comerciale sau la diferitele supermarket-uri însă ele nu sunt deschise rezidenților fiind practic libere pe parcursul serii.**	Luând în considerare rezervele limitate de teren, o nouă politică de parcare a capitalei trebuie să se orienteze către: • Tarifarea parcării la un preț care să reflecte cât mai fidel valoare terenului (minim 4 lei / oră în inelul central) – extinderea locurilor de parcare tarifate; • Asigurarea de locuri de parcare rezidențiale utilizând cât mai puțin teren și la costuri reale (cel puțin 150 € / an) – nu se va permite blocarea unui loc de parcare, chiar și închiriat pe parcursul întregii zile; • Gradarea disponibilității / cererii / tarifului parcării de la periferie către centru; • Utilizarea parcării ca un instrument pentru încurajarea mijloacelor de transport cu emisii reduse: parcări pentru vehicule electrice, parcări (cu plată) rezervate pentru servicii de car sharing, parcări gratuite / rezervate pentru persoane cu dizabilități și desigur parcări pentru biciclete. **Revizuirea modului de gestiune a parcării la nivelul capitalei** pentru a evita suprapunerile în ceea ce privește sancțiunile. Parcările rezidențiale ar trebui gestionate de sectoare iar cele la stradă sau în zona centrală ar reveni PMB. Întregul sistem de management al parcării ar trebui definitivat pe baza unei politici de parcare la nivelul Bucureștiului dezvoltată și asumată de PMB și toate primăriile de sector.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Program de partajare a parcării: utilizarea parcărilor unităților comerciale / birourilor pe parcursul nopții de către rezidenți pe baza unui abonament lunar (model: www.2park.io). **Dezvoltarea aplicației de parcare** (ulterior integrare în aplicația unică de mobilitate) prin includerea tuturor parcărilor private accesibile publicului. Cu prioritate vor fi incluse parcările marilor centre comerciale și a mall-urilor, mai ales cele care dețin sisteme de afișare în timp real a disponibilității locurilor de parcare. Nu se vor mai da autorizații pentru centre comerciale fără ca parcările să fie incluse în aplicația de parcare a Bucureștiului. Desfășurarea „Parking Day" odată pe lună (nu anual!) prin închirierea unor locuri de parcare în zona centrală și transformarea lor în „parklets" – micro-amenajări de spațiu public (minigolf, spații de relaxare, etc.). Poate fi concurs de idei, cu finanțare de 250 € pentru implementarea proiectelor.
Procesul de realizare a parcărilor de transfer este încă lent, doar 2 din cele 19 căi principale de acces sunt echipate cu astfel de facilități	**Continuarea proiectelor de amenajare a parcărilor de transfer, mai ales**: Pipera, Metrou Semănătoarea (după finalizarea podului Ciurel), Bd. Iuliu Maniu / Metrou Preciziei, Aeroportul Internațional Henri Coandă (Ilfov), Cora Sos. Alexandriei, Progresul și Anghel Saligny -> studii de oportunitate pentru identificarea locațiilor (detalii la secțiunea de intermodalitate).
Existența unui sistem incomplet de management a traficului, care acoperă doar o parte dintre intersecții, existența mai multor surse de date cu privire la mobilitate care nu sunt interoperabile și subutilizarea informațiilor colectate în procesul de planificare	În ceea ce privește sistemul de management al traficului, acesta trebuie pus în valoare mai ales în ceea ce privește prioritizarea mijloacelor de transport public și creșterea siguranței traficului. De asemenea sistemul trebuie extins pentru a putea acoperi cea mai mare parte a orașului și echipat cu ADC, treceri de pietoni cu semafoare cu buton, etc. Datele colectate prin camerele de supraveghere ar trebui valorificate pentru o mai bună înțelegere a traficului și a tiparelor de deplasare. Deoarece pe teritoriul municipiului București există diverși furnizori de servicii de mobilitate, datele colectate de aceștia ar trebui livrate către PMB și integrate în modelul de trafic al Capitalei. **Actualizarea modelului de trafic al capitalei și constituirea unei echipe de specialiști care să îl gestioneze.** Avizele pentru noile dezvoltări ar trebui testate în modelul de trafic. De asemenea, modelul de trafic trebuie să cuprindă și o componentă de transport public și deplasări nemotorizate. Extinderea sistemului de management al traficului (achiziție camere noi, semafoare, senzori și aparatură pentru măsurarea fluxurilor). Inclusiv prioritizarea transportului public la semafor.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Este nevoie de integrarea în sistemul de management al traficului a tuturor datelor mai ales STB și Metrorex (pt. Metrorex se dorește deja un centru pentru reziliență). Extinderea sistemului de management al traficului prin integrarea datelor de la mai mulți furnizori de servicii de mobilitate -> transformare în centru de date pentru mobilitate. Dezvoltarea unei aplicații de tip MaaS (mobility as a service) Se poate porni de la modelul Turku / Stockholm – UbiGo: https://www.ubigo.me/en/home sau se poate porni de la aplicația existentă de transport public care să fie transformată într-un agregator (adică agregă date de la toate companiile care oferă servicii de mobilitate dar plata se face separat).
Siguranța rutieră precară	Proiect pilot – „safe neighbourhood“ Reconfigurarea circulațiilor într-un cartier de locuințe colective: sensuri unice, calmarea traficului (intersecții denivelate), vegetație de aliniament, trotuare lărgite. Program de reamenajare și monitorizare a principalelor intersecții periculoase (puncte negre) Susținerea proiectelor de educație rutieră (se poate cupla un fel de apel de proiecte pentru inițiative de educație urbană)

ANEXA 1

Nr. Crt.	INTERSECTIA
1	DB. 1 DECEMBRIE 1918 NR. 7D
2	BD. 1 MAI X STR. CONSTANTIN TITEL PETRESCU (PUNCT CRIMINOGEN)
3	BD. 1 MAI X STR. SIBIU
4	CALEA 13 SEPTEMBRIE X STR. LACUL PLOPULUI (ZONA LICEU ŞTEFAN ODOBLEJA)
5	CALEA 13 SEPTEMBRIE X STR. SABINELOR
6	SOS. ALEXANDRIA NR. 158-160 X JANDARMERIA CAPITALEI
7	BD. ALEXANDRU OBREGIA X COVASNA X STRĂDUINŢEI
8	STR. ALEXANDRU ŞERBĂNESCU X STR. ŞTEFAN BURILEANU (PUNCT CRIMINOGEN)
9	STR. ALUNISULUI X PERONI (PUNCT CRIMINOGEN)
10	SOS. ANTIAERIANĂ X STR. BANU MĂRĂCINE(TP)
11	STR. APUSULUI X STR. GHIRLANDEI (PUNCT CRIMINOGEN)
12	STR. ARMAND CĂLINESCU X STR. BATISTEI
13	BD. BARBU VACARESCU X STR. ROSSINI
14	BD. BASARABIA X STAŢIA METROU REPUBLICA
15	SOS. BERCENI NR. 104
16	SOS. BERCENI NR. 20 (PUNCT CRIMINOGEN)
17	SOS. BERCENI X STR. CIOCHINA (PUNCT CRIMINOGEN)
18	CALEA DOROBANTI X CAMBRIDGE SCHOOL
19	CALEA DOROBANTI X STR. DAVID EMANUEL
20	CALEA DOROBANTI X STR. TEHERAN
21	CALEA FLOREASCA X STR. BALANESCU ROSETTI
22	CALEA FLOREASCA X STR. GAETANO DONIZETTI
23	CALEA GIULEŞTI X STR. GEORGE VĂLSAN
24	CALEA GIULESTI X STR. MIGDALULUI X STR. COPSA MICA
25	CALEA GIULEŞTI X STR. PRUNARU
26	CALEA GRIVIŢEI X STR. HALTA GRIVIŢEI (PUNCT CRIMINOGEN)
27	CALEA GRIVIŢEI X SPITALUL DE CHIRURGIE PLASTICĂ ŞI ARSURI
28	CALEA VĂCĂREŞTI X STR. COSTACHE STAMATE
29	CALEA VACARESTI X STR. VV STANCIU

Nr. Crt.	INTERSECTIA
30	BD. CAMIL RESSU X STR. ILIOARA
31	STR. CAMPIA LIBERTATII X STR. GHEORGHE PATRASCU
32	STR. CHIŞINĂU X STR. CERNĂUŢI
33	SOS. CHITILEI X STR. VESTEI X STR. JIMBOLIA
34	SOS. CIUREL X STR. G-RAL PETRE POPOVĂŢ
35	SOS. COLENTINA X STR. CREMENIŢA
36	SOS. COLENTINA X RATB SUVEICA (ROSE GARDEN)
37	BD. CONSTANTIN BRÂNCOVEANU NR. 115 X RATB "TURNU MĂGURELE"
38	BD. CONSTANTIN BRÂNCOVEANU X STR. HUEDIN
39	BD. CONSTANTIN BRÂNCOVEANU X STR. IZVORUL CRIŞULUI
40	BD. CONSTANTIN BRANCOVEANU X STR. SPITALUL MARIE CURIE
41	STR. CONSTANTIN ISTRATE X STR. 11 IUNIE X STR. MITROPOLIT NIFON X BD. MARASESTI
42	BD. DACIA X STR. MIHAI EMINESCU
43	BD. DECEBAL X STR. ŢIGLINA
44	BD. DIMITRIE POMPEIU X METROU PIPERA
45	BD. DINICU GOLESCU X NR. 35
46	STR. DOAMNA GHICA X STR. HELIADE ÎNTRE VII
47	STR. DOAMNA GHICA X SCOALĂ NR. 30 (Prince Grigorie Ghica Middle School)
48	CALEA DOROBANŢI X STR. AMIRAL CONSTANTIN BALESCU
49	CALEA DOROBANŢI X STR. WASHINGTON
50	STR. DRUMUL GAZARULUI X STR. STRAJA
51	DRUMUL TABEREI X ACCES PARC MOGHIOROS
52	DRUMUL TABEREI X STR. POIANA MUNTELUI
53	BD. EROII SANITARI X STR. ELEFTERIE X PIAŢA VICTOR BABES
54	BD. EXPOZITIEI X STR. PARCULUI
55	SOS. FUNDENI NR. 258 X SPITALUL FUNDENI
56	SOS. FUNDENI TOATE TP
56 a	SOS. FUNDENI X STR. SFREDELULUI
56 b	SOS. FUNDENI X STR. TEIULUI
56 c	SOS. FUNDENI X STR. COLTII MORARULUI
56 d	SOS. FUNDENI X ACCES SUPERMARKET

Nr. Crt.	INTERSECTIA
56 e	SOS. FUNDENI X SOS. DOBROIESTI
57	BD. GARA DE NORD X MIN TRANSP POARTA G
58	BD. GHENCEA X STR. CONSTANTIN TITEL PETRESCU
59	BD. IANCU DE HUNEDOARA NR. 25
60	BD. ION MIHALACHE NR. 126 X LICEUL NICOLAE IORGA
61	BD. IULIU MANIU X ALEEA DE ACCES LA IMPRIMERIA NAŢIONALA
62	BD. IULIU MANIU X INTRARE ÎN INCINTA UNIVERSITĂŢII POLITEHNICE BUC.
63	BD. IULIU MANIU X LICEUL IULIU MANIU
64	STR. IZVOR X IEŞIRE DIN INCINTA PALATULUI PARLAMENTULUI
65	STR. LUICA X STR. REŞIŢA (PUNCT CRIMINOGEN)
66	STR. MARGEANULUI X STR. BARCA
67	STR. MATEI BASARAB X STR. TRAIAN
68	SOS. MIHAI BRAVU X RATB "MIEILOR"
69	SOS. MIHAI BRAVU X STR. LABORATOR
70	STR. MIHAI EMINESCU X STR. TOAMNEI
71	STR. NICOLAE CANEA X STR. MOROIENI
72	STR. NICOLAE CARAMFIL X STR. ŞTEFAN BURILEANU
73	STR. NOVACI X STR. NEDELEANU ION (PUNCT CRIMINOGEN)
74	SOS. OLTENIŢEI X ZONA INSTITUŢIILOR DE ÎNVĂŢĂMÂNT
75	SOS. OLTENIŢEI X STR. DARACULUI X STR. PĂDUROIU
76	SOS. PANDURI NR 90
77	SOS. PETRICANI X ALEEA STRAND TEI
78	BD. PIEPTĂNARI X CALEA FERENTARI
79	BD. PIEPTANARI X PIATA EROII REVOLUTIEI
80	BD. PRECIZIEI X METROU PRECIZIEI
81	PRELUNGIREA FERENTARI X ZONA ŞCOLII GENERALE NR. 136
82	BD. PRIMĂVERII X PIAŢA CHARLES DE GAULLE
83	SOS. PROGRESULUI X AXENTE SEVER
84	STR. SĂLAJ X STR. DUNĂVĂŢ
85	STR. SFINTII APOSTOLI X SPLAIUL INDEPENDENTEI
86	BD. THEODOR PALADY X STR. JEAN STERIADE

Nr. Crt.	INTERSECTIA
87	BD. TIMIŞOARA NR.33 X LICEUL GRIGORE MOISIL
88	BD. TIMISOARA X ALEEA CAMPUL CU FLORI
89	BD. TIMISOARA X STR. COSTIN NENITESCU
90	BD. TIMIŞOARA X INTRAREA SILISTRARU
91	BD. TIMISOARA X STR. LUNCA SIRETULUI
92	BD. TIMIŞOARA X STR. ROMANCIERILOR
93	STR. TURNU MĂGURELE X STR. AUREL PERŞU
94	STR. TURNU MAGURELE X STR. SOMESUL CALD
95	BD. UVERTURII X STR. DREPTĂŢII
96	STR. VATRA LUMINOASA X STR. RUSCHITA
97	STR. VATRA LUMINOASA X STR. TONY BULANDRA X STR. GH. FLORESCU
98	CALEA VITAN BARZESTI X STR. IULIU HATEGANU
1	BD. CAMIL RESSU X SOS. MIHAI BRAVU
2	BD. CAMIL RESSU X STR. DRISTOR
3	BD. CAMIL RESSU X STR. LIVIU REBREANU
4	BD. CAMIL RESSU X STR. FIZICIENILOR
5	BD. TH. PALLADY X BD. NICOLAE GRIGORESCU
6	BD. TH. PALLADY X BD. 1 DECEMBRIE 1918
7	BD. TH. PALLADY X STR. NICOLAE TECLU
8	SOS. GIURGIULUI X STR. SURA MARE
9	SOS. GIURGIULUI X STR. BRADETULUI
10	SOS. GIURGIULUI X PIATA PROGRESULUI
11	SOS. GIURGIULUI X STR. TOPORASI
12	SOS. GIURGIULUI X STR. DRUMUL GAZARULUI
13	SOS. GIURGIULUI X STR. CIMITIRUL EVREIESC
14	SOS. GIURGIULUI X STR. LUICA
15	SOS. GIURGIULUI X STR. ANGHEL NUTU
16	SOS. GIURGIULUI X STR. ANGHEL MOLDOVEANU
17	SOS. GIURGIULUI X STR. ACTIUNII
18	SOS. GIURGIULUI X STR. P. SEFAN DUMITRESCU

Nr. Crt.	INTERSECTIA
19	SOS. GIURGIULUI X SOS. OLTENITEI
20	CALEA 13 SEPTEMBRIE X PIATA FRANCOFONIEI
21	CALEA 13 SEPTEMBRIE X PIATA ARSENALULUI (PIATA PUISOR)
22	CALEA 13 SEPTEMBRIE X SOS. PANDURI
23	CALEA 13 SEPTEMBRIE X SOS. PROGRESULUI
24	CALEA 13 SEPTEMBRIE X STR. SEBASTIAN
25	CALEA 13 SEPTEMBRIE X DRUMUL SARII
26	BD. GHENCEA X CIMITIRUL GHENCEA
27	BD. GHENCEA X STR. GARLENI
28	BD. GHENCEA X STR. VLADEASA
29	BD. GHENCEA X STR. BRASOV
30	DRUMUL SARII X STR. EROINA DE LA JIU X STR. GH. MARINESCU
31	SOS. COLENTINA X SOS. STEFAN CEL MARE
32	SOS. COLENTINA X STR. CAMPUL MOSI
33	SOS. COLENTINA X STR. ZIDURI MOSI
34	SOS. COLENTINA X ACCES KAUFLAND
35	SOS. COLENTINA X STR. TEIUL DOAMNEI
36	SOS. COLENTINA X STR. DOAMNA GHICA
37	SOS. COLENTINA X STR. MR. VASILE BACILA
38	SOS. COLENTINA X SOS. FUNDENI
39	SOS. COLENTINA X SOS. SPORTULUI
40	SOS. COLENTINA X DEPOU RATB
41	SOS. COLENTINA X STR. NICOLAE CANEA
42	SOS. COLENTINA CAP LINIE 21
43	CALEA GRIVITEI X BD. DACIA
44	CALEA GRIVITEI X STR. BUZESTI
45	CALEA GRIVITEI X STR. POLIZU
46	CALEA GRIVITEI X BD. I.GH. DUCA
47	CALEA GRIVITEI X BD. N. TITULESCU
48	CALEA GRIVITEI X STR. STOICA LUDESCU
49	CALEA GRIVITEI X CIMITIRUL SF VINERI

Nr. Crt.	INTERSECTIA
50	CALEA GRIVITEI X STR. CARAIMAN
51	CALEA GRIVITEI X STR. LAINICI
52	CALEA GRIVITEI X ACCES RAR
53	CALEA GRIVITEI X STR. CLABUCET
54	CALEA GRIVITEI X BD. ION MIHALACHE
55	BD. BUCURESTII NOI X SOS. CHITILEI
56	BD. BUCURESTII NOI X STR. PAJUREI
57	BD. BUCURESTII NOI X STR. JIULUI
58	BD. BUCURESTII NOI X BD. LAMINORULUI
59	SOS. BUCURESTI - TARGOVISTE X SOS. GH. IONESCU SISESTI

ANEXA 2 – LISTA INTERSECȚIILOR (PROIECTE ÎN DERULARE)

ION MIHALACHE NR. 126 X LICEUL NICOLAE IORGA

COLENTINA X CREMENIŢA

COLENTINA X RATB SUVEICA (ROSE GARDEN)

13 SEPTEMBRIE X SABINELOR

13 SEPTEMBRIE X LACUL PLOPULUI (ZONA LICEU ŞTEFAN ODOBLEJA)

TIMIŞOARA NR.33 X LICEUL GRIGORE MOISIL

TIMIŞOARA X INTRAREA SILISTRARU

TIMISOARA X COSTIN NENITESCU

TIMIŞOARA X ROMANCIERILOR

TIMISOARA X ALEEA CAMPUL CU FLORI

TIMISOARA X LUNCA SIRETULUI

CAMIL RESSU X ILIOARA

THEODOR PALLADY X JEAN STERIADI

CALEA GRIVITEI X HALTA GRIVITA

CALEA GRIVITEI X SPITALUL DE CHIRURGIE PLASTICĂ ŞI ARSURI

ANEXA 3

Analize încă neacoperite / de verificat oportunitatea realizării:

[A] Cartarea parcărilor de mare capacitate (peste 100 locuri) - poate și 50-100 locuri (depinde de resurse)

[A] Amprenta la sol a spațiilor de parcare (poate fi estimare) - “spațiu pierdut”

[A] Analiza aeroportului / conectivității pe cale aeriană – aici trebuie hotărât cum se abordează.

[A] Analiză conectivitate -> modelul SpaceSyntax (doar dacă reușesc să fac funcțional plugin-ul) - e de verificat dacă ne trebuie credits.

5.UTILITĂȚI PUBLICE

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ADI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară
ADI Termoenergetica	Asociația pentru Dezvoltare Intercomunitară pentru Termoficare
AMRSP	Autoritatea Municipală de Reglementare a Serviciilor Publice
ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
ANRE	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
ANRSC	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
ATR	Avize Tehnice de Racordare
CET	Centrală Electrică de Termoficare
CMGB	Consiliul General al Municipiului București
ELCEN	Electrocentrale București
INS	Institutul Național de Statistică
LEA	Linii Electrice Aeriene
LES	Linii Electrice Subterane
ONG	Organizație Neguvernamentală
PMB	Primăria Municipiului București
RADET	Regia Autonomă de Distribuție a Energiei Termice
RED	Rețeaua Electrică de Distribuție
RET	Rețeaua Electrică de Transport
SACET	Sistemului de Aprovizionare Centralizată cu Energie Termică
SEAU	Stația de Epurare Ape Uzate
UAT	Unitate Administrativ Teritorială

CUPRINS

1. ALIMENTARE CU APĂ 6

1.1. Aspecte instituționale privind serviciul de alimentare cu apă și canalizare 6
1.2. Surse de alimentare cu apă 6
1.3. Sisteme de alimentare cu apă 12

2. REȚEAUA DE CANALIZARE 23

2.1. Sisteme de canalizare 23
2.2. Epurarea apelor uzate menajere 31

3. INFRASTRUCTURA DE ENERGIE ELECTRICĂ 32

3.1. Introducere 32
3.2. Situația energetică la nivelul orașului București 32
3.2. Analiza serviciului de alimentare cu energie electrică 48

4. INFRASTRUCTURA DE ENERGIE TERMICĂ 66

4.1. Piața de energie termică în București 66

4.2. Calitatea serviciilor și satisfacția consumatorului....71
4.3. Uzura morală și fizică a sistemului....73
4.4. Nevoi și planuri de modernizare....76
4.5. Roluri și provocări instituționale....82
4.6. Scenarii cu privire la asigurarea încălzirii și apei calde în București....84

5. INFRASTRUCTURA DE TELECOMUNICAȚII....87
6. ILUMINATUL PUBLIC....94

6.1. INTRODUCERE....94
6.2. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC ÎN MUNICIPIUL BUCUREȘTI....94
6.3. EVOLUȚIA SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC ÎN ULTIMII 20 DE ANI....102
6.4. SOLUȚII PRIVIND CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI PUBLIC DIN MUNICIPIUL BUCUREȘTI....116
6.5. INVESTIȚIILE PENTRU ASIGURAREA SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC MUNICIPIUL BUCUREȘTI....119

7. GESTIONAREA DEȘEURILOR....120

7.1. Cadrul legal și normativ. Aspecte instituționale....120
7.2. Componentele sistemului de gestionare a deșeurilor municipale....131
7.3. Deșeuri municipale. Colectarea selectivă....134
7.4. Alte categorii de deșeuri....138

8. CONCLUZII, PROBLEME ȘI TENDINȚE....140

ANEXA 1. LUCRĂRI DE ÎNTĂRIRE A SISTEMULUI ELECTROENERGETIC LA NIVELUL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI....151

ANEXA 2. CLASIFICAREA GOLURILOR DE TENSIUNE ÎN FUNCȚIE DE DURATĂ ȘI TENSIUNE REZIDUALĂ LA E-DISTRIBUȚIE MUNTENIA....155

ANEXA 3. INCIDENTE DEOSEBITE ÎN RED AFLATĂ ÎN GESTIUNEA E-DISTRIBUȚIE MUNTENIA ÎN ANUL 2018....159

LISTĂ FIGURI

Figura 1: Sistemul de alimentare cu apă al municipiului București: stații de tratare și stații de pompare a apei potabile....9
Figura 2: Rețeaua pentru asigurarea apei industriale....11
Figura 3: Structura rețelei de distribuție a apei potabile din Municipiului București, funcție de materialul din care sunt realizate conductele, în anul 2018....12
Figura 4: Număr avarii pe conducte de distribuție pe tip de material (2015-2019)....13
Figura 5: Număr avarii pe artere (conducte de transport) pe tip de material (2015-2019)....14
Figura 6: Rețeaua de alimentare cu apă din municipiul București – conducte din azbociment, fontă, oțel....15
Figura 7: Zonei din Municipiul București fără rețea de alimentare cu apă....16
Figura 8: Localizarea avariilor (stânga), respectiv a sesizărilor privind calitatea necorespunzătoare a apei potabile (dreapta) în București....18
Figura 9: Evoluția consumului de apă în municipiul București (mii mc, 2008-2018)....19
Figura 10: Consumul de apă în sectoarele municipiului București (mii mc, 2018)....19
Figura 11: Evoluția consumului de apă, pe tipuri de consumatori, în sectoarele municipiului București (mii mc, 2008-2018)....20

Figura 12: Instalații apă în spațiul public 21
Figura 13: Rețeaua de canalizare – rețeaua separată de colectare a apelor menajere, respectiv pluviale 25
Figura 14: Ponderea diferitelor tipuri de materiale în alcătuirea conductelor din sistemul de canalizare 26
Figura 15: Rețeaua de canalizare – tipuri de materiale: beton simplu, PVC, PAFSIN.....27
Figura 16: Zone nedeservite de rețeaua de canalizare.....30
Figura 17: Dinamica consumului de energie electrică de la nivelul municipiului București, în perioada 2010-2018.....33
Figura 18: Ponderea numărului de consumatori și a consumului de energie din municipiul București în valorile totale înregistrate la nivel național în anul 2018 34
Figura 19: Consumul de energie din municipiul București, la vârf de sarcină iarna și vara, în perioada 2008-2018.....35
Figura 20: Parte din rețeaua de MT de la nivelul municipiului București.....36
Figura 21: Sistem electroenergetic la nivelul municipiului București.....38
Figura 22: Stațiile electrice, posturile de transformare și punctele de alimentare în funcție de momentul punerii în funcțiune.....44
Figura 23: SAIDI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în perioada 2013-2017.....50
Figura 24: SAIDI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România în 2018 51
Figura 25: SAIDI urban neplanificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în perioada 2013-2017.....51
Figura 26: SAIFI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în perioada 2013-2017.....52
Figura 27: SAIFI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în 2018 53
Figura 28: SAIFI urban neplanificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în perioada 2013-2017.....53
Figura 29: SAIFI urban neplanificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în anul 2018 54
Figura 30: CAIDI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în anul 2017.....55
Figura 31: CAIDI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în anul 2018.....55
Figura 32: CAIDI urban neplanificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în anul 2018 56
Figura 33: SAIFI agregat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice, în perioada 2013-2017 57
Figura 34: SAIFI agregat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice, în anul 2018.....57
Figura 35: Valorile SAIDI agregat - planificat și neplanificat - la nivelul companiilor de distribuție a energie electrice, în perioada 2013-2017.....59
Figura 36: Dinamica AIT la nivelul companiilor de distribuție, în perioada 2013-2017.....61
Figura 37: Densitatea cererii de căldură în București.....66
Figura 38: Dinamica cererii de energie termică, București vs. național 67
Figura 39: Tariful la consumatorul final pentru energie termică în sistem centralizat, RON / GCal, la sfârșitul anului 2018.....67
Figura 40: Rețeaua de termoficare din municipiul București 69
Figura 41: Sistemul centralizat de încălzire și capacitățile de producție înainte de 2009.....70
Figura 42: Furnizarea energiei termice în prezent.....71
Figura 43: Surse de încălzire în sectorul rezidențial din București, în 2018.....72

Figura 44: Surse de agent termic în sistemul de termoficare, 2018.....73
Figura 45: Poziția României la nivelul Europei – viteză medie Internet 2019 89
Figura 46: Rețeaua de telecomunicații NetCity - 2018 90
Figura 47: Evoluția lungimii rețelei de fibră optică (km, 2008 – 2018).....91
Figura 48: Evoluția numărului de imobile racordate la rețeaua de fibră optică (2008-2018).....91
Figura 49: Evoluția numărului de conexiuni de acces la internet la puncte fixe (2013-2018).....92
Figura 50: Numărul de corpuri de iluminat montate anual între 1999-2018.....111
Figura 51: Stâlpii folosiți de sistemul de iluminat public din municipiul București, funcție de proprietar 112
Figura 52: Rețeaua electrică folosită de sistemul de iluminat public din Municipiul București, funcție de tipul liniilor.....113
Figura 53: Punctele de aprindere și cutiile de distribuție folosite de sistemul de iluminat public din municipiul București, funcție de tipul lor.....114
Figura 54: Modelul tipic de BMPIIP aferent sistemului de iluminat public din municipiul București 115
Figura 55: Modul de Măsură și Control Sisteme de Iluminat Public MMC-SIP utilizat de sistemul de iluminat public din municipiul București 116
Figura 56: Model de interfață sistem public de iluminat în municipiul București.....116
Figura 57: Numărul de accidente raportate la luminanța medie a străzii.....117
Figura 58: Sistemul de gestiune a deșeurilor – municipiul București.....133
Figura 59: Compoziția deșeurilor menajere (și similare) - 2017.....135
Figura 60: Evoluția cantității de deșeuri municipale generate în municipiul București în perioada 2012-2016 136
Figura 61: Cantitatea de deșeuri municipale (tone) colectate selectiv, reciclate și biodegradabile depozitate la nivelul Bucureștiului, în perioada 2013-2017 137
Figura 62: Evoluția colectării și tratării DEEE la nivelul municipiului București (2009-2017) 139

LISTĂ TABELE

Tabel 1: Evoluția capacității instalațiilor de producție a apei în municipiul București (2008-2018) 8
Tabel 2: Lungimea rețelei de canalizare (canale colectoare și canale de serviciu) tipuri de materiale26
Tabel 3: Numărul de utilizatori ai sistemului energetic, în anul 2018, deserviți de e-Distribuție Muntenia.....32
Tabel 4: Timpul mediu de emitere a ATR de cătee E-Distribuție Muntenia în anul 2017 39
Tabel 5: Timpul mediu de încheiere a contractelor pentru serviciul de distribuție energie electrică din municipiul București 40
Tabel 6: Durata medie a procesului de racordare la rețeaua de distribuție a energiei electrice din municipiul București 40
Tabel 7: Costul mediu de racordare la rețeaua de distribuție a energiei electrice din municipiul București 41
Tabel 8: Dinamica lungimii rețelei de distribuție a energiei electrice din municipiul București, pe niveluri de tensiune, în perioada 2015-2018.....42
Tabel 9: Lungimea liniilor electrice de distribuție funcție de momentul punerii lor în funcțiune.....42
Tabel 10: Stațiie electrice, posturile de transformare și punctele de alimentare 44
Tabel 11: Liniile electrice de distribuție noi și retehnologizate în perioada 2015-2018.....45
Tabel 12: Stațiile electrice, posturile de transformare și punctele de alimentare, în perioada 2015-2018 45
Tabel 13: Gradul de realizare a programului de mentenanță pe categorii de lucrări 46
Tabel 14: Grad de realizare a programului de mentenanță pe tipuri de instalații 47
Tabel 15: Capacități de producere instalată și disponibilă 48
Tabel 16: SAIFI – întreruperi planificate și neplanificate la nivelul E-Distributie Muntenia (incluzând București), în anul 2018 58

Tabel 17: SAIDI - întreruperi planificate și neplanificate, la nivelul la nivelul E-Distributie Muntenia (incluzând București),, în anul 2017.....60
Tabel 18: CAIDI - întreruperi planificate și neplanificate la nivelul E-Distributie Muntenia (incluzând București), în anul 2018 60
Tabel 19: Indicatorii AIT la IT la nivelul E-Distributie Muntenia (incluzând București), în anul 2018... 61
Tabel 20: Principalii parametri tehnici de calitate a energiei electrice la nivelul E-Distribuție Muntenia, în anul 2017.....62
Tabel 21*:* Clasificarea supratensiunilor la nivelul E-Distribuție Muntenia, în anul 2017.....63
Tabel 22: Principalii indicatori calitativi ai activității E-Distribuție Muntenia.....64
Tabel 23*:* Valoarea compensațiilor acordate utilizatorilor de energie electrică din municipiul București, în anul 2017.....65
Tabel 24: Activele sistemului de termoficare din București 74
Tabel 25: Investiții în sistemul de termoficare (rețele transport și distribuție), buget PMB, milioane RON.....78
Tabel 26: Situația subvențiilor de preț acordate de PMB pentru energia termică.....79
Tabel 27: Clasele de iluminare aferente traficului rutier.....97
Tabel 28: Parametrii luminotehnici corespunzători claselor de iluminat.....98
Tabel 29: Clasele de iluminare aferente zonelor de conflict 98
Tabel 30: Clasele de iluminare aferente zonelor pietonale.....99
Tabel 31: Evoluția tehnologică a sistemului de iluminat public din municipiul București, în perioada 2010-2016.....104
Tabel 32: Situația finanțării din bugetul pmb în perioada 2013-2016.....106
Tabel 33: Investiții realizate în sistemul de iluminat public.....106
Tabel 34: Măsuri și efecte ale modernizării SIP între 2009-2014 107
Tabel 35: Evoluția tehnologică a echipamentelor de iluminat 108
Tabel 36: Evoluția consumului de energie electrică și a costurilor aferente sistemului de iluminat public în municipiul București, în perioada 2012-2016.....108
Tabel 37: Cantitatea de puncte de aprindere și cutii de distribuție montate montate la nivelul sistemului de iluminat public din municipiul București, în perioada 1999-2017.....114
Tabel 38: Tipul și cantitățile de corpuri de iluminat existente în 2017 in municipiul București.....117
Tabel 39: Investiții efectuate de către Primăria Municipiului București între 2015 și 30.09.2017....119
Tabel 40: Frecvențe minime pentru execuția activităților de salubrizare.....128
Tabel 41: Tarife aplicate persoanelor fizice sau juridice în municipiul București în anul 2018.....129
Tabel 42: Stații de sortare care sortează deșeuri din Municipiul București 132
Tabel 43: Operatori de salubritate ce au încheiat contracte cu primăriile de sector din Municipiul București 134

1. ALIMENTARE CU APĂ

1.1. Aspecte instituționale privind serviciul de alimentare cu apă și canalizare

În anul 2000, Apa Nova București, parte a grupului Veolia, a câștigat prin licitație internațională concesiunea pe 25 ani a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare din București. Prin contractul de concesiune, operatorului îi sunt impuse 24 de ”Nivele de performanță” necesar a fi îndeplinite. Operatorul realizează direct, din fonduri proprii, investiții ce privesc modernizarea instalațiilor de producție, a stațiilor de pompare, reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare (inclusiv înlocuire branșamente) – valoarea acestor investiții fiind de circa 400 milioane EUR în perioada 2000 – 2017. Cu toate acestea, compania nu poate accede la finanțări nerambursabile, motiv pentru care proiectele mari de infrastructură (de exemplu, extinderea stației de epurare Glina, reabilitarea sistemului de drenaj a lacurilor Tineretului, Titan și Carol, reabilitarea colectoarelor de canalizare, construcția sistemului de drenaj etc.) au fost/sunt realizate de către Primăria Municipiului București, prin accesarea de fonduri europene.

În paralel, Primăria Municipiului București (PMB), ca proprietar al infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare, poate, de asemenea, demara proiecte ce vizează extinderea rețelelor. Un exemplu este programul ”Nicio stradă neasfaltată și fără utilități publice”, demarat în anul 2018, unde PMB va realiza rețeaua pentru preluarea apelor pluviale, ce nu intră în obligațiile de investiții ale Apa Nova. La momentul respectiv, PMB a inventariat 270 de străzi nemodernizate și fără utilități la nivelul Capitalei, cele mai multe fiind amplasate în Sectorul 1 (94), Sectorul 6 (77), Sectorul 4 (40) și Sectorul 3 (33), în timp ce cele mai puține erau în Sectorul 5 și Sectorul 2 (câte 11). Totuși, această listă urma să fie actualizată cu ajutorul primăriilor de sector și a Administrației Străzilor. Ulterior, PMB a preluat de la primăriile de sector (de ex. Sectorul 1) o parte dintre aceste străzi în vederea realizării lucrărilor propriu-zise, însă stadiul de implementare a programului nu a putut fi determinat exact.

Tarifele pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare sunt stabilite printr-un mecanism ce ține cont de evoluția costurilor și a taxelor. Schimbarea tarifelor se face prin aprobarea Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC), în baza contractului de concesiune și a actelor adiționale la acesta, precum și a metodologiei de ajustare a tarifelor la apă în București, adoptată prin Hotărâre de Guvern.

Deși operatorul Apa Nova face, spre deosebire de operatorii regionali din țară, investiții semnificative din surse proprii, tarifele practicate sunt mai reduse ca în 33 de orașe importante din țară. Totuși, compania beneficiază și de pe urma unei densități ridicate a populației pe km de rețea (locul II la nivel național, după Ploiești).

Conform contractului de concesiune nr. 1329 / 29.03.2000 încheiat între Municipiul București (în calitate de concedent) și S.C. Apa Nova București S.A. (în calitate de concesionar), toate componentele sistemului de alimentare cu apă și ale sistemului de canalizare sunt preluate în concesiune de către S.C. Apa Nova București S.A., respectiv:

- Pentru sistemul de alimentare cu apă: aducțiuni apă brută, stații de tratare a apei, rețea de alimentare cu apă (aducțiuni, rezervoare, stații de pompare, rețea distribuție).
- Pentru sistemul de canalizare: caseta de ape uzate, canale colectoare, canale de serviciu, stații de pompare a apelor uzate, stații de tratare a sistemului de canalizare

1.2. Surse de alimentare cu apă

Zona Municipiului București cuprinde cel mai mare zăcământ de apă potabilă din țară, Acviferul Multistrat București. Acesta cuprinde un acvifer de mică adâncime (Acviferul de Colentina – 2-15 m

adâncime, grosimi între 5-10 m, aflat în interdependență cu corpurile de apă de suprafață Colentina și Pasărea), acviferul adâncime medie (Nisipurile de Mostiștea - grosime de 3-30 m) și acviferul de mare adâncime – Formațiunea de Frătești (acvifer cu caracter multistrat – A, B, C). Din cauza calității scăzute a apei, consumul din acviferul Colentina este unul redus, stratul freatic neîndeplinind criteriile de potabilitate.

Se consideră, de altfel, că acviferele superficiale (Mostiștea și Colentina) din zona municipiului București au fost degradate în urma poluării determinate de activitățile industriale și agricole din zona de influență a municipiului, iar exploatarea masivă a straturilor acvifere Frătești, până în 1990, a dus de asemenea la modificări semnificative ale calității apei. Deși după 1990 activitatea industrială s-a diminuat, impactul negativ asupra calității apelor subterane a continuat din cauza forajelor necorespunzătoare, a depozitării necontrolate a deșeurilor sau a lipsei unei stații de epurare funcționale. Problemele de degradare calitativă apar însă doar local (încărcări cu amoniu și fosfat, fier), apele subterane din stratele de Frătești fiind folosite în spațiile publice, dar și în alimentarea unor gospodării sau a unor agenți economici din alte zone.

Conform Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru municipiul București, din cauza degradării continue a calității apei subterane, utilizarea puțurilor orășenești și a celor aferente fronturilor subterane (862 de foraje în fronturile Bragadiru, Arcuda, Ulmi și de pe teritoriul municipiului) este oprită, capacitățile fiind trecute în conservare. În Master Plan se recomandă însă, pe viitor, realizarea unor puțuri noi în fronturile de captare de la Ulmi și Arcuda care să asigure un debit de 0,63 m^3/s, precum și realizarea a 35 de puțuri noi în Municipiul București, distribuite uniform pe suprafața orașului, pentru a asigura alimentarea cu apă a populației în caz de necesitate (de exemplu, poluări masive ale apelor de suprafață).

Astfel, principalele surse de apă ale Municipiului București rămân râurile Argeș și Dâmbovița, apa brută fiind captată din râul Dâmbovița prin priza de captare Brezoaele, iar din râul Argeș prin priza de captare Crivina. Conform datelor furnizate de către Apa Nova București, pentru ambele prize de captare sunt necesare investiții: reabilitarea sistemului de stavile la priza de captare Brezoaele (râul Dâmbovița) și continuarea programului de reabilitare a porților și menținerea conformă cu măsurile de funcționare în siguranță în cazul prizei de captare Crivina (râul Argeș). Conform datelor INSSE, capacitatea instalațiilor de producție a apei la nivelul municipiului București este una foarte ridicată în raportul cu consumul actual (sub 500.000 mc), situându-se între 1,5 și 1,43 milioane mc / zi în perioada 2008-2018 (vezi tabelul de mai jos).

Tabel 1: Evoluția capacității instalațiilor de producție a apei în municipiul București (2008-2018)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Capacitate instalații producție apă (milioane mc / zi)	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,43	1,43	1,43	1,43

Sursa: INSSE – Tempo Online

Alimentarea cu apă potabilă este asigurată de către trei uzine de tratare a apei brute transportate de la prizele sus-menționate, cu o capacitate nominală totală de 1.430.000 m^3/zi: uzinele Roșu (520.000 m^3/zi, singura uzină de tratare și producere a apei potabile de pe teritoriul administrativ al municipiului București), Arcuda (745.000 m^3/zi conform date Apa Nova, 650.000 m^3/zi conform Master Plan – cea mai mare stație de tratare din țară) și Crivina (realizată în 2006, capacitate nominală 260.000 m^3/zi). Stațiile Roșu și Arcuda sunt vechi (45, respectiv 145 de ani), dar au beneficiat de modernizări după anul 2001. Stația Arcuda asigură, în prezent, circa 2/3 din consumul de apă potabilă al Bucureștiului, Stația Roșu circa 25%, iar cea de la Crivina, deși e cea mai nouă, doar 8%. De menționat aici este faptul că ponderea mai ridicată a apei produse la Stația Arcuda ține de faptul că aceasta are un flux tehnologic gravitațional, ceea ce înseamnă că poate trata apă și în lipsa energiei electrice, cu o autonomie de circa 12 ore. În plus, aceasta este dotată și un generator propriu de mare capacitate. Poziționarea Stației Roșu pe locul 2 ca pondere are legătură cu faptul că aceasta este situată mai aproape de municipiu și e mai eficientă în reglarea (prin scădere sau creștere) a volumului de apă transportat către rezervoare, având un rol vital în cazul unor situații neprevăzute (de ex. avarii, incendii etc.). Toate stațiile dezinfectează apa brută prin clorinare, pentru a asigura potabilitatea acesteia de-a lungul rețelei de distribuție, însă în cazul stației de la Crivina se folosește și ozonizarea.

Alimentarea cu apă brută a acestor stații de tratare a apei se realizează prin circa 83 km de aducțiuni (conform Master Plan). Două dintre aceste aducțiuni sunt în conservare (Ulmi – Arcuda I și Ulmi – Arcuda II – fiind legate de captările de apă subterană de la Ulmi), iar alte două sunt avariate (Crivina – Arcuda I și Crivina – Arcuda II). În viitor, vor trebui realizate două aducțiuni de apă brută, respectiv aducțiunea captarea Brezoaele – stația de tratare Arcuda (realizare prin canal închis, pentru a preveni contaminarea din zona adiacentă a aducțiunii Brezoaele – pod Joița), respectiv captarea Polder Crivina – stația de tratare Crivina. În amonte de stația de tratare Arcuda este nevoie de o stație de alertă în caz de poluare, similară celei deja existente pe râul Argeș.

Figura 1: Sistemul de alimentare cu apă al municipiului București: stații de tratare și stații de pompare a apei potabile

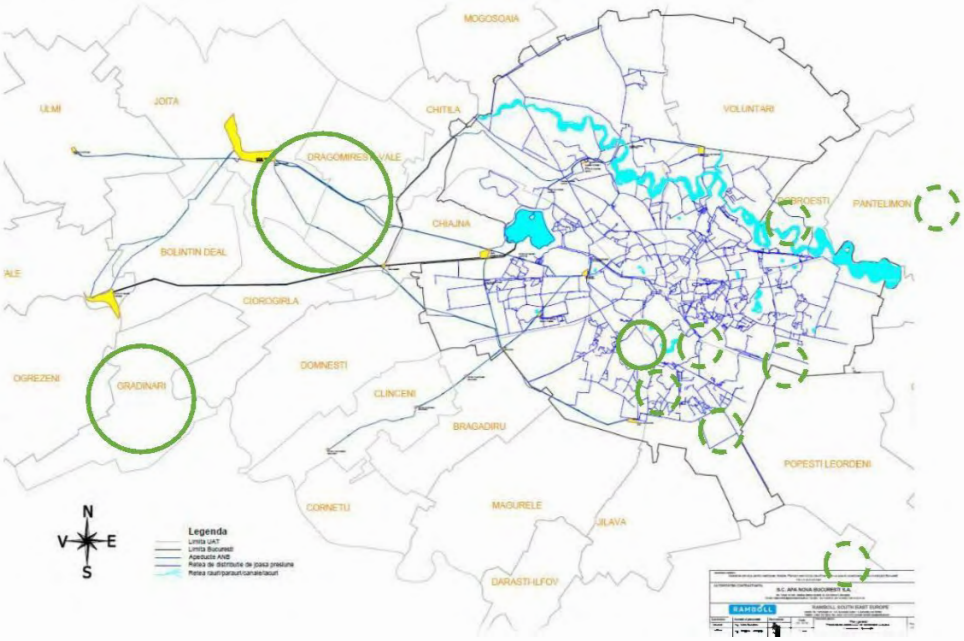

Legend
TAU limit
Bucharest limit
ANB aqueducts
Low-pressure distribution network
Network of rivers/streams/channels/lakes

Sursa: Master Planul serviciului de alimentare cu apă și canalizare a municipiului București. Cerc line continuă – stații de tratare. Cerc linie întreruptă – stații de pompare

O altă potențială disfuncție o reprezintă extinderea construcțiilor în zona lagunei în care se descarcă nămolul de la stația de tratare Roșu. Este astfel nevoie de modernizarea sistemului de separare a nămolului și evacuarea apei curate în Dâmbovița, pentru a evita, în timp, colmatarea Lacului Morii. Pentru aceasta, este nevoie de cooperarea cu Agenția Națională Apele Române și cu UAT Chiajna, întrucât pe platforma Stației de Tratare a Apei Potabile Roșu nu se poate realiza o gospodărire de nămol din lipsă de spațiu (conform Master Plan). O altă disfuncție în cazul stației de tratare Roșu o reprezintă gospodăria de clor, ce prezintă un risc ridicat din cauza construcțiilor realizate între timp în zona învecinată.

Un alt aspect important de menționat aici este și faptul că aceste stații de tratare asigură și necesarul de consum al unor orașe și comune din județul Ilfov, care sunt alipite de Capitală (Voluntari, Popești Leordeni, Otopeni, Chitila, Chiajna, Bragadiru, Pantelimon, Glina, Dobroești).

De la cele 3 uzine de tratare, apa potabilă este transportată prin intermediul a 22 de apeducte (lungime de circa 192 km), ce reprezintă rețelele de aducțiune a apei potabile, către 20 de rezervoare de înmagazinare orășenești, cu o capacitate totală de stocare de 359.000 mc. Dintre aceste apeducte, aducțiunea A1 (Arcuda – Cotroceni I) se află în conservare până la stația Roșu (fiind realizată în anul 1888, din cărămidă), iar aducțiunea A9 (NH Bragadiru – Drumul Taberei, realizată în 1975, tub beton) este parțial sub consolidată (conform Master Plan).

Aproape jumătate dintre rezervoare (9, din care 8 funcționale – 99.000 mc volum total) sunt amplasate în Cotroceni, celelalte fiind localizate la stațiile de pompare Grivița (2 – 50.000 mc), Nord (3 – 125.000

mc), Sud (4 – 81.000 mc), Drumul Taberei (2 – 30.000 mc) și Precizia (1 – 1.500 mc). Pentru complexul de rezervoare Cotroceni există un studiu în derulare pentru identificarea unor soluții de optimizare a volumului stocat. În prezent, rezervoarele din cele 7 stații de pompare sunt alimentate funcție de capacitate și de consumul mediu din respectivele zone. Totuși, acestea au un prag minim de siguranță de 160.000 mc de apă potabilă (circa 45% din capacitatea totală de stocare), care este activat doar în cazul în care alimentarea cu energie electrică a stației Roșu este întreruptă, concomitent cu defectarea uneia dintre cele 7 stații de pompare. Autonomia energetică a rezervoarelor este de 6 ore, fiind asigurată prin generatoare.

Odată cu dezvoltarea capacităților de tratare a fost realizată și dezvoltarea progresivă a aducțiunilor de apă, astfel încât astăzi stațiile Roșu și Arcuda au legătură cu toate rezervoarele, asigurată prin cel puțin două sisteme de transport (conform Master Plan).

Pe lângă sistemul de alimentare cu apă pentru populație, în municipiul București exista și un sistem pentru asigurarea apei industriale, din care a rămas în funcțiune captarea Pantelimon, ce funcționează la o capacitate redusă de 15.000 – 28.000 m^3/zi (față de o capacitate proiectată de 120.000 m^3/zi). Rețeaua pentru asigurarea apei industriale mai are doar 61,76 km activi, consumatorii rămași în funcțiune fiind însă amplasați la mare distanță: Jilava, CET Sud și Sere sticlărie (conform Master Plan) – vezi figura de mai jos.

Figura 2: Rețeaua pentru asigurarea apei industriale

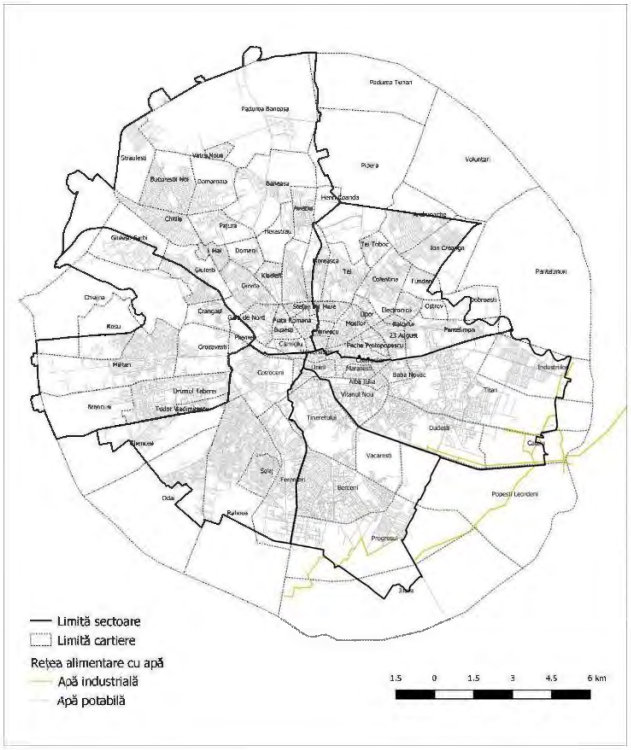

Sector limit
Neighborhood limit
Water supply network
Industrial water
Drinking water

Sursa: Prelucrare hartă digitală Apa Nova

1.3. Sisteme de alimentare cu apă

Pe lângă cele 7 stații de pompare orășenești aflate în funcțiune (Nord, Grivița, Drumul Taberei, Preciziei, Uverturii, Grozăvești, Sud), sistemul de distribuție al apei potabile este alcătuit din 29 de stații de repompare funcționale (40 în total) și 108 stații de pompare cu hidrofor funcționale (200 în total), care permit ridicarea presiunii în clădirile înalte (peste P+4) din zonele în care sunt amplasate. Acestea sunt interconectate într-o rețea inelară cu mai multe surse de alimentare, ceea ce crește nivelul de siguranță al furnizării. Toate stațiile de pompare au fost reabilitate după anul 2000 (conform Master Plan), însă sunt în continuare necesare investiții în scopul creșterii eficienței energetice a pompelor. De asemenea, se recomandă realizarea și punerea în funcțiune a unei noi stații în zona de est a municipiului București, ce va alimenta consumatorii deserviți, în prezent, de stații de repompare.

Lungimea rețelei simple de distribuție a apei potabile era în anul 2018 de 2.513,3 km în municipiul București, conform datelor INSSE, acestea diferind nesemnificativ de datele furnizate de Sistemul Informațional Geografic al Apa Nova. Acesta indica (tot pentru anul 2018) o lungime a conductelor de transport și distribuție de 2.567 km (din care 670 km conducte de transport și 1.897 km conducte de distribuție), la care se adăugau 912 km de branșamente (în număr de circa 132.000).

Evoluția rețelei de distribuție a apei potabile s-a remarcat prin extinderi importante în intervalul 2008-2018 (+309 km, în termeni absoluți, respectiv +14%, în procente), realizate în special odată cu demararea, în anul 2009, a programului Bucur de extindere a rețelei de apă și canalizare. Programul a început odată cu semnarea actului adițional nr. 6 la contractul de concesiune nr. 1329 / 29.03.2000 încheiat între Municipiul București (în calitate de concedent) și S.C. Apa Nova București S.A. (în calitate de concesionar) cu privire la furnizarea de servicii de alimentare cu apă și canalizare pentru municipiul București. Actul adițional prevedea obligația concesionarului de a realiza, din fonduri proprii, investiții în valoare de 200 de milioane lei pentru extinderea rețelei de apă și canalizare din municipiul București până în anul 2025, respectiv 243 km de rețea de apă și 210 km de rețea de canalizare.

Rețeaua de distribuție este alcătuită din circa 682 km de conducte principale (diametru 250 – 1.000 mm), restul fiind conducte de distribuție cu diametrul sub 225 mm. Analiza pe materiale indică faptul că 38 % din rețea (circa 970 km) este încă alcătuită din fontă și fontă ductilă, în timp ce 42 % (1.066 km) reprezintă rețea mai nouă sau modernizată, realizată din polietilenă (vezi figura de mai jos).

Figura 3: Structura rețelei de distribuție a apei potabile din Municipiului București, funcție de materialul din care sunt realizate conductele, în anul 2018

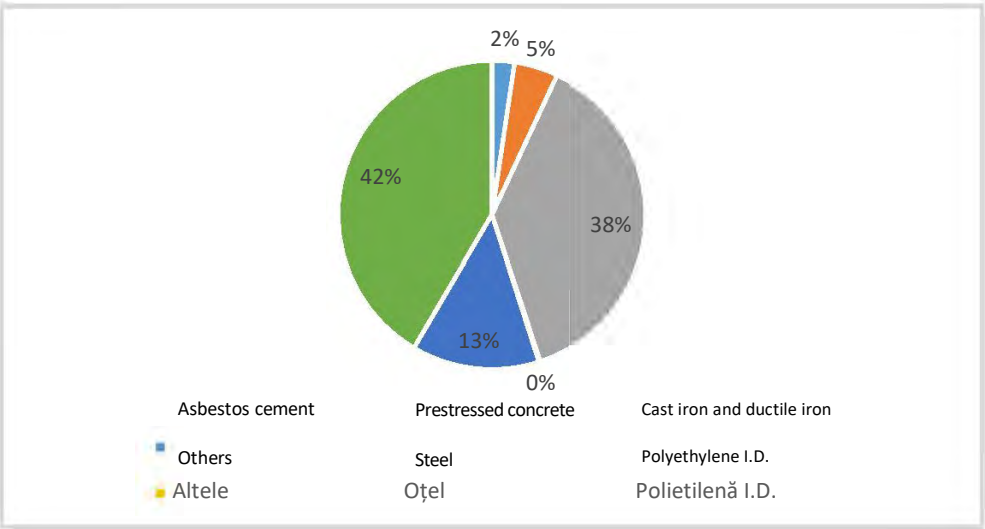

Sursa:
Prelucrare date din harta digitală Apa Nova

Aproximativ 34% din rețeaua de distribuție este alcătuită din conducte de peste 50 de ani vechime, ce ar trebui să intre urgent într-un program de reabilitare. Astfel, 526 km reprezintă conducte de fontă mai vechi de 50 de ani, prin care se asigură distribuția apei mai ales în zona centrală a municipiului. Secțiunile de transport reduse ale acestor conducte, determinate de depuneri, generează probleme privind calitatea apei, reducerea capacității de transport și numeroase avarii. De altfel, în perioada 2015-2019 se remarcă faptul că 3.449 de avarii (circa 54 %) au avut loc pe conductele de distribuție din fontă (vezi figura de mai jos). Cea mai mare parte a conductelor din fontă se află în zona centrală și nordică a municipiului București, dar și în cartierele Bucureștii-Noi, Drumul Taberei, Berceni și Titan. Se remarcă însă, în aceeași perioadă o scădere cu circa 26 % a numărului total de avarii pe conductele de distribuție, de la 1.477 în 2015 la 1.085 în 2019.

Figura 4: Număr avarii pe conducte de distribuție pe tip de material (2015-2019)

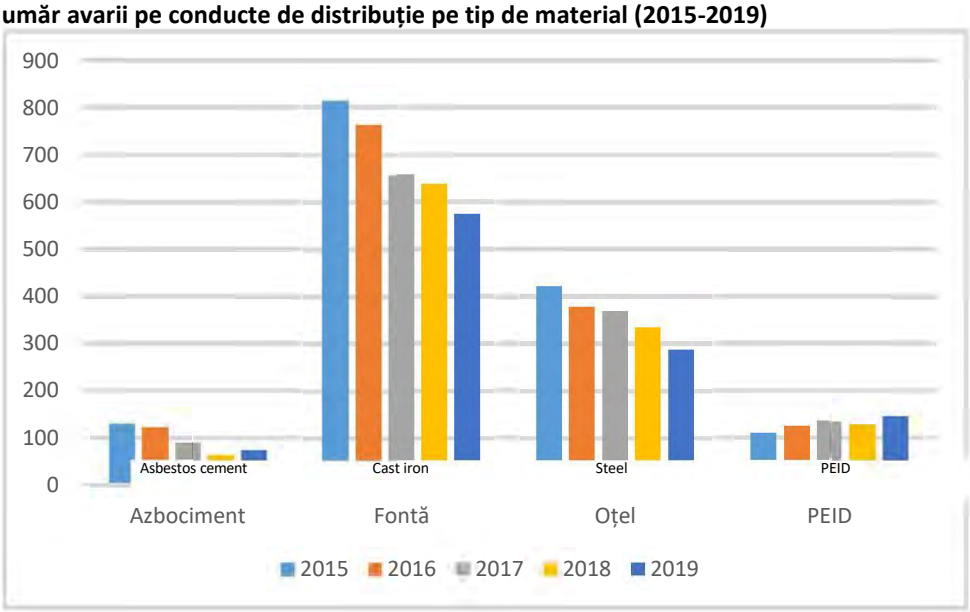

Sursa:
Prelucrare după Master Plan servicii de alimentare cu apă și canalizare Municipiul București

Situația diferă pe artere, unde majoritatea avariilor înregistrate în perioada 2015-2019 (1.493 de avarii - circa 80 % din total) se produc pe conductele de oțel (conform datelor din Master plan și a celor furnizate de Apa Nova – vezi figura de mai jos).

Figura 5: Număr avarii pe artere (conducte de transport) pe tip de material (2015-2019)

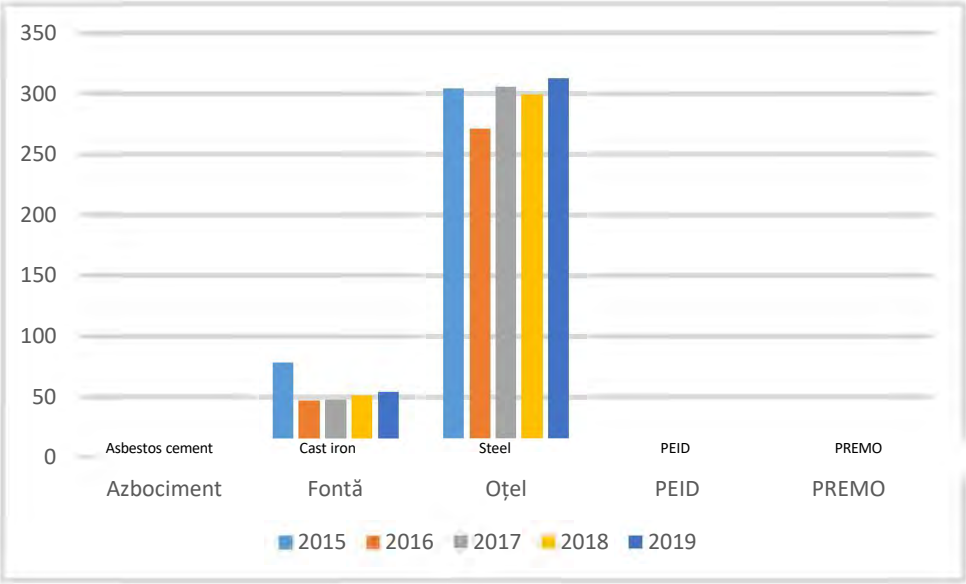

Sursa:
Prelucrare după Master Plan servicii de alimentare cu apă și canalizare Municipiul București

Prin urmare, pe orizontul de timp al Master Planului (30 ani – 2047), se recomandă redimensionarea / înlocuirea conductelor de distribuție a apei potabile realizate din fontă (aproape 1.000 km, în total), precum și redimensionarea arterelor de transport apă potabilă din oțel (zona Inelului 1, Bulevardul Unirii, Splaiul Unirii, Calea 13 Septembrie, cartierul Vitan, B-dul Pache Protopopescu, Șos. Iancului, Calea Griviței).

Figura 6: Rețeaua de alimentare cu apă din municipiul București – conducte din azbociment, fontă, oțel

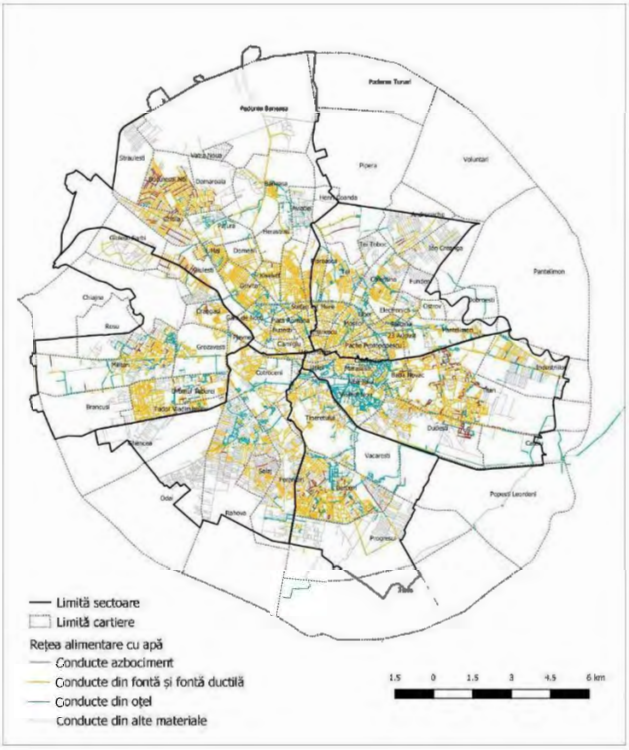

Sector limit
Neighborhood limit
Water supply network
Asbestos cement pipes
Cast iron and ductile iron pipes
Steel pipes
Other material pipes

Sursa: Prelucrare hartă digitală Apa Nova

Figura 7: Zonei din Municipiul București fără rețea de alimentare cu apă

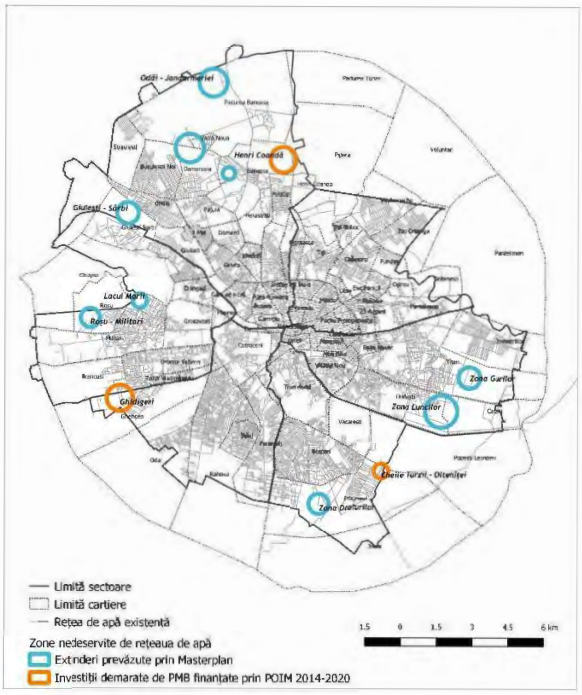

Sector limit
Neighborhood limit
Existing water supply network
Areas not served by the water supply network
Extensions foreseen in the Masterplan
Investments started by PMB financed by LIOP 2

Sursa: Prelucrare hartă digitală Apa Nova

Se observă faptul că există încă străzi din municipiul București nedeservite de rețeaua de alimentare cu apă. Este vorba în special de zone mai extinse, aflate în proces de urbanizare, din Sectorul 1 (cartierul Henri Coandă, Giulești-Sârbi), Sectorul 3 (zona Luncilor – zona dintre Splaiul Unirii și B-dul Theodor Pallady), Sectorul 5 (Prelungirea Ghencea) și Sectorul 6 (Militari – Roșu). De altfel, prioritățile de investiție din Master Planul pentru asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare propun extinderea rețelei de alimentare cu apă în zonele aflate la limita administrativă a municipiului: cartierul

Henri Coandă (circa 13 km), zona de Nord (Șos. Odăi – Șos. București-Ploiești – Str. Jandarmeriei – Șos. Ionescu-Sisești – Șos. București Târgoviște – circa 60 km), zona Ghencea (circa 8 km), zona străzii Străulești (circa 2 km), Lacul Morii (circa 2,5 km) și Giulești-Sârbi (circa 7 km). De asemenea, Master Planul are în vedere extinderea rețele de distribuție pentru alimentarea cu apă potabilă în zonele Luncilor (între Theodor Pallady și Splaiul Unirii – 18,8 km rețea propusă și realizare stație de pompare), Gurilor (la nord de B-dul Theodor Pallady – 19,5 km rețea propusă și realizare stație pompare), Dealurilor (lângă CET Progresul – 9,7 km rețea propusă și realizare stație pompare) și Ghigideni (Prelungirea Ghencea – extindere rețea distribuție cu 1,7 km și reabilitare apeducte 3,3 km).

O parte dintre aceste investiții au fost deja demarate. În anul 2019, bugetul aprobat de Consiliul General al Capitalei a cuprins lucrări de extindere a rețelelor, inclusiv de alimentare cu apă și canalizare, în Cartierul Henri Coandă (loturile I și II). Sume pentru acest obiectiv sunt prevăzute și în bugetul pe anul 2020, alături de extindere și reabilitare rețele în zonele Ghidigeni, Olteniței, Cheile Turzii. Pentru aceste investiții PMB a atras o finanțare de 68 mil. Euro din fonduri europene, prin POIM 2014-2020.

Conductele de azbociment reprezintă de asemenea o problemă, întrucât azbocimentul este un material ce trebuie înlocuit și scos din amplasament, conform normelor. Din 2005 au fost deja înlocuiți 80 km, iar astăzi mai este necesară înlocuirea a 66 km, ce se va realiza etapizat până în 2025 (conform Master Plan). Majoritatea conductelor de azbociment rămase sunt situate în zona Șos. Chitilei – Bucureștii Noi, dar și în porțiuni din cartierele Titan, Berceni sau Militari.

Conform statisticilor Apa Nova, prezentate în cadrul Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare al municipiului București, cele mai multe avarii se produc la branșamente (62%), urmate de conductele de serviciu (30%) și conductele principale (arterele) - cu 8% din numărul de avarii.

Figura 8: Localizarea avariilor (stânga), respectiv a sesizărilor privind calitatea necorespunzătoare a apei potabile (dreapta) în București

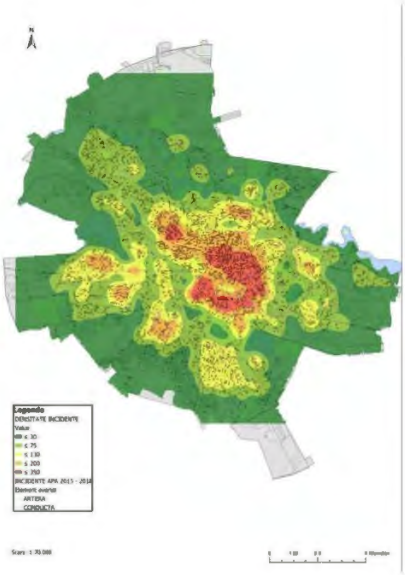

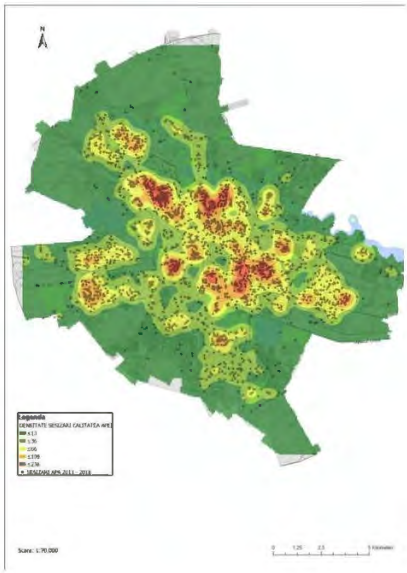

Sursa: Master Planul Serviciului de Alimenare cu Apă și Canalizare pentru Municipiul București

Figura de mai sus ilustrează faptul că cea mai mare parte a avariilor se concentrează în zona centrală a municipiului București, acestea fiind strâns legate de dispunerea conductelor de distribuție din fontă, respectiv a conductelor de transport din oțel.

Planul de investiții pe termen lung (din cadrul Master Planului Serviciului de Alimentare cu Apă și Canalizare pentru Municipiul București) propune redimensionarea conductelor cu diametre mici (< 300 mm), după cum urmează:

- Conducte de azbociment, L = 60,7 km;
- Conducte având o vechime mai mare de 80 ani, L = 298 km;
- Conducte având o vechime mai mare de 50 ani, L = 276 km;
- Conducte având o vechime mai mare de 30 ani, L = 563 km.

De asemenea, este propusă redimensionarea conductelor din rețeaua de distribuție pentru conductele din oțel de diametre mari (lungime totală - 221,8 km). Prin urmare, pentru reducerea pierderilor de apă și creșterea randamentului rețelei este necesară redimensionarea a 1.419,5 km rețea alimentare cu apă (circa 55 % din rețeaua existentă – conducte transport și distribuție).

Graficul de mai jos ilustrează evoluția consumului de apă în municipiul București, în perioada 2008-2018. Se remarcă faptul că, pe perioada analizată, s-a înregistrat o scădere constantă a consumului de apă, în 2008 acesta fiind de circa 130 milioane mc (scădere cu aproximativ 24 milioane mc față de anul 2008 – circa 15 %). În aceeași perioadă, consumul de apă pentru uz casnic a scăzut cu circa 20%, ajungând la aproape 92 milioane mc (circa 43 mc / locuitor / an), iar cel non casnic (companii, instituții etc.) a scăzut cu doar 2%.

Figura 9: Evoluția consumului de apă în municipiul București (mii mc, 2008-2018)

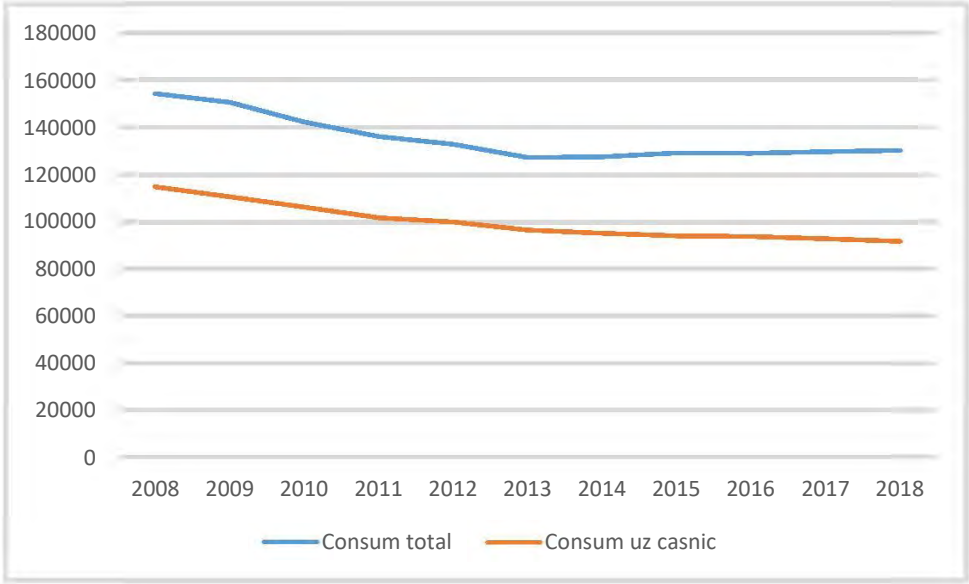

Sursa: Date Apa Nova

Scăderea consumului poate fi explicată prin creșterea randamentului rețelei de distribuție (scăderea continuă a volumului de apă pierdut). Astfel, consumul mediu de apă a scăzut de la 161 litri / locuitor / zi la 148 litri / locuitor / zi (conform Master Plan). Eficiența rețelei, exprimată ca raportul dintre apa facturată și apa introdusă în rețea, este de circa 77 % în prezent, conform datelor Apa Nova, fapt ce situează rețeaua de alimentare cu apă a municipiului București în primele locuri pe țară din punct de vedere al eficienței. De altfel, eficiența rețelei a crescut considerabil față de anul 2000, când randamentul era de doar 51 %.

Figura 10: Consumul de apă în sectoarele municipiului București (mii mc, 2018)

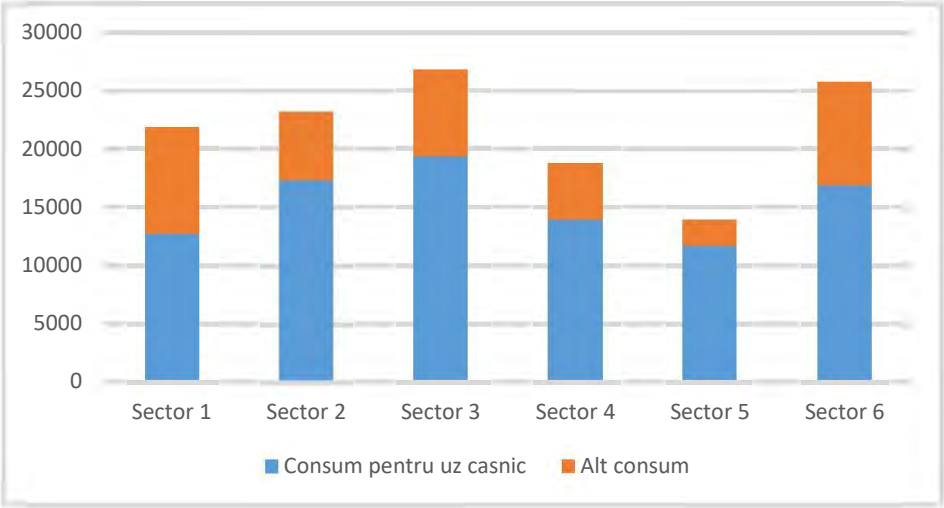

Sursa: Date Apa Nova

În perioada 2008-2018, consumul de apă pentru consumatorii non-casnici a crescut ca pondere în consumul total, de la circa 25% în anul 2008 la aproape 30% în anul 2018. Se remarcă ponderea mai redusă a consumului de apă pentru uz casnic, în special în sectoarele 1 (circa 60 %) și 6 (circa 69 %), în timp ce în sectoarele 4 și 5 ponderea consumului casnic este cea mai ridicată – vezi figura de mai sus. De asemenea, evoluția consumului de apă pe sectoarele municipiului București ilustrează tendința de scădere a consumului total și a consumului casnic (circa 20 % în medie) pentru toate sectoarele. Cu toate acestea, în sectoarele 3 și 4 se remarcă creșteri de circa 30 % în ceea ce privește consumul de apă non-casnic.

Figura 11: Evoluția consumului de apă, pe tipuri de consumatori, în sectoarele municipiului București (mii mc, 2008-2018)

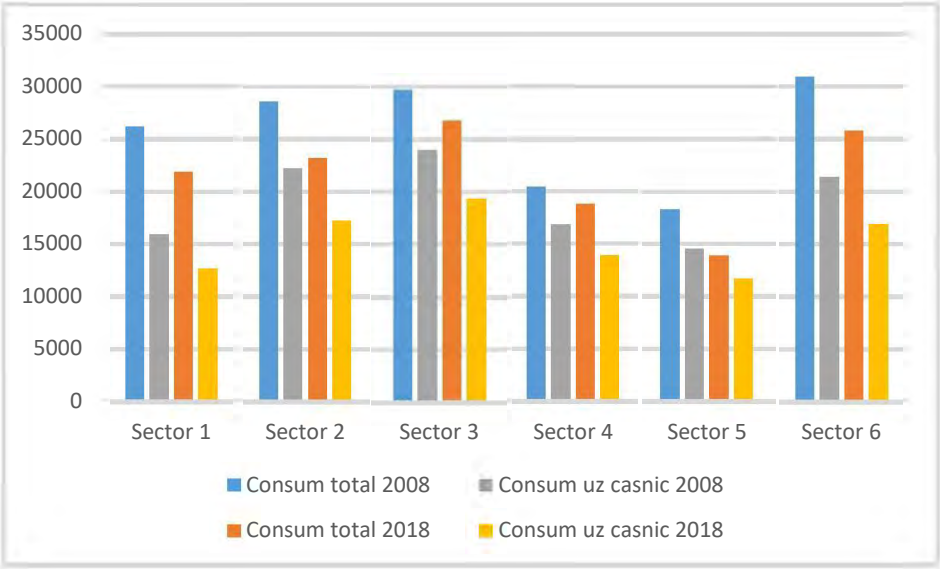

Sursa: Date Apa Nova

Analiza vârstei apei (a duratei de curgere a apei între rezervoare și consumatori) reflectă faptul că o mare parte din rețea prezintă valori de peste 8 ore (centrul municipiului București, cartierele Giulești-Sârbi, Titan), și chiar de peste 12 ore, în zone precum Bulevardul Theodor Pallady, Apărătorii Patriei sau Timpuri Noi). Valorile mari ale vârstei apei sunt determinate de viteza mică de curgere, care este sub 0,5 m/s la debit maxim și de sub 0,2 m/s la debite minime (asigurate însă doar timp de 3-6 ore/zi). Zona de est a municipiului București este cea mai afectată de vârsta ridicată a apei, întrucât se află cel mai departe de punctele de intrare a apei (și de punctele în care se realizează clorinarea apei) în sistemul de alimentare, amplasate mai ales în partea de vest/nord-vest a orașului.

Figura 12: Instalații apă în spațiul public

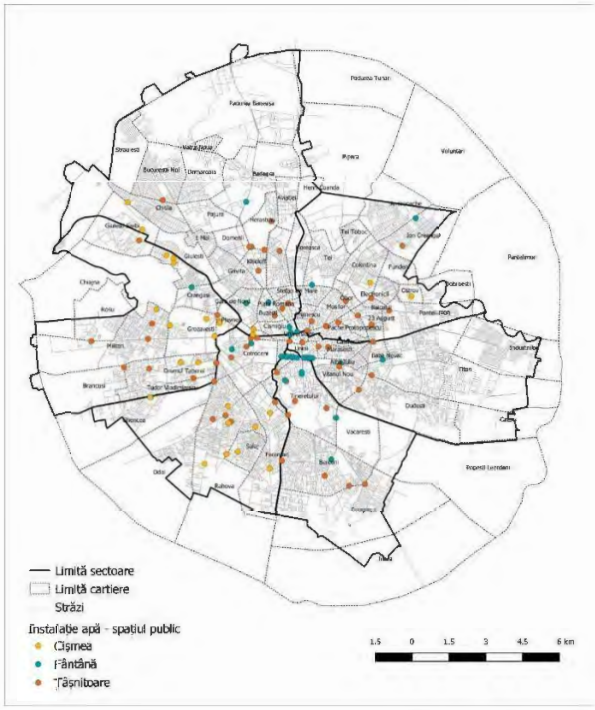

Sursa: Prelucrare hartă digitală Apa Nova

În ceea ce privește gradul de conectare a populației la serviciul de alimentare cu apă, conform datelor Apa Nova București acesta a crescut de la 82,3 % în anul 2011 la 92,3 % în anul 2016. Datele INS indicau pentru anul 2018 un număr de 1.771.000 de bucureșteni deserviți de sistemul de alimentare a apei potabile, în creștere cu 71.000 (+4,2%) față de anul 2008. Reprezentând 96,8% din populația rezidentă a Capitalei la 1 iulie 2018. Rezultatele recensământului din 2011 menționau faptul că 98,5% dintre locuințele din Capitală erau conectate la sistemul centralizat de alimentare cu apă (fie în locuință, fie

în clădirea de locuit, fie în curte), 1,1% dispuneau de sistem propriu de alimentare cu apă (de ex. hidrofor într-un puț săpat în curte), în timp ce doar 0,3% (adică puțin peste 2.900 de locuințe) nu aveau acces la apă potabilă. Așadar, cifrele variază funcție de sursă si procentul este greu de stabilit în lipsa unei evidențe clare a numărului efectiv de locuitori ai Capitalei. Cel mai probabil, peste 99% dintre aceștia dispun totuși de apă potabilă din rețeaua publică, datele recensământului fiind cele mai plauzibile pentru că sunt relativ exhaustive.

Conform datelor din harta digitală pusă la dispoziție de către Apa Nova București, în municipiu există 17.461 hidranți ce acoperă întregul teritoriu deservit, în prezent, de rețele de alimentare cu apă. De asemenea, în municipiul București există 115 instalații de apă în spațiul public – cișmele (26), fântâni (33) și țâșnitori (56), majoritatea fiind localizate în interiorul primului inel de circulație. Numărul de instalații este însă foarte redus pentru un oraș de talia Bucureștiului: ar fi nevoie de extinderea acestui tip de instalații, atât pentru a spori confortul termic în spațiile publice pe durata verii (cazul fântânilor), mai ales în contextul identificării unor insule de căldură urbană de mari dimensiuni, cât și pentru a asigura un acces facil la apă potabilă în spațiul public.

Dacă luăm în considerare percepția globală asupra sistemului de alimentare cu apă și canalizare din municipiul București, rezultatele chestionarului sociologic aplicat pentru fundamentarea SIDU indică faptul că lipsa contorizării individuale pentru ap ă și canal este considerată o problemă doar de 3,6 % din populația respondentă (locul 9/11 probleme), în timp ce lipsa racordării la utilități publice (gaze, apă, canalizare, încălzire) este o problemă pentru doar 3,1 % din populație (locul 10/11 probleme). Cu toate acestea, calitatea apei potabile a primit doar nota 6,53 din 10 în ceea ce privește satisfacția populației față de diferite aspecte din municipiul București, ocupând o poziție medie între aspectele evaluate de către respondenți. Presiunea apei reci a fost considerată a fi un aspect pozitiv de către respondenții la chestionar, primind nota 8,53 din 10.

2. REȚEAUA DE CANALIZARE

2.1. Sisteme de canalizare

În municipiul București, colectarea apelor uzate și meteorice se realizează printr-o rețea de canale de serviciu și canale colectoare. Caseta de Ape Uzate, colectorul general, se află sub albia amenajată a râului Dâmbovița, are o lungime de 17,6 km (de la Lacul Morii la Stația de Epurare Glina) și preia apele uzate și meteorice aduse de cele 12 colectoare principale și 12 colectoare secundare. Lungimea totală a colectoarelor este de circa 118 km. Din cauza vitezei mici de scurgere (sub 0,7 m/s), nu se poate asigura viteza minimă de auto-curățare pe toate colectoarele (pe vreme uscată), fiind astfel necesară identificarea unor soluții pentru spălarea hidraulică periodică a acestora (conform Master Plan).

Conform datelor furnizate de Apa Nova, dimensionarea casetei a fost realizată considerând o suprafață de colectare și un grad de impermeabilizare caracteristice perspectivei de dezvoltare de acum 40 de ani (circa 1 milion de locuitori deserviți - distribuiți pe 5.000 ha, față de 2 milioane și 20.000 ha în prezent), precum și un debit corespunzător unei ploi cu frecvența de apariție 1:3, căzută uniform pe teritoriul orașului. Astfel, în zona Piața Unirii caseta permite un debit de circa 30 m^3/s. Prin urmare, vor fi necesare lucrări complexe pentru a asigura o funcționare mai bună a casetei de ape uzate – în primul rând, adaptarea la o frecvență de calcul în cazul ploilor de 1:10. Problema evacuării apelor pluviale este accentuată de gradul ridicat de impermeabilizare regăsit pe teritoriul municipiului București (circa 80%).

Sistemul de canalizare funcționează predominant gravitațional, fiind preponderent unitar / mixt (sunt colectate în același sistem atât apele uzate, cât și apele meteorice). În zonele joase sau la extremitățile bazinelor de colectare, există 68 de stații de pompare de mici dimensiuni care transportă apa uzată în colectoare. În cazul acestora, pot apărea disfuncționalități importante în cazul ploilor mari sau a întreruperii alimentării cu energie electrică – doar stațiile de pompare a apelor uzate Colentina și Progresu având sursă dublă de alimentare cu energie electrică (conform Master Plan).

Datele din sistemul informațional geografic al Apa Nova indică o lungime totală a rețelei de canalizare, în anul 2018, de 2.469 km, la care se adaugă aproximativ 930 km aferente celor 126.000 de racorduri (incluzând aici rețeaua Apa Nova de pe teritoriul orașului Popești-Leordeni). Din această lungime a rețelei, există rețea separată de colectare a apelor pluviale pe doar 89 km (3,61% din rețea), iar rețeaua separată de colectare a apelor menajere are, în prezent, o lungime de doar 78 km (3,16% din rețea). Prin urmare, circa 93% din rețeaua de canalizare la nivelul municipiului București funcționează în regim unitar. La conducte se adaugă circa 51.000 de guri de scurgere, 67.000 de cămine de inspecție, precum și 46 de separatoare de hidrocarburi, amplasate cu precădere în zona Petricani.

Rețeaua separată de colectare a apelor pluviale, respectiv a apelor menajere a fost realizată fie în zone mai vechi constituite, în care extinderea rețelelor de canalizare s-a realizat în sistem separativ (cartierele Andronache, Tei-Toboc, Fundeni, Giulești-Sârbi), fie în dezvoltări mai recente (cartierele Brâncuși, Străulești, Șos. București – Măgurele). De asemenea, există câteva artere importante unde a fost realizată rețea separată de colectare a apelor pluviale: Bulevardul Unirii (parțial), Bulevardul Decebal, Bulevardul Burebista sau Bulevardul Constantin Brâncoveanu.

Realizarea în sistem unitar a rețelei de canalizare din municipiul București reprezintă o disfuncție importantă, în contextul în care pune în presiune sistemul principal de colectoare, în special în contextul accentuării fenomenelor extreme (ploi torențiale – analizele climatice relevă creșterea intensității acestor ploi în ultimii 30 ani). Riscurile generate de imposibilitatea preluării debitelor apelor meteorice în cazul ploilor importante au fost agravate de creșterea suprafeței impermeabile în municipiul București și de elementele de infrastructură subterană realizate, ce se pot inunda în cazul precipitațiilor abundente.

Colectoarele vizitabile au fost proiectate în perioada comunistă la probabilități de revenire de 1:2 sau 1:3, iar colectoarele paralele cu lacurile de pe râul Colentina și cu râul Dâmbovița au fost proiectate la frecvența 1:2. În rest, sistemul de canalizare este proiectat pentru frecvența 1:1, deși normativele din domeniu impun dimensionarea rețelei de canalizare la frecvența 1:10 pentru toate orașele cu peste 100.000 de locuitori. În acest conext, se impune ca lucrările de extindere ale rețelei să se realizeze conform acestui normativ, să fie exclusiv de tip separativ, iar apele pluviale colectate de rețeaua pluvială să fie deversate în cel mai apropiat receptor natural (râuri și lacuri). De asemenea, rețeaua extinsă trebuie redimensionată conform normativului, concomitent cu colectarea separată și scoaterea apelor pluviale din sistem în zonele critice până la un anumit prag stabilit.

Figura 13: Rețeaua de canalizare – rețeaua separată de colectare a apelor menajere, respectiv pluviale

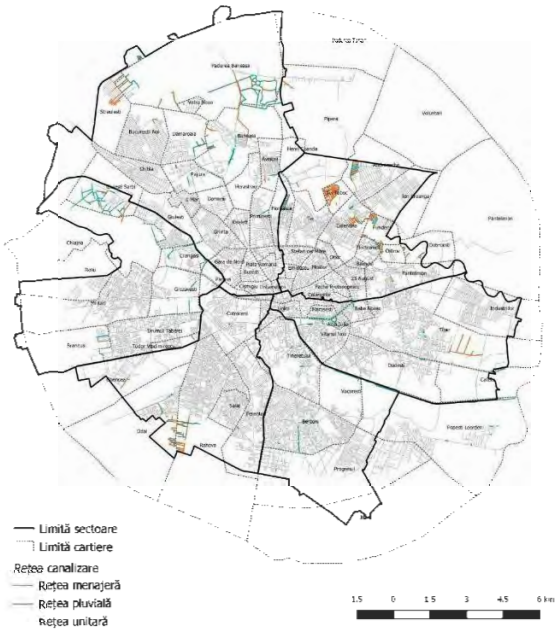

Sursa: Prelucrare hartă digitală Apa Nova.

Master Planul prevede, în planul de investiții pe termen lung, intervenția în cazul zonelor critice, precum pasajele din București (reabilitarea și modernizarea instalațiilor de evacuare ape uzate pluviale din pasajele subterane Mărășești, Lujerului, Jiului, Victoriei și Unirii). Se propune, de asemenea, construirea de bazine de retenție în zona parcurilor Izvor (volum rezervor 11.000 mc) și Opera (volum rezervor 15.000 mc), precum și amenajarea lacului Văcărești cu rol de stocare a apelor pluviale din zona de sud-est a orașului. În sens larg, pe lângă investițiile realizate în reabilitarea rețelei de

canalizare, se poate studia posibilitatea folosirii văii Colentinei (și a salbei de lacuri) ca emisar pentru apele meteorice colectate în zona de nord a capitalei (în urma realizării unor sisteme separate).

Tabel 2: Lungimea rețelei de canalizare (canale colectoare și canale de serviciu) tipuri de materiale

Tip material	Lungime rețea canalizare (km)
Beton simplu	1807,67
Policlorură de vinil	494,28
PAFSIN	66,31
Polietilenă	19,43
Oțel	8,00
Beton armat sau precomprimat	5,88
Polipropilenă	2,38
Fontă	1,29
Azbociment	1,19
Altele	62,77

Sursa: Prelucrare după datele din sistemul informațional geografic Apa Nova

Tabelul de mai sus și graficul de mai jos ilustrează situația rețelei de canalizare din punct de vedere al materialelor din care sunt realizate conductele (canale de serviciu și canale colectoare). Astfel, 73% (1.813,55 km) din rețeaua de canalizare este alcătuită din conducte de beton simplu (1.807,67 km) sau din beton armat sau precomprimat. Doar 3% din rețeaua de canalizare (66,31 km) este alcătuită în prezent din conducte de PAFSIN.

Figura 14: Ponderea diferitelor tipuri de materiale în alcătuirea conductelor din sistemul de canalizare

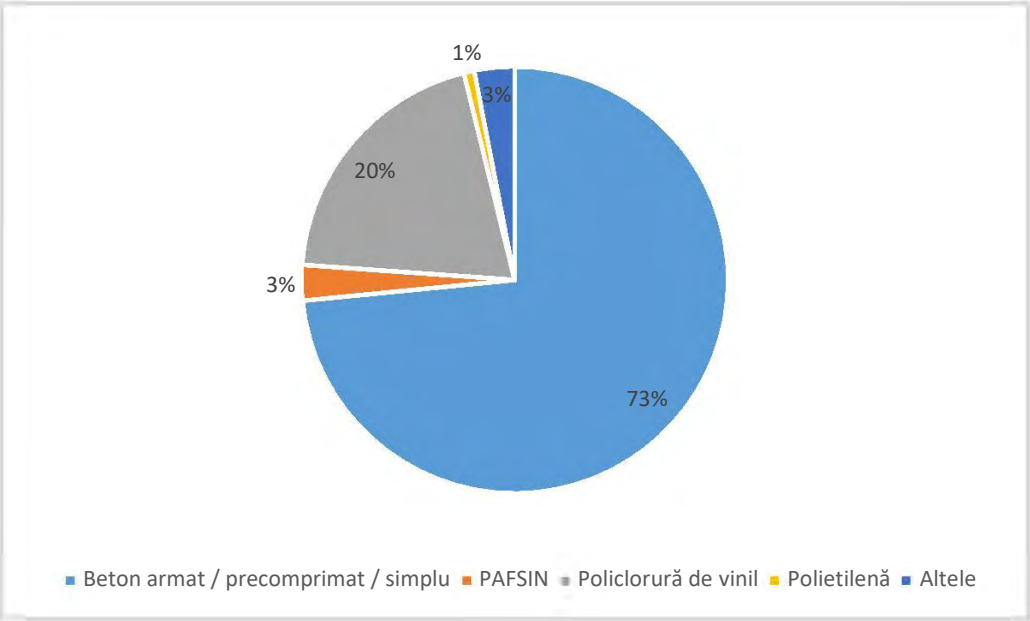

Sursa: Prelucrare după datele din sistemul informațional geografic Apa Nova

Figura 15: Rețeaua de canalizare – tipuri de materiale: beton simplu, PVC, PAFSIN

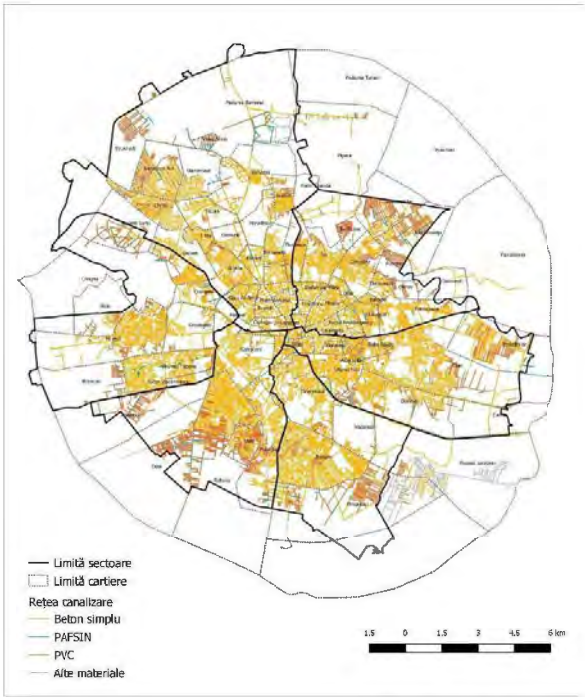

Sursa: Prelucrare hartă digitală Apa Nova.

În ceea ce privește vechimea rețelei de canalizare, materialele cu vechimea cea mai mare sunt betonul simplu (1.100 km rețea cu vechime peste 50 ani), urmate de PVC (policlorură de vinil) și fontă (vechime peste 40 ani). Astfel, peste 50 % din rețeaua de canalizare are o stare de degradare avansată, fiind necesare intervenții frecvente pentru remedierea problemelor locale (conform Master Plan). Figura de mai sus arată distribuția conductelor din beton simplu din municipiul București. Se observă că acestea deservesc, în prezent, cea mai mare parte a zonei centrale și a marilor cartiere de locuit. Conductele mai noi, din PAFSIN, se regăsesc doar izolat în dezvoltări mai noi (Ionescu-Sisești – Vatra

Nouă), în zone cu extinderi recente ale rețelei (cartierele Andronache, Ion Creangă, Odăi) sau pe bulevarde unde rețeaua a fost deja reabilitată (Drumul Taberei).

Planul de investiții pe termen lung din Master Plan prevede redimensionarea colectoarelor mari de canalizare, aproximativ 100 km necesitând lucrări de reabilitare din cauza vechimii și a defecțiunilor importante existente. De asemenea, este propusă realizarea de colectoare noi: pe B-dul Uverturii – Str. Orșova (zona de sud Lacul Morii, L = 1,5 km) și în zona de sud (L = 9 km).

Alte zone importante de intervenție, unde se propune redimensionarea rețelei de canalizare existente, sunt zonele Cotroceni (înlocuire circa 6,5 km conducte din beton), Regina Maria (înlocuire 7,4 km conducte din beton) și Tineretului (înlocuire 1,6 km conducte din beton), dar și zona străzii Slobozia (parcelarea Gramont), unde sunt propuse colectoare noi (circa 7,8 km), un bazin de retenție bi-compartimentat cu volum total de 9.300 mc, precum și o stație de pompare pentru golirea bazinelor.

Analiza zonelor din București care nu sunt deservite de către rețeaua de canalizare prezintă concluzii similare cu analiza zonelor nedeservite de sisteme de alimentare cu apă. Problemele se concentrează în zona din Sectorul 3 aflată la nord și sud de B-dul Theodor Pallady, dar și în zona de nord și în cartierele Henri Coandă, Giulești-Sârbi sau în zona Prelungirea Ghencea. În acest sens, următoarele investiții sunt propuse în Master Plan:

- Realizare rețea de canalizare în sistem divizor în cartierul Henri Coandă: 12,6 km rețea canalizare menajeră, sistem de canalizare unitar L = 1524 și rețea de canalizare pluvială 10 km (cu bazin de retenție și descărcare în Valea Saulei);
- Realizare sistem de canalizare unitar pentru preluarea apelor uzate menajere și pluviale din bazinul străzii Ghidigeni – circa 1,5 km;
- Extinderea rețelelor de canalizare în sistem divizor în zona de Nord (Șos. Odăi – Șos. București – Ploiești – Str. Jandarmeriei, Șos. Ionescu Sisești – Șos. București Târgoviște): circa 60 km rețea canalizare menajeră și circa 67 km rețea de canalizare pluvială, cu descărcare gravitațională către lacul Grivița și balta Nadeș;
- Extindere rețele de canalizare în zonele Luncilor (18,8 km rețea menajeră, 19,9 km rețea pluvială), Gurilor (19,5 km rețea menajeră, 19,5 km rețea pluvială), Dealurilor (9,7 km rețea menajeră, 15,5 km rețea pluvială), Chitila (4,6 km rețea unitară), Nord dreapta (9,7 km rețea menajeră, 6,9 km rețea pluvială), Ghencea (7,8 km rețea menajeră, 7,8 km rețea pluvială), zona ieșirii spre Mogoșoaia – Buftea (3,1 km rețea menajeră, 3,1 km rețea pluvială), Lacul Morii (2,6 km rețea menajeră, 2,6 km rețea pluvială) și Giulești-Sârbi (6,9 km rețea menajeră, 6,9 km rețea pluvială).

Extinderea rețelelor de canalizare este însoțită de realizarea unor obiective de investiție precum stații de pompare a apelor uzate, bazine de retenție, stații de pompare ape pluviale sau stații de pre-epurare.

De menționat aici e faptul că PMB derulează în prezent, cu fonduri europene (prin POIM 2014-2020), proiecte de extindere a rețelei de canalizare din zonele Ghidigeni, Olteniței, Cheile Turzii, Henri Coandă, de construire a sistemului de drenare pe partea dreaptă a Casetei de sub Dâmbovița și cel al lacurilor Titan, Tineretului și Carol, de reabilitare a colectoarelor principale de canalizare (A0 și B0), de reabilitare a Casetei și a sistemului principal de drenare de pe partea stângă a acesteia, de reabilitare și înlocuire a rețelei de canalizare, respectiv de realizare a drenurilor secundare în zonele Cotroceni, Regina Maria și Tineretului.

În ceea ce privește gradul de conectare la sistemul de canalizare, acesta a crescut de la 81,5 % în 2011 la 92,2 % în 2016. Datele INS indică pentru anul 2018 un număr de 1.771.000 de bucureșteni conectați la sisteme de canalizare și epurare (cu treaptă terțiară) a apelor uzate, în creștere cu doar 8.000 față de anul 2008, ceea ce înseamnă un grad de deservire de circa 96,8% a populației rezidente din București (la 1 iulie 2018). În altă ordine de idei, rezultatele recensământului din anul 2011 menționau

faptul că 98,3% dintre locuințele din Capitală erau branșate la sistemul centralizat de canalizare, 0,8% erau conectate la un sistem propriu (de ex. fosă septică), în timp de doar 7.400 de locuințe (0,9% din total) nu dispuneau de nicio formă de canalizare, utilizând, cel mai probabil, latrine uscate.

De asemenea, volumul de apă uzată pe consumator casnic a scăzut, pe fondul reducerii consumului de apă potabilă, de la 170 litri / om / zi la 159 litri / om / zi. Volumul de apă uzată per consumator este mai mare decât volumul de apă potabilă distribuit per consumator întrucât la volumul de apă uzată menajeră se adaugă și apele pluviale ce intră în rețeaua de canalizare.

Figura 16: Zone nedeservite de rețeaua de canalizare

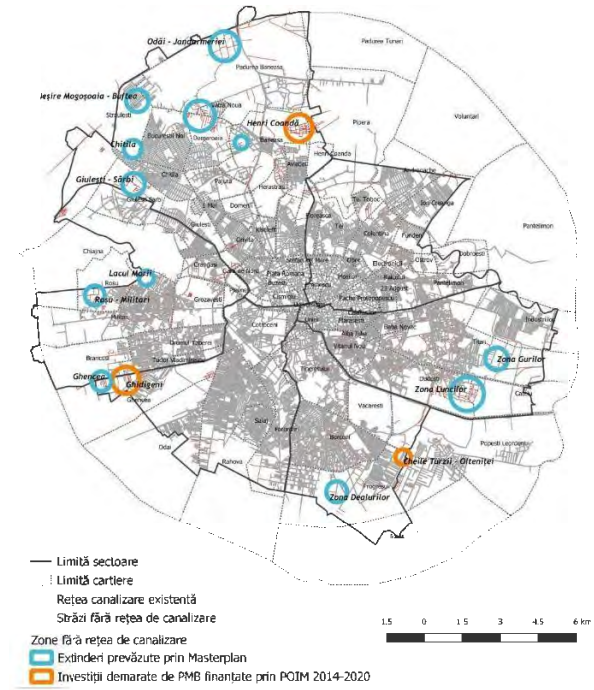

Sursa: Prelucrare hartă digitală Apa Nova

2.2. Epurarea apelor uzate menajere

Caseta de Ape Uzate transportă apele uzate și menajere la Stația de Epurare Ape Uzate (SEAU) Glina, amplasată în comuna Glina, la 11 km sud-est de Municipiul București, și construită în perioada comunistă (anii 70-80). Pentru etapa I (dată în exploatare în iulie 2011, cu fonduri ISPA), stația de epurare are capacitatea de a epura parțial (mecanic) până la 10 m^3/s, din care doar 5 m^3/s epurare completă (biologică și terțiară). Considerând debitele medii de apă uzată din ultimii ani (2014-2017), rezultă faptul că un debit mediu de apă uzată de circa 3 m^3/s trece doar prin treapta primară de epurare. În plus, nămolul rezultat din stație este procesat prin fermentare anaerobă și deshidratare mecanică pe 4 linii, acest din urmă procedeu fiind unul considerat depășit la nivel european. Linia existentă a nămolului din stația de epurare permite, prin stația de deshidratare, obținerea unei concentrații a nămolului de circa 30% substanță uscată (care permite utilizarea în agricultură) sau, după caz, 35% (posibilitate utilizare ca suport pentru depozitele de deșeuri). De asemenea, biogazul produs în urma procesului de fermentare este stocat în două gazometre a câte 3.000 mc, fiind utilizat în stația de cogenerare ce produce energie electrică și termică.

Trebuie menționat aici și faptul că stația de la Glina deservește și o bună parte din localitățile importante din județul Ilfov, respectiv Chitila, Chiajna, Popești-Leordeni, Dobroești, Pantelimon, Glina, Jilava, Mogoșoaia, Voluntari, Cernica.

Faptul că aproape 40% din apele uzate sunt epurate doar primar este vizibil în analiza comparativă a calității apei râului Dâmbovița între secțiunea de monitorizare aflată la intrarea în municipiul București (amonte de Lacul Morii) și secțiunea aflată în aval de SEAU Glina. Dacă la intrarea în municipiul București calitatea apei este considerată a fi bună, atât din punct de vedere al elementelor biologice, cât și al stării chimice, în aval de stația de epurare starea chimică este evaluată ca fiind degradată, iar calitatea apei din punct de vedere al elementelor biologice este una moderată. Spre exemplu, concentrația clorurilor în râul Dâmbovița este de circa 3 ori mai mare după recepționarea apelor uzate ale municipiului București, iar valorile indicatorului CBO5 indică o stare ecologică degradată.

SEAU Glina este dimensionată pentru o populație de 1.728.000 l.e. (locuitori-echivalenți), însă în prezent se află în curs de implementare proiectul pentru faza a II-a, ce va extinde capacitatea la 2.417.000 l.e., va asigura epurarea mecano-biologică cu îndepărtare de nutrienți și debitele ape menajere la 12 m^3/s pentru treapta primară și biologică, respectiv debite de ape pluviale de 12 m^3/s pentru treapta mecanică. De asemenea, la tehnologia de fermentare anaerobă a nămolurilor rezultate se va adăuga și cea de incinerare, prin proiect fiind construit și un incinerator. Realizarea incineratorul va reduce cantitatea de nămol la sub 10% din masa actuală și va crește producția de metan, însă această investiție va determina și o creștere semnificativă a consumului de energie al stației. Această investiție este considerată a fi prioritatea zero a Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București, în vederea conformării epurării apelor uzate la cerințele directivelor europene.

3. INFRASTRUCTURA DE ENERGIE ELECTRICĂ

3.1. Introducere

În prezent, ca urmare a condițiilor specifice de dezvoltare economică în zona Bucureşti s-a constatat o creştere a consumului de energie electrică mai ridicată decât media pe țară.

Având în vedere celelalte aspecte specifice ale zonei:

- lipsa terenului disponibil pentru lucrări de dezvoltare şi prețul extrem de ridicat al acestuia,
- concentrarea foarte mare a consumului,
- consumatori cu un grad ridicat de sensibilitate la întreruperi în alimentare,
- număr ridicat de cabluri respectiv probleme cu volumul energiei reactive,
- casări ale grupurilor generatoare,
- dezvoltarea producției din surse regenerabile în special din Dobrogea și din zonele învecinate Bucureștiului, având drept consecință creşterea fluxurilor de putere care tranzitează stațiile care alimentează Capitala,

în această zonă ar putea rezulta necesitatea unor proiecte de întărire/ dezvoltare a rețelei electrice de transport/de distribuție.

Utilizatorii rețelei electrice de distribuție (RED), majoritatea consumatori (clienți finali), sunt racordaţi direct la reţelele electrice de interes public din administrarea E-Distribuţie Muntenia S.A., companie privată, parte a grupului ENEL.

3.2. Situația energetică la nivelul orașului București

În Tabelul 3 se prezintă numărul de utilizatori încadraţi în şase categorii - urban IT, urban MT, urban JT, rural IT, rural MT, rural JT.

Tabel 3: Numărul de utilizatori ai sistemului energetic, în anul 2018, deserviți de e-Distribuție Muntenia

Mediul	Tensiune nominală	e-Distribuție Muntenia
Urban	IT	12
	MT	1556
	JT	1029380
TOTAL		1030948

Sursa: ANRE

Numărul de consumatori la nivelul Municipiului București este de 981137, incluzând agenții casnici cât și cei economici.

Numărul de consumatori la nivelul Municipiului București este de 981137, incluzând agenții casnici și cei non-casnici (companii, instituții etc.). Numărul posturilor de transformare la nivelul Municipiului București este de 4980. Lungimea totală a rețelei de linii electrice aeriene (LEA) și subterane (LES) IT, MT, JT este de 27758 km.

Datele de consum de energie electrică la nivelul Municipiului București înregistrate în perioada 2010-2018 indică o creștere continuă a acestuia începând cu anul 2013, în anul 2018 fiind înregistrat un nivel maxim istoric pentru ultimul deceniu. Acest lucru este, cel mai probabil, rezultatul creșterii economice de la nivelul Capitalei, dar și a creșterii consumului casnic, mai ales în condițiile în care locuințelor sunt tot mai dotate cu diferite echipamente care consumă energie electrică.

Figura 17: Dinamica consumului de energie electrică de la nivelul municipiului București, în perioada 2010-2018

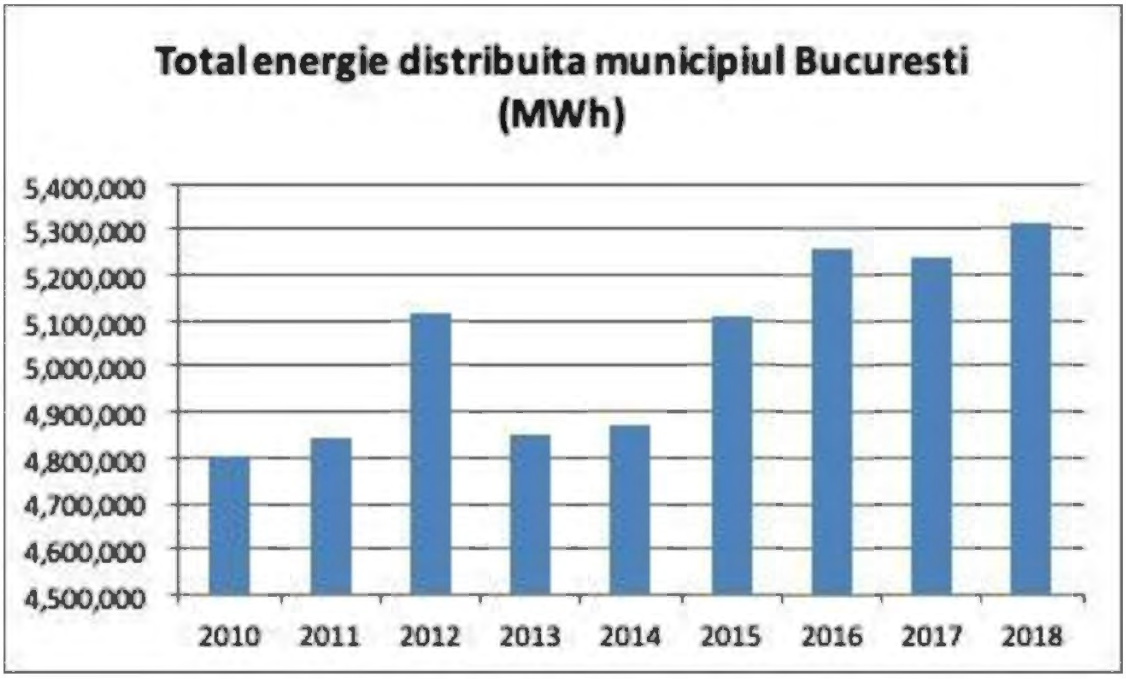

Sursa: ENEL

În context național, Bucureștiul concentra în anul 2018 circa 5.56% din totalul consumatorilor de energie electrică din România, respectiv peste 11.85% din totalul consumului, rezultând un consum mediu anual, per consumator, de 5.41 MWh.

Figura 18: Ponderea numărului de consumatori și a consumului de energie din municipiul București în valorile totale înregistrate la nivel național în anul 2018

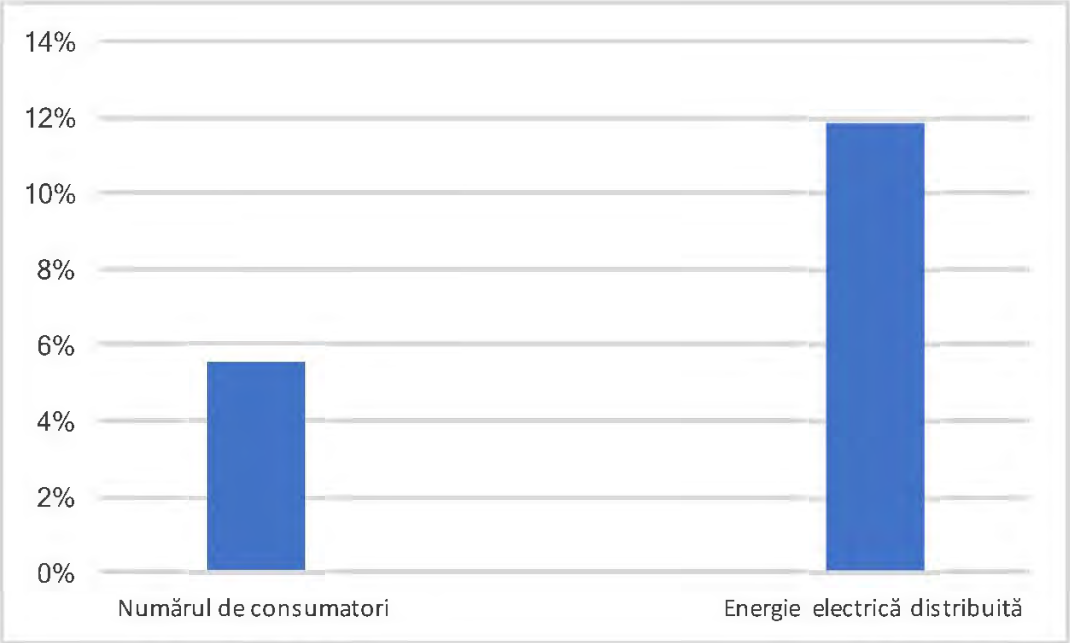

Sursa: ANRE

Pe teritoriul Municipiul Bucuresti sunt preconizate lucrări de dezvoltare in zona de Nord: stația electrică IT/MT Henri Coandă - situată în cartierul cu același nume, stația IT/MT Mircea Eliade - situata la intersecția Calea Floreasca cu Str. Mircea Eliade și stația IT/MT nouă în zona Industriilor.

Consumul de energie electrică din zona București a depășit 1500 MW la vârful de sarcină din iarna 2017 – 2018, valoare care reprezintă cca. 64 % din capacitatea de injecție din RET în RED din zonă (2350 MW) și duce la atingerea limitei capacității de injecție pe fiecare dintre cele trei zone din interiorul municipiului București, funcționând debuclat. Capacitatea de injecție din RET în RED se dimensionează în conformitate cu reglementările tehnice în vigoare și trebuie să respecte principiul ca declanșarea oricărei surse de injecție din RET în RED să nu conducă la întreruperi în alimentarea consumatorilor de energie electrică.

Consumul de putere la nivelul Municipiului București pentru intervale caracteristice (vârf de sarcină vară – a treia miercuri din iulie la ora 14:00 și vârf de sarcină iarnă – a treia miercuri din ianuarie la ora 19:00) în perioada 2008 – 2018 este prezentat în tabelele de mai jos în MW. După cum se poate observa, tendința este una crescătoare pentru vârfurile de consum din ambele sezoane, însă mai pregnantă în timpul verii, pe fondul valurilor tot mai frecvente de căldură resimțite în București, care fac necesară utilizarea intensivă a aparatelor de aer condiționat. Consumul poate atinge, totuși, și valori mai mari decât cele din intervalele caracteristice, fiind influențat mai ales de fenomenele meteo.

Figura 19: Consumul de energie din municipiul București, la vârf de sarcină iarna și vara, în perioada 2008-2018

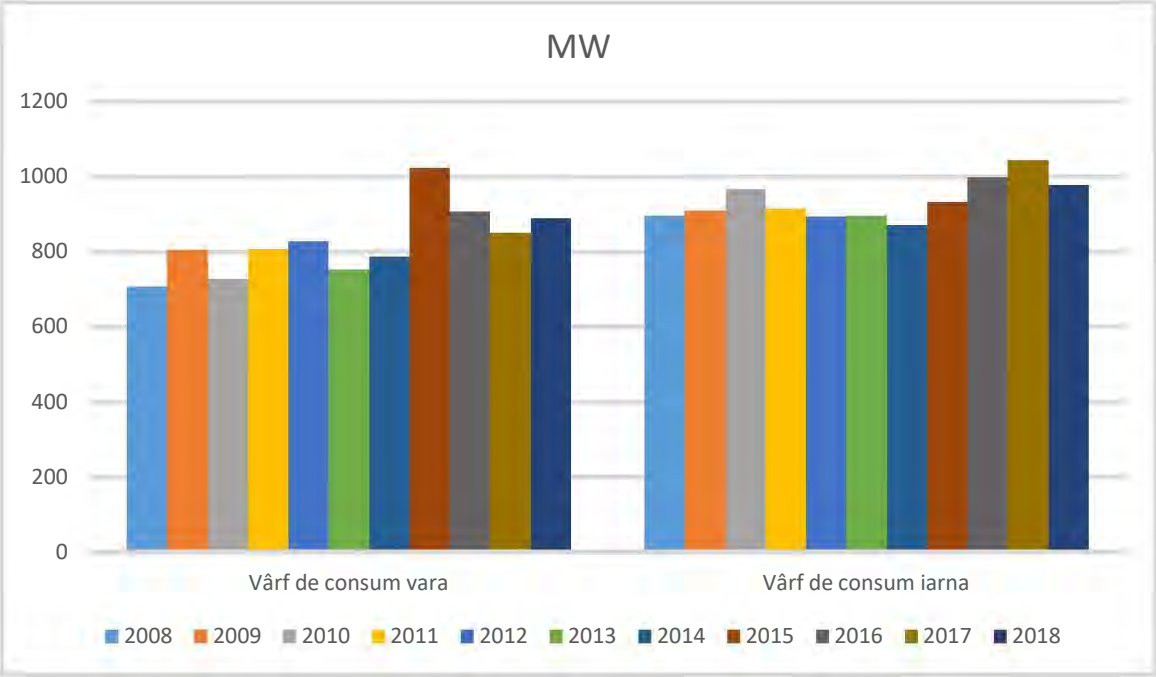

Sursa: TRANSELECTRICA

Puterea instalată brută în centrale clasice de producere a energiei electrice din Municipiul București, aflate în administrarea companiei de stat ELCEN, este de 595 MW, distribuită după cum urmează:

- CET Bucureşti Sud – 2 grupuri x 100 MW (200 MW);
- CET Bucureşti Vest – un ciclu combinat (195 MW);
- CET Progresu – 2 grupuri x 50 MW (100 MW);
- CET Grozăveşti – 2 grupuri x 50 MW (100 MW).

La aceste centrale electrice de termoficare mari se adaugă și grupuri termoelectrice mici (43 MW), respectiv surse de putere regenerabile:

- centrale electrice fotovoltaice: Pinstalată = 12 MW;
- centrale electrice pe biomasă: Pinstalată = 4 MW.

Așadar, puterea instalată disponibila totală în zona București, inclusiv în județul Ilfov, este de 654 MW, ceea ce poate asigura doar puțin peste o treime din consumul Capitalei la vârf de sarcină. Restul consumului este asigurat prin transportul energiei electrice de la alte surse din țară sau chiar din import.

Puterea instalată brută în centralele electrice de termoficare din subordinea ELCEN a scăzut la mai puțin de jumătate în ultimul deceniu pe fondul uzurii echipamentelor și a restricțiilor privind mediu înconjurător. Astfel că, în urmă cu zece ani (2009) acestea puteau produce 1.295 MW, capacitate distribuită după cum urmează:

- CET Bucureşti Sud – 2 grupuri x 50 MW, 2 grupuri x 100 MW, 2 grupuri x 125 MW (550 MW);
- CET Bucureşti Vest – 2 grupuri x 125, un ciclu combinat (două grupuri) x 195 MW (445 MW);

- CET Progresu – 4 grupuri x 50 MW (200 MW);
- CET Grozăveşti – 2 grupuri x 50 MW (100 MW).

Vechimea grupurilor generatoare din centralele instalate în zonă poate duce la indisponibilități în perioade critice. Funcționarea grupurilor aparținând ELCEN București depinde de regimul de termoficare, astfel că în perioada de vară producția este în jur de 100 - 150 MW, iar în perioada de vârf de iarnă atinge 500 - 550 MW.

În prezent în zona municipiului București și a împrejurimilor se află trei stații electrice care fac legătura între rețeaua de transport (RET) și cea de distribuție (RED) a energiei electrice, respectiv: stația de 400/220/110 kV București Sud, stația Domnești 400/110 kV și stația Fundeni 220/110kV. În figura 20 este ilustrat, spre exemplificare, o parte din rețeaua de medie tensiune existentă la nivelul municipiului București,

Figura 20: Parte din rețeaua de MT de la nivelul municipiului București

Sursa: ENEL

Rețeaua electrică de alimentare a Municipiului București constă din următoarele stații electrice și liniile electrice aferente:

- Stații electrice de 400 kV: stația București Sud (Latitudine 44.89658, Longitudine 25.97239) și stația Domnești (Latitudine 44.40548, Longitudine 25.96762). Stația 400/220/110/10 kV București Sud este retehnologizată complet. Stația 400/110/20 kV Domnești este în curs de retehnologizare, lucrările urmând să se finalizeze în anul 2020.
- Stații electrice de 220 kV: Stația Fundeni (Latitudine 44.456389, Longitudine 26.169722). Stația 220/110/10 kV este complet retehnologizată.
- Stațiile electrice de 110 kV aparțin E-Distribuție Muntenia.

Pe termen scurt și mediu, se are în vedere retehnologizarea stației 400/110/20 kV Domnești și implementarea a două proiecte în stațiile existente:

- amplificarea puterii în stația 400/220/110/10 kV București Sud, prin instalarea unei unități de transformare între nivelurile de tensiune de 400 kV și 110 kV, care va conduce la creșterea capacității de injecție din rețeaua electrică de transport în rețeaua electrică de distribuție;
- flexibilizarea schemei de funcționare din stația 220/110/10 kV Fundeni și amplificarea puterii în stație, prin instalarea unei unități de transformare între nivelurile de tensiune de 220 kV și

110 kV, care va conduce la creșterea capacității de injecție din rețeaua electrică de transport în rețeaua electrică de distribuție.

Transelectrica a identificat posibile soluții de dezvoltare a RET din zona Capitalei, pe termen mediu și lung, care vor fi analizate în detaliu în cadrul studiului:

- realizarea unor stații electrice de 400 kV sau de 220 kV de injecție în rețeaua electrică de distribuție în interiorul Municipiului București, în centrele de consum;
- realizarea închiderii inelului de 400 kV al Municipiului București, pe zona de est, prin construirea unei linii electrice aeriene/subterane de 400 kV de la stația electrică de transport București Sud la stația electrică Domnești, inclusiv cu realizarea unei stații noi de transport 400/110 kV în zona de nord-est a Municipiului București, într-una din localitățile Otopeni, Tunari, Voluntari. Această nouă stație ar putea avea și unități de transformare de 400/220 kV și ar putea fi conectată cu stația 220 kV Fundeni printr-o linie electrică subterană de 220 kV.

În conformitate cu Planurile de Dezvoltare al RET elaborate în anii 2008 și 2015, în cadrul cărora s-a analizat evoluția consumului și a rețelei electrice de distribuție în zona București, a rezultat oportunitatea realizării stației de injecție Grozăvești 400kV/110kV racordată la stațiile existente de 400kV Domnești și București Sud prin linie electrică subterană (LES) 400kV Domnești-Grozăvești și LES 400kV București Sud-Grozăvești. În urma consultărilor cu E-Distribuție Muntenia s-a confirmat necesitatea realizării stației de 400/110kV de la Grozăvești în centrul de consum al orașului. Această stație adiacentă stației existente de 110kV care aparține ELCEN (CET Grozăvești) s-ar putea construi pe o porțiune din terenul care aparține centralei CET Grozăvești. În figura 21 este ilustrat sistemul electroenergetic din municipiul București.

Strategia energetică a Municipiului București să ia în considerare și instalarea de centrale electrice cu posibilitate de stocare de energie, care să conducă la creșterea eficienței energetice, dar și la flexibilizarea funcționării.

Figura 21: Sistem electroenergetic la nivelul municipiului București

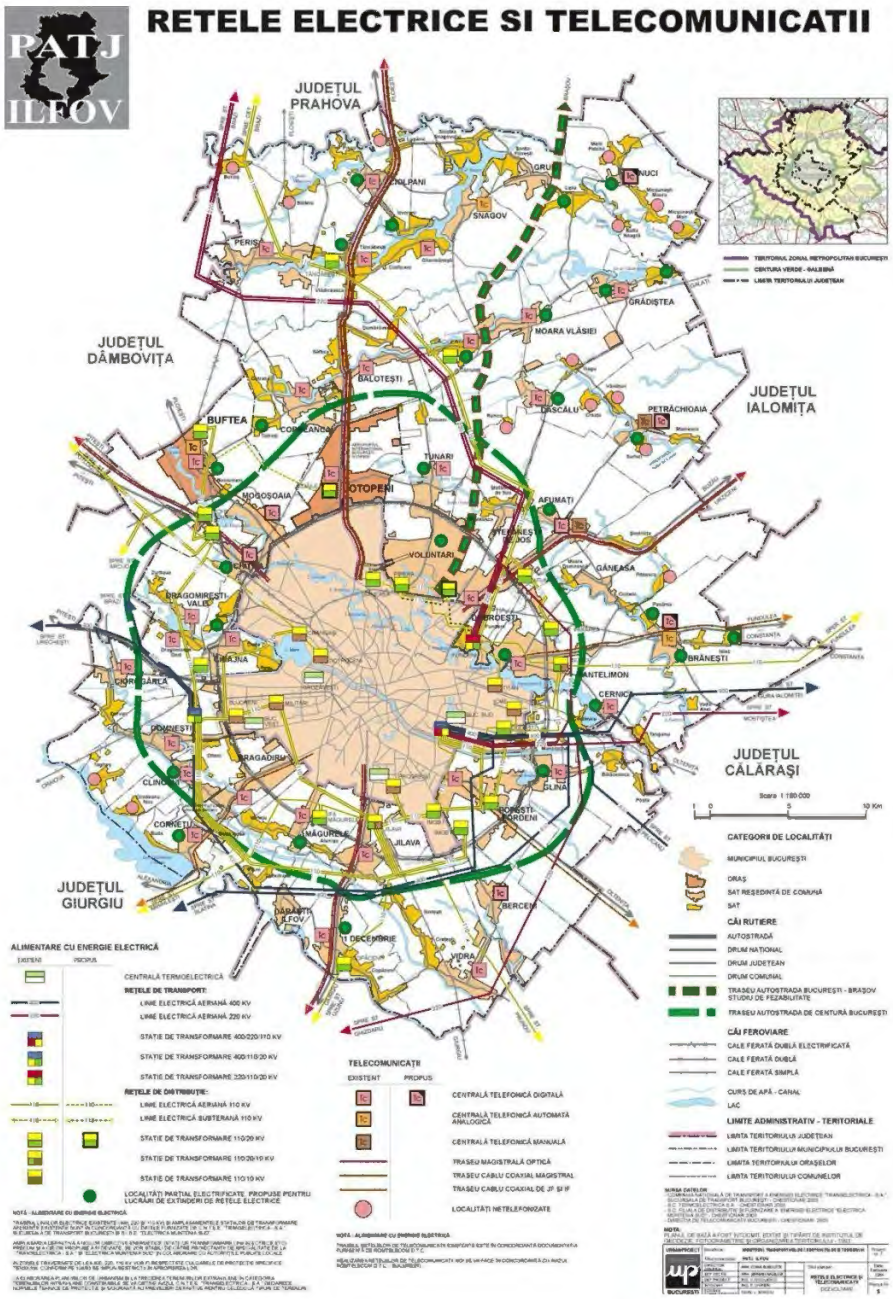

Sursa: PATJ Ilfov

Numărul total de *cereri de avize tehnice de racordare* (ATR) la reţeaua electrică de interes public în anul 2017 pentru E-Distribuție Muntenia a fost de 38771 (98,73% din totalul solicitărilor de ATR din anul 2017 fiind emise, respectiv 14,07% din totalul ATR-urilor emise de operatorii de distribuție). În anul 2018, numărul total de cereri de avize tehnice de racordare (ATR) la rețeaua electrică de interes public pentru E-Distribuție Muntenia a fost de 40946 (dintr-un total de 250135 cereri la nivel național), 98,74% din totalul solicitărilor de ATR din anul 2018 fiind emise.

Timpul mediu de emitere a ATR când soluția este stabilită pe bază de studiu de soluție a depășit cu mult limita termenului maxim de 10 zile admis prin *Standard* în cazul E-Distribuție Muntenia.

Tabel 4: Timpul mediu de emitere a ATR de cătee E-Distribuție Muntenia în anul 2017

Timpul mediu (zile) de emitere ATR pentru soluția stabilită prin :	E-Distribuție Muntenia	
	2017	2018
Studiu de soluție	19,25	27,70
Fișă de soluție	20,74	19,90

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018

Principalii indicatori de activitate ai operatorului de distribuție au fost:

- Numărul total de *cereri de contracte de racordare* în anul 2017 a fost de 125501, iar în 2018 de 135393. E-Distribuție Muntenia a primit în 2017 un număr de cereri de contracte de racordare de 32929, iar în 2018 de 36064, în semnând o creștere de aproximativ 10% raportat la anul 2017. În anul 2017, din totalul cererilor de contracte de racordare 21711 au fost casnici, iar în anul 2018 un număr de cereri de 11389 au fost pentru consumatori casnici;

- Numărul total de contracte de racordare încheiate în anul 2017 a fost de 32558, iar în 2018 de 35849;

- Timpul mediu de încheiere a contractului de racordare: 3 zile

- Numărul de cereri de contracte de racordare la care nu s-a răspuns în termenul legal: 2212 în anul 2017 și de 2464 în anul 2018

- Numărul de cereri de contracte de racordare nefinalizate/nesoluționate a fost de 81 în anul 2017 și de 191 în anul 2018, determinat și de volumul mai mare de cereri.

Numărul total de cereri de încheiere a contractelor pentru serviciul de distribuție în cazul E-Distribuție Muntenia în anul 2017 a fost de 39561, iar în aul 2018 de 53305.

Tabel 5: Timpul mediu de încheiere a contractelor pentru serviciul de distribuție energie electrică din municipiul București

Timpul mediu (zile) de încheiere a contractelor pentru serviciul de distribuție:	E-Distribuție Muntenia	
	2017	2018
JT	9,66	10
MT	15,9	7
IT	9,33	18

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018

După cum se poate observa în Tabelul 5, timpul mediu de încheiere a contractelor de distribuție se încadrează în termenul maxim prevăzut de standard, respectiv 20 de zile. În anul 2018, timpul mediu de încheiere a contractelor de distribuție a fost de 9 zile la JT, 7 zile la MT și 7 zile la IT.

Durata medie a procesului de racordare, care reprezintă timpul dintre data depunerii cererii de racordare cu documentația de justificare completă până la data punerii sub tensiune a instalației de utilizare are următoarea repartizare.

Tabel 6: Durata medie a procesului de racordare la rețeaua de distribuție a energiei electrice din municipiul București

Durata medie (zile) a procesului de racordare:	E-Distribuție Muntenia	
	2017	2018
JT	87	93
MT	433	441
IT	-	-

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018

Durata medie a procesului de racordare, la nivelul întregii țări, a fost de 90 zile la JT și 235 de zile la MT, observându-se că E-Distribuție Muntenia depășește valorile medii. De asemenea, cele 441 de zile la nivel de MT reprezintă maximul duratei procesului de racordare la nivelul României.

Tabel 7: Costul mediu de racordare la rețeaua de distribuție a energiei electrice din municipiul București

Costul mediu (lei) de racordare[454]:	E-Distribuție Muntenia	
	2017	2018
JT	978	1001
MT	132465	215614
IT	-	-

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018

Costul mediu de racordare la JT a fost de 1775 lei la nivelul întregii țări (față de 1884 lei în 2017), valoare minimă fiind înregistrată la E-Distribuție Muntenia. Costul mediu de racordare la MT a fost 92033 de lei la nivelul întregii țări (68645 lei în 2017) cu o valoare maximă de 215614 lei la E-Distributie Muntenia. Se poate observa că, pentru E-Distribuție Muntenia, costul mediu de racordare la MT a crescut în 2018 cu circa 60% comparativ cu 2017.

Privind în dinamică datele pentru perioada 2015-2018, putem constata o creștere continuă a lungimii rețelei de distribuție, mai ales în cazul branșamentelor subterane. Liniile de înaltă tensiune (mai ales cele aeriene) s-au redus ca lungime până în anul 2017, în anul 2018 observându-se o ușoară creștere, în timp de cele de medie tensiune au crescut nesemnificativ (exclusiv pe seama liniilor subterane, în timp ce liniile aeriene s-au redus). Deși există o tendință de creștere a liniilor electrice subterane, liniile electrice aeriene continuă să măsoare peste 17000 km, adică 36% din total rețelei, acestea fiind cele mai expuse unor intemperii, fără a mai pune în discuție impactul estetic negativ.

[454] Cost mediu de racordare pe utilizator racordat, achitat operatorului de distribuție (tarif pentru emitere ATR + cost studiu de soluție + tarif de racordare).

Tabel 8: Dinamica lungimii rețelei de distribuție a energiei electrice din municipiul București, pe niveluri de tensiune, în perioada 2015-2018

Nr. Crt.	Categorie	2015			2016			2017			2018		
		LEA (km traseu)	LES (km traseu)	TOTAL (km traseu)	LEA (km traseu)	LES (km traseu)	TOTAL (km traseu)	LEA (km traseu)	LES (km traseu)	TOTAL (km traseu)	LEA (km traseu)	LES (km traseu)	TOTAL (km traseu)
1	IT (110 kV)	922	242	1164	891	247	1137	891	252	1143	891	262	1153
2	MT(35/20/10/6kV)	2655	8700	11355	2643	8791	11434	2608	8833	11441	2562	9009	11572
3	JT (0,4 kV)	8485	14223	22708	8493	14290	22783	8501	14449	22950	8493	14545	23038
4	Branşamente	5700	5496	11196	5710	5623	11333	5721	5788	11509	5724	5985	11710

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018

O analiză mai detaliată a rețelei indică faptul că o mare parte a liniilor de 110 kV au fost puse în funcţiune înainte de anul 2000 (93%). Referitor la liniile MT şi JT, circa 19%, respectiv 29% au fost puse în funcţiune în ultimii 17 ani.

Tabel 9: Lungimea liniilor electrice de distribuție funcție de momentul punerii lor în funcțiune

Nr. Crt.	Categorie	Total LEA+LES (km traseu)	LEA		LES		Total LEA+LES (km)	%din total categorie
			PIF	Lungime (km traseu)	PIF	Lungime (km traseu)		
1	IT (110kV)	1.143	Inainte de 1960	123,86	Inainte de 1960	4,5	128,36	11,2
			1960-1979	589.571	1960-1979	113,18	702,799	61,5
			1980-1999	177,434	1980-1999	59,25	236,728	20,7
			2000-2018	-	2000-2018	85,15	85,15	7,4
2	MT	11.441	Inainte de 1960	-	Inainte de 1960	147,40	147,40	1,3
			1960-1979	1.566,02	1960-1979	4.890,21	6.446,23	56,3
			1980-1999	284,24	1980-1999	2.362,01	2.646,25	23,1
			2000-2018	779,55	2000-2018	1739,89	2519,44	21,8
3	JT	22.950	Inainte de 1960	-	Inainte de 1960	23,42	23,42	0,1
			1960-1979	1.356	1960-1979	6.224,62	7.580,62	33,3
			1980-1999	3.004	1980-1999	6.056,61	9.060,69	39,8
			2000-2018	4352,54	2000-2018	2301,7	6654,23	28,9
4	Branşamente	11.509	Inainte de 1960	-	Inainte de 1960	12,90	12,90	0,1
			1960-1979	907,29	1960-1979	2.451,17	3.358,46	29,2

Nr. Crt.	Categorie	Total LEA+LES (km traseu)	LEA		LES		Total LEA+LES (km)	%din total categorie
			PIF	Lungime (km traseu)	PIF	Lungime (km traseu)		
			1980-1999	2.010,02	1980-1999	2.386,27	4.396,29	38,2
			2000-2018	2948,98	2000-2017	1178,11	4127,1	35,2

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018

Raportat la anul 2017, la nivelul operatorului de distribuție E-Distribuţie Muntenia, lungimea totală a liniilor electrice aeriene și subterane a crescut cu 1084,41 km.

La nivelul municipiului București exista un număr de 262 km la IT, 7200 km la MT (7190 LES și 10 km LEA) și 20296 km la JT (15743 LES și 4553 LEA), reprezentând un total de 27758 km de linii electrice în cadrul E-Distribuție Muntenia.

Numărul de stații electrice de 110 kV a rămas constant la 67 în ultimii ani, cel al punctelor de alimentare a scăzut ușor, în timp ce numărul de posturi de transformare, ca și puterea lor, a crescut constant, pe fondul investițiilor realizate de operator din fonduri proprii.

Tabel 10: Stațiie electrice, posturile de transformare și punctele de alimentare

Nr. Crt.	Categorie	2015		2016		2017		2018
		Cantitate (buc)	S total (MW)	Cantitate (buc)	S total (MW)	Cantitate (buc)	S total (MW)	Cantitate (buc)
1	Stații electrice (de conexiune și/sau transformare) 110kV	67	4.613	67	4.512	67	4.596	67
2	Posturi de transformare	7.957	3.486	8.153	3.687	8.275	3.767	8432
3	Puncte de alimentare	189	-	188	-	187	-	190

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018

În perioada 2000-2018 au fost puse în funcțiune 9 stații de transformare (13,4% din numărul total al acestora), 6445 posturi de transformare (76,4% din numărul total), respectiv 170 puncte de alimentare (89,5% din numărul total).

Figura 22: Stațiile electrice, posturile de transformare și punctele de alimentare în funcție de momentul punerii în funcțiune

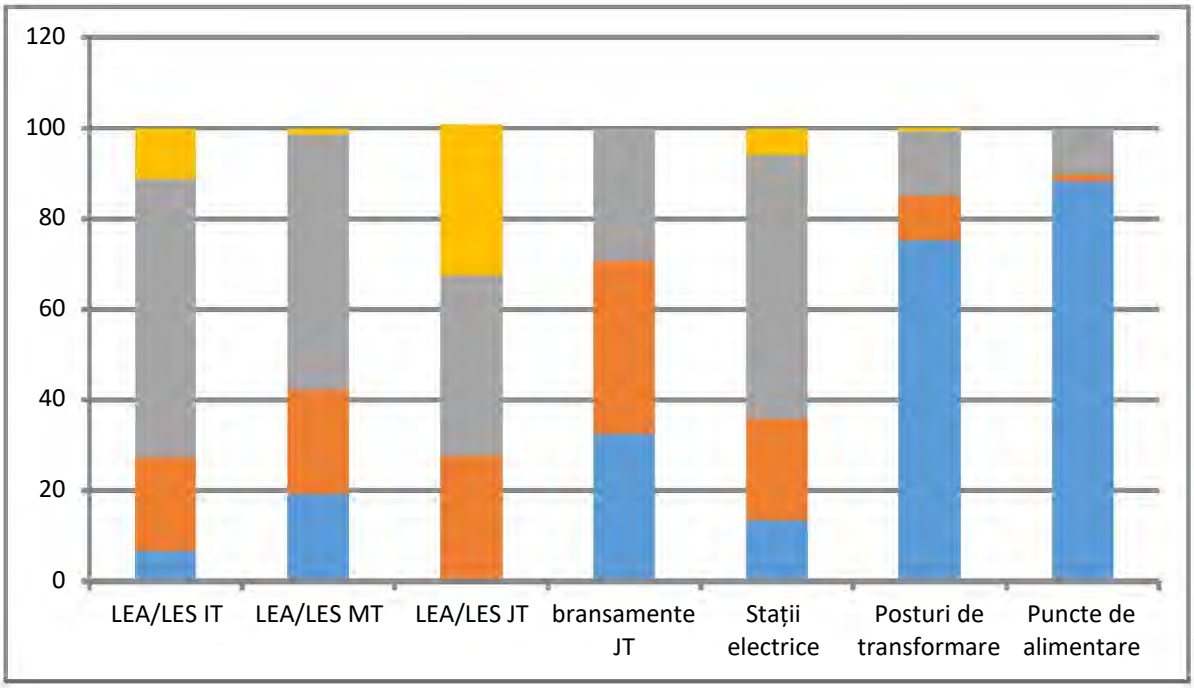

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018

În intervalul 2015-2018, s-au retehnologizat circa 1191 km de linii electrice, iar 201 km de linii au fost înlocuite.

Tabel 11: Liniile electrice de distribuție noi și retehnologizate în perioada 2015-2018

Categorie		2015			2016			2017			2018		
		Lungime linii (km traseu)	Lungime linii reteh. (km traseu)	Lungime linii noi (km traseu)	Lungime linii (km traseu)	Lungime linii reteh. (km traseu)	Lungime linii noi (km traseu)	Lungime linii (km traseu)	Lungime linii reteh. (km traseu)	Lungime linii noi (km traseu)	Lungime linii (km traseu)	Lungime linii reteh. (km traseu)	Lungime linii noi (km traseu)
IT (110 kV)	LEA	922	8	-	891	89,5	891	891		-	891	93	-
	LES	242	3	13	247	0,5	247	252	52	5,48	262	-	10,25
MT	LEA	2655	91	9	2643	52,2	2643	2608	31,85	8,45	2562	11	-
	LES	8700	57	78	8791	51,4	8791	8833	78,82	79,28	9009	117,3	77,61
JT (exclusiv Branșamente)	LEA	8485	117	7	8493	128,9	8493	8501	103	19,95	8493	218	23,83
	LES	14223	125	35	14290	18,5	14290	14449	26,25	83,48	14545	61	89,92
TOTAL		35227	401	142	35355	341	35355	35534		196,64	35762	383	201,61

Sursa: [prelucrare date „Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018"]

În același timp, au fost construite peste 400 de posturi de transformare și 2 stații electrice, au fost retehnologizate 22 de stații electrice, 336 de posturi de transformare și 78 de puncte alimentare.

Tabel 12: Stațiile electrice, posturile de transformare și punctele de alimentare, în perioada 2015-2018

Categorie	2015			2016			2017			2018		
	Total capacităţi energetice (buc)	Capacităţi energetice reteh. (buc)	Capacităţi energetice noi realizate (buc)	Total capacităţi energetice (buc)	Capacităţi energetice reteh. (buc)	Capacităţi energetice noi realizate (buc)	Total capacităţi energetice (buc)	Capacităţi energetice reteh. (buc)	Capacităţi energetice noi realizate (buc)	Total capacităţi energetice (buc)	Capacităţi energetice reteh. (buc)	Capacităţi energetice noi realizate (buc)
Stații electrice	67	8	1	67	14	1	67	-	-	67	-	-
Posturi de transformare	7957	84	206	8153	110	188	8275	70	127	8432	72	204
Puncte de alimentare	189	13	-	188	15	-	187	32	-	190	18	-

Sursa: [„Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018"]

În conformitate cu "Planul de Dezvoltare a RET perioada 2018 – 2027", în municipiul București s-au desfășurat în anul 2018 următoarele lucrări de întărire a sistemului electroenergetic:

- stație 110/20 kV Parc Drumul Taberei, 2x25 MVA, racordată în sistem intrare – ieșire pe
- LES 110 kV Salaj – Drumul Taberei 2;
- stație 110/20 kV Academia Militară, 2x25 MVA, racordată în sistem intrare – ieșire pe LES
- 110 kV Panduri – Răzoare;
- stație 110/20 kV Park Lake, 2x16 MVA, racordată în sistem intrare – ieșire pe LES
- 110 kV Dudești – Balta Albă:
- LES nou 110 kV Dudești – Park Lake, Al 630 mm2;

- LES nou 110 kV Balta Albă – Park Lake, Al 630 mm2;
- LES nou 110 kV Fundeni – București Nord, Al 1600 mm2;
- LES 110 kV Fundeni – Obor, Al 1600 mm2, reconductorare

În conformitate cu adresa 1196/30.05.2019, în municipiul București sunt prevăzute o serie de lucrări de întărire a rețelei electrice prezentate în Anexa 1.

Programul de mentenanță la nivel de OD a fost realizat în proporție de 95,62% din valoarea programată. Din lucrările realizate, lucrări de mentenanță preventivă reprezintă 47,9%, iar 52,1% reprezintă lucrări de mentenanță corectivă.

Tabel 13: Gradul de realizare a programului de mentenanță pe categorii de lucrări

Program mentenanţă		Realizare program în anul 2016 (%)	Realizare program în anul 2017 (%)	Realizare program în anul 2018 (%)
LN1	Lucrări Operative	51,12	96,27	68,69
	Control Periodic	69,61	66,16	87,21
LN2	Revizie Tehnică	40,82	37,07	32,23
	Intervenții Accidentale	-	-	-
LN3	Reparații de grad 1	129,43	111,17	77,88
	Reparații Accidentale	86,81	100,05	133,88
LN4	Reparații de grad 2	-	-	-
TOTAL		80,29	95,62	98,2

Sursa [„Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017/2018”

Tabel 14: Grad de realizare a programului de mentenanță pe tipuri de instalații[455]

Categorie lucrări		LN1		LN2		LN3		LN4
		Lucrări Operative (%)	Control Periodic (%)	Revizie Tehnică (%)	Intervenții Accidentale (%)	Reparații de grad 1 (%)	Reparații Accidentale (%)	Reparații de grad 2 (%)
LEA	IT	-	158	-	-	107	50	-
	MT	100	10	31	-	129	61	-
	JT	-	74	30	-	74	98	-
LES	IT	-	128	-	-	126	92	-
	MT	145	-	-	-	33	174	-
	JT	-	23	1	-	49	148	-
Posturi de transformare	MT/JT	-	193	36	-	297	71	-
Puncte de alimentare	MT	-	97	6	-	113	149	-
Stații de transformare	IT/MT	80	113	54	-	61	165	-
Alte instalații	IT	-	-	-	-	-	-	-
	MT	122	-	20	-	-	4	-
	JT	32	-	-	-	-	-	-

Sursa: ENEL

În anul 2019, E-Distribuție Muntenia a derulat investiții din fonduri proprii pentru trecerea la 20 kV a rețelei de 6 kV și de 10 kV din zonele București Sud – Jilava (etapizat), Drumul Taberei (etapizat), Cotroceni (etapizat) și Floreasca – care deservește circa 34.500 de consumatori. Astfel de investiții sunt necesare pentru a deservi necesarul de consum din acele zone, a racorda noi clienți și a creștere siguranța în exploatare. De asemenea, au fost modernizate peste 120 de posturi de transformare și o serie de puncte de transformare din tot orașul, care au fost introduse într-un sistem de telecontrol și automatizare, care permite operarea la distanță și izolarea zonelor cu defecțiuni. Alte proiecte vizează modernizarea rețelelor electrice subterane din zonele Domenii – Aviatorilor - Mărăști, Olteniței – Văcărești - Iriceanu, Prelungirea Ghencea, Toamnei - Eminescu, Calea Griviței – deservind, în total, 95.000 de clienți. Linia de IT (110 kV) CET Sud-Dudești a fost și ea modernizată, liniile IT Nord-Grozăvești și Nord-Centru au fost înlocuite, având o capacitate de transport sporită la 180 MVA, și s-a construit o nouă linie subterană de IT Fundeni-București Nord. La nivelul municipiului București există următoarele capacități de producere instalate și disponibile:

[455] Au fost incluse lucările executate cu forțe proprii și lucrări executate cu terții
Alte instalații includ: contoare, aparatură de măsură și control (AMC), echipamente teletransmisie/telegestiune energie electrică la MT și JT. Nu se includ ”Alte lucrări de întreţinere şi reparaţii”: Utilaje, Scule, dispozitive, verificatoare (SDV) utilizate pentru lucrări de mentenanţă, Cladiri administrative, Instalaţii electrice/termice din clădiri administrative, Calculatoare, Mobilier,Telefonie, Altele

Tabel 15: Capacități de producere instalată și disponibilă

Nume Centrala	Nume UD	Pi (MW)	Pnetă (MW)	Pd (MW)	Gestionar	Observații
BUCURESTI SUD	BUCURESTI SUD 1	50	0	0	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	Retras din exploatare C1TA1.
BUCURESTI SUD	BUCURESTI SUD 2	50	0	0	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	Retras din exploatare TA2.
BUCURESTI SUD	BUCURESTI SUD 3	100	84	100	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	
BUCURESTI SUD	BUCURESTI SUD 4	100	84	100	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	
BUCURESTI SUD	BUCURESTI SUD 5	125	102	115	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	
BUCURESTI SUD	BUCURESTI SUD 6	125	0	0	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	Retras din exploatare.
BUCURESTI VEST	BUCURESTI VEST 1	125	0	0	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	Retras din exploatare.
BUCURESTI VEST	BUCURESTI VEST 2	125	0	0	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	Retras din exploatare.
BUCURESTI VEST	BUCURESTI VEST C.C. 3+4	195	171	195	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	
GROZAVESTI	GROZAVESTI 1	50	41	48	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	
GROZAVESTI	GROZAVESTI 2	50	41	48	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	
PROGRESU	PROGRESU 1	50	0	0	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	Retras din exploatare C1TA1.
PROGRESU	PROGRESU 2	50	0	0	ELECTROCENTRALE BUCURESTI	Rotor turbina defect

Sursa: Prelucrare proprie

3.2. Analiza serviciului de alimentare cu energie electrică

Indicatorii pentru evaluarea performanţelor serviciului de alimentare cu energie electrică trebuie să ofere informaţii atât la nivelul sistemului cât şi la nivelul utilizatorilor finali şi reprezintă un instrument important în adoptarea deciziilor pentru managementul şi dezvoltarea reţelelor electrice de transport şi de distribuţie a energiei electrice pentru a asigura:

- creşterea fiabilităţii instalaţiilor energetice,
- îmbunătăţirea serviciului de alimentare cu energie electrică a utilizatorilor.

Operatorii de sistem stabilesc condițiile generale privind continuitatea în alimentarea cu energie electrică care se regăsesc în nivelurile de profit ale utilizatorilor. Conformitatea cu reglementările privind continuitatea în alimentarea cu energie este un criteriu strategic important pentru operatorii de reţea, autorităţi şi pentru reglementatori. Obţinerea unui nivel necesar de profit este un criteriu important de funcţionare a unei afaceri astfel că o siguranţă ridicată în alimentarea cu energie este o cerinţă de bază pentru utilizatori.

Într-o piaţă liberalizată de energie este necesar ca performanţele privind calitatea energiei electrice să fie reflectate separat pentru operatorii de producere a energiei electrice, operatorii de transport, operatorii de distribuţie şi utilizatorii finali. Astfel, o întrerupere la nivelul operatorului de transport sau la nivelul operatorului de distribuţie poate să nu aibă corespondenţă la nivelul utilizatorului final datorită intervenţiei unor alţi operatori. Totuşi fiecare dintre operatori trebuie să ia în consideraţie evenimentele din sistemul propriu pentru a evalua performanţele privind serviciul de alimentare. În acest sens, indicatorii de continuitatea în alimentarea cu energie electrică sunt larg utilizaţi în activitatea practică din sistemele energetice [1]:

- ca elemente de bază pentru adoptarea măsurilor privind dezvoltarea sisemului de alimentare;
- pentru identificarea celor mai bune practici în domeniu;
- ca elemente ale contractelor de furnizare a energiei electrice;
- pentru evaluarea realistă a valorilor normate de către reglementatori;
- pentru evaluarea calităţii activităţii operatorilor energetici.

În cazurile practice este utilizată o largă varietate de indicatori care oferă informaţii specifice necesare evaluării serviciului de alimentare cu energie electrică. Indicatorii utilizaţi trebuie să îndeplinescă următoarele condiţii minimale:

- să fie corect definiţi, fără ambiguităţi;
- să ofere infomaţii utile pentru utilizatori;
- să fie uşor de înteles şi de determinat;
- să permită evaluări pe intervale de timp semnificative;
- să asigure comparabilitatea informaţiilor obţinute cu informaţii similare din alte sisteme.

Pentru evaluarea calităţii serviciului de alimentare în reţelele electrice de distribuţie sunt utilizaţi următorii indicatori:

1. *Durata medie de întrerupere la nivel de sistem SAIDI* (*System Average Interruption Duration Index*) pe durata unui an ca raport între durata totală a întreruperilor la toţi utilizatorii întrerupţi şi numărul total al utilizatorilor conectaţi în sistemul analizat

$$SAIDI = \frac{\sum_{s=1}^{n} N_s \cdot D_s}{N_t}, \qquad (1)$$

în care N_s este numărul utilizatorilor întrerupţi peste 3 minute la întreruperea s, n numărul total de întreruperi, N_t – numărul total al utilizatorilor în sistemul analizat, D_s durata de întrerupere a utilizatorilor (minute) la întreruperea s.

Indicatorul *SAIDI* oferă o valoare medie a duratei dintr-un an în care un utilizator este întrerupt. Se măsoară în minute întreruperi/utilizator şi an. Însumarea din relaţia se face pentru toate incidentele şi pentru nivelurile de tensiune luate în consideraţie. De remarcat faptul că durata întreruperii poate fi diferită pentru diferite grupe de utilizatori în cadrul aceluiaşi eveniment. În acest caz, suma trebuie extinsă pentru fiecare dintre grupele de utilizatori care au resimţit aceeaşi durată a întreruperii.

Analiza indicatorului *SAIDI* trebuie să ia în considerare faptul că este o valoare medie, care poate include întreruperi de durată foarte mare şi unele de durată redusă. Zonele cu întreruperi de durată mare trebuie analizate cu deosebită atenţie pentru a stabili soluţii de creştere a performaţei reţelei.

Valorile agregate pentru SAIDI urban, *întreruperi planificate*, sunt de 13,11 min./an pentru E-Distribuție Muntenia, mult sub media pe țară de 54,27 min./an pentru anul 2017. Valoarea indicatorului SAIDI pentru întreruperi planificate este determinată de intervenția personalului E-Distribuție Muntenia și de necesitatea de a respecta legislația în vigoare.

În anul 2018, valoarea indicelui durata medie a întreruperilor în reţea (SAIDI) aferent OD este de 14,81 min/an pentru SAIDI planificat în mediul urban și 113.35 min/an pentru SAIDI planificat în mediul urban. Se poate observa că durata medie a întreruperilor în anul 2018 în cazul SAIDI neplanificate este mai mare decât în cazul întreruperilor planificate. Acest lucru poate fi determinat în mare măsură de influența condițiilor atmosferice asupra rețelei de distribuție, precum și a creșterii consumului în anumite zone/perioade. Se poate avea în vedere considerarea creșterii ponderii liniilor în cablu subterane în raport cu cele aeriene, concomitent cu necesarele investiții în lucrări de pozare a cablurilor și cu echilibrul puterii reactive.

Figura 23: SAIDI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în perioada 2013-2017

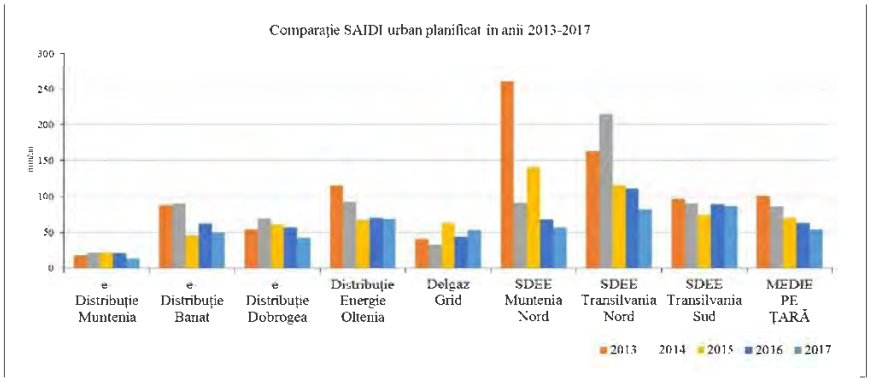

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017

Figura 24: SAIDI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România în 2018

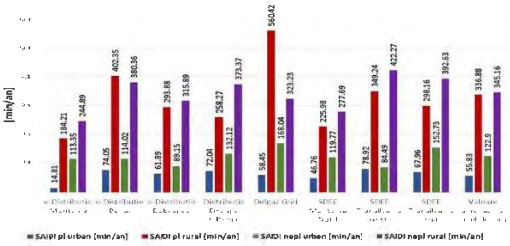

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

Figura 25: SAIDI urban neplanificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în perioada 2013-2017

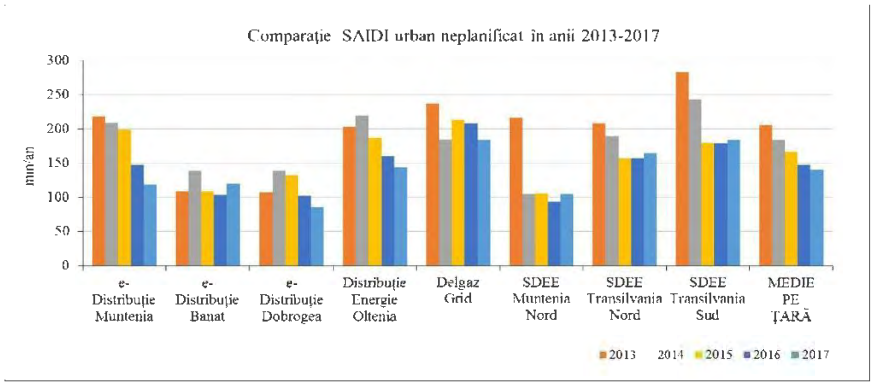

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017

Valorile SAIDI pentru *întreruperile neplanificate cauzate de condiții meteo deosebite* au înregistrat valori de 70 min./an pentru E-Distribuție Muntenia, înregistrându-se o valoare medie pe țară de 652,65 min./an.

2. *Frecvenţa medie de întrerupere la nivel de sistem SAIFI* (*System Average Interruption Frequency Index*) calculată ca raport între numărul total al utilizatorilor întrerupţi într-un an, la fiecare dintre întreruperile *s* de lungă durată şi numărul total al utilizatorilor conectaţi în sistemul analizat

$$SAIFI = \frac{\sum_{s=1}^{n} N_s}{N_t}, \qquad (2)$$

în care N_s este numărul utilizatorilor întrerupţi peste 3 minute în întreruperea s, n numărul total de întreruperi, N_t – numărul total al utilizatorilor deserviţi.

Indicatorul *SAIFI* defineşte numărul mediu de întreruperi pe an pe care le suportă un utilizator. Se măsoară în număr de întreruperi/utilizator şi an. Se determină prin calcul luând în consideraţie structura şi caracteristicile tehnice ale reţelei.

Valorile agregate pentru SAIFI urban, pe toate nivelurile de tensiune, *întreruperi planificate*, au o valoare de 0,07 întreruperi/an pentru E-Distribuție Muntenia, sub valoarea medie pe țară de 0,24 întreruperi/an în anul 2017. În anul 2018, valoarea SAIFI intreruperi planificate [într/an] a fost de 0,21 întreruperi/an, sub media pe țară de 0,61 [într/an], valoarea minimă a acestui indicator fiind înregistrată pentru E-Distribuție Muntenia.

Figura 26: SAIFI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în perioada 2013-2017

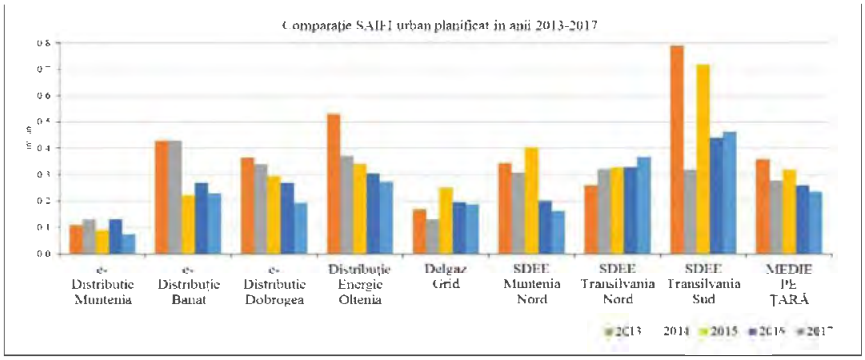

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017

Figura 27: SAIFI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în 2018

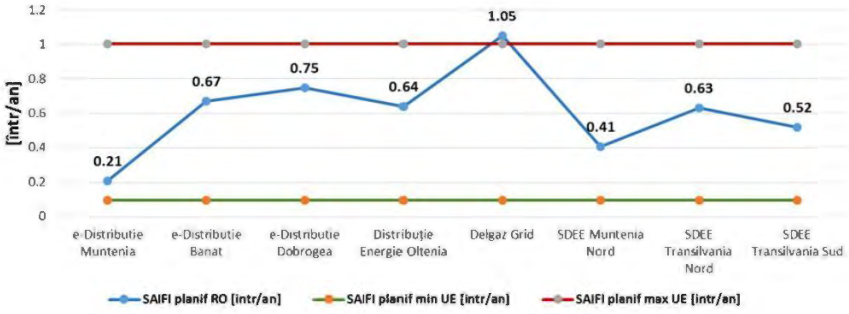

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

SAIFI neplanificat se situează la valori medii în context național, dar cu o tendință de scădere. Valoarea SAIFI întreruperi neplanificate este de 3,15 [într/an] la nivelul E-Distribuție Muntenia, apropiată de valoarea medie la nivel de țară de 3,2 [într/an], în continuare departe de valoarea medie de circa 1 - 2 într/an în ţările europene avansate.

Figura 28: SAIFI urban neplanificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în perioada 2013-2017

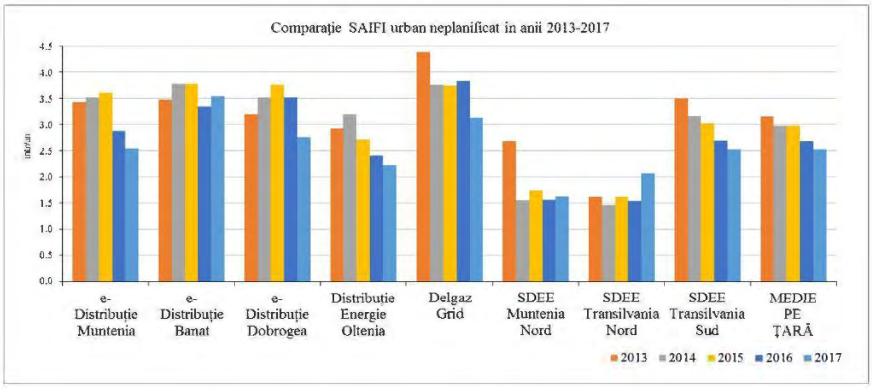

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017

Figura 29: SAIFI urban neplanificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în anul 2018

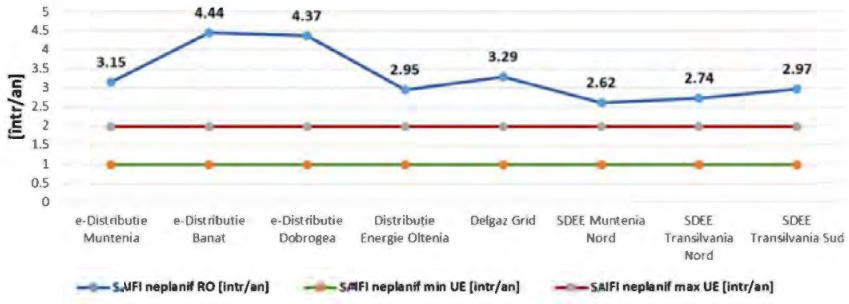

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

3. *Durata medie de întrerupere la nivelul utilizatorului întrerupt CAIDI* (*Customer Average Interruption Duration Index*) calculată ca raport între durata totală a întreruperilor pe durata unui an, la toţi utilizatorii întrerupţi şi numărul total al utilizatorilor, întrerupţi la fiecare dintre întreruperile de lungă durată:

$$CAIDI = \frac{\sum_{s=1}^{n} N_s D_s}{\sum_{s=1}^{n} N_s} = \frac{SAIDI}{SAIFI} \qquad (3)$$

în care N_s este numărul utilizatorilor întrerupţi peste 3 minute în întreruperea s, n numărul total de întreruperi, D_s durata de întrerupere a utilizatorilor (minute) la întreruperea s.

Indicatorul *CAIDI* indică durata medie a unei întreruperi la un utilizator şi se măsoară în minute/întrerupere şi an). Poate fi calculat ca raport între indicatorii *SAIDI* şi *SAIFI*.

Valorile agregate pentru CAIDI urban în anul 2017, întreruperi planificate, sunt de 239,29 min./întrerupere la E-Distribuție Muntenia, mai mici decât valoare medie pe ţară de 293 [min/an]. Valorile agregate pentru CAIDI urban, întreruperi neplanificate, sunt de 45,76 min./întrerupere la E-Distribuție Muntenia, mai mici decât valoare medie pe țară de 80 [min/an]. Acest lucru demonstrează că numărul utilizatorilor efectiv întrerupți în cazul unei manevre de sistem este mai mic decât numărul consumatorilor conectați.

Valorile agregate pentru CAIDI - durata de restabilire a serviciului în cazul întreruperilor planificate în anul 2018, pentru E-Distribuție Muntenia este de 226 min./într., sub valoarea medie pe ţară de 302 min./într.

Figura 30: CAIDI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în anul 2017

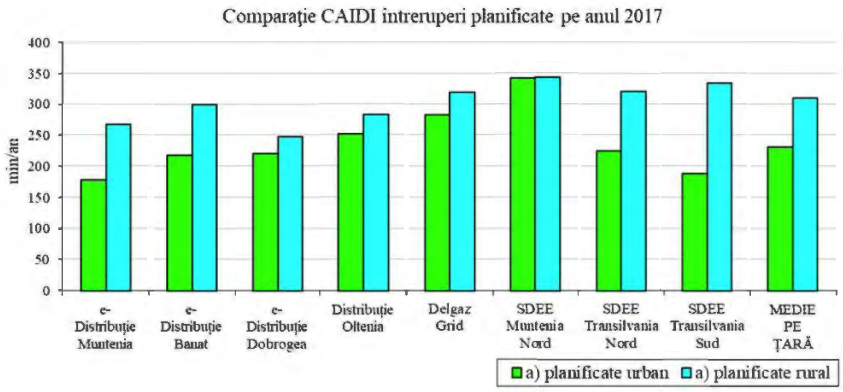

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017

Figura 31: CAIDI urban planificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în anul 2018

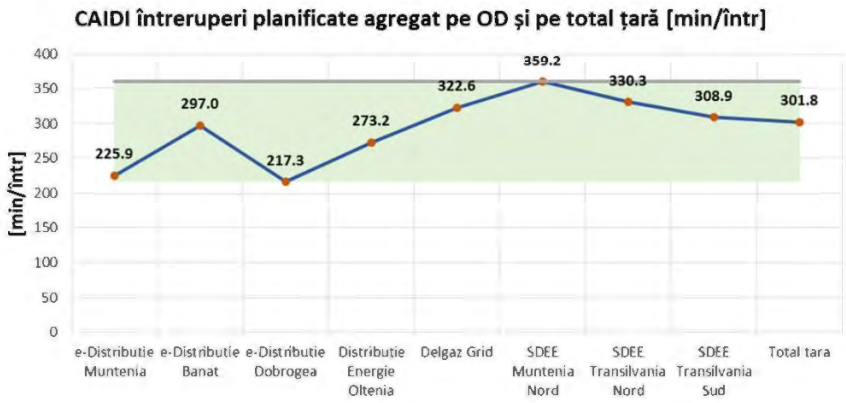

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

Figura 32: CAIDI urban neplanificat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice din România, în anul 2018

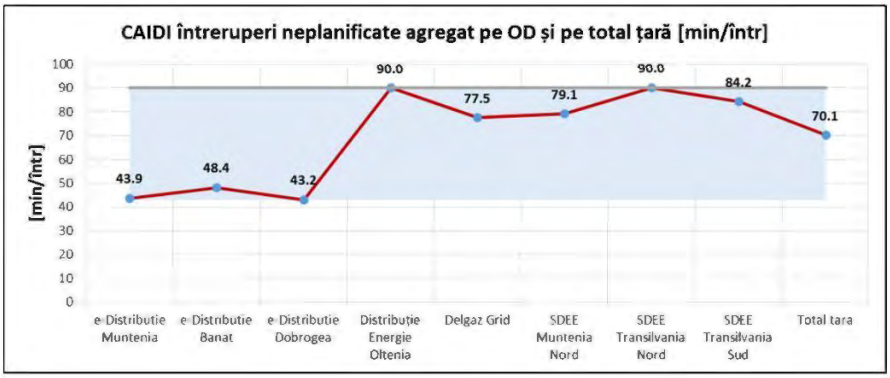

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

Valorile de ansamblu pentru SAIFI, *întreruperi planificate*, la nivelul E-Distribuție Muntenia în anul 2017 erau de 0,19 într./an și se încadrau în valoarea medie de circa 0,1 - 1 într./an din ţările europene avansate. În anul 2018, valorile de ansamblu pentru SAIFI întreruperi planificate au fost de 0,21 într./an, reprezentând valoarea minimă.

Trebuie menționat că, în conformitate cu *Standardul de performanţă*, se înregistrează orice întrerupere lungă, respectiv cu durata mai mare de 3 minute (în acord cu standardul european EN 50160, preluat în standardul românesc SR-EN 50160).

Figura 33: SAIFI agregat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice, în perioada 2013-2017

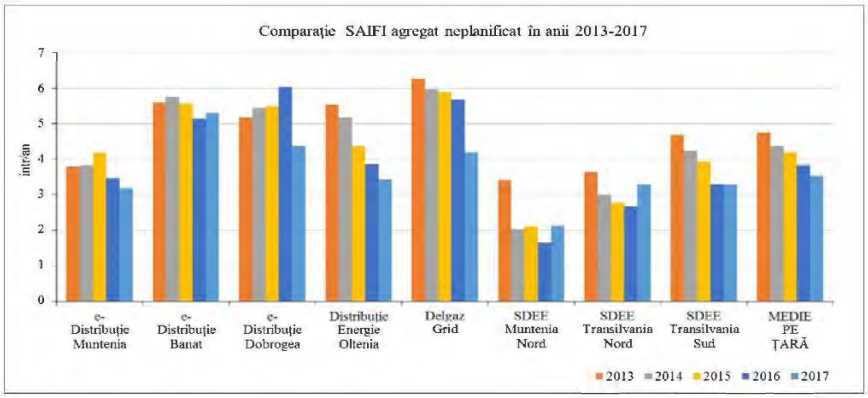

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017

Figura 34: SAIFI agregat la nivelul companiilor de distribuție a energiei electrice, în anul 2018

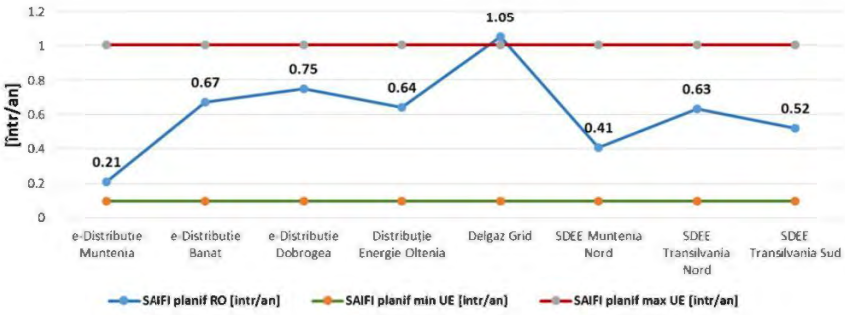

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

Tabel 16: SAIFI – întreruperi planificate și neplanificate la nivelul E-Distributie Muntenia (incluzând București), în anul 2018

OD	e-Distribuție Muntenia
SAIFI întreruperi planificate (intr/an)	0,08
SAIFI întreruperi neplanificate (intr/an)	2,54
SAIFI total (intr/an)	3,35

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

În tabelul de mai sus sunt prezentate valorile pentru SAIFI, întreruperi planificate şi neplanificate. De asemenea, se prezintă şi valoarea totală a SAIFI, deşi este rar utilizată în comparații din cauza caracterului complet diferit, controlabil, respectiv necontrolabil al celor două categorii de întreruperi.

În mediul urban SAIFI planificat, ca valoare medie pe ţară, a fost de 0,21 într./an în anul 2018 iar la nivelul E-Distribuție Muntenia în mediul urban a fost de 0,08 într./an. SAIFI urban planificat a fost în anul 2017 la nivelul E-Distribuție Muntenia de 0,07 într./an, diferența putând fi determinată de lucrările de dezvoltare (retehnologizare) ale rețelei electrice.

SAIFI urban neplanificat a fost în anul 2018, ca valoare medie pe ţară, de 2,4 într./an, iar la nivelul E-Distribuție Muntenia în mediul urban a fost de 2,54 într./an. Acest lucru poate fi datorat atât creșterii consumului la nivelul municipiului București, cât și a lucrărilor de infrastructură desfășurate, a îmbătrânirii rețelelor electrice, a fenomenelor meteorologice ce afectează liniile electrice aeriene.

Valorile agregate de ansamblu pentru SAIDI, *întreruperi planificate,* sunt de 46,57 min./an pentru E-Distribuție Muntenia, de 4 ori mai mici decât valoarea medie pe ţară de 183,58 min./an, și în linie cu valorile de circa 40 - 150 min./an înregistrată în ţările europene avansate.

Valorile agregate de ansamblu pentru SAIDI, *întreruperi neplanificate*, sunt 138,03 min./an pentru E-Distribuție Muntenia, aproape la jumătate față de valoarea medie pe ţară de 224,14 min./an, dar încă peste valoarea medie de circa 20 - 100 min./an înregistrată în ţările europene avansate.

Figura 35: Valorile SAIDI agregat - planificat şi neplanificat - la nivelul companiilor de distribuţie a energie electrice, în perioada 2013-2017

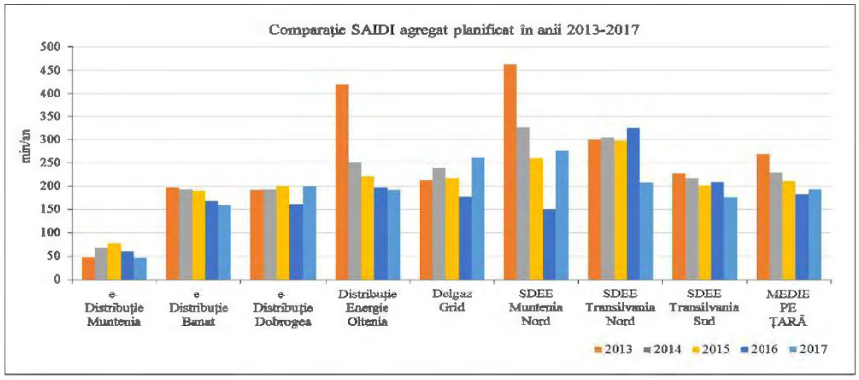

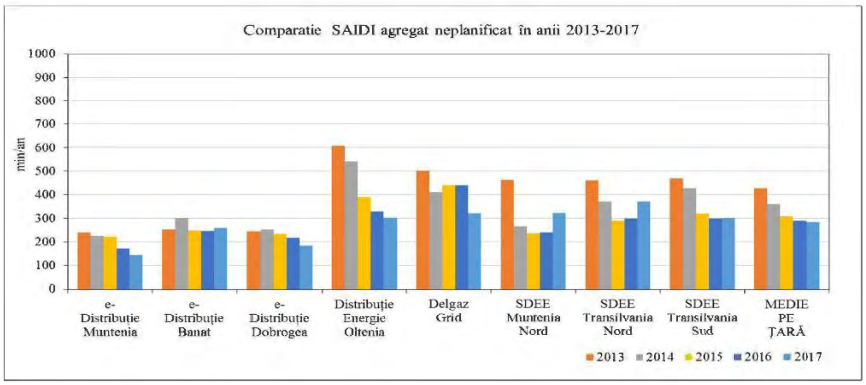

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017

Se mai observă că, în general, SAIDI pentru întreruperile neplanificate are o valoare mai mare decât pentru întreruperile planificate. Principalul indicator de performanţă pentru continuitatea în alimentare a utilizatorilor este SAIDI pentru întreruperi neplanificate din cauza operatorului de distribuție, fără întreruperile neplanificate provocate de evenimente meteorologice deosebite, respectiv de utilizatori și terți.

În tabelul de mai jos se prezintă valorile SAIDI pentru întreruperi planificate, respectiv întreruperile neplanificate. În anul 2018, pentru întreruperile planificate, performanțele maxime au fost stabilite de E-Distribuție Muntenia. În mediul urban, SAIDI planificat este mult sub media pe țară de 55,83 [min/an], ceea ce demonstrează că operatorul de distribuție a adoptat măsurile necesare pentru reducerea timpului de nealimentare a utilizatorilor în cazul efectuării operațiilor de mentenanță.

Tabel 17: SAIDI - întreruperi planificate și neplanificate, la nivelul la nivelul E-Distributie Muntenia (incluzând București),, în anul 2017

OD	e-Distribuție Muntenia
SAIDI planificat urban (min/an)	14,81
SAIDI neplanificat urban (min/an)	113,35

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

Valorile agregate de ansamblu pentru CAIDI se prezintă în tabelul de mai jos. Valorile agregate pentru cazul întreruperilor planificate pentru E-Distribuție Muntenia, sub valoarea medie pe ţară de 301,78 (min/an). Prin măsurile de planificare luate se poate reduce acest indicator, așa cum se înregistrează la E-Distribuție Muntenia la care timpul minim la o întrerupere (timpul de restabilire a alimentării) a fost mic. Acest indicator este cuantificat pentru utilizatorii efectiv afectați de un eveniment în rețea.

Tabel 18: CAIDI - întreruperi planificate și neplanificate la nivelul E-Distributie Muntenia (incluzând București), în anul 2018

OD	e-Distribuție Muntenia
CAIDI întreruperi planificate (min/an)	225,9
CAIDI întreruperi neplanificate (min/an)	43,96

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

În cazul reţelelor electrice de transport, întreruperile se definesc prin durata în care un nod din sistem (nod utilizator sau nod de interfaţă cu reţeaua electrică de distribuţie) nu este alimentat. Nu este luat în considerare impactul asupra utilizatorilor din reţeaua de distribuţie având în vedere că operatorul de transport nu are control asupra acestora.

Sunt luaţi în consideraţie trei parametri ai întreruperilor:

- frecvenţa întreruperilor (numărul de evenimente);
- durata întreruperilor;
- amploarea sarcinii întrerupte.

În reţeaua electrică de transport pot fi utilizaţi indicatorii prezentaţi pentru reţelele electrice de distribuţie pentru utilizatorii conectaţi direct la nivelurile de tensiune corespunzătoare reţelei de transport inclusiv punctele de interfată cu reţeaua electrică de distribuţie, considerată ca un utilizator de reţea. În plus, pot fi utilizaţi o serie de indicatori specifici pentru a cuantifica performanţele reţelei electrice de transport, din punct de vedere al continuităţii în alimentarea cu energie electrică.

- *Timpul mediu de întrerupere AIT* (*Average Interruption Time*) defineşte durata în care alimentarea cu energie electrică este întreruptă

$$AIT = \frac{60 \cdot \sum_{s=1}^{n} ENS_s}{PM} = \frac{8760 \cdot 60 \cdot \sum_{s=1}^{n} ENS_s}{AD} \quad (4)$$

,

în care ENS (energy not Supplied) este energia nelivrată pe durata întreruperii s, PM = puterea medie alimentată din sistem, AD (annual demand) = energia totală anuală netă furnizată utilizatorilor într-un an (fără consumul propriu tehnologic al sistemului)

Indicatorul *AIT* se măsoară în minute/an. În anul 2018, valorile înregistrate la nivelul E-Distributie Muntenia sut mult sub valorile medii pe țară de 333,47 MWh, respectiv 33,92 min/an.

Tabel 19: Indicatorii AIT la IT la nivelul E-Distributie Muntenia (incluzând București), în anul 2018

	e-Distribuție Muntenia
ENS (MWh)	156,44
AIT(min/an)	8,75

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

În continuare se prezintă evoluția timpului mediu de întrerupere AIT în perioada 2013-2017. E-Distribuție Muntenia înregistrează o valoare limită în context național.

Figura 36: Dinamica AIT la nivelul companiilor de distribuție, în perioada 2013-2017

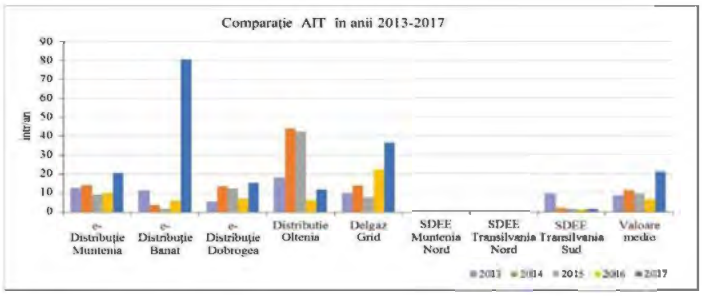

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2017

Tabel 20: Principalii parametri tehnici de calitate a energiei electrice la nivelul E-Distribuție Muntenia, în anul 2017[4][5][6]

Punct analiză (stație electrică/ Nivel tensiune)	Săpt. Analiză	Nr. într. tranz.	Nr. într. scurte	Nr. într. lungi	Depășirea limitelor normale de variație a tensiunii (nr. săpt)	Depășirea valorii normale de flicker, pe termen lung (nr. săpt)	Depășirea factorului de distorsiune armonică (nr săpt)	Depășirea factorului de nesimetrie de secvență negativă (nr săpt)
Balta Albă S1-10kV	17	0	17	25	-	-	-	-
Balta Albă S2-10kV	51				-	-	-	-
Băneasa s1-20kV	52	3	14	46	-	-	-	-
Băneasa s2-20kV	41				-	-	-	-
Crângași s1-10kV	51	1	18	29	-	-	-	-
Crângași s2-10kV	49				-	-	-	-
Dr.MorarilorS1B-10kV	52	0	33	48	-	-	-	-
Dr.MorarilorS2B-10kV	46				-	-	-	-
Dr.MorarilorS1A-10kV	47				-	-	-	-
Dr.MorarilorS2A-10kV	52				-	-	-	-
Dr.Taberei S1-10kV	40	0	33	35	-	-	-	-
Dr.Taberei S2-10kV	49				-	-	-	-
Laromet 20kV	47	0	1	0	-	-	-	-
Militari S1-10kV	52	0	50	62	-	-	-	-
Panduri S1-20kV	52	0	15	32	-	-	-	-
Panduri S2-20kV	51				-	-	-	-
Sălaj 20kV	52	0	25	52	-	-	-	-
Vulcan 10kV	51	0	7	12	-	-	-	-
Vulcan 20kV	40	0	17	58	-	-	-	-
Toporași S2-10kV	37	0	25	27	-	-	-	-
Toporași S3-10kV	35				-	-	-	-
Toporași S4-10kV	37				-	-	-	-
Afumați S1-20kV	50	24	24	93	-	-	-	-
Afumați S2-20kV	52				-	-	-	-
Chitila S1-20kV	52	83	75	180	-	-	-	-
Chitila S2-20kV	51				-	-	-	-

4

[5] Nu au fost monitorizate depășirile limitelor normale pentru variațiile rapide de tensiune (parametrul RVC neconfigurat)

[6] Nr. de întreruperi tranzitorii, scurte și lungi (înregistrate pe medie tensiune în aval de barele stațiilor) sunt raportate pe întreaga durată a anului 2017

Pentru ultimele 5 poziții durata redusă de analiză a fost cauzată de pierderea datelor la momentul realizării update-ului echipamentelor.

Punct analiză (stație electrică/ Nivel tensiune)	Săpt. Analiză	Nr. într. tranz.	Nr. într. scurte	Nr. într. lungi	Depășirea limitelor normale de variație a tensiunii (nr. săpt)	Depășirea valorii normale de flicker, pe termen lung (nr. săpt)	Depășirea factorului de distorsiune armonică (nr săpt)	Depășirea factorului de nesimetrie de secvență negativă (nr săpt)
Tâncăbești S1-20kV	52	105	80	174	-	-	-	-
Tâncăbești S2-20kV	52				-	-	-	-
ICMUG S2-20kV	52	66	41	47	-	-	-	-
Izvorul 20kV	43	81	9	20	-	-	-	-
Popești B1-20kV	15	47	45	102	-	-	-	-
Popești B2-20kV	15				-	-	-	-
IFA B2 20kV	15	11	45	81	-	-	-	-
Giurgiu Nord B2 20kV	15	163	73	198	-	-	-	-
Giurgiu Vest B2 20kV	15	64	35	80	-	-	-	-

Sursa: ENEL

Centralizarea și clasificarea golurilor de tensiune este prezentată în Anexa 2.

Tabel 21*:* Clasificarea supratensiunilor la nivelul E-Distribuție Muntenia, în anul 2017

Punct analiză (stație electrică/ Nivel tensiune)	Creșteri de tensiune					
	Tensiunea maximă u(%)≥120			Tensiunea maximă 120>u(%)>110		
	10≤t (ms)≤500	0,5<t (s)≤5	5< t(s) ≤60	10≤t (ms)≤500	0,5<t (s)≤5	5< t(s) ≤60
Laromet 20kV	-	-	-	2	-	-
Vulcan 10kV	-	-	-	2	-	-
Chitila S1-20kV	-	-	-	3	-	-
Chitila S2-20kV	-	-	-	2	-	-
Tâncăbești S1-20kV	-	-	-	2	1	3
Tâncăbești S2-20kV	-	-	-	-	1	1
ICMUG S2-20kV	-	-	-	7	-	-
Izvorul 20kV	-	-	-	2	-	-
Popești B2-20kV	-	-	-	3	-	-

Nota: In cazul celorlalte puncte de analiză nu s-au înregistrat creșteri de tensiune.

La E-Distribuție Muntenia s-au făcut înregistrări ale principalilor parametri ai calității energiei electrice în 45 stații electrice (stațiile Balta Albă, Băneasa, Crângași, Dr. Morarilor, Dr. Taberei, Laromet, Militari, Panduri, Sălaj, Toporași, Vulcan, București Centru, Dudești, FCME, Increst, Iremoas, Jilava, Mașini Grele, Mega Mall, Mihai Bravu, Pipera, Solex, Titan, Văcărești, Clejani, Colibași, Giurgiu Nord, Giurgiu Vest, ICMUG, Izvoru, Cucuruzu, Marsa, Pietrișu, Prundu, Uzunu, Afumați, Chitila, IFA Măgurele, Popești-Leordeni, Tâncăbești, Arcuda, Buftea, Căciulați, Copăceni, Glina), într-un număr de 92 puncte de analiză, pe o durata medie anuală de 28 săptămâni. În anul 2018 s-au înregistrat 2530 întreruperi tranzitorii, 1600 întreruperi scurte și 2858 întreruperi lungi.

Alți indicatori ar fi:

- *Numărul total de reclamații referitoare la racordare/ contestații ATR* în anul 2018 a fost de 2800, numărul maxim fiind la e-Distribuție Muntenia (1299 reclamații).

- *Timpul mediu de răspuns la reclamaţiile referitoare la racordare/contestații ATR* a fost de 12 zile la JT și 19 zile la MT, valori apropiate de media pe țară.

- *Numărul de reclamaţii referitoare la calitatea curbei de tensiune*, pentru toţi consumatorii, a fost de 4170 ca medie pe țară, din care E-Distribuție Muntenia 986 (962 la JT și 24 la MT), cu o ușoară creștere comparabil cu 2017.

- *Timpul mediu de răspuns la reclamațiile referitoare la calitatea curbei de tensiune* a fost de 9,69 zile la JT și 13,54 zile la MT, la JT fiind valorile minime înregistrate la nivel de țară și termenul maxim de 20 zile, stabilit în Standard.

- *Numărul de cereri/sesizări/reclamații sau solicitări scrise pe alte teme decât cele la care se referă explicit Standardul*, a fost de 85694 la nivelul întregii ţări (față de 78055 în 2017 și 58526 in anul 2016). Numărul maxim a fost înregistrat la E-Distribuíe Muntenia, de 33313, având cel mai mare număr de utilizatori în mediul urban la nivel de țară.

- *Timpul mediu de răspuns la cereri/sesizări/reclamații sau solicitări scrise pe alte teme decât cele la care se referă explicit Standardul* a avut o valoare medie ponderată de 15 zile la JT, respectiv 13 zile la MT și IT, la nivelul întregii țări. La nivelul E-Distribuíe Muntenia au fost de 11 zile la JT, 14 zile la MT și 9 zile la IT, termenul maxim fiind de 30 de zile la JT.

Per total țară s-au înregistrat un număr de 1829 *reclamații scrise pe alte teme decât cele la care se referă explicit standardul care nu s-au putut rezolva*, din care 95 la E-Distribuție Muntenia.

Tabel 22: Principalii indicatori calitativi ai activității E-Distribuție Muntenia

		E-Distribuție Muntenia
Reclamații referitoare la datele măsurate	JT	7360
	MT	114
	IT	-
Timpul mediu de răspuns la reclamațiile referitoare la datele măsurate	JT	7
	MT	7
	IT	-

Număr utilizatori deconectați pentru neplată	E-Distribuție Muntenia
JT	4004
MT	38
IT	-

Timpul mediu de reconectare din momentul anunțării OD de către utilizator/ furnizor de efectuarea plății (zile)	E-Distribuție Muntenia
JT	2
MT	1
IT	-

OD	E-Distribuție Muntenia
Numar de apeluri telefonice	751361
Număr apeluri preluate	727417
Numărul de apeluri telefonice la care nu s-a răspuns în 60s	25760
Procent apeluri telefonice la care nu s-a răspuns în 60 secunde	3,54%
Timpul mediu de răspuns la apelurile telefonice (secunde)	22

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

Compensații acordate utilizatorilor

Tabel 23*:* Valoarea compensațiilor acordate utilizatorilor de energie electrică din municipiul București, în anul 2017

Indicatori de performanță Neîndepliniți		E-Distribuție Muntenia
Continuitatea alimentarii cu energie electrică	Nr.	2282
	lei	122650
Calitatea tehnică a energiei electrice distribuite	Nr.	293
	lei	23445
Calitatea comercială a serviciului de distribuție a energiei electrice	Nr.	11312
	lei	1018940
TOTAL	Nr.	13887
Compensații	lei	1165035

Sursa: Raportul privind realizarea indicatorilor de performanţă pentru serviciile de transport, de sistem şi de distribuţie a energiei electrice şi starea tehnică a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie pe anul 2018

La nivelul municipiului București, în anul 2018 au avut loc 22 de incidente, reprezentând un procent de 55% dintr-un total de 40 de incidente interne în rețeaua operatorului de distribuție E-Distribuție Muntenia. Acest incidente au fost provocate de defecte ale elementelor de rețea (cabluri și cordoane defecte, izolatoare conturnate, echipamente defecte în stațiile electrice), fiind predominante defectele liniilor electrice în cablu de medie tensiune. În urma acestor incidente, ce conduce la întreruperi în alimentarea utilizatorilor și scăderea indicatorilor de continuitate a alimentării cu energie electrica, au fost necesare măsuri de mentenanță corectivă.

În anul 2018, la nivelul E-Distribuție Muntenia, 61,4% din operațiile de mentenanță a fost reprezentată de mentenanța corectivă, iar 38,6% de mentenanța preventivă. Acest procent asociat mentenanței preventive este necesar să crească prin realizarea unui plan elaborat de lucrări de mentenanță, cât și prin investiții în elementele de rețea.

Incidente deosebite la nivelul rețelei de distribuție a energiei electrice – sunt prezentate în Anexa 3.

4. INFRASTRUCTURA DE ENERGIE TERMICĂ

4.1. Piața de energie termică în București

Bucureștiul are cel mai mare sistem centralizat de încălzire din țară, cu 561.213 apartamente conectate (aproximativ 1,2 milioane de persoane) în anul 2018, reprezentând cca. 50% din totalul consumatorilor de încălzire în sistem centralizat din România. Sistemul furnizează agent termic pentru 8.200 de blocuri și 320 de clădiri individuale, plus 5.400 de consumatori nerezidențiali (instituții publice, entități sociale, școli, spitale, clădiri comerciale, consumatori industriali etc.). Sistemul de încălzire centralizată din București concentra în anul 2018 circa 41% din cererea totală de energie termică din România, respective 48% din totalul locuințelor branșate. În București, sistemul de termoficare acoperă în prezent 72% din necesarul total de căldură (rezidențial și nerezidențial), din care încălzirea rezidențială reprezintă 88%. Cererea totală este de 3,8 milioane GCal / an, relativ stabilă în ultimii 3 ani, dar cu aproximativ o treime mai scăzută decât în 2004, din cauza reducerii cererii de căldură industrială, creșterii temperaturilor medii, măsurilor de eficiență energetică în clădiri (izolarea termică a blocurilor de locuințe) și debranșărilor. În același timp, densitatea cererii de căldură în București rămâne destul de ridicată, iar sursele de energie termică sunt relativ apropiate de consumatori în comparație cu alte orașe, ceea ce face ca sistemul centralizat să fie în principiu cea mai eficientă soluție de încălzire pentru oraș.

Figura 37: Densitatea cererii de căldură în București

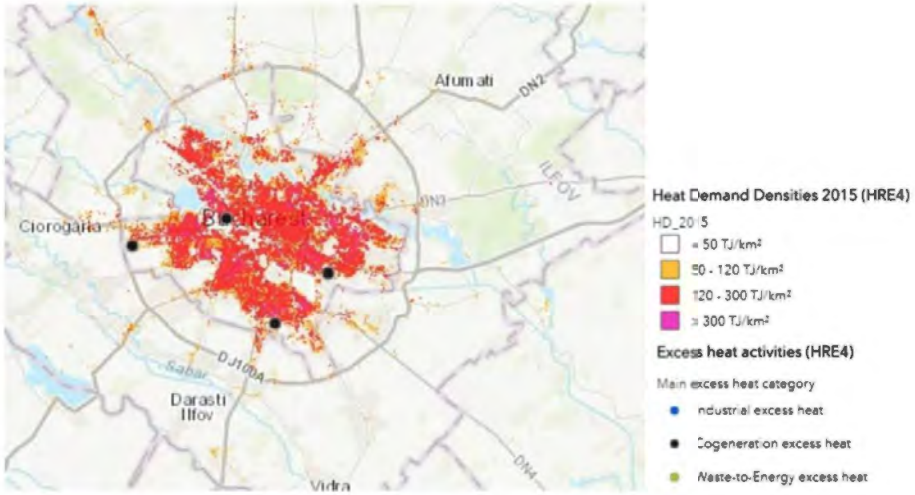

Sursa: Romania Heat Roadmap, 2018[457]

[457] https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/288427732/Country_Roadmap_Romania_20181005.pdf

Figura 38: Dinamica cererii de energie termică, București vs. național

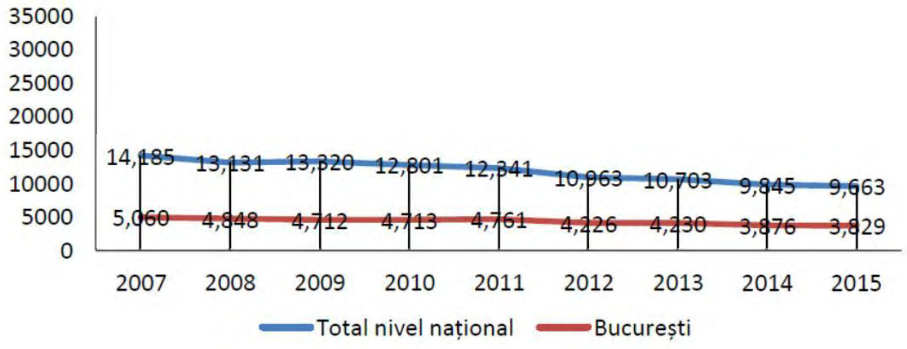

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Spre deosebire de situația sistemelor centralizate de încălzire din majoritatea celorlalte orașe, debranșările oficiale în București sunt reduse, aproximativ 1% în ultimii 5 ani (8% din 1990) sau mai puțin de 1.000 de apartamente pe an. 99,7% din clădiri au contor de scară de bloc și aproximativ jumătate din apartamente sunt echipate cu alocatoare de costuri. Rata încasărilor de la consumatori este foarte bună (peste 97%). Cu toate acestea, rata scăzută a debranșărilor se datorează în principal subvenționării importante a tarifului la consumatorul final, care este printre cele mai mici din România. Consumatorii plătesc doar aproximativ 40% din costul total recunoscut de autoritatea de reglementare ANRE și aprobat de CMGB.

Figura 39: Tariful la consumatorul final pentru energie termică în sistem centralizat, RON / GCal, la sfârșitul anului 2018

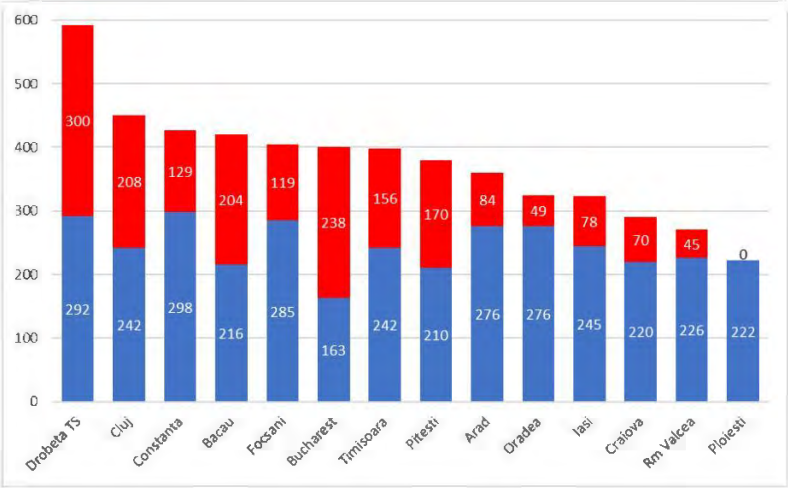

Sursa: Raport ANRE privind SACET, 2018. Bucureștiul are cel mai mic tarif la consumatorul final între orașele cu sisteme de termoficare și printer cele mai mari subvenții, desi este cel mai bogat oraș din România.

Costul total recunoscut oficial pentru producere, transport, distribuție și furnizare este de aproximativ 400 RON / Gcal, în timp ce tariful pentru utilizatorii finali este de 163 RON / Gcal. Primăria are dreptul legal să stabilească un tarif pentru consumatorul final sub costurile aprobate, cu condiția să plătească diferența (237 RON / Gcal) ca subvenție directă companiei de termoficare. Costul reglementat pentru încălzire (400 RON / Gcal în 2018) este, în realitate, și el o subestimare a costurilor reale suportate în lanțul de furnizare a agentului termic, întrucât se bazează pe prețuri pentru gazele naturale și prețuri pentru emisiile de CO2 valabile în anul precedent, fără ca tariful să fie ajustat ulterior la preturile reale. Costul reglementat, deși calculat pe baza unei metodologii de către autoritatea de reglementare ANRE, trebuie aprobat politic prin vot în consiliul local (CMGB), care are tendința de a limita majorările de costuri reglementate. Prin urmare, problemele financiare ale sistemului de încălzire centralizată din București sunt cauzate de: întârzieri la plată și plata parțială a subvențiilor istorice și pe anul în curs, de către PMB; faptul că tarifele reglementate nu recunosc integral costurile reale; și probleme administrative, cum ar fi neconcordanțe între termenele de plată - între consumatori și RADET, între RADET și ELCEN, între acestea și autoritățile fiscale - care generează penalități suplimentare.

Sistemul centralizat de încălzire din București constă în principal din rețeaua de furnizare și distribuție, deținută de primărie; și capacitățile de producție de energie termică, în proprietatea administrației centrale.

- rețeaua (transport, distribuție, stații, mici producători de căldură pentru reîncălzirea apei după transport) a fost administrată până în noiembrie 2019 de RADET, o entitate semi-comercială („regie autonomă") din subordinea PMB. Rețeaua constă din 954 km de rețea primară și 2963 km conducte secundare. Rețeaua primară include un inel interior, care permite, în principiu, ca toate CET-urile să furnizeze agent termic în orice zonă a orașului. După declararea falimentului la RADET, operarea activelor administrate anterior de această regie a fost transferată, de la 1 decembrie 2019, către Compania Municipală Termoenergetica, care ca acționar majoritar PMB (99,9% din capitalul social), la care se adaugă comuna Chiajna și orașul Popești-Leordeni. Delegarea directă a serviciului către această companie municipală s-a făcut nu de către Primăriei, ci de către o asociație de dezvoltare intercomunitară (ADI Termoenergetica București-Ilfov), către care cele 3 UAT sus-menționate asociate au delegat propriile atribuții cu privire la înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, monitorizarea și exploatarea în comun a SACET, dar și pentru a realiza în comun proiecte de investiții. Acest model a fost aplicat cu succes în majoritatea județelor din România pentru serviciile de apă-canal, salubritate sau chiar transport public, fiind un model institutional agreat de Comisia Europeană.
- Capacități de producție: peste 90% din căldura din sistemul de termoficare este produsă în 4 CET-uri deținute de ELCEN, o companie de stat al cărei acționar este guvernul central (actualmente Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri). Restul de energie termică este produs în două CET-uri mici (unul privat – Vestenergo și unul deținut de o primărie de sector - CET Grivița, sectorul 1), un mic CET deținut de RADET (Casa Presei), plus 46 de centrale de cvartal deținute de RADET.

Figura 40: Rețeaua de termoficare din municipiul București

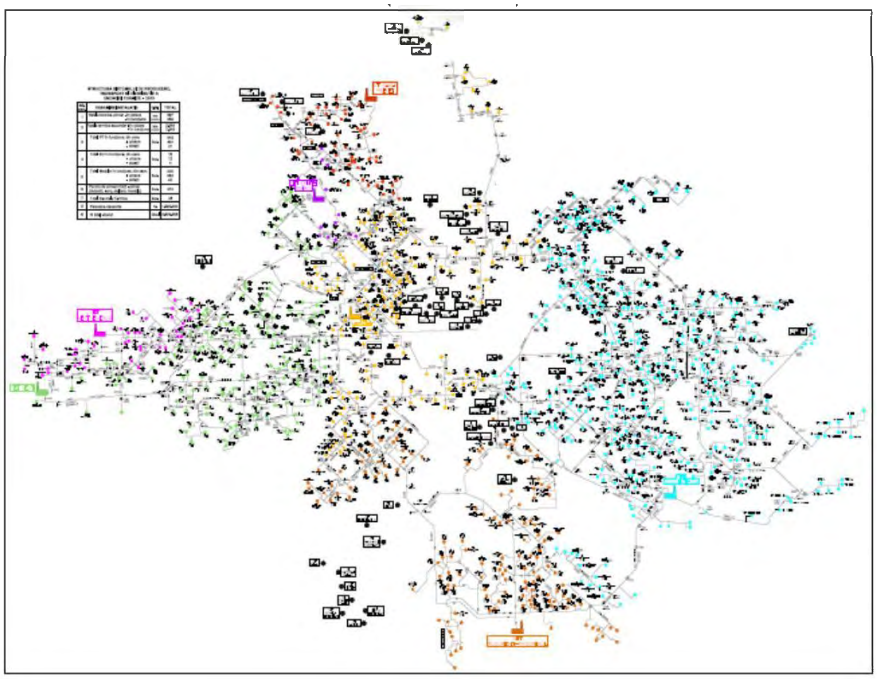

Sursa: Prelucrare proprie

Figura 41: Sistemul centralizat de încălzire și capacitățile de producție înainte de 2009

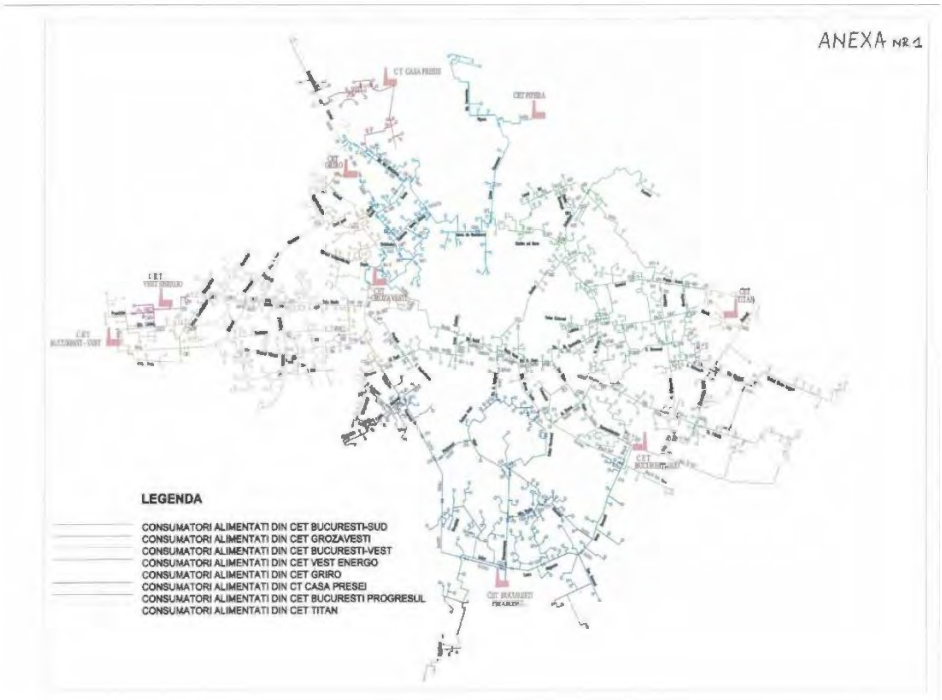

Sursa: Prelucrare proprie

Harta ilustrează sistemul, așa cum a fost conceput inițial. În 2009-2014, CET Titan și CET Pipera au fost închise, în prezent nordul și estul Capitalei neavând în proximitate nicio sursă de energie termică. Cele două zone sunt alimentate în principal de CET București Sud. Fluxul energiei termice în prezent este ilustrat mai jos

Figura 42: Furnizarea energiei termice în prezent

Sursa: Gabriel Dumitrascu, 2017

4.2. Calitatea serviciilor și satisfacția consumatorului

Calitatea serviciului a scăzut substanțial în ultimii ani, deoarece sistemul este uzat moral și fizic, iar investițiile au fost mult întârziate (a se vedea secțiunea de mai jos); acest lucru reduce încrederea consumatorilor în viabilitatea sistemului centralizat de încălzire. În ultimii ani nu s-au înregistrat noi branșări la sistemul de termoficare, deși sectorul imobiliar rezidențial și comercial din București s-a dezvoltat rapid, deoarece toți dezvoltatorii imobiliari optează pentru centrale pe gaze, de apartament sau de bloc. Pentru clădirile deja branșate rata scăzută oficială a debranșărilor în comparație cu alte orașe este cauzată de mai mulți factori:

- tarifele mici la consumatorul final (practic cel mai mic preț pentru gigacalorie din România)
- absența unei politici intenționate la nivelul primăriei de închidere completă a sistemului (spre deosebire de orașe precum Galați, unde primăria a demarat un program de subvenționare a centralelor de apartament și a încurajat debranșările)
- procedura de debranșare destul de dificilă (În Legea 325/2006 a încălzirii în sistem centralizat se încearcă descurajarea debranșărilor prin impunerea unor bariere administrative. Cu toate acestea, faptul că multe din primăriile din orașele unde exista încălzire în sistem centralizat au adoptat politici intenționate de închidere a lor a facilitat debranșările în aceste orașe).

Deși oficial rata debranșărilor este mică, e foarte probabil ca numărul debranșările comerciale sau neoficiale să fie mult mai mare, deși nu se cunoaște cu exactitate. În zonele din București în care calitatea serviciului este slabă (fără apă caldă sau încălzire timp de mai multe zile / săptămâni), consumatorii sunt de facto debranșați. Foarte probabil în aceste zone consumatorii improvizează alternative ad-hoc, reducându-și la minimum consumul în sistemul de termoficare, adică pur și simplu nu se mai bazează pe acesta pentru încălzire și apă caldă. Astfel de consumatori nu vor apărea însă în

statisticile oficiale privind debranșările, deoarece sunt debranșați doar comercial, nu și fizic. Cu toate acestea, descurajarea legală a debranșărilor are logica menținerii unui anumit nivel al cererii pentru a crește viabilitatea economică a sistemului centralizat, obiectiv care nu se atinge dacă consumatorii se debranșează comercial și cererea este oricum redusă.

În iarna 2018/2019, au existat oficial 3.500 de avarii (întreruperi sau furnizare sub parametri de încălzire și apă caldă) și este de așteptat ca avariile să fie mult mai grave în acest an (zone mai mari afectate, perioade mai lungi, atât pentru încălzire, cât și pentru apă caldă). În două cartiere din București (Aviației în Sectorul 1, Colentina în Sectorul 2) au existat întreruperi ale furnizării de apă caldă timp de câteva săptămâni începând din septembrie. Întreruperile cu o durată mai scurtă, atât pentru căldură, cât și pentru apă caldă, au avut loc frecvent, începând cu luna octombrie, în diferite zone ale orașului, deși cel puțin în unele cazuri avariile au fost sub-raportate oficial. Un accident la unul dintre cazanele CET Grozăvești în noiembrie 2019 a provocat întreruperea totală pentru o zi în zone din două sectoare până la repararea cazanului, deoarece rețeaua RADET nu a putut prelua căldură de la alte CET-uri pentru a compensa. Alte avarii majore la secțiuni din magistralele de transport au dus la întreruperi de câteva ore în diverse zone din oraș, deși vremea nu a fost friguroasă. Numărul de avarii în creștere (întreruperi totale, furnizare sub parametri) sugerează că sistemul de alimentare din București riscă să devină fizic inoperabil în câțiva ani, dacă nu se găsesc soluții rapide pentru reparații și investiții.

Figura 43: Surse de încălzire în sectorul rezidențial din București, în 2018

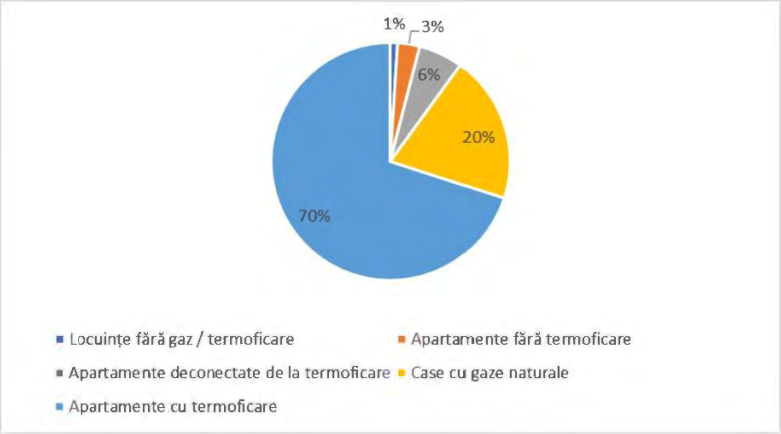

Sursa: JASPERS

Figura 44: Surse de agent termic în sistemul de termoficare, 2018

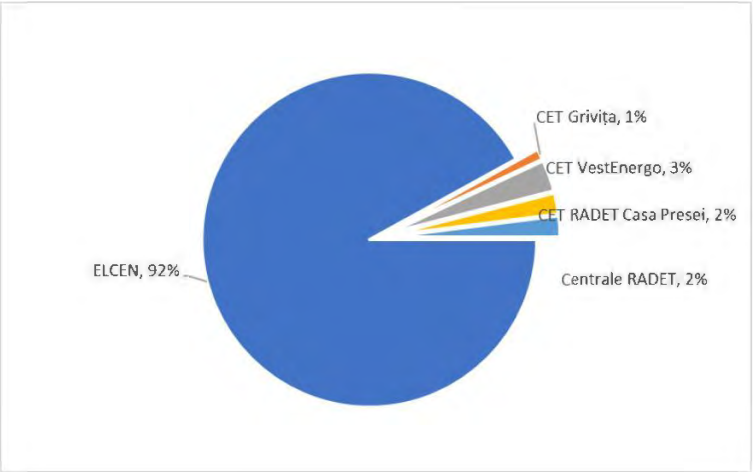

Sursa: JASPERS

4.3. Uzura morală și fizică a sistemului

Rețeaua de distribuție a energiei termice, din proprietatea Capitalei, constând în cca. 1000 km de conducte de transport și 3000 km de distribuție este foarte învechită, cu peste 70-80% mai vechi de 25 de ani. Începând cu 2017, rețeaua înregistrează pierderi de 30% (20% în rețeaua de transport și 10% în rețeaua de distribuție), în principal din cauza conductelor vechi, supradimensionate și a sistemului cu patru conducte. Până în 2018, doar 13% din rețeaua de distribuție și 19% din rețeaua de transport au fost înlocuite cu conducte preizolate.

Tabel 24: Activele sistemului de termoficare din București

Capacități de producție, inclusiv reîncălzire în T&D			
	MWe	MWt	Vechime
ELCEN			
București Sud	550	2262 (din care 1100 cogen)	Majoritatea 1965-1966
București Vest	250	1208 (din care 371 cogen)	Majoritatea 1972-1974
București Vest ciclu com	186	198 (cogen)	2009
Grozăvești	100	912 (din care 215 cogen)	Majoritatea 1964-1966
Progresu	200	1054 (din care 684 cogen)	Majoritatea 1987-1992
VestEnergo	23	53 (din care 22 cogen)	2011-2014
Grivița	11	59 (cogen)	1965 (50%), 2009 (50%)
RADET			
Casa Presei		100 (căldură)	1996
Centrale de cvartal		271 (căldură)	Majoritatea 1960-1975
TOTAL	1320	6117	
Rețea			
		Km	Vechime
Transport		987	81% înainte de 1995
Distribuție		2963	62% înainte de 1995
TOTAL		3950	

Sursa: Date ale Băncii Mondiale, colectate în 2018

Pierderile constau în pierderi de căldură în rețeaua de transport și distribuție; dar și pierderi de apă, în creștere. Sistemul centralizat de încălzire a fost inițial conceput să funcționeze la presiuni de 13-15 bari la vârful de cerere (în mare parte industrială) pe timpul iernii. La sfârșitul anilor 90, după închiderea unei mari părți din industrie, presiunile au scăzut treptat până la 10 bari și au ajuns în prezent la doar 3,5-4 bari, cu presiuni de retur de aproximativ 3 bari. Din această cauză, ineficiențele se accelerează: presiunile mai mici duc la o calitate scăzută a serviciilor (temperaturi mai scăzute la consumatorii finali, deoarece apa circulă mai lent) și la pierderi de căldură mai mari în rețea. RADET, și din iarna 2019/2020 noul operator TERMOENERGETICA, solicită de la ELCEN presiuni mai scăzute în punctele de intrare în rețeaua de termoficare, din cauza scăderii cererii, dar și din cauza faptului că conductele s-ar avaria la presiuni mai mari, sporind pierderile de apă, o consecință directă a lipsei investițiilor în rețea. Apa suplimentară pompată în sistem pentru a compensa pierderile fizice de apă s-a dublat în ultimul deceniu și atinge în prezent volume de 2000 m3 / h cu vârfuri de până la 2600 m3 / h; pierderile înregistrate la cererea maximă pot fi suportate fizic de sistemul de termoficare pentru perioade de timp limitate (câteva ore). Se estimează că aproximativ 10% din apa din sistemul de termoficare se pierde prin conducte avariate. Capacitatea ELCEN de a procesa apa suplimentară pompată în sistem este, de asemenea, limitată; în anumite perioade, se pompează în conducte apă tratată parțial - demineralizată pentru a evita sedimentele, dar nu degazificată pentru a evita formarea de acizi. La rândul său, aceasta corodează în continuare rețeaua și accelerează deteriorarea întregului sistem.

În luna mai 2019, Consiliul General al Municipiului București (CGMB) a aprobat înființarea Companiei Municipale ENERGETICA SERVICII. Aceasta a preluat proiectele de înlocuire a 31,6 x 2 (63) km de conducte magistrale de transport a energiei termice (magistralele I, II, III Sud, magistrala II-III Grozăvești, magistrala I-III Vest, magistralele Progresul-Berceni, respectiv Progresul-Ferentari), modernizarea centralei termice de cvartal Amzei, construirea unei noi unități de producere în cogenerare într-unul din cartierele aflate la distanță mare de CET-uri (de ex. Aviației, Colentina,

Pantelimon, Balta Albă, Titan). La acestea se adaugă și activități de mentenanță preventivă și corectivă a rețelei,

Tot în anul 2019, CGMB a aprobat un proiect de reabilitare (prin redimensionare și înlocuire cu conducte din oteț preizolate) a sistemului de termoficare din București, cuprinzând 25 de obiective, cu o lungime de 106 x 2 (212) km de conducte de transport a energiei termice, Valoarea totală a investiției este de 1.182 mil. Lei, în anul 2020 fiind estimate depunerea acestui proiect spre finanțare din fonduri europene, prin POIM 2014-2020. În cazul aprobării finanțării, lucrările vor fi decontate doar până la data 31 decembrie 2023. Se estimează că proiectul va conduce la economii anuale de 67 mil. Lei, prin reducerea la 22,4% a pierderilor de energie. Pentru perioada de programare 2021-2027, PMB are în pregătire un alt proiect care ar trebui să asigure modernizarea a încă circa 240 km de rețea de termoficare, tot cu fonduri europene, însă orizontul de implementare este mai lung (posibil până în 2030). Așadar, în jurul anului circa 500 km de rețea de transport energie termică ar putea fi modernizată.

Pe partea de producție, capacitățile sunt în majoritate uzate fizic și moral și s-au făcut puține investiții noi în ultimul deceniu. Doar VestEnergo (privat) și București Vest (unitatea în ciclu combinat), plus unele capacități mai mici, au fost modernizate. Unitatea în ciclu combinat de la București Vest ar avea nevoie înainte de 2030 de un alt program de investiții de capital pentru a-și prelungi durata de funcționare.

Dacă nu se realizează investiții în capacitățile de producție (estimate la peste 500 mil. Euro), ELCEN va trebui să închidă cele mai multe cazane și unități în cogenerare până în 2023 pentru nerespectarea standardelor de mediu și va putea furniza doar aproximativ 20% din producția de căldură de astăzi. Majoritatea capacităților de producere existente funcționează pe baza unor derogări temporare de la standardele de emisii de NOx - 2 cazane din București Sud și Progresu sunt autorizate să funcționeze până la jumătatea anului 2020, în timp ce alte 11 cazane pot funcționa până la sfârșitul anului 2023. Singurele capacități care vor respecta standardele de mediu după încheierea perioadelor de derogare constau în capacitatea în ciclu combinat de la București Vest (care produce 170 GCal / h) și două cazane (100 GCal / hx 2), în timp ce cererea maximă este de 1800 GCal / h. Situația financiară a ELCEN, companie aflată în insolvență, care pretinde că are de încasat de la RADET (companie în faliment) circa 4,8 md. Lei, nu permite decât într-o foarte mică măsură realizarea acestor investiții. De asemenea, statutul de societate în insolvență nu permite nici atragerea de fonduri europene în acest scop.

ELCEN a demarat totuși câteva investiții pe termen scurt pentru conformarea la cerințele de mediu, respectiv:

- retehnologizarea a două CAF cu o capacitate de 100 GCal/h - la CET București Vest și CET Grozăvești – finalizată în anul 2019:
- modernizarea sistemului de ardere și a sistemului de conducere a procesului la cazanele de abur 2,3,4 de la CET București Sud – termen estimativ de finalizare 30 iunie 2020;
- modernizarea sistemului de ardere și a sistemului de conducere a procesului la cazanele de abur 2,3,4 de la CET Progresul – termen estimativ de finalizare: trimestrul I 2020.

În acest context, în luna martie 2020 a fost aprobat noul plan de reorganizare al ELCEN, care prevede transferul afacerii de către statul roman către PMB sau o entitate desemnată de către aceasta pentru a pune în funcție un sistem integrat de alimentare centralizată cu energie termică, în termen de 6 luni. O a doua opțiune este ca statul să se asocieze cu PMB și să înființeze o nouă entitate și să preia activele ELCEN, eventual și cele ale TERMOENERGETICA, pentru a funcționaliza sistemul integrat. A treia opțiune ar fi ca Ministerul Economiei, sau o entitate desemnată de acesta, să preia activele ELCEN. Dacă statul roman nu este interesat de această tranzacție, activele ELCEN vor fi vândute către orice investitor privat care îndeplinește cerințele de business și legale. În plus, recuperarea creanței deținută

de ELCEN împotriva RADET, estimate de companie la 4,8 md. Lei, se va face pe cale judiciară, prin demersurile de angajare a răspunderii PMB.

În ciuda uzurii morale și a întârzierii investițiilor, practic nu există nicio alternativă la sistemul centralizat de încălzire în București, nu numai pentru furnizarea de căldură, ci și pentru energia electrică. Pe de o parte, trecerea la surse alternative de încălzire este limitată pe termen scurt - de ex. cele 560.000 de apartamente ar putea fi branșate la centrale proprii de apartament de operatorul de distribuție în 10 ani, în cel mai bun caz, întrucât operatorul nu are capacitatea de a branșa mai mult de 50-60.000 de apartamente pe an. Există, de asemenea, alte riscuri și provocări substanțiale privind centralele sau alte soluții individuale de încălzire: poluarea mai mare aproape de consumator, riscuri pentru sănătate, riscuri de explozii din improvizații pentru încălzire, probleme majore de accesibilitate pentru consumatorii vulnerabili, comportament de tip ”free-riding” (debranșarea totală și încălzirea de la vecini prin pereți), securitatea aprovizionării - termoficarea funcționează cu combustibili de rezervă, spre deosebire de centralele de apartament care necesită atât gaze, cât și energie electrică. Pe de altă parte, capacitatea electrică totală instalată a instalațiilor în cogenerare din ELCEN și producătorii mai mici este de aproximativ 600 MW, în timp ce consumul maxim în București este de aproximativ 7-800 MW (h / h). Nu există o altă capacitate mare de producere a energiei electrice în jurul Bucureștiului (cele mai apropiate sunt la Ploiești și Giurgiu, la aproximativ 50 km); rețeaua de transport a energiei electrice este destul de învechită și congestionată în jurul Bucureștiului, ceea ce limitează capacitatea de a aduce energie electrică din altă parte. În același timp, cererea de energie electrică în București va crește, având în vedere dezvoltarea rapidă a orașului. Posibila închidere a ELCEN în urma închiderii sistemului centralizat fără a pune ceva în loc ar afecta aprovizionarea cu energie electrică a orașului. În alte cuvinte, nu există alternativă decât investițiile urgente în restructurarea și modernizarea sistemului în ansamblu.

4.4. Nevoi și planuri de modernizare

Deși toți actorii interesați sunt de acord că investițiile sunt urgente și că nu există o alternativă viabilă la sistemul centralizat de încălzire, nu s-a ajuns încă la un scenariu agreat de toate părțile cu privire la modul în care termoficarea ar trebui restructurată pentru a răspunde cererii actuale și modernizată pentru a ține pasul cu evoluțiile din oraș. Pentru a rezuma diferitele strategii, memorandumuri și documente pe această temă, aprobate din 2009 până în prezent, există mai multe viziuni privind viitoarea structură optimă a sistemului centralizat de încălzire. Diversitatea opțiunilor care se vehiculează este cauzată parțial de complicațiile instituționale pe care le presupun toate aceste opțiuni și de diferitele înțelegeri ale entităților implicate cu privire la rolul lor în viitorul sistem - ELCEN, RADET/Termoenergetica, Ministerul Energiei, PMB, investitorii privați și potențiali etc. (a se vedea capitolul instituțional de mai jos).

Astfel, unii au în vedere ***fuziunea ELCEN și RADET/TERMOENERGETICA într-un sistem centralizat de încălzire integrat vertical***, cu monopol asupra producerii, transportului, distribuției, furnizării de căldură, o opțiune care a fost luată în calcul și ca un mijloc de a șterge datoriile istorice și de a permite proprietarului (PMB) sau unui concesionar privat să-și asume întreaga responsabilitate privind serviciul de alimentare cu căldură a orașului, restructurând simultan capacitățile de producere și rețeaua. Această viziune apare, de exemplu, în strategia PMB aprobată în 2017[458]. Alții privesc viitorul sistem centralizat de încălzire ca un sistem în care ***rețeaua este administrată separat ca un monopol natural. Mai mulți producători (ELCEN, VestEnergo, CHP Grivita și viitorii investitori) ar avea acces nediscriminatoriu la rețea și ar concura*** între ei pentru a furniza căldură consumatorilor finali, o soluție care este posibilă, având în vedere dimensiunea și structura de inel a reţelei de termoficare. O astfel de soluție ar fi compatibilă din punct de vedere tehnic cu existența mai multor producători, incluzând surse regenerabile, stocare de căldură, cu consumatorii-producători (”prosumatori”) și ar putea favoriza inovația, deci este considerată ca fiind mai ”progresistă”. Aceasta a fost o opțiune luată

[458] http://acteinterne.pmb.ro/legis/acteinterne/AtachInt/AnexaH260_17.pdf

în considerare într-o strategie anterioară, pregătită de consultanți internaționali (Grontmij Carl Bro) și aprobată de PMB în 2009[459].

În ciuda noii strategii din 2017, în care se merge pe opțiunea de integrare verticală, ideea pieței concurențiale de căldură cu accesul nediscriminatoriu al terței părți este încă de facto susținută de diverși actori, inclusiv de (sau mai ales de) producătorii independenți. Probabil că această a doua variantă va apărea din nou pe agendă odată ce primăria va începe să caute în mod activ investitori în capacități de producere pentru nordul și estul orașului[460], unde CET-urile ELCEN au fost închise cu ani în urmă, unde în prezent apar cele mai mari probleme cu furnizarea de căldură și unde nu există noi planuri de investiții din partea operatorilor actuali.

Deși ambele strategii (2009, 2017) au fost aprobate oficial, niciuna nu a fost implementată după adoptare. Există multe variante pentru fiecare dintre opțiuni (de exemplu, *monopol* - fuziunea RADET și ELCEN prin preluarea RADET de către ELCEN, inclusiv a rețelei de transport pentru a stinge datoriile istorice, 2011; transferul ELCEN către primăria București, 2013; achiziționarea ELCEN de către primărie, 2016; înființarea unei noi companii municipale, 2016-2019 etc; *piață concurențială*: modelul ”cumpărătorului unic”; ideea construirii a 5-7 noi producători de dimensiuni medii, totalizând cca. 300 MW în cogenerare; transformarea celor 46 de unități descentralizate deținute de RADET în centrale de cartier, în principal doar cazane pentru producerea de căldură și cu mici capacități în cogenerare etc.) Fiecare dintre aceste soluții are meritele și dezavantajele sale, dar o decizie trebuie luată o dată pentru totdeauna și implementată sistematic timp de cel puțin un deceniu cu investiții și lucrări consecvente, dacă dorim ca sistemul centralizat de încălzire să devină sustenabil.

Din păcate, niciuna dintre viziunile menționate mai sus nu pare să țină cont de nevoia cooptării active a consumatorilor în reforma sistemului centralizat de încălzire. Un semnal de alarmă este, de pildă, faptul că nici unul din dezvoltatorii ansamblurilor rezidențiale noi din București nu ia în calcul branșarea la sistemul centralizat de încălzire (spre deosebire de branșarea la orice altă utilitate). De remarcat în schimb faptul că dezvoltatorii imobiliari din alte orașe, precum Iași sau Oradea, branșează noile blocuri la sistemele centralizate de încălzire, aici termoficarea funcționând bine și consumatorii având încredere în viitorul sistemului. Problemele înregistrate în ultimii ani în București cu privire la furnizarea agentului termic a activat pe rețelele sociale grupurile în care consumatori care au capacitatea financiară și resursele pentru a se debranșa și a-și monta centrale de apartament își împărtășesc experiențele, oferă soluții legale pentru debranșare și analizează cele mai eficiente soluții. Chiar dacă ”activiștii debranșărilor” nu sunt neapărat o majoritate sau statistic relevanți, reforma sistemului va avea nevoie tocmai de consumatorii cu acest profil: bun-platnici, activi, care au suficiente resurse financiare ca să poată susține creșterea tarifului pentru investiții și eliminarea subvențiilor (măsuri dureroase, necesare reformei), dar sunt și destul de vizibili în comunitățile de consumatori[461].

Rețeaua trebuie redimensionată la nivelul cererii actuale și modernizată în întregime, dar majoritatea lucrărilor întreprinse până acum au fost de înlocuire a segmentelor de conducte în caz de avarii majore cu pierderi de apă și căldură. Densitatea comercială a agentului termic este de 1,5 MW de căldură / m de rețea, cu mult sub minimul de 2 pentru ca un sistem de termoficare să fie eficient, ceea ce sugerează că rețeaua este substanțial supradimensionată. În ciuda necesității de a

---

459 http://www.amrsp.com.ro/index.php/analize-studii-rapoarte-elaborate-de-amrsp/strategia-energetica-a-municipiului-bucuresti-carl-bro-ath-energ

460 În noiembrie 2019, primăria a aprobat un proiect care permite RADET să lanseze o licitație pentru achiziția de energie termică în nordul și estul Bucureștiului – http://www4.pmb.ro/wwwt/institutii/CGMB/sedinte/ordinea_de_zi/db/02_20191114.pdf.

Acest proiect este, de fapt, compatibil doar cu principiile accesului nediscriminatoriu al terților și ale unei piețe concurențiale de încălzire. Ideea ar fi în contradicție cu filozofia strategiei adoptate în 2017 și cu faptul că Termoenergetica ar trebui, conform statutului, să aibă (în viitor) monopolul și pentru producția de energie termică.

461 ELCEN a înțeles acest risc și și-a înființat recent o pagină de facebook, COGEN România, prin care încearcă să informeze publicul generalist cu privire la avantajele termoficării, soluții tehnice etc.

restructura rețeaua, cea mai mare parte a capitalului investit în prezent este pur și simplu folosită pentru rezolvarea punctuală a celor mai grave avarii. Începând cu 2004, investițiile s-au ridicat la 30-120 milioane RON / an (7-25 milioane EUR / an), atingând un nivel maxim în 2007-2010. În perioada 2017-2018, investițiile medii de capital în rețea au atins doar 1 milion EUR / an; deși alocările bugetare inițiale au fost mai mari, cheltuielile efective au fost mai mici (banii fiind realocați spre sfârșitul anului către alte priorități din cauza problemelor de planificare și organizare corespunzătoare a achizițiilor și lucrărilor).

Astfel, în 2019, investițiile bugetate pentru RADET au fost de 68 milioane RON (aproximativ 14 milioane EUR), însă cheltuielile efective până în septembrie au fost de doar 5,2 milioane RON (1,1 milioane EUR). În ceea ce privește producția, doar 180 km de conductă au fost înlocuiți în ultimii 3 ani (30 km în rețeaua primară, 150 km în rețeaua secundară), cu planul de a mai realiza 64 km până în primăvara anului 2020 (20 km rețea primară, 44 km secundar). Deoarece aceste lucrări constau în înlocuirea simplă a segmentelor de conducte cu fisuri majore, ele nu contribuie la modernizarea și la reducerea necesară a dimensiunii conductelor, adică aceste investiții se vor pierde dacă va începe un program de renovare majoră. Ca idee, înlocuirea întregii rețele o dată la 30 de ani ar însemna cel puțin 33 km/an pentru rețeaua de transport și 100 km/an pentru rețeaua de distribuție – făcând abstracție de nevoia urgentă de investiții acum pentru reducerea pierderilor.

Tabel 25: Investiții în sistemul de termoficare (rețele transport și distribuție), buget PMB, milioane RON

	Sume bugetate	Sume cheltuite	
2014	50	50	
2015	55	25	
2016	40	40	
2017	86	7.5	
2018	76	9.7	
2019	68	5.2	Sep 2019

Sursa: Calcule proprii pe baza situațiile financiare anuale publicate de PMB

Notă: aceste sume alocate cheltuielilor de capital nu sunt investiții pentru modernizarea sistemului, ci în special pentru înlocuirea conductelor grav avariate.

Tabel 26: Situația subvențiilor de preț acordate de PMB pentru energia termică

SITUATIE DIFERENTA DE PRET LA ENERGIA TERMICA (2007-2019)								
							lei (cu tva)	
An	**Contravaloare deconturi aferente ian-dec**	**Sume incasate ian-dec**	**din care: avans pentru an urmator**	**decont acoperit din avans an precedent**	**incasare aferenta sold an precedent**	**diferenta neincasata aferenta ian-dec**	**Observatii**	
0	**1**	**2**	**3**	**4**	**5=6-7**	**6=1-(2-3-5)-4**	**7**	
2007	286,021,057	185,041,200				100,979,857	100,979,857	neachitati
2008	596,071,268	480,535,733				115,535,535	72,685,640	neachitati
2009	676,257,364	529,660,422			42,849,895	189,446,837	145,789,267	neachitati
2010	775,539,270	402,576,430			43,657,570	372,962,840	228,632,883	neachitati
2011	747,528,813	623,150,000			144,329,957	268,708,770	167,265,118	neachitati
2012	589,701,786	526,869,219			101,443,652	164,276,219	incasat pana la 20,03,2013	
2013	625,048,233	487,000,000			164,276,219	302,324,452	incasat pana la 13,08,2014	
2014	598,005,056	552,000,000			302,324,452	348,329,508	incasat pana la 07,08,2015	
2015	628,495,646	850,868,501			348,329,508	125,956,653	incasat pana la 18,01,2016	
2016	608,140,975	820,105,606	108,856,117		125,956,653	22,848,139	incasat pana la 30,01,2017	
2017	694,427,006	719,147,514	125,801,735	108,856,117	22,848,139	15,073,249	incasat pana la 01,02,2018	
2018	766,370,606	507,183,607		125,801,735	15,073,249	148,458,513	incasat pana la 13,03,2019	
2018 (acoperire pierderi)	165,574,997	165,574,994					incasat cf HCGMB 556 si 822/2018	
2019 (ian-oct efectiv) + nov estimat (110 mil lei)	723,162,036	764,620,550			148,458,514	107,000,000	decont aferent noiembrie 2019	

Sursa: Calcule proprii pe baza situațiile financiare anuale publicate de PMB

Notă: a se observa faptul că o parte din întârzierile de plăți provin din modul în care este construit bugetul, anual, cu un sezon de iarnă suprapunându-se peste bugetele aferente pentru doi ani.

Un program de modernizare a rețelei de termoficare ar necesita aproximativ 800-900 de milioane EUR pentru oricare dintre cele două opțiuni; trebuie menționat că planul propriu de investiții al fostului operator RADET reflecta opinia sa că producția de energie termică va fi în cea mai mare parte în cele 46 de centrale de cvartal (unități descentralizate), care ar fi transformate în centrale termice de cartier. Cu alte cuvinte, există o nepotrivire clară în planurile RADET și ELCEN în ceea ce privește modelul sistemului de termoficare. 8-900 de milioane de euro este o cifră aproximativă, vehiculată de diverși experți și include redimensionarea sistemului cu conducte de diametru mai mici, ajustări ale rețelei pentru a răspunde nivelului actual al cererii și integrarea capacităților distribuite, de generație nouă și digitalizarea rețelei. În principiu, modernizarea sistemului centralizat de încălzire prin proiectarea și montarea conductelor de transport preizolate cu supape și pompe moderne, împreună cu o stație modernă compactă complet automatizată pentru fiecare clădire și opțiunea de reglare a căldurii la nivelul clădirii ar putea reduce drastic pierderile de căldură la numai 5-8%, în conformitate cu standardele occidentale. Cu toate acestea, având în vedere că nu există un scenariu agreat pentru restructurarea sistemului, unii văd o rețea de termoficare aproximativ pe structura din prezent, dar cu conducte cu diametru mai mic (pe măsura cererii mai mici); alții văd o rețea de termoficare structurată în jurul generării distribuite (unități de cartier), cu interconexiuni mai limitate cu celelalte zone ale orașului. Planul RADET cu 46 de centrale termice de cartier este opțiunea cea mai descentralizată (generare distribuită). Pe scurt, ultimul plan de investiții al RADET din 2017 (retrospectiv, nerealist) a constat în[462]:

- modernizarea a 250 km (x 2) de rețea de transport în 2018-2022 și a restului rețelei de transport în 2023-2024
- unitate de cogenerare de înaltă eficiență care înlocuiește cazanul de la Casa Presei în perioada 2018-2020
- dispecer modern de termoficare în perioada 2019-2021
- instalarea cazanelor termice cu eficiență ridicată în centralele de cartier cu eficiență de peste 91% și automatizare până în 2028
- instalarea conductelor de distribuție preizolate și contorizarea stațiilor și automatizare în perioada 2025-2028.

Acest plan presupunea, de asemenea, că CET Grozăvești și București Sud ar fi modernizate în 2018-2020 și București Vest și CET Progresu în 2021-2023.
RADET a avut în vedere pentru implementarea strategiei sus-menționate atragerea de finanțare din partea BEI, BERD și a altor donatori, finanțare de la PMB plus aproximativ 180 de milioane EUR din fonduri UE în cadrul POIM 2014-2020. Până la intrarea sa în faliment, la sfârșitul anului 2019, regia nu a reușit însă să atragă finanțări externe.

Cei 250 km (x 2) de rețea primară din zonele critice, care s-au remarcat ca prioritate în planurile RADET pentru 2018-2022, urmau să fie acoperite inițial din fondurile UE / POIM 2014-2020; cu toate acestea, finanțarea UE va acoperi în cel mai bun caz 200 km, este probabil să se piardă cel puțin parțial și cu siguranță nu s-ar putea reabilita 500 km în următorii doi-trei ani. Actualmente, planul ar fi ca în 2020-2023 să se reabiliteze circa 210 km de rețea din banii europeni, 60 km să fie finanțați din surse proprii ale primăriei în aceeași perioadă, iar încă aproximativ 240 km să fie finanțați din fonduri europene în ciclul de programare următor. Totuși, finanțarea din bani europeni și investițiile depind de viabilitatea financiară a sistemului și de capacitatea demonstrată de administrare și execuție a unor lucrări de mai mare anvergură decât înlocuirea conductelor actuale cu conducte similare. RADET a intrat în procedura insolvenței în primăvara anului 2016 și a intrat în faliment în noiembrie 2019; de la începutul lui decembrie 2019, atribuțiile sale au fost preluate de Termoenergetica (operare) și Energetica Servicii (investiții). Cu toate acestea, Termoenergetica nu este în prezent o entitate viabilă care să fie eligibilă pentru fondurile UE și are puține șanse să demonstreze capacitatea financiară în

462 http://www.amrsp.com.ro/images/ANALIZA%20INSTITUTIONALA.%20_modificari%20%20PMB%20-%2018.05.2017_.pdf

timp util; iar Energetica Servicii nu este încă operațională. Astfel, pentru Termoenergetica, capitalul inițial de 650 milioane de lei nu a fost virat decât parțial, iar PMB nu semnase convenția de plată în avans a gazului până la sfârștiul lunii febuarie 2020, condiție necesară pentru a evita acumularea din nou a datoriilor, principala cauză a falimentului RADET.

Situația instituțională și soluțiile de reorganizare a sistemului de termoficare în București au fost analizate cu atenție de JASPERS în anii precedenți și s-a pus accent pe viabilitatea financiară a sistemului înainte de a se putea discuta proiectul cu CE. În aceste condiții, este puțin probabil că CE va accepta să transfere fonduri pentru sistemul de termoficare din București dacă nu există garanții ferme că PMB va plăti subvenția de acum înainte și că Termoenergetica nu va ajunge la rândul său în faliment, chiar pe parcursul derulării proiectului pe bani europeni. Riscul falimentului operatorului afectează și perspectivele companiei Energetica Servicii, chiar dacă aceasta (și nu Termoenergetica) ar fi entitatea care s-ar ocupa de investiții, deoarece CE va fi în orice caz interesată de operarea sustenabilă a sistemului de termoficare *după* finalizarea proiectului. În decembrie 2019, Consiliul General al Municipiului București a adoptat mai multe hotărâri, printre care și unele legate de proiectul POIM: aprobarea indicatorilor tehnico-economici și a proiectului propriu-zis, proiect transmis la Bruxelles înainte de sfârșitul anului pentru a evita realocarea banilor[463].

În privința capacităților de producție, planurile ELCEN pentru 2020-2030 se ridică la 520 de milioane EUR și reflectă opiniile ELCEN potrivit cărora capacitățile de producere a energiei termice și electrice vor fi localizate ca în prezent, în CET Grozăvești, Sud, Vest și Progresul. Acest plan este în paradigma menținerii separate a ELCEN și TERMOENEGETICA, iar ELCEN să concureze cu alți producători, existând riscul să fie incompatibil cu planul pentru un sistem de termoficare integrat vertical, care implică un necesar mai redus de capacitate termică în CET-urile existente și capacități de producție mai descentralizate. Pe scurt, principalele nevoi de investiții propuse de ELCEN până în 2030 ar necesita aproximativ 520 milioane EUR și constau în[464]:

a) CET București Sud:
- retehnologizarea CAF 1 și 2, a căror derogare cu privire la numărul de ore de funcționare va expira în anul 2020, pentru a putea funcționa minim până în anul 2023 (2x100 GCal/h);
- modernizarea / înlocuirea CAF 5 și 6 pentru redarea în funcțiune, fiind retrase din funcționare din anul 2016 (2x100 GCal/h);
- mentenanța turbinelor cu abur 3 și 4 pentru a putea funcționa după anul 2020.

b) CET Grozăvești:
- moderrnizarea sistemului de ardere la cazanul de abur 1, a cărui derogare cu privire la numărul de ore de funcționare va expira în anul 2020, pentru a putea funcționa minim până în anul 2023;
- retehnologizarea / înlocuirea CAF 3 pentru a putea funcționa după anul 2020 (capacitate 100 GCal/h);
- implementarea unui capacități energetice în ciclu combinat de 50 MWe/35 GCal/oră;

c) CET București Vest:
- retehnologizarea / înlocuirea și redarea în exploatare a CAF 2-3-4-5 pentru a asigura necesarul de energie termică după anul 2020, fiind retrase din exploatare din anul 2016 (capacitate 100 GCal/h);

4
[63] De remarcat si faptul că în varianta inițială a POIM urmau să fie reabilitati 500 km (250x2) din rețeaua de transport până în anul 2023; apoi programul a fost ajustat în ianuarie 2019 pentru a include doar 200 km (100x2), în aceeași suma. Chiar și așa, este neclar dacă se pot realiza 200 km de rețea până la finele anului 2023, dat fiind ritmul actual al lucrărilor, iar până în prezent nu există un plan de fazare pentru a evita riscul dezangajării totale a fondurilor dacă nu se pot finaliza lucrările în termen. În același timp, nu există suficiente fonduri proprii pentru a realiza restul de lucrări din planurile RADET și a atrage credite.
4
[64] Strategia din 2017 și planuri de investiții ELCEN

- mentenanța (RK) a CAF 6 și 7, pentru a asigura menținerea în funcțiune până în anul 2023, când expiră derogarea.
- modernizarea sistemelor de automatizare din centrala cu ciclu combinat;

d) CET Progresul:

- mentenanță CAF 1-2-3 pentru menținerea în funcțiune până în anul 2023, când expiră derogarea; retehnologizarea / înlocuirea acestora pentru a putea funcționa după anul 2023 (2x100 GCal/h).
- mentenanță pentru menținerea în funcțiune a turbinelor cu abur 2,3,4

Pe termen mediu (post 2020), planul de investiții al ELCEN prevede și dezvoltarea a două grupuri de cogenerare în ciclu combinat, cu o capacitate de 200 MWe/170 GCal/h la CET Progresul și CET București-Sud, respectiv reabilitarea ciclului combinate de la CET București Vest și extindere lui cu o unitate nouă.

Există finanțări disponibile pentru investiții în (co)generare, cu condiția ca aceste investiții să contribuie la reducerea emisiilor (prin schema EU-ETS de comercializare a certificatelor de GES, conformă Directivei 2018/410). Lista transmisă de Ministerul Energiei către Comisia Europeană în iulie 2019 cuprinde construcția a trei centrale de cogenerare de către producător privat VEST ENERGO, în cartierele Băneasa, Faur și Preciziei, respective de retehnologizare /construcție capacități de producției a energiei termice în regim de vârf ale ELCEN, amplasate la CET Grozăvești, București Vest și Sud. Acestea ar aduce o producție suplimentară de circa 434 GCal și ar implica investiții totale de 52 mil. Euro. Șansele de finanțare ale acestor proiecte sunt discutabile, cel puțin în cazul ELCEN, care este o companie în insolvență.

O altă sursă posibilă de finanțare ar putea fi o nouă schemă de bonus de cogenerare (un mecanism de colectare a unei contribuții de la consumatorii de energie electrică pentru o susținere a cogenerării de înaltă eficiență); schema actuală expiră în 2023 și nu a mai fost încurajată nicio investiție nouă prin acest mecanism din 2016. Regenerabilele ar putea fi sprijinite și printr-un nou mecanism, după finalizarea schemei actuale de certificate verzi din 2020.

4.5. Roluri și provocări instituționale

Configurația instituțională actuală a fost complicată prin tentative succesive nereușite de a rezolva chestiunea datoriilor istorice, fără asumarea deciziilor dificile precum ajustarea tarifelor, atragerea investițiilor, clarificarea responsabilităților și reforma sistemului de termoficare. Tabelul de mai jos rezumă evoluțiile cheie în ceea ce privește drepturile de proprietate, configurarea legală și instituțională de când au început să se acumuleze primele datorii de la sfârșitul anilor 2000. Rolurile jucătorilor principali din sistem sunt după cum urmează:

- **Primăria Municipiului București**: deține rețeaua și a transferat către RADET, apoi către TERMOENERGETICA (via ADI TERMOENERGETICĂ București-Ilfov) funcționarea transportului, distribuției și furnizării energiei termice. Pentru termoficare, PMB include în bugetul propriu sume pentru subvenții de tarif și investiții. Cu toate acestea, de mai bine de un deceniu, subvențiile au fost plătite doar parțial, generând restanțe și penalități; iar investițiile reale au fost substanțial mai mici decât cele bugetate inițial, în special după 2016. Problema este complicată și de modul de construcție a bugetului anual al PMB (cu sezoanele de încălzire suprapunându-se cu finele unui an fiscal și începutul anului următor, ceea ce face ca, pentru minimizarea deficitului la închiderea execuției bugetare, să se amâne unele cheltuieli pentru următorul an bugetar); și termenele de plată diferite (de la consumatori la TERMOENERGETICA la 45 de zile, între TERMOENERGETICA/ELCEN/ROMGAZ la 60 de zile etc.).
- **AMRSP**: un reglementator local pentru utilitățile municipale de la nivelul Bucureștiului, înființat în 2009; ideea unui reglementator local a luat naștere la sfârșitul anilor '90 după concesionarea serviciului de apă și canalizare. Deși nominal este un reglementator autonom, AMRSP funcționează sub coordonarea Primarului General și monitorizează în mare parte

contractele de utilități între primărie și furnizorii de utilități locale (apă / ape uzate și canalizare, deșeuri, iluminat public, transport public local, afișaj stradal). El emite periodic rapoarte cu privire la furnizarea de servicii de termoficare și realizează controale de calitate sau controlează executarea lucrărilor; fiind sub coordonarea PMB, nu poate fi un reglementator în adevăratul sens al cuvântului, adică independent.

- **ANRE**: reglementatorul sectorului energiei, a preluat atriibuțiile privind termoficarea de la reglementatorul de utilități municipale ANRSC în 2016. Acordă licențe pentru operatorii de energie termică. Operatorii depun cereri de majorare a tarifelor, ANRE examinează cererea și propune un tarif care este apoi aprobat politic prin vot în consiliile locale ale autorităților locale. Nu există o metodologie tarifară standard ca în cazul energiei electrice și a gazelor, iar tarifele se stabilesc doar după metoda "cost plus". De pildă, în ședința CGMB din 18 decembrie chiar se stabilește o metodologie proprie de determinare a tarifelor pentru energia termică pentru București. În plus, pot exista diferențe între tarifele ANRE și tarifele aplicate la nivel local la consumatorul final, cu primăriile angajându-se să plătească o subvenție de preț.
- **RADET**: operatorul rețelei de transport și distribuție, deține monopolul furnizării, transportului și distribuției de energie termică în București. Din noiembrie 2019, Regia este în faliment. Din 2016 până în decembrie 2019, RADET a intrat în insolvență și și-a desfășurat activitatea sub un administrator judiciar (Rominsolv) și un administrator special; din decembrie 2019, administratorul judiciar a fost înlocuit la cererea creditorilor, iar administratorul special a devenit directorul Termoenergetica. Insolvabilitatea și falimentul au fost în principal cauzate de neplata subvenției la timp. Datoriile la momentul declarării insolvenței erau de 850 de milioane EUR între RADET și ELCEN (din care cca 25% principalul, restul penalități), în timp ce ELCEN datora 400 de milioane EUR furnizorilor de gaz. (Spre comparație, bugetul total al PMB pentru 2019 a fost de circa 1,4 miliarde EUR).
- **Termoenergetica**, companie deținută de ADI Termoenergetica, a preluat activitatea RADET de la 1 decembrie 2019, respectiv transport, distribuție și furnizare de energie termică. Există câteva probleme în actele constitutive ale Termoenergetica, iar acestea pot perturba activitatea sa viitoare. Zonele de risc sunt: înființarea Termoenergetica prin divizarea unei companii care este contestată în instanță; Actul Constitutiv conține prevederi preluate din actul constitutiv al Energetica, prin care compania urma să aibă monopol și pentru producția de energie termică (adică ELCEN sau Vest Energo ar putea avea în viitor problema legalității furnizării de energie termică); acordarea rapidă a licenței ANRE în forma actuală a companiei, deși nu sunt îndeplinite adecvat condițiile de licențiere (din cauza faptului că nu a fost capitalizată efectiv în mod adecvat pentru achiziționarea energiei termice pentru sezonul curent de încălzire); preluarea integrală a tuturor contractelor RADET, nu doar a operării serviciului de termoficare, în condițiile în care în aceste contracte este posibil să existe active RADET, ca lucrări în curs, la care au prioritate creditorii RADET; foarte posibil, nu a fost suficient timp pentru finalizarea unui inventar adecvat pentru acest transfer pentru a evita aceste riscuri. Toate aceste chestiuni, ca și elaborarea rapidă a proiectului pe bani europeni pentru a nu risca dezangajarea fondurilor, s-au aprobat în pripă, pentru a evita riscul întreruperii furnizării de energie termică în sezonul de iarnă și pierderii banilor de investiții. Cu toate acestea, în documentele aprobate există multe inadvertențe care pot genera în viitor procese, blocaje legale, contestări și, implicit, întârzieri în derularea reformelor.
- **ELCEN**: cel mai mare producător de energie termică pentru București, are ca principal acționar este Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri. Compania este în insolvență din 2016 în urma arieratelor de la RADET cauzate de acumularea datoriilor privind subvenția de la PMB. În plus, datorează bani furnizorilor săi (în principal producătorul de gaz Romgaz, care are ca acționar majoritar tot Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, dar are un acționar minoritar important – Fondul Proprietatea / Templeton și este listat la Bursele de Valori din București și Londra). Atât RADET, cât și ELCEN datorează bani și fiscului (ANAF).

ELCEN are un administrator special, iar deciziile principale sunt luate de Adunarea Generală a Creditorilor.

- **Ministerul Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri**: acționar majoritar în ELCEN și Romgaz. Împărțirea responsabilităților pentru serviciul centralizat de încălzire între PMB și minister descurajează depășirea actualului blocaj privind finanțarea sistemului și ștergerea datoriilor, chestiune agravată și de faptul că în conducerea celor două entități sunt reprezentanți din partide politice adverse, iar 2020 este un an electoral, cu alegeri locale în primăvară și generale în toamnă.
- **ADI Termoenergetica**: Asociația pentru Dezvoltare Intercomunitară pentru termoficare a fost creată la începutul anului 2018 de către primăriile din București, Popești-Leordeni și Chiajna (ultimele două fiind două UAT mici, aproape de București). Pe termen lung, ADI ar avea sens dacă sistemul de termoficare din București va funcționa atât de bine încât să se ia în calcul în mod realist extinderea către alte localități unde se dezvoltă noi ansambluri rezidențiale, dar nu este cazul în prezent. Actualmente, crearea ADI va produce doar întârzieri în toate chestiunile care țineau anterior doar de CGMB, deoarece toate deciziile (de exemplu, aprobarea tarifelor locale, planurile de investiții etc.) trebuie luate în toate cele 3 consilii locale - București, Popesti-Leordeni și Chiajna. Delegarea contractului către Termoenergetica în noiembrie, de pildă, a trebuit aprobată în toate cele 3 UAT. Ca mod de organizare, un ADI este o asociație voluntară de UAT (comune, orașe, municipii, județe) care furnizează o utilitate publică în comun (de exemplu, gestionarea apei sau a deșeurilor); din punct de vedere legal este un ONG de interes public fără puteri reale, toate deciziile sale necesitând un acord prealabil în toate consiliile locale membre ale ADI.

4.6. Scenarii cu privire la asigurarea încălzirii și apei calde în București

Analiza de mai jos cuprinde estimări foarte grosiere privind cele două scenarii vehiculate pentru restructurarea sistemului (fuziune vs piață concurențială) și pentru cazul în care nu se ia o decizie pe termen scurt în privința termoficării în București.

1. **Modelul SACET integrat** (fuziune a capacităților de producție cu rețeaua). Acest scenariu ar presupune menținerea capacității actuale de producție (modernizând capacitățile, dar păstrând localizarea actuală a CET-urilor); investițiile din planul ELCEN pentru modernizarea celor 4 CET-uri și a cazanelor; investiții în două CET-uri în zona de nord și est, pentru a compensa închiderea CET Palas și CET Titan și pentru a extinde sistemul în zona în care se extinde Bucureștiul cu noi ansambluri rezidențiale. Rețeaua de transport și distribuție este menținută și înlocuite conductele vechi cu conducte preizolate, de dimensiuni mai mici. Se păstrează distribuția teritorială a sistemului de azi și se poate extinde ulterior în zonele în care se construiesc blocuri de apartamente.

Necesarul de investiții: - cca 1,5 miliarde EUR (fără extindere)

- Actualul program ELCEN (520 milioane EUR)
- 2 CET-uri noi pentru a compensa închiderea CET Titan și Pipera (50 MWe + 50 MWt, x 2), cca 100 milioane EUR[465]
- Reabilitarea rețelei de transport și distribuție pe structura existentă – planul actual al RADET fără investiții importante în centrale de cartier – 900 mil EUR (500 mil rețea transport, 400 mil distribuție și puncte termice; se încearcă și înlocuirea sistemului actual de distribuție verticală în blocuri cu distribuție orizontală, pentru reducerea pierderilor și controlul mai bun al consumatorului asupra consumului propriu)

Dezavantaj: CET-urile noi trebuie construite din fondurile proprii ale operatorului integrat, investitorii privați ar fi dificil de atras deoarece nu pot concura cu actorii de azi sau vor cere un contract de

[465] Notă: actualul amplasament pentru centrala propusă de ardere a deșeurilor este prea departe de zonele cele mai afectate de avariile sistemului centralizat, adică nordul și estul capitalei și nu am luat-o în calcul în nici unul dintre scenarii.

furnizare a energiei termice la preț fix, vândută ”la poarta fabricii”, într-un contract ferm pe termen lung. Sistemul nu e flexibil, va exista un preț de monopol (unic pentru oraș) și relativ puține stimulente pentru inovare, integrarea unor producători noi, prosumatori, tehnologie nouă.

Avantaj: Un singur actor ar fi responsabil pentru întregul serviciu de termoficare, fără a mai fragmenta decizia. O variantă poate fi concesionarea sistemului către o companie privată (unul din marii jucători internaționali în sectorul energiei). În 2013-2014 existau potențiali investitori interesați să concesioneze întregul sistem și să restructureze simultan capacitățile de producție și rețeaua. Va trebui întărită capacitatea de reglementare la nivelul primăriei (AMRSP) pentru monopol.

2. **Model piață concurențială**: rețeaua TERMOENERGETICA rămâne în administrarea primăriei, la tarif reglementat. Se întărește puternic rețeaua de transport (inelul de transport de azi). Se fac investiții în cele 46 de centrale de cartier și unele puncte termice sunt transformate în centrale zonale. Se păstrează CET-urile, care concurează între ele, dar se reduce substanțial capacitatea de producere a energiei termice în cazane, capacitatea lor fiind preluată de centralele de cartier sau zonale. Producătorii de energie termică (zonali, CET-uri etc) pot fi în proprietate publică (de ex. primării de sector) sau privată; ei trebuie separați de Termoenergetica și vor avea acces nediscriminatoriu, reglementat, la rețea. CET-urile vor concura pe toată suprafața orașului între ele și cu producătorii mici zonali. Piața este liberalizată, consumatorii încheie contracte cu furnizorul ales; singura componentă reglementată rămâne tariful de rețea.

Necesar de investiții: - cca. 1,5 mld EUR

- Programul ELCEN pentru CET-uri, fără cazane de căldură – cca 300 mil. EUR
- CET-uri noi în zonele de nord și est – 100 mil EUR
- Reabilitarea rețelei, a cărei dimensiune trebuie redusă mai mult decât în scenariul 1 deoarece va exista și producție descentralizată, mai aproape de consumator, dar se vor investi sume suplimentare în centralele zonale și punctele termice. Se reabilitează și rețeaua de distribuție; ca mai sus, se încearcă și înlocuirea sistemului actual de distribuție verticală în blocuri cu distribuție orizontală, pentru reducerea pierderilor și controlul mai bun al consumatorului asupra consumului propriu – 950 mil EUR
- Investiții private sau ale primăriilor de sector în noi capacități (CET-uri mici, cazane în zone aglomerate) – 150 mil EUR

Dezavantaj: necesită regândirea sistemului și a atribuțiilor primăriei și reglementatorului AMRSP; este singurul oraș din România unde ar exista un sistem de acest tip și nu există experiențe similare, dar modelul ar fi adecvat pentru un sistem de dimensiunea celui din București. Modelul este apropiat de evoluțiile din Vest (ex. Copenhaga).

Avantaje: permite evoluția sistemului în funcție de dinamica dezvoltării orașului. O parte din investiții (CET-uri noi, cazane) pot fi realizate de privați, cu condiția siguranței recuperării investițiilor (eliminarea subvențiilor). Pot fi integrați în sistem și prosumatori, capacități de stocare a energiei termice, energie regenerabilă în nordul orașului (geotermală) etc. Sumele totale sunt apropriate de investițiile necesare în scenariul 1, dar pot fi realizate în mai mare măsură de actori privați. Consumatorii au libertatea de alegere între mai mulți furnizori care concurează. Redimensionarea rețelei de transport ar putea fi realizată cu mai puține lucrări la suprafață (conductele noi, de dimensiuni mai mici, pot fi introduse direct în interiorul conductelor și canalelor de termoficare existente).

3. **Renunțarea la sistemul centralizat de încălzire** (opțiunea de facto pentru scenariul în care nu se ia nicio decizie în viitorul imediat). Sistemul de termoficare nu mai poate face față peste câțiva ani din cauza pierderilor accelerate, iar consumatorii se debranșează (comercial sau fizic).

Consecințe: doar o parte din consumatori își permit centrale proprii de apartament, iar ritmul branșărilor ajunge la capacitatea maximă (50-60.000 de centrale proprii pe an, comparativ cu 560.000

de apartamente branșate azi la termoficare); investițiile în încălzire pot fi exclusiv private, dar doar o parte din consumatori își permit investiția, iar aceștia trebuie să aștepte o perioadă, fără încălzire, ”la coadă”, până când vor putea fi branșați de operatorul de gaze. Consumatorii care nu își permit centrală proprie modernă și un preț variabil al gazelor renunță la încălzire sau improvizează, cu riscuri crescute de accidente și poluare sporită[466]. În eventualitatea în care primăria va dori să reducă presiunile sociale (un număr mare de consumatori care nu își permit centrală proprie) sau va dori să reducă riscurile cauzate de improvizații periculoase, va trebui să subvenționeze achiziția de centrale – de pildă, în Galați, toți consumatorii au putut solicita o subvenție de cca 3000 lei/apartament; în București, subvenționarea integrală a tuturor gospodăriilor pe același model ar necesita 360 mil EUR (suma ar putea fi redusă dacă s-ar subvenționa doar consumatorii sub un anumit venit pe cap de familie).

Pentru a menține producția de energie electrică, ELCEN ar trebui să renunțe la CET-uri și cazane de căldură și să înlocuiască actualele capacități de producție în cogenerare cu capacități de producție a energiei electrice – la un cost mediu de 0,7 mil EUR/MW, înlocuirea totală a capacității de energie electrică de azi, fără a ține cont de tendința de creștere a consumului în București (600 MW) ar însemna un cost total de 420 mil EUR. Spre deosebire de capacitățile în cogenerare, pentru care există posibilitatea unor scheme de sprijin (10c, 10d, bonus de cogenerare), acestea ar trebui finanțate integral din fonduri proprii. Ar exista interes privat pentru investiții în capacități de energie electrică, dar în ultimii ani, din neclarități legislative, interesul privaților pentru investiții în sectorul de energie electrică a scăzut (de pildă, în 2019 nu s-a făcut nicio investiție privată, în ciuda unui deficit de capacități).

[466] Nu există o estimare a poluării care ar fi produsă de soluțiile individuale, în strategia din 2017 este acordat un punctaj acestui scenariu pentru acest criteriu din care rezultă că estimarea poluării este foarte ridicată.

5. INFRASTRUCTURA DE TELECOMUNICAȚII

Datele Eurostat și INS cu privire la utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor arată, în cazul României, o creștere semnificativă a procentului de gospodării cu acces la Internet, de la 38% în 2009 la 81% în anul 2018. Regiunea București-Ilfov era situată pe primul loc în România din acest punct de vedere, cu un procent de 96% din gospodării cu acces la Internet, dar și cu un procent de 89% dintre acestea care aveau conexiune la internet de acasă (35% cu conexiuni de tip narrowband, 14% cu conexiuni broadband mobile, 17% cu conexiuni broadband fixe). Conform datelor Eurostat, 94% dintre gospodăriile din regiune au acces broadband la Internet (fapt ce plasează regiunea București-Ilfov în primele 30 din Europa din acest punct de vedere).

În ceea ce privește ponderea utilizatorilor de internet în totalul populației, 94% dintre locuitorii regiunii București-Ilfov au folosit sau folosesc Internetul – de asemenea, cel mai ridicat procent dintre regiunile României, dintre care 88% în ultimele 3 luni, 10% în ultimul an și 2% cu mai mult de un an în urmă. Cei mai mulți dintre aceștia (94%) au folosit dispozitive mobile (telefon/smart phone) pentru a realiza conexiunea, în timp ce 71% au folosit (și) un PC, 48% un laptop, iar 36% o tabletă. Un procent de circa 86% dintre respondenți folosesc zilnic Internetul, iar 12% cel puțin o dată pe săptămână, frecvența maximă a utilizării fiind înregistrată, pentru ambele sexe, la grupa de vârstă 16-34 ani. Pe de altă parte, dacă elevii și studenții folosesc zilnic sau aproape zilnic Internetul în proporție de 97%, procentul scade la doar 49% în cazul pensionarilor.

Cel mai mulți dintre cei intervievați de INS au indicat că folosesc internetul pentru socializare (86% din total), găsirea de informații despre bunuri și servicii (59%), respectiv pentru corespondență prin email (59%). Aceste scopuri variază funcție de vârstă. Astfel, dacă 95% dintre elevi și studenți folosesc internetul pentru social media, în cazul pensionarilor procentul ajunge la doar 70%. În schimb, 56% dintre pensionari căuta informații despre sănătate pe Internet, față de 20% în cazul tinerilor, iar ponderea celor care se informează despre bunuri și servicii nu variază semnificativ în funcție de vârstă și ocupație. Comunicarea prin email e folosită mai ales de elevi și studenți (76%), respectiv de salariați (66%), procente duble față de pensionari (37%). În altă ordine de idei, tinerii folosesc intensiv mediul online pentru a asculta muzică (77%), a se juca (62%) și pentru vizionarea de filme (30%). De remarcat este și faptul că șomerii înregistrează frecvențe foarte ridicate în cazul social media (92%), a ascultării de muzică (65%), a jocului (45%) și a vizionării de filme/emisiuni (20%), mult peste procentele salariaților care folosesc internetul pentru astfel de scopuri.

Dintre utilizatorii de internet, doar 12% au utilizat mediul online pentru a interacțiunea cu autoritățile sau serviciile publice în scop personal, procent mai scăzut decât în regiunile Centru și Sud-Muntenia. Aceștia au căutat mai ales informații pe site-urile instituțiilor (86%), au descărcat formulare oficiale (61%), respectiv le-au trimis (52%). Așadar, corelând datele, doar 6% dintre cetățeni transmit formulare online. Cei care nu au utilizat această funcțiune au invocat ca motive lipsa abilităților sau a cunoștințelor în utilizarea site-urilor, respectiv faptul că aceste documente au fost trimise pentru ei de către altă persoană.

Un aspect interesant este creșterea continuă a numărului de utilizatori de internet care cumpără produse și servicii online, care a ajuns în 2018 la 53%, mult peste alte regiuni din țară. Acest fenomen este mai frevent în cazul persoanelor sub 35 de ani, cu statut de salariat și cu studii superioare. În topul achizițiilor se află îmbrăcămintea și echipamentele sportive (73% din totalul celor care au făcut achiziții), cărți/reviste/ziare (25%) și produse pentru gospodărie (23%). Ponderea bucureștenilor care foloseau proceduri de identificare pentru serviciile online în scop personal era de 83% în 2018, mai mult decât dublu față de alte regiuni din țară, ceea ce indică atenția mai sporită a acestora pentru siguranța în utilizare.

Ponderea celor care accesează internetul la locul de muncă este în regiunea București-Ilfov de 57%, cea mai ridicată din țară. Scopul utilizării este legat de trimiterea de email-uri sau introducerea datelor

în baze de date (87%), crearea sau modificarea unor documente în format electronic (60%) și utilizarea unor programe specifice domeniului de activitate (51%). Totuși, peste 43% folosesc internetul și pentru medii sociale (Google, Facebook, Linkedin etc.). Interesant este că 10% dintre bucureșteni folosesc internetul pentru a opera mașini și utilaje computerizate, procent similar cu cel din regiunile Nord-Vest și Centru. 25% dintre salariați au indicat faptul că ar avea nevoie de formare continuă în domeniul utilizării internetului pentru a face față cu brio sarcinilor de serviciu, procent mai ridicat în cazul persoanelor cu studii de bază (care utilizează internetul în proporție de doar 2% la locul de muncă) și a celor trecute de 55 de ani. Peste jumătate dintre respondenți au declarat că introducerea utilizării internetului la locul de muncă nu a adus beneficii semnificative în ceea ce privește timpul alocat unor sarcini repetitive, independența în organizarea sarcinilor de lucru, monitorizarea performanței, timpul petrecut pentru dobândirea de noi competențe, numărul de ore suplimentare de lucru. În schimb, 46% dintre aceștia consideră că utilizarea mediului online a facilitat colaborarea cu colegii și colaboratorii.

În ceea ce privește dezvoltarea competențelor pentru utilizarea internetului, 76% dintre utilizatori și le-au dezvoltat prin studiu individual sau instruire gratuită online, 28% au beneficiat (și) de instruire la locul de muncă, 17% de cursuri plătite de angajatori, 9% de instruire plătită din fonduri publice, iar 4% de instruire plătită din fonduri proprii. Cei mai mulți dintre aceștia și-au îmbunătățit competențele în domeniul utilizării mediilor sociale, a analizei datelor și gestionării bazelor de date, respectiv a securității IT.

Municipiul București beneficiază de un avantaj competitiv important în ceea ce privește viteza Internetului broadband (conexiuni fixe), situându-se în Aprilie 2015 pe locul 7 la nivel global în Ookla Net Index, cu o viteză de download de 95,18 Mbps. Deși nu există informații mai recente cu privire la poziția municipiului București în ierarhia globală, datele disponibile la nivel național sugerează faptul că acest avantaj competitiv se menține: în august 2019, România se situa pe locul 4 la nivel global (după Singapore, Hong Kong și Coreea de Sud) în ceea ce privește viteza Internetului broadband (conexiune fixă) – 131,22 Mbps (conform date speedtest.net). Aceeași sursă poziționează România pe locul 39 în ceea ce privește viteza conexiunii mobile la Internet (35,40 Mbps), însă adoptarea tehnologiei 5G ar putea determina urcarea țării inclusiv în acest clasament.

Figura 45: Poziția României la nivelul Europei – viteză medie Internet 2019

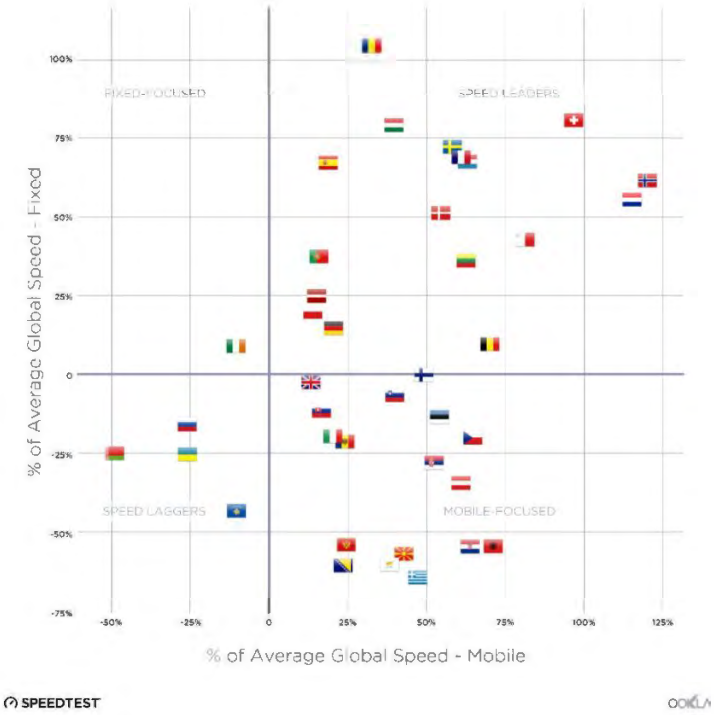

Sursa: Global Index 2019 Internet Report – www.speedtest.net

În octombrie 2019, în municipiul București existau doi operatori care furnizau servicii de telecomunicație 5G: Vodafone (din mai 2019: zonele Unirii, Kogălniceanu, Izvor, Pipera-Voluntari) și Digi (din iunie 2019: zonă pilot în Centrul Vechi). În doar 7 țări din Uniunea Europeană mai exista, în octombrie 2019, acoperire 5G comercială conform Ookla 5G Map: Irlanda, Regatul Unit, Germania, Spania, Italia, Austria și Finlanda.

Figura 46: Rețeaua de telecomunicații NetCity - 2018

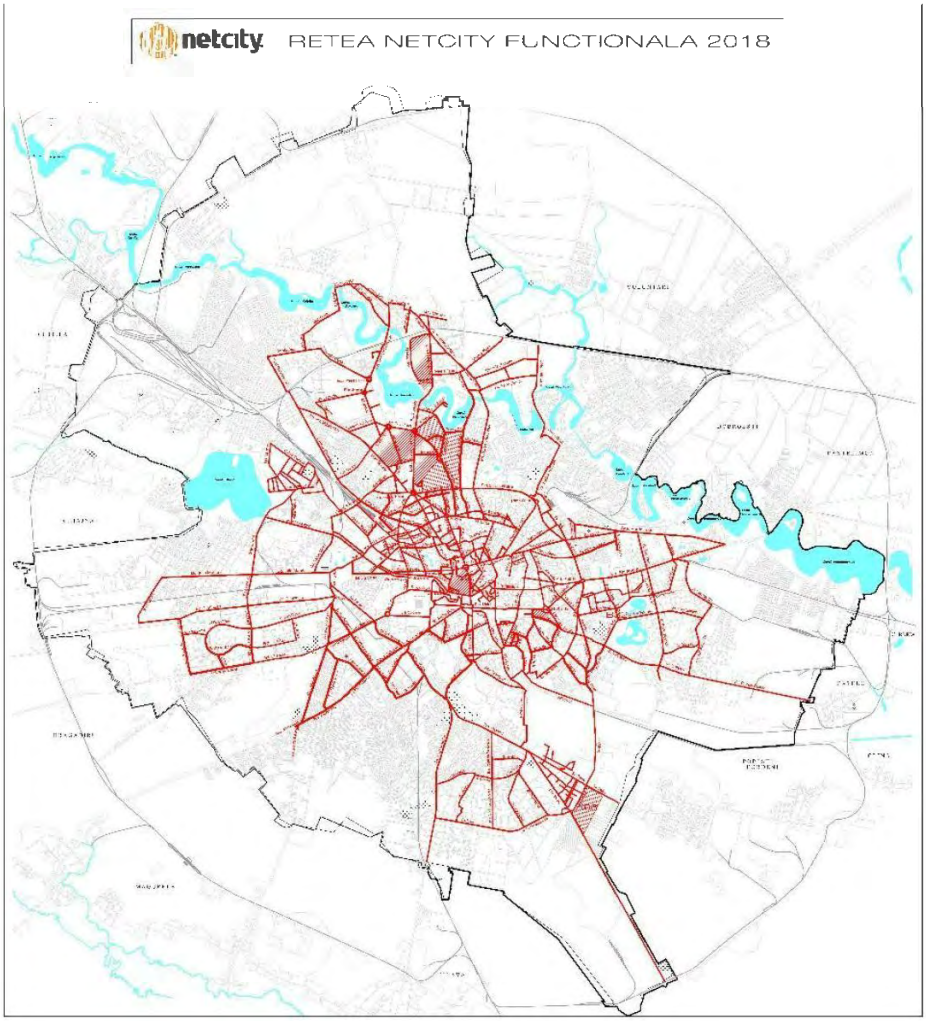

Sursa: NetCity Telecom SRL

Harta de mai sus prezintă rețeaua subterană de telecomunicații (cabluri fibră optică) din municipiul București – rețea administrată de SC NetCity Telecom SRL. Rețeaua este prezentă pe majoritatea arterelor principale, însă există cartiere / zone încă nedeservite: Ferentari, Andronache, Tei, Doamna Ghica, Șos. Chitilei – Bucureștii Noi, Giulești, zona de nord a cartierului Militari sau Cotroceni.

Graficele de mai jos ilustrează evoluția semnificativă a rețelei subterane de fibră optică din municipiul București – de la 0 km în 2008, rețeaua a ajuns la 1.192,4 km în decembrie 2018, cu o creștere importantă (circa 24 % - peste 130 km) doar în anul 2018. Numărul de imobile racordate a cunoscut o

evoluție similară – 16.965 de imobile erau racordate în decembrie 2018, o creștere de circa 32 % (peste 4.000 imobile) față de decembrie 2017.

Figura 47: Evoluția lungimii rețelei de fibră optică (km, 2008 – 2018)

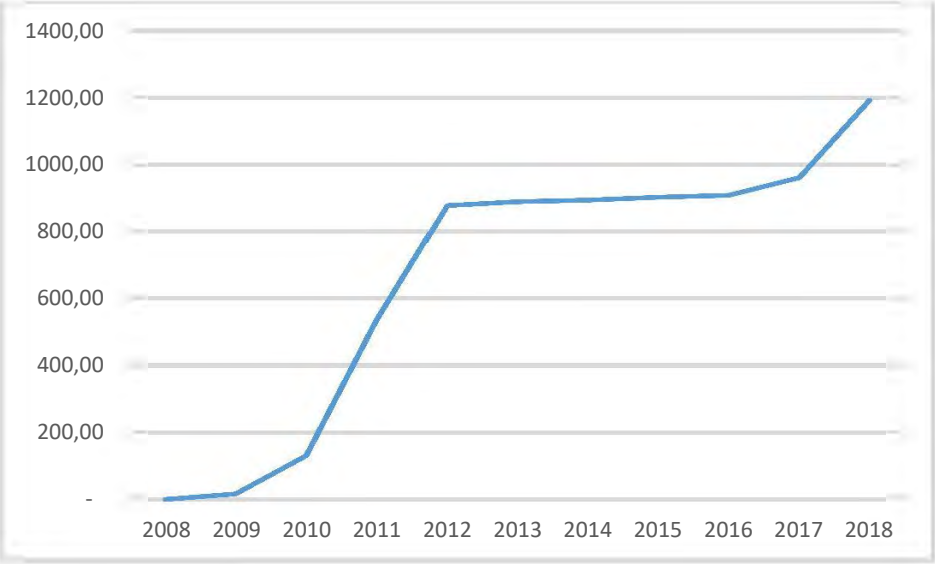

Sursa: Date NetCity Telecom SRL

Figura 48: Evoluția numărului de imobile racordate la rețeaua de fibră optică (2008-2018)

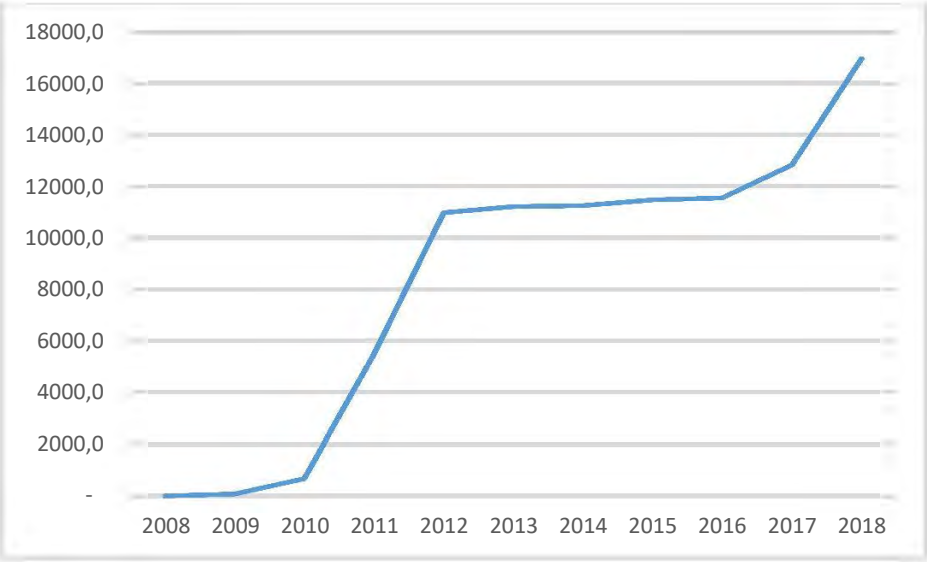

Sursa: Date NetCity Telecom SRL

Se preconizează o îmbunătățirea a acoperirii municipiului București în urma investițiilor realizate de NetCity Telecom în extinderea rețelei în anul 2019. Planul de extindere cuprinde 537 de străzi, ce ar acoperi astfel cea mai mare parte a zonelor încă nedeservite: Șos. Fundeni, Șos. Andronache, Șos. Gherase (pentru zona de nord-est), Șos. Chitilei, B-dul Bucureștii Noi, Șos. București-Târgoviște, Șos. Ionescu-Șisești (pentru zona de nord), Bulevardele Lacu Tei și Ghica Tei (pentru cartierul Tei), B-dul Pieptănari, B-dul Uverturii, B-dul Eroilor și B-dul Dr. George Marinescu (pentru cartierul Cotroceni).

Rețeaua de fibră optică din municipiul București face obiectul contractului de concesiune încheiat în anul 2008 pentru obiectivul de investiții ”Rețea metropolitană de fibră optică a municipiului București pentru telecomunicații – NETCITY” – contract încheiat între Municipiul București (concedent) și S.C.

UTI SYSTEMS S.A. și afiliatul său S.C. NETCITY TELECOM S.R.L. (concesionar). Obiectul contractului îl reprezintă lucrările de realizare și administrare a rețelei de fibră optică, respectiv:

- Finanțarea întregului proiect de către concesionar din fonduri proprii și/sau atrase;
- Proiectarea și executarea lucrărilor la rețeaua ”Netcity”, având în vedere, pe cât posibil, coordonarea cu proiectele în derulare ale Primăriei Municipiului București (ex: modernizarea și reabilitarea străzilor).
- Dotarea cu echipamente de fibră optică. Echiparea cu echipamente active care să permită facilitarea asigurării ulterioare a serviciilor de telecomunicații la o viteză de transfer de minim 1 Gbps la beneficiar;
- Operarea, managementul și mentenanța Rețelei NetCity.

Prin acest contract, Primăria Municipiului București acordă S.C. NETCITY TELECOM S.R.L. dreptul exclusiv și nerestricționat de a administra rețeaua pe întreaga perioadă concesionată (49 ani), în conformitate cu prevederile legale. Redevența este de 12 % din veniturile anuale încasate. În această perioadă, concesionarul se obligă să realizeze rețeaua Netcity în 3 etape:

- Etapa I – realizarea rețelei magistrale a Netcity și realizarea unei zone pilot (Centrul istoric al Bucureștiului) – finalizată.
- Etapa II – realizarea rețelei de distribuție și a branșamentelor pe întreg teritoriul municipiului București.
- Etapa III – realizarea rețelei pe întreaga zonă metropolitană din zona de competență locală a Concedentului, în funcție de preferințele concesionarului și de modificări viitoare ale limitelor teritoriale ale municipiului București.

Figura 49: Evoluția numărului de conexiuni de acces la internet la puncte fixe (2013-2018)

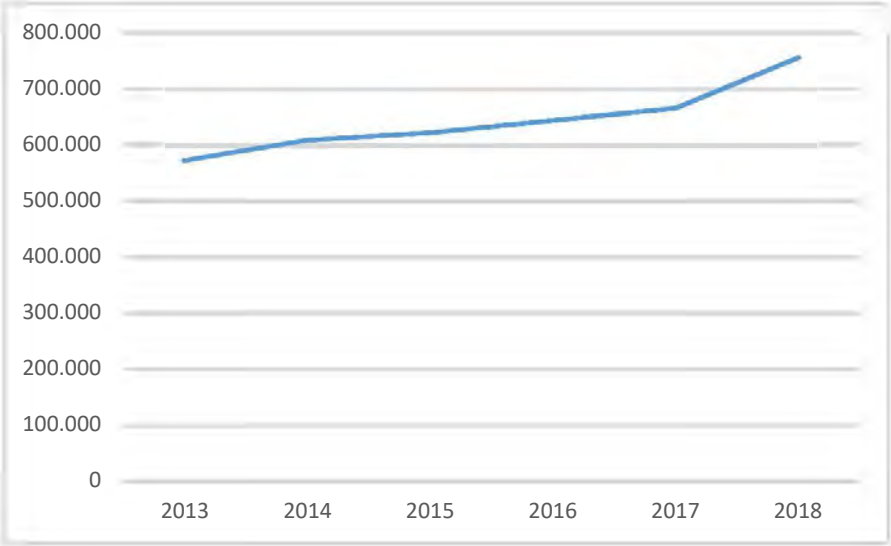

Sursa: Date ANCOM

Analiza evoluției numărului de acces la internet la puncte fixe (date furnizate de către ANCOM) ilustrează de asemenea o creștere semnificativă, de la 529.488 conexiuni în anul 2008 la 756.301 conexiuni în anul 2018 (creștere de circa 42 % - vezi graficul de mai jos). Pentru numărul de linii de acces telefonie la puncte fixe, datele au fost colectate doar pentru anii 2009 și 2011, observându-se o scădere semnificativă (circa 32 % în doar un an și jumătate): de la 1.162.168 linii acces în 31 iulie 2009 la doar 790.723 linii acces la 31 decembrie 2011. Considerând dezvoltarea rețelei de fibră optică, precum și a telefoniei mobile din 2011 în prezent, este foarte probabil ca numărul de linii fixe de acces telefonie să fi continuat aceeași tendință descrescătoare până în prezent.

În ciuda situației foarte bune în ceea ce privește viteza conexiunii la Internet, în prezent posibilitatea accesului gratuit / liber la conexiuni WiFi este redusă în spațiile publice din municipiul București. Primăria Sectorului 1 a realizat în 2018 un proiect pentru realizarea unei rețele de wireless de mare viteză, cu acces gratuit, pentru 23 de parcuri aflate pe raza Sectorului 1 (peste 10 ha acoperite cu semnal WiFi la viteză Gigabit). În 2017 exista internet gratuit prin WiFi și în parcurile Alexandru Ioan Cuza și Titan din Sectorul 3, precum și în Parcul Tineretului din Sectorul 4. În luna februarie 2019, Primăria Municipiului București a obținut fonduri în valoare de 15.000 EUR, prin inițiativa europeană WIFI4EU, pentru instalarea unei rețele de WiFi în spații publice, cu acces gratuit, în 18 luni de la semnarea acordului de finanțare.

Chestionarul sociologic aplicat pentru fundamentarea prezentei strategii indică de asemenea o pondere ridicată a locuințelor cu acces la Internet în municipiul București (81,1 % - o pondere mai mică decât cea din datele Eurostat), precum și o pondere foarte ridicată a locuințelor cu telefon mobil (96,2 % - 2,20 telefoane mobile per familie în medie).

6. ILUMINATUL PUBLIC

6.1. Introducere

Din perspectivă istorică, pe la mijlocul secolului al XVIII-lea în București se montează primele felinare cu petrol lampant pentru iluminatul public. În 1871 s-a deschis Uzina de Gaz Filaret care producea petrol și, tot în același an, în București existau 785 de felinare cu lămpi de petrol lampant. În 1901, Bucureştii aveau 3.060 de felinare cu petrol, 990 – cu ulei mineral, 4.000 – cu gaz aerian, iar 200 erau lămpi cu arc voltaic (becuri electrice).

În 1885, la Teatrul Naţional se aprinde iluminatul electric. Până atunci, felinarele cu gaz aerian au fost baza. Cât priveşte iluminatul stradal, în 1890 primele două lampadare erau aprinse în Piaţa Palatului. Tot în 1890 se introduce iluminatul electric la Cişmigiu şi pe Şoseaua Kiseleff.

Într-un recensământ întocmit în 1923 se arată că Bucureștii aveau 2.398 de străzi, din care 1.873 erau iluminate cu gaz aerian, 123 de străzi cu petrol, 24 de străzi aveau iluminat electric, alte 5 străzi aveau atât felinare cu gaz, cât și energie electrică, iar 370 nu erau iluminate.

Începând cu anul 1999 și până în anul 2019, serviciul de iluminat public a fost în administrare delegată către compania S.C Luxten Lighting Company S.A - conform contractului de delegare a serviciului de iluminat public nr. 206/29.12.1997. Începând cu luna ianuarie 2020, Compania Municipală Iluminat Public a preluat serviciul prin delegare directă. Aceste servicii cuprind:

- Iluminatul arhitectural
- Iluminatul parcurilor, spațiilor de agrement, piețelor și târgurilor
- Iluminatul festiv
- Iluminatul stradal și al căilor pietonale.

6.2. Organizarea și funcționarea serviciului de iluminat public în municipiul București

Legislația primară

- Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare - lege generală (ce include și modificările și completările aduse prin Legea nr. 225/2016 pentru modificarea și completarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006);
- Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public — lege specială
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ;
- Hotărârea Guvernului nr. 246/2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice;
- Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 273/2006. privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 246/2006 pentru aprobarea Strategiei accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice;

Legislația secundară

- Hotărârea Guvernului nr. 745/2007 pentru aprobarea Regulamentului, acordarea licențelor în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ANRSC nr. 77/2007 privind aprobarea Normelor metodologice de stabilire, ajustare sau modificare a valorii activităților serviciului de iluminat public;
- Ordinul ANRSC nr. 88/2007 privind aprobarea Regulamentului-cadru al serviciului de iluminat public;
- Ordinul ANRSC nr. 87/2007 privind aprobarea Caietului de sarcini-cadru al serviciului de iluminat public.

Norme tehnice

- SR 6646-1. [luminatul artificial. Condiții tehnice pentru iluminatul interior și din incintele ansamblurilor de clădiri;
- SR 8313. Construcții civile, industriale si agrozootehnice. Iluminatul în clădiri și în spațiile exterioare. Metoda de măsurare a iluminării și de determinare a iluminării medii;
- SR 13433. Iluminatul căilor de circulație. Condiții de iluminat pentru căi de circulație destinate traficului rutier, pietonal și/sau cicliștilor și tunelurilor / pasajelor subterane rutiere;
- SR EN 40-1. Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 1: Definiții și termeni;
- SR EN 40-2. Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 2: Cerințe generale și dimensiuni;
- SR EN 40-3-1. Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 3-1: Proiectare și verificare. Specificații pentru sarcina caracteristică;
- SR EN 40-3-2. Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 3-2: Proiectare si verificare. Verificare prin încercări;
- SR EN 40-3-3. Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 3-3: Proiectare si verificare. Verificare prin calcule;
- SR EN 40-4 + AC:2007 - *anunț corectură.* Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 4: Cerințe pentru stâlpi de iluminat de beton armat și precomprimat;
- SR EN 40-5. Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 5: Cerințe pentru stâlpi de oțel;
- SR EN 40-6. Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 6: Cerințe pentru stâlpi de iluminat de aluminiu;
- SR EN 40-7. Stâlpi pentru iluminat public. Partea 7: Cerințe pentru stâlpi de iluminat din materiale compozite pe bază de polimeri armate cu fibre;
- SR EN 1838. Aplicații ale iluminatului. Iluminatul de siguranță;
- SR EN 12665. Lumină și iluminat. Termeni de bază și criterii pentru specificarea cerințelor de iluminat;
- SR EN 13032-1 + Al — *anunț corectură.* Lumină și iluminat. Măsurarea și prezentarea rezultatelor fotometrice ale lămpilor și aparatelor de iluminat. Partea I: Măsurarea și prezentarea datelor;
- SR EN/TR 13201-1. Iluminat public. Partea I: Selectarea claselor de iluminat; reglementare tehnică;
- SR EN 13201-2. Iluminat public. Partea 2: Cerințe de performanță;
- SR EN 13201-3. Iluminatul public. Partea 3: Calculul performanțelor;
- SR EN 13201-4. Iluminatul public. Partea 4: Metode de măsurare a performanțelor fotometrice;
- SR EN 15193 + AC:2011 - *anunț corectură.* Performanța energetică a clădirilor. Cerințe energetice pentru iluminat;
- Rapoartele tehnice CEN nr. 88/1990 și nr. 115/1995 - emise de Comisia Internațională de iluminat.

Regulamentul serviciului de iluminat public in Municipiul București

În anul 2007 a fost emis de către Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile de Gospodarie Comunală, Regulamentul cadru pentru serviciul de iluminat public. Regulamentul cadru stabilea cadrul juridic unitar privind desfăşurarea serviciului de iluminat public, definind modalităţile şi condiţiile-cadru ce trebuie îndeplinite pentru asigurarea serviciului, indicatorii de performanţă, condiţiile tehnice, raporturile dintre operator şi utilizator în comune, oraşe şi municipii. Acesta se aplică la proiectarea, execuția și întreținerea componetelor sistemului de iluminat public.

În 2020, prin hotărâre a Consiliului General al Municipiului București, s-a aprobat noul Regulament al Serviciului de Iluminat Public in Municipiul București, cale îl înlocuiește pe cel din 2015. În cadrul indicatorilor de performanță, nivelul de iluminare este stabilit comform SR 13433/1999 și a prevederilor din Norma CIE 115/95.

Studiul de oportunitate privind modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București aprobat prin H.C.G.M.B numărul 23/29.01.2020 prevede activitățile ce compun serviciul de iluminat public şi indicatorii de performantă specifici. Serviciul Public al Municipiului București trebuie să asigure satisfacerea unor cerințe și nevoi de utilitate publică, după cum urmează:

- ridicarea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;
- creșterea gradului de securitate individuală și colectivă, precum și a gradului de siguranță a circulației publice rutiere și pietonale;
- punerea în valoare, printr-un iluminat adecvat, a elementelor arhitectonice și peisagistice, precum și marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;
- susținerea și stimularea dezvoltării economico-sociale a Municipiului București; funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță a infrastructurii aferente serviciului.

Serviciul de iluminat public se realizează, pe căile de circulație publică, aleile și zonele pietonale, grădini, parcuri dar și pentru punerea în valoare a monumentelor, statuilor, ansamblurilor arhitecturale, clădirilor și construcțiilor și/sau a spațiilor publice cu valoare monumentală și de interes patrimonial amplasate pe raza teritorială a Municipiului București, cu respectarea principiilor ce guvernează organizarea și funcționarea serviciilor comunitare de utilități publice.

Activitățile din cadrul serviciului pot fi clasificate in două mari paliere:

- activități principale prestate în cadrul Serviciului Public
- activități suport prin care este asigurată buna desfășurare a Serviciului Public.

Iluminatul căilor rutiere

Pentru iluminatul căilor rutiere se solicită un nivel ridicat al luminanței și utilizarea aparatelor de iluminat cu flux luminos ridicat. Parametrul luminotehnic reprezentat de redarea culorii nu are o importanță foarte marecomparativ cu iluminatul zonelorpietonale.

In sensul criteriilor Uniunii Europene iluminatul public stradal este definit ca: „o *instalație fixă de iluminat destinată să asigure, în timpul perioadelor nocturne, o bună vizibilitate pentru utilizatorii zonelor publice exterioare de trafic, cu scopul de a susține siguranța și fluiditatea traficului, precum și siguranța publică.*
Această definiție este derivată din standardul EN 13201 și nu acoperă dispozitivele de iluminare a tunelurilor, dispozitivele de iluminare a parcărilor auto private, dispozitivele de iluminat exterior

comercial și industrial, dispozitivele de iluminare a terenurilor de sport sau proiectoarele (de exemplu, iluminarea monumentelor, clădirilor sau a arborilor).

Pentru traficul rutier, clasele de iluminare sunt marcate prin litera M (M1-M5) și sunt destinate pentru conducătorii vehiculelor motorizate pe rutele de trafic, iar în unele țări - pe drumurile din zonele rezidențiale care permit viteze de circulație de la medii până la viteze înalte. Clasa de iluminat M se determină prin ponderea diferiților parametri care caracterizează traficul motorizat. Recomandările cu privire la circulație, prezentate în clasele M1-M6, depind de geometria suprafeței corespunzătoare, de trafic și de circumstanțele legate de timp și pot fi determinate dinC IE I15/95.

Nivelul de luminanță corespunzător clasei respective este prezentat mai jos cu următoarele clase pentru traficul rutier:

Tabel 27: Clasele de iluminare aferente traficului rutier[467]

Descrierea drumului	Clasa de iluminare
Drum cu trafic de mare viteză cu căi de rulaj separate fără incrucisări (ex. autostrăzi)	
Densitatea de trafic:	
ridicată	M1
medie	M2
scăzută	M3
Drum cu trafic de mare viteză, fără căi de rulaj (ex. drum național, drum judetean)	
Controlul de trafic (nota 2) si separare (nota 3) dintre diferite tipuri de călători de drum (nota 4):	M1
slabă	M2
bună	
Drumuri urbane importante, străzi de centură sau din orase.	M2
Controlul traficului si separarea diferitelor tipuri de călători:	M3
slabă	
bună	
Străzi de legatură mai putin importante in orase, din zone rezidențiale , străzi rurale	M4
locate, drumuri de acces la străzi, șosele importante.	M5
Controlul traficului și separarea diferitelor tipuri de călători	
slabă	
bună	

[467] *Nota 1.* Complexitatea traficului se referă la infrastructură, condiții de deplasare și vizibilitate.

Factorii care se consideră sunt următorii:

- Număr de benzi, curbe și dificultatea pantelor precum și densitatea acestora,
- Semne de circulație, indicatoare.

*Nota 2.*Controlul traficului se referă la prezența semnelor luminoase și a indicatoarelor, respective existența mijloacelor de control a circulației,

Metodele de control sunt:

- Semnale luminoase,
- Reguli de prioritate,
- Indicatoare rutiere,
- Semne direcționale,
- Marcaje rutiere,

Acolo unde acestea lipsesc sau sunt reduse ca densitate, controlul se consideră a fi slab.

Nota 3. Separarea circulației se referă la existența unei benzi separate de mers. Dedicate diferitelor tipuri de trafic sau acolo unde există restricții de circulație.

Separarea este bună acolo unde acestea sunt bine semnalizate.

Nota 4. Diferitele tipuri de călători sunt, spre exemplu, conducătorii auto, vehiculele de transport, vehiculele cu viteza redusă, autobuze, ciclişti şi pietoni.

Sursa : Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Valorile parametrilor luminotehnici corespunzător claselor de iluminat M1-M5:

Tabel 28: Parametrii luminotehnici corespunzători claselor de iluminat

Clasa de iluminare	Lmed [cd/mp]	Uo	Ti [%]	U1
M1	2	0.4	10	0.7
M2	1.5	0.4	10	0.7
M3	1	0.4	10	0.5
M4	0.75	0.4	15	NR
M5	0.5	0.4	15	NR

Sursa : Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Legenda:
L_{med}– luminanța medie pe suprafața de calcul,
U_0– uniformitatea generală a luminanței,
TI - indice de prag, creșterea pragului percepției vizuale,
U_1– uniformitatea longitudinală a luminanței.

Pentru zonele conflictuale, clasele sunt marcate prin litera C și apar cînd fluxurile de vehicule se intersectează în locurile utilizate frecvent de către pietoni, ciclişti, sau alți utilizatori rutieri, sau când are loc schimbarea geometriei drumului, cum ar fi reducerea benzii de circulație sau a lătimii părții carosabile. În aceste zone există potențial sporit de coliziune între vehicule, între vehicule și pietoni, ciclişti și alți utilizatori rutieri, sau între vehicule și obiecte imobilizate.

Nivelurile de iluminare pentru zonele de conflict (Clasa C) sunt prezentate în tabelul 29.

Tabel 29: Clasele de iluminare aferente zonelor de conflict

Clasa de iluminare C	Nivelul de iluminare mediu de-a lungul întregii suprafețe utilizate E în lx	Uniformitatea iluminării Uo (E)	Pragul de creștere (indicele de prag în %)	
			Viteza mare și moderata	Viteza mica și foarte mica
C0	50	0.40	10	15
C1	30	0.40	10	15
C2	20	0.40	10	20
C3	15	0.40	10	20
C4	10	0.40	15	25
C5	7.5	0.40	15	25

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Iluminatul zonelor pietonale și a zonelor rezidențiale

Iluminatul zonelor pietonale și al zonelor rezidențiale are ca principal obiectiv asigurarea vizbilității pentru orientare al cetățenilor și distingerea obstacolele sau alte pericole de pe drum și să îi identifice pe ceilalti trecători care s-ar afla în apropiere. Atât iluminarea orizontală cât și cea verticală sunt importante. Un aspect important îl reprezintă recunoașterea facială, astfel încât trebuie îndeplinite cerințe suplimentare cum ar fi iluminarea verticală minimă și iluminarea semi-circulară minimă.

Necesitățile vizuale ale pietonului diferă de cele ale conducătorului auto și sunt determinate de CIE I36:2000. Nivelurile de iluminare pentru clasele de iluminare P (traficul pietonal), se determină similar traficului motorizat din CIE 115/95 (vezi tabelul de mai jos).

Valorile parametrilor luminotehnici pentru zonele pietonale și a pistelor pentru ciclişti:

Tabel 30: Clasele de iluminare aferente zonelor pietonale

Clasa de iluminare	Iluminarea orizontală pe toată suprafața circulată de pietoni	
	Emed (lx)	Emin (lx)
P1	20	7.5
P2	10	3
P3	7.5	1.5
P4	5	1
P5	3	0.6
P6	1.5	0.2
P7	NR	NR

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Iluminatul parcurilor, grădinilor și a monumentelor culturale - iluminatul arhitectural

Iluminatul arhitectural are rolul de a evidenția pe timp de noapte monumentele istorice și de artă care au o arhitectură deosebită, statui, construcțiilor representative, zone verzi, fântâni arteziene cât și crearea unui ambient corespunzător în orele fără lumina naturală.

Iluminatul arhitectural reprezintă unul dintre criteriile de calitate ale civilizației modeme. Principalele funcțiuni ale iluminatului arhitectural sunt:

- iluminatul fântânilor arteziene;
- iluminatul zonelor de promenadă;
- iluminatul parcurilor și grădinilor;
- iluminatul clădirilor și monumentelor.

Iluminatul arhitectural trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de normele luminotehnice, fiziologice, de siguranță a circulației, și de estetică arhitectonică, în următoarele condiții:

- utilizarea rationala a energiei electrice;
- recuperarea costului investitiilor intr-o perioada considerate cat mai mical
- reducerea chesltuielilor anuale de exploatare a elementelor componente aferete inslaltiei de iluminat.

Iluminatul festiv

Tematica iluminatului festiv a tinut cont de diferite evenimente si festivitati specifice ale Romaniei (centenarul, intrarea Romaniei in NATO si în Uniunea Europeana).
Iluminatul festiv in Municipiul Bucuresti s-a realizat atat de catre Primaria Municipiului Bucuresti cat și de catre primarile de sector în parcurile administrate de catre acestea. Primaria Municipiului

Bucuresti realizeaza anual iluminatul festiv prin amplasarea de elemente decorative luminoase în zona străzilor de acces în Municipiul Bucuresti cat și pe axa formată din strazile care pornesc de la Fantana Miorita pană la Piata Unirii, respectiv Soseaua Bucuresti-Ploiesti-Soseaua Kiseleff- Bulevardul Lascăr Catargiu- Bulevardul Nicolae Bălcescu-Bulevardul Ion C. Brătianu. Elementele decorative luminoase utilizează în ultimii ani tehnoligia LED si sunt in general aprinse in jurul datei de 1 decembrie si se sting după data de 7 ianuarie. In anul 2016 puterea instalată a sistemului de iluminat festiv a fost de aproximativ 350 kW, rezultand un consum de 155.4 MWh in perioada specificată.

Activități suport prin care este asigurată buna desfășurare a Serviciului Public

Activitățile suport susțin Sistemul Public și permit, prin realizarea lor, crearea cadrului necesar pentru prestarea Serviciului Public în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate

Activitățile suport prestate în cadrul Serviciului Public sunt:

- întreținerea Sistemului Public;
- asigurarea alimentării cu energie electrică a Sistemului Public
- utilizarea sistemului integrat de telemanagement a Sistemului Public

Exploatarea (întreținerea) Sistemului Public

Exploatarea Sistemului Public presupune un ansamblu de activități, executate periodic, programate sau neprogramate, în vederea menținerii în stare tehnică corespunzătoare a diferitelor părți componente ale Sistemului Public.

Operațiile de exploatare cuprind în principal:

- **lucrări operative -** ansamblul de operații și activități de supraveghere în mod permanent a instalațiilor și executarea de lucrări programate sau neprogramate pentru rezolvarea anumitor disfuncționalități ale Sistemului Public.
- **revizii tehnice -** ansamblul de operații și activități de mică amploare ce se execută periodic pentru verificarea instalațiilor și eliminarea defecțiunilor reperate în vederea asigurării funcționării Sistemului Public până la următoarea lucrare planificată.
- **reparații curente** - ansamblul de operații executate periodic, în cadrul unor programe, pentru readucerea tuturor elementelor din Sistemul Public la parametri proiectați, prin remedierea tuturor defecțiunilor și înlocuirea părților din instalație care nu mai prezintă parametri de funcționare adecvați.

În cadrul lucrărilor operative se execută:

- intervenții pentru remedierea unor deranjamente accidentale la aparatele de iluminat și accesorii;
- manevre pentru întreruperea și repunerea sub tensiune a diferitelor porțiuni ale instalației de iluminat în vederea executării lucrărilor necesare;
- manevre pentru modificarea schemelor de funcționare în cazul apariției unor deranjamente;
- recepția instalațiilor noi puse în funcțiune în conformitate cu regulamentele în vigoare;
- analiza stării tehnice a instalațiilor;

- identificarea defectelor în conductoarele electrice care alimentează instalațiile de iluminat;
- supravegherea defrișării vegetației și înlăturarea obiectelor căzute pe linie;
- controlul instalațiilor care au fost supuse unor condiții meteorologice deosebite, cum ar fi: vânt puternic, ploi torențiale, viscol, formarea de chiciură;
- acțiuni pentru pregătirea instalațiilor de iluminat cu ocazia evenimentelor festive sau deosebite;
- demontări sau demolări de elemente ale Sistemului Public;
- intervenții ca urmare a unor sesizări din partea cetățenilor.

În cadrul reviziilor tehnice și a reparațiilor curente se execută următoarele operații specifice:

- revizia și repararea aparatelor de iluminat;
- revizia și repararea tablourilor de distribuție și a punctelor de conectare.

Asigurarea alimentării cu energie electrică a Sistemului

Piața de energie electrică pentru furnizarea Serviciului Public este concurențiala. Tarifele în vigoare pentru serviciul de transport, serviciul de sistem, tariful pentru serviciile prestate de operatorul pieței centralizate sunt cele aprobate prin Ordinul A.N.R.E. nr. 19/2011. Operatorul principal de distribuție pentru Municipiul București este S.C. E -Distribuție Muntenia S.A. Tariful de distribuție a energiei electrice utilizat pentru facturare se calculează prin însumarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, în funcție de nivelul de tensiune în punctul de delimitare cu consumatorul, stabilit conform contractului de distribuție a energiei electrice.

Caracteristica funcționării unui serviciu integrat de iluminat public o constituie continuitatea în alimentare cu energie electrică, care se asigură printr-o exploatare și întreținere corectă a instalațiilor componente ale sistemului de iluminat.

Utilizarea sistemului integrat de telemanagement a sistemului de iluminat public

Până în prezent, un sistem integrat de telemanagement a fost implementat în zona Dorobanți, precum și pe Splaiul Independenței, însă se propune dezvoltarea acestui sistem de telemanagement pentru tot sistemul de iluminat din Municipiul București.

Sistemul de telemanagement îndeplinește urmatoarele funcții:

a) funcția de Gestionare - Dispecerizare, presupune:

- gestionarea infrastructurii proprietari/inventar/durata de viață/garanții;
- gestionarea consumului de energie electrică pe intervale orare, pe tipuri de consumatori;
- gestionarea în timp real a deficiențelor în funcționarea SIP;
- identificarea în cel mai scurt timp a zonelor nefuncționale a SIP;
- identificarea în timp real a racordărilor si a sustragerilor de energie electrică;
- gestionarea graficului de execuție a lucrărilor întreținere-menținere a SIP (lunar/zilnic);
- gestionarea consumului de energie activă/reactivă pentru fiecare fază în parte și generarea de grafice de consum;
- citire instantanee a datelor de consum a energiei electrice pe faze, de la modulul de comandă și control;
- alertare în caz de nefuncționare a componentelor SIP;
- prioritizarea alertelor și a avariilor;

- comenzi presetate prin care sistemul va reacționa la diferite evenimente: depășire de consum, variații tensiune, scurt circuite pe rețea, etc.

b) **Funcția de Monitorizare -Control- Diagnoză***,* presupune:
- monitorizarea elementelor SIP/structura: rețea-stâlp-corp-consolă-punct de aprindere;
- monitorizare aprindere/stingere totală SIP/pe ale SIP;
- monitorizare la nivel de bloc de măsură și cu punct de aprindere a parametrilor teh funcționali ai infrastructurii sistemului de ilu public: tensiune, frecvență, energie activă, energi reactivă;
- evidența prin inventar a SIP pe componente, așa cum sunt ele definite prin art.l, Legea 230/2006;
- monitorizarea graficului de realizare a lucrărilor și intervențiilor SIP;
- generare de rapoarte pentru analiza economiei de energie electrică;
- generare de rapoarte zilnice/săptămânale/lunare despre consumul de energie electrică;
- generarea de alerte pentru funcționare în afara parametrilor tehnici ai tensiunii în rețele de alimentare publice, reglementați prin standard SEEN 50160 și reglementări A.N.R.E. în vigoare;

c) **Funcția de reprezentare geospațială a elementelor componente a infrastructurii,** presupune:
- poziționarea GPS a elementelor infrastructurii
- sistemului de iluminat public -corpuri, stâlpi, rețea,
- înregistrarea și vizualizarea pe platformă cartografică pentru orice zonă din localitate, a fiecărei componente a infrastructurii sistemului de iluminat public și alocarea fiecărei componente a unui număr de identificare;
- integrarea cu alte aplicații ale gestionarilor de utilități.

6.3. Evoluția sistemului de iluminat public în ultimii 20 de ani

Odată cu demararea contractului de delegare a serviciului de iluminat public in București a început un amplu proces de dezvoltare și extindere a sistemului de iluminat public pe străzile neiluminate sau neconforme cu stadardele în vigoare.

Conform Strategiei Energetice a Municipiului București realizate de către Grontmij, Carl Bro și ATHenerg, la nivelul anului 2007, puterea electrică instalată a sistemului de iluminat public a fost de 13 MW (0,9% din totalul consumului din Municipiul București). Cantitatea anuală de energie electrică utilizată de sistemul de iluminat public pentru 2007 a reprezentat 57 GWh/an (1,1% din totalul consumului din Municipiul București). Prin strategie s-a estimat că eficiența energetică a sistemului de distribuție a energiei electrice pentru iluminatul public era de 83% în 2007.

Sistemul de iluminat public în Municipiul București este format din următorele bunuri:
- linii electrice de joasă tensiune, subterane sau aeriene;
- corpuri de iluminat, console și accesorii;
- puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere;
- echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate in iluminatul public;
- fundații, stâlpi, elemente de susținere a liniilor, instalații de legare la pământ, conductoare, izolatoare, cleme, armături, utilizate pentru iluminatul public.

Bunurile utilizate pentru furnizarea Serviciului Public nu sunt in proprietatea exclusivă a Municipiului București, unele dintre acestea aflându-se în proprietatea sau în gestiunea altor operatori de servicii publice, după cum urmează:

- Operatorul Serviciului Public (pentru puncte luminoase[1], console, stâlpi, rețea de distribuție, puncte de aprindere și puncte de măsură);
- S.C. E - Distribuție Muntenia S.A. (pentru stâlpi, rețea de distribuție[2] și puncte de măsură);
- Municipiul București (pentru puncte luminoase, console, stâlpi, rețea de distribuție și puncte de aprindere);
- R.A.T.B. (pentru stâlpi);
- Telekom (pentru stâlpi).

Modul de deținere a bunurilor utilizate pentru furnizarea Serviciului Public reiese din Raportul de evaluare la valoarea justă a mijloacelor fixe ce urmează a fi predate către Primăria Municipiului București întocmit de SC INTERPROIECT CONSULTING SRL, precum și din Proces Verbal nr. 1/25.10.2018 și din Proces Verbal nr. 2/09.07.2019, ambele privind inventarierea sistemului de iluminat public din Municipiul București.
Din punct de vedere tehnologic, starea Sistemului Public în Municipiul București poate fi sintetizată astfel:

- Indiferent de proprietarul bunurilor/componentelor prin care este furnizat Serviciul Public în Municipiul București, infrastructura actuală ce compune Sistemul Public este uzată din punct de vedere tehnologic și moral.
- Anul 2014 marchează ultima modernizare a Sistemului Public.
- Tendința de dezvoltare și extindere a infrastructurii Municipiului București nu a luat în considerare și necesitatea optimizării parametrilor tehnico-funcționali ai Sistemului Public și nici necesitățile de modernizare ale acestuia.
- Performanțele Sistemului Public se limitează la menținerea infrastructurii acestuia în stare de funcționare; timpii de răspuns la sesizările cetățenilor pentru punerea în sistem de siguranță a avariilor acestuia; asigurarea funcționarii în sistem de securitate și siguranță.
- Rata de rezolvare a defectelor este mai mică decât cea de apariție a defectelor noi. Pierderile și furturile de energie electrică din rețea se situează la peste 10-15%, datorită uzurii și deprecierii rețelelor electrice.

Din perspectiva stadiului modernizării infrastructurii Sistemului Public al Municipiului București situația se prezintă astfel:

- punctele luminoase care au atins durata maximă de funcționare admisă trebuie înlocuite cu corpuri tip LED sau cu eficiență energetică ridicată;
- rețelele de distribuție a energiei electrice necesită reabilitare în propojcție de605
- stâlpii trebuie înlocuiți în proporție de 40%
- BMPIP trebuie înlocuite în proporție de 15%; cutiile de distribuție trebuie înlocuite în proporție de 90%; posturile trafo nu necesită modernizare.

Situația cantitativă a componentelor SIP in 2016 este următoarea:

- Puncta luminoase 125.513 bucăți;
- Console 84.292 bucăți;
- Stâlpi 101.829 bucăți;
- Rețea de distributie 5.013 Km;
- Rețea aeriana 1.466 Km;
- Rețea mixta 837 Km;
- Rețea subterana 2710 Km;

- Puncte de aprindere 584 bucăți;
- Puncte de măsura 1.053 bucăți.

Evoluția tehnologică a sistemului de iluminat public în București între 2010-2016 este prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel 31: Evoluția tehnologică a sistemului de iluminat public din municipiul București, în perioada 2010-2016

An	Număr puncte luminoase	Tehnologie	Putere instalată SIP (kW)	Consum SIP pe an (kWh/an)
2010	115.176	Sodiu, Mercur, Halogen ,LED	14.445	61.969.608
2011	116.000	Sodiu, Mercur, Halogen ,LED	15.124	64.880.066
2012	117.437	Sodiu, Mercur, Halogen ,LED	14.166	59.568.382
2013	112.015	Sodiu, Mercur, Halogen ,LED	14.249	59.918.056
2014	114.613	Sodiu, Mercur, Halogen ,LED	14.102	59.299.066
2015	115.522	Sodiu, Mercur, Halogen ,LED	N/a	59.448.437
2016	125.513	Sodiu, Mercur, Halogen ,LED	14.501 (la care se adaugă 350 kW iluminat festiv)	62.682.539

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Din tabel rezultă că, între 2010-2016, deși numărul de corpuri de iluminat a crescut cu aproximativ 10%, puterea totală instalată a rămas aproximativ la fel. Acest lucru se datorează și faptului că, pe lângă extinderea sistemului de iluminat public, s-au realizat și lucrări de modernizare și eficientizare a consumatorilor prin înlocuirea corpurilor cu mercur, sodiu sau halogen cu corpuri care utilizează tehnologia LED.

Conform concluziilor A.M.R.S.P. privind performanța Sistemului Public în Municipiul București, formulate la sfârșitul anului 2015, rezultă următorele:

- în anul 2015, disfuncționalitățile rezolvate au fost în număr de 7.980 cazuri, în creștere față de numărul de cazuri remediate în anul 2014 (5.470), dar totuși există în evidențele operatorului un număr de 429 de cazuri nerezolvate;
- printre disfuncționalitățile Sistemului Public cu implicații în furnizarea unui serviciu continuu și de calitate, sunt și cazuri de vandalism. Aceste cazuri au un trend crescător de la un an la altul. în anul 2015 s-au înregistrat 1.325 de asemenea cazuri, față de anul 2014 când s-au înregistrat 771 de cazuri. Duratele de rezolvare a acestor cazuri sunt de obicei mai mari față de alte situații, datorită parcurgerii unor proceduri de verificare și de decizie asupra modului în care se rezolvă.
- la nivelul anilor 2014 și 2015 analiza sesizărilor a condus la următoarele constatări:
  - în anul 2014 media zilnică a sesizărilor și reclamațiilor referitoare la funcționarea iluminatului public a fost de 23 de cazuri;
  - în anul 2015 media zilnică a sesizărilor și reclamațiilor referitoare la funcționarea iluminatului public a fost de 25 de cazuri.
- s-a constatat că atât în anul 2014 cât și în anul 2015 peste jumătate din cazurile reclamate au fost rezolvate într-un interval de 5 zile de la apariția lor, restul

fiind rezolvate într-un interval de timp până în 30 de zile. Aceste aspecte sunt în discordanță cu prevederile contractului pentru gestiunea serviciului de iluminat public în Municipiul București și a obligației operatorului de asigurare a continuității serviciului public (aceste cazuri ar fi trebuit rezolvate cu rapiditate);

- 15% din sesizările anuale se referă la lipsa iluminatului public datorită rețelei de distribuție a E - Distribuție Muntenia S.A. Cauzele principale au fost: lipsa de tensiune în rețea, deteriorarea și gradul ridicat de uzură fizică și morală a rețelelor de alimentare, intervenții insuficiente, existența zonelor cu stâlpi deteriorați, uzați sau neconformi, proprietatea E - Distribuție Muntenia S.A. asupra cărora nu se intervine;
- în anul 2015 au existat 537 de sesizări care au fost remediate de E - Distribuție Muntenia S.A. într-o perioadă de timp mai mare de 30 de zile, față de anul 2014 când au fost doar 266 de cazuri de acest fel.

Un punct slab major al Serviciului Public în Municipiul București, din punct de vedere al calității serviciilor este dat de existența mai multor entități care dețin un drept de posesie asupra unor componente prin care este furnizat Serviciul Public. Acesastă situație de fapt conduce la lipsa de coerență în ceea ce privește asigurarea parametrilor de calitate ai serviciului și la lipsa unei viziuni unitare și integrate asupra dezvoltării serviciului.

Sinteza activităților de iluminat public la nivelul anului 2016 urmatoarea:

a. Intreținerea Sistemului Public

Intervenții in caz de disfuncționalitate:

- iluminat inferior nivelului de iluminare - intervenții la un număr de 17.470 corpuri;
- avarie la patrimoniu — înlocuire 1.428 corpuri de iluminat furate sau vandalizate. Dintre acestea 1.153 corpuri s-au montat din custodii și 275 corpuri au fost noi.

Activități de întreținere preventivă la suporți — verificare 2,958 suporți și 6.884 console.

b. Menținerea Sistemului Public

- montare aparate de iluminat tehnologie LED - 481 buc;
- montare proiectoare cu LED - 283 buc;
- montare aparate de iluminat clasice - 269 buc;
- montare aparate de iluminat Avangard - 2 buc;
- montare aparate de iluminat Retro - 99 buc;
- montare stâlpi - 1.113 buc;
- montare rețea LES-43.52 km;
- montare rețea LEA - 17,6 km.

c. Dezvoltare și modernizare

In baza prevederilor Actului Adițional nr. 30/2016 la contractul de delegare a serviciului de iluminat public s-au montat un număr de:

- 975 aparate de iluminat tehnologie LED;
- 7,02 km de rețea subterană;
- 173 stâlpi de iluminat.

Situația finanțării din bugetul PMB în perioada 2013-2016 comform cotactului activități contract nr. 206/1997 sunt prezentate in tabelul urmator:

Tabel 32: Situația finanțării din bugetul PMB în perioada 2013-2016

Anul	Întreținere/Mentcnanță (lei/an)	Extinderi (lei/an)	Energie electrică (lei/an)	Rata reabilitare (lei/an)	Valoare Totală (lei/an)
2013	49.629.017	0	26.617.805	15.549.740	91.796.562
2014	64.991.130	0	23.644.905	14.480.795	103.116.830
2015	47.710.352	0	26.467.168	16.966.899	91.144.419
2016	43.083.396	0	21.607.756	18.297.389	82.988.541
Total (lei)	155.784.878	0	71.719.829	49.745.083	277.249.790

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Investițiile realizate în Sistemul Public în Municipiul București se prezintă în tabelul urmator:

Tabel 33: Investiții realizate în sistemul de iluminat public

Areal de implementare	Proiect/Sursa de finanțare	Caracteristici
Zona și Calea Dorobanți	**Anul 2014** Concept integrat pentru eficiența energetică prin optimizarea parametrilor tehnico-funcționali și punerea în valoare a patrimoniului cultural într-o capitală europeană. Finanțat de BERD prin MFFEE (Facilitatea de Finanțare pentru Eficiența Energetică Acordată Municipalităților)	Durata de executie 3 luni Raport certificare de consultant BERD Calificare proiect pentru încasarea de către PMB a unui grant de 738.000 euro.
Bulevardele Aviatorilor, Ghe. Magheru, Nicolae Bălcescu și I. C. Brătianu. Bd. Unirii, între Piața Alba lulia și str. Mircea Vodă, Piața Unirii, pe Bd. luliu Maniu, Splaiul Independenței, între Calea Victoriei și str. Halelor, și Splaiul Unirii, până la Pasajul Mărășești	**Anul 2011** Bugetul local	Lucrări de modernizare: Schimbarea stâlpilor de iluminat și reabilitarea rețelei de alimentare a acestora

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Investițiile finanțate de Municipiul București în perioada 2009-2014 sunt prezentate în sinteză în tabelul 33 din care se poate constata că implementarea proiectelor de investiții derulate până în anul 2014 are ca efect reducerea consumului anual de energie electrică cu 0,22%/ an.

Tabel 34: Măsuri și efecte ale modernizării SIP între 2009-2014

Măsuri	Rezultate
2009-2011 - înlocuirea corpurilor de iluminat energofage (cu surse cu incandescență) cu corpuri de iluminat cu sursa LED. - ontrolul și monitorizarea programului de funcționare a sistemului de iluminat public. - înlocuirea surselor de iluminat la expirarea duratei de viață cu surse de iluminat cu durata de viață mai mare - (28.000 h de funcționare); - aplicarea de programe de dimming pe anumite intervale orare. - înlocuirea rețelei electrice uzate fizic și moral.	*Reducerea consumului anual de energie electrică:* • 25-40% prin utilizarea tehnologiei LED; • 5-20% prin utilizarea balastului electronic; 5% prin monitorizarea programului de funcționare a iluminatului public; • 7% prin reducerea pierderilor din retea
2012-2014 Implementarea: - proiecte pilot pentru monitorizarea si controlul parametrilor tehnico-functionali ai sistemului de iluminat public - instalarea in sistemul de iluminat public a dispozitivelor de tip economizor de energie electrici. - înlocuirea accesoriilor corpurilor de iluminat tip balast magnetic cu echipamente de tip - balast electronic.	*Reducerea costurilor operaționale ale sistemului de iluminat public:* • reducere consum anual 0,22%/an,

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Din perspectiva modernizării punctelor luminoase în cadrul SIP din București, se prezintă în tabelul 34 evoluția tehnologică a acestora. Se observă că numărul punctelor luminoase a crescut, dar din punct de vedere al tehnologiei, la nivelul anului 2014 încă se mai utilizează corpuri de iluminat echipate cu lămpi cu vapori de mercur.

La momentul anului 2017 în București iluminatul public este asigurat cu lămpi tip LED, sodiu, halogenură, dotate cu aparatură balast/igniter. Din totalul corpurilor de iluminat (125.513 buc.), ponderea tehnologiei LED este foarte redusă, până în 10% (12.416 buc.) acestea fiind instalate în martie și decembrie 2012 și înlocuite în septembrie 2013 și iulie 2014. Din anul 2014 nu au mai avut loc înlocuiri de lămpi.
Evoluția tehnologică a echipamentului de iluminat intre anii 2010 și 2014 este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabel 35: Evoluția tehnologică a echipamentelor de iluminat

An	Număr puncte luminoase	Tehnologic	Putere instalată/ SIP (KW)	Consum/ SIP/an (KWh)	tCO2
2010	115.176	Sodiu, Mercur, Halogen, LED	14.445	61.969.008	43.440,3
2011	116.000	Sodiu, Mercur, Halogen, LED	15.124	64.880.066	45.480,9
2012	117.437	Sodiu, Mercur, Halogen, LED	14.166	59.568.382	41.757,4
2013	112.015	Sodiu, Mercur, Halogen, LED	14.249	59.918.056	42.002,6
2014	114.613	Sodiu, Mercur, Halogen, LED	14.102	59.299.066[1,]	41.568,6

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Din tabelul urmator rezultă că, deşi evoluţia puterii instalate medii a unui punct luminous are o tendinţă inconstantă, datorită reducerii tarifului mediu pentru l kWh, costul energiei electrice pentru un punct luminos are o tendinţă accentuată de reducere începând cu anul 2013.

Evoluția consumului de energie electrică și a costurilor aferente a sistemului de iluminat public în București între 2012-2016 este prezentată în tabelul următor:

Tabel 36: Evoluția consumului de energie electrică și a costurilor aferente sistemului de iluminat public în municipiul București, în perioada 2012-2016

An	Putere medie/ punct luminos (kWh)	Cost energie electrică/punct luminos (lei)	Tarif mediu energie electrică (lei/ kWh)
2012	507,23	181,27	0,3573
2013	496,80	196,41	0,3953
2014	481,30	185,39	0,3851
2015	491,36	181,88	0,3701
2016	490,93	164,10	0,3342

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Componența sistemului de iluminat public din Municipiul București în anul 2017

a) Corpuri de iluminat

Sistemul de iluminat public din Municipiul București la data de 28.07.2017 avea în componență 121.838 corpuri de iluminat public, reprezentînd aproximativ 10.6% din totalul corpurilor de iluminat din România.

La începutul contractului de concesiune a serviciului de iluminat public din București s-au montat corpuri de iluminat utilizând lampi cu vapori de sodiu și halogenură metalică.

Pentru iluminatul căilor rutiere

Corpuri de iluminat tip Timlux S/21 și Timlux S/22 cu posibilitate de echipare cu lămpi cu vapori de sodiu de 70/100/150/250/400W, mercur de 80/125/250W, iodură metalicăde 250W.

Caracteristicile tehnice ale corpurilor tip Timlux S/21 și Timlux S/22:

- Grad protecție compartiment optic IP66,
- Grad protecție compartiment accesorii electrice IP44,
- Grad de protecție împotriva impactului mecanic IK10;
- Capac din polipropilenă rezistent la raze UV,
- Corp din aluminiu,
- Reflector anodizat cu puritate 99.8%,
- Garnitură din cauciuc neopren,
- Dispersor din policarbonat clar rezistent la raze UV,
- Soclu porțelan cu poziționare reglabilă,
- Dispozitiv pentru întreruperea alimentării cu energie electrică la deschiderea corpului,
- Filtru anti-condens din bronz.
-

Corp de iluminat tip Timlux S/21.

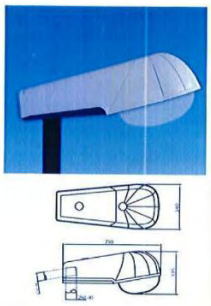

Pentru iluminatul zonelor pietonale și a zonelor rezidențiale

Corpuri de iluminat tip Timlux P1 (Selux) special conceput pentru iluminatul zonelor pietonale și rezidențiale cu posibilitate de echipare cu lămpi cu vapori de sodiu de 70/100W, mercur de 80/125 W. Caracteristicile tehnice ale corpurilor tip Timlux P1:

- Grad protecție compartiment optic IP65,
- Grad de protecție împotriva impactului mecanic IK10;
- Dispersor prismatic din policarbonat transparent rezistent la raze UV,
- Corp din aluminiu vopsit electrostatic,
- Soclu E27,

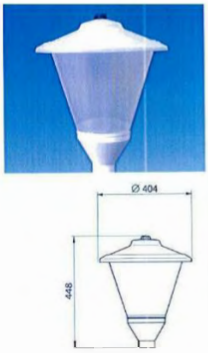

1.

Corp de iluminat tip Timlux P1 (Selux).

Pentru iluminatul arhitectural

În funcţie de distribuţia fluxului luminos proiectoarele pentru iluminatul architectural utilizate începând cu 1997 au avut distribuţie a fluxului luminos tip asimetrică, simetrică şi circulară. Una dintre gamele de proiectoare utilizate a fost gama tip JET 7.

Proiector Jet 7.

Proiector asimetric

Proiector simetric

Proiector circular

Proiectorul JET 7 are următoarele caracteristici tehnice:

- Compartimentul optic al proiectorului propus este etanș la praf şi protejat contra jeturilor de apă,
- Variații bruşte de temperatură intre –40grd. C şi +40grd C nu afectează siguranța şi funcționarea proiectorului,
- Corp din aluminiu acoperit prin pulverizare cu poliester de culoare neagră, albă sau argintie,
- Geam protector frontal rezistent la şocuri termice,
- Garnitură din cauciuc siliconic,

- Reflector din aluminiu de înaltă puritate (99,8%) anodizat,
- Factorul de putere minim este 0,95.

Împărțirea estimativă a corpurilor de iluminat, din punct de vedere funcțional și al tipului de iluminat deservit, este următoarea:

- Pentru iluminatul căilor rutiere: corpurile de iluminat cu sodiu cu puteri de 70/100/150/250/400W; corpurile de iluminat cu LED de 52/55/60/70/80/83/90/91/100/104/110/120/148/150/178/185/225W
- Pentru iluminatul zonelor pietonale și a zonelor rezidențiale: corpurile de iluminat cu LED cu puteri de 36/40/48/50/W,
- Pentru iluminatul arhitectural: corpurile de iluminat cu halogenură metalică cu puteri de 20/36/50/70/100/125/150/250/400/1000W; corpuri de iluminat cu LED cu puteri de 5/8/9/15/18/24/25/30/35W.

Numărul de corpuri de iluminat montate anual în București între 1999-2018 este prezentat mai jos:

Figura 50: Numărul de corpuri de iluminat montate anual între 1999-2018

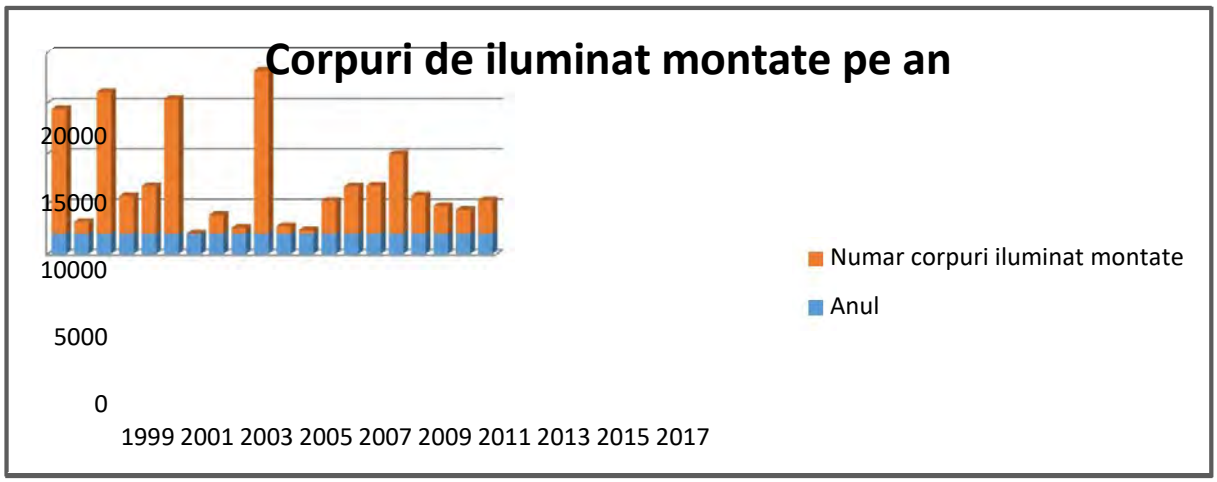

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Majoritatea corpurilor de iluminat (82.9%) din total sunt cu sodiu de 70/150/250/400W, existând o posibilitate foarte mare de creștere a eficienței energetice în această zonă prin înlocuirea cu soluții eficiente cu LED. Din totalul corpurilor de iluminat public, aproximativ 15% utilizează tehnologia LED și au fost montate începând cu anul 2009 până în prezent. Corpurile de iluminat existente cu tehnologia LED sunt într-o gamă de putere foarte mare, de la 5W la 225W (30 de puteri diferite).

b) Stâlpi

Stâlpii aferenți sistemului de iluminat public sunt în proporție de 52.7% în proprietatea Primăriei Municipiului București, restul aparțin companiilor ENEL sau STB.

Figura 51: Stâlpii folosiți de sistemul de iluminat public din municipiul București, funcție de proprietar

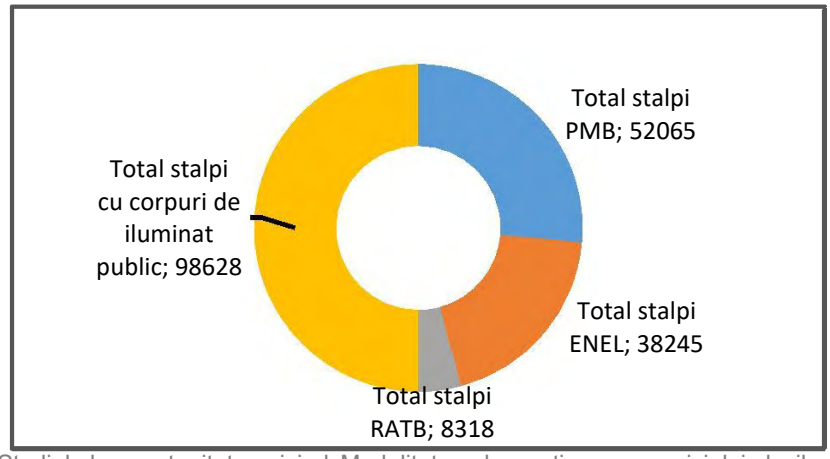

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Sistemul de iluminat public din Municipiul București are în componență stâlpi metalici octogonali sau conici cu flanșă sau îngropați cu înălțimi între 2-14m, stâlpi metalici decorativi cu înălțime sub 5m, stâlpi centrifugați cu armatură metalică.Pentru iluminatul căilor rutiere s-au utilizat stâlpi metalici octogonali sau conici cu flanșă sau îngropati cu înălțimi de 6-14m și stâlpi centrifugați cu armatură metalică, iar pentru iluminatul zonelor pietonale și a zonelor rezidențiale s-au utilizat stâlpi metalici de 2-5m și stâlpi metalici decorativi cu înălțime sub 5m.

c) Rețeaua electrică

În prezent, rețeaua electrică de alimentare a sistemului de iluminat public este în proporție de 86% subterană.

Figura 52: Rețeaua electrică folosită de sistemul de iluminat public din Municipiul București, funcție de tipul liniilor

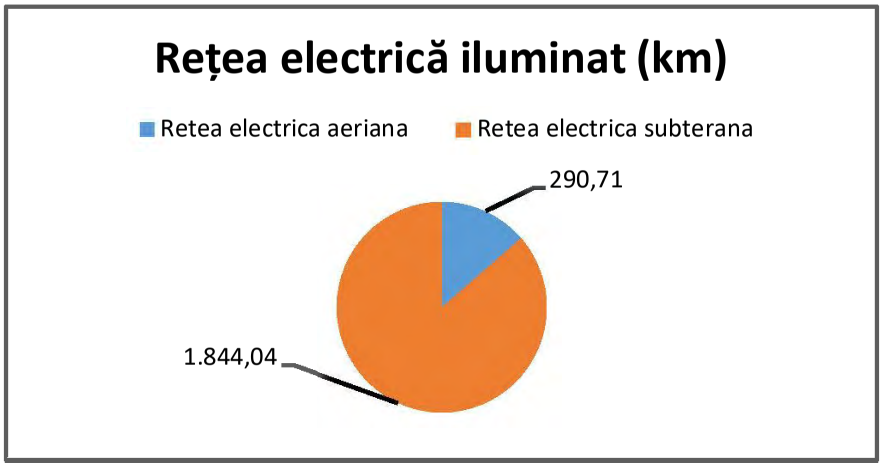

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Din momentul demarării contractului de concesiune delegată a sistemului de iluminat public din București, lucrările de modernizare au inclus trecerea în subteran a rețelei electrice de alimentare pentru sistemul de iluminat public și realizarea unei rețele electrice proprii aferente acestuia.
Rețeaua electrică subterană are în componență cabluri electrice de tip ACYABY (4x16 mmp, 3x25+16mmp, 3x35+16 mmp, ACYABY 3x70+35 mmp, ACYABY 3x150+70 mmp, ACYABY 3x120+70 mmp).

Rețeaua electrică subterană este formată din cabluri tip TYIR 3x35 mmp și TYIR 3x50 OlAl 3x50 mmp.

d) Puncte de aprindere și cutii de distribuție

Aprinderea și stingerea sistemului de iluminat public din Muncipiul București se realizeazăși prin intermediul celor 585 blocuri de măsură și protecție instalații de iluminat public (BMPIIP) amplasate în apropierea posturilor de transformare de 20/04.kV.

Figura 53: Punctele de aprindere și cutiile de distribuție folosite de sistemul de iluminat public din municipiul București, funcție de tipul lor

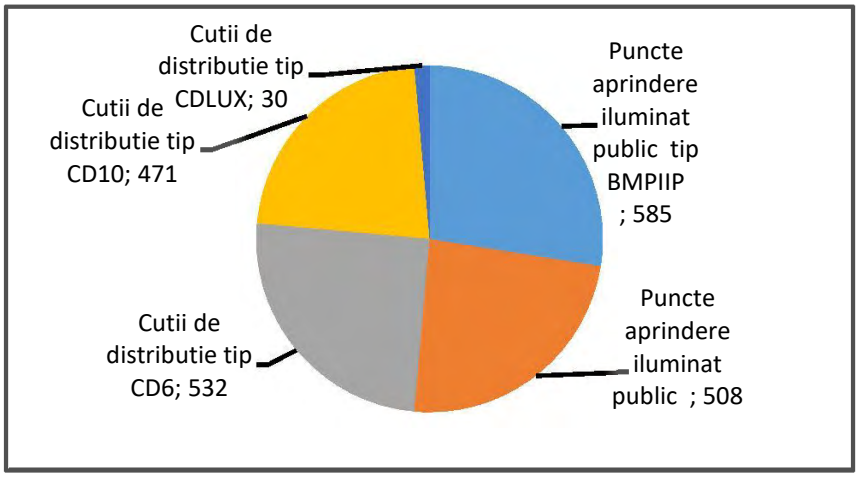

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Începând cu 1999 s-au montat 585 puncte de aprindere a iluminatului public tip BMPIIP, repartizate conform tabelului 37:

Tabel 37: Cantitatea de puncte de aprindere și cutii de distribuție montate montate la nivelul sistemului de iluminat public din municipiul București, în perioada 1999-2017

Anul	Număr BMPIIP-uri montate
1999	4
2002	5
2003	4
2004	50
2005	4
2007	222
2008	219
2009	10
2011	6
2012	9
2013	8
2014	24
2015	7
2016	6
2017	7

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Specificațiile tehnice ale blocurilor de măsură și protecție a instalațiilor de iluminat public (BMPIIP)

BMPIIP este un ansamblu format din trei module: modulul de alimentare cu circuitele de intrare, modulul de contorizare și comandă, modulul de distribuție cu circuitele de plecare.

Figura 54: Modelul tipic de BMPIIP aferent sistemului de iluminat public din municipiul București

Sursa: https://www.scribd.com/doc/306417473/Manual-de-Instalare-Si-Eploatare-BMPIIP

Caracteristici tehnice:

- realizat din tablă,
- grad de protecție IP54,
- tensiunea nominală de utilizare 400/230V curent alternativ,
- frecvența tensiunii de alimentare 50Hz,
- curent nominal comandat 100A,
- temperatura ambientală care funcționează -33 ...+50 grade Celsius,
- măsurarea mărimilor electrice și transmiterea acestora la distanță, către dispecerat prin intermediul unui modem GPS,
- stocarea și prelucrarea la dispecerat a mărimilor măsurate,
- posibilitatea modificării programului de funcționare precum și a comandării de la distanță a alimentării sau întreruperii alimentării cu energie electrică a instalației contorizate,
- dispune de un sistem automat pentru management electric tip ARGUS.

e) Sistemul de gestiune, monitorizare, comandă și control pentru iluminatul public

AplicațiaLight Smart System realizează:

- managementul iluminatului public,
- achiziție de date corelată cu o platformă de date patrimoniale cu reprezentare geografică (Google Maps) ,
- adaptabilitate la sistemele de iluminat public existente
- customizare în funcție de particularitățile componentelor sistemului de iluminat public,
- sistem deschis achiziției de date,

Modulul de Măsură și Control Sisteme de Iluminat Public MMC-SIP are următoarele componente.

- microcontroller intern : CPU-700 MHz;RAM 512 Mb; memorie nevolatilă 8/16/32 Gb,
- capacitate de stocare internă : max 45(90)zile,
- bloc electronic de măsură și control,
- sistem automatizare-comenzi, parametrizabil.

Figura 55: Modul de Măsură și Control Sisteme de Iluminat Public MMC-SIP utilizat de sistemul de iluminat public din municipiul București

Sursa: http://romaniasmartcities.ro/wp-content/uploads/2017/02/2015-20.pdf

Interfața pe suport Google Maps permite vizualizarea și localizarea rapidă prin intermediul Google Maps a punctelor de aprindere a iluminatului public, a rețelei și corpurilor de iluminat public și transmiterea de alarme și alerte instantanee.

Figura 56: Model de interfață sistem public de iluminat în municipiul București

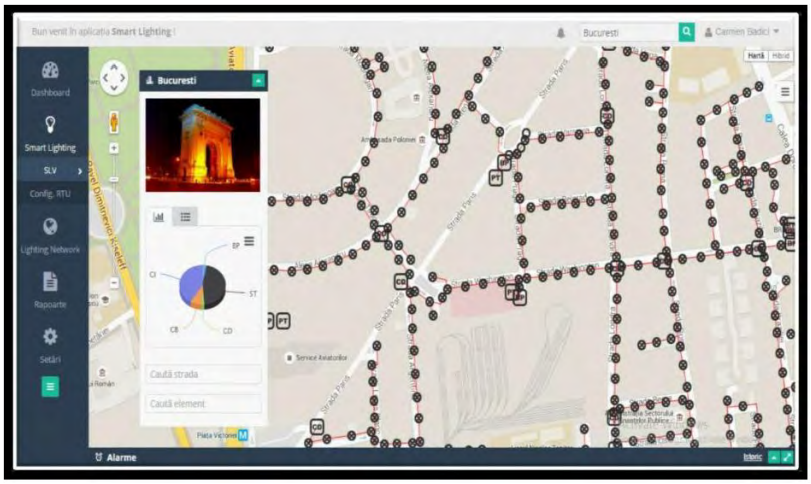

Sursa: http://romaniasmartcities.ro/wp-content/uploads/2017/02/2015-20.pdf

6.4. Soluții privind creșterea eficienței energetice a sistemului public din municipiul București

Iluminatul stradal reprezinta un serviciu public important furnizat de autoritățile publice la nivel local. Iluminatul de calitate este esențial pentru siguranța rutieră, siguranța personală și ambianța urbană. Acesta asigură vizibilitate automobiliștilor, cicliștilor și pietonilor, reducând astfel numărul de accidente rutiere.

Un studiu realizat de de P. Lemaigre Voreaux arată că numărul de accidente corporale pe timpul nopții crește cu diminuarea nivelului de luminanță al sursei de lumină. Când se trece de la o instalație necorespunzătoare din punctul de vedereal iluminatului, la una bună, numărul accidentelor se reduce cu aproximativ 40%.

Figura 57 - Numărul de accidente raportate la luminanța medie a străzii.

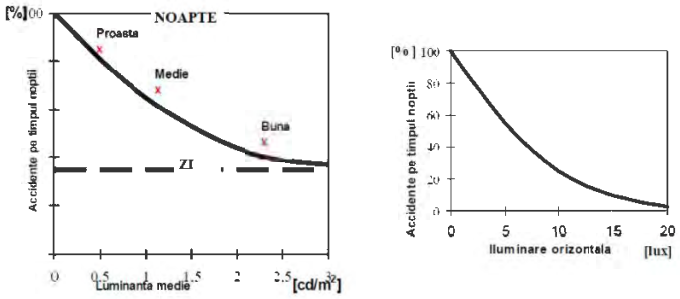

Sursa : http://romaniasmartcities.ro/wp-content/uploads/2017/02/2015-20.pdf

La nivel mondial iluminatul public începe să devină un element important al conceptului de Smart City (oraș inteligent). Utilizarea celor mai noi tehnologii în acest domeniu implică pe lângă reducerea în mod semnificativ a consumului de energie electrică și beneficii suplimentare asociate cu eliminarea tehnologiilor dăunătoare mediului, reducerea costurilor de întreținere și realizarea unui control de ansamblu mult mai bun al mediului de iluminat stradal.

Creșterea eficienței energetice pentru sistemul de iluminat public din Muncipiul București trebuie să se realizeze în zona iluminatului căilor rutiere, a iluminatului zonelor pietonale și a zonelor rezidențiale, precum și pentru iluminatul architectural.

Orice soluție tehnică care are ca scop creșterea eficienței energetice a sistemului de iluminat public din Municipiul București trebuie să respecte în primul rând solicitările normativelor în vigoare privind criteriile de performanță ale iluminatul public.

Creșterea eficienței energetice a sistemului de iluminat se poate realiza prin măsuri de continuare a înlocuirii corpurilor de iluminat cu sodiu și halogenură cu corpuri cu LED cât și soluții de dimming pe anumite străzi în intervalele de timp cu trafic redus.
Investițiile realizate în Sistemul Public în Municipiul București se prezintă în tabelul urmator:

La momentul anului 2017 în București iluminatul public este asigurat cu lămpi tip LED, sodiu. Investițiile în corpuri de iluminat în municipiul București:

Tabel 38: Tipul și cantitățile de corpuri de iluminat existente în 2017 in municipiul București

Nr. crt.	Denumire	UM	Cantități
1	Corp il. S 30W	buc	8
2	Corp il. S 70W	buc	66.623
3	Corp il. S 100W	buc	1.799
4	Corpii, S 150W	buc	20.181
5	Corp il. S 250W	buc	20.160

Nr. crt.	Denumire	UM	Cantități
6	Corp il. S400W	buc	2.900
7	Proiector LED 10W	buc	581
8	Proiector LED 20W	buc	25
9	Proiector LED 225W	buc	9
10	Corp iluminat LED 30 W	buc	1.115
11	Corp iluminat LED 40 W	buc	419
12	Corp iluminat LED 50 W	buc	231
13	Corp iluminat LED 60 W	buc	4,164
14	Corp iluminat LED 80 W	buc	851
15	Corp iluminat LED 90 W	buc	2.996
16	Corp iluminat LED 100 W	buc	255
17	Corp iluminat LED 120 W	buc	1.044
18	Corp iluminat LED 185 W	buc	713
19	Corp iluminat LED 225 W	buc	13
20	Proiectoare ornam. IHLUX	buc	47
21	Corp il. H 70W	buc	29
22	Corp il. H 150W	buc	66
23	Corp il. H 250W	buc	433
24	Corp il. H 400W	buc	546
25	Corpii. M 125W	buc	246
26	Corp il. M 80W	buc	67
27	**Total corpuri**	**buc**	**125.513**
28	Prelungire simplă tip Al	buc	16.315
29	Prelungire dublă tip A2	buc	5.254 y
30	Prelungire dublă tip A3	buc	227
31	Prelungire cu patru brațe tip A5	buc	32
32	Braț simplu din teava	buc	14.226
33	Prelungire tip "trafic greu"	buc	47.423
34	Prelungire tip TGZ	buc	815
35	**Total prelungiri**	**buc**	84.292
36	Stâlp metalic cu h= [5...10] m	buc	7.679
37	Stâlp metalic decorativ cu h<5 m	buc	31.501
38	Stâlp metalic cu h= 10 m	buc	232
39	Montat stâlp metalic neferos min. 8m	buc	584
40	Montat stâlp centrifugat cu armatura metalica	buc	922
41	Stâlp metalic 6m - 8m	buc	3.418
42	Stâlp metalic 8,Im - lOm	buc	1.478
43	Stâlp metalic 4,lm - 6m	buc	634
44	Stâlp metalic 10,lm- 12m	buc	434
45	Stâlp metalic 12,lm - 14m	buc	20
46	Stâlp metalic 2m - 4m	buc	284
47	**Total stâlpi**	buc	**47.186**
48	Cablu de iluminat ACYABY 3x35+16	km	703,717
49	Cablu de iluminat ACYABY 3x70+35	km	11,542
50	Cablu de iluminat ACYABY 3x150+70	km	2,687
51	Cablu de iluminat ACYABY 3x120+70	km	1,721
52	Montat cablu subteran	km	1785

Nr. crt.	Denumire	UM	Cantităţi
53	Montat cablu aerian	km	363
54	Cablu de iluminat TYIR 3x35	km	159,350
55	Cablu de iluminat TYIR. 3x50 O1A1 3x50	km	3,890
56	Cablu de iluminat 3x1,5; 2x2,5 etc.	km	5,844
57	**Total cabluri**	**km**	**2.14738**

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

6.5. Investițiile pentru asigurarea serviciului de iluminat public a Municipiul București

Plăţile efectuate de către Primaria Municipiului Bucuresti intre 2015 şi 30.09.2017 pentru asigurarea serviciului de iluminat public se regăsesc in tabelul următor

Tabel 39: Investiții efectuate de către Primăria Municipiului București între 2015 și 30.09.2017

An	Lucrare modernizare (lei)	Consum energie electrică (lei)	Întreţinere-menţinere (lei)	Lucrări de optimizare (lei)	Iluminat festiv (lei)
2015	20.417.415	36.817.488	48.579.405	734.509	
2016	2.044.330	44.350.209	62.466.212		3.025.193
2017-pană la 30.09.2017	25.468.828		52.194.328		3.458.459

Sursa: Studiul de oportunitate privind Modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public al Municipiului București-2019

Pentru realizarea imbunătăţirii Sistemului Public şi pentru eficientizarea consumului de energie electrică sunt necesare urmatoarele:

- înlocuirea surselor de iluminat uzate şi ineflciente cu surse de iluminat noi ce luminare corespunzător, inclusiv prin utilizarea lămpilor performante in procesul de reabilitarea a instalaţiilor de iluminat;
- inlocuirea aparatajelor defecte precum drossere. ignitere, refiectoare;
- înlocuirea consoielor rupte. ruginite. deteriorate;
- inlocuirea cutiilor de distribuţie in vederea asigurării condiţiilor de securitate;
- realizarea tablourilor de automatizare aferente punctului de aprindere care să asigure comanda centralizată a iiuminatului din dispeceratul centrai (echipate cu automate programabile, routere GPRS PLC-uri, ce vor permite dezvoltări uiterioare, anaiizoare de reţea etc);
- compensarea factorului de putere reactivă cu ajutorul unor baterii de compensare in vederea reducerii factonilui de putere reactiv, ceea ce va conduce la reducerea semniíicativă a valorii facturilor de energie electrică;
- înfiinţarea unui dispecerat pentru comanda şi monitorizarea iluminatului, precum şi pentru centralizarea şi prelucrarea tuturor dateior; negocierea unor tarife ale energiei electrice avánd

în vedere consumul pe durata nopţii (gol în curba de sarcină a furnizorului de energie electrică).

7. GESTIONAREA DEȘEURILOR

7.1. Cadrul legal și normativ. Aspecte instituționale

În România, sectorul gestionării deșeurilor este reglementat de două categorii de acte la nivel național: cele care au rezultat în urma transpunerii acquis-ului comunitar (politica europeană în domeniul gestionării deșeurilor) și legislația aferentă serviciilor publice (legată de serviciul de salubrizare a localităților). Următoarele acte normative au incidență asupra gestiunii deșeurilor la nivelul municipiului București:

- Legislația europeană în domeniul deșeurilor, transpusă la nivel național, prevede o serie de obligații ale unităților administrativ-teritoriale (UAT-uri) în ceea ce privește gestionarea deșeurilor. De interes aici sunt și schimbările propuse odată cu adoptarea, în iunie 2018, a pachetului de măsuri ce au ca scop stimularea tranziției Europei către o economice circulară.
    - Directiva 2008/98/CE privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (Directiva Cadru a Deșeurilor) – transpusă prin Legea nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor (cu modificările și completările ulterioare)
    - Regulamentul 1013/2006 privind transferurile de deșeuri – a se vedea, la nivel național, HG nr. 788/2007 privind stabilirea unor măsuri pentu aplicarea regulamentului (modificată prin HG 1435/2008 și HG 1168/2013).
    - Decizia 2000/532/CE privind lista europeană a deșeurilor, transpusă la nivel național prin HG nr. 856/2002 privind evidența gestionării deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase, cu modificările și completările ulterioare.
    - Directiva 1999/31/CEE privind depozitarea deșeurilor – a se vedea, la nivel național, HG nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor, cu modificările și completările ulterioare.
    - Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale – Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale).
    - Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje – transpusă prin Legea nr. 249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje, cu modificările și completările ulterioare.

  Legislația fondului pentru mediu (OUG nr. 196/2005), ce prevede, la nivel național, taxa de depozitare și contribuțiile datorate de UAT-urile ce nu îndeplinesc obiectivele anuale de reducere a cantităților de deșeuri depozitate.

  Legislația privind serviciile de salubrizare:
    - Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
    - Legea nr. 1010/2006 a serviciului de salubrizare a localităților, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pe lângă acest cadru legal general, la nivel național au fost elaborate documente de planificare strategică în domeniul gestionării deșeurilor. Pe baza Strategiei Naționale privind Gestionarea Deșeurilor (SNGD) 2014-2020 (aprobată prin HG nr. 870/2013) a fost aprobat în decembrie 2017 Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) revizuit pentru perioada de planificare 2018 – 2025, ce cuprinde și primul Plan Național de Prevenire a Generării Deșeurilor. Conform Legii nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor, pe lângă planul la nivel național, se elaborează planuri de gestionare a deșeurilor la nivel județean și la nivelul municipiului București.

Pentru municipiul București nu există o variantă actualizată a Planului de Gestionare a Deșeurilor, planul revizuit de gestionare a deșeurilor realizat în 2014 nefiind aprobat până în prezent. Cu toate acestea, conform PNGD aprobat în decembrie 2018, în municipiul București sunt prevăzute două categorii de investiții majore:

Instalație de digestie anaerobă pentru biodeșeurile colectate separat (capacitate estimată – 191.000 tone/an) – dare în operare în anul 2020.
Instalație de incinerare cu valorificare energetică (capacitate estimată de 173.000 tone/an) – dare în operare în anul 2024.

Pe lângă aceste investiții, Master Planul pentru managementul integrat al deșeurilor în perioada 2017-2046, aprobat de Consiliul General al Municipiului București în luna august 2019, propune și realizarea unor instalații de tratare biologică a deșeurilor, precum și implementarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor pentru întreg municipiul.

În paralel cu legislația și documentele de planificare pe domeniul gestionării deșeurilor, conform Legii nr. 101/2006 privind serviciul de salubrizare a localităților, autoritățile administrației publice locale elaborează, aprobă și controlează aplicarea strategiilor locale cu privire la dezvoltarea și funcționarea pe termen mediu și lung a serviciului de salubrizare. Au fost adoptate următoarele Hotărâri ale Consiliului General al Municipiului București (HCGMB).

HCGMB nr. 82/2015 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în Municipiul București;
HCGMB nr. 119/2010 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a serviciilor publice de salubrizare în municipiul București;
HCGMB nr. 109/2012 privind colectarea separată a deșeurilor de către persoanele fizice și asociațiile de locatari/proprietari din Municipiul București, ce prevede obligația colectării deșeurilor menajere separat pe două componente – componenta reciclabilă (hârtie carton, plastic, PET, sticlă, doze de aluminiu) și componenta reziduală.
HCGMB nr. 108/2012 privind atingerea țintelor de reducere a depozitării deșeurilor municipale din Municipiul București, ce are în vedere reducerea cantităților de deșeuri biodegradabile depozitate.

Conform Strategiei de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în Municipiul București (SDFSPSMB), aprobată prin HGBM nr. 82/28.04.2015, coordonarea, monitorizarea și controlul Serviciului Public de salubrizare în municipiul București sunt asigurate de către Consiliul General al Municipiului București – orice act normativ emis la nivelul primăriilor de sector trebuie să fie adus la cunoștință și Primăriei Municipiului București (PMB), iar aceste acte normative nu trebuie să fie contrare prevederilor strategiei.

Astfel, Municipiul București este deținătorul deșeurilor municipale și al deșeurilor similare depozitate în recipientele amplasate pe teritoriul orașului. Conform Regulamentului de organizare și funcționare a serviciilor publice de salubrizare în Municipiul București, programele de salubrizare menajeră, stradală și serviciul de iarnă sunt aprobate de către Primăriile de sector și avizate de către Primăria Municipiului București, următoarele activități fiind asigurate prin serviciul public de salubrizare:

- **Activitatea de salubrizare stradală:** întreținerea curățeniei pe căile publice de circulație, precum și colectarea, transportul, sortarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor stradale.
- **Activitatea de iarnă:** curățarea și transportul zăpezii de pe căile publice și menținerea în funcțiune a carosabilului și trotuarului prin combaterea poleiului și a înghețului. Programele de deszăpezire și combatere polei (întocmite de către operatorii de salubrizare) sunt aprobate de Primăriile de sector, fiind apoi transmise Primăriei Municipiului București.
- **Activitatea de salubrizare menajeră:** colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale și al deșeurilor similare (inclusiv deșeuri provenite din locuințe, generate de activități de reamenajare și reabilitare interioară și/sau exterioară a acestora). Primăriile

sectoarelor 1-6 vor întocmi bănci de date privind gestionarea tuturor deșeurilor pe componente produse în sectorul respectiv (pe baza informațiilor primite de la operatorii serviciilor de salubritate), aceste date fiind apoi raportate Direcției Utilități Publice – PMB la începutul fiecărei luni.

- **Managementul integrat al deșeurilor:** operarea sau administrarea stațiilor de transfer pentru deșeurile municipale, sortarea în unități de sortare, organizarea tratării mecano-biologice, administrarea depozitelor de deșeuri și/sau instalațiilor de eliminare, precum și organizarea prelucrării, neutralizării și valorificării materiale și energetice a deșeurilor.

Pe baza Regulamentului cadru adoptat la nivelul PMB, fiecare Primărie de Sector și-a adoptat propriul Regulament privind organizarea și funcționarea serviciului public de salubritate.

Tabel 40: Frecvențe minime pentru execuția activităților de salubrizare

Activitate	Operație	Frecvență
Salubrizare stradală	Măturat manual	1 trecere / zi (bulevarde, străzi principale) 1 trecere / 2-3 zile (străzi secundare) 2 treceri / zi (zone aglomerate)
	Măturat mecanizat	1 trecere / zi (bulevarde, străzi principale, zone aglomerate) 1 trecere / 2-3 zile (străzi secundare)
	Întreținere curățenie străzi și trotuare	1 trecere / zi (bulevarde) 3 treceri / zi (zone aglomerate)
	Răzuit rigole	1 dată / lună (bulevarde) 1 dată / 3 luni (străzi principale) 1 dată / 6 luni (străzi secundare)
	Stropit	6 treceri / 24 ore (bulevarde) 4 treceri / 24 ore (străzi principale) 1 trecere / 24 ore (străzi secundare)
	Spălat cu jet de apă	2 treceri / săptămână (bulevarde) 1 trecere / săptămână (străzi principale, zone aglomerate) 1 trecere / 2 săptămâni (străzi secundare)
Activitatea de iarnă	Programe de deszăpezire și combaterea poleiului	Finalizare în maxim 4 ore de la încetarea fenomenelor meteorologice specifice
	Tratamente preventive destinate combaterii poleiului	Se aplică în maxim 2 ore de la avertizarea meteorologică
	Încărcare, transport, descărcare, depozitare zăpadă	Finalizare în maxim 8 ore de la încetarea fenomenelor meteorologice specifice
Salubrizare menajeră	Colectarea deșeurilor menajere – anotimpul cald (1 aprilie – 1 octombrie)	Zilnic din zonele centrale și de la unitățile de alimentație publică, unitățile sanitare cu paturi, grădinițe și creșe; La cel mult 2 zile din celelalte zone.
	Colectarea deșeurilor menajere – anotimpul rece (1 octombrie - 1 aprilie)	La cel mult 3 zile, din toate zonele.

Sursa: Prelucrare după SDFSPSMB și Regulamentul de organizare și funcționare a serviciilor publice de salubrizare în Municipiul București

Tabelul de mai sus indică frecvențele minime pentru execuția activităților de salubrizare, așa cum sunt ele menționate în Strategia serviciului public de salubrizare și în Regulamentul de organizare și funcționare a serviciilor publice de salubrizare în Municipiul București. Pentru activitățile de salubrizare stradală, se recomandă înlocuirea măturilor / periilor cu echipamente de aspirație și

interzicerea utilizării suflantelor cu aer, în vederea reducerii poluării aerului cu particule în suspensie. În ceea ce privește activitățile de iarnă, se va avea în vedere, în fiecare sector, amenajarea a cel puțin unei locații pentru depozitarea zăpezii, ce vor fi incluse în programul de deszăpezire și combaterea poleiului.

Percepția asupra curățeniei în municipiul București (și, implicit, a calității serviciilor de salubritate) este una negativă. Astfel, chestionarele sociologice aplicate pentru fundamentarea strategiei indică faptul că 56% dintre liceeni consideră că ar trebui îmbunătățită calitatea serviciilor de salubritate în Municipiul București (iar 46% cred că serviciile de salubritate ar trebui ameliorate în cartierul în care locuiesc). În chestionarul general (pentru întreaga populație), serviciile de salubrizare stradală au primit nota 6,50 din 10 de la respondenți, ocupând o poziție medie între aspectele evaluate de către respondenți, calitatea salubrizării stradale obținând nota 7,16.

Conform strategiei serviciului de salubrizare, delegatarii serviciului și operatorii de salubrizare răspund de organizarea colectării deșeurilor menajere și au obligația colectării diferențiate. Astfel, până în anul 2025, Strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în Municipiul București prevede obligativitatea renunțării la folosirea ghenelor din interiorul blocurilor, precum și a realizării în interiorul cartierelor a unor ”insule” de colectare separată a deșeurilor (cu platforme pe care se vor amplasa containere și măsuri pentru ca accesul să se facă doar de către cei deserviți).

Prin urmare, pentru realizarea serviciului de salubrizare menajeră strategia serviciului de salubrizare propune următoarele intervenții:

- Implementarea unui sistem modern de colectare a deșeurilor municipale, ce va conține containere de suprafață, îngropate sau semi-îngropate, ce vor permite eliminarea mirosurilor caracteristice și a disconfortului vizual.
- Implementarea unui sistem de colectare integrată și transport bazat pe minim 4 containere: deșeuri biodegradabile, deșeuri de hârtie-carton, deșeuri mase plastice și deșeuri de sticlă / metal.

Tabel 41: Tarife aplicate persoanelor fizice sau juridice în municipiul București în anul 2018

Sector	Tarif lunar persoane fizice	Tarif lunar agenți economici și instituții publice
Sectorul 1	Nu se aplică tarife pentru populație	80,77 lei / mc (fără TVA)
Sectorul 2	8,46 lei / persoană (inclusiv TVA)	60 lei / mc (fără TVA)
Sectorul 3	Nu se aplică tarife pentru populație	5-16 EUR / mp (funcție de cantitatea colectată)
Sectorul 4	6,0 lei / persoană– persoane cu venituri sub 2.000 RON / lună 9,6 lei / persoană – persoane cu venituri peste 2.000 RON / lună	80 lei / mc 40 lei / mc pentru firmele nou înființate
Sectorul 5	8,46 lei / persoană / lună (inclusiv TVA)	Tarife separate funcție de agentul economic care prestează serviciul
Sectorul 6	8,46 lei / persoană / lună (inclusiv TVA)	7 EUR / mc

Sursa: Master Planul pentru managementul integrat al deșeurilor (Ramboll, 2018)

Nivelul tarifului aplicat persoanelor fizice sau juridice de către delegatarul serviciului de salubrizare menajeră trebuie să fie transmis către Primăria Municipiului București pentru a putea fi corelat cu costurile generate de sistemele și tehnologiile aplicate pentru tratarea, neutralizarea și eliminarea controlată a deșeurilor. În acest sens, operatorii serviciului de salubrizare încheie contracte de delegare a gestiunii cu administrațiile locale (Primăriile de sector), documentația fiind apoi depusă la Primăria Municipiului București pentru obținerea Autorizației de lucru. Delegatarii serviciului stabilesc

măsurile de sancționare contravențională a generatorilor de deșeuri, precum și condițiile de aplicare a acestora.

Tabelul de mai sus prezintă situația tarifelor din municipiul București pentru diferite categorii de consumatori. Lipsa tarifelor sau taxelor pentru populație în sectoarele 1 și 3 nu respectă principiul european „poluatorul plătește", făcând astfel imposibilă aplicarea instrumentului „plătești pentru cât arunci" (PAYT – Pay As You Throw). Se remarcă diferențele mari existente în ceea ce privește taxarea agenților economici și a instituțiilor publice – de la 80 lei fără TVA / mc în Sectorul 1 la doar 7 EUR / mc în sectorul 6. Principala disfuncție este reprezentată de lipsa de transparență privind nivelul tarifelor aplicabile, în special pentru partea de colectare, existând riscul ca aceste tarife să nu poată asigura o dezvoltare durabilă pe termen lung a sistemelor de management integrat al deșeurilor.

Prin urmare, conform legislației în vigoare și a documentelor de planificare consultate, Consiliul General al Municipiului București asigură implementarea obligațiilor privind gestionarea deșeurilor asumate în vederea integrării României în Uniunea Europeană, coordonând activitatea consiliilor locale ale primăriilor de sector și elaborând strategia serviciului public de salubrizare. De asemenea, CGMB are competențe exclusive privind organizarea prelucrării, neutralizării și valorificării materiale și energetice a deșeurilor, privind organizarea tratării mecano-biologice a deșeurilor municipale și a deșeurilor similare și privind administrarea depozitelor de deșeuri și / sau a instalațiilor de eliminare. Activitățile de dezinsecție, dezinfecție și deratizare sunt tot competența exclusivă a CGBM.

De cealaltă parte, consiliile locale ale primăriilor de sector răspund de prestarea activității de colectare separată și transport separat al deșeurilor municipale (inclusiv deșeurile voluminoase și deșeurile periculoase) și a deșeurilor din construcții, precum și de activitatea de sortare a deșeurilor municipale. Prin urmare, este responsabilitatea fiecărei primării să determine modul în care va fi organizată colectarea selectivă a deșeurilor pe teritoriul sectorului respectiv. De asemenea, consiliile locale ale primăriilor de sector au competențe exclusive în activitățile de salubrizare stradală, respectiv în activitățile de iarnă.

Analiza contractelor încheiate de către operatori pentru achiziția serviciilor de salubritate în sectoarele capitalei relevă faptul că responsabilitățile pentru care se deleagă serviciile sunt similare: colectarea și transportul deșeurilor menajere (cu mențiuni privind necesitatea colectării deșeurilor reciclabile), dotarea clienților cu pubele, curățarea căilor publice, deszăpezirea și combaterea poleiului. Pentru deșeurile din parcuri și grădini, gestiunea este realizată de către ALPAB, respectiv de către Administrațiile Domeniului Public din cadrul primăriilor de sector.

Gestiunea deșeurilor din municipiul București este strâns legată de gestiunea deșeurilor din județul Ilfov. De altfel, după cum se va vedea în capitolul următor, majoritatea componentelor sistemului de gestionare a deșeurilor ce deservesc municipiul București sunt localizate pe teritoriul administrativ al județului Ilfov. În acest sens, ar fi nevoie de o planificare integrată pe domeniul deșeurilor (plecând de la Planul Regional de Gestionare a Deșeurilor, realizat în perioada 2007-2013), care să țină cont de nevoile ambelor entități administrative. În anul 2019 a existat o intenție de constituire a unei Asociații de Dezvoltare Intercomunitară București-Ilfov pentru gestionarea deșeurilor, însă această intenție nu s-a concretizat până în prezent. În plus, județul Ilfov și-a elaborat și aprobat (în martie 2020) propriul Plan Județean de Gestiune a Deșeurilor.

7.2. Componentele sistemului de gestionare a deșeurilor municipale

Deșeurile municipale din București sunt depozitate în trei depozite ecologice, din care două amplasate în județul Ilfov (Glina – cu autorizație integrată de mediu expirată din anul 2017 și Vidra – autorizat cu viză anuală în 2018) și unul în municipiul București – depozitul IRIDEX, situat în sectorul 1 al Capitalei, pe drumul Rudeni – Chitila. Conform datelor de la APM Ilfov, depozitul de la Glina are 32% din capacitatea de 26 milioane mc acoperită, în timp ce depozitul de la Vidra are 61% din capacitatea de 11,5 milioane mc acoperită.

Depozitul IRIDEX are o capacitate de 4.500.000 mc, fiind funcțional din anul 2001 și având în prezent o autorizație integrată de mediu eliberată în februarie 2018 (conform datelor primite de la Agenția pentru Protecția Mediului București). La 31 decembrie 2016, depozitul mai avea o capacitate disponibilă de 1.229.000 mc (conform Master Plan privind sistemul integrat de gestiune a deșeurilor în Municipiul București – Ramboll, 2018). Depozitul a fost construit în asociere cu Primăria Municipiului București, iar operatorii de salubrizare cărora le-a fost delegat serviciul de salubrizare de pe raza municipiului București au obligația de a asigura transportul cantității medii de 225.000 tone / an de deșeuri menajere și deșeuri stradale.

Depozitul din satul Sinești, comuna Vidra (administrat de SC ECO SUD SA) a fost de asemenea construit în asociere cu Primăria Municipiului București și dat în exploatare în anul 2001. Și în acest caz, operatorii de salubrizare au obligația de a asigura transportul cantității medii de 225.000 tone / an de deșeuri menajere și deșeuri stradale. În cazul în care cantitatea anuală de deșeuri depășește 450.000 tone, cantitatea suplimentară poate fi depozitată și la un alt depozit ecologic ce îndeplinește cerințele legale în vigoare.

Mai multe autorități și grupuri civice au reclamat în ultimii ani probleme grave cu privire la funcționarea celor 3 depozite de deșeuri sus-menționate. Aceștia invocă faptul că, deși au autorizație integrată de mediu până în anul 2028, depozitele din Sectorul 1 și Vidra au depășit de mult timp capacitatea proiectată, În luna martie 2020, Garda Națională de Mediu a făcut un control la cele două depozite, în urma cărora aceste informații s-au infirmat, dar s-au constatat alte deficiențe, mai ales legate de faptul că suprafețele deschise ale celulelor sunt prea extinse, ceea ce generează poluare olfactivă, deșeurile sunt stocate temporar în afara zonelor autorizate, stațiile de sortare funcționează la capacitate foarte redusă, aleile de acces sunt nestropite și generează canități mari de pulberi în atmosferă etc. În cazul depozitului de la Glina, cu activitate de depozitare sistată din anul 2018, problemele sunt mai grave, reautorizarea acestuia fiind aproape imposibil de realizat în condițiile în care distanța minimă legală de 1000 m față de locuințe nu este respectată.

În anul 2020 (lunile martie, respectiv iulie), contractele încheiate cu PMB pentru depozitarea deșeurilor la depozitele din Sectorul 1 (Iridex) și Vidra (Eco Sud) vor expira, urmând ca responsabilitatea încheierii de contracte cu depozitele să fie transferată la primăriile de sector, către care a fost delegată activitatea de salubrizare încă din anul 2001.

Tabel 42: Stații de sortare care sortează deșeuri din Municipiul București

Nr. crt.	Operator	Localizare	Capacitate
1	SC URBAN RÂMNICU VÂLCEA SA	Cartierul Militari – Str. Preciziei, sector 6	150.000 tone / an
2	SC SUPERCOM SA	Strada Gherghiței, sector 2	120.000 tone / an
3	SC IRIDEX GROUP IMPORT-EXPORT SRL	Strada Drumul Poiana Trestiei, sector 1	90.000 tone / an
4	SC 3R GREEN SRL	Oraș Chitila, cartier Rudeni	90.000 tone / an
5	SC ROSAL GRUP SA	Șos. de Centură, oraș Pantelimon	55.000 tone / an
6	SC ROMWASTE SOLUTIONS SRL	Comuna Dragomirești-Vale	316.000 tone / an
7	SC ECOREC SA	Oraș Popești-Leordeni - Depozitul de deșeuri Glina	46.000 tone / an
8	SC ECO SUD SA	Comuna Vidra – depozitul de deșeuri	100.000 tone / an

Sursa: Prelucrare proprie după datele din Strategia serviciului de salubrizare, datele furnizate de către APM București și datele din Maste Plan

Conform datelor din Master Plan, tratarea deșeurilor municipale din București se face în următoarele instalații (pe lângă cele 3 depozite de deșeuri):

- 7 stații de sortare pentru deșeuri colectate în amestec și deșeuri reciclabile colectate separat, cu o capacitate totală de circa 871.000 tone / an (8 stații cu cea de la depozitul Vidra – vezi tabelul de mai sus).
- două stații de compostare, cu o capacitate totală de 2.400 tone / an: operatorii sunt ALPAB (Sector 5 – deși este declarată ca fiind stație de compostare, nu are decât un tocător de crengi cu capacitate maximă de 60 tone/zi, lipsind instalațiile de tratare biologică) și SC 3R GREEN SRL (compostare deșeuri verzi – 2.400 tone / an).
- o instalație de tratare biologică, cu capacitatea de 40.600 tone / an (SC IRIDEX GROUP IMPORT EXPORT SRL).

Figura 58: Sistemul de gestiune a deșeurilor – municipiul București

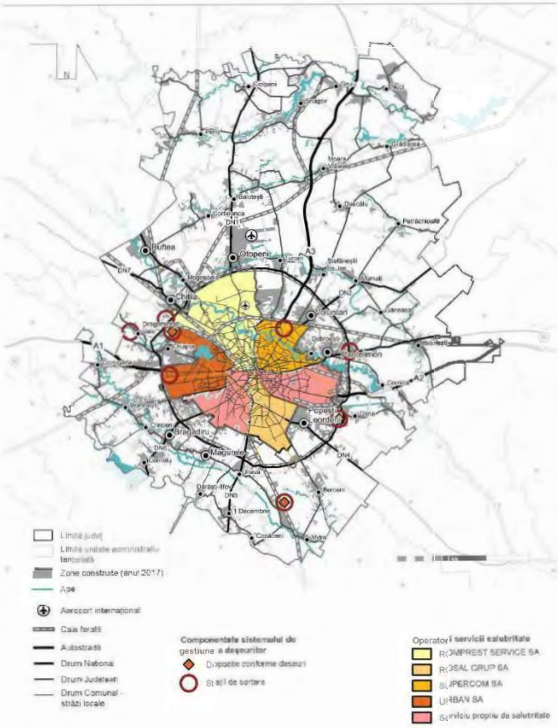

Sursa: Prelucrare proprie

Dintre toate instalațiile menționate mai sus, doar 2 operatori mai aveau la începutul anului 2020 contracte încheiate cu PMB: depozitele conforme operate de SC IRIDEX GRUP IMPORT EXPORT SA, respectiv de SC ECOSUD SA. Operatorii stațiilor de sortare și a instalațiilor de compostare nu au încheiat contracte cu sectoarele, respectiv cu municipiul București. De asemenea, capacitatea totală utilizată a stațiilor de sortare a fost de circa 300.000 tone (doar 37 % din capacitatea totală, conform

Master Plan). În plus, cele două contracte vor expira în cursul anului 2020, așa ca decizia de a continua utilizarea utilizarea acestora (sau a altora) va aparține celor 6 primării de sector.

Următoarele componente ale sistemului de gestiune a deșeurilor se află pe teritoriul administrativ al municipiului București (conform datelor furnizate de Agenția pentru Protecția Mediului București):

> Stația de sortare operată de SC URBAN SA, localizată în Sectorul 6 al capitalei (Strada Preciziei – platforma industrială) – capacitate 150.000 tone/an, realizată în 2009. Stația funcționa inițial doar cu sortare manuală, însă din 2017 aceasta se face automatizat.
> Stația de sortare operată de SC SUPERCOM SA, localizată în Sectorul 2 (Strada Gherghiței), cu o capacitate (funcțională) de 7.120 tone/an, realizată în 2011.
> La depozitul de deșeuri IRIDEX, pe lângă stația de sortare și de tratare mecanică a deșeurilor din construcții și demolări (aflată pe teritoriul administrativ al orașului Chitila), se află instalația de tratare biologică cu o capacitate de 40.000 tone/an.

Recent, Primăria Sectorului 3 a demarat construcția unei stații proprii de sortare în satul Cățelu, lucrare care a fost însă sistată de Garda Națională de Mediu până la obținerea autorizației de mediu. Și Sectorul 2 are în vedere dezvoltarea unei stații de pre-sortare, sortare, tratare mecano-biologică-termică și valorificare a deșeurilor în PPP, cu o capacitate de circa 150.000 tone/an. Viitorul acestui parteneriat este însă incert.

În municipiul București, serviciile de salubritate sunt gestionate, pe fiecare sector, de către următorii operatori, gradul de conectare la serviciile de salubritate fiind de 100%:

Tabel 43: Operatori de salubritate ce au încheiat contracte cu primăriile de sector din Municipiul București

Sector al Municipiului București	Nume operator
Sectorul 1	SC Compania ROMPREST SERVICE SA
Sectorul 2	SC SUPERCOM SA
Sectorul 3	SC ROSAL GRUP SA până în 2018, apoi serviciul propriu al Primăriei – Direcția Generală de Salubritate Sector 3
Sectorul 4	SC ROSAL GRUP SA
Sectorul 5	SC Amenajare Ediltiară și Salubrizare SA, aflată în subordinea CL Sector 5 (conform HCL nr. 121/2019)
Sectorul 6	SC URBAN SA

Sursa: Prelucrare proprie

7.3. Deșeuri municipale. Colectarea selectivă

Conform datelor prezentate în Master Planul pentru Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor la nivelul Municipiului București (Ramboll, 2018), în anul 2016 în municipiul București au fost generate peste un milion de tone de deșeuri municipale – circa 20% din cantitatea totală de deșeuri generată la nivel național. Raportul anual privind starea mediului elaborat de APM București indică pentru anul 2017 o cantitate de deșeuri colectate de operatorii de profil și de serviciile specializate ale primăriilor de 914.538 de tone (479.539 tone deșeuri generate de populație, 271.121 tone deșeuri similare, 163.848 deșeuri din servicii publice). Astfel, indicatorul de generare a deșeurilor municipale a fost de 500 kg / locuitor / an, peste media UE care este de 476 kg / locuitor / an. Indicatorul de generare a deșeurilor menajere este de circa 1,05 kg / locuitor / zi, semnificativ mai ridicat decât indicatorul mediu la nivel național pentru mediul urban (0,66 kg / locuitori / zi).

Deșeurile colectate de către municipalitate cuprind deșeurile menajere (698.466 tone în 2017 – 76%), deșeurile din servicii municipale (163.848 tone în 2017 – 18%) și deșeurile din construcții și demolări (52.224 tone în 2017 – 6%).Compoziția deșeurilor menajere și similare ilustrează faptul că cea mai

mare pondere (54%) este reprezentată de deșeurile biodegradabile – deșeuri generate de operatorii economici, rezultate de la prepararea hranei și alimente expirate. Se remarcă, astfel, posibilitatea de a valorifica aceste deșeuri în stațiile de compostare sau pentru producția de biogaz în instalații de digestie anaerobă. Acest fapt ar ajuta la îndeplinirea țintei de reducere a cantității de deșeuri biodegradabile depozitate cu 65% (țintă asumată la nivel național pentru anul 2017, conform transpunerii în legislația românească a Directivelor Uniunii Europene în domeniu).

Figura 59: Compoziția deșeurilor menajere (și similare) - 2017

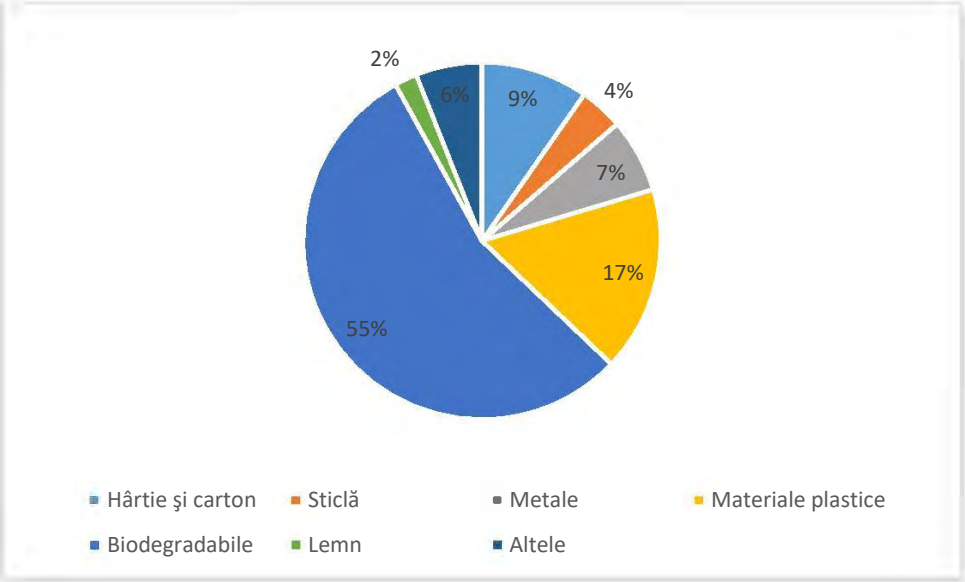

Sursa: Raport privind starea mediului în anul 2017, APM București

Evoluția cantității de deșeuri municipale generate în municipiul București (figura de mai jos) indică faptul că, anual, cantitatea de deșeuri se situează, conform datelor PMB, în jurul valorii de 700.000 tone/an. Se remarcă, pentru anul 2016, creșterea cu aproape 70 % (5.000 tone) a cantității de deșeuri colectate din grădini și parcuri (comparativ cu anul 2016), posibil a fi valorificată în urma colectării separate a deșeurilor verzi. Cu toate acestea, în anul 2016 cantitatea de deșeuri din parcuri și grădini compostată a fost de doar 1.100 tone.

Figura 60: Evoluția cantității de deșeuri municipale generate în municipiul București în perioada 2012-2016

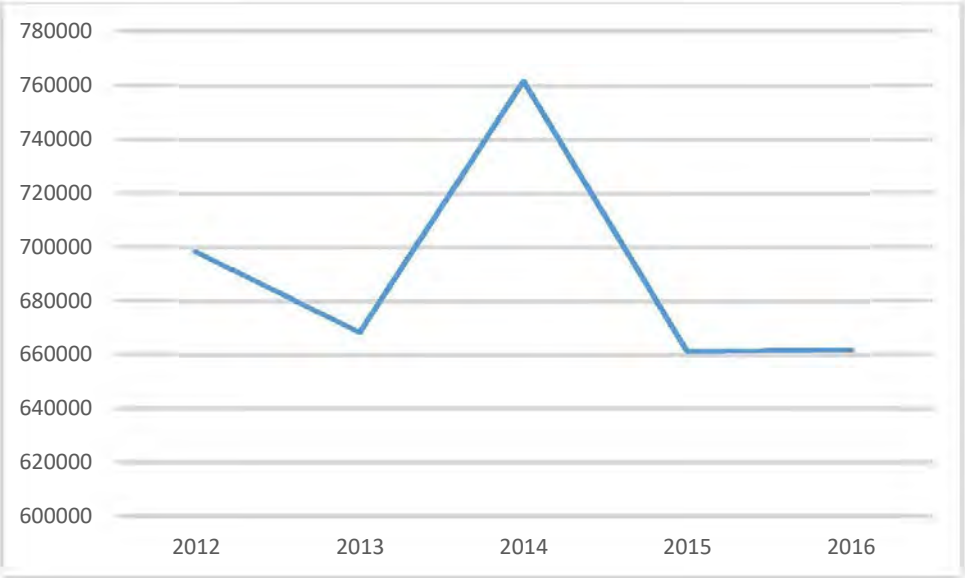

Sursa: Date Primăria Municipiului București, preluate din Master Plan (Ramboll, 2018)

Conform Master Planului de deșeuri, colectarea deșeurilor menajere în municipiul București se realizează în puncte de colectare doar pentru zonele cu blocuri cu regim de înălțime mic, fiind identificate cel puțin 3.200 puncte de colectare a deșeurilor reziduale, supraterane (date furnizate doar pentru sectoarele 1, 3 și 5), la care se adaugă 206 puncte de colectare subterane în Sectorul 3. În zonele cu locuințe individuale și blocuri cu regim mare de înălțime, sistemul implementat este ”din ușă în ușă”.

Tot la infrastructura de colectare se poate discuta despre modul în care se realizează, în prezent, colectarea separată a deșeurilor. Astfel, conform Master Planului, situație pe sectoare este următoarea:

- **Sectorul 1:** 313 puncte supraterane cu containere de 2,5 mc și de 1,1 mc. În anul 2018, Consiliul Local a aprobat construcția a 1.973 de puncte de colectare subterane la blocuri și a 20.000 de mini-stații de compost pentru proprietarii de case.
- **Sectorul 2:** 31 puncte supraterane cu containere tip igloo de 2,5 mc.
- **Sectorul 3:** 206 puncte subterane cu containere de 1,1 mc și 14 puncte supraterane cu containere de tip clopot (2,5 mc). În 2018, a inițiat un nou proiect de amenajare a unor containere subterane, initial pentru 150 de locații, extinse ulterior la 250 de puncte, cu o capacitate mărită (10 mc).
- **Sectorul 4:** Lipsă date în Master Plan. Strategia serviciului public de salubrizare (2015) menționa 26 puncte cu 78 containere de tip clopot de 1,2 mc, plus distribuirea de containere la asociații de proprietari, agenți economici și instituții, unități școlare.
- **Sectorul 5:** 27 puncte cu 61 containere de 2,5 mc.
- **Sectorul 6:** 88 puncte cu 248 containere de tip igloo.

Se remarcă situația neechilibrată în ceea ce privește infrastructura de colectare separată în sectoarele din municipiul București, în special în sectoarele 2 și 5 unde numărul de puncte de colectare este foarte redus comparativ cu suprafața și populația. În general, infrastructura este în prezent slab dezvoltată și puțin utilizată de către generatorii de deșeuri (rezidenți).

Prin urmare, cea mai mare parte a deșeurilor este încă colectată în amestec (doar 27.000 tone deșeuri reciclabile colectate separat în 2016). În ceea ce privește tratarea deșeurilor municipale, în anul 2017

circa 23% din deșeuri au fost reciclate (117.821 de tone de materiale reciclabile sortate, 21.402 de tone compostate, 32.396 de tone co-incinerare în fabrici de ciment, iar 37.759 valorificate în alte moduri), în timp ce circa 77% (peste 701.000 tone) au fost depozitate (conform raportului APM). Ținând cont de cantitatea mare de deșeuri generată de municipiul București și de rata redusă de reciclare / valorificare energetică a deșeurilor în restul țării, rezultă faptul că 60% din cantitatea totală de deșeuri reciclate și 80% din cantitatea totală de deșeuri valorificate energetic la nivel național au fost generate pe teritoriul Capitalei.

Figura 61: Cantitatea de deșeuri municipale (tone) colectate selectiv, reciclate și biodegradabile depozitate la nivelul Bucureștiului, în perioada 2013-2017

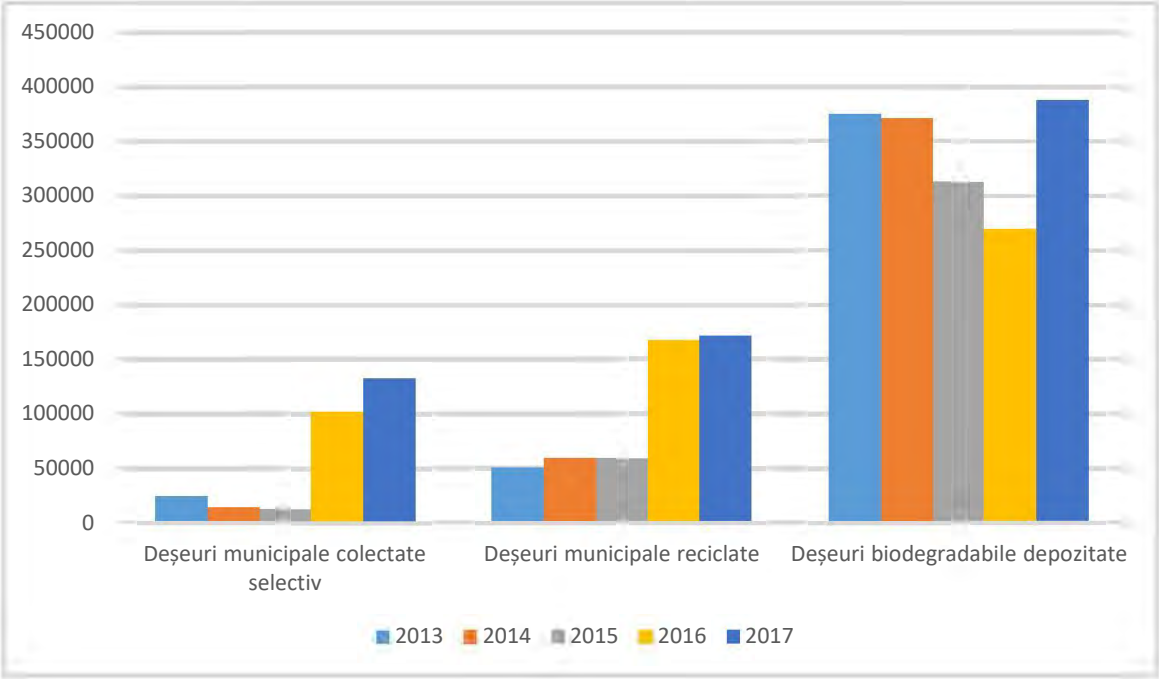

Sursa: APM. Raportul anual privind starea mediului, 2018

În pofida creșterii de peste 5 ori a cantității de deșeuri colectate selectiv, respectiv de peste 3 ori a cantității de deșeuri reciclate, municipiul București nu atinge în prezent obiectivele stabilite prin Directiva-cadru privind deșeurile, care impune pregătirea pentru reutilizarea și reciclarea a cel puțin 50% dintre deșeurile municipale reciclabile (hârtie, metal, sticlă, plastic) până în 2020, precum și pregătirea pentru reutilizare și reciclare a cel puțin 70% din deșeurile din construcții și desființări.

Cea mai mare parte a deșeurilor este în prezent depozitată în două depozite de deșeuri situate în zona municipiului București, a căror capacitate este limitată și în curs de epuizare. PMB plătește, de circa 4 ani, o taxă de 50 lei/tona de deșeu depozitat peste limita impusă de CE. În acest context, fără întreprinderea unor măsuri de reducere rapidă a cantității de deșeuri depozitată, primăriile de sector vor fi nevoite să apeleze la alte depozite din țară și, evident, să suporte costurile suplimentare cu transportul unei cantități foarte mari de deșeuri colectate zilnic.

Datele furnizate de către APM București indică faptul că pe teritoriul municipiului există 629 de societăți care au primit autorizație de mediu pentru colectarea deșeurilor. Cea mai mare parte colectează deșeuri de echipamente electrice și electronice și au o capacitate mică. Cu toate acestea, pe teritoriul municipiului există și operatori economici mai mari ce se ocupă cu reciclarea și valorificarea deșeurilor – de exemplu, pentru reciclarea deșeurilor de sticlă principalii operatori economici sunt SC STIROM SA (35.000 tone/an) și SC TC ROM GLASS SRL (12.000 tone/an, cu posibilități de extindere la 24.000 tone/an). Deși există potențial pentru o reciclare și valorificare mai ridicată a deșeurilor menajare, principala piedică o reprezintă lipsa implementării unui sistem eficient

de colectare selectivă a deșeurilor, coroborată cu lipsa sancțiunilor în cazul nerespectării legislației în domeniu de către generatorii de deșeuri.

Una dintre întrebările chestionarului sociologice aplicat pentru fundamentarea strategiei s-a referit la sistemele de colectare selectivă a deșeurilor de pe teritoriul municipiului București. Astfel, 44,6% dintre respondenții la chestionar afirmă că au acces la un astfel de sistem, însă doar 35,2 % spun că și utilizează această infrastructură. Un aspect pozitiv este disponibilitatea ridicată a respondenților de a colecta selectiv deșeurile menajere în saci sau recipiente diferite – 75,7 % declară că ar colecta cu siguranță, iar 58,9 % afirmă că ar valorifica cu siguranță deșeurile menajere selectate diferențiat.

Luând în calcul prognoze demografice și economice, Master Planul pentru sistemul integrat de management al deșeurilor din Municipiul București prezintă proiecții ale cantității de deșeuri generate până în anul 2046. Scenariul mediu prevede o ușoară creștere a cantității totale de deșeuri municipale până în anul 2020 (de la 1.040.900 tone în 2017, la 1.048.100 tone în 2020), urmată însă de o scădere de circa 10 % până în 2025 (922.100 tone) și de aproape 20 % până în 2046 (până la 836.100 tone). Această proiecție se traduce printr-o scădere a indicatorului de generare a deșeurilor menajere de la 0,91 kg per locuitor în 2017 la 0,82 kg / locuitor în 2046.

În lumina celor prezentate mai sus, Master Planul pentru orizontul 2046 propune implementarea unui sistem integrat de management al deșeurilor în Capitală, ale cărui principale componente sunt:

- un incinerator de deșeuri cu valorificare energetică - cu o capacitate de circa 235.000 de tone și cu termen de realizare anul 2023. Inițial, PMB a dorit construcția acestuia în vecinătatea CET Progresul din Sectorul 4 (preferat în detrimentul bazei RATB Titan și a CET Sud), variantă la care s-a renunțat ulterior din cauza nemulțumirilor exprimate de cetățeni. În acest moment, PMB se află în procedura de achiziție a unui teren privat pentru realizarea investiției, însă rămâne problema finanțării lucrărilor estimate la circa 150 mil. Euro, în contextul în care CE nu mai finanțează din anul 2019 astfel de facilități;

- extinderea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile și a celor biodegrabile – din deșeuri menajere, similare și din piețe;

- construcția unei instalații de digestie anaerobă;

- construcția unei instalații de tratare biologică a deșeurilor rezultate de la stațiile de sortare deșeuri colectate în amestec;

- extinderea capacităților de depozitare.

7.4. Alte categorii de deșeuri

În 2017, în municipiul București au fost colectate 52.224 tone reprezentând deșeuri din construcții sau demolări (5,72 % din cantitatea deșeurilor colectate în Capitală). Principala disfuncție, în acest caz, este lipsa unei instalații de tratare a deșeurilor din construcții și demolări pe teritoriul regiunii București-Ilfov.

În Municipiul București, cantitatea de deșeuri nepericuloase generate de principalele activități economice a fost de 261.539 de tone în anul 2017, din care 98.593 de tone generate de către industria prelucrătoare, 5.055 de tone generate de sectorul energiei (energie termică, electrică, gaze), 5.406 tone de cel al serviciilor de apă-canalizare, iar 152.485 de tone de alte activități economice. Cantitatea de deșeuri periculoase generate în același an a fost de 2.924 de tone, activitățile economice responsabile fiind: fabricarea substanțelor și produselor chimice (75 tone), industria metalurgică (100 tone), industria de mașini și echipamente (31 tone), industria mijloacelor de transport (184 tone), alte activități (2.534 tone) – conform Raportului privind starea mediului al APM București. Dacă agenții economici sunt responsabili direct de gestiunea deșeurilor periculoase generate, în prezent în

municipiul București nu există implementat un sistem de colectare separată a deșeurilor periculoase menajere.

În ceea ce privește gestiunea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE), se remarcă faptul că indicele de colectare al acestora în municipiul București nu atinge ținta prevăzută de legislația națională de 4 kg / locuitor / an – în anul 2017, au fost colectate doar 2.997,32 tone, ceea ce înseamnă un indice de colectare de doar 1,64 kg / locuitor / an.

Un alt flux special de deșeuri îl reprezintă vehiculele scoase din uz (VSU). În perioada 2012 – 2017, numărul anual de VSU colectate și tratate de către societățile autorizate, pe raza Municipiului București, s-a situat în jurul valorii de 4.000 unități, cu un minim de 2.756 unități de VSU în anul 2017 – o scădere semnificativă față de numărul VSU tratate la demararea programului ”Rabla”: anii 2010 (18.628) și 2011 – conform datelor APM.

Figura 62: Evoluția colectării și tratării DEEE la nivelul municipiului București (2009-2017)

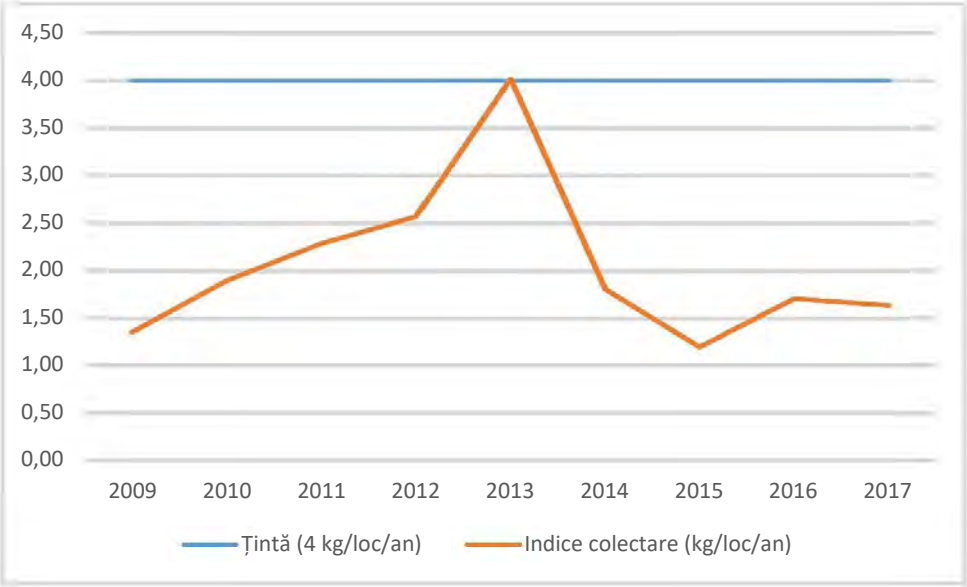

Sursa: APM București

8. CONCLUZII, PROBLEME ȘI TENDINȚE

Probleme și nevoi identificate	Propuneri
Infrastructura și serviciile de alimentare cu apă potabilă	
Deși în zona municipiului București există cel mai mare zăcământ de apă potabilă din țară, în prezent fronturile subterane de captare sunt trecute în conservare din cauza unor probleme privind calitatea apei.	Identificarea, evaluarea și monitorizarea sau închiderea puțurilor ce prelevă apă din stratele de Frătești, existente pe teritoriul municipiului București, în vederea evitării contaminării apelor subterane.
În prezent, alimentarea cu apă a municipiului București se face doar din surse de suprafață, vulnerabile la poluare.	Dezvoltarea unui sistem de valorificare a sursei strategice de apă subterană, care să fie activat în caz de forță majoră (exemplu: o poluare majoră pe apele de suprafață). Realizarea unei stații de alertă în caz de poluare în amonte de stația de tratare Arcuda.
Prizele de captare Crivina (râul Argeș) și Brezoaele (râul Dâmbovița) au nevoie de reabilitare.	Reabilitarea sistemului de stavile la priza de captare Brezoaele și continuarea programului de reabilitare în cazul prizei de captare Crivina.
Extinderea construcțiilor în zona lagunei în care se descarcă nămolul de la stația de tratare Roșu.	Modernizarea sistemului de separare a nămolului la stația de tratare Roșu.
Eficiența scăzută a sistemului de alimentare cu apă industrială, ce funcționează la circa 20 % din capacitate.	Utilizarea rețelei de alimentare cu apă industrială pentru deservirea zonei de sud-est (inclusiv localitățile limitrofe: Popești-Leordeni, Jilava).
Stațiile de pompare orășenești existente sunt localizate doar în zona de nord, vest și sud a municipiului București. În zona de est, consumatorii sunt deserviți doar de stații de repompare.	Realizarea unei noi stații de pompare în zona de est a municipiului.
Aproximativ 34 % din rețeaua de distribuție a apei potabile este alcătuită din conducte de peste 50 de ani vechime, ce ar trebui să intre într-un program de reabilitare. De altfel, circa 54 % din avariile înregistrate în perioada 2015-2017 s-au înregistrat pe conductele de distribuție din fontă.	Redimensionarea / înlocuirea conductelor de fontă mai vechi de 50 de ani (526 km) ce sunt localizate, preponderent, în zona centrală și nordică a municipiului.
Circa 80 % din avariile pe artere (conductele de transport apă potabilă) se produc pe conductele de oțel.	Redimensionarea arterelor de transport apă potabilă din oțel, localizate în zona Inelului 1, Bulevardul Unirii, Splaiul Unirii, Calea 13 Septembrie, cartierul Vitan, B-dul Pache Protopopescu, Șos. Iancului, Calea Griviței).
Există încă zone în municipiul București nedeservite de rețeaua de alimentare cu apă: în sectorul 1 (cartierul Henri Coandă, Giulești-Sârbi), în sectorul 3 (zonele Luncilor și Gurilor), în sectorul 4 (zona Progresul), în sectorul 5 (Prelungirea Ghencea) și în sectorul 6 (Militari – Roșu).	Extinderea rețelei de alimentare cu apă în zonele aflate la limita administrativă a municipiului, precum și în zonele Gurilor, Luncilor, Dealurilor, Ghigideni.
Există încă conducte de azbociment (66 km) în zona zona Șos. Chitilei – Bucureștii Noi, dar și în porțiuni din cartierele Titan, Berceni sau Militari	Înlocuirea conductelor din azbociment rămase încă în rețeaua de alimentare cu apă a municipiului București.

Probleme și nevoi identificate	Propuneri
Se înregistrează valori mari ale vârstei apei, de peste 12 ore în zone precum Bulevardul Theodor Pallady, Apărătorii Patriei sau Timpuri Noi. Cea mai afectată zonă este zona de est, întrucât se află cel mai departe de punctele în care se realizează clorinarea apei.	Realizarea unei stații de clorinare în cadrul noii stații de pompare propuse în zona de est a municipiului București. Studierea unor metode de tratare a apei în cadrul rezervoarelor de înmagazinare.
Numărul instalațiilor de apă (fântâni, țâșnitori, cișmele) în spațiul public este unul redus – doar 115.	Extinderea instalațiilor de apă pe întreg teritoriul municipiului București, pentru sporirea confortului termic în sezonul estival și pentru asigurarea unui acces facil la apă potabilă în spațiul public.
Percepția negativă a populației Bucureștiului cu privire la calitatea apei potabile.	Realizarea unor campanii extinse de informare cu privire la calitatea apei potabile din sistem.
Infrastructura și serviciile de canalizare și de epurare a apelor uzate	
Viteza mică de scurgere (sub 0,7 m/s) nu asigură viteza minimă de auto-curățare, pe vreme uscată, pentru toate colectoarele.	Identificarea unor soluții pentru spălarea hidraulică periodică a colectoarelor.
Rețeaua de canalizare (inclusiv dimensiunea Casetei de Ape Uzate) este dimensionată în anii 1980, pentru un grad mai redus de impermeabilizare și o intensitate mai scăzută a precipitațiilor decât în prezent.	Adaptarea sistemului de canalizare la o frecvență de calcul, în cazul ploilor, de 1:10.
Doar 2 din cele 68 de stații de pompare a apelor uzate au sursă dublă de alimentare cu energie electrică.	Asigurarea unor surse alternative de alimentare pentru toate SPAU-urile.
Aproape 93 % din rețeaua de canalizare a nivelul municipiului București funcționează în regim unitar. În contextul creșterii gradului de impermeabilizare și al accentuării fenomenelor extreme (ploi torențiale), acest fapt pune probleme importante în funcționarea rețelei și al sistemelor de epurare.	Realizarea unui sistem integrat la nivel municipal pentru gestiunea apelor pluviale: - Extinderea rețelei de colectare separată a apelor pluviale, cu direcționarea acestora direct către emisari după pre-epurare acolo unde acest lucru este posibil (de exemplu, de-a lungul văii Colentinei). - Construirea de bazine de retenție și amenajarea unor zone verzi pentru a permite stocarea apelor pluviale.
Frecvența inundării elementelor de infrastructură subterană, în cazul precipitațiilor abundente.	Reabilitarea și modernizarea instalațiilor de evacuare ape uzate pluviale din pasajele subterane Mărășești, Lujerului, Jiului, Victoriei și Unirii
Peste 50 % din rețeaua de canalizare are o stare de degradare avansată, fiind necesare intervenții frecvente pentru remedierea problemelor locale.	Reabilitarea a 100 km de colectoare mari de canalizare, ce necesită reabilitare. Redimensionarea rețelei de canalizare în zonele Cotroceni, Regina Maria, Tineretului, zona străzii Slobozia.

Probleme și nevoi identificate	Propuneri
Existența zonelor nedeservite de rețeaua de canalizare: zona din sectorul 3 aflată la nord și sud de B-dul Theodor Pallady (zona Gurilor și a Luncilor), dar și în zona de nord și în cartierele Henri Coandă, Giulești-Sârbi sau în zona Prelungirea Ghencea	Extinderea rețelei de canalizare în zonele aflate la limita administrativă a municipiului, precum și în zonele Luncilor, Gurilor, Dealurilor, Giulești-Sârbi sau Lacul Morii.
Un debit mediu de apă uzată de circa 3 mc/s (circa 40 %) trece doar prin treapta primară de epurare, generând probleme importante privind calitatea apei râului Dâmbovița în aval de SEAU Glina.	Finalizarea fazei a II-a a proiectului Stației de Epurare Ape Uzate Glina, ce prevede extinderea capacității la 2.500.000 l.e. și posibilitatea epurării biologice a unui volum de apă uzată de 8,3 mc/s.
Energia electrică	
Dezvoltarea economică a orașului București a condus la o creștere a consumului de energie electrică mai ridicată decât media pe țară, depășind 1500 MW la vârful de sarcină în iarna 2017 – 2018. Aceasta reprezintă aproximativ 65% din capacitatea de injecție din rețeaua electrică de transport în rețeaua electrică de distribuție la nivelul orașului București și conduce la atingerea valorii limită a capacității de injecție pe fiecare dintre zonele electroenergetice de alimentare din interiorul municipiului București, rețeaua funcționând debuclat. În viitor se prognozează că la nivelul orașului București consumul de energie electrică va crește în special în sectorul rezidențial	Pe termen scurt, flexibilizarea stației 220/110 kV Fundeni pentru creșterea siguranței în alimentare a consumatorilor din zona de Nord - Est a Bucureștiului și instalarea unui nou AT 220/110 kV 200 MVA, instalarea unui nou transformator 400/110 kV 250 MVA în Stația București Sud. Pe termen mediu, în zona București (Grozăvești) ar fi oportună realizarea unei stații 400/110 kV în zona centrală, racordată prin două linii electrice subterane de 400 kV cu stația Domnești, respectiv București Sud Pe termen lung, considerând creșterea continuă a consumului, suplimentar ar fi necesară realizarea unor noi stații electrice de 400 kV sau de 220 kV și construirea unei linii electrice aeriene/subterane de 400 kV de la stația electrică de transport București Sud la stația electrică Domnești, inclusiv cu realizarea unei stații noi de transport 400/110 kV în zona de nord-est a Municipiului București, într-una din localitățile Otopeni, Tunari, Voluntari, racordată prin LES 400kV cu staţia 400kV Bucureşti Sud şi cu LEA 400kV cu staţia 400kV Brazi Vest.
Coroborat cu creșterea consumului la nivelul orașului București, dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu energie electrică trebuie să țină cont și de lipsa/costul terenului disponibil pentru lucrări de dezvoltare, de existența unor utilizatori cu un grad ridicat de susceptibilitate la calitatea energiei electrice furnizate, de numărul ridicat de linii de alimentare în cablu, de scoateri din exploatare a grupurilor generatoare din București, de creșterea tranzitului de putere prin stațiile Transelectrica din București venind dinspre zona Dobrogea și alimentând alte zone din țară, necesitatea de a realiza stații de încărcare a autovehiculelor electrice de capacitate mică/mare. Siguranța alimentării consumatorilor scade vara deoarece atunci au loc	Instalarea de centrale electrice cu posibilitate de stocare de energie care să conducă la creșterea eficienței energetice și flexibilizarea funcționării. Instalarea de surse regenerabile de energie (panouri fotovoltaice) pe acoperișul clădirilor astfel încât să se realizeze în București cartiere/zone cu surplus de energie (producție anuală locală mai mare decât consumul din zonă). Amenajarea de stații de încărcare electrică pentru e-biciclete/e-trotinete și pentru autovehicule

Probleme și nevoi identificate	Propuneri
opririle totale pentru revizii anuale în centralele termoenergetice (CET) care deservesc Capitala cu energie electrică și termică.	electrice și autobuze electrice pe marile artere de trafic.
Coroborat cu creșterea consumului de energie electrică, în ultimii ani s-a observat o scădere a consumului de energie termică, o creștere a numărului de debranșări de la sistemul centralizat, o incertitudine în a asigura siguranța veniturilor ELCEN	Schema bonus de cogenerare – schema de acoperire a costurilor, inceputa in 2011, trebuie prelungita din 2020. Se prognozează că în 2025-2026 se pot punere in functiune a unor capacitati noi. Integrare RADET & Elcen și se pot construi centrale noi la Titan, Aviației, Colentina, Casa Presei
	Corelarea între dezvoltarea orașului și dezvoltarea energetică
Deprecierea tehnică a materialelor, în condiții standard sau la sfârșitul duratei de viață a activelor din rețelele electrice; majoritatea elementelor de rețea mai veche de 35 de ani; o mică parte din totalul capacităților energetice a fost reabilitată sau modernizată; mentenanță corectivă semnificativă	-Program elaborat de mentenanță preventivă și investiții în elemente de rețea pentru scăderea numărului de întreruperi; -creștere semnificativă a numărului de retehnologizări ale elementelor de rețea; -modernizarea instalațiilor pentru creșterea calității serviciului de alimentare cu energie electrică; -înlocuire LES 110 kV cu cabluri de capacitate mărită, ca de exemplu traseul București Nord-Centru, Militari-Răzoare, Militari-Grozăvești, Răzoare-Grozăvești etc -stații electrice noi 110 kV/MT în zona Drumul Taberei, Băneasa
Energia termică	
Sistemul centralizat de încălzire din București este supradimensionat (presiune redusă în documente), uzat fizic și moral, majoritatea capacităților de producție și rețelelor fiind din perioada 1960-1989, cu pierderi pe rețele de circa 30%, atât în cazul căldurii, cât și a apei. Cele 4 CET-uri publice de mari dimensiuni care deservesc Capitala funcționează pe baza unor derogări cu termene-limită 2020 și 2023, condiționate de investiții de conformare la cerințele de mediu, care nu e clar dacă vor putea fi realizate la timp, mai ales în condițiile pandemiei din 2020. Termoficarea în București se află în prezent într-o degradare accelerată, cu avarii care cresc în durată și dimensiunea zonelor afectate și, în lipsa unor angajamente politice clare din partea tuturor decidenților, sistemul poate deveni inoperabil în următorii câțiva ani. Cu toate acestea, renunțarea la sistemul centralizat de termoficare poate grea dificultăți în asigurarea necesarului de energie a Capitalei, în condițiile în care acestea se bazează pe centrale electrice și termice integrate. În plus,	Pregătirea și depunerea spre finanțare, din programele europene existente în perioada de programare 2014-2020, respectiv 2021-2027 a proiectelor de reabilitare și moderniizare a rețelei de distribuție a energiei termice (circa 500 km în total). Asigurarea resurselor financiare de la bugetul PMB pentru continuarea lucrărilor de înlocuire a rețelelor (altele decât cele vizate de finanțarea europeană) și modernizare a centralelor de cvartal efectuate de operatorul din subordinea sa. Finalizarea lucrărilor de investiții de conformare inițiate de ELCEN la nivelul CET-urilor, și implementarea (totală sau parțială) a planului de investiții al acestuia, inclusiv după transferul activelor sale către o altă entitate.

Probleme și nevoi identificate	Propuneri
nunărul celor bransați la acest sistem este de peste jumătate din populația totală a orașului.	
Lipsa unui scenariu agreat de toți actorii din domeniu cu privire la modul în care ar trebui să arate sistemul în 10 ani: monopol integrat vertical sau piață concurențială cu acces nediscriminatoriu la o rețea reglementată ca monopol natural. Acească lipsă de viziune face ca operatorii din domeniul producției și distribuție de energie, primul fiind subordonat unui minister, iar cel de-a doilea Consiliuui General, să aibă planuri de investiții necorelate. În plus, scenariile vehiculate până în prezent au fost rareori dezbătute și cu consumatorii finali (capitivi în contextul procedurilor complicate de debranșare) și nu au ținut cont de nevoile acestora, context în care aceștia au tot mai puțină încredere în viitorul sistemului.	Luarea unei deciziii urgente cu privire la scenariul pe care îl urma sistemul termoficare al Capitalei, mai ales în contextul aprobării planului de restructurare al ELCEN, care prevede faptul că până la sfârșitul anului 2020 se va realiza transferul activelor producătorului, fie de către municipalitate, fie de către Ministerul Economiei sub forma unei noi entități, fie către orice investitor privat.
Grevarea sistemului de termoficare de restanțele PMB la plata subvenției către operatorul de termoficare, respectiv de către acesta către ELCEN, inclusiv penalitățile, care se ridică la 3,8 miliarde de lei (aproximativ 850 de milioane EUR). De asemenea, primăria nu a plătit integral nici subvenția pentru iarna 2019/2020. Toate aceste arierate au condus la falimentul RADET și la insolvența principalului producător, ELCEN.	Singerea treptată a datoriilor PMB către ELCEN (fie de comun acord, fie în urma unui demers în justiție), astfel încât producătorul de energie să-și onoreze la rândul lui obligațiile restante de plată către furnizori, creditori etc.
Cheltuielile foarte ridicate ale PMB cu subvenționarea a 60% din costul reglemnetat de producție a energiei termice (și acela mai redus decât cel real) pentru toți locuitorii Capitalei, indiferent de cuantumul veniturilor acestora.	Reforma sistemului de subvenționare al energiei termice de către PMB, adaptată la resursele reale de care dispune Primăria, și care să alinieze procentul din prețul suportat de consumatorul final macăr la cel din alte orașe din România (cu un nivel de trai al populației mult mai scăzut)
Telecomunicații	
Deși a adoptat destul de rapid tehnologia 5G, în municipiul București serviciile de telecomunicație 5G sunt furnizate de doar doi operatori, iar acoperirea este limitată la câteva zone din centrul capitalei.	Extinderea acoperirii 5G la nivelul întregului teritoriu al municipiului București.
Există încă zone / cartiere nedeservite de rețeaua subterană de telecomunicații (cabluri fibră optică) a municipiului București: Ferentari, Andronache, Tei, Doamna Ghica, Șos. Chitilei – Bucureștii Noi, Giulești, zona de nord a cartierului Militari sau Cotroceni	Realizarea obiectivelor din planul de extindere al rețelei NetCity Telecom.
Acces redus la conexiuni WiFi libere / gratuite în spațiile publice din municipiul București.	Instalarea unei rețele de WiFi în spații publice (parcuri, piețe), cu acces gratuit / liber pentru utilizatori.
Iluminatul public	
În prezent doar aproximativ 15% din totalul corpurilor de iluminat public utilizează tehnologia LED având puteri de la 5W la 225W	Înlocuirea tuturor corpurilor de iluminat existente de tipul sodiu sau halogenură cu tehnologia LED,

Probleme și nevoi identificate	Propuneri
	prin care se va obține o creștere a eficienței energetice. Implementarea soluțiilor de dimming pe timpul nopții în zonele cu trafic scăzut pe anumite interval de timp, cu respectarea cerințelor luminotehnice din standard pot conduce la reducerea cantității de energie electrică utilizată de către corpul de iluminat cu peste 15%. Compensarea factorului de putere reactivă cu ajutorul unor baterii de compensare in vederea reducerii factonilui de putere reactiv (obligație contractuală a operatorului).
Aprindere și stingerea corpurilor de iluminat din București se face prin aproape 600 de puncte de aprindere, cele mai multe cu o vechime de peste 10 ani. Doar 53% dintre stâlpii aferenți sistemului de iluminat public din Capitală aparțin PMB, în timp ce restul sunt deținuți de operatorii de distribuție a energiei electrice și de transport public.	Realizarea unui sistem de telegestiune asigură controlul individual al fiecărui corp de iluminat stradal se poate verifica în timp util starea fiecărui echipament (funcționare/nefuncționare), cât și timpul de funcționare sau energia electrică utilizată. Înfiinţarea unui dispecerat pentru comanda şi monitorizarea iluminatului și realizarea tablourilor de automatizare aferente punctului de aprindere care să asigure comanda centralizată a iiuminatului din dispeceratul central (obligație contractuală a operatorului).
În anumite zone din Capitală există potențial sporit de coliziune între vehicule, între vehicule și pietoni, cicliști și alți utilizatori rutieri, sau între vehicule și obiecte imobilizate din cauza nivelului scăzut al luminației	Realizarea unui sistem de iluminat pentru zona trecerilor de pietoni care implică creșterea nivelului de iluminare cu minim 50% față de restul arterei rutiere, care ar conduce la scăderea numărului de accidente.
Consumul și costul energiei electrice per punct luminos a scăzut lent în ultimii ani, dar rămâne ridicat din cauza ponderii ridicate a corpurilor de iluminat pe bază de vapori de sodiu, generând peste 1% din totalul consumului de energie din Capitală.	Utilizarea sistemelor de iluminat fotovoltaice în parcuri și parcări, care ar conduce la scăderea consumului de energie electrică totală a sistemului de iluminat public al municipiului București
Gestionarea deșeurilor	
Măturarea străzilor și echipamentele utilizate în prezent pentru curățenia stradală contribuie la concentrațiile ridicate de pulberi în suspensie în municipiul București.	Înlocuirea măturilor / periilor cu echipamente de aspirație și interzicerea utilizării suflantelor cu aer, în vederea reducerii poluării aerului cu particule în suspensie
Percepția asupra curățeniei în municipiul București este una negativă.	Creșterea frecvenței activităților de salubrizare stradală în zonele cu disfuncții. Aplicarea măsurilor contravenționale împotriva locuitorilor care nu respectă normele în vigoare.
Modul în care se realizează, în prezent, colectarea deșeurilor în locuințele colective nu încurajează colectarea selectivă.	Desființarea ghenelor din interiorul blocurilor și realizarea, în interiorul cartierelor, a unor ”insule” pentru colectarea separată a deșeurilor.

Probleme și nevoi identificate	Propuneri
Tarifarea actuală a serviciilor de salubritate se face netransparent, iar în unele cazuri nu este respectat principiul european ”poluatorul plătește”.	Creșterea gradului de transparență în stabilirea tarifelor pentru serviciile de salubritate și aplicarea unui sistem de tip PAYT – Pay As You Throw.
Lipsa unei planificări integrate a gestionării deșeurilor la nivelul municipiului București și a județului Ilfov, în condițiile în care o mare parte din componentele sistemului (depozite, stații de sortare) ce deservesc municipiul București sunt localizate pe teritoriul administrativ al județului Ilfov.	Cooperarea între cele două entități administrative, prin constituirea unei Asociații de Dezvoltare Intercomunitară în domeniul managementului integrat al deșeurilor.
Primăriile de sector nu au încheiate contracte cu operatorii stațiilor de sortare, iar acestea funcționează în prezent la sub 40 % din capacitatea totală	Clarificarea aspectelor contractuale și instituționale privind modul de sortare a deșeurilor, în vederea creșterii cantității de deșeuri valorificate.
Stația de compost ALPAB prezintă, de fapt, doar un tocător de crengi.	Realizarea unei stații de compost pentru valorificarea deșeurilor din parcuri și grădini
Deși circa 55 % dintre deșeurile menajere colectate sunt deșeuri biodegradabile, gradul de valorificare al acestora (precum și al deșeurilor din grădini și parcuri) rămâne foarte scăzut. Din acest motiv, nu este îndeplinită ținta de reducere a cantității de deșeuri biodegradabile depozitate cu 65 % până în anul 2017.	Dezvoltarea unor instalații de valorificare a deșeurilor biodegradabile (inclusiv stații de compostare – instalații de digestie anaerobă).
Infrastructura de colectare separată a deșeurilor este slab dezvoltată și puțin utilizată de către generatorii de deșeuri (rezidenți). Doar 27.000 tone de deșeuri reciclabile au fost colectate separat în 2016 și doar 19,15 % din deșeurile municipale colectate au fot reciclate – mult sub ținta de 50 % impusă de Directiva-cadru privind deșeurile până în 2020.	Implementarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor la nivelul municipiului București, cu minim 4 fracții (deșeuri biodegradabile, hârtie-carton, mase plastice, sticlă / metal), colectate (preferabil) cu ajutorul unor containere îngropate sau semi-îngropate.
	Realizarea de campanii de informare și conștientizare în unitățile de învățământ și la nivelul asociațiilor de proprietari.
	Implementarea unui sistem mixt de măsuri contravenționale și facilități pentru încurajarea schimbării comportamentului cetățenilor în ceea ce privește colectarea selectivă a deșeurilor.
Lipsa unei instalații de tratare a deșeurilor din construcții și demolări pe teritoriul regiunii București-Ilfov.	Realizarea unei astfel de infrastructuri în municipiul București sau pe teritoriul județului Ilfov.
Lipsa unui sistem implementat pentru colectarea separată a deșeurilor periculoase menajere.	Implementarea unui astfel de sistem și informarea populației cu privire la modul de gestiune a deșeurilor menajere periculoase.
Indice scăzut de colectare a DEEE pe teritoriul municipiului (1,2 kg / locuitor / an față de ținta	Creșterea frecvenței de colectare a DEEE și promovarea mai eficientă a campaniilor de colectare la nivelul rezidenților.

Probleme și nevoi identificate	Propuneri
prevăzută de legislația națională de 4 kg / locuitor / an).	

ANEXA 1. LUCRĂRI DE ÎNTĂRIRE A SISTEMULUI ELECTROENERGETIC LA NIVELUL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Pozitie plan ANRE	Denumirea obiectivului de investiţie/lucrare/mijloc fix
A1-009	Retehnologizare si telecontrol statia 110/20 kV Cotroceni
A1-010	Reabilitare Staţia de transformare 110/20/10 kV Nord
A1-011	Retehnologizare si telecontrol statia 110/20 kV Pajura
A1-012	Marirea gradului de siguranta in exploatare in statia de transformare Solex
A1-013	Modernizare puncte de alimentare zona Bucuresti Nord- PA1970, PA1380, PA1260, PA980, PA455, PA930, PA703, PA2420, PA2425, PA920, PA620
A1-014	Modernizare puncte de alimentare zona Bucuresti EST- PA 1520, PA3030, PA1580, PA1750, PA1455, PA2650, PA2570, PA2495, PA2550, PA2240, PA 2250, PA1990, PA1910, PA2440, PA2260, PA2505, PA3940
A1-015	Modernizare puncte de alimentare zona Bucuresti Vest- PA759, PA2400, PA2490, PA2670, PA2690, PA2774,PA2800
A1-016	Modernizare puncte de alimentare zona Bucuresti Sud- PA2120, PA1350, PA2500, PA2300, PA2210, PA2630, PA2270, PA210
A1-017	Modernizare punct de alimentare zona Bucuresti Sud- PA 1930
A1-018	Modernizare punct de alimentare zona Bucuresti Nord- PA1790
A2-001	Relocare cabluri medie tensiune aferente statiei Dudesti care subtraverseaza proprietati particulare
A2-002	Modernizare celule 110kV TRAFO 1+2 in statia de transformare Mihai Bravu
A2-004	Modernizare statia Obor - Inlocuire Transformatoarelor T5, T6,T7,T8 110/10 kV în Staţia de transformare 110/20/10 kV
A2-005	Inlocuire LES 110 kV NORD – GROZAVESTI
A2-007	Inlocuire LES 110 kV NORD – CENTRU
A2-008	Relocare cabluri mt statia CET SUD din sala de conexiuni veche in cea noua
B2-001	Modernizare retea medie si joasa tensiune si trecere la 20 kV distributie zona Floreasca
B2-002	Trecere la 20 kV distributie zona Dudesti - Ozana Policolor
B2-003	Trecere la 20 KV a T586, T786, T272, T2558 si T1631, modernizare si reamplasare PTM 272 Antiaeriana
B2-004	Trecere la 20 kV Bucuresti zona Cotroceni
B2-005	Trecere la 20 kV Bucuresti zona Drumul Taberei

Pozitie plan ANRE	Denumirea obiectivului de investiţie/lucrare/mijloc fix
B2-006	Trecere la 20 kV Bucuresti zona Pajura
B2-007	Imbunatatire nivel tensiune loc.Jilava si trecere la 20 kV zona Bucuresti Sud
B2-008	Modernizare LES joasa tensiune zona Domenii, aferenta PT 10412, PT400, PT 4746, PT 156, PT 4657, PT 536, str.Stefan Sanatescu, Alexandru Constantinescu, Av. Petre Cretu, Av. Mircea Zorileanu, Constantin Sandu Aldea, Capitan Nicolae Drossu, Gheorghe Stalpeanu, Av Ion Marasescu, Bd.Marasti, mun.Bucuresti
B2-014	Centralizare masura Calea Victoriei Nr.128A
B2-016	Centralizare masura zona Lacul Tei, Nr 71, 73, 75, 126-128 mun.Bucuresti – Nord
B2-022	Centralizare masura zona ANTIAERIANA str.Manea Serban, Nedelcu Ilie, Valea Hartibaciului, Fratii Buzesti, Delureni, Luca Craioveanu, Ion Porumbaru, Corbita, Rombului, Suzana, Petre Gadescu, Elena si Vasile Cojocaru, Ion Coman, Banu Maracine, Docolina, Iliada,
B2-023	Centralizare masura zona ANTIAERIANA str.Dorului, Mizileni, Recrutului, Mos Adam, Creata, Panterei, Tamasoaia
B2-024	Centralizare masura zona Lamotesti - str Lamotesti, Huedin, Izvorul Crisului, Izvorul Muresului, Izvorul Oltului, Izvorul Rece, Izvorul Trotusului, Resita
B2-025	Centralizare masura zona TURDA str.Grivitei
B2-026	Centralizare masura zona CRANGASI str.Zboina Neagra
B2-040	Amplificare statia 110/20 kV Razoare de la 1x40+1x25 MVA la 2x40 MVA
B2-041	Centralizare masura str.Cetatea de Balta nr,112-114 bloc 7
B2-042	Centralizare masura sos.Nicolae Titulescu, str.Maresal Averescu, PT 1975, PT 2468, PT 1107, PT 212, PT 1036 zona Turda
B2-043	Realizare legatura MT intre Statia transformare Centru si Statia de transformare Nord si trecere la 20 kV posturi din zona
B2-046	Centralizare masura Aleea Parva, Nr 8, Bloc A 35 scarile A-D
B2-047	Centralizare masura Str Vladeasa, Nr 7, Bloc C 34
B2-048	Centralizare masura Str Pascani, Nr 5, Bloc D7, scarile A-D
B2-049	Centralizare masura Aleea Baiut, Nr 6, Bloc C36, scarile 1-5
B2-050	Centralizare masura Str Topolovat Nr 12, Bloc TD 22
B2-051	Centralizare masura Str Soldat Zambila Ionita, Nr 1,3 mun.Bucuresti – Est
B3-001	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Cotroceni (4 buc)
B3-002	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Filaret (6 buc)

Pozitie plan ANRE	Denumirea obiectivului de investiţie/lucrare/mijloc fix
B3-003	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Nord (6 buc)
B3-004	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Obor (6 buc)
B3-005	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Pajura (4 buc)
B3-006	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Radu Zane (2 buc)
B3-007	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Razoare (2 buc)
B3-008	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Timpuri Noi (2 buc)
B3-014	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statiile Metrou (4 buc)
B3-015	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Dudesti (2 buc)
B3-016	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Jilava (2 buc)
B3-017	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de medie tensiune din statia Solex (1 buc)
B3-020	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de inalta tensiune din statia IMGB (2 buc)
B3-021	Instalare analizoare calitatea energiei electrice pe barele de inalta tensiune din statia Liviu Rebreanu (1 buc)
B3-022	Marire grad de siguranta in alimentarea cu energie electrica in statia de transformare 110 kV Masini Grele
B3-023	Modernizare LES medie tensiune sos. Oltenitei - DD Vacaresti Iriceanu
B3-024	Modernizare LES medie tensiune zona Prelungirea Ghencea
B3-025	Modernizare cabluri MT LES 20 kV Filaret Distributie Brancoveanu, modernizare si introducere in telecontrol posturi de transformare aferente acestei retele
B3-026	Modernizare cablu MT cu frecventa mare de defect PA 1480 cel 4 PT1329-PT1483
B3-027	Modernizare cablu MT LES 10kV CET SUD cel 12 : PT2824 - PA 1730 - PT 4006
B3-028	Modernizare cablu MT LES 10kV PA 484 10KV CEL 12 : PT 1633 - PT 3598 - PT 13 - PT 1685
B3-029	Modernizare cabluri medie tensiune zona statiei Salaj, cu frecventa mare de defect (st Salaj-T3227 si T3116-T3142) mun.Bucuresti
B3-030	Modernizare PA1 si PA2 Parlament

Pozitie plan ANRE	Denumirea obiectivului de investiţie/lucrare/mijloc fix
B3-031	Modernizare posturi de transformare zona Nord : PT 3977, PT 3979, PT 1113, PT 1114, PT 240, PT 2528, PT 545, PT 53, PT 112, PT 1654, PT 1664, PT 3646, PT 256, PT 382, PT 1283, PT 216, PT 2489, PT 46, PT 868, PT 2724, PT 924, PT 981, PT 1427, PT 1624, PT 1739
B3-032	Modernizare si telecontrol PT Bucuresti Vest :1383, 656, 1065, 152, 120, 986, 897, 265, 977, 1935, 2132, 661, 1963, 1275, 121, 2225, 3129, 1851, 2899, 449, 1327, 1492, 451, 1458
B3-033	Modernizare posturi de transformare zona de Vest Bucuresti : PT 3169, PT 1018, PT 2519, PT, 1854,PT 2593, PT 2597, PT 2671, PT 2747, PT 2836, PT 2915, PT 2923, PT 3042, PT 3067, PT 3287, PT 3511, PT 1852, PT 3188
B3-034	Modernizare posturi de transformare zona de Sud Bucuresti : PT 279, PT 351, PT 1747, PT 3269, PT 2931, PT 2479, PT 2035, PT 1913, PT 1863
B3-036	Modernizare posturi de transformare zona de Est jud.Ilfov : PT 3422, PT 3286, PT 3060, PT 3512, PT 3252, PT 3061 PT 3952
B3-051	Modernizare LES joasa tensiune zona cartier Toamnei str.Mihai Eminescu, mun.Bucuresti
B3-052	Modernizare LES joasa tensiune zona cartier Calea Grivitei, PT 250, PT 319, PT 2487 mun.Bucuresti
B3-054	Modernizare retea joasa tensiune PA 1340
B3-060	Introducere telecontrol in posturi de transformare cu celule modernizate
B3-065	Modernizare PT 1084, 1521, 1832, 2154, 2475, 2543, 2718, 2862
B3-066	Modernizare PTA 218 cu PTAB
B3-067	Modernizare posturi de transformare zona Vest mun.Bucuresti : PT 2018, PT 1591, PT 718, PT 1971, PT 3254, PT 2230, PT 3946, PT 2132, PT 2162, PT 1935, PT 986, PT 897, PT 2021, PT 1577, PT 726, PT 1065, PT1352, PT1824, PT2346, PT 1997, PT 866, PT3425, PT 2975
B3-069	Introducere in telecontrol reteaua de joasa tensiune aferenta PT 1822, PT 1806, PT 189, PT 589, zona Sud mun.Bucuresti
B3-070	Introducere in telecontrol reteaua de joasa tensiune aferenta PT 1082, zona Nord mun.Bucuresti
B3-071	Introducere in telecontrol reteaua de joasa tensiune aferenta PT 2937, PT 819, zona Est mun.Bucuresti
B4-002	Imbunatatire capacitate transport LES 110 kV Fundeni-Otopeni si Otopeni-Timpuri Noi si Timpuri Noi-Pajura
B6-004	Imbunatatire nivel de siguranta in exploatare LE 20 kV Carne 1 si LE 20 kV Porcine 2 prin descarcare sarcinei pe o linie noua de 20 kV din PT 4350 racordata direct in statia 110/20 kV Masini Grele
B6-005	Crestere grad de sigurantă a consumatorilor din zonele Metalurgiei si Popesti Leordeni prin realizare racord nou din statia Masini Grele si trecere la 20 kV PT 1621

Sursa: ENEL

ANEXA 2. CLASIFICAREA GOLURILOR DE TENSIUNE ÎN FUNCȚIE DE DURATĂ ȘI TENSIUNE REZIDUALĂ LA E-DISTRIBUȚIE MUNTENIA

	10≤ t ≤200					200 < t ≤ 500					500 < t ≤ 1000					1000<t ≤ 5000					5000 < t ≤ 6000				
Punct analiză (stație electrică/ Nivel tensiune)	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$
Balta Albă S1-10kV	22	7	8	2	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Balta Albă S2-10kV	73	26	5	-	-	7	2	3	1	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	27	2	-	-	-
Băneasa s1-20kV	69	13	8	1	-	11	4	4	3	-	8	-	1	2	-	-	-	-	-	-	13	1	1	-	-
Băneasa s2-20kV	49	5	6	-	-	9	1	4	2	-	6	-	2	2	-	-	-	-	-	-	7	3	1	-	-
Crângași s1-10kV	51	24	13	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	9	1	-	-	-
Crângași s2-10kV	79	24	28	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	3	1	-	-
Dr.MorarilorS1B-10kV	73	28	9	1	-	3	4	7	5	-	1	1	6	1	-	-	-	-	-	-	15	2	-	-	-
Dr.MorarilorS2B-10kV	84	25	13	1	-	2	2	10	6	-	-	1	4	1	-	-	-	-	-	-	12	4	1	-	-

	10≤ t ≤200					200 < t ≤ 500					500 < t ≤ 1000					1000<t ≤ 5000					5000 < t ≤ 6000				
Punct analiză (stație electrică/ Nivel tensiune)	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$
Dr.Moraril orS1A-10kV	60	22	16	-	-	2	3	8	2	-	-	4	5	1	-	-	-	-	-	-	9	1		-	-	-
Dr.Moraril orS2A-10kV	83	26	19	1	-	3	7	14	4	-	-	3	6	1	-	-	-	-	-	-	14	3		-	-	-
Dr.Taberei S1-10kV	43	15	10	-	-	1	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-		1	-	-
Dr.Taberei S2-10kV	47	17	17	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	13	-		1	-	-
Laromet 20kV	24	7	13	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	1		-	-	-
Militari S1-10kV	51	17	16	1	-	2	-	3	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	15	2		1	-	-
Panduri S1-20kV	71	19	9	-	-	6	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	1		-	-	-
Panduri S2-20kV	76	24	3	-	-	7	1	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	1		-	-	-
Sălaj 20kV	54	14	16	-	-	3	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	8	1		1	-	-

	10≤ t ≤200					200 < t ≤ 500					500 < t ≤ 1000					1000<t ≤ 5000					5000 < t ≤ 6000				
Punct analiză (stație electrică/ Nivel tensiune)	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$
Vulcan 10kV	51	13	4	-	-	5	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	1		-	-	-
Vulcan 20kV	116	27	4	1	-	21	1	2	2	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-		-	-	-
Toporași S2-10kV	68	26	15	-	-	4	3	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-		-	-	-
Toporași S3-10kV	65	16	24	-	-	8	3	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1		-	-	-
Toporași S4-10kV	67	25	13	-	-	4	3	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-		-	-	-
Afumați S1-20kV	31	5	9	-	-	2	5	4	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-		-	-	-
Afumați S2-20kV	33	6	7	-	-	15	5	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	14	-		-	-	-
Chitila S1-20kV	29	15	22	3	-	5	11	4	-	-	14	20	2	1	-	-	-	-	-	-	15	3		1	-	-
Chitila S2-20kV	20	10	15	1	-	2	1	8	1	-	1	3	2	2	-	-	-	-	2	-	9	3		-	-	-
Tâncăbești S1-20kV	102	19	25	24	-	43	30	21	15	-	30	51	31	7	-	-	-	6	2	-	48	9		11	5	-

	10≤ t ≤200					200 < t ≤ 500					500 < t ≤ 1000					1000<t ≤ 5000					5000 < t ≤ 6000				
Punct analiză (stație electrică/ Nivel tensiune)	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$	$0,8\ U_c < u < 0,9U_c$	$0,7\ U_c < u < 0,8U_c$	$0,4\ U_c < u < 0,7U_c$	$0,05\ U_c < u < 0,4U_c$	$u < 0,05U_c$
Tâncăbești S2-20kV	139	94	69	27	-	44	32	19	15	-	31	54	30	5	-	-	-	6	2	-	63	6		11	2	-
ICMUG S2-20kV	108	13	154	1	-	25	7	149	1	-	4	-	-	-	-	-	3	-	-	-	783	5		-	-	
Izvorul 20kV	245	113	71	3	-	29	9	16	5	1	17	11	15	-	-	-	-	-	3	13	42	6		3	-	2
Popești B1-20kV	7	1	-	-	-	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-
Popești B2-20kV	8	1	-	2	4	4	3	2	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-
IFA B2 20kV	14	1	3	-	-	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-
Giurgiu Nord B2 20kV	17	1	-	1	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-
Giurgiu Vest B2 20kV	18	5	14	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-

Sursa: ENEL

ANEXA 3. INCIDENTE DEOSEBITE ÎN RED AFLATĂ ÎN GESTIUNEA E-DISTRIBUTIE MUNTENIA ,ÎN ANUL 2018

Statie de transformare	Echipamentul	Data/ora		Durata (min.)	Nr. clienti	Putere a intrru pta [MW]	Localitati	Cauza	Observatii
Fundeni 110/20 KV	LEA + LES 110 KV Pipera 1	10.01.2018	14:31	20	27,265	83	Cartier Pipera, Baneasa partial	cordon faza T retezat in punctul de conexiuni la coborarea din LEA in separator linie LEA+LES 110kV Fundeni-Pipera 1	Remediat in data de 10,01,2018. La ora 19:26 s-a revenit la schema normala cu L110 kV Fundeni-Pipera 1
Centru 110/10 kV	Trafo 1 110/10kV	19.02.2018	3:32	5	14005	15	Bucuresti zona centrala	Cablu 10kV St. Centru-PA 1450	Functionat AAR la PA2710, PA596, PA1670, PA703 realimentat automat 34PT/2400 clienti. La 03:37 repus Trafo 1 110/10kV, realimentat integral.
Arcuda 110/20 kV	Linia 20 kV Pompe (CMU) - a declansat prin protectie homopolara de curent temporizata	01.04.2018	15:48	150	5998	4	Bolintin-Deal, Gradinari, Bolintin- Vale, Ogrezeni, Joita GR, Sabareni	Separator 20kV la S1013 defect	Remediat in data de 03.04.2018 - pentru inlocuire

Statie de transformare	Echipamentul	Data/ora		Durata (min.)	Nr. clienti	Putere a intrru pta [MW]	Localitati	Cauza	Observatii
Arcuda 110/20 kV	LINIA 20kV POMPE(CMU) - a declansat prin protectie homopolara de curent temporizata	01.04.2018	9:43	254	5998	4	Bolintin-Deal, Gradinari, Bolintin- Vale, Ogrezeni, Joita GR, Sabareni	Izolator 20 kV spart - intre S1199-S1660	Remediat in data de 01.04.2018 - inlocuit ISNS;
Drumul Taberei 110/10 kV	Trafo 2 110/10 KV	03.05.2018	4:13	11	18717	6	Cartier Dr. Taberei partial	Cauza principala: cablu 10kV St. Dr. Taberei - Metrou Lujerului 1A defect; Asociat cu: releu protectie DV901 cel. Metrou Lujerului 1 defect ;	Realimentat 10072 clienti prin functionare AAR. Realimentat total dupa 11 minute. Inlocuit releu DV901 defect: 03.05.2018; Remediat cablu defect: 07.05.2018
Pipera 110/20/10 kV	LINIA 10kV PA2425R - a declansat prin protectie homopolara de curent temporizata	09.05.2018	14:38	102	3 MT / 7682 JT	3	Bucuresti - zona Lacul Tei	**Cauza primara:** cablu 10 kV intre PA2425 - T2575, asociat cauzei primare, refuz declansare in celula T 2575, celulele 3380 si 2865B din PA 2425.	**In timp de:** 26 minute au fost alimentati 2882 clienti, in 52 minute, 2346 clienti, in 78 minute, 1272 clienti si in 102 minute, 1185 clienti;**Remediere cablu si revizie celule: 11.05.2018**

Statie de transformare	Echipamentul	Data/ora		Durata (min.)	Nr. clienti	Putere a intrru pta [MW]	Localitati	Cauza	Observatii
CET BUCURESTI SUD 220/110/10 kV	LINIA 10 kV PC4150B1+PA2535R - a declansat prin protectie maximala de curent temporizata	14.06.2018	10:02	55	2 MT / 5323 JT	1	Bucuresti zona Baba Novac - IOR, Oltenitei	Cablu 10 kV defect intre PA1450 - PA2535	In timp de 35 minute au fost alimentati un nr. de 1304 clienti, in 48 minute, 1956 si in 55 minute, 2065 clienti; **Remediat:** 17.06.2018

CET BUCURESTI SUD 220/110/10 kV	LEA 10 kV PA 1910 - a declansat prin protectie maximala de curent temporizata	18.06.2018	10:07	62	1 MT / 6956 JT	1.55	Bucuresti zona Ozana - Pallady si Titan - Grigorescu	**Cauza primara**: scurtcircui produs de un sobolan in celula T1156 din PA1910; - Intrerupator 10 kV T1156 din PA1910; -Cablu 10 kV defect intre PA1910 - T1156.	**Se functiona cu abatere de la schema normala**: T1521, T5127, T1514, T1512, T4231 - preluate din PA 1580; **Remediat**: 21.06.2018
ARCUDA 110/20 kV	LINIA 20 kV POMPE - a declansat prin protectie homopolara de curent temporizata	21.06.2018	18:25	404	8 MT / 5917 JT	4	Bolintin-Deal, Gradinari, Bolintin- Vale, Ogrezeni, Joita GR, Sabareni	Cordon retezat la S 1150	In timp de: 55 minute au fost alimentati 610 clienti, in 86 minute, 3363 clienti, in 102 minute, 1207 clienti, in 153 minute, 744 clienti si in 404 minute, 1 client; **Conditii meteo deosebite**: furtuna cu descarcari electrice.
OBOR 110/20/ 10 kV	LES 10 kV PA197+PA2350 - a declansat prin protectie homopolara de curent temporizata	08.07.2018	8:00	16	4 MT / 6085 JT	2.1	Bucuresti - sector 2 partial	Cablu 10 kV defect intre statie - PA197	Au fost alimentati un nr. de 1105 clienti prin functionare AAR si in timp de 16 minute, au fost alimentati 4981 clienti; **Remediat:** 11.07.2018

statia SALAJ 110/20/ 10 kV	Trafo 2 110/20 kV - a declansat prin protectie homopolara de tensiune	29.08.2018	13:56	12	10 MT / 18870 JT	9.8	Bucuresti, cartier Salaj, Rahova	Feed 10kV PA1470R cab A si B defecte	in timp de 3 min au fost alimentati 1 MT si 4342 JT; in 12 min - 9 MT si 14528 JT. Releu 10 kV DV901 defect in celula 10 kV PA1470R, ceea ce a condus la declansarea Trafo 2; Functionat AAR in PA1930 si realimentat automat 4343 clienti; Remediat: 29.08.2018
Statia CET Bucuresti Sud 220/110 /10 kV	L 10 kV PA2120B2 - a declansat prin protectie homopolara de curent temporizata	02.10.2018	11:27	5	5442 JT	1	Municipiu Bucuresti: partial cartier Berceni	-Cablu 10 kV - (A) - CET SUD - PA2120 - (B2) -Cablu 10kV - (B) - CET SUD - PA2120 - (B2)	Nu a functionat AAR 10 kV in PA 2120 - remediat in 03.10.2018. Remediat cablu 10 kV - 05.10.2018
Statia 110/10 kV Balta Alba	LES 10 kV PA 1910B- a declansat prin protectie homopolara de curent temporizata	09.10.2018	17:56	33	1 MT / 7784 JT	2	Municipiul Bucuresti: partial cartier Balta Alba, sector 2	~ Cablu 10 kV - (A) - BALTA ALBA - PA1910 - (B) ~ Cablu 10 kV - (B) - BALTA ALBA - PA1910 - (B)	In timp de 7 min au fost alimentati 1179 JT; in 10 min - 953 JT; in 14 min - 1186 JT; in 17 min - 606 JT; in 24 min - 830 JT; in 29 min - 1 MT si 1586 JT; in 33 min - 1444 JT. La PA 1910 functionat AAR incomplet. Remediat: 16.10.2018

Statia OBOR 110/20/ 10 kV	LES 10 kV PA 197+PA2350 - a declansat prin protectie maximala de curent temporizata	13.10.2018	6:36	13	4 MT / 6085 JT	0.9	Municipiul Bucuresti: sector 2 partial - cartier Doamna Ghica, Vatra Luminoasa, Stadionul National, Fundeni.	• Cablu 10 kV - (B) - OBOR - PA197 • Cablu - 10 kV - (A) - OBOR - PA197	In timp de 1 min au fost alimentati 344 JT; in 2 min - 1 MT si 4639 JT; in 13 min - 3 MT si 1102 JT.AAR 10 kV anulat in PA 2350 (cablu 10 kV defect pe st.Fundeni - PA 1750 (R). Nu a functionat AAR 10 kV in PA 197. S-a remediat si PIF cablu 10 kV A si B, in data de 15.10.2018.
Statia MILITARI 110/10 kV	TRAFO 3 - a declansat prin protectie homopolara de tensiune	17.10.2018	18:14	76	37 MT / 20194 JT	9.7	Municipiul Bucuresti: Cartier Militari, Dr Taberei, Valea Cascadelor, Bdul Timisoara	Cablu defect de pe feeder 10 kV - MILITARI - RGAB DR.TABEREI 2	In timp de 2 min au fost alimentati 18 MT si 2235 JT; in 13 min - 9 MT si 6225 JT; in 1:16:00 - 10 MT si 11734 JT. Cablu 10kV Dr Taberei-RGAB Dr Taberei 2 lovit pe str. Brasov de catre o firma terta (RGAB). Functionat AAR in PA 3770 si PA962, realimentand 2253 utilizatori. Initial cel 10 kV RGAB Dr. Taberei 2 nu a declansat. Dupa alimentarea barei in gol si repunerea feed, acestra a declansat. S-a retras din exploatare cel 10 kV RGAB Dr. Taberei 2 pentru verificari (cauza nefunctionarii initiale in cercetare). S-a retras din exploatare feed 10 kV Dr Taberei - RGAB Dr Taberei 2. Remediat in data de 21.10.2018.

Statia CET Bucuresti SUD 220/110/10 kV	L 10 kV CET SUD R - deconectat in prevenire de avarie	18.10.2018	21:00	4	5722 JT	2	Municipiul Bucuresti: partial cartier Balta Alba	Intrerupator 10 kV defect - cupla bare in PA2535	Manevra prin intrerupere pentru izolare element defect in PA2535. **Remediat:** 22.10.2018
Statia DRUMUL TABEREI 110/10 kV	L 10 kV PA1880B - a declansat prin protectie homopolara de curent temporizata	30.10.2018	2:41	1.2	2 MT / 6685 JT	1.2	Municipiul Bucuresti: partial cartier Drumul Taberei	Cablu 10 kV defect (A) - Dr. Taberei - PA1880 - (B) Cablu 10 kV defect (B) - Dr. Taberei - PA1880 - (B)	Nu a functionat AAR in PA 1880; **Remediat:** 02.11.2018
Statia 110/10 kV TOPORASI	LES 10 kV PA1350 - a declansat prin protectie maximala de curent temporizata	23.11.2018	18:27	3	1 MT / 5675 JT	3	Municipiul Bucuresti: partial cartier Berceni	CABLU - 10kV - (A) - TOPORASI - PA1350 - (B) CABLU - 10kV - (B) - TOPORASI - PA1350 - (B)	In timp de 19 min au fost alimentati 2 JT; in 57 min - 1 MT si 5673 JT. **Remediat:** 29.11.2018
Statia 110/10/6 kV TITAN	TRAFO 1 110/10 kV - a declansat prin protectie homopolara de tensiune	27.11.2018	21:23	13	29 MT / 7918 JT	12	Municipiul Bucuresti: cartier 23 August, Calea Dudesti-Pantelimon, Stadionul National, partial cartier Pantelimon	Cablu 10 kV Statia Titan - T495; Bucla tensiune homopolara intrerupta in circuitele secundare CM B- 10kV, ceea ce a condus la nefunctionarea protectiei la celula 10kV T495 si declansarea Trafo 1.	Afectat sectiile de bara A si B 10 kV, A si B 6 kV; **Remediere:** In 28.11.2018 ora 11:57 s-a remediat bucla de tensiune homopolara aferenta sectiei B-10kV. Reparare si redare in exploatare a cab 10kV Titan-T495 in 03.12.2018
Statia 110/20/6 kV INCREST	TRAFO 3 110/20 kV - a declansat prin protectie homopolara de tensiune	15.12.2018	5:47	38	14741 JT	2.1	Localitatile Chitila partial, Chiajna, Bdul Iuliu Maniu (iesire in A1)	Celula LES 20 kV T 5139 - releu protectie 20 kV	**REMEDIAT: 15.12.2018**

Statia 110/10 kV TOPORASI	PA 2300 Berceni - LES 10 kV T2802 - a declansat prin protectie homopolara de curent temporizata	16.12.2018	21:28	58	5370 JT	2.9	Municipiul Bucuresti: zona Constantin Brancoveanu, Drumul Gazarului, Huedin, Izvorul Muresului	Cablu 10 kV defect : PA 2300-T2802	Celula 10 kV T 2802 din PA 2300 IO 10 kV refuz declansare, AAR 10 kV functionat incomplet. **Remediat:** 18.12.2018
Statia 220/110/10 kV FUNDENI - gestiune STBucuresti TRANSELECTRICA	PA 1750R - a declansat prin protectie maximala de curent /temporizata	18.12.2018	21:53	21	3 MT / 8060 JT	5	Municipiul Bucuresti: cartier Pipera, Baneasa partial	Defect cablul 10 kV B Fundeni - PA175 0rez	**Remediat:** 21.12.2018
Statia 110/20/10 kV SALAJ	T5160 (IV) - a declansat prin protectie maximala de curent temporizata	29.12.2018	12:20	264	7665 JT	2.2	Municipiul Bucuresti: cartier Rahova si Ferentari partial	Defect cablul 20 kV intre T3353 - T4983	**In timp de 4 min au fost alimentati 420 JT; in 7 min - 4699 JT; in 12 min - 339 JT; in 49 min - 261 JT; in 50 min - 688 JT; in 4:24:00 - 1258 JT. Remediat: 29.12.2018.** Se functiona cu abatere de la schema normala (defect LES 20 KV Salaj - T4994)

6.SERVICIILE PUBLICE

ABREVIERI SI ACRONIME

AFI	Administația Fondului Imobiliar
AMP	Asistent maternal profesionist
ANDPDCA	Autoritatea Naţională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilităţi, Copii şi Adopţii
ANL	Agenția Națională pentru Locuințe
ANPD	Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități
ANPDCA	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
AP	Apartament
APISMB	Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București
AROPE	Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială
ASF	Alocația pentru Susținerea Familiei
ASSMB	Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București
CASMB	Casa de Asigurări de Sănătate a Municipiului București
CES	Cerințe Educaționale Speciale
CIA	Centru de Îngrijire și Asistență
CITO	Centru de Îngrijire și Terapii Ocupaționale
CJRAE	Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională
CMBRAE	Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională
CP	Centru de Plasament
CPRU	Centru de Plasament în Regim de Urgență
CRRN	Centru de Recuperare și Reabilitare Neuropsihică
CTF	Casa de Tip Familial
DAS	Direcția de Asistență Socială
DGASMB	Direcţia Generală de Asistenţă Socială a Municipiului Bucureşti
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DSPMB	Direcția de Sănătate Publică a Municipiului București
HHC	Hope and Homes for Children
INS	Institutul Național de Statistică
ISMB	Inspectoratul Școlar al Municipiului București
MEN	Ministerul Educației Naționale
MMFPSPV	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
MMJS	Ministerul Muncii și Justiției Sociale
MS	Ministerul Sănătății
NEET	Tineri care nu sunt nici angajaţi, nici cuprinşi într-o formă de învăţământ sau instruire
ONG	Organizație non-guvernamentală
OPA	Organisme Private Autorizate
PMB	Primăria Municipiului București
RPL	Recensământul Populației și Locuințelor
SIDU	Strategia Integrată de Dezvoltare a Municipiului București
VMG	Venit Minim Garantat

CUPRINS

1. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE EDUCAȚIE.....9

1.1 Învățământ Preuniversitar 9
1.2 Învățământ Universitar 71

2. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE SĂNĂTATE..... 101

2.1 Serviciile medicale specializate.....101
2.2 Personalul medico-sanitar 121
2.3 Starea de sănătate a populației din București.....142
2.4 Sistemul de sănătate din București în noul context generat de criza COVID-19.....147

3. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE SOCIALE 150

3.1 Direcțiile majore de acțiune în domeniul social în strategiile existente.....150
3.2 Grupuri vulnerabile și servicii sociale din București 152
3.3 Locuirea socială în București.....202
3.4 Serviciile sociale din București în noul context generat de criza COVID-19 224

4. INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICIILE CULTURALE..... 229

4.1 Infrastructura culturală.....230
4.2 Consumul cultural 243
4.3 Evenimente și activități culturale.....252
4.4 Actori relevanți.....254

5. INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICIILE SPORTIVE ȘI RECREATIVE..... 259

5.1 Infrastructura și activitățile sportive.....260
5.2 Infrastructura și activitățile de recreere / agrement 265

6. SERVICIILE DE INTERVENȚIE ÎN CAZ DE URGENȚĂ ȘI SIGURANȚA PUBLICĂ..... 272

6.1 Arhitectura instituțională a sistemului municipal de management a situațiilor de urgență.....272
6.2 Sinteza riscurilor generatoare de situații de urgență la nivelul Municipiului București.....275
6.3 Gestionarea riscurilor în municipiul București.....279
6.4 Resursele necesare activității de analiză și gestionare a riscurilor la nivelul Municipiului București 281

7. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI 296

Anexa 1: Lista unităților de învățământ cu risc seismic din Municipiul București 319

Anexa 2: Numărul de studenți pe universitate și domeniu de studiu..... 326

Anexa 3: Arii de captare a studenților de către universitățile bucureștene..... 327

Anexa 4. Lista spitalelor publice din București în funcție de subordinea instituțională..... 339

Anexa 5. Situația riscului seismic în cadrul spitalelor ASSMB 341

Anexa 6. Lista unităților sanitare cu paturi acreditate în București de către ANMCS 342

Anexa 7. Model de integrare la nivel strategic între domeniul medical și domeniul social 345

Anexa 8. Stimulentele financiare acordate de DGASMB, în perioada 04.07.2017 – 19.03.2020 ... 347

Anexa 9. Lista serviciilor de centre de zi și recuperare pentru copiii cu dizabilități din București . 349

Anexa 10. Lista serviciilor pentru copiii străzii, funcționale în 2020, București..... 350

Anexa 11. Lista serviciilor sociale pentru persoanele adulte cu dizabilități 351

Anexa 12. Lista obiectivelor generale strategice din domeniul social, în București, pe sectoare .. 353

Anexa 13. Beneficiarii de locuințe sociale și grupurile vulnerabile în România 357

Anexa 14. Principalele instituții culturale publice și echipamente culturale (publice și private) din București 359

Anexa 15. Principalele evenimente din anul 2019 în București..... 366

Anexa 16. Principalele dotări sportive din cadrul Municipiului București 378

Anexa 17. Principalele evenimente sportive din anul 2019 în Municipiul București 381

Referințe bibliografice..... 384

LISTĂ FIGURI

Figura 1 - Unități de învățământ public din Capitală, pe sectoare și tipuri, în anul școlar 2019/2020.....10
Figura 2 - Unități de învățământ privat din Capitală, pe sectoare și tipuri, în anul școlar 2019/2020 10
Figura 3 - Evoluția numărului de elevi în Municipiul București pe niveluri de învâțâmânt, 2007-2018.....26
Figura 4 - Dinamica numărului de elevi raportat la populația de vârstă școlară pentru nivelul preșcolar, 2007-2018.....26
Figura 5 - Dinamica numărului de elevi raportat la populația de vârstă școlară pentru nivelul primar, 2007-2018 27
Figura 6 - Dinamica numărului de elevi raportat la populația de vârstă școlară pentru nivelul gimnazial, 2007-2018.....27
Figura 7 - Dinamica numărului de elevi raportat la populația de vârstă școlară pentru nivelul liceal și profesional, 2007-2018.....28
Figura 8 - Evoluția personalului didactic în Municipiul București, 2007 - 2017.....28
Figura 9– Număr de elevi pe niveluri de învățământ și sectoare în Municipiul București, 2018.....31
Figura 10 - Modul de deplasare al elevilor care nu merg pe jos către instituția de învățământ (grădiniță, școală, liceu), 2019 36
Figura 11 - Mobilitatea elevilor de liceu din Capitală 41
Figura 12 - Mobilitatea elevilor de liceu din Capitală – repartiție teritorială 42
Figura 13 - Populația școlară după alte limbi de predare decât cea română, 2018 48
Figura 14 - Numărul de locuri în liceele din Municipiul București, după profil, în anul școlar 2019/2020.....49
Figura 15 - Numărul de locuri în liceele din Municipiul București, filiera teoretică, în anul școlar 2019/2020....51
Figura 16 - Numărul de locuri în liceele din Municipiul București, filiera tehnologică, în anul școlar 2019/202051
Figura 17 - Numărul de locuri în liceele din Municipiul București, filiera vocațională, în anul școlar 2019/2020 52
Figura 18 - Evoluția numărului de elevi din licee pe specializări, în perioada 2012-2018.....52
Figura 19 - Evoluția numărului de elevi din licee pe specializări 53
Figura 20 - Satisfacția privind școlile și alte instituții de învățământ în capitalele și orașele Uniunii Europene .. 59
Figura 21 - Evoluția ratei abandonului școlar pe niveluri de învățămât în perioada 2012 – 2017 62
Figura 22 - Burse maxime oferite elevilor de către consiliile locale ale sectoarelor Capitalei 66
Figura 23 - Prevalența afecțiunilor dispensarizabile în școli.....67
Figura 24 - Evoluția actelor de violență în școli, 2011 - 2018 69
Figura 25 -Indicatori ai atractivității orașelor universitare.....72
Figura 26 - Numărul studenților din Municipiul București, după universitate 77
Figura 27 - Numărul absolvenților din orașe universitare din România, după domenii ISCED-F, în anul 2017....78
Figura 28 - Numărul absolvenților din Municipiul București, după domenii ISCED-F, în anul 2017.....78
Figura 29 - Perspective ocupaționale ale elevilor din Municipiul București 79
Figura 30– Performanța domeniilor universitare din Municipiul București 84
Figura 31 - Ponderea studenților în totalul populației în orașe europene, 2017, ‰ 89
Figura 32 - Evoluția numărului studenților din Municipiul București, în perioada 2014-2018.....90
Figura 33 - Evoluția numărului studenților din Municipiul București înscriși la nivel licență, în perioada 2014-2018 90
Figura 34 - Perspective educaționale ale elevilor din Municipiul București 92
Figura 35 - Evoluția numărului studenților străini din Municipiul București, în perioada 2014-2018.....92
Figura 36 - Profilul studenților din Municipiul București.....94
Figura 37 - Preferințe locative ale studenților din Municipiul București 95
Figura 38 - Spații în cămine pentru studenții care provin din alte județe 95
Figura 39- Motivele studenților pentru alegerea Municipiul București ca loc pentru studii.....95
Figura 40 - Preferințe de mobilitate ale studenților din Municipiul București 96
Figura 41 - Numărul total al solicitărilor la SABIF repartizate pe coduri de culoare și transport neasistat.....105
Figura 42 - Personalul medico-sanitar angajat în spitalele publice administrate de MS, PMB sau Academia Română, pe categorii de personal, în 2018 (număr) 108
Figura 43 Evoluția numărului de paturi disponibile în spitale în București, pe forme de proprietate, în perioada 2010-2018.....114
Figura 44 - Distribuția numărului de paturi din spitalele din București, pe forme de proprietate și subordonare, la 31 decembrie 2018 115
Figura 45 - Ponderea persoanelor de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la un spital, în funcție de venitul total lunar al familiei (% din categorie) 118

Figura 46 - Evaluarea spitalelor de către persoanele de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la spitalul respectiv (valori medii) 120
Figura 47 - Asigurarea populației cu medici (fără medicii stomatologi) în Municipiul București, în perioada 1989-2018 (număr locuitori pentru un medic) 122
Figura 48 - Asigurarea personalului sanitar mediu pentru un medic în Municipiul București, în perioada 1989-2018 (personal mediu sanitar/număr medici, inclusiv stomatologi).....123
Figura 49 - Personalul medico-sanitar din București care lucrează în spitalele publice, pe categorii, în 2018 (număr).....124
Figura 50- Distribuția cabinetelor medicilor de familie, farmaciilor și cabinetelor stomatologice pe sectoarele din municipiul București, în noiembrie 2019 (% în categorie).....128
Figura 51 - Prevalența afecțiunilor dispensarizabile în școlile din București.....129
Figura 52 - Distribuția unităților veterinare din București, pe sectoare, în 2019 (număr) 134
Figura 53 - Distribuția furnizorilor de îngrjiri medicale la domiciliu în București, pe sectoare, în 2019.....137
Figura 54 - Rata mortalității infantile în municipiul București, România și UE, în perioada 2010-2018 (decedați sun 1 an la mia de născuți vii).....143
Figura 55 - Rata sărăciei sau excluziunii sociale în România, pe grupe de vârstă (%) 156
Figura 56 - Numărul de dosare depuse pentru stimulentele financiare acordate de DGASMB, în perioada 04.07.2017 – 19.03.2020.....160
Figura 57 - Distribuția cantinelor sociale din București, pe sectoare și forme de proprietate (număr) 161
Figura 58 - Distribuția serviciilor sociale pentru prevenirea separării copilului de familie din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr) 165
Figura 59 - Distribuția copiilor cu dizabilități care trăiesc în familii, în funcție de tipul de handicap, în București și în țară (%) 169
Figura 60 - Distribuția copiilor în protecție specială între servicii rezidențiale și servicii de tip familial la nivel național și în București, în perioada 2013-2019 (%).....171
Figura 61 - Serviciile rezidențiale pentru copiii fără dizabilități în protecție specială, din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr).....173
Figura 62 - Cazurile raportate de copii cu unul sau ambii părinți plecați la muncă în străinătate, în București, pe sectoare, la 30 iunie (număr).....181
Figura 63 - Cazuri confirmate de abuz, neglijare, exploatare asupra copilului în București, pe sectoare (număr) 182
Figura 64 - Copiii care au săvârșit o faptă penală și răspund penal sau nu, în București și în țară (număr).....183
Figura 65 - Distribuția adulților cu dizabilități care trăiesc în familii sau în instituții, pe tipuri de handicap, în București și în țară, la 30 septembrie 2019 (%) 187
Figura 66 - Serviciile sociale pentru persoane adulte cu dizabilități, din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr).....188
Figura 67 - Serviciile sociale pentru persoane vârstnice, din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr) 193
Figura 68 - Viața în București din perspectiva pensionarilor 196
Figura 69: Serviciile sociale din București, pe forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr) 199
Figura 70. Stocul de locuințe sociale dinâăela nivelul municipiului București 209
Figura 71 - Percepția populației cu privire la oferta culturală a Municipiului București 229
Figura 72 - Evoluția principalelor dotări culturale tradiționale din Municipiul București 233
Figura 73 - Evoluția consumului cultural în Municipiul București 244
Figura 74- Tipuri de motivații de consum cultural întâlnite în rândul bucureștenilor.....245
Figura 75- Nivelul de satisfacție al bucureștenilor cu privire la evenimentele culturale locale 246
Figura 76 - Bariere și oportunități de consum cultural.....246
Figura 77 - Consumul cultural în spațiul public în ultimul an, de 1-2 ori pe ani sau mai des.....247
Figura 78 - Frecvența participării la evenimente culturale organizate în spațiul public.....248
Figura 79 - Preferințele consumatorilor în funcție de tipul de proiecție cinematografică 249
Figura 80- Preferința pentru locul de desfășurare a spectacolelor de teatru 249
Figura 81 - Frecvența vizitării muzeelor.....250
Figura 82 - Modalități de informare despre evenimentele culturale 250
Figura 83 - Topul activităților de consum domestic 251
Figura 84 - Frecvența cu care este utilizat internetul în funcție de tipuri de activități.....252
Figura 85 - În general, cât de bine vă simțiți ca artist/creator într-un oraș ca Bucureștiul? Vă rugăm, acordați o notă de la 1 la 7 (unde 1 înseamnă „foarte puțin bine” și 7 înseamnă „foarte bine”) 256

Figura 86 - Preferința bucureștenilor pentru activitățile de petrecere a timpului liber.....259
Figura 87 - Indicatori de performanță ai activității sportive în Municipiul București 261
Figura 88 - Schema fluxului informațional-decizional în domeniul situațiilor de urgență la nivelul Municipiului București.....273
Figura 89- Principalele etape de realizare a acțiunilor în gestionarea situațiilor de urgență.....279
Figura 90 - Gestiunea operațiunilor de intervenție, funcție de faza de urgență a acțiunilor și de complexitatea situației de urgență.....280
Figura 91 - Principalii indicatori ai activității ISU "Dealul Spirii" în perioada 2015-2018.....289
Figura 92 - Timpul mediu de răspuns la intervenții, pe detașamente ale ISU București-Ilfov, în anul 2018.....292

LISTĂ TABELE

Tabel 1 - Indicatori ai încărcării infrastructurii fizice și a personalului didactic cu elevi, în Municipiul București, în anul școlar 2018/2019 29
Tabel 2 - Învățământul dual din Capitală.....54
Tabel 3 - Distribuția cadrelor didactice pe niveluri de calificare în anul școlar 2018 - 2019 57
Tabel 4 - Rezultate la concursuri și olimpiade 63
Tabel 5 - Preponderenţa principalelor grupe de afecţiuni dispensarizate în funcţie de grupa de vârstă examinată 68
Tabel 6 - Facilități ale principalilor poli universitari din București.....97
Tabel 7- Costuri ale învățământului universitar 100
Tabel 8 - Distribuția spitalelor publice în funcție de subordonare și sectorul unde se află (număr).....103
Tabel 9 - Rețeaua de urgență din spitalele publice din București (număr) 104
Tabel 10 - Ponderea persoanelor de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la un spital, în funcție de caracteristici ale persoanelor sau gospodăriilor acestora (% din categorie).....118
Tabel 11 - Distribuția persoanelor de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la un spital, în funcție de subordonarea și localizarea spitalului în care au ajuns (% din total).....119
Tabel 12 - Distribuția persoanelor de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la un spital, în funcție de rezidența persoanei și localizarea spitalului în care au ajuns (% din total) 119
Tabel 13 - Preponderenţa principalelor grupe de afecţiuni dispensarizate în funcţie de grupa de vârstă 129
Tabel 14 - Distribuția cabinetelor școlare în funcție de tipul de unitate de învățământ de stat, în 2019 130
Tabel 15 - Distribuția cabinetelor școlare și acoperirea unităților școlare de stat cu cabinete medicale, pe sectoarele din București, în 2019 133
Tabel 16 - Rata mortalității infantile pe grupe de vârstă, în perioada 2000-2018, în municipiul București, media națională, media regională și media UE (decedați la mia de născuți vii).....143
Tabel 17 - Intervalul temporal al strategiilor privind serviciile sociale în București 150
Tabel 18 - Distribuția tipurilor de obiective generale în București, în strategiile pe sectoare (număr obiective) 151
Tabel 19 - Grupurile vulnerabile din București, pe sectoare, conform strategiilor de asistență socială în vigoare și alinierea acestora la principalele grupuri vulnerabile identificate în *Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020 (SNISRS)* 154
Tabel 20 - Evoluția numărului de beneficiari/ajutoare ale beneficiilor de asistență socială pentru prevenirea şi combaterea sărăciei şi riscului de excluziune socială, în București (2013-2019) 158
Tabel 21 - Numărul și proporția copiilor (separați de familie) aflați în sistemul de protecție specială.....165
Tabel 22 - Numărul și proporția copiilor cu dizabilități care trăiesc în familii, în București și în țară.....169
Tabel 23 - Distribuția copiilor în protecție specială în București între servicii rezidențiale și servicii de tip familial, pe tipuri de servicii și pe sectoare, la 30 iunie 2019.....172
Tabel 24 - Personalul angajat de DGASPC pentru protecția copilului, în București, pe tipuri de servicii și pe sectoare, la 30 iunie 2019.....176
Tabel 25 - Unitățile de învățământ special și copiii cu CES în învățământ special din București, pe sectoare ...179
Tabel 26 - Adulții cu dizabilități în București și în țară.....186
Tabel 27 - Distribuția adulților cu dizabilități pe grade de handicap, în București și în țară, la 30 septembrie 2019 (%).....186
Tabel 28 - Serviciile sociale pentru alte grupuri vulnerabile, din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr) 198

Tabel 29 - Grupurile care pot beneficia de ajutor de urgență la plata chiriei, pe sectoare.....221
Tabel 30. Măsuri din Planul de acțiune pentru protejarea categoriilor vulnerabile expuse riscului de infectare cu SARS-CoV2 225
Tabel 31. Distribuția locurilor de cazare pentru persoanele fără adăpost pentru perioada crizei COVID-19 226
Tabel 32 - Capacitatea și oferta cinematografelor din Municipiul București 233
Tabel 33 - În ce măsură considerați că, într-un oraș ca Bucureștiul, activitatea artistică/creativă este încurajată prin următorul set de factori? 257
Tabel 34 - În ce măsură puteți spune că trăiți într-un oraș în care publicul vă ...?.....258
Tabel 35 - În ce măsură puteți spune că trăiți într-un oraș în care autoritățile publice vă.....258
Tabel 36 - Gradul de satisfacție al locuitorilor la anumite aspecte ale vieții în București 260

LISTA HĂRȚI

Harta 1 - Localizarea unităților de învățământ preșcolar din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020....11
Harta 2 - Localizarea unităților de învățământ primar din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020.....12
Harta 3 - Localizarea unităților de învățământ gimnazial din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020 ... 13
Harta 4 - Localizarea unităților de învățământ liceal din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020 14
Harta 5 - Localizarea unităților de învățământ profesional și postliceal din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020 15
Harta 6 - Necesar de dotare a unităților școlare 18
Harta 7 - Necesar de realizare de săli de sport în cadrul unităților școlare.....19
Harta 8 - Necesar de reabilitare a unităților școlare 20
Harta 9 - Necesar de extindere a canalizării la toate corpurile ce aparțin unităților școlare 21
Harta 10 - Necesar de realizare de lucrări la unitățile școlare cu risc seismic 22
Harta 11 - Necesar de obținere a autorizațiilor ISU pentru unitățile școlare 23
Harta 12 - Necesar de obținere a autorizațiilor sanitare pentru unitățile școlare 24
Harta 13- Unități școlare unde se învață în două schimburi 34
Harta 14- Unități școlare unde se învață în 3 schimburi.....35
Harta 15 - Unități unde mai mult de 500 de elevi vin la școală cu mijloace auto proprii.....43
Harta 16 - Rețeaua de universități.....80
Harta 17 - Servicii medicale specializate (spitale și clinici) 102
Harta 18 - Harta serviciilor medicale primare: Cabinete medici de familie și farmacii în municipiul București, în noiembrie 2019 126
Harta 19 - Harta serviciilor medicale primare: Cabinete stomatologice în București, în noiembrie 2019 127
Harta 20 - Harta serviciilor medicale primare: Cabinetele medicale școlare și creșele din municipiul București, în noiembrie 2019 132
Harta 21 - Harta serviciilor de medicină veterinară în municipiul București, în noiembrie 2019.....135
Harta 22 - Concentrarea serviciilor de medicină primară în municipiul București, în noiembrie 2019.....141
Harta 23 - Serviciile sociale cu rol de prevenire a separării copilului de familie și zonele urbane marginalizate validate din București, în noiembrie 2019.....166
Harta 24 - Serviciile rezidențiale pentru copiii cu și fără dizabilități din sistemul de protecție specială (inclusiv pentru copiii străzii și tinerii în dificultate) din București, în noiembrie 2019.....174
Harta 25 - Serviciile sociale pentru persoanele vârstnice și serviciile de îngrijire medicală la domiciliu și centrele culturale cu cluburi ale seniorilor, din București, în 2019 192
Harta 26 - Accesibilitatea pietonală în funcție de distanță-timp la bisericile ortodoxe din Municipiul București 231
Harta 27 - Distribuția spațială a infrastructurii culturale din Municipiul București.....235
Harta 28 - Accesibilitatea pietonală în funcție de distanță-timp la bibliotecile și muzeele din Municipiul București 236
Harta 29 - Accesibilitatea pietonală în funcție de distanță-timp la teatrele din Municipiul București.....238
Harta 30 - O cartografiere a spațiilor nefolosite din Municipiul București cu potențial de activare culturală, la nivelul anului 2015 241
Harta 31 – Distribuția teritorială a principalelor dotări sportive din Municipiul București.....263
Harta 32 - Distribuția teritorială a principalelor evenimente sportive din Municipiul București 264
Harta 33 - Distribuția dotărilor de alimentație publică la nivelul Municipiului București 267
Harta 34 - Distribuția altor dotări de agrement la nivelul Municipiului București 268

Harta 35 - Infrastructura de agrement din Județul Ilfov.....271
Harta 36- Capacitatea de cazare a sinistraților în clădiri (unități de învățământ, culturale, sociale, hoteluri etc.) 284
Harta 37 - Capacitatea de hrănire a sinistraților în clădiri (unități de învățământ, culturale, sociale, hoteluri etc.) 285
Harta 38- Distribuția geografică a spațiilor de cazare pentru sinistrați de la niveul rețelei de metrou și de pasaje/parcaje din Municipiul București în anul 2019 287
Harta 39- Distribuția teritorială a structurilor ISU, Poliție și Jandarmerie din București.....290
Harta 40 - Distribuția teritorială a unităților sanitare din Municipiul București și județul Ilfov, în anul 2019 ...295
Harta 41 - Aria de captare a studenților aferente Universității București în 2015 327
Harta 42 - Aria de captare a studenților aferente Academiei de Științe Economice în 2015 327
Harta 43 - Aria de captare a studenților aferente Universității Spiru Haret în 2015.....328
Harta 44 - Aria de captare a studenților aferente Universității Româno-Americane în 2015 328
Harta 45 - Aria de captare a studenților aferente Universității Tehnice și de Construcții în 2015.....329
Harta 46 - Aria de captare a studenților aferente Academiei de Poliție Alexandru Ioan Cuza în 2015.....329
Harta 47 - Aria de captare a studenților aferente Academiei Tehnice Militare în 2015 330
Harta 48 - Aria de captare a studenților aferente Universității Dimitrie Cantemir în 2015 330
Harta 49 - Aria de captare a studenților aferente Universității Hyperion în 2015 331
Harta 50 - Aria de captare a studenților aferente Universității Artifex în 2015 331
Harta 51 - Aria de captare a studenților aferente UNArte în 2015 332
Harta 52 - Aria de captare a studenților aferente Universității Politehnice în 2015 332
Harta 53 - Aria de captare a studenților aferente UAUIM în 2015.....333
Harta 54 - Aria de captare a studenților aferente SNSPA în 2015.....333
Harta 55- Aria de captare a studenților aferente Universității Carol I în 2015.....334
Harta 56 - Aria de captare a studenților aferente Universității Nicolae Titulescu în 2015.....334
Harta 57- Aria de captare a studenților aferente Institutului Teologic Penticostal în 2015.....335
Harta 58 - Aria de captare a studenților aferente Universității Ecologice în 2015 335
Harta 59 - Aria de captare a studenților aferente Universității Naționale de Muzică în 2015 336
Harta 60 - Aria de captare a studenților aferente Universității Bioterra în 2015 336
Harta 61 - Aria de captare a studenților aferente Universității de Educație Fizică și Sport în 2015.....337
Harta 62 - Aria de captare a studenților aferente USAMV în 2015 337
Harta 63 - Aria de captare a studenților aferente Universității Carol Davila în 2015 338
Harta 64 - Aria de captare a studenților aferente UNATC în 2015 338

1. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE EDUCAȚIE

1.1 Învățământ Preuniversitar

1.1.1 Infrastructură școlară

Municipiul București cuprinde cea mai vastă rețea școlară la nivel național. Cetățenii Capitalei au acces la:

- 352 de grădinițe, dintre care 175 publice și 177 private, localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul școlilor și liceelor
- 253 de școli primare, dintre care 200 publice și 52 private localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul școlilor gimnaziale și liceelor
- 246 de școli gimnaziale, dintre care 219 publice și 27 private localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul școlilor primare și liceelor
- 121 de licee, dintre care 101 publice și 20 private
- 45 de școli postliceale, dintre care 29 publice și 16 private localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul liceelor
- 34 de școli profesionale, dintre care 33 publice și 1 privată localizate fie în clădiri care dețin doar această funcțiune, fie în cadrul liceelor
- 7 cluburi sportive
- 6 cluburi ale copiilor.

În cazul învățământului preșcolar numărul unităților private de educație este superior celor publice – acest fapt este pozitiv din punctul de vedere al acoperirii nevoii de școlarizare și a creșterii antreprenoriatului în domeniu, dar este negativ din punctul de vedere al fluctuației majore a dotărilor – numai în perioada 2013 – 2019 s-au desființat 53 de grădinițe private și au apărut alte 75 de astfel de noi dotări. Pe de altă parte, în domeniul public s-au desființat doar 4 grădinițe și au apărut 5 alte noi astfel de unități în același interval. În cadrul școlilor primare fluctuația structurilor a fost ceva mai mică – în perioada 2013 – 2019 s-au închis 10 școli primare private și au apărut alte 28, în timp ce în domeniul public s-au desființat 3 școli primare și au apărut alte 4. Începând cu nivelul gimnazial, situația este mai stabilă atât în domeniul public cât și în cel privat.

Cele mai multe structuri publice de învățământ se concentrează în Sectorul 2 (având al doilea cel mai mare efectiv de populație, dar cel mai mic procent de populație tânără), urmat de Sectorul 1 (care are cel mai mic număr de rezidenți la nivel municipal) și Sectorul 6, iar Sectorul 3 – care a înregistrat cel mai mare numărul de locuitori se află abia pe locul 4 ca număr de unități publice de învățământ. În cazul acestui sector, mediul privat a început să acopere nevoia de educație, aici găsindu-se cele mai multe unități particulare. Alte particularități constatate se referă la faptul că în sectorul 5 lipsesc școlile profesionale și postliceale private, în timp ce școli profesionale private au fost dezvoltate doar în sectorul 6.

Zonele unde Inspectoratul Școlar al Municipiului București identifică deficit de spaţii de educaţie sunt Băneasa, Herăstrău, Dorobanţi, Iancului, Titan, Big-Berceni, Tineretului, Militari, Rahova, Academia Militara, precum și noile cartiere rezidențiale apărute la ieșirile din București.

În ceea ce privește deservirea cu grădinițe au fost identificate și o serie de zone dependente în exclusivitate de învățământul particular, precum: capătul Prelungirii Ghencea, cartierul Aviației, parte din cartierul Domenii înspre Arcul de Triumf și zona Alba Iulia – Piața Muncii. Acestea au o vulnerabilitate din cauza faptului că grădinițele private au înregistrat cea mai mare fluctuație de desființări în perioada 2007 – 2019, fapt ce nu garantează deservirea pe termen lung.

Figura 1 - Unități de învățământ public din Capitală, pe sectoare și tipuri, în anul școlar 2019/2020

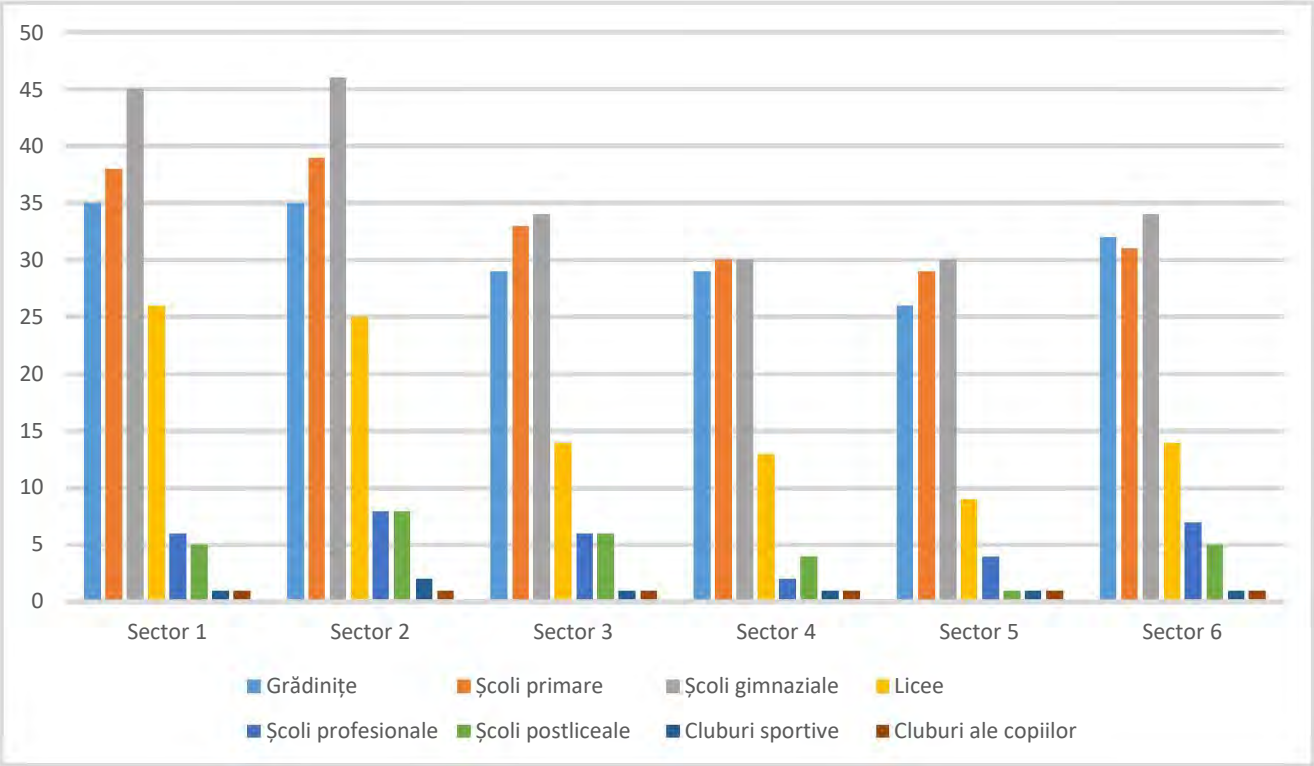

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Figura 2 - Unități de învățământ privat din Capitală, pe sectoare și tipuri, în anul școlar 2019/2020

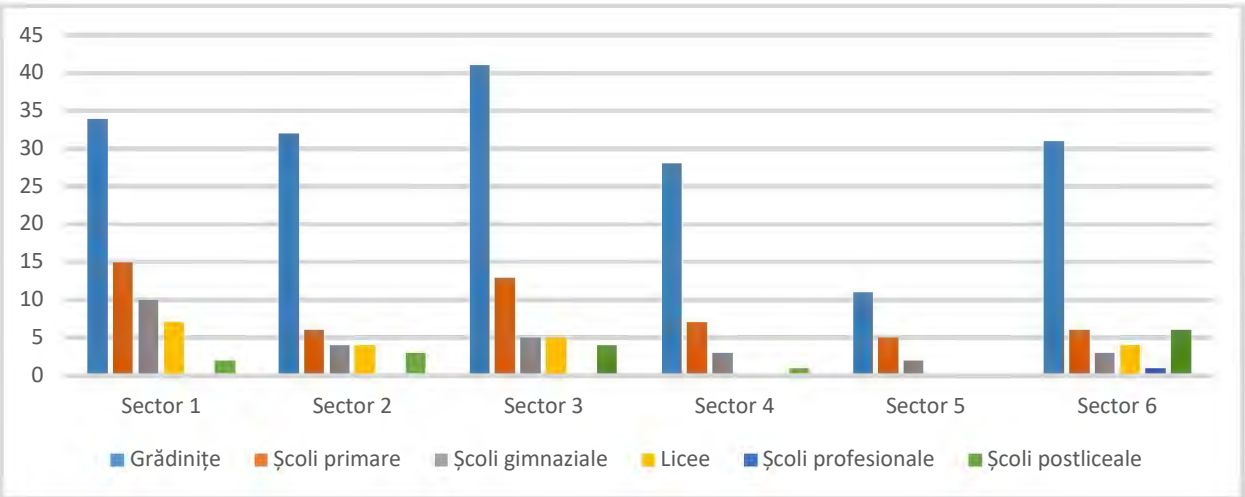

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Harta 1 - Localizarea unităților de învățământ preșcolar din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020

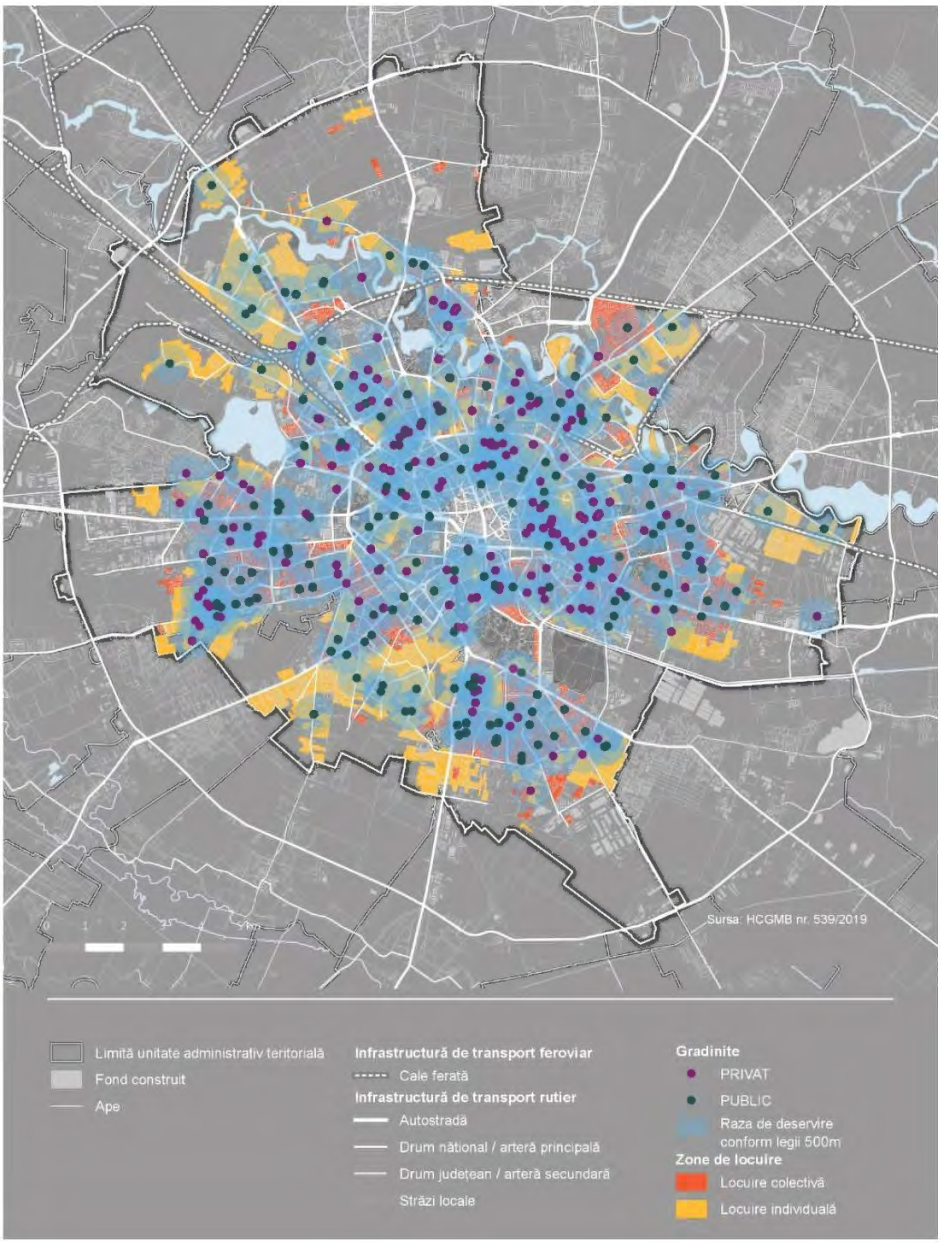

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Harta 2 - Localizarea unităților de învățământ primar din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020

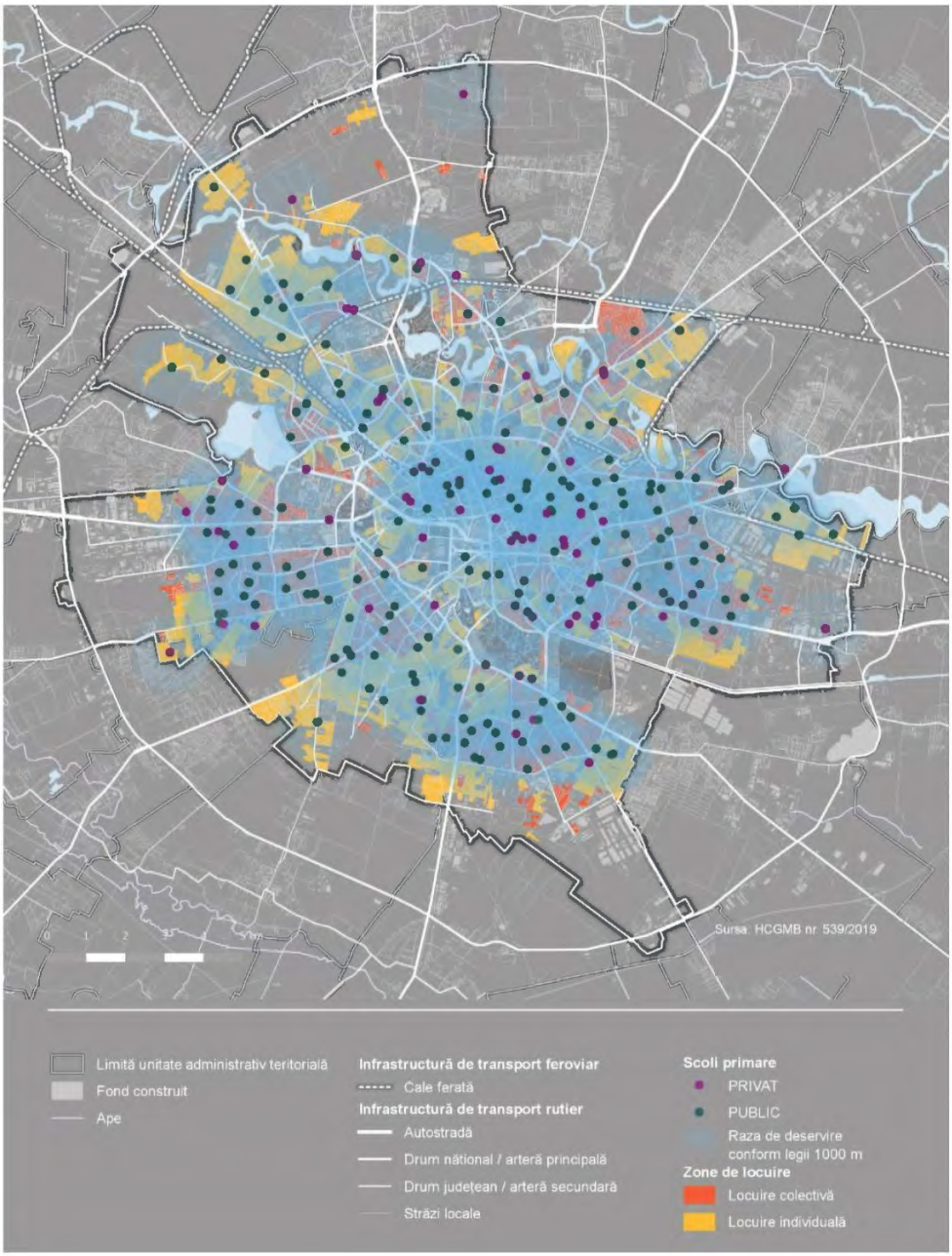

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Harta 3 - Localizarea unităților de învățământ gimnazial din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020

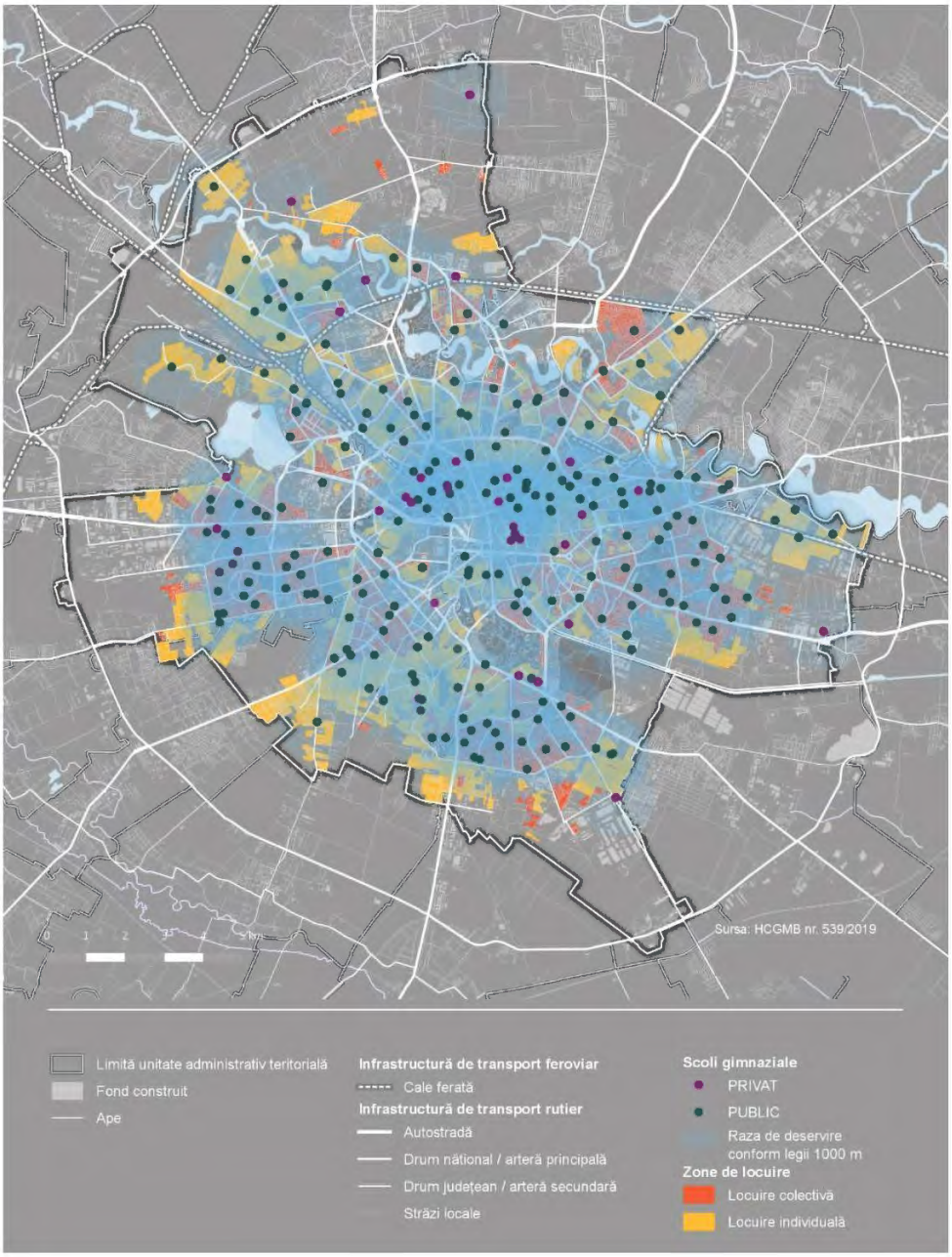

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Harta 4 - Localizarea unităților de învățământ liceal din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020

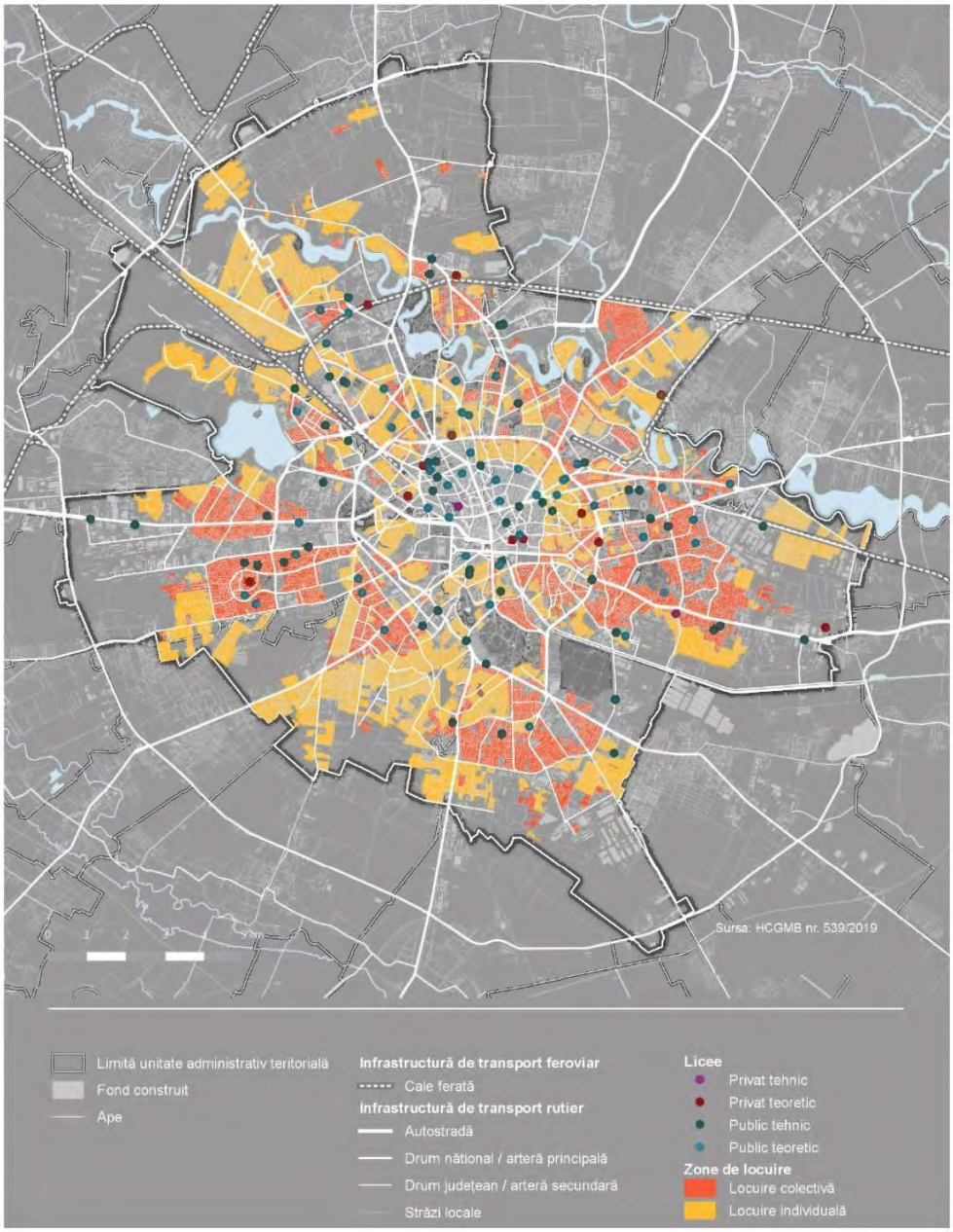

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Harta 5 - Localizarea unităților de învățământ profesional și postliceal din Municipiul București, în anul școlar 2019/2020

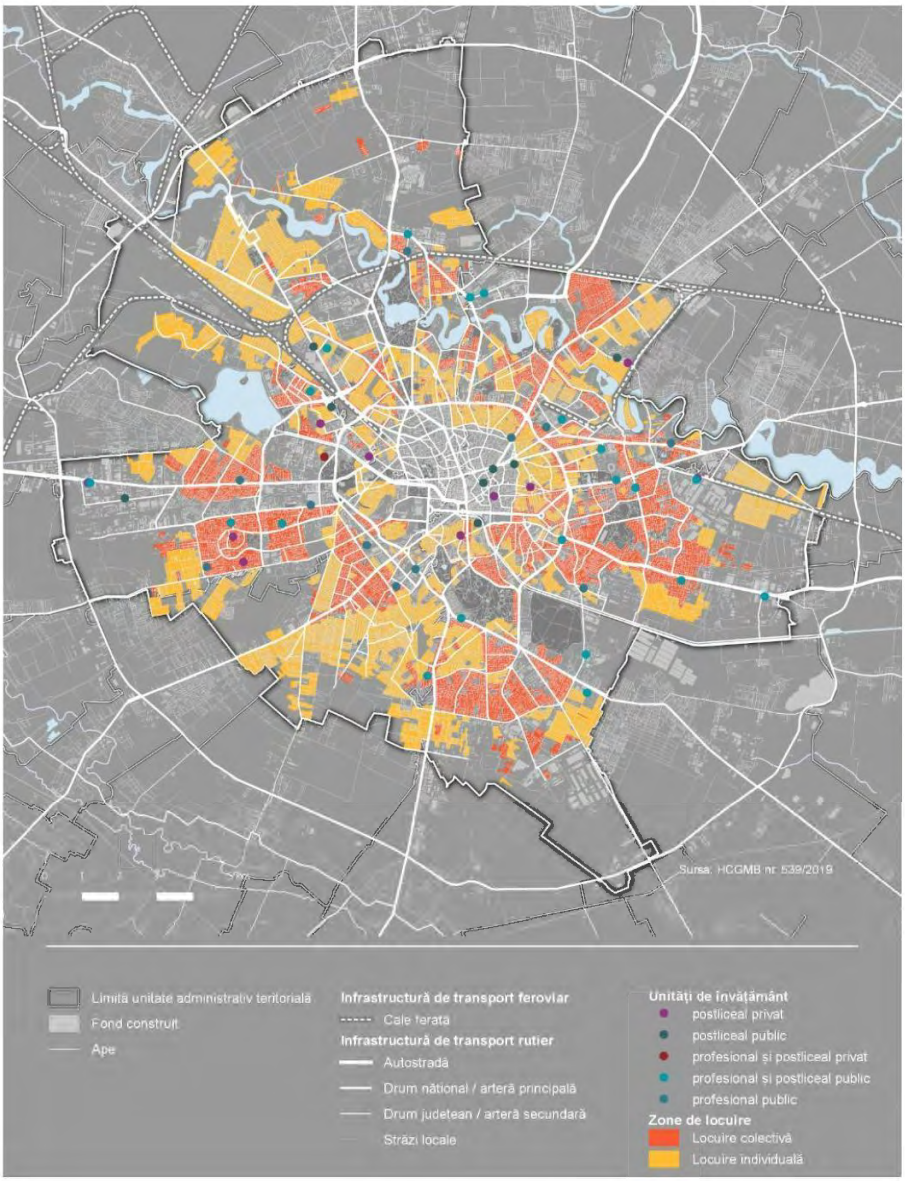

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Starea infrastructurii

Conform datelor de la Inspectoratul Școlar Municipal, majoritatea clădirilor destinate educaţiei au fost construite în perioada anilor 1960-1980, odată cu apariţia marilor cartiere de locuinţe colective din sectoarele Capitalei. O contribuție importantă pentru asigurarea condițiilor desfășurării unui învățământ modern a adus-o Programul de reabilitare a unităților de învățământ, derulat cu sprijinul Băncii Europeane de Investiții și Primăriei Municipiului București. Circa un sfert din infrastructura educațională pentru învățământul preuniversitar a fost reabilitată și modernizată la standardele educaționale ale Uniunii Europene, prin construirea de săli de sport multifuncționale, reabilitarea totală a instalațiilor sanitare, electrice, de gaz, agent termic, internet, monitorizare video, asigurarea cu mobilier și mjloace de învățământ, inclusiv calculatoare.

Reprezentanții ISMB menționează ca punct tare al infrastructurii de educație preuniversitară din București faptul că toate școlile și liceele beneficiază de sisteme de supraveghere video și de cabinete medicale școlare – în schimb o problemă este faptul că nu există medici în toate unitățile care au cabinete medicale.

La începutul anului 2019 au fost identificate 763 de corpuri de clădire aparținând unităților de învățământ. Dintre acestea, 310 au fost reabilitate complet, 48 au fost reabilitate parțial, iar 11 sunt în curs de reabilitare în momentul de față. Pe lângă cele 108 corpuri care nu necesită reabilitare, rămân în continuare 135 de corpuri care necesită astfel de lucrări, dintre care majoritatea în cadrul învățământului liceal (57), primar și gimnazial (52), fiind mai puține nevoi doar la nivelul învățământului preșcolar (26).

Mai mult, un număr de 4 unități nu aveau rețea de canalizare la toate corpurile, și anume: Colegiul Tehnic ”Dimitrie Leonida”, Colegiul Tehnic Energetic, Liceul Tehnologic "Dacia" și Școala Profesională Specială nr. 2.

La sfârșitul anului școlar 2017-2018, din totalul clădirilor destinate învățământului de stat, doar 53 deținеau autorizația de securitate la incendiu. Numărul clădirilor care nu aveau autorizare de securitate a fost de 772, iar 252 clădiri nu necesitau autorizarea. În învâțâmântul particular, 30 de clădiri au autorizație de siguranță la incendiu, iar 103 nu posedă această autorizație. Totodată, există numeroase corpuri ale unităților de învățământ care prezintă risc seismic. O listă detaliată a acestora poate fi consultată în Anexa 1.

În ceea ce privește autorizația sanitară de funcționare, 11 clădiri din București funcționau fără aceasta și anume cele din proprietatea: Colegiul Tehnic "Media", Colegiul Tehnic ”Dimitrie Leonida”, Colegiul Tehnic de Poştă și Telecomunicaţii "Gheorghe Airinei", Colegiul Tehnic Energetic, Liceul Tehnologic "Dacia" și Liceul Tehnologic Special ”Regina Elisabeta”.

Analizele Băncii Mondiale evidențiază un nou tip de indicator – un scor mediu al facilităților - calculat pe unitate de învățământ, în funcție de existența dotărilor audio-video, starea tehnică, riscul seismic, existența autorizației sanitare și ISU, starea sălilor de curs și a laboratoarelor, prezența căminelor și a cantinelor sociale, prezența sălilor de sport și a grupurilor sanitare precum și alimentarea cu apă, canalizare, gaz, electricitate, internet, încălzire, salubritate și prezența facilităților pentru persoane cu dizabilități.

Cele mai mici valori ale scorului mediu al facilităților au fost obținute de: Colegiul German "Goethe", Colegiul Naţional "Sfântul Sava", Liceul Teologic Adventist "Ştefan Demetrescu", Liceul Teoretic "C-tin Brâncoveanu", Şcoala Gimnazială "Petrache Poenaru", Grădiniţa nr. 256 şi Grădinița nr. 271.

Valori mici ale scorului mediu al facilităților au fost obţinute şi de Colegiul Economic ”Hermes”, Colegiul Naţional "Gheorghe Şincai", Colegiul Național Bilingv ”George Coșbuc”, Colegiul Naţional de Arte "Dinu Lipatti", Colegiul Naţional de Muzică "George Enescu", Colegiul Tehnic ”Dimitrie Leonida”, Liceul de Arte Plastice "Nicolae Tonitza", Liceul de Coregrafie "Floria Capsali", Liceul Tehnologic ”Nikola

Tesla”, Liceul Teologic Penticostal "Emanuel", Liceul Teoretic "Ștefan Odobleja", Şcoala Gimnazială "Grigore Tocilescu" , Şcoala Gimnazială "Ion Dumitriu", Şcoala Gimnazială "Nicolae Grigorescu", Şcoala Gimnazială nr. 135, Şcoala Gimnazială nr. 164, Grădiniţa "Albinuţa", Grădinița "Panseluţa", Grădinița nr. 239, Grădiniţa nr. 248, Grădiniţa nr. 252, Grădinița nr. 255, Grădinița nr. 3 şi Grădiniţa nr. 72.

Harta 6 - Necesar de dotare a unităților școlare

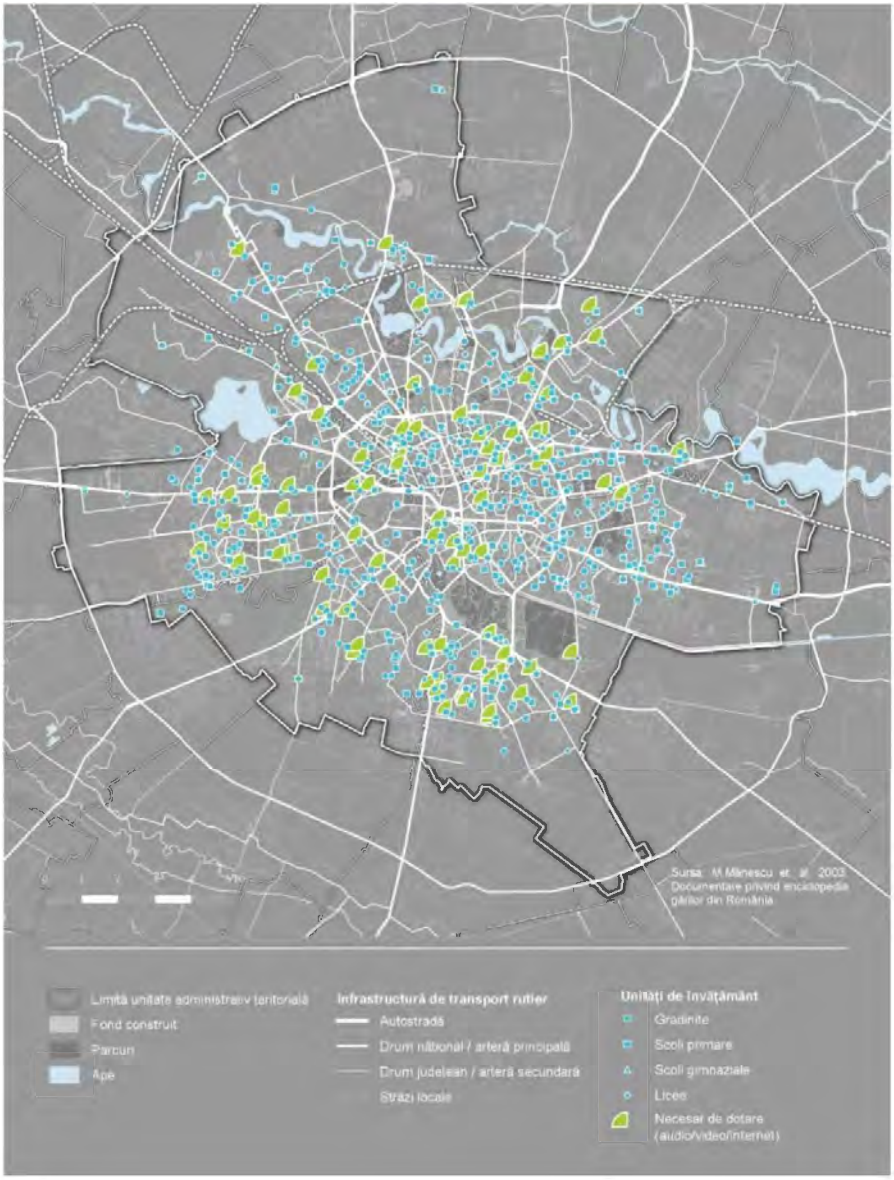

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza datelor de la Banca Mondială

Harta 7 - Necesar de realizare de săli de sport în cadrul unităților școlare

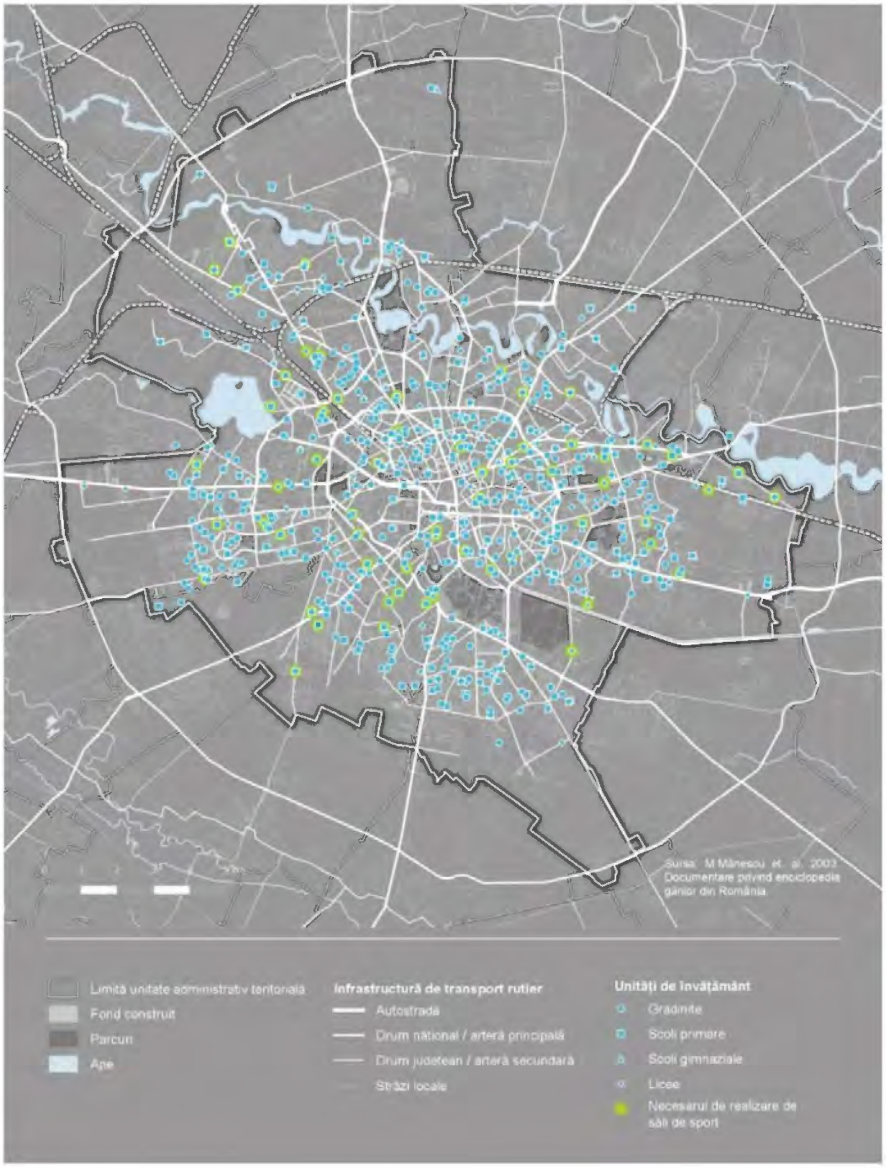

Sursa: Planșă proprie realizată be baza datelor de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Harta 8 - Necesar de reabilitare a unităților școlare

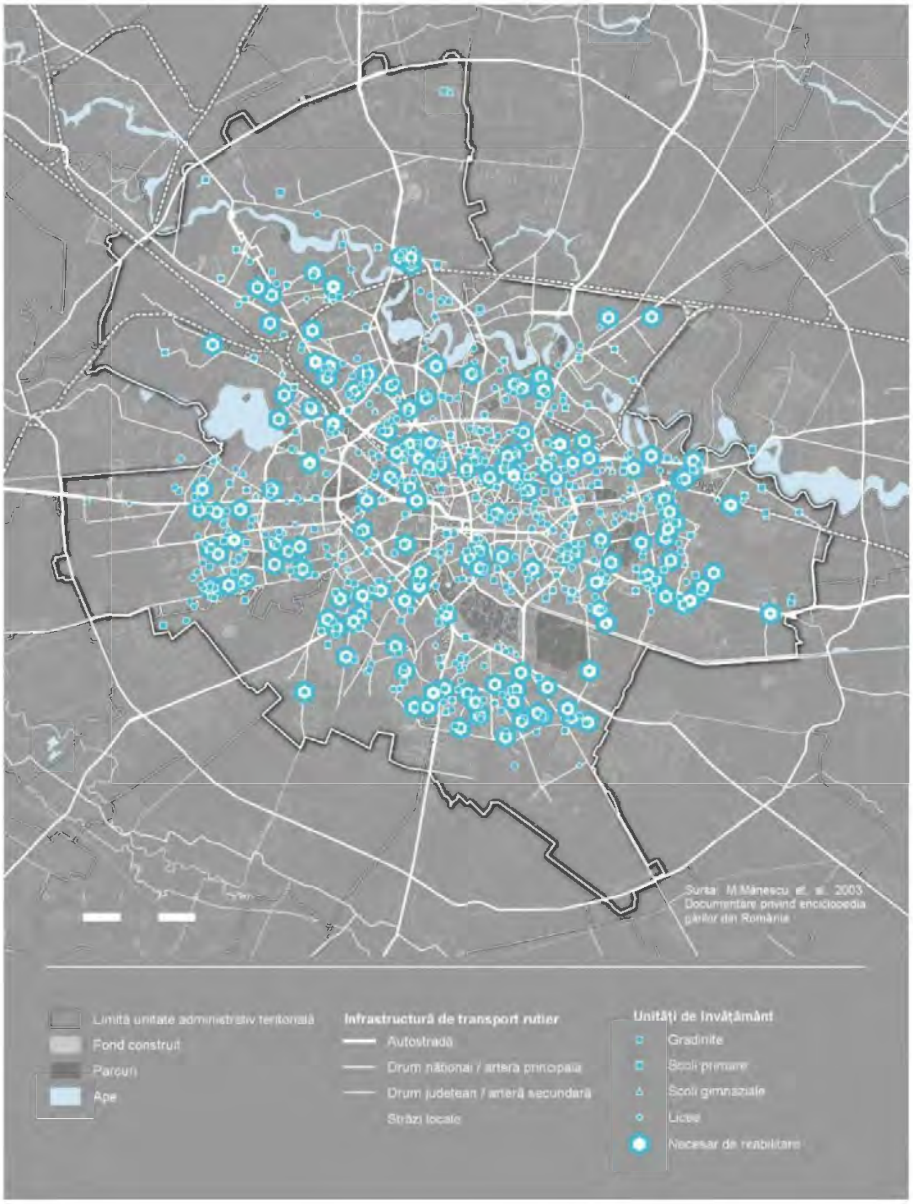

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza datelor de la Banca Mondială

Harta 9 - Necesar de extindere a canalizării la toate corpurile ce aparțin unităților școlare

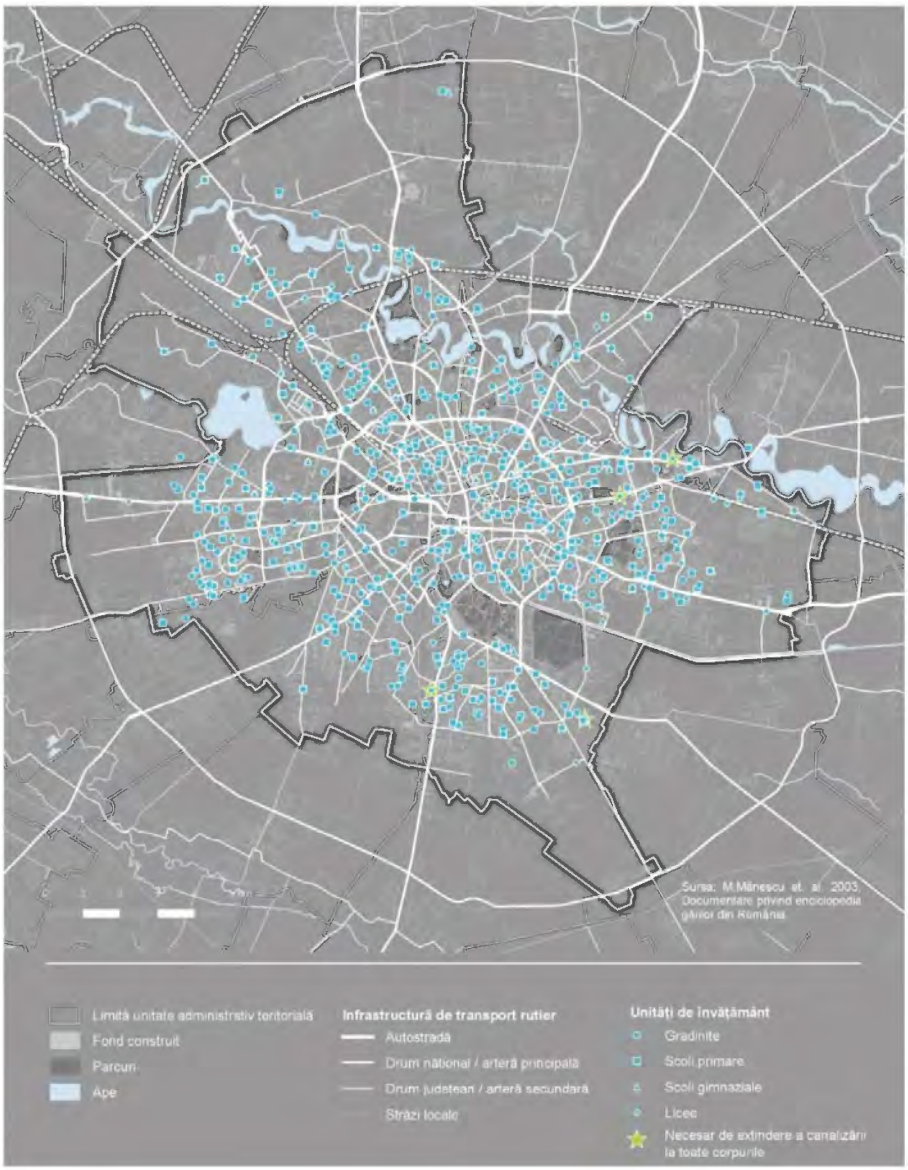

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza datelor de la Banca Mondială

Harta 10 - Necesar de realizare de lucrări la unitățile școlare cu risc seismic

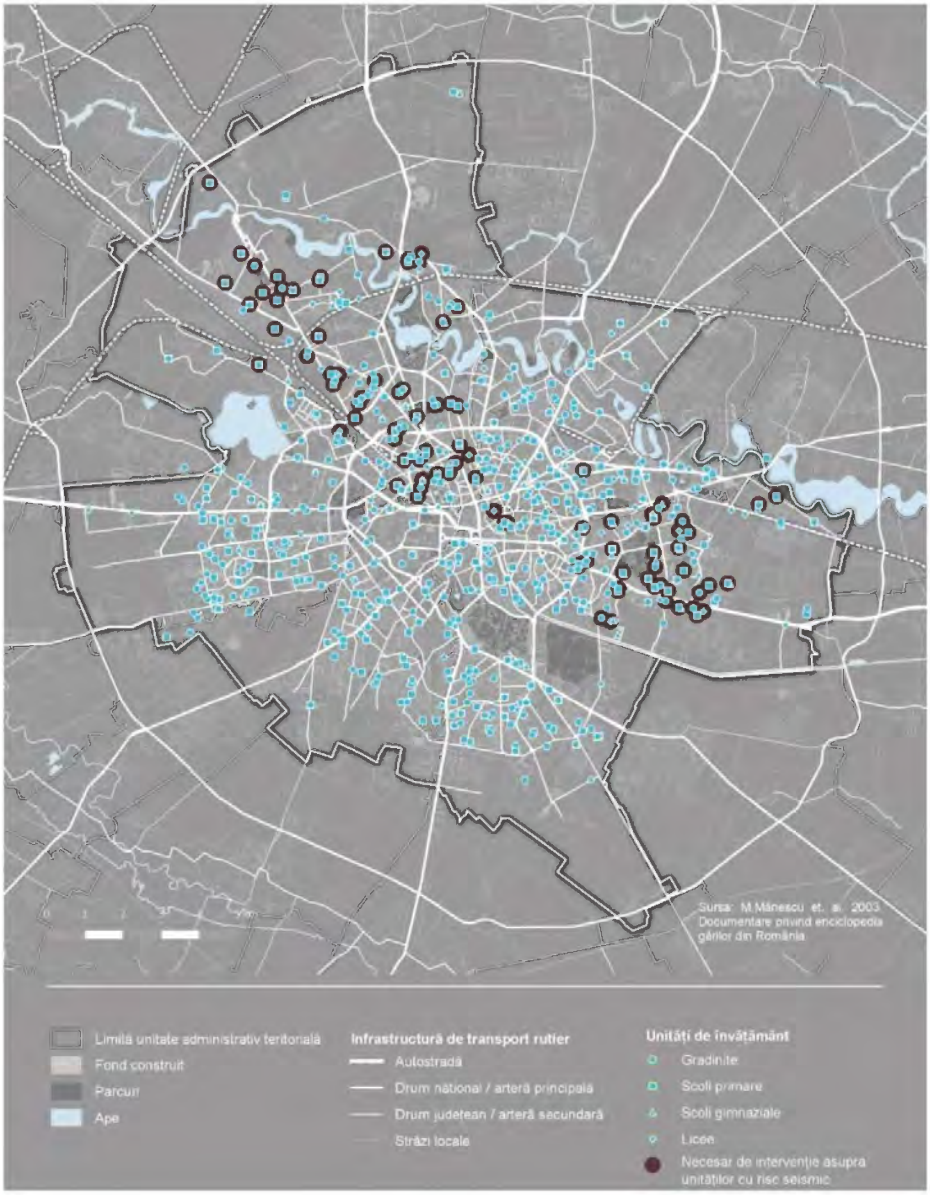

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza datelor de la Banca Mondială și de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Harta 11 - Necesar de obținere a autorizațiilor ISU pentru unitățile școlare

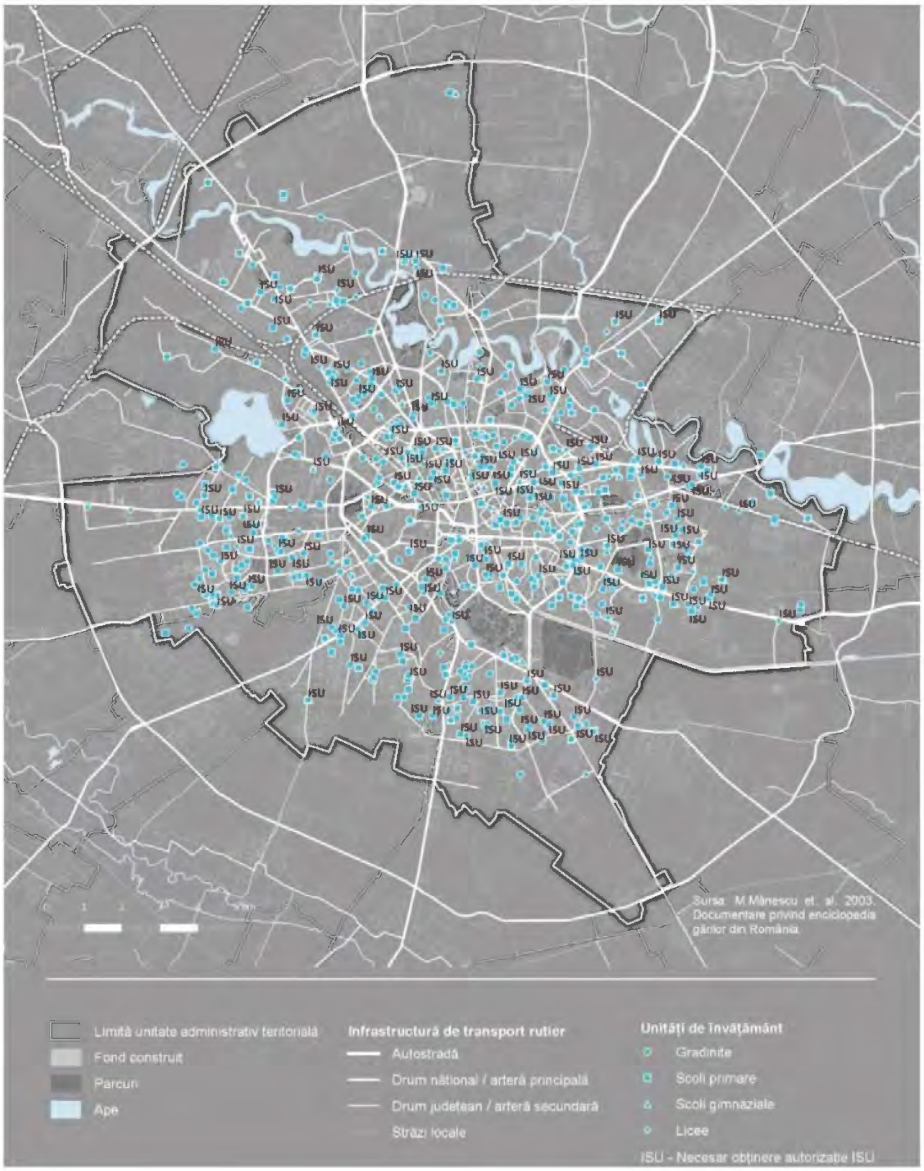

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza datelor de la Banca Mondială și de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Harta 12 - Necesar de obținere a autorizațiilor sanitare pentru unitățile școlare

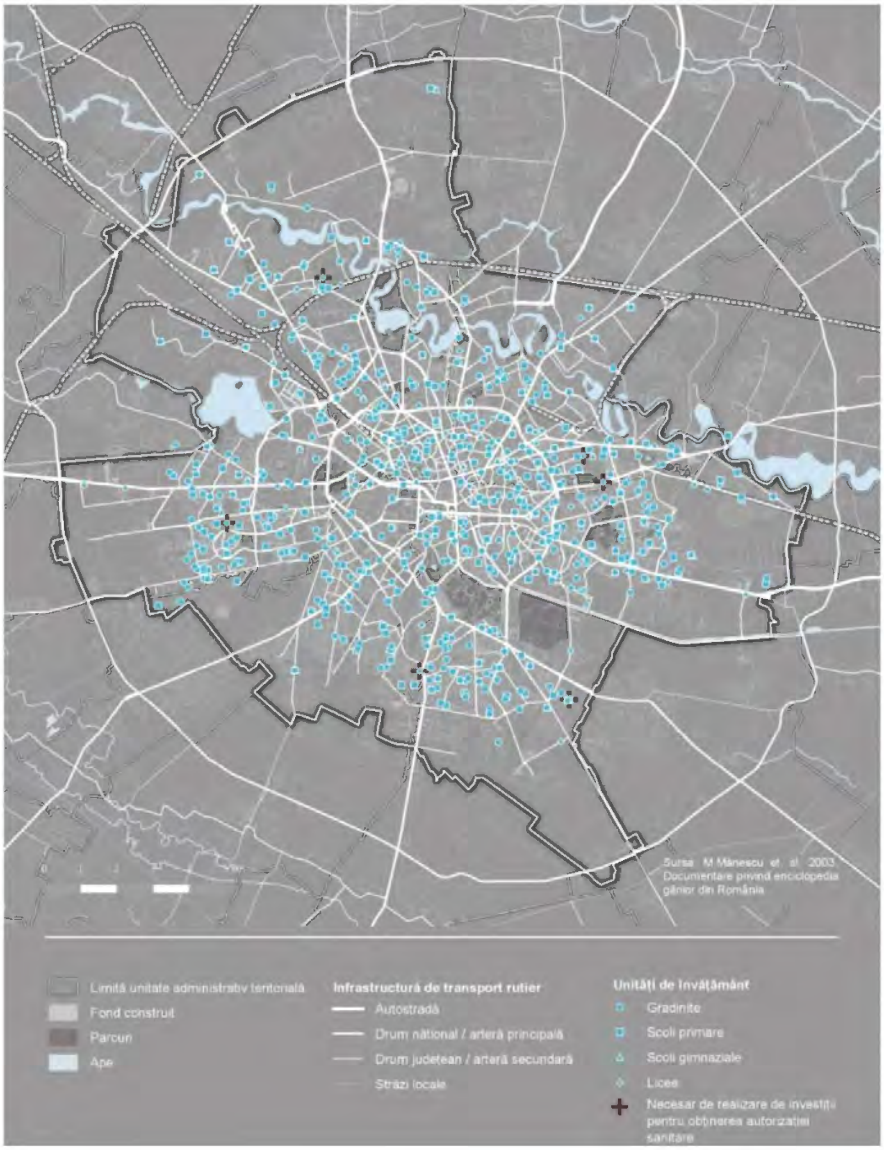

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza datelor de la Banca Mondială și de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Populație școlară și personalul didactic

În anul școlar 2018/2019, în Municipiul București erau înscriși 249.372 de copii și elevi, dintre care cei mai mulți – aproximativ o treime – studiau în învățământul primar, dat fiind faptul că acesta are o durată mai lungă (5 ani) și o generație în plus, față de cel gimnazial sau liceal (4 ani).

Populația de vârstă școlară primară (6 – 10 ani) a crescut constant începând cu anul 2007, de la 80.000 la 100.000, pe fondul creșterii natalității din intervalul 2006 – 2009. Prin urmare, numărul de elevi din învățământul primar a început să crească lent. În anul 2012, odată cu înființarea "clasei zero" se înregistrează o creștere semnificativă a populație școlare de vârstă primară deoarece vârsta de admitere în şcoli a scăzut cu un an, desfiinţându-se un an de grădiniţă. Astfel, în anul 2019 infrastructura școlară primară a început să fie suprasolicitată, cu un număr mediu de 34.6 de elevi pe sală de clasă (calculat împreună cu învățământul gimnazial), valoare superioară celei impuse de Ministerul Educației. Totodată, în cadrul învățământului primar, numărul de elevi/ profesor este de aproximativ 23, deși numărul cadrelor didactice a înregistrat creșteri datorită titularizării educatorilor ca profesori pentru clasa 0. Cu toate acestea, gradul de cuprindere în învățământul primar, exprimat ca raport între cei înșcriși la școli și numărul de nașcuți din anul respective, este de doar 88,79%. Principala explicație este dată de faptul că și în București, ca și în alte zone din țară, se transcriu din străinătate copii cu mame care au domiciliul în Capitală, dar locuiesc efectiv în alte țări. Mai există și cazuri, mai rare, în care mama are domiciliul în București, dar locuiește împreună cu copilul în altă zonă din țară, unde acesta este și înscris. O altă situație este cea a copiilor din zonele urbane marginalizate care nu sunt înscriși la școală din cauza lipsei veniturilor și a neîncrederii în sistemul educațional.

Tot în anul 2012, populația școlară din grădinițe – care până atunci crescuse pe fondul creșterii populației de vârstă preșcolară – a început să scadă, motivul fiind înființarea clasei zero. Totuși, începând cu anul 2014 și populația cu vârste cuprinse între 3 și 5 ani a început să descrească pe fondul natalității în scădere. Tendința se păstrează și în anul 2019, fapt ce înseamnă reducerea pe viitor a numărului elevilor care vor intra întra în școlile primare din Capitală. Gradul de cuprindere în grădinițe este și mai mic decât cel din învățământul primar și anume 78.70% (cauzele fiind cele menționate în paragraful anterior), fără a mai lua în calcul numărul mare de copii domiciliați cu părinții în Ilfov care fac naveta zilnică pentru studii în București, cu 19.4 copii pe sală de clasă și 14.5 copii/educator – aici fiind relativ mai puține cadre didactice, cu tendințe de scădere.

Populația de vârstă gimnazială (11 – 14 ani) a înregistrat creșteri începând cu anul 2014, fapt ce a determinat și creșterea numărului de elevi încadrați în acest nivel de învățământ. Gradul de cuprindere este ceva mai mare, de 90.31%, cu 14.2 elevi/ profesor – indicator ce poate varia pe viitor din cauza tendinței de scădere a cadrelor didactice. Deoarece multe dintre școlile gimnaziale au și învățământ primar, gradul de ocupare a fost calculat împreună pentru cele două niveluri, și arată suprasolicitarea infrastructurii. De altfel, una din principalele probleme ale Municipiului București este reprezentată de existența unităților de învățământ care funcționează în 3 schimburi.

Populația de vârstă liceală (15 – 18 ani) a scăzut dramatic în perioada 2007 – 2012, de la 100.000 la 60.000, iar de atunci a rămas relativ constantă. Numărul elevilor din licee a scăzut și acesta, dar ceva mai lent – datorită transferului elevilor din școlile profesionale în licee tehnologice, cât și a migrației absolvenților de gimnaziu din județele învecinate către liceele din Capitală. Astfel, indicatorii arată un grad de cuprindere de peste 100% în învățământul liceal și profesional, fapt ce confirmă prezența populației școlare din alte localități. Conform indicatorilor, infrastructura nu este încărcată, deși situația diferă în teritoriu în cazul liceelor care acomodează și alte niveluri de învățământ, cum ar fi primar și gimnazial, și care funcționează în două sau trei schimburi. Deși numărul de profesori a scăzut în ultimii ani, liceele concentrează cele mai multe cadre didactice.

Învățământul profesional a suferit un declin semnificativ în perioada 2007 – 2013, numărul elevilor scăzând cu 95%. Pe de altă parte, numărul elevilor din învățământul postliceal s-a menținut relativ constant, înregistrând o uşoară creştere.

Figura 3 - Evoluția numărului de elevi în Municipiul Bucureşti pe niveluri de învățământ, 2007-2018

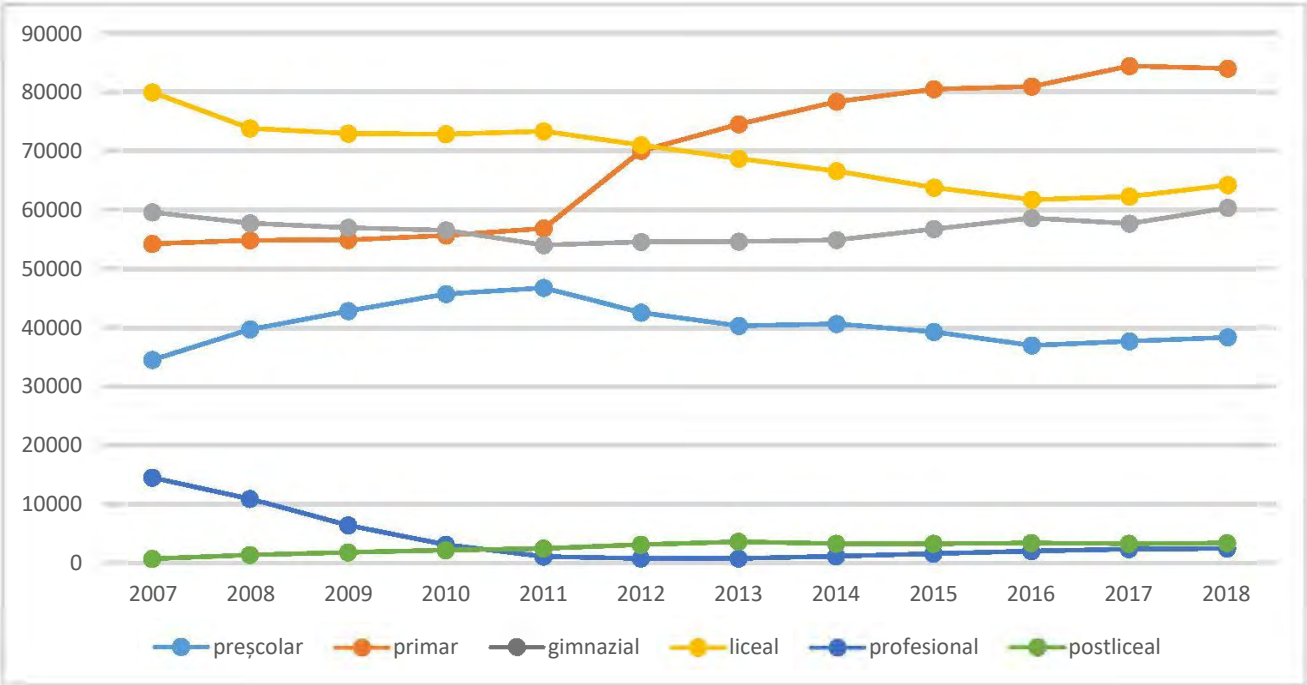

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Figura 4 - Dinamica numărului de elevi raportat la populația de vârstă școlară pentru nivelul preșcolar, 2007-2018

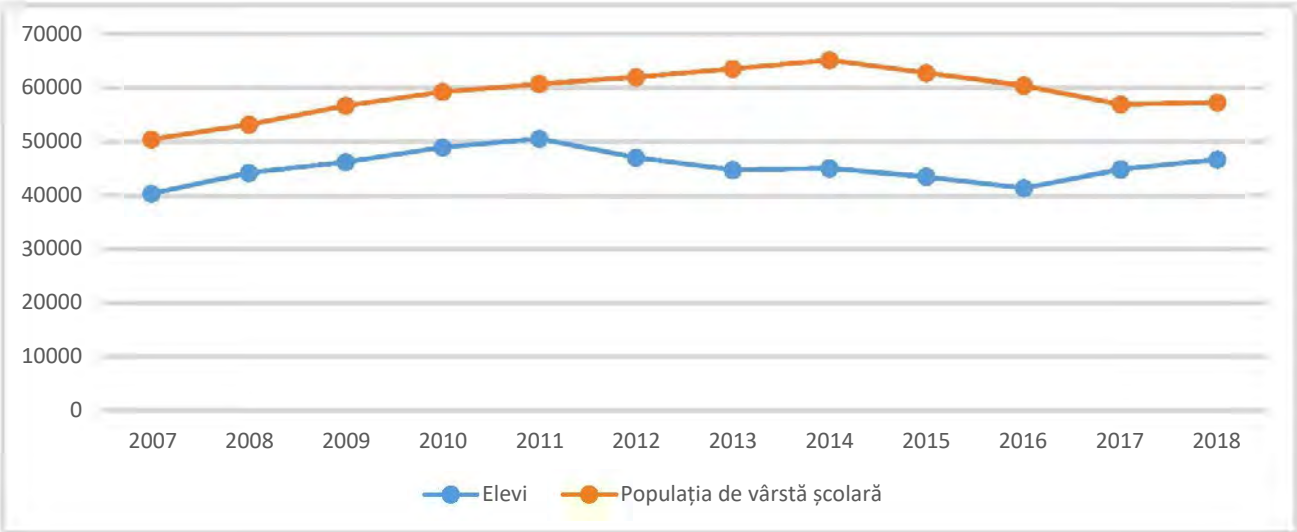

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Figura 5 - Dinamica numărului de elevi raportat la populația de vârstă școlară pentru nivelul primar, 2007-2018

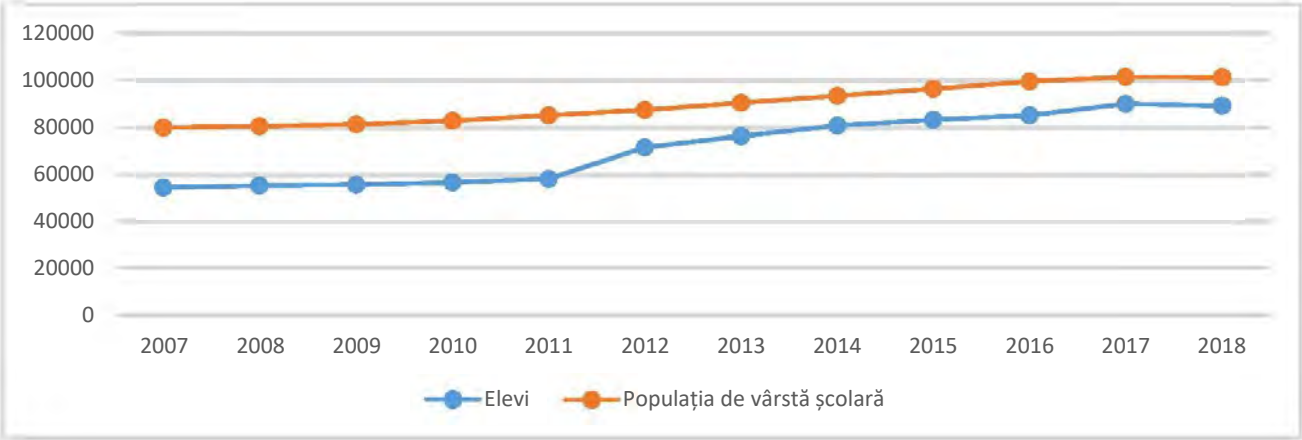

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Figura 6 - Dinamica numărului de elevi raportat la populația de vârstă școlară pentru nivelul gimnazial, 2007-2018

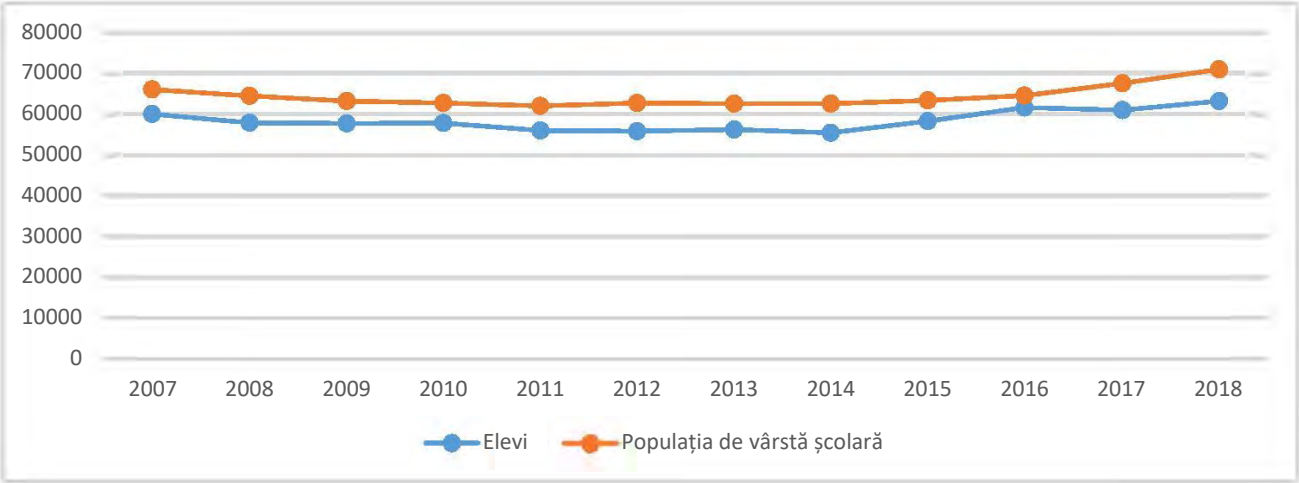

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Figura 7 - Dinamica numărului de elevi raportat la populația de vârstă școlară pentru nivelul liceal și profesional, 2007-2018

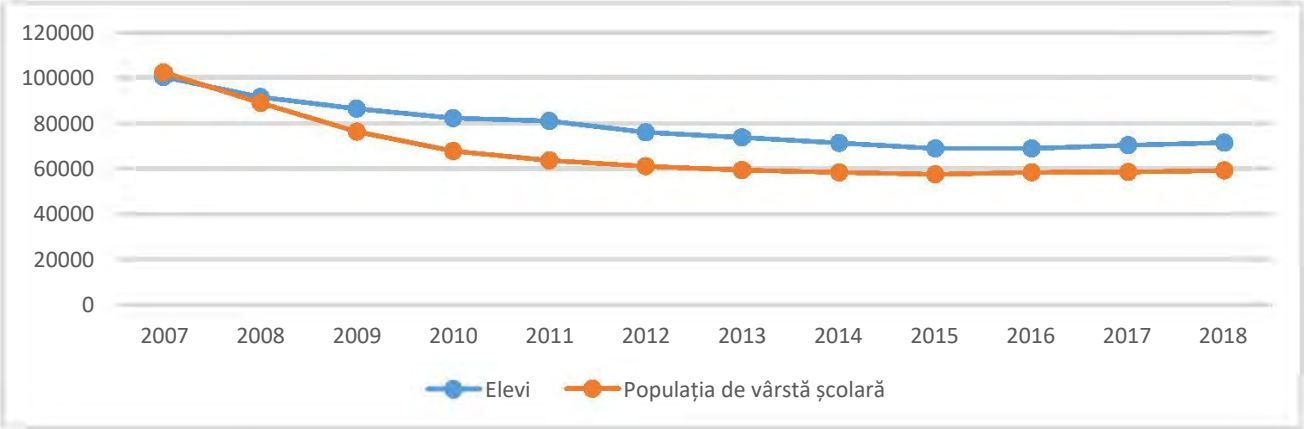

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Figura 8 - Evoluția personalului didactic în Municipiul București, 2007 - 2017

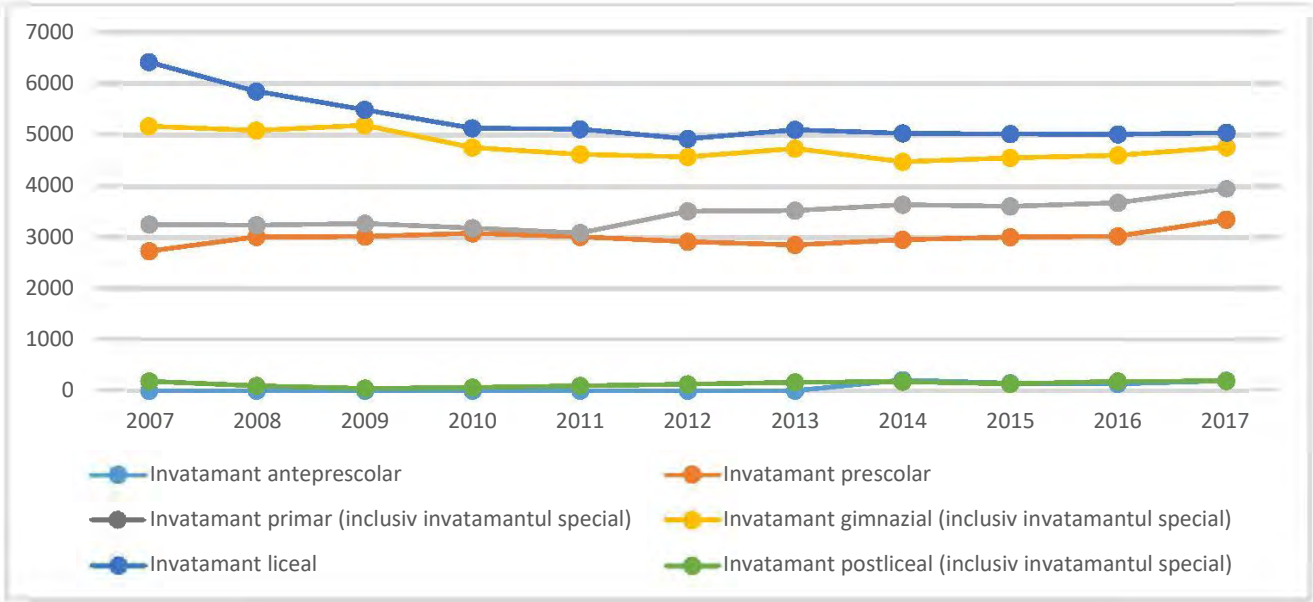

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Tabel 1 - Indicatori ai încărcării infrastructurii fizice și a personalului didactic cu elevi, în Municipiul București, în anul școlar 2018/2019

Nivel de Învățământ	Gradul de curpindere	Elevi / săli de clasă	Elevi / Profesor
Antepreșcolar	7.11	14.9	14.7
Preșcolar	78.70	19.4	13.5
Primar	88.79	34.6	22.7
Gimnazial	90.31		14.2
Liceal și profesional	119.85	21.27	13.3/ 20.9
Universitar, postliceal și de maiștri	250.79	131	20.3/ 46.9

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Repartiția populației școlare în teritoriu și supraaglomerare

Sectorul 6 se situează pe locul 2 in Capitală la numărul de locuitori și înregistrează cel mai mare număr de elevi în învățământul preșcolar, cu toate că are printre cele mai mici procente de populație tânără. Grădinițele din sector sunt localizate în principal în cartierul Drumul Taberei și de-a lungul Bulevardului Iuliu Maniu, aceste dotări fiind folosite și de persoane din alte sectoare/localități (mai ales din Ilfov). Sectorul este tangent la localitățile Chiajna, Domnești și Bragadiru din județul Ilfov, care în ultimii ani au trecut printr-un intens proces de acomodare a unui număr tot mai mare de foști locuitori ai Capitalei, care lucrează zilnic sau studiază în București. Fiind vorba despre copii care nu pot circula singuri, se poate afirma faptul că grădinițele generează un flux mare de trafic auto pe străzile din jurul acestora, prin urmare se poate estima o aglomerare suplimentară în Sectorul 6 pe Bulevardele Iuliu Maniu, Timișoara, Ghencea și Drumul Taberei.

Sectorul 2, al treilea ca număr de populație la nivel de Capitală, concentrează cel mai mare număr de elevi în învățământul primar, gimnazial, profesional și de maiștri. Deși din punct de vedere demografic sectorul înregistrează, oficial, cel mai mic procent de populație domiciliată cu vârstă de 0-14 ani, pe teritoriul acestuia sunt localizate cele mai multe școli publice primare și gimnaziale din Capitală, fapt ce poate însemna o încărcare a unităților de învățământ cu elevi din alte sectoare/localități. Mai mult, Sectorul 2 este tangent orașului Voluntari, comunei Dobroești și orașului Pantelimon, unele dintre cele mai dinamice zone de suburbanizare ale Municipiului București, care folosesc în continuare dotările Capitalei pentru calitatea și performanța acestora. Școlile din Sectorul 2 sunt concentrate în principal pe axele Bulevardul Carol – Pache Protopopescu – Șoseaua Iancului – Șoseaua Pantelimon și pe Inelul central de circulație al Municipiului București, pe segmentul Ștefan cel Mare – Mihai Bravu. Astfel, se poate prevede un volum semnificativ de trafic auto generat de către părinții care își duc copii la instituțiile de învățământ pe aceste axe, dar și de pe Șoseaua Colentina, care face legătura cu orașul Voluntari.

O altă particularitate a Sectorului 2 este faptul că înregistrează cele mai mari procente de elevi în învățământul postliceal și de maiștri.

În Sectorul 1, care înregistrează cel mai mic număr de locuitori la nivel municipal, sunt înscriși cei mai mulți elevi de liceu. Aici se găsesc cele mai multe unități de învățământ liceal publice (situație asemănătoare Sectorului 2) și private, unele dintre acestea fiind catalogate printre cele mai bune licee din țară (Sfântul Sava, Tudor Vianu, I.L. Caragiale, Goethe). Acest fapt înseamnă o cerere deosebită din partea locuitorilor din alte sectoare, dar și din alte localități adiacente: Voluntari, Otopeni, Chitila și Mogoșoaia, care au crescut semnificativ în ultimii ani datorită fenomenului de suburbanizare. Deși Sectorul 2 înregistrează și acesta un număr impresionant de licee în topurile naționale, Sectorul 1 câștigă în "lupta pentru elevii de liceu" datorită poziționării instituțiilor în arealul central aflat între Piața Victoriei și Universitate, de-a lungul Căii Dorobanți sau în zonele Kiseleff – Herăstrău și 1 Mai. Inclusiv sondajul de opinie realizat pe un eșantion reprezentativ de populație pentru actualul studiu arată cea mai mare diferență între locul unde trăiește respondentul și locul unde acesta învață, în

Sectorul 1. Conform sondajului, majoritatea elevilor de liceu preferă să se deplaseze cu tramvaiul sau autobuzul, autoturismul propriu fiind a treia opțiune (în condițiile în care aceștia nu pot conduce până în clasa a 11-a și nu sunt, în general, transportați zilnic de părinți ca în cazul copiilor de grădiniță sau a elevilor de ciclu primar).

Sectorul 5 este penultimul în funcție de numărul de locuitori și înregistrează cel mai mic număr de elevi în cadrul învățământului preșcolar, primar, gimnazial și postliceal. Totuși, acest sector are cea mai ridicată pondere a populației de 0-14 ani din totalul locuitorilor, iar ca număr de dotări publice de învățământ a înregistrat valori medii. Particularitățile sectorului sunt numărul mic de grădinițe private și lipsa liceelor private. Situația poate fi explicată prin lipsa atractivității infrastructurii educaționale din Sectorul 5 la nivel municipal, pe fondul percepției negative a acestuia (criminalitate, dezavantajare) și a gradului mai mic de înscriere a copiilor în sistemul de educație – situație specifică zonelor cu procente mari de marginalizare, cum este cazul Sectorului 5.

Figura 9– Număr de elevi pe niveluri de învățământ și sectoare în Municipiul București, 2018

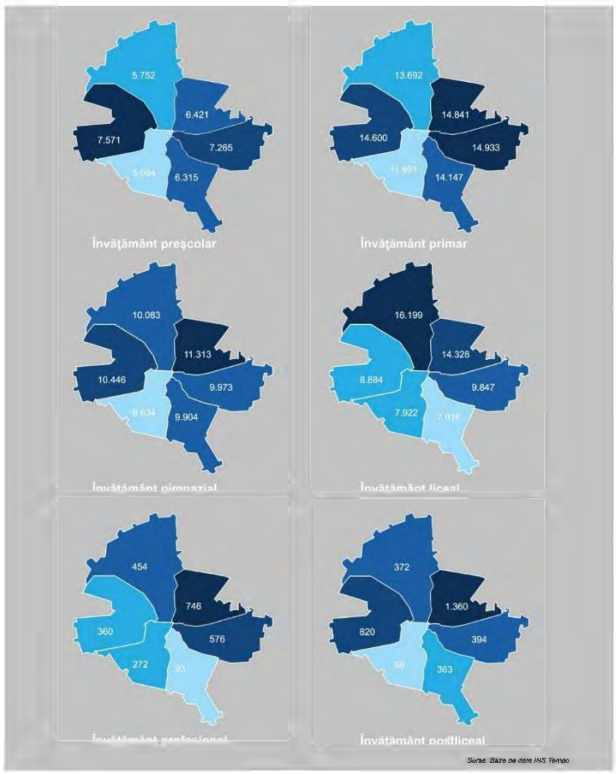

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza informațiilor din Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Supraaglomerare

Conform reprezentanților Inspectoratului Școlar Municipal, una din principalele probleme ale municipiului București este prezența unităților de învățământ unde se învață în două până la 3 schimburi, fapt ce impune un ritm de viață obositor și stresant elevilor. Astfel, sunt necesare măsuri de extindere a rețelei școlare pentru eliminarea imediată a programelor pe 3 schimburi și ulterior reducerea celor cu două schimburi. Cele mai multe unități suprasolicitate se află în sectorul 1, 2 și 3. Mai mult, existența instituțiilor cu grade ridicate de performanță școlară atrage și elevi din alte județe, cu precădere pe cei din județul Ilfov, care încarcă suplimentar infrastructura. Astfel, se poate opta pentru un parteneriat cu județul înconjurător în vederea desfășurării unor programe performante și în instituțiile de învățământ de pe teritoriul acestuia.

Unități de învățământ care funcționează în două și în 3 schimburi:

- Sector 1 – 35 de unități în două schimburi și 4 unități în 3 schimburi (Școala Gimnazială Herăstrău, Școala Gimnazială Pia Brătianu, Școala Gimnazială 179, Colegiul Național de Muzică George Enescu)
- Sector 2 - 42 unități în două schimburi și o unitate în 3 schimburi (Școala Gimnazială 49)
- Sector 3 –31 unități în două schimburi și 2 unități în 3 schimburi (Liceul Teoretic Benjamin Franklin, Colegiul Tehnic Anghel Saligny)
- Sector 4 – 46 de unități în două schimburi
- Sector 5 – 24 de unități în două schimburi și 5 unități în 3 schimburi (Școala Gimnazială 126, Școala Gimnazială 280, Liceul Teoretic Ștefan Odobleja)
- Sector 6 – 34 de unități în două schimburi (Școala Gimnazială 117)

Participanții la focus grupul dedicat educației preuniversitare aferent prezentei strategii reclamă faptul că una din principalele probleme ale sistemului – supraaglomerarea – revine de la nivelul orașului, care se confruntă cu o dezvoltare urbană haotică. Astfel, marile ansambluri rezidențiale primesc autorizații de construire și sunt finalizate fără ca acestea să prevadă includerea de servicii publice de bază, cum ar fi grădiniță și școală primară.

De asemenea, reprezentanții ISMB amintesc faptul că 10% - 12% din totalul elevilor care învață în instituțiile din Capitală sunt elevi care fac naveta zilnic din Județul Ilfov.

Mai mult, este menționat faptul că populația școlară a crescut constant pe fondul mișcării naturale și a celei migratorii, fără ca infrastructura să țină pas cu creșterea demografică, ajungându-se în situații fără precedent, cu cel puțin 14 școli în condiții critice de aglomerare.

- Ca soluție la problema aglomerării, participanții la focus grupul dedicat educației preuniversitare aferent prezentei strategii reclamă urgența școlilor care funcționează în trei și în două schimburi. Aceștia propun pe termen scurt crearea de construcții modulare la unitățile deja existente, pe termen mediu identificarea unor clădiri aflate în patrimoniul administrației publice care pot fi transformate în unități de învățământ, iar pe termen lung construcția de noi unități de învățământ care să acomodeze populația școlară în creștere a capitalei.
- Alte soluții pentru problema aglomerării se referă la creșterea numărului de grădinițe, mai ales în zonele rezidențiale noi, creșterea numărului de creșe și trecerea acestora în subordinea Ministerului Educației și Cercetării.
- Reprezentanții ISMB resimt nevoia elaborării unei concepții clare asupra nevilor de dezvoltare a mediului școlar prin identificarea de spații disponibile pentru înființarea de noi unități școlare, identificarea zonelor unde este nevoie de grădinițe/creșe, identificarea noilor zone rezidențiale (sau zonele rezidențiale viitoare) și asigurarea infrastructurii școlare. Adițional,

aceștia menționează nevoia simplificării procedurilor pentru dezvoltarea unităților de învățământ și reducerea numărul de aprobări necesare pentru construcția acestora.

- Mai mult, a fost semnalată nevoia de creștere a responsabilităților autorităților locale în ceea ce privește infrastructura școlară (exemplu: Primăria Municipiului București și Primăriile de sector să fie responsabile de administrarea unităților de învățământ în ceea ce privește căldura, apa, dezinsecția). O soluție posibilă a fost digitizarea unor aspecte administrative (școlile să semnaleze online problemele unităților de învățământ printr-o platformă digitală ce este conectată cu administrația publică și cu operatorii de rețele). În acest sens este necesară și pregătirea directorilor de școli pentru a face față provocărilor administrative complexe.
- Nu în cele din urmă, participanții la focus grupul dedicat educației preuniversitare aferent prezentei strategii reclamă necesitatea implicării administrației publice municipale și sectoriale în coordonarea rezolvării problemelor ce țin de infrastructură, autorizații sanitare și autorizații ISU, sănătatea elevilor, transportul acestora cu microbuzul către școli, etc.
- Totodată, pentru evitarea supraaglomerării viitoare, este nevoie de o serie de măsuri care să stabilească numărul minim și numărul maxim de elevi ce se pot înscrie la o școală sau la un liceu și uniformizarea distribuției populației școlare către toate unitățile de învățământ.

Harta 13- Unități școlare unde se învață în două schimburi

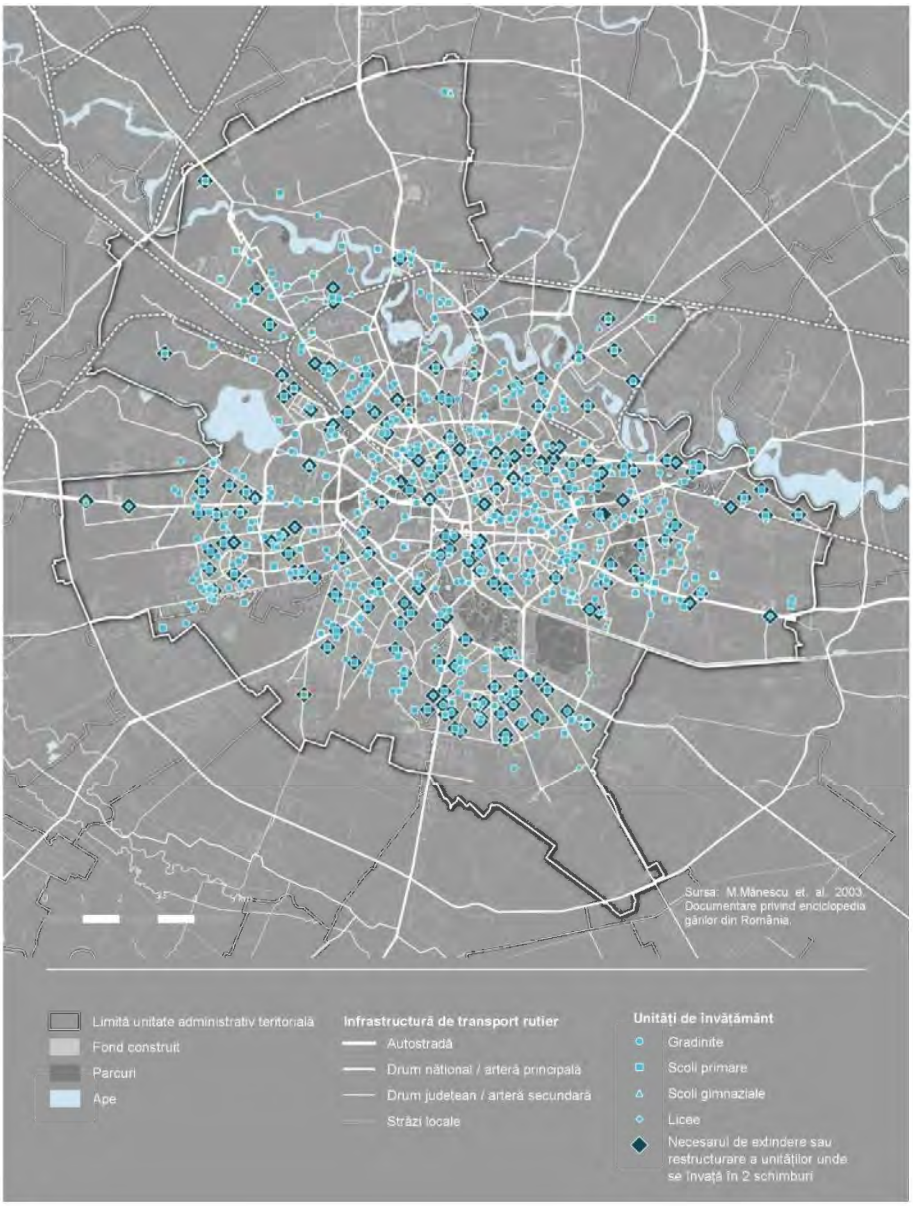

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Harta 14- Unități școlare unde se învață în 3 schimburi

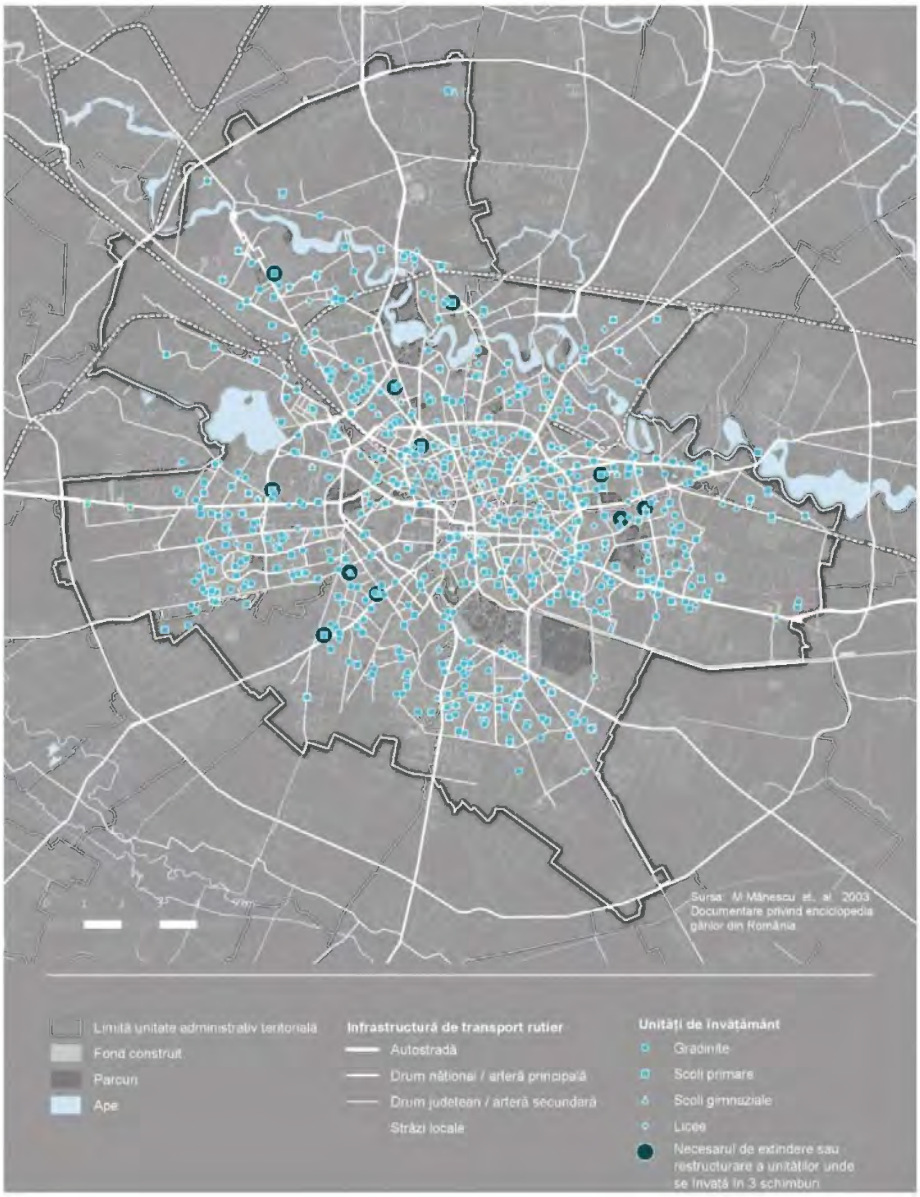

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Mobilitatea elevilor din capitală

Prin intermediul unui sondaj realizat de Inspectoratul Școlar al Municipiului București în rândul tuturor instituțiilor de învățământ preuniversitar din Capitală a putut fi identificată o majoritate de 151.539

din totalul de 249.372 de elevi care parcurg zilnic traseul către grădinițe, școli și licee, fie cu mijloace de transport în comun, fie cu automobilul. Restul elevilor parcurg traseul către unitățile de învățământ pe jos, sau fac parte din acele școli care nu au declarat modul de transport al elevilor.

În toate sectoarele capitalei, majoritatea elevilor se deplasează zilnic către instituțiile de învățământ prin intermediul mijloacelor de transport în comun. Din acest punct de vedere, cere mai mari fluxuri de circulație sunt către dotările din Sectorul 1 (aproximativ 25.000 elevi zilnic) și către cele din Sectorul 6 (aproximativ 20.000 elevi zilnic), sectoarele 3, 4 și 5 având valori ceva mai mici, cu între 13.000 și 15.000 de elevi care merg zilnic folosind transportul în comun către dotările de învățământ din fiecare dintre aceste sectoare.

În acest sens, Societatea de Transport Bucureşti a inițiat o serie de linii de transport școlar. Prima investiție a fost realizată pentru Școala Gimnazială nr.195 din Titan, sectorul 3, considerată cea mai mare şcoală din România, către care au fost organizate 5 trasee. Ulterior, investiția a fost extinsă la 12 trasee, care cuprind Şcoala Gimnazială Herăstrău, Școala Gimnazială Pia Brătianu, şi trei unități din sectorul 6: Colegiul Național Elena Cuza, Şcoala Gimnazială Sf. Andrei şi Şcoala Gimnazială 279. Transpotul elevilor pe aceste linii se realizează cu autobuze de dimensiune mică, ce prevăd inclusiv existența unui controlor care are atribuții de supraveghere a elevilor. În cadrul unui interviu[468], directorul STB menționează cererea și din partea altor unități școlare pentru acet tip de transport și intențiile municipalității de a achiziționa 300 de microbuze dedicate transportului școlar.

Figura 10 - Modul de deplasare al elevilor care nu merg pe jos către instituția de învățământ (grădiniță, școală, liceu), 2019

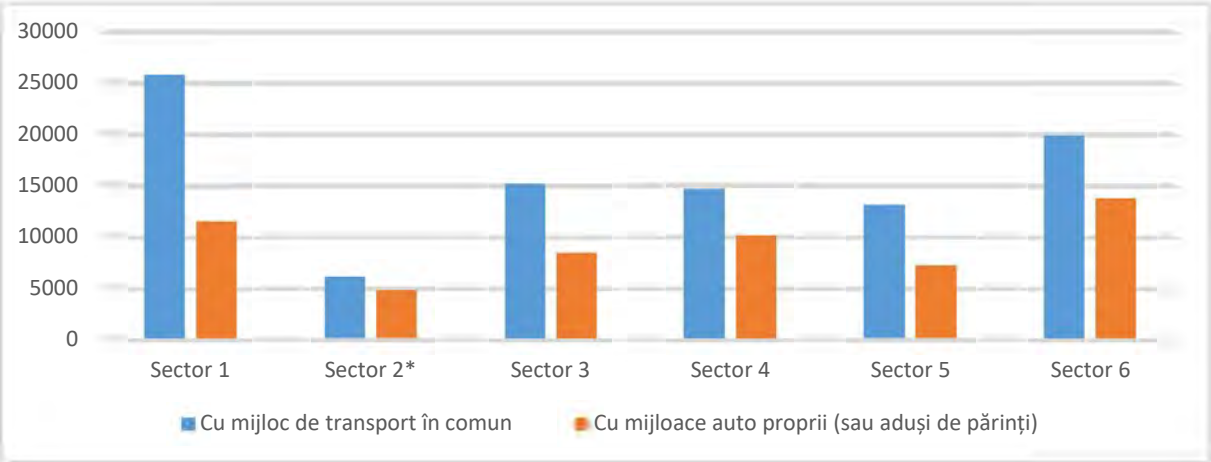

*valoarea mică a Sectorului 2 se datorează faptului că majoritatea școlilor localizate aici nu au răspuns la sondajul ISMB

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Zilnic, la nivel de Capitală, minim 56.379 de elevi vin către grădinițe, școli și licee cu mijloace auto proprii/de familie, cu implicații directe asupra traficului din municipiul București, mai ales între orele 7:00 și 8:00, când cele mai multe școli își încep programul. Astfel, se poate presupune că între 56.379 și 14.000 de vehicule (în situația ideală în care 4 elevi s-ar deplasa în același automobil) circulă pe arterele care duc către școlile din Capitală, iar în cazul în care transportul acestor elevi s-ar realiza cu microbuze de câte 16 sau 28 de persoane, numărul vehiculelor care circulă zilnic către școli ar putea fi redus până la 3.500 sau 2.000 de unități. Cei mai mulți dintre elevii care se deplasează zilnic prin intermediul unui autoturism – fie aduși de părinți fie cu automobilul propriu în cazul elevilor de 18 ani și peste - se îndreaptă tot către școlile din Sectoarele 6 (aproximativ 13.800 de elevi zilnic) și 1

468 https://www.agerpres.ro/economic-intern/2020/02/05/interviu-andrei-creci-stb-am-solicitat-majorarea-titlului-de-calatorie-la-2-5-lei-suntem-de-11-ani-la-acelasi-tarif--443387

(aproximativ 11.600 de elevi zilnic), acestea fiind cele mai atractive sectoare pentru învățământ pentru elevii care vin din alte zone ale orașului. Către fiecare dintre Sectoarele 3, 4 și 5 călătoresc zilnic între 7.000 și 10.000 de elevi.

Analiza mobilității copiilor și elevilor către instituțiile de învățământ preuniversitar din Capitală identifică un număr de 68 de locații unde mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloacele de transport în comun și 12 unități unde mai mult de 1000 de elevi folosesc acest mod de deplasare. În ceea ce privește deplasarea cu mijloace auto proprii, la nivel municipal există cel puțin 23 de locații unde mai mult de 500 de copii călătoresc astfel și 2 locații unde mai mult de 1000 de copii sunt aduși cu mașina la școală.

Unitățile care generează un trafic mare de elevi se distribuie astfel:

Sectorul 1

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Școala gimnazială Geo Bogza
- Școala gimnazială Pia Brătianu
- Școala gimnazială Sfinții Voievozi
- Colegiul Național Aurel Vlaicu
- Colegiul Național I.L. Caragiale
- Colegiul Național Ion Neculce
- Colegiul Național Sfântul Sava
- Colegiul tehnic Dinicu Golescu
- Colegiul tehnic Media
- Colegiul tehnic Mircea cel Bătrân
- Colegiul tehnic de aeronautică Henri Coandă
- Colegiul tehnic de arhitectură și lucrări publice I.N. Socolescu
- Colegiul tehnic mecanic Grivița
- Colegiul tehnologic V. Harnaj
- Liceul de arte plastice Nicolae Tonitza
- Liceul teoretic Alexandru Vlahuță
- Liceul teoretic Constantin Brâncoveanu
- Liceul teoretic George Călinescu
- Liceul teoretic Jean Monnet
- Liceul teoretic Nicolae Iorga
- Liceul teoretic bilingv Miguel de Cervantes
- Liceul teoretic Bulgar Hristo Botev

Unități către care mai mult de 1000 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Colegiul Economic Virgil Madgearu
- Colegiul German Goethe
- Colegiul Național de Informatică Tudor Vianu

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii:

- Școala gimnazială Herăstrău
- Școala gimnazială Pia Brătianu
- Școala gimnazială Titu Maiorescu
- Școala gimnazială Nr. 179
- Colegiul German Goethe

- Liceul Teoretic Jean Monnet
- Liceul Teoretic Școala Europeană București

Sectorul 2

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Școala gimnazială Tudor Arghezi
- Școala gimnazială Nr. 56
- Liceul teoretic C.A. Rosetti
- Liceul teoretic Lucian Blaga
- Liceul tehnologic Constantin Brâncuși

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii:

- Școala gimnazială Nr. 49
- Școala gimnazială Iancului
- Școala gimnazială Nr. 56

Sectorul 3

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Colegiul Național Matei Basarab
- Liceul teoretic Alexandru Ioan Cuza
- Liceul teoretic Dante Alighieri
- Liceul teoretic Benjamin Franklin
- Liceul teoretic Nichita Stănescu
- Liceul teoretic Decebal
- Școala superioară comercială Nicolae Kretzulescu
- Colegiul tehnic Costin D. Nenițescu
- Colegiul tehnic Anghel Saligny
- Liceul tehnologic Elie Radu
- Liceul tehnologic Theodor Pallady
- Liceul teoretic internațional de informatică București

Unități către care mai mult de 1000 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Școala gimnazială Nr. 195
- Colegiul tehnic Mihai Bravu

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii:

- Liceul teoretic Dante Alighieri
- Liceul teoretic internațional de informatică București

Unități către care mai mult de 1000 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii:

- Școala gimnazială Nr. 195

Sectorul 4

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Școala gimnazială Nr. 79
- Școala gimnazială Nr. 194

- Colegiul Național Gheorghe Șincai
- Colegiul Național Ioan Creangă
- Colegiul Național Octav Onicescu
- Liceul tehnologic Dacia
- Liceul tehnologic de meteorologie Traian Vuia
- Liceul tehnologic Mircea Vulcănescu
- Colegiul Romano-Catolic Sfântul Iosif
- Clubul Sportiv școlar nr.6

Unități către care mai mult de 1000 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Colegiul Național Mihai Eminescu

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii:

- Școala gimnazială General Eremia Grigorescu
- Școala gimnazială Nr. 190
- Școala gimnazială Nr. 194

Unități către care mai mult de 1000 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii:

- Școala gimnazială Nr. 79

Sectorul 5

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Școala gimnazială George Călinescu
- Liceul teoretic Ștefan Odobleja
- Liceul teoretic Ion Barbu
- Liceul teoretic Dimitrie Bolintineanu
- Liceul tehnologic Dimitrie Gusti
- Colegiul tehnologic Grigore Cerchez
- Colegiul tehnic de industrie alimentară Dumitru Moțoc
- Colegiul tehnic energetic

Unități către care mai mult de 1000 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Colegiul Național Gheorghe Lazăr
- Colegiul economic Viilor

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii:

- Școala gimnazială I.G. Duca
- Școala gimnazială Nr. 150

Sectorul 6

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Școala gimnazială Ion Dumitriu
- Colegiul economic Costin C. Kirițescu
- Colegiul Național Elena Cuza
- Colegiul Național Grigore Moisil
- Colegiul tehnic Gheorghe Asachi
- Colegiul tehnic Iuliu Maniu

- Colegiul tehnic Petru Maior
- Liceul cu program sportiv Mircea Eliade
- Liceul tehnologic Petru Poni
- Liceul teoretic Eugen Lovinescu
- Liceul teoretic Tudor Vladimirescu

Unități către care mai mult de 1000 de elevi se deplasează cu un mijloc de transport în comun:

- Colegiul tehnic de poștă și telecomunicații Gheorghe Airinei
- Liceul teoretic Marin Preda
- Colegiul UCECOM Spiru Haret
- Clubul Copiilor Sector 6

Unități către care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii:

- Școala gimnazială Sfântul Andrei
- Școala gimnazială Constantin Brâncuși
- Școala gimnazială Nr. 197
- Școala gimnazială Regina Maria
- Clubul Sportiv școlar nr.5
- Școala gimnazială Româno - Finlandeză

Școlile spre care peste 500 sau peste 1000 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii se concentrează în zone specifice, de obicei de-a lungul marilor bulevarde și cu acces relativ facil la stațiile de metrou, fapt ce înseamnă, pe de o parte, că transportul cu mijlocul în comun poate fi stimulat prin acțiuni de recompensare, sau poate atrage atenția asupra faptului că elevii aflați în această situație parcurg distanțe mai lungi, aflate în afara ariilor de deservire ale transportului public municipal:

- în Sectorul 1, unitățile de învățămțnt la care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii pentru care au fost disponibile date se află în zona Victoriei – Herăstrău, de-a lungul Căii Dorobanți, a Bulevardelor Floreasca, Kiseleff și Aviatorilor; alte două școli sunt situate în zona Pajura
- în Sectorul 2, unitățile de învățământ la care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii pentru care au fost disponibile date se află de-a lungul Șoselei Iancului, în apropierea stației de metrou Piața Iancului
- în Sectorul 3, unitățile de învățământ la care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii se află în zona Parcului Titan și a Bulevardului Nicolae Grigorescu, în apropierea stației de metrou cu același nume; o altă școală este situată în zona Pallady
- în Sectorul 4, unitățile de învățământ la care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii se află de-a lungul Șoselei Berceni și a Bulevardului Al. Obregia, în apropierea stațiilor de metrou Piața Sudului și Apărătorii Patriei; o altă școală este situată în zona Unirii
- în Sectorul 5, cele două unități de învățământ la care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii se află în zona stației de metrou Eroilor și pe Școseaua Panduri, de-o parte și de alta a cartierului Cotroceni
- în Sectorul 6, unitățile de învățământ la care mai mult de 500 de elevi se deplasează cu mijloace auto proprii se află în zona Giurgiului – Drumul Taberei, de-a lungul Bulevardului Iuliu Maniu a Bulevardului Timișoara și a Drumul Taberei, în apropierea stațiilor de metrou Gorjului și Lujerului

În ceea ce privește ponderile deplasărilor inter-sectoriale ale elevilor de liceu din Capitală, sondajul de opinie realizat în cadrul prezentei strategii identifică Sectorul 3 ca locul de unde cei mai mulți elevi se deplasează către instituții de învățământ din alte sectoare și Sectorul 1 ca având cei mai mulți liceeni care învață în sectorul în care locuiesc. Pe de alt parte, în Sectoarele 4 și 5, doar jumătate dintre elevi pleacă în alte sectoare pentru a studia.

Figura 11 - Mobilitatea elevilor de liceu din Capitală

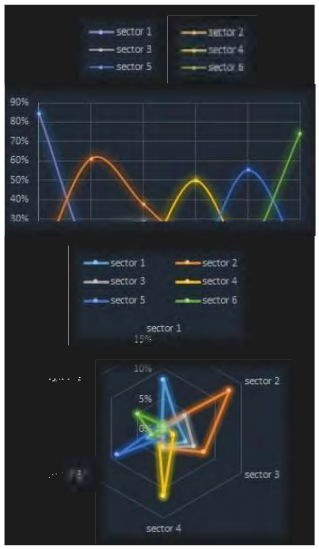

Sursa: Sondaj de opinie realizat în cadrul prezentei strategii

Figura 12 - Mobilitatea elevilor de liceu din Capitală – repartiție teritorială

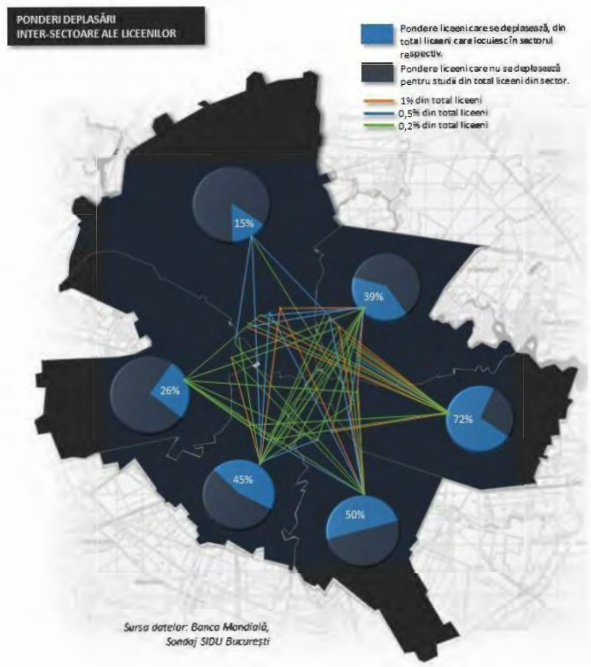

Sursa: Sondaj de opinie realizat în cadrul prezentei strategii

Harta 43 - Unități unde mai mult de 500 de elevi vin la școală cu mijloace auto proprii

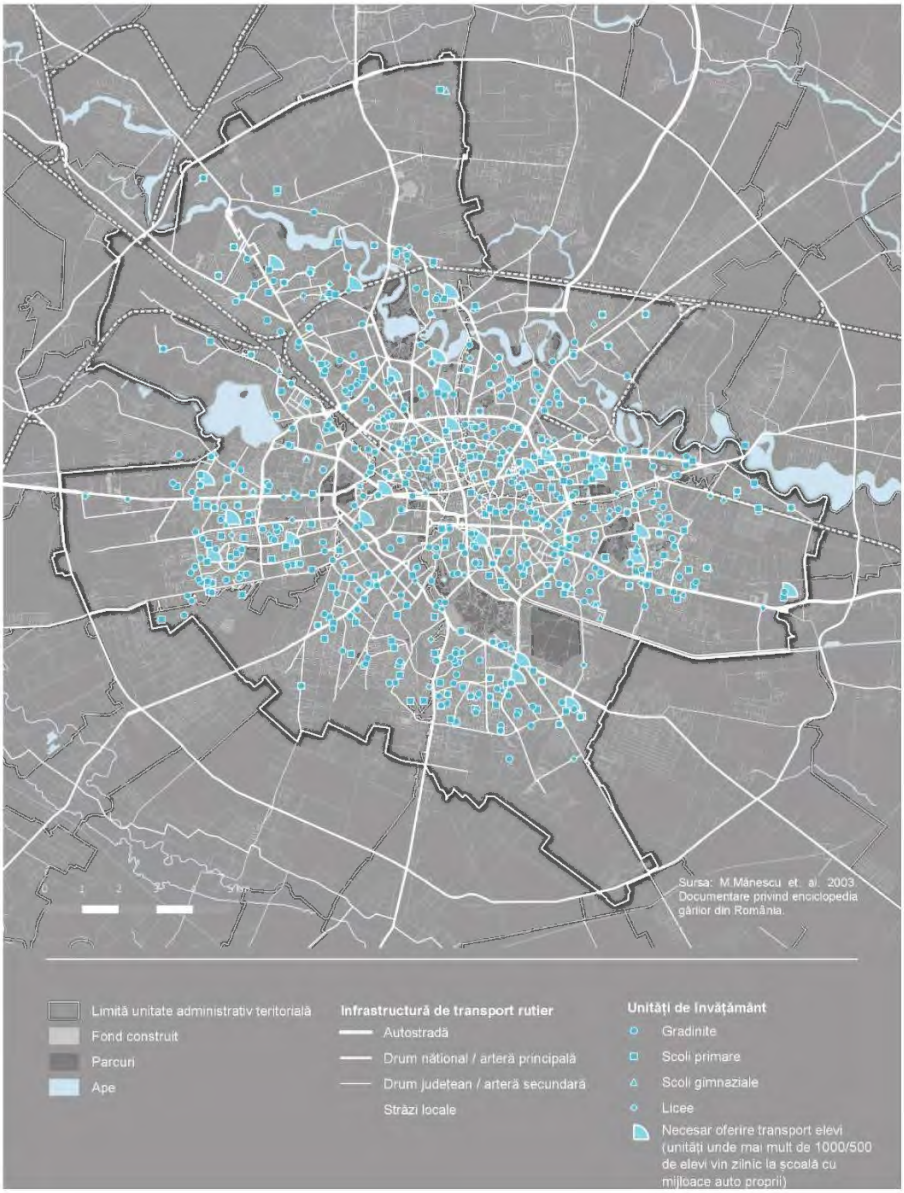

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza datelor de la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Învățământ special

Învățământul special este prezent în toate sectoarele capitalei, astfel:

- Sector 1 - o grădiniță și 4 școli gimnaziale
- Sector 2 - 3 școli gimnaziale, două licee tehnologice, două școli profesionale
- Sector 3 – o școală gimnazială
- Sector 4 – 3 școli gimnaziale
- Sector 5 – o școală gimnazială
- Sector 6 – o școală gimnazială, o școală profesională

Pe lângă acestea au funcţionat și:

- 7 clase pentru elevi cu autism
- 125 clase pentru elevi cu deficiențe severe, profunde şi asociate
- 4 clase pentru elevi cu deficienţe senzoriale multiple (surdo-cecitate)

Deși învățământul special este o alternativă importantă pentru educația copiilor și tinerilor cu diferite cerințe educaționale speciale (CES), situația ideală este ca aceștia să fie integrați în învățământul de masă și nu izolați de restul copiilor. Din păcate, locurile bugetate pentru profesorii de sprijin care să asiste clasele ce au copii cu deficiență nu este suficient pentru a permite integrarea lor în totalitate. În anul 2018, 272 de școli au integrat 1681 de elevi cu deficiențe, dintre care majoritatea în cadrul nivelurilor primar și gimnazial. Pentru integrarea acestora au fost disponibile 85 de cadre didactice itinerante și de sprijin, rezultând astfel o medie de 19,78 elevi pe profesor. În anul școlar 2017-2018 în unitățile de învățământ special au fost implementate 55 de proiecte cu finanțare europeană, la care au participat 194 elevi și 181 cadre didactice.

În vederea evaluării, asistenţei psihoeducaţionale, orientării şcolare şi orientării profesionale a copiilor, a elevilor şi a tinerilor cu cerinţe educaţionale speciale, potrivit legislaţiei în vigoare (OAP 1985/1305/5805 din 2016), Serviciul de Evaluare şi Orientare Şcolară şi Profesională (SEOSP) din cadrul C.M.B.R.A.E. a eliberat în anul școlar 2018-2019 un număr de 1904 de certificate de orientare şcolară şi profesională la solicitarea părinţilor, tutorilor legal instituţi, cadrelor didactice sau a unor instituţii educaţionale, din care: - 891 certificate de orientare în învăţământul de masă - 896 certificate de orientare în învăţământul special - 117 certificate de orientare pentru școlarizare în spital precum și 255 certificate de orientare pentru școlarizare la domiciliu (100- școală de masă și 155 – școală specială).

Pentru integrarea copiilor cu nevoi speciale în învățământul de masă este necesară existența în fiecare unitate de învățământ special a unor cabinete de terapii specifice de compensare (educație perceptiv-auditivă, tehnica vorbirii, audiologie educațională, educație perceptiv-vizuală, orientare și mobilitate spațială, terapia tulburărilor de limbaj și a deficiențelor senzoriale, kinetoterapie); Mai mult, este necesară introducerea și utilizarea în sfera educației speciale a componentelor de tehnologie educațională: aparatură pentru deficienți motori, sintetizatoare vocale, mijloace de comunicare nonverbală.

Reprezentanții ISMB menționează o serie de atuuri ale sistemului de educație preuniversitară din București în ceea ce privește învățământul special, și anume:

- numărul mare de programe educaționale europene în care sunt implicate unitățile de învățământ special din București;
- existența și utilizarea planurilor de servicii individualizate și a planurilor de intervenție personalizată implementate de o echipă multidisciplinară;
- asigurarea unui program de terapii educaționale și specifice complementar procesului de predare-învățare-evaluare;

- rezultate foarte bune obținute de elevii cu deficiențe senzoriale la concursurile naționale organizate cu finanțare de la MEN;
- existența în fiecare unitate de învățământ special a cabinetelor de terapii specifice de compensare (educație perceptiv-auditivă, tehnica vorbirii perceptiv-vizuală, orientare și mobilitate spațială, terapia tulburărilor de limbaj și a deficiențelor senzoriale, kinetoterapie);
- introducerea și utilizarea în sfera educației speciale a componentelor de tehnologie educațională cum ar fi aparatură pentru deficienți motori, sintetizatoare vocale și mijloacele de comunicare nonverbală;
- numărul mare de specialiști în domeniul psihopedagogiei speciale bine pregătiți și cu experiență în educația specială;
- asigurarea de programe educaționale adaptate pentru elevii spitalizați pe o perioadă mai mare de 4 săptămâni sau pentru elevii școlarizați la domiciliu;
- funcționarea unor alternative educaționale foarte eficiente în activitatea de recuperare a deficienței severe (exemplu: Waldorf, Pedagogie curativă);
- includerea unui număr mare de elevi cu CES în stagii de formare profesională care se desfășoară la parteneri internaționali, prin proiecte europene.

Conform reprezentanților ISMB, problemele cu care se confrunta învățământul special din municipiul București sunt legate de:

- Depistarea întârziată a copiilor cu CES, fapt care determină amânarea începerii școlarizării și a intervenției specializate;
- Număr mare de copii cu nevoi speciale, de vârstă preșcolară, care nu sunt cuprinși în grădinițe speciale;
- Număr mic de norme alocate pentru serviciile itinerante și de sprijin în comparație cu numărul mare de solicitări pentru aceste servicii necesare elevilor cu CES integrați în școlile de masă;
- Lipsa unor programe de formare profesională adaptate pentru elevii cu dizabilități mintale grave, profunde sau asociate care determină o rată foarte mare de abandon școlar în rândul acestora;
- Lipsa materiilor prime si a utilajelor moderne în școlile profesionale și liceele tehnologice determină desfășurarea necorespunzătoare a orelor la disciplinele din aria curriculara Instruire practică;
- Inexistența ascensoarelor pentru elevii cu deficiențe locomotorii și motorii în majoritatea unităților de învățământ special;
- Lipsa manualelor școlare și a auxiliarelor curriculare în domeniul învățământului special;
- Lipsa mijloacelor de transport adaptate care să faciliteze deplasarea elevilor cu CES la unitățile de învățământ;
- Lipsa unei infrastructuri care să permită participarea elevilor cu CES integrați în unitățile de învățământ de masă la programe terapeutice specializate, care să faciliteze adaptarea lor școlară și socială.

Calitatea actului educațional

La Evaluarea Națională, în anul școlar 2018-2019, s-a înregistrat o promovabilitate totală de 85,12% (locul 4 la nivel național, după județele Brăila, Cluj și Prahova), iar pe disciplinele de examen: la Limba și literatura maternă - promovabilitate de 98,01%, la Limba și literatura română – promovabilitate de 89,83%, iar la Matematică - rată de promovabilitate a fost de 78,65%, toate valorile fiind inferioare anului școlar precedent. Pe sectoare, cel mai mare procent de promovabilitate a fost înregistrat în sectorul 1 (89,68%), urmat de sectorul 6 (88,21%), iar cel mai mic în sectorul 5 (78,19%). La nivelul Municipiului București, la Evaluarea Națională – 2018, un număr de 49 elevi au obținut media 10 (locul 1 la nivel național, la distanță mică de județul Iași), dintre care cei mai mulți în sectorul 6. La examenul de bacalaureat au promovat 10.644 candidați, reprezentânt 74,50% din totlul celor înscriși, valoare inferioară anului școlar anterior, care poziționează Bucurestiul pe locul 5 la nivel național, după județele Cluj, Bacău, Brăila și Brașov. La nivel de sector, cele mai bune rezultate au fost în Sectoarele 4 (promovabilitate de 81,96% la Bacalaureat), 2 și 1(cu aproximativ 78% fiecare) iar cele mai slabe în sectoarele 5 și 6 (promovabilitate de 65% - 66%).

Școlile cu cele mai mari medii la Evaluarea Națională se află cu precădere în partea central – nordică a capitalei, cu o excepție în Drumul Taberei. Instituția de pe primul loc se află în Cartierul Greenfield, lângă Pădurea Băneasa și este cel mai puțin accesibil persoanelor din restul capitalei. Restul școlilor cu performanță la examenul național se află în zona Pajura - Școala Europeană, alte 3 școli în zona Kiseleff – Dorobanți, 3 în zona Universitate pe axa Bd. Elisabeta – Carol I și una în zona Parcului Mântuleasa – școala de top cea mai apropiată de sudul capitalei.

1. Şcoala Gimnazială „Avenor”
2. Colegiul Naţional de Informatică "Tudor Vianu"
3. Liceul Pedagogic "Anastasia Popescu"
4. Colegiul Naţional "Grigore Moisil"
5. Colegiul Naţional "Gheorghe Lazăr"
6. Colegiul Naţional "I.L.Caragiale"
7. Liceul Teoretic Școala Europeană București
8. Colegiul Național ”Spiru Haret”
9. Şcoala Gimnazială "I. Heliade Rădulescu"
10. Colegiul Național Bilingv ”George Coșbuc”

Dintre școlile cu cele mai mici medii la Evaluarea Națională, 4 sunt situate la extremitatea Sectorului 5, în cartierul Ferentari, una în zona dezavantajată Giulești – Sârbi și una în zona dezavantajată 23 August. Alte două instituții cu performanță slabă se află în zonele Parcul Lunca Florilor și Mega Mall, cele mai centrale fiind situate în zona Popa Nan și Mărășești.

1. Şcoala Gimnazială Nr. 125
2. Şcoala Gimnazială Nr. 161
3. Şcoala Gimnazială "George Călinescu"
4. Liceul Tehnologic Special Nr. 3
5. Liceul Tehnologic ”Sfântul Pantelimon”
6. Şcoala Gimnazială "Petrache Poenaru"
7. Şcoala Gimnazială Nr.145
8. Şcoala Gimnazială Nr. 47
9. Şcoala Gimnazială Nr. 134
10. Şcoala Gimnazială "Ienăchiţă Văcărescu"

Dintre liceele din Municipiul București, 3 se află în top 5 la nivel național, una în top 10, 6 în top 50 și 7 în top 100. Majoritatea de 42 de licee au obținut un scor total sub 5[469] – din cauza promovabilității și mediei scăzute a notelor obținute de elevi la Bacalaureat. Pe lângă unele licee teoretice, toate liceele tehnice și tehnologice sunt cuprinse în această categorie, fapt ce reclamă necesitatea unor acțiuni susținute de creștere a actului educațional în cadrul acestui tip de învățământ.

Liceele cu cel mai mare grad de promovabilitate la Bacalaureat sunt enumerate mai jos, acestea fiind în exclusivitate de tip teoretic. Cele mai multe (7) se află în zona centrală, între Piața Aviatorilor și Piața Unirii, de o parte și de alta a marilor bulevarde: Kiseleff – Magheru – Bălcescu, Calea Victoriei și Calea Dorobanți, două sunt în zona Piața Iancului, iar cel mai îndepărtat este în zona Titan.

1. Colegiul Național de Informatică "Tudor Vianu" (100%)
2. Colegiul Național "Mihai Viteazul" (100%)
3. Colegiul Național "Gheorghe Lazăr" (100%)
4. Colegiul Național "Sfântul Sava" (99.62%)
5. Liceul Teoretic "Alexandru Ioan Cuza" (99.56%)
6. Colegiul Național "Spiru Haret" (99.54%)
7. Colegiul Național Bilingv ”George Coșbuc” (99.45%)
8. Colegiul Național "I. L. Caragiale" (99.27%)
9. Colegiul Național "Iulia Hașdeu" (99.21%)
10. Colegiul Național "Ion Creangă" (99.18%)

Liceele cu cel mai mic grad de promovabilitate la Bacalaureat sunt enumerate mai jos. Există o discrepanță majoră între liceele din top, unde toți elevii promovează examenul, și cele de pe ultimele locuri unde nici unul din elevii înscriși nu a trecut de examenul de Bacalaureat. La polul opus instituțiilor din topul listei de performanță. În afară de Liceul Tehnologic Special, acestea sunt localizate la extremitățile Capitalei, în afara inelului central de circulație. Cele mai apropriate sunt în zonele Timpuri Noi, Gara Obor și Crângași, în timp ce restul se află în zonele Băneasa, Apărătorii Patriei și Preciziei.

1. Liceul Tehnologic "Ion I. C. Brătianu" (0.00%)
2. Colegiul Tehnic "Carol I" (0.00%)
3. Liceul Tehnologic Special nr. 3 (0.00%)
4. Colegiul Tehnologic "Viaceslav Harnaj" (5.26%)
5. Colegiul Tehnic "Edmond Nicolau" (5.88%)
6. Liceul Tehnologic "Petru Poni" (8.77%)
7. Liceul Tehnologic "Nikola Tesla" (9.52%)
8. Liceul Tehnologic "Dacia" (10%)
9. Colegiul Tehnic "Petru Rareș" (13.64%)
10. Liceul Tehnologic "Sfântul Pantelimon" (15.56%)

În cadrul discuției despre calitatea actului educațional din cadrul focus grupului dedicat educației preuniversitare aferent prezentei strategii au fost menționate ca fiind numeroase situațiile în care părinții preferă să își înscrie copiii doar la școlile cu cea mai ridicată performanță.

Adițional, reprezentanții Federației Naționale a Asociațiilor de Părinți și reprezentanții Ministerului Educației și Cercetării propun ca școlile și liceele cu

4

[69] Scor format din notele la Bacalaureat, notele de absolvire și performanțele la olimpiade școlare, conform https://www.admitereliceu.ro/top-licee?page=1

performanță ridicată să lucreze în parteneriat cu cele mai puțin performante pentru transfer de cunoștințe și bune practici cu scopul creșterii actului educațional, astfel încât toate instituțiile preuniversitare să ofere un parcurs atractiv de educare pentru toți tinerii cetățeni ai Municipiului București.

Pe lângă acestea, reprezentanții Centrului de Proiecte Educaționale și Sportive București PROEDUS propun crearea de platforme inteligente de eLearning la nivel municipal, care ar putea contribui semnificativ la creșterea actului educațional prin accesul facil al tuturor elevilor la același tip de învățământ.

În paralel cu crearea sistemelor de eLearning, este menționată necesitatea digitizării sălilor de curs dincolo de prezența unor "table smart" și a unor calculatoare la nivel de clasă și a digitalizării procesului educațional prin crearea de sisteme cu un grad mare de interactivitate care să permită schimbarea paradigmei în furnizarea de servicii de educație către un mediu inteligent, centrat pe elev.

Predare în alte limbi

Din totalul de 249.372 de elevii înscriși în cadrul nivelurilor preșcolar, primar, gimnazial și liceal din Municipiul București, aproximativ 1.2% erau înscriși în cadrul programelor cu predare în limbile materne germană (2415 elevi), italiană (412 elevi) și maghiară (221 elevi).

Figura 13 - Populația școlară după alte limbi de predare decât cea română, 2018

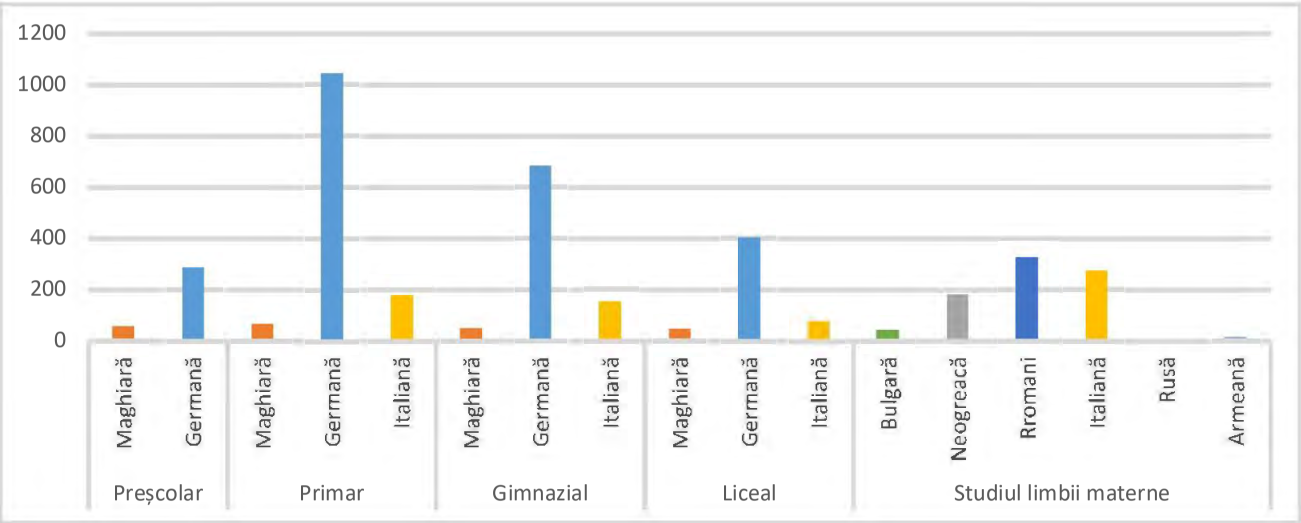

Sursa: Inspectoratul Șolar al Municipiului București

Unitățile de învățământ cu predare în limbile materne ale minorităților naționale sunt:

- Unități de învățământ care predau în Limba Germană Maternă: Colegiul German „Goethe", Liceul Teoretic „Al. Vlahuță", Liceul Bilingv „Ita Wegmann„, Grădinița nr. 50, Grădinița nr. 116, Grădinița nr. 206, Grădinița nr. 85, Grădinița „Fridolin", Grădinița Hänsel und Gretel, Grădinița Melba, Grădinița Lutherană, Grădinița Max und Moritz, Grădinița „Biene Maja", Deutsche Schule Bukarest
- Unități de învățământ care predau în Limba Maghiară Maternă: Liceul Teoretic „Ady Endre"
- Unități de învățământ care predau în Limba Italiană Maternă: Liceul Teoretic „Dante Alighieri"
- Unități de învățământ care predau în Limba Bulgară Maternă (Predare a limbii, culturii şi civilizaţiei bulgară): Liceul Teoretic Bulgar „Hristo Botev"

- Unităţi de învăţământ care predau în Limba Neogreacă Maternă (Predare a limbii, culturii şi civilizaţiei neogreacă): Liceul Teoretic Bulgar „Hristo Botev", Uniunea elenilor din Romania
- Unități de învățământ care predau în Limba Rromană Maternă (Predare a limbii rromani, a istoriei şi tradiţiei rrome): Şcoala cu clasele I-VIII nr. 1 „Sfinţii Voievozi", Şcoala cu clasele 1-VIII nr. 136, Şcoala cu clasele 1-VIII nr. 2, Şcoala specială nr. 6 „Sf. Nicolae", Liceul Bilingv Decebal
- Unități de învățământ care predau în Limba Armeană Maternă (Predare a limbii armeană occidentală și orientală): Şcoala de pe lângă Biserica Armenească (Şcoala cu clasele I-VIII nr. 71)
- Unități de învățământ care predau în Limba Turcă Maternă: Şcoala Spectrum, Liceul Internațional de informatică, International School of Bucharest

Instituțiile cu predare în alte limbi decât cea română din Capitală permit desfășurarea unui învățământ modern și competitiv precum și organizarea de olimpiade școlare cu etape locale (limba germană, limba maghiară, limba italiană, limba rromani, limba neogreacă, Concursul Naţional multicultural Diversitatea- O şansă în plus pentru viitor), precum și organizarea participării la fazele naţionale şi internaţionale; Inspectoratul Școlar al Municipiului București, în colaborare cu Ministerul Educației Naționale, a organizat Olimpiada Națională de Neogreacă, Olimpiada Națională de Limbă Rromani și Olimpiada Națională de Limbă Ucraineană.

Profile și specializări

Majoritatea locurilor din liceele din București aparțin profilelor real (matematică – informatică și științe ale naturii) și uman (filologie și științe sociale). În intervalul 2012 – 2019, numărul elevilor înscriși în liceele teoretice a înregistrat o ușoară creștere.

16% din locurile oferite de liceele din București sunt în domeniul servicii, cele mai multe în specializările economic, turism și alimentație, iar cele mai puține în comerț, estetica și igiena corpului, acestea din urmă fiind suplinite de cursurile de formare profesională realizate de mediul privat. Începând cu anul 2015, profilul servicii înregistrează o creștere a numărului de elevi.

Figura 14 - Numărul de locuri în liceele din Municipiul București, după profil, în anul școlar 2019/2020

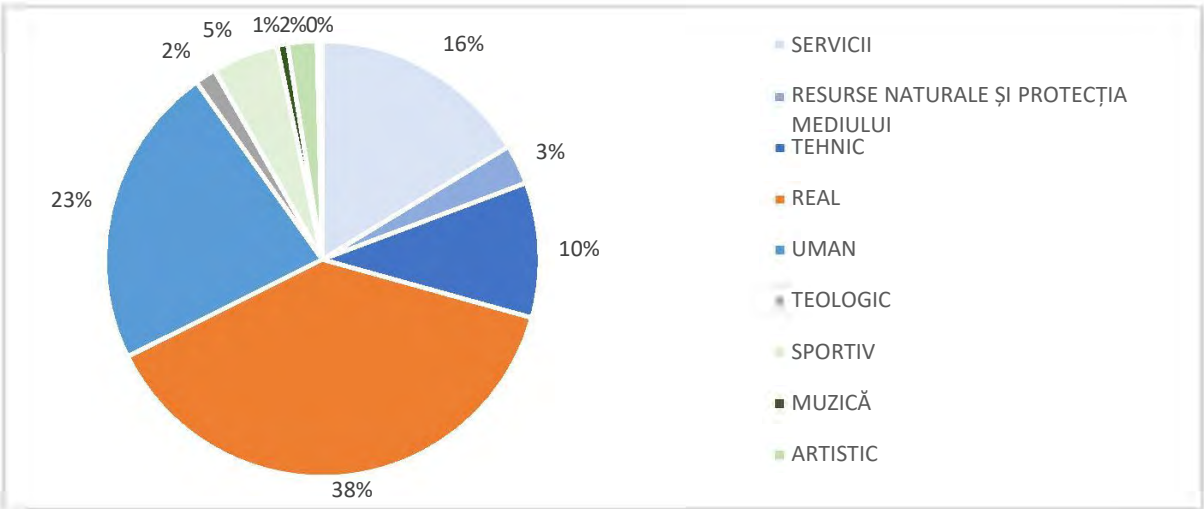

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Liceele tehnice reunesc 10% din oferta de învățământ liceal, locurile fiind distribuite predominant în cadrul specializărilor mecanică și electric, urmate de producție media, electromecanică, construcții și instalații. Cu toate că unele specializări sunt în concordanță cu domeniile economice care înregistrează cel mai mare număr de salariați sau cele mai mari creșteri ale efectivului acestora, este necesară extinderea gamei de specializări pentru a acomoda și alte domenii de interes pe piața muncii. De

exemplu, cele mai multe locuri de muncă înregistrate în anul 2018 la nivelul regiunii București-Ilfov erau înregistrate în administrație (3212), comerț cu ridicata (1939), IT&C (1713), sănătate (1576), transport și depozitare (1408), industria prelucrătoare (1350) etc.

În același timp, față de anul 2008, numărul de salariați a crescut semnificativ în activități de servicii în tehnologia informației (140%), colectarea și epurarea apelor uzate (109%), activități de servicii anexe extracției (81%), transporturi aeriene (79%), fabricarea autovehiculelor de transport rutier (66.77%), industrii creative și culturale (59.29%), activități auxiliare intermedierilor financiare (52%) etc.

Pe de altă parte, cele mai puține locuri din cadrul învățământului tehnic sunt oferite în domeniile chimie industrială, tehnici poligrafice și fabricarea produselor din lemn. Situația se corelează și cu tendința de pe piața muncii.

Astfel, la nivel municipal, scăderi semnificative ale numărului de salariați au avut loc în anumite ramuri industriale (prelucrarea lemnului, tăbăcirea și finisarea pieilor, fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice, industria construcțiilor metalice și a produselor metalice, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente), tranzacții imobiliare, producția și furnizarea de energie electrică și termică etc. În același timp, locurile de muncă vacante pentru regiunea București-Ilfov au scăzut cu peste 30% în intervalul 2008-2018, cea mai accentuată reducere fiind în învățământ (-90%), construcții (-63%) sau sănătate (-59%).

Numărul elevilor din învățământul tehnic a suferit un declin considerabil în perioada 2012 – 2018. Din cauza calității slabe a actului educațional, majoritatea liceelor tehnice au o promovabilitate foarte redusă, de la sub 50% până la 4%, astfel încât nu reprezintă o alternativă viabilă la învățământul teoretic. Deși la nivel național se fac eforturi pentru creșterea performanței în cadrul acestor unități de învățământ, rezultatele nu sunt dintre cele mai bune. Municipiul București poate da startul în revitalizarea liceelor cu profil tehnic la nivel național, prin crearea unor modele de bună practică.

Dezvoltarea învățământului tehnic poate fi un punct forte al capitalei, mai ales datorită faptului că aceasta absoarbe printre cei mai mulți tehnicieni și specialiști din domeniul tehnic (locul I la nivel național), conform ”Studiului privind dinamica pieței muncii la nivelul principalelor industrii angajatoare din România în perioada 2016-2017” realizat de Patronatul Investitorilor Autohtoni – PIAROM.

Bună Practică - Centrul de pregatire pentru performanța PERM (Programare – Electronică - Robotică – Mecanică)

Centrul funcționează in cadrul unitatilor de invatamant cu tradiție și rezultate obținute în domeniul tehnic și profesional:

- Colegiului Tehnic Energetic,sector 5
- Colegiul Tehnic Petru Maior , serctor 6
- Colegiul tehnic Carol I, sector 6.
- Colegiul Tehnic Gheorghe Asachi, sector 6 - Centrul de Creatie Fashion Design

Programul are ca scop desfășurarea de activități care să stimuleze abilitățile practice ale elevilor într-un mod plăcut și inovator, vizând combinarea conceptelor științifice cu abilitățile tehnologice, dezvoltă gandirea creativă prin metode prietenoase de învățare, metode bazate pe explorare, experimentare, proiectare de scenarii, care încurajează în mod extraordinar colaborarea în echipă, dar și spiritul competitiv de performanță - elevii participa la diferite competiții desfășurate la nivel municipal și național.

Figura 15 - Numărul de locuri în liceele din Municipiul București, filiera teoretică, în anul școlar 2019/2020

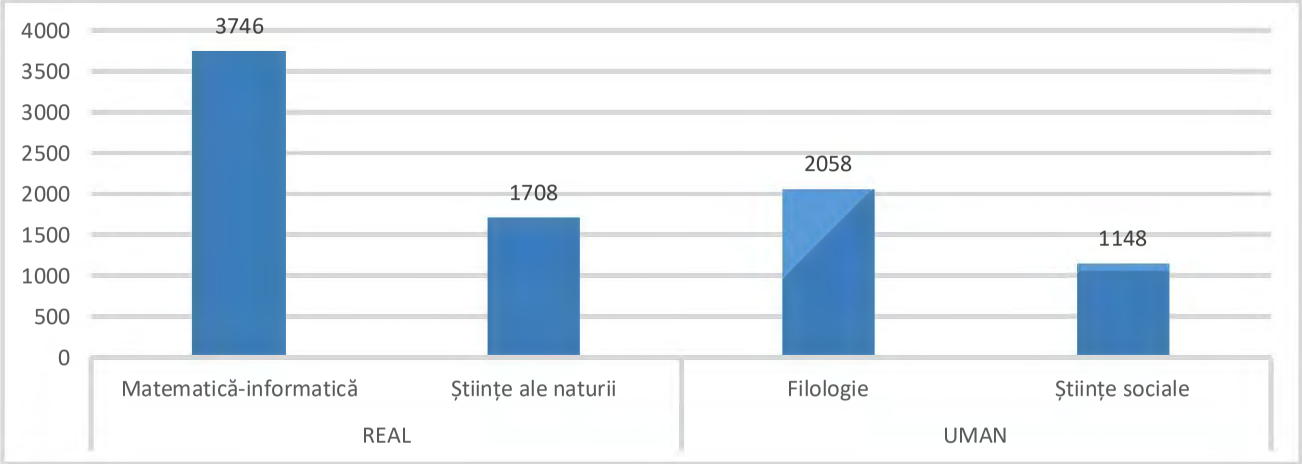

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Figura 16 - Numărul de locuri în liceele din Municipiul București, filiera tehnologică, în anul școlar 2019/2020

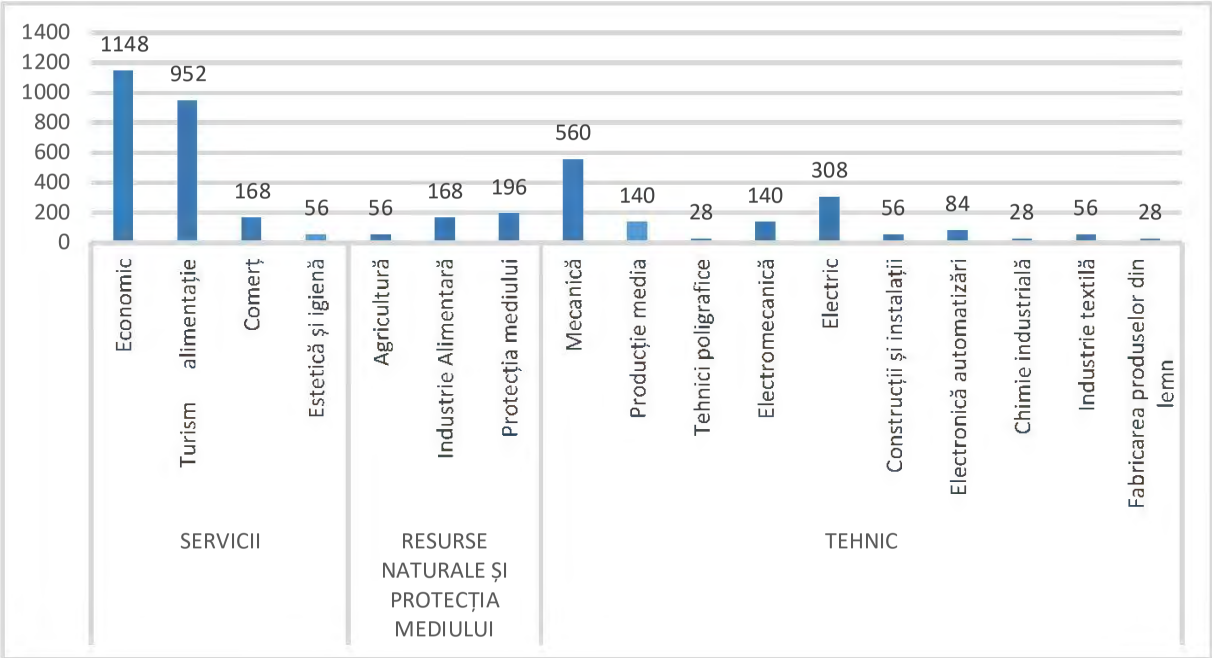

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Figura 17 - Numărul de locuri în liceele din Municipiul București, filiera vocațională, în anul școlar 2019/2020

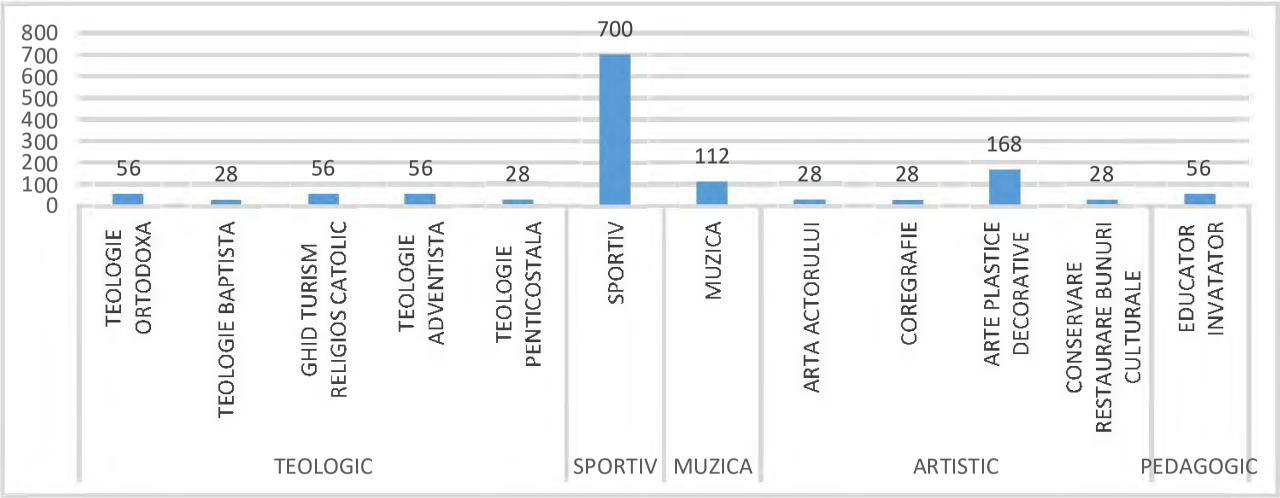

Sursa: Admitereliceu.ro

Domeniul sportiv, cu 700 de locuri, reprezintă 4% din oferta liceală din București, cu un număr de elevi aflat în creștere constantă, în timp ce locurile aferente profilului resurse naturale și protecția mediului reprezintă 3% și sunt încadrate pe specializări ca industrie alimentară, protecția mediului și mai puțin pe agricultură – aici numărul elevilor fiind în scădere. Liceele cu profil artistic, teologic și pedagogic reprezintă fiecare maxim 2% din oferta liceală, cererea pentru acestea fiind din ce în ce mai mică. Dintre acestea, domeniul artă plastică decorativă are cei mai mulți elevi.

Figura 18 - Evoluția numărului de elevi din licee pe specializări, în perioada 2012-2018

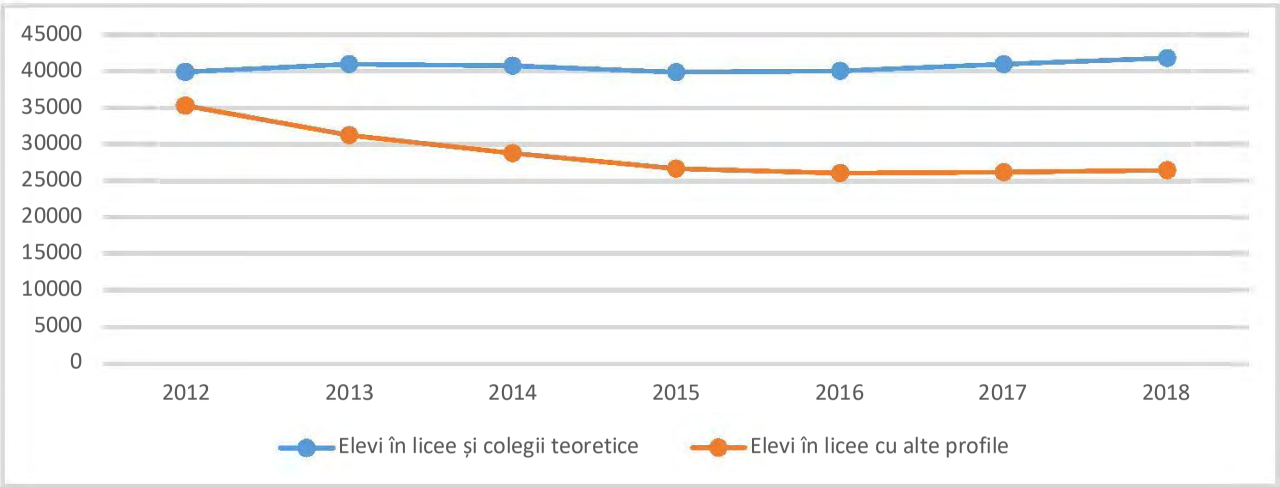

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Figura 19 - Evoluția numărului de elevi din licee pe specializări

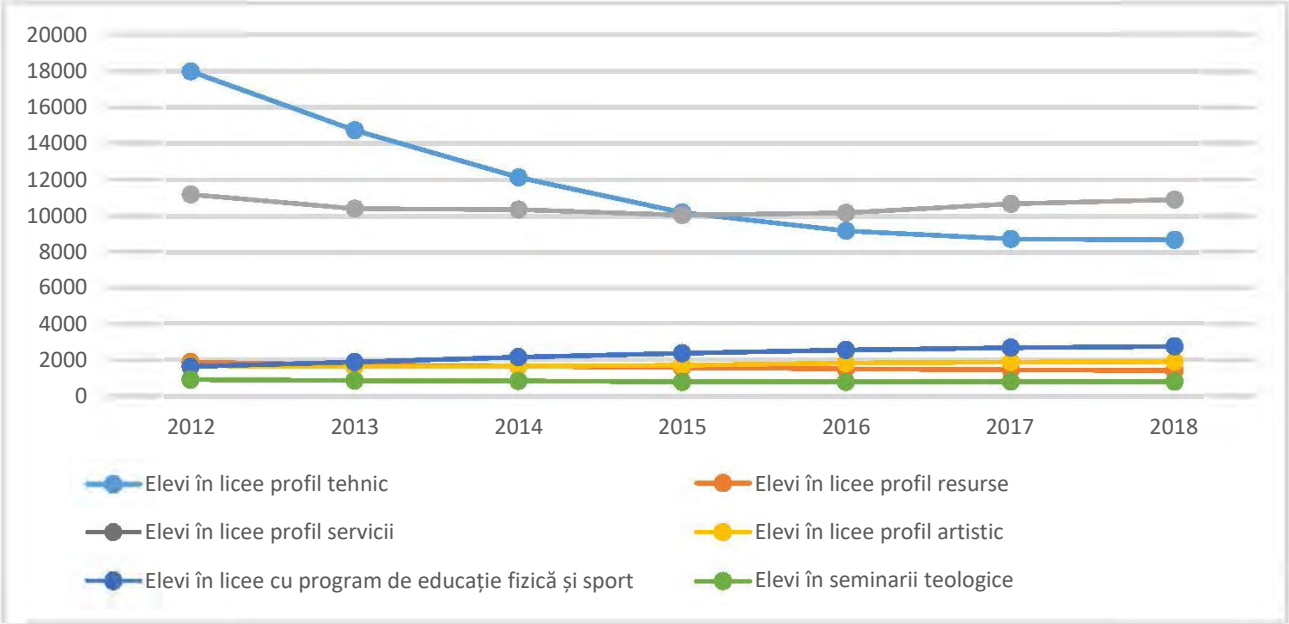

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Învățământul dual

Situația învățământului tehnic este una dictată de contextul național: în România aceste specializări nu sunt privite ca o alternativă viabilă la învățământul liceal, ci ca un loc unde ajung elevii care nu au obținut medii de intrare la liceele teoretice. În ultimii ani, Ministerul Educației și Cercetării și Inspectoratele Școlare au făcut eforturi susținute pentru îmbunătățirea calității acestui tip de învățământ. Cu toate că situația liceelor tehnice nu este încă una ideală, au început să apară clase de învățământ dual, numeroase parteneriate cu operatori economici pentru practica elevilor care se finalizează cu angajarea acestora precum și clase de inovație tehnologică care studiază, de exemplu, domeniul roboticii.

În cadrul filierei tehnologice, învățământul dual asigură oportunităţi sporite de educaţie şi formare profesională pe baza unui contract de parteneriat şi a unor contracte individuale de practică, prin pregătirea organizată în răspunderea principală a operatorilor economici.

În anul 2018, 10 unități din Capitală desfășurau programe de învățământ dual cu profil tehnic sau servicii, de care au beneficiat 233 de elevi. Programele au fost desfășurate cu mari angajatori ca rețele naționale de magazine și distribuție, companii de servicii edilitare, hoteluri și restaurante.

Colaborarea cu operatorii economici şi desfăşurarea pregătirii practice la aceştia a condus la o mai bună pregătire profesională a elevilor şi la posibilitatea ocupării unui loc de muncă.

Tabel 2 - Învățământul dual din Capitală

	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	DOMENIUL DE PREGĂTIRE	CALIFICAREA PROFESIONALĂ	NR. ELEVI ÎNSCRIȘI LA ÎNCEPUTUL ANULUI ȘCOLAR	DENUMIREA OPERATORILOR ECONOMICI CU CARE SUNT ÎNCHEIATE CONTRACTE-CADRU PENTRU PRACTICĂ
1	Colegiul Economic "Costin C. Kiriţescu"	Comerț	Comerciant - vânzător	21	C&A MODA RETAIL (1); COLUMBUS OPERATIONAL (5); DEICHMANN COMERCIALIZARE ÎNCĂLȚĂMINTE (6); HERVIS SPORTS&FASHION (5); KIKA MOBILIER (2); LEATHER&SHOE (2); PEEK&CLOPPENBURG (3); TELEKOM ROMANIA COMMUNICATIONS (4)
2	Colegiul Tehnic "Anghel Saligny"	Construcţii, instalaţii şi lucrări publice	Instalator de instalații tehnico-sanitare și de gaze	21	APA NOVA
3	Colegiul Tehnic "Mihai Bravu"	Construcţii, instalaţii şi lucrări publice	Instalator de instalații tehnico-sanitare și de gaze	58	DISTRIGAZ SUD REŢELE SRL (28); ENGIE SERVICII SRL (28)
4	Colegiul Tehnic Energetic	Electric	Electrician exploatare centrale, statii și rețele electrice	25	P-DISTRIBUTIE MUNTENIA
5	Colegiul Tehnic Mecanic "Griviţa"	Mecanică	Mecanic auto	23	TIRIAC AUTO; PORSCHE ROMANIA
6	Colegiul Tehnologic "Viaceslav Harnaj"	Mecanică	Mecanic agricol	16	APIMAR
8	Colegiul Tehnic "Dinicu Golescu"	Turism şi alimentaţie	Ospatar (chelner) vânzator în unități de alimentație	21	SC BEA HOTELS EASTERN EUROPE (ROMÂNIA) SRL - HOTEL RADISSON (14), SC TROTTER RESTAURANT SRL (14)
9	Colegiul Tehnic "Mihai Bravu"	Turism şi alimentaţie	Ospatar (chelner) vânzator în unități de alimentație	24	CITY GRILL; BOGDAN RESTAURANTE; DISTINCT OPERATIONS; BLUE RESTAURANT
10	Colegiul Tehnic "Mihai Bravu"	Turism şi alimentaţie	Bucătar	24	
			Total	**233**	

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Bună Practică – Învățământul dual în sectorul 3

Sectorul 3 a dezvoltat un program special de revitalizare și promovare a învățământului dual astfel încât acesta să reprezinte o alternativă viabilă de dezvoltare în carieră. Pe lângă acțiunile de reabilitare și modernizare a infrastructurii, programul are o platformă online dedicată, care prezintă oferta de școlarizare, parteneriatele încheiate, descrierea operatorilor economici implicați și a beneficiilor pe care elevii le au când optează pentru specializarea în cadrul unei anumite companii. Platforma prezintă inclusiv testimoniale ale elevilor implicați în diferite programe, ale profesorilor coordonatori și calendar interactiv al perioadelor de înscrieri.

www.invatamantdualinsector3.ro

Reprezentanții ISMB menționează o serie de atuuri sistemului de educație preuniversitară din București în ceea ce privește învățământul profesional și în sistem dual și anume:

- creșterea numărului de clase de învățământ profesional în sistem dual din București și promovarea acestui tip de pregătire școlară și profesională de către ISMB și de către agenții economici
- colaborare foarte bună între Inspectoratul Școlar, directori, cadre didactice, elevi, părinţi, agenţi economici
- receptivitatea unităţilor şcolare faţă de evoluția pieței forței de muncă
- creșterea importantă a investiţiilor în infrastructură, din surse centrale şi locale
- cadre didactice și manageri cu o bună pregătire ştiinţifică şi metodică, majoritatea cu experienţă profesională, inclusiv managerială
- existenţa unui număr foarte mare de cadre didactice calificate, cu gradele didactice II, I şi doctorat;
- interes crescut al unor cadre didactice şi al unor unităţi şcolare pentru participarea în proiecte naţionale şi internaţionale;
- activitatea extraşcolară dedicată

Conform reprezentanților ISMB, problemele cu care se confrunta invatamantul profesional si tehnic din municipiul Bucuresti sunt legate de:

- Clasele de la liceele tehnice se formează in general din absolvenţi ai claselor a VIII-a slab pregătiţi, cu probleme de adaptare si comportament; carenţe mari în pregătirea de cultură generală a elevilor de clasa a IX-a, filiera tehnologică;
- Resurse insuficiente în vederea dotării unor laboratoare cu mobilier şi aparatură;
- Baza materială pentru domeniile cu profil tehnic este depăşită faţă de noile cerinţe ale pregătirii forţei de muncă;
- Manuale insuficiente la clasele a IX-a și a X-a , dar și la clasele din ciclul superior;
- Menţinerea unei rate ridicate a absenteismului şi de părăsire timpurie a sistemului de educaţie;
- Neimplicarea părinților în modul de pregătire al elevilor pentru școală și în activitățile școlii;
- Disponibilitate scăzută a părinţilor pentru problemele adolescenţilor;
- Rezultatele slabe la Examenul Național de Bacalaureat;
- Utilizarea preponderent a metodelor tradiţionale de instruire, educare şi evaluare;
- Existenţa unui număr foarte mare de elevi repetenţi;
- Slab control asupra formării reale de competenţe la disciplinele care nu sunt reprezentate în examenele naţionale sau la care elevii pot opta la examen; mai mult, prin susținerea examenului de compețente profesionale nu se evidențiază activitatea de execuție;

- Accent pe informaţie în detrimentul altor componente ale conceptului de competenţă;
- Neglijarea aspectului formării de valori şi atitudini prin intermediul fiecărei ore de curs;
- Utilizarea insuficientă a conceptului de „a învăța făcând” și teoretizarea în exces;
- Lipsa softurilor educaționale specifice unor discipline;
- Lipsa resursei umane specializate pentru diverse domenii de activitate, în special maiştri instructori şi profesori de instruire practică;
- Procentul mare de elevi cu note între 5-6;
- Număr scăzut al inițiativelor elevilor;
- Dezinteresul elevilor pentru integrare pe piața muncii în domeniul în care s-au pregătit;
- Numărul mare de elevi proveniți din familii cu probleme (sărăcie, șomaj, violență, familii monoparentale).
- Numărul mare de absențe ale elevilor din ciclul superior al liceului;
- Nu toate cadrele didactice aplică metode moderne de predare-învățare (învățarea centrată pe elev și autoevaluare);
- Număr mare de elevi corigenţi și situații școlare neîncheiate;
- Insuficiența unor măsuri consecvente de promovare a învățământului profesional și tehnic, dublată de nivelul foarte scăzut de pregătire al absolvenților de gimnaziu care accesează acest tip de învățământ, cu impact negativ asupra rezultatelor la examene și în privința inserției pe piața muncii după absolvire.

În situația de a fi mai puțin atractive pentru elevi se află multe școli și licee localizate înspre limita administrativ teritorială a capitalei, multe dintre acestea oferind specializări tehnice și profesionale.

Pentru revitalizarea învățământului tehnic pe scară largă, participanții la focus grupul dedicat educației preuniversitare aferent prezentei strategii subliniază necesitatea extinderii bazei materiale pentru învățământul profesional / dual prin dotarea acestora cu aparatură de ultimă generație și oferirea de facilități de tip cantină sau opțiuni de recreere.

Totodată, este necesară atragerea părinților și a reprezentanților mediului de afaceri în discuția referitoare la dezvoltarea și promovarea învățământului profesional și dual ca alternativă de dezvoltare în carieră. O importanță deosebită a fost acordată unei analize de piață cu privire la locurile de muncă disponibile în domeniile tehnice, realizarea unei analize comparative cu privire la beneficiile alegerii unei cariere în domeniul tehnic raportată la alte domenii de activitate și identificării de bune practici și a promovării acestora.

O altă soluție agreată de toți participanții la focus grup a fost transformarea școlilor care nu au un număr mare de elevi în Centre intensive de învățământ profesional / dual (de exemplu: Liceul Tehnologic Dacia).

Complementar investițiilor în infrastructură, conform discuțiilor din cadrul consultării publice, este nevoie de o serie de măsuri de sprijin a elevilor care optează pentru acest tip de învățământ cum ar fi burse atractive de studiu, transport, masă cazare și alte gratuități.

Calificarea cadrelor didactice

În ceea ce privește calificarea cadrelor didactice, în anul școlar 2018 - 2019, 98,26% din posturile didactice erau acoperite de personal calificat, iar din cele 290 de cadre didactice care nu au avut studii corespunzătoare postului solicitat, 165 aveau studii superioare finalizate, 75 erau în curs de calificare, iar 50 aveau studii medii. Totodată, aproximativ 69% din cadrele didactice erau titulari încadrați cu normă de bază, fapt ce indică un grad ridicat de stabilitate în învățământul preuniversitar. Cu toate acestea, la examenul de titularizare (angajare pe perioadă nedeterminată) din anul 2019, doar puțin peste jumătate dintre candidații din București au obținut nota minimă (7).

Tabel 3 - Distribuția cadrelor didactice pe niveluri de calificare în anul școlar 2018 - 2019

Norme/ posturi didactice	17.307
Titulari încadrați în norma de bază	11.971
Titulari (încadrați peste norma de bază în regim de plata cu ora)	1.705
Cadre didactice angajate în baza prevederilor art. 93^1 din Legea nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare (în norma de bază)	256
Cadre didactice angajate în baza prevederilor art. 93^1 din Legea nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare (încadrate peste norma de bază în regim de plata cu ora)	29
Cadre didactice calificate angajate pe perioadă determinată (încadrate în norma de bază)	1684
Cadre didactice calificate angajate pe perioadă determinată (încadrați peste norma de bază în regim de plata cu ora)	330
Cadre didactice calificate participante la concursul organizat la nivel județean / pe parcursul anului școlar cu medii minim 5 (cinci) încadrate cu norma de bază sau pe fracțiune de normă)	265
Personal didactic calificat asociat (angajat în alte domenii de activitate) încadrat în regim de plata cu ora	213
Personal didactic calificat pensionat încadrat în regim de plata cu ora	664
Cu studii superioare, în alt domeniu diferit de cel corespunzător postului didactic	115
Studenţi, în curs de calificare	45
Cu studii medii	27

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Casa Corpului Didactic, alături de ISMB, dispune de un număr de 53 de centre de formare la nivelul municipiului, de 19 programe de formare acreditate și de 55 de programe de formare avizate M.E.N. în domenii precum face-to-face (38), blended learning (5) și e-learning (12). În anul școlar 2018-2019, din totalul personalului ISMB, 5630 au participat la cursuri de formare. Adițional, au fost desfășurate o serie de evenimente de informare, formare și consiliere a cadrelor didactice responsabile de proiecte și programe din unitățile de învățământ bucureștene pentru programul Erasmus+.

Reprezentanții ISMB menționează o serie de atuuri ale sistemului de educație preuniversitară din București în ceea ce privește personalul didactic și anume:

- activitatea de coordonare și monitorizare a formării continue a personalului didactic;
- oferta de formare diversificată și atractivă a C.C.D București;
- numărul mare de cadre didactice implicate în obținerea gradelor didactice;
- existența unui număr destul de ridicat (1122) de cadre didactice membre în Corpul Național de Experți în Management Educațional;
- existența unei rețele de profesori metodiști bine pregătiți din punct de vedere profesional, care completează în activități corpul de inspectori ai ISMB;
- reducerea numărului de norme didactice ocupate de cadre didactice fără studii în specialitatea postului;
- ocuparea posturilor didactice/catedrelor în proporţie de peste 98% la nivelul anului 2017;

- derularea programelor de formare / dezvoltare profesională care contribuie la asigurarea unor resurse umane cu pregătire managerială bună (inspectori, directori, profesori metodişti, cadre didactice calificate superior pentru mentorat, masterat în management educaţional, doctorat;
- actualizarea permanentă a datelor postate pe pagina web a I.S.M.B. (www.ismb.edu.ro), pentru informarea legată de mobilitatea personalului didactic;

Conform reprezentanților ISMB, problemele legate de personalul didactic cu care se confruntă învățământul preuniversitar din municipiul București se referă la:

- insuficiența personalului didactic-auxiliar și nedidactic normat la nivelul unităților de învățământ;
- existența unor neconformități în funcționarea unităților de învățământ particular cu privire la situația juridică a acestora și la modalitățile de angajare a personalului didactic;
- numărul insuficient de posturi aprobate de M.E.N pentru funcțiile de consilier psiho-pedagog școlar, profesor îndrumător și de sprijin, logoped, etc.;
- încadrarea cu personal necalificat la anumite discipline / specializări: educatoare, învăţământ special.

Educație contemporană

Satisfacția cu privire la instituțiile de învățământ din municipiu prezintă printre cele mai mici procente la nivel european, cu 48% dintre cetățeni care au o opinie pozitivă, valoare ce plasează Municipiul București pe penultimul loc, înaintea Sofiei, unde același indicator înregistra o valoare de 47%.

Figura 20 - Satisfacția privind școlile și alte instituții de învățământ în capitalele și orașele Uniunii Europene

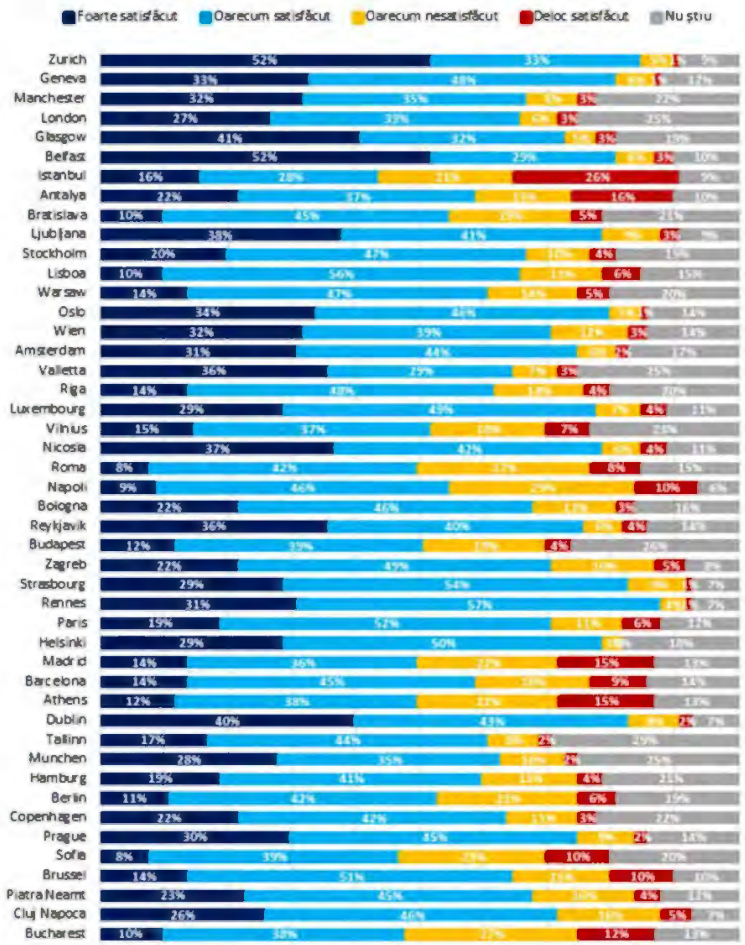

Sursa: Eurostat

Doar 10% dintre persoane se declară "foarte satisfăcute", situație similară cu cea din Lisabona și Bratislava, valori mai mici fiind înregistrate doar în Roma și Sofia. Majoritatea de 38% sunt satisfăcuți de unitățile de învățământ, în timp ce un procent semnificativ, de 27% se declară doar "oarecum satisfăcuți". Și procentul celor care se declară "deloc satisăcuți" (12%) este relativ mare comparativ cu alte orașe europene, siruația fiind mai gravă doar în Istambul, Madrid și Atena.

Educație contemporană

În cadrul focus grupului dedicat educației preuniversitare aferent prezentei strategii, reprezentanții Ministerului Educației aduc aminte de faptul că elevii din Municipiul București trebuie să fie conștienți de faptul că locuiesc într-o capitală europeană competitivă și trebuie să se pregătească pentru a deveni viitori cetățeni europeni și pentru a profesa în aceste condiții.

În vederea dezvoltării continue a educației preuniversitare atât pentru rezolvarea problemelor existente cât și pentru tranziția la un proces educativ modern și inteligent, participanții la focus grup recunosc faptul că sistemul de învățământ este codependent nu doar de legislația națională în domeniu ci și de mediul urban și economic în care funcționează. Astfel, apare necesitatea de colaborare între toți actorii implicați (administrații publice municipale și locale – cum ar fi direcțiile de învățământ din cadrul primăriilor de sector, mediul privat, părinți, copii, ONG-uri) și de deschidere a procesului educativ către comunitatea locală. Interacțiunile pe care educația le stabilește cu acest mediu înconjurător țin de domenii diferite cum ar fi economia, incluziunea socială, cetățenia activă, cultura, etc., scopul final al procesului educativ fiind acela de a furniza orașului cetățeni activi pe piața forței de muncă și implicați în dezvoltarea comunității.

- Participanții la focus-grupul dedicat educației preuniversitare propun înființarea unor structuri asociative de tipul unor Centre de Cartier sau a unor Centre Comunitare de Învățare Permanentă[470] pe modelul cvadruplu-helix, care, pe lângă activitatea de a desfășura activități sociale, culturale și educative la nivelul comunității, să funcționeze totodată ca platforme de dezbatere "la firul ierbii" și lobby pentru îmbunătățiri sau schimbări în procesul educativ din comunitatea respectivă. Astfel, Municipiul București poate încerca să devină un Learning City[471], alăturându-se unei rețele globale de orașe care au ca scop "asigurarea educației de calitate, inclusivă și echitabilă și promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți"[472].
- Este menționată și ideea de asigurare a infrastructurii pentru petrecerea timpului liber astfel încât elevii să poată folosi spațiul școlar și după terminarea orelor de curs.
- În cadrul tuturor tipurilor de învățământ a fost constatată necesitatea realizării unor programe de mentorat și de schimburi internaționale de cunoștințe pentru profesorii din Capitală, care să fie orientate spre dezvoltarea competențelor și adaptarea metodei de predare, noile tehnologii, depășirea rolului de profesor și adoptarea unui rol de mentor pentru elevi, practicarea educației centrate pe elev, orientare în carieră precum și practici de educație alternativă și non-formală sau inovație.
- Totodată, apare necesitatea adaptării procesului educațional astfel încât să includă formarea de competențe contemporane, așa cum sunt acestea stabilite prin Noua agendă pentru competențe în Europa publicată în anul 2016 de către Uniunea Europeană (ex: comunicare, vorbit în public, antreprenoriat, democrație participativă, incluziune și egalitate de șanse, prezentare grafică etc.).
- Reprezentanții ISJ menționează necesitatea armonizării și uniformizării disciplinei de consiliere în școli, astfel încât aceasta să fie un proces complex, continuu și susținut, realizat prin coordonarea dintre consilierii școlari și diriginte.

4
[70] Proiect inițiat deja de Guvern la nivel legislativ în anul 2017, ce presupune centre de educație care trebuie operaționalizate și înființate de către consiliile locale https://gov.ro/ro/guvernul/sedinte-guvern/centre-comunitare-de-invatare-permanenta-pentru-imbunatatirea-calificarii-fortei-de-munca
4
4
[71] Learning City, UNESCO https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities/build-learning-city
[72] Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 4 al Națiunilor Unite https://sustainabledevelopment.un.org/sdg4

- Totodată, a fost identificat potențialul de elaborare a unei oferte complexe de programe de voluntariat unde elevii și profesorii să se poată implica.
- A fost identificată nevoia de flexibilizare a procesului educațional pentru ca acesta să se poată adapta atât la cerințele și nevoile noilor generații de elevi cât și la cerințele și nevoile elevilor care provin din familii aflate în risc de sărăcie și excluziune socială.
- Ideea de deschidere a fost adusă și în cadrul discuției despre mediul de învățare, astfel încât instituțiile de învățământ din Capitală ar trebui să asigure accesul în școală fără probleme a persoanelor cu dizabilități cât și să ofere un ambient școlar favorabil învățării prin amenajarea de spații de relaxare și spații de învățare cu un design prietenos (exemplu: grădinița circulară[473]).
- O altă problemă adusă în discuție în cadrul focus grupului dedicat educației preuniversitare aferent prezentei strategii este cea a activităților extrașcolare și a dotărilor necesare desfășurării acestora. Momentan nu există spații pentru desfășurarea programului școală după școală, sau suficiente dotări sportive dedicate – de exemplu bazine de înot – unde elevii să își poată petrece timpul liber în cadrul unor activități organizate.

Bună Practică – Learning city

UNESCO, prin intermediul Rețelei Globale a Orașelor de Învățare definește un "Learning City" ca un oraș care își mobilizează eficient resursele în fiecare sector pentru a promova învățarea incluzivă de la învățământul de bază până la învățământul superior; revitalizează învățarea în familii și comunități; facilitează învățarea pentru și la locul de muncă; extinde utilizarea tehnologiilor moderne de învățare; îmbunătățește calitatea și excelența în învățare; și favorizează o cultură a învățării de-a lungul vieții. În acest sens, orașul urmărește îmbunătățirea abilității individuale, coeziunii sociale, prosperității economice și culturale și dezvoltării durabile. Bune practice în domeniul orașelor de învățare pot fi identificate pe tot globul:

Orașul egiptean Aswan a dezvoltat o strategie care integrează o varietate de proiecte, inclusiv programe de grădinărit și de conservare a apei în școli, precum și diverse oportunități de pregătire antreprenorială pentru toate grupurile societății.

În Chengdu, China, au loc câteva exemple de bune practici în învățarea pe tot parcursul vieții: de exemplu, a fost creat un program inovator care combină învățarea cu plimbările în jurul orașului, fiecare traseu concentrându-se pe o temă diferită, cum ar fi caracteristicile regionale, tradiționale, culturale și industrie modernă, fapt ce demonstrează o utilizare inteligentă a resurselor publice și private.

Medellín, în Columbia, coordonează o serie de programe inovatoare, inclusiv unul care a contribuit la reintegrarea cu succes a peste 4.650 de elevi care au abandonat la școala, prin implicarea acestora într-un sistem unu la unu, proces urmat de o componentă de monitorizare și evaluare „Cum ne descurcăm?".

În orașul mexican Santiago, cetățenii au acces la o gamă largă de clase gratuite, inclusiv cursuri de robotică pentru copii și antrenamente anti-bullying. Orașul a dezvoltat, de asemenea, un cadru de indicatori care permit monitorizarea și evaluarea progreselor sale de învățare în dezvoltarea orașului.

4
[73] Grădiniță circulară, Fuji, Japonia https://www.igloo.ro/gradinita-fuji/

Abandon școlar

Conform studiului Sistemul Educațional din România realizat de Institutul Național de Statistică[474], în cadrul învățământului gimnazial, în anul 2016 - 2017 rata abandonului școlar în Municipiul București era de 1,2%, printre cele mai mici valori înregistrate de un centru urban la nivel național. În cadrul învățământului liceal și profesional, Regiunea București – Ilfov înregistra în același an o rată a abandonului școlar de 2.1%, de asemenea printre cele mai mici valori la nivel național.

Rata abandonului școlar este calculată de Institutul Național de Statistică pe baza diferenței între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar. Acest indicator arată o creștere a ratei abandonului școlar odată cu înaintarea în vârstă și cu creșterea nivelului de școlarizare al elevilor. Astfel, problemele de părăsire a educației sunt mai pronunțate în cadrul învățământului liceal și profesional față de nivelul primar, dar sunt alarmante în cadrul învățământului postliceal și de maiștri, unde ratele abandonului școlar sunt mai mult decât duble față de nivelul liceal. Acest fenomen este confirmat și de un studiu al abandonului școlar la nivel de cohortă realizat de UNICEF[475] pe medii de rezidență în România. Același studiu identifică probleme de abandon școlar mai mari în rândul elevilor de sex masculin și în cadrul mediului rural. Astfel, situația Municipiului București este mai bună decât cea a Regiunii București-Ilfov sau a mediei naționale. Dacă în perioada 2012-2014 sunt sesizabile creșteri ale ratei abandonului școlar în cadrul tuturor nivelurilor de învățământ, începând cu anul 2015 situația s-a îmbunătățit. În anul 2017, valorile acestui indicator în municipiul București se plasează sub valorile din anul 2012.

Figura 21 - Evoluția ratei abandonului școlar pe niveluri de învățămât în perioada 2012 – 2017

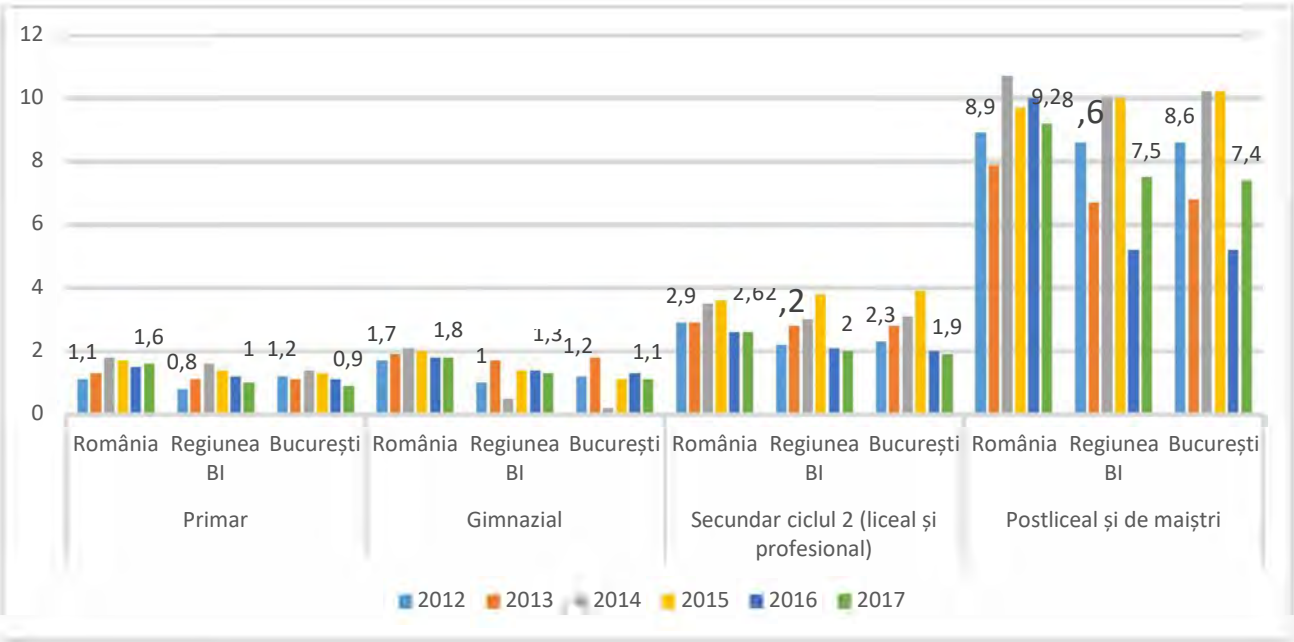

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

La nivelul ISMB nu există o preocupare constantă pentru monitorizarea abandonului școlar din cauza neclarităților legislative cu privire la definirea acestui indicator, care nu arată o situație reală a părăsirii școlii deoarece cuprinde inclusiv elevii exmatriculaţi definitiv sau cei care din diferite motive părăsesc sistemul de învăţământ. Cu toate acestea, în anul 2018-2019 au putut fi identificați 1.028 de copii aflați în risc de abandon școlar, dintre care 458 au beneficiat de consiliere de specialitate. Pe viitor, o atenție

[474] http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/sistemul_educational_in_romania_2016_2017.pdf

[475] https://www.unicef.org/romania/reports/look-participation-education-using-cohort-analysis

specială trebuie acordată monitorizării acestui fenomen deoarece abandonul școlar reprezintă o problemă deosebită în special în cadrul comunităților dezavantajate de la nivelul municipiului.

Concursuri și olimpiade

În ceea ce privește performanțele la concursurile și olimpiadele școlare, învățământul din Municipiul București excelează prin numărul mare de premii obținute atât la etapele naționale cât și la cele internaționale, de ordinul sutelor. Totodată, capitala este locul de organizare a multor competiții școlare și extrașcolare. Numai în anul 2017 – 2018, aici au avut loc 15 olimpiade și concursuri naționale, 3 olimpiade și concursuri internaționale precum și 5 festivaluri și concursuri naționale extrașcolare.

Tabel 4 - Rezultate la concursuri și olimpiade

Nr.Crt.	Olimpiade și concursuri	Premiul I	Premiul II	Premiul III	Mențiune	Medalie aur	Medalie argint	Medalie bronz
1	Concursuri naționale	25	22	12	46			
2	Olimpiade internaționale	7	2	7	2	14	16	12
3	Olimpiade naționale	142	135	112	228			

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Reprezentanții ISMB menționează o serie de atuuri sistemului de educație preuniversitară din București în ceea ce privește calitatea actului educațional și anume:

- calitatea ridicată și diversitatea programului activităților educative implementate la nivelul rețelei școlare;
- capacitatea instituțională de organizare a olimpiadelor și concursurilor naționale precum și informatizarea activității ISMB prin implementarea unor aplicații de gestiune a proceselor specifice (inspecție școlară, normare, rețea școlară, secretariat-arhivă);
- existența și funcționalitatea parteneriatului educațional cu autoritățile administrației publice locale, asociațiile de părinți, Consiliul Municipal al Elevilor, PROEDUS, organizațiile nonguvernamentale și alți parteneri de dialog social.

Conform reprezentanților ISMB, problemele calitative cu care se confruntă învățământul preuniversitar din municipiul București sunt legate de:

- preocuparea redusă privind monitorizarea centralizată a absenteismului și a părăsirii timpurii a școlii, precum și pentru implementarea unor programe locale de prevenire și combatere a acestor fenomene;
- numărul extrem de redus al programelor educaționale cu finanțare europeană (tip Erasmus +) în care ISMB să figureze ca beneficiar sau partener;

Proiecte educaționale

Anual în Municipiul București se implementează numeroase proiecte educaționale care privesc dezvoltarea unui învățământ performant și incluziv.

Dintre proiectele implementate în anul 2017 – 2018 amintim:

- Consorţiul Învăţământ Special Bucureştean, format din 9 unități de învățământ special gimnazial, care a derulat proiectul cu titlul „Inserţia socio-profesională a persoanelor cu dizabilităţi mintale – fundament al incluziunii sociale de calitate - VET4INCLUSION”

- „Instruire practică de calitate la standarde europene pentru tinerii cu dizabilităţi de vedere-şansă pentru o viaţă mai bună”
- “Educaţie de calitate pentru un viitor mai sigur al elevilor deficienţi de auz, pentru şanse egale de angajare pe piaţa europeană - Pregătiţi pentru viitor”
- „Activități nonformale pentru grupuri inclusive de elevi”- NON4MAL 4 ALL”
- „Să descoperim Europa împreună prin armonizarea diferențelor - Europe’s Friends”
- „Egalitate de șanse pentru persoanele cu dizabilități în context european”
- „Șanse pentru o pregătire profesională europeană a elevilor cu dizabilități”
- „Formare profesională de calitate pentru persoanele cu dizabilităţi de vedere”
- „Elevi buni, buni profesioniști! Pregătirea practică a tinerilor deficienți de auz, bază a inserției socioprofesionale”
- „Toți împreună, toți la fel”
- „Jocuri serioase pentru promovarea multilingvismului în educația timpurie a copiilor"
- ”Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți” – CRED”
- ”Educarea elevilor pentru economia circulară - economie care produce zero deșeuri”
- „Metode de educație non formală – teatru de improvizație. Festivalul ImproTEEN”
- “Cuvinte care se văd, gesturi care se aud”
- ”Să vorbim despre piața financiară ne-bancară”
- ”Valențe culturale ale securității și sănătății în muncă”
- ”Vânătoare de Comori”
- ”World’s Largest Lesson” (Cea mai mare lecție din lume)
- ”Un viitor sustenabil cu și pentru tineri”
- „Bucureştiul – cunoaştere şi performanţă”

Adițional, în anul 2018-2019, pe lângă continuarea unora dintre proiectele menționate anterior, au fost derulate următoarele:

- Proiectul educațional ”Școala Profesională - Drumul Tău Spre Excelență”, desfășurat în perioada 1 februarie – 15 martie 2019, în parteneriat cu Centrul de Proiecte Educaționale și Sportive București – PROEDUS. Proiectul a vizat, pe de o parte informarea profesorilor, părinților și agenților economici privind modul de organizare și funcționare a învățământului dual, condițiile de acces la învățământul profesional și tehnic, beneficiile formării profesionale inițiale prin învățământul profesional și tehnic în general și ale formării prin învățământul dual, iar pe de altă parte informarea a cel puțin 13.000 elevi de clasa a VIII-a, din 300 de unități de învățământ gimnaziala din Municipiul București, privind oportunitatea oferită de învățământul profesional și profesional dual;
- Atelierul de lucru cu tema ”Relația dintre școală și familie-baza educațională a societății. Formarea personalității elevilor prin prisma tradițiilor și obiceiurilor”, organizat de Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Ucraina (ACDERU) și Casa Corpului Didactic Ilfov, desfășurat la Cernăuți în data de 30 aprilie 2019;
- Numeroase conferințe și simpozioane cu tema educației
- Obținerea statutului de „Școală Europeană”, astfel: din totalul celor 11 candidaturi depuse, 3 unități au obținut acest titlu: Colegiul Național ”Gheorghe Șincai”, Liceul Teoretic ”Ștefan Odobleja” și Școala Superioară Comercială ”Nicolae Kretzulescu”.

Programe sociale

Anual, în cadrul instituțiilor de învățământ din Municipiul București sunt oferite următoarele programe sociale:

- Bani De Liceu – numărul total de beneficiari în ultimul an a fost de 55 elevi care au primit în total 101.457 lei;
- EURO 200 – în acest program au fost 2 beneficiari în anul școlar 2018-2019;
- Burse Profesionale – au fost acordate 2.015 burse profesionale conform H.G. nr. 1062/2012, în anul școlar 2018 - 2019 în valoare de 3.849.053 lei;
- Rechizite Școlare – în anul școlar 2018-2019 au fost acordate 2.555 pachete de rechizite școlare, conform Legii nr. 126/2002 pentru aprobarea OUG Nr. 33/2001 în valoare de 55.792 lei.
- Pentru anul școlar 2018-2019 au fost încheiate un numar de 50 de contracte cu editurile pentru furnizarea manualelor școlare, în valoare de 832.903 lei.

Primăria Municipiului București prin intermediul DGASPC oferă, o dată pe an, 450 de lei copiilor din învățământul primar și gimnazial care provin din familii unde venitul pe membru este mai mic de 1.900 de lei, pentru procurarea rechizitelor școlare.

În anul școlar 2019-2020 Primăria Sectorului 1 a oferit o masă caldă elevilor din două unități de învățământ din sector, în timp ce programul pilot "Masa caldă" realizat de M.E.N. și aporbat de Guvernul României la începutul anului 2020 include și două școli din București, una din sectorul 2 și una din sectorul 4.

Primăriile de sector oferă și acestea o serie de burse pentru elevii bucureșteni în urma modificării legii educației, conform căreia autoritățile locale sunt obligate să ofere burse de performanță, de merit, de studiu și de ajutor social elevilor din învățământul preuniversitar. Cuantumul acestora se stabilește de către fiecare consiliu local în parte, existând diferențe atât de de la un sector la altul, cât și în funcție de nivelul de educație sau tipul de performanță. De exemplu, conform unei analize realizate de platforma online Buletin de București[476], un elev olimpic premiat la o etapă națională din sectorul 2 poate avea o bursă lnară de 1000 de lei, în timp ce un elev din sectorul 4 cu aceleași performanțe poate avea o bursă lunară de doar 50 de lei.

Sectorul 2 oferă cele mai mari burse maxime pentru elevii cu performanțe școlare și la olimpiade deosebite, urmat de sectorul 1 care oferă cele mai mari burse în cadrul elevilor cu note între 8,5 și 9,9. Pe de altă parte, sectoarele 2 și 6 oferă, în general, cele mai mici burse.

Deasemeni, trebuie făcută precizarea că sectoarele 2, 3 și 4 diferențiază bursele de merit fie în funcție de locul obținut la etapa județeană a olimpiadei, fie în funcție de nivelul de școlarizare, cu sume mai mici pentru elevii din învățământul primar și sume maxime pentru cei din învățământul gimnazial, astfel încât bursele de merit minime ajung până la 50-70 de lei de elev. O altă situație particulară este cea a sectorului 3, care oferă cea mai mare bursă elevilor cu nota 10 din licee, în schimb elevilor din gimnaziu cu aceeași performanță le oferă doar 140 de lei.

În ceea ce privește bursele sociale oferite, diferențele de la un sector la altul sunt ceva mai mici, cu sectoarele 1, 2 și 3 care oferă maxim 300 de lei fiecare și sectoarele 4, 5 și 6 care oferă mai puțin de 200 de lei fiecare.

În anul 2019, Consiliul Național al Elevilor s-a adresat Guvernului României pentru stabilirea cuantumului minim al burselor astfel încât toți elevii să poată beneficia de același tip de ajutor, indiferent de localitatea/sectorul unde aceștia învață.

[476] https://buletin.de/bucuresti/elevii-sunt-rasplatiti-in-functie-de-sector-diferentele-dintre-bursele-scolare-ajung-la-950-ron/

Figura 22 - Burse maxime oferite elevilor de către consiliile locale ale sectoarelor Capitalei

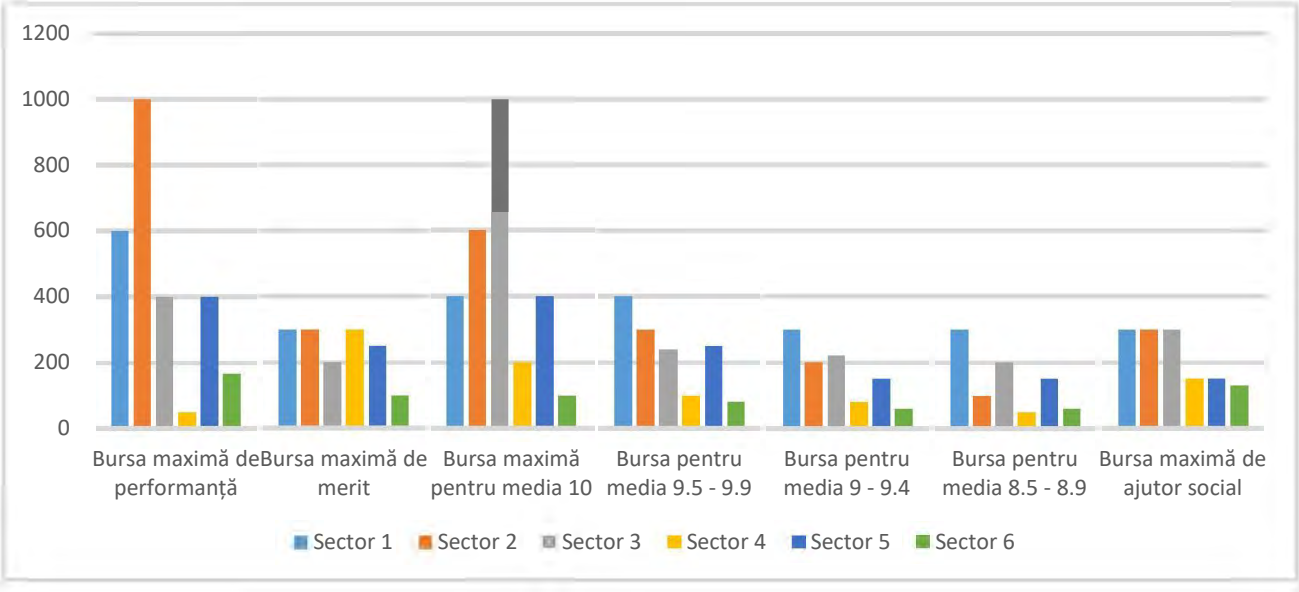

Sursa: Buletin de București

O altă problemă identificată în cadrul focus grupului dedicat educației preuniversitare aferent prezentei strategii este cea a stării de sănătate a elevilor și a asigurării condițiilor optime pentru aceștia. Astfel, reprezentanții ISMB atrag atenția asupra numărului mare de copii ce dezvoltă afecțiuni ale coloanei vertebrale atât din cauza mobilierului din sălile de clasă dar și din cauza lipsei mișcării. Un alt risc major în rândul copiilor este dezvoltarea deficiențelor de vedere, fiind necesară depistarea timpurie a acestora. În momentul de față controalele de depistare a problemelor medicale nu se realizează în majoritatea școlilor datorită lipsei personalului medical. Conform estimărilor reprezentanților ISMB, în sistemul de educație este nevoie urgentă de un număr mare de cadre medicale (cel puțin 60 de asistente medicale și 20 de medici) – totuși, aici este identificată și problema lipsei interesului medicilor pentru a se înscrie la posturile oferite de Inspectoratul Școlar al Municipiului București. Adițional, reprezentanții Asociației Elevilor din București și Ilfov menționează și probleme mai punctuale cum ar fi lipsa produselor elementare de igienă personală (săpun, hârtie igienică, etc.) în majoritatea școlilor din municipiu.

Proporţia elevilor bolnavi este mai mare la grupa de vârstă 11-15 ani, comparativ cu celelalte categorii de vârstă. Prevalenţa bolilor dispensarizate se înscrie pe o curbă ascendentă până la grupa de vârstă 11-15 ani, înregistrându-se o ușoară creştere la vârsta de 4-7 ani, faţă de anul şcolar 2013-2014. Faţă de același an şcolar se observă, în general, o scădere a prevalenţei bolilor dispensarizate la grupele de vârstă 0-4 ani, 7-11ani, 11-15 ani şi 15-19 ani.

Figura 23 - Prevalența afecțiunilor dispensarizabile în școli

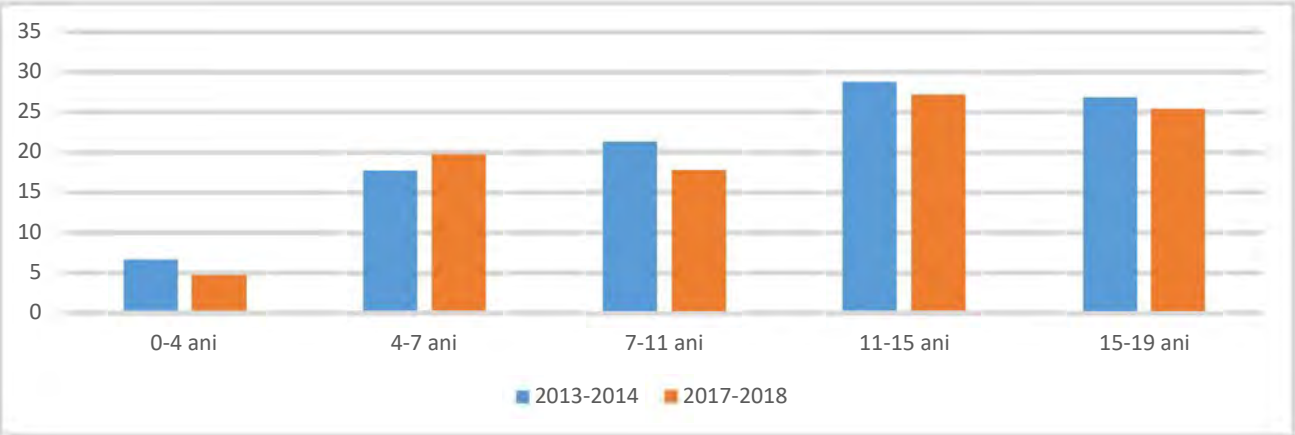

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Pe primul loc în ceea ce privește prevalența s-au situat afecţiunile senzoriale (predominant vizuale), urmate de bolile neuropsihice (în special, intelect la limită şi tulburări de vorbire), bolile metabolice şi de nutriţie (reprezentate preponderant prin obezitate neendocrină, hipotrofie ponderală manifestă), în timp ce afecțiunile aparatului locomotor și bolile respiratorii (astm bronşic, alte boli respiratorii cronice) sau situat pe ultimele locuri.

Tabel 5 - Preponderenţa principalelor grupe de afecţiuni dispensarizate în funcţie de grupa de vârstă examinată

Loc	0-4 ani	4-7 ani	7-11 ani	11-15 ani	15-19 ani
I	Boli metabolice și de nutriție	Boli neuropsihice	Boli senzoriale	Boli senzoriale	Boli senzoriale
II	Boli senzoriale	Boli senzoriale	Boli neuropsihice	Boli neuropsihice	Boli ale aparatului locomotor
III	Boli neuropsihice	Boli metabolice și de nutriție	Boli metabolice și de nutriție	Boli metabolice și de nutriție	Boli metabolice și de nutriție
IV	Boli ale aparatului locomotor	Boli ale aparatului locomotor	Boli ale aparatului locomotor	Boli ale aparatului locomotor	Boli neuropsihice
V		Boli respiratorii	Boli respiratorii	Boli respiratorii	Boli respiratorii

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

Bolile senzoriale (preponderant vizuale), au fost reprezentate de viciile de refracţie (miopii, hipermetropii, astigmatism), ratele de prevalenţă specifică crescând odată cu vârsta, dar și cu procesul de şcolarizare, prin accentuarea efortului vizual la elevi, cu moderată scădere la grupa de vârstă 15-19 ani.

Afecţiunile aparatului locomotor au fost constituite în special din viciile de postură ale coloanei vertebrale, în producerea acestora putând fi incriminaţi pe lângă factorul predispozant genetic, mobilierul şcolar ne-ergonomic, neadaptat taliei copilului şi regimul de viaţa sedentară.

Tulburările neuropsihice cele mai frecvente la copiii din creşe, grădiniţe şi ciclul primar au fost: tulburările de vorbire, tulburările nevrotice şi retardul psihic. La copiii din ciclul gimnazial şi liceal, a fost sesizată o creştere a tulburărilor nevrotice şi de comportament, precum şi a cazurilor de retard psihic şi intelect de limită.

Prevalenţa HTA juvenilă, ulcer gastro-duodenal, diabet zaharat şi spasmofilii, afecţiuni în a căror etiopatogenie sunt implicate şi stresul și suprasolicitarea nervoasă, este superioară la grupa de varsta 15-19 ani (ciclul liceal și profesional).

Pe lângă problema sănătății elevilor, apare în discuție și siguranța acestora, iar aici participanții la focus grup semnalează contextul urban în care sunt plasate școlile și faptul că de multe ori măsurile de siguranță luate de instituțiile de învățământ trebuie să fie suplimentate de sisteme de supraveghere conectate direct la dispeceratele de poliție.

Participanții la focus grup subliniază necesitatea intervenției integrate în școli prin acțiuni comune ale DSP, DGASPC și a Poliției Locale, precum și colaborarea cu experți în domeniul social pentru furnizarea de servicii complementare elevilor aflați în dificultate.

Siguranța în școli

În intervalul 2011 - 2017, violența școlară a crescut în unitățile de învățământ din municipiul București, în anul 2017 fiind înregistrate rate fără precedent ale atacurilor la persoană, atentate la securitatea unității școlare și ale altor fapte de violență. Reprezentanții Inspectoratului școlar declară faptul că după Implementarea Proiectului ”Săptămâna – Implică-te în viața ta!”, s-au diminuat actele de violență pe semestrul al II- lea al anului școlar. Astfel, în primul semestru al anului 2017 au fost sancționați pentru acte de violență 831 de elevi, urmând ca în semestrul doi numărul acestora să se reducă la 370. Majoritatea au primit mustrări scrise și observații individuale, cazurile în care elevii au fost exmatriculați sau mutați în alte clase fiind foarte puține.

Figura 24 - Evoluția actelor de violență în școli, 2011 - 2018

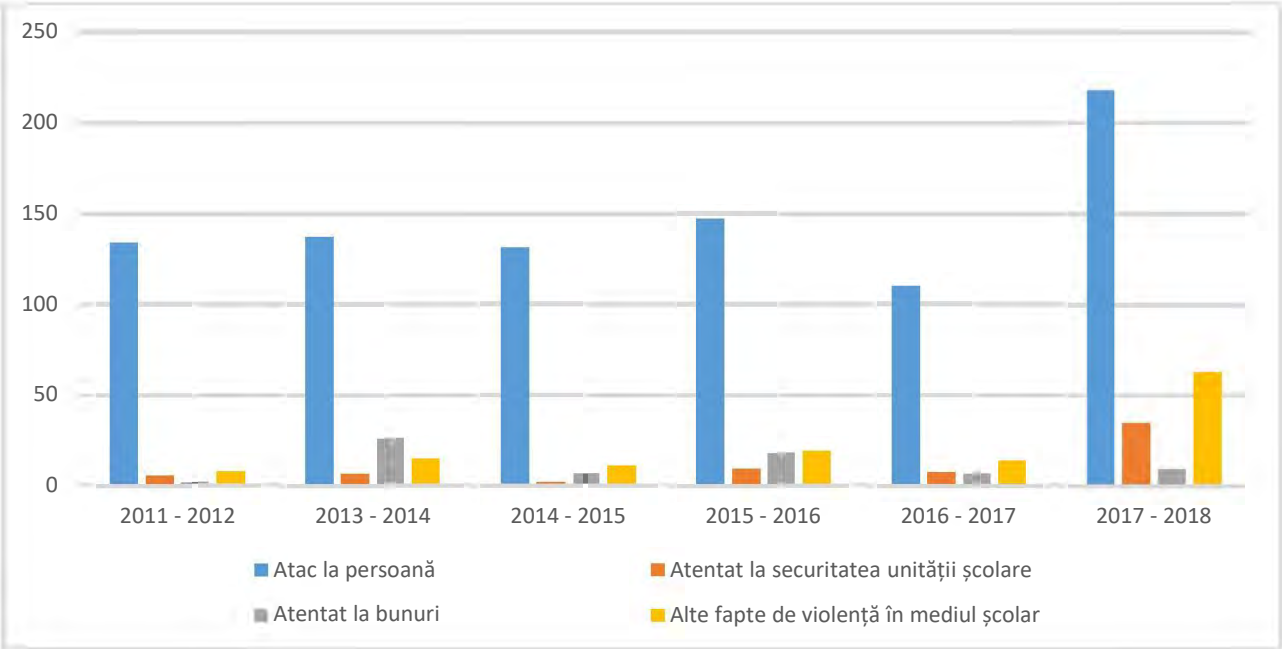

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București

La nivelul școlilor au fost luate măsuri de prezentare a cazurilor de violență precum și întâlniri cu ofiţerii Direcţiei de Prevenirea şi Combaterea Criminalităţii cu elevii și părinții acestora, în timp ce la ISMB se monitorizează atent unitățile cu risc de violență.

ISMB derulează în paralel o serie de acțiuni de prevenire a violenței în școli:

- Au fost încheiate parteneriate de colaborare „Şcoală - Secţia de poliţie - Autorităţi locale – Asociaţia de părinţi, reprezentantul elevilor”, cu responsabilităţi clare pentru fiecare parte semnatară;
- Au fost semnate parteneriate de colaborare cu Inspectoratul General al Poliţiei Române prin Serviciul Independent pentru Intervenţii şi Acţiuni Speciale, Direcţia Generală de Poliţie a Municipiului Bucureşti, Direcţia Generală de Jandarmi a Municipiului Bucureşti, Agenţia Naţională Antidrog, Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București, Direcţia de Sănătate Publică Bucureşti, Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București;
- S-au realizat proiecte educative extrașcolare pentru elevi, în parteneriat cu diverse structuri ale Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, Serviciul de Prevenire a Criminalității: ”Unde-i lege, nu-i tocmeală”, ”Sfaturi mari pentru cei mici”, ”Rămâi la adăpost”, ”Fan gândire fresh”, “Invitație la Fair -Play” ;

- Proiectul elaborat de Inspectoratul Școlar al Municipiului București, ”Săptămâna – Implică-te în viața ta!” și implementat în toate unitățile de învățământ gimnazial și liceal, de stat și particulare;

În anul școlar 2017 - 2018, Inspectoratul Școlar al Municipiului București a programat, monitorizat și evaluat activități pentru prevenirea, diminuarea și combaterea fenomenului violenței în unitățile de învățământ bucureștene prin:

- Elaborarea la nivelul ISMB a Planului privind reducerea fenomenului violenței în mediul școlar, pentru anul școlar 2017 - 2018;
- Semnarea Planului teritorial comun de acțiune privind asigurarea climatului de siguranță publică în incinta și în zonele adiacente unităților de învățământ preuniversitar din București, în anul școlar 2017- 2018, de către Instituția Prefectului, Poliție, Jandarmerie și ISMB;
- În fiecare unitate de învățământ s-a constituit Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității;
- Comisia de prevenire a elaborat la nivelul școlii Procedura generală de intervenție, în situații de violență, discriminare, fapte de corupție;
- Acțiuni de monitorizare și evaluare prin aplicarea unei fișe de înregistrare a actelor de violenţă, alături de comunicare permanentă, raportare, analiză trimestrială a evoluției faptelor de violență, crearea unei proceduri pentru modul de acțiune al școlii precum și monitorizarea zonelor adiacente școlilor pentru combaterea violenței

Pe parcursul discuțiilor din cadrul focus grupului dedicat educației preuniversitare aferent prezentei strategii din cadrul SIDU București au apărut și următoarele nevoi de finanțare și implicare a primăriei Municipiului București:

- Realizarea expertizei seismice în toate unitățile de învățământ deoarece costul expertizei este prea mare pentru ca unele unități de învățământ să o poată realiza. În prezent situația este critică deoarece doar 12 unități din București au autorizație ISU.
- Sprijin acordat unităților de învățământ pentru a iniția diverse proiecte (de exemplu, pe tema fenomenului de bullying)
- Stimulente școlare pentru prevenirea abandonului școlar (după modelul școlilor profesionale)
- Planuri pentru vacanțele școlare, respectiv organizarea de tabere de ski, tabere la mare etc.
- Finanțări pentru cursuri de dezvoltare pentru profesori, inclusiv pentru programe de formare cu privire la Green Pact pentru dezvoltarea unor atitudini sustenabile.

1.2 Învățământ Universitar

1.2.1 Municipiul București pe piața internațională a orașelor universitare

Un oraș universitar este un oraș cu o populație educată, o economie inovatoare cu rate ridicate ale antreprenoriatului, sectoare de artă și cultură vibrante, precum și activități non-profit și de voluntariat dezvoltate.

Studenții reprezintă un impuls uriaș pentru economia unei capitale - în orașele universitare se cheltuiesc milioane de euro în cafenele, restaurante, baruri, pub-uri, cluburi și magazine. Multe dintre aceste afaceri au, de asemenea, mare parte din angajați – studenți, dintre care majoritatea fiind sub 21-22 de ani și dispuși să lucreze ture lungi pentru un salariu minim, fapt ce însemnă că proprietarii de afaceri pot economisi salarii costisitoare angajând studenți.

Municipalitatea beneficiază de numărul mare de studenți care utilizează transportul public, în timp ce magazinele mici se bucură de faptul că sunt mai accesibile pentru cei care merg pe jos – cum sunt studenții - decât marile supermarketuri. Cererea de locuințe pentru studenți creează și o piață rentabilă de închiriere în orașele universitare, ceea ce duce la creșterea prețurilor locuințelor și poate face ca zonele să fie mai dezirabile. Mai mult, studenții aduc și bonusuri sociale. Universitățile sunt populate în mare parte de tineri inteligenți și atenți, care desfășoară activități de voluntariat și strâng bani pentru cauze sociale.

În ultimii ani România și Bucureștiul au devenit mai vizibile la nivel european din punct de vedere economic și turistic, iar numărul studenților străini este în creștere. Prin urmare este necesar pentru Capitală să se dezvolte ca oraș universitar european, având o politică activă în domeniu.

Site-ul QS Best Student Cities recomandă România ca destinație pentru studii pe baza reputației sale din ultimii ani pentru culturală viața de noapte – baruri și cluburi, festivaluri de muzică, teatre, galerii și muzee, dar și pentru mediul natural deosebit – Munții Carpați, Delta Dunării, precum și pentru castelele și fortărețele din Transilvania sau pentru diversitatea culturală. Astfel, site-ul profilează România ca dezirabilă pentru studentul explorator.

Ca oraș universitar, Bucureștiul este prezentat prin dimensiunea sa – printre cele mai mari orașe europene, dar și prin peisajul arhitectural specific regimului comunist, cu structuri grandioase și prin moștenirea interbelică din vremea când capitala era cunoscută drept Micul Paris, peste care s-a așezat viața culturală anterior menționată, animată de o comunitate activă de studenți.

Ca actori principali în învățământul universitar din Europa de Est pot fi nominalizate capitalele Poloniei, Bulgariei și Ungariei. Bucureștiul este în competiție directă cu aceștia pentru atragerea de studenți străini, dar poate și să învețe din modul în care aceste orașe s-au profilat pe piața universitară internațională.

Bulgaria este prezentată de aceeași sursă, în primul rând, pentru costul redus al traiului, la jumătate sau chiar mai puțin față de Regatul Unit și pentru renumele său ca destinație turistică datorată stațiunilor de pe litoral și zonelor montane unde se practică sporturi de iarnă. Alte mențiuni se referă la siturile istorice și arheologice ale țării. În consecință, Sofia este prezentată și ea pentru vestigiile romane, dar și ca un centru politic, economic și cultural major care dedică studenților un întreg cartier, perceput ca un oraș al tinerilor.

Polonia este prezentată drept legătura geografică și culturală dintre estul și vestul Europei, datorită progresului economic și cultural major pe care l-a avut în ultimii ani, în pofida trecutului comunist. Mai mult, faptul că Polonia a înregistrat creșteri economice chiar și în perioada de criză din 2008, a devenit un element de încredere pentru studenții care își caută un loc de muncă. Țara este prezentată ca fiind

extrem de atrăgătoare, atât pentru studenții care preferă viața citadină a orașelor mari și moderne, cât și pentru iubitorii de natură, dar la un cost al vieții mult mai bun comparativ cu vestul Europei. Varșovia este prezentată pentru procesul său surprinzător de reconstrucție în urma distrugerii cauzate de Al Doilea Război Mondial, care a făcut din centrul orașului, care este străbătut de râul Vistula, un monument UNESCO, dar și pentru arhitectura noilor districte economice cu zgârie-nori.

Budapesta este prezentat drept unul dintre cele mai frumoase orașe Europene, fiind descris de UNESCO ca având unul dintre peisajele urbane de excepție ale lumii. Orașul este considerat boem, renumit pentru băile termale, galeriile de artă și muzică, barurile moderne și cluburile în aer liber sau pentru festivalul de muzică Sziget. Totodată, în Budapesta se află Universitatea Europeană Centrală, care este în top 50 la nivel mondial pentru domeniul politică, precum și Centrul European de Tineret al Consiliului Europei.

Nevoia de cooperare si stabilirea unei politici active de profilare ca oraș universitar european

Una dintre principalele discuții pe tema internaționalizării educației universitare din București din cadrul focus grupului dedicat educației universitare aferent prezentei strategii a fost cea referitoare la costuri. Desigur, costurile dezvoltării de programe de studii în limbi străine și a atragerii de studenți străini sunt ridicate, însă participanții la focus grupul dedicat educației universitare atrag atenția asupra faptului că, în contextul în care Bucureștiul dorește să fie o Capitală europeană competitivă din punct de vedere economic și în contextul în care regiunile europene sunt în competiție directă pentru capital uman tânăr bine calificat, costul de oportunitate al lipsei internaționalizării educației universitare este mult mai mare, cu efecte nefavorabile pe termen lung.

Astfel, apare necesitatea coordonării eforturilor tuturor instituțiilor de învățământ superior, a Primăriei Municipiului București precum și a altor instituții și companii care pot avea o contribuție activă în crearea unei politici publice pentru dezvoltarea Bucureștiului ca oraș universitar european, instrument ce trebuie să transcendă discuția actului educațional și să se axeze pe rolul învățământului universitar în dezvoltarea orașului și a economiei acestuia.

Propunerile participanților la focus grup pentru cooperarea în acest sens țin de modelul de inovare al unui helix cvadruplu și se referă fie la înființarea unei direcții în cadrul PMB care să fie responsabilă de relația cu universitățile, fie la crearea unui comitet consultativ prin legea educației, după modelul consiliului consultativ pe legea tineretului, fie la înființarea unui consorțiu academic metropolitan sau chiar la prezența reprezentanților PMB să în Consiliul Administrativ al universităților bucureștene. Totodată, participanții la focus grup reclamă faptul că în Capitală, universitățile nu au exercițiul dialogului comun cu alți actori pentru generarea de acțiuni comune cu impact major la nivelul orașului (așa cum se practică în alte orașe universitare românești cum ar fi Cluj-Napoca sau Iași), astfel încât este necesară stabilirea unui cadru relativ formal pentru desfășurarea acestor activități, care să fie atent coordonat și monitorizat, cu un grad mare de transparență către societatea civilă.

În scopul profilării Bucureștiului ca oraș universitar european, atribuțiile acestei asocieri colaborative ar trebui să fie realizarea unei analize care să identifice atuurile capitalei pe baza indicatorilor internaționali de atractivitate a orașelor universitare și crearea unui brand pentru București ca "oraș universitar European". Această acțiune ar trebui însoțită de dezvoltarea unei strategii de promovare unitară (exemplu: strategie care să promoveze toate oportunitățile oferite de toate universitățile din București, film de prezentare unic al universităților și a facilităților pentru studenți, dezvoltarea

platformei “Study in Romania[477]”, prezentarea universităților din București la târguri internaționale, etc.).

Pe lângă identificarea avantajelor competitive ale Bucureștiului și promovarea acestora, structura asociativă universitară ar trebui să coopereze și să facă lobby pentru:

- debirocratizarea înscrierilor la instituțiile universitare
- facilitarea procesului de obținere a vizelor pentru studenții străini
- cooperarea cu mediul privat în vederea extinderii curriculei universitare, crearea de oportunități de practică și tranziție a studenților către piața muncii (un exemplu în acest sens a fost crearea unui brand de tipul “Partener al educației” care să fie acordat actorilor privați care se implică în dezvoltarea studenților din municipiu)
- crearea unui cadru comun de monitorizare a satisfacției studenților (printr-o platformă unică online) cu privire la programele universitare și la facilitățile pentru aceștia precum și monitorizarea parcursului acestora în carieră pentru a determina utilitatea programelor de studii și a parteneriatelor cu mediul de afaceri
- crearea unui cadru comun de consiliere și orientare în carieră care să includă și mediul preuniversitar, astfel încât această activitate să presupună acțiuni complexe și integrate și să se desfășoare în mod continuu și susținut în unitățile de învățământ
- identificarea și propunerea de metode pentru adaptarea continuă a educației universitare la noile cerințe impuse de “future of work[478]” și la noile generații de tineri care nu au experimentat lumea fără tehnologie (exemplu: stabilirea profilului studentului din anul 2050)
- corelarea educației universitare cu strategiile de specializare inteligentă de la nivel național și local și susținerea dezvoltării de programe de studii competitive
- crearea unui cadru prin care studenții din București să fie implicați în mod activ în rezolvarea problemelor sociale sau de altă natură din oraș

[477] https://www.studyinromania.gov.ro/fp/index.php?

[478] https://www.oecd.org/employment/future-of-work/

Atractivitatea pentru studenți a unui oraș universitar este măsurată de o serie de indicatori stabiliţi „prin intermediul indexului „QS Best Student Cities”[479], cum ar fi prezența universităților de top, dimensiunea și activitatea comunității de studenți, calitatea locuirii, perspectivele de angajare și costurile reduse. Deși profilul Municipiului București nu este calculat de către această sursă din lipsă de date comune cu marii actori europeni ca Paris, Londra sau Berlin, acesta poate fi identificat prin date interne.

Figura 25 – Indicatori ai atractivității orașelor universitare

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor de la QS Best Student Cities

[479] *www.topuniversities.com*

Municipiul București este cel mai dezvoltat centru universitar din țară, având 31 de universități dintre care 15 publice și 16 private. Majoritatea universităților sunt localizate în zona central, existând câteva universități și în jumătatea nordică a capitalei. Locurile în universități sunt oferite în mare parte de universitățile publice: 68% din locuri, comparativ cu 32% din locuri asigurate de universități private.

În ceea ce privește prezența instituțiilor de învățământ superior din România în clasamentele internaționale, Shanghai Ranking's (Global Ranking of Academic Subjects 2018) include în primele 1.000 de poziții:

- Universitatea Babeș-Bolyai (intervalul 601-700)
- Universitatea din București (intervalul 801-900).

La nivelul clasificării pe domenii de studii, în primele 200 de poziții ale acestui clasament, se regăsesc

- Universitatea Politehnica din București (intervalul 151-200 pentru domeniul Inginerie – Automatizare&Control)
- Universitatea Babeș-Bolyai (intervalul 151-200 pentru domeniul Științe Sociale – Administrație Publică).

Tot în clasamentul realizat pe domenii de studii, în primele 500 de poziții se regăsesc 11 instituții de învățământ superior din România, dintre care 4 din București:

- Universitatea Politehnica din București (domeniile Inginerie – Automatizare&Control, Inginerie Chimică, Inginerie Electrică&Electronică, Energetică și Științe Naturale – Matematică, Fizică)
- Academia de Studii Economice din București (domeniul Științe Sociale – Economie, Management,
- Universitatea din București (domeniile Inginerie – Inginerie Chimică, Științe Naturale – Matematică)
- Universitatea de Medicină și Farmacie Carol Davila (domeniile Inginerie – Inginerie Chimică și Științe Medicale – Medicină Clinică)

Pe lângă clasificarea universităților în topurile internaționale, un element major de atractivitate la nivel european în reprezintă procesul de învățare și metodele aplicate didactice în relația cu elevii.

Astfel, participanții la focus grupul dedicat educației universitare aferent prezentei strategii menționează faptul că trebuie găsite mijloace de a duce educația universitară dincolo de procesul clasic de predare – învățare și orientarea acestora către conectarea studenților cu mediul de cercetare. O propunere în acest sens a fost crearea unui HUB de cercetare care poate servi ca bună practică și care poate fi apoi transferat ca metodă de lucru către mai multe universități (exemplu: Living Labs[480]).

O altă propunere a fost creșterea numărului de conferințe internaționale, mai ales pentru doctoranzi și includerea acestora pe agenda culturală. În acest fel, studenții au oportunitatea de a experimenta un mediu internațional, și să fie angrenați în acțiuni de networking. Totodată, această practică ar contribui la publicitatea internațională a capitalei.

4
[80] https://enoll.org/

Aria totală de captare a universităților din București acoperă întreg teritoriul țării – inclusiv centrele urbane și zonele rurale dintre acestea, dar diferă de la instituție la instituție (hărțile detaliate ale ariilor de captare ale universităților pot fi consultate în Anexa 3):

- universități cu arie de captare pe întreg teritoriul țării: Universitatea București, Universitatea Spiru Haret, Universitatea Alexandru Ian Cuza, Universitatea Națională de Arte (doar în centrele urbane), Academia Tehnică Militară și Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu (doar în centrele urbane)
- universități cu arie de captare în ambele medii de rezidență din regiunile SV Oltenia, Sud-Muntenia, SE, NE și doar în mediul urban și zonele metropolitane din regiunile Centru, Vest și NV : Universitatea Româno – Americană, Universitatea Tehnică de Constucții
- universități cu arie de captare în ambele medii de rezidență din regiunile Vest și NV și doar în mediul urban și zonele metropolitane din celelalte regiuni: Universitatea Dimitrie Cantemir, Institutul Teologic Penticostal
- universități cu arie de captare în ambele medii de rezidență din regiunile Sud-Muntenia, SV, SE și NE: Universitatea Politehnică, Universitatea Dimitrie |Cantemir
- universități cu arie de captare în unele centre urbane și arii metropolitane ale acestora: Școala Naționala de Studii Politice și Administrative, Universitatea Națională de Apărare Carol I Universitatea Nicolae Titulescu, Universitatea Națională de Muzică
- universități cu arie de captare în unele centre urbane și arii metropolitane ale acestora din regiunea Sud-Muntenia: Universitatea Bioterra, Universitatea de Ştiinţe Agronomice și Medicină Veterinară, Universitatea de Medicină și Farmacie Carol Davila și Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport

Instituțiile de învățământ din București care înregistrau în anul 2018 cel mai mare număr de studenți înscriși (între 11.000 și 32.000) – sunt Universitatea București, Universitatea Politehnică, Academia de Studii Economice, UMF Carol Davila și Universitatea de Ştiinţe Agronomice și Medicină Veterinară. Totuși, niciuna dintre acestea nu depășește numărul de studenți al Universității ”Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, cea mai mare din țară, inclusiv pentru că aceasta integrează în structura ei facultățile de științe economice, respectiv de științe politice și administrative, în timp ce în București ASE și SNSPA sunt instituții distincte. În schimb, Universitatea Politehnică din București este cea mai mare universitate tehnică din țară, fără a mai lua în calcul și faptul că există și o universitate distinctă în domeniul construcțiilor, în timp ce în restul centrelor universitare din țară acest domeniu este acoperit de o facultate de profil în cadrul universităților tehnice.

În următoarea categorie, cu un număr între 4.000 și 7.000 de studenți fiecare, se află Universitatea Spiru Haret, Universitatea Dimitrie Cantemir, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Universitatea Tehnică de Construcții și Universitatea Româno – Americană.

Figura 26 - Numărul studenților din Municipiul București, după universitate

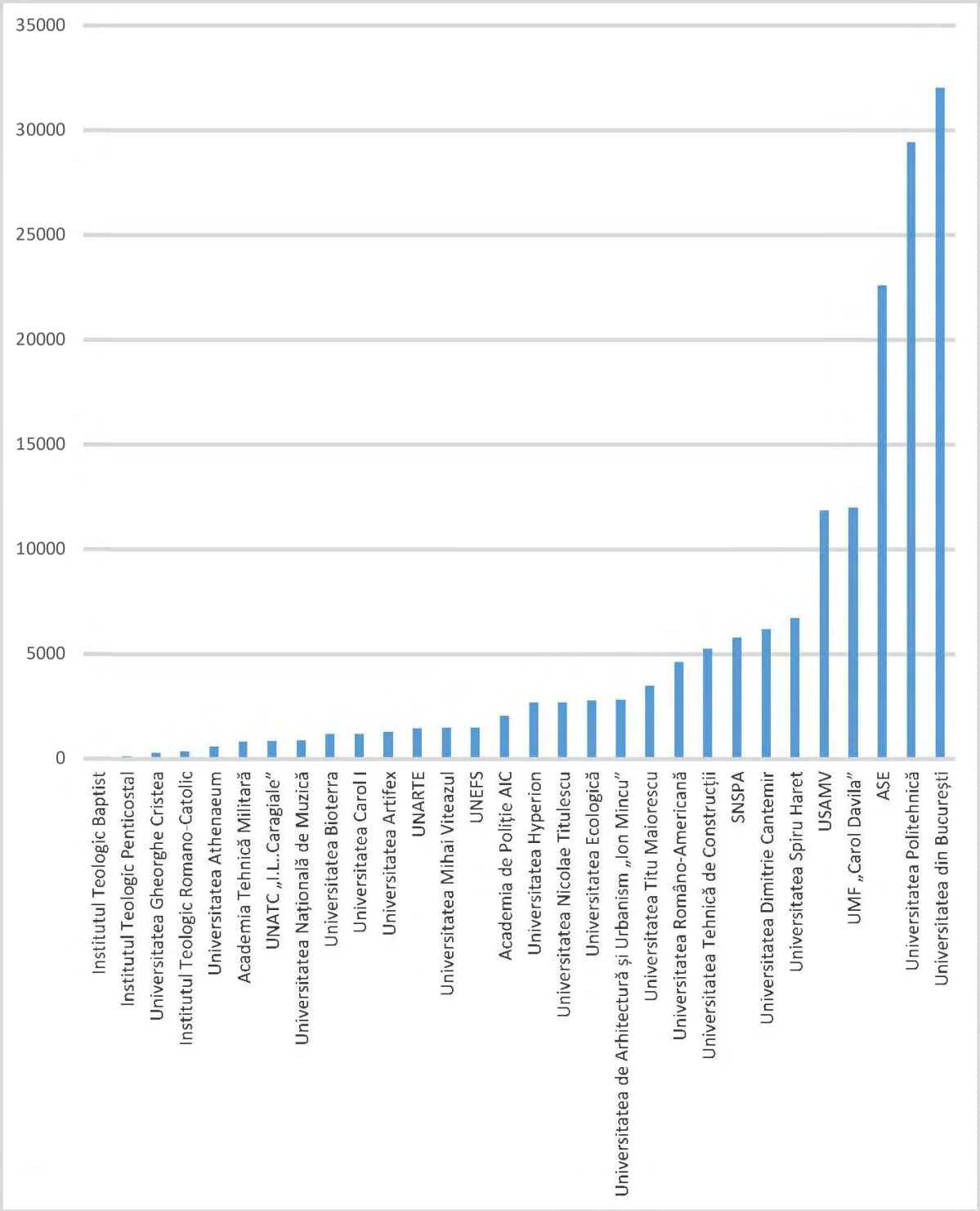

Sursa: Paginile web ale Universităților

În medie, universitățile publice românești care se concentrează în principal pe științele sociale sunt cele mai mari din punct de vedere al studenților înscriși, cu o medie de aproape 16.000 de studenți. În schimb, artele, sporturile și instituțiile militare sunt mai mici, reflectând natura specializată a ofertelor lor (O imagine detaliată a domeniilor de studii pe universități poate fi consultată în Anexa 2).

Figura 27 - Numărul absolvenților din orașe universitare din România, după domenii ISCED-F, în anul 2017

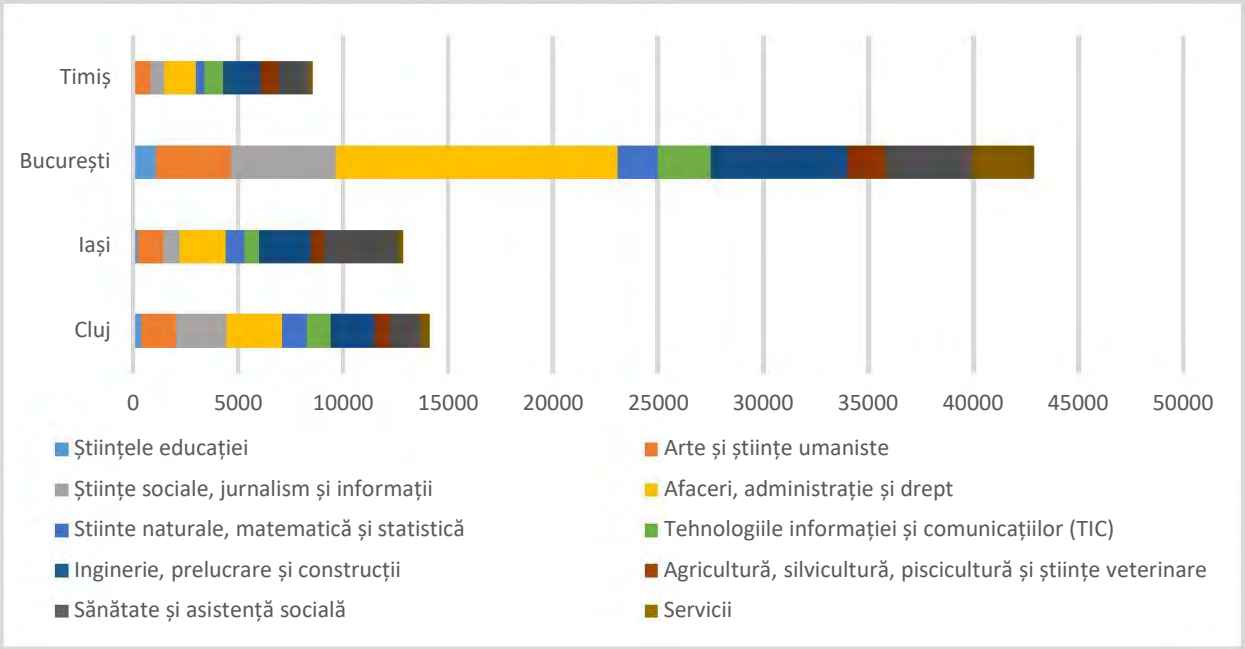

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Figura 28 - Numărul absolvenților din Municipiul București, după domenii ISCED-F, în anul 2017

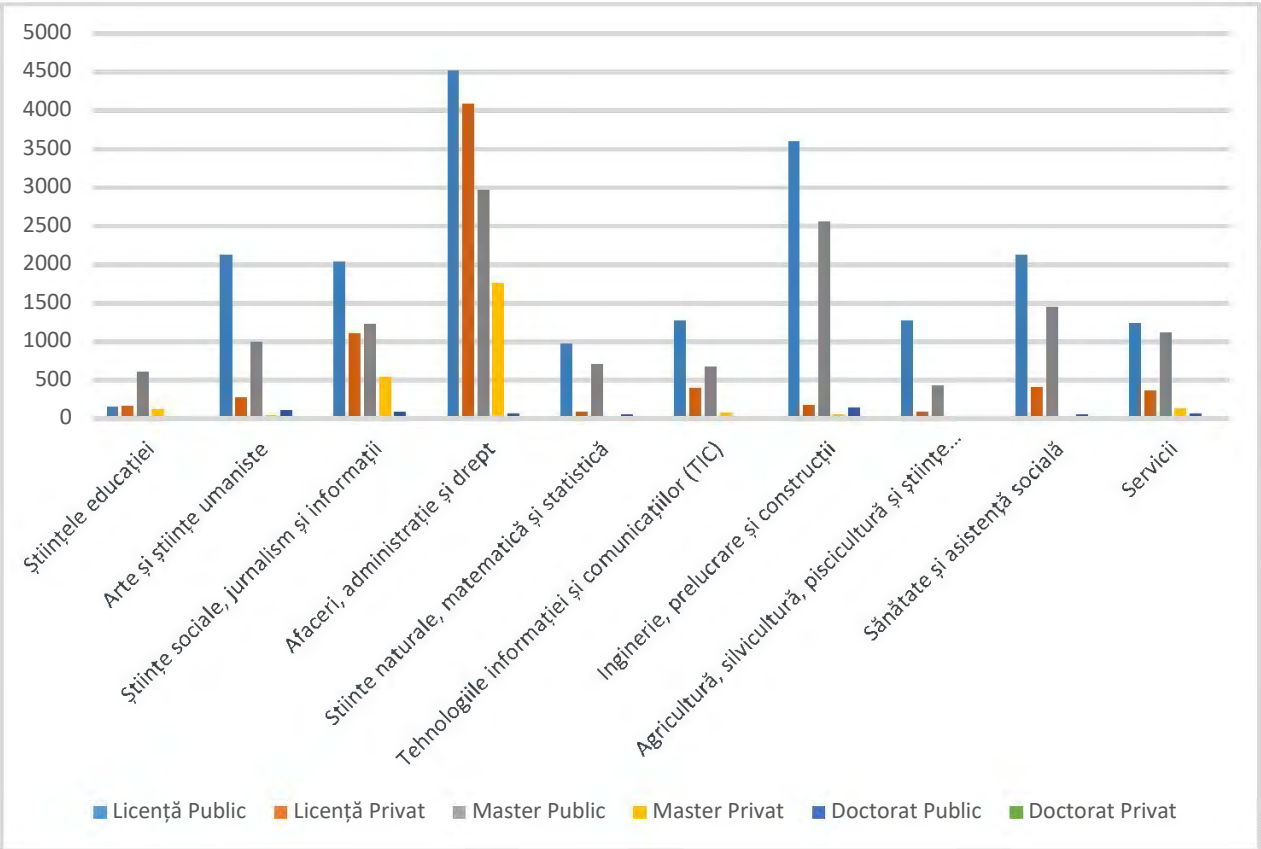

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Din distribuția numărului de absolvenți pe domenii ISCED din anul 2017 reiese faptul că în Municipiul București, spre deosebire de alte centre universitare din țară, domină specializarea Afaceri, administrație și drept, urmată de Inginerie, prelucrare și construcții și Științe sociale, jurnalism și informații. Pe de altă parte, capacitatea capitalei de a genera studenți în domeniile științe naturale, matematică și statistică sau sănătate și asistență socială era în anul 2017 asemenătoare municipiului Cluj-Napoca, respectiv municipiului Iași.

Particularități ale domeniilor universitare din Capitală pe niveluri de studii și tip de proprietate se referă la faptul că domeniile Afaceri, administrație și drept și științe sociale, jurnalism și informații sunt dezvoltate similar, din punct de vedere al capacității, atât de către mediul public cât și de către cel privat.

Și în ceea ce privește perspectivele ocupaționale, majoritatea de 31% a liceenilor care au răspuns la sondajul de opinie aferente procesului de elaborare a SIDU au declarat că doresc să lucreze în cadrul domeniilor umaniste și doar 17% în domenii tehnice, urmați de 13% în domeniul medicină și 12% în domenii creative, fapt ce înseamnă că vor căuta să se specializeze în aceste domenii, menținând practic balanța actuală a distribuției locurilor universitare pe tipuri de specializări.

Figura 29 - Perspective ocupaționale ale elevilor din Municipiul București

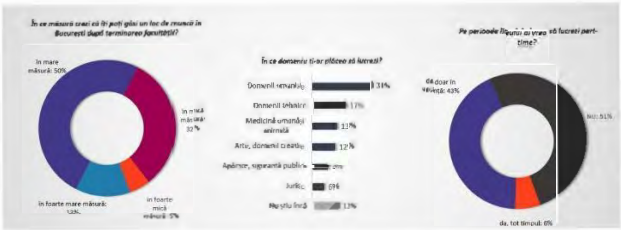

Sursa: Sondaj de opinie realizat în cadrul prezentei strategii

Harta 16 - Rețeaua de universități

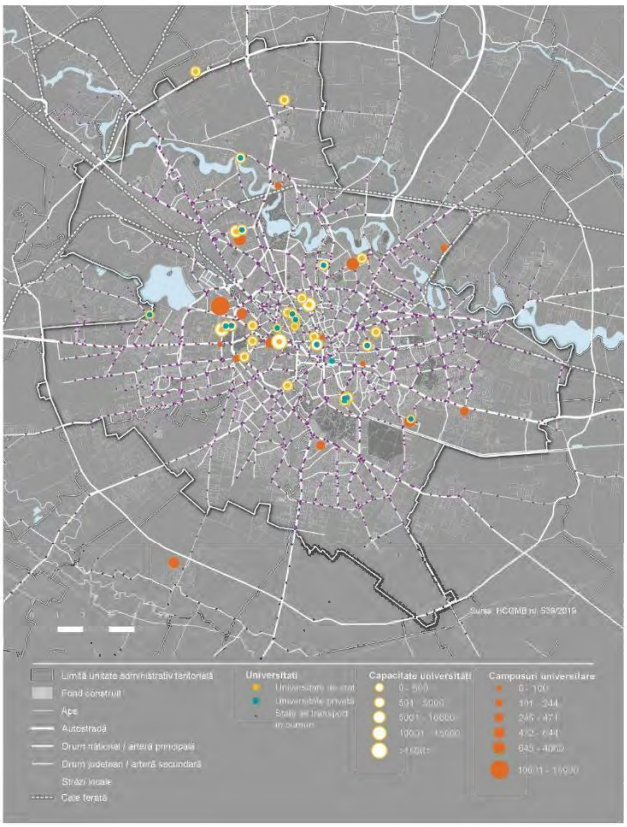

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor de la universități

Bună Practică – Living Labs

Living Labs este un concept de parteneriat public privat privat (PPP) în care firmele, autoritățile publice, universitățile și cetățenii colaborează pentru a crea, prototipa, valida și testa noi servicii, afaceri, piețe și tehnologii în contexte reale ca cel al unui oraș, și rețelele virtuale de colaborare între actorii publici și privați. Contextele din viața reală și din viața de zi cu zi vor stimula și provoca cercetarea și dezvoltarea, deoarece autoritățile publice și cetățenii nu vor participa numai la identificarea problemelor, dar vor contribui și la întregul proces de inovare.

În acest context, unele universități, precum cea din Edinburgh[481], dezvoltă Living Labs la nivel de campus pentru gestionarea mecanismelor universitare de cercetare, colaborare, dezvoltare, etc., iar altele[482] aleg să aibă orașul la sală de clasă, alegând provocări urbane și găsind mijloace de a le încorpora în programele de cercetare și educație (ca parte a unor proiecte specifice, stagii sau teze de doctorat).

De exemplu, Universitatea de Științe Aplicate din Amsterdam a dezvoltat o strategie de deschidere a unor mici filiale locale în cartiere defavorizate în parteneriat cu municipalitatea și cu o serie de întreprinderi sociale, denumite „Magazin local pentru educație, cercetare și dezvoltare de talente", unde studenții oferă servici comunității locale. Serviciile oferite variază de la consiliere, ajutor la teme, dezvoltare urbană și soluții de îmbunătățire a spațiului public sau mediu de viață sănătos. Mai mult, în fiecare an "magazinele de cartier" organizează o sesiune de matchmaking în care organizațiile locale, profesorii și supraveghetorii sunt invitați să propună idei pentru noi proiecte care vor fi implementate în semestrul următor.

În urma acestui proiect, în fiecare pe an, 500 de studenți activează în "magazinele de cartier", obținând un total de 7.000 de credite ECTS. Studenții dedică între 5 și 10 luni de muncă, oferind servicii pentru peste 1.000 de locuitori și 110 organizații. În fiecare săptămână, aproximativ 5.000 locuitorii vizitează una dintre unitățile din oraș.

De la orientarea pe practica studenților, conceptul a fost în continuare modernizat și s-a orientat mai mult spre cercetare pe termen lung. Astfel, universitatea dezvoltă cercetări bazate pe cartiere și programe care răspund nevoilor pe termen lung ale fiecărei zone urbane prin desemnarea unei unități de cercetare formate din profesori, reprezentanți ai administrației publice, rezidenți, ONG-uri și reprezentanți ai mediului privat în fiecare dintre "magazinele de cartier".

Ca pas următor, profesorii universitari depun propuneri de cercetare care adresează provocările locale. Proiectele de cercetare sunt finanțate de universitate (50%) și părțile interesate urbane (50%) Administrația publică locală aduce anual o contribuție fixă de 100.000 € pentru finanțarea proiectelor de cercetare selectate ca fiind relevante.

Performanța domeniilor universitare

Doar 31 de universități obținuseră în anul 2011 acreditări ale performanței universitare. Dintre cele 203 domenii acreditate de Ministerul Educației Naționale pe baza criteriilor Asociației Universităților Europene, 60 erau clasate cu A (cel mai înalt nivel de performanță), 52 erau de nivel E (cel mai slab nivel de performanță), 39 clasate cu D, 26 cu C și 25 cu B.

4

4[81] https://www.ed.ac.uk/files/atoms/files/living_lab_srs_presentation_for_wsss_conference_2017.pdf

[82]ttp://eunivercitiesnetwork.com/wp-content/uploads/2014/12/EUniverCities-Thematic-Report_full_small_size.pdf

O analiză a specializărilor pe domenii ne arată o profilare majoritară a Bucureștiului în domeniul Științe Sociale și Management[483], în schimb performanța domeniului variază înspre clasele inferioare. Pe de altă parte, Domeniul Inginerie și Tehnologie[484], al doilea cel mai prezent pe piața cursurilor universitare din Capitală, deși nu este la fel de extins, este mult mai performant.

Pe locul 3 ca număr de specializări este domeniul Arte și Științe Umane[485], în cadrul căruia situația este împărțită, existând multe universități specializate exclusiv pe acest domeniu care oferă cursuri de performanță maximă (universitățile de artă, teatru, muzică, arhitectură și urbanism) dar și unele universități mixte în cadrul cărora domeniul nu este cel mai performant.

Pe locul al patrulea se află domeniul Științe ale Vieții și Medicină[486], și acesta fiind printre cele mai performante domenii. Ultimul domeniu ca număr de specializări este cel Real și Științe Naturale[487] a cărui performanță este și ea împărțită pe domenii de top și alternative mai accesibile ale acestora.

La nivel de unități, Universitatea București se distinge a fiind cea mai performantă, oferind totodată cea mai variată ofertă de domenii. La polul opus sunt Universitățile ca Spiru Haret și Hyperion care deși oferă un număr mare de cursuri pe diferite specializări, performanța domeniilor este printre cele mai scăzute. Universitățile Titu Maiorescu, Dimitrie Cantemir și Universitatea Ecologică au cursuri pe relativ mai multe domenii, majoritatea de performanță medie.

Pe lângă Universitatea din București, ca performanță se disting două universități specializate exclusiv pe un domeniu – Universitatea Politehnică și Academia de Studii Economice, oferind o paletă largă de cursuri din aceste domenii.

Ca număr mare de cursuri pe unul – două domenii, cu performanță variind de la A la E se disting univeristățile SNSPA, USAMV, Româno – Americană, UTCB și Academia de Tehnică Militară.

Altă categorie importantă sunt universitățile foarte performante, specializate doar pe un domeniu, dar care oferă o paletă mai mică se specializări, cum ar fi UMF Carol Davila, UNATC, UNARTE, UAUIM, Universitatea de Muzică Ciprian Porumbescu, Universitatea Națională de Apărare Carol I, Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport.

Academia Națională de Informații, Academia de Poliție Alexandru Ioan Cuza, Institutul Teologic Baptist și Institutul Teologic Penticostal, asemenea universităților din paragraful anterior, sunt specializate exclusiv pe un domeniu și oferă o paletă mică de specializări, în schimb performanța acestora este medie spre mică, conform acreditărilor oferite de Ministerul Educației Naționale.

Pe ultimul loc în domeniul performanței și al numărului de cursuri oferite sunt Universitatea Athenaeum, Institutul de Administrare a Afacerilor și Universitatea Financiar – Bancară.

Un aspect important aici este cel al legăturii dintre universități și mediul de afaceri în vederea îmbunătățirii calității actului educațional. Dacă în străinătate, mai ales în SUA, se întâmplă frecvent ca antreprenori sau diverși manageri/angați din companiile private sau altfel de organizații să predea cursuri, în România limitează această posibilitate doar la persoanele care au obținut diploma de doctor

---

[483] **Științe Sociale și Management**: contabilitate, finanțe, antropologie, afaceri, management, comunicare, media, economie ,educație, domeniul ospitalier, drept, politică, studii internaționale, administrație, sociologie, statistică, sport

[484] **Inginere și Tehnologie:** TIC, inginerie chimică, civilă, electrică și electronică, mecanică, aeronautică, minerală și minieră

[485] **Arte și Științe Umane:** arheologie, arhitectură, arte și design, istorie, limbă și literatură, arte performative, filozofie, teologie și studii religioase

[486] **Științe ale Vieții și Medicină:** agricultură, medicină, stomatologie, veterinară, științe biologice, asistență medicală, farmacie, psihologie

[487] **Real și Științe Naturale:** chimie, științe marine și geologie, mediu, geografie, științe ale materialelor, matematică, fizică astronomie

(excepând sfera domeniilor vocaționale, precum muzică, teatru etc.). În plus, există o reticență la nivelul universităților în a permite acestor experți în activitatea universitară.

În aceeași ordine de idei, inițiativele de a dezvolta noi produse educaționale în parteneriat cu companiile private este într-o fază destul de incipientă (de ex. master în domeniul securității cibernetice dezvoltat de Universitatea București și compania Bitdifender). Mai activă în acest domeniu s-a dovedit Academia de Studii Economice, care are un program de master cu Asociația Business Service Leader, unul de management imobiliar cu ERES etc.) sau Universitatea Politehnică – care are programe de masterat în parteneriat cu ROFMA, DB Global Technology, Renault Technologie, Orange Romania etc. Totuși, asemenea inițiative par să se materializeze mai lent decât în alte centre universitare din România.

Există însă mai multe inițiative de cooperare inter-universitară, de ex. programul de master organizat de Universitatea București și Academia de Studii Economice cu alte universități din SUA, Franța și Germania, sau programele cele dezvoltate de SNSPA și Universitatea din Sheffield.

Bună Practică – CINETic

CINETic a fost înființat în anul 2015, în cadrul Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale" București și este un centru de cercetare și educație în Tehnologii inovativ creative, fiind primul centru dedicat cercetării interdisciplinare între artă și tehnologie din România.

Centrul CINETic a fost deschis în anul 2016 ca departament de cercetare al UNATC IL Caragiale în domeniul interacțiunii digitale având ca misiune dezvoltarea de cercetare interdisciplinară cu domeniile teatru film cu scopul plasării UNATC IL Caragiale ca lider regional în domeniile emergente ale noilor media, producției, inovări și cercetării în domenii precum VR, AR, XR, jocuri video, instalații interactive cu scopul lărgirii impactului teatrului și filmului la nivel social. și cadrele didactice.

Centrul CINETic a fost clasificat ca infrastructură emergentă de importanţă naţională de raportul CRIC 2017 (Comitetul Român pentru infrastructure de cercetare pentru domeniul Patrimoniu Social și Cultural) alături de alte trei instiuții. Domeniul Patrimoniu Social și Cultural este prioritar conform SNCDI și corelat cu domeniul Inovare Socială și Culturală ESFRI.

Figura 30– Performanța domeniilor universitare din Municipiul București

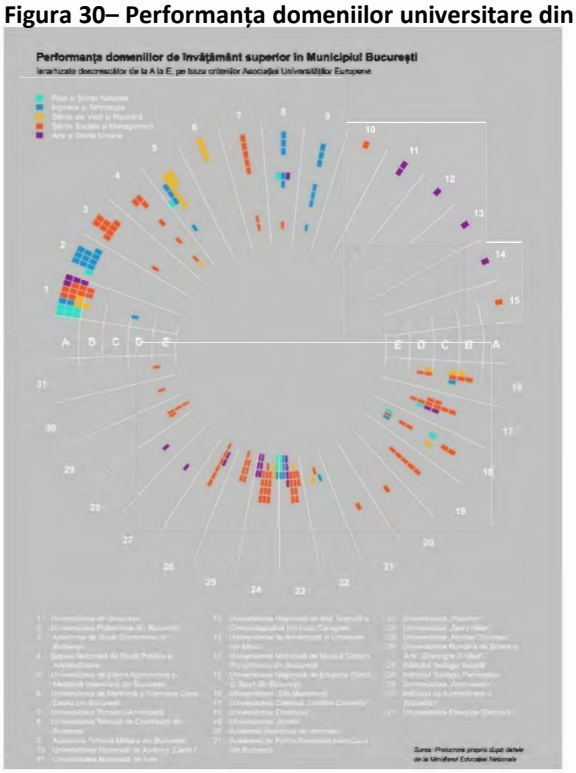

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor de la Ministerul Educației și Cercetării

Probleme privind calitatea actului educațional

Centrul pentru Tineret al Municipiului București a realizat o diagnoză a mediului universitar care va sta la baza Strategiei pentru Dezvoltarea Educațională a Municipiului București din cadrul proiectului București – Capitala Educației. Aceasta a fost elaborată în urma organizării a 50 de grupuri de lucru cu

parteneri instituționali din domeniul educației precum și cu o serie de asociații studențești. Problemele identificate în cadrul diagnozei se referă la curriculum, metodele de predare – învățare, educația financiară, inovarea în mediul universitar, mediul de activitate, voluntariatul, precum și rolul administrației locale prin instituțiile specializate în sfera educației.

Curriculum

În contextul actual, planurile cadru ale programelor de studii de licență din majoritatea universităților se axează mai mult pe dezvoltarea competențelor generale și specifice ale domeniului de studiu, competențele cheie fiind doar parțial dezvoltate. Interdisciplinaritatea lipsește în mare măsură din procesul de predare. Fiecare curs este independent de celălalt, existând doar câteva materii între care se creează conexiuni.

Totodată, nivelul de încredere al studenților este scăzut în privința profesorilor și a manierei în care fiecare curs este abordat, cu precădere, în contrast cu perspectivele pe care mediul online și mobilitățile Erasmus le oferă în legătură cu universitățile din țările vest europene. Mai mult, există numeroși factori negativi care influențează tinerii din mediul universitar, precum posibilitățile financiare, dezinteresul părții administrative a facultății, secretariatele sau condițiile din cămine.

În prezent, curriculumul universitar este realizat după cerințele pieței și nevoilor studenților din urmă cu cel puțin 10-20 de ani, unde accentul este pus în special pe partea teoretică, în detrimentul părții practice.

Există diferențe între cerințele teoretice și realitatea profesională de după absolvirea studiilor. Astfel, inserția absolvenților pe piața muncii se face mai greu deoarece mulți studenți nu știu să transforme cunoștințele dobândite în cunoștințe procedurale.

Îmbunătățirea structurii curriculumului în direcția creșterii relevanței sale pentru piața muncii și crearea de sinergii cu nevoile și așteptările studenților reprezintă o condiție necesară pentru ca învățământul superior să joace un rol semnificativ în dezvoltarea societății.

Un model ideatic ar presupune un număr de studenți cât mai mare la prelegeri și cât mai mic la seminar dar practica lucrurilor impune maximizarea efectelor educaționale cu utilizarea minimului necesar de resurse. La nivelul programelor de master, consistența și constanța prezenței sunt influențate și de faptul că majoritatea studenților sunt integrați deja pe piața muncii.

Predare - învățare

În contextul actual, metodele de predare-învățare reprezintă un subiect aprins de dezbatere din cauză că acestea sunt, în general, limitate și învechite, întregul sistem de învățământ confruntându-se cu această problemă ce afectează percepția elevului/studentului asupra importanței educației în viața individului.

Comunicarea în timpul orelor de curs este scăzută iar unii profesori nu se adaptează la metodele moderne de predare, acest lucru fiind generat în special de lipsa de instruire a cadrelor didactice în ceea ce privește tehnologia actuală și oportunitățile pe care acestea le oferă.

De asemenea, alte probleme ar fi:

- săli de curs neîncălzite;
- lipsa materialelor didactice și aparatura modernă necesară pentru a putea preda într-o instituție de învățământ superior, raportându-ne la nevoile actuale, cum ar fi: video-proiector, tabla cu marker, laptop-uri;
- lipsa flexibilității de configurare a sălilor de curs/a atelierelor (cadru de lucru static);

- lipsa implicării studenților în activități științifice care presupun dezbateri academice, dezbaterile academice de cele mai multe ori fiind limitate doar la orele de seminar din programă;
- suportul didactic de tip PPT este considerat pentru multe dintre universitățile românești ca fiind un instrument metodic modern și foarte util, în alte sisteme educaționale este considerat ca fiind depășit;
- deși se regăsesc în multe dintre spațiile educaționale, tablele interactive și video-proiectoarele sunt folosite doar de către o parte dintre profesori, îndeosebi pentru disciplinele tehnice;

Pentru predarea inovativă și învățarea continuă profesorii și studenții, au nevoie de accesul la resurse precum baze de date internaționale prin care se diseminează rezultatele celor mai importante cercetări în domeniu; platforme virtuale de tip e-classroom pentru a organiza arhivele materialelor de lucru pe diferite subteme ale unui domeniu de cercetare, pentru a încuraja coeziunea dintre studenți și dialogul critic pe marginea intereselor și temelor comune de cercetare; platforme de tip e-learning pentru care lipsește, însă, finanțarea continuă.

Totodată, unul din elementele cheie ale domeniului educațional care conduce la îmbunătățirea calității învățământului actual, este procesul de învățare conștientă și practică, care să utilizeze, sub îndrumarea unor cadre specializate, tehnicile convenționale cu cele moderne pentru obținerea de rezultate performante.

Din această perspectivă trebuie aprofundată proiectarea unor cursuri care să folosească tehnologia ca infrastructură pentru predarea inovativă și să stimuleze accesul la surse diverse pentru informare, susținând astfel inventivitatea în cercetare.

Educație financiară

În contextul actual, educația financiară reprezintă un concept vag atins la nivelul studenților. Singurele modalități de a afla informații despre acest concept sunt la facultățile cu specific și în cadrul Asociațiilor Studențești prin intermediul training-urilor și diferitelor activități pe care aceasta le desfășoară. Nivelul de educație financiară al studenților este foarte scăzut și nu există cursuri opționale de educație financiară în universități și nici materiale didactice care să fie puse la dispoziția studenților pentru a se informa.

Conform contextului actual, principalele probleme ale educației financiare sunt reprezentate de lipsa informării asupra acestui tip de educație și de lipsa cursurilor de educație financiară, a cunoștințelor de gestionare a banilor, a resurselor și timpului, în cazul studenților, precum și de lipsa resurselor financiare pentru deschiderea unei firme/companii**.**

Inovarea în mediul universitar

În contextul actual, mediul universitar funcționează după premise și concepte care nu sunt de actualitate și nu mai răspund nevoilor studenților. Prin comparație cu centrele universitare din țări din vestul Europei, ca Olanda, Danemarca sau Italia, preferate de studenții români ca destinație de studiu, cele din România nu dispun de resurse de cercetare sau tehnologie avansată. Activitatea de cercetare este foarte redusă si limitată numai la insistențele studenților. Resursele disponibile sunt reduse și nu exista departamente specializate pe inovare.

Prima problemă identificată este lipsa clădirilor care să permită desfășurarea cursurilor în condiții moderne. Această carență este accentuată și de o a doua problemă, și anume lipsa tehnologiilor avansate de care studenții ar trebui să beneficieze.

Aceste două probleme sunt generate de lipsa de fonduri și de procesul dificil de accesare a acestora. Astfel, o altă problemă identificată de studenți a fost lipsa unor materiale academice moderne, problemă ce întreține și maniera deficitară în care procesul de predare are loc.

Educație pentru viață

Educația pentru viață a elevilor și studenților se află într-un raport de subsidiaritate, comparativ cu celelalte sfere ale mediului educațional. Majoritatea studenților nu cunosc importanța dezvoltării personale (care exclude pregătirea din facultate), iar după absolvirea programului universitar de studii, integrarea într-un mediu profesional le este dificilă multora.

În ceea ce privește educația pentru viață, au fost sesizate următoarele lipsuri și probleme:

- faptul că la finalizarea studiilor aceștia nu dețin un bagaj de competențe și abilitați practice pe care angajatorii le caută și pe care tinerii nu au de unde să le dobândească;
- inexistența unor centre de consiliere speciale pentru elevi și studenți în cele mai multe dintre instituțiile de învățământ;
- disciplinele studiate în școlile și universitățile românești pun un accent mult mai mare pe partea teoretică, acordând mult mai puțină atenție (sau chiar deloc) chestiunilor de ordin practic;
- lipsa contextelor de socializare și interacționare directă cu studenții altor țări;
- existența redusă a programelor și campaniilor de protejare a mediului înconjurător;
- lipsa spațiilor pentru reciclare selectivă a deșeurilor (în cămine, cantină, campus, facultăți);
- lipsa oportunităților de vizitare și cunoaștere a altor sisteme de învățământ urmate de propuneri și acțiuni concrete de îmbunătățire a calității învățământului românesc;
- existența redusă a programelor standardizate de feedback asupra calității învățământului urmată de acțiuni de îmbunătățire concretă;

Voluntariatul

Problemele existente privind tema voluntariatului sunt reprezentate de:

- lipsa unei strategii clare și a unor programe în domeniul voluntariatului, care să ofere tuturor studenților interesați să se implice în activități de voluntariat, lipsa de angajament din partea elevilor;
- studenții din primii ani de studii nu au suficiente informații despre voluntariat ca activitate și despre ofertele de lucru ca voluntari;
- alte instituții doresc voluntari, dar nu oferă studenților niciun certificat-diplomă în acest sens:
- asociațiile studențești nu beneficiază de locurile și dotările necesare pentru a-și desfășura activitățile cum trebuie;
- nu sunt asigurate nevoile de bază, uzuale, pentru a putea crea o cultură a voluntariatului iar sarcinile cadrelor didactice nu sunt repartizate uniform și echitabil.

Rolul administrației locale prin instituțiile specializate în sfera educației

Studenții și asociațiile de profil ale acestora reclamă absența instituțiilor specializate care să le sprijine activitatea și care să fie dispuse atât să identifice problemele existente împreună cu aceștia, cât și să colaboreze în identificarea de soluții.

În prezent, rolul administrației locale, prin instituțiile specializate, în sfera educației, este destul de limitat (sau este perceput ca atare) în ceea ce privește învățământul universitar, singurele aspecte cunoscute fiind legate de decontarea cheltuielilor cu transportul și reduceri la unele activități de natură culturală. Pe de altă parte, s-a apreciat că, la nivelul învățământului universitar, implicarea este (sau trebuie să fie) diferită față de situația învățământului pre-universitar, dată fiind autonomia universitară.

Problemele privind această temă sunt multiple, printre care:

- absența contribuției și a susținerii de către administrația locală față de procesul educativ în învățământul superior, fiind un dezavantaj complet pentru studenții ce au nevoie de proiecte prin care să le fie exploatat potențialul;
- slaba prezență a oportunităților de dezvoltare în carieră, ateliere și experiențe practice;
- lipsa excursiilor specifice domeniului de studiu;
- lipsa unui canal de comunicare directă între administrația locală și studenți;
- lipsa cunoașterii de către studenți a rolului administrației locale în procesul de educație;
- mijloace de transport insuficiente;
- lipsa unor programe de dezvoltare personală și de dezvoltare a inteligenței emoționale;
- lipsa unor programe de comunicare și de branding personal;
- lipsa unor programe de antreprenoriat pentru o inserție mai ușoară a absolvenților pe piața muncii;
- lipsa promovării ofertelor educaționale ale universităților.

1.2.2 Comunitatea de Studenţi | mărimea şi diversitatea internaţională a acesteia

Comunitatea activă de studenți din București este unul din principalele puncte tari ale Capitalei pe care le menționează site-ul QS. Capitala adună studenți din toată România, fiind cel mai atractiv pol național de educație terțiară. Conform Eurostat, între cele 18 capitale Europene pentru care sunt disponibile date privind numărul de studenți raportat la totalul populației, Municipiul București se află în categoria acelora care au mai puțin de 100 de de studenți la 1000 de locuitori, fiind depășit se Sofia, Varșovia sau Budapesta – principalii săi competitori. Totodată, Bucureștiul (5.465) concentrează mai puțini studenți străini decât Varșovia, Sofia (12.916) sau Budapesta (28.000), spre exemplu, și înregistrează valori similare cu ale centrelor universitare secundare din România (Iași și Cluj), având un caracter mai puțin internațional/cosmpolit. Numărul de studenți străini înscriși în învățământul de zi la universitățile din București a crescut lent de la 4.710, în 2014, la 5.400, în 2018, iar o bună parte dintre aceștia sunt studenți vorbitori de limba română, provenind din Republica Moldova.

De menționat este și faptul că oferta educațională a universităților bucureștene este favorabilă atragerii de studenți străini, existând numeroase programe de predare în limbi străine (engleză, franceză, germană, spaniolă, rusă, arabă, japoneză etc.) la diferite facultăți: Management, Adminsitrarea Afacerilor, Finanțe-Bănci, Contabilitate și Informatică de Gestiune, Relații Economice Internaționale, Business și Turism, Marketing, Cibernetică și Informatică Economică (ASE), Litere, Arhitectură (USH), Limbi și Literaturi Străine (UCDC), Fizică, Filosofie, Sociologie, Științe Politice, Pedagogie, Adminsitrarea Afacerilor (UB), Inginerie în limbi străine (UPB), Medicină Veterinară (USAMV), Inginerie în Limbi Străine (UTCB), Medicină (UMF) etc.

Medicina este domeniul care atrage cei mai mulți studenți străini în Capitală, circa 2.000, însă UMF oferă doar programe de studii în limba engleză, atrăgând tineri mai ales din Israel, în timp ce la universitățile de profil din Iași și Cluj-Napoca oferă și programe în limba franceză, astfel încât atrag mai ales francezi. Așadar, aceasă nișă de studii în limba franceză poate deveni una de dezvoltare și pentru București.

Figura 31 - Ponderea studenților în totalul populației în orașe europene, 2017, ‰

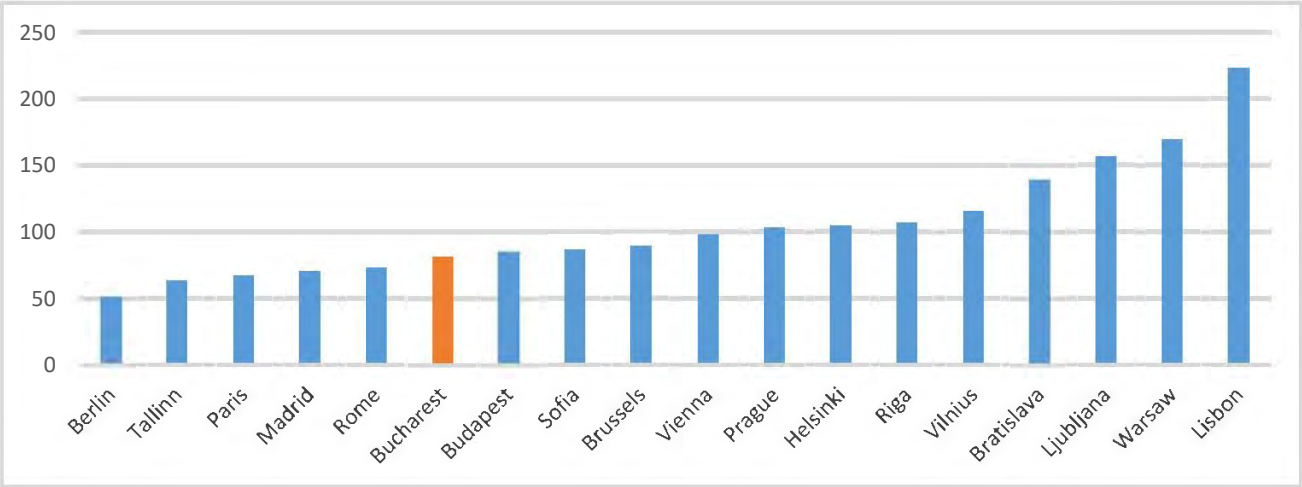

Sursa: Eurostat

Municipiul București concentrează 32% din studenții din România, înscriși la cursuri de licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale. Din cei 172.528 studenți înscriși la universitățile din Capitală, majoritatea de 73% sunt înscriși la licență (dintre care un sfert în cadrul învățământului privat), 22% sunt înscriși la master licență (dintre care mai puțin de 20 de procente în cadrul învățământului privat) și 5% la programe doctorale și post-doctorale licență (dintre care doar trei procente în cadrul învățământului privat). Prin urmare, sectorul public prezintă o încredere tot mai mai mare pe măsura creșterii nivelului de specializare.

Numărul studenților înscriși la licență în anul 2018 este mult inferior anului 2007, mai ales pe fondul reducerii dramatice a numărului de studenți din sectorul privat., În intervalul 2014 – 2018, efectivul tinerilor înscriși la universități private atât pentru licență, cât și pentru master a urmat o tendință continuă de scădere, în timp ce în cadrul universităților publice fenomenul a fost invers, înregistrând o ușoară creștere. În ceea ce privește programele doctorale, fluctuațiile au fost mult mai mici, dar s-au manifestat în mod opus, cu creșteri ale studenților din învățământul privat și scăderi ale celor din învățământul public.

Figura 32 - Evoluția numărului studenților din Municipiul București, în perioada 2014-2018

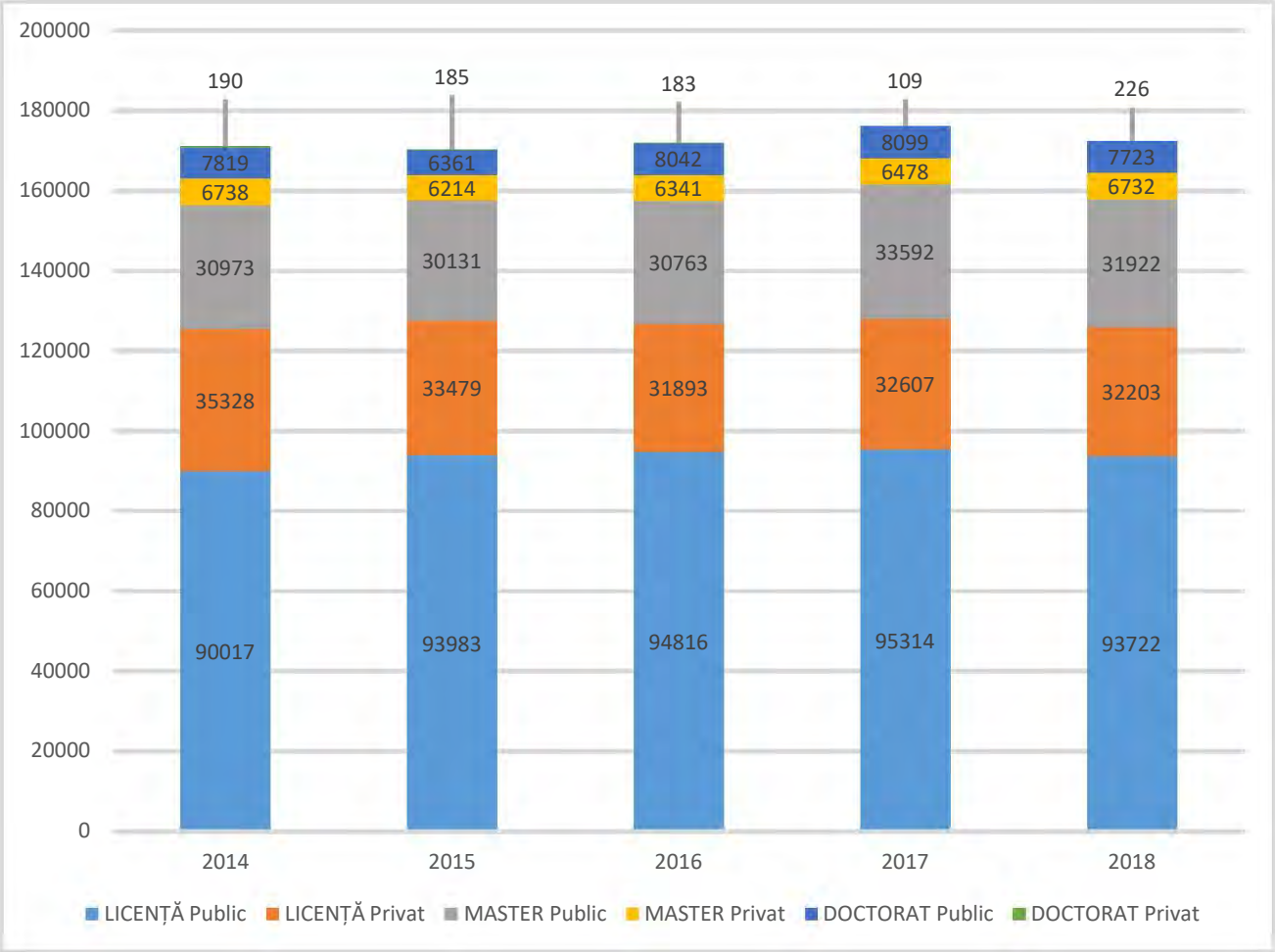

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Figura 33 - Evoluția numărului studenților din Municipiul București înscriși la nivel licență, în perioada 2014-2018

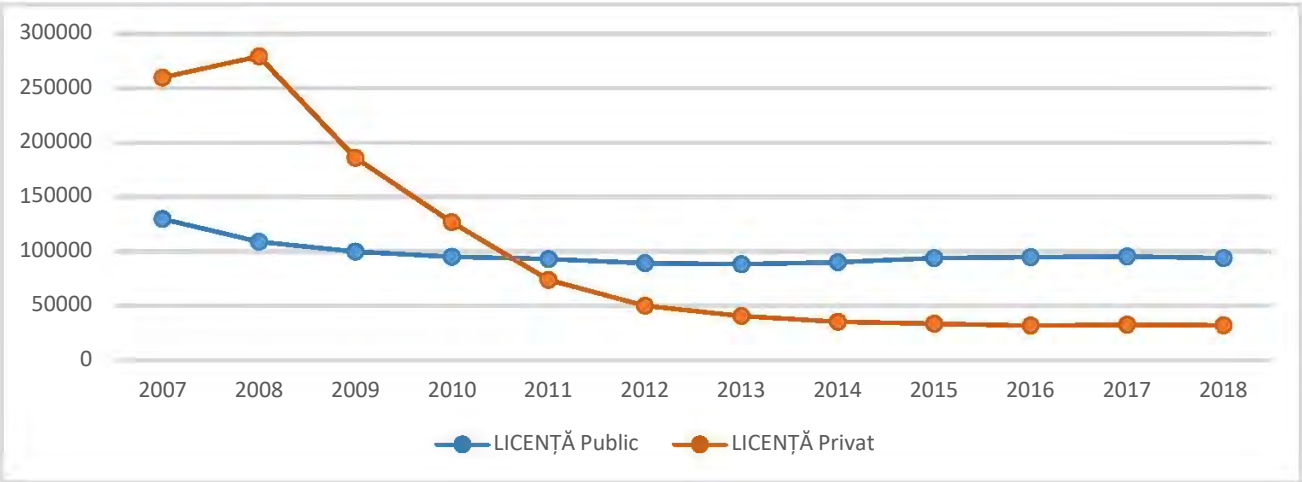

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană, Municipiul București a început să piardă constant studenți, pe fondul reducerii continue a natalității de după 1989, dar și a faptului că tot mai mulți absolvenți de liceu preferă să studieze la universitățile din străinătate. Conform sondajului de opinie realizat în cadrul prezentului studiu, 63% dintre elevii din Capitală preferă să rămână în municipiu pentru studii universitare, 10% intenționează să studieze în alt oraș din România, iar 11% doresc să urmeze facultatea în altă țară, mai ales în Anglia, SUA, Austria, Canada, Franța sau Italia. Dintre motivele invocate de aceștia se disting cele cu privire la dotările universităților, stilul de viață și nivelul de trai din țările respective, resursele pentru studenți sau centrarea educației pe nevoile pieței muncii. Motive mai puțin importante au fost considerate competența profesorilor sau existența unor specializări care nu se găsesc în România.

Figura 34 - Perspective educaționale ale elevilor din Municipiul București

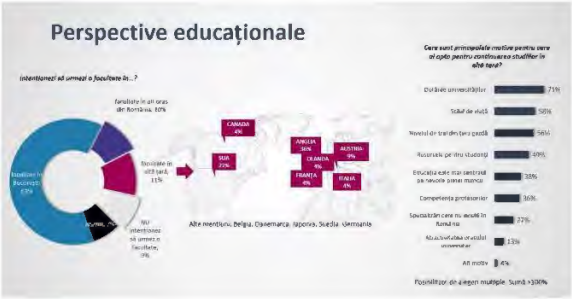

Sursa: Sondaj de opinie realizat în cadrul prezentei strategii

Numărul de studenți străini care aleg România ca destinație pentru studii a crescut din anul 2014, astfel încât, în anul 2018, 3% din studenții care învățau în România erau străini, majoritatea înscriși la studii de licență. Creșterile au fost datorate înscrierii a tot mai mulți studenți din alte țări în cadrul învățământului de licență privat, învățământului de master public, precum și programelor doctorale din universitățile publice - unde numărul studenților străini s-a dublat în intervalul 2014 – 2018.

Figura 35 - Evoluția numărului studenților străini din Municipiul București, în perioada 2014-2018

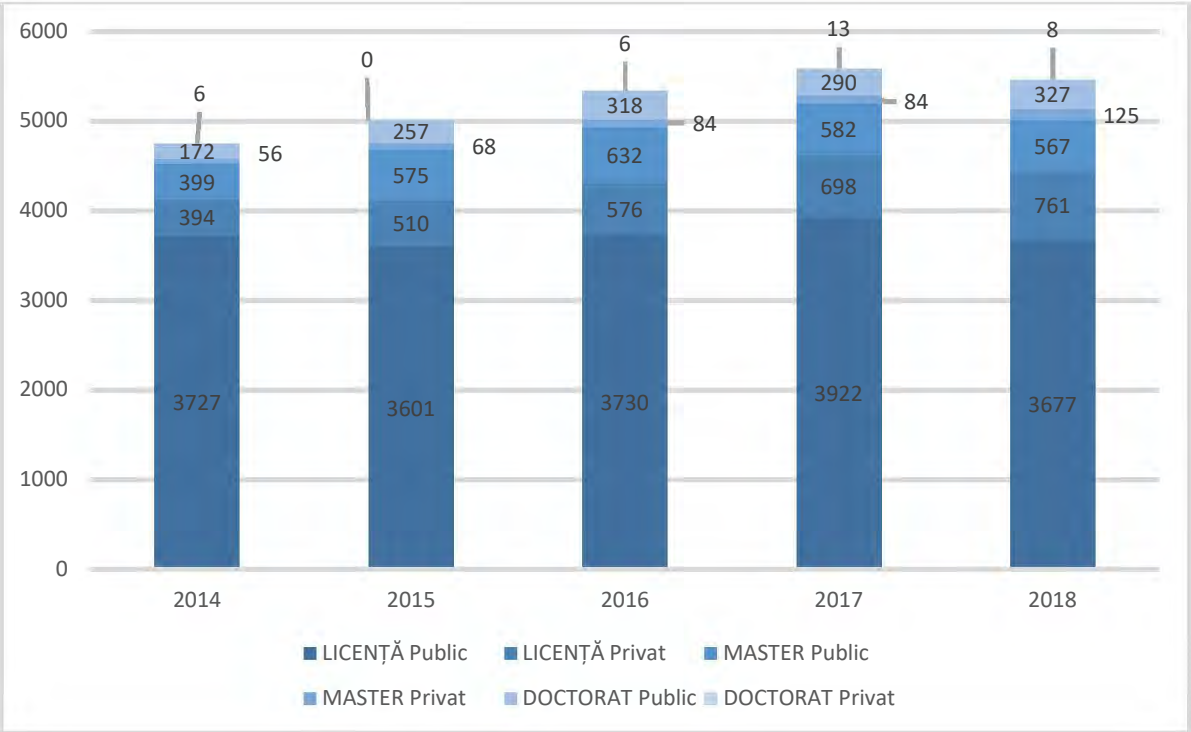

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Pentru crearea unei comunități diverse și internaționale de studenți este nevoie în primul rând de crearea mai multor programe de studii în limbi străine. Pe parcursul focus grupului dedicat educației universitare aferent prezentei strategii au fost menționate constant programele în limba engleză și în limba franceză oferite de universitățile din București. A fost amintită și oportunitatea reprezentată de faptul că instituțiile de învățământ superior din municipiu fac parte din consorții universitare europene care pot garanta mobilitatea a 20.000 de studenți străini.

Totodată s-a accentuat nevoia creșterii numărului de programe în limba franceză din mai multe motive: cerere mai mare, relația României cu țările din Africa de Nord, etc. În același timp, a fost identificată nevoia introducerii/ creșterii numărului de programe în limba chineză (datorită fluxului mare de studenți chinezi), rusă și germană (datorită cerinței pieței pentru aceste două limbi dar și datorită creșterii popularității acestora în ultimii ani).

În cele din urmă a fost subliniată și importanța încurajării experienței internaționale a studenților prin programul Erasmus, stagii de practică sau cercetare.

O altă temă adusă în discuție în cadrul grupului de lucru dedicat educației preuniversitare a fost creșterea nivelului de reprezentare al tinerilor în municipiul București și crearea mai multor oportunități de voluntariat pentru studenți (de exemplu, voluntari la IGSU, SMURD ONG-uri sociale etc.) care pot, până la un punct, suplini o nevoie de personal în diferite domenii și prin care studenții pot lua contact direct cu problemele orașului.

Alte facilități menționate care ar putea contribui la dezvoltarea comunității de studenți din Municipiul București sunt școlile de vară, după modelul celor din orașe românești sau din alte țări.

1.2.3 Calitatea Locuirii | infrastructură, servicii, diversitate culturală şi opţiuni de petrecere a timpului liber

Activităţile culturale ale capitalei sunt diversificate, iar oportunităţile de petrecere a timpului liber numeroase – Bucureştiul fiind renumit ca noul loc de distracție (mai ales de noapte) în Europa. Cu toate acestea, Bucureștiul nu are un campus universitar la standarde internaționale. Se reclamă astfel nevoia de a reabilita și moderniza campusurile mari existente, cum ar fi cele din Regie sau Tei, sau crearea unui campus nou în parteneriat cu universitățile care doresc să își internaționalizeze oferta de studii pe principiul unui Smart City, asemenea tendințelor din restul Europei sau din lume. Mai mult, prezența campusurilor poate duce la o cerere crescută în acele zone de dotări culturale, de sport și de agrement. De aceea trebuie acordată o atenție deosebită a accesibilității acestor zone, atât pietonale, cât și cu transportul în comun.

Majoritatea studenților de licență provin din afara Bucureștiului, ceea ce indică faptul că disponibilitatea căminelor este o condiție de infrastructură importantă în Capitală. Această constatare este în special cazul academiilor militare, care sunt foarte specializate și atrag majoritatea studenților (70%) din alte județe. Cu toate acestea, universitățile tehnice atrag până la 68% din studenți din alte județe, iar proporția este și mai mare pentru universități precum Universitatea Politehnică din București. În timp ce multe instituții prestigioase și academii specializate atrag studenți din întreaga țară, instituțiile comprehensive au de obicei „zone de captare” mult mai mici, atrăgând doar 35% dintre studenții originari din orașe din alte județe. Prin urmare, cererea sau presiunea pentru locuințele studenților variază atât în funcție de mărimea instituției, cât și de selectivitatea și specializarea programelor oferite de instituție.

Chiar și în București, raportul dintre spațiul dormitorului (în metri pătrați) și numărul studenților înscriși care provin din alte județe variază considerabil. De exemplu, Academia de Studii Economice

(ASE Bucuresti) are mai puțin de 1 mp per student „din afara orașului”, în comparație cu Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport (UNEFS București), care are aproape 8 mp de student. Per ansamblu, în București există peste 35.000 de locuri în cămine, cele mai multe la UPB (13.300), UB (5.300), ASE (4.900), USAMV (3.500), UMF (3.200) UTCB (2.500) etc. La acestea se adaugă câteva mii de locuri de cazare în cămine private, de ex. ARCCA (2.600), West Gate Studios (1.500) etc. În acest context, unele universități, precum UPB sau UTCB nu întâmpină probleme în a asigura cămine pentru toți solicitanții, existând chiar și un surplus de locuri, în timp ce altele (UB, ASE, UMF) înregistrează un ușor deficit. În acest context, UTCB a transferat administrarea unor locuri excedentare către Universitatea București. Numărul de cereri de cazare în cămine studențești a scăzut în ultimii ani, pe fondul reducerii afluxului de studenți veniți din provincie, dar și a preferinței acestora pentru alte modalități de cazare (de ex. chirie, gazdă). Așadar, accentul în următorii ani ar trebui să cadă pe reabilitarea și modernizarea căminelor studențești existente, astfel încât acestea să ofere condiții proprice pentru studenți, precum și în cooperarea dintre universități pentru a gestiona eficient baza de cazare existentă.

Dintre motivele pe care le-au invocat studenții din alte județe ale țării în alegerea Bucureștiului ca oraș pentru studii, cele mai importante au fost programele de studii care nu sunt disponibile în alte orașe alături de prestigiul universităților din Capitală, precum și oportunitățile de angajare pe durata studiilor. Pentru aceștia au contat în mai mică măsură oportunitățile de petrecere a timpului liber, distanța față de localitatea de domiciliu sau dorința de a trăi într-un oraș cosmopolit. Astfel, se atrage atenția asupra modului în care Municipiul București se raportează la comunitatea de studenți prin politici publice și facilități dedicate acestora.

Figura 36 - Profilul studenților din Municipiul București

Sursa: Sondaj de opinie realizat în cadrul prezentei strategii

Figura 37 - Preferințe locative ale studenților din Municipiul București

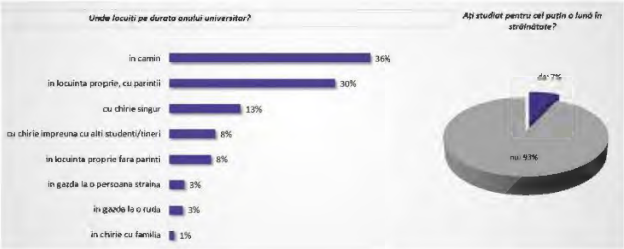

Sursa: Sondaj de opinie realizat în cadrul prezentei strategii

Figura 38 - Spații în cămine pentru studenții care provin din alte județe

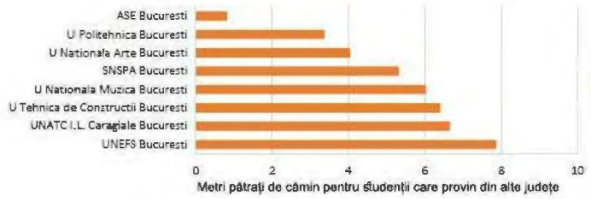

Sursa: UEFSCIDI

Figura 39- Motivele studenților pentru alegerea Municipiul București ca loc pentru studii

Sursa: Sondaj de opinie realizat în cadrul prezentei strategii

Figura 40 - Preferințe de mobilitate ale studenților din Municipiul București

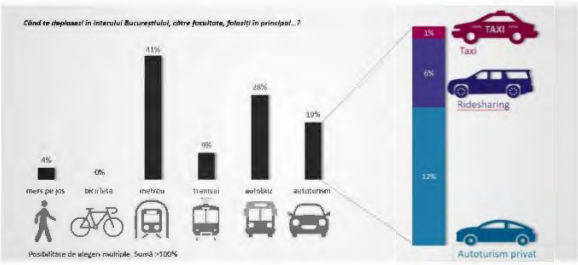

Sursa: Sondaj de opinie realizat în cadrul prezentei strategii

La nivel municipal se disting câțiva poli care concentrează universitățile cu cei mai mulți studenți precum și campusurile adiacente. Acestea presupun circulația celor mai mari fluxuri de studenți și generează un trafic suplimentar pe principalele artere înconjurătoare. Pe de altă parte, sondajul de opinie realizat în cadrul prezentei strategii arată o situație îmbucurătoare prin faptul că majoritatea studenților preferă să se deplaseze către cursuri folosind transportul în comun (metrou, autobuz, tramvai).

- **Zona Politehnica – Grozăvești - Regie**: între arterele Iuliu Maniu, Șoseaua Grozăvești și Splaiul Independenței

Aici se află cel mai dezvoltat campus al Municipiului București, fiind un spațiu urban dedicat cu precădere studenților. Căminele aflate în această zonă beneficiază de o accesibilitate foarte bună la mijloace de transport în comun. Pe lângă clădirile căminelor și sediile facultăților, studenții beneficiază de săli de festivități, cantină, sală de sport și o amplă bază sportivă exterioară precum și de alte servicii conexe ca magazine și hypermarket-uri, cluburi, săli de gimnastică și bazine de înot.

- **Zona Cotroceni – Eroilor**

Zona Cotroceni – Eroilor este amplasată la limita dintre o zonă rezidențială de locuințe individuală și o zonă de clădiri de importanță administrativă (Palatul Parlamentului, Ministerul Apărării Naționale) , astfel încât aici nu sunt prezente multe activități culturale și de petrecere a timpului liber cu specific studențesc. Totuși, universitățile și căminele aflate aici se bucură de prezența Parcului Izvor în zonă. În același timp, accesibilitatea cu metroul și autobuzul este foarte bună.

- **Zona Piața Romană** – **Piața Universității**: de-a lungul Bulevardelor Nicolae Bălcescu și Gheorghe Magheru

Zona centrală se distinge ca pol universitar prin prezența instituțiilor de prestigiu. Morfologia țesutului urban și funcțiunile prezente în zonă nu permit un spațiu de campus, astfel încât universitățile localizate aici oferă studenților cazare în alte campusuri studențești majore cum ar fi cel din zona Tei sau Grozăvești, respectiv în campusuri de dimensiuni restrânse cum ar fi Complexul Moxa.

- **Zona Timpuri Noi:** de-a lungul Splaiului Unirii

Polul universitar de la Timpuri Noi este mai redus ca dimensiuni decât zonele anterior menționate dar se distinge prin faptul că are un caracter compact, universitățile și căminele aflându-se în același areal. Timpuri Noi este o zonă emergentă de dezvoltare funcțională și imobiliară la nivel de Capitală, iar mediul universitar poate juca un rol important în configurarea spațiului public și a noilor activități ce se vor desfășura aici. Accesibilitatea din punct de vedere al transportului în comun este foarte bună, iar studenții beneficiază de o serie de facilități sportive importante, dar mai puține oportunități de petrecere a timpului liber în alt mod.

- **Zona de Nord**: între Bulevardul Mărăști și Bulevardul Expoziției

Zona de Nord se distinge prin campusul USAMV care, pe lângă facilitățile de bază, dispune de o grădină botanică, câmp didactic, sere și un parc dendrologic unde studenții pot practica agricultură urbană sau peisagistică. Căminele aflate în această zonă beneficiază de o accesibilitate foarte bună la tramvai și autobuz, în schimb stațiile de metrou nu se află în imediata apropiere. Pe lângă clădirile căminelor și sediile facultăților, studenții beneficiază de săli de festivități, cantină, sală de sport și bază sportivă, precum și de alte servicii conexe ca magazine și hypermarket-uri, cluburi, săli de gimnastică și bazine de înot.

- **Zona Tei**: Bulevardul Lacul Tei

Zona se distinge prin proximitatea față de Lacul Tei, fiind un element de cadru natural major la nivelul municipiului. Căminele aflate în această zonă beneficiază de o accesibilitate foarte bună la tramvai și autobuz, în schimb stațiile de metrou nu se află în imediata apropiere. Pe lângă clădirile căminelor și sediile facultăților, studenții beneficiază de săli de festivități, cantină, sală de sport precum și de alte servicii conexe ca magazine și hypermarket-uri, cluburi și săli de gimnastică. Un alt element distinctiv este prezența Complexului Cultural-Sportiv Tei în apropierea zonei de campus.

Tabel 6 - Facilități ale principalilor poli universitari din București

	TRANSPORT ÎN COMUN	ZONE DE CAZARE	BAZĂ SPORTIVĂ	FACILITĂȚI
Politehnica – Grozăvești - Regie		DA – Campus major	Interior și exterior	
Zona Cotroceni – Eroilor		DA – campus	În apropiere	
Zona Piața Romană – Piața Universității		NU – cămine în altă zonă	-	
Zona Timpuri Noi		DA – campus	Interior și exterior	

	TRANSPORT ÎN COMUN	ZONE DE CAZARE	BAZĂ SPORTIVĂ	FACILITĂȚI
Zona de Nord		DA – campus major	Interior și exterior	
Zona Tei		DA – campus	Interior și exterior	

Sursa: Paginile web ale universităților

Între reprezentanții instituțiilor de învățământ superior și ale celor conexe participante la focus grupul dedicat educației universitare aferent prezentei strategii apare discuția factorului de "coolness" al orașului, mulți fiind de părere că municipiul nu este destul de bine cotat din acest punct de vedere. Profilul studentului se schimbă mereu odată cu noile generații, astfel încât și acțiunile dedicate acestora ar trebui să evolueze. Dacă activități "cool" au loc la nivelul orașului, acestea nu au un impact major în sensul unei atractivități generale. De altfel , reprezentantul ESN București declară faptul că mulți studenți străini aleg Bucureștiul datorită posibilității de a călători de aici în alte state est europene.

Participanții la grupul de lucru dedicat educației universitare subliniază importanța dezvoltării infrastructurii la nivelul instituțiilor de învățământ superior (echipare, cămine, zone de relaxare și cantine, facilități digitale etc.)

Totodată aceștia menționează faptul că majoritatea instituțiilor de învățământ superior sunt dispersate în teritoriu și că nu există o zonă de tip "oraș al studenților" care să fie percepută ca atare în spațiul public.

Referitor la facilitățile oferite studenților se remarcă importanța comasării și digitizării acestora, astfel încât să existe servicii unice dedicate la nivel de Capitală (de exemplu: introducerea unui singur card de acces la toate bibliotecile din Capitală, existența unui "student card" unic cu reduceri, etc.)

Perspective De Angajare

Deși nu există o platformă integratoare la nivel de Capitală care să faciliteze accesul tinerilor la angajatori, cu toate că există perspective interesante mai ales în domeniul IT, universitățile au diferite parteneriate cu angajatori, prin care aceștia vin direct în facultate pentru a-și recruta forța de muncă.

În privința perspectivelor de angajare ale tinerilor studenți și absolvenți, participanții la focus grupul dedicat educației universitare aferent prezentei strategii reclamă faptul că nu există suficiente parteneriate cu operatorii economici sau cu instituțiile publice și nici o bază de date integratoare care să centralizeze locuri de muncă de la companiile care acceptă studenți fără experiență. Totodată, lipsesc din spațiul public informații și studii cu privire la oportunitățile și schimbările de pe piața muncii la nivel local.

Se propune astfel întărirea conexiunii între universități și mediul de afaceri, iar în scopul consilierii studenților, reprezentantul Consiliului Tineretului din România propune introducerea/ creșterea numărului de lucrători de tineret / consilieri în universități astfel încât studenții să aibă acces la îndrumare în carieră, la ședințe personalizate de dezvoltare.

Bună Practică – POLI Jobs

POLI Jobs este singura Agenţie de Plasare a Forţei de Muncă lansată de către o universitate din România. Acest serviciu a fost înfiinţat ca urmare a identificării unei nevoi în rândul studenţilor, aceea de a li se facilita legătura cu piaţa muncii la nivel instituţional, dar şi pe fondul unei strânse legături care există între universitate şi mediul socio-economic.

Scopul agenției este cel de a asigura o inserţie cât mai adecvată a absolvenţilor pe piaţa muncii în funcţie de nivelul de calificare a acestora, media la finalul anilor de studiu, în funcție de specializare şi de ofertele de muncă disponibile din partea companiilor.
Agenția oferă servicii gratuite pentru studenţii şi absolvenţii U.P.B și se adresează exclusiv acestora. Cu sprijinul nostru eşti cu un pas mai aproape de cariera pe care ți-o dorești!

Platforme similare: USAMV Jobs

Costuri Reduse | Taxa de studii şi traiul

Costurile universităților și nivelul de trai sunt unele din principalele puncte forte ale capitalei, atât în comparație cu media europeană cât și cu principalii competitori – Sofia, Varșovia și Budapesta. Bucureștiul are cel mai mic cost al vieții și printre cele mai mici taxe de școlarizare, plus avantajul că acestea se pot plăti în rate în majoritatea unităților de învățământ terțiar. Un dezavantaj este existența a foarte puține burse pentru elevii străini și lipsa creditelor universitare pentru aceștia.

Tabel 7- Costuri ale învățământului universitar

	Taxe de școlarizare (EURO)	+	Indexul Costului de trai[488]
Media Europeană	6,000 – 12.000		56
București	2,000 -7,000	Plătibil în rate	39,15
Sofia	2,900 - 8,000	Credit pentru studii, Burse	40,21
Varșovia	2,230 - 3,800 pentru străini	Gratuitate pentru studenții polonezi Puține burse pentru străini, Rate	41,55
Budapesta	5,000 - 12,700	Numeroase burse care acoperă toate costurile studenților	43,50

Sursa: www.numbeo.com, Site-urile web ale universităților, www.topuniversities.com

Participanții la focus grupul dedicat educației universitare aferent prezentei strategii au menționat faptul că unul din principalele atuuri ale capitalei este costul de viață redus comparativ cu alte orașe sau capitale europene, de aceea studenții din alte țări aleg sa studieze aici. Totuși, Bucureștiul nu oferă destule oportunități financiare cum ar fi creditele de studii.

Referitor la introducerea creditelor de studii, reprezentanții Ministerului Educației și Cercetării menționează faptul că au fost create instrumente legislative în acest sens, în schimb există o problemă de bancară ce a blocat cel puțin 4 tentative de operaționalizare până în momentul de față. Problema apare la diferența de dobândă între ce li se oferă studenților și condițiile sistemului bancar, care trebuie acoperită dintr-o altă sursă de finanțare, care nu a fost identificată până acum.

4
[88] Conform numbeo.com

2. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE SĂNĂTATE

Analiza infrastructurii și serviciilor de sănătate din București este structurată în cinci secțiuni. Prima secțiune are în vedere serviciile medicale specializate și se concentrează pe analiza unităților spitalicești. A doua secțiune se referă la personalul medical disponibil în capitală. A treia prezintă o analiză a diverselor tipuri de servicii medicale primare, incluzând medicina de familie, rețeaua de medicină școlară, farmaciile, unitățile de medicină veterinară, serviciile medicale comunitare și socio-medicale. Secțiunea a patra se ocupă de starea de sănătate a populației din București. Capitolul se încheie cu o secțiune de concluzii și propuneri de intervenție.

2.1 Serviciile medicale specializate

2.1.1 Infrastructura de sănătate

În total, în baza răspunsurilor trimise de ASSMB și DSPMB la solicitările de date și folosind informațiile disponibile online, echipa de cercetare a identificat un total de 168 unități medicale care oferă servicii medicale specializate, publice și private, în București. Acestea sunt reprezentate pe Harta 17 de mai jos.

Pe lângă unitățile cartografiate mai jos, rețeaua serviciilor medicale specializate din București cuprindea în 2018 și un număr de 518 centre medicale de specialitate[489] și 1.789 cabinete medicale de specialitate,[490] conform datelor INS (Tempo online). Aceste două tipuri de unități sanitare au cunoscut o tendință continuă de răspândire și privatizare. Astfel, între 2003 și 2018, numărul de centre medicale de specialitate a crescut de aproape nouă ori, de la 60 (dintre care 6 publice și 54 private) la 518 (100% private), iar numărul de cabinete medicale de specialitate a crescut de peste două ori, de la 767 (dintre care 70% private) la 1.789 (100% private).

Dintre cele 168 unități medicale cartografiate în Harta 17, 96 sunt unități publice (spitale, clinici, institute, maternități, alte instituții) și 72 sunt private (spitale, clinici, centre medicale, maternități, alte unități). Între aceste unități, sunt înregistrate 51 de spitale publice și 21 de spitale private.[491] Dintre spitalele publice, cele mai multe (23) sunt subordonate Ministerului Sănătății, 19 sunt gestionate de Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București (ASSMB) și 9 spitale[492] aparțin altor ministere sau instituții ale administrației publice. Lista spitalelor publice în funcție de subordonare este disponibilă în Anexa 4.

4

[89] Centrele medicale de specialitate sunt unități sanitare cu personalitate juridică, furnizoare de servicii medicale de specialitate în ambulator, care încheie contract cu casele de asigurări de sănătate, în care se pot desfășura activități de învățământ și de cercetare medicală, de îndrumare și coordonare metodologică pe domeniile lor de activitate, precum și de educație medicală continuă. (INS, baza de date Tempo online)

[490] Cabinetele medicale de specialitate sunt unitățile medicale destinate în special pentru îngrijirea sănătății în ambulatoriu. (INS, baza de date Tempo online)

[491] De menționat că numărul de spitale private după ce a crescut continuu începând cu anul 1999, a scăzut brusc de la 42 în 2017 la 21 în 2018. Spre deosebire, numărul de spitale publice a variat aproape de 50 unități. (INS, baza de date Tempo online, Cercetarea statistică exhaustivă privind activitatea unităților sanitare)

[492] Inclusiv Centrul de Sănătate RATB, care în lista publicată de Ministerul Sănătății apare ca fiind în subordinea administrației publice locale.

Harta 17 - Servicii medicale specializate (spitale și clinici)

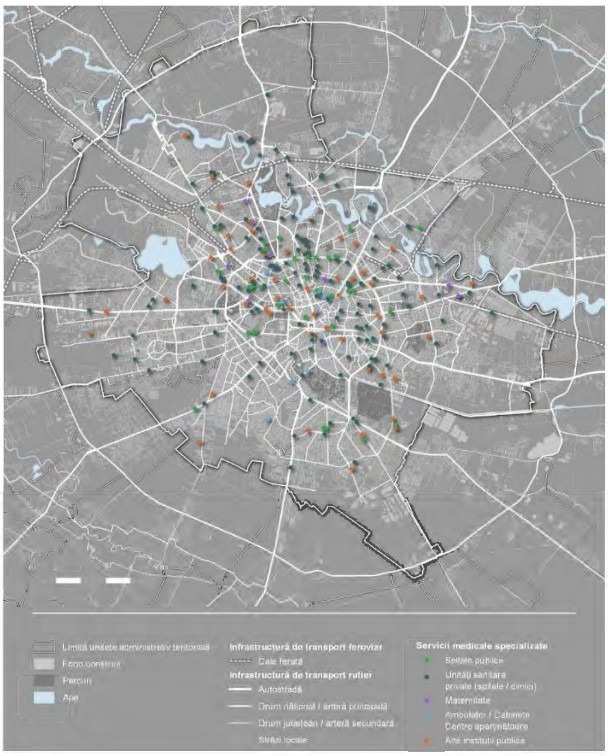

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online (MS, DSPB, ASSMB, spitale, INS) și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

Tabel 8 - Distribuția spitalelor publice în funcție de subordonare și sectorul unde se află (număr)

	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	București
PMB / ASSMB	4	7	3	2	1	2	19
Ministerul Sănătății	6	7	1	5	4	0	23
Alte ministere sau instituții	5	2	1	0	0	1	9
Total	15	16	5	7	5	3	51

Notă: Vezi și Anexa 4.

Există un efect de aglomerare a spitalelor publice în sectoarele 1 și 2 (Tabelul 8). Și spitalele private par să urmeze această tendință. Prin urmare, celelalte sectoare beneficiază de un număr considerabil mai mic de spitale publice și private. Dintre cele publice, în sectorul 3 predomină spitalele aflate în subordinea PMB, pe când în sectoarele 4 și 5 se află predominant spitale subordonate Ministerului Sănătății. În sectorul 6, funcționează doar 3 spitale publice, dintre care două sunt administrate de PMB.

Numărul de **ambulatorii** integrate spitalelor[493] publice din București, după o creștere între 2003 și 2008, a rămas constant în jur de 40 (43, în 2018). Spre deosebire, numărul ambulatoriilor de specialitate[494] în sistemul public este în scădere după 2006 (6 în 2018). În spitalele private, numărul ambulatoriilor a crescut constant ajungând în 2018 la 3 ambulatorii integrate și 16 ambulatorii de specialitate. Conform datelor furnizate de ASSMB[495], în 2018, din rețeaua de spitale ASSMB, un număr de cinci unități nu au avut consultații în ambulatoriu, probabil din cauza specializărilor deservite. Acestea au fost Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Tropicale ”Dr. Victor Babeș”, Centrul de Evaluare și Tratament a Toxicodependenților pentru Tineri “Sfântul Stelian”, Spitalul de Psihiatrie Titan ”Dr. Constantin Gorgos”, Spitalul Clinic de Nefrologie ”Dr. Carol Davila” și Spitalul de Boli Cronice “Sfântul Luca”. Pe de altă parte, cele mai multe consultații în ambulatoriu au oferit în 2018 Spitalul Clinic Colentina, Spitalul Clinic Colțea și Spitalul Clinic “Nicolae Malaxa”.

Analiza **specialităților[496] disponibile în unitățile spitalicești publice** arată că majoritatea spitalelor au specialități diverse. În concordanță cu concentrarea spitalelor în sectoarele 1 și 2, specialitățile medicale urmează aceeași tendință, deși sunt disponibile în majoritatea sectoarelor. Doar câteva specialități, precum neurologia, neuropsihiatria, pediatria, ortopedia, geriatria, îngrijirile paliative sau endocrinologia pediatrică se distribuie diferit în teritoriu, fiind bine reprezentate și în spitalele din sectorul 4 (și nu doar în cele din sectoarele 1 sau 2). De asemenea, specialitățile legate de HIV/SIDA

4
[93] Ambulatoriul integrat spitalului reprezintă structura sanitară organizată în cadrul unităților sanitare cu paturi, prin care se asigură asistența medicală ambulatorie și care are în structura cabinete medicale de specialitate care au corespondent în specialitățile secțiilor și compartimentelor cu paturi, precum și cabinete medicale în alte specialități, după caz, pentru a asigura o asistență medicală complexă. Ambulatoriul integrat spitalului face parte din structura spitalului, activitatea medicilor se desfășoară în sistem integrat și utilizează în comun platoul tehnic, cu respectarea legislației în vigoare de prevenire a infecțiilor nosocomiale, în vederea creșterii accesibilității pacienților la servicii medicale diverse și complete. (INS, baza de date Tempo online)

4
[94] Ambulatoriul de specialitate este unitatea sanitară, cu si fără personalitate juridică, care acordă asistență medicală de specialitate pacienților în ambulatoriu. Aceasta asigură servicii de asistența medicală preventivă, curativă, de recuperare și de urgență. În acest tip de unitate se desfășoară și activități de învățământ medical. (INS, baza de date Tempo online)

4
[95] În cadrul răspunsurilor la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

4
[96] Specialitățile disponibile fie ca secții, compartimente sau departamente medicale, fie ca servicii medicale, fie ambulator integrat de specialitate, așa cum sunt acestea declarate pe site-urile spitalelor.

sau de bolile infecțioase, tropicale sau parazitare se găsesc preponderent în sectoarele 2 și 3. Aceste caracteristici structurale influențează comportamentele indivizilor, căci limitează alegerile pe care aceștia le pot face în cazul în care au probleme de sănătate legate de astfel de boli.

O parte dintre structurile spitalicești oferă și servicii de urgență (Tabel 9). În timp ce în rețeaua ASSMB doar trei spitale dețin un compartiment de primiri urgențe, astfel de servicii sunt mult mai bine dezvoltate în cadrul unor spitale subordonate Ministerului Sănătății.[497] Dintre spitalele care aparțin altor instituții publice, patru spitale dețin unități de primire, și anume: Spitalul Universitar de Urgență Elias (al Academiei Române), Spitalul Universitar de Urgență Militar Central ”Dr. Carol Davila” (al MApN), Spitalul Clinic de Urgență ”Prof. Dr. Agrippa Ionescu” (al SRI) și Spitalul de Urgență ”Prof. Dr. Dimitrie Gerota” București (al MAI).

Tabel 9 - Rețeaua de urgență din spitalele publice din București (număr)

	Nr. total spitale, din care:	Spitale cu compartiment primiri urgențe (CPU)	Spitale cu unități primiri urgențe (UPU-SMURD)
PMB / ASSMB	19	3	0
Ministerul Sănătății	23	7	8
Alte ministere sau instituții	9	1	4
Total	51	11	12

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online (MS, DSPB, ASSMB, spitale, INS) și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

Cele mai recente date INS pentru București[498] arată o creștere atât a numărului de ambulanțe (190 în 2017 față de 153 în 2005), cât și a numărului total al solicitărilor. Dincolo de număr, ambulanțele existente aveau un grad ridicat de uzură, multe dintre acestea fiind în exploatare din anii 2007-2008 sau de mai mult timp, atât la Serviciul de Ambulată București-Ilfov (SABIF), cât și la Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Dealul Spirii” București-Ilfov (ISU B-IF). Tocmai de aceea, în 2019, PMB a achiziționat 106 ambulanțe noi pe care le-a dat SABIF ca să deservească spitalele în subordinea MS, iar ISU B-IF a fost dotat cu 65 noi ambulanțe SMURD (55 de tip B și 10 de tip C - de terapie intensivă mobilă), în cadrul proiectului „Viziune 2020”, finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.

[497] Conform specialiștilor prezenți la consultările SIDU pe sănătate, compartimentele de primire în regim de urgență (CPU) și Unitățile de primire în regim de urgență (UPU) sunt autorizate doar pentru spitalele aflate în subordinea MS. Nici un spital privat nu are autorizație pentru funcționarea unei UPU sau CPU.

[498] INS (2019: 3).

Figura 41 - Numărul total al solicitărilor la SABIF repartizate pe coduri de culoare și transport neasistat

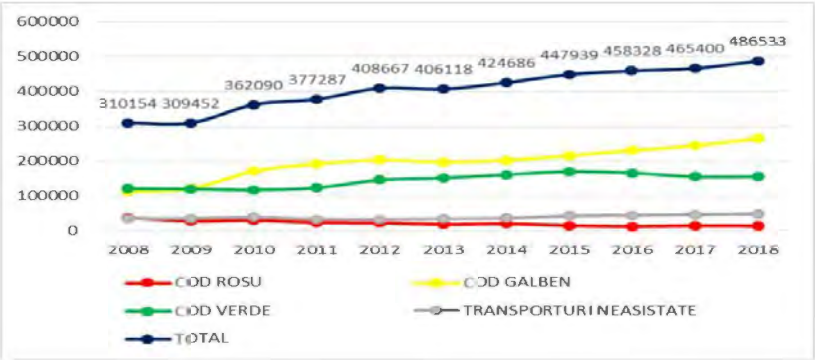

Sursa: Serviciul de Ambulanță București-Ilfov, răspuns la solicitarea de informații. Notă: Transportul pacienților neasistat este destinat acelor persoane bolnave care sunt stabile din punct de vedere hemodinamic, comunică, respiră spontan și nu necesită monitorizare pe durata transportului. Solicitările pentru acest tip de transport (de exemplu, externare din spitale către domiciliu sau transportul pacienților de la domiciliu la un consult de specialitate), adresate la dispeceratul național 112, pot fi decontate de CNAS.

Numărul solicitărilor pentru servicii medicale de urgență a crescut progresiv între 2008 și 2018, atât pentru SABIF (de la peste 310 mii la aproape 487 mii), cât și pentru SMURD (de la 17.466 la un total de 723.733 intervenții). Analiza solicitărilor la SABIF pe coduri de culoare (ilustrată în Figura 41) arată că în această perioadă: (i) numărul (și ponderea) solicitărilor de tip cod roșu au scăzut drastic, de aproape 2,5 ori, de la 38.911 în 2008, la 15.601 în 2018; (ii) numărul (și ponderea) solicitările de tip cod galben a crescut simțitor; în timp ce (iii) numărul (și ponderea) solicitărilor de tip cod verde a scăzut ușor, iar cele privind transportul neasistat au avut o evoluție relativ constantă.

Pe lângă SABIF, care are stația centrală în sectorul 2 și substații în toate celelalte sectoare ale Capitalei, echipa de proiect a mai identificat 22 de puncte de lucru ale unor furnizori privați de asistență medicală de urgență.[499] Dintre aceste puncte de lucru, 8 funcționează în sectorul 1, restul fiind distribuite în celelalte sectoare astfel: în sectoarele 2 și 6 sunt plasate câte 4 puncte de lucru în fiecare, în sectorul 3 operează 3 astfel de furnizori, în sectorul 4 sunt 2, iar în sectorul 5 este un punct de lucru privat pentru servicii de urgență.

4

[99] Nici un spital privat nu are autorizație pentru funcționarea unei UPU sau CPU.

Calitatea infrastructurii de sănătate

Rețeaua de unități sanitare din municipiul București se confruntă, cel puțin parțial, cu provocările de la nivel național legate de infrastructura de sănătate,[500] după cum urmează:

- Rețea de spitale cu structură pavilionară, fragmentată, care necesită transferul cu ambulanța
- Infrastructură concepută și construită în urmă cu 50-60 de ani sau mai mult, unele cu risc seismic, care necesită reparații și renovări frecvente: „Acum 12 ani, la descentralizare, au fost date în administrarea PMB-ASSMB cele mai vechi și proaste clădiri de spital. Este mai ușor să construiești clădiri noi decât să reabilitezi clădiri vechi-conace" (Consultările SIDU pe sănătate, martie 2020)
- Spitale sau centre medicale în clădiri monument istorice care au costurile asociate de reparații/ renovare foarte ridicate sau în clădiri cu spații improprii pentru plasarea unor echipamente medicale de nouă generație (Spre exemplu, aparatura modernă RMN/CT nu poate fi introdusă din cauza structurii vechi a clădirii, a camerelor mici etc.)
- Infrastructură fără facilități de acces fizic adecvate persoanelor cu dizabilități. În special clădirile monument istoric sunt greu de accesibilizat; iar pentru a construi rampe de acces pentru persoanele cu dizabilități sau pentru târgi este necesară avizarea de către Ministerul Culturii. Mai general, modificările impuse de lege sunt condiționate de obținerea unor avize și aprobări din partea altor Ministere cu care se relaționează foarte greu, fiind necesare multe expertize și foarte multe documente care necesită mult timp. (Consultările SIDU pe sănătate, martie 2020)
- Lipsa unui buget adecvat pentru a permite întreținerea corespunzătoare a infrastructurii existente și pentru a opera modificările frecvente impuse prin legislație.

Deci, în București ca și la nivel național: "adaptarea infrastructurii la nevoia de servicii medicale actuală (boli netransmisibile, acumularea problemelor de sănătate, complexe de comorbiditate, existenţa tehnologiilor complexe etc.) este în multe cazuri imposibilă sau mult mai costisitoare decât construirea unor clădiri noi pentru a consolida activităţile în anumite spitale."[501] Toate aceste probleme fac dificilă realizarea unor circuite intraspitalicești eficiente, cresc riscurile de infecții pentru pacienți și personalul medical și, mai general, scad calitatea serviciilor de sănătate furnizate.

Dacă ne referim numai la starea celor 19 spitale în subordinea PMB, conform informațiilor transmise de ASSMB,[502] o mare parte (15) au nevoie de lucrări de modernizare, 12 necesită lucrări de extindere și 8 de consolidare. Spre ilustrare, prezentăm doar situația celor trei spitale cu cea mai mare capacitate:

(i) Spitalul Clinic de Psihiatrie "Prof. Dr. Al. Obregia" include 17 secții de psihiatrie adulți, două secții de neurologie pediatrică, cabinete de specialitate în ambulatoriu (policlinică) și o cameră de gardă pentru psihiatrie adulți. Cu excepția a două pavilioane construite în 1998, celelalte clădiri ale spitalului sunt construite în 1919-1929 și nici una din ele nu a beneficiat de expertiză seismică.

(ii) Spitalul Clinic Colentina are 11 pavilioane pentru diferite specializări alături de paviloane care includ morgă, farmacie, depozit, compartiment IT și compartiment de cercetare. Cu excepția pavilionului

[500] Vezi și Ministerul Sănătății (2016a, 2016b).

[501] Ministerul Sănătății (2016a).

[502] Lista comunicată de ASSMB nu include un spital aflat în lista Ministerului Sănătății – Centrul de Evaluare și Tratament a Toxicodependenților pentru Tineri "Sfântul Stelian". În schimb, în lista instituțiilor administrată de ASSMB a fost inclus Institutul Național pentru Medicină Complementară și Alternativă "Prof. Dr. Florin Brătilă". Pentru Spitalul Clinic de Obstretică-Ginecologie Panait Sârbu nu a fost furnizat nici tipul de risc seismic, nici dacă are nevoie sau nu de realizare a expertizei seismice.

care include morga și a pavilionului pentru dermatologie și dermatologie copii construite în 1975, respectiv 1978, toate celelalte pavilioane ale spitalului au fost construite în perioada 1930-1940.

(iii) Spitalul Clinic ”Dr. Victor Babeș” are 12 pavilioane în total, dar numai o parte din ele sunt funcționale, cu următoarele specializări: boli infecțioase și tropicale adulți, ATI, pneumologie, dermatovenerologie, boli infecțioase copii, boli infecțioase HIV/SIDA și boli infecțioase ambulatoriu-hepatite cronice. Cu excepția a două pavilioane – unul construit în 1945 (singurul pavilion al spitalului expertizat seismic) și unul construit în 1965 (cel pentru specializarea boli infecțioase HIV/SIDA), toate celelalte corpuri de clădire ale Spitalului Clinic de Boli Infecțioase și Tropicale ”Dr. Victor Babeș” au fost construite în 1950.

Cu privire la riscul seismic, 5 unități sanitare nu au realizată expertiza seismică pentru toate corpurile de clădiri în care funcționează. În clasa I de risc seismic sunt încadrate doar trei corpuri de clădire din cadrul Spitalului Clinic de Psihiatrie ”Prof. Dr. Al. Obregia” (secția XI psihiatrie adulți, construită în 1929 și două clădiri pe neurologie pediatrică, ambele din 1919). În clasa II de risc seismic sunt încadrate clădiri/ pavilioane din 9 spitale. În clasa III sunt clădiri din 5 unități spitalicești, iar în 4 unități sunt clădiri în clasa IV de risc seismic. În 4 unități spitalicești coexistă clădiri cu risc de grade diferite (unele cu clasa II și altele cu clasa III sau IV). Lista spitalelor publice în subordinea PMB în funcție de riscul seismic este furnizată în Anexa 5.

Până în prezent, în toată rețeaua de unități sanitare gestionată la nivel local, doar Spitalul Clinic Colțea a fost reabilitat (în 2010) astfel încât să nu mai necesite intervenții de tipul consolidare/ extindere/ modernizare/ reabilitare sau dotare. Au fost realizate și pentru alte spitale lucrări de reabilitare/ modernizare sau construite corpuri noi – cum este cazul Spitalului Clinic de Copii ”Dr. Victor Gomoiu”, Spitalului Clinic de Ortopedie și Osteoarticular Foișor, Centrului Clinic de Boli Reumatismale ”Dr. Ion Stoia” și Spitalului Clinic de Obstetrică și Ginecologie Filantropia. Totuși, lucrările au vizat numai anumite corpuri/ pavilioane, în timp ce alte corpuri de clădire ale aceluiași spital (sau ale ambulatoriilor acestora) necesită investiții în continuare.

În același timp, 16 dintre spitalele administrate de ASSMB au nevoie de **dotare** îmbunătățită.[503] Chiar și în spitalele nou renovate, dotarea cu aparatură rămâne o problemă. Principala cauză o reprezintă finanțarea insuficientă pentru aparatură și echipamente, care ar trebui asigurată în cooperare de MS și PMB. Însă, spre exemplu în anul 2019, circa 80% dintre investițiile în aparatură și echipamente au fost acoperite de PMB și au rămas sume restante pentru anul 2020.[504]

Totuși, utilizarea aparaturii medicale avansate este mult mai extinsă în București decât în celelalte județe ale țării. Cu alte cuvinte, deși dotarea spitalelor din București necesită încă îmbunătățiri, situația este considerabil mai bună decât la nivel național.[505] Astfel, datele MS pentru anul 2018 arată că Bucureștiul a avut cea mai mare rată a examinărilor CT efectuate – 5468,7 la 100.000 de locuitori (în condițiile unei rate naționale de 2189,5, cea mai mare din perioada 2009-2018).[506] În mod similar și procedurile (examinările) RMN au avut o tendință crescătoare la nivel național, municipiul București înregistrând o rată de aproape patru ori mai mare decât media națională în 2018 (1039,5 la 100.000 locuitori, față de 266 la nivel național). Acest rezultat este explicat și de faptul că nu se realizează deloc

---

[503] Privind dotările, ASSMB nu a furnizat informații despre Centrul de Evaluare și Tratament a Toxicodependențelor pentru Tineri “Sfântul Stelian”.

[504] Informații oferite de specialiștii ASSMB în cadrul consultărilor SIDU pe sănătate, martie 2020.

[505] Indicatorii urmăriți de Ministerul Sănătății privind dotarea cu aparatură medicală cu tehnologie avansată se referă la: aparate (scannere) pentru tomografie computerizată (aparate CT), tomografie cu emisie de pozitroni (aparate PET), aparate Gamma și aparate pentru rezonanță magnetică (RMN), angiografie digitală (aparate DSA), mărunțirea calculilor renali – litotriptor (aparate LSI), terapie cu radiații (aparate RAD) și mamografii. Ministerul Sănătății et al. (2019: 199)

[506] Ministerul Sănătății et al. (2019: 203-204). Notă: datele privind utilizarea aparaturii medicale cu tehnologie avansată sunt pe baza raportărilor doar din spitalele Ministerului Sănătății, autorităților publice și Academiei Române. Prin urmare, nu includ datele din spitalele administrate de alte instituții.

astfel de proceduri în rețeaua publică din județe apropiate de București - Vâlcea, Călărași și Giurgiu.[507] Mai mult, doar în București și în marile centre universitare (Cluj, Iași, Timiș și Mureș) sunt disponibile intervenții precum angioplastii sau bypass coronarian pentru întreaga populație a țării,[508] precum și alte proceduri care sunt disponibile doar în unele județe. Toate aceste date arată o distribuție foarte inegală a utilizării și dotărilor privind serviciile medicale cu tehnologie avansată la nivel național și oferă explicații suplimentare privind gradul mare de utilizare a infrastructurii sanitare din București de către locuitori din afara municipiului. Rețeaua de servicii medicale specializate din București reprezintă un pol de atracție nu doar pentru populația din județele apropiate, ci pentru o parte importantă din populația din întreaga țară.

Figura 42 - Personalul medico-sanitar angajat în spitalele publice administrate de MS, PMB sau Academia Română, pe categorii de personal, în 2018 (număr)

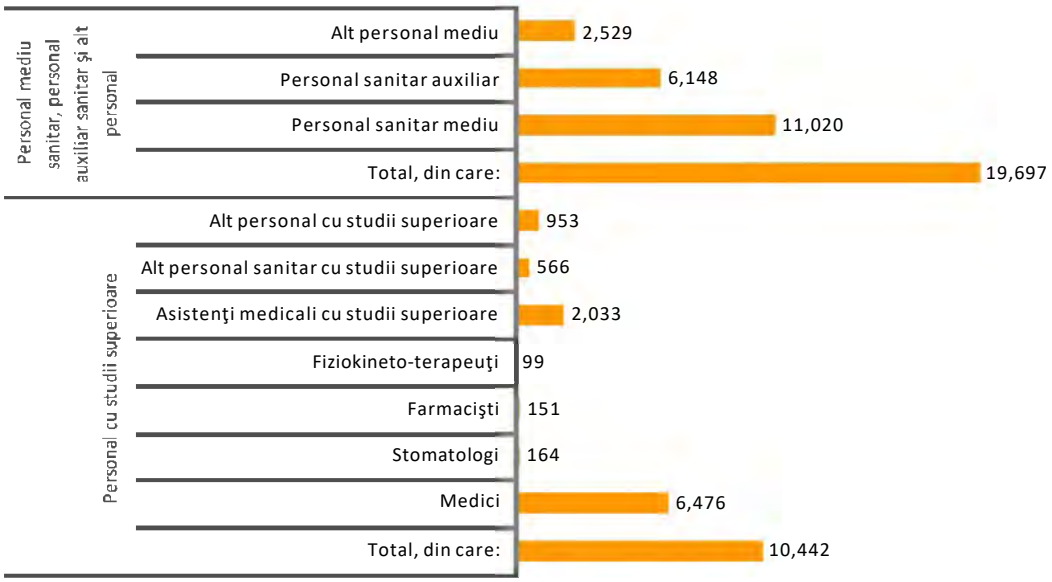

Sursa: Setul de date deschise publicat de MS, data.gov.ro.

În total, **personalul din spitalele publice** din subordinea MS, PMB și a Academiei Române (Spitalul Elias) numără 30.139 persoane, în 2018 (Figura 42). Dintre aceștia: 35% personal cu studii superioare (22% erau medici și 13% alt personal), 37% personal sanitar mediu (cu precădere asistenți medicali), 20% personal auxiliar, iar 8% alt personal mediu.

Din punct de vedere al **aplicării managementului calității în sănătate**, în București există un singur spital din rețeaua ASSMB care este încadrat în Categoria I, Spitalul Clinic Colțea.[509] În cadrul primului ciclu de acreditare derulat în perioada 2011-2016 de către ANMCS, au fost acreditate în București 65 spitale publice și private, din care 15 unități sanitare private.[510] În cadrul celui de-al doilea tur de acreditare, nu există nici un spital din București (public sau privat) acreditat în Categoria I. Calitatea I înseamnă că există toate resursele și sunt optimizate toate procesele care să asigure cele mai bune rezultate ale procesului de îngrijire, conforme cu posibilitățile științelor medicale actuale, cu cele mai mici riscuri, cele mai mici costuri, în cel mai scurt timp, spre deplina satisfacție a pacienților. Lista

[507] Ministerul Sănătății et al. (2019: 205).

[508] La nivel național, procedura de bypass coronarian nu se realizează decât în 8 județe.

[509] Potrivit răspunsului ASSMB la solicitarea de informații transmisă în cadrul SIDU.

[510] Sursa: ANMCS, Stadiul acreditării unităților sanitare cu paturi evaluate de către CONAS/ ANMCS în cadrul primului ciclu de acreditare, https://anmcs.gov.ro/web/acreditarea-spitalelor/lista-spitalelor-acreditate/, data accesării: 27 martie 2020.

spitalelor din București acreditate de ANMCS (în cadrul celui mai recent ciclu de acreditare) și situația acreditării pentru spitalele din rețeaua ASSMB sunt disponibile în Anexa 6.

Obiective strategice pentru dezvoltarea serviciilor medicale specializate

Pentru Regiunea București-Ilfov, Planul Regional de Servicii de Sănătate[511] prevede următoarele direcții strategice de investiții:

- reabilitarea secțiilor de terapie intensivă (cu sprijinul Băncii Mondiale),
- consolidarea rețelei regionale de îngrijiri de urgență (Ministerul Sănătății în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne), alături de
- restructurarea și reabilitarea spitalelor de importanță strategică (Ministerul Sănătății împreună cu autoritățile publice locale).

În linie cu Planul Regional, Strategia[512] pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020 prevede o serie de obiective de dezvoltare legate de îmbunătățirea infrastructurii serviciilor medicale specializate care sunt detaliate mai jos.

(a) Construcția de spitale noi

Obiective de investiții	Construcții/ modernizare	Linii de acțiune
Spitalul Metropolitan	Clădiri noi	Complex de servicii
Spitale Zonale noi în sectoarele 3 și 6	Clădiri noi	Specializări diverse: Cardiologie, gastroenterologie, diabet zaharat și boli de nutriție, oncologie, chirurgie generală și ambulatorii de specialitate
Centrul de oncologie pediatrică la Spitalul clinic de copii ”Dr. Victor Gomoiu”	Clădiri noi	Oncologie pediatrică

Sursa: ASSMB (2018) Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.

După construirea și dotarea cu aparatură de ultimă generație a noului spital de copii ”Dr. Victor Gomoiu”, pe vechiul amplasament al spitalului construit în urmă cu aproape 90 de ani, PMB are în plan construirea unui centru de excelenţă în oncologie pediatrică, precum şi alte câteva secţii deficitare, alături de un minihotel pentru părinţii copiilor care vor fi operaţi şi trataţi, atât la Spitalul ”Dr. Victor Gomoiu”, cât şi la Centrul de excelenţă în oncologie pediatrică.

Cel mai mare proiect al PMB de investiții în domeniul sănătății este construirea noului Spital Metropolitan, la standarde europene, cu aproximativ 1.000 de paturi, din care 750 pentru spitalizare continuă, 31 de săli de operație, alături de săli pentru investigații imagistice și medicină nucleară. Conform fișei de proiect, spitalul va asigura pentru bucureșteni și pacienții din țară, atât servicii medicale, cât și servicii conexe: centru de excelență, campus universitar cu săli de conferință și amfiteatre, cazare pentru personalul medical și rudele pacienților, grădiniță și creșă. Spitalul Metropolitan este văzut ca o soluție pentru relocarea unor spitale existente (Spitalul de chirurgie oromaxilofacială ”Dr. Dan Theodorescu”, Maternitatea Giulești) sau secții din unele spitale și creșterea calității serviciilor medicale prin crearea de echipe multidisciplinare. La nivel de proiect,[513] spitalul va include structuri dedicate sănătăţii mamei şi copilului, un centru de cardiologie complex, un departament dedicat, nu numai pentru diagnosticul şi tratamentul prompt al accidentelor vasculare cerebrale, dar şi departamentul neurochirurgie şi radiologie intervenţională asociat. În plus, pentru a

[511] Ministerul Sănătății (2016a).

[512] ASSMB (2018). Aprobată prin H.C.G.M.B. nr. 696/2018

[513] ASSMB (2018).

răspunde incidenței în creștere a afecțiunilor oncologice, spitalul ar urma să aibă și secții de medicină internă, hematologie, pneumologie, gastroenterologie, precum și de chirurgie cu diferite specialități.

În proiect, Spitalul Metropolitan va dispune de clădiri turn, heliport și o suprafață totală de 10 hectare. Ultimele date[514] disponibile arată că au fost obținute certificatele de urbanism de la Primăria Sectorului 2, pentru cele două amplasamente[515] și că s-a întocmit documentația cadastrală în vederea alipirii celor două amplasamente cu scopul realizării lucrărilor de construire, urmând înscrierea dreptului de proprietate în Cartea Funciară.

Un obstacol important pentru construirea de spitale noi (ca și pentru extinderea spitalelor existente), adus în discuție de specialiștii ASSMB,[516] este faptul că spitalele administrate de autoritățile locale nu sunt eligibile pentru finanțare din fonduri europene (prin POR sau POCU).

(b) Extinderea spitalelor

Obiective de investiții	Construcții/ modernizare	Linii de acțiune
Spitalul Clinic ”Prof. Dr. Theodor Burghele”	Două clădiri noi ce vor fi construite adiacent clădirii vechi, care și ea se va supraetaja	Optimizarea fluxurilor medicale aferente blocului operator, ATI și CPU
Spitalul Clinic de Ortopedie, Traumatologie și TBC Osteoarticular Foișor	Corp nou și parcare subterană	Extindere și modernizare
Spitalul Clinic ”Nicolae Malaxa”	Clădire dedicată centrului de screening pentru cancerul de sân și de col uterin Sfânta Agatha, lift exterior, scară de urgență pentru evacuare cu brancard	Screening pentru cancerul de sân și de col uterin
Spitalul de Boli Cronice ”Sfântul Luca”	Construcția unui bazin de recuperare pentru tratamentele prin hidrokinetoterapie	Tratamentele prin hidrokinetoterapie
Spitalul Clinic Filantropia	Corp nou de clădire	

Sursa: ASSMB (2018) Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.

Extinderea spitalelor prin construirea de corpuri noi de clădire a fost deja realizată în Spitalul Clinic de Ortopedie și Osteoarticular Foișor și, în perioada 2001-2007, în Spitalul Clinic de Obstetrică și Ginecologie Filantropia. În general, construirea de noi clădiri este asociată cu alte două obiective strategice legate de: (c) dezvoltarea rețelei de ambulatorii de specialitate și (d) înființarea unei rețele metropolitane de clinici specializate. De altfel, renovarea și achiziția de echipamente pentru dezvoltarea centrelor de îngrijire în regim ambulatoriu, în colaborare de către Ministerul Sănătății și autoritățile publice locale, reprezintă și un obiectiv prevăzut de Planul Regional de Servicii de Sănătate pentru Regiunea București-Ilfov.

[514] Instituția Prefectului București (2019). Documentația este disponibilă în SEAP din iunie 2019 pentru Servicii de elaborare a documentațiilor tehnico-economice pregătitoare, prelevare date teren pentru intocmirea studiilor de specialitate aferente fazei SF a obiectivului de investiție Proiect Spital Metropolitan Primaria Municipiului Bucuresti - http://e-licitatie.ro/pub/notices/simplified-notice/v2/view/100071620

[515] Șoseaua Pipera nr. 63-65 și nr. 55, sector 2.

[516] Consultările SIDU pe sănătate, martie 2020.

(c) Dezvoltarea rețelei de ambulatorii de specialitate

Obiective de investiții	Construcții/ modernizare	Linii de acțiune
Spitalul Clinic Filantropia	Clădire nouă	
Spitalul Clinic ”Nicolae Malaxa”	Ambulatoriu nou, Centrul de Excelență pentru Diabet (Consolidarea, extinderea și mansardarea, modernizarea și reconversia unei foste policlinici)	Diabet
Spitalul de Pneumo-Ftiziologie ”Sfântul Ștefan”	Ambulatoriu de tuberculoză pentru sectoarele 1 și 2	Tuberculoză
Spitalul Clinic de Ortopedie și Traumatologie Foișor	Consolidare, reabilitare și modernizare ambulatoriu	Ortopedie

Sursa: ASSMB (2018) Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.

Conform datelor MS,[517] la nivelul întregului municipiu, au fost renovate prin fonduri structurale în perioada anterioară de programare (date 2014-2015) doar două dintre ambulatoriile integrate din spitalele din Bucureşti. Dar, în vederea creșterii accesibilității pacienților la servicii medicale diverse și complete în regim ambulatoriu, în 2018, PMB a aprobat[518] înființarea rețelei metropolitane de centre pentru sănătatea femeii ”Sfânta Agatha” în vederea realizării screening-ului cancerului de sân și al cancerului de col uterin. Din această rețea va face parte Clinica ”Sfânta Agatha” alături de alte 5 centre medicale ambulatorii arondate celor 5 spitale aflate în subordinea PMB care au servicii de obstetrică-ginecologie (pentru a oferi analize și tratamente gratuite): Spitalul Clinic ”Prof. Dr. Panait Sârbu”, Spitalul Clinic de Obstretică și Ginecologie Filantropia, Spitalul Clinic ”Dr. I. Cantacuzino”, Spitalul Clinic ”Nicolae Malaxa” și Spitalul Clinic ”Sfânta Maria”.

(d) Înființarea de rețele metropolitane de clinici și centre medicale specializate

Obiective de investiții	Construcții/ modernizare	Linii de acțiune
Înființarea Rețelei Metropolitane ”Sfânta Agatha”	Achiziționare din piață a unui număr de 7 imobile care să corespundă constructiv scopului de înființare de centre medicale	Rețea de centre și clinici pentru screeningul cancerului de sân și al cancerului de col uterin (clinică și centre ambulatorii)
Înființare de centre medicale specializate pentru persoanele din grupuri vulnerabile	Cumpărarea unui imobil pentru ambulatoriu al Spitalului Clinic de Boli Infecțioase și Tropicale ”Dr. Victor Babeș”	Centru ambulator pentru tratamentul pacienților utilizatori de droguri

Sursa: ASSMB (2018) Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.

De asemenea, pentru anul 2018, ASSMB raportează realizări cu privire la modernizarea ambulatoriilor de specialitate, a unităților de primiri urgențe, precum și a centrelor medicale integrate. În ceea ce privește serviciile de medicină de urgență, pe lângă înnoirea flotei de autospeciale atât la nivel de SABIF, cât și ISU B-IF,[519] serviciile de urgenţă din 11 unități spitalicești din Regiunea Bucureşti-Ilfov (9

5
[17] Ministerul Sănătății (2016a).
5
[18] HCL 480 din 23.08.2018.
5
[19] Vezi secțiunea anterioară.

cu UPU și 2 cardiopulmonare) au beneficiat de consolidări și dotări îmbunătățite cu sprijinul Băncii Mondiale.[520]

În contextul ratelor relativ mari de internări în regim de urgență pentru copii, pentru specialități medicale cum sunt neonatologia și bolile infecțioase,[521] trebuie menționată nevoia de îmbunătățire a infrastructurii din domeniul asistenței medicale de urgență pentru copii. În acest sens, Spitalul "Maria Sklodowska Curie" care are unitatea de primiri urgențe pentru copii cea mai frecventată din țară[522] va beneficia de o donație privată pentru construcția unui heliport (care este planificat a fi finalizat în 2021).[523]

(e) Modernizarea spațiilor actuale

Obiective de investiții	Construcții/ modernizare	Linii de acțiune
Spitalul Clinic de Neuro-Psihiatrie "Prof. Dr. Al. Obregia"	Consolidare, extindere și modernizare a 3 pavilioane	
Spitalul Clinic de Reumatologie "Dr. Ion Stoia"	Consolidare, supraetajare, modernizare și reamenajare a corpului C2	
	Modernizarea și reabilitarea pavilionului pentru bolnavii HIV – Casa Doru	HIV/SIDA
Spitalul Clinic "Dr. I. Cantacuzino"	Refacerea integrală a stației de sterilizare	Chirurgie
	Reabilitarea completă a blocului operator	
Spitalul Clinic Colentina	Consolidare, reabilitare și modernizare a pavilioanelor E și G	
	Planul de recompartimentare a pavilionului de chirurgie F	

Sursa: ASSMB (2018) Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.

Pe lângă lucrările de modernizare menționate anterior, principalele rezultate raportate de Direcția de Investiții a PMB pentru anul 2018 includ: Expertizarea tehnică a unor policlinici, în vederea consolidării; Reabilitare Corp A + Corp B Maternitatea Bucur și secţia internă a Spitalului Clinic de Urgenţă "Sfântul Ioan" Bucureşti; Achiziționarea unui echipament de eliminare a infecțiilor nosocomiale pentru Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Tropicale "Dr. Victor Babeș" în cadrul proiectului "Tehnologie revoluționară de eliminare a infecțiilor nosocomiale din spitale cu ajutorul roboților".[524]

[520] Ministerul Sănătății (2016a).

[521] Ibid.

[522] Ministerul Sănătății consideră acest spital ca fiind cel mai important spital de urgență pentru copii din România. Ministerul Sănătății (2016b: 4)

5

[23] "Am avut pacienti care în transportul de la Băneasa spre spital au murit. Eram 4-5 doctori, asistenti si asteptam un copil în stare critica. Îl aşteptam şi pe drum copilul a murit. [...] Am avut pacienţi care au întârziat în transportul lor şi l-a costat foarte mult lucrul acesta. Complicații foarte serioase pe termen lung pentru sănătate. Ca atare importanța pentru noi este extraordinară și va deservi întregul complex spitalicesc", a declarat Cătălin Cîrstoveanu, șeful Secției Anestezie Terapie Intensivă a Spitalului "Marie Curie". https://www.digifm.ro/stiri/spitalul-de-copii-marie-curie-din-bucuresti-va-avea-heliport-gratie-unei-donatii-32894

[524] Aprobat prin H.C.G.M.B. nr.306/14.06.2018.

(f) Implementarea sistemului integrat Smart Energy, energie verde pentru spitale

Obiective de investiții	Construcții/ modernizare	Linii de acțiune
Spitalul Clinic de Neuro-Psihiatrie ”Prof. Dr. Al. Obregia”	Construirea unei centrale în cogenerare care să deservească întregul spital	Proiect pilot pentru integrarea într-o platformă de management al energiei ca producție și consum a tuturor spitalelor ASSMB

Sursa: ASSMB (2018) Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.

Pentru perioada 2018-2020, dintre toate cele 19 spitale din rețeaua ASSMB, 14 unități sunt vizate de unul sau mai multe dintre obiectivele strategice de la (a) la (f). Cele cinci unități spitalicești care nu sunt vizate de nici un obiectiv strategic legat de dezvoltarea infrastructurii sunt: (1) Spitalul Clinic Colțea care este considerat a fi completat modernizat și dotat; (2) Spitalul Clinic de Chirurgie Oro-Maxilo-Facială ”Prof. Dr. Dan Theodorescu” care este planificat a fi relocat în cadrul viitorului Spital Metropolitan; (3) Spitalul Clinic de Nefrologie ”Dr. Carol Davila”; (4) Spitalul de Psihiatrie Titan ”Dr. Constantin Gorgos”; și (5) Spitalul ”Sfântul Stelian”.

(g) Primul centru de terapie cu protoni din România

Obiective de investiții	Construcții/ modernizare	Linii de acțiune
Centru de Excelență pentru Pronoterapie și diagnosticare imagistică	Complex nou de clădiri	Specializări diverse: Secții de radioterapie, imagistică, medicină Nucleară, ambulatoriu de specialitate, laborator de analize medicale. Structuri conexe: centru de conferințe, centru de educație și perfecționare a personalului în radioterapie, centru de cercetare și studii clinice

Sursa: ASSMB (2018) Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.

Printre proiectele prioritare de dezvoltare a infrastructurii de sănătate din capitală, PMB include și realizarea, în parteneriat cu instituții publice din Japonia, a primului Centru de Terapie cu Protoni. Beneficiarii acestui tip de tratament vor fi pacienții cu tumori cerebrale, prostatice, și, mai ales, copiii cu afecțiuni oncologice.

Provocările legate de pandemia de COVID-19 a pus în evidență nevoia de extindere și modernizare a secțiilor de ATI, precum și de dotare cu materiale sanitare de bază la nivelul tuturor unităților care furnizează servicii medicale specializate.

Capacitatea serviciilor medicale specializate

Numărul total de paturi din spitalele publice din București a variat în jur de 20 de mii, în întreaga perioadă 1995-2018 (Figura 43[525]). Pentru anul 2019, numărul total de paturi aprobat în București a fost de 20.331 de paturi. Numărul de paturi este în directă legătură cu bugetul primit de fiecare spital, pentru că ordinele ministeriale anuale pentru aprobarea numărului de paturi la nivelul fiecărui județ, respectiv al municipiului București, reprezintă numărul de paturi pentru care se asigură finanţarea din fonduri publice, fără a limita posibilitatea funcţionării structurilor spitaliceşti cu un număr mai mare de paturi, dar finanţate din alte surse. În plus, numărul de paturi disponibile în spitalele private a avut o tendință ascendentă constantă, ajungând la 1.772 paturi, în 2018 (date INS). La paturile din spitale se adaugă un total de 64 de paturi în unități publice și 663 de paturi în unități private de servicii specializate.[526]

Figura 43- Evoluția numărului de paturi disponibile în spitale în București, pe forme de proprietate, în perioada 2010-2018

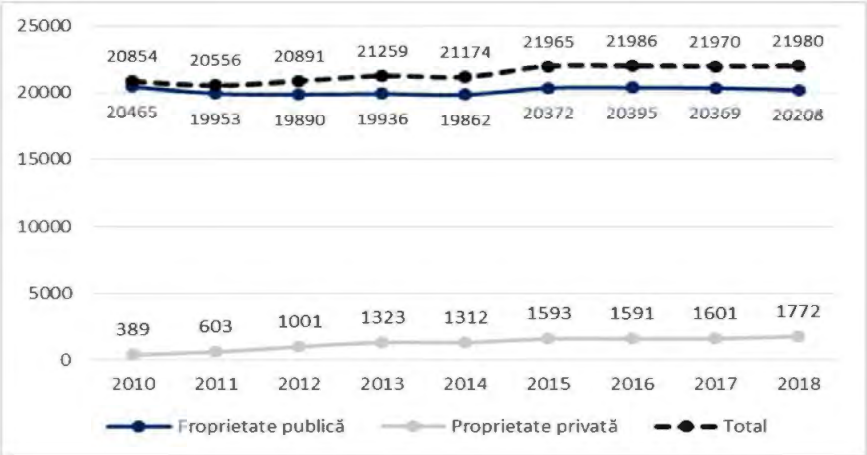

Sursa: INS, baza de date Tempo online. Notă: Datele INS includ și cele 67 de paturi din Centrul de Sănătate RATB care este încadrat de MS ca fiind centru de sănătate cu paturi de spital.

Figura 44 arată cum se distribuie paturile disponibile în spitalele din București, în funcție de forma de proprietate și subordonarea acestora. Astfel, spitalele publice nu doar că sunt mai multe decât spitalele private (vezi Tabel 8), dar sunt și mult mai mari, cumulând circa 92% dintre paturile de spital din capitală. Între spitalele publice predomină cele aflate în subordinea Ministerul Sănătății (23 unități) care dețin aproape jumătate (peste 10.200 sau 46%) dintre toate paturile de spital. Cele 19 spitale din rețeaua ASSMB acoperă în jur de un sfert (aproape 5.650 sau 26%) din totalul de paturi. În fine, cele 9 spitale care aparțin altor ministere sau instituții ale administrației publice centrale, inclusiv Academiei Române, utilizează circa 4.350 de paturi sau 21% din totalul de paturi de spital din capitală, cu observația că accesul populației generale în aceste spitale nu este realizat în circuit deschis.[527]

5
[25] INS, baza de date Tempo online.
5
[26] Unitățile de servicii specializate pentru care INS înregistrează numărul de paturi începând cu 2018 se referă la: centre de diagnostic și tratament, centre medicale de specialitate și centre de dializa. (INS, baza de date Tempo online).
5
[27] Pentru lista spitalelor vezi Anexa 4.

Figura 44 - Distribuția numărului de paturi din spitalele din București, pe forme de proprietate și subordonare, la 31 decembrie 2018

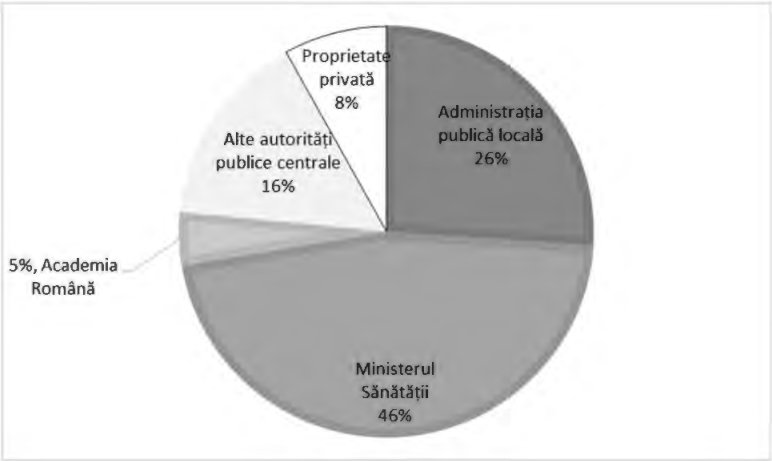

Sursa:
Calculele autorilor în baza datelor din setul de date deschise publicat de MS, data.gov.ro și date INS, baza de date Tempo online.

Capacitatea spitalelor (numărul de paturi per spital) variază considerabil. Cel mai mare spital din București este Spitalul Universitar de Urgență Militar Central ”Dr. Carol Davila”, cu 1309 de paturi (MApN),[528] în timp ce cel mai mic este spitalul ”Sfântul Stelian” (PMB), cu doar 45 de paturi.

În cadrul rețelei de spitale din București administrate de Ministerul Sănătății, cele mai mari spitale sunt Spitalul Universitar de Urgență și Institutul Clinic Fundeni, cu aproape aceeași capacitate, 1099, respectiv 1098 de paturi.[529] Aceste două spitale cumulează peste o cincime din toate paturile disponibile în rețeaua de spitale ale MS.

În cadrul rețelei administrate de ASSMB, semnificativ mai mari sunt Spitalul Clinic de Psihiatrie ”Prof. Dr. Al. Obregia”, cu 1160 de paturi, și Spitalul Clinic Colentina cu 801 de paturi. Celelalte spitale ASSMB sunt mult mai mici, cu o capacitate de 100-400 de paturi.[530]

Două unități - Spitalul Universitar de Urgență Militar Central ”Dr. Carol Davila”, cu 1309 de paturi (MApN) și Spitalul Universitar de Urgență Elias, cu 913 paturi (Academia Română) - concentrează mai mult de jumătate dintre toate paturile existente în spitalele aflate în subordinea altor ministere sau instituții. Oricum, subliniem din nou că accesul populației generale în aceste spitale nu este realizat în circuit deschis.

Cu privire la numărul de paturi din spitale, principalul obiectiv strategic național este legat de raționalizarea rețelei spitalicești, care ar trebui să se reflecte în Planul național de paturi.[531] Raționalizarea rețelei de spitale are drept scop “reducerea ponderii serviciilor de asistenţă medicală spitalicească corelată cu dezvoltarea spitalizării de zi și a segmentelor de asistenţă medicală primară

[528] Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online, realizată în ianuarie 2020.

[529] Pe locul al treilea se plasează Spitalul Clinic de Urgență Floreasca cu 731 de paturi.

[530] Pe locul al treilea se plasează Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Tropicale ”Dr. Victor Babeș” cu 490 de paturi.

[531] H.G. nr. 115/2017 privind aprobarea Planului național de paturi pentru perioada 2017-2019. Numărul total de paturi aprobat la nivel național a rămas neschimbat în perioada 2017-2021, aprobat pentru un număr total de 119.579 paturi (conform proiectului de act normativ pentru 2020).

și asistență ambulatorie de specialitate care permit o gamă largă de rezolvări terapeutice caracterizate de aceeaşi eficacitate dar mult mai eficiente din punct de vedere al raportului cost-beneficiu”.[532]

Ca țintă operațională, se prevede ca numărul paturilor la nivel de ţară să nu depășească 4 paturi la 1.000 de locuitori, în condițiile în care indicele de asigurare a populației cu paturi de spital a avut o evoluție constantă în perioada 2014-2018 în jurul valorii de 11 paturi la 1.000 de locuitori.[533] Totuși, implementarea acestor reforme prezintă întârzieri semnificative. Spre exemplu, Proiectul de reformă a sistemului de sănătate din România (P145174) implementat de Banca Mondială, prezintă întârzieri semnificative față de planificarea inițială, cu mai puțin de 15% din sume trase din valoarea împrumutului, la patru ani de la aprobarea proiectului. Acest proiect oferă suport pentru raționalizarea serviciilor spitalicești, asigurarea de servicii medicale în ambulatoriu și introducerea unor trasee clinice pentru bolile netransmisibile cu prevalența cea mai mare.[534]

La nivelul Regiunii București-Ilfov, direcțiile strategice includ de asemenea reorganizarea rețelei de spitale în sensul transformării unei cote din paturile de spital pentru îngrijiri acute în regim de zi precum și pentru îngrijiri pe termen lung, de reabilitare și îngrijiri paliative.[535] În momentul elaborării Planului regional de sănătate, numărul de paturi pentru îngrijiri acute în regiunea București-Ilfov era cel mai mare dintre toate regiunile țării (de 6,9 la 1.000 de locuitori), iar numărul de internări cu boli acute era și acesta cel mai mare la nivel național (de 37,4 la 100 de locuitori).[536]

Însă, pentru municipiul București, țintele privind scăderea numărului de paturi la 1.000 locuitori ar trebui să țină cont de adresabilitatea înaltă din prezent a rețelei de spitale pentru pacienți din alte județe, de profilul specializărilor și serviciilor prestate (cazuri chirurgicale prezentate mai complexe decât media naţională, care necesită prin urmare spitalizare continuă)[537] și să fie corelate cu dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor medicale din celelalte regiuni/ județe din care provin pacienții care utilizează serviciile din București. În primul rând trebuie ținut cont de presiunea asupra spitalelor din București pe care o exercită numărul mare de pacienți din județele învecinate și din țară. Conform datelor MS:[538] (i) O treime din pacienții din Regiunea Sud utilizează serviciile medicale din regiunea București-Ilfov; (ii) Peste 50% din cazurile acute din județele Călărași și Giurgiu sunt internate în București; (iii) La nivel regiunii București-Ilfov, până la 45% din cazurile acute provin din alte regiuni, în special din Sud şi Sud-Est; (iv) Locuitorii din județul Ilfov se numără de asemenea în mare parte printre pacienții serviciilor de sănătate din București (89% din cazurile acute).

În același timp, trebuie ținut cont de presiunea asupra spitalelor publice care provine dinspre serviciile private de sănătate. Studii anterioare[539] arată că în anumite situații/condiții spitalele private trimit cazuri complexe de pacienți (cu risc ridicat) către spitalele publice pentru că în acestea există o infrastructură mai bună pentru gestionarea complicațiilor și urgențelor și asigurarea permanenței pentru personalul medical specializat. Această tendință este explicată, în unele cazuri, și de costurile

5

[32] Notă de Fundamentare la Hotărârea Guvernului nr. 115/2017 privind aprobarea Planului național de paturi pentru perioada 2017 – 2019, https://www.gov.ro/ro/guvernul/procesul-legislativ/note-de-fundamentare/nota-de-fundamentare-hg-nr-115-08-03-2017&page=2#null.

[533] Date din rapoartele anuale naționale de evaluare a stării de sănătate a populației, Ministerul Sănătății et al., (2016, 2017, 2018).

[534] Banca Mondială (2018: 7).

[535] Ministerul Sănătății (2016a).

[536] Planul utilizează în general date din 2014. Indicatorul reflectă internările în spitalele bucureștene. Internările în rândul locuitorilor din București sunt apropiate de valoarea medie națională (Ministerul Sănătății, 2016). Nu am putut identifica date similare recente pentru a urmări această evoluție.

[537] Ministerul Sănătății (2016a).

[538] Ministerul Sănătății (2016).

[539] E.g. Oxford Policy Management, Ernst&Young (2017).

ridicate în mediul privat pentru o internare pe termen lung, de exemplu, pentru un copil prematur și cu o greutate mică la naștere.

Utilizarea infrastructurii spitalicești

În ceea ce privește utilizarea infrastructurii spitalicești, ultimele date disponibile pentru 2018, centralizate numai pentru cele 19 spitale din rețeaua ASSMB,[540] arată următoarele:

- Mai mult de jumătate din pacienții externați din toate spitalele ASSMB au fost internați în regim de zi. De altfel, preponderența internărilor în regim de zi reprezintă o caracteristică ce diferențiază spitalele din București de celelalte spitale din țară. Spre comparație, în București se înregistrează de 10 ori mai multe internări în regim de zi la 10.000 de locuitori decât în Ilfov.[541]
- A doua caracteristică specifică este dată de faptul că din totalul pacienților externați, cei din provincie dețin o pondere de 45%. Șase spitale ale PMB au mai mult de jumătate dintre pacienți (în spitalizare de zi și continuă) din provincie. Cea mai mare pondere de pacienți din provincie este în cazul Spitalului Clinic de Nefrologie ”Dr. Carol Davila” (93,8%) – mai mulți cu spitalizare continuă decât cu spitalizare de zi, urmat de Centrul Clinic de Boli Reumatismale ”Dr. Ion Stoia” și Spitalul Clinic ”Dr. I. Cantacuzino”. Cea mai mică pondere de pacienți din provincie a fost înregistrată, în 2018, în Spitalul Clinic de Obstetrică-Ginecologie ”Prof. Dr. Panait Sârbu”. De asemenea, două spitale din rețeaua ASSMB nu au nici un pacient din provincie în spitalizarea de zi, și anume: Spitalul Clinic de Ortopedie, Traumatologie și TBC Osteoarticular Foișor și Spitalul Sfântul Stelian.
- Cele mai înalte rate de utilizare a paturilor se înregistrează în Spitalul Clinic Colțea (78,7%), Spitalul ”Sfântul Stelian” (78,29%) și în Spitalul Clinic Filantropia (75,5%). La polul opus, cea mai mică rată de utilizare a paturilor este raportată pentru Spitalul Clinic de Chirurgie Oro-Maxilo-Facială "Prof. Dr. Dan Theodorescu" (48,79%), Spitalul Clinic ”Sfânta Maria” (51,54%) și Spitalul Clinic de Ortopedie, Traumatologie și TBC Osteoarticular Foișor (51,97%).
- Cel mai mare număr anual de pacienți externați se înregistrează în trei spitale clinice, și anume: Spitalul Clinic Colentina, cu o capacitate mare și o gamă foarte diversă de specializări (88.223 de pacienți), Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Tropicale ”Dr. Victor Babeș” (cu 53.192 de pacienți) și Spitalul Clinic Colțea (48.945 de pacienți).
- Cele mai mari durate medii ale spitalizării se înregistrează în Spitalul de Pneumoftiziologie ”Sfântul Ștefan” și Spitalul Clinic de Psihiatrie ”Prof. Dr. Al. Obregia”, iar cele mai mici în Spitalul Clinic de Chirurgie Oro-Maxilo-Facială "Prof. Dr. Dan Theodorescu" și în Spitalul Clinic de Obstretică-Ginecologie “Prof. Dr. Panait Sârbu”.

În continuare schimbăm atenția de la analiza descriptivă a infrastructurii la **evaluarea spitalelor din perspectiva pacienților care locuiesc în București**, obținută în cadrul cercetării sociale SIDU desfășurate în iunie-iulie 2019. Sondajul a arătat că 43% din populația de 18 ani și peste a Bucureștiul a ajuns, în ultimii doi ani, într-un spital, indiferent de motiv: pacient, aparținător, vizitator. Ponderi semnificativ mai mari de persoane care au ajuns la un spital se găsesc printre persoanele de 30-39 ani și cele de 70 ani și peste, printre femei (prin comparație cu bărbații), în rândul absolvenților de liceu tehnic și vocațional, precum și al persoanelor cu studii postuniversitare, casnice, pensionari sau persoane în concediu de îngrijire a copilului, printre părinți și adulții din familiile cu copii, mai ales al celor monoparentale, al persoanelor care locuiesc la casă (față de locatarii de bloc), cu precădere din sectoarele 2, 4 și, în special, din sectorul 5.

5

5[40] Pentru lista spitalelor, Anexa 4.

[41] Ministerul Sănătății (2016a).

Tabel 10 - Ponderea persoanelor de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la un spital, în funcție de caracteristici ale persoanelor sau gospodăriilor acestora (% din categorie)

Total	43%		
18-29 ani	34	Părinte de copil	50
30-39 ani	48	Gospodării cu copii	49
60-69 ani	45	Tipul gospodăriei:	
70-94 ani	47	1 adult+copii	56
		2 adulți+copii	48
Masculin	37	3 adulți+copii	48
Feminin	47		
		Locuiesc la casă	49
Școală primară	47	Locuiesc la bloc	40
Gimnaziu	47		
Liceu tehnic sau vocațional	49	Sector 1	43
Postuniversitar	58	Sector 2	46
		Sector 3	30
Casnice	54	Sector 4	47
Pensionari	47	Sector 5	56
Persoane în concediu de îngrijire copil	76	Sector 6	37

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=4.005). Date ponderate.

Ponderea persoanelor care au ajuns la un spital este semnificativ mai mică decât media printre bucureștenii din sectorul 6 și mai ales din sectorul 3.

În același timp se observă că probabilitatea de a ajunge la spital urmează o curbă în formă de U, adulții din gospodăriile cu cele mai mici venituri sau din cele cu cele mai mari venituri din capitală având o probabilitate semnificativ mai mare decât ceilalți (și decât media de 43%).

Figura 45 - Ponderea persoanelor de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la un spital, în funcție de venitul total lunar al familiei (% din categorie)

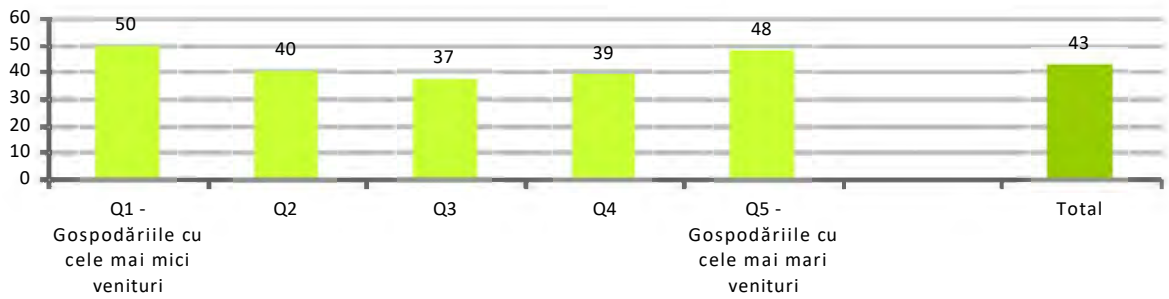

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=3.100). Date ponderate.

Persoanele care au ajuns la un spital au furnizat numele spitalului respectiv și o evaluare a acestuia. În total, au fost menționate 52 spitale publice și private,[542] din toate sectoarele Capitalei.[543] Se observă

[542] Dintre cele 52 de spitale menționate, 16 se află în subordinea PMB, 19 sunt subordonate Ministerului Sănătății, 7 altor ministere sau instituții, iar 10 sunt private.

[543] Cele 52 de spitale menționate se distribuie pe sectoare astfel: 19 - sector 1, 15 - sector 2, 3 - sector 3, 7 - sector 4, 5 - sector 5 și 3 - sector 6.

din Tabelul 10 că 61% dintre toți bucureștenii care au ajuns la un spital, au fost la unul subordonat Ministerului Sănătății, în timp ce doar 5% au fost la un spital privat. Este de subliniat faptul că deși numărul de spitale subordonate MS este asemănător cu cel al spitalelor în subordinea PMB (23 versus 19, Tabel 8), bucureștenii care au mers la un spital al MS sunt de peste trei ori mai numeroși decât cei care au fost la un spital subordonat PMB (61% față de 20%, Tabel 11). Iar între spitalele în subordinea PMB, cele din Sectorul 2 sunt și mai numeroase și par să fie preferate de sau să fie cele mai utile pentru bucureșteni. În termeni de localizare, circa 58% au fost într-un spital din sectoarele 1 și 2, fapt ce este în acord cu tendința de concentrare a spitalelor în aceste două sectoare.

Tabel 11 - Distribuția persoanelor de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la un spital, în funcție de subordonarea și localizarea spitalului în care au ajuns (% din total)

Subordonare/ Localizare spital	Nedeclarat	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Total
Nedeclarat	1	0	0	0	0	0	0	1
PMB	0	3	10	5	1	0	1	20
Ministerul Sănătății	0	16	12	0	13	20	0	61
Alte ministere	0	12	0	0	0	0	0	13
Private	0	5	1	0	0	0	0	5
Total	1	35	23	5	14	20	1	100

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=1.720). Date ponderate.

Când optează pentru spitalul în care să meargă, bucureștenii pot alege în funcție de specializările disponibile, de prestigiul cadrelor medicale și de o serie de alți factori. Tabelul 12 arată că proximitatea geografică reprezintă, de asemenea, un factor important. Astfel, un locuitor din Sectorul 1 are cea mai mare probabilitate să aleagă un spital tot din Sectorul 1. Cei din Sectorul 2 merg cu precădere la un spital din Sectorul 2 sau din Sectorul 1. Cei din sectorul 3 au probabilitate semnificativ mai ridicată să meargă la un spital din sectoarele 2 sau 3, și așa mai departe. Oricum, pentru anumite specializări sau pentru spitalele private, ponderi importante de populație ajung și în spitalele din sectoarele 1 și 2.

Tabel 12 - Distribuția persoanelor de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la un spital, în funcție de rezidența persoanei și localizarea spitalului în care au ajuns (% din total)

Rezidența persoană/ Localizare spital	Nedeclarat	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Total
Sector 1	0	6	3	0	1	2	0	12
Sector 2	1	8	8	1	1	2	0	21
Sector 3	0	4	6	1	2	1	0	14
Sector 4	0	5	2	1	8	2	0	19
Sector 5	0	6	3	1	2	8	0	20
Sector 6	0	6	2	1	0	5	0	15
Total	1	35	23	5	14	20	1	100

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=1.720). Date ponderate.

Alegerea spitalului depinde însă și de caracteristicile individuale sau ale gospodăriei. Spre exemplu, ponderea persoanelor care merg la un spital privat crește spre 10% (față de media de 5%) în rândul persoanelor tinere de 20-29 de ani și a părinților de copii, mai ales dacă sunt salariați, au studii superioare și au venituri medii sau peste medie. Părinții cu copii sau adulții din gospodăriile cu copii care nu îndeplinesc condițiile anterioare apelează cu probabilitate semnificativ mai mare la spitale în

subordinea PMB. Pe de altă parte, persoanele de 50 de ani și peste preferă spitalele subordonate Ministerului Sănătății sau altor ministere.

Evaluarea spitalelor din București este „satisfăcătoare" (cu medii în jur de 8), atât cu privire la accesibilitate, cât și la calitatea infrastructurii, a infrastructurii medicale și a serviciilor medicale pe care le furnizează (Figura 46). Singurul aspect mai puțin satisfăcător (cu o medie sub 7) se referă la insuficiența locurilor de parcare. Dintre toate tipurile de spitale, cele private sunt singurele care se diferențiază prin scoruri medii semnificativ statistic mai mari, pe toate dimensiunile. Între spitalele publice subordonate PMB, MS, respectiv altor ministere/ instituții, există diferențe, dar acestea nu sunt statistic semnificative.

Între spitalele aflate în subordinea PMB, se remarcă doar spitalele Colțea și Filantropia, cu privire la calitatea infrastructurii - aspectul clădirii, curățenie, spații de așteptare, toalete; spitalele Colțea, Filantropia și "Nicolae Malaxa" referitor la calitatea infrastructurii medicale - aparatură, dotări medicale, echipamente; și Spitalul clinic de copii "Dr. Victor Gomoiu", spitalele Colțea, Filantropia și Spitalul "Dr. Victor Babeș" în ceea ce privește calitatea serviciilor medicale - amabilitate, competență și disponibilitate.

Figura 46 - Evaluarea spitalelor de către persoanele de 18 ani și peste din București care în ultimii doi ani au ajuns la spitalul respectiv (valori medii)

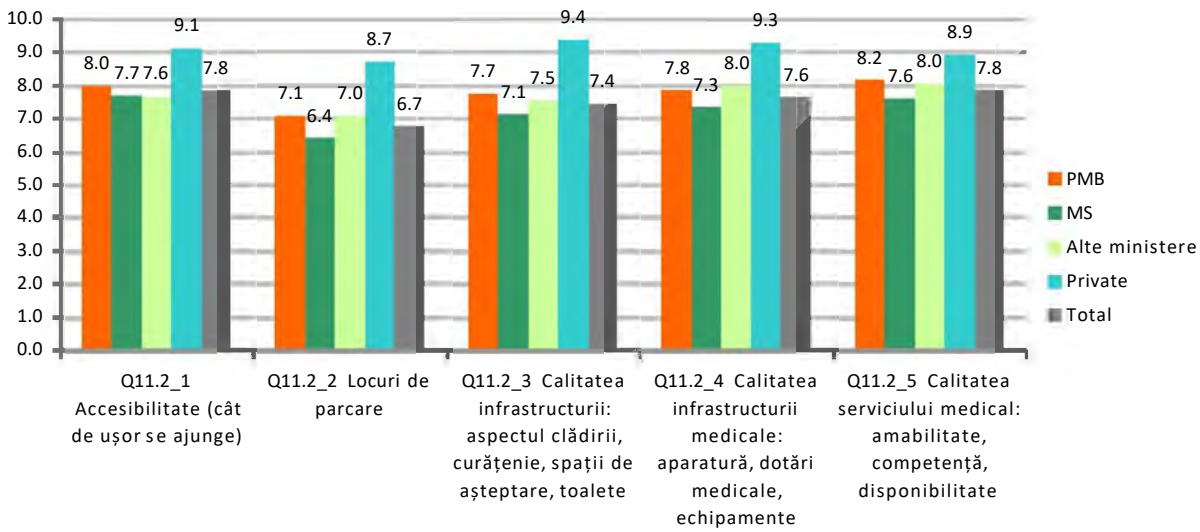

Sursa: Cercetare socială SIDU București, iunie-iulie 2019 (N=1.720). Date ponderate.

Evaluările spitalelor variază semnificativ în funcție de vârsta și veniturile respondenților. Astfel, cu cât vârsta persoanei este mai mare, cu atât evaluarea spitalelor (pe toate dimensiunile) este mai pozitivă.[544] Însă, cu cât mai mare e venitul gospodăriei din care provine persoana, cu atât mai exigentă e evaluarea și cu atât mai mic punctajul acordat spitalelor publice.[545]

Dintre cele 52 de spitale menționate în cadrul sondajului, doar 20 de spitale au întrunit un număr de 20 mențiuni sau mai multe, în timp ce celelalte 32 au fost amintite (și evaluate) de doar 1-19 respondenți. Din acest motiv, datele nu permit realizarea unui top al spitalelor. Oricum, dintre cele 20 de spitale cu un număr suficient de mare de evaluări (20 sau peste), următoarele șase spitale au obținut scoruri de 8,5 sau peste cu privire la calitatea serviciilor medicale:

5

5[44] Coeficienții de corelație Pearson variază în jur de 0.13 (p=.000).

[45] Coeficienții de corelație Pearson variază între -.09 și -0.12 (p=.000).

- Spitalul clinic de obstetrică și ginecologie Filantropia,
- Spitalul clinic Colțea,
- Spitalul clinic de boli infecțioase și tropicale ”Dr. Victor Babeș”,
- Spitalul universitar de urgență militar central ”Dr. Carol Davila”,
- Spitalul clinic de copii ”Dr. Victor Gomoiu” și
- Spitalul clinic Sanador.

Dintre aceste șase spitale, patru sunt subordonate PMB.[546]

2.2 Personalul medico-sanitar

Personalul medico-sanitar reprezintă totalitatea personalului medical de specialitate care activează în unități de ocrotire a sănătății, de învățământ medico-farmaceutic și în unități de cercetare științifică în domeniul medical, atât în sectorul public cât și în cel privat. Personalul medico-sanitar este format din:[547]

- personal sanitar cu pregătire medicală superioară (medici, stomatologi, farmaciști, asistenți medicali cu studii superioare, alte categorii);

- personal sanitar mediu (asistenți medicali, asistenți de farmacie, surori medicale, tehnicieni sanitari, oficianți medicali, moașe, laboranți și alte categorii de personal cu studii medii asimilate);

- personal sanitar auxiliar (infirmiere, agenți de dezinsecție, dezinfecție și deratizare, brancardieri, băieși, gipsari, nămolari, ambulanțieri și alte categorii de personal sanitar asimilate personalului sanitar auxiliar)

Analiza datelor privind asigurarea populației din București cu medici arată o evoluție constant pozitivă după 1989 (Figura 47). Numărul total de medici[548] a crescut continuu de la mai puțin de 8.500 în anul 2000 la 13.160 în 2018. Ca efect, numărul de locuitori pentru un medic a scăzut până la o valoare de 139 pentru anul 2018. Spre comparație, la nivel național, valoarea era de 321 (în 2018), iar la nivel european, media era de 275 de locuitori care reveneau la un medic.[549]

5

[46] Pentru lista spitalelor în funcție de subordonare, vezi Anexa 4.

5

[47] Definiții INS. Cercetarea statistică privind activitatea unităților sanitare: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table. Nota: Începând cu 1993 în numărul personalului medical este cuprins și personalul medical al altor ministere și instituții care au rețea sanitară proprie, cum ar fi: Ministerul Transporturilor, Ministerul Justiției, Ministerul Apărării Naționale etc. Este inclus si personalul medico-sanitar din unitățile pentru persoanele cu handicap.

5

[48] Inclusiv medicii de familie și fără medicii stomatologi.

5

[49] Date pentru 2017. Sursa: baza de date Eurostat (data accesării: 19 ianuarie 2020).

Figura 47 - Asigurarea populației cu medici (fără medicii stomatologi) în Municipiul București, în perioada 1989-2018 (număr locuitori pentru un medic)

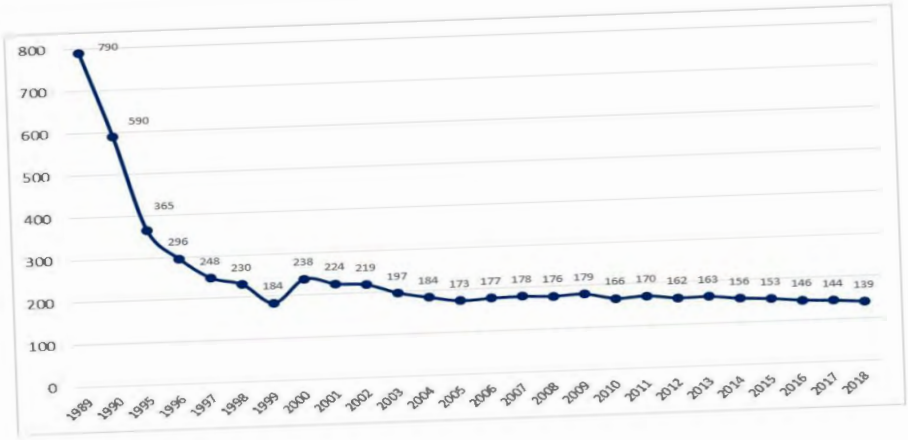

Sursa: Setul de date deschise publicat de MS, data.gov.ro, data accesării: 16 ianuarie 2020. Notă: Din anul 1997 sunt raportaţi medicii din sectorul public şi sectorul privat.

În profil teritorial, județele care au cel mai mare număr de locuitori ce revin unui medic, deci o acoperire deficitară a populației cu medici, sunt tocmai județele vecine cu Capitala, adică Călărași, Dâmbovița, Giurgiu și Ialomița.[550] Aceste date explică din nou atractivitatea Municipiului București ca pol pentru accesarea serviciilor sanitare din județele învecinate. Prin urmare, raportat la numărul de pacienți tratați, indiferent de zona de proveniență, nu putem afirma că deservirea cu medici a Capitalei este prea ridicată, cel puțin în sectorul public. Un exemplu concret în acest sens este Serviciul de Ambulanță București-Ilfov, unde deficitul de medici este de 30%, conform raportului de activitate al instituției pe anul 2018.

Datele INS arată că, în perioada 2000 și 2018, în timp ce în sistemul public de sănătate numărul de medici a variat între 7 și 9,5 mii (cu 8.386, în 2018), în sistemul privat numărul a crescut de 3,5 ori, până la 4.774, în 2018. Corespunzător, ponderea medicilor din sistemul privat în total medici din București a crescut simțitor, de la 16%, în 2000, la peste 36% în 2018. Această evoluție este rezultatul privatizării medicinei de familie, dar și a dezvoltării în Capitală a serviciilor de sănătate specializate private.[551] Pe specializări ale medicilor disponibili în București, obiectivul strategic de dezvoltare identificat de Ministerul Sănătății se referă la consolidarea acoperirii cu medici în domeniile clinice care înregistrează deficit, și anume reabilitarea medicală, gastroenterologia și oncologia medicală.[552]

Asigurarea populației din București cu medici stomatologi[553] a înregistrat, de asemenea, o evoluție constant semnificativ îmbunătățită, de la 909 locuitori la un medic stomatolog în 2008, la 582 de locuitori la un medic stomatolog în 2018. Numărul de medici stomatologi a crescut simțitor de la un minim de 1.595, în 2002, la un maxim de 3.142, în 2018. Printre medicii stomatologi, numărul celor din sistemul public a scăzut, în timp ce numărul celor din sistemul privat a crescut de aproape trei ori. Astfel, ponderea medicilor stomatologi din mediul privat în total medici stomatologi din București a crescut progresiv de la 13%, în 1997, la 55%, în anul 2000, respectiv la peste 87%, în 2018.

[550] Ministerul Sănătății et al. (2019: 193).

[551] În București, medicii de familie reprezintă doar o treime din totalul de medici în sistemul privat.

[552] Ministerul Sănătății (2016a).

[553] Date INS, baza de date Tempo online.

Asigurarea populației cu farmaciști în capitală a urmat aceeași tendință ascendentă.[554] Numărul de farmaciști a crescut de nouă ori, de la 506, dintre care 25% din sistemul privat, în 1997, la 4.555, dintre care 95% din mediul privat, în 2015. După 2015, a fost înregistrată o evoluție descendentă, astfel încât în 2018, au fost raportați 3.627 de farmaciști în București, dintre care 93% în sectorul privat. Prin urmare, în 2018, reveneau 504 locuitori la un farmacist, față de o valoare de 415 corespunzătoare anului 2017. Chiar și în aceste condiții, asigurarea populației cu farmaciști este în București cea mai bună din toată țara, cu 504 locuitori la un farmacist prin comparație cu media națională de 1.105 locuitori la un farmacist.

În cifre absolute, **personalul sanitar mediu** din București a crescut semnificativ, de la 12.350 în 1990, la 22.110 în 2018.[555] În fapt, numărul de personal sanitar mediu a crescut progresiv până în anul 2007, când au fost raportați pentru București peste 26 de mii. Apoi, o dată cu intensificarea migrației internaționale a cadrelor medicale din România, a fost raportată o scădere bruscă la doar 18 mii personal mediu în toate unitățile medicale publice și private (în 2008). Tendința descendentă a continuat până în 2013. Începând cu 2014, numărul de personal medical a reluat lent curba de creștere. Analiza seriei de date INS pentru perioada 1989-2018, privind asigurarea personalului sanitar mediu pentru un medic în municipiul București, urmează aceeași evoluție menționată anterior (Figura 48). Astfel, în 2018, valoarea de 1,4 personal mediu per medic pentru București era încă sub media națională, de 1,9.[556] Cu toate acestea, raportat la locuitorii din București, numărul de personal sanitar mediu s-a îmbunătățit continuu după 2010. Asfel, în 2018, numărul de locuitori la un personal mediu a ajuns la 83, față de 134 media națională. Oricum, acest indicator este mai puțin relevant ținând cont că personalul mediu din unitățile sanitare din București deservește pe lângă bucureșteni și un număr considerabil de pacienți din alte județe ale țării.

Figura 48 - Asigurarea personalului sanitar mediu pentru un medic în Municipiul București, în perioada 1989-2018 (personal mediu sanitar/număr medici, inclusiv stomatologi)

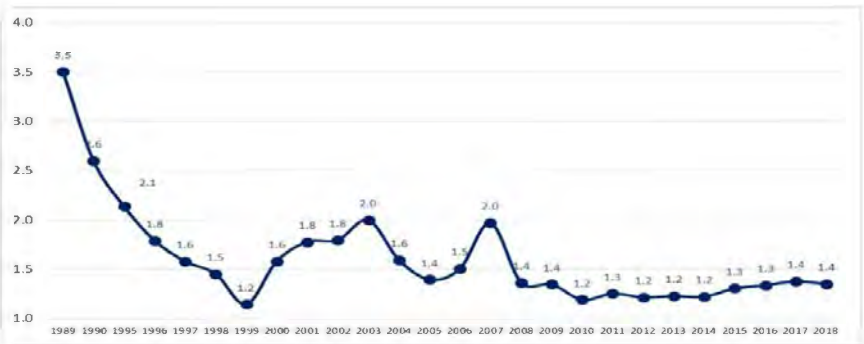

Sursa: Setul de date deschise publicat de MS, data.gov.ro, data accesării: 16 ianuarie 2020. Notă: Din anul 1997 sunt raportaţi medicii/ personalul sanitar din sectorul public şi sectorul privat.

Personalul sanitar auxiliar care asigura curățenia și păstrarea igienei, pregătirea materialelor necesare activității, transportul pacienților etc. din unitățile medicale din București a cunoscut variații de-a lungul timpului, dar a crescut continuu după anul 2011.[557] Per total, în 2018, au fost raportați 10.275 personal auxiliar doar în unitățile publice care aparțin de DSPMB și MS.

[554] Date INS, baza de date Tempo online.

[555] INS (2019: 1).

[556] Setul de date deschise publicat de MS: https://data.gov.ro/dataset/personal-sanitar-2018.

[557] Ibid.

Per total, din întregul personal din București, circa jumătate dintre medici și din personalul sanitar mediu, precum și aproape 60% din personalul auxiliar, sunt angajați într-un spital public dintre cele administrate de MS, PMB sau Academia Română (Figura 49). În contrast, ponderea corespunzătoare este sub 5% dintre stomatologi și farmaciști, aceștia fiind prepondent activi în unități private.

Figura 49 - Personalul medico-sanitar din București care lucrează în spitalele publice, pe categorii, în 2018 (număr)

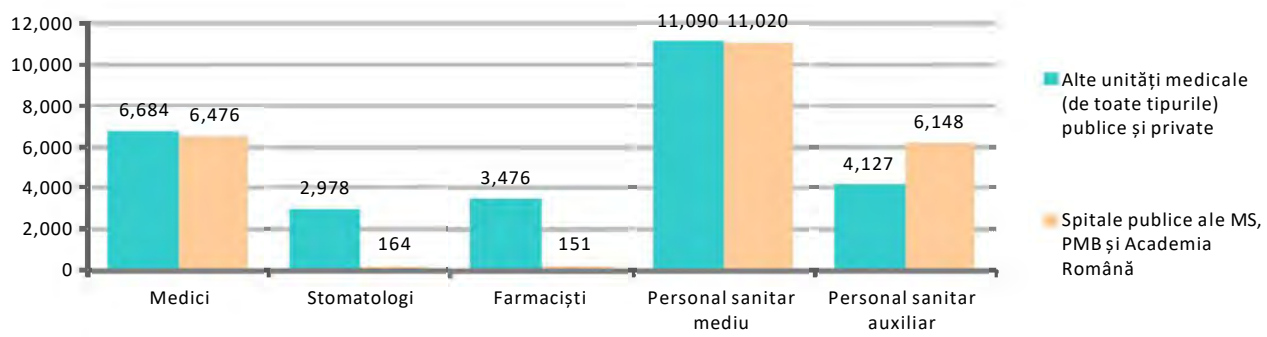

Sursa: Setul de date deschise publicat de MS, data.gov.ro.

Conform specialiștilor participanți la consultările SIDU pe sănătate (martie 2020), **deficitul de personal** reprezintă încă o problemă serioasă și un obstacol pentru deschiderea în capitală de noi unități sanitare, precum și de servicii socio-medicale. Mai mult, reprezentanții ASSMB și ai Companiei Medicale București au subliniat că, cel puțin pentru spitalele din rețeaua ASSMB, cea mai mare problemă este la nivelul personalului sanitar mediu și auxiliar, adică asistente medicale și infirmiere.

Cu privire la migrația în străinătate a profesioniștilor din sănătate, un studiu recent realizat de Asociația Română pentru Promovarea Sănătății (ARPS)[558] arată că motivele invocate de medici în decizia de a emigra din România sunt legate de: corupția din sistemul public (foarte importantă pentru 81%), salariile mici (58%),[559] lipsa oportunităților de avansare în carieră (54%) și mediul politic (54%). Un alt studiu[560] asupra medicilor rezidenți din medicina de urgență (din întreaga țară, inclusiv din București) a evidențiat că și aceștia sunt influențați în decizia de emigrare de posibilitățile reduse de a rămâne într-un mare centru universitar după terminarea rezidențiatului, de infrastructura sanitară slabă din orașele în care ar avea posibilitatea să ocupe un post și, în general, de perspectiva privind slabele oportunități de dezvoltare a carierei.

Studiul ARPS arată, de asemenea, că schimbările care ar putea contribui la reducerea emigrației forței de muncă înalt calificate ar fi în principal legate de: mecanisme transparente la angajare (77% în foarte mare măsură), politici de combatere a corupției și criminalității (73% în foarte mare măsură) și evaluarea activității angajaților (69% în foarte mare măsură). Același studiu561 atrage atenția că Planul Multianual pentru Dezvoltarea Strategică a Resurselor Umane din Sănătate pentru 2017-2020 nu s-a aplicat niciodată, deși sunt prevăzute măsuri pentru reducerea deficitului de personal sanitar. Aceste măsuri ar trebui să adreseze decalajele în profil teritorial, pe specialități și pe categorii de personal. La nivel național specialitățile majorității medicilor care intenționau să emigreze erau reprezentate de: chirurgie, ATI, obstretică-ginecologie, pediatrie, radiologie, ortopedie.

[558] Lăzărescu et al. (2017). Datorită numărului mic de răspunsuri, interpretarea rezultatelor are numai valoare exploratorie, precizează studiul ARPS.

[559] Salariile medicilor și asistenților medicale din sistemul public au fost considerabil majorate începând cu martie 2018.

[560] Banca Mondială, Ministerul Afacerilor Interne (2018).

[561] Boncea apud Lăzărescu et al. (2017: 47).

Serviciile medicale primare

2.2.1. Serviciile de asistență medicală primară

Rețeaua de medicină de familie s-a dezvoltat constant în municipiul București. Numărul medicilor de familie a crescut spectaculos între 2003 și 2011 (mai mult de două ori), pentru ca apoi să descrească brusc până în 2015. Începând cu 2016 indicatorul a reluat lent creșterea, până la 1.815 medici de familie în 2018.[562] Raportând la populația rezidentă, în capitală, în 2018, reveneau circa 1.007 locuitori la un medic de familie, care reprezenta cea mai bună valoare la nivel național.

Corespunzător, și numărul de cabinete medicale de familie a crescut continuu între 2004 și 2018, cu un salt brusc în 2015 atât cu privire la număr, cât și la ponderea cabinetelor private.[563] Astfel, pentru anul 2018, INS raportează un număr de 1.390 cabinete medicale de familie, virtual toate private. Totuși, pentru noiembrie 2019, datele oficiale[564] listează doar 887 cabinete de medici de familie în contract cu CASMB, distribute pe teritoriul capitalei așa cum arată Harta 18.

Rețeaua farmaceutică a înregistrat o evoluție pozitivă, de asemenea. Așa cum arată secțiunea anterioară, asigurarea populației cu farmaciști este în București cea mai bună la nivel național. Numărul de farmacii a avut o dinamică similară cu cea a numărului de medici de familie: creștere continuă până în 2014 și, începând cu 2015, o scădere ușoară. Astfel, pentru anul 2018, INS raportează 922 farmacii, dintre care 94% private. Oricum, conform setului date deschise publicat de MS,[565] în 2019, în capitală funcționau 1.055 farmacii, distribuite teritorial așa cum ilustrează Harta 19.

Rețeaua de medicină stomatologică s-a dezvoltat, de asemenea, substanțial. Și cu privire la asigurarea populației cu medici stomatologi municipiul București deține cea mai bună poziție din țară. Evoluția pozitivă de la nivelul specialiștilor s-a reflectat și în extinderea semnificativă a rețelei de cabinete stomatologice de aproape 3,5 ori, de la 890 cabinete, în 2001, la 3.071 cabinete, virtual toate private, în 2018.[566] Spre deosebire, datele disponibile online[567] înregistrează pentru finalul anului 2019 o listă de doar 1.308 cabinete stomatologice care se distribuie pe teritoriul capitalei așa cum arată Harta 20.

Conform datelor INS pentru anul 2018, alte servicii medicale primare includ: 6 dispensare (proprietate publică), 942 laboratoare medicale (dintre care 60% private) și 256 laboratoare de tehnică dentară (dintre care 97% private).

---

562 Date INS, baza de date Tempo online. Seria de date începe cu anul 2003.

563 În anul 2014 erau 1.162 cabinete de medici de familie dintre care 44% private. Spre comparație, în 2015, numărul de cabinete de medici de familie a fost 1.355, toate private.

564 cnas.ro/casmb/page/lista-cabinete-medicina-de-familie.html, date accesate în noiembrie 2019.

565 https://data.gov.ro/dataset/situatia-farmaciilor-2019

566 Date INS, baza de date Tempo online. Conform metodologiei INS, numărul de cabinete stomatologice este aproape egal cu numărul de medici stomatologi (3.071 cabinete și 3.142 stomatologi, în 2018).

567 Datele privind cabinete stomatologice disponibile pe www.medici-stomatologi.ro; www.romedic.ro; www.bucuresti365.ro au fost accesate în octombrie-noiembrie 2019. Spre deosebire de metodologia INS, în cadrul acestei liste, centrele/clinicile de stomatologie în care activează mai multe cabinete de stomatologi ocupă o singură poziție ca și cabinete stomatologice singulare.

Harta 18 - Harta serviciilor medicale primare: Cabinete medici de familie și farmacii în municipiul București, în noiembrie 2019

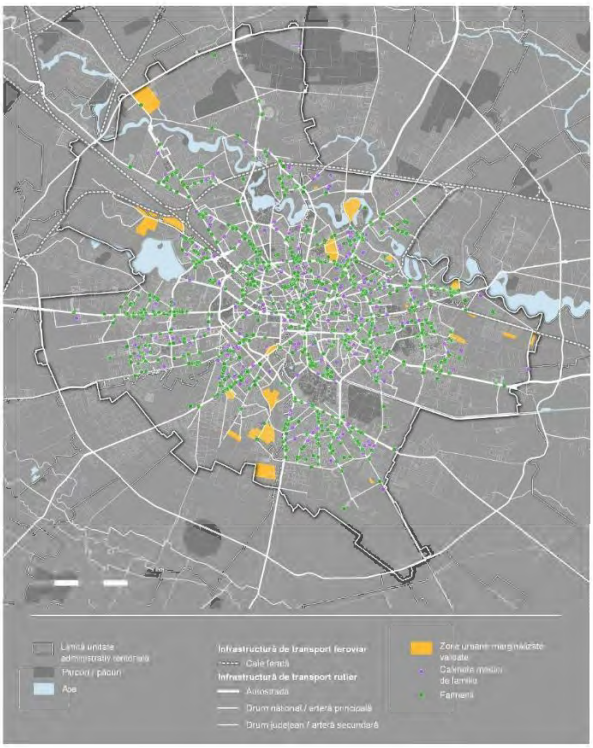

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online (cnas.ro; data.gov.ro).

Harta 19 - Harta serviciilor medicale primare: Cabinete stomatologice în București, în noiembrie 2019

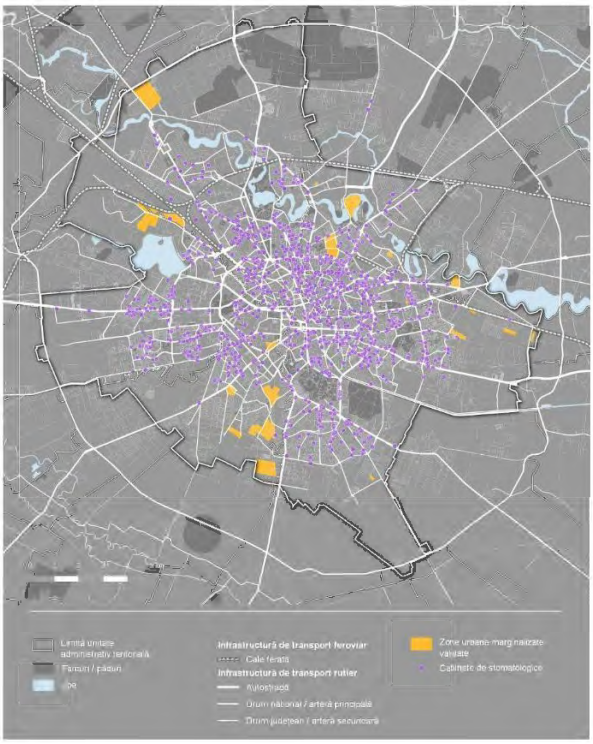

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date disponibile online (www.medici-stomatologi.ro; www.romedic.ro; www.bucuresti365.ro).

Figura 50 - Distribuția cabinetelor medicilor de familie, farmaciilor și cabinetelor stomatologice pe sectoarele din municipiul București, în noiembrie 2019 (% în categorie)

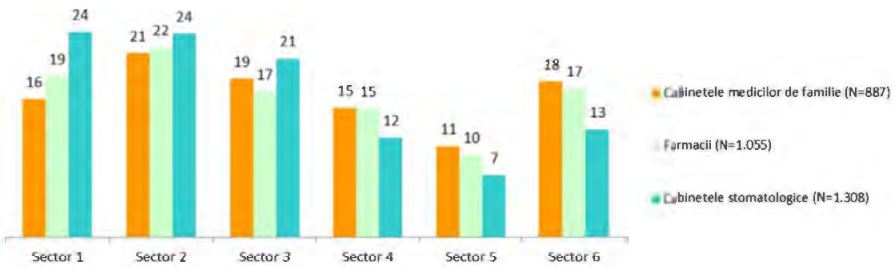

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online (cnas.ro; data.gov.ro; medici-stomatologi.ro; romedic.ro; bucuresti365.ro).

Distribuția între sectoarele capitalei a serviciilor medicale primare discutate anterior - medicina de familie, farmaciile și cabinetele stomatologice - este inegală (Figura 50). Sectorul 2 deține cea mai extinsă rețea de servicii medicale primare, în timp ce, în termeni relativi, Sectorul 4 și, în special, Sectorul 5 sunt într-o situație deficitară. Oricum, chiar și în Sectorul 1 cu o bună dotare, serviciile medicale primare lipsesc și sunt greu accesibile pentru rezidenții din zone urbane marginalizate, precum Giulești-Sârbi sau Străulești.[568] În contrast, în Sectorul 5 cel mai slab acoperit cu servicii medicale primare, în zonele marginalizate cu probleme deosebit de grave, cum este Ferentari, accesul la aceste servicii nu este problematic dată fiind legătura foarte bună cu zonele centrale bine dotate ale orașului.[569]

5

5[68] Această temă este dezvoltată în Secțiunea 1, Capitolul 1.3 Dezvoltare locală și comunități.

[69] Consultările SIDU pe zone urbane marginalizate, martie 2020.

2.2.2. Infrastructura medicală școlară și starea de sănătate a elevilor

Starea de sănătate a majorității elevilor este bună, însă întotdeaua există o pondere a copiilor care suferă de diferite boli, dintre care unele specifice pentru etapele de dezvoltare. Printre copiii și tinerii din București înscriși în învățământ, prevalenţa bolilor dispensarizate pe categorii de vârstă se înscrie pe o curbă ascendentă, proporţia elevilor bolnavi fiind mai mare la grupele de vârstă 11-15 ani și 15-19, comparativ cu categoriile de vârstă sub 11 ani.

Figura 51 - Prevalența afecțiunilor dispensarizabile în școlile din București

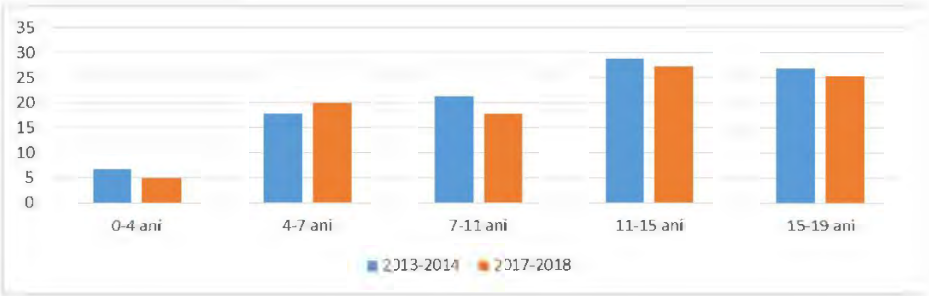

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București.

În anul școlar 2017-2018, datele transmise de ISMB arată că la nivelul școlilor din București, pe primul loc în ceea ce privește prevalența s-au situat afecţiunile senzoriale (predominant vizuale), urmate de bolile neuropsihice (în special, intelect la limită şi tulburări de vorbire), bolile metabolice şi de nutriţie (reprezentate preponderant prin obezitate neendocrină, hipotrofie ponderală manifestă), în timp ce afecțiunile aparatului locomotor și bolile respiratorii (astm bronşic, alte boli respiratorii cronice) au ocupat ultimele locuri.

Tabel 13 - Preponderenţa principalelor grupe de afecţiuni dispensarizate în funcţie de grupa de vârstă

Loc	0-4 ani	4-7 ani	7-11 ani	11-15 ani	15-19 ani
I	Boli metabolice și de nutriție	Boli neuropsihice	Boli senzoriale	Boli senzoriale	Boli senzoriale
II	Boli senzoriale	Boli senzoriale	Boli neuropsihice	Boli neuropsihice	Boli ale aparatului locomotor
III	Boli neuropsihice	Boli metabolice și de nutriție	Boli metabolice și de nutriție	Boli metabolice și de nutriție	Boli metabolice și de nutriție
IV	Boli ale aparatului locomotor	Boli ale aparatului locomotor	Boli ale aparatului locomotor	Boli ale aparatului locomotor	Boli neuropsihice
V		Boli respiratorii	Boli respiratorii	Boli respiratorii	Boli respiratorii

Sursa: Inspectoratul Școlar al Municipiului București.

Bolile senzoriale au fost reprezentate de miopii, hipermetropii și astigmatism, cu rate de prevalenţă specifică crescând odată cu vârsta, dar și cu procesul de şcolarizare, prin accentuarea efortului vizual la elevi, cu o scădere moderată la grupa de vârstă 15-19 ani.

Tulburările neuropsihice cele mai frecvente la copiii din creşe, grădiniţe şi ciclul primar au fost: tulburările de vorbire, tulburările nevrotice şi retardul psihic. La copiii din ciclul gimnazial şi liceal, a

fost sesizată o creştere a tulburărilor nevrotice şi de comportament, precum şi a cazurilor de retard psihic şi intelect de limită.

Cu privire la bolile metabolice şi de nutriţie, prevalenţa hipertensiunii arteriale juvenile, a ulcerului gastro-duodenal, diabetului zaharat şi a spasmofiliilor (afecţiuni în a căror etiopatogenie sunt implicate şi stresul și suprasolicitarea nervoasă), este superioară la grupa de vârsta 15-19 ani (ciclul liceal și profesional).

Afecţiunile aparatului locomotor au fost constituite în special din viciile de postură ale coloanei vertebrale, în producerea acestora putând fi incriminaţi pe lângă factorul predispozant genetic, mobilierul şcolar ne-ergonomic, neadaptat taliei copilului şi regimul de viaţa sedentară.

Rețeaua de medicină școlară a fost semnificativ extinsă, modernizată și diversificată în școlile și unitățile de învățământ superior din sistemul public, începând cu anul 2014. Datele INS[570] arată că numărul de cabinete medicale școlare a crescut brusc de la 134, în 2013, la 463, în 2014, respectiv la 461, în 2018. Numărul de cabinete medicale studențești, de asemenea, aproape s-au dublat de la 10, în 2013, la 19, în 2014, însă apoi a scăzut, revenind la 10, în 2018. Pentru anul 2019, ASSMB,[571] care are între atribuții îndrumarea, coordonarea și asigurarea personalului acestei rețele, raporta 441 de cabinete de medicină școlară generală, 144 de cabinete școlare stomatologice, 9 cabinete medicale universitare și 13 cabinete stomatologice universitare care furnizau consultații și tratamente gratuite pentru aproximativ 250.000 de elevi și 121.000 de studenți.

Oricum, lista cabinetelor de medicină școlară publicată de ASSMB[572] numără:

- un total de 271 cabinete de medicină școlară, dintre care 114 (sau 42%) sunt arondate altor unități de învățământ, adică dispun de un spațiu dotat și nu dispun de personal angajat. Celelalte 157 cabinete (sau 58%) dispun de un spațiu dotat și majoritatea (82%) au personal angajat, de regulă, un medic și un asistent medical care deservesc și eventualele cabinete arondate.[573]
- 157 cabinete școlare stomatologice
- 7 cabinete medicale universitare care includ atât medicină generală, cât și stomatologie.

Tabel 14 - Distribuția cabinetelor școlare în funcție de tipul de unitate de învățământ de stat, în 2019

	Grădinițe	Școli gimnaziale	Licee, colegii, grupuri școlare	Universități	Total
Cabinete de medicină generală	10	95	52	-	157
Cabinete de medicină generală arondate la alte unități de învățământ	7	64	43	-	114
Cabinete stomatologice	10	95	52	-	157
Cabinete medicale studențești	-	-	-	7	7

Sursa: Calcule proprii pe datele ASSMB din lista cabinetelor de medicină școlară (assmb.ro). Notă: Cabinete medicale studențești includ atât medicină generală, cât și stomatologie.

570 Baza de date Tempo online.

571 http://www.assmb.ro/page/prezentare-general (data accesării: martie 2020).

572 http://www.assmb.ro/detail-page/schools/0/0 (data accesării: noiembrie 2019).

573 Aceste 157 de cabinete școlare se distribuie în funcție de numărul de personal astfel: 28 nu au personal angajat (și nici nu sunt arondate la alte unități școlare), 6 cabinete beneficiază de personal doar trei zile pe săptămână, 23 au un medic prezent zilnic, 93 beneficiază de un medic și o asistentă medicală, 6 au doi medici și o asistentă medicală, iar 1 cabinet are doi medici și două asistente (Școala Gimnazială Nr. 75 Leonardo Da Vinci din sectorul 3).

Per total, personalul din aceste 157 de cabinete de medicină generală cumulează 236 specialiști, dintre care 134 medici și 102 asistente medicale. Spre deosebire, conform ASSMB,[574] rețeaua de cabinete școlare beneficiază de 137 de medici de medicină generală, 161 de stomatologi și 586 de asistente medicale. Dincolo de stasticile neclare, este clar că rețeaua de medicină școlară este încă deficitară în ceea ce privește personalul de specialitate, deși ASSMB (cu sprijinul PMB) a organizat sesiuni de concurs pentru ocuparea posturilor vacante în perioada martie 2018-mai 2019, a crescut numărul total de posturi pentru personalul medical din rețeaua școlară[575] și a creat și noi posturi de medici ortodonți.

Distribuția teritorială a rețelei de medicină școlară (așa cum rezultă din lista ASSMB analizată anterior) este disponibilă în Harta 20. De asemenea, Tabelul 15 arată că rețeaua de medicină școlară este echilibrat distribuită între sectoare. În Sectorul 3 au fost deschise cele mai multe cabinete școlare (60), cu un grad de acoperire a unităților publice de învățământ de 91%, dintre care 38% beneficiază de cabinet dotat cu echipamente și cu personal propriu care îl deservește zilnic. Celelalte sectoare sunt relativ asemănătoare cu media pe capitală, și anume din totalul unităților de învățământ: (i) apoape o treime (30%) au un cabinet medical școlar care este zilnic deservit de cel puțin un medic; (ii) mai mult de o treime (37%) beneficiază de cabinet dotat cu echipament, dar la care este disponibil (cel puțin) un specialist doar câteva zile pe săptămână sau sunt arondate la o altă unitate; și (iii) o treime (33%) care nu au cabinet medical școlar.

5

5[74] http://www.assmb.ro/page/prezentare-general (data accesării: martie 2020).

[75] HCGMB nr. 254/23.04.2019.

Harta 20 - Harta serviciilor medicale primare: Cabinetele medicale școlare și creșele din municipiul București, în noiembrie 2019

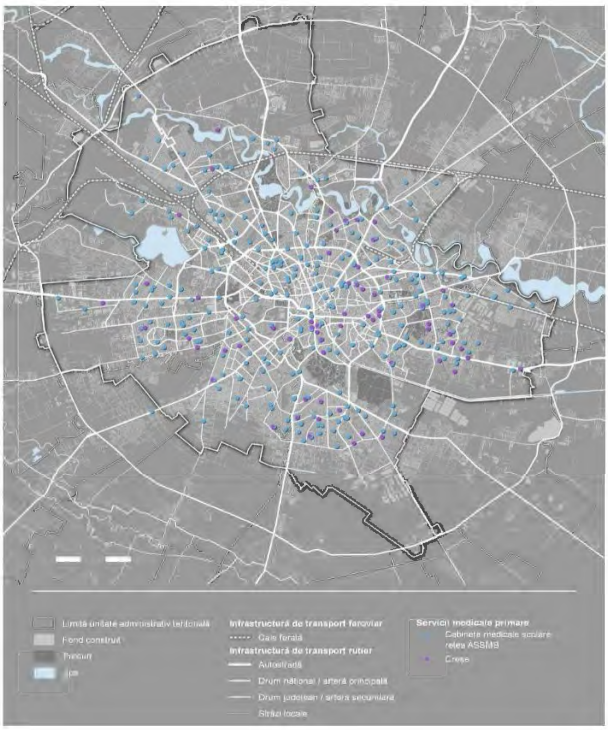

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online (ASSMB - Lista cabinetelor de medicină școlară și DGASPC-uri sectoare pentru creșe). Notă: Mai multe informații referitoare la creșe sunt disponibile în Capitolul 6.3 Infrastructura și serviciile sociale.

Tabel 15 - Distribuția cabinetelor școlare și acoperirea unităților școlare de stat cu cabinete medicale, pe sectoarele din București, în 2019

	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	București
Cabinete medicale școlare	25	28	39	23	22	20	157
Cabinete școlare arondate	27	23	21	14	10	19	114
Total	52	51	60	37	32	39	271
Cabinete cu personal propriu care deservește zilnic cabinetul	22	24	25	16	19	17	123
Număr unități școlare de stat	77	82	66	57	55	68	405
% unități școlare cu cabinet medical	68	62	91	65	58	57	67
% unități școlare dotate cu cabinete cu personal propriu care deservește zilnic cabinetul	29	29	38	28	35	25	30

Sursa: Calcule proprii pe datele ASSMB din lista cabinetelor de medicină școlară (assmb.ro) Numărul de unități de învățământ conform ISMB. Notă: Cabinete medicale școlare includ atât medicină generală, cât și stomatologie.

Personalul medical din cabinetele de medicină stomatologică asigură tuturor elevilor și studenților consultații și tratamente stomatologice gratuite (sigilări, detartraje, tratament carii, extracții dentare) pe tot parcursul anului (inclusiv în vacanțe) Astfel, în perioada septembrie 2018 - mai 2019 în cabinetele de medicină stomatologică au fost efectuate 85.120 de consultații și 119.935 de tratamente.[576]

Dezvoltarea, extinderea și modernizarea rețelei de medicină școlară reprezintă în continuare un obiectiv prioritar al ASSMB prevăzut în Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.[577] Până în prezent, pe lângă dezvoltarea infrastructurii și angajarea de personal, prin programele profilactice pentru copii pentru toate ariile terapeutice, care au fost lansate de PMB prin ASSMB, sunt realizate: (i) consultații obligatorii pentru copii, prin rețeaua de medicină școlară sau prin cabinetele de medicină; (ii) aplicare de aparate ortodontice mobile sau fixe pentru elevi prin proiectele "Consultatíi stomatologice și aplicare de aparate ortodontice pentru elevii din Municipiul București"[578] și "SMILE";[579] (iii) servicii medicale stomatologice gratuite pentru copiii din centrele de plasament din București.[580]

Pentru viitor, PMB are în vedere implementarea unui proiect de informatizare pentru înregistrarea electronică a tuturor datelor medicale ale unui copil, inclusiv notificarea prin sms sau mail a părinților în cazul în care copilul se duce la o consultație medicală la cabinetul școlar. Proiectul este important și pentru fundamentarea unei strategii a educației pentru sănătate.

576 http://www.assmb.ro/page/prezentare-general (data accesării: martie 2020).

577 ASSMB (2018).

578 Program aprobat prin H.C.G.M.B. nr.307/14.06.2018 prin care se acordă un sprijin financiar cu o valoare totală de până la 1.500 lei/beneficiar pentru elevii cu vârste între 7-16 ani care primesc recomandare privind aplicarea de aparate ortodontice mobile. Până în 2019 au fost 500 de beneficiari.

579 Se acordă un sprijin financiar cu o valoare maximă de 990 lei/beneficiar pentru elevii din București care primesc recomandare privind aplicarea de aparate ortodontice fize. Numărul de beneficiari pentru 2019 a fost de 10.000 copii.

580 Serviciile sunt acordate în cadrul cabinetelor stomatologice din unitățile de învățământ de stat aflate în proximitatea fiecărui centru de plasament în parte.

2.2.3. Serviciile de medicină veterinară

Conform Strategiei[581] PMB pentru protecția și bunăstarea animalelor în municipiul București, din ultimele statistici rezultă că în Capitală există peste 600.000 de persoane (circa o familie din trei) care posedă animale de companie, marea lor majoritate fiind câini. Prin urmare, serviciile de medicină veterinară sunt importante pentru o parte importantă dintre locuitorii capitalei.

Serviciile de medicină veterinară s-au dezvoltat sensibil după 1990. Cercetarea de birou pe date administrative disponibile online de la Colegiul Medicilor Veterinari a permis alcătuirea unei baze de date cu un total de 599 unități veterinare disponibile la finele anului 2019. Între acestea predomină cabinetele medicale veterinare (333) și farmaciile veterinare (248), la care se adaugă clinici și spitale veterinare, precum și laboratoare medicale veterinare. Modul în care se distribuie în teritoriu aceste unități veterinare este furnizat în Harta 21.

Figura 52 - Distribuția unităților veterinare din București, pe sectoare, în 2019 (număr)

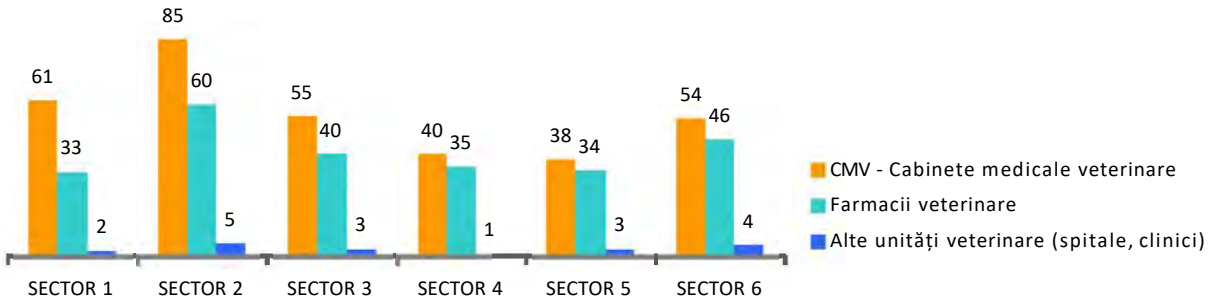

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online (Colegiul Medicilor Veterinari, cmvro.cmvro.ro).

5
[81] Aprobată prin HCGMB nr. 170/2017.

Harta 21 - Harta serviciilor de medicină veterinară în municipiul București, în noiembrie 2019

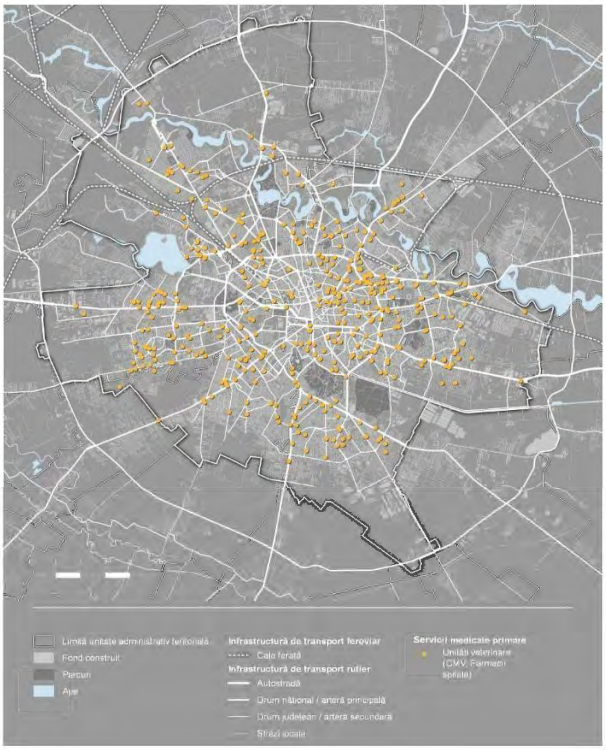

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online (Colegiul Medicilor Veterinari, cmvro.cmvro.ro).

2.2.4. Alte servicii medico-sociale din comunitate

Această categorie de servicii primare cuprinde o mulțime eterogenă de servicii aflate la granița între serviciile medicale și serviciile sociale. Din acest motiv, pe unele dintre aceste servicii doar le vom aminti în această secțiune, pentru ca analiza să o prezentăm în capitolul 3 ”Infrastructura și serviciile sociale”. Astfel de servicii socio-medicale sau medico-sociale sunt și asociate cu reglementări ambigue care permit clasificarea și înregistrarea lor în oricare dintre cele două categorii sau chiar în nici una dintre categorii (ci, spre exemplu, funcționează ca firme private care oferă servicii de cazare). Astfel de situații arată, în primul rând, o nevoie la nivel național de clarificare a legislației și a procedurilor de înregistrare, care, pe de o parte, să încurajeze cooperarea și coordonarea inter-sectorială (între sănătate, educație și social, în special) și, pe de altă parte, să permită un management judicios al resurselor publice alocate serviciilor din sectoarele sociale.

După cum arată și obiectivele de dezvoltare din Strategia pentru Sănătate a Municipiului București,[582] există o serie de servicii socio-medicale care adresează o parte din grupurile vulnerabile analizate în capitolul 3 ”Infrastructura și serviciile sociale”. Acestea pot include, dar nu sunt restricționate la servicii pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități (copii/ adulți cu dizabilități, HIV/SIDA și boli cronice grave), persoane dependente de consumul de droguri/ alcool/ alte substanțe toxice/ persoane seropozitive, femeia gravidă și lăuza, copilul nou născut. Din punct de vedere al responsabilităților instituționale, acestea sunt împărțite între spitalele (și ambulatoriile) administrate în rețeaua ASSMB, serviciile furnizate de alte spitale (din rețeaua Ministerului Sănătății, Academiei Române și a altor ministere), servicii medicale primare (medici de familie, centre de permanență etc.), servicii în subordinea Companiei Municipale Medicale București[583] (centre rezidențiale cămine pentru persoane vârstnice și compartimentul de monitorizare și asistență a persoanelor cu afecțiuni cronice) și numeroase alte servicii administrate, pe de o parte, de Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București și, pe de altă parte, de Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului din cele 6 sectoare.

Cercetarea de birou pe surse de date administrative disponibile online și primite ca răspuns la solicitările de date trimise în cadrul SIDU a arătat cu claritate că nu există armonizare si coordonare între datele diferitelor instituții implicate în gestionarea și dezvoltarea serviciilor de tip medico-social sau socio-medical. Fiecare instituție dispune de alte seturi de date și folosește altă metologie de înregistrare. Spre exemplu, creșele sau azilele/centrele pentru persoane vârstnice sunt raportate fragmentat, fără corerență, coordonare sau comunicare între instituții. Această fragmentare instituțională afectează și mai mult sectorul acestor servicii care este încă deosebit de subdezvoltat prin raportare la nevoile existente.

5

5[82] ASSMB (2018).

[83] Conform Regulamentului de Organizare și Funcționare, https://cmmbsa.ro/files/15/docs%202019/ROF_NOU.pdf

În datele administrative, echipa de cercetare SIDU a identificat următoarele servicii funcționale în București:

- Datele CNAS[584] indică doar două centre de permanență, unul în sectorul 2 și unul în sectorul 6, care oferă gratuit asistenţă medicală de urgenţă (pentru a degreva camerele de gardă de acele cazuri care nu necesită intervenţie medicală imediată), teoretic, pentru aproape trei milioane de locuitori din capitală şi din zonele limitrofe.
- Datele INS[585] raportează o unitate socio-medicală.
- Conform datelor care au fundamentat Planul Regional de Servicii de Sănătate, București-Ilfov este singura regiune din țară unde se înregistrează un surplus al capacității de îngrijire paliativă raportat la nevoile estimate – 111 paturi pentru îngrijire paliativă, adică 17% din totalul capacității la nivel național.[586] Totuși, în martie 2020, în cadrul consultărilor SIDU pe sănătate și servicii sociale, specialiștii prezenți au exprimat în consens nevoia de a dezvolta serviciile de îngrijire paliativă, mai ales având în vedere tendințele demografice din prezent. În același spirit, PMB[587] a aprobat în 2018 înființarea Centrului de îngrijiri paliative Sfântul Atanasie[588] în subordinea ASSMB, care ar trebui să includă centre zonale în fiecare sector.[589]
- Cu privire la serviciile de îngrijire medicală la domiciliu, datele CASMB arată un număr de 28 furnizori privați în contract valabil la 25 octombrie 2019, distribuiți între sectoare așa cum arată figura de mai jos.

Figura 53 - Distribuția furnizorilor de îngrjiri medicale la domiciliu în București, pe sectoare, în 2019

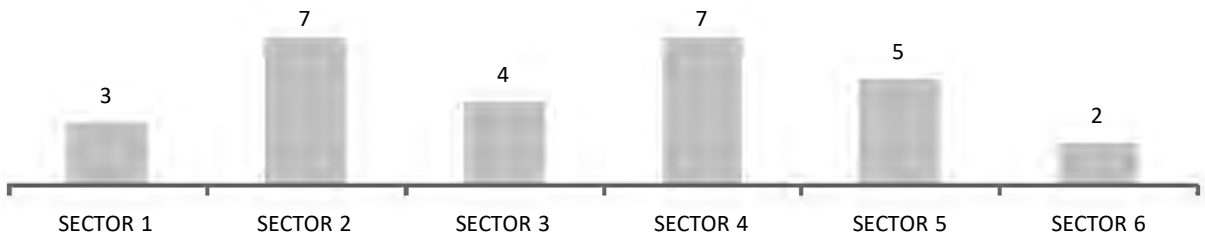

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online (CASMB, cnas.ro).

- În sectorul 1, Complexul Multifuncțional Caraiman este primul centru medical deschis în România de o autoritate locală (Primăria sectorului 1) pentru a veni în sprijinul persoanelor cu venituri reduse. Complexul dispune de 17 cabinete medicale de diferite specialități, servicii de stomatologie și include și un Centru de Recuperare Medicală, care oferă servicii de fizioterapie, kinetoterapie și reabilitare funcțională, precum și un Centru de zi Alzheimer.[590] Complexul oferă și servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice. Serviciile sunt

[584] http://www.cnas.ro/casmb/page/centre-de-permanenta.html. Centre de permanență în contract cu CASMB la 25.02.2020.

[585] Baza de date Tempo online.

[586] Ministerul Sănătății (2016a).

[587] HCL 594 din 26.09.2018.

[588] În raportul de specialitate se arată că beneficiari ai îngrijirilor paliative sunt: pacienţii de toate vârstele, adulţi sau copii cu boli cronice progresive, cu suferinţă generată de simptome necontrolate, probleme psiho/emoţionale, sociale sau spirituale şi/sau grad ridicat de dependenţă, precum şi familiile acestora, pe toată perioada de îngrijire.

[589] Conform ASSMB (2018) Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.

[590] Pacienții cu demență sau cu alte tulburări neurodegenerative sunt luați de acasă de către un echipaj medical, aduși la centru, îngrijiți până la ora 18.00 și transportați înapoi la domiciliu.

gratuite pentru locuitorii Sectorului 1 (doar pentru serviciile de stomatologie există un cuantum minim de venit/cap de locuitor).[591]

- În sectorul 2, începând cu anul 2016, Primăria Sectorului 2 desfășoară prin intermediul DGASPC programul „Șanse pentru sănătate" adresat persoanelor vârstnice, celor cu handicap sau singure, membrilor din familiile beneficiare de ajutor social sau de alocație pentru susținerea familiei, precum și persoanelor al căror venit net lunar pe membru de familie nu depășește salariul minim brut pe economie. Programul constă în acordarea de tichete sociale pentru achiziționarea de produse farmaceutice şi dispozitive medicale.[592]

- În sectorul 3, a fost aprobată la începutul anului 2020 o hotărâre de consiliu local pentru înfiinţarea unei societăţi de interes local cu răspundere limitată având ca scop prestarea de activităţi de asistenţă medicală pentru persoane din grupurile vulnerabile, în cadrul DGASPC sector 3.[593]

- În sectorul 5, autoritatea locală susține Complexul Multifuncțional "Sf. Andrei" care oferă pentru persoanele cu venituri reduse servicii medicale de stomatologie, imagistică, nutriție, oftalmologie și dermatologie. Complexul dispune și de un Centru de recuperare (care furnizează tratamente de fiziokinetoterapie) și o echipă mobilă ce dispune de ambulanță pentru a realiza acțiuni tip „caravana sănătății" pe raza întregului sector 5.[594]

- De asemenea, în perioada caniculară (25 iulie-13 septembrie), Primăria Sectorului 5 în parteneriat cu Clinica Hipocrat și La Fântâna asigură servicii medicale de prim-ajutor, și asistență medicală gratuită (măsurarea glicemiei şi tensiunii arteriale), în șapte puncte din capitală (Birourile de Relații cu Cetățenii) și în corturi de prim-ajutor și de hidratare.[595]

- În sectorul 6, începând din decembrie 2017, a fost deschis de Primăria sectorului 6 (prin DGASPC) Centrul de Sănătate Multifuncțional "Sfântul Nectarie" cu 26 de cabinete dotate cu aparatură de ultimă generație, oferind diagnostic și tratament pentru 16 specializări medicale.[596]

---

591 https://www.stiripesurse.ro/dan-tudorache-primarul-sectorului-1-complexul-multifunctional-este-astazi-un-veritabil-centru-de-excelenta-in-domeniul-asistentei-medicale_1404374.html

592 Trimestrial se acordă câte șase tichete în valoare de 50 de lei fiecare pentru achiziționarea de produse farmaceutice şi câte opt tichete în valoare de 50 de lei fiecare pentru achiziționarea de dispozitive medicale şi accesorii, pentru persoanele care îndeplinesc condițiile de eligibilitate. În primul trimestru al anului 2019, au fost acordate 1674 de tichete sociale, în valoare de 83.700 lei, pentru 275 de persoane. Dintre acestea, 263 de persoane au beneficiat de 1578 de tichete sociale, pentru achiziționarea de produse farmaceutice, iar alte 12 persoane au primit 96 de tichete sociale, pentru achiziționarea de dispozitive medicale. https://www.ps2.ro/index.php/presa/stiri/327-primaria-sectorului-2-a-acordat-1674-de-tichete-sociale-pentru-achizitionarea-de-medicamente-si-dispozitive-medicale.

593 Între serviciile medicale vizate se găsesc: îngrijire socio-medicală la domiciliul persoanelor vârstnice; efectuarea în regim de urgenţă a demersurilor şi analizelor medicale necesare admiterii în colectivitate pentru persoanele fără adăpost asigurate/neasigurate medical, precum şi pentru copiii pentru care se impune dispunerea măsurii de plasament în regim de urgenţă la un asistent maternal/serviciu rezidenţial; asigurarea de servicii/intervenţii medicale în regim ambulatoriu pentru diferitele categorii vulnerabile aflate în evidența sau în serviciile din structura DGASPC.https://www.administratie.ro/primaria-sectorului-3-doreste-infiintarea-unui-srl-in-domeniul-asistentei-medicale/.

594 Persoanele cu un venit lunar net pe membru de familie mai mic de 950 lei lunar beneficiază de gratuitate pentru serviciile medicale oferite, în limita plafonului de 1.500 lei/ an, cele cu venit între 951 lei - 1.500 lei beneficiază de 50% reducere din prețul serviciilor medicale, în limita plafonului de 1.500 lei/ an, iar persoanele cu un venit mai mare de 1.501 lei se achită integral prețul serviciilor medicale. https://www.economica.net/primaria-sectorului-5-a-inaugurat-un-centru-medical-pentru-persoane-cu-venituri-reduse_169872.html.

595 http://www.sector5.ro/mass-media/servicii-medicale-de-prim-ajutor-%C8%99i-asisten%C8%9B%C4%83-medical%C4%83-gratuit%C4%83/.

596 https://www.nectarie6.ro/stiri/s-a-deschis-primul-centru-de-sanatate-multifunctional-din-sectorul-6

- La nivelul municipiului, începând din 2017, PMB desfășoară, de asemenea, o serie de programe de sănătate prin intermediul ASSMB, pe lângă cele deja menționate pentru elevi, realizate prin cabinetele școlare, și pentru persoane vârstnice, care sunt prezentate în capitolul privind serviciile sociale.[597] Programele de sănătate sunt următoarele: (i) programul de fertilizare in vitro „O șansă pentru cuplurile infertile";[598] (ii) proiectul „Newborn – O șansă pentru cuplurile infertile", derulat prin Spitalul Clinic de Obstretică-Ginecologie „Prof. Dr.Panait Sîrbu", care vizează 138 femei si 175 bărbați, pentru a beneficia de sprijin financiar pentru prezervarea fertilității, înainte de a începe tratamentele oncologice;[599] (iii) proiectul „Testarea genetică la cancerul de sân în stadii incipiente";[600] (iv) proiectul „Doctori pentru București" prevede acordarea unui sprijin financiar in cuantum de maximum 10.000 lei/beneficiar, pentru 100 de medici, angajați ai spitalelor din administrarea ASSMB, prin facilitarea accesului acestora la cursuri de specialitate susținute de clinici de renume din Europa, Statele Unite și Israel; și (v) proiectul „Sănătate prin Sport" ca obiectiv să încurajeze participarea tinerilor la activități sportive, prin acordarea de servicii medicale.[601]

În concluzie, rămâne valabil și pentru municipiul București obiectivul de dezvoltare formulat de Ministerul Sănătății la nivel regional cu privire la restructurarea și reabilitarea capacităților de îngrijire pe termen lung, paliativă și de recuperare.[602] În acest sens, Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020[603] prevede printre altele și următoarele obiective de investiții:

- Înființarea unui centru de zi de către DGASMB în colaborare cu ARAS.[604]
- Înființarea unui adăpost temporar de noapte în cadrul ambulatoriului Spitalului Clinic de Boli Infecțioase și Tropicale "Dr. Victor Babeș", pentru pacienții care pe perioada anotimpului rece (15 noiembrie-15 martie) nu au o locuință stabilă.

Legat de personalul sanitar, obiectivul strategic privind **consolidarea îngrijirii la nivel comunitar** are în continuare nevoie de eforturi substanțiale pentru îmbunătățirea situației actuale. Luând ca referință situația inițială avută în vedere în momentul elaborării Planului regional, a fost stabilită (până în 2020) "o nevoie teoretică, conform normativului la nivel național", de a angaja încă 43 de asistente comunitare și încă 7 mediatori sanitari numai în București, fără a include aici necesarul din județul Ilfov.[605] Astfel, pentru zona urbană a fost estimat un necesar privind îngrijirea la nivelul comunităţii de o asistentă comunitară și un mediator sanitar la 500 de locuitori.

---

[597] https://www.ecapitala.ro/2019/09/26/primaria-capitalei-continua-investitiile-in-plan-social-si-in-sanatate/

[598] Sprijin financiar cu o valoare totală de până la 13.800 lei/cuplu infertil din București. În total, programul a avut peste 1.550 cupluri beneficiare, dintre care 174 au devenit părinți și 169 sunt sarcini în evoluție.

[599] Până la final de 2019, au fost depuse și aprobate 9 dosare în cadrul acestui proiect.

[600] Până în 26 septembrie 2019, au fost aprobate 229 de cereri pentru acest proiect, valoarea totală decontată fiind de peste 630.000 de euro.

[601] La cerere, pot să beneficiaze gratuit de vize medicale bianuale 85.000 de tineri sportivi legitimați din Municipiul București, cu vârsta maximă de 18 ani.

[602] Ministerul Sănătății (2016).

[603]. ASSMB (2018).

[604] În cadrul centrului de zi vor fi furnizate beneficiarilor următoarele servicii: (i) informare, educare, comunicare cu privire la reducerea riscurilor de infectare/ transmitere a HIV/ TBC, hepatite virale, ITS-uri prin intermediul consilierii de reducerea riscurilor, prin furnizarea de materiale informative (pliante, brosuri); (ii) consiliere socială în vederea reintegrării sociale/ reintegrării pe piața muncii; (iii) grupuri de suport și consiliere psihologică; (iii) activități de petrecere a timpului liber și relaționare; (iv) acompaniere către alte servicii (inclusiv obținerea actelor de identitate, a asigurărilor de sănătate și a prestațiilor sociale; (v) hrană și băuturi calde și răcoritoare pentru 50 de beneficiari/zi; (vi) igiena personală prin organizarea unor săli cu dușuri și facilitate de curățare haine pentru beneficiari; (vii) schimb de seringi și distribuire de prezervative și/sau alte materiale igienice.

[605] Ministerul Sănătății (2016a). În acel moment exista o singură echipă de îngrijire la nivelul comunității, în sectorul 5.

Datele identificate în *Raportul de Progres pentru anul 2017 referitor la Implementarea Planului Municipal de Măsuri privind Incluziunea Romilor*[606] arată că la nivelul municipiului București ar exista: o asistentă medicală comunitară (la nivelul Sectorului 1)[607] și doi mediatori sanitari (unul în Sectorul 3, angajat al Centrului de Intervenții în Regim de Urgență în domeniul Asistenței Sociale, și al doilea în Sectorul 5, cu activități preponderent în cartierele Ferentari și Rahova). În această privință, datele disponibile nu arată nici o schimbare în București în ceea ce privește asigurarea populației cu asistenți medicali comunitari și/ sau mediatori sanitari (0,03 asistenți medicali comunitari sau 0,03 mediatori la 10.000 locuitori și în 2014 și în 2019).[608]

[606] Instituția Prefectului Municipiului București (2018).

[607] Inclusă în datele raportate de Direcția de Sănătate Publică.

[608] Sursa datelor: Ministerul Sănătății et al. (2016: 73) pentru nivelul din 2014 și Ministerul Sănătății et al. (2019: 197).

Harta 22 - Concentrarea serviciilor de medicină primară în municipiul București, în noiembrie 2019

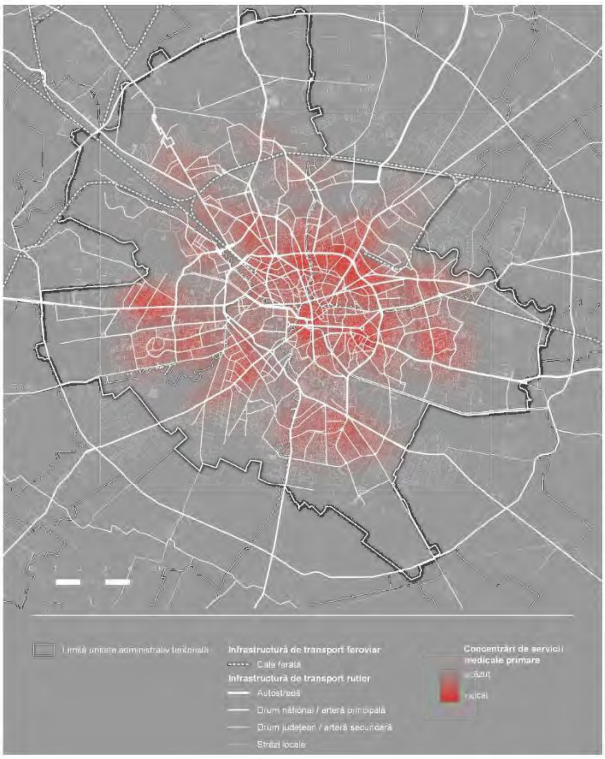

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU. Harta include toate tipurile de servicii medicale primare analizate în acest capitol.

Prin urmare, serviciile și specialiștii care asigură îngrijiri în comunitate trebuie consolidate, extinse și diversificate. Mai mult, ținând cont că în interiorul Capitalei există și zone marginalizate,[609] asigurarea accesului rezidenților din aceste zone la servicii comunitare (medicale și sociale) necesită o abordare diferențiată. Spre exemplu, Compania Municipală Medicală București a schițat un proiect[610] de înființare a unor centre mobile de proximitate care ar putea furniza servicii medico-sociale în zonele marginalizate (în funcție de nevoile specifice fiecărei zone în parte sau de eventuale urgențe), care nu este încă pus în practică pentru că nu au fost încă identificate surse de finanțare. Pentru a răspunde adecvat nevoilor grupurilor vulnerabile, PMB în parteneriat cu primăriile de sector ar trebui să susțină dezvoltarea unor astfel de proiecte țintite spre zonele marginalizate, mai ales pentru cele din zonele periferice ale Capitalei, cu atât mai mult cu cât în aceste zone acoperirea cu servicii medicale primare este relativ deficitară, așa cum arată Harta 22.

În final, subliniem din nou că, în special pentru persoanele din aceste grupuri vulnerabile, este necesară o abordare integrată și o îmbunătățire a colaborării interinstituționale care să fie reflectată și într-o abordare strategică integrată la nivelul sectoarelor sociale și de sănătate. Iar nevoia de integrare este necesară atât la nivel național, cât și la nivel regional și local. Adică, la nivelul municipiului București, măcar între PMB, primăriile de sector, DSP-urile de sector, DSPMB, ASSMB, Compania Medicală, ISMB, DGASPC-urile de sector și DGASMB, aceasta ar trebui să se realizeze cu privire la toate strategiile și programele tuturor acestor instituții. Un bun model de integrare a obiectivelor și indicatorilor din domeniul medical și cel social este oferit de un studiu[611] privind monitorizarea și evaluarea calității îngrijirii în instituțiile care furnizează servicii de îngrijre de lungă durată destinate persoanelor vârstnice, care este prezentat în Anexa 7.

2.3 Starea de sănătate a populației din București

Rata mortalității infantile[612] este un indicator extrem de relevant nu doar pentru starea de sănătate a populației generale, ci și pentru nivelul de dezvoltare a serviciilor medicale destinate protecției drepturilor copiilor. Cele mai recente date disponibile pentru municipiul București arată pentru 2018 o rată a mortalității infantile egală cu media europeană, însă totuși mai ridicată ca în majoritatea capitalelor europene.[613] În București, scăderea față de 1990 a fost mult mai accentuată decât în celelalte regiuni ale țării,[614] pentru că în București au fost realizate campanii sociale, tot mai multe femei au apelat la controale prenatale, iar oferta de servicii medicale relevante s-a îmbunătățit.

[609] Vezi capitolul B1.

[610] Consultările SIDU pe sănătate, martie 2020.

[611] Matei et al. (2019).

[612] Decedați sub 1 an la 1.000 născuți vii.

[613] Ultimele date disponibile pentru media UE-28 sunt pentru 2017.

[614] Rata mortalității infantile în 1990 era 26,9‰ la nivel național, 21,5‰ în regiunea București-Ilfov, dar 31,5‰ în județul Ilfov și 20‰ în București. În 2018, valoarea mortalității infantile pentru municipiul București (3,6‰) era similară cu cea înregistrată în mediul urban în județele Timiș, Neamț și Buzău, dar mai mare decât cea înregistrată în mediul urban în județe cu populație rurală importantă cum sunt Teleorman (1,1% rata mortalității infantile în mediul urban), Giurgiu (1,5%) sau Dâmbovița (2,5%).

Figura 54 - Rata mortalității infantile în municipiul București, România și UE, în perioada 2010-2018 (decedați sun 1 an la mia de născuți vii)

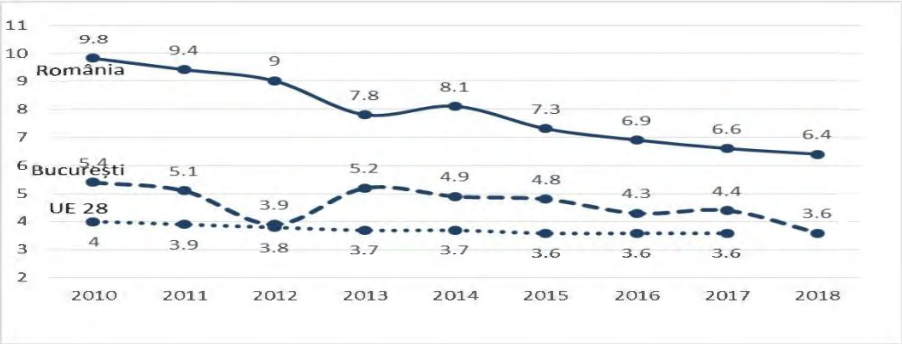

Sursă: Eurostat pentru rata mortalității infantile la nivelul UE, cod indicator [TPS00027] și Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică (2019) pentru municipiul București și România.

Analiza pe pe grupe de vârstă a acestui indicator structurează valorile indicatorului în trei grupe: (i) indicele mortalității precoce sau timpurie – arată intensitatea deceselor infantile în primele șase zile de la naștere; (ii) indicele mortalității infantile neonatale este legat de intensitatea deceselor infantile din primele 27 de zile de la naștere iar (iii) indicele mortalității infantile postneonatale se referă la intensitatea decelor ce survin în intervalul de la 28 de zile până la vârsta de 1 an.

Tabel 16 - Rata mortalității infantile pe grupe de vârstă, în perioada 2000-2018, în municipiul București, media națională, media regională și media UE (decedați la mia de născuți vii)

Mortalitate ...	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Precoce											
- UE						1.89	1.85	1.84	1.82		
- B-Ilfov						4.13	4.34	4.45	3.98		
- RO	6.2	6	3.7	3.5	3.2	3.3	3.2	2.9	2.6	2.4	2.4
- București	5	4.3	1.9	2.1	1.4	1.8	2.1	2	1.8	1.5	1.4
Neonatală											
- UE						2.61	2.55	2.51	2.49		
- B-Ilfov						6.81	7	6.79	6.33		
- RO	9.2	8.5	5.5	5.3	4.7	4.6	4.8	4.2	3.8	3.7	3.7
- București	8.6	6.5	3	3.4	2.4	3.1	3.2	2.9	2.6	2.3	1.9
Postneonatală											
- RO	7	4.5	3.1	2.6	2.9	2.2	2.2	2.1	2.3	2.3	2.2
- București	4	3	2.4	1.8	1.5	2	1.7	1.9	1.8	2.1	1.7

Sursă: Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică (2019: 47-55) pentru valorile naționale și pentru cele din municipiul București și baza de date Eurostat, cod indicator [hlth_cd_yperrto] pentru valorile UE și cele pentru Regiunea București-Ilfov. Notă: Valorile pentru România disponibile în baza de date Eurostat diferă de cele publicate în analiza Centrului Națională de Statistică și Informatică în Sănătate Publică.

Din totalul de 71 cazuri de deces sub 1 an înregistrate în anul 2018 în municipiul București, 27 cazuri au fost decese între 0-6 zile de la naștere, 37 cazuri până în 27 zile și 34 cazuri au fost postneonatale (între 28 și 365 zile). Analiza valorilor pentru perioada 2000-2018 arată o tendință descrescătoare pentru municipiul București pentru toate cele trei grupe de vârstă, în condițiile în care media la nivel național este relativ constantă în ultimii trei ani disponibili (Tabel 16).

Municipiul București are rate de mortalitate infantilă precoce (între 0-6 zile de la naștere) și neonatală (până în 27 zile de la naștere) apropiate de media europeană și mult mai mici decât media națională și, mai ales, decât regiunea de dezvoltare București-Ilfov.

La nivel național, rata mortalității infantile crește direct proporțional cu rangul născutului viu (cu cea mai mare intensitate la născuții vii de rangul IV și peste), cu prematuritatea și greutatea mică la naștere, cu anumite afecțiuni din perioada perinatală, dar și cu dotările spitalelor/ maternităților în care a avut loc nașterea, precum și cu nivelul de educație și statutul ocupațional al mamei.[615] Cu cât este mai mică greutatea la naștere a unui copil, cu atât este mai mare durata de timp în care nou-născutul are nevoie de incubator.

Cu privire la dotările spitalelor/ maternităților, în 2018, Şefa Secţiei de neonatologie a SUUB declara că: ”programe de investiţii majore nu au mai fost [realizate], astfel că încă se lucrează în spital cu echipamente şi aparatură medicală din anii 1994-2000, uzate fizic şi moral”.[616] Așadar, este posibil ca tendința constant descrescătoare a mortalității infantile în București să fie în directă corelație și cu donațiile de incubatoare realizate de organizația Salvați Copiii, care a furnizat incubatoare și maternităților de gradul 3 din București. Din această perspectivă, alături de o adresabilitate mare pentru spitalele și maternitățile din București (inclusiv transfer de la alte spitale din regiunea București-Ilfov sau din regiunile de dezvoltare învecinate), este necesară o re-examinare a necesarului de dotări care ar face o diferență substanțială în scăderea (și) mai accentuată a ratei de mortalitate infantilă.

Profilul bolilor: La nivel național, povara îmbolnăvirilor măsurată prin ani de viață ajustați la dizabilitate (rată exprimată în DALY la 100.000 de locuitori)[617] arată pentru România următorul profil al bolilor pentru perioada 2000-2016 (în ordinea prevalenței): boli cardiovasculare, tumori maligne, leziuni fără intenție, boli digestive, tulburări mentale, boli ale organelor de simț și bolile musculoscheletale.[618]

La nivel regional, fundamentarea obiectivelor strategice de dezvoltare privind serviciile de sănătate în Regiunea București-Ilfov a ținut cont de următoarele caracteristici specifice pentru București (în comparație cu județul Ilfov și cu media națională): (i) Rate de incidență a bolilor (număr de cazuri noi de boală la 100.000 de locuitori) printre cele mai scăzute din țară, unele chiar sub media națională; (ii) Rate de prevalență[619] (număr de cazuri existente la 100.000 de locuitori) peste media națională pentru unele boli cronice, cum ar fi cardiomiopatia, bolile cerebro-vasculare, ciroza şi ulcerul; (iii) Cea mai diversă patologie dintre toate regiunile de dezvoltare ale țării, mai ales în Bucureşti. Primele cinci diagnostice acute la internare reprezintă mai puţin de 2% din totalul internărilor.

6

[615] La nivel național, 13% din decesele sub 1 an sunt de la mame cu vârsta sub 19 ani.

6

[616] "Sefa Secției de neonatologie a SUUB a spus că programe de investiții majore nu au mai fost, astfel că încă se lucrează în spital cu echipamente și aparatura medicala din anii 1994 - 2000 uzate fizic și moral". Sursa: https://romanialibera.ro/actualitate/incubatoare-performante-donate-spitalului-universitar-de-organizatia-salvati-copiii-754741

6[617] DALY – Disability Adjusted Life Years.

6[618] Ministerul Sănătății et al. (2019: 81).

6[619] Este util de menționat că ratele de prevalență se calculează pe baza raportărilor medicilor de familie, iar cele de morbiditate spitalizată pe baza raportării spitalelor din rețeaua publică, adică pentru București sunt considerate spitalele care aparțin de Ministerul Sănătății, ASSMB și Academia Română.

Pentru municipiul București, profilul actual[620] al bolilor arată următoarele:

- Rata de prevalență pentru bolile cerebro-vasculare este în creștere și mult peste media națională (2.348,2 în 2018 față de 2.105,7 în 2014). Media națională este de 1.873,7, cu o tendință crescătoare și prognozată a fi în creștere, cu o valoare care va ajunge la 2.323,6 la 100.000 de locuitori până în 2025. În plus, Municipiul București înregistrează și valori peste medie pentru morbiditatea spitalizată prin boli cerebro-vasculare, adică o rată înaltă de externări de cazuri de bolnavi cu boli cerebro-vasculare (la 100.000 de locuitori). Acesta este, însă, și rezultatul speranței de viață mai ridicate din Capitală, în sensul că această cauză de deces este cea mai frecventă în cazul persoanelor cu o vârstă foarte înaintată, în timp ce în alte zone ale țării locuitorii sunt răpuși de alte afecțiuni la vârste mai reduse.

- Rata de prevalență pentru boli ischemice ale inimii este în creștere și mai mare peste media națională (7.125,1 în 2018 față de 6.721 în 2014). Media la nivel național este de 6.102,2 și este prognozată să ajungă la 7.116,6 până în 2025. Pentru acest indicator însă morbiditatea spitalizată în București este mai mult decât dublă prin comparație cu valoarea la nivel de țară (655,4 față de 283,4).

- Ratele de prevalență pentru cancerul la sân la femei, cancerul de prostată și cancerul bronho pulmonar arată valori mai mici (pentru cancerul la sân) sau apropiate de media națională, pentru perioada 2017-2018. În schimb, ratele de morbiditate spitalizată sunt mult mai mari decât valorile la nivel de țară, ca efect al adresabilității mari a serviciilor spitalicești pentru aceste boli în București. Rata de morbiditate spitalizată pentru cancerul de sân la femei în București este, în 2018, de 684,8 față de o medie de 190,7 la 100.000 locuitori la nivel național. În același an, ratele de morbiditate spitalizată pentru cancerul de prostată și bronhopulmonar sunt mai mult decât duble față de valoarea la nivel de țară.

- În mod asemănător, rata de prevalență pentru tumori maligne este mai mică decât valoarea la nivel de țară, dar rata de morbiditate spitalizată este semnificativ mai mare (3479,5 față de 1254 la 100.000 de locuitori). La nivel general, tendința ascendentă pentru cazurile înregistrate cu tumori maligne poate fi atribuită și îmbunătățirii mijloacelor tehnologice de diagnostic din ultimii ani.[621]

- Ratele de prevalență privind tuberculoza sunt în scădere și mai mici decât valoarea la nivel național. Ratele de prevalență și incidență privind tuberculoza la copii sunt similare, pentru că probabil reprezintă numărul total de cazuri internate anual la Institutul Național de Pneumologie ”Prof. Dr. Marius Nasta” (numărul total de cazuri este egal cu numărul cazurilor noi și reprezintă 42 și 64 cazuri în 2017, respectiv 2018).

- Ratele de prevalență pentru diabet sunt în creștere, aproape dublu în 2018 față de media națională. Similar profilului altor boli, aceste rate indică și o rată mare de utilizare a serviciilor specializate din București, pentru că rata de morbiditate spitalizată este dublă față de cea la nivel național. Rata de incidență este și ea mai mare decât valoarea națională (514,7 față de 391), situație specifică însă zonelor urbane, unde obiceiurile alimentare sunt mai dăunătoare decât în zonele rurale.

6
[20] Date din rapoartele anuale de evaluare a stării de sănătate a populației României – Ministerul Sănătății et al. (2016, 2017 și 2019). Rapoartele anuale privind evaluarea stării de sănătate a populației României atrag atenția, în special asupra evidenței bolnavilor cronici, asupra problemelor de sub-raportare de la medicii de familie, date pe baza cărora se calculează anual indicatorii privind incidența și prevalența. Prin urmare, numărul persoanelor bolnave raportate de exemplu în 2016 este mai mic decât cel identificat prin ancheta de mari dimensiuni din 1997 (Ministerul Sănătății et al., 2017: 95).
6
[21] Institutul Național de Sănătate Publică (2017:62).

- Prevalența prin boli psihice este ușor mai mare decât cea la nivel național, iar incidența este mult mai mică decât cea la nivel de țară (269,6 față de 1181,6 la 100.000 de locuitori, date 2016).

- Ratele de incidență (număr de cazuri noi) privind bolile cerebro-vasculare, bolile ischemice ale inimii, cancer de sân la femei, cancer bronho-pulmonar, tumori maligne, tuberculoză, boli psihice sunt mai mici în București decât valorile medii naționale. Dar, după cum este menționat anterior, ratele de prevalență (număr de cazuri rămase în evidență) sunt mai utile pentru analiza cazurilor privind bolile cronice.

- Evoluția numărului total al întreruperilor de sarcină este descrescătoare (9.562 în 2018 față de 13.253 în 2014), cel mai probabil pe fondul dezvoltării unei culturi contraceptive în rândul populației urbane, dar o pondere mare (51,5%) din acest număr total a fost efectuat pentru femei cu domiciliul în rural. Numărul total include toate tipurile de întreruperi de sarcină (la cerere, avort incomplet și avort provocat). Aceeași evoluție, constant descrescătoare este înregistrată și la nivel național, unde însă întreruperile la cerere dețin cea mai mare pondere (deși în scădere) în numărul total.

- Situația privind bolile transmisibile arată o tendință descendentă,[622] cel puțin în privința tipurilor de boli care au înregistrat cele mai multe cazuri în ultimii cinci ani – boala diareică acută, varicelă și angina cu SH. + și scarlatina. În schimb, cazurile de rujeolă și gripă (ambele aproape duble în 2018 față de 2017) și salmoneloza au crescut semnificativ. În ultimul raport economico-social disponibil (pentru 2018), Direcția de Sănătate Publică a Municipiului București concluzionează, privind supravegherea morbidității prin boli transmisibile, că incidența prin boli transmisibile a crescut față de valoarea din 2017. Au scăzut incidențele prin hepatite acute virale, infecții determinate de streptococ grupa A, mononucleoză infecțioasă, boala diareică acută și meningite acute. Au crescut incidențele prin: legioneloze, boli transmisibile prin artropode, gripă,[623] rujeolă, salmoneloză și botulism, varicelă și tuse convulsivă.[624] În anul 2018 a evoluat cea mai mare epidemie de neuroinfecții West Nile, după epidemia din anul 1996, și a continuat evoluția epidemiei de rujeolă (începută în 2016) (ibid.).

- În privința vaccinării, în 2018, acoperirea vaccinală a variat între 95,1% la vaccinarea cu vaccin Hepatită B pediatric administrat la naștere și 4,0% la bivaccinul diftero-tetanic administrat la vârstă de 14 ani (ibid.).

- Incidența cazurilor de infecții asociate asistenței medicale (IAAM) a crescut în perioada 2010-2017, de la 1,9 cazuri la 1.000 de pacienți, în 2010, la 7,4 cazuri la 1.000 pacienți, în 2017. Analiza acestor cazuri (pentru 2016) arată că cele mai multe astfel de cazuri sunt asociate cu serviciul ATI, cu cea mai mare incidență la nivelul tractului digestiv, cu persoanele peste 55 de ani ca fiind cele mai afectate. Acest lucru arată că sistemul este sensibil pentru că ATI este locul în care sunt aglomerați pacienții cu afecțiunile cele mai grave și la care sunt asociate cele mai multe intervenții medicale invazive: cateterizări, ventilație mecanică, etc. Cea mai mare incidență s-a datorat la adulți enterocolitei nosocomiale și enteritei nosocomiale prin rotavirus și norovirus la copil.[625]

---

[622] Pe baza numărului total de cazuri, comunicat în solicitarea de informații transmisă de Direcția de Sănătate Publică.

[623] "În România, începând cu săptămâna S6 incidența prin cazurile de gripă diagnosticate clinic (ILI) și prin infecții acute respiratorii au depășit pragul epidemic. În municipiul București, incidența prin "viroze respiratorii" raportate de către toți furnizorii de servicii medicale a atins un maxim de 160 cazuri la 100.000 locuitori în săptămâna S7" (Instituția Prefectului Municipiului București, 2019: 59).

[624] Instituția Prefectului Municipiului București (2019: 59).

[625] Instituția Prefectului Municipiului București (2018: 36).

La nivel general, ultimele date indică o **speranță medie de viață la naștere** mai mare în București decât valorile naționale, pentru ambele sexe.[626] Speranța medie de viață la naștere pentru populația masculină a înregistrat o foarte ușoară creștere (75,12 în 2018 față de 74,63 în 2014) și a rămas constantă pentru populația feminină. În context național, Municipiul București ocupă doar locul 3, după orașele din județele Vâlcea (79,77 ani) și Cluj (78,52 ani). În context european locuitorii Bucureștiului aveau în anul 2016 (ultimul pentru care există date la acest nivel teritorial) o speranță de viață mai scăzută decât cei din Budapesta (75 ani pentru bărbați / 80,7 ani pentru femei), Praga (78/82,9), Varșovia (75,6/82,8), Viena (78,3/82,9), Berlin (78,4/83,3), Atena (78/83,5), Roma (80,7/85), Paris (81,2/86,7) sau Madrid (82/87,5). Așadar, Bucureștiul are încă de recuperat un decalaj important (3-5 ani) față de alte capitale.

Rata de mortalitate a fost constantă (10,5-10,6%) în perioada 2015-2018 și mai mică decât valoarea la nivel național (11,9), în pofida faptul că media de vârstă a populației din București a crescut continuu și s-a aliniat la media națională (în jur de 42 de ani). Acest lucru indică o scădere a ratei standardizate a mortalității la toate grupele de vârstă, corelată cu creșterea speranței de viață.

În final, pentru o imagine comprehensivă, sunt important de menționat indicatorii care sunt luați în considerare ca **determinanți ai stării de sănătate**: indicele de masa corporală (IMC>30 indică proporția persoanelor obeze), consumul de tutun și de alcool, consumul de fructe și legume, activitatea fizică, expuneri la particule și riscul de sărăcie și excluziune socială.[627] La nivel național, ultimele date indică factori de risc legați de consumul de tutun, rata crescută a obezității la copii și consumul de alcool mult peste media UE.[628] Un studiu recent pe un eșantion reprezentativ la nivel național asupra determinanților comportamentali ai stării de sănătate pentru populația adultă din România arată că prevalența declarată a fumatului este de 30%, cu mai mult de jumătate din respondenți care au declarat că au început să fumeze înainte de vârsta de 18 ani. Medicul nu reprezintă principala sursă de informare privind aspectele de sănătate, fiind depășit în importanță de surse cum ar fi televizorul și internetul.[629]

2.4 Sistemul de sănătate din București în noul context generat de criza COVID-19

Contextul nou marcat de pandemia la nivel global generată de criza COVID-19 schimbă în mod substanțial nevoile la nivelul serviciilor și al infrastructurii de sănătate la nivel mondial, național și, bineînțeles, și la nivelul municipiului București. Sunt mai multe provocări de adresat în acest context nou. În cele ce urmează vom enumera o parte din ele, pe baza experienței din România și București,[630] fără ca acest lucru să însemne realizarea unei liste exhaustive. Pe de o parte, sunt încă multe necunoscute la nivel internațional în lupta dusă de toate statele în contextul acestei epidemii. Pe de altă parte, anumite puncte nevralgice critice din întreaga infrastructură a serviciilor de sănătate devin și mai sensibile în acest nou context. Prin urmare, sunt probabil relevanți alți indicatori pentru analiza pregătirii sistemului de sănătate pentru acest nou tip de criză sanitară.

[626] Totuși, valoarea municipiului București nu reprezintă valoarea maximală pe țară în 2018.

[627] Ministerul Sănătății et al. (2019: 176).

[628] Comisia Europeană (OECD, 2019).

[629] Institutul Național de Sănătate Publică (2017: 63).

[630] Ne referim la evoluția situației până la 25 martie 2020.

În timp ce actuala pandemie este departe de a se fi încheiat la nivel global, iar vârful epidemiologic nu a fost încă atins nici în România, au fost luate măsuri aliniate la recomandările OMS și OECD[631] în fața acestei noi și încă în mare parte necunoscute provocări printre care:

- **Dotarea.** Acest nou context atrage atenția asupra capacității de testare – număr de teste COVID-19, număr de aparate care să proceseze testele (în special aparatele performante care prelucrează automat testele), capacitate mult suplimentată (peste media generală la nivel de populație) pentru aparate de ventilație mecanică, dotări de bază pentru protecția personalului medical – măști, mănuși, combinezoane, dezinfectante, dotări performante pentru dezinfecția spitalelor.[632]

- **Resurse umane.** În această perioadă a devenit extrem de importantă suplimentarea personalului Direcției de Sănătate Publică București pentru recoltarea analizelor și realizarea anchetelor epidemiologice. În același timp, toate nevoile neacoperite de personal, în special din specializările de boli infecțioase, medicină de urgență și ATI devin și mai importante. Dacă există și insuficient personal medical și acesta nu este protejat minimal, cresc exponențial riscurile pentru starea de sănătate a populației (și a personalului medical). Pentru suplimentarea deficitelor de personal, au fost mobilizați medicii din rețeaua cabinetelor medicale școlare, rezidenți, studenți, medici militari. În același timp, alte categorii de personal – cum ar fi medicii de familie și farmaciștii au nevoie la rândul lor de măsuri de protecție. În relație cu aceștia din urmă, mai ales persoanele din grupurile vulnerabile sunt și mai expuse datorită nevoii birocratice de a avea rețetele eliberate lunar de la medicul de familie și de a identifica disponibilitatea medicamentelor prescrise în unitățile farmaceutice cele mai apropiate de domiciliu.

- **Proceduri.** Este critică și problema unor proceduri clare de preluare și testare a pacienților în spitale, dar și problema instruirilor în gestionarea acestor cazuri, precum și în utilizarea echipamentelor de protecție. De exemplu, Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate recomandă următoarele măsuri minimale, pe baza recomandărilor OMS: (i) măsuri de precauție recomandate managerilor unităților sanitare; (ii) recomandări de organizare a activităților de prevenire și control a infecțiilor în contextul pandemiei COVID-19, la nivelul spitalelor, prin care Structura de management al calității din spitale ar trebui să elaboreze un Plan de prevenire și control al infecției cu SARS-COV-2[633] după modelul modelul planului

---

[631] OECD (2020). Recomandările fac referire la: (i) Resurse Umane: Mobilizarea profesionistilor din domeniul sănătății, adaptarea rolurilor și responsabilităților furnizorilor și protejarea sănătății personalului medical; (ii) Dotări: Îmbunătățirea dotărilor de echipament necesar pentru diagnoza și tratarea pacienților în siguranță; (iii) Spații: Dezvoltarea spațiilor pentru diagnoza populației în condiții de siguranță și eficiență, izolarea cazurilor suspecte și confirmate și tratarea pacienților în spital sau la domiciliu; (iv) Detectarea: Utilizarea datelor de rutină și big data pentru avertizarea timpurie și supraveghere dar și pentru diagnoză digitală; (v) Prevenirea: Utilizarea tehnologiilor digitale pentru a sfătui populația și a limita contactele fizice; (vi) Răspuns: Monitorizarea persoanelor diagnosticate; (vii) Recuperare: Lecții învățate din această criză și dezvoltarea rezilienței pentru următoarea apariție de focar; (viii) Implementarea unor politici eficiente de cercetare și dezvoltare pentru vaccinare și tratamente.

[632] În data de 19.03.2020, Bucharest Robots și Asociația Suport au pus la dispoziția Institutului Național de Boli Infecțioase "Profesor Doctor Matei Balș" un robot autonom de dezinfecție cu lumină UVC pentru dezinfectarea spațiilor largi și aglomerate care sunt foarte dificil de dezinfectat cu metode tradiționale.Sursa: http://www.dsu.mai.gov.ro/dsu-si-asociatia-suport-introduc-robotii-in-lupta-cu-noul-coronavirus/

[633] Planul trebuie să aibă în vedere: (1) revizuirea circuitelor din spital și stabilierea traseelor astfel încât să se limiteze orice deplasare a personalului și pacienților, care nu este absolut necesară, (2) reorganizarea spațiului de trai al pacienților pentru a-i izola de zonele de spitalizare; (3) comunicarea pe site și prin toate mijloacele de comunicare disponibile că planificarea pentru internare a pacienților cu boli progresive, care pot fi temporizați, să se facă de către medicii de familie; (4) asigurarea unor saloane sau rezerve pentru izolarea pacienților suspectați de infecție cu SARS-COV-2, până la confirmarea sau infirmarea diagnosticului. Structura de management al calității trebuie să monitorizeze în mod special respectarea cerințelor din standardele: – 02.11 Managementul infecţiilor asociate asistenţei medicale respectă bunele practici în domeniu; – 02.12 Spitalul dezvoltă și implementează o politică de asigurare și îmbunătățire a siguranței pacientului.Sursa: https://anmcs.gov.ro/web/recomandari-anmcs-pentru-unitatile-sanitare/ (data accesării: 25 martie 2020)

pentru IAAM, adaptat la situația specifică riscului infecțios cu noul coronavirus și (iii) măsuri pentru preîntâmpinarea evenimentelor adverse cauzate de decompensarea psihică indusă de pandemia de Coronavirus COVID-19.

- **Infrastructura sanitară.** Direcțiile strategice privind reducerea numărului de paturi din spitale ar trebui revizuite în condițiile acestei pandemii. Spitalele de boli infecțioase devin în acest caz centre regionale de răspuns la criză. Bucureștiul a mobilizat în prima fază a răspunsului la criza COVID-19 două spitale de boli infecțioase – Institutul Național de Boli Infecțioase "Prof. Dr. Matei Balș" (subordonat Ministerului Sănătății) și Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Tropicale "Dr. Victor Babeș" (rețeaua ASSMB). În același timp, au fost regrupate cazurile de pacienți care se adresau acestor unități. Spitalul Clinic de Copii "Dr. Victor Gomoiu" (din rețeaua ASSMB) a preluat copiii cu boli infecțioase (gripă, gastroenterite, boli eruptive) de la Spitalul Clinic "Dr. Victor Babeș". În plus, și alte spitale din rețeaua ASSMB au fost mobilizate pentru preluarea cazurilor de coronavirus. Acesta este și cazul Spitalului Colentina (care a externat pacienții către alte spitale din rețeaua ASSMB). Maternitatea Filantropia (care este parte din Spitalul Clinic de Urgență Sfântul Ioan) a fost desemnată ca unitate medicală care să preia eventualele cazuri ale femeilor gravide infectate cu noul coronavirus COVID-19. În primele faze de răspuns, Maternitatea Bucur a fost desemnată ca unitate medicală care să preia exclusiv gravidele infectate cu coronavirus care urmează să nască, însă din cauza vechimii de peste 80 de ani a maternității și a circuitelor intraspitalicești defectuoase, a fost înlocuită cu Maternitatea Filantropia, ceea ce pune din nou în evidență nevoia de modernizare a spitalelor existente. În același timp, numărul total de paturi de spital la nivelul regiunii a fost mărit temporar prin asamblarea unui spital militar de campanie[634] în locația Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie (Otopeni, județul Ilfov).

- **Prevenirea.** Măsurile de distanțare socială și utilizarea tehnologiilor digitale pentru a sfătui populația și a limita contactele fizice. În România, au fost deja adoptate ordonanțe militare pe această temă, ultima dintre ele cu prevederi clare privind restricționarea circulației, cu un anumit interval orar pentru persoanele vârstnice. Utilizarea tehnologiilor digitale este mai degrabă în domeniul serviciilor de educație și al organizării diferitelor forme de telemuncă.

Nu în ultimul rând, capacitatea sistemelor de sănătate de a răspunde acestei crize depinde și de starea sistemelor de sănătate dinainte de criză. La nivel european, România nu pare a deține premise favorabile, conform celei mai recente diagnoze realizate de OECD[635] (cea mai mică speranță de viață la naștere, comportamente la risc des întâlnite, cele mai scăzute cheltuieli cu sănătatea, deficit de personal și lipsa unei evaluări sistematice a performanței).

Un alt rol important în gestionarea acestei crize care afectează toate sectoarele de politici îl are însă și comportamentul și informarea populației, alături de coordonarea întregului sistem instituțional de răspuns în situații speciale de urgență, în care intervin cu rol major și instituțiile administrației publice centrale (și instituțiile acestora deconcentrate în teritoriu). Motoarele unui răspuns coerent și coordonat la această criză includ și investiții în componenta de informatizare-digitalizare, cercetare medicală și, dacă e cazul, stimularea voluntariatului în medicină.

6
[34] Formațiunea medicală de nivel ROL 2, care va funcționa ca o entitate medicală adaptată patologiei infecțioase pentru tratarea cazurilor ușoare și medii de infectare cu COVID-19. Sursa: https://armed.mapn.ro/spital-militar-de-campanie--la-institutul-ana-aslan-2669-29 (data accesării: 27 martie 2020).
6
[35] OECD (2019: 22).

3. INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE SOCIALE

Acest capitol prezintă analiza grupurilor vulnerabile și serviciile sociale existente, precum și obiectivele strategice în domeniul social stabilite de Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) de la nivelul celor șase sectoare, respectiv de Direcția Generală de Asistență Socială a municipiului București.

3.1 Direcțiile majore de acțiune în domeniul social în strategiile existente

Documentele strategice în domeniul social identificate la nivelul primăriilor (sau DGASPC-urilor) de sector și a municipiului București (sau DGASMB) reprezintă în general un suport pentru a ghida activitatea principalei structuri organizatorice cu responsabilități în domeniul social, adică a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului din fiecare sector. În ansamblu, aceste documente strategice sunt aliniate strategiilor naționale relevante.[636] În plus, cele dezvoltate la nivel de sector menționează și alinierea cu Strategia locală privind incluziunea socială și reducerea sărăciei în Municipiul București 2017-2021 (mai precis, cele ale sectoarelor 4 și 6). Strategia generală în vigoare pentru municipiul București a fost însă elaborată după cele dezvoltate la nivelul sectoarelor 1, 2 și 5, așa cum se poate observa în tabelul de mai jos.

Tabel 17 - Intervalul temporal al strategiilor privind serviciile sociale în București

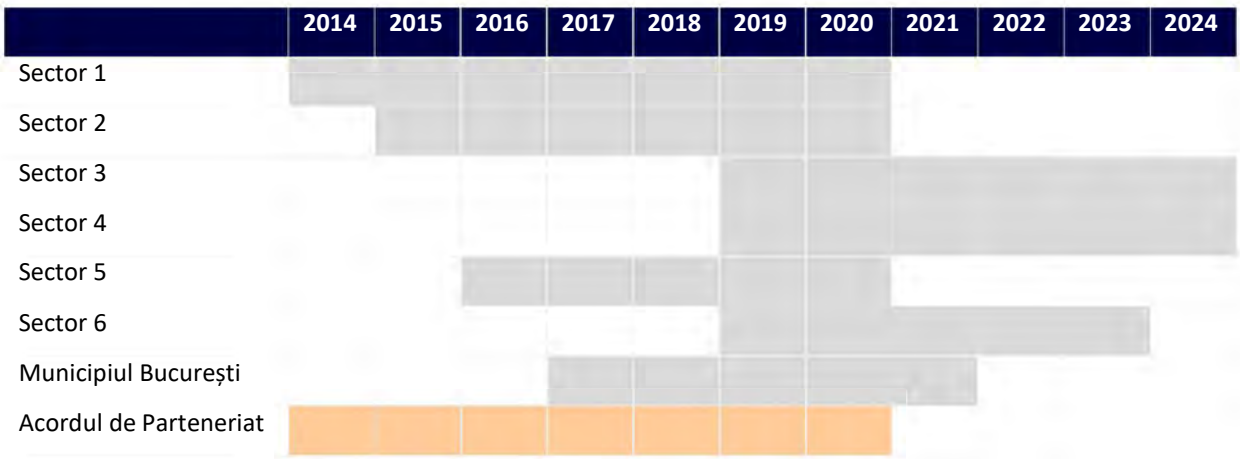

Sursa: Autorii, pe baza analizei de birou realizate în ianuarie 2020. Notă: Acordul de Parteneriat a fost inclus în tabel ca referință pentru perioada de programare a fondurilor europene.

Strategiile de sector din domeniul social din București acoperă intervale temporale variate, diferențiate în principal în funcție de perioada de programare a fondurilor europene, după cum arată tabelul de mai sus. Astfel, cele din sectoarele 1, 2 și 5 necesită o actualizare în cel mai scurt timp pentru că se suprapun actualei perioade de programare (2014-2020), pe când cele din sectoarele 3, 4 și 6 au fost mai recent elaborate și acoperă în prezent un cadru temporal până în 2023-2024. Strategia locală privind incluziunea socială și reducerea sărăciei în Municipiul București vizează perioada 2017-2021, prin urmare, etapa de programare pentru actualizarea acesteia ar trebui să fie planificată în cursul anului viitor.

[636] Adică Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2014-2020, Strategia națională privind protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020, Strategia națională privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități 2014-2020, Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice 2015-2020. Alinierea cu strategiile la nivel național variază și în funcție de perioada pentru care au fost elaborate documentele strategice.

Analiza documentelor strategice prezentată în continuare a avut în vedere doar obiectivele generale și specifice și nu a cuprins măsurile, acțiunile și proiectele punctuale prevăzute. Din cauza diferențelor de viziune între DGASPC-uri/DGASMB în elaborarea strategiilor este posibil ca unele obiective specifice la nivelul unor primării de sector să se regăsească în cadrul unor măsuri particulare la nivelul altor primării de sector. Prin urmare, analiza trebuie interpretată în cadrul acestei limitări metodologice.

La nivelul ariei tematice, strategiile analizate își propun trei direcții majore de acțiune:

(i) dezvoltarea serviciilor sociale, inclusiv a activităților de prevenire, la nivel general sau direcționate specific pentru anumite grupuri vulnerabile/ situații de risc;

(ii) îmbunătățirea capacității administrative a DGASPC și

(iii) dezvoltarea serviciilor privind îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate de calitate, inclusiv prin dezvoltarea asistenței medicale comunitare.

Tabel 18 - Distribuția tipurilor de obiective generale în București, în strategiile pe sectoare (număr obiective)

Tip de obiectiv general/ Sector	S1	S2	S3	S4	S5	S6	PMB	Total
Dezvoltarea generală a serviciilor sociale	1	0	0	0	0	1	0	2
Dezvoltarea serviciilor pentru anumite grupuri vulnerabile	0	2	6	0	10	4	0	20
Adresarea urgențelor sociale	0	0	0	1	0	1	1	3
Îmbunătățirea capacității administrative	2	1	2	0	1	1	0	7
Dezvoltarea serviciilor de sănătate	1	0	0	0	1	1	0	3
Altele	0	0	1	0	0	5	0	6
Total	3	3	9	1	11	12	1	40

Sursa: Autorii, pe baza analizei de birou realizate în ianuarie 2020. Răspunsuri multiple, un singur obiectiv poate include mai multe tipuri. Notă: PMB – Primăria Municipiului București, pentru Strategia Locală privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei în Municipiul București. Numărul total de obiective generale este analizat ca răspuns multiplu, în sensul în care anumite obiective includ mai mult de un tip din categoriile de obiective identificate.

Toate strategiile analizate au obiective generale și/ sau specifice legate de dezvoltarea serviciilor sociale și a capacității administrative. În schimb, obiective legate de serviciile de sănătate sunt integrate numai în strategiile sectoarelor 1, 5 și 6. Ele vizează atât dezvoltarea rețelei de asistență medicală comunitară, relevantă și pentru abordarea integrată a zonelor urbane marginalizate, cât și activități de educație pentru sănătate (măsuri de prevenire eficiente prin abordarea factorilor de risc de importanță majoră: prevenire consum alcool, droguri, tutun; educație pentru sănătatea alimentației și prevenirea obezității, sănătatea reproducerii, sănătatea orală, prevenirea răspândirii bolilor transmisibile, pentru creșterea gradului de complianță a populației la vaccinare), dar și scăderea timpului deașteptare la servicii stomatologice sau dezvoltarea unui serviciu de îngrijire paliativă tip hospice (Sector 1). Oricum, aceste obiective legate de serviciile de sănătate nu par a fi puse în acord în planificare și, mai ales, implementare cu cele din Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru 2018-2020[637], cu Planul Regional de Servicii de Sănătate[638] și nici cu

6
6[37].ASSMB (2018).
[38] Ministerul Sănătății (2016a).

Raportul de Progres pentru anul 2017 referitor la Implementarea Planului Municipal de Măsuri privind Incluziunea Romilor,[639] care vizează, de asemenea, aceste teme.

Cea mai mare parte a obiectivelor generale din cadrul documentelor analizate se referă la dezvoltarea serviciilor sociale dedicate anumitor grupuri vulnerabile – copii expuși riscului de excluziune socială, copii și adulții cu dizabilități, victime ale violenței domestice, persoane fără adăpost, persoane vârstnice, romi, persoane singure (vezi Anexa 12). Toate strategiile care includ obiective generale legate de anumite grupuri vulnerabile includ protecția și promovarea drepturilor copilului între intervențiile planificate. Acestea sunt cele din sectoarele 2, 3, 5 și 6.

Un alt tip de obiectiv general vizează intervenția în situații de urgență socială – "identificarea și soluționarea urgențelor sociale individuale și colective ale comunității, prin implementarea acțiunilor antisărăcie, de prevenire și combatere a marginalizării sociale" – strategia de dezvoltare a serviciilor sociale aprobată de Consiliul Local al Sectorului 4 este aliniată cu acest obiectiv general la Strategia Locală privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei în Municipiul București 2017-2021. Obiectiv general legat de "intervenția în regim de urgență" se întâlnește și în cazul strategiei cu cel mai mare număr de obiective generale, cea pentru Sectorul 6. Oricum, cele două strategii folosesc concepte diferite de "urgență socială".

Obiectivele generale legate de dezvoltarea capacității administrative se referă, în general, la îmbunătățiri în următoarele aspecte:

- Îmbunătățirea managementului resurselor financiare, materiale și umane disponibile
- Maximizarea randamentului capacităților administrative și instituționale
- Creșterea generală a capacității administrative de a furniza servicii de calitate, conform nevoilor identificate, inclusiv prin promovarea cooperării intersectoriale și susținerea parteneriatului cu societatea civilă și a parteneriatului public-privat
- Crearea și implementarea unui sistem integrat de control intern managerial.

Obiectivele specifice privind capacitatea administrativă sunt legate de asigurarea funcționării Comisiei pentru Protecția Copilului, a Comisiei de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap, îndeplinirea calității serviciilor sociale în raport cu standardele minime de calitate, atragerea de finanțări, transparența instituțională, îmbunătățirea sistemului de evaluare a personalului, dezvoltarea comunicării și a parteneriatelor, dar și și dezvoltarea unui sistem de colectare, prelucrare și raportare a datelor statistice relevante domeniului.[640]

Analiza obiectivelor specifice este inclusă în secțiunea următoare fiind organizată în funcție de grupurile vulnerabile, respectiv serviciile sociale corespunzătoare.

3.2 Grupuri vulnerabile și servicii sociale din București

Din populația cu domiciliul de peste 2,14 milioane locuitori a Capitalei,[641] mai multe categorii de persoane se confruntă cu un risc ridicat sau forme de excluziune socială asociate cu sărăcia sau cu diferite probleme specifice pentru care politicile generale nu pot oferi o soluţie viabilă. Identificarea şi răspunsul adecvat la nevoile specifice ale acestor grupuri vulnerabile sunt esenţiale pentru elaborarea şi implementarea unor politici de incluziune socială eficiente. În acest scop, dezvoltarea și consolidarea serviciilor sociale este vitală, căci acestea au rolul să menţină, să redea şi să dezvolte capacitatea persoanelor şi familiilor din grupurile vulnerabile de a funcţiona în cadrul societăţii. Prin

[639] Instituția Prefectului Municipiului București (2018).

[640] Sectorul 3.

[641] Populația după domiciliu la 1 iulie 2019, date INS, Tempo online.

urmare, acest subcapitol prezintă analiza grupurilor vulnerabile și a serviciilor sociale adresate acestora din București.

Conform *Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020*,[642] există șapte grupuri vulnerabile largi în România care includ fiecare o serie de subgrupuri. Aceste șapte grupuri se referă la: (i) persoanele în sărăcie,[643] (ii) copiii și tinerii lipsiţi de îngrijire şi sprijin parental care se află în sistemul de protecție specială și copiii la risc de separare de familie,[644] (iii) persoane vârstnice care locuiesc singure sau cu dependenţe complexe, (iv) romii (copii şi adulţi) din gospodării fără un venit sustenabil și la risc de excluziune socială, (v) persoane (copii și adulți) cu dizabilități, inclusiv persoane invalide, în special cei cu dependenţe complexe, (vi) persoanele care trăiesc în zone (urbane sau rurale) marginalizate și (vii) alte grupuri vulnerabile.[645]

La nivelul județelor și al sectoarelor municipiului București, DGASPC-urile au elaborat propriile strategii de asistență socială și de dezvoltare a serviciilor sociale, aliniate la Strategia Națională, care au adaptat lista de grupuri vulnerabile în funcție de condițiile și problemele specifice la nivelul județului/sectorului respectiv. Astfel, analiza strategiilor realizate de DGASPC-urile de sector, respectiv de DGASMB, arată că principalele grupuri vulnerabile din București sunt cele din tabelul de mai jos.

6

[42] MMFPSPV (2015). Aprobată prin HG nr. 383/2015.

6

[43] Subgrupurile menţionate în Strategie sunt: Copii săraci, mai ales cei din familii cu mulţi copii sau din familii monoparentale Persoane active sărace, mai ales muncitori subcalificaţi (în principal din mediul rural), lucrători pe cont propriu atât în agricultură, cât şi în alte domenii; Tineri şomeri şi NEET; Persoane cu vârste între 50 şi 64 de ani care nu sunt încadrate profesional şi care sunt excluse din programele de asistenţă; Persoane vârstnice sărace, mai ales cele cu membri de familie în întreţinere.

6

[44] Inclusiv: Copii abandonaţi în unităţile medicale; Tineri care părăsesc instituţiile de tip rezidenţial; Copii şi tineri ai străzii; Copii cu părinţi plecaţi la muncă în străinătate, mai ales cei cu ambii părinţi în străinătate şi cei care se confruntă cu separarea pe termen lung de părinţii lor; Copii privaţi de libertate; Mame minore.

6

[45] Categorie eterogenă care include subgrupuri precum: Persoane dependente de alcool, droguri şi alte substanţe nocive; Persoane fără adăpost; Persoane private de libertate sau în supravegherea serviciilor de probaţiune; Persoane care părăsesc penitenciarele; Victime ale violenţei domestice; Victime ale traficului de persoane; Refugiaţi şi imigranţi.

Tabel 19 - Grupurile vulnerabile din București, pe sectoare, conform strategiilor de asistență socială în vigoare și alinierea acestora la principalele grupuri vulnerabile identificate în *Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020 (SNISRS)*

Grupurile SNISRS	DENUMIRE GRUP ȚINTĂ/ VULNERABIL	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4 *	Sector 5 *	Sector 6 *	București
(i) Persoane în sărăcie	Persoane/ familii fără venituri sau cu venituri insuficiente pentru un trai decent	X	X	X	X	X	X	X
	Familii monoparentale/ familii la risc ce au mai mult de doi copii	X	X	X	X			
	Șomeri, tineri NEET	X		X				
	Persoane care au părăsit timpuriu școala (și au cel mult 8 clase)			X				
(ii) Copii separați sau la risc de separare de familie	Copii și tineri institutionalizați sau care provin din familii in situație de risc	X	X	X	X	X	X	X
	Tineri care părăsesc sistemul de protecție		X	X				X
	Copii cu risc de separare de părinți și cei separați de părinți		X	X	X	X	X	X
	Copii părăsiți în unități sanitare		X	X	X			X
	Copii abuzați, neglijați sau supuși exploatării		X	X	X	X	X	X
	Copii delincvenți (copiii aflați în conflict cu legea)		X	X				X
	Copii cu tulburări de comportament		X	X				X
	Familiile copiilor			X	X	X		
(iii) Vârstnici	Persoane vârstnice instituționalizate sau din familie	X	X	X	X	X	X	X
	Persoane vârstnice singure		X					X
(iv) Romi	Persoane discriminate pe criterii etnice sau religioase	X	X	X		X	X	X
(v) Persoane cu dizabilități	Copii/ adulți cu dizabilități, HIV/SIDA și boli cronice grave		X	X			X	X
	Persoane cu dizabilități instituționalizate sau din familii	X	X	X	X	X		X
(vi) Zone marginalizate	Alte persoane aflate în situație de nevoie socială care trăiesc în comunități marginalizate		X		X		X	X
(vii) Alte grupuri	Persoanele care au părăsit penitenciarele		X		X	X		X
	Persoane fără adăpost (fără o locuință permanentă din motive diverse), copiii străzii	X	X	X	X	X		X

Victime ale violenței domestice (femei, copii)	X		X	X	X	X
Victime ale traficului de persoane				X		X
Persoane dependente de consumul de droguri/ alcool/ alte substanțe toxice/ persoane seropozitive	X	X	X	X	X	X
Imigranții				X	X	X
Femeia gravidă și lăuza, copilul nou născut	X					

Următoarele secţiuni descriu grupurile vulnerabile și serviciile sociale existente la nivelul Capitalei în a doua jumătate a anului 2019, pentru fiecare grup în parte.

3.2.1. Persoanele în sărăcie

În România, ca și în peste jumătate dintre Statele Membre ale UE, **copii (0-17 ani)** se confruntă cu cel mai mare risc de sărăcie sau excluziune socială (indicator AROPE), prin comparație cu adulții (18-64 ani) sau cu persoanele vârstnice (65 ani și peste). Mai mult, deși riscul de sărăcie sau excluziune socială al copiilor și tinerilor a scăzut în România după 2012, țara noastră a păstrat prima poziție în UE-28 în această privință, cu o rată de aproape 38% (față de media UE-28 de circa 24%, în 2018).

Figura 55 - Rata sărăciei sau excluziunii sociale în România, pe grupe de vârstă (%)

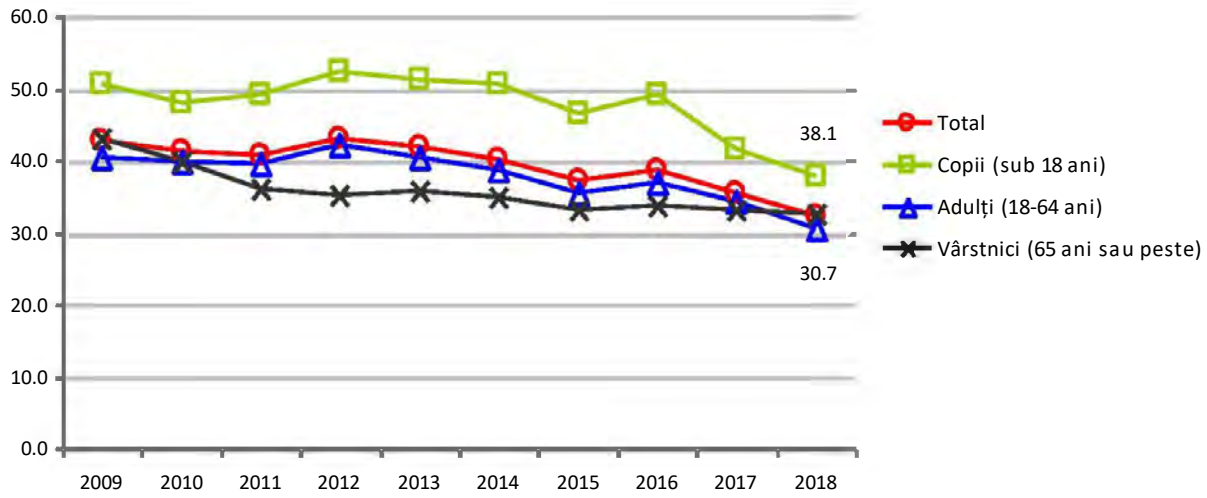

Sursa: Eurostat, indicator ilc_peps01.

Tinerii (18-24 ani) au, de asemenea, un risc de sărăcie sau excluziune socială mai mare decât al adulților și vârstnicilor. Principalii factori[646] determinanți ai sărăciei copiilor și tinerilor țin de compoziția gospodăriilor în care trăiesc aceștia și situația pe piața muncii a părinților (care este legată de nivelul lor de educație). La nivelul întregii Uniuni Europene și nu doar al României, gospodăriile monoparentale (părinte singur cu copii în îngrijire) și gospodăriile cu mulți copii (trei sau mai mulți) sunt mult mai expuse la sărăcie sau excluziune socială decât celelalte gospodării. În România, în timp ce printre gospodăriile fără copii rata de sărăcie este mai mică decât cea naţională, odată cu creşterea numărului de copii, creşte semnificativ şi incidenţa sărăciei, atingând valori foarte mari, de peste 50% dintre gospodăriile cu trei sau mai mulţi copii.[647] În plus, un studiu UNICEF[648]a indicat faptul că familiile cu un venit total pe persoană sub limita pragului naţional al sărăciei, familiile monoparentale şi familiile cu un număr mare de copii care locuiesc în condiţii precare şi depind de ajutoarele sociale sunt categoriile cu cele mai mari riscuri pe termen lung pentru sănătatea şi dezvoltarea copiilor. De asemenea, copiii care provin din familii sărace şi rome se confruntă cu dezavantaje semnificative în ceea ce priveşte sănătatea şi bunăstarea, dezavantaje ce pot apărea chiar în primele etape ale copilăriei.

[646] Eurostat (2018).

[647] Teșliuc et al. (2015: 36).

[648] Stănculescu et al. (2012).

Datele de la recensământul[649] din 2011 arată că în municipiul București trăiau aproape 497 mii gospodării, dintre care o treime fără copii și două treimi cu unul sau mai mulți copii. Între acestea au fost înregistrate 80.772 **gospodării familiale de părinte singur cu copii în îngrijire**, care reprezentau 16,3% din totalul gospodăriilor și 24,5% din totalul de gospodării cu copii din București. Dintre toate gospodăriile familiale de părinte singur cu copii în îngrijire: 81% trăiau singure și 19% locuiau în aceeași gospodărie cu alte persoane, 85% erau de tipul mamă singură cu copii (15% erau tată singur cu copii), iar 80% aveau în întreținere un singur copil (17% aveau 2 copii și celelalte circa 3% aveau 3 sau mai mulți copii). Deci, în București, modelul predominant de gospodărie familială de părinte singur cu copii cuprinde mamă singură cu un copil fără alte persoane.

În total în gospodăriile de părinte singur cu copii trăiau un număr de 100.419 copii (0-17 ani), care reprezentau circa 22% dintre copiii care trăiau în gospodăriile familiale bucureștene. Cu alte cuvinte, aproximativ una din fiecare patru gospodării cu copii conține o familie monoparentală și unul din fiecare patru-cinci copii din gospodării trăiește într-o astfel de familie. Pentru anul 2019 (iunie-iulie), sondajul din Cercetare socială SIDU arată că familiile de părinte singur cu copii se distribuie între cele șase sectoare ale Capitalei, cu o ușoară suprareprezentare în sectoarele 2 și 6. Oricum, acest tip de familii reprezintă grupuri țintă menționate în strategiile de asistență socială ale DGASPC din sectoarele 1, 2, 3 și 4.

Numărul de **gospodării familiale cu trei sau mai mulți copii** înregistrate în municipiul București la recensământul[650] din 2011 a fost de 15.523, în care trăiau aproape 54 mii de copii (0-17 ani). Astfel, din totalul de gospodării familiale cu copii din Capitală, gospodăriile cu mulți copii reprezentau doar 4,7%, dar în acestea trăiau circa 12% din toți copiii din gospodării. Majoritatea (64%) gospodăriilor cu mulți copii erau formate dintr-un singur nucleu familial[651] și aveau 3 copii (72%).[652] Aceste gospodării sunt mult mai răspândite în populația de etnie romă decât în rândul celorlalte etnii.[653] La nivelul întregului mediu urban din România, în rândul populației de etnie romă, gospodăriile cu copii reprezintă circa 86% din totalul de gospodării familiale, iar dintre gospodăriile cu copii o pondere de 39% au trei sau mai mulți copii, astfel încât peste 64% dintre copiii romi trăiesc în astfel de gospodării. Spre comparație, pentru întreaga populație din municipii și orașe, ponderile corespunzătoare sunt 66,8%, 6,5%, respectiv 16% dintre copii. Însă, este important de subliniat că gospodăriile rome reprezintă mai puțin de 13% dintre gospodăriile cu trei sau mai mulți, iar copiii romi reprezintă sub 15% dintre toți copiii din astfel de gospodării care trăiesc în mediul urban în România.

Obiectivele specifice adresate familiilor/ persoanelor aflate în nevoie, cu risc de marginalizare și excluziune socială, din strategiile în domeniul social ale primăriilor de sector, respectiv a PMB (DGASPC, DGASMB) includ:

- Dezvoltarea generală a serviciilor pentru familiile expuse riscurilor de marginalizare și excluziune socială – sectoarele 1, 5, 6 și municipiul București,
- creșterea gradului de acces la beneficii și servicii sociale pentru copii și familii marginalizate social (sectoarele 1, 2 și 5),
- creșterea accesului la educație (Sectorul 1),
- sprijinirea persoanelor cu venituri reduse/ în situații de criză (sectoarele 3 și 6),
- creșterea accesului pe piața muncii a grupurilor vulnerabile (sectoarele 3, 4 și 6) sau

[649] http://www.recensamantromania.ro/noutati/volumul-iv-cladiri-locuinte-gospodarii/. Vezi tabelul 41.

[650] Ibid.

[651] Celelalte 36% dintre gospodăriile cu mulți copii erau multinucleare, fiind formate din două (27%) sau trei (9%) nuclee familiale.

[652] În plus, 18% aveau 4 copii, iar 10% aveau 5 sau mai mulți copii.

[653] http://www.recensamantromania.ro/noutati/volumul-iv-cladiri-locuinte-gospodarii/. Vezi tabelul 36.

- diversificarea serviciilor sociale furnizate prin încheierea de parteneriate public-private (sectoarele 1 și 6).

În conformitate cu legislația în vigoare, persoanele cu venituri modeste pot beneficia de o serie de **beneficii bănești pentru prevenirea şi combaterea sărăciei şi riscului de excluziune socială**, și anume: venitul minim garantat (VMG), alocaţia pentru susţinerea familiei cu copii (ASF), ajutoare pentru încălzirea locuinței în perioada sezonului rece, ajutoare financiare și de urgență susținute de la bugetul de stat și ajutoare de înmormântare plătite de la bugetele locale. Tabelul 20 arată că numărul de persoane/ familii care au primit beneficiile menționate anterior a scăzut considerabil în București.

Tabel 20 - Evoluția numărului de beneficiari/ajutoare ale beneficiilor de asistență socială pentru prevenirea şi combaterea sărăciei şi riscului de excluziune socială, în București (2013-2019)

	Numărul mediu lunar de familii beneficiare		Număr total de ajutoare	Număr total de ajutoare	Număr total de beneficiari	Număr total de ajutoare plătite
	ASF (1)	VMG (2)	Ajutoare de urgență și ajutoare financiare plătite din bugetul MMJS (2)	Ajutoare de urgență plătite din bugetele locale (2)	Ajutoare pentru încălzirea locuinței (3)	Ajutorul de înmormântare plătit din bugetele locale (2)
2014	380	348	164	19765	139995	101
2015	469	324	318	9593	20108	112
2016	416	275	169	10962	10041	78
2017	375	272	254	*	6685	*
2018	300	263	101	6260	2488	37
2019 **	247	238	105	*	1355	*

Sursa: MMJS, *Buletinele statistice în domeniul muncii și protecției sociale*.[654] Note: * Datele nu sunt raportate. ** Date la 30 septembrie 2019. (1) Conform Legii nr. 277/2010 privind alocaţia pentru susţinerea familiei, cu modificările şi completările ulterioare. (2) Conform Legii 416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările şi completările ulterioare. (3) Conform Ordonanţei de Urgenţă nr. 70/2011 privind măsurile de protecţie socială în perioada sezonului rece, cu modificările şi completările ulterioare.

Mai mult, datele Agenției pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București (APISMB)[655] arată că acest declin a fost înregistrat la nivelul tuturor celor șase sectoare. Astfel, spre exemplu, în luna august 2019, mai puțin de 45 de familii (în fiecare sector) au beneficiat atât de VMG, cât și de ASF.

6

[54] http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/statistici/buletin-statistic/

6

[55] Cele mai recente date se referă la luna august 2019: http://bucuresti.mmanpis.ro/wp-content/uploads/2019/09/VMG-AUGUST-2019.pdf

Doar Sectorul 1 a făcut notă aparte, înregistrând 57 de familii beneficiare de VMG, respectiv 71 de ASF.

Acest număr redus de beneficiari poate fi legat de rata relativ mică de sărăcie din București, dar este totuși disproporționat de mic având în vedere numărul mare, spre exemplu, de familii monoparentale sau de familii cu mulți copii din București. Prin urmare, actualele reglementări și metodologii pentru determinarea eligibilității pentru aceste beneficii ar trebui revizuite, căci pragurile stabilite la nivel național ar trebui ajustate la contextul municipiul București unde populația are venituri de nivel mai ridicat, dar și cheltuieli și constrângeri (precum cele legate de copii sau locuință) considerabil mai mari decât în celelalte localități ale țării.[656]

Dincolo de numărul de beneficiari, și profilul acestora diferențiază Bucureștiul de restul țării.[657] Astfel, familiile monoparentale au reprezentat constant în jur de 60% (sau mai mult) dintre familiile cu copii beneficiare de ASF din București, față de o pondere de doar 20-21% la nivel național. Între familiile beneficiare de VMG, familiile reprezentate de o femeie reprezintă 75-80% din total beneficiari în București, față de 43-46% la nivel național. De asemenea, în București ponderea familiilor formate dintr-o persoană singură a fost sensibil mai mare decât la nivel național, în mod continuu. Spre exemplu, în anul 2018, familiile beneficiare de VMG s-au distribuit în funcție de numărul de persoane astfel: persoană singură - 43%, 2 persoane - 20,5% și 3 persoane sau mai multe - 36,5% la nivelul țării, în timp ce în București ponderile corespunzătoare au fost 65%, 13,5% și 21,5%.

Tocmai din nevoia de a suplimenta beneficiile disponibile pentru bucureștenii din grupurile vulnerabile, PMB a introdus începând cu anul 2017 o serie de stimulente financiare acordate prin DGASMB, așa cum arată Figura 56. Aceste stimulente sunt țintite către nou-născuți și familiile acestora, copiii și adulții cu dizabilități, familiile monoparentale și prevenirea abandonului școlar. Mai multe informații sunt oferite în Anexa 8. O estimare brută arată că în perioada aprilie 2017-februarie 2020 peste 100 de mii de persoane/ familii au beneficiat de astfel de stimulente.

O ultimă observație. Nu există studii care să arate impactul acestor stimulente în reducerea sărăciei și excluziunii sociale. Cert este că în timp ce unele stimulente sunt țintite către grupuri vulnerabile, precum copiii și adulții cu dizabilități, alte stimulente se acordă unor grupuri mult mai largi de populație.

6

[56] Recomandare susținută și de specialiștii participanți la Consultările SIDU, martie 2020.

6

[57] Datele din acest paragraf provin din MMJS, *Buletinele statistice în domeniul muncii și protecției sociale* pentru perioada 2014-2019. http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/statistici/buletin-statistic/

Figura 56 - Numărul de dosare depuse pentru stimulentele financiare acordate de DGASMB, în perioada 04.07.2017 – 19.03.2020

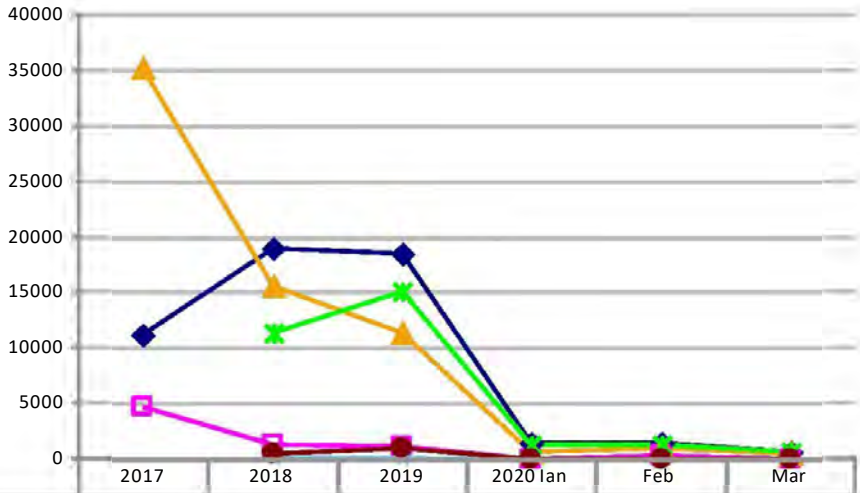

	2017	2018	2019	2020 Ian	Feb	Mar
Stimulent nou născuți	11225	18957	18404	1449	1381	662
Stimulent financiar pentru copiii cu dizabilități	4718	1346	1091	74	273	56
Stimulent pentru integrarea socială a persoanelor adulte cu dizabilități	35129	15560	11308	706	891	512
Ajutor social comunitar pentru familia monoparentală		149	158	3	6	4
Voucher materna		11275	15022	1363	1238	616
Sprijin financiar pentru prevenirea abandonului școlar		479	1015	16	21	6

Sursa: https://www.dgas.ro/wp-content/uploads/2017/12/Raportare-de-la-inceput-pana-la-19.03.2020.pdf. Notă: Nu toate dosarele depuse au fost aprobate (au intrat în plată).

Pe lângă beneficii sociale, persoanele în sărăcie din București pot beneficia de serviciile oferite de 19 **cantine sociale** publice sau private.[658] Distribuția cantinelor sociale din București pe sectoare și forme de proprietate este furnizată în Figura 57. Dintre aceste 19 unități, 11 sunt private (cele mai multe fiind gestionate de asociații religioase),[659] 6 au fost create de DGASMB[660] în sectoarele 1, 2, 4 și 5 și 2 sunt ale DGASPC sector 6.

În termeni de capacitate, cantinele sociale private declară un număr total de aproximativ 900 locuri (majoritate fiind de 50-60 de locuri), în timp ce cantinele publice cumulează peste 4.800 locuri, pentru că două dintre unitățile DGASMB sunt foarte mari - Grivița și Ferentari fiecare au câte 1.500 de locuri. O parte dintre cantinele sociale private lucrează în cooperare cu DGASPC-urile de sector. Spre exemplu, cantinele Asociației Diaconia - filialele din sectoarele 2, 3 și 6 oferă zilnic hrană caldă, consiliere duhovnicească, socială, sprijin şi suport pentru un număr de beneficiari aflaţi în evidenţa DGASPC, în special: copii proveniți din familii monoparentale, copii de etnie romă, persoane vârstnice lipsite de venituri, persoane cu handicap și persoane fără adăpost.

[658] Înființate conform Legii nr. 208/15.12.1997 privind cantinele de ajutor social. Standardele minime de calitate au fost aprobate prin Ordinul nr. 29/2019.

[659] Dintre acestea, una este doar pentru orfani și văduve de război.

[660] Dintre acestea, cantina socială Filaret deservește doar copii.

Figura 57 - Distribuția cantinelor sociale din București, pe sectoare și forme de proprietate (număr)

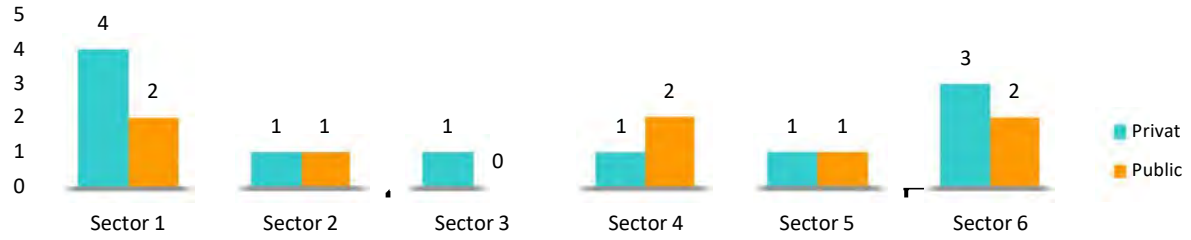

Sursa: MMJS - Servicii sociale licențiate în baza Legii 197/2012 la 6 noiembrie 2019, http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/4848 și răspunsurile DGASPC-urilor de sector și al DGASMB la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

Unele dintre cantinele sociale existente sunt integrate în complexe de servicii sociale de zi. Spre exemplu, Complexul Ominis din Sectorul 4 (DGASMB) cuprinde, pe lângă cantina socială, un afterschool, un centru de zi pentru copii cu dizabilități, un centru de zi pentru vârstnici, precum și o spălătorie socială. În aceste condiții, cantina socială oferă zilnic o masă caldă sau hrană rece pentru categorii vulnerabile diverse (persoane cu încadrare în grad de handicap, indiferent de veniturile cumulate, persoane cu boli cronice grave, fără încadrare în grad de handicap, familii cu 2 sau mai mulţi copii, lipsite de alte surse de venituri exceptând alocaţiile copiilor, persoane beneficiare de ajutor social, pensionari cu pensii în cuantum de pâna la 1.000 lei/persoană, persoane aflate în situaţii de dificultate socio-economică ca urmare a pierderii propriului spaţiu de locuit).

Principala problemă de acces la cantinele sociale publice este dată de complexitatea dosarului ce trebuie întocmit (și costurile asociate) și condițiile de eligibilitate[661] care exclud tocmai potențiali beneficiari dintre cei mai vulnerabili. În același timp, nevoile populației legate de astfel de servicii nu sunt estimate pe baza unor studii reprezentative, ci sunt determinate prin simpla contabilizare a cererilor depuse la serviciile de asistență socială, care nu ține cont de potențialii beneficiari excluși sau descurajați să completeze o aplicație.[662]

Însă, la nivelul Capitalei, conform estimărilor specialiștilor din serviciile publice și private,[663] nevoile de asigurare a hranei de bază sunt acoperite pentru marea majoritate a populației. Pe lângă cantinele sociale, o parte dintre parohii oferă hrană, diferite servicii sociale ale ONG-urilor oferă și sprijin în pachete cu alimente, direcțiile publice de asistență socială au dezvoltat servicii precum Magazinul caritabil SocialXChange (DGASPC Sector 6)[664] sau Frigiderul social (DGASMB), iar Banca de Alimente[665] dezvoltată de Asociația ”Banca pentru Colectarea și Distribuția Alimentelor” oferă ajutor alimentar pentru persoanele dezavantajate, cu sprijinul financiar sau în alimente oferit de numeroase companii.[666] De asemenea, alte companii au dezvoltat programe proprii de sponsorizări cu alimente.[667]

Tot pentru persoanele/familiile cu venituri modeste - persoane sărace angajate, tineri șomeri, persoane vârstnice, adulți cu dizabilități, persoane fără adăpost, persoane de etnie romă etc. DGASMB

[661] Spre exemplu, datorii sau amenzi la Direcţia de Taxe şi Impozite Locale.

[662] Aceste probleme au fost evidențiate de specialiștii participanți la Consultările SIDU pe servicii sociale, martie 2020.

[663] Consultările SIDU pe servicii sociale, martie 2020.

[664] https://www.socialxchange.ro/.

[665] Funcționează în patru orașe: București, Cluj, Roman și Brașov. https://bancapentrualimente.ro/despre/

[666] Printre acestea: LIDL România, METRO România, Kellogg's, Penny, Kaufland, IWA. https://bancapentrualimente.ro/despre/

6

[67] Spre exemplu, Mega Image http://cataloage.mega-image.ro/brosura-sustenabilitate.pdf

a dezvoltat 4 servicii de Spălătorie Socială[668] situate în sectoarele 1, 2, 4 (în cadrul Complexului Ominis) și 6.[669]

Pentru anul 2020, programele prioritare ale PMB[670] în domeniul asistenței sociale (implementate de DGASMB) includ, pe lângă continuarea dezvoltării serviciilor de cantină socială și de spălătorie socială existente, construirea Centrului Municipal Lira - conceput a fi un nou complex de servicii sociale care va cuprinde și o Bancă de Alimente, cantină socială (cu capacitate estimată de 200 locuri/serie) și servicii mobile de acordare a hranei – masă pe roți, pe lângă alte servicii.

3.2.2. Protecția și promovarea drepturilor copilului

Obiectivele specifice în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului din strategiile în domeniul social ale primăriilor de sector, respectiv a PMB (DGASPC, DGASMB) se referă la provocări cheie din documentele strategice la nivel național:

- Prevenirea separării copiilor de familie - instituționalizării sau luării unei măsuri de protecție a acestuia (toate sectoarele și municipiul București, cu excepția Sectorului 1).
- Dezinstituționalizarea – transformarea/ închiderea căsuțelor de tip familial/ centrelor de plasament (sectoarele 1 și 3) și reintegrare în familie (Sectorul 4 și municipiul București).
- Dezvoltarea serviciului de asistență maternală profesionistă (AMP) prin restructurarea sau extinderea rețelei de AMP, diversificarea serviciilor oferite de AMP (sectoarele 1, 3 și 4) și dezvoltarea serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții copiilor și tinerilor (sectoarele 3 și 4).
- Optimizarea activității serviciului adopții și postadopții și creșterea numărului de adopții (sectoarele 1, 3 și 4).
- Creșterea calității serviciilor acordate copiilor cu vârstă antepreșcolară și preșcolară (sectoarele 3 și 5), copiilor cu dizabilități (sectoarele 1, 4, 5 și 6), tinerilor care au părăsit/ părăsesc sistemul de protecție (sectorul 2 și municipiul București), copiilor romi (sectoarele 2 și 5 și municipiul București), copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate (Sectorul 3), acordarea de servicii de asistență și suport pentru familiile copiilor beneficiari ai unei măsuri de protecție (Sectorul 3);
- Creșterea calității serviciilor acordate copiilor prin intermediul centrelor de zi, centrului de primire în regim de urgență; adăpostului de zi și de noapte pentru copiii străzii; servicii acordate cuplurilor mamă-copil (sectoarele 2, 4 și 5). Sunt menționate și noi servicii, cum ar fi înființarea centrelor de intervenție timpurie pentru a pregăti copilul cu dizabilități în vederea accesării educației formale (Sectorul 4).
- Servicii de prevenire a apariției situațiilor de risc, combaterea comportamentului predelincvent și delincvent, combaterea exploatării prin muncă a copiilor, prevenirea/ recidiva/ combaterea consumului de droguri, alcool sau a altor substanțe toxice.
- Creșterea gradului de informare cu privire la drepturile copilului (Sectorul 3), dar și "eliminarea barierelor de atitudine și mediu în vederea reabilitării si reintegrării sociale a copiilor cu dizabilități" (Sectorul 4).
- Formarea profesională continuă (sectoarele 1 și 5) pentru personalul care lucrează cu copiii cu dizabilități).

Analiza privind situația copiilor și tinerilor din grupuri vulnerabile și serviciile dezvoltate pentru aceștia este structurată în două secțiuni. Prima secțiune are în vedere copiii cu și fără dizabilități care trăiesc în familii și pentru care au fost dezvoltate servicii cu rol de prevenire a separării de familie și de

[668] Serviciile sunt gratuite, detergentul si balsamul de rufe fiind asigurate de către Spălătoriile Sociale, fiecare beneficiar având posibilitatea de a spăla până la 5 kg haine pe săptămână.

[669] http://pmb.ro/pmb/comunicate/presa_com.php?msj=7691

[670] Ibid.

promovarea a drepturilor lor. A doua secțiune vizează copiii cu și fără dizabilități aflați în sistemul de protecție specială, deci care sunt deja separați de familiile lor, și serviciile de care dispun aceștia.

COPIII DIN FAMILII AFLAȚI LA RISC DE SEPARARE ȘI SERVICIILE DE PREVENIRE A SEPARĂRII COPILULUI DE FAMILIE

Studiile[671] privind copiii și tinerii separați de familie arată că, în România, separarea este de regulă cauzată de un complex de vulnerabilități, între care predomină: evenimente nefericite (decesul sau instituționalizarea părintelui/ părinților), neglijare, abuz sau exploatare, părăsirea copilului și/sau părinți decăzuți din drepturi. Oricum, aproximativ un sfert dintre cazurile de separare a copiilor de familiile lor reprezintă separări evitabile pe motive legate de factori de risc parentali sau structurali. Factorii de risc parentali se referă la: părinții plecați în străinătate (la muncă), familii dezorganizate, mame adolescente, consum excesiv de alcool și/sau droguri al părinților, violența domestică, părinți cu dizabilități și/sau cu probleme de sănătate mintală. Factorii de risc structurali au în vedere: sărăcia/ statut socio-economic scăzut, dependența de beneficii sociale, lipsa unui domiciliu stabil, familii fără locuință, evacuări, vagabondaj, rezidența în zone marginalizate, atitudini și valori ce nu susțin prevenirea separării copilului de familie, precum și absența serviciilor sociale, de educație sau de sănătate în comunitate.

De asemenea, analiza la nivel național[672] arată că aproximativ o treime dintre copii separați de familie din România provin din familii cu mamă singură (fără nicio informaţie despre tată). O altă treime provine din familii nucleare tipice, incluzând mama şi tatăl şi, posibil, alţi copii, iar ultima treime provine dintr-o varietate de familii atipice, cu două tipuri mai frecvente: (a) mamă singură ce trăieşte cu încă un adult (de obicei bunica) care are grijă de copil şi (b) cuplu ce trăieşte cu copilul într-o gospodărie multigeneraţională, în cadrul cărora modelul de relații instabile, divorț și separare sunt foarte răspândite.

Sprijinul acordat pentru a asigura bunăstarea copiilor şi a familiei reprezintă unul dintre fundamentele strategiei de protecţie socială a României.[673] În acest scop, sunt esenţiale dezvoltarea şi armonizarea prestaţiilor financiare şi a serviciilor sociale adresate copiilor şi familiilor, în special pentru tipurile de familii la risc de separare menționate anterior. Specialiștii în protecția copilului din România arată că de prea multe ori activitatea de asistență socială la nivel de comunitate se limitează strict la acordarea beneficiilor sociale,[674] fără a se desfăşura activităţi de prevenire şi consiliere pentru persoanele/ familiile cu vulnerabilități sociale. Acest fapt constituie în opinia multor reprezentanți DGASPC una dintre cauzele structurale ale separ„ării copilului de familie.

> **„Și mă întorc iarăși la ce am spus inițial: serviciile publice specializate în afară de faptul că completează niște hârtii pentru prestaţii nu fac de nici un fel asistenţă socială. Este un lucru de la care plecăm. Și în bună măsură din această cauză direcţiile judeţene, în speţă de sector sunt la refuz sau peste capacitate cu 50%." (Focus grup profesioniști, București)**[675]

Dezvoltarea şi consolidarea capacităţii locale de a acorda servicii de prevenire a separării copilului de familie sunt esenţiale şi ar trebui să vizeze o paletă largă de nevoi, inclusiv protecția copilului. Totuși, prevenirea separării copilului de familie necesită mai mult decât atât, trebuie să fie un efort al întregii colectivități la care să participe și alte servicii universale (educație și sănătate), precum și serviciile bazate pe comunitate sau grupurile informale de susținere, alături de serviciile publice de asistență

---

671 Spre exemplu, UNICEF (2006), Stănculescu et al. (2016).

672 Stănculescu et al. (2016).

673 MMFPSPV (2015) *Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020*. Aprobată prin HG nr. 383/2015.

674 Întocmirea dosarelor, ţinerea evidenţei plăţilor lunare şi realizarea vizitelor la domiciliu, în general pentru verificarea dosarelor.

675 Stănculescu et al. (2016: 178).

socială (în București, DGASPC-urile de sector și DGASMB). Conform Grupului de experți europeni,[676] „serviciile bazate pe comunitate" se referă la întreaga gamă de servicii care îi permit unui copil să crească într-un mediu familial și nu într-o instituție. „Acestea includ servicii generale, precum cele legate de locuire, sănătate, educație, ocupare, cultură și agrement, care ar trebui să fie accesibile pentru toată lumea, indiferent de tipul de vulnerabilitate sau afecțiune de care suferă sau de nivelul de sprijin de care are nevoie. De asemenea, se referă și la servicii specializate, precum asistența personală pentru persoane cu dizabilități, centrele respiro și altele."[677]

În România, actualele prevederi legislative din Legea 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sunt suficiente pentru realizarea activităților de prevenire. Însă, în practică, legislația arareori este pusă în practică. De altfel, nu există nici metodologii (manuale, ghiduri) concrete de implementare și nici mecanisme de monitorizare a implementării activităților de prevenire pentru toate instituțiile cheie de la nivel local.

În această privință, municipiul București este într-o poziție favorizată prin comparație cu restul țării. Acest fapt este observabil dacă analizăm statisticile privind copiii separați de familie care au intrat în sistemul de protecție specială. Tabelul 21 arată că:

- Numărul de copii separați de familie care se află în sistemul de protecție specială a scăzut în București, așa cum a scăzut în întreaga țară;
- Scăderea numărului de copii aflați în sistemul de protecție specială în perioada 2013-2019 a fost mai accentuată în București decât la nivel național;
- Deși a scăzut și întreaga populație de copii (0-17 ani), eforturile de prevenire au fost eficiente în a reduce numărul de copii separați de familie, astfel încât ponderea copiilor aflați în protecție specială în numărul total de copii s-a redus sensibil în 2019 prin comparație cu 2013. Iar această tendință a fost mai pronunțată în București decât la nivel național.

Evoluția pozitivă de diminuare a numărului de cazuri de copii separați de familie care a fost înregistrată în municipiul București este rezultatul agregat al mai multor factori, de la creșterea nivelului de trai a populației, la existența unui număr mai mare de ONG-uri, fundații și asociații religioase active în domeniul social, precum și un număr relativ mare de servicii diverse bazate pe comunitate, publice și private, printre care servicii de educație incluzivă, servicii medicale, de ocupare, cultură, sport și agrement, tot mai accesibile inclusiv grupurilor vulnerabile (și familiilor la risc de separare).

6

[76] EEG (2012).

6

[77] EEG (2016). Termenul include îngrijirea în cadrul familiei sau în cadrul similar celui familial, inclusiv îngrijire în familii substitutive și măsuri preventive pentru intervenție timpurie și suport familial.

Tabel 21 - Numărul și proporția copiilor (separați de familie) aflați în sistemul de protecție specială

	Numărul de copii în sistemul de protecție specială		Ponderea copiilor aflați în sistemul de protecție specială în numărul total de copii (0-17 ani) din localitate	
	România	București	România (%)	București (%)
2013	60.078	3.394	1,483	1,051
2014	58.178	3.290	1,451	1,028
2015	57.279	3.079	1,424	0,947
2016	56.866	2.989	1,423	0,913
2017	55.302	2.770	1,392	0,837
2018	52.783	2.645	1,334	0,783
2019 (la 30 septembrie)	51.168	2.495	1,313	0,734
2019 ca % din 2013	85	74	89	70

Sursa: Estimări realizate de Banca Mondială folosind datele referitoare la numărul copiilor din sistemul de protecţie furnizate de ANPDCA, www.copii.ro, şi Populația după domiciliu la 1 iulie 2019, date INS, Tempo online.

În a doua jumătate a anului 2019, în municipiul București, echipa SIDU a identificat un număr total de **113 servicii sociale funcționale cu rol de prevenire a separării copilului de familie**. Figura 58 arată cum se distribuiau aceste servicii pe tipuri, forme de proprietate și sectoare ale capitalei. Dintre acestea, 31 erau gestionate de organizații private autorizate (OPA) și 82 erau publice, aparținând fie de DGASPC-urile de sector, fie de DGASMB. Aceste servicii erau distribuite în toate sectoarele Bucureștiului, cu un maxim de 22 servicii în Sectorul 3 și un minim de 16 servicii în Sectorul 5.[678] Harta 23 prezintă distribuția teritorială a serviciilor de prevenire.

Figura 58 - Distribuția serviciilor sociale pentru prevenirea separării copilului de familie din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr)

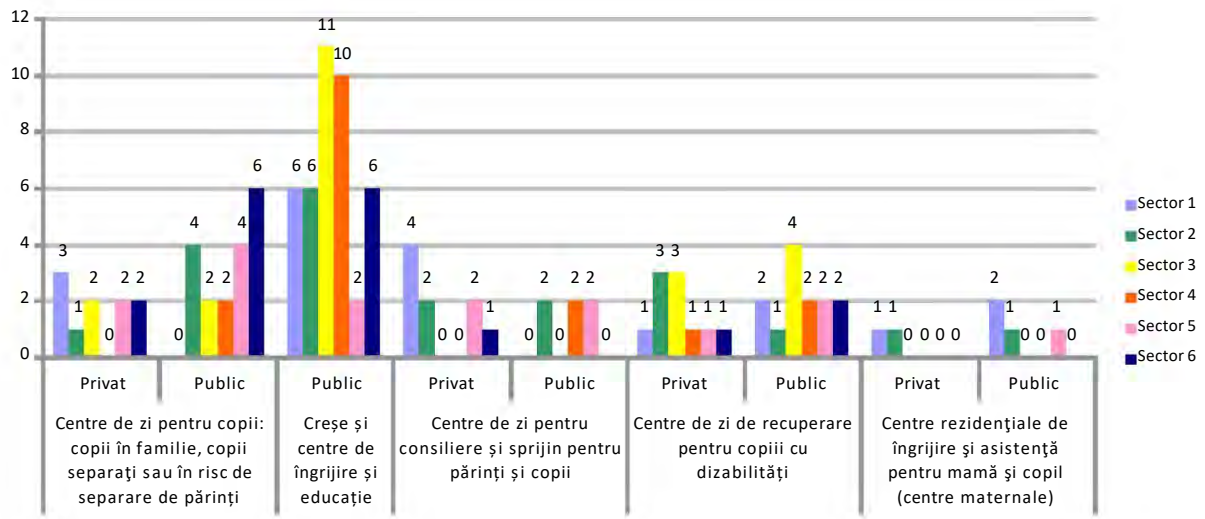

Sursa: MMJS - Servicii sociale licențiate în baza Legii 197/2012 la 6 noiembrie 2019, http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/4848 și răspunsurile DGASPC-urilor de sector și al DGASMB la solicitările de date trimise în cadrul SIDU

6

[78] În total, în sectorul 1 au fost identificate 19 servicii, în sectorul 2 - 21, în sectorul 4 - 17 și în sectorul 6 - 18.

Harta 23 - Serviciile sociale cu rol de prevenire a separării copilului de familie și zonele urbane marginalizate validate din București, în noiembrie 2019

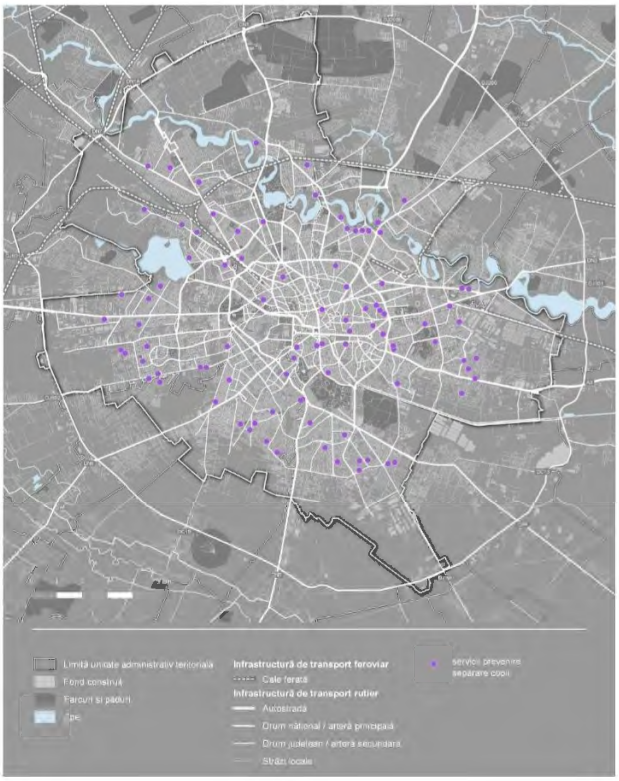

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU. Harta include toate tipurile de servicii de prevenire analizate în această secțiune.

Creșele și centre de îngrijire și educație timpurie pentru copiii 0-3 ani[679] erau în total 41 de unități publice,[680] dezvoltate de DGASMB (11 unități numite și creșe Antante, în sectoarele 1, 3, 4 și 6) sau de DGASPC-urile de sector (în toate sectoarele), cu o capacitate totală de circa 4.000 locuri. Totuși, conform opiniei exprimate în consens de specialiști,[681] centrele de zi pentru copilul antepreșcolar sunt încă deficitare la nivelul municipiului București, cu atât mai mult dacă ținem seama de numărul mare de familii monoparentale, cu precădere în Sectorul 5 unde sunt doar două astfel de servicii.

Pentru anul 2020, programele prioritare ale PMB[682] în domeniul asistenței sociale (implementate de DGASMB) includ dezvoltarea în continuare a celor 11 creșe Antante, la care sunt înscriși peste 300 de copii, și construirea unui nou centru de îngrijire și educație timpurie pentru copiii 0-3 ani în Sectorul 1 cu o capacitate estimativă de 30 de locuri.

Centrele de zi pentru copii (copii în familie, copii separați sau la risc de separare de părinți) erau în total 28 de unități, dintre care 10 private[683] și 18 publice dezvoltate de DGASPC-urile de sector, în cinci dintre sectoarele capitalei (fără Sectorul 1). În această categorie am inclus unități care furnizează servicii de educație incluzivă (pentru copii cu cerințe educaționale speciale și/sau cu dizabilități),[684] servicii de tip „școală după școală" (*afterschool*), alături de servicii de îngrijire de zi (inclusiv masă) și altele (spre exemplu, consiliere psihologică, informarea comunității, educație sanitară, igienă corporală, rechizite școlare, activități recreative etc.). Conform specialiștilor în protecția copilului, aceste servicii au cel mai mare impact de prevenire atât a separării copilului de familie, cât și a abandonului școlar.

Centrele de zi private au o capacitate totală de 470 de locuri, în timp ce cele ale DGASPC au un număr total de circa 800 de locuri. Deci, în total, mai puțin de 1.300 de copii (majoritar de 6-10 ani) beneficiază de serviciile furnizate de centrele de zi din capitală, un număr prea mic față de potențialul de beneficiari, mai ales pentru programe de tip afterschool pentru elevi din familii în care singurul părinte sau ambii părinți lucrează și nu au susținere din partea unor rude pentru supravegherea copilului. Totuși, trebuie făcută mențiunea că mulți profesori, mai ales din învățământul primar, au început să organizează de mai bine de 10 ani programe de tip "școală după școală", cu pedagog care supraveghează pregătirea lecțiilor, activități sportiv-recreative, meditații la limbile străine etc., în clădirile unităților publice de învățământ, pe baza contribuției financiare a părinților. În mod evident, nu toți părinții își permiteau astfel de servicii. După ce a funcționat mai mult într-o zonă relativ nereglementată, acest serviciu a fost mai clar legiferat în anul 2020. În plus, începând cu anul 2018-2019 mai multe primării de sector (1,3,5,6) au decis ca această activitate să fie finanțată de la bugetul local pentru toate școlile. Mai mult, unele dintre acestea (de exemplu primăriile din sectoarele 4, 5 sau 6) au alocat fonduri pentru construcția/ameanajarea unor clădiri dedicate exclusiv acestor activități la nivelul școlilor.

Date fiind efectele benefice ale unor astfel de servicii, majoritatea propunerilor de îmbunătățire în sfera prevenirii susțin dezvoltarea de centre de zi și asigurarea accesului gratuit pentru copiii în situații dificile cu risc de separare de familie. Spre exemplu, DGASPC sector 6 menționează nevoia de

---

679 Beneficiari: copii cu vârsta 0-3 ani aflați în situație de risc de separare de părinți, părinții acestora se află într-o situație de dificultate sociala și/sau economică, sau în risc de excluziune socială.

680 Acestea se distribuie între sectoare astfel: sector 1 - 6, sector 2 - 6, sector 3 - 11, sector 4 - 10, sector 5 - 2 și sector 6 - 6. Date colectate de pe paginile online ale DGASPC-urilor și DGASMB, accesate în martie 2020.

681 Consultările SIDU pe servicii sociale, martie 2020.

682 http://pmb.ro/pmb/comunicate/presa_com.php?msj=7691

683 Centre private au fost raportate în toate sectoarele cu excepția sectorului 4.

684 Diferite cercetări, rapoarte şi interviuri cu familiile copiilor cu dizabilităţi ilustrează problemele cheie cu care se confruntă familiile în momentul în care copiii lor cu dizabilităţi intră în sistemul de învăţământ și trag un semnal de alarmă cu privire la metodele necorespunzătoare folosite actualmente de multe şcoli (de masă şi speciale) pentru a cuprinde diferite categorii de copii cu CES și/sau dizabilități, spre exemplu: Horga și Jigău (coord., 2010), Gherguț (2011), Toth (2013), Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (2013) și Chiriacescu (2014).

extindere a două centre de zi cu câte 50 de locuri fiecare, precum și un necesar de noi și încă 3 centre (cu 75 de locuri) în Drumul Taberei (pe lângă cele 4 centre existente în zona Militari), cu scopul de a cuprinde în program și elevii de gimnaziu.[685] De asemenea, în sectorul 5, a început încă din 2018 construirea a cinci corpuri noi cu destinația de afterschool în incinta unor unități de învățământ, cu susținere financiară din partea PMB.[686]

Centre de zi pentru consiliere și sprijin pentru părinți și copii au fost identificate 15, dintre care 9 private și 6 publice. Aceste centre sunt concentrate în sectoarele 1, 2 și 5 (câte 4 centre în fiecare), în timp ce nu a fost raportat nici unul în Sectorul 3. Centrele de consiliere oferă servicii de informare și consiliere (juridică, familială, psihologică, medicală, vocațională) pentru părinți, potențiali[687] părinți și chiar viitoare[688] cupluri de tineri pe teme diverse precum: viața de cuplu și dinamica relațiilor, perioada crizei de sarcină, servicii locale de asistență socială, reinserție socială, reintegrare familială, depăşirea unor situaţii de dificultate (divorţ, pierderea locului de muncă, conflicte intrafamiliale, boli cronice, decesul unuia dintre soţi, etc.), care pun în pericol dezvoltarea copiilor de mediul lor familial, sprijin şi educaţie parentală, pentru formarea şi dezvoltarea competenţelor şi abilităţilor parentale, sprijinirea şi consilierea copiilor care au dificultăţi de dezvoltare şi/sau integrare în familie, şcoală, grupuri socio-profesionale. De asemenea, unele centre oferă teste de sarcină gratuite, alte forme de ajutor, inclusiv îmbrăcăminte, alimente și scutece pentru copii, în special în situații de urgență, dar și pe termen mediu, precum și cursuri de alăptare, educație în puericultură sau cursuri de formare profesională.

Deși copiii beneficiază de servicii medicale gratuite, există situații în care copiii nu au acces la acestea. În astfel de cazuri, sistemul de protecție specială a copilului trebuie să preia din responsabilitatea sistemului medical, venind în sprijinul familiilor cu copii cu probleme grave de sănătate, prin a separa respectivii copii de familie, tocmai pentru a le putea asigura serviciile medicale de care aceștia au nevoie. Din cauza lipsei de servicii medicale, de recuperare/ reabilitare sau de îngrijiri paliative, sistemul de protecție specială este văzut adesea drept singura cale prin care unii copii în situații dificile pot accesa serviciile de care au nevoie. Acesta este în special cazul copiilor cu dizabilități, mai ales cu dizabilități severe.

Conform datelor ANPD, la 30 septembrie 2019, un număr de 6.106 **copii cu încadrare în grad de handicap** erau înregistrați în municipiul București. Între aceștia, ANPD nu raporta copii instituționalizați, toți trăind în familie. Numărul de copii cu dizabilități și proporția acestora în populația totală de copii au crescut în perioada 2013-2019 în toată țara, dar creșterea a fost mult mai accentuată în București (de aproximativ 147% față de 111% la nivel național). Principalele cauze ale acestei evoluții țin de: (i) introducerea în 2017 a stimulentului pentru copiii cu dizabilități din București, plătit de PMB (în valoare de 1.000 lei lunar); (ii) creșterea abruptă a numărului de copii diagnosticați cu autism; (iii) migrația familiilor cu copii cu probleme de sănătate pentru care terapiile sunt disponibile doar în Capitală.[689]

[685] Actualele centre de zi ale DGASPC sector 6 se adresează doar copiilor de 6-10 ani.

[686] Instituția Prefectului Municipiului București (2019).

[687] Centrul de consiliere şi sprijin pentru părinţi şi copii „Sfânta Alexandra Împărăteasa", Asociaţia Pentru Sprijinirea Femeii Însărcinate şi a Familiei.

6

[688] Centrul de consiliere premaritală „Pas în Doi", DGASPC sector 2.

[689] Consultările SIDU pe servicii sociale, martie 2020.

Tabel 22 - Numărul și proporția copiilor cu dizabilități care trăiesc în familii, în București și în țară

	Numărul de copii cu încadrare în grad de handicap		Ponderea copiilor cu grad de handicap în numărul total de copii (0-17 ani) din localitate	
	România	București	România (%)	București (%)
2013	60.993	4.145	1,505	1,284
2014	59.775	4.322	1,491	1,351
2015	60.942	4.455	1,516	1,371
2016	62.066	4.694	1,553	1,434
2017	62.531	4.854	1,574	1,466
2018	65.001	5.663	1,642	1,675
2019 (la 30 septembrie)	67.639	6.106	1,735	1,796
2019 ca % din 2013	111	147	115	140

Sursa: Estimări realizate de Banca Mondială folosind datele referitoare la numărul copiilor cu încadrare în grad de handicap furnizate de ANPD, disponibile pe http://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/trimestriale/, şi Populația după domiciliu la 1 iulie 2019, date INS, Tempo online.

În București, ca și la nivelul țării, majoritatea copiilor cu dizabilități care trăiesc în familie au un handicap grav, ponderea acestora fiind chiar mai mare în Capitală decât în restul țării (69% dintre copiii cu dizabilități față de 61% la nivel național).[690] Din punctul de vedere al tipului de handicap, printre copiii cu dizabilități predomină handicapul somatic, psihic, asociat și mental, atât în București cât și la nivelul țării, așa cum arată figura de mai jos.

Figura 81 - Distribuția copiilor cu dizabilități care trăiesc în familii, în funcție de tipul de handicap, în București și în țară (%)

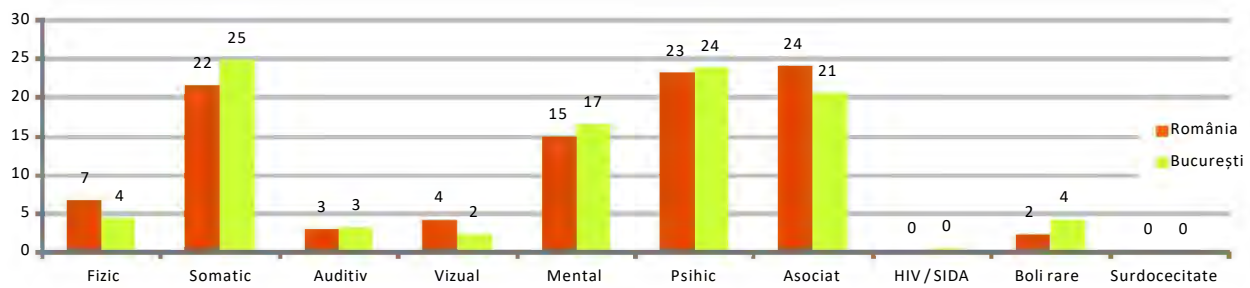

Sursa: ANPD, http://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/trimestriale/. Notă: Tipurile de handicap, conform Legii nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată. Valorile de zero din grafic pot indica valori mai mici de 1%. Suma procentelor pe categorie este de 100%.

În astfel de cazuri, **centrele de zi (de recuperare) pentru copiii cu dizabilități** pot juca un rol important în prevenirea separării copilului de familie. În 2019, au fost raportate 23 astfel de centre în municipiul București, dintre care 10 private și 13 publice (vezi Anexa 9).[691] Centrele de recuperare pentru copiii

[690] Distribuția copiilor cu dizabilități în funcție de gradul de handicap, la 30 septembrie 2019, în România, era: 61% - grav, 14% - accentuat, 23% - mediu și 2% - ușor. Ponderile corespunzătoare în București erau de 69%, 14%, 15% și 1%. Gradele de handicap, conform Legii nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată. Sursa: http://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/trimestriale/

[691] Unele centre publice au fost deschise în parteneriat de un DGASPC și un ONG/fundație.

cu dizabilități sunt distribuite în toate sectoarele, cu o suprareprezentare în Sectorul 3 (7 centre).[692] Capacitatea totală a centrelor de recuperare private este de 245 locuri, iar a celor publice este de aproape 740 locuri.

Oricum, nevoia de servicii de recuperare pentru copiii cu dizabilități nu este încă satisfăcător acoperită. Spre exemplu, doar DGASPC Sector 6 raportează că un număr suplimentar de 600 de copii ar avea nevoie de servicii de terapie psihologică, logopedie, terapie psihopedagogică, stimulare senzorială, kinetoterapie, sport adaptat sau consiliere a părinţilor, dintre care cei nedeplasabili ar avea nevoie de astfel de servicii la domiciliu, prin intermediul echipei mobile. În plus, circa 388 de copii cu afecțiuni psihice ar avea nevoie de servicii de intervenție psihologică și consiliere emoțională individuală și de grup (stimulare cognitivă, ludoterapie, art terapie), activități de educație nonformală corelate cu programa preșcolară, activități de recreere și socializare, precum și de comunicare, interacțiune socială și abilități de grup, deprinderi de autonomie/autoservire personală, motricitate grosieră și fină etc.

Deci, există încă o nevoie considerabilă neacoperită pentru dezvoltarea de noi servicii pentru copiii cu dizabilități, precum și de servicii de sprijin pentru familiile care îngrijesc astfel de copii: ”sunt prea puține servicii de toate tipurile – centre de zi, respiro, de criză, de recuperare. Cele mai puține sunt centrele de tip respiro care să vină în ajutorul familiei sau îngrijitorului atunci când aceștia au nevoie”.[693] Insuficiența lor este cu atât mai mare cu cât serviciile existente se adresează cu precădere anumitor tipuri de dizabilități din larga paletă cu care se confruntă copiii, sunt relativ vechi (lipsite de echipamente și aparatură de nouă generație) și sunt de mică capacitate raportat la nevoile existente.

> **”Statul nu vine în sprijinul familiilor care cresc copii cu dizabilități. Nu le oferă decât niște beneficii care nu răspund nici pe departe nevoilor, cum sunt nevoile de recuperare a copilului și de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă, de respiro și tot așa, pentru ca acești copii să se dezvolte la întregul lor potențial, iar familiile să nu clacheze în fața greutăților. Factorii de decizie, de la minister până la primării, nu se gândesc și nu prioritizează dezvoltarea unor servicii pentru copiii și adulții cu dizabilități. Când vin arată oarecare interes și apoi se schimbă, ies pe ușa din spate, noii aleși/numiți intră pe ușa din față, dar nu știu nimic despre problemele noastre. Și uite așa, o luăm de la capăt, cu convinsul și cu rezultate puține și întârziate.” (Citat din Consultările SIDU cu reprezentanți ai ONG-urilor active în servicii sociale, martie 2020)**

Cu toate acestea, lista realizărilor instituțiilor publice pentru anul 2018 face referiri doar la centre de zi existente, un loc de joacă pentru copii cu dizabilități (Joy Place),[694] amenajat în colaborare cu Asociaţia ”Vreau şi eu să merg”, și 91 de participanți în tabere cu caracter social organizate de Direcția pentru Sport și Tineret a Municipiului București.[695] Iar pentru viitor, printre programele prioritare ale PMB[696] pentru anul 2020 figurează o singură mențiune privind un centru de zi pentru copiii cu dizabilități, în cadrul noului Centru Municipal Lira construit de DGASMB.

Centrele maternale sunt servicii cu rol important de prevenire a separării copilului de familie. Astfel de centre oferă cazare, găzduire mamei și copilului (sau copiilor) și intervenţii de specialitate din partea educatorilor, medicilor și psihologilor, pentru ca mama să mențină copilul. Serviciile sunt cu precădere concepute pentru mame/ viitoare mame în dificultate - mame minore (care nu sunt acceptate de familie), mame separate sau în proces de separare, femeia gravidă în ultimul trimestru de sarcină, mame victime ale violenței domestice etc.

[692] În sectorul 1 sunt 4 centrele de zi (de recuperare) pentru copiii cu dizabilități, iar în celelalte sectoare sunt câte 3 în fiecare.

[693] Consultările SIDU pe servicii sociale, martie 2020.

[694] Instituția Prefectului Municipiului București (2019).

[695] Finanțate prin fondurile alocate de Ministerul Tineretului și Sportului.

[696] http://pmb.ro/pmb/comunicate/presa_com.php?msj=7691

- În municipiul București, numărul de mame minore este în creștere de la 195, în 2017, la 213, în 2018. Fenomenul maternității timpurii este deosebit de accentuat în sectoarele 1 (cu 133 cazuri în 2018) și 2 (cu 63 cazuri în 2018).[697]

În unele centre, mamele pot să beneficieze periodic de anumite produse de îmbrăcăminte și de igienă pe parcurs ce copilul crește (chiar și pentru ceilalţi copii pe care îi are în cadrul familiei), pot primi suport material (spre exemplu, cu plata chiriei după ieșirea din centru) și, dacă există, se lucrează cu tatăl (pentru responsabilizarea acestuia și recunoașterea copilului). În total, în 2019, au fost raportate 6 centre maternale funcționale în municipiul București. Dintre acestea doar două sunt gestionate de ONG-uri, iar celelalte patru sunt publice, cu o capacitate totală de circa 60 de locuri.[698] Centrele maternale sunt concentrate în sectoarele 1 și 2 (5 centre), în timp ce nu a fost dezvoltat nici unul în sectoarele 3, 4 și 6.

Viitorul Centru Municipal Lira aflat în construcție (program prioritar al PMB[699] pentru anul 2020) este prevăzut a include și un centru de asistență pentru mama și copil și reintegrare socio-profesională, alături de alte servicii.

COPIII ȘI TINERII SEPARAȚI DE FAMILIE AFLAȚI ÎN SERVICII DE PROTECȚIE SPECIALĂ

Dintre cei aproape 340 de mii de copii (0-17 ani) care locuiesc în Capitală,[700] un număr de 2.495 de copii erau la 30 septembrie 2019 în sistemul de protecție specială. Acești copii pot fi protejați în servicii rezidențiale (centre de plasament, case de tip familial, apartamente, centre de primire în regim de urgență, adăposturi) sau în servicii de tip familial (plasament familial, asistență maternală profesionistă).

Figura 60 - Distribuția copiilor în protecție specială între servicii rezidențiale și servicii de tip familial la nivel național și în București, în perioada 2013-2019 (%)

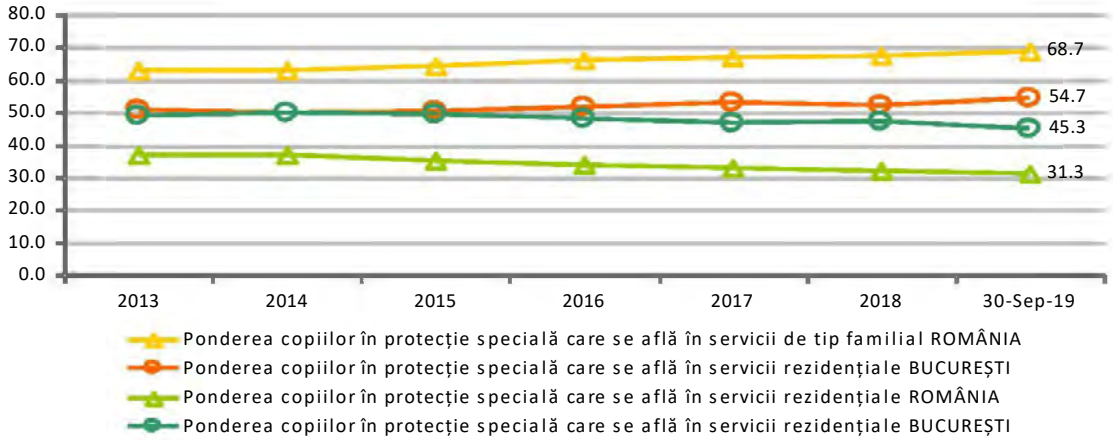

Sursa: MMJS, *Buletinele statistice în domeniul muncii și protecției sociale*.

Ca efect al politicii ANPDCA de dezinstituționalizare a copiilor,[701] în întreaga țară a scăzut semnificativ numărul (și ponderea) copiilor aflaţi în servicii de tip rezidenţial publice şi private, fie prin reintegrarea

6

[697] Petrescu (coord.) (2019: 21). Date raportate de DGASPC-urile din toate sectoarele fără sectorul 2.

6

[698] Cea mai mare capacitate (21 de locuri) are Centrul Maternal Sfântul Nicolae din cadrul Complexului Social de Servicii Sfântul Nicolae, DGASPC sector 1.

6

[699] http://pmb.ro/pmb/comunicate/presa_com.php?msj=7691

7

[700] Populația după domiciliu la 1 iulie 2019, date INS, Tempo online.

7

[701] Procesul de dezinstituționalizare a copiilor a început în România în 1997 și a cuprins trei etape. Prima etapă s-a desfășurat în perioada 1997-2001 și a vizat în principal dezvoltarea serviciilor alternative la îngrijirea rezidențială: plasamentul în familia extinsă, asistenţa maternală şi adopţia. A doua etapă, între 2002 și 2007, a reprezentat faza accelerată a dezinstituţionalizării, cu o puternică susţinere politică şi financiară din partea Uniunii Europene. După 2007 procesul a continuat să evolueze, dar într-un ritm mult mai lent. Începând din 2015, procesul a fost reluat în concordanță cu viziunea ANPDCA, transpusă în

lor în familia naturală sau extinsă, fie prin adopție, fie prin înlocuirea măsurii de protecţie de tip rezidenţial cu una de tip familial, fiind promovată ideea că dezvoltarea armonioasă din toate punctele de vedere (fizic, psihic, intelectual) a unui copil este cel mai bine realizată în cadrul unei familii. În schimb, a crescut numărul (și ponderea) copiilor aflaţi în servicii de tip familial, publice şi private. La nivelul municipiului București, sistemul de protecție a copilului a urmat aceeași evoluție, dar cu o amplitudine mult mai restrânsă, așa cum se poate observa în figura de mai sus (vezi și Tabelul 22 din secțiunea anterioară).

Tabel 23 - Distribuția copiilor în protecție specială în București între servicii rezidențiale și servicii de tip familial, pe tipuri de servicii și pe sectoare, la 30 iunie 2019

	Copii în servicii de tip familial			Copii în servicii rezidenţiale			Ponderea copiilor în servicii rezidențiale (%)
	la asistenţi maternali profesionişti	la rude până la gradul IV	la alte familii/ persoane	publice	private	TOTAL	
România	18096	12902	4717	13127	3378	52220	31,6
Bucureşti	550	648	201	982	221	2602	46,2
Sector 1	125	112	21	164	122	544	52,6
Sector 2	61	90	57	274	25	507	59,0
Sector 3	84	96	28	110	19	337	38,3
Sector 4	114	107	46	133	0	400	33,3
Sector 5	105	158	23	147	23	456	37,3
Sector 6	61	85	26	154	32	358	52,0
(%)							
România	34,7	24,7	9,0	25,1	6,5	100	31,6
Bucureşti	21,1	24,9	7,7	37,7	8,5	100	46,2

Sursa: ANPDCA, www.copii.ro, conform datelor raportate de DGASPC-uri.

În ciuda scăderii numărului (și ponderii) copiilor plasați în servicii rezidențiale, încă în București, distribuția copiilor pe tipuri de servicii este mult distorsionată prin comparație cu restul țării. Tabelul 23 arată că în București încă o pondere prea mare de copii sunt plasați în servicii rezidențiale (37,7% plus 8,5% față de 25,1% plus 6,5%, la nivel național) și o pondere prea mică se află în servicii alternative de tip familial. Distorsiunile sunt semnificative cu privire la serviciile rezidențiale publice, mai ales din sectoarele 1, 2 și 6 (cu ponderi de peste 52% față de media națională de 31,6%). De altfel, valori la fel de mari se mai găsesc într-un singur județ din țară, și anume în Harghita.

În a doua jumătate a anului 2019, în municipiul București, echipa SIDU a identificat un număr total de 86 **servicii rezidențiale funcționale pentru copiii fără dizabilități din sistemul de protecție specială**,

„Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020" (HG nr. 1113/2014), fiind ghidat de patru direcții strategice: (i) închiderea centrelor de plasament; (ii) dezvoltarea serviciilor alternative de tip familial; (iii) întărirea managementului de caz, pentru a asigura calitatea și adecvarea serviciilor de protecție a copilului; și (iv) dezvoltarea serviciilor de prevenire și sprijin din comunitate. În acest scop, Banca Mondială a oferit asistență tehnică către ANPDCA pentru implementarea proiectului "Elaborarea planului de dezinstituționalizare a copiilor din instituții și asigurarea tranziției îngrijirii acestora în comunitate", finanțat din fonduri europene, cod SIPOCA 2.

așa cum arată Figura 61[702] Majoritatea (67) acestora sunt servicii rezidențiale publice gestionate de DGASPC-urile de sector, celelalte (19) fiind dezvoltate de ONG-uri, fundații și asociații religioase. Cele mai multe sunt apartamente (41) sau case de tip familial (37), adică servicii rezidențiale de mici dimensiuni care oferă un mediu de îngrijire a copilului apropriat de mediul familial. Centrele de plasament (instituții vizate de procesul de dezinstituționalizare) sunt doar în număr de 8.

Figura 61 - Serviciile rezidențiale pentru copiii fără dizabilități în protecție specială, din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr)

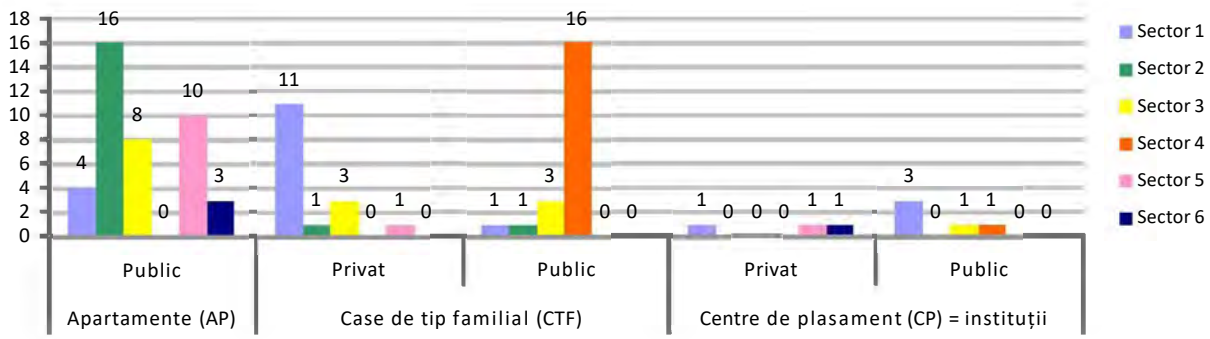

Sursa: MMJS, Servicii sociale licențiate în baza Legii 197/2012 la 6 noiembrie 2019, http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/4848 și răspunsurile DGASPC-urilor de sector și al DGASMB la solicitările de date trimise în cadrul SIDU. Notă: Chiar dacă este posibil ca în unele dintre aceste servicii să fie plasați și unii copii sau tineri cu dizabilități, unitățile numărate în grafic nu sunt încadrate, conform Nomenclatorului de servicii sociale, printre serviciile pentru copii cu dizabilități. De asemenea, nu sunt incluse serviciile rezidențiale pentru copiii străzii.

- Casele de tip familial pentru copii fără dizabilități sunt atât publice (21), cât și private (16) și sunt plasate majoritatea în sectoarele 1 (mai ales private) și 4 (mai ales publice). Prin comparație, în Sectorul 2 au fost dezvoltate doar 2 CTF-uri (1 privată și 1 publică), în Sectorul 3 au fost dezvoltate doar 6 CTF-uri (3 private și 3 publice), în Sectorul 5 doar o CTF, iar în Sectorul 6 niciuna. Capacitatea CTF-urilor variază între 6 și 12 locuri (cu 15-16 locuri în cazuri izolate), cumulând la nivelul municipiului circa 300 de locuri, dintre care jumătate în CTF-urile private și jumătate în cele publice.
- Serviciile de tip apartamente pentru copii sunt publice, sunt organizate în complexe, se găsesc în sectoarele 2, 5 și 3 (34 dintre cele 41) și mai puțin în sectoarele 1 și 6 (7 apartamente), având o capacitate totală de circa 370 de locuri, cu un grad de ocupare de 67%, în 2019.
- Dintre cele 8 centre de plasament pentru copii fără dizabilități, 5 sunt gestionate de DGASPC-urile din sectoarele 1, 3 și 4, iar alte 3 sunt OPA plasate în sectoarele 1, 5 și 6. Numărul de locuri disponibile în CP-urile publice este de 157 locuri, iar capacitatea totală a celor private este de 102 locuri. Toate CP-urile încă funcționale în București au 30-40 locuri.

[702] Între cele 86 de servicii nu sunt incluse serviciile rezidențiale pentru copiii cu dizabilități (13), cele pentru tineri în dificultate (12) și nici cele pentru copiii străzii (9). Acestea sunt tratate distinct, mai jos.

Harta 24 - Serviciile rezidențiale pentru copiii cu și fără dizabilități din sistemul de protecție specială (inclusiv pentru copiii străzii și tinerii în dificultate) din București, în noiembrie 2019

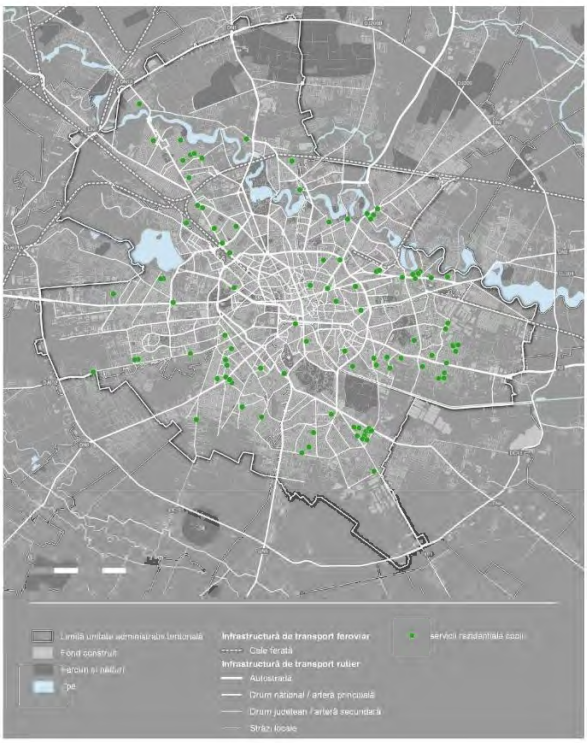

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU. Harta include toate tipurile de servicii rezidențiale analizate în această secțiune.

Copiii pot intra în mai multe moduri în sistemul de protecție specială, dar în situațiile de risc iminent, în special cele legate de abuz asupra copilului, specialiștii DGASPC trebuie să asigure primirea copilului

în regim de urgență.[703] În acest scop, în fiecare sector, DGASPC a dezvoltat un centru de primire în regim de urgență (CPRU),[704] cu o capacitate care variază între 15 și 50 de locuri și o capacitate totală la nivelul municipiului de aproximativ 200 de locuri.

La serviciile rezidențiale prezentate anterior se adaugă și alte servicii rezidențiale precum cele pentru copiii cu dizabilități, pentru copiii străzii sau pentru tineri în dificultate, care sunt discutate mai jos și sunt ilustrate în Harta 24. Distribuția lor pe hartă reflectă, pe de o parte, gruparea acestor servicii în ”cuiburi” și pe de altă parte, poziționarea lor relativ periferică, ca o centură marginală în cadrul orașului.

În toate sectoarele au fost dezvoltate și servicii de tip familial (plasament la familii, asistență maternală profesionistă). Astfel, DGASPC-urile de sector, finanţate de bugetul de stat şi de consiliile locale ale sectoarelor, reprezintă în București (ca și în întreaga țară) atât principalul furnizor, cât şi principalul contractant de servicii sociale specializate.

Resursele umane de care dispun cele șase DGASPC-uri de sector pentru protecția copilului au crescut în perioada 2013-2017, de la 3.601 la 4.203 angajați în total, ca apoi să se reducă la 3.967 la finele lunii septembrie 2019.[705]

Structura personalului de protecția copilului în municipiul București diferă de cea de la nivel național. Astfel, în București, personalul DGASPC în serviciile de asistență maternală (AMP) deține o pondere mult mai mică în total personal, în fapt egală cu minimul pe țară (doar 13% față de 35% la nivel național).[706] Iar ponderea este chiar și mai mică (sub 10% din total personal DGASPC) în sectoarele 2 și 6, pentru că DGASPC-urile din Capitală colaborează cu județele apropriate (precum Ilfov, Ialomița sau Giurgiu) cu privire la serviciile de AMP. Spre exemplu, Raportul anual de activitate[707] al DGASPC sector 1 arată că peste 68% din totalul de copii plasați la AMP se aflau în județele limitrofe.[708]

Faptul că rețeaua de AMP este atât de restrânsă în București nu este totuși surprinzător ținând cont de dificultățile de recrutare a unor persoane dornice să fie ”părinți de profesie” în contextul unui oraș mare. Cu atât mai mult dat fiind faptul că salariul unui AMP, deși atractiv raportat la salariul mediu pe economie, își pierde atractivitatea în contextul municipiului București.[709]

O notă importantă: nu doar asistența maternală este puțin dezvoltată în București, ci și plasamentele familiale, care constituie al doilea tip de servicii familiale de protecție specială a copilului. Motivul principal stă în faptul că plasamentele familiale se dispun de către o instanță judecătorească, ori în București (spre deosebire de restul țării) în baza unor evaluări realizate de DGASPC. Conform reprezentanților DGASPC,[710] în București judecătoriile sunt mai reținute, căci este dificil să găsești familii (rude sau nerude) dornice să ia un copil în îngrijire, care să dețină în locuință spațiu suficient în acest scop și pentru care să probezi faptul că prezintă garanții materiale și morale, în concordanță cu reglementările în vigoare.

---

[703] Spre exemplu, la nivelul țării, cazurile plasate în regim de urgență au reprezentat 42% din total intrări ale copiilor în sistemul de protecție specială (în noiembrie-decembrie 2014). Sursa: Stănculescu et al. (2016: 43).

[704] CPRU este un serviciu rezidențial în care copiii sunt plasați temporar până la instituirea unei măsuri de protecție specială.

[705] În 2019 față de 2013, creșterea personalului angajat de DGASPC a fost mai mare în București decât în restul țării.

[706] Mai mult, personalul DGASPC angajat în servicii de AMP a scăzut între 2013 și septembrie 2019 în mai mare măsură în București decât la nivel național.

[707] DGASPC sector 1 (2020: 16-17).

[708] Din totalul de 122 de copii aflați în asistență maternală la finele anului 2019: 39 copii erau plasați la AMP domiciliați în sectorul 1, 2 copii erau la AMP domiciliați în sectorul 6, 7 copii la AMP din sectorul 2, 14 copii se aflau la AMP din sectorul Ilfov, 46 copii erau plasați la AMP în județul Ialomița, iar 23 copii erau la AMP din județul Giurgiu.

[709] În 2020, un asistent maternal câştigă, în medie, 2400 lei pe lună, la care se adaugă 600 de lei alocaţia de plasament a copilului, care creşte cu 50 la sută dacă este vorba despre un copil cu nevoi speciale, plus 300 de lei alocaţia de stat.

[710] Consultările SIDU pe servicii sociale, martie 2020.

Tabel 24 - Personalul angajat de DGASPC pentru protecția copilului, în București, pe tipuri de servicii și pe sectoare, la 30 iunie 2019

	Număr de angajați						% în total angajați			
	Aparat propriu	Asistenţi maternali profesionişti	Centre de plasament	Alte servicii	Total		AMP	CP	Alte	Total
România	**4595**	**11340**	**12425**	**4102**	**32462**		**35**	**38**	**13**	**100**
Bucureşti	**718**	**508**	**1216**	**1475**	**3917**		**13**	**31**	**38**	**100**
Sector 1	85	106	274	317	782		14	35	41	100
Sector 2	170	63	294	112	639		10	46	18	100
Sector 3	54	85	30	255	424		20	7	60	100
Sector 4	108	104	213	155	580		18	37	27	100
Sector 5	95	92	258	214	659		14	39	32	100
Sector 6	206	58	147	422	833		7	18	51	100
(%)										
România	14.2	34.9	38.3	12.6	100					
Bucureşti	18.3	13.0	31.0	37.7	100					

Sursa: ANPDCA, www.copii.ro, conform datelor raportate de DGASPC-uri.

Datele privind angajații în „centre de plasament" și „alte servicii" din Tabelul 24 trebuie interpretate cu prudență, dată fiind absența unei definiții clare și aplicabile unitar la nivel național, ceea ce face ca fiecare DGASPC să interpreteze diferit serviciile pe care le ia în considerare sau nu.[711] Cert este că datele privind personalul nu par să fie corelate cu datele privind numărul de servicii rezidențiale (centre de plasament sau nu) sau de prevenire din fiecare sector, și nici cu numărul de copii. Spre exemplu, în Sectorul 3 sunt raportați 110 copii în servicii rezidențiale publice (Tabel 23), 8 AP, 3 CTF și un CP publice (Figura 61) și un CPRU,[712] dar în total doar 30 de angajați în centre de plasament și 255 în alte servicii. În contrast, DGASPC Sectorul 4, cu 133 de copii în servicii rezidențiale publice (Tabel 22), 16 CTF și un CP publice (Figura 61) precum și un CPRU, raportează un total doar 213 de angajați în centre de plasament și 155 în alte servicii.

Numărul de personal angajat de DGASPC-urile de sector variază foarte mult, de la un minim de 424 angajați în Sectorul 3, la un maxim de 833 persoane în Sectorul 6. Diferențele între sectoare cu privire la numărul de angajați DGASPC sunt mult mai mari decât cele referitoare la numărul de copii în protecție specială. Astfel, analiza comparativă a Tabelelor 23 și 24 arată că prin raportarea[713] personalului DGASPC (altul decât AMP) la copiii aflați în servicii rezidențiale publice se obțin valori care variază de la 2,1 (în Sectorul 2) , la 3,1 (în Sectorul 3), 3,6 (în Sectorul 4), 3,9-4,1 (în sectoarele 5 și 1), respectiv un maxim de 5 (în Sectorul 6). Cu alte cuvinte, unui copil în protecție specială din Sectorul 2 îi corespund 2 angajați ai DGASPC în aparatul propriu, centre de plasament sau alte servicii. Spre deosebire, în Sectorul 6, unui copil îi corespund 5 astfel de angajați DGASPC în protecția copilului.

[711] Banca Mondială (2017).

[712] În sector există și alte servicii rezidențiale, dar acest exemplu care se limitează doar la serviciile discutate deja în această secțiune.

[713] Raportul l-am calculat folosind coloanele 1, 3 și 4 (însumate) din Tabelul 24 cu privire la personalul DGASPC și coloana 4 (copii în servicii rezidențiale publice) din Tabelul 23 cu privire la numărul de copii în protecție specială. Deci, asistența maternală (AMP) este exclusă din calcul (atât cu privire lapersonal, cât și la copii). Celelalte categorii de copii din Tabelul 23 nu sunt considerate pentru că nu sunt îngrijite de angajați DGASPC.

Cel puțin teoretic, valorile mai mari ale acestui raport angajați per copil în protecție specială arată că, în sectorul respectiv: (i) fie sunt mai mulți copii cu dizabilități (căci acești au norme de personal mai mari); (ii) fie DGASPC a dezvoltat un număr mai mare servicii sau servicii cu capacitate mai mare adresate copiilor din comunitate (și nu neapărat celor din protecție specială), precum serviciile de prevenire sau cele pentru copiii cu dizabilități, copiii străzii, tineri în dificultate. Analiza serviciilor prezentată în acest capitol, precum și organigramele celor șase DGASPC-uri de sector arată, de altfel, că fiecare dintre acestea au dezvoltat o multitudine de servicii adresate atât copiilor din comunitate, cât și celor din sistemul de protecție specială.

În această cheie, municipiul București are o valoare a raportului angajați DGASPC per copil în protecție specială de 3,5 față de 1,6 media națională. Valoarea raportului variază între sectoare de la un minim de 2,1 în sectorul 2 la 3,1 în sector 3, 3,6 în sector 4, 3,9 în sectorul 5, 4,1 în sectorul 1, respectiv un maxim de peste 5 în sectorul 6. Prin urmare, oferta de servicii de prevenire a separării și de protecție a copiilor separați de părinți este în București semnificativ mai mare și mai diversă prin comparație cu media națională.

Grupurile de copii cu risc de instituționalizare mai mare decât media sunt: (i) copiii cu dizabilități și cu întârzieri de dezvoltare; (ii) bebelușii de 0-12 luni născuți prematur și/sau subponderali; (iii) copiii cu vârste între 6 și 17 ani cu cerințe educaționale speciale și (iv) copiii cu vârste între 7 și 17 ani cu probleme comportamentale, printre care (a) copiii cu părinți plecați în străinătate, (b) Copiii abuzați, exploatați sau supuși exploatării, (c) copiii străzii, (d) copiii în conflict cu legea. Fiecare dintre aceste grupuri vulnerabile sunt analizate în continuare.

(i)

Copiii cu dizabilităţi[714] reprezintă o proporţie semnificativă (aproape 29%) în totalul copiilor din sistemul de protecţie a copilului din țară. Proporţia copiilor cu dizabilităţi creşte progresiv de la aproximativ 6% dintre copiii sub 1 an, la peste 43% în cazul tinerilor de 18-26 ani (și peste). Date recente privind copiii cu dizabilități care se află în sistemul de protecție specială în București nu sunt disponibile. În mod similar modelului național, aceștia sunt predominant plasați în servicii rezidențiale, cu precădere în centre de plasament sau CTF-uri.[715]

Serviciile rezidențiale pentru copii cu dizabilități identificate în 2019 numără 13 unități, dintre care doar una privată[716] și celelalte 12 publice (incluse în Harta 24). Per total, la nivelul Capitalei, sunt disponibile servicii rezidențiale pentru aproape 450 copii cu dizabilități cu măsură de protecție specială. Cele mai multe dintre aceste servicii sociale se găsesc în sectoarele 1 și 6, după cum urmează:

- În Sectorul 1, funcționează Casa "Sf. Ștefan", cu o capacitate de 30 de locuri, și un Complex social de servicii pentru copiii și tinerii cu afecțiuni neuropsihiatrice care cuprinde 4 Module Pavilionare de Recuperare şi Reabilitare Neuropsihiatrică, fiecare cu o capacitate de câte 19 locuri.
- În Sectorul 6, Complexul de Servicii Sociale pentru Copii cu Dizabilităţii "Istru" cuprinde: un centru respiro[717] cu o capacitate de 25 de locuri, alături de două CTF-uri pentru copii cu dizabilități înființate de DGASPC în parteneriat cu HHC, fiecare cu câte 12 locuri. Pe lângă aceste trei unități, funcționează și un centru mare pentru copii cu dizabilități (”Domnița Bălașa”) care oferă servicii pentru 80 de copii în regim intern și 87 în regim de zi.

[714] Date din studiul asupra sistemului național de protecție a copilului, realizat de Banca Mondială, ANPDCA și UNICEF, Stănculescu et al. (2016).

[715] Consultările SIDU pe servicii sociale cu DGASPC-urile de sector și DGASMB, martie 2020.

[716] Centrul specializat pentru copii cu dizabilități profunde Sf. Margareta al Fundaţiei „Copii în Dificultate”.

[717] Acest centru oferă cazare, masă asistență medicală și consiliere pe perioada anului școlar pentru copiii cu dizabilități ai Școlii Gimnaziale Constantin Păunescu.

- În Sectorul 2, pe lângă centrul privat menționat anterior, DGASPC gestionează o unitate de 16 apartamente pentru copii cu dizabilități (cu un număr total de 96 de locuri) și un centru cu o capacitate de 55 locuri.
- În fine, în Sectorul 5, există un centru pentru copii cu dizabilități de 30 de locuri, iar în sectoarele 3 și 4 nu au fost raportate servicii rezidențiale pentru copiii cu dizabilități.

Din nou subliniem nevoia de a dezvolta servicii pentru copiii cu dizabilități din comunitate, tocmai pentru a preveni separarea acestora de familie pe motiv că familia nu mai are resursele sau posibilitatea de a asigura îngrijirea corespunzătoare a acestora. La acest moment, toate tipurile de servicii lipsesc sau sunt insuficiente, de la educație incluzivă, la centre de zi (inclusiv *afterschool*), respiro, de criză sau de recuperare, iar accesibilizarea este deficitară.

(ii)

Copiii născuți prematur sau subponderali sau cu afecțiuni medicale grave prezintă și un risc de două ori mai mare să fie părăsiți imediat după naștere în spital, prin comparație cu un copil născut sănătos.[718] În fapt, în România, unul din fiecare patru copii din sistemul de protecție specială a fost părăsit în maternitate. Cei mai mulți copii prematuri şi/ sau subponderali sunt născuţi de mame adolescente şi/ sau de mame din categoriile socio-economice defavorizate şi/ sau de etnie romă, de cele cu un nivel redus de educaţie şi de cele care locuiesc în mediul rural. Mamele din aceste categorii fie nu apelează la serviciile de îngrijire prenatală, fie le utilizează inadecvat, în timp ce 40% dintre femeile care nasc prematur nu beneficiază de consultaţii prenatale sistematice sau regulate.[719]

Numărul copiilor părăsiți la nivelul țării, în matenități și alte unități sanitare, a fost de 342 copii în perioada ianuarie-iunie 2019.[720] Conform datelor raportate de DGASPC-urile de sector, în București, un număr de 19 copii au fost părăsiți în maternitate în 2017, respectiv 12 cazuri în 2018.[721] Acest număr mic de cazuri este rezultatul faptului că toate DGASPC-urile de sector desfășoară activități de prevenire a separării copilului pentru copii părăsiți sau la risc de părăsire în unitățile sanitare. În plus, toate au dezvoltat servicii de tip familial (plasamente familiale, asistență maternală profesională, centre maternale) pentru a prelua eventualele cazuri de copii părăsiți în unități sanitare, în cazul în care reîntoarcerea în familie nu are succes. Spre exemplu, Raportul anual de activitate[722] al DGASPC sector 1 arată că de-a lungul anului 2019, Biroul Prevenire şi Intervenţie în Situaţia Părăsirii Copilului în Maternităţi a intervenit în 262 de cazuri, în urma sesizărilor din maternităţi şi spitale de pediatrie.[723] Marea majoritate a acestor cazuri (184) au fost rezolvate prin reintegrarea copiilor în familia biologică.[724]

Cu privire la serviciile private, în anul 2019, a fost înființată Asociația Blondie în București, prima asociație din România pentru copiii abandonați în spitale, care în cadrul unei strategii în șase pași,[725] își propune printre altele înființarea unui Centru de consiliere pentru mamele copiilor cu afecțiuni grave, cu rol de prevenire a separării, și un Centru de tranziție pentru copiii cu afecțiuni grave care nu

[718] Prematuritatea şi complicaţiile asociate acesteia reprezintă și cauza a peste jumătate dintre decesele neonatale din România.

[719] Stativa şi Stoicescu (2011).

[720] Dintre aceștia, majoritatea (146) au fost reîntorși în familie sau (153) plasați în servicii de tip familial.

[721] Petrescu (coord.) (2019: 21). Cazurile au fost raportate de DGASPC-urile din sectoarele 1, 2 și 4. Oricum, spre exemplu Raportul anual de activitate din anul 2018 al DGASPC sector 4 furnizează alte date, și anume 6 nou-născuți părăsiți în maternitățile de pe raza sectorului 4 de-a lungul anului, dintre care 2 au fost reintegrați în familia biologică și 4 au fost plasați la asistenți maternali profesioniști (DGASPC sector 4, 2019: 16). Spre deosebire, în raportul citat, DGASPC sector 4 figurează cu un singur caz în anul 2018.

[722] DGASPC sector 1 (2020: 14-15). Cazurile se distribuie între sectoare astfel: în sectorul 1, 2 cazuri, în 2017, respectiv 3 cazuri, în 2018; în sectorul 2, 16 cazuri, în 2017, și 8 cazuri, în 2018; în sectorul 4, câte un caz în 2017, respectiv 2018.

[723] Cele mai multe sesizări au fost înaintate de IOMC Polizu (167 de cazuri) și de Spitalul Filantropia (60 de cazuri).

[724] Un număr mic (5) de copii au fost plasați împreună cu mama în centre maternale sau (7) au fost separați de familie, fiind plasați în asistență maternală profesionistă. Celelalte cazuri au fost clasate sau erau încă în lucru la finalul anului.

[725] Detalii sunt disponibile la adresa: https://asociatia-blondie.ro/

mai necesită internare, dar care încă mai au nevoie de îngrijire medicală pe care mama nu poate să o acorde din lipsa condițiilor.

(iii)

Cei mai mulți **copiii cu cerințe educaționale speciale** (CES)[726] trăiesc în familii, dar sunt numeroși și printre copiii din sistemul de protecție specială, mai ales printre cei cu dizabilități. Copiii, elevii și tinerii cu CES pot fi școlarizați în unități de învățământ special sau prin integrare în învățământul de masă, în cadrul unor grupe/clase de învățământ special sau individual. Oricum, copiii cu CES școlarizați beneficiază de asistență socială care constă în alocație zilnică de hrană, rechizite școlare, cazarmament, îmbrăcăminte și încălțăminte în cuantum egal cu cel al copiilor aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centre de asistare pentru copiii cu CES ale DGASPC.[727]

Tabel 25 - Unitățile de învățământ special și copiii cu CES în învățământ special din București, pe sectoare

	Număr de unități de învățământ special cu ...							Număr elevi cu CES		2019 % 2009
	S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	București	2008-2009	2018-2019	
Grădinițe speciale	1						1	68	47	69
Școli gimnaziale speciale	4	3	1	3	1	1	13	2165	1945	90
Școli profesionale speciale		2				1	3	814	597	73
Licee tehnologice speciale		2					2	471	444	94
Total	5	7	1	3	1	2	19	3518	3033	86

Sursa: ISMB.

În total, în municipiul București, datele ISMB și MEN indică pentru anul școlar 2018-2019 un număr total de 5.095 copii cu CES înscriși fie în învățământul special, fie în învățământ integrat în școlile de masă.

În mod tradițional, România a organizat serviciile de învățământ special pentru copiii cu dificultăți de învățare în școli specializate (*învățământ special*). Însă, începând cu 1998, au fost implementate o serie de măsuri în vederea integrării acestor copii în învățământul de masă. Prin urmare, la nivelul țării, numărul total de unități de învățământ special și numărul de elevi înscriși în acestea a scăzut continuu.[728]

În municipiul București, învățământul special este încă bine reprezentat, cu un total de 19 unități pe toate nivelurile de învățământ preuniversitar, așa cum arată Tabelul 25[729] Însă, similar tendinței generale, numărul de elevi din învățământul special a scăzut. În contrast, numărul de copii cu CES integrați în învățământul de masă a crescut. Spre exemplu, pentru anul școlar 2017-2018, MEN raporta în București un număr de 1.525 copii cu CES integrați în învățământul de masă, număr care a crescut

7
[726] Ordin 5574 din 7 octombrie 2011: *Cerințele educaționale speciale* se referă la necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe/ dizabilități sau tulburări/ dificultăți de învățare ori de altă natură, precum și o asistență complexă (medicală, socială, educațională etc.).

[727] Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, art. 48 alin. (3) și art. 51 alin. (2).

[728] MEN (2015: 29).

[729] Grădinița specială și o școală gimnazială din sectorul 1 și școala profesională din sectorul 6 sunt pentru copii cu deficiențe de auz. O școală gimnazială specială din sectorul 2 este pentru copii cu deficiențe de vedere.

la 2.062 în anul școlar 2018-2019.[730] Corespunzător, a crescut și numărul unităților de învățământ care au alcătuit grupe/ clase de învățământ integrat (11 grădinițe, 15 școli, 5 școli profesionale și 2 licee, în anul școlar 2019-2020).[731]

Servicii educaționale de sprijin,[732] precum și de consiliere și orientare profesională au fost dezvoltate în toate județele țării atât pentru copiii cu CES, cât și cu rol de prevenire a abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, pentru toate grupurile vulnerabile de copii, inclusiv pentru cei din sistemul de protecție specială. În București, CMBRAE are în subordine:[733]

- 8 cabinete logopedice interșcolare cu 38 posturi de profesori logoped care deservesc 309 unități de învățământ de masă (124 grădinițe, 157 școli primare și 28 licee și școli profesionale)
- cabinete de asistență psihopedagogică cu 206 posturi de profesori consilieri școlari care furnizează servicii către copii, elevii și tinerii din 353 unități de învățământ preuniversitar de masă (105 grădinițe, 154 școli gimnaziale și 94 licee și școli profesionale). Numărul de consilieri școlari este insuficient în întreaga țară - 1 consilier/800 elevi,[734] însă în București este chiar mai redus 1 consilier/1.300 elevi pe an, cu extreme precum Școala 195 din sectorul 3 unde raportul este de 1 consilier/2.504 elevi.

În plus, copiii și tinerii cu CES integrați în învățământul de masă beneficiază de suport educațional prin cadre didactice de sprijin și itinerante. În București, în anul școlar 2018-2019 au fost 115 posturi de profesori itineranți și de sprijin, în creștere față de 84 posturi în anul școlar 2017-2018.[735]

(iv)

Tulburările de comportament sunt asociate cu adolescența și cu o serie de factori precum absența părinților, neglijarea, abuzul, exploatarea copilului, violență domestică, consumul de substanțe (inclusiv consumul excesiv de alcool), comportamente promiscue sau antisociale ale părinților sau ale adulți din familie. Această secțiune prezintă date privind grupurile vulnerabile de copii la risc de separare de familie din motive legate de factorii menționați anterior.

(a) **Copiii cu părinți plecați la muncă în străinătate**

Plecarea părinților la muncă în străinătate devine o cauză a separării doar dacă ia forma abuzului sau neglijării copilului de către părinți, în situații precum: părinții uită de copiii pe care i-au lăsat acasă, comunicarea cu copiii rămași acasă încetează, nu există aranjamente clare, agreate, pentru îngrijirea copiilor rămași acasă. Chiar dacă nu se ajunge la separarea copiilor de familie, plecarea părinților poate avea diverse efecte negative asupra dezvoltării copilului, mai ales dacă lipsesc ambii părinți sau unicul părinte, precum și în cazurile de despărțire pe perioade îndelungate. Astfel de efecte includ deteriorarea relației cu părintele sau îngrijitorul de acasă (mai ales în cazul adolescenților îngrijiți de bunici), simptome de deprimare, consumul de substanțe interzise minorilor (tutun, alcool), comportamente care duc la avertizări din partea școlii sau chiar la probleme cu poliția.[736]

---

[730] MEN (2018).

[731] Vezi și http://ismb.edu.ro/index.php/documente/idi/2017/23_B_Contestatii_21_07_2017.pdf

[732] Serviciile Educaţionale de Sprijin din cadrul CJRAE/CMBRAE asigură: (a) Întocmirea/revizuirea adaptării curriculare, a planului de intervenţie personalizat, în colaborare cu cadrul didactic de la clasă; (b) Asistenţă educaţională şi terapeutic-recuperatorie pentru copiii/elevii cu CES integraţi în unităţile de învăţământ de masă; (c) Compensare prin terapii specifice pentru copiii/elevii cu dificultăţi de învăţare, dificultăţi de dezvoltare, dificultăţi de adaptare, tulburări de comportament, deficienţe mentale, fizice și neuromotorii, deficiențe senzoriale etc.; (d) Informarea şi consilierea familiilor copiilor cu CES cu privire la problematica educaţiei copiilor lor; (e) Informarea și consilierea personalului didactic în domeniul educaţiei incluzive.

[733] CMBRAE (2019) Raport de activitate 2018-2019 și organigrama 2019-2020.

[734] Banca Mondială (2019). Spre comparație, Asociația Consilierilor Școlari din Statele Unite ale Americii recomandă un raport de 1 consilier/250 elevi.

[735] Conform normelor în vigoare, un profesor de sprijin/ itinerant este normat la 8-12 copii.

[736] Toth et al. (2007).

Figura 62 - Cazurile raportate de copii cu unul sau ambii părinți plecați la muncă în străinătate, în București, pe sectoare, la 30 iunie (număr)

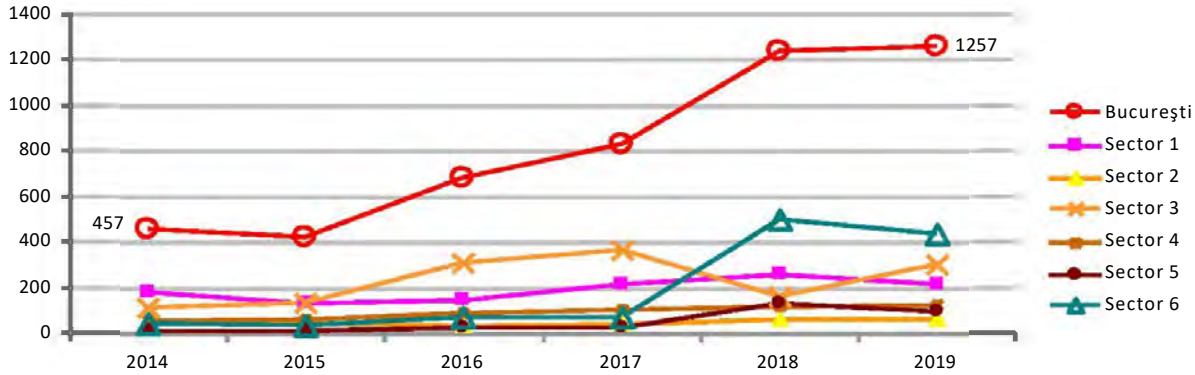

Sursa: ANPDCA, www.copii.ro, conform datelor raportate de DGASPC-uri.

În perioada 2014-2019, numărul de cazuri raportate de copii cu părinți plecați la muncă în străinătate a crescut ușor în România și în mult mai mare măsură în București (de aproape trei ori).[737] Diferențele între sectoare sunt importante, aproape 75% dintre cazurile raportate în capitală provenind din sectoarele 6, 3, respectiv 1. Ca și structură, municipiul București nu diferă de celelalte județe ale țării, aproape 70% dintre acești copiii având un singur părinte plecat în străinătate și 30% fiind fără ambii părinți/ părintele unic.

(b) **Copiii abuzați, exploatați sau supuși exploatării**

Abuzul, neglijarea sau exploatarea copilului reprezintă cel mai frecvent motiv de separare a copiilor de familie din România. Deși interzisă prin lege încă din 2004, violența împotriva copilului, este încă răspândită. Copiii se confruntă cu toate tipurile de violenţă din partea adulților care au grijă de ei, neglijare, abuz fizic, verbal și/sau psihologic, atât în familie, cât și la școală.[738]

Conform statisticilor oficiale ANPDCA, în ultimii ani se observă o creștere a cazurilor raportate privind violența împotriva copiilor, pentru perioada 2014-2018. Bucureștiul urmează tendința națională. Figura 63 arată că numărul de cazuri raportate la nivelul Capitalei a crescut, dar cu mari diferențe între sectoare. Astfel, mai mult de 60% din toate cazurile raportate provin din Sectorul 2, urmat de Sectorul 6 cu aproximativ 17% din total. Celelalte sectoare sunt mult în urmă, caz aparte fiind Sectorul 3 cu doar 14 cazuri raportate în 2018 și o tendință descendentă între 2015 și 2018. O posibilă explicație vine din faptul că în Sectorul 2 funcționează și Telefonul Copilului, iar DGASPC Sector 2 asigură și protecția specială pentru copii repatriați. Cu alte cuvinte, cel mai probabil, Sectorul 2 figurează cu mai multe cazuri pentru că le identifică și le raportează și nu neapărat pentru că fenomenul ar fi mai răspândit decât în celelalte sectoare.

[737] Creșterea bruscă a cazurilor începând cu anul 2017 se explică prin implementarea unui nou sistem de monitorizare prin care DGASPC-urile solicită date școlilor, verifică aceste date și le raportează trimestrial.

[738] Grădinaru și Stănculeanu (2013); UNICEF (2014).

Figura 63 - Cazuri confirmate de abuz, neglijare, exploatare asupra copilului în București, pe sectoare (număr)

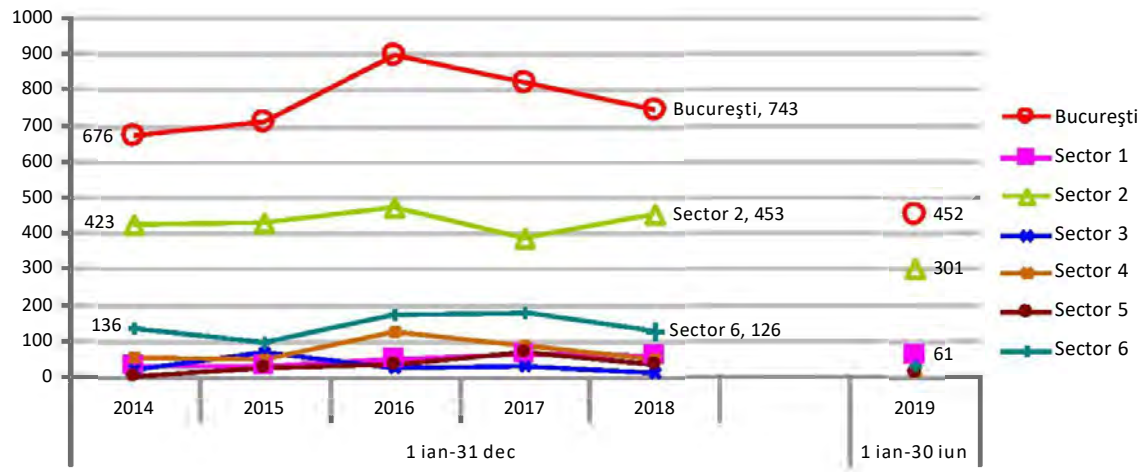

Sursa: ANPDCA, www.copii.ro, conform datelor raportate de DGASPC-uri.

Bucureștiul diferă substanțial față de țară cu privire la structura cazurilor raportate pe tipuri de violență asupra copilului. Astfel, în București, sunt mult mai frecvent raportate cazurile de abuz emoțional (30% din total față de 13% la nivel național), abuz fizic (18% față de 9%) și exploatare prin muncă a copilului (17% față de 2%). Spre deosebire, cazurile de neglijare a copilului, deși predomină printre cazurile raportate, sunt mult mai slab reprezentate în București față de restul țării (doar 31% prin comparație cu 70% media națională). Există diferențe de raportare a cazurilor și între sectoare. În timp ce sectoarele 1, 2 și 6 respectă modelul bucureștean prezentat anterior, sectoarele 3, 4 și 5 sunt mai degrabă apropiate de modelul național.

Cele mai multe cazuri de violență împotriva copilului au loc în familie, după cum arată datele ANPDCA. Însă și violența în școli devine tot mai îngrijorătoare. Conform datelor ISMB, în anul școlar 2017-2018, au fost înregistrate în unitățile școlare din București un număr de 326 acte de violență, în urma cărora au fost sancționați 1.206 elevi. Peste două treimi dintre acestea au fost din categoria atac la persoană, și anume violențe fizice (ușoare sau grave) și amenințări repetate.Datele studiului sociologic național publicat de Asociația Telefonul Copilului indică o situație și mai gravă: 72% dintre elevii din România sunt victime ale abuzului de tip bullying.[739]

(c) **Copiii străzii**

Cele mai recente date, din trimestrul I din 2016 raportează un număr de 60 de copiii ai străzii, din care 48 trăiau în stradă cu familia, 5 trăiau în stradă fără familie și 7 munceau în stradă și reveneau seara în familie.[740] Acești copii au fost raportați de DGASPC-urile din Sectorul 5 (32), Sectorul 4 (15) și Sectorul 1 (13).

Conform specialiștilor participanți la consultările SIDU pe servicii sociale (din martie 2020), numărul de copii ai străzii s-a redus drastic în ultimii ani. Spre exemplu, DGASPC sector 4 a declarat că a inchis adăpostul pentru copiii străzii pentru că nu a mai avut beneficiari. În prezent, predomină fenomenele de prostituție, trafic și muncă a copiilor în stradă, dar acești copii au o familie la care se întorc seara. Conform unui studiu recent,[741] în 2017, un număr de 138 de copii au ajuns în atenția DGASPC-urilor de sector pe motiv de muncă în stradă și cerșit. Acest număr a scăzut la 113 în 2018. Diferențele între

[739] http://www.telefonulcopilului.ro/

[740] DGASMB (2017) conform datelor raportate de DGASPC-urile de sector.

[741] Petrescu (coord.) (2019: 21). Date raportate de DGASPC-urile din toate sectoarele fără sectorul 2.

sectoare sunt marcante, de la un singur caz raportat în sectoarele 4 și 5, la circa 10 cazuri în sectorul 1, respectiv peste 100 de cazuri în sectorul 2.

În 2019, echipa SIDU a identificat însă 9 servicii pentru copiii străzi, atât publice (5), cât și private (4), distribuite în toate sectoarele, mai puțin în Sectorul 6 (vezi Harta 24 și lista în Anexa 10). În Sectorul 1, DGASPC a creat un centru de primire în regim de urgență pentru copiii străzii (cu 70 de locuri), iar o asociație a dezvoltat un centru cu module de tip familial cu o capacitate de 16 locuri. În Sectorul 2, DGASPC dispune de un birou de asistență socială stradală și a dezvoltat un adăpost (cu 18 locuri), iar o fundație oferă servicii pentru copiii străzii într-un centru de zi. În Sectorul 3, DGASPC gestionează un centru de primire în regim de urgență (cu 15 locuri) și un adăpost de zi și de noapte (cu 10 locuri). În Sectorul 4, două ONG-uri furnizează servicii de centru de zi, suport și îmbrăcăminte. În Sectorul 5, funcționează un adăpost de noapte și de zi pentru copiii străzii, aflat în subordinea DGASPC.

(d) **Copiii în conflict cu legea**

La nivelul României, numărul de copii care au săvârșit o faptă penală a scăzut din 2014 în 2017, după care a reînceput să crească. Evoluțiile înregistrate în Municipiul București au urmat aceeași curbă. Astfel, la nivelul Capitalei au fost înregistrați 226 de copii care au săvârșit o faptă penală, în 2014, număr care a scăzut monoton până la 98 de cazuri, în 2017, apoi a urcat la 153, de-a lungul anului 2018, pentru ca în primele șase lunii ale anului 2019 să ajungă deja la 80.

Figura 64 - Copiii care au săvârșit o faptă penală și răspund penal sau nu, în București și în țară (număr)

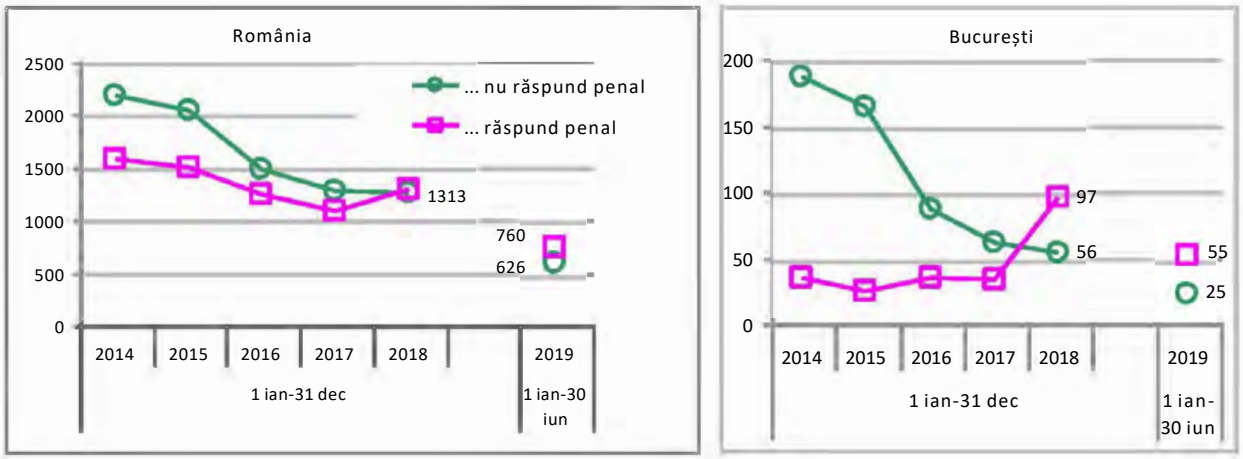

Sursa: ANPDCA, www.copii.ro, conform datelor raportate de DGASPC-uri.

Tendința generală este rezultanta a două evoluții contradictorii, așa cum arată Figura 64. În timp ce numărul de copii care au săvârșit o faptă penală care răspund penal crește, cea a copiilor care nu răspund penal scade. Este posibil ca această tendință să fie legată de vârstele celor care au comis infracțiunile, căci copiii începând cu 16 ani răspund penal, spre deosebire de cei sub 14 ani și cei de 14-16 ani pentru care este stabilită prin lege o prezumție relativă de lipsă a discernământului.

Atât în București cât și în toată țara, în 2019, furtul a fost fapta săvârșită de cei mai mulți copiii atât dintre cei care răspund penal (64%), cât și dintre cei care nu răspund penal (52%). Tâlhăria a fost fapta mai frecventă printre copiii care răspund penal (11%),[742] pe când vătămarea corporală și alte fapte (decât furt, tâlhărie, omor, prostituție, vătămare corporală sau viol) au fost mai răspândite printre copiii care nu răspund penal.[743]

7

7[42] Dar și 8% dintre copiii care nu răspund au fost implicați în tâlhărie.

[43] În același timp, și dintre copiii care răspund penal 4% sunt cazuri de vătămare corporală și 18% sunt alte fapte.

Diferențe semnificative sunt raportate între sectoare. La 30 iunie 2019, jumătate din toate cazurile de copii care au săvârșit o faptă penală proveneau din Sectorul 2 (40, dintre care 34 răspund penal). Urmau sectoarele 4 și 1 cu 18, respectiv 13 cazuri (din care 9, respectiv 10 răspund penal). Doar câteva cazuri erau raportate în sectoarele 3 și 5, și niciun caz în Sectorul 6. Oricum, ceea ce este comun tuturor sectoarelor (și întregii țări) constă încă în absența unei legislații uniforme care să oblige organele de cercetare penală să comunice către autorităţile pentru protecţia copilului cazurile copiilor cercetaţi pentru activităţi de tip infracţional. În consecință, deși servicii de supraveghere specializată au fost dezvoltate de toate DGASPC-urile, doar o parte dintre copiii care nu răspund penal au acces la servicii de asistenţă specializată și adesea primesc serviciile cu întârziere, eficienţa intervenţiei fiind prin urmare scăzută.[744]

TINERII ÎN SITUAȚII DE DIFICULTATE

Studiul asupra sistemului național de protecție a copilului, realizat de Banca Mondială, ANPDCA și UNICEF,[745] a pus în evidență faptul că în sistem sunt fete şi băieţi de toate vârstele. Majoritatea copiilor plasaţi în grija serviciilor de protecţie a copilului au vârste cuprinse între 10 şi 17 ani. Această grupă de vârstă reprezintă peste jumătate dintre copiii din sistem (56%), iar numărul total şi ponderea lor au crescut în mod constant în ultimii ani. Tinerii de minim 18 ani, care sunt studenţi la zi (sau în alte situaţii speciale), pot beneficia la rândul lor de protecţie în familia unui asistent maternal sau într-un centru de tip rezidenţial până la vârsta de 26 de ani. La nivelul țării, tinerii de 18 ani și peste reprezintă un procent semnificativ, respectiv 12%.

Tinerii care părăsesc sistemul de protecție specială au riscuri multiple de a se susține independent (de la locuință la loc de muncă sau la întemeierea unei familii) din cauza lipsei suportului din partea familiei. În a doua jumătate a anului 2019, echipa SIDU a identificat în București un număr de 12 servicii sociale care oferă sprijin acestor tineri și, mai general, tinerilor în situații de dificultate (incluse în Harta 24). Dintre acestea, 8 sunt publice și 4 sunt gestionate de ONG-uri. Cele 8 unități publice aparțin de DGASPC Sector 3 și sunt apartamente destinate tinerilor cu vârste peste 18 ani, organizate într-un centru de integrare socio-profesională, cu o capacitate totală de 48 locuri și un grad de ocupare de 42% (în vara 2019). Serviciile private se găseau în Sectorul 1 și Sectorul 6 .În Sectorul 1 funcționau un centru reședință pentru tineri (cu 75 locuri) și o casă pentru tinere fete (de 7 locuri). În Sectorul 6 erau licențiate un centru multifuncțional care oferă susținere pentru integrarea socială și profesională a tinerilor cu vârste între 18 și 26 de ani, care au părăsit sau părăsesc sistemul de protecție (apartament de 4 locuri), și un centru de tranzit (cu 10 locuri).

În sectoarele 2, 4 și 5 în care nu există servicii rezidențiale pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție, DGASPC-urile asigură ajutor celor care solicită suport pentru plata lunară a chiriei, dar această temă este tratată în secțiunea privind locuirea socială.

La acestea se adaugă câteva locuințe protejate destinate tinerilor cu dizabilități care părăsesc sistemul de protecție, precum cele create de Asociația Pro Act Suport (în sectoarele 5 și 6), care oferă și activități de pregătire pentru viața independentă, pe lângă găzduire și sprijin.

Cu privire la sprijinul în găsirea unui loc de muncă, începând din 2018, DGASMB desfășoară proiectul ”O șansă la integrare socială pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului din municipiul București” în cadrul căruia, în baza cererilor depuse de tineri, le acordă acestora consiliere vocațională și acompaniere în vederea angajării în cadrul Companiilor Municipale.[746] Pentru anul 2020, viitorul Centru Municipal Lira (DGASMB) este prevăzut să cuprindă, pe lângă alte servicii, și un centru

[744] https://www.protectiacopilului6.ro/noutati_doc_592_protectia-copiilor-care-au-savarsit-fapte-penale-si-nu-raspund-penal_pg_0.htm
7
7[45] Stănculescu et al. (2016).
[46] H.C.G.M.B. nr.483/23.08.2018

de tranzit pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului și un centru de formare profesională care să le ofere acestora (ca și altor persoane defavorizate) cursuri de calificare.[747]

3.2.3. Serviciile sociale pentru persoane adulte cu dizabilități

În privința protecției și promovării drepturilor persoanelor adulte cu dizabilități, obiectivele specifice din strategiile în domeniul social ale primăriilor de sector, respectiv a PMB (DGASPC, DGASMB) vizează:

- Formarea profesională/ managementul resurselor umane (în Sectorul 1, prin încheierea unor parteneriate public-private pentru formarea asistentului personal și promovarea profesiei de asistent social și lucrător social).
- Promovarea autonomiei personale și a unei vieți independente, prin promovarea accesului la muncă, creșterea gradului de accesibilitate, a autonomiei personale și asigurarea unei vieți independente (Sectorul 5 și municipiul București), asigurarea drepturilor și susținerea integrării sociale și a participării active a persoanelor cu dizabilități (sectoarele 2, 5 și 6 și municipiul București).
- Dezvoltarea generală a serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități - dezvoltarea serviciilor sociale destinate persoanelor adulte cu handicap (Sectorul 1), asigurarea accesului persoanelor adulte cu dizabilități la serviciile oferite de DGASPC (sectoarele 3 și 5) sau incluziunea socială a persoanelor adulte aflate în situații de vulnerabilitate (Sectorul 4).
- Protecția în sistem rezidențial/ alternative la sistemul rezidențial - protecția adultului cu dizabilități în sistem rezidențial (Sectorul 6) sau promovarea și dezvoltarea serviciilor alternative la protecția instituționalizată a persoanelor cu dizabilități (sectoarele 3 și 4).

Conform datelor ANPD/MMJS, la 30 septembrie 2019, un număr de 64.001 **adulți cu încadrare în grad de handicap** erau înregistrați în municipiul București. Numărul de adulți cu dizabilități și proporția acestora în populația totală au crescut în perioada 2015-2019 în toată țara. Creșterea a fost similară în București, dar a început din 2017.

Marea majoritate (99,2%) a adulților cu dizabilități trăiesc în familii. Rata de instituționalizare era în 2019 de doar 0,8% din adulții cu dizabilități din București. Rata nu este doar mică, dar este și mult mai mică decât rata de instituționalizare de la nivel național (2,3%) și cu o tendință descendentă.

7
[47] http://pmb.ro/pmb/comunicate/presa_com.php?msj=7691

Tabel 26 - Adulții cu dizabilități în București și în țară

	România				București			
	Total (număr)	Rata *	% În instituții	% În familii	Total (număr)	Rata *	% În instituții	% În familii
2013	648.223	3,52	2,6	97,4	54.694	3,12	1,0	99,0
2014	678.110	3,47	2,5	97,5	56.087	3,16	0,9	99,1
2015	705.211	3,44	2,5	97,5	57.362	2,94	1,0	99,0
2016	724.480	3,54	2,5	97,5	58.471	3,00	1,1	98,9
2017	734.573	3,59	2,5	97,5	58.103	2,99	1,0	99,0
2018	758.955	3,71	2,4	97,6	61.484	3,19	0,9	99,1
2019 (la 30 sept.)	771.993	3,79	2,3	97,7	64.001	3,29	0,8	99,2
2019 ca % din 2013	119	108	87	100	117	105	81	100

Sursa: MMJS, *Buletinele statistice în domeniul muncii și protecției sociale*. * Calculată la populaţia judeţului conform INS, indicator Populatia României pe localități la 1 ianuarie 2019.

În București, ca și la nivelul țării, peste jumătate dintre adulții cu handicap au un grad accentuat și 36-38% au gradul grav (Tabel 26). Adică, distribuția populației de adulți cu handicap în funcție de grad este asemănătoare în București și la nivel național. Totuși, la nivelul adulților instituționalizați, Bucureștiul face notă aparte. Este mult mai evidentă în București tendința de a instituționaliza persoanele adulte cu un grad grav de handicap. Dacă la nivel național adulții cu un handicap grav reprezintă 41% dintre persoanele instiționalizate, ponderea corespunzătoare în București este de 58%, așa cum arată tabelul de mai jos.

Tabel 27 - Distribuția adulților cu dizabilități pe grade de handicap, în București și în țară, la 30 septembrie 2019 (%)

	Adulți cu handicap cu grad:	Grav (I)	Accentuat (II)	Mediu (III)	Ușor (IV)	Total (%)	Total (număr)
România	... în familii	38	52	9	1	100	754.300
	... instituționalizați	41	48	9	1	100	17.693
	Total	38	52	9	1	100	771.993
București	... în familii	36	51	12	2	100	63.477
	... instituționalizați	58	37	5	0	100	524
	Total	36	51	11	2	100	64.001

Sursa: ANPD, http://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/trimestriale/. Notă: Tipurile de handicap, conform Legii nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată.

Deci, în București (nu și la nivel național), adulții cu handicap grav au o probabilitate net mai mare de instituționalizare decât ceilalți. În fapt, rata de instituționalizare este de 1,3% dintre adulții cu handicap

grav, prin comparație cu 0,6% dintre cei cu grad accentuat, 0,4% dintre cei cu grad mediu și doar 0,2% dintre persoanele cu un handicap ușor (față de rata medie pe București de 0,8%).[748]

Figura 65 - Distribuția adulților cu dizabilități care trăiesc în familii sau în instituții, pe tipuri de handicap, în București și în țară, la 30 septembrie 2019 (%)

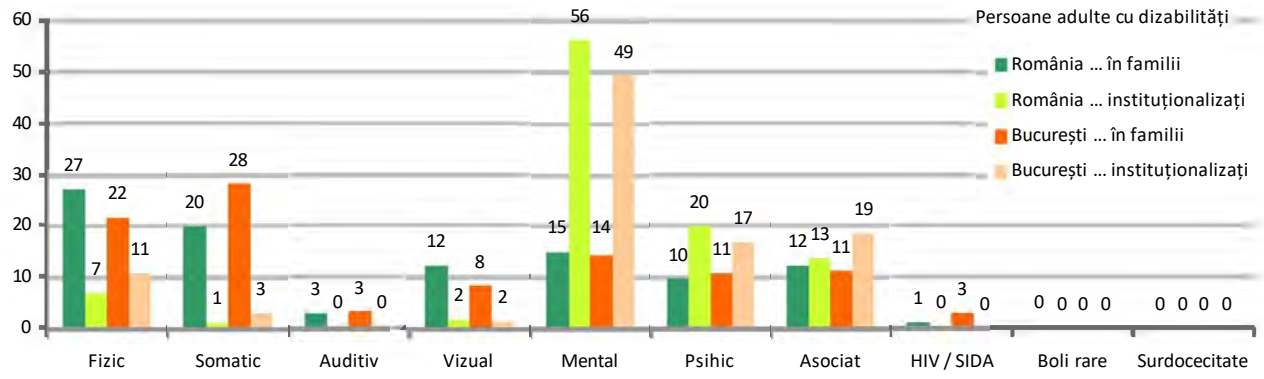

Sursa: ANPD, http://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/trimestriale/. Note: Tipurile de handicap, conform Legii nr. 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată. Valorile de zero din grafic pot indica valori mai mici de 1%. Suma procentelor pe categorie este de 100%.

Din punctul de vedere al tipului de handicap, Figura 65 arată că doar adulții cu un handicap mental, psihic sau asociat au o probabilitate semnificativ mai mare de a fi instituționalizați, atât în București, cât și la nivel național. Celelalte tipuri de handicap au un risc de instituționalizare sub medie.

Intrarea pe piața muncii este deosebit de dificilă pentru persoanele cu dizabilități. Ca dovadă, rata lor de angajare era de doar 4,6% la nivel național, în 2016.[749] în București, deși se înregistra rata de ocupare maximă pe țară, aceasta era încă prea mică, de 8,3%, în 2016. Dintre cele aproximativ 5.000 de persoane cu dizabilități angajate din București, cele mai multe au un handicap somatic (43%), fizic (21%), auditiv (10%) sau vizual (10%).

În conformitate cu normele în vigoare,[750] persoanele adulte cu dizabilități beneficiază de o serie de drepturi bănești:[751] În completare, în București, PMB plătește un stimulent pentru copiii și adulții cu dizabilități (prin DGASMB).

De asemenea, în București a fost dezvoltată o rețea de **servicii sociale pentru persoanele adulte cu dizabilități**. În a doua jumătate a anului 2019, echipa SIDU a identificat 40 astfel de servicii, dintre care 18 private și 22 gestionate de DGASPC-urile de sector (vezi lista din Anexa 11).[752]

[748] Ratele corespunzătoare la nivel național sunt: 2,5%, 2,1%, 2,4% și 2,6%, adică fără diferențe semnificative în funcție de gradul de handicap.

[749] Sursa: MMJS, *Buletinele statistice în domeniul muncii și protecției sociale.* Datele cele mai recente sunt din 2016. Începând cu 2017, acest indicator nu a mai fost raportat.

[750] Conform Legii 448/2006 privind protecţia şi promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările şi completările ulterioare şi Legii 584/2002 privind măsurile de prevenire a răspândirii maladiei SIDA în România şi de protecţie a persoanelor infectate cu HIV sau bolnave de SIDA, cu modificările şi completările ulterioare.

[751] Drepturile acordate persoanelor cu handicap cuprind: Bugetele personale complementare acordate lunar persoanelor cu handicap, Indemnizaţia lunară acordată persoanelor cu handicap grav şi accentuat, Indemnizaţia lunară de hrană HIV/SIDA, Indemnizaţia lunară de însoţitor pentru persoanele cu handicap vizual grav; Alocaţia lunară de hrană pentru copiii cu handicap de tip HIV/SIDA. Sursa: http://bucuresti.mmanpis.ro/beneficii-sociale/

[752] Spre deosebire de raportările ANPD, serviciile discutate în această secțiune nu includ centrele de îngrijire și asistență pentru persoanele vârstnice care sunt analizate în secțiunea următoare.

Figura 66 - Serviciile sociale pentru persoane adulte cu dizabilități, din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr)

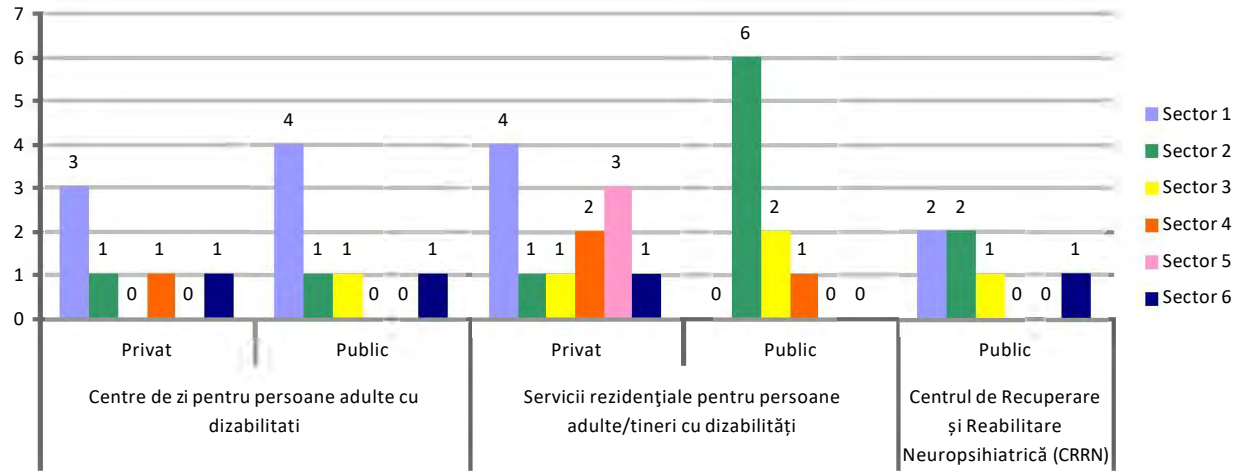

Sursa: MMJS - Servicii sociale licențiate în baza Legii 197/2012 la 6 noiembrie 2019, http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/4848 și răspunsurile DGASPC-urilor de sector și al DGASMB la solicitările de date trimise în cadrul SIDU. Notă: Chiar dacă este posibil ca în unele dintre aceste servicii să fie plasate și persoane vârstnice cu dizabilități, unitățile numărate în grafic nu sunt încadrate, conform Nomenclatorului de servicii sociale, printre serviciile pentru vârstnici.

Cele mai multe dintre serviciile pentru persoane adulte cu dizabilități din București sunt **servicii rezidențiale (instituții) și centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică (CRRN)**. În total sunt 6 CRRN, toate publice, care sunt distribuite între sectoare, mai puțin în sectoarele 4 și 5. Printre acestea există un centru mare (cu o capacitate de 90 de locuri), în Sectorul 2. Per total, CRRN-urile din București au o capacitate cumulată de 270 de locuri.

Celelelalte servicii rezidențiale pentru adulții cu dizabilități sunt în număr de 21 și sunt răspândite în toate sectoarele. Dintre acestea, 9 sunt publice, majoritatea fiind locuințe protejate, dar și un centru mare (de 80 de locuri) plasat în Sectorul 3. În total, serviciile rezidențiale publice pentru adulții cu dizabilități au un număr de 141 de locuri și au fost dezvoltate de DGASPC-urile din sectoarele 2, 3 și 4. Celelalte 12 servicii rezidențiale sunt gestionate de diverse ONG-uri, fiind locuințe protejate cu o capacitate de 2-6 locuri (în total, 55 de locuri). O parte dintre acestea sunt destinate tinerilor cu dizabilități care părăsesc sistemul de protecție, astfel încât, pe lângă găzduire și sprijin, oferă și activități de pregătire pentru viața independentă.

Al treilea tip de servicii pentru persoanele adulte cu dizabilități sunt **centrele de zi și de consiliere**, în număr de 13, dintre care 6 private și 7 publice. Centrele private au o capacitate de 190 de locuri și au fost dezvoltate în toate sectoarele, mai puțin în 3 și 5. Centrele publice au o capacitate totală ceva mai mică (175 de locuri) și se găsesc în toate sectoarele fără 4 și 5. Sectorul 1 grupează 7 din cele 13 astfel de servicii din Capitală. Centrele de zi (publice și private) oferă o gamă diversă de servicii care include educare, socializare și petrecere a timpului liber, preparea și servirea mesei, ergoterapie, terapie ocupațională, servicii de recuperare, consiliere psihologică, consiliere, informare orientare pentru familie etc.

Indiferent de tipul de serviciu pentru adulții cu dizabilități, distribuția acestora între sectoare este inegală, sectoarele 1 și 2 cumulând peste jumătate dintre acestea (13, respectiv 11). Celelalte sectoare beneficiază de 3-5 astfel de servicii fiecare. Însă dintre toate sectoarele, doar DGASPC Sector 6 menționează nevoia înființării unui CRRN nou, cu o capacitate de 50 de locuri, și a unui centru de zi/consiliere nou cu o capacitate tot de 50 de locuri, pentru a acoperi nevoile existente. În plus, printre

programele prioritare ale PMB[753] în domeniul asistenței sociale, pentru anul 2020, este menționat un centru de zi pentru adulții cu dizabilități, ca parte a viitorului Centru Municipal Lira (DGASMB).

A existat un consens între specialiștii participanți la consultările SIDU pe servicii sociale (martie 2020) cu privire la existența unei nevoi stringente de dezvoltare a serviciilor pentru adulții (ca și pentru copiii) cu dizabilități. Serviciile existente nu acoperă nevoile specifice diferitelor tipuri de dizabilități, nu sunt dotate cu echipamente și aparatură de nouă generație, nu au capacitatea să răspundă la numărul mare de cereri:

> ”- Nevoia nu este satisfăcută, în special pe probleme de sănătate mintală. [...]
>
> - Sunt puține persoane cu dizabilități instituționalizate, tocmai pentru că nu există suficiente locuri în instituții. [...] Serviciile publice sunt atât de puține că Direcțiile [DGASPC-urile] cumpără locuri la instituții private pentru adulți cu dizabilități. [...] Bucureștiul are beneficiari la [sanatoriul] Bălăceanca mai mulți decât are județul Ilfov, ca să nu menționăm numeroasele centre private din jurul Bucureștiului.
>
> - Și pentru că nu există servicii de recuperare pentru copiii cu dizabilități, copiii stau cu părinții până aceștia nu mai pot, nu îi mai pot căra, spre exemplu, și nu îi mai pot îngriji sau până când părinții mor. Și atunci sunt deja adulți care rămân fără altă soluție decât instituționalizarea. [...]
>
> - Este nevoie și de CRRN-uri și de CITO și de CIA și de toate astfel de servicii care să furnizeze servicii de calitate și nu așa cum se întâmplă în prezent. Acum au doar literele [acronimele] diferite, dar se știe, calitatea serviciilor este la fel [de slabă], iar sfârșitul [beneficiarilor] este la fel [nu se recuperează, ci ies din instituție la deces].”
>
> (Citate din Consultările SIDU cu reprezentanți ai DGASPC-urilor, DGASMB și ai ONG-urilor active în servicii sociale, martie 2020)

7

[53] http://pmb.ro/pmb/comunicate/presa_com.php?msj=7691

Fotografia 64 - Imagine de la Spitalul de Psihiatrie Bălăceanca, Ilfov

Sursa: Maria Apostol, Libertatea, https://www.libertatea.ro/stiri/balaceanca-un-sanatoriu-de-lumea-treia-pacientii-mananca-din-vesela-ruginita-si-sunt-ingrijiti-de-un-singur-psiholog-1458736

În fine, ca ultim aspect deosebit de important pentru persoanele cu dizabilități se referă la **accesibilizarea spațiului public**. Secțiunea dedicată mobilității urbane tratează acest subiect pe larg. Aici, este util să reamintim principala concluzie care arată că accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile sociale prezentate anterior este mult îngreunat de accesul încă dificil mai ales la transportul public de suprafață, precum și infrastructura pietonală, lăsând la o parte că și unele dintre DGASPC-uri și dintre serviciile sociale menționate nu sunt complet accesibilizate.

Și în această privință, specialiștii participanți la consultările SIDU pe servicii sociale (martie 2020) au subliniat că, în special pentru persoanele cu dizabilități (dar și pentru alte categorii, precum mamele cu copii în cărucior, persoanele vârstnice care se mișcă cu greutate etc.), ar trebui să fie prioritare:

- programe de accesibilizare cu rampe a intrării la scările de blocuri (care poate fi realizată cu costuri mici chiar de asociațiile de locatari unde locuiesc persoane cu dizabilități, eventual cu sprijin din partea primăriilor de sector și a PMB pentru blocurile cu locatari cu venituri reduse)
- programe de accesibilizare a unităților de învățământ de masă care integrează copii cu dizabilități, nu doar cu rampe de acces, ci și cu lifturi (sau găsirea unor soluții alternative în care sălile de clasă, laboratoarele și celelalte spații să devină accesibile și pentru elevii cu dizabilități)
- implementarea programelor de sprijin a persoanelor cu dizabilități (și familiilor acestora) pentru accesibilizarea casei, a mașinii, precum și cu echipamente și tehnologii asistive.

3.2.4. Serviciile sociale pentru persoanele vârstnice

Obiectivele specifice adresate persoanelor vârstnice în strategiile în domeniul social ale primăriilor de sector, respectiv a PMB (DGASPC, DGASMB) au în vedere:

- Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu (Sectorul 1).
- Înființarea serviciilor rezidențiale –"remodelarea şi redefinirea unui nou sistem de îngrijire de tip rezidențial pentru vârstnici prin dezvoltarea unui nou concept pentru vârsta a 3-a și preluarea unui model de bună practică - proiectul Humanitas (Olanda), ce va cuprinde structuri rezidențiale în pavilioane sau case de tip familial accesibile în regim gratuit (cazurile sociale), coplată sau cu plata integrală" (Sectorul 1).
- Dezvoltarea serviciilor în comunitate (sectoarele 1 și 3).
- Formarea profesională a personalului (Sectorul 1).
- Dezvoltarea generală a serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice - elaborarea unui plan local de acțiune în domeniul protecției persoanelor vârstnice (Sectorul 1), combaterea riscului de excluziune socială/ promovarea incluziunii sociale pentru persoanele vârstnice (toate sectoarele și municipiul București).

În București trăiesc circa 383.000 de mii de **persoane de 65 de ani și peste**, cu o variație considerabilă între un minim de circa 45.000 persoane în Sectorul 5 și un maxim de 80.000 de persoane în Sectorul 3 (date INS, 2020). Ponderea populației vârstnice a crescut substanțial în toate sectoarele și a atins în 2020 un procent de peste 17,8% din populația totală a Capitalei, însă dacă în Sectorul 5 ponderea este de sub 15%, în sectoarele 1 și 2 se apropie de 20%.

Echipa de cercetare a identificat un total de 65 **servicii sociale pentru persoane vârstnice**, care se adaugă la serviciile medico-sociale evidențiate în capitolul 6.2 Infrastructura și serviciile de sănătate, în special cei 28 de furnizori privați de servicii de îngrijire medicală la domiciliu, în contract cu CASMB, valabil la 25 octombrie 2019. Harta 25 arată cum se distribuie în teritoriu aceste servicii sociale și medicale, plus servicii culturale adresate persoanelor vârstnice.

Harta 25 - Serviciile sociale pentru persoanele vârstnice și serviciile de îngrijire medicală la domiciliu și centrele culturale cu cluburi ale seniorilor, din București, în 2019

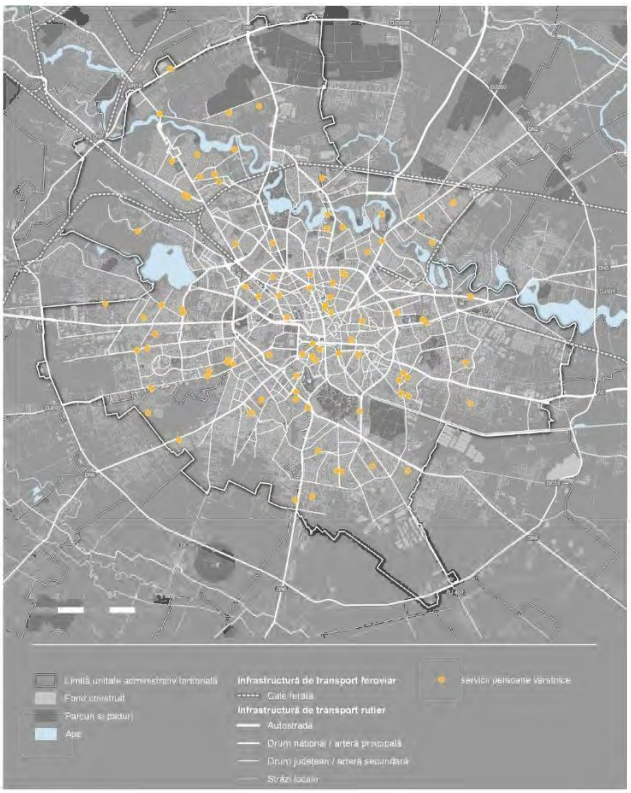

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU. Harta pune alături 65 de servicii sociale analizate în această secțiune cu 28 de servicii medicale discutate în capitolul 6.2 Infrastructura și serviciile de sănătate și un număr de 4 servicii culturale.

Figura 67 - Serviciile sociale pentru persoane vârstnice, din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr)

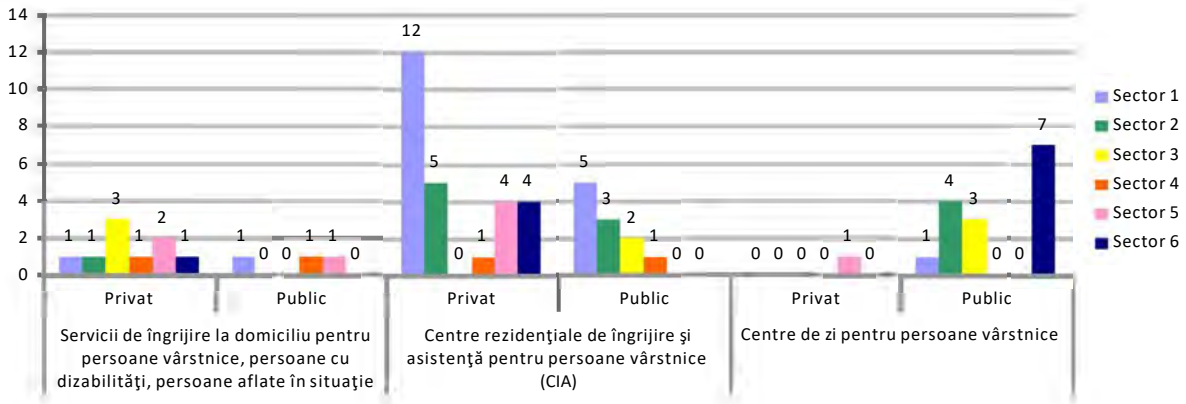

Sursa: MMJS - Servicii sociale licențiate în baza Legii 197/2012 la 6 noiembrie 2019, http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/4848 și răspunsurile DGASPC-urilor de sector și al DGASMB la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

Aceste 65 de servicii sociale pentru persoane vârstnice se distribuie foarte inegal între sectoare. Concret, numărul lor variază între un maxim de 19 servicii situate în Sectorul 1, urmat de câte 13 servicii în fiecare dintre sectoarele 2 și 6, respectiv 7-8 servicii în sectoarele 3 și 5 și un minim de 5 servicii în Sectorul 4.

În anul 2019, erau funcționale 12 **servicii sociale de îngrijire la domiciliu** pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă (inclusiv echipă mobilă) în București, în toate cele șase sectoare. Serviciile private erau 9 și ofereau îngrijiri la peste 600 de persoane. Servicii la domiciliu publice au fost dezvoltate de DGASPC doar în sectoarele 1, 4 și 5, iar acestea ofereau îngrijire pentru circa 200 de persoane, majoritatea din Sectorul 4. Reamintim că aceste servicii sociale se adaugă la cele 28 de servicii medicale de îngrijire la domiciliu (vezi capitolul 6.2 Infrastructura și serviciile de sănătate), iar aceste două tipuri de servicii se confruntă cu același obstacol pentru dezvoltare, și anume deficitul de personal de îngrijire disponibil.

Cu privire la îngrijirile la domiciliu, un model integrat de servicii medicale și sociale cu potențial major de bună practică îl constitute proiectul "Din toată inima pentru toată familia" - Butonul Roșu desfășurat în parteneriat de DGASMB, Fundația Crucea Alb-Galbenă din România (FCAGR) și Asociația de Ajutor Mutual București (ADAM).[754] Prin acest proiect a fost inițiată organizarea unui Centru Pilot de Coordonare a Serviciilor de Îngrijire la Domiciliu din Municipiul București. În anul 2020, proiectul își propune realizarea unei platforme de gestiune a bazei de date și implementării unei soluții IT de management integrat al activității de îngrijiri integrate la domiciliu. Prin acest parteneriat beneficiarii vor primi servicii integrate de îngrijire la domiciliu, monitorizate prin sistemul de teleasistență (dispecerizarea prin intermediul unui call center): servicii medico-sociale, de recuperare, oferire de echipamente de recuperare și reabilitare medicală, servicii de îngrijire de bază, cu ajutorul unei echipe de specialiști formate din medici, asistenți medicali, asistenți sociali, psihologi, kinetoterapeuți, îngrijitori la domiciliu. Prin acest proiect toți beneficiarii vor putea închiria, în limita logisticii existente, echipamente de recuperare și reabilitare medicală – cadre, cârje, fotolii rulante, saltele antiescară, etc.

7
[54] H.C.G.M.B. nr. 100/2020 și Anexa, http://acteinterne.pmb.ro/legis/acteinterne/AtachInt/AnexaH100_20.pdf.

Infografic 1 - Modelul de intervenție "Din toată inima pentru toată familia" – Butonul Roșu

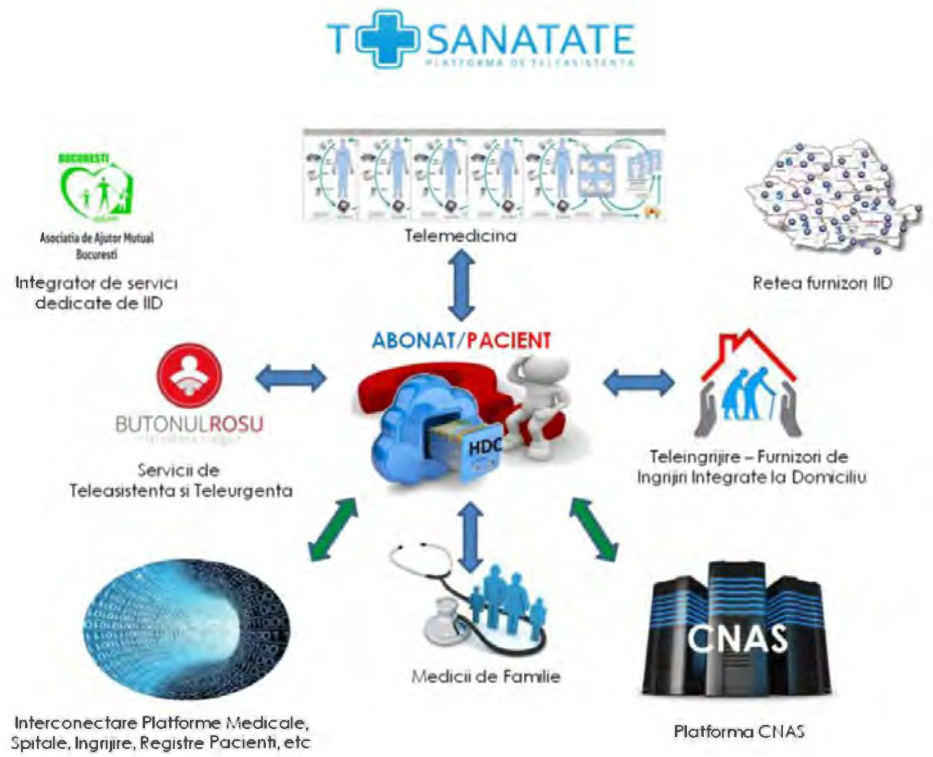

Sursa: teleasistenta.ro (data accesării: 29 martie 2020).

Proiectul are în vedere un grup țintă de 600 de beneficiari, dintre care 200 vor fi monitorizați în mod curent la domiciliu. Întregul grup de beneficiari va fi monitorizat prin teleasistență. Fiecare beneficiar va primi un telefon mobil cu taste mari prevăzut și cu o brățară cu buton SOS, rezistentă la apă și autonomie pentru 70.000 de apeluri sau 5 ani de utilizare, care prin apelare deschide automat un Dosar Electronic Individual cu protocoalele de intervenție personalizate. Dosarul electronic conține informații medicale și sociale (model tip DES) actualizate în timp real, foarte utile și în managementul situațiilor de urgență. Printr-un astfel de model de intervenție se poate monitoriza și situația persoanelor vârstnice izolate la domiciliu sau situația evoluției lor în condițiile restricționării circulației persoanelor vârstnice în condiții de carantină totală, cum sunt cele din cadrul epidemiei de COVID-19. Echipa interdisciplinară de intervenție are și ea acces la echipamente mobile cu conexiune la internet, cu acces în timp real la datele furnizate de dispecerat.

Prin acest proiect, Fundația Crucea Alb-Galbenă vizează validarea unui model de intervenție care să funcționeze la nivel național: "Ne dorim să organizăm un sistem eficient de validare a serviciilor folosite, prin care să eficientizăm îngrijirea la domiciliu, să monitorizăm echipa multidisciplinară de pe teren în procesul de management al bolnavilor cronici, dezvoltând astfel proceduri și protocoale prin care să fie diminuată frauda din sistem".[755] Același proiect urmărește și îmbunătățirea trasabilității serviciilor efectuate prin portalul care va putea fi deschis partenerilor instituționali ai DGASMB și DAS-

7
[55] Ibid.

urilor de sector. În acest fel, ar putea fi îmbunătățită și colaborarea dintre DGASMB și DAS-uri, dar și între direcțiile de asistență socială și furnizori privați.

În contextul crizei sanitare generate de COVID-19, alte beneficii relevante vizate de proiect[756] se referă la creșterea vitezei de reacție și optimizarea pretriajului în cazul apelului către 112, dar și la posibilitatea transmiterii la solicitare a fișei socio-medicale a beneficiarului către Ambulanță și către echipajul de urgență prin 112. Prin același proiect, datele vor fi interconectate și cu platforma dedicată Serviciilor de Îngrijiri Integrate la Domiciliu – T Sănătătate România, reprezentată mai sus.

Dacă acest pilot pe 600 de beneficiari se demonstrează eficace, extinderea sa la scala municipiului ar putea schimba în bine viața seniorilor din București, dar ar reprezenta și un model de intervenție integrată de urmat la scară națională.

Un număr de 36 de **Centre rezidenţiale** de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice (CIA) sau cămine/aziluri de bătrâni au fost raportate în toate sectoarele Capitalei. Un număr de 26 CIA private erau licențiate, cu o capacitate totală de peste 1.050 locuri. 10 CIA publice erau funcționale în întreaga Capitală, fără sectoarele 5 și 6, cu o capacitate totală de 750 locuri. Între acestea se distinge un cămin de persoane vârstnice foarte mare, cu 235 de beneficiari, care face parte din Complexul social de servicii Odăi din Sectorul 1. Celelalte instituții pentru vârstnici au o capacitate până în 50 de locuri, cu patru excepții care au 100-150 locuri, și anume; Căminul pentru persoane vârstnice Amalia si Șef Rabin Dr. Moses Rosen (Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România - Cultul Mozaic), Căminul privat pentru bătrâni Sf. Cuvioasa Parascheva (S.C. Corsica Obiect S.R.L.), Complexul social de servicii sociale Străulești (DGASPC Sector 1) și Centrul Rezidențial Sf. Teodora - Componenta Rezidențială (DGASMB).

Numărul de locuri în centrele rezidențiale existente nu este suficient și reflectă doar parțial realitatea. Astfel, se estimează[757] că în jur de 10.000 de bătrâni din București sunt instituționalizați (contra cost) în centrele din județul Ilfov, din aproprierea Capitalei, mai ales în cămine private (fără licență de servicii sociale) în regim hotelier, pensiuni sau hospice cu îngrijiri medicale în locație (care doar începând din 2019 pot fi controlate de Inspecția Socială sau AJPIS-uri). Nu există date riguroase cu privire la aceste așezăminte, dar, conform aceloraşi estimări, doar în județul Ilfov funcționează în jur de 70. În ceea ce privește situația din București, nu există nici măcar estimări. Și în focus grupurile[758] cu persoane vârstnice a fost ridicată problema căminelor de stat care există, dar au condiții proaste și mai ales locuri insuficiente (versus căminele private care sunt foarte scumpe) și a fost pusă în discuție lipsa unui sistem centralizat prin care să fie luați în evidență cei singuri și în vârstă. De asemenea, serviciile de asistență la domiciliu au fost des invocate ca inexistente și foarte necesare.

Prin urmare, prioritară este, în primul rând, analiza acestui tip de servicii pentru a putea evalua nevoia, mai ales pentru bătrânii singuri, care nu au un venit ce să le permită accesul la serviciile private existente. De asemenea, ținând cont că dezvoltarea capacității de îngrijire pe termen lung, paliativă și de recuperare reprezintă un obiectiv strategic (și de investiții), atât pentru domeniul medical, cât și pentru cel social. La nivelul municipiului București, atât studiul de fundamentare, cât și programele prioritare ar trebui stabilite în parteneriat de toate instituțiile cu responsabilități de la nivel de sector și de la nivel de municipiu. Totuși, printre programele prioritare ale PMB în domeniul asistenței sociale pentru 2020 este menționată doar susținerea în continuare a centrelor existente.[759]

7
[56] Proiectul se va desfășura pe parcursul unui an de la data adoptării HCGMB.
7
[57] Consultările SIDU pe servicii sociale cu ONG-urile active în domeniu, martie 2020.
7
[58] Cercetarea calitativă SIDU. Focus grupuri cu pensionari (noiembrie-decembrie 2019).
7
[59] http://pmb.ro/pmb/comunicate/presa_com.php?msj=7691

Figura68 - Viața în București din perspectiva pensionarilor

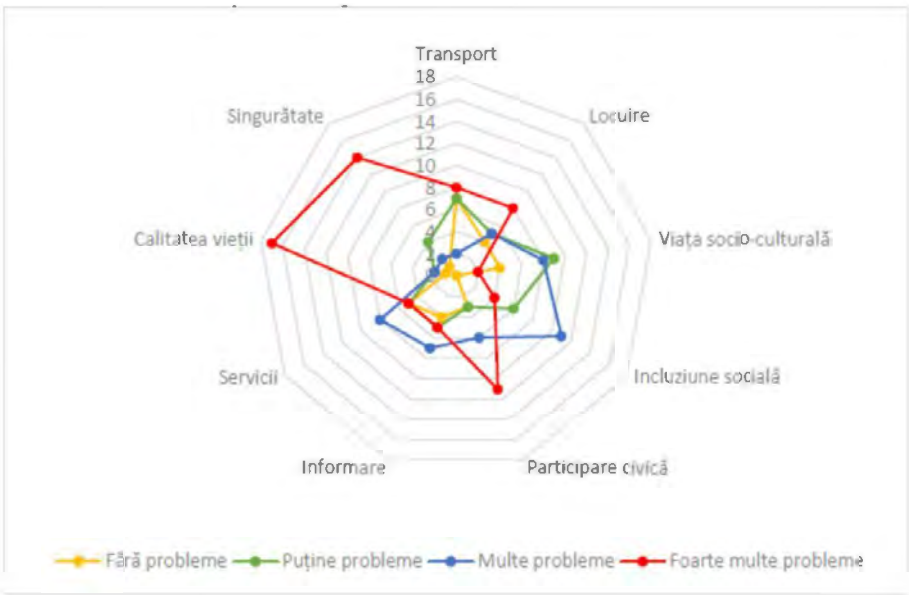

Sursa: Cercetarea calitativă SIDU. Focus grupuri cu pensionari (noiembrie-decembrie 2019).

Servicii de zi sunt oferite de 17 **centre de zi/ cluburi ale seniorilor/ cluburi ale pensionarilor**, cu o capacitate totală de aproximativ 1.000 de locuri, dar cu un număr de beneficiari raportată pentru 2019 de circa 1.700 de persoane vârstnice. Majoritatea acestor centre sunt în Sectorul 6 (8 centre) și în Sectorul 2 (4 centre).

Astfel de servicii de zi sunt apreciate de persoanele vârstnice, în special pentru oportunitățile de socializare și petrecere a timpului liber, așa cum re-confirmă și cercetare calitativă SIDU. Astfel, focus grupurile[760] cu persoane vârstnice au pus în evidență faptul că singurătatea și lipsa oportunităților de participare activă la deciziile și activitățile comunității reprezintă „probleme grave" ale vieții în București. Tocmai de aceea, participanții la focus grupuri au subliniat nevoia de dezvoltare a mai multor centre de asistență socială unde cei singuri să poată socializa, să se simtă ca acasă, să fie tratați cu respect, să poată participa la activități de voluntariat. Așadar, din perspectiva pensionarilor, problema singurătății s-a detașat ca fiind pe locul doi, din perspectiva gravității, după probleme de calitate a vieții legate de poluarea și lipsa de curățenie din oraș (lipsa coșurilor de gunoi, murdăria de pe trotuare, de pe străzile lăturalnice, mizeria toaletelor publice, mizeria produsă de cei cu câței etc.) Fie că este vorba de persoane cu probleme de sănătate sau de persoane care nu mai au rude sau prieteni în jur, izolarea, lipsa socializării, pericolul de a muri dincolo de o ușă închisă, lipsa posibilităților de a fi internat într-un cămin de stat, lipsa serviciilor de asistență la domiciliu, traumele inerente strămutării unei persoane singure vulnerabile din casă la un cămin, au fost doar câteva din aspectele ridicate de participanți.

Cu privire la evaluarea serviciilor sociale existente, pensionarii participanți la discuțiile de grup s-au concentrat pe calitatea mai degrabă redusă a acestora dată, în principal de lipsa de respect a

7
[60] Cercetarea calitativă SIDU. Focus grupuri cu pensionari (noiembrie-decembrie 2019).

funcționarilor, lipsa de informare cu privire la existența lor și inaccesibilitatea unora: „Cele private sunt scumpe, iar la cele de la stat e aproape imposibil să ajungi fără pile.” (Focus grup cu pensionari, 2019).

O ultimă mențiune vizează variatele activități pentru persoanele vârstnice care sunt organizate și în centrele culturale care organizează cluburi ale seniorilor. Echipa a reușit să identifice doar patru astfel de centre culturale: Centrul pentru Seniori al Municipiului București (PMB); Centrul Cultural Eminescu[761] cu Clubul Seniorilor[762] și Clubul Calderon[763] (Primăria Sectorului 2); Centrul Cultural și de Tineret Ștefan Iordache (Primăria Sectorului 5).[764] În astfel de centre se desfășoară proiecte precum: Aniversarea Căsătoriei sau Nunți de aur (diplomă și premiu în bani la împlinirea a 25, 50 și 75 de ani de căsătorie); Vieți centenare;[765] Parteneriat între generații (activități cu diverse tematici între tineri și seniori);[766] Ochelari pentru vârsta a treia (sprijin financiar privind decontarea unei perechi de ochelari de vedere); Învinge cancerul colorectal. Un test pentru viață; Tabere pentru seniori; Excursii la mănăstiri; Tichete sociale.

3.2.5. Serviciile sociale pentru alte grupuri vulnerabile

Obiectivele specifice adresate altor grupuri vulnerabile în strategiile în domeniul social ale primăriilor de sector, respectiv a PMB (DGASPC, DGASMB) includ:

- Dezvoltarea serviciilor pentru anumite situații de vulnerabilitate – violența în familie (dezvoltarea serviciilor pentru victime – sectoarele 2, 5 și municipiul București), dar și pentru agresori – Sectorul 5), pentru persoanele fără adăpost (sectoarele 2, 3, 5, 6 și municipiul București), sistem integrat de asistență pentru consumatorii de droguri, alcool sau alte substanțe toxice (Sectorul 2 și municipiul București), prevenirea traficului de persoane vulnerabile social (Sectorul 4 și municipiul București), integrarea socială a imigranților, refugiaților (sectoarele 2, 5 și municipiul București), integrarea socială a persoanelor care au executat o pedeapsă privativă de libertate (sectoarele 2 și 5), reintegrarea victimelor traficului de ființe umane (București)
- Campanii de conștientizare pentru combaterea diferitelor forme de discriminare (sectoarele 3 și 4 și municipiul București).

În afara serviciilor sociale adresate riscurilor legate de ciclurile de viață, în capitală există și **servicii pentru alte grupuri vulnerabile** precum victimele violenței domestice, persoanele fără adăpost, persoane toxico-dependente sau alte persoane în situații de dificultate. Servicii sociale pentru alte grupuri vulnerabile erau în 2019 în număr de 45, dintre care 17 private și 28 publice , așa cum arată Tabelul 28.

Pentru victimele violenţei în familie sunt disponibile 4 centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă, cu un total de 48 de locuri, în sectoarele 1, 3 și 5, precum și 6 centre de zi și consiliere pentru victime şi agresori, publice și private, în sectoarele 1, 2, 4 și 5. Dintre acestea, un singur centru este destinat exclusiv agresorilor familiali, Centrul ”O nouă șansă”.

[761] https://centruleminescu.ro/despre-ccme/

[762] Șoseaua Pantelimon, nr. 301.

[763] Str. Jean Louis Calderon nr. 39.

[764] https://cultural5.ro/

[765] Seniorii bucureșteni care au împlinit vârsta de 100 de ani sau mai mult, cu domiciliul stabil în București, primesc din partea Primăriei Capitalei, prin CSMB, suma de 5.000 de lei, alături de o plachetă onorifică - „un omagiu adus vieții și contribuției avute în dezvoltarea societății”.

7
[66] Și în sectorul 6 sunt disponibile astfel de activități în cadrul unor servicii de afterschool cu bunici, organizate de ONG-uri.

Pentru protecția copilului victimă a traficului de ființe umane, în centrul pilot ”Gavroche”, din Sectorul 2, sunt 24 de locuri disponibile.

Pentru persoanele adulte fără adăpost, 9 centre furnizează servicii de găzduire temporară, adăpost de zi și de noapte, inclusiv în regim de urgență, pentru un număr total de aproape 850 de persoane în nevoie (în sectoarele 1, 2, 3 și 4). În plus, Asociaţia Samusocial din România susține un centru de informare și consiliere situat în Sectorul 6.

De asemenea, pentru persoanele fără adăpost, copiii străzii și persoane cu diferite adicții există servicii de intervenţie în stradă, inclusiv schimb de seringi, în sectoarele 2, 3 și 5, precum și Ambulanță Socială în sectoarele 1 și 2. Serviciile de intervenție în stradă au în total o capacitate de 70 de locuri.

Pentru alte categorii de persoane în situaţie de dependenţă au fost dezvoltate 2 centre, dintre care Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” – cu o capacitate de 28 de locuri, respectiv Centrul Rezidențial de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Dependente Berceni al DGASMB – care deservește un număr mediu de aproximativ 200 de persoane.

Tabel 28 - Serviciile sociale pentru alte grupuri vulnerabile, din București, pe tipuri, forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr)

		S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	București
Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru victimele violenţei în familie (inclusiv adăposturi)	Privat	1	0	0	0	0	0	1
	Public	0	0	1	0	2	0	3
	Total	1	0	1	0	2	0	4
Centre de zi și consiliere pentru victimele violenţei în familie şi agresori	Privat	1	1	0	0	0	0	2
	Public	1	1	0	1	1	0	4
	Total	2	2	0	1	1	0	6
Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane victime ale traficului de persoane	Public	0	1	0	0	0	0	1
	Total	0	1	0	0	0	0	1
Centre de zi pentru persoanele fără adăpost	Privat	0	0	0	0	0	1	1
	Total	0	0	0	0	0	1	1
Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele fără adăpost (adăposturi de noapte)	Privat	2	0	0	2	0	0	4
	Public	1	1	3	0	0	0	5
	Total	3	1	3	2	0	0	9
Servicii de intervenţie în stradă pentru persoane fără adăpost, copiii străzii, persoane cu diferite adicții, victime ale violenței în familiei, victime ale dezastrelor naturale etc.	Privat	0	1	1	0	0	0	2
	Public	0	0	0	0	1	0	1
	Total	0	1	1	0	1	0	3
Ambulanța Socială	Public	1	1	0	0	0	0	2
	Total	1	1	0	0	0	0	2
Centre de zi pentru asistenţă şi suport pentru alte persoane aflate în situaţii de nevoie	Privat	2	1	1	0	0	2	6
	Public	2	0	0	0	2	0	4
	Total	4	1	1	0	2	2	10
	Public	2	0	1	3	1	0	7

		S 1	S 2	S 3	S 4	S 5	S 6	București
Centre de zi pentru persoane toxico-dependente pentru persoane cu diferite adicții: droguri, alcool, alte substanțe toxice etc.	Total	2	0	1	3	1	0	7
Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă medico-socială pentru alte categorii de persoane în situaţie de dependenţă (altele decât persoanele vârstnice și persoanele cu dizabilități)	Privat	0	1	0	0	0	0	1
	Public	0	0	0	1	0	0	1
	Total	0	1	0	1	0	0	2
Total servicii pentru alte grupuri vulnerabile	Privat	6	4	2	2	0	3	17
	Public	7	4	5	5	7	0	28
	Total	13	8	7	7	7	3	45

Sursa: MMJS - Servicii sociale licențiate în baza Legii 197/2012 la 6 noiembrie 2019, http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/4848 și răspunsurile DGASPC-urilor de sector și al DGASMB la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

3.2.6. Imagine de ansamblu asupra serviciilor sociale

În concluzie, în Capitală au fost dezvoltate servicii sociale diverse pentru toate tipurile de grupuri vulnerabile, cu un total de 410 servicii, din care 140 private și 270 publice.

Figura 69: Serviciile sociale din București, pe forme de proprietate și sectoare, în 2019 (număr)

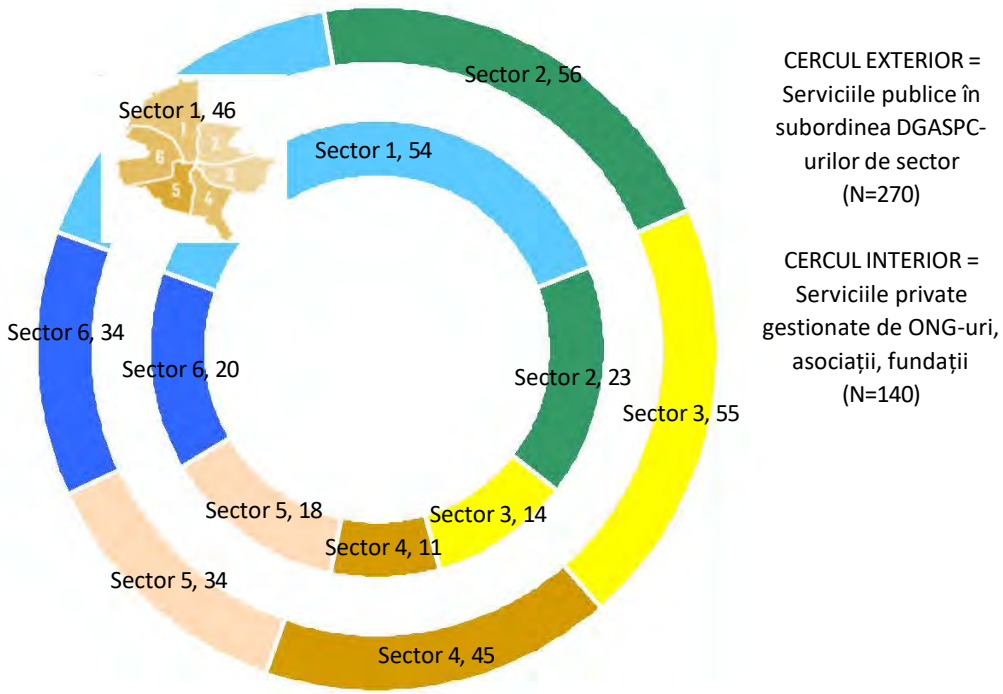

Sursa: MMJS - Servicii sociale licențiate în baza Legii 197/2012 la 6 noiembrie 2019, http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/4848 și răspunsurile DGASPC-urilor de sector și al DGASMB la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

Numărul total de servicii sociale diferă semnificativ între sectoare, de la 50-60 de servicii în sectoarele 4, 5 și 6, la 100 de servicii în Sectorul 1. Numărul de servicii sociale este posibil să fie mai mare decât

cel inclus în această analiză, ținând cont că unele dintre acestea nu sunt nici licențiate și nici raportate (sau cunoscute) de DGASPC-urile de sector.

Conform analizei serviciilor sociale existente în raport cu grupurile vulnerabile cărora li se adresează, principalele nevoie de dezvoltare în sfera serviciilor sociale se referă la:

- Promovarea procesului de dezinstituționalizare, mai ales în domeniul protecției copilului, în care încă o pondere prea mare dintre copii sunt plasați în servicii rezidențiale, mai ales în grupări (complexe) de servicii care formează comunități segregate de beneficiari, cu precădere în ceea ce privește copiii și tinerii cu dizabilități psihice și mentale;
- În domeniul persoanelor cu dizabilități, prioritare sunt accesibilizarea spațiului și dezvoltarea, cu precădere, a serviciilor de recuperare, abilitare și reabilitare;
- În domeniul protecției persoanelor vârstnice, centrele de zi, centrele de seniori sau de pensionari trebuie extinse sau multiplicate, iar oferta de servicii trebuie diversificată pentru a asigura un mediu mai prietenos în ceea ce privește socializarea, precum și participarea socială a acestora. De asemenea, serviciile de asistență la domiciliu sunt încă subdezvoltate și nu reușesc să răspundă nevoilor existente și, cu atât mai puțin, nevoilor în creștere ale unei populații în proces de îmbătrânire.

Dincolo de numere, serviciile existente necesită dezvoltare pe multe dimensiuni, multe dintre cele vechi fiind lipsite de echipamente și aparatură de nouă generație, slab accesibilizate și de capacitate redusă în raport cu nevoile.

Foarte important, în sectorul serviciilor:

- Există o slabă integrare (în anumite privințe, deloc) între serviciile sociale și serviciile medicale sau educaționale.
- Există o slabă cooperare interinstituțională și la nivel strategic și la nivel programatic (sau al proiectelor/ intervențiilor). Așa cum am arătat, fiecare DGASPC/DGASMB are propria strategie, fără corelare între acestea. Diferențele sunt și mai mari la nivelul metodologiilor, monitorizării sau raportării datelor.
- Nu există integrare nici între serviciile publice și cele private.
- Există o slabă integrare (în anumite privințe, deloc) între sectoare și municipiu.

Necesitatea integrării

În curtea unui spital public se deschide o biserică care oferă slujbe religioase pacienților din spital. Dar părintele are și o fundație care acordă asistenţă medicală şi socială copiilor şi familiilor acestora, prin diverse programe de asistenţă socială şi programe educaţional-culturale, printre care se găsesc și beneficiari ai serviciilor furnizate de DGASPC-ul de sector sau de DGASMB. Prin urmare, intervenția integrată și cooperarea pe toate dimensiunile menționate anterior sunt esențiale pentru a nu duplica acțiunile, pentru a evita fraudarea sistemului, dar și pentru a asigura eficiența intervenției.

Sursa: Exemplu inspirat din https://spitalulgrigorealexandrescu.ro/despre/prezentare/ (accesat la: 29 martie 2020).

Rolul PMB pe piața serviciilor sociale trebuie regândit. La modul ideal, planul de dezvoltare al serviciilor din București în domeniile sociale ar fi elaborat în parteneriat de toate instituțiile implicate, cu asigurarea integrării public-privat. Serviciile sociale sau socio-medicale adresate unor grupuri restrânse (precum sunt anumite tipuri de dizabilități persoanele fără adăpost, persoanele fără documente de identitate sau locuitorii din zonele marginalizate), serviciile ultraspecializate și serviciile foarte scumpe (care necesită dotări sofisticate) ar putea fi dezvoltate de DGASMB împreună cu DSPMB, ASSMB, ISMB și cu sprijinul PMB, nu dispersat și necoordonat de fiecare sector în parte. În acest scop, PMB trebuie să preia rolul de coordonare, iar în cadrul PMB ar trebui creat un departament

dedicat pentru finanțarea serviciilor sociale și medico-sociale. Un departament dedicat ar veni și în sprijinul prestatorilor care au dificultăți în dezvoltarea de noi servicii create de probleme, precum lipsa unui teren adecvat. De asemenea, un astfel de departament ar putea asigura subcontractarea serviciilor sociale.

Primăriile și instituțiile corespunzătoare de la nivelul celor șase sectoare ar putea fi parteneri, care să aducă contribuții la realizarea unor astfel de proiecte prioritare, dar ar avea ca principală responsabilitate dezvoltarea de noi servicii și menținerea, buna gestionare și monitorizarea serviciilor existente pentru grupurile vulnerabile predominante pentru fiecare sector în parte.

Mai general, în București ca și la nivel național, Strategia[767] națională privind privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020 recomandă reducerea rolului de furnizor direct de servicii pentru DGASPC-urile județene și creșterea, în schimb, a rolului lor în planificarea strategică, îndrumarea şi coordonarea metodologică pentru SPAS locale, precum şi a celui de monitorizare şi evaluare a furnizorilor de servicii de la nivel judeţean. În București, DGASPC-urile de sector au atât responsabilități de DGASPC județean, cât și de SPAS local. Oricum, și în București DGASPC-urile reprezintă principalii furnizori de servicii. Însă, în București, în mult mai mare măsură decât la nivelul țării, societatea civilă activă în domeniul serviciilor sociale este mult mai bine dezvoltată. În condițiile existenței unor proceduri adecvate de contractare, furnizorii privați și ONG-urile ar putea prelua în mare parte acordarea şi dezvoltarea serviciilor sociale, astfel încât DGASPC-urile să dețină rol principal în planificarea, monitorizarea și evaluarea acestora. Dacă mediul instituțional ar fi astfel remodelat, rolul DGASMB ar trebui să se concentreze pe serviciile sociale sau socio-medicale adresate unor grupuri specifice de mici dimensiuni (care sunt și răspândite în mai multe sectoare), serviciile ultraspecializate și serviciile foarte scumpe, așa cum am menționat anterior.

De asemenea, conform aceleași Strategii[768] naționale, dezvoltarea serviciilor sociale trebuie încadrată într-o politică coerentă în baza unei abordări incluzive, create cu scopul de a sprijini persoanele în cadrul familiilor şi comunităţilor lor. Iar în acest scop, obiectivele principale sunt: (1) încurajarea co-deciziei şi a implicării beneficiarilor în acordarea serviciilor sociale; (2) îmbunătăţirea procesului de evaluare a nevoilor la nivelul comunităților locale și a sistemului de management a informațiilor, precum și asigurarea alinierii acestora la politicile şi practicile decizionale locale; (3) îmbunătăţirea finanţării serviciilor sociale; (4) consolidarea şi îmbunătăţirea asistenţei sociale la nivel comunitar; (5) crearea unor echipe comunitare de intervenţie integrată, în special în zonele marginalizate; (6) dezvoltarea serviciilor adresate categoriilor vulnerabile, inclusiv copiilor şi persoanelor cu dizabilităţi (inclusiv cu probleme de sănătate mintală), persoanelor vârstnice şi altor grupuri vulnerabile.

7

7[67] Teșliuc et al. (coord.) (2015).

[68] Teșliuc et al. (coord.) (2015: 111).

3.3 Locuirea socială în București

3.3.1 Sectorul de locuire socială

Locuirea socială este o temă transversală între politicile privind construcția de locuințe și cele privind persoanele aflate în situație de dificultate în nevoie pentru o locuință. De-a lungul timpului, politicile privind locuirea socială au fost utilizate pentru a răspunde mai multor tipuri de provocări, de la reglarea piețelor imobiliare, la ”amortizarea socială a șocului”, asigurând o oarecare stabilitate grupurilor cele mai afectate din populație, în contextul schimbărilor economice și sociale.[769]

Studiile[770] existente au scos deja în evidență caracteristici definitorii ale politicilor de locuire socială în România, care modelează în mod decisiv și situația locuirii sociale din municipiul București. Acestea includ:

- Piață de închiriere a locuințelor limitată, date fiind procesele istorice de privatizare și restituiri masive;
- Un stoc de locuințe sociale foarte mic și de o calitate foarte scăzută;
- Un dezechilibru accentuat între cererea și oferta de locuințe sociale, existând o presiune considerabilă de a extinde oferta de locuințe atât cea totală, cât și cea de locuințe sociale;
- Locuințele sociale sunt deținute și gestionate de autoritățile locale. Locuinţele sociale aparţin domeniului public al unităţilor administrativ-teritoriale şi nu pot fi vândute;
- Locuința socială este văzută, cu precădere de autoritățile locale, mai degrabă ca un „bun social ieftin” asociat cu comportamente anti-sociale, „focar de infecție” și diferite probleme sociale;
- Nu există politici/măsuri care să vizeze diversificarea actorilor ce dețin și gestionează locuințele sociale, mai ales prin parteneriate public-privat. Rolul sectorului privat în investițiile în construcția de locuințe sociale este foarte redus și nici nu este stimulat prin vreo politică specifică;
- Nu există o politică națională și fonduri alocate pentru întreținerea și dezvoltarea de locuințe sociale;
- Nu există o politică privind construirea de locuințe sociale accesibilizate pentru persoane cu dizabilități (sau cu nevoi speciale, precum persoanele vârstnice) sau în clădiri sustenabile (fără emisii de carbon);
- Concentrările de locuințe sociale (și cu caracter social) sunt în multe cazuri asociate cu zone marginalizate de tip ghetou în care trăiesc comunități în sărăcie extremă.[771]

Prin recunoașterea *Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*,[772] România respectă dreptul la locuire și asistență socială pentru asigurarea unei existențe decente tuturor celor cărora le lipsesc resursele. În România, locuirea socială este menționată în mai multe documente legislative care reglementează activitatea mai multor instituții centrale și/sau locale sau servicii[773] și este recunoscută ca element de bază în lupta împotriva excluziunii sociale și a sărăciei.[774] Cu toate acestea, conform

---

7
[69] Struyk, 1996 apud Tsenkova (2013), Hills (2007).

7
[70] Spre exemplu, Banca Mondială (2015), Teșliuc, Grigoraș și Stănculescu (coord.) (2015), Briciu (2016), MDRAP (2016), Stănculescu (coord.) et al. (2017).

7
[71] Multe dintre cercetările privind „sărăcia extremă”, „zonele marginalizate” sau „locuirea precară”, precum și unele dintre studiile despre romi și comunitățile de romi documentează această situație, spre exemplu: Rughiniș (2000), Stănculescu și Berevoescu (coord., 2004), Berescu et al. (2006), Berescu et al. (2007), Preda (coord., 2009), Stănculescu et al. (2010),), Botonogu (2011), Tarnovschi (coord., 2012), Swinkels et al. (2014), Teșliuc, Grigoraș și Stănculescu (coord.) (2015a și 2015b).

7
[72] EUAFR (2009).

7
[73] Legea Nr. 114/1996 privind locuirea, Legea 215/2001 privind administrația publică locală, Legea 116/2002 privind combaterea marginalizării sau Legea 292/2011 privind asistența socială.

7
[74] *Strategia Națională privind Reducerea Sărăciei și Promovarea Incluziunii Sociale 2015-2020*.

definițiilor operaționale utilizate de Legea asistenței sociale 292/2011,[775] locuirea socială nu este considerată serviciu social. Acest fapt este reflectat și de absența MMJS din lista instituțiilor cu responsabilități în sectorul de locuire socială,[776] precum și de lipsa de coordonare, inclusiv strategică și legislativă, la nivel instituțional central sau local între instituțiile cu atribuții în sectorul de locuire socială și cele cu atribuții de asistență și servicii sociale. De altfel, în linie cu *Strategia Europa 2020*, MMJS subliniază importanţa locuinţelor sociale pentru îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă şi integrarea socială şi profesională a grupurilor vulnerabile și conturează dispoziţiile legale privind asigurarea accesului la locuinţe accesibile pentru grupurile dezavantajate, precum şi atingerea obiectivului constând într-un Fond de Locuințe Sociale care să acopere 20% din fondul necesar până în anul 2020.[777]

La nivel european, locuirea și asistența socială sunt corelate la nivel de viziune strategică și de țintă operațională. În România, implicit în București,[778] drept consecință a lipsei de corelare între politicile de locuire socială și politicile de asistență socială există efecte extrem de negative la nivelul categoriilor celor mai dezavantajate de populație, printre care:

- Lipsa de sprijin în obținerea unei locuințe pentru tinerii în situații de dificultate;
- Excluziunea de la locuire socială a unora dintre cele mai vulnerabile categorii: (i) a celor mai săraci, în special a romilor; (ii) a persoanelor care au pierdut locuința din cauza datoriilor la utilități; (iii) a persoanelor care nu au act de identitate eliberat pe raza unității administrativ-teritoriale respective (sau viză de flotant);
- Evacuările din locuințe sociale;
- Neasigurarea accesului la infrastructură (apă, canalizare, drumuri) pentru anumite zone marginalizate.

În contextul prezentei strategii, privim locuirea socială ca pe un instrument care ar trebui să vină în sprijinul persoanelor aflate în situație de vulnerabilitate, prin crearea unei plase de siguranță și stabilitate menită să favorizeze incluziunea socială a acestora, prin asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate. În cadrul mai larg al serviciilor sociale, analiza prezentată în continuare consideră locuirea socială ca fiind un serviciu cel puțin complementar serviciilor sociale existente și care ar trebui să fie parte a unei abordări integrate ce să adreseze întregul complex de nevoi care a condus la situația de vulnerabilitate și nu doar nevoia de locuire, pe principiul că accesul la o locuință adecvată reprezintă premisa principală pentru asigurarea celorlalte drepturi ale omului și pentru atingerea potențialului său maxim de dezvoltare.

MANAGEMENTUL SECTORULUI DE LOCUIRE SOCIALĂ ÎN BUCUREȘTI

Sectorul de locuire socială este definit și reglementat prin Legea locuinței 114/1996. Conform acestui cadrul legal, ”Guvernul răspunde de aplicarea unitară, pe întreg teritoriul țării, a politicii de dezvoltare a construcției de locuințe”.[779] La nivel operațional, autoritățile publice locale sunt direct și complet responsabile pentru politicile de locuire socială, prin: realizarea de noi locuințe, renovarea și

7

[75] Art. 30 paragraf (3), litera a). După regimul de asistare, serviciile sociale se clasifică în: a) servicii cu cazare, pe perioadă determinată sau nedeterminată: centre rezidenţiale, locuinţe protejate, adăposturi de noapte etc. sau b) servicii fără cazare: centre de zi, centre şi/sau unităţi de îngrijire la domiciliu, cantine sociale, servicii mobile de acordare a hranei, ambulanţa socială etc.

7

[76] Conform Proiectului de Strategie Națională a Locuirii care a fost lansat în consultare publică de către MDRAP pe 28 iulie 2016, MMJS lipsește din rândul instituțiilor care joacă un rol în sectorul de locuire. Cele mai recente informații disponibile pe site-ul MLPDA, actualizate ultima dată la 15 martie 2018 arată că proiectul de strategie nu a depășit faza de consultare publică: https://www.mlpda.ro/hg-pentru-aprobarea-strategiei-nationale-a-locuirii

7

[77] În documente strategice precum *Strategia naţională în domeniul politicii pentru tineret pentru perioada 2015-2020* (HG nr. 24/2015), *Strategia naţională privind incluziunea socială şi reducerea sărăciei 2015-2020* (HG nr. 383/2015), *Strategia naţională pentru protecţia şi promovarea drepturilor copilului 2014-2020* (HG nr. 1.113/2014).

7

[78] MDRAP (2016), Stănculescu et al., 2016, Stănculescu (coord). et al. (2017).

7

[79] Legea 114/1996, art. 67.

întreținerea locuințelor existente, administrarea și repartizarea fondului de locuințe sociale, declararea locuințelor sociale libere, în cazuri de urgență, drept locuințe de necesitate, stabilirea chiriei maxime pentru unitățile locative publice, furnizarea finanțării pentru locuințe sociale, locuințe de serviciu și locuințele de necesitate, precum și alocarea de parcele de teren public pentru construirea de locuințe.

Așadar, consiliile locale au un nivel foarte ridicat de autonomie care însă se traduce într-un sector de locuire socială dependent de resursele de la nivel local. Iar modul în care autoritățile locale decid să folosească resursele existente nu reprezintă neapărat un răspuns la nevoile reale de locuire, ci reflectă mai degrabă atitudinea autorităților față de grupurile vulnerabile și disponibilitatea lor de a investi în locuințe sociale. Situația este similară în București, chiar multiplicată, dată fiind organizarea sa administrativ teritorială – o unitate administrativă și șase subdiviziuni, cu atât mai mult cu cât împărțirea responsabilităților între Primăria Generală și primăriile de sector este neclară pe mai multe dimensiuni.

Fondul de locuințe ce poate fi repartizat grupurilor vulnerabile este în patrimoniul și administrarea municipiului București.[780] Stocul disponibil este distribuit de către PMB,[781] pe de o parte, către cele șase sectoare pentru a fi alocat, în baza listelor de prioritate stabilite la nivel de sector, și pe de altă parte, se alocă direct de către PMB către persoane aflate în situații sociale deosebite.

Nu este clar pe ce principii se fac alocările de locuințe sociale dinspre PMB către sectoare.[782] Cert este însă că nu se poate face o corelație între numărul de cereri depuse anual per sector și numărul de locuințe acordate pentru a rezolva aceste cereri. Dacă numărul total de cereri (dosare) pentru locuințe sociale însumează un total de circa 20.000 pentru toate sectoarele, în perioada 2016-februarie 2020, PMB a alocat în total către sectoare doar în jur de 80 de locuințe.[783] Conform estimărilor CRJ,[784] numărul total de ani necesari pentru ca PMB să asigure locuințe sociale tuturor solicitanților înregistrați până în vara anului 2019 este de 110,3 ani, cu păstrarea ritmului actual de acordare.

Faptul că doar PMB deține patrimoniul nu limitează însă posibilitatea primăriilor de sector de a achiziționa, construi și aloca locuințe sociale. Deși trec în patrimoniul municipiului, locuințele sociale achiziționate sau construite din fonduri proprii la nivel de sector rămân administrate și alocate rezidenților din sector de către Consiliul local al acestuia. Un exemplu de bună practică în acest sens este Sectorul 1 care a achiziționat prin DGASPC un număr de 339 de locuințe[785] cu destinație socială și a construit din fonduri proprii alte 414 locuințe sociale și 58 de locuințe pentru tineri.[786] Toate aceste locuințe sunt administrate de DGASPC Sector 1 și reprezintă, la nivel de București, cel mai mare stoc de locuințe administrate și alocate de un sector. În plus, Sectorului 1 i-au fost repartizate de la PMB doar 24 de locuințe pentru persoanele evacuate din imobile retrocedate și încă 15 imobile pentru persoanele evacuate în baza OUG nr. 83/2001.[787]

[780] OUG nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ care prevede că doar unitățile teritorial-administrative dețin patrimoniu propriu, nu și subdiviziunile administrative-teritoriale.

[781] Potrivit Regulamentului de repartizare a locuințelor și a terenurilor aferente acestora, conform legii, din fondul locativ de stat, Anexa la H.C.G.M.B. nr.42/ 13.02.2003, Art.1.

[782] Conform studiilor precum Centrul pentru Dezvoltare Urbană și Teritorială (2016) sau Centrul pentru Resurse Juridice (2019) și opiniilor exprimate în cadrul Consultărilor SIDU pe locuire socială, martie 2020.

[783] Consultările SIDU pe locuire socială, martie 2020.

[784] Centrul pentru Resurse Juridice (2019: 5).

[785] În trei locații diferite, și anume Prelungirea Ghencea, Drumul Binelui și Calea Giulești.

[786] Locuințele sociale sunt situate pe Șoseaua Odăi, iar locuințele pentru tineri sunt pe Str. Munții Tatra.

[787] http://www.primariasector1.ro/structura-fondului-locuinte-stat.html

Caseta 1 - Un proiect de construcție de noi locuințe sociale

Un proiect de dată recentă (2019) demarat de Primăria Municipiului București își propune construirea unui complex de locuințe sociale în cartierul Prelungirea Ghencea. Acest complex va include opt blocuri, cu un total de aproximativ 600 de apartamente de două sau trei camere (de 70-80 m2), ce urmează a fi închiriate cu chirii subvenționate de maxim 100 de lei.

Conform declarațiilor inițiale, acest proiect își propune să răspundă cererilor înregistrate atât la nivelul PMB, cât și al celor înregistrate la nivelul primăriilor de sector. Dar o procedură clară în acest sens nu este încă prevăzută.

Proiectul își propune să adreseze nevoile de locuire subvenționată a „persoanelor cu venituri foarte mici, vârstnicilor care și-au pierdut casele în urma unor retrocedări, persoanelor cu dizabilități, familiilor monoparentale" și este justificat de absența aproape totală a oricărui stoc disponibil de locuințe la nivelul municipalității.

Sursa: https://www.wall-street.ro/articol/Social/249599/locuintele-sociale-din-prelungirea-ghencea-vor-fi-disponibile-in-septembrie.html (accesat la 3 februarie 2020).

Decizia de a aloca buget pentru dezvoltarea fondului existent de locuințe sociale este lăsată la nivelul primăriilor de sector, care acționează de o manieră nu neapărat coordonată. Pe de o parte, PMB argumentează că are fonduri mult mai limitate decât primăriile de sector, care încasează taxe și care ar putea avea mai multă disponibilitate financiară de a investi în sectorul de locuire socială. Pe de altă parte, reprezentanții primăriilor de sector subliniază factorii care îngreunează gestionarea și dezvoltarea fondului de locuințe sociale: (i) distribuția neclară a responsabilităților între primăriile de sector și Primăria Generală; (ii) lipsa resurselor la nivel local pentru completarea stocului de locuințe sociale; (iii) lipsa controlului asupra stocului existent; (iv) lipsa terenurilor pentru noi construcții, care trebuie obținut tot de la PMB. Prin urmare, aceștia declară că nu pot face o planificare reală, nu pot avea o politică publică adecvată și consecventă în domeniul locuirii sociale, atât timp cât nu au informații despre fondul existent sau disponibil, despre numărul de locuințe sociale care urmează a fi distribuite către sector într-un an sau principiile în baza cărora se va realiza această distribuire. Pe de a treia parte, reprezentanților societății civile atrag atenția asupra lipsei de transparență în ceea ce privește unitățile de locuit publice existente pe teritoriul municipiului, responsabilitatea administrării lor, precum și modul în care sunt alocate.[788]

La nivelul primăriilor, atât de sector cât și generală, locuințele sociale sunt gestionate de departamente/ compartimente de Spațiu Locativ care nu comunică și nu își coordonează activitățile cu DGASPC-urile/DGASMB, nici măcar în cazurile de evacuare din locuințele sociale. ONG-urile au accentuat faptul că în cadrul consultărilor din 2017 pentru Strategia pentru combaterea sărăciei de la nivelul capitalei: "DGASMB ne-a zis în mod bizar că Spațiul Locativ trebuie să se ocupe de această chestie".[789]

7

7[88] Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții primăriilor, DGASPC și ONG-urilor, martie 2020.

[89] Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții ONG-urilor, martie 2020.

Caseta 2 - Aranjamentul instituțional fragmentat și neclar se traduce în neîncredere

”Singura tentativă reală de îmbogățire a stocului de locuințe sociale a fost închirierea pe timp de un an de pe piața liberă de locuințe... asta în timp ce în paralel au fost cumpărate 600 de apartamente de serviciu pentru medici. Bineînțeles că achiziția asta de contracte de închiriere pe un an de locuințe sociale nu a reușit. Cred că au avut trei anunțuri de achiziție pe site. Cât despre noul proiectul de construcție, acesta nu există, eu nu l-am văzut. Știu că e undeva prin Prelungirea Ghencea, dar este un proiect nedezbătut public. Știți, nu există o garanție că acolo chiar vor fi locuințe sociale, pentru că nu e un proiect de hotărâre de consiliu trecut ... Și ce pot să vă spun [...] este că, în momentul de față, una dintre cele mai mari resurse de locuințe care intră în stocul public, altfel decât construite și achiziționate, sunt acele locuințe libere de certificat de moștenitor, vacanțe succesorale... [...] Există hotărâre de consiliu prin care aceste apartamente sunt fie apartamente de necesitate, fie mai nou locuințe de serviciu pentru aparatul tehnic al primarului. Pe locuințe sociale, asta e cam tot ce s-a întâmplat în ultimii 4 ani. Iar în urmă cu 4 ani, e mai simplu de discutat, pentru că nu s-a întâmplat nimic.”

Sursa Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții ONG-urilor, martie 2020.

Așa cum la nivel național nu există un sistem de monitorizare a sectorului și evoluțiilor acestuia, nici la nivel de București nu a fost dezvoltat un astfel de sistem. La nivel național nu există nici măcar un raport de monitorizare și raportare din partea consiliilor locale cu privire la stocul de locuințe, starea, utilizarea și administrarea acestuia. Nici la nivel București, structurile de Spațiu Locativ din primării nu fac periodic publice date și nici nu le comunică sistematic către alte instituții. O analiză succintă a măsurii în care Consiliile locale ale sectoarelor din București respectă prevederile H.C.G.M.B. 324/2016 arată că în prezent, în afară de Sectorul 6, nici un alt sector al Capitalei nu dă curs obligativității de raportare către PMB a numărului de solicitări de locuințe sociale sau a numărului de locuințe sociale disponibile la nivel de sector.[790] Și din acest motiv, la nivelul Direcției Spațiu Locativ și cu Altă destinație din cadrul PMB nu există informații centralizate în ceea ce privește:

- numărul total de cereri înregistrate la nivel de sector;
- numărul de persoane evacuate care au depus cerere;
- numărul de cazuri sociale care au depus cerere;
- numărul total de locuințe sociale disponibile la nivel de sector.

Iar situația privind raportarea acestor date s-a înrăutățit în timp,[791] posibil și ca reacție la lipsa unui stoc disponibil care să fie alocat ca răspuns la cererile înregistrate. În absența unui sistem de monitorizare, datele privind sectorul locuințelor sociale lipsesc sau sunt ”slabe” (incomplete, învechite etc.), fapt ce reprezintă o limitare metodologică pentru orice analiză, inclusiv pentru cea de față.

TIPURILE DE LOCUINȚE SOCIALE DIN BUCUREȘTI

În conformitate cu Legea locuinţei 114/1996, locuinţa socială este definită ca fiind locuinţa care se atribuie cu chirie subvenţionată unor persoane sau familii ”a căror situație economică nu le permite accesul la o locuinţă în proprietate sau închirierea unei locuinţe în condiţiile pieţei”.[792] Tocmai pentru

7
[90] Situație pentru luna februarie 2020 http://www.pmb.ro/institutii/primaria/directii/directia_spatiu_locativ/situatie_solicitari_locuinte_sociale/situatie_solicitari_locuinte_sociale_20200225.pdf

7
[91] De exemplu, în decembrie 2017, toate sectoarele au transmis datele.

7
[92] Locuinta socială este definită prin art. 2 lit. c) din Legea locuintei nr. 114/1996. Elemente ce tin de locuintele sociale se regasesc, prin legislaţia ulterioara şi în Legea administraţiei publice locale nr. 215/2001, precum şi în Legea privind prevenirea şi combaterea marginalizării sociale nr. 116/2002, respectiv Legea asistenţei sociale nr. 292/2011.

că definiția oficială a locuinței sociale (cu un set asociat de standarde) a apărut doar în 1996, în toate localitățile țării, inclusiv în București, fondul de locuințe ce pot fi închiriate populaţiei celei mai vulnerabile conține și ”locuințe sociale” preexistente legii, care, cel mai adesea, nu se încadrează în cerinţele impuse de lege. Istoric vorbind, aceste ”locuințe sociale” (de dinainte de 1996) au fost încadrate astfel pentru a permite investițiile din partea autorităților locale.[793]

Fondul de locuințe al municipiului București repartizabil la nivelul sectoarelor este gestionat de Administrația Fondului Imobiliar (AFI) și este alcătuit din:

(1) locuințele disponibilizate din mișcarea a II-a, considerate locuințe convenabile;
(2) locuințele sociale;
(3) locuințele realizate din fonduri proprii;
(4) locuințele realizate în condițiile prevăzute de O.G.R. nr.19/1994 privind stimularea investițiilor pentru realizarea unor lucrări publice și construcții de locuințe, cu modificările ulterioare.

La nivelul PMB, **(1) locuințele din mișcarea a II-a** constituie fondul de ”locuințe sociale” de dinainte de 1996. Acestea sunt locuințe vechi, majoritatea fiind case naționalizate în perioada comunistă. Până în 1990, aceste locuințe erau repartizate (în baza legii 5 din 1974) de stat, în mare parte tot unor grupuri vulnerabile, căci, deși erau plasate în zone centrale ale orașului, erau foarte slab dotate cu infrastructură și majoritatea populației prefera un apartament nou în cartierele de blocuri care se dezvoltau în acea perioadă. Începând cu 1990, acest fond de locuințe a fost preluat în patrimoniul PMB. Cele mai multe au fost retrocedate foștilor proprietari, altele au fost demolate (fiind ruine). Dintre cele fără probleme de natură juridică, multe au fost cumpărate de vechii chiriași (care au crescut acolo), în baza Legii 112 din 1996. ”Dacă stăteau și cu alți chiriași, fiecare a cumpărat cotă parte din bucătarie, din părțile comune, casa scării, holuri. Cei care nu au cumpărat au fost evacuați. Ca statistică legată de patrimoniu, Consiliul General mai are în administrație cam 5% din totalul avut imediat după revoluție [1990].”[794]

Locuințele din mișcarea a II-a sunt tocmai aceste locuințe vechi și foarte degradate, neglijate mulți ani, care au rămas în proprietatea primăriei, prin AFI. ”Ele ajung la sectoare spre repartizare, dacă fostul chiriaș renunță/ pleacă/ moare și nu sunt alte persoane incluse în contractul de închiriere care să preia contractul. Ajunge la sector spre distribuire numai cu acordul primarului general, ceea ce înseamnă aproape niciodată. Ce lasă la sectoare: o mansardă, un subsol, realmente alea nici nu sunt locuințe și bineînțeles că sunt refuzate”.[795]

Ca urmare a procesului istoric prin care au trecut locuințele din mișcarea a II-a, în prezent, la nivel de sector nu se mai cunoaște nici măcar numărul lor: ”Există evidența contractelor de închiriere, dar și acolo cele mai multe sunt foarte vechi. Cum nu există o subvenție a chiriei pentru aceste locuințe, nu știm care sunt veniturile familiilor care locuiesc acolo. Nu se cunosc caracteristicile sau numărul de beneficiari. Nu există evidențe privind datoriile sau calitatea locuirii”.[796] Pe scurt, nu se știe mai nimic despre acest fond de locuințe”. În consecință, acest fond de locuințe este total neglijat de autorități.

Categoria de **(2) locuințe sociale** este formată predominant din garsoniere/ apartamente (adesea de 13 m^2 pe locuință) în blocuri de confort III sau IV care au fost preluate sau cumpărate de la fostele întreprinderi (cu destinație inițială de cămine muncitorești sau de nefamiliști). Spre exemplu, ”În zona Aleea Nehoiu avem 287 de locuințe sociale care sunt ale primăriei Sector 4. Nu sunt de mișcarea a

7
[793] Pentru aceste locuințe, autoritățile locale din țară folosesc termeni alternativi precum „locuințe ieftine”, „locuințe cu chirie la stat” și, mai general, „locuințe cu caracter social”. *Strategia Națională a Locuirii 2016-2030* propune înlocuirea tuturor acestor termeni printr-o singură categorie, și anume „locuințe publice”. (MDRAP, 2016: 154).

7[794] Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții primăriilor de sector și DGASPC, martie 2020.

7[795] Ibid.

7[796] Ibid.

doua. Au fost cumpărate de la IMGB. Nu îndeplinesc toate standardele noi, deși le denumim locuințe sociale."[797]

Categoriile (3) și (4) includ locuințe nou construite, care respectă standardele minime pentru o locuință socială.

STOCUL DE LOCUINȚE SOCIALE

În primul rând, datele privind **numărul de locuințe sociale pe sector** sunt neclare. Acest fapt este efectul cumulat al mai multor factori:

(i) noțiunea de "locuință socială" cuprinde de la locuințele din mișcarea a II-a, vechi și degradate ("o mansardă, un subsol"), la locuințele pentru tineri (ANL), iar însumarea acestora poate duce la confuzii;
(ii) aranjamentul instituțional fragmentat și neclar din sectorul locuirii sociale, în special relația între primăriile de sector și PMB;
(iii) absența unui sistem de monitorizare la nivelul capitalului (și a sectoarelor).

În consecință, numerele diferă în funcție de sursă, căci fiecare sursă poate înțelege și folosi diferit conceptul de "locuință socială". Spre exemplu, Primăria Sectorului 6 declară că nu deţine patrimoniu propriu și nu are în administrare directă locuințe sociale, în timp ce AFI raportează 111 locuințe ce aparțin PMB pe raza Sectorului 6. Ambele declarații pot fi adevărate, căci cele două instituții se raportează la unități diferite și au în vedere doar propriile responsabilități.

În concluzie, o estimare brută a numărului de locuințe sociale din București indică circa 1.150 locuințe din mișcarea a II-a (PMB, AFI) răspândite pe teritoriul Capitalei (cele mai multe - 300 în sectorul 1 și cele mai puține - 25 în sectorul 4), plus peste 1.300 de locuințe sociale în patrimoniul și/sau administrarea primăriilor de sector, fie construite din fonduri proprii (sector 1), fie achiziționate de la (foste) întreprinderi (sectoarele 2 și 4). Situația anterioară nu cuprinde locuințele (ANL) pentru tineri (vezi Figura 70).

7
[97] Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții primăriilor de sector și DGASPC, martie 2020.

Figura 70. Stocul de locuințe sociale dinâăela nivelul municipiului București

Sector 1

753 în patrimoniu și în administrare (răspuns la solicitarea de date BM)

300 ale PMB pe raza sectorului, conform AFI (CRJ, 2019)

Sector 2

258 în administrare (răspuns la solicitarea de date BM)

214 ale PMB pe raza sectorului, conform AFI (CRJ, 2019)

Sector 6

Nu are locuințe sociale (răspuns la solicitarea de date BM)

111 ale PMB pe raza sectorului, conform AFI (CRJ, 2019)

Sector 3

5 în administrare (răspuns la solicitarea de date BM)

259 ale PMB pe raza sectorului, conform AFI (CRJ, 2019)

Sector 5

Necunoscut. Sectorul 5 a declarat că nu are în administrare locuințe sociale, însă în cadrul consultărilor SIDU reprezentanții DGASPC și ONG-urilor din sector 5 au declarat că există locuințe sociale și acestea sunt grupate în blocurile din zonele Zăbrăuți, Iacob Andrei și Livezilor.

242 ale PMB pe raza sectorului, conform AFI (CRJ, 2019)

Sector 4

287 locuințele sociale în patrimoniu și administrare. Sectorul 4 nu a răspuns la solicitarea de date BM, dar în cadrul consultărilor SIDU, reprezentanții DGASPC sector 4 au menționat că există un ansamblu de blocuri în Aleea Nehoiu.

25 ale PMB pe raza sectorului, conform AFI (CRJ, 2019)

În al doilea rând, **distribuția locuințelor sociale între sectoarele din București este extrem de inegală**. Astfel, numărul variază între peste 1.000 în sectorul 1 și circa 100 în sectorul 6.

În al treilea rând, nu se cunoaște numărul de locuințe sociale disponibile spre închiriere, căci **gradul de ocupare al locuințelor sociale** este, de asemenea, neclar. Pe de o parte, reprezentanții primăriilor și DGASPC-urilor de sector susțin că gradul de ocupare este aproape total.[798] Pe de altă parte, ONG-urile, în consens cu rezidenții din zone cu locuințe sociale, susțin că: ”Există public lista cu proprietățile primăriei. Este un PDF de 200 pagini cu niște adrese. Dar nu știm câte sunt ocupate și în ce regim sunt ocupate. [...] Un lucru e clar, există locuințe goale. Le țin goale. Versiunea oficială a primăriilor insistă că nu există nimic liber, în realitate oamenii știu foarte bine care sunt apartamentele goale din blocurile de locuințe sociale. Unele dintre ele au sigiliu cu ștampila primăriei. Sunt apartamente cu vacanța succesorală care stau cu anii goale. [...] Sunt plecați prin străinătate și locuința rămâne goală, se pune lacătul pe ea și nimeni nu ia măsuri. Stă goală mai tot timpul anului.”[799]

În al patrulea rând, **numărul de locuințe alocate anual de la PMB către primăriile de sector este infim**. La stocul existent la nivel de sector, teoretic ar trebui să se adauge anual un număr de locuințe alocate de la PMB, în baza listelor cu necesarul întocmite de Serviciile Locativ. Însă, așa cum am precizat deja, alocările dinspre PMB către primăriile de sector nu sunt anuale, nu sunt realizate pe criterii explicite

[798] Un grad de ocupare de 96-97% a locuințelor sociale a rezultat și din sondajul *Situația Locuirii Sociale*, realizat în toate localităţile urbane din țară (inclusiv sectoarele din București), în octombrie 2014, de MDRAP și Banca Mondială.

[799] Consultările SIDU pe locuire socială, inclusiv cele din cadrul vizitelor de teren în zone marginalizate, martie 2020.

clare și agreate de toți actorii și sunt în număr deosebit de mic. Conform studiului CRJ,[800] în perioada 2014-2018, PMB a alocat în total 7 locuințe către toate primăriile de sector (fără Sectorul 3). Conform specialiștilor participanți la consultările SIDU (din martie 2020), numărul de locuințe alocate a crescut la circa 15, în ultimii trei ani, estimare a ONG-urilor; respectiv la 80, în perioada 2016-2020, susțin reprezentanții primăriilor și DGASPC-urilor.

În al cincilea rând, **stocul de locuințe sociale disponibile spre închiriere este total insuficient pentru a acoperi necesarul** de la nivelul populației. De-a lungul unui an de zile, locuințele disponibile spre repartizare la nivel de sector se formează din cele câteva locuințe din mișcarea a II-a care se disponibilizează,[801] dintre care însă unele sunt într-o stare inacceptabilă; cele câteva locuințe sociale neocupate sau eliberate din blocuri; plus, cele câteva nou alocate de PMB. Per total, numărul acestora rămâne atât de mic încât în perioada 2014-2018 au fost repartizate doar circa 100 de locuințe și mai toate acestea doar în cele două sectoare cu locuințe sociale în patrimoniu, adică Sectorul 1 și Sectorul 4.[802]

Spre comparație, numărul total de cereri (dosare) pentru locuințe sociale însumează un total în jur de 20.000 pentru toate sectoarele, în martie 2020.[803] Spre exemplu, dacă în Sectorul 3 sunt raportate circa 3.600 cereri, cu un stoc de 5 locuințe, se poate spune că acesta are o capacitate de răspuns virtual egală cu zero cu privire la locuirea socială. Cel mai fericit caz se înregistrează în Sectorul 1, unde stocul existent raportat la numărul de cereri duce la o valoare de circa 10%. În cazul Sectorului 2 valoarea acestui raport se înjumătățește (în jur de 5%).

Dar, necesarul de locuințe sociale menționat anterior este determinat prin simpla contabilizare a cererilor depuse la primării, fără să țină cont de persoanele care ar avea drept, dar nu depun dosare fie pentru că nu știu sau nu-și permit să-l completeze sau actualizeze, fie pentru că sunt descurajați de funcționarii primăriei, fie pentru că nu (mai) cred că ar putea obține. Din acest motiv, specialiștii în domeniu consideră că nevoia neacoperită de locuire socială este în fapt mult mai mare decât numărul înregistrat de cereri depuse. Așadar, capacitatea de răspuns a autorităților la nevoile actuale de locuire socială este deosebit de mică.

În al șasele rând, **stocul de locuințe sociale prezintă tendințe de contracție și foarte puține inițiative de creștere**. De mai bine de 10 ani, stocul de locuințe sociale s-a diminuat continuu, prin restituiri, vânzări sau deterioare (pentru unele locuințe din mișcarea a II-a), în timp ce numărul total de locuințe construite sau achiziționate a fost de doar 217, în perioada 2010-2019.[804] Doar Sectorul 1 din cele șase sectoare a identificat soluții la nivel de sector pentru creșterea stocului de locuințe sociale, iar pentru viitor, există un singur proiect de construcție de noi locuințe sociale, ce aparține PMB (vezi Caseta 1). Având în vedere cât de restrâns este stocul existent raportat la nevoi și faptul că ”[...] nu se mai construiește mai nimic din fondul de stat pentru grupurile vulnerabile”,[805] apare cu claritate lipsa de interes a autorităților locale față de sectorul de locuire socială.

Prin urmare, înainte de orice, trebuie recunoscută problema, iar PMB și primăriile de sector, în colaborare, să aloce resursele necesare pentru construirea, reabilitarea sau achiziționarea de imobile

---

8[00] Centrul pentru Resurse Juridice (2019: 4).

8[01] Dacă fostul chiriaș renunță/ pleacă/ moare și nu sunt alte persoane incluse în contractul de închiriere care să preia contractul.

8[02] Centrul pentru Resurse Juridice (2019: 4).

8[03] Estimări ale specialiștilor participanți la Consultările SIDU pe locuire socială (martie 2020). Raportul CRJ estimează pentru 2019 un număr total de aproape 24.000 de cereri înregistrate la nivelul Bucureștiului, dintre care: sector 1 – 7302, sector 2 – 4822, sector 3 – 3641, sector 4 – 669, sector 5- 1302, sector 6 – 2661, PMB – 3544. Centrul pentru Resurse Juridice (2019: 5)

8[04] Centrul pentru Resurse Juridice (2019: 4).

[05] Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții primăriilor de sector și DGASPC, martie 2020.

pentru a servi drept locuințe sociale. De asemenea, arată CRJ,[806] se pot avea în vedere și ”alte soluţii, precum imobilele al căror statut juridic este neclar și care pot fi dobândite prin revendicare, imobilele care au fost confiscate, imobile care pot fi transferate în proprietatea autorităţilor locale de către alte instituţii locale sau naţionale și, mai ales, alte imobile aflate deja în proprietatea autorităţilor locale”. Altfel, situația nu poate decât să se înrăutățească, ori deja starea din prezent izolează Bucureștiul între capitalele europene care, aproape toate, fac eforturi și au politici și mecanisme de asigurare a locuirii sociale pentru grupurile de locuitori care sunt în nevoie.

CALITATEA LOCUINȚELOR SOCIALE

Imobile de confort scăzut și în stare de degradare se găsesc printre locuințe din mișcarea a II-a și printre locuințele sociale din blocurile preluate de la fostele întreprinderi.[807] Nu există un audit cu date riguroase. Cum spuneam, despre starea locuințelor din mișcarea a II-a autoritățile nu dețin date. Tocmai din acest motiv, ONG-urile sunt critice: ”Locuințele din vechiul fond de stat constituie o nebuloasă. Sunt locuințe degradate pe care primăria, deși e obligată, nu le întreține. Există Ordonanța 20/1994[808] conform căreia autoritatea locală are obligația să facă expertiza seismică, să le întrețină, să verifice exploatarea clădirii respective și, pe durata lucrărilor de renovare, restructurare, să relocheze chiriașii din imobilele respective. Nimic din toate acestea nu se întâmplă”. Mai mult, în unele cazuri de imobile extrem de degradate, autoritățile sistează contractele chiriașilor, nu neapărat renovează clădirea, dar contractele chiriașilor ”nu se mai prelungesc și ei mai departe rămân în aer”.

În contrapondere, reprezentanții autorităților arată că din cauza resurselor foarte limitate care sunt disponibile pentru întreținerea și reabilitarea fondului existent de locuințe sociale, eforturile au fost orientate prioritar spre blocurile de locuințe sociale. Astfel, primăriile din sectoarele 2 și 4, care dețin astfel de clădiri, au reabilitat aceste blocuri și au curățat împrejurimille: ”Acum câțiva ani, dacă veneai aici [Aleea Lunca Florilor], stăteai printre semințe și seringi. Nu știam cum să ne mai ferim. Dar, Onțanu[809] a venit și a făcut ordine. Acum, am rămas cu [cojile de] semințele”. Oricum, rezidenții unor astfel de blocuri adaugă, ”Da, blocul a fost vopsit și s-au făcut mansarde de câte două camere, dar subsolul este tot inundat și șobolanii mișună. Eu stau la parter și vara trebuie să țin geamul închis, că altfel mă bat cu ei în casă”. În plus, în aceste blocuri, apă caldă au doar rezidenții care pe cont propriu și-au permis un boiler, căci altfel doar apa rece este disponibilă. De altfel, în toată țara și nu doar în București,[810] rezidenții din blocurile de locuințe sociale țin să accentueze investițiile pe care ei au fost nevoiți să le facă după primirea unei locuințe sociale la bloc: ”La primire, locuința a fost doar patru pereți. Am reparat, am înlocuit geamuri, uși, am dat cu var, am pus boiler, am reparat chiuveta la baie și tot așa, că altfel nu era de locuit, era doar un acoperiș”.

Prin urmare, la nivel național ar trebui reglementată clar obligația autorităților locale de a întreține locuințele sociale pe care le dețin în patrimoniu sau le administrează. La nivelul municipiului București, PMB și primăriile de sector ar trebui să execute un audit al calității locuințelor sociale existente, în baza căruia să elaboreze un plan multianual realist de consolidare, renovare, reabilitare. DGASPC-urile și, mai ales, ONG-urile ar trebui să fie parteneri în acest proces, de la efectuarea auditului și până la punerea în practică a planului, astfel încât eventualele renovări să nu fie folosite ca oportunități de a elibera imobilele prin evacuarea chiriașilor fără a le oferi o alternativă.

8

8[06] Centrul pentru Resurse Juridice (2019: 15).

8[07] Informațiile și citatele din această secțiune provin din Consultările SIDU pe Locuire socială cu reprezentanții primăriilor de sector și DGASPC, cu ONG-urile și din cadrul vizitelor de teren în zone marginalizate, martie 2020.

8[08] O.G.R. nr. 20 din 27 ianuarie 1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente, republicată în Monitorul Oficial nr. 806 din 19 decembrie 2013.

8

8[09] Neculai Onțanu, primar al sectorului 2 în perioada 2000-2016.

[10] Stănculescu și Berevoiescu (2004), Swinkles et al (2014).

ALOCAREA LOCUINȚELOR SOCIALE CĂTRE BENEFICIARI

La nivel național, locuințele sociale se repartizează de către consiliile locale, în baza unor criterii (cu punctaje asociate) pe care le stabililesc anual prin Hotărâre a Consiliului Local. Criteriile de la nivel local trebuie să respecte prevederile din Legea locuinței nr. 114/1996, dar consiliile locale au libertatea de a adăuga criterii specifice care să reflecte condițiile și nevoile de la nivel local, de a operaționaliza fiecare criteriu și de a decide prioritatea (punctajul) asociată fiecărui criteriu.

În România, în conformitate cu Legea locuinței nr. 114/1996, nu pot solicita locuințele sociale persoanele sau familiile care:

- Dețin în proprietate o locuință;
- Au înstrăinat o locuință după data de 1 ianuarie 1990;
- Au beneficiat de sprijinul statului în accesarea de credite și execuție pentru realizarea unei locuințe;
- Dețin, în calitate de chiriaș, o altă locuință.

Alocarea locuințelor sociale către beneficiari se face în funcție de punctajul total obținut de solicitant, calculat în baza metodologiei decise prin Hotărâre a Consiliului Local. Studiile[811] existente pe orașele mari din România asupra schemelor de alocare a locuințelor sociale, inclusiv a criteriilor, indicatorilor și punctajelor folosite de autoritățile locale, scot în evidență următoarele caracteristici comune:

- Deși, prin lege, venitul reprezintă criteriul eliminatoriu în accesarea unei locuințe sociale, în realitate criteriul privind veniturile joacă un rol mic în decizia de alocare a unei locuințe sociale. În schimb, stabilitatea financiară - adică, criteriile legate de existența unui loc de muncă și pensie - joacă un rol semnificativ în punctajul total. Altfel spus, în oarecare dezacord cu legea și documentele strategice[812] asumate de Guvern, în orașele mari din țara noastră, persoanele cu venituri reduse (în sărăcie) nu reprezintă un grup prioritar pentru alocarea de locuințe sociale.
- Este de remarcat importanța mare acordată criteriului privind vechimea cererii pentru locuință socială, în condițiile existenței practicilor autorităților locale de a descuraja pe cei mai săraci și vulnerabili să depună aplicație.
- Situația locativă actuală este un criteriu important, mai ales că în multe municipii sunt depunctați solicitanții care au ocupat abuziv o locuință, care au beneficiat de chirie subvenționată anterior și care nu au respectat clauzele contractuale.
- Nivelul de educație reprezintă criteriul de maximă importanță în majoritatea marilor municipii.
- În contrast cu țările vestice și în dezacord cu legea și documentele strategice[813] asumate de Guvern, în orașele mari din țara noastră, tinerii nu reprezintă un grup prioritar pentru alocarea de locuințe sociale. Nici măcar tinerii care părăsesc instituțiile de ocrotire socială la împlinirea majoratului nu primesc punctaje care să le asigure poziția de grup prioritar pentru alocarea de locuințe sociale.
- În contextul lipsei de coordonare între politicile de locuire socială și cele de asistență socială, în majoritatea orașelor mari din România, familiile monoparentale cu copii nu reprezintă un grup prioritar pentru alocarea de locuințe sociale.

8[11] Stănculescu (coord.) et al, (2017), Blaj (2020) și pozițiile luate de Fundația Desire, Frontul Comun pentru Dreptul la Locuire și alții.

8[12] Mai ales, *Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020* (HG nr. 383/2015). Legea nr. 116/2002 privind prevenirea şi combaterea marginalizării sociale autorizează consiliile judeţene să sprijine accesul la locuinţele pentru tineri de 18-35 de ani care nu-şi pot permite obţinerea unei locuinţe la preţul pieţei.

8[13] *Strategia națională în domeniul politicii pentru tineret pentru perioada 2015-2020* (HG nr. 24/2015); *Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020* (HG nr. 383/2015).

În concluzie, există un cadru legal unic la nivel național, dar autoritățile publice locale joacă un rol esențial în modul în care reglementările sunt interpretate și puse în practică. Impactul asupra incluziunii sociale este mai degrabă redus, tocmai din cauza modului în care autoritățile locale definesc propriile metodologii/scheme de alocare a locuințelor publice disponibile, cu atât mai mult în condițiile lipsei de coordonare între politicile de locuire și cele de asistență socială. Autoritățile publice locale din marile orașe din România preferă gospodăriile care ridică cele mai puține probleme (au studii superioare și venituri stabile), în detrimentul celor care au nevoie reală de o locuință socială. Mai general, criteriile stabilite de autoritățile locale referitoare la nivelul de educație, stabilitatea financiară sau domiciliul principal sunt în defavoarea persoanelor sărace și vulnerabile care de obicei nu au studii, nu au venituri regulate și, deseori, nu dispun de actele de înregistrare (reședință) necesare. Această situație este puternic corelată și cu faptul că, la nivel local, locuirea nu este văzută ca parte a unui pachet integrat de intervenție, acompaniată de servicii care să ajute gospodăria/ familia/ individul, dincolo de asigurarea unui adăpost.

Studiul recent al schemelor de alocare din București ajunge la concluzii similare și recomandă: ”Primăriile de sector și Primăria Municipiului Bucureşti trebuie să elimine imediat, complet și ireversibil criteriile discriminatorii semnalate, în special cel privind nivelul de studii și cel privind calitatea de angajat în administraţia publică locală și centrală”.[814]

Dincolo de criterii și punctaje, informațiile colectate în cadrul Consultărilor SIDU din martie 2020 evidențiază și următoarele aspecte:

- Din punctul de vedere al solicitanților, procesul de aplicare pentru o locuință socială este dificil, costisitor și trebuie actualizat anual.
- Aranjamentul instituțional fragmentat și neclar între primăriile de sector și PMB afectează și procesul de alocare către beneficiari.

  (i) Atât PMB, cât și consiliile locale ale primăriilor de sector decid separat prin HCL care sunt grupurile care pot beneficia de o locuință socială, respectiv criteriile în baza cărora se stabilește prioritatea de acces la o locuință socială. Iar aceste criterii variază semnificativ între sectoare, respectiv între sectoare și Primăria Generală.

  (ii) Absența unui sistem care să centralizeze cererile de locuințe sociale face posibilă dubla înregistrare și numărare a dosarelor, la primăria de sector și la Primăria Generală. Nu există o metodologie clară în baza căreia solicitanții de locuințe sociale trebuie să depună cereri pentru o locuință doar la primăria de sector sau la cea generală, iar pentru optimizarea șanselor o parte dintre solicitanți depun intenționat solicitări în cadrul ambelor instituții. Oricum, nu există riscul de alocare de locuințe din partea ambelor instituții, deoarece, inclusiv pentru persoanele care solicită și primesc locuințe sociale de la Primăria Generală, se solicită verificare/ ancheta socială din partea DGASPC-urilor de sector.

- Un beneficiar de locuință socială, dacă plătește la zi chiria, poate păstra locuința chiar dacă pleacă la muncă în străinătate pentru mai multe luni de zile. Abordarea contabilă asupra locuințelor sociale, combinată cu lipsa reglementărilor privitoare la plecările în străinătate, fac ca o parte din stocul de locuințe sociale să fie goale, dar nerepartizabile.
- Există situații în care beneficiarii de locuințe sociale lipsesc pe o perioadă mai îndelungată, dar continuă să-și plătească la timp chiria și celelalte dări, iar locuința o închiriază informal. Abordarea contabilă asupra locuințelor sociale, combinată cu lipsa unei monitorizări corecte, crează un spațiu de manevră în care, pentru o chirie modică, locuința socială poate fi informal privatizată și folosită ca sursă de venit neînregistrat.

8

[14] Centrul pentru Resurse Juridice (2019: 15).

- Conform rezidenților din blocurile de locuințe sociale, ”există locuințe pe baza șpăgii. Adică, sunt persoane care au mai multe locuințe sociale. Nu ai cum să ai șapte garsoniere închiriate în XXX [adresa], toate de la AFI și luate pe nume diferite”.[815] În alte cazuri, beneficiarii care pleacă vând informal dreptul de utilizare a locuinței către un beneficiar care rămâne și continuă să plătească dările corespunzătoare. Cum beneficiarului plecat nu i se retrag drepturile de a deține o locuință socială, chiriașul rămas beneficiază în fapt de o a doua (sau o a treia ș.a.m.d.) locuință pe care o folosește cum dorește, inclusiv prin revindere sau subînchiriere informale.
- Contractele de închiriere pentru locuințe sociale sunt semnate pe perioade de 3-5 ani. Cu toate acestea, practica frecventă este ca beneficiari ”dezirabili” să poată prelungi aceste contracte la nesfârșit (peste 20 de ani). Au existat perioade istorice în care primăriile unor sectoare au asociat reînoirea la timp a contractului și plata fără întârziere a chiriei și utilităților cu acordarea către beneficiar a unui buletin cu domiciliu stabil la adresa locuinței sociale: ”Adică, pe noi, Onțanu[816] ne-a făcut sectoreni. Avea de gând să ne facă pe toți, dar au venit alegerile și unii au rămas aici doar cu hârtie temporară”.[817] În alte perioade/ sectoare, primăria de sector a încasat lunar chiriile, dar nu a prelungit contractele și a acordat beneficiarilor doar o viză temporară de ședere la adresa locuinței sociale, deși aceștia locuiau în fapt în acele locuințe de foarte mulți ani. Acest fapt, produce o stare de nesiguranță și neliniște în rândul beneficiarilor: ”Că ne pot zbura de aici când vor ei. Și azi se poate. Nu putem să ne facem nici un plan pe termen mai lung. Și nici nu-mi vine să mai bag bani în garsoniera asta care nici nu-i a mea și pot să plec și mâine”.[818]

Prin urmare, relația dintre autoritățile publice și reprezentanții societății civile, precum și cea cu rezidenții locuințelor sociale este una caracterizată de neîncredere. Beneficiarii acuză autoritățile de indiferență, abuz de putere și corupție. ONG-urile acuză autoritățile de lipsă de transparență și de comunicare deficitară: ”Relația dintre sectoare și Capitală este neclară. Lucru de care profită intens funcționarul public. Pentru că există această ambiguitate de cronologie, când depui la Capitală, când depui la sector, de foarte multe ori oamenii sunt prinși în această relație dintre sector și Capitală... Unii renunță pentru că efectiv nu înțeleg care e sistemul. Ai senzația că ei nu comunică deloc între ei”.[819] Autoritățile pun accentul pe: (a) lipsa resurselor umane (nu doar financiare) alocate sectorului de locuire sociale; (b) pe reglementările neclare legate de utilizarea locuințelor sociale; (c) pe comportamentele nepotrivite ale beneficiarilor de locuințe socială; și (d) pe cererile ”nerezonabile” ale ONG-urilor: ”Ei [beneficiarii] au fost învățați numai să primească, iar ONG-urile nu fac decât să întrețină această cultură”.[820]

Fundamental, locuința socială pare a fi ”socială” doar în procesul de alocare către beneficiari care este bazat pe criterii sociale, chiar dacă indicatorii sau punctajele sunt discriminatorii. După obținere, locuința socială devine doar o locuință închiriată pe o sumă modică pe care beneficiarii mai întreprinzători o pot folosi chiar și pentru obținerea de venituri neînregistrate, atât timp cât achită la timp chiria către autorități. Aceasta este ceea ce numim abordare contabilă asupra locuinței sociale, căci permite, în egală măsură, privatizarea informală de către beneficiari și comportamente discreționare din partea funcționarilor și autorităților. Pe partea beneficiarilor, spre exemplu, DGASPC Sector 4 a realizat, în anul 2019, ”o anchetă socială la toate apartamentele din Aleea Nehoiu și am

[815] Discuție de grup în niște blocuri de locuințe sociale, martie 2020.

[816] Neculai Onțanu, primar al sectorului 2 în perioada 2000-2016.

[817] Discuție de grup în blocurile de locuințe sociale din Aleea Lacul Florilor, sector 2, martie 2020.

[818] Ibid.

[819] Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții ONG-urilor, martie 2020

[820] Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții primăriilor de sector și DGASPC, martie 2020.

găsit foarte multe persoane care sunt plecate în străinătate și au subînchiriat apartamentele. E o problemă... Dar, cine să facă aceste anchete cu regularitate?”[821]

Pe partea funcționarilor și autorităților, conform actualelor reglementări: ”La momentul repartizării, toți [beneficiarii] aveau venituri reduse, pentru că era unul dintre criterii. Și atunci erau obligați să aducă adeverințe de venituri. An de an au obligația să prezinte aceste adeverințe la calcularea chiriei, dar nu se întamplă, avem tot timpul acest joc. Deci, nu vă pot răspunde la întrebarea câți beneficari au venituri reduse la momentul acesta. Nu știm. Oricum, nu se specifică în lege că poți să-i faci evacuare dacă i-au crescut veniturile și el poate să se mute”.[822] În schimb, dacă plata chiriei nu este făcută la timp, chiar dacă nu se specifică în lege, ”Noi, Sector 2, am avut evacuări, chiar am participat la evacuări de genul ăsta. S-au adunat datorii, timp de 5 ani de zile nu au plătit nimic. Cât să-l ții? Asta s-a întâmplat anul trecut, în 2019, persoana având venituri, iar chiria era modică, 20 de lei”.[823] Iar, explicațiile legate de această inconsistență susțin că: ”Aici este o confuzie. Acele evacuări s-au făcut pentru nerespectarea clauzelor contractuale. S-au făcut prin instanță, căci numai instanța dispune evacuarea”.

În România, pentru a putea beneficia de o locuinţă socială, familiile sau persoanele trebuie să fi obţinut în ultimele 12 luni un venit mediu net lunar pe persoană de sub 3.340 lei (venitul mediu net lunar la nivel naţional).[824] Dacă venitul mediu net lunar pe gospodărie depăşeşte cu 20% nivelul specificat timp de doi ani fiscali consecutivi, contractul se reziliază.[825] Această prevedere nu este pusă în practică, tocmai pentru că nu există un mecanism funcțional de monitorizare a veniturilor beneficiarilor. Beneficiarii nu prezintă anual adeverințele de venit și oricum mulți trăiesc din venituri informale fie din țară, fie din străinătate.

Filosofia alocării locuințelor sociale pe perioadă nedeterminată poziționează sectorul de locuire social drept unul de adăpostire, neintegrat politicilor sociale. Acest aspect este semnalat și de analize recente[826] care aduc în discuție absența serviciilor de locuire care să adreseze nevoia familiilor care traversează situații de criză. Structura actuală a sistemului de locuire socială (stoc limitat și ocupat pe o perioada nedeterminată) oferă foarte puțină flexibilitate, motiv pentru care capacitatea de a răspunde situațiilor de criză este foarte limitată.

Caseta 3 - O inițiativă de locuire socială în situații de criză

În urma analizei privind copiii aflați în situație de risc din municipiul București, SOS Satele copiilor propune dezvoltarea de servicii adresate familiilor care traversează situații de criză, pe termen scurt, care să ofere găzduire temporară pentru întreaga familie, inclusiv tații care în centrele maternale nu sunt primiți. Astfel de servicii de găzduire pe perioadă scurtă de timp sunt gândite să ofere posibilitatea părinților să rezolve probleme urgente punctuale, care îi pun în imposibilitatea îngrijirii copiilor pe moment, dar care nu ar trebui să reprezinte motive de separare a familiei.

Sursa: Petrescu (coord., 2018).

În concluzie, este absolut necesară actualizarea Legii locuinței nr. 114/1996, elaborarea unor proceduri și stabilirea unui mecanism de monitorizare la nivel de primărie care să clarifice toate

[821] Ibid.

[822] Ibid.

[823] Ibid.

[824] Câstigul salarial mediu net pe economie în luna decembrie 2019, conform INS, https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/cs12r19.pdf

[825] Art. 42 al Legii 114/1996.

[826] De exemplu, Petrescu (coord., 2018).

situațiile evidențiate anterior legate de retragerea/ eliberarea/ ieșirile din locuințe sociale, în ce situații și în ce condiții trebuie realizate acestea, cum trebuie să lucreze împreună spațiul locativ cu serviciile de asistență socială în cadrul acestui proces. Prin definiție, locuința socială ar trebui să reprezintă o formă de suport pe o perioadă determinată, în care persoana/ familia nu are locuință și nici venituri suficiente pentru a-și asigura o locuință. Iar, suportul oferit sub formă de locuințe sociale ar trebui asociat cu alte servicii sau prestații sociale care să ajute persoana/ familia să depășească situația de criză în care se află, dar și cu constrângeri pentru beneficiari, care o dată nerespectate să poată fi corect penalizate.

În plus, trebuie clarificată și relația dintre locuință socială și documentele de identitate (reședință), astfel încât să se asigure o practică unitară și care să confere beneficiarilor de locuință socială drepturile depline ale unui cetățean.

Pentru situațiile care necesită suport de lungă durată trebui gândit un sistem aparte. Dacă locuința socială este acordată ”pe viață”, atunci întreaga discuție despre stocul și alocarea de locuințe sociale este lipsită de conținut, din moment ce o locuință, odată ocupată, devine practic disponibilă doar după zeci de ani de zile. Pe aceste premise, stocul de locuințe sociale din Capitală este virtual inexistent.

BENEFICIARII ȘI ADECVAREA LOCUINȚELOR SOCIALE LA NEVOILE SPECIFICE ALE ACESTORA

Cadrul normativ în vigoare la nivel național prevede ca principali beneficiari ai locuințelor sociale acele persoane sau familii „a căror situație economică nu le permite accesul la o locuinţă în proprietate sau închirierea unei locuinţe în condiţiile pieţei”.[827] În plus, legea furnizează şi criterii de prioritizare pentru locuinţele sociale care acoperă alte categorii largi de populaţie, printre care tinerii cu vârste până la 35 de ani, invalizii de gradul I și II, persoanele cu handicap și altele. Există, de asemenea, numeroase categorii de beneficiari potențiali care au dreptul la o locuință, în conformitate cu legislația de asistență socială, dar cărora nu le este adresat nici un program național de locuire. Aceste categorii sunt listate în Anexa 13.

Cu privire la profilul beneficiarilor de locuințe sociale din București nu sunt disponibile informații: „Ce știm despre beneficiarii de locuințe sociale e ce au pus ei în dosar când au făcut solicitarea pentru o locuință socială, și nici asta nu mai știm dacă a fost acum 20 de ani”.[828] Doar în cazuri izolate, precum în Sectorul 4, DGASPC a realizat o anchetă socială recentă a beneficiarilor de locuințe sociale, dar datele nu au fost centralizate și analizate la nivel de sector.

O analiză a solicitărilor pentru locuințe sociale din ultimii trei ani (2018-februarie 2020) arată că, din totalul de solicitări, cazurile sociale reprezintă între jumătate și trei sferturi, iar între 10% și 15% sunt cereri înregistrate de persoane evacuate.[829] Deci, se poate specula că și din populația de beneficiari de locuințe sociale din prezent circa 60% sunt (sau au fost la momentul aplicării) cazuri sociale. De altfel și la nivel național urban, 56% dintre beneficiarii de locuințe sociale se încadrează ca având venituri reduse.[830]

În ceea ce privește adecvarea locuinței la nevoile specifice ale beneficiarilor există doar evidențe anecdotice. Oricum, în consens, în cadrul consultărilor SIDU din martie 2020, gradul de adecvare a fost evaluat drept scăzut, cu precădere pentru locuințele din mișcarea a II-a, dar și pentru cele din blocurile de confort redus. ONG-urile atrag atenția că nu există constrângeri în lege care să oblige autoritățile să aloce locuințele sociale în funcție de nevoile familiei: ”Spre exemplu, există locuințe de două camere

[827] Art. 2 lit. c) din Legea locuinţei nr. 114/1996.

[828] Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții primăriilor de sector și DGASPC, martie 2020.

[829] http://www.pmb.ro/institutii/primaria/directii/directia_spatiu_locativ/situatie_solicitari_locuinte_sociale_buc.php

[830] Sondajul *Situația Locuirii Sociale*, realizat în toate localităţile urbane din țară (inclusiv sectoarele din București), în octombrie 2014, de MDRAP și Banca Mondială. Din totalul de 319 de municipalităţi urbane şi cele şase sectoare din Bucureşti, 19 municipalităţi urbane şi trei sectoare nu au răspuns sondajului.

în care este cazată o familie de 10 sau 11 persoane". Sau, pentru persoanele cu dizabilități se oferă spații lipsite complet de accesibilizare. Reprezentanții primăriilor și ai DGASPC-urilor arată că fondul existent de locuințe nu permite o abordare din perspectiva adecvării la nevoi: "Astea sunt locuințele [sociale] disponibile, nu avem alternative". Iar în vizita pe teren în blocuri de locuințe sociale, echipa de cercetare a identificat situații diverse, dar predomină supraaglomerarea și lipsa de spațiu vital.

Un exemplu de caz extrem, o mamă de 55 de ani, persoană cu dizabilități, locuiește și are grijă de fiul său de 30 de ani, imobilizat la pat, într-o garsonieră de doar 13 mp și complet lipsită de accesibilizare. Acest fapt atrage din nou atenția că locuința socială nu ar trebui să se reducă la "un acoperiș și patru pereți", ci ar trebui să fie integrată într-un pachet de servicii sociale care să răspundă întregului complex de vulnerabilități cu care se confruntă familiile în nevoie. La nivel național există în prezent un efort de dezinstituționalizare a persoanelor cu dizabilități și de încurajare a îngrijirii acestora în comunitate. Pentru o familie cu două persoane cu dizabilități, cum este cea din exemplul anterior, costurile de îngrijire ale acestora într-o instituție ar fi semnificative, mult mai mari decât subvenția pentru chirie oferită prin locuința socială. În baza standardelor[831] minime de cost pentru serviciile rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități, îngrijirea celor două persoane într-un serviciu public ar fi de circa 5.000-6.000 de lei pe lună. Dacă Spațiul Locativ ar lucra împreună cu DGASPC și alocarea locuinței sociale s-ar face în baza unei anchete sociale complexe, acestei familii i s-ar putea acorda un sprijin adecvat nevoilor, tocmai pentru a evita instituționalizarea, cu atât mai mult cu cât o astfel de familie economisește banii publici prin simplu fapt că se îngrijește singură și nu îi irosește. Spre exemplu, acest sprijin adecvat ar fi o locuință decentă, accesibilizată și echipată în acord cu tipurile de dizabilități ale celor două persoane, alături de servicii de sprijin la domiciliu pentru necesitățile curente. Doar ca o precizare, în ansamblul de blocuri unde locuiește această familie, există locuințe sociale neocupate, ceea ce ar permite transformarea garsonierei măcar într-un apartament de două camere de câte 13 m^2 fiecare, o chicinetă, o baie accesibilizată și alte dotări necesare.

COSTURI ȘI DATORII LEGATE DE LOCUINȚELE SOCIALE

Datoriile acumulate la chirie și plata utilităților reprezintă o problemă spinoasă, atât din perspectiva beneficiarilor de locuințe sociale, cât și din cea a autorităților publice locale sau a opiniei publice/ comunității. Datoriile sunt, în general, rezultatul unui cumul de factori structurali (absența unui venit adecvat, ocupația, nivelul educațional, costurile cu copiii, structura gospodăriei) sau contextuali (decesul unui membru de familie, boala/ dizabilitate sau schimbări în structura familiei, cum ar fi despărțirea sau apariția unui nou copil) și au un caracter dinamic, cel mai adesea de spirală care se afundă.[832] O dată intrați în această spirală, beneficiarilor le este foarte greu, adesea imposibil, fără ajutor exterior, să se redreseze. Deși costuri lunare cu chiria pentru o locuință socială sunt mici (între 20 și 104 lei),[833] cumulate cu cele de la plata utilităților și pe fondul unor venituri scăzute care abia acoperă nevoile de bază ale beneficiarilor, crează terenul propice pentru acumularea de datorii.[834]

În alocarea locuințelor sociale, adeseori autoritățile locale acordă acces prioritar familiilor cu un număr mic de copii şi cu un venit care le permite să plătească utilităţile.[835] Astfel, familiile cele mai sărace (inclusiv beneficiarii de VMG) şi cele cu mulţi copii (în special rome) sunt considerate neeligibile pentru o locuință socială, tocmai pentru că nu au capacitatea de a plăti cheltuielile asociate (chirie și utilități), ceea ce este în contradicție flagrantă cu spiritul legii. Sunt semnalate situații în care persoanele cu venituri mici sau fără venituri sunt descurajate chiar și să depună dosar/cerere de locuință.

---

[831] http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Legislatie/Assistenta-sociala-2018/HG_978_-2015_la_18012018.pdf

[832] Williams și O'Brien (2003); Rugg și Kellaher (2016).

[833] Chiria pentru o locuință socială este subvenționată de către autoritățile publice și nu ar trebui să depășească, conform legii, 10% din venitul lunar al chiriașului.

[834] Stănculescu și Neculau (2015).

[835] Banca Mondială (2015); Teșliuc, Grigoraș și Stănculescu (coord.) (2015a); Briciu (2016); MDRAP (2016).

Dat fiind sistemul contabil în vigoare,[836] o practică răspândită la nivelul autorităţilor locale din întreaga țară este să atribuie restanţele la plata chiriei către locuința socială, și nu chiriaşului care a făcut restanțele respective.[837] Astfel, chiar dacă o persoană/familie cu venituri reduse primește o locuință socială, există posibilitatea să moștenească și datoria istorică cumulată de la chiriașii precedenți (care a acumulat deja dobânzi şi majorări de întârziere). Cu alte cuvinte, sunt supraîndatorați încă de la primirea locuinței, fără nici o șansă de a scăpa din spirala datoriilor. În acest mod, sistemul actual de calcul al restanțelor la chirie transformă locuința socială dintr-un factor de stabilitate și securitate, într-o povară și un stres continuu. Cu privire la folosirea acestei practici în București, reprezentanții primăriilor susțin că este ilegală și că nu se aplică, pe când reprezentanții ONG-urilor confirmă că au întâlnit-o în teren, în diferite sectoare.[838]

Principala problemă a datoriilor la utilități este că repercusiunile, cum ar fi debranșarea întregului imobil de la diferite tipuri de utilități, crează o presiune publică și stigmă asociată cu beneficiarii de locuințe sociale și cu locuințele sociale, în general, cu efecte negative pe termen lung. De asemenea, creează multiple conflicte la nivel de imobil între cei care nu plătesc și cei care reușesc să plătească, dar care sunt penalizați la comun.

Din perspectiva autorității publice locale care administrează locuințele sociale, acestea sunt văzute ca o problemă, cu implicații negative atât la nivel de buget, cât și la nivel de capital politic/ electoral. În cele mai multe situații, nivelul chiriei percepute beneficiarilor nu acoperă nici măcar costurile de întreţinere ale clădirii, motiv pentru care locuințele sociale sunt văzute ca o povară pentru finanţele locale.[839] În București,[840] datele disponibile pentru sectoarele 1, 2 și 6 arată că, la finalul anului 2014, datoriile cumulate la plata chiriei variau între 7.900 lei (Sectorul 6) și 22.484 lei în Sectorul 1 (cu un număr mult mai mare de locuințe sociale). Datoriile acumulate la plata utilităților variau și mai mult între sectoare. Astfel, pentru locuințele sociale pe care le aveau în administrare, Sectorul 6 raporta 18.000 de lei, Sectorul 1 aproape 34.000 lei, iar Sectorul 2 peste 303.000 lei datorii.

Faptul că datoriile la locuințe sociale încarcă suplimentar bugetele locale reprezintă motivul pentru care primăriile preferă să le lase neocupate decât să le închirieze unor beneficiari care nu își permit să plătească sau preferă să nu rezilieze contractele celor care plătesc la timp, chiar dacă nu le locuiesc pe o perioadă mai îndelungată. Adică, în București ca și în alte orașe din țară sau străinătate,[841] unele locuințe sociale sunt lăsate neocupate în timp ce există oameni în nevoie care caută un adăpost.

Legea nr. 116/2002 privind prevenirea şi combaterea marginalizării sociale prevede, la art. 25, obligaţiile consiliilor locale de a asigura accesul persoanelor și familiilor marginalizate la serviciile publice de strictă necesitate (de exemplu apă, energie electrică, gaze naturale, termoficare etc).[842] Legea adaugă şi obligaţia Guvernului de a institui măsurile necesare pentru prevenirea evacuării din locuinţe a persoanelor defavorizate care au datorii la asociaţiile de locatari/ proprietari. În absența unui sistem funcțional al subvenţiilor privind cheltuielile cu utilităţile (din cauza nivelului ridicat al acestor cheltuieli), în momentul de faţă, persoanele care au avut în proprietate o locuință nu pot fi

[836] Sistemul de stingere a datoriilor neplătite ce nu au putut fi recuperate este dificil din punct de vedere administrativ, deoarece presupune adoptarea unei reglementări de către consiliul local.

[837] Teșliuc et al. (2015: 269).

[838] Consultările SIDU pe locuire socială, martie 2020.

[839] Teșliuc et al. (2015: 269).

[840] Sondajul *Situația Locuirii Sociale*, realizat în toate localităţile urbane din țară (inclusiv sectoarele din București), în octombrie 2014, de MDRAP și Banca Mondială. Sectoarele 3, 4 și 5 nu au răspuns la sondaj.

[841] Hegedüs (2017: 97).

[842] Consiliile locale pot încheia convenţii cu furnizorii de servicii, prin care se angajează să suporte o parte din datoriile pe care le au persoanele şi familiile.

luate in calcul pentru atribuirea unei locuinţe sociale, chiar dacă ajung fără venituri și au pierdut locuința respectivă.[843]

EVACUĂRILE DIN LOCUINȚELE SOCIALE

În fapt, există evacuări din locuințe sociale în București, ca și în alte municipii mari din România, deși Legea nr. 116/2002 prevede obligaţia Guvernului de a institui măsurile necesare pentru prevenirea evacuării din locuinţe a persoanelor defavorizate care au datorii la asociaţiile de locatari/proprietari. Existența evacuărilor este confirmată atât de reprezentanții primăriilor și DGASPC-urilor, cât și de ONG-uri.[844] În timp ce ONG-urile tratează evacuările din perspectiva drepturilor omului, reprezentanții autorităților au o abordare administrativ-legalistă, în care discuția este despre faptul că evacuarea ar avea la bază încălcarea clauzelor contractuale și nu acumularea de datorii. Doar pentru corectitudine, în relația contractuală privind locuirea socială, ambele părți - autoritățile și beneficiarii - încalcă diferite clauze, așa cum am arătat în secțiunile anterioare, dar numai autoritățile au puterea de a lua măsuri în astfel de situații.

La nivel național, și nu doar în București, evacuarea chiriaşilor este ultima măsură luată de autorități în cazul restanţelor neachitate.[845] Potrivit legii, durata închirierii unei locuințe sociale este de cinci ani, cu posibilitate de prelungire. Cu toate acestea, există cazuri în care autorităţile locale fac contracte de închiriere pentru perioade mult mai scurte (chiar şi trei luni), pentru a putea evacua mai uşor chiriaşii care întârzie la plata chiriei sau utilităţilor. Pentru a împiedica acumularea de datorii de către chiriaşii locuinţelor sociale, unele primării susțin că evacuările reprezintă un program de „responsabilizare", chiar și atunci când au în vedere mame singure cu copii. Astfel, în timp ce departamentul Spațiul Locativ aplică legea atunci când evacuează persoanele cu restanţe, serviciul de asistență socială fie nu este informat, fie nu intervine. Nu este clar ce se întâmplă cu cei evacuaţi, căci nu există niciun mecanism de monitorizare, niciun serviciu ulterior de sprijin pentru aceste persoane vulnerabile și copiii lor. În cazul lor, instituţiile statului încalcă flagrant drepturile omului şi ale copilului.

Consultările realizate pe teren în martie 2020 au relevat existența unor astfel de cazuri și în zonele de locuințe sociale din București. Locatarii blocurilor de locuințe sociale au confirmat existența evacuărilor de-a lungul timpului și toate au fost legate de persoane fără posibilități care nu au putut să plătească chiria și utilitățile. Nicio evacuare nu a implicat o persoană cu posibilități financiare, chiar dacă lăsa locuința neocupată fiind plecată în străinătate, se mutase, subînchiria garsoniera sau situații similare. Un exemplu punctual: cea mai recentă evacuare a fost a unei tinere cu handicap mental care a fost evacută dintr-o garsonieră, din cauza datoriilor acumulate. Rămasă fără adăpost, tânăra și-a improvizat un adăpost în apropierea blocului de locuințe sociale. Fiind deja vulnerabilă, aceasta a fost abuzată sexual și a rămas însărcinată. La momentul vizitei noastre, tânăra însărcinată nu beneficia de nicio formă de suport din parte autorităților și locuia în continuare pe străzi, în condițiile în care locuința din care fusese evacuată era în continuare neocupată.

De asemenea, atât beneficiarii locuințelor sociale, cât și ONG-urile active în domeniu[846] au evidențiat încă o practică a autorităților cu privire la evacuări: cazuri de beneficiari fără datorii care urmau să fie evacuați pe motivul că primăria încheie contractul pe 5 ani și prelungirea se face în funcție de ancheta socială. În acest fel, oameni care locuiau de 20 de ani în acea locuință au fost evacuați ”pentru că stați de prea mult timp”, în timp ce pentru alți beneficiari din aceeași cohortă contractul a fost prelungit. Astfel de situații nu sunt reglementate în niciun fel, ci sunt la discreția autorităților, fără o procedură clară și aplicată unitar pentru toți beneficiarii.

---

843 MDRAP (2016: 105).

844 Consultările SIDU pe locuire socială, martie 2020.

845 Teșliuc, Grigoraș și Stănculescu (coord.) (2015a: 276).

846 Consultările SIDU pe locuire socială, martie 2020.

Situația este și mai complicată în cazul persoanelor care ocupă abuziv sau ilegal un imobil, cum ar fi o locuință de mișcarea a II-a în ruine. În astfel de cazuri, scoaterea rezidenților din imobile (spre exemplu, pentru demolarea acestora) nu este oficial considerată sau contabilizată ca fiind ”evacuare”. Nu intervine imediat serviciul de asistență socială care să facă o anchetă socială pentru a înțelege situația și a oferi sprijin și alternative acestora. Rezidenții nu sunt informați sau consultați, ci sunt considerați doar subiecți ai unei acțiuni de reinstaurare a ordinii publice, în forță, dacă este necesar. Conform reprezentanților autorităților: ”Îi evacuăm că ne e frică să nu pice casa pe ei?!”, ceea ce este adevărat pentru că la majoritatea imobilelor vechi nu au mai fost realizate lucrări de renovare de mulți ani de zile sau chiar niciodată. Conform ONG-urilor: ”Au fost evacuate 100 persoane cu o simplă hârtie scrisă de mână la PC, evacuați în doar 72 de ore. Fără procedură legală, fără nimic. Există cod de procedură civilă și, chiar dacă locuiești fără forme, tot îți trebuie hotărâre judecătorească de evaluare. Nu o pun în aplicare. [...] În 72 de ore au venit cu excavatoare, cu poliție și jandarmi să-i alunge de acolo. I-au mutat în căminele de la Iuta unde plăteau chirie primăriei. [...] DGASPC-ul? DGASPC este un sprijin pentru jandarmerie. Amenință oamenii că dacă nu pleacă, le iau copiii. Spun că părinții pun în pericol copiii dacă continuă să locuiască acolo și așa DGASPC-ul ajunge un organ de represiune și nu de asistență socială”.[847]

GRUPĂRILE DE LOCUINȚE SOCIALE ȘI ZONELE MARGINALIZATE

Grupările de locuințe sociale, precum cele în ansambluri de blocuri, reprezintă concentrări geografice de populație vulnerabilă și, ca efect, sunt asociate cu dezvoltarea ”culturii sărăciei” și cu un risc crescut de segregare și ghetoizare.[848]

Caseta 4 - Gruparea locuințelor sociale duce la discriminarea și stigmatizarea beneficiarilor

Reducerea numărului de locuințe sociale disponibile, coroborată cu alocarea locuințelor sociale către persoane vulnerabile, determină două efecte principale: un efect de etichetare și unul de separare, ambele cu impact atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Separarea este dată de existența unui spațiu clar delimitat care, de regulă, este și caracterizat de infrastructură de proastă calitate, acces limitat la servicii sociale sau la locuri de muncă. Etichetarea se produce din faptul că în acest areal delimitat apare un număr mult mai mare decât în zonele obișnuite ale orașului de persoane cu anumite trăsături. Predominanța numerică face ca trăsăturile respective să devină vizibile și definitorii pentru zonă. Cum trăsătura specifică pentru populația beneficiară de locuințe sociale se referă cu precădere la ”sărăcie” și ”asistență socială”, acestea devin etichete ce se aplică în mod spontan întregii zone. Așadar, separarea și etichetarea se întăresc reciproc, iar rezultatul final este discriminarea și stigmatizarea populației rezidente în zonă.

Sursa: Gregory (2009: 38-43).

În București, ansambluri de blocuri cu locuințe sociale din Aleea Lunca Florilor (Sectorul 2), din Aleea Nehoiu (Sectorul 4) și din zona Zăbrăuți, Livezilor, Iacob Andrei (sSectorul 5) au fost validate ca zone urbane marginalizate de echipa de cercetare și, în cadrul consultărilor SIDU, de reprezentanții primăriilor, ai DGASPC-urilor și ai ONG-urilor. Toate aceste zone sunt caracterizate de infrastructură fizică deficitară, capital uman scăzut și ocupare redusă pe piața forței de muncă formală. Situația acestor zone este tratată pe larg în capitolul B1.

Deși asigurarea unui mix social este dificilă, mai cu seamă în orașe precum Bucureștiul, gruparea de locuințe sociale, chiar dacă poate părea o soluție pe termen scurt, nu va face decât să genereze efecte negative dovedite pe termen lung. Astfel, principala recomandare pentru viitor este dezvoltarea stocului de locuințe sociale prin alte mijloace decât construirea unor ansambluri de blocuri în zone

8

[47] Ibid.

8

[48] Gray et al. (2013), Thornhill (2010), van Ham și Manley (2009), Gregory (2009), Stănculescu și Berevoiescu (2004), Swinkles et al. (2014).

periferice slab dotate cu utilități și cu acces dificil (în absența unei mașini personale și a unor venituri decente) la serviciile universale. Spre exemplu, prin achiziționarea de sau subvenționarea chiriei pentru locuințe în blocuri "normale". O astfel de abordare ar asigura șanse mult mai mari de integrare socială pentru beneficiarii locuințelor sociale. Însă, în același timp, un astfel de model cere un sistem limpede de reguli care să fie pus în aplicare cu strictețe atât de autorități, cât și beneficiari. Actuala practică de a selecta un beneficiar de la care apoi doar încasezi lunar chiria, fără sprijin și fără monitorizare, nu ar mai fi acceptabil, așa cum nici comportamentele nepotrivite ale beneficiarilor nu ar mai trece neobservate.

3.3.2. Alte tipuri de ajutor financiar pentru locuire

Pentru persoanele aflate în dificultate, autoritățile publice locale pot acorda diferite forme de suport financiar din fonduri de la bugetul local. Ajutorul de urgență pentru plata chiriei și/ sau ajutorul de urgență pentru depășirea unor situații de dificultate generate de restanțele accumulate la plata întreținerii sau a unor utilități care pot avea ca efect pierderea locuinței sunt considerate măsuri de prevenire și combatere a marginalizării sociale. Conform informațiilor disponibile online, toate primăriile de sector alocă astfel de ajutoare de urgență, însă cuantumul lor, grupurile care pot aplica, perioada pentru care se alocă acest tip de ajutor și criteriile utilizate diferă sensibil de la un sector la altul.

AJUTORUL DE URGENȚĂ PENTRU PLATA CHIRIEI

Ajutorul de urgență pentru plata chiriei este un beneficiu de asistență socială ce reprezintă o sumă compensatorie acordată pentru plata chiriei pe o perioadă delimitată, în baza unui cuantum stabilit prin HCL, la nivelul fiecărui sector. Cel mai adesea, acordarea acestui ajutor este justificată de numărul limitat de locuințe sociale disponibile, precum și de posibilitățile reduse ale populației cu venituri mici de a achiziționa/ închiria o locuință pe piața liberă din București.

Scopul acordării acestui ajutor este, pe de o parte, de prevenire a situației de excluziune și marginalizare socială a persoanelor/ familiilor aflate în situație de risc (în special în cazurile de evacuare) și, pe de altă parte, de facilitare a procesului de reintegrare socială a persoanelor sau familiilor beneficiare ale serviciilor oferite de centrele din subordinea DGASPC- urilor (din centre pentru persoane cu dizabilități, centre pentru persoane vârstnice, centre pentru persoane fără adăpost, centre/ apartamente pentru tinerii din sistemul de protecție a copilului etc.).

Fiind alocat din bugetul local, ajutorul la plata chiriei se adresează în principal persoanelor care au domiciliul sau reședința pe raza sectorului. În general, pot beneficia de ajutor la plata chiriei persoanele cu venituri reduse și care au fost evacuate din locuințe retrocedate, precum și persoanele (tineri și adulți) care sunt luate în evidența DGASPC de sector. Cu toate acestea, la nivelul fiecărui sector sunt definite în clar grupurile care pot beneficia de ajutor la plata chiriei. Tabelul de mai jos detaliază aceste grupuri.

Tabel 29 - Grupurile care pot beneficia de ajutor de urgență la plata chiriei, pe sectoare

Sector	Persoane care pot beneficia de ajutor la plata chiriei
1	• Persoanele/familiile care figurează pe listele de priorități aprobate anual prin hotărâri ale Consiliului Local al Sectorului 1.
2	• Tinerii cu vârste cuprinse între 18 și 26 ani, care părăsesc sistemul de protecție a copilului, aflați în evidențele compartimentelor din subordinea DGASPC Sector 2 • Mamele cu copii care au beneficiat de servicii, asistență și sprijin pentru prevenirea situațiilor ce pun în pericol securitatea și dezvoltarea copilului prin centrele maternale din subordinea DGASPC Sector 2

Sector	Persoane care pot beneficia de ajutor la plata chiriei
	• Persoanele adulte cu dizabilități care au beneficiat de protecție specială de tip rezidențial în cadrul centrelor/ locuințelor protejate din subordinea DGASPC Sector 2 • Persoanele sau familiile evacuate ca urmare a aplicării prevederilor legale cu privire la retrocedarea unor imobile situate pe raza administrativ teritorială a Sectorului 2 • Persoanele adulte fără adăpost care au beneficiat de servicii sociale de adăpostire acordate prin intermediul Adăpostului Social de Urgență pentru Persoane Adulte din cadrul DGASPC Sector 2.
3	• Persoanele/ familiile evacuate din case naționalizate, care au venituri reduse și care au depus cerere în termen de maxim 90 zile de la data evacuării. • Persoanele/ familiile beneficiare ale serviciilor oferite de centrele din subordinea DGASPC. Sector 3 (centre pentru persoane cu dizabilități, centre pentru persoane vârstnice, centre pentru persoane fără adăpost, centre/ apartamente pentru tinerii din sistemul de protecție a copilului). • Tinerii care, la data depunerii cererii, beneficiază de o măsură specială de protecție la DGASPC Sector 3, sunt la asistenți maternali angajați ai DGASPC Sector 3 sau beneficiază de găzduire in apartamentele sociale de integrare socio-profesionala a tinerilor peste 18 ani. • Persoanele adulte și vârstnice care, la data depunerii cererii, beneficiază de o măsură de protecție în centrele din subordinea DGASPC Sector 3.
4	• Persoanele și familiile care au fost evacuate și au pierdut locuința în urma retrocedării caselor naționalizate. • Familiile sau persoanele adulte fără adăpost.
5	• Tinerii în vârstă de până la 28 de ani, externați din structurile rezidențiale ale DGASPC Sector 5. • Persoanele adulte/ familiile fără adăpost care locuiesc efectiv pe raza Sectorului 5. • Persoanele fără locuință, care au unul sau mai mulți copii care beneficiază de măsuri de protecție specială în unități rezidențiale și/ sau asistență maternală și care urmează să fie reintegrați în familie. • Victimele violenței domestice, care s-au aflat în evidențele serviciilor de specialitate din cadrul DGASPC Sector 5 și care locuiesc efectiv pe raza Sectorului 5. • Persoanele/ familiile aflate în situații de necesitate ca urmare a calamităților naturale și incendiilor, care au imobile afectate situate pe raza Sectorului 5.
6	• Persoanele și familiile care intră în evidența DGASPC Sector 6 și care, în urma evaluării de specialitate, pot fi încadrate în categoria persoanelor marginalizate social sau cu risc de marginalizare socială.

Sursa: Hotărârile de Consiliu Local la nivel de sector care reglementează alocarea acestor ajutorare.

Criteriul principal pentru acordarea acestui tip de beneficiu ține de domiciliul sau reședința pe raza sectorului. Dar, acest criteriu variază de la „domiciliu stabilit în sector" (Sector 1, Sector 3), „la domiciliul stabil pe raza sectorului de cel puţin 12 luni" (Sector 6), la a avea „ultimul domiciliu (sau reședință) pe raza administrativ-teritorială a sectorului" (Sector 2, Sector 4). În Sectorul 5 pot solicita acest ajutor persoanele/ familiile care sunt identificate că locuiesc efectiv pe raza sectorului (persoanele care nu locuiesc efectiv în sector, chiar dacă au în actul de identitate înscris un domiciliu/ o reședință pe raza sectorului nu pot beneficia de ajutor de urgență pentru plata chiriei).

Cumulat cu criteriul privind domiciliul, sectoarele 1, 2, 3 și 4 condiționează alocarea ajutorului la plata chiriei de veniturile solicitantului, care trebuie să fie reduse (nu este specificat cât de reduse în Sectorul

3), nu trebuie să depășească salariului mediu net pe economie (Sector 1, Sector 2) sau salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată (Sector 4). În Sectorul 2, persoanele solicitante care nu realizează venituri nete pe membru de familie cel puțin egale cu venitul minim garantat pot primi ajutorul la plata chiriei doar în condițiile semnării unui angajament prin care, în termen de 3 luni, vor face demersurile necesare pentru obținerea acestui venit. De altfel, în sectoarele 3 și 4, absența veniturilor "realizate legal" atrage obligația de a presta un număr de ore de muncă în folosul comunității pentru persoanele/ membrii familiei fără un loc de muncă, dar apți de muncă.[849] În cazul nerespectării obligației de muncă în folosul comunității se suspendă acordarea ajutorului, iar în cazul Sectorului 4 beneficiarii nu vor mai putea beneficia timp de 3 ani de nici un fel de ajutor de urgență. În Sectorul 5, sumele aferente se recuperează și se limitează accesul la acest tip de ajutor pentru o perioadă de 2 ani.

Ajutorul la plata chiriei se acordă persoanelor care nu dețin o locuință,[850] dar nu implică și acordarea de ajutor în identificarea unei locuințe de închiriat. Acest ajutor este acordat în condițiile prezentării unui contract de închiriere înregistrat la Administrația Finanțelor Publice. Metodologiile de alocare a ajutorului la plata chiriei prevăd că între beneficiarul ajutorului și proprietarul locuinței închiriate nu există nicio relație de rudenie. Ca practică generală, ajutorul pentru plata chiriei este transferat direct către proprietarul locuinței închiriate.

Sumele alocate ca ajutor pentru plata chiriei variază de la un minim 600 lei/ lună, la un maxim 1.400 lei. Teoretic, la calculul ajutorului, se ia în considerare structura spațiului de locuit – numărul de camere care urmează să fie închiriate și numărul de persoane care vor utiliza spațiul respectiv. Valoarea cea mai mică este alocată, de exemplu, de Sectorul 2 pentru închirierea unei locuințe care nu este racordată la utilități, care este fără dependințe (bucătărie, baie) sau la care dependințele se utilizează în comun cu proprietarul (600 lei). Sumele maxime alocate sunt de 1.400 lei (în Sectorul 5),[851] 1.100 lei (Sectorul 1), 1.000 lei (Sectorul 3), respectiv 900 lei (în Sectorul 2 și Sectorul 6). În Sectorul 4 pentru acest tip de ajutor se acordă un maxim 75% din valoarea chiriei.

Plata ajutorului se realizează lunar, însă perioada pentru care acest ajutor este alocat diferă între sectoare. Sectoarele 1, 3, 4 și 5 oferă ajutor la plata chiriei pe o perioadă de un an, cu prelungire de maxim încă un an. În Sectorul 2, ajutorul se poate acorda pentru o perioadă de cel mult 5 ani, cu excepții care pot merge până la 8 ani. Durată pentru care se primește ajutorul este calculată ținând cont de perioadele anterioare în care beneficiarului i s-au acordat drepturi cu titlul de ajutor de urgență pentru plata chiriei, suportate din bugetul local.

Nu există informații disponibile despre numărul persoanelor care beneficiază de ajutor la plata chiriei, la nivel de sector. În cazul Sectorului 6, de exemplu, la nivelul anului 2018 suma prevăzută de la bugetul local pentru oferirea de ajutor la plata chiriei unei locuințe a fost de maxim de 540.000 lei. Având în vedere suma maximă prevăzută per familie de 900 de lei pe lună se poate aproxima un număr de 50 de beneficiari de astfel de ajutor. Informațiile oferite de reprezentanții primăriilor de sector în cadrul consultărilor SIDU din martie 2020 au fost că tipul acesta de ajutor a fost acordat mai cu seamă în cazul persoanelor evacuate din casele naționalizate. De exemplu, maximul de beneficiari în Sectorul 2

8

[49] Numărul de ore variază de la un sector la altul. În sectorul 3 este calculat în raport cu valoarea ajutorului primit, conform legii 416/2001 privind venitul minim garantat. În sectorul 4, pentru sumele primite, una din persoanele majore apte de muncă din familia beneficiară are obligația de a presta lunar un număr de 24 de ore de muncă în folosul comunității, pe întreaga durată a acordării ajutorului. În sectorul 5, numărul de ore în folosul comunității se calculează conform normelor metodologice de aplicare a legii 416/2001. De exemplu, pentru un ajutor de urgență la plata chiriei stabilit la 1.000 lei/ lună, numărul de ore ce trebuie efectuate este de 87 ore/lună.

8

[50] Sectoarele 5 și 6 utilizează pentru condiționarea accesului la acest tip de ajutor prevederile art.48 din Legea nr.114/1996, respectiv, persoana/ familia solicitantă nu are în proprietate o locuinţa, nu a instrăinat o locuinţa după 01.01.1990, nu a beneficiat de sprijinul statului în credite pentru închiriere/construire locuinţă și nu deţine în calitate de chiriaş o altă locuinţă, fond de stat/socială.

8

[51] În cazul sectorului 5 cuantumul ajutorului la plata chiriei este decis în baza unei grile de punctare pentru fiecare categorie de beneficiari în parte, care ia în considerare indicatori precum: situația socio-economică, situația socio-profesională, modul de gospodărire, vârsta solicitantului, venitul mediu net, sau încadrarea într-un grad de handicap.

a fost de aproximativ 200, în anul 2000. În prezent sunt în plată în jur de 90 de beneficiari, numărul acestora fiind în continuă scădere. Principalul argument ține de reducerea numărului persoanelor evacute, pe de o parte, și pe de altă parte, de faptul că persoanele evacuate în anii din urmă au ieșit din termenele contractelor (care inițial erau pentru 3 ani, prelungite la 5, apoi la 8 ani).

Ajutorul la plata chiriei poate reprezenta o soluție pentru asigurarea unei locuințe decente persoanelor aflate în dificultate. Cu toate acestea, acest ajutor este puternic dependent de bugetul local. Iar din perspectiva potențialilor beneficiari, ONG-urile atrag atenția că în București găsirea unei locuințe cu o chirie rezonabilă reprezintă o provocare care descurajează potențialii solicitanți: ”Primăria Capitalei nu a reușit să închirieze locuințe sociale. Au avut anunțul de cel puțin trei ori pe site. Dacă Primăria, ca instituție, nu a reușit, darămite o familie evacuată sau orice familie amărâtă”.[852]

AJUTORUL LA PLATA DATORIILOR ÎNREGISTRATE LA UTILITĂȚI SAU ÎNTREȚINERE

Ajutoarele de urgență acordate familiilor sau persoanelor în vederea depășirii unor situații deosebite generate de restanțe la plata întreținerii sau a utilităților reprezintă o formă de suport finanțată de la bugetul local, similară cu ajutorul la plata chiriei.

Ajutorul vizează decontarea restanțelor la furnizorii de servicii publice de strictă necesitate (energie electrică, apă, gaze naturale, termoficare). Acest ajutor presupune, în cazul Sectorului 3, decontare parțială de maxim 70% din cuantumul datoriilor.[853] În Sectorul 4 se decontează maxim 75% din suma datorată, iar Sectorul 6 prevede suportarea unei părţi din datoria înregistrată de persoana/ familia marginalizată social la furnizorii de servicii publice de strictă necesitate (consum fără penalităţi). Sectorul 2 acordă acest ajutor de urgență pentru persoanele marginalizate care înregistrează restanțe acumulate la plata întreținerii sau a altor utilități mai mici de 5.000 lei. Cuantumul ajutorului de urgență este egal cu suma restantă, fără a se depăși valoarea de 5.000 lei pe o perioadă de 12 luni de la data acordării ajutorului.

Acest tip de ajutor se acordă maxim o dată pe an și este condiționat, asemenea ajutorului la plata chiriei, de muncă în folosul comunității, în special în cazul adulților apți de muncă care nu au un loc de muncă. În Sectorul 2, beneficiarul acestui ajutor se obligă ca, în termen de 12 luni de la data acordării ajutorului, să nu mai acumuleze restanțe la plata întreținerii /utilităților.

3.4 Serviciile sociale din București în noul context generat de criza COVID-19

Analiza reconfigurării serviciilor sociale din Municipiul București în noul context generat de criza COVID-19 are la bază o analiză de birou realizată în cursul lunii martie 2020.[854] Evoluția acestei crize sanitare, cu efecte sociale și economice semnificative, este încă departe de a fi atins vârful epidemiologic în România. Sunt încă multiple necunoscute și din punct de vedere al răspunsurilor sistemelor de sănătate la nivel global. În strânsă legătură cu acestea, sunt încă dificil de estimat și consecințele la nivel social, în special în privința structurării într-o nouă formă a diferitelor tipurilor de vulnerabilități la nivelul întregii populații.

Principalele grupuri vulnerabile identificate în contextul Planului de acțiune pentru protejarea categoriilor vulnerabile expuse riscului de infectare cu SARS-CoV2 de către PMB sunt: persoanele vârstnice, persoanele adulte încadrate în grad de handicap, persoanele fără adăpost, familii monoparentale, persoane victime ale violenței domestice.

8

[52] Consultările SIDU pe locuire socială cu reprezentanții ONG, martie 2020.

8

[53] În situații excepționale, decontarea restanțelor va fi de 100%, respectiv în cazul persoanelor grav bolnave și care au venituri reduse.

8

[54] Informații colectate până la data de 29 martie 2020.

Pentru a răspunde nevoilor acestor grupuri vulnerabile, a fost adoptat un plan de măsuri ca răspuns al serviciilor sociale în acest nou context. Responsabilă pentru implementarea acestui plan este DGASMB.[855]

Tabel 30. Măsuri din Planul de acțiune pentru protejarea categoriilor vulnerabile expuse riscului de infectare cu SARS-CoV2

Grupuri vulnerabile	Măsuri de protecție a grupurile vulnerabile
Servicii pentru persoanele adulte fără adăpost	Asigurarea condițiilor de cazare permanentă în regim de urgență pentru persoane adulte fără adăpost. Suplimentarea numărului de locuri destinate persoanelor adulte fără adăpost, femei, prin deschiderea unui nou centru de cazare permanentă, în regim de urgență. A fost estimat un număr total de 822 de persoane fără adăpost pentru luna martie 2020 și a fost identificată o capacitate de cazare de 959 de locuri în peste 7 locații.
Servicii pentru victimele violenței domestice	Suplimentarea numărului de locuri disponibile pentru victimele violenței domestice.
Servicii sociale acordate în regim de urgență	Asigurarea permanenței privind relația cu publicul, în vederea facilitării accesului la serviciile sociale acordate în regim de urgență. Aceste servicii sunt realizate și prin instituirea unui TELVERDE, detaliat mai jos.
Servicii de tip cantină socială și masă pe ro	Asigurarea unei mese calde pentru toate persoanele aparținând grupurilor vulnerabile aflate pe raza municipiului București. Desemnarea Cantinei Sociale Grivița ca punct permanent de preparare/ servire/ distribuire a hranei calde pentru situații de urgență. În cadrul Proiectului-Pilot de asigurare a unei mese zilnice pentru categoriile defavorizate expuse riscului de infectare cu SARS-CoV2,856 sunt identificate următoarele categorii de posibili beneficiari: persoana vârstnică, persoana adultă încadrată în grad de handicap, persoană fără adăpost (inclusiv fără document de identitate), persoană beneficiară a venitului minim garantat, persoană inactivă pe piața muncii, tineri care au părăsit sistemul de protecție a copilului, familie monoparentală, persoană de etnie rromă, familie aflată în risc de marginalizare socială. Pentru persoanele cu mobilitate limitată (persoane nedeplasabile și greu deplasabile), serviciile DGASMB vor asigura înregistrarea în Proiectul-Pilot și transportarea alimentelor la domiciliu.

[855] Hotărârea C.G.M.B. nr. 97/2020 și Anexa Hotărârii http://acteinterne.pmb.ro/legis/acteinterne/acte_int/afisint.php?f=41088 (data accesării: 29 martie 2020).

[856] Hotărârea C.G.M.B. nr. 98/ 2020 și Anexa http://acteinterne.pmb.ro/legis/acteinterne/acte_int/afisint.php?f=41089 (data accesării: 29 martie 2020).

Tabel 31. Distribuția locurilor de cazare pentru persoanele fără adăpost pentru perioada crizei COVID-19

Serviciu	Capacitate
Complexul Integrat de Servicii Sociale pentru Adulti Sf. Ioan (*)	270
Adăpost temporar Odesa	74
Adăpost femei	23
Unitate hotelieră 1	74
Unitate hotelieră 2	121
Unitate hotelieră 3	117
Unitate hotelieră 4	100
Alte unități de cazare la nivelul sectoarelor	180

Sursa: PMB, Comunicat de presă din 25 martie 2020: http://pmb.ro/pmb/comunicate/presa_com.php?msj=7749 (data accesării: 29 martie 2020). Notă: (*) Începând cu data de 25 martie 2020 nu mai este permisă intrarea unor beneficiari noi.

Alte servicii sociale în contextul crizei COVID-19

(1)

Servicii de sprijin pentru cumpărarea de alimente sau medicamente pentru persoane din anumite grupuri vulnerabile.

PMB și toate primăriile de sector au desemnat anumite linii telefonice dedicate la care persoanele din grupuri vulnerabile (în general vârstnicii) pot solicita ajutorul. Sunt menționate mai jos câteva exemple:

- DGASMB are un serviciu TELVERDE la care persoanele greu deplasabile: seniori, persoane cu dizabilități și familii monoparentale pot solicita ajutorul. Reprezentanții DGASMB pot achiziționa, pentru cei interesați, în limita stocurilor disponibile de pe piață, minimul necesar de alimente de bază sau medicamente, cu asigurarea cheltuielilor de cei care solicită ajutor. Pentru cei care au nevoie de donații în medicamente sau/ și alimente, este solicitat sprijinul fundațiilor, asociaților și companiilor. Acest serviciu este realizat și cu ajutorul voluntarilor. Este important de menționat și că persoanele cu deficiențe de auz pot trimite și un mesaj text la un anumit număr de telefon.[857]
- Primăria Sectorului 6 a solicitat sprijinul operatorilor de telefonie mobilă pentru trimiterea unui mesaj scurt SMS prin care să fie informate persoanele în vârstă de peste 65 ani, fără susținători sau altă formă de ajutor, cu privire la sprijinul disponibil, tocmai pentru că există în rândul acestora persoane care nu se informează din surse publicate pe Internet.858
- DGASPC-urile de sector și DGASMB asigură centralizarea acestor apeluri, dar nu este (încă) clară coordonarea dintre ele în privința serviciului furnizat. Inițial acest sprijin a fost oferit persoanelor aflate în izolare la domiciliu, pe baza datelor furnizate de Direcția de Sănătate Publică și/ sau de Instituția Prefectului Municipiului București, dar în prezent acest sprijin este extins și altor categorii de persoane considerate vulnerabile în contextul acestei epidemii.
- Unele din structurile serviciilor sociale (sau social-medicale) sunt desemnate a fi în prima linie a răspunsului în acest tip de situații de urgențe. Acesta este de exemplu cazul în Sectorul 1, unde

[857] Comunicat de Presă PMB, 19 martie 2020, sursa: http://pmb.ro/pmb/comunicate/presa_com.php?msj=7728 (data accesării: 29 martie 2020).

[858] https://www.facebook.com/permalink.php?id=173841039414772&story_fbid=1924807357651456

Complexul Multifuncțional Caraiman joacă rolul de Conducător al Grupului de suport tehnic în situații de epidemii al Sectorului 1.859

(2)

Facilități pentru beneficiarii dreptului de locațiune din imobilele aflate în administrarea AFI

Pentru acest tip de beneficiari, pe perioada instituirii stării de urgență determinată de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 nu se vor calcula majorări pentru plata cu întârziere a chiriei datorate/ contravalorii lipsei de folosință a beneficiarilor dreptului de locațiune din imobilele aflate în administrarea Administrației Fondului Imobiliar și a Administrației Municipale pentru Consolidarea Clădirilor cu Risc Seismic.860

(3)

Reconfigurarea furnizării unor servicii sociale

Pe de o parte, această reconfigurare asigură diminuarea riscurilor de infectare, de exemplu pentru persoanele aflate în instituții rezidențiale. Pe de altă parte, însă, închiderea centrelor de zi și de recuperare ridică o serie de alte probleme pentru alte tipuri de grupuri vulnerabile. Astfel, în cele ce urmează sunt prezentate o serie de riscuri care ar trebui evaluate din perspectiva răspunsului serviciilor sociale la acest nou tip de criză sanitară.

- Decalajul de competențe digitale și acces la mijloace de tehnologia informației și comunicațiilor, mai ales în rândul persoanelor vârstnice, dar și al altor grupuri vulnerabile, ridică problema accesului la informație cu privire la serviciile sociale disponibile pentru acestea. Un model de integrare a nevoilor sociale și medicale și, în același timp, de răspuns coordonat în situații de urgență este cel prezentat mai sus,861 realizat în parteneriat de DGASMB, Fundația Crucea Alb-Galbenă din România și Asociația de Ajutor Mutual București. Reducerea interacțiunilor față-în-față și utilizarea aproape exclusivă a mijloacelor electronice și în trimiterea documentelor necesare diferitelor tipuri de beneficii ridică aceeași problemă și pentru persoanele cu dizabilități, copii sau adulți. Spre exemplu, DGASPC Sector 4, oferă în mod exclusiv posibilitatea de a depune documentele în format electronic pentru obținerea unui ajutor material pentru familiile cu venituri mici. Între potențialii aplicanți la acest tip de beneficiu social se numără și familiile cu mulți copii, persoanele vârstnice, persoane aflate în situații de criză (deces în familie, pierderea locuinţei, pierderea locului de muncă, pierderea sănătăţii, accident) și familii monoparentale.862 Printre acestea, ar putea fi și persoane cu nivel scăzut de competențe digitale și de dotări tehnice. Este util ca potențială soluție sprijinul solicitat de Primăria Sectorului 6 operatorilor de telefonie mobilă pentru transmitere a unui SMS către persoanele vârstnice, cu numerele de telefon la care pot solicita ajutorul în această situație de urgență.
- Accesul la servicii de recuperare și de îngrijire, cluburi de socializare – cum sunt cluburile pensionarilor, este restricționat pe perioada instituirii stării de urgență. Aceasta poate însemna o pierdere a oportunităților de socializare și/ sau de abilități și competențe în dezvoltare/ formare pentru copiii și persoanele adulte cu diferite tipuri de dizabilități, deși, în paralel, este redus riscul infectării cu COVID-19. De asemenea, în cadrul serviciilor rezidențiale, accesul

8
[59] Complexul Multifuncțional Caraiman furnizează un ansamblu de activități și servicii de asistență socială și sănătate, cum sunt centru de terapie ocupațională, serviciul de asistență comunitară, informare și consiliere socio-medicală, serviciul de consiliere și asistență persoane vârstnice, Ambulanță socială, în scopul menținerii beneficiarilor în propriul mediu de viață prin prevenirea marginalizării sociale. www.primariasector1.ro/download/situatii-de-urgenta/disp%20511%20din%2014%20feb.pdf (data accesării: 29 martie 2020).

8
[60] Hotărârea C.G.M.B. nr. 99/ 2020, http://acteinterne.pmb.ro/legis/acteinterne/acte_int/afisint.php?f=41090 (data accesării: 29 martie 2020).

8
[61] Vezi secțiunea privind Serviciile pentru persoanele vârstnice.

8
[62] dgaspc4.ro (data accesării: 29 martie 2020).

aparţinătorilor este limitat și, în același timp, accesul beneficiarilor la activități în comunitate este limitat. În altă ordine de idei, o parte din personalul care asigură îngrijire medicală în centrele de zi a fost relocat în centrele rezidențiale pentru îmbunătățirea măsurilor de protecție a beneficiarilor din centrele rezidențiale.863

- Ca o soluție alternativă la lipsa de acces fizic la anumite tipuri de servicii sociale, au fost dezvoltate soluții online pentru acordarea, de exemplu, a serviciilor de consiliere psihologică. Autism Voice Line este un program pentru copiii cu autism din toată țara. Printr-o linie specială deschisă prin Skype, Autism Voice ajută familiile aflate în risc din pricina măsurilor sociale impuse, oferind recomandări pentru problemele cu care se confruntă părinţii copiilor cu autism în această perioadă: "Autoizolarea este cel mai grav lucru pentru un copil cu tulburări care are nevoie de socializare, de terapie cu specialişti, de contact uman constant. Astfel, lansăm această campanie, pentru cel puţin o lună, prin care oferim consiliere gratuită părinţilor, pentru a trece mai uşor prin zilele de izolare la domiciliu. Anxietatea a crescut excesiv de mult zilele acestea şi încă nu ştim cum va evolua situaţia. Copiii cu autism au nevoie ca părinţii lor să fie echilibraţi, să fie calmi şi să se consulte constant cu un specialist în ABA, pentru a afla ce pot face pentru copiii lor în situaţia dată. Am ales să derulăm acest proiect pentru că suntem cu toţii responsabili ca în perioada următoare să fim alături de cei care au nevoie de ajutorul nostru".864
- Stresul generat de o posibilă infectare sau de confirmarea infecției cu COVID 19, poate genera reacții agresive din partea pacienților unităților sanitare, a beneficiarilor instituțiilor rezidențiale sau a personalului acestor instituții. Avem în vedere aici, în special, serviciile pentru persoane cu dizabilități și persoane vârstnice. Este, prin urmare, necesară, mai mult ca oricând, consilierea și pregătirea psihologică pentru a face față acestui nou tip de stres. Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate (ANMCS) recomandă măsuri pentru preîntâmpinarea evenimentelor adverse cauzate de decompensarea psihică indusă de pandemia de Coronavirus COVID-19. Decompensarea psihică poate genera acțiuni și reacții (unele agresive) fără legătură cu realitatea, exacerbate, iresponsabile, putând duce la propria afectare sau/și afectarea altor persoane. Din această perspectivă, ANMCS recomandă ca Structura de Management al Calității din spitale să monitorizeze constant implementarea mențiunilor din Cerința ANMCS 02.01.04.02 "Spitalul este pregătit pentru managementul pacientului cu manifestări agresive."[865] Dacă este cazul, izolarea sau contenționarea unor astfel de beneficiari ar trebui să urmeze anumite proceduri și să fie documentată corespunzător în actele serviciului/ beneficiarului.

[863] De exemplu, Hotârea nr. 6 din 16.03.2020 a Comitetului Local pentru Situații de Urgență al Sectorului 6, https://www.primarie6.ro/www2/wp-content/uploads/2020/03/hotararea-nr-6.pdf

[864] Anca Dumitrescu, preşedintele Autism Voice. Sursa: https://www.caspa.ro/autism-voice-line-program-pentru-copii-cu -autism-din-tara/

[865] ANMCS precizează că au fost înregistrate suspiciuni de evenimente adverse asociate asistenței medicale pe această temă, în perioada de la începutul crizei generate de noul coronavirus. Sursa: https://anmcs.gov.ro/web/recomandari-anmcs-pentru-unitatile-sanitare/ (data accesării: 29 martie 2020).

4. INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICIILE CULTURALE

Oferta culturală a Municipiului București joacă un rol deosebit de important în definirea identității Capitalei României, fiind unul dintre principalii factori care contribuie la atractivitatea orașului atât pentru locuitori, cât și pentru vizitatori. În acest context, diversitatea de dotări, spații, stiluri și activități reprezintă pe de-o parte un factor inedit care are potențialul de a fi exploatat prin varietatea ofertei culturale datorate eclectismului general al Municipiului București, iar pe de altă parte poate fi privită drept un punct slab al orașului prin disparitățile care se conturează la nivel urban, prin concentrarea vieții culturale cu precădere în centrul orașului și prin slaba dezvoltare și valorificare a oportunităților prezente în zonele rezidențiale și periferice.

Domeniul cultural este unul de interes pentru dezvoltarea Municipiului București, dovadă stând demersurile anterioare realizate pentru planificarea acestui sector, precum candidatura Bucureștiului pentru titlul de Capitală Europeană a Culturii 2021 și programul de măsuri care a fost identificat cu această ocazia sau Strategia Culturală a Municipiului București 2016-2026. Pornind de la concluziile acestor documente strategice, prezenta secțiune dorește să scoată în evidență principalele caracteristici ale sectorului cultural din București, răspunzând la următoarele întrebări de cercetare:

- Cum este caracterizată vitalitatea culturală a Municipiului București?
- Care sunt percepțiile populației cu privire la viața culturală a Municipiului București?
- Care sunt vulnerabilitățile și oportunitățile capitalei României ca cel mai important centru cultural la nivel național?

O altă dovadă a importanței sectorului cultural o reprezintă percepția populației, atât a locuitorilor Municipiului București, cât și a altor persoane din România care apreciază pozitiv oferta culturală a Capitalei. Spre exemplu, rezultatele sondajelor de opinie derulate în cadrul procesului de elaborare a prezentei strategii indică faptul că printre avantajele de a fi locuitor al Capitalei, accesul la evenimente culturale și artistice a primit un punctaj general de 8.18/10 (însă doar locul 10 din 11 motive), același răspuns primind și o notă de 8.07/10 pentru motivele pentru care alte persoane s-ar muta în București (fiind al treilea cel mai bine cotat răspuns din 11 motive). Mai mult, oferta culturală contribuie semnificativ și la atractivitatea orașului pentru tineri, oportunitățile de petrecere a timpului liber și evenimentele dedicate studenților fiind cel mai bine cotate de către studenții din capitală cu privire la oportunitățile oferite de Municipiul București (cu un punctaj general de 8.11/10, respectiv 7.81/10).

Figura 71 - Percepția populației cu privire la oferta culturală a Municipiului București

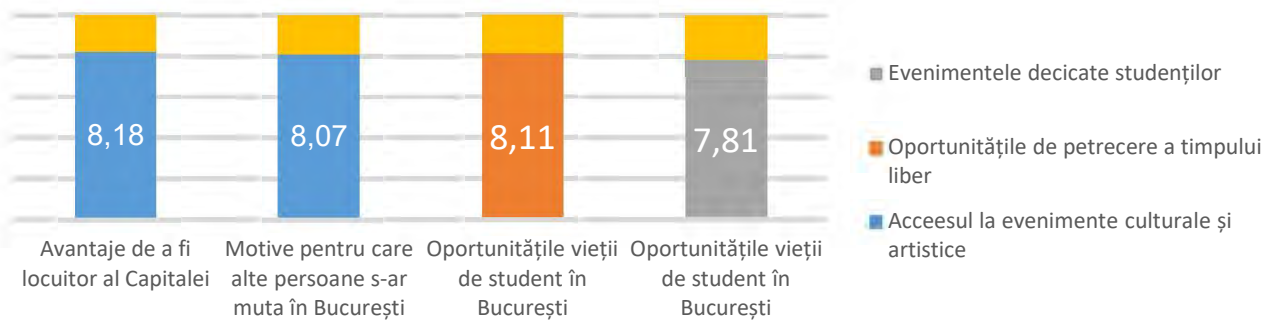

Sursa: Sondaj de opinie aplicat locuitori și studenților din București și altor persoane din România

În acest context, este foarte important de identificat și subliniat factorii care contribuie la conturarea Municipiului București drept principalul centru cultural al României, precum și necesitățile acestuia

pentru a-și păstra și chiar spori atractivitatea la nivel național și pentru a-și întări notorietatea pe plan internațional, în calitate de capitală europeană.

4.1 Infrastructura culturală

Infrastructura culturală a Municipiului București se remarcă drept cea mai complexă și dezvoltată la nivel național, aici fiind localizate atât sediile unor instituții naționale, cât și numeroase alte spații administrate de instituții culturale publice, sectorul antreprenorial sau sectorul independent. Acestea acoperă o paletă variată de sectoare culturale și tipologii de echipamente, dedicate teatrului, lecturii, artelor vizuale, spectacolelor, muzicii, operei, expozițiilor sau domeniilor creative. Cu toate acestea, studiile și strategiile realizate recent în domeniul cultural indică existența unor provocări majore în ceea ce privește distribuția spațială și capacitatea de deservire a locuitorilor, atractivitatea și vizibilitatea dotărilor sau starea, nivelul de echipare și provocările de finanțare.

O componentă importantă a patrimoniului cultural este reprezentată de **lăcașurile de cult** de pe teritoriul Municipiului București, care pe lângă aportul semnificativ pe care îl aduc la identitatea orașului, poartă un rol esențial în menținerea coeziunii sociale, prin serviciile spirituale, culturale, educative și comunitare pe care le asigură. La nivelul Capitalei, religia creștin-ortodoxă este cea mai răspândită și reprezentată la nivelul lăcașurilor de cult, acestea fiind și analizate în ceea ce privește distribuția lor spațială și gradul de deservire a populației. Pe lângă acestea, în Municipiul București se regăsesc biserici pentru o serie de numeroase alte culte religioase, precum: adventist de ziua a șaptea, anglican, armeano-gregorian, baptist, evanghelic, creștin după evanghelie, biserica evanghelică română, greco-catolic, martorii lui Iehova, mozaic, mormon, musulman, ortodox de rit vechi, penticostal, reformat, reformat (calvin), romano-catolic, nou-apostolic.

În ceea ce privește bisericile creștin-ortodoxe, cele peste 200 de lăcașuri de cult din Municipiului București sunt distribuite uniform la nivelul orașului, acoperind majoritatea zonelor de locuit și având o concentrare mai ridicată în zona centrală a orașului, în areale care se suprapun cu cele mai vechi zone construite din Capitală. Conform studiului privind „Furnizarea de servicii publice” realizat în cadrul contractului de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București, se remarcă faptul că cea mai mare parte a teritoriului Capitalei este deservită de lăcașurile de cult, încadrându-se în aria de cel mult 20 de minute de mers pe jos de o astfel de dotare. Utilizând o valoare standard neoficială de o biserică la 3.000 de locuitori, a reieșit faptul că există un deficit de biserici în cadrul orașului, însă diferența dintre cerere și ofertă depinde și de o serie de alți factori precum suprafața bisericilor sau practicile de manifestare a credinței de către enoriași, motiv pentru care acest lucru este mai dificil de determinat.

Nu în ultimul rând, lăcașurile de cult reprezintă și o importantă resursă culturală și turistică pentru Municipiul București, numeroase biserici contribuind la conturarea identității Capitalei, precum și la dezvoltarea turismului ecumenic la nivelul orașului. Printre aceste lăcașuri se numără și obiective precum Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel, Biserica Patriarhiei, Biserica Stavropoleos, Catedrala Sfântul Iosif, Biserica Sfântul Nicolae, Biserica Kretzulescu, Parohia Zlătari, Biserica Bucur, Biserica Colțea, Biserica Oțetari, Biserica Curtea Veche, Biserica Doamnei, Parohia Dobroteasa sau Mănăstirea Antim.

Harta 26 - Accesibilitatea pietonală în funcție de distanță-timp la bisericile ortodoxe din Municipiul București

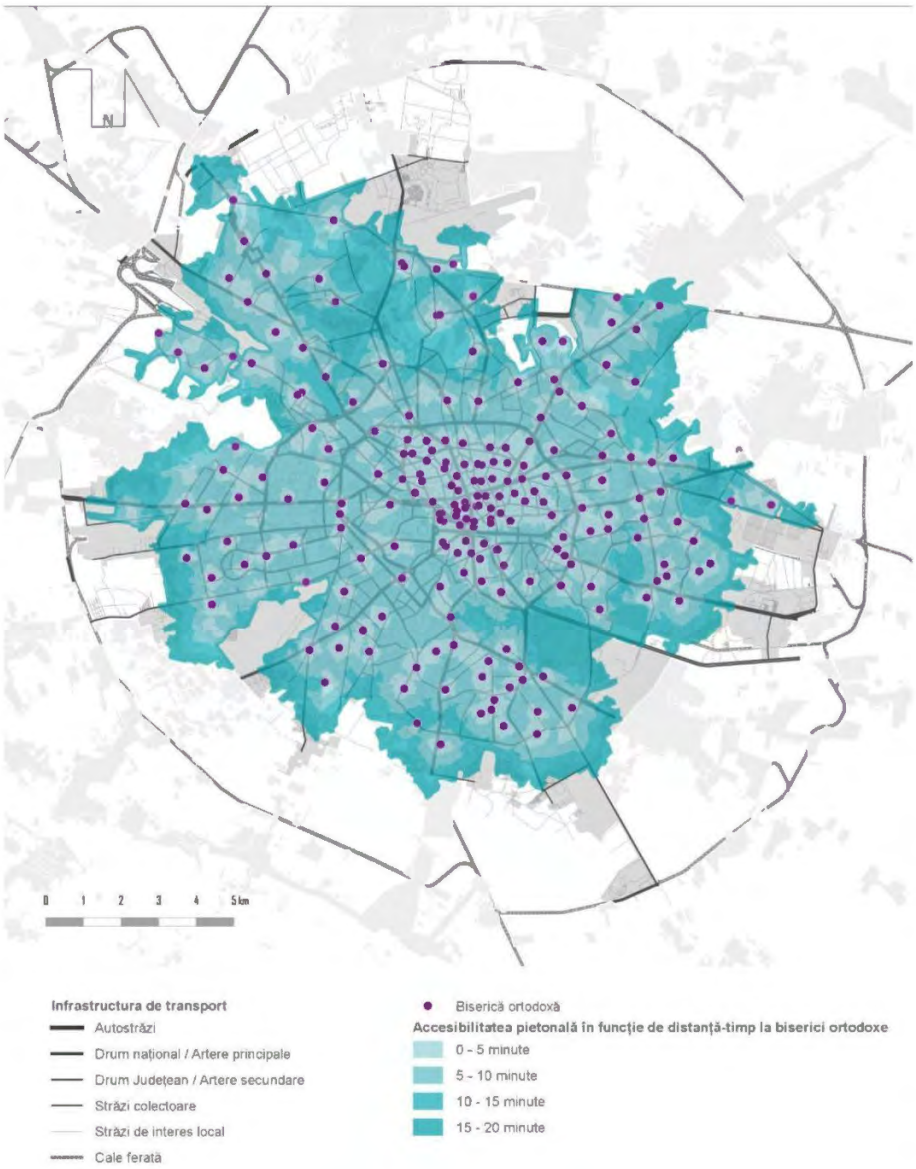

Sursa: Prelucrare pe baza studiului privind „Furnizarea de servicii publice" realizat în cadrul contractului de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București

În ceea ce privește **dotările culturale** din Municipiul București, acestea fac parte în principal din infrastructura culturală tradițională (muzee, biblioteci, teatre, săli de concerte, operă și operetă, spații de expoziție, cinematografe, librării etc.), în ultimii ani însă dezvoltându-se din ce în ce mai mult și o

serie de spații culturale alternative. Distribuția infrastructurii culturale pe tipologii de echipamente poate fi consultată în cadrul anexei la prezentul capitol. Dinamica ofertei de facilități culturale la nivelul Capitalei este foarte variată, existând o alternanță între sistarea activității unor dotări tradiționale și (re)deschiderea unor noi echipamente sau a unor facilități care au trecut printr-o serie de intervenții de renovare / modernizare / consolidare etc.

La nivelul principalelor tipologii de dotări culturale tradiționale se poate observa un trend negativ în intervalul 2007-2017 în special în ceea ce privește numărul de **biblioteci** din Municipiul București, atât pe fondul tendințelor actuale de accesare a surselor online de informare, cât și din cauza unei oferte de multe ori puțin atractive a acestora. Cu toate acestea, față de alte dotări culturale, numărul bibliotecilor este mult mai ridicat deoarece sunt luate în considerare și bibliotecile școlare, o sursă importantă de informare pentru elevi, dar care nu sunt întotdeauna dotate corespunzător. În același timp, numărul **muzeelor** și al **instituțiilor de spectacole** la nivelul anului 2017 prezintă valori asemănătoare, acesta cunoscând însă de-a lungul timpului fluctuații semnificative. În prezent, muzeele din Municipiul București oferă o capacitate de aproximativ 50.000 de persoane / zi[866], în timp ce instituțiile de spectacole și concerte au o capacitate de aproximativ 20.000 de persoane / zi[867], acestora adăugându-li-se și **spațiile gazdă** care pot adăposti spectacole și concerte atât indoor, cât și outdoor, capacitatea acestora depășind 80.000 de locuri[868].

Un caz aparte îl reprezintă sectorul de **cinematografe** din Municipiul București, care deși în aparență a avut o evoluție redusă a numărului de dotări, a cunoscut o transformare semnificativă în ceea ce privește modul de consum cultural, fapt vizibil în evoluția de peste 200% a numărului de locuri în cinematografe, și de aproape 300% a numărului de spectacole în cinematografe, în intervalul 2007-2017[869]. Această evoluție vine în contextul unei dezvoltări accentuate a cinematografelor de tip multiplex din centrele comerciale care aduc o experiență mult mai variată și avansată spectatorilor prin capacitatea lor mai ridicată, o diversitate mai mare a filmelor difuzate, precum și o tehnologie mai avansată de sunet, proiecție sau chiar efecte speciale. În același timp însă, cea mai mare parte a cinematografelor clasice și-au sistat activitatea, acestea nemaifiind suficient de atractive pentru public sau fiind localizate în clădiri cu un nivel avansat de degradare. În urma lor au rămas numeroase clădiri valoroase, neutilizate, care au un potențial ridicat de amenajare și chiar conversie în funcțiuni destinate populației. Printre acestea se numără foste cinematografe precum Favorit, Cosmos, Pache, Patria, Excelsior, Cotroceni, Giulești, Glendale Studio sau Grădina Parc. O parte dintre acestea au fost deja preluate de Primăriile de Sector de la RADEF și există planuri de a le transforma în centre culturale, un astfel de exemplu fiind și în cazul cinematografului Gloria care a fost reabilitat și transformat într-un centru multifuncțional. Odată cu dispariția cinematografelor clasice este din ce în ce mai accentuată și problema diversității ofertei de film, existând un număr mai restrâns de spații care difuzează și promovează producții autohtone sau de nișă, chiar în contextul în care industria de film românească este din ce în ce mai apreciată la nivel internațional.

[866] Sursa: Strategia Culturală a Municipiului București 2016-2016 și Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 – Regiunea București-Ilfov

[867] Ibidem

[868] Ibidem

[869] Sursa: Baza de date INS Tempo Online

Figura 72 - Evoluția principalelor dotări culturale tradiționale din Municipiul București

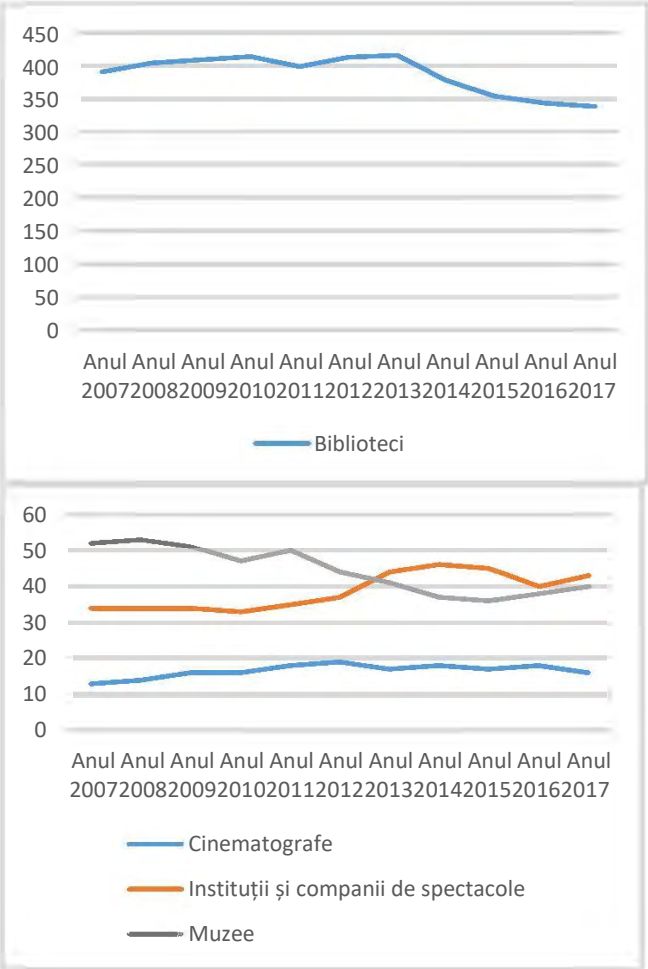

Sursa: Baza de date INS Tempo Online

Tabel 32 - Capacitatea și oferta cinematografelor din Municipiul București

	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Locuri în cinematografe	10,646	11,460	17,205	18,139	21,039	20,850	20,152	21,092	21,929	23,930	22,753
Spectacole în cinematografe	50,629	55,833	82,770	118,845	139,413	155,055	148,678	147,082	155,308	174,927	197,539

Sursa: Baza de date INS Tempo Online

Cu privire la **distribuția teritorială** a infrastructurii culturale la nivelul Municipiului București, una dintre principalele provocări cu care se confruntă orașul este constituită de dezechilibrul accentuat între zona centrală și periferie. Aceasta este o caracteristică ce reiese din vocația de Capitală, aici fiind prezente numeroase dotări de interes municipal și suprateritorial, care au tendința de a se localiza în zona centrală pentru o accesibilitate mai crescută pentru locuitori, pentru apropierea față de alte facilități, pentru gradul mai ridicat de atractivitate a zonei sau din motive de tradiție în ceea ce privește locația sau clădirile unde sunt amplasate. Cu toate acestea, zona centrală a Municipiului București se confruntă și cu numeroase probleme care afectează imaginea sa de ansamblu precum congestia ridicată a traficului, fondul construit deteriorat și numărul ridicat al construcțiilor cu risc seismic, slaba valorificare a patrimoniului istoric sau insuficiența spațiilor publice amenajate, inclusiv a unor străzi /

artere comerciale care să conecteze puncte de interes din oraș. Aceste aspecte sunt printre factorii care afectează și capacitatea Municipiului București de a-și dezvolta turismul cultural la nivel internațional și de a-și atinge potențialul de promovare ca o capitală europeană majoră.

În același timp, zonele de locuire din afara inelului central și zonele periferice sunt caracterizate de o ofertă culturală insuficientă, acestea fiind deservite de un număr redus de facilități. Principalele echipamente care se regăsesc în aceste zone sunt anumite filiale ale Bibliotecii Metropolitane București, muzee și case memoriale administrate de Muzeul Municipiului București sau cinematografe ce se regăsesc în cadrul centrelor comerciale de pe teritoriul orașului. În acest context, se remarcă zone întinse fără acces facil la dotări culturale, Sectoarele 2 și 5 fiind printre cele cu cele mai puține echipamente culturale în afara inelului central.

Harta 27 - Distribuția spațială a infrastructurii culturale din Municipiul București

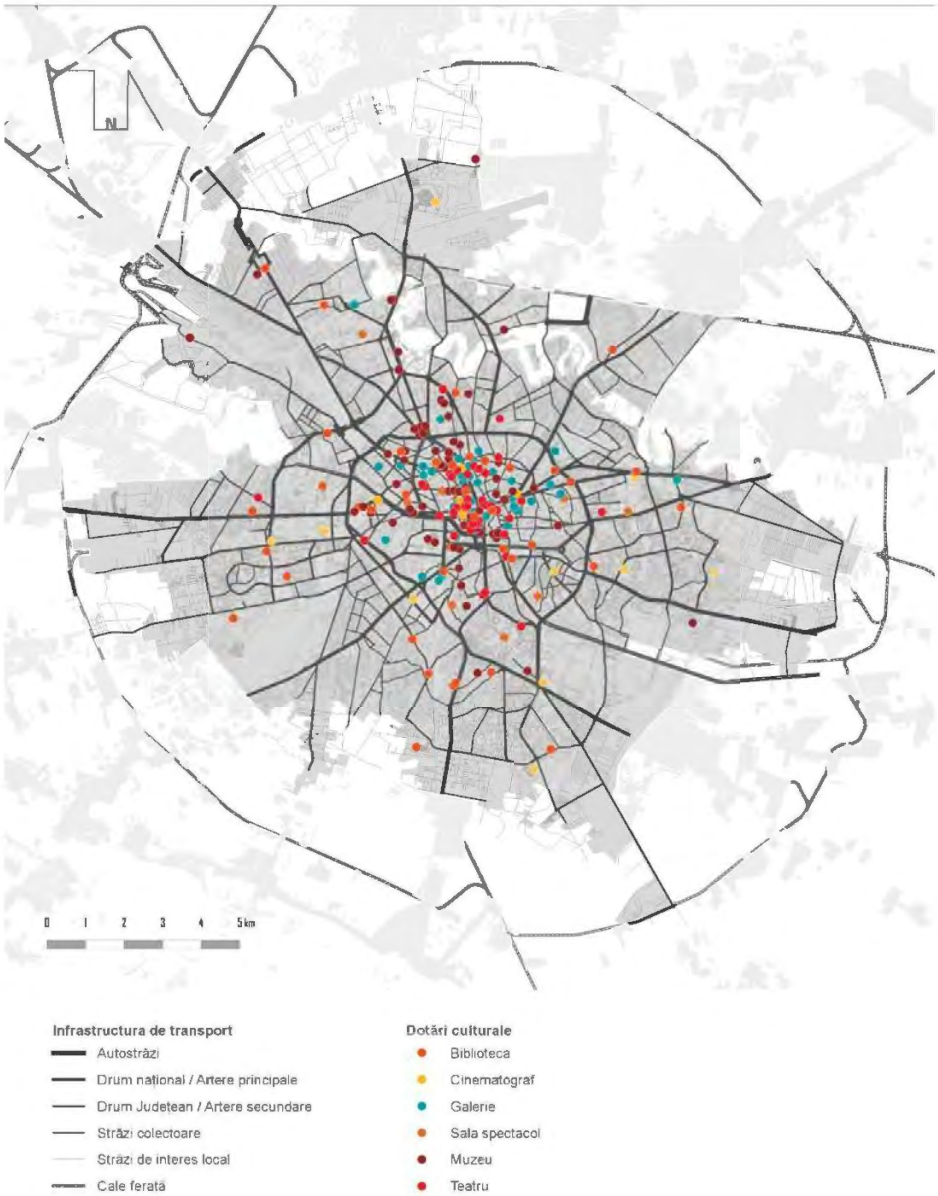

Sursa: Prelucrare proprie

Harta 28 - Accesibilitatea pietonală în funcție de distanță-timp la bibliotecile și muzeele din Municipiul București

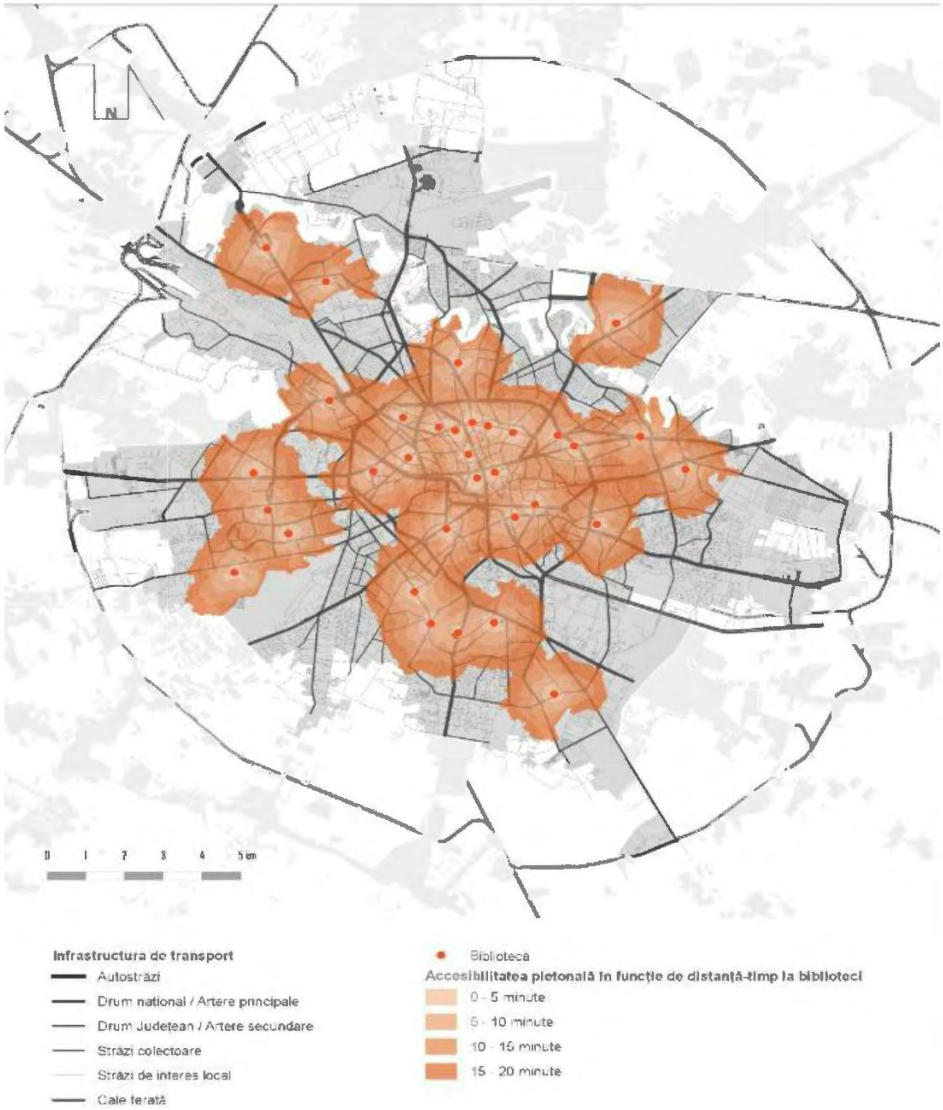

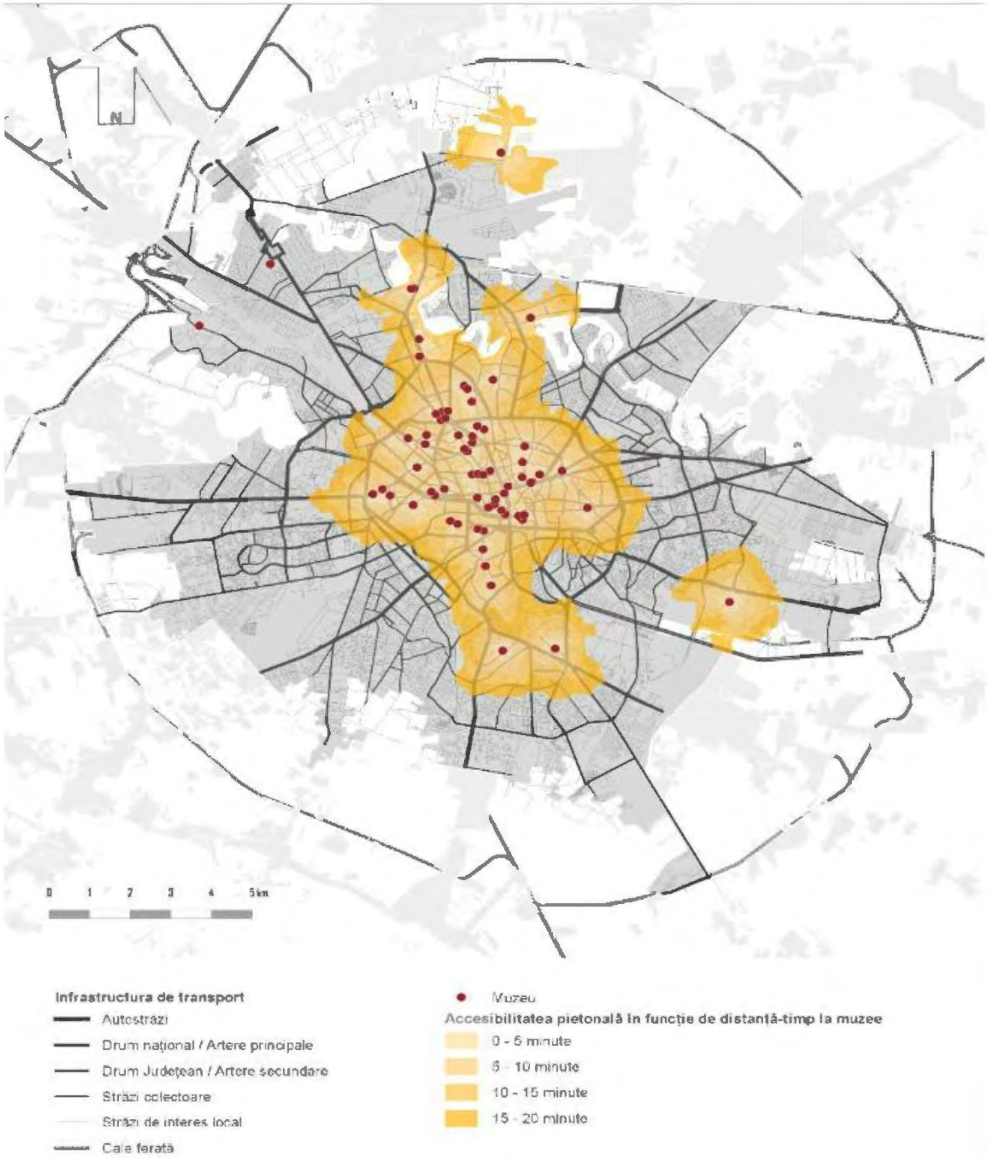

Sursa: Prelucrare pe baza studiului privind „Furnizarea de servicii publice" realizat în cadrul contractului de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București

Harta 29 - Accesibilitatea pietonală în funcție de distanță-timp la teatrele din Municipiul București

Sursa: Prelucrare pe baza studiului privind „Furnizarea de servicii publice” realizat în cadrul contractului de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București

Din punct de vedere al gradului de deservire a principalelor tipologii de dotări culturale tradiționale, conform studiului privind „Furnizarea de servicii publice” realizat în cadrul contractului de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București, **bibliotecile** au cea mai mare răspândire

teritorială, o zonă semnificativă din oraș aflându-se la maximum 15-20 de minute de mers pe jos de o astfel de dotare. Cu toate acestea, există și o serie de zone cu probleme de deservire, astfel de zone fiind predominant în Sectoarele 4, 5 și 6, precum și în majoritatea arealelor de periferie. Mai mult, conform aceluiași studiu, calculând necesarul de biblioteci la numărul de locuitori ai Capitalei reiese faptul că doar Sectorul 1 prezintă un număr satisfăcător de biblioteci.

În cazul **muzeelor și al teatrelor**, acestea se concentrează predominant în inelul central al Municipiului București, cu o tendință a muzeelor de răspândire pe axa nord-sud. În afara inelului central există areale restrânse care se află în raza de 15-20 de minute de mers pe jos față de astfel de dotări, însă acest lucru este determinat de faptul că acestea sunt facilități de interes municipal, care în general se localizează în zonele centrale în proximitatea altor instituții culturale, de agrement, de educație etc. Mai mult, având în vedere că în special în cazul muzeelor, frecvența de vizitare a acestora este mai redusă, locuitorii sunt mai dispuși să parcurgă distanțe mai lungi, inclusiv cu transportul public sau autovehiculele personale. Cu toate acestea, este necesară dezvoltarea unei alternative culturale în cadrul zonelor de locuit care să încurajeze creșterea consumului cultural și a frecvenței acestuia. În acest context, momentan doar Sectorul 1 se remarcă prin valorile cele mai ridicate ale numărului de locuri în teatre sau ale numărului de muzee, inclusiv în areale în exteriorul inelului central.

Alte **provocări** cu care se confruntă aceste tipologii de echipamente culturale se referă la gradul de dotare, starea infrastructurii, modul de organizare sau modul de promovare a activității. Spre exemplu, în cazul **bibliotecilor**, pentru a-și păstra sau chiar spori atractivitatea, acestea ar trebui să se transforme din ce în ce mai mult în centre integrate pentru informare, învățare și chiar socializare, prin permiterea accesării informațiilor sub diferite forme, atât prin lectură, dar și prin participarea la activități precum cursuri, ateliere dedicate, reuniuni, prezentări etc. În prezent, la nivelul Capitalei există o serie de biblioteci care promovează astfel de activități și permit în același timp accesul la oferta de carte într-un mediu atractiv. Printre acestea se numără Biblioteca Națională a României, care în ultimii ani și-a desfășurat activitatea în cel mai mare și mai nou sediu din țară, anumite filiale ale Bibliotecii Metropolitane București sau ale Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”, precum și o serie de alte biblioteci nișate precum bibliotecile institutelor culturale. Cu toate acestea, la nivelul Municipiului București multe biblioteci încep să își piardă din atractivitate și să nu mai țină pasul cu cerințele publicului pe fondul unui cumul de provocări precum: insuficienta pregătire și necorelarea oportunităților existente de pregătire cu noile tendințe în domeniu pentru personalul din biblioteci; întârzierea în adoptarea instrumentelor digitale de prezentare și organizare a ofertei, inclusiv pe fondul insuficienței surselor de finanțare; insuficienta colaborare atât între biblioteci, cât și cu actori din alte domenii pentru programe și inițiative comune; lipsa unei promovări adecvate pentru a atrage cât mai multe persoane din publicul țintă; insuficienta diversificare a serviciilor și activităților oferite și nu în ultimul rând, necesitatea de modernizare a infrastructurii, atât a clădirilor care le găzduiesc, cât și a obiectelor de mobilier pentru a face aceste spații mai atractive. În unele cazuri, o alternativă la bibliotecile din Capitală o reprezintă și librăriile existente în oraș, care pe lângă suplimentarea ofertei de carte disponibile, servesc uneori și drept spații gazdă pentru evenimente culturale de tipul lansărilor de carte, expozițiilor, dezbaterilor etc.

În ceea ce privește **muzeele** din Municipiul București, printre acestea se numără unele dintre cele mai importante muzee la nivel național, acoperind o varietate ridicată de teme abordate, de la artă, științe ale naturii, istorie, inginerie și tehnică, tradiție și etnografie etc. Cu toate acestea, muzeele din Capitală nu sunt percepute la nivel internațional ca având un patrimoniu cultural bogat, iar pe plan local, acestea nu se remarcă printr-o varietate ridicată de proiecte inovatoare sau expoziții fanion / internaționale. Printre principalele cauze pentru care muzeele nu își ating potențialul de atractivitate pentru consumatorii de cultură se numără: insuficienta dezvoltare a activităților și evenimentelor conexe; dificultățile administrative și financiare în organizarea unor inițiative pe termen lung; lipsa de colaborare cu alte muzee sau cu alți actori culturali pentru dezvoltarea de proiecte în parteneriat; insuficienta utilizare a unor modalități interactive/ moderne/ multimedia etc. de afișare a exponatelor și a informațiilor; lipsa unei promovări adecvate pentru a atrage cât mai multe persoane din publicul

țintă; orarul de vizitare care nu permite persoanelor interesate să le acceseze la ora mai târzii, după finalizarea programului de lucru, și nu în ultimul rând, deficiențele de infrastructură cum ar fi lipsa locurilor de parcare, accesibilitatea redusă pentru persoanele cu dificultăți de deplasare sau chiar localizarea în cadrul unor sedii inadecvate.

Infrastructura culturală a Municipiului București este completată și de o mare varietate de alte echipamente, care, în funcție de specificul lor, pot completa oferta echipamentelor tradiționale. Spre exemplu, este vorba despre **galeriile de artă** care suplinesc capacitatea muzeelor, oferind numeroase și diverse spații de expunere în domeniul artelor vizuale. Cu toate acestea, aceste spații private sunt de obicei de dimensiuni reduse, fiind necesare mai multe locații care să permită amenajarea unor expoziții de mari dimensiuni. În plus, deși teatrele publice oferă cea mai mare capacitate de locuri la nivelul Capitalei, oferta domeniului teatral este diversificată prin existența unor **spații de producție și prezentare** sau a unor **spații gazdă** precum UNTEATRU, Teatrul de pe Lipscani, Hub-ul cultural POINT, Godot Cafe-Teatru, Green Hours Jazz Cafe etc. care promovează și spectacolele independente sau neconvenționale, fiind uneori desfășurate în anumite spații mixte care oferă și cadrul de cafenea, pub, restaurant, dar și posibilitatea desfășurării altor activități artistice precum concerte, expoziții etc. Tot din categoria spațiilor gazdă trebuie menționate și **echipamentele majore** care permit organizarea unor evenimente pentru un public mai numeros precum Sala Palatului, Sala Polivalentă, Pavilionul de Expoziții Romexpo, Arenele Romane sau Arena Națională care oferă o capacitate de peste 83.000 de locuri[870]. Există însă în continuare necesitatea unor spații gazdă de diferite dimensiuni care să permită organizarea cât mai multor tipologii de activități culturale, inclusiv în zonele din afara inelului central al Capitalei. Din categoria infrastructurii culturale din Municipiul București, la toate acestea se adaugă și **centrele culturale și centrele socio-culturale de sector**, în cadrul cărora sunt organizate cu precădere activități dedicate locuitorilor. Cu toate acestea, cea mai mare parte din aceste centre au în continuare o poziție relativ centrală la nivelul orașului, necontribuind la diversificarea ofertei culturale în cadrul cartierelor.

Pe lângă toate acestea, infrastructura culturală a Municipiului București mai este completată și de o serie de **echipamente și spații alternative** care sporesc oportunitățile de consum cultural și în cartierele bucureștene din exteriorul zonei centrale sau aduc plus valoare prin activitățile inedite pe care le promovează. Este vorba pe de-o parte de inițiativele antreprenoriale culturale care suplinesc necesarul de **spații de creație, expunere sau desfășurare de evenimente** în locații precum Nod Makerspace, Fabrica Gastropub, Centrul de Teatru Educațional Replika, POINT, Make a Point, The Ark, Verde Stop Arena, Institute The Cafe etc. Pe de altă parte, printre cele mai frecventate locuri de către locuitorii Capitalei sunt **parcurile și spațiile comerciale** care sunt din ce în ce mai des gazda unor manifestații culturale, chiar pe tot parcursul anului în cazul mall-urilor.

Nu în ultimul rând, pentru a diversifica oferta culturală a Municipiului București, o resursă valoroasă o reprezintă **spațiile abandonate cu potențial de revitalizare** care pot fi valorificate pentru a primi funcțiuni de interes cultural / comunitar. Pentru identificarea acestor spații, un punct bun de plecare îl reprezintă studiul privind *Cartarea infrastructurii la nivelul Municipiului București – Spații potențiale pentru activități culturale/ creative*, realizat în anul 2015 de Universitatea de Arhitectură „Ion Mincu" – Centrul de Cercetare, Proiectare, Expertiză și Consultanță București, pornind de la baza de date Bucureștiul Nefolosit realizată de Asociația Calup. Acest studiu a cartat peste 400 de spații abandonate la nivelul orașului, evidențiind și o tendință de diferențiere a acestora în funcție de localizare, în care în zona centrală sunt în general concentrate clădiri abandonate, fie private, fie foste instituții de învățământ sau sănătate, precum și spații deschise neutilizate de dimensiuni mai reduse, în timp ce în zonele periferice se întâlnesc în principal terenuri virane și foste spații industriale. Dintre aceste locații, studiul a identificat și o serie de spații cu potențial de activare culturală, însă o astfel de cercetare trebuie actualizată permanent întrucât au fost deja implementate sau sunt în curs de realizare inițiative majore de valorificare a spațiilor abandonate, cum este cazul Halelor Carol care astăzi

8

[70] Sursa: Strategia Culturală a Municipiului București 2016-2026

găzduiesc clubul Expirat, al Halei Laminor care este în curs de transformare într-un complex multifuncțional printr-un proiect realizat de Primăria Sectorului 3 sau al cinematografului Gloria care a fost amenajat pentru a găzdui noua sală multifuncțională a Teatrului Metropolis. Un astfel de catalog trebuie promovat pentru a identifica posibili investitori interesați să redea aceste spații comunității prin proiecte care pot contribui atât la îmbunătățirea imaginii zonei centrale a Capitalei, cât și la diversificarea ofertei culturale în zonele de locuire. O atenție deosebită trebuie însă acordată lucrărilor de amenajare pentru a transforma aceste spații în stare avansată de degradare în spații sigure și atractive pentru viitorii utilizatori.

Harta 30 - O cartografiere a spațiilor nefolosite din Municipiul București cu potențial de activare culturală, la nivelul anului 2015

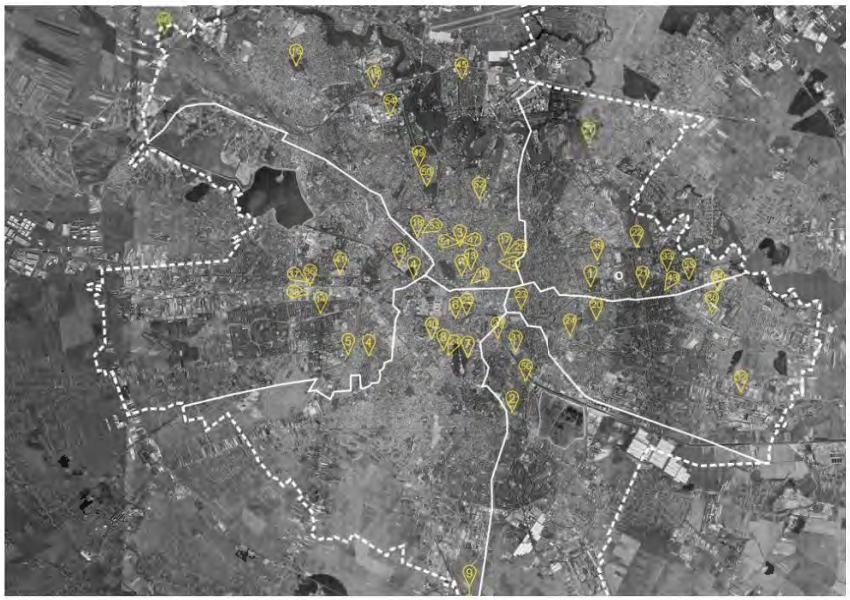

Sursa: Strategia Culturală a Municipiului București 2016-2016, pe baza studiului privind *Cartarea infrastructurii la nivelul Municipiului București – Spații potențiale pentru activități culturale/ creative*, realizat de Universitatea de Arhitectură „Ion Mincu" – Centrul de Cercetare, Proiectare, Expertiză și Consultanță București

În **concluzie**, infrastructura culturală a Municipiului București este caracterizată de o varietate ridicată a ofertei existente, de la instituții de interes municipal și național, la spații alternative care întregesc paleta de oportunități disponibile la nivelul Capitalei. Cu toate acestea, multe dintre echipamentele culturale din oraș se confruntă cu o serie de provocări comune precum distribuția spațială și capacitatea de deservire a locuitorilor, atractivitatea și vizibilitatea dotărilor sau starea, nivelul de echipare și provocările de finanțare. Toate acestea afectează gradul de atractivitate și imaginea de ansamblu a Bucureștiului, precum și capacitatea acestuia de a se remarca drept o capitală culturală europeană.

Pentru a-și consolida identitatea culturală, un pas important îl constituie delimitarea unor **areale de interes la nivelul orașului** în care dezvoltarea să fie sprijinită și direcționată în funcție de caracterul zonei. Astfel de demersuri au fost deja începute atât prin documente strategice, cât și prin inițiative private, însă este necesară o implicare continuă în definirea acestor teritorii aflate în continuă schimbare înainte de a-și pierde sau schimba caracterul. În acest context, Planul Integrat de Dezvoltare

Urbană pentru Zona Centrală București a identificat potențialul unor subzone de a se coagula sub forma unor camere tematice cu caracter predominant cultural, turistic și de agrement, iar pe parcursul ultimilor ani acestea și-au confirmat în totalitate, și-au diversificat sau nu și-au atins potențialul prevăzut.

Spre exemplu, camera de cultură clasică delimitată în jurul unor echipamente majore precum Piața Revoluției, Muzeul Național de Artă al României, Ateneul Român sau Sala Palatului își confirmă vocația, însă în ultimii ani acest areal a fost cuprins în cadrul inițiativei Cartierul Creativ dezvoltată de Asociația Cartierul Creativ pentru a promova antreprenorii din industriile creative, artiștii și designerii în curs de afirmare din zona Cișmigiu, acoperind un teritoriu mai extins între Bulevardul Regina Elisabeta, Bulevardul Gen. Gh. Magheru, Bulevardul Dacia și Strada Berzei. Astfel de inițiative trebuie încurajate întrucât atrag atenția și sprijină dezvoltarea unui adevărat ecosistem cultural în care cultura tradițională și cea alternativă se completează și pot chiar interacționa. Mai mult, camera de ambianță definită prin PIDU Zona Centrală în zona Piața Romană – Grădina Icoanei își confirmă caracterul însă acesta nu trebuie să rămână unul static, zona având potențialul de a se transforma într-o alternativă la zona de agrement Centrul Vechi, în care activitățile comerciale și de servicii să se împletească armonios cu cele creative și cu activitatea de locuire. Acest lucru este confirmat de o altă inițiativă venită din partea mediului independent, aceea a Districtului 40 prin care Asociația ARCEN urmărește promovarea Cartierului Icoanei drept un cluster cultural care se poate dezvolta prin activarea și valorificarea relației dintre comunitate și cultură. În același timp, camerele de cultură alternativă (zona Uranus-Rahova) și de cultură contemporană (zona Palatul Parlamentului – Muzeul Național de Artă Contemporană) nu și-au dezvoltat mai departe aceste vocații, însă ele pot fi privite într-un sistem mai extins format de zonele verzi majore precum Grădina Cișmigiu, Parcul Izvor, Parcul Carol, Parcul Tineretului și Parcul Natural Văcărești, în care proximitatea dintre spațiile verzi, fostele zone industriale, terenurile virane, zonele în dezvoltare sau zonele de locuire poate sta la baza dezvoltării pe termen lung a unor dotări alternative de creație, producție sau rezidențe artistice, dotări care de altfel au fost deseori evidențiate de către actorii culturali din Municipiul București ca fiind insuficiente. Un prim pas îl reprezintă complexul de la Industria Bumbacului care a devenit cel mai reprezentativ hub în domeniul industriilor creative prin dezvoltarea inițiativelor Nod Makerspace, Mater și La Firul Ierbii, ce reprezintă exemple de bună practică în această privință. Nu în ultimul rând, pentru diversificarea ofertei culturale a orașului poate fi de interes și dezvoltarea unor noi zone culturale majore în afara inelului central, cum ar fi de exemplu un cartier al muzeelor sau o zonă majoră de agrement și cultură, inclusiv în relație cu elemente favorabile de cadru natural precum râul Dâmbovița sau salba de lacuri a râului Colentina.

În plus, pentru **conectarea** acestor areale de interes într-un sistem la nivelul Municipiul București, sunt importante și legăturile dintre ele, documente strategice precum Planul de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 – Regiunea București-Ilfov sau strategiile de sector identificând deja posibile oportunități de străzi și trasee care prin caracterul funcțional sau prioritatea pentru deplasările nemotorizate pot forma conexiuni atât în cadrul zonei centrale, cât și către zonele periferice. Astfel de exemple cuprind Bulevardul Gen. Gh. Magheru; conectarea zonelor istorice ale orașului de la nord (centrul istoric) și sud de râul Dâmbovița (Parcul Carol) – Calea Victoriei, str. Apolodor, Str. 11 Iunie; un traseu pe direcția est-vest între Grădina Icoanei / Parcul Ioanid și Parcul Cișmigiu – Str. Arthur Verona, Str. Episcopiei / Str. Benjamin Franklin, Piața Revoluției, Parcul Cișmigiu; coridorul verde în lungul râului Dâmbovița între campusul studențesc Regie-Grozăvești, piața Eroilor, zona Lipscani, Biblioteca Națională; Calea Moșilor Vechi; Calea Victoriei; Calea Șerban Vodă; Str. Jean-Louis Calderon; Str. Actor Ion Brezoianu, Str. Polonă; bulevardul haussmanian care conectează Piața Universității și Piața Iacului (Bulevardul Carol I - Bulevardul Pache Protopopescu); trasee acompaniate de mijloace de transport în comun cu temă cultural-artistică (spre exemplu traseul tramvaiului nr. 16, care să conecteze zona istorică și salba de lacuri a râului Colentina) – Calea Moșilor, Strada Vasile Lascăr, Strada Viitorului, Strada Lizeanu, Bulevardul Lacul Tei; alte trasee culturale și de agrement care să conecteze zona istorică de râul Colentina (Strada Pictor Arthur Verona, Strada Polonă, Calea Floreasca) etc.

Toate acestea reprezintă doar un punct de plecare în consolidarea caracterului cultural al Municipiului București, însă punerea în aplicarea a oricăror din aceste inițiative poate atrage după sine numeroase avantaje și viitoare dezvoltări, inclusiv din partea sectorului privat și independent. Pentru aceasta, un exemplu de inițiative care reușesc să pună în comun și să valorifice potențialul dotărilor culturale ale Capitalei este reprezentat de **formatul Nopților**, care conectează diferite tipologii de echipamente sub forma unor proiecte culturale comune. În ultimii ani, chiar dacă nu au avut întotdeauna o frecvență continuă, la nivelul Municipiului București s-au desfășurat numeroase astfel de evenimente precum Noaptea Muzeelor, Noaptea Albă a Galeriilor, Noaptea Caselor, Nocturna Bibliotecilor, Noaptea Sinagogilor sau Noaptea Institutelor Culturale.

4.2 Consumul cultural

Vitalitatea culturală a unui oraș indică gradul de utilizare a infrastructurii culturale, oferta de activități culturale, interesul, precum și nivelul de implicare a populației și vizitatorilor în viața culturală a orașului respectiv. În acest context, consumul cultural, împreună cu așteptările și motivațiile utilizatorilor, reprezintă unul dintre principalii indicatori care determină vitalitatea culturală a Municipiului București.

O privire de ansamblu asupra evoluției numărului de utilizatori ai principalelor tipologii de infrastructură culturală din Capitală redă tendințele generale de consum cultural ce includ atât locuitorii, cât și vizitatorii orașului. Deși trendul general în intervalul 2011-2017 a fost de creștere a numărului total de utilizatori cu 26%, acest lucru s-a produs diferențiat în funcție de categoriile de dotări vizate. Astfel, spectatorii la cinematografe sunt de departe cei mai numeroși și în continuă creștere, în anul 2017 atingând un prag de aproximativ 500.000 de spectatori anual. Dacă acest tip de activitate este mai curând specifică locuitorilor capitalei, numărul de vizitatori la muzee indică și interesul vizitatorilor, această valoare înregistrând în aceeași perioadă o creștere semnificativă de 41%, fapt ce subliniază importanța pe care au muzeele bucureștene și necesitatea de dezvoltare continuă a acestora. În același timp însă, cea mai mare scădere se înregistrează în rândul cititorilor în biblioteci, de aproximativ 37%, valoarea care demonstrează atractivitatea din ce în ce mai scăzută a acestor echipamente, în timp ce numărul de spectatori la reprezentații artistice a cunoscut ușoare variații în intervalul 2011-2017, nefiind însă vizibilă o tendință accentuată de creștere sau de scădere a acestui sector.

Figura 73 - Evoluția consumului cultural în Municipiul București

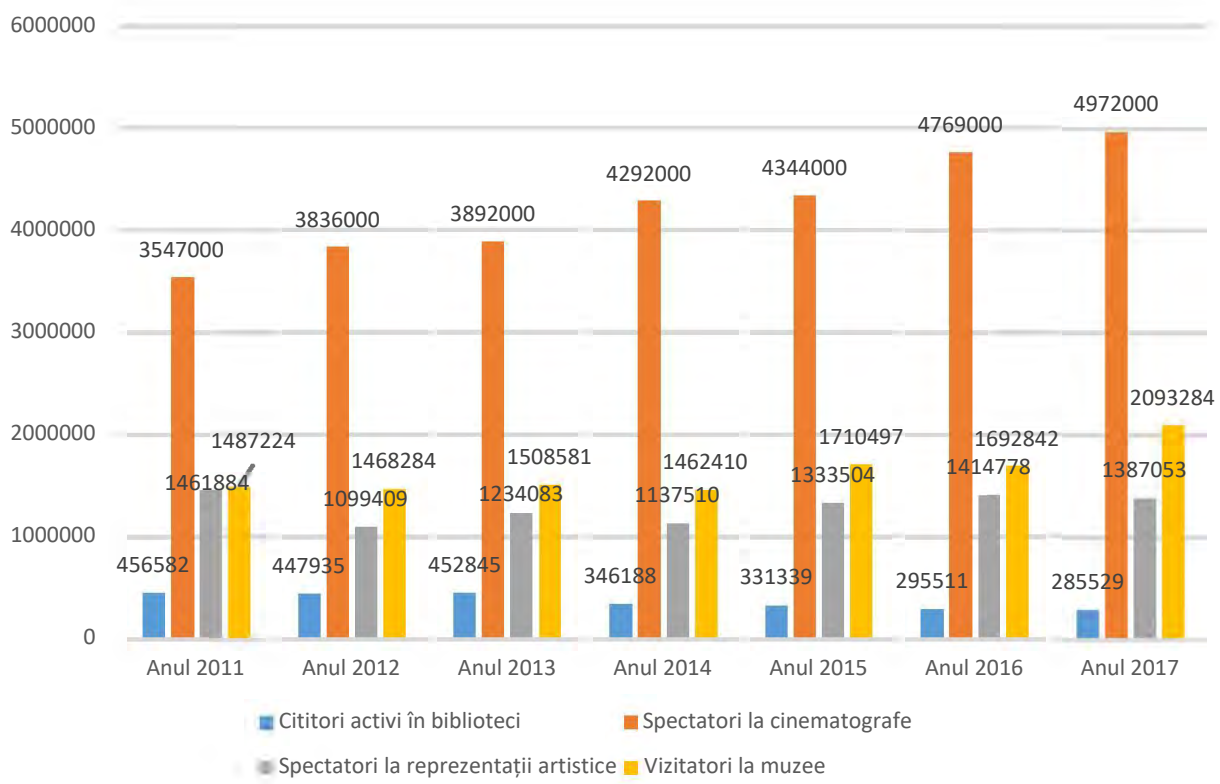

Sursa: Baza de date INS Tempo Online

În ceea ce privește comportamentul de consum cultural al locuitorilor Municipiului București, în anul 2015 a fost realizat Studiul de consum cultural la nivelul orașului București, întocmit de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală sub forma unui sondaj de opinie al cărui scop a fost de a oferi *o imagine a preferințelor publicului, privind tipurile de evenimente și domeniile culturale, privind locurile / spațiile, privind facilitățile de acces la evenimentele culturale și canalele de informare utilizate preponderent cu scopul participării culturale*. Printre subiectele detaliate în cadrul acestui studiu, se numără și **așteptările și motivațiile de consum cultural ale bucureștenilor**, care sunt un indicator important pentru a determina cum anume aceștia pot fi atrași către activitățile culturale.

Din punct de vedere al motivațiilor de consum cultural acestea pot fi împărțite în trei categorii principale: de divertisment (în cazul persoanelor interesate de vizionarea / ascultarea filmelor, a emisiunilor televizate sau a emisiunilor radio), intelectuale (în cazul persoanelor interesate de lectura cărților, a ziarelor sau a revistelor) și artistice (în cazul persoanelor interesate de activitățile artistice precum dansul, cântatul, pictatul etc.). La nivelul locuitorilor Municipiului București se remarcă o pondere ridicată a motivațiilor de divertisment și intelectuale, care indică mai curând o înclinație către consumul cultural ca o activitate de petrecere a timpului liber sau ca un hobby, mai puțin dintr-o implicare directă în domeniul cultural.

Figura 74- Tipuri de motivații de consum cultural întâlnite în rândul bucureștenilor

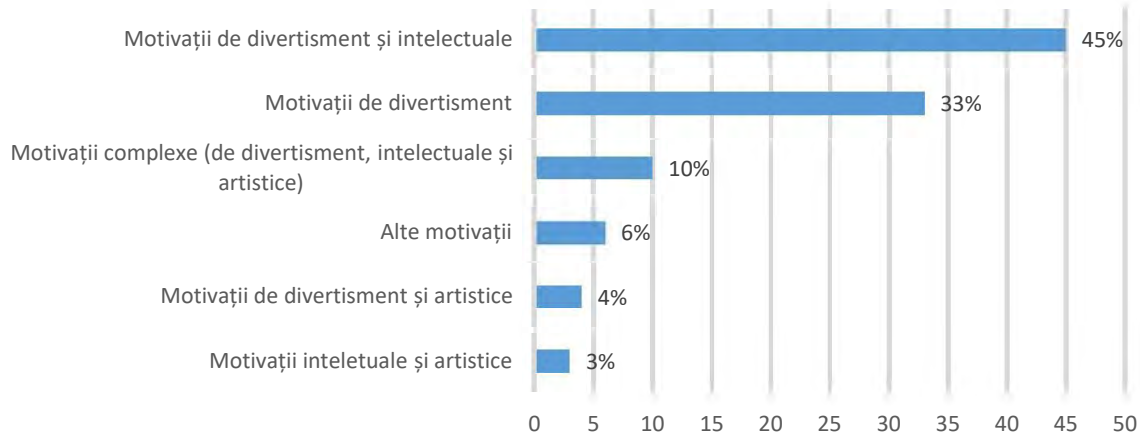

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

Mai mult, cu privire la nivelul de satisfacție al bucureștenilor față de evenimentele culturale locale, aceștia sunt mai curând mulțumiți decât nemulțumiți, în special de evenimentele în instituțiile publice de cultură. Cu toate acestea, indiferent de natura activităților, cea mai mare parte a locuitorilor Capitalei au o atitudine neutră cu privire la acestea, aceștia putând fi primii care să fie atrași de o ofertă culturală mai dezvoltată, mai diversificată sau mai bine promovată. De altfel, printre oportunitățile considerate ca cele mai importante pentru creșterea consumului cultural, bucureștenii au nominalizat prețurile mai accesibile, în special pentru activitățile de grup, o mai bună promovare a ofertei sau o dezvoltare a infrastructurii culturale atât ca număr de echipamente și localizarea lor mai aproape de zonele rezidențiale, cât și ca nivel de dotare cu facilități precum spații de parcare sau spații de socializare.

Figura 75- Nivelul de satisfacție al bucureștenilor cu privire la evenimentele culturale locale

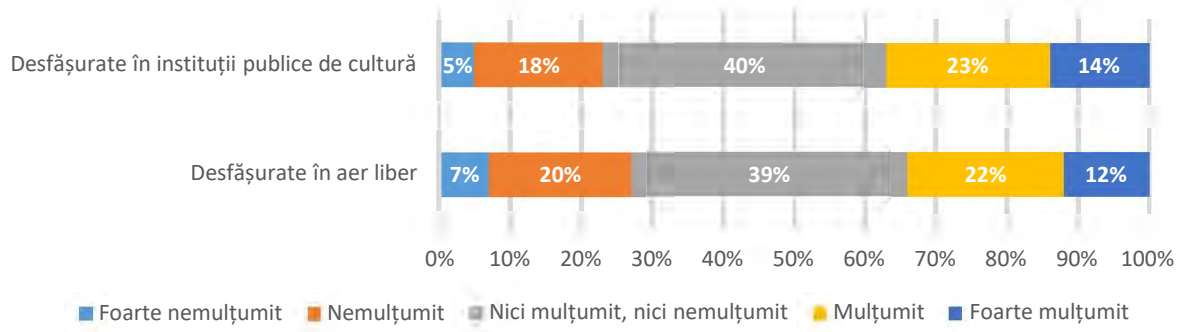

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

Figura 76 - Bariere și oportunități de consum cultural

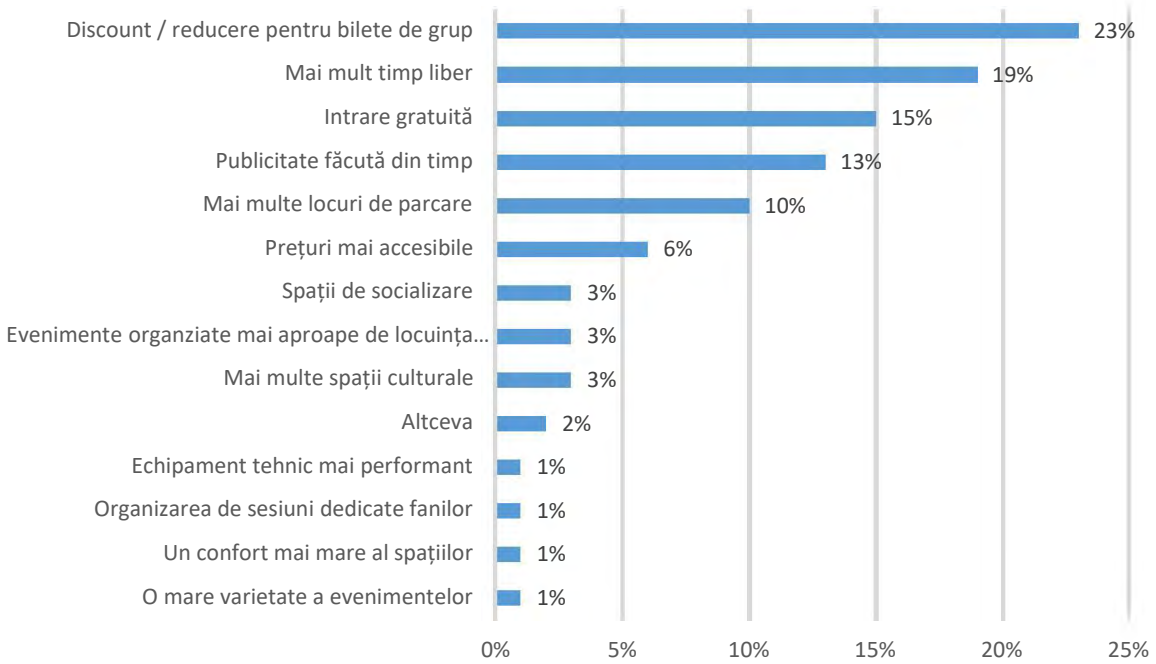

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

Consumul cultural în spațiul public în Municipiul București este dominat de utilizarea cinematografelor, de participarea la sărbători și evenimente locale, precum și de frecventarea spectacolelor de teatru. Acestea sunt urmate de frecventarea târgurilor de produse tradiționale, a festivalurilor, a muzeelor și a spectacolelor de divertisment. Faptul că arta cinematografică și cea teatrală sunt mai atractive și considerate mai actuale și ușor de asimilat reprezintă un atu întrucât acestea au o prezență ridicată în oferta culturală a orașului, fiind accesibile publicului. Cel mai puțin frecventate activități sunt opera sau operata și filarmonica, activități ce sunt mai curând destinate doar unor anumite categorii de spectatori, pasionați de cultura clasică.

Figura 77 - Consumul cultural în spațiul public în ultimul an, de 1-2 ori pe ani sau mai des

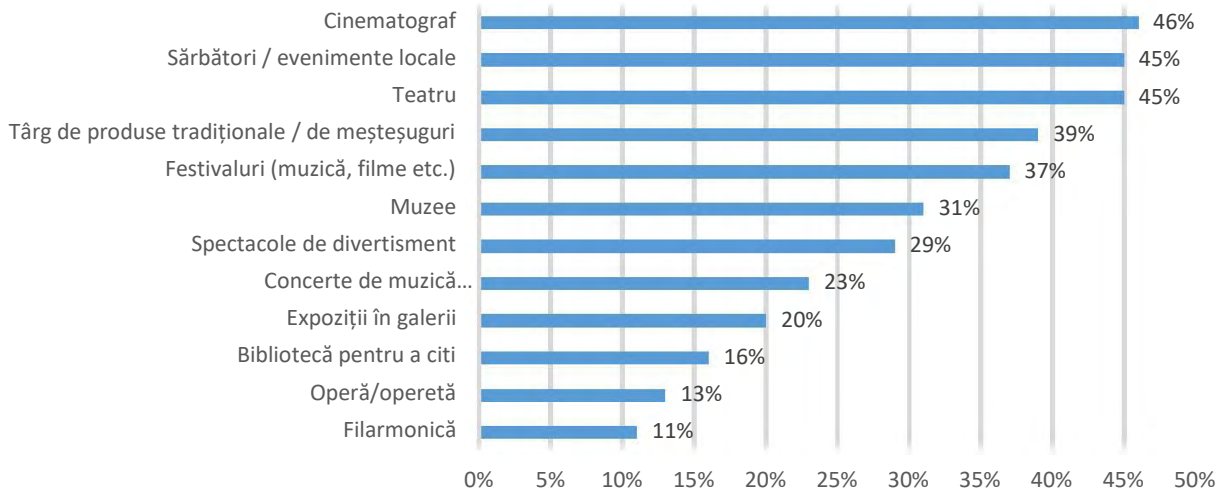

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

În ceea ce privește preferințele bucureștenilor, frecvența participării la evenimente culturale organizate în spațiul public indică faptul că principala activitate preferată este mersul la teatru, urmată de participarea la spectacole de Stand-up Comedy. Acestea au un public mai larg de persoane ce apreciază acest tip de evenimente, mai mult decât concertele în care este prezentat un singur gen de muzică precum muzica jazz, clasică sau Rhythm&Blues. Mai mult, concertele de muzică folk, de folclor și lăutărească, precum și dansul popular prezintă un interes major pentru locuitorii Bucureștiului, fiind atrași de tradiția românească, precum și de faptul că multe dintre aceste activități au loc în aer liber.

Figura 78 - Frecvența participării la evenimente culturale organizate în spațiul public

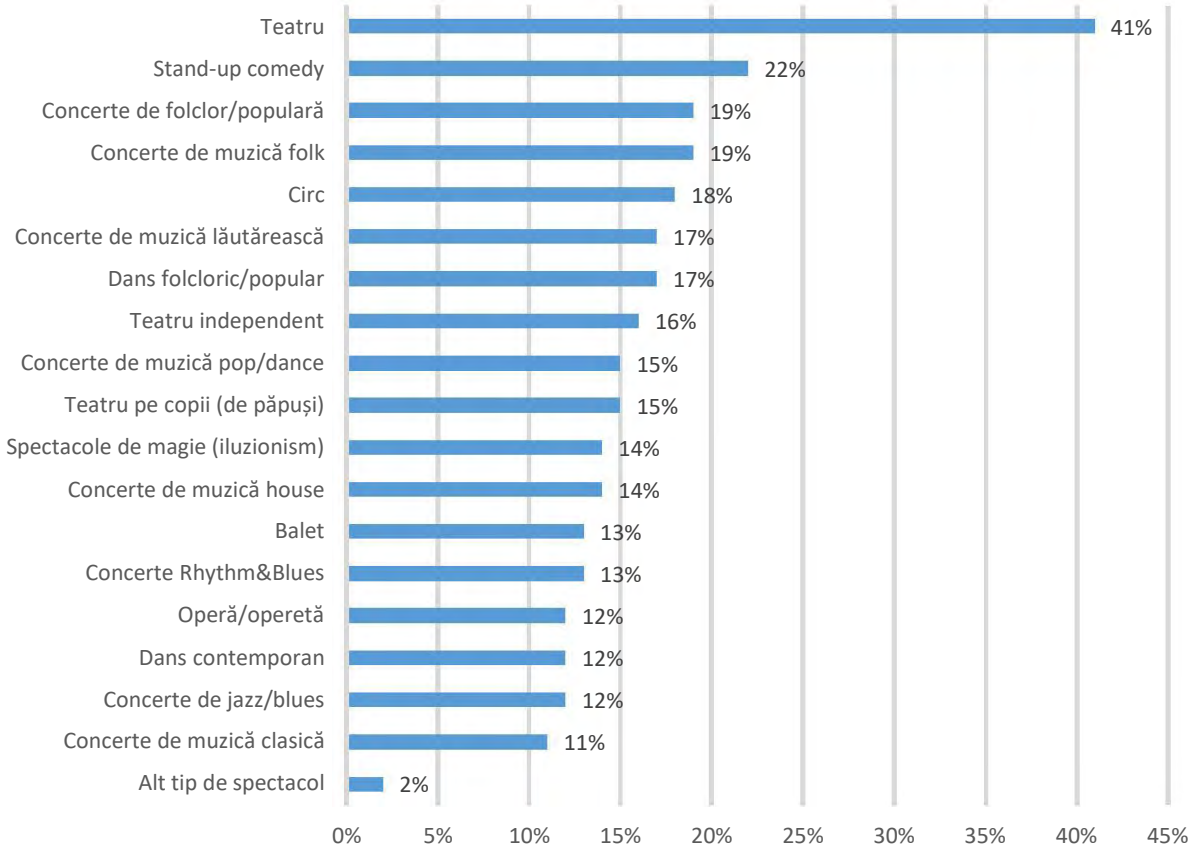

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

După cum a fost deja menționat, în București, una dintre cele mai răspândite forme de consum cultural este mersul la **cinematograf**. În acest context, în procent de 48%, preferința utilizatorilor se situează în favoarea cinematografelor de tip multiplex. Acest fapt poate fi asociat cu timpul petrecut de către utilizatori în spațiile comerciale și accesul facil către mai multe tipuri de activități în același spațiu, inclusiv către cinematografele multiplex. Un alt aspect ce poate accentua preferința bucureștenilor pentru această tipologie se referă la tipul de filme proiectate, care sunt mult mai mediatizate în mediul virtual, față de filmele proiectate într-un cinematograf clasic.

În rândul preferințelor consumatorilor în funcție de proiecția cinematografică pe ultimele două locuri se situează Spațiul alternativ și Festivalul de film. Un factor determinant al procentelor mai scăzute față de cinematografele multiplex și cele clasice este reprezentat de frecvența mai scăzută a activității în astfel de spații pe parcursul unui an.

Figura 79 - Preferințele consumatorilor în funcție de tipul de proiecție cinematografică

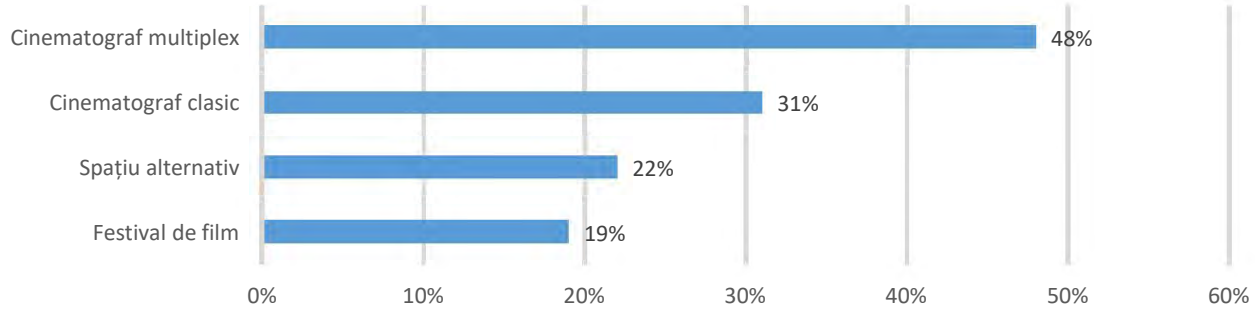

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

Referitor la preferința bucureștenilor pentru locul de desfășurare a spectacolelor de **teatru**, răspunsul preferat într-un procent de 66% face referire la sala de spectacole. Spațiile alternative, cafenelele și barurile sunt cel mai puțin atractive cu un procent de 2%, respectiv 3%. Astfel, acest tip de consum cultural este preferat în varianta tradițională, spațiile alternative fiind preferate pentru alt tip de activități. În plus, în procent de 15% este preferat ca loc de desfășurare a spectacolelor de teatru spațiul exterior, în aer liber, ceea ce poate evidenția preferința locuitorilor de a lua parte la activități în spațiul public, loc în care pot socializa cu ușurință.

Figura 80- Preferința pentru locul de desfășurare a spectacolelor de teatru

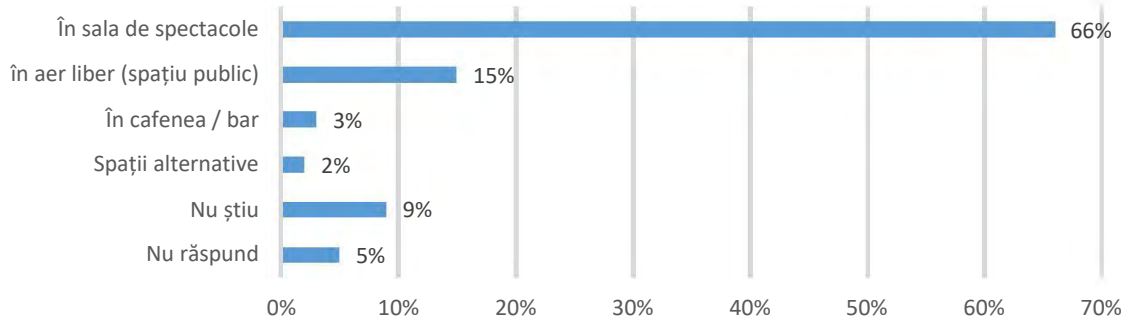

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

Cu privire la frecvența vizitării **muzeelor**, locuitorii capitalei nu sunt foarte atrași de această activitate, răspunsul „niciodată" fiind cel mai frecvent, în procent de 43%, urmat de „mai rar" în procent de 26%. Grupele preponderente de vârstă pentru aceste răspunsuri sunt cei cu vârsta peste 65 de ani, respectiv 21-27 de ani. Din punct de vedere al celor ce frecventează muzeele, procentele sunt scăzute. Cei ce vizitează într-un an de mai mult de 5 ori un muzeu sunt în procent de 5%, iar cei ce vizitează între 3 și 5 ori, în procent de 7%. Grupa preponderentă de vârstă este cea de 36-50 de ani în categoria celor care prezintă interes pentru vizitarea muzeelor. Astfel, se poate observa un interes destul de scăzut în consumul cultural de acest tip, în special în rândul tinerilor care pot asocia această activitate cu un sentiment de monotonie sau au alte așteptări de la oferta culturală, care în cazul muzeelor din Capitală, încă nu poate să țină întotdeauna pasul cu noile tendințe în domeniul cultural.

Figura 81 - Frecvența vizitării muzeelor

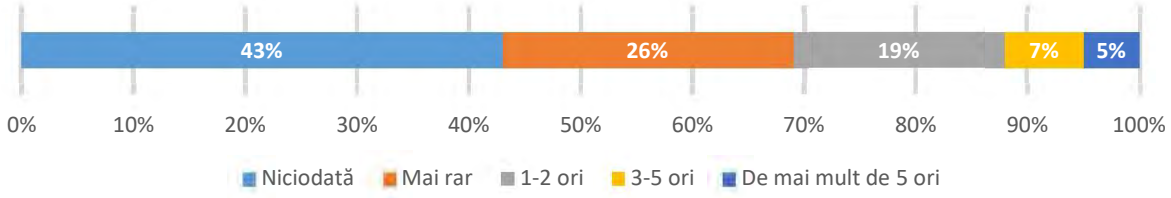

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

Pornind la faptul că promovarea a fost evidențiată ca unul dintre principalele aspecte care poate influența decizia de participare la activități culturale, este foarte important să identificăm principalele **modalități de informare ale publicului bucureștean**, un procent semnificativ de 79% fiind obținut de către reclamele în presă, TV și radio, urmate de conversațiile cu familia și colegii. Cele mai puțin utilizate metode de informare despre evenimentele culturale sunt prin intermediul revistelor culturale sau al ghidurilor de timp liber. Astfel, cetățenii municipiului București sunt mai puțin interesați de a căuta singuri activități de a petrece timpul liber și preferă să afle informațiile inclusiv în timpul desfășurării altor activități.

Figura 82 - Modalități de informare despre evenimentele culturale

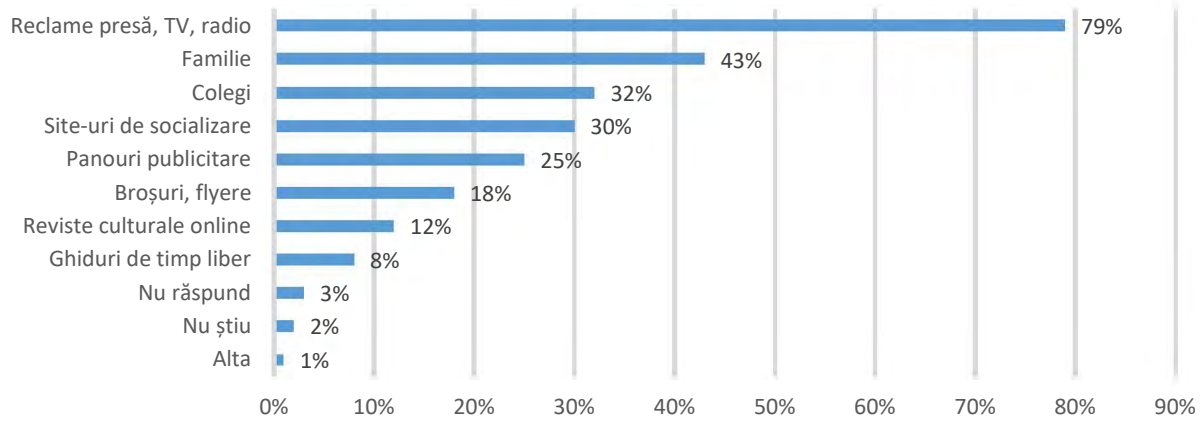

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

În ceea ce privește **consumul cultural domestic** în București, tipul preferat de activitate este reprezentată de privitul la televizor, cu un procent de 94%, urmat de vizionarea filmelor cu 82%. Astfel, o mare parte a bucureștenilor alocă cel puțin o oră privitului la televizor, fiind considerată o activitate relaxantă și puțin solicitantă. Ascultatul radio-ului și a muzicii este o activitate pe care bucureștenii o îndeplinesc frecvent, într-un procent de 73%, respectiv 68%, mai ales în contextul în care aceasta poate fi îndeplinită concomitent cu o altă ocupație, de exemplu mersul pe stradă, condusul, cititul, lucratul la serviciu etc. Totodată, cititul de ziare și de cărți înregistrează un procent de aproximativ 60% fiecare, existând astfel o bază solidă de consumatori ce realizează această activitate. O mare parte a cititorilor au această ocupație și în metrou în drum spre locul de muncă. Cititul de reviste are procentul de 11%, cel mai scăzut dintre toate categoriile enumerate mai jos. O cauză poate fi existența mediului online, în cadrul căruia poate fi citită o varietate mai mare de articole.

Figura 83 - Topul activităților de consum domestic

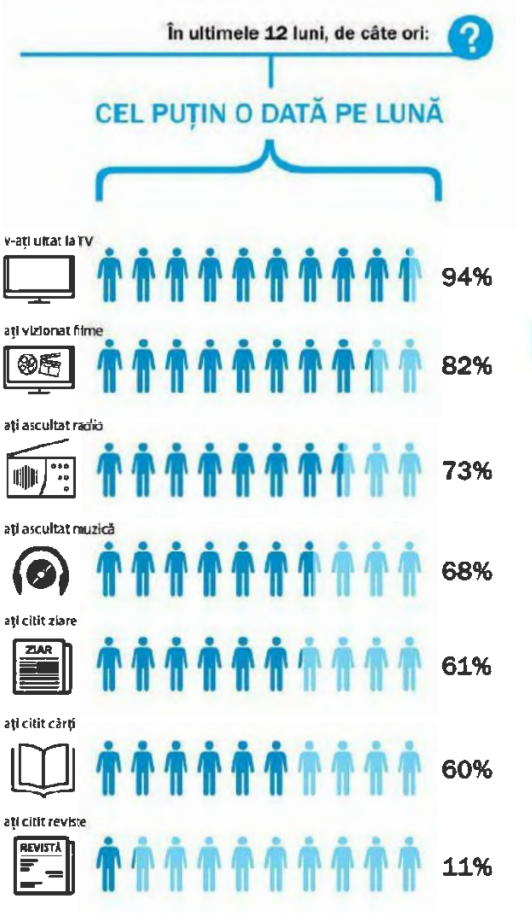

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

Cu privire la **consumul cultural digital** în București, accesarea rețelelor sociale reprezintă scopul cel mai frecvent al utilizării internetului. Existența aplicațiilor pentru site-urile de socializare facilitează această activitate, un utilizator putând accesa de mai multe ori de-a lungul zilei rețelele de socializare. În ceea ce privește frecvența cu care este utilizat internetul, scopurile profesionale și poșta electronică sunt situate pe locul doi și trei, întrucât există numeroase situații în care oamenii sunt condiționați de locul de muncă să utilizeze internetul. Cu valori cuprinse între 50% și 20% se regăsesc activitățile de petrecere a timpului liber și de consum cultural precum cititul de ziare și reviste online, vizionarea de filme și canale TV în mediul online sau jocuri online. Pe ultimele poziții se află activități ce sunt contra cost cum ar fi vizionarea de filme online cu abonament sau descărcarea de filme cu abonament. Aceste preferințe diferă și în funcție de categoriile de vârstă ale utilizatorilor, însă sunt din nou un indicator potrivit atât asupra unor posibile modalități de a promova alte activități culturale către aceștia, utilizând mediul online, cât și referitor la anumite hobby-uri care pot reda motivațiile de consum cultural.

Figura 84 - Frecvența cu care este utilizat internetul în funcție de tipuri de activități

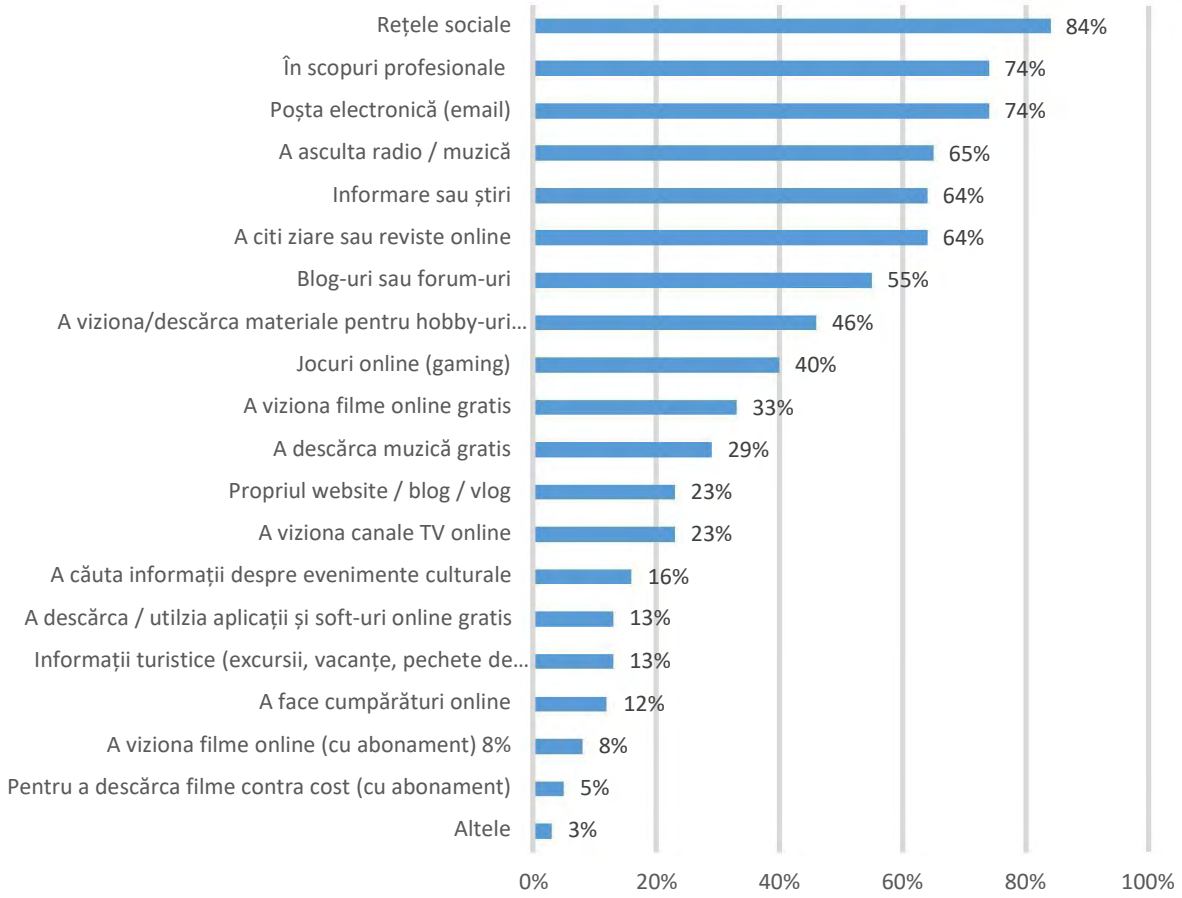

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

4.3 Evenimente și activități culturale

În ceea ce privește vitalitatea culturală a unui oraș, aceasta este redată și de efervescența vieții culturale, oferta de evenimente și activități fiind definitorie în acest sens. Municipiul București poate fi caracterizat drept un oraș vibrant, în care întotdeauna se întâmplă numeroase evenimente fie că este vorba despre activități culturale clasice precum piese de teatru, expoziții, concerte de operă, lansări de carte etc., fie că este vorba despre inițiative inedite precum festivaluri, concerte, conferințe sau evenimente recurente de tipul tururilor ghidate sau a vânătorilor de comori. Oferta culturală a Capitalei este atât de vastă încât încă nu există o agenda integratoare a evenimentelor care să poate oferi informații exact despre numărul total al activităților culturale disponibile pe parcursul unui an. Cu toate acestea, în cadrul anexei aferente acestui capitol poate fi consultat un centralizator al principalelor evenimente din București la nivelul anului 2019, cuprinzând peste 200 de proiecte, atât prin activitățile culturale ale unor instituții publice precum centrele culturale de sector sau serviciile Primăriei Generale, precum și prin evenimentele fanion ce au loc pe parcursul anului.

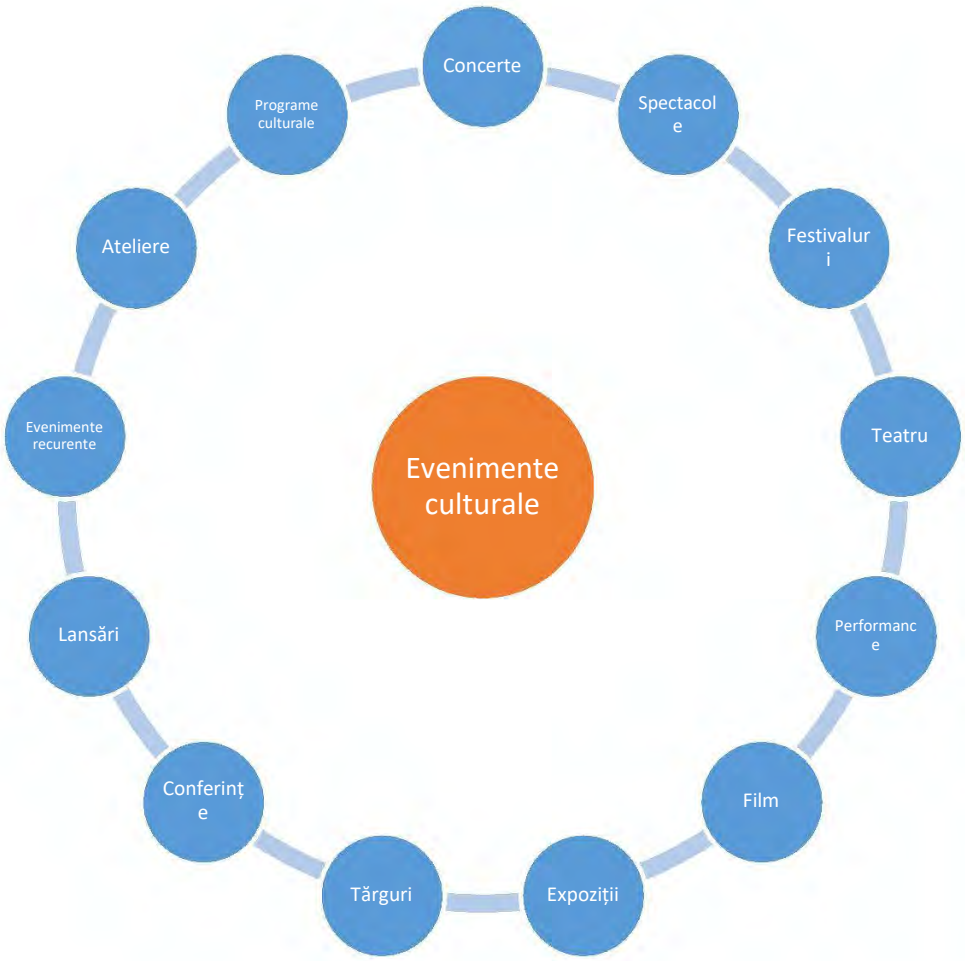

Cu privire la **structurile organizatoare** ale acestor proiecte de interes, dacă activitățile și programele organizate de centrele culturale de sector sunt inițiative locale, dedicate exclusiv comunității, evenimentele derulate de alte instituții publice, precum serviciile subordonate Primăriei Generale a Municipiului București, sunt evenimente de interes municipal care atrag din ce în ce mai mulți participanți. Este cazul spre exemplu al Centrului Cultural Arcub, care dacă în anul 2014 înregistra aproximativ 150.000 de participanți la evenimentele proprii, în anul 2018 numărul acestora se situează în jurul valorii de 400.000. De asemenea, o serie de evenimente organizate de Centrul Creart prezintă un mare interes pentru public, în anul 2019 acțiuni precum Creative Fest sau Zilele Bucureștiului adunând peste 60.000, respectiv 100.000 de persoane. În ceea ce privește evenimentele fanion, se remarcă pe de-o parte o implicare crescută a sectorului independent în realizarea de festivaluri care de la an la an sunt din ce în ce mai diverse, în timp ce în cazul concertelor majore, cu participarea artiștilor internaționali de exemplu, organizatori sunt importante companii private de organizare de evenimente.

În același timp, în analiza modului de utilizare a orașelor, **concentrarea activităților culturale** este și un indicator al atractivității unor echipamente, acest lucru depinzând de tipologia evenimentelor. Astfel, activitățile recurente precum piesele de teatru, expozițiile, spectacolele etc. sunt de cele mai multe ori dependente de instituția organizatoare. Aceeași situație se înregistrează și în cazul centrelor culturale de sector sau a serviciilor publice. Dacă starea echipamentelor culturale poate influența practicile de consum cultural în aceste situații, în cazul evenimentelor fanion acestea au loc în funcție de specificul lor într-un număr relativ limitat de locații care se pretează unor astfel de activități. Printre acestea se numără atât locații indoor, cât și outdoor precum Ateneul Român, Teatrul Național

București, Piața George Enescu, Parcul Herăstrău, Parcul Izvor, Romexpo, Calea Victoriei, Piața Constituției, Muzeul Țăranului Român, Piața Universității, Strada Arthur Verona, Palatul Parlamentului, Muzeul Național de Artă Contemporană, Biblioteca Națională a României, Sala Palatului, Sala Radio, Arenele Romane, Arena Națională, Sala Polivalentă etc.

Nu în ultimul rând, în funcție de comportamentul de consum se remarcă și tendința de aglomerare a evenimentelor culturale în câteva **perioade de vârf**, cele mai active fiind primele luni ale anului și a doua parte a anului începând în principal cu luna septembrie. Lunile de vară sunt caracterizate de un număr aparent mai redus al activităților culturale, suprapunându-se și cu perioada concediilor, însă în acest interval predomină activitățile în aer liber care sunt deosebit de atractive pentru bucureșteni.

Cu toate că Municipiul București este un centru urban vibrant, cu o viață culturală diversă și activă, există încă aspecte care merită îmbunătățite. Este cazul, spre exemplu, al evenimentelor de interes internațional, care prin complexitatea, importanța și atractivitatea lor pot să pună Capitala pe harta lumii în materie de inițiative culturale și să fie un punct de atracție pentru cât mai mulți participanți străini. Municipiul București găzduiește încă prea puține astfel de evenimente, cum este cazul de exemplu al Festivalului Internațional George Enescu, și trebuie să continue sa dezvolte acest palier pentru a-și atinge rolul de capitală culturală europeană. În același timp, o atenție sporită trebuie acordată și activităților de amploare mai scăzută, fiind în continuare necesară o diversificare a activităților culturale atât prin sporirea numărului de spectacole, cât și printr-o varietate mai mare de activități conexe precum workshop-uri, ateliere etc. Mai mult, atât pentru evenimentele fanion, cât și pentru cele de interes municipal, este necesară diversificarea spațiilor gazdă care să poată să adăpostească acțiuni din ce în ce mai diverse, sprijinirea utilizării spațiilor alternative fiind una dintre măsurile care pot contribui la acest aspect.

4.4 Actori relevanți

În ceea ce privește organizațiile culturale din Municipiul București, acestea acoperă o gamă largă de actori care contribuie la asigurarea unei oferte culturale complexe dedicate numeroaselor interese și motivații atât ale locuitorilor, cât și ale vizitatorilor Capitalei. Astfel, Bucureștiul se bucură de cea mai mare diversitate de organizații culturale din țară atât publice, cât și private sau aparținând sectorului independent, care însă nu prezintă o colaborare intensă între diferite tipologii de actori, ci mai degrabă oferă servicii complementare în funcție de specificul lor. Mai mult, acest specific este și cel care determină o serie de provocări ce necesită abordări diferite pentru a le adresa astfel încât oferta culturală a Municipiului București să fie atractivă și competitivă la nivel național și internațional ținând cont de statutul orașului de capitală europeană.

În primul rând, vocația de capitală implică amplasarea în cadrul Bucureștiului a unei varietăți de **instituții și servicii publice**, atât de interes municipal și național, dar și dedicate numărului ridicat de locuitori ai orașului. În acest context, instituțiile culturale bucureștene se află în subordinea a numeroase autorități precum Consiliul General al Municipiului București, Primăriile de sector, instituțiile publice naționale (spre exemplu, Ministerul Culturii, Ministerul Educației, Ministerul Apărării etc.) sau instituțiile de învățământ și cercetare. De cele mai multe ori, acestea beneficiază de echipamente culturale proprii, precum și de subvenții anuale care acoperă cea mai mare parte a cheltuielilor lor de funcționale. Acest lucru conduce la o stabilitate a instituțiilor și serviciilor publice și o legitimitate a lor în fața publicului, însă poate implica și o serie de provocări de funcționare. Numeroasele legi care le coordonează activitatea, împreună cu birocrația excesivă din administrația publică reprezintă deseori obstacole care nu le permit acestor facilități să țină pasul cu tendințele și schimbările din domeniul cultural pe fondul unor finanțări uneori insuficiente, al mecanismelor de desemnare a managerilor culturali și de acordare a finanțării care descurajează dezvoltarea de proiecte pe termen lung, al lipsei de personal specializat care să poate fi contractat chiar și pe perioadă determinată pentru implementarea unor inițiative punctuale sau al dificultăților în atragerea de finanțări externe. Mai mult, în timpul consultărilor desfășurate cu actorii relevanți din sectorul cultural

și creativ, a fost subliniată și problema unei insuficiente corelării a obiectivelor, agendei și activităților instituțiilor publice, cum ar fi cazul Creart, Arcub și Expo Arte, ce ar putea beneficia de un management integrat care să permită o mai eficientă utilizare a resurselor și eliminarea suprapunerilor de activități.

O a doua categorie de actori este cea a **sectorului antreprenorial**, în acest caz remarcându-se importanța ridicată pe care o au sectoarele culturale și creative în Municipiul București. Capitala cumulează la nivelul anului 2017 31,68% din totalul companiilor, 30,37% din totalul salariaților și 43,66% din cifra de afaceri din sectoarele creative la nivel național[871]. Mai mult, la nivelul anului 2014, Regiunea București-Ilfov se situa pe locul 3 în UE-27 în topul regiunilor conform procentului de angajați în aceste domenii, pe locul 17 ca număr total de angajați și pe locul 33 ca număr total de firme[872]. Nu în ultimul rând, Municipiul București se clasează pe primul loc la nivel național în funcție de ponderea numărului de companii, a numărului de salariați și a cifrei de afaceri din economia municipală în topul principalelor sectoare culturale și creative din România privind activitățile de realizare a soft-ului la comandă, activitățile agențiilor de publicitate, alte activități de tipărire, activitățile de consultanță în IT sau activitățile de arhitectură.

La nivel local, în Capitală se întâlnesc companii în toate domeniile de activitate ce fac parte din sectoarele culturale și creative: arhive, biblioteci, carte și presă, arte vizuale, artele spectacolului / arte interpretative, audiovizual și media, software, IT și jocuri, arhitectură, publicitate, patrimoniu cultural, artizanat și meșteșuguri, precum și cercetare[873], doar un număr redus de subsectoare nefiind prezente. În anul 2017, în Municipiul București activau 24.674 firme în aceste domenii, reprezentând 17,03% din numărul total de întreprinderi. Acest procent nu se reflectă în totalitate și în indicatorii de performanță economică, însă păstrează valori ridicate, sectoarele culturale și creative însumând 118.439 de salariați (11,03% din numărul total la nivel local) și totalizând o cifră de afaceri de 32.784.016.276 Lei (7,08% din cifra totală de afaceri a companiilor din Ilfov). În funcție de numărul de firme, cifra de afaceri și numărul de salariați, cele mai importante domenii la nivel județean sunt reprezentate de software, IT și gaming, împreună cu publicitatea, la care se adaugă domeniile de audiovizual și media, carte și presă, precum și artizanat și meșteșuguri. În topul companiilor din București din aceste domenii predomină întreprinderile din sectoare care desfășoară activități de realizare a soft-ului la comandă, activități de consultanță în tehnologia informației, activități ale agențiilor de publicitate, activități de difuzare a programelor de televiziune sau activități de editare a altor produse software.

Pe lângă aceste date, dar și ca un fundament pentru valorile ridicate înregistrate de sectoarele culturale și creative în economia Municipiului București, importanța acestor domenii este susținută și de alte aspecte esențiale precum oportunitățile de formare existente (aici se regăsesc cele mai importante universități cu departamente de specialitate din țară – spre exemplu, design, marketing, arhitectură etc.), nivelul de dezvoltare al întreprinderilor (în București sunt active în aceste domenii peste 30 de companii multinaționale care contribuie la formarea forței de muncă în specializări care nu sunt acoperite de educația formală – spre exemplu în dezvoltarea de jocuri video) sau interesul tinerilor pentru aceste sectoare, aproximativ 30% dintre aceștia afirmând că ar opta pentru o meserie în industriile creative[874]. Cu toate acestea, există și o serie de provocări cu care se confruntă mediul antreprenorial în domeniul cultural, cele mai multe dintre acestea fiind în relație cu posibilitățile

8

[871] Sursa: Prelucrare pe baza datelor din baza de date BORG Design (Listă Firme)

8

[872] Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, *Sectoarele culturale și creative din România. Importanța economică și contextul competitiv*, 2015

8

[873] Domenii identificate de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală în *Cartea albă pentru activarea potențialului economic al sectoarelor culturale și creative din România*, 2016

8

[874] Sursa: *Potențialul de specializare inteligentă în domeniul industriilor culturale și creative în Regiunea București-Ilfov*, Seria „Rapoarte privind ecosistemele regionale de inovare", Decembrie 2017

reduse de a atrage finanțări nerambursabile sau cu dinamica și competiția accentuată în acest sector, motiv pentru care mai ales noile întreprinderi au nevoie de sprijin pentru a face față la cerințele pieței.

În final, a treia categorie de actori culturali relevanți este reprezentată de **organizațiile non-profit/ sectorul independent**, în București existând peste 800 de asociații și fundații al căror scop include sau vizează dezvoltarea domeniului cultural[875]. Acestea completează oferta culturală a Capitalei promovând chiar activități care nu sunt atinse de ceilalți actori din oraș, în domenii diverse ce variază de la dezvoltare socio-culturală la teatru, dans, protejarea patrimoniului, muzică, literatură, arte vizuale, educație sau utilizarea spațiului public. Sectorul independent a beneficiat în ultimi ani și de sprijin sub forma finanțărilor nerambursabile în baza Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile. Astfel, în intervalul 2014-2017 Primăria Municipiului București prin ARCUB a organizat patru programe culturale (Bucureşti555 în anul 2014, EȘTI BUCUREȘTI în anul 2015, București Orașul in-vizibil în anul 2016 și București Oraș participativ în anul 2017) prin intermediul cărora au fost finanțare numeroase proiecte în domenii precum arte vizuale, film și video art, artele spectacolului (dans, muzică și teatru), educație prin cultură și artă comunitară, arhivare și arhive, precum și patrimoniu material și imaterial. Ulterior, în anul 2018 Primăria Capitalei prin Administrația Monumentelor și Patrimoniului Istoric a organizat două sesiuni de finanțare pentru proiecte în domeniile arte vizuale, activități muzeale, patrimoniu cultural imaterial, plastică arhitecturală sau artele spectacolului. Cu toate acestea, având în vedere caracterul anual al acestor finanțări, rămâne dificil pentru sectorul independent să dezvolte și să implementeze proiecte de mare anvergură sau multi-anuale, care ar putea aduce plus valoare ofertei culturale a Municipiului București.

În ceea ce privește **opinia actorilor culturali**, sondajul de opinie realizat în cadrul procesului de elaborare a prezentei strategii reprezintă un bun indicator asupra oportunităților de desfășurare a activităților culturale în Municipiul București. Respondenții la acest sondaj fac parte din toate categoriile de actori culturali, însă se încadrează cu precădere în categoria artiștilor independenți / liber profesioniști (38%) și a angajaților unor instituții independente (32%), astfel că rezultatele sunt mai reprezentative pentru aceste tipologii.

Conform rezultatelor sondajului, cei mai mulți respondenți indică un grad relativ ridicat de satisfacție al actorilor culturali în Municipiul București, însă aceasta nu este o opinie generală, per total o pondere mai ridicată având-o cei care nu se simt bine ca artist/creator în acest oraș sau au o atitudine neutră. În acest context, este necesar ca pe lângă creșterea atractivității activităților culturale pentru utilizatori, să fie sprijinită și îmbunătățirea imaginii domeniului pentru practicieni.

Figura 85 - În general, cât de bine vă simțiți ca artist/creator într-un oraș ca Bucureștiul? Vă rugăm, acordați o notă de la 1 la 7 (unde 1 înseamnă „foarte puțin bine" și 7 înseamnă „foarte bine")

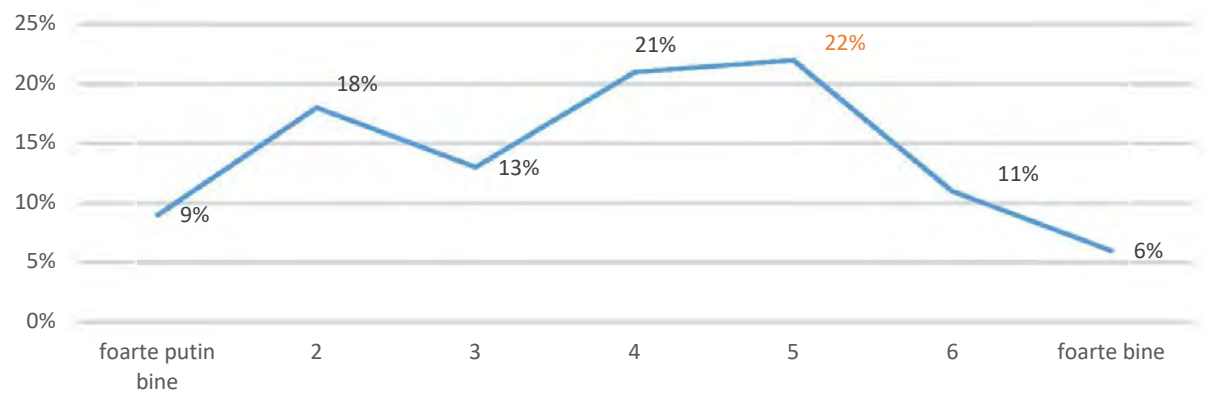

Sursa: Sondaj SIDU București, 2019

8
[75] Sursa: Baza de date a Ministerului Justiției și platforma http://salt.gov.ro

Mergând mai în detaliu, opinia actorilor culturali indică faptul că gradul mai ridicat de satisfacție al acestora este relaționat de oportunitățile pe care le prezintă Capitala prin concentrarea resurselor culturale în principal într-un perimetru reprezentativ, în cadrul inelului central, deși aceasta este și o provocare importantă a orașului, precum și prin receptivitatea publicului care este cea mai apreciată. La polul opus, se remarcă faptul că factori precum accesul la finanțări, comunicarea între actori, oferta de locuri de muncă, remunerarea activității artistice / creative sau existența programelor socio-culturale sunt mai curând apreciate ca negative, reprezentând sectoare în care sunt necesare intervenții pentru diminuarea provocărilor.

Tabel 33 - În ce măsură considerați că, într-un oraș ca Bucureștiul, activitatea artistică/creativă este încurajată prin următorul set de factori?

	În foarte mică măsură	În mică măsură	Nici în mică, nici în mare măsură	În mare măsură	În foarte mare măsură
Accesul la fonduri în domeniu	21%	22%	16%	26%	15%
Schimburi de experiență cu artiști din alte țări	17%	22%	26%	13%	22%
Organizarea spațială a resurselor culturale	20%	16%	20%	18%	26%
Existența unei comunități de artiști care se sprijină reciproc	9%	24%	22%	23%	22%
Spații de creație puse la dispoziție de autoritățile locale	18%	23%	19%	23%	17%
Alte facilități puse la dispoziție de autoritățile locale (locuințe convenabile, facilități fiscale)	23%	18%	27%	14%	18%
O scenă culturală incitantă, vie, dinamică	21%	23%	15%	23%	17%
Accesul la locuri de muncă în domeniu	24%	14%	23%	20%	19%
Remunerarea corespunzătoare a muncii artistice/creative	28%	15%	23%	16%	18%
Oportunități de dezvoltare profesională	19%	25%	31%	9%	15%
Relația bună cu autoritățile locale	20%	17%	26%	20%	17%
Un public receptiv la artă (care participă, consumă artă)	16%	14%	22%	29%	19%
Existența unor programe de incluziune prin cultură, a grupurilor defavorizate	24%	16%	23%	19%	18%

Sursa: Sondaj SIDU București, 2019

În ceea ce privește publicul din Capitală, deși acesta este văzut ca unul dintre principalele atuuri ale orașului pentru artiști/creativi, se observă faptul că încă nu este perceput ca un public educat, care să înțeleagă și să respecte întotdeauna actul cultural, receptivitatea acestuia manifestându-se mai curând prin aprecierea afectivă a artiștilor. Pe de altă parte, această situație nu este percepută la fel

de cele mai multe ori atunci când vine vorba de interesul autorităților publice pentru actorii culturali, tendința de această dată fiind mai curând de a percepe negativ atenția acordată de aceștia actului cultural.

Tabel 34 - În ce măsură puteți spune că trăiți într-un oraș în care publicul vă ...?

	În foarte mică măsură	În mică măsură	Nici în mică, nici în mare măsură	În mare măsură	În foarte mare măsură	NS/NR
... stimează?	23%	13%	15%	22%	14%	12%
... înțelege?	20%	16%	14%	17%	20%	13%
... dorește?	9%	22%	17%	21%	16%	15%
... iubește?	16%	12%	22%	20%	22%	9%

Sursa: Sondaj SIDU București, 2019

Tabel 35 - În ce măsură puteți spune că trăiți într-un oraș în care autoritățile publice vă...

	În foarte mică măsură	În mica măsură	Nici în mică, nici în mare măsură	În mare măsură	În foarte mare măsură	NS/NR
... stimează?	23%	13%	15%	22%	14%	12%
... înțeleg?	20%	16%	14%	17%	20%	13%
... doresc?	9%	22%	17%	21%	16%	15%
... iubesc?	16%	12%	22%	20%	22%	9%

Sursa: Sondaj SIDU București, 2019

Toate acestea indică faptul că actorii culturali din Municipiul București recunosc oportunitățile pe care orașul le prezintă pentru sectorul cultural (aspect dovedit și de ponderea ridicată de 74% a celor care s-au vedea ca artiști/creator în Capitală și peste 5 ani), însă reclamă în același timp și o serie de provocări ale domeniului, atât în ceea ce privește sprijinul relativ scăzut pe care îl primesc din partea autorităților publice, cât și necesitatea educării publicului pentru a determina un consum cultural care să reclame un nivel mai ridicat de calitate.

5. INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICIILE SPORTIVE ȘI RECREATIVE

Având în vedere concentrarea ridicată a locuitorilor din Municipiul București, oferta disponibilă la nivelul Capitalei pentru activitățile sportive și recreative joacă un rol deosebit de important întrucât aceasta contribuie la menținerea atât a unui mediu de viață sănătos pentru comunitatea locală, cât și a unui cadru social atractiv. Mai mult, aceasta poate constitui o ocazie semnificativă pentru afirmarea orașului la nivel național, dar și a României la nivel internațional, prin suportul pe care îl asigură pentru antrenarea unor sportivi de performanță sau pentru organizarea de competiții majore.

Pentru a analiza oferta de infrastructură, activități, evenimente și servicii sportive și recreative din București, prezenta secțiune urmărește să răspundă următoarelor întrebări de cercetare:

- Care este gradul de acoperire a infrastructurii sportive și de recreere din Municipiul București?
- Cum răspunde oferta de activități pentru petrecerea timpului liber la necesitățile populației?
- Care sunt nevoile de dezvoltare ale ofertei de sport și agrement din Municipiul București?

În același timp, la nivel local, **opinia locuitorilor Capitalei** este un bun indicator cu privire la nevoile acestora față de activitățile de petrecere a timpului liber. Spre exemplu, se remarcă faptul că spațiile verzi și centrele comerciale sunt în topul preferințelor acestora, fiind de altfel principala resursă pentru activități recreative. În același timp însă, doar aproximativ o treime dintre bucureșteni practică sportul de întreținere și doar un sfert iau parte la competiții sportive pe parcursul unui an fapt ce implică necesitatea dezvoltării viitoare a ofertei de activități sportive sau o mai bună promovare a acestora pentru a atrage mai mulți utilizatori.

Figura 86- Preferința bucureștenilor pentru activitățile de petrecere a timpului liber

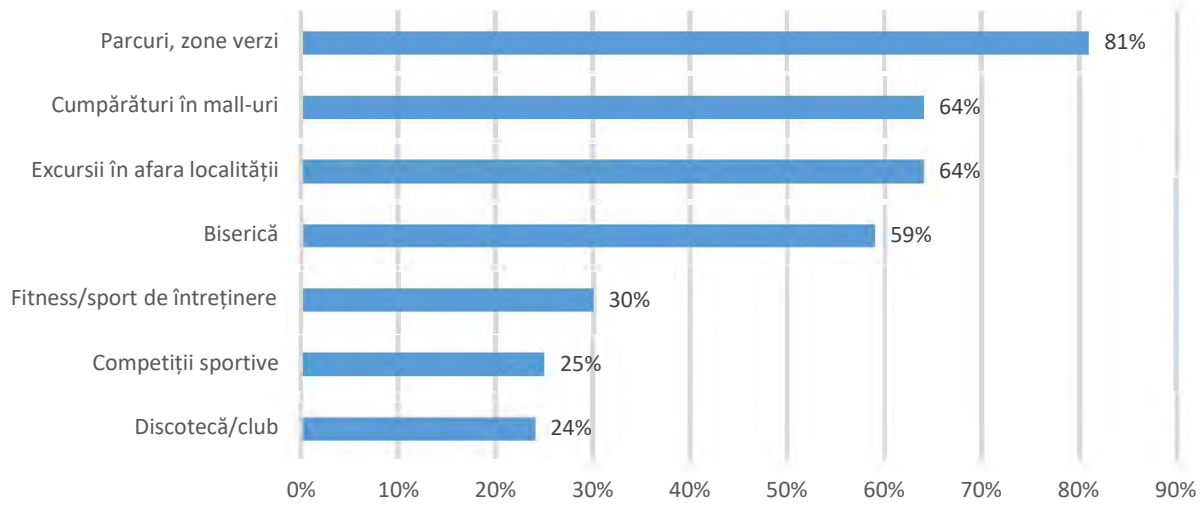

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

În același timp, în ceea ce privește gradul de satisfacție al locuitorilor, aceștia se declară în special mulțumiți de calitatea spațiilor verzi și a spațiilor de joacă, precum și a facilităților de practicare a sportului într-o mai mică măsură. La polul opus se află spațiile de socializare pentru vârstnici și spațiile de practicare a unui hobby, însă mai ales oferta de agrement pe lacuri și pe râul Dâmbovița, ce reprezintă importante elemente favorabile de cadru natural care sunt insuficient valorificate.

Tabel 36 - Gradul de satisfacție al locuitorilor la anumite aspecte ale vieții în București

Procentul persoanelor nemulțumite	Oferta de activități pentru petrecerea timpului liber	Procentul persoanelor mulțumite
24%	Mărimea și calitatea spațiilor verzi și a parcurilor	51%
24%	Numărul și calitatea spațiilor de joacă publice pentru copii și tineri	41%
33%	Numărul și calitatea spațiilor de socializare publice pentru vârsta a treia	30%
33%	Numărul și calitatea spațiilor de practicare a unui hobby	31%
32%	Numărul și calitatea facilităților de practicare a sportului și a activităților de recreere fizică	35%
43%	Oferta de agrement pe lacuri	22%
55%	Oferta de agrement pe râul Dâmbovița	24%

Sursa: Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, Studiu de consum cultural la nivelul orașului București, Iulie 2016

5.1 Infrastructura și activitățile sportive

Pornind de la așteptările și tendințele de practicare a activităților de petrecere a timpului liber de către locuitorii din Municipiul București, se remarcă faptul că activitățile sportive nu se regăsesc în topul preferințelor bucureștenilor, deși acestea joacă un rol deosebit de important în dezvoltarea armonioasă a unei persoane. În contextul în care sportul contribuie într-o manieră definitorie la menținerea un echilibru fizic și mental, dar și la dezvoltarea interacțiunilor sociale, este necesar ca acesta să devină o prioritate în dezvoltarea orașului, iar beneficiile acestuia să fie promovate către cât mai multe persoane.

În același timp, trebuie punctată și diferența între **sportul de masă și cel de performanță**, întrucât acestea au scopuri diferite și se adresează unor categorii diferite de persoane. Pe de-o parte, sportul de masă sau sportul pentru toți reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea de comportamente care favorizează orientarea către performanța cotidiană și asigură o dezvoltare sănătoasă a omului, în condițiile în care Organizația Mondială a Sănătății recomandă practicarea unei activități sportive zilnice de 30 de minute la adulți și de 60 de minute la copii pentru a reduce riscurile obezității și ale bolilor cardio-vasculare. Pe de altă parte, conform Legii 69/2000, prin sportul de performanță se urmărește valorificarea aptitudinilor individului într-un sistem organizat de selecție, pregătire și competiție, având ca scop ameliorarea rezultatelor sportive, realizarea de recorduri și obținerea victoriei. Mai ales în cazul unui oraș Capitală, ambele categorii de activități sportive sunt deosebit de importante, atât pentru menținerea unui ritm cotidian activ, cât și pentru sporirea notorietății orașului pe plan național și internațional.

Dacă în cazul sportului de întreținere se observă faptul că doar 30% dintre locuitorii Municipiului București practică această activitate, în ceea ce privește sportul se performanță se remarcă o tendință generală de creștere a indicatorilor de performanță sportivă, în intervalul 2007-2017 atât numărul de secții sportive, cât și cel de sportivi legitimați sau antrenori sportivi cunoscând creșteri ale valorilor totale, deși în această perioadă toți indicatorii au înregistrat fluctuații în diferiți ani.

Figura 87 - Indicatori de performanță ai activității sportive în Municipiul București

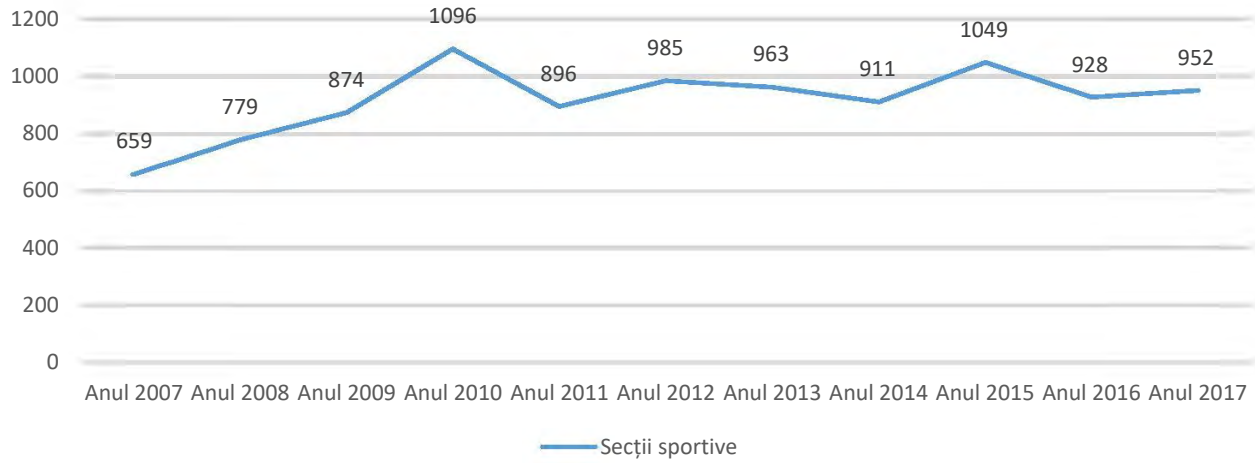

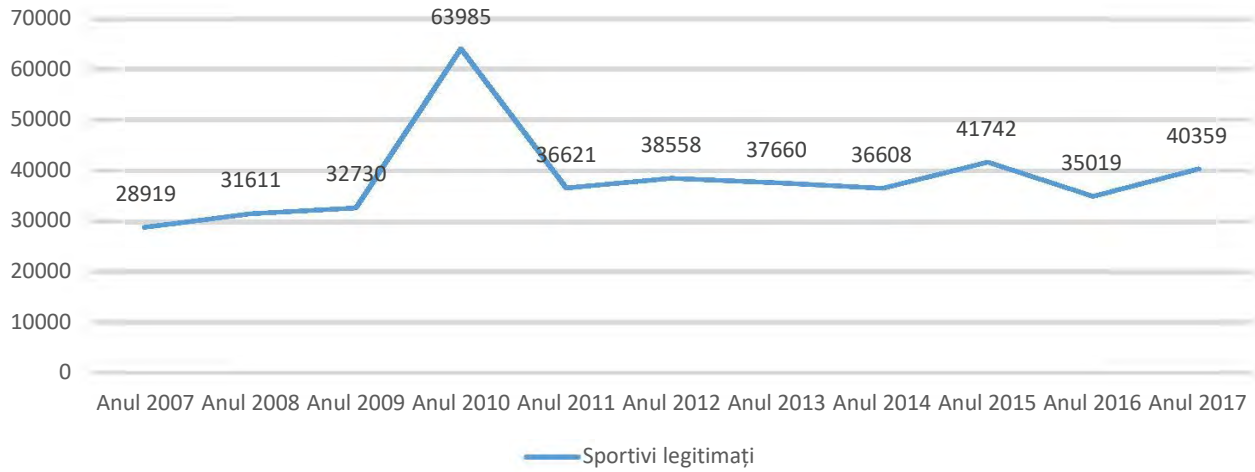

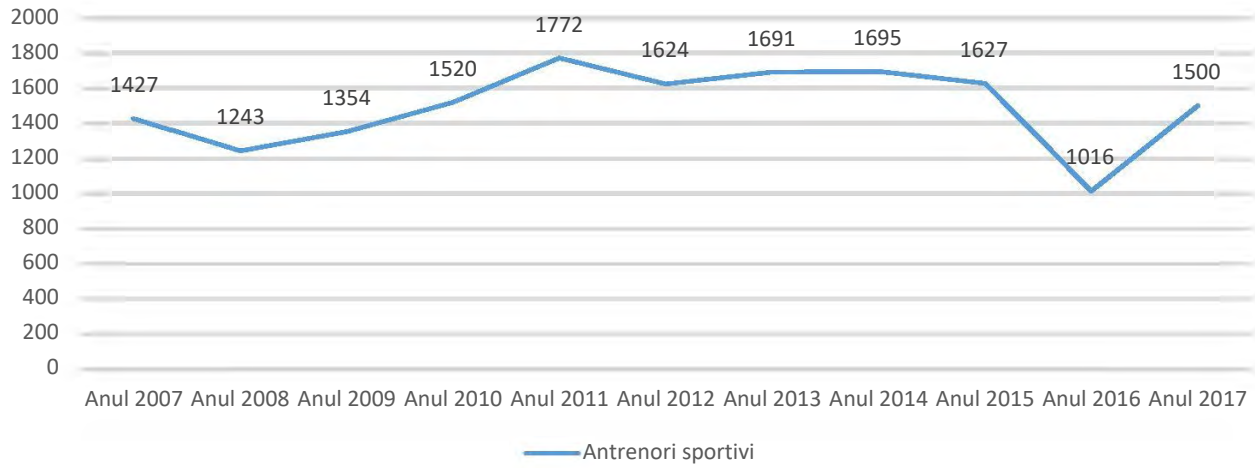

Sursa: Baza de date INS Tempo Online

Nu în ultimul rând, în cadrul consultărilor desfășurate cu actorii relevanți din Capitală au fost identificate o serie de elemente care pot sta la baza susținerii unei ramuri sportive de performanță, precum: existența unei baze solide de sportivi amatori, existența unei infrastructuri care să îi poată susțină pe tot parcursul carierei, precum și promovarea unei educații pentru o carieră / o perspectivă

asupra posibilităților ulterioare. Acești factori trebuie să fie luați în considerare în momentul deciziei asupra ramurilor sportive care au potențial de a primi sprijin suplimentar pentru a se dezvolta. Printre sporturile menționate în care se obțin rezultate bune în București se numără dansurile, fotbalul, baschetul, artele marțiale etc.

În ceea ce privește **infrastructura sportivă**, Municipiul București se bucură de o diversitate ridicată a dotărilor sportive existente care permit practicarea a numeroase discipline precum fotbal, volei, handbal, rugby, natație, șah, atletism, box, ciclism, arte marțiale, scrimă, baschet, tir sportiv, canotaj, motociclism, lupte, polo, tenis, tenis de masă, gimnastică și fitness, dansuri, badminton, sport pentru persoane cu nevoi speciale, patinaj, haltere, judo, karate, sambo, taekwondo etc.

Deși nu există o bază de date integrată cu infrastructura sportivă din Capitală, nivelul de dotare, capacitatea și starea acesteia, pot fi identificate principalele echipamente disponibile în București. Un centralizator al principalelor dotări sportive din Municipiul București poate fi consultat în cadrul anexei aferente prezentului capitol. Se observă astfel că infrastructura sportivă din București este alcătuită din baze și complexuri sportive, terenuri de sport, stadioane și bazine de înot, aflate în mare parte în proprietatea unor instituții publice precum Primăria Municipiului București, Ministerul Tineretului și Sportului, Ministerul Educației Naționale, Asociațiile Municipale sportive etc., dar și în proprietare sau administrarea unor cluburi sportive sau actori privați. La acestea se adaugă și principalele dotări pentru sportul de masă cum este cazul sălilor de sport / fitness private sau dotările aferente unităților de învățământ, Municipiul București dispunând în anul 2018 de 374 săli de gimnastică, 430 de terenuri de sport și 17 bazine de înot[876] în cadrul școlilor, liceelor și universităților, care însă nu pot fi întotdeauna închiriate și publicului în afara orelor de curs. Aceste spații pot constitui o alternativă la infrastructura sportivă majoră existentă, însă în eventualitatea utilizării acesteia trebuie să se țină cont și de necesitatea asigurării măsurilor de pază pe parcursul orelor de închiriere.

Pe lângă lipsa unei evidențe clare a infrastructurii sportive din oraș, Bucureștiul se confruntă și cu o serie de alte provocări precum lipsa unor echipamente majore cum ar fi o bază sportivă majoră care să permite organizarea de evenimente indoor și outdoor, dedicate mai multor ramuri sportive, o sală polivalentă cu o capacitate de minimum 10.000 de persoane, un stadion cu pistă de atletism sau un bazin olimpic de înot, o bază sportivă dedicată tenisului de masă de performanță care să permită organizarea de competiții internaționale și pregătirea sportivilor de performanță. Mai mult, pornind de la analiza realizată în cadrul studiului privind „Furnizarea de servicii publice" realizat în cadrul contractului de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București, se remarcă faptul că există numeroase zone la nivelul orașului slab deservite de dotările sportive majore din oraș, în special în Sectoarele 5 și 6, dar și în zonele periferice. Mai mult, în timpul consultărilor cu actorii relevanți din Capitală, au fost subliniate și o serie de necesități privind întreținerea, extinderea, modernizarea și dotarea permanentă a infrastructurii sportive existente atât cu echipamente sportive, cât și cu dotări conexe, precum calculatoare.

Cu toate acestea, în ultimii ani au fost realizate și numeroase investiții sau demersuri de dezvoltare a infrastructurii sportive din Capitală, cum este cazul celor 66 de proiecte finalizate sau în derulare din anul 2002 până în prezent, finanțate de Compania Națională de Investiții, ce au vizat în principal dotările sportive aferente unităților de învățământ, dar și o serie de proiecte majore precum realizarea bazinului de polo la Clubul Sportiv al Armatei Steaua București, realizarea bazinului olimpic de înot la Clubul Sportiv Dinamo, reabilitarea bazinului de competiții și antrenamente la Clubul Sportiv Rapid, construirea Stadionului Steaua București, construirea arenei Stadionului Național de Rugby Arcul de Triumf, precum și consolidarea și modernizarea Stadionului Giulești „Valentin Stănescu", acestea trei din urmă făcând parte dintre stadioanele pregătite pentru antrenamentele echipelor naționale ce vor juca la București în cadrul Euro 2020. Pe lângă acestea, pot fi menționate și lucrările care sunt deja în execuție pentru construcția Patinoarului „Mihai Flamaropol", un complex ce va asigura o capacitate

8
[76] Sursa: Baza de date INS Tempo Online

de 3.100 de locuri, precum și inițiativa existentă de realizare a unei noi săli polivalente cu o capacitate de 20.000 de locuri. În timpul consultării actorilor relevanți din Capitală, a fost însă evidențiată și necesitatea acordării unei atenții mai ridicate în cazul calității lucrărilor de construcție / modernizare a bazelor sportive – spre exemplu, în cazul unor săli de sport modernizate rămânând stâlpi metalici neacoperiți care pot pune în pericol sportivii.

Harta 31 – Distribuția teritorială a principalelor dotări sportive din Municipiul București

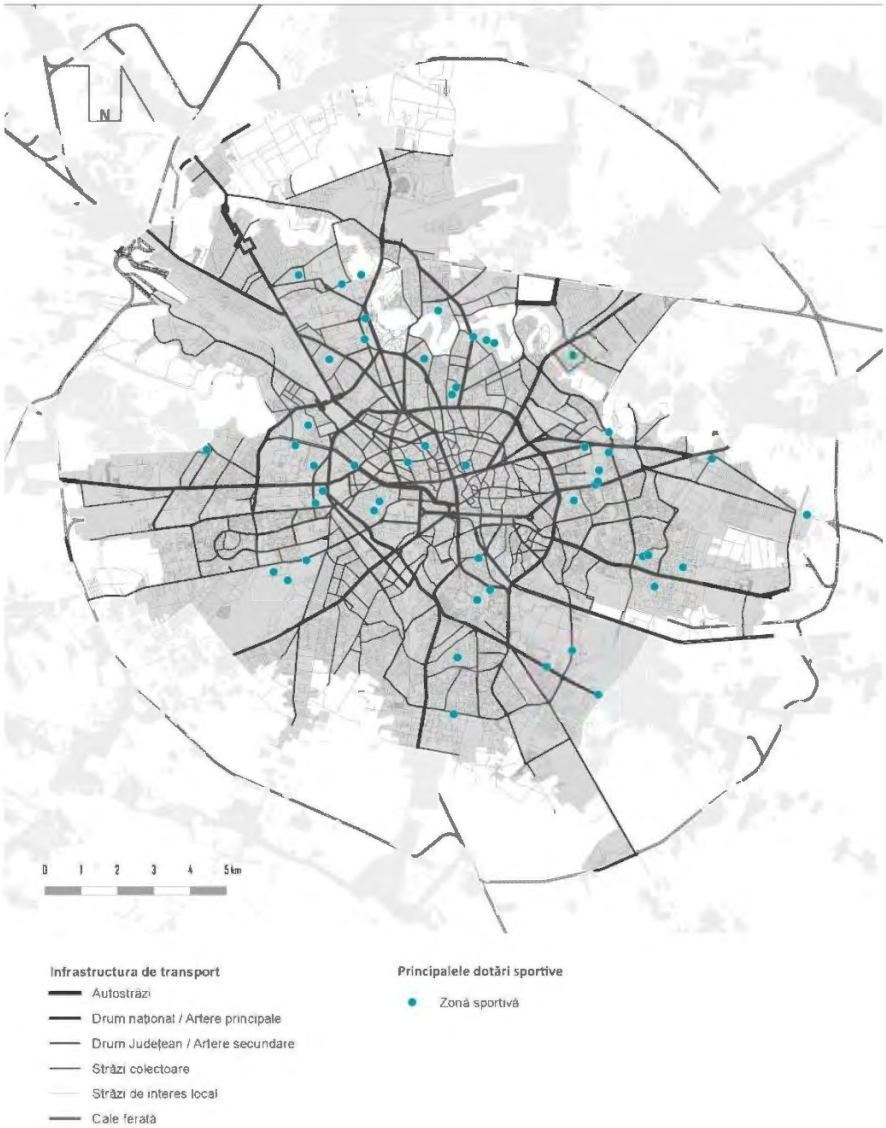

Sursa: Prelucrare și actualizare pe baza studiului privind „Furnizarea de servicii publice" realizat în cadrul contractului de revizuire a Planului Urbanistic General al Municipiului București

Harta 32- Distribuția teritorială a principalelor evenimente sportive din Municipiul București

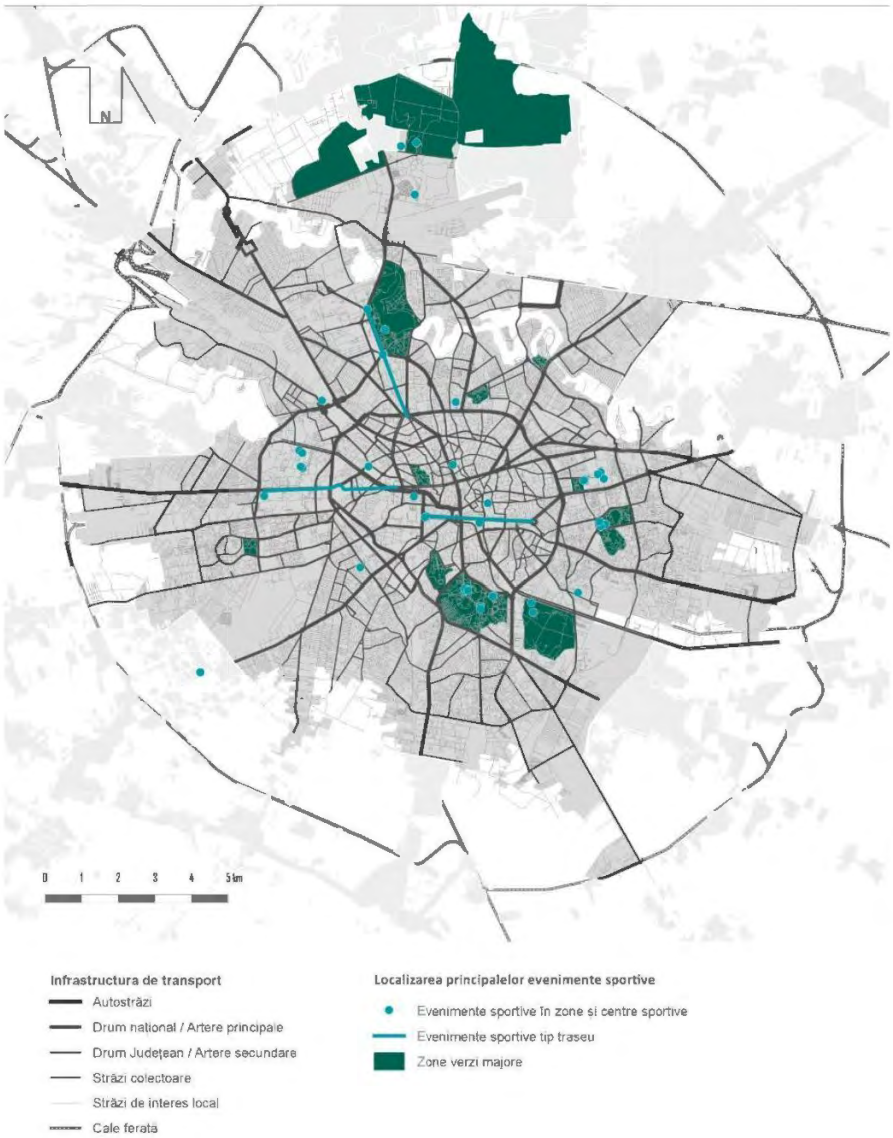

Sursa: Prelucrare proprie

Cu privire la **evenimentele și activitățile sportive** din Municipiul București, locuitorii orașului și nu numai pot lua parte sau pot fi spectatori la numeroase manifestații pe tot parcursul anului. Acestea sunt dedicate pe de-o parte sportului de performanță, fiind vorba despre meciuri / etape în campionate naționale sau în competiții internaționale, iar pe de altă parte sportului de masă, cele mai predominante fiind maratoanele, crosurile și festivalurile sportive. În funcție de specificul lor, aceste

evenimente au loc fie în spații dedicate sportului, precum Sala Polivalentă, Arena Națională, bazele cluburilor sportive sau Sala de Atletism Ioan Soter, fie în spații neconvenționale, în cazul activităților dedicate publicului larg, cum ar fi mall-urile, parcurile sau arterele de circulație ale Capitalei. O mare diversitate se remarcă și în cadrul organizatorilor acestor manifestații, de la instituții publice precum Primăria Municipiului București, Clubul pentru Tineret al Municipiului București, Asociațiile Municipale sportive, Ministerul Tineretului și Sportului, PROEDUS sau Primăriile de Sector la actori independenți și privați precum asociațiile și fundațiile, băncile, mall-urile etc.

Diversitatea de activități sportive este promovată și de numeroasele **structuri sportive** existente în Municipiului București, aici fiind localizate 1276 asociații și cluburi sportive (dintre care 29 de Asociații Municipale), 3 ligi profesioniste și 68 de federații sportive[877], ce desfășoară activități în peste 80 de ramuri sportive. Mai mult, se remarcă în ultima perioadă și o serie de acțiuni menite să încurajeze practicarea sportului de masă, cum este cazul proiectului „Dezvoltare și Sănătate prin Sport", lansat de Primăria Capitalei prin Compania Municipală Sport pentru Toți, care este dedicat copiilor și tinerilor, cu vârsta între 6 și 18 ani, care au domiciliul în București și doresc să practice unul dintre cele 17 sporturi propuse: handbal, baschet, volei, fotbal, tenis, oină/baseball, tenis de masă, șah, arte marțiale, gimnastică & fitness (aerobică, ritmică, artistică), skandenberg, box, atletism, dansuri, badminton, ciclism, majorete și aerobic, sport pentru persoane cu nevoi speciale. Participanții vor avea parte de un program profesionist de antrenament care cuprinde: trei antrenamente pe săptămână, echipamente sportive, cantonamente interne și externe, competiții periodice, control și asistență medico-sportivă, asistență în nutriție, întâlniri lunare de formare și îndrumare cu sportivi de renume. Cu toate acestea, este necesar ca astfel de inițiative, precum și activitățile tuturor structurilor sportive din Municipiul București să aibă parte de un grad mai ridicat de promovare pentru a atrage un număr din ce în ce mai crescut de utilizatori.

Pe lângă toate aceste structuri, în timpul consultărilor desfășurate cu actorii relevanți din Capitală a fost subliniată și necesitatea implicării unor specialiști din alte domenii, atât pentru dezvoltarea unor domenii conexe precum nutriția, dezvoltarea sănătoasă etc., cât și pentru dezvoltarea de noi specialități în domeniul sportiv – management specializat, juridic, marketing, psihologie etc.

5.2 Infrastructura și activitățile de recreere / agrement

În ceea ce privește **tipologiile de dotări de petrecere a timpului liber** existente pe teritoriul Municipiului București, acestea se grupează în general în cadrul unor categorii principale în funcție de interesul utilizatorilor. Astfel, cele mai răspândite sunt dotările de alimentație publică (restaurante, baruri, cafenele), care în funcție de specificul și localizarea lor, pot fi frecventate atât de locuitorii, cât și de vizitatorii din Capitală. De altfel, o analiză a gradului de satisfacție față de aceste spații în funcție de rating-ul primit pe Google indică o calitate superioară a serviciilor oferite, cea mai mare pare a restaurantelor și barurilor din București primind un punctaj de peste 4 din 5 puncte.

Pe lângă aceste dotări, activitățile în aer liber sunt printre cele mai des practicate de bucureșteni, parcurile, spațiile verzi și locurile de joacă pentru copii fiind în topul preferințelor acestora, deși Bucureștiul încă se confruntă cu existența unor areale extinse fără acces facil la un spațiu verde major. O altă activitate preferată a locuitorilor din Capitală este reprezentată de frecventarea spațiilor comerciale, atât pentru cumpărături, cât și pentru mix-ul de oferte pe care aceste locații le oferă, de la zone de luat masa, la servicii de proximitate (precum salon de înfrumusețare, bănci, săli de gimnastică etc.) și chiar la activități culturale (cinematografe, concerte, spectacole etc.). Alte categorii importante de dotări de petrecerea a timpului liber disponibile în Municipiul București sunt cele sportive și cele culturale, care sunt detaliate în cadrul altor secțiuni dedicate din prezenta strategie. Nu în ultimul rând, acestora li se alătură o serie de alte facilități de agrement precum cluburile de

8
[77] Sursa: Registrul Sportiv al Ministerului Tineretului și Sportului.

noapte, parcurile de distracții, cluburile de wellness sau escape room-urile, care însă în general se regăsesc într-un număr mai redus.

Analizând **distribuția spațială** a acestor dotări la nivelul Municipiului București, se remarcă faptul că cele mai răspândite sunt dotările de alimentație publică, ce deservesc cea mai mare parte a Capitalei, în timp ce alte facilități de recreere au un număr limitat, conturându-se areale întinse fără acces imediat la acestea, cum este cazul spre exemplu în Sectorul 5 sau în zonele de periferie.

Harta 33 - Distribuția dotărilor de alimentație publică la nivelul Municipiului București

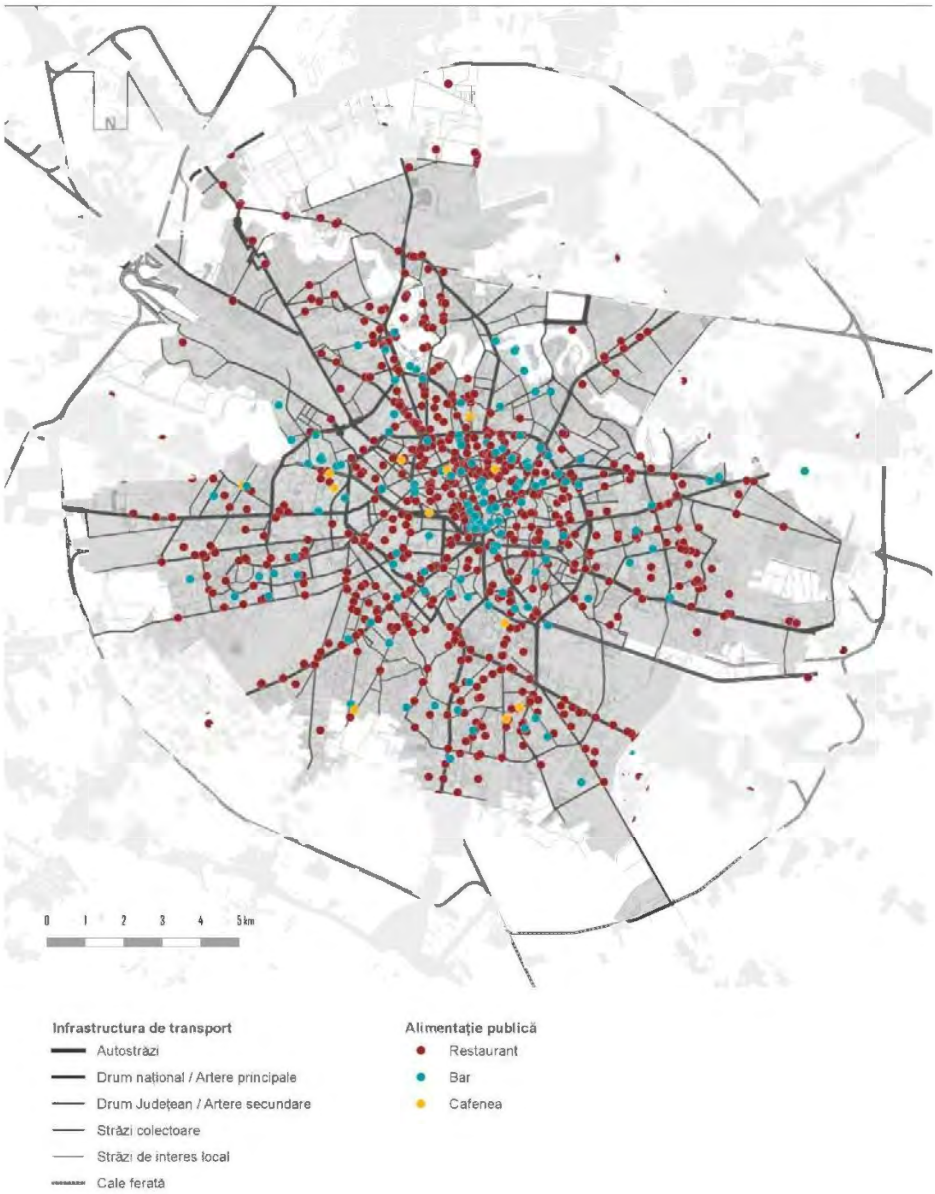

Sursa: Prelucrare proprie

Harta 34 - Distribuția altor dotări de agrement la nivelul Municipiului București

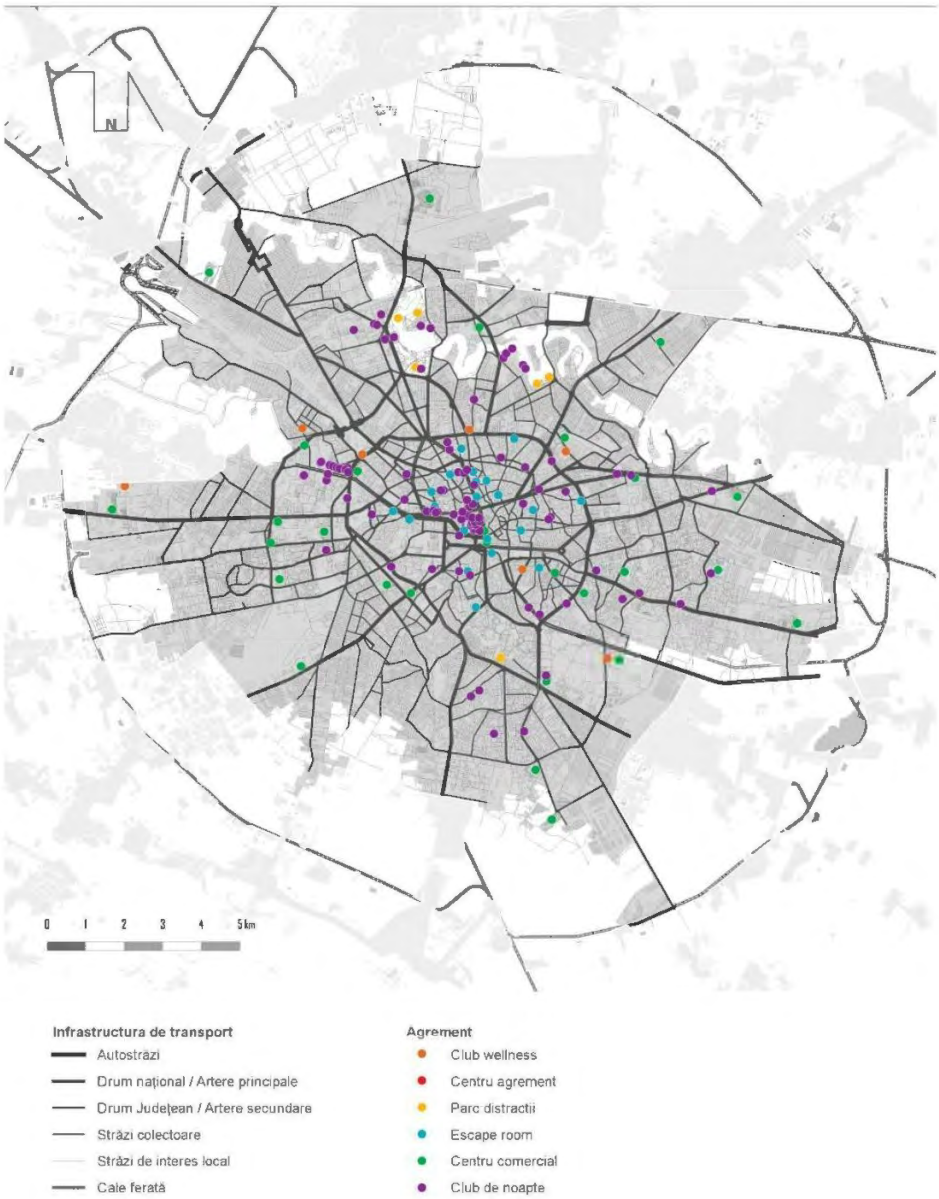

Sursa: Prelucrare proprie

Această localizare și în special distribuția dotărilor de alimentație publică determină conturarea unor **zone principale de agrement**, care se disting la nivelul Municipiul București. Deși au o acoperire ridicată, aceste facilități se concentrează mai ales în zona centrală și central-nordică a orașului, în cadrul acesteia remarcându-se în special centrul istoric ca zona de agrement cu cea mai mare notorietate din Capitală, atractivă atât pentru locuitori, cât și pentru vizitatorii din țară și din străinătate. Aceasta este completată de o serie de alte zone în continuă dezvoltare cum sunt de exemplu: zona Grădina Icoanei – Piața Romană – Șos. Ștefan cel Mare, Calea Victoriei, zona Calea Moșilor – Bdul Pache Protopopescu – Calea Călărași sau zona Floreasca – Dorobanți – Piața Victoriei – Bdul Ion Mihalache.

Cu toate acestea, în cea mai mare parte dintre cazuri, este vorba despre o concentrare a acestor zone în interiorul inelului central al Capitalei. Mai mult, cu privire la alte tipologii de dotări se observă faptul că principalele facilități care deservesc și cartierele de locuințe sunt în principal centrele comerciale și spațiile verzi sau locurile de joacă, determinând nevoia dezvoltării suplimentare a unor centre de cartier care să ofere o nouă gamă de activități socio-culturale și de recreere. Mai mult, trebuie remarcată și insuficienta valorificare a unor zone cu potențial ridicat din Municipiul București, precum lacurile sau coridorul râului Dâmbovița, precum și lipsa unor artere comerciale și spații publice dedicate pietonilor în care să fie încurajate activitățile de socializare.

În același timp, având în vedere vocația de capitală a Bucureștiului, un rol important îl au **zonele cu economie 24/24h**, zone care pot fi privite și ca o sumă de economii: economie de zi (7:00 AM – 5:00 PM), economie de seară (5:00 PM – 10:00 PM) și economie de noapte (10:00 PM – ora de închidere). Astfel, pentru a atinge acest mix, în aceste teritorii se întâlnesc și o serie de dotări care pot viza: spațiile culturale, spațiile comerciale, spațiile publice și spațiile recreaționale, care în unele situații pot fi alăturate activităților de locuire și spațiilor de lucru. Zonele cu economie 24/24h pot avea un rol strategic în dezvoltarea și promovarea unui oraș, acestea reprezentând de multe ori și un instrument de marketing pentru constituirea brand-ului unui oraș. Cu toate acestea, există și o serie de provocări cu care se confruntă în general astfel de zone, care trebuie adresate pentru a păstra o imagine atractivă a acestor teritorii. Cele mai frecvente probleme care se întâlnesc aici fac referire la nivelul ridicat de zgomot, rata mai crescută a infracționalității pe fondul consumului de alcool, volumul ridicat de deșeuri, iar pe cale de consecință și o incompatibilitate crescută cu activitatea de locuire în zonele cu economie de noapte dezvoltată semnificativ.

La nivelul Municipiului București, principala zonă cu economie 24/24h este reprezentată de centrul istoric al orașului, la care se adaugă și celelalte zone principale de agrement, iar punctual, ca reprezentanți doar ai economiei de noaptea, și cluburile bucureștene situate inclusiv în zone periferice ale orașului, dar unde au putut fi dezvoltate facilități cu o capacitate ridicată. Deși Capitala este recunoscută pentru oferta de viață de noapte, o serie de îmbunătățiri sunt necesare pentru ca aceasta să nu își piardă din atractivitate pe fondul dezvoltării necontrolate. Printre acțiunile necesare se numără regenerarea principalei zone cu economie 24/24h astfel încât aceasta să asigure un mediu atractiv și sigur, precum și sprijinirea dezvoltării zonelor de agrement secundare, însă sub o serie de reglementări mai stricte care să permită o mixitate funcțională împreună cu spațiile de locuit și cele de lucru. Mai mult, deși în cartierele de locuințe din afara inelului central nu sunt localizate în cele mai multe dintre cazuri astfel de zone, pentru asigurarea unui mediu propice locuirii, aici sunt necesare mai curând o serie de centre de cartier care să ofere spații culturale, de recreere și de socializare din categoria activităților de zi și de seară, la care se adaugă necesitatea unei accesibilități ridicate către zona centrală și activitățile de noapte ale orașului.

Pornind atât de la tipologia, cât și de la distribuția dotărilor de petrecere a timpului liber din Municipiul București, se remarcă faptul că deși sunt deosebit de numeroase, acestea acoperă o gamă relativ restrânsă de activități, care vizează mai curând o serie de activități de scurtă durată. Pentru dotări mai diverse, care să permită o evadare din cotidian și o alternativă la aglomerația orașului, atât locuitorii, cât și turiștii din Capitală au acces la numeroase **facilități de agrement în Județul Ilfov**. În Ilfov oferta

de agrement este foarte diversificată, fiind alcătuită din numeroase parcuri de distracție, dotări de wellness și relaxare, echitație, karting, parașutism sau terenuri de golf la care se adaugă o serie de facilități pentru practicarea activităților sportive sau în natură, precum activități de relaxare în pădurile din județ, plimbări cu ambarcațiunile pe lacuri (spre exemplu, cele organizate de centrele de agrement din Snagov), pescuit sportiv sau ciclism. O promovare integrată a regiunii București-Ilfov poate contribui la conturarea unei identități solide, în care oferta de agrement să constituie un factor important de atracție.

Nu în ultimul rând, un subiect important îl reprezintă și **accesibilitatea dotărilor de petrecere a timpului liber**, în ceea ce privește gradul de deservire a acestora și conectarea la traseele de transport public, costurile de utilizare sau accesibilitatea pentru persoanele cu mobilitate redusă. În acest sens, având în vedere concentrarea mai ridicată a acestor dotări în zona centrală și central-nordică a orașului, trebuie menționați timpii mai lungi de călătorie care sunt necesari pentru a fi accesate de către bucureștenii din cartierele rezidențiale sau din zonele periferice. În același timp, în ceea ce privește accesul la zonele cu o economie de noapte dezvoltată, chiar dacă Societatea de Transport București pune la dispoziție o serie de linii de autobuz cu program de circulație nocturnă, acestea nu sunt uneori suficiente, fiind necesară o sporire a frecvenței acestora sau o prelungire la programului de circulație a metrourilor, în special în zilele de week-end și sărbători legale.

În ceea ce privește accesibilitatea financiară, se remarcă faptul că singurele activități de recreere care nu prezintă costuri de utilizare vizează plimbările în parc, în spațiile verzi sau în locurile de joacă pentru copii. Celelalte facilități prezintă de cele mai multe ori un cost de utilizare, fie că este vorba despre tariful biletelor la dotările culturale, la parcurile de distracție sau la escape room-uri, fie că includ costul consumației în cadrul dotărilor de alimentație publică sau al achizițiilor din centrele comerciale. În final, accesibilitatea persoanelor cu mobilitate redusă la dotările de agrement este în continuare deosebit de îngreunată fie pe fondul lipsei unei dotări corespunzătoare a mijloacelor de transport public, fie din cauza accesului îngreunat în cadrul spațiilor de agrement.

Harta 35 - Infrastructura de agrement din Județul Ilfov

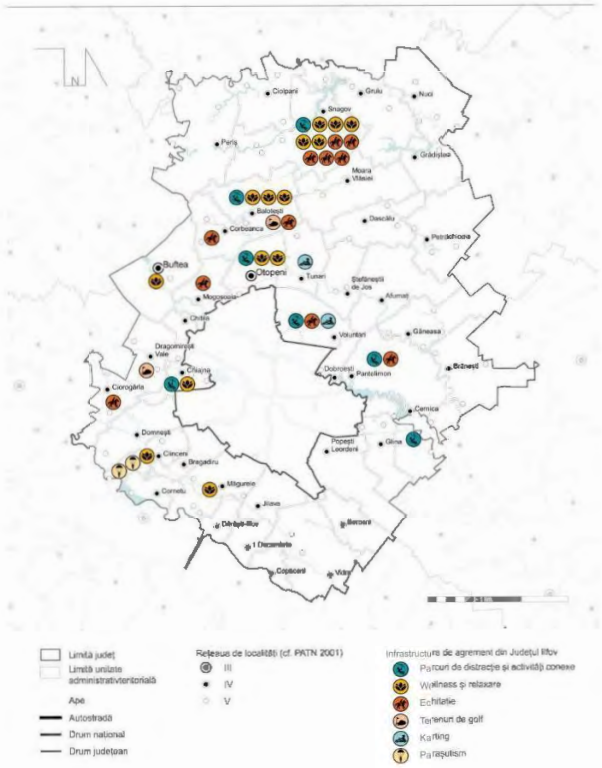

Sursa: Prelucrare proprie

6. SERVICIILE DE INTERVENȚIE ÎN CAZ DE URGENȚĂ ȘI SIGURANȚA PUBLICĂ

6.1 Arhitectura instituțională a sistemului municipal de management a situațiilor de urgență

Conform legislației în vigoare, în România există un Sistem Național de Management al Situațiilor de Urgență. Acesta este alcătuit din Comitetul Național pentru Situații Speciale de Urgență, din comitete ministeriale pentru situații de urgență, respectiv din comitete județene și locale - principalele structuri de la nivel subnațional abilitate în managementul acestor situații. În plus, Sistemul Național al Situațiilor de Urgență cuprinde și centre operative cu activitate permanentă sau temporară la nivelul ministerelor sau al altor instituții ale administrației centrale, la care se adaugă la nivel subnațional centre operative județene și locale cu activitate temporară. Acestea din urmă intră în funcțiune doar în situații de alertă, exerciții, antrenamente, aplicații și sunt formate din personal din aparatul propriu al autorităților publice locale și al altor structuri teritoriale subordonate sau coordonate de administrația centrală și locală, având astfel un caracter inter-instituțional. Pe durata funcționării lor, centre operative asigură și secretariatul tehnic al comitetelor pentru situații de urgență.

La nivelul municipiului București, sistemul de management al situațiilor de urgență cuprinde următoarele structuri:

- Comitetul Municipal București pentru Situații de Urgență
- Comitetele Locale pentru Situații de Urgență – la nivelul celor 6 sectoare
- Centrul operativ permanent pentru situații de urgență – la nivelul ISU „Dealul Spirii”
- Centre operative temporare pentru situații de urgență – la nivelul celor 6 sectoare

Comitetul Municipal pentru Situații de Urgență se constituie la ordinul Prefectului Capitalei, în ce cele 6 comitete locale se constituie prin dispoziție a primarilor de sector, cu avizul Prefectului. Comitetul Municipal are ca structură un președinte, doi vicepreședinți, membri și consultanți (aceștia din urmă nu au drept de vot, putându-se însă constitui în grupuri de suport tehnic coordonați de un membru al comitetului), funcția de președinte revenind Prefectului, iar cea de vicepreședinți Primarului General, respectiv Inspectorului-Șef al ISU ”Dealul Spirii” București-Ilfov. Acesta din urmă este cel care asigură coordonarea unitară a tuturor entităților cu responsabilități în realizarea intervenției.

Conform OG nr. 21/2004 privind Sistemul Naţional de Management al Situaţiilor de Urgenţă (Art.12) Comitetul Local de la nivelul sectoarelor este sub conducerea Primarului si este constituit din Viceprimar, secretarul, după caz, şi reprezentanţi ai serviciilor publice şi ai principalelor instituţii şi agenţi economici din unitatea administrativ-teritorială respectivă, precum şi manageri sau conducători ai agenţilor economici, filialelor, sucursalelor ori punctelor de lucru locale, care, prin specificul activităţii, constituie factori de risc potenţial generatori de situaţii de urgenţă.

Deși Primarul poate delega responsabilitățile sale Viceprimarului, în realitate, această organizare nu funcționeaza și reprezintă o vulnerabilitate a gestiunii resurselor în cazul unei situații de urgență. Primarul de sector trebuie să asigure, în fapt, și rolul de membru în Comitetul Municipal și de președinte al Comitetului Local. Aceasta particularitate există doar la nivelul Bucureștiului și necesită o clarficare din punct de vedere legislativ.

Comitetele pentru situații de urgență se întrunesc semestrial și ori de câte ori situația o impune, activitatea lor desfășurându-se în baza planurilor anuale elaborate de secretariatele tehnice permanent. Astfel, atât Municipiul București, cât și cele 6 sectoare dispun de Planuri de Analiză și

Acoperire a Riscurilor (PAAR) elaborate și aprobate în fiecare an de către Comitetul Municipal, respectiv de către Comitetele Locale.

Figura 88 - Schema fluxului informațional-decizional în domeniul situațiilor de urgență la nivelul Municipiului București

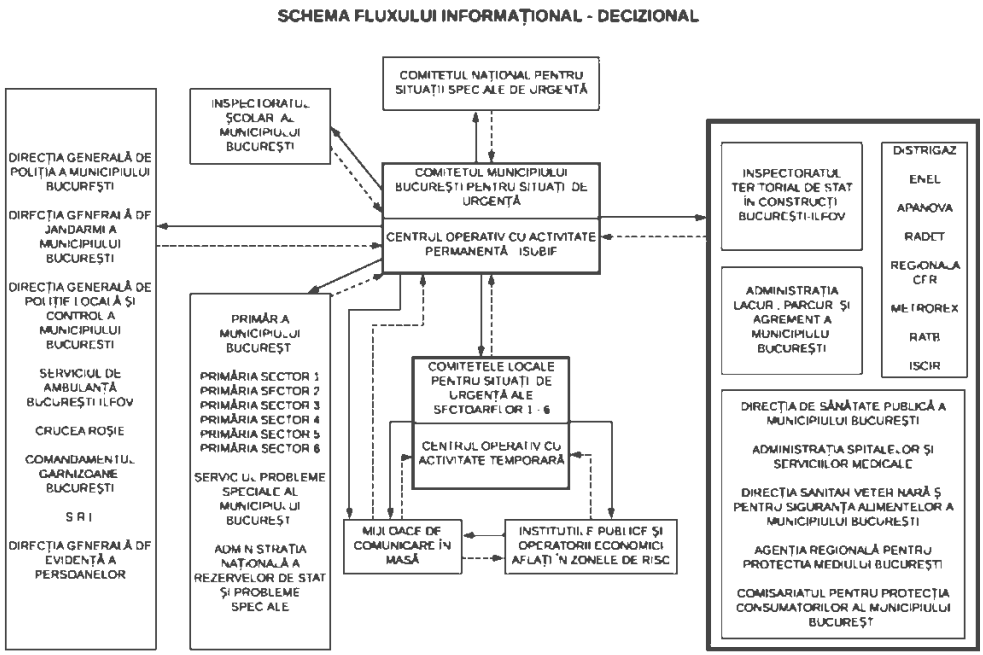

Sursa: PMB. Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019

În ceea ce privește componența comitetelor pentru situații de urgență de la nivelul Bucureștiului, componența lor este următoarea:

Tip de comitet	Membri și consultanți	Atribuții
Comitetul Municipal pentru Situații de Urgență	- Primarii de sector - Șefii de servicii publice deconcentrate, descentralizate și de gospodărie comunală - Manageri ai unor instituții, regii autonome și societăți comerciale care îndeplinesc funcții de sprijin în gestionarea situațiilor de urgență - Manageri ai agenților economici care, prin specificul activității, constituie factori de risc potențial generatori de situații de urgență - Experți și specialiști din aparatul propriu al autorităților administrației publice care	- Informarea Comitetului Național, prin IGSU privind stările generatoare de situații de urgență și iminența amenințării acestora - Evaluarea situațiilor de urgență produse pe teritoriul municipiului, stabilirea măsurilor și acțiunilor specifice pentru soluționarea acestora, monitorizarea implementării acestora - Declararea, cu acordul MAI, a stării de alertă pe teritoriul municipiului și propunerea instituirii stării de urgență - Analizarea și avizarea planului municipal pentru asigurarea resurselor umane,

Tip de comitet	Membri și consultanți	Atribuții
	fac parte din comitet, din instituții și unități în subordine - Reprezentanți ai altor instituții și servicii publice, manageri ai societăților comerciale și regiilor autonome care desfășoară activități în domeniile de competență necesare.	materiale și financiare necesare gestionării situațiilor de urgență - Informarea Comitetului Național și a Consiliului General al Municipiului București cu privire la activitățile desfășurate - Îndeplinirea oricăror atribuții și sarcini prevăzute de lege sau de organismele / organe abilitate de la nivel central.
Comitetele Locale pentru Situații de Urgență (la nivel de sector)	- Un viceprimar de la nivelul respectivului sector - Secretarul sectorului - Reprezentanți ai serviciilor publice și ai principalelor instituții și agenți economici din sector - Manageri sau conducători ai agenților economici, filialelor, sucursalelor ori punctelor de lucru locale, care, prin specificul activității, constituie factori de risc potențial generatori de situații de urgență. - Experți și specialiști din aparatul propriu al autorităților administrației publice care fac parte din comitet, din instituții și unități în subordine - Reprezentanți ai altor instituții și servicii publice, manageri ai societăților comerciale și regiilor autonome care desfășoară activități în domeniile de competență necesare.	- Informarea, prin Centrul Operațional al Municipiului București, privind stările generatoare de situații de urgență și iminență amenințării acestora - Evaluarea situațiilor de urgență produse pe teritoriul sectorului, stabilirea măsurilor și acțiunilor specifice pentru soluționarea acestora, monitorizarea implementării acestora - Declararea, cu acordul Prefectului, a stării de alertă pe teritoriul sectorului - Analizarea și avizarea planului local (de sector) pentru asigurarea resurselor umane, materiale și financiare necesare gestionării situațiilor de urgență - Informarea Comitetului Municipiului București pentru Situații de Urgență cu privire la activitățile desfășurate - Îndeplinirea oricăror atribuții și sarcini prevăzute de lege sau de organismele / organe abilitate de la nivel central / municipal.

Sursa: PMB. Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor. 2019

În altă ordine de idei, Centrul operativ cu activitate permanentă din cadrul ISU ”Dealul Spirii” are ca atribuții (atât pe timp de pace, cât și în situații de urgență):

- centralizarea și transmiterea operativă la Comitetul Operațional al IGSU a datelor și informațiilor privind apariția și evoluția stărilor potențial generatoare de situații de urgență din municipiu
- monitorizarea situațiilor de urgență și informarea IGSU, a centre operaționale și operative interesate cu privire la acestea
- urmărirea aplicării regulamentelor privind gestionarea situațiilor de urgență și a planurilor de intervenție și cooperare specifice tipurilor de riscuri
- transmiterea operativă a deciziilor, dispozițiilor și ordinelor, precum și menținerea legăturilor de comunicații cu centre operaționale și operative implicate în gestionarea situațiilor de urgență, cu dispeceratele integrate pentru apeluri de urgență și cu dispeceratele proprii ale serviciilor și forțelor care intervin în acest scop
- centralizarea solicitărilor de resurse necesare pentru îndeplinirea funcțiilor de sprijin pe durata situațiilor de urgență și formularea de propuneri pentru asigurarea lor
- gestionarea bazei de date referitoare la situațiile de urgență;
- îndeplinirea oricăror alte atribuții și sarcini privind managementul situațiilor de urgență, prevăzute de lege și de regulamentele-cadru.

În plus, Centrul operativ cu activitate permanentă din cadrul ISU este cel care asigură și secretariatul tehnic al Comitetului Municipiului București pentru Situații de Urgență, care implică: convocarea ședințelor, transmiterea ordinii de zi, pregătirea materialelor-suport, operațiunile de secretariat și de asigurare a suportului logistic pe durata ședințelor, redactarea hotărârilor, a proiectelor de ordine sau dispoziții, difuzarea acestora către componentele Sistemului Național, întocmirea de informări periodice privind situația operativă și stadiul implementării hotărârilor adoptate, întocmirea comunicatelor de presă, gestionarea documentelor, asigurarea punctului de contact cu secretariatul tehnic permanent al IGSU, consultarea unor specialiști din alte domenii, îndeplinirea altor sarcini stabilite de comitete și președinții lor, de șefii centrelor operative și operaționale. Coordonarea secretariatului tehnic se face de către șeful Centrului Operațional din cadrul ISU "Dealul Spirii". Centrul dispune de personal specializat pe tipurile de riscuri gestionate, la care se adaugă personal-suport în domeniul telecomunicațiilor, informaticii și relațiilor publice, activitatea fiind una permanentă (24h/24h)

Centrele operative care se constituie doar la declararea stării de alertă îndeplinesc sarcini similare cu ale centrului operativ cu activitate permanentă, dar sunt active doar pe perioada stărilor declarate.

6.2 Sinteza riscurilor generatoare de situații de urgență la nivelul Municipiului București

Conform Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor adoptat de Comitetul Municipal București pentru Situații de Urgență aferent anului 2019, la nivelul Capitalei au fost identificate următoarele tipuri de riscuri și de zone potential afectate de acestea:

Tipul de riscuri	Riscul identificat	Elemente expuse riscului
Naturale	**Inundații** (banda de inundabilitate a râului Dâmbovița – ICPGA, 1987 + banda de inundabilitate a râului Colentina – AQUAPROIECT, 1994 + străzi inundate din precipitații)	26 străzi + 5 clădiri + 3 cimitire în Sectorul 1 85 străzi + 5 clădiri în Sectorul 2 49 străzi + 14 clădiri în Sectorul 3 38 străzi + 8 clădiri în Sectorul 4 55 străzi + 8 clădiri în Sectorul 5 47 străzi + 7 clădiri + 3 stații de metrou în Sectorul 6
Naturale	**Incendii de pădure**	1.300 ha de pădure (Băneasa) – Sectorul 1
Naturale	**Cutremure** (situația clădirilor expertizate tehnic și încadrate în categorii de risc seismic se actualizează permanent și e disponibilă pe pagina WEB a PMB)	Circa 400 de clădiri înalte, peste 8 nivele, realizate din cadre din beton armat în perioada 1925-1940, fără măsuri antiseismice Circa 800.000 de locuitori cuprinși în grupele de vârstă cele mai expuse riscului seismic (peste 60 de ani, respectiv 0-19 ani) 910 km de rețea de distribuție a gazelor naturale realizată din conducte de oțel 450 de unități de învățământ 562 de unități sanitare (din care 55 de spitale) 437 km de rețea de termoficare: magistrale subterane de abur și puncte termice colective ale blocurilor de locuințe Peste 2.500 km de rețea de alimentare cu apă potabilă 45 de unități hoteliere mari

Tipul de riscuri	Riscul identificat	Elemente expuse riscului
		27 de unități culturale (teatru, operă, muzică, film etc.) 35 km de rețea de metrou cu vulnerabilitate medie 113 clădiri înalte și foarte înalte construite după 1990, pentru care nu există expertize. Conform scenariului de incendiu: - 23.000 de clădiri ar suferi avarii semnificative (peste gradul 3), dintre care 50% locuințe individuale din materiale de proastă calitate, 40% locuințe individuale sau blocuri de maxim 4 etaje din zidărie cu elemente din beton armat și/sau lemn, 10% clădiri înalte din beton armat și zidărie - Circa 1.000 de clădiri pot suferi colaps partial sau total, dintre care 10% clădiri înalte - Circa 4.100 de clădiri pot suferi avarii la nivel de condamnare, dintre care 9% clădiri înalte - În scenariul de cutremur de noapte, peste 450.000 de cetățeni s-ar putea afla în clădiri care depășesc gradul 3 de avariere (construite până în 1977), dintre care 95.000 ar putea rămâne captivi (54% în clădiri înalte). Din cei 95.000 de captivi, 6.500 ar putea deceda, 16.000 ar fi răniți grav, 10.500 ar avea nevoie de spitalizare, iar 13.000 ar fi răniți ușor. - În scenariul de cutremur de zi, numărul de victime ar scădea cu 54% față de scenariul de noapte.
Tehnologice	**Industriale**	Operatorii economici care desfășoară activități ce prezintă riscuri de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase (conform Legii nr. 59/2016)
Tehnologice	**Transport și depozitare produse periculoase**	Operatorii economici sursă de risc chimic care nu intră sub incidența Legii nr. 59/2016.
Tehnologice	**Transportul rutier**	Accidente rutiere în care sunt implicate vehicule ce transportă substanțe periculoare sau defecțiuni ale acestora ce condus la scurgeri sau scăpări de în atmosferă, provocând riscuri de incendii, explozii, contaminare chimică. Risc concentrat pe șoseaua de centură și pe arterele majore de acces în municipiu.
Tehnologice	**Transportul aerian**	Accidente aviatice ce se pot produce pe Aeroportul Băneasa
Tehnologice	**Transportul subteran**	Situații de urgență apărute la nivelul rețelei de metrou, tranzitate în medie de 800.000 de pasageri pe zi. Operatorul METROREX dispune de propria echipă de pompieri și specialiști.
Tehnologice	**Radiologice**	Transport de combustibili, surse sau materiale nucleare pe căile de comunicații rutiere și aeriene. Incidente industriale, medicale, rutiere, incendii, eliberări accidentale, pierderea de surse, transportul ilicit asociate cu surse radioactive. Reintrarea în atmosferă a unor sateliți prevăzuți cu generatoare nucleare sau alte surse radiații la bord. Accidente / incidente care implică arme nucleare

Tipul de riscuri	Riscul identificat	Elemente expuse riscului
		Amenințări / atacuri teroriste cu dispositive nucleare / radioactive
Tehnologice	**Poluări de ape**	Defecțiuni la rezervoarele de uleiuri hidraulice ale Barajului Lacul Morii care ar putea conduce a deversări accidentale în râul Dâmbovița.
Tehnologice	**Prăbușiri de construcții, instalații sau amenajări**	Sunt asociate riscului de cutremur care conduce la modificări ale scoarței terestre, afectarea fundațiilor și prăbușirea unor clădiri.
Tehnologice	**Eșecul utilităților publice**	Calamități naturale (inundații, cutremure, alunecări sau prăbușiri de teren, fenomene meteo periculoase) și accidente tehnologice pot să afecteze rețelele de utilități și să conducă la întreruperea furnizării de apă potabilă, energie electrică, gaze naturale, energie termică, telecomunicații, precum și la ieșirea din funcțiune a sistemului de canalizare. Acest risc tehnologic atrage după sine și riscuri biologice.
Tehnologice	**Căderi de obiecte din atmosferă și din cosmos**	Pierderea controlului de la sol a controlului asupra navelor spațiale poate conduce la revenirea neplanificată și premature a acestora, implicit la impactul cu suprafața pământului. Deși se poate prevedea căderea respectivului satelit cu câteva ore sau chiar zile înainte, riscul rămâne ridicat pentru că aceștia pot conține reactoare nucleare sau generatoare termice pe bază materiale radioactive, ceea ce conduce la riscul de iradiere.
Tehnologice	**Muniție neexplodată**	În fiecare an se înregistrează în Capitală un număr de 8-14 cazuri de muniție sau fragmente neexplodate din cele două războaie mondiale, care prezintă risc de explozie dacă nu sunt manipulate corespunzător.
Riscuri biologice	**Epidemii**	Pe raza municipiului București funcționează mai multe instituții (de ex. 30 de spitale, 5 unități de producție seruri și vaccinuri de uz uman și veterinar care stochează tulpini microbiene, 130 de laboratoare de microbiologie, 130 unități cu profil veterinary, 2 adăposturi pentru câini etc.), care pot conduce, în urma unor incidente (calamități naturale, acte teroriste, nerespectarea măsurilor de prevenție și combatere a bolilor transmisibile față de sursa de infecție și/sau de calea de transmitere a agenților patogeni)
Riscuri de incendiu	**Incendii**	În 2018 s-au produs 1.547 de incendii pe teritoriul Bucureștiului, în creștere față de 2017 (1.450), fiind salvate 1.933 de persoane și bunuri în valoare de circa 1 md. Lei. Dintre acestea, 870 s-au înregistrat în locuințe, adică o medie de 2/zi. Cauzele acestora sunt legate mai ales de instalații electrice defecte (664), fumat (478) și instalații de încălzire defecte (135), în timp ce incendierile intenționate au fost în număr de 97.
Riscuri sociale	**Evenimente publice**	Acestea pot îmbrăca diferite forme (manifestări expoziționale, spectacole, festivaluri, competiții sportive etc.), având însă ca și caracteristică comună numărul mare de participanți. Din această perspectivă, zonele cele mai expuse sunt ROMEXPO, ROMAERO Băneasa, Sala Polivalentă, Sala Palatului, Teatru Național, Piața Constituției, Piața

Tipul de riscuri	Riscul identificat	Elemente expuse riscului
		Universității, Piața George Enescu, Piața Victoriei, Arena Națională, stadioanele funcționale, Parcul Tineretului, Parcul Izvor, Parcul Herăstrău, Palatul Cotroceni, Palatul Cotroceni, Palatul Parlamentului, Palatul Victoria, Bd. Unirii, Bd. Magheru, Bd. Lascăr Catargiu, ministere, ambasade etc.).

Alte potențiale riscuri cu impact asupra comunității ar putea fi:

- **Blocarea de persoane în vehicule ca urmare a implicării acestora în accidente rutiere, aeriene, feroviare**
- **Blocarea de persoane sub dărâmături**
- **Inundarea subsolurilor**
- **Punerea în pericol a animalelor de companie (suspendarea lor în copaci sau la înălțimi, căderea în lacuri, puțuri etc.**

Sursa: PMB. Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019.

La riscurile menționate în Planul sus-menționat, am mai putea adăuga și riscurile suplimentare identificate în această secțiune a SIDU, respectiv:

Tipul de riscuri	Riscul identificat	Zone / infrastructuri potential afectate de manisfestarea riscului
Naturale	**Temperaturi extreme, valuri de căldură, valuri de frig**	Toate cartierele, în special zonele centrale și cele cu densitate mare a construcțiilor. Risc termic major, poate produce agravarea unor afecțiuni preexistente și decese. Impact semnificativ asupra consumului de energie electrică și termică.
Naturale	**Furtuni severe și intensificări de vânt**	Toate cartierele pot fi afectate. Se produc pagube și pierderi de vieți omenești prin doborâturi de arbori și distrugeri ale infrastructurilor înalte. Telecomunicațiile și transporturile sunt elemente la risc.
Naturale	**Viscole și fenomene de îngheț**	Toate cartierele pot fi afectate. Impact major asupra transportului, telecomunicațiilor, aprovizionării cu alimente și consumului de energie.
Riscuri sociale	**Tensiuni sociale**	Pot fi generate de conflicte locale (tensiuni între grupuri de interese, nemulțumiri ale cetățenilor etc.) sau de manifestări cu caracter politic, social, economic etc.

Zonele cu risc crescut de apariție a situațiilor de urgență sunt, conform aceluiași document, arealele de activitate dezvoltate de-a lungul căilor de comunicații, zonele instalațiilor tehnologice (ambele mai ales pentru riscurile tehnologice), zonele inundabile (pentru riscul de inundații) și Centrul Istoric (mai ales pentru riscul seismic).

6.3 Gestionarea riscurilor în municipiul București

Principalele etape în realizarea acțiunilor de gestionare a situațiilor de urgență sunt:

Figura 89- Principalele etape de realizare a acțiunilor în gestionarea situațiilor de urgență

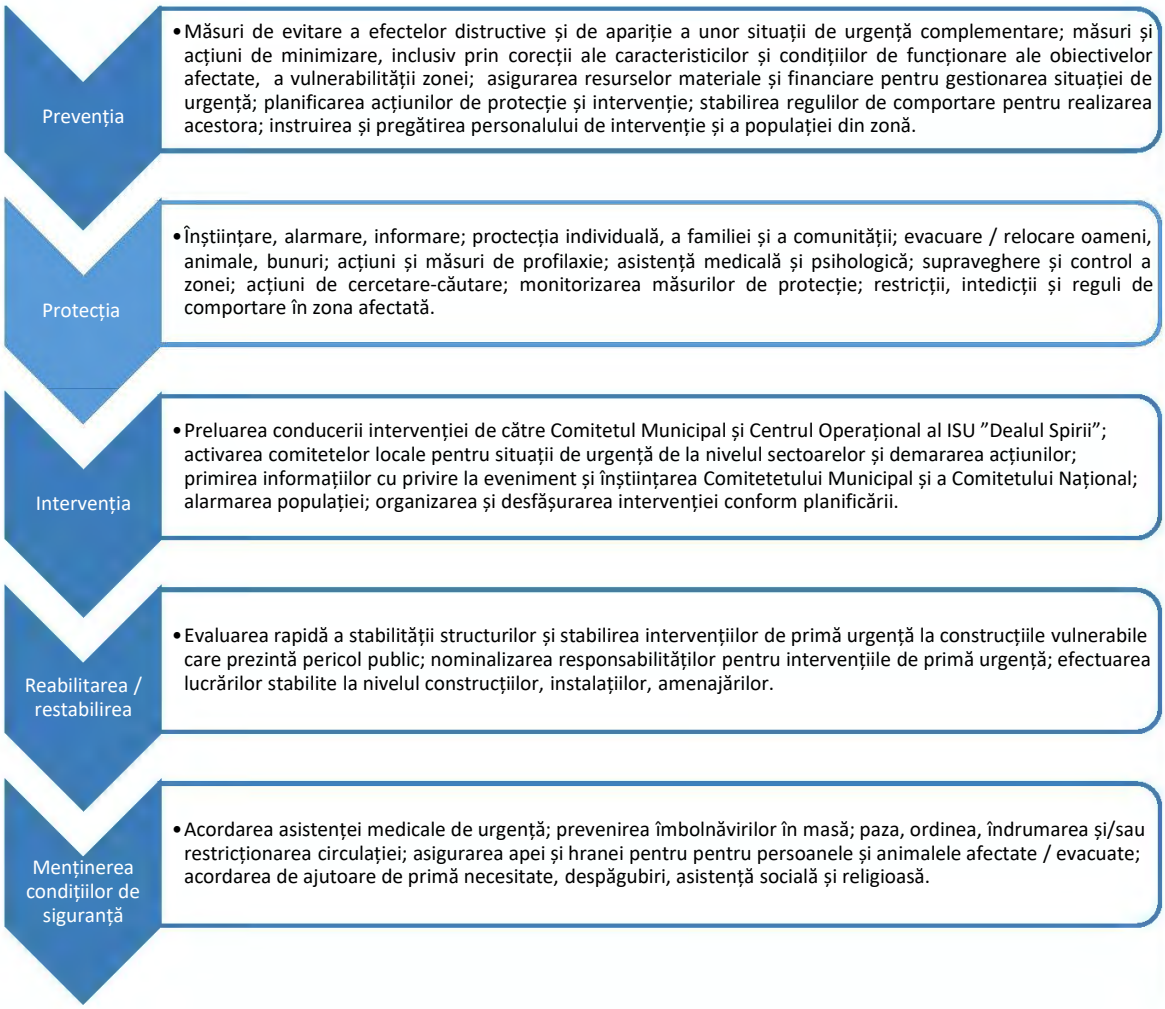

Sursa: PMB. Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019.

Pentru fiecare dintre riscurile menționate în secțiunea anterioară, Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, actualizat anual, prevede acțiuni specifice de protecție și/sau intervenție. De exemplu, în cazul cutremurelor acestea presupun, în ordine cronologică: cercetarea zonelor/construcțiilor cu grad ridicat de pericol de către formațiuni de cercetare; amenajarea de căi de acces la acestea pentru salvarea victimelor, acordarea primului ajutor, trierea și evacuarea victimelor și a bunurilor materiale; amenajarea și funcționalizarea punctelor de triere sinistrați; localizarea și înlăturarea urmărilor unor avarii la rețelele de utilități și stingerea eventualelor incendii; prevenirea apariției unor dezastre complementare (de ex. explozii, incendii etc.). Un alt exemplu este cel al incendiilor, unde acțiunile în ordine cronologică sunt de: stingere a incendiului în vederea limitării propagării acestuia; salvarea și protejarea persoanelor, animalelor și bunurilor; acordarea primului ajutor medical, trierea și evacuarea populației și a bunurilor; limitarea proporției dezastrului și înlăturarea consecințelor acestuia cu mijloacele din dotare; asigurarea asistenței medicale de urgență.

Operațiunile de intervenție sunt executate pe faze de urgență a acțiunilor, după cum urmează:

Figura 90 - Gestiunea operațiunilor de intervenție, funcție de faza de urgență a acțiunilor și de complexitatea situației de urgență

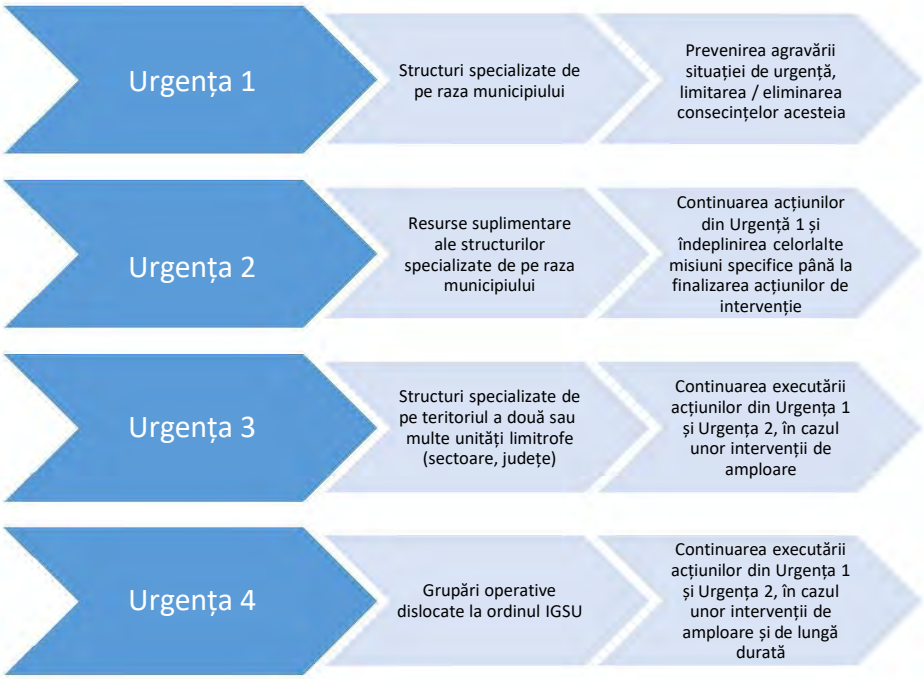

Sursa: PMB. Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019

Conform figurii de mai sus, concepția de intervenție din urgența 1 si 2 se bazează pe resursele locale existente și abia din faza de urgență 3 și 4 se prevede mobilizarea de resurse suplimentare situate în alte unități administrativ-teritoriale. Trecerea de la o faza la alta și alocarea de resurse este un proces complex care presupune o evaluare rapidă și exhaustivă a consecințelor unui eveniment, transmiterea rapoartelor, ordinelor, conform fluxului informațional – decizional prezenat anterior și activarea comitetelor de la nivel local, municipal sau național, în funcție de gravitate, pentru o alocare eficientă a resurselor. Aceste procese sunt interdependente, presupun mobilizarea a unui număr mare de actori și punerea în aplicare a unor proceduri care nu sunt mereu cunoscute sau comprehensive și care pot consuma timp prețios dacă nu funcționează la parametrii necesari. De aceea, cunoașterea și mobilizarea resurselor locale este unul dintre cei mai importanți pași pentru o buna pregătire în situații de urgentă. Prin mobilizarea lor rapidă, acestea pot salva vieți, în așteptarea altor resurse suplimentare. Aceste resurse pot fi de mai multe feluri: umane, economice, materiale, legate de nivelul de cunoaștere și informare etc. și pot implica toate tipurile de actori prezenți într-un teritoriu. La nivelul Municipiului Bucuresti, aceste resurse nu sunt foarte bine cunoscute, de aceea identificarea, descrierea și includerea lor în planurile de intervenție este primordială pentru a crește nivelul de reziliență. În continuare, vom prezenta resursele inventariate de PAAR, cu mențiunea că acestea nu sunt exhaustive, lipsind, spre exemplu, cele referitoare la aprovizionarea cu apă sau mâncare.

6.4 Resursele necesare activității de analiză și gestionare a riscurilor la nivelul Municipiului București

Alocarea resurselor materiale și financiare pentru implementarea Planului Anual de Analiză și Acoperire a Riscurilor se face pe baza propunerii formulate de către Comitetul Municipal pentru Situații de Urgență al Municipiului București. Consiliul General, ca și consiliile locale de sector prevăd anual în bugetele proprii fonduri necesare pentru analiza și gestionarea riscurilor identificate pe teritoriul lor. În plus, acestea finanțează activitatea Poliției Locale (a PMB și a primăriilor de sector), a spitalelor din subordinea PMB, a serviciilor voluntare pentru situații de urgență etc., care pot participa la prevenirea și gestionarea situațiile de urgență.

Totuși nu toate resursele puse la dispoziție provin de la autoritățile locale. Activitățile care beneficiază de alocări de resurse sunt inspecțiile de prevenire, funcționarea serviciilor profesioniste / voluntare / private pentru situații de urgență, a formațiunilor de asistență medicală de urgență și descarcerare, a formațiunilor de protecție civilă (echipe de căutare și salvare, NBC, pirotehnice etc.), a altor formațiuni de salvare (Crucea Roșie, scafandri etc.) și a grupelor de sprijin. Pe lângă acestea mai pot interveni și alte forțe, precum: unități din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (Poliție, Jandarmerie, Unitatea Specială de Aviație), a Ministerului Apărării Naționale (unități specializate, detașamente), a Ministerului Sănătății (Ambulanță, spitale de Urgență etc.), a Ministerului Agriculturii (de ex. unități de inspecție sanitar-veterinară), detașamente și echipe din cadrul serviciilor publice descentralizate și a agenților economici specializați, formațiuni de voluntari organizați în ONG-uri etc. Toți aceștia sunt dotați cu forțe și mijloace de intervenție susținute financiar din surse proprii. În plus, chiar și cetățenii sau salariații voluntari, care nu sunt instruiți în domeniu, pot participa la unele activități din domeniul gestionării situațiilor de urgență.

Componenta logistică (echipamente de protecție, mijloace și tehnică de intervenție, rezerve de carburanți și consumabile, antidoturi, materiale și echipamente sanitare, produse farmaceutice, echipamente de telecomunicații etc.) joacă un rol vital în limitarea efectelor produse de diferite situații de urgență. Consiliul General, precum și consiliile locale din cele 6 sectoare asigură logistica pentru acțiunile și măsurile desfășurate de la sediul propriu, dar și pe cea a entităților din subordine (de ex. direcțiile și serviciile de asistență socială, care pot distribui îmbrăcăminte, alimente, apă, produse de igienă personală etc. persoanelor sinistrate, Poliția Locală, Direcția Generală de Evidență a Persoanelor, Direcția Generală Situații de Urgență din cadrul PMB, Administrația Cimitirelor și Crematoriilor Umane, Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale, STB etc.), în timp ce restul autorităților, instituțiilor publice, operatorilor economici cu atribuții în domeniu sunt asigurate din bugetele proprii ale acestora.

Responsabilități PMB și primăriile sectoarelor 1-6	Resurse alocate pentru îndeplinirea responsabilităților
Asigurarea, inclusiv prin intermediul structurilor din subordine (de ex. Poliția Locală), informării periodice a populației asupra măsurilor preventive pe tipuri de riscuri și a regulilor de conduită în cazul manifestării acestora	Asigurarea fondurilor necesare pentru executarea materialelor informative / documentare, pliantelor, materialelor în mass-media, filmelor etc.
Participarea, inclusiv prin intermediul structurilor din subordine (de ex. Poliția Locală, Direcția de Evidență a Persoanelor, Administrația Lacuri Parcuri Agrement, Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale) la exerciții și aplicații, în colaborare cu instituțiile cu atribuții în domeniul gestionării situațiilor de urgență	Asigurarea fondurilor pentru achiziționarea materialelor folosite în timpul exercițiilor și aplicațiilor
Alarmarea populației de pe teritoriul administrat, în cel mai scurt timp posibil, funcție de riscurile specifice din zonă, cu	Achiziționarea, montarea, mentenanța mijloacelor tehnice pentru alarmarea populației

Responsabilităţi PMB şi primăriile sectoarelor 1-6	Resurse alocate pentru îndeplinirea responsabilităţilor
utilizarea mijloacelor din dotarea proprie şi a instituţiilor din subordine	
Sprijinirea acţiunilor de căutare / salvare / descarcerare	Asigurarea mijloacelor materiale necesare pentru acţiunile de căutare, salvare, descarcerare prin Serviciile Voluntare pentru Situaţii de Urgenţă (SVSU) din subordine
Sprijină acordarea asistenţei medicale pentru victime	Asigurarea mijloacelor materiale necesare acţiunilor de prim ajutor medical, asistenţă medicală de urgenţă, cazare a victimelor - prin intermediul capacităţilor existente la nivel local (de ex. spitalele din subordinea Consiliului General – coordonate prin Administraţia Spitalelor şi Serviciilor Medicale).
Sprijină acţiunile de îndepărtare a pericolului produs de riscuri existente la nivel local	Asigurarea măsurile de prevenire a manifestării unui pericol prin implementarea şi controlul respectării reglementările urbanistice cu privire la construcţiile amplasate în zone de risc. Participă, prin Poliţia Locală, la paza bunurilor evacuate.
Sprijină acţiunile de limitare a consecinţelor unor situaţii de urgenţă	Asigură prin Comitetul Municipal / comitetele locale (de sector) şi prin SVSU resurse pentru intervenţia în primă urgenţă în vederea limitării consecinţelor unui pericol. Asigură, prin Poliţia Locală, fluidizarea şi controlul circulaţiei, controlul şi evidenţa auto-evacuării, menţinerea şi restabilirea ordinii publice. Asigură prin Administraţia Spitalelor şi Serviciilor Medicale spaţii pentru acordarea primului ajutor medical.

Sursa: PMB. Planul de Analiză şi Acoperire a Riscurilor al Municipiului Bucureşti, 2019

Sistemele de avertizare sonoră a populaţiei

În ceea ce priveşte starea fondului de alarmare al populaţiei, la nivelul Capitalei erau în funcţiune, în anul 2019, 93 de sirene electronice (dintre care cele mai multe în Sectorul 1 – 47 şi în Sectorul 4 – 25, în timp ce în Sectoarele 3,5 şi 6 existau între 1 şi 6 astfel de mijloace), respectiv 332 de sirene electrice, dintre care doar 210 funcţionau (între 28 în Sectorul 4 şi 72 în Sectorul 3).

Spaţiile de cazare şi hrănire a sinistraţilor

Spaţiile de cazare a potenţialilor sinistraţi identificate de cele 6 Comitete Locale pentru Situaţii de Urgenţă au o capacitate totală de cazare de circa 144.000 de locuri, dintre care 58% sunt amplasate în Sectorul 1 (din care circa jumătate în Complexul ROMEXPO, care pare să aibă cea mai mare capacitate de potenţială cazare a sinistraţilor din Bucureşti) şi 16% în Sectorul 5 (vezi Harta 36). Capacitatea de hrănire (pe serie/pe zi) identificată era este estimată la circa 40.000 de locuri (vezi Harta 37).

Este important de menţionat că, în funcţie de tipul de risc, nu toate aceste spaţii vor fi disponibile, din mai multe considerente. În primul rând, acestea pot fi afectate de un tip de risc identificat mai sus. Spre exemplu, în cazul riscului de cutremur, probabilitatea ca majoritatea acestor spaţii să nu fie disponibile este mare, deoarece unele dintre acestea prezintă un grad de risc şi nu toate sunt şi expertizate seismic, context în care numărul celor vulnerabile la riscul de cutremur poate fi, în realitate, mai mare. Din acest motiv, numai dupa o evaluare prealabilă realizată de Inspectoratul de Stat în Construcţii, acestea vor putea fi desemnate ca spaţii de cazare a sinistraţilor. Având în vedere procesul lent de consolidare a clădirilor (publice, rezidenţiale), momentan, spaţiile de cazare

privilegiate în cazul unui seism major sunt anumite săli de sport situate la nivelul fiecărui sector și Arena Națională - care însumează 23.000 locuri de cazare pentru sinistrați. [878]

De asemenea, mai este important de spus că aceste spații se află fie în gestiunea celor 6 primării de sector, fie în gestiunea PMB. În funcție de amploarea consecințelor, se folosesc în primul rând spațile aflate în gestiunea primăriei de sector, iar dacă acestea nu sunt suficiente, se deschid si cele aflate în gestiunea PMB. Această dublă gestiune poate crea confuzie în ceea ce privește responsabilitatea actorilor implicați pentru pregătirea și asigurarea acestei resurse.

8

[78] Interviu Primaria Municipiului Bucuresti

Harta 36- Capacitatea de cazare a sinistraților în clădiri (unități de învățământ, culturale, sociale, hoteluri etc.)

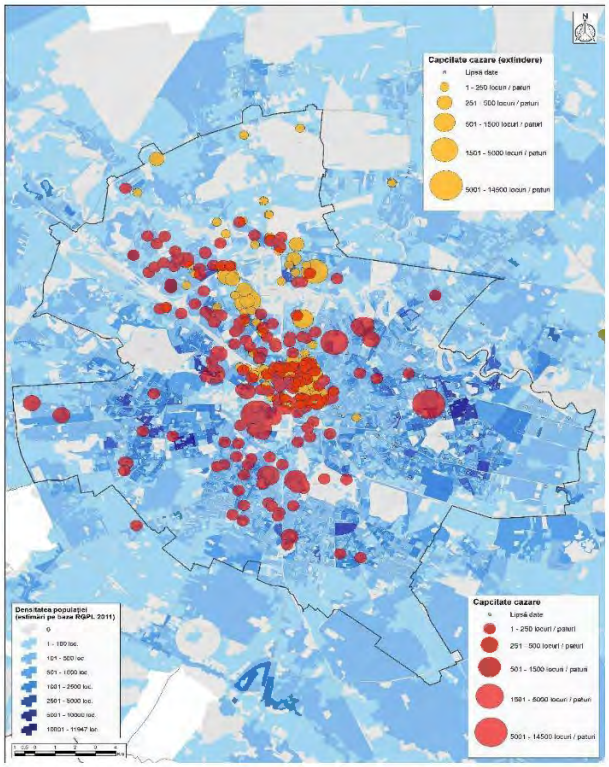

Sursa: Planșă proprie pe baza datelor din Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019

Harta 37 - Capacitatea de hrănire a sinistraților în clădiri (unități de învățământ, culturale, sociale, hoteluri etc.)

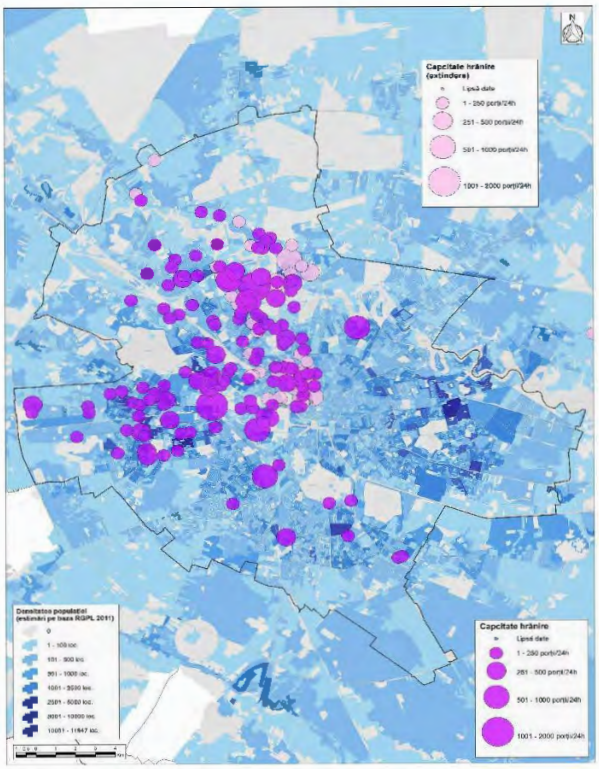

Sursa: Planșă proprie pe baza datelor din Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019

Totuși, aceste date trebuie privite cu precauție, pentru că procesul de identificare a lor nu pare să fie unul unitar, din următoarele perspective:

- dacă Sectorul 1 a considerat toate unitățile de învățământ ca având potențial de cazare, unele sectoare au cuantificat doar acele unități de învățământ cu spații de cazare dedicate (de ex. internatele cu cantină) sau chiar o selecție a acestora, cel mai probabil în ideea de a nu perturba procesul educațional pe durata crizei. Tot sectorul 1 e singurul care a indicat ca potențiale surse de cazare și unele centre comerciale private, chiar dacă nu a făcut o estimare clară a numărului de locuri;
- unele sectoare (de ex. Sectorul 5) au luat în considerare și spații deschise, precum un stadion pentru cazarea sinistraților, variantă puțin fezabilă în varianta în care evenimentul are loc în sezonul rece. Mai mult aceștia cuantifică locuri în săli de spectacol, menționând că pot fi folosite doar în cazul în care nu este vorba de un cutremur, pentru că spațiile respective sunt, la rândul lor, vulnerabile la seisme;
- sectoarele 1,2 și 6, care găzduiesc campusuri universitare importante, au indicat că un număr mare de locuri de cazare se găsesc în căminele studențești, însă disponibilitatea acestora, cel puțin pe durata anului universitar, este chestionabilă. Același lucru este valabil și pentru locurile de cazare indicate de Sectorul 5 ca fiind amplasate în spitale;
- capacitatea de hrănire a sinistraților a fost tratată complet diferit de la un sector la altul. Astfel, în timp ce Sectorul 1 pare să fii recenzat în detaliu capacitatea majorității restaurantelor de pe teritoriul său, sectoarele 2 și 3 nici nu iau în considerare această variantă, rezumându-se doar la cantine publice.

Pe de altă parte, ISU și METROREX au mai identificat încă 110-140.000 de locuri în adăposturile de la 55 de stații de metrou din București.

Harta 38- Distribuția geografică a spațiilor de cazare pentru sinistrați de la niveul rețelei de metrou și de pasaje/parcaje din Municipiul București în anul 2019

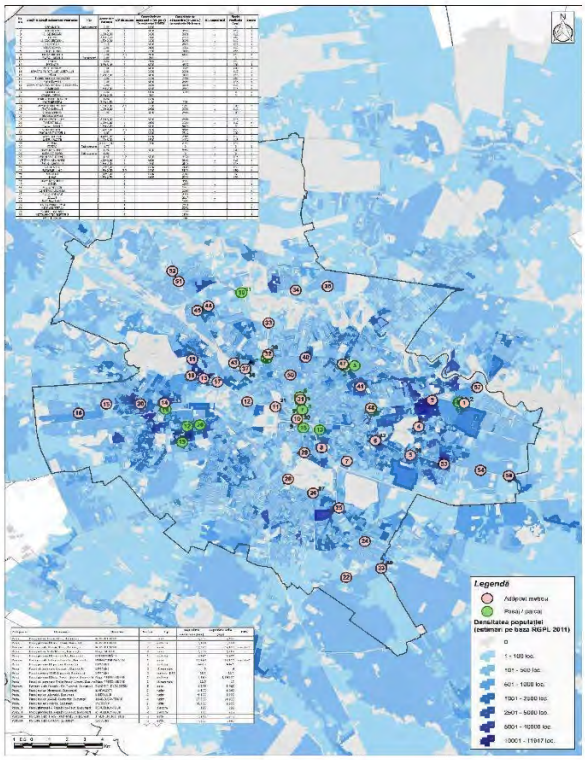

Sursa: Planșă proprie pe baza datelor din Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019

La acestea se adaugă circa 400 de locuri în centrele sociale din subordinea DGASPC din fiecare sector, precum și aproape 100.000 mp de suprafețe acoperite în pasaje și parcări subterane.

Indicator	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6
Locuri de cazare în unități de învățământ publice (inclusiv săli de sport, internate)	17.325	230	~7.500 (50 unități x 150/ unitate)	580	2.227	913
Capacitate de hrănire în unități de învățământ publice (porții/zi/serie)	5.265	445	n.a.	120	1.100	1.000
Locuri de cazare în cămine studențești (inclusiv săli de sport)	4.137	1.914	n.a.	n.a.	n.a.	11.850
Capacitate de hrănire în cantine studențești (porții/zi)	1.750	750	n.a.	n.a.	n.a.	2.000
Locuri de cazare în unități de învățământ private	930	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Locuri de cazare în alte facilități (stadioane, săli polivalente, expoziționale, circ, spații STB, centre sociale, corturi etc.)	40.800	14.000	n.a.	640	15.005	528
Capacitate de hrănire în alte facilități publice	n.a.	n.a.	n.a.	322	100	n.a.
Locuri de cazare în săli de spectacole	2.200	n.a.	n.a.	n.a.	2.563	n.a.
Locuri de cazare în hoteluri	15.900	157	n.a.	n.a.	1.388	n.a.
Capacitate de hrănire în hoteluri (locuri/serie)	8.705	410	n.a.	n.a.	1.388	n.a.
Locuri de cazare în lăcașuri de cult	1.300	n.a.	n.a.	n.a.	850	n.a.
Locuri de cazare în spitale	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1.187	n.a.
Capacitate de hrănire în restaurante (locuri / serie)	9.930	n.a.	n.a.	685	550	5.394
Locuri de cazare în spații comerciale (rezervă)	Metro Feeria Selgros	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
TOTAL CAZARE	82.592	16.301	7.500	1.220	23.220	13.291
TOTAL HRĂNIRE	25.650	1.605	n.a.	805	3.138	8.394

Sursa: PMB. Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019

Așadar, numărul total de spații de cazare cartate la nivelul Municipiului București este de circa 300.000, ceea ce ar permite adăpostirea a maxim 15% din numărul total de locuitori. În Harta 38 este prezentată distribuția geografică a acestora.

Mijloacele de intervenție în situații de urgență

Cu toate acestea, logistica ISU "Dealul Spirii" București-Ilfov joacă un rol vital, cel puțin din perspectiva capacității de intervenție în cazul unor situații de urgență. Această instituție operează în prezent un număr de 5 grupuri de intervenție cu 16 subunități doar în București, la care se adaugă 7 în Ilfov, o unitate de intervenție specială (care include și module CBRN și SMURD, dar și o subunitate care deservește Parlamentul) și un centru de pregătire pentru pompieri.

Ca și în cazul altor unități cu atribuții în domeniul gestionării situațiilor de urgență și membre ale Comitetului Municipal, se remarcă o deservire relativ precară a populației cu detașamente ISU în zonele periferice (de ex. Giulești-Sârbi, Rahova-Ferentari, Berceni-Giurgiului, Băneasa-Pipera). De altfel, în aceste zone se înregistrează și cei mai ridicați timpi medii de răspuns pentru urgențe punctuale (care pot diferi de cei înregistrați în cazul unui dezastru).

În 2018, ISU București-Ilfov a fost implicat în soluționarea a 100.685 de situații de urgență (23% din numărul total raportat la nivel național), din care 83% situate în București și 17% în Ilfov. Aproximativ 75% dintre acestea au fost intervenții de prim ajutor calificate (o medie de peste 200 pe zi), 2% au fost incendii, iar restul de 23% au fost legate de alte tipuri de incidente / accidente. În același timp, 283.963 de apeluri de urgență (112) au fost gestionate de către dispecerii ISU, în creștere de 38% față de 2017. Cifrele indică o medie zilnică de 788 apeluri, respectiv o medie de 120 de apeluri/dispecer/tură, ceea ce denotă un deficit de personal.

Figura 91 - Principalii indicatori ai activității ISU "Dealul Spirii" în perioada 2015-2018

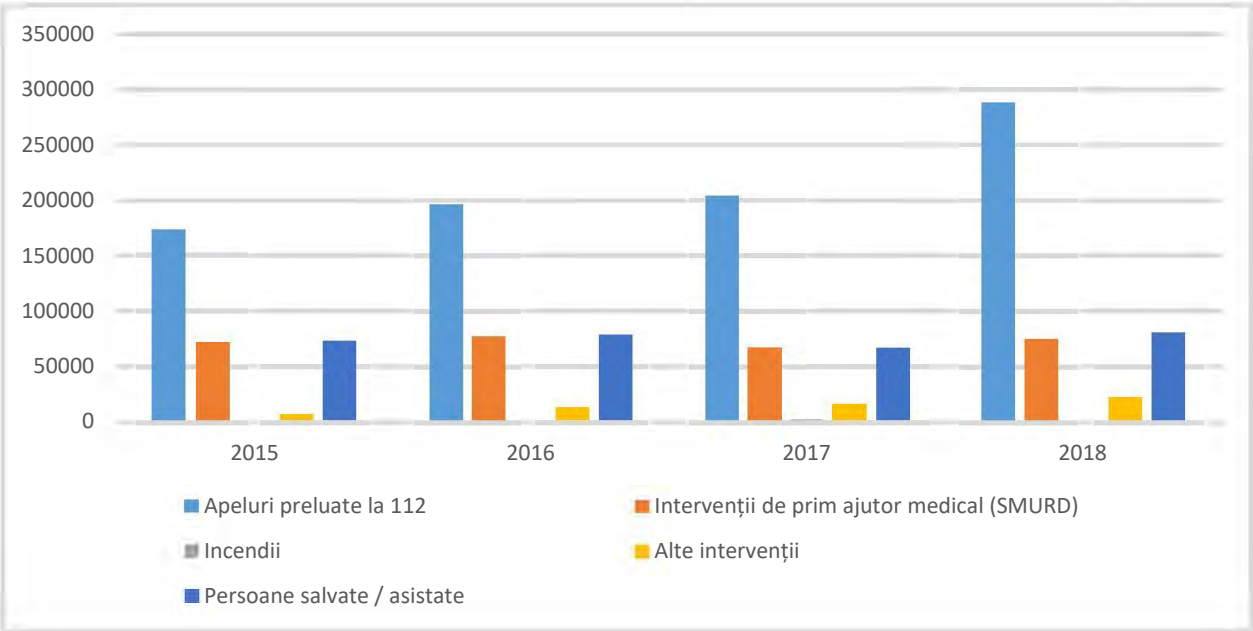

Sursa: Rapoartele anuale de activitate al ISU "Dealul Spirii"

Harta 39- Distribuția teritorială a structurilor ISU, Poliție și Jandarmerie din București

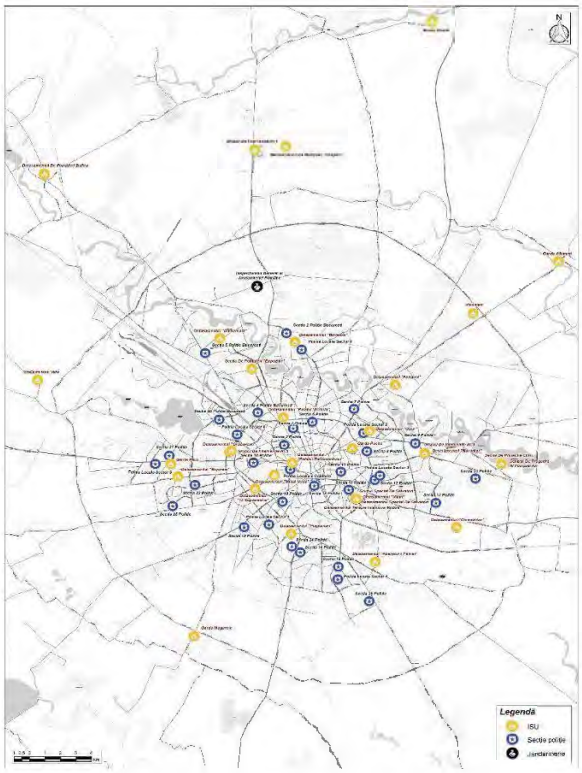

Sursa: Planșă proprie pe baza datelor din Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019

Resursele financiare alocate ISU B-ILF au însumat aproximativ 45 de milioane EUR în anul 2018, cu o alocare de 96% pentru cheltuielile de personal. Totuși, se constată o lipsă de personal, cu 10% din posturile din organigramă vacante (peste 300 de posturi, în special pentru ofițeri, maiștrii militari, funcționari publici și personal contractual).

În ceea ce privește logistica, din necesarul de 450 de vehicule de intervenție, doar 79% se aflau în proprietate instituției și doar 58% erau efectiv utilizate în anul 2018, în timp ce peste 20% nu erau funcționale din cauza problemelor tehnice. Conform reglementărilor naționale în vigoare (HG nr. 2139/2004), 88% dintre vehiculele de intervenție deținute de ISU B-ILF au atins deja perioada de utilizare normală, deoarece 60% dintre ele au mai mult de 10 ani vechime și 40% au parcurs mai mult decât 100.000 km. În acest context, instituția estimează că cel puțin jumătate din vehicule nu sunt sigure pentru utilizare și implică eforturi uriașe pentru a fi întreținute (lipsa pieselor pentru modelele vechi, costuri mari de întreținere, lipsa de personal specializat pentru reparații etc.). De asemenea, în contextul traficului intens, multe dintre vehicule, în special ambulanțele SMURD, au fost implicate în accidente rutiere care le-au crescut gradul de uzură fizică, implicit și costurile cu reparațiile.

Durata medie de răspuns la situații de urgență în București a fost mai mică de 9 minute în 2018, în timp ce în Ilfov a ajuns la aproape 15 minute. În 2017, timpul de răspuns a fost similar în București, dar mai mic în Ilfov, în timp ce în 2006 a fost de mai puțin de 7 minute în limitele administrative ale Capitalei.

Timpul de răspuns variază însă și în interiorul Bucureștiului, funcție de condițiile de trafic din fiecare zonă, starea tehnică a vehiculelor de intervenție, distribuția geografică a subunităților și exactitatea adreselor comunicate de persoanele care sună la 112. Figura 92 arată că timpul minim de răspuns (sub 7 minute) a fost raportat în cartiere precum Militari și Rahova din Sectoarele 6 și 5, în timp ce în Giulești sau Bucureștii Noi a fost nevoie de până la 12-13 minute pentru a ajunge la un caz.

În pofida dotării precare a ISU, peste 80.000 de persoane (3,5% din totalul populației Capitalei) au beneficiat în 2018 de servicii medicale de prim ajutor furnizate de ISU în 2018, iar alte 500 au fost salvate din incendii. În schimb, un număr de 400 de persoane au fost rănite din cauza incendiilor și 93 au murit, peste jumătate dintre ele având peste 56 de ani. 57% dintre victime au fost raportate în timpul zilei și 43% noaptea, principala cauză fiind un scurtcircuit la instalația electrică.

În ceea ce privește activitatea de prevenție, ISU a emis în anul 2018 un număr de 450 de autorizații, respectiv 1.127 de avize, mai puține decât numărul cererilor respinse (596 / 1.283), ceea ce indică faptul că majoritatea beneficiarilor nu reușesc încă să conceapă și să implementeze măsuri de prevenție adecvate. În ceea ce privește protecția civilă, ISU a semnat un număr de 192 de avize și 17 autorizații și a respins 106, respectiv 10 dosare. În altă ordine de idei, în anul 2018 au fost desfășurate aproape 3.600 de activități de control, axate pe obiective de investiții, instituții publice și companii, care au dus la peste 800 de penalități și 6.000 de avertismente. ISU s-a implicat activ și în activități de educație și pregătire, cum ar fi instruiri în școli, evenimente cu ușă deschisă, acces la muzeul pompierilor, Caravana SMURD, exerciții (ex. Seism 2018) etc.

Figura 92 - Timpul mediu de răspuns la intervenții, pe detașamente ale ISU București-Ilfov, în anul 2018

Sursa: Raportul anual de activitate al ISU "Dealul Spirii", 2018.

Anul 2019 a dus investiții majore la nivelul ISU "Dealul Spirii" București-Ilfov. Astfel, prin proiectul "Viziune 2020", finanțat din fonduri europene în cadrul POIM 2014-2020, instituția a primit 55 de ambulanțe noi de tip B și 10 ambulanțe de tip C (de terapie intensivă mobilă) – în valoare totală de circa 6 mil. Euro, care vor permite înnoirea vehiculele cu o vechime medie de peste 10 ani. Acest lucru a permis și extinderea numărului de echipaje de intervenție la 40, în condițiile în care anterior se lucra cu maxim 25 de ambulanțe/zi. Tot în 2019 a fost inaugurat și heliportul pentru elicopterul din dotarea SMURD amplasat pe clădirea Spitalului Universitar de Urgență București. În anul 2020, ISU a mai achiziționat și echipamente pentru intervenții în caz de cutremur, precum camere cu termoviziune și senzori care detectează bătăile inimilor victimelor prinse sub dărâmături. În perioada de programare 2007-2013, tot cu fonduri europene s-au achiziționat 55 de autospeciale noi, în valoare de circa 12 mil. Euro, în cadrul proiectelor "Dezvoltarea și dotarea serviciilor profesioniste pentru intervenții în situații de urgență în regiunea București-Ilfov", respectiv "Dezvoltarea și dotarea serviciilor specializate pentru intervenții în situații de urgență în regiunea București-Ilfov". Din fonduri de la bugetul de stat au mai fost achiziționate și alte dotări, de ex. 7 motociclete dotate cu echipamente de prim ajutor medical.

ISU București-Ilfov a beneficiat de unele echipamente noi achiziționate de către IGSU în cadrul proiectelor "Efficient Response Saves Lifes" (I și II – de ex. terminale de telecomunicații, autospecială transport scafandri, motopompe etc.) – în perioada de programare 2007-2013, respectiv "Multi Risc"

și ”Viziune 2020” (tabără mobilă pentru sinistrați, containere suport logistic, autocamion cu sistem hidraulic de încărcare-descărcare cu cârlig etc.) - în perioada 2014-2020. De asemenea, ISU ”Dealul Spirii” beneficiază de implementarea standardelor ISO 9001: 2005, CAF și BRC în cadrul proiectului ”Management performant și unitar la nivelul MAI pentru serviciile de urgență.

Acordul de împrumut încheiat de Banca Mondială cu România în anul 2018, denumit ”Îmbunătățirea Managementului Riscurilor de Dezastre” va permite, printre altele, ca până în anul 2024 consolidarea (sau chiar reconstrucția) și reabilitarea mai multor clădiri administrate de ISU București-Ilfov. Dintre acestea, cel mai avansat este Detașamentul de Pompieri Obor, care va fi complet reconstruit.

În anul 2018, PMB a finalizat amenajarea și dotarea Centrului Municipal Integrat pentru Situații de Urgență, unde lucrează dispecerii ai ISU, SMURD, Serviciului de Ambulanță, Poliției Române, Poliției Locale și ai Jandarmeriei. Pe lângă 6.000 mp de spații moderne, acest centru dispune și de un Sistemul Informatic Integrat – cu scopul de a asigura coordonarea centralizată a instituţiilor implicate, făcând posibilă vizionarea tuturor resurselor disponibile pe staţiile de lucru şi pe un ecran unic de mari dimensiuni (video-wall), situat în sala operaţională. Sistemul informatic asigură și comunicarea cu Sistemul Naţional Unic pentru Apeluri de Urgentă (112), Sistemul de Management Informaţional pentru Situaţii de Urgentă, Sistemul de Monitorizare Trafic (BTMS), "Linia verde" a PMB, DISPEC - Sistemul românesc de teletriaj şi dispecerizare din cadrul Serviciului de Ambulanţă Bucureşti Ilfov, Aplicaţia de gestiune a paturilor libere din spitale (ASSMB), Banca de date urbană a PMB, sistemul de fluxuri video al Metrorex, sisteme AVL de localizare resurse de intervenţie, sisteme de colectare automată a datelor din sistemele operatorilor de sprijin care monitorizează factorii de risc şi transmit alerte, sisteme de alertare şi avertizare de tip broadcast (panouri stradale, panouri Metrorex, sirene, mesaje SMS).

Obiectivele de dezvoltare ale ISU B-ILF, conform Raportului de activitate al instituției pentru anul 2018, sunt:

- stabilirea de noi subunități în zonele cu timp de răspuns mai ridicat;
- creșterea nivelului de cooperare cu diferite părți interesate pentru partajarea resurselor, prevenirea situațiilor de urgență etc.;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru personalul propriu, în special în ceea ce privește logistica, dar și volumul de muncă.

Logistica medicală

Un alt aspect esențial pentru mai buna gestionare a situațiilor de urgență este infrastructura medicală din București. Serviciul de Ambulanță București, din subordinea Ministerului Sănătății, operează în prezent câte o singură stație pe teritoriul fiecărui sector, amplasate, în general, la jumătatea distanței dintre centru și periferie. Număr de apeluri gestionate de Serviciu în anul 2018 a fost de peste 824.000 (în medie, unul la fiecare 2,5 locuitori), cele mai multe fiind înregistrate în luna decembrie, iar cele mai puține în iunie. Din totalul celor 398.000 care au necesitat intervenția echipajelor de ambulanță, peste 15.400 au fost urgențe de cod roșu, media acestora fiind de 42/zi. În caz de epidemii, pandemii, fenomene meteo extreme, sărbători legale etc. numărul de cazuri poate crește și cu 30%. Conform Planului Roșu de Intervenție, Serviciul de Ambulanță București are atribuții în gestionarea situațiilor de urgență (accidente colective, calamități, dezastre).

Din cele 1.741 de posturi din organigrama instituției, doar 46% erau ocupate în anul 2018, existând un deficit de 50 de medici, 267 de asistenți medicali, 360 de ambulanțieri, 36 de operatori, 95 personal TESA. În acest context, personalul existent a efectuat gărzi suplimentare, iar pentru gărzile de noapte, zilele de weekend și sărbători legale, instituția a apelat la serviciile unor medici colaboratori (de ex. medici pensionari sau neîncadrați). Totuși, numărul acestora din urmă a scăzut cu 90% în ultimii 10 ani pe fondul modalității de plată cu ora gărzilor derulate în condiții grele. Acest lucru duce la

suprasolicitarea personalului existent și la un număr mare de zile de concediu medical în rândul acestora.

Numărul mediu de echipaje proprii a fost 85 pe tura de zi și 72 pe tura de noapte, turele având o durată de 12h, în condițiile în care cele mai multe solicitări au venit în intervalul 9-14, respectiv 20-22, iar cele mai puține în intervalul 2-7. Pe sectoare, cele mai multe intervenții s-au înregistrat în Sectorul 2 (164/zi), urmat de Sectorul 3 (134/zi), iar cele mai puține în Sectorul 6 (121/zi). Raportat la numărul de locuitori, cel mai mare număr de misiuni au avut loc în Sectorul 1 (20% din populație), respectiv în Sectorul 5 (17,5%), în timp ce numărul cel mai redus în Sectorul 6 (11,5%), respectiv în Sectorul 3 (12%). 61% dintre intervenții au implicat asistența la domiciliu, iar 39% au implicat transportul la spital (procent mai scăzut în Sectoarele 3 și 6 – 36/37%, respectiv mai ridicat în Sectoarele 4 și 1 – 45/50%). Cei mai mulți pacienți care au necesitat deplasări la unități spitalicești au fost orientați către Spitalul Municipal, Spitalul ”Sf. Ioan”, Spitalul Floreasca, Spitalul ”Sf. Pantelimon” și Spitalul ”Bagdasar-Arseni” (peste 10.000/an fiecare). Timpul mediu de ajungere la caz a fost în 2018 de 12 minute pentru codul roșu, 46 minute pentru codul galben și 51 minute pentru codul verde.

Parcul auto al Serviciului era în anul 2018 de peste 200 de ambulanțe, dintre care 134 alocate stațiilor din București. Distribuția pe stații de sector indică faptul că aproape jumătate din acest parc este administrat de Stația Centrală din Sectorul 2 (62 de ambulanțe), în timp ce ce în substațiile din celelalte 5 sectoare există între 12-15 ambulanțe. Din cele 18 ambulanțe de tip C pentru intervenții complexe (terapie intensivă), 6 se aflau la Stația Centrală, în substațiile dispuneau de 2-3 astfel de vehicule. În ceea ce privește gradul de uzură al ambulanțelor, la nivelul anului 2018 acesta era foarte ridicat, cu 35% din vehicule mai vechi de 10 ani, respectiv 44% dintre acestea cu o vechime de 7-10 ani, în condițiile în care durata normală de funcționare a acestora este de doar 6 ani. În acest context, costurile cu service-ul parcului auto depășește un milion de Euro/an. De menționat este faptul că în anul 2016 circa ¾ dintre ambulanțe au fost dotate cu tablete pentru folosirea aplicației ”Resursa mobilă”. În anul 2018, PMB a lansat o licitație pentru livrarea a 106 ambulanțe în valoare de 8,7 mil. Euro, dintre care 17 de tip C, către Serviciu (în regim de comodat), care au fost livrate integral până în vara anului 2019. Prin această măsură, au fost rezolvate cele mai multe probleme legate de parcul auto al instituției.

Capitala nu dispune de un spital de urgență de mari dimensiuni (există inițiative pentru construcția Spitalului Metropolitan în zona Voluntari), astfel că urgențele sunt preluate de diferite unități medicale amplasate preponderent în zona centrală a orașului. Această situație face ca pacienții din zonele periferice ale Bucureștiului (de ex. zona. Băneasa, Colentina, Militari, Drumul Taberei, Rahova, Ferentari etc.) să necesite timpi mai ridicați de deplasare ai pacienților ce necesită asistență medicală de urgență, parcurși în condiții de trafic intens, cu vehicule uzate etc.

Harta 40 - Distribuția teritorială a unităților sanitare din Municipiul București și județul Ilfov, în anul 2019

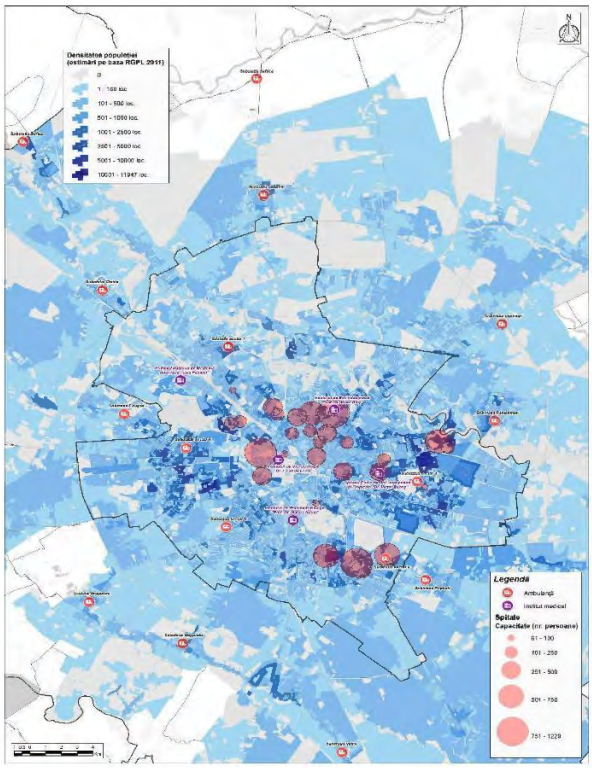

Sursa: Planșă proprie pe baza datelor din Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Municipiului București, 2019

7. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE EDUCAȚIE	
Una din principalele probleme ale sistemului de învățământ preuniversitar – supraaglomerarea – revine de la nivelul orașului, care se confruntă cu o dezvoltare urbană haotică, astfel încât marile ansambluri rezidențiale primesc autorizații de construire și sunt finalizate fără ca acestea să prevadă includerea de servicii publice de bază, cum ar fi grădiniță și școală primară.	Elaborarea unui plan unitar de dezvoltare a infrastructurii educaționale prin identificarea de spații disponibile pentru înființarea de noi unități școlare, identificarea zonelor unde este nevoie de grădinițe/creșe, identificarea noilor zone rezidențiale (sau zonele rezidențiale viitoare) și asigurarea infrastructurii școlare. Adițional, este nevoie de simplificarea procedurilor pentru dezvoltarea unităților de învățământ și reducerea numărul de aprobări necesare pentru construcția acestora.
De asemenea, reprezentanții ISMB amintesc faptul că 10% - 12% din totalul elevilor care învață în instituțiile din Capitală sunt elevi care fac naveta zilnic din Județul Ilfov.	Ca soluție la problema aglomerării se ramarcă urgența extinderii școlilor care funcționează în trei și în două schimburi. Acest fapt presupune pe termen scurt crearea de construcții modulare la unitățile deja existente, pe termen mediu identificarea unor clădiri aflate în patrimoniul administrației publice care pot fi transformate în unități de învățământ, iar pe termen lung construcția de noi unități de învățământ care să acomodeze populația școlară în creștere a capitalei.
Mai mult, populația școlară a crescut constant pe fondul mișcării naturale și a celei migratorii, fără ca infrastructura să țină pas cu creșterea demografică, ajungându-se în situații fără precedent, cu cel puțin 14 școli în condiții critice de aglomerare, unde se învață în două și chiar 3 schimburi.	Alte soluții pentru problema aglomerării se referă la creșterea numărului de grădinițe, mai ales în zonele rezidențiale noi, creșterea numărului de creșe și trecerea acestora în subordinea Ministerului Educației și Cercetării.
Pe lângă acestea, se remarcă existența zonelor rezidențiale care nu sunt cuprinse în ariile de deservire ale unităților de învățământ sau a unor zone de locuire deservite strict de unități școlare private - care înregistrează un grad mare de fluctuație închidere-deschidere.	Totodată, pentru evitarea supraglomerării viitoare, este nevoie de o serie de măsuri care să stabilească numărul minim și numărul maxim de elevi ce se pot înscrie la o școală sau la un liceu și uniformizarea distribuției populației școlare către toate unitățile de învățământ.
Existența clădirilor de învățământ care nu au autorizații ISU, autorizații sanitare sau care necesită reabilitare.	Realizarea expertizei seismice în toate unitățile de învățământ (deoarece costul expertizei este prea mare pentru ca unele unități de învățământ să o poată realiza pe cont propriu) și reabilitarea, dotarea și modernizarea unităților de învățământ pentru a se încadra în normele legale de funcționare.
	Mai mult, este nevoie de creștere a responsabilităților autorităților locale în ceea ce privește infrastructura școlară (exemplu: Primăria Municipiului București și Primăriile de sector să fie responsabile de administrarea unităților de învățământ în ceea ce privește căldura, apa, dezinsecția). O soluție posibilă este digitizarea unor aspecte administrative (școlile să semnaleze online problemele unităților de învățământ printr-o platformă digitală ce este conectată cu administrația publică și operatorii de rețele). În acest sens este necesară și pregătirea directorilor de școli pentru a face față provocărilor administrative complexe.
Învățământul special nu este suficient dezvoltat din punctul de vedere al infrastructurii și personalului calificat pentru terapii asistive și consiliere.	Dezvoltarea învățământului special prin investiții directe și prin parteneriate cu asociații și companii de profil care pot oferi personal calificat.

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	Instituțiile de învățământ din Capitală ar trebui să asigure accesul în școală fără probleme a persoanelor cu dizabilități cât și să ofere un ambient școlar favorabil învățării prin amenajarea de spații de relaxare și spații de învățare cu un design prietenos (exemplu: grădinița circulară).
Discuția despre calitatea actului educațional relevă ca fiind numeroase situațiile în care părinții preferă să își înscrie copiii doar la școlile cu cea mai ridicată performanță; apare astfel supraaglomerarea anumitor unități de învățământ și depopularea altora din motive de prestigiu, performanță și localizare.	Reprezentanții Federației Naționale a Asociațiilor de Părinți și reprezentanții Ministerului Educației și Cercetării propun ca școlile și liceele cu performanță ridicată să lucreze în parteneriat cu cele mai puțin performante pentru transfer de cunoștințe și bune practici cu scopul creșterii actului educațional, astfel încât toate instituțiile preuniversitare să ofere un parcurs atractiv de educare pentru toți tinerii cetățeni ai Municipiului București. Pe lângă acestea, reprezentanții Centrului de Proiecte Educaționale și Sportive București PROEDUS propun crearea de platforme inteligente de eLearning la nivel municipal, care ar putea contribui semnificativ la creșterea actului educațional prin accesul facil al tuturor elevilor la același tip de învățământ. În paralel cu crearea sistemelor de eLearning, este menționată necesitatea digitizării sălilor de curs dincolo de prezența unor "table smart" și a unor calculatoare la nivel de clasă și a digitalizării procesului educațional prin crearea de sisteme cu un grad mare de interactivitate care să permită schimbarea paradigmei în furnizarea de servicii de educație către un mediu inteligent, centrat pe elev.
În vederea dezvoltării continue a educației preuniversitare atât pentru rezolvarea problemelor existente cât și pentru tranziția la un proces educativ modern și inteligent, trebuie recunoscut faptul că sistemul de învățământ este codependent nu doar de legislația națională în domeniu ci și de mediul urban și economic în care funcționează. Astfel, apare necesitatea de colaborare între toți actorii implicați (administrații publice municipale și locale – cum ar fi direcțiile de învățământ din cadrul primăriilor de sector, mediul privat, părinți, copii, ONG-uri) și de deschidere a procesului educativ către comunitatea locală. Interacțiunile pe care educația le stabilește cu acest mediu înconjurător țin de domenii diferite cum ar fi economia, incluziunea socială, cetățenia activă, cultura, etc., scopul final al procesului educativ fiind acela de a furniza orașului cetățeni activi pe piața forței de muncă și implicați în dezvoltarea comunității.	Înființarea unor structuri asociative de tipul unor Centre de Cartier sau a unor Centre Comunitare de Învățare Permanentă[879] pe modelul cvadruplu-helix, care pe lângă activitatea de a desfășura activități sociale, culturale și educative la nivelul comunității, să funcționeze totodată ca platforme de dezbatere "la firul ierbii" și lobby pentru îmbunătățiri sau schimbări în procesul educativ din comunitatea respectivă. Astfel, Municipiul București poate încerca să devină un Learning City[880], alăturându-se unei rețele globale de orașe care au ca scop "asigurarea educației de calitate, inclusivă și echitabilă și promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți"[881]. Asigurarea infrastructurii pentru petrecerea timpului liber astfel încât elevii să poată folosi spațiul școlar și după terminarea orelor de curs. Adaptarea procesului educațional astfel încât să includă formarea de competențe contemporane, așa cum sunt acestea stabilite prin Noua agendă pentru competențe în Europa publicată în anul 2016 de către Uniunea Europeană (ex: comunicare, vorbit în public, antreprenoriat, democrație participativă, incluziune și egalitate de șanse, prezentare grafică etc.).

[879] Proiect inițiat deja de Guvern la nivel legislativ în anul 2017 care trebuie operaționalizate și înființate de către consiliile locale https://gov.ro/ro/guvernul/sedinte-guvern/centre-comunitare-de-invatare-permanenta-pentru-imbunatatirea-calificarii-fortei-de-munca

[880] Learning City, UNESCO https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities/build-learning-city

[881] Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 4 al Națiunilor Unite https://sustainabledevelopment.un.org/sdg4

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	Elaborare a unei oferte complexe de programe de voluntariat unde elevii și profesorii să se poată implica. Flexibilizarea procesului educațional pentru ca acesta să se poată adapta atât la cerințele și nevoile noile generații de elevi cât și la cerințele și nevoile elevilor care provin din familii aflate în risc de sărăcie și excluziune socială. Extinderea activităților extrașcolare și a dotărilor necesare desfășurării acestora cu spații pentru desfășurarea programului școală după școală, dotări sportive dedicate – de exemplu bazine de înot – unde elevii să își poată petrece timpul liber în cadrul unor activități organizate. Planuri pentru vacanțele școlare, respectiv organizarea de tabere de ski, tabere la mare etc.
În situația de a fi mai puțin atractive pentru elevi se află multe școli și licee localizate înspre limita administrativ teritorială a capitalei, multe dintre acestea oferind specializări tehnice și profesionale. Situația învățământului tehnic este una dictată de contextul național: în România aceste specializări nu sunt privite ca o alternativă viabilă la învățământul liceal, ci ca un loc unde ajung elevii care nu au obținut medii de intrare la liceele teoretice, în general fiind înregistrată o promovabilitatea extrem de redusă a liceelor tehnice la bacalaureat. Totodată, există o neconcordanță între o serie de calificări oferite de învățământul tehnic și meseriile căutate pe piața muncii.	Pentru revitalizarea învățământului tehnic pe scară largă este necesară extinderea bazei materiale pentru învățământul profesional / dual prin dotarea unităților de învățământ cu aparatură de ultimă generație și oferirea de facilități de tip cantină sau opțiuni de recreere sau prin crearea de spații multifuncționale cu tehnologie modernă pentru practica elevilor. O atenție deosebită trebuie acordată creșterii calității actului educațional în cadrul acestui tip de învățământ. Totodată, este necesară atragerea părinților și a reprezentanților mediului de afaceri în discuția referitoare la dezvoltarea și promovarea învățământului profesional și dual ca alternativă de dezvoltare în carieră. O importanță deosebită o are realizarea unei analize de piață cu privire la locurile de muncă disponibile în domeniile tehnice, realizarea unei analize comparative cu privire la beneficiile alegerii unei cariere în domeniul tehnic raportată la alte domenii de activitate și identificării de bune practici și a promovării acestora prin: crearea unei campanii de promovare pentru învățământul tehnic și dual cu prezentarea modelelor de bună practică dar și a rentabilității pe piața muncii a calificărilor oferite. O altă soluție propusă de reprezentanții instituțiilor publice este transformarea școlilor care nu au un număr mare de elevi în Centre intensive de învățământ profesional / dual (de exemplu: Liceul Tehnologic Dacia). Complementar investițiilor în infrastructură este nevoie de o serie de măsuri de sprijin a elevilor care optează pentru acest tip

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	de învățământ cum ar fi burse atractive de studiu, transport, masă cazare și alte gratuități.
Preocupare redusă pentru monitorizarea centralizată a abandonului școlar, absenteismului și a părăsirii timpurii a școlii și pentru implementarea unor programe de prevenire și combatere a acestor fenomene.	Crearea unei baze de date electronice unice care să permită monitorizarea indicatorilor relevanți pentru analiza cuprinzătoare a educației la nivelul întregului Municipiu. Oferirea de stimulente școlare pentru prevenirea abandonului școlar (după modelul școlilor profesionale).
Persistența fenomenului de violență în școli în ciuda faptului că toate unitățile au fost dotate cu sisteme de supraveghere video.	Intervenția integrată în școli prin acțiuni comune ale DSP, DGASPC și a Poliției Locale și colaborarea cu experți în domeniul social pentru furnizarea de servicii complementare elevilor aflați în dificultate. Crearea unor acțiuni de implicare activă sa elevilor în îmbunătățirea cadrului social din unitățile de învățământ. Aplicarea unor metode de sancționare a elevilor care comit acte de violență, centrate pe mediere. Conectarea măsurilor de siguranță luate de instituțiile de învățământ la de sisteme de supraveghere conectate direct la dispeceratele de poliție.
O altă problemă este cea a stării de sănătate a elevilor și a asigurării condițiilor optime pentru aceștia. Astfel, reprezentanții ISMB atrag atenția asupra numărului mare de copii ce dezvoltă afecțiuni ale coloanei vertebrale atât din cauza mobilierului din sălile de clasă dar și din cauza lipsei mișcării. Un alt risc major în rândul copiilor este dezvoltarea deficiențelor de vedere, fiind necesară depistarea timpurie a acestora. În momentul de față controalele de depistare a problemelor medicale nu se realizează în majoritatea școlilor datorită lipsei personalului medical. Adițional, reprezentanții Asociației Elevilor din București și Ilfov menționează și probleme mai punctuale cum ar fi lipsa produselor elementare de igienă personală (săpun, hârtie igienică, etc.) în majoritatea școlilor din municipiu.	În sistemul de educație este nevoie urgentă de un număr mare de cadre medicale (cel puțin 60 de asistente medicale și 20 de medici) – totuși, aici este identificată nevoia acordării de facilități suplimentare pentru stimularea interesului medicilor de a se înscrie la posturile oferite de Inspectoratul Școlar al Municipiului București. Asigurarea condițiilor minime de igienă la nivelul tuturor școlilor din Capitală și monitorizarea continuării implementării acestora.
Din punct de vedere al capitalului uman, sistemul de învățământ preuniversitar se confruntă cu un număr insuficient de consilieri școlari, de existența unor cadre didactice necalificate precum și cu personalul didactic auxiliar insuficient.	Crearea de posturi suplimentare pentru personalul didactic și desfășurarea de cursuri de calificare și formare a acestora. Realizarea unor programe de mentorat și de schimburi internaționale de cunoștințe pentru profesorii din Capitală, care să fie orientate spre dezvoltarea competențelor și adaptarea metodei de predare, noile tehnologii, depășirea rolului de profesor adoptarea unui rol de mentori pentru elevi, practicarea educației centrate pe elev, orientare în carieră precum și practici de educație alternativă și non-formală sau inovație.

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	Armonizarea și uniformizarea disciplinei de consiliere în școli, astfel încât aceasta să fie un proces complex, continuu și susținut, realizat prin coordonarea dintre consilierii școlari și diriginte.
Nevoia de cooperare si stabilirea unei politici active de profilare ca oraș universitar european. În contextul în care Bucureștiul dorește să fie o Capitală europeană competitivă din punct de vedere economic și în contextul în care regiunile europene sunt în competiție directă pentru capital uman tânăr bine calificat, apare problema internaționalizării educației universitare.	Coordonarea eforturilor tuturor instituțiilor de învățământ superior, a Primăriei Municipiului București precum și a altor instituții și companii care pot avea o contribuție activă în definirea rolului învățământului universitar în dezvoltarea orașului și a economiei acestuia. Modelul de asociere poate fi unul de tip helix cvadruplu. În scopul profilării Bucureștiului ca oraș universitar european, atribuțiile acestei asocieri colaborative ar trebui să fie realizarea unei analize care să identifice atuurile capitalei pe baza indicatorilor internaționali de atractivitate a orașelor universitare și crearea unui brand pentru București ca "oraș universitar European". Această acțiune ar trebui însoțită de dezvoltarea unei strategii de promovare unitară (exemplu: strategie care să promoveze toate oportunitățile oferite de toate universitățile din București, film de prezentare unic al universităților și a facilităților pentru studenți, dezvoltarea platformei "Study in Romania"[882], prezentarea universităților din București la târguri internaționale, etc.). Pe lângă identificarea avantajelor competitive ale Bucureștiului și promovarea acestora, structura asociativă universitară ar trebui să coopereze și să facă lobby pentru rezolvarea diferitelor probleme ale învățământului universitar.
Pe lângă clasificarea universităților în topurile internaționale, un element major de atractivitate la nivel european în reprezintă procesul de învățare, metodele didactice aplicate în relația cu elevii și implicarea acestora în procesul de cercetare. În prezent, curriculumul universitar este realizat după cerințele pieței și nevoilor studenților din urmă cu cel puțin 10-20 de ani. La nivelul majorității programelor de studii din Capitală, competențele cheie europene stabilite de Uniunea Europeană prin Noua agendă pentru competențe în Europa nu sunt dezvoltate. De multe ori lipsește interdisciplinaritatea din procesul de predare, iar dezbaterile academice sunt limitate doar la orele de seminar din programă. Astfel, la finalizarea studiilor tinerii nu dețin un bagaj de competențe și abilitați practice pe care angajatorii le caută.	Trebuie găsite mijloace de a duce educația universitară dincolo de procesul clasic de predare – învățare, și orientarea către conectarea studenților cu mediul de cercetare. O propunere în acest sens este crearea unui HUB de cercetare care poate servi ca bună practică și care poate fi apoi transferat ca metodă de lucru către mai multe universități (exemplu: Living Labs[883]). Îmbunătățirea structurii curriculumului în direcția creșterii relevanței sale pentru piața muncii și al compatibilizării sale cu nevoile și așteptările studenților reprezintă o condiție necesară pentru ca învățământul superior să joace un rol semnificativ în dezvoltarea societății. Crearea unei platforme de eLearning unice la nivel municipal care să stimuleze competitivitatea în mediul universitar și să faciliteze interdisciplinaritatea între universități și domenii de studii, digitizarea cursurilor universitare și deschiderea acestora către un volum mai mare de studenți. Proiectarea unor cursuri care să folosească tehnologia ca infrastructură pentru predarea inovativă și să stimuleze accesul

[882] www.studyinromania.gov.ro

[883] https://enoll.org/

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	la surse diverse pentru informare, susținând astfel inventivitatea în cercetare. Identificarea și propunerea de metode pentru adaptarea continuă a educației universitare la noile cerințe impuse de "future of work"[884] și la noile generații de tineri care nu au experimentat lumea fără tehnologie (exemplu: stabilirea profilului studentului din anul 2050) Corelarea educației universitare cu strategiile de specializare inteligentă de la nivel național și local și susținerea dezvoltării de programe de studii competitive.
Cu toate că unul dintre principalele atuuri ale capitalei este costul de viață redus comparativ cu alte orașe sau capitale europene, Bucureștiul nu oferă destule oportunități financiare cum ar fi creditele de studii sau o programă diversă de cursuri oferite în limbi străine. Prin urmare, comparativ cu principalii competitori ai Bucureștiului pe piața europeană a orașelor universitare (ex. Sofia, Varșovia, Budapesta), capitala are mai puțini studenți străini.	Realizarea de eforturi continue și susținute pentru creșterea mobilității internaționale în domeniul universitar prin: • debirocratizarea înscrierilor la instituțiile universitare • facilitarea procesului de obținere a vizelor pentru studenții străini • creșterea numărului de programe de studiu în limbile engleză și franceză • introducerea de programe de studiu în limba chineză (datorită fluxului mare de studenți chinezi), rusă și germană (datorită cerinței pieței pentru aceste două limbi dar și datorită creșterii popularității acestora în ultimii ani) • operaționalizarea creditelor de studii • realizarea de parteneriate pentru oferirea de burse studenților străini
Profilul studentului se schimbă mereu odată cu noile generații, astfel încât și acțiunile dedicate acestora ar trebui să evolueze. Municipiul București nu oferă destule facilități astfel încât să fie perceput ca un oraș "cool".	Comasarea și digitizarea facilităților pentru studenți, astfel încât să existe servicii unice dedicate la nivel de Capitală (de exemplu: introducerea unui singur card de acces la toate bibliotecile din Capitală, existența unui "student card" unic cu reduceri la activități de petrecere a timpului liber, etc.) Alte facilități care ar putea contribui la dezvoltarea comunității de studenți din Municipiul București sunt școlile de vară, după modelul celor din orașe românești sau din alte țări. Crearea de parteneriate pentru accesul gratuit al studenților la dezbaterile și conferințele de interes din municipiu.
Lipsa unei strategii clare și a unor programe în domeniul implicării civice, care să ofere tuturor studenților interesați să se implice în activități de voluntariat.	Crearea unui cadru prin care studenții din București să fie implicați în mod activ în rezolvarea problemelor sociale sau de altă natură din oraș.

8

[84] https://www.oecd.org/employment/future-of-work/

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	Crearea mai multor oportunități de voluntariat pentru studenți (de exemplu, voluntari la IGSU, SMURD ONG-uri sociale etc.) care pot, până la un punct, suplini o nevoie de personal în diferite domenii și prin care studenții pot lua contact direct cu problemele orașului.
În privința perspectivelor de angajare ale tinerilor studenți și absolvenți, nu există suficiente parteneriate cu operatorii economici sau cu instituțiile publice și nici o bază de date integratoare care să centralizeze locuri de muncă de la companiile care acceptă studenți fără experiență. Totodată, lipsesc din spațiul public informații și studii cu privire la oportunitățile și schimbările de pe piața muncii la nivel local.	Realizarea unor studii de piață pentru identificarea nevoilor studenților dar și ale cerințelor de pe piața muncii. Întărirea conexiunii între universități și mediul de afaceri pentru crearea de parteneriate durabile și lansarea unei platforme online integratoare cu locuri de muncă dedicate studenților. Cooperarea cu mediul privat în vederea extinderii curriculei universitare, crearea de oportunități de practică și tranziție a studenților către piața muncii (un exemplu în acest sens este crearea unui brand de tipul "Partener al educației" care să fie acordat actorilor privați care se implică în dezvoltarea studenților din municipiu). Crearea unui cadru comun de monitorizare a satisfacției studenților (printr-o platformă unică online) cu privire la programele universitare și la facilitățile pentru aceștia precum și monitorizarea parcursului acestora în carieră pentru a determina utilitatea programelor de studii și a parteneriatelor cu mediul de afaceri. Crearea unui cadru comun de consiliere și orientare în carieră care să includă și mediul preuniversitar, astfel încât această activitate să presupună acțiuni complexe și integrate și să se desfășoare în mod continuu și susținut în unitățile de învățământ.
Infrastructura fizică a universităților din Capitală prezintă o serie de probleme cum ar fi existența clădirilor cu risc seismic sau a clădirilor care necesită reabilitare și dotare, insuficiența clădirilor care să permită desfășurarea cursurilor în condiții moderne, lipsa tehnologiilor avansate de care studenții ar trebui să beneficieze, lipsa materialelor de lucru sau probleme cu încălzirea unor spații. Participanții la grupul de lucru dedicat educației universitare subliniază importanța dezvoltării infrastructurii la nivelul instituțiilor de învățământ superior (echipare, cămine, zone de relaxare și cantine, facilități digitale etc.) Totodată aceștia menționează faptul că majoritatea instituțiilor de învățământ superior sunt dispersate în teritoriu și că nu există o zonă de tip "oraș al studenților" care să fie percepută ca atare în spațiul public. La această problemă se adaugă și insuficiența locurilor în cămine, cu situații în care se oferă 1m2 de spațiu de	Reabilitarea și modernizarea campusurilor mari existente cum ar fi cele din Politehnica sau Tei sau crearea unui campus nou pe principiul unui Smart City, în parteneriat cu universitățile care doresc să își internaționalizeze oferta de studii, asemenea tendințelor din alte mari orașe universitare. Crearea de parteneriate cu marii angajatori pentru dotarea universităților cu aparatură modernă care să permită desfășurarea de activități inovatoare. Implicarea studenților și a mediului universitar în propunerea sau crearea de spații publice și dotări specifice vieții culturale a acestora în zonele de campus.

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
cazare pentru tinerii care vin să studieze din alte județe.	
INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE DE SĂNĂTATE	
Infrastructură sanitară învechită cu circuite intraspitalicești fragmentate. Parte din clădiri nu au realizată expertiza seismică. Adresabilitate înaltă a pacienților din județele învecinate, care conduce la supra-aglomerarea capacității spitalelor existente, mai ales la nivelul serviciilor de urgență. Proprietate partajată a spitalelor din București între ASSMB, Ministerul Sănătății, Academia Română și alte ministere (sector public) și diverși furnizori private. Efect de aglomerare a spitalelor publice în sectoarele 1 și 2, în lipsa unei distribuții teritoriale echilibrate a unităților spitalicești între zonele Capitalei. O mare parte din spitalele administrate de ASSMB au nevoie de dotare îmbunătățită. Capacitate insuficientă a ambulatoriilor (și lipsa unei culturi a cetățenilor cu privire la pașii de urmat în cazul unei probleme medicale, respectiv existanța unui număr însemnat de persoane fără asigurare medicală), care conduce la un număr mare de prezentări ale pacienților la camerele de gardă.	Corelarea liniilor de dezvoltare a infrastructurii de sănătate la nivelul ASSMB, cu cele planificate la nivel regional (dar și la nivelul județelor limitrofe) și cu finanțare adecvată (din toate sursele de finanțări), cu respectarea principiului unui management financiar eficient și eficace. Aceste linii strategice trebuie să fie corelate și cu planificarea dezvoltării în domeniul mobilității urbane. Expertizarea seismică a tuturor clădirilor cu destinație sanitară din proprietatea PMB și consolidarea lor cu prioritate, în baza unei analize cost-eficiență. Realizarea de investiții în unitățile spitalicești în conformitate cu prevederile Strategiei pentru sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020.
Deficitul de personal cu studii medii din unitățile sanitare, mai ales pe fondul migrației externe, dar și a celui care lucrează în sistemul de urgență (de ex. medici pe ambulanțe), din cauza condițiilor grele de muncă Numărul redus de mediatori sanitari și asistenți medicali comunitari care să deservească comunitățile marginalizate, care în general cuprind persoane vulnerabile la probleme de sănătate (publică) și neasigurate. Lipsa dezvoltării în direcția consolidării îngrijirii la nivel comunitar (componenta de sănătate) Fragmentarea responsabilităților instituționale pentru anumite servicii socio-medicale	Identificarea cazurilor de deficit de personal sanitar mediu sau de specialități deficitare pentru medici. Dezvoltarea consolidării îngrijirii la nivel comunitar (asistenți medicali comunitari și mediatori sanitari) în corelație cu nevoile idenficate riguros în zonele urbane marginalizate din București. Abordarea integrată și armonizarea rolurilor instituționale pentru serviciile furnizate persoanelor din grupuri vulnerabile care necesită furnizarea unor servicii socio-medicale (de exemplu coordonarea serviciilor medico-sociale furnizate de unitățile din subordinea PMB si ale PS).
Rate de prevalență peste media națională pentru unele boli cronice - bolile cerebro-vasculare, boli ischemice ale inimii, diabet.	Dotări îmbunătățite ale infrastructurii de sănătate, care să fie însă corelate la nivel național și cu reducerea inegalităților teritoriale

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
Cea mai diversă patologie dintre toate regiunile de dezvoltare ale țării. Incidențe crescute pentru anumite boli transmisibile, mai ales în rândul grupurilor vulnerabile. Incidență crescută a cazurilor de infecții asociate asistenței medicale. Creșterea speranței de viață conduce, paradoxal, la creșterea ponderii persoanelor vârstnice (peste 65 de ani), cu diferite afecțiuni cronice și care apelează frecvent la servicii medicale. Creșterea obezității în rândul copiilor și perpetuarea unor comportamente de risc în rândul adulților (consum de tutun, alcool, droguri, alimentație nesănătoasă etc.)	în dezvoltarea serviciilor de sănătate, care să reducă presiunea asupra rețelei sanitare din București. Continuarea și multiplicarea unor programe eficiente de screening/ depistarea precoce a unor afecțiuni, respectiv de promovare a unui stil de viață sănătos (de ex. nutriția în școli). Dezvoltarea campaniilor de prevenire a incidenței privind bolile transmisibile, mai ales în interiorul comunităților marginalizate (de ex. prin rețeaua medico-socială), și a comunităților (de ex. prin cabinetele de medicină școlară). Monitorizarea riguroasă a cazurilor de infecții asociate asistenței medicale și fundamentarea măsurilor de îmbunătățire. Monitorizarea periodică a satisfacției pacienților (cel puțin pentru spitalele administrate în rețeaua ASSMB). Sprijinirea spitalelor pentru implementarea managementului calității în sănătate (cel puțin pentru spitalele administrate în rețeaua ASSMB). Elaborarea unei analize a răspunsului la această criză și identificarea unor modalități de dezvoltare a rezilienței pentru următoarea apariție de focar.
INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE SOCIALE	
Pondere ridicată a copiilor care trăiesc în familii monoparentale. Scăderea, în paralel cu scăderea ratei sărăciei și excluziunii sociale, a numărului de persoane și familii care primesc beneficii sociale ca urmare a modificării criteriilor/ plafoanelor de alocare	Modificări legislative pentru ajustarea criteriilor de acces la diferite servicii/ beneficii sociale sau a cuantumului lor la costurile reale ale vieții din București.
Tendința de scădere a numărului de copii separați de familie care se află în sistemul de protecție specială. Distribuție inegală între sectoare a serviciilor sociale cu rol de prevenire a separării copilului de familie. Dezvoltarea deficitară a serviciilor de centre de zi pentru copii (copii în familie, copii separați sau la risc de separare de părinți) care au impact semnificativ de prevenire atât a separării copilului de familie, cât și a abandonului școlar. Acoperirea de către sistemul de protecție specială a deficiențelor de funcționare a sistemului medical (în special în zona de recuperare/ reabilitare sau de îngrijiri paliative), prin sprijinirea familiilor cu copii cu probleme grave de sănătate, tocmai prin separarea	Dezvoltarea de servicii de zi/ centre de zi și asigurarea accesului gratuit pentru copiii în situații dificile cu risc de separare de familie. Extinderea, acolo unde este posibil, a centrelor de zi, cu scopul de a cuprinde în program, de exemplu, și elevii de gimnaziu. Dezvoltare de servicii de recuperare/ reabilitare sau de îngrijiri paliative în regim de zi. Îmbunătățirea coordonării inter-instituționale dintre domeniile social și cel medical. Dezvoltare de servicii de terapie psihologică, logopedie, terapie psihopedagogică, stimulare senzorială, kinetoterapie, sport adaptat sau de consiliere a părinților.

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
respectivilor copii de familie, pentru a le putea asigura serviciile medicale de care aceștia au nevoie. Pondere ridicată a copiilor cu handicap grav care trăiesc în familie și au acces deficitar la servicii de recuperare/reabilitare. Răspuns parțial la nevoia de servicii de recuperare pentru copiii cu dizabilități.	Dezvoltarea de servicii la domiciliu, prin intermediul unei echipei mobile, pentru copiii cu dizabilități nedeplasabili. Dezvoltarea de servicii de intervenție psihologică și consiliere emoțională individuală și de grup (stimulare cognitivă, ludoterapie, art terapie), activități de educație nonformală corelate cu programa preșcolară, activități de recreere și socializare, precum și de comunicare, interacțiune socială și abilități de grup, deprinderi de autonomie/autoservire personală, motricitate grosieră și fină etc. pentru copiii cu afecțiuni psihice. Dezvoltarea generală a serviciilor dedicate copiilor cu dizabilități și familiilor acestora, în special în zona centrelor de tip respiro, a centrelor de zi, de criză și de recuperare, dar și a programelor de accesibilizare a unităților de învățământ de masă care integrează copii cu dizabilități, nu doar cu rampe de acces, ci și cu lifturi.
Pondere prea mare de copii care sunt plasați în servicii rezidențiale și o pondere prea mică a copiilor care sunt plasați în servicii alternative de tip familial (AMP, plasament la familie). Existența unor grupări (complexe) de servicii care formează comunități segregate de beneficiari, cu precădere în ceea ce privește copiii și tinerii cu dizabilități psihice și mentale. Existența și funcționarea în continuare a centrelor de plasament de tip vechi (instituții vizate de procesul de dezinstituționalizare). Grupurile de copii cu risc de instituționalizare mai mare decât media sunt: (i) copiii cu dizabilități și cu întârzieri de dezvoltare; (ii) copiii cu vârste între 6 și 17 ani cu cerințe educaționale speciale; (iii) copiii cu vârste între 7 și 17 ani cu tulburări comportamentale și (iv) bebelușii de 0-12 luni născuți prematur și/sau subponderali.	Dezvoltarea serviciilor de tip familial sau încheierea de parteneriate cu alte județe unde aceste servicii de tip familial sunt dezvoltate. Continuarea procesului de dezinstituționalizare.
Ponderea ridicată a adulților cu dizabilități din București care trăiesc în familii. Tendința generală de a instituționaliza persoanele adulte cu un grad grav de handicap. Concentrarea serviciilor pentru persoane adulte cu dizabilități din București în servicii rezidențiale (instituții) și centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică (CRRN) și mai puțjn în centre de zi. Distribuția inegală între sectoare a serviciilor pentru adulții cu dizabilități (indiferent de tipul serviciului). Lipsa rețelei de Asistenți Personali Profesioniști.	Dezvoltare de servicii de zi de recuperare și de respiro, inclusiv în privința capacității și a dotării Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale pentru persoanele cu handicap pentru nevoile specifice ale diferitelor tipuri și grade de handicap. Dezvoltarea programelor de accesibilizare cu rampe a intrărilor la scările de blocuri și a programelor de sprijin a persoanelor cu dizabilități pentru accesibilizarea casei, mașinii, precum și cu echipamente și tehnologii asistive Adoptarea unei metodologii și a unei curricule de pregătire pentru APP.

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
În București, deși se înregistrează rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități maximă pe țară, aceasta este încă insuficientă raportată la nevoie.	Dezvoltarea unei strategii de dezvoltare a unei rețele de APP Facilități pentru intrarea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii. Încurajarea de afaceri sociale sustenabile.
Ponderea ridicată a populației vârstnice, în special în sectoarele 1 și 2. Centrele rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice (CIA) sau căminele de bătrâni nu acoperă nevoia reală din populație. Servicii de zi oferite prin cluburi ale seniorilor/ cluburi ale pensionarilor sunt apreciate de persoanele vârstnice, în special pentru oportunitățile de socializare și petrecere a timpului liber.	Dezvoltarea de centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice (CIA). Reglementarea și monitorizarea firmelor care oferă servicii cu cazare pentru vârstnici. Extinderea rețelei de centre de zi, centre de seniori sau de pensionari și a serviciilor de asistență la domiciliu. Pilotarea și evaluarea modelelor de intervenție integrată privind serviciile de îngrijire la domiciliu, ca posibile modele de intervenție la nivel național.
Distribuția responsabilităților în București între primăria generală și primăriile sectoarelor este neclară pe mai multe dimensiuni în privința stocului și managementului sectorului de locuire socială Lipsa resurselor financiare la nivel local pentru completarea stocului de locuințe sociale, inclusiv eșecul de a achiziționa locuințe de pe piața imobiliară Lipsa terenurilor pentru noi construcții de locuințe sociale de către primăriile de sector, care trebuie obținut tot de la PMB La nivelul primăriilor, atât de sector cât și generală, locuințele sociale sunt gestionate de departamente/ compartimente de Spațiu Locativ care nu comunică și nu își coordonează activitățile cu DGASPC-urile/DGASMB, nici măcar în cazurile de evacuare din locuințele sociale Distribuția locuințelor sociale între sectoarele din București este extrem de inegală Numărul de locuințe alocate anual de la PMB către primăriile de sector este infim Stocul de locuințe sociale disponibile spre închiriere este total insuficient pentru a acoperi necesarul Stocul de locuințe sociale prezintă tendințe de contracție și foarte puține inițiative de creștere	Alocarea de către PMB și primăriile de sector, în colaborare, a resurselor necesare pentru construirea, reabilitarea sau achiziționarea de imobile pentru a servi drept locuințe sociale Dezvoltarea stocului de locuințe sociale prin alte mijloace decât construirea unor ansambluri de blocuri în zone periferice slab dotate cu utilități și cu acces dificil (în absența unei mașini personale și a unor venituri decente) la serviciile universal. Îmbunătățirea colaborării între DGASPC-urile de sector și departamentele/compartimentele de Spațiu Locativ din cadrul primăriilor cu privire la alocarea și monitorizarea locuințelor sociale. Oprirea evacuărilor din locuințe sociale. Elaborarea unei proceduri clare cu privire la obligația de a comunica și colabora între DGASPC-urile de sector și departamentele/ compartimentele de Spațiu Locativ din cadrul primăriilor în cazurile de evacuări. Optimizarea coordonării cu planurile urbanistice în dezvoltare, în baza unui studiu de impact social

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
Lipsa definirii în legislație a locuinței sociale ca un tip de serviciu social, într-o abordare integrată cu alte tipuri de servicii sociale	Actualizarea Legii locuinței nr. 114/1996, elaborarea unor proceduri și stabilirea unui mecanism de monitorizare la nivel de primărie care să clarifice toate situațiile legate de retragerea/ eliberarea/ ieșirile din locuințe sociale, definirea colaborării între spațiul locativ și serviciile de asistență socială în cadrul acestui proces Definirea locuinței sociale ca o formă de suport pe o perioadă determinată, în care persoana/ familia nu are locuință și nici venituri suficiente pentru a-și asigura o locuință Asocierea locuinței sociale cu alte servicii sau prestații sociale care să ajute persoana/ familia să depășească situația de criză în care se află Clarificarea situației imobilelor al căror statut juridic este neclar și care pot fi dobândite prin revendicare
Absența unui sistem de monitorizare a sectorului de locuire socială și evoluțiilor acestuia la nivelul municipiului București Lipsa de informații esențiale asupra fondului de locuințe sociale (caracteristici, număr de beneficiari, număr de locuințe, datorii, calitatea locuirii) Lipsa de transparență în ceea ce privește unitățile de locuit publice existente pe teritoriul municipiului, responsabilitatea administrării lor, precum și modul în care sunt alocate Relația dintre autoritățile publice și reprezentanții societății civile, precum și rezidenții locuințelor sociale este una caracterizată de neîncredere	Realizarea recensământul locuințelor publice din București aflate în administrarea PMB PMB și primăriile de sector ar trebui să execute un audit al calității locuințelor sociale existente, în baza căruia să elaboreze un plan multianual realist de consolidare, renovare, reabilitare. DGASPC-urile și, mai ales, ONG-urile ar trebui să fie parteneri în acest proces, de la efectuarea auditului și până la punerea în practică a planului, astfel încât eventualele renovări să nu fie folosite ca oportunități de a elibera imobilele prin evacuarea chiriașilor fără a le oferi o alternativă. Transparentizarea informațiilor esențiale despre caracteristicile fondului de locuințe Sistem online centralizat pentru informații referitoare la stocuri/ alocări Politică unitară la nivelul municipiului pentru reducerea disparităților între sectoare
Slaba coordonare inter-instituțională între DGASMB și DGASPC-urile la nivel de sector Slaba coordonare inter-instituțională între instituțiile din domeniul social și medical Noul context generat de criza COVID-19	Dezvoltarea unui sistem de colectare, prelucrare și raportare a datelor statistice relevante domeniului la nivelul întregului municipiu, cu demarcarea informațiilor relevante la nivel de sector Integrarea furnizării serviciilor sociale și medicale pentru diferite grupuri vulnerabile Planificarea dezvoltării serviciilor sociale într-o abordare integrată în special cu sectorul de sănătate și educațional la nivelul întregului municipiu. Reconfigurarea pieței serviciilor sociale din București. În acord cu Strategia națională privind privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020, recomandăm reducerea rolului de furnizor direct de servicii pentru DGASPC-urile de sector,

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	respectiv DGASMB. În București, societatea civilă activă în domeniul serviciilor sociale este bine dezvoltată. Prin urmare, în condițiile existenței unor proceduri adecvate de contractare, furnizorii privați și ONG-urile ar putea prelua în mare parte acordarea şi dezvoltarea serviciilor sociale, astfel încât DGASPC-urile să dețină rol principal în planificarea strategică, monitorizarea și evaluarea acestora. Dacă mediul instituțional ar fi astfel remodelat, rolul DGASMB în relație cu DGASPC-urile de sector trebuie de asemenea regândit. Astfel, DGASMB ar trebui să se concentreze pe serviciile sociale sau socio-medicale adresate unor grupuri specifice de mici dimensiuni (care sunt și răspândite în mai multe sectoare), pe serviciile ultraspecializate și pe serviciile foarte scumpe (care necesită dotări speciale). În acest fel, astfel de servicii ar putea fi dezvoltate de DGASMB împreună cu DSPMB, ASSMB, ISMB și cu sprijinul PMB și nu dispersat și necoordonat de fiecare sector în parte. În acest scop, PMB trebuie să preia rolul de coordonare, iar în cadrul PMB ar trebui creat un departament dedicat pentru finanțarea serviciilor sociale și medico-sociale. Un departament dedicat ar veni și în sprijinul prestatorilor care au dificultăți în dezvoltarea de noi servicii create de probleme precum lipsa unui teren adecvat. De asemenea, un astfel de departament ar putea asigura subcontractarea serviciilor sociale. Analiza răspunsului la criza COVID-19 din perspectiva reconfigurării serviciilor sociale într-un nou context.
INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICIILE CULTURALE	
Dezechilibrele accentuate în asigurarea unui acces echitabil al tuturor locuitorilor Municipiului București la oferta culturală	Valorificarea spațiilor abandonate sau a spațiilor în stare avansată de degradare din oraș pentru transformarea lor în echipamente socio-culturale care să deservească atât zona centrală, dar mai ales cartierele de locuințe. Actualizarea și promovarea permanentă a catalogului privind spațiile abandonate cu potențial de valorificare din Municipiul București. Dezvoltarea unor noi facilități socio-culturale în cadrul cartierelor de locuințe cu rol de centre comunitare în cadrul cărora să fie dezvoltare activități alese în urma consultării comunității locale. Stabilirea unor zone majore de interes cultural și sprijinirea dezvoltării identității acestora – spre exemplu, Cartierul Creativ, camera de ambianță, zone dedicate unor hub-uri și spații de creație, precum și noi dotări, cum ar fi zone de agrement sau un nou cartier cultural al muzeelor în relație cu râul Dâmbovița și cu salba de lacuri a râului Colentina. Amenajarea unor trasee culturale sau a unor străzi / rute / piețe în care să fie încurajate mijloacele de deplasare nemotorizate care să faciliteze legătura între zone de interes atât în din cadrul zonei centrale, cât și între zona centrală și zonele periferice.

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	Organizarea de evenimente și acțiuni culturale la nivelul cartierelor bucureștene care să contribuie la consolidarea spiritului comunitar și facilitarea accesului la o ofertă culturală diversificată. Acest lucru se poate implementa în special de către sectorul independent sau de către centrele culturale de sector, dar pot fi acțiuni descentralizate și de către principalele instituții publice sau de mediul privat. Desfășurarea permanentă a unor inițiative precum barometrul consumului cultural pentru a identifica tendințele, motivațiile și așteptările locuitorilor Municipiul București cu privire la accesul la activitățile culturale din oraș. Actualizarea politicilor tarifare ale instituțiilor publice de cultură care să permită oferirea anumitor facilități pentru vizitatori. Actualizarea orarelor de funcționare ale muzeelor pentru permiterea unui program prelungit de vizitare. Amenajarea a 6 cuburi teatrale în cele 6 Sectoare ale Capitalei care să adăpostească teatre de stagiatură / de proiecte pentru debutanți, precum și rezidențe artistice. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Organizarea de spectacole itinerante și de activități educaționale (de exemplu workshopuri) în sălile de spectacole / de sport din școli pentru descentralizarea ofertei culturale la nivelul zonelor de locuit. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Organizarea de noi evenimente în spațiul public – spre exemplu, performance în stațiile de metrou. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București)
Provocări majore în ceea ce privește starea sau gradul de dotare a echipamentelor culturale	Implementarea unui program de modernizare a instituțiilor publice de cultură astfel încât să permită accesul persoanelor cu dificultăți de deplasare în incinta acestora. Realizarea unui ghid de amenajare și privind serviciile oferite în cadrul biblioteci astfel încât acestea să poată purta vocația unor centre comunitare. Realizarea unui ghid de amenajare și privind serviciile oferite în cadrul muzeelor astfel încât acestea să fie mai atractive și să se alinieze la standardele internaționale de expunere a materialelor și a informațiilor. Implementarea unui program de modernizare a instituțiilor publice de cultură astfel încât să ofere servicii necesare și de calitate (spre exemplu, spații de parcare, spații de socializare etc.).
Insuficiența sau neadecvarea sprijinului disponibil pentru actorii culturali	Dezvoltarea de noi instrumente financiare pentru sprijinirea acțiunilor de mare amploare / multi-anuale pentru sectorul

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	independent pe baza unui buget multi-anual de finanțare al autorităților publice. Continuarea inițiativelor de finanțare nerambursabilă a sectorului independent în domeniul cultural. Implementarea mecanismului de bugetare participativă. Realizarea și promovarea periodică a unui catalog privind sursele disponibile de finanțare pentru actorii culturali. Oferirea de asistență pentru mediul privat și / sau independent pentru pregătirea proiectelor în scopul obținerii de finanțări. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Acordarea de facilități fiscale pentru dezvoltarea sectorului antreprenorial în domeniul culturii, în special în zonele de interes la nivelul orașului. Dezvoltarea unei rețele de spații de lucru pentru actorii din sectoarele culturale și creative, ce pot primi și funcțiuni de centre comunitare, spații de expoziție sau dotări pentru cercetare și inovare în domeniu. Implementarea unor programe de accelerare și incubare pentru antreprenorii din sectoarele culturale și creative. Implementarea unor programe de burse și rezidențe artistice. Implicarea directă a artiștilor și managerilor culturali în cadrul unui organism responsabil pentru dezvoltarea infrastructurii culturale care să dirijeze finanțările inclusiv în funcție de preferințele consumatorilor culturali. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Actualizarea mecanismelor de finanțare pentru evaluarea proiectelor pe baza unor criterii precum fezabilitate, capacitate de implementare, sustenabilitate, istoric etc. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Acordarea de finanțări pentru mediul privat și / sau independent sub forma voucherelor pentru utilități. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Acordarea de finanțări pentru mediul privat și / sau independent pentru etapa de producție (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Implementarea unei politici de achiziție de artă și de distribuire a acesteia in galerii. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Implementarea mecanismului de returnare de TVA. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București)

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
Insuficienta colaborare între actorii culturali din Municipiul București pentru diversificarea și sporirea valorii adăugate a ofertei culturale	Sprijinirea și dezvoltarea de hub-uri și programe de accelerare în domeniul sectoarelor culturale și creative care să încurajeze dezvoltarea sectorului privat în aceste domenii. Facilitarea colaborării între actorii culturali atât prin organizarea de consilii consultative și evenimente de matchmaking, cât și prin facilitarea stabilirii unor parteneriate pe perioadă determinată în cadrul cărora sectorul privat și cel independent să se poată implica în derularea unor proiecte în colaborare cu instituțiile publice de cultură. Organizarea unor grupuri de lucru periodice cu actori reprezentativi din sectoarele culturale și creative. Facilitarea comunicării între instituțiile culturale astfel încât o serie de spații tradiționale (spre exemplu, muzee, biblioteci etc.) să poată fi activitate prin acțiuni socio-culturale conexe. Corelarea activității unor instituții precum Creart, Arcub și Expo Arte și chiar reuniunea lor sub aceeași instituție umbrelă. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București)
Insuficienta promovare a activităților culturale disponibile la nivelul Capitalei	Dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda culturală a Capitalei pe parcursul unui an. Dezvoltarea unui sistem de signalistică la nivelul orașului prin intermediul căruia să fie promovate activitățile culturale din oraș într-o manieră atractivă și unitară. Dezvoltarea unor strategii de marketing pentru domeniile culturale care să identifice publicul țintă pentru oferta culturală din Capitală și modalitățile adecvate de adresare a acestuia. Definirea unei viziuni de dezvoltare a sectorului cultural și creativ la nivelul Municipiului București pornind de la rolul pe care acesta îl poate avea în dezvoltarea orașului (pentru branding, dezvoltare urbană, dezvoltare socială etc.)
Insuficiența personalului calificat în domeniul cultural, în special în instituțiile publice	Sprijinirea și facilitarea încheierii de parteneriate cu mediul privat pentru dezvoltarea ofertei educaționale, atât în ceea ce privește formarea managerilor culturali, cât și promovarea inovării și interdisciplinarității. Încurajarea formării profesionale și dezvoltării de proiecte interdisciplinare care să contribuie la digitalizarea ofertei culturale și introducerea new media în modalitățile de prezentare ale acesteia. Realizarea și promovarea unor colecții de bune practici care să ofere exemple de management și de dezvoltare a ofertei culturale.

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
Lipsa de reprezentativitate a Municipiului București pe scena culturală europeană	Organizarea de schimburi de experiență între specialiștii în domeniul cultural din Capitală și personal implicat în exemple de succes din Europa (atât prin mobilitatea personalului din București, cât și prin dezvoltarea de rezidențe artistice) pentru dezvoltarea și implementarea de noi practici în managementul cultural și în diversificarea ofertei culturale. Elaborarea și implementarea unei strategii de dezvoltare și marketing turistic care să promoveze turismul cultural în cadrul unei identități integrate a Municipiului București. Sprijinirea instituțiilor culturale în organizarea unor evenimente majore / internaționale de mare anvergură.
INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE, EVENIMENTELE ȘI SERVICII SPORTIVE ȘI RECREATIVE	
Necesitatea dezvoltării infrastructurii și serviciilor sportive din Municipiul București, atât pentru a asigura cadrul necesar pentru practicarea sportului de performanță, cât și pentru a încuraja locuitorii să practice sportul de întreținere	Realizarea și actualizarea permanentă a unei evidențe a infrastructurii sportive din Municipiul București (atât în funcțiune, cât și în stare avansată de degradare) care să cuprindă informații despre tipologia echipamentelor, starea, capacitatea și gradul de dotare a acestora. Implementarea unui program de modernizare continuă a infrastructurii sportive care necesită lucrări de reabilitare/extindere/dotare – spre exemplu prin dezvoltarea de noi dotări în jurul celor 6 Cluburi Sportive Școlare (cum ar fi săli polivalente de scară mai redusă pentru mai multe discipline sportive), noi dotări pentru practicarea tenisului de masă de performanță, prin achiziționare de noi echipamente sportive, prin îmbunătățirea dotărilor conexe din sălile de sport (cum ar fi, dușurile, vestiarele etc.) etc. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Realizarea unor dotări sportive majore care să asigure spațiile necesare practicării sporturilor de performanță, dar și organizării de evenimente și competiții de interes la nivel municipal, național și internațional (spre exemplu, sală polivalentă, stadion cu pistă de atletism etc.). Aceste dotări trebuie să fie localizate atât în zona centrală, cât și în zonele de locuit. Identificarea unui teren pentru realizarea unei baze sportive dedicate fotbalului. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Dezvoltarea de instrumente financiare care să sprijinire realizarea de programe sportive dedicate locuitorilor Municipiului București, spre exemplu prin acordarea de finanțări nerambursabile. Încurajarea formării profesionale în rândul antrenorilor, dar și a personalului din domenii conexe și nu numai (precum sănătate, managementul sportului, știință și cercetare în sport, nutriție, psihologie, juridic, medicină, învățământ sportiv școlar etc.), care

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	să practice cele mai actuale tehnici de antrenament al sportivilor și de management și dezvoltare a activităților sportive. Deschiderea sălilor și terenurilor de sport din cadrul unităților de învățământ pentru a fi închiriate în afara orelor de curs. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Implementarea unui program de actualizare a zonificării parcurilor pentru a diferenția zonele de agrement de zonele dedicate sportului / mișcării – în organizarea spațiilor publice trebuie să fie implicați și actori relevanți precum organizatori de evenimente, federații sportive etc. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Introducerea unor surse suplimentare de iluminare a parcurilor pentru siguranța sporită a utilizatorilor. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Suplimentarea clinicilor medicale sportive și modernizarea și dotarea clinicii existente. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Organizarea de activități sportive și recreative în aer liber – spre exemplu, prin blocarea accesului auto pe anumite străzi din cartierele de locuit săptămânal / lunar. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Diversificarea infrastructurii sportive în acord cu interesele pe grupe de vârstă – spre exemplu locuri de joacă pentru grupa 0-3 ani, pereți de escaladă și camere virtuale care permit activități motrice etc. pentru grupele mai mari de vârstă. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Amenajarea de structuri metalice în jurul terenurilor de sport din instituțiile de învățământ care să permită închiderea acestora în funcție de starea vremii. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Implementarea de facilități fiscale care să sprijine activitățile sportive – spre exemplu, asigurarea transportului public gratuit pentru participanții la evenimente sportive majore. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Dezvoltarea unui institut de cercetare în domeniul sportiv. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Organizarea de evenimente sportive majore – spre exemplu, campionatul mondial de semi-maraton sau turnee internaționale de fotbal pentru copii (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București)

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
Necesitatea unei mai bune promovări a ofertei de activități sportive disponibile la nivelul Capitalei	Dezvoltarea unor strategii de marketing pentru diverse ramuri sportive / tipologii de activități sportive, care să identifice publicul țintă pentru oferta sportivă din Capitală și modalitățile adecvate de adresare a acestuia. Dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda sportivă a Capitalei pe parcursul unui an. Încurajarea și sprijinirea angajatorilor să dezvolte acțiuni sau să ofere sprijin angajaților pentru practicarea sporului de întreținere. Promovarea educației în domeniul sportului care să treacă de la zona non-formală, la cea informală – spre exemplu, de la marcaje și elemente de afișaj la campanii (inclusiv TV sau în social media), cursuri etc. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Includerea foștilor sportivi de performanță în campaniile de promovare a sportului. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Includerea sportului în campaniile de promovare a țării / orașului. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Utilizarea spațiilor publicitare din mijloacele de transport în comun pentru promovarea sportului. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Includerea în oferta din centrele de informare a unor materiale de promovare a evenimentelor sportive din oraș (calendar lunar, hartă etc.). (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Dezvoltarea de campanii pentru încurajarea sportivilor în susținerea unei cariere profesionale paralele. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Promovarea sportului către comunitate prin campanii de activare, precum simulatoare sportive sau evenimente în centrele comerciale sau în spațiul public (spre exemplu, competiții sportive în centrele comerciale, canotaj pe râul Dâmbovița, podiumuri în spațiul public pentru exerciții de gimnastică etc.). (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Sprijinirea parteneriatelor cu mediul academic pentru promovarea sportului atât către elevi, cât și către părinți (spre exemplu în cadrul ședințelor cu părinții de la începutul de an școlar). (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București)

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
Insuficiența sau neadecvarea sprijinului disponibil pentru actorii din domeniul sportului	Realizarea manualului organizatorului de evenimente sportive. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Promovarea programelor de voluntariat între organizatorii de evenimente sportive și studenți. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Sprijinirea realizării de parteneriate cu ASSMB pentru asigurarea asistenței medicale la bazele sportive. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Organizarea unor grupuri de lucru permanente cu actori relevanți din domeniul sportiv. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București) Oferirea de asistență pentru cluburile sportive în pregătirea proiectelor pentru finanțări externe. (propunere înaintată în cadrul consultărilor actorilor relevanți din Municipiul București)
Dezechilibre accentuate în ceea ce privește asigurarea unui acces echitabil al tuturor locuitorilor Municipiului București la oferta de activități recreative	Valorificarea spațiilor abandonate sau a spațiilor în stare avansată de degradare din oraș pentru transformarea lor în echipamente comunitare care să servească drept centre de cartier în zonele rezidențiale. Dezvoltarea de dotări majore de agrement în relație cu elemente favorabile de cadru natural (lacurile, râul Dâmbovița). Adaptarea orarelor și frecvențelor de circulație ale mijloacelor de transport în comun pe timp de noapte, în special în zilele de week-end și sărbători legale. Implementarea unui program de accesibilizare a mijloacelor de transport în comun și a dotărilor de agrement pentru persoanele cu mobilitate redusă.
Necesitatea consolidării vocației de zone de agrement al unor areale cu potențial din Capitală	Realizarea unui plan de reînnoire urbană a centrului istoric al orașului pentru îmbunătățirea siguranței și a atractivității principalei zone de agrement din Capitală. Acordarea de facilități fiscale pentru dezvoltarea sectorului activităților recreative în zonele secundare de agrement la nivelul orașului. Realizarea unui regulament de funcționare diferențiat pentru centrul istoric și zonele secundare de agrement care să încurajeze dezvoltarea activităților de divertisment sau mixitatea funcțională între spațiile de loisir, de locuire și de lucru. Elaborarea și implementarea unei strategii de dezvoltare și marketing turistic care să promoveze oferta de agrement în cadrul unei identități integrate a Municipiului București, inclusiv în relație cu Județul Ilfov.

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
	Organizarea de concursuri de soluții pentru amenajarea principalelor spații publice din oraș.

SERVICIILE DE INTERVENȚIE ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ ȘI SIGURANȚA PUBLICĂ

Deși la nivelul Capitalei (și chiar a regiunii București-Ilfov) există un sistem stabil de analiză și acoperire a riscurilor, bazat pe legislația în vigoare, planuri actualizate annual și proceduri de intervenție, structuri organizatorice (comitete și centre operative pentru situații de urgență la nivel municipal și de sector, centru operațional), respectiv responsabilități clare pentru fiecare actor implicat și pentru fiecare categorie de risc în parte, evaluarea unor riscuri (inundații, cutremure, fenomene meteo extreme, pandemii etc.) și a resurselor pentru intervenții în cazul manifestării acestora (de ex. spații de cazare sau hrănire a sinistraților) pare incompletă, neteritorializată cu precizie și nerealizată sistematic la nivelul teritoriului municipiului. În plus, procesul de elaborare a Planurilor de Analiză și Acoperire a Riscurilor – de la nivel municipal și de sector – nu implică un proces participativ eficient, care să reunească și alți actori (de ex. ONG-urile, asociațiile de proprietari, grupurile de inițiativă civică etc.) decât cei care fac parte din comitetele oficial constituite.	Elaborarea de analize mai amănunțite a unor riscuri, a vulnerabilității Capitalei, a probablității de manifestare a acestora și a impactului potențial a riscurilor la nivel teritorial. Prioritară, din această perspectivă, este demararea unui proces amplu de expertizare a clădirilor cu risc seismic, fie ele locuințe, fie clădiri cu funcțiuni de interes public (de ex. unități de învățământ, spitale, instituții de cultură etc.). De asemenea, actualizarea analizei benzilor de inundabilitate pentru cele două cursuri de apă (Dâmbovița și Colentina), în Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor fiind prezentate unele studii care sunt vechi de 28-33 de ani. Introducerea în Plan a zonelor celor mai afectate de riscurile climatice, mai ales insule de căldură urbană în perioadele caniculare. Actualizarea listei spațiilor de cazare și hrană pentru potențialii sinistrați, astfel încât să se asigure o abordare unitară la nivelul tuturor sectoarelor, în present existând diferențe foarte mari între metodologia folosită pentru cartarea acestora. Realizarea unor studii amănunțite cu privire la resursele (umane, tehnice, materiale, financiare, informaționale etc.) de intervenție în situații de urgență de care dispun toate organizațiile care sunt membre ale Comitetelor Municipal și Locale pentru Situații de Urgență (de ex. SVSU, Poliție Locală, diverși operatori de utilități, administrații și companii municipale etc.) Maparea resurselor puse la dispoziție de către diferite ONG-uri care ar putea să fie implicate în rezolvarea unor situații de urgență. Elaborarea unei baze de date GIS cu toate zonele cele mai expuse / vulnerabile în cazul manifestării unor riscuri și cu resursele disponibile la nivelul comunității pentru gestionarea situațiilor de urgență, preferabil la nivel territorial cât mai detaliat (de ex. cartier). Transformarea elaborării Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor într-un proces de planificare participativă și supunerea documentului pentru dezbatere publică (cel puțin on-line, dar și prin organizarea unor întâlniri și cu alți stakeholderi locali – de ex. ONG-uri, grupuri de inițiativă civică la nivel de sector, asociații de proprietari, companii private etc.)
Deficiențele înregistrate la nivelul infrastructurii de înștiințare, avertizare, alarmare a populației în cazul	Continuarea procesului de extindere a numărului sirenelor, dar și de modernizare a acestora, prin înlocuirea celor electrice cu

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
unor situații de urgență, mai ales din prisma numărului, tipului, stării de funcționare și a distribuției geografice	unele electronice, capabile să emită sunete particularizate funcție de riscul manifestat și cu grad de audiabilitate ridicat, legate la mai multe centrale electronice de alarmare și la mai multe puncte de comandă mobile, cu cel puțin dublă comandă (fir / radio / GSM / Internet), prin elaborarea unui studiu de fezabilitate care să indice soluțiile și locațiile cele mai potrivite
Dotarea precară cu unele mijloace / tehnică de intervenție, precum și starea avansată de uzură a celor a principalilor actori implicați în gestionarea situațiilor de urgență (ISU B-ILF, SABIF). Timpii de deplasare în cazul unor cartiere periferice ale Capitalei sunt ridicați din cauza distanței mari față de substațiile de ambulanță și detașamentele de pompieri existente, dar și a blocajului în trafic a vehiculelor de intervenție Starea avansată de degradare a unor clădiri vechi în care funcționează detașamentele de pompieri din București	Continuarea investițiilor derulate de IGSU și Ministerul Sănătății pentru dotarea completă a ISU ”Dealul Spirii”, SMURD și a Serviciului de Ambulanță București-Ilfov cu mijloace, tehnică și dotări complete, conform cu necesarul întocmit de aceste instituții. Continuarea și popularizarea campaniilor de donații publice pentru colectarea de fonduri necesare dotării SMURD. Implementarea, tot printr-o campanie de donații, cu ajutorul ONG-urilor, a conceptului de ambulanță socială, care să asigure deplasarea gratuită la spital a unor persoane marginalizate social. Înființarea de noi detașamente de pompieri / puncte de lucru SMURD și substații de salvare în zonele cu timpi de intervenție ridicați, în parteneriat între ISU / SABIF, PMB și primăriile de sector Reconstrucția, reabilitarea, modernizarea, dotarea clădirilor în care funcționează detașamentele de pompieri și substațiile de ambulanță în vederea asigurării unor condiții de muncă Extinderea implementării sistemului de management al traficului la nivelul intersecțiilor încă neamenajate pentru a asigura prioritate în traficul vehiculelor de intervenție.
Capacitatea limitată și dispunerea teritorială neechilibrată a unităților de primire a urgențelor din București	Continuarea demersurilor pentru înființarea Spitalului Metropolitan, care este planificat să dispună de unitate de primire a urgențelor, heliport, 1.000 de paturi etc. Continuarea investițiilor pentru extinderea, modernizarea și dotarea tuturor unităților de primire a urgențelor de la spitalele bucureștene (atât din subordinea PMB, cât și a Ministerului Sănătății)
Educația și conștientizarea populației în privința riscurilor actuale, a opțiunilor de reacție și evoluției așteptate pe termen mediu și lung	Implicarea ONG-urilor, unităților de învățământ și altor structuri în dezvoltarea înțelegerii manifestării și impactului riscurilor actuale și perspectivei schimbărilor climatice. Prezentarea constantă a opțiunilor de acțiune. Sprijinirea populației prin măsuri legislative și economice de a adopta măsuri de protejare și prevenție față de impactul riscurilor naturale și tehnologice.

PROVOCĂRI, TENDINȚE ȘI NEVOI IDENTIFICATE	PROPUNERI DE INTERVENȚIE
Deficitul acut de personal medical și suport de la nivelul ISU și a Serviciului de Ambulanță București-Ilfov, dar și a spitalelor de urgență	Derularea, în continuare, a procesului de achiziție de către PMB a unor locuințe de serviciu pentru medicii care lucrează în sistemul de urgență Decontarea unei sume fixe pentru cazarea și transportul medicilor care nu au domiciliul in București, atât de către PMB (pentru spitalele din subordine), cât și de Ministerul Sănătății (pentru spitalele de stat). Continuarea alocării de fonduri de la PMB și primăriile de sector pentru achiziționarea de echipamente de protecție pentru personalul operativ și darea lor în folosință gratuită către angajații Serviciului de Ambulanță și SMURD, la fiecare doi ani (conform reglementărilor în vigoare). Susținerea de către autoritățile locale a creșterii numărului de voluntari din cadrul Societății de Salvare București și a Programului ”Există un erou în fiecare dintre voi”, de ex. prin intermediul finanțărilor nerambursabile acordate în baza Legii nr. 350/2005. Colaborarea dintre autoritățile locale, parlamentarii de București și Ministerul Sănătății pentru suplimentarea numărului de posturi de medic, asistent medical și ambulanțier la unitățile din Capitală, având în vedere aria largă de deservire a unităților sanitare, dar și pentru modificarea modului de remunerare al medicilor colaboratori (mai ales în cazul Ambulanței), în vederea creșterii numărului acestora. Continuarea acordării de către autoritățile locale a unor ajutoare financiare pentru formare profesională continuă a medicilor tineri Asigurarea gratuită a hranei de către PMB / Primăriile de sector pentru personalul operativ al SMURD și al Serviciului de Ambulanță. Acordarea de către PMB, în baza Legii 215/2001, respectiv a Legii nr. 95/2006, a unor stimulente financiare pentru medicii și asistenții medicali nou-atrași de spitalele din subordinea ASSMB, cu prioritate în secțiile deficitare, în cuantum de maxim 2 salarii minime brute pe țară, pe o durată de minim un an, cu condiția să semneze un angajament că vor desfășura activitate în acel spital pentru minim 3 ani, în caz contrar fiind nevoiți să restituie sumele încasate.

ANEXA 1: LISTA UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT CU RISC SEISMIC DIN MUNICIPIUL BUCUREȘTI

Sursa: https://www.edupedu.ro/lista-gradinitelor-scolilor-si-facultatilor-cu-risc-seismic-din-bucuresti/

Nr. crt.	Denumire	Adresa	An constr	Regim înălțime	Cls. Risc urgență	Număr ocupanți	
						ziua	noapte
37	Grădinița nr. 251	str. Venezuela nr. 7-9	1952	S+P+3E	Rs II	240	
38	Grădinița nr. 252	Aleea Alexandru, nr. 34	1920	Ds+P+E	Rs IV	289	
39	Grădinița nr. 281	str. Ion Inculet nr. 5-7	1908	S+P+1E	Rs I	194	1
40	Grădinița nr. 283	Bd. Ficusului nr. 25	1978	Ds+P+F	Rs II	96	1
41	Grădinița nr. 283	str. Baneasa, nr. 39A	1940	Ds+P+1E	Rs III	86	1
42	Grădinița nr. 285	Str. Witing, nr. 15	1940	D+P	Rs I		
43	Grădinița nr. 285	str. Sf. Constantin nr. 6	1908	D+P+M	Rs I		
44	Şc. de Muzica si Arte Plastice nr. 1	str. Constantin Disescu nr. 37	1933	S+P+2E+M	Rs II		
45	Şc. de Muzica si Arte Plastice nr 3	str. Stirbei Voda nr. 101	1867	S+P+1E	Rs I		
46	Şc. Gen. nr. 1"Sfintii Voievozi"	str. Atelierului nr. 25	1960	P+2F	Rs III		
47	Şcoala Generală nr. 3 "Nicolae Titulescu"	Bd. N. Titulescu, nr. 50-52	1940 – A 1964 - B	P+2E P+3E	Rs II + III		
48	Şc. Gen. nr. 5 "C. Popescu"	Calea Victoriei, nr. 114	1960	Ds+P+2F	Rs IV		
49	Şc. Gen. nr .6 (Grădinița Şcoală nr. 6)	str. Dobrogeanu Gherea nr. 74	1977	S+P+2E	Rs III-IV		
50	Şc. Gen. nr. 7	str. Negoe Voda nr. 11	1980	P+3E	Rs III		
51	Şc. Gen. nr. 11"I. H Radulescu"	sos. Kiseleff nr. 5	1895	Ds+P+1E	Rs II		
52	Şc. Gen. nr. 12	str. Borsa nr. 1	1992	D+P+2E	Rs III		
53	Şc. Gen. nr.13	Bd. Petrila, nr. 10-12	1958	P+1E	Rs III		
54	Şc. Gen. nr. 17	str. Petoffi Sandor nr. 14-16	1916	Ds+P+2F+M	Rs I		
55	Şc. Gen. nr. 45	Calea Dorobantilor 163	1986	S+P+4E	Rs II		
56	Şc. Gen. nr. 152 "Uruguay"	str. Virgiliu, nr. 40	1964	P+2F	Rs I		
57	Şc. Gen. nr. 162	str. Cepsa Mica nr. 1	1935	P+1E	Rs II		
58	Grădinița nr. 186	str. Sangerului nr. 23	1960	P+1E	Rs IV		
59	Şc. Gen. nr. 170 "Geo Bogza"	str. Barbu Lautaru nr. 4	1967	S+P+2F	Rs II		
60	Şc. Gen. nr. 171	str. Vasile Gherghel nr. 2	1930	Ds+P+2E	Rs III		
61	Şc. Gen. nr. 173	str. Pavlov nr. 2-4	1914	Ds+P+1E	Rs I		

18	Grădinița de Hipoacuzici nr. 65	str. N. Caramfil nr. 24	1950	P+M	Rs III	223	37
19	Grădinița nr. 1	str.Frumoasa nr.24	1905	Ds+P+Pod	Rs II	76	42
20	Grădinița nr .2	str. Monetariei nr. 2	1950	Ds+P	Rs II	64	1
21	Grădinița nr. 44	Str Izbiceni nr. 1-3	1989	P+1E+Pod	Rs II		
22	Grădinița nr. 47	str. Mitropolit Varlam, nr. 140	1974	Sp+P+1E	Rs III-IV	336	2
23	Grădinița nr. 52	str. Docentilor nr. 5	1950	Ds+P+2E	Rs III	168	
24	Grădinița nr. 56	str. Popa Tatu nr. 47	1941	D+P+1E+M	Rs I	94	1
25	Grădinița nr. 56	str. Bihor, nr 31	1875	P	Rs II	65	1
26	Grădinița nr. 85	Calea Dorobantilor, nr. 32	1900	P+E	Rs II	225	1
27	Grădinița nr. 97	str. Minervei, nr. 31	1954	S+P+1E	Rs III	137	1
28	Grădinița nr. 116	str. Mendeleev, nr. 27	1900	S+P+2E	Rs II	238	1
29	Grădinița nr. 117	str. Petofi Sandor nr. 16	1912	D+P+2E+M	Rs I	150	1
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
62	Şc. Gen. nr. 175	str. Lainici, nr. 4-8	1960	P+2E	Rs III		
63	Şc. Gen. nr. 177 (Grădinița 249)	str. Coralilor nr. 1	1976	P+1E	Rs III		
64	Şc. Gen. nr. 178	str. Dridu nr. 2	1963	P+2E	Rs III		
65	Şc. Gen. nr. 179	str. Ardealului nr. 34	1975	P+1E P+2E	Rs III		
66	Şc. Gen. nr. 181	str. Nazarcea nr. 30	1953	P+1E	Rs III		
67	Şc. Gen. nr. 182	str. Amintirii nr. 26	1930	P+1E	Rs III		
68	Şc. Gen. nr. 183 (Grădinița 102)	str. Dunei nr. 1	1959	P+2E	Rs II		
69	Şc. Gen. nr. 184 (Grădinița 100)	str. Stefan Maghera, nr. 13	1947	P	Rs II		
70	Şc. Gen. nr. 186 "Elena Văcărescu"	str. S. Cihoschi nr. 15	1968	P+2E	Rs III		
71	Şc. Gen. nr. 192	str. Munteniei nr. 28	1966	S+P+2E	Rs II		
72	Şcoala de surzi nr. 1	str. Neatarnarii nr. 3	1980	P+2E	Rs I		
73	Şcoala specială nr. 7	str. Surorilor, nr. 4	1974	P+1E	Rs I		
74	Şcoala specială nr. 8	str. Victor Damaica nr. 2	1974	S+P+1E	Rs I		
75	Şcoala specială nr. 10	str. G-ral Berthelot nr. 20-25	1900	S+P+1E	Rs II		
76	Colegiul Economic "V. Madgearu"	bd. Dacia nr. 34	1965	S+P+3E	Rs III		
77	Colegiul National "I.L. Caragiale"	Calea Dorobantilor 163	1940	S+P+3E	Rs III		
78	Colegiul National "Sf. Sava"	str. G-ral Berthelot, nr. 23	1923	Ds+P+2E	Rs II		
79	Colegiul Tehnic de Material Rulant pentru Transporturi Feroviare	Calea Giulesti nr. 10	1925 – A 1947 – B 1947 – C	S+P+2E S+P+2E S+P	Rs III		

Nr. crt.	Denumire	Adresa	An constr	Regim înălţime	Cls. Risc urgenţă	Număr ocupanţi	
						ziua	noapte
80	Grupul Şcolar de Aeronautică „H. Coandă"	bd. Ficusului nr. 44	1972, 1982	P~2E	Rs II		
82	Liceul Bilingv "M. Cervantes"	Calea Plevnei nr. 38-40	1959	P~2E	Rs I		
83	Liceul de Arte Plastice „N. Tonitza"	str. Iancu De Hunedoara nr. 27	1960	P~2F	Rs II		
84	Liceul de Muzica „George Enescu"	str. Gbe. Manu nr. 30	1960	S~P+2E	Rs II		
85	Liceul Teoretic "A. Vlaicu"	str. Stephan Ludwig Roth nr. 1	1923	P~2E	Rs II		
86	Liceul Teoretic "A.Vlahuta"	str. Scoala Floreasca nr. 5	1891	S+P+1E	Rs II		
87	Grădiniţa nr. 123 (grondată la Liceul Teoretic "J.Monnet")	Calea Floreasca 96	1910	S~P	Rs II		
88	Liceul Teoretic "N.Iorga"	bd. Ion Mihalache nr. 126	1965	P~2E	Rs II		
89	Liceul Teoretic Bulgar	str. Semicercului nr. 12	1934	P~1E	Rs I		
90	Liceul Greco-Catolic "Timotei Cipariu"	str. Bucegi nr. 97	1963	P~2E	Rs I		
91	Universitatea de Arte Bucureşti	G-ral Budisteanu nr.19	1924 -A 1820 -B 1820 - C	S~P~3~M P S~P~1	RS II - A şi B RS I - C	5	
101	Facultatea de Utilaj Tehnologic	Calea Plevnei nr.59	1948	D+P	RS IV		
102	S.N.S.P.A. Pav. A1	str. Povernei nr.6-8	1930	Ds~P~2E~M	RS II		
103	S.N.S.P.A. Pav. A2	str. Povernei nr.6-8	1930	Ds~P~2E~M	RS II		
104	Univ. Naţ. Muzică - Corpul A	str. Şirbei Vodă. nr. 33	1890	S+D~P~E	RS I - II	562	1
105	Univ. Arhitectură şi Urbanism	Str. Biserica Enei	1918	S~P+3E+M	RS II	800	
106	Univ. Arhitectură şi Urbanism	Str. Edgar Quinet	1966	P+2E, P~4E	RS III	640	
107	Univ. Arhitectură şi Urbanism	Str. Academiei, nr. 18-20	1969	S~P+4E, P+6E	RS III	900	3
108	Univ. Arhitectură şi Urbanism	Str. Mihail Moxa, nr. 3-5	1900	S+P~2E	RS III	40	
109	Facultatea de Limbi Străine	Str. Pitar Moş nr. 7-13	1928	S~P+2E~M	RS II	900	1
110	Facultatea de Ştiinţe Politice	Str. Spiru Haret nr. 8	1919	S+P~1E			1
111	Casa Universitarilor	Str. Dionisie Lupu nr. 46	1860	S+P+pod	RS II	270	1
112	Univ. Şt. Agricole şi Med. Veterinară Corp A rectorat	B-dul Mărăşti	1954	S+P~3E	RS I		
113	Univ. Şt. Agricole şi Med. Veterinară - Clădire Horticultură	B-dul Mărăşti	1950	S~P~2E~M	RS II		
114	Univ. Politehnica Buc. - Corp A	Imobil Polizu Str. Polizu Nr.1-7	1886	P+3E	RS II		
115	Univ. Politehnica Buc. - Corp L	Imobil Polizu Str. Polizu Nr.1-7	1904	S+P~3E	RS II		
116	Univ. Politehnica Buc. - Corp F	Imobil Polizu Str. Polizu Nr.1-7	1924	S+P+4E	RS II		
117	Univ. Politehnica Buc. - Corp I	Imobil Polizu Str. Polizu Nr.1-7	1939	S+P+3E	RS II		
118	Univ. Politehnica Buc. - Corp R	Imobil Polizu Str. Polizu Nr.1-7	1850	P	RS III		

101	Facultatea de Utilaj Tehnologic	Calea Plevnei nr.59	1948	D+P	RS IV		
102	S.N.S.P.A. Pav. A1	str. Povernei nr.6-8	1930	Ds+P+2E+M	RS II		
103	S.N.S.P.A. Pav. A2	str. Povernei nr.6-8	1930	Ds+P+2E+M	RS II		
104	Univ. Naţ. Muzică - Corpul A	str. Ştirbei Vodă, nr. 33	1890	S+D+P+E	RS I - II	562	1
105	Univ. Arhitectură şi Urbanism	Str. Biserica Enei	1918	S+P+3E+M	RS II	800	
106	Univ. Arhitectură şi Urbanism	Str. Edgar Quinet	1966	P+2E, P+4E	RS III	640	
107	Univ. Arhitectură şi Urbanism	Str. Academiei, nr. 18-20	1969	S+P+4E, P+6E	RS III	900	3
108	Univ. Arhitectură şi Urbanism	Str. Mihail Moxa, nr. 3-5	1900	S+P+2E	RS III	40	
109	Facultatea de Limbi Străine	Str. Pitar Moş nr. 7-13	1928	S+P+2E+M	RS II	900	1
110	Facultatea de Ştiinţe Politice	Str. Spiru Haret nr. 8	1919	S+P+1E			1
111	Casa Universitarilor	Str. Dionisie Lupu nr. 46	1860	S+P+pod	RS II	270	1
112	Univ. Şt. Agricole şi Med. Veterinară Corp A rectorat	B-dul Mărăşti	1954	S+P+3E	RS I		
113	Univ. Şt. Agricole şi Med. Veterinară - Clădire Horticultură	B-dul Mărăşti	1950	S+P+2E+M	RS II		
114	Univ. Politehnica Buc. - Corp A	Imobil Polizu Str. Polizu	1886	P+2E	RS II		
119	Univ. Politehnica Buc. - Corp A	Imobil Calea Victoriei Calea Victoriei Nr.149	1950	P+2E	RS II		
120	Univ. Politehnica Buc. - Corp B	Imobil Calea Victoriei Calea Victoriei Nr.149	1920	P+2E	RS II		
121	Univ. Politehnica Buc. - Corp C	Imobil Calea Victoriei Calea Victoriei Nr.149	1870	P+1E	RS II		
117	Univ. Politehnica Buc. - Corp P	Nr.1-7	1935	S+P+3E	RS II		
118	Univ. Politehnica Buc. - Corp R	Imobil Polizu Str. Polizu Nr.1-7	1850	P	RS III		

23	Şc. Gen. nr. 16	Intr. Constantin Brâncuşi nr. 7	1964	P+2E	Rs III	230	1
24	Şc. Gen. nr. 20 "Simion Mehedinţi"	Str. Prevederii nr. 19	1974	S+P+2E	Rs III	400	2
25	Şc. Gen. nr. 20 "Simion Mehedinţi"	Str. Prevederii nr. 19	1982	S+P+3E	Rs III	350	2
26	Şc. Gen. nr. 21	Aleea Barajul Rovinari nr. 1	1965	P+2E	Rs III	415	1
27	Şc. Gen. nr. 54	Str. Istrei nr. 19	1974	Sp+P+3E	Rs II	440	1
28	Şc. Gen. nr. 54 - Sală de sport	Str. Istrei nr. 19	1981	S+P	Rs II	30	0
29	Şc. Gen. nr. 55	Str. Industriilor nr. 46	1959 - A 1974 - B	P+1E Sp+P+1E	Rs II Rs III	440 440	1 1
30	Şc. Gen. nr. 70	Str. Ţiglina nr. 37	1961	P+2E	Rs II	730	1
31	Şc. Gen. nr. 73 "Barbu Delavrancea"	Str. Matei Basarab nr. 28 - 30	1860	S+P+1E	Rs III	563	1
32	Şc. Gen. nr. 75 "Leonardo Da Vinci"	Str. Pictor Gheorghe Petraşcu nr. 49	1972	P+1E P+2E	Rs II	691	1
33	Şc. Gen. nr. 78	Şoseaua Gării Câţelu nr. 50	1966	P+1E	RsII	430	3
34	Şc. Gen. nr. 80	Calea Dudeşti nr. 191	2002	S+P+2E	Rs IV	1061	1
35	Şc. Gen. nr. 80	Calea Dudeşti nr. 191	1867 1936	P+1E P+2E	Rs III	300	0
45	Şc. Gen. nr. 196 "FEDERICO GARCIA LORCA"	Str. Cozia nr. 1	1967	P+2E	Rs II	629	1
46	Şc. Gen. nr. 199 "AL. I. CUZA"	B-dul Nicolae Grigorescu nr. 14	1967	P+2E	Rs III	563	1
39	Şc. Gen. nr. 89 "N. LABIŞ"	Str. Eroilor nr. 2	1960	Sp+P+2E	Rs II	646	1
40	Şc. Gen. nr. 92	Aleea Vlăhiţa nr. 1A	1975	S+P+2E	Rs II	670	2
41	Şc. Gen. nr. 94	Aleea Barajul Iezer nr. 8	1969	P+2E	Rs II	368	1
42	Şc. Gen. nr. 112	Str. Păstrului nr. 2	1975	Sp+P+2E	Rs III	567	1
43	Şc. Gen. nr. 116	Str. Gura Ialomiţei nr. 20	1976	S+P+2E	Rs II	379	1
44	Şc. Gen. nr. 195	Aleea Lunca Bradului nr. 2	1967 - A 1979 - B	S+P+2E Sp+P+2E	Rs II Rs II	655 672	1 0

Nr. crt.	Denumire	Adresa	An constr	Regim înălţime	Cls. Risc urgenţă	Număr ocupanţi	
						ziua	noapte
47	Şc. Gen. nr. 200	Str. Poştăvarul nr. 13	1968	P+2E	Rs III	397	1
48	Liceul Teoretic "ALI CUZA"	Aleea Barajul Dunării nr. 5	1967 - A 1970	Sp-P+2E P	Rs III Rs III	856 31	1 0
49	Grup Şcolar C-tu Montaj Mihai Bravu	Şos. Mihai Bravu nr. 428	1953	P+2E	Rs III	966	1
50	Grup Şcolar Timpuri Noi	Şos. Mihai Bravu nr. 428	1965 1953 1961	D+P+2F P+2E S+P+2IE	Rs III Rs III Rs III	470 75 75	1 0 0
51	Colegiului M. Bravu corp B	Şos. Mihai Bravu nr. 428	1965	D+P+2E	Rs III	0	0
52	Liceul C.D. Nenitescu corp B	Bd. Theodor Pallady nr. 26	1972	P+2E	Rs III	0	0
53	Colegiul Naţional Matei Basarab	Str. Matei Basarab nr. 32 - 34	1928 - B 1928 - D	S-P-1E+Pod S-P-1E+Pod	Rs II Rs II	2 0	0 0
54	Liceul Teoretic Dante Alighieri	Str. Fuorului nr. 9	1969 1970	S+P+2E P+1E	Rs II Rs II	911 30	2 0
55	Şcoala Sup. Com. Nicolae Kreţulescu	Str. Hristo Botev nr. 17	1983 - B 1983 - C 1952 - D	D+P+3E D+P+3E Parter	Rs II Rs II Rs II	250 450 50	0 0 0
56	Grup Şcolar Construcţii Anghel Saligny	B-dul Nicolae Grigorescu nr. 12	1967 - A 1967 - B 1967 - C 1966 - D	P+2E P+2F Sp+P+1L P	Rs III Rs II Rs II	529 299 299 60	1 0 0 0
57	Grup Şcolar C-tu Lhe Radu	B-dul Energeticienilor nr. 5	1979 - A 1971 - B	Sp-P-2E P	Rs II Rs II	813 41	1 1
58	Grup Şcolar Chimie C Nenitescu	B-dul Th. Pallady nr. 26	1967 - A 1972 - B 1967 - C 1972 - D	S+P+2E P+2F parter parter	Rs III Rs III Rs III Rs III	310 279 120 30	1 0 0 0

59	Grup Şcolar Industrial nr. 19 - Corp A	B-dul Theodor Pallady nr. 250	1981 - A, B1, B2, C1, C2	S+P+3E P P+1E P+2E P+1F	Rs III Rs III Rs III Rs III Rs III	**214** **214** **122** **30** **30**	**1** **1** **1** **1** **1**
60	Liceul Decebal	B-dul Energeticienilor nr. 9-11	1969 - A 1969 – E2 1969 – E3	S+P+2E S+P+3E S+P+3E	Rs II Rs II Rs II	**3.530** **760** **30**	**1** **760** **0**
61	Grădinița nr. 3	Str. Plt. Nedelcu Ion nr. 31	1981	S+P+2E	Rs II	**280**	**1**
62	Grădinița nr. 38	Str. Odobeşti nr. 1 A	1974	Sp+P+1E	Rs II	**240**	**1**
63	Grădinița nr. 154	Aleea Barajul Uzului nr. 5A	1981	Sp+P+2E	Rs II	**224**	**1**
64	Grădinița nr. 187	Str. Magnetului nr. 1	1974	Sp+P+1E	Rs III	**543**	**1**
65	Grădinița nr. 191	Str. Cozla nr. 1	1974	Sp+P+1E	Rs II	**280**	**1**
66	Grădinița nr. 196	Str. Plt. Petre Ionescu nr. 76	1975	S+P+1F	Rs I	**300**	**1**
67	Grădinița nr. 211	Str. Cubului nr. 1	1974	Sp+P+1E	Rs II	**626**	**2**
68	Grădinița nr. 231	Str. Codrii Neamțului nr. 68	1975	S+P+1F	Rs I	**330**	**1**
69	Grădinița nr. 232	Str. Patriarhilor nr. 3	1974	S+P+1E	Rs III	**250**	**1**
70	Grădinița nr. 239	Str. Dristorului nr. 102	1976	Sp+P+1E	Rs I	**280**	**1**
71	[illegible]	Str. Pictor Ion Tuculescu	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
12	Univ. Med. şi Farmacie	Splaiul Independenței nr.46	1940	S+P+5 S+P+6	RS I RS II		
13	Facultatea de Medicină Generală	Bd. Eroii Sanitari nr.6-8	1900	S+P+2	RS I		
14	Clinica de Protetică Dentară	Str. Ionel Perlea nr.12	1942	S+P+7	RS I		
15	Academia Naţionala de Educaţie Fizică şi Sport	Str.Boldesti Nr. 7	1975	P+3E	RS III		
		Str. Verigei nr. 7	1985	P+1E	RS III		
16	Univ. Arhitectură şi Urbanism	Str. Polţiei, nr. 4	1900	S+P+3E	RS II		
17	Facultatea de Drept	Bd. M. Kogălniceanu nr 36-46	1937	D+P+2F	RS III		
18	Facultatea de Biologie	Splaiul Independenței nr 91-95	1928	S+P+1E	RS III		
19	Imobil Schitu Măgureanu nr. 1	B-dul Schitu Măgureanu nr. 1	1913	S+P+M+6F	RS II		
20	Facultatea de Sociologie şi Asistenţă Socială	B-dul Schitu Măgureanu nr. 9	1926	S+P+3F	RS II		
21	Facultatea de Chimie Corp A	Şos. Panduri nr. 90	1867	S+P+1E	RS III		
22	Univ. Şt. Agricole şi Med. Veterinară	Splaiul Independenței	1886 1926	P S+P+3E	RS I RS I		

ANEXA 2: NUMĂRUL DE STUDENȚI PE UNIVERSITATE ȘI DOMENIU DE STUDIU

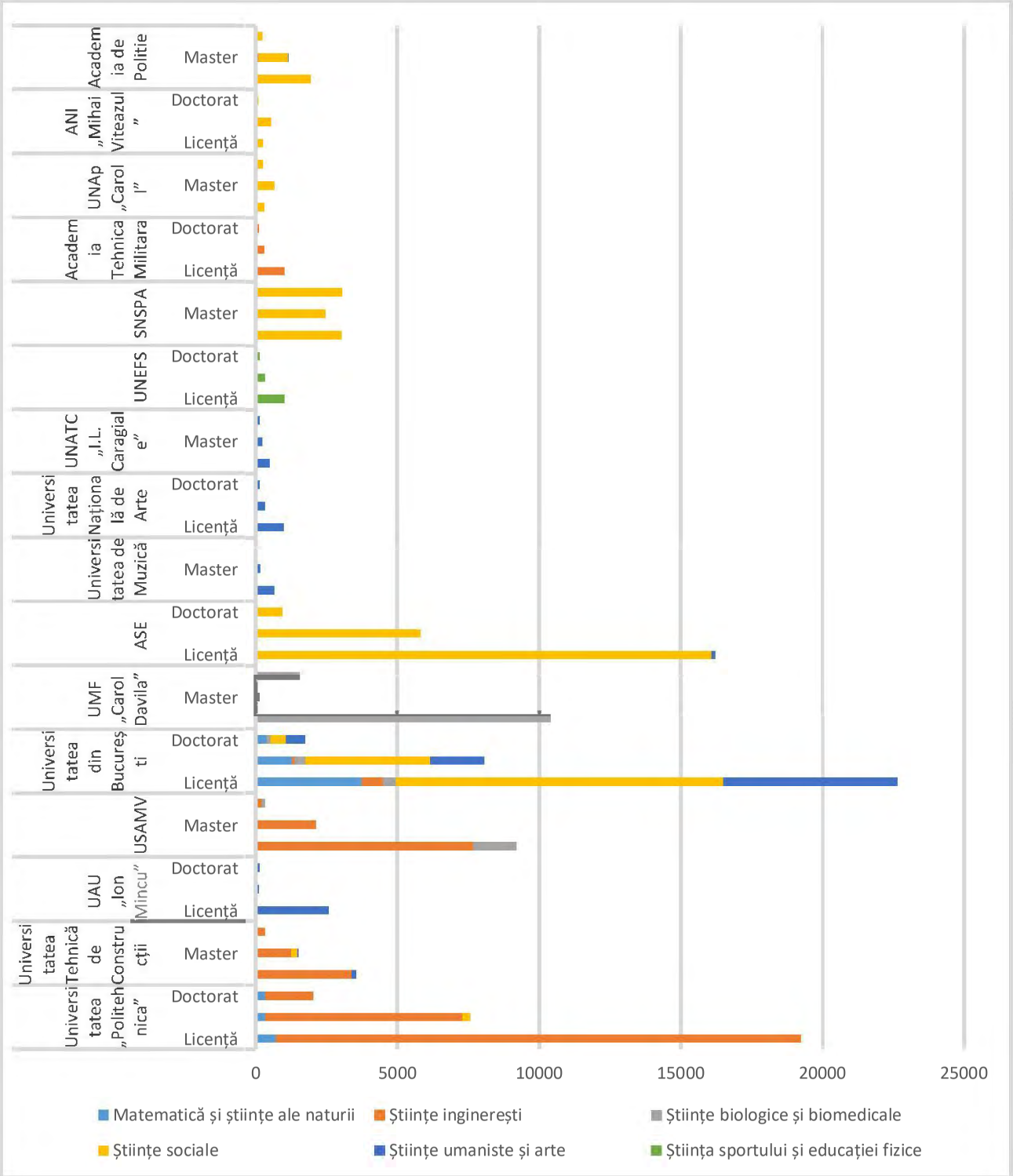

Sursa: ARACIS

ANEXA 3: ARII DE CAPTARE A STUDENȚILOR DE CĂTRE UNIVERSITĂȚILE BUCUREȘTENE

Harta 41 - Aria de captare a studenților aferente Universității București în 2015

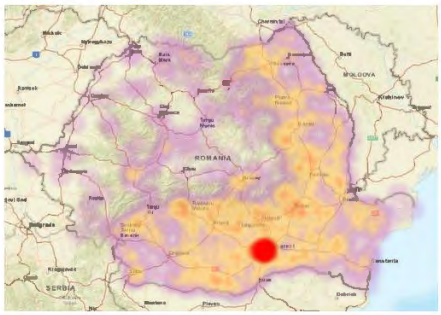

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 42 - Aria de captare a studenților aferente Academiei de Științe Economice în 2015

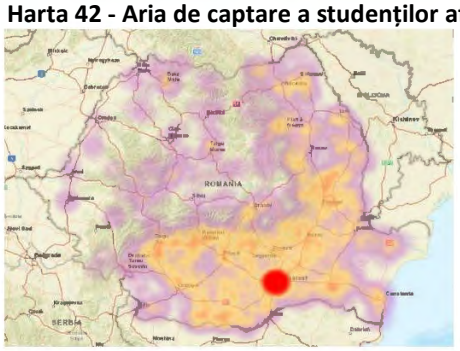

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 43 - Aria de captare a studenților aferente Universității Spiru Haret în 2015

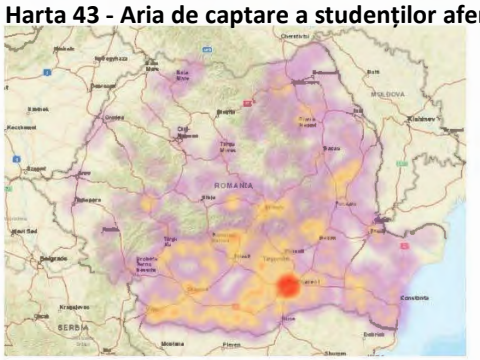

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 44 - Aria de captare a studenților aferente Universității Româno-Americane în 2015

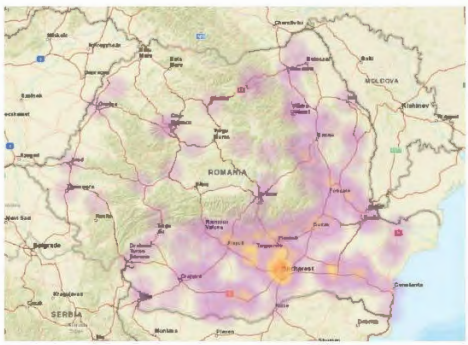

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 45 - Aria de captare a studenților aferente Universității Tehnice și de Construcții în 2015

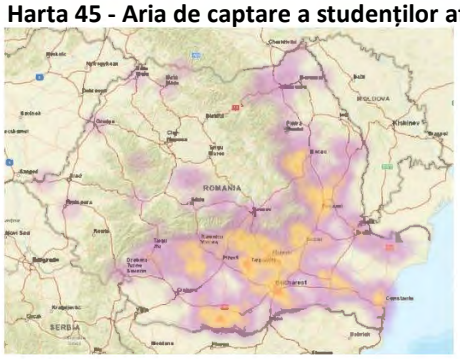

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 46 - Aria de captare a studenților aferente Academiei de Poliție Alexandru Ioan Cuza în 2015

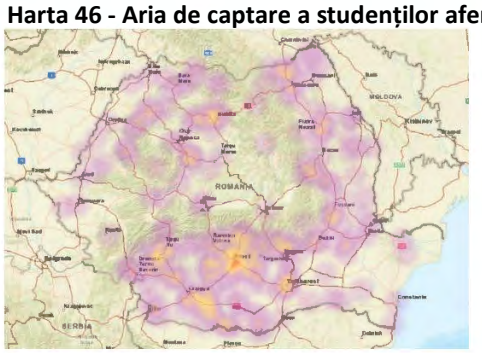

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 47 - Aria de captare a studenților aferente Academiei Tehnice Militare în 2015

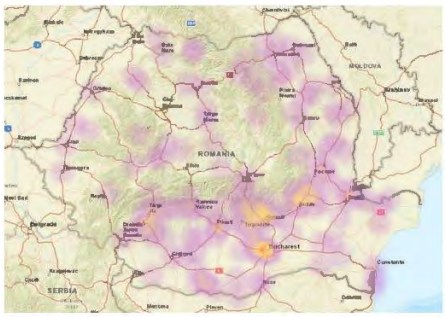

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 48 - Aria de captare a studenților aferente Universității Dimitrie Cantemir în 2015

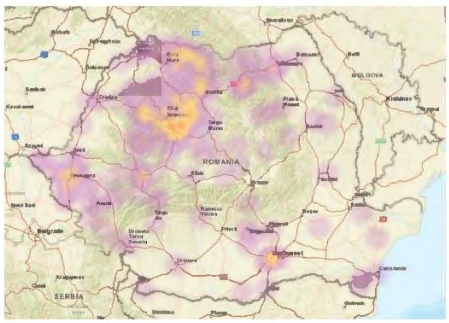

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 49 - Aria de captare a studenților aferente Universității Hyperion în 2015

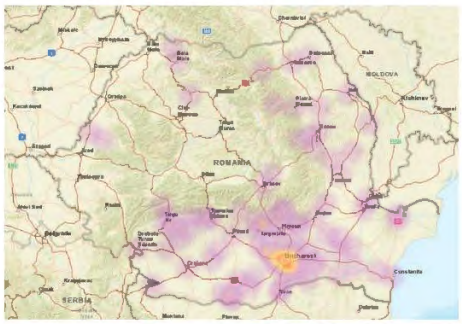

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 50 - Aria de captare a studenților aferente Universității Artifex în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 51 - Aria de captare a studenților aferente UNArte în 2015

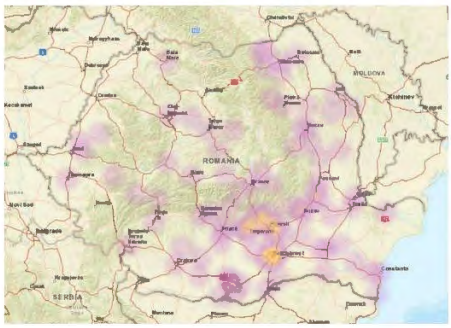

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 52 - Aria de captare a studenților aferente Universității Politehnice în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 53 - Aria de captare a studenților aferente UAUIM în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 54 - Aria de captare a studenților aferente SNSPA în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 55- Aria de captare a studenților aferente Universității Carol I în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 56 - Aria de captare a studenților aferente Universității Nicolae Titulescu în 2015

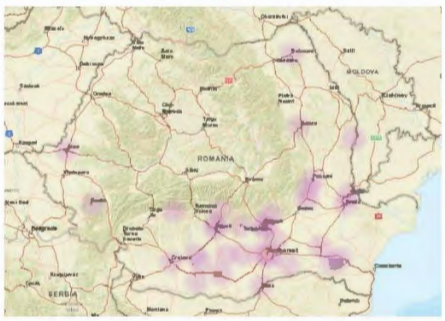

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 57- Aria de captare a studenților aferente Institutului Teologic Penticostal în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 58 - Aria de captare a studenților aferente Universității Ecologice în 2015

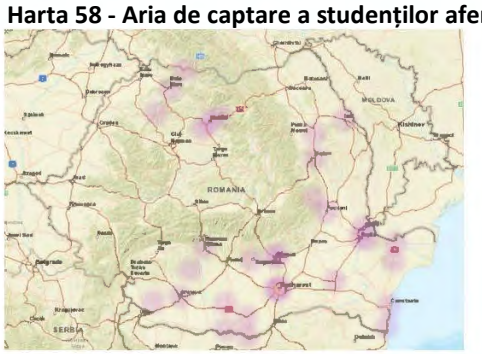

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 59 - Aria de captare a studenților aferente Universității Naționale de Muzică în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 60 - Aria de captare a studenților aferente Universității Bioterra în 2015

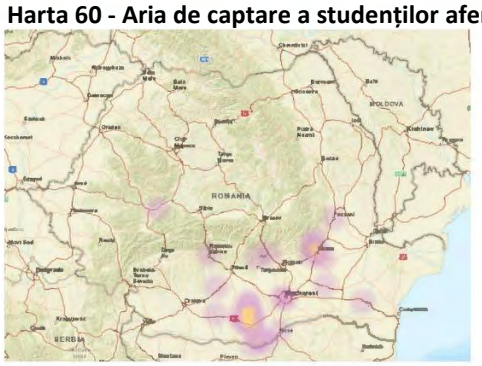

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 61 - Aria de captare a studenților aferente Universității de Educație Fizică și Sport în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 62 - Aria de captare a studenților aferente USAMV în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 63 - Aria de captare a studenților aferente Universității Carol Davila în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

Harta 64 - Aria de captare a studenților aferente UNATC în 2015

Sursa: https://www.rei.gov.ro

ANEXA 4. LISTA SPITALELOR PUBLICE DIN BUCUREȘTI ÎN FUNCȚIE DE SUBORDINEA INSTITUȚIONALĂ

Nr. Crt.	Nume spital	Subordonare
1	SPIT.CLINIC "SF.MARIA" BUCUREŞTI	PMB
2	SPIT.CLINIC DE NEFROLOGIE "DR.CAROL DAVILA"	PMB
3	SPIT.CLINIC OBST. GINECO. "FILANTROPIA"	PMB
4	SPIT.CLINIC DE CHIRURGIE ORO-MAXILO- FACIALĂ - " PROF.DR. DAN THEODORESCU"	PMB
5	SPIT.CLINIC "Dr.I.CANTACUZINO"	PMB
6	SPIT.CLINIC COLENTINA	PMB
7	SPIT.DE PNEUMOFTIZIOLOGIE "SF. ŞTEFAN"	PMB
8	CENTRUL CLINIC DE BOLI REUMATISMALE "DR.ION STOIA "-BUCUREŞTI	PMB
9	SPIT.CLINIC DE ORTOPEDIE -TRAUMATOLOGIE SI TBC OSTEOARTICULAR "FOIŞOR"	PMB
10	SPIT.CLINIC DE COPII "DR.V.GOMOIU"	PMB
11	SPIT.CLINIC "NICOLAE MALAXA"	PMB
12	SPIT.CLINIC COLŢEA	PMB
13	SPITALUL DE PSIHIATRIE TITAN "DR.CONSTANTIN GORGOS"	PMB
14	SPIT.CLINIC DE BOLI INFECŢIOASE ŞI TROPICALE "DR.VICTOR BABEŞ"	PMB
15	SPIT.CLINIC PSIHIATRIE " PROF.DR. AL.OBREGIA"	PMB
16	SPIT.DE BOLI CRONICE "SF.LUCA"	PMB
17	SPIT.CLINIC "PROF.DR. THEODOR BURGHELE"	PMB
18	CENTRUL DE EVALUARE ŞI TRATAMENT A TOXICODEPENDENŢELOR PENTRU TINERI "SF.STELIAN"	PMB
19	SPIT.CLINIC DE OBSTETRICĂ- GINECOLOGIE " PROF.DR. PANAIT SÂRBU"	PMB
20	SPIT.CLINIC DE URGENŢĂ-FLOREASCA	MS
21	SPIT.CLINIC DE URGENŢĂ PENTRU COPII "GRIGORE ALEXANDRESCU"	MS
22	SPIT.CLINIC DE URGENŢE OFTALMOLOGICE	MS
23	INST.CLINIC FUNDENI	MS
24	INST.DE URGENTA PENTRU BOLI CARDIOVASCULARE "PROF.DR.C.C.ILIESCU"	MS
25	I.O.M.C - "PROF.DR.ALFRED RUSESCU"	MS
26	SPIT.CLINIC DE URGENTA CHIRURGIE PLASTICĂ REPARATORIE ŞI ARSURI	MS
27	INST.NAŢIONAL DE GERIATRIE ŞI GERONTOLOGIE DR.ANA ASLAN	MS
28	INST.NATIONAL DE ENDOCRINOLOGIE "DR.C.I.PARHON"	MS
29	INST.NAŢIONAL DE RECUPERARE, MEDICINĂ FIZICĂ ŞI BALNEOCLIMATOLOGIE	MS
30	SPIT.CLINIC DE URGENŢĂ "Sf. PANTELIMON"	MS
31	INST.ONCOLOGIC "PROF.DR.ALEX. TRESTIOREANU"	MS
32	INST.NAŢIONAL DE DIABET,NUTRIŢIE ŞI BOLI METABOLICE "DR.N.C.PAULESCU"	MS
33	INST.NATIONAL DE BOLI INFECŢIOASE "PROF.DR.MATEI BALŞ"	MS
34	SPIT.CLINIC DE URGENŢĂ PENTRU COPII "MARIA SKLODOWSKA CURIE"	MS
35	SPIT.CLINIC DE URGENŢĂ "DR.D.BAGDASAR - ARSENI"	MS
36	SPIT.CLINIC DE URGENŢĂ "SF.IOAN"	MS
37	INST.CLINIC DE PNEUMOFTIZIOLOGIE "DR. MARIUS NASTA"	MS
38	INST. NAŢIONAL DE NEUROLOGIE ŞI BOLI NEUROVASCULARE (V.VOICULESCU)	MS
39	SPIT. UNIVERSITAR DE URGENŢĂ BUCUREŞTI	MS

Nr. Crt.	Nume spital	Subordonare
40	INST.DE FONOAUDIOLOGIE ŞI CHIRURGIE FUNCŢIONALĂ - ORL "PROF.DR.DORIN HOCIOTĂ"	MS
41	CENTR. MED. CL. DE RECUP. NEUROPSIHOMOTORIE PTR. COPII "DR. NICOLAE ROBĂNESCU"	MS
42	INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU MEDICINA COMPLEMENTARĂ ȘI ALTERNATIVĂ "PROF. DR. FLORIN BRATILA"	MS
43	SPIT. UNIVERSITAR DE URGENŢĂ "ELIAS"	Academia Română
44	SPITALUL DE URGENTA AL MAI PROF. DR. DIMITRIE GEROTA BUCURESTI	MAI
45	CENTRUL CLINIC DE URGENTA DE BOLI CARDIOVASCULARE AL ARMATEI ACADEMICIAN VASILE CANDEA / CENTRUL CLINIC DE URGENTA BOLI CARDIOVASCULARE AL ARMATEI C. ZAMFIR BUCURESTI	MApN
46	SPITALUL UNIVERSITAR DE URGENTA MILITAR CENTRAL DR. CAROL DAVILA	MApN
47	SPITALUL CLINIC PROF. DR. CONSTANTIN ANGELESCU	MJ
48 (*)	CENTRUL DE SĂNĂTATE R.A.T.B.	RATB
49	SPITALUL CLINIC NR. 1 CAI FERATE WITTING	MT
50	SPITALUL CLINIC NR. 2 CAI FERATE BUCURESTI	MT
51	SPITALUL CLINIC DE URGENTA PROF. DR. AGRIPPA IONESCU	SRI

Sursa: Lista unităților cu paturi publicată de Ministerul Sănătății http://data.gov.ro/dataset?_organization_limit=0&organization=ms folosind date I.N.S.P. - C.N.S.I.S.P, completată cu cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online (DSPB, ASSMB, spitale) și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

ANEXA 5. SITUAȚIA RISCULUI SEISMIC ÎN CADRUL SPITALELOR ASSMB

Nr. Crt.	Nume spital	Tipul de risc seismic (RS)
1	SPIT.CLINIC "SF.MARIA" BUCUREŞTI	RS II
2	SPIT.CLINIC DE NEFROLOGIE "DR.CAROL DAVILA"	RS III
3	SPIT.CLINIC OBST. GINECO. "FILANTROPIA"	nu are expertiză seismică
4	SPIT.CLINIC DE CHIRURGIE ORO-MAXILO- FACIALĂ - "PROF.DR. DAN THEODORESCU"	RS II
5	SPIT.CLINIC "DR. I.CANTACUZINO"	nu are expertiză seismică
6	SPIT.CLINIC COLENTINA	RS II- III, multe pavilioane fără expertiză
7	SPIT.DE PNEUMOFTIZIOLOGIE "SF. ŞTEFAN"	RS II
8	CENTRUL CLINIC DE BOLI REUMATISMALE "Dr.ION STOIA "- BUCUREŞTI	O parte din clădiri au risc seismic IV, o parte din clădiri au risc seismic II
9	SPIT.CLINIC DE ORTOPEDIE -TRAUMATOLOGIE SI TBC OSTEOARTICULAR "FOIŞOR"	Ambulatoriul are RS II, clădirea spitalului a fost consolidată
10	SPIT.CLINIC DE COPII "Dr.V.GOMOIU"	RS IV, un alt corp de clădire are RS II
11	SPIT.CLINIC "NICOLAE MALAXA"	RS II - III
12	SPIT.CLINIC COLŢEA	RS IV
13	SPITALUL DE PSIHIATRIE TITAN "DR.CONSTANTIN GORGOS"	RS III
14	SPIT.CLINIC DE BOLI INFECŢIOASE ŞI TROPICALE "DR. VICTOR BABEŞ"	RS II
15	SPIT.CLINIC PSIHIATRIE "PROF. DR. AL.OBREGIA"	3 pavilioane cu RS I, alte pavilioane / clădiri fără expertiză
16	SPIT.DE BOLI CRONICE "SF. LUCA"	RS IV
17	SPIT.CLINIC "PROF. DR. THEODOR BURGHELE"	RS III
18	CENTRUL DE EVALUARE ŞI TRATAMENT A TOXICODEPENDENŢELOR PENTRU TINERI "SF.STELIAN"	Fără date
19	SPIT.CLINIC DE OBSTETRICĂ- GINECOLOGIE "PROF. DR. PANAIT SÂRBU"	Fără date

Sursa: ASSMB ca răspuns la solicitarea de date trimisă în cadrul SIDU.

ANEXA 6. LISTA UNITĂȚILOR SANITARE CU PATURI ACREDITATE ÎN BUCUREȘTI DE CĂTRE ANMCS

Rezultatele ciclului II de acreditare pentru unitățile sanitare cu paturi din București

Nr.crt.	*Denumirea unității sanitare cu paturi*	*Categoria de acreditare*	*Perioada de încadrare în categoria de acreditare*[885]
1	SPITALUL UNIVERSITAR DE URGENTA MILITAR CENTRAL "DR. CAROL DAVILA"	a II-a acreditat cu recomandări[886]	21.11.2018 - 20.11.2023
2	INSTITUTUL NAȚIONAL DE BOLI INFECȚIOASE ”PROF. DR. MATEI BALȘ”	a II-a acreditat cu recomandări	03.09.2018 - 02.09.2023
3	Societatea SANADOR S.R.L.	a II-a acreditat cu recomandări	05.11.2019 - 04.11.2024
4	MED LIFE SA	a II-a acreditat cu recomandări	21.11.2018 - 20.11.2023
5	SPITALUL CLINIC ”DR. I. CANTACUZINO”	a III-a acreditat cu rezerve[887]	03.03.2020 - 02.03.2025
6	FUNDAŢIA DR. VICTOR BABEŞ	a II-a acreditat cu recomandări	01.08.2019-31.07.2024
7	SPITALUL PROF. DR. CONSTANTIN ANGELESCU	a II-a acreditat cu recomandări	08.04.2019 - 07.04.2024
8	Societatea MEDICOVER HOSPITALS S.R.L.	a II-a acreditat cu recomandări	03.03.2020 - 02.03.2025
9	Societatea PROMED SYSTEM S.R.L.	a II-a acreditat cu recomandări	19.12.2019 - 18.12.2024
10	CENTRUL MEDICAL POLICLINICO DI MONZA S.R.L.	a II-a acreditat cu recomandări	03.03.2020 - 02.03.2025
11	SPITALUL DE PSIHIATRIE TITAN "Dr. CONSTANTIN GORGOS"	a IV-a acreditat cu încredere redusă[888]	12.06.2019 - 11.06.2024
12	FUNDAȚIA ”BUCURIA AJUTORULUI” - CENTRU MEDICAL DE ÎNGRIJIRI PALIATIVE	a II-a acreditat cu recomandări	05.11.2019 - 04.11.2024
13	Societatea LAURUS MEDICAL SRL	a II-a acreditat cu recomandări	01.08.2019-31.07.2024
14	CLINICA MEDICALĂ HIPOCRAT 2000 - SPITALUL DE RECUPERARE MEDICALĂ (SEDIU STR. FÂNTÂNICA)	a V-a	maximum 12 luni de la primirea de către unitatea sanitară a Raportului de acreditare
15	Societatea NUTRILIFE S.R.L.	a V-a	maximum 12 luni de la primirea de către unitatea sanitară a Raportului de acreditare

8

[85] Reîncadrarea se face în funcție de nivelul de îndeplinire a graficului de remediere a neconformităților.

8

[86] Categoria II reflectă capacitatea managementului spitalului și susținerea autorității tutelare sau a patronatului, pentru a atinge cele mai înalte standarde. Au fost identificate deficiențele precum și soluțiile și resursele necesare corectării acestora și există dorința de a se conforma tuturor cerințelor standardelor de acreditare.

8

[87] Categoria III reflectă aceeași preocupare a managementului spitalului de a îndeplini cerințele din standarde ca și a spitalelor din categoria II, dar nu au reușit să obțină o susținere corespunzătoare din partea autorităților tutelare pentru îndeplinirea planurilor de conformare la ASF, pentru care era necesară alocarea de resurse financiare.

8

[88] Categoria IV – se descriu două categorii de cauze, care pot coexista: (i) Există o preocupare permanentă a managementului spitalului, de la toate nivelurile pentru identificarea deficiențelor privind calitatea și siguranța serviciilor medicale, existând premisele îmbunătățirii continue pentru a răspunde tuturor cerințelor standardelor. (ii) Nevoile de conformare la ASF depășesc posibilitățile imediate ale autorităților tutelare sau ale patronatelor pentru satisfacerea acestora.

Nr.crt.	*Denumirea unității sanitare cu paturi*	*Categoria de acreditare*	*Perioada de încadrare în categoria de acreditare*[885]
16	Societatea BAU M.A.N. CONSTRUCT S.R.L.	a V-a	maximum 12 luni de la primirea de către unitatea sanitară a Raportului de acreditare
17	CLINICA MEDICALĂ ”HIPOCRAT 2000” S.R.L. - unitate sanitară privată cu paturi	a V-a[889]	maximum 12 luni de la primirea de către unitatea sanitară a Raportului de acreditare
18	Societatea OVERMED MEDICAL CENTER S.R.L.	a VI-a neacreditat	spitalul se poate înscrie într-o nouă procedură de acreditare în următorul ciclu de acreditare, cu respectarea prevederilor legale în vigoare în momentul solicitării înscrierii sau, în același ciclu de acreditare, la decizia Ministerului Sănătății

Sursa: Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate, Lista actualizată a spitalelor încadrate în categoriile de acreditare, în ciclul al II-lea, 3 martie 2020, https://anmcs.gov.ro/web/spitale-evaluate-in-al-ii-lea-ciclu-de-acreditare/, accesat la data de 27 martie 2020.

Situația acreditării transmisă de ASSMB pentru spitalele din subordine

Nr. Crt.	Nume spital	Categoria (clasificarea)	Perioada acreditării
1	SPIT.CLINIC "SF.MARIA" BUCUREŞTI	II M	20.07.2016-19.07.2020
2	SPIT.CLINIC DE NEFROLOGIE "DR.CAROL DAVILA"	II M	20.07.2019-19.07.2021
3	SPIT.CLINIC OBST. GINECO. "FILANTROPIA"	II M	20.07.2016-19.07.2021
4	SPIT.CLINIC DE CHIRURGIE ORO-MAXILO- FACIALĂ - "PROF.DR. DAN THEODORESCU"	II M	20.07.2016-19.07.2021
5	SPIT.CLINIC "DR. I.CANTACUZINO"	III	-
6	SPIT.CLINIC COLENTINA	II	02.08.2016-01.08.2021
7	SPIT.DE PNEUMOFTIZIOLOGIE "SF. ŞTEFAN"	V	02.08.2016-01.08.2021
8	CENTRUL CLINIC DE BOLI REUMATISMALE "Dr.ION STOIA "-BUCUREŞTI	II M	20.07.2016-19.07.2020
9	SPIT.CLINIC DE ORTOPEDIE -TRAUMATOLOGIE SI TBC OSTEOARTICULAR "FOIŞOR"	I M	02.08.2016-01.08.2021
10	SPIT.CLINIC DE COPII "Dr.V.GOMOIU"	II M	02.08.2016-01.08.2021
11	SPIT.CLINIC "NICOLAE MALAXA"	III	24.03.2015-23.03.2020
12	SPIT.CLINIC COLŢEA	I M	05.04.2016-04.04.2021
13	SPITALUL DE PSIHIATRIE TITAN "DR.CONSTANTIN GORGOS"	V	10.05.2013-09.05.2018[890]
14	SPIT.CLINIC DE BOLI INFECŢIOASE ŞI TROPICALE "DR. VICTOR BABEŞ"	II M	2.06.2006-1.06.2021
15	SPIT.CLINIC PSIHIATRIE "PROF. DR. AL.OBREGIA"	I M	08.05.2015-07.05.2020
16	SPIT.DE BOLI CRONICE "SF. LUCA"	II M	30.12.2015-29.12.2020
17	SPIT.CLINIC "PROF. DR. THEODOR BURGHELE"	II M	20.07.2016-fără dată finală precizată

8

8[89] Sunt considerate unități aflate în proces de acreditare.

[90] Spitalul a fost evaluat în anul 2018, nu s-a emis certificatul, conform răspunsului la informații transmis de către ASSMB.

Nr. Crt.	Nume spital	Categoria (clasificarea)	Perioada acreditării
18	CENTRUL DE EVALUARE ŞI TRATAMENT A TOXICODEPENDENŢELOR PENTRU TINERI "SF.STELIAN"	V	24.03.2016-23.03.2020
19	SPIT.CLINIC DE OBSTETRICĂ- GINECOLOGIE "PROF. DR. PANAIT SÂRBU"	II M	12.08.2016-11.08.2021

Sursa: ASSMB ca răspuns la solicitarea de date trimisă în cadrul SIDU

ANEXA 7. MODEL DE INTEGRARE LA NIVEL STRATEGIC ÎNTRE DOMENIUL MEDICAL ȘI DOMENIUL SOCIAL

Obiective și indicatori destinați dezvoltării, coordonării și monitorizării sistemului de Îngrijiri La Domiciliu - Componenta socială

Obiectiv	Indicatori de performanță
Dezvoltarea serviciilor comunitare integrate și comprehensive	Asigurarea unui cadru instituțional și legislativ favorabil pentru dezvoltarea serviciilor de asistență medicală comunitară
Asigurarea de resurse financiare, umane și materiale suficiente pentru dezvoltarea sistemului de îngrijire de lungă durată	Număr de centre de zi, centre comunitare integrate la nivel comunitar
	Număr de persoane vârstnice beneficiare de aceste servicii sociale
Crearea sistemului unificat de îngrijire de lungă durată	Număr de programe de formare profesională a managerilor de caz și a personalului de îngrijire pentru serviciile de îngrijire la domiciliu
	Număr de proiecte privind înființarea, dotarea și funcționarea serviciilor de coordonare a îngrijirii la domiciliu la nivelul spitalelor
	Sistem național de colectare, prelucrare și analiză de date pentru domeniul serviciilor de îngrijire la domiciliu
Facilitarea accesului populației vârstnice la programele de sănătate publică și îngrijirea sănătății	Număr de campanii locale și/sau naționale de informare a populației vârstnice privind promovarea unui stil de viață sănătos și prevenirea îmbolnăvirilor
	Număr de persoane vârstnice informate prin aceste campanii
	Număr de cercetări și analize sociologice realizate pe această temă
	Un portal cuprinzând harta serviciilor sociale și infrastructura aferentă
Prevenirea abuzurilor asupra populației vârstnice, inclusiv a persoanelor cu dizabilități, și a excluziunii sociale a acestora	Număr de campanii anuale de control având ca temă intervenția în situațiile de abuz asupra persoanelor vârstnice derulate
	Număr de programe de instruire și educare sau campanii de informare a populației realizate

Sursa: H.G. nr. 566/2015 privind aprobarea *Strategiei naţionale pentru promovarea îmbătrânirii active şi protecţia persoanelor vârstnice pentru perioada 2015 - 2020*, a Planului operaţional de acţiuni pentru perioada 2016 - 2020, precum şi a Mecanismului de monitorizare şi evaluare integrată a acestora, în Matei et al. (2019: 34).

Obiective și indicatori destinați dezvoltării, coordonării și monitorizării sistemului de Îngrijiri La Domiciliu - Componenta medicală

Obiectiv	Indicatori de performanță	Indicatori de rezultat
Dezvoltarea serviciilor comunitare integrate și comprehensive	Asigurarea unui cadru instituțional și legislativ favorabil pentru dezvoltarea serviciilor de asistență medicală comunitară	Cadru normativ servicii de asistență comunitară revizuit
Dezvoltarea capacității instituționale și tehnice a furnizorilor de servicii comunitare	Număr de instrumente metodologice dezvoltate (ghiduri, standarde și/ sau protocoale de practică)	Evaluarea/ cartarea nevoilor de servicii de asistență comunitară
	Număr personal format și certificat să ofere servicii comunitare	Număr de întâlniri intersectoriale/ documente elaborate, inclusiv pentru facilitarea dezinstituționalizării
	Curriculum dezvoltat în vederea formării și certificării	Numărul persoanelor din zone rurale derservite de servicii de asistență comunitară
Creșterea accesului la servicii de calitate	Plan pe termen mediu și lung de dezvoltare a calității	Numărul persoanelor deservite
	Număr de personal format	Cheltuieli alocate îngrijirilor la domiciliu (% în FNUASS)
	Număr furnizori de servicii paliative contractați de FNUASS	Cheltuieli alocate îngrijirilor de lungă durată (% în PIB)
	Număr unităților reabilitate/ echipate conform standardelor	Paturi pentru îngrijiri cronice/ pe termen lung la 100.000 locuitori
Îmbunătățirea infrastructurii disponibile	Număr centre de îngrijiri pe termen lung reabilitate	
	Număr centre de îngrijire paliative dezvoltate	

Sursa: Ministerul Sănătății (2015) Raport anual privind stadiul implementării în Matei et al. (2019:33-35).

ANEXA 8. STIMULENTELE FINANCIARE ACORDATE DE DGASMB, ÎN PERIOADA 04.07.2017 – 19.03.2020

Beneficii	Descriere/ Condiții de acordare	Cuantum/ Stadiul proiectului	Nr. beneficiari
Stimulent nou născuți	Stimulentul financiar se acordă o singură dată, pentru fiecare nou-născut, pe bază de cerere; Termenul de depunere a dosarului este de o lună de la data nașterii copilului; Cel puțin un părinte are domiciliul sau reședința în municipiul București cu cel puțin 6 (șase) luni înainte de depunerea cererii; Nașterea s-a înregistrat într-o maternitate din cadrul unităților sanitare, publice sau private, cu paturi de la nivelul municipiului București.	Stimulent financiar pentru nou-născuți în cuantum de 2.500/lei/nou-născut.	Nr. total de dosare depuse în perioada iulie 2017 - martie 2020: **52.078** Nr. total de dosare intrate în plată până în februarie 2020: **48.367**
Stimulent financiar pentru copiii cu dizabilități	Beneficiarii stimulentului financiar sunt copiii cu handicap, încadrați în oricare grad de handicap, cu domiciliul sau reședința pe raza administrativ-teritorială a municipiului București.	Stimulent financiar pentru copii cu handicap în cuantum de 1.000 lei/lună.	Nr. total de dosare depuse în perioada august 2017 - martie 2020: **7.558** Toate aceste dosare au intrat în plată.
Stimulent pentru integrarea socială a persoanelor adulte cu dizabilități	Beneficiarii stimulentului pentru integrarea socială a persoanelor adulte cu handicap sunt adulții cu handicap, încadraţi în oricare dintre cele 4 grade de handicap, cu domiciliul sau reședința pe raza administrativ-teritorială a municipiului Bucureşti cu cel puțin 6 luni înainte de depunerea cererii.	Stimulent pentru integrarea socială a persoanelor adulte cu handicap în cuantum de 500 lei/lună.	Nr. total de dosare depuse în perioada noiembrie 2017 - martie 2020: **64.106** Toate aceste dosare au intrat în plată.
Ajutor social comunitar pentru familia monoparentală	Beneficiarii ajutorului social comunitar pentru familia monoparentală sunt familiile cu domiciliul sau resedința pe raza administrativ-teritorială a municipiului Bucureşti cu cel puțin 6 luni înainte de depunerea cererii, formate din persoana singură și copiii în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținere și care locuiesc împreună cu aceasta.	Ajutorul social comunitar se acordă lunar familiilor monoparentale al cărei venit net mediu lunar pe membru de familie se situează până la 530 lei inclusiv.	Nr. total de dosare depuse în perioada decembrie 2017 - martie 2020: **320** Toate aceste dosare au intrat în plată.
Voucher materna	Voucher-ul Materna Bucuresti se acordă oricărei femei cu vârsta de peste 18 ani, cu domiciliul stabil în București sau viză de reședință, de cel puțin 6 luni pe raza Capitalei, la data depunerii cererii, după săptămâna a 10 – a de sarcină.	Voucherele au fiecare câte o valoare de 1.000 lei, împărțite în tichete de câte 50 lei, acordându-se de două ori.	Nr. total de dosare depuse în perioada iunie 2018 - martie 2020: **29.514** Au fost eliberate și au intrat în plată: **47.140** vouchere[891]
Sprijin financiar pentru prevenirea abandonului școlar	Beneficiarii sprijinului financiar pentru prevenirea abandonului școlar în Municipiul București sunt părinții/părintele/reprezentanții legali ai copiilor	Se acordă un sprijin financiar pentru prevenirea	Nr. total de dosare depuse în perioada

8

[91] După procesarea cererii se acordă primul voucher, în valoare de 1000 lei. După intrarea în săptămâna a 24-a de sarcină se acordă al doilea voucher, la cererea femeii gravide. Este interzisă acordarea de rest în bani la vouchere.Fiecare gravidă beneficiază de vouchere în valoare de 2000 lei, indiferent de numarul fetilor. În cazul sarcinilor gemelare, valoarea voucher-ului nu se dublează

Beneficii	Descriere/ Condiții de acordare	Cuantum/ Stadiul proiectului	Nr. beneficiari
	cu vârsta cuprinsă între 6 și 14 ani, încadrați într-o formă de învățământ publică sau privată, cu domiciliul stabil în București de cel puțin 6 luni sau reședința de cel puțin 6 luni pe raza administrativ-teritorială a Municipiului București, la data depunerii cererii, Venitul pe membru de familie să fie sub 1900 lei[892]	abandonului școlar în cuantum de 450/copil o dată pe an școlar.	septembrie 2018 - martie 2020: **1.537** Nr. total de dosare aprobate și intrate în plată până în februarie 2020: **1.441**

Sursa: http://www.dgas.ro/stimulente-financiare/stimulent-nou-nascuti/ și https://www.dgas.ro/wp-content/uploads/2017/12/Raportare-de-la-inceput-pana-la-19.03.2020.pdf (data accesării: 29 martie 2020).

8
[92] Se acordă doar dacă produsele achiziționate sunt: cărți, papetărie și rechizite pentru copii și nu se acordă pentru copiii aflați în plasament la asistentul maternal profesionist.Sursa: https://www.dgas.ro/rechizite-scolare/ (data accesării: 29 martie 2020).

ANEXA 9. LISTA SERVICIILOR DE CENTRE DE ZI ȘI RECUPERARE PENTRU COPIII CU DIZABILITĂȚI DIN BUCUREȘTI

Sector	Instituție/Organizație	Serviciu social
1	Asociaţia Caritas Bucureşti	Centrul de zi pentru copii cu dizabilități
1	DGASPC Sector 1	Complexul Social de Servicii Sfânta Ecaterina - Centrul de zi de recuperare pentru copii cu dizabilități
1	DGASPC Sector 1	Centrul de consiliere și asistență - Biroul Copii T. S. A.
2	Asociaţia "A.B.C.D." - Asociaţia în Beneficiul Copiilor cu Dizabilități	Centrul de zi ABCD de recuperare pentru copii cu dizabilităţi
2	Asociaţia Autism Voice	Centrul de zi ABA Academy
2	Asociația de Sprijin a Copiilor Handicapați Fizic - România Filiala București	Centrul de zi Aurora
2	DGASPC Sector 2	Centrul de zi de Recuperare și Resurse pentru Copii cu Dizabilități Multiple și Familiile lor
3	Asociaţia Help Autism	Centrul de zi Delea Nouă
3	Asociaţia Help Autism	Centrul de zi Mălin
3	Asociaţia pentru Ajutorarea Copiilor cu Autism din Romania " Horia Motoi"	Recuperarea copiilor cu dizabilităţi din spectrul TSA
3	DGASPC Sector 3	Complexul de Servicii ”Brândușa” - ”Casa Soarelui”
3	DGASPC sector 3	Centrul de zi "Lizuca"
3	DGASPC Sector 3	Complexul de Servicii ”Brândușa” - Centrul de zi
3	DGASPC Sector 3	Complexul de Servicii ”Brândușa” - Compartiment de recuperare pentru Copii cu Dizabilități
4	Asociația Română de Terapii în Autism și ADHD	Centrul de Recuperare Terapeutica ARTA ADHD
4	DGASPC Sector 4	Centrul de zi pentru recuperare copii cu dizabilități
4	DGASPC Sector 4	Centrul de zi de recuperare copil cu dizabilități "Harap Alb"
5	Asociaţia Puzzle România	Centrul ABA
5	DGASPC Sector 5	Centrul de zi pentru recuperare copiilor cu dizabilitati
5	DGASPC Sector 6	Complexul de Servicii de Recuperare
6	Asociația Educare	Centrul de zi EDUCARE
6	DGASPC Sector 6	Centrul de zi pentru Copii cu Dizabilități Orșova
6	Fundaţia Romanian Angel Appeal și DGASPC Sector 6	Centrul de consiliere și asistență specializată pentru copii cu autism

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

ANEXA 10. LISTA SERVICIILOR PENTRU COPIII STRĂZII, FUNCȚIONALE ÎN 2020, BUCUREȘTI

Sector	Instituție/Organizație	Serviciu social
1	Asociaţia Caritas Bucureşti	Casa Sfântul Ioan pentru copiii străzii
1	DGASPC Sector 1	Centru de Primire în Regim de Urgenţă pentru copii străzii - CSS Pinochio
2	Fundaţia St. Macrina	Fundaţia Sf. Macrina - Centru de zi şi suport pentru copii străzii.
2	DGASPC Sector 2	Adăpostul pentru Copiii Străzii ”Dănilă Prepeleac”
3	DGASPC Sector 3	Complexul de Servicii ”Casa Noastră”- Adăpost de zi și noapte pentru copiii străzii
3	DGASPC Sector 3	Centrul de Primire în Regim de Urgenţă pentru Copiii Străzii
4	Asociaţia Sf. Stelian	Asociaţia Sf Stelian - sprijin şi îmbrăcăminte copiilor străzii.
4	Fundaţia Parada	Fundaţia Parada - Centru de zi şi suport pentru copii străzii.
5	DGASPC Sector 5	Adăpost de zi si de noapte pentru copiii străzii

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

ANEXA 11. LISTA SERVICIILOR SOCIALE PENTRU PERSOANELE ADULTE CU DIZABILITĂȚI

Sector	Instituție/Organizație	Serviciu social
1	Asociaţia Alternativa 2003	Centrul de zi Alternativa
1	Asociaţia Alternativa 2003	Centrul de integrare prin terapie ocupațională Alternativa
1	Asociaţia Sfânta Ana	Centrul de zi Ana pentru tineri cu dizabilități mintale și asociate severe
2	Asociatia Nationala pentru Copii si Adulti cu Autism din Romania (ANCAAR)	Centrul de zi pentru persoanele adulte cu dizabilități
4	Asociația de Sprijin a Copiilor Handicapați Fizic - România	Serviciul de Asistență și Suport pentru Persoane Adulte cu Dizabilități
6	Fundaţia Estuar	Centrul social sector 6
1	DGASPC Sector 1	Caraiman "PHOENIX" - Terapie ocupațională / sector 1
1	DGASPC Sector 1	Un pas împreună - Terapie ocupațională / sector 1
1	DGASPC Sector 1	Centrul de Integrare în muncă
1	DGASPC Sector 1	Centrul de consiliere și asistență - Biroul adulți/ tineri T. S. A.
2	DGASPC Sector 2	Centrul de ZI de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu
3	DGASPC Sector 3	Complex de Servicii “Unirea”, destinat persoanelor cu dizabilități - Centrul de zi Sf. Lucian
6	DGASPC Sector 6	Centrul pentru consiliere psihosocială persoane cu dizabilități
1	Organizația Umanitară Concordia	Centrul pentru viață independentă pentru persoane adulte cu dizabilități Sfântul Lazăr
1	Asociaţia Alternativa 2003	Locuință protejată Alternativa
1	Asociaţia Alternativa 2003	Centrul de respiro Alternativa
1	Organizaţia Umanitară Concordia	Locuință protejată pentru persoane adulte cu dizabilități Casa Hannes
2	Fundatia Dezvoltarea Popoarelor	Locuinta Protejata Majilinda
3	Fundaţia Umanitară Health Aid Romania	Locuință protejată Casa Bobocica
4	Fundaţia Estuar	Locuință protejată pentru adulți cu probleme psihice Casa Dan
4	Fundaţia Estuar	Locuință protejată pentru adulți cu probleme psihice Casa Vasile
5	Fundaţia Estuar	Locuință protejată pentru adulți cu probleme psihice Casa Liviu
5	Asociatia Pro Act Suport	Centrul de pregatire pentru viata independenta Image
5	Asociatia Pro Act Suport	Centrul de pregatire pentru viata independenta Ileana
6	Asociatia Pro Act Suport	Centrul de pregatire pentru viata independenta Trepte
2	DGASPC Sector 2	Complexul de Servicii pentru Persoane Adulte cu Handicap Neuropsihic
2	DGASPC Sector 2	Locuința Protejată nr. 1 - Complexul de Servicii pentru Persoane Adulte cu Handicap Neuropsihic
2	DGASPC Sector 2	Locuința Protejată nr. 2 - Complexul de Servicii pentru Persoane Adulte cu Handicap Neuropsihic
2	DGASPC Sector 2	Locuință protejată Ciocârliei
2	DGASPC Sector 2	Locuință protejată Radovanu
2	DGASPC Sector 2	Locuința Protejată Stolnicul

Sector	Instituție/Organizație	Serviciu social
3	DGASPC Sector 3	Complex de Servicii "Unirea", destinat persoanelor cu dizabilități - Locuința protejată Sf. Paraschiva
3	DGASPC Sector 3	Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități " Casa Max"
4	DGASPC Sector 4	Locuință protejată AL. OBREGIA
1	DGASPC Sector 1	Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Milcov
1	DGASPC Sector 1	Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică cu Structuri Pavilionare - Modul Pavilionar de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Sf. Mina
2	DGASPC Sector 2	Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică nr. 1
2	DGASPC Sector 2	Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică nr. 2
3	DGASPC Sector 3	Centrul de Recuperare Persoane Adulte "Căuzași"
6	DGASPC Sector 6	Centrul de recuperare și reabilitare neuropsihică Uverturii

Sursa: Cercetare de birou pe surse de date administrative disponibile online și răspunsurile primite la solicitările de date trimise în cadrul SIDU.

ANEXA 12. LISTA OBIECTIVELOR GENERALE STRATEGICE DIN DOMENIUL SOCIAL, ÎN BUCUREȘTI, PE SECTOARE

Ob. Gen.	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Municipiul București
1.	Dezvoltarea pachetului de servicii sociale și medico-sociale existente	Protecția și promovarea drepturilor fundamentale ale copiilor din sectorul 2	Asigurarea îngrijirii, creșterii, formării, dezvoltării și educării în cadrul propriilor familii a copiilor expuși riscului de excluziune socială	Identificarea și soluționarea urgențelor sociale individuale și colective ale comunității[893]	Protecția și promovarea drepturilor fundamentale ale copiilor din sectorul 5[894]	Protecția și promovarea drepturilor copilului	Identificarea și soluționarea urgențelor sociale individuale și colective ale comunității[895]
2.	Îmbunătățirea managementului resurselor disponibile[896]	Asistența socială a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile	Protecția socială a copilului separat de părinți[897]		Asigurarea protecției/ asistenței sociale a persoanelor singure[898]	Protecția copiilor și adulților cu dizabilități	
3.	Maximizarea randamentului capacităților administrative	Creșterea capacității administrative a DGASPC sector 2	Prevenirea, combaterea violenței domestice și acordarea serviciilor		Creșterea calității vieții persoanelor cu dizabilități și participarea acestora[899]	Protecția persoanelor vârstnice	

[893] Prin implementarea acțiunilor antisărăcie, de prevenire și combatere a marginalizării sociale.

[894] Prin creșterea investițiilor (financiare, materiale, umane) în dezvoltarea și bunăstarea copilului, pe baza unei abordări holistice și integrate de către toate instituțiile și autoritățile locale, în colaborare cu cele centrale ale statului, în condițiile respectării drepturilor copilului, satisfacerii nevoilor acestuia, precum și accesului universal la servicii.

[895] Prin implementarea acțiunilor antisărăcie, de prevenire și combatere a marginalizării sociale.

[896] Financiare, materiale, umane.

[897] Și asigurarea unei îngrijiri personalizate cât mai apropiată de mediul familial.

[898] Sau familiilor aparținând grupurilor vulnerabile, prin garantarea unui nivel minim de venituri pentru populația săracă, furnizarea de beneficii de asistență socială și dezvoltarea rețelei locale de servicii sociale de bună calitate, distribuite adecvat în teritoriu și accesibile tuturor celor de la nivelul comunității locale a sectorului 5.

[899] Cu drepturi depline și șanse egale la viața socio-economică și cultural-civică a comunității locale a sectorului 5.

Ob. Gen.	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Municipiul București
			destinate victimelor violenței domestice				
4.			Promovarea drepturilor persoanelor adulte cu dizabilități[900]		Prevenirea violenței în familiile care fac parte din comunitatea locală a sectorului 5[901]	Prevenirea și combaterea marginalizării sociale	
5.			Promovarea drepturilor persoanelor vârstnice, integrarea socială a acestora și prevenirea instituționalizării		Creșterea incluziunii socio-economice a cetățenilor români aparținând minorității rome[902]	Prevenirea și combaterea violenței domestice	
6.			Incluziunea socială și combaterea sărăciei		Asigurarea protecției/ asistenței sociale a persoanelor singure/ familiilor aparținând grupurilor vulnerabile	Intervenția în regim de urgență	
7.			Prevenirea marginalizării sociale a		Reducerea îmbătrânirii fizice premature[903]	Îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor	

[900] Integrarea socială a acestora și prevenirea instituționalizării.

[901] Precum și protecția victimelor violenței în familie și responsabilizarea agresorilor prin construirea unui cadru instituțional integrat și adoptarea/aplicarea unor programe și măsuri specifice la nivel local.

[902] Și asigurarea de șanse egale prin inițierea și aplicarea unor programe și măsuri în domenii precum educația, formarea profesională, sănătatea, locuirea și mica infrastructură, cultura, infrastructura socială locală, prevenirea și combaterea discriminării etnice (în domeniul protecției copilului).

[903] Prin măsuri care să încurajeze populația vârstnică din sectorul 5 să lucreze mai mult timp și să își aducă contribuția la viața comunității locale prin activități civice.

Ob. Gen.	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Municipiul București
			persoanelor adulte fără adăpost				
8.			Îmbunătățirea/dezvoltarea capacității DGASPC S3 de a furniza servicii de calitate[904]		Prevenirea violenței în familiile care fac parte din comunitatea locală[905]	Comunicare, informare și promovare	
9.			Crearea și implementarea unui sistem integrat de control intern managerial în cadrul DGASPC S3[906]		Creșterea incluziunii socio-economice a cetățenilor români aparținând minorității rrome și asigurarea de șanse egale	Susținerea și atragerea de parteneriate public-private	
10.					Protejarea și asigurarea exercitării complete și egale a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale pentru persoanele cu dizabilități[907]	Elaborarea de proiecte și dezvoltarea serviciilor prin accesarea de fonduri nerambursabile	
11.					Creșterea capacității	Încurajarea participării și a voluntariatului	

[904] În concordanță cu nevoile identificate la nivelul comunității sectorului 3.

[905] Similar obiectivului general 4, dar în domeniul protecției persoanei adulte/ familiei.

[906] Astfel încât să se asigure atingerea obiectivelor DGASPC sector 3, într-un mod eficient, eficace și economic.

[907] Din comunitatea locală a sectorului 5.

Ob. Gen.	Sector 1	Sector 2	Sector 3	Sector 4	Sector 5	Sector 6	Municipiul București
					administrative a DGASPC sector 5[908]		
12.						Creșterea calității serviciilor	

Sursa: Autorii, pe baza analizei de birou realizate în ianuarie 2020

9
[08] Inclusiv prin promovarea cooperării intersectoriale și susținerea parteneriatului cu societatea civilă și a parteneriatului public-privat în implementarea programelor și măsurilor în domeniul asistenței sociale.

ANEXA 13. BENEFICIARII DE LOCUINȚE SOCIALE ȘI GRUPURILE VULNERABILE ÎN ROMÂNIA

Programe naționale	Beneficiari cf. legislației în vigoare	Observații
Programul de construcţii de locuinţe sociale Legea 114/1996, HG 1275/2000	Tinerii care au vârsta de până la 35 de ani Tinerii proveniţi din instituţii de ocrotire socială şi care au împlinit vârsta de 18 ani Invalizii de gradul I şi II Persoanele cu handicap Pensionarii Veteranii şi văduvele de război Beneficiarii prevederilor Legii nr. 341/ 2004 Beneficiarii prevederilor Decretului-lege nr. 118/ 1990 Alte persoane sau familii îndreptăţite	Nu se cunosc: - nivelul real al cererii, la nivelul teritoriului naţional, - numărul și ponderea persoanelor care beneficiază de locuinţe sociale din fiecare categorie.
Programul de construcţii de locuinţe sociale destinate chiriaşilor evacuaţi din locuinţele retrocedate foştilor proprietari OUG 74/2007	Persoanele şi familiile evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuinţele retrocedate foştilor proprietari	Nu se cunoaşte nivelul real al cererii, la nivelul teritoriului naţional, dar se poate specula că numărul de potenţiali beneficiari este în continuă scădere.
Programul de construcţii de locuinţe pentru tineri, destinate închirierii, prin ANL Legea 152/ 1998, HG 162/ 2001	Tinerii care au vârsta de până la 35 de ani	Nu se cunoaşte nivelul real al cererii, la nivelul teritoriului naţional
FĂRĂ PROGRAM OUG 44/ 2004	Refugiaţii, solicitanţii de azil	
FĂRĂ PROGRAM Legea 17/ 2000	Persoanele vârstnice (care au împlinit vârsta de pensionare stabilită de lege)	

Sursa: MDRAP (2016).

Programe naționale	Beneficiari potenţiali incluşi în legislaţie	Observații
FĂRĂ PROGRAM Legea asistenţei sociale 292/2011, art. 6, lit. p) Grupuri care au dreptul la o locuință, dar nu există o trimitere clară la locuințe sociale.	Persoane vulnerabile pe motiv de boală Persoane cu dizabilități (*) Persoane/gospodării în sărăcie Persoane dependente de substanțe (droguri, alcool) Alte persoane vulnerabile Persoane fără adăpost Persoane fără locuință stabilă	

Sursa: MDRAP (2016).

Programe naționale	Beneficiari potenţiali neacoperiţi de legislaţie	Observații
FĂRĂ PROGRAM	Șomerii, în special cei pe termen lung	
	Săracii care muncesc	(*) Pentru aceste categorii
	Familiile monoparentale, în special mamele singure cu copii	există programe guvernamentale sau
Fără legislaţie specifică	Persoanele vârstnice fără pensie, în special cei care locuiesc singuri	instrumente de asistenţă punctuală din fondul de
	Familiile mari sau tinere cu copii	rezervă al guvernului.
	Minorităţile etnice, în special romii (*)	
	Persoane evacuate din alte motive decât retrocedarea	
	Alte persoane strămutate	
	Victime ale catastrofelor naturale - inundatii, deplasari în masă (alunecări de teren, prăbuşiri), seisme (*)	

Sursa: MDRAP (2016).

ANEXA 14. PRINCIPALELE INSTITUȚII CULTURALE PUBLICE ȘI ECHIPAMENTE CULTURALE (PUBLICE ȘI PRIVATE) DIN BUCUREȘTI

INSTITUȚII PUBLICE MUNICIPALE ÎN SUBORDINEA CONSILIULUI GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

1. Biblioteca Metropolitană București, cu 33 filiale la nivelul întregului oraș
2. Muzeul Municipiului București, care include 12 muzee și case memoriale:
    1. Palatul Suțu
    2. Casa Filipescu-Cesianu
    3. Muzeul Theodor Aman
    4. Muzeul George Severeanu
    5. Muzeul Victor Babeș
    6. Colecția de Artă Ligia și Pompiliu Macovei
    7. Muzeul Nicolae Minovici
    8. Casa Memorială Nottara
    9. Muzeul Stork
    10. Observatorul Astronomic Vasile Urseanu
    11. Palatul Voievodal Curtea Veche
    12. Casa Memorială Gheorghe Tattarescu
3. Muzeul Național al Literaturii Române, care coordonează și o rețea de 6 case memoriale, din care 4 în București:
    1. Tudor Arghezi – Mărțișor
    2. Casa Memorială „George și Agatha Bacovia”
    3. Casa Memorială „Ion Minulescu – Claudia Millian”
    4. Casa Memorială „Liviu si Fanny Rebreanu”
4. Centrul de Cultură Palatele Brâncovenești
5. Opera Comică pentru Copii
6. Teatrul de animație Țăndărică
7. Teatrul Bulandra
8. Teatrul de Comedie
9. Teatrul Excelsior
10. Teatru Evreiesc de Stat
11. Teatrul Ion Creangă
12. Teatrul Masca
13. Teatrul Mic (administrează și Teatrul Foarte Mic – închis pentru consolidare)
14. Teatrul C. I. Nottara
15. Teatrul Odeon
16. Teatrul de Revistă Constantin Tănase, care are în administrare și Teatrul de Vară din Parcul Herăstrău
17. Teatrul Tineretului Metropolis
18. Circ & Variete GLOBUS
19. Casa de Cultură Friedrich Schiller
20. Școala de Artă București
21. Universitatea Populară loan I. Dalles
22. Teatrul Stela Popescu

SERVICII ȘI INSTITUȚII PUBLICE CU MANDAT CULTURAL ÎN CADRUL SAU ÎN SUBORDINEA PRIMĂRIILOR DE SECTOR

1. Centrul Cultural pentru Tineret Sector 1
2. Primăria Sectorului 2 – care coordonează și activitatea Galeriei Dialog din spațiul primăriei
3. Centrul Cultural „Mihai Eminescu” Sector 2
4. Centrul Socio-Cultural Jean-Louis Calderon Sector 2
5. Primăria Sectorului 3, Direcția Cultură, Sport și Tineret
6. Centrul Cultural Casa Artelor Sector 3
7. Centrul Cultural European pentru UNESCO „Nicolae Bălcescu” Sector 4
8. Centrul Cultural European Sector 6

INSTITUȚII PUBLICE NAȚIONALE (ÎN SUBORDINEA MINISTERULUI CULTURII)

1. Biblioteca Națională a României
2. Muzeul Național de Artă al României, care include, la nivel infrastructură, și un Auditorium și administrează și alte 5 muzee și case memoriale:
    1. Muzeul Colecțiilor de Artă
    2. Muzeul „K. H. Zambaccian”
    3. Muzeul „Theodor Pallady”
    4. Muzeul Memorial „Dimitrie și Aurelia Ghiață”
    5. Muzeul „Dr. Ioan și Nicolae Kalinderu”
3. Muzeul Național de Artă Contemporană
4. Muzeul Național al Hărților și Cărții Vechi
5. Muzeul Național de Istorie a României din București
6. Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”
7. Muzeul Național al Țăranului Român – include, la nivel de infrastructură, și Noul Cinematograf al Regizorului Român
8. Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”
9. Muzeul de Artă „Vasile Grigore – pictor și colecționar”
10. Muzeul Național „George Enescu”
11. Teatrul Național „I.L. Caragiale”
12. Opera Națională București / care include și Teatrul de Operetă și Musical „Ion Dacian” și Muzeul Operei Naționale București
13. Filarmonica „George Enescu”, administratorul Ateneului Român
14. Centrul Național al Dansului București
15. Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”
16. Corul Național de Cameră Madrigal – Marin Constantin
17. ARTEXIM
18. Administrația Fondului Cultural Național
19. Centrul Național al Cinematografiei, în subordinea căruia se află și Arhiva Națională de Filme Cinemateca Română
20. Studioul Cinematografic „Sahia Film” SA
21. Studioul Cinematografic „Animafilm” SA
22. Studioul de Creație Cinematografică din București
23. Studioul Video Art
24. Regia Autonomă de Distribuție și Exploatare a Filmelor „România Film”
25. Institutul Național al Patrimoniului
26. Oficiul Român pentru Drepturile de Autor

27. Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală
28. Compania Națională a Imprimeriilor „Coresi” SA
29. Direcția pentru Cultură a Municipiului București

INSTITUȚII PUBLICE ÎN SUBORDINEA ALTOR AUTORITĂȚI

1. Muzeul Național al Aviației Române
2. Muzeul Băncii Naționale a României
3. Muzeul Căilor Ferate Române
4. Muzeul de Artă Veche Apuseană „Ing. Dumitru Minovici“
5. Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I“
6. Muzeul Național al Pompierilor
7. Muzeul Național Cotroceni
8. Muzeul Național de Geologie
9. Muzeul Național Tehnic „Prof. Ing. Dimitrie Leonida“
10. Muzeul Telecomunicațiilor
11. Muzeul Sportului
12. Muzeul Nevăzătorilor
13. Muzeul Parlamentului
14. Sala Radio și Orchestra Națională Radio
15. Institutul Cultural Român
16. Palatul Copiilor
17. Arhivele Naționale

INFRASTRUCTURA CULTURALĂ A INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI INSTITUTELOR DE CERCETARE

1. Biblioteca Academiei (BAR), în subordinea Academiei Române
2. Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” (BCUB) cu filiale
3. Biblioteca Universității Politehnice București
4. Biblioteca Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila”
5. Biblioteca Centrală a Academiei de Studii Economice
6. Alte biblioteci universitare, publice și private, care deservesc în primul rând corpul profesoral, cercetători și studenți
7. Bibliotecile institutelor naționale de istorie, istoria artei, fizică, științele educației etc. – biblioteci specializate cu colecții de cercetare
8. Biblioteci școlare – peste 300 unități în majoritatea unităților școlare din capitală
9. Grădina Botanică „Dimitrie Brândză“ a Universității București
10. Muzeul Universității din București
11. Muzeul Universității Politehnice
12. Muzeul Nevăzătorilor
13. Universitatea Națională de Muzică București – săli de concerte
14. Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică – săli de spectacole și proiecție
15. Rețeaua școlară (grădinițele, școlile și liceele)

MUZEE SAU BIBLIOTECI APARȚINÂND CULTELOR

1. Muzeul de Istorie a Evreilor „Șef rabin Dr. Moses Rosen“
2. Muzeul „Mitropolit Antim Ivireanul“
3. Muzeul Holocaustului

4. Colecția Muzeală a Episcopiei Armeano – Gregoriene
5. Biblioteca Sfântului Sinod: bibliotecă specializată cu colecții de carte veche și de patrimoniu în subordinea Patriarhiei Române

SĂLI DE SPECTACOLE ȘI CONCERTE

1. Teatrul Național I.L Caragiale
2. Teatrul Național I.L Caragiale – amfiteatru în aer liber
3. Circ & Variete GLOBUS
4. Opera Națională București
5. Palatul Național al Copiilor
6. Sala Radio
7. Ateneul Român
8. Teatrul Lucia Sturdza Bulandra
9. Teatrul de Operetă și Musical Ion Dacian
10. Teatrul Nottara
11. Muzeul Național de Artă
12. Teatrul Ion Creangă
13. Teatrul de revistă Constantin Tănase – Sala Savoy
14. Teatrul de revistă Constantin Tănase – Teatrul de vară Herăstrău
15. Teatrul Țăndărică
16. Teatrul de Comedie
17. Teatrul Odeon
18. Teatrul Mic
19. Teatrul Evreiesc
20. ARCUB Gabroveni
21. Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”
22. Teatrul Masca – sală spectacol
23. Teatrul Masca – amfiteatru în aer liber
24. Centrul Socio Cultural Jean Louis Calderon, Primăria Sectorului 1
25. Centrul Național al Dansului
26. Centrul Cultural pentru UNESCO „Nicolae Bălcescu“ al Sectorului 4
27. CREART – Sala Teatrelli
28. CREART – Grădina de filme
29. Teatrul de Vară, Parcul Național – Centrul Cultural Mihai Eminescu al Primăriei Sectorului 2

INFRASTRUCTURĂ CULTURALĂ DE TIP SPAȚIU GAZDĂ ÎN DOMENIUL PUBLIC

1. Sala Palatului
2. Cercul Militar Național
3. Complexul Sportiv Național „Sala Polivalentă”
4. Pavilionul Romexpo
5. Arenele Romane
6. Stadionul Național Lia Manoliu
7. Palatul Copiilor
8. Casa de Cultură a Studenților

MUZEE PRIVATE

1. Colecția muzeală a aromânilor

2. Muzeul Culturii Romilor
3. Muzeul Löwendal
4. Muzeul Kitsch-ului
5. Museum of Senses

TEATRE – ECHIPAMENTE PRIVATE

1. Teatrul Act
2. Teatrul de pe Lipscani
3. Centrul de Teatru Educațional Replika
4. UnTeatru
5. Teatrul Luni de la Green Hours
6. Teatrul de Artă București (parțial și spațiu gazdă)
7. POINT
8. TAG
9. Teatrul Elisabeta
10. Godot Café-Teatru
11. In culise
12. Teatrul ARCA (Club La Scena)
13. Teatrul Mignon
14. Macaz

GALERII & ART SPACES

1. 418 Contemporary Art Gallery
2. Aiurart
3. ALERT studio
4. Allegra Nomad Gallery
5. Anaid Art Gallery
6. Anca Poterașu Gallery
7. AnnArt Gallery
8. ARCUB (8 galerii și spații)
9. Art Halle, Combinatul Fondului Plastic (UAP)
10. Art Yourself Gallery
11. Artfooly, The Slice of Art Gallery
12. ArtPhoto
13. Atelier 030202
14. Atelier 35 (UAP)
15. Atelierul de print
16. Cărturești Carusel
17. Cărturești Verona
18. CAV – Centrul Artelor Vizuale (Galeria Căminul Artei) (UAP)
19. Centrul Cultural Casa Artelor a Sectorului 3
20. Cercul Militar Național (3 spații de expunere: Sala Rondă, Sala Foaier și Galeria Artelor)
21. Eastwards Prospectus
22. European Art Gallery
23. Funnel Contemporary Art
24. Galeria 26
25. Galeria The Art of Living
26. Galeria Carol
27. Galeria creart
28. Galeria Danaart / Galeria Odeon (Teatrul Odeon)

29. Galeria Dialog (Primăria Sectorului 2)
30. Galeria Galateca
31. Galeria Galateea (UAP)
32. Galeria Horațiu Mălăele
33. Galeria Imbold
34. Galeria Montage
35. Galeria Occidentului
36. Galeria Orizont (UAP)
37. Galeria Posibilă
38. Galeria Romniceanu
39. Galeria Rottenberg Uzunov
40. Galeria Signum
41. Galeria Suprainfinit
42. Galeria Tipografia, Combinatul Fondului Plastic (UAP)
43. Galeriile Artmark
44. Galeriile BMR
45. Galeriile Williams
46. Gallery
47. H'art Appendix
48. H'art Gallery
49. Hanul Gabroveni (ARCUB)
50. Home Mătăsari
51. Imbold Galeria
52. Ivan Gallery
53. Laborna contemporary art gallery
54. Make a Point
55. Mobius Gallery
56. MORA (More Opportunities for Romanian Artists)
57. Outsider Art
58. PleshooContemporary
59. POINT
60. Pop-Up Open Air Street Art Museum
61. PostModernism Museum
62. Sala Dalles (MNAC) (în renovare)
63. Salonul de proiecte
64. Spațiul Platforma
65. The Ark (spațiu gazdă)
66. The CAN
67. Tranzit.ro
68. UNAgaleria
69. Urbanesc
70. Victoria Art Center
71. Zorzini Gallery
72. Anexa MNAC (Închisă risc seismic gr. I)
73. Galeria Simeza (UAP) (Închisă risc seismic gr.I)

CINEMATOGRAFE – CINEMATOGRAFE CLASICE

1. Cinema Pro
2. Noul Cinematograf al Regizorului Român (Muzeului Țăranului Român)
3. Elvira Popescu (Institutul Francez)
4. Cinemateca Eforie (Sala Jean Georgescu) (Arhiva Națională de Filme)

5. Cinemateca Union (Sala Paul Călinescu) (Arhiva Națională de Filme)
6. Europa (RADEF Româniafilm) (în rețeaua Europa Cinemas)

MULTIPLEXURI/CINEMATOGRAFE ÎN MALL-URI

1. Grand Cinema & More Băneasa Shopping City
2. Cinema City Sun Plaza Sun Plaza
3. Cinema City Cotroceni AFI Palace Cotroceni
4. Cinema City Mega Mall Mega Mall
5. Cinema City Park Lake
6. Movieplex Cinema Plaza Romania
7. Hollywood Multiplex București Mall
8. The Light Cinema Liberty Center
9. Cine Grand Titan Iris Shopping Center
10. MV Cinema Grand Arena

INSTITUTELE CULTURALE STRĂINE

1. The British Council
2. Centrul Ceh
3. Centrul Cultural Turc „Yunus Emre”
4. Forumul Cultural Austriac
5. Goethe-Institut
6. Institutul Cervantes
7. Institutul Balassi – Institutul Maghiar din București
8. Institutul Francez
9. Institutul Italian de Cultură
10. Institutul Polonez
11. Delegația Wallonie-Bruxelles

ANEXA 15. PRINCIPALELE EVENIMENTE DIN ANUL 2019 ÎN BUCUREȘTI

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
eveniment cultural	24.01.2019-27.01.2019	Sărbătorirea „Zilei Unirii Principatelor Române” la Arcul de Triumf	Arcul de Triumf	Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
eveniment cultural	18.04.2019	Lecția de Istorie cu ocazia Zilei Internaționale a Monumentelor și a siturilor	Arcul de Triumf	Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
eveniment cultural	23.04.2019-24.04.2019	Noaptea Cărților deschise	Arcul de Triumf	Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
eveniment cultural	25.04.2019-15.04.2019	Cartea în Trimuf - Campania de promovare și încurajare a lecturii		Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
eveniment cultural	25.10.2019	Manifestări dedicate Zilei Armatei Române	Arcul de Triumf	Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
eveniment cultural	01-02.12.2019	Manifestări dedicate Zilei Naționale a României	Arcul de Triumf	Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
eveniment cultural	13.03.2019	Eveniment dedicat Zilei Internaționale a Francofoniei - Expoziție „Cele mai importante edificii Bucureștene realizate de arhitecți francezi”		Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
expoziție	03-07.04.2019	Expoziție și colocviu „București - la răscrucea Europelor”	Viena, Austria	Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
eveniment cultural	06.04.2019	Inaugurarea bustului cosmonautului rus Iuri Alekseevici Gagarin		Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
eveniment cultural	27.06.2019	Ziua Rotondei Scriitorilor		Administrația Monumentelor și Patrimoniului turistic
	2019	Artă pentru seniori		CENTRULUI PENTRU SENIORI AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
	2019	Aplauze pentru seniori		CENTRULUI PENTRU SENIORI AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
eveniment sportiv	15.03.-17.03.2019	Dance Masters		CENTRUL PENTRU TINERET AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
eveniment	3.2019	Pentru tine, femeie		CENTRUL PENTRU TINERET AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
teatru	4.2019	Tineri pentru tineri		CENTRUL PENTRU TINERET AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
eveniment sportiv	4.2019	The Color Run		CENTRUL PENTRU TINERET AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
eveniment sportiv	4-5.05.2019	Campionatul European de dans sportiv Grand Prix		CENTRUL PENTRU TINERET AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
eveniment sportiv	9.2019	The Color Run by Night		CENTRUL PENTRU TINERET AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
	09.-12.2019	Descoperă patrimonial multicultural al orașului tău! – Ediția II		CENTRUL PENTRU TINERET AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
	11.2019	UNIFEST		CENTRUL PENTRU TINERET AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
	05.2019-07.2019	VISUAL ART UNDERVAL		PROEDUS
	03.-12.2019	Caravana Talentelor		PROEDUS
	04.-06.2019	Festivalul Copiilor		PROEDUS
	01.-06.2019	Celebrarea evenimetelor ce au marcat istoria romanilor		PROEDUS
	06.-12.2019	Cartierul excelenței în educație		PROEDUS
	07.-10.2019	Kid's City		PROEDUS
	09.-12.2019	„HAI SA DESCOPERIM!"		PROEDUS
	10.-09.2019	Festivalul Fulgilor de Nea		PROEDUS
Cinematograf	2019	La film în sectorul 1		Centrul Cultural al Sectorului 1
Concert	2019	Muzică de promenadă	Parc Bazilescu	Centrul Cultural al Sectorului 1
	12.2019	1 Decembrie - Ziua Națională a României		Centrul Cultural al Sectorului 1
	6.2019	Lumea Copiilor	promenada mall	Centrul Cultural al Sectorului 1
	6.2019	Vacanta în parc	Parc Bazilescu	Centrul Cultural al Sectorului 1
targ	2019	Târgul Iei și al costumului popular românesc		Centrul Cultural al Sectorului 1
targ	9.2019	Târgul Toamnei	Parc Bazilescu	Centrul Cultural al Sectorului 1
	12.2019	Târgul Iernii	Parc Bazilescu	Centrul Cultural al Sectorului 1
	2019	Târg Tradițional Gara de Nord	Gara de Nord	Centrul Cultural al Sectorului 1
	2019	Istoria culturii în Sectorul 1		Centrul Cultural al Sectorului 1
	2019	Pantelimon 301		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	2019	ALBUME CU IMAGINI SI ISTORII REPREZENTATIVE DESPRE SECTORUL 2		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	2019	TEATRU PENTRU SECTORUL 2		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
	2019	CUNOASTE LUMEA!		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	3.2019	PRIMĂVARA INCEPE CU UN MĂRȚIȘOR		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	3.2019	DUMINICA ORTODOXIEI		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	5.2019	TÂRGUL ANTICARILOR		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	6.2019	MÂNDRI CĂ SUNTEM ROMÂNI		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	7.2019	PARK FILM FESTIVAL		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	8.2019	SLAGARE ROMANESTI		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	9.2019	TÂRGUL ANTICARILOR		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	9.2019	ZILELE SECTORULUI 2		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	11.2019	BALUL DE CARITATE AL PRIMARIEI SECTORULUI 2		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	12.2019	ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	12.2019	BILANȚ CULTURAL LA SFÂRȘIT DE AN		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	12.2019	COLINDE PENTRU SUFLET		Centrul Cultural Mihai Eminescu Sector 2
	11.-12.05.2019	Zilele Sectorului 3		Direcția învățământ Cultură - Serviciul Cultură, Sport și Tineret
eveniment cultural	8.-09.06.2019	Evenimentul cultural artistic în aer liber Flori pentru suflet		Direcția învățământ Cultură - Serviciul Cultură, Sport și Tineret
	05-12.2019	Programul educațional Pepiniera de Talente		Direcția învățământ Cultură - Serviciul Cultură, Sport și Tineret
concert	14.06.-15.09.2019	Stagiunea Muzicală Estivală, ediția a XlV-a:		Direcția învățământ Cultură - Serviciul Cultură, Sport și Tineret
concert	15.06-15.09.2019	Festivalul de muzică clasică Simfonii de Vară, ediția a X-a		Direcția învățământ Cultură - Serviciul Cultură, Sport și Tineret
Cinematograf	08.-09.2019	Cinema în aer liber, ediția a Vll-a		Direcția învățământ Cultură - Serviciul Cultură, Sport și Tineret

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
	12.2019	Manifestări cultural-artistice dedicate Zilei Naționale, Crăciunului și Revelionului		Direcția învățământ Cultură - Serviciul Cultură, Sport și Tineret
eveniment cultural	15.01.2019	Mihai Eminescu – Trecut, prezent, viitor - colocviu cultural		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	23.01.2019	Ceremonia de dezvelire a monumentului statuie Tudor Vladimirescu		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	24.01.2019	Ceremonia de dezvelire a monumentului statuie DAC		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	24.01.2019	24 ianuarie 1859		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	24.01.2019	”ZIUA PRINCIPATELOR UNITE”		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	27.01.2019	Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Holocaustului		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	01.-12.2019	Centenar prin înfrățire		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	2019	Recunoașterea și promovarea valorilor sociale, culturale, sportive și artistice din Sectorul 5		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	29.01.2019	Ziua internaționala a puzzle-urilor		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	01.-03.2019	Teatrul pentru toți		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	2019	”Memoria apei”		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	2019	Ansamblu statuar dedicat latinității		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	2019	Trupa de teatru Ștefan Iordache		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	2019	Susținerea tinerilor actori		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	2019	Educație prin cultură		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	3.02.2019	Spectacol aniversar ”Ștefan Iordache”		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	1-13.02.2019	Caragiale – 167 de ani de la nașterea marelui dramaturg		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	14.02.2019	Ziua iubitorilor bibliotecilor		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	21.02.2019	Ziua internaționala a limbii materne		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	24.02.2019	De dragoste și de dor-Sărbătoarea dragostei la români – Dragobete -		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
	1-3.03.209	În întâmpinarea primăverii		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	8.03.2019	Spectacol de Ziua Internațională a Femeii		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	16.03.2019	Constantin Brâncuși – ”Tăcerea infinitului”		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	20.03.2019	Ziua mondială a spunerii de povești		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	20.03.2019	”UITAȚI DE CLIȘEE” Ziua Internațională a Francofoniei ”ceva cu 5”		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	21.03.2019	Ziua Mondială a poeziei		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	27.03.2019	Ziua mondiala a teatrului		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	3.2019	Cupa primăverii la Șah		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	31.03.2019	Nichita Stănescu- recital de poezie		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	8-11.04.2019	Ziua internaționaăa a rromilor - Festival al tradițiilor țigănești		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	13.03.2019	Sergiu Nicolaescu- filme românești		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	2-5.05.2019	HOP ȘHA ȘHA FESTIVAL		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	14.05.2019	Dumitru Prunariu- confecționăm planete, sistemul solar, nave spațiale, astronauți, învățăm prin joacă		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	15.05.2019	Ziua internațională a familiei – NUNTA DE AUR		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	31.05-2.06.2019	Tara poveștilor		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	24.06.2019	Ia de România		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	26.06.2019	Ziua Drapelului National		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	07-08.2019	Seri estivale in Sectorul 5		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	31.07-4.08.2019	Festivalul Internațional de Folclor ”Zilele Prieteniei”		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	9.2019	Open București – Concurs de șah		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	9.2019	Festivalul Național de Teatru Pentru Adolescenți ”ȘTEFAN IORDACHE”		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
	9.2019	Zilele Sectorului 5#refresh5		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	9.2019	Gala tânărului actor – Gala Hop		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	10.2019	Concurs de șah cu școlile din Sectorul 5		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	19.10.2019	150 de ani de la Prima Gară din România și București Gara Filaret Concert Orchestra Națională de Tineret a României		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
		Festivalul de muzică pentru copii		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	11.2019	Festivalul de film pentru adulți și copii		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	11.2019	Festivalul filmului de dragoste		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	1.12.2019	Hai să dăm mână cu mână		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	6-31.12.2019	Poveste de Crăciun		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	12.2019	Campionat de șah cu școlile din Sectorul 5		Centrul Cultural și de Tineret ”Ștefan Iordache”
	1.2019	Stagiunea SalutCULTURA		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	3.2019	Festivalul național de muzică folk „Adrian Păunescu”		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	4.2019	„Conferințele TEDx la Politehnică București”		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	4.2019	Noaptea Învierii		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	5.2019	Șase Fest - Distrează-te cât șase!		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	5.2019	Serile Credință și Cultură		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	5.2019	Satul în creația corală românească		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	8.2019	Cinema sub stele		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	8.2019	Stagiunea Muzicală SalutCULTURA		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	9.2019	Sympho kids		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	9.2019	Music in the park		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
	9.2019	Dokstation		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	12.2019	Târgul de Crăciun		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
	12.2019	Povești de iarnă		Centrul Cultural al Sectorului 6 al Municipiului București
concert	19.02.2019	Căutarea tonului - concert aniversar Grigore Leșe 65	Ateneul Român	ARCUB
concert	5.03.2019	Concert Aurelian Temișan Oameni-Tribut Aurelian Andreescu	Teatrul Național București	ARCUB
Eveniment	18-21.04.2019	Spotlight	Calea Victoriei	ARCUB
târg	6.2019	Strada Anticarilor	Piața Sfântul Anton	ARCUB
concert	7.2019	Bucharest Jazz Festival	Piața George Enescu	ARCUB
Teatru	7.2019	Festivalul internațional al școlilor de teatru	Teatrul Bulandra, Teatrul Metropolis	ARCUB
eveniment	7.2019	Festivalul internațional de teatru de stradă București - B-FIT IN THE STREET nr.11	Centrul Vechi	ARCUB
Cinematograf	9.2019	Un secol de cinema românesc la București	ARCUB (str. Lipscani 84-90)	ARCUB
expoziție	9.2019	Salonul National de arta medievală - Ipostaze medievale - Revalorificări contemporane. Expoziție de Artă plastică și decorativă	ARCUB (str. Lipscani 84-90)	ARCUB
	9.2019	Piața Festivalului George Enescu	Piața George Enescu	ARCUB
concert	11.2019	Gala Folk You! Florian Pittiș	Piața George Enescu	ARCUB
teatru	10.2019	Festivalul Național de Teatru		ARCUB
eveniment	4.2019	Tradiții și Flori de sărbători	Parcul Herăstrău	CREART
eveniment cultural	5.2019	Festivalul Aici - Acolo la Teatreli - Expo, Film, jazz	Piața Lahovari, nr. 7	CREART
Cinematograf	6.2016	Grădina cu Filme	Piața Alexandru Lahovari, nr. 7	CREART

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
eveniment cultural	6.2019	Festivalul internațional de folclor ”Muzici și tradiții în București” 2019	Parcul Izvor	CREART
	6.2019	IEsc - urban, contemporan, românesc 2019	Parcul Izvor	CREART
eveniment cultural	7.2019	Copacul cu cărți 2019	Parcul Cișmigiu	CREART
concert	7.2019	Creative Fest	Romexpo	CREART
eveniment cultural	8.2019	La pas pe Calea Victoriei	Calea Victoriei	CREART
concert	9.2019	Hey Day Music Festival 2019	Parcul Izvor	CREART
eveniment cultural	9.2019	Zilele Bucureștiului - iCeleBrate my city	Piața Constituției, Bulevardul Libertății	CREART
eveniment cultural	9.2019	iMapp Bucharest - Winners League	Piața Constituției, Bulverdul Libertății	CREART
târg	12.2019	Bucharest Christmas Market	Piața Constituției, Bulverdul Libertății	CREART
concert	3.2019	Jazz in Church	Biserica Lutherana București	
Cinematograf	4.2019	Bucharest Fashion Film Festival		
Cinematograf	4.2019	American Independent Film Festival	Muzeul Țăranului	
târg	4.2019	AUTOR - Târg Internațional de Bijuterie Contemporană	Teatrul Național București	AUTOR
eveniment	5.2019	BurgerFest		
expoziție	5.2019	Romanian Design Week	Clădirea BCR din Piața Universității	The Institute
expozitie	5.2019	Noaptea Muzeelor		
eveniment	5.2019	East European Comic Con	Romexpo	
	5.2019	Creative Quarter Design Festival	Cartierul Creativ	The Institute
eveniment	6.2019	Femei pe Mătăsari		
eveniment	6.2019	Street Delivery	Str. Arthur Verona	
teatru	6.2019	Contact Bucharest Festival		

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
Cinematograf	6.2019	Bucharest International Film Festival	Cinema Elvire Popesco	
concert	9.2019	Festivalul George Enescu		
eveniment	9.2019	Bucharest Craft Beer Festival		
	9.2019	The Carnival București 2019	Romexpo	
expoziție	9-10.2019	Art Safari	Palatul Oscar Maugsch - BCR - Piața Universității	Fundația Centrul Cultural Art Society
Cinematograf	10.2019	Festivalul Internațional de Film de Animație Anim"est		
eveniment	10.2019	Local - Festival de cultură Gastronomică		
Cinematograf	10.2019	KINOFEST - International Digital Film Festival		
Cinematograf	10.2019	Les films de Cannes a Bucharest		
	10.2019	Noaptea Galeriilor		Asociația Ephemair
concert	11.2019	Bucharest Early Music Festival		
expoziție		Bucharest Biennale Art and Fashion for Education		
expoziție	10.2019	Diploma	Str. C.A. Rosetti nr. 3	The Institute
eveniment	2019	Explore dance festival		
expoziție	2019	Bienala de arhitectura		
expoziție	11.2019	RADAR – Romanian Artists Developing Alternative Realities	Uzina Electrica Filaret	
expoziție	11.2019	BINAR	fostul restaurant Cina din Piața George Enescu	The Institute
Cinematograf	10-11.2019	CinePOLSKA	Cinema Elvire Popesco	Cinema Elvire Popesco
Cinematograf	11.2019	UrbanEye Film Festival	Cinema Elvire Popesco	Asociația ARTA în dialo
Conferință	11.2019	Share X	Radisson Blu Hotel	ABplus events, OAR, UAUIM
târg	11.2019	Made in RO	Impact Hub	Designist.ro

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
târg	10.2019	MATERIA - Târg de design în piele	Palatul Telefoanelor	AUTOR
	11.2019	Bucharest Gaming Week	Palatul Parlamentului	
concert	11.2019	JAZZ UP! FESTIVAL "Dan Mândrilă"	Casa Radio - Sala Radio + Green Hours	Jazz Syndicate Live Sessions
performance	11.2019	Nu o lua personal :: Irina Marinescu	MNAC	Asociația Developing Art
Conferință	11.2019	Future Summit 2019	Palatul Universul	Social Innovation Solutions
Conferință	11.2019	Augmenting Performance	CINETic	CINETic
Conferință	11.2019	International Tattoo Convention	Palatul Bragadiru	
târg	10.2019	BOOKerini - Târg Internațional de Carte pentru Copii	Biblioteca Națională a României	Asociația „Câte-n lună și-n mansardă" + EDU CULT CREATIV+ De basm #LittleLit.
eveniment cultural	10.2019	Strada de C'Arte		Biblioteca Centrală Universitara Carol I + Fundația Universitară Carol I
teatru	10.2019	Fest(in) pe Bulevard	Teatrul Nottara, Teatrul Mic, Teatrul Țăndărică, Teatrul Odeon	Teatrul Nottara
concert	10.2019	Concert Goran Bregović	Sala Palatului	
concert	01.2019	Michale Graves	Quantic Club	Metalhead
concert	01.2019	LIUN+the Science Fiction Band	Control	Twin Arts
concert	02.2019	Brass Against	Hard Rock Cafe	BestMusic Live Concerts
concert	02.2019	Algiers	Club Control	
concert	02.2019	David Duchovny	Sala Radio	
concert	02.2019	Arstioir	Quantic Club	
concert	02.2019	IAMX	Quantic Club	
concert	02.2019	Playing the Mode	beraria H	
concert	03.2019	David Ellefson Megadeth	Hard Rock Cafe	BestMusic Live Concerts
concert	03.2019	Godsmack	Arenele Romane	Metalhead
concert	03.2019	Skyharbor	Club Control	

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
concert	04.2019	Goran Bregovic	Sala Palatului	BestMusic Live Concerts
concert	04.2019	Bullet for my Valentine	Arenele Romane	Metalhead
concert	04.2019	SUUNS	Control	
concert	04.2019	Suffocation, Belphegor și God Dehtroned	Quantic Club	Metalhead
concert	04.2019	Avishai Cohen	CinemaPro	Jazz Syndicate Live Sessions
concert	04.2019	Helheim	Quantic Club	
concert	05.2019	Jonathan Bree	Control	
concert	05.2019	RYMDEN	Control	Twin Arts
concert	10.2019	Apocalyptica	Arenele Romane	BestMusic Live Concerts
concert	06.2019	Chris Botti	Sala Palatului	German Quality Entertainment
concert	06.2019	Garbage	Arenele Romane	Metalhead
concert	07.2019	Billy Corgan Smashing Pumpkins	beraria H	BestMusic Live Concerts
concert	07.2019	Black Stone Cherry	Quantic Club	Maximum Rock, Promusic Events
concert	07.2019	Slayer	Arenele Romane	Metalhead
concert	07.2019	Bon Jovi	Piata Constituției	D&D East Entertainment, East European Production
concert	07.2019	Louis King - the King of the Rockin Blues	Quantic Club	
concert	07.2019	The Cure	Piata Constituției	D&D East Entertainment, East European Production
concert	07.2019	Michael Bolton	Sala Palatului	German Quality Entertainment
concert	08.2019	Metallica	Arena Nationala	Emagic
concert	09.2019	Evanescence	Arenele Romane	Metalhead
concert	09.2019	Mark Stam	Hard Rock Cafe	BestMusic Live Concerts
concert	09.2019	Jacob Lee	Expirat Club	
Concert	09.2019	Kimbra	Quantic Club	BestMusic Live Concerts
concert	09.2019	Charlie Siem	Ateneul Român	
concert	10.2019	Hooverphonic	Hard Rock Cafe	BestMusic Live Concerts

Tip eveniment	Data	Denumire eveniment	Locația	Organizator
concert	11.2019	Lara Fabian	Sala Palatului	
concert	11.2019	Annihilator	Quantic Club	Metalhead
concert	11.2019	Makaya McCraven	Club Control	Control TwinArts
concert	11.2019	PowerWolf	Arenele Romane	Metalhead
concert	07.2019	Ed Sheeran	Arena Nationala	

ANEXA 16. PRINCIPALELE DOTĂRI SPORTIVE DIN CADRUL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

TIPOLOGIE	DENUMIRE	ACOPERIRE	PROPRIETAR	ADMINISTRATOR
Baza Sportiva	Academia de Tenis "Ilie Năstase"	În aer liber	Ministerul Finanțelor	Fundația Ilie Năstase
Baza Sportiva	Complex Sportiv "Ion Țiriac"	În aer liber	Fundația Olimpică Română	Fundația Olimpică Română
Baza Sportiva	Clubul Sportiv Școlar Nr. 1 - Pajura	În aer liber	Clubul Sportiv Școlar Nr. 1 - Pajura	Clubul Sportiv Școlar Nr. 1 - Pajura
Baza Sportiva	Baza Sportivă ICSIM	În aer liber	S.C. ICSIM S.A.	S.C. ICSIM S.A.
Baza Sportiva	Baza Sportivă IOR	În aer liber	SC.IOR.SA	Clubul Sportiv Juniorul
Baza Sportiva	Baza Sportivă Aversa	În aer liber	Aversa	CS Aversa
Baza Sportiva	Pescariu Sports & Spa	Acoperit / În aer liber	Fundația Dinu Pescariu	Ministerul Educației Naționale
Baza Sportiva	Complex Sportiv Antilopa	Acoperit / În aer liber	SC Antilopa	SC Antilopa
Baza Sportiva	Club Sportiv Școlar Nr. 6	Acoperit / În aer liber	Ministerul Educației Naționale	Clubul Sportiv Școlar Nr. 6
Baza Sportiva	Baza Sportivă RATB	Acoperit / În aer liber	Primăria Municipiului București	RATB
Baza Sportiva	Baza Sportivă Politehnica	Acoperit / În aer liber	Ministerul Educației Naționale	Universitatea Politehnică București
Baza Sportiva	Baza Didactică UNEFS	Acoperit / În aer liber	Universitatea Naționala de Educație Fizică și Sport București	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport București
Bazin Olimpic	Clubul Sportiv Dinamo	Acoperit	Clubul Sportiv Dinamo	Clubul Sportiv Dinamo
Bazin Inot	Complex Sportiv Floreasca	Acoperit / În aer liber	Autoritatea Naționala pentru Sport și Tineret	Autoritatea Naționala pentru Sport și Tineret
Bazin Inot	Club Miramar	Acoperit	Public	
Club Sportiv	Delfinul București (DEB)	Acoperit	Asociația Municipală de Natație București	Asociația Municipală de Natație București
Club Sportiv	Steaua CSA (STE)	Acoperit	Asociația Municipală de Natație București	Asociația Municipală de Natație București
Club Sportiv	Club Sportiv Olimpia	Acoperit	Ministerul Tineretului și Sportului	Ministerul Tineretului și Sportului
Club Sportiv	CSS Triumf București	Acoperit	Ministerul Tineretului și Sportului	Ministerul Tineretului și Sportului
Club Sportiv	CS Tehnico Aplicative București	Acoperit	Ministerul Tineretului și Sportului	Ministerul Tineretului și Sportului
Club Sportiv	Clubul Central de Șah București	Acoperit	Ministerul Tineretului și Sportului	Ministerul Tineretului și Sportului

TIPOLOGIE	DENUMIRE	ACOPERIRE	PROPRIETAR	ADMINISTRATOR
Club Sportiv	Complex Sportiv 2000 (TCB)	Acoperit / În aer liber	Asociația Municipală de Natație București	Asociația Municipală de Natație București
Club Sportiv	Aqua Team	Acoperit / În aer liber	Federația Romana de Tenis	Asociația Municipală de Natație București
Complex Sportiv	CCS Studențesc Tei	În aer liber	Ministerul Tineretului și Sportului	Ministerul Tineretului și Sportului
Complex Sportiv	Baza Sportivă Romprim	În aer liber	Romprim	CS Romprim
Complex Sportiv	Complex Sportiv Extreme Titan	Acoperit / În aer liber	Anchor Group	AS Timpuri Noi
Complex Sportiv National	Complex Sportiv Național Lia Manoliu	Acoperit / În aer liber	Ministerul Tineretului și Sportului	Ministerul Tineretului și Sportului
Complex Sportiv National	CSN Sala Polivalentă	Acoperit	Ministerul Tineretului și Sportului	Ministerul Tineretului și Sportului
Complex Sportiv National	Complex Sportiv Dinamo	În aer liber	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Afacerilor Interne
Stadion	Stadionul Iolanda Balas	În aer liber	Ministerul Tineretului și Sportului	Ministerul Tineretului și Sportului
Stadion	Arena Națională	În aer liber	Primăria Municipiului București	Ministerul Tineretului și Sportului
Stadion	Stadionul Național	În aer liber	Banca Națională a României	Ministerul Tineretului și Sportului
Stadion	Baza Sportivă Rocar	În aer liber	Universitatea Naționala de Educație Fizică și Sport București	Universitatea Naționala de Educație Fizică și Sport București
Teren de sport	Asociația Sportivă Radio Romania	În aer liber	Radio Romania	Societatea Română de Radiodifuziune
Teren de sport	Clubul Copiilor Nr. 1	În aer liber	Ministerul Educației Naționale	Clubul Copiilor Nr. 1
Teren de sport	Club Sportiv Voinicelul	În aer liber	Ministerul Educației Naționale	Global Sport Promotion
Teren de sport	Baza Sportivă Șoimii IMUC	În aer liber	MApN	MApN
Teren de sport	Baza Sportivă Sport Arena	În aer liber	Ministerul Educației Naționale	CS Sport Arena
Teren de sport	Baza Sportivă "Juventus București"	În aer liber	Primăria Sectorului 2	Club Juventus București
Teren de sport	Baza Sportivă Nicolae Titulescu	În aer liber	Universitatea Nicolae Titulescu	Universitatea Nicolae Titulescu
Teren de sport	Parcul Sportiv Dinamo	În aer liber	Clubul Sportiv Dinamo	CNI S.A
Teren de sport	Club Sportiv "Cautis Steaua Sudului"	Acoperit / În aer liber	CS Cautis	CS Cautis

TIPOLOGIE	DENUMIRE	ACOPERIRE	PROPRIETAR	ADMINISTRATOR
Stadion	Stadionul Steaua	În reconstrucție	Proprietatea publică a statului	Clubului Sportiv al Armatei Steaua București
Stadion	Stadionul Cotroceni (Parcul cu Platani)	În aer liber	Banca Națională a României	Banca Națională a României
Teren de sport	Arenele BNR	În aer liber	Public	Ministerul Tineretului si Sportului
Teren de sport	Club Sportiv Municipal București	Acoperit	Consiliului General al Municipiului București	Consiliului General al Municipiului București
Teren de sport	Clubul Sportiv Sportul Studențesc București	Acoperit/ în aer liber	Ministerul Educației Naționale	Clubul Sportiv Sportul Studențesc București
Teren de sport	IDM Club	Acoperit	I.D.M. KENNEDY GROUP CO SRL	I.D.M. KENNEDY GROUP CO SRL
Teren de sport	Sala Leu	Acoperit	UPB	Mihaela PETRESCU

ANEXA 17. PRINCIPALELE EVENIMENTE SPORTIVE DIN ANUL 2019 ÎN MUNICIPIUL BUCUREȘTI

DENUMIRE	PERIOADA	LOCAȚIA	ORGANIZATOR
CSM București - HC Zalău - handbal feminin	21.01.2019	Sala Rapid	Club Sportiv Municipal București, Primăria Municipiului București
CSM București - Corona Brașov - handbal feminin	06.02.2019	Sala Polivalenta	Club Sportiv Municipal București, Primăria Municipiului București
CSM București - HC Dukla Praha - handbal masculin	16.02.2019	Sala Dinamo	Club Sportiv Municipal București, Primăria Municipiului București
Triathlon Arena	22.02.2019	Băneasa Shopping City	Băneasa Shopping City
Crosul pentru Viață	16.03.2019	Parcul Al. I. Cuza	Studenți pentru Viață, Pegas Triatlon Club
Dance Masters	15.03.2019 - 17.03.2019	Sala Polivalenta	Centrul pentru Tineret al Municipiului București
Festivalul Sportului	04.04.2019 - 14.04.2019	Parcul Tineretului	PROEDUS, Primăria Municipiului București, Centrul de Proiecte Educaționale și Sportive București
Campionatul European de Lupte	05.04.2019 - 14.04.2019	Federația Română de Lupte	Centrul pentru Tineret al Municipiului București
Poli Olympics	06.04.2019 - 14.04.2019	Universitatea Politehnică București	Liga Studenților din Facultatea de Automatică și Calculatoare
10K&FAMILY RUN	07.04.2019	Parcul Izvor	Bucharest Running Club
Crosul "Campionii Sănătății"	13.04.2019	Parcul Al. I. Cuza (fost IOR)	RO Club Maraton, Elite Running
Crosul Build&RUN	20.04.2019	Parcul Tineretului	Asociația Studenților la Matematică și Informatică ASMI
The Color Run	20.04.2019	Biblioteca Națională	Primăria Municipiului București
Bucharest International 10K	21.04.2019	Arcul de Triumf	Primăria Municipiului București, Habitat for Humanity, Ministerul Tineretului și Sportului
Liga Liceelor	10.03.2019 - 21.04.2019	Proedus	PROEDUS, Primăria Municipiului București, Centrul de Proiecte Educaționale și Sportive București
Bucharest Dance Festival Spring Edition	04.05.2019	Palatul Național al Copiilor	
Campionatul European de dans sportiv Grand Prix	04.05.2019 - 05.05.2019	Centrul Sportiv Apollo	Asociația Clubul Sportiv GENERAȚIA 9
Crosul Veteranilor de Război VeteRUN	05.05.2019	Piața Presei Libere	MApN, Primăria Sectorului 1
Aleargă pentru Viață	05.05.2019	Universitatea Politehnica București	Liga Studenților Electroniști
Competiția Națională de Biliard în Scaun Rulant	11.05.2019	IDM Club București	Asociația Sportivă Mereu Împreună pentru Oameni, Consiliul Național al Dizabilității din România

DENUMIRE	PERIOADA	LOCAȚIA	ORGANIZATOR
Bucharest Half Marathon	11.05.2019 - 12.05.2019	Piața Constituției	Bucharest Running Club
Crosul Universității din București - Cora Lujerului Challenge	18.05.2019	Facultatea de Drept - Parcarea Cora Lujerului	Cora, Primăria Sectorului 6, Primăria Municipiului București
Prima Evadare	19.05.2019	Casa Alba, Băneasa	NoMad Multisport
Campionat Municipal Outdoor S,T,J1,J2,J3,Masters	18.05.2019 - 19.05.2019	Stadionul I.B. Soter	Asociația Municipală de Atletism București
”Stagii gratuite de pregătire sportivă” pentru elevii claselor V-VIII	25.02.2019 - 02.06.2019	Stadionul Național Arena	PROEDUS, Primăria Municipiului București, Centrul de Proiecte Educaționale și Sportive București
Crosul Companiilor	06.06.2019	Arena Naționala	B2Run Romania
Titan Triathlon	08.06.2019 - 09.06.2019	Parcul Al. I. Cuza	Campofrio
Crosul IT-iștilor	22.06.2019	Parcul Tineretului	Infodesing Group, F-Secure
România - Spania	05.09.2019	Arena Naționala	Federația Română de Fotbal
Competiție de Ciclism Turul României	11.09.2019 - 15.09.2019	Etapa 5: Piața Victoriei - Piața Presei Libere	Auchan, Ministerul Tineretului și Sportului, Primăria Municipiului București
The Color Run by Night	14.09.2019	Bulevardul Unirii	Primăria Municipiului București
Sun Challenge	28.09.2019	Parcul Natural Văcărești	Sun Plaza, Asociația Parcul Natural Văcărești
Băneasa Race	29.09.2019	Academia de Poliție	Băneasa Shopping City
”Pașaport pentru Sport”	05.10.2019	Parcul Sebastian	Primăria Sector 5, CSS Steaua, UNEFS, CS Stirom, CSM Onești
Cupa ”Echipa Campionilor” la Karate	05.10.2019	Liceul cu Program Sportiv ”Mircea Eliade”	Centrul Cultural Sector 6, Primăria Sectorului 6
Crosul UniFest	08.10.2019	Insula Trandafirilor	Primăria Municipiului București, ARCUB
Jocurile Olimpice Mondiale pentru Persoane cu Dizabilități	12.10.2019 - 13.10.2019	Special Olympics	Bucharest Marathon
Academia Sportului	14.01.2019 - 24.11.2019	Proedus	PROEDUS, Primăria Municipiului București, Centrul de Proiecte Educaționale și Sportive București
Kids Sport Festival	26.10.2019 - 03.11.2019	Liceul Matei Basarab	PROEDUS, Primăria Municipiului București, Centrul de Proiecte Educaționale și Sportive București
Bucharest Marathon	12.11.2019 - 13.11.2019	Piața Constituției	Raiffeisen BANK
Cupa Proatletic	09.11.2019	Sala de Atletism Ioan Soter	Asociația Municipală de Atletism București

DENUMIRE	PERIOADA	LOCAȚIA	ORGANIZATOR
Bucharest Dance Festival Spring Edition	09.11.2019	Palatul Național al Copiilor	
Concurs National - Cupa Începătorului C1,C2,C3,C4,C5	16.11.2019 - 17.11.2019	Sala de Atletism Ioan Soter	Asociația Municipală de Atletism București
MoonTimeBike	19.11.2019	Parcul Alexandru Ioan Cuza	NoMad Multisport
București MTB Race	26.11.2019	Parcul Natural Văcărești	Parcul Natural Văcărești, BikeXpert, Primăria Municipiului București, Primăria Sectorului 4
Bucharest Urban Athletics	27.11.2019	Arcul de Triumf	Auchan, People for Sport, SPORT LA ORICE VÂRSTĂ
Maratonul 1 Decembrie	01.12.2019	Parcul Al. I. Cuza (fost IOR)	RO Club Maraton, Elite Running, Primăria Sectorului 3
Cupa de Iarnă S,T,J1,J2,J3,Masters	07.12.2019 - 08.12.2019	Sala de Atletism Ioan Soter	Asociația Municipală de Atletism București

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București (2018) *Strategia pentru Sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020*, disponibilă la: https://hcl.usr.ro/pmb/2018/h696

Banca Mondială (2019) *MATE #3: Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație privind Părăsirea Timpurie a Școlii*. Raport nepublicat.

Banca Mondială (2015) *Inputs for the National Housing Strategy*, Pregătit de Banca Mondială pentru Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice, Bucureşti.

Berescu, C., Celac, M., Ciobanu, O. și Manolache, C. (2006) *Locuirea şi sărăcia extremă. Cazul romilor*. București: Editura Universitară Ion Mincu

Berescu, C., Celac M., Botonogu F, Marin V. și Balteanu A. (2007) *Metodologie de reabilitare a locuirii în zone afectate de degradare fizică şi excluziune socială.* Raport nepublicat pregătit pentru Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

Blaj, G (2020) *Excluziunea instituțională de la locuirea socială*, Teză de doctorat, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București, în curs de publicare.

Botonogu, F. (coord.) (2011) *Ferentari. Comunităţi ascunse*. Centrul de Politici pentru Roma și Minorităţi. București: Editura Expert.

Briciu, C. (2016) „Politici sociale de locuire", *în Calitatea Vieţii*, XXVII, nr. 1, 42–62.

Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilităţi (2013) *Cercetare privind situaţia accesului la educaţie al copiilor cu dizabilităţi.* Disponibil la adresa: http://www.cedcd.ro/romania-minte-cu-nerusinare-la-onu/

Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională - CMBRAE (2019) Raport de activitate al Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională. An școlar 2018-2019. Disponibil la adresa: http://www.cmbrae.ro/2017/

Centrul pentru Dezvoltare Urbană și Teritorială - Ghiță, A. F., Damian, A., Toderiță, A., Albișteanu, R., Popescu, R. (2016) *Locuirea socială în București. Între lege și realitate*, Policy Paper Nr.1/Ianuarie 2016, disponibil la adresa: http://www.cdut.ro/library/main/Publicatii/Rapoarte/PP_Gaseste_O_Casa_v01_WEB.pdf

Centrul pentru Resurse Juridice (2019) *DREPTUL LA LOCUIRE ADECVATĂ ÎN MUNICIPIUL BUCUREŞTI*, disponibil la adresa: http://www.crj.ro/dreptul-la-locuire-adecvata-in-municipiul-bucuresti/

Chiriacescu, D. (2014) *Rezultatele a patru focus-grupuri cu familii de copii cu dizabilităţi neuromotorii din Bucureşti, şi judeţele Giurgiu, Argeş,şi Neamţ*. Procesul de planificare strategică pentru perioada 2015-2020 pentru Asociaţia de Sprijin a Copiilor Handicapaţi Fizic România (ASCHF-R).

DGASPC sector 1 (2020) *Raportul anual de activitate pe anul 2019*. Disponibil la: http://www.dgaspc-sectorul1.ro/UPLOAD/2020/Informa%C8%9Bii%20de%20interes%20public/RapActivitate2019.pdf

DGASPC sector 4 (2019) *Raportul anual de activitate pe anul 2018*. Disponibil la: https://0501.nccdn.net/4_2/000/000/038/2d3/raport-activitate-2018.pdf

EEG - European Expert Group on the Transition from Institutional to Community-based Care (2012) *Common European Guidelines on the Transition from Institutional to Community-based Care*. Bruxelles, Belgia. Disponibil la adresa: http://www.deinstitutionalisationguide.eu/

EEG - European Expert Group on the Transition from Institutional to Community-based Care (2016) *Deinstitutionalization Terminology*. Disponibil la adresa: https://deinstitutionalisation.com/terminology/

EUAFR - European Union Agency for Fundamental Rights (2009) *EU Charter of Fundamental Rights*, Article 34 - Social security and social assistance.

Eurostat (2018) *Children at risk of poverty or social exclusion*. Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Children_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion

Gherguţ, A. (2011) ”Education of Children with Special Needs in Romania; Attitudes and Experiences”. Prezentare la International Conference on Education and Educational Psychology 2010, în *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Volume 12: 595-599. Disponibil la adresa: www.sciencedirect.com

Grădinaru, C. şi D. Stănculeanu (2013) *Abuzul şi neglijarea copiilor: Studiu sociologic la nivel naţional*. Organizaţia Salvaţi Copiii şi MMFPSPV. Bucureşti: Speed Promotion. Disponibil la adresa: http://www.salvaticopiii.ro/upload/p0002000100000002_Studiu%20-%20abuzul%20si%20neglijarea%20copiilor.pdf

Gray, P., Keenan, M., McAnulty, U., Clarke, A., Monk, S. and Tang, C. (2013) *Research to inform a fundamental review of social housing allocations policy*, Report 2: Best practice approaches to accessing and allocating social housing in Britain and the Republic of Ireland, University of Ulster and University of Cambridge, http://uir.ulster.ac.uk/29119/1/social-housing-allocations-report2.pdf

Gregory, J. (2009) *In the mix: narrowing the gap between public and private housing*, Policy report 62, London, Fabian Society, disponibil la adresa: https://www.rethinkingpoverty.org.uk/download/publications_&_reports/In%20the%20Mix.pdf

Hills, J. (2007) *Ends and means: the future roles of social housing in England*, CASEreport 34, disponibil la adresa: http://eprints.lse.ac.uk/5568/1/Ends_and_Means_The_future_roles_of_social_housing_in_England_1.pdf

Horga, I. şi M. Jigău (coord.) (2010) *Situaţia copiilor cu cerinţe educative speciale incluşi în învăţământul de masă.* UNICEF. Bucureşti: Vanemonde. Disponibil la adresa: http://www.unicef.ro/wp-content/uploads/Situatiacopiilor-cu-cerinte-educative-speciale-inclusi-in-invatamantul-de-masa.pdf

Instituția Prefectului București (2019) *Raport Anual privind Starea Economico-Socială a Municipiului București în anul 2018*, disponibil la: https://b.prefectura.mai.gov.ro/despre-noi/rapoarte-si-studii/

Instituția Prefectului Municipiului București (2018) *Raportul de Progres pentru anul 2017 referitor la Implementarea Planului Municipal de Măsuri privind Incluziunea Romilor*. București: Agenția Națională pentru Romi, disponibil la: http://www.anr.gov.ro/index.php/anr/rapoarte/raport-monitorizare-hg18-2015

MDRAP (2016) *Strategia Naţională a Locuirii. Proiect. Document de lucru*, document pus în consultare publică la 28 iulie 2016, disponibil la: http://www.mdrap.ro/hg-pentru-aprobarea-strategiei-nationale-a-locuirii

Ministerul Educației Naționale (2015) Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România, aprobată prin HG nr. 417/2015. Disponibil la adresa: https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2015/Strategie-PTS/Strategia-PTS-2015.pdf.

Ministerul Educației Naționale (2018) *Răspunsul Ministerului Educației la o interpelare parlamentară.* Disponibil la adresa: https://cdn.edupedu.ro/wp-content/uploads/2019/02/Raspunsul-ministerului-educatiei-la-o-interpelare-parlamentara.pdf

Ministerul Muncii și Justiției Sociale (2014-2019) *Buletinele statistice în domeniul muncii și protecției sociale pentru perioada 2014-2019.* Disponibile la adresa: http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/statistici/buletin-statistic/

Ministerul Muncii și Justiției Sociale (2019) *Servicii sociale licențiate în baza Legii 197/2012 la 6 noiembrie 2019*. Disponibil la adresa: http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/4848

Ministerul Sănătății (2016a) *Planuri regionale de servicii de sănătate.* Aprobate prin Ordinul nr. 1376/2016, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 988 din 8 decembrie 2016. http://www.monitoruljuridic.ro/act/planuri-regionale-din-6-decembrie-2016-de-servicii-de-s-n-tate-emitent-ministerul-s-n-t-ii-publicat-n-193861.html

Petrescu, C. (coord.), Neagu, G., Stănilă, G. (2019) *Copii aflați în situație de risc din Municipiul București*, SOS Satele copiilor, Centrul pentru legislație non-profit, disponibil la adresa: https://www.clnr.ro/raport-de-cercetare-copii-aflati-in-situatie-de-risc-din-municipiul-bucuresti/

Preda, M. (coord.) (2009) *Riscuri şi inechităţi sociale în România. Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Riscurilor Sociale şi Demografice*. Iași: Polirom. Disponibil la adresa: http://www.presidency.ro/static/CPARSDR_raport_extins.pdf

Rughiniş, C. (2000) ”Proiecte de dezvoltare în comunităţi de romi: Echilibrarea unei relaţii asimetrice”, in *Revista de cercetări sociale*, nr. 3-4, pp. 77-96.

Rugg J., Kellaher, L. (2016) *Social Housing Tenants and Household Economics. Three years in the lives of g15 tenants*, Final report, Center for Housing Policy, University of York, disponibil la adresa: https://www.york.ac.uk/media/chp/documents/2016/Qualitative%20report.pdf

Stativă, E. și Stoicescu, S. (coord.) (2011) *Evaluarea eficienței intervențiilor incluse în programele naționale privind nutriția copiilor sub 2 ani*. Disponibil la adresa: http://portal-iomc.ro/c/document_library/get_file?uuid=6f9e4d5f-b5ec-42f7-a7c1-67fa44e2ab87&groupId=10138

Stănculescu, M. S. (coord.), Marin, M., Bulingescu, B., Blaj (Neculau) G. (2017) *Servicii sociale în România - Stare de fapt și provocări: Servicii de locuire socială*, București, Ed. ProUniversitaria, ISBN 978-606-26-0855-2

Stănculescu, M.S., Grigoraş. V., Teşliuc, E., Pop, V. (coord.), Marin, M., Iamandi-Cioinaru, C., Blaj (Neculau), G., Corad, B., Trocea, A. (autori) (2016) *România: Copiii din sistemul de protecţie a copilului – 2014*. Banca Mondială și UNICEF. București: Editura Alpha MDN. Disponibil la adresa: http://documents.worldbank.org/curated/en/908641501687236706/pdf/117869-PUB-ROMANIAN-P147269-584p-RomaniaChildreninPublicCareRO.pdf

Stănculescu, M. S., Neculau, G. (2015) *Analiza locuirii sociale în mediul urban din România*. Raport Banca Mondială pentru MDRAP

Stănculescu, M. S., Marin, M. şi A. Popp, (2012) *Being a Child in Romania. A Multidimensional Diagnosis.* UNICEF, Bucureşti: Vanemonde. Disponibil la adresa: http://www.unicef.org/romania/Being_a_child.pdf

Stănculescu, M. S., Branişte, S., Marin, M. (2010) *Quality of life and level of satisfaction regarding the conditions of living in Cetate district, municipality of ALBA IULIA*, Financed by the Intercommunity Association for Development Alba Iulia, within the project Connections between urban regeneration and spatial planning – NODUS WG6, Operational Program for Territorial Cooperation URBACT.

Stănculescu, M.S. și Berevoescu, I. (coord.) (2004) *Sărac lipit, caut altă viaţă*. București: Nemira. Disponibil la adresa: https://bibliotecadesociologie.ro/download/stanculescu-manuela-sofia-berevoescu-ionica-eds-2004-sarac-lipit-caut-alta-viata-fenomenul-saraciei-extreme-si-al-zonelor-sarace-in-romania-2001-bucuresti-nemira/

Swinkels, R., Stănculescu, M.S., Anton, S., Koo, B., Man, T. și Moldovan, C. (2014) *The Atlas of Urban Marginalized Areas in Romania.* Proiect ”Elaboration of Integration Strategies for Urban Poor and Disadvantaged Communities”. București: Banca Mondială. Disponibil la adresa: http://backend.elard.eu/uploads/wb-project-in-ro/atlas_24april_en.pdf

Tarnovschi, D. (coord.) (2012) *Situaţia romilor în România, 2011. Între incluziune socială şi migraţie*. Raport de ţară în cadrul proiectului “EU INCLUSIVE – transfer de date şi experienţe privind integrarea pe piaţa muncii a romilor între România, Bulgaria, Italia şi Spania” POSDRU/98/6.4/S/63841, implementat de Fundaţia Soros România. Disponibil la adresa: http://www.soros.ro/ro/publicatii.php#

Teşliuc, E., Grigoraş, V., Stănculescu, M.S. (coord.) (2015a) *Studiu de fundamentare pentru Strategia naţională privind reducerea sărăciei şi creşterea incluziunii sociale 2015-2020*. Disponibil la adresa: http://documents.worldbank.org/curated/en/465051467995789896/pdf/103191-WP-P147269-Box394856B-PUBLIC-Background-Study-ROMANIAN.pdf.

Teşliuc, E., Grigoraş, V., Stănculescu, M.S. (coord.) (2015b) *Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate*. Banca Mondială, Bucureşti. Disponibil la adresa: http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Minister/F6_Atlas_Rural_RO_23Mar2016.pdf

Thornhill, J. (2010) *Allocating social housing: opportunities and challenges*, Chartered Institute of Housing, disponibil la adresa: http://www.cih.org/resources/ PDF/Policy%20free%20download%20pdfs/Allocating%20Social%20Housing.pdf.

Toth, A. (2013) *Evaluarea nevoilor şi aşteptărilor părinţilor cu copii cu handicapuri neuromotorii*. Raport cercetare calitativă. Bucureşti: Sociometrics. Disponibil la adresa: http://www.aschfr.ro/doc/Raport%20cercetare%20calitativa%20-%20Centrul%20de%20zi%20Aurora.pdf

Toth, G., Toth, A., Voicu, O și Ştefănescu, M. (2007) *Efectele migraţiei: copiii rămaşi acasă*. București: Fundaţia Soros România. Disponibil la adresa: https://copiisinguriacasa.ro/wp-content/themes/csa/doc/Efectele%20migratiei_copiii%20ramasi%20acasa_Fundatia%20Soros.pdf

Tsenkova, S. (2009) *Housing Policy Reforms in Post Socialist Europe. Lost in Transition*, Physica-Verlag Heidelberg A Springer Company, ISBN 978-3-7908-2114-7

UNICEF (2014) *Cunoştinţe, atitudini şi practici parentale ale familiilor şi persoanelor care îngrijesc copii cu vârsta între 0-6 ani.* UNICEF România. Disponibil la adresa: www.unicef.ro

UNICEF Romania (2006) *Children on the Brink - A focused situation analysis of vulnerable, excluded and discriminated children in Romania.* Disponibil la adresa: http://www.unicef.org/romania/sitan_engleza.pdf

van Ham, M., Manley, D. (2012) *Segregation, Choice Based Letting and Social Housing: How Housing Policy Can Affect the Segregation Process*, Disscusion Paper Series, Discussion Paper No. 6372, disponibil la adresa: https://www.iza.org/publications/dp/6372/segregation-choice-based-letting-and-social-housing-how-housing-policy-can-affect-the-segregation-process

Williams, L., O'Brien, M. (2003) *The Dynamics of Debt for Low Income Families*, New Zealand Council of Christian Social Services, disponibil la adresa: https://www.researchgate.net/profile/Lewis_Williams4/publication/263200422_The_Dynamics_of_Debt_for_Low_Income_Families/links/0deec53a2807a17817000000/The-Dynamics-of-Debt-for-Low-Income-Families.pdf

7. MEDIUL ȘI BIODIVERSITATEA

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ADP	Administrația Domeniului Public
ALPAB	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement București
AMCCRS	Administrația Municipală pentru Consolidarea Clădirilor cu Risc Seismic
AMCCRS	Administrația Municipală pentru Consolidarea Clădirilor cu Risc Seismic
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
BEI	Banca Europeană de Investiții
CB	Clădiri Bolnave
CET	Centrală Electrică de Termoficare
CFEO	Clădiri în care nu apar efecte observabile
CFR	Căile Ferate Române
CMC	Compania Municipală Consolidări
CO	Monoxid de Carbon
CO2	Dioxid de Carbon
CS	Clădiri Sănătoase
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
INS	Institutul Național de Statistică
MLPDA	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației
ONG	Organizație Non-Guvernamentală
PIB	Produsul Intern Brut
PIDU	Planul Integrat de Dezvoltare Urbană
PMB	Primăria Municipiului București
SCB	Sindromul Clădirilor Bolnave
SIDU	Strategia de Dezvoltare Urbană Integrată

CUPRINS

Infrastructura verde-albastră a municipiului București..... 10

Mesaje-cheie:.....10
Arii prioritare pentru investiții.....10

Introducere..... 13

1. BIODIVERSITATEA URBANĂ, NATURA URBANĂ ȘI INFRASTRUCTURA VERDE-ALBASTRĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 14

1.1. Biodiversitatea urbană.....14
1.2. Biodiversitatea din mediul interior.....20
1.3. Categorii de natură urbană în municipiul București 21
1.4. Calitatea factorilor de mediu în Municipiul București 65
1.5. Hazarde și riscuri hidrologice, inundații în Municipiul București.....117
1.6. Deficiențe ale sistemului de canalizare.....133
1.7. Amenajare polder cu rol de reducere a vârfuri de viitură și reținere sedimente în zona Bălăceanca 134
1.8. Amenajarea lacului Văcărești cu rol de stocare ape pluviale 136

2. TRANZIT DE SEDIMENTE, COLMATARE ȘI EUTROFIZARE 137

2.1.Extreme termice și pluviometrice.....139

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI..... 240

3.1. Capitalul natural și infrastructura verde/albastră 240
3.2. Factorii de calitate ai mediului și poluarea (apei, aerului, solului, fonică) 243

4. Referințe Bibliografice 252

LISTĂ FIGURI

Figura 1. Semnalări ale ambroziei în municipiul București.....16
Figura 2. Distribuția terenurilor abandonate, considerate cu probabilitate foarte ridicată la apariția ambroziei în municipiul București.....17
Figura 3. Specificul zonelor funcționale în care s-au înregistrat prezența Ailanthus altissima 18
Figura 4. Zone de concentrare a arborilor cu semințe 19
Figura 5. Evoluția numărului de cazuri de boala Lyme in municipiul București 20
Figura 6. Categorii de natură urbană în municipiul București 22
Figura 7. Propunere pentru dezvoltarea infrastructurii verzi in municipiul București 24
Figura 8. Propunere pentru dezvoltarea infrastructurii verzi in Regiunea de Dezvoltare București-Ilfov 26
Figura 9. Motivația alegerii parcurilor din municipiul București 30
Figura 10. Accesibilitatea spațiilor rezidențiale la diferite categorii de spații verzi 31
Figura 11. Distribuția locurilor de joacă în municipiul București.....32
Figura 12. Spații acvatice urbane în municipiul București 33
Figura 13. Categorii de suprafețe acvatice în municipiul București.....34
Figura 14. Distribuția șrandurilor în legătură cu spațiile rezidențiale din municipiul București 39
Figura 15. Distribuția spațiilor acvatice în anul 1856 în municipiul București.....41
Figura 16. Dinamica suprafețelor acvatice urbane în perioada 1856-2016, prezentând pierderile (de exemplu, -198 ha), câștigurile (i.e., 296 ha), și conversia în alte utilizări 42

Figura 17. Dinamica suprafețelor acvatice urbane între 1856 și 2016 44
Figura 18. Dinamica ponderii suprafețelor acvatice urbane funcție de poziția față de suprafețele construite.....45
Figura 19. Dinamica suprafeței acvatice în zona centrală a municipiului București.....46
Figura 20. Dinamica suprafeței acvatice în lungul râului Colentina.....47
Figura 21. Dinamica suprafeței acvatice în zona Lacului Morii.....47
Figura 22. Dinamica suprafeței acvatice în zona Văcărești.....48
Figura 23. Zone cu transformări pozitive și negative ale suprafeței componentelor infrastructurii albastre în municipiul București.....49
Figura 24. Dinamica spațială a numărului de particule cu dimensiunea sub 10 µm în zona Lacului Morii 52
Figura 25. Temperatura medie a aerului pe profile transversale (P1-P5) în zona Lacului Morii.....52
Figura 26. Temperatura medie, maximă și minimă a aerului pe profile longitudinale în zona Lacului Morii.....53
Figura 27. L1 profilul cel mai aproape de lac; L3 profilul cel mai distanțat. A. ziua, B. noaptea 53
Figura 28. Concentrațiile de fosfor mineral (mg/l) – Lacul Morii și deversare 54
Figura 29. Servicii ecosistemice culturale, categoria recreere pasivă, apreciate de către populație în municipiul București 55
Figura 30. Servicii ecosistemice culturale, categoria recreere activă, apreciate de către populație în municipiul București 56
Figura 31. Serviciile ecosistemice culturale (categoria recreere activă) pentru lacurile urbane din municipiul București 57
Figura 32. Alte serviciile ecosistemice culturale pentru lacurile urbane din municipiul București 58
Figura 33. Obiective economice care intră sub incidența directivelor europene în municipiul București și județul Ilfov.....68
Figura 34. Module pentru evaluarea modelelor de consum ale populaţiei în municipiul Bucureşti ...75
Figura 35. Amplasarea zonelor rezidenţiale în raport cu spaţiile de transfer a fluxurilor în municipiul Bucureşti 76
Figura 36. Distribuţia spaţială a concentraţiei poluanţilor în Municipiul Bucureşti: (a) pulberi în suspensie; (b) monoxid de carbon.....82
Figura 37. Nivelul mediu al valorilor sunetului în timpul zilei la fereastra locuinţelor analizate (fereastra deschisă) raportat la valoarea limită (dB(A)) (n=33).....89
Figura 38. Nivelul mediu al valorilor sunetului în timpul zilei în locuinţele analizate raportat la valoarea limită (dB(A)) (n=68).....87
Figura 39. Distribuţia surselor de zgomot percepute la nivelul locuinţelor analizate din municipiul Bucureşti (n=237).....89
Figura 40. Dinamica volumelor anuale apelor uzate menajere evacuate în caseta colectoare – în mii mc/an.....93
Figura 41. Dinamica oxigenului dizolvat în apele râului Dâmbovița între 2010-2018.....94
Figura 42. Dinamica CBO5 în apele râului Dâmbovița între 2010-2018 94
Figura 43. Dinamica CCO-Cr în apele râului Dâmbovița între 2010-2018.....95
Figura 44. Dinamica azotului total în apele râului Dâmbovița între 2010-2018.....95
Figura 45. Dinamica fosfor total în apele râului Dâmbovița între 2010-2018 96
Figura 46. Dinamica indicatorului oxigen dizolvat în Lacul Morii 98
Figura 47. Dinamica indicatorului CCO-Cr în Lacul Morii.....99
Figura 48. Dinamica indicatorului N-NO3 în Lacul Morii 100
Figura 49. Dinamica indicatorului N-NH4 în Lacul Morii.....100
Figura 50. Structura fitocenozelor în Lacul Morii 101
Figura 51. Structura zoocenozelor în Lacul Morii 102
Figura 52. Structura fitocenozelor în lacurile din lungul Colentinei 104
Figura 53. Structura fitocenozelor în lacurile din lungul Colentinei 104

Figura 54. Distribuţia valorilor concentraţiilor de compuşi organici volatili în aerul interior din locuinţele analizate (ppm) (LMR – Limita maximă recomandată de Organizaţia Mondială a Sănătăţii) 113
Figura 55. Distribuţia valorilor concentraţiilor de CO2 în aerul interior din locuinţele analizate (LMR = Limita maximă recomandată de Organizaţia Mondială a Sănătăţii, LV = limita de ventilare insuficientă) 114
Figura 56. Ponderea surselor de mirosuri neplăcute în locuinţele analizate din municipiul Bucureşti 115
Figura 57. Cursuri de apă din municipiul București 118
Figura 58. Hartă de inundabilitate a bazinului hidrografic Argeș – Vedea pentru 3 scenarii de calcul: inundații cu probabilitate de depășire mică / medie / mare.....120
Figura 59. Zone de inundabilitate în cazul de cedare al acumulărilor Lacul Morii (situat pe râul Dâmbovița) și Buftea (situat pe râul Colentina). 122
Figura 60. Albia amenajată a râului Dâmbovița (aval de acumularea Lacul Morii) 123
Figura 61. Situația inundabilității în regim actual pe râul Dâmbovița în zona Polderului Giulești-Sârbi 125
Figura 62. Plan de situație al amenajărilor de pe cursul de apă Colentina.....127
Figura 63. Zona inundabilă pentru tranzitarea viiturii de 1% 128
Figura 64. Zonele inundabile în ipoteza de rupere a barajelor prin deversarea peste coronament ca urmarea apariției unei viituri corespunzătoare undei maxime de rupere a barajului Buftea.....129
Figura 65. Zonele inundabile în ipoteza de rupere a barajelor prin deversarea peste coronament ca urmarea apariției unei viituri corespunzătoare unui debit maxim cu probabilitatea de depășire de 1% 130
Figura 66. Zonele inundabile în ipoteza de ruperea prin crearea unei căi de infiltrații în corpul barajelor 131
Figura 67. Colectoarele principale ale sistemului de canalizare din municipiul București.....132
Figura 68. Zonă propusă pentru amplasare polder 135
Figura 69. Lacul Văcărești (foto) 136
Figura 70. Depozite deltaice în acumularea Crivina - Ogrezeni (foto).....138
Figura 71. Potențial scenariu de reamenajare a albiei râului Dâmbovița în municipiul București.....139
Figura 72. Temperatura medie (TMm), maximă (TXm) și minimă (TNm) zilnică – valori mediii multianuale.....140
Figura 73. Temperatura medie lunară multianuală (1961-2018) 140
Figura 74. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a temperaturii medii anuale.....141
Figura 75. Temperatura maximă (TXx) și minimă (TNn) absolută și amplitudinea medie diurnă între temperatura maximă și minimă (DTR).....142
Figura 76. Temperatura maximă lunară multianuală (1961-2018).....142
Figura 77. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a temperaturii maxime anuale.....143
Figura 78. Valoarea percentilei 95 a temperaturii maxime pentru fiecare zi a anului 144
Figura 79. Numărul mediu anual de zile de vară (TX25), zile calde (TX30), foarte calde (TX35) și extrem de calde (TX40).....144
Figura 80. Numărul maxim anual de zile calde (TX ≥ 30), foarte calde (TX ≥ 35) și extrem de calde (TX ≥ 40) la Stația meteorologică București-Filaret – pentru lunile când se produc 145
Figura 81. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu temperatura maximă mai mare sau egală cu 30°C (1961-2018) 145
Figura 82. Numărul mediu și maxim anual de nopți tropicale (TR) 146
Figura 83. Numărul mediu (med) și maxim (max) lunar de nopți tropicale (TR) – pentru lunile când se produc.....146
Figura 84. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului mediu anual de nopți tropicale (1961-2018).....147
Figura 85. Numărul mediu și maxim anual de zile cuprinse în perioade calde (WSDI) 147

Figura 86. Numărul mediu (med) și maxim (max) de valuri de căldură (HWN), pe baza depășirii valorilor percentilor ale temperaturilor maxime (TX90) și minime (TN90) zilnice 148
Figura 87. Frecvența valurilor de căldură (HWF) - numărul mediu (med) și maxim (max) de zile incluse în valuri de căldură, pe baza depășirii valorilor percentilor ale temperaturilor maxime (TX90) și minime (TN90) zilnice 148
Figura 88 - Durata maximă a unui val de căldură (HDF) - numărul (max) de zile inclus în valuri de căldură, pe baza depășirii valorilor percentilelor 90 ale temperaturilor maxime (TX90) și minime (TN90) zilnice 149
Figura 89. Valoarea maximă (max) și medie (med) a temperaturii maxime (TX) și minime (TN) a aerului pe durata valurilor de căldură (HWM).....150
Figura 90. Valoarea maximă (max) și medie (med) a temperaturii maxime (TX) și minime (TN) a aerului în timpul celor mai puternice valuri de căldură (HWA) 150
Figura 91. Valoarea maximă (max) și medie (med) a valorii gradelor-zile de răcire (CDDcold) 151
Figura 92. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a sumelor anuale de grade-zile de răcire (1961-2018) 151
Figura 93. Numărul mediu și maxim anual de zile reci (TM<10°C).....152
Figura 94. Numărul mediu și maxim anual de zile cu îngheț (TN<0°C).....152
Figura 95. Numărul mediu și maxim anual de zile geroase (TN ≤-10°C).....153
Figura 96. Numărul mediu (med) lunar de zile geroase 153
Figura 97. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului mediu anual de zile geroase (1961-2018) 154
Figura 98. Numărul mediu și maxim anual de zile foarte reci (TX<0°C) 154
Figura 99. Numărul mediu și maxim anual de zile cuprinse în perioade reci de cel puțin 2 sau 6 zile consecutive (CSDI2 și CSDI6).....156
Figura 100. Valoarea maximă (max) și medie (med) a valorii gradelor-zile de încălzire (HDDheat) ..157
Figura 101. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a sumelor anuale de grade-zile de încălzire (1961-2018).....157
Figura 102. Cantitatea medie (med), maximă (max) și minimă (min) anuală de precipitații (1961-2018) 159
Figura 103. Cantitatea medie și maximă lunară de precipitații (1961-2018) 159
Figura 104. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantităților anuale de precipitații atmosferice (1961-2018) 160
Figura 105. Numărul mediu și maxim anual de zile cu precipitații mai mari de 10, 20 și 30 mm (1961-2018) 161
Figura 106. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului anual de zile cu cantități de precipitații mai mari de 10 mm (1961-2018).....161
Figura 107. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului anual de zile cu cantități de precipitații mai mari de 20 mm (1961-2018).....162
Figura 108. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului anual de zile cu cantități de precipitații mai mari de 30 mm (1961-2018).....162
Figura 109. Cea mai mare cantitate de precipitații căzută în 1, 3 și 5 zile consecutive (1961-2018).163
Figura 110. Cantitatea medie și maximă de precipitații căzută în 24 de ore (1961-2018).....163
Figura 111. Cantitatea medie și maximă de precipitații căzută în 3 zile (1961-2018).....164
Figura 112. Cantitatea medie și maximă de precipitații căzută în 5 zile (1961-2018).....164
Figura 113. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantităților maxime de precipitații căzute în 24 de ore.....165
Figura 114. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantităților maxime de precipitații căzute în 3 zile 165
Figura 115. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantităților maxime de precipitații căzute în 5 zile (1961-2018) 166

Figura 116. Ponderea cantităților foarte mari și extreme de precipitații (mai mari de percentilele 95 și 99) în cantitatea totală de precipitații (1961-2018).....166
Figura 117. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a ponderii cantităților foarte mari (mai mari de percentila 95) în cantitatea anuală de precipitații (1961-2018).....167
Figura 118. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a ponderii cantităților extreme (mai mari de percentila 99) în cantitatea anuală de precipitații (1961-2018).....167
Figura 119. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a intensității medii zilnice de precipitații (1961-2018) 168
Figura 120. Curbe intensitate-durată-frecvență la stația meteorologică București-Filaret 169
Figura 121. Numărul mediu lunar și maxim de zile consecutive fără precipitații (1961-2018). Valorile mai mari decât numărul zilelor dintr-o lună provin din însumarea zilelor fără precipitații din luna precedentă.....171
Figura 122. - Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile consecutive fără precipitații.....171
Figura 123. - Numărul de imagini satelitare Landsat 8 utilizate pentru fiecare lună și procentul de acoperire cu date a arealului de interes 172
Figura 124. Temperatura medie lunară a suprafeței municipiului București obținută pe bază de imagini satelitare Landsat 8 (2013-2018) 173
Figura 125. Corelația dintre temperatura suprafeței extrasă din imagini satelitare Landsat și temperatura aerului pe timp de zi la stațiile meteorologice București-Afumați, Băneasa, și Filaret. 174
Figura 126. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi – mai 175
Figura 127. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi - iunie.....175
Figura 128. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi – iulie 176
Figura 129. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi - august.....176
Figura 130. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi – septembrie.....177
Figura 131. Temperatura medie a suprafeței urbane pe circumscripții de recensământ în Municipiul București 178
Figura 132. Categorii de utilizarea a terenurilor în București (CLC 2018). 1. Teren agricol; 2. Suprafață urbană continuă; 3. Suprafață urbană discontinuă; 4. Pădure; 5. Zone verzi, spații de sport și recreere; 6. Zone comerciale, industriale și infrastructură de 179
Figura 133. Temperatura medie a suprafeței urbane pe categorii de acoperire a terenului în Municipiul București 180
Figura 134. Temperatura medie a suprafeței urbane pe categorii de acoperire a terenului în Municipiul București în luna iulie și în sezonul cald (mai-septembrie).....180
Figura 135. Temperatura medie lunară (°C) a suprafeței subiacente pe timp de noapte în arealul municipiului București (2000-2018) extrasă din imagini satelitare MODIS.....181
Figura 136. Temperatura medie lunară (°C) a suprafeței subiacente pe timp de zi în arealul municipiului București (2000-2018) extrasă din imagini satelitare MODIS.....182
Figura 137. Temperatura maximă lunară (°C) a suprafeței subiacente pe timp de noapte în arealul municipiului București (2000-2018) extrasă din imagini satelitare MODIS.....182
Figura 138. Temperatura maximă lunară (°C) a suprafeței subiacente pe timp de zi în arealul municipiului București (2000-2018).....183
Figura 139. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu polei (1981-2018) 184
Figura 140. Numărul anual de zile cu polei (1981-2018).....184
Figura 141. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu chiciură (1981-2018) 185
Figura 142. Numărul anual de zile cu chiciură și tendința de evoluție (1981-2018) 185

Figura 143. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu oraje (1981-2018).....186
Figura 144. Numărul anual de zile cu oraje și tendința de evoluție (1981-2018).....186
Figura 145. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu grindină (1981-2018).....187
Figura 146. Numărul anual de zile cu grindină (1981-2018).....187
Figura 147. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu ploaie (1981-2018) 188
Figura 148. Numărul anual de zile cu ploaie și tendința de evoluție (1981-2018).....188
Figura 149. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu averse de ploaie (1981-2018).....189
Figura 150. Numărul anual de zile cu averse de ploaie și tendința de evoluție (1981-2018).....189
Figura 151. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu ninsoare (1981-2018) 190
Figura 152. Numărul anual de zile cu ninsoare și tendința de evoluție (1981-2018).....191
Figura 153. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu averse de ninsoare (1981-2018).....191
Figura 154. Numărul anual de zile cu averse de ninsoare (1981-2018) 191
Figura 155. Grosimea medie și maximă lunară a stratului de zăpadă (1981-2018) 192
Figura 156. Grosimea medie și maximă anuală a stratului de zăpadă (1981-2018).....192
Figura 157. Numărul anual de zile cu strat de zăpadă și tendința de evoluție (1981-2018).....193
Figura 158. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu viscol (1981-2018) 193
Figura 159. Numărul anual de zile cu viscol (1981-2018).....194
Figura 160. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu ceață (1981-2018) 194
Figura 161. Numărul anual de zile cu ceață și tendința de evoluție (1981-2018) 195
Figura 162. Frecvența vitezei maxime zilnice a vântului (m/s) pe clase de valori.....196
Figura 163. Viteza medie și maximă lunară multianuală (1961-2018) 197
Figura 164. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a vitezei medii și maxime anuale a vântului (1981-.....198
Figura 165. Matricea riscului termic 199
Figura 166. Riscul termic calculat pe baza ponderii populației cu vârsta cuprinsă între 0 și 9 ani.....200
Figura 167. Riscul termic calculat pe baza ponderii populației cu vârsta peste 65 de ani 200
Figura 168. Riscul termic calculat pe baza densității populației.....201
Figura 169. Riscul termic calculat pe baza numărului de clădiri.....201
Figura 170. Riscul termic calculat pe baza numărului de clădiri fără reabilitare termică.....202
Figura 171. Variabilitatea temperaturii medii a aerului la București în perioada 1950-2100 203
Figura 172. Variabilitatea cantității anuale de precipitații la București în perioada 1950-2100 203
Figura 173. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a temperaturii medii anuale la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 204
Figura 174. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a mediei temperaturii maxime zilnice la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 205
Figura 175. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a mediei temperaturii minime zilnice la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 205
Figura 176. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a amplitudinii termice diurne la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 206
Figura 177. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile de vară la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 206
Figura 178. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile tropicale la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 207
Figura 179. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu temperaturi mai mari de 35°C la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 207
Figura 180. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de nopți tropicale la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 208
Figura 181. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu îngheț la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 208
Figura 182. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile de răcire la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 209

Figura 183. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile de încălzire la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 209
Figura 184. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantității de precipitații cumulate în zilele cu precipitații semnificative (>=1.0 mm/zi) la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 210
Figura 185. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu precipitații abundente la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040).....210
Figura 186. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu precipitații foarte abundente la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040).....211
Figura 187. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu precipitații extrem de abundente la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040).....211
Figura 188. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile consecutive cu precipitații semnificative la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 212
Figura 189. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile consecutive fără precipitații semnificative la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040).....212
Figura 190. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantității de precipitații semnificative (≥1,0 mm) căzute într-o zi la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 213
Figura 191. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantității cu precipitații semnificative (≥1,0 mm) căzute în 3 zile la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 213
Figura 192. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantității cu precipitații semnificative (≥1,0 mm) căzute în 5 zile la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 214
Figura 193. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a intensității zilnice a precipitațiilor la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040) 214
Figura 194. Harta hazardului seismic în România, exprimat în valori de vârf ale accelerației terenului cu o perioadă de revenire de 475 de ani, luând în considerare toate sursele seismice care pot afecta teritoriul românesc 220
Figura 195. Sursele seismice care pot afecta teritoriul României 220
Figura 196. Blocul Dunarea (stânga) și Bloc OD16 Păcii, după cutremurul din 1977 222
Figura 197. Numărul expertizelor tehnice realizate anual, conform raportărilor făcute de Consiliile Județene și Primăria Municipiului București către Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA) 231
Figura 198. Exemplu de apartament reamenajat, situat într-o clădire expertizată și încadrată în clasa I de risc seismic (Str. Eforiei 8), listat pe Booking.com. 236

LISTĂ TABELE

Tabel 1. Arii prioritare pentru investiții 10
Tabel 2. Fluxuri medii de vizitatori la nivelul parcurilor municipiului București.....28
Tabel 3. Accesibilitatea spațiilor rezidențiale la diferite categorii de spații verzi.....31
Tabel 4. Caracteristici generale ale lacurilor din municipiul București.....34
Tabel 5. Caracteristici tehnice generale ale biefurilor de pe râul Dâmbovița 37
Tabel 6. Hărți și imagini aeriene utiizate pentru evaluarea dinamicii componentelor infrastructurii verzi și albastre.....40
Tabel 7. Dinamica suprafețelor acvatice în perioada 1856–2016 43
Tabel 8. Dinamica categoriilor de parcuri în municipiul București în perioada 1948-2014.....50
Tabel 9. Servicii furnizate de ecosistemele acvatice evaluate în municipiul București 50
Tabel 10. Serviciile ecosistemice culturale evaluate.....55
Tabel 11. Evaluarea serviciilor ecosistemice furnizate de către spațiile acvatice urbane prin intermediul rezidenților, vizitatorilor și experților 59

Tabel 12. Dinamica conectivității, fragmentării și formei componentelor infrastructurii albastre urbane în municipiul București. 62
Tabel 13. Conectivitatea infrastructurii verde-albastre în municipiul București.....63
Tabel 14. Evacuatori de ape uzate care dețin autorizație de mediu integrată.....70
Tabel 15. Grila de interpretare a valorilor indicelui de calitate a aerului.....84
Tabel 16. Distribuţia indicelui de calitate a aerului în municipiul Bucureşti.....84
Tabel 17. Dinamica spatială a Leq în municipiul Bucureşti.....85
Tabel 18 - Calitatea apelor râurilor la intrarea în municipiul București.....91
Tabel 19. Lista principalilor evacuatori în caseta colectoare.....92
Tabel 20. Calitatea apelor râurilor la ieșirea din municipiul București.....97
Tabel 21. Valorile medii ale concentraţiilor de metale grele în parcurile Herăstrău şi Tineretului....107
Tabel 22. Calitatea aerului interior în locuințele analizate din municipiul București.....113
Tabel 23. Pragurile de precipitații pentru municipiul București.....122
Tabel 24. Efectul de atenuare a viiturilor în acumularea Lacul Morii.....125
Tabel 25. Debite maxime pe râul Dâmbovița aval de NH Popești 126
Tabel 26. Zonele potențial inundabile 131
Tabel 27 - Cantități maxime de precipitații (mm) pentru diferite durate de timp și perioada de revenire (ani) la stația meteorologică București-Filaret.....170
Tabel 28. Numărul de imagini satelitare Landsat 8 utilizate pentru fiecare lună și procentul de acoperire cu date a arealului de interes (municipiul București și arealul din vecinătate).....172
Tabel 29 . Zonele rezidențiale cu riscul termic cel mai ridicat în funcție de diferite elemente la risc199
Tabel 30. Modele climatice regionale utilizate pentru analiza evoluției temperaturii și precipitațiilor atmosferice la București în perioada 2021-2040.....204
Tabel 31. Valori medii ale unor extreme termice în perioadele 1981-2010 și 2011-2040.....215
Tabel 32. Valori medii ale unor extreme pluviometrice în perioadele 1981-2010 și 2011-2040 216
Tabel 33. Caracteristici, inclusive spațiale, ale unor hazarde termice și pluviometrice relevante pentru municipiul București 217
Tabel 34 . Caracteristici ale unor hazarde meteorologice relevante pentru municipiul București 218
Tabel 35. Cutremurele majore din România din secolul XX 221
Tabel 36. Perioada construirii fondului de clădiri de locuințe din București conform Recensământ 2011 227
Tabel 37. Centralizare clădiri de locuințe expertizate în București până în 2016, conform listei publicate pe site-ul Primăriei Municipiului București.....229

INFRASTRUCTURA VERDE-ALBASTRĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Mesaje-cheie:

1. Infrastructura verde-albastră a municipiului București trebuie organizată având în vedere principiile **conectivității, multifuncționalității și gestiunii sociale**, care să cuprindă zone cheie, zone principale, conectori și zone cu importanță emergentă.

2. Pădurea Băneasa, Parcul și Lacul Herăstrău, Parcul Cișmigiu, Parcul și Lacul Titan, Parcul și Lacul Tineretului, Parcul Natural Văcărești, Lacul Morii, canalul Dâmboviței și Valea Colentinei trebuie să beneficieze de statutul de **zone cheie în infrastructura verde-albastră** a municipiului București și să aibă prioritate în finanțare.

3. **Calitatea componentelor infrastructurii verde-albastră** trebuie considerabil îmbunătățită, în special la nivelul aliniamentelor stradale și a grădinilor complexelor de locuințe, inclusiv prin participarea publicului în amenajarea spațiului urban.

4. Infrastructura verde-albastră a municipiului București trebuie gestionată de **o instituție puternică și integratoare.**

5. **Reconstrucția ecologică** a terenurilor degradate și **integrarea terenurilor abandonate** în categoria spațiilor care generează servicii ecosistemice este prioritară;

6. **Conservarea biodiversității urbane** trebuie realizată în strânsă corelare cu oferirea de alternative de recreere pasivă și activități creative pentru populație.

7. **Speciile autohtone**, acolo unde este posibil, și **diversitatea speciilor** trebuie să fie prioritară în stabilirea compoziției spațiilor plantate urbane, cu eliminarea din start dintre opțiuni a speciilor invazive;

8. Asigurarea unui **management minimal obligatoriu al spațiilor abandonate**, indiferent de regimul de proprietate al acestora;

9. **Eliminarea rapidă a speciilor** care afectează sănătatea populației.

Arii prioritare pentru investiții

Tabel 1. Arii prioritare pentru investiții

Nr. crt.	Arii de interventie prioritată	Tipuri de acțiuni propuse	Modalitate de implementare	Condiții necesare
1	**Parcurile de interes metropolitan și municipal (Herăstrăul Vechi, Herăstrăul Nou, Cișmigiu, Carol, Tineretului, Titan,**	Înlocuirea graduală a vegetației îmbătrânite, îmbunătățirea calității și diversificarea infrastructurilor pentru vizitatori (inclusiv pentru grupurile vulnerabile), implementarea de soluții bazate pe natură (zone permeabile relaționate de rezervoare subterane pentru acumularea apei pluviale).	Concursuri de soluții, proiecte europene, implementare graduală prin companiile municipale și administratorii spațiilor verzi	Menținerea sau chiar extinderea spațiilor ocupate de vegetație. Promovarea de soluții care reduc costurile de întreținere pe termen scurt, mediu și lung.

Nr. crt.	Arii de interventie prioritată	Tipuri de acțiuni propuse	Modalitate de implementare	Condiții necesare
	Plumbuita, Circului, Izvor)			Păstrarea elementelor care prezintă valoare patrimonială.
2	**Zonele rezidențiale identificate în acest studiu cu deficit accentuat de spații verzi (cu precădere la periferie)**	Realizare de parcuri și grădini publice noi.	Expropriere (de exemplu, terenuri abandonate, spații aferente unităților industriale)	Promovarea de soluții noi pentru reducerea costurilor de întreținere (inclusiv soluții bazate pe natură), utilizarea de specii adaptate mediului urban, asigurarea de spații de stocare a apei pluviale pentru irigații.
3	**Pădurea Băneasa**	Dezvoltarea unei infrastructuri soft de vizitare și de practicare a activităților de recreere pasivă, încurajarea regenerării naturale sau efectuarea de plantări cu specii native în zonele cu vegetație afectată de diferite surse de perturbare urbană.	Management forestier adaptat la nevoile de recreere pasivă ale orașului.	Interzicerea reducerii suprafeței acoperite de coronamentul arborilor.
4	**Parcul Văcărești**	Realizarea planului de management al ariei naturale protejate, realizarea planului urbanistic zonal pentru reglementarea activităților urbanistice în zonă, dezvoltarea de infrastructuri de vizitare, ameliorarea calității vegetației, ameliorarea calității apelor, reducerea suprafețelor impermeabile, îmbunătățirea conectivității ecologice și sociale cu spațiile plantate și naturale din proximitate, dezvoltarea de spații experimentale ecologice (de exemplu, spații cu agricultură urbană, spații pentru insecte), eradicarea speciilor invazive cu impact asupra sănătății populației, eliminarea zonelor care prezintă risc pentru securitate.	Exproprieri, concurs de soluții, parteneriat public-privat, concesionări pe perioadă de 5-10 ani pentru grădini comunitare, agricultură ecourbană către ONG-uri	Menținerea proceselor de succesiune ecologică.
5	**Lacul Morii și malurile acestuia**	Refacerea digurilor și a structurii de delimitare a lacului, astfel încât acesta să funcționeze sigur; amenajarea de zone de agrement și recreere în coada	Colaborare între instituțiile care gestionează lacurile și malurile sau trecerea temporară a lacurilor în administrarea Primăriei	Interzicerea construcțiilor în zona inundabilă (implicit prin înălțarea artificială)

Nr. crt.	Arii de interventie prioritată	Tipuri de acțiuni propuse	Modalitate de implementare	Condiții necesare
		Lacului Morii (în special pe malul stâng)	municipiului București, exproprieri, concurs de soluții, parteneriat public-privat	
6	**Dâmbovița – zona considerată în PIDU**	Punerea în aplicare a planurilor și proiectelor realizate pentru spațiul aferente malurilor Dâmboviței; realizarea de bazine de stocare a apei în zona Izvor.	Colaborare între instituțiile care gestionează lacurile și malurile sau trecerea temporară a lacurilor în administrarea Primăriei municipiului București, exproprieri, concurs de soluții, parteneriat public-privat	Creșterea suprafeței verzi și a celei permeabile
7	**Râul Colentina – zona dintre Lacul Băneasa și Lacul Fundeni**	Asigurarea conectivității spațiilor verzi prin infrastructuri pietonale și ciclabile; reducerea deversărilor de ape uzate din zona de mal; creșterea valorii pentru conservarea biodiversității a suprafețelor acvatice în conexiune cu spațiile verzi prin amenajarea de platforme pentru păsările acvatice, repopularea cu diferite specii native de pești; menținerea valorii pentru reducerea impactului inundațiilor.	Colaborare între instituțiile care gestionează lacurile și malurile sau trecerea temporară a lacurilor în administrarea Primăriei municipiului București, concursuri de soluții, proiecte europene, implementare graduală prin companiile municipale și administratorii spațiilor verzi	Interzicerea reducerii suprafeței acvatice
8	**Bulevarde principale**	Realizarea unui plan multiannual de refacere a aliniamentelor stradale la nivelul municipiului București. Refacerea și întreținerea conformă a aliniamentelor stradale și a platbenzilor, cu dezvoltarea adecvată a stratului arbustiv și/sau ierbaceu.	Investiții publice	Păstrarea diversității floristice la nivel urban.

INTRODUCERE

Dinamica orașelor a impus necesitatea de a reanaliza relația dintre procesele antropice și naturale. Extinderea urbană a cauzat reducerea semnificativă a suprafețelor deschise și permeabile, inclusiv a suprafețelor verzi și acvatice. În consecință, zonele naturale sau semi-naturale au fost diminuate, au devenit mult mai izolate unele în raport cu celelalte și au cunoscut artificializări semnificative. În plus, ecosistemele au fost considerabil simplificate, ceea ce le-a scăzut semnificativ capacitatea de autoreglare.

Importanța promovării în practică a conceptului de infrastructură verde-albastră urbană este susținută de mulți cercetători. Numeroase servicii ecosistemice sunt asociate direct cu acestea, relevante fiind: oferirea unor spații pentru recreere și agrement, îmbunătățirea purificării apei și aerului, atenuarea scurgerii apei pluviale, conservarea biodiversității, adaptarea la schimbările climatice. În același timp, nu trebuie neglijate dezavantajele, cum ar fi problemele legate de igienă (țânțarii și plantele alergice), problemele de siguranță (de exemplu prin înec, prăbușirea arborilor), proliferarea speciilor invazive sau poluarea.

Raportul dintre servicii și deservicii depinde de relația istorică dintre spațiile verzi și acvatice urbane și alte utilizări urbane, nivelul de transformare umană a componentelor infrastructurilor verzi urbane, schimbările de utilizare a terenurilor în managementul urban, cerințele și percepția populației, investițiile și disponibilitatea unor soluții inteligente și durabile (incluzând nature-based solution).

Din ce în ce mai multe regiuni urbane europene au adoptat planuri care promovează creșterea pe termen lung a conectivității dintre spațiile verzi și suprafețele acvatice urbane (Londra, Berlin, Paris, Bruxelles, etc.). Acestea și-au propus promovarea la scară locală, urbană și regională a unor soluții verzi adaptate (grădini pe acoperiș, iazuri cu vegetație, parcuri pentru retenția apei de ploaie, rețele bioswale, sisteme acvaponice, sponge parks), dar și restaurarea / revitalizarea ecosistemelor distruse sau degradate.

1. BIODIVERSITATEA URBANĂ, NATURA URBANĂ ȘI INFRASTRUCTURA VERDE-ALBASTRĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

1.1. Biodiversitatea urbană

Biodiversitatea urbană este reprezentată de totalitatea organismelor vii din mediul urban. Biodiversitatea urbană a suferit numeroase schimbări, care au însemnat în special:

- extincţia speciilor native cu toleranță redusă la modificarea condiţiilor de mediu;
- extinderea speciilor plantate, care sunt considerate cu valoare estetică, culturală ori de reglare;
- tendinţa de eliminare a speciilor care afectează confortul locuirii prin creşterea riscului de apariţie a unor boli, afectarea caracteristicilor unor bunuri ori scăderea siguranţei (de exemplu şerpii veninoşi, carnivorele mari);
- dezvoltarea semnificativă a speciilor ubicviste autohtone sau alohtone (diferite specii de gândaci, muşte, ţânţari, furnici, rozătoare, câini, pisici)
- dezvoltarea organismelor exotice, crescute în interiorul locuinţelor în scop decorativ sau pentru companie. Acestea pot deveni organisme invazive, în cazul în care sunt abandonate necontrolat.

Spre deosebire de biodiversitatea din mediile naturale, în mediul urban elementul neprevăzut este mult mai prezent, într-un spațiu limitat și cu condiții de viață aparent simplificate, apărând o diversitate incredibilă de organisme: specii autohtone din comunitățile biologice inițiale, specii alohtone introduse de către societatea umană, specii alohtone ajunse neintenționat în orașe, specii în extindere de areal, etc. Astfel, în orașe se regăsesc deopotrivă specii autohtone cu specii alohtone, specii care generează predominant servicii ecosistemice cu specii care produc dominant deservicii, specii partenere, neutre sau concurente cu nevoile orașului, specii complet dependente de managementul antropic cu specii care profită de condițiile create de om. Din acest motiv, a vorbi despre biodiversitatea urbană într-o manieră unidirecțională reprezintă o eroare evidentă.

De un real interes pentru societatea umană din orașe, deși incorect din punct de vedere al eticii mediului, este clasificarea speciilor și a comunităților biologice funcție de importanța pe care o au pentru funcționalitatea orașelor:

- **Specii care generează predominant servicii ecosistemice**, dar cărora li se pot atribui uneori și unele deservicii (majoritatea speciilor autohtone, majoritatea speciilor introduse în spațiile verzi, speciile care au valoare economică sau pentru recreere);
- **Specii care generează deservicii în anumite perioade ale anului sau la creșteri semnificative de populație** (plop, salcie, porumbei, câini fără stăpân, pisici fără stăpân, etc.)
- **Specii care generează predominant deservicii** și pentru care sunt (sau se are în vedere) promovate măsuri de eradicare (gândaci de bucătărie, șobolani, căpușe, păduchele din San Jose, păduchele lânos, omizi defoliatoare, omida păroasă a dudului, omida buxusului, cicada albă, viespea galbenă a trandafirilor, tigrul platanului, ploșnița plantelor, cotarul verde al arborilor, molii, afide, tripși, acarieni, ambrozie);

Specii care generează predominant deservicii

De mare interes pentru managementul biodiversității urbane sunt speciile care generează predominant sau în anumite perioade deservicii. În continuare sunt prezentate succint câteva informații generale legate de câteva specii mai cunoscute și cu relevanță mare pentru municipiul București:

1.1.1. Ambrozia (Ambrosia artemisiifolia)

Este cunoscută sub denumirea populară de iarba de paragină, iarba pârloagelor sau floarea pustei. Este o plantă anuală, cu talia semiînaltă de 50 -100 cm înălțime, uneori chiar mai înaltă la maturitate, cu rădăcina pivotantă foarte dezvoltată, de 1,2 – 1,5 metri. Florile, purtătoare de polen, formează inflorescențe situate în vârful ramurilor, având forma alungită și compactă asemănătoare unui spic. Polenizarea este realizată cu ajutorul vântului prin răspândirea grăunciorilor de polen. O singură plantă matură poate elibera în atmosferă câteva miliarde de grăunciori de polen și până la 30.000 de semințe, care își păstrează calitățile germinative până la 40 de ani. Planta atinge perioada de maximă polenizare în lunile **august - septembrie**, şi se întinde până sfârşitul lui octombrie. Ambrozia produce o cantitate mare de polen, iar acesta conține multiple fragmente extrem de alergizante. Este suficientă o concentrație de polen în aer de sub 30 grăunciori de polen/m3 pentru a induce o reacție alergică. Persoanele foarte sensibile pot fi afectate chiar de 1-2 grăunciori de polen/m3 . În mod uzual, alergiile la polen sunt cauzate de expunerea la polenul de ambrozia pe parcursul mai multor ani (3-4 ani) (Ministerul Sănătății, 2019).

Planta se înmulțește prin semințe, care pot rezista în pământ mai bine de un sezon de vegetație până să germineze, ceea ce explică, de ce în unii ani planta se înmulțește extrem de mult, în populații compacte și răsare eșalonat. Semințele răspândite de vânt germinează primăvara, plantele crescând odată cu majoritatea buruienilor iar pe parcurs ambrozia le depășește, devenind dominantă până la jumătatea lunii iulie, când dezvoltă învelișul floral. Este rezistentă la secetă și arșiță, fapt ce a determinat ca în ultimii ani secetoși buruiana să aibă condiții favorabile să se dezvolte foarte rapid și să cuprindă areale întregi. Perioada de vegetație se încheie odată cu primele brume și înghețuri din luna decembrie.

Preferă solurile mai puțin fertile, ușor alcaline și crește spontan pe terenurile abandonate, în principal de-a lungul căilor ferate, a drumurilor, pe marginea apelor curgătoare, a lacurilor, pe marginea pădurilor, în apropierea dărâmăturilor, respectiv pe terenurile lipsite de vegetație și prost întreținute, dar și în grădini și parcuri neîngrijite, pe șantierele de construcții, în zone unde s-a depozitat pământ excavat, în culturile de cereale şi de floarea-soarelui, producând pagube semnificative de recoltă.

La nivel națională a fost inițiată o platformă pentru sesizarea prezenței ambroziei, aceasta fiind însă în dezvoltare (www.hartaambroziei.ro). Situația pentru municipiul București, la data de 15.09.2019 este prezentată mai jos în Fig. 1.

Dincolo de această platformă, trebuie menționat faptul că arealele cu probabilitate ridicată de apariție a ambroziei sunt terenurile abandonate din interiorul și exteriorul municipiului București (Fig. 2), precum și terenurile din lungul căilor de comunicație (în special căi ferate).

Figura 1. Semnalări ale ambroziei în municipiul București

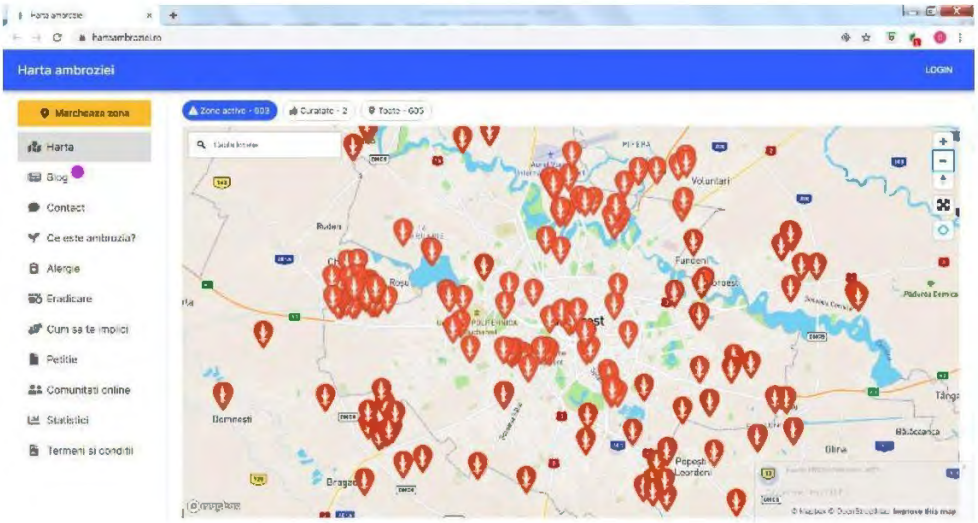

Sursa: https://hartaambroziei.ro

Figura 2. Distribuția terenurilor abandonate, considerate cu probabilitate foarte ridicată la apariția ambroziei în municipiul București

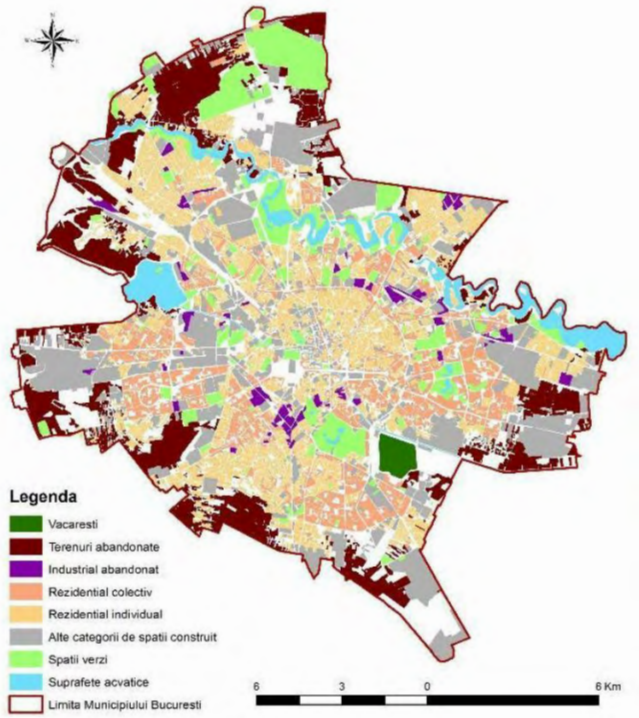

Sursa: Planșă proprie

În plus, trebuie ținut cont de faptul că pentru rezolvarea problemei ambroziei în municipiul București este importantă și considerarea problemelor existente cel puțin în județul Ilfov, având în vedere caracteristicile vectorilor de transport ai polenului acestei specii.

1.1.2. Oțetarul (Ailanthus altissima)

Ailanthus altissima este considerată o specie invazivă, având o toleranță foarte mare la diferite categorii de condiții de mediu. Este dominantă în special în zonele urbane, unde se răspândește de-a lungul drumurilor și căilor ferate. Răspândirea rapidă a *Ailanthus altissima* în orașe este legată de capacitatea sa de a se reproduce atât sexual, cât și vegetativ. Indivizii de sex feminin maturi pot produce până la 300.000 de semințe anemochorice, capabile să germineze în diverse habitate și condiții ale solului, inclusiv în medii perturbate și poluate. Distanța de dispersie a semințelor *Ailanthus altissima* este foarte mare. Specia poate coloniza habitate degradate sau neadministrate, cum ar fi terenurile vacante, dar se poate dezvolta rapid de-a lungul drumurilor, în fisurile trotuarelor, pe clădirile abandonate sau în aproape orice locuri cu un strat subțire de sol. Plasticitatea morfologică a rădăcinilor se adaptează ușor la condițiile existente, fiind corelată direct cu condițiile solului.

Succesul speciei în orașe se datorează, de asemenea, toleranței la stres și capacității sale de a produce compuși chimici cu proprietăți alelopatice. Metabolitul secundar numit ailantonă extras din Ailanthus

altissima are o activitate erbicidă cu spectru larg (fitotoxină potențială) și poate fi utilizat similar cu glifosatul și paraquatul (erbicidele utilizate pe scară largă pentru combaterea buruienilor) ca erbicid cu produs natural. Țesuturile din scoarță și frunze (la exterior sau în apropiere) au o activitate alelochimică mai mare (efect alelopatic) decât lemnul (țesuturile interioare) ca urmare a strategiei de protejare împotriva erbivorelor sau a organismelor invazive și creșterea potențialului său de supraviețuire. Deși *Ailanthus altissima* ar putea afecta dezvoltarea speciilor de plante învecinate prin inhibarea germinării și creșterii acestora, compușii alelochimici pot servi, de asemenea, ca insecticid, oferind un avantaj competitiv indivizilor *Ailanthus altissima*. Printre alte specii exotice, *Ailanthus* este specia cu cel mai puternic potențial alelopatic.

Specia este considerată a fi o **amenințare la adresa sănătății publice, a infrastructurilor urbane și a elementelor de patrimoniu cultural**. Polenul este o sursă potențială alergenică, generând probleme respiratorii, în timp ce atingerea frunzelor și ramurilor poate provoca erupții cutanate. Semințele pot încolți în condiții extreme, putând fi responsabile de apariția de fisuri la nivelul infrastructurilor ori construcțiilor.

În România, *Ailanthus altissima* este menționată de la mijlocul secolului al XIX-lea, când a fost introdusă ca arbore ornamental. Specia este unul dintre *simbolurile* ale administrării deficitare a terenurilor din municipiul Bucureștiu.

În prezent, în ciuda faptului că este o specie invazivă, reglementările urbane interzic tăierea și extragerea acestuia, în special dacă arborele este adult, deoarece este considerat parte a spațiilor verzi. Orice îndepărtare necesită aprobarea autorităților locale.

În urma unei analize realizate de Centrul de Cercetare a Mediului și Efectuare a Studiilor de Impact în municipiul București în perioada 2017-2018 au fost identificate zonele cu probabilitate ridicată la apariția specie. Astfel, a fost considerate o zonă centrală (S1 - 137 ha, situate în centrul orașului, cu densitate ridicată a locuințelor individuale și a zonelor mixte), o zonă de tranziție (S2 – 63 ha, incluzând instituții publice, precum și spații rezidențiale individuale și colective), o zonă rezidențială colectivă (S3 – 69 ha, alcătuită dominant din spații rezidențiale collective) și o zonă periferică (S4 – 109 ha, aflată în dezvoltare, dominant rezidențială).

Figura 3. Specificul zonelor funcționale în care s-au înregistrat prezența Ailanthus altissima

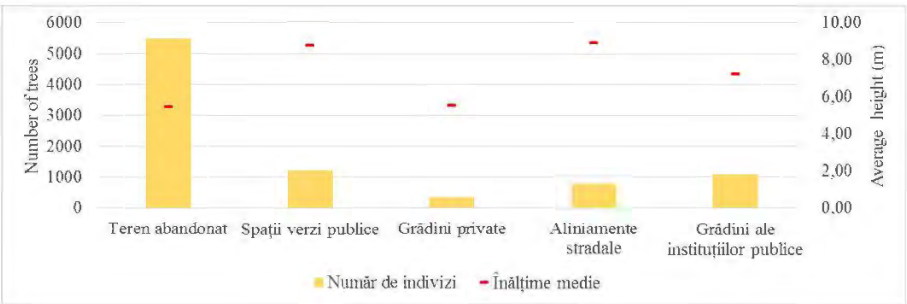

Sursa: Centrul de Cercetare a Mediului și Efectuare a Studiilor de Impact, 2018

Figura 4. Zone de concentrare a arborilor cu semințe

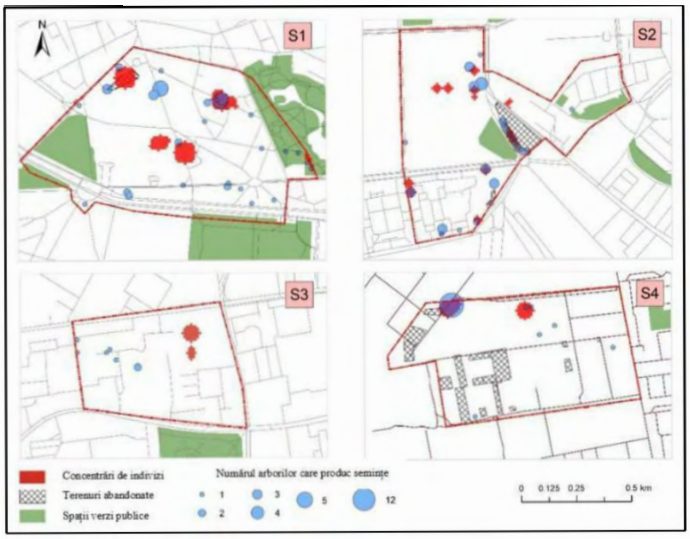

Sursa: **Planșă proprie**

S-a observat că un procent ridicat din indivizii *Ailanthus altissima* au fost înregistrați pe terenuri abandonate. Sunt dominanți arborii tineri, cu o înățime medie de 5-6 m, ceea ce atrage atenția asupra faptului că **invazivitatea este la început** (Fig. 3). Acest lucru dovedește că **abandonul terenurilor are un efect semnificativ** asupra proliferării *Ailanthus altissima* în municipiul București. Spațiile verzi publice și grădinile aparținând instituțiilor publice găzduiesc, de asemenea, un număr mare de indivizi. Evidențierea zonelor cu conccentrare de arbori ce produc numeroase semințe evidențiază importanța vechimii zonei în găzduirea acestei specii, zonele centrale fiind în mod clar o sursă semnificativă de semințe (Fig. 4).

1.1.3. Căpușele (Ixodida)

Căpușele sau ixodidele (*Ixodida*) sunt un ordin de acarieni ectoparaziți ai reptilelor, păsărilor și mamiferelor, cu mod de hrănire obligatoriu hematofag și intermitent. Înțepătura căpușelor poate determina leziuni grave ale tegumentului, unele specii pot provoca paralizii, iar alte specii servesc ca vectori pentru diverse microorganisme transmițând tifosul, boala Lyme, febra recurentă etc. În România au fost identificate 27 specii de căpușe, *Ixodes ricinus* fiind cea mai frecventă specie.

Prezența căpușelor este legată atât de terenurile abandonate, cât și de diferite categorii de spații verzi. Având în vedere riscul de a transmite boli, este necesară combaterea lor. De altfel, în municipiul București numărul cazurilor de boală Lyme a avut o evoluție oscilantă, cu un maxim în anul 2013 (68 de cazuri) și un minim în 2008 (11 cazuri) (Fig. 5). De menționat este faptul că aceste cazuri de îmbolnăvire nu sunt în mod obligatoriu legate de înțepături înregistrate pe teritoriul municipiului București.

Figura 5. Evoluția numărului de cazuri de boala Lyme in municipiul București

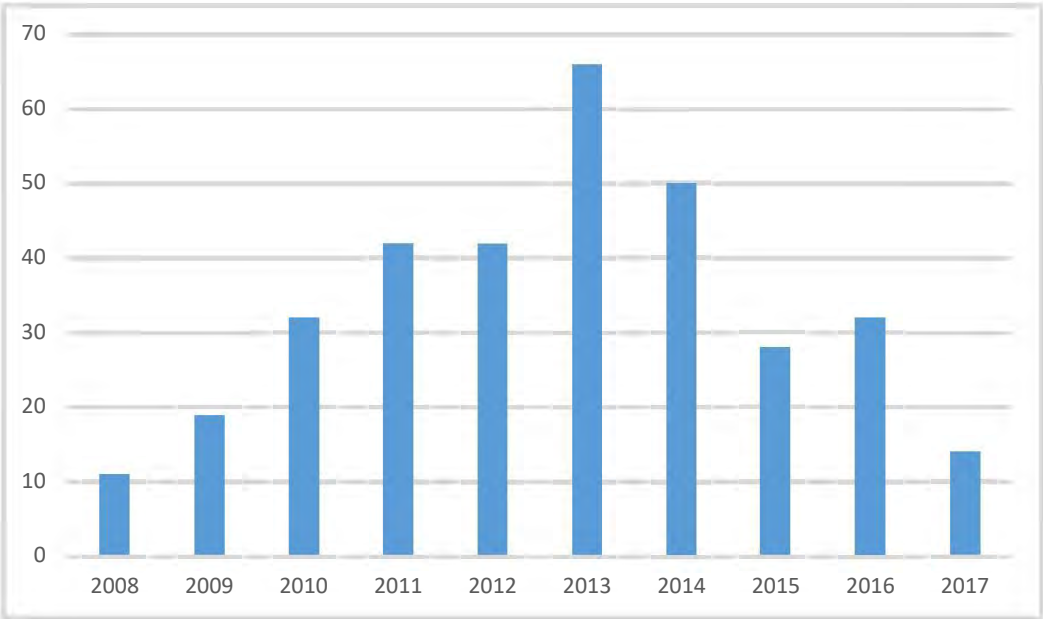

Sursa: Ministerului Sănătății, 2018

1.1.4. Șobolanul cenușiu (Rattus norvegicus)

Șobolanul cenușiu este originar din partea de sud-vest a Asiei. Este o specie strâns legată de așezările umane. Sapă rețele de galerii la o adâncime de 40–50 m. Șobolanul cenușiu înoată și plonjează bine, dar nu este cățărător agil. Este activ noaptea (predominant seara) și dimineața. Poate avea 3-5 generații de pui pe an și naște de fiecare dată până la 15 pui golași și orbi, care părăsesc cuibul după 3 săptămâni. Maturitatea sexuală este atinsă la 3 luni. Este o specie care necesită o combatere foarte activă, pentru că poate genera daune substanțiale infrastructurilor subterane, poate contribui la propagarea unor boli și poate genera daune diferitelor activități economice. Fiind o specie dominant subterană, distribuția populației speciei nu este cunoscută foarte bine, existând unele focare în municipiul București (terenurile abandonate cu deșeuri, cartierele din București cu probleme în managementul deșeurilor, spațiile verzi).

1.1.5. Porumbelul (Columba livia)

Este o pasăre din familia Columbidae, cea mai larg răspândită în Europa. Porumbelul de casă (*Columba livia f. domestica*) este forma domesticită a acestei specii, formă întâlnită în municipiul București. Evoluția populațiilor acestor specii este una destul de evident crescătoare, efectele asupra salubrității publice fiind destul de evidente în zonele de concentare a populației. Necesită pe termen scurt măsuri de control a populației.

1.2. Biodiversitatea din mediul interior

Animalele de companie şi plantele decorative au devenit o componentă obişnuită a locuinţelor din oraşe, încercând să compenseze deficitul acut de natură specific acestor spaţii să acopere nevoia de afecţiune a oamenilor, să contribuie la ameliorarea stării de sănătate a populaţiei ori să îmbunătăţească relaţiile sociale.

Dincolo de rolul lor foarte important în profil urban, animalele de companie şi plantele decorative au generat noi probleme în mediul intern şi extern: boli, apariţia mirosurilor neplăcute, zgomot,

insalubritate (apariția de deșeuri de origine animală în deșeurile urbane), accentuarea riscului de invazivitate în oraș din cauza abandonului unor specii şi implicit dezvoltarea de noi situaţii conflictuale.

Animalele de companie au fost întâlnite în 36% din locuinţele analizate. După rata prezenţei, cele mai multe animale sunt pisici (12%) şi câini (9%), alături de care cu o pondere mai redusă apar peştii şi păsările exotice.

Plantele decorative au un rol important în îmbunătăţirea calităţii mediului interior, însă în multe situaţii ele contribuie la adăugarea în compoziţia aerului interior a unor substanţe noi, unele active biologic, conducând la degradarea calităţii mediului intern prin compuşi alergeni, mirosuri, compuşi organici volatili ori pesticide. Plantele decorative au fost întâlnite în 75% din locuinţele analizate, în cele mai multe situaţii numărul lor fiind între 1-10 (48,2% din situaţii). Numărul mediu de plante decorative în locuinţele analizate este de 11. Dintre speciile preferate în locuinţele din municipiul Bucureşti se remarcă ficuşii, muşcatele, trandafirii, orhideele, violete de Parma, dracenele, yucca, petuniile, regina nopţii, crinii, cerceluşii, leandrul, iedera, begoniile, bromelia, cactuşii, bambusul.

1.3. Categorii de natură urbană în municipiul București

Natura urbană este definită ca fiind ansamblul de specii și locuri în care apar aceste specii în matricea urbană. Kowarik (2005) identifică patru categorii de natură urbană sălbatică (urban wildlife), care au fost regăsite și la nivelul municipiului București (Fig. 6):

Natură urbană de tip 1 (ecosisteme inițiale) este reprezentată de ce s-a mai păstrat din ecosistemele inițiale specifice acestei zone, chiar dacă acestea au suferit unele intervenții antropice. În această categorie este inclusă Pădurea Băneasa, care reprezintă un rest din foștii Codrii ai Vlăsiei și care trebuie să rămână nucleul (core area) pentru infrastructura verde-albastră a municipiului București.

Natura urbană de tip 2 (ecosisteme agricole) este reprezentată de spațiile care au suportat intervenții antropice semnificative în scopul transformării lor în ecosisteme productive, dominant pentru hrană. În municipiul București acest tip de natură urbană este reprezentată de terenurile agricole, inclusiv de cele abandonate. Ele reprezintă componente cheie pentru reorientarea parțială a orașului către conceptul de edible city.

Natura urbană de tip 3 (spații verzi și acvatice amenajate) este reprezentată de ansamblul spațiilor verzi (parcuri, grădini, scuaruri, aliniamente stradale, platbenzi, cimitire, baze sportive) si a spațiilor acvatice amenajate antropic în scopul generării de servicii ecosistemice specializate, dominate de cele de recreere și agrement. Ele reprezintă fondul dominant al naturii urbane din municipiul București.

Natura urbană de tip 4 (ecosisteme renaturate) este reprezentată de zonele care suportă procese de renaturare, cu sau fără intervenție antropică. Acestea se suprapun peste zone cu infrastructuri abandonate (zona Văcărești) sau peste zone industriale sau de comunicație abandonate (în special feroviare). Aceste spații sunt dominate de comunități biologice spontane, rezultate din succesiune naturală.

Figura 6. Categorii de natură urbană în municipiul București

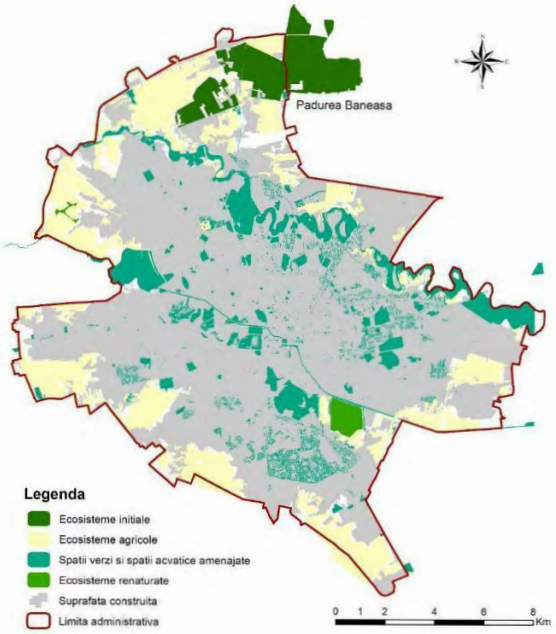

Sursa: Hanșă proprie

1.3.1. Infrastructura verde-albastră în municipiul București

Infrastructura verde-albastră urbană reprezintă o **rețea de zone naturale, semi-naturale, restaurate și create de oameni**, incluzând toate categoriile de spații verzi, terenuri agricole și suprafețe acvatice urbane, cu scopul de a oferi o **gamă largă de servicii ecosistemice pentru îmbunătățirea locuirii urbane**, a siguranței, rezilienței și durabilității orașului.

Ce poate aduce nou abordarea spațiilor verzi și acvatice sub eticheta de infrastructura verde-albastră în municipiul București?

Viziune integratoare a managementul naturii urbane (incluzând spațiile acvatice și verzi), care să permită asigurarea durabilității orașului și să crească reziliența acestuia la provocările viitoare (de exemplu, schimbări climatice, poluare, pierderea resurselor de apă);

Orientarea spre un **management instituțional comun** al componentelor verzi și albastre cu funcții similare pentru municipiul București, care să permită atragerea de fonduri pentru restaurarea biodiversității urbane;

Conectarea infrastructurii verde-albastră a municipiului București cu infrastructura verde regională și națională, fără de care beneficiile sunt considerabil diminuate;

Amplificarea beneficiilor oferite de spațiile acvatice și verzi prin creșterea **conectivității** între acestea (beneficiile oferite de spațiile verzi nu trebuie să rămână locale, ci trebuie să se simtă pe o suprafață cât mai mare);

Considerarea rolului grădinilor de dimensiuni reduse și a aliniamentelor stradale ca elemente esențiale în furnizarea de servicii ecosistemice la nivelul orașului;

Orientarea tuturor componentelor infrastructurii verde-albastră către **multifuncționalitate** echilibrată (un spațiu trebuie să ofere cât mai multe beneficii neconcurente);

Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate și integrarea terenurilor abandonate în categoria spațiilor care generează servicii ecosistemice;

Asigurarea unor spații de conservarea a biodiversității urbane, care să ofere **alternative de recreere pasivă și activități creative** pentru populație;

Considerarea **elementelor autohtone,** acolo unde este posibil, și a **diversității speciilor** în stabilirea compoziției spațiilor plantate urbane, cu eliminarea din start dintre opțiuni a speciilor invazive;

Asigurarea unui **management minimal obligatoriu al spațiilor abandonate**, indiferent de regimul de proprietate al acestora;

Managementul componentelor infrastructurii verde-albastră către **limitarea efectelor negative** determinate de existența biodiversității în municipiul București (eliminarea speciilor care afectează sănătatea și securitatea populației, limitarea pagubelor determinate de spațiile verzi).

Orientarea echilibrată către conservarea biodiversității pentru furnizarea de servicii ecosistemice culturale și de reglare.

Figura 7. Propunere pentru dezvoltarea infrastructurii verzi in municipiul București

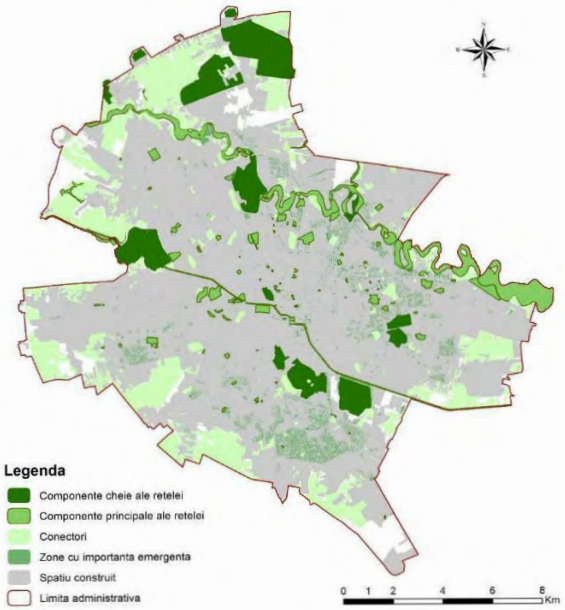

Sursa: planșă proprie

Componentele infrastructurii verde-albastră a municipiului București

1.3.1.1.Infrastructura ecologică regională

Infrastructura verde-albastră a municipiului București trebuie abordată conectat cu infrastructura ecologică regională, de care depinde calitatea resurselor și a serviciilor ecosistemice furnizate în interiorul orașului. Astfel, la nivelul Regiunii de dezvoltare București-Ilfov, caracterul de infrastructură ecologică determină existența unor zone centrale (siturile Natura 2000 și rezervațiile naturale), a unor habitate fragmentate de dimensiuni mai mici (cum sunt pădurile neincluse în arii protejate, la care se adaugă suprafețele acvatice) și coridoarele ce le conectează pe acestea (în special zone acvatice și terenuri agricole). Infrastructura ecologică regională ar putea fi reprezentată suprafețele forestiere, suprafețele acvatice (lacuri și râuri) și zonele ripariene, terenuri agricole fertile și perdelele de protecție din cadrul lor (Fig. 8).

Infrastructura ecologică regională nu trebuie direcționată exclusiv pe componenta ecologică, ci trebuie considerată și beneficiile economice (valorificare turistică) și sociale (sănătate).

Dacă infrastructura ecologică regională este în stadiu de propunere, nu același lucru se poate spune despre siturile Natura 2000, care există în regiunea de dezvoltare București-Ilfov. Astfel, suprafața ariilor naturale protejate este de 12.317 ha, ceea ce reprezintă 6,8 % din suprafața județului Ilfov. Ariile naturale protejate integrate ce alcătuiesc nucleul infrastructurii ecologice regionale sunt:

- *Rezervația naturală Pădurea Snagov* are o suprafață de 10 ha, fiind localizată în comuna Snagov. Conservă o porțiune redusă dintr-un trup de pădure de 1727 ha, reprezentată printr-un șleau de câmpie în care domină stejarul (*Quercus robur*) și carpenul (*Carpinus betulus*).

- *Rezervația naturală complexă Lacul Snagov* este localizată în comuna Snagov. Ea ocupă o suprafață de 100 ha din limanul fluviatil Snagov (suprafața totală 576 ha, lungimea de 16 km, adâncimea maximă de 9 m). Dintre elementele ce conferă atractivitate acestei arii protejate se remarcă nufărul indian (*Nelumbo nucifera*).

- *Zona naturală protejată Scroviștea* se suprapune peste situl Natura 2000 ROSCI224 și ROSPA0140 Scroviștea. Situl cuprinde partea nord–estică a Văii Sticlăriei și Lacul Scroviștea, precum și pădurile Ciolpani, Cocioc și Clogila. Situl de importanță comunitară Scroviștea conservă două habitate acvatice și patru forestiere de interes comunitar. Situl Scoviștea este important și pentru populațiile unor specii de păsări acvatice de interes conservativ.

- *ROSCI0308 și ROSPA0122 Lacul și Pădurea Cernica* includ în totalitate Pădurea Cernica și trupurile de pădure Căldăraru și Nisipiștea și se continuă până la coada râului Pasărea. Zona Pădurea Cernica este caracteristică pădurilor de șleau cu specii forestiere sudice (mediteraneene). Pădurea, și zonele stuficole fixate și libere asociate, oferă acestei arii calitatea de sit ornitologic de o valoare deosebită pentru Câmpia Română.

- *Aria de protecție avifaunistică Grădiștea – Căldărușani - Dridu* are o suprafață de 6642,3 ha și include habitate forestiere, zone umede și terenuri agricole. Situl ROSPA0044 cuprinde un complex de habitate care asigură mediul de viață pentru numeroase specii de păsări caracteristice pentru țara noastră. Habitatele naturale ocupate de speciile pentru care a fost desemnat situl, sunt cele din apropierea lacurilor Caldarușani, Dridu și Balta Neagra: stufărișul, păpurișul, mlaștinile, zăvoaiele de pe malul lacurilor (salcii, arini), luciul de apă și terenurile agricole.

Figura 8. Propunere pentru dezvoltarea infrastructurii verzi in Regiunea de Dezvoltare București-Ilfov

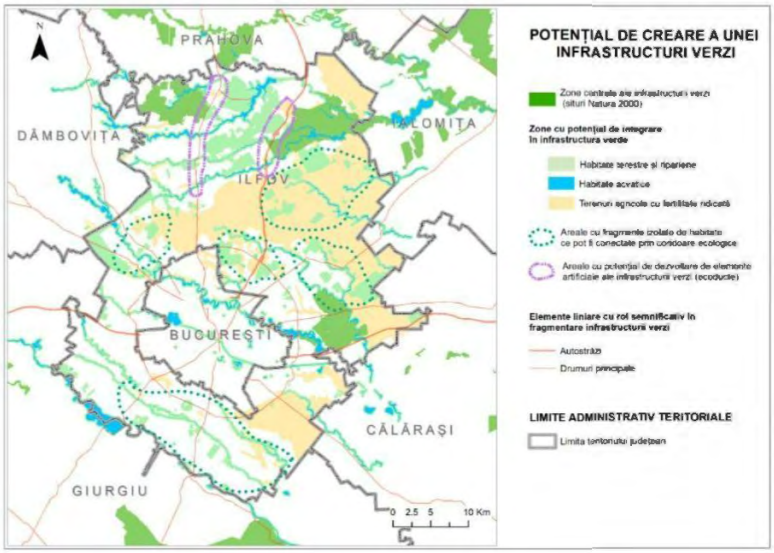

Sursa: Planșă proprie

1.3.1.2.Componentele infrastructurii verzi a municipiului București

Între componentele infrastructurii verzi a municipiului București au fost considerate: Pădurea Băneasa, Parcul Natural Văcărești, parcurile municipiului București și celelalte componente verzi (grădini ale complexelor rezidențiale, aliniamente stradale, scuaruri, etc.).

Pădurea Băneasa

Pădurea Băneasa are o suprafață de 1335 ha, din care 582,22 ha în municipiul București, fiind un rest din Codrii Vlăsiei. Din punct de vedere al proprietății, 63% din Pădurea Băneasa este în proprietate privată și doar 373 ha sunt în proprietatea statului, fiind administrată de către Romsilva. Pădurea este de tip șleau, alcătuite din stejari pedunculat (*Quercus robur*) ca specie de bază, în amestec cu ulm (*Ulmus minor*), tei (*Tilia cordata, Tilia tomentosa*), frasin (*Fraxinus excelsior*), paltin (*Acer platanoides*). Au ca specii codominante: carpenul (*Carpinus betulus*), jugastrul (*Acer campestre*), arțarul (*Acer tataricum*), mărul (*Malus domestica*), iar în stratul arbustiv: alun (*Corylus avelana*), sânger (*Cornus sanguinea*), salbă moale (*Euonymus europaea, E. verucosa*), lemn câinesc (*Ligustrum vulgare*), spinul cerbului (*Rhamnus catharelica*), porumbar (*Prunus spinosa*), gherghinar (*Crataegus monogyna*). Speciile dominante din stratul ierbaceu sunt: *Carex pilosa, Melica uniflora, C. divulsa, Brachiopodium sylvaticum, Poa nemoralis, Oryzopsis virescens, Polygonatum latifolium, Dactylis polygama, Pruncia vulgarius*, ca specii tipic mezofile. Are un rol esențial în reglarea climatului pentru întreg municipiul București, având o funcție socială încă destul de redusă.

Parcul Natural Văcărești

Suprafața Parcului Natural Văcărești este de 183 de ha, acesta fiind delimitat de 4 artere importante ale capitalei: Splaiul Unirii la nord, Șoseaua Vitan-Bârzești la est, Șoseaua Olteniței la sud și Calea Văcărești la vest. În anul 2014 această zonă a fost propusă ca arie naturală protejată, iar în anul 2016

a fost declarată parc natural. În prezent aria naturală protejată nu are custode/administrator, responsabilitatea pentru managementul ei revenind Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate. Parcul Natural Văcărești nu are un plan de management. Observațiile preliminare au arătat prezența a aproape 100 de specii de păsări, mai multe mamifere, inclusiv vulpi și vidră, dar și pești, reptile precum țestoase și șerpi, multe legate de zonele umede.

Din evaluările realizate de Centrul de Cercetare a Mediului și Efectuare a Studiilor de Impact s-a observant că doar **45,6%** dintre locuitorii care locuiesc în proximitatea Parcului Natural Văcărești **au mai mult de trei vizite în acest areal**. Cei mai mulți dintre ei vizitează zona pentru plimbări (50,2%), recreere (39,6%), observare a animalelor sălbatice (37,5%) și mersul cu bicicleta (19,2%). Parcul Natural Văcărești **nu este atractiv pentru plimbări cu copii (9,6%) sau pentru plimbatul câinilor (4,2%),** din cauza amenințărilor percepute, în special în ceea ce privește insectele (de exemplu, căpușele) și câinii fără stăpân.

Sondajul a arătat că 53,9% dintre utilizatori consideră că nu există o amenințare majoră în Parcul Natural Văcărești, dar afirmă următoarele motive pentru atractivitatea limitată a zonei: **securitate slabă (79,1%), peisaje non-estetice (79,1%), o lipsă a monitorizării de către autorități (67,1%) și a facilităților insuficiente (63,7%)**. **79,1% dintre utilizatori nu le place peisajul**, motivele fiind legate de prezența deșeurilor, prezența unor specii de plante (de exemplu, urzica sau plante cu spini) și imaginea abandonată a zonei. Cu toate acestea, utilizatorii vizitează zona în căutarea liniștii sau pentru a se bucura de diversitatea păsărilor și a peisajelor acvatice.

Vizitatorii au identificat probleme legate de eliminarea deșeurilor (85 de înregistrări), amenințări la adresa sănătății umane (60 de înregistrări) și securitate (52 de înregistrări). Problemele cele mai des evidențiate au fost cele legate de eliminarea deșeurilor (85), în special în partea de sud a parcului, la limita cu o zonă rezidențială colectivă.

A doua problemă cea mai evidențiată a fost legată de amenințările la adresa sănătății umane, aceasta fiind asociată cu prezența gropilor (21), obiectelor ascuțite (17), speciilor alergene (13), zonelor cu risc de înec (9) și zonelor cu animale periculoase (6).

Parcurile municipiului București

Conform Cadastrului Verde al municipiului București, suprafața parcurilor este de 669,77 ha. Conform datelor CCMESI, în 2014 existau 58 parcuri cu o suprafață mai mare de 1 ha (773,88 ha) și 44 cu suprafață de sub 1 ha (16,74 ha). Dintre acestea 4 erau de importanță metropolitană (Herăstrău, Tineretului, Cișmigiu, Titan), 6 de importanță municipală (Plumbuita, Circului, Carol, Herăstrăul Nou, Drumul Taberei, Național), 76 de cartier și 16 de tranzit.

Informații generale legate de modul de utilizare al parcurilor municipiului București sunt prezentate în Tabelul 2.

Tabel 2. Fluxuri medii de vizitatori la nivelul parcurilor municipiului București

Nr. crt.	Parcul	Numărul de vizitatori	% vizitatorilor din vecinătate	% vizitatorilor care vin pentru recreere și plimbare	% vizitatorilor care stau mai mult de 2 ore	Elemente de atractivitate	Administrator
1	Herăstrău	20000	32	52	53	Vegetația, dotări, curățenie, liniște	ALPAB
2	Tineretului	7800	59	70	38	Vegetație, dimensiune, evenimente	ALPAB
3	Cișmigiu	5100	28,8	79	51	Vegetație, dotări, liniște, curățenie	ALPAB
4	Plumbuita	3100	47	69	42	Liniște, vegetație	ADP Sector 2
5	Circului	3500	60	69	20	Dotări, liniște, vegetație,	ALPAB
6	Carol	2900	39	69	40	Vegetație, liniște, dotări, dimensiune	ALPAB
7	Drumul Taberei	2200	51	68	64	Dotări, liniște, vegetație	ADP sector 6
8	Titan	-	48	86	37	Dotări, vegetație	ADP Sector 3
9	Floreasca	1100	74	91	38	Vegetație, liniște	ALPAB
10	Sebastian	1100	65	83	29	Dotări, vegetație, accesibilitate	ADP sector 5
11	Grădina Icoanei	1100	59	62	26	Dotări, vegetație, liniște, evenimente	ADP sector 2
12	Motodrom	890	65	85	37	Dotări, liniște, curățenie	ADP sector 2
13	Crângași	1200	62,2	70	37	Dotări, vegetație, curățenie, liniște	ADP sector 6
14	Morarilor	1300	63	74	13	Dotări, vegetație, liniște	ADP Sector 2
15	Ioanid	700	64	84	11	Vegetație, curățenie, liniște	ADP Sector 2
16	National	1100	73	94	34	-	ADP Sector 2
17	Tei	1200	50	83	27	Vegetație	ADP Sector 2
18	Bazilescu	900	67	92	49	Liniște, vegetația	ADP Sector 1
19	Florilor	530	68	93	52	-	ADP Sector 2
20	Romniceanu	300	45	69	29	Vegetație, dotări	ADP Sector 5

Nr. crt.	Parcul	Numărul de vizitatori	% vizitatorilor din vecinătate	% vizitatorilor care vin pentru recreere și plimbare	% vizitatorilor care stau mai mult de 2 ore	Elemente de atractivitate	Administrator
21	Gara de Nord	600	32	93	12	Accesibilitate, liniște, vegetație	ADP Sector 6
22	Obor	2500	61	79	27	Dotări, vegetație, curățenie, prezența Primăriei sectorului 2	ADP Sector 2
23	Izvor	850	38	64	23	Dotări, nici un element de atractivitate, liniște	ALPAB
24	Unirii	1000	30	55	7	Dotări, accesibilitate, vegetație, curățenie	ALPAB
25	Păcii	800	62	79	26	Curățenie, dotări	ADP Sector 6
26	Titus Ozon	950	47	60	16	-	ADP Sector 2

Sursa: Iojă et al, 2010

Profilul utilizatorului bucureștean de parcuri este definit de:

- preferința pentru parcurile din vecinătate (53%), sau accesibile cu mijloacele de transport în comun (27%);
- preferință pentru activități de recreere pasivă (75,8%): relaxare, plimbare (inclusiv cu copilul și/sau câinele) și mai puțin pentru activități active (de exemplu, practicarea sporturilor–7%) (Fig. 9);
- utilizarea foarte redusă a spațiilor foarte dinamice (parcuri de distracții, restaurante, etc.);
- frecvența de vizitare dominantă este de 2-3 ori pe săptămână (60%);
- durata unei vizite este de 1-2 ore (68 %);
- preferă să vină în parc pe jos (70%);
- **apreciază liniștea, spațiul verde, dotările minimale și curățenia**;
- **nu apreciază zgomotul, spațiile prea dinamice și mizeria**.

Figura 9. Motivația alegerii parcurilor din municipiul București

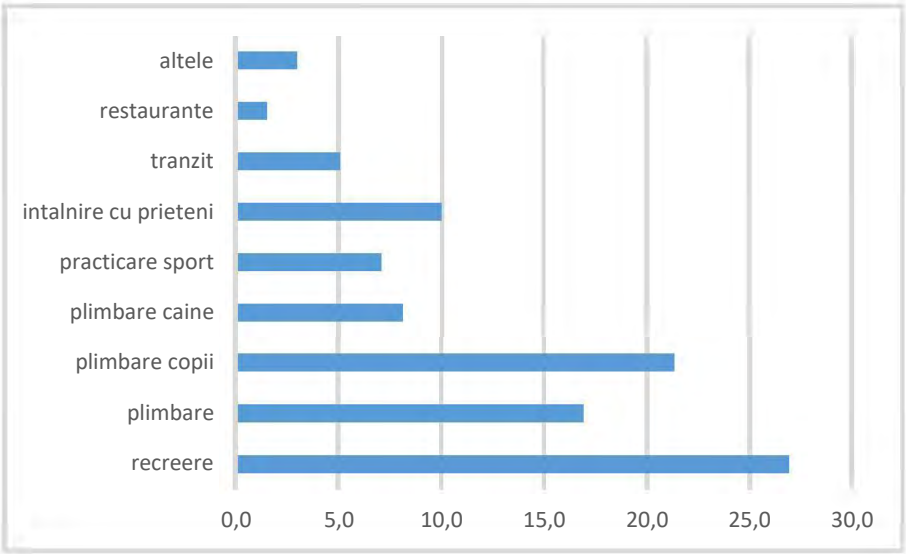

Sursa: Iojă et al, 2010

Se remarcă preferințe specializate pentru:

- persoanele cu copii mici, care preferă zonele liniștite și locurile de joacă;
- adolescenți și tineri, care preferă zonele experimentale și de practicare a unor sporturi,
- bătrâni, care preferă spații liniștite, cu eventuale dotări pentru gimnastică sau activități mai pasive (șah, table, rummy, etc.),
- persoanele cu animale de companie, care preferă zonele special amenajate în acest scop, dar și peluzele extinse;
- persoanele care practică activități sportive, care preferă zonele cu trafic mai redus, dar și cu existența unor facilități minimale;
- persoanele cu biciclete, care preferă zonele de circulație.

Între aceste categorii apar din ce în ce mai frecvent conflicte, un indicator care arată tendința de aglomerare excesivă a parcurilor municipiului București.

Din punct de vedere al accesibilității, se remarcă că 23,47% din spațiile rezidențiale colective și 16,57 din cele individuale se află la mai puțin de 250 m de parcuri (Fig. 10). Procentul este considerabil mai mic în cazul spațiilor rezidențiale noi.

Tabel 3. Accesibilitatea spațiilor rezidențiale la diferite categorii de spații verzi

%	TOTAL SPATIU REZIDENTIAL				REZIDENTIAL CONSTRUIT 2005-2013			
	Rezidential colectiv		Rezidential individual		Rezidential colectiv		Rezidential individual	
	250m	1000m	250m	1000m	250m	1000m	250m	1000m
Parcuri total	23,47	59,37	16,57	54,95	9,87	55,76	7,25	23,33
Parcuri sub 1ha	6,86	39,96	6,37	37,15	0,00	20,14	0,00	3,88
Parcuri peste 1ha	18,45	50,98	11,44	50,70	9,87	52,55	7,25	20,64
Baze sportive	11,15	55,61	8,48	45,91	12,67	41,90	1,51	20,51
Paduri	0,08	0,77	1,81	3,18	3,96	22,24	7,79	4,76
Acvatic	6,62	43,82	9,43	39,47	26,14	36,59	10,36	24,10

Sursa: Badiu et al, 2019

Figura 10. Accesibilitatea spațiilor rezidențiale la diferite categorii de spații verzi

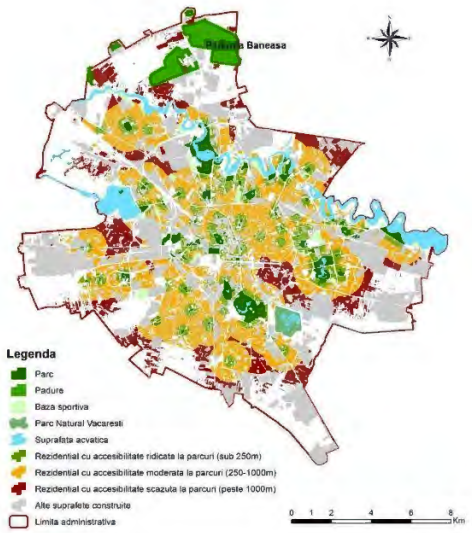

Sursa: Badiu et al, 2019

În Sectorul 6, a fost finalizat în anul 2019 un parc de 20.000 mp pe Bd. Timișoara, prin reconversia unui fost teren industrial. Primăria Sectorului 3 deja lucrează la amenajarea unui parc nou de circa 5 ha, inclusiv cu un lac, pe strada Brățării. Primăria Sectorului 4 dorește să construiască un parc 2,7 ha în zona Metalurgiei, lucrările urmând să înceapă în anul 2020. Și PMB lucrează la proiectarea unui parc de 1,5 ha în zona Eroilor. Sectorul 6 are în bugetul aferent anului 2020 sume pentru exproprierea a circa 2 terenuri din zona Ghencea (fostele Sere Militari), unde dorește să amenajeze un parc nou. Și Primăria Sectorului 5 are în vedere dezvoltarea de noi spații verzi în zona Antiaeriană, odată cu demararea celui mai mare proiect de regenerare urbană din România.

În altă ordine de idei, Parcul Sticlăriei, aflat în administrarea Primăriei Sectorului 2 ,va fi și el reamenajat și modernizat cu fonduri europene, inițiative similare existând și pentru Parcul Cișmigiu, unde soluția tehnică nu a fost însă agreată. Parcul Unirii, din subordinea PMB (ALPAB), și Parcul Pantelimon, din subordinea Primăriei Sectorului 3 urmează și ele să fie modernizate.

Alte componente verzi

În afara parcurilor urbane, în categoria spațiilor verzi sunt incluse Grădina botanică a municipiului București (17,5 ha), Grădina zoologică a municipiului București (21,5 ha), grădinile complexelor rezidențiale colective (567,29 ha), grădinile instituțiilor publice (285,85 ha), scuarurile (12,94 ha), aliniamentele stradale, platbenzile (15,15 ha), cimitirele (144,42 ha), zonele de protecție (35,59 ha), locurile de joacă (12,33 ha) și bazele sportive (72,84 ha). Locurile de joacă sunt gestionate de Administrația Domeniului Public aferentă fiecărui sector.

În Municipiul București au fost identificate 616 locuri de joacă situate în afara parcurilor, a școlilor și a grădinițelor, reprezentate spațial în figura de mai jos. Acestea nu sunt distribuite uniform la nivel de suprafață sau la nivel de număr de locuitori. În zona sudică a orașului sunt concentrate cele mai multe locuri de joacă, în special în sectoarele 3 și 4 ale Capitalei, în timp ce sectoarele 1 și 5 sunt deficitare din acest punct de vedere (Fig. 11).

Figura 11. Distribuția locurilor de joacă în municipiul București

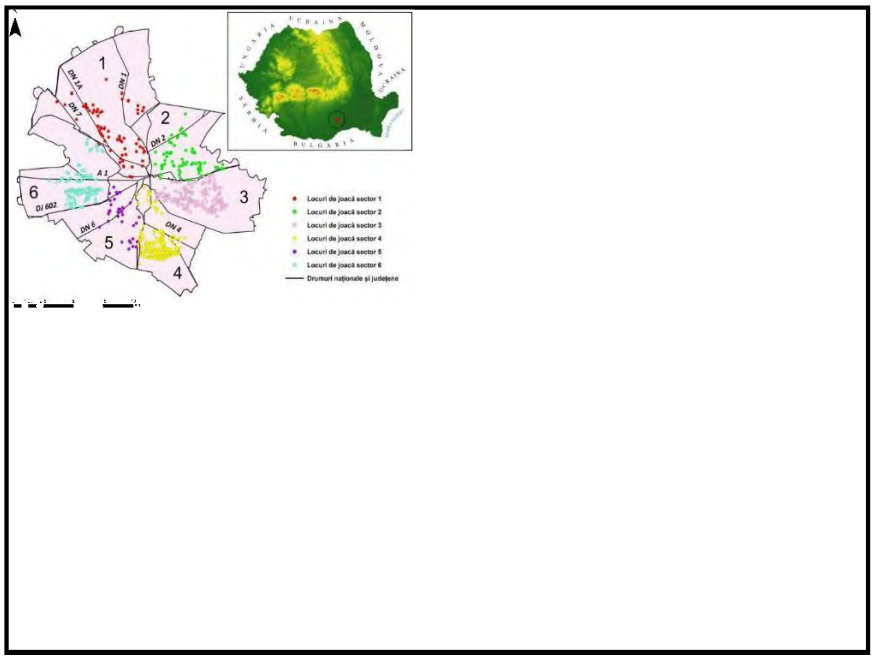

Sursa: Planșă proprie

Cele mai accesibile locuri de joacă se află în sectorul 6 al capitalei, cu o medie de 2,6 mijloace de transport în comun pentru fiecare loc de joacă, comparativ cu sectorul 5, care înregistrează cea mai scazută medie, respectiv 0,5.

1.3.1.3.Componentele infrastructurii albastre a municipiului București

Spațiile acvatice urbane din municipiul București includ râurile (Dâmbovița, Colentina), lacuri și malurile lor (lacurile de pe Valea Colentinei, Lacul Morii și lacurile din interiorul spațiilor verzi), zonele mlăștinoase și artificializările hidraulice (de exemplu, canale).

În anul 2017, conform informațiilor extrase de pe ortofotoplanururi, spațiile acvatice urbane din municipiul București acopereau o suprafață de aproximativ 1208,8 ha (5,1% din teritoriul administrativ), din care 111 ha este situată în interiorul spațiilor verzi. Din acestea, 89,2% este reprezentată de lacuri, care și-au extins semnificativ suprafața (Figurile 12 și 13).

Figura 12. Spații acvatice urbane în municipiul București

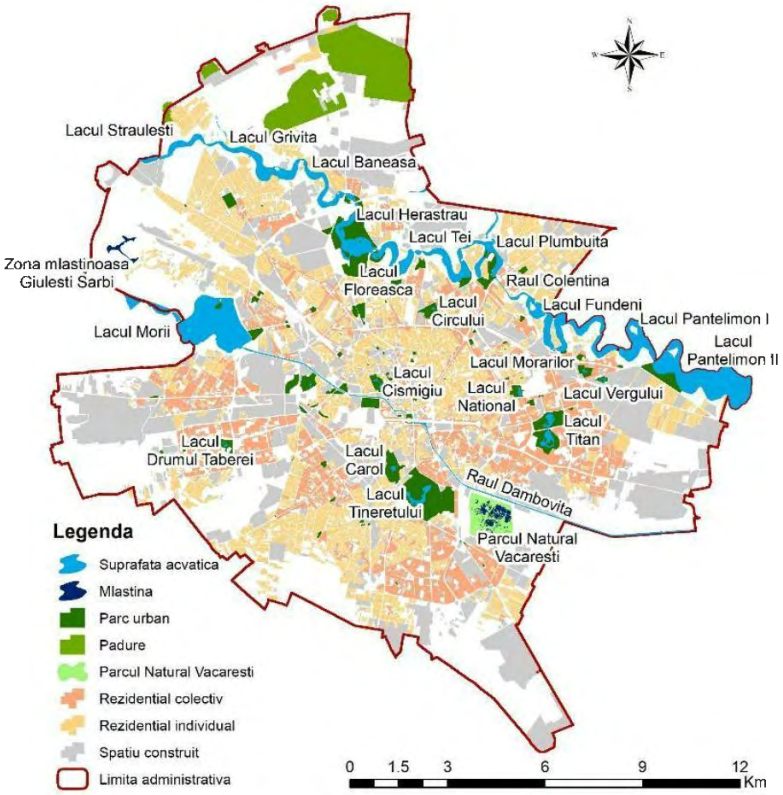

Sursa: Planșă proprie

Figura 13. Categorii de suprafețe acvatice în municipiul București

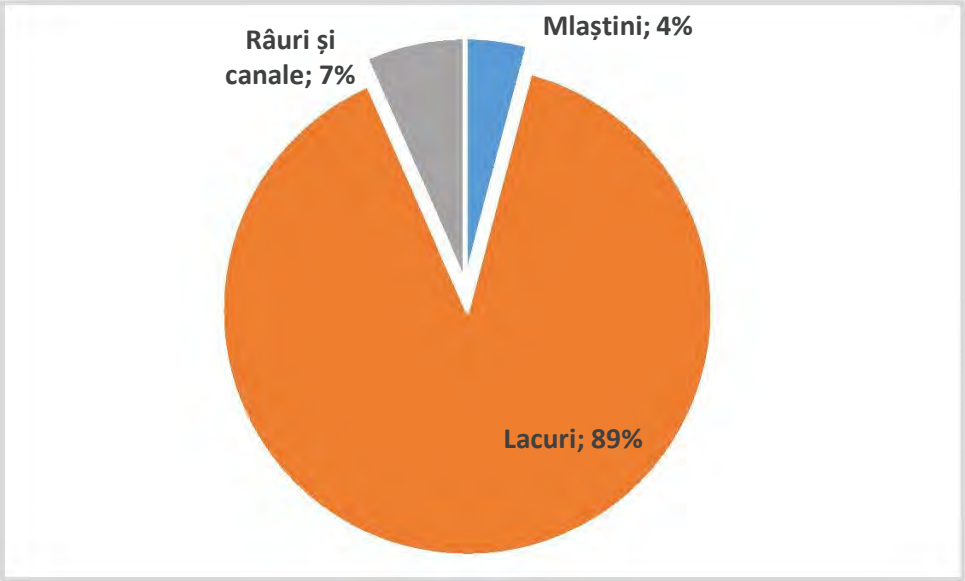

Sursa: Iojă et al, 2018

Conform Institutului Național de Statistică, suprafața de ape și bălți de pe teritoriul administrativ al municipiului București este de 908 ha, din care 8 ha în domeniul privat. Diferențele de suprafața sunt legate de faptul că INS-ul consideră suprafața acvatică la nivelul mediului de retenție, în cazul lacurilor, și nu consideră suprafețele mlăștinoase.

Lacuri din municipiul București

Cea mai mare parte a spațiilor acvatice urbane din municipiul București este reprezentată de lacuri (89,2%), care au un regim hidrologic parțial sau total controlat antropic. Lacurile acoperă zone cuprinse între 0,87 ha (Lacul Circului) și 241,6 ha (Lacul Morii) și sunt localizate în special în zonele periferice ale orașului și în parcurile urbane. Principalele surse de alimentare a lacurilor sunt apele de suprafață (râurile Dâmbovița și Colentina), apele subterane (izvoarele de terasă, sau artificial prin pomparea apei subterane) și a apele pluviale. Principalele lacuri din municipiul București sunt prezentate în Tabel 4.

Tabel 4. Caracteristici generale ale lacurilor din municipiul București

Nr. crt.	Numele lacului și localizare	Date tehnice generale	Utilizare actuală	Administrator
1	Lacul Morii, râul Dâmbovița	Supr.:241,6 ha; Volum 14,7 mil. mc la NNR de 85 mdMN	Piscicultură, irigaţii, atenuarea viiturilor, agrement, alimentarea cu apă a CET Grozăvești, asigurarea debitului de primenire pentru biefurile din aval, spălări periodice ale cuvei de apă curată și spălări periodice ale cuvei de ape uzate	Administrația Națională Apele Române, Sistemul de Gospodărire a Apelor București-Ilfov
2	Lacul Străulești, râul Colentina	Supr.: 44 ha; Volum 0,66 mil. mc la NNR de 86,35 mdMN	Piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București

Nr. crt.	Numele lacului și localizare	Date tehnice generale	Utilizare actuală	Administrator
3	Lacul Grivița, râul Colentina	Supr.: 75,85 ha; Volum 1,16 mil. mc la NNR de 84 mdMN	Piscicultură, irigaţii, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
4	Lacul Băneasa, râul Colentina	Supr.: 40 ha; Volum 0,62 mil. mc la NNR de 81 mdMN	Piscicultură, irigaţii, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
5	Lacul Herăstrău, râul Colentina	Supr.: 77 ha; Volum 2,39 mil. mc la NNR de 75,5 mdMN	Piscicultură, irigaţii, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
6	Lacul Floreasca, râul Colentina	Supr.: 70 ha; Volum 1,62 mil. mc la NNR de 75,5 mdMN	Piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
7	Lacul Tei, râul Colentina	Supr.: 80 ha; Volum 2 mil. mc la NNR de 73 mdMN	Piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
8	Lacul Plumbuita, râul Colentina	Supr.: 44 ha; Volum 1,5 mil. mc la NNR de 69 mdMN	Piscicultură, irigaţii, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Națională Apele Române, Sistemul de Gospodărire a Apelor București-Ilfov
9	Lacul Fundeni, râul Colentina	Supr.: 88 ha; Volum 0,85 mil. mc la NNR de 65,5 mdMN	Piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Națională Apele Române, Sistemul de Gospodărire a Apelor București-Ilfov
10	Lacul Pantelimon 1, râul Colentina	Supr.: 93 ha; Volum 2, 5 mil. mc la NNR de 63,5 mdMN	Piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Națională Apele Române, Sistemul de Gospodărire a Apelor București-Ilfov
11	Lacul Pantelimon II, râul Colentina	Supr.: 260 ha; Volum 12,3 mil. mc la NNR de 61 mdMN	Piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
12	Lacul Cernica, râul Colentina	Supr.: 341 ha; Volum 7 mil. mc la NNR de 54,1 mdMN	Piscicultură, atenuarea viiturilor și agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
13	Lacul Circului, Parcul Circului	Supr.: 0,75 ha; NNR de 75 mdMN	Agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
14	Lacul Titan, Parcul Titan	Supr.: 26 ha; Volum 0,52 milioane mc	Agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
15	Lacul Cișmigiu, Parcul Cișmigiu	Supr.: 2,65 ha; Volum de 0,29 mil. mc	Agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
16	Lacul Carol, Parcul Carol	Supr.: 2 ha; Volum de 0,02 mil. mc	Agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
17	Lacul Cișmigiu, Parcul Cișmigiu	Supr.: 0,8 ha; Volum de 0,16 mil. mc	Agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
18	Lacul Național, Parcul Național	Supr.: 2,65 ha; Volum de 0,29 mil. mc	Agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București
19	Lacul Tineretului, ParcTineretului	Supr.: 13,5 ha; Volum de 0,2 mil. mc,	Agrement	Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement, Primăria municipiului București

Nr. crt.	Numele lacului și localizare	Date tehnice generale	Utilizare actuală	Administrator
20	Lacul Moghioroș, Parcul D Taberei	Supr.: 1,64 ha; Volum de 0,02 mil. mc,	Agrement	Administrația Domeniului Public, sector 6
21	Lacul Morarilor, Parcul Morarilor	Supr.: 1,12 ha; Volum de 0,04 mil. mc	Agrement	Administrația Domeniului Public, sector 2
22	Lacul Sticlăriei, Parcul Vergului	Supr.: 2,2 ha; Volum de 0,05 mil. mc	Agrement	Administrația Domeniului Public, sector 2

Sursa: **Planșă proprie**

În Parcul Natural Văcărești, în special în zona de nord a acestuia (spre Splaiul Unirii) sunt mai multe lacuri naturale, rezultate din acumularea apelor din izvoarele ascensionale și din precipitații. Acestea au suprafețe și niveluri variabile, influențate considerabil de condițiile meteorologice și sunt parte a unei zone umede ce a fost considerată cu valoare de importantă pentru conservarea biodiversității.

Râurile și canalele din municipiul București

Cele două râuri principale care traversează orașul (Dâmbovița și afluentul ei Colentina) aparțin bazinului hidrografic al Argeșului. Acestea au o lungime totală de 65,7 km și sunt complet transformate antropic, fiind canalizate sau transformate pe unele secțiuni în lacuri. Regimul lor este controlat pentru a asigura protecția împotriva inundațiilor și cerințele de apă din municipiul București.

- Râul Dâmbovița până la intrarea în Lacul Morii (derivația Dragomirești-Chitila) este îndiguit pe ambele maluri și are debitul controlat prin derivațiile din amonte. Are o lungime de 6,1 km, fiind acompaniat de incinte inundabile pe o lungime de 3,6 km.

- Râul Dâmbovița între Lacul Morii şi Glina (16,442 km) este numit Canalul colector A0. Canalul este de tip cuvă, cu secțiune trapezoidală betonată, cu lățime variabilă (între 16-30 m în zona de fund și între 34-44 la nivelul splaiurilor). Capacitatea canalului este de maxim 70 mc/s. Canalul este împărțit în 11 incinte prin intermediul unor biefuri, prezentate în tabelul 5.

- Canalul Stația Roşu – Lacul Morii (1,5 km) are secțiune trapezoidală din beton armat și un debit maxim de 4,8 mc/s ce curge gravitațional (debit mediu de 2,8 mc/s).

- Râul Colentina (Canalul Plumbuita – Fundeni) realizează conexiunea dintre lacurile Plumbuita și Fundeni, lungimea acestuia fiind de 0,7 km.

Tabel 5. Caracteristici tehnice generale ale biefurilor de pe râul Dâmbovița

Nr. crt.	Numele biefului	Noduri hidrotehnice	Lungime	Nivel normal de retenție	Volum de apă
1	Grozăvești	Lacul Morii-Grozăvești	1,72 km	74,8 m	174945 mc
2	Ștefan Furtună	Grozăvești-Ștefan Furtună	0,886 km	13,6 m	92419 mc
3	Eroilor	Ștefan Furtună-Eroilor	0,559 km	72,45 m	44810 mc
4	Operetă	Eroilor-Operetă	1,896 km	71,02 m	102035 mc
5	Mărășești	Operetă-Mărășești	1,463 km	69,4 m	117748 mc
6	Timpuri Noi	Mărășești-Timpuri Noi	0,583 km	68,25 m	34032 mc
7	Mihai Bravu	Timpuri Noi – Mihai Bravu	0,962 km	67,25 m	52763 mc
8	Vitan	Mihai Bravu - Vitan	2,007 km	65 m	150611 mc
9	Sere	Vitan - Sere	0,630 km	63 m	105200 mc
10	Popești	Sere-Popești	4,110 km	59 m	590400 mc
11	Glina	Popești-Glina	1,904 km	51 m	326100 mc

Sursa: Planșă proprie

În prezent nu mai există vreun sector natural de râu în municipiul București. Prezintă potențial pentru o reconfigurare a albiei în special sectorul situat între nodurile hidrotehnice Sere și Glina, însă investițiile necesare sunt semnificative.

Mlaștinile din municipiul București

Zonele mlăștinoase au reprezentat unul dintre peisajele specifice zonei Bucureștilor în perioada Evului Mediu. Ele reprezentau 73% din totate suprafețele acvatice din actualul teritoriu al municipiului București. Lucrările de sistematizare realizate au urmărit limitarea suprafețelor acestora, întrucât erau considerate zone insalubre și nesigure. Relevante sunt lucrările realizate în anii 30 pe Valea Colentinei, unde erau înregistrate 70% din cazurile de malarie din oraș, mlaștinile și bălțile fiind considerate un habitat perfect pentru țânțari.

Zonele mlaștinoase acoperă 4,16% din suprafața totală a spațiilor acvatice urbane, fiind situate în periferia de sud-est și nord-vest a municipiul București. Unele dintre aceste zone sunt utilizate pentru depozitarea organizată sau neorganizată a deșeurilor.

Un statut special în categoria zonelor umede îl are incinta Văcărești, care reprezintă o zonă umedă ce constă din asocierea unor lacuri și zone mlăștinoase. Rezultată din abandonarea lucrărilor de construcție ale amenajării hidrotehnice Văcărești, incinta a cunoscut o dinamică foarte interesantă, caracterizată printr-o succesiune naturală, impulsionată și de izvoarele ascensionale ce au dat naștere unor suprafețe lacustre și mlăștinoase. Zona este înconjurată de un dig cu lungimea de 6,5 km. În zona au fost identificate peste 100 specii de păsări, mamifere mici, precum și unele specii de pești, amfibieni și reptile.

In 2014, zona a fost declarată zonă protejată urbană de către Guvernul României pe o suprafață de 183 ha (https://naturvation.eu/nbs/bucuresti/vacaresti-nature-park, accesat în 22 aprilie 2019).

Componentele antropice ale infrastructurii albastre ale municipiului București

În categoria infrastructurii albastre au fost incluse și o serie de componente antropice, care au rol important în creșterea potențialului de valorificare al resurselor de apă în București, chiar dacă ele sunt complet deconectate de la procesele ecologice naturale. Au fost considerate în această categorie șrandurile, piscinele și spațiile de agrement.

Strandurile

Strandurile sunt spații amenajate, cu bazine de înot, care funcționează în special vara. Principalele stranduri din municipiul București sunt: Drumul Taberei, Tineretului, Dâmbovița (Crângași), Uverturii (Dreptății), Berceni, Văcărești (Copiilor), Titan Cara și Giulești. Administratorii acestor stranduri sunt diferite firme cu capital privat.

- *Strandul Drumul Taberei* (Aleea Drumul Taberei nr. 115) are trei bazine, două pentru adulți și unul pentru copii. Deține ca spații complementare plajă din gazon, bar, terasă, fast-food, spațiu de joacă, fiind dotat cu șezlonguri și umbrele. Are o capacitate de 2000 de locuri.
- *Strandul Tineretului 2019* (Str. Primo Nebiolo nr. 1 - Piața Presei Libere / Sector 1) este deschis în anul 2010, fiind destinat publicului larg. Deține o plajă de tip gazon, precum și facilități de alimentație publică.
- *Strandul Titan Cara* (Parcul Titan, Piața Nicolae Grigorescu / Sector 3) se află în apropierea Parcului Titan, fiind unul dintre cele mai importante stranduri din capitală.
- *Strandul Uverturii* (Str. Dreptății nr. 12, Sector 6) este recent renovat și dispune de un bazin mare pentru adulți și o piscină pentru copii. Are plajă, terasă, bar, restaurant, dușuri și cabine.
- *Strandul Dâmbovița - Crângași - Ciurel* (Șoseaua Virtuții, în aproprierea Pieței Crangași, Sector 6) este unul dintre strandurile vechi ale capitalei. Are trei bazine pentru adulți și două pentru copii. Ca spații conexe deține plajă cu nisip, sezlonguri, umbrele, două spații de joacă pentru copii, mese tenis de masă, două terenuri de fotbal, teren tenis de câmp.
- *Strandul Berceni* (Str. Izvorul Oltului nr. 9, Sector 4) deține un bazin pentru adulți și două pentru copii. Are ca spații conexe două terenuri de tenis, unul de fotbal, unul de minigolf și unul de baschet. Plaja e cu nisip si gazon.
- *Strandul Copiilor - Văcărești* (Str. Pridvorului 25, Sector 4) are un bazin olimpic, pentru adulți, și patru bazine mici pentru copii. Plaja e cu gazon. Baza sportivă include doua terenuri de volei pe nisip, două terenuri pentru fotbal sau tenis.
- *Strandul Giulești* (Calea Giulești nr. 240, Sector 6) are o capacitate de 100 de persoane, deținând un bazin de dimensiuni mici. Nu are dotari auxiliare.

Figura 14. Distribuția șrandurilor în legătură cu spațiile rezidențiale din municipiul București

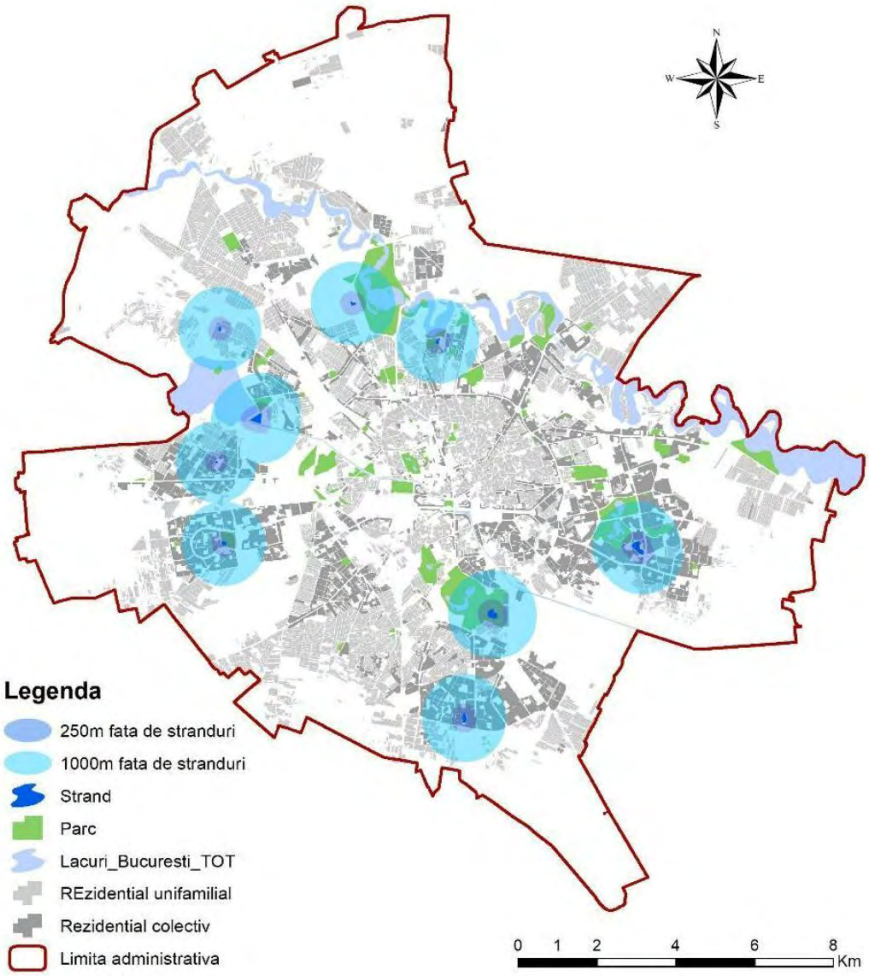

Sursa: Planșă proprie

Zone de agrement situate în lungul cursurilor de apă

Zonele de agrement din municipiul București erau amenajate pe malul râului Colentina, relevante fiind Grivița II, Băneasa, Floreasca I, Floreasca II, Complex Sportiv RADET, Complex sportiv Chefalul, Complex Tei Toboc, Complex Sportiv Stundețesc Tei, baza Cernica, baza Pantelimon. Aceste baze sportive erau multifuncționale, unele fiind autorizate pentru cazare, alimentație publică, dar niciuna ca Șrand pentru funcția de îmbăiere, din cauza calității proaste a apei lacurilor de pe Colentina. Puține dintre aceste baze sportive mai funcționează în prezent, însă niciuna nu are potențial pentru a fi amenajată și pentru funcții de îmbăiere.

1.3.1.4. Dinamica componentelor infrastructurii verzi și albastre în municipiul București

Analiza dinamicii componentelor infrastructurii verzi și albastre a municipiului București s-a realizat pe baza hărților istorice și imaginilor aeriene, fiind considerat intervalul 1856-2016.

Tabel 6. Hărți și imagini aeriene utiizate pentru evaluarea dinamicii componentelor infrastructurii verzi și albastre

Perioada	Harta	Anul	Scara
T1	Harta Marshal Fligely' (Wallachia, 1855–1859)	1856	1:28,800
	Harta Jung ("Plan der Stadt Bukurest")	1856	1:5,760
T2	Harta topografică în proiecție Lambert–Cholesky ("Planul director de tragere")	1938	1:20,000
T3	Harta topografică în proiecție Gauss–Krüger	1954	1:25,000
T4	Harta topografică în proiecție Gauss–Krüger	1974	1:25,000
T5	Ortofotoplan	2005	1:5,000
T6	Ortofotoplan	2016	1:5,000

Sursa: T1 http://mapire.eu/en/ și Muzeul Municipiului București; T2 http://www.geo-spatial.org/harti/download-planuri-tragere.php; T3-T4: Universitatea din București, Facultatea de Geografie; și T5-T6: site-ul google.com

Informațiile privind categoriile de parcuri și spații acvatice urbane (mlaștini, lacuri și râuri) au fost extrase prin digitizarea individuală a fiecărei hărți. Pentru intervalul de timp T1-T4, suprafețele acvatice urbane au fost digitizate pe baza simbolurilor de pe hartă și a metadatelor disponibile. Pentru T5 și T6, digitizarea a fost efectuată pe baza interpretării imaginii aeriene (vezi tabelul de mai sus).

Folosind informațiile extrase, au fost calculați mai mulți indicatori adecvați pentru evaluarea suprafețelor verzi și acvatice urbane pentru întreg teritoriul municipiului București:

- suprafața și procentul din suprafața totală;
- amplasarea în raport cu zonele construite și cu spațiile verzi (în interior, periferic și în afara intravilanului/spațiului verde).

Pentru dinamica spațiilor verzi și acvatice urbane au fost identificate următoarele categorii:

a) suprafețe verzi/acvatice urbane care și-au păstrat poziția, chiar dacă au fost transformate antropic;

b) suprafețe verzi/acvatice urbane pierdute (transformate în terenuri agricole, zone construite, spații verzi, depozite de deșeuri sau în alte categorii de suprafețe acvatice urbane);

c) suprafețe verzi/acvatice urbane noi (create prin acțiuni antropice prin conversia altor tipuri de utilizări ale terenurilor).

1.3.1.5. Dinamica componentelor infrastructurii albastre în municipiul București între 1856-2015

Primele modificări de amploare ale configurației rețelei hidrografice a municipiului București s-au realizat în anul 1774, ca urmare a inundațiilor catastrofale provocate de revărsarea Dâmboviței. Astfel, în timpul domnitorului Alexandru Ipsilanti se construiește un canal de derivație de 8 km lungime care deversează volumele mari de apă ale Dâmboviței în râul Sabar, prin intermediul afluentului Ciorogârla. Ulterior pe acest canal, în apropiere de Brezoaele, s-a construit un stăvilar de priza care asigura descărcarea spre Ciorogârla a unui debit de maxim de 300 mc/s. Tot aici s-a construit și un apeduct prin care se dirija către stația de tratare a apei de la Arcuda un debit de 8 mc/s. Odată cu realizarea acestor lucrări, stăvilarul de la Lunguleț este dezafectat, iar Dâmbovița își modifica traseul de-a lungul

canalului de derivație dintre Lunguleț și Brezoaele și mai departe de-a lungul canalului săpat până la Arcuda.

Figura 15. Distribuția spațiilor acvatice în anul 1856 în municipiul București

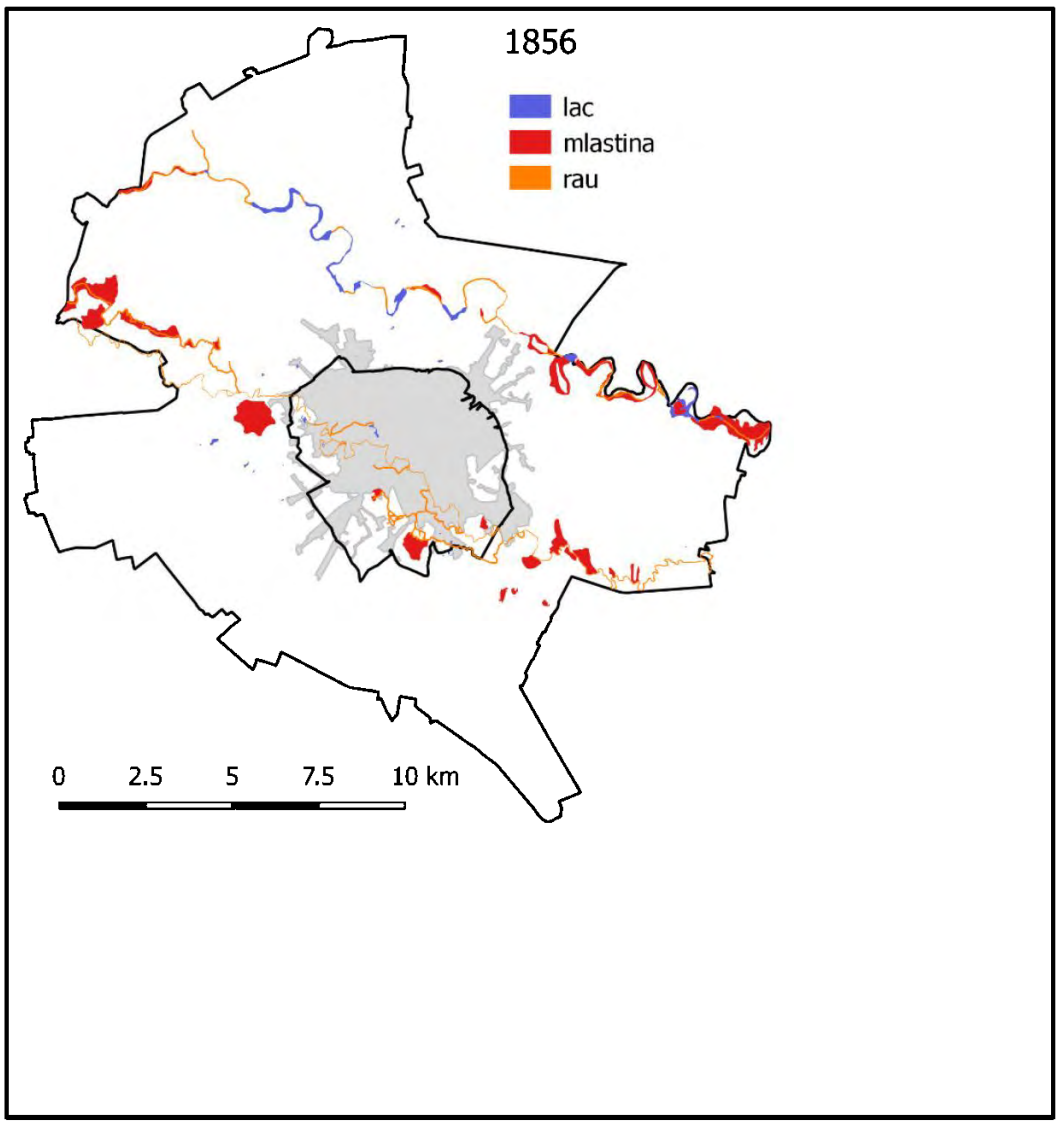

Sursa: Planșă proprie

În anul 1856, spațiile acvatice urbane din municipiul București reprezentau 838 ha (3,5% din limita administrativă actuală), 73% fiind mlaștini, 15% lacuri și 12% râuri (Fig. 15, 16, 17). 97% din suprafețe acvatice urbane erau situate în afara zonelor construite (Fig. 18). Ulterior, începând cu 1865, au fost efectuate lucrări de lărgire a albiei cu dezafectarea morilor, iar între 1868 – 1870 și 1880 – 1886 se realizează canalizarea Dâmboviței de la Grozăvești până în aval de Vitan. Între 1880-1882 a început și rectificarea cursului Dâmboviței în București și chiar în aval. Ulterior, între 1898 - 1900, albia canalizată se prelungește amonte până la Ciurel, pentru a se evita repetarea inundării cartierelor Grozăvești și Cărămidari.

Amenajarea albiei Dâmboviței s-a făcut pe un traseu geometrizat, care tăia numeroasele meandre ale râului. Totuși, s-a urmărit ca panta rezultata sa nu fie prea mare, fapt care a dus în mod paradoxal la scăderea capacității de transport a albiei din amonte spre aval.

Între anii 1856 și 2016, suprafețele acvatice urbane au crescut cu 371 ha (aproximativ 44% față de valoarea inițială inițială) (Fig. 15, 16 și 17, Tabel 7). Majoritatea suprafețelor acvatice urbane au fost incluse în municipiul București prin extinderea orașului, crescându-le semnificativ vulnerabilitatea la degradare.

Cea mai mare parte a suprafețelor acvatice naturale au fost distruse sau au suportat intervenții antropice semnificative. În total, 92% din mlaștini (561 ha) au fost pierdute prin conversii în lacuri, zone construite, terenuri agricole, spații verzi sau depozite de deșeuri. Râurile au fost canalizate sau distruse complet din rațiuni de igienă sau pentru managementul inundațiilor. Cele mai importante pierderi au fost înregistrate în lungul văii Dâmboviței, în special în zona centrală a orașului.

Figura 16. Dinamica suprafețelor acvatice urbane în perioada 1856-2016, prezentând pierderile (de exemplu, -198 ha), câștigurile (i.e., 296 ha), și conversia în alte utilizări

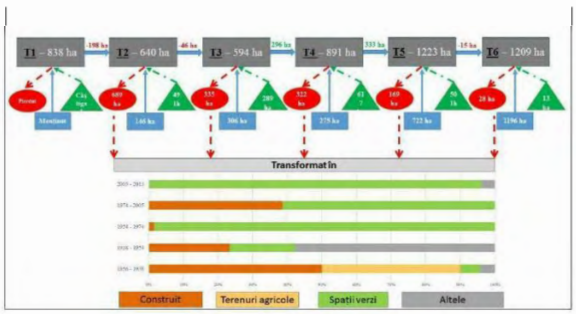

Sursa: Iojă et al, 2018

Tabel 7. Dinamica suprafețelor acvatice în perioada 1856–2016

Indicator	Time moment					
	1856	1938	1954	1974	2005	2015
Suprafața acvatică urbană totală, din care (ha):	838	640	594	891	1223	1209
Zone mlăștinoase (ha)	612	268	210	104	60	50
Lacuri (ha)	127	320	316	757	1080	1079
Râuri (ha)	99	52	68	30	83	80
Ponderea suprafețelor acvatice urbane din totalul suprafeței administrative (%)	3.5	2.7	2.5	3.7	5.1	5.1
Ponderea suprafețelor acvatice urbane situate în parcuri (%)	8.0	4.3	20.3	16.7	15.7	15.8

Sursa: Iojă et al, 2018

În evoluția suprafețelor acvatice urbane se pot distinge două perioade majore: (a) 1856-1954 (T1-T3), când 30% din suprafețele acvatice urbane au fost transformate în zone construite și agricole (290 ha, dintre acestea fiind mlaștini) și au fost proiectate doar câteva parcuri urbane izolate (11 parcuri cu 362 ha); și (b) după 1954 (T4-T6), când suprafețele acvatice urbane au crescut cu 614 ha, în special datorită implementării sistemului de apărare împotriva inundațiilor în regiunea București și extinderii parcurilor mari la 710 ha (Fig. 15 și 16, Tabel 7).

Crearea de noi parcuri urbane începută în 1854 a condus la creșterea suprafeței lacurilor urbane. Astfel, toate parcurile importante au inclus o zonă acvatică, mai mult sau mai puțin transformată antropic. În puține cazuri s-a menținut o aprovizionare naturală, în cele mai multe situații aprovizionarea fiind controlată parțial sau total antropic. Astfel, suprafața lacurilor din parcuri a variat între 2 ha în 1856 (8% din suprafața spațiului verde) la 111 ha în 2016 (16% din suprafața spațiului verde).

În perioada analizată, 259 ha de ape urbane au fost complet distruse. Cea mai mare rată a suprafețelor acvatice urbane pierdute a fost între 1856-1938 (198 ha) și 1938-1974 (46 ha), 76% din apele urbane pierdute fiind mlaștini (aproximativ 390 ha). Între anii 1938 și 1954 a fost implementat un program amplu de asanare a mlaștinilor, modificare a cursurilor râurilor și de control al inundațiilor, în special în lungul râurilor Dâmbovița și Colentina.

În acest timp, 51,3 km de râuri au fost pierdute (drenate sau transformate în suprafețe construite) sau transformate în canale. Cea mai mare rată a suprafețelor acvatice urbane pierdute s-a datorat transformării lor în zone construite (47%) și terenuri arabile (25%), în timp ce numai 10% au fost transformate în spații verzi. 18% din suprafețele acvatice urbane pierdute au fost transformate în depozite de deșeuri (Fig. 16).

Datorită expansiunii orașului în perioadele 1954-2005, o suprafață mare a spațiilor acvatice urbane (mlaștini și lacuri) a fost inclusă în zona construită (Fig.17) și a cunoscut mari transformări: drenarea de mlaștini, reconfigurarea albiilor râurilor și extinderea lacurilor de-a lungul râurilor Dâmbovița și Colentina.

Figura 17. Dinamica suprafețelor acvatice urbane între 1856 și 2016

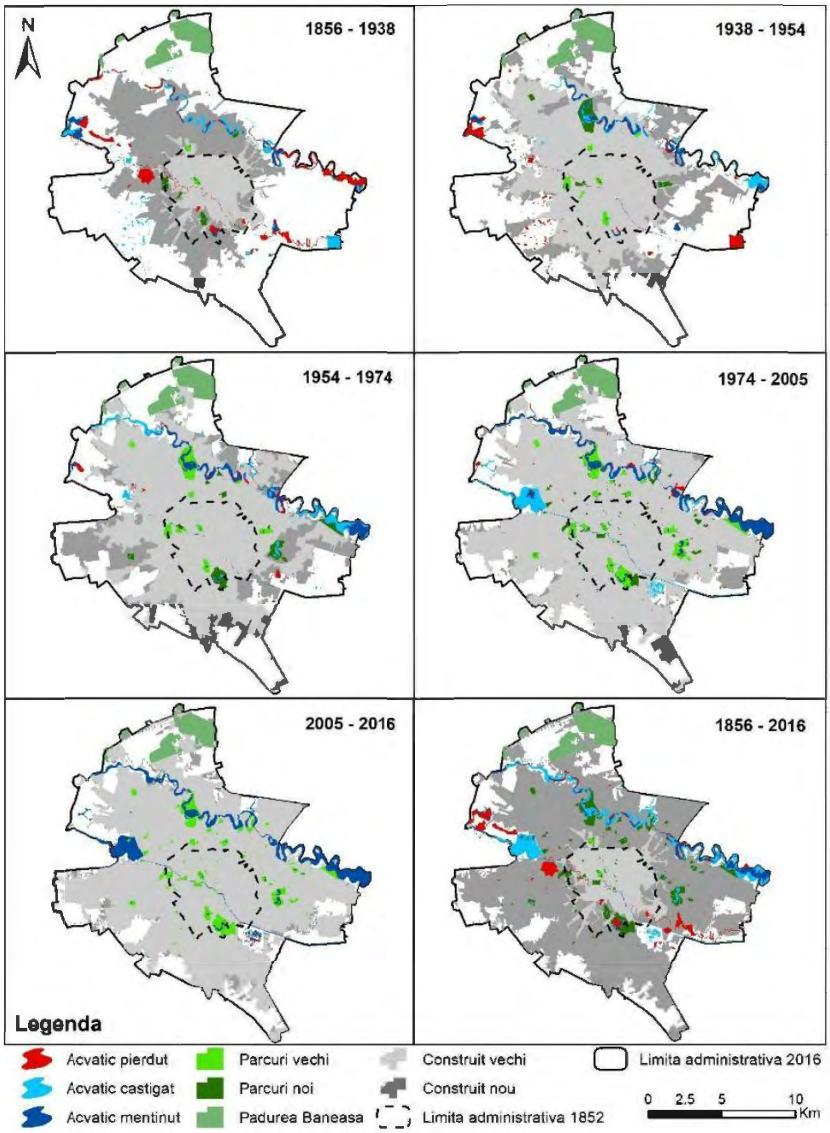

Sursa: Iojă et al, 2018

Figura 18. Dinamica ponderii suprafețelor acvatice urbane funcție de poziția față de suprafețele construite

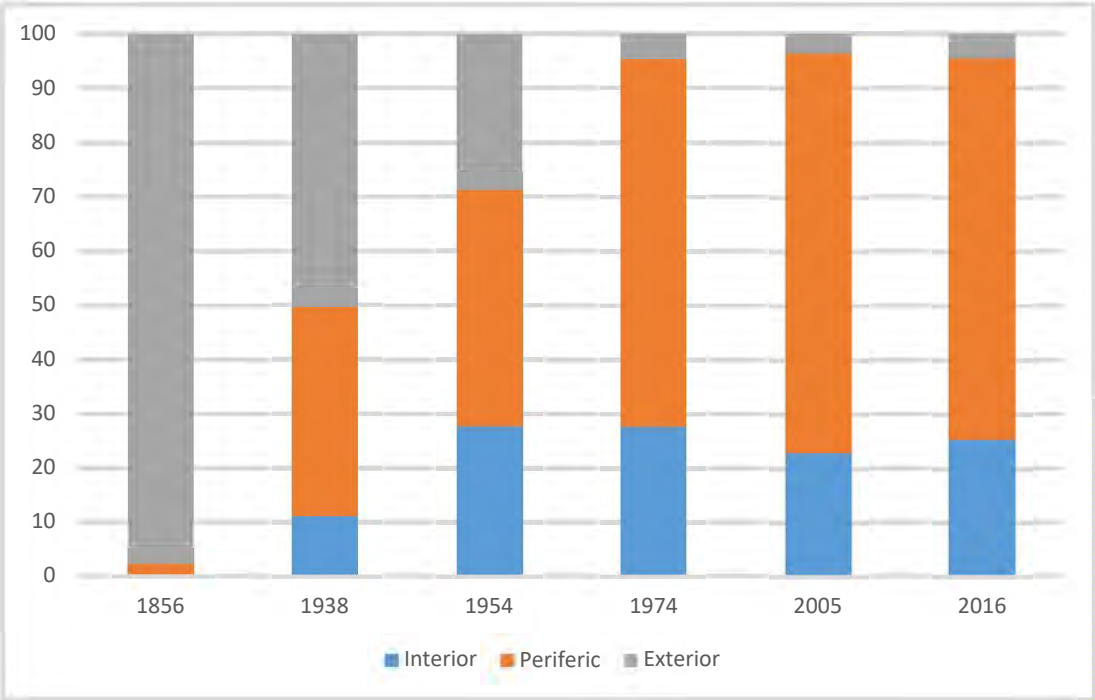

Sursa: Iojă et al, 2018

Un total de 869 ha de suprafețe acvatice urbane noi au fost realizate pentru a controla inundațiile și pentru a îmbunătăți estetica orașului, 80% fiind lacuri artificiale. Aproximativ 206 ha din aceste lacuri au fost create prin conversia mlaștinilor (185 ha) și a râurilor (21 ha).

În plus, abandonarea proiectului lacului Văcărești a favorizat dezvoltarea unei zone umede mari, cu mlaștini și lacuri incluse în Parcul Natural Văcărești.

1.3.1.6.Zone cu modificări semnificative ale componentelor infrastructurii albastre

În municipiul București, componentele infrastructurii albastre au suferit schimbări semnificative din punct de vedere structural și funcțional. Unele dintre acestea au fost distruse, altele au fost modificate pentru a fi amplificată valoarea de utilizare, altele au fost create antropic. Se pot detașa patru zone cu modificări semnificative ale infrastructurii albastre:

1. *Zona centrală a municipiului București*, unde s-au înegistrat scăderi semnificative ale suprafeței. Au desființate cursuri de apă, lacuri și zone mlăștinoase și au păstrate doar canalul colector al Dâmboviței (A0) și Lacul Cișmigiu (Fig. 19).
2. *Valea Colentinei*, unde a reconfigurată complet Lunca Colentinei prin amenajarea unei succesiuni de lacuri de acumulare, unele pe amplasamentul fostelor bălți și zone mlăștinoase (Fig. 20).
3. *Zona Lacului Morii*, unde s-a realizat o extindere semnificativă a suprafeței acvatice prin amenajarea lacului de acumulare (Fig. 21).
4. *Zona Văcărești*, unde prin abandonul lucrărilor la Lacul Văcărești a apărut o zonă umedă cu o succesiune naturală destul de interesantă (Fig. 22).

Figura 19. Dinamica suprafeței acvatice în zona centrală a municipiului București

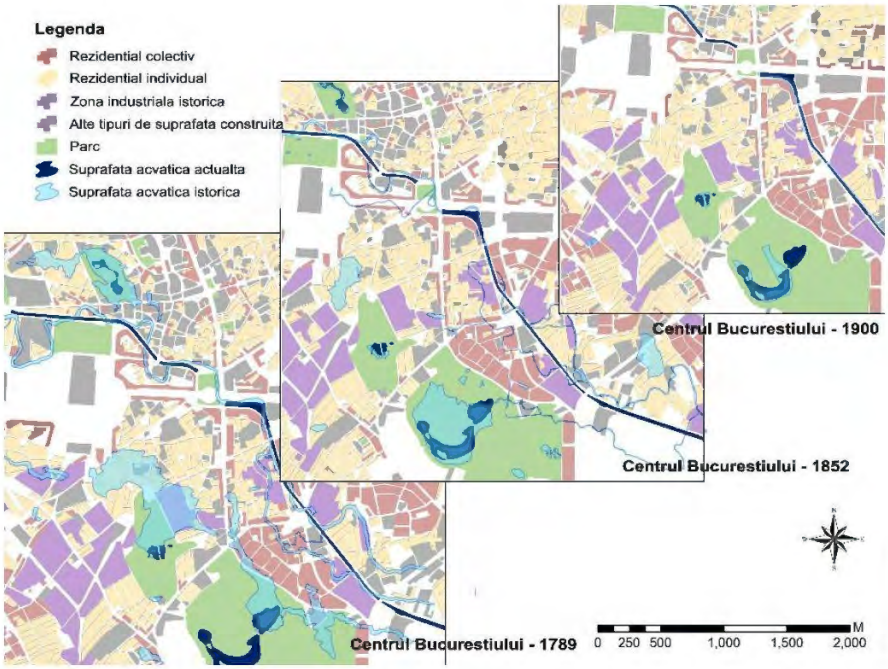

Sursa; Planșă proprie

Figura 20. Dinamica suprafeței acvatice în lungul râului Colentina

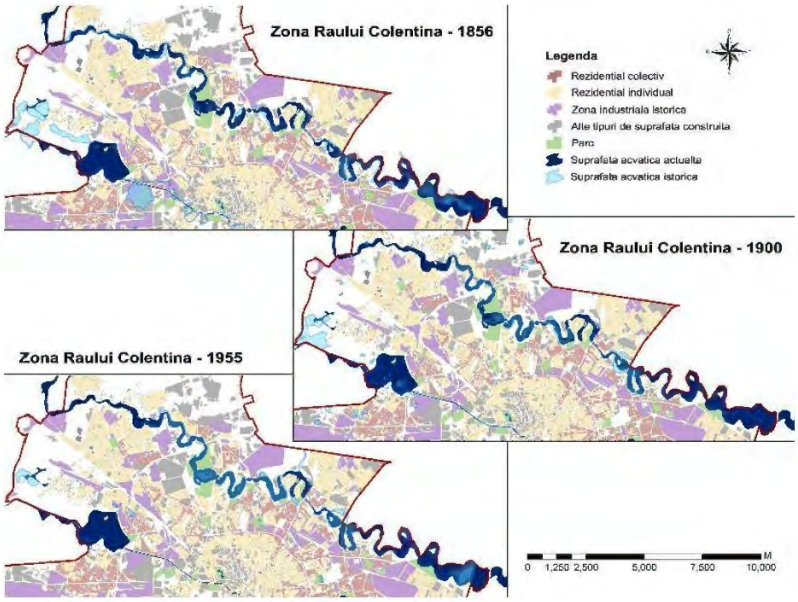

Sursa: Planșă proprie

Figura 21. Dinamica suprafeței acvatice în zona Lacului Morii

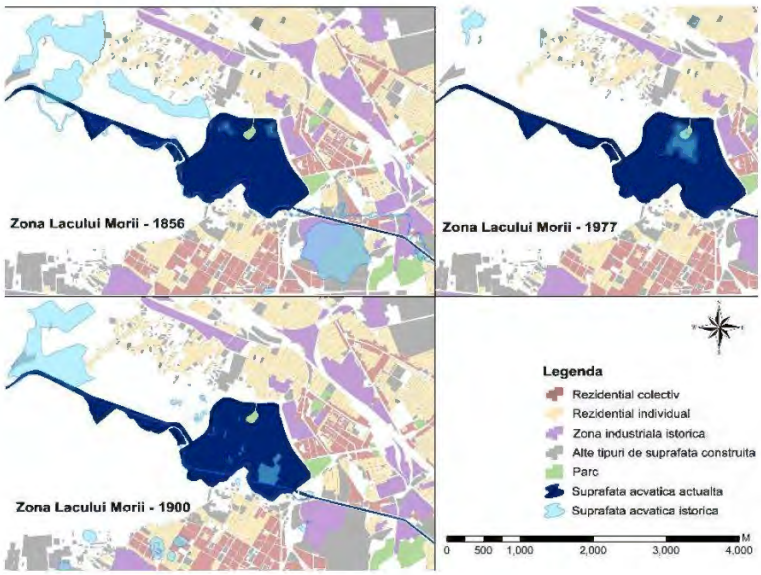

Sursa: Planșă proprie

Figura 22. Dinamica suprafeței acvatice în zona Văcărești

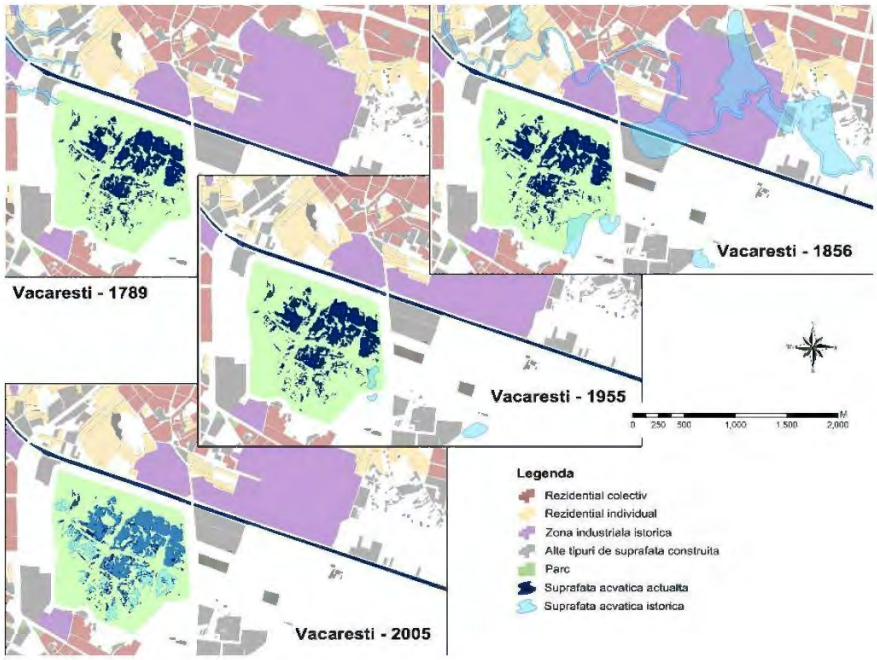

Sursa: Planșă proprie

Figura 23. Zone cu transformări pozitive și negative ale suprafeței componentelor infrastructurii albastre în municipiul București

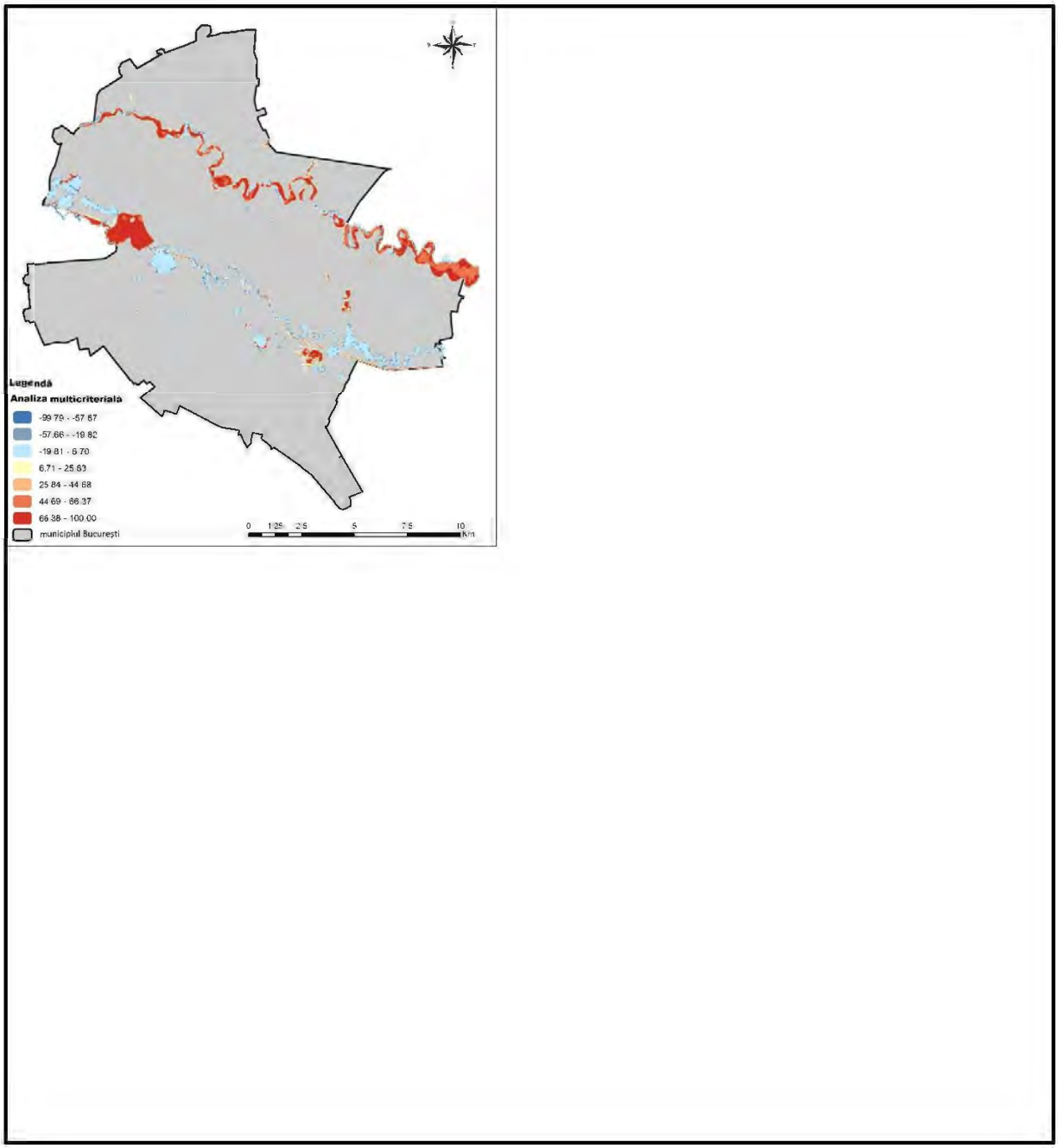

Sursa: Planșă proprie

1.3.1.7.Dinamica componentelor infrastructurii verzi

Dinamica componentelor infrastructurilor verzi este una ascedentă, în special datorită extinderii suprafeței orașului. Este evidentă scăderea disponibilului de spațiu verde de tip parc pe cap de locuitor după 1990, în special pe fondul retrocedărilor și a extinderii suprafețelor construite rezidențiale. Scăderea suprafeței se observă deopotrivă la parcurile de interes metropolitan și la cele de cartier (vezi tabelul de mai jos).

Tabel 8. Dinamica categoriilor de parcuri în municipiul București în perioada 1948-2014

An/Categorie	1948		1976		1990		2000		2014	
	Nr.	Suprafață (ha)	Nr.	Suprafață (ha)	Nr.	Suprafață (ha)	Nr.	Suprafață (ha)	Nr.	Suprafață (ha)
Metropolitan	2	176.2	4	381.75	4	401.91	4	380.07	4	380.07
Municipal	3	69.74	5	95.5	6	130.39	6	123.29	6	123.29
District	4	17.29	27	172.86	79	268.3	75	260.19	76	249.89
Tranzit	1	1.61	3	14.7	16	48.04	16	37.36	16	37.36
Sub 1 ha	0	0	7	4.07	47	19.13	43	16.62	44	16.74
Peste 1 ha	10	264.85	32	660.75	58	830	58	784.3	58	773.88
Centrul orașului	6	74.54	12	169.7	38	234.91	34	226.2	34	226.13
Zona periferică	5	190.31	32	495.12	74	614.44	73	574.72	74	564.49

Sursa: Planșă proprie

1.3.1.8.Servicii ecosistemice asociate infrastructurii albastre din municipiul București

Istoric, ecosistemele urbane au avut o atracție pentru ecosistemele acvatice, care le-au furnizat servicii ecosistemice extrem de diverse. Inițial acestea au funcționat ca furnizoare de resurse de hrană și apă, apoi ca receptoare și reglatoare al externalităților urbane, pentru ca în prezent să fie valoroase economic, în special datorită serviciilor ecosistemice culturale și de reglare. Valorificarea nesustenabilă a bunurilor și serviciilor furnizate de ecosistemele acvatice, precum și modificările suportate pentru limitarea deserviciilor de mediu (de exemplu, canalizarea cursurilor de apă, asanarea zonelor mlăștinoase) au favorizat reducerea semnificativă a valorii acestor teritorii.

Reconsiderarea importanței ecosistemelor acvatice în mediile urbane au permis valorizarea superioară a unor beneficii, precum retenția naturală a apei pluviale, oferirea de refugiu pentru speciile de plante și animale, facilitarea migrației speciilor, alături de beneficiile psihologice, de relaxare ori spirituale.

Pentru municipiul București au fost considerate servicii ecosistemice prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel 9. Servicii furnizate de ecosistemele acvatice evaluate în municipiul București

Categorie servicii ecosistemice	Exemplificare
Servicii ecosistemice de aprovizionare	• Apă pentru activități industriale, publice și agricole, producerea de energie electrică • Resurse piscicole
Servicii ecosistemice de reglare	• Controlul scurgerii în suprafață • Protecția împotriva inundațiilor • Minimizarea efectelor schimbărilor climatice la nivel local/regional • Circulația nutrienților și a poluanților
Servicii ecosistemice culturale	• Recreere • Sport • Îmbunătățirea peisajului urban • Valoare educațională și turistică • Creșterea valorii proprietăților

Sursa: Planșă proprie

1.3.1.9.Servicii ecosistemice de aprovizionare ale infrastructurii albastre din Municipiul București

Principalul serviciu ecosistemic de aprovizionare asociat infrastructurii albastre din municipiul București este cel de furnizare a apei necesare pentru procese industriale, pentru irigarea spațiilor verzi și spălarea spațiilor publice.

La acesta se adaugă pescuitul, care deși nu este permis, apare pe toate suprafețele acvatice din municipiul București. Principala categorie care practică pescuitul este reprezentată de pensionari (circa 90%), care folosesc peștele pescuit pentru consum. Cea mai atractivă zonă pentru practicarea pescuitul este Lacul Morii, unde apare și cel mai mare număr de pescari.

1.3.1.10. Serviciile ecosistemice de reglare ale infrastructurii albastre din Municipiul București

Serviciile ecosistemice de reglare generate de infrastructura albastră se referă în special la moderarea climatului, îmbunătățirea calității aerului și moderarea efectelor negative ale orașului asupra calității apei.

În scopul evaluării acestor servicii ecosistemice, în cadrul proiectului EMERSA (2016-2017), *Metode experimentale pentru evaluarea serviciilor ecosistemice ale lacurilor urbane in contextul schimbărilor climatice globale*, lacurile din București au făcut obiectul monitorizării unor parametri de mediu, respectiv:

- Pentru evaluarea influenței corpurilor de apă asupra calității aerului urban a fost organizată o rețea de monitorizare de 51 puncte în zona Lacului Morii. În aceste puncte au fost monitorizate lunar: concentrația medie de pulberi în suspensie, numărul de pulberi de 0,3 µm, 0,5 µm, 1 µm, 3 µm, 5 µm, 10 µm, concentrația de CO și CO2.

- Pentru evaluarea serviciilor de moderare a efectelor negative asupra calității apei generate de mediu urban au fost monitorizați indicatori de calitatea apelor în 20 de puncte din municipiul București cu frecvență trimestrială. Rețeaua de monitorizare a avut în vedere surprinderea diferențelor de calitate a apei între ceea ce intră în fiecare lac și ce iese.

- Pentru monitorizarea influenței lacurilor asupra dinamicii temperaturii și umidității au fost utilizati senzori;

Rezultatele proiectului au evidențiat influența clară a infrastructurii albastre asupra calității aerului (în special în scăderea concentrației de pulberi în suspensie, în special a celor de dimensiuni reduse), asupra dinamicii temperaturii și umidității (creșterea umidității și scăderea temperaturii aerului în timpul verii) și rolul de stocare a poluanților la nivelul lacurilor (în special din cauza procesului de sedimentare și a activității biologice).

În ceea ce privește influența Lacului Morii asupra calității aerului este evident rolul pentru scăderea numărului și concentrației de particule in suspensie de dimeniuni reduse (sub 10 micrograme) (Fig. 24).

Analiza datelor furnizate de senzorii de temperatură și umiditate, evidențiază la nivelul profilelor transversale tendința de scădere a temperaturii în timpul zilei și creștere a acesteia în timpul nopții, odată cu creșterea distanței față de linia apei (Fig.25). Pe de altă parte, temperatura medie pe profile longitudinale indică variații foarte reduse în funcție de distanța față de lac (<0.5°C). Umezeala relativă (%) scade ușor pe cele 3 aliniamente longitudinale (59.9% pentru L1; 59% pentru L2; 58.1% pentru L3), ceea ce sugerează influența lacului și scăderea rapidă a acesteia din punct de vedere al umidității aerului (Fig. 26).

Figura 24. Dinamica spațială a numărului de particule cu dimensiunea sub 10 µm în zona Lacului Morii

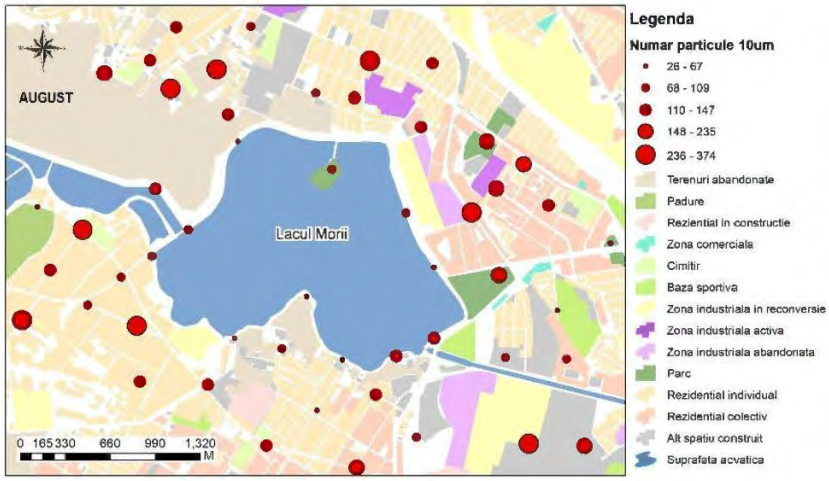

Sursa: Planșă proprie

Figura 25. Temperatura medie a aerului pe profile transversale (P1-P5) în zona Lacului Morii.

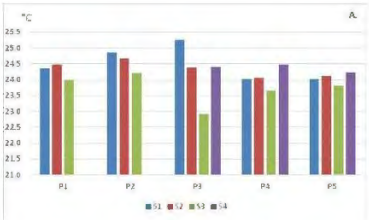

Sursa: Planșă proprie

Figura 26. Temperatura medie, maximă și minimă a aerului pe profile longitudinale în zona Lacului Morii.

S1, S2, S3, S4 – senzori în ordinea distanței față de linia apei. A. – ziua; B. – noaptea

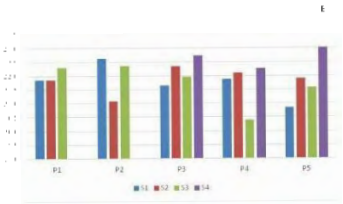

Sursa: Proiectul EMERSA (2018)

Figura 27. L1 profilul cel mai aproape de lac; L3 profilul cel mai distanțat. A. ziua, B. noaptea

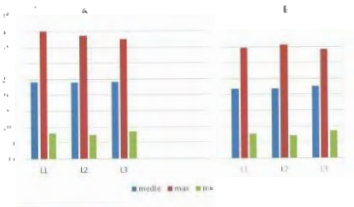

Sursa: Proiectul EMERSA (2018)

Capacitatea de epurare a lacului Morii a permis o încadrare a râului Dâmbovița la vărsare (stăvilarul Ciurel) în starea ecologică bună la majoritatea indicatorilor.Capacitatea de diminuare a nivelului de poluare provenit din amonte este vizibilă în cazul compușilor fosforului (Fig. 28). Valorile cele mai ridicate au fost înregistrate în amonte de lacul de acumulare pe râul Dâmbovița, concentrațiile scăzând la ieșirea apei din lac și încadrându-se în limitele stării ecologice bună.

Figura 28. Concentrațiile de fosfor mineral (mg/l) – Lacul Morii și deversare

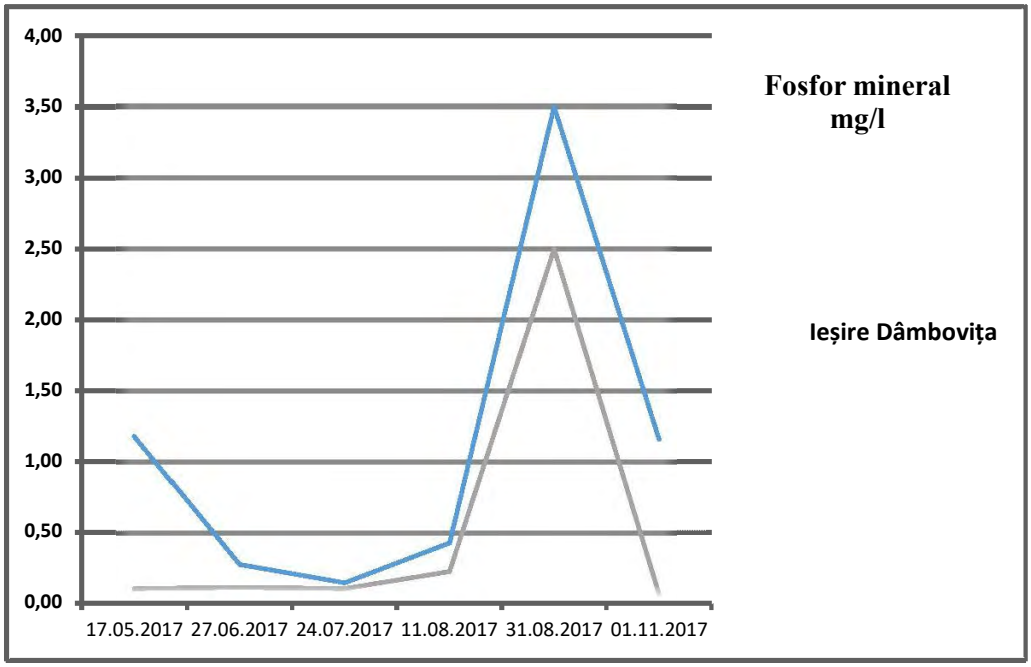

Sursa: Proiectul EMERSA (2018)

La aceste servicii ecosistemice de reglare trebuie adăugată funcția de protecție împotriva inundațiilor și de receptor al apelor pluviale.

1.3.1.11. Servicii ecosistemice culturale aferente lacurilor urbane ale infrastructurii albastre din Municipiul București

Pentru municipiul București, evaluarea serviciilor culturale ale lacurilor urbane a fost realizată prin chestionare și prin metoda expert-opinion, pe baza unui eșantion de 102 persoane (Lacul Morii) și 119 persoane în cazul Lacului Herăstrău

Percepția populației locale (a rezidenților și a vizitatorilor) privind serviciile ecosistemice culturale generate de lacuri a fost folosită pentru a evidenția cele mai apreciate, dar și cele mai puțin apreciate servicii culturale. Chestionarele au fost aplicate atât pe teren, cât și online. Au fost evaluate 17 servicii ecosistemice culturale grupate în 3 categorii majore (vezi tabelul de mai jos) și apreciate de către respondenți pe o scală de tip Likert (“foarte redusă”, “redusă”, “moderată”, “ridicată”, “foarte ridicată”).

Tabel 10. Serviciile ecosistemice culturale evaluate

I. Recreere pasivă	II. Recreere activă	III. Alte servicii culturale
• **Desfășurarea de activități creative (poezie, pictură, fotografie)** • **Admirarea peisajului** • **Observarea unor plante și/sau animale** • **Picnic** • **Spațiu de evadare din rutina zilnică** • **Ameliorarea sănătății psihice**	• Plimbare • Practicarea diferitelor sporturi acvatice • Scăldatul • Practicarea pescuitului sportiv • Socializare • Participarea la evenimente organizate	• Desfășurare de cercetări științifice • Derularea de activități educaționale • Oferă un element de identitate locală • Importanță spirituală • Importanță istorică și culturală

Sursa: Planșă proprie

În ceea ce privește profilul respondenților, cei mai mulți dintre aceștia au vârsta cuprinsă între 19-35 ani, existând un echilibru între numărul persoanelor de sex masculin și al celor de sex feminin.

Serviciile ecosistemice culturale (aparținând categoriei 'recreere pasivă') apreciate cel mai mult atât de către vizitatori și rezidenți sunt cele referitoare la aspectele estetice și de evadare din rutina zilnică. În ceea ce privește serviciile culturale cel mai puțin apreciate se remarcă cele legate de observarea unor plante și animale. Lipsa aprecierii biodiversității de către populație arată că lacurile urbane nu reprezintă pentru aceștia un loc pentru a învăța despre natură, ci doar un loc important pentru recreere (Fig. 29).

Figura 29. Servicii ecosistemice culturale, categoria recreere pasivă, apreciate de către populație în municipiul București

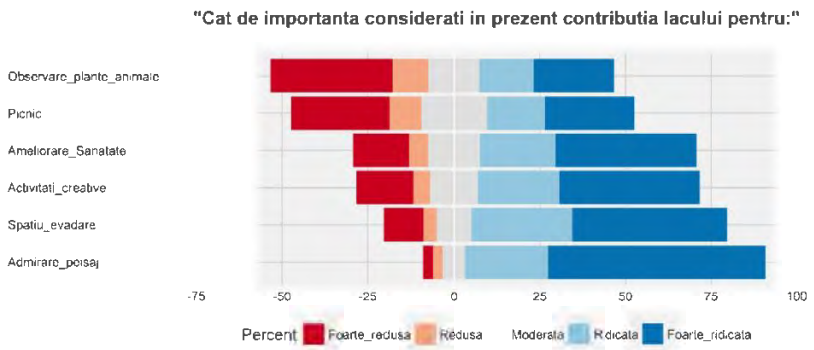

Sursa: Proiectul EMERSA (2018)

În ceea ce privește serviciile ecosistemice culturale din categoria '*recreere activă*', cele mai apreciate servicii atât de către vizitatori și rezidenți, cât și de către experți sunt cele referitoare la plimbare și socializare.

Pe de altă parte, lacurile urbane nu sunt apreciate pentru activități precum scăldat, pescuit sau sporturi acvatice (vezi figura de mai jos). Acest lucru se poate datora lipsei unor infrastructuri pentru practicarea unor astfel de sporturi și a faptului că în multe lacuri urbane scăldatul, pescuitul sau practicarea unor sporturi acvatice sunt interzise conform legislației.

Figura 30. Servicii ecosistemice culturale, categoria recreere activă, apreciate de către populație în municipiul București

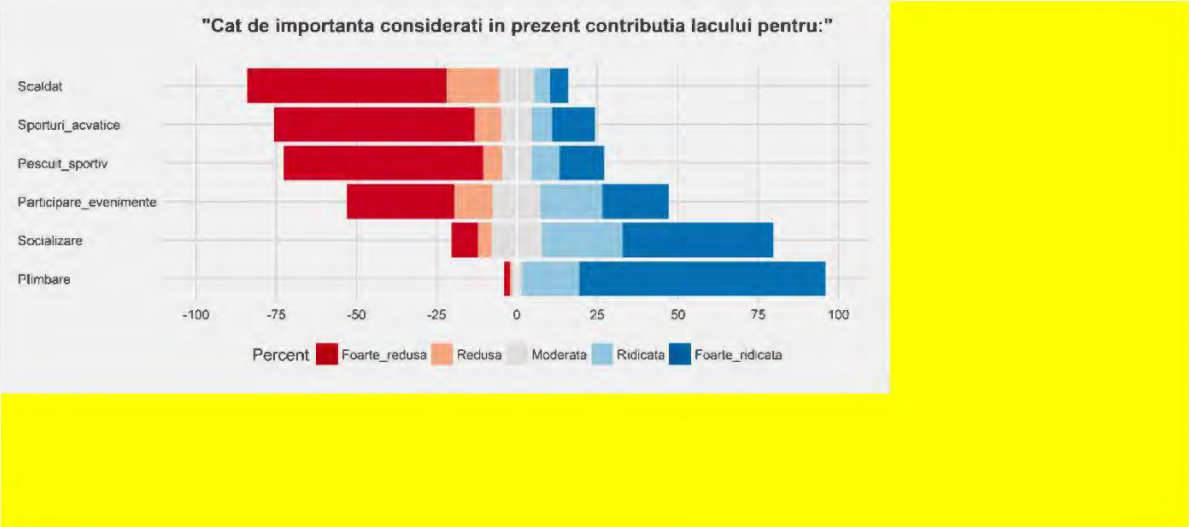

Sursa: Proiectul EMERSA (2018)

Referitor la serviciile ecosistemice culturale aparținând celei de-a treia categorii, identitatea locală este percepută ca fiind cel mai important serviciu oferit de lacurile urbane. Acest lucru arată atașamentul respondenților față de lacurile urbane. Acest atașament se dezvoltă ca urmare a amintirilor de-a lungul timpului pe care respondenții le au în aceste spații, ca rezultat al frecventării dese sau locuirii în proximitatea acestora. În ceea ce privește serviciile culturale cel mai puțin apreciate, vizitatorii și rezidenții consideră că lacurile urbane nu oferă oportunități pentru implicarea lor în ativități educaționale.

În ambele studii de caz, pentru categoria '*recreere activă*' (Lacul Morii și Lacul Herăstrău), activitățile care implică plimbare și socializare sunt cele mai apreciate (Fig. 31)

Figura 31. Serviciile ecosistemice culturale (categoria recreere activă) pentru lacurile urbane din municipiul București

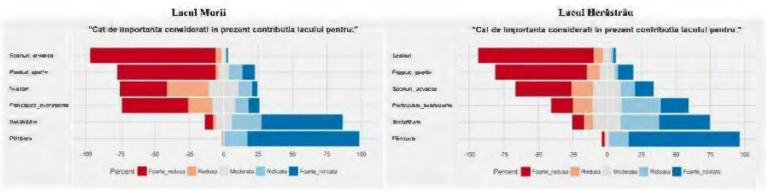

Sursa: Proiectul EMERSA (2018)

Importanța lacurilor pentru sentimentul identității locale este cea mai apreciată din ultima categorie de servicii ecosistemice culturale (Fig. 31). Cu toate acestea, identitatea locală este mai slab identificată în cazul Lacului Morii. Acest lucru poate fi justificat în cazul lacului Morii de schimbările care se produc în teritoriu și amenință identitatea locală: extinderea construcțiilor, în special pe malul drept al lacului, deteriorarea infrastructurilor rămase ca urmare a proiectului de agrement neterminat din perioada comunistă.

Figura 32. Alte serviciile ecosistemice culturale pentru lacurile urbane din municipiul București

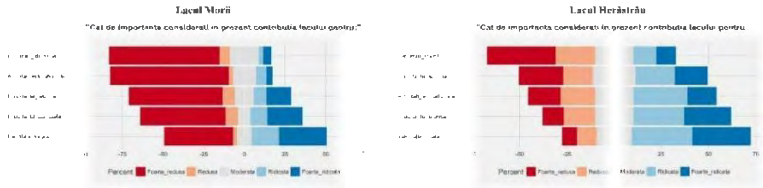

Sursa: Proiectul EMERSA (2018)

Importanța sistemelor urbane ecologice (lacuri, râuri, infrastructuri verzi) și implicit a ecosistemelor acvatice în furnizarea serviciilor ecosistemice climatice este majoră în contextul problemelor cu care se confruntă societățile urbane. Sistemele ecologice urbane au rol de efect de răcorire, atenuarea efectului insulei de căldură și stocarea carbonului contribuind astfel la reglarea climatului și minimizarea efectelor schimbărilor acestuia.

De altfel, din analiza realizată se observă clar faptul că atât populația, cât și experții valorizează anumite categorii de servicii ecosistemice, precum alimetarea cu apă, aprovizionarea cu hrană, moderarea climatului, înfrumusețarea peisajului, spațiu pentru plimbare și spațiu pentru activități creative (vezi tabelul de mai jos).

Tabel 11. Evaluarea serviciilor ecosistemice furnizate de către spațiile acvatice urbane prin intermediul rezidenților, vizitatorilor și experților

Categoria de serviciu ecosistemic	Tip de serviciu (1 = dezacord total; 5 = acord total)	Residenți	Vizitatori	Experți	p*
Aprovizionare	Aprovizionare cu hrană	**3.25**	1.95	**1.76**	<0.001
	Alimentarea cu apă	1.76	**2.21**	1.72	<0.01
	Furnizare de materiale de origine biologică	1.40	1.63	1.4	n.s.
	Furnizarea de agregate minerale	1.30	1.45	1.2	<0.05
	Producerea de energie verde	2.35	2.01	1.16	<0.01
	Medie	2.01	1.85	1.45	
Reglare	Purificarea apei	2.25	2.10	2.24	n.s.
	Reglarea calității apei	3.23	3.43	3	n.s.
	Apărare împotriva inundațiilor	3.35	2.49	3.16	<0.001
	Moderarea climatului	**3.63**	**3.58**	**3.64**	n.s.
	Asigurarea ciclului nutrienților	3.43	3.34	3.44	n.s.
	Asigurarea circuitului apei	3.33	2.43	2.72	<0.001
	Medie	3.20	2.89	3.03	
Cultural (Valoare estetică și simbolică)	Identitate locală	3.42	3.21	3.96	n.s.
	Beneficii spirituale	2.84	2.65	2.54	n.s.
	Importanță istorică și culturală	2.85	2.95	2.75	n.s.
	Înfrumusețarea peisajului	**4.49**	**4.40**	**4.28**	n.s.
	Medie	3.40	3.30	3.38	
Cultural (Recreere și turism)	Practicarea de sporturi acvatice	2.02	2.12	2.36	n.s.
	Practicarea pescuitului (inclusiv sportiv)	2.46	1.84	2.28	<0.01
	Înot	2.36	1.37	1.76	<0.001
	Plimbare	**4.72**	**4.65**	**4.68**	n.s.
	Picnic	3.18	2.98	3.48	n.s.
	Evadarea din rutina zilnică	3.93	4.01	4.4	n.s.
	Interacțiune socială	4.11	3.93	3.96	n.s.
	Participarea la evenimente	2.60	3.03	3.48	<0.05
	Îmbunătățirea sănătății mintale	3.50	3.87	4.16	n.s.
	Medie	3.21	3.09	3.40	
Cultural (efecte cognitive)	Activități creative (poezie, pictură, foto)	**3.63**	**3.69**	**3.80**	n.s.
	Inspirație pentru cercetare științifică	1.87	2.21	2.25	<0.05
	Inspirație pentru activități educaționale	1.99	2.59	3.04	<0.001
	Medie	2.50	2.83	3.03	

Sursa: Hossu et al, 2019

Componentele cheie în menținerea sau ameliorarea serviciilor ecosistemice generate de lacurile urbane în contextul schimbărilor climatice trebuie să se refere la:

- menținerea capacității de stocare a lacurilor, pentru a acționa împotriva inundațiilor și a prelua volumele de apă pluvială, inclusiv la precipitații extreme;
- crearea și/sau menținerea în proximitatea corpurilor de apă a rezervoarelor de urgență pentru minimizarea inundațiilor;
- eliminarea poluanților proveniți din activitățile menajere, industriale sau din agricultură din zonele de mal;
- extinderea suprafețelor cu maluri naturale sau ocupate de spații verzi, care au o capacitate mai mare de a prelua excesul de apă provenit din precipitații abundente;
- păstrarea substratului natural al lacurilor pentru a maximiza procesul de stocare al carbonului;
- menținerea preocupărilor pentru amplificarea conectivității componentelor de infrastructură albastră, inclusiv cu cele verzi;
- integrarea socială a serviciilor furnizate de infrastructura albastră, inclusiv prin considerarea sporturilor acvatice, a pescuitului și îmbăierii ca alternative viabile de utilizare a acestor spații.

În acest context, PMB a solicitat, în urmă cu circa 3 ani, Guvernului României să transmită cu titlul gratuit municipalității întreaga salbă de pe lacuri de pe râul Colentina, precum și cursul intravilan al râului Dâmbovița, care se află în patrimoniul Apele Române, inclusiv pasarelele pietonale, stațiile de pompare, descărcătorii de ape pluviale, iazurile de decantare nămol, insulele Plumbuita, Fundeni, Lacul Morii etc. Scopul declarat al acestui demers este de modernizare a acestora și de introducere într-un circuit turistic și recreațional. În anul 2019, PMB a finalizat o primă amenajare, finanțată din fonduri europene, în acest sens pe lacurile Floreasca și Tei, aflate în administrarea ALPAB. Aceasta este doar parțial funcțională, ecluza dintre cele două lacuri nefiind amenajată din cauza unor probleme legate de conducta de termoficare. Au fost în schimb amenajate piste de biciclete, un loc de joacă, o sală poli-funcțională, 2 amfiteatre în aer liber, 6 mini-porturi turistice etc. pe malurile celor două lacuri.

1.3.1.12. Dinamica conectivității componentelor infrastructurii albastre în municipiul București

Analizele de conectivitate la nivel urban se concentrează pe contextul ecologic și posibilitatea de facilitare a mișcărilor speciilor, în mod normal planificatorii urbani nu iau în considerare conectivitatea ca un element ce să condiționeze planurile și strategiile dezvoltate. Totuși, un aspect esențial este și acela ce urmărește conectivitatea sistemelor socio-umane cu diferite utilizări și funcții urbane.

Obiectivul principal al evaluărilor de conectivitate în spațiile urbane este să contribuie la dezvoltarea unei rețele ce să susțină și îmbunătățească procesele, funcțiile și beneficiile ecologice obținute. Evaluarea percepției utilizatorilor trebuie să fie un element central în planificare, cu atât mai mult în cazul analizelor ce trebuie să stabilească ce elemente verzi sau albastre ale orașelor sunt accesibile dar și utilizabile.

Dinamica conectivității componentelor infrastructurii albastre

Evaluarea conectivității s-a realizat pentru a) suprafețele acvatice urbane și b) suprafețele acvatice urbane combinate cu spațiile verzi mari.

Pentru a efectua analiza, datele vectoriale au fost transformate mai întâi în rastere cu o dimensiune a celulei de 70 m × 70 m, ținând cont de scara tuturor hărților. Au fost selectați trei indicatori pentru a calcula conectivitatea (coeficientul de coeziune patch - COHESION), fragmentarea (dimensiunea efectivă a ochiului de plasă - MESH) și forma (zona indicelui de contiguitate - CONTIG).

Indicele de fragmentare (MESH = 290.6) și indicele de coeziune (COHESION = 97.2) evidențiază o infrastructură albastră împrăștiată puternic comparativ cu structura inițială (Tabel 12). Cele mai multe dintre corpurile de apă existente sunt complet separate de infrastructura inițială prin canalizare, canale fluviale de canalizare sau apă de canalizare.

Rezultatele arată că, deși numărul corpurilor de apă urbane (NP) și densitatea lor (PD) au fluctuat în ultimii 160 de ani, tendința generală este de scădere (Tabel 12). Valorile MESH arată că fragmentarea a fluctuat de-a lungul timpului, iar anul 1954 reprezintă anul în care apele urbane au fost cel mai puțin fragmentate.

Nivelul de conectare indicat de valorile COEZIUNE arată că, din 1974, tendința este ca apele urbane să crească în conectivitate. Efectele proiectelor hidrotehnice au influențat tendința metricilor după 1938, care arată că distribuția spațiilor acvatice urbane a devenit mai concentrată și mai conectată, ocupând zone mai mari. Din 1974, tendința infrastructurii albastre este de reducere a fragmentării (MESH) și creștere a conectivității (COHESION).

Tabel 12. Dinamica conectivității, fragmentării și formei componentelor infrastructurii albastre urbane în municipiul București.

Indicatori	1856	1938	1954	1974	2005	2016
Spații acvatice						
CONTIG	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
COHESION	97.4	95.3	98.0	96.1	96.7	97.2
MESH	385.4	176.8	441.0	211.6	239.4	290.6
NP	45	98	33	49	32	29
PD	2.7	6.1	2.1	2.2	1.2	1.1
Spații acvatice și spații verzi						
CONTIG	0.5	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5
COHESION	97.4	95.1	97.4	95.3	95.7	96.3
MESH	385.8	180.8	450.3	231.6	259.8	311.0
NP	47	104	52	75	59	58
PD	2.8	6.5	3.3	3.4	2.2	2.2

Sursa: Planșă proprie

Conectivitatea componentelor infrastructurii albastre în municipiul București – un pas către infrastructura verde-albastră?

Pentru conectivitatea structurală analizele s-au realizat folosind software-ul Fragstat 4.2 pe baza cărora s-au calculat doi indicatori de agregare (Proximity și Split) pentru a testa gradul de izolare între fragmentele de diferite utilizări ce pot oferi servicii ecosistemice similare: lacuri, parcuri, păduri sau spații sportive, pe de-o parte și spațiile rezidențiale asociate (pentru care s-au calculat rezultatele pe o rază de 300 de m, echivalent cu 5 minute de mers pe jos). Pentru analiza s-au folosit modele raster cu o rezoluție de 5 metri.

Cea mai mare valoare a indicatorului Proximity corespunde lacurilor urbane, dar acest lucru se datorează parțial faptului că au și cele mai mari valori ale dimensiunii fragmentului (MPA = 30,34), iar cele mai mici valori asociate cu spațiile cu facilități de sport. Un rezultat logic este acela că lacurile urbane cresc semnificativ conectivitatea infrastructurilor verzi-albastre la nivelul municipiului București.

Indicatorul Split arată conectivitatea mai mare a parcurilor urbane la nivelul municipiului București, fapt datorat în special numărului lor destul de mare. Și aici prezența lacurilor urbane contribuie semnificativ la coerența rețelei.

În ceea ce privește gradul de conectare a spațiilor rezidențiale cu elementele verzi și albastre, se remarcă la nivelul municipiului București proporția mult mai mare a spațiilor rezidențiale care sunt conectate cu spațiile verzi, și proporția mai redusă în cazul conectării cu lacurile urbane. Se observă cum această proporție crește ușor atunci când distanța se mărește de la 300 la 500 de metri, dar proporțiile lacuri – parcuri urbane rămân similare.

Tabel 13. Conectivitatea infrastructurii verde-albastre în municipiul București

Componenta analizată	Proximity	Splitting index
Lacuri urbane	663.84	8.16
Parcuri urbane	83.54	12.45
Păduri urbane	309.86	7.53
Facilități de sport	9.40	12.96
Lacuri și parcuri urbane	443.08	17.37
Lacuri și păduri urbane	345.55	9.20
Lacuri și facilități de sport	544.52	13.02
Lacuri și toate celelalte	354.77	22.55

Sursa: Calcule proprii

Conectivitatea infrastructurii albastre cu cea verde a fost pusă în legătură cu spațiile rezidențiale. Se observă că spațiile rezidențiale au acces facil dominant la servicii culturale (64,14% la o distanță de 500 m și 38,24 % la o distanță de 300 m), urmate de parcuri urbane (44,5% la o distanță de 500 m și 24,45 % la o distanță de 300 m), centre sportive (30,72% la o distanță de 500 m și 14,81 % la o distanță de 300 m), spații acvatice (14,13 % la o distanță de 500 m și 7,09 % la o distanță de 300 m) și păduri urbane (3,07% la o distanță de 500 m și 1,57 % la o distanță de 300 m).

Acest lucru evidențiază faptul că există probleme serioase nu numai în a asigura o conectivitate structurală, dar mai ales în a crea o infrastructură funcțională din punct de vedere ecologic și social.

În ultimii 160 de ani, sistemul de ape urbane din București s-a schimbat de la patch-uri mici și deconectate la zone mari și relativ conectate Mai mult, se observă o conectivitate sporită între spațiile acvatice urbane și spațiile verzi din București, parțial datorită dezvoltării spațiilor verzi de-a lungul râului Colentina.

Dimpotrivă, râul Dâmbovița, care este principalul râu care traversează orașul în zona centrală, are un nivel redus de conectivitate. Acest lucru se datorează faptului că râul Dâmbovița a fost dezvoltat ca un canal pentru a transporta rapid apă în afara orașului, nefiind organizată o rețea continuă de spații verzi. În plus, la intrarea în municipiul București râul Dâmbovița se varsă în Lacul Morii, construit pentru a proteja orașul de inundații și pentru scopuri recreative. După perioada comunistă, malurile lacului au fost treptat transformate în funcții rezidențiale, ceea ce a împiedicat dezvoltarea spațiilor verzi proiectate inițial ca parte a zonei de agrement.

Cu alte cuvinte, potențialul de a realiza o integrare reală a spațiilor acvatice urbane în infrastructura ecologică este mare, dar implementarea depinde nu numai de conectivitatea structurală, ci și de aspectele funcționale și instituționale. Astfel, în zona centrală a municipiului București este aproape imposibil ca apele urbane să se reconecteze, deoarece ireversibilitatea impermeabilității orașului este evidentă. Cu toate acestea, unele orașe oferă exemple foarte bune despre modul în care această legătură între apele urbane și spațiile verzi ar putea fi planificată și (re) dezvoltată, cum ar fi Calea Verde a Berlinului, grădinile de ploaie din Oslo, parcul de consumare a apei potabile din Melbourne, transformarea orașului Philadelphia de la suprafețe urbane impermeabile la suprafețe permeabile sau la zonele umede construite de Tianjin Eco-city.

În plus, conectivitatea crescută între apele urbane și spațiile verzi a fost asociată cu o conectivitate redusă între corpurile de apă. Excepție fac doar lacurile situate în lungul Colentinei.

Potențialul spațiilor acvatice urbane din zona centrală de a furniza servicii ecosistemice este foarte scăzut. Acest lucru arată că este importantă conectarea suprafețelor acvatice urbane cu cele din zonele învecinate pentru a oferi servicii ecosistemice specifice. Astfel, necesitatea de a regândi sistemele hidrologice din orașe în raport cu cele din afara orașului ar trebui să devină o prioritate, în special în contextul presiunii exercitate de schimbările climatice.

Se observă și o schimbare semnificativă în structura spațiilor acvatice urbane urbane. În timp ce zonele de mlaștini au scăzut, lacurile au crescut. Conversia mlaștinilor în alte ape urbane, teren agricol sau zone construite a fost semnificativă. Pierderea spațiilor acvatice urbane prin conversiile care au avut loc până în anii 1950 a fost compensată de o expansiune semnificativă a suprafeței lacurilor în timpul perioadei comuniste. Această creștere a lacurilor a făcut parte din planul de apărare impotriva inundațiilor din București.

Concluzionând, conectivitatea scăzută a suprafețelor acvatice urbane și suprafața ridicată a zonelor impermeabile sunt realități în municipiul București, care sunt tipice pentru orașele din întreaga lume. Îmbunătățirea condițiilor actuale va fi foarte dificilă fără investiții mari. Cu toate acestea, îmbunătățirea conectivității dintre spațiile acvatice urbane și spațiile verzi și integrarea lor în viața urbană sunt ținte plauzibile pe care municipiul București le poate adopta. Mai mult decât atât, suprafețele acvatice urbane trebuie să fie o țintă pentru strategiile și proiectele care vizează creșterea valorii lor estetice, ecologice și recreative, în contextul infrastructurii verde-albastra. Acest lucru este posibil numai cu luarea în considerare a unei noi abordări socio-ecologice a orașului, care trebuie să aibă în vedere un mediu inteligent, o multifuncționalitate inteligentă, o guvernare inteligentă și un guvern inteligent. Infrastructura verde-albastră locală și regională poate ajuta municipiul București să își sporească rezistența la schimbările climatice globale și să-și îmbunătățească atractivitatea prin oferirea unui mediu mai curat și mai sănătos.

Dinamica spațiilor acvatice poate fi o sursă de inspirație pentru planificatori pentru a-și proiecta strategii și proiecte de restaurare pentru îmbunătățirea infrastructurii verzi și albastre.

1.3.2. Managementul spațiilor verzi și al spațiilor acvatice urbane din municipiul București

În municipiul București managementul spațiilor verzi și al celor acvatice este foarte fragmentat.

În cazul spațiilor verzi, responsabilitatea este divizată între PMB, prin Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement (ALPAB), și primăriile de sector prin Administrațiile Domeniului Public.

La acest management se adaugă:

- spațiile verzi ce aparțin diferitelor instituții publice, care sunt responsabilitatea instituțiilor respective,
- grădinile spațiilor verzi aparținând complexelor rezidențiale colective, administrate în prezent de Administrațiile Domeniului Public,
- Grădina Botanică, administrată de Universitatea din București,
- cimitirele, administrate de Administrația Cimitirelor sau de către diferite culte religioase.

Parcul Natural Văcărești, cu structură de administrare incertă, teoretic la nivelul Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate.

Din punct de vedere al resurselor acvatice, Municipiul Bucureşti este amplasat în bazinul hidrografic al râului Argeş, respectiv pe cursul inferior al râurilor Damboviţa si Colentina. Managementul resurselor de apă în bazinul hidrografic Argeș este responsabilitatea Administrației Naționale Apele Române prin Sistemul de Gospodărire a Apelor București-Ilfov, care coordonează implementarea planului de management al spațiului hidrografic Argeș-Vedea 2016-2021.

Administrației Naționale Apele Române prin Sistemul de Gospodărire a Apelor București-Ilfov se ocupă de managementul a trei lacuri pe râul Colentina (Plumbuita, Fundeni și Pantelimon I) și a Lacului Morii amplasat pe râul Dâmbovița.

Cea mai mare parte a lacurilor din municipiului București sunt administrate de către Administraţiei Lacuri, Parcuri şi Agrement Bucureşti, respectiv 9 lacuri de acumulare de pe râul Colentina și 7 lacuri din parcurile din municipiul București. Dintre proiectele promovate de ALPAB se remarcă cel de amenajare de infrastructuri de vizitare în zona Floreasca-Tei, încă nefinalizat.

Puține parcuri din municipiul București sunt administrate prin intermediul Primăriilor de sector (Drumul Taberei, Titan, Morarilor, Sticlăriei), iar unele din suprafețele din incinta Văcărești sunt în proprietate privată. De altfel, incinta Văcărești este în mare parte în proprietate privată, însă după declararea zonei ca parc natural, aceasta a fost preluată în custodie de către organizația non-guvernamentală. În acest moment, după schimbările legislative din domeniul ariilor naturale protejate, care au dus la desființarea custodiei, administratorul zonei nu este foarte clar.

La acestea se adaugă compania Apa Nova, care gestionează canalul colector al Dâmboviței, de la ieșirea din Lacul Morii și până la Glina.

În orice caz, managementul infrastructurii verde-albastră este o provocare importantă în municipiul București, întrucât atribuțiile sunt foarte fragmentate. De exemplu, la nivelul lacurilor, cuveta lacurilor, infrastructurile existente (baraje, diguri, etc.), resursele de apă, resursele piscicole, malurile, utilizarea pentru agrement se află în jurisdicția unor instituții diferite, iar colaborarea acestora pentru proiecte comune este în continuare o provocare.

Din acest motiv sunt proiecte importante în acest sector care nu au fost promovate, cum ar fi decolmatarea lacurilor de pe râul Colentina, refacerea digurilor Lacului Morii și amenajarea acestuia pentru agrement, promovarea unor soluții adaptate pentru integrarea zonei Văcărești în viața urbană, îmbunătățirea conectivității resurselor de apă, reducerea impactului generat de ploile torențiale etc.

1.4. Calitatea factorilor de mediu în Municipiul București

1.4.1. Introducere

Calitatea mediului în municipiul București este definită ca fiind ansamblul aspectelor de mediu care au proiecție în confortul și starea de sănătate a locuitorilor orașului, dar și în atractivitatea și competitivitatea lui economică.

Evaluarea calității mediului în municipiul București reprezintă o activitate foarte complexă, care nu se rezumă doar la înregistrarea prin rețelele de monitorizare oficiale și la interpretarea valorilor unor indicatori considerați relevanți, ci trebuie să fie integreze și cunoașterea următoarelor aspecte:

- Factorii declanșatori ai modificărilor care apar la nivelul calității mediului (sursele de degradare, modele de consum ale populației);
- Factorii de influență ai calității mediului atât a celor care contribuie la diminuarea perturbărilor, cât și cei care le amplifică;

- Modul de interacțiune între diferiți factori perturbatori și diferiți factori de influență;
- Dimensiunea externalităților și internalităților de mediu asociate surselor de degradare, atât individual, cât și cumulativ;
- Eficiența instituțiilor responsabile de gestionarea problemelor de mediu, inclusiv în procesul de monitorizare a indicatorilor de calitate a mediului considerați relevanți;
- Gradul de expunere și afectare al populației și al economiei;
- Percepția populației și a altor actori relevanți în relație cu starea mediului;
- Gradul de implicare a publicului în procesul de gestionare a calității mediului urban;
- Provocările viitoare împotriva cărora vor trebui găsite soluții;

Evaluarea calității mediului în municipiul București trebuie să țină cont de faptul că starea existentă la un moment dat este rezultatul acțiunii SINERGICE a mai trei categorii de factori:

- Sursele de degradare a mediului din municipiul București și mecanismele de autoreglare interne (**PRODUCȚIE ÎN INTERIORUL ORAȘULUI**);
- Intrările de substanță și energie din spațiile înconjurătoare (perturbările și serviciile ecosistemice importate de regiunile învecintate) (**IMPORT**);
- Capacitatea spațiilor din vecinătate de a prelua și consuma externalitățile municipiului București (de exemplu, deșeuri solide, ape uzate, aer poluat) (**EXPORT**).

Sursele de degradare din municipiul București trebuie înțelese multidimensional, nu numai din perspectiva *externalităților generate* (noxe, ape uzate, deșeuri), dar și a *internalităților* (consumul de energie, resurse naturale și alte materii prime) și a *mecanismelor de sinergie* cu alte surse de mediu.

1.4.2. Surse de degradare a mediului în municipiul București

Sursele de degradare a mediului reprezintă ansamblul activităţilor antropice care depăşesc capacitatea de suport a mediului şi impun transformări semnificative în funcţionalitatea şi structura componentelor naturale și umane.

Pentru evaluarea impactului al surselor de degradare a mediului asupra mediului și a sănătății populației, trebuie considerată cu prioritate **raportarea la limitele impuse de legislația de mediu și magnitudinea efectelor negative receptate şi percepute de către locuitori**, care, în general, depinde de: (a) caracteristicile surselor de degradare (dimensiune, specificul activităţilor desfăşurate, modul de gestionare a externalităţilor de mediu, distanţa în raport cu spaţiile de locuit și alte funcții sensibile); (b) potenţialul teritoriului de amplificare sau de atenuare a impacturilor negative (specificul fluxurilor naturale de materie şi energie); (c) adaptările spaţiilor rezidenţiale realizate pentru controlul impacturilor negative generate de sursele de degradare externe (spaţii verzi); (d) profilul rezidenţilor (structură demografică, disponibilitate pentru acceptarea problemelor de mediu din exterior, nivel de culturalitate); (e) eficienţa procesului administrativ şi decizional (încrederea populaţiei în sistemul administrativ, modul de rezolvare a sesizărilor legate de semnalarea unor probleme de mediu).

Funcţie de natura sursei de degradare, în municipiul Bucureşti se pot delimita surse *industriale*, *menajere* şi *asimilabile cu cele menajere* (birouri, școli, etc.), *din transporturi* (rutiere, feroviare, aeriene, speciale), *spitaliceşti*, *alte categorii* (șantiere, spații comerciale,).

1.4.2.1.Surse majore de degradare a mediului

În categoria surselor majore de degradare a mediului din municipiul București au fost considerate obiectivele SEVESSO și IPPC, cele mai multe dintre acestea fiind surse industriale.

Obiectivele SEVESSO sunt reprezentate de agenți economici care vehiculează în activitatea de producție cantități ridicate de substanțe periculoase, ce pot genera accidente cu impact semnificativ asupra populației. Prezența acestor substanțe impune promovarea unor planuri de intervenție îndreptate spre prevenirea riscurilor de accidente majore care implică substanţe periculoase și limitarea consecinţelor unor astfel de accidente nu numai pentru om (aspectele de securitate şi sănătate), dar şi pentru mediu (aspectul de mediu).

În municipiul București există 7 obiective industriale SEVESSO, 5 dintre acestea activând în domeniul producerii energiei: Sucursala Electrocentrale Bucureşti SA - ELCEN (CTE Bucureşti VEST, CTE Bucureşti Sud, CTE Bucureşti Progresu, CTE Bucureşti Grozăveşti și CTE Bucureşti Titan), iar 2 în industria chimică (SC INDUSTRIAL CHIM SRL, SC ISOVOLTA SA). Având în vedere proximitatea de municipiul București, trebuie luate în considerate și cele 11 obiective SEVESSO din județul Ilfov, respectiv SC ROMPETROL GAS SRL, SC OMV PETROM SA Agenția Comercială București Sud, SC APA NOVA BUCURESTI SA - Stația de tratare a apei Roșu, SC BRENNTAG SRL, SNGN ROMGAZ SA - Sucursala de înmagazinare subterană a gazelor naturale Ploiești - Depozit Bălăceanca, SC LINDE GAZ ROMANIA SRL, SC ROMPETROL DOWNSTREAM SRL - DEPOZIT MOGOȘOAIA, SC ISOPAN EST SRL, SC BOSTIK ROMANIA (fostă DEN BRAVEN ROMANIA COMEX) SRL, SC PETROLEXPORTIMPORT SA (actualmente în faliment) și SC UNITED ROMANIAN BREWERIES BEREPROD SRL (Fig. 33).

Figura 33. Obiective economice care intră sub incidența directivelor europene în municipiul București și județul Ilfov

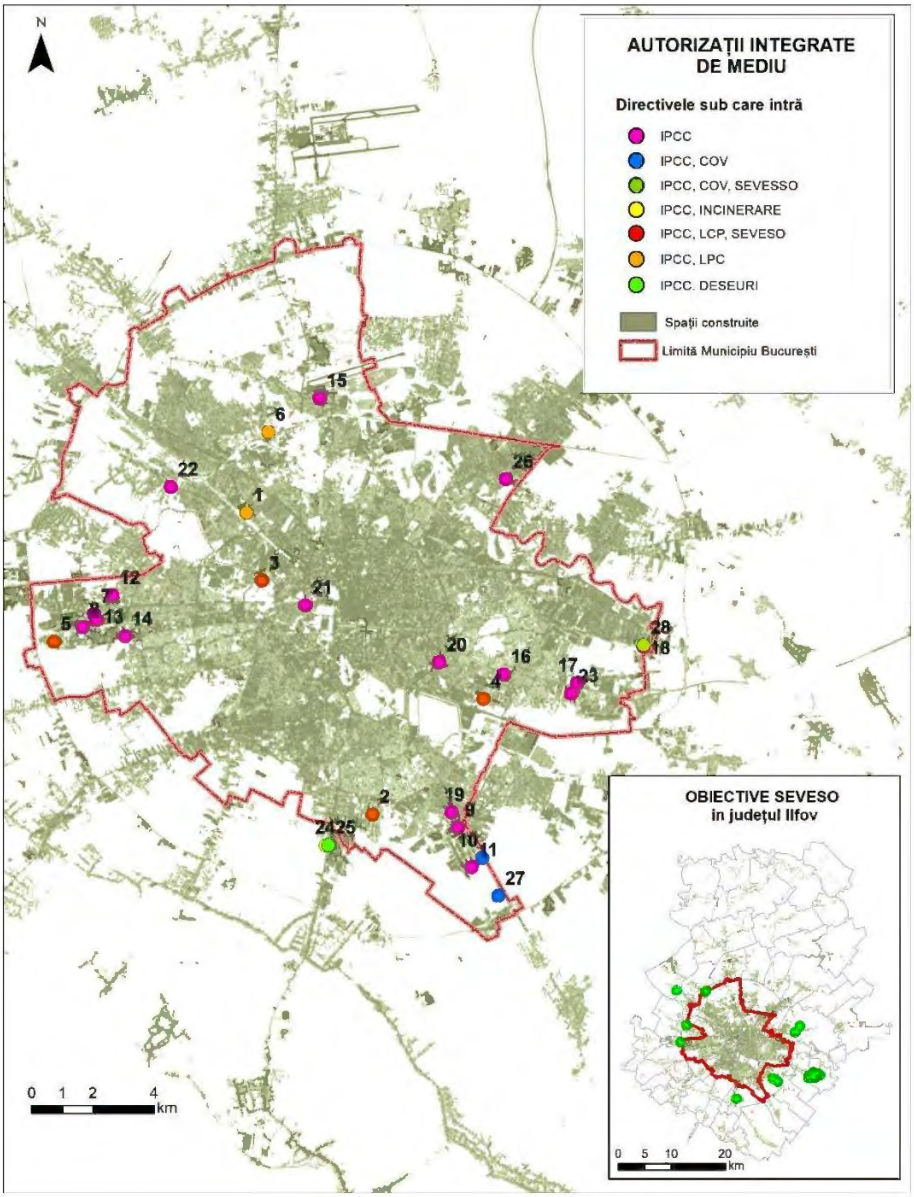

Sursa: Planșă proprie elaborată pe baza datelor ANPM, 2018

Obiectivele IPPC sunt etichetate în conformitate cu Capitolul II al Directivei 2010/75/EU (IED) (transpusă prin Legea 278/2013 privind emisiile industriale). Operatorii care desfăşoară în instalaţii

industriale una sau mai multe activităţi din Anexa I a Directivei IPPC sunt obligaţi să deţină o autorizaţie integrată de mediu. Dispoziţiile Directivei privind emisiile industriale au la bază câteva principii, şi anume: (1) o abordare integrată, (2) cele mai bune tehnici disponibile, (3) flexibilitate, (4) inspecţiile de mediu şi (5) participarea publicului.

În municipiul București există 39 de agenți economici, care fac obiectul autorizației integrate de mediu, respective: CET SUD, CTE Grozăvești, CET VITAN, CET Progresu, CET TITAN, BA GLASS ROMANIA (fostă STIROM) SA, S.C. ISOVOLTA S.A., S.C. DOOSAN IMGB S.A. (fără activitate din anul 2020), S.C. DANONE PDPA S.R.L., S.C. AVERSA S.A. (fără activitate din anul 2014), S.C. ROMAERO S.A., INCD MI CANTACUZINO, SC NUSCO IMOBILIARA SRL – CET, S.N. "INSTITUTUL PASTEUR" S.A., S.C. PINUM DOORS&WINDOWS S.R.L.., S.C. CAN-PACK ROMANIA S.R.L., S.C. ASSA-ABLOY ROMANIA S.R.L., CET GRIVITA, S.C. GRUPPO RAGAINI ROMANIA (fostă PIERREPI PRESSOFUSIONI) S.R.L., S.C. TUBINOX S.A. (fără activitate din anul 2009), S.C. CELPI S.A, S.C. RADOX S.R.L., S.C. Turbomecanica S.A., S.C. ELECTROMONTAJ S.A., S.C. DUAL MAN S.R.L, S.C. ALUMIL ROM INDUSTRY S.A., INCD CHIMICO–FARMACEUTICĂ– I.C.C.F BUCUREŞTI, S.C.IRIDEX IMPORT EXPORT S.R.L. DEPOZIT DE DESEURI, SC RODMIR EXPERT SA, S.C. LG METAL INDUSTRY S.R.L. (dizolvată din anul 2014), S.C. AIS & A PRODIMPEX S.R.L., S.C. PRODMETCOM S.R.L., S.C. AS METAL COM S.R.L, S.C. RASIN S.R.L., S.C. MICROSIN S.R.L., S.C. RAMI DACIA S.A. (fără activitate de producție dina nul 2010), S.C. GLOB - R - ENCHIM S.R.L., S.C. CHIMESTER S.A. (dizolvată din anul 2016) și S.C. MP BANEASA S.A.(cu activitate de producție relocată în orașul Buftea).

În județul Ilfov, fac obiectul directive IPPC 13 instalații industriale, respectiv: SC ROMSUINTEST PERIȘ SA – COMPLEXUL 1 (fără activitate din anul 2012), SC GOOD MILLS ROMANIA (fostă TITAN) SRL, SC MONBAT RECYCLING SRL, SC METHALUX FOUNDRY SRL (în faliment), SC ECO SUD SA, SC PICOFARM (a preluat activitatea PICOVIT-ROM IMPEX) SRL, SC VETRERIA ROMENA SRL, SC AMIBLU ROMANIA (fostă HOBAS PIPE SYSTEMS) SRL, SC UNITED ROMANIAN BREWERIES BEREPROD SRL, SC ROMVAC COMPANY SA, și SC DTW WASTE RECYCLING (a preluat activitatea EASTERN LOGISTICS & MANAGEMENT) SRL.

Instalațiile industriale care fac obiectul autorizației integrate de mediu se caracterizează printr-un impact asupra mediului complex, determinat de diversitatea activităților desfășurate, dar și de volumul ridicat al internalităților și externalităților de mediu. Spre exemplificare am folosit volumul de ape uzate aprobat prin autorizația de mediu integrată (Tabel 14).

Tabel 14. Evacuatori de ape uzate care dețin autorizație de mediu integrată

Nr. crt.	Agentul economic/ obiectiv economic	Cantitatea medie zilnică de ape uzate evacuată
1.	CET SUD	Ape uzate menajere și tehnologice: 6250,59 m3/zi; Ape pluviale: max. 1959,17 l/s
2.	CTE Grozăvești	Ape uzate menajere: 128,65 m3/zi Ape uzate tehnologice neepurate: 5 880 m3/zi Ape uzate tehnologice preepurate: 1 392 m3/zi Ape pluviale: 785 l/s
3.	CET VITAN	Ape uzate menajere 580,19 m3/zi Ape uzate tehnologice care necesita epurare: 1 580 m3/zi Ape uzate tehnologice care nu necesita epurare: 360 m3 /zi Ape pluviale: 784,4 l/s
4.	CET Progresu	Ape uzate menajere: 336 m3/zi; Ape uzate tehnologice care necesita epurare: 756 m3/zi; Ape uzate tehnologice care nu necesita epurare: 480 m 3 /zi; Ape pluviale: 750 m3 /luna.
5.	CET TITAN	Ape uzate menajere: 33 m3 /zi Ape uzate tehnologice care necesita epurare: 600 m3 /zi Ape uzate tehnologice care nu necesita epurare: 123,6 m3/zi
6.	STIROM SA	Apele uzate tehnologice: 1573 m3/zi Apele uzate menajere: 408 m3/zi
7.	S.C. ISOVOLTA S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice 3680 m3/zi
8.	S.C. DOOSAN IMGB S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice neepurate: 950 m3/zi Ape uzate menajere și tehnologice epurate: 1625 m3/zi Ape pluviale: 8550 l/s.
9.	S.C. DANONE PDPA S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 1194,25 mc/zi
10.	S.C. AVERSA S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice: 1000 m3/zi Ape pluviale: 940 l/s.
11.	S.C. ROMAERO S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice: 985,03 m3/zi.

Nr. crt.	Agentul economic/ obiectiv economic	Cantitatea medie zilnică de ape uzate evacuată
12.	INCD MI CANTACUZINO	Ape uzate menajere și tehnologice: 736,80 m3/zi
13.	SC NUSCO IMOBILIARA SRL - CET	Ape uzate menajere și tehnologice: 631,60 m3/zi
14.	S.N. "INSTITUTUL PASTEUR" S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice: 539,30 m3/zi;
15.	S.C. PINUM PRODUCTIE S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice: 310,30 m3/zi
16.	S.C. CAN-PACK ROMANIA S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 351 m3 /zi
17.	S.C. ASSA-ABLOY ROMANIA S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 330,1 m3/zi
18.	CET GRIVITA	Ape uzate menajere: 5,14 m3/zi; Ape uzate tehnologice: 290,94 m3 /zi.
19.	S.C. PIERREPI PRESSOFUSIONI S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 260 m3 /zi Ape pluviale: 196,58 l/s
20.	S.C. TUBINOX S.A.	Ape uzate menajere: 6,16 m3/zi Ape uzate tehnologic: 330 m3/zi Ape pluviale 1544 l/s
21.	S.C. CELPI S.A	Ape uzate tehnologice: 216,72 m3/zi Ape uzate menajere: 7,64 m3/zi
22.	S.C. RADOX RADIATORS S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 193,89 m3/zi
23.	S.C. Turbomecanica S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice: 153,04 m3/zi
24.	S.C. ELECTROMONTAJ S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice: 150 m3/zi
25.	S.C. DUAL MAN S.R.L	Ape uzate menajere și tehnologice: 121,6 m3/zi Ape pluviale: 150 l/s
26.	S.C. ALUMIL ROM INDUSTRY S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice: 61,92 m3/zi Ape uzate menajere: 5,2 m3/zi.
27.	INCD CHIMICO–FARMACEUTICĂ– I.C.C.F BUCUREŞTI	Ape uzate menajere și tehnologice: 20,131 m3/zi,
28.	S.C.IRIDEX IMPORT EXPORT S.R.L. DEPOZIT DE DESEURI	Ape uzate menajere: 17,54 m3/zi Ape uzate tehnologice: 30 m3/zi
29.	SC RODMIR EXPERT SA	Ape uzate menajere și tehnologice: 16,49 m3/zi Ape pluviale: 0,52 l/s.
30.	S.C. LG METAL INDUSTRY S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 4,98 m3/zi
31.	S.C. AIS & A PRODIMPEX S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 2,8 m3/zi.

Nr. crt.	Agentul economic/ obiectiv economic	Cantitatea medie zilnică de ape uzate evacuată
32.	S.C. PRODMETCOM S.R.L.	Ape uzate menajere: 2,66 m3/zi Ape uzate tehnologice: 14,86 m3 /zi
33.	S.C. AS METAL COM S.R.L	Ape uzate menajere și tehnologice: 8 m3 /zi Ape pluviale: 283,22 l/s
34.	S.C. RASIN S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 3 m3 /zi
35.	S.C. MICROSIN S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 2,8 m3/zi
36.	S.C. RAMI DACIA S.A.	Ape uzate menajere și tehnologice: 0,664 m3 /zi
37.	S.C. GLOB - R - ENCHIM S.R.L.	Ape uzate menajere și tehnologice: 0,05 m3/zi
38.	S.C. CHIMESTER S.A.	Neprecizat
39.	S.C. MP BANEASA S.A.	Neprecizat

Sursa: APM București, 2019

1.4.2.2.Surse industriale de degradare a mediului

Sursele industriale sunt reprezentate de agenţi economici din aglomeraţia urbană a municipiului Bucureşti care prin natura şi dimensiunile lor determină apariţia de probleme de calitatea mediului.

Cu excepția surselor industriale menționate anterior, în municipiul București activează numeroase firme cu activitate în domeniul industrial și care au o contribuție sinergică importantă pentru modificarea calității mediului urban. Din persectiva influenței asupra calității mediului, acestea nu trebui privite doar luând în calcul activitățile existente, ci trebuie considerate și cele care au suportat procese de reconversie parțială sau totală.

Sursele industriale au cunoscut transformări semnificative după 1990, majoritatea unităţilor mari intrând într-un amplu proces de restructurare (fragmentare, retehnologizare, reconversie, închidere, dezafectare), ce a avut şi are implicaţii în calitatea factorilor de mediu. Reprezentative în acest sens sunt unităţile industriale mari (I.M.G.B., Republica, Faur, Vulcan, Acumulatorul, Optica, etc.), care şi-au redus semnificativ capacităţile de producţie sau au fost deja transformate în alte funcții urbane. În categoria surselor industriale au fost considerate şi unităţile a căror activitate a încetat, însă care pun în continuarea probleme din cauza **poluării istorice**.

Agenții economici de mari dimensiuni au fost înlocuiți de unităţi industriale mici şi mijlocii (în special transferate în primele două inele urbane), care deşi la nivel local au un impact mai redus asupra mediului, sinergic acţionează la fel de agresiv. Atrage atenţia creşterea numărului de unităţi economice care vehiculează substanţe chimice cu diferite grade de periculozitate, care au incidenţă asupra sănătății populației (de exemplu industria poligrafică, chimică, construcții metalice).

Sursele industriale se caracterizează printr-un impact foarte ridicat asupra *calităţii aerului*, diversitatea noxelor emise fiind foarte ridicată. Principalele surse industriale de degradare a calităţii aerului din municipiul Bucureşti sunt *CET-urile* (particule în suspensie şi sedimentabile, oxizi de sulf, azot şi carbon), unităţile din *industria chimică* (cu amoniac, acid clorhidric, clor molecular, oxizi de sulf şi azot, solvenţi organici), *industria materialelor de construcţie* (cu pulberi sedimentabile şi în suspensie),

industria constructoare de maşini (pulberi în suspensie şi sedimentabile cu conţinut ridicat de metale grele, oxizi de azot şi sulf, compuşi organici volatili). Degradarea calităţii aerului prin mirosuri este specifică unităţilor industriale alimentare, multe dintre acestea relocându-și activitatea în exteriorul municipiul București.

Probleme legate de *zgomot* apar în cazul în care există vecinătăţi incompatibile cu spaţiile industriale (în special rezidenţiale, de învăţământ, sanitare). Disfuncţionalităţi determinate de zgomot sunt generate de unităţile industriale care au fost incluse în cadrul spațiilor rezidențiale prin extinderea lor. Creşteri ale nivelului mediu al sunetului apar din cauza traficului, manipulării mărfurilor, diferitelor procese de producţie etc. incidenţa cea mai ridicată resimţindu-se asupra personalului şi mai puţin asupra zonelor din proximitate. Efectele negative sunt amplificate, dacă unităţile industriale au program de funcţionare şi în timpul nopţii, afectându-se în acest fel perioada de odihnă a populaţiei.

În cazul *apelor*, sursele industriale sunt responsabile de apariţia compuşilor toxici speciali, dar şi de creşterea semnificativă a celorlaţi indicatori de calitate. Majoritatea surselor industriale evacuează apele uzate industriale în reţeaua de canalizare urbană (Tabel 14).

Sub aspect calitativ problemele cele mai mari apar în cazul unităţilor care folosesc substanţe periculoase în procesul de producţie (cianuri, baze, acizi, metale grele, substanţe petroliere etc.), unde riscul de încărcare suplimentară a apelor uzate din canalizarea municipiului Bucureşti şi ulterior a apelor râurilor receptoare este maxim. În acestă situaţie se află majoritatea unităţilor din:

- *industria constructoare de maşini*, unde se folosesc în procesul de producţie cianuri, cromaţi, substanţe cu caracter acid şi bazic etc.;
- *industria chimică*, care utilizează substanţe chimice foarte diverse cu grad de periculozitate ridicat (acid clorhidric, acid azotic, acid sulfuric, amoniac, produse petroliere, detergenţi, diferite baze, etc.);
- *industria energetică* (CET-urile), unde produsele petroliere, acizii și bazele pun probleme deosebite la nivelul calităţii apelor uzate.

Majoritatea unităţilor industriale ce vehiculează substanţe periculoase deţin instalaţii pentru epurarea apei, care datorită vechimii sau modului de exploatare nu dau randament maxim.

O problemă deosebită legată de unităţile industriale este *gestionarea deşeurilor*, surse industriale fiind mari generatoare de deşeuri (lemn, şpan, nămoluri acide şi bazice, baterii uzate, uleiuri uzate, sticlă, carton, hârtie, materiale plastice, soluţii de developare, cauciucuri, produse chimice secundare). Unităţile industriale deţin spaţii de depozitare temporară, nefiind permisă depozitarea îndelungată a deşeurilor în spaţiul lor. De remarcat că majoritatea unităţilor industriale reciclează deşeurile refolosibile prin unităţile de profil.

Problemele de mediu generate de unităţile industriale din municipiul Bucureşti sunt accentuate de dimensiunea redusă sau de lipsa suprafeţelor verzi pentru separarea de celelalte funcţiuni urbanistice. Astfel, un număr foarte ridicat de unităţi industriale active sau închise au/aveau o pondere a spaţiilor verzi de 0 % sau între 0-5 % din suprafaţa totală a unităţii (FIROS SA, REPUBLICA SA, CHIMOPAR SA, ACUMULATORUL SA, PRODPLAST SA, ZENTIVA SA, CHIMOPAR SA, DANUBIANA SA, METALURGICA SA, AVERSA SA, PROGRESUL SA, IZOLATORUL SA, MARMOSIN SA, GRANITUL SA, CET Sud, CET Grozăveşti). Din acest motiv, incidenţa asupra esteticii urbane este mai ridicată.

După modificările determinate de perioada de tranziţie, sursele industriale din municipiul Bucureşti manifestă o tendinţă de revitalizare şi diversificare, în special la nivelul I.M.M.-urilor. Din acest motiv

trebuie acordată o atenţie deosebită acestor activităţi, cu dimensiuni mai reduse (capacitate de producţie, suprafaţă şi resurse utilizate, etc.), însă impact cumulat la fel de important ca sursele mari.

1.4.2.3. Sursele de degradare rezidențiale și asimilabile cu cele menajere

Spaţiile rezidenţiale și asimilabile cu cele menajere reprezintă surse importante de degradare a mediului în municipiul Bucureşti din cauza ocupării teritoriului, volumului ridicat de deşeuri generat şi presiunii ridicate pe care o exercită prin consumul resurselor. Gospodăriile devin prin concentrare sau din cauza lipsei unor dotări edilitare (alimentare cu apă, canalizare, încălzire centralizată), surse de poluare a aerului (iarna, prin încălzirea locuinţelor pe bază de combustibili fosili) şi a apelor (prin scurgerea apelor uzate în reţeaua hidrografică sau prin infiltrarea lor în pânza freatică).

În prezent, sursele rezidențiale sunt printre cele mai importante forme de degradare a calităţii mediului municipiului Bucureşti deoarece:

- modelele de consum ale populației (vezi figura de mai jos) s-au schimbat semnificativ, ceea ce înseamnă că a crescut consumul casnic şi implicit volumul de deşeuri.
- controlul impactului asupra mediului al surselor rezidențiale și asimilabile cu cele menajere este foarte greu de realizat şi de limitat.
- infracţionalitatea de mediu (depozitarea haotică a deşeurilor, evacuarea necontrolată a apelor uzate, distrugerea vegetaţiei) sunt fenomene specifice în interiorul şi proximitatea spaţiilor rezidenţiale,
- nu sunt respectaţi indicatori minimali de locuire în aşezările umane.

Sursele rezidențiale din municipiului Bucureşti au fost abordate ca *generator de probleme* (deşeuri menajere, ape uzate) şi *consumator* (spaţiu pentru locuit, apă rece, apă caldă, gaze, energie electrică, agent termic, resurse alimentare şi nealimentare, servicii de agrement şi recreere).

Figura 34. Module pentru evaluarea modelelor de consum ale populaţiei în municipiul Bucureşti

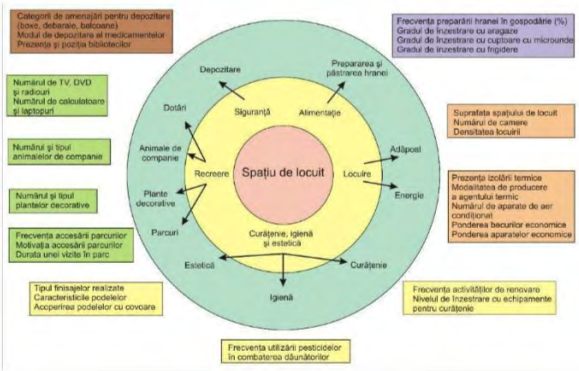

Sursa: Pătroescu et al, 2012

În municipiul Bucureşti se înregistrează un consum mediu de apă de 50 m^3/an/locuitor (fără pierderile de pe reţea), de energie electrică (485 kW/an/locuitor) şi gaze naturale (206 m^3/an/locuitor) (INS, 2018).

Acoperirea cu dotări tehnico-edilitare nu este 100 %, înregistrându-se deficienţe la *alimentarea cu apă* (10 % din intravilan fără acces, iar 20 % cu probleme legate de calitatea deficitară sau de presiune necorespunzătoare), *canalizare* (5 % din intravilan fără acces, cu probleme mai mari în zonele de periferie ale sectoarelor 2 şi 5) şi *termoficare* (probleme în cartierele Pajura, Giurgiului, Berceni şi la majoritatea locuinţelor de tip P, P+1).

Sursele menajere impun şi existenţa unor funcţii urbanistice comerciale, de agrement şi recreere, spitaliceşti, educaţionale, de cultură etc. (surse asimilabile cu cele menajere), ce contribuie la modificări ale mediului prin creşterea gradului de artificializare.

1.4.2.4.Sursele de degradare din transporturi

Transporturile reprezintă o componentă definitorie a tuturor aşezărilor umane şi o importantă sursă de disfuncţionalităţi de mediu prin trafic, spaţiile de circulaţie, de transfer (aeroporturi, gări, autogări, porturi) şi de staţionare temporară (depouri, autobaze, garaje, parcări).

Figura 35. Amplasarea zonelor rezidenţiale în raport cu spaţiile de transfer a fluxurilor în municipiul Bucureşti

Sursa: Pătroescu et al, 2012

Consumul de spaţiu, zgomotul, vibraţiile, aportul de căldură, riscul tehnogen (accidentele) şi numeroasele noxe evacuate (în special compuşi organici volatili, particule în suspensie, oxizi de carbon, azot şi sulf) sunt cele mai frecvente probleme asociate cu transporturile.

Componenta cu agresivitatea cea mai ridicată este legată de trafic. Traficul rutier, feroviar şi aerian îşi amplifică impactul asupra mediului urban proporţional cu creşterea numărului de vehicule şi a capacităţii acestora, proximitatea de spaţiile rezidenţiale și amplificarea gradului de uzură a infrastructrurilor şi a vehiculelor participante la trafic.

Astfel, spaţiile cele mai afectate de problemele specifice fiecărei categorii de trafic sunt cele situate în lungul bulevardelor principale în cazul celui rutier, a Gării de Nord în cazul celui feroviar, respectiv a coridoarelor de zbor în cazul traficului aerian.

În cazul traficului rutier este importantă şi componenta legată de spaţiile de parcare, devenită o disfuncţionalitate majoră în municipiul București, ce tinde să transforme oraşul într-un ecosistem din ce în ce mai artificializat. Astfel, tendinţa de înlocuire a suprafeţelor verzi cu spaţii de parcare este o greşeală urbanistică majoră ce se reflectă deja în degradarea calităţii locuirii în interiorul spaţiilor de locuit.

În municipiul Bucureşti, tendinţa este de înlocuire a spaţiilor verzi din proximitatea blocurilor cu spaţii de parcare, ceea ce înseamnă distrugerea unui filtru cu rol în ameliorarea calităţii mediului în spaţiile de locuit. În plus, spaţiile de parcare accesibilizează o serie de poluanţi pentru aerul interior, reprezentativi în acest sens fiind compuşii organici volatili, gazele de ardere şi o serie de particule în suspensie (praful rezultat din erodarea anvelopelor, plăcuţelor de frână ori de ambreiaj). În spaţiile reprezentative analizate s-a observat că numărul de autovehicule per apartament a depăşit cu mult valoarea recomandată pentru dimensionarea spaţiilor de parcare conform prevederilor Regulamentului General de Urbanism (2-5 locuri de parcare per imobil de tip P+10), având valori medii între 7-12 autovehicule per imobil. Excedentul de autovehicule reprezintă de fapt componenta care ocupă spaţiile de circulaţie rutieră şi pietonală şi agresează în cele mai multe situaţii spaţiile verzi, trotuarele şi alte structuri urbane. Rezolvarea acestei probleme, deşi aparent simplă prin realizarea de parcări zonale supraterane, ridică mari probleme legate de tendinţa de concentrare a fondului construit în proximitatea spaţiilor de locuit.

În spaţiile de transfer a fluxurilor de circulaţie (autogări, gări, aeroporturi, noduri intermodale), dincolo de aglomeraţie, importante sunt şi problemele legate de insecuritate. Reprezentative pentru municipiul Bucureşti sunt zonele Gara de Nord, Gara de Est, Autogara Filaret, Autogara Păcii, Piaţa Sudului, Piaţa Obor.

Traficul rutier reprezintă una din principalele surse de degradare a mediului din municipiul București, în special prin zgomot şi noxele evacuate. Cel mai intens trafic, deci cea mai mare intensitate a zgomotului şi cele mai mari concentraţii de noxe emise, se înregistrează în pe arterele de categoria I, în zonele cu trafic greu și pe ieșirile principale din municipiul București.

Problemele cele mai acute apar în intervalele cu trafic intens, diferite funcţie de importanţa arterelor de circulaţie (*legătură cu locurile de muncă* – maxime de luni până vineri în intervalele 7.00-9.30, 12.00-14.00, 16.00-19.00; *cu zone de agrement* – maxime la începutul şi sfârşitul perioadelor libere; *cu spaţiile comerciale şi de depozitare* – 7.00-11.00, 15.00-20.00).

Problemele de mediu pe care le ridică traficul rutier sunt accentuate de calitatea carosabilului, ponderea traficului greu şi/sau a autovehiculelor depăşite din punct de vedere tehnic, fragmentarea excesivă a traficului, condiţiile meteorologice nefavorabile ori comportamentul şoferilor.

Alături de traficul rutier, *traficul feroviar* se constituie într-o sursă locală de zgomot şi vibraţii. Traficul de călători se desfăşoară permanent, cu mici diferenţieri sezoniere; existenţa unor trenuri care circulă noaptea accentuează incidenţa zgomotului, afectând programul de odihnă al populaţiei rezidente în

apropierea căilor ferate. Cea mai importantă concentrare feroviară este zona *Gara de Nord* care este deservită de o reţea densă de căi ferate. Traficul feroviar înregistrează variaţii în timpul zilei în staţiile CFR. Astfel, traficul cel mai intens se semnalează dimineaţa între orele 05.00-08.00, când numărul trenurilor care pleacă sau sosesc în Gara de Nord este peste 10 trenuri pe oră. Maxime secundare mai apar în intervalul 16.00-17.00 şi 21.00-22.00, fiind legate de terminarea programului de lucru sau de transferarea fluxurilor de călători care se îndreaptă spre diferite oraşe din ţară sau spre Bucureşti. Traficul cel mai redus se înregistrează în intervalele 9.00-13.00 şi 15.00-16.00. Din analiza datelor se poate observa că maximele se suprapun peste perioadele de odihnă ale populaţiei (05.00-09.00, 13.00-15.00 şi 22.00-24.00).

Traficul feroviar de călători este completat de traficul feroviar industrial, care se afectează în general aceleaşi areale ca şi traficul de călători. În zona platformelor industriale majoritatea căilor ferate au fost dezafectate, astfel că incidenţa lor a fost redusă semnificativ. Traficul feroviar de mărfuri contribuie la creşterea riscului tehnogen în lungul căilor ferate prin substanţele chimice cu diferite grade de periculozitate ce sunt transportate.

Alte surse mobile de degradare a mediului sunt constituite de *traficul fluvial de agrement* de pe râul Colentina şi *traficul aerian*, acesta din urmă fiind concentrat în zona aeroporturilor internaţionale Henri Coandă şi, în viitor, pe Băneasa, zonele amplasate de-a lungul culoarelor de zbor fiind afectate de nivelul ridicat al zgomotului provocat de avioane.

Sursele mobile au manifestare liniară, disfuncţionalităţile de mediu fiind concentrate în lungul reţelelor de infrastructură principale. Cu toate acestea nu trebuie neglijate probleme determinate de amenajarea infrastructurilor care suportă traficului, spaţiile de parcare, deşeurile rezultate datorită funcţionării vehiculelor, cantităţile ridicate de combustibili utilizate pentru funcţionare, etc.

1.4.2.5.Alte categorii de surse de degradare a mediului

Alături de sursele principale de degradare a mediului, la nivelul municipiului București se mai remarcă surse de degradare cu manifestare locală. Relevante sunt în special sursele medicale, șantiere și spațiile comerciale.

Sursele medicale

Sursele de degradare medicale cumulează ansamblul activităţilor din spitale, policlinici, cabinete medicale, laboratoare ori farmacii. Asocierea cu spaţiile rezidenţiale creşte riscul de îmbolnăvire a populaţiei, expunerea la zgomot (în special din cauza ambulanţelor), la diferite substanţe chimice şi forme de radiaţie, insecuritatea (în special la spitalele de boli nervoase) şi disconfortul.

Importanţa acestor surse de degradare este determinată de faptul că ele se află foarte aproape de spaţiile rezidenţiale, iar în cazul unor cabinete medicale chiar la parterul blocurilor sau în interiorul lor. Reprezentative în acest sens sunt spitale de boli infecţioase și cele de urgență.

Dintre sursele medicale de dimensiuni mai mici, dar cu proiecţie în calitatea mediului în spaţiile rezidenţiale, atragem atenţia asupra cabinetelor medicale situate în interiorul imobilelor de locuit (cabinete de medicină de familie, cabinete stomatologice, cabinete ce oferă tratamente pe bază de laser etc.). În asemenea cazuri, este important de evaluat incidenţa lor în starea de sănătate a populaţiei din aceste imobile.

Șantierele

Șantierele, deși au o durată limitată, se constituie în surse de aprovizionare a mediului urban cu particule în suspensie, dar și cu insecuritate. Din acest motiv, managementul acestor trebuie considerabil îmbunătățit.

Spațiile comerciale

Spaţiile comerciale reprezintă o componentă a arealelor rezidenţiale, îndreptată spre accesibilizarea unor produse şi servicii necesare acoperirii unor nevoi umane.

Spaţiile comerciale, prin dimensiune, caracter neorganizat, externalităţi şi specificul produselor ori al serviciilor comercializate se pot constitui în surse de degradare cu efecte perceptibile în spaţiile rezidenţiale. Recunoscute în acest sens sunt:

- *Hypermarket-urile şi mallurile*, care generează o aglomerare semnificativă a traficului, dar şi un dezechilibru între suprafeţele betonate şi cu construcţii (dominante) şi cele verzi;
- *Pieţele*, cu fluxuri diverse de comercianţi şi cumpărători, ridică probleme legate de aglomeraţie, depozitare necontrolată de deşeuri, dezvoltarea organismelor oportuniste (în special şobolani) şi insecuritate; reprezentative prin impacturile asupra spaţiilor rezidenţiale din proximitate se remarcă Piaţa Obor, Piaţa Gorjului, Piaţa Domenii, Piaţa Sudului.
- *Restaurantele, cluburile, barurile, fastfood-urile, casele de pariuri şi sălile de jocuri* pun probleme în ariile rezidenţiale în cazul în care sunt situate în interiorul sau în imediata apropiere a spaţiilor de locuit; disfuncţionalităţile generate sunt legate de zgomot, vibraţii, mirosuri neplăcute, igienă şi insecuritate;
- *Farmaciile*, amplasate predominant la parterul ansamblurilor de locuinţe, care aduc un aport de substanţe chimice, unele active din punct de vedere biologic.
- *Benzinăriile*, care sunt separate de spaţiile de locuit, dar în unele situaţii sunt situate la distanţe neregulamentare apropiindu-se foarte mult de clădirile locuite; în aceste situaţii ele generează o creştere semnificativă a riscurilor tehnogene (explozii, incendii), precum şi concentraţiei de compuşi organici volatili în aerul interior; în plus apare o creştere a nivelului mediu al sunetului şi la care se adaugă riscul de contaminare a apelor cu produse petroliere. Probleme similare apar în cazul spălătoriilor auto şi service-urilor auto situate în aceleaşi condiţii în raport cu rezidenţialul.

Deşi la nivel teoretic sunt incluse în categoria comerţului organizat, florăriile, chioşcurile de ziare şi buticurile pentru comercializarea diferitelor produse alimentare şi nealimentare, generează disfuncţii evidente, din cauza scăderii vizibilităţii în intersecţii, managementului deficitar al deşeurilor şi al apelor uzate, obstrucţionării traficului pietonal, degradării estetice urbane şi insecurităţii.

Juxtapunerea efectelor negative generate de sursele de degradare a mediului cu cele asociate modelelor de consum ale populaţiei contribuie la conturarea de disfuncţii la nivelul spaţiilor rezidenţiale, ce au proiecţie directă în starea de sanogeneză a populaţiei, dar şi a ecosistemului urban în ansamblul său.

1.4.3. Calitatea factorilor de mediu în municipiul București

1.4.3.1.Calitatea aerului

Calitatea aerului din municipiul Bucureşti este influenţată de activităţile industriale concentrate în aglomeraţia urbană şi de sursele mobile (în special de transporturi rutiere). La acestea se adaugă sursele casnice (în special prin arderea combustibililor), depozitele controlate şi necontrolate de deşeuri (aprinderile rampelor, descompunerea deşeurilor), activităţile din construcţii, cu influenţă locală asupra calităţii aerului.

Prin dimensiunea ridicată a impactului asupra calităţii aerului se detaşează instalațiile SEVESSO și IPPC, chiar dacă şi-au redus semnificativ activităţile sau şi-au îmbunătăţit sistemele de reducere a impactului asupra mediului.

Prin impactul foarte ridicat asupra calităţii aerului se detaşează ***centralele termice mari,*** responsabile de 76% din emisiile de dioxid de sulf, 36% din cele de oxizi de azot şi 70% din cele de dioxid de carbon. Prin volumele emise se remarcă C.E.T. Sud, C.E.T. Vest şi C.E.T. Progresul (APM Bucureşti, 2005). La degradarea calităţii aerului nu trebuie neglijat aportul traficului rutier responsabil de 90% din emisiile de monoxid de carbon, 59% de cele de oxizi de azot, 45% de compuşi organici volatili şi 95% din emisiile de plumb (APM Bucureşti, 2005).

Calitatea aerului în Municipiul Bucureşti este monitorizată prin intermediul a 8 staţii, amplasate în zonele Cercul Militar, Mihai Bravu, Titan, Drumul Taberei, Lacul Morii, Berceni, Măgurele şi Baloteşti. *Au fost considerate relevante pentru analiza realizată datele până în anul 2010, după acest moment apărând evoluții ale datelor rezultate din sistemul de monitorizare care nu au fost considerate credibile. Astfel, declanșarea procedurii de infrigement pe calitatea aerului de către Comisia Europeană, care a implicat și municipiul București, a afectat vizibil și procesul de monitorizare și raportare a noxelor.*

Pe indicatori de calitate, depăşirile cele mai frecvente ale concentraţiilor maxime admise momentane se înregistrează la **particule în suspensie** şi **oxizi de azot**, valori ridicate înregistrându-se şi la monoxid de carbon, ozon și compuși organici volatili (în special benzen). Acest lucru este pus în evidență și de Planul Integrat de Calitatea Aerului al municipiului București 2018-2022, dar și de procedura de infrigement declanșată de Comisia Europeană pentru depășirile repetate ale unor parametri de calitatea aerului din municipiul București și din alte orașe mari. ***Este de remarcat faptul că în prezent nu se poate realiza o evaluare corectă a calității aerului în municipiul București din cauza lipsei unor date credibile.***

În acest context, PMB a inițiat de mai mulți ani unele demesuri pentru achiziționarea unor stații proprii de monitorizare a calității aerului, însă investiția nu s-a materializat încă (totuși, instituția dispune de un laborator mobil). De asemenea, la nivelul Capitalei există și inițiative private, precum AerLive.ro – o platformă pentru măsurarea calității aerului lansată în decembrie 2019 de mai multe ONG-uri. Aceasta cuprinde peste 100 de dispozitive amplasate în toată Capitala, care informează în timp real cetățenii cu privire la unii poluanți din atmosferă. Totuși, această rețea nu este omologată / autorizată de către ministerul de profil.

Ca zone critice din punct de vedere al calității aerului se detaşează spaţiile situate în proximitatea zonelor industriale enumerate anterior, la care se adaugă zonele centrale (Piaţa Uniri, Piaţa Universităţii, Piaţa Romană) şi arterele foarte circulate din municipiul Bucureşti.

Particule în suspensie

Principalii factori ce contribuie la existenţa valorilor ridicate ale concentraţiei de particule în suspensie sunt traficul rutier, șantierele, activităţile industriale, starea proastă a spațiilor verzi, aportul de pulberi din exteriorul orașului şi salubrizarea deficitară a orașului. În afara surselor antropice trebuie să se ţină cont şi de fondul natural, caracterizat prin depozite loessoide vulnerabile la deflaţie din Bărăgan şi de faptul că în condiţii de circulaţie a maselor de aer din sud-vest sunt aduse volume ridicate de pulberi în suspensie din zona sahariană.

Cantitatea de pulberi în suspensie emisă în atmosfera urbană a municipiului Bucureşti era estimată în anul 2010 la 977 tone pe an (din care circa 30 % emise de CET-uri). Zonele cu cele mai mari probleme sunt considerate spaţiile din proximitatea arterelor rutiere importante, centralelor termice, unităţilor din industria materialelor de construcţii (Fig.36).

În dinamică multianuală se observă o scădere semnificativă a frecvenței de depășire a concentrației maxime zilnice la indicatorul particule în suspensie, fără ca ea să aibă o explicație rațională legată de diminuarea surselor de degradare. Astfel, creşterea parcului auto (de la 485000 autovehicule în 1995 la peste 1 milion de autovehicule în prezent), reactivarea unor unităţi industriale (integral sau numai a unor secţii), dezvoltarea de noi activităţi industriale corelată cu scăderea semnificativă a suprafeţelor oxigenante şi intensificarea activităţilor din construcţii nu justifică dinamica concentrațiilor la acest indicator.

Astfel, în anul 2004, concentrația medie anuală de particule în suspensie a înregistrat o valoare de 57,5 µg/m^3, cu valori mai ridicate în zonele intens circulate (Cercul Militar – 75,6 µg/m^3, Mihai Bravu – 75,4 µg/m^3) şi mai scăzute în zonele de influenţă ale unor suprafeţe oxigenante şi în majoritatea localităţilor din exteriorul municipiului Bucureşti (41,4 µg/m^3 la Baloteşti, 51,5 µg/m^3 la Măgurele). În 2017, concentrația medie a fost de 37,2 µg/m^3, fără nicio depășire a concentrației maxime admise. Din acest motiv, am considerat reprezentative pentru analiză, datele din anul 2009, când s-au înregistrat între 79 depășiri la stația Titan și 118 la stația Berceni ale concentrației medii zilnice la indicatorul particule în suspensie. De altfel, concentraţia medie anuală a particulelor în suspensie depăşea în 2009 limita maximă anuală impusă de legislaţie la 3 dintre cele 8 staţii din Municipiul Bucureşti (Cercul Militar, Mihai Bravu şi Drumul Taberei).

Figura 36. Distribuţia spaţială a concentraţiei poluanţilor în Municipiul Bucureşti: (a) pulberi în suspensie; (b) monoxid de carbon

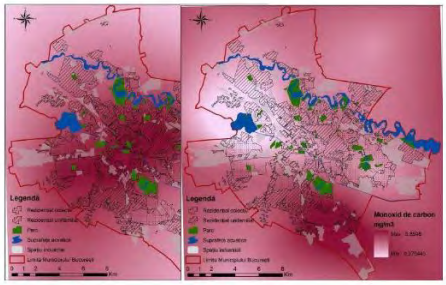

Sursa: Onose, 2015, prelucrare după datele Agenţiei pentru Protecţia Mediului Bucureşti, 2009

Monoxid de carbon

Monoxidul de carbon, noxă caracteristică zonelor cu trafic rutier foarte intens din municipiul Bucureşti, este un indicator care înregistrează rareori depăşiri ale concentraţiilor maxime admise momentane sau zilnice. Au apărut depășiri doar în anul 2017 la stațiile Cercul Militar și Drumul Taberei. Spaţial, valorile maxime se înregistrează în partea sudică a Municipiului Bucureşti la staţia de măsurare Berceni (0.86 mg/m^3), iar cele minime în nord-vest la staţia Lacul Morii (0.37 mg/m^3).

Oxizi de azot

Principalele surse de oxizi de azot în atmosfera municipiul Bucureşti sunt traficul rutier, centralele termice şi unităţile industriale, emisiile fiind legate de procesele de ardere. Între 1999-2004, concentraţia de dioxid de azot a fost în creştere în atmosfera urbană (de la 10 µg/m^3 în 1999 la 47,5 µg/m^3 în 2004), iar frecvenţa depăşirilor a crescut semnificativ în special în zonele cu trafic auto foarte intens (Piaţa Romană, Piaţa Universităţii). Interesant este faptul că se înregistrau depășiri frecvente ale valorilor indicatorului dioxid de azot până la nivelul anului 2010 la stațiile de trafic urban (Cercul Militar,Mihai Bravu, Berceni, Drumul Taberei), după care frecvența depășirilor a devenit nesemnificativă. Anterior anului 2010, concentraţia de oxizi de azot era mai ridicată în zonele cu trafic foarte intens (Cercul Militar - 88 µg/m^3, Mihai Bravu - 81 µg/m^3, Drumul Taberei - 52 µg/m^3) şi sub 40 µg/m^3 în celelalte puncte de monitorizare (Baloteşti - 10 µg/m^3, Măgurele - 23 µg/m^3). Cele mai mari frecvenţe de depăşire a CMA momentan se înregistreau la Cercul Militar (4 %), Mihai Bravu (3,7 %) şi Drumul Taberei (2 %). La nivelul mediilor anuale se observau depăşiri ale CMA anual în toate punctele de monitorizare din municipiul Bucureşti.

Dioxidul de sulf

Principalele surse de dioxid de sulf erau C.E.T.-urile (mai ales când se folosește păcură pentru producerea energiei electrice și termice), urmate de unităţile industriale (aproape toate instalațiile IPPC) şi traficul rutier (în special motoarele Diesel). Utilizarea motorinei cu conţinut foarte redus de

sulf a determinat o scădere semnificativă a importanţei traficului rutier la poluarea cu dioxid de sulf. Concentraţia medie anuală a dioxidului de sulf s-a păstrat la un nivel relativ constant după 2004, valoarea de referință fiind de circa 12 µg/m^3, cu valori mai ridicate în punctele Cercul Militar (18 µg/m^3), Baloteşti (16 µg/m^3), Mihai Bravu (15 µg/m^3) şi Berceni (14 µg/m^3). De remarcat este însă faptul că la nivelul concentraţiilor medii anuale valorile sunt apropiate de pragul de alertă, fapt ce ridică probleme legate de expunerea populaţiei şi de potenţialul efect pe termen lung al acestei noxe. De asemenea, incidenţa ridicată a ploilor acide în aglomeraţia urbană a municipiului Bucureşti este legată şi de concentraţiile ridicate ale dioxidului de sulf.

Alte noxe

În afara noxelor care afectează calitatea aerului municipiului București, apar şi noxe care au intrat recent în atenţia autorităţilor de mediu din România (compuşii organici volatili, poluanţi organici persistenţi, ozon, etc.).

Probleme se înregistrează încă la *plumb* şi la *compuşi organici volatili* (C.O.V.), traficul rutier fiind principala sursă generatoare a acestor noxe. La plumb, concentraţiile variază între 0,22 µg/m^3 la Cercul Militar şi Mihai Bravu, 0,18 µg/m^3 la Berceni, valori care nu depăşesc concentraţia maximă admisă anuală, însă depăşesc sporadic valorile momentane. La benzen, măsurătorile realizate au evidențiat valori cu 30-40% mai ridicate decât concentrațiile maxime admise, ceea ce trebuie să reprezinte un semnal de alarmă pentru autoritățile de mediu, având în vedere caracterul cancerigen al acestei noxe.

Nici în cazul celorlalţi *compuşi persistenţi* (cadmiu, mercur, dioxină, furan) nu se înregistrează depăşiri ale concentraţiilor maxime admise datorită lipsei unor surse importante, dar și a unor date din sistemele de monitorizare.

O noxă căreia trebuie să i se acorde o atenție sporită în viitor, mai ales din cauza creșterii frecvenței depășirilor la stațiile din exteriorul municipiului București este ozonul, considerat un indicator al smogului fotochimic. Pentru că el intră rapid în reacție cu alți compuși din aerul urban, concentrația lui în municipiul București este redusă. Cu toate acestea la stațiile Balotești, Drumul Taberei și Mihai Bravu apar frecvente depășiri ale acestui indicator, ceea ce evienţiază clar că Bucureștiul a devenit un spațiu de manifestare al smogului fotochimic.

Indicele de calitate a aerului

Pentru evaluarea gradului de poluare a aerului din municipiul Bucureşti a fost calculat pentru fiecare noxă reprezentativă *indicele de calitate a aerului* (AQI – Air Quality Index) (EPA, 1990). Indicele permite evaluarea nivelului de poluare a aerului şi a incidenţei asupra populaţiei şi ecosistemelor naturale.

Tabel 15. Grila de interpretare a valorilor indicelui de calitate a aerului

Indice de calitate a aerului	Calitate a aerului/ nivel de poluare	Efectele asupra omului	Efecte asupra ecosistemelor şi materialelor
0-50 (verde)	Bună/foarte slab	Fără efecte	Fără efecte
51-100 (galben)	Satisfăcătoare/slab sau moderat	Fără efecte	Efecte reduse
101-300 (portocaliu)	Nesatisfăcătoare /relativ ridicată	Influenţa asupra aparatului respirator, cardiovascular	Efecte moderate
301-500 (roşu)	Slabă/ridicată	Efecte semnificative asupra populaţiei	Efecte puternice
Peste 500 (maro)	Foarte slabă/foarte ridicată	Efecte puternice pe suprafeţe ridicate	Efecte foarte puternice

Sursa: Prelucraare proprie după US EPA, 1990

Valoarea medie a indicelui pentru municipiului Bucureşti este de 110,2 (mai scăzută la Măgurele – 84 şi mai ridicată la Cercul Militar – 206,8), valoare caracteristică unui spaţiu cu calitate a aerului necorespunzătoare şi nivel de poluare relativ ridicat.

Pe noxe cele mai mari probleme se înregistrează la dioxidul de azot unde este depăşită valoarea limită de 500 (calitate a aerului foarte slabă şi nivel de poluare foarte ridicat) în punctele Cercul Militar şi Mihai Bravu. De asemenea, probleme se înregistrează şi la monoxid de carbon şi particule în suspensie, care au valorile sensibil mai ridicate faţă de media globală (Tabel 16).

Tabel 16. Distribuţia indicelui de calitate a aerului în municipiul Bucureşti

Indicator	PM10	O3	Pb	CO	NO2	SO2	Medie
Berceni	119,2	43,3	36	144	117,6	108,5	94,8
Cercul Militar	188,9	23,3	40	237,1	623	128,6	206,8
Mihai Bravu	188,4	30	40	237,1	541,2	83,3	186,7
Titan	145,9	43,3	60	237,1	191,8	80	126,4
Drumul Taberei	139	31,7	20	220,7	254,7	75	123,5
Balotesti	103,6	50	14	211,6	15,4	177,8	95,4
Magurele	128,8	43,3	30	169,7	63,7	68,8	84
Lacul Morii	133	41,7	28	169,7	163,1	72,7	101,4
Medie	143,8	38,3	28	176,5	209,9	64,5	110,2

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor APM 2009

Valorile indicelui de calitate a aerului (AQI) atrage atenţia asupra spaţiilor cu probleme de calitate a aerului şi a surselor la nivelul cărora trebuie să se intervină pentru limitarea nivelului de poluare a aerului. Astfel, conform Planului Integrat de Calitate a Aerului 2018-2022 au fost propuse măsuri care să vizeze reducerea emisiilor din traficul rutier, din incălzirea sectorului rezidențial și din procesul de eroziune eoliană. Nu sunt menționate măsuri care să vizeze contextul regional, având în vedere că unele dintre problemele de mediu din municipiul București sunt legate în mod direct de activitățile socio-economice care se desfășoară în județul Ilfov.

Având în vedere problemele de poluare a aerului cu care se confruntă municipiul București, trebuie menționat că există inițiative avansate destul de consistente din partea autorităților pentru diminuarea acestora. Îmbunătățirea continuă a transportului public (inclusiv legată de îmbunătățirea accesibilității la metrou), reducerea amprentei carbon a transportului public, dezvoltarea rețelelor de transport alternativ (de exemplu, piste de biciclete), managementul traficului (inclusiv prin benzi unice) sunt doar câteva astfel de inițiative promovate în ultimii ani.

1.4.3.2.Zgomotul

Distribuția nivelului mediu al sunetului în municipiul București

În municipiul Bucureşti principalele surse de zgomot sunt cele mobile (traficul rutier, feroviar, aerian), sursele staţionare având o acţiune locală (unităţile industriale, spaţiile comerciale, unităţile şcolare, etc.). Principalele probleme legate de zgomot apar în proximitatea zonelor cu trafic rutier şi feroviar, celelalte surse având acţiune locală ce accentuează dimensiunea efectelor.

Nivelele maxime ale poluării fonice se înregistrează pe străzile din categoria I şi II, unde traficul total este intens, iar traficul greu deţine o pondere importantă. Astfel, pentru arterele din categoria I si II, cea mai mare frecvenţă a valorilor înregistrându-se în intervalul 70 - 73 dB(A).

Accentuarea incidenţei zgomotului este mai ridicată şi în cazul străzilor înguste, cu construcţii foarte aproape de sursele de zgomot, valorile fiind mai ridicate cu 3 dB(A) faţă de străzile largi, unde se realizează separarea între construcţii şi carosabil prin spaţii verzi.

Tabel 17. Dinamica spatială a Leq în municipiul Bucureşti

Nr Crt	Punct de masuratoare	Medie dB(A) *	Mini-ma dB(A)	Ora	Maxi-ma dB(A)	Ora	Trafic mediu vhc/ora	Trafic greu mediu Vhc/ora
1	Şos. Olteniţei – Brancoveanu	70,9	67	14.00	73,8	11.00	3000	50
2	Şos. Giurgiului – Cimitir Evanghelic	70	66,2	9.00	75,3	13.30	2100	35
3	Bd. Pieptănari – ROCAR	64,5	59,8	19.00	67	13.30	800	25
4	Bd. Vasile Milea – Pod Grozăveşti	74,3	69,8	19.30	78,1	11.30	2200	125
5	Intersecţie Răzoare	73,8	69,7	8.00	76,5	11.30	5000	100
6	Piaţa Chirigiu	67,8	64,6	12.30	72,3	14.00	600	15
7	Intersecţie P-ţa Sudului	65,7	62,3	19.30	68,7	15.30	5000	100
8	Şos. Vitan Bârzeşti – Spitalul Sf.Ioan	74,1	71,1	19.30	76,6	15.00	2300	220
9	Splaiul Unirii (Pod M.Bravu)	72,2	69,9	9.30	74,1	13.00	3700	120
10	Şos. Ştefan cel Mare – Obor	71,3	69,4	13.00	71,8	10.00	3000	40
11	Şos. Mihai Bravu –Obor	72,4	69,2	17.00	73,9	14.30	3700	60
12	C. Moşilor – Obor	71,4	66,2	8.30	74,2	14.30	2900	10
13	Şos. Colentina-Obor	69,4	64,6	11.00	74,2	11.30	3400	65
14	Str. Turmelor	66,5	62,2	17.00	70,4	16.00	550	2
15	C. Griviţei – Titulescu	75,1	72,6	11.30	77,3	10.00	2100	50
16	Str. Buzeşti	75,6	61,2	8.00	75,6	13.30	2100	25
17	C. Giuleşti – Carrefour	69,8	57,8	8.00	75,4	11.30	2400	100
18	Bd. C. Noica – Splai	71,4	65,1	8.00	75,8	15.00	1900	40
19	Intersecţia Gara de Nord	71	68,5	11.00	73,5	12.30	3300	20

Nr Crt	Punct de masuratoare	Medie dB(A) *	Mini-ma dB(A)	Ora	Maxi-ma dB(A)	Ora	Trafic mediu vhc/ora	Trafic greu mediu Vhc/ora
20	Intrare Autostradă Bucureşti –Piteşti	76,2	67,3	20.00	80,4	13.00	1400	160
21	Bd.Pallady – 1 Decembr.	63,4	59,2	8.00	66	14.30	600	25
22	P-ta Charles de Gaulle	73,3	69,9	11.00	76,3	10.300	4500	20
23	Sos. Bucuresti-Ploiesti – Pod Băneasa	71,6	71,3	11.00	74,3	14.00	3900	11
24	Aviatorilor-Eliade	70,4	69,6	11.30	76.3	10.00	1900	35
25	Bd. Mărăşti – P-ţa Presei Libere	70,4	69,2	11.00	71.5	14.00	1100	25
26	Bd. Poligrafiei – P-ţa Presei Libere	74,5	67,3	18.00	80,4	10.30	2000	30
27	E60 – Voluntari	76,1	69,3	20.00	80,5	11.00	5200	210
28	E85 – Otopeni	72,3	70,1	16.00	78,1	12.00	4300	90

Sursa: măsurători realizate de CCMESI, 1999-2015

***Poluare fonică redusă** (sub 65 dB(A)), **poluare fonică moderată** (65-70 dB(A)), **poluare fonică puternică** (70-75 dB(A)), **poluare fonică foarte puternică** (peste 75 dB(A))*

Dintre zonele liniştite se remarcă parcurile şi grădinile publice, în care cea mai mare parte a suprafeţelor nu au probleme legate de poluare fonică.

Nivel mediu al sunetului în locuinţele din municipiul Bucureşti

Evaluarea nivelului mediu al sunetului la 30 de minute s-a realizat pentru 19 locuinţe din municipiul Bucureşti, de către Centrul de Cercetare a Mediului și Efectuare a Studiilor de Impact. Măsurătorile au fost efectuate în interiorul locuinţelor, cu fereastra închisă şi cu fereastra deschisă, precum şi în exteriorul construcţiei, la geam şi în apropierea surselor de zgomot. Valorile obţinute s-au raportat la nivelele maxime admise din Regulamentul General de Urbanism (HG 525/1996). Pentru 4 locuinţe a fost evaluat şi nivelul mediu al zgomotului în timpul nopţii (după ora 23.00). În plus, s-au realizat trei profile verticale, în imobile situate pe Bd. Lacul Tei, Şoseaua Colentina şi Şoseaua Ştefan cel Mare.

Nivelul mediu al sunetului la limita exterioară a locuinţelor analizate variază între 30,9 dB(A) şi 71,5 dB(A) (medie=55,9 dB(A), ±10,1) (Fig.37), valorile fiind influenţate de poziţia în raport cu arterele de ciruclaţie rutieră şi feroviară.

Nivelul de zgomot în interiorul locuinţelor analizate din municipiul Bucureşti variază între 30,2 dB(A) şi 53,5 dB(A) (medie=39,1 dB(A), ±6,1) (Fig. 38), valorile fiind influenţate de poziţia în raport cu sursele externe, de activităţile din locuinţă din imobil, la care se adaugă caracteristicile şi funcţionalitatea instalaţiilor tehnico-edilitare comune.

În spaţiile rezidenţiale situate până la etajul 6 în lungul principalelor artere de circulaţie, cu nivele medii ale sunetului ce depăşesc în exterior valoarea de 70 dB(A), se înregistrează valori de 45-50 dB (A) în timpul zilei şi 40-45 dB(A) în timpul nopţii. Valorile sunt mai ridicate cu 5-10 dB(A), în cazul în care măsurătorile se fac cu fereastra deschisă, evidenţiind cu claritate eficienţa sistemelor de izolare fonică.

În locuinţele situate relativ izolat în raport cu sursele mobile, nivelul mediu al sunetului se situează, în timpul zilei între 30 - 37 dB(A) şi între 29 - 33 dB(A), în timpul nopţii. Deşi nu au fost înregistrate depăşiri

la nivele medii la 30 minute, trebuie specificat faptul că o serie de surse externe sau interne de zgomot contribuie la apariţia unui disconfort în perioada principală de odihnă a populaţiei (câini, activităţile desfăşurate în locuinţele din vecinătate, spaţiile de agrement deschise non-stop).

Figura 37. Nivelul mediu al valorilor sunetului în timpul zilei la fereastra locuinţelor analizate (fereastra deschisă) raportat la valoarea limită (dB(A)) (n=33)

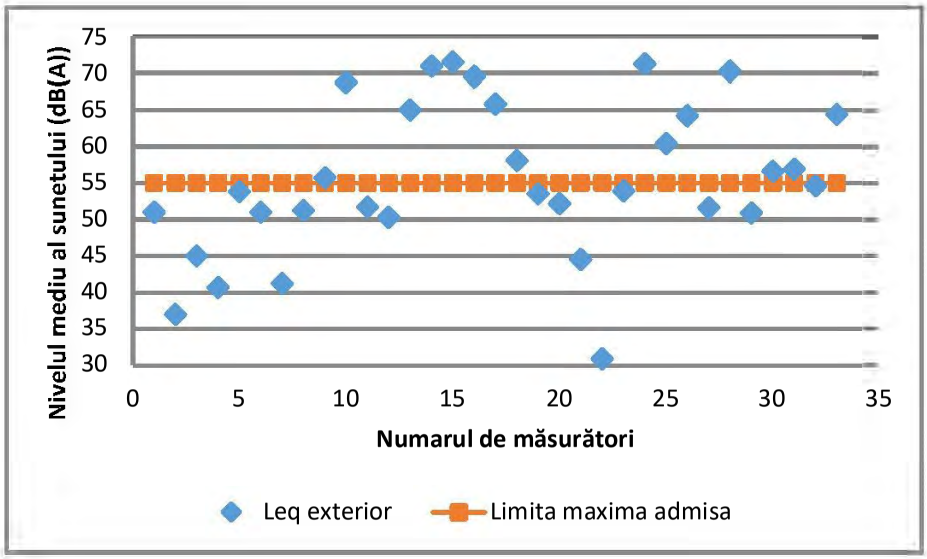

Sursa: CCMESI, 2008-2014

Pe termen lung, sursele externe sunt acelea care dictează dinamica nivelului mediu al sunetului în spaţiile rezidenţiale din municipiul Bucureşti, cele mai importante fiind în acest context sursele mobile. Din cele 18 locuinţe evaluate, în 13 au fost înregistrate depăşiri ale limitei admise.

Figura 38. Nivelul mediu al valorilor sunetului în timpul zilei în locuinţele analizate raportat la valoarea limită (dB(A)) (n=68)

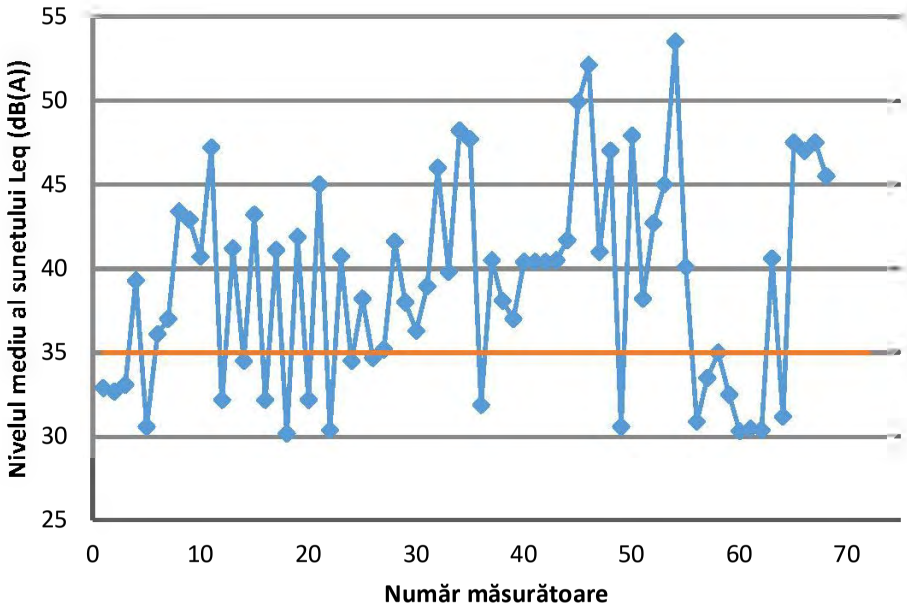

Sursa: CCMESI, 2008-2014

În situaţiile analizate, distribuţia pe verticală a nivelului sunetului este influenţată de patru factori majori: traficul rutier, arborii din aliniamentele stradale, grădinile de bloc şi configuraţia clădirilor din jur. Dacă în cazul traficului rutier şi a vegetaţiei arborescente, efectele de amplificare şi respectiv de micşorare a intensităţii zgomotului sunt cunoscute, în cazul configuraţiei clădirilor este interesant că variaţiile de înălţime între două imobile paralele, îl favorizează din punct de vedere fonic pe cel mai înalt.

Surse de zgomot receptate de locuinţele analizate din municipiul Bucureşti

În spaţiile rezidenţiale, zgomotul provine din două categorii de surse: *externe* (tolerate de obicei, întrucât lipsesc instrumentele de control) şi *interne* (netolerate sau tolerate parţial, care generează cele mai numeroase conflicte).

Sursele externe de zgomot percepute ca fiind cele mai importante şi cu proiecţia cea mai activă asupra spaţiilor rezidenţiale din muncipiul Bucureşti sunt traficul rutier (28%), câinii fără stăpân (24%), tramvaiele (12%) şi activităţile din construcţii (4%).

Figura 39. Distribuţia surselor de zgomot percepute la nivelul locuinţelor analizate din municipiul Bucureşti (n=237)

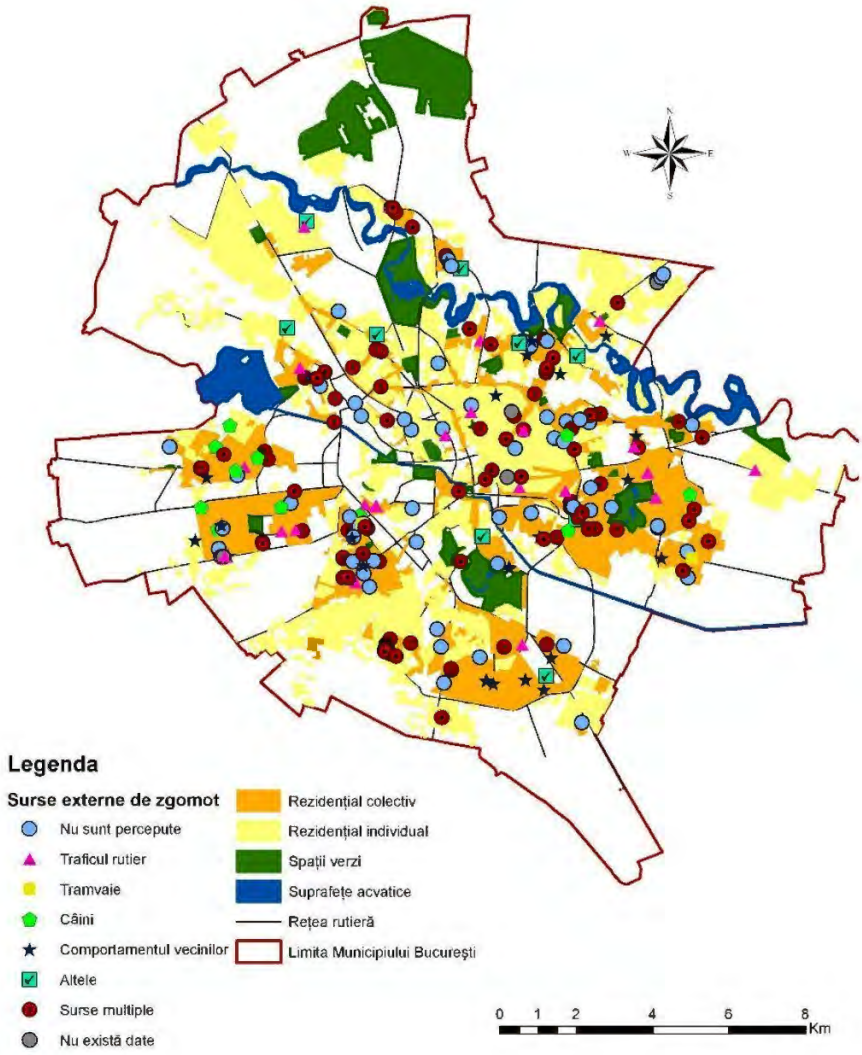

Sursa: CCMESI, 2010

1.4.3.3.Calitatea apei (de suprafață și subterane)

Modul de evaluare al calității apei este diferită funcţie de tipul corpului de apă analizat (ape subterane, ape curgătoare, ape tranziţionale, ape costiere, ape lacustre), tipul de apă considerat (apă din corpuri de apă naturale sau antropice, apă potabilă, ape uzate), folosinţa propusă sau existentă a apei și caracteristicile morfohidrografice ale spaţiului analizat.

În cazul apelor de suprafață, evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă naturale (râuri și lacuri) se face în conformitate cu prevederile Anexei V a Directivei Cadru Apa nr. 2000/ 60EC, prevederi transpuse în Legea apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare și în Ordinul 161/2006 pentru aprobarea Normativului privind clasificarea calității apelor de suprafață în vederea stabilirii stării ecologice a corpurilor de apă.

Calitatea apelor este evaluată prin indicatori de calitate apei, precum:

- Elementele hidrogeomorfologice, utilizate doar în cazul în care starea ecologică este foarte bună
- Elemente fizico-chimice generale
    - regim termic și acidifiere (temperatura apei, pH);
    - regimul oxigenului (oxigen dizolvat, saturaţie în oxigen, CCO-Mn, CCO-Cr, CBO5)
    - salinitate (conductivitate, reziduu fix, ioni generali: Ca^{2+}, Mg^{2+}, Na_{+}, K_{+}, SO_4^{2-}, Cl^{-}, HCO_3^{-})
    - nutrienți (compuşii azotului şi fosforului),
- poluanți toxici specific de origine naturală: metale (Cd, Hg, Zn, Cr, Cu, Ni, As, Se, Co, Ba, Fe2+, Mn4+);
- alți indicatori chimici relevanți (detergenţi, AOX – compuşi organohalogenaţi susceptibil de a fi acumulaţi sau pesticide, fenoli, cianuri, hidrocarburi petroliere);
- indicatori biologici (plancton, alge bentonice, macrozobentos, peștii) și microbiologici (coliformi, streptococi).

În funcție de acești indicatori, corpurile de apă de tip râu sunt împărțite în cinci stări: foarte bună, bună, moderată, nesatisfăcătoare și degradată. În cazul lacurilor, funcție de încărcarea în nutrienți, se identifică lacuri ultraoligotrofe, oligotrofe, mezotrofe, eutrofe și hipereutrofe.

Calitatea apelor din municipiul București este direct influențată de:

- aportul de apă cu stare ecologică moderată din amonte de municipiul București, atât pe râul Dâmbovița, cât și pe râul Colentina;
- numărul ridicat de surse de poluare, multe dintre acestea evacuând ape uzate menajere și tehnologice insuficient epurate;
- numărul ridicat de locuitori, care au un model de consum specific unui oraș mare;
- diversitatea ridicată a surselor de poluare și caracterul difuz al acelora mici și mijlocii;
- suprafața urbană foarte ridicată, o mare parte fiind impermeabilă.

Calitatea apei la intrarea în municipiul București

Calitatea apelor de suprafață este, în primul rând, influențată de modul în care ajung corpurile de apă la intrarea în municipiul București. Râul Dâmbovița recepționează în amonte, direct și indirect, apele uzate ale municipiului Târgoviște și ale celorlalte comunități umane din amonte, iar râul Colentina traversează o zonă de câmpie cu activități agricole destul de active. În plus, transferul de ape din râul Ialomița (în special către râul Colentina) ne obligă să considerăm și calitatea apelor acestui curs de apă ca factor de influență al calității apelor de suprafață din municipiul București.

După cum se observă în Tabelul 18, niciun corp de apă nu are stare ecologică bună și foarte bună la intrarea în municipiul București. Probleme sunt la nutrienți, indicatorii de oxigen, indicatorii biologici și bacteriologici, dar și la unii indicatori toxici speciali. Acest lucru atrage atenția asupra necesității abordării managementului resurselor de apă la nivel bazinal nu numai la nivel teoretic, ci și practic.

Tabel 18 - Calitatea apelor râurilor la intrarea în municipiul București

Nr.crt.	Secțiunea de monitorizare	Elemente biologice	Elemente fizico-chimice	Poluanți specifici	Stare ecologică integrată	Stare chimică
1	Dâmbovița – intrare acumularea L. Morii	Bună	Moderată	Bună	Moderată	Bună
2	Canal Argeș – amonte de evacuarea L. Morii	Foarte bună	Moderată	Bună	Moderată	Bună
2	Colentina – Colacu	Bună	Moderată	Moderată	Moderată	Bună
3	Ialomița	Bună	Moderată	Moderată	Moderată	Bună

Principalii evacuatori de apă

Apele uzate ale municipiului București sunt eliminate prin cinci evacuări: trei evacuări în caseta colectoare a râului Dâmbovița (gestionate de SC APA NOVA BUCURESTI SA), o evacuare în râul Ciorogârla (SC ELECTROCENTRALE Bucuresti SA) și o evacuare în râul Sabar.

În caseta colectoare, numărul evacuatorilor este foarte ridicat, fiind considerați relevanți în special agenții economici care au autorizații de mediu integrate, aceștia fiind prezentați în tabelul 19, cu cantitățile medii zilnice de ape uzate menajere, tehnologice și pluviale. Se detașează clar centralele termo-electrice, ca fiind cei mai importanți evacuatori din București (CET Sud, CET Grozăvești, CET Vitan, CET Progresu), la care se adaugă agenți economici din industria prelucrătoare (STIROM SA, S.C. ISOVOLTA S.A., S.C. DOOSAN IMGB S.A., S.C. DANONE PDPA S.R.L., S.C. AVERSA S.A.).

Conform datelor furnizate de SC APANOVA București SA, în tabel 19 sunt prezentați evacuatori în caseta colectoare, împreună cu concentrația medie anuală a poluanților în efluentul folosinței. Trebuie menționat că lista nu cuprinde trei evacuatori industriali importanți (Faur, Danone PDPA, STIROM), la

care se adaugă două mall-uri (BUCURESTI MALL DEVELOPMENT AND MANAGEMENT și PARKLAKE SHOPPING SA).

Tabel 19. Lista principalilor evacuatori în caseta colectoare

Nr. crt.	Denumire folosință	Cod CAEN	Debit efluent folosință Qmediu (l/s)	Concentrația medie anuală a poluanților în efluentul folosinței (mg/l)				Tip de sistem de epurare
				MS	CBO5	CCO-Cr	Ptot	
	Valori maxime conform HG 188/2002			350	300	500	5	
1	DANONE PDPA	1051	7,2	15,57	19,27	56,31	0,68	C, M, B
2	ROMSINE PRODCOMIPEX	6820	0,57	11,17	34	108,8	1,69	M
3	DELTA GLASS	2312	0,56	63,23	73,94	152,34	0,18	M
4	MEDA PROD98	1013	4,56	30,83	22,01	65,19	-	C, M, B
5	VITANTIS	6820	0,8	66,05	72,23	154,81	0,21	B, M
6	UNITRANS	6820	0,59	76,4	102,22	243,13	0,45	M
7	ANAPAN SA	1071	0,51	47,4	112,4	212,18	2,25	M, B
8	ASSA ABBLOY ROMANIA	2572	2,51	13	6,69	39,6	0,54	C, M
9	FAUR	3020	17,99	45,9	43,25	146,34	-	M
10	ROCHUS SRL	8292	3,58	120,61	127,41	246,41	2,39	C, M
11	BUCURESTI MALL DEVELOPMENT AND MANAGEMENT	6820	5,71	71,77	111,4	302,29	-	M
12	BA GLASS ROMANIA (STIROM)	6820	11,74	61,26	54,66	163,39	1,24	M
13	PARKLAKE SHOPPING SA	6820	8,41	86	534,14	1616,36	0,06	M
14	MCC HOLDING INVEST	5610	0,85	35,61	67,6	133,83	-	M
15	FORTUNA SA	6820	3,09	140,21	11,64	253,47	0,41	M
16	VEST ENERGO SA	3530	1,96	21,62	11,57	61,6	0,21	-
17	VERICOM 2001	1013	0,26	119,83	126,94	245,25	2,15	C, M, B

Sursa: APANOVA, 2019

În afara surselor industriale și comerciale trebuie ținut cont în cazul municipiului București de sursele rezidențiale. Deși volumele de apă menajeră evacuate au scăzut cu circa 15% în perioada 2008-2018 (Fig. 40), ponderea acestora din volumul total de ape uzate urbane rămâne semnificativ (circa 50%). Astfel, volumul mediu lunar de ape uzate pe gospodărie din municipiul Bucureşti este de 11,3 m3.

Apele uzate menajere sunt încărcate în special cu substanțe organice, nutrienți, detergenți și biocide utilizate în locuință. Volumele lor sunt semnificative, având în vedere și modelele de consum specifice municipiului București.

Deşi nu sunt evacuări directe în lacurile de pe râul Colentina, numărul mare al spaţiilor rezidenţiale riverane poluează difuz, generând creşterea cantităţii de substanţe consumatoare de oxigen în apă şi o rată accelerată a eutrofizării. În plus, apar probleme la nivelul indicatorilor bacteriologici, care evidențiază clar că există deversări de ape uzate menajere în lacurile din lungul Colentinei.

Figura 40. Dinamica volumelor anuale apelor uzate menajere evacuate în caseta colectoare – în mii mc/an

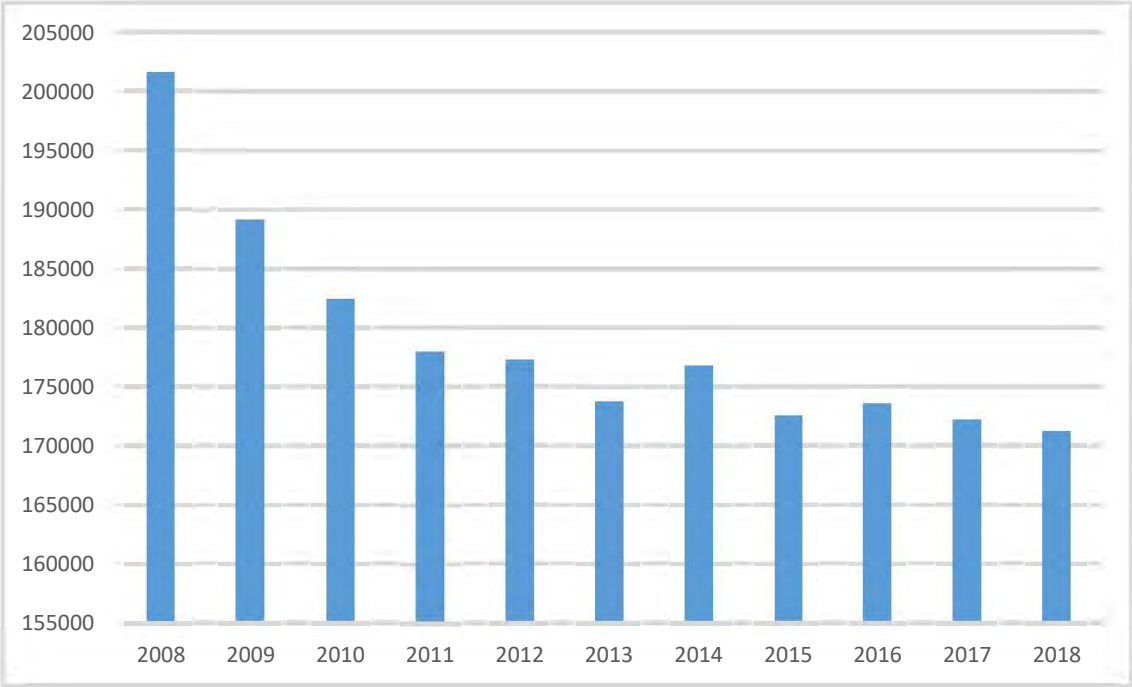

Sursa: Apa Nova, 2019

Apele pluviale încarcă semnificativ rețeaua de canalizare, în special în perioadele cu precipitații foarte ridicate și pe durată scurtă. Acest lucru se întâmplă și din cauza faptului că municipiul București are o suprafață impermeabilă care se apropie de 80%.

Problema apelor pluviale nu este numai cantitativă, ci și calitativă, ele transferând în rețeaua de canalizare și în corpurile de apă poluanți din mediul urban (de exemplu substanțe petroliere, suspensii ce conțin substanțe organice persistente, pesticide, suspensii de origine organică și anorganică).

Apele uzate evacuate în râul Dâmbovița și în Valea Mamina aduc un aport semnificativ de substanțe organice, nutrienți, dar mai ales de compuși toxici speciali (de exemplu, metale grele, fenoli, detergenți, substanțe extractibile, produse petroliere, pesticide, medicamente).

Calitatea apei râurilor din municipiul București

Calitatea apei râurilor a fost luată în considerare prin punctele de monitorizare amonte și aval de Lacul Morii și aval de stația de epurare Glina. Perioada luată în considerare a fot 2010-2018. Lacul Morii și modificarea valorilor indicatorilor de calitate a apei a fost abordată în secțiunea dedicată lacurilor.

Regimul indicatorilor de oxigen pune în evidență încărcarea biologică existentă (Fig. 41, 42 și 43), indicatorul CBO5 având valori dominante caracteristice **stării ecologice moderate și proaste** în secțiunile din amonte și aval de Lacul Morii și în starea degradată în aval de municipiul București. Doar indicatorul oxigen dizolvat are valori caracteristice stării ecologice bune și foarte bune în zona Lacului Morii, rămânând în starea degradată după receptarea apelor uzate ale municipiului București.

Figura 41. Dinamica oxigenului dizolvat în apele râului Dâmbovița între 2010-2018

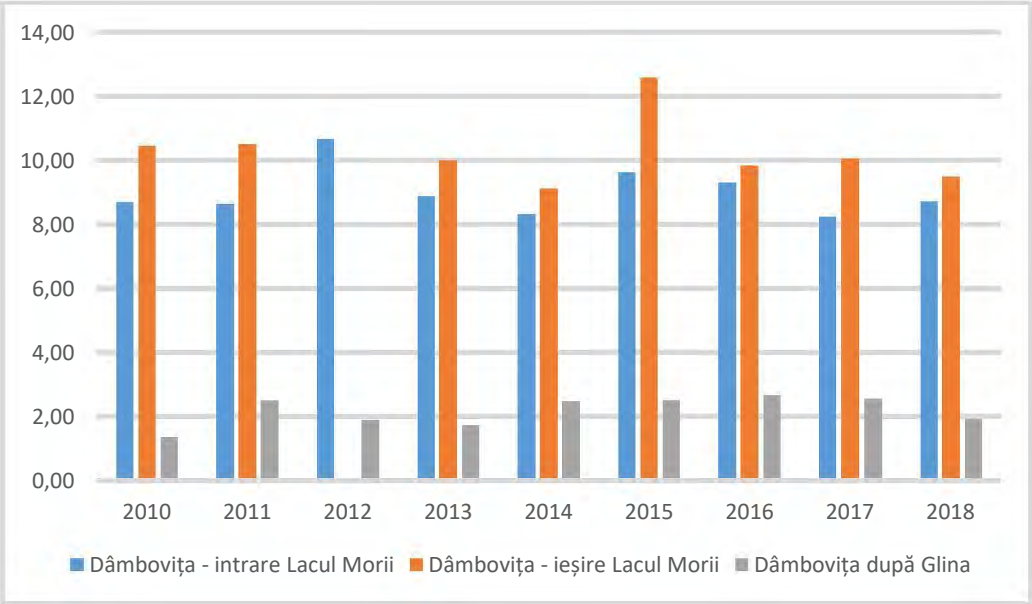

Sursa: Apele Române, 2019

(starea ecologică foarte bună – peste 9 mg/l, bună – 7-9 mg/l, moderată – 5-7 mg/l, proastă – 4-5 mg/l, foarte proastă – sub 4 mg/l)

Figura 42. Dinamica CBO5 în apele râului Dâmbovița între 2010-2018

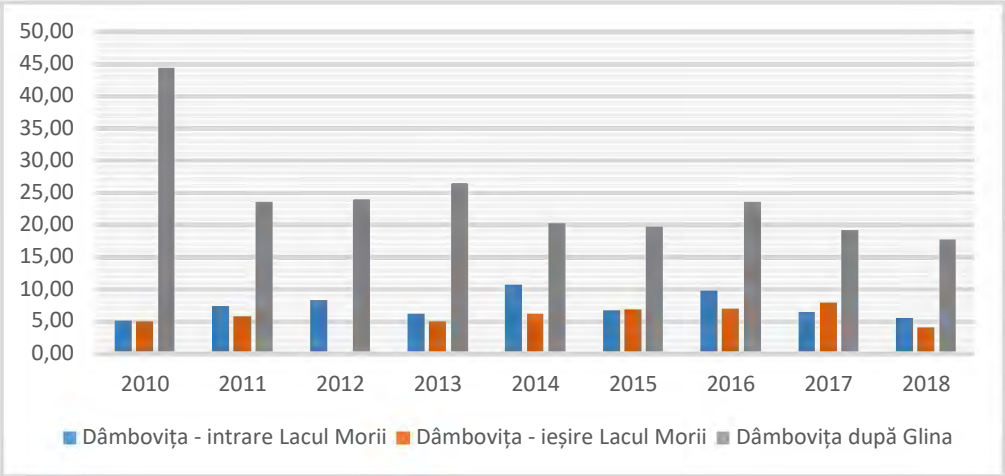

Sursa: Apele Române, 2019

(starea foarte bună – sub 3 mg/l, bună – 3-5 mg/l, moderată – 5-7 mg/l, proastă – 7-20 mg/l, foarte proastă – peste 20 mg/l)

Având în vedere volumul ridicat de substanțe organice și anorganice existente în apele uzate evacuate în râul Dâmbovița este interesant faptul că indicatorul CCO-Cr rămane în starea ecologică moderată, inclusiv după stația Glina.

Figura 43. Dinamica CCO-Cr în apele râului Dâmbovița între 2010-2018

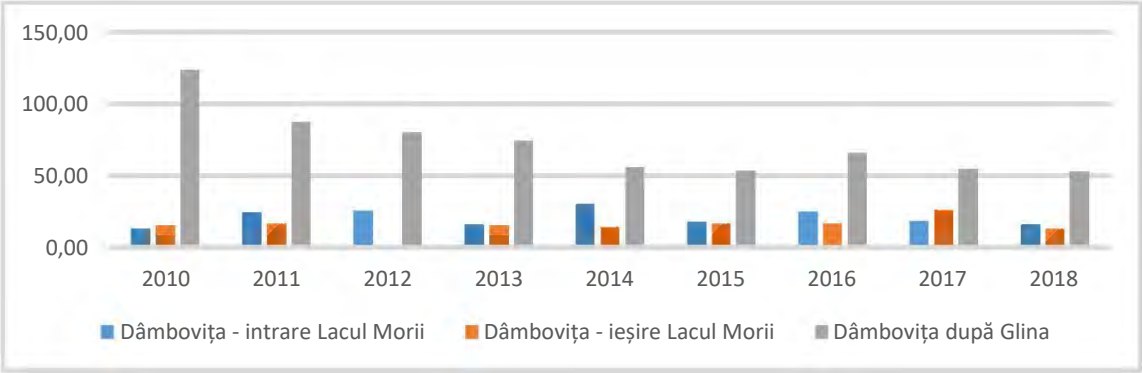

Sursa: Apele Române, 2019

(starea ecologică foarte bună – sub 10 mg/l, bună – 10-25 mg/l, moderată –25-100 mg/l, proastă – 100-125 mg/l, foarte proastă – peste 125 mg/l)

În ceea ce privește, nutrienții situația este similară, starea ecologică fiind degradată sau proastă în aval de municipiul București și bună-moderată în celelalte secțiuni. Atrag atenția în special valorile ridicate la indicatorii N-NH4 și la P total în aval de municipiul București.

Figura 44. Dinamica azotului total în apele râului Dâmbovița între 2010-2018

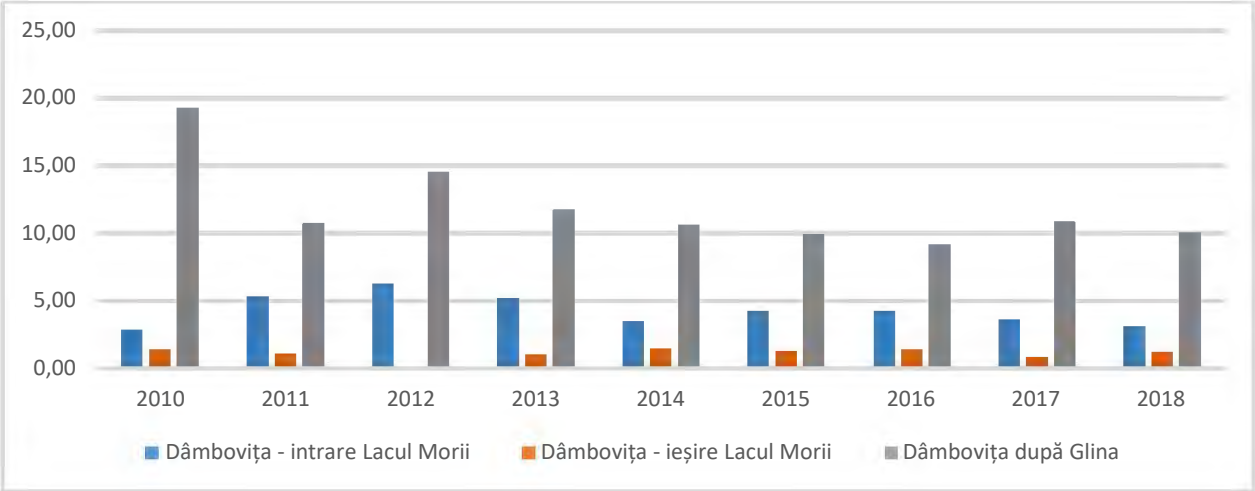

Sursa: Apele Române, 2019

(starea ecologică foarte bună – sub 1,5 mg/l, bună – 1,5-7 mg/l, moderată –7-12 mg/l, proastă – 12-16 mg/l, foarte proastă – peste 16 mg/l)

Figura 45. Dinamica fosfor total în apele râului Dâmbovița între 2010-2018

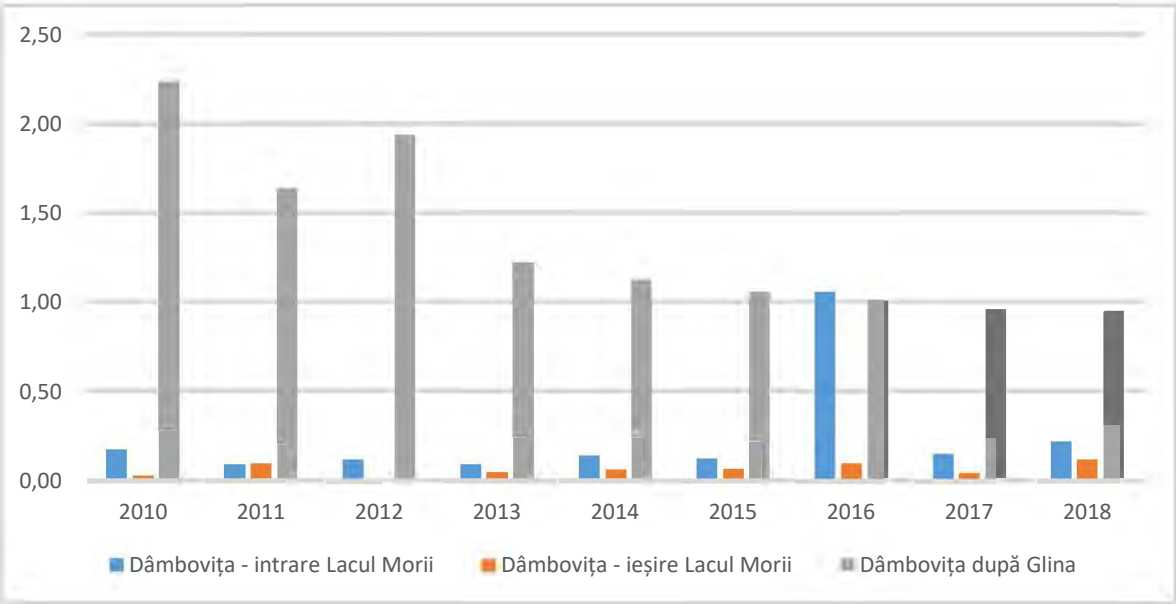

Sursa: Apele Române, 2019

(starea ecologică foarte bună – sub 0,15 mg/l, bună – 0,15-0,4 mg/l, moderată –0,4-0,75 mg/l, proastă – 0,75-1,2 mg/l, foarte proastă – peste 1,2 mg/l)

Transformări importante apar după recepționarea apelor uzate ale municipiului Bucureşti la cloruri (de la 50-60 mg/l la 186 mg/l), sodiu (creşteri de la 20-30 mg/l la 59,2 mg/l) şi sulfat (scăderi de la 65-70 mg/l la 59 mg/l).

Problema indicatorilor organici, nutrienților este completată de apariția unor substanțe nespecifice mediilor acvatice (detergenți, metale grele, fenoli, pesticide), care degradează ecosistemele acvatice şi fac foarte dificilă utilizarea apei pentru diverse folosințe.

Între compuşii toxici speciali, în cadrul proiectului EVA - *Evaluarea integrată a impactului factorilor antropici asupra calitatii apei din bazinul inferior al raului Argeş pentru reconstrucţie ecologica* au fost monitorizate hidrocarburile policiclice aromatice (PAH), bifenili policlorinați (PCB), lindanul, DDT, atrazina și metalele grele. Dintre PAH-uri au fost identificate naftalina, fenantrenul, fluorantenul, pirenul si benzo(b)fluor-antenul, cele mai ridicate concentrații fiind înregistrate pe râul Dâmbovița, în aval de stația de la Glina. Valoarea totală a PAH-urilor din apă s-a situat în jurul valorii de 0,15 µg/l la Clăteşti. Din clasa PCB-urilor nu a fost identificat decât PCB 28+31 în aval de municipiul București (0,042 µg/l). Lindanul (γ-HCH) a înregistrat cele mai ridicate valori în aval de municipiul București (0,103 µg/l), iar DDT-ul şi atrazina au fost depăşite limitele impuse de legislație.

În cazul metalelor grele, principalele surse sunt de origine antropică, care generează depăşiri ale limitelor stării ecologice moderate. Concentrațiile ridicate sunt determinate de existența activităților de industrie metalurgică şi constructoare de maşini, dar şi de utilizarea pe scară tot mai largă a unor produse care au în compoziția lor diferite metale grele. Cele mai mari probleme apar la cadmiu (stare ecologică proastă), plumb (stare ecologică moderată) şi fier total (stare ecologică proastă). La zinc și crom total, valorile nu se depăşesc limitele stării ecologice foarte bune.

La ***indicatorii biologici şi bacteriologici*** se observă apariția aceluiași sector problemă. Astfel, simplificarea ecosistemelor acvatice este specifică sectoarelor în care indicatorii fizici şi chimici sunt

puternic modificați. Densitatea fitoplactonului este 2400 exemplare per litru, cu o mare diversitate a algelor (*Bacillariophyta* – 50%, *Pyrophyta* şi *Clorophyta* – 16,7% fiecare, *Euglenophyta* - 8,3% şi *Cyanophyta* – 8,3%). În ciuda acestei diversități, ordinul *Bacillariophyta* reprezintă componenta dominantă a biomasei (94 %). La fitoplacton, indicele saprob variază între 1,75 şi 2,5, ce indică o contaminare moderată spre puternică, corespunzătoare zonei beta-alfa-mezosaprobă. Pentru zooplacton, diversitatea este mult mai redusă, dominante fiind rotiferele (peste 50 %), ce au de altfel o valoare trofică redusă. Zoobentosul este slab reprezentat în sedimente. Valoarea indexului saprob la zooplacton variază între 2,8 şi 3,6, caracteristicice domeniului alfa-polisaprob.

La indicatorii bacteriologici (coliformi totali şi coliformi fecali) valorile cele mai ridicate s-au înregistrat în aval de municipiul București (14,1 - 18 millioane/100 ml, respectiv 73-101/100 ml), din cauza apelor uzate menajere neepurate evacuate în Dâmbovița. În sinteză, calitatea apelor râurilor este prezentată în tabel de mai jos.

Tabel 20. Calitatea apelor râurilor la ieșirea din municipiul București

Nr.crt.	Secțiunea de monitorizare	Elemente biologice	Elemente fizico-chimice	Poluanți specifici	Stare ecologică integrată	Stare chimică
1	Dâmbovița – aval acumularea L. Morii	Bună	Moderată	Bună	Moderată	Bună
2	Dâmbovița – după evacuarea APANOVA (Glina)	Moderată	Moderată	Moderat ă	Moderată	Proastă

Sursa: Planșă proprie

Calitatea apei lacurilor din municipiul București

În cazul lacurilor, se înregistrează modificări ale indicatorilor de calitate comparativ cu efluentul principal, ca o consecință a stagnării volumului de apă în lac pentru diferite perioade de timp, insolaţiei puternice şi fenomenelor de stratificare (vara şi iarna) şi destratificare (primăvara şi toamna), termică şi minerală. Stagnarea apei în lac conduce la o decantare naturală a materiilor în suspensie, apa lacurilor fiind mai limpede şi mai puţin sensibilă la condiţiile meteorologice.

Calitatea apelor Lacului Morii

Lacul Morii este cel mai întins corp de apă din municipiul București, a cărui dinamică calitativă este influențată semnificativ de intrările de apă dina monte, dar și de caracteristicile pe care le are cuveta (în special caracteristicile sedimentelor). Astfel, sursele de poluare identificate în cazul lacului Morii provin fie din amonte, pe râul Dâmbovița (activități agricole, activități industriale), fie din comuna Chiajna (canalul Argeș).

Pe indicatori, situația prezintă o anumită variație. În cazul oxigenului dizolvat, la suprafață apa Lacului Morii este inclusă în stare ecologică foarte bună (valori peste 9 mg/l), însă în adâncime valorile scad spre starea ecologică degradată (Fig.46). Acest lucru evidențiază faptul că Lacul Morii are în sediment o încărcare organică semnificativă, care tinde să ii afecteze din ce mai puternic calitatea apei, în special în sezonul cald și de tranziție către cel rece.

Valorile indicatorului CBO5 încadrează apa Lacului Morii în starea ecologică moderată și proastă, tendința fiind staționară pe parcursul anului, dar cu tendință de degradare în timpul verii. Acest lucru, se corelează în special cu creșterea temperaturii apei în sezonul cald, fapt ce favorizează o activitate biologică mult mai intensă.

La CCO-Cr, nu sunt semnalate probleme semnificative (starea ecologică moderată). Trebuie semnalat însă faptul că valorile acestui indicator sunt mai reduse la suprafață și din cauza procesului de sedimentare, care transferă substanțele organice și anorganice oxidabile, de la suprafața apei către adâncime. Astfel, valorile înregistrate în adâncime se încadrează în starea ecologică moderată și proastă.

Figura 46. Dinamica indicatorului oxigen dizolvat în Lacul Morii

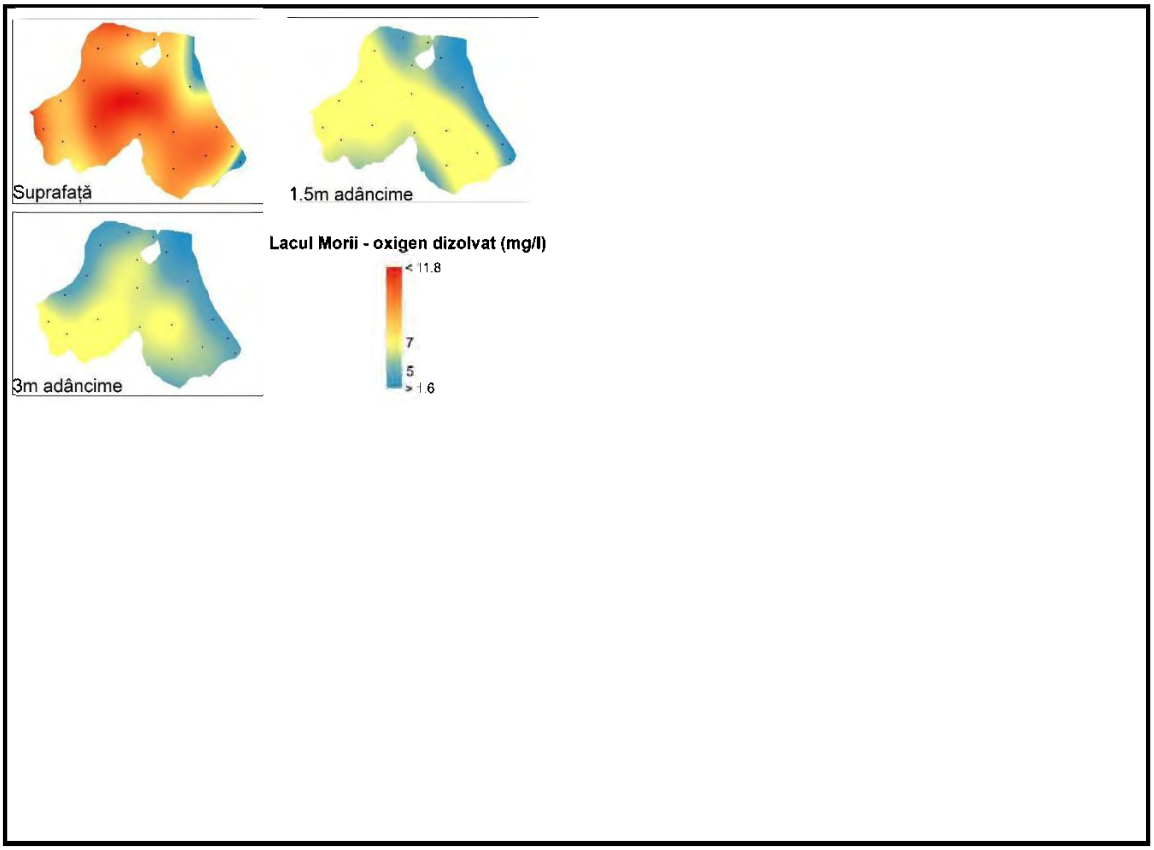

Sursa: EMERSA, 2016-2017

Figura 47. Dinamica indicatorului CCO-Cr în Lacul Morii

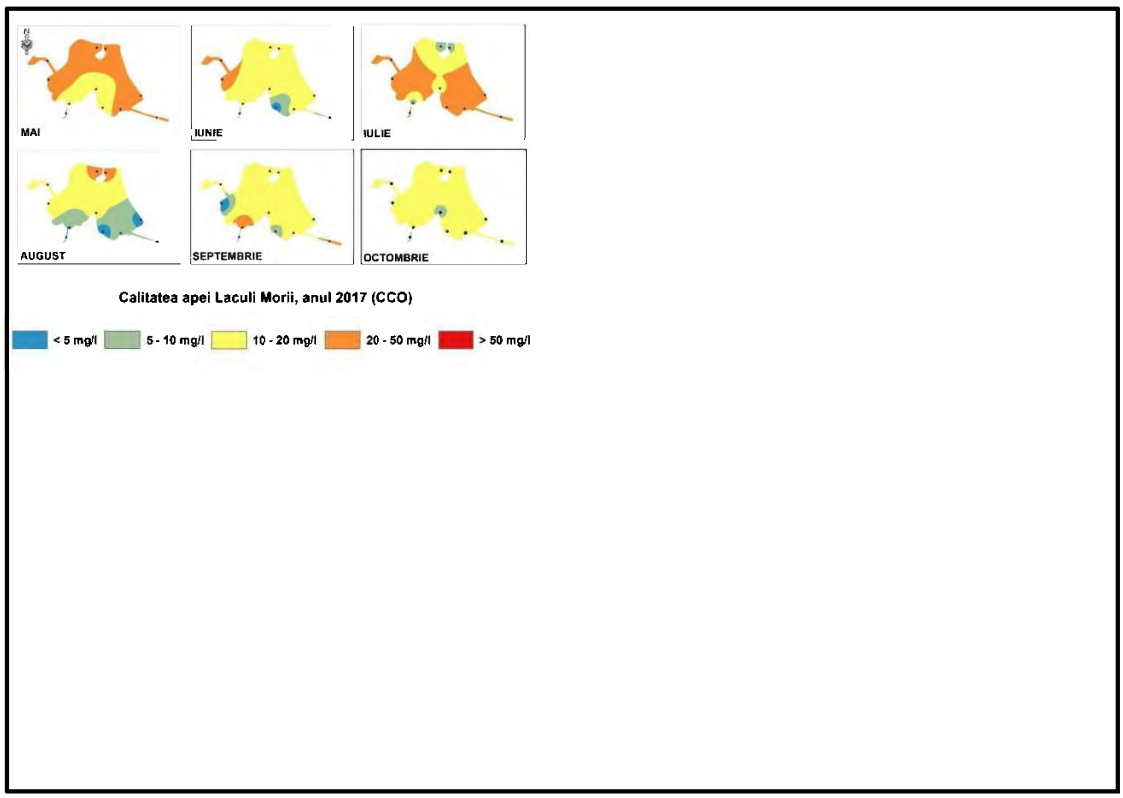

Sursa: EMERSA, 2016-2017

Figura 48. Dinamica indicatorului N-NO3 în Lacul Morii

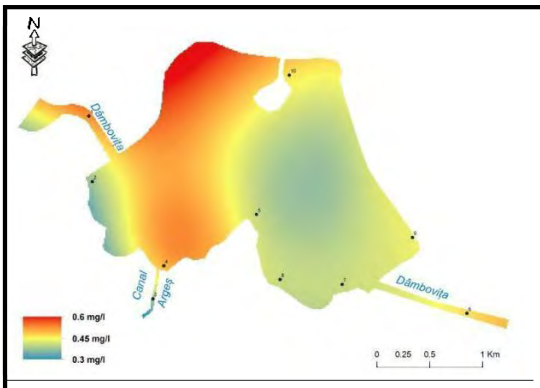

Sursa: EMERSA, 2016-2017

Figura 49. Dinamica indicatorului N-NH4 în Lacul Morii

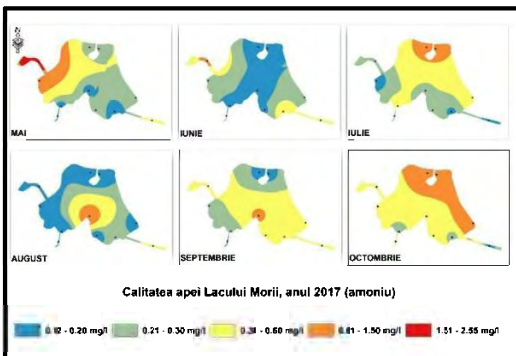

Sursa: EMERSA, 2016-2017

Aceași distribuție o au și compușii azotului și fosforului, la nivelul cărora se înregistrează valori caracteristice stării ecologice bună și moderată la suprafață, valorile lor crescând spre adâncime, unde corpul de apă poate fi încadrat în starea ecologică moderată. Maximele se întâlnesc toamna și iarna, când nutrienții din organisme este mobilizat.

Din punct de vedere al metalelor grele, concentrațiile caracterizează o stare ecologică foarte bună pentru crom, cobalt, nichel, plumb, cadmiu, arsen, stronțiu, zinc, și bariu.

Din punct de vedere al concentrațiilor de pesticide, sunt depășite concentrațiile stabilite prin legislație la ΣHCH, unde concentrațiil sunt de 0,2073 µg/l, cu valorile cele mai mari la beta-HCH (0,1912 µg/l). Încărcări apar și în sedimente, unde valorile alfa-HCH (29,3 µg/kg), gamma-HCH (1820 µg/kg), depășesc cu mult concentrațiile stabilite prin legislație. În sedimente, mai apar concentrații ale diferitelor pesticide, cum ar fi 4,4'-DDE (0,64-1,71 µg/kg), 2,4'-DDE (0,2-0,57 µg/kg), 4,4'-DDD (0,36 – 1,32 µg/kg), 2,4'-DDD (0,24 µg/kg), 4,4'-DDT (0,31 – 0,36 µg/kg), 2,4'-DDT (0,24 µg/kg), Hexaclorbenzen (0,22 µg/kg), Heptaclor (0,34 µg/kg), Aldrin (0,26 µg/kg), Dieldrin (0,26 µg/kg), Heptaclor epoxid beta (0,24 µg/kg), Heptaclor epoxid alfa (0,25 µg/kg), Endosulfan alfa (0,37 µg/kg) ori Endosulfan beta (0,43 µg/kg). Cel mai probabil, aceste pesticide provin din regiunile agricole pe care le traversează Dâmbovița și se stochează în Lacul Morii. Având în vedere că există un fenomen de utilizare a Lacului Morii pentru pescuit, în corelație cu aceste valori, trebuie accentuată conștientizarea populației pentru limitarea utilizării peștelui pentru consum.

Din punct de vedere biologic, se observă dominanța diatomeelor (36%) și criptofitelor (28%) la nivelul vegetației și a rotiferelor la nivelul zoobentosului (51%). Clorofila a a înregistrat valori între 0,1 și 0,67 µg/l.

Figura 50. Structura fitocenozelor în Lacul Morii

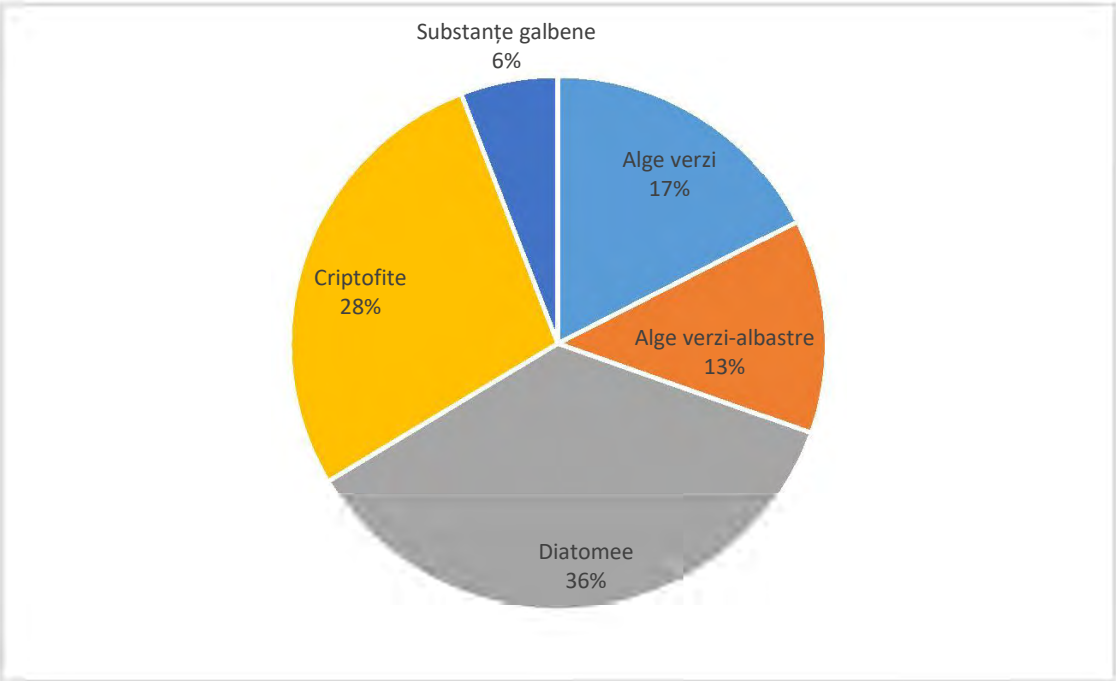

Sursa: EMERSA, 2018

Figura 51. Structura zoocenozelor în Lacul Morii

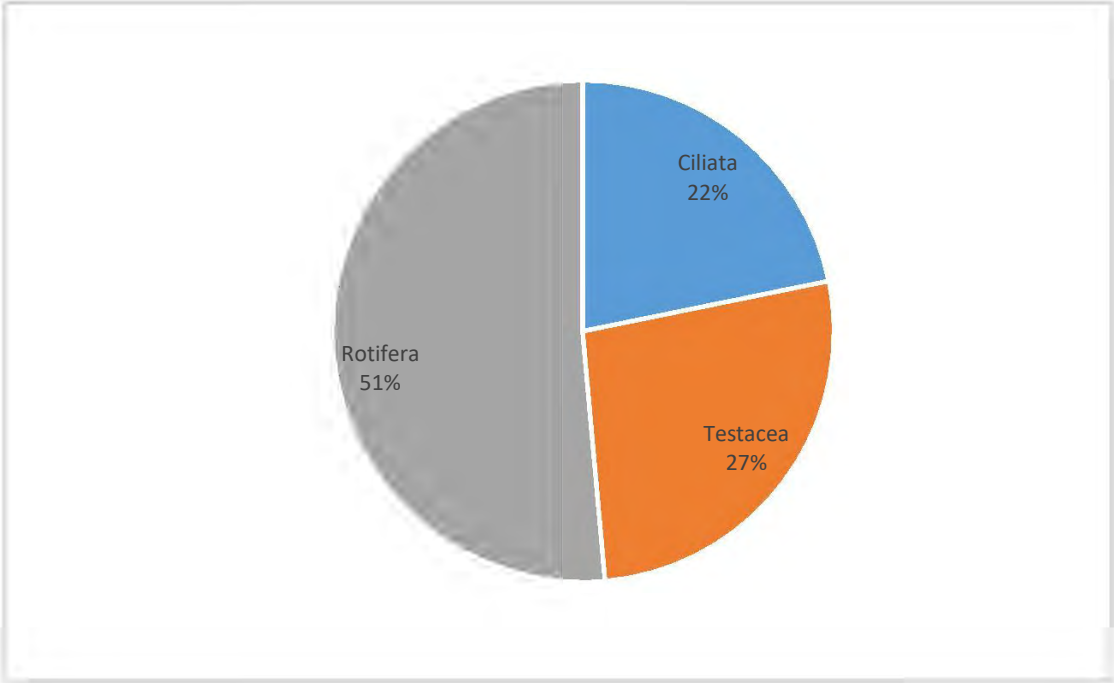

Sursa: EMERSA, 2018

Concluzionând, Lacul Morii are o **stare ecologică moderată**, considerând indicatorii de eutrofizare a lacurilor fiind încadrat în **categoria eutrof**, cu momente în timpul verii și toamnei cât trece spre hipereutrof. Încărcarea în nutrienți, temperaturile ridicate, cantitățile ridicate de calciu și insolația puternică favorizează procesul de înflorire a apei, care a avut câteva episoade destul de violente în ultimii ani, unele finalizate cu mortalitate piscicolă. La nivelul sedimentului, se observă o concetrare a substanței organice, dar și a unor poluanți specifici zonelor drenate din amonte (în special pesticide), care vor limita pe termen lung potențialul piscicol al Lacului Morii. Astfel, Lacul Morii atrage atenția asupra faptului că **managementul teritorial al resurselor cheie necesare pentru municipiul București trebuie să aibă o dimensiune regională, nu locală**.

Calitatea apelor lacurilor din lungul râului Colentina

Lacurile din lungul Colentinei au o dinamică a calității apei impusă de calitatea apei la intrare, de caracteristicile utilizării terenurilor din zona de mal, de sursele de degradare difuze din mediul urban, dar și de modul în care este gestionat schimbul de apă între lacuri.

Din punct de vedere al indicatorilor de oxigen, lacurile de pe Colentina se încadrează în starea ecologică moderată, primăvara, și proastă și chiar degradată la sfârșitul verii și toamna. Valorile oxigenului dizolvat scad sub 5 mg/l la sfârșitul verii și toamnei, având valori ceva mai ridicate în lacurile care au lacuri în zone de mal.

Indicatorul CCO-Cr caracterizeaza o apă încadrată în starea ecologică moderată și proastă, cu probleme mai mari în lacurile Fundeni, Pantelimon I și Pantelimon II, unde trece frecvent în starea ecologică degradată.

La nutrienți, situația este mai diversă, însă se observă foarte clar procesul acumulativ al poluanților în lungul lacurilor de pe râul Colentina. Astfel, se înregistrează o stare ecologică moderată începând cu

Lacul Plumbuita și până în acumularea Cernica, valorile la indicatorii de azot și fosfor fiind în evidentă creștere. La compușii pe bază de fosfor, există numeroase situații în care apa se încadrează în starea ecologică degradată. În amonte, starea ecologică a lacurilor la indicatorii de azot este bună, iar la indicatorii de fosfor moderată. Situația nutrienților atrage atenția asupra riscului de eutrofizare a lacurilor, explozii algale fiind destul de specifice pe toate lacurile.

Dintre HCH, izomerul dominant este β-HCH cu valori cuprinse între 0.0033-35.6 µg/l. Cele mai mari valori se întâlnesc în lacurile Plumbuita și Fundeni, Pantelimon. αHCH are cea mai ridicată valoare în Lacul Plumbuita de 1.56 µg/l. De menționat că, în conformitate de legislația europeană și națională, suma izomerilor HCH nu trebuie să depășească 0,020 µg/l (HG 570/2016). Concentrațiile de HCH depășesc valorile maxime admise pe toate lacurile din lungul Colentinei, situația fiind destul de proastă pe Lacul Plumbuita (depășire de 1178 ori), Fundeni (depășire de 383 ori) și Pantelimon (depășire de 821 ori).

Concentrația de hexaclorobenzen, heptaclor, dieldrin și β-endosulfan a fost sub limita de detecție a metodei. Aldrinul a fost regăsit pe Lacul Băneasa, Lacul Floreasca, Lacul Tei, Lacul Plumbuita, Lacul Fundeni și Lacul Pantelimon, concentrațiile variind între 0,0015 și 0,0037 µg/l (valoarea maximă în Lacul Băneasa).

Heptaclor epoxid β a fost găsit în toate lacurile de pe Colentina (cu excepția Lacului Grivița) cu concentrații care variază între 0,0012-0.0020 µg/L, cea mai mare valoare fiind întâlnită în Lacul Băneasa. αEndosulfan a fost detectat în toate lacurile, cu valori cuprinse între 0,0016 and 0,0017 µg/l, sub valoarea impusă de legislație (0.0050 µg/l). 2,4'-DDT a fost regăsit în Lacul Plumbuita, 4,4'-DDE in lacurile Floreasca și Plumbuita și 4,4'-DDT în lacurile Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Plumbuita și Fundeni. Nu se depășesc valorile din legislație.

In sedimente, DDT, 2,4'-DDE, 4,4'-DDE și 4,4'-DDD au fost detectate în toate lacurilede pe Colentina. Valorile lor ridicate se datorează descompunerii DDT-ului, utilizat pe scară largă în trecut. Dintre izomerii HCH, γ-HCH este dominant. Concentrația totală de HCH, are valori cuprinse între 4.64 (Lacul Băneasa) și 68,2 ng/g dw (Lacul Fundeni), valoarea medie fiind de 34.5 ng/g dw (față de 10 ng/g, limita stabilită prin legislație). Depășiri apar pe Lacul Grivița și Lacul Fundeni.

Concentrația totală de DDT în sedimente variază între 2,60 (Lacul Băneasa) și 75,3 ng/g (Lacul Plumbuita), cu o medie de 26.5 ng/g, față de 10 ng/g, limita stabilită prin legislație. Depășiri apar pe lacurile Grivița, Floreasca, Plumbuita, Fundeni și Pantelimon.

La γ-HCH, DDE și DDD există probleme evidente la nivelul sedimentelor. Raportul DDD/DDE indică o degradare anaerobă a DDT în DDE, iar indicatorul DDT/(DDE + DDD) arată o utilizare istorică a DDT și nu recentă. Concentrația izomerilor de HCH indică noi inputuri, dar și o utilizare istorică.

Din punct de vedere biologic se observă existența unor valori ridicate ale cantității de biomasă. Dominante sunt algele albastre, iar începând cu Lacul Tei, crește ponderea algelor verzi-albastre și al criptofitelor. Aceasta evidențiază o intensificare a procesului de eutrofizare.

Figura 52. Structura fitocenozelor în lacurile din lungul Colentinei

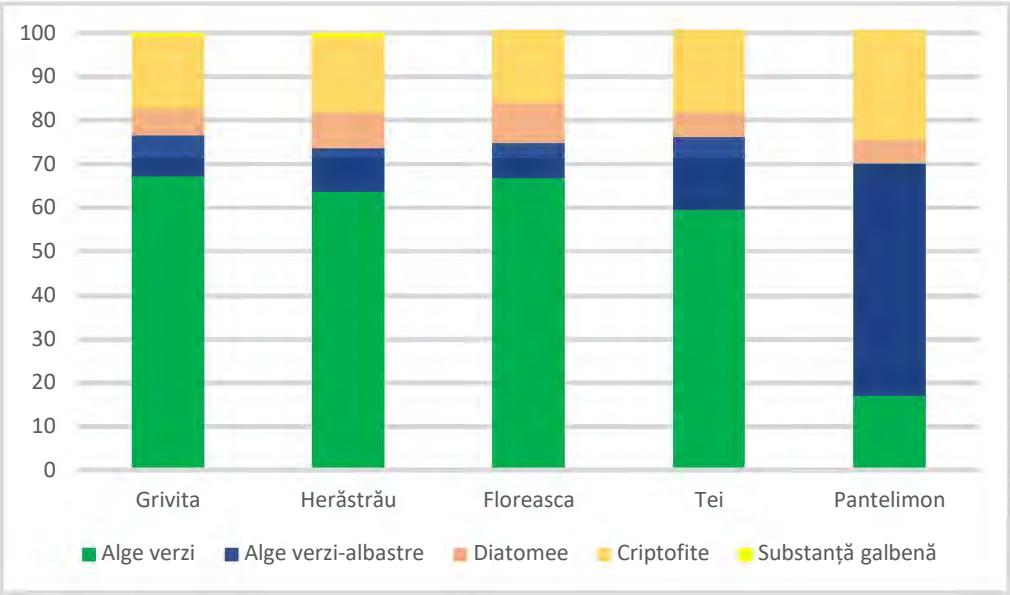

Sursa : EMERSA, 2018

În ceea ce privește, zoobentosul se observă dominanța Rotiferelor. Alături de acestea, apar cu ponderi mai importante Ciliatele și Testaceele, în special în Lacul Pantelimon, evidențiind o modificare semnificativă a compoziției apei.

Figura 53. Structura fitocenozelor în lacurile din lungul Colentinei

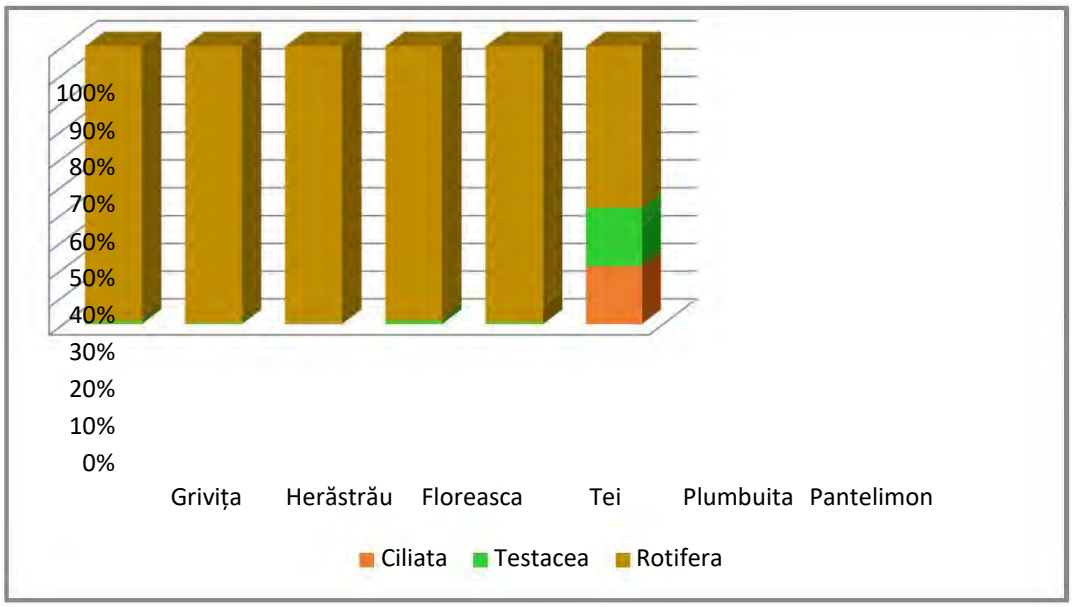

Sursa: EMERSA, 2018

Concluzionând, lacurile din lungul Colentinei au o **stare ecologică moderată**, primăvara când se realizează umplerea lacurilor **proastă și chiar degradată**, la sfârșitul sezonului de vegetație. Din punct de vedere al indicatorilor de eutrofizare pot fi considerate în categoria lacurilor **eutrofe**, în timpul verii și toamnei putând trece spre hipereutrof. Încărcarea în nutrienți, temperaturile ridicate și insolația puternică favorizează procesul de înflorire a apei. La nivelul sedimentului, se observă o concentrare a substanței organice, dar și a unor poluanți specifici zonelor drenate din amonte (în special pesticide).

Aceasta atrage atenția asupra urgenței curățării sedimentului din lacurile din nordul capitali, întârzierea acestor măsuri putând întoarce problemele de insalubritate și sănătate publică care erau specifice lacurilor din nordul Capitalei.

Calitatea apei lacurilor din parcurile municipiului București

Lacurile din parcurile din municipiul București au situație diversă, fiind influențateă semnificativ de calitatea surselor de alimentare, de modul în care sunt gestionate și de sursele de poluare din zonele de mal. Suprafața lor redusă le face foarte vulnerabile la orice influențe externe, chiar și de mică intensitate. Din acest motiv, lacurile mici sunt influențate semnificativ de apele pluviale, care spală diferite suprafețe urbane.

Lacurile care sunt golite iarna (de exemplu, Lacul Cișmigiu) au calitatea apei influențată de sursă, dar și de managementul suprafețelor din jur. În general, chiar dacă se încarcă în nutrienți și substanțe organice, aceste lacuri nu scad sub starea ecologică moderată. În cazul lacului Cișmigiu, apar probleme locale la contactul cu terasa Dâmboviței (zona intrării dinspre Palatul Crețulescu), din cauza faptul că acolo se descarcă apele subterane de terasă, care acumulează probleme semnificative de poluare organică din zona de terasă.

Lacurile care nu sunt golite iarna se caracterizează printr-o stare ecologică moderată, unele dintre acestea având o încărcare organică semificativă, cum este cazul lacurilor Tineretului, Carol, Național, Titan și Circului. În cazul lor se observă valori ce se încadrează în starea ecologică moderată la compușii azotului și fosforului, În unele lacuri (de exemplu Circului, Morarilor, Național, Titan, Carol și Tineretului) și din cauza conformației reliefului, apar în apă și în sedimente concentrații destul de ridicate de pesticide.

Lacul Sticlăriei are o situație mai specială, abandonul îndelungat al zonei în care acesta se înscrie, determinând o acumulare semnificativă de poluanți, ce impun o intervenție de restaurare ecologică mult mai amplă.

Concluzionând, lacurile din parcurile din municipiul București au o **stare ecologică moderată**, având variații determinate de sursele de alimentare, de sursele de poluare și de modul de gestionare al spațiilor din jur. Din punct de vedere al indicatorilor de eutrofizare pot fi considerate în categoria lacurilor **eutrofe**. Tendința calității apei este de degradare, în special în lacurile în care stratul de sedimente acumulează substanțe greu oxidabile, dar care au potențial de a fi incluse în organisme. Lacurile necesită măsuri de curățare a chiuvetei, mai ales că prin aspectul lor infuențează atractivitatea spațiilor verzi.

Calitatea apelor subterane

Din punct de vedere hidrogeologic, municipiul Bucureşti este aşezată pe cel mai mare zăcământ de apă potabilă din țară, care se extinde în subteran pe o suprafață de circa 2500 km2. Zăcământul de apă din subsolul Bucureştiului poate fi considerat o hidrostructură unitară (numită Hidrostructura Bucureşti sau Acviferul Multistrat Bucureşti), fiind constituit din mai multe acvifere situate la diferite nivele care comunică între ele în anumite zone.

Au fost identificate acviferul freatic de mică adâncime (2-15 m, cu grosimi ce variază între 5 şi 10 m, cantonat în depozitele aluvionare din luncile râurilor), acviferul captiv de medie adâncime (Acviferul de Mostiştea, cu grosime de 3-30 m, cu nivel ascensional, exploatat pentru aprovizionarea cu apă industrială şi pentru uz menajer) şi acviferul de mare adâncime (Acviferul de Frăteşti, cu caracter multistrat - A, B, C).

Din punct de vedere calitativ, stratul freatic din municipiul București nu îndeplinește criteriile de potabilitate. Acest lucru este problematic dacă se ține seama de faptul că mai există gospodării în zona de periferie a municipiului București care folosesc această apă în scop potabil. Problemele de calitate sunt accentuate la precipitații ridicate care impun o ridicare a nivelului freaticului și spălarea poluanților existenți în depozitele de suprafață.

Apele din stratele de Colentina se caracterizează printr-un pH ce variază între 6,95 – 8,16. Concentrația de oxigen dizolvat este în scădere evidentă, în majoritatea forajelor înregistrându-se valori cu valori sub 5 mg/l. Concentrația de amoniu este în general scăzută (sub 0,1 mg/l), însă valorile la nitrați sunt destul de ridicate (dominant peste 50 mg/l). Conductivitatea electrică este destul de ridicată (peste 1000 µS/cm), ceea ce evidențiază încărcarea în substanțe dizolvate de origine organică și anorganică. De altfel, valorile ionilor din apa sunt destul de ridicate, in special la cloruri, sodiu, calciu și carbonați, lucru ilustrat și de duritatea foarte ridicată. Metalele grele nu înregistrează valori ridicate, existând doar probleme la unele valori anuale la fier.

Apele subterane din stratele de Frătești nu sunt afectate de probleme de degradare calitativă decât local. Ele sunt utilizate în spațiile publice (parcuri, piețe, spitale), în alimentarea unor gospodării, dar mai ales de către o serie de agenți economici. Se caracterizează printr-un pH ușor alcalin, ce depășește ușor valoarea de 8 unități. Valoarea concentrației de oxigen dizolvat variază între 3-8 mg/l, având variații impuse de sursele de alimentare, dar și de condițiile de depozit. În schimb, apar încărcări cu amoniu și fosfat, valorile depășind de obicei 0,3 mg/l. În schimb, concentrațiile de nitriți și nitrați sunt foarte scăzute. Conductivitatea electrică a apelor din stratele de Frătești A și B este mai redusă decât din stratele de Colentina, deși se păstrează la valori ridicate. Nu apar concentrații ridicate de cloruri, sulfați și calciu. Fierul are valori ce depășesc 0,1 mg/l, însă celelalte metale grele sunt în concentrații reduse.

În cazul tuturor apelor subterane din municipiul București, se impune un management calitativ al acestora, în contextul în care numărul utilizatorilor a crescut.

Calitatea apei potabile

Calitatea apei potabile în municipiul București este monitorizată de către SC APA Nova București, printr-o rețea de 54 de puncte, la care se adaugă puncte suplimentare solicitate de AMRSAP. Sunt monitorizați 18 parametri, reprezentativi pentru evaluarea calității apei potabile.

Conform datelor APA NOVA București, cea mai mare parte a probelor de apă colectate nu înregistrează depășiri ale cerințelor legale. Probleme sporadice apar la clorul rezidual (sub 2% din probe), fier (sub 0,2% din probe) și turbiditate (sub 0,05% din probe).

În cazul locuinţelor din municipiul Bucureşti, o relativă majoritate a locuitorilor chestionaţi (55,5%) percep apa potabilă ca având o calitate bună, în timp ce 44,5% consideră că aceasta are probleme legate de mirosul de clor (28,9%) şi transparenţă (29,5%). De remarcat că 13,9% dintre locuitorii chestionaţi consideră că apa provenită din reţeaua publică are un miros puternic de clor, cât şi depuneri de rezidii, caracteristici care îi reduc utilizarea ca apă potabilă. De remarcat că percepţia locuitorilor este corelată cu tipul de locuinţă şi poziţia ei în municipiul Bucureşti (Pătroescu et. al, 2015).

Chiar dacă, conform datelor SC APA NOVA SA, calitatea apei potabile se încadrează în normele legislative existente, este interesant faptul că doar 36% din populatia chestionată o foloseşte pentru băut. Majoritatea utilizează apa din reţeaua publică de alimentare ca apă pentru igiena personală (99,1%), spălat vase şi rufe (95,4%), prepararea hranei (89,8%) şi întreţinerea locuinţei (88,9%).

1.4.3.4. Calitatea solurilor

În municipiul Bucureşti, solul se constituie într-o resursă foarte importantă pentru asigurarea bazei alimentare şi menţinerea calităţii mediului. El reprezintă un stocator important de carbon, dar şi componenta din mediu care suportă amenajări şi activităţi antropice foarte diverse (suprafeţe construite, activităţi agricole, depozite de deşeuri, etc.).

Dintre fenomenele recente se detaşează procesele de acoperire cu suprafeţe construite şi infrastructuri, foarte active în municipiul Bucureşti, dar şi încărcarea cu poluanți foarte diverși. De altfel, în municipiul Bucureşti sunt înregistrate 115,6 ha de suprafețe degradate.

În municipiul București, conform Geoatlasului municipiului București, se înregistrează depășiri ale concentrației de *plumb* în sol pe cea mai mare parte a suprafeței municipiului București și depășiri locale la *vanadiu* (în zona fostelor unități industriale din industria constructoare de mașini), *crom* (în zona fostelor unități industriale din industria construcțiilor de mașini, acoperiri metalice, chimică), *titan* (în zona fostelor stații de betoane), *zinc* (în zonele de circulație rutieră intensă) și *cupru* (în zona centrală și pe platforma Dudești-Policolor).

Pentru suprafeţele verzi din municipiul Bucureşti a fost evaluată concentraţia metalelor grele, pentru aprecierea gradului de expunere a spaţiilor verzi. Expunerea spaţiilor verzi la poluarea cu metale grele este mai ridicată cu cât suprafaţa lor este mai redusă, iar sursele se găsesc mai aproape. Astfel, în cazul Parcului Obor, proximitatea de platforma industrială Obor şi de arterele rutiere justifică valorile de 4 ori mai ridicate decât pragul de intervenţie la plumb (CCMESI, 2003) spre deosebire de Parcul Herăstrău şi Tineretului unde valorile sunt cu 1,1 şi respectiv 1,6 ori mai mari decât această limită. În cazul celorlalte metale grele, în Parcul Obor s-au înregistrat depăşiri la cupru (2,5 ori), zinc (1,5 ori) şi stibiu (1,2 ori), pe când valorile din parcurile Tineretului şi Herăstrău s-au situat chiar şi sub pragul de alertă (Tabel nr. 21).

Trebuie remarcată şi încărcarea cu sulf a solurilor din municipiul Bucureşti, ce are consecinţe importante la nivelul proceselor fizice, chimice şi biologice. Fenomenul de ***acidifiere*** a solurilor este foarte întâlnit în sud-estul şi estul municipiului Bucureşti, datorită frecvenţei ridicate a ploilor acide. Acidifierea solului determină creşterea vitezei proceselor de oxido-reducere a ionilor din sol, micşorarea capacităţii de nitrificare şi amonificare, mărirea vitezei de degradare a celulozei, diminuarea schimbului de cationi, acumularea ionilor de aluminiu, degradarea metalelor elementare, etc.

Tabel 21. Valorile medii ale concentraţiilor de metale grele în parcurile Herăstrău şi Tineretului

Nr. crt.	Indicator	U.M.	Metoda de analiză	Parcul Tineretului	Parcul Herăstrău	OM 756/1997		
						Valori Normale	Prag de Alertă	Prag de Intervenţie
1	Cadmiu	g/g	ICP-OES	4,04	4,15	1	3	5
2	Crom	g/g	ICP-OES	45,1	51,8	30	100	300
3	Cupru	g/g	ICP-OES	42,5	30,8	20	100	200
4	Molibden	g/g	ICP-OES	1,37	2,17	2	5	10
5	Nichel	g/g	ICP-OES	40,6	48	20	75	150
6	Plumb	g/g	ICP-OES	169,6	116,4	20	50	100
7	Stibiu	g/g	ICP-OES	2,45	3,2	5	12,5	20
10	Staniu	g/g	ICP-OES	1,1	0,63	20	35	50
11	Zinc	g/g	ICP-OES	169,8	130,1	100	300	600

Sursa: CCMESI, 2004

1.4.3.5. Calitatea mediului interior al spațiilor rezidențiale

Considerarea unei secțiuni speciale referitoare la mediul interior este justificată prin următoarele:

- Calitatea mediului interior influențează semnificativ **atractivitatea mediului urban**, fiind direct corelată cu sănătatea populației și implicit cu nivelul ei de fericire.
- În medie, **un bucureștean petrece mai mult de 12 ore pe zi în locuință**, fapt ce atrage atenția asupra nevoii de a avea o calitate a mediului corespunzătoare (calitatea aerului, nivel de radiație, zgomot, confort termic, ambient interior și exterior, etc.).
- **Programele de reabilitare termică a locuințelor colective au neglijat refacerea sistemelor de ventilație**, ceea ce a dus la accentuarea problemelor legate de managementul umidității și al noxelor în locuință.
- Pe termen mediu trebuie găsită o soluție pentru gestionarea deșeurilor de polistiren și plastic din PVC utilizate pe scară largă în reabilitări.
- Adăugarea **sistemelor de climatizare** sunt considerate soluția cea mai eficientă de adaptare a populației la condițiile termice din timpul verii, neglijându-se semnificativ consumul mare de energie, poluanți foarte persistenți utilizați ca agenți de refrigerare și care ajung în aerului urban, problemele legate de umiditate și temperatură transferate în mediul extern, estetica clădirilor și siguranța acestora, mai ales la riscuri seismice.
- **Substanțele utilizate în locuințe** (în special detergenții și biocidele) cresc semnificativ impactul asupra mediului asociat spațiilor de locuit din municipiul București, în special asupra apelor.
- **Animalele de companie** au devenit o componentă normală a mediului intern, ceea ce adaugă noi probleme (calitatea aerului, igienă, relațiile cu vecinii, managementul deșeurilor).
- **Etanșeizarea excesivă**, dublată de transformarea locuințelor în reale depozite de materiale (îmbrăcăminte, încălțăminte, alimente, medicamente, cărți, etc.) cresc riscul de apariție al sindromului clădirilor bolnave.
- **Calitatea mediului extern** are o proiecție destul de importantă asupra calității mediului intern, chiar în condițiile izolării locuințelor; alături de traficul rutier, spațiile abandonate tind să își sporească influența prin speciile cu potențial alergen și insalubritate.
- **Managementul organismelor nedorite** (gândaci de bucătărie, șobolani, porumbei, etc.) reprezintă o provocare semnificativă pentru calitatea mediului intern din municipiul București
- Introducerea centralelor de apartament în locuințele colective influențează nu numai calitatea mediului extern, dar și a mediului intern, ce necesită monitorizare adecvata.

Evaluarea calităţii mediului interior în spaţiile de locuit din municipiul Bucureşti s-a realizat pe baza metodologiilor recomandate de EPA (1991) şi Organizaţia Mondială a Sănătăţii (WHO, 2000, 2006), indicatorii monitorizaţi fiind adaptaţi la caracteristicile mediilor interne din România şi la aparatura disponibilă. În perioada 2008-2018, s-au aplicat 351 chestionare pentru a evalua *factorii de influenţă ai calităţii aerului interior permanenţi* (caracteristici tehnice, funcţionarea sistemelor de mentenanţă, finisaje, dotări interne), *sezonieri* (caracteristicile mediului extern) şi *conjuncturali* (funcţionarea

dispozitivelor şi echipamentelor existente, modele de consum şi comportamente adoptate, utilizarea agenţilor chimici şi biologici, activităţi specifice). Determinarea concentraţiei diferitelor noxe în aerul interior (pulberi în suspensie, CO_2, CO, O_3, NH_3, SO_2, H_2S, NO_2) a fost realizată în perioada *noiembrie - februarie*, în 37 locuinţe din municipiul Bucureşti, la care s-au aplicat anterior chestionare. Pentru evaluarea concentraţiei de pulberi în suspensie au fost efectuate măsurători, utilizându-se analizorul de pulberi Casella CEL. Pentru gaze a fost utilizat analizorul multigaz Gray Wolf Direct Sense Indoor Air Quality Kit, durata medie a unei măsurători fiind de 1 oră. Măsurătorile au fost realizate în toate camerele fiecărei locuinţe, la înălţimea de 1,2 metri de podea, atât în condiţiile lipsei oricărei activităţi, cât şi a desfăşurării de activităţi normale. Evaluarea nivelului mediu al sunetului la 30 de minute s-a realizat pentru 19 locuinţe din municipiul Bucureşti, utilizând sonometrul de tip CIRRUS – CR:74 cu microfon de tip MK 202A.

Caracteristicile factorilor de influenţă ai calităţii mediului interior

Factorii permanenţi şi sezonieri

În cazul municipiului Bucureşti se detaşează ca *factori de influenţă permanenţi şi sezonieri* ai calităţii mediului interior caracteristicile tehnice ale imobilului (materiale de construcţie, mărimea şi compartimentarea spaţiului de locuit, modul de relaţionare cu mediul exterior, finisaje), sistemele de mentenanţă ale clădirii, încărcarea cu persoane a locuinţelor şi caracteristicile mediului extern.

a. *Caracteristicile tehnice ale construcţiei*. Materialele de construcţie utilizate sunt importante din punct de vedere al conţinutului de substanţe chimice toxice sau cu potenţial de iradiere, dar şi din punct de vedere al capacităţii lor de a realiza o relaţie sănătoasă cu mediul extern. În municipiul Bucureşti clădirile sunt realizate în principal din prefabricate din beton (47%), cărămidă (31%) şi BCA (20%), pentru ca periferiile urbane, clar diferenţiate funcţional şi structural, dominante să fie materiale de construcţie mai ieftine (cărămidă reciclată, materialele de construcţie pe bază de nisip, pietriş, lut, lemn). În toate situaţiile, calitatea mediului interior este afectată în special prin particulele de substanţe persistente (metale grele, alţi compuşi persistenţi) ori cu caracter iradiant (radon).

Importante pentru calitatea mediului intern sunt şi materialele utilizate pentru izolare, tâmplărie interioară, finisaje ori decorare. În municipiul Bucureşti, ponderea locuinţelor care au pereţii acoperiţi cu vopseluri lavabile pentru pereţii locuinţei este de 88% (faţă de 48% în perioada 2008-2010).

Mărimea locuinţei este un indicator important pentru aprecierea calităţii mediului. Astfel, calitatea mediului este cu atât mai bună cu cât spaţiul este mai mare, însă doar în condiţiile în care numărul şi activitatea surselor de degradare nu sunt foarte ridicate. În cazul municipiului Bucureşti, mărimea medie a locuinţelor analizate a fost de 67,8 m^2, în condiţiile în care înălţimea camerelor este în medie de 2,6 m.

Compartimentarea corespunzătoare a spaţiului este esenţială pentru evitarea incompatibilităţilor funcţionale dintre diferite camere ce alcătuiesc spaţiul de locuit. În municipiul Bucureşti, problemele sunt legate de amplasarea necorespunzătoare a debaralelor (65% din cazuri), a spaţiului de odihnă al animalelor de companie (36%), atelierelor (8%) în raport cu dormitoarele ori cu alte spaţiile sensibile.

b. *Funcţionalitatea sistemelor de mentenanţă ale clădirii* (sisteme de ventilaţie, serviciile de salubrizare, sisteme de climatizare, canalizare). Sistemele de mentenanţă ale clădirilor sunt cele care aduc în interior ori care conduc spre exterior agenţii chimici şi biologici. În municipiul Bucureşti ele sunt acelea care accentuează semnificativ problemele de calitate a aerului din interiorul locuinţelor, mai ales în condiţiile funcţionării defectuoase sau absenţei lor.

În cazul municipiului Bucureşti în 84% dintre situaţii ventilarea se face exclusiv prin intermediul ferestrelor, frecvenţa medie fiind de 2 deschideri pe zi per locuinţă. Deşi în cele mai multe situaţii, ventilarea prin intermediul ferestrelor aduce din exterior noxe noi (în special cele specifice traficului ori arderii combustibilor solizi la locuinţele de tip P, P+1), ea este preferată de către majoritatea rezidenţilor pentru că este cea mai simplă şi mai puţin costisitoare. 80,8% din persoanele chestionate susţin că sistemele de ventilare ale imobilului au fost dezafectate ori sunt înfundate/astupate, iar 35% nu ştiu despre existenţa lor, ceea ce explică problemele care apar în mediul intern la nivelul calităţii aerului (excesul de umiditate în aer, eliminarea mirosurilor din băi, etc.). Un fapt observat pe perioada cercetărilor este că în toaletele secundare transformate în debarale (depozitarea diferitelor produse textile, de pielărie, încălţăminte, detergenţi, produse de igienizare sau aparate electrocasnice), precum şi în alte spaţii din interiorul locuinţelor în care se depozitează diferite produse chimice, apare o încărcare excesivă cu compuşi organici volatili, pulberi în suspensie, amoniac şi hidrogen sulfurat. Aceste noxe se transferă în camerele din spaţiul de locuit al aceluiaşi apartament, precum şi în locuinţele situate la etajele superioare din imobil, transferul fiind favorizat de gurile comune de aerisire, acolo unde mai sunt funcţionale.

Importantă este și prezența diferitelor sisteme de climatizare. De exemplu, pentru producerea agentului termic 60% din locuințele analizate erau racordate la sistemul RADET, 12% aveau centrale de bloc, iar 25% utilizau centrale de apartament. Atrag atenția în special locuințele cu centrale de apartament, unde funcționarea necorespunzătoare poate aduce noxe din procesele de ardere în locuință. Tot legat de climatizare este semnificativă creșterea nivelului de folosire al aparatelor de aer condiționat, prezente în 51% din locuințele analizate. Acestea sunt Aparatele de aer condiţionat sunt utilizate, frecvent, în perioada iunie–septembrie, durata medie de folosire fiind de 4,5 ore pe zi. În ceea ce priveşte tipul de agent de răcire folosit, în 73% din cazuri răspunsul a fost Nu ştiu, iar 25% au menţionat freonul (2% nu au răspuns la întrebare).

Sistemul de canalizare şi spaţiile de colectare primară şi secundară a deşeurilor menajere aduc un aport suplimentar de compuşi de descompunere anaerobă (compuşi organici volatili, hidrogen sulfurat, amoniac, etc.), mai ales în locuinţele situate la nivele inferioare ale blocurilor şi în imobilele vechi. Semnificativ este şi rolul ghenelor de gunoi insalubre şi neizolate de la parterul blocurilor, ce aprovizionează aerul locuinţelor din proximitate cu compuşi specifici descompunerii deşeurilor.

c. *Încărcarea cu persoane a locuinţelor*. Intensitatea problemelor generate de procesele metabolice la nivelul calităţii mediului se apreciază funcţie de numărul de persoane într-o locuinţă (media de 2,45 în municipiul Bucureşti) şi pe cameră (0,98), volumetria apartamentelor (medie de 137 m^3) şi timpul mediu de şedere în locuinţă.

Media şederii în locuinţă a rezidenţilor din municipiul Bucureşti este de circa 13,6 ore (16,4 ore în weekend), cu variaţii importante între diferite categorii profesionale şi grupe de vârstă. Astfel, copiii sub 7 ani şi vârstnici peste 65 ani petrec în medie 20 ore în locuinţă, pe când adulţii au o medie de 9-10 ore. În timpul săptămânii 61% dintre locuitori își petrec mai puțin de 12 ore în locuință, 32% petrec între 12-23 ore în locuință și 6% stau permanent în locuință. Pentru finalul săptămânii, raportul se modifică, 23% petrec mai puțin de 12 ore în interiorul locuinței, 63% petrec între 12-23 ore și 13% stau 24 de ore în interior.

Dintre factorii de influenţă reprezentativi se detaşează condiţiile meteorologice (presiunea aerului, viteza vântului, temperatura şi umiditatea aerului) şi calitatea mediului exterior. Relaţia dintre dinamica parametrilor climatici din exterior şi interior depinde de eficienţa izolării locuinţei, dar şi de modalităţile de ventilare a lor. În urma măsurătorilor realizate cu senzorii DS 1923 în locuinţele analizate s-a observat că media temperaturii aerului intern a fost de 21,5^{0}C, cu o amplitudine termică

ce variază între 4-8^{0}C, mult mai redusă faţă de mediul extern. Umiditatea aerului a înregistrat fluctuaţii mult mai importante (între 32,1 şi 76,2%), cu o medie de 63%. Aceste valori ridicate ale umidităţii şi temperaturii aerului influenţează semnificativ reactivitatea noxelor din aerul interior, mărindu-le agresivitatea.

Municipiul Bucureşti reprezintă unul dintre oraşele cu probleme legate de frecvenţa ridicată a depăşirii limitelor maxime admise la indicatorii de calitate a aerului exterior. Pulberile în suspensie, monoxidul de carbon, oxizii de azot şi compuşii organici volatili înregistrează depăşiri ale valorilor limită anuale la majoritatea staţiilor de monitorizare a calităţii aerului, situaţie generată predominant antropic (extinderea suprafeţelor construite, intensificarea traficului, degradarea spaţiilor verzi, dezvoltarea lucrărilor din construcţii, degradarea fondului construit). Concentraţiile acestor noxe înregistrează o dinamică sezonieră, influenţată de activitatea surselor generatoare, dar şi de condiţiile de dispersie.

Caracteristicile factorilor de influenţă conjuncturali

Modul de funcţionare al instalaţiilor interioare, salubrizarea locuinţelor, activităţile desfăşurate în mediul interior (utilizarea aparatelor electrocasnice, fumat, activităţi profesionale), materialele depozitate în locuinţă (substanţe chimice, agenţi alergeni, alimente, medicamente, etc.), decoraţiunile interioare (covoare, instalaţii de iluminat, perdele, plante ornamentale) ori riscurile externe (de exemplu accidente tehnologice) sunt câteva exemple de *factori de influenţă conjuncturali*.

Aparatele electrocasnice sunt responsabile de încărcarea cu oxizi de azot, pulberi în suspensie, monoxid de carbon, agenţi de răcire (amoniac, freon) şi dioxid de carbon, dar și de zgomot și radiații. Ele prezintă o diversitate foarte mare în cadrul locuinţelor, fiind repartizate în majoritatea camerelor, având însă timp de funcţionare foarte variabil.

Dintre activităţile cu influenţa cea mai ridicată asupra calităţii mediului interior enumerăm fumatul (48% din locuinţele analizate), prepararea hranei (93%), activităţile de igienizare-curăţenie (frecvenţă de 0,7 ori per săptămână) şi combaterea dăunătorilor (1,95 ori pe an).

Materialele deţinute în locuinţă sunt de asemenea un factor conjunctural foarte important pentru determinarea calităţii mediului interior. Ele aprovizionează permanent aerul interior cu noxe, ce nu pot fi îndepărtate decât prin ventilare periodică sau prin eliminarea lor în exterior. În municipiul Bucureşti probleme ale calităţii aerului interior mai apar şi datorită *depozitării cărţilor* (62% din situaţii), *medicamentelor* (42%) ori *vopselurilor şi solvenţilor* (36%).

În 77,8% din locuinţele analizate din municipiul Bucureşti există boxe în cadrul locuinţelor, utilizate pentru depozitarea produselor alimentare (35%), depozitarea încălţămintei (34%), sculelor şi echipamentelor de întreţinere (34%), produselor alimentare (31%), produselor de curăţenie (29%), hainelor (24%) ori a altor produse (7%, respectiv valize, jucării, aparate electrice). Absenţa boxelor este corelată cu suprafaţa redusă a locuinţelor (în special la locuinţele cu o singură cameră), dar şi cu modificările realizate în interior (desfiinţarea lor pentru lărgirea spaţiului necesar locuirii).

Rolul de spaţiu de depozitare este preluat ori completat în 40% din situaţii de balcoane, care în 60% din gospodării sunt închise, contribuind la păstrarea multor probleme de mediu în interiorul locuinţelor. În cazul locuinţelor din imobile colective, depozitarea diferitelor produse în balcoane amplifică riscul de apariţie a problemelor în caz de cutremur, favorizând balansul.

Dintre produsele depozitate în balcoane, se detaşează sculele şi echipamentele electrice (26%), produsele alimentare (24%), produsele textile (7%), produsele chimice (6%) şi mobilă veche (6%). De

menţionat că în 7% din situaţii, balcoanele sunt folosite ca spaţii de depozitare a deşeurilor reciclabile (în special hârtie, sticlă, PET-uri).

Calitatea aerului interior

În municipiul Bucureşti, calitatea aerului interior este la majoritatea parametrilor mai proastă decât cea din mediul exterior. Acest lucru nu se datorează numai existenţei unui număr ridicat de surse de noxe în habitatul intern, ci şi ventilaţiei deficitare a încăperilor.

Compuşii organici volatili rezultă în locuinţe din activitatea metabolică, dar şi dintr-o serie de surse interne (finisajele cu vopsea lavabilă, vopseluri şi lacuri, materiale plastice, cauciuc, unele specii de plante decorative, arderea combustibililor, prepararea hranei, utilizarea produselor cosmetice, etc.). Concentraţiile momentane ale compuşilor organici volatili în interiorul spaţiilor rezidenţiale analizate a variat între 78 ppb şi 2 289 ppb (media de 695 ppb). Valorile cele mai ridicate au fost înregistrate în debarale cu ventilare deficitară, în camerele în care se fumează ori sunt depozitate vopseluri, adezivi, articole din cauciuc, plastic şi în gospodăriile cu probleme la instalaţia de canalizare (valori de peste 1500 ppb). Valorile cele mai mici, asemănătoare cu cele din mediul extern (sub 150 ppb) s-au înregistrat în camerele mari, ventilate frecvent, fără activitate foarte intensă şi în care nu s-au utilizat vopseluri lavabile.

Tabel 22. Calitatea aerului interior în locuințele analizate din municipiul București

Indicatori de calitate a aerului interior	Media (±deviaţia standard)	Mediana	Minima	Maxima	Limita recomandată momentană*
Compusi organici volatili – ppb	695	446	62	2007	900
Dioxid de carbon – ppm	1148	977	577	2251	3500
Monoxid de carbon – mg/m^3	2,13	1,92	0,77	4,14	10
Ozon – µg/m^3	32,14	23,9	0,02	45,4	100
Pulberi in suspensie - µg/m^3	41,4	33,5	2	197	50
Amoniac - µg/m^3	148	123	32	330	100
Hidrogen sulfurat - µg/m^3	3,3	1,2	0,8	4,2	8

Sursa: Planșă proprie

** valoarea maximă momentană recomandată de Organizaţia Mondială a Sănătăţii (OMS 2005) – valoarea de la care pot apărea probleme de sănătate a populaţiei*

Figura 54. Distribuţia valorilor concentraţiilor de compuşi organici volatili în aerul interior din locuinţele analizate (ppm) (LMR – Limita maximă recomandată de Organizaţia Mondială a Sănătăţii)

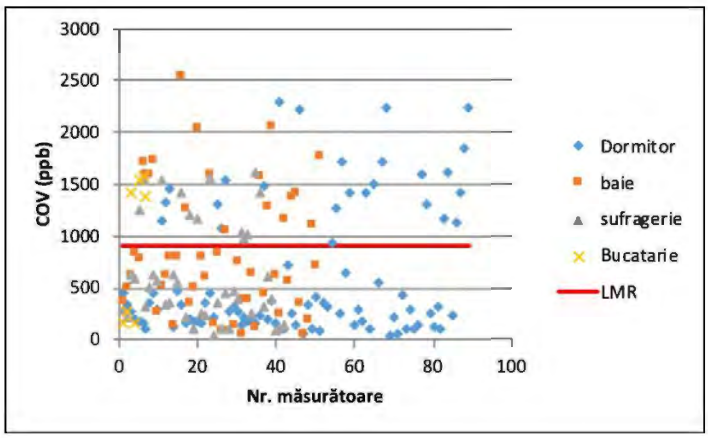

Sursa: CCMESI, 2018

În regim diurn, valorile cele mai ridicate se înregistrează dimineaţa, când efectul acumulării poluanţilor este evident. În regim anual valorile mai mari apar în timpul iernii (de 1,2-1,5 ori mai ridicate) datorită ventilării insuficiente. Importanţa aerisirii în cazul compuşilor organici volatili a fost evidenţiată prin scăderi ale concentraţiilor de peste 50% în majoritatea situaţiilor. Excepţiile s-au înregistrat în anotimpul cald la apartamentele situate la nivele inferioare unde aerisirea se realizează spre spaţiul de parcare, de unde sunt transferate volume importante de compuşi organici volatili. Reprezentative prin implicaţiile care pot să apară în starea de sănătate a populaţiei sunt depăşirile frecvente ale limitei maxime recomandate (LMR), care apar în bucătării (30,9%) şi dormitoare (28%), acolo unde se petrece cea mai mare parte a timpului în locuinţă.

În cazul ***dioxidului de carbon***, valorile înregistrate au variat între 410 şi 5495 ppm, cu o valoare medie de **1148** ppm (faţă de 3 000 ppm valoarea maximă recomandată de Organizaţia Mondială a Sănătăţii,

dar peste 1000 ppm, care ilustrează o ventilare insuficientă). Valorile mai ridicate se înregistrează iarna, când frecvenţa aerisirii este mai mică şi funcţionează sistemele de încălzire.

Pe camere, concentraţiile cele mai ridicate apar în băi (2303,1 ppm) şi dormitoare (2262,3 ppm). În cazul băilor, sursele de CO2 sunt reprezentate de descompunerea substanţelor organice din reţeaua de canalizare şi de intrările din zona comună (mai ales din subsolul clădirilor şi de la alte apartamente). Problemele cele mai mari apar în locuinţele izolate termic (cel puţin cu termopan), în care sursa de producere a energiei termice (centrală termică, sobă pe bază de combustibil lichid sau solid, etc.) se află în locuinţă. Concentraţia dioxidului de carbon în aerul interior depăşeşte frecvent, în locuinţele cu încălzire proprie, 0,45% (3 000 ppm), valoare mai ridicată decât în aerul exterior (0,03%, respectiv 200-300 ppm).

Figura 55. Distribuţia valorilor concentraţiilor de CO2 în aerul interior din locuinţele analizate (LMR = Limita maximă recomandată de Organizaţia Mondială a Sănătăţii, LV = limita de ventilare insuficientă)

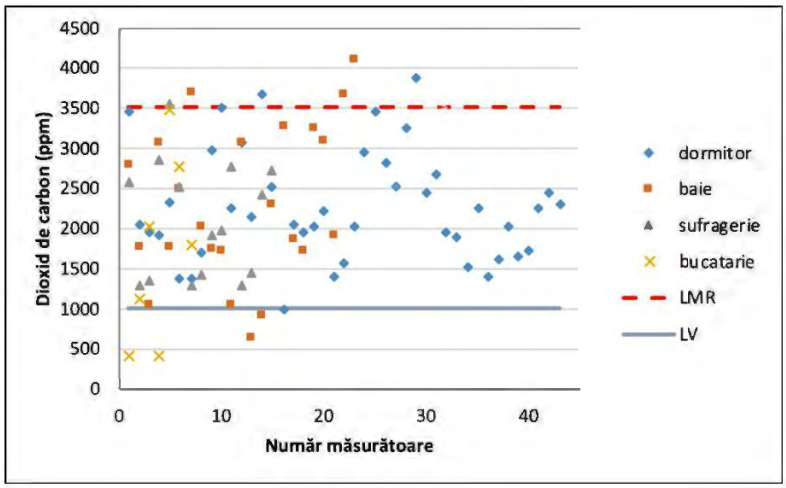

Sursa: CCMESI, 2018

Monoxidul de carbon nu este un gaz care ridică probleme în locuinţele din municipiul Bucureşti, concentraţia medie fiind de **2,21** mg/m^3, cu valori mai ridicate (circa **5** mg/m^3) în locuinţele cu încălzire proprie (**11** mg/m^3 valoarea maximă recomandată de Organizaţia Mondială a Sănătăţii).

Pentru ***ozon***, concentraţia medie înregistrată este de **29** µg/m^3 relativ aproape de valoarea recomandată de Organizaţia Mondială a Sănătăţii (**50** µg/m^3). Valoarea medie ridicată a acestui indicator contribuie la creşterea agresivităţii unor noxe din aerul interior, care se găsesc deja în concentraţii foarte mari (în special compuşii organici volatili).

Amoniacul este o noxă legată de procesele metabolice care se desfăşoară în locuinţă, dar şi de prezenţa unor produse care emană amoniac (deşeuri organice, cosmetice, produse de igienizare, vopsele, medicamente, etc.). Valorile acestui indicator sunt mai ridicate în camerele mici, prost ventilate şi în toaletele cu probleme la reţeaua de evacuare a apelor uzate, depăşind 300 µg/m3. În celelalte camere, valorile înregistrate s-au situat dominant între 100-150 µg/m3.

O situaţie asemănătoare se înregistrează la ***hidrogenul sulfurat***, unde valorile medii înregistrate sunt de 3,3 µg/m3, mai ridicate în băi, bucătării şi spaţii de depozitare, sura principală fiind canalizarea

necorespunzătoare. Prezența acestui compus a fost resimțită în jumătate dintre locuințele analizate. Au fost înregistrate depășiri ale valorilor limită recomandate de către OMS de 8 µg/mc, în 3 dintre locuințe.

În cazul ***pulberilor în suspensie***, situaţia este extrem de variabilă, depinzând atât de aportul din exterior, cât şi de o serie de elemente din mediul interior (tipul finisajelor şi decoraţiunilor, suprafaţa acoperită de diferite produse textile, dinamica activităţilor din locuinţă, modul de preparare a hranei, fumatul etc.). Concentraţia medie în locuinţele analizate este de **41,4** µg/m^3 (**50** µg/m^3 valoarea maximă recomandată), intervalul de variaţie fiind însă foarte mare (**2-675** µg/m^3). Un rol important în dinamica indicatorului îl are dimensiunea suprafeţelor ce pot recepta pulberi în suspensie, precum şi amplasarea şi caracteristicile acestora. Astfel, o parte din suprafeţe imobilizează pulberile în suspensie până la îndepărtarea lor, însă cea mai mare parte doar le stochează pe termen limitat până în momentul în care ele sunt dinamizate de diferite forţe (curenţii de aer din locuinţă, activităţile mai dinamice, etc.). Din acest punct de vedere, în locuinţele din municipiul Bucureşti suprafeţele care pot recepta pulberile în suspensie pe perioadă limitată sunt extrem de extinse şi variate compoziţional.

Percepția populației față de calitatea aerului

În locuinţele analizate, locatarii consideră calitatea aerului ca fiind bună şi acceptabilă, nefiind înregistrată nici o situaţie în care aceştia să o considere proastă. Cu toate acestea, doar în 21% dintre locuinţele analizate, rezidenţii nu au fost semnalat probleme legate de apariţia mirosurilor neplăcute, ce indică de altfel prezenţa unor compuşi chimici în aerul interior.

> Cel mai frecvent, mirosurile neplăcute sunt relaţionate cu prepararea hranei (42%) şi activităţile din locuinţele învecinate (29%).

Figura 56. Ponderea surselor de mirosuri neplăcute în locuinţele analizate din municipiul Bucureşti

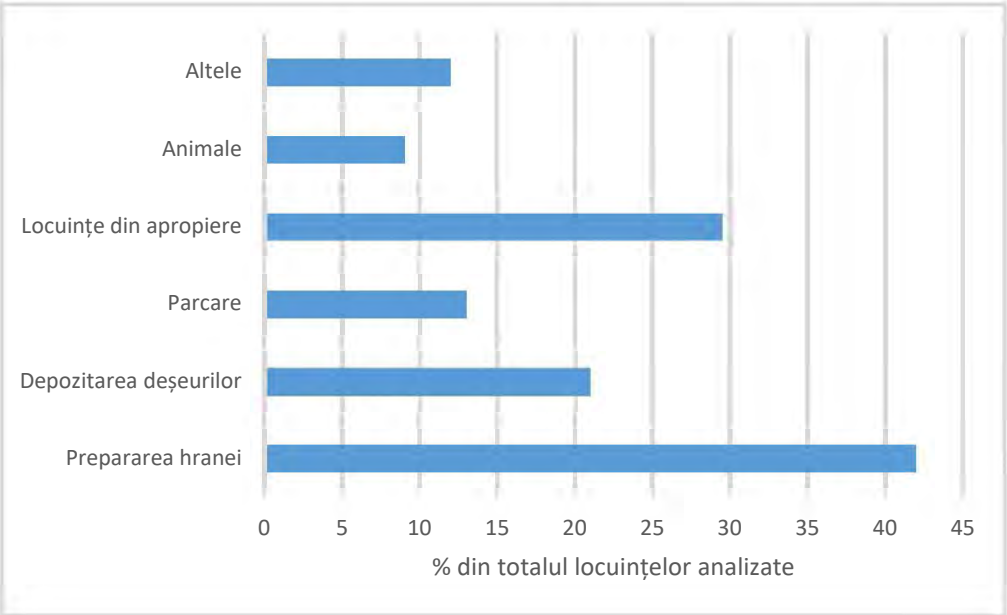

Sursa: CCMESI, 2018

Sursele externe nu sunt percepute ca generatoare importante de mirosuri neplăcute (20,3% depozitarea deşeurilor şi 13% datorită autovehiculelor din spaţiile de parcare învecinate), cu toate că în special în timpul iernii, fumul rezultat de la încălzirea locuinţelor neracordate la reţeaua de gaze, generează probleme evidente.

Agenția Americană de Protecția Mediului grupează clădirile în patru clase mari (EPA 1995), funcţie de percepţia şi starea de sanogeneză a rezidenţilor:

- *clădiri bolnave* (CB), în care se poate realiza o relaţionare între bolile prezente la nivelul locuitorilor şi calitatea deficitară a mediului interior, iar agresivitatea faţă de mediul extern este foarte ridicată (legioneloza, TBC, manifestările imuno-alergice, gripa, etc.);
- *clădiri afectate de sindromul clădirilor bolnave* (SCB*)*, concept utilizat pentru a descrie situaţiile în care mai mult de 20% din ocupanţii clădirilor reclamă disconfort şi o stare de sănătatea nefavorabilă (rinită, nas înfundat, uscarea mucoaselor, iritaţii, somnolenţă, cefalee, intoleranţă la mirosuri) datorată faptului că petrec un timp îndelungat într-o clădire, însă nici o boală specifică ori cauză nu pot fi identificate;
- *clădiri în care nu apar efecte observabile* (CFEO), în care se resimte un disconfort mediu, iar starea de sănătate a populaţiei este satisfăcătoare;
- *clădiri sănătoase* (CS), unde disconfortul este minim, starea de sănătate a populaţiei este foarte bună, iar agresivitatea faţă de mediul extern este nesemnificativă.

Izolarea termică, creşterea numărului de produse utilizate în şi pentru locuinţe, îmbătrânirea infrastructurilor, dezvoltarea sistemelor artificiale de asigurare a unor servicii naturale (de exemplu sistemele de climatizare) sunt strâns corelate de apariţia *clădirilor bolnave* (CB) şi *a sindromului clădirilor bolnave (SCB)*.

Perdrix et al. (2005) clasifică factorii care cresc riscul de încadrare a clădirilor în categoria SCB în *personali* (prezenţa persoanelor de sex feminin, a copiilor, a persoanelor cu vulnerabilitate la afecţiuni imuno-alergene), *individuali* (prezenţa fumătorilor, utilizarea frecventă a computerelor şi a altor aparate electronice şi electrocasnice, prezenţa bibliotecilor, utilizarea biocidelor şi pesticidelor) şi *tehnici* (temperaturi peste 23^0C, umiditate a aerului sub 30% sau peste 65%, ventilare sub 10 litri/secundă/persoană, prezenţa sistemelor de climatizare, igiena precară, prezenţa problemelor determinate de excesul de apă).

La nivel internaţional se consideră că circa 30% din spaţiile rezidenţiale sunt afectate de sindromul clădirilor bolnave, tendinţa fiind de creştere. O valoare asemănătoare se înregistrează şi în cazul eşantionului analizat din municipiul Bucureşti. Acest lucru atrage atenţia asupra problemelor existente la nivelul spaţiilor rezidenţiale din România, ce se confruntă cu probleme delicate legate de accesul la diferite categorii de infrastructuri (alimentare cu apă, canalizare, gaz metan, agent termic). Deficienţele sunt accentuate de rezolvările individuale ale diferitelor nevoi (de exemplu, instalaţii de încălzire).

Creşterea incidenţei acestui sindrom duce la amplificarea riscului de abandon a clădirilor ori de amplificare a problemelor de sănătate a populaţiei.

Sindromul Clădirilor Bolnave rămâne o patologie polimorfă, non specifică, benignă, de origine multifactorială (chimică, biologică, tehnică, medicală), dar care se impune a fi evaluată din perspectivă proiecţiei în funcţionalitatea ecosistemelor umane şi a stării de sanogeneză a populaţiei rezidente.

1.5. HAZARDE ȘI RISCURI HIDROLOGICE, INUNDAȚII ÎN MUNICIPIUL BUCUREȘTI

1.5.1. Rețeaua hidrografică a municipiului București

1.5.1.1.Cursuri de apă

Sub raport hidrologic, Bucureștiul este situat la confluența Dâmboviței cu Colentina, aparținând deci bazinului râului Argeș. Teritoriul municipiului București are o alimentare hidrică predominant de suprafață, alimentarea subterană fiind cuprinsă între 10 și 30% din scurgerea totală.
Bucureștiul este străbătut de următoarele râuri:

- Dâmbovița cu o suprafață de bazin de 2759 km^{2}și o lungime de 266 km;
- Colentina cu o suprafață de bazin de 636 km^2 și o lungime de 80 km, afluent al râului Dâmbovița la altitudinea de 49 m.

Pe teritoriul municipiului București rectificările de malurile ale râului Dâmbovița au fost începute în 1868, continuate în 1880-1886, apoi în 1900, 1930 și 1939. Sub aspectul debitelor, regimul său natural este influențat prin derivația apelor mari către Ciorogârla, deversarea apelor din București și aportul lacurilor de pe Colentina. Debitele maxime provin din ploi și mai puțin din zăpezi. Cel mai mare debit înregistrat după 1900 în București a fost în 1975, de 120 m^3/s. Debitul maxim în condițiile actuale este de 130 m^3/s la Cotroceni. Luna cu debitul minim în perioada rece este ianuarie, iar pentru cea mai caldă este septembrie. Debitul mediu zilnic minim anual este de 2,24 m^3 /s. Aluviunile în suspensie au un debit mediu multianual de 24,2 kg/s sau 2,08 kg/m^3. Variațiile anuale sunt însă foarte mari. Mediile lunare cresc puternic în martie (peste 30 kg/s), ating un maxim în mai – iunie (peste 60 kg/s) și scad din luna august, atingând un minim în luna octombrie.

Râul Colentina are o lățime care variază între 7 - 15 m și o adâncime de 1 la 3 m; viteza medie este de circa 3 m/s. Amenajarea în prima etapă, a durat până în 1945, când s-au amenajat lacurile Buftea, Mogoșoaia, Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei. Ulterior s-au mai creat lacurile: Buciumeni, Străulești, Grivița, Fundeni, Pantelimon I și II și Cernica.

În prezent pe valea râului Colentina sunt amenajate 15 acumulări, dintre care 9 sunt în administrarea ALPAB – Administrația Lacuri Parcuri și Agrement București, din subordinea Consiliului General (Mogoșoaia, Străulești, Grivița, Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei, Pantelimon II și Cernica), iar 6 se află sub administrația Companiei Naționale Apele Române (Buftea, Buciumeni, Chitila, Plumbuita, Fundeni și Pantelimon I). Scurgerea medie lunară multianuală cea mai mare din an este de 2,44 m^3/s. Cea mai bogată lună ca scurgere medie fiind luna februarie.

1.5.1.2.Lacuri și amenajări hidrotehnice

Pe raza orașului sunt patru lacuri naturale (Morarilor, Herăstrău, Vergului și I.O.R.), cu suprafețele de 1.12 ha, 77.00 ha, 2.20 ha și respectiv 0.50 ha.

Pe râul Dâmbovița se află Lacul Morii - lac de baraj artificial cu rolul de regularizare a cursului Dâmboviței. Cele mai multe lacuri de vale, realizate prin baraje se găsesc pe Colentina. Ele au început să fie amenajate din 1930 (Buftea, Mogoșoaia, Băneasa, Herăstrău, Floreasca și Tei). Toate aceste lacuri, împreună cu anumite spații din jur constituie zone de agrement. Totodată apa lor poate avea și alte folosințe, ca piscicultură, irigații etc.

Figura 57. Cursuri de apă din municipiul București

Sursa: Planșă proprie

Pe cursul inferior al râului Colentina se formează o salbă de lacuri amenajate după cum urmează:

- Lacul Mogoșoaia are o suprafață de 100 ha, un volum de 2.000.000 m^3, un debit tranzitat de 2,5 m^3/s, o lungime de 4,6 km, o lățime între 50 și 500 m și o adâncime de 0,5 la 4 m;
- Lacul Străulești are o suprafață de 33 ha, un volum de 0,7 mil. m^3, un debit tranzitat de 2,5 m^3/s, o lungime de 2,3 km, lățimea între 100 - 300 m și o adâncime de 1 la 5 m;
- Lacul Grivița are o suprafață de 53 ha, un volum de l.000.000 m^3, un debit tranzitat de 2,5 m^3/s, o lungime de 3,8 km, lățimea între 50 - 500 m și o adâncime de 1 la 4 m;
- Lacul Băneasa are o suprafață de 40 ha, un volum de 600.000 mc, un debit tranzitat de 2,5 m^3/s, lungimea de 3 km, lățimea între 50 - 400 m și o adâncime de 1 la 3 m;
- Lacul Herăstrău are o suprafață de 77 ha, un volum de 2.300.000 m^3, un debit tranzitat de 2,5 m^3/s, o lungime de 2,8 km, lățimea între 50 - 1000 m și o adâncime de 1 la 5 m;
- Lacul Floreasca are o suprafață de 70 ha, un volum 1.600.000 m^3, un debit tranzitat de 2,5 m^3/s, lungimea de 3 km, lățimea între 100 - 800 m și o adâncime de 1 la 5 m.

1.5.1.3.Lucrări de apărare împotriva inundațiilor

Principalele lucrări de gospodărire a apelor din spațiul hidrografic interesat de pe râul Dâmbovița ce contribuie la apărarea Capitalei împotriva inundațiilor constau în:

a) Pe râul Dâmbovița

- *Linia I-a* de apărare a Capitalei realizată **prin lacul cu folosință complexă Văcărești** de pe râul Dâmbovița, având un volum total Vt = 58,7 mil. m^3, din care volum util Vu = 11,0 mil. m^3şi un volum de atenuare Vat. = 39,4 mil. m^3. Lucrarea este încadrată în clasa II-a de importanţă dar este verificată şi la p = 0,01% pentru reducerea pericolului de rupere;

- *Linia a-II-a* de apărare a Capitalei formată din lucrări de **regularizare şi îndiguire pe malul stâng al râului Dâmboviţa, între localităţile Podul Rizii și Conțești** (rambleul liniei CF București – Pitești), la o capacitate limitată egală cu debitul de verificare atenuat prin lacul de acumulare (cu polder) de la Văcărești de cca. 700 m^3/s.
  În același timp din această linie de apărare face parte **derivația de ape mari Dâmbovița – Sabar – Argeș (Brezoaele)** dimensionată la o capacitate limită care să asigure devierea în râul Argeș a diferenței dintre debitul maxim de verificare din aval de lacul de acumulare Văcărești (770 m^3/s) și cel maxim transportabil pe râul Ciorogârla în aval de nodul hidrotehnic Brezoaele (370 m^3/s).

- *Linia a-III-a* de apărare a municipiului București este evidențiată de **rambleul de la linia de centură a Capitalei și rambleul canalului Dragomirești – Chitila** (unde sunt pozate patru subtraversări pe râul Dâmbovița, 4 x 2,0 m x 3,3 m), **lucrările de regularizare și îndiguire a cursului principal până în zona podului din localitatea Roșu** și **lacul de acumulare de folosință complexă Lacul Morii**.

  Lacul Morii are un volum total Vt. = 19,5 mil. m^3/s, din care Vu. =4,5 mil. m^3şi un volum de atenuare Vat. = 7,9 mil. m^3 având descărcătorii dimensionați astfel încât barajul să nu fie depășit la viitura cu probabilitatea p = 0,01%, la clasa I-a de importanță stabilită în mod derogatoriu din prisma importanţei deosebite de ordin social, economic şi administrativ a Capitalei.

b) Pe râul Ilfov

- *Linia I-a* de apărare a Capitalei, care este comună de altfel cu cea a râului Colentina (prin legătura cu derivația de ape medii / mari Ilfov – Colentina de la Bolovani, la debite de Qi = 45 – 50 m^3/s, iar la debite maxime mai mari de 50 m^3/s acestea sunt preluate de derivația de ape mari Ilfov – Dâmbovița de la Răcari având Qi = 240 m^3/s), este formată din **şase lacuri de acumulare existente Udreşti, Bungetu I, Bungetu II şi Brăteşti, destinate preponderent pentru irigaţii, şi Adunaţi cu Ilfoveni, destinate cu prioritate ca lacuri tampon pentru alimentarea cu apă a Capitalei,** având un volum total Vt. = 27,0 mil. m^3, din care Vbr. = 16,7 mil. m^3şi un volum de atenuare Vat. = 11,3 mil. m^3. La această linie de apărare constituită din şase acumulări apare însă o deficienţă majoră din faptul că la cele patru lacuri pozate în amonte pentru irigaţii (realizate de jud. Dâmboviţa în anul 1971), s-a stabilit prin proiectare clasa IV-a de importanţă iar cele două lacuri situate în aval pentru alimentarea cu apă a Capitalei (realizate de municipiul Bucureşti) au fost încadrate la clasa II-a de importanţă.

La viiturile mari din ultima perioadă de timp (1972, 1975, 1979 etc.) de pe râul Ilfov, cele patru lacuri din amonte pentru irigaţii au avut avarii grave la descărcătorii de ape mari de la baraje fiind în pericol de rupere, cu consecinţe negative pentru toate obiectivele din aval inclusiv şi pentru Capitală, la care se pot adăuga şi debite maxime de pe afluenţii de stânga ai râului Ilfov prin ocolirea localităţii Mavrodin.

- *Linia a II-a d*e apărare este alcătuită din *derivaţiile Ilfov – Colentina (Bolovani)* cu undebit instalat de 50 m^3/s, *Ilfov – Dâmboviţa – Ciorogârla (Arcuda)* cu o capacitate de 14 m^3/s, precum şi *derivaţia Ilfov – Dâmboviţa (Răcari)* cu o lungime de cca. 7,5 km, cu o capacitate de 240 m^3/s..

Lucrarea principală pentru a doua linie de apărare este formată din **derivaţia de ape mari Ilfov – Dâmboviţa (Răcari)** având debit maxim instalat de 240 m^3/s și fiind destinată să preia şi unde de revărsare în caz de incidente la lucrările hidrotehnice din amonte.

Derivaţia Răcari (cl. II-a de importanţă) are o secţiune curentă de tip trapezoidal (Qmax. 5%) şi digul de pe partea stângă pentru apărarea zonei aval (inclusiv Capitală) care porneşte de la rambleul CF

Bucureşti – Târgovişte (localitatea Ghergani) şi se racordează în aval de debuşarea în râul Dâmboviţa cu digul de apărare de pe malul stâng al cursului principal până la nodul hidrotehnic Brezoaele.

Figura 58. Hartă de inundabilitate a bazinului hidrografic Argeș – Vedea pentru 3 scenarii de calcul: inundații cu probabilitate de depășire mică / medie / mare

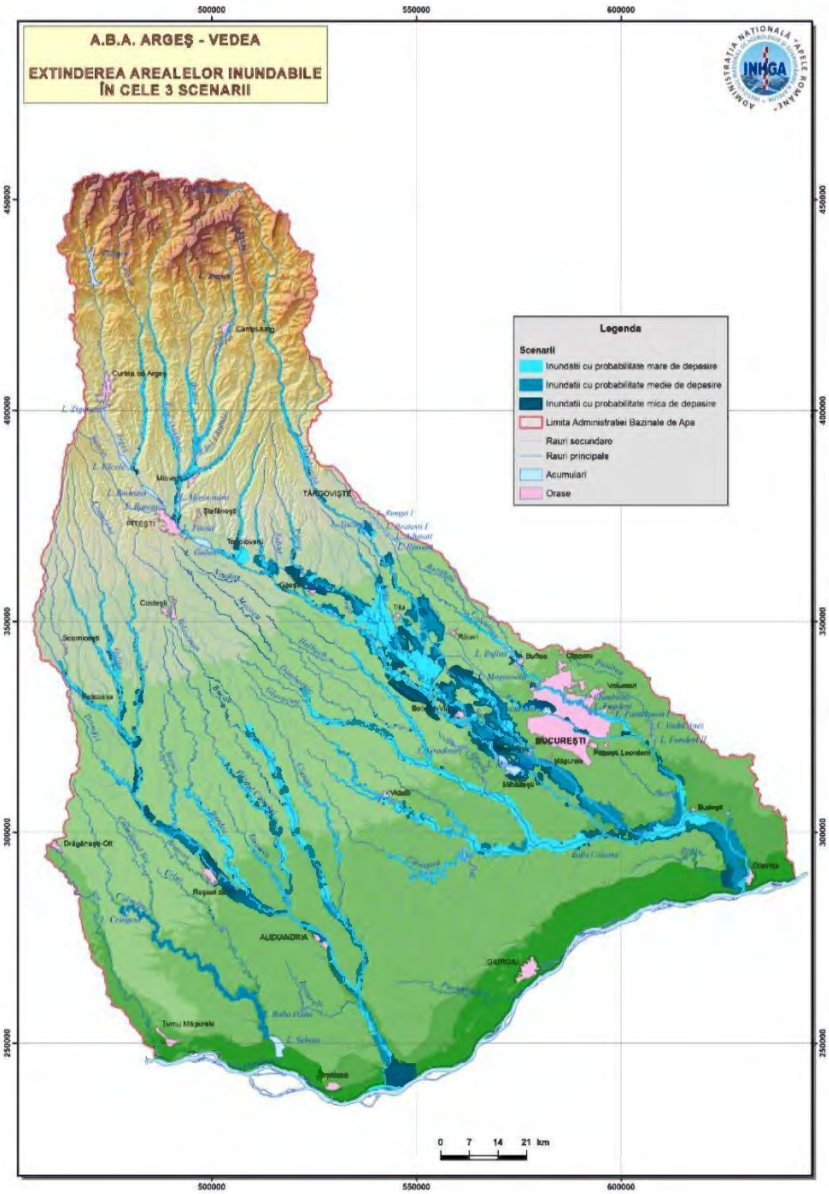

Sursa: Administrația Bazinală de Apă Argeș-Vedea

1.5.1.4.Scurt istoric al viiturilor și riscuri asociate cursurilor de apă

Municipiul București este amplasat în bazinul hidrografic al râului Argeș, respectiv pe cursul inferior al râului Dâmbovița și Colentina, râuri care contribuie în principal la satisfacerea folosințelor de apă a locuitorilor.

Din analiza genezei viiturilor și a inundațiilor din municipiului București rezultă că, în condițiile de relief și de hidrologie, inundațiile produse de râul Dâmbovița și Colentina în București se disting următoarele cauze:

Viituri sosite din amonte (debite pe râul Dâmbovița mai mari de 300 m^3/s și pe râul Colentina cu valori mai mari de 50 m^3/s);

- Ploi extraordinare cauzate asupra orașului cu probabilități de apariției mai mari de 1/3;
- Viituri sosite din amonte (debite pe râul Dâmbovița mai mari de 300 m^3/s și pe râul Colentina cu valori mai mari de 40 m^3/s).

  Debitele maxime pe râul Dâmbovița în București pot proveni din suprapunerea a trei fenomene aleatorii:

- viituri pe râul Dâmbovița, amonte de NH Brezoaele;
- viituri pe cursul inferior al râului Ilfov (aval de derivația Bolovani) și de pe cursul inferior al râului Dâmbovița (aval NH Brezoaele), la viituri extraordinare - când capacitatea derivației Bolovani este depășită – pentru asigurarea p = 0,5% la care se adaugă şi un spor al râului Ilfov, din amonte de derivația Bolovani;
- deversarea apelor mari ale râului Dâmbovița între localitatea Contești și NH Brezoaele pe malul stâng și pe malul stâng al râului Ciorogârla între NH Brezoaele și stația de tratare a apei Arcuda;
- viituri pe râul Colentina amonte de SH Colacu.

Din analiza celor 14 viituri mari produse în ultimii 150 de ani pe cursul râului Dâmboviţa în Bucureşti, se constată că numai una a provenit de pe Ilfov, 5 s-au datorat suprapunerii viiturilor de pe Ilfov şi Dâmboviţa iar 8 s-au format numai pe râul Dâmboviţa.

Din punct de vedere al genezei, din cele 14 viituri 4 se datorează topirii zăpezilor, una suprapunerii de ploi peste topirea zăpezii iar 9 au fost datorate exclusiv ploilor. Viiturile de pe râul Dâmboviţa sunt atenuate parțial în acumulările situate pe cursul superior, dar pot atinge și depăși valorile caracteristice în secțiunea Lunguleţu (Atenție – 88 m^3/s, Inundație – 114 m^3/s) care, suprapuse peste viitura din râul Ilfov, pot inunda zona Slobozia Moară, îndreptându-se spre municipiul București.

Acumulărilor aflate în amonte pe râul Dâmboviţa și posibilitatea de dirijare a viiturilor prin derivaţiile existente Ilfov – Dâmboviţa (Răcari) şi Dâmboviţa – Argeş (Brezoaele), parţial în râul Argeş şi parţial în râul Ciorogârla, reduc debitele la intrarea în acumularea Lacul Morii, acestea fiind afectată doar de viiturile generate corespunzător sectorului de râu dintre aceste derivaţii şi acumulări.

În figura de mai jos sunt prezentate zonele de inundabilitate în cazul scenariilor de cedare a barajelor lacul Morii și Buftea, după cum urmează:

- Banda de inundabilitate a râului Dâmbovița este trasată conform studiului ICPGA (1987) de rupere a barajului acumulării Lacul Morii și propagarea undei de viitură în capitală, până la Vitan, ulterior există studii hidraulice care recalculează aceste limite de inundabilitate, inclusiv ipoteza de rupere a barajului aferent Lacului Morii;

- Banda de inundabilitate a râului Colentina este trasată conform studiului SC AQUAPROIECT SA (2016) de rupere a barajului acumulării Buftea și propagarea undei de viitură prin salba de lacuri de pe râu, până la Cernica.

Figura 59. Zone de inundabilitate în cazul de cedare al acumulărilor Lacul Morii (situat pe râul Dâmbovița) și Buftea (situat pe râul Colentina).

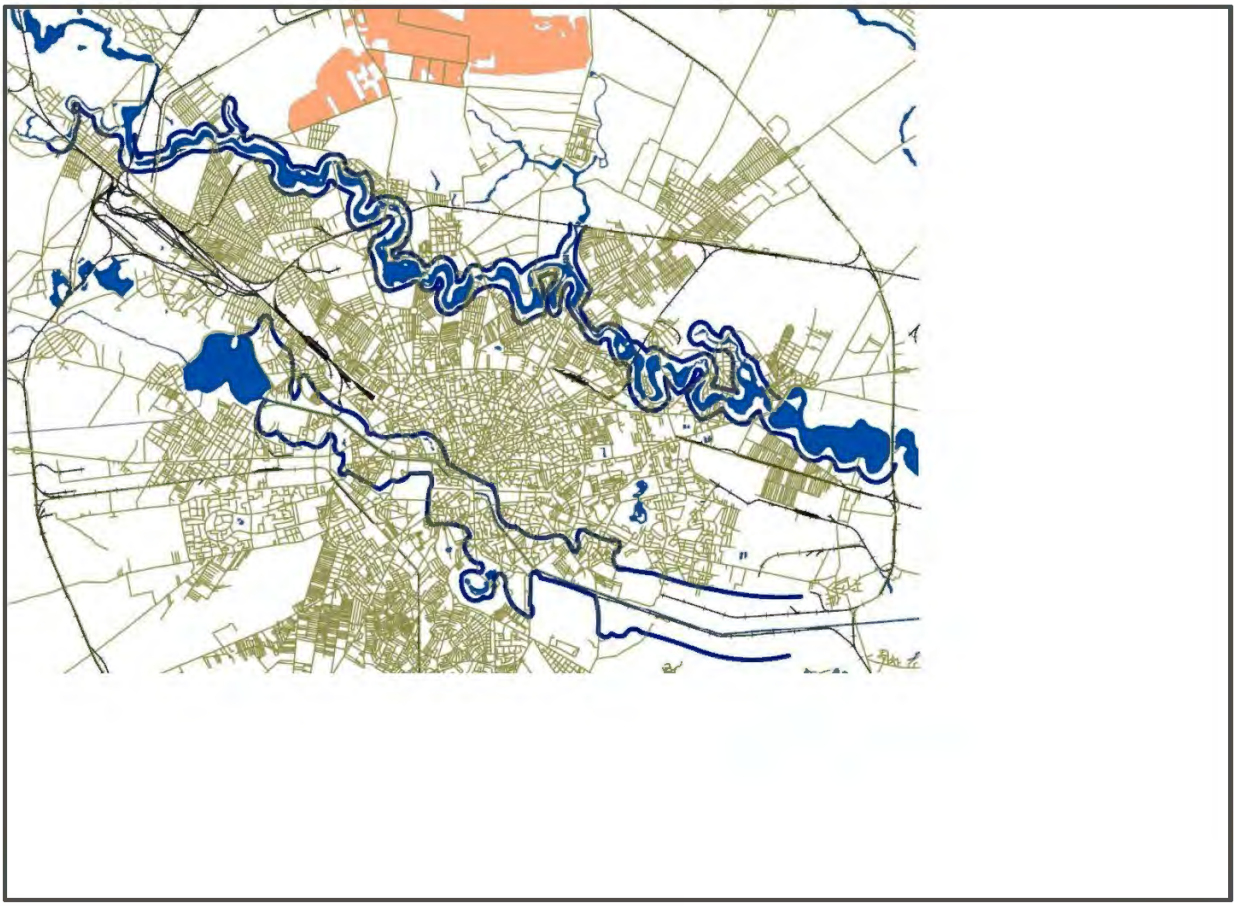

Sursa: Inspectoratul pentru Situații de Urgență București - Ilfov

Inundaţiile în municipiul Bucureşti se pot produce în urma unor precipitaţii excepţionale sau unor accidente la construcţii hidrotehnice.

Tabel 23. Pragurile de precipitații pentru municipiul București

Atenție	Inundații	Pericol
15 l / mp / 3h	30 l / mp / 1h 35 l / mp / 2h 37 l / mp / 3h 42 l / mp / 6h	40 l / mp / 1h 52 l / mp / 3h 65 l / mp / 6h 80 l / mp / 10h

Sursa: Inspectoratul pentru Situații de Urgență București - Ilfov

Sistemul de canalizare al Capitalei este conceput şi realizat astfel încât apele uzate menajere, industriale şi pluviale să fie colectate în comun şi apoi evacuate din Bucureşti prin intermediul

Casetei de ape uzate amplasate sub râul Dâmboviţa. Reţeaua de canale colectoare principale şi secundare se află în patrimoniul PMB şi în administrarea Apa Nova Bucureşti, în baza contractului de concesiune încheiat între parți. Aceste canale colectoare preiau apele uzate şi pluviale atât de pe teritoriul Municipiului Bucureşti, cât şi de pe teritoriul localităţilor limitrofe: Pantelimon, Voluntari, Otopeni, Chitila, Jilava, Popeşti Leordeni, Chiajna şi Bragadiru din judeţul Ilfov. Caseta de ape uzate, ca parte componentă a ,,Amenajării complexe a râului Dâmboviţa în Bucureşti", este în administrarea Apa Nova București. Întregul sistem de canalizare a fost proiectat să preia debitele de ape uzate şi pluviale provenite din ploi cu o frecvenţă de apariţie de 1 la 3 ani. Cantităţile de precipitaţii căzute în septembrie 2005 au avut intensităţi care au depăşit 30 l/mp în 4 ore, fapt ce a condus la depăşirea capacităţii de preluare şi transport a sistemului de canalizare (canale colectoare şi caseta) generând acumulări de apă, preponderent în zonele depresionare din capitală.

Figura 60. Albia amenajată a râului Dâmbovița (aval de acumularea Lacul Morii)

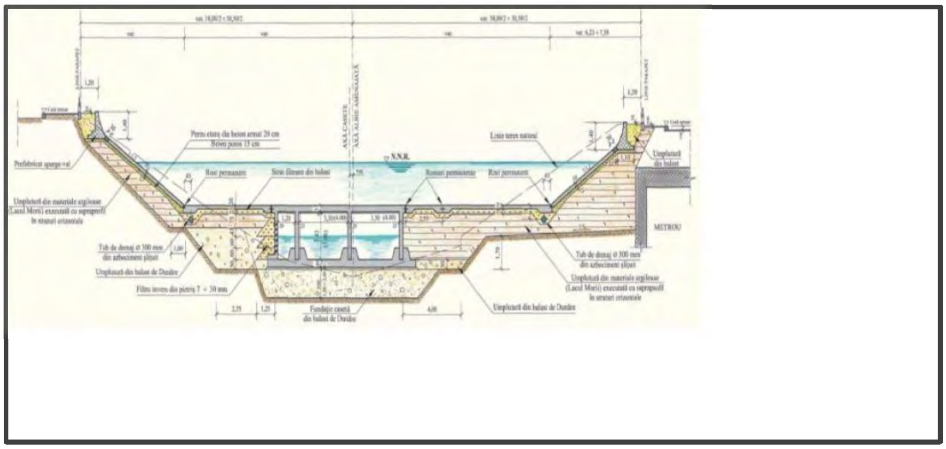

Sursa: Planșă proprie

La nivelul municipiului Bucureşti au fost identificate mai multe scenarii de producere a unor inundații:

- ruperea barajului Lacul Morii, avarii la construcțiile hidrotehnice de pe cursul râului Dâmbovița;
- rupere a barajului Buftea și a amenajărilor în cascadă situate pe cursul râului Colentina;
- precipitaţii abundente ce determină inundarea anumitor străzi şi a clădirilor existente în zonă.

1.5.1.4.1. Râul Dâmbovița

Râul Dâmbovița este cel mai important afluent al Argeşului şi are un debit mediu la vărsare de 17 - 18 m3/s, influenţat evident şi de deversările de ape uzate menajere, industriale şi pluviale din municipiul Bucureşti. Cel mai important afluent din sectorul analizat este Colentina. Debitul Dâmboviţei este suplimentat la Arcuda şi Roşu prin trei apeducte care transferă o parte din apele Argeşului pentru a acoperi necesarul de apă al municipiului Bucureşti. Cursul Dâmboviţei a suferit numeroase amenajări care includ canalizarea şi regularizarea cursului, rectificările de maluri, începute pe teritoriul Bucureştiului în anul 1868 şi continuate în 1880 - 82, 1900, 1930 - 32, 1939 şi 1985 - 87, când albia sa minoră a fost casetată, crescând astfel capacitatea de transport de la 30 m3/s la 125 m3/s etc. Astăzi, de la Dudu până la confluenţa cu Argeşul, albia Dâmboviţei este în întregime canalizată şi îndiguită. În aval de Bucureşti, au fost îndiguite şi desecate circa 500 ha. Pentru protecţia împotriva inundaţiilor, la intrarea în Bucureşti a fost construită acumularea Lacul Morii. Acesta este lacul cu cea mai întinsă suprafaţă din perimetrul Municipiului Bucureşti.

Râul Dâmbovița, zona amonte de acumulare Lacul Morii

În intervalul 20-25.09.2005, la stația hidrometrică Dragomirești, precipitațiile înregistrate au însumat 246,5 l/mp. În data de 24.09.2005, ora 11.00, debitele râului Dâmbovița, după confluența cu afluentul râului Bâldana, au atins un debit maxim înregistrat de 24,4 m^3/s la SH Dragomirești. Albia regularizată a râului Dâmbovița, pe tronsonul cuprins între pod CF Chiajna și acumularea Lacul Morii, a transportat în condiții de siguranță debitul maxim de 24,4 m^3/s. Capacitatea de tranzitare a albiei râului Dâmbovița pe tronsonul cuprins între șoseaua de centura și podul CF Chiajna a fost depășita ceea ce a condus la inundarea terenurilor agricole.

În amonte de ,,Amenajarea complexă a râului Dâmbovița în București" există un polder natural, intitulat **Polderul Giulești**, situat între malul stâng al râului, în amonte de acumularea Lacul Morii şi digul de închidere din coada acumulării. Este un polder neamenajat, cu suprafețe care nu au fost scoase din circuitul agricol. În Polderul Giulești excesul de umiditate este provocat de precipitații și debitul văii Boanca. Această vale se formează din zona satului Rudeni, comuna Chitila – zonă situată pe o platformă mult mai înaltă decât zona care a fost inundată, zonă bogată în izvoare și terenuri cu exces de umiditate, subtraversează linia CF de centură şi străbate teritoriul sectorului 6, în zona cartierului Giulești Sârbi. Precipitațiile căzute pe cartierul Giulești Sârbi, care nu are rețea de canalizare, au condus la ridicarea nivelului apelor freatice, fapt înregistrat în forajul de observație, din rețeaua națională hidrogeologică, amplasat în incinta Institutului Pasteur. Evacuarea volumului de apă cumulat în Polderul Giulești, se face doar prin pompare, neexistând posibilitatea scurgeri naturale. Evacuarea apei este asigurată de Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare, care are în administrare două sisteme de desecare. Administrația Națională Apele Române nu are lucrări hidrotehnice care să permită derivarea apelor spre Polderul Giulești sau lucrări care să evacueze natural sau prin pompare apele în exces din polder.

Figura 61. Situația inundabilității în regim actual pe râul Dâmbovița în zona Polderului Giulești-Sârbi

Sursa: Aqua Proiect

În polderul natural Giuleşti Sârbi în cazul viiturii cu p = 0,01% ajunge un volum de cca. 5,0 mil.m^3, inundându-se parţial zona urbană. În ceea ce priveşte sectorul canalizat dintre N.H. Dragomireşti şi acumularea Lacul Morii acesta a fost dimensionat să transporte un debit maxim de 170 m^3/s, deci face faţă chiar în cazul apariţiei viiturii catastrofale cu p = 0,01%.

Tabel 24. Efectul de atenuare a viiturilor în acumularea Lacul Morii

Probabilitatea de depășire P(%)	*20*	*10*	*5*	*1*	*0,1*	*0,01*
Debit max. afluent în Lacul Morii Q (m^3/s)	28	37	45	77	128	168,5
Debit max. atenuat la NNR (85,00 mdM)	16,5	22	31	58	124	145
Debit max. atenuat la NNR (84,00 mdM)	0	5	22	40	118	138

Sursa: Aqua Proiect

Debitele maxime produse de viituri pe Dâmboviţa în amonte de Municipiul Bucureşti pot proveni din trei fenomene aleatoare (sau din suprapunerea acestora):

- viiturile pe râul Dâmboviţa formate în amonte de nodul hidrotehnic Brezoaele;

- viiturile pe Ilfovul inferior, în aval de derivaţia Ilfov – Colentina (Bolovani), suprapuse peste cele ale râului Dâmboviţa formate în aval de nodul Brezoaele;
- modul şi locul de deversare a apelor mari ale Dâmboviţei peste malul stâng între acumularea Văcărești şi nodul Brezoaele.

Râul Dâmbovița, zona aval de acumulare Lacul Morii

Din analiza celor 14 viituri consemnate, produse în ultimii 160 de ani pe cursul Dâmboviței în zona orașului București, se constată că numai una a provenit de pe râul Ilfov, 5 se datorează suprapunerii viiturilor de pe Ilfov și Dâmbovița, iar 8 s-au format numai pe Dâmbovița. Ca natură genetică, 4 din cele 14 viituri se datorează topirii zăpezilor, iar 9 au fost provocate exclusiv de ploi. Trebuie menționat că în acest secol nu a mai avut loc nici o viitură importantă din topirea zăpezilor (cu sau fără suprapunere de ploi).

Lucrărilor hidrotehnice (de amenajare) executate către sfârșitul secolului trecut pe râul Dâmbovița, în amonte de Capitală și în cuprinsul orașului, au făcut posibilă tranzitarea celor 5 viituri importante care au avut loc după anul 1900, numai cea mai mare, din 1 – 6 iulie 1975, a producând pagube în București. Atunci, ca urmare a unor incidente la unele lucrări de apărare (ruperea digului de pe malul stâng al Dâmboviței de la Conțeștiși a rambleului canalului Dragomirești – Chitila, la traversarea râului) s-a înregistrat în Capitală un debit maxim de 120 m^3/s. Se precizează că atât genetic, cât și ca mărime și mod de desfășurare, această viitură pare identică cu cea din 27 aprilie 1893, când debitul maxim, reconstituit, din București a fost de 125 m^3/s.

Tabel 25. Debite maxime pe râul Dâmbovița aval de NH Popești

Probabilitatea de depășire P(%)	*10*	*5*	*1*	*0,2*
Debit maxim (m^3/s)	132	80	45	33

Sursa: Aqua Proiect

1.5.1.4.2. Râul Colentina

Râul Colentina este un curs de apă din Muntenia, care străbate: judeţul Dâmboviţa, judeţul Ilfov, municipiul Bucureşti şi se varsă în râul Dâmboviţa. De-a lungul văii Colentina a fost creată (începând cu 1935) o salbă de lacuri antropice, care constituie principalele zone de agrement ale zonei de nord a municipiului Bucureşti.

Din amonte spre aval se înlănţuie lacurile Mogoşoaia, Străulești (39 ha), Griviţa (80 ha), Băneasa (40 ha), Herăstrău (77 ha), Floreasca (70 ha), Tei (80 ha), Plumbuita (55 ha), Fundeni (123 ha), Pantelimon I (120 ha), Pantelimon II (260 ha), Cernica (360 ha).

Figura 62. Plan de situație al amenajărilor de pe cursul de apă Colentina

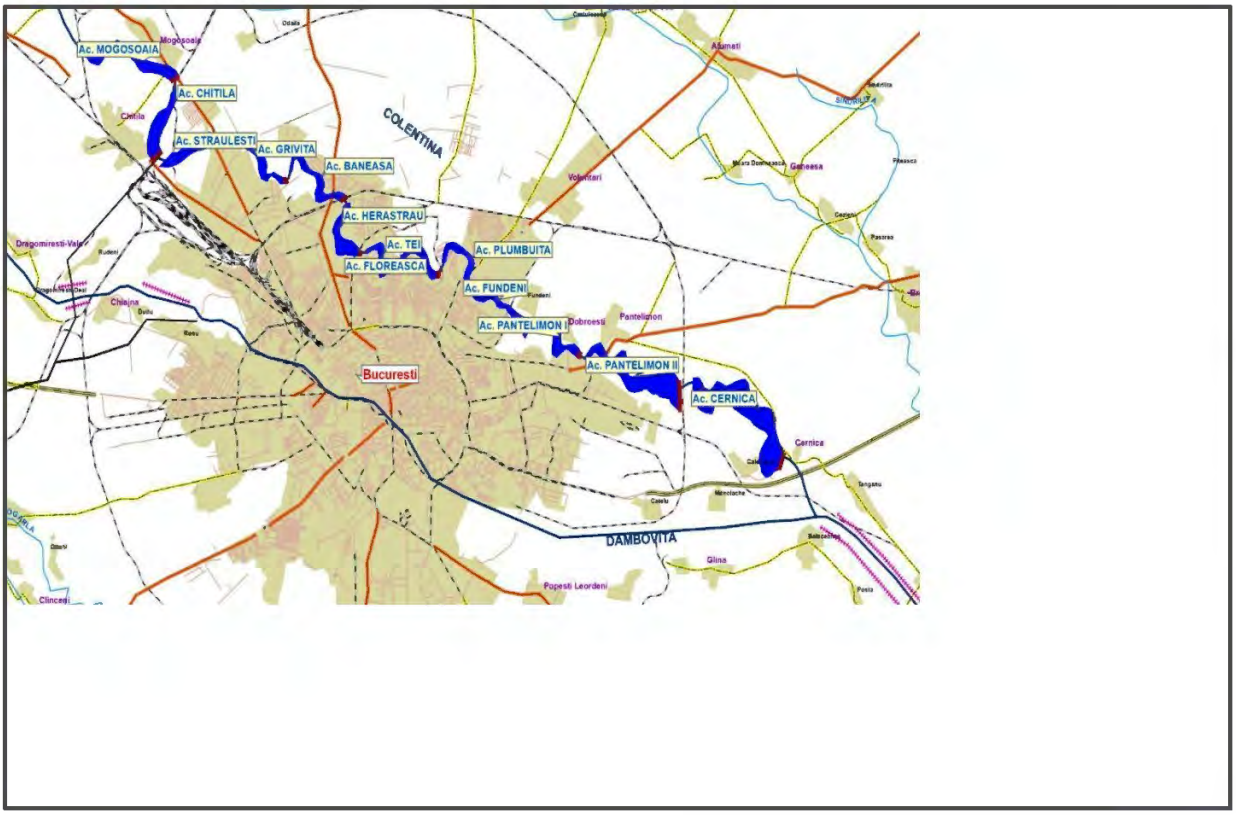

Sursa: Planșă proprie

Evenimente produse pe râul Colentina în perioada viiturilor din anul 2005

În urma precipitațiilor abundente înregistrate pe râul Colentina în decada a treia a lunii septembrie 2005 de cca. 215 l/mp - la barajul Buftea 210.7 l/mp, debitul maxim afluent în lac a fost de 45 m^3/s, în data de 23.09, fiind compus din debitul râurilor Colentina, Baranga, Crevedia și de pe numeroase canale de desecare. Nivelul maxim înregistrat în acumularea Buftea a fost de 105.90 mdMN în 25 septembrie (+ 90cm peste NNR = 105,00 mdMN și – 10 cm sub CI = 106,00 mdMN). Debitul maxim evacuat din barajul Buftea a fost de 35 m^3/s. În data de 23.09.2005, Primăria Buftea a solicitat ajutor de la M.A.N. și, în noaptea de 23/24.09.2005, soldați împreună cu personalul primăriei Buftea au amplasat saci pe o lungime de circa 900 m, în zona descărcătorilor, pentru supraînălțarea digurilor de contur mal drept și mal stâng, în vederea protejării localității.

Scenarii de cedare pentru amenajările de pe cursul râului Colentina

Tranzitarea undei de viitură cu probabilitatea de depășire de 1% a fost realizată conform regulamentului de exploatare în vigoare.

Figura 63. Zona inundabilă pentru tranzitarea viiturii de 1%

Sursa: Aqua Proiect

Ținând cont de caracteristicile constructive ale descărcătorilor de ape mari aferenți barajelor Mogoșoaia, Chitila, Străulești, Grivița, Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei, Plumbuita, Fundeni, Pantelimon I, Pantelimon II, Cernica, în vederea determinării zonei inundabile în aval de barajul Cernica pe râurile Colentina și Dâmbovița, a fost tranzitată unda de viitură corespunzătoare debitului maxim cu probabilitatea de depășire de 1% (Q verificare) atenuat prin lacul de acumulare.

Studiul de cedare al barajelor pe cursul râului Colentina, în zona municipiului București, a constant în următoarele ipoteze:

- ipoteză privind analiza tranzitării undei maxime de rupere a barajului Buftea, situat pe r. Colentina în amonte de zona de studiu și tranzitarea prin toată salba de lacuri din aval;
- Două ipoteze de rupere a barajelor identificate în conformitate cu prevederile normativului privind analiza și evaluarea riscului asociat barajelor, indicativ NP132 – 2011. Pentru acest studiu ipotezele de rupere considerate sunt:
    - Ruperea barajelor prin deversarea peste coronament ca urmare a blocării uvrajelor și apariția unei viituri corespunzătoare unui debit maxim cu probabilitatea de depășire de 1%;
    - Ruperea prin crearea unei căi de infiltrații în corpul barajelor.

1.5.1.4.3. Ruperea barajelor prin deversarea peste coronament ca urmarea apariției unei viituri corespunzătoare undei maxime de rupere a barajului Buftea

Hidrograful de debit al undei maxime de rupere a barajului Buftea, în secțiunea de intrare în lacul Mogoșoaia este descris în cele ce urmează.

Unda maximă de rupere a barajului Buftea are un debit maxim 224,2 m^3/s, căruia îi corespunde un volum de 15,3 mil. m^3. Analiza a presupusă că cedarea prin deversarea coronamentului se realizează în ipoteza blocării stavilelor (ce reprezintă între 30-60% din capacitatea maximă de descărcare a uvrajelor). Nivelul inițial în lacuri a fost considerat corespunzător nivelului normal de retenție. Scenariul de formare a breșei adoptat, la ruperea produsă prin deversare peste coronament constă în apariția unei ravenări inițiale urmată de progresarea eroziunii până la formarea unei breșe triunghiulare. Aceasta se dezvoltă și ajunge la o formă trapezoidală până când eroziunea atinge nivelul terenului natural, după care se lărgește prin eroziune laterală.

Figura 64. Zonele inundabile în ipoteza de rupere a barajelor prin deversarea peste coronament ca urmarea apariției unei viituri corespunzătoare undei maxime de rupere a barajului Buftea

Sursa: Aqua proiect

1.5.1.4.4. Ruperea barajelor prin deversarea peste coronament ca urmarea apariției unei viituri corespunzătoare unui debit maxim cu probabilitatea de depășire de 1%

În cadrul acestei ipoteze s-a considerat că cedarea barajelor se realizează prin deversarea coronamentului în următoarele ipoteze.

- apariția unei viituri corespunzătoare unui debit maxim cu probabilitatea de depășire de 1%, în regim natural;
- descărcătorii aferenți barajelor funcționează la o capacitate de 50% din capacitatea maximă
- nivelul inițial în lacuri este corespunzător nivelului normal de retenție.

Timpul de formare al breșelor considerat a fost de 1,5 ore pentru toate barajele.

Figura 65. Zonele inundabile în ipoteza de rupere a barajelor prin deversarea peste coronament ca urmarea apariției unei viituri corespunzătoare unui debit maxim cu probabilitatea de depășire de 1%

Sursa: Aqua Proiect

1.5.1.4.5. Ruperea prin crearea unei căi de infiltrații în corpul barajelor

Mecanismul de declanșare a ruperii barajului prin eroziune internă constă în crearea unei căi preferențiale de infiltrații care se mărește prin antrenare de material până devine orificiu, apoi cavernă, umplutura se prăbușește și apare o breșă dreptunghiulară care se lărgește prin eroziune laterală. În primele faze breșa nu poate fi sesizată, după care se produce o rupere rapidă.

Ruperea barajelor acumulărilor de pe Valea Colentina, datorată apariției unei căi de infiltrație prin corpul barajelor s-a presupus că se va realiza în condițiile de timp uscat și considerându-se lacurile pline la NNR.

Figura 66. Zonele inundabile în ipoteza de ruperea prin crearea unei căi de infiltrații în corpul barajelor

Sursa: Aqua proiect

Din analiza benzilor maxime de inundabile au fost stabilite următoarele zone și obiective principale posibile a fi afectate:

Tabel 26. Zonele potențial inundabile

- cca. 8% din zona intravilan a localității Mogoșoaia;
- < 1% din zona aferentă Sectorului 1 București;
- < 1% din zona aferentă Sectorului 2 București;
- < 1% din zona aferentă Sectorului 3 București;
- cca. 11% din zona intravilan a localității Dobroești;
- cca. 6% din zona intravilan a localității Fundeni;
- cca. 1% din zona intravilan a localității Pantelimon;
- cca. 7% din zona intravilan a localității Cernica;
- cca. 10% din zona intravilan a localității Tânganu;
- cca. 6% din zona intravilan a localității Căldăraru.
- cca. 1,7 km de cale ferată București - Constanța;
- cca. 200 m ai drumurilor naționale DN1A, DN1 respectiv DN3 care traversează coronamente ale barajelor studiate;
- cca. 200 m din drumul DJ301 în zona Pădurii Tânganului;
- cca. 450 m din Autostrada Soarelui în zona aval de barajul Cernica;
- cca. 2 km de bulevarde și străzi terțiare aflate pe întreg sectorul de acumulări în cascadă.

Sursa: Aqua Proiect

1.5.1.5. Riscuri hidrologice asociate rețelei de canalizare a municipiului București

Colectarea apelor uzate menajere și a celor meteorice se realizează într-un singur sistem de canale funcționând preponderent în sistem unitar. Concepția inițială a sistemului de canalizare a fost bazată pentru deservirea unei populații de 1.000.000 locuitori și a unei suprafețe de colectare a apelor meteorice de 5.000 ha. În prezent sistemul de canalizare trebuie să răspundă nevoilor unei populații de circa 2.000.000 locuitori și a unei suprafețe de preluare a apelor meteorice de aproximativ 20.000 ha.

Figura 67. Colectoarele principale ale sistemului de canalizare din municipiul București

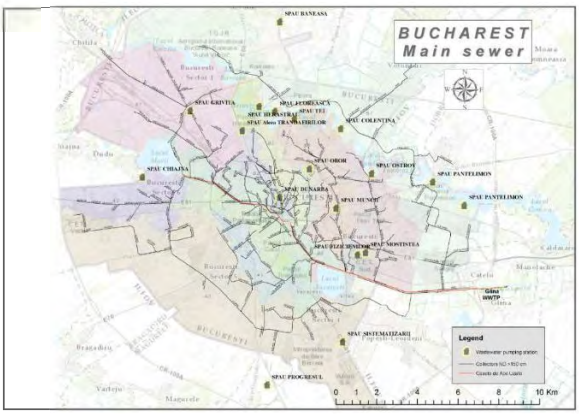

Sursa: Apa Nova București

Evacuarea apelor uzate se face prin intermediul colectorului principal Caseta amplasat sub și în paralel cu albia amenajată a râului Dâmbovița. Acesta are o lungime de 17,8 km (de la lacul Morii și până la evacuarea în emisar în secțiunea Glina) și se compune din două semicasete pe tronsonul Lacul Morii - NH Vitan, respectiv trei semicasete pe tronsonul NH Vitan - SEAU Glina.

Sistemul de canalizare a fost proiectat preponderent pentru ploi de calcul având frecvența de 1 la 1 ani. Colectoarele vizitabile (h ≥ 1,5 m) au fost proiectate pentru frecvențe de 1 la 2 ani sau 1 la 3 ani. Colectoarele din apropierea salbei de lacuri construite pe râul Colentina sau paralel cu râurile Dâmbovița și Colentina au fost proiectate la frecvența 1/2 pentru protecția ecosistemelor existente în lacuri / râuri. Restul rețelei de canalizare a fost proiectată pentru frecvența 1/1, iar Caseta la frecvența 1/3. În prezent, sistemul de canalizare are capacitatea de a colecta și evacua apele pluviale pentru un eveniment cu frecvența de până la 1 la 5 ani. Cu toate acestea, normele de proiectare în vigoare în prezent impun dimensionarea rețelelor de canalizare pentru o frecvență de 1 la 10 ani pentru localități cu o populație mai mare de 100.000 locuitori, așa cum este și în cazul municipiului București. Mai mult,

evenimentele pluviale istorice înregistrate în ultimele 2 decenii (2005, 2007, 2013, 2017 etc.) validează scenariile schimbărilor climatice elaborate de Comisia Interguvernamentală privind Schimbările Climatice (IPCC) care susțin o creștere a frecvenței de apariției a fenomenelor meteorologice extreme (ploi torențiale / secetă) pe fondul încălzirii globale și a creșterii cantității de gaze cu efect de seră emise de pe suprafața Pământului.

Având în vedere cele de mai sus este necesar să fie identificate acele soluții / măsuri care pot contribui la creșterea capacității sistemului existent în vederea conformării atât la normele tehnice în vigoare în prezent cât și la condițiile meteorologice / climatologice anticipate. Extinderile propuse trebuie să respecte cerințele tehnice de dimensionare în vigoare precum și să aibă în vedere impactul minim asupra sistemelor deja existente. Realizarea acestora se va face exclusiv în sistem separativ, iar descărcarea sistemului pluvial se va face în receptorii naturali cei mai apropiați, cu respectarea reglementărilor privind protecția mediului. De asemenea, conformarea sistemului existent la normele tehnice în vigoare în prezent se poate realiza doar prin intermediul unor soluții care să permită scoaterea apei din sistem în puncte critice simultan cu redimensionarea anumitor tronsoane de canalizare, astfel încât volumul de apă preluat de pe o anumită suprafață și tranzitat în aval / descărcat în emisar să poată crește până la un prag stabilit și acceptabil, corespunzător normelor tehnice în vigoare din prezent.

1.6. Deficiențe ale sistemului de canalizare

Rețeaua de canalizare a municipiului București, în sistem unitar, dezvoltată în ultimii 130 ani într-un ritm neuniform, prezintă următoarele deficiențe atât din punct de vedere al condițiilor de exploatare, cât și de conformare cu cerințele legislative în vigoare:

- Rețeaua este subdimensionată prin raportare la reglementările tehnice în vigoare în prezent din următoarele considerente: (a) de-a lungul timpului nu a fost posibilă anticiparea dezvoltării viitoare a orașului și implicit a sistemului de canalizare, astfel încât rețeaua a fost există progresiv (dimensionată la ploi cu frecvență de 2/1, 1/1 și uneori 1/3); (b) în prezent, frecvența de calcul trebuie să fie 1/10, conform prevederilor NP 133/2013; (c) Distribuția spațio-temporală a ploilor s-a modificat în sensul accentuării fenomenelor extreme (ploi torențiale);

- Colectoarele principale sunt lungi, cu pantă relativ mică, și pe alocuri având un grad de depozite istorice semnificative. Pe cale de consecință, viteză de curgere a apei pe timp uscat este redusă pe anumite tronsoane, având valori ale vitezei maxime zilnice sub valoarea vitezei de auto-curățare de 0,7 m/s;

- Inundațiile de suprafață produc mari probleme deoarece: suprafața de colectare a crescut, utilizarea terenului s-a modificat în sensul creșterii suprafeței impermeabile, au fost realizate elemente de infrastructură urbană subterane care se pot inunda la ploi mari, tunelurile stațiile de metrou pot fi afectate blocând circulația acestora și implicit desfășurarea activităților socio-economice, construcțiile cu înălțimi mari subsoluri folosite drept garaje sau instalații tehnologice etc.

- Canalizarea poate ajunge sub influenta viiturilor generate de ploile mari din bazinele hidrografice din amonte, viituri provocate de curgerea apei în bazinele râurilor Argeș, Dâmbovița și Colentina;

- Exigențele au crescut privind calitatea apei evacuate în emisarii receptori, impuse prin legislația națională în scopul conformărilor cerințelor directivelor europene, fac ca realizarea unei stații de epurare de mare performanță să devină esențială.

- Având în vedere vechimea rețelei de canalizare de peste 50% având o vârstă de peste 50 ani starea de degradare este avansată (infiltrații, fisuri, prăbușiri, tasări importante etc.). În aceste condiții siguranța și exploatarea sistemului rețelei de canalizare este dificilă, fiind necesare intervenții frecvente pentru remedierea problemelor locale în scopul asigurării continuității serviciului și diminuării riscurilor conexe;

- Dimensiunea orașului, de circa 228 km^2, impune ca funcționarea sistemului de canalizare să devină performantă; deși unele dotări sunt realizate (monitorizarea ploilor, controlul debitelor în secțiuni importante, controlul calității apelor uzate etc.), sunt încă multe de realizat pentru ținerea sub control a unei rețele foarte dezvoltate. Dezvoltarea sistemului de colectare va trebui realizată în concordanță cu PUG-ul orașului;

- Soluțiile gândite pentru o mai bună folosire a rețelei existente, în vederea reducerii inundațiilor de suprafață și studierii ploilor, precum și a unor eventuale avarii la lucrările hidrotehnice complexe vor solicita construcții pentru creșterea capacității de transport, creșterea siguranței în funcționare, asigurarea unei funcționări optime a stației de epurare, asigurarea unor posibilități de refolosire a apei epurate astfel încât să fie realizate cele două deziderate fundamentale: calitatea apei râurilor și a mediului, aval de municipiul București să se îmbunătățească substanțial, iar funcționarea rețelei în interiorul orașului să nu se facă simțită. În perspectivă se urmărește realizare unui "sistem inteligent";

- În vederea creșterii siguranței pentru apărarea împotriva inundațiilor la nivelul Municipiului București și a întregii zone metropolitane se impune utilizarea văii Colentina și a salbei de lacuri aferente ca receptor pentru apele pluviale colectate în sistem separativ și a celor provenite din rețeaua de canalizare cu asigurarea unui grad de diluție, astfel încât parametrii apei să se încadreze în limitele prevăzute în NTPA 001/2002, republicată prin HG nr. 351/2005. Acestă acțiune presupune și curățarea sistematică prin dragarea salbei de lacuri de pe râul Colentina precum și alte măsuri de asigurare a calității bune a apei în conformitate cu Directiva Cadru Apă 2000/60/CE și Legea apelor nr. 107/1996, actualizată în anul 2018;

- Totodată, este necesară amenajarea pentru preluarea apelor pluviale din zona metropolitană a râurilor Dâmbovița, Mangu, Cânic, Ciorogârla, văii Pasărea, lacurilor Mogoșoaia și Cernica, precum și reabilitarea canalelor ANIF;

- Este necesară corelarea debitelor pluviale pentru frecvențe de 1/10 cu capacitatea de preluare a receptorilor (mărirea / îndesirea gurilor de scurgere / rigolelor în cazul în care se constată că acestea nu sunt suficiente ca număr și capacitate).

1.7. Amenajare polder cu rol de reducere a vârfuri de viitură și reținere sedimente în zona Bălăceanca

Debitul pe râul Dâmbovița este unul foarte scăzut pe timp uscat (3-5 m^3/s), raportat la debitul de apă uzată epurată descărcat din stația de epurare Glina (8-9 m^3/s). Pe timpul evenimentelor pluviale însă debitul râului Dâmbovița poate ajunge la valori de peste 150 m^3/s ca urmare a debitului provenit din deversoarele și deschiderile de ape mari prevăzute în sistemul de canalizare (100 m^3/s) la care se adaugă capacitatea maximă a râului Dâmbovița în secțiunea Piața Unirii (limitată la 45 m^3/s de capacitatea sifonării existente pe sub pasajul Unirii și pe sub stația de metrou).

Deși, pe timp uscat, sistemul existent al municipiului București și, implicit, stația de epurare Glina are o capacitate suficientă de a prelua debitele de apă uzată, nu are totuși capacitatea necesară pentru a prelua debitele pe timp de ploaie (ce pot depăși 100 m^3/s în secțiunea Glina), acestea fiind evacuate

în râul Dâmbovița. Astfel, pe râul Dâmbovița se pot cumula în timpul evenimentelor pluviale debite de peste 200 m^3/s.

În scopul de a limita efectele negative asupra calității apei în emisar este propusă realizarea unui polder (acumulare laterală) aval de Stația de Epurare Apă Uzată Glina, prin care să poată fi preluat vârful undelor de viitură (debitele de pe râul Dâmbovița în aval de polder se vor reduce) și apa descărcată în acesta va fi supusă unui proces controlat de epurare naturală / decantare.

Figura 68. Zonă propusă pentru amplasare polder

Sursa:

Capacitatea de stocare necesară în polder este determinată considerându-se o ploaie de calcul care ar conduce la funcționarea la capacitate maximă, și anume ploaia de calcul cu frecvența 1/100 ani. În acest caz, volumul necesar de stocare este de 2,1 milioane mc.

Lucrările propuse presupun rezolvarea următoarelor probleme ale amplasamentului:

- Sunt necesare lucrări de excavație sub cota actuală a nivelului terenului pentru ca accesul apei să se poată realiza gravitațional; evacuarea apei din polder se va realiza prin pompare;
- Evacuarea pământului din săpătură și depozitarea acestuia reprezintă o operațiune complexă și costisitoare.

Realizarea lucrărilor necesită elaborarea unui studiu de fezabilitate și/sau proiect tehnic în vederea definirii tuturor elementelor componente: traseu, tehnologie de execuție, secțiune, construcții anexe, aspecte de mediu, etc.

1.8. Amenajarea lacului Văcărești cu rol de stocare ape pluviale

Zona de S-E a orașului este în continuă dezvoltare, ceea ce pune mare presiune pe rețeaua de canalizare existentă (relizată în sistem unitar), coroborată cu debitele de apă uzată provenite din amonte. Pentru reducerea inundațiilor din zona de sud și scăderea aportului de apă pluvială ce ar ajunge la stația de epurare Glina, o soluției ar fi utilizarea lacului Văcărești pentru preluarea exclusivă a apelor pluviale.

Pentru realizarea acestei investiții sunt necesare, în prealabil, lucrări de amenajare a lacului și transformarea zonei înconjurătoare într-una de agrement. Ecosistemele formate în arealul lacului Văcăreși nu vor avea de suferit prin implementarea lucrărilor propuse.

Figura 69. Lacul Văcărești (foto)

Sursa: https://www.natgeo.ro

2. TRANZIT DE SEDIMENTE, COLMATARE ȘI EUTROFIZARE

Principalele probleme de colmatare se manifestă la barajul de Priză Crivina-Ogrezeni unde este amplasată stația de tratare Crivina, una dintre cele 3 stații care deservesc municipiul București. Deoarece râul Argeș avea rezerva necesară de apă, iar în zona Crivina-Ogrezeni exista un baraj de derivație priză de apă - care funcționa de multă vreme, s-a decis realizarea stației într-un amplasament vecin, pe terasă superioară, mal stâng, a râului Argeș. Construcția stației a început înainte de 1990, pentru un debit de 6 m^3/s. După 1990 cerința de apă s-a schimbat, astfel încât stația a fost redimensionată pentru un debit mai mic (3 m^3/s - apă potabilă), dar cu o tehnologie mai complexă, care să asigure furnizarea unei ape de calitate mai bună, continuu controlată.

Acumularea pierde aproape 60.000 mc/an din capacitatea de stocare. Pe timp secetos, se depune o cantitate semnificativă de sedimente în cuveta, construindu-se o cale de curgere preferențială, iar în timpul viiturilor morfologia suferă modificări importante prin procesele de eroziune și transport. Râul Argeș, pe acest sector, este supus unor fenomene morfologice acute și fără o întreținere și funcționare corespunzătoare poate duce la scoaterea din funcțiune a acumulării Ogrezeni-Crivina, punând în pericol alimentarea cu apă potabilă a municipiului București. Amenajarea hidrotehnică de la Ogrezeni are rolul de a capta și deriva un debit de până la 26 m^3/s, din râul Argeş, pentru alimentarea cu apă a municipiului București în condiții de deplină siguranță, cu reducerea substanțială a consumului de reactivi în stația de tratare Crivina şi asigurarea cu apă potabilă a capitalei pe o perioadă de 3 - 5 zile în caz de poluare accidentală sau la viituri de peste 1.800 m^3/s pe râul Argeş. Investiția este realizată în proporție de 90%, dar lucrările care mai trebuie finalizate de către PMB vizează aducțiunea între polderul Ogrezeni și stația de tratare.

Pe Râul Colentina, având în vedere numărul mare de amenajări hidrotehnice, problema colmatării nu este una importantă, dar, tocmai din cauza volumului relativ mare față de debitul de primenire din perioadele secetoase, calitatea apei scade din cauza eutrofizării accentuate. Această problemă poate fi rezolvată prin actualizarea planurilor de amenajare bazinală și suplimentarea debitului din bazinele adiacente care beneficiază de o calitate a apei superioară – râul Argeș.

Pe cuveta Dâmboviței se manifesta probleme de eutrofizare apărute în urma debitului mic din timpul perioadelor de secetă. Aceste probleme se pot rezolva realizând, în faza inițială a studiilor care sa dicteze soluția pentru îmbunătățirea calității apei. În aval de municipiul București, problema sedimentării pe râul Dâmbovița este produsă de deversările de siguranță din sistemul de canalizare la ploi intensitate mare. Problema managementului sedimentelor în sistem trebuie abordată de administratorii celor 2 sisteme: Hidrotehnic și de Canalizare.

Figura 70. Depozite deltaice în acumularea Crivina - Ogrezeni (foto)

Sursa: Universitatea Tehnică de Construcții București

Reamenajarea albiei râului Dâmbovița în interiorul municipiul București poate fi considerat un proiect de regenerare urbană prin care se dorește transformarea corpurilor de apă dincolo de funcțiile lor de drenare și alimentare cu apă, în spații noi și vibrante pentru recreere comunitară. Reproiectarea pentru adaptarea la procesul dinamic al canalului care include debite scăzute pentru primenire și apariția fenomenului de eutrofizare, oferă restaurarea ecologică a albiei râului ce traversează central municipiul București.

Zonele de recreere astfel create vor deservi ca zone inundabile pentru preluarea tranzitarea viiturilor și a apelor excedentare din sistemul de canalizare realizat în sistem separativ, neafectând siguranța pentru apărarea împotriva inundațiilor la nivelul municipiului București.

Figura 71. Potențial scenariu de reamenajare a albiei râului Dâmbovița în municipiul București

Sursa: Ramboll

2.1. Extremele termice și pluviometrice

Probabilitatea de producere a valorilor extreme de temperatură și precipitații definește hazardul climatic și este utilizată pentru analiza riscului asupra societății și mediului.

2.1.1. Extremele termice

Orașul modifică substanțial temperatura mediului, fiind în general cu câteva grade mai cald decât arealul rural din imediata vecinătate, cu mai puțină umezeală și cu distorsionarea direcției și vitezei vântului. Extremele termice în municipiul București sunt analizate spațial și temporal pentru a evidenția caracterul de hazard și relația bidirecțională oraș-climă, abordându-se următoarele aspecte: (1) media temperaturii aerului (medie, maximă și minimă), pentru creionarea cadrului general; (2) temperatura maximă, minimă și amplitudinea acestora, pentru evidențierea limitelor de variație a temperaturii aerului; (3) extremele termice pozitive și (4) extremele termice negative.

2.1.1.1.Media temperaturii medii, maxime și minime zilnice

Analiza datelor de la stațiile meteorologice București-Filaret, amplasată în zona centrală a orașului, -Afumați și -Băneasa, aflate la periferiile de nord și nord-est, arată că orașul este în medie mai cald decât zona periurbană cu 0,9-1,2°C (TMm). Diferențele sunt de cca. 0,6°C, ziua (TXm), și de 1,1-1,5°C, noaptea (TNm).

Orașul este mai cald decât zona periurbană în toate lunile anului, cu cele mai mari diferențe în intervalul iulie-octombrie.

Tendința de evoluție a temperaturii medii anuale este ușor mai rapidă la Filaret față de Băneasa (3,1°C/100 ani față de 1,2°C/100 de ani), ceea ce sugerează influența urbanizării în perioada 1961-2018.

Figura 72. Temperatura medie (TMm), maximă (TXm) și minimă (TNm) zilnică – valori mediii multianuale 1961-2008

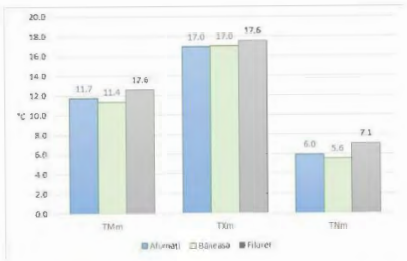

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 73. Temperatura medie lunară multianuală (1961-2018)

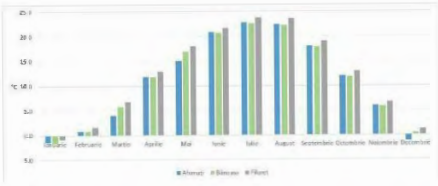

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 74. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a temperaturii medii anuale

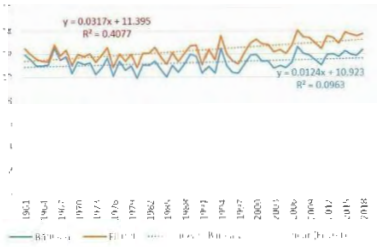

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.1.2.Temperatura maximă, minimă și amplitudinea termică diurnă

Cele mai mari valori de temperatură au depășit 41°C, atingând 42,4°C la Filaret (05/07/2000), 42,2°C la Băneasa (05/07/2000) și 41,1°C la Afumați (05/07/2000). Valori apropiate, peste 40°C au fost consemnate și în alți ani (41,8°C la Filaret, 40,7° la Băneasa și 41,1°C la Afumați, în iulie 2007).

În perioada analizată, temperaturile cele mai scăzute au coborât sub -25°C la stațiile periurbane (-26,2°C la Afumați, în data de 18/01/1963, în timp ce recordul urban este înregistrat la Filaret la data de 13/01/1985 și are valoarea de -22,6°C. Temperaturile minime se produc de obicei simultan în tot arealul, ceea ce indică faptul că circulația generală a atmosferei este cauza principală, orașul amplificând magnitudinea fenomenului extrem în cazul temperaturilor maxime și atenuând efectele valurilor de frig din timpul iernii. Cheval și Dumitrescu (2017) au arătat că, în București, temperatura aerului poate varia cu peste 4°C într-o oră și cu peste 20°C în 24 de ore; variațiile medii dintr-o zi se situează în jurul valorilor de 10-11°C, ușor mai ridicate în zona periurbană decât în oraș.

Temperatura maximă lunară depășește 40°C la toate stațiile în lunile iulie și august și a depășit 39,0°C în luna iunie, ceea ce reprezintă un indicator semnificativ privind regimul anual al hazardului termic urban. Atingerea unor temperaturi de peste 35°C în luna mai și peste 36°C în septembrie (38°C la Filaret), reprezintă prelungirea perioadei în care temperatura aerului poate avea un impact important asupra mediului urban bucureștean.

La stația meteorologică București-Filaret, s-au depășit 40°C de 3 ori în perioada 1961-1985 (25 de ani), și de 5 ori timp în perioada 1988-2018 (21 de ani), situație care, coroborată cu valorile din ceilalți ani a marcat o *tendință de creștere a temperaturilor maxime anuale*. Tendința este mai pronunțată la Filaret, în interiorul orașului (4,6°C/100 de ani), decât la Băneasa, la periferia acestuia (2,9°C/100 de ani).

Figura 75. Temperatura maximă (TXx) și minimă (TNn) absolută și amplitudinea medie diurnă între temperatura maximă și minimă (DTR)

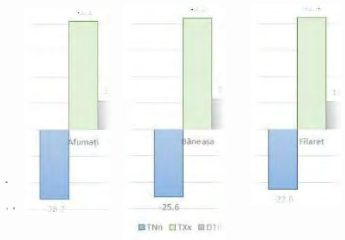

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 76. Temperatura maximă lunară multianuală (1961-2018)

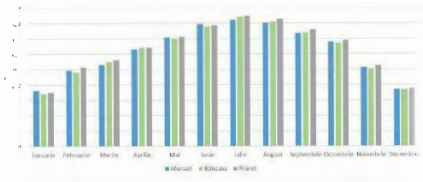

Sursa: Planșă proprie

Figura 77. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a temperaturii maxime anuale

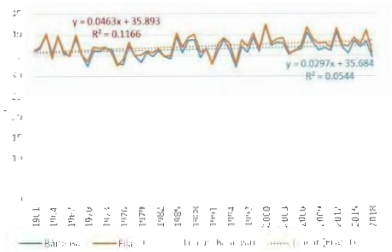

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.1.3.Extremele termice pozitive

Creșterea temperaturii aerului datorată spațiului construit este cu atât mai relevantă pentru caracterizarea hazardului și riscurilor climatice din București, cu cât se produce față de un climat temperat continental cu nuanțe excesive, cu veri calde și foarte calde și potențial ridicat de precipitații torențiale în prima parte a sezonului cald. Pentru caracterizarea extremelor termice pozitive se utilizează în acest studiu următorii indici ClimPACT: (1) valoarea percentilei 95 a fiecărei zile, (2) numărul anual de zile cu temperaturi maxime mai mari de diferite praguri (25°, 30°, 35° și 40°C), (3) numărul anual de nopți tropicale (temperatura minimă mai mare de 20°C), (4) numărul anual de cazuri în care atât temperatura maximă, cât și cea minimă sunt mai mari de valoarea percentilei 95 corespunzătoare în cel puțin 2 zile consecutive, (5) perioadele calde și valurile de căldură și (6) gradele-zile de răcire, parametru extrem de relevant pentru mediul urban bucureștean, care evidențiază cantitatea de energie necesară pentru reducerea efectelor extremelor termice pozitive.

Valoarea percentilei 95 a fiecărei zile

În perioada 9 mai – 5 octombrie, există o probabilitate de 5% ca valorile maxime de temperatura să treacă de 30°C la toate stațiile analizate, indicând intervalul cel mai probabil de creștere a consumului energetic pentru răcirea spațiilor de locuit și lucru din București. Solicitarea maximă din punct de vedere termic este în intervalul 4 iulie – 27 august.

Figura 78. Valoarea percentilei 95 a temperaturii maxime pentru fiecare zi a anului

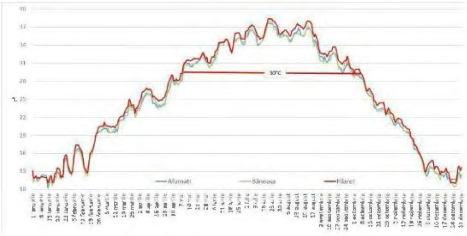

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Zilele de vară, zilele tropicale, zilele foarte calde și zilele extrem de calde

Trecerea temperaturii maxime zilnice (TX) de anumite praguri este un indicator utilizat frecvent pentru studiul extremelor. Numărul mediu de zile de vară conform criteriului utilizat este mai mare decât numărul zilelor verii calendaristice, depășind 105 zile la toate stațiile analizate. Se înregistrează în medie cca. 40-50 de zile tropicale (TX ≥ 30°C), 5-8 zile foarte calde (TX ≥ 35°C), iar zilele în care se depășesc 40°C sunt foarte rare. Cele mai mari valori se consemnează și în acest caz la București-Filaret, în medie cu 116,7 zile de vară, 49.9 zile calde, 8,1 zile foarte calde și 0.3 zile extrem de calde. La aceeași stație urbană, temperatura zilnică poate atinge și depăși trece 30°C în intervalul aprilie-octombrie, 35°C în perioada mai-septembrie, și 40°C în lunile iulie și august.

Variabilitatea observată și tendința de evoluție a numărului anual de zile tropicale (TX ≥ 30°C) în perioada 1961-2018 reprezintă un element extrem de important în analiza hazardului termic din arealul municipiului București. Se remarcă o creștere continuă a parametrului analizat . Tendința de creștere a numărului de zile tropicale la București este extrem de rapidă, fiind cuprinsă între 70 zile/100 ani în centrul orașului și 52 zile/100 de ani la periferie.

Figura 79. Numărul mediu anual de zile de vară (TX25), zile calde (TX30), foarte calde (TX35) și extrem de calde (TX40)

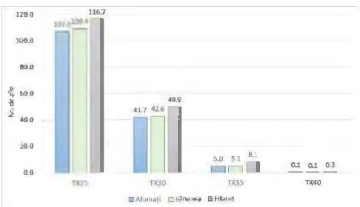

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 80. Numărul maxim anual de zile calde (TX ≥ 30), foarte calde (TX ≥ 35) și extrem de calde (TX ≥ 40) la Stația meteorologică București-Filaret – pentru lunile când se produc

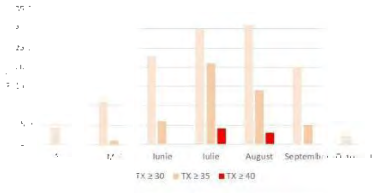

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 81. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu temperatura maximă mai mare sau egală cu 30°C (1961-2018)

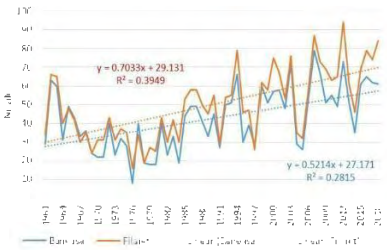

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Nopțile tropicale

Influența orașului asupra temperaturii aerului este accentuată și pe timpul nopții, ceea ce amplifică de multe ori starea de disconfort și de risc termic la care este supusă populația urbană. În timpul unui an, temperatura minimă rămâne mai mare 20°C (nopți tropicale) cu o frecvență de 3-4 ori mai mare la Filaret decât la stațiile periurbane Afumați și Băneasa. Numărul maxim de nopți tropicale a fost de 37 și s-a înregistrat în anul 2012 la stația București-Filaret.

Nopțile tropicale (TN ≥ 20°C) se produc în perioada mai-septembrie, dar frecvența cea mai mare este vara. În lunile iulie-august, în perimetrul urban se produc în medie de 3-4 ori mai multe nopți tropicale față de zona periurbană (4.0 la Filaret, 0.9 la Băneasa și 1.5 la Afumați în iulie), iar recordurile lunare de nopți tropicale sunt substanțial mai mari tot la stația meteorologică urbană (20 la Filaret față de 8 la Băneasa).

Efectul orașului asupra temperaturii aerului este foarte bine evidențiat de variabilitatea și tendința de evoluție a numărului de nopți tropicale. La Stația meteorologică București-Filaret, în 40 de ani, respectiv în perioada 1961-2000, s-au consemnat 11 cazuri în care au fost 10 sau mai multe nopți tropicale, iar în 18 ani, în perioada 2001-2018, au fost înregistrate 13 astfel de situații. De asemenea, s-au depășit 25 de nopți tropicale pe an de 4 ori (2007, 2010, 2012 și 2016), stabilindu-se și recordul de 37 de nopți tropicale (2016). Numărul de nopți tropicale a rămas relativ constant la Băneasa de-a lungul perioadei analizate, iar recordul stabilit în 1988 (10 cazuri) nu a fost depășit. Prin urmare, tendințele de evoluție au același sens în oraș și la periferie, dar valorile sunt foarte diferite, respectiv creșteri de 29 de zile / 100 de ani la Filaret și 1 zi / 100 de ani la Băneasa.

Figura 82. Numărul mediu și maxim anual de nopți tropicale (TR)

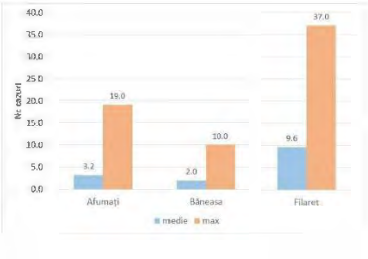

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 83. Numărul mediu (med) și maxim (max) lunar de nopți tropicale (TR) – pentru lunile când se produc

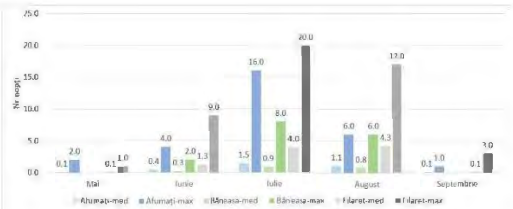

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 84. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului mediu anual de nopți tropicale (1961-2018)

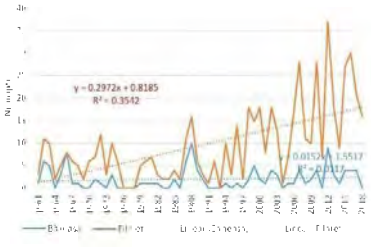

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Perioadele calde și valurile de căldură

O perioadă caldă este definită de cel puțin 6 zile consecutive în care temperatura maximă depășește percentila 90 a fiecărei zile. Durata cumulată a perioadelor calde care au loc anual la București este cuprinsă între 29 de zile, la Afumați, și 37 de zile, la Filaret, în timp ce în medie se produc 4.7-5.0 zile.

Figura 85. Numărul mediu și maxim anual de zile cuprinse în perioade calde (WSDI)

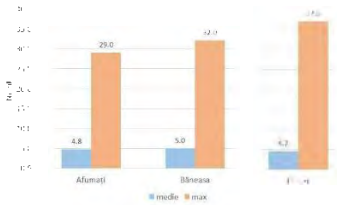

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Valurile de căldură reprezintă unul din fenomenele meteorologice cu un puternic impact asupra mediului urban fiind caracterizate prin: (1) temperaturi ridicate, de multe ori semnificativ mai mari față de mediile climatologice ale perioadei de interes, și (2) o succesiune de mai multe zile în care temperaturile se mențin foarte ridicate. Trebuie remarcat faptul că temperaturile ridicate pot fi resimțite ca având caracteristicile unui val de căldură chiar dacă nu sunt considerabil mai mari față de media zilelor. De asemenea, persistența îndelungată a unor temperaturi nu foarte mari (de exemplu, pentru București, 32-35°C ziua și 19-21°C noaptea, timp de 5-10 zile) poate avea efecte similare cu ale unui val de căldură. Metodologia ClimPACT2 utilizează pentru valurile de căldură consecutivitatea a cel puțin trei zile cu temperaturi maxime și/sau minime ridicate în sezonul cald (Nairn și Fawcett 2013),

iar analiza acestor situații se realizează cu ajutorul a cinci parametri calculați pentru sezonul cald (mai-septembrie): numărul (HWN), frecvența (HWF), durata (HWD), magnitudinea medie (HWM) și maximă (HWA).

În arealul Capitalei, în timpul sezonului cald, se produc de obicei 1-2 valuri de căldură (cel puțin 3 zile consecutive cu temperaturi mari ziua și/sau noaptea), iar numărul cel mai mare de valuri de căldură ajunge la 8-10. Numărul de valuri de căldură este foarte apropiat la cele trei stații meteorologice, deoarece valurile de căldură se produc ca urmare a încălzirii întregii regiuni. Influența orașului se remarcă mai puțin în cazul numărului de valuri de căldură, dar este foarte pronunțată în cazul frecvenței acestora. În medie, se înregistrează 6-7 zile cu valuri de căldură date de temperatura din timpul zilei. Numărul maxim de zile în care se înregistrează valuri de căldură atinge 48 de cazuri, ziua, și 53 noaptea, la Filaret, în vreme ce la Băneasa nu se depășesc 42 de cazuri, ziua și 28 noaptea.

Figura 86. Numărul mediu (med) și maxim (max) de valuri de căldură (HWN), pe baza depășirii valorilor percentilor ale temperaturilor maxime (TX90) și minime (TN90) zilnice

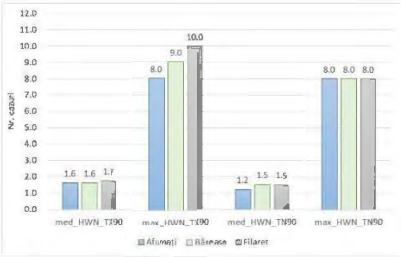

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 87. Frecvența valurilor de căldură (HWF) - numărul mediu (med) și maxim (max) de zile incluse în valuri de căldură, pe baza depășirii valorilor percentilor ale temperaturilor maxime (TX90) și minime (TN90) zilnice

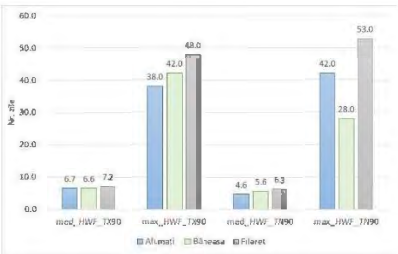

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Cele mai îndelungate valuri de căldură s-au extins pe 10 zile în timpul zilei, în timp ce influența urbană este mai bine pusă în evidență pe timpul nopții, când un val de căldură se poate extinde până la 12 zile (2012, la Filaret) în oraș față de 8 la periferie (în 2016, la Băneasa și Afumați).

Figura 88 - Durata maximă a unui val de căldură (HDF) - numărul (max) de zile inclus în valuri de căldură, pe baza depășirii valorilor percentilelor 90 ale temperaturilor maxime (TX90) și minime (TN90) zilnice

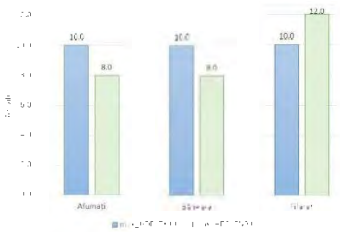

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Temperatura minimă și maximă caracterizează agresivitatea unui val de căldură și se analizează cu ajutorul magnitudinii medii (HWM) și maxime (HWA). HWM reprezintă media temperaturii aerului în toate valurile de căldură, iar HWA este valoarea temperaturii maxime din timpul celui mai puternic val de căldură din perioada de interes (1961-2018). Atât HWM, cât și HWA au fost calculate pentru zi (TX90) și pentru noapte (TN90). Temperatura medie din zilele în care se produc valuri de căldură se situează în jur de 33-34°C, în timp ce maximele mediilor ajung la 36.5°C, la Băneasa, și 38.4°C, la Filaret. Și în cazul minimelor valorile cele mai mari ale HWM sunt în interiorul perimetrului urban: 19.5°C la Filaret față de 17.5°C la Băneasa. Cele mai mari valori ale temperaturii aerului în timpul valurilor de căldură coincid cu maximele absolute de la stațiile meteorologice Afumați și Băneasa, dar este mai redusă la Filaret: 41.8°C cea mai mare valoare înregistrată în timpul unui val de căldură, față de 42.4°C maxima absolută. Această situație evidențiază faptul că *hazardul termic în București este generat, pe de-o parte, de evenimente extreme izolate, cum ar fi zile extrem de calde și, pe de altă parte, de persistența unor temperaturi ridicate, cum este cazul valurilor de căldură.* Cele mai mari temperaturi nocturne din timpul valurilor de căldură se situează în jurul valorilor de 24.4-25.5°C, în timp ce media minimelor celor mai ridicate rămâne la valori mai mari de 20°C.

Figura 89. Valoarea maximă (max) și medie (med) a temperaturii maxime (TX) și minime (TN) a aerului pe durata valurilor de căldură (HWM)

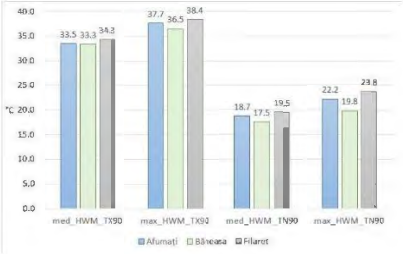

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 90. Valoarea maximă (max) și medie (med) a temperaturii maxime (TX) și minime (TN) a aerului în timpul celor mai puternice valuri de căldură (HWA)

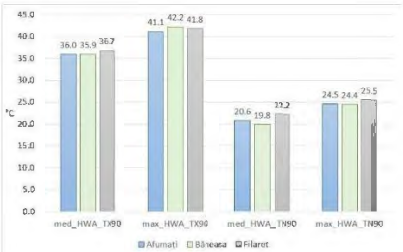

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Grade-zile de răcire

Gradele-zile de răcire (*CDDcold*) reprezintă un parametru care se referă la zilele calde și foarte calde, în care temperatura medie trece de o valoare de referință. Pentru București, valoarea de referință utilizată a fost de 22°C (Spinoni et al 2014). *CDDcold* este suma anuală a diferențelor dintre temperatura medie (TM) a unei zile și valoarea de referință, calculată numai pentru zilele când TM > 22°C. Cu cât aceste diferențe sunt mai mari, cu atât hazardul termic este mai mare, iar orașul are nevoie de un consum mai mare de energie pentru răcirea spațiilor de locuit și lucru.

Gradele-zile de răcire reflectă forte bine influența orașului asupra temperaturii ambientale. La stația București-Filaret, valoarea medie a *CDDcold* este cu circa 80% mai mare decât la stațiile periurbane,

iar valoarea maximă anuală înregistrată în perioada 1961-2018 ajunge la 432,5°C la Filaret față de 251,7°C la Băneasa, ambele valori fiind consemnate în anul 2012.

Figura de mai jos evidențiază *influența crescută a urbanizării asupra încălzirii mediului urban.* Tendințele de creștere a sumelor anuale a valorilor gradelor-zile de răcire sunt vizibile la ambele stații meteorologice analizate, dar ritmul de creștere este substanțial mai rapid la Filaret (343°C/100 de ani) față de Băneasa (102°C/100 de ani).

Figura 91. Valoarea maximă (max) și medie (med) a valorii gradelor-zile de răcire (CDDcold)

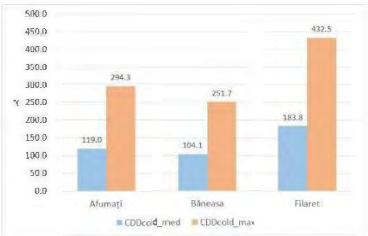

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 92. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a sumelor anuale de grade-zile de răcire (1961-2018)

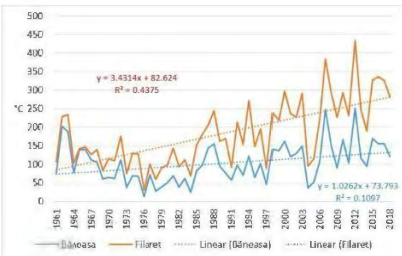

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.1.4. Extremele termice negative

Pentru caracterizarea extremelor termice negative se utilizează în acest studiu următorii parametri: (1) zilele reci (temperatura medie mai mică de 10°C), (2) zilele cu îngheț (temperatura minimă negativă), (3) zilele geroase, (4) zilele foarte reci (temperatura maximă negativă), (5) perioadele reci (persistența temperaturilor scăzute timp de mai multe zile) și (6) gradele-zile de încălzire, utile pentru estimarea cantității de energie necesară pentru reducerea efectelor extremelor termice negative.

Zilele reci

Sunt zilele în care temperatura medie, calculată între valoarea maximă și cea minimă a zilei, este mai mică de 10°C. Numărul mediu anual de zile reci în arealul București ajunge la 147-157 de zile, ceea ce înseamnă circa 5 luni în care este probabilă creșterea consumului energetic datorat încălzirii spațiilor de locuit și lucru. În 55-60% din cazurile în care temperatura medie scade sub 10°C, se produce și îngheț (temperaturi negative).

Figura 93. Numărul mediu și maxim anual de zile reci (TM<10°C)

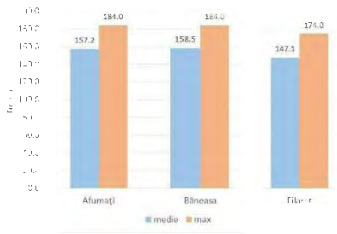

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Zilele cu îngheț

Coborârea temperaturii aerului sub 0°C (zile cu îngheț) se produce, în medie, în 80-100 de zile/an (circa 3 luni), dar valorile maxime au atins 116 zile la Filaret (1993) și 137 zile la Băneasa (2003).

Figura 94. Numărul mediu și maxim anual de zile cu îngheț (TN<0°C)

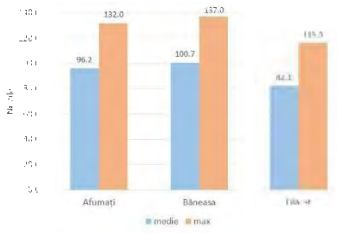

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Zilele geroase

Temperatura minimă scade sub -10°C (zile geroase) cu circa 3 zile mai puțin în interiorul orașului față de periferie (19.8 zile la Filaret, față de cca. 22.5 zile la Afumați și Băneasa). Zilele geroase se produc în intervalul noiembrie-martie, cele mai multe în lunile ianuarie și februarie (5-6 zile geroase la Afumați și Băneasa).Numărul de nopți geroase este mai redus în oraș în toate lunile anului, iar tendința este de ușoară scădere, comparativ cu tendința de relativă stabilitate a acestui indicator observată la periferie.

Figura 95. Numărul mediu și maxim anual de zile geroase (TN ≤-10°C)

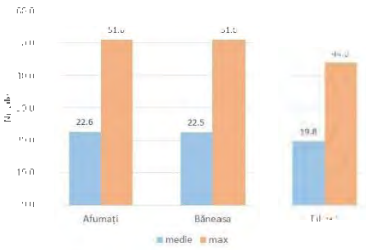

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 96. Numărul mediu (med) lunar de zile geroase

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 97. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului mediu anual de zile geroase (1961-2018)

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Zilele foarte reci

În 20-25% din zilele în care se produce îngheț (TN<0°C), temperatura rămâne negativă pe tot parcursul zilei (TX<0°C). În timpul unui an, se produc în medie 20-23 de zile foarte reci, dar valorile maxime au depășit 50 de zile la periferie (51 de zile la Afumați și Băneasa) și au ajuns la 44 de zile la Filaret, toate recordurile fiind consemnate în 1969.

Figura 98. Numărul mediu și maxim anual de zile foarte reci (TX<0°C)

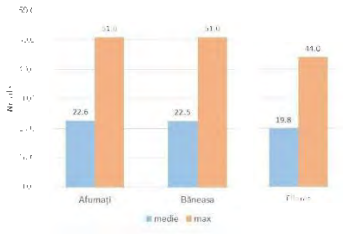

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Perioadele reci

Hazardul termic se poate manifesta și prin persistența temperaturilor scăzute și foarte scăzute. Pentru analiza perioadelor reci s-au analizat (1) numărul de cazuri când s-au înregistrat cel puțin două zile consecutive în care atât temperatura maximă, cât și temperatura minimă au avut valori mai mici de percentilele 5 ale zilelor corespunzătoare (TX < P5 și, simultan, TN < P5) și (2) numărul de zile cu cel

puțin două și, respectiv, șase zile consecutive în care temperatura minimă a avut valori mai mici de percentila 10 (TN < P10).

În arealul București, valori extrem de scăzute atât ziua, cât și noaptea s-au produs pentru cel mult două zile consecutive și, de cele mai multe ori simultan la toate stațiile analizate. În perioada 1961-2018, la Filaret s-au produs 17 astfel de cazuri, iar la Băneasa 13. Explicația constă în gradul mai mare insolație a suprafețelor extraurbane, care face ca temperatura să crească mai mult în timpul zilelor de iarnă față de interiorul orașului (Cheval și Dumitrescu 2017).

În medie, se produc aproximativ 17-25 de zile incluse în perioade reci de cel puțin două zile, și 3,0-4,5 zile cuprinse în valuri de frig de cel puțin 6 zile consecutive. Datorită valorii mai mari a percentilelor 10 a temperaturii minime, valorile maxime ale parametrilor analizați sunt substanțial mai mari la Filaret față de Băneasa și Afumați.

Figura 99. Numărul mediu și maxim anual de zile cuprinse în perioade reci de cel puțin 2 sau 6 zile consecutive (CSDI2 și CSDI6)

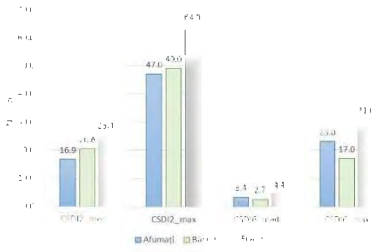

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Grade-zile de încălzire

Reprezintă un indicator care ilustrează necesarul de încălzire a unui areal în funcție de o temperatură ambientală de referință, valoarea utilizată pentru București fiind de 15.5°C (Spinoni et al 2014). Gradele-zile de încălzire (*HDDheat*) reprezintă suma anuală a diferențelor dintre temperatura medie (TM) a unei zile și valoarea de referință, calculată numai pentru zilele când TM < 15.5°C. Cu cât aceste diferențe sunt mai mari, cu atât hazardul termic este mai mare, iar orașul are nevoie de un consum mai mare de energie pentru încălzirea spațiilor de locuit și lucru.

În cazul HDDheat, orașul are un efect pozitiv, reducând media anuală a gradelor-zile de încălzire cu aproape 200°C (2095°C/an la Filaret față de 2292°C/an la Băneasa). După anul 1998, *HDDheat* nu a mai depășit 2500°C/an la Băneasa și 2300°C/an la Filaret, în vreme ce depășirea acestor valori era frecventă în deceniile anterioare. Prin urmare, se remarcă o tendință de scădere continuă a sumelor anuale de grade-zile de încălzire în perioada 1961-2018, cu un ritm mai accentuat de scădere la Filaret.

Figura 100. Valoarea maximă (max) și medie (med) a valorii gradelor-zile de încălzire (HDDheat)

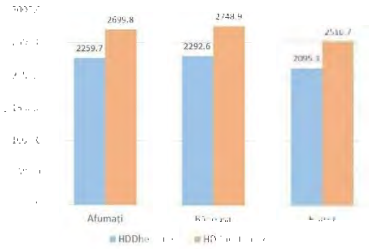

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 101. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a sumelor anuale de grade-zile de încălzire (1961-2018)

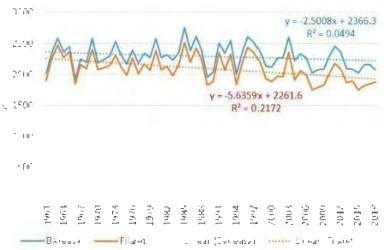

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.2. Extremele pluviometrice

Precipitațiile atmosferice reprezintă un fenomen potențial generator de pagube materiale și victime, fie prin excedent, fie prin deficit. În mediul urban, impactul direct și cel mai pronunțat îl au precipitațiile excedentare, prin cantitate, intensitate și durată. În climatul actual, seceta are un impact mai redus asupra Bucureștiului, având în vedere infrastructura de stocare a apei, capacitatea de aprovizionare de la distanțe mari și activitățile mai puțin dependente direct de utilizarea intensivă și imediată a apei, cum este agricultura.

Caracterul de hazard al extremelor pluviometrice a fost analizat pe baza următorilor parametri: (a) Cantitatea de precipitații; (b) Numărul de zile cu precipitații peste anumite praguri; (c) Cea mai mare cantitate de precipitații căzută în 1, 3 și 5 zile; (d) Ponderea cantităților foarte mari și extreme de precipitații în cantitatea totală; (e) Intensitatea zilnică a precipitațiilor; (f) Zile consecutive fără precipitații.

2.1.2.1.Cantitatea medie, maximă și minimă anuală de precipitații

În arealul București cad anual între 350 și 1100 mm, cantitatea medie anuală fiind în jurul valorii de 600 mm (605,6 mm la Băneasa și 612,4 mm la Filaret). Cele mai mari cantități de precipitații cad în sezonul cald, cu un maxim în intervalul mai-iulie; circa o treime din cantitatea anuală medie se datorează lunilor mai, iunie și iulie, iar cantitățile maxime lunare înregistrate la București în aceste luni au valori printre cele mai mari (peste 200 mm). Recordurile s-au consemnat totuși în luna septembrie 2005, cu 316,5 mm la Filaret și 269,6 mm la Băneasa. Trebuie reținut caracterul neperiodic al precipitațiilor extreme, cu relevanță deosebită din punct de vedere al hazardului pluviometric. Cantități foarte mari de precipitații s-au înregistrat și în luni cu medii mai reduse, cum ar fi noiembrie (peste 200 mm).

Variabilitatea de la un an la altul sau pe perioade de câțiva ani poate fi destul de mare (de exemplu, sub 400 mm în anul 2000, circa 600 mm în 2003, 2004 și 2005 și peste 1000 mm, recordul perioadei analizate), iar tendința este ușor crescătoare.

Figura 102. Cantitatea medie (med), maximă (max) și minimă (min) anuală de precipitații (1961-2018)

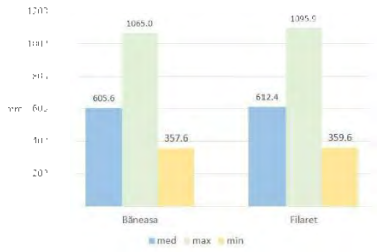

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 103. Cantitatea medie și maximă lunară de precipitații (1961-2018)

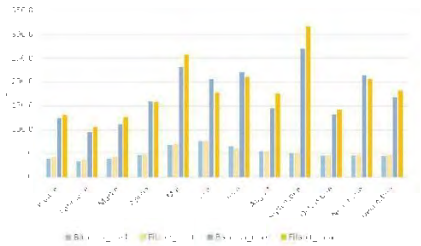

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 104. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantităților anuale de precipitații atmosferice (1961-2018)

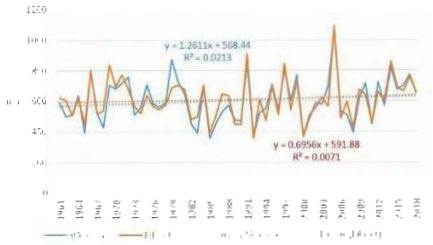

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.2.2.Numărul de zile cu precipitații mai mari de sau egale cu 10, 20 și 30 mm

În București, se consemnează în medie circa 20 de zile/an în care cantitatea de precipitații în 24 de ore este mai mare decât sau egală cu 10 mm (R10), 5-6 zile/an în care se depășesc 20 mm (R20) și doar 2-3 zile/an în care cad mai mult de 30 mm de precipitații (R30).

Valorile maxime pot depăși considerabil mediile parametrilor analizați. S-au înregistrat peste 30 de zile/an cu cel puțin 10 mm de precipitații (32 de zile la Băneasa și 31 la Filaret în 2014), peste 15 zile/an cu cel puțin 20 mm (16 zile la Filaret în 1991) și peste 5 zile cu cel puțin 30 mm de precipitații (9 zile la Filaret în 1991 și 2005). Astfel de precipitații abundente pot avea un impact deosebit asupra mediului urban, deoarece se acumulează de multe ori pe durata a 24 de ore, și pot avea intensități mari. *Nu se conturează diferențieri între periferia și centrul orașului.*

De asemenea, tendința de creștere a numărului de zile cu cantități mari de precipitații este un factor important pentru analiza hazardului, iar în cazul Bucureștiului ea se manifestă pentru toți cei trei parametri analizați. Pentru R10, cele mai mari valori s-au produs după 2005 (32 de zile la Băneasa și 31 la Filaret în 2014), și tot în același interval se remarcă numeroase valorile mari și pentru R20 și R30 (Fig. 105), conturând astfel tendințele de creștere a frecvenței precipitațiilor extreme.

Figura 105. Numărul mediu și maxim anual de zile cu precipitații mai mari de 10, 20 și 30 mm (1961-2018)

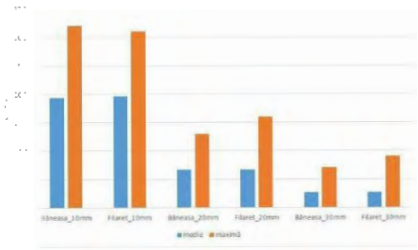

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 106. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului anual de zile cu cantități de precipitații mai mari de 10 mm (1961-2018)

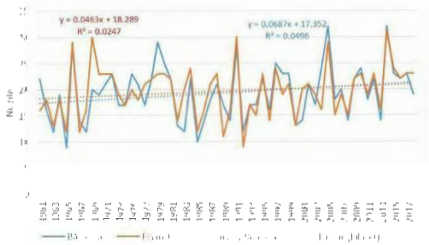

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 107. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului anual de zile cu cantități de precipitații mai mari de 20 mm (1961-2018)

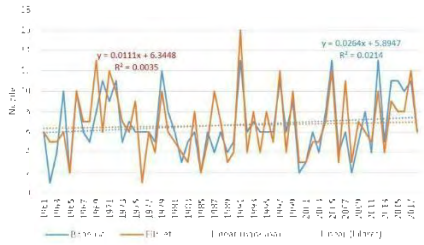

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 108. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului anual de zile cu cantități de precipitații mai mari de 30 mm (1961-2018)

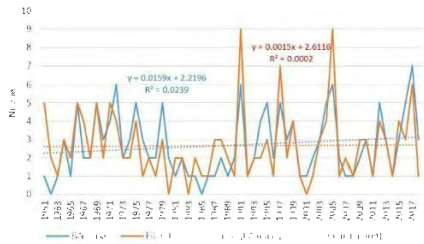

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.2.3. Cea mai mare cantitate de precipitații căzute în 24 de ore, 3 și 5 zile consecutive

Precipitațiile abundente pot avea, cu intermitențe, durate de ordinul orelor sau zecilor de ore, exercitând astfel o presiune considerabilă asupra mediului și societății. Cantitățile maxime căzute în intervale caracteristice (1 zi, 3 și 5 zile consecutive) reprezintă un parametru esențial pentru diferite aplicații urbane, cum ar fi dimensionarea rețelei de scurgere a apei. Sunt luate în considerare atât precipitațiile lichide, cât și cele solide.

În medie, cele mari cantități de precipitații care cad în 24 de ore sunt în jur de 50 mm, cele care se acumulează în 72 de ore ajung la circa 70 mm, iar în 5 zile se acumulează aproximativ 80 mm. Pe de altă parte, valorile maxime absolute sunt de 2,5-3 ori mai mari decât mediile, definind astfel ecartul care trebuie luat în considerare pentru analiza hazardului pluviometric. Diferențele dintre Filaret și Băneasa sunt destul de mici, dar în toate cazurile sunt în favoarea stației urbane (Filaret).

Figura 109. Cea mai mare cantitate de precipitații căzută în 1, 3 și 5 zile consecutive (1961-2018)

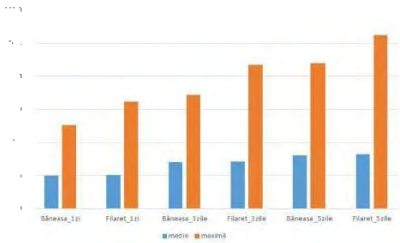

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

În timpul anului, cele mai abundente precipitații acumulate în 1, 3 și 5 zile se consemnează în perioada mai-septembrie, cu valori maxime ale mediilor în iunie și iulie și cu recorduri absolute înregistrate în luna septembrie (de exemplu, 126,4 mm/24h la Băneasa și 161,4 mm/24h la Filaret). În general, valorile sunt ușor mai mari la Filaret față de Băneasa, excepție făcând lunile iunie și iulie.

Figura 110. Cantitatea medie și maximă de precipitații căzută în 24 de ore (1961-2018)

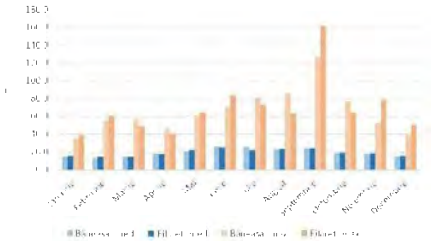

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 111. Cantitatea medie și maximă de precipitații căzută în 3 zile (1961-2018)

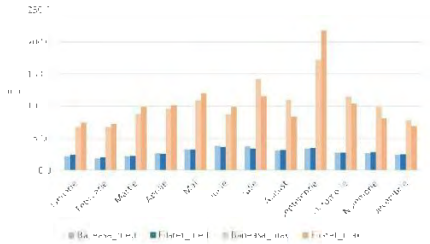

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 112. Cantitatea medie și maximă de precipitații căzută în 5 zile (1961-2018)

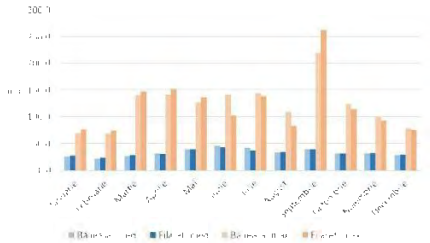

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

În perioada 1961-2018, evoluția celor trei parametri analizați este marcată de o ușoară tendință de creștere. În condițiile unei variabilități interanuale reduse, cu majoritatea valorilor cuprinse între 20 și 50 mm în 24 de ore, 40-80 mm în 3 zile și 50-100 mm în 5 zile, se disting și câteva cantități extreme, cum ar fi cele din 1997, 2003 și 2005, care dau tendințe ușor crescătoare la ambele stații meteorologice.

Figura 113. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantităților maxime de precipitații căzute în 24 de ore

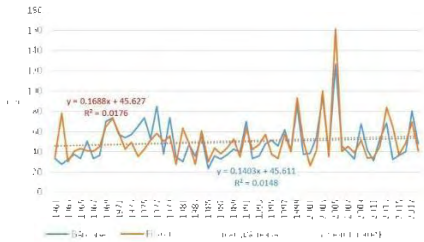

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 114. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantităților maxime de precipitații căzute în 3 zile

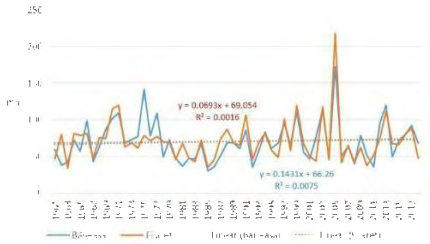

Sursa: Planșă proprie

Figura 115. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantităților maxime de precipitații căzute în 5 zile (1961-2018)

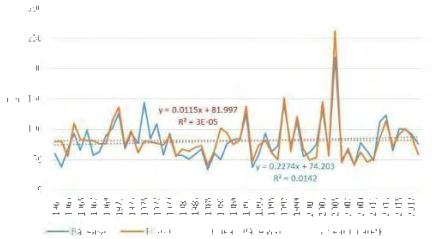

Sursa: Planșă proprie

2.1.2.4.Ponderea precipitațiilor abundente în cantitatea totală de precipitații

Caracterul extrem al precipitațiilor poate fi cuantificat și prin analiza ponderii precipitațiilor abundente în cantitatea totală. O valoare mare a ponderii acestui parametru indică o pondere mai redusă a celorlalte cantități și, prin urmare, concentrarea precipitațiilor în evenimente pluviometrice extreme. Precipitațiile abundente sunt analizate în relație cu două praguri, respectiv percentila 95 sau cantități foarte mari (doar 5% din precipitații sunt mai mari decât valoarea acestei percentile) și percentila 99 sau cantități extreme (doar 1% din precipitații sunt mai mari decât valoarea acestei percentile).
În medie, cantitățile foarte mari însumează în jur de 25% din totalul precipitațiilor care cad la București, iar cantitățile extreme 6-7%, dar au fost ani în care cei doi indicatori au avut ponderi de aproape 50% pentru cantități foarte mari (48,5% în 1991, la Filaret), respectiv peste 30% în cazul cantităților extreme (30,7% în 2005, la Băneasa).

Figura 116. Ponderea cantităților foarte mari și extreme de precipitații (mai mari de percentilele 95 și 99) în cantitatea totală de precipitații (1961-2018)

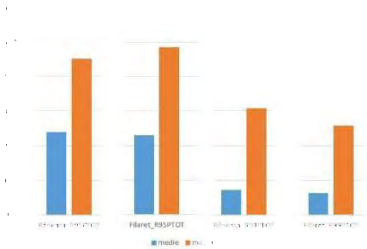

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Variabilitatea de la un an la altul și pe toată perioada analizată este considerabilă, iar diferențele dintre cele două stații meteorologice sunt uneori de peste 10%, ceea ce indică un posibil rol al suprafeței urbane în generarea sau, mai frecvent, în atenuarea precipitațiilor extreme. Cupola termică urbană poate acționa ca un obstacol pentru deplasarea fronturilor atmosferice. Convecția determinată de suprafața urbană mai caldă nu este însoțită de aport corespunzător de umezeală, ceea ce conduce fie la deplasarea precipitațiilor în afara orașului, fie la imposibilitatea formării acestora. *Din punct de vedere al hazardului climatic, este important de remarcat tendința de creștere a ponderii precipitațiilor abundente (foarte mari și extreme) atât în oraș (Filaret), cât și în arealul peri-urban (Băneasa). În perioada 1961-2018, cantitățile datorate unor precipitații extreme au crescut cu 5,6% la Filaret și cu 8,6% la Băneasa.*

Figura 117. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a ponderii cantităților foarte mari (mai mari de percentila 95) în cantitatea anuală de precipitații (1961-2018)

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 118. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a ponderii cantităților extreme (mai mari de percentila 99) în cantitatea anuală de precipitații (1961-2018)

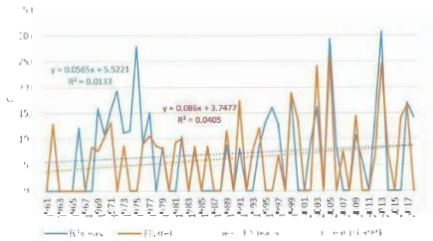

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.2.5.Intensitatea zilnică a precipitațiilor

Creșterea observată în cazul ponderii precipitațiilor foarte mari și extreme în cantitatea totală sugerează creșterea intensității precipitațiilor, prin concentrarea acestora în mai puține evenimente pluviometrice, incluzând aici ploi, ninsori și alte tipuri de precipitații. Intensitatea zilnică a precipitațiilor este un indicator exprimat prin raportul dintre cantitatea anuală de precipitații și numărul de zile în care a căzut aceasta. Valorile medii și maxime sunt foarte apropiate la Filaret și Băneasa (7,9 mm/zi media la Filaret, față de 8,0 mm/zi media la Băneasa; 11,2 mm/zi maxima la Filaret, față de 11,0 mm/zi maxima la Băneasa). De altfel, și valorile anuale au valori apropiate, iar tendințele de evoluție pentru perioada 1961-2018 au aceeași traiectorie crescătoare, cu valori sensibil egale, la ambele stații

Figura 119. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a intensității medii zilnice de precipitații (1961-2018)

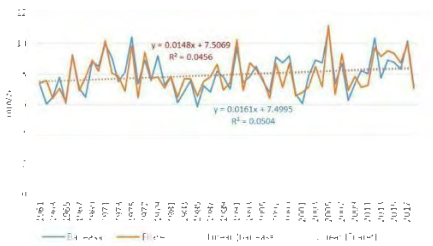

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.2.6.Intensitatea sub-zilnică și sub-orară a precipitațiilor atmosferice

Impactul precipitațiilor atmosferice asupra mediului se realizează prin acțiunea conjugată a cantității, intensității, duratei și frecvenței acestora, iar curbele de intensitate-durată-frecvență (IDF) reprezintă o formă de sintetizare a acestor informații pentru a facilita utilizarea în diferite aplicații. Figura de mai jos reprezintă curbele IDF de la stația meteorologică București-Filaret, iar valorile corespunzătoare se găsesc în tabelul alăturat. Cele mai rare evenimente pluviometrice extreme (perioadă de revenire 1 la 100 de ani) au intensități de 4,45 mm pentru durata de 5 minute, de 1,10 mm pentru durata de 60 de minute și de 0,60 mm pentru 120 de minute. Acestea corespund unor precipitații de aproximativ 22 mm în 5 minute, 66 mm într-o oră și 72 mm în două ore, ceea ce reprezintă valori cu adevărat excepționale, ce pot avea un impact semnificativ într-un timp foarte scurt.

Figura 120. Curbe intensitate-durată-frecvență la stația meteorologică București-Filaret

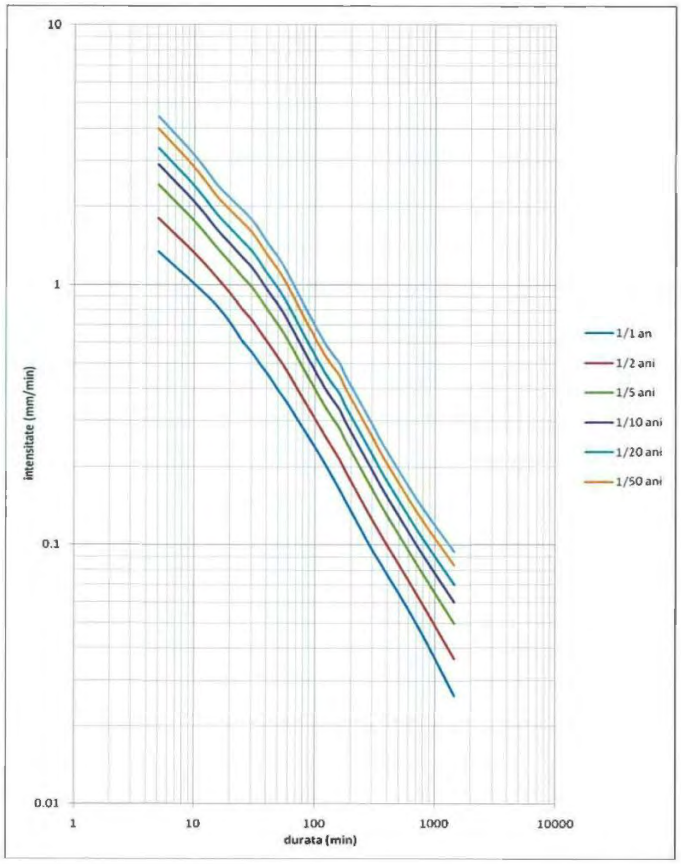

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de MeteorologieAdministrația Națională de Meteorologie)

Perioada de revenire corespunzătoare liniei albastre fără explicație la legendă are valoarea 1/100 ani.

Tabel 27 - Cantități maxime de precipitații (mm) pentru diferite durate de timp și perioada de revenire (ani) la stația meteorologică București-Filaret

Durata (min) / Perioada de revenire (ani)	5	10	15	20	30	45	60	90	120	240	360	720	1440
1	1.34	1.01	0.84	0.71	0.55	0.42	0.35	0.26	0.21	0.18	0.16	0.15	0.11
2	1.81	1.33	1.08	0.93	0.74	0.56	0.46	0.33	0.27	0.24	0.21	0.19	0.15
5	2.43	1.75	1.41	1.21	0.98	0.75	0.61	0.43	0.34	0.31	0.28	0.25	0.20
10	2.90	2.08	1.65	1.43	1.16	0.89	0.72	0.51	0.40	0.36	0.33	0.29	0.23
20	3.36	2.40	1.89	1.64	1.35	1.03	0.83	0.59	0.46	0.41	0.38	0.34	0.27
50	3.98	2.82	2.21	1.93	1.59	1,21	0.98	0.69	0.54	0.49	0.45	0.40	0.31
100	4.45	3.14	2.46	2.14	1.78	1.35	1.10	0.76	0.60	0.54	0.50	0.44	0.35

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de MeteorologieAdministrația Națională de Meteorologie

2.1.2.7.Zile consecutive fără precipitații

Specificul alimentării cu apă a municipiului București, respectiv din mai multe surse de suprafață și adâncime (momentan în conservare), folosind rețeaua hidrografică din apropiere, dar și de la distanță, precum și caracteristicile climatice din perioada analizată (fără perioade de secetă intensă extinsă pe mai mulți ani), determină un hazard ceva mai redus față de deficitul de precipitații la nivel local. Lipsa precipitațiilor mai multe zile consecutiv poate avea totuși un impact negativ asupra orașului, prin raționalizarea consumului și pierderi economice.

Media multianuală de zile consecutive fără precipitații este de aproape 32 de zile, iar valoarea maximă este de 54 de zile, la Filaret, respectiv de 57 de zile, la Băneasa. Figura de mai jos reprezintă variația valorilor medii și maxime de la o lună la alta, incluzând în valorile unei luni și zilele din luna precedentă atunci când lungimea perioadei fără precipitații a depășit o lună.

Sezonul rece și în special lunile noiembrie-martie, este cea mai favorabilă perioada din an pentru lipsa precipitațiilor, mediile fiind de 15-19 zile consecutive fără precipitații. Cele mai lungi perioade fără precipitații au depășit 50 de zile la ambele stații meteorologice, iar valoarea maximă absolută a fost de 58 de zile (5 martie-30 aprilie 1968) la București-Băneasa.

Se remarcă diferențe mari de la un an la altul, cu variații între cel mult 12-13 zile consecutive fără precipitații într-un an (1980) și peste 50 de zile consecutive fără precipitații (1965, 1986, 2011), fără tendințe evidente și fără diferențieri locale între spațiul urban și periferie.

Figura 121. Numărul mediu lunar și maxim de zile consecutive fără precipitații (1961-2018). Valorile mai mari decât numărul zilelor dintr-o lună provin din însumarea zilelor fără precipitații din luna precedentă

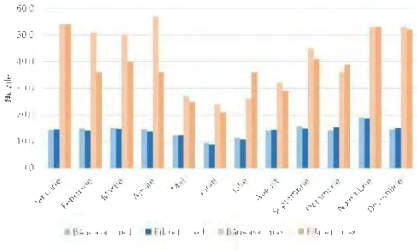

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 122. - Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile consecutive fără precipitații

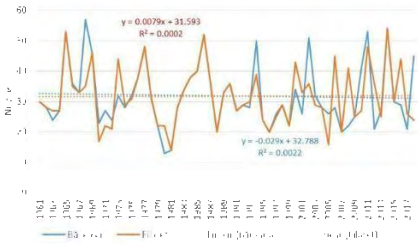

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.3. Temperatura suprafeței urbane în municipiul București pe baza imaginilor satelitare Landsat și Modis

2.1.3.1. Temperatura suprafeței urbane determinată cu ajutorul imaginilor satelitare Landsat

2.1.3.1.1. Date și metodologie

Temperatura suprafeței subiacente (LST) din arealul București a fost extrasă din imagini satelitare Landsat 8 pentru perioada aprilie 2013 – octombrie 2018, conform metodologiei descrisă de Parastatidis et al (2017). Au fost selectate 94 de imagini, corespunzând aproximativ orei locale 11 iarna și 12 vara.

Tabel 28. Numărul de imagini satelitare Landsat 8 utilizate pentru fiecare lună și procentul de acoperire cu date a arealului de interes (municipiul București și arealul din vecinătate)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	TOTAL
Număr imagini	13	14	13	21	19	14	94
Procent mediu de acoperire cu date (%)	91.4	94.7	93.0	88.5	90.0	90.7	91.4

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 123. - Numărul de imagini satelitare Landsat 8 utilizate pentru fiecare lună și procentul de acoperire cu date a arealului de interes

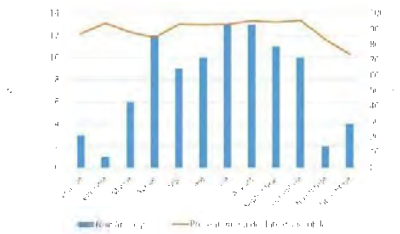

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Rezoluția spațială de 30 m permite analiza detaliată a caracteristicilor termice, dar există și limitări care trebuie avute în vedere în analiza rezultatelor: (1) datele sunt extrase numai pentru situații cu cer senin; (2) datele sunt extrase numai pe timp de zi, cu o eșantionare de o imagine la fiecare aproximativ 16 zile (circa două imagini pe lună).

2.1.3.1.2. Rezultate

Temperatura suprafeței subiacente din Municipiul București și zona învecinată a fost calculată pentru fiecare lună a anului și se distinge o variație cuprinsă între -1°C - 2°C în lunile decembrie și ianuarie și peste 45°C în lunile de vară.

Figura 124. Temperatura medie lunară a suprafeței municipiului București obținută pe bază de imagini satelitare Landsat 8 (2013-2018)

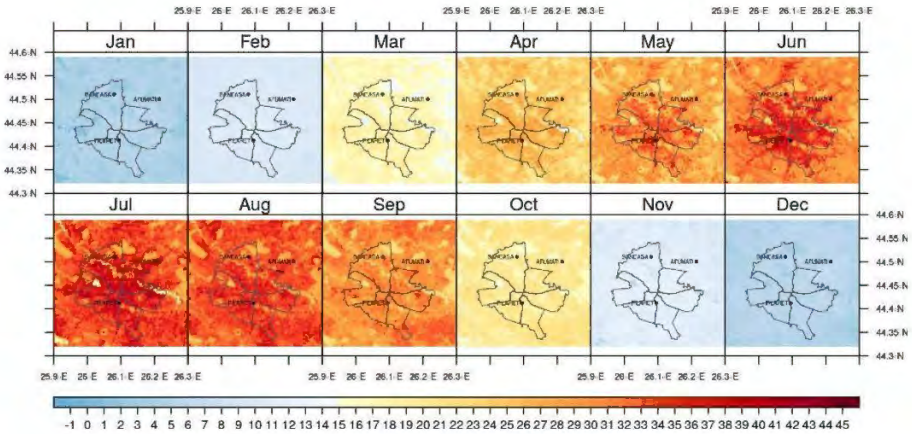

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Există o foarte bună corelație între temperatura suprafeței subiacente și temperatura aerului, ceea ce permite și validează extrapolarea concluziilor rezultate prin utilizarea celor doi parametri.
Valorile lunare ale temperaturii suprafeței urbane sunt mai mari și, prin urmare, au un potențial mai ridicat de pagube și victime, în sezonul cald. Cele mai mari valori se înregistrează în lunile iunie, iulie și august, dar iunie și octombrie pot provoca temperaturi ridicate în unele areale din interiorul orașului.

Figura 125. Corelația dintre temperatura suprafeței extrasă din imagini satelitare Landsat și temperatura aerului pe timp de zi la stațiile meteorologice București-Afumați, Băneasa, și Filaret

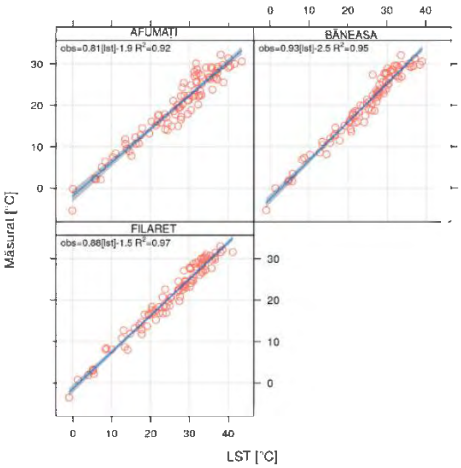

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 126. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi – mai

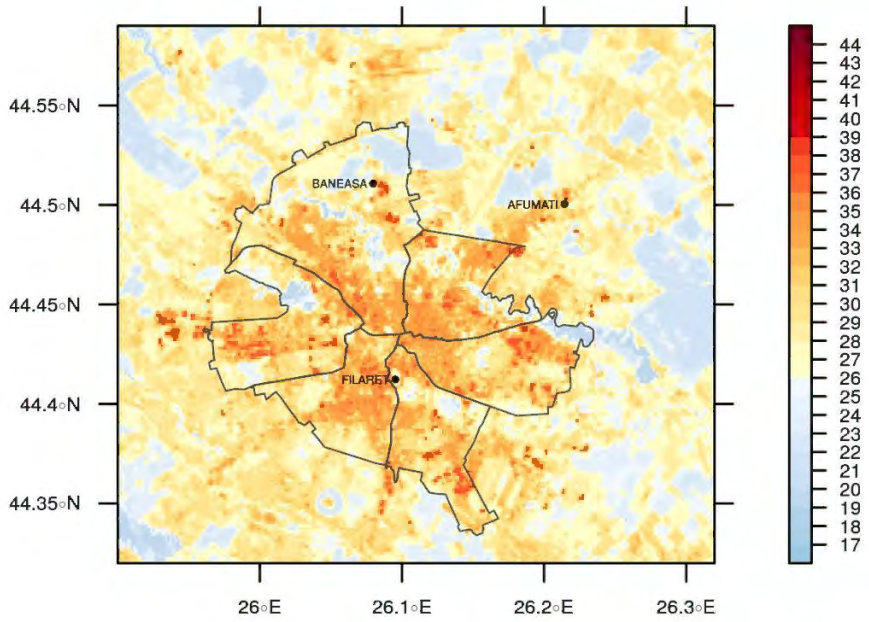

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 127. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi - iunie

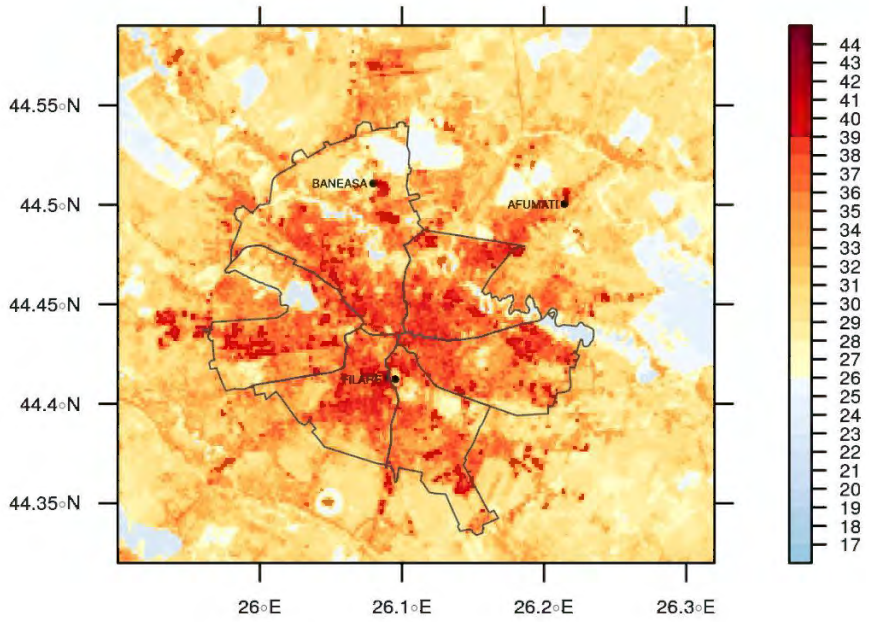

Sursa: Planșă proprie

Figura 128. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi – iulie

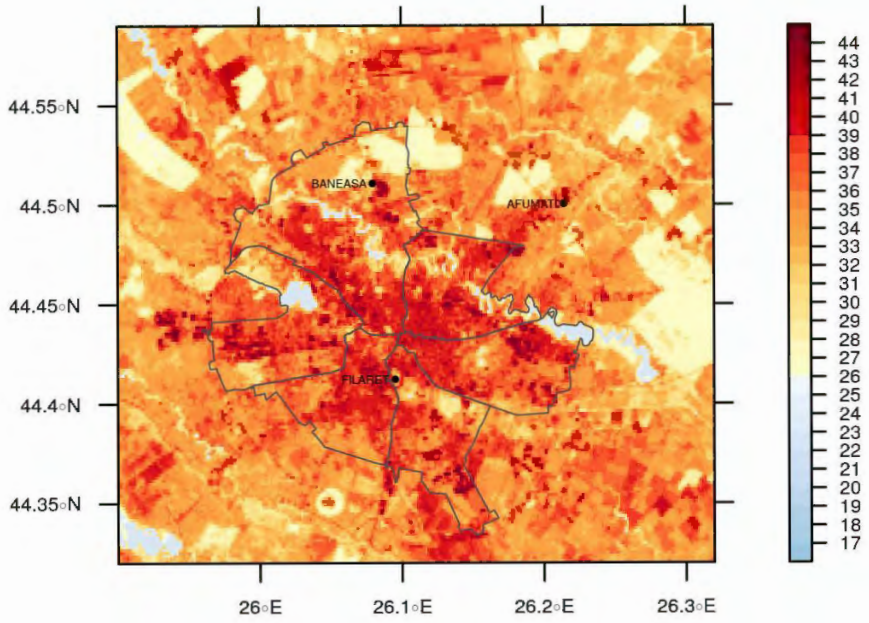

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 129. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi - august

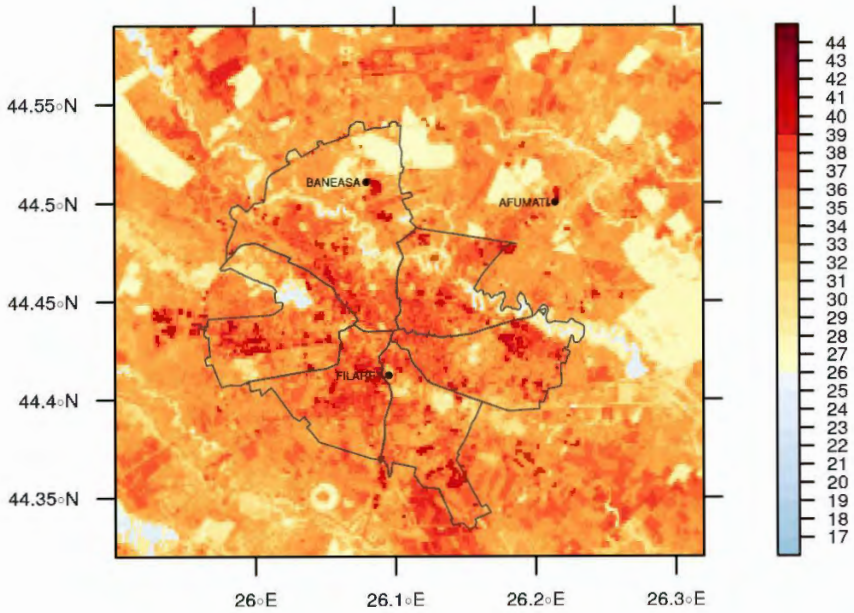

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 130. Temperatura medie a suprafeței urbane în municipiul București și împrejurimi pe timp de zi – septembrie

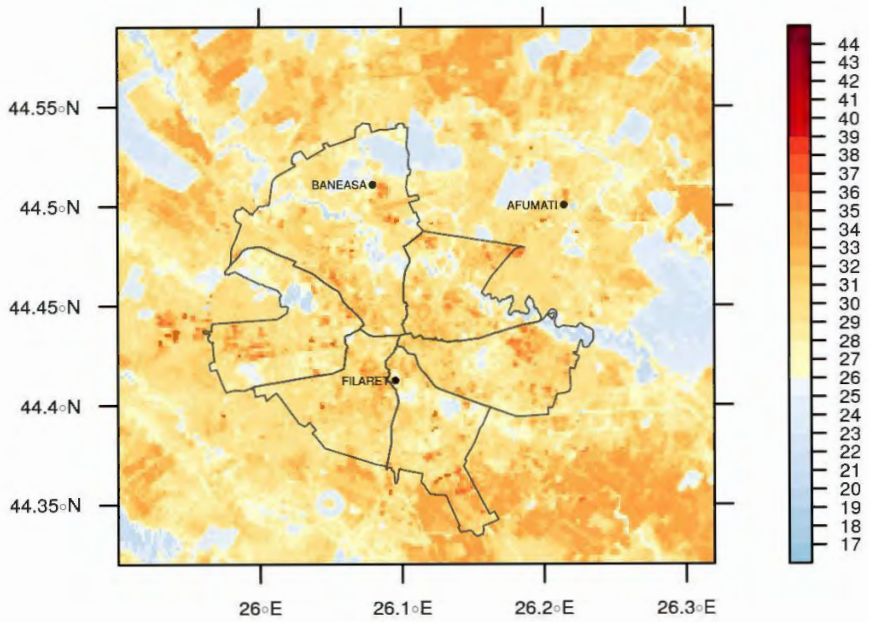

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Rezoluția spațială a imaginilor satelitare Landsat 8 permite diferențieri intra-urbane și identificarea arealelor în care hazardul termic este semnificativ. Temperatura medie a suprafeței în sezonul cald pe circumscripții de recensământ din municipiul București este evidențiată în figura de mai jos. Valorile cele mai mari se înregistrează, în general, în circumscripțiile centrale, cu peste 38°C în iulie, iar prezența suprafețelor acvatice (Lacul Morii, de exemplu) și a zonelor verzi (Pădurea Băneasa, de exemplu) reduce temperatura până la 32-33°C.

Figura 131. Temperatura medie a suprafeței urbane pe circumscripții de recensământ în Municipiul București

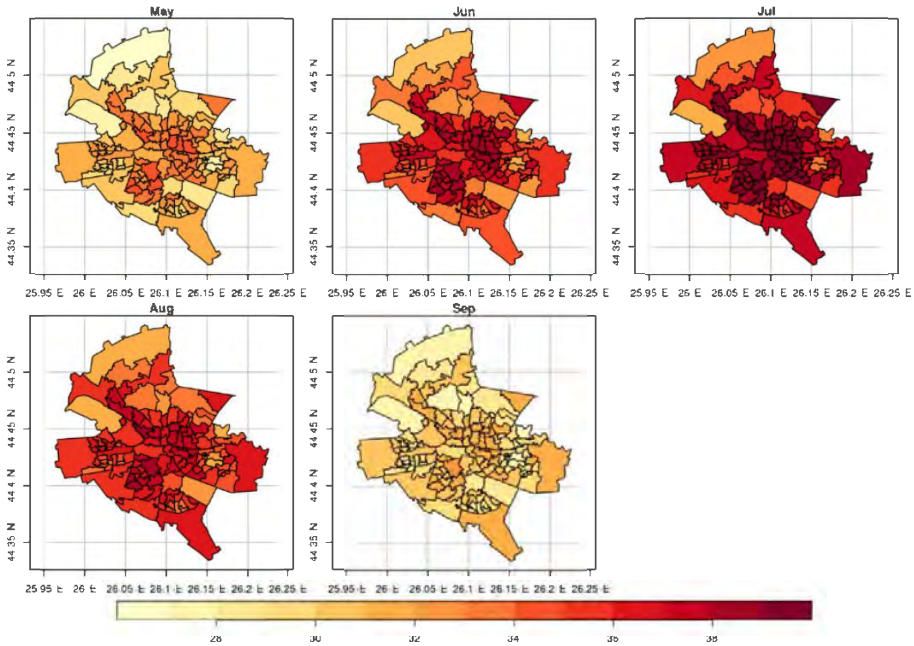

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Temperatura ambientală este puternic influențată de acoperirea și utilizarea terenurilor, relația fiind demonstrată pentru București prin utilizarea imaginilor satelitare MODIS, pentru LST, și a setului de date Corine Land Cover 2012, pentru acoperirea terenurilor (Cheval și Dumitrescu 2015). În acest studiu s-a testat relația dintre datele de LST extrase din imagini satelitare Landsat și setul de date Corine Land Cover 2018. Categoriile de acoperire a terenurilor, ca și valorile corespunzătoare ale temperaturii suprafeței pentru fiecare categorie de acopeire, au fost calculate și expuse în figura de mai jos. Suprafața urbană continuă și discontinuă sunt cele mai calde în toate lunile (peste 38°C în iulie), iar pădurile periurbane și lacurile au cu 4-5°C mai puțin în fiecare lună. Valorile medii ale LST pentru luna iulie și pe tot sezonul cald, pe categorii de acoperire a terenului sunt, de asemenea, prezentate grafic mai jos.

Figura 132. Categorii de utilizarea a terenurilor în București (CLC 2018). 1. Teren agricol; 2. Suprafață urbană continuă; 3. Suprafață urbană discontinuă; 4. Pădure; 5. Zone verzi, spații de sport și recreere; 6. Zone comerciale, industriale și infrastructură de

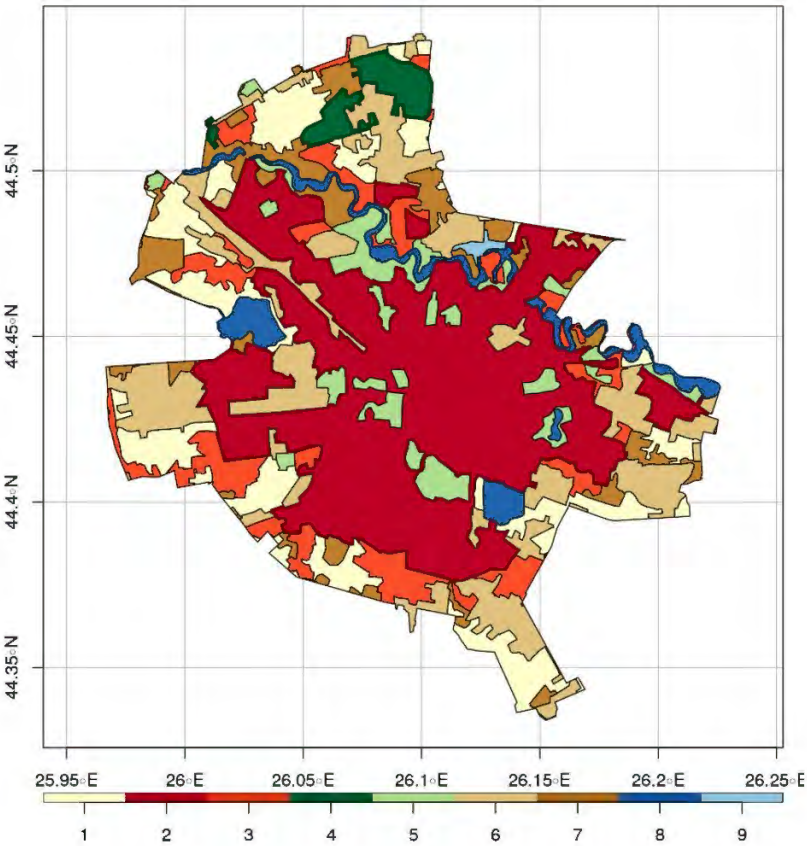

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 133. Temperatura medie a suprafeței urbane pe categorii de acoperire a terenului în Municipiul București

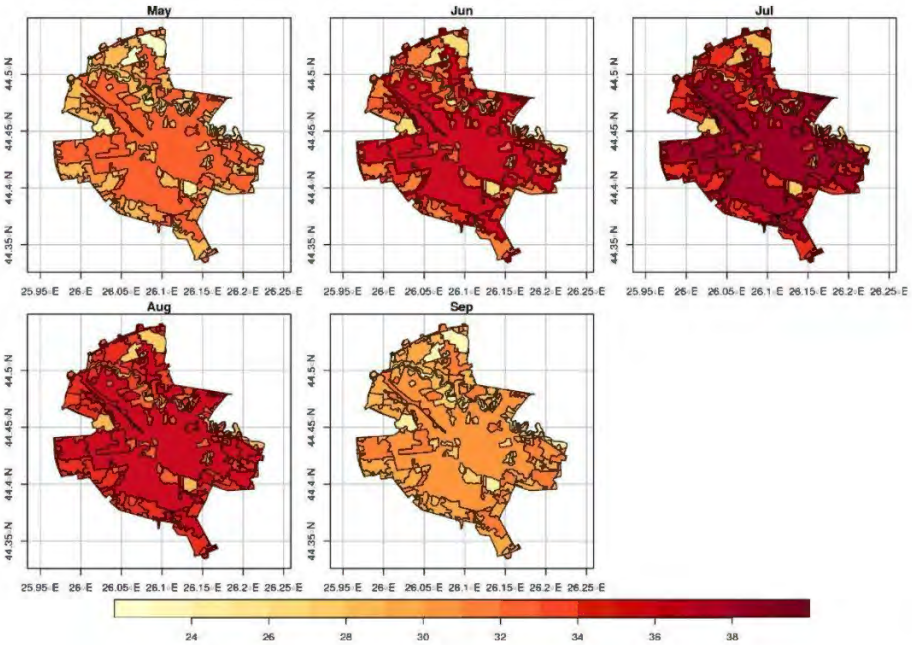

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 134. Temperatura medie a suprafeței urbane pe categorii de acoperire a terenului în Municipiul București în luna iulie și în sezonul cald (mai-septembrie)

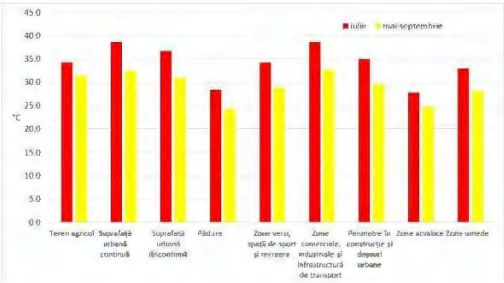

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.3.2.Temperatura suprafeței urbane determinată cu ajutorul produselor MODIS

2.1.3.2.1. Date și metodologie

Produsele MODIS au rezoluție spațială (1 km) și temporală (4 imagini / 24h, dintre care 2 pe timp de zi și 2 pe timp de noapte) utilă pentru orașele cu extindere spațială însemnată, iar perioada de disponibilitate este suficient de mare pentru analiza climatului. Pentru municipiul București, temperatura suprafeței pentru perioada 2000 – 2018, a fost analizată pentru zi (orele 10-13 UTC) și noapte (orele 21-03 UTC).

2.1.3.2.2. Rezultate

Regimul anual al temperaturii medii de la suprafața subiacentă este bine evidențiat atât pentru zi, cât și pentru noapte. În arealul urban și peri-urban analizat, cele mai mici valori ale LST se produc în luna ianuarie (2-4°C, ziua și -6...-2°C, noaptea), iar cele mai mari în lunile iunie-august (40-42°C). Temperatura suprafeței poate ajunge la abateri însemnate față de media multianuală, ceea ce conduce la creșterea considerabilă a riscului termic în sezonul cald. Astfel, în toate lunile de vară, temperatura maximă la nivelul suprafeței subiacente din București depășește 28-30°C în timpul nopții (Figura 135) și 50-52°C în timpul zilei.

Insula de căldură urbană este bine evidențiată în toate lunile anului, având cea mai mare intensitate în timpul nopților de vară, când diferențele dintre oraș și arealul periurban din vecinătate ajung la 6-8°C.

Figura 135. Temperatura medie lunară (°C) a suprafeței subiacente pe timp de noapte în arealul municipiului București (2000-2018) extrasă din imagini satelitare MODIS

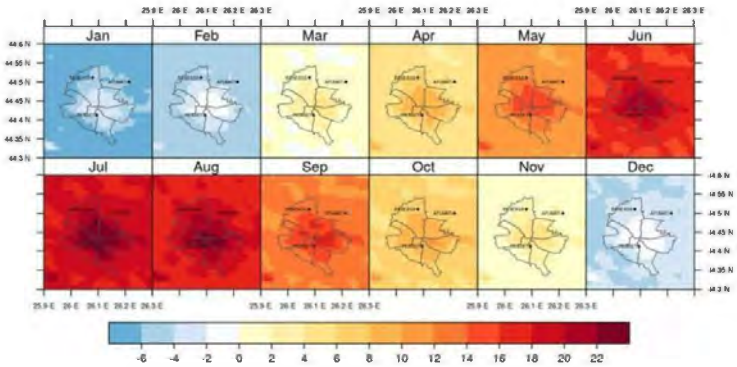

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 136. Temperatura medie lunară (°C) a suprafeței subiacente pe timp de zi în arealul municipiului București (2000-2018) extrasă din imagini satelitare MODIS

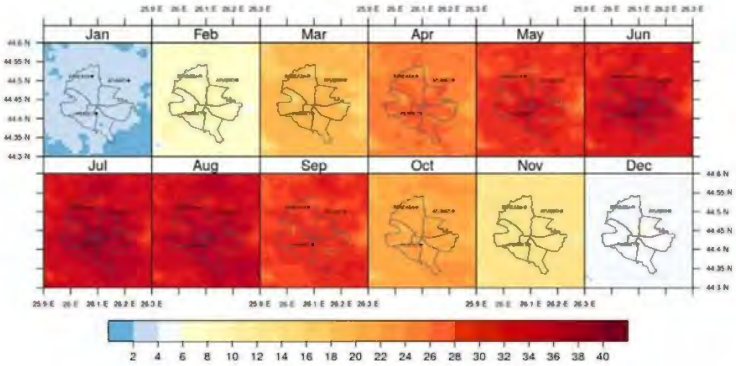

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 137. Temperatura maximă lunară (°C) a suprafeței subiacente pe timp de noapte în arealul municipiului București (2000-2018) extrasă din imagini satelitare MODIS

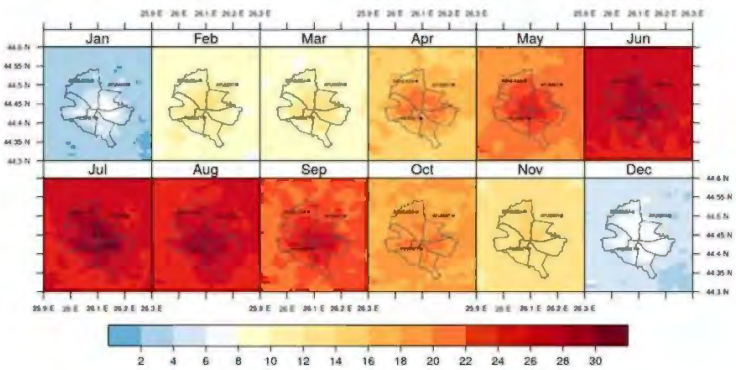

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 138. Temperatura maximă lunară (°C) a suprafeței subiacente pe timp de zi în arealul municipiului București (2000-2018)

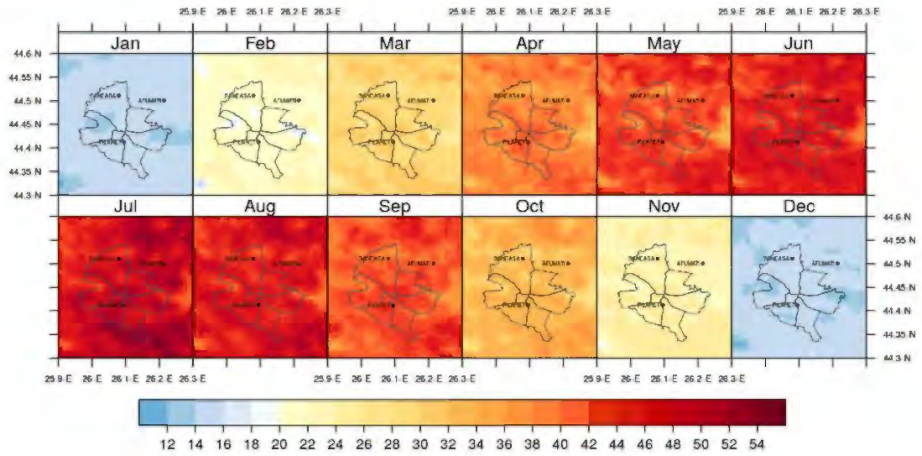

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4. Hazarde meteorologice complexe

Hazardele meteorologice pot avea un impact semnificativ asupra infrastructurii, populației și serviciilor urbane și prin intermediul unor fenomene meteorologice complexe, în general rezultatul intersectării efectelor temperaturii și precipitațiilor atmosferice. Astfel de fenomene se manifestă prin depuneri pe suprafața urbană sau pe diferite obiecte, cum sunt poleiul, chiciura și stratul de zăpadă, însoțesc precipitațiile extreme, de exemplu descărcările electrice, grindina, aversele de ploaie sau ninsoarea, sau diminuează vizibilitatea orizontală, cum este cazul ceții. Vântul are un rol deosebit în producerea unor hazarde meteorologice relevante pentru municipiul București, cum ar fi viscolul. Spre deosebire de hazardele termice și pluviometrice, hazardele complexe au o frecvență mai redusă și sunt caracteristice unor anotimpuri sau sezoane din an. Intensitatea cu care se manifestă uneori astfel de hazarde conduce la un impact major asupra orașului, pe intervale care se extind de la zeci de minute (orajele, aversele de ploaie sau ninsoare), la câteva ore (ceața) sau mai multe zile (stratul de zăpadă sau viscolul).

2.1.4.1. Poleiul

Poleiul se produce doar în perioade rece a anului (noiembrie-martie), cel mai frecvent în lunile decembrie și ianuarie, cu o medie de 0,9 cazuri / an, ceea ce înseamnă că aproape în fiecare an se produce cel puțin un caz cu polei. Numărul anual de zile cu polei trece rareori de 5-6 cazuri și nu se conturează o tendință semnificativă de creștere sau scădere a frecvenței fenomenului. Nu se disting diferențe importante între mediul urban (Filaret) și periurban (Băneasa), ceea ce indică faptul că poleiul este rezultatul caracteristicilor meteorologice regionale, fiind puțin influențat de particularități locale.

Figura 139. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu polei (1981-2018)

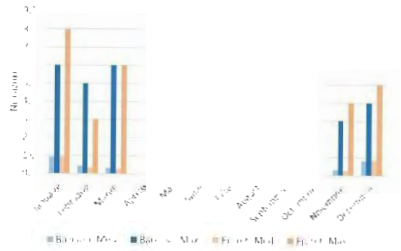

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 140. Numărul anual de zile cu polei (1981-2018)

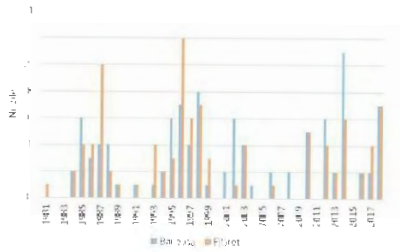

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.2. Chiciura

La București, chiciura se formează în intervalul noiembrie-martie, și se poate forma pe tot parcursul zilei. Numărul mediu lunar de zile cu chiciură este cuprins între 1,6 în luna decembrie, la Băneasa și Filaret, și 2,7 în luna ianuarie, la Băneasa, iar cele mai multe zile cu chiciură s-au înregistrat în ianuarie 1990 (10 zile) la Filaret. Variabilitatea fenomenului în timp este direct legată de creșterea temperaturii aerului. În perioada 1981-2018 se remarcă diminuarea frecvenței lunare a cazurilor de chiciură, mai accentuată în arealul urban și mai puțin rapidă la Băneasa. După 1997, numărul anual de zile cu chiciură nu a mai depășit 10 zile la Băneasa și 9 zile la Filaret.

Figura 141. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu chiciură (1981-2018)

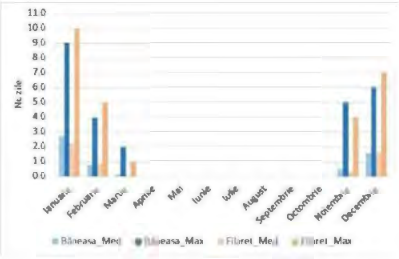

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 142. Numărul anual de zile cu chiciură și tendința de evoluție (1981-2018)

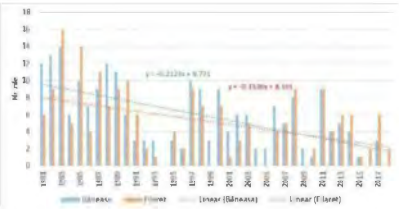

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.3. Fenomene orajoase (tunete, fulgere)

Având în vedere echipamentele de protecție și topografia orașului, hazardul asociat fenomenelor orajoase este foarte redus, dar nu absent. De exemplu, în luna iunie 2010, au fost lovite de fulger în București 3 persoane[909]. Se pot produce oraje în toate lunile anului, în general cu o frecvență mai mare în afara orașului. Cele mai multe oraje se produc în lunile iunie și iulie (în medie, 8,9 zile cu oraje la Băneasa și 7,4 zile cu oraje la Filaret, în luna iulie). Cel mai mare număr lunar de zile cu oraje din perioada 1981-2018 a fost de 17 și s-a consemnat în iulie 1989 la Filaret și în iulie 2002 la Băneasa. Variația numărului de zile cu oraje este destul de mare de la un an la altul (24 de zile cu oraje în 2001 și 41 zile cu oraje în 2002, la Băneasa), și nu se distinge o tendință de creștere sau scădere pronunțată a acestor manifestări ale electricității atmosferice.

9
[09] http://www.ziare.com/stiri/raniti/trei-persoane-ranite-dupa-ce-au-fost-lovite-de-fulger-in-bucuresti-video-1022192

Figura 143. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu oraje (1981-2018)

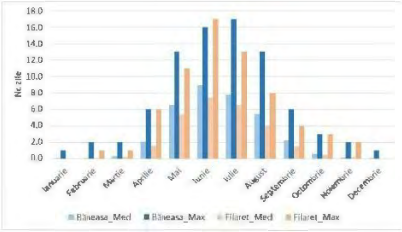

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 144. Numărul anual de zile cu oraje și tendința de evoluție (1981-2018)

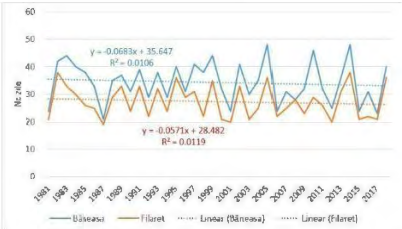

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.4.Grindina

Pentru arealul din jurul Bucureștiului, grindina este un fenomen specific sezonului cald și are o frecvență destul de redusă. În perioada 1981-2018, în lunile mai 2016 și august 1999 au fost consemnate cele mai multe zile cu grindină (3), la București-Băneasa. Numărul anual de zile cu grindină este redus (în general, 1-2 cazuri/an), în general mai mare la Băneasa decât la Filaret, ca efect al insulei urbane de căldură pe verticală (topirea particulelor în cădere). Prin urmare, *hazardul asociat căderilor de grindină este mai mare la periferia orașului decât în partea centrală*.

Figura 145. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu grindină (1981-2018)

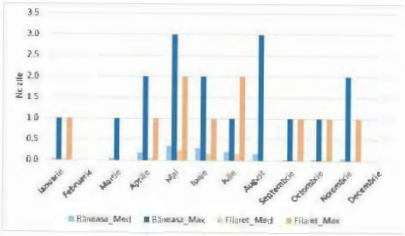

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 146. Numărul anual de zile cu grindină (1981-2018)

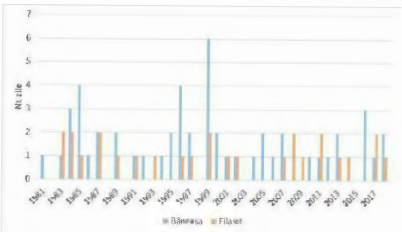

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.5. Ploaia și aversele de ploaie

Cele mai multe zile cu ploaie se înregistrează în intervalul octombrie-aprilie. În noiembrie, luna cu cele mai multe zile cu ploaie, plouă în medie în circa 8 zile. Cele mai puține zile cu ploaie se consemnează în lunile vară (iulie-august). În ultimele 4 decenii, se remarcă tendințe pronunțate de scădere a numărului de zile cu ploaie la ambele stații.

Ploaia sub formă de aversă este caracterizată prin început și sfârșit brusc, picături mai mari decât în cazul ploilor care nu au caracter de aversă și variații rapide ale intensității pe parcursul desfășurării fenomenului. În timpul averselor de ploaie vizibilitatea scade accentuat. Toate acestea amplifică potențialul averselor de ploaie de a produce pagube materiale în mediul urban.

Se pot produce averse de ploaie în toate lunile sezonului cald (aprilie-septembrie), se depășesc în medie 5 zile cu averse de ploaie, valorile cele mai mari înregistrate în perioada analizată depășind 20 de zile (21 de zile cu averse de ploaie în 1982 la Filaret și în 2018 la Băneasa). Se disting valori ușor mai mari în mediul urban față de periferie. Numărul anual de zile cu averse de ploaie oscilează în jurul valorilor de 60-70, și este relativ constant la Filaret și în ușoară creștere la Băneasa (Fig. 147), situație

care, corelată cu scăderea numărului total de zile cu ploaie, este un indicator al hazardului pluviometric generat de torențialitate în București.

Figura 147. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu ploaie (1981-2018)

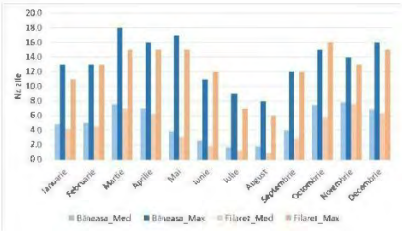

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 148. Numărul anual de zile cu ploaie și tendința de evoluție (1981-2018)

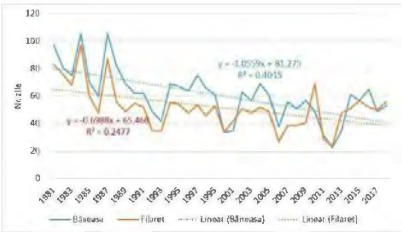

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 149. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu averse de ploaie (1981-2018)

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 150. Numărul anual de zile cu averse de ploaie și tendința de evoluție (1981-2018)

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.6. Ninsoarea și aversele de ninsoare

În București, se pot produce ninsori începând din octombrie, iar cele mai târzii ninsori de primăvară s-au consemnat în luna aprilie. În lunile de iarnă, ninge în medie cel puțin 5 zile/lună, iar valorile maxime lunare depășesc 15 zile în toate lunile reci. Efectul de insulă de căldură urbană face ca toate valorile medii și aproape toate valorile maxime de zile lunare cu ninsoare să fie mai mari la Băneasa. Numărul anual de zile cu ninsoare a scăzut foarte mult în perioada de analiză.

Aversele de ninsoare urmează un model similar de producere în timpul anului și frecvența mai mare este tot la periferie: numărul maxim lunar înregistrat la Băneasa a fost de 5 zile (martie 2000), iar la Filaret 4 zile (martie 1997). Numărul anual de zile cu averse de ninsoare nu reflectă tendințe semnificative de evoluție în perioada analizată și se remarcă faptul că doar la Băneasa s-au înregistrat valori mai mari de 6 zile pe an, cu recorduri de 10 zile în 2000 și 2018.

Figura 151. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu ninsoare (1981-2018)

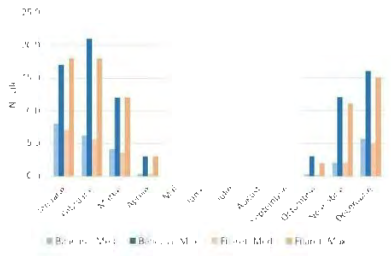

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 152. Numărul anual de zile cu ninsoare și tendința de evoluție (1981-2018)

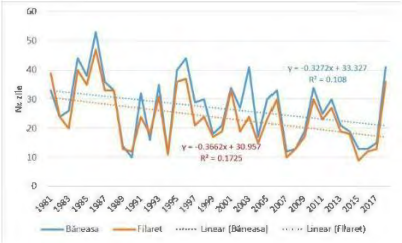

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 153. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu averse de ninsoare (1981-2018)

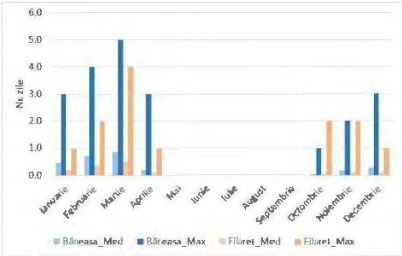

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 154. Numărul anual de zile cu averse de ninsoare (1981-2018)

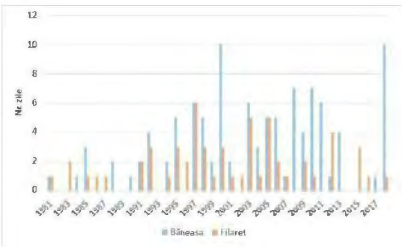

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Stratul de zăpadă se depune în București în sezonul rece (octombrie-aprilie), grosimea cea mai consistentă fiind în lunile de iarnă, când mediile lunare ajung la 6-7 cm. Cele mai mari grosimi ale stratului de zăpadă au depășit 40 cm în toate lunile de iarnă, iar maximele absolute s-au înregistrat în martie 1993 (82 cm la Filaret și 73 cm la Băneasa). În situațiile când se formează troiene, grosimea poate depăși valorile consemnate la stațiile meteorologice. Grosimea stratului de zăpadă este mai mare la Filaret decât la Băneasa în toate lunile anului, probabil din cauza efectului de adăpost al orașului față de influența vântului. Hazardul determinat de prezența stratului de zăpadă trebuie cuantificat și prin persistența stratului de zăpadă. În perioada 1961-2018, au existat mai multe luni în care stratul de zăpadă a fost consemnat zilnic atât la Băneasa, cât și la Filaret (ianuarie 1985, 1997 și 2000, de exemplu). Nu există o tendință de evoluție în perioada analizată, dar extinderea orașului poate fi una din cauzele care determină scăderea vizibilă a numărului anual de zile cu strat de zăpadă în București, ceva mai accentuată la periferie față de oraș.

Figura 155. Grosimea medie și maximă lunară a stratului de zăpadă (1981-2018)

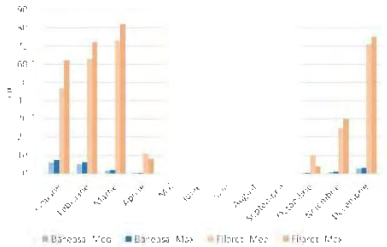

Sursa: Planșă proprie

Figura 156. Grosimea medie și maximă anuală a stratului de zăpadă (1981-2018)

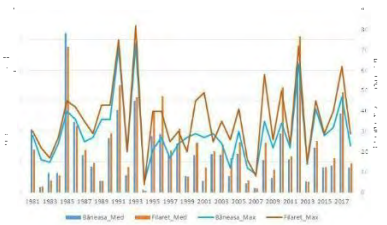

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 157. Numărul anual de zile cu strat de zăpadă și tendința de evoluție (1981-2018)

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.7.Viscolul

Fenomenul de viscol este caracteristic lunilor de iarnă, când se produc 1-2 episoade de viscol aproape în fiecare an, cele mai frecvente în ianuarie (1,1 viscole, în medie, la Băneasa) și februarie (0.9 viscole la Filaret). Cele mai multe zile cu viscol din perioada 1981-2018 s-au produs în noiembrie 1993, când la București-Filaret s-au consemnat 10 zile cu viscol și transport de zăpadă la sol, iar la Băneasa au fost 7 astfel de zile. Din punct de vedere al caracterului de hazard, este remarcabil faptul că *cele mai multe zile cu viscol dintr-o lună s-au produs în afara intervalului obișnuit de producere a fenomenului*, ceea ce poate amplifica impactul asupra funcționării normale a societății urbane. Diferențele dintre cele două stații meteorologice sunt reduse și se păstrează și în privința valorilor anuale, ceea ce denotă influența urbană nesemnificativă.

Figura 158. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu viscol (1981-2018)

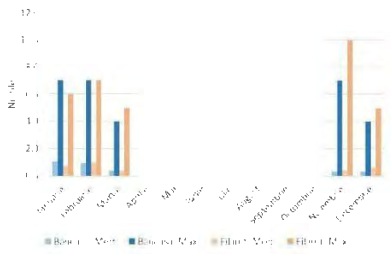

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 159. Numărul anual de zile cu viscol (1981-2018)

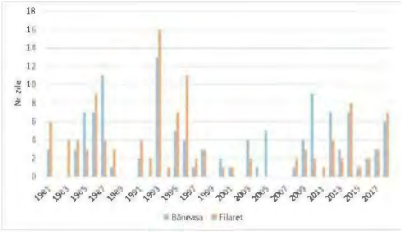

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.8. Ceața

Ceața are o frecvență mai mare în sezonul rece, când numărul mediu de zile cu ceață depășește 5 zile/lună, iar valorile maxime au ajuns la 18 (decembrie 1983, ianuarie 2014 și februarie 1987, la Băneasa și decembrie 1983, la Filaret). Scăderea pronunțată a numărului de zile cu ceață în perioada 1981-2018 poate fi pusă în relație cu tendința de creștere a temperaturii aerului, mai rapidă în interiorul orașului, decât la periferie. În primul deceniu al perioadei analizate, s-au consemnat aproape an de an valori de peste 50 de zile cu ceață la Băneasa și peste 30 de zile la Filaret, în timp ce după anul 2000 astfel de valori sunt rare. Frecvența mai mare a ceții și *hazardul determinat este mai mare în cartierele periferice și la contactul dintre oraș și spațiul rural înconjurător*.

Figura 160. Numărul mediu și maxim lunar de zile cu ceață (1981-2018)

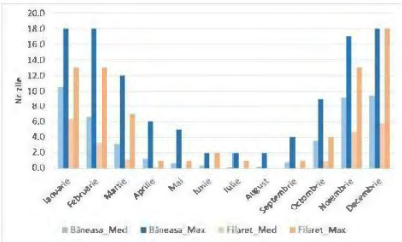

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

Figura 161. Numărul anual de zile cu ceață și tendința de evoluție (1981-2018)

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.9.Hazarde eoliene

Hazardele determinate de vânt pot produce pagube însemnate în mediul urban prin vitezele mari susținute și intensificarea temporară a acestora, în timp ce direcția este mai puțin importană pentru analiza generală, având în vedere modificările majore determinate de complexitatea topografiei urbane. Vântul poate acționa ca hazard independent, dar și în relație cu alte fenomene, precum temperaturile scăzute sau ninsoarea. În această secțiune, sunt prezentate caracteristici ale vântului din arealul București relevante pentru caracterul său de hazard urban individual.

2.1.4.9.1. Frecvența vitezei maxime a vântului pe clase de valori

La ambele stații, majoritatea vitezelor maxime ale vântului atinse într-o zi sunt mai mici de 5 m/s (cca. 75-76%) și în jur de 21-23% din vitezele maxime zilnice au valori cuprinse între 10 și 15 m/s. Vitezele peste 10 m/s sunt rare, sub 2% ca frecvență totală, și s-au înregistrat 2 cazuri cu viteze peste 20 m/s la Filaret și 5 astfel de cazuri la Băneasa. Înălțimea și rugozitatea suprafeței urbane fac ca frecvența vitezelor mici (sub 1 m/s) să fie mai mare la Filaret, în timp ce frecvența vânturilor cu viteze mari este superioară la Băneasa. Hazardul eolian tinde să fie mai redus în oraș decât la periferie.

Figura 162. Frecvența vitezei maxime zilnice a vântului (m/s) pe clase de valori

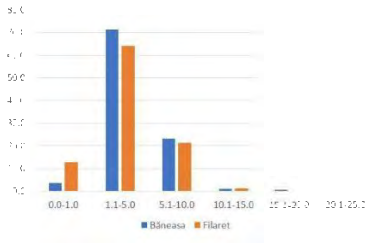

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.9.2. Regimul anual al vitezei vântului

În timpul anului, cele mai mari viteze ale vântului medii ale vântului se ating în lunile de primăvară (martie-aprilie), cu peste 5 m/s la Băneasa și 4,5-4,6 m/s la Filaret, iar maximele cele mai mari s-au consemnat în iulie-august (doar la Băneasa) și noiembrie-decembrie (la ambele stații), ajungând la 23-24 m/s. Nu se distinge o sezonalitate netă a vitezelor maxime ale vântului, maximele având valori apropiate în fiecare lună. Specifică hazardelor eoliene este diferența foarte mare între valorile medii și valorile cele mai mari ale vitezelor maxime zilnice. Astfel, maxima poate să fie de 4-5 ori mai mare decât viteza medie, iar managementul hazardelor eoliene în mediul urban trebuie să se raporteze la această situație.

Figura 163. Viteza medie și maximă lunară multianuală (1961-2018)

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.4.9.3. Variabilitatea vitezei vântului în perioada 1981-2018

Viteza vântului este un parametru meteorologic ușor de influențat prin modificarea topografiei locale și a rugozității. Pentru București, se remarcă descreșterea continuă a vitezelor vântului în perioada analizată, iar principala cauză poate fi pusă pe seama dezvoltării urbane atât în centrul orașului, cât și la periferie. După anul 2005, viteza vântului nu a mai depășit 18 m/s la Băneasa și 14 m/s la Filaret, atingându-se cele mai scăzute valori din ultimele 4 decenii (sub 10 m/s fiind vitezele maxime din 2017 și 2018).

Figura 164. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a vitezei medii și maxime anuale a vântului (1981-

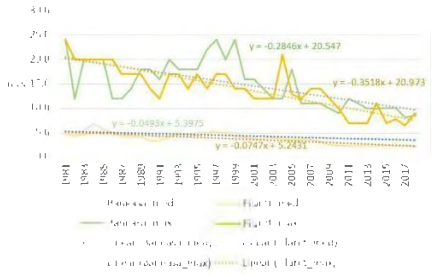

Planșă proprie. Sursa datelor: Administrația Națională de Meteorologie

2.1.5. Riscul termic

Temperaturile foarte mari și valurile de căldură din timpul verii reprezintă pentru București un hazard cu un impact deosebit asupra locuitorilor și mediului urban. Repartiția teritorială a hazardului termic urban este determinată de caracteristicile fizice ale orașului, precum acoperirea și utilizarea terenului, morfologia și structura orașului. Populația urbană este supusă efectului combinat al hazardului termic și mediului construit, iar vulnerabilitatea intrinsecă a acesteia contribuie la mărimea riscului asociat.

Riscul termic (*R*) în Municipiul București a fost calculat după formula:

$$R_T = H_T \times V_n \qquad (1)$$

unde

H_T = hazardul termic

V_n = vulnerabilitatea populației sau a mediului construit

Hazardul termic este dat de temperatura suprafeței subiacente (LST) în luna iulie. Riscul a fost analizat la nivel de unitate de recensământ pentru vulnerabilitățile următoarelor elemente la risc: (1) ponderea populației între 0 și 9 ani din populația totală, (2) ponderea populației peste 65 de ani din populația totală, (3) densitatea populației, (4) număr de clădiri și (5) locuințe fără reabilitare termică. Valorile elementelor la risc sunt din anul 2011, anul ultimul recensământ, dar nu se estimează modificări calitative semnificative ulterioare.

Atât temperatura suprafeței subiacente (hazardul), cât și vulnerabilitatea elementelor la risc au fost împărțite în câte 5 clase de valori (cvintile), iar riscul a fost calculat pentru fiecare element utilizând matricea din figura de mai jos.

Figura 165. Matricea riscului termic

Element la risc (clase)	Temperatura (clase) 1	2	3	4	5
1	1	2	3	4	5
2	2	4	6	8	10
3	3	6	9	12	15
4	4	8	12	16	20
5	5	10	15	20	25

Sursa: Planșă proprie

Riscul termic urban prezintă diferențieri nete în funcție de elementele la risc analizate și de caracteristicile specifice unităților de recensământ. Se distinge o tendință de concentrare a valorilor mari ale riscului în partea centrală a orașului, generată de suprapunerea celor mai mari valori de temperatură și a unor caracteristici demografice (de exemplu, concentrarea populației îmbătrânite) și de habitat (de exemplu, ponderea clădirilor fără reabilitare termică) care generează vulnerabilitate ridicată.

Cartierele cu cele mai ridicate valori ale riscului termic sunt prezentate în tabelul de mai jos, iar figurile care urmează acestuia prezintă distribuția spațială a riscului termic în București în funcție de diferite elemente la risc.

Tabel 29 . Zonele rezidențiale cu riscul termic cel mai ridicat în funcție de diferite elemente la risc

Cartiere / Zone rezidențiale	*Element la risc cu valori foarte mari*
Pajura, Dristor, Ferentari, Pantelimon	Ponderea populației cu vârsta între 0 și 9 ani
Zona centrală (Dorobanți, Universitate, Piața Unirii, Biserica Armenească)	Ponderea populației cu vârsta mai mare de 65 de ani
Ferentari, Rahova	Densitatea populației
Ferentari, Rahova	Numărul de clădiri
Zona centrală	Ponderea clădirilor fără reabilitare termică

Sursa: Procesare proprie

Figura 166. Riscul termic calculat pe baza ponderii populației cu vârsta cuprinsă între 0 și 9 ani

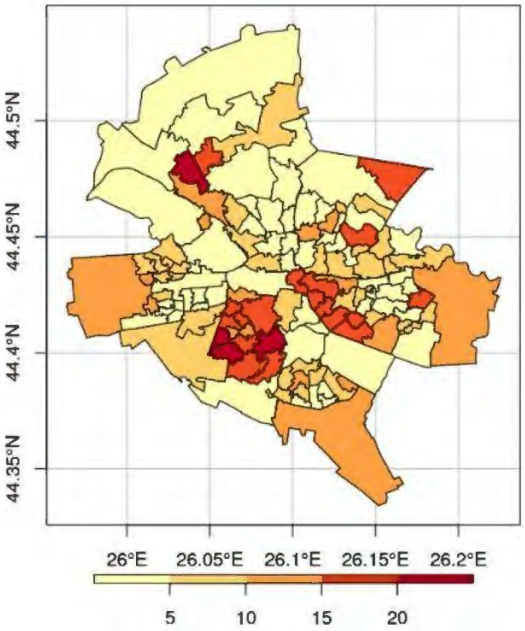

Sursa: Procesare proprie

Figura 167. Riscul termic calculat pe baza ponderii populației cu vârsta peste 65 de ani

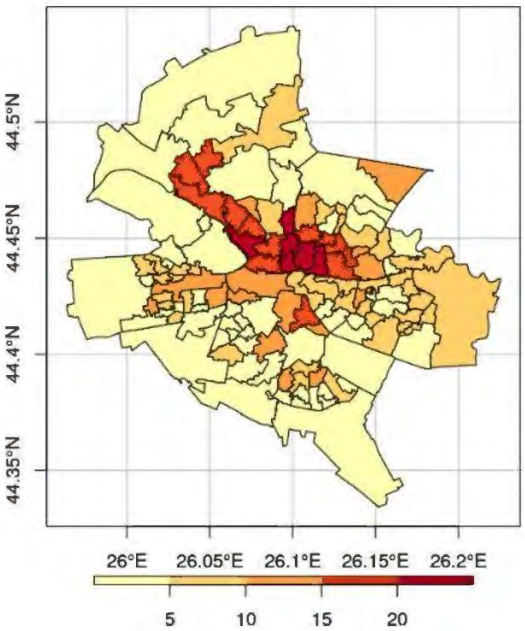

Sursa: Procesare proprie

Figura 168. Riscul termic calculat pe baza densității populației

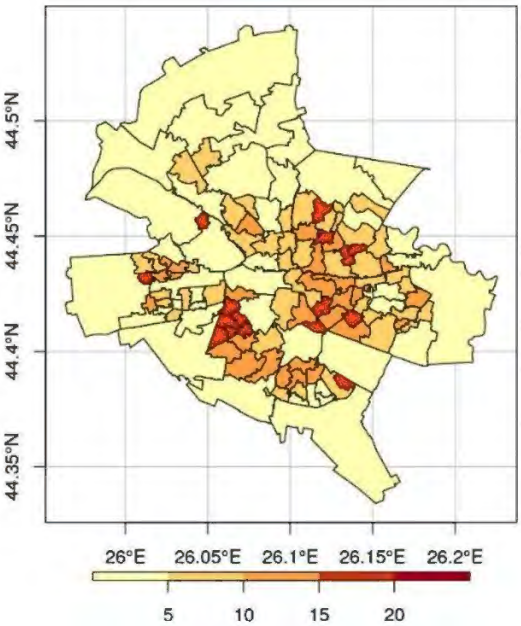

Sursa: Procesare proprie

Figura 169. Riscul termic calculat pe baza numărului de clădiri

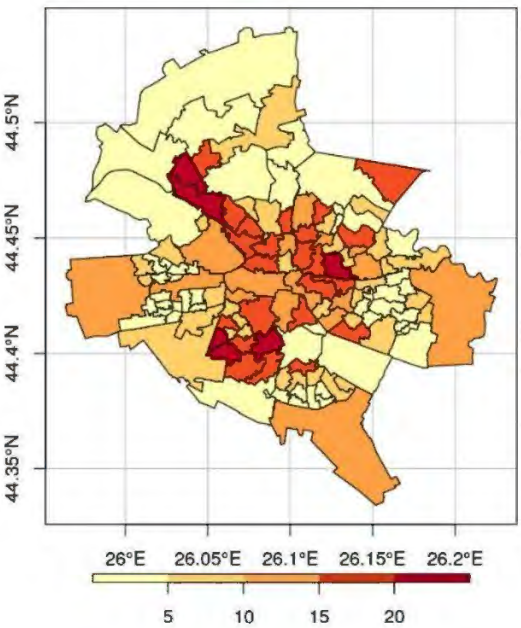

Sursa: Procesare proprie

Figura 170. Riscul termic calculat pe baza numărului de clădiri fără reabilitare termică

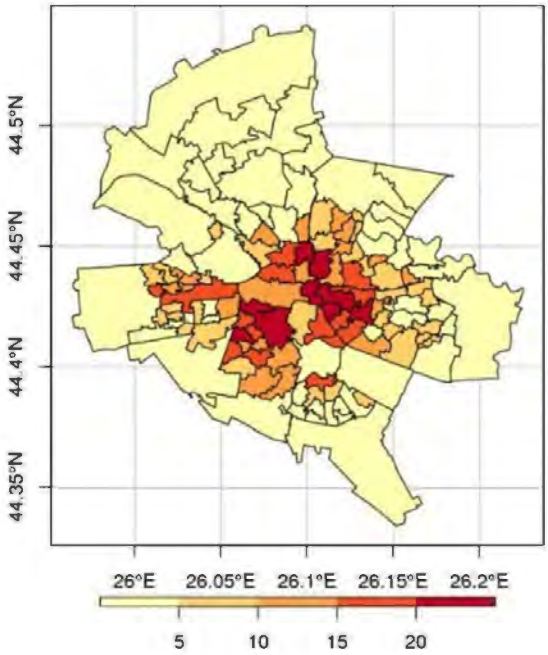

Sursa: Procesare proprie

2.1.6. Prognoza evoluției climatice la nivelul Bucureștiului în perioada 2021-2040

2.1.6.1. Variabilitatea temperaturii și precipitațiilor (2021-2040)

Funcționarea comunităților umane este direct controlată de climatul actual, dar și de variabilitatea acestuia pe termen lung. Trăsăturile urbane tradiționale ale orașului București au fost modelate de poziția sa geografică într-un climat temperat continental relativ uscat și cald, cu ninsori viscolite în timpul iernii și extreme termice destul de frecvente în toate anotimpurile.

Evoluția climatică la nivel global și regional pentru următoarele decenii este estimată în funcție de patru scenarii climatice descrise detaliat în rapoartele elaborate de *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC AR5 WG1 2013) și diferențiate în funcție de modul de variație a gazelor cu efect de seră și a impactului acestora asupra bilanțului radiativ global[9][10] *(forcing radiativ)*.

Cele patru scenarii sunt denumite RCP2,6, RCP4,5, RCP6,0 și RCP8,5. Abrevierea RCP se referă la traiectoriile reprezentative ale concentrațiilor de gaze cu efect de seră (*Representative Concentration Pathways*) și se referă la creșterea *forcing-ului radiativ* în anul 2100 față de anul de referință 1750, respectiv 2,6, 4,5, 6,0 și 8,5 W/m^2.

RCP8,5 reprezintă o creștere puternică a concentrației gazelor cu efect de seră având ca rezultat un *forcing* radiativ global de 8,5 W/m^2, care continuă să crească și după anul 2100; **RCP4,5 și RCP6,0** reprezintă creșterea moderată a *forcing*-ului radiativ (4,5 și 6,0 W/m^2) și stabilizarea acestuia spre

9

[10] Bilanțul radiativ global este diferența dintre radiația solară absorbită și radiația emisă de Terra

finalul secolului, iar **RCP2,6** reprezintă atingerea unui *forcing* radiativ global de 2,6 W/m^2 în condițiile adoptării unor măsuri semnificative de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (Euro-Cordex 2017). Pentru fiecare din cele patru scenarii, evoluția parametrilor climatici se poate estima la nivel global și regional prin modele climatice realizate în diferite instituții internaționale. Figurile de mai jos ilustrează rezultatele mai multor modele privind variabilitatea temperaturii medii și a cantității de precipitații anuale la București în perioada 1950-2100 conform scenariilor RCP4,5 și RCP8,5 (Cochard et al 2018). Se remarcă tendința de creștere semnificativă a temperaturii aerului și variabilitatea redusă a precipitațiilor atmosferice.

Figura 171. Variabilitatea temperaturii medii a aerului la București în perioada 1950-2100

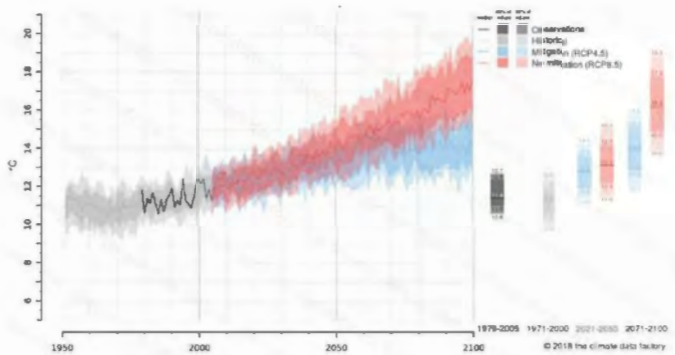

Sursa: theclimatedatafactory.org

Figura 172. Variabilitatea cantității anuale de precipitații la București în perioada 1950-2100

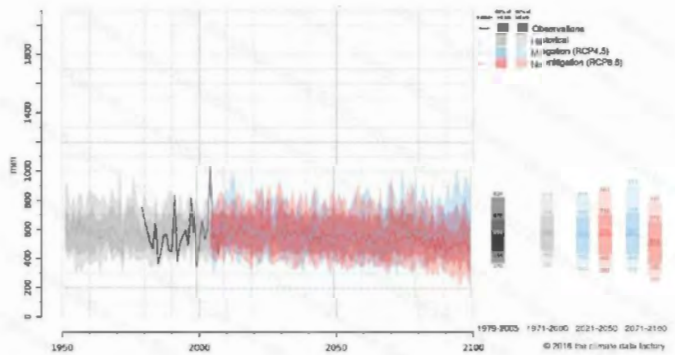

Sursa: theclimatedatafactory.org

Temperatura și precipitațiile atmosferice din arealul București au fost analizate pe baza datelor furnizate de cinci modele climatice regionale elaborate de diferite grupuri de lucru internaționale în cadrul proiectului *Coordinated Regional-climate Downscaling Experiment for Europe* (EURO-CORDEX)[9][11] (Jacob et al 2014). Rezoluția datelor este de 0,11° (cca 11 km), iar analiza s-a efectuat pe valorile mediate între cele cinci modele (ansamblu de modele).

9
[11] https://euro-cordex.net/060374/index.php.en

Tabel 30. Modele climatice regionale utilizate pentru analiza evoluției temperaturii și precipitațiilor atmosferice la București în perioada 2021-2040

Instituție sau grup de lucru (abreviere)	*Model Climatic Regional*	*Model Climatic Global*
Climate Limited-area Modelling Community (CLMcom)	CCLM4-8-17	CNRM-CERFACS-CNRM-CM5 ICHEC-EC-EARTH MPI-M-MPI-ESM-LR
Danish Meteorological Institute (DMI)	HIRHAM5	ICHEC-EC-EARTH
Institut Pierre-Simon Laplace (IPSL-INERIS)	WRF331F	IPSL-IPSL-CM5A-MR
Royal Netherlands Meteorological Institute (KNMI)	RACMO22E	ICHEC-EC-EARTH
Swedish Meteorological and Hydrological Institute (SMHI)	RCA4	CNRM-CERFACS-CNRM-CM5 ICHEC-EC-EARTH IPSL-IPSL-CM5A-MR MOHC-HadGEM2-ES MPI-M-MPI-ESM-LR

Sursa: Jacob et al 2014

Prezentăm în continuare estimări privind tendința de evoluție a extremelor termice și pluviometrice în arealul București în perioada 2021-2040, pentru un scenariu moderat care presupune atingerea vârfului demografic și economic global în anii 2020 (RCP4,5) și unul de creștere maximă a *forcing-ului* radiativ care presupune creșterea continuă a populației și intensificarea activităților economice până la finalul secolului (RCP8,5) (Meinhausen et al 2011; IPCC 2013). Pentru evidențierea modificărilor estimate în valorile extremelor termice și pluviometrice sunt comparate valorile ansamblului de modele din perioada 1981-2010 și 2011-2040.

2.5.1.1. Evoluția temperaturii aerului și extremelor termice

Temperatura medie, maximă și minimă zilnică

În următoarele decenii, Bucureștiul va fi mai cald în ambele scenarii considerate. Se disting tendințe foarte clare de creștere a valorilor temperaturii medii, maxime și minime zilnice, ceva mai accentuate în cazul scenariului extrem (RCP8,5), față de scenariul moderat (RCP4,5).

Figura 173. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a temperaturii medii anuale la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

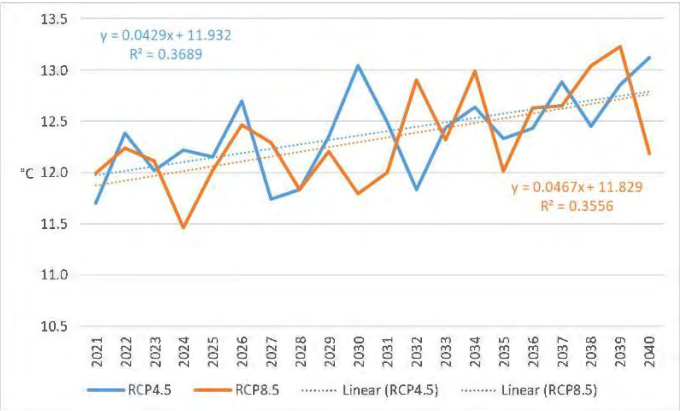

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 174. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a mediei temperaturii maxime zilnice la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

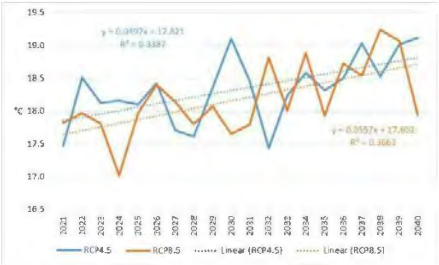

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 175. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a mediei temperaturii minime zilnice la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

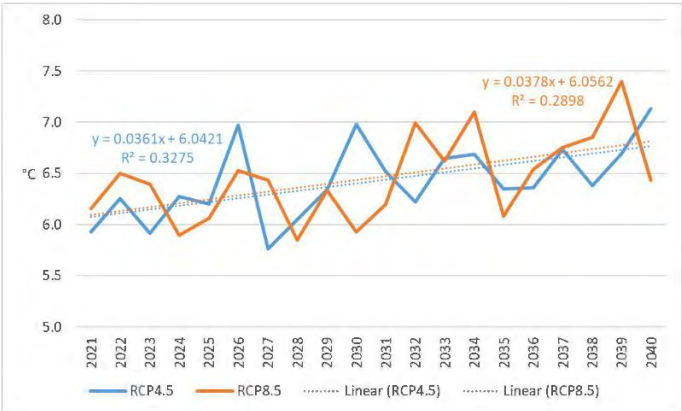

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

<u>Amplitudinea termică diurnă</u>

Diferența termică dintre zi și noapte are tendința să fie tot mai mare în următoarele două decenii, ca urmare a creșterii mai accentuate a temperaturii maxime față de cea minimă. Creșterea este lentă (1,3-1,7°C / 100 de ani), iar media perioadei 2011-2040 este comparabilă cu cea a perioadei 1981-2010, prin urmare nu se anticipează o amplificare a hazardului determinat de această variabilă.

Figura 176. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a amplitudinii termice diurne la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

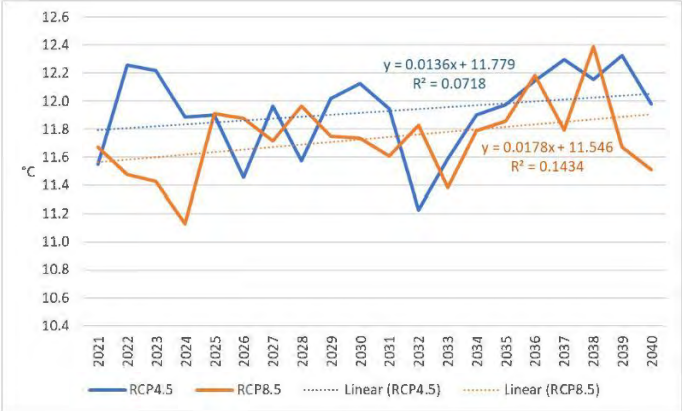

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Zilele cu temperaturi peste diferite praguri

Din punct de vedere al hazardului termic, sunt de foarte mare interes pentru climatul urban zilele în care temperatura maximă a aerului depășește anumite praguri, respectiv 25°C (zile de vară), 30°C (zile tropicale), 35°C (zile foarte calde) și 40°C (zile extrem de calde) sau cele în care temperatura din timpul nopții (minima) rămâne la valori mai mari de 20°C (nopți tropicale).

Toate aceste variabile indică faptul că Bucureștiul va fi substanțial mai cald în următoarele decenii. Până în 2040, vor fi cu circa 7-8 cazuri mai multe zile de vară și cu 10-12 cazuri mai multe zile tropicale. Pentru zilele cu temperaturi mai mari de 35°C cele două scenarii considerate indică valori destul de diferite ale tendinței de creștere pentru următoarele (între 2,6 și 9,8 mai multe zile până în 2040), dar tendința de creștere este o trăsătură comună. Aceeași situație se constată în cazul nopților tropicale.

Figura 177. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile de vară la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

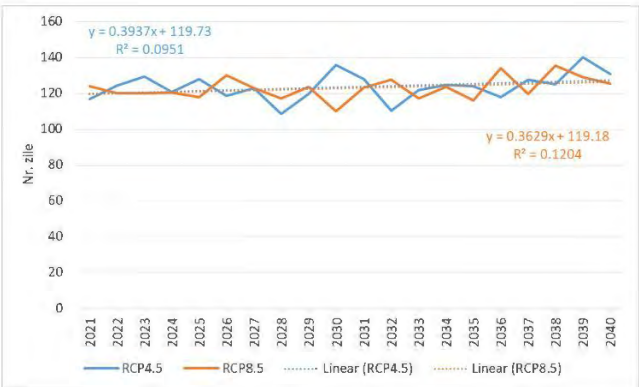

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 178. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile tropicale la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

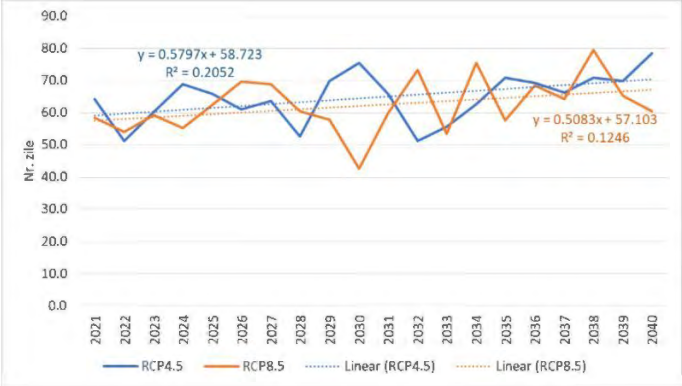

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 179. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu temperaturi mai mari de 35°C la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

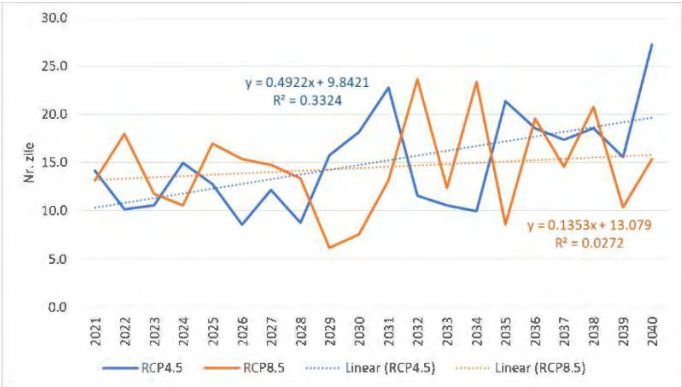

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 180. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de nopți tropicale la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

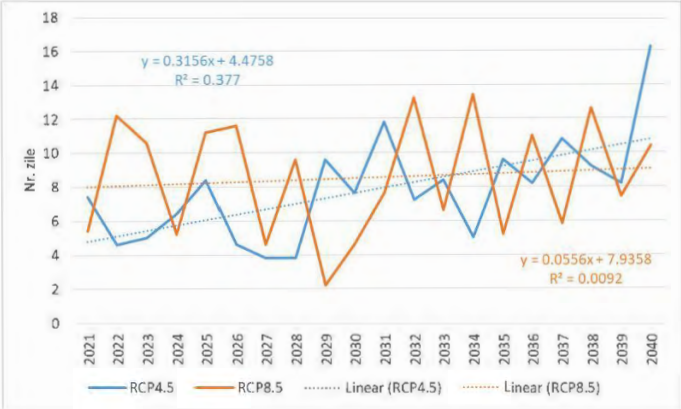

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Zilele cu îngheț

Vor fi tot mai puține zile în care temperatura scade sub 0°C la București în următoarele două decenii, tendințele fiind similare în cele două scenarii considerate.

Figura 181. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu îngheț la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

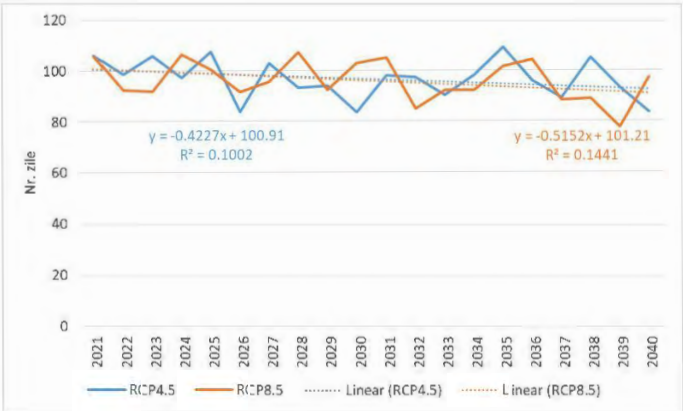

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Grade-zile de răcire și de încălzire

Temperaturile mai mari din următoarele două decenii vor conduce la modificări substanțiale ale necesarului energetic de răcire și de încălzire a Bucureștiului, având ca reper temperaturile medii zilnice de 15,5°C, pentru încălzire, și 22,0°C, pentru răcire (Spinoni et al 2014). Se așteaptă creșteri

pronunțate ale numărului de grade-zile de răcire, respectiv cu peste 25% mai multe grade-zile în 2040 față de prezent și o scădere cu 8-10% a numărului de grade-zile de încălzire.

Figura 182. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile de răcire la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

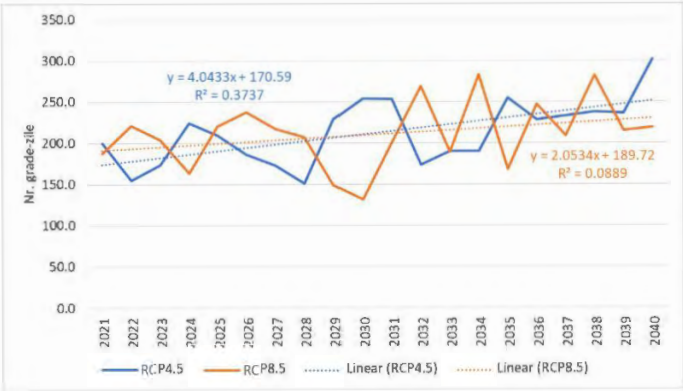

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 183. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile de încălzire la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

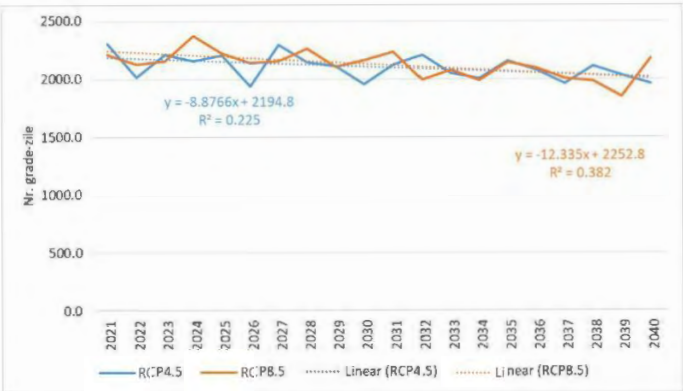

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

2.1.6.2. Variabilitatea precipitațiilor atmosferice și extremelor pluviometrice

Cantitatea anuală de precipitații

Cantitățile anuale de precipitații atmosferice cumulate în zilele cu precipitații semnificative (≥1,0 mm) nu vor avea modificări majore față de valorile medii actuale (500-600 mm), așteptându-se scăderi nesemnificative (sub 3%), mai ales în cazul scenariului RCP8,5.

Figura 184. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantității de precipitații cumulate în zilele cu precipitații semnificative (>=1.0 mm/zi) la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

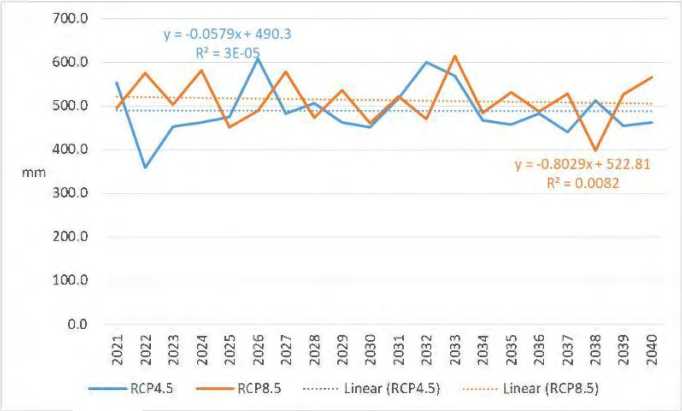

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Numărul de zile cu precipitații mai mari de sau egale cu 10, 20 și 30 mm

Hazardul pluviometric determinat de cantități mari (≥10 mm), foarte mari (≥ 20mm) și extrem de mari (≥ 30 mm) are traiectorii diferite în funcție de scenariul considerat. Va scădea ușor numărul de zile cu precipitații cu mai mult de 10 mm (Figura 15), dar în scenariul extrem (RCP8,5) vor fi mai multe zile cu cantități ce vor depăși 20 mm și 30 mm . În scenariul moderat, numărul de zile cu cantități foarte mari și extrem de mari va rămâne relativ stabil.

Figura 185. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu precipitații abundente la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

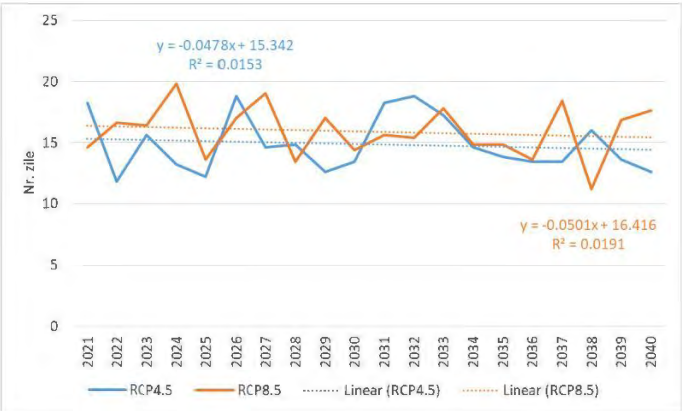

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 186. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu precipitații foarte abundente la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

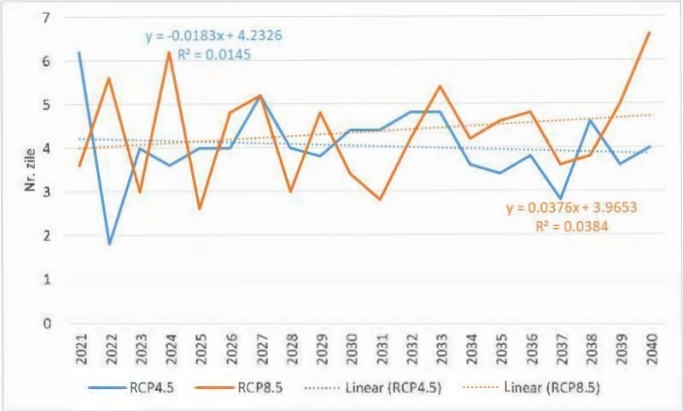

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 187. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile cu precipitații extrem de abundente la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

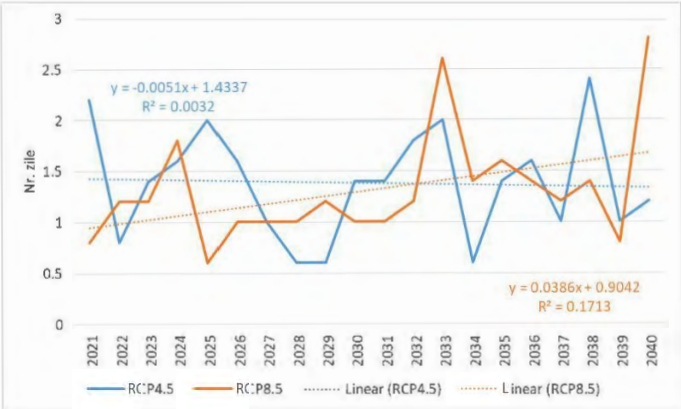

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Perioadele ploioase și secetoase

În următoarele două decenii se distinge tendința lentă ca perioadele cu precipitații să fie mai restrânse (scenariul RCP8,5), iar perioadele secetoase se vor extinde în ambele scenarii, ambii indicatori oferind argumente privind creșterea intensității precipitațiilor.

Figura 188. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile consecutive cu precipitații semnificative la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

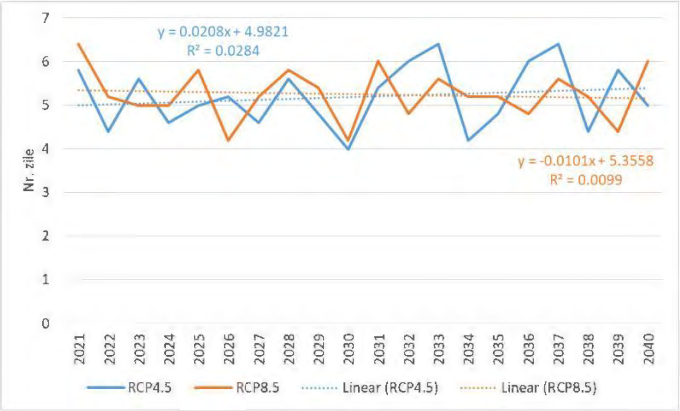

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 189. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a numărului de zile consecutive fără precipitații semnificative la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

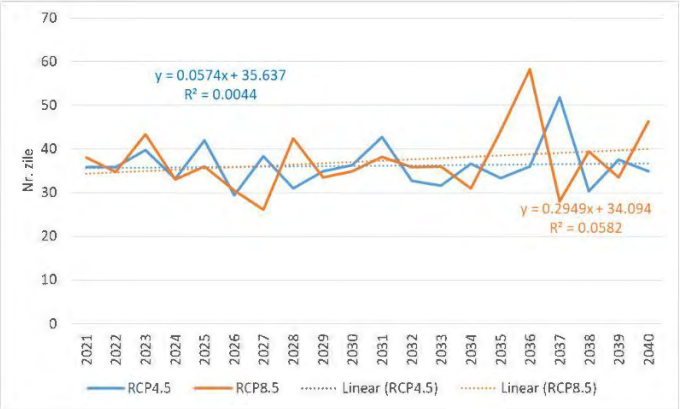

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

<u>Cea mai mare cantitate de precipitații căzute în 24 de ore, în 3 și 5 zile consecutive</u>

Ansamblul de modele utilizate pentru analiza variabilității climatice relevă cantități maxime de precipitații atmosferice relativ stabile pentru 24 de ore și în ușoară creștere pentru 3 și 5 zile, în special pentru scenariul extrem.

Figura 190. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantității de precipitații semnificative (≥1,0 mm) căzute într-o zi la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

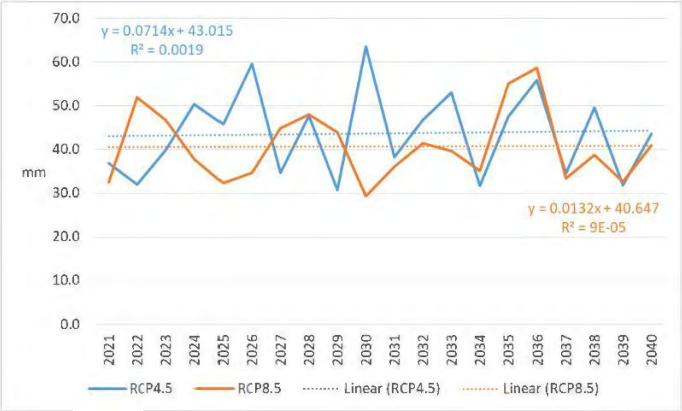

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 191. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantității cu precipitații semnificative (≥1,0 mm) căzute în 3 zile la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

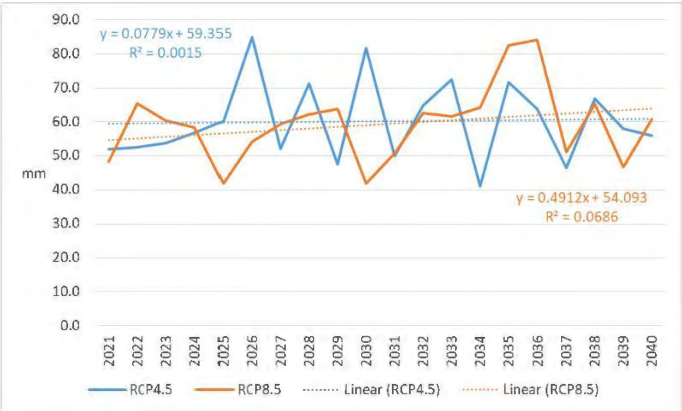

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Figura 192. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a cantității cu precipitații precipitații semnificative (≥1,0 mm) căzute în 5 zile la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

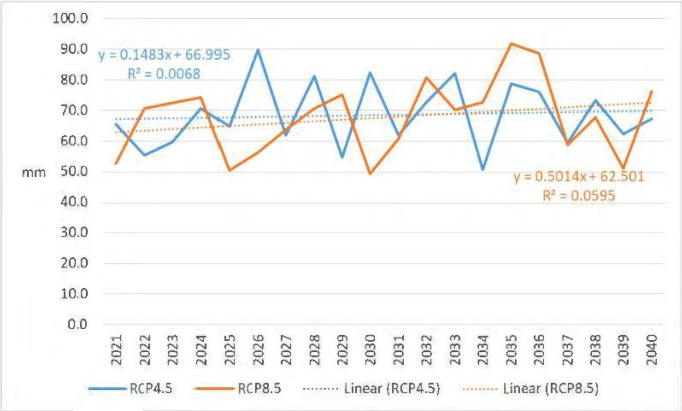

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 31

Intensitatea zilnică a precipitațiilor

Intensitatea zilnică a precipitațiilor, calculată ca raport dintre cantitatea anuală de precipitații dintr-un an și numărul de zile în care a căzut aceasta, este relativ stabilă în cazul scenariului moderat (RCP4,5) și crește ușor în scenariul extrem (RCP8,5) de evoluție climatică.

Figura 193. Variabilitatea și tendința lineară de evoluție a intensității zilnice a precipitațiilor la București, după scenariile RCP4,5 și RCP8,5 (2021-2040)

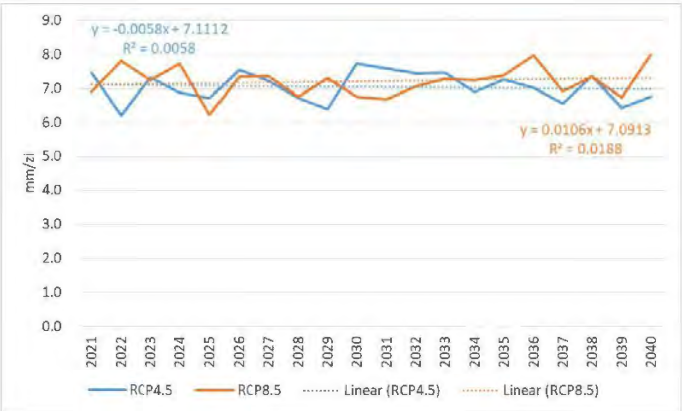

Planșă proprie realizată pe baza procesării datelor de modele climatice din Tabelul 32

Sinteza analizei riscurior climatice la nivelul Capitalei

Dezvoltarea socio-economică și teritorială a Bucureștiului trebuie să țină cont că în următoarele două decenii, clima Bucureștiului va fi mai caldă și va primi cantități de precipitații relativ similare cu cele

din prezent. Modelele utilizate converg spre aceste tendințe atât în scenariul de creștere demografică și economică moderată (RCP4,5), cât și în scenariul extrem (RCP8,5).

Principalele riscurile climatice specifice municipiului București se referă la valuri de căldură și temperaturi ridicate în timpul sezonului cald, averse de ploaie și de ninsoare, furtuni de vară și de iarnă și fenomene de îngheț la suprafață. Planurile și strategia de dezvoltare trebuie să ia în considerare și situațiile de risc multiplu, combinat sau în cascadă.

Temperaturile mai ridicate sunt în strânsă corelație cu creșterea frecvenței extremelor termice pozitive și reducerea frecvenței și magnitudinii extremelor negative. Impactul cel mai semnificativ va fi resimțit în privința riscurilor din sezonul cald, generate direct de temperaturile mai mari (disconfort termic accentuat, consecințe asupra stării de sănătate etc.) sau indirect, prin asocierea cu formarea unor fenomene derivate (furtuni convective, de exemplu). Se poate estima creșterea pronunțată a consumului de energie în timpul sezonului cald, paralel cu reducerea necesarului de încălzire pe timpul iernii.

Cantitățile de precipitații tind să fie ușor mai mici decât în prezent în următoarele două decenii, iar rezultatul poate fi creșterea frecvenței secetelor și ușoara aridizare a climatului Capitalei. Reducerea frecvenței unor hazarde climatice presupune modificarea caracteristicilor riscului pe care îl determină asupra orașului București și nu neapărat diminuarea acestuia. De exemplu, se poate estima că vor fi mai puține zile cu îngheț, mai puține cazuri de polei și ploaie suprarăcită *(freezing rain)*, dar intensitatea fenomenelor poate crea probleme în continuare în deceniile care urmează.

Tabelele de mai jos prezintă comparativ valorile medii ale unor extreme termice și pluviometrice între perioada de referință 1981-2010 și perioada 2011-2040.

Tabel 31. Valori medii ale unor extreme termice în perioadele 1981-2010 și 2011-2040

	RCP4,5			RCP8,5		
Parametru	**1981-2010**	**2011-2040**	**Diferența dintre perioada 2011-2040 și 1981-2010**	**1981-2010**	**2011-2040**	**Diferența dintre perioada 2011-2040 și 1981-2010**
Media temperaturii medii zilnice (°C)	11,3	12,4	1,1	11,3	12,3	1,0
Media temperaturii minime zilnice (°C)	5,4	6,4	1,0	5,4	6,5	1,0
Media temperaturii maxime zilnice (°C)	17,2	18,3	1,1	17,2	18,2	1,0
Maxima temperaturii maxime zilnice (°C)	37,7	39,7	2,0	37,7	39,6	1,9
Minima temperaturii minime zilnice (°C)	-15,2	-13,9	1,3	-15,2	-15,2	0,0
Amplitudinea termică diurnă (°C)	11,8	11,9	0,2	11,8	11,7	0,0
Zile de vară	110,5	123,9	13,3	110,5	123,0	12,5
Zile tropicale	45,8	64,8	19,1	45,8	62,4	16,7
Nopți tropicale	2,3	7,8	5,5	2,3	8,5	6,2
Grade-zile de răcire (°C)	119,0	213,0	94,1	119,0	211,3	92,3
Grade-zile de încălzire (°C)	2294,5	2101,6	-192,9	2294,5	2123,3	-171,2
Zile cu îngheț	107,7	96,5	-11,2	107,7	95,8	-11,9

Sursa: Planșă proprie

Tabel 32. Valori medii ale unor extreme pluviometrice în perioadele 1981-2010 și 2011-2040

	RCP4,5			RCP8,5		
Parametru	1981-2010	2011-2040	Diferența dintre perioada 2011-2040 și 1981-2010	1981-2010	2011-2040	Diferența dintre perioada 2011-2040 și 1981-2010
Cantitatea de precipitații cumulată în zilele cu precipitații semnificative (>=1.0 mm/zi)	519,0	489,7	-29,3 mm (-5,6%)	519,0	514,4	-4,6 mm (-0,9%)
Zile consecutive cu precipitații semnificative	5,6	5,2	-0,4	5,6	5,3	-0,3
Zile consecutive fără precipitații semnificative	33,9	36,2	2,3	33,9	37,2	3,3
Zile cu precipitații abundente	16,2	14,8	-1,3	16,2	15,9	-0,3
Zile cu precipitații foarte abundente	3,8	4,0	0,2	3,8	4,4	0,5
Zile cu precipitații extrem de abundente	1,2	1,4	0,2	1,2	1,3	0,1
Ponderea precipitațiilor foarte abundente în cantitatea totală de precipitații (%)	20,0	23,7	3,7	20,0	23,4	3,4
Ponderea precipitațiilor extreme în cantitatea totală de precipitații (%)	6,2	8,7	2,5	6,2	6,7	0,5
Cantitatea maximă de precipitații căzute într-o zi (mm)	39,6	43,8	4,2	39,6	40,8	1,2
Cantitatea maximă de precipitații căzute în 3 zile consecutive (mm)	59,7	60,2	0,5	59,7	59,3	-0,4
Cantitatea maximă de precipitații căzute în 5 zile consecutive (mm)	67,4	68,6	1,2	67,4	67,8	0,4

Sursa: Planșă proprie

Valorile extreme și recordurile unor indici termici și pluviometric se realizează simultan în oraș și la periferie, ceea ce sugerează faptul că la baza producerii hazardului climatic stau în primul rând factori care țin de circulația locală și mai puțin de condițiile locale. În același timp, în marea majoritate a cazurilor, între oraș (Filaret) și zona periurbană (Afumați și Băneasa) se disting diferențieri nete ale valorilor medii și maxime ale indicilor ClimPACT, demonstrând influența urbană pronunțată în modificarea climatului regional și, în unele cazuri, amplificarea hazardelor climatice.

Temperatura aerului este modificată considerabil de oraș, fiind de obicei mai mare decât a arealului din jur, influențând astfel dinamica atmosferică locală și determinând modificarea tuturor parametrilor meteorologici. Față de arealul din imediata vecinătate, orașul are o temperatură medie multianuală cu 0,9-1,2°C mai mare, dar diferențele instantanee au frecvent valori de 4-6°C. Temperaturile maxime absolute din perioada analizată au depășit 42°C, iar minimele au coborât sub -22°C în oraș și sub -26°C la periferie. Influența orașului este semnificativă atât în cazul extremelor termice pozitive, pe care le amplifică, cât și în cazul extremelor termice negative, pe care de multe ori le atenuează. De asemenea, se evidențiază un regim diurn al influenței orașului în cazul mai multor hazarde termice. De exemplu, valurile de căldură sunt mai frecvente, mai intense și mai îndelungate în oraș față de periferie, diferențierea fiind pusă mai bine în evidență pe timpul nopții.

Tabel 33. Caracteristici, inclusive spațiale, ale unor hazarde termice și pluviometrice relevante pentru municipiul București

Fenomen	Perioada cu frecvență semnificativă	Luna cu cele mai frecvente cazuri	Tendința (1961-2018)	Diferențieri spațiale ale hazardului
Zile de vară	sezonul cald	Iulie	crescătoare accentuată	Valori mai mari în centru față de periferie
Zile tropicale	sezonul cald	Iulie	crescătoare accentuată	Valori mai mari în centru față de periferie
Nopți tropicale	sezonul cald	Iulie	crescătoare accentuată	Valori mai mari și tendință mai accentuată de creștere în centru față de periferie
Valuri de căldură	sezonul cald	Iulie	crescătoare accentuată	Valori mai mari și tendință mai accentuată de creștere în centru față de periferie
Grade-zile de răcire	sezonul cald	Iulie	crescătoare accentuată	Valori mai mari și tendință mai accentuată de creștere în centru față de periferie
Zile reci	sezonul rece	Ianuarie	staționară	Valori mai mici în centru față de periferie
Zile cu îngheț	sezonul rece	Ianuarie	staționară	Valori mai mici în centru față de periferie
Zile geroase	sezonul rece	Ianuarie	staționară	Valori mai mici în centru față de periferie
Perioade reci	sezonul rece	Ianuarie	staționară	Valori mai mici în centru față de periferie
Grade-zile de încălzire	sezonul rece	Ianuarie	descrescătoare	Valori mai mici în centru față de periferie
Numărul de zile cu precipitații peste anumite praguri	tot anul	Iunie	crescătoare	Nu se disting diferențieri între periferie și centru
Cea mai mare cantitate căzută în 24 de ore	mai-septembrie	Septembrie	crescătoare	Nu se disting diferențieri între periferie și centru
Ponderea precipitațiilor abundente în cantitatea totală de precipitații	sezonul cald	Iunie	crescătoare	Nu se disting diferențieri între periferie și centru
Intensitatea zilnică a precipitațiilor	sezonul cald	Iunie	crescătoare	Nu se disting diferențieri între periferie și centru
Zile consecutive fără precipitații	sezonul rece	Noiembrie	descrescătoar	Nu se disting diferențieri între periferie și centru

Sursa: Planșă proprie

Rezultatele obținute în urma analizei satelitare (Landsat și MODIS) cu privire la temperatura suprafețelor subiacente din Capitală indică următoarele: (1) temperatura suprafeței urbane este, în general, considerabil mai mare decât cea din arealul înconjurător; vara, temperatura suprafeței urbane poate ajunge în București la valori medii de peste 40°C, ziua, și peste 22°C, noaptea; (2) în cadrul orașului apar diferențieri importante ale valorilor LST, determinate de acoperirea terenului și

utilizarea diferită a spațiului; se conturează astfel valori diferite ale hazardului termic urban, iar analiza cu ajutorul imaginilor satelitare MODIS și, în special, Landsat trebuie să abordeze și scara intra-urbană; cele mai calde sunt circumscripțiile de recensământ din zona centrală și suprafețele urbane continue; (3) insula de căldură urbană este bine evidențiată în timpul nopții și mai puțin accentuată ziua, când temperatura crește foarte mult și în zona rurală din jurul orașului.

În cazul hazardelor meteorologioce complexe care afectează Bucureștiul se înregistrează o tendință de scădere a frecvenței chiciurei, ceței, ploii, ninsorii și duratei stratului de zăpadă, toate strâns legate de tendința de creștere a temperaturii. Pe baza analizei statistice a frecvenței zilelor cu anumite fenomene meteorologice, se poate afirma că efectul orașului asupra hazardelor meteorologice complexe este observabil în cazul unor fenomene precum descărcările electrice, grindina, ploile și aversele de ploaie, ninsoarea și aversele de ninsoare, stratul de zăpadă și ceața, dar alte fenomene nu sunt influențate sesizabil de mediul construit, cum este cazul poleiului, chiciurii sau viscolului.

Un exemplu interesant de influență urbană asupra precipitațiilor se distinge în cazul ploilor și ninsorii. La periferie, sunt ușor mai frecvente ploile „obișnuite”, în vreme ce la stația București-Filaret sunt ușor mai frecvente ploile sub formă de aversă, de multe ori mai violente și generatoare de pagube materiale și victime. Pentru ninsoare, situația este inversată, aversele fiind ceva mai frecvente la Băneasa. Așadar, în timpul sezonului cald insula urbană de căldură poate produce intensificarea precipitațiilor lichide în zonele centrale, în timp ce în sezonul rece orașul are efect de diminuarea a convecției, iar aversele de ninsoare sunt mai frecvente la periferie. O situație similară se produce și în cazul grindinei.

Tabel 34 . Caracteristici ale unor hazarde meteorologice relevante pentru municipiul București

Fenomen	Perioada cu frecvență semnificativă	Luna cu cele mai frecvente cazuri	Tendința (1981-2018)	Diferențieri spațiale ale hazardului
Poleiul	noiembrie-martie	ianuarie 1987	Staționară	nu se disting diferențieri urban-periurban
Chiciura	noiembrie-februarie	Ianuarie	Scădere	nu se disting diferențieri urban-periurban
Fenomenele orajoase	aprilie-septembrie	iunie-iulie	Staționară	frecvență ușor mai mare în urban
Grindina	aprilie-august	Mai	Staționară	frecvență ușor mai mare la periferie
Ploaia	octombrie-aprilie	Matie	Scădere	frecvență ușor mai mare la periferie
Aversele de ploaie	aprilie-octombrie	iulie	Staționară	frecvență ușor mai mare în urban
Ninsoarea	noiembrie-martie	Februarie	Scădere	frecvență mai mare la periferie
Aversele de ninsoare	noiembrie-martie	Martie	Staționară	frecvență ușor mai mare la periferie
Stratul de zăpadă (grosime)	noiembrie-martie	martie 1993	staționară	grosime mai mare în centru față de periferie
Stratul de zăpadă (număr de zile)	noiembrie-martie	decembrie, ianuarie	scădere	scădere mai accentuată la periferie
Viscolul	decembrie-februarie	noiembrie 1993	staționară	nu se disting diferențieri urban-periurban
Ceața	octombrie-martie	Decembrie	scădere	frecvență mai mare la periferie

Sursa: Planșă proprie

Cele mai mari viteze ale vântului atinse în București au valori comparabile la Băneasa și Filaret. Influența orașului se resimte prin creșterea frecvenței vitezelor mici și scăderea frecvenței vitezelor mari și mai puțin în valorile propriu-zise ale vitezei vântului. Utilizarea datelor de la stațiile meteorologice oferă o imagine de ansamblu a hazardului eolian urban, dar variabilitatea spațială și temporală deosebită impune monitorizarea, modelarea și analiza caracteristicilor vântului la scară de detaliu. În perioada analizată, procesul de urbanizare a indus modificări ale suprafeței urbane (regim de înălțime, rugozitate etc.), ceea ce a determinat scăderea accentuată a vitezi maxime a vântului.

2.1.7. Riscul seismic

Notă:

Acest Raport face parte din livrabilele din Programul de dezvoltare urbană a Municipiului București, Componenta 1 „Elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, Planificarea și gestionarea investițiilor de capital". Componenta 4 a Programului de dezvoltare urbană a municipiului București, denumită „Programul de reducere a riscului seismic din București" oferă o analiză mai amplă a sferei de cuprindere a riscurilor de dezastre, stadiul actual și recomandări pentru a crește reziliența la dezastre a orașului.

2.1.7.1.Introducere

România este una dintre țările cele mai expuse riscului seismic din Uniunea Europeană, înregistrând mii de vieți pierdute și zeci de mii de clădiri avariate de cutremure în ultimii 200 de ani[912]. În ultimele cinci secole, au existat, în medie, două cutremure cu magnitudinea mai mare ca 7 în fiecare secol, respectiv cinci cutremure cu magnitudini mai mari de 7,5 din 1802 până în prezent[913]. La nivel global, Italia și România se disting în lista celor 10 țări clasate cu cea mai mare suprafață construită potențial expusă riscului seismic, cu 84%, respectiv 92 % suprafețe construite în zone afectate de cutremure[914]

9

9[12] *Banca Mondială 2018, Romania Systematic Country Diagnostic - Background on Climate and Disaster Management.*

[13] *Catalogul Institutului National de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului* (http://www.infp.ro/data/romplus.txt)

9

[14] *Atlas of the Human Planet 2017: Global Exposure to Natural Hazards -* https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eurscientific-and-technical-research-reports/atlas-human-planet-2017-global-exposure-natural-hazards

Figura 194. Harta hazardului seismic în România, exprimat în valori de vârf ale accelerației terenului cu o perioadă de revenire de 475 de ani, luând în considerare toate sursele seismice care pot afecta teritoriul românesc

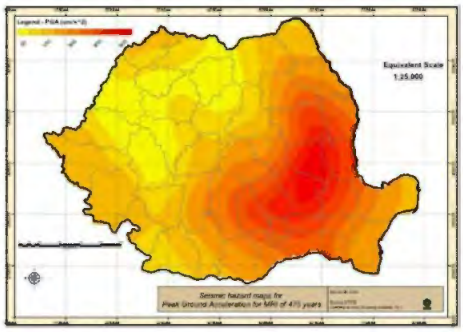

Sursa: proiectul Ro-Risk[915]

Figura 195. Sursele seismice care pot afecta teritoriul României

Sursa: proiectul BIGSEES[916]

România este expusă la cutremure din mai multe surse (a se vedea figura de mai sus), cea mai semnificativă fiind sursa seismică de adâncime intermediară Vrancea, care afectează două treimi din teritoriul României, cu un impact major asupra părții de sud și est a României, inclusiv a Bucureștiului. Cutremurele de adâncime intermediară produse de sursa Vrancea au dominat ca număr și intensitate activitatea seismică de pe teritoriul României, provocând doar în ultimul secol – prin 5 cutremure majore (cu magnitudinea moment Mw ≥ 6,9) - pagube semnificative în zonele construite, în special în Municipiul București – *conform tabelului de mai jos.*

9
[15] *Mai multe informații despre Ro-Risk - Proiectul național de evaluare a riscului în caz de dezastre sunt disponibile la adresa:* www.ro-risk.ro

9
[16] *Mai multe informații despre proiectul BIGSEES „Bridging the gap between seismology and earthquake engineering: from the seismicity of Romania towards a refined implementation of seismic action EN1998-1 in earthquake resistant design of buildings" sunt disponibile la:* http://infp.infp.ro/bigsees/default.html

Tabel 35. Cutremurele majore din România din secolul XX

Data	Magnitudine (Mw)	Adâncime focar (h))	Victime	Clădiri afectate, pierderi economice
6 Oct. 1908	7,1	125 km	-	-
10 Nov. 1940	7,7	150 km	593 morți (140 în București) 1.271 răniți (300 în București)	Clădirile cu înălțime mică au fost grav deteriorate; Cea mai înaltă clădire din beton armat din București s-a prăbușit, provocând decesul a 130 de persoane.
4 Mar. 1977	7,4	94 km	1.578 morți (1.424 în București) 11.321 răniți (7.598 în București)	156.000 de apartamente din zonele urbane distruse sau foarte grav afectate, alte 366.000 avariate; 21.500 case din mediul rural distruse; 374 grădinițe, creșe, școli primare și gimnaziale distruse și alte 1.992 grav avariate; 6 clădiri universitare distruse și alte 60 avariate; 11 spitale distruse și alte 228 spitale și 220 de policlinici (centre de asistență medicală) avariate.
30 Aug. 1986	7,1	131 km	8 morți 316 răniți	
30 Mai 1990	6,9	91 km	9 morți 296 răniți	

Sursă: Raportul de țară Ro-Risk, 2016[917]

București este capitala cea mai predispusă la dezastre produse de cutremur din Uniunea Europeană[918], atât din cauza apropierii de sursa seismică Vrancea (situată la o distanță de 100-170 km de București), a concentrării majore de populație (peste 10% din populația totală a României), a fondului construit (multe dintre clădiri au fost construite înaintea apariției codurilor de proiectare la cutremur sau sunt într-o stare avansată de degradare și necesită reparații urgente), cât și a contribuției de peste 25% a Bucureștiului și a împrejurimilor sale la produsul intern brut (PIB) al României. Bucureștiul găzduiește un număr mare de companii, 73% dintre acestea oferind servicii, și a fost vizitat de 2 milioane de turiști în 2017, generând 1,3 miliarde Euro în industria ospitalității (venituri generale 2017), sectoare care ar fi puternic afectate în cazul unui cutremur.

Experiența cutremurului din 1977 și efectele sale asupra Bucureștiul sunt grăitoare pentru posibilele consecințe devastatoare ale unui viitor cutremur major în București. În 1978, un raport al Băncii Mondiale[919] estima pierderi totale de 2 miliarde USD (aproximativ 8% din PIB), București însumând 70% din totalul pierderilor înregistrate. Aproximativ 50% din pierderi au fost atribuite clădirilor afectate de cutremur, iar alte 25% au fost cauzate de economia afectată. Rapoartele oficiale arată că peste 1.400 de persoane și-au pierdut viața în București și alte 7.500 au fost rănite, în principal din cauza prăbușirii clădirilor (a se vedea figurile de mai jos).

9
[17] *Proiect Ro-Risk - Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel national, Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitatea Administrativă, cod SIPOCA 30, implementat în 2016.*
9
9[18] *Pavel, Văcăreanu et al, Assessment of seismic risk scenarios for Bucharest, Romania, Nat Hazards (2018)*
[19] *World Bank, Report No. P-2240-RO, Report and Recommendation of the President of the International Bank for Reconstruction and Development to the Executive Directors on a Proposed Loan to the Investment Bank with the Guarantee of the Socialist Republic of Romania for a Post-Earthquake Construction Assistance Project, 1978*

Figura 196. Blocul Dunarea (stânga) și Bloc OD16 Păcii, după cutremurul din 1977

Sursă imagini: https://www.flickr.com/photos/139998902@N05/collections/72157674610308534/

Se estimează că un eveniment similar astăzi ar putea cauza pierderi directe totale de 7-11 miliarde Euro, cu pierderi economice care depășesc 25 miliarde Euro[920]. De asemenea, pierderile de vieți omenești pot varia de la 700 la 4500, iar funcționalitatea și accesul la locuințe în București pot fi reduse la 30%, înregistrând o creștere lentă la 65% după un an și 90 % după doi ani[921]. Concentrarea semnificativă a activelor economice și creșterea populației în zonele expuse cutremurelor, precum București, face ca riscul să continue să crească în următorii ani, dacă nu sunt luate măsuri urgente de management și reducere a riscului seismic.

2.1.7.2.Evaluarea situației actuale de management a riscului seismic

Managementul riscului seismic reprezintă abordarea și practica sistematică a gestionării incertitudilor asociate acțiunii seismice și răspunsului elementelor expuse la risc la această acțiune, pentru a minimiza potențialele avarii și pierderi. Acest proces integrează măsuri și acțiuni care acoperă întreaga plajă a ciclului dezastrului (prevenire, pregătire, răspuns și reconstrucție) și cuprinde evaluarea și analiza riscurilor, respectiv implementarea strategiilor și acțiunilor specifice de control, reducere și transfer al riscului[922], orientate, în principal, spre reducerea vulnerabilității elementelor expuse, precum populație, fond construit, infrastructură de transport, comunicații și utilități publice etc. Următoarele secțiuni se concentrează pe aspectele cheie ale managementului riscului de dezastre (DRM), incluzând identificarea riscurilor, reducerea acestora, pregătirea pentru situații de urgență și reziliența financiară.

2.1.7.3.Înțelegerea riscului seismic: identificarea și evaluarea riscului

Înțelegerea dimensiunii riscului de dezastre într-o manieră atotcuprinzătoare reprezintă un pas critic pentru o mai bună pregătire, pentru o reducere a riscurilor eficientă și eficace din perspectiva costurilor și pentru a asigura capacitatea de răspuns și reconstrucție. Evaluarea riscului seismic, realizată în acest scop, presupune analiza hazardului (mișcarea așteptată a terenului, provocată de cutremure, într-un anumit loc și interval de timp), expunerii (elemente expuse la acțiunea distructivă

9
[20] Conform scenariului de modelare realizat de Geophysikalischen Institut des Karlsruher Institut für Technologie.
9
[21] *Conform unei modelări realizate de Universitatea Tehnică de Construcții București*
9
[22] *Ro-Risk, 2016, Raport final de țară*

- populația și bunurile sale mobile și imobile, construcțiile, căile de transport și rețelele de utilități publice) și vulnerabilității (susceptibilitatea unei clădiri sau a altor elemente de a fi afectate de evenimente seismice posibile). Aceste informații permit, ulterior, generarea unor scenarii care modelează potențialul impact, inclusiv numărul victimelor și al persoanelor rănite, daune materiale și pierderi economice generate de pene de curent și întreruperile de activitate, cauzate de un cutremur. Toate aceste informații influențează apoi pregătirea, răspunsul la situații de urgență și planificarea reducerii riscului de dezastre.

Guvernul României a finalizat în 2016 un proiect de evaluare a riscurilor de dezastre în întreaga țară, luând în calcul 11 hazarduri naturale, printre care și cutremurul, cu scopul de a fundamenta deciziile strategice care să vizeze reducerea riscurilor de dezastre. Acest demers a fost un prim pas important pentru evaluarea unitară a riscurilor la nivel național, însă proiectul a evidențiat, de asemenea, limitări semnificative ale infrastructurii de date din România necesare pentru evaluarea vulnerabilității și riscului seismic. Pentru o evaluare cu un grad mai mare de fiabilitate și relevanță la nivelul Municipiului București, este necesară o analiză mai detaliată, folosind aceeași metodologie și date de intrare privind elementele expuse riscului, dar cu o rezoluție mai mare și o semnificație tehnică mai relevantă.

Specific pentru București, deși au fost realizate în ultimii ani studii de risc seismic (menționăm cu titlu de exemplu Lang și colab., 2012[923]; Toma-Dănilă și colab., 2015[924]; Pavel, Văcăreanu și colab, 2016[925]), folosind diferite metodologii și diferite scenarii de cutremur, sau care s-au concentrat pe riscul seismic pentru anumite categorii de clădiri sau la nivelul întregului oraș, acestea au fost limitate de accesibilitatea datelor, respectiv de nivelul de detaliere și acuratețe a datelor disponibile legate de influența condițiilor de teren asupra hazardului seismic, precum și de expunere și vulnerabilitate. Astfel, deși ele permit o cuantificare a riscului seismic la nivel macro al orașului, datele nu prezintă o rezoluție suficient de bună pentru a stabili prioritățile în cadrul orașului pentru reducerea riscului seismic.

Pentru a îmbunătăți informațiile despre risc, este nevoie să se stabilească, cu un grad mare de încredere, influența condițiilor de teren asupra răspunsului seismic așteptat în amplasamentele din București, ținând cont de particularitățile acestuia în diferite zone ale orașului. Geologia superficială ce conține straturi de teren alternante moi și tari ce sunt așezate pe o rocă situată la o adâncime ce depășește sute de metri poate produce amplificări mari ale vibrațiilor structurilor de construcții în timpul cutremurelor majore generate de sursa seismică Vrancea. Un studiu de micro-zonare seismică este absolut necesar pentru a permite o înțelegere aprofundată și cu o rezoluție satisfăcătoare a hazardului asociat diferitelor zone din București.

Evaluarea vulnerabilității seismice a infrastructurii expuse necesită colectarea unor seturi cheie de date pentru diferite tipuri de clădiri și sisteme structurale, identificarea și analizarea criteriilor relevante pentru evaluarea fragilității și vulnerabilității acestora, iar acest proces ar trebui să se realizeze pentru tot fondul construit. În momentul de față nu sunt disponibile informații cu care să se analizeze nivelul de risc asociat tuturor clădirilor și infrastructurii publice. De exemplu, un set de date referitoare la clădirile din sistemul de învățământ și din cel de sănătate, care să includă anul construcției (pe baza căruia să se judece nivelul de proiectare seismică), materialele folosite și sistemul structural, înălțimea, gradul de ocupare al clădirii și funcționalitatea acesteia, modificări/ îmbunătățiri

9
[23] *D. Lang, S. Molina-Palacios, C. Lindholm, S. Balan, Deterministic earthquake damage and loss assessment for the city of Bucharest, Romania, J. Seismol. 16 (2012) 67–88.*
9
[24] *D. Toma-Danila, C. Zulfikar, E.F. Manea, C.O. Cioflan, Improved seismic risk estimation for Bucharest, based on multiple hazard scenarios and analytical methods, Soil Dyn. Earthq. Eng. 73 (2015) 1–16.*
9
[25] *F. Pavel, R. Vacareanu, I. Calotescu, A.M. Sandulescu, C. Arion, C. Neagu, Investigation on seismic risk for residential buildings in Bucharest Romania, Nat. Hazards (2016)*

ulterioare construcției, etc. ar permite încadrarea clădirilor în tipologii structurale pentru a facilita evaluarea fragilității și vulnerabilității clădirii, și astfel s-ar putea stabili clădirile cele mai vulnerabile și prioritizarea pentru a fi consolidate sau demolate/reconstruite. Procesul de colectare a datelor la nivel de clădire se realizează în mai multe faze, de la o analiză generală la o evaluare fizică mai detaliată. Fără un inventar și o analiză a gradului de expunere și a vulnerabilității activelor, amploarea riscului seismic nu poate fi înțeleasă corect și gestionată în mod corespunzător pentru Municipiul București.

2.1.7.3.1. Activele publice

În prezent, nu există o bază de date care centralizează și monitorizează numărul total și tipologia clădirilor din Municipiul București, respectiv numărul și tipul de utilizatori ai acestor clădiri. Singurele date colectate sistematic despre mediul construit la nivel național, respectiv la nivelul Municipiului București, se referă doar la clădirile rezidențiale, cuantificate în cadrul Recensământului populației și locuințelor la fiecare 10 ani, la nivel de unitate de recensământ, fără georeferențierea clădirilor.

Este dificilă cunoașterea și analiza vulnerabilității seismice a clădirilor din Municipiul București, pentru a fundamenta decizii strategice informate, deoarece clădirile publice nu fac obiectul unui inventar centralizat și actualizat. Există dispoziții legale[926] care prevăd realizarea unor astfel de inventare la nivelul fiecărui oraș, dar acestea nu sunt transpuse în acțiuni detaliate care trebuie întreprinse și, de asemenea, nu sunt însoțite de finanțare care să sprijine autoritățile administrației publice locale să realizeze astfel de baze de date. Deși există demersuri de inventariere a clădirilor publice realizate la nivel național (ex. infrastructura educațională, în cadrul SIIR[927]), sau local (de către diferite instituții care administrează clădiri sau infrastructură critică, ca de exemplu drumurile și podurile, la nivelul Municipiului București), faptul că acestea sunt administrate de mai multe instituții și departamente la nivel local și central reprezintă o provocare pentru a crea și gestiona o bază de date comună despre totalitatea activelor publice și date relevante pentru analiza vulnerabilității seismice a acestora.

În pofida rolului vital pe care îl pot juca în funcționarea de zi cu zi, precum și în situațiile de urgență, clădirile publice din Municipiul București nu au făcut obiectul unei evaluări sistematice a vulnerabilității lor, pentru a informa și a acorda prioritate unor programe de investiții dedicate, cu scopul de a le îmbunătăți reziliența și funcționalitatea.

Conform codului de proiectare P100-1/2013, toate clădirile sunt încadrate în patru clase de importanță și de expunere la cutremur, în funcție de consecințele prăbușirii asupra vieții oamenilor, de rolul lor în siguranța publică și acțiunile de răspuns post-cutremur și de consecințele sociale și economice ale prăbușirii sau avarierii grave ale acestora. Primele 2 două clase de importanță (respectiv clasa I și clasa II de importanță conform P100-1/2013, indicativ CR0/2012) cuprind cu precădere clădiri publice, ale căror funcționare și integritate pe durata și după cutremur sunt vitale:

- **Clasa I**: Clădiri având funcțiuni esențiale, pentru care păstrarea integrității pe durata cutremurelor este vitală pentru protecția civilă, precum spitale și alte clădiri din sistemul de sănătate cu servicii de urgență și săli de operație; stații de pompieri, sedii de poliție și garaje de vehicule ale serviciilor de urgență de diferite tipuri, clădiri cu funcțiuni esențiale pentru administrația publică etc.

9
[26] *LEGEA nr. 121 din 18 iulie 2014 privind eficiența energetică*
9
[27] *Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România, disponibil la* https://www.siiir.edu.ro

- **Clasa II**: Clădiri care prezintă un pericol major pentru siguranța publică în cazul prăbușirii sau avarierii grave, precum: spitale și alte clădiri din sistemul de sănătate, altele decât cele din clasa I, cu o capacitate de peste 100 persoane în aria totală expusă; școli, licee, universități sau alte clădiri din sistemul de educație, cu o capacitate de peste 250 persoane în aria totală expusă; aziluri de bătrâni, creșe, grădinițe ș.a.

Cu toate acestea, nu există un efort sistematic de inventariere a stării acestora, respectiv programe publice care prioritizează evaluarea și, prin urmare, reducerea vulnerabilității seismice a acestora.

În prezent, inițiativele de expertizare și de colectare a unor date despre starea clădirilor publice nerezidențiale nu sunt realizate sistematic, nu sunt actualizate periodic și nu sunt centralizate la nivelul Municipiului București, pentru a realiza o planificare strategică și a prioritiza măsurile de reducere a vulnerabilității acestora.

Datele centralizate la nivelul Municipiului București despre cele 19 unități sanitare gestionate de Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București, relevă faptul că din totalul de 105 corpuri de clădiri, 58 (respectiv 55%) nu au fost expertizate niciodată, deși peste 70% dintre clădirile neexpertizate au fost construite înainte de 1977. Acest lucru nu indică însă adevărata scară a vulnerabilității infrastructurii de sănătate din București, o mare parte din aceasta fiind în subordinea Ministerului Sănătății (de ex. Spitalul Clinic de Urgență București), Academiei Române (de ex. Spitalului Universitar de Urgență Elias), sau altor instituții publice. Așadar, pentru majoritatea unităților medicale din Municipiul București, nu sunt date disponibile și nu se cunoaște vulnerabilitatea la seism.

Similar, din cele 419 unități școlare de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică (neincluzând școlile private) din București, 169 de corpuri au fost identificate a fi construite înainte de 1977[928], însă nu există date publice centralizate referitoare la demersurile de expertizare tehnică realizate. În acest context, a fost aprobată Legea nr. 170/2019 care obligă autoritățile locale să expertizeze toate clădirile cu destinație de învățământ construite înainte de 1978, inclusiv să refacă expertizele tehnice realizate anterior anului 2010. Perioada în care trebuie să se realizeze aceste expertize este 1 ianuarie 2021-1 iunie 2024. Sursa de finanțare pentru realizarea acestor expertize este bugetul de stat, prin Ministerul Educaționale Naționale, la solicitarea unităților tertitorial-administrative. Această prevedere legală este de așteptat, însă, să întâmpine provocări în punerea în practică până la termenul prevăzut, având în vedere limitările de resurse financiare și umane (experți tehnici necesari).

În ceea ce privește infrastructura pentru situații de urgență, conform interviurilor realizate cu reprezentanți ISU București-Ilfov, din cele 106 clădiri administrate de Inspectorat, care găzduiesc birourile administrative, depozitare de echipamente, pichetele de incendiu, garaje cu autospeciale și celelalte vehicule de intervenție, doar 4 clădiri fuseseră expertizate până la momentul redactării analizei de față, iar 3 alte clădiri erau planificate a fi expertizate, ca etapă preliminară în pregătirea unor intervenții de consolidare. De asemenea, IGSU derulează cu sprijinul Băncii Mondiale programul IPF 1 destinat clădirilor administrate de instituție care prezintă risc seismic, 6 dintre acestea fiind amplasate în municipiul București.

Infrastructura de transport și rețelele de utilități (rețele de transport rutiere, poduri, baraje, rețele electrice și de transport gaze naturale etc.) pot produce pierderi umane și materiale substanțiale în cazul unui cutremur, iar integritatea acestora este esențială pentru a face posibilă intervenția

9

[28] *Conform date colectate în cadrul proiectului „INFRAED „ Cadrul strategic pentru infrastructura educațională și sprijin în planificarea strategică a educației și formării profesionale" –realizat în pregătirea Strategiei pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018 – 2023.*

echipelor ce gestionează situațiile de urgență. Deși unele rețele de transport au făcut obiectul unor analize specifice în cadrul proiectului Ro-Risk despre comportarea seismică probabilă a acestor tipuri de structuri, estimarea vulnerabilității lor la nivelul local, respectiv la nivelul Municipiului București sau la nivel de sector, nu a fost realizată. Limitările analizelor realizate în cadrul Ro-Risk (precum situația barajelor, care fac imposibilă determinarea vulnerabilității seismice a acestora fără o analiză a calității materialelor și condițiilor de fundare în cazul fiecărui baraj în parte), precum și necesitatea colectării unor date suplimentare la nivelul Municipiului București, amplasarea infrastructurii și posibilitatea de a realiza analize de rețea prin metode GIS, care să permită determinarea sectoarelor de drum vulnerabile prin izolare sau care sunt vitale (critice) în intervenția echipelor de gestionează situațiile de urgență, sunt detaliate în Capitolul 7. Analiza vulnerabilității din cadrul Raportului Ro-Risk.[929]

Este de menționat de asemenea că în prezent există un cod de proiectare seismică aprobat doar pentru proiectarea clădirilor noi (P100-1/2013) și unul pentru evaluarea seismică și consolidarea clădirilor existente (P100-3/2019), iar pentru alte tipuri de construcții nu există încă prevederi normative actualizate de proiectare sau evaluare seismică.

2.1.7.3.2. Clădirile rezidențiale

Clădirile rezidențiale sunt inventariate sistematic la nivel național, respectiv la nivelul Municipiului București, în cadrul Recensământului populației și locuințelor la fiecare 10 ani. Cu toate acestea, tipul de informații colectate până la ultimul recensământ din 2011 nu permite clasificarea precisă a clădirilor în tipologii relevante pentru evaluarea riscului seismic. De exemplu, deși recensământul colectează date privind anul construcției clădirilor rezidențiale, acestea sunt încadrate în intervale de timp care nu pot fi corelate precis cu ultimele cutremurele majore sau cu momente decisive în dezvoltarea codurilor de proiectare a construcțiilor (a se vedea tabelul de mai jos), iar datele despre materialele de construcție ale clădirilor se referă exclusiv la pereții exteriori, nu și la structura de rezistență a clădirilor. Mai mult decât atât, datele sunt colectate la nivelul unităților-administrativ teritoriale pe sectoare de recensământ, iar datele publice nu păstrează informațiile înregistrate la nivel de fișă per imobil, ci sunt agregate la nivelul sectoarelor de recensământ. Următorul Recensământ al populației și locuințelor (2021) ar putea reprezenta o oportunitate pentru a îmbunătăți tipul de date colectate și analiza vulnerabilității clădirilor rezidențiale, pentru a face posibilă prioritizarea intervențiilor din București, pe baza analizei

[929] *Disponibil la* https://gis.ro-risk.ro/site/documente/RezultateRORISK/Cutremur/Cap.%207.%20Analiza%20vulnerabilitate.pdf

Tabel 36. Perioada construirii fondului de clădiri de locuințe din București conform Recensământ 2011

Clădiri TOTAL	Perioada construirii clădirii														
	Înainte de 1919		1919 – 1945		1946 – 1960		1961 - 1970		1971 – 1980		1981 - 1990		1991 - 2011		Informație indisponibilă
	Nr. clădiri	% din total clădiri	Nr. clădiri	% din total clădiri	Nr. clădiri	% din total clădiri	Nr. clădiri	% din total clădiri	Nr. clădiri	% din total clădiri	Nr. clădiri	% din total clădiri	Nr. clădiri	% din total clădiri	Nr. clădiri
132.798	5878	4.43	25633	19.30	26406	19.88	21846	16.45	6899	5.20	4591	3.46	20762	15.63	20783
Coduri proiecta-re	Total procent clădiri construite înainte de 1945: 23.73% Perioada pre-cod (<1940)				Total procent clădiri construite între 1945 - 1970: 36.33% Cod inferior (1941 - 1977)						Cod moderat (1978 - 1990)		Cod avansat (>1991)		

Sursa: Planșă proprie

În momentul de față singurele date disponibile în București despre clădirile vulnerabile sunt listele cu clădiri rezidențiale expertizate. Însă acestea nu reflectă adevărata scară a vulnerabilității fondului construit din București. Din totalul de 132.798 de clădiri de locuințe din București, conform Recensământului din 2011, doar **1,9% au fost expertizate cu fonduri publice și încadrate într-una din categoriile de risc** (categorii de urgență, conform normativului P100/1992, respectiv clase de risc seismic, conform normativului P100/1996 și P100-3/2008), însumând 2.495 clădiri în 2016, la care se adaugă inițiativele punctuale de expertizare realizate cu fonduri private, la inițiativa proprietarilor sau a asociațiilor de proprietari. **Faptul că restul de 98,9% clădiri de locuit nu au fost expertizate, nu înseamnă că acestea nu sunt vulnerabile, ci că nu este cunoscut în prezent riscul seismic asociat. Se face precizarea că normativul P100-78 îmbunătățește remarcabil proiectarea seismică în România, înglobând lecțiile învățate dureros după 4 martie 1977, și fondul construit post 1977 nu este prioritar pentru expertizare tehnică.**

Tabelul de mai jos centralizează cele 1,9% din totalul clădirilor rezidențiale, care au fost expertizate și încadrate într-una din categoriile de risc din București[930], clasificate după perioada construcției lor în intervalele de utilizare a prescripțiilor de proiectare seismică din România, dezvoltate și îmbunătățite gradual în general în urma cutremurelor majore din 1940, 1977 și 1986. Din totalul de 2.495 de clădiri de locuit și 26.985 de unități locative, marea majoritate a clădirilor încadrate în clasele I și II de risc seismic, respectiv categoriile de urgență U1 și U2, sunt clădiri construite înainte de 1940, deci înainte de apariția primei prescripții tehnice neobligatorii de proiectare seismică pentru construcții, urmate de cele construite înainte de 1963 (momentul apariției primului cod obligatoriu de proiectare seismică, însă în continuare considerat ca făcând parte din etapa „pre-cod"). După cutremurul din 1977, codurile de proiectare s-au înăsprit semnificativ, iar după 2004 a început armonizarea treptată cu cerințele de proiectare antiseismică europene, culminând cu ultima versiune de cod - P100-1/2013 care este integral armonizat cu Eurocodul 8 (EN 1998).

9

[30] *Lista completă și actualizată (2019) este disponibilă la:* https://amccrs-pmb.ro/liste-imobile

Tabel 37. Centralizare clădiri de locuințe expertizate în București până în 2016, conform listei publicate pe site-ul Primăriei Municipiului București

Categoria de risc	Anul construirii					Număr de unități locative*	Suprafață totală**
	înainte de 1940	1940 - 1963	1963 – 1978	după 1978	Total		
Clasa I de risc seismic	338	18			**356**	6.572	624.286
Clasa II de risc seismic	218	60	33		**311**	10.877	700.759
Clasa III de risc seismic	64	17	7	3	**91**	2.217	223.295
Clasa IV de risc seismic	4	1	2		**7**	126	9.764
Categorie de urgență U1	295	18	1		**314**	710	93.412
Categorie de urgență U2	510	58	30	1	**599**	1.355	331.261
Categorie de urgență U3	492	90	80	4	**666**	3.334	581.251
nici o categorie (informații insuficiente pentru a fi clasificate)	99	11	35	5	**150**	1.767	72.589
Total clădiri expertizate	**2.021**	**273**	**188**	**13**	**2.495**	**26.958**	**2.636.723**
	81%	**11%**	**7%**	**1%**	**100%**		

*Unități locative:		
din cele 2.496 clădiri expertizate în București, valoarea coloanei care se referă la numărul de unități de locuit:	4	cazuri fără nici o valoare
	1.543	cazuri cu valoarea 0
rezultând un număr de clădiri fără informații referitoare la numărul de unități locative:	1.547	
Total număr de unități locative (conform informații disponibile pentru 62% din clădirile expertizate):	**26.958**	
****Suprafață:**		
din cele 2496 clădiri expertizate în București, valoarea coloanei care se referă la suprafață:	3	cazuri fără nici o valoare
	1.015	cazuri cu valoarea 0
rezultând un număr de clădiri fără informații referitoare la numărul de unități locative:	1.018	
Suprafața totală a clădirilor (conform informații valabile pentru 41% din clădirile expertizate):	**2.636.723**	

Sursa: centralizare date publicate pe www.pmb.ro

Carența datelor existente și o comunicare distorsionată în jurul subiectului au contribuit la prejudecata conform căreia doar clădirile cu „bulină roșie" (încadrate în clasa I de risc seismic) sunt vulnerabile, când, de fapt, dimensiunea riscului de dezastru în clădirile rezidențiale este mult mai amplă. În prezent, singurele date disponibile la nivelul Municipiului București privind clădirile vulnerabile sunt listele clădirilor rezidențiale care au făcut obiectul unei expertize tehnice. O cercetare de teren realizată în 2016 de o organizație nonguvernamentală[931] a contorizat 8.032 de persoane doar în 307 clădiri încadrate în clasa I de risc seismic. Prin urmare, se așteaptă ca numărul total al locuitorilor din clădirile expertizate și considerate a fi vulnerabile (inclusiv cele încadrate în categoriile de urgență) să ajungă la zeci de mii, la care se adaugă mulți alți locuitori din clădiri care nu au fost niciodată expertizate. Pe lângă aceștia, mai sunt și utilizatorii zonelor de la parterul clădirilor și trecătorii care tranzitează acele zone cu un număr mare de clădiri cu risc. Deși sunt distribuite în întregul oraș, multe din zonele cu un număr mare de clădiri cu risc (de exemplu Centrul istoric, Calea Victoriei, Bulevardul Magheru, Bulevardul Dacia, etc.) sunt concentrate în vecinătatea zonelor intens circulate de public. De exemplu, comercianții din Centrul istoric estimează că într-o zi obișnuită zona este tranzitată de aproximativ 10.000 de persoane, în timp ce în zilele aglomerate numărul trecătorilor ajunge la 20.000.

Concentrarea comunicării și eforturilor de reducere a riscului seismic doar pe clădirile de locuințe „cu bulină roșie", conduc la subestimarea, de către toți actorii sociali, a dimensiunii reale a riscului de dezastru din București, asociat atât activelor publice cât și fondului de locuințe, și la reducerea semnificativă a oportunității de a reduce vulnerabilitatea orașului.

2.1.7.4.Metodologie pentru evaluarea vulnerabilității

Îmbunătățirea datelor relevante și actualizate referitoare la fondul construit existent (cum ar fi anul de construcție, suprafața și înălțimea, materialele de construcție, structura de rezistență, funcția etc.) – atât clădiri publice, cât și private, rezidențiale - **este un prim pas cheie pentru evaluarea vulnerabilității lui și adecvarea măsurilor pentru reducerea acestei vulnerabilități.**

Până acum vulnerabilitatea și riscul seismic au fost evaluate pentru fiecare clădire în parte, prin expertize tehnice[932]. Majoritatea expertizelor tehnice raportate la nivel național au fost inițiate de stat și finanțate din fonduri publice până în 1994, când multe din clădirile rezidențiale analizate erau încă în proprietate publică, și anterior emiterii Ordonanței 20 din 1994 (OG20). În anii următori s-a înregistrat o scădere a numărului de clădiri expertizate anual, după cum se observă în graficul de mai jos.

9

[31] *Cercetare realizată în cadrul proiectului „Alert" (http://seismic-alert.ro/) în 2016.*

9

[32] *Conform codului de proiectare seismică, Prevederi pentru evaluarea seismică a clădirilor existente, indicativ P 100-3/2018*

Figura 197. Numărul expertizelor tehnice realizate anual, conform raportărilor făcute de Consiliile Județene și Primăria Municipiului București către Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA)

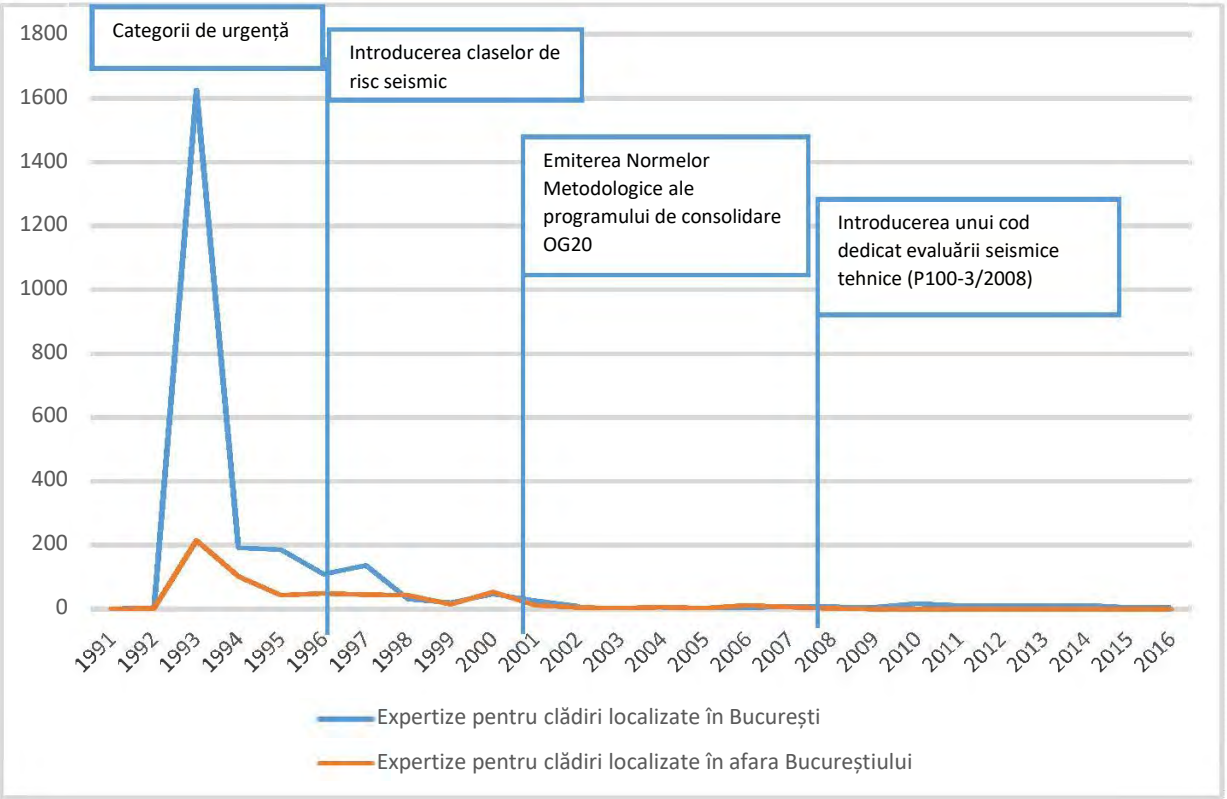

Sursa datelor: MLPDA

Printre factorii care au contribuit la această scădere s-ar putea număra lipsa inițiativei proprietarilor privați (întrucât unitățile locative din blocurile de locuințe au fost privatizate în anii `90), reticența proprietarilor la posibilele concluzii defavorabile ale extertizelor tehnice efectuate după regului din ce în ce mai stricte, impactul negativ asupra prețurilor imobiliare pe care îl au clădirile expertizate, faptul că programul de consolidare nu a generat rezultatele și eficacitatea previzionate sau faptul că ulterior au fost realizate expertize tehnice contractate cu finanțare privată, fiind astfel mai dificil de urmărit, etc.

Cu toate acestea, expertizarea tehnică a întregului fond construit, pentru a-i evalua vulnerabilitatea, nu este fezabilă, având în vedere amploarea expunerii, intervalul de timp, resursele umane și financiare limitate. În plus, expertizele tehnice sunt utile doar dacă sunt urmate de implementarea acțiunilor recomandate (consolidare/demolare sau reconstrucție, în funcție de caz) și duc la proiecte și lucrări de consolidare, dacă este cazul. Decidenții români se confruntă acum cu peste 3.000 de rapoarte de expertiză tehnică (dintre care 2.495 în București, în 2016, conform cifrelor MLPDA), majoritatea elaborate cu mai mult de 20 de ani în urmă, care nu au fost urmate de vreo acțiune care să reducă vulnerabilitatea clădirilor de locuință expertizate.

În contextul unor nevoi mari de date, experiența internațională ne arată că este necesară etapizarea analizei, pentru a evalua gradul de vulnerabilitate al respectivelor clădiri, respectiv prioritizarea analizelor și reducerii vulnerabilității clădirilor după o metodologie clară (e.g., în funcție de consecințele pe care prăbușirea clădirii le-ar putea avea asupra vieții oamenilor, de rolul lor în menținerea siguranței publice și în răspunsul post-hazard, de consecințele socio-economice al prăbușirii sau deteriorării serioase a acestora). Acest proces de filtrare cuprinde trei pași: (i) realizarea

unei analize ample de risc seismic pentru elementele expuse la risc (clădiri și infrastructură), folosind informații despre hazardul seismic, expunerea seismică, fragilitatea/vulnerabilitatea seismică a tipologiilor structurale specifice elementelor la risc analizate; (ii) evaluarea vizuală rapidă a elementelor la risc identificate la pasul anterior ca potențial periculoase[933]; (iii) realizarea unor expertize tehnice pentru elementele la risc, pentru care evaluarea vizuală rapidă a confirmat riscul seismic.

2.1.7.5. Reducerea riscului seismic

2.1.7.5.1. Active publice

Pentru reducerea riscului seismic al clădirilor publice, nu există programe guvernamentale naționale sau locale specifice pe care Primăria Municipiului București sau alte instituții publice care administrează clădiri publice pe teritoriul Bucureștiului să le poate accesa. Pentru a consolida sau demola/reconstrui clădirile publice identificate ca fiind la risc, administratorii / proprietarii acestora pot folosi doar resursele proprii, sau ar putea accesa oportunitățile de finanțare pentru programe dedicate clădirilor publice, prin care pot fi incluse și măsuri de consolidare.

În momentul de față nu există o colectare sistematică sau atotcuprinzătoare de date și un mecanism de agregare privind lucrările de consolidare efectuate. Deși au existat și sunt planificate pe viitor numeroase investiții făcute la nivelul Municipiului București pentru renovarea / reabilitarea clădirilor publice, precum proiectul de reabilitare a infrastructurii de educație din București, implementat cu finanțare de la Banca Europeană pentru Investiții (BEI), unele dintre ele incluzând și lucrări de consolidare, nu există un sistem care să ofere o imagine atotcuprinzătoare a tuturor lucrărilor realizate în fiecare sector. Întrucât lucrările de intervenție asupra clădirilor publice au avut diferite surse de finanțare și beneficiari și au vizat lucrări de „renovare / reabilitare" în sens larg, nu a existat obligația de a colecta și raporta date despre lucrările de consolidare realizate în cadrul acestora, dacă a fost cazul. Acest lucru face dificilă monitorizarea progresului general în reducerea riscului seismic din ultimii ani și evaluarea nivelului existent al vulnerabilității clădirilor publice din București pe fiecare sector (educație, sănătate, infrastructură critică).

Nu există un mecanism de prioritizare a intervențiilor asupra clădirilor/activelor publice pe baza analizei de risc seismic, respectiv pe baza încadrării lor în clasa I și II de importanță (clădiri a căror funcționare și integritate pe durata și după cutremur sunt vitale, de exemplu spitale și alte clădiri din sistemul de sănătate cu servicii de urgență și săli de operație; stații de pompieri, sedii de poliție și garaje de vehicule ale serviciilor de urgență de diferite tipuri, clădiri cu funcțiuni esențiale pentru administrația publică, școli, licee, universități sau alte clădiri din sistemul de educație, aziluri de bătrâni, creșe, grădinițe sau alte spații similare de îngrijire a persoanelor ș.a), a gradului de utilizare, amplasarea în oraș sau alte criterii relevante pentru reducerea riscului seismic la nivelul orașului. În ultimă instanță, cel mai bun mecanism de prioritizare a intervențiilor este analiza economică ce cuantifică, pe de o parte pierderile seismice așteptate într-un orizont de timp (de regulă, 20-30 de ani) și, pe de altă parte, beneficiile ce se pot obține prin evitarea impactului negativ asupra oamenilor și daunele și pierderile economice. De asemenea, introducerea și utilizarea unor procedee de cuantificare a rezilienței seismice la nivel de clădire, după modelul United States Resiliency Council[934], ar facilita foarte mult luarea unor decizii referitoare la dimensionarea resurselor necesare pentru

9
[33] Evaluarea vizuală rapidă este o abordare folosită la scară largă în SUA, Noua Zeelandă și Japonia, având la baza o metodă bine definită care îi permite unui inginer să evalueze rapid rezistența unei clădiri în raport cu codul seismic în vigoare.
9
[34] http://www.usrc.org/

creșterea rezilienței seismice a clădirilor (și, pe cale de consecință, a orașului) și de prioritizare a investițiilor în acest scop.

2.1.7.5.2. Clădiri de locuit

Consolidarea clădirilor de locuințe a fost finanțată la nivel național prin intermediul programului de finanțare instituit prin OG 20/1994, gestionat în prezent de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA), cu sprijinul autorităților locale, care acționează ca intermediar între MLPDA și beneficiarii finali – locuitorii, respectiv *Programul anual de acțiuni pentru proiectarea și execuția lucrărilor de consolidare la clădiri de locuit multietajate, încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public.* Acest program, conform cadrului legislativ, s-a concentrat exclusiv pe consolidarea clădirilor de locuințe multietajate expertizate și încadrate în clasa I de risc seismic, respectiv „clădirile cu bulină".

Până în 2017, acest program a fost gestionat la nivelul Primăriei Municipiului București de Serviciul Consolidări, din cadrul Direcției de Investiții, cu o capacitate de implementare limitată, atât din cauza numărului redus de personal din acest serviciu, cât și unor deficiențe care țin de conceperea și implementarea programului în sine la nivel național. Principalele aspecte semnalate a fi defectuoase de reprezentanți din administrația publică locală, dar și de proprietari și asociații de proprietari țin de: 1) obligativitatea consensului, impus conform OG 20/1994, prin obținere de semnături de la toți proprietarii, în mai multe etape ale procesului – pentru proprietățile în litigiu, cazuri de proprietari greu de identificat sau contactat, respectiv cazuri în care un singur proprietar din 50 refuzau consolidarea, acest lucru conducea la blocarea întregului proces; prevederea din OG 20/1994 cu privire la consens a fost modificată ulterior prin Legea nr. 223/2018); 2) impredictibilitatea și lipsa de transparență în implementarea programului – lipsa bugetelor multi-anuale, volumul alocărilor anuale, termenele de începere și finalizare a proiectelor, respectiv perioada de relocare a proprietarilor pe parcursul lucrărilor nu puteau fi estimate, sumele programului fiind aprobate anual, ceea ce crea reticență în rândul proprietarilor de a se înscrie în program; 3) comunicarea defectuoasă a programului, procesul anevoios pe care îl presupune și neînțelegerea acestuia de către proprietari – programul nu include activități de consiliere, informare și sprijin tehnic în proces asigurat proprietarilor și asociațiilor de proprietari.

Aceste provocări, precum și experiențele negative acumulate de cei care au încercat să acceseze acest program și comunicarea exclusivă a acestora, au condus în timp la acumularea unei reputații negative și la un nivel redus de implementare a programului. În intervalul 1994 – 2013, doar 16 clădiri din București au fost consolidate cu fonduri publice prin OG 20/1994, într-un ritm mediu de mai puțin de 2 clădiri/an[935]. În prezent, MLPDA lucrează la îmbunătățirea acestui program, precum și la identificarea altor instrumente și măsuri posibile care ar putea facilita un mai mare progres în reducerea riscului seismic al clădirilor existente la nivel național.[936]

Pentru a accelera și completa măsurile implementate prin programul OG 20/1994, începând cu 2017 la nivelul Primăriei Municipiului București au fost înființate două societăți comerciale dedicate reducerii riscului seismic, care au înlocuit și completat atribuțiile asumate până în acel moment de Serviciului Consolidări, cu o alocare de personal semnificativ mai mare dedicată acestui demers (98

9

[35] *Conform Raportului de audit al performanței privind eficiența și eficacitatea programelor și măsurilor întreprinse în scopul de a preveni efectele unui cutremur major în municipiul București, realizat de Curtea de Conturi în 2013.*

9

[36] *Derularea proiectului „Consolidarea capacității de planificare strategică a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în renovarea fondului construit național din perspectiva eficienței energetice și a riscului seismic" include analiza disfuncționalităților programelor anterioare pe aceste teme, respectiv identificarea unor metode de îmbunătățire a acestora. Mai multe detalii pe:* https://www.mdrap.ro/scurta-descriere-a-proiectului-4336

angajați în 2017 în cadrul AMCCRS, comparativ cu 6 din fostul Serviciu Consolidări): 1) Administrația Municipală pentru Consolidarea Clădirilor cu Risc Seismic (AMCCRS)[937], respectiv Compania Municipală Consolidări SA București (CMC)[938]. Acestea se concentrează doar pe clădirile de locuit identificate în clasa I de risc seismic prin rapoarte de expertiză tehnică.

Începând cu 2017, Primăria Municipiului București implementează prin fonduri proprii, sub coordonarea AMCCRS, un nou program de consolidări dedicate clădirilor de locuit multietajate. Conform consultărilor realizate cu reprezentanți ai instituției, noul program preia reglementările generale impuse de OG 20, dar acestea sunt completate cu facilități suplimentare, care au rolul de a depăși o parte din blocajele întâmpinate în implementarea OG 20, respectiv:

- Disponibilitate pentru a discuta cu proprietarii, organizare de întâlniri cu proprietarii și oferire de consultanță pentru înscrierea în programul primăriei, dar și pentru proprietari care doresc să consolideze cu fonduri proprii;
- Sprijin pentru relocare - inclusiv sprijin pentru mutare și oferirea de spații de depozitare dacă proprietarii nu au nevoie de locuințe de necesitate și dispun de un alt loc în care se pot muta pe parcursul lucrărilor de consolidare;
- Scheme de finanțare diferite – trei categorii de împrumuturi pentru realizarea lucrărilor de consolidare prin programul primăriei, în funcție de veniturile familiei, și posibilitatea oferită proprietarilor de spații ne-rezidențiale de a plăti lucrările tot pe durata a 25 de ani, ca în cazul spațiilor rezidențiale.

Se estimează că aceste modificări, precum și finanțarea lucrărilor din fonduri proprii, independente de alocările anuale realizate prin OG 20, vor accelera programul de consolidări dedicate clădirilor rezidențiale multietajate derulat de Primăria Municipiului București. În intervalul 2017 - 2019, consolidarea unei clădiri a fost finalizată prin noul program, iar 10 lucrări de consolidare sunt în derulare, dintre care 3 au fost începute în 2017, iar 7 în 2018. Pentru alte 46 de clădiri au fost demarate proceduri de expertizare tehnică, respectiv de proiectare sau de realizare a documentației de avizare a lucrărilor de intervenție, iar pe parcursul anului 2020 este estimată demararea lucrărilor de consolidare pentru 30 – 46 de clădiri, în funcție de finalizarea etapelor menționate anterior, conform declarațiilor AMCCRS.

2.1.7.5.3. Provocări pentru reducerea riscului seismic al clădirilor

Deși progresele realizate pentru reducerea riscului seismic al clădirilor de locuit expertizate și încadrate în clasa I de risc seismic în București sunt notabil mai mari în ultimii ani, există în continuare o serie de provocări în mobilizarea proprietarilor spre a lua măsuri de reducere a riscului seismic, printre care:

- Conștientizarea scăzută la nivelul publicului larg a problemei, respectiv a urgenței de a acționa pentru reducerea vulnerabilității clădirii în care locuiesc. Sudii recente au relevat faptul că în timp de 63% din locuitorii din București sunt conștienți că există posibilitatea producerii unui cutremur în următorii ani, 29% par a fi nu fi conștienți de acest risc[939], iar conștientizarea

9
[37] *Descrierea societății și lista completă de atribuții este disponibilă pe:* https://amccrs-pmb.ro/prezentare
9
[38] *Mai multe informații sunt disponibile pe* https://cmcbucuresti.ro
[39] *Ileana Calotescu, Florin Pavel and Radu Vacareanu. "Community seismic resilience for Bucharest, Romania: Public Survey Results." 12th International Conference on Structural Safety and Reliability (2017)*

riscului nu conduce mereu la mobilizarea spre acțiuni de reducere a vulnerabilității clădirilor în care aceștia locuiesc[940].

- Disponibilitate scăzută a proprietarilor din condominii de a se angaja în acțiuni colective, respectiv conștientizarea limitată a proprietății unității de locuit ca parte a unui întreg mai mare, pentru care toți proprietarii sunt responsabili în cazul condominiilor. Conform aceluiași sondaj realizat în București în 2019, doar 22,6% dintre respondenți au declarat că ar fi dispuși să participe cu sume de bani pentru clădirea în ansamblu (consolidare/ întreținere), față de 25,7% care ar prefera să nu se implice cu nimic în plus față de acum. Deși peste 77% din totalul respondenților au declarat că sunt proprietari ai unităților de locuit în care stau, 57,2% atribuie responsabilitatea de a menține clădirea în care locuiesc într-o stare bună (repararea fațadei, consolidare etc.) primăriei, respectiv statului.

- Identificarea și mobilizarea proprietarilor care nu (mai) locuiesc în clădirile de locuințe identificate a fi vulnerabile. Rata de neocupare (unități de locuințe abandonate sau nelocuite) în clădirile cu risc seismic este semnificativă. Un studiu al clădirilor încadrate în clasa I de risc seismic din București realizat în 2016 a indicat o rată medie de 24% de neocupare[941]. Același studiu a ilustrat faptul că o medie de 23% din unitățile de locuit ocupate sunt locuite de chiriași. Închirierea de spații ca locuințe sau pentru altă destinație în clădiri cu risc seismic presupune un venit constant pentru proprietarii acelor spații. Mobilizarea acestui tip de proprietari pentru a se implica în lucrări desfășurate într-un interval de timp și cu costuri imprevizibile reprezintă o provocare.

- Soluțiile de relocare temporară, respectiv locuințele de necesitate, sunt insuficiente pentru volumul de lucrări de consolidare a clădirilor de locuințe preconizate sau necesare. Având în vedere o medie de 20 de apartamente / clădire, estimată de AMCCRS, dar și includerea unor clădiri cu peste 80 de apartamente printre cele care fac obiectul lucrărilor de consolidare pregătite a fi demarate în următorii ani, vor fi necesare peste 600 de locuințe de necesitate disponibile pe parcursul următorilor ani. În prezent, în administrarea diferitelor departamente ale Primăriei Municipiului București sunt doar 218 unități de locuințe de necesitate, conform datelor primite de la Primăria Mun. București.

- Clădirile cu risc seismic sunt exploatabile din punct de vedere comercial în starea actuală, ceea ce reduce interesul pentru consolidare pentru anumiți proprietari. Consultările realizate au evidențiat numeroase cazuri în care investitori cumpără la prețuri mici, unități de locuințe în clădirile în clasa I de risc seismic, le recondiționează și închiriază pe termen scurt / pe zi, în regim hotelier sau prin AirBnB, fără ca turiștii să fie conștienți de riscul la care se expun. (Fig. 198) De asemenea, este permisă utilizarea acestor spații ca birouri sau alte spații cu destinație comercială, în limita unei densități maxime permise;

9

[40] *Toma-Danila D., Tataru D., Nastase E.I. (2018). Understanding people mentality regarding seismic risk through a new form of questionnaires (oral presentation). 36th European Seismological Commission Conference (Valletta, Malta).*

9

[41] *Sondaj realizat în cadrul proiectului Seismic Alert (www.seismic-alert.ro), bazat pe chestionarele de lucru pe teren completate de rezidenții a 110 clădiri în clasa I de risc seismic din București.*

Figura 198. Exemplu de apartament reamenajat, situat într-o clădire expertizată și încadrată în clasa I de risc seismic (Str. Eforiei 8), listat pe Booking.com.

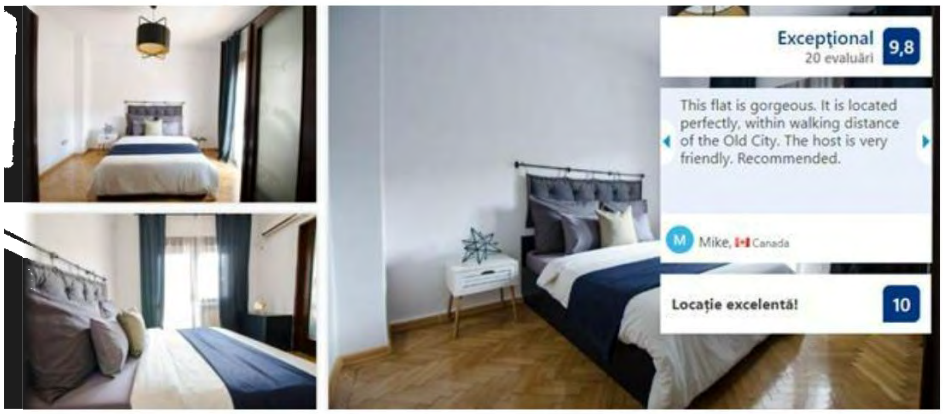

Sursa: Fotografii preluate de pe Booking.com, martie 2019

- Capacitate redusă și experiențe anterioare reduse de mobilizare a asociațiilor de proprietari, sau de acțiune colectivă în condominii. Legislația de gestionare a condominiului, foarte necesară în acest context, a început să se dezvolte pe parcursul anilor 2000, până la emiterea unei legi mai cuprinzătoare în 2018. Acest lucru este ilustrativ pentru cât de recent a fost reglementat acest domeniu, respectiv ce experiență limitată de acțiune au asociațiile de proprietari, actori cheie în intervențiile de reducere a riscului seismic dedicate clădirilor de locuit.

De asemenea, cu relevanță și pentru clădirile publice, alte provocări pentru demersurile de reducere a riscului seismic la nivel local sunt reprezentate de:

- Faptul că nu există în prezent mecanisme legale sau stimulente pentru demolarea sau demolarea și reconstrucția clădirilor ca soluție alternativă pentru consolidare, în cazul în care analiza cost-beneficiu indică acest lucru;
- Numărul ridicat de clădiri de patrimoniu vulnerabile, pentru care procesul de avizare a expertizelor și proiectelor tehnice este complicat și impredictibil și intervenția de consolidare presupune timp și costuri semnificativ mai ridicate. Dintre cele 354 de clădiri de locuit expertizate și încadrate în clasa I de risc seismic, 90% au o valoare de patrimoniu arhitectural importantă, fiind situate în zone construite protejate. Continuarea abordării actuale poate salva, pe termen scurt valorile de patrmoniu arhitectural de ingerința soluțiilor invazive de consolidare, dar, pe termen mediu, pune în pericol evident siguranșa vieții utilizatorilor acestor clădiri.

2.1.7.6. Pregătirea și răspunsul în situații de urgență

Analiza detaliată a cadrului instituțional, legislativ și operațional care vizează pregătirea și răspunsul în situații de urgență la nivelul Municipiului București, respectiv a provocărilor asociate capacității de pregătire și răspuns, este realizată în cadrul Componentei 4 a Programului de dezvoltare urbană a municipiului București (respectiv „Programul de reducere a riscului seismic din București”). De asemenea, infrastructura și serviciile de intervenție în caz de urgență și siguranța publică fac obiectul Secțiunii VI.6 din Analiza situației existente realizată în cadrul SIDU.

2.1.7.7.Conștientizarea publicului cu privire la riscul seismic

Un procent semnificativ de locuitori ai Bucureștiului nu sunt conștienți de riscul seismic. Un studiu recent a relevat faptul că în timp de 63% din locuitorii din București sunt conștienți că există posibilitatea producerii unui cutremur în următorii ani, 29% par a fi nu fi conștienți de acest risc[942]. Un sfert din populația țării nu a fost expusă niciodată unui cutremur cu o magnitudine ≥6 și peste 40% s-au născut după devastatorul eveniment din 1977, așadar există o memorie colectivă limitată, respectiv o conștientizare redusă a riscurilor potențiale[943].

Conștientizarea riscului seismic de o parte din populație nu este asociată sistematic cu mobilizarea pentru reducerea acestui risc. Un studiu recent realizat de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului în Romania[944] a relevat faptul că percepția românilor legate de cutremur și pregătire pentru risc seismic este uneori contradictorie. În timp ce oamenii tind să conștientizeze că se poate întâmpla un cutremur major, cu consecințe extrem de distructive pentru orașele de reședință, percepția cu privire la propria lor casă este că, în general, aceasta este în siguranță și că o mai bună pregătire pentru a face față cutremurului nu este o prioritate.

De asemenea, cercetări de teren și consultări realizate în cadrul unor proiecte anterioare[945], au ilustrat faptul că oamenii au dezvoltat mai multe mecanisme de gestionare, pentru a face față fricii asociate riscului, cu mai multe mituri asociate (printre cele mai comune se numără *'dacă a supraviețuit clădirea marelui cutremur din `77, cu siguranță va supraviețui și următorului'*, '*Am trăit cutremure în această clădire, abia se simt'*, '*Clădirea a fost făcută de nemți, e foarte rezistentă'* etc.). Această lipsă de conștientizare se manifestă în disponibilitatea limitată a proprietarilor de clădiri / unități de locuit pentru a-și asuma responsabilitatea de a păstra proprietatea în siguranță (respectiv de a investi în consolidare, reparații etc.) și, de asemenea, lipsa de conștientizare cu privire la modul de acțiune în timpul și după un cutremur.

Eforturile instituțiilor publice îndreptate spre educația despre cutremur și creșterea gradului de conștientizare a riscului seismic s-au intensificat semnificativ în ultimul deceniu, fapt ilustrat de numărul și amploarea tot mai mare de platforme și campanii de conștientizare a cetățenilor. Acestea includ, pentru a numi doar câteva, realizate la nivel central, o platformă națională și campanii recurente de pregătire pentru situații de urgență (platforma *Fii pregătit*, lansată în 2016), proiecte de pregătire și educație despre cutremur (*Nu tremur la cutremur*, lansat în 2015, *EDUSEIS - National Educational Seismic Network Project*, derulat între 2012-2016, *MOBEE - MOBile Earthquake Exhibition* etc.), cât și exerciții de intervenție post-cutremur, derulate în 2016 și 2018 (exercițiul național SEISM).

Furnizarea de informații despre riscul seismic, la nivel local, este o responsabilitate împărțită. Responsabilitatea pentru a face campanii de conștientizare cu privire la riscul seismic și/sau de a oferi informații de interes public privind activitatea Primăriei București, inclusiv despre acest subiect, este împărțită între mai multe departamente și servicii din PMB sau companiile create de Consiliul General al Primăriei București, ceea ce face dificilă coordonarea pe acest subiect și transmiterea unor mesaje comune publicului larg.

---

[942] *Ileana Calotescu, Florin Pavel and Radu Vacareanu. "Community seismic resilience for Bucharest, Romania: Public Survey Results." 12th International Conference on \Structural Safety and Reliability (2017)*
9
[43] *Romania Systematic Country Diagnostic - BACKGROUND NOTE on Climate and Disaster Management, World Bank, 2018*
[944] *Toma-Danila D., Tataru D., Nastase E.I. (2018). Understanding people mentality regarding seismic risk through a new form of questionnaires (oral presentation). 36th European Seismological Commission Conference (Valletta, Malta)*
9
[45] *Conform rezultatelor cercetării de teren publicate în „Dincolo de buling rosie. Studiind locuirea și activitățile în clădirile cu risc seismic ridicat", de Gruia Badescu, parte din publicația „București – Orașul vulnerabil" (2017).*

Există mai multe organizații ale societății civile care lucrează în domeniul conștientizării și pregătirii populației pentru a fi mai puțin vulnerabilă în fața cutremurului, care completează acțiunile instituțiilor publice pe această temă. Menționăm, cu titlu de exemplu, activitățile organizațiilor internaționale Habitat for Humanity și Crucea Roșie, respectiv inițiativele locale din ultimii 3 ani ale Asociațiilor Re: Rise, MKBT: Make Better, ARCEN, Code for Romania și programul recent lansat al Fundației Comunitare București, „București pregătit" [946]. Deși acțiunile lor au contribuit semnificativ la creșterea conștientizării publice asupra acestui subiect, inițiativele lor sunt recente și au fost implementate fie de voluntari, fie utilizând granturi mici, ceea ce a permis o acoperire limitată a beneficiarilor și un impact limitat al acțiunilor.

Este necesară coordonarea și consolidarea eforturilor de comunicare ale instituțiilor publice și ale organizațiilor societății civile, pentru ca acestea să producă impact pe scară largă la nivelul societății. Acțiunile implementate până în prezent nu au fost realizate sistemic, pe termen lung, ci au făcut obiectul unor inițiative punctuale, limitate în timp și număr de beneficiari, însă constituie primi pași importanți pentru conștientizarea și mobilizarea populației și a factorilor de decizie pentru gestionarea riscului seismic.

Reziliența financiară

Pe lângă pierderile financiare directe, dezastrele pot avea și un impact economic pe termen lung, afectând bugetul și serviciile publice. Dezastrele afectează dramatic economiile și adâncesc inegalitățile sociale. Ele pot duce la o majorare a cheltuielilor asociate mecanismelor de asistență socială, pentru a ajuta populația afectată să se redreseze. Cu peste 1,8 milioane de locuitori, Bucureștiul este un motor economic important al țării, producând circa 25% din PIB-ul țării (2017). Aici sunt înregistrate un număr mare de companii și Capitala are un sector puternic de HORECA, generând venituri de 1,35 md Euro (2017). Experiența internațională ne arată că sectorul turismului va resimți un impact major, așa cum s-a întâmplat după cutremurul din Marmara din 1999, cutremurul din 2009 din Christchurch și tsnunami-ul și cutremurul din Japonia, din 2011. Combinate, impacturile financiare directe și indirecte ale dezastrelor pot pune presiune pe finanțele publice de la nivel național și municipal.

În România, finanțarea riscului de dezastre se bazează puternic, în momentul de față, pe instrumente de finanțare ex-post. Aceasta include realocări bugetare, asistență de la donatori și credite naționale sau externe și suport acordate de Fondul de Solidaritate al UE[947]. De exemplu, între 2000 și 2014 România a primit, sub formă de contribuții regulate pentru răspuns la dezastre și ajutor pentru situații de urgență, peste 7 milioane USD[948]. De asemenea, România a beneficiat de un suport considerabil și din Fondul de Solidaritate al UE. Începând cu 2018, Guvernul are acces la 400 milioane de USD finanțare de urgență, printr-un Împrumut pentru politici de dezvoltare cu o opțiune de tragere în caz de catastrofă (CatDDO) din partea Băncii Mondiale[949]. Guvernul României a accesat în aprilie

---

[46] *Mai multe informații despre inițiativele menționate sunt disponbile la* http://r:erise.org/ *(Re:Rise),* www.seismic-alert.ro *(MKBT: Make Better),* http://www.arcen.info/antiseismic-district/ *(ARCEN și Re: Rise),* https://code4.ro/ro/ *(Code for Romania),* https://fundatiacomunitarabucuresti.ro/2019/04/03/bucurestiul-pregatit/ *(Fundația Comunitară București)*

[47] *Fondul de solidaritate al UE oferă sprijin financiar din partea comunității internaționale pentru România, după dezastre naturale. Acordarea acestui sprijin financiar nu este condiționată de faptul ca statele afectate iau măsuri proactive pentru atenuarea dezastrelor naturale și are în principal un scop umanitar.*

[48] https://fts.unocha.org

[49] https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P166303

2020 această linie de asistență financiară pentru a contribui la prevenirea răspândirii pandemiei de COVID – 19 (Coronavirus) și la punerea în aplicare a unor măsuri în acest scop[950].

În 2008 Guvernul României a introdus asigurările obligatorii pentru proprietarii de locuințe, pentru ca oamenii să fie asigurați împotriva cutremurelor, inundațiilor și alunecărilor de teren – cel mai des întâlnit pericol din țară (Legea 260/2008). Schema de asigurare PAID îi obligă pe toți cetățenii români să achiziționeze o asigurare multi- hazard, cu opțiunea de a acoperi fie 10.000 Euro sau 20.000 Euro, în funcție de calitatea clădirii[951]. Astfel, primele depind doar de tipul construcției, nu și de probabilitatea și expunerea la hazard. Deși este obligatorie, în prezent rata de penetrare la nivel național este de 20%, în București fiind mai ridicată, și anume 40%. În termeni economici, suma nu va fi suficientă pentru a repara daunele majore sau totale suferite de o clădire, însă ea îi permite proprietarului să facă anumite reparații fără a depinde de surse din exterior.

Există dificultăți cu privire la aplicarea cerințelor de asigurare obligatorie, care le revin autorităților locale, inclusiv Primăriei Municipiului București. Autoritățile locale, care sunt responsabile de aplicarea cerinței privind asigurarea obligatorie, nu dispun nici de mijloacele tehnice și nici de stimulentele politice necesare pentru a-și realiza mandatul legal. Penetrarea a mai crescut ca urmare a faptului că creditele ipotecare sunt condiționate de un PAD valid și în urma campaniilor de informare pentru a promova PAD-urile corelate cu facturile la utilități. De exemplu, Primăria Brașov a introdus un pliant cu PAID care le-a fost trimis proprietarilor împreună cu facturile la utilități, ceea ce a dus la o creștere a noilor PAD-uri încheiate în respectivul an. Organismul de reglementare a propus mai multe amendamente, care ar putea intra în vigoare în anul calendaristic 2020. O analiză tehnică realizată de Banca Mondială asupra proiectului de lege sugerează că, în cazul în care intră în vigoare sub forma actuală, amendamentele ar putea avea potențialul de a reduce gradul de penetrare al asigurărilor și ar putea submina sustenabilitatea financiară a PAID.

Se așteaptă ca autoritățile locale să acopere asigurarea pentru locuințele sociale pe care le dețin; beneficiarii de asistență socială sunt și ei acoperiți. Pentru cei din urmă, listele cu beneficiarii eligibili și plata asigurării va fi suportată de Agențiile Județene pentru Plăți și Inspecții Sociale.

Sinteza analizei cu privire la riscul seismic în Capitală

Bucureștiul prezintă un risc seismic ridicat, necesitând atenție și acțiuni sporite din partea decidenților. Populația Bucureștiului este în creștere. Mare parte a clădirilor și infrastructurii Capitalei a fost construită înainte de apariția reglementărilor obligatorii de proiectare seismică și necesită lucrări de consolidare. Chiar și fondul construit între anii 1963 (anul primei reglementări tehnice obligatorii de proiectare seismică) și 1977 (anul în care paradigma proiectării seismice a fost complet schimbată ca urmare a învățămintelor cutremurului de la 4 martie) trebuie evaluat seismic și, la nevoie, consolidat. Aici intră atât locuințe private, cât și infrastructură critică pentru funcționarea orașului, și anume: școli, spitale, rețeaua de transport, unitățile critice pentru răspuns la situații de urgență și clădirile administrative. Modelarea și scenariile bazate pe cutremurul din Vrancea, care însă au luat în calcul populația și nivelul de dezvoltare din prezent sugerează pagube directe ridicate, care ar putea avea un impact semnificativ asupra PIB-ului, cu impacturi și pierderi socio-economice indirecte severe. Combinația dintre o densitate crescută de persoane și active economice, și

[950] https://www.worldbank.org/ro/news/press-release/2020/04/02/euro-400-million-to-romania-to-combat-the-human-and-economic-impacts-of-the-coronavirus-pandemic

[951] *Conform Legii 260/2008, pentru case din clasa A (clădiri cu structura din beton, fier, lemn și pereți exteriori din piatră, cărămizi sau alte materiale rezultate dintr-un proces termic sau chimic), suma asigurată este de 20.000 € și prima de asigurare este de 20 €. Pentru case din clasa B (cu pereții exteriori din diferite materiale care nu au rezultat dintr-un proces termic sau chimic), suma asigurată este de 10.000 €, iar prima de asigurare este de 10 €.*

deteriorarea/îmbătrânirea infrastructurii înseamnă că și în anii următori riscul va continua să crească, dacă nu se iau măsuri rapide pentru a reduce și gestiona riscurile seismice.

Provocările cheie și recomandările de abodare a acestor recomandări sunt redate pe scurt în tabelul de mai jos. **Recomandarea generală este aceea ca Primăria București să adopte o abordare holistică în ceea ce privește managementul riscurilor de dezastre.** Această abordare trebuie să aibă în vedere trei aspecte cheie: (1) elementele expuse la risc (inclusiv infrastructura publică și rezidențială, infrastructura critică, etc.); (2) capacitatea de evalua riscul, de a-l reduce și de a gestiona impactul riscului prin pregătirea în caz de urgență; și (3) dimensiunile socială și financiară. Deși o analiză mai detaliată și recomandările de strategie fac obiectul livrabilelor din Componenta 4, complementare Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană, câteva recomandări cheie sunt propuse mai jos:

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție

3.1. Capitalul natural și infrastructura verde/albastră

Nivelul redus de conectivitate, multifuncționalitate și gestiune socială al spațiilor verzi și acvatice din municipiului București	Promovarea conceptului de infrastructură verde-albastră
Capacitatea redusă a spațiilor verzi și acvatice de a genera servicii ecosistemice adaptate comunităților umane	Corelarea investițiilor publice în componentele infrastructurii verde-albastră cu așteptările utilizatorilor acestora
Conectarea deficitară din punct de vedere structural și funcțional a spațiilor verzi și acvatice, atât în interiorul orașului, cât și cu componentele din exterior	Stabilirea relației structurale și funcționale dintre componentele infrastructurii verde-albastră a municipiului București și cea din Regiunea de dezvoltarea București-Ilfov, cu prioritate pentru Parcul Natural Văcărești (conturarea de coridoare ecologice spre ieșirea din București); Dezvoltarea de conectori în zonele cu continuitate redusă a rețelei de spații verzi și acvatice.
Atractivitatea foarte scăzută a zonei Văcărești pentru locuitorii municipiului București **Valoarea ecologică redusă a zonei, care funcționează în prezent mai mult ca o capcană urbană pentru speciile de mamifere, amfibieni și reptile**	Realizarea de amenajări pentru managementul vizitatorilor, dar și al biodiversității în zona Parcului Natural Văcărești, pentru creșterea atractivității acestui spațiu și orientarea lui mai mult spre valorificare socială concomitent cu conservare a naturii;
Amenajarea deficitară a Pădurii Băneasa care este valorificată destul de dezordonat de către diferite categorii de vizitatori **Conectarea redusă din punct de vedere al circulației cu alte zone forestiere din proximitate** **Promovarea de proiecte imobiliare în Pădurea Băneasa**	Păstrarea integrității structurale si funcționale a Pădurii Băneasa și dezvoltarea de infrastructuri minimale pentru vizitatori (infrastructuri pentru sport, piste de biciclete, alei, spații pentru activități creative)
Conectivitatea ecologică și socială redusă a zonei Colentina, care reduce semnificativ serviciile ecosistemice produse.	Asigurarea conectivității funcționale în lungul râului Colentina, prin realizarea de piste pietonale și ciclabile, dar și prin asigurarea continuității spațiilor verzi cu acces public;
Acumularea de poluanți în sedimente, ce favorizează degradarea calității apei și accentuarea problemelor de eutrofizare	Decolmatarea lacurilor din lungul Colentinei și din unele parcuri din municipiul București (de exemplu, Tineretului, Național, Sticlăriei);
Creșterea impactului temperaturilor ridicate asupra calității apelor lacurilor și râului Dâmbovița, care implică inclusiv o creștere a temperaturii apei, cu efecte asupra ecosistemelor acvatice.	Creșterea dinamicii apei în zona lacurilor și a râului Dâmbovița pentru reducerea problemelor de încălzire a apei;
Existența unei cereri semnificative pentru desfășurarea de activități de pescuit și existența unor activități ilegale, ce pot avea implicați în sănătatea populației	Introducerea faunei piscicole în lacuri pentru utilizarea controlată pentru pescuit (mai ales în lacurile din parcuri, a căror apă se înlocuiește anual);

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Integrarea deficitară a Lacului Morii și a canalului Dâmboviței în ecosistemul urban al municipiului București	Promovarea de proiecte pentru îmbunătățirea serviciilor ecosistemice generate de Lacul Morii și de canalul Dâmboviței
Degradarea avansată a digurilor și a zonelor de mal	Refacerea digurilor și a zonelor de mal, implicit cu considerarea creșterii siguranței pentru diferite categorii de utilizatori;
Amplificarea problemelor de depozitare a deșeurilor din construcții în zona incintelor inundabile situate în zona Giulești-Sârbi și reducerea artificială a zonelor inundabile.	Interzicerea umplerii cu deșeuri din construcții a incintei inundabile din zona Giulești-Sârbi, dar și a dezvoltării de suprafețe construite;
Cererea ridicată de desfășurare a unor sporturi acvatice în municipiul București	Crearea unor zone care să poată fi utilizate organizat pentru diferite sporturi acvatice;
Deficitul acut de spații verzi pe malurile lacului Morii	Extinderea suprafețelor verzi funcționale, în zona incintelor inundabile;
Tendința de degradare a vegetației și a infrastructurii aferente parcurilor municipiului București	Reabilitarea parcurilor municipiului București, atât prin înlocuirea treptată a vegetației îmbătrânite sau afectate de diferite infrastructuri (înlocuirea treptată a vegetației), dar și cu infrastructuri insuficiente sau depășite (Cișmigiu, Herăstrău, Tineretului, Carol, etc.)
Starea avansată de degradare a grădinilor complexelor rezidențiale	Promovarea unor programe de refacere a modului de delimitare, al vegetației ierbacee și a arborilor din grădinile de blor
Creșterea accentuată a unor dotări care aglomerează parcurile și nu sunt agreate de vizitatori	Orientarea programelor de reabilitare a parcurilor către asigurarea unor condiții optime pentru relaxare, recreere, sport și desfășurarea activităților creative, în defavoarea celor de agrement.
Tendința de degradare a spațiilor verzi din aliniamentele stradale **Tendința de omogenizare excesivă a speciilor de arbori utilizate în aliniamentele stradale** **Apariția unor specii invazive cu tendințe de extindere necontrolată** **Reducerea semnificativă a speciilor de arbori autohtoni** **Reducerea semnificativă a suprafețelor ocupate de arbuști**	Păstrarea diversității fondului de arbori din municipiului București, prin introducerea unor specii cu prioritate autohtone, mai ales în parcuri (de exemplu, frasin, tei, stejar, ulm) și a unor specii alohtone care și-au dovedit viabilitatea în timp (de exemplu, stejar roșu american, arțar american). Nu trebuie încurajată introducerea dominantă a unei specii (ex. platanul), întrucât se crează condiții optime pentru afectarea funcționalității spațiilor verzi în cazul apariției unor specii/boli.
Tendința de degradare a vegetației și a infrastructurii aferente parcurilor municipiului București	Reabilitarea parcurilor municipiului București, atât prin înlocuirea treptată a vegetației îmbătrânite sau afectate de diferite infrastructuri (înlocuirea treptată a vegetației), dar și cu infrastructuri insuficiente sau depășite (Cișmigiu, Herăstrău, Tineretului, Carol, etc.)
Accentuarea problemelor determinate de speciile invazive **Accentuarea problemelor de salubritate determinate de terenurile abandonate**	Asigurarea unui management minimal al spațiilor abandonate, care să includă și eliminarea speciilor invazive (oțetar, ambrozie, etc.), dar și a acelora care se constituie în risc pentru sănătatea populației (șobolani, căpușe).
Inserția de spații rezidențiale noi cu accesibilitate redusă la parcuri și/sau fără a fi dublate de spații verzi publice	Dezvoltarea de spații verzi publice în zonele rezidențiale cu accesibilitate redusă la spații verzi

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție

3.2. Factorii de calitate ai mediului și poluarea (apei, aerului, solului, fonică)

Calitatea factorilor de mediu (apă, aer, sol, zgomot, radiație electromagnetică) în municipiul București nu asigură un mediu curat și sănătos pentru locuitori.	Controlul traficului rutier în zonele în care sunt depășite concentrațiile maxime admise (inclusiv considerea unor zone cu excluderea traficului) Asigurarea cursivității traficului rutier pentru limitarea volumului de noxe emise în atmosferă. Diminuarea parcului auto non Euro, Euro1 și Euro 2, prin introducerea de prevederi legislative și fiscale adecvate. Trecerea transportului public către autovehicule cu performanțe superioare în ceea ce privește standardele de mediu Descurajarea utilizării materialelor închise la culoare și pe bază de asfalt/bitum pentru reducerea incidenței insulei de căldură și a compușilor organici volatili Îmbunătățirea calității spațiilor verzi prin reconsiderarea introducerii stratului ierbaceu și arbustiv, inclusiv în zona aliniamentelor stradale și a grădinilor de bloc. Controlul utilizării combustibililor la spațiile rezidențiale care nu sunt conectate la rețeaua centralizată de furnizare a agentului termic, mai ales în timpul iernii. Controlul evacuărilor de gaze de descompunere din casetele colectoare ale municipiului București. Limitarea utilizării abuzive a sistemelor de sonorizare în zonele de trafic (claxon, sirene) Îmbunătățirea continuă a calității infrastructurilor de transport pentru reducerea poluării aerului și a nivelului zgomotului Controlul respectării condițiilor de mediu impuse pentru șantiere Îmbunătățirea controlului de mediu la agenții economici care dețin autorizație de mediu, pentru îmbunătățirea gradului de conformare la cerințele legislației de mediu Finalizarea construcției stației de epurare a municipiului București.
Rețeaua de monitorizare a factorilor de mediu nu furnizează date de calitate, care să permit o evaluare corectă a calității factorilor de mediu, în special pentru componenta aer îndreptată nu numai spre o acoperire spațială mai bună, dar și spre considerarea mai multor substanțe relevante, multe dintre ele emergente.	Reconfigurarea și extinderea rețelei de monitorizare a calității mediului din municipiul București prin considerarea de noi puncte de măsurătoare și a noi substanțe relevante (benzenul pentru aerul urban, pesticidele, biocidele și medicamentele pentru apele uzate).

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Măsuri urgente trebuie promovate pentru limitarea incidenței smogului fotochimic, un fenomen cu prezență evidentă în municipiul București.	Controlul traficului rutier în zonele în care sunt depășite concentrațiile maxime admise la precursorii ozonului (inclusiv considerea unor zone cu excluderea traficului). Introducerea unui sistem de alertare care să permită promovarea de măsuri în timp real în condițiile apariției de probleme la nivelul concentrațiilor ozonului.
Colaborarea cu instituțiile de cercetare este o prioritate pentru asigurarea fondului de date necesar evaluării corecte a stării mediului în municipiul București.	Dezvoltarea de protocoale de colaborare operaționale cu instituțiile de cercetare.
Calitatea mediului intern trebuie să intre în atenția autorităților publice responsabile de monitorizarea sănătății populației.	Organizarea sistemului de monitorizare a calității mediului intern al populației.
Acoperirea totală a municipiului București cu servicii de alimentare cu apă, canalizare și salubritate este esențială pentru controlul calității mediului, în aceeași măsură cu îmbunătățirea calității acestor servicii.	Acoperirea totală cu servicii de alimentare cu apă, canalizare și salubritate de calitate a municipiului București
Nu toți agenții economici cu impact asupra mediului dețin și să respectă prevederile autorizațiilor de mediu.	Controlul respectării prevederilor autorizațiilor de mediu într-o manieră care să asigure siguranța locuitorilor
Participarea redusă a publicului în procesul de luare a deciziei din domeniul protecției mediului	Îmbunătățirea participării publicului în procesul de luare a deciziei în domeniul protecției mediului
Capacitate administrativă redusă a instituțiilor de mediu	Îmbunătățirea capacității administrative a instituțiilor de mediu cu responsabilități la nivelul municipiului București
Hazarde și riscuri hidrologice. Inundații	
Riscul de manifestare a unor hazarduri hidrologice legate de râul Dâmbovița	Amenajarea sistemelor de desecare aflate sub administrarea ANIF pentru evacuarea apelor prin pompare din polderul Giulești și realizarea lucrărilor care să evacueze natural / gravitațional apele în exces – se va initia un studiu de solutie(Nota Conceptuala) urmat de Studiu de (Pre)Fezabilitate ; Dezvoltarea P.U.G. si a PUZ-urilor Coordonatoare la nivel de sectoare va trebui corelată cu zonele de inundabilitate aferente Polderului Giulești Sârbi; eliberarea avizelor pe baza P.U.G. întocmit. Trebuie instituite masuri privind lucrarile si contructiile exitente in aceste perimetre Evaluarea stării de functionare si siguranta a drenului aferent amenajării Lacul Morii și reabilitarea pentru un drenaj corespunzător a apelor infiltrate în digurile laterale; Utilizarea râului Dâmbovița ca receptor pentru apele pluviale în sistem separativ și a celor provenite din rețeaua de canalizare cu asigurarea unui grad de diluției, astfel încât să se încadreze în limitele prevăzute în reglementările în vigoare; Reamenajarea pentru adaptarea la procesul dinamic al albiei care include debite scăzute pentru primenire și apariția fenomenului de eutrofizare, prin realizarea zonelor de recreere comunitară fiind utilizate și ca zone inundabile în perioadele de ape mari.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Riscul de manifesate a unor hazarduri hidrologice legate de râul Colentina	Utilizarea văii Colentina și a salbei de lacuri aferente ca receptor pentru apele pluviale în sistem separativ și a celor provenite din rețeaua de canalizare cu asigurarea unui grad de diluției, astfel încât să se încadreze în limitele prevăzute în reglementările în vigoare. Lucrari pentru marirea capacitatii evacuatorilor pentru barajele in aval de amenajarea Buftea in concordanta cu normativele in vigoare, corelate cu expertizele tehnice de functionare in siguranta si cu regulamentele de exploatare. Realizarea unui studiu bazinal (Arges, Dambovita, Colentina) actualizat prin care sa se releve actiunile necesare pentru protectia impotriva inundatiilor, incluzand analiza intitutionala amanuntita privitoare la regimul terenurilor si obiectivelor, exproprieri necesare, reabilitari, etc...
Rețeaua de canalizare este subdimensionată prin raportare la reglementările tehnice în vigoare	Dezvoltarea sistemului de colectare va trebui realizată în concordanță cu PUG-ul orașului; Corelarea debitelor pluviale pentru frecvențe de 1/10 cu capacitatea de preluare a receptorilor.
Formarea depozitelor de sedimente / blocajelor la nivelul colectoarelor de canalizare din cauza vitezei reduse de scurgere	Modificarea secțiunii de curgere pe timp uscat a colectoarelor principale; Devierea debitelor pe timp uscat pentru creșterea vitezelor de curgere și prevenirea formării depozitelor.
Sistemul de canalizare și epurare a apelor uzate nu este în totalitate conform cu cerințele directivelor europene privind calitatea apei evacuate în emisarii receptori	Realizarea unei stații de epurare de mare performanță; Reabilitarea rețelei de canalizare pentru reducerea debitelor infiltrate; Limitarea efectelor negative asupra calității apei în emisar prin realizarea unei acumulări laterale (Polder) aval de SEAU Glina, în zona Bălăceana, pentru preluarea vârfurilor de viitură și reținerea sedimentelor (proces controlat de epurare naturală / decantare).
Riscul de apariție a unor hazarduri hidrologice legate de sistemul de canalizare din Capitală	Zona de Nord a mun. București: utilizarea văii Colentina și a salbei de lacuri aferente ca receptor pentru apele pluviale în sistem separativ și a celor provenite din rețeaua de canalizare cu asigurarea unui grad de diluției, astfel încât să se încadreze în limitele prevăzute în reglementările în vigoare; Zona centrală a mun. București: utilizarea râului Dâmbovița ca receptor pentru apele pluviale în sistem separativ și a celor provenite din rețeaua de canalizare cu asigurarea unui grad de diluției, astfel încât să se încadreze în limitele prevăzute în reglementările în vigoare; Zona de Sud a mun. București: utilizarea lacului Văcărești pentru preluarea exclusivă a apelor pluviale și descărcarea acestora prin respectarea legislației în vigoare; Amenajarea pentru preluarea apelor pluviale din zona metropolitană a râurilor Dâmbovița, Mangu, Cânic,

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Ciorogârla, văii Pasărea, Lacurilor Mogoșoaia și Cernica, precum și reabilitarea canalelor ANIF.
Probleme legate de transportul de sedimente, respectiv riscul de colmatare și de eutrofizare a principalelor cursuri de apă din zona Capitalei (Dâmbovița, Argeș, Colentina)	Problema asigurării rezervei de apă pentru municipiul București din râul Argeș poate fi rezolvată prin operaționalizarea Acumulării Ogrezeni Problemele de eutrofizare trebuie abordate la nivelul ambelor bazine hidrografice, Colentina și Dâmbovița, și trebuie asigurate debitele de primenire și / sau combatere a eutrofizării. Limitarea efectelor negative asupra calității apei în emisar prin realizarea unei acumulări laterale (Polder) aval de SEAU Glina, în zona Bălăceana, pentru preluarea vârfurilor de viitură și reținerea sedimentelor (proces controlat de epurare naturală / decantare).
Hazarduri și riscuri climatice	
În marea majoritate a cazurilor, între oraș (Filaret) și zona periurbană (Afumați și Băneasa) se disting diferențieri nete ale valorilor medii și maxime ale indicilor de extreme termice și pluviometrice (ClimPACT), demonstrând influența urbană pronunțată în modificarea climatului regional și, în unele cazuri, amplificarea hazardelor climatice.	Înființarea, la nivel metropolitan (București și Ilfov) a unui comitet consultativ/grup de lucru permanent pe tema schimbărilor climatice, respectiv elaborarea, cu ajutorul acestuia, implementarea și monitorizarea unui Plan de Acțiune Regional pentru Adaptarea la Schimbările Climatice.
Temperatura aerului este modificată considerabil de oraș, fiind de obicei mai mare decât a arealului din jur, influențând astfel dinamica atmosferică locală și determinând modificarea tuturor parametrilor meteorologici. Față de arealul din imediata vecinătate, orașul are o temperatură medie multianuală cu 0,9-1,2°C mai mare, dar diferențele instantanee au frecvent valori de 4-6°C. Temperaturile maxime absolute din perioada analizată au depășit 42°C, iar minimele au coborât sub -22°C în oraș și sub -26°C la periferie.	Reducerea poluării urbane, pentru a diminua contribuția acesteia la încălzirea locală, mai ales prin implementarea măsurilor cuprinse în Planul Integrat de Calitate a Aerului București 2018-2022. Actualizarea acestuia la momentul expirării. Implementarea, cu ajutorul ANM și a altor entități din domeniul situațiilor de urgență, a unor coduri de avertizare și alertă adaptate extremelor termice și pluviometrice din mediul urban.
Influența orașului este semnificativă atât în cazul extremelor termice pozitive, pe care le amplifică, cât și în cazul extremelor termice negative, pe care de multe ori le atenuează. De asemenea, se evidențiază un regim diurn al influenței orașului în cazul mai multor hazarde termice. De exemplu, valurile de căldură sunt mai frecvente, mai intense și mai îndelungate în oraș față de periferie, diferențierea fiind pusă mai bine în evidență pe timpul nopții	Includerea, cu prilejul adoptării noului PUG, a unor regulamente urbanistice care să stipuleze cerințe clare pentru dezvoltatori cu privire la combaterea insulei de căldură urbană și adaptarea la schimbările climatice. Finalizarea Registrului Spațiilor Verzi al Capitalei. Implementarea de măsuri de conștientizare și educație a populației privind impactul orașului asupra extremelor termice și necesitatea adaptării stilului de viață. Crearea unor materiale de informare specializate pentru diferite categorii de utilizatori (turiști, oameni de afaceri, public larg) cu privire la riscul climatic.
Temperatura suprafeței urbane este, în general, considerabil mai mare decât cea din arealul înconjurător; vara, temperatura suprafeței urbane ajunge frecvent în București la valori medii de peste 40°C, ziua, și peste 22°C, noaptea	Utilizarea combinată a imaginilor satelitare și a datelor de la suprafață, pentru analiza de detaliu, la scară intr-urbană (cartier, circumscripție etc.) și pentru a putea surprinde toată complexitatea fenomenului de insulă de

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	căldură urbană (zi-noapte, cer senin-cer acoperit etc.), în vederea prioritizării unor intervenții publice (de ex. spații verzi, zone pietonale umbrite, cișmele stradale, parcări înierbate etc.)
În cadrul orașului apar diferențieri importante ale valorilor LST, determinate de acoperirea terenului și utilizarea diferită a spațiului; se conturează astfel valori diferite ale hazardului termic urban, iar analiza cu ajutorul imaginilor satelitare MODIS și, în special, Landsat trebuie să abordeze și scara intra-urbană; cele mai calde sunt circumscripțiile de recensământ din zona centrală și suprafețele urbane continue	Corelarea datelor de temperatură cu alte informații relevante pentru a explica producerea temperaturilor extreme, pe de-o parte, și pentru a cuantifica riscul termic urban, pe de altă parte – informații necesare, spre exemplu, comitetelor pentru situații de urgență.
Insula de căldură urbană este bine evidențiată în timpul nopții și mai puțin accentuată ziua, când temperatura crește foarte mult și în zona rurală din jurul orașului.	Realizarea și transmiterea de prognoze meteorologice personalizate, conform caracteristicilor diferitelor cvartale, cartiere sau unități de recensământ. Amenajarea unor puncte de prim ajutor permanente, în fiecare zonă din Capitală. Sprijinirea funcționării centrelor de permanență medicală. Educarea populației în privința comportamentului în caz de caniculă (de ex. prin copii, președinți de asociații de proprietari/administratori, biserici, ONG-uri, centre sociale etc.). Co-interesarea, prin acordarea unor facilități, a întreprinzătorilor privați în aplicarea unor măsuri de reducere sau încetare a programului de lucru în cazul producerii unor evenimente meteorologice extreme.
Municipiul București este afectat de o serie de hazarde meteorologice complexe (polei, ceață, viscole), care au la bază acțiunea conjugată, în diferite grade, a temperaturii aerului, precipitațiilor atmosferice și vântului	Monitorizarea detaliată a parametrilor meteorologici pentru a putea surprinde în timp util impactul local al evoluției climei, prin instalarea de mini-stații meteo / senzori (eventual integrați cu cei care măsoară nivelul poluării) în cât mai multe zone din Capitală și racordarea acestora la un centru de monitorizare.
Efectul orașului asupra hazardelor meteorologice complexe este observabil în cazul unor fenomene precum descărcările electrice, grindina, ploile și aversele de ploaie, ninsoarea și aversele de ninsoare, stratul de zăpadă și ceața, dar alte fenomene nu sunt influențate sesizabil de mediul construit, cum este cazul poleiului, chiciurii sau viscolului.	Informarea mai eficientă a populației cu privire la prognozele de producere a unor hazarde meteo (de ex. pe modelul Ro-Alert).
În timpul sezonului cald insula urbană de căldură poate produce intensificarea precipitațiilor lichide în zonele centrale, în timp ce în sezonul rece orașul are efect de diminuarea a convecției, iar aversele de ninsoare sunt mai frecvente la periferie. O situație similară se produce și în cazul grindinei	Elaborarea de studii periodice privind caracteristicile precipitațiilor lichide și solide în vederea dimensionării corespunzătoare a rețelei de evacuare a apei pluviale Implementarea unor soluții tehnice care să limiteze colmatarea gurilor de canal cu deșeuri sau resturi vegetale.
În perioada 1981-2018 s-au remarcat tendințe de scădere a frecvenței zilelor cu chiciură, ploaie, ninsoare, strat de zăpadă și ceață. Frecvența mai scăzută a acestor fenomene nu conduce automat la scăderea potențialului de a produce pagube materiale și pierderi de vieți omenești.	Dezvoltarea unei rețele de monitoprizare meteorologică mai deasă, amplasată în areale microclimatice specifice. Monitorizarea (de către Poliția Locală sau de către alte entități desemnate de primării) și aplicarea mai drastică a sancțiunilor cu privire la deszăpezirea trotuarelor pe durata sezonului rece.

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Implementarea unei politici de parcare ferme, care să elibereze trotuarele și benzile de circulație ocupate de vehicule parcate neregulamentar și care împiedică acțiunea utilajelor de deszăpezire.
Influența orașului se resimte prin creșterea frecvenței vitezelor mici și scăderea frecvenței vitezelor mari și mai puțin în valorile propriu-zise ale vitezei vântului. În perioada analizată, procesul de urbanizare a indus modificări ale suprafeței urbane (regim de înălțime, rugozitate etc.), ceea ce a determinat scăderea accentuată a vitezei maxime a vântului	Elaborarea unor studii de specialitate pentru a determina fezabilitatea utilizării potențialului eolian loca pentru producția de energie electrică. Elaborarea unui studiu privind specii de arbori reziliente la climatul local în schimbare din municipiul București și adoptarea unui regulament / proces transparente de toaletare a copacilor de pe spațiile publice în vederea prevenirii unor incidente pe durata vijeliilor sau a altor fenomene (de ex. freezing rain) Monitorizarea permanentă (de ex. de către Poliția Locală) a stării fațadelor și acoperișurilor clădirilor publice și private care sunt vulnerabile a fenomene meteo exterme și implementarea unor măsuri de constrângere/încurajare a proprietarilor pentru repararea acestora. Trecerea în subteran a cât mai multor cabluri (de eenergie electrică, telecomunicații etc.) pentru a evita avarierea acestora și punerea în pericol a populației pe durata unor vijelii.
În următoarele decenii, Bucureștiul va fi mai cald în ambele scenarii considerate (extrem și moderat). Se disting tendințe foarte clare de creștere a valorilor temperaturii medii, maxime și minime zilnice. **Până în 2040, vor fi cu circa 7-8 cazuri mai multe zile de vară și cu 10-12 cazuri mai multe zile tropicale. Numărul de zile cu temperaturi de peste 35 grade Celsius și de nopți tropicale va crește cu 3-10 (funcție de scenariu).** **Diferența termică dintre zi și noapte are tendința să fie tot mai mare în următoarele două decenii, ca urmare a creșterii mai accentuate a temperaturii maxime față de cea minimă**	Adoptarea unor planuri și regulamente de urbanism favorabile realizării unor imobile adaptate la frecvențe, intensitate și durată mai mare a valurilor de căldură. Extinderea suprafețelor verzi și acvatice, dar și a celor umbrite de pe principalele trasee pietonale, printr-un program multianual de plantare a copacilor. Creșterea numărului de cișmele și fântâni stradale, cu precădere în zonele cu cea mai ridicată temperatură a suprafețelor. Dotarea tuturor mijloacelor de transport în comun și a clădirilor publice cu instalații funcționale de climatizare. Adoptarea de măsuri de conștientizare și educație a populației pentru crearea unei atitudini participative la măsurile de adaptare a orașului la noi condiții climatice. Amenajarea unui număr mai mare de locuri de prim-ajutor, de relaxare și refacere a organismului în condiții de stres termic accentuat, inclusiv în PPP. Elaborarea unor studii sectoriale periodice pentru diferite categorii de utilizatori (sector energetic, turism, transporturi etc.). Continuarea investițiilor în dotarea și modernizarea sistemelor de urgență (ambulanță, SMURD, unități de primire a urgențelor etc.), pentru a face față numărului mare de solicitări din perioadele caniculare. Colaborarea cu diverși stakeholderi locali (ONG-uri, centre sociale ale primăriilor, Poliție Locală, medici de familie etc.) pentru a descuraja deplasările persoanelor vulnerabile în perioadele caniculare (de ex. livrarea produse și medicamente la domiciliu, îngrijire medicală la domiciliu etc.)

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	Extinderea la nivelul întregii Capitale a sistemului de pubele îngropate pentru a evita poluarea olfactivă și chiar riscul îmbolnăvirii populației în sezonul cald.
Vor fi tot mai puține zile în care temperatura scade sub 0°C la București în următoarele două decenii, tendințele fiind similare în cele două scenarii considerate.	Adaptarea planurilor de investiții ale CET-urilor din Capitală, în vederea redimensionării producției în cogenerare (scăderea celei de energie termică și sporirea celei de energie electrică).
Temperaturile mai mari din următoarele două decenii vor conduce la modificări substanțiale ale necesarului energetic de răcire și de încălzire a Bucureștiului, având ca reper temperaturile medii zilnice de 15,5°C, pentru încălzire, și 22,0°C, pentru răcire. Astfel, va crește necesarul de energie pentru răcire în sezonul cald și va scădea cel necesar pentru încălzire în sezonul rece.	Redimensionarea, odată cu lucrările de înlocuire, a conductelor de transport a energiei termice la condițiile climatice actuale. Spriijinirea punerii în aplicare a planurilor de investiții ale operatorilor de transport și energie electrică, în vederea reducerii riscului de întrerupere a furnizării în perioadele de vârf din sezonul cald, când funcționează aparate de aer condiționat. Implementarea unor soluții de reabilitare termică a blocurilor de locuințe (inclusive de ordin cromatic) care să nu accentueze fenomenul creștere a temperaturii interioare în sezonul cald și combinarea acestora cu alte soluții integrate: de ex. acoperișuri și fațade verzi. Creșterea flexibilității contractelor cu operatorii de deszăpezire, prin adaptarea acestora la numărul tot mai mic de zile cu zăpadă și limitarea costurilor fixe.
În următoarele două decenii se distinge tendința lentă ca perioadele cu precipitații să fie mai restrânse, iar perioadele secetoase se vor extinde în ambele scenarii. Așadar, climatul Capitalei va avea o ușoară tendință de aridizare.	Extinderea suprafețelor verzi și a celor acvatice pentru reducerea impactului valurilor de căldură Amenajarea unor bazine de retenție a apei pluviale pentru irigarea mai frecventă a spațiilor plantate, stropirea străzilor etc. Implementarea de sisteme automatizate de irigații a spațiilor verzi, bazate pe senzori de umiditate. Reabilitarea / modernizarea sau forarea de noi puțuri subterane pentru alimentarea cu apă a Capitalei în perioadele caniculare. Finalizarea casetelor de transport a apei brute de la Acumularea Ogrezeni (Argeș) la stația de tratare Crivina.
Se distinge o tendință de concentrare a valorilor mari ale riscului climatic în partea centrală a orașului, generată de suprapunerea celor mai mari valori de temperatură și a unor caracteristici demografice (de exemplu, concentrarea populației îmbătrânite) și de habitat (de exemplu, ponderea clădirilor fără reabilitare termică) care generează vulnerabilitate ridicată.	Adoptarea de soluții urbanistice și măsuri fiscale care să limiteze extinderea suprafețelor betonate și să încurajeze inițiativele private de .

Riscul seismic	
În timp ce evaluarea riscului la nivel național există, împreună cu mai multe studii pentru București, granularitatea, robustețea și caracterul datelor disponibile sunt limitate. ***În momentul de față, cunoștințele despre riscul seismic se concentrează pe expertizele tehnice realizate pentru clădirile rezidențiale***	*Determinarea răspunsului seismic așteptat al terenului din municipiul București în vederea realizării microzonării seismice*. Este nevoie să se investească într-o evaluare curpinzătoare a terenului, pentru a înțelege mai bine potențialele amplificări ale vibrațiilor clădirilor în timpul unor cutremure majore generate de sursa seismică Vrancea, în vederea definirii detaliate și

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
multietajate. **Nici pentru clădirile de locuințe nu se cunoaște pe deplin riscul seismic, deoarece multe clădiri construite înainte de cutremurul din 4 martie nu au fost evaluate.** ***Clădirile publice nu sunt evaluate în mod sistematic.*** **Din cauza datelor limitate despre infrastructura critică și activele publice existente, precum și despre clădirile private, există o nesiguranță în ceea ce privește adevărata magnitudine a vulnerabilității seismice, și din cauza acesteia intervențiile de politică nu pot fi direcționate în mod eficient.** ***Concentrarea comunicării și eforturilor de reducere a vulnerabilității exclusiv pe clădirile rezidențiale deja expertizate*** **conduce la subestimarea, de către toți factorii societății, a fondului construit în pericol, respectiv la minimizarea măsurilor necesare pentru reducerea vulnerabilității orașului.**	punctuale a cerințelor seismice pentru proiectare și consolidare. *Dezvoltarea unei baze de date cu elementele expuse la risc* (clădiri rezidențiale și publice, infrastructură de transport, rețele de utilități) *ce conține metadatele importante pentru analiza de risc seismic* (de exemplu, pentru clădiri: poziție, an construcție, material de construcție, structura de rezistență, regim de înălțime, destinație). Aceste metadate permit gruparea elementelor la risc în tipologii ce au aceleași caracteristici de fragilitate / vulnerabilitate seismică. Efectuarea analizei de risc seismic pentru municipiul București, pentru fundamentarea deciziilor de intervenție și prioritizarea lucrărilor de consolidare în funcție de resursele disponibile. Analizele de risc seismic (finalizate cu obținerea pierderilor siesmice așteptate), urmate de analiza economică (de tip cost-beneficiu) pot fi folosite și pentru a fundamenta deciziile de investiție.
Abordarea actuală de determinare a riscului seismic prin expertizare tehnică clădire cu clădire nu este fezabilă având în vedere limitările de resurse și timp. **Programele și intervențiile existente se concentrează în principal pe intervențiile de consolidare, răspunzând la solicitări punctuale. Majoritatea acțiunilor publice se concentrează pe consolidarea clădirilor (publice și private), urmând o abordare bazată pe cerere (i.e. răspunzând la solicitări specifice ale agențiilor guvernamentale sau ale asociațiilor de proprietari/proprietarilor). Nu există o abordare strategică, care ar avea în vedere o varietate de criterii pentru prioritizarea intervențiilor specifice.**	*Prioritizarea și etapizarea colectării datelor:* Este necesară dezvoltarea unei metodologii care să permită filtrarea treptată a analizei, pentru a determina vulnerabilitatea fondului construit, respectiv necesitatea elaborării expertizelor și proiectelor tehnice și prioritizarea lucrărilor de intervenție în vederea reducerii riscului seismic al clădirilor în funcție de consecinţele prăbuşirii asupra vieţii oamenilor, de rolul lor în siguranţa publică şi acţiunile de răspuns post-hazard, precum și consecințele socio-economice ale prăbușirii sau avarierii lor. Acest lucru este valabil atât pentru clădirile publice, cât și pentru cele rezidențiale. *Folosirea co-beneficiilor:* Există oportunitatea de a combina investițiile seismice cu cele de adaptare la schimbările climatice. De exemplu, integrând măsurile de îmbunătățire a rezilienței seismice, cu cele de funcționare modernă și de eficiență energetică, într-un singur plan de îmbunătățire a unei clădiri.
În ciuda rolului vital pe care îl pot juca activele publice în măsurile de reducere a riscului sau de intervenție post-cutremur, clădirile publice din Municipiul București nu au făcut obiectul unei evaluări sistematice a vulnerabilității lor, pentru a informa și a acorda prioritate unor programe de investiții dedicate. Nu există un registru digitalizat al activelor publice care să permită actualizarea/stocarea datelor de risc critice.	*Colectarea de date suplimentare despre expunerea și vulnerabilitatea seismică a activelor publice și rezidențiale pentru dimensionarea și direcționarea corespunzătoare a acțiunilor*, mai ales colectarea sistematică și rafinarea tipurilor de date colectate despre fondul construit (atât public cât și privat), pentru evaluarea vulnerabilității și pentru fundamentarea măsurilor de reducere a riscurilor.
Clădirile publice nu fac obiectul unui program dedicat de reducere a riscului seismic. **Deși au**	*Crearea unui program dedicat, prioritizat de reducere a riscului seismic pentru clădirile publice și continuarea demersurilor deja începute de expertizare, proiectare și*

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
fost și sunt realizate investiții pentru reabilitarea acestora, incluzând uneori și lucrări de consolidare, investițiile nu sunt prioritizate ținând cont de vulnerabilitatea clădirilor, iar lucrările de consolidare nu sunt monitorizate pentru a măsura progresul în reducerea riscului seismic la nivelul orașului.	*execuție lucrări de consolidări pentru clădirile publice deținute / administrate de PMB.* Atenția autorităților publice în efortul de reducere a riscului seismic, prioritizare și monitorizare a intervențiilor trebuie să se reflecte și asupra clădirilor publice, nu doar asupra clădirilor rezidențiale.
Abordarea reducerii riscului seismic trebuie integrată cu reziliența seismică a municipiului București.	Crearea cadrului tehnic și legal pentru introducerea și operaționalizarea conceptului de reziliență seismică a foncului construit.
***Lipsa unui rol de supraveghere și coordonare în ceea ce privește reziliența seismică* și o coordonarea limitată între agențiile care fac legătura între înțelegerea riscurilor, reducerea riscurilor, răspuns în situații de urgență și răspuns financiar. Împărțirea rolurilor între primăria generală și primăriile de sector contribuie la complexitatea asociată gestionării activelor publice. Lipsa unui rol clar de coordonare cu o abordare strategică asupra rezilienței seismice (sau, mai amplu, rezilienței la dezastre) precum și coordonarea și comunicarea limitate dintre diferite autorități și departamente, la diferite niveluri ale gestionării riscului seismic conduc la un management defectuos al riscului de dezastre.**	*Prioritizarea intervențiilor de reducere a riscului (consolidare, reconstrucție/demolare):* Având la bază informații îmbunătățite despre risc, printr-o abordare prioritizată, capacitatea instituțională alocată și resursele financiare pot ajuta în mod eficient la reducerea riscului seismic, la salvarea vieților și la evitarea pierderilor materiale. *Este necesară coordonarea între diferitele instituții și departamente* care administrează clădiri publice, respectiv inițiază intervenții de analiză și reducere a riscului seismic la nivelul Municipiului București.
***În absența unui abordări strategice, capacitatea instituțională și resursele deja alocate riscă să fie disipate* în acțiuni care conduc la progrese reduse în ceea ce privește reducerea riscurilor și la un impact limitat în ceea ce privește viețile salvate și pierderile materiale evitate.**	*Îmbunătățirea schimbului de informații despre hazard, expunere, vulnerabilitate și risc între actorii instituționali* și dezvoltarea unui sistem de date care să permită stocarea, colectarea, analiza și diseminarea datelor, atât pentru activele publice, cât și pentru cele private.
Dificultățile în mobilizarea proprietarilor (și/sau a asociațiilor de proprietari) de clădiri aflate în risc seismic din cauza numărului insuficient de locuințe de necesitate, capacitatății limitate de acțiune colectivă, posibilității de a obține beneficii economice din spațiile aflate în clădiri vulnerabile, etc.)	*Îmbunătățirea programului de consolidare a clădirilor de locuințe prin acordarea de măsuri suplimentare*, în paralel / complementar cu programele de consolidare, pentru a accelera progresul pe această temă.
Deși eforturile de comunicare pe această temă s-au intensificat în ultimii ani, atât din partea instituțiilor publice, cât și a societății civile, un procent semnificativ de locuitori ai Bucureștiului nu sunt conștienți de riscul seismic, iar conștientizarea riscului nu conduce mereu la mobilizarea spre a lua măsuri de reducere a riscului.	*Îmbunătățirea coordonării inter-sectoriale privind conștientizarea publicului:* Există oportunitatea ca toți actorii de la nivel de municipiu și sectoare, nivel național și local să îți unească forțele (agențiile care gestionează situațiile de urgență, poliția, jandarmeria, precum și ministerele de resort (ca Ministerul Educației și Cercetării) dar și societatea civilă), pentru a agrea un plan general de campanii și activități menite a conștientiza diferite grupuri de populație cu privire la

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
	managementul riscului seismic. Coordonarea ar permite o mai bună folosire a resurselor și creșterea capacității de a ajunge la anumite grupuri (de exemplu elevi etc.)
Carența datelor existente și o comunicare distorsionată în jurul subiectului au contribuit la prejudecata conform căreia doar clădirile cu „bulină roșie" sunt vulnerabile. Acestea nu reflectă adevărata scară a riscului seismic al orașului.	*Realizarea periodică a unor campanii de conștientizare și a unor exerciții de simulare.* Există nevoia de a intensifica activitățile de conștientizare a publicului, țintind anumite segmente ale populației, printre care copiii, bătrânii sau grupurile vulnerabile, minoritățile, etc. Conform bunelor practici internaționale, pentru a crește reziliența la nivel de gospodărie și comunitate, autoritățile ar trebui să pună la dispoziția publicului informații critice – ca planuri de răspuns la situații de urgență, indicarea unor zone de evacuare, sau a unor locații strategice în acțiunile post-dezastru (ca școli, etc.).
Cunoaștere limitată a impactului financiar direct și indirect al dezastrelor la nivelul Municipiului București. **Nivel de penetrare redus pentru asigurarea obligatorie împotriva cutremurelor, inundațiilor și alunecărilor de teren pentru proprietarii de locuințe.**	*Realizarea de evaluări pentru a înțelege mai bine dimensiunea potențială a impactului asupra Bucureștiului,* precum și riscurile financiare la care ar putea fi expusă primăria, în baza obligațiilor reglementate, și îmbunătățirea oportunităților de a preîntâmpina acest lucru prin instrumente și activități specifice. Ca parte a evaluării, orașul ar putea modela potențialul impact/performanța programelor existente de protecție socială pentru diferite scenarii de dezastru, și impactul asupra categoriilor cele mai vulnerabile și sărace. Uitându-se la comerț și turism, primăria ar putea evalua ce impact ar putea avea dezastrele asupra acestor sectoare economice, pentru a înțelege mai bine impacturile indirecte ale unui dezastru asupra economiei și finanțelor orașului. *Consolidarea coordonării instituționale și analiza capacității și aranjamentelor tehnice la nivel local*, în raport cu obligațiile stipulate prin lege. Consolidarea coordonării dintre autorități, inclusiv PAID, nivelul central, municipal și de sector, și discuții cu acești actori pentru a vedea cum poate crește rata de penetrare a asigurărilor și cum ar putea programul să încurajeze îmbunătățiri pentru a reduce riscurile la nivel de gospodărie.

4. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Alexander L, Herold N (2016) ClimPACT2. Indices and software. A document prepared on behalf of The Commission for Climatology (CCl) Expert Team on Sector-Specific Climate Indices (ET-SCI). WMO-World Climate Programme, 46 pp.

Aqua Proiect (2014). *Planul pentru prevenire, protecția și diminuarea efectelor inundațiilor în bazinul hidrografic Argeș-Vedea*. București

Aqua Proiect (2017). *Studiu privind tranzitarea debitelor maxime prin acumulările cascadă de pe râul Colentina, stabilirea și analiza scenariilor de cedare în cascadă și elaborarea planului de acțiune în caz de accidente la barajele de pe râul Colentina*. București

Aqua Proiect (2012). *Studiul tranzitării undelor de viitură și al stabilirii regimului de inundabilitate pe râul Dâmbovița în zona Polderului Giulești-Sârbi*. București

Administrația Bazinală de Apă Argeș-Vedea. *Planul de Management al Riscului la Inundații*

Agenția Regională pentru Protecția Mediului București (2008). *Planul regional de acțiune pentru mediu*. București

Beckers J-M, Rixen M (2003) EOF Calculations and Data Filling from Incomplete Oceanographic Datasets. Journal of Atmospheric and Oceanic Technology 20(12): 1839-1856.

Cătălin Popescu, Laurențiu Lungu, Valentin Zaharia, Radu Sarghiuță (2018). *Mathematical modelling and interpretation of results for siltation phnomena of rivers in the vecinity of reservoirs.* EENVIRO, Cluj-Napoca

Cârstea, E.M., Iojă, C.I., Savastru, R., Gavrilidis, A. (2013), Spatial characterization of urban lakes, Romanian Reports in Physics, 63(3), 1092-1104

CCMESI (2018), Metode experimentale pentru evaluarea serviciilor ecosistemice ale lacurilor urbane in contextul schimbărilor climatice globale (EMERSA), proiect de cercetare coordonat de Universitatea din București, Centrul de Cercetare a Medidului și Efectuare a Studiilor de Impact și finanțat de Unitatea Executivă pentru Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (ccmesi.ro).

Cheval S, Dumitrescu A (2015) The summer surface urban heat island of Bucharest (Romania) retrieved from MODIS images. Theoretical and Applied Climatol 121(3): 631-640, doi: 10.1007/s00704-014-1250-8.

Cheval S, Dumitrescu A (2017) Rapid daily and sub-daily temperature variations in an urban environment. Climate Research 73: 233-246, doi: 10.3354/cr01481.

Cochard F, Loukos H, Noël (2018) Climate data factory. Technical report: bias adjusting climate model projections, 26 pp.

Corine Land Cover (CLC) 2018, Version 20, Disponibil la https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover/clc2018?tab=mapview

Dosio A (2016) Projections of climate change indices of temperature and precipitation from an ensemble of bias-adjusted high-resolution EURO-CORDEX regional climate models, J. Geophys. Res. Atmos., 121, 5488–5511, doi:10.1002/2015JD024411.

Euro-Cordex (2017) EURO-CORDEX Guidelines Version1.0 - 2017.08. https://euro-cordex.net/imperia/md/content/csc/cordex/euro-cordex-guidelines-version1.0-2017.08.pdf. Accesat la 1 octombrie 2019.

Ghervase, L., Ioja, I.C., Carstea, E.M., Savastru, D., Pavelescu, G., Nita, M., Niculita, L., 2010. Spectroscopic and physico-chemical evaluation of lentic ecosystems from Bucharest City. Selected Topics in Energy, Environment, Sustainable Development and Landscaping.

Hossu, C.A., Iojă, I.C, Onose, D.A., Niță, M.R., Popa, A.M., Talabă, O., Inostroza, L. (2019), Ecosystem services appreciation of urban lakes in Romania. Synergies and trade-offs between multiple users, Ecosystem Services, 10.1016/j.ecoser.2019.100937

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență București-Ilfov (2016). *Schema riscurilor teritoriale din municipiul București*. București

Iojă, C., Onose, D., Cucu, A., Ghervase, L. (2010), Changes in water quality in the lakes along Colentina River under the influence of the residential areas in Bucharest, Selected Topics in Energy, Environment, Sustainable Development and Landscaping, p. 164-169

Iojă, I.-C., Osaci-Costache, G., Breuste, J., Hossu, C.A., Grădinaru, S.R., Onose, D.A., Nită, M.R., Skokanová, H., 2018. Integrating urban blue and green areas based on historical evidence. Urban For. Urban Green. 34, 217–225.

IPCC AR5 WG1 (2013) Stocker T.F et al., eds., Climate Change 2013: The Physical Science Basis. Working Group 1 (WG1) Contribution to the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) 5th Assessment Report (AR5), Cambridge University Press, Archived from the original on 12 August 2014.

Jacob, D., Petersen, J., Eggert, B., Alias, A., Christensen, O.B., Bouwer, L.M., Braun, A., Colette, A., Déqué, M., Georgievski, G., Georgopoulou, E., Gobiet, A., Menut, L., Nikulin, G., Haensler, A., Hempelmann, N., Jones, C., Keuler, K., Kovats, S., Kröner, N., Kotlarski, S., Kriegsmann, A., Martin, E., van Meijgaard, E., Moseley, C., Pfeifer, S., Preuschmann, S., Radermacher, C., Radtke, K., Rechid, D., Rounsevell, M., Samuelsson, P., Somot, S., Soussana, J.-F., Teichmann, C., Valentini, R., Vautard, R., Weber, B., Yiou, P. EURO-CORDEX: New high-resolution climate change projections for European impact research (2014) Regional Environmental Change, 14 (2): 563-578.

Meinshausen M et al. (2011) The RCP greenhouse gas concentrations and their extensions from 1765 to 2300. Climatic Change, 109 (1–2): 213- 241, doi: 10.1007/s10584-011-0156-z.

Nairn JR, Fawcett RG (2013) Defining heatwaves: heatwave defined as a heat-impact event servicing all community and business sectors in Australia (Centre for Australian Weather and Climate Research), CAWCR Technical Report No. 060.

Parastatidis D, Mitraka Z, Chrysoulakis N, Abrams M (2019) Online Global Land Surface Temperature Estimation from Landsat. Remote Sens 9(12): 1208; https://doi.org/10.3390/rs9121208.

Pătroescu et al (2012), Evaluarea integrată a stării mediului în spațiile rezidențiale din municipiul București, Editura Academiei, București

Ramboll (2019). *Master plan serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru municipiul*. București

Spinoni J, Vogt J, Barbosa P (2014) European degree-day climatologies and trends for the period 1951–2011. International Journal of Climatology 35(1): 25-36, doi: 10.1002/joc.3959.

Stematiu, D., Teodorescu, D. (2012). *Râul Dâmbovița în București – sistemul de apărare împotriva inundațiilor*. Conferința ASTR ediția VII

Taylor M (2017). sinkr: Collection of functions with emphasis in multivariate data analysis. R package version 0.6. https://github.com/marchtaylor/sinkr

Taylor MH, Losch M, Wenzel M, Schroeter J (2013) On the Sensitivity of Field Reconstruction and Prediction Using Empirical Orthogonal Functions Derived from Gappy Data. J. Climate 26: 9194-9205.

Wan Z, Hook S, Hulley G (2015) MOD11A1 MODIS/Terra Land Surface Temperature/Emissivity Daily L3 Global 1km SIN Grid V006. distributed by NASA EOSDIS Land Processes DAAC, https://doi.org/10.5067/MODIS/MOD11A1.006

8. PATRIMONIUL CONSTRUIT

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ARCEN	Asociația Română pentru Cultură, Educație și Normalitate
CNS	Lista Imobilelor Consolidate
CS1	Lista Imobilelor încadrate în clasa I de risc seismic
CS2	Lista Imobilelor încadrate în clasa II de risc seismic
CS3	Lista Imobilelor încadrate în clasa III de risc seismic
INP	Institutului Național al Patrimoniului
ISC	Inspectoratul de Stat în Construcții
LIE	Lista imobilelor expertizate tehnic din punctul de vedere al riscului seismic
LMI	Lista Monumentelor Istorice
NCC	Lista Imobilelor neîncadrate în categorii de urgență sau în clase de risc seismic
OAR	Ordinul Arhitecților din România
PUZ	Planuri Urbanistice Zonale
RAN	Repertoriului arheologic național
RLU	Regulamente Locale de Urbanism
RUR	Registrul Urbaniștilor din România
SIDU	Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană
URG	Lista Imobilelor încadrate în categorii de urgență, neîncadrate în clase de risc seismic
ZCP	Zone Construite Protejate

CUPRINS

1. INTRODUCERE 5

2. MOTIVAȚIA STUDIULUI DE FUNDAMENTARE.....6

3. OBIECTIVELE STUDIULUI 7

4. METODOLOGIA STUDIULUI 8

5. ANALIZA LISTEI MONUMENTELOR ISTORICE PENTRU MUNICIPIUL BUCUREȘTI, 2015 10

5.1Starea Monumentelor de Arhitectură din București.....10
5.2Lista Monumentelor de Arhitectură care au fost expertizate tehnic 20
5.3Lista Monumentelor de Arhitectură și a Clădirilor Expertizate Tehnic aflate în proprietate publică 53

6. ANALIZA COMPARATĂ A REGULAMENTELOR LOCALE DE URBANISM AFERENTE PLANURILOR URBANISTICE ZONALE DEDICATE ZONELOR CONSTRUITE PROTEJATE (PUZ ZCP)..... 72

6.1Inventarul Zonelor Construite Protejate.....73
6.2Analiza conținutului Regulamentelor Locale de Urbanism (RLU), aferente Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP).....81

7. CONTROLUL ȘI MONITORIZAREA INTERVENȚIILOR ÎN PATRIMONIUL CONSTRUIT..... 88

8. MECANISME FISCALE PENTRU PUNEREA ÎN VALOARE A FONDULUI CONSTRUIT DIN CENTRELE ORAȘELOR 98

8.1Cadru legislativ național.....98
8.2Municipiul București 99

9. REZULTATELE GRUPULUI DE LUCRU..... 103

10. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE 107

Anexa: Comparație între structura conținutului Regulamentelor Locale de Urbanism (RLU) aferente Zonelor Construite Protejate (ZCP), în varianta stabilită prin OM 562/2003 și în cea adoptată prin HCGMB nr. 279/2000 113

LISTA FIGURILOR

Figura 1: Inventarul Monumentelor de Arhitectură din Municipiul București 10
Figura 2: Starea Monumentelor de Arhitectură din Municipiul București, în cifre absolute 11
Figura 3: Starea Monumentelor de Arhitectură din Municipiul București, în procente.....11
Figura 4: Situația Monumentelor de Arhitectură care sunt într-o stare bună 12
Figura 5: Situația detaliată a Monumentelor de Arhitectură care sunt într-o stare bună.....13
Figura 6: Monument de Arhitectură demolat (B-II-m-B-19441), încadrat la starea de colaps, și construcția nouă de pe amplasament 15
Figura 7: Monument de Arhitectură demolat (B-II-m-B-19488), încadrat la starea de colaps, și construcția nouă de pe amplasament 15
Figura 8: Monument de Arhitectură (B-II-m-B-17941), încadrat la starea de precolaps.....19
Figura 9: Monument de Arhitectură (B-II-m-B-18101), încadrat la starea de precolaps.....20
Figura 10: Monumentele de Arhitectură încadrate în clasa de urgență U1 38
Figura 11: Monumentele de Arhitectură încadrate în clasa de urgență U2 39
Figura 12: Monumente de Arhitectură încadrate în clasa de urgență U3 și în clasele mixte (U1 și U2, U1 și U3, U2 și U3)).....40
Figura 13: Monumentele de Arhitectură încadrate în clasa I de risc.....41

Figura 14: Monumente încadrate în clasele II, III și IV de risc 42
Figura 15: Monumente de Arhitectură consolidate, propuse spre demolare și neîncadrate în clase de risc corespunzătoare.....43
Figura 16: Monumentele de Arhitectură expertizate tehnic.....44
Figura 17: Monumente de Arhitectură expertizate tehnic, raportate la numărul total de Monumente de Arhitectură.....44
Figura 18: Monumentele de Arhitectură, raportate la imobilele expertizate tehnic, pe clase de risc.....45
Figura 19: Monumentele de Arhitectură, raportate la imobilele expertizate tehnic, pe clase de urgență.....45
Figura 20: Monument de Arhitectură consolidat (B-II-m-B-18510) 46
Figura 21: Monument de Arhitectură consolidat (B-II-m-B-18284) 47
Figura 22: Monument de Arhitectură încadrat în clasa I de risc seismic (B-II-m-B-18059) 47
Figura 23: Monument de Arhitectură încadrat în clasa I de risc seismic (B-II-m-B-18061) 48
Figura 24: Monument de Arhitectură încadrat în clasa I de risc seismic (B-II-m-B-18170) 48
Figura 25: Monument de Arhitectură încadrat în clasa a II-a de risc seismic (B-II-m-B-18616) 49
Figura 26: Monument de Arhitectură încadrat în clasa a II-a de risc seismic (B-II-m-B-18186) 49
Figura 27: Monument de Arhitectură încadrat în clasa a III-a de risc seismic (B-II-m-B-21000) 50
Figura 28: Monument de Arhitectură încadrat în clasa a IV-a de risc seismic (B-II-m-B-18191).....50
Figura 29: Monument de Arhitectură neîncadrat în categorii de urgență sau în clase de risc seismic corespunzătoare (B-II-m-B-18533) 51
Figura 30: Monument de Arhitectură încadrat în categoria de urgență U3 (B-II-m-B-18024).....51
Figura 31: Monument de Arhitectură încadrat în categoria de urgență U2 (B-II-m-B-18255).....52
Figura 32: Monument de Arhitectură încadrat în categoria de urgență U1 (B-II-m-B-18446).....52
Figura 33: Specialiștii atestați de Registrul Urbaniștilor din România (RUR), care au dobândit dreptul de semnătură pentru elaborarea părților de documentații de amenajare a teritoriului care tratează protejarea și dezvoltarea patrimoniului natural (F5) și a celui construit (F6), în perioada 2005-2020, pe județe.....92
Figura 34: Specialiștii atestați de Registrul Urbaniștilor din România (RUR), care au dobândit dreptul de semnătură pentru studii de istorie urbană (G5), în perioada 2005-2020, pe județe 93

LISTA TABELELOR

Tabelul 1: Lista Monumentelor de Arhitectură aflate în stare de colaps 13
Tabelul 2: Lista Monumentelor de Arhitectură aflate în stare de precolaps.....16
Tabelul 3: Monumentele de Arhitectură care au fost expertizate tehnic 22
Tabelul 4: Selecția unor Monumente de Arhitectură cuprinse în LIE 2020.....46
Tabelul 5: Lista Monumentelor de Arhitectură și a Clădirilor Expertizate Tehnic aflate în domeniul public 56
Tabelul 6: Zonele Protejate Construite (ZCP), aprobate prin HCGMB 279/2000 74
Tabelul 7: Numărul Zonelor Construite Protejate (ZCP), în funcție de subzone și de tipul lor.....79
Tabelul 8: Date cantitative absolute despre Zonele Construite Protejate (ZCP) inventariate în anul 2006.....80
Tabelul 9: Ponderea corpurilor de clădire protejate și a celor inaccesibile, în funcție de Zona Construită Protejată (ZCP).....81
Tabelul 10: Relația între conținutului–cadru stabilit prin OM 562/2003 și secțiunile relevante ale Regulamentelor Locale de Urbanism, aferente Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (RLU PUZ ZCP) din București ZCP.....83
Tabelul 11: Valorile similarității cosinus între Regulamentele Locale de Urbanism (RLU) aferente a 10 Zone Construite Protejate (ZCP) din Municipiul București.....86
Tabelul 12: Grupările Regulamentelor Locale de Urbanism aferente Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP) din Municipiul București, în funcție de similaritatea cosinus 87
Tabelul 13: Registrul Specialiștilor în domeniul restaurării și al conservării Monumentelor Istorice, în anul 2020 94
Tabelul 14: Registrul Experților atestați de Ministerul Culturii, în anul 2020.....96
Tabelul 15: Temele de discuție și întrebările lor asociate, dedicate dezbaterilor Grupului de lucru dedicat patrimoniului construit, din data de 18.02.2020.....103
Tabelul 16: Probleme identificate și soluțiile propuse de participanții la Grupul de lucru dedicat patrimoniului construit, din data de 18.02.2020 104

Tabelul 17 Recomandările pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B) 109
Tabelul 18: Conținutul–cadru al Regulamentelor Locale de Urbanism (RLU), aferente Planurilor Urbanistice Zonale (PUZ) dedicate Zonelor Construite Protejate (ZCP) 113
Tabelul 19: Structura tipică a unui Regulament Local de Urbanism (RLU), aferent Planurilor Urbanistice Zonale (PUZ) dedicate Zonelor Construite Protejate (ZCP) din București, în varianta lor din anul 1999. 115

1.INTRODUCERE

Studiul dedicat patrimoniului construit este împărțit în două componente principale. Prima componentă cuprinde inventarierea Listei Monumentelor Istorice pentru Municipiul București, în ediția ei din anul 2015 (LMI B 2015). Necesitatea ei a apărut în contextul în care, în prezent, Lista Monumentelor Istorice pentru Municipiul București nu a fost spațializată și, poate mult mai important, încă nu este cunoscută în totalitate starea monumentelor cuprinse în Listă.

Concret, componenta urmărește sistematizarea informațiilor cuprinse în LMI B 2015 și publicarea unei variante spațializate a ei, care să fie accesibilă publicului larg. Această bază de date este însoțită de un studiu fotografic amănunțit, bază de date care ulterior poate fi completată și modificată pentru fiecare Monument în parte.

Sistematizarea datelor a permis, prin suprapunerea lor cu Lista imobilelor expertizate tehnic din punctul de vedere al riscului seismic, în versiunea ei din anul 2020 (LIE 2020) și cu Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al Primăriei Municipiului București, o ierarhizare a unor posibile intervenții ale Primăriei Municipiului București.

Munca de sistematizare din spatele acestui studiu a fost migăloasă, deoarece a presupus, numeroase deplasări pe teren, menite să verifice LMI B 2015 cu realitatea din teren, asigurând astfel o trasabilitate clară a informațiilor folosite.

Cea de a doua componentă a studiului este, în esență, o analiză critică a situației actuale a patrimoniului construit din București, care tratează patru teme principale:

- Starea Monumentelor de Arhitectură din București;
- Analiza critică a Zonelor Construite Protejate;
- Capacitatea de control și de monitorizare a intervențiilor pe clădiri istorice;
- Mecanismele financiare utilizate în gestiunea patrimoniului construit.

2. MOTIVAȚIA STUDIULUI DE FUNDAMENTARE

Motivația acestui studiu se bazează pe următoarea suită de argumente:

- Lista Monumentelor Istorice este modificată și actualizată în permanență, însă în contextul în care ea nu este spațializată, trasabilitatea de la o versiune veche la una nouă este precară;
- Identificarea Monumentelor de Arhitectură din Municipiul București aflate în proprietate publică, care coincid cu clădirile încadrate în Lista imobilelor expertizate tehnic din punctul de vedere al riscului seismic (LIE 2020), reprezintă un pas critic în adoptarea unui set de obiective și de acțiuni ierarhizate clare și dedicate pentru reabilitarea fondului construit valoros;
- În baza unor informații clar sistematizate, care să corespundă cât mai mult realității din teren, viitoarele politici publice dedicate Monumentelor Istorice devin mult mai ușor de proiectat, de implementat și de monitorizat;
- Modul în care sunt proiectate, implementate și monitorizate mecanismele financiare de susținere a reabilitării fondului construit valoros reprezintă un pas critic în gestiunea patrimoniului construit;
- Capacitatea administrativă cumulată a Autorităților cu atribuții în domeniul protejării patrimoniului este, cel puțin la momentul actual, insuficientă pentru gestiunea fondului construit valoros din București.

3. OBIECTIVELE STUDIULUI

Obiectivele studiului sunt următoarele:

- O perspectivă sintetică, dar sistematică, asupra stării actuale a Monumentelor de Arhitectură înscrise în Lista Monumentelor Istorice din Municipiul București, în varianta ei din anul 2015 (LMI B 2015);
- O bază de date unitară, care să conțină următoarele seturi de date:
  - Clădirile din București;
  - Trama stradală a Municipiului București;
  - Punctele aferente Monumentelor Istorice cuprinse în LMI B 2015, poziționate cât mai precis la adresa lor reală;
- Punctele aferente clădirilor cu risc seismic, încadrate pe clasele de risc corespunzătoare;
- Punctele aferente terenurilor aflate în domeniul public al Municipiului București.
- O serie de recomandări pentru gestiunea fondului construit valoros din Municipiul București.

4. METODOLOGIA STUDIULUI

Prima componentă a studiului controlează situația actuală a Monumentelor de Arhitectură înscrise în Lista Monumentelor Istorice din Municipiul București, în varianta ei din anul 2015 (LMI B 2015), cu realitatea din teren. Pornind de la Listă, am verificat și am evaluat situația clădirilor direct pe teren, făcând o inspecție vizuală pe care am documentat-o fotografic, pentru a putea construi o imagine actuală a stării fondului construit protejat de pe teritoriul Municipiului București.

Pornind de la situația Monumentelor Istorice înscrise în LMI B 2015, am construit așadar un tabel centralizator, care cuprinde următoarele informații:

- Codul Monumentului de Arhitectură, așa cum apare el în LMI B 2015;
- Denumirea Monumentului;
- Adresa lui;
- Datarea și coordonatele centrului geometric al clădirii.

Acest prim fișier a pregătit și a eficientizat, de fapt, culegerea informațiilor de pe teren. În urma deplasărilor succesive pe teren, am verificat și coordonatele exacte ale clădirilor, pentru a putea construi o bază vectorială de date riguroasă. Aici ne-am lovit însă de următoarele două probleme:

- Problema dublării adreselor la Monumentele care se află pe parcele de colț, unde apar două adrese poștale diferite pentru același Monument;
- Monumentele înscrise în LMI B 2015, care nu mai există fizic. Ele fie s-au prăbușit, fie au fost demolate. În unele cazuri, pe parcela lor au apărut construcții noi.

Acolo unde nu am putut face fotografii, din cauza vegetației abundente, a autovehiculelor de mari dimensiuni parcate în fața clădirilor sau din cauza interdicției de fotografiere, vom încerca fie să revenim ulterior, fie să compensăm lipsa fotografiilor din teren cu imagini din alte surse.

La inspecția vizuală a stării Monumentelor de Arhitectură, am folosit o clasificare pe stări de conservare. Primele cinci stări sunt preluate din OM 2.260/2008.[952] În cea de a șasea stare, denumită „în șantier", am încadrat Monumentele care se aflau, atunci când le-am vizitat, într-un proces de reabilitare sau de renovare, ele neputând fi așadar încadrate cu certitudine în vreuna din cele cinci clase stabilite de OM 2.260/2008. Am lucrat, prin urmare, cu următoarele clase:

- Stare foarte bună: Asupra monumentului sunt vizibile intervenții recente de consolidare și de conservare. Intervențiile nu afectează importanța și valoarea arhitecturală a imobilului;
- Stare bună: Monumentul nu prezintă urmele unor intervenții de consolidare sau de conservare, dar se află încă într-o condiție bună;
- Stare medie: Monumentul prezintă avarii vizibile, care afectează în special finisajele și tâmplăria. Aceste Monumente au nevoie de intervenții, pentru întreruperea procesului de degradare;
- Precolaps: Monumentul prezintă avarii puternice, care îi pun în pericol integritatea structurală, el riscând prăbușirea. Aceste Monumente sunt prioritare în cazul intervențiilor viitoare de reabilitare.
- Colaps: Monumentul prezintă avarii puternice, cel mai adesea el fiind redus la stadiul de ruină sau fiind deja demolat. Uneori, în locul lui au apărut construcții noi;

[952] *Cf.* OM 2.260/2008, în forma lui consolidată până în data de 25.07.2023, Anexa 4 la Normele Metodologice (NM) de clasare și de inventariere a monumentelor istorice.

- În șantier: Monumentul se află în șantier, iar încadrarea lui într-una din categoriile de mai sus este dificil de stabilit momentan.

Concluziile acestei părți din studiu subliniază necesitatea actualizării Listei, pentru a putea avea la dispoziție un repertoriu actualizat, care să ilustreze situația reală din teren. În acest context, baza de date pe care am construit-o și, în special, informațiile dedicate stării de conservare a Monumentelor, este extrem de utilă pentru ierarhizarea intervențiilor pentru conservarea, pentru consolidarea și pentru valorificarea fondului construit protejat din Municipiul București.

5. ANALIZA LISTEI MONUMENTELOR ISTORICE PENTRU MUNICIPIUL BUCUREȘTI, 2015

Secțiunea de față este împărțită în trei secțiuni:

- Prima secțiune analizează sintetic starea Monumentelor de Arhitectură din primăvara anului 2020;
- Cea de-a doua secțiune intersectează Lista Monumentelor Istorice din Municipiul București, în ediția ei din anul 2015 (LMI B 2015) cu Lista imobilelor expertizate tehnic din punctul de vedere al riscului seismic, în versiunea ei din primăvara anului 2020 (LIE 2020), extrăgând Monumentele afectate și împărțindu-le pe clasele de risc seismic sau pe clasele de urgență corespunzătoare (*cf.* Tabelul);
- La final, cea de a treia secțiune extrage Monumentele de Arhitectură aflate în proprietate publică.

5.1 Starea Monumentelor de Arhitectură din București

Rezultatele studiului sunt sistematizate în graficele și în tabelul de mai jos.[953] Partea de fundamentare a presupus inventarierea unui număr de 2.026 Monumente de Arhitectură, înscrise în Lista Monumentelor Istorice din Municipiul București (LMI B 2015) [954] (*cf.* Figura 1).

Din cele 2.026 de Monumente, am reușit să documentăm fotografic un număr de 1.747 de Monumente. Din cele 279 de Monumente pe care nu le-am putut fotografia, 37 sunt demolate, iar restul cad într-una din următoarele trei categorii: o parte reprezintă obiective protejate sau ambasade ce nu permit fotografierea, o parte nu au putut fi localizate după adresa din LMI B 2015 și o parte nu au putut fi fotografiate, din cauza vegetației abundente sau din lipsa accesului direct la Monument.

Figura 1: Inventarul Monumentelor de Arhitectură din Municipiul București

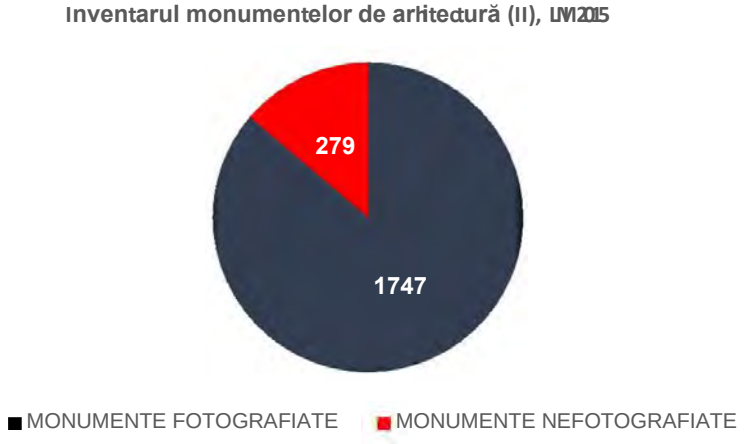

Sursa: Autorii.

Clasificarea Monumentelor fotografiate, în funcție de starea în care au fost încadrate, este detaliată în Figura 2. Se poate observa că un procent de aproximativ 56% din Monumente sunt încadrate la stare foarte bună și bună. Prin urmare, atenția Municipalității ar trebui concentrată asupra

9

[953] Atât graficele, cât și tabelul sunt cele din data de 11.03.2020.

[954] LMI B 2015 este disponibilă la următoarea adresă: https://bit.ly/2vJlJ9q [25.07.2023].

monumentelor aflate în stare medie și în stare de precolaps. Monumentele încadrate la starea de colaps necesită o nouă revizuire și declasarea lor ulterioară din Lista Monumentelor Istorice, majoritatea fiind înlocuite de clădiri noi.

Figura 2: Starea Monumentelor de Arhitectură din Municipiul București, în cifre absolute

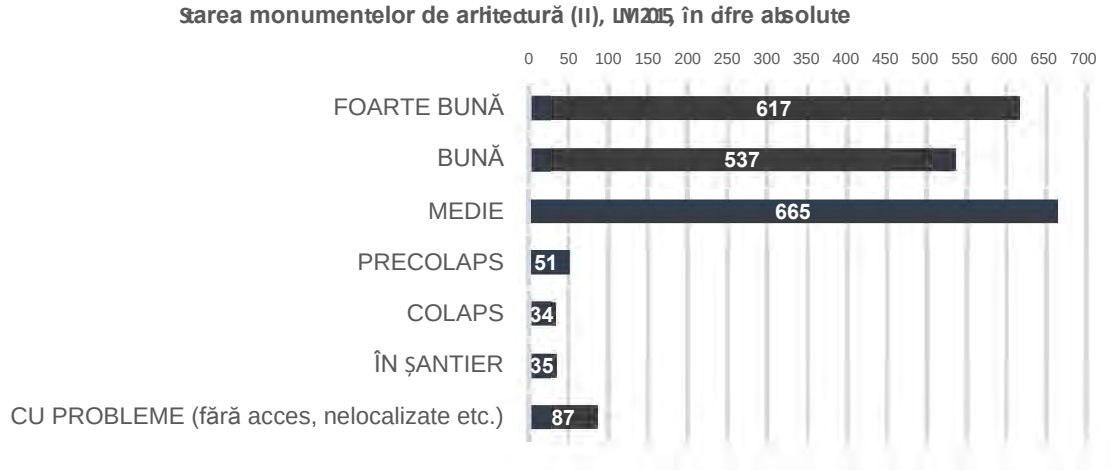

Sursa: Autorii.

Figura 3: Starea Monumentelor de Arhitectură din Municipiul București, în procente

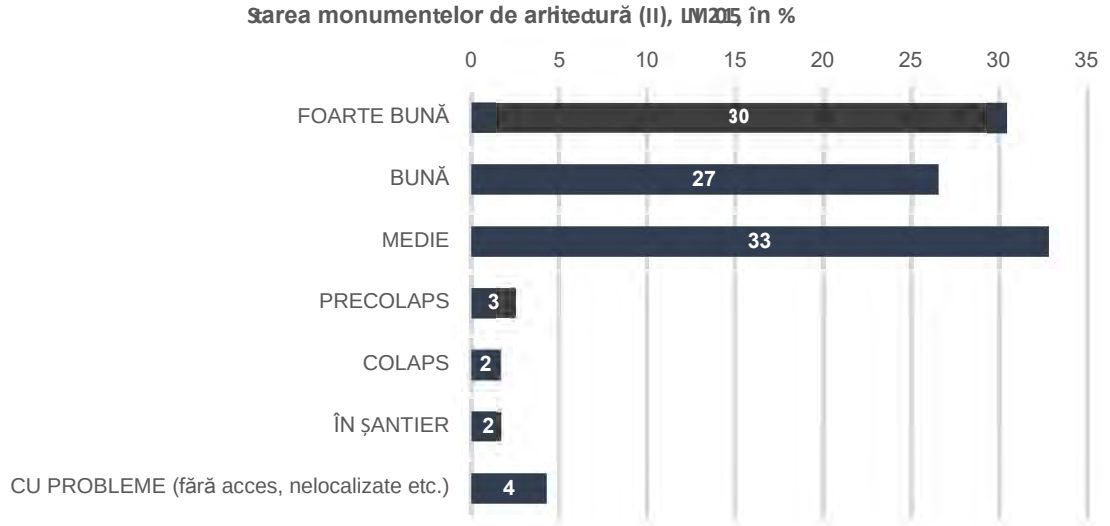

Sursa: Autorii.

Figura 4: Situația Monumentelor de Arhitectură care sunt într-o stare bună

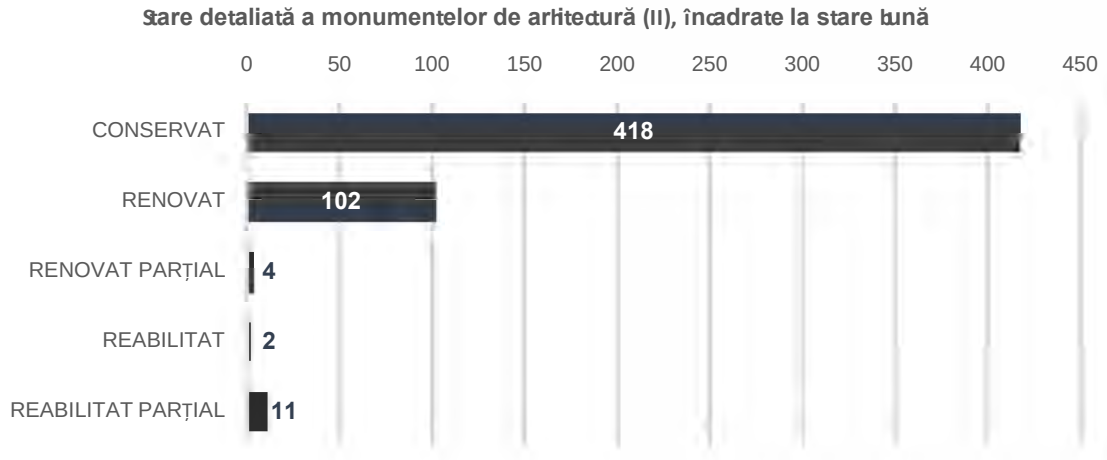

Sursa: Autorii.

Când vine vorba de Monumentele de Arhitectură aflate într-o stare bună de conservare (*cf.* Figura), trebuie precizat faptul că la momentul inventarierii nu există o diferență clară și reglementată între termeni precum renovare, reabilitare, restaurare și conservare.

Renovarea presupune intervenții specifice pe clădiri fără valoare estetică sau istorică deosebită, ea cuprinzând lucrări de revopsire și permițând înlocuirea materialelor, a elementelor de tâmplărie etc. Restaurarea sau conservarea, pe de altă parte, se referă la intervenții pe monumente istorice sau pe clădiri valoroase și presupune păstrarea autenticității materialelor și a structurii clădirii.[955] Confuzia terminologică și calitatea slabă a documentațiilor de proiectare a determinat ca majoritatea intervențiilor asupra clădirilor din București să fie incompatibile cu statutul de clădiri istorice.[956]

Astfel, pentru ilustrarea stării detaliate din Figura 4, am ales să încadrăm la starea de „conservat" acele monumente care nu prezintă urmele unor intervenții și care încă se află în condiție bună. Clădirile încadrate la starea de „renovat" sunt acele Monumente asupra cărora sunt vizibile intervenții care le afectează importanța și valoarea arhitecturală sau urbanistică. Este vorba aici, de regulă, de modificări ale finisajelor, ale raportului plin-gol sau ale volumetriei monumentului. Monumentele încadrate la starea de „reabilitat" Monumentele asupra cărora s-au efectuat intervenții de consolidare, care nu afectează însă importanța și valoarea arhitecturală a imobilului.

[955] *Cf.* Ordinul Arhitecților din România, Filiala București (OAR B) (2016), **Raportul pentru București 2016**, p. 42. Raportul este disponibil la adresa: https://bit.ly/3do1SO5 [25.07.2023].

[956] *Ibidem.*

Figura 5: Situația detaliată a Monumentelor de Arhitectură care sunt într-o stare bună

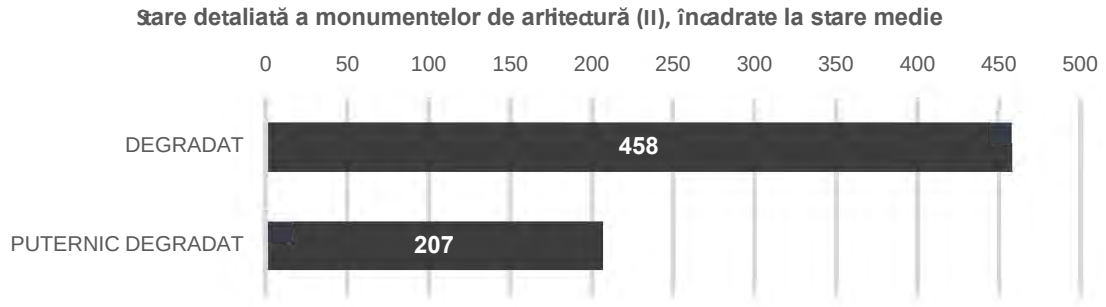

Sursa: Autorii.

Figura 5 ilustrează cele două clase secundare aferente stării medii a Monumentelor inventariate. Astfel, Monumentele puternic degradate au avarii puternice, care le pun în pericol integritatea structurală. Monumentele degradate au avarii vizibile, care afectează în special finisajele și tâmplăria închiderilor. Figura de mai sus arată un număr relativ mare de monumente aflate într-o stare puternică de degradare. Practic, dacă pentru aceste Monumente nu vor fi proiectate mecanisme financiare de sprijin pentru restaurarea, șansele ca ele să intre în stare de precolaps în următorii ani sunt relativ mari.

Lista Monumentelor de Arhitectură aflate în stare de colaps

Tabelul 1 enumeră Monumentele pe care le-am încadrat în starea de colaps. Ele sunt fie Monumente care sunt în stare de ruină, fie Monumente demolate, în locul cărora au apărut construcții noi (*cf.* Figura). Mai exact, din cele 37 Monumente care nu mai există, 13 au fost înlocuite de construcții noi.

Tabelul 1: Lista Monumentelor de Arhitectură aflate în stare de colaps

	Codul LMI	Denumirea Monumentului	Adresa	Datarea
1.	B-II-m-B-17968	Casă	Aleea Alexandru 34 sector 1	Prima jum. sec. XX
2.	B-II-m-B-17988	Casă	Str. Aman Theodor pictor 9A sector 1	Sf. sec. XIX
3.	B-II-m-B-17995	Casă	Str. Aman Theodor pictor 31 sector 1	Sf. sec. XIX
4.	B-II-m-B-19102	Casă	Str. Andric Ivo 2 sector 3	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
5.	B-II-m-B-18069	Casă	Str. Baldovin Pârcălabul 14 sector 1	Sf. sec. XIX - sec. XX
6.	B-II-m-B-18100	Prăvălie	Str. Băcani 4 sector 3	Sf. sec. XIX
7.	B-II-m-B-18142	Casă	Str. Berzei 81 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
8.	B-II-m-B-18143	Casă	Str. Berzei 89 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
9.	B-II-m-B-18182	Hala Matache Măcelaru	Piața Botescu Haralambie 1 sector 1	1887
10.	B-II-m-B-18219	Fosta Secție Amidon "Fulgerul" Bragadiru	Str. Brăiliță 28 sector 3	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX

	Codul LMI	Denumirea Monumentului	Adresa	Datarea
11.	B-II-m-B-18237	Casă (foste atenanse ale Palatului Știrbei, Calea Victoriei nr. 107)	Str. Budișteanu C-tin g-ral 7 sector 1	Sf. sec. XIX
12.	B-II-m-B-18288	Casă	Str. Cameliei 1 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
13.	B-II-m-B-18289	Casă	Str. Cameliei 10 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
14.	B-II-m-B-18290	Casă	Str. Cameliei 12 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
15.	B-II-m-B-18291	Casă	Str. Cameliei 14 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
16.	B-II-m-B-18299	Casă	Str. Cameliei 38 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
17.	B-II-m-B-18466	Casă	Str. Colței 40B sector 3	Sf. sec. XIX
18.	B-II-m-B-18644	Casă	Calea Dudești 147 sector 3	prima jum. sec. XX
19.	B-II-m-B-18777	Imobil	Str. Franceză 28 sector 3	Sf. sec. XIX
20.	B-II-m-B-18987	Școala Generală nr. 11	Șos. Kiseleff Pavel Dimitrievici 5 sector 1	1900
21.	B-II-m-B-19027	Imobil	Str. Lipscani 30 sector 3	Sf. sec. XIX
22.	B-II-m-B-19028	Imobil	Str. Lipscani 32 sector 3	1881
23.	B-II-m-B-19029	Imobil	Str. Lipscani 34 sector 3	Sf. sec. XIX
24.	B-II-m-B-19041	Casă cu prăvălie	Str. Lipscani 66 sector 3	Sf. sec. XIX
25.	B-II-m-B-19216	Casă	Str. Mircea cel Bătrân 16 sector 5	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
26.	B-II-m-B-19441	Casă	Str. Polonă 46 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
27.	B-II-m-B-19488	Imobil	Piața Protopopescu Pache 14 sector 2	Înc. sec. XX
28.	B-II-m-B-19600	Casă	Str. Romulus 20 sector 3	1904
29.	B-II-m-B-19659	Casă	Intr. Sevastopol 4 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
30.	B-II-m-B-17937	Casă	Str. Sfânta Treime 55 sector 2	Prima jum. sec. XX
31.	B-II-m-B-17938	Casă	Str. Sfânta Treime 57 sector 2	Prima jum. sec. XX
32.	B-II-m-B-19748	Casă de târgoveț	Str. Stroiescu V. Vasile 1-3 sector 2	Sec. XIX
33.	B-II-m-B-19768	Casă	Str. Temișana 2-4 sector 1	Sec. XIX - XX
34.	B-II-m-B-19830	Casa Florescu	Str. Vânători 4 sector 5	Sec. XVIII

Sursa: Autorii.

Figura 6 Monument de Arhitectură demolat (B-II-m-B-19441), încadrat la starea de colaps, și construcția nouă de pe amplasament

Sursa: Autorii.

Figura 7: Monument de Arhitectură demolat (B-II-m-B-19488), încadrat la starea de colaps, și construcția nouă de pe amplasament

Sursa: Autorii.

Lista Monumentelor de Arhitectură aflate în stare de precolaps

Tabelul 22 enumeră Monumentele de Arhitectură aflate în precolaps. Două cazuri sunt ilustrate prin fotografii (*cf.* Figura și Figura).

Tabelul 22: Lista Monumentelor de Arhitectură aflate în stare de precolaps

	Codul LMI	Denumirea Monumentului	Adresa	Datarea
1.	B-II-m-B-17941	Casă	Str. Alecsandri Vasile 6 sector 1	Sf. sec. XIX - sec. XX
2.	B-II-m-B-19104	Casă	Str. Andric Ivo 4 sector 3	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
3.	B-II-m-B-18012	Casă	Str. Atelierului 21 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
4.	B-II-m-B-18054	Casă	Str. Axinte Uricariul 25-27 sector 1	Prima jum. sec. XX
5.	B-II-m-B-18101	Prăvălie	Str. Băcani 6 sector 3	Sf. sec. XIX
6.	B-II-m-B-18113	Casă	Str. Băniei 15 sector 3	Sf. sec. XIX
7.	B-II-m-B-18116	Casă	Str. Băniei 21 sector 3	Sf. sec. XIX
8.	B-II-m-B-18120	Case	Str. Bărăției 46-48 sector 3	Sec. XIX
9.	B-II-m-B-18138	Casă	Str. Berzei 42 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
10.	B-II-m-B-18139	Casă	Str. Berzei 44 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
11.	B-II-m-B-18260	Casă	Str. Buzești 32 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
12.	B-II-m-B-18274	Casă	Str. Calomfirescu Radu 1 sector 3	Sf. sec. XIX
13.	B-II-m-B-18281	Casă	Str. Calomfirescu Radu 10 sector 3	Sf. sec. XIX
14.	B-II-m-B-18365	Casă	Calea Călărașilor 77 sector 3	Sf. sec. XIX
15.	B-II-m-B-18416	Casă	Str. Căuzași 38 sector 3	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
16.	B-II-m-B-18448	Casă	Str. Colței 4 sector 3	Sf. sec. XIX
17.	B-II-m-B-18450	Casă	Str. Colței 6 sector 3	Sf. sec. XIX
18.	B-II-m-B-18507	Casă	Bd. Coșbuc George 71 sector 5	Sf. sec. XIX - înc. sec. XX

	Codul LMI	Denumirea Monumentului	Adresa	Datarea
19.	B-II-m-B-18716	Casă	Str. Dr. Felix lacob 51 sector 1	Prima jum. sec. XX
20.	B-II-m-B-18747	Casă	Str. Fluviului 5 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
21.	B-II-m-B-18752	Casă	Str. Fluviului 15 sector 1	Prima jum. sec. XX
22.	B-II-m-B-18753	Casă	Str. Fluviului 17 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
23.	B-II-m-B-18782	Casă	Str. Franceză 34 sector 3	Sf. sec. XIX
24.	B-II-m-B-18783	Casă	Str. Franceză 36 sector 3	Sf. sec. XIX
25.	B-II-m-B-18860	Casă	Calea Griviței 50 sector 1	Sf. sec. XIX
26.	B-II-m-B-18885	Casă	Calea Griviței 121 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
27.	B-II-m-B-18890	Cinematograful Marconi	Calea Griviței 137 sector 1	Prima jum. sec. XX
28.	B-II-m-B-18902	Casă	Str. Halmeu 1 sector 2	Prima jum. sec. XX
29.	B-II-m-B-18903	Casă	Str. Halmeu 5 sector 2	Prima jum. sec. XX
30.	B-II-m-B-21056	Casa Pompiliu Eliade	Splaiul Independenței 74 sector 5	1907
31.	B-II-m-B-19135	Casă	Bd. Maria 6-10 sector 4	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
32.	B-II-m-B-19243	Casă	Calea Moșilor 40 sector 3	Sf. sec. XIX
33.	B-II-m-B-19244	Casă	Calea Moșilor 44 sector 3	Sf. sec. XIX
34.	B-II-m-B-19247	Casă	Calea Moșilor 71 sector 2	Sf. sec. XIX
35.	B-II-m-B-19253	Casă	Calea Moșilor 82 sector 3	Sf. sec. XIX
36.	B-II-m-B-19254	Casă	Calea Moșilor 84 sector 3	1864
37.	B-II-m-B-19260	Fosta casă Popp și Bunescu - corpul principal	Calea Moșilor 122 sector 3	Sf. sec. XIX
38.	B-II-m-B-19262	Hanul Solacolu	Calea Moșilor 134-134A sector 3	Sf. sec. XIX
39.	B-II-m-B-19300	Casă	Str. Nottara Constantin 33 sector 3	Prima jum. sec. XX

	Codul LMI	Denumirea Monumentului	Adresa	Datarea
40.	B-II-a-B-19313	Fabrica de bere – „Luther”	Șos. Orhideelor 46 sector 1	1869
41.	B-II-m-B-19329	Imobil	Str. Pann Anton 9 sector 3	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
42.	B-II-m-B-19342	Casă	Str. Parfumului 33 sector 3	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
43.	B-II-m-B-19344	Casă	Str. Parfumului 37 sector 3	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
44.	B-II-m-B-19671	Imobil	Str. Sfânta Vineri 7 sector 3	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
45.	B-II-m-B-19689	Casă cu gang	Str. Sfinților 13 sector 2	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
46.	B-II-m-B-19703	Casă	Str. Slănic 24 sector 3	Sf. sec. XIX
47.	B-II-m-B-19708	Hotel Concordia	Str. Smârdan 39 sector 3	Sf. sec. XIX
48.	B-II-m-B-19848	Banca de Comerț Exterior	Calea Victoriei 22 sector 3	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
49.	B-II-m-B-19912	Casă	Str. Vulcănescu Mircea 12 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX
50.	B-II-m-B-19920	Casă	Str. Vulcănescu Mircea 25 sector 1	1897
51.	B-II-m-B-19935	Casă	Str. Vulcănescu Mircea 44 sector 1	Sf. sec. XIX - prima jum. sec. XX

Sursa: Autorii.

Figura 8: Monument de Arhitectură (B-II-m-B-17941), încadrat la starea de precolaps

Sursa: Autorii.

Figura 9: Monument de Arhitectură (B-II-m-B-18101), încadrat la starea de precolaps

Sursa: Autorii.

5.2 Lista Monumentelor de Arhitectură care au fost expertizate tehnic

Secțiunea de față descrie sintetic procedurile pe care le-am folosit pentru a putea produce o listă cu Monumentele de Arhitectură care au fost expertizate tehnic (*cf.* Tabelul 3).

Metoda de lucru

După cum se va putea vedea din paragrafele următoare, alcătuirea listei Monumentelor de Arhitectură care au fost expertizate tehnic s-a bazat pe o suită de proceduri destul de migăloase, care implică verificări manuale, făcute cu atenție. Dificultatea majoră de care ne-am lovit a fost formatul și coerența listelor cu care am lucrat. Cu toate că am folosit de fiecare dată liste oficiale, formatele în care pot fi descărcate, precum și coerența sau consistența lor în folosirea adreselor poștale și a nomenclatorului stradal fac orice prelucrare automatizată extrem de dificilă. Din acest motiv, considerăm că modul actual de furnizare a datelor despre Monumentele Istorice și despre imobilele expertizate tehnic trebuie regândit fundamental.

Documentele avute la dispoziție

La momentul începerii studiului, în iunie 2019, am avut la dispoziție „Lista imobilelor expertizate tehnic din punctul de vedere al riscului seismic”, întocmită în anul 2018 (LIE 2018) și publicată pe pagina *web* a Primăriei Municipiului București.[957]

Fiind disponibilă doar în format *.pdf, un format dificil de preluat în fișiere tabelare sau baze de date pentru prelucrări suplimentare, am fost nevoiți să procesăm Lista cu ajutorul unui program de recunoaștere a caracterelor.[958] Procesul este anevoios, deoarece necesită asistență din partea utilizatorului, iar rezultatele finale pot conține erori. Astfel, după conversie, fișierul generat trebuie verificat pentru erori de conversie, atât la identificarea caracterelor, cât și la identificarea celulelor de tabel.[959] Identificarea și corectarea erorilor este în mare parte manuală, putând fi folosite totuși și formule *REGEX* pentru a scurta procesul.

În martie 2020, a fost publicată o variantă actualizată a listei LIE.[960] Fișierul este tot în format *.pdf, dar de data aceasta am utilizat un serviciu *on-line* pentru a-l converti în format *.xls. Rezultatele au fost mult mai bune decât cele obținute anterior cu ajutorul programelor de tip OCR.

Similar cu cazul LIE 2018, Lista Monumentelor Istorice din Municipiul București, în ediția ei din anul 2015 (LMI B 2015) este disponibilă tot în format *.pdf, ea fiind publicată pe pagina *web* a Ministerului Culturii.[961] Am fost așadar nevoiți să procesăm din nou Lista, singura diferență între LIE 2018 și LMI B 2015 constând în selecția manuală a tabelelor de pe fiecare pagină a LMI B 2015.

Localizarea datelor obținute

După prelucrarea ambelor Liste, am creat un program care folosește serviciile *Google API*. Rezultatele obținute au fost aproximative, majoritatea coordonatelor indicând poziții situate în axul străzilor. Am corectat manual aceste poziții, cu ajutorul unui program SIG/GIS.

Identificarea adreselor comune LIE 2018 — LMI 2015

Pentru identificarea adreselor comune, am creat în limbajul *Python* un program care compară adresele din cele două liste. Programul caută în cele două liste înregistrările care au numele de stradă *cvasi*-identice, cu ajutorul unui calcul de *similaritate cosinus* și consideră adresele identice doar în cazul în care nivelul acestei similarități este situat peste un anumit prag prestabilit, iar numerele poștale ale imobilelor sunt identice.[962] Pentru adresele identice am preluat coordonatele geografice obținute în urma etapei anterioare pentru monumentele LMI B 2015 și le-am atribuit obiectivelor LIE 2020 corespunzătoare. În total am obținut un număr de 219 adrese comune între LMI B 2015 și LIE 2018.

9

9[57] LIE 2018 nu mai era disponibilă la data redactării studiului [20.03.2020].

9[58] *Optical Character Recognition/OCR*. Programul realizează o conversie a fișierului din format *.pdf în imagine, după care încearcă identificarea caracterelor și a celulelor tabelelor.

9[59] Cele mai comune erori constă în confundarea caracterelor cu aspect asemănător. De exemplu, în funcție de fontul utilizat, caracterele „*i*”, „*1*”, „ *l*” și „*I*” pot avea reprezentări *cvasi*-similare).

9[60] LIE 2020 este disponibilă la următoarea adresă: https://bit.ly/3a7u71g [20.03.2020].

9[61] LMI B 2015 este disponibilă la următoarea adresă: https://bit.ly/2vJlJ9q [25.07.2023].

9[62] În cazul adreselor identice, numele de stradă din cele două liste nu sunt neapărat identice, deoarece nu este utilizat un nomenclator stradal comun. De exemplu, există cazuri în care un nume de stradă conține abrevieri într-una din liste și este complet în cealaltă. Programul încearcă să treacă peste acest tip de probleme, considerând *cvasi*-identice acele nume de stradă care au un nivel al similarității cosinus peste un prag prestabilit, fixat la un nivel ridicat (87%), pentru a evita eventualele erori. Mai multe informații despre similaritatea cosinus sunt disponibile online la adresa: https://bit.ly/2vwmjY0 [17.03.2020].

Găsirea adreselor comune LIE 2020 — LMI B 2015

Pentru început, am comparat cele două variante ale listei LIE (LIE 2018 și LIE 2020). Din cele peste 2.600 de înregistrări, am reușit să le identificăm aproape toate adresele, cu excepția unui număr de aproximativ 50 de adrese. Acestea din urmă sunt fie adrese noi, fie adrese vechi care au fost modificate între timp. Pentru adresele noi am rulat din nou programul creat în etapa anterioară. Astfel, am identificat două adrese similare cu cele din lista LMI B 2015, pentru care am preluat coordonatele geografice. Pentru celelalte adrese, am obținut manual coordonate cu ajutorul serviciului *Bing Maps*. În total, am obținut un număr de 221 adrese comune între LMI B 2015 și LIE 2020.

Pentru verificarea rezultatelor obținute am creat un nou program în limbajul *JavaScript,* folosind biblioteca *Sentence-Similarity,* acordând o mai mare atenție detaliilor din reprezentarea adreselor. Acest program returnează pentru fiecare adresă din lista LIE 2020 adresa cea mai asemănătoare din lista LMI B 2015. După rularea programului și după verificarea manuală a corespondenței dintre adrese, am obținut un număr de 300 de adrese comune între LMI B 2015 și LIE 2020.

Procesul de identificare a adreselor a fost unul de durată, cu eșecuri pe parcurs. Totuși, nereușitele au condus la detectarea și la rezolvarea unor probleme neobservate până atunci în listele de adrese. Astfel, din perspectiva conținutului, lista LIE conține adrese mai apropiate formal de cele utilizate în nomenclatorul codurilor poștale. Lista LMI, în schimb, a ridicat mai multe probleme, pe de o parte din cauza unor erori introduse prin procesul de conversie din format *.pdf în format *.csv, dar și din cauza unor adrese care conțineau erori.[963] De asemenea, numele și prenumele personalităților din denumirile unor străzi apar în ordine diferită în cele două liste. Aceste probleme nu reprezintă impedimente în cazul prelucrării manuale a datelor, însă pot fi obstacole importante în calea unei prelucrări automatizate.

Monumentele de Arhitectură expertizate tehnic

Tabelul 3 enumeră cele 300 Monumente de Arhitectură, care se regăsesc și în Lista Imobilelor Expertizate Tehnic, în versiunea ei din luna ianuarie a anului 2020 (LIE 2020),[964] precum și încadrarea lor în clasele de risc seismic sau clasele de urgență corespunzătoare.

Tabelul 3: Monumentele de Arhitectură care au fost expertizate tehnic

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
4	Clasa I	Strada	ACADEMIEI	3-5	1906	2012	B-II-m-B-17930
17	Clasa I	Strada	BAIA DE FIER	4	1922	1995	B-II-m-B-18059
18	Clasa I	Strada	BAIA DE FIER	6	1930	1993	B-II-m-B-18061
32	Clasa I	Strada	BLĂNARI	2	1865	2012	B-II-m-B-18166

[963] Aceste erori pot fi de tipul omisiunilor („Bulevardul Maria”, în loc de „Bulevardul Regina Maria”), precum și de tipul alterării unor nume de stradă („Lahovary”, în loc de „Lahovari” sau „Batiște”, în loc de „Batiștei”).

[964] LIE 2020 este disponibilă la următoarea adresă: https://go.aws/2J643aX [22.03.2021].

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
33	Clasa I	Strada	BLĂNARI	8	1884	1993	B-II-m-B-18170
37	Clasa I	Strada	BLĂNARI	14	1934-1937	2018	B-II-m-B-18173
38	Clasa I	Strada	BLĂNARI	3	1883	1993	B-II-m-B-18167
56	Clasa I	Strada	CAMELIEI	30	1925	1993	B-II-m-B-18296
58	Clasa I	Bulevardul	CAROL I	27	1910	1993	B-II-m-B-18315
66	Clasa I	Strada	COLȚEI	52	1913	1993	B-II-m-B-18472
85	Clasa I	Strada	DOAMNEI	3	1890	1993	B-II-m-B-18585
86	Clasa I	Strada	DOAMNEI	5	1934	1993	B-II-m-B-18587
87	Clasa I	Strada	DOMNIȚA ANASTASIA	5	1890	1996	B-II-m-B-18606
100	Clasa I	Strada	FRANCEZĂ	8	1870	1993	B-II-m-B-18767
101	Clasa I	Strada	FRANCEZĂ	9	1910	1993	B-II-m-B-18768
102	Clasa I	Strada	FRANCEZĂ	14	1869	2013	B-II-m-B-18772
103	Clasa I	Strada	FRANCEZĂ	20	1880	1993	B-II-m-B-18776
104	Clasa I	Strada	FRANCEZĂ	30	1870	1993	B-II-m-B-18778
106	Clasa I	Strada	FRANCEZĂ	36	1875	1993	B-II-m-B-18783
117	Clasa I	Bulevardul	GHEORGHE MAGHERU	12-14	1929; 1931	1993	B-II-m-A-19116
131	Clasa I	Calea	GRIVIȚEI	33	1930	1995	B-II-m-B-18848
132	Clasa I	Calea	GRIVIȚEI	39	1940	2014	B-II-m-B-18852
136	Clasa I	Calea	GRIVIȚEI	127	1900	1993	B-II-m-B-18887
140	Clasa I	Bulevardul	HRISTO BOTEV	14	1925	1993	B-II-m-B-18195
156	Clasa I	Strada	ION FLORESCU	21	1928	1993	B-II-m-B-18746

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
160	Clasa I	Strada	IVO ANDRIC	4	1910	2012	B-II-m-B-19104
179	Clasa I	Strada	LIPSCANI	45	1880	1993	B-II-m-B-19035
180	Clasa I	Strada	LIPSCANI	47	1880	1993	B-II-m-B-19036
184	Clasa I	Strada	LIPSCANI	26	1884	1993	B-II-m-B-19024
202	Clasa I	Strada	MIHAI VODĂ	13	1935	1993	B-II-m-B-19193
203	Clasa I	Strada	MIHAI VODĂ	15	1914	1997	B-II-m-B-19194
214	Clasa I	Strada	MIRCEA VULCĂNESCU	12	1917	2017	B-II-m-B-19912
240	Clasa I	Strada	PĂRINTELE STĂNILOAIE	2	1921	1993	B-II-m-B-18425
241	Clasa I	Strada	PARIS	7	1930	2014	B-II-m-B-19346
257	Clasa I	Strada	RADU CALOMFIRESCU	7	1933	1995	B-II-m-B-18279
258	Clasa I	Strada	RADU CALOMFIRESCU	10	1890	1993	B-II-m-B-18281
259	Clasa I	Strada	RADU CALOMFIRESCU	12	1890	1993	B-II-m-B-18283
260	Clasa I	Strada	RADU CRISTIAN	2	1900	1993	B-II-m-B-18512
261	Clasa I	Strada	RADU CRISTIAN	3	1899	1993	B-II-m-B-18513
273	Clasa I	Piața	ROMANĂ	1	1907	1999	B-II-m-B-19577
282	Clasa I	Bulevardul	SCHITU MĂGUREANU	19	1930	1997	B-II-m-B-21044
289	Clasa I	Strada	SFÂNTA VINERI	5	1933	1993	B-II-m-B-18572
290	Clasa I	Strada	SFÂNTA VINERI	7	1925	1993	B-II-m-B-19671
294	Clasa I	Strada	SFINȚILOR	13	1910	1993	B-II-m-B-19689
331	Clasa I	Intrarea	VICTOR EFTIMIU	9	1935	1994	B-II-m-B-18667
118	Clasa I	Bulevardul	GHEORGHE MAGHERU	6-8	1928	2016	B-II-m-B-19114

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
189	Clasa I	Strada	LONDRA	16-20	1924	1993	B-II-m-B-19083
223	Clasa I	Bulevardul	NICOLAE BĂLCESCU	7	1933	1998	B-II-m-B-18104
239	Clasa I	Șoseaua	PANDURI	90	1862-1926	2015	B-II-m-A-19323
242	Clasa I	Strada	PATRAȘCU VODĂ	5	1850	1993	B-II-m-B-19369
243	Clasa I	Strada	PATRAȘCU VODĂ	7	1889	1995	B-II-m-B-19370
244	Clasa I	Strada	PATRAȘCU VODĂ	8	1890	1993	B-II-m-B-19371
284	Clasa I	Strada	ȘELARI	22	1900	2012	B-II-m-B-19749
307	Clasa I	Strada	ȘTIRBEI VODĂ	16	1934	1994	B-II-m-B-19761
7	Clasa I	Piața	ALEXANDRU LAHOVARI	5A	1935	1997	B-II-m-B-19008
14	Clasa I	Strada	BĂCANI	3-5	1883	1993	B-II-m-B-18099
28	Clasa I	Strada	BATIȘTE	14	1932-1934	2015	B-II-m-B-21043
34	Clasa I	Strada	BLĂNARI	10	1875	2012	B-II-m-B-18172
40	Clasa I	Strada	BOTEANU	3A-3B	1935-1936	1995	B-II-m-B-18181
67	Clasa I	Strada	CONSTANTIN BĂLĂCESCU	12	1890	1993	B-II-m-B-18240
68	Clasa I	Strada	CONSTANTIN BĂLĂCESCU	28	1918	1993	B-II-m-B-19637
94	Clasa I	Strada	EUGENIU CARADA	3	1912	2017	B-II-m-B-18306
105	Clasa I	Strada	FRANCEZĂ	32	1885	1993	B-II-m-B-18780
16	Clasa I	Strada	BAIA DE FIER	1A	1883	1993	B-II-m-B-18057
319	Clasa II	Strada	STELEA SPATARU	12	1906-1910	2016	B-II-m-B-19739
354	Clasa II	Calea	VICTORIEI	2-4	1928	2017	B-II-m-B-19839
43	Clasa II	Calea	CĂLĂRAȘILOR	124	1910	1993	B-II-m-B-18388

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
106	Clasa II	Calea	DOROBANȚILOR	36-40	1943	2012	B-II-m-B-18614
107	Clasa II	Calea	DOROBANȚILOR	49	1934	1996	B-II-m-B-18616
112	Clasa II	Calea	DUDEȘTI	111	1947	1997	B-II-m-B-18628
156	Clasa II	Calea	GRIVIȚEI	13	1890	1995	B-II-m-B-18842
157	Clasa II	Calea	GRIVIȚEI	77	1900	1997	B-II-m-B-18874
164	Clasa II	Bulevardul	HRISTO BOTEV	3	1923-1925	2017	B-II-m-B-18186
165	Clasa II	Bulevardul	HRISTO BOTEV	8	1930	1994	B-II-m-B-18190
200	Clasa II	Strada	LIZEANU	20	1936	1997	B-II-m-B-19062
201	Clasa II	Strada	LONDRA	19	1935	1996	B-II-m-B-19086
231	Clasa II	Calea	MOȘILOR	27	1885	2016	B-II-m-B-19238
242	Clasa II	Bulevardul	PACHE PROTOPOPESCU	18	1924	1997	B-II-m-B-19482
296	Clasa II	Strada	SFINȚII APOSTOLI	1	1897	1997	B-II-a-A-19681
300	Clasa II	Strada	SOARELUI	3-5	1900	1993	B-II-m-B-19712
309	Clasa II	Strada	SPIRU HARET	8	1886	2016	B-II-m-B-18909
340	Clasa II	Strada	Vasile Alecsandri	5	1930	2018	B-II-m-B-17940
78	Clasa II	Șoseaua	COTROCENI	32	1936 - 1937	2017	B-II-a-B-18508
163	Clasa II	Strada	HENRI MATHIAS BERTHELOT	36	1936	1998	B-II-m-B-18136
172	Clasa II	Splaiul	INDEPENDENȚEI	2K	1915	2016	B-II-m-B-18938
234	Clasa II	Bulevardul	NICOLAE BĂLCESCU	35-35A	1937	1998	B-II-m-B-18108
275	Clasa II	Bulevardul	REGINA ELISABETA	5	1896 - 1914	2018	B-II-m-A-18675
276	Clasa II	Bulevardul	REGINA ELISABETA	25	1934	1997	B-II-m-B-18679

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
355	Clasa II	Calea	VICTORIEI	22-24	1939	2012	B-II-m-B-19848
92	Clasa III	Bulevardul	REGINA ELISABETA	4-14	1857-1970	2016	B-II-m-A-18674
98	Clasa III	Strada	SPERANȚEI	46	1930	2015	B-II-m-B-19724
13	Clasa III	Strada	BLĂNARI	9	1880	1993	B-II-m-B-18171
19	Clasa III	Aleea	CIRCULUI	15	1960	2006	B-II-m-A-20964
54	Clasa III	Strada	ION GHICA	4	1907-1912	2004	B-II-m-A-18811
78	Clasa III	Strada	OLARI	32	1916	2017	B-II-m-B-21000
94	Clasa III	Strada	SEVASTOPOL	8	1907	2006	B-II-m-B-19661
100	Clasa III	Strada	STAVROPOLEOS	5	1898; 1900	2010	B-II-m-B-19728
111	Clasa III	Calea	VICTORIEI	48-50	1910	1998	B-II-m-B-19857
5	Clasa IV	Bulevardul	HRISTO BOTEV	9	1913	2010	B-II-m-B-18191
71	Consolidata	Strada	RADU CALOMFIRESCU	13	1891	1993	B-II-m-B-18284
83	Consolidata	Strada	SLĂNIC	2	1921	1993;1994	B-II-m-B-19697
84	Consolidata	Strada	SMÂRDAN	11	1905	1993	B-II-m-B-19707
92	Consolidata	Calea	VICTORIEI	23		1993	B-II-m-B-19849
94	Consolidata	Calea	VICTORIEI	56	1900	2006	B-II-m-B-19858
17	Consolidata	Bulevardul	DACIA	85	1935	2001	B-II-m-B-18541
19	Consolidata	Strada	FRANCEZĂ	11	1885	1993	B-II-m-B-18769
45	Consolidata	Strada	LIPSCANI	55	1912	2009	B-II-m-B-19040
46	Consolidata	Strada	LIPSCANI	77	1875	1993	B-II-m-B-19045
48	Consolidata	Strada	LIPSCANI	40	1920; 1920	1993; 1993	B-II-m-B-19031

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
50	Consolidata	Strada	LIPSCANI	76	1900	1993	B-II-m-B-19044
57	Consolidata	Calea	MOȘILOR	21	1940	1993	B-II-m-B-19235
58	Consolidata	Bulevardul	NICOLAE BĂLCESCU	24	1928	1995	B-II-m-B-18105
62	Consolidata	Bulevardul	PACHE PROTOPOPESCU	51	0	0	B-II-m-B-19483
72	Consolidata	Bulevardul	REGINA MARIA	36-38	1900	1993	B-II-m-B-19141
73	Consolidata	Bulevardul	REGINA ELISABETA	21	1871	2011	B-II-m-A-18678
74	Consolidata	Bulevardul	REGINA ELISABETA	47	1906-1911	2011	B-II-m-A-18688
76	Consolidata	Piața	ROMANĂ	5	1900	1993	B-II-m-B-19578
82	Consolidata	Strada	SILVESTRU	79	1936	2014	B-II-m-B-19695
95	Consolidata	Calea	VICTORIEI	33-35	1930	1993	B-II-m-B-19851
10	Consolidata	Strada	COLȚEI	44	1908	1993	B-II-m-B-18468
15	Consolidata	Strada	COVACI	16	1900	2011	B-II-m-B-18510
11	Consolidata	Strada	COLȚEI	16	1930; 1880	1993	B-II-m-B-18454
23	N	Strada	COLTEI	6	1920	1993	B-II-m-B-18450
24	N	Strada	COLTEI	24	1890	1993	B-II-m-B-18459
27	N	Bulevardul	DACIA	72	1935	1993	B-II-m-B-18533
71	N	Strada	LIPSCANI	78	1900	1993	B-II-m-B-19046
1310	Propus Demolare	Strada	SFINTILOR	11	1920	1993	B-II-m-B-19687
142	U1	Strada	BERZEI	42-46	1929	1993	B-II-m-B-18138
205	U1	Bulevardul	CAROL I	8	1900	1993	B-II-m-B-18311
213	U1	Bulevardul	CAROL I	59	1912	1993	B-II-m-B-18324

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
596	U1	Calea	GRIVIȚEI	23A	1910	1993	B-II-m-B-18844
601	U1	Calea	GRIVIȚEI	63	1923	1993	B-II-m-B-18867
643	U1	Bulevardul	I. C. BRĂTIANU	2	1940	1993	B-II-m-A-18221
635	U1	Bulevardul	HRISTO BOTEV	13	1938	1993	B-II-m-B-18194
937	U1	Calea	MOȘILOR	34	1910	1993	B-II-m-B-19240
1066	U1	Piața	PACHE PROTOPOPESCU	13	1925	1993	B-II-m-B-19487
1204	U1	Bulevardul	REGINA MARIA	62	1900	1994	B-II-m-B-19146
1210	U1	Bulevardul	REGINA ELISABETA	41	1920	1993	B-II-m-B-18686
1219	U1	Bulevardul	REGINA MARIA	62	1900	1994	B-II-m-B-19146
1261	U1	Strada	SELARI	20	1896	1993	B-II-m-B-19749
1392	U1	Strada	STELEA SPATARU	20	1880	1993	B-II-m-B-19743
110	U1	Strada	BAIA DE FIER	8	1897; 1900	1993	B-II-m-B-18062
177	U1	Calea	CĂLĂRAȘILOR	36	1935	1993	B-II-m-B-18345
240	U1	Strada	COLȚEI	2	1935	1993	B-II-m-B-18446
242	U1	Strada	COLȚEI	5	1930	1993	B-II-m-B-18449
250	U1	Strada	COLȚEI	26	1890	1993	B-II-m-B-18461
401	U1	Strada	DOMNIȚA ANASTASIA	11	1890	1995	B-II-m-B-18609
509	U1	Strada	FRANCEZĂ	13	1895	1993	B-II-m-B-18771
512	U1	Strada	FRANCEZĂ	18	1883	1993	B-II-m-B-18775
597	U1	Calea	GRIVIȚEI	36	1926	1993	B-II-m-B-18850
598	U1	Calea	GRIVIȚEI	36	1900	1993	B-II-m-B-18850

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
602	U1	Calea	GRIVIȚEI	123	1930	1993	B-II-m-B-18886
605	U1	Calea	GRIVIȚEI	131	1880	1993	B-II-m-B-18889
632	U1	Bulevardul	HRISTO BOTEV	2	1900	1993	B-II-m-B-18185
633	U1	Bulevardul	HRISTO BOTEV	4	1930	1993	B-II-m-B-18187
705	U1	Strada	ION CÂMPINEANU	2	1940	1993	B-II-m-B-18420
708	U1	Strada	ION FLORESCU	17	1878	1993	B-II-m-B-18744
778	U1	Strada	LIPSCANI	54	1900	1993	B-II-m-B-19039
779	U1	Strada	LIPSCANI	66	1900	1993	B-II-m-B-19041
780	U1	Strada	LIPSCANI	72	1900	1993	B-II-m-B-19042
781	U1	Strada	LIPSCANI	80	1875	1993	B-II-m-B-19047
815	U1	Strada	MÂNTULEASA	34	1932	1993	B-II-m-B-19183
834	U1	Strada	MARIA ROSETTI	36	1936	1994	B-II-m-B-19628
935	U1	Calea	MOȘILOR	23	1900	1993	B-II-m-B-19236
938	U1	Calea	MOȘILOR	38	1892	1993	B-II-m-B-19242
941	U1	Calea	MOȘILOR	74	1880	1993	B-II-m-B-19249
943	U1	Calea	MOȘILOR	82	1890	1993	B-II-m-B-19253
946	U1	Calea	MOȘILOR	92	1900	1993	B-II-m-B-19259
954	U1	Calea	MOȘILOR	122	1900	1993	B-II-m-B-19260
958	U1	Calea	MOȘILOR	134-134A	1860	1993	B-II-m-B-19262
959	U1	Calea	MOȘILOR	136-138	1860	1993	B-II-m-B-19263
1519	U1	Calea	VICTORIEI	26	1822	1993	B-II-m-B-19850

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
255	U1	Strada	COLȚEI	48	1907	1993	B-II-m-B-18470
1186	U1	Strada	RADU CALOMFIRESCU	1	1895	1993	B-II-m-B-18274
994	U1	Strada	NICOLAE TURNESCU	1	1910	1993	B-II-m-B-19821
1388	U1	Strada	STELEA SPATARU	14	1940	1993	B-II-m-B-19740
1363	U1	Strada	STAVROPOLEOS	3	1910	1993	B-II-m-B-19727
1187	U1	Strada	RADU CALOMFIRESCU	3	1923	1993	B-II-m-B-18275
1188	U1	Strada	RADU CALOMFIRESCU	11	1867	1993	B-II-m-B-18282
508	U1. U2	Strada	FRANCEZĂ	12	1870	1993	B-II-m-B-18770
115	U1. U3	Strada	BANIEI	11	1904	1993	B-II-m-B-18112
105	U2	Strada	BĂCANI	4	1875	1993	B-II-m-B-18100
207	U2	Bulevardul	CAROL I	25	1910	1993	B-II-m-B-18314
209	U2	Bulevardul	CAROL I	37	1929	1993	B-II-m-B-18317
339	U2	Bulevardul	DACIA	101	1928	1993	B-II-m-B-18548
340	U2	Bulevardul	DACIA	103	1935	1993	B-II-m-B-18549
421	U2	Strada	DUMBRAVA ROȘIE	12	1915	1993	B-II-m-B-18662
712	U2	Strada	ION LUCA CARAGIALE	3	1933	1993	B-II-m-B-18307
1089	U2	Strada	PATRASCU VODA	10	1900	1993	B-II-m-B-19372
1208	U2	Bulevardul	REGINA ELISABETA	33	1885	1996	B-II-m-B-18682
1325	U2	Strada	SLANIC	6	1900	1993	B-II-m-B-19699
1327	U2	Strada	SLANIC	12	1926	1994	B-II-m-B-19702
1390	U2	Strada	STELEA SPATARU	10A	1890	1993	B-II-m-B-19737

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
419	U2	Calea	DUDEȘTI	141	1930	1993	B-II-m-B-18642
36	U2	Strada	ALECU RUSSO	7	1934	1993	B-II-m-B-19631
78	U2	Strada	ARMENEASCĂ	10	1932	1993	B-II-m-B-18002
98	U2	Bulevardul	AVIATORILOR	5	1934	1993	B-II-m-B-18030
114	U2	Strada	BANIEI	3	1920	1993	B-II-m-B-18111
160	U2	Strada	BURGHELEA	19	1900	1994	B-II-m-B-18255
174	U2	Strada	CAIMATEI	10	1938	1993	B-II-m-B-18269
180	U2	Calea	CĂLĂRAȘILOR	57	1937	1993	B-II-m-B-18353
183	U2	Calea	CĂLĂRAȘILOR	87	1915	1993	B-II-m-B-18371
186	U2	Calea	CĂLĂRAȘILOR	105	1936	1993	B-II-m-B-18381
187	U2	Calea	CĂLĂRAȘILOR	111	1920	1993	B-II-m-B-18387
196	U2	Strada	CAMELIEI	36	1900	1993	B-II-m-B-18298
223	U2	Strada	CAVAFII VECHI	13	1880	1993	B-II-m-B-18342
243	U2	Strada	COLȚEI	7	1931	1993	B-II-m-B-18451
244	U2	Strada	COLȚEI	9	1931	1993	B-II-m-B-18453
249	U2	Strada	COLȚEI	25	1933	1994	B-II-m-B-18460
354	U2	Aleea	DEALUL MITROPOLIEI	7	1896	1993	B-II-m-B-18569
388	U2	Strada	DIONISIE LUPU	74	1941	1994	B-II-m-B-19110
390	U2	Strada	DOAMNEI	1	1895	1993	B-II-m-B-18583
422	U2	Strada	DUMBRAVA ROȘIE	16	1928	1993	B-II-m-B-18664
439	U2	Strada	EFORIEI	2	1947	1995	B-II-m-B-18666

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
514	U2	Strada	FRANCEZĂ	34	1840	1993	B-II-m-B-18782
549	U2	Strada	GHEORGHE MANU	12	1945	1994	B-II-m-B-19132
595	U2	Calea	GRIVIȚEI	23	1928	1994	B-II-m-B-18844
600	U2	Calea	GRIVIȚEI	50	1930	1993	B-II-m-B-18860
603	U2	Calea	GRIVIȚEI	127	1900	1993	B-II-m-B-18887
638	U2	Bulevardul	HRISTO BOTEV	26	1930	1993	B-II-m-B-18204
642	U2	Bulevardul	HRISTO BOTEV	44	1903	1993	B-II-m-B-18213
707	U2	Strada	ION FLORESCU	8	1900	1993	B-II-m-B-18740
604	U2	Calea	GRIVIȚEI	129	1930	1993	B-II-m-B-18888
774	U2	Strada	LIPSCANI	28	1880	1993	B-II-m-B-19026
785	U2	Strada	LIZEANU	22-24	1958	1993	B-II-m-B-19064
816	U2	Strada	MÂNTULEASA	33	1924	1993	B-II-m-B-20996
889	U2	Strada	MIHAI VODĂ	9	1940	1993	B-II-m-B-19191
890	U2	Strada	MIHAI VODĂ	11	1910	1993	B-II-m-B-19192
912	U2	Strada	MIRCEA VULCĂNESCU	39	1870	1993	B-II-m-B-19931
939	U2	Calea	MOȘILOR	44	1910	1993	B-II-m-B-19244
940	U2	Calea	MOȘILOR	46	1900	1993	B-II-m-B-19245
945	U2	Calea	MOȘILOR	90	1900	1993	B-II-m-B-19257
1521	U2	Calea	VICTORIEI	91-93	1937	1993	B-II-m-B-19859
1326	U2	Strada	SLANIC	8	1850	1993	B-II-m-B-19700
1090	U2	Strada	PATRIEI	3	1934	1994	B-II-m-B-19364

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
1094	U2	Șoseaua	PAVEL DIMITRIEVICI KISELEFF	35-37	1930	1993	B-II-m-B-18996
1333	U2	Strada	SMÂRDAN	5	1910	1993	B-II-m-B-19705
1522	U2	Calea	VICTORIEI	115	1887	1996	B-II-m-A-19863
1308	U2	Strada	SFINTILOR	9	1910	1993	B-II-m-B-19686
206	U2	Bulevardul	CAROL I	10	1896	1993	B-II-m-B-18312
50	U3	Bulevardul	ALEXANDRU IOAN CUZA	19	1940	1993	B-II-m-B-18520
214	U3	Bulevardul	CAROL I	66	1918	1994	B-II-m-B-18326
341	U3	Bulevardul	DACIA	103	1934	1993	B-II-m-B-18549
376	U3	Strada	DIMITRIE ONCIUL	31	1900	1993	B-II-m-B-21042
709	U3	Strada	ION FLORESCU	19	1878	1993	B-II-m-B-18745
1114	U3	Calea	PLEVNEI	46-48	1910	1993	B-II-m-B-19397
1206	U3	Bulevardul	REGINA ELISABETA	15-19	1979	1994	B-II-m-B-18677
1209	U3	Bulevardul	REGINA ELISABETA	39	1875	1993	B-II-m-B-18685
1216	U3	Bulevardul	REGINA MARIA	36	1900	1993	B-II-m-B-19141
1244	U3	Strada	SARMISEGETUZA	3	1878	1993	B-II-m-B-19646
1245	U3	Strada	SARMISEGETUZA	6	1883	1993	B-II-m-B-19648
1246	U3	Strada	SARMISEGETUZA	8	1910	1993	B-II-m-B-19649
1330	U3	Strada	SLANIC	24	1900	1993	B-II-m-B-19703
1386	U3	Strada	STELEA SPATARU	6	1890	1993	B-II-m-B-19733
1393	U3	Strada	STELEA SPATARU	21	1903	1993	B-II-m-B-19744
1394	U3	Strada	STELEA SPATARU	23	1903	1993	B-II-m-B-19746

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
1389	U3	Strada	STELEA SPATARU	10	1936	1994	B-II-m-B-19736
173	U3	Strada	CAIMATEI	8	1930	1993	B-II-m-B-18268
86	U3	Strada	ATENA	22	1943	1993	B-II-m-B-18024
109	U3	Strada	BAIA DE FIER	5	1897	1993	B-II-m-B-18060
117	U3	Strada	BANIEI	17	1900	1993	B-II-m-B-18114
185	U3	Calea	CĂLĂRAȘILOR	91	1912	1993	B-II-m-B-18374
222	U3	Strada	CAVAFII VECHI	11	1885	1993	B-II-m-B-18341
239	U3	Strada	COLȚEI	1	1910	1993	B-II-m-B-18445
241	U3	Strada	COLȚEI	4	1930	1993	B-II-m-B-18448
246	U3	Strada	COLȚEI	21	1896	1993	B-II-m-B-18457
247	U3	Strada	COLȚEI	22	1870	1993	B-II-m-B-18458
253	U3	Strada	COLȚEI	38	1900	1993	B-II-m-B-18464
254	U3	Strada	COLȚEI	46	1910	1993	B-II-m-B-18469
393	U3	Strada	DOAMNEI	21	1890	1993	B-II-m-B-18595
394	U3	Strada	DOAMNEI	23	1884	1993	B-II-m-B-18597
418	U3	Calea	DUDEȘTI	139	1930	1993	B-II-m-B-18641
510	U3	Strada	FRANCEZĂ	16	1850	1993	B-II-m-B-18773
523	U3	Strada	FRUMOASĂ	33	1912	1993	B-II-m-B-18794
525	U3	Strada	FRUMOASĂ	47	1910	1993	B-II-m-B-18797
542	U3	Strada	GHEORGHE BRĂTIANU	26	1926	1993	B-II-m-B-18562
634	U3	Bulevardul	HRISTO BOTEV	7	1920	1994	B-II-m-B-18189

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
636	U3	Bulevardul	HRISTO BOTEV	22	1936	1994	B-II-m-B-18201
637	U3	Bulevardul	HRISTO BOTEV	24	1935	1994	B-II-m-B-18202
639	U3	Bulevardul	HRISTO BOTEV	27	1937	1994	B-II-m-B-18205
640	U3	Bulevardul	HRISTO BOTEV	29	1900	1993	B-II-m-B-18207
641	U3	Bulevardul	HRISTO BOTEV	34	1934	1994	B-II-m-B-18209
663	U3	Strada	ICOANEI	57	1938	1993	B-II-m-B-18927
750	U3	Strada	JEAN LOUIS CALDERON	50	1900	1993	B-II-m-A-21060
777	U3	Strada	LIPSCANI	52	1900	1993	B-II-m-B-19038
511	U3	Strada	FRANCEZĂ	17	1890	1993	B-II-m-B-18774
830	U3	Strada	MARIA ROSETTI	15	1934	1992	B-II-m-B-19627
854	U3	Strada	MATEI VOIEVOD	35	1930	1993	B-II-m-B-19168
887	U3	Strada	MIHAI VODĂ	5	1910	1993	B-II-m-B-19189
888	U3	Strada	MIHAI VODĂ	7	1910	1994	B-II-m-B-19190
977	U3	Strada	NEGUSTORI	10	1924	1993	B-II-m-B-19279
978	U3	Strada	NEGUSTORI	14	1937	1993	B-II-m-B-19282
204	U3	Bulevardul	CAROL I	6	1896	1993	B-II-m-B-18310
420	U3	Strada	DUMBRAVA ROȘIE	5	1914	1993	B-II-m-B-18655
1113	U3	Calea	PLEVNEI	40	1900	1993	B-II-m-B-19396
1115	U3	Calea	PLEVNEI	54	1920	1993	B-II-m-B-19399
936	U3	Calea	MOȘILOR	25	1925	1993	B-II-m-B-19237
1225	U3	Strada	ROMULUS	2	1932	1993	B-II-m-B-19593

LIE	Riscul seismic	Adresa			Construit	Expertizat	LMI B 2015
1228	U3	Strada	ROMULUS	79	1935	1993	B-II-m-B-19617
379	U3. U2	Strada	DIMITRIE ORBESCU	12	1930	1993	B-II-m-B-19310

Sursa: Prelucrare după LIE 2020 și după LMI B 2015.

Monumente incadrate in clasa de valoare B1, LMI an. 2020

Monumente incadrate in clasa de urgentă U2, UE din 2020

Monumente incadrate in clasa de urgenta U3, LE ian. 2020
Monumente incadrate in clase de urgenta mixte (U1,U2; U1,U3; U2,U3); pentru imobile cu mai multe corpuri de cladire, LE ian. 2020

Monumenti incadrate in classe I
di rischio sismico, LR n. 2020

Monumente încadrate în clasa II de risc seismic, LIE ian. 2020
Monumente încadrate în clasa III de risc seismic, LIE ian. 2020
Monumente încadrate în clasa IV de risc seismic, LIE ian. 2020

Monumente consolidate, UE ian. 2020
Monumente reincadrate in clase de risc sau de urgenta conservare, UE ian. 2020
Monument propus spre demolare, UE ian. 2020

Figura 16: Monumentele de Arhitectură expertizate tehnic

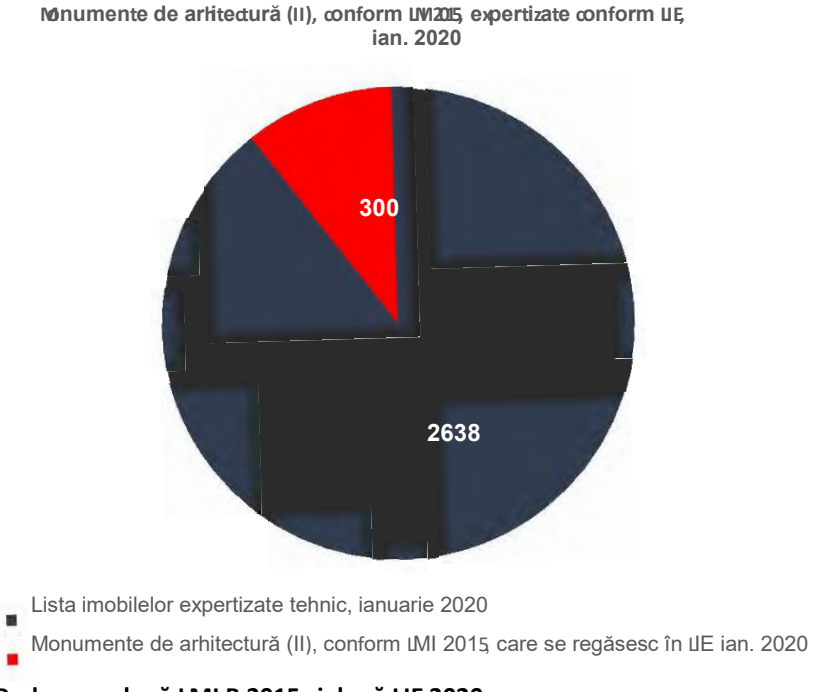

Sursa: Prelucrare după LMI B 2015 și după LIE 2020.

Figura 17: Monumente de Arhitectură expertizate tehnic, raportate la numărul total de Monumente de Arhitectură

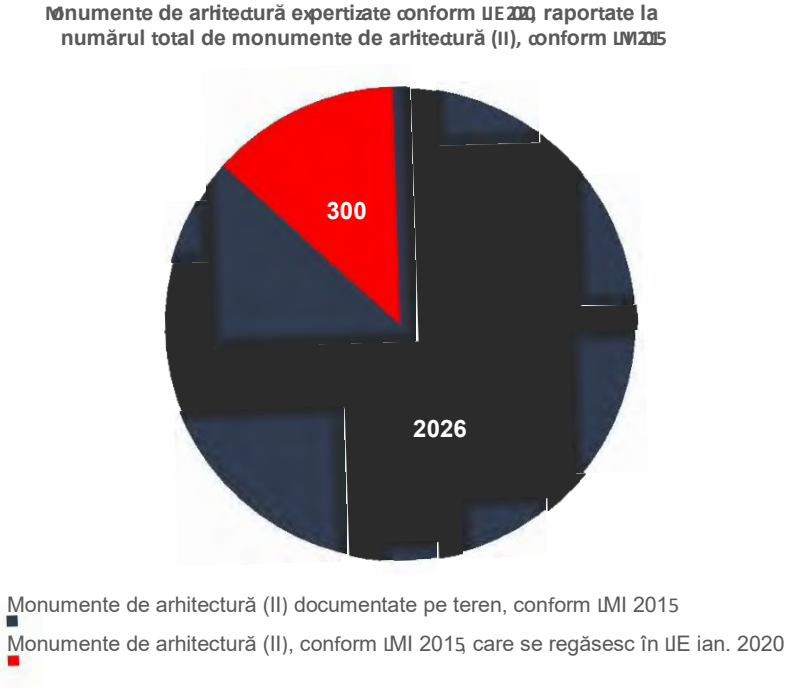

Sursa: Prelucrare după LMI B 2015 și după LIE 2020.

Figura 18: Monumentele de Arhitectură, raportate la imobilele expertizate tehnic, pe clase de risc

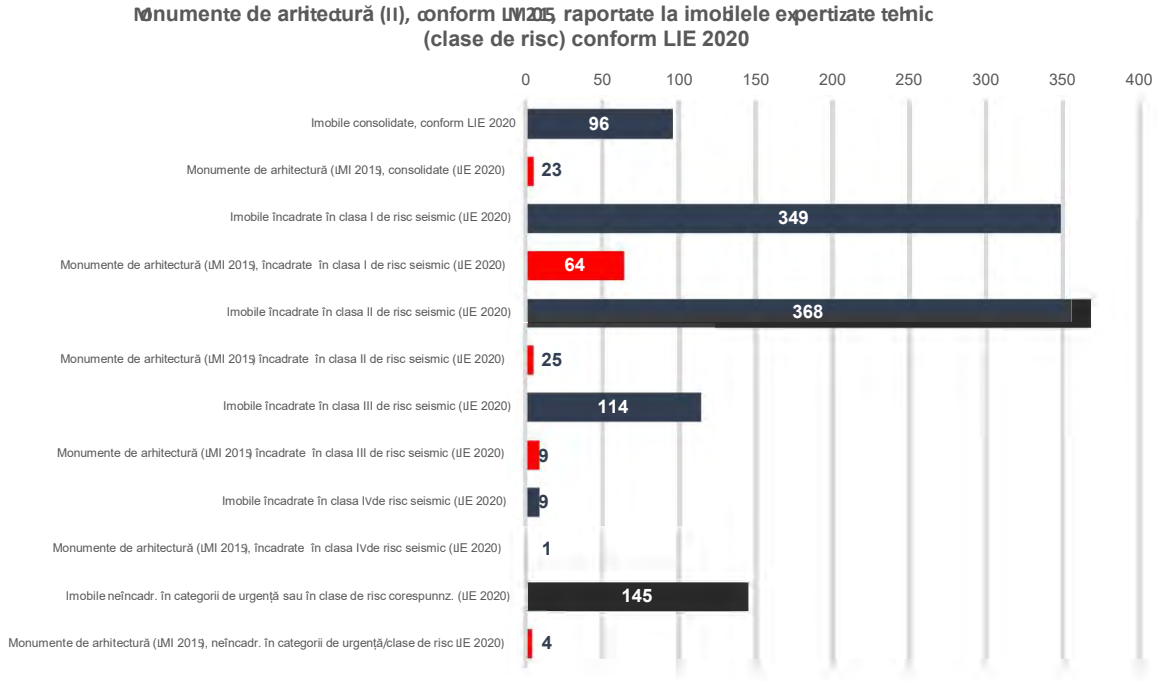

Sursa: Prelucrare după LMI B 2015 și după LIE 2020.

După cum se poate observa în Figura 18, din totalul celor 300 de Monumente de Arhitectură înscrise în LIE 2020, 99 se încadrează în clase de risc. Iar din cele 99 de Monumente încadrate în clase de risc, mai mult de 50% se află în clasa I de risc seismic. De asemenea, 174 de monumente sunt încadrate în clase de urgență.

Figura 19: Monumentele de Arhitectură, raportate la imobilele expertizate tehnic, pe clase de urgență

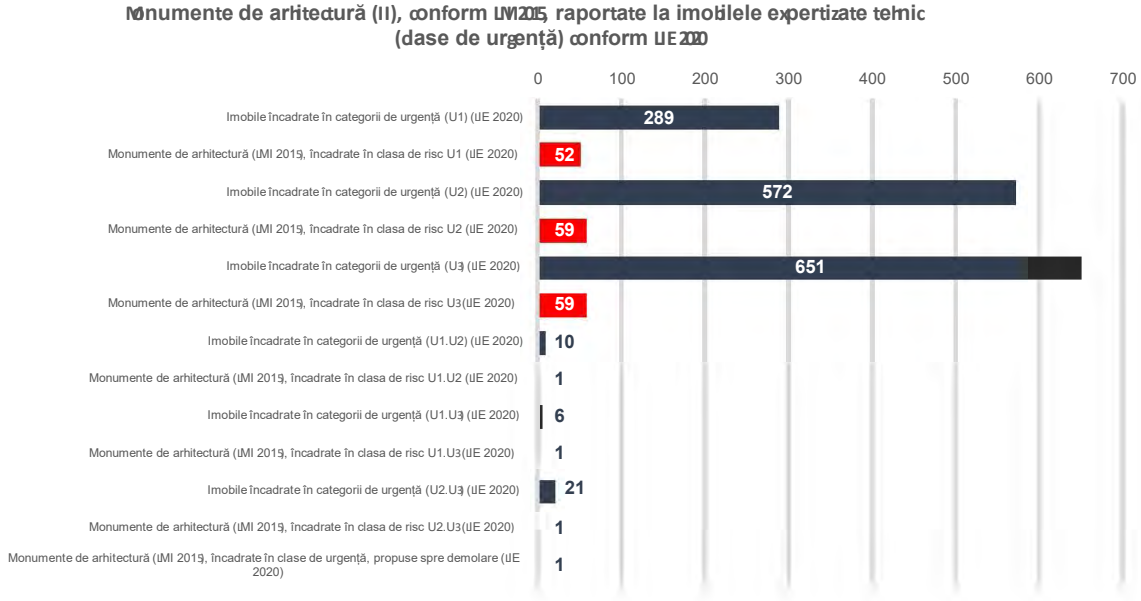

Sursa: Prelucrare după LMI B 2015 și după LIE 2020.

Tabelul cuprinde selecția unor Monumente de Arhitectură, înscrise în LIE 2020, alături de fotografiile lor, pentru a construi o imagine mai precisă asupra stării lor actuale.

Tabelul 4: Selecția unor Monumente de Arhitectură cuprinse în LIE 2020

Starea în LIE 2020	Codul LMI B 2015
Consolidată	B-II-m-B-18510
Consolidată	B-II-m-B-18284
Clasa I	B-II-m-B-18059
Clasa I	B-II-m-B-18061
Clasa I	B-II-m-B-18170
Clasa a II-a	B-II-m-B-18616
Clasa a II-a	B-II-m-B-18186
Clasa a III-a	B-II-m-B-21000
Clasa a IV-a	B-II-m-B-18191
Neîncadrate	B-II-m-B-18533
U3	B-II-m-B-18024
U2	B-II-m-B-18255
U1	B-II-m-B-18446

Sursa: Autorii.

Figura 20: Monument de Arhitectură consolidat (B-II-m-B-18510)

Sursa: Autorii.

Figura 21: Monument de Arhitectură consolidat (B-II-m-B-18284)

Sursa: Autorii.

Figura 22: Monument de Arhitectură încadrat în clasa I de risc seismic (B-II-m-B-18059)

Sursa: Autorii.

Figura 23: Monument de Arhitectură încadrat în clasa I de risc seismic (B-II-m-B-18061)

Sursa: Autorii.

Figura 24: Monument de Arhitectură încadrat în clasa I de risc seismic (B-II-m-B-18170)

Sursa: Autorii.

Figura 25: Monument de Arhitectură încadrat în clasa a II-a de risc seismic (B-II-m-B-18616)

Sursa: Autorii.

Figura 26: Monument de Arhitectură încadrat în clasa a II-a de risc seismic (B-II-m-B-18186)

Sursa: Autorii.

Figura 27: Monument de Arhitectură încadrat în clasa a III-a de risc seismic (B-II-m-B-21000)

Sursa: Autorii.

Figura 28: Monument de Arhitectură încadrat în clasa a IV-a de risc seismic (B-II-m-B-18191)

Sursa: Autorii.

Figura 29: Monument de Arhitectură neîncadrat în categorii de urgență sau în clase de risc seismic corespunzătoare (B-II-m-B-18533)

Sursa: Autorii.

Figura 30: Monument de Arhitectură încadrat în categoria de urgență U3 (B-II-m-B-18024)

Sursa: Autorii.

Figura 31: Monument de Arhitectură încadrat în categoria de urgență U2 (B-II-m-B-18255)

Sursa: Autorii.

Figura 32: Monument de Arhitectură încadrat în categoria de urgență U1 (B-II-m-B-18446)

Sursa: Autorii.

5.3 Lista Monumentelor de Arhitectură și a Clădirilor Expertizate Tehnic aflate în proprietate publică

Secțiunea de față cuprinde selecția clădirilor aflate în proprietate publică a Primăriei Municipiului București, care sunt înscrise concomitent în Lista Monumentelor Istorice din Municipiul București, în ediția ei din anul 2015 (LMI B 2015) și în Lista imobilelor expertizate tehnic din punctul de vedere al riscului seismic, în versiunea ei din anul 2020 (LIE 2020).

Ea servește ordonării priorităților de investiție ale Primăriei Municipiului București.

Metoda de lucru

Secțiunea de față descrie metoda folosită pentru găsirea adreselor comune din LMI B 2015, din LIE 2020 și din „Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al Municipiului București”.[965]

Pentru toate operațiunile de copiere, de potrivire, de sortare, de filtrare etc., am introdus tabelele necesare într-o bază de date PostgreSQL, pentru a le putea face mai ușor. Am exportat ulterior rezultatele în fișiere *.csv, pentru a le putea integra în text.

Pentru datele de intrare, am folosit, într-o primă etapă, „Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al Municipiului București”, Volumul 1/2008, atât în varianta lui *.pdf, cât și cea tabelară *.xlsx, obținută prin digitizare de tip OCR[966] a fișierului original. Deoarece fișierul *.pdf original reflectă varianta tipărită, el conține ștampile și semnături.

Mai mult, din cauză că volumul conține în jur de 1.000 de pagini, el a fost digitizat la o rezoluție destul de mică, procesul OCR generând următoarea suită de erori, care au necesitat corecturi ulterioare:

- Valori eronate în celulele afectate de ștampile și de semnături;
- Erori diverse, generate de procesul de digitizare, ca rezultat al claritățiii scăzute a documentului (ex: i <> l <> 1<>l, ni>m, in>m, ii>n ...);
- Coloane decalate în zona celulelor de „adresă”, „vecini”, „anul dobândirii”, „valoare” etc.;
- Nume de adrese care nu corespund cu cele din codurile poștale și care ar fi produs erori în procesul de potrivire a adreselor;
- Adrese inexistente, nume vechi etc.;

Toate articolele prezente în lista de inventar au asociat un cod de clasificare al mijlocului fix, aferent Catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe.[967] Astfel, am extras în a doua etapă toate clasificările din listă și am identificat manual care cod reprezintă o clădire sau o construcție cu interes pentru studiu.

Din lista nouă, am selectat[968] toate articolele cu tip de adresă și cu număr poștal diferite de valoarea ‚0’, care să fie, conform tabelului, clădiri sau construcții. De asemenea, am exclus din selecție articolele de infrastructură.[969]

Din lista nou obținută, am eliminat articolele cu adrese care nu pot fi localizate:[970]

- Adrese de intersecții;

[965] Inventarul este disponibil la adresa: https://bit.ly/3bTAtlv [22.03.2021]

[966] *Optical Character Recognition/OCR.*

[967] *Cf.* HG 2.139/2004, în forma ei consolidată până în data de 22.03.2021, Anexă.

[968] Selecția curentă cuprinde un număr de 3.673 articole.

[969] Este vorba de codul 1.3.7.

[970] A rezultat o selecție de 3.563 articole.

- Adrese fără număr poștal, dar cu număr de bloc;
- Adrese fără număr poștal („f. n.”);
- Adrese cu străzi multiple la nume;

Pentru această listă am realizat o geo-localizare în programul QGIS, prin serviciul Google API. Serviciul returnează o localizare aproximativă, care este suficientă doar pentru serviciile de navigare sau pentru a dobândi o vedere de ansamblu asupra distribuției teritoriale a adreselor. Din lista de adrese geo-localizate, am eliminat elementele care au dat rezultate evident eronate, localizate în afara Bucureștiului.[971]

Pentru a potrivi perechile de adrese cu LIE 2020 și cu LMI B 2015, am modificat programul creat pentru potrivirea adreselor LIE 2020 și LMI B 2015. Pentru fiecare adresă din lista de proprietăți ale Primăriei Municipiului București, am căutat adresa cea mai probabilă din listele LMI B 2015 și LIE 2020. Ulterior, am rulat programul pentru ambele perechi și au rezultat două liste, pe care le-am parcurs manual, pe rând, marcând perechile de adrese care coincid.

Deoarece listele LMI B 2015 și LIE 2020 au adresele geo-localizate poziționate manual, pe proprietatea corespunzătoare, pentru adresele noi am copiat, în cea de-a treia etapă, coordonatele din listele LMI B 2015 și LIE 2020.

În final, în fișierul tabelar final cu proprietățile Primăriei Municipiului București, am creat coloane noi pentru coordonate, pentru codul LMI B 2015 și pentru codul LIE 2020. Pentru fiecare articol am completat corespunzător câmpurile nou create.

Rezultatele obținute

Din analiza intersecției listelor LIE 2020, LMI B 2015 și „Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al Municipiului București”, volumul 1/2008, putem trage următoarele concluzii:

Există un număr de 50 de clădiri expertizate tehnic și un număr de 56 de Monumente de Arhitectură aflate în domeniul public al Primăriei Municipiului București. Dintre ele, 12 clădiri sunt Monumente de Arhitectură expertizate tehnic (*cf.* Tabelul 5**: Lista Monumentelor de Arhitectură și a Clădirilor Expertizate Tehnic aflate în domeniul public**

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
1	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 1	Bulevardul Banul Manta nr. 9	1	1934	CVC	17137/1927	—
8	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Iorga Nicolae nr. 22	1	2001	OU, Hotărâre	83/2001 987/2003	Guvern
27	IBD PB - 1	1.6.2.	Spitalul Clinic de Urgențe Oftalmologice	Piața Lahovari Alexandru nr. 1	1	2003	Hotărâre	1.096/2002	Guvern
28	IBD PB - 1	1.6.2.	Spitalul Clinic de Nefrologie „Dr. Carol Davila”	Calea Griviței nr. 4	1	2003	Hotărâre	1.096/2002	Guvern

9

[71] Următoarele elemente sunt poziționate, în mod evident, greșit: ID 2.910, ID 4.249, ID 5.246, ID 10.360, ID 10.361, ID 10.362, ID 13.246.

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
72	IBD PB - 1	1.6.2.	Centrul Servicii Sociale „Sf. Iosif”	Șoseaua Kiseleff Pavel Dimitrievici, nr.9	1	2001	Adresa	1.185/19.08.2003	CLS1
100	IBD PB - 1	1.6.2.	Grup Școlar Construcții Căi Ferate	Strada Feroviarilor nr. 37	1	0	—	—	Proprie publică
147	IBD PB - 1	1.6.2.	Liceul „George Călinescu”	Strada Biserica Amzei nr. 20-24	1	1974	—	—	Proprie publică
154	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala nr 11 „Ion Heliade Rădulescu”	Șoseaua Kiseleff Pavel Dimitrievici. nr.5	1	1895	—	—	Proprie publică
166	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 1	Strada Frumoasă nr. 24	1	-	—	—	Proprie publică
168	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 95	Strada Monetărei nr.2	1	-	—	—	Proprie publică
230	IBD PB - 1	1.3.1.	Clădire Punct de lucru brigada 4 ADP	Strada Petru Poni nr. 1-3	1	1983	—	—	Proprie publică
1692	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 257	Strada Donici Alexandru nr. 23	2	1852	—	—	Proprie publică
1697	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala Centrală	Strada Icoanei nr. 3-5	2	1890	—	—	Proprie publică
1710	IBD PB - 1	1.6.2.	Colegiu Ec. „A. D. Xenopol”	Strada Traian nr. 165	2	1929	—	—	Proprie publică
1754	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Colegiu National "Mihai Viteazul"**	**Bulevardul Protopopescu Pache nr. 62**	**2**	**1936**	**—**	**—**	**Proprie publică**
1755	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire	Bulevardul Protopopescu Pache nr. 62	2	1928	—	—	Proprie publică
1756	IBD PB - 1	1.6.8.	Baraca metalică.	Bulevardul Protopopescu Pache nr. 62	2	1974	—	—	Proprie publică
1757	IBD PB - 1	1.6.8.	Magazie atașată.	Bulevardul Protopopescu Pache nr. 62	2	1994	—	—	Proprie publică
1772	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala cu clase I-VIII nr. 85 „Vasile Bunescu”	Strada Popa Nan nr. 47B	2	1940	—	—	Proprie publică
1773	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala cu clase I-VIII nr. 85 „Vasile Bunescu”	Strada Traian nr. 160	2	1942	—	—	Proprie publică

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
1776	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 9	Strada Periș nr.9	2	1938	—	—	Proprie publică
1827	IBD PB - 1	1.6.2.	Centrul Medical „Iancului”	Șoseaua Iancului nr. 3	2	2003	Hotărâre	152/2003	CLS2
1828	IBD PB - 1	1.6.2.	Centrul Medical pentru copii	Strada Mașina de Pâine nr. 47	6	2003	Hotărâre	152/2003	CLS2
1830	IBD PB - 1	1.6.2.	Spitalul Clinic „Dr. I. Cantacuzino”	Strada Movila Ion nr. 5-7	2	—	Hotărâre	1.096/2002	Guvern Român
2118	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire	Bulevardul Basarabia nr. 28	2	2003	Hotărâre	96/2003	CLS2
2915	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil + teren	Strada Basarab Matei nr. 63	3	—	—	Proprietate publică MB	Proprie publică
2919	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil + teren	Bulevardul Mircea Vodă nr. 5	3	1996	Hotărâre	127/13.08.1996	CGMB
2926	IBD PB - 1	1.5.2.	Piață agroalimentară	Aleea Barajul Dunării nr. 3	3	1996	Hotărâre	127/13.08.1996	CGMB
3906	IBD PB - 1	1.6.2.	Colegiul Național Matei Basarab	Strada Basarab Matei nr. 32	3	2001	Hotărâre	151/2001	CGMB
3909	IBD PB - 1	1.6.2.	Grup Școlar Industrial Timpuri Noi	Calea Dudești nr. 127	3	2001	Hotărâre	151/2001	CGMB
3884	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Școala Generală nr. 80**	**Calea Dudești nr. 191**	**3**	**2001**	**Hotărâre**	**151/2001**	**CGMB**
3927	IBD PB - 1	1.6.2.	Sală de sport	Calea Dudești nr. 191	3	2003	Autorizație construire	1.189/13.11.2003	Primări Sectoru
3936	IBD PB - 1	1.6.2.	Spitalul de Psihiatrie Titan „Dr. Constantin Gorgoș”	Bulevardul Grigorescu Nicolae, pictor nr. 41	3	2002	Hotărâre	1096/2002	Guvern Român
4344	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Calea Șerban Vodă nr. 43	4	2001	Hotărâre	59/20.12.2001	CLS4
4371	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Strada 11 Iunie nr. 75	4	1982	Decizie	4/12.01.1982	Consiliu Munici Bucure Comite Biroul F

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
4373	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Centrul militar zonal**	**Strada 11 Iunie nr. 2**	**4**	**1976**	**Proces Verbal**	**PV 11.03.1976**	**Consiliu Sector**
4374	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Strada 11 Iunie nr. 2	4	1976	Proces Verbal	PV 11.03.1976	Consiliu Sector
5189	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Strada Principatele Unite nr. 2	4	2005	Hotărâre	250/2003	CGMB
5239	IBD PB - 1	1.6.2.	Colegiul Național „Gheorghe Șincai”	Calea Șerban Vodă nr. 167	4	1928	Hotărâre	151/2001	CGMB
5241	IBD PB - 1	1.6.2.	Liceul de Muzica „Dinu Lipatti”	Strada Principatele Unite nr. 63	4	1990	Hotărâre	151/2001	CGMB
5264	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala nr. 74 „Ienăchiță Văcărescu”	Calea Șerban Vodă nr. 62-64	4	1940	Hotărâre	151/2001	CGMB
6920	IBD PB - 1	1.6.2.	Colegiul Național Gheorghe Lazăr	Bulevardul Regina Elisabeta nr. 48	5	2000	Hotărâre	151/2001	CGMB
6957	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 35	Strada Crizantemelor nr. 2	5	2000	Hotărâre	151/2001	CGMB
6982	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 5	Bulevardul Regina Elisabeta nr. 29-31	5	1991	Proces Verbal Decret Decizia	2.9801/1991, 409/1995, 801/1991	—
6983	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 5	Strada Sapienței nr. 1	5	1994	Proces Verbal, Decret. Decizia	138/1990. 409/1995 801/1991	—
6984	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 5	Bulevardul Kogălniceanu Mihail nr. 8	5	2001	Proces verbal HG	20.649/2001 2.078/2001	—
6985	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Clădire administrativă Primăria Sector 5**	**Piața Națiunile Unite nr. 3**	**5**	**2001**	**Proces verbal HG**	**20649/2001, 2078/2001**	**—**
6986	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 5	Piața Națiunile Unite nr. 3-5	5	2001	HCGMB protocol	2/2000. 820/2000	—
6988	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Clădire administrativă Primăria Sector 5**	**Calea Ferentari nr. 72**	**5**	**2001**	**Proces Verbal. HG**	**20.649/2001. 2.078/2001**	**—**
6942	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala nr. 135 „Ștefan cel Mare”	Calea Ferentari nr. 72	5	2000	Hotărâre	151/2001	CGMB

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
10463	IBD PB - 1	1.6.2.	Biblioteca „Vasile Alecsandri”	Calea Ferentari nr. 72	5	1999	Hotărâre	70/2004	CGMB
8020	IBD PB - 1	1.6.4.	Sediul Primăria Municipiului București	Bulevardul Regina Elisabeta nr. 47	5	1974	—	—	Proprie publica
8023	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Imobil	Strada Academiei nr. 3-5	3	1997	—	—	Proprie publica
8024	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Calea Victoriei nr. 22-24	1	2006	—	—	Proprie publica
9896	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă	Calea Victoriei nr. 17-19	3	2005	Hotărâre	24/2005	CGMB
9899	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă	Calea Moșilor nr. 113	2	2006	Hotărâre	223/2006	CGMB
9901	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă	Splaiul Independenței nr. 2K	3	2006	Hotărâre	223/2006	CGMB
9911	IBD PB - 1	1.6.2.	Imobil (sediul ARCUB)	Strada Batiștei nr. 14	2	1997	Hotărâre	117/1997 70/1997	Guvern Român
9912	IBD PB - 1	1.6.2.	Imobil (fostul Han Gabroveni)	Strada Lipscani nr. 84-86	3	2006	Hotărâre	115/2006	CGMB
9929	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Șoseaua Ștefan cel Mare nr. 35	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB
9938	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Ripiceni nr. 6	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB
9940	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Șoseaua Viilor nr. 95	5	—	Hotărâre	20/2000	CGMB
9945	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Mașina de Pâine nr. 41	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB
9957	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Zambila Ioniță, sold. nr. 1	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
9965	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Calea Griviței nr. 174	1	—	Hotărâre	20/2000	CGMB
9967	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Șoseaua Pantelimon nr. 286	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB
10001	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Tache Gheorghe nr. 13	4	—	Hotărâre	20/2000	CGMB
10017	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Aleea Vergului nr. 7	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB
10028	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 32	4	—	Hotărâre	20/2000	CGMB
10104	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire activități medicale	Strada Berthelot Henri Mathias, nr. 8	1	1890	Decizia HCM	2.652/1966 247/1955	CE-SPR Februa Ministe Învățăn
10107	**IBD PB - 1**	**1.6.8.**	**Clădire depozit**	**Strada Câmpineanu Ion nr. 22**	**1**	**1938**	**Decret Proces Verbal Titlu executor**	**223/1974 04.07.1977 23373/1961**	**Notaria Februa**
10108	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire activități medicale	Strada Câmpineanu Ion nr. 22	1	1938	Decret	92/1950	
10112	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire sala de sport	Calea Victoriei nr. 52	1	1905	Decret Ordin Decizie Decizie	92/50 56/1957 1.150/1957 3196/1957	Ministe Agricult Silvicult Stalin C
10344	**IBD PB - 1**	**1.10.**	**Crematoriu**	**Calea Șerban Vodă nr.183**	**4**	**1930**	**Hotărâre**	**696/1974**	**Consiliu Miniștr**
10345	IBD PB - 1	1.10.	Clădiri columbar	Calea Șerban Vodă nr.183	4	1936	Hotărâre	696/1974	Consiliu Miniștr
10346	IBD PB - 1	1.6.3.	Gard împrejmuire	Calea Șerban Vodă nr.183	4	0	Hotărâre	696/1974	Consiliu Miniștr
10348	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire	Calea Șerban Vodă nr.183	4	0			Proprie publica

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
10349	IBD PB - 1	1.10.	Anexă	Calea Șerban Vodă nr.183	4	0			Proprie publica
10350	IBD PB - 1	1.6.3.2.	Gard împrejmuire	Calea Șerban Vodă nr.183	4	0			Proprie publica
10452	IBD PB - 1	1.6.2.	Biblioteca „Alecu Russo”	Strada Colței nr.27	3	1976	Hotărâre	70/2004	CGMB
10459	IBD PB - 1	1.6.2.	Biblioteca „Ienachiță Văcărescu”	Strada Bosianu Constantin nr. 10	4	1968	Hotărâre	70/2004	CGMB
10475	IBD PB - 1	1.6.2.	Imobil Casa memorială "Anton Pann"	Strada Anton Pann nr. 20	3	2004	Hotărâre	70/2004	CGMB
10481	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Corp administrativ teren Circul Globus**	**Aleea Circului nr. 15**	**2**	**1962**	**Decret**	**295/1954**	**Marea Națion**
10482	IBD PB - 1	1.6.8.	Circul Mare Menajerie și Teren	Aleea Circului nr. 15	2	1962	Decret Protocol	295/1954 1981/1998	Marea Națion
10483	IBD PB - 1	1.6.8.	Sală repetiție și forang [?]	Aleea Circului nr. 15	2	1962	Decret	295/1954	Marea Națion
10484	IBD PB - 1	1.6.2.	Sală spectacole + trotuar	Aleea Circului nr. 15	2	1962	Decret	295/1954	Marea Națion
10486	IBD PB - 1	1.5.12.	Magazie materiale	Aleea Circului nr. 15	2	1967			Proprie publica
10487	IBD PB - 1	1.5.12.	Magazie materiale	Aleea Circului nr. 15	2	1967			Proprie publica
10488	IBD PB - 1	1.5.14.	Atelier tâmplărie	Aleea Circului nr. 15	2	1970			Proprie publica
10489	IBD PB - 1	1.3.1.	Atelier auto	Aleea Circului nr. 15	2	1970			Proprie publica
10490	IBD PB - 1	1.5.14.	Atelier lăcătușerie	Aleea Circului nr. 15	2	1970			Proprie publica
10491	IBD PB - 1	1.5.14.	Atelier curelărie	Aleea Circului nr. 15	2	1970			Proprie publica
10492	IBD PB - 1	1.5.12.	Magazie recuzite	Aleea Circului nr. 15	2	1972			Proprie publica

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
10493	IBD PB - 1	1.3.2.4.	Remiza PSI	Aleea Circului nr. 15	2	1994			Proprie publica
10494	IBD PB - 1	1.8.13.	Stație apă	Aleea Circului nr. 15	2	1980			Proprie publica
10496	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Sediu Muzeul Național al Literaturii Române	Bulevardul Dacia nr. 12	1	1967	Dispoziție	674/1967	Comite pt. Cult
10498	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Clădire Muzeu memorial „Liviu și Fanny Rebreanu”**	**Bulevardul Marinescu Gh. Gheorghe, prof. dr. nr.19**	**6**	**1992**		**Ordin 467/1992 Ministerul Culturii**	**Ministe**
10499	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Muzeu memorial Ion Minulescu, Claudia Millian	Bulevardul Marinescu Gh. Gheorghe, prof. dr. nr. 19	8	1997		Ordin 368/1997 Ministerul Culturii	Ministe
10500	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Muzeu Memorial T. Arghezi - Mărțișor	Strada Mărțișor nr. 26	4	1967	Act	18100/92	Notaria
10501	IBD PB - 1	1.6.2.	Palatul Șuțu	Bulevardul Brătianu C. Ion nr. 2	3	1998	Hotărâre	90/28.05.1998	CGMB
10502	IBD PB - 1	1.6.2.	Casa Cesianu	Calea Victoriei nr. 151	1	1990	Decizia	1.247/29 12 1990	Primări Municip Bucure
10504	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul Gheorghe Tăttărăscu	Strada Domnița Anastasia nr. 1	5	1984	Decizia	1.394/09 08 1984	Consiliu Municip Bucure
10505	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul C.C și C.I. Nottara	Bulevardul Dacia nr. 105	2	1984	Decizia	1.394/09 08.1984	Consiliu Municip Bucure
10508	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul Fr. și Cecilia Storck	Strada Alecsandri Vasile nr. 16	1	2004	Contract de comodat	3.678/19.10.2004	M.M.B. fizică B Botez M
10509	IBD PB - 1	1.6.2.	Galeriile de Artă ale Municipiului București	Strada Academiei nr. 15	1	1984	Decizia	1.394/09.08.1984	Consiliu Municip Bucure
10511	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul George Severeanu	Strada Coandă Henri nr. 26	1	1998	Hotărâre	90/28 05 1998	Consiliu Municip Bucure
10513	IBD PB - 1	1.6.2.	Magazia M.M.B	Calea Victoriei nr. 25	1	1977	Decizia	2.115/17.12.1977	Consiliu Municip Bucure
10514	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul Nicolae Minovici	Strada Minovici Nicolae, dr. nr. 1	1	1997	Hotărâre	806/02 12 1997	Guvern Român

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
10515	IBD PB - 1	1.6.2.	Colecția Ligia și Pompiliu Macovei	Strada 11 Iunie nr. 36-38	4	1998	Hotărâre	90/28 05 1998	Consiliu Municip Bucures
10528	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Clădire Universitatea Populară „Ioan Dalles”**	**Strada Biserica Amzei nr. 5-7**	**0**	**1963**	**Anexa nr. 2**	**890/1963**	**Central Difuzăr**
10102	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire bibliotecă	Strada Biserica Amzei nr. 5-7	1	1920	Decizia	627/1974	—
10538	IBD PB - 1	1.6.4.	Magazie materiale, costume	Strada Smârdan nr.18	3	1998	Hotărâre	270/1998	CGMB
10539	IBD PB - 1	1.6.4.	Depozit materiale	Strada Smârdan nr. 27	3	1968	Decizia	108/1968	Consiliu al SPC
10541	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Clădire Teatrul Evreiesc de Stat**	**Strada Barasch Iuliu, dr. nr. 15**	**3**	**—**	**—**	**—**	**—**
3920	IBD PB - 1	1.6.2.	Liceul Lauder Reut	Strada Barasch Iuliu, dr. nr. 15	3	2006	Hotărâre	92/2006	CGMB
10542	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Sala Savoy Teatrul de Revistă „Constantin Tănase”**	**Calea Victoriei nr. 33-35**	**1**	**1952**	**Hotărâre**	**155/2006**	**CGMB**
10545	IBD PB - 1	1.6.8.	Agenția de bilete	Calea Victoriei nr. 33-35	1	1998	Hotărâre	270/1998	CGMB
10543	IBD PB - 1	1.6.8.	Teatrul de Vară "Grădina Herăstrău"	Șoseaua Kiseleff Pavel Dimitrievici, g-ral. nr. 28-30	1	1982	Decizie, Hotărâre	1.117/1982 841/1995	Comite al CPM Român
10544	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Sala de Balet „Victoriei”**	**Calea Victoriei nr. 48-50**	**1**	**1998**	**Hotărâre**	**270/1998**	**CGMB**
10552	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Teatrul „Țăndărică”	Calea Victoriei nr. 48-50	1	1965	Decizie	740/1965	Sfatul P
10546	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Clădire Teatrul „C. I. Nottara”**	**Bulevardul Magheru Gheorghe, g-ral. nr. 20**	**1**	**1960**	**HCM**	**1.319/1960**	**Guvern**
10445	IBD PB - 1	1.6.2.	Dep. de presa	Bulevardul Magheru Gheorghe, g-ral. nr. 20	1	1978	Hotărâre	70/2004	CGMB
10547	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Teatrul „C. I. Nottara”	Strada Avrig nr. 1	2	1963	Decizie	3.021/1963	Sfatul P

Inv.	Doc.	Cod clasificare	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emiten
10548	IBD PB - 1	1.6.8.	Casa bilete	Strada Michelet Jules nr. 1	1	1968	Proces Verbal	11.624/1968	Sfatul P
10551	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Teatrul „Țăndărică”	Strada Grigorescu Eremia, g-ral. nr. 24	1	1984	Decizie	1.737/1984	Consiliu Municip Bucures
10555	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Teatrul Mic	Strada Mille Constantin nr. 16	1	1965	Certificat de Înregistrare	18.177/102/1965	Comite pentru arta
11195	**IBD PB - 1**	**1.3.1.**	**Autobaza Obregia**	**Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10**	**4**	**1977**	**Ordin**	**380/1977**	**MAIA**
11196	IBD PB - 1	1.3.1.	Hală de întreținere	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA
11197	IBD PB - 1	1.3.1.	Hală parcare	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA
11198	IBD PB - 1	1.3.1.	Platformă manevră	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA
11199	IBD PB - 1	1.5.12.	Chioșc vânzare bilete	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	1996	Ordin	380/1977	MAIA
11200	IBD PB - 1	1.6.3.2.	Împrejmuire incintă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA
11203	IBD PB - 1	1.8.13.	Construcție pt. alimentare cu apă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA
11204	IBD PB - 1	1.8.13.	Racord canalizare pt. alimentare cu apă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA
11205	IBD PB - 1	1.8.13.	Instalație apă potabilă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA
11206	IBD PB - 1	1.8.13.	Instalație evacuare apă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA

Din clădirile expertizate tehnic, aflate în domeniul public, amintim:

- Grup Școlar Construcții Căi Ferate, Strada Feroviarilor 37;
- Grădinița 9, Strada Periș 9;
- Spitalul de Psihiatrie Titan „Dr. Constantin Gorgoș”, Bulevardul Nicolae Grigorescu;
- Grădinița nr. 35 – Strada Crizantemelor 2;

- Biblioteca „Ienăchiță Văcărescu”, Strada Bosianu Constantin 10;
- Clădire Muzeu memorial „Liviu și Fanny Rebreanu”, Bulevardul Gheorghe Marinescu 19;
- Clădire Teatrul Mic, Strada Constantin Mille 16;
- Clădire Teatrul „Țăndărică”, Strada Eremia Grigorescu 2;
- Autobaza Obregia, Bulevardul Alexandru Obregia 2-10.

De asemenea, în această categorie se mai găsesc o serie de locuințe sociale și de clădiri administrative.

Din Monumentele de Arhitectură aflate în domeniul public amintim:

- Clădirea administrativă a Primăriei Sectorului 1, Bulevardul Banu Manta 9;
- Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Bulevardul Pache Protopopescu 62;
- Spitalul Clinic „Dr. I. Cantacuzino”, Strada Ion Movilă 5-7;
- Colegiul Național „Matei Basarab”, Strada Matei Basarab 32;
- Școala Generală 80, Calea Dudești 191;
- Liceul de muzică „Dinu Lipatti”, Strada Principatele Unite 63.

Din Monumentele de Arhitectură expertizate tehnic, aflate în domeniul public al Primăriei Municipiului București, amintim:

- Spitalul Clinic de Urgențe Oftalmologie, Piața Alexandru Lahovari 1;
- Imobil, Strada Academiei 3-5;
- Imobil, Calea Victoriei 22-24;
- Imobil (Sediul ARCUB), Strada Batiștei 14;
- Corp administrativ Circul Globus, Aleea Circului 15;
- Palatul Suțu, Bulevardul I. Brătianu 2;
- Sala Savoy Teatrul de Revistă „Constantin Tănase”, Calea Victoriei 33-35;
- Clădire Teatrul „Țăndărică” și Sală de Balet „Victoriei”, Calea Victoriei 48-50.

Tabelul 5: Lista Monumentelor de Arhitectură și a Clădirilor Expertizate Tehnic aflate în domeniul public

Inv.	Doc.	Cod clasificare [972]	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
1	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 1	Bulevardul Banul Manta nr. 9	1	1934	CVC	17137/1927	—	—	B-II-m-B-18073	—
8	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Iorga Nicolae nr. 22	1	2001	OU, Hotărâre	83/2001 987/2003	Guvern	CS1-00228	—	—
27	IBD PB - 1	1.6.2.	Spitalul Clinic de Urgențe Oftalmologice	Piața Lahovari Alexandru nr. 1	1	2003	Hotărâre	1.096/2002	Guvern	URG-00058	B-II-m-B-19007	—
28	IBD PB - 1	1.6.2.	Spitalul Clinic de Nefrologie „Dr. Carol Davila”	Calea Griviței nr. 4	1	2003	Hotărâre	1.096/2002	Guvern	—	B-II-m-B-18838	—
72	IBD PB - 1	1.6.2.	Centrul Servicii Sociale „Sf. Iosif”	Șoseaua Kiseleff Pavel Dimitrievici, nr.9	1	2001	Adresa	1.185/19.08.2003	CLS1	—	B-II-m-B-18988	—
100	IBD PB - 1	1.6.2.	Grup Școlar Construcții Căi Ferate	Strada Feroviarilor nr. 37	1	0	—	—	Proprietate publică MB	URG-00497	-	—
147	IBD PB - 1	1.6.2.	Liceul „George Călinescu”	Strada Biserica Amzei nr. 20-24	1	1974	—	—	Proprietate publică MB	—	B-II-m-B-18152	—

9

[72] Descrierea detaliată a codurilor de clasificare poate fi consultată la adresa: https://bit.ly/2Rc71PB [25.07.2023].

Inv.	Doc.	Cod clasificare [972]	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
154	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala nr 11 „Ion Heliade Rădulescu”	Șoseaua Kiseleff Pavel Dimitrievici. nr.5	1	1895	—	—	Proprietate publică MB	—	B-II-m-B-18987	—
166	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 1	Strada Frumoasă nr. 24	1	-	—	—	Proprietate publică MB	—	B-II-m-B-18793	—
168	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 95	Strada Monetărei nr.2	1	-	—	—	Proprietate publică MB	—	B-II-m-B-19230	—
230	IBD PB - 1	1.3.1.	Clădire Punct de lucru brigada 4 ADP	Strada Petru Poni nr. 1-3	1	1983	—	—	Proprietate publică MB	URG-01097	—	—
1692	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 257	Strada Donici Alexandru nr. 23	2	1852	—	—	Proprietate publică MB	—	B-II-m-B-18610	—
1697	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala Centrală	Strada Icoanei nr. 3-5	2	1890	—	—	Proprietate publică MB	—	B-II-m-A-18924	—
1710	IBD PB - 1	1.6.2.	Colegiu Ec. „A. D. Xenopol”	Strada Traian nr. 165	2	1929	—	—	Proprietate publică MB	—	B-II-m-B-19804	—
1754	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Colegiu National "Mihai Viteazul"**	**Bulevardul Protopopescu Pache nr. 62**	**2**	**1936**	**—**	**—**	**Proprietate publică MB**	**—**	**B-II-m-B-19484**	—
1755	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire	Bulevardul Protopopescu Pache nr. 62	2	1928	—	—	Proprietate publică MB	—	—	—
1756	IBD PB - 1	1.6.8.	Baraca metalică.	Bulevardul Protopopescu Pache nr. 62	2	1974	—	—	Proprietate publică MB	—	—	—

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
1757	IBD PB - 1	1.6.8.	Magazie atașată.	Bulevardul Protopopescu Pache nr. 62	2	1994	—	—	Proprietate publică MB	—	—	—
1772	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala cu clase I-VIII nr. 85 „Vasile Bunescu”	Strada Popa Nan nr. 47B	2	1940	—	—	Proprietate publică MB	—	B-II-m-B-19450	—
1773	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala cu clase I-VIII nr. 85 „Vasile Bunescu”	Strada Traian nr. 160	2	1942	—	—	Proprietate publică MB	—	B-II-m-B-19802	—
1776	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 9	Strada Periș nr.9	2	1938	—	—	Proprietate publică MB	URG-01087	—	—
1827	IBD PB - 1	1.6.2.	Centrul Medical „Iancului”	Șoseaua Iancului nr. 3	2	2003	Hotărâre	152/2003	CLS2	—	B-II-m-B-18923	—
1828	IBD PB - 1	1.6.2.	Centrul Medical pentru copii	Strada Mașina de Pâine nr. 47	6	2003	Hotărâre	152/2003	CLS2	—	B-II-m-B-19161	—
1830	IBD PB - 1	1.6.2.	Spitalul Clinic „Dr. I. Cantacuzino”	Strada Movila Ion nr. 5-7	2	—	Hotărâre	1.096/2002	Guvernul României	—	B-II-m-B-19264	—
2118	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire	Bulevardul Basarabia nr. 28	2	2003	Hotărâre	96/2003	CLS2	CS2-00034	—	—
2915	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil + teren	Strada Basarab Matei nr. 63	3	—	—	Proprietate publică MB	Proprietate publică MB	—	B-II-m-B-18090	—
2919	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil + teren	Bulevardul Mircea Vodă nr. 5	3	1996	Hotărâre	127/13.08.1996	CGMB	—	B-II-m-A-19217	—

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
2926	IBD PB - 1	1.5.2.	Piață agroalimentară	Aleea Barajul Dunării nr. 3	3	1996	Hotărâre	127/13.08.1996	CGMB	URG-00119		—
3906	IBD PB - 1	1.6.2.	Colegiul Național Matei Basarab	Strada Basarab Matei nr. 32	3	2001	Hotărâre	151/2001	CGMB	—	B-II-a-B-18079	—
3909	IBD PB - 1	1.6.2.	Grup Școlar Industrial Timpuri Noi	Calea Dudești nr. 127	3	2001	Hotărâre	151/2001	CGMB	—	B-II-m-B-18635	—
3884	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Școala Generală nr. 80**	**Calea Dudești nr. 191**	**3**	**2001**	**Hotărâre**	**151/2001**	**CGMB**	**—**	**B-II-m-B-18621**	**—**
3927	IBD PB - 1	1.6.2.	Sală de sport	Calea Dudești nr. 191	3	2003	Autorizație construire	1.189/13.11.2003	Primăria Sectorului 3	—	—	—
3936	IBD PB - 1	1.6.2.	Spitalul de Psihiatrie Titan „Dr. Constantin Gorgoș”	Bulevardul Grigorescu Nicolae, pictor nr. 41	3	2002	Hotărâre	1096/2002	Guvernul României	CS1-00227	—	—
4344	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Calea Șerban Vodă nr. 43	4	2001	Hotărâre	59/20.12.2001	CLS4	URG-01269	—	—
4371	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Strada 11 Iunie nr. 75	4	1982	Decizie	4/12.01.1982	Consiliul Popular al Municipiului București - Comitetul executiv Biroul Permanent	URG-00026	—	—
4373	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Centrul militar zonal**	**Strada 11 Iunie nr. 2**	**4**	**1976**	**Proces Verbal**	**PV 11.03.1976**	**Consiliul Popular Sector 5**	**—**	**B-II-m-B-17929**	**—**

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
4374	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Strada 11 Iunie nr. 2	4	1976	Proces Verbal	PV 11.03.1976	Consiliul Popular Sector 5	—		—
5189	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Strada Principatele Unite nr. 2	4	2005	Hotărâre	250/2003	CGMB	URG-01172	-	—
5239	IBD PB - 1	1.6.2.	Colegiul Național „Gheorghe Șincai”	Calea Șerban Vodă nr. 167	4	1928	Hotărâre	151/2001	CGMB	—	B-II-m-B-19754	—
5241	IBD PB - 1	1.6.2.	Liceul de Muzica „Dinu Lipatti”	Strada Principatele Unite nr. 63	4	1990	Hotărâre	151/2001	CGMB	—	B-II-m-B-19470	—
5264	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala nr. 74 „Ienăchiță Văcărescu”	Calea Șerban Vodă nr. 62-64	4	1940	Hotărâre	151/2001	CGMB	—	B-II-m-B-19752	—
6920	IBD PB - 1	1.6.2.	Colegiul Național Gheorghe Lazăr	Bulevardul Regina Elisabeta nr. 48	5	2000	Hotărâre	151/2001	CGMB	—	B-II-m-B-18689	—
6957	IBD PB - 1	1.6.2.	Grădinița nr. 35	Strada Crizantemelor nr. 2	5	2000	Hotărâre	151/2001	CGMB	URG-00313	—	—
6982	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 5	Bulevardul Regina Elisabeta nr. 29-31	5	1991	Proces Verbal Decret Decizia	2.9801/1991, 409/1995, 801/1991	—	—	B-II-m-B-18681	—
6983	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 5	Strada Sapienței nr. 1	5	1994	Proces Verbal, Decret. Decizia	138/1990. 409/1995 801/1991	—	CS1-00278	—	—

Inv.	Doc.	Cod clasificare [972]	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
6984	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 5	Bulevardul Kogălniceanu Mihail nr. 8	5	2001	Proces verbal HG	20.649/2001 2.078/2001	—	URG-00893	—	—
6985	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Clădire administrativă Primăria Sector 5**	**Piața Națiunile Unite nr. 3**	**5**	**2001**	**Proces verbal HG**	**20649/2001, 2078/2001**	**—**	**URG-00967**	**—**	**—**
6986	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă Primăria Sector 5	Piața Națiunile Unite nr. 3-5	5	2001	HCGMB protocol	2/2000. 820/2000	—		—	—
6988	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Clădire administrativă Primăria Sector 5**	**Calea Ferentari nr. 72**	**5**	**2001**	**Proces Verbal. HG**	**20.649/2001. 2.078/2001**	**—**	**URG-00479**	**—**	**—**
6942	IBD PB - 1	1.6.2.	Școala nr. 135 „Ștefan cel Mare”	Calea Ferentari nr. 72	5	2000	Hotărâre	151/2001	CGMB		—	—
10463	IBD PB - 1	1.6.2.	Biblioteca „Vasile Alecsandri”	Calea Ferentari nr. 72	5	1999	Hotărâre	70/2004	CGMB		—	—
8020	IBD PB - 1	1.6.4.	Sediul Primăria Municipiului București	Bulevardul Regina Elisabeta nr. 47	5	1974	—	—	Proprietate publica MB	CNS-00074	B-II-m-A-18688	—
8023	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Imobil	Strada Academiei nr. 3-5	3	1997	—	—	Proprietate publica MB	CS1-00004	B-II-m-B-17930	—
8024	IBD PB - 1	1.6.4.	Imobil	Calea Victoriei nr. 22-24	1	2006	—	—	Proprietate publica MB	CS2-00355	B-II-m-B-19848	—
9896	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă	Calea Victoriei nr. 17-19	3	2005	Hotărâre	24/2005	CGMB	—	B-II-m-B-19847	Adresă compatibilă parțial între LMI 2015 și Inventar: Monumentul

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
												B-II-m-B-19847 (Magazinul Victoria, fost La Fayette) este situat conform LMI 2015 la adresa Calea Victoriei nr. 17
9899	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă	Calea Moșilor nr. 113	2	2006	Hotărâre	223/2006	CGMB	URG-00963	—	—
9901	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire administrativă	Splaiul Independenței nr. 2K	3	2006	Hotărâre	223/2006	CGMB	CS2-00172	B-II-m-B-18938	—
9911	IBD PB - 1	1.6.2.	Imobil (sediul ARCUB)	Strada Batiștei nr. 14	2	1997	Hotărâre	117/1997 70/1997	Guvernul României CGMB	CS1-00028	B-II-m-B-21043	—
9912	IBD PB - 1	1.6.2.	Imobil (fostul Han Gabroveni)	Strada Lipscani nr. 84-86	3	2006	Hotărâre	115/2006	CGMB		B-II-m-A-19048	—
9929	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Șoseaua Ștefan cel Mare nr. 35	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	URG-01370	—	—
9938	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Ripiceni nr. 6	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	NCC-00117	—	—
9940	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Șoseaua Viilor nr. 95	5	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	CS2-00362	—	—
9945	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Mașina de Pâine nr. 41	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	URG-00840	—	—

Inv.	Doc.	Cod clasificare [972]	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
9957	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Zambila Ioniță, sold. nr. 1	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	URG-01551	—	—
9965	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Calea Griviței nr. 174	1	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	CS2-00159	—	—
9967	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Șoseaua Pantelimon nr. 286	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	URG-01080	—	—
10001	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Strada Tache Gheorghe nr. 13	4	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	CS2-00325	—	—
10017	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Aleea Vergului nr. 7	2	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	URG-01510	—	—
10028	IBD PB - 1	1.6.1.1.	Locuințe sociale	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 32	4	—	Hotărâre	20/2000	CGMB	CS2-00018	—	—
10104	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire activități medicale	Strada Berthelot Henri Mathias, nr. 8	1	1890	Decizia HCM	2.652/1966 247/1955	CE-SPR 16 Februarie Ministerul Învățământului	-	B-II-m-B-18128	—
10107	**IBD PB - 1**	**1.6.8.**	**Clădire depozit**	**Strada Câmpineanu Ion nr. 22**	**1**	**1938**	**Decret Proces Verbal Titlu executor**	**223/1974 04.07.1977 23373/1961**	**Notariat 16 Februarie**	**CS1-00155**	**—**	**—**

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
10108	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire activități medicale	Strada Câmpineanu Ion nr. 22	1	1938	Decret	92/1950			—	—
10112	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire sala de sport	Calea Victoriei nr. 52	1	1905	Decret Ordin Decizie Decizie	92/50 56/1957 1.150/1957 3196/1957	Ministerul Agriculturii și Silviculturii SPR Stalin CE - SPC	CS1-00333	—	—
10344	**IBD PB - 1**	**1.10.**	**Crematoriu**	**Calea Șerban Vodă nr.183**	**4**	**1930**	**Hotărâre**	**696/1974**	**Consiliul de Miniștri**	**—**	**B-II-a-A-21028 cu B-II-m-A-21028.01 și B-II-m-A-21028.02**	—
10345	IBD PB - 1	1.10.	Clădiri columbar	Calea Șerban Vodă nr.183	4	1936	Hotărâre	696/1974	Consiliul de Miniștri	—		—
10346	IBD PB - 1	1.6.3.	Gard împrejmuire	Calea Șerban Vodă nr.183	4	0	Hotărâre	696/1974	Consiliul de Miniștri	—		—
10348	IBD PB - 1	1.6.4.	Clădire	Calea Șerban Vodă nr.183	4	0			Proprietate publica MB	—		—
10349	IBD PB - 1	1.10.	Anexă	Calea Șerban Vodă nr.183	4	0			Proprietate publica MB	—		—
10350	IBD PB - 1	1.6.3.2.	Gard împrejmuire	Calea Șerban Vodă nr.183	4	0			Proprietate publica MB	—		—

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
10452	IBD PB - 1	1.6.2.	Biblioteca „Alecu Russo”	Strada Colței nr.27	3	1976	Hotărâre	70/2004	CGMB	—	B-II-m-B-18462	—
10459	IBD PB - 1	1.6.2.	Biblioteca „Ienachiță Văcărescu”	Strada Bosianu Constantin nr. 10	4	1968	Hotărâre	70/2004	CGMB	URG-00263	-	—
10475	IBD PB - 1	1.6.2.	Imobil Casa memorială "Anton Pann"	Strada Anton Pann nr. 20	3	2004	Hotărâre	70/2004	CGMB	—	B-II-m-B-19331	—
10481	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Corp administrativ teren Circul Globus**	**Aleea Circului nr. 15**	**2**	**1962**	**Decret**	**295/1954**	**Marea Adunare Națională**	**CS3-00019**	**B-II-m-A-20964**	—
10482	IBD PB - 1	1.6.8.	Circul Mare Menajerie și Teren	Aleea Circului nr. 15	2	1962	Decret Protocol	295/1954 1981/1998	Marea Adunare Națională, PMB			—
10483	IBD PB - 1	1.6.8.	Sală repetiție și forang [?]	Aleea Circului nr. 15	2	1962	Decret	295/1954	Marea Adunare Națională			—
10484	IBD PB - 1	1.6.2.	Sală spectacole + trotuar	Aleea Circului nr. 15	2	1962	Decret	295/1954	Marea Adunare Națională			—
10486	IBD PB - 1	1.5.12.	Magazie materiale	Aleea Circului nr. 15	2	1967			Proprietate publica MB			—
10487	IBD PB - 1	1.5.12.	Magazie materiale	Aleea Circului nr. 15	2	1967			Proprietate publica MB			—

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
10488	IBD PB - 1	1.5.14.	Atelier tâmplărie	Aleea Circului nr. 15	2	1970			Proprietate publica MB			—
10489	IBD PB - 1	1.3.1.	Atelier auto	Aleea Circului nr. 15	2	1970			Proprietate publica MB			—
10490	IBD PB - 1	1.5.14.	Atelier lăcătușerie	Aleea Circului nr. 15	2	1970			Proprietate publica MB			—
10491	IBD PB - 1	1.5.14.	Atelier curelărie	Aleea Circului nr. 15	2	1970			Proprietate publica MB			—
10492	IBD PB - 1	1.5.12.	Magazie recuzite	Aleea Circului nr. 15	2	1972			Proprietate publica MB			—
10493	IBD PB - 1	1.3.2.4.	Remiza PSI	Aleea Circului nr. 15	2	1994			Proprietate publica MB			—
10494	IBD PB - 1	1.8.13.	Stație apă	Aleea Circului nr. 15	2	1980			Proprietate publica MB			—
10496	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Sediu Muzeul Național al Literaturii Române	Bulevardul Dacia nr. 12	1	1967	Dispoziție	674/1967	Comitetul de Stat pt. Cultură și Artă	—	B-II-m-A-18524	—
10498	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Clădire Muzeu memorial „Liviu și Fanny Rebreanu”**	**Bulevardul Marinescu Gh. Gheorghe, prof. dr. nr.19**	**6**	**1992**		**Ordin 467/1992 Ministerul Culturii**	**Ministerul Culturii**	**CS2-00146**	**—**	**—**

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
10499	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Muzeu memorial Ion Minulescu, Claudia Millian	Bulevardul Marinescu Gh. Gheorghe, prof. dr. nr. 19	8	1997		Ordin 368/1997 Ministerul Culturii	Ministerul Culturii		—	—
10500	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Muzeu Memorial T. Arghezi - Mărțișor	Strada Mărțișor nr. 26	4	1967	Act	18100/92	Notariat Sector 1	—	B-II-m-B-19174	—
10501	IBD PB - 1	1.6.2.	Palatul Șuțu	Bulevardul Brătianu C. Ion nr. 2	3	1998	Hotărâre	90/28.05.1998	CGMB	URG-00643	B-II-m-A-18221	—
10502	IBD PB - 1	1.6.2.	Casa Cesianu	Calea Victoriei nr. 151	1	1990	Decizia	1.247/29 12 1990	Primăria Municipiului București	—	B-II-m-B-19870	—
10504	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul Gheorghe Tăttărăscu	Strada Domnița Anastasia nr. 1	5	1984	Decizia	1.394/09 08 1984	Consiliul Popular al Municipiului București	—	B-II-m-B-18605	—
10505	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul C.C și C.I. Nottara	Bulevardul Dacia nr. 105	2	1984	Decizia	1.394/09 08.1984	Consiliul Popular al Municipiului București	—	B-II-m-B-18550	—
10508	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul Fr. și Cecilia Storck	Strada Alecsandri Vasile nr. 16	1	2004	Contract de comodat	3.678/19.10.2004	M.M.B. și pers fizică Botez Alex. și Botez M.	—	B-II-m-B-17947	—
10509	IBD PB - 1	1.6.2.	Galeriile de Artă ale Municipiului București	Strada Academiei nr. 15	1	1984	Decizia	1.394/09.08.1984	Consiliul Popular al Municipiului București	CS1-00002	—	—
10511	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul George Severeanu	Strada Coandă Henri nr. 26	1	1998	Hotărâre	90/28 05 1998	Consiliul Popular al Municipiului București	—	B-II-m-B-18442	—

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
10513	IBD PB - 1	1.6.2.	Magazia M.M.B	Calea Victoriei nr. 25	1	1977	Decizia	2.115/17.12.1977	Consiliul Popular al Municipiului București	CS2-00356	—	—
10514	IBD PB - 1	1.6.2.	Muzeul Nicolae Minovici	Strada Minovici Nicolae, dr. nr. 1	1	1997	Hotărâre	806/02 12 1997	Guvernul României	—	B-II-m-A-19206	—
10515	IBD PB - 1	1.6.2.	Colecția Ligia și Pompiliu Macovei	Strada 11 Iunie nr. 36-38	4	1998	Hotărâre	90/28 05 1998	Consiliul Popular al Municipiului București	URG-00010	—	—
10528	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Clădire Universitatea Populară „loan Dalles”**	**Strada Biserica Amzei nr. 5-7**	**0**	**1963**	**Anexa nr. 2**	**890/1963**	**Centrala Editurii și Difuzării Cărții**	**—**	**B-II-m-B-18144**	**—**
10102	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire bibliotecă	Strada Biserica Amzei nr. 5-7	1	1920	Decizia	627/1974	—	—		—
10538	IBD PB - 1	1.6.4.	Magazie materiale, costume	Strada Smârdan nr.18	3	1998	Hotărâre	270/1998	CGMB	CS1-00297	—	—
10539	IBD PB - 1	1.6.4.	Depozit materiale	Strada Smârdan nr. 27	3	1968	Decizia	108/1968	Consiliul Executiv al SPC	URG-01342	—	—
10541	**IBD PB - 1**	**1.6.4.**	**Clădire Teatrul Evreiesc de Stat**	**Strada Barasch Iuliu, dr. nr. 15**	**3**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**B-II-m-B-18077**	**—**
3920	IBD PB - 1	1.6.2.	Liceul Lauder Reut	Strada Barasch Iuliu, dr. nr. 15	3	2006	Hotărâre	92/2006	CGMB	—		—
10542	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Sala Savoy Teatrul de Revistă „Constantin Tănase”**	**Calea Victoriei nr. 33-35**	**1**	**1952**	**Hotărâre**	**155/2006**	**CGMB**	**CNS-00095**	**B-II-m-B-19851**	**—**

Inv.	Doc.	Cod clasificare 972	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
10545	IBD PB - 1	1.6.8.	Agenția de bilete	Calea Victoriei nr. 33-35	1	1998	Hotărâre	270/1998	CGMB	—	—	—
10543	IBD PB - 1	1.6.8.	Teatrul de Vară "Grădina Herăstrău"	Șoseaua Kiseleff Pavel Dimitrievici, g-ral. nr. 28-30	1	1982	Decizie, Hotărâre	1.117/1982 841/1995	Comitetul Executiv al CPMB Guvernul României	—	B-II-m-B-18994	—
10544	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Sala de Balet „Victoriei”**	**Calea Victoriei nr. 48-50**	**1**	**1998**	**Hotărâre**	**270/1998**	**CGMB**	**CS3-00111**	**B-II-m-B-19857**	**—**
10552	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Teatrul „Țăndărică”	Calea Victoriei nr. 48-50	1	1965	Decizie	740/1965	Sfatul Popular		—	—
10546	**IBD PB - 1**	**1.6.2.**	**Clădire Teatrul „C. I. Nottara”**	**Bulevardul Magheru Gheorghe, g-ral. nr. 20**	**1**	**1960**	**HCM**	**1.319/1960**	**Guvern**	**CS2-00143**	**—**	**—**
10445	IBD PB - 1	1.6.2.	Dep. de presa	Bulevardul Magheru Gheorghe, g-ral. nr. 20	1	1978	Hotărâre	70/2004	CGMB		—	—
10547	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Teatrul „C. I. Nottara”	Strada Avrig nr. 1	2	1963	Decizie	3.021/1963	Sfatul Popular	—	B-II-m-B-18046	—
10548	IBD PB - 1	1.6.8.	Casa bilete	Strada Michelet Jules nr. 1	1	1968	Proces Verbal	11.624/1968	Sfatul Popular	CS1-00168	—	—
10551	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Teatrul „Țăndărică”	Strada Grigorescu Eremia, g-ral. nr. 24	1	1984	Decizie	1.737/1984	Consiliul Popular al Municipiului București	CS3-00048	—	—

Inv.	Doc.	Cod clasificare [972]	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
10555	IBD PB - 1	1.6.2.	Clădire Teatrul Mic	Strada Mille Constantin nr. 16	1	1965	Certificat de Înregistrare	18.177/102/1965	Comitetul de stat pentru cultura si arta	CS1-00069	—	—
11195	**IBD PB - 1**	**1.3.1.**	**Autobaza Obregia**	**Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10**	**4**	**1977**	**Ordin**	**380/1977**	**MAIA**	**CS3-00004**	—	—
11196	IBD PB - 1	1.3.1.	Hală de întreținere	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA		—	—
11197	IBD PB - 1	1.3.1.	Hală parcare	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA		—	—
11198	IBD PB - 1	1.3.1.	Platformă manevră	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA		—	—
11199	IBD PB - 1	1.5.12.	Chioșc vânzare bilete	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	1996	Ordin	380/1977	MAIA		—	—
11200	IBD PB - 1	1.6.3.2.	Împrejmuire incintă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA		—	—
11203	IBD PB - 1	1.8.13.	Construcție pt. alimentare cu apă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA		—	—
11204	IBD PB - 1	1.8.13.	Racord canalizare pt. alimentare cu apă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA		—	—

Inv.	Doc.	Cod clasificare [972]	Denumirea bunului	Adresa și Sectorul		Anul dobândirii, după caz, al dării în folosință	Tipul actului	Nr./Data	Emitentul	COD LIE	COD LMI	Observații
11205	IBDPB - 1	1.8.13.	Instalație apă potabilă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA		—	—
11206	IBDPB - 1	1.8.13.	Instalație evacuare apă	Bulevardul Obregia Alexandru nr. 2-10	4	2002	Ordin	380/1977	MAIA		—	—

Sursa: Autori

IBDPB – 1: Inventarul Bunurilor care aparțin Domeniului Public al Municipiului București, Volumul 1

Acronime[973] utilizate pentru codurile LIE:
[Acronim listă] – [poziția clădirii în listă]
CS1 – Lista Imobilelor încadrate în clasa I de risc seismic
CS2 – Lista Imobilelor încadrate în clasa II de risc seismic
CS3 – Lista Imobilelor încadrate în clasa III de risc seismic
URG – Lista Imobilelor încadrate în categorii de urgență, neîncadrate în clase de risc seismic
NCC – Lista Imobilelor neîncadrate în categorii de urgență sau în clase de risc seismic
CNS – Lista Imobilelor Consolidate

9
[73] Deoarece clădirile expertizate tehnic nu au identificator unic decât pentru lista în care se regăsesc (nr. 1-n), a fost necesară crearea unui sistem de identificare unic pentru listele cumulate.

6. ANALIZA COMPARATĂ A REGULAMENTELOR LOCALE DE URBANISM AFERENTE PLANURILOR URBANISTICE ZONALE DEDICATE ZONELOR CONSTRUITE PROTEJATE (PUZ ZCP)

Pentru această componentă a studiului am analizat structura și conținutul documentațiilor urbanistice aferente Zonelor Construite Protejate. Ele sunt disponibile în secțiunea de urbanism a paginii *web* a Primăriei Municipiului București, în format *.pdf.[974]

Într-o primă etapă am procesat manual fișierele aferente regulamentelor și am extras următoarele informații relevante pentru Zonele Construite Protejate, aprobate prin HCGMB 279/2000:[975]

- Numărul Zonei Construite Protejate (ZCP);
- Denumirea Zonei Construite Protejate;
- Subzona;
- Tipul;
- Gradul de protecție;
- Observații.

Pe baza acestor informații, am realizat o comparație între tipurile de Zonă Construită Protejată și subzonele funcționale din care ele fac parte. Am transpus această comparație într-un tabel sintetic, care conține numărul de Zone Construite Protejate, în funcție de subzonele funcționale și de tipul Zonei (*cf.* Tabelul).

În continuare, am procesat manual informațiile din documentele care descriu regimul tehnic a 12 zone construite protejate, ale căror documentații au fost actualizate în anul 2006. Din ele am extras următoarele date cantitative despre inventarul fiecărei zone:

- Numărul subzonelor componente;
- Numărul total al imobilelor componente;
- Numărul total al corpurilor de clădire;
- Numărul corpurilor de clădire monument LMI B 2004 din Grupa valorică „A”;
- Numărul corpurilor de clădire monument LMI B 2004 din Grupa valorică „B”;
- Numărul corpurilor de clădire care au un grad ridicat de protecție, fără a fi monumente istorice;
- Numărul corpurilor de clădire cu grad mediu de protecție;
- Numărul clădirilor inaccesibile.

Pe baza datelor de mai sus, am calculat pentru fiecare ZCP studiată ponderile corpurilor de clădire cu grad ridicat de protecție, a celor protejate, respectiv a celor inaccesibile, raportându-

9

[74] Documentațiile analizate sunt disponibile la următoarea adresă: https://bit.ly/3cKlr2L [25.07.2023]

9

[75] HCGMB 279/2000 este disponibilă la următoarea adresă: https://bit.ly/2UGmcSn [25.07.2023].

le de fiecare dată la numărul total al corpurilor de clădire. Astfel, am obținut o imagine schematică a fiecărei zone, prin prisma valorilor arhitecturale pe care le conține.

A doua etapă a studiului a constat în analiza structurii și a conținutului regulamentelor aferente celor 98 ZCP, în forma în care au fost ele adoptate în anul 2000. Astfel, am făcut o comparație între secțiunile conținutului-cadru adoptat prin OM 562/2003 și secțiunile relevante ale regulamentelor ZCP. Scopul analizei comparate a fost acela de a identifica în ce mod și în ce măsură ar putea fi reorganizat conținutul regulamentelor ZCP, astfel încât să corespundă cerințelor conținutului-cadru.

Ulterior, am realizat o analiză comparată a conținutului propriu-zis al regulamentelor, prin măsurarea similarității cosinus a textelor acestora.[976] Pentru aceasta, am creat un program în limbaj *Python*, pornind de la un model existent, disponibil pe internet.[977] Cu ajutorul acestui program am realizat o matrice a nivelurilor de similitudine cosinus între fiecare două dintre cele 98 documente. Pe baza acestei matrice am ales trei cazuri pe care le-am analizat suplimentar sub aspectul similitudinilor cu ajutorul instrumentelor disponibile în programul *Microsoft Word.*[978] Astfel, am obținut o imagine aproximativă a nivelului de redundanță din structura și din conținutul regulamentelor ZCP.

6.1 Inventarul Zonelor Construite Protejate

După aminteam mai devreme, Municipiul București are un număr de 98 de Zone Construite Protejate. În Tabelul 6 am sintetizat o serie de informații relevante din Regulamentele de Urbanism aferente acestor zone.

Din păcate, Regulamentele aferente ZCP 32 (Vasile Conta), ZCP 33 (Thomas Masaryk), ZCP 35 (Bibicescu) și ZCP 90 (Zona Bucur) nu sunt disponibile pe pagina *web* a Primăriei Municipiului București, cel mai probabil din cauza unor probleme tehnice, din acest motiv ele nefăcând parte din analiza de față.

[976] Mai multe informații sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2QDAeCW [25.07.2023].
[977] Modelul de program este disponibil la adresa: https://bit.ly/2QmZYmJ [25.07.2023].
[978] Am analizat suplimentar următoarele trei cazuri: perechea de Regulamente de Urbanism (RLU) care a prezentat valoarea minimă a similarității cosinus, perechea care a prezentat valoarea maximă a similarității cosinus, precum și două Regulamentele care au prezentat o valoare intermediară a similarității cosinus.

Tabelul 6: Zonele Protejate Construite (ZCP), aprobate prin HCGMB 279/2000

ZCP	Denumirea ZCP	Subzona	Tipul ZCP[979]	Gradul de protecție	Observații
01	Calea Moșilor	Cp1c	STC	Maxim	
02	Calea Griviței	Cp1c	STC	Maxim	Actualizat în anul 2006.
03	Calea Călărașilor	Cp1c	STC	Maxim	
04	Brătianu	Cp1b	BM	Ridicat	Actualizat în anul 2006.
05	Carol	Cp1b	BH	Maxim	
06	Elisabeta Kogălniceanu	Cp1b	BH	Maxim	
07	Ferdinand	Cp1b	BH	Maxim	
08	Hristo Botev	Cp1b	BHT	Maxim	
09	Regina Maria	Cp1c	BHT	Maxim	
10	Calea Dorobanți	Cp1c	BHT	Maxim	
11	11 Iunie	Cp1c	BHT	Maxim	
12	Lascăr Catargiu	Cp1c	BR	Maxim	Actualizat în anul 2006.
13	Dacia	Cp1c	BR	Maxim	
14	Aviatorilor	L2b	BP	Maxim	
15	Kiseleff	L2b	BP	Maxim	
16	Calea Victoriei	Cp1	SSO	Maxim	

[979] Acronimele folosite sunt următoarele:

STC	Stradă tradițională comercială;
BM	Bulevard modernist;
BH	Bulevard *haussmannian*;
BHT	Bulevard *haussmannian* de țesut;
BR	Bulevard rezidențial;
BP	Bulevard promenadă;
SSO	Stradă simbol a orașului;
STTM	Stradă de țesut tradițională majoră;
SM	Stradă majoră;
NCT	Nucleu comercial tradițional;
NM	Nucleu monumental;
TTD	Țesut Tradițional Difuz;
TID	Țesut istoric difuz;
PR	Parcelare reglementată;
GA	Grupare de ansambluri;
FM	Fragment martor;
R	Reper;
PI	Parc istoric;
PGI	Parc și grup de incinte;
P	Parc.

ZCP	Denumirea ZCP	Subzona	Tipul ZCP[979]	Gradul de protecție	Observații
17	C.A. Rosetti – Maria Rosetti – Popa Petre	Cp1b Cp1c	STTM	Maxim (C.A. Rosetti – Maria Rosetti) Ridicat (Popa Petre)	Are două segmente cu nivel diferit de protecție.
18	Vasile Lascăr	Cp1b Cp1c	STTM	Maxim	
19	Traian	Cp1c	STTM	Maxim	
20	Batiștei	Cp1b Cp1c	STTM	Maxim	
21	Jean-Louis Calderon - Polonă	Cp1b Cp1c	STTM	Maxim	
22	Mântuleasa	Cp1c	STTM	Maxim	
23	Știrbei Vodă	Cp1b Cp1c	SM	Maxim	
24	Mihai Eminescu	Cp1b Cp1c	SM	Ridicat	
25	Mărășești	Cp1c	SM	Maxim	
26	Zona Lipscani	Cp1a	NCT	Maxim	
27	Zona Stavropoleos	Cp4	NM	Maxim	
28	Zona Amzei	Cp1b Cp1c	TTD	Maxim	
29	Zona Nicolae Iorga	Cp1c	TTD	Maxim	
30	Zona Colței	Cp1	TTD	Maxim	
31	Zona Caimatei	Cp1c	TTD	Maxim	
32	Vasile Conta	—	—	—	Informațiile nu sunt disponibile pe site.
33	Thomas Masaryk	—	—	—	Informațiile nu sunt disponibile pe site.
34	Zona Pitar Moș	Cp1b Cp1c	TTD	Maxim	
35	Bibicescu	—	—	—	Informațiile nu sunt disponibile pe site.
36	Zona Negustori	L1b	TTD	Maxim	
37	Zona Sf. Ștefan	L1b	TTD	Maxim	
38	Zona Labirint	L1b	TTD	Maxim	Actualizat în anul 2006.
39	Zona Armenească	L1b	TTD	Maxim	
40	Zona Icoanei	L1b	TTD	Maxim	Actualizat în anul 2006.
41	Zona Silvestru	L1b	TTD	Maxim	
42	Zona Brezoianu	Cp1b	TTD	Maxim	
43	Zona Cobălcescu	Cp1b Cp1c	TTD	Maxim	
44	Zona Temișana	Cp1c L1b	TID	Ridicat	
45	Parcelarea Cotroceni	L2b	PR	Maxim	

ZCP	Denumirea ZCP	Subzona	Tipul ZCP[979]	Gradul de protecție	Observații
46	Parcelarea Vatra Luminoasă	L2b	PR	Maxim	Actualizat în anul 2006.
47	Parcelarea Blanc	L2b	PR	Maxim	
48	Parcelarea Filipescu	L2b	PR	Maxim	Actualizat în anul 2006.
49	Parcelarea Bonaparte - Mora	L2b	PR	Maxim	Actualizat în anul 2006.
50	Parcelarea Țesătoria Mecanică	L2b	PR	Maxim	
51	Parcelarea Edilitatea	L2b	PR	Maxim	
52	Parcelarea Societatea Generală pentru Construirea de Locuințe Ieftine	L2b	PR	Maxim	
53	Parcelarea Mornand	L2b	PR	Maxim	Actualizat în anul 2006.
54	Parcelarea Dorobanți 1	L2b	PR	Maxim	
55	Parcelarea Dorobanți 2	L2b	PR	Maxim	
56	Parcelarea UCB	L2b	PR	Maxim	Actualizat în anul 2006.
57	Parcelarea Monnet	L2b	PR	Maxim	
58	Parcelarea Clucerului	L2b	PR	Maxim	
59	Parcelarea Jianu	L2b	PR	Maxim	
60	Parcelarea Docenților	L2b	PR	Maxim	
61	Parcelarea Maior Coravu	L2b	PR	Maxim	
62	Parcelarea Baicului	L2b	PR	Maxim	
63	Parcelarea Inter (Filaret)	L2b	PR	Maxim	
64	Parcelarea Mămulari	L2b	PR	Maxim	
65	Parcelarea Șerban Vodă	L2b	PR	Maxim	
66	Parcelarea Învoirii	L2b	PR	Maxim	
67	Parcelarea Tacu	L2b	PR	Maxim	

ZCP	Denumirea ZCP	Subzona	Tipul ZCP[979]	Gradul de protecție	Observații
68	Intrarea Viilor	L2b	PR	Maxim	
69	Parcelarea Oțelul Roșu	L2b	PR	Maxim	
70	Parcelarea Parcul Ioanid	L2b	PR	Maxim	
71	Parcelarea Cosițelor	L2b	PR	Maxim	
72	Parcelarea Averescu	L2b	PR	Maxim	
73	Parcelarea Domenii	L2b	PR	Maxim	Actualizat în anul 2006.
74	Agronomie – Complex Sportiv Tineretului	Cb4 V3	GA	Maxim	
75	Zona Strehaia	L2b	FM	Maxim	
76	Biserica Mihai Vodă - Sapienței	L2b	FM	Maxim	
77	Academia Militară	Cb4 L3b	R	Maxim	
78	Palatul Cotroceni	Cb2 V	R	Maxim	
79	Dealul Mitropoliei	Cp2	R	Maxim	
80	Radu Vodă	Cp1	R	Maxim	
81	Parcul Cișmigiu	V1c	PI	Maxim	
82	Parcul Carol	V1c	PI	Maxim	
83	Parcul Herăstrău	V1c	PI	Maxim	
84	Parcul Delavrancea	V1c	PI	Maxim	
85	Grădina Botanică	V2a	PI	Maxim	
86	Zona Antim	Cp1c L1b	TID	Ridicat	
87	Zona Principatele Unite	L1b	TID	Ridicat	
88	Parcelarea Gramont	L2b	PR	Ridicat	
89	Zona Crișului	L1b	TID	Ridicat	
90	Zona Bucur	—	—	—	Informațiile nu sunt disponibile pe pagina *web* a Primăriei.
91	Zona Facultății de Medicină	Cb4 V1	PGI	Ridicat	
92	Zona Plumbuita	V1	P	Maxim	
93	Parcelarea Uruguay	L2b	PR	Ridicat	

ZCP	Denumirea ZCP	Subzona	Tipul ZCP[979]	Gradul de protecție	Observații
94	Zona Căderea Bastiliei	Cp1b Cp1c	TTD	Ridicat	Actualizat în anul 2006.
95	Zona Polonă	Cp1c	TID	Ridicat	
96	Zona Haralambie	L2b	PR	Ridicat	
97	Zona Occidentului	L1b	TTD	Ridicat	
98	Zona Horei	L1b	TID	Ridicat	

Sursa: Prelucrarea datelor disponibile la adresa: https://bit.ly/3cKlr2L [25.07.2023].

În Tabelul 7 am prezentat sintetic numărul de Zone Construite Protejate (ZCP), în funcție de tipul lor și de subzonele funcționale. Cele mai numeroase ZCP se află în subzone funcționale de tipul L2b și sunt de tipul „Parcelare reglementată”.[980] Mult mai puțin numeroase sunt Zonele încadrate în subzone L1b, care sunt de tipul „Țesut tradițional difuz”.[981]

[980] Există 32 Zone Construite Protejate (ZCP), care sunt încadrate în subzone funcționale de tipul L2b.

[981] Există 7 Zone, care sunt încadrate în subzone funcționale de tipul L1b.

Tabelul 7: Numărul Zonelor Construite Protejate (ZCP), în funcție de subzone și de tipul lor

	Cp1	Cp1a	Cp1b	Cp1c	Cp1c-Cp1b	Cp1c-L1b	Cp2	Cp4	Cb2-V	Cb4-L3b	Cb4-V1	Cb4-V3	L1b	L2b	V1	V1c	V2a
STC	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
BM	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
BH	—	—	**3**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
BHT	—	—	**1**	**3**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
BR	—	—	—	**2**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
BP	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	—	—	—
SSO	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
STTM	—	—	—	**2**	**4**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
SM	—	—	—	**1**	**2**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
NCT	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
NM	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TTD	**1**	—	**1**	**2**	**4**	—	—	—	—	—	—	—	**7**	—	—	—	—
TID	—	—	—	**1**	—	**2**	—	—	—	—	—	—	**3**	—	—	—	—
PR	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**32**	—	—	—
GA	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
FM	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2**	—	—	—
R	**1**	—	—	—	—	—	**1**	—	**1**	**1**	—	—	—	—	—	—	—
PI	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**4**	**1**
PGI	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—	—	—	—	—
P	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1**	—	—
	Cp1	**Cp1a**	**Cp1b**	**Cp1c**	**Cp1c-Cp1b**	**Cp1c-L1b**	**Cp2**	**Cp4**	**Cb2-V**	**Cb4-L3b**	**Cb4-V1**	**Cb4-V3**	**L1b**	**L2b**	**V1**	**V1c**	**V2a**

Sursa: Prelucrarea datelor disponibile la adresa: https://bit.ly/3cKlr2L [25.07.2023].

După cum menționam la începutul secțiunii de față, în anul 2006 au fost actualizate documentațiile urbanistice pentru 12 Zone Construite Protejate. Actualizarea a presupus rectificarea limitelor zonelor studiate, precum și inventarierea clădirilor, în funcție de gradul lor de protecție.

Am sintetizat în Tabelul o suită de date cantitative despre imobilele și despre corpurile de clădire din aceste zone. Din păcate, datele disponibile pe pagina *web* despre ZCP 73 (Domenii) sunt incomplete, probabil din cauza unor erori umane de introducere a datelor. Din acest motiv, am fost nevoiți să le omitem în analiză. Totodată, deoarece datele disponibile nu au un format

unitar, precizăm că ar putea exista unele erori în interpretarea acestora.[982] Mai mult, datele puse la dispoziție sunt într-un format dificil de prelucrat, existând posibilitatea să se fi strecurat câteva erori în prelucrarea lor.

Tabelul 8: Date cantitative absolute despre Zonele Construite Protejate (ZCP) inventariate în anul 2006

ZCP	Denumirea	Subzone	Imobile	Corpuri de clădire	Corpuri de clădire: Grupa valorică „A" (LMI B 2004)	Corpuri de clădire: Grupa valorică „B" (LMI B 2004)	Alte clădiri cu grad ridicat de protecție	Clădiri cu grad mediu de protecție	Clădiri inaccesibile
02	Calea Griviței	8	109	288	0	96	20	4	17
04	Magheru	1	107	115	5	15	59	30	0
12	Lascăr Catargiu	9	80	107	0	23	47	8	12
38	Labirint	7	504	495	1	93	83	119	16
40	Icoanei	2	158	158	0	18	10	62	0
46	Vatra Luminoasă	7	1.152	1.758	0	0	518	123	509
48	Filipescu	1	113	112	0	47	5	24	0
49	Bonaparte - Mora	5	338	335	0	77	54	164	0
53	Parcelarea Mornand	3	151	147	0	6	36	66	0
56	UCB	2	84	83	0	0	0	83	0
73	Domenii[983]	—	—	—	—	—	—	—	—
94	Căderea Bastiliei	8	387	378	0	18	72	185	0

Sursa: Prelucrarea datelor disponibile la adresa: https://bit.ly/3cKlr2L [25.07.2023].

În continuare, am calculat ponderile corpurilor de clădire protejate, în funcție de gradul lor de protecție al acestora, mai exact ridicat sau total, adică ridicat și mediu, precum și ponderile clădirilor inaccesibile (*cf.* Tabelul 9). Astfel, am constatat că doar două Zone au o pondere mai mare de 50% a corpurilor de clădire care au un grad ridicat de protecție.[984] Ponderea totală a clădirilor protejate este sub 50% doar în două Zone,[985] în timp ce în Zonele Magheru și UCB, corpurile de clădire protejate sunt în proporție de aproape de 100%.

9
[82] O parte din studii prezintă separat corpurile de clădire și imobilele, în timp ce altele fac referire doar la imobile. În cazul celor din urmă, am asimilat clădirile, adică imobilele cu excepția terenurilor neconstruite, corpurilor de clădire.

9
[83] Datele sunt disponibile online la adresa: https://bit.ly/2IzF3J9 [10.03.2020].

9
[84] Este vorba de ZCP 04 „Magheru" și de ZCP 12 „Lascăr Catargiu".

9
[85] Este vorba de ZCP 02 „Calea Griviței" și de ZCP 46 „Vatra Luminoasă".

Tabelul 9: Ponderea corpurilor de clădire protejate și a celor inaccesibile, în funcție de Zona Construită Protejată (ZCP)

ZCP	Denumirea ZCP	Corpuri de clădire	Ponderea corpurilor de clădire cu grad ridicat de protecție	Ponderea corpurilor de clădire protejate	Ponderea corpurilor de clădire inaccesibile
02	Calea Griviței	288	40,28%	41,67%	5,90%
04	Magheru	115	68,70%	94,78%	0,00%
12	Lascăr Catargiu	107	65,42%	72,90%	21,50%
38	Labirint	495	35,76%	59,80%	3,23%
40	Icoanei	158	17,72%	56,96%	0,00%
46	Vatra Luminoasă	1.758	29,47%	36,46%	28,95%
48	Filipescu	112	46,43%	67,86%	0,00%
49	Bonaparte - Mora	335	39,10%	88,06%	0,00%
53	Parcelarea Mornand	147	28,57%	73,47%	0,00%
56	UCB	83	0,00%	100,00%	0,00%
73	Domenii[986]	—	—	—	—
94	Căderea Bastiliei	378	23,81%	72,75%	0,00%

Sursa: Prelucrarea datelor disponibile la adresa: https://bit.ly/3cKlr2L [25.07.2023].

6.2 Analiza conținutului Regulamentelor Locale de Urbanism (RLU), aferente Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP)

Am început analiza comparând structura conținutului–cadru al Regulamentelor Locale de Urbanism (RLU), aferente Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP), stabilită prin OM 562/2003[987], cu cea a Regulamentelor ZCP adoptate prin HCGMB 279/2000. Deoarece Regulamentele PUZ ZCP din Municipiul București au fost elaborate și adoptate anterior adoptării conținutului–cadru, structura lor este evident diferită (*cf.* Tabelul și Tabelul 19).

În continuare, trecând peste diferențele structurale, am identificat o corespondență formală a conținutului Regulamentelor cu cerințele conținutului–cadru. Pe baza ei, am realizat o comparație între secțiunile conținutului–cadru și secțiunile relevante ale Regulamentelor

9
9[86] Datele pentru ZCP 73 „Domenii" nu sunt disponibile momentan la adresa: https://bit.ly/2IzF3J9 [25.07.2023].
[87] Cf. OM 562/2003, în forma lui consolidată până în data de 25.07.2023.

aferente PUZ ZCP (*cf.* Tabelul). Totuși, trasarea realizată nu este completă, deoarece Regulamentele PUZ ZCP nu conțin informații care să se încadreze în secțiunea dispozițiilor generale a conținutului–cadru. De asemenea, există unele secțiuni ale Regulamentelor PUZ ZCP în cazul cărora potrivirea conținutului cu cerințele conținutului–cadru este doar parțială. Un exemplu în acest sens este reprezentat de secțiunea intitulată „Spații publice” în cadrul Regulamentelor PUZ ZCP, al cărei conținut ar putea corespunde, în funcție de aspectele pe care le tratează, atât secțiunii „Spații libere și spații plantate”, cât și secțiunii „Spații amenajate cu rolul de a proteja, a securiza, a izola sau a racorda zona sau subzona PUZ-ului față de vecinătăți agresive” din conținutul–cadru.

Tabelul 10: Relația între conținutului–cadru stabilit prin OM 562/2003 și secțiunile relevante ale Regulamentelor Locale de Urbanism, aferente Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (RLU PUZ ZCP) din București ZCP

Conținutul–cadru stabilit prin OM 562/2003			Secțiunea relevantă din RLU PUZ ZCP	
Dispoziții generale	Aria de aplicare a Regulamentului		**Descriere**	Delimitare
	Alte prescripții complementare care pot acționa simultan cu Regulamentul		—	—
	Divizarea în Unități Teritoriale de Referință (UTR) și alte subunități, după caz		—	—
	Alte condiționări		—	—
	Definire POT și CUT		—	—
Dispoziții aplicabile în zonă	Unitatea de referință și caracterul acesteia		**Descriere**	Delimitare
				Caracteristici
				Evoluție
				Agresiuni
				Valoare
				Grad de protecție
				Intervenții
	Natura ocupării și utilizării terenului	Ocuparea și utilizarea terenului: construcții existente protejate, construcții existente neprotejate, spații construite protejate	**Descriere**	Delimitare
				Caracteristici
				Evoluție
				Agresiuni
				Valoare
				Grad de protecție
				Intervenții
		Tipuri admise de ocupare și de utilizare	**Utilizarea funcțională**	Utilizări admise
				Utilizări admise cu condiționări
		Tipuri interzise de ocupare și de utilizare	**Utilizarea funcțională**	Utilizări interzise

Conținutul–cadru stabilit prin OM 562/2003			Secțiunea relevantă din RLU PUZ ZCP	
		Condiționări diverse (vestigii arheologice probabile) și protecții față de poluare și alte riscuri	**Ocuparea și utilizarea parcelei**	Zone *non-aedificandi*
				Alte servituți
	Condiții de ocupare a terenului	Caracteristici ale parcelelor	**Amplasarea clădirilor**	Caracteristicile parcelelor
		Implantarea construcțiilor, în raport cu căile de circulație	**Amplasarea clădirilor**	Amplasarea față de aliniament
		Implantarea construcțiilor, în raport cu limitele separatoare ale parcelelor	**Amplasarea clădirilor**	Alinierea laterală și posterioară
		Implantarea construcțiilor, unele în raport cu altele pe aceeași parcelă	**Amplasarea clădirilor**	Amplasarea clădirilor pe aceeași parcelă
		Procentul de Ocupare a Terenului (POT)	**Ocuparea și utilizarea parcelei**	Procent maxim de Ocupare a Terenului (POT)
		Înălțimea construcțiilor	**Conformarea clădirilor**	Înălțimi admise
		Aspectul exterior al clădirilor	**Conformarea clădirilor**	Aspectul exterior
		Accesuri și circulații	**Echiparea clădirilor**	Circulații și accese
		Staționări și pavaje	**Echiparea clădirilor**	Staționarea autovehiculelor
		Echipare cu rețele tehnico-edilitare	**Echiparea clădirilor**	Condiții de echipare edilitară
		Spații libere și spații plantate	**Spații publice**	Traseu
				Profil transversal
				Echipare și amenajare
				Plantație
		Spații amenajate cu rolul de a proteja, a securiza, a izola sau a racorda zona sau subzona PUZ-ului față de vecinătăți agresive	**Spații publice**	Traseu
				Profil transversal
				Echipare și amenajare
				Plantație
		Coeficient de Utilizare a Terenului (CUT) admis	**Ocuparea și utilizarea parcelei**	Coeficient de Utilizare a Terenului (CUT)

Conținutul–cadru stabilit prin OM 562/2003			Secțiunea relevantă din RLU PUZ ZCP	
Posibilități maxime de utilizare a terenului	Condiții de depășire a CUT		—	—
Anexe	Lista amplasamentelor rezervate pentru obiective de utilitate publică	Instituții de interes general	—	—
		Echipamente publice	—	—
		Spații verzi publice	—	—
		Străzi și pietonale	—	—
	Lista servituților	Monumente istorice	—	—
		Perimetre arheologice	—	—
		Interdicții diverse: de acces, de rețele etc.	—	—
		Perturbări electromagnetice datorate transmisiilor radioelectrice	—	—

Sursa: Prelucrarea datelor disponibile la adresa: https://bit.ly/3cKlr2L [25.07.2023].

Ulterior, am realizat o analiză comparată a conținutului Regulamentelor PUZ ZCP elaborate în anul 1999 prin măsurarea similarității cosinus a textelor acestora.[988] În acest scop, am adaptat un model de program scris în limbaj *Python* disponibil *on-line*.[989] Rezultatele obținute indică un nivel de similitudine cosinus foarte ridicat între aceste documente, valorile obținute fiind cuprinse între 65,27%, pentru perechea de Regulamente aferente ZCP 45 și ZCP 80, și 99,83% pentru perechea de Regulamente aferente ZCP 66 și ZCP 67. Mai mult, majoritatea valorilor măsurate sunt de peste 80%. Pentru ilustrare, Tabelul arată o selecție a valorilor calculate pentru similaritatea cosinus în cazul Regulamentelor aferente unui număr de 10 PUZ ZCP.

Tabelul 11 Valorile similarității cosinus între Regulamentele Locale de Urbanism (RLU) aferente a 10 Zone Construite Protejate (ZCP) din Municipiul București

ZCP	01	11	21	31	41	51	61	71	81	91
01	—	95,52%	94,93%	91,81%	92,04%	93,36%	92,75%	91,81%	74,75%	86,37%
11	95,52%	—	96,90%	92,99%	93,71%	95,50%	94,69%	92,97%	75,75%	87,81%
21	94,93%	96,90%	—	93,08%	93,30%	95,24%	94,43%	92,91%	76,69%	87,35%
31	91,81%	92,99%	93,08%	—	97,37%	92,14%	91,51%	90,40%	74,59%	84,00%
41	92,04%	93,71%	93,30%	97,37%	—	91,89%	91,39%	91,42%	73,96%	83,76%
51	93,36%	95,50%	95,24%	92,14%	91,89%	—	98,51%	96,89%	74,00%	86,92%
61	92,75%	94,69%	94,43%	91,51%	91,39%	98,51%	—	97,25%	73,28%	85,71%
71	91,81%	92,97%	92,91%	90,40%	91,42%	96,89%	97,25%	—	73,17%	84,80%
81	74,75%	75,75%	76,69%	74,59%	73,96%	74,00%	73,28%	73,17%	—	86,27%
91	86,37%	87,81%	87,35%	84,00%	83,76%	86,92%	85,71%	84,80%	86,27%	—

Sursa: Prelucrarea datelor disponibile la adresa: https://bit.ly/3cKlr2L [25.07.2023].

Ținând cont de aceste observații, am realizat comparații suplimentare ale textelor regulamentelor ZCP cu ajutorul instrumentelor disponibile în programul *Microsoft Word,* pentru următoarele 3 cazuri:

- Regulamentul PUZ ZCP 45 cu regulamentul PUZ ZCP 80, unde am întâlnit valoarea minimă măsurată a similarității cosinus, de 65,27%;
- Regulamentul PUZ ZCP 66 cu regulamentul PUZ ZCP 67, unde am întâlnit valoarea maximă măsurată a similarității cosinus, de 99,83%;
- Regulamentul PUZ ZCP 41 cu Regulamentul PUZ ZCP 91 unde am întâlnit o valoare intermediară a similarității cosinus măsurate, de 83,76%.

Rezultatele obținute indică o potrivire mai mult la nivelul titlurilor secțiunilor și mai puțin a conținutului propriu-zis pentru primul caz, o *cvasi*-identitate a textului în cel de-al doilea caz și un nivel intermediar de similitudine a conținutului în cel de-al treilea caz.

Cu alte cuvinte, există un nivel relativ ridicat de redundanță în cadrul acestor documente, atât din perspectiva structurii, care permite replicarea titlurilor cu conținut similar, cât și din cea a conținutului propriu-zis, care poate fi aproape identic în cazul unora dintre Regulamente.

Un posibil pas către o abordare mai puțin redundantă ar fi putut fi reprezentat de tratarea unitară a reglementărilor adiționale adoptate în anul 2006 pentru cele 12 Zone Construite Protejate. Din păcate însă, acest document nu modifică Regulamentul PUZ pentru „Zone construite protejate în Municipiul

9
9[88] Mai multe informații sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2vwmjY0 [17.03.2020].
[89] Modelul de program este disponibil la adresa: https://bit.ly/2QmZYmJ [17.03.2020].

București” elaborat în anul 1999, cu excepția prevederilor contrare referitoare la regimul tehnic al construcțiilor supuse autorizării. Totodată, reglementările adiționale nu aduc o conformare la conținutul–cadru al regulamentelor existente, ci doar clarificări cu privire la definirea posibilităților de intervenție. În consecință, acest Regulament nu face decât să adauge la nivelul de redundanță al documentațiilor existente.

Pentru a rămâne cu o privire de ansamblu la finalul acestui capitol, am grupat Regulamentele Locale de Urbanism (RLU) asemănătoare în treisprezece grupe. Mai exact, fiecare grupă conține toate Regulamentele care au o similaritate cosinus de cel puțin 98% (*cf.* Tabelul).

Tabelul 12: Grupările Regulamentelor Locale de Urbanism aferente Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP) din Municipiul București, în funcție de similaritatea cosinus

	Grupa	RLU PUZ ZCP similare (≥ 98%)
1.	Grupa 1	ZCP 30, ZCP 31 și ZCP 36
2.	Grupa 2	ZCP 94, ZCP 95, ZCP 97 și ZCP 98
3.	Grupa 3	ZCP 39, ZCP 40 și ZCP 41
4.	Grupa 4	ZCP 42 și ZCP 43
5.	Grupa 5	ZCP 75 și ZCP 76
6.	Grupa 6	ZCP 14 și ZCP 15
7.	Grupa 7	ZCP 12 și ZCP 13
8.	Grupa 8	ZCP 93 și ZCP 96
9.	Grupa 9	ZCP 47 și ZCP 70
10.	Grupa 10	ZCP 49, ZCP 50, ZCP 51, ZCP 52, ZCP 53, ZCP 54, ZCP 55, ZCP 57, ZCP 58, ZCP 59, ZCP 61, ZCP 62, ZCP 63, ZCP 64, ZCP 65, ZCP 66, ZCP 67, ZCP 68, ZCP 69, ZCP 72 și ZCP 73
11.	Grupa 11	ZCP 18, ZCP 19, ZCP 20, ZCP 21, ZCP 22, ZCP 23 și ZCP 25
12.	Grupa 12	ZCP 8, ZCP 9, ZCP 10 și ZCP 11
13.	Grupa 13	ZCP 81, ZCP 82 și ZCP 84

Sursa: Autorii.

7. CONTROLUL ȘI MONITORIZAREA INTERVENȚIILOR ÎN PATRIMONIUL CONSTRUIT

Una din problemele majore care apar în controlul și în monitorizarea intervențiilor în patrimoniul construit bucureștean este lipsa specialiștilor. Numărul specialiștilor care asigură protecția Monumentelor Istorice fiind insuficient, ei nu se pot ocupa în satisfăcător atât de conservarea și de punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu, cât și de monitorizarea intervențiilor din teren.

În acest context, am făcut câteva analize cantitative succinte, pentru a putea alcătui o imagine de ansamblu puțin mai coerentă. Avem așadar următoarele rezultate:

- În Figura 33 și în Figura 34 am sintetizat numărul specialiștilor care au dobândit dreptul de semnătură pentru elaborarea părților din documentațiile de amenajarea teritoriului, respectiv a celor din documentațiile de urbanism, pe fiecare județ în parte. Mai exact, ne-au interesat drepturile de semnătură pentru elaborarea următoarelor părți din documentațiile de amenajare a teritoriului: protejarea și dezvoltarea patrimoniului natural (F5) și, suplimentar, protejarea și dezvoltarea patrimoniului construit (F6). De asemenea, am sintetizat, în Figura 34 specialiștii care au dobândit dreptul de semnătură pentru elaborarea studiilor de istorie urbană (G5), din cadrul documentațiilor de urbanism. Ambele figuri ilustrează datele publicate de Registrul Urbaniștilor din România (RUR), pentru perioada 2005-2020. Comparativ cu celelalte județe, Bucureștiul dispune de cei mai mulți specialiști atestați de RUR. Totuși, luând în considerare experiența noastră în elaborarea documentațiilor de amenajarea teritoriului și a celor de urbanism, trebuie să subliniem faptul că o parte însemnată din specialiștii atestați nu se mai implică în elaborarea acestor documentații, numărul specialiștilor activi fiind, prin urmare, mult mai redus;
- Situația este similară și în cazul Specialiștilor în domeniul restaurării și al conservării Monumentelor Istorice (*cf.* Tabelul 13) și al Experților atestați de Ministerul Culturii până în anul 2020 (*cf.* Tabelul 14). Din nou, Bucureștiul stă cel mai bine într-o perspectivă comparativă strict cantitativă, însă privite în valoare absolută, cifrele sunt totuși foarte mici.

Pentru a pune lucrurile puțin în perspectivă, este suficientă parcurgerea atribuțiilor principale ale Institutului Național al Patrimoniului (INP):[990]

> *„Articolul 2*
> *Institutul are următoarele atribuții principale:*
> *a) Gestionează, în condițiile legii, fondurile destinate cercetării, expertizării și executării lucrărilor de consolidare-restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice, prin Programul național de restaurare a monumentelor istorice, finanțat de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, și a celor rezultate din sponsorizări sau donații ale persoanelor fizice ori juridice, române sau străine, în conformitate cu prevederile contractelor de sponsorizare sau de donație;*
> *b) Propune spre aprobare Ministerului Culturii și Patrimoniului Național programe și proiecte de restaurare a monumentelor istorice și asigură gestionarea acestora, potrivit legii;*
> *c) Abrogată;*
> *d) Fundamentează, în conformitate cu normele privind creditarea, elaborate de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și aprobate prin hotărâre a Guvernului, necesarul de credite; stabilește prioritățile și evaluează documentațiile prezentate de persoanele de drept privat în vederea obținerii de credite fără dobândă, cu dobândă redusă sau cu dobândă legală, pentru efectuarea de lucrări de protejare la monumentele istorice deținute;*

9
[90] *Cf.* HG 593/2011, în forma ei consolidată până în data de 25.07.2023, Articolul 2.

e) Gestionează, prin acordarea de credite în conformitate cu prevederile lit. d), sumele provenite din aplicarea timbrului monumentelor istorice, precum și din alte surse cu aceeași destinație, obținute în condițiile legii; sumele încasate din rambursări de credite și plăți din dobânzi se utilizează în sistem revolving, cu același scop;
f) Elaborează, potrivit strategiei Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, și supune spre aprobare acestuia Programul național de restaurare a monumentelor istorice și asigură atribuirea contractelor de proiectare și execuție a lucrărilor de restaurare, conservare, protecție și punere în valoare a obiectivelor cuprinse în acesta, potrivit legii;
g) Verifică și propune spre avizare, potrivit legii, documentațiile tehnico-economice pentru lucrările contractate;
h) Asigură asistența tehnică de specialitate pentru Ministerul Culturii și Patrimoniului Național în domeniul organizării activității de protejare a monumentelor istorice;
i) Elaborează reglementările privind conținutul-cadru al documentațiilor, tarifarea acestora, executarea lucrărilor, organizarea achizițiilor publice, contractarea și decontarea lucrărilor;
j) Propune Ministerului Culturii și Patrimoniului Național inițierea de acte normative în domeniul protejării monumentelor istorice;
k) abrogată;
l) Asigură fundamentarea științifică a deciziilor și a avizelor Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice privind clasarea și evidența monumentelor istorice, intervențiile asupra acestora, precum și în zonele lor de protecție;
m) Elaborează dosarele pentru monumentele istorice propuse a fi incluse în Lista patrimoniului mondial;
n) Elaborează și actualizează periodic Lista monumentelor istorice din România;
o) Administrează fondul documentar al monumentelor istorice, care cuprinde: arhiva, fototeca, fondul cartografic și biblioteca, care sunt proprietatea publică a statului român;
p) Abrogată;
q) Elaborează normele și metodologiile specifice domeniului monumentelor istorice, care se aprobă prin ordin al ministrului culturii și patrimoniului național;
r) Gestionează, în condițiile legii, fondurile destinate inventarierii, elaborării normelor și metodologiilor pentru monumente istorice;
s) Colaborează cu serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Patrimoniului Național și cu instituții de specialitate în activitatea de inventariere și de cadastru a monumentelor istorice;
ș) Poate declanșa procedura de clasare a bunurilor imobile și a bunurilor imobile aflate în pericol și poate elabora dosarele de clasare conform Normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice, aprobate prin ordin al ministrului culturii și patrimoniului național;
t) Elaborează proiecte de valorificare prin turism cultural a monumentelor istorice, precum și a zonelor de protecție a acestora și propune în acest sens colaborarea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național cu ministerele și autoritățile de resort;
ț) Realizează și pune în valoare, în interes public, baze naționale de date, registre și depozite pentru patrimoniul arheologic, patrimoniul cultural mobil, patrimoniul cultural imaterial și resursele informaționale asociate, care cuprind: instituții, persoane, locuri, evenimente, bibliografii, date statistice, imagini, înregistrări video și audio, hărți și alte informații. Acestea includ: baza națională de date a inventarului patrimoniului cultural național mobil și a patrimoniului clasat, baza națională de date a Repertoriului arheologic național - RAN și sistemul informațional geografic aferent, Sistemul informatic de administrare a cercetărilor arheologice - ACERA, baza națională de date a arhitecturii vernaculare din muzeele în aer liber - ETNOMON, Registrul bunurilor culturale distruse, dispărute, furate sau exportate ilegal, Catalogul colectiv național al cărții vechi și Catalogul colectiv național al manuscriselor medievale, baza de date a Repertoriului patrimoniului imaterial, baza de date bibliografice și biblioteca digitală a patrimoniului cultural, baza de date a specialiștilor și Registrul experților în domeniul

patrimoniului cultural mobil, Registrul arheologilor, baza de date a muzeelor și colecțiilor și altele;

u) Centralizează și procesează datele primite de la Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, de la operatorii culturali și din alte surse, asigură evidența informatizată, administrarea documentelor și fișierelor destinate actualizării bazelor de date, arhivarea acestora și publicarea, inclusiv pe internet, a datelor de interes public;

u^1) Gestionează baza de date geospațiale a Ministerului Culturii cu privire la monumente istorice și la situri arheologice, necesare punerii în aplicare OG 4/2010, privind instituirea Infrastructurii naționale pentru informații spațiale în România, aprobată cu modificări și completări prin L 190/2010, cu modificările și completările ulterioare; elaborează și finanțează proiecte pentru realizarea bazei de date geospațiale;

v) Cercetează și pune în valoare informațiile cuprinse în bazele de date și din alte surse; acordă asistență de specialitate privind valorificarea documentar-științifică a informației și publică repertorii, cataloage, bibliografii, ghiduri, dicționare, facsimile digitale și altele;

w) Îndeplinește funcția de agregator național în procesul de implementare a Programului național pentru digitizarea resurselor culturale naționale și crearea Bibliotecii Digitale a României - componentă a bibliotecii digitale europene - Europeana.eu, asigurând interfața dintre furnizorii de conținut, respectiv instituții publice sau alte organizații deținătoare de resurse culturale, și serviciile tehnice care gestionează programul la nivel comunitar;

x) Elaborează norme, standarde, instrumente de evidență, chestionare, instrumente informatice, terminologii pentru documentarea bunurilor culturale și realizează studii, cercetări, analize, monitorizări, programe și proiecte în domeniul patrimoniului cultural;

y) Oferă asistență tehnică și de specialitate instituțiilor culturale, întreține programul DOCPAT pentru documentarea patrimoniului cultural, precum și alte sisteme informatice și aplicații utilizate de către operatorii culturali;

z) Întreține și dezvoltă site-ul web al patrimoniului cultural din România E-patrimoniu.ro, portalul național Culturalia.ro, alte site-uri web tematice și portaluri de interes național, participă la rețele europene și internaționale de date;

aa) Administrează bazele de date, arhivele de documente și imagini pe suport clasic și digital, precum și fototeca istorică a patrimoniului cultural, care sunt proprietatea publică a statului român;

bb) Reprezintă Ministerul Culturii și Patrimoniului Național în Sistemul integrat de gestiune a informațiilor pentru protecția patrimoniului cultural mobil și a bunurilor culturale, în alte rețele, parteneriate, comisii interministeriale și proiecte naționale și internaționale legate de noile tehnologii informatice și de comunicare în domeniul cultural;

cc) Stochează inventarele privind bunurile culturale mobile clasate și documentele care au stat la baza operațiunilor de clasare;

dd) Editează Revista monumentelor istorice și Buletinul monumentelor istorice, precum și alte publicații de specialitate, pe orice tip de suport, și comercializează materialele privind protejarea și punerea în valoare a monumentelor istorice;

ee) Organizează și participă la manifestări științifice, naționale și internaționale în domeniul protejării monumentelor istorice.

Și, mai departe:[991]

„Articolul 2.1

În domeniul protejării și promovării patrimoniului imaterial, Institutul are următoarele atribuții principale:

a) Inițiază și derulează proiecte și programe privind activități de conservare, protejare, punere în valoare și promovare a patrimoniului cultural imaterial de pe teritoriul României;

9

[91] *Cf. ibid.,* Articolul 2.1.

b) Realizează, susține, inclusiv financiar, proiectele, programele și activitățile de cercetare, conservare, protejare, punere în valoare și promovare a patrimoniului cultural imaterial de pe teritoriul României, inițiate de persoane fizice sau juridice de drept public ori privat, în conformitate cu strategiile și politicile Ministerului Culturii;
c) Coordonează metodologic activitatea așezămintelor culturale în domeniul patrimoniului cultural imaterial;
d) Colaborează cu instituții specializate în vederea realizării programelor și activităților de cercetare a patrimoniului imaterial;
e) Realizează programe-cadru de educație permanentă în domeniul expresiilor culturale tradiționale;
f) Editează și difuzează pe orice suport material cărți și alte publicații din domeniul patrimoniului cultural imaterial, cu acordul Ministerului Culturii;
g) Organizează și administrează Registrul național al mărcilor tradiționale distinctive;
h) Omologhează mărcile tradiționale distinctive;
i) Organizează și administrează Registrul național al patrimoniului cultural imaterial."

Luând în considerare bogăția listei de atribuții conferite prin HG 593/2011, Institutul Național al Patrimoniului resimte, probabil, cel mai puternic lipsa implicării și a pregătirii specialiștilor. Păstrând proporțiile, putem presupune că restul instituțiilor care sunt implicate în gestiunea patrimoniului sunt foarte puternic afectate și ele. Într-un asemenea context, implicarea și pregătirea specialiștilor în domeniu devine critică.

Bănuim, de asemenea, că numărul mic de specialiști din teritoriu indică o atractivitate destul de redusă a ocupațiilor specifice domeniului restaurării pentru generația tânără, care generează, la rândul ei, o discontinuitate în formarea personalului specializat. Ipoteza este confirmată și de numărul mic al programelor universitare dedicate domeniului patrimoniului.[992] Situația pare deci să fie una destul de gravă.

9
[92] *Cf.* Secțiunea 9.

Figura 33: Specialiștii atestați de Registrul Urbaniștilor din România (RUR), care au dobândit dreptul de semnătură pentru elaborarea părților de documentații de amenajare a teritoriului care tratează protejarea și dezvoltarea patrimoniului natural (F5) și a celui construit (F6), în perioada 2005-2020, pe județe

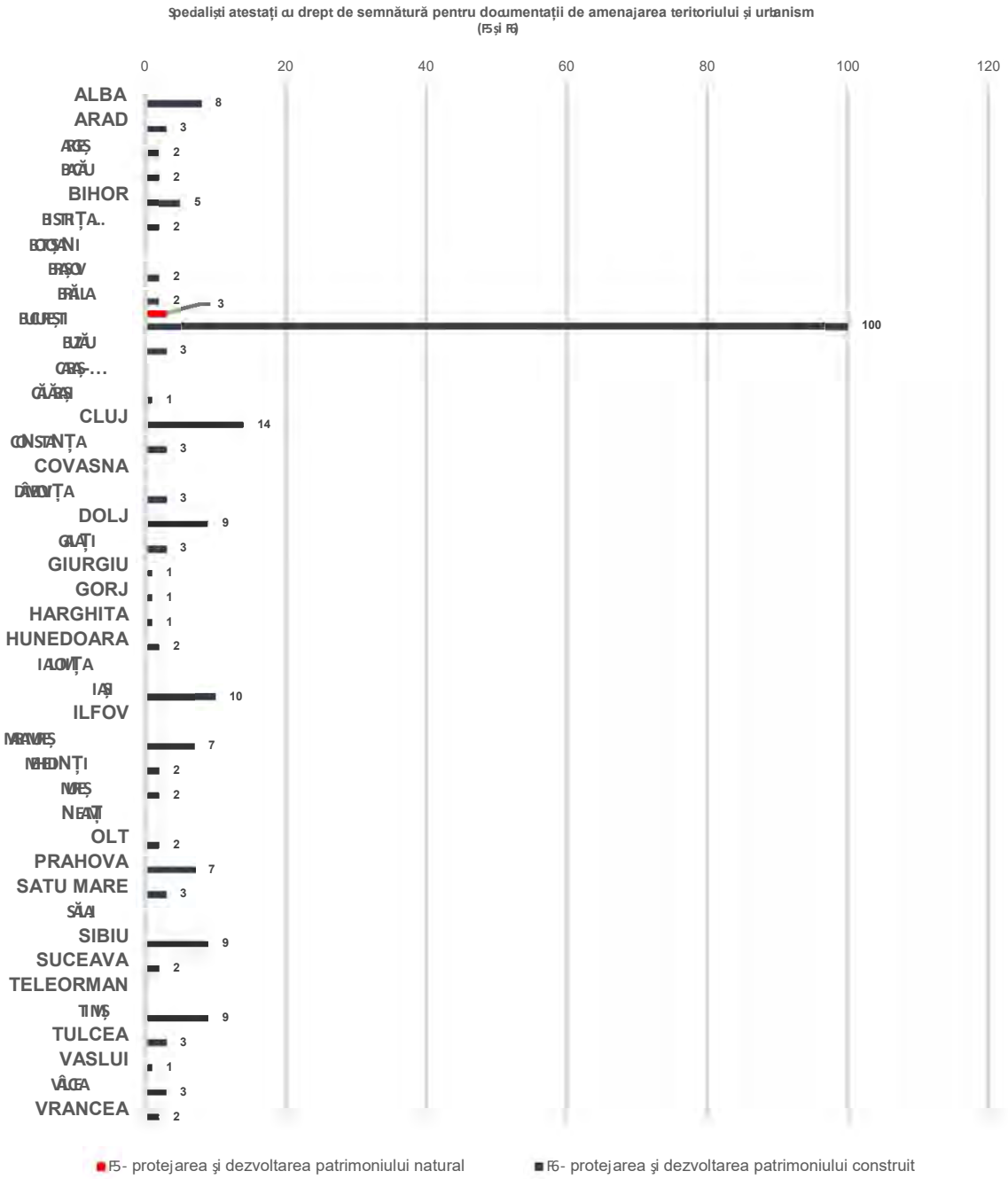

Sursa: Prelucrarea datelor publicate de Registrul Urbaniștilor din România (RUR).[993]

9

[93] Datele sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2wzyfsj [25.07.2023].

Figura 34: Specialiștii atestați de Registrul Urbaniștilor din România (RUR), care au dobândit dreptul de semnătură pentru studii de istorie urbană (G5), în perioada 2005-2020, pe județe

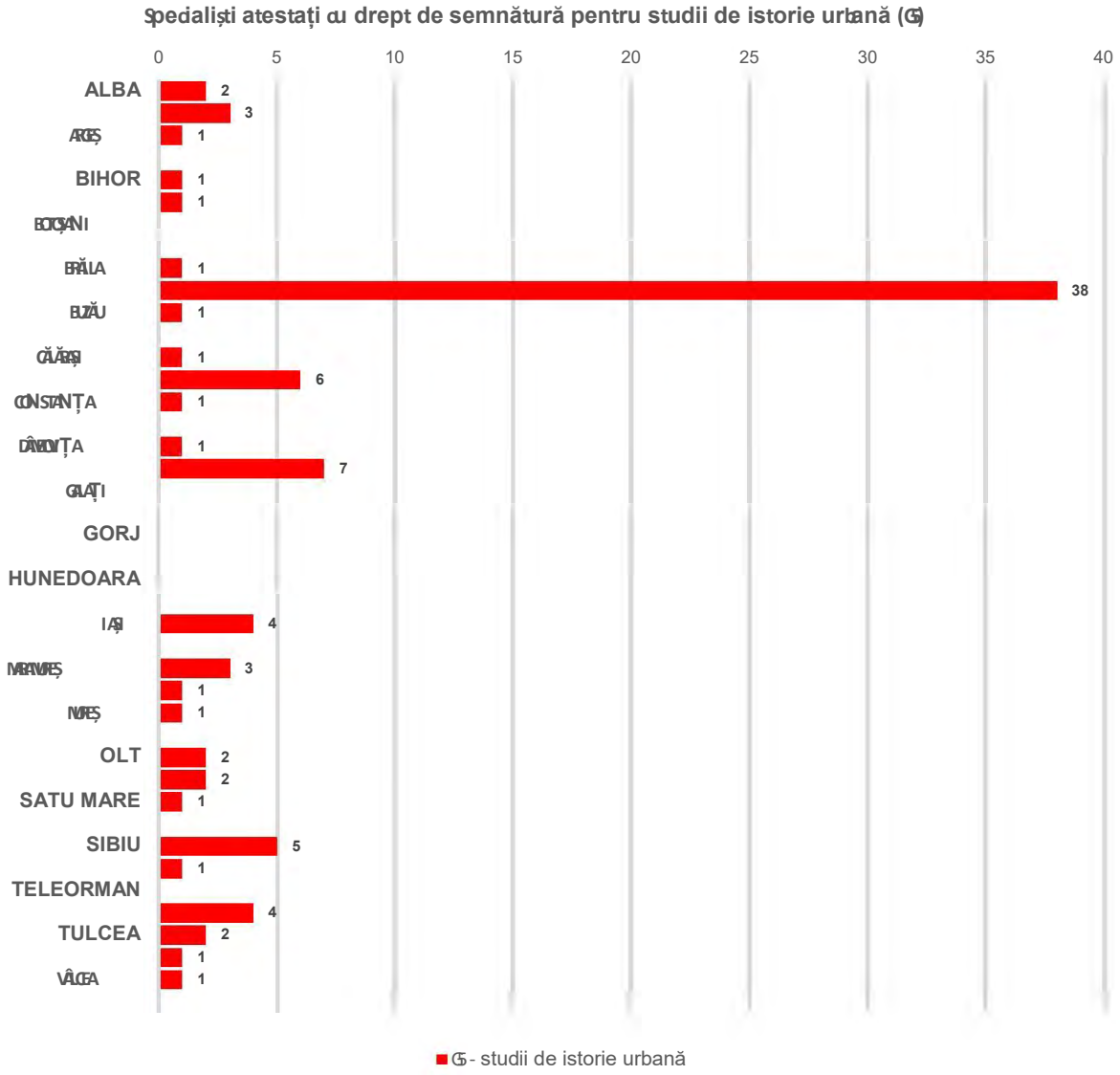

Sursa: Prelucrarea datelor publicate de Registrul Urbaniștilor din România (RUR).

Tabelul 13 sintetizează Specialiștii în domeniul restaurării și al conservării Monumentelor Istorice până în anul 2020, pe județe. Se poate observa cu ușurință că Bucureștiul dispune de cei mai mulți Specialiști. Astfel, există 12 ingineri (I), 22 ingineri constructori (Ic), 57 arhitecți (A), precum și 19 artiști plastici (Ap). Trebuie însă reținut faptul că nu toți Specialiștii sunt neapărat activi în domeniu, o parte din ei retrăgându-se deja din viața profesională, în vreme ce alții nu se mai implică în elaborarea documentațiilor de intervenție asupra patrimoniului construit.

Tabelul 13: Registrul Specialiștilor în domeniul restaurării și al conservării Monumentelor Istorice, în anul 2020

	Județul	Încadrarea în Registrul Specialiștilor																		
		I	Ic	Sc	Tc	Im	Sm	Ih	Ich	Ii	A	Ca	Is	P	Pr	R	Roa	Ap	S	N
1.	AB		2								4									
2.	AR		1								2									
3.	AG		1	1																
4.	BC	3										1								
5.	BH	1	1								2									
6.	BN		1								2					1				
7.	BT		1															1		
8.	BV	2	1								1									
9.	BR		1																	
10.	**B**	**12**	**22**	**4**			**1**	**2**	**1**	**8**	**57**	**2**	**5**	**5**	**2**	**6**	**2**	**19**	**2**	
11.	BZ		3										1							
12.	CS										1									
13.	CL																	1		
14.	CJ	2	4	1							1	1		1		1				
15.	CT	2																		
16.	CV	1	1								1									
17.	DB										2			1				1	1	
18.	DJ	1									1									
19.	GL	1	5	1							1									
20.	GR																			1
21.	GJ			1							2									
22.	HR	1	3								1									
23.	HD	1									2									
24.	IL	1		1																
25.	IS	5	9								7		1					1		
26.	IF																	1		
27.	MM		3	1							1									1
28.	MH		1								1									
29.	MS	3	1	1		1					3			2					1	
30.	NT		3																	
31.	OT										1									

	Județul	Încadrarea în Registrul Specialiștilor																		
		I	Ic	Sc	Tc	Im	Sm	Ih	Ich	Ii	A	Ca	Is	P	Pr	R	Roa	Ap	S	N
32.	PH	4		2									1							
33.	SM		1			1														
34.	SJ																			
35.	SB		3								7			1						
36.	SV			2	1											2				
37.	TR																			
38.	TM	3	4								2							1	1	1
39.	TL																			
40.	VS													1						
41.	VL	1																		
42.	VR		1																	
		I	**Ic**	**Sc**	**Tc**	**Im**	**Sm**	**Ih**	**Ich**	**Ii**	**A**	**Ca**	**Is**	**P**	**Pr**	**R**	**Roa**	**Ap**	**S**	**N**

Sursa: Prelucrarea datelor publicate de CIMEC.[994]

Tabelul este însoțit de următoarea legendă:

I – Inginer

Ic – Inginer constructor

Sc – Subinginer constructor

Tc – Tehnician constructor

Im – Inginer mecanic

Sm – Subinginer mecanic

Ih – Inginer construcții hidrotehnice

Ich – Inginer chimist

Ii – Inginer instalații

A – Arhitect

Ca – Conductor arhitect

Is – Istoric

P – Pictor

Pr – Pictor restaurator

R – Restaurator

Roa – Restaurator opere de artă

Ap – Artist plastic

S – Sculptor

N – Neîncadrat

Tabelul 13 sintetizează Experții atestați de Ministerul Culturii până în anul 2020, pe județe. Se poate observa din nou că Bucureștiul dispune de cei mai mulți Experți: există așadar 11 ingineri constructori (Ic) atestați, 24 arhitecți (A), 8 istorici (Is), precum și 9 artiști plastici (Ap). Numerele sunt însă, din nou, insuficiente, pentru cantitatea de muncă existentă.

9

[94] Datele sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/33I4yRY [25.07.2023].

Tabelul 14: Registrul Experților atestați de Ministerul Culturii, în anul 2020

	Județul	Încadrarea în Registrul Experților																	
		I	Ic	Ii	Ip	Ich	A	Ca	Is	Ia	A	Isa	Rc	P	Pr	Ap	S	C	N
1.	AB								1										
2.	AR		1				2												
3.	AG		1				2												
4.	BC																		
5.	BH																		
6.	BN						1												
7.	BT																		
8.	BV		1									1							
9.	BR			2															
10.	**B**	**4**	**11**				**24**		**8**		**1**	**1**	**1**	**2**	**1**	**9**			**3**
11.	BZ																		
12.	CS									1									
13.	CL																		
14.	CJ	2	2				2		1		1								
15.	CT																		
16.	CV							1											
17.	DB		1				1												
18.	DJ		1																
19.	GL		1																
20.	GR																		
21.	GJ						1												
22.	HR																		
23.	HD		1				1												
24.	IL											1							
25.	IS	1	8																
26.	IF																		
27.	MM						1												
28.	MH																		
29.	MS																		
30.	NT		1																
31.	OT																		
32.	PH				1													1	
33.	SM																		
34.	SJ																		
35.	SB						5		1								1		

	Județul	Încadrarea în Registrul Experților																	
		I	Ic	Ii	Ip	Ich	A	Ca	Is	Ia	A	Isa	Rc	P	Pr	Ap	S	C	N
36.	SV																		
37.	TR																		
38.	TM																		1
39.	TL																		
40.	VS																		
41.	VL																		
42.	VR																		
		I	**Ic**	**Ii**	**Ip**	**Ich**	**A**	**Ca**	**Is**	**Ia**	**A**	**Isa**	**Rc**	**P**	**Pr**	**Ap**	**S**	**C**	**N**

Sursa: Prelucrarea datelor publicate de CIMEC.

Tabelul are și el, la rândul lui, următoarea legendă:

I – Inginer

Ic – Inginer constructor

Ii – Inginer instalații

Ip – Inginer proiectant

Ih – Inginer construcții hidrotehnice

A – Arhitect

Ca – Conductor arhitect

Is – Istoric

Isa – Istoric arheolog

Ar – Arheolog

Ia – Istoric de artă

Rc – Restaurator chimist

P – Pictor

Pr – Pictor restaurator

Ap – Artist plastic

S – Sculptor

C – Cercetător

N – Neîncadrat

8. MECANISME FISCALE PENTRU PUNEREA ÎN VALOARE A FONDULUI CONSTRUIT DIN CENTRELE ORAȘELOR

Secțiunea de față analizează instrumentele fiscale folosite pentru intervențiile în patrimoniul construit. Ea se împarte în următoarele două secțiuni:

- Prima secțiune trece în revistă cadrul legislativ de referință, care susține proiectarea instrumentelor fiscale;
- Cea de a doua secțiune face o analiză succintă a Regulamentului de intervenție asupra fațadelor din București, aprobat prin HCGMB 384/2018, concentrându-se pe măsurile propuse și pe instrumentele folosite;

8.1 Cadru legislativ național

Punerea în valoare a Monumentelor de Arhitectură sau a clădirilor care au o valoare arhitecturală deosebită, consolidarea clădirilor cu fațade degradate, care supun populația la risc, precum și reabilitarea infrastructurii urbane, sunt măsuri care pot contribui semnificativ la creșterea atractivității orașelor, atât pentru locuitori, cât și pentru investitori. De asemenea, ele cresc valoarea turistică a orașelor, putându-se transforma într-una din direcțiile prioritare de acțiune ale Administrațiilor Publice Locale.

În momentul de față, demersurile privind reabilitarea clădirilor sunt susținute de următorul cadru legislativ:

- L 350/2001, privind amenajarea teritoriului și urbanismului;
- L 422/2001, privind protejarea monumentelor istorice
- L 153/2011, privind măsuri de creștere a calității arhitectural-ambientale a clădirilor;
- L 227/2015, privind Codul Fiscal;
- HG 1/2016, pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a L 227/2015, privind Codul Fiscal.

Parcurgând textele legislative de mai sus, ne interesează următoarele prevederi principale:

> *„Articolul 1*
> *(1) Deținătorii de orice fel ai clădirilor care, prin nivelul de degradare a sistemului de închidere perimetrală, pun în pericol sănătatea, viața, integritatea fizică și siguranța populației și/sau afectează calitatea mediului înconjurător, a cadrului urban construit și a spațiilor publice urbane, în temeiul și cu respectarea legislației în vigoare privind calitatea în construcții și a prezentei legi, sunt obligați ca, din proprie inițiativă, să ia măsuri de realizare a lucrărilor de intervenție pentru reabilitarea structural-arhitecturală a anvelopei clădirilor.*
> *(2) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a elabora, [de a] organiza, [de a] monitoriza și [de a] controla realizarea programelor multianuale privind creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor[,] prin reabilitarea structural arhitecturală a anvelopei acestora, în concordanță cu planurile de urbanism și [cu] regulamentele locale aferente, aprobate în condițiile legii.*
> *(3) În situația în care deținătorii clădirilor prevăzute la Alineatul 1 nu iau din proprie inițiativă măsurile de realizare a lucrărilor de intervenție pentru reabilitarea structural-arhitecturală a anvelopei clădirilor, autoritățile administrației publice locale notifică acestora obligațiile care le revin în condițiile prezentei legi.”*[995]

9
[95] L 153/2011, în forma ei consolidată până în data de 25.07.2023, Articolul 1.

Și, mai departe:

> *„Articolul 5*
> *(1) Pentru elaborarea și [pentru] fundamentarea programelor multianuale, autoritățile administrației publice locale au obligația luării măsurilor necesare pentru identificarea și [pentru] inventarierea clădirilor prevăzute la Articolul 1, Alineatul 1, precum și a deținătorilor acestora, stabilirea zonelor de acțiune prioritară a regulamentelor de intervenție, în condițiile prevăzute de prezenta lege."*[996]

Mai mult:

> *„Articolul 489*
> *[...]*
> *(5) Consiliul local poate majora impozitul pe clădiri și impozitul pe teren cu până la 500% pentru clădirile și terenurile neîngrijite, situate în intravilan."*[997]
> *[...]*
> *Articolul 456*
> *[...]*
> *(1) Nu se datorează impozit/taxă pe clădiri pentru:*
> *[...]*
> *x) Clădirile clasate ca monumente istorice, de arhitectură sau arheologice, indiferent de titularul dreptului de proprietate sau de administrare, care au fațada stradală și/sau principală renovată sau reabilitată conform prevederilor L 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția încăperilor care sunt folosite pentru activități economice."*[998]

Avem așadar câteva instrumente fiscale disponibile, derivate din Codul Fiscal, care pot completa controlul intervențiilor asupra patrimoniului construit făcut prin intermediul Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP). Ele sunt mai eficiente decât prevederile unui asemenea Plan, cel puțin în forma lui actuală, în care lipsește secțiunea dedicată Planului de Acțiune, deoarece ele se aplică tuturor imobilelor din zona de reglementare și nu doar inserțiilor de clădiri noi sau modificărilor celor existente.

8.2 Municipiul București

În anul 2018, Consiliul General al Municipiului București a aprobat, prin intermediul HCGMB 384/2018, Regulamentul de intervenție cu privire la reabilitarea fațadelor pentru creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor, în Municipiul București.[999] Regulamentul stabilește caracteristicile urbanistice, cele estetice și cele arhitecturale, precum și permisivitățile sau restricțiile de intervenție pentru reabilitarea fațadelor, pe zone de acțiune prioritare. Suplimentar, el precizează și aspectele procedurale ale procesului de reabilitare.

Regulamentul se aplică pentru întreg teritoriul administrativ al Municipiului București, cu următoarele excepții:

- Clădirile expertizate tehnic și încadrate, în condițiile legii, în clasa I de risc seismic;
- Clădirile reabilitate termic sau în curs de reabilitare, la data intrării în vigoare a Regulamentului;

[996] *Cf. ibid.,* Articolul 5, § 1.

[997] *Cf.* L227/2015, în forma ei consolidată până în data de 25.07.2023, Articolul 489, § 5.

[998] *Cf. ibid.,* Articolul 456, § 1 x.

[999] HCGMB 384/2018 este disponibilă la adresa: https://bit.ly/3blTA7C [25.07.2023].

- Blocurile de locuințe înscrise în programe locale multianuale pentru executarea lucrărilor de reabilitare termică, în condițiile legislației în vigoare privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe.

Zonele de acțiune prioritară[1000] stabilite prin Regulament se referă la cinci Zone construite protejate, așa cum sunt ele delimitate și definite prin „Planul Urbanistic Zonal Zone Construite Protejate (PUZ ZCP) în Municipiul București", aprobat prin HCGMB 279/2000, pentru etapa întâi, perioada 2018-2020. Ele sunt următoarele

- Zona Construită Protejată „Bulevardul Brătianu" (ZCP 04);
- Zona Construită Protejată „Bulevardul Regina Elisabeta și Bulevardul Mihail Kogălniceanu" (ZCP 06)
- Zona Construită Protejată „Bulevardul Lascăr Catargiu" (ZCP 12);
- Zona Construită Protejată „Calea Victoriei" (ZCP 16);
- Zona Construită Protejată „Bulevardul Carol" (ZCP 05).

Astfel, conform Regulamentului, proprietarul are obligația de reabilitare a bunului propriu, el trebuind să realizeze aceste lucrări din proprie inițiativă, atunci când nivelul de degradare a clădirii o impune.[1001] În condițiile în care deținătorii de construcții nu au întreprins măsurile prevăzute în Regulament, deși au fost notificați, trebuie să își îndeplinească următoarele obligații:[1002]

- Să respecte prevederile Regulamentului;
- Să își dea acordul sau să hotărască, după caz, asupra măsurilor notificate, în condițiile legii;
- Să asigure sursa de finanțare necesară pentru realizarea măsurilor cuprinse în notificare;
- Să încheie contracte pentru proiectarea și pentru executarea lucrărilor de intervenție, în condițiile legii;
- Să organizeze recepția la terminarea lucrărilor, precum și recepția finală, la sfârșitul perioadei de garanție de cinci ani.

Pe de altă parte însă, Autoritățile Administrației Publice Locale au obligația de a elabora, de a organiza, de a monitoriza și de a controla realizarea programelor multianuale privind creșterea calității arhitectural ambientale a clădirilor, în concordanță cu planurile de urbanism și regulamentele locale aferente. Aici este preluată prevederea L 153/2011, citată puțin mai devreme.[1003]

De asemenea, Autoritățile Administrației Publice Locale au dreptul de a notifica proprietarii, în cazul în care aceștia nu respectă prevederile din Regulament. În cazul clădirilor clasate sau al celor aflate în curs de clasare ca Monumente Istorice, odată cu notificarea proprietarilor, este notificat și serviciul deconcentrat al Ministerului Culturii, pentru monitorizarea și pentru controlarea a modului de realizare a lucrărilor de intervenție de către deținătorii notificați, pentru autorizarea executării lucrărilor de intervenție, precum și participarea la recepție la terminarea lucrărilor.[1004]

[1000] Mai exact:

„Zonele de acțiune prioritară sunt definite prin Regulament ca acele zone omogene din punct de vedere al caracteristicilor urbanistice și arhitecturale, care afectează atractivitatea și competitivitatea localității prin procentul mare de clădiri a căror anvelopă necesită lucrări de intervenție și care justifică intervenție prioritară. Pentru aceste zone se stabilesc regulamente de intervenție care cuprind caracteristicile urbanistice, estetice și arhitecturale care să asigure identitatea și coerența zonei și integrarea armonioasă în ansamblul localității" (HCGMB 384/2018, Regulament, Articolul 2.2. Definiția este preluată din L 153/2011, în forma ei consolidată până în data de 25.07.2023, Articolul 4, § c).

[1001] *Cf.* HCGMB 384/2018, Articolul 1, § 1.

[1002] *Cf. ibid.,* Articolul 3.3.

[1003] *Cf.* L 153/2011, în forma ei consolidată până în data de 25.07.2023, Articolul 1, § 2.

[1004] *Cf.* HCGMB 384/2018, Articolul 3.1

Termenul general prevăzut în Notificarea comunicată proprietarilor pentru executarea lucrărilor de intervenție este de 12 luni, calculate de la data primirii notificării. Termenul poate fi majorat cu maximum 6 luni, respectiv 12 luni, în cazul clădirilor clasate sau al celor aflate în curs de clasare ca Monumente Istorice, dacă solicitarea de prelungire este depusă în maximum 60 de zile de la primirea notificării.

Regulamentul prevede o serie de lucrări care se pot executa fără Autorizație de Construire, care se supun prevederilor L 50/1991. Ele sunt următoarele:

- Reparații la împrejmuiri, la acoperișuri, la învelitori sau la terase;
- Zugrăveli și vopsitorii exterioare;
- Lucrări de reparații etc.

În cazul clădirilor clasate ca Monument Istoric, lucrările de intervenție pentru reabilitarea anvelopei clădirii se stabilesc prin Proiectul Tehnic, elaborat cu respectarea propunerii de conservare sau a celei restaurare și întocmit și avizat conform L 422/2001, privind protejarea Monumentelor Istorice.

Ca finanțare, lucrările de reabilitare se realizează pe cheltuiala proprie a proprietarilor.[1005] Regulamentul prevede însă trei excepții de la Articolul 5.1, prin care Autoritățile Administrației Publice pot asigura, prin bugetul local și în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație, următoarele intervenții:

- Preluarea integrală a cheltuielilor aferente lucrărilor de intervenție, corespunzătoare cotei proprietarului sau a proprietarilor de locuințe aflați în imposibilitatea de a asigura sumele care le revin, la cererea lor, ca măsură de protecție socială, dacă proprietarul sau proprietarii fac dovada că realizează venituri medii nete lunare pe membru de familie aflate sub câștigul salarial mediu net lunar pe economie;
- Preluarea integrală a cheltuielilor aferente lucrărilor de intervenție, dacă lucrările de intervenție necesare nu au fost executate sau au fost deja începute, dar nu au fost finalizate, în termenele notificate precum și în situația în care deținătorii notificați refuză executarea lucrărilor de intervenție în condițiile și la termenele notificate;
- Co-finanțarea cheltuielilor aferente lucrărilor de intervenție la clădirile Monument Istoric, la clădirile amplasate în ansambluri și pe situri clasate ca Monument Istoric, în zonele de protecție a Monumentelor Istorice, la clădirile protejate datorită valorii lor culturale prin Planul Urbanistic General (PUG), la clădirile din Zonele Construite Protejate sau din Centrul Istoric. În acest caz, finanțarea se asigură astfel:
    - 50% din fondurile aprobate anual cu această destinație în bugetele locale sau în bugetele centrale, sub forma unor subvenții;
    - 50% din fondul de reparații al asociației de proprietari și/sau din alte surse legal constituite.

Alte facilități acordate sunt următoarele:

- Nu este necesară achitarea cotei de 0,7% și 0,1% către Inspectoratul de Stat în Construcții (ISC);
- Nu este necesară achitarea cotei de 0,5% către Casa Socială a Constructorilor;
- Certificatul de Urbanism (CU) și Autorizația de Construire (AC) se acordă în regim de urgență;
- Avizul tehnic al Arhitectului Șef se emite gratuit.

Regulamentul prevede și o serie de sancțiuni, în cazul în care prevederile lui nu sunt respectate:

1
[005] *Cf. ibid.*, Articolul 5.1

- Nerespectarea obligațiilor de către deținătorii de construcții, notificați, de a încheia contracte pentru proiectarea și pentru execuția lucrărilor de intervenție, se pedepsește cu o amendă cuprinsă între 5.000 și 8.000 lei;
- Nerespectarea de către deținătorii de construcții notificați, de a organiza recepția la terminarea lucrărilor, precum și recepția finală la sfârșitul perioadei de garanție de 5 ani și completarea cărții tehnice a construcției cu documentele aferente lucrărilor de intervenție executate, se pedepsește cu o amendă cuprinsă între 2.000 și 5.000 lei.

De asemenea, în data de 26.02.2019 a fost aprobată HCGMB 76/2019.[1006] Conform Hotărârii, se pot finanța de la bugetul local, în limita fondurilor alocate anual cu această destinație, cheltuielile pentru proiectarea lucrărilor de intervenție dedicate reabilitării structurale și celei arhitecturale a anvelopei clădirilor, precum și cele dedicate creșterii calității lor arhitecturale și ambientale. Mai exact, ea prevede ca finanțarea de la bugetul local să fie realizată în condițiile constituirii dreptului de creanță și ale recuperării cheltuielilor de la deținătorii acestor clădiri, fie ei proprietari persoane fizice și juridice sau instituții publice care le posedă în proprietate sau le au în administrare.[1007] De asemenea, deținătorii de orice fel ai unor asemenea clădiri, care nu își însușesc proiectul și nu continuă realizarea măsurilor de intervenție fundamentate, în vederea reabilitării structurale și arhitecturale a anvelopei clădirilor, vor returna integral și într-o singură tranșă sumele alocate ca finanțare de la bugetul local.[1008]

[1006] HCGMB 76/2019 este disponibilă la adresa: https://bit.ly/33GcCCN [25.07.2023].

[1007] *Cf.* HCGMB 76/2019, Articolul 2.

[1008] *Cf. ibid.,* Articolul 4.

9. REZULTATELE GRUPULUI DE LUCRU

Studiul de față a avut și o componentă de consultare cu profesioniștii activi în domeniul patrimoniului, care a avut loc în data de 18.02.2020, la sediul Ordinului Arhitecților din România, Filiala București (OAR B). În esență, grupul de lucru a ierarhizat problemele majore actuale în gestiunea patrimoniului construit și a propus o suită de soluții la ele.

Discuțiile s-au axat pe următoarele trei teme principale, fiecare temă fiind detaliată de câte două întrebări asociate, menite să stimuleze discuțiile între participanți (*cf.* Tabelul):

- Stimularea investițiilor în patrimoniul construit: mecanisme și instrumente. La momentul actual se află în lucru atât Codul Patrimoniului Cultural, cât și Codul Amenajării Teritoriului, al Urbanismului și al Construcțiilor. Codul Patrimoniului Cultural este cel mai avansat, Tezele Prealabile ale Codului Patrimoniului fiind deja elaborate, iar analizele sectoriale pe legislația relevantă fiind deja disponibile. Comparativ, Codul Amenajării Teritoriului, al Urbanismului și al Construcțiilor este mai puțin avansat, lipsind încă detalierile pe secțiuni și capitole. Ambele Coduri vor propune instrumente noi de planificare și de aplicare a prevederilor normative, corelarea dintre ele fiind deosebit de importantă, în special din perspectiva eficienței aplicării lor;
- Concursurile de arhitectură și cele de urbanism. Începe să existe deja o experiență suficient de relevantă în organizarea și în valorificarea concursurilor de arhitectură și, mai recent, a celor de urbanism. Se naște astfel întrebarea dacă ele pot fi folosite eficient și la intervențiile în patrimoniul construit;
- Patrimoniul și identitatea orașului. A treia temă abordează identitatea orașului, în relație cu documentele programatice și cu documentațiile de urbanism. De asemenea, am considerat necesară discuția despre repertoriul digital al patrimoniului construit bucureștean, care la momentul actual se rezumă la inițiative ale unor organizații neguvernamentale și la eforturile de digitizare depuse de Institutul Național al Patrimoniului (INP).

Tabelul 15: Temele de discuție și întrebările lor asociate, dedicate dezbaterilor Grupului de lucru dedicat patrimoniului construit, din data de 18.02.2020

	Tema discuției	Întrebările asociate
1.	**Stimularea investițiilor: mecanisme și instrumente**	• Cât de eficiente sunt instrumentele actuale? • Ar trebui proiectate altele noi?
2.	**Concursurile de arhitectură și cele de urbanism**	• În ce situații sunt viabile concursurile? • Cât de performante au fost concursurile de până acum?
3.	**Patrimoniul și identitatea orașului**	• Cât de viabil este un repertoriu digital al patrimoniului? • Cât de agresivă ar trebui să fie politica de patrimoniu?

Sursa: Autorii.

Problemele identificate, precum și soluțiile sau recomandările propuse de participanți apar enunțate în Tabelul .

Tabelul 16: Probleme identificate și soluțiile propuse de participanții la Grupul de lucru dedicat patrimoniului construit, din data de 18.02.2020

	Problemele identificate	Soluțiile sau recomandările propuse
1.	**Stimularea intervențiilor: mecanisme și instrumente**	
1.1	Există o suită de erori în Lista Monumentelor Istorice din Municipiul București, în ediția ei din anul 2015 (LMI B 2015), majoritatea fiind legate de adresele poștale. Lipsa numerelor poștale complică realizarea unei baze de date unitare.	• Transpunerea LMI B 2015 într-o bază de date și spațializarea ei, pentru a avea la dispoziție un instrument de evidență flexibil și dinamic în timp. Pentru a evita multiplicarea eforturilor de digitizare, baza de date trebuie corelată cu platformele aflate în lucru la Asociația Română pentru Cultură, Educație și Normalitate (ARCEN) și la Institutul Național al Patrimoniului (INP).
1.2	Intervențiile asupra monumentelor sunt, de cele mai multe ori, deficitare: Se alocă sume foarte mari restaurării unui singur monument istoric, când, banii ar putea fi distribuiți, mult mai eficient, spre mai multe clădiri de importanță istorică.	• ICOMOS[1009] a elaborat o suită de principii de calitate, fundamentate, la nivel european pe observații sistematice ale investițiilor dedicate reabilitării monumentelor. Una din concluziile principale ale ICOMOS a fost următoarea: Uneori este mult mai benefică finanțarea mai multor monumente dintr-o anumită zonă, decât finanțarea unei singure restaurări, cu sume foarte mari; • INP a tradus acest ghid, menit să influențeze politica de finanțare a Comisiei Europene.
1.3	Calitatea slabă a documentațiilor depuse pentru reabilitarea Monumentelor Istorice este parțial explicabilă prin încercarea de a obține cât mai multe fonduri europene.	• Ghidul ICOMOS urmărește un echilibru între refacere și conservare, dezvoltare etc., el putându-se transforma într-un instrument pragmatic de îmbunătățire a documentațiilor tehnice dedicate reabilitării Monumentelor Istorice.
1.4	Nu există momentan la Primăria Municipiului București mecanisme de finanțare a reabilitării Monumentelor Istorice similare cu cele folosite de Primăria Municipiului Oradea, cu toate că au loc discuții legate de acest subiect de câțiva ani în cadrul Municipalității.	• Modelele folosite și validate de alte orașe din România ar trebuie preluate și adaptate contextului bucureștean.
1.5	Mecanismele de finanțare sunt deseori implementate brusc, fără a ține cont de structura demografică, economică și socială a locuitorilor din clădirile afectate. Cel mai elocvent este exemplul Clujului, la impozitarea cu 500% pentru lipsa de întreținere a fațadelor.	• Trebuie gândite filtre pentru aceste mecanisme, care să împiedice implementarea lor *ad-hoc*. O soluție posibilă ar fi aplicarea lor inițială la spațiile comerciale, apoi locuirii.
1.6	Problema riscului seismic care afectează o mare parte din patrimoniul construit bucureștean.	• Adoptarea unor normative de consolidare, cum este, de exemplu, Codul de Proiectare Seismică (P 100-3), care se află în stadiu de proiect la Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA) de aproximativ un an, el nefiind încă aprobat ca normă.

1
[009] *International Council on Monuments and Sites/ICOMOS.*

	Problemele identificate	Soluțiile sau recomandările propuse
1.7	Capacitatea administrativă reprezintă un subiect strategic transversal. Mai exact, încă nu există, în prezent, mecanismul care să asigure aplicarea *(enforcement)* documentațiilor dedicate patrimoniului cultural.	• Trebuie gândit un sistem de atragere a specialiștilor în domeniul patrimoniului în aparatul administrativ.
1.8	Există foarte puține programe educaționale, la nivelul licenței și al programelor masterale, care să pregătească specialiști în domeniu. De asemenea, nu există încă o cerere suficientă pe piață pentru acest domeniu. Posturile scoase la concurs de către INP rămân adesea neocupate. Problema capacității apare și în alte structuri: Inspectoratul de Stat în Construcții (ISC) se confruntă cu lipsa specialiștilor în domeniu.	• Școala de la Sibiu, din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism ‚Ion Mincu' din București, este o soluție, dar ea nu este adaptată sistemului Bologna. • Într-un asemenea context, trebuie gândite noi programe masterale și specializări dedicate patrimoniului.
1.9	Procesul de cadastrare se derulează foarte greu, iar Primăria Municipiului București nu a rezolvat încă complet problema numerelor poștale.	—
1.10	Termenele pentru obținerea avizelor se prelungesc foarte mult, atunci când documentațiile sunt incomplete sau calitatea lor este îndoielnică.	• În cazul monumentelor istorice, este necesară o ierarhie mai clară a procedurilor în procesul de avizare. De exemplu, discuțiile ar trebui purtate inițial cu Ministerul Culturii, Direcția pentru Cultură, iar de abia apoi cu Comisia Tehnică din cadrul Municipalității
2.	**Concursurile de arhitectură și cele de urbanism**	
2.1	Sistemul de achiziții actual este extrem de complicat și de rigid. De exemplu, INP nu poate derula mai mult trei proceduri în paralel, deoarece nu are angajați suficienți oameni pentru formarea comisiilor necesare.	• Flexibilizarea procedurilor în achiziții; • Studiile și cercetările premergătoare temelor de concurs sunt deosebit de importante. Cel mai elocvent exemplu este concursul internațional pentru reabilitarea fortificațiilor cetății Sighișoarei. Mai mult, Comisia Monumentelor Istorice ar trebui implicată în elaborarea temelor de concurs; • Concursurile oferă legitimitate a intervențiilor Municipalității, deoarece există un juriu care atestă calitatea propunerilor alese, reducând automat din reticența publicului la acțiunile Municipalității; • Ordinul Arhitecților din România (OAR) încearcă să crească calitatea concursurilor de arhitectură și a celor de urbanism, astfel încât să nu mai permită abateri care să ridice probleme legate de legitimitatea lor.
3.	**Patrimoniul și identitatea orașului**	
3.1	În prezent are loc o gestionare păguboasă a Zonelor Construite Protejate (ZCP), care se bazează pe excepții. Exemplele cele mai elocvente sunt Zonele Polonă și Eminescu.	• Refacerea Planurilor Urbanistice Zonale pentru Zonele Construite Protejate (PUZ ZCP). Un exemplu de urmat sunt cele 12 Regulamente Locale de Urbanism noi aferente PUZ ZCP, care sunt documentate pe teren și mult mai atent reglementate.

	Problemele identificate	Soluțiile sau recomandările propuse
3.2	Existența unui număr de 98 de Zone Construite Protejate complică foarte mult procesul de reglementare, iar imaginea finală nu este una unitară.	• Regândirea sistemului în care sunt reglementate aceste Zone. Pot fi regândite mai puține Zone Construite Protejate (ZCP)? Se poate eficientiza gestiunea lor?
3.3	Bucureștiul modernist aproape că dispare. La fel și industriile vechi din București. Aceste elemente de identitate vor dispărea, deoarece preocuparea actuală este concentrată exclusiv pe salvarea monumentelor din LMI B 2015.	• Trebuie realizată o nouă inventariere a clădirilor valoroase din aceste perioade și, eventual, făcută o propunere de clasare a lor ca Monumente Istorice.
3.4	Comunitățile care trăiesc în Zonele Construite Protejate aduc intervenții minore construcțiilor, dar care sunt foarte toxice.	• Educarea comunității pentru conștientizarea valorii construcțiilor în care locuiesc.

Sursa: Autorii.

Sintetic, principalele provocări sunt următoarele:

- Starea accentuată de degradare a patrimoniului construit, pe fondul abandonului clădirilor istorice, al intervențiilor eronate de reabilitare a clădirilor monument istoric, precum și al nerespectării caracterului zonelor cu valoare istorică ridicată;
- Insuficiența sprijinului financiar și a instrumentelor disponibile pentru restaurarea și pentru consolidarea Monumentelor Istorice din București;
- Lipsa politicilor urbane integrate pentru revitalizarea patrimoniului construit din București.

10. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE

În momentul de față suntem în măsură să formulăm următoarea suită de concluzii, pe care am ordonat-o tematic:[1010]

- Formatul datelor de patrimoniu: Modul în care sunt furnizate în momentul de față datele despre patrimoniul construit, atât în cazul Listei Monumentelor Istorice din Municipiul București, în ediția ei din anul 2015 (LMI B 2015) sau în cazul Listei Imobilelor Expertizate Tehnic, în ediția ei din primăvara anului 2020 (LIE 2020), cât și în cazul documentațiilor urbanistice de tipul Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP), fac orice prelucrare ulterioară a datelor anevoioasă și predispusă la greșeli. Din acest motiv, versiunile ulterioare ale acestor Liste ar trebui furnizate în format *.csv, pentru a putea fi încărcate ușor în baze de date. Problema conformității copiilor descărcate și prelucrate ulterior poate fi rezolvată simplu, prin introducerea unei declarații menite să garanteze doar conformitatea datelor publicate pe paginile *web* ale instituțiilor furnizoare.

  Ulterior, după ce seturile de date dedicate patrimoniului încep să aibă aderență în rândul comunităților interesate, atât Primăria Municipiului București, cât și Institutul Național al Patrimoniului, prin Direcția sa de Patrimoniu Digital (CIMEC), pot elabora manualele de bune practici pentru transferurile și pentru prelucrarea datelor furnizate.

  Rămâne însă problema documentațiilor de urbanism, în special a Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP). Momentan ele sunt digitizate și încărcate pe pagina *web* a Primăriei Municipiului București, la secțiunea „Urbanism”,[1011] în format nemodificabil. Singura variantă operativă de rezolvare a problemei constă în publicarea pieselor desenate ale PUZ ZCP în format vectorial și transpunerea Regulamentelor Locale de Urbanism (RLU) asociate în tabele de atribute, asociate planului vectorial.

  Fiecare entitate primind atributele care o definesc, astfel încât să se poată face ușor interogări în întreaga bază de date;

- Asemănarea ridicată a documentațiilor: Analizele de similaritate cosinus pe care le-am făcut pe Regulamentele Locale de Urbanism aferente Planurilor Urbanistice dedicate Zonelor Construite Protejate (RLU PUZ ZCP),[1012] au demonstrat limpede gradul ridicat de asemănare între ele. Ținând cont fiecare din cele treisprezece grupe de Regulamente Locale de Urbanism are un grad de similaritate cosinus de peste 98%, devine limpede nevoia proiectării unui format modular pentru aceste documentații. Standardizarea ar trebui începută însă în paralele, pornind, pe de o parte de la OM 562/2003, iar pe de alta, de la OM 233/2016 și de la Ghidul privind metodologia de elaborare și conținutul–cadru al Planului Urbanistic Zonal (OM 176/N/2000, GM–010–2000), respectiv al celui privind elaborarea și aprobarea Regulamentelor Locale de Urbanism (OM 21/N/2000, GM–007–2000), deoarece niciunul din textele normative nu sunt pregătite pentru a impune o structură modulară, simplificată și ușor adaptabilă a documentațiilor de urbanism. Un astfel de proiect de standardizare este foarte relevant, în special în contextul elaborării Codului Patrimoniului Cultural și al Codului Amenajării Teritoriului, al Urbanismului și al Construcțiilor. Mai mult, el ar putea simplifica mult generația nouă de Planuri Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP) din București, în special în perspectiva elaborării Noului Plan Urbanistic General al Municipiului București. Trebuie urmărită aici sistematic simplificarea gestiunii Zonelor Construite Protejate și eliminarea, pe cât posibil, a gestiunii bazate pe excepții;

1
[010] Am folosit aceeași logică și la recomandările propuse pentru Strategia de Dezvoltare Integrată a Municipiului București (cf. Tabel 17)

1
[011] Mai multe informații sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2WRzONl [25.07.2023].

1
[012] *Cf.* Secțiunea 6.2.

- Caracteristicile Monumentelor de Arhitectură din București: Una din temele principale dezbătute în cadrul Grupului de lucru dedicat patrimoniului construit, care a avut loc în data de 18.02.2020, a fost modalitatea de calibrare a intervențiilor în patrimoniul construit. Simplificând puțin discuția, există, cel puțin principial, două extreme în distribuirea acestor intervenții: prima este focalizarea exclusivă, însoțită finanțări mari, pe un singur Monument, iar la cealaltă, distribuirea finanțării spre mai multe Monumente din aceeași zonă. Evident, abordarea aleasă depinde de fiecare caz în parte. Totuși, luând în considerare faptul că majoritatea Monumentelor bucureștene de Arhitectură din Grupa valorică „A" se află într-o stare bună sau foarte bună de conservare, distribuirea finanțării spre mai multe Monumente pare să fie mai potrivită pentru contextul bucureștean. Pornind de la această ipoteză, este nevoie de o suită de analize tipologice, care să stabilească zonele prioritare de intervenție în patrimoniul construit. Una din temele cel mai des aduse în discuție a fost cea a Bucureștiului Modernist. În contextul bucureștean actual, ea este cu atât mai importantă, deoarece este strâns legată de problema riscului seismic și, implicit, de reformele actuale în proiectarea seismică și în consolidările făcute;
- Raportul asimetric între cerințele legale și capacitatea de control a Autorităților pentru monitorizarea intervențiilor în patrimoniul construit: După cum am văzut,[1013] asimetria are trei dimensiuni principale. Prima este legată de resurse și riscă să întrerupă transferul de cunoștințe între generația mai veche de Specialiști sau de Experți și cea tânără. Cu alte cuvinte, raportat la lista cerințelor legale impuse Autorităților cu atribuții în domeniul patrimoniului, nu există suficienți Specialiști și Experți disponibili să se implice sistematic în protejarea patrimoniului. Mai mult, oferta educațională este foarte limitată momentan, iar atractivitatea domeniului nu pare să fie una foarte pregnantă.[1014] Cea de a doua dimensiune este procedurală și are două componente: ea ține pe de-o parte de procedurile de achiziție publică, care se derulează în Autoritățile cu atribuții în domeniul patrimoniului, care sunt încă foarte anevoioase, iar pe de alta ea ține de procedurile de avizare a documentațiilor dedicate patrimoniului, care au momentan un circuit care produce întârzieri semnificative.[1015] Ambele proceduri trebuie simplificate, reducând la maximum redundanțele actuale;
- Portofoliul instrumentelor fiscale disponibile: Luând în considerare gestiunea actuală, bazată pe excepții,[1016] a Zonelor Construite Protejate, care folosește o suită de Planuri Urbanistice Zonale și Regulamente Locale de Urbanism cu un grad foarte mare de similitudine, precum și procedurile complicate și îndelungi de avizare, care caracterizează încă documentațiile de obținere a Autorizației de Construire pentru intervențiile în patrimoniul construit bucureștean, apare nevoia completării instrumentarului actual de planificare și de proiectare cu instrumente fiscale noi, care au fost testate în prealabil în alte orașe din România. După cum am văzut, cadrul unui asemenea transfer de cunoștințe este deja asigurat, prin adoptarea HCGMB 384/2018,[1017] iar portofoliile de instrumente disponibile în Oradea și în Craiova au fost deja documentate. În situația în care latura disciplinară a L 50/1991, a L 350/2001 și a L 422/2001 este fie neclară, fie slabă, în special în regimul contravențional,[1018] instrumentele fiscale testate de alte Municipalități pot echilibra parțial relația între drepturile și obligațiile proprietarilor de

[1013] *Cf.* Secțiunea7.

[1014] *Cf.* Secțiunea 9.

[1015] *Cf. ibid.*

[1016] *Cf. ibid.*

[1017] *Cf.* Secțiunea 8.2.

[1018] Pentru analiza sistemului contravențional și a celui infracțional din legislația dedicată patrimoniului, *cf.* Pîrvu I. (2019), **Raport de inventariere și analiza legislației. Titlul VII — control, răspunderi, sancțiuni**, elaborat în cadrul procesului de codificare dedicat Codului Patrimoniului Cultural. Raportul este disponibil la adresa: https://bit.ly/2wE1NVI [25.07.2023].

Monumente de Arhitectură, precum și ale proprietarilor imobilelor cuprinse în Zonele Construite Protejate.

Pornind de la concluziile formulate puțin mai devreme, putem face următoarele recomandări pentru proiectarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B). Pentru a ușura parcurgerea textului, am grupat suitele de recomandări pe fiecare concluzie în parte. Mai mult, recomandările făcute sunt ordonate, pentru a evita pe cât se poate redundanțele și suprapunerile între ele, simplificând astfel operațiunile pe care le implică (*cf.* Tabelul 17).

Tabelul 17 Recomandările pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU B)

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
1.	**Formatul actual în care sunt furnizate datele despre patrimoniu fac orice prelucrare suplimentară anevoioasă și predispusă la greșeli. Este vorba aici atât de Listei Monumentelor Istorice din Municipiul București, în ediția ei din anul 2015 (LMI B 2015) sau de Lista Imobilelor Expertizate Tehnic din punctul de vedere al Riscului Seismic (LIE 2020), cât și de Planurile Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP).**	1. Publicarea datelor relevante despre patrimoniu în format *.csv,[1019] pentru a putea fi ușor încărcate în baze de date și prelucrate ulterior. Problema conformității copiilor descărcate și prelucrate ulterior poate fi rezolvată simplu, prin introducerea unei declarații menite să garanteze doar conformitatea datelor publicate pe paginile *web* ale Primăriei Municipiului București, în cazul LIE 2020, și ale Institutului Național al Patrimoniului, pentru restul seturilor relevante de date; 2. Elaborarea și publicarea manualelor de bune practici pentru transferurile și pentru prelucrarea datelor furnizate; 3. Construcția și popularea bazei de date dedicate patrimoniului construit din București cu informațiile suplimentare disponibile: planuri, fotografii, scanări tridimensionale și fotogrammetrice, bibliografii deschise etc.; 4. Elaborarea și publicarea manualelor de bune practici pentru interacțiunile comunităților interesate cu baza de date construite la punctul anterior; 5. Transformarea Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP) din București asociate în format vectorial și transpunerea Regulamentelor Locale de Urbanism (RLU) asociate în tabele de atribute asociate planului vectorial. De asemenea, soluția informatică propusă trebuie să permită atât interogare bazei de date, cât și descărcarea ei pentru cercetări; 6. Migrarea bazei de date rezultate din punctul anterior în baza de date dedicată patrimoniului construit al Municipiului București.
2.	**Planurile Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP) din București și Regulamentele lor de Urbanism (RLU) au un grad foarte mare de similitudine. Apare astfel nevoia**	1. Evaluarea OM 562/2003, din perspectiva posibilității de proiectare modulară a Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP);

[1019] *Comma Separated Values/*.csv.* Mai multe informații sunt disponibile la adresa: https://bit.ly/2vNpbQp [25.07.2023].

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
	standardizării și, cel mai probabil, a simplificării lor, pentru a elimina sau pentru a reduce cât mai mult gestiunea prin excepții a Zonelor Construite Protejate.	2. Evaluarea OM 233/2016, a OM 176/N/2000: GM–010–2000 și a OM 21/N/2000: GM–007–2, tot din aceeași perspectivă; 3. Elaborarea variantei experimentale de conținut–cadru a unei documentații de PUZ ZCP. Regulamentul Local de Urbanism (RLU) ar trebui să fie modular, scalabil și să încurajeze cât mai mult selecții dintr-un vocabular controlat. De asemenea, ea ar trebui să includă toate recomandările făcute în Tezele Preliminare ale Codului Patrimoniului Cultural, în analizele sectoriale pe legislația relevantă pentru Cod, precum și în analizele sectoriale făcute pentru Codul Amenajării Teritoriului, al Urbanismului și al Construcțiilor; 4. Transpunerea variantei experimentale de conținut–cadru într-un Caiet de sarcini pentru o zonă pilot din Municipiul București, cu pregătirea, în paralel, a unei baze de date dedicate, care să respecte recomandările făcute la concluzia anterioară; 5. Elaborarea unui Plan Urbanistic Zonal de Zonă Construită Protejată (PUZ ZCP) pentru zona aleasă la punctul anterior. În funcție de amploarea zonei alese, Planul Urbanistic Zonal se poate transforma într-unul de regenerare urbană. În situația în care este nevoie de un cadru controlat pentru testarea Planului Urbanistic Zonal, Primăria Municipiului București poate declanșa inițial actualizarea unuia din Planurile Urbanistice Zonale aferente zonelor prioritare, stabilite prin HCGMB 384/2018: • Zona Construită Protejată „Bulevardul Brătianu” (ZCP 04); • Zona Construită Protejată „Bulevardul Regina Elisabeta și Bulevardul Mihail Kogălniceanu” (ZCP 06) • Zona Construită Protejată „Bulevardul Lascăr Catargiu” (ZCP 12); • Zona Construită Protejată „Calea Victoriei” (ZCP 16); • Zona Construită Protejată „Bulevardul Carol” (ZCP 05).
3.	**Ierarhizarea intervențiilor în patrimoniul construit bucureștean trebuie făcută pe baza unor analize tipologice, care să asigure o distribuție mai echilibrată a finanțărilor disponibile spre grupări de Monumente de Arhitectură.**	1. Analiza critică a intersecției rezultate între LMI B 2015, LIE 2020 și Inventarul Domeniului Public al Municipiului București; 2. Selecția clădirilor pentru care Primăria Municipiului București, în parteneriat cu Ordinul Arhitecților din România (OAR) poate organiza concursuri de arhitectură; 3. Revizuirea și actualizarea LMI B 2015, astfel încât să reflecte situația actuală din teren, în special în cazul Monumentelor de Arhitectură aflate în stare de colaps. Acolo unde este nevoie, trebuie începută procedura pentru declasarea Monumentelor;

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		4. Construcția analizei tipologice a Monumentelor de Arhitectură înscrise în LMI B 2015 și corelarea ei cu LIE 2020; 5. Selecția unui eșantion reprezentativ minimal de Monumente de Arhitectură din analiza tipologică făcută la punctul anterior. În funcție de numărul și de tipul lor, ele pot fi încadrate în zona pilot aleasă în urma recomandărilor făcute la concluzia anterioară.
4.	**Raportul asimetric între cerințele legale și capacitatea de control a Autorităților pentru monitorizarea intervențiilor în patrimoniul construit limitează sever verificarea aplicării prevederilor legale și a celor normative.**	1. Evaluarea ofertei educaționale actuale în domeniul patrimoniului; 2. Proiectarea și testarea unor campanii agresive de recrutare a studenților pentru lucrul în domeniul patrimoniului; 3. Construcția sau actualizarea parteneriatelor Primăriei Municipiului București și ale Institutului Național al Patrimoniului cu universitățile care oferă programe de formare în domeniul patrimoniului, pentru diversificarea locurilor de practică profesională; 4. Crearea unui grup de informare privind cultura urbană și semnificația patrimoniului în structura administrativă a Primăriei Municipiului București sau asocierea cu alte organizații care au deja o experiență considerabilă în desfășurarea unor asemenea programe; 5. Formarea unui centru de consultanță pentru locuitorii Municipiului București, menit să ofere soluții tehnice potrivite pentru toate tipurile de intervenții pe clădiri și în zonele istorice; 6. Realizarea unor ghiduri și a unor metodologii de intervenție corecte din punct de vedere tehnic și estetic sau adoptarea și îmbunătățirea ghidurilor existente, cum sunt cele elaborate, de exemplu, de Asociația Română pentru Cultură, Educație și Normalitate (ARCEN).
5.	**Portofoliul instrumentelor fiscale disponibile Municipalității s-a îmbogățit considerabil, în urma experienței dobândite de orașe precum Oradea sau Craiova. Dată fiind existența HCGMB 384/2018, ele pot fi transferate în momentul de față la București și adaptate ulterior contextului local, cel puțin până la clarificarea regimului contravențional din legislația relevantă pentru patrimoniu.**	1. Completarea HCGMB 384/2018 cu următoarele instrumente: • Condițiile în care se poate acorda subvenția suplimentară de 20%, din valoarea lucrărilor de intervenție și de protejare a patrimoniului construit, precum și posibilitatea proprietarilor de accesa împrumuturi, fără dobândă, pe o perioada de 5 ani pentru restul de 80% din valoarea lucrărilor; • Introducerea treptată a supraimpozitării cu până la 500%, pentru clădirile cu fațade deteriorate, precum și scutirea de la plata impozitelor a proprietarilor care întreprind lucrări de protejare a patrimoniului construit din proprie inițiativă, dar doar după o analiză demografică, socială și economică atentă a

	Concluzia studiului	Recomandările aferente
		zonelor care vor fi incluse în aria de supraimpozitare; • Condițiile în care se acordă sprijin pentru realizarea Documentației Tehnice pentru obținerea Autorizației de Construire, pentru dirigenția de șantier, precum și pentru obținerea acordurilor și a avizelor necesare pentru Autorizația de Construire, prin asigurarea contravalorii lor; 2.Testarea instrumentelor descrise mai sus pe zonele de intervenție deja delimitate prin HCGMB 384/2018: • Zona Construită Protejată „Bulevardul Brătianu" (ZCP 04); • Zona Construită Protejată „Bulevardul Regina Elisabeta și Bulevardul Mihail Kogălniceanu" (ZCP 06) • Zona Construită Protejată „Bulevardul Lascăr Catargiu" (ZCP 12); • Zona Construită Protejată „Calea Victoriei" (ZCP 16); • Zona Construită Protejată „Bulevardul Carol" (ZCP 05).

Sursa: Autorii.

ANEXA : COMPARAȚIE ÎNTRE STRUCTURA CONȚINUTULUI REGULAMENTELOR LOCALE DE URBANISM (RLU) AFERENTE ZONELOR CONSTRUITE PROTEJATE (ZCP), ÎN VARIANTA STABILITĂ PRIN OM 562/2003 ȘI ÎN CEA ADOPTATĂ PRIN HCGMB NR. 279/2000

Tabelul 18: Conținutul–cadru al Regulamentelor Locale de Urbanism (RLU), aferente Planurilor Urbanistice Zonale (PUZ) dedicate Zonelor Construite Protejate (ZCP)

	Secțiunea	Prevederile	
I.	**Dispoziții generale**	Aria de aplicare a Regulamentului	
		Alte prescripții complementare, care pot acționa simultan cu Regulamentul	
		Divizarea în Unități Teritoriale de Referință (UTR) și în alte subunități, după caz	
		Alte condiționări	
		Definire Procentului de Ocupare a Terenului (POT) și a Coeficientului de Utilizare a Terenului (CUT)	
II.	**Dispoziții aplicabile în zonă**	Unitatea de Referință și caracterul acesteia	
		Natura ocupării și a utilizării terenului	1. Ocuparea și utilizarea terenului: construcții existente protejate, construcții existente neprotejate, spații construite protejate
			2. Tipuri admise de ocupare și de utilizare
			3. Tipuri interzise de ocupare și de utilizare
			4. Condiționări diverse (vestigii arheologice probabile) și protecții față de poluare și alte riscuri
		Condiții de ocupare a terenului	1. Caracteristici ale parcelelor
			2. Implantarea construcțiilor, în raport cu căile de circulație
			3. Implantarea construcțiilor, în raport cu limitele separatoare ale parcelelor
			4. Implantarea construcțiilor, unele în raport cu altele, pe aceeași parcelă
			5. Procentul de Ocupare a Terenului (POT)
			6. Înălțimea construcțiilor
			7. Aspectul exterior al clădirilor
			8. Accesuri și circulații
			9. Staționări și pavaje
			10. Echipare cu rețele tehnico-edilitare
			11. Spații libere și spații plantate
			12. Spații amenajate cu rolul de a proteja, a securiza, a izola sau a racorda zona sau subzona Planului Urbanistic Zonal (PUZ), față de vecinătăți agresive
			Coeficientul de Utilizare a Terenului (CUT) admis

Posibilități maxime de utilizare a terenului	Condiții pentru depășirea Coeficientului de Utilizare a Terenului (CUT)	
Anexe	Lista amplasamentelor rezervate pentru obiective de utilitate publică	Instituții de interes general
		Echipamente publice
		Spații verzi publice
		Străzi și pietonale
	Lista servituților	Monumente istorice
		Perimetre arheologice
		Interdicții diverse (de acces, de rețele etc.)
		Perturbări electromagnetice, datorate transmisiilor radioelectrice

Sursa: Prelucrare după OM 562/2003, în forma lui consolidată până în data de 25.07.2023.

Tabelul 19: Structura tipică a unui Regulament Local de Urbanism (RLU), aferent Planurilor Urbanistice Zonale (PUZ) dedicate Zonelor Construite Protejate (ZCP) din București, în varianta lor din anul 1999.

	Secțiunea	Prevederile
I.	**Descriere**	a.Delimitare
		b.Caracteristici
		c. Evoluție
		d.Agresiuni
		e.Valoare
		f. Grad de protecție
		g.Intervenții
II.	**Utilizarea funcțională**	a.Utilizări admise
		b.Utilizări admise cu condiționări
		c. Utilizări interzise
III.	**Amplasarea clădirilor**	a.Caracteristicile parcelelor
		b.Amplasarea față de aliniament
		c. Alinierea laterală și posterioară
		d.Amplasarea clădirilor pe aceeași parcelă
IV.	**Echiparea clădirilor**	a.Circulații și accesuri
		b.Staționarea autovehiculelor
		c. Condiții de echipare edilitară
		d.Spații libere plantate
		e.Împrejmuiri
V.	**Conformarea clădirilor**	a.Înălțimi admise
		b.Aspectul exterior
VI.	**Ocuparea și utilizarea parcelei**	a.Procentul maxim de Ocupare a Terenului (POT)
		b.Coeficient de Utilizare a Terenului (CUT)
		c. Zone *non-aedificandi*
		d.Alte servituți
VII.	**Spații publice**	a.Traseu
		b.Profil transversal
		c. Echipare și amenajare
		d.Plantație
VIII.	**Condiții de avizare**	

Sursa: Prelucrarea datelor disponibile la adresa: https://bit.ly/3cKlr2L [25.07.2023].

9. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

CUPRINS

1 INTRODUCERE 6

1.1.Factori ce poziționează Bucureștiului în economia României 8
1.2.Obiectivele studiului 9

2 ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ..... 10

2.1Organizarea teritorială a Municipiului București.....10
2.2.Cererea de servicii și utilități publice.....10

2.2.1 Diversitatea cererii.....12
2.2.2 Răspunsul la diversitatea cererii 13

2.3Administrația publică locală a Municipiului București.....14

2.3.1 Organizarea și Misiunea Primăriei Municipiului București 14
2.3.2 Organizarea aparatului de specialitate al primarului general 14
2.3.3 Proceduri de lucru la nivelul Primăriei Capitalei.....33

3 RESURSELE UMANE ÎN SECTORUL PUBLIC..... 41

3.1Prezentare generală a situației resurselor umane din PMB 42
3.2Politicile de formare / perfecționare profesională al personalului 45

4. BUGETUL LOCAL 48

4.1.Bugetul Municipiului București.....48
4.2.Capacitatea de atragerea a fondurilor nerambursabile 56

5. E-ADMINISTRAȚIE..... 66

5.1.Utilizarea Aplicațiilor pentru telefoane inteligente și tablete 66
5.2.Pagina web a PMB 68
5.3.Social Media.....68

6. STRUCTURI ASOCIATIVE ȘI COOPERAREA EUROPEANĂ 69

6.1.Participare în cadrul Asociației Municipiilor din Romania.....69
6.2.Participarea Primăriei municipiului București în cadrul Convenției Primarilor privind clima și energia 69
6.3.Structuri asociative 70
6.4.Cooperarea teritorială la nivelul regiunii București- Ilfov.....71
6.5.Cooperare internațională.....71

7. INFORMATIZAREA ȘI LOGISTICA..... 72

7.1.Hardware 72
7.2.Software.....73

8. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PRELIMINARE..... 74

8.1.Administrația publică locală.....74
8.2.Resursele umane în sectorul public.....76
8.3.Bugetul local 76

8.4.Democrația participativă 77
8.5.Structurile asociative 78
8.6.Cooperarea europeană/relațiile internaționale 78
8.7.Informatizarea și logistica.....78

ANEXA 1. LEGEA NR. 215 DIN APRILIE 2001 A ADMINISTRAȚIE PUBLICE LOCALE..... 80

ANEXA 2. FUNCȚIILE APARATULUI DE SPECIALITATE ÎN SUBORDINEA PRIMARULUI GENERAL 84

ANEXA 2A. ORGANIGRAMA PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI BUCUREȘTI..... 92

ANEXA 2B. LISTA PROIECTELOR ȘI A ADMINISTRATORILOR DE PROCESE 101

ANEXA 3. ORGANISME PRESTATOARE DE SERVICII PUBLICE ȘI DE INTERES LOCAL 110

ANEXA 4. HOLDING MUNICIPAL..... 112

ANEXA 5. DIRECȚIILE ȘI SERVICIILE PRIMĂRIILOR DE SECTOR..... 116

ANEXA 6. EXEMPLE DE FIȘE ALE DIRECȚIILOR GENERALE / DIRECȚIILOR DIN PGMB 119

ANEXA 7. PARTICIPANȚI LA SESIUNI DE FORMARE ÎN PERIOADA 2016 -2018 PE DOMENII DE FORMARE..... 127

LISTĂ TABELE

Tabel 1. Clasamentul municipiului București conform „Doing Business 2017”.....8
Tabel 2. Distribuția numărului de locuitori pe sectoare 11
Tabel 3. Timp de deplasare și veniturile anuale ale firmelor private 12
Tabel 4. Domeniile serviciilor publice de interes local.....13
Tabel 5. Codificarea color a celor patru sisteme organizaționale.....15
Tabel 6. Structură PMB 15
Tabel 7. Număr de funcții ale aparatului de specialitate al Primarului General.....18
Tabel 8. Lista direcțiilor, a atribuțiilor și a relațiilor stabilite cu alte organisme 19
Tabel 9. Număr prognozat de angajați ai companiilor municipale la finalul anului 2019 29
Tabel 10. Pondere procese instituționale per compartiment PMB.....34
Tabel 11. Factorii politici care influențează activitatea Primăriei Municipiului București 37
Tabel 12. Factorii economici care influențează activitatea Primăriei Municipiului București.....37
Tabel 13. Factorii socio-culturali care influențează activitatea Primăriei Municipiului București 38
Tabel 14. Factorii tehnologici care influențează activitatea Primăriei Municipiului București 38
Tabel 15. Factorii legali care influențează activitatea Primăriei Municipiului București.....39
Tabel 16. Factorii de mediu care influențează activitatea Primăriei Municipiului București.....39
Tabel 17. Analiza SWOT a aparatului aflat în subordinea primarului general.....40
Tabel 18. Proporția de posturi neocupate pe compartimente ale PMB în anul 2019.....44
Tabel 19. Proiecte implementate de PMB în perioada de programare 2007-2013 61
Tabel 20. Proiecte implementate de PMB în perioada de programare 2014-2020 63
Tabel 21. Situații echipamente IT PMB.....80
Tabel 22. Situație echipamente periferice PMB.....80
Tabel 23. Licențe software PMB.....81
Tabel 24. Concluzii și recomandări preliminare - Administrația publică locală.....74
Tabel 25. Concluzii și recomandări preliminare - resursele umane în sectorul public 76
Tabel 26. Concluzii și recomandări preliminare - Bugetul local.....76
Tabel 27. Concluzii și propuneri preliminare - democrație participativă 77

Tabel 28. Concluzii și recomandări preliminare - structurile asociative.....78
Tabel 29. Concluzii și recomandări preliminare - Cooperare europeană / relațiile internaționale.....78
Tabel 30. Concluzii și recomandări preliminare - Informatizarea și logistica 78

LISTĂ FIGURI

Figură 1. Dimensiunile analizei „Orașe Globale” 7
Figură 2. Structura VAB, pe principalele sectoare economice și principalii poli economici din România, 2015 8
Figură 3. Schema metodologică de realizare a analizei organizaționale a Primăriei Municipiului București 9
Figură 4. Distribuția spațială a elementelor descrise în Tabelul nr. 2.....12
Figură 5. Capitalizare companii municipale în anii 2017 și 2018 30
Figură 6. Situație profit/pierdere ale companiilor municipale 2017, 2018 și primele 6 luni din 2019.31
Figură 7. Nivelurile sarcinilor instituționale.....33
Figură 8. Componentele care asigură un management al resurselor umane performant.....41
Figură 9. Distribuția personalului pe categorii de funcții în PMB 41
Figură 10. Posturi aferente aparatului tehnic de specialitate al PMB în funcție de statut - funcționari publici vs. personal contractual 42
Figură 11. Tranșe de vechime a funcționarilor publici de execuție din Primăria Municipiului București 43
Figură 12. Dinamica personalului PMB în perioada 2016-2018.....43
Figură 13. Posturi vacante vs. Posture ocupate PMB 44
Figură 14. Numărul de participanți la sesiuni de formare planificate în perioada 2016-2019.....46
Figură 15. Numărul de participanți la evenimente de formare în perioada 2016 - 2018.....47
Figură 16. Numărul de salariati certificaţi pe domeniile cerute în ultimii 3 ani (2016, 2017, 2018)....47
Figură 17. Evoluția încasărilor la bugetele locale ale Municipiului București în perioada 2012-2018 .48
Figură 18. Evoluția soldului bugetelor locale ale Municipiului București în perioada 2012-2018.....49
Figură 19. Veniturile, pe surse, ale bugetelor locale ale Municipiului București în anul 2018.....51
Figură 20. Cheltuielile, pe tipuri, efectuate de la bugetele locale ale principalelor centre urbane din România în anul 2018 52
Figură 21. Volumul și structura pe tipuri a cheltuielilor efectuate de la bugetele locale ale Municipiului București în perioada 2012-2018.....53
Figură 22. Structura pe tipuri a cheltuielilor efectuate de la bugetul PMB în anul 2019 54
Figură 23. Structura, pe domenii gestionate, a cheltuielilor efectuate de la bugetul PMB în anul 2019 55
Figură 24. – Evoluția investițiilor publice (inclusiv din fonduri europene) realizate de PMB și primăriile de sector în perioada 2012-2018.....56
Figură 25. Clasament atragere fonduri nerambursabile pe județe 2015-2016.....58
Figură 26. Volumul fondurilor europene nerambursabile atrase la nivel județean pe cap de locuitor (Recensământ 2011) 59
Figură 27. Ponderea fondurilor UE în bugetele operaționale ale sectoarelor.....60
Figură 28. Sursele nerambursabile de finanțare utilizate de PMB pentru susținerea investițiilor, în perioada 2007-2013.....61
Figură 29. Ponderea fondurilor nerambursabile în bugetul de investiții al PMB 64
Figură 30. Fonduri Europene Nerambursabile absorbite de PMB.....65
Figură 31. Screenshot Map2web București 67
Figură 32. ORGANIGRAMA PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 93

LISTĂ CASETE

Casetă 1. Obiectivele strategice și tactice ale studiului.....9
Casetă 2. Responsabilități Primăria Municipiului București 14

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ADI	Asociație de Dezvoltare Intercomunitară
ADI-BI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară București-Ilfov
ADITPBI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov
ADP	Administrația Domeniului Public
ADRBI	Agenția pentru Dezvoltare Regională București - Ilfov
AGA	Adunarea Generală a Acționarilor
ALDA	Asociația Agențiilor pentru Democrație Locală
AMR	Asociația Municipiilor din România
AMRSP	Autoritatea Municipală de Reglementare a Serviciilor Publice
BDU	Banca de Date Urbană
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
CDRBI	Consiliul pentru Dezvoltare Regională București Ilfov
CEMR	Consiliul European al Municipalităților și Regiunilor
CGMB	Consiliul General al Municipiului București
CJ	Consiliul Județean
CoR	Comitetul European al Regiunilor
CPLRE	Congresul Puterilor Locale şi Regionale al Consiliului Europei
CRM	Aplicația de registratură
CTATU	Comisia Tehnică de Amenajare a Teritoriului și Urbanism
DGASMB	Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București
ERP	Planificarea Resurselor Intreprinderii
GIS	Sistem Informațional Geografic)
HCGMB	Hotărâre de Consiliu General al Municipiului București
HCL	Hotărâre de Consiliu Local
INS	Institutul Național de Statistică
IT&C	Informație, Tehnologie și Comunicare
M&E	Monitorizare și Evaluare
MDRAP	Ministerul Dezvoltării Regionale și a Administrației Publice
MW	Megawatt
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics (Nomenclatorul comun al unităților teritoriale de statistică)
OI	Organism Intermediar
ONG	Organizație Non-guvernamentală
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PATZ	Planul de Amenajare a Teritoriului Zonal
PG-CGMB	Primăria Generală – Consiliul General al Municipiul București
PIB	Produs Intern Brut
POR	Program Operațional Regional
PUG	Plan Urbanistic General
PUZ	Plan Urbanistic Zonal
RoF	Regulamentul de organizare și funcționare
STB	Societate de Transport București
SWOT	Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats (Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități, Amenințări)
TIC	Tehnologia Informației și a Comunicării
TVA	Taxă pe Valoare Adăugată
UAT	Unitate Administrativ-Teritorială
UE	Uniunea Europeană
UIP	Unitate de Implementare a Proiectului
VAB	Valoare adăugată brută
ZMEC	Zonă Metropolitană Europeană de Creștere

1 INTRODUCERE

Primăriile orașelor, din punct de vedere organizațional, au în contextul legislației naționale deplină libertate în constituirea formei de organizare pentru a îndeplinii (1) Responsabilitățile publice proprii; (2) Asigurarea unei creșteri economice; (3) Reducerea gradului de sărăcie și (4) Protejarea resurselor naturale și a mediului.

Pe de altă parte, în contextul în care orașele acționează ca sisteme deschise, dinamice, care pulsează social și economic datorită competiției globale, digitalizării și a efectelor schimbărilor climatice, primăriile sunt supuse la rândul lor schimbării, adaptând sau înlocuind formele statice de organizare cu altele prin care funcționarii publici își cunosc mai bine organizația și o pot adapta sau schimba.

Primăria Municipiului București își desfășură activitatea influențată constant de contextul în care operează: politic, economic, financiar și al schimbării cererii și nevoilor comunității. Aceste schimbări pun, diferențiat, presiune pe rețeaua organizațională solicitând schimbarea sau completarea acesteia, noi resurse umane adaptate mecanismului intern al primăriei sau noilor cerințe induse de contextul de operare.

Prezentul document își propune o revizuire a „infrastructurii administrative" a primăriei generale a Municipiului București și analiza a eficienței operaționale a acesteia, concentrându-se asupra modului în care este structurat și gestionat agregatul organizațional, cu accent asupra întrebării „cum putem îmbunătăți calitatea serviciilor oferite rezidenților, firmelor și vizitatorilor?"

Documentul nu își propune revizuirea conținutului politicilor publice solicitate a fi implementate prin direcțiile primăriei, ci se concentrează pe identificarea schimbărilor sau consolidării agregatului organizațional și al procesului de lucru care pot genera aceleași rezultate cu o eficiență mai mare și cu o creștere a gradului de satisfacție a comunității.

NOTĂ: Trebuie menționat că procesul consolidării organizaționale are în vedere creșterea capacității aparatului executiv în implementarea, monitorizarea și evaluarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, document aflat în procesul de elaborare.

Înainte de a trece la analiza capacității administrative a Primăriei Municipiului București, sunt prezentate câteva informații de context relevante pentru analizele ulterioare. Astfel, conform clasamentelor **European Quality of Government Index 2017**[1020]**,** Regiunea București-Ilfov, din care fac parte municipiul București și județul Ilfov se plasa, în anul 2017, pe locul 23 din 202 regiuni (NUTS 2) ale celor 28 de State Membre (la acel moment) ale Uniunii Europene din punct de vedere al produsului intern brut pe cap de locuitor. De aceea, în perioada actuală de programare bugetară a instrumentelor structurale și de investiții ale Uniunii Europene, regiunea București-Ilfov face parte din rândul regiunilor dezvoltate. Mai mult, o analiză separată a municipiului București și a județului Ilfov, cele două unități administrativ-teritoriale de nivel NUTS 3 componente ale regiunii de dezvoltare, arată că județul Ilfov nu îndeplinește criteriile de plasare în rândul regiunilor dezvoltate din punct de vedere al PIB/capita. Deci municipiul București asigură încadrarea în această categorie.

Din punct de vedere al calității actului de guvernare (locală), regiunea se plasează pe locul 188 din 202 regiuni analizate. Analiza ia în considerare indicatori precum **imparțialitatea actului de administrare, calitatea serviciilor publice și nivelul corupției.** Raportul A.T. Kearney din 2018[1021], intitulat „Orașe Globale", analizează gradul în care diverse orașe din întreaga lume își îmbunătățesc competitivitatea lor și ce factori conduc la succesul unora dintre acestea. Analiza este realizată prin intermediul a 5 dimensiuni:

1020 Comisia Europeană, Indicele european al calității guvernamentale (The European Quality of Government Index - EQI), ediția 2017, disponibil la https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/quality_of_governance#3.

1021 A. T. Kearney, „Raport Orașe Globale 2018", disponibil la https://www.atkearney.com/global-cities/2018.

Figură 1. Dimensiunile analizei „Orașe Globale”

Sursă: A. T. Kearney, „Raport Orașe Globale 2018”

Acest clasament vizează **135 de orașe din întreaga lume,** iar din Europa sunt analizate 24 de orașe, printre care și **Varșovia sau Budapesta,** însă nu și municipiul București.

Un alt instrument util de evaluare a actului administrativ guvernamental și local, prin compararea cu alte guverne și administrații din întreaga lume, pe baza unor criterii comune, este Raportul „Doing Business”[1022] al Băncii Mondiale, aflat, în anul 2020, la a 17-a ediție. Acesta este un raport anual care investighează calitatea legislației care reglementează activitatea de afaceri și se realizează pe baza unor indicatori cantitativi legați de reglementarea activităților de afaceri, care pot fi analizați pentru 190 de economii/țări.
Criteriile de comparare sunt:

- începerea unei afaceri,
- gestionarea permiselor de construcție,
- obținerea electricității,
- înregistrarea proprietății,
- obținerea creditului,
- protejarea investitorilor minoritari,
- plata impozitelor,
- tranzacționarea transfrontalieră,
- executarea contractelor,
- rezolvarea insolvenței, și
- reglementarea pieței muncii.

Banca Mondială a realizat un sub-clasament al principalelor orașe din Bulgaria, România și Ungaria[1023], având la bază dimensiunile de mai sus. În cadrul acestor clasamente, Bucureștiul se clasează pe următoarele locuri:

[1022] Banca Mondială, Raport „Doing Business”, ediția 2020, disponibil la https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32436/9781464814402.pdf.
[1023] Banca Mondială, „Doing Business în Uniunea Europeană 2017: Bulgaria, Ungaria și România”, disponibil la http://www.doingbusiness.org/en/reports/subnational-reports/eu-bulgaria-hungary-romania

Tabel 1. Clasamentul municipiului București conform „Doing Business 2017”

Înregistrarea unei companii	Obținerea autorizațiilor de construcție	Conectarea la rețeaua de electricitate	Înregistrarea proprietății	Executarea contractelor
Locul 18	**Locul 8**	**Locul 8**	**Locul 13**	**Locul 5**
După orașe precum Craiova, Constanta, Iași, Brașov Cluj-Napoca, Timișoara, Ploiești sau Oradea din România, și Sofia sau Ruse din Bulgaria, sau Budapesta, Debrecen ori Miskolc din Ungaria.	După celelalte orașe analizate din România în afară de Craiova, și înaintea orașelor din celelalte două țări analizate.	După Timișoara, Ploiești, Constanța, Brașov, Cluj-Napoca, Oradea, Craiova, și înaintea unor orașe precum Sofia, Pleven, Ruse, Iași, Varna, Miskolc, Budapesta, Gyor, Debrecen, Plovdiv, Pecs, Burgas, Szekesfehervar, Szeged.	După majoritatea orașelor analizate din România, cu excepția municipiului Oradea, și înaintea orașelor incluse în analiză din Ungaria.	După orașele Brașov, Ploiești, Sofia, Oradea, și înaintea celorlalte orașe analizate.

Sursă: Banca Mondială, „Doing Business în Uniunea Europeană 2017: Bulgaria, Ungaria și România”

La nivel general, municipiul București se clasează pe locul al **10-lea,** după municipii mult mai mici ca dimensiuni si cu o putere financiară mult mai redusă, din România, dar și din Bulgaria.

1.1 Factori ce poziționează Bucureștiul în economia României

PIB: Înregistrând în anul 2016 valoarea de 40.400 PPS, cifră ce echivalează cu 139% din media U.E.-27, regiunea București-Ilfov este una din cele mai bogate regiuni din spațiul comunitar, depășind regiunile metropolitane ale Budapestei, Madridului, Berlinului, Romei, Atenei sau Lisabonei.
VAB: Din perspectiva Valorii Adăugate Brute regiunea București-Ilfov se poziționează detașat, cu o valoare de 39,133 mil. Euro, pe locul 1 la nivel național (28% din total).
Structura activităților economice: Sectorul terțiar generează circa 75% din valoarea adăugată în linie cu tendința de la nivel european și global, fiind formată în principal din transporturi și turism (19%), activități științifice, tehnice și profesionale, servicii administrative și suport (16%) și IT&C (13%).

Figură 2. Structura VAB, pe principalele sectoare economice și principalii poli economici din România, 2015

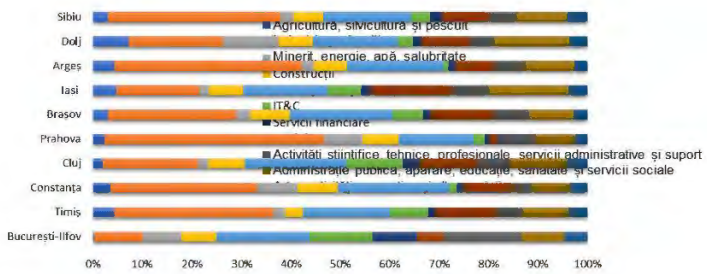

Sursă: Bază de date EUROSTAT

Bugetul: Consiliul General al municipiului București a aprobat un buget pentru anul 2019 în valoare de 1,4 miliarde de euro. Execuția bugetară la 31.12.2019 a indicat venituri totale de circa 950 mil. Euro și cheltuieli de puțin peste 750 mil. Euro, cu un excedent de aproape 200 mil. Euro. Pentru anul 2020,

Consiliul General a aprobat un buget care se bazează pe venituri de peste 1,5 miliarde de Euro și cheltuieli de circa 2,1 miliarde de Euro.

Agregarea acestor date configurează locul capitalei în dezvoltarea economică a României dar și rolul pe care îl joacă, prin contribuția la bugetul național, la întărirea coeziunii teritoriale.

1.2 Obiectivele studiului

Casetă 1. Obiectivele strategice și tactice ale studiului

Obiectiv strategic: În aceste condiții, obiectivul studiului este acela de a analiza modul în care „infrastructura" administrației locale asigură în continuare susținerea dezvoltării socio-economice a Bucureștiului, precum și oferta de servicii și utilități publice vitale dezvoltării și configurării unui cadru atractiv de locuire, muncă și recreere.
Obiective tactice: Analiza are două obiective în câmp operațional. Primul este să găsească soluțiile de organizarea a aparatului PGMB în implementarea și monitorizarea implementării Strategiei de Dezvoltare a Municipiului București. Al doilea obiectiv se orientează către formele de coordonare și cooperare între direcțiile de specialitate din aparatul primarului general al municipiului în îndeplinirea atribuțiilor precizate în cadrul Legii 215/2001.

Sursă: Prezentarea autorilor

Schema metodologică de realizare a analizei organizaționale a Primăriei Municipiului București din punct de vedere al rezultatelor obținute pe perioada de formulare a Strategiei este prezentată în figura următoare.

Figură 3. Schema metodologică de realizare a analizei organizaționale a Primăriei Municipiului București

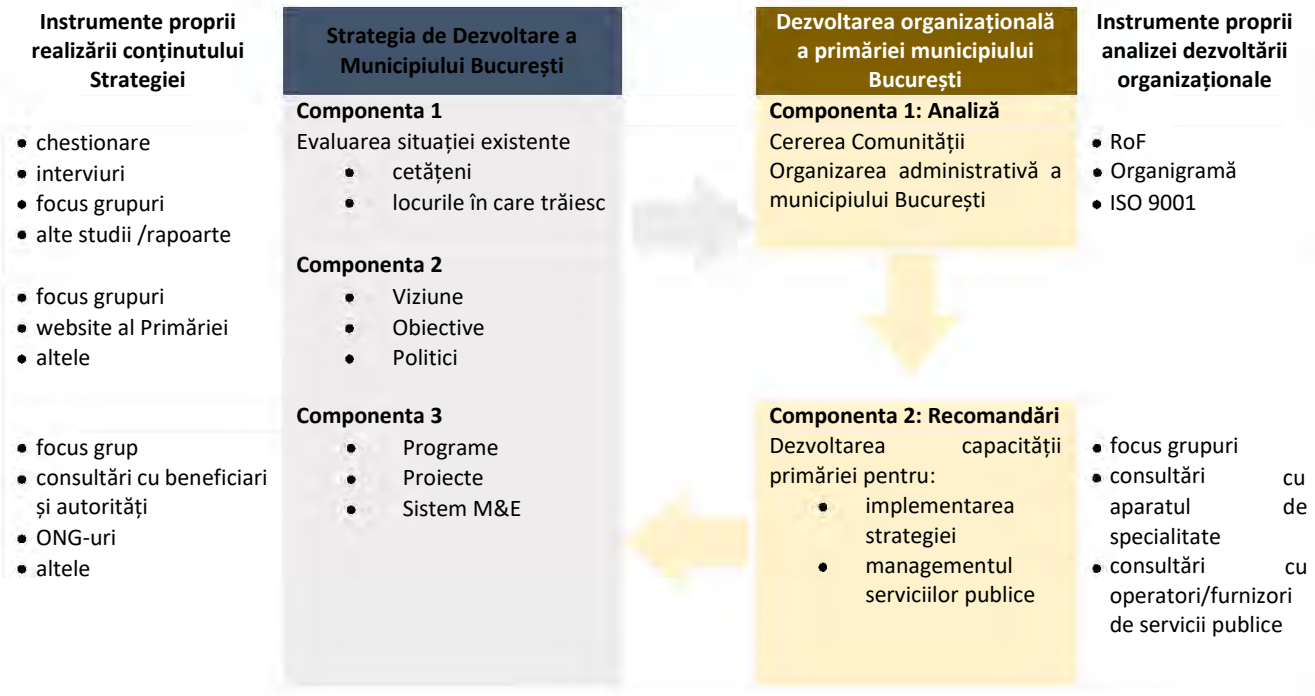

Sursă: Prezentarea autorilor

2 ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

2.1 Organizarea teritorială a Municipiului București

U.A.T. municipiul București este organizată în 6 subdiviziuni administrativ-teritoriale, numite sectoare și funcționează în conformitate cu Legea 215/2001, art. 2, aliniat 1 (care a fost integrată în anul 2015 în Codul Administrativ), în temeiul principiilor descentralizării, autonomiei locale, desconcentrării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Din punct de vedere al modului de funcționare, Primăria Generală a Municipiului București este organizată și funcționează și în conformitate cu hotărârile Consiliului General al Municipiului București privind aprobarea organigramei, a numărului de posturi și a statului de funcții ale aparatului propriu de specialitate.

Primarul exercită o funcție de autoritate publică și răspunde, în condițiile legii, de buna funcționare a administrației publice locale reprezentând autoritatea executivă în realizarea autonomiei locale fiind de asemenea reprezentantul Municipiului București în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție.

Prin art. 155 al Codului Administrativ primarul îndeplinește a) atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii; b) atribuții referitoare la relația cu consiliul local; c) atribuții referitoare la bugetul local al unității administrativ-teritoriale; d) atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor, de interes local; e) alte atribuții stabilite prin lege. Pentru punerea în aplicare a activităților date în competența sa primarul are în subordine un aparat de specialitate structurat pe compartimente funcționale încadrate cu funcționari publici și personal contractual.

În relațiile dintre Consiliul General al Municipiului București, ca autoritate deliberativă și Primarul General, ca autoritate executivă, nu există raporturi de subordonare. Primarul General este și vicepreședintele Comitetului Municipiului București pentru Situații de Urgență, având atribuții privind managementul situațiilor de urgență. Primarul poate delega, prin dispoziție, atribuțiile ce îi sunt conferite de lege și alte acte normative viceprimarului, secretarului general al municipiului București, conducătorilor direcțiilor din componența primăriei București, administratorului public, precum și conducătorilor instituțiilor și serviciilor publice de interes local, în funcție de competențele ce le revin în domeniile respective. În prezent. primarul a delegat din competențele ce îi revin administratorului public conform art. 157 al Codului Administrativ.

2.2 Cererea de servicii și utilități publice

Municipiul București avea, în anul 2018, o populație de 2.121.794 de locuitori[1024]. Repartiția pe sectoare este prezentată în tabelul de mai jos, și este prezentată pentru a constata cerea de servicii publice distribuite spațial pentru calibrarea autorităților publice, respectiv Primăria Generală și a celor șase primării de sector.

1
[024] Populația după domiciliu. Cea rezidentă, în același an era de 1.827.810 locuitori.

Tabel 2. Distribuția numărului de locuitori pe sectoare

Sector	Total număr locuitori (după domiciliu)	Grupă de vârstă			
		0-14	15-24	25-64	65 și peste
Sector 1	252.091	35.509	18.548	148.388	181.646
Sector 2	371.854	48.864	26.061	225.303	71.626
Sector 3	476.089	65.857	33.770	301.833	74.629
Sector 4	327.374	43.466	22.834	205.962	55.112
Sector 5	301.852	43.103	25.459	190.747	42.543
Sector 6	392.534	53.139	25.503	242.251	71.641
Total	**2.121.794**	**289.938**	**152.175**	**1.314.484**	**365.197**

Sursă: INS, iunie 2018

Tabelul de mai sus prezintă două aspecte: Primul aspect reflectă o presiune diversificată asupra serviciilor publice, considerând atât numărul total de locuitori, cât și categoriile de vârstă, lideri fiind sectoarele 3, 2, și 6 care au un număr de locuitori mai ridicat decât municipii precum Iași, Timișoara, Constanța. Al doilea aspect pune în discuție calibrarea și repartiția spațială a locurilor de muncă și a serviciilor publice de interes general (de exemplu, școli, grădinițe, policlinici, suprafețe spații publice și verzi/număr de locuitori, etc). Al treilea aspect se referă la dimensionarea eficientă a „infrastructurii" administrației publice și a firmelor private implicate în servicii publice, precum și a modului în care acestea se coordonează pentru a satisface cererea locuitorilor prezentați pe grupe de vârstă.

Pentru schițarea unei imagini complete privind presiunea asupra serviciilor și utilităților, Bucureștiul trebuie analizat în cadrul zonei sale funcționale care, în conformitate cu studiul Băncii Mondiale, este evaluată la o cerere de 4 mil. de locuitori (pe o rază de 1h de deplasare cu autoturismul de la granița orașului), formată din rezidenți, navetiști cu loc de muncă în București sau populației aflată în tranzit. În interiorul granițelor administrative ale municipiului București se realizează, în altă ordine de idei, 37,82% din încasările tuturor companiilor din România, mai mult decât dublu veniturilor realizate cumulat de ceilalți 7 poli urbani din țară, ceea ce denotă un nivel foarte ridicat de densitate economică, dar și o cerere majoră de servicii dinspre sectorul privat.

Tabel 3. Timp de deplasare și veniturile anuale ale firmelor private

		Timp de deplasare auto din centrul orașului			60 min. de la granița orașului
		20 min.	40 min.	60 min.	
Timișoara	Populație	350.000	452.000	767.000	945.000
	% venitul anual al firmelor private	3.16%	3.41%	5.43%	6.00%
Cluj Napoca	Populație	360.000	482.000	620.000	905.000
	% venitul anual al firmelor private	3.29%	3.48%	3.71%	4.47%
Iași	Populație	328.000	423.000	582.000	943.000
	% venitul anual al firmelor private	1.47%	1.52%	1.60%	2.20%
Craiova	Populație	302.000	470.000	787.000	1.080.000
	% venitul anual al firmelor private	1.43%	1.60%	2.70%	2.94%
Constanța	Populație	312.000	492.000	620.000	716.000
	% venitul anual al firmelor private	2.51%	4.12%	4.54%	4.67%
Brașov	Populație	328.000	485.000	615.000	868.000
	% venitul anual al firmelor private	2.65%	2.83%	2.98%	3.54%
Ploiești	Populație	305.000	556.000	2.724.000	3.554.000
	% venitul anual al firmelor private	2.89%	3.44%	43.17%	47.24%
București	Populație	1.842.000	2.150.000	2.525.000	4.020.000
	% venitul anual al firmelor private	37.82%	41.15%	41.61%	50.58%

Sursă: „Orașe Competitive", Banca Mondială. Sursă date: Institutul Național de Statistică

Figură 4. Distribuția spațială a elementelor descrise în Tabelul nr. 2

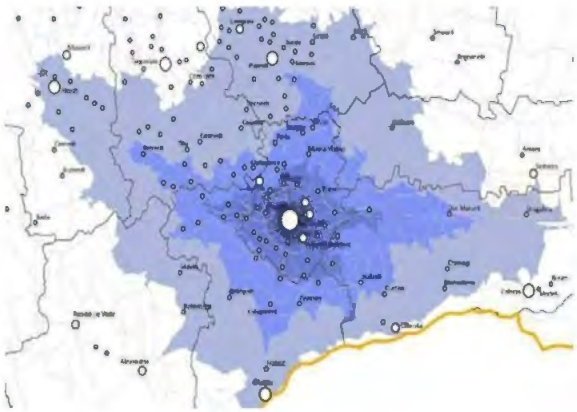

Sursă: "Orașe Competitive", Banca Mondială

2.2.1 Diversitatea cererii

Municipiul București, având și statutul de oraș capitală[1025], a manifestat în istoria lui o capacitate și ușurință în absorbția de noi veniți din alte regiuni sau țări. Astăzi expații, cetățenii români care se întorc din străinătate, sau imigranții, solicită performanțe și, implicit, un alt standard privind calitatea serviciilor. În perioada 2012-2018, circa 111.700 de astfel de persoane și-au stabilit reședința în

1
[025] Art 97 Cod Administrativ, OUG nr. 57/2019

regiunea București-Ilfov, număr aparent ridicat, dar inferior celor al persoanelor plecate în străinătate (150.902).
Potrivit Inspectoratului General pentru Imigrări din cadrul Ministerului de Interne, în anul 2019 la nivelul regiunii București-Ilfov s-au înregistrat peste 13.500 de avize de angajare pentru cetățeni străini (față de 5.700 în anul 2018), adică 40% din totalul celor raportate la nivel național. Cei mai mulți dintre lucrătorii străini proveneau din Vietnam, Nepal, India, Turcia și Republica Moldova. În altă ordine de idei, din totalul de 137.600 de cetățeni străini aflați legal pe teritoriul României, peste 50.000 (37%) locuiau în această regiune. Dintre aceștia 2/3 proveneau din state terțe, mai ales Turcia, China, Republica Moldova, Israel etc., iar 1/3 din State Membre ale UE (mai ales din Italia, Franța, Germania, Grecia etc.).

2.2.2 Răspunsul la diversitatea cererii

Competențe legale: Consiliul General al Municipiului București prin legea 215/2001[1026], art. 36, alin. 6 asigură, potrivit competențelor sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local ce privesc următoarele domenii:

Tabel 4. Domeniile serviciilor publice de interes local

Servicii publice	
1. Educația; **2.Serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială;** **3. Sănătatea;** **4. Cultura;** **5. Tineretul;** **6. Sportul;** **7. Ordinea publica;** **8. Situațiile de urgență;** **9. Protecția și refacerea mediului;** **10. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectura, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale;**	11. Dezvoltarea urbană; 12. Evidența persoanelor; 13. Podurile şi drumurile publice; 14. Serviciile comunitare de utilitate publică: alimentare cu apă, gaz natural, canalizare, salubrizare, energie termică, iluminat public și transport public local, după caz; 15. Serviciile de urgență de tip salvamont/ salvamar și de prim ajutor (nu se aplică); 16. Activitățile de administrație social-comunitară; 17. Locuințele sociale și celelalte unități locative aflate în proprietate sau în administrarea sa; 18. Punerea în valoare, în interesul comunității locale, a resurselor naturale de pe raza UAT; 19. Alte servicii publice stabilite prin lege.

Sursă: Prezentarea autorilor

Aceste servicii sunt planificate, operate și implementate de patru clase de resurse politice și administrative:
(1) Primăria Generală a Municipiului București prin aparatul Primarului General compus din 5 poziții de top management (primar general și cabinet primar general, Viceprimar 1 și 2 cu Cabinete separate, Cabinet Secretar General, Corpul de control al primarului general) și 27 direcții din care zece Direcții Generale[1027].

1
[026] Vezi Anexa 1

1
[027] Vezi anexa 2 și 2a

(2) 43 de Organisme prestatoare de servicii publice și de interes local, o Autoritate Municipală de Reglementare a Serviciilor Publice, două regii autonome[1028] și Societăți comerciale la care Consiliul General al Municipiului București este acționar.

(3) Un Holding municipal format din 22 de Societăți Comerciale înființate de municipalitate prin HCGMB în anul 2017[1029]

(4) Primăriile de sector ce compun municipiul București în număr de șase[1030]. Între Primăria Municipiului București și primăriile de sector nu există relații de subordonare, ci de colaborare fără precizări normative privind modul de cooperare. Primarii de sector pot participa, doar pentru a se informa, la ședințele Consiliului General al Municipiului București, dar nu au drept de vot.

Fiecare primărie are primar ales și un consiliu local ales. Fiecare primărie are libertatea de a elabora strategiile de dezvoltare sau planurile de dezvoltare locală, sau planuri urbanistice (PUZ Sector) fără să fie corelate cu documentele strategice, planuri urbanistice, existente la nivelul municipalității.

2.3 Administrația publică locală a Municipiului București

2.3.1 Organizarea și Misiunea Primăriei Municipiului București

Casetă 2. Responsabilități Primăria Municipiului București

Art.1 Primarul General, Viceprimarii, Secretarul General al Municipiului București, împreună cu aparatul propriu de specialitate descris în continuare constituie o structura funcțională cu activitate permanentă, denumită aparatul propriu al primarului Municipiului București. Acest aparat, împreună cu instituții de servicii publice și holdingul format din 22 de companii municipale, își îndeplinește *Misiunea* asumată, aducând la îndeplinire hotărârile Consiliului General al Municipiului București si dispozițiile Primarului General.
Art.2 Să creeze și să ofere cetățenilor Municipiului București șansa dezvoltării și împlinirii personale și profesionale.
Art.3 Să dezvolte și să mențină infrastructura orașului, mediul economic, social, edilitar și natural la nivelul exigențelor marilor capitale europene.
Art.4 Să susțină și să contribuie intens la buna funcționare a sistemelor de transport, utilități publice, asistență socială, sănătate, învățământ, informare și educație, promovare a culturii și artei, promovare a sportului și a mijloacelor de divertisment.
Art.5 Să încurajeze dezvoltarea comunității pentru a oferi siguranță, confort și servicii diversificate adresate unei multitudini de stiluri de viață, respectând libertatea opțiunilor cetățenilor săi și venind în întâmpinarea acestora.
Art.6 București trebuie să fie locul în care oamenii își împlinesc aspirațiile, trăiesc o viață bună și pe care îl numesc cu drag "acasă".

Sursă: http://www.PMB.ro/institutii/primaria/rof/rof_parteal.php

2.3.2 Organizarea aparatului de specialitate al primarului general

Funcționarea aparatului de specialitate al primarului general este precizată prin Regulamentul de organizare și funcționare (RoF) document anexă la HCGMB aprobată în data de 22.11.2018, nr. 829, conținând relațiile funcționale, structura organizatorică și atribuțiile aparatului de specialitate

1
[028] Vezi anexa 3
1
[029] Vezi anexa 4
1
[030] Vezi anexa 5

organizat în 31 de secțiuni. Detalierea atribuțiilor și a relațiilor de coordonare este prezentată detaliat în Anexa 2 și Anexa 2A.
Primăria Generală este responsabilă cu asigurarea utilităților (apa, transportul, bulevardele principale, parcuri), iar Primăriile sectoarelor au responsabilitatea străzile secundare, grădini, școli și serviciile de salubrizare. În cazul sectorului 5 există o precizare în care serviciile de salubritate sunt îndeplinite de Primăria Municipiului București.
Aparatul de specialitatea aflat în subordinea primarului general este format din Direcții Generale și Direcții în număr de 27. În urma analizei funcționale a întregului aparat de specialitate au fost identificate patru sisteme organizaționale care concură la realizarea atribuțiilor stabilite prin cadrul normativ și RoF. Aceste clase sunt prezentate codificate color și sunt prezentate după cum urmează:

Tabel 5. Codificarea color a celor patru sisteme organizaționale

	Direcții cu rol în planificarea și realizarea de investiții în municipiul București și în cadrul Regiunii De Dezvoltare București-Ilfov
	Direcții cu rol în furnizarea de servicii publice în municipiul București
	Direcții cu rol în susținerea realizării investițiilor realizate de direcțiile identificate in prima clasă
	Direcții cu rol în funcționarea întregii structuri a primăriei municipiului București.

Sursă: Prezentarea autorilor

În cadrul studiului sunt prezentate, în această etapă, direcțiile aparținând primelor trei clase, acestea având atribuții în implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Municipiului București, perioada 2020-2035.
Tabelul de mai jos prezintă direcțiile din primele 3 clase detaliind (1) atribuțiile acestor direcții și (2) coordonarea cu organisme din interiorul și exteriorul aparatului de specialitate a primarului general, așa cum au fost stabilite prin RoF aprobat de CGMB prin HCL cu nr. 829 în data de 22.11.2018.
Anexa 2 prezintă întreg aparatul de specialitate cu detalierea funcțiilor, iar anexa 2A organigrama primăriei și a direcțiilor componente.

Tabel 6. Structură PMB

Administrator public

Corpul de control al Primarului General

Secretar General

- *Cabinet secretar general*

Cabinet Primar General

Viceprimar 1

- *Cabinet viceprimar 1*

Viceprimar 2

- *Cabinet viceprimar 2*

Direcția generală economică

- *Direcția financiar contabilitate, buget*
- *Direcția venituri*

Direcția generală infrastructură

- *Serviciul planificare lucrări mari infrastructură*
- *Direcția urmărire lucrări mari infrastructură*
- *Serviciul mari proiecte*

Direcția generală investiții

- *Direcția planificare investiții*
- *Direcția urmărire proiecte*

Direcția generală management proiecte cu finanțare externă

- *Direcția fonduri nerambursabile*
- *Biroul accesare fonduri rambursabile*
- *Biroul derulare și raportare fonduri rambursabile*
- *Serviciul UIP faza 2 Glina*

Direcția generală urbanism și amenajarea teritoriului

- *Direcția urbanism*
- *Serviciul proiecte urbane*
- *Serviciul publicitate stradală*

Direcția generală administrație și relația cu CGMB

- *Direcția administrație publică*
- *Direcția asistență tehnică și juridică*
- *Direcția relații cu publicul și registratură*

Direcția generală servicii publice

- *Direcția utilități publice*
- *Direcția servicii integrate*

Direcția generală achiziții publice

- *Direcția planificare achiziții*
- *Direcția proceduri*
- *Serviciul monitorizare derulare contracte*

Direcția generală situații de urgență, statistici și strategii

- *Serviciul integrare multiculturală*
- *Direcția înzestrare materială și situații de urgență*
- *Direcția statistici și strategii*
- *Serviciul administrare centrul municipal integrat pentru situații de urgență*

Direcția generală logistică

- *Direcția informatică*
- *Direcția administrativă*

Direcția patrimoniu

Direcția de mediu

Direcția juridic

Direcția managementul resurselor umane

Direcția auditul și managementul calității

Direcția de integritate

Direcția transporturi

Direcția auditul public intern

Direcția guvernanță corporativă

Direcția de presă

Direcția relații cu ONG, sindicate și patronate

Direcția relații externe și protocol

Direcția cultură, învățământ, turism

Serviciul Euro 2020

Serviciul sănătate și securitate în muncă

Biroul documente secrete

Direcția spațiu locativ și cu altă destinație

Sursă: Organigramă PMB

Relațiile funcționale în interiorul aparatului de specialitate al primarului general sunt detaliate în capitolul II al RoF care distinge șase tipuri de relații

1. Autoritatea ierarhică

(a). Subordonarea Viceprimarilor față de Primarul General;

(b). Subordonarea directorilor generali și executivi, directorilor și șefii compartimentelor independente față de Primarul General și după caz față de Viceprimari sau față de Secretarul General, în limitele competențelor stabilite de legislația în vigoare, a dispozițiilor Primarului General și a structurii organizatorice;

(c). Subordonarea directorilor generali adjuncți, directorilor executivi adjuncți, directorilor adjuncți, șefilor de servicii și șefilor de birouri fașă de directorii generali, directori executivi sau directori, după caz;

(d). Subordonarea personalului de execuție fașă de directorul general, directorul general adjunct, directorul, directorul executiv, directorul executiv adjunct, directorul adjunct, șeful de serviciu sau șeful de birou după caz.

2. Delegări de autoritate ierarhică și funcțională

(a). Primarul poate delega atribuțiile ce îi sunt conferite de lege și alte acte normative Viceprimarului, secretarului, conducătorilor de compartimente funcționale sau personalului din aparatul de specialitate, precum și conducătorilor instituțiilor și serviciilor publice de interes local (conf. art 65. Legea 215/2001);

(b). Personele care ocupă funcții de conducere din cadrul direcțiilor generale, direcțiilor, servicii și birouri care din diverse motive nu își pot exercita prerogativele posturilor pe care le deți, în baza aprobării prealabile a șefului ierarhic, deleagă autoritatea unui subordonat.

3. Relații de autoritate funcțională

Se stabilesc de către compartimentele din structura organizatorică a Primăriei Municipiului București cu serviciile publice și instituțiile publice de interes local ale municipalității, precum și cu regiile autonome și societățile comerciale înființate de CGMB sau la care CGMB este acționar, în conformitate cu obiectul de activitate, atribuțiile specifice fiecărui compartiment sau competențele acordate prin dispoziția Primarului General în limitele prevederilor legale.

4. Relații de cooperare/colaborare

(a). Se stabilesc între compartimentele din structura organizatorică a aparatului de specialitate a Primarului General și instituțiile și serviciile publice de interes local ale municipalității;

(b). Se stabilesc între compartimentele din structura organizatorică a aparatului de specialitate al Primarului General și compartimente similare din celelalte structuri ale administrației centrale sau locale (aceste relații se stabilesc prin limitele atribuțiilor compartimentului sau a competențelor acordate prin dispoziția Primarului General sau hotărârea CGMB).

5. Relații de reprezentare

(a). Se stabilesc în limitele legislației în vigoare și a mandatului acordat de Primarul General. Secretarul general, Viceprimarii sau personalul compartimentelor din structura organizatorică reprezintă Primăria Municipiului București în relații cu celelalte structuri ale administrației centrale, locale, alte organisme.

6. Relații de inspecție/control – audit

(a). Se stabilesc între compartimentele specializate în inspecție/control – audit, instituțiile și serviciile de interes public al municipalității, compartimentele sau personalul mandatat prin dispoziția Primarului General sau care desfășoară activități supuse inspecției și controlului (conf. competențelor stabilite prin legi și acte normative în vigoare);

(b). Primăria Municipiului București și alte organe, organisme care sunt mandatate conform legii să execute activități de control/audit asupra activității Primăriei Municipiului București.

Numărul de funcții ale aparatului de specialitate al primarului general și din companiile municipale aflate sub jurisdicția CGMB. Funcțiile de demnitate publică, cele de administrator public, precum și cele ce privesc funcțiile publice sunt în număr de 1269.[1031]

Tabel 7. Număr de funcții ale aparatului de specialitate al Primarului General

Nr. Crt.	Funcția	Număr funcții
1	Funcție de demnitate publică	3
2	Administrator public	1
3	Număr total de funcții publice	980 din care: 131 - nr. de funcții publice de conducere 849 - nr. de funcții publice de execuție
4	Număr total de funcții contractuale	285
5	Număr de funcții contractuale de conducere	10
6	Număr de funcții contractuale de execuție	275
7	Număr total de funcții în instituție	1269

Sursa: Primăria Municipiului București. Organigrama

1
[031] Sursa informațiilor: HCG al municipiului București nr. 10/2018 adoptată de CGMB în ședința din data de 17.01.2018.

Tabel 8. Lista direcțiilor, a atribuțiilor și a relațiilor stabilite cu alte organisme

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
Direcții cu rol în planificarea și realizarea de investiții în municipiul București și în cadrul Regiunii De Dezvoltare București-Ilfov		
DIRECȚIA GENERALĂ INFRASTRUCTURĂ • **Serv. Planificare Lucrări Mari Infrastructură** • **Compartimentul Documentații Tehnice** • **Direcția Urmărire Lucrări Mari Infrastructură** • **Serv. Urmărire-Verificare Lucrări Mari Infrastructură** • **Compartimentul Decontare Lucrări Mari Infrastructură** • **Serv. Proiecte Mari**	1. Planifică, coordonează și urmărește obiectivele de investiții privind rețeaua stradală și lucrările de artă. 2. Promovează și monitorizează investițiile pentru lucrările de modernizare a rețelei stradale, poduri și pasaje rutiere denivelate; 3. Promovează și monitorizează demararea și implementarea unor mari proiecte privind obiective strategice ce urmează a fi dezvoltate în cadrul Municipiului București; 4. Urmărește derularea contractelor de lucrări/servicii/furnizare încheiate de Municipiul București cu diferiți operatori economici prin licitație publică sau cu entitățile juridice la care Municipiul București este acționar majoritar, în vederea realizării obiectivelor ce privesc rețeaua stradală; 5. Directorul general coordonează, îndrumă, controlează și răspunde de întreaga activitate a direcției generale, ducând la îndeplinire sarcinile rezultate din actele normative în vigoare și dispozițiile primite de la conducerea Primăriei Municipiului București.	*Relații de autoritate ierarhică* • Direcția Generală este, conform organigramei. în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB. *Relații de cooperare/colaborare* Direcția generală colaborează cu (1). Direcția Generală de Achiziții Publice; (2). Entități juridice la care Municipiul București este acționar majoritar (Compania Municipală Dezvoltare Durabilă București, Compania Municipală Străzi, Poduri Și Pasje București SA, Compania Municipală Managementul Traficului București SA, Societatea de Transport București); (3). Direcția Generală Economic; (4). Direcția Finaciar Contabilitate, Buget; (5). Direcția Patrimoniu; (6). Comisia Tehnico-Economică; Comisia Tehnică De Circulație; Comisia Tehnică de Urbanism și Amenajare a Teritoriului. *Cu organisme din afara PMB* Inspectoratul de Stat în Construcții, Casa de Socială a Construcțiilor; Relații cu instituții avizatoare alături de elaboratorii documentațiilor.
DIRECȚIA GENERALĂ INVESTIȚII • **Direcția Planificare Investiții** • **Serv. Lucrări Investiții** • **Serv. Parteneriat Public Privat** • **Direcția Urmărire Proiecte** • **Serv. Contracte** • **Serv. Urmărire Lucrări**	1. Gestionează activitatea privind programarea, pregătirea, contractarea și urmărirea recepției lucrărilor de investiții și a investițiilor de parteneriat public-privat; 2. Aplică Norma Internă privind modalitatea de atribuire a contractelor între entitățile juridice la care Municipiul București este acționar majoritar; 3. Directorul general coordonează, îndrumă, controlează și răspunde de întreaga activitate a Direcției	*Relații de autoritate ierarhică* • Direcția Generală este, conform organigramei. în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB. *Relații de cooperare/colaborare* Direcția generală colaborează cu: (1). compartimente din cadrul PMB pentru centralizarea datelor referitoare la întocmirea

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
	Generale, ducând la îndeplinire sarcinile rezultate din actele normative în vigoare și dispozițiile primite de la conducerea Primăriei Municipiului București.	programelor anuale de investiții și la întocmirea acestora; (2). compartimente pentru includerea achizițiilor publice aferente investițiilor și a fișei de date a achizițiilor publice; (3). Direcția Generală Economică; (4). Direcția Finaciar Contabilitate, Buget (5). secretariatul Comisiei Tehnico-Economice a PMB *Cu organisme din afara PMB* (1). Instituții publice centrale pt promovarea și derularea investițiilor incluse în programe naționale; (2). Inspectoratul de Stat în Construcții; (3). Diriginți de șantier
DIRECȚIA GENERALĂ MANAGEMENT PROIECTE CU FINANȚARE EXTERNĂ • **Direcția Fonduri Nerambursabile** • **Serv. Management Proiecte** • **Serv. Proiecte POIM** • **Biroul Accesare Fonduri Rambursabile** • **Biroul Derulare Și Raportare Fonduri Rambursabile** • **Serv. UIP Faza 2 Glina**	1. Gestionează procesul de identificare, promovare și aprobare a finanțărilor externe nerambursbile pentru proiectele Municipiului București, gestionează relațiile funcționale cu finanțatori externi, instituțiile și organismele implicate în managementul programelor de finațare, realizează managementul și urmărirea post-implementare; 2. Gestionează procesul de promovare, aprobare, contractare finanțări nerambursabile și garantarea de datorie publică de către Municipiul București, pentru realizarea de investiții publice de interes local sau pentru refinanțarea datoriei publice locale; 3. Gestionează procesul de derulare, rambursare și raportare a datoriei publice contractate și garantate de Municipiul București, pentru realizarea de invesitții publice de interes local sau pentru refinanțarea datoriei publice locale;	*Relații de autoritate ierarhică:* • Direcția Generală este, conform organigramei. în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB. *Relații de cooperare/colaborare* • Direcția Generală colaborează cu: (1). compartimentele aparatului de specialitateal Primarului General/administratorul public; (2). Instituțiile publice de interes local ale Municipiului București,instituții/regii autonome/companiile municipale; (3). unitățile de implementare proiecte din fonduri nerambursabile; (4). Biroul derulare și raportare fonduri rambursabile; (5). Comisia de autorizare a împrumuturilor locale. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor de dispoziție de

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
	4. Directorul general coordonează, îndrumă, controlează și răspunde de întreaga activitate a direcției generale, ducând la îndeplinire sarcinile rezultate din actele normative în vigoare și dispozițiile primite de la conducerea Primăriei Municipiului București.	primar și a celor aprobate de CGMB. *Cu organisme din afara PMB:* (1). autorități publice implicate în management POIM și care asigură conformitatea cu politicile UE și naționale; (2). Comisia Europeană; (3). Consiliul Concurenței; (4). Ministerul Energiei etc. (5). Comisii de monitorizare pt POIM; (6). Ministerul Finanțelor Publice; (7). Banca de import / export a Românei; (8).antreprenori/consultanți.
DIRECȚIA GENERALĂ URBANISM ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI • **Direcția Urbanism** • **Serv. de Urbanism** • **Serv. de Autorizare** • **Serv. Proiecte Urbane** • **Serv. Publicitate Stradală**	1. Inițiază, urmărește și coordonează implementarea prevederilor PUG al Municipiului București 2. Semnează certificatele de urbanism, autorizațiile de demolare și de construire, avizele de de consultanță preliminară pentru dezvoltarea rețelei stradale, precum și alte documente prevîzute de lege; 3. Inițiază și coordonează organizarea de concursuri de urbanism și de amenajarea teritoriului pe domeniul public și privat al municipiului București; 4. Avizează planul anual de cercetare-proiectare; 5. Avizează documentațiile de urbanism și amenajarea teritoriului; 6. Arhitectul Sef (Directorul general) coordonează, îndrumă, controlează și răspunde de întreaga activitate a direcției generale, ducând la îndeplinire sarcinile rezultate din actele normative în vigoare și	*Relații de autoritate ierarhice* • Direcția Generală este, conform organigramei. în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor de dispoziție de primar și a celor aprobate de CGMB. *Relații de cooperare/colaborare* Direcția Generală colaborează cu: (1). CTATU-Primaria Municipiului București; (2). Comisia Tehnică de Ciculație (3). Comisiile de specialitate ale CGMB; (4). Aparatul de specialitate al Primarului General; (5). Direcția Informatică; (6). Direcția Achiziții Publice; (7). Direcția Venituri. *Cu organisme din afara PMB* (1). Direcția Monumentelor istorice din cadrul Ministerul Culturii și Cultelor; (2). Consultări cu populația.

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
	dispozițiile primite de la conducerea PGMB.	
Direcția Generală Servicii Publice • **Direcția Utilități Publice** • **Serv. Alimentare cu Apă și Canal** • **Serv. Management Deșeuri Salubritate** • **Direcția Servicii Integrate** • **Compartimentul Eficiență Energetică** • **Serv. Iluminat Public** • **Serv. Management Avarii – Dispecerat** • **Serv. Unitatea Municipală pentru Monitorizarea Serviciilor Integrate** • **Serv. Dezinsecție, Deratizare Dezinfecție** • **Serv. Autorizare, Coordonare Lucrări Infrastructură**	1. Verifică modul de îndeplinire a obligațiilor contractuale/legale de către operatorii de servicii de utilitate publică din Municipiul București, din sfera specifică de activitate și comunică Direcției Generale de Poliție Locală și Control a Municipiului București neregulile constatate; 2. Asigură managementul calității serviciilor, strategia, planificarea, siguranța, coordonarea serviciilor de utilitate publică din Municipiul București, din sfera specifică de activitate; 3. Coordonează activitatea de emitere a autorizațiilor de construire, reconstruire, desființare, modificare, extindere sau reparare privind lucrările de infrastructură, a acordurilor și avizelor pentru lucrări de investiții în infrastructura tehnico-edilitară și stradală dar și a autorizațiilor de intervenție pentru remedierea avariilor de pe teritoriul Municipiului București; 4. Coordonează serviciile de utilități publice, creează strategiile de implementare și dezvoltare pentru acestea și asigură aducerea acestora la îndeplinire; 5. Directorul general coordonează, îndrumă, controlează și răspunde de întreaga activitate a Direcției Generale, ducând la îndeplinire sarcinile rezultate din actele normative în vigoare și dispozițiile primite de la conducerea Primăriei Municipiului București.	*Relații de autoritate ierarhică*: • Direcția Generală este, conform organigramei. în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB. *Relații de cooperare/colaborare* Direcția Generală colaborează cu: (1).Autoritatea Municipală de Reglementare a Serviciilor Publice; (2).Direcția Financiar Contabilitate, Buget; (3). Comisii de licitație; (4). Direcția Generală Economică; (5). Direcția Patrimoniu; (6). Comisia Tehnico-Economică a primăriei municipiului București; (7). Compartimente de specialitate pentru formulare de observații la documentații; (8). Serviciul de Management Avarii-Dispecerat; (9). Comisia de supraveghere metodologică și control; (10). Comisii de licitație. *Cu organisme din afara PMB:* (1). SC APA NOVA București SA; (2). Operatorii serviciilor; (3). Ministere de resort; (4). Primăriile de sector; (5). Prestatori de servicii publice de interes local; (6). ADP-uri

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
DIRECȚIA DE MEDIU • **Serv. Monitorizarea Calității Mediului** • **Serv. Avize și Acorduri** • **Serv. Monitorizare Spații Verzi** • **Serv. Ecologie Urbană**	1. Stabilește acțiunile și măsurile care să asigure cetățenilor din Municipiul București un mediu sănătos în armonie cu dezvoltarea economică și socială a orașului prin îndeplinirea următoarelor obiective: a). conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului; b). protecția sănătăți umane; c). utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale; d). promovarea de măsuri la nivel local în vederea tratării problemelor regionale de mediu. 2. Directorul executiv coordonează, îndrumă, controlează și răspunde de întreaga activitate A Direcției Generale, ducând la îndeplinire sarcinile rezultate din actele normative în vigoare și dispozițiile primite de la conducerea Primăriei Municipiului București.	(7). Ministerul Mediului; (8). Agenția de Protecția Mediului, (9). Ministerul Sănătății; (10). Operatori de salubrizare; (11). ONG-uri (Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Termoenergetică București-Ilfov); (12). Societăți prestatoare de servicii - ENEL, TELECOM, STB, etc. (13). cetățeni/petenți; (14). Autoritatea Națională de reglemenare pentru Serviciile Comunitare; (15). Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement București. *Relații de autoritate ierarhică:* • Direcția Generală este, conform organigramei. în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor de dispoziție de primar și a celor aprobate de CGMB. *Relații de cooperare/colaborare* Direcția colaborează cu: (1). Direcția Generală Urbanism și Amenajarea Teritoriului; (2). Direcția Generală Servicii Publice; (3). Direcția Patrimoniu; (4). Direcția Juridic; (5). Comisia de Analiză Tehnică și Comitetul Special Constituit din cadrul Agenției pentru protecția Mediului București; (6). Grupul de lucru pentru implementarea Planului de Acțiune pentru mediu. *Cu organisme din afara PMB:*

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
DIRECȚIA TRANSPORTURI • **Serv. Sistematizare Trafic** • **Serv. Parking** • **Serv. Administrare Străzi** • **Biroul Strategie Transport Urban**	1. Asigură managementul calității serviciilor în transportul public local; 2. Monitorizează rețeaua stradală, lucrările de întreținere și reparații și lucrările mici și medii de modernizare; 3. Elaborează metodologia de și autorizarea transportului public urban în regim de taxi, în regim de închiriere și a transportului local de persoane (prin servicii regulate, regulate speciale, etc); 4. Promovează relațiile cu Asociația de dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov și cu alți parteneri interni/externi privind dezvoltarea locală, metropolitană /regională și transportul integrat; 5. Promoveaqză conceptul de și Strategia Planului de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 pentru regiunea București-Ilfov; 6. Promovează măsurile specifice domeniului de activitate din Planul Integrat de Calitate a Aerului în municipiul București în perioada 2018-2022, măsuri aplicabile în domeniul transporturilor; 7. Promovează principiile Proiectului CREATE privind reducerea congestiei de trafic în municipiul București, prin încurajarea unui transfer de la autovehicule către moduri de	(1). Cetățeni/petenți; (2). ONG-uri; (3). Instituții de cercetare/proiectare și de învățământ superior; (3). Direcția Generală de Poliție Locală și Control a Municipiului București; (4). Academia Română; (5). Administratori spații verzi; *Relații de autoritate ierarhică:* • Direcția Generală este, conform organigramei. în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor de dispoziție de primar și a celor aprobate de CGMB. *Relații de cooperare/colaborare* Direcția colaborează cu: (1). Asociația de dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov și cu alți parteneri interni/externi; (2). Autoritatea Municipală de reglementare a Serviciilor Publice; (3). Compania Municipală Managementul Traficului București S.A; (4). Compania Municipală Parking SA; (5). Compania Municipală Managementul Transportului București SA; (6). Compania Municipală Străzi, Poduri și Pasaje București SA; (7). Serviciul Administrare Străzi și Serviciul Parking; (8). Biroul Strategie Transport; (9). Direcția Generală Infrastructură;

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
	transport sustenabile; 8. Colaborează cu Autoritatea Municipală de reglementare a Serviciilor Publice în scopul coordonării, reglementării și verificării activităților Companiei Municipale Managementul Traficului București S.A., Companiei Municipale Parking SA, Companiei Municipale Managementul Transportului București SA și Companiei Municipale Străzi, Poduri și Pasaje București SA. 9. Asigură sistematizarea rețelei stradale din municipiul București și reglementarea circulației rutiere; 10. Monitorizează parcajele la nivelul municipiului București; 11. Coordonează activitatea Comisiei tehnice de Circulație a municipiului București; 12. Întocmește documentațiile tehnice în vederea licitațiilor pentru asigurarea desfășurării domeniului de activitate ale direcției; 13. Directorul executiv coordonează, îndrumă, controlează și răspunde de întreaga activitate a Direcției Generale, ducând la îndeplinire sarcinile rezultate din actele normative în vigoare și dispozițiile primite de la conducerea Primăriei Municipiului București.	(10). Direcția Generală Urbanism și Amenajarea Teritoriului; (11). Direcția Administrație Publică; (12). Direcția Generală Servicii Publice; (13). Direcția Cultură, Invățământ, Turism. *Cu organisme din afara PMB:* (1).Administrațiile Domeniului Public Sectoarele 1-6.
DIRECȚIA CULTURĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, TURISM • **Serv. Cultură** • **Serv. Învățământ, Turism**	1. Dezvoltă și întreține infrastructura instituțiilor municipale din domeniul specific de activitate, identifică, promovează și coordonează programe/proiecte pentru dezvoltarea culturii, educației și turismului în municipiul București; 2. Directorul executiv coordonează, îndrumă, controlează și răspunde de întreaga activitate a Direcției Generale, ducând la îndeplinire sarcinile rezultate din actele normative în vigoare și dispozițiile	*Relații de autoritate ierarhice*: • Direcția este, conform organigramei. în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor de dispoziție de primar și a celor aprobate de CGMB. *Relații de cooperare/colaborare* Direcția colaborează cu:

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
	primite de la conducerea Primăriei Municipiului București.	(1). Instituțiile publice de cultură de interes local al municipiului București; (2). Direcția Managementul Resurselor Umane; (3). Consiliul Tehnico-Economic al primăriei municipiului București; (4). Direcția Patrimoniu; (5). Comisia de negociere în vederea achiziționării de către municipiul București a unor imobile monumente istorice. *Cu organisme din afara PMB:* (1).Direcții specializate din cadrul aparatului Administrației centrale; (2). Ministerul Afacerilor Externe; (3). Ministerul Educației Naționale; (4). Operatori turistici; (5). Solicitări turiști.
Direcții cu rol în susținerea realizării investițiilor realizate de direcțiile identificate in prima clasă		
DIRECȚIA PATRIMONIU • **Serv. Evidență Patrimoniu** • **Serv. Cadastru** • **Serv. Concesionări** • **Biroul Exproprieri**	1. Organizează și coordonează activitățile de identificare, defalcare, evidențiere și reactualizare a inventarierii bunurilor aparținând domeniului public și privat al Municipiului București; 2. Organizează nomenclatura stradală pe raza administrativ teritorială a Municipiului București; 3. Asigură, prin structurile de specialitate din subordine, secretariatul comisiilor de expropriere pentru cauză de utilitate publică; 4. Urmărește, participă și răspunde de punerea în aplicare a prevederilor legislației în vigoare privind cadastru și publicitatea imobiliară. 5. Directorul executiv coordonează, îndrumă, controlează și răspunde de întreaga activitate a Direcției	*Relații de autoritate ierarhică:* • Direcția Generală este, conform organigramei, în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor de dispoziție de primar și a celor aprobate de CGMB *Relații de cooperare/colaborare* Direcția colaborează cu: (1). Serviciul de cadastru; (2). Serviciul Concesionări; (3). Serviciul Evidență Patrimoniu; (4). Direcția Generală Economică; (5). Direcția Juridică *Cu organisme din afara PMB:* (1) Consiliile locale ale sectoarelor; (2) Regii autonome;

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
	Generale, ducând la îndeplinire sarcinile rezultate din actele normative în vigoare și dispozițiile primite de la conducerea Primăriei Municipiului București.	(3). Instituții publice de interes local; (4). Persone fizice și juridice; (5). Societăți comerciale cu capital de stat; (6). Comisii de evaluare analiză și repartizare a locuințelor; (7). Comisii de verificare a dreptului de proprietate; (8). Comisia de cercetare prealabilă.
Direcție cu rol în planificarea și realizarea de investiții în municipiul București și în cadrul Regiunii De Dezvoltare București-Ilfov[1032]	**Direcție cu rol în furnizarea de servicii publice în municipiul București**	**Direcție cu rol în funcționarea întregii structuri a primăriei municipiului București**
DIRECTIA GENERALA SITUATII DE URGENTĂ, STATISTICI ȘI STRATEGII • **Serviciul Integrare Multiculturală** • **Direcția Înzestrare Materială și Situații De Urgență** • **Direcția Statistici Și Strategii** • **Serviciul Administrare Centrul Municipal Integrat Pentru Situații De Urgență**	1a. Coordonează activitățile privind integrarea în comunitate a proprilor cetățeni cu trecut migrant, a familiilor acestora și a cetățenilor străini care au dobândit /redobândit cetățenia română; 1b. Gestionează relația instituției cu cetățeni români cu trecut migrant, cu cetățeni străini prezenți pe teritoriul administrativ, autorități centrale și locale etc. 1.c. Reprezintă punctul de contact al PMB în cadrul Programului Orașe Interculturale ale Consiliului Europei. 2a. Funcționează ca structură organizatorică de protecție civilă și colaborează cu toate structurile implicate în activități de apărare în situații de urgență și de protecție civilă, realizând managementul măsurilor de protecție civilă și gestionarea situațiilor de urgență pe teritoriul municipiului București; 2b. Propune măsuri tehnico-organizatorice și de pregătire în vederea aplicării măsurilor de protecție civilă pentru protecția personalului PMB și a	*Relații de autoritate ierarhică:* • Direcția Generală este, conform organigramei. în subordinea Primarului General. • Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor de dispoziție de primar și a celor aprobate de CGMB. *Relații de cooperare/colaborare* Direcția colaborează cu: (1). Toate direcțiile din PMB pe teme privind protecția personalului; (2). Direcția Financiar, Contabilitate, Buget. *Cu organisme din afara PMB:* (1). Centru Militar Zonal; (2).Inspectoratul pentru Situații de Urgență București-Ilfov; (3). Prefectura București; (4). Primăriile de sector 1-6; (5). Servicii profesioniste pentru situații de urgență; (6). INS;

[1032] Direcția generală are în subordine direcții și servicii cu activități de planificare, servicii pt populație și rol în funcționarea întregii structuri a primăriei municipiului București.

Direcția și structura acesteia	Atribuții conform RoF	Relații funcționale conf. RoF
	bunurilor/valorilor materiale ale instituției, ocupându-se de organizarea, dotarea și asigurarea stării de operativitate și capacitate de intervenție a serviciior de urgenț voluntară constituită la nivel PMB; 2c. Face propuneri pentru constituirea, la nivelul CGMB, resurselor financiare și tehnico-materiale specifice 2d. Gestionează relația cu Centru Militar Zonal, Inspectoratul pt Situații de Urgență București-Ilfov, cu Prefectura București și cu primăriile de sector 1-6. 3a. Responsabilitatea culegerii, prelucrării, stocării, analizei, difuzării rezultatelor cercetărilor statistice și constituirii unui fond de date statistice ca fundament al elaborării politicilor publice economice, sociale, fundamentării strategiilor de dezvoltare și prognozelor 3.b. Elaborează Strategia De Dezvoltare A Municipiului București	(7). ONG-uri; (8). Instituții de cercetare/proiectare și de învățământ superior; (9). Organisme internaționale; (10) Asociația Municipiilor din Romania.

Sursa: Primăria Municipiului București. Regulamentul de Organizare și Funcționare

Fișele propuse pentru prezentarea sintetică a direcțiilor este prezentată în Anexa 6.

Realizarea acestor fișe conduce la eficientizarea procesului de evaluare a performanțelor aparatului executiv prin realizarea bazei de date privind direcțiile, competențele, rezultatele preconizate, indictorii de măsurarea a performanțelor acestora, necesarul de resurse umane și buget.

Deciziile de îmbunătățire anuală a organigramei și a RoF, mergând până la fișa postului, pot fi realizate într-o formă actualizată anual (tabel de bord), permițând și o alocare de resurse umane și finaciare și tehnologice pentru funcționare și dezvoltare infrastructurii organizaționale.

Structura companiilor municipale aflate sub jurisdicția CGMB

Număr de angajați prognozat în bugetele de venituri și cheltuieli de companiile municipale pentru 31 decembrie 2019 era de 7.238. La momentul publicării rezultatelor financiare aferente anului fiscal 2019 se vor putea analiza si comparațiile cu gradul de realizare a acestui indicator.

Tabel 8. Număr prognozat de angajați ai companiilor municipale la finalul anului 2019

Nr. Crt.	Companie	Număr funcții
1	Compania Municipală Agrement SA	110
2	Compania Municipală Cimitire București SA	271
3	Trustul de Clădiri Metropolitane București SA	581
4	Compania Municipală Consolidări SA	1.500
5	Compania Municipală Dezvoltare Durabilă București SA	255
6	Compania Municipală Eco-igienizare SA	219
7	Compania Municipală Energetica București SA	206
8	Compania Municipală Iluminat Public București SA	165
9	Compania Municipală Imobiliara București SA	60
10	Compania Municipală Întreținerea Arborilor și Spațiului Verde SA	253
11	Compania Municipală Medicală București	754
12	Compania Municipală Parcuri și Grădini București	420
13	Compania Municipală Parking București SA	210
14	Compania Municipală Pază și Securitate SA	1.300
15	Compania Municipală Protecție Civilă și Voluntariat București S.A.	302
16	Compania Municipală Publicitate și Afișaj SA	32
17	Compania Municipală Sport pentru Toți SA	108
18	Compania Municipală Străzi Poduri și Pasaje SA	443
19	Compania Municipală Tehnologia Informației SA	54
20	Compania Municipală Management Traficului SA	259
21	Compania Municipală Managementul Transportului SA	87
22	Compania Municipală Turistică București SA	48
23	Total funcții	7238

Sursa: Bugetele aprobate de venituri și cheltuieli ale companiilor municipale

O analiză detaliată a companiilor, ținând seama de timpul care s-a scurs de la înființarea acestora, nu poate conduce la un diagnostic precis asupra performanțelor acestora. Câteva elemente sunt însă important de menționat și acoperă patru domenii:

Aspecte privind relația dintre aparatul din subordinea primarului general și companii

Compoziția domeniilor de activitate a companiilor este similară în mare parte cu cea a direcțiilor generale/direcțiilor din aparatului administrativ al Primăriei Generale. Pentru a păstra redundanța structurală la limite acceptabile/adminisibile, sistemul de lucru dintre aceste două sisteme se structurează în prezent, precizând poziția primăriei ca factor de planificare/strategie/politici, în timp ce companiile ca organizații plasate pe paliere de execuției/implementare a obiectivelor indicate de primărie prin documentele strategice și de politici publice. Mecanismul de monitorizare al performanțelor companiilor (tablou de bord) va fi pus la punct.

Aspecte privind situația financiară a companiilor municipale

În ceea ce privește capitalizarea companiilor municipale, Primăria și Consiliul General au virat către aceste companii, în perioada 2017-2019, circa 2,8 md. lei (aproape 600 mil. Euro), sub formă de contribuție la capitalul social de înființare, majorări de capital (cea mai mare vizând compania ENERGETICA – circa 270 mil. Euro pentru cumpărarea unor creanțe ale ELCEN) sau împrumuturi, ultimele fiind parțial rambursate. Pentru anul 2019, aceste companii municipale au avut bugete aprobate de Consiliul General în cuantum de circa 1 mld. lei (adică peste 200 mil. Euro), reprezentând practic sumele pe care PMB le plătește holding-ului municipal pentru furnizarea unor servicii. Valoarea

plăților efective efectuate în anul 2019 a fost însă mai redusă decât estimările inițiale. Pentru anul 2020, bugetul aprobat de Consiliul General prevede plăți estimate de circa 1,1 mld. lei către aceste companii, în contul serviciilor oferite municipalității.

Figură 5. Capitalizare companii municipale în anii 2017 și 2018

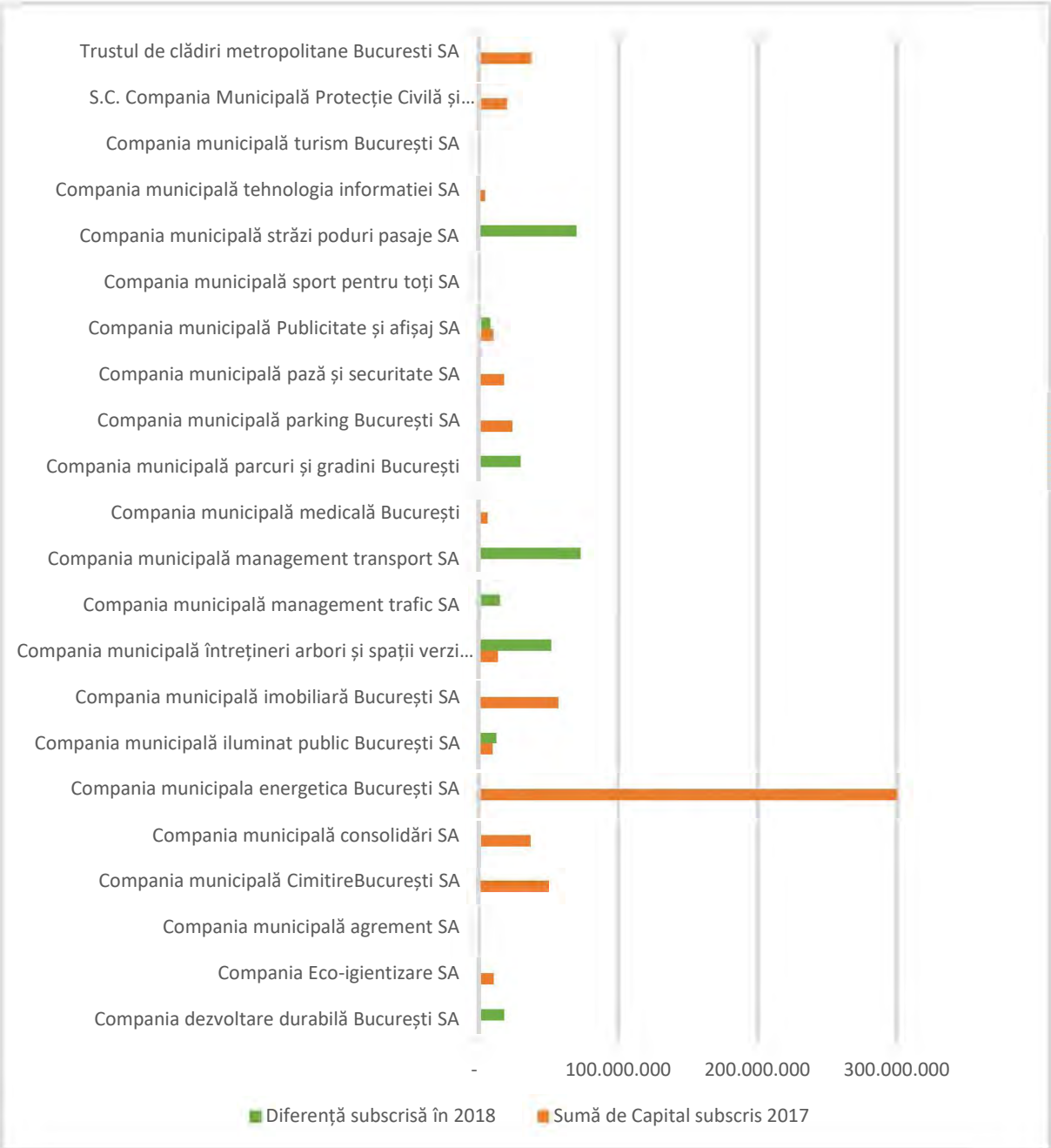

Sursa: Rapoartele financiare și bilanțurile contabile ale companiilor pe anii 2017 și 2018

Analizând rapoartele financiare ale acestor companii pentru anii 2017 și 2018, putem constata că majoritatea companiilor din holding-ul municipal au înregistrat pierderi în primii 2 ani de funcționare. Această situație poate fi explicată prin faptul că, fiind la început de activitate, au investit mult în resurse logistice și umane, neavând suficient timp la dispoziție pentru a demara activități care pot genera venituri care să compenseze pe termen scurt investițiile realizate (o situație care este tipică și multor companii cu capital străin care au investit în România și au înregistrat pierderi în primul sau primii ani de activitate).

Singurele companii municipale care au înregistrat profit în cei 2 ani și jumătate de la înființare sunt **Compania Municipală Parcuri și Grădini București, Compania Municipală Întrețineri Arbori și Spații Verzi SA, Compania Municipală Energetica București SA, Compania Municipală Agrement SA, Compania Municipală Managementul Trafic SA** și **Compania Dezvoltare Durabilă București SA.** Așadar, o analiză mai relevantă a activității lor se poate face doar pe baza datelor bilanțurilor la 31.12.2019 (indisponibile la momentul analizei), care ar fi practic al treilea an de funcționare

Figură 6. Situație profit/pierdere ale companiilor municipale 2017, 2018 și primele 6 luni din 2019

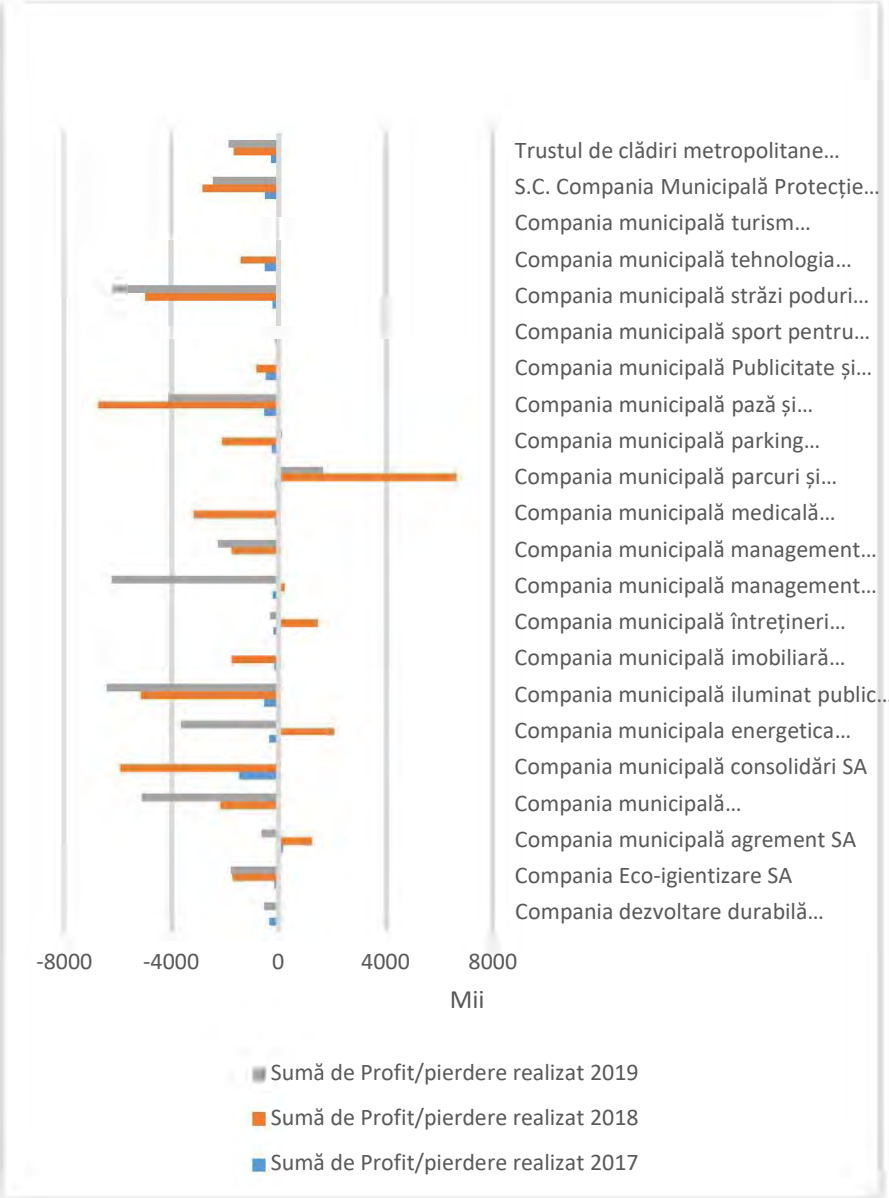

Sursa: Rapoartele financiare și bilanțurile contabile ale companiilor pe anii 2017, 2018 și semestrul I 2019

În prezent sunt importante mențiunile făcute în actele constitutive ale acestor companii, care prevăd următoarele:

- Din beneficii se pot constitui fonduri destinate investițiilor, modernizării, cercetării și dezvoltării, precum și pentru alte destinații stabilite de către Adunarea Generală după constituirea fondurilor obligatorii conform legii; Repartizarea beneficiilor și a pierderilor de către acționari se va face proporțional cu aportul de capital și în limita capitalului subscris (act. constitutiv -art. 25 – Calculul și repartizarea beneficiilor).
- Fondurile necesare finanțării societății, în plus față de capitalul inițial, vor fi principal procurate pe răspunderea deplină a societății. Totuși, în cazul în care societatea nu are asigurate astfel de fonduri și asociații stabilite în prealabil de acord în scris, ei vor coopera solidar pentru obținerea fondurilor deficitare respective, în proporție cu acțiunile pe care le dețin fiecare; (act. constitutiv - art. 26 - Finanțarea).
- Proiectele aprobate de Adunarea Generală a Acționarilor și care au ca obiect dezvoltarea urbană a orașului, realizarea de ansambluri rezidențiale/comerciale și/sau locuințe cu caracter social, vor fi finanțate de Asociați prin aport la capitalul social sau prin alocare de bunuri aparținând acestora și care urmează să fie puse la dispoziția societății în vederea realizării obiectivelor stabilite; (act constitutiv - art. 26 - Finanțarea).

Un lucru important de menționat cu privire la aceste societăți este că, deși majoritatea au pus la dispoziția echipei de consultanți documente care indică existența unei strategii de dezvoltare, a unui plan de activități sau chiar a unor proiecte concrete, acestea, ca și rapoartele de activitate, nu sunt (cu câteva excepții) disponibile pentru publicul larg pe site-urile web ale respectivelor entități.

Aspecte privind relația dintre situația financiară și obiectul de activitate

Nu toate companiile, prin natura activității lor, sunt profitabile în conformitate cu statutul de societate pe acțiuni. Mai bine spus, nu toate companiile aduc beneficii financiare, deși prin activitatea lor pot aduce beneficii de altă natură (de ex. sociale, culturale etc.). Exemple concrete în acest sens sunt Compania Municipală de Protecție Civilă și Voluntariat sau Compania Municipală Managementul Traficului. În mod evident, astfel de companii vor avea ca principal client municipalitatea, fiind dificilă atragerea de contracte de la alte entități. În schimb, alte companii, precum Energetica sau Trustul de Clădiri Metropolitane, pot executa lucrări și pentru terți, care să le aducă venituri suplimentare față de transferurile de la bugetul PMB. Deși până în prezent această nișă nu a avut o pondere importantă în bugetele companiilor municipale, contractele încheiate cu primăriile de sector pot reprezenta o sursă importantă de încasări, unele dintre acestea (de ex. Sectorul 1) dispunând de bugete considerabile.

După cum am indicat anterior, o analiză asupra bugetului de venituri și cheltuieli la 31.12.2019 poate conduce către un rezultat mai clar asupra profitabilității acestor companii, putând releva pentru membrii AGA a fiecărei companii necesitatea unor măsuri ce privesc eficiența și profitabilitatea acestora, analizând relația dintre obiectul de activitate/respectiv valoarea socială sau comercială a domeniului de activitate, veniturilor și cheltuielilor respectivei entități.

2.3.3 Proceduri de lucru la nivelul Primăriei Capitalei

În general, abordarea sarcinilor instituționale se realizează pe două niveluri:

Figură 7. Nivelurile sarcinilor instituționale

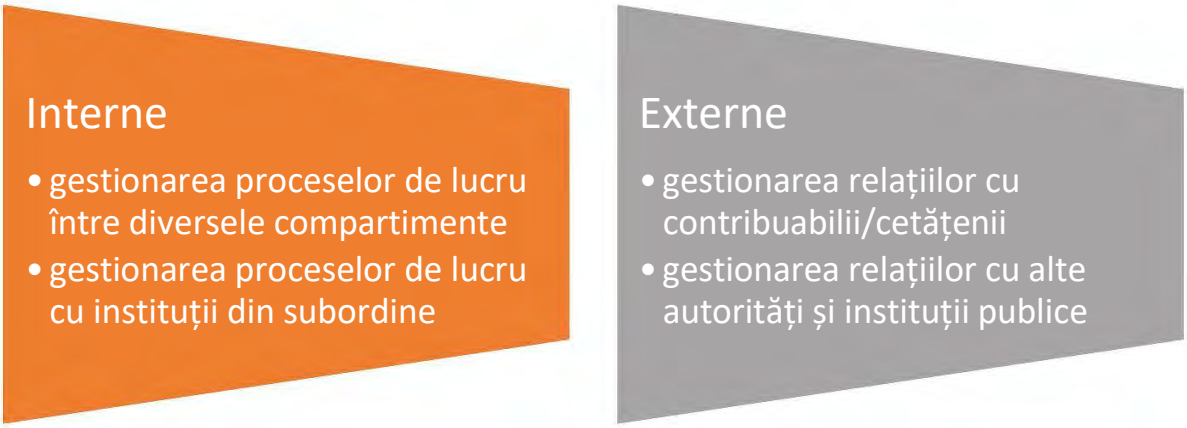

În funcție de amploarea intervențiilor și prevederilor legale care guvernează domeniile de acțiune, sistemul de fundamentare și aplicare include parcurgerea procesului de aprobare în cadrul deliberativului local sau în cel managerial executiv.

2.3.3.1 Procese interne

PGMB are certificat din 2004 sistemul pentru managementul calității ISO 9001:2015 (managementul serviciilor de administrație publică locală) și din 2005 certificat pentru ISO 14001:2015 (activități de management de mediu în site, inclusiv asociate cu serviciile de management pentru administrație publică locală), sistem concentrat pe factorii interni / funcționali calibrați pentru realizarea sarcinilor bazat pe proceduri, coduri, formare pentru dezvoltarea resurselor umane.

Modalităţile concrete prin care se asigura transparenta şi liberul acces la informaţie, se desfăşoară în conformitate cu manualul calităţii şi procedurile prevăzute în cadrul Sistemului de Management al Calităţii, proiectat şi implementat în Primăria Generală a Municipiului București. Astfel, PMB s-a angajat să realizeze servicii de administraţie publică locală care să îndeplinească cerinţele legale şi aşteptările tuturor părţilor interesate: cetăţenii, persoanele juridice, societăţi comerciale, parteneri din ţară şi internaționali.

Procesele sunt realizate pentru fiecăre direcție generală și direcție, dar nu acoperă fluxul activităților de coordonare între acestea pentru a asigura atingerea unui obiectiv specific sau realizarea unei politici publice. Sistemul nu are definite interfețe de colaborare între direcții, fiecare dintre acestea, conform fișei de administrare, fiind in subordonarea directă a Primarului General.

Prin prisma sistemului de control a calității, Primăria Generală operează prin procese grupate pe administratori de proces. Un proces este structurat pe două niveluri, respectiv *Informație* și *Denumire tip Proces*. Primul nivel poziționează administratorul de proces în organigrama primăriei (subordonare), descriind componența administratorului de proces (structura), și precizează obiectul de activitatea.

Nivelul doi detaliază procesele specifice și rolul administratorului de proces și a serviciilor aflate în componența sa, cu menționarea rolurilor acestora - clasificate pe trei categorii: Coordonare execuție

proces (C), Execuție-participare la proces (E) și proiectare-perfecționare proces (P)[1033]. Tabelul administratorilor de procese este prezentat în Anexa 2B.

Analiza funcțională a Primăriei Generale a Municipiului București a arătat faptul că la nivel organizațional sunt administrate un număr de 405 procese de lucru, de către 36 de structuri organizate la nivele de direcție generală, direcție sau serviciu. Dintre acestea, majoritatea procedurilor sunt gestionate de către Direcția Financiar-Contabilitate-Buget, Direcția Venituri, Direcția Managementul Resurselor Umane sau Direcția Audit Public Intern. Practic, circa 80 % din procese sunt gestionate de 16 structuri (din 36), cele mai multe dintre acestea cu profil suport (financiar, audit, resurse umane, managementul calității, relații cu publicul etc.).

Tabel 10. Pondere procese instituționale per compartiment PMB

Nume structură	Număr de procese gestionate în PMB	Proporție din total
Direcția Financiar-Contabilitate-Buget	46	11.4%
Direcția Venituri	39	9.6%
Direcția Managementul Resurselor Umane	33	8.1%
Direcția Audit Public Intern	25	6.2%
Direcția Utilități Publice	24	5.9%
Direcția Auditul și Managementul Calității	21	5.2%
Direcția Relații cu Publicul și Registratură	19	4.7%
Direcția Programare și Execuție Bugetară	18	4.4%
Direcția Servicii Integrate	16	4.0%
Direcția Monitorizare, Recuperare Debite Creanțe	16	4.0%

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor PMB

În altă ordine de idei, la nivel local funcționează **Autoritatea Municipală de Reglementare a Serviciilor Publice (A.M.R.S.P.),** care are în atribuții activități de Urmărire a Aplicării Reglementărilor privind serviciile publice după cum urmează:

- Activitatea de Reglementare a Serviciului Public de Producere, Transport, Distribuție și Furnizare a Energiei Termice
- Activitatea de Reglementare a Serviciului Public de Alimentare cu Apă și de Canalizare
- Activitatea de Reglementare a Serviciului Integrat de Salubrizare Locală
- Activitatea de Reglementare a Serviciului Integrat de Iluminat Public
- Activitatea de Reglementare a Serviciului Integrat de Transport Public Local, inclusiv Transport Persoane în regim de Taxi
- Activitatea de reglementare a Serviciului public pentru Administrarea Obiectivelor Sportive din Municipiul București
- Activitatea de reglementare a Serviciului de administrare a bunurilor publice pentru activitățile de publicitate și afișaj din Municipiul București

1033 http://www.PMB.ro/PMB/search/search.php?query=administratori+procese+&type=tol&results=10&catid=&search=1, vezi partea II-a Lista administratori procese)

- Activitatea de reglementare a Serviciului public de administrare a domeniului public privind activitățile de amenajare și întreținere a parcurilor și grădinilor
- Activitatea de reglementare a Serviciului public de administrare a domeniului public privind activitățile de amenajare, exploatare, reparare, protejare și întreținere a lacurilor, ștrandurilor și caselor de odihnă și tratament
- Activitatea de reglementare a Serviciului public de administrare a domeniului public al Municipiului București privind activitățile de întreținere a arborilor și a spațiilor verzi
- Activitatea de reglementare a serviciului privind organizarea, administrarea şi coordonarea activităţii cimitirelor aflate în domeniul public și privat al Municipiului București
- Activitatea de reglementare a Serviciului de administrare a fondului locativ şi a spaţiilor cu altă destinaţie aflate în domeniul public şi privat al Municipiului București
- Activitatea de reglementare a Serviciului public de administrare a parcărilor din Municipiul București
- Activitatea de reglementare a Serviciilor publice din sistemul integrat de management al traficului în Municipiul București
- Activitatea de reglementare a Serviciului public de construire, modernizare, reparare și întreţinere stradale, si lucrări de arta, aflate in administrarea Primariei Municipiului București, inclusiv echiparea tramei stradale cu elemente de mobilier-urban.

Pe lângă gestiunea proceselor proprii de lucru, ale Aparatului tehnic de specialitate al PMB, departamentele trebuie să asigure coordonarea și relația de lucru cu 49 de entități prestatoare de servicii publice și de interes local, aflate în subordinea PMB, respectiv cu 22 de companii municipale, unde Consiliul Municipal București este acționarul majoritar. În acest context instituțional extrem de dificil de gestionat, existența unor sisteme electronice care să sprijine compartimentele PMB în repartizarea și realizarea optimă a sarcinilor de lucru este esențială. De asemenea, facilitarea unui proces riguros de monitorizare și control al îndeplinirii acestora este la fel de importantă. Mai jos sunt câteva detalii legate de instrumentele prin care se realizează în prezent comunicarea la nivelul PMB.

Gestiunea documentelor este o componentă a proceselor de lucru care influențează eficiența instituțională, atât în raport cu mediul extern, cât și cu cel intern. Accesibilitatea publicului la mijloace rapide de interacțiune cu Primăria este extrem de importantă, dar la fel de importante sunt și mecanismele interne care asigură rapiditatea procesării solicitărilor publicului și utilizarea eficientă a resurselor instituționale disponibile.

Astfel, evidența documentelor care intră sau ies din PMB este realizată prin Sistemul Informatic de Management al Documentelor și al Fluxurilor SIVADOC. Acesta permite controlul, organizarea, accesul și publicarea informațiilor și este bazat pe aplicația SIVADOC. Instanța Oracle folosită este **SIVADOC-v3.** SIVADOC versiunea pilot SIVADOC-v4 conține modulul Autorizații Taxi și folosește Instanța Oracle **SIVADOC-v4**.

Sistemul electronic permite derularea unor procese precum:

- Managementul documentelor;
- Arhivarea documentelor;
- Generarea documentelor în formate standardizate;
- Regăsirea facilă a documentelor;
- Integrarea cu sisteme de mesagerie electronică (e-mail) și sisteme de management al mesajelor fax;

- Integrarea cu aplicațiile Microsoft Office și integrarea în mediul de lucru Microsoft Windows;
- Managementul fluxurilor de lucru și urmărirea activităților desfășurate în cadrul organizaţiei;
- Mecanisme de asigurare a securității accesului la informații;
- Mecanisme de administrare.[1034]

Totuși, conform informațiilor furnizate de reprezentanții PMB, acest sistem funcționează parțial în PMB și nu este utilizat la potențialul maxim de către structurile organizaționale, iar documentele circulă preponderent în format fizic.

De asemenea, în PMB este instalat **sistem de Producție ERP (Enterprise Resource Planning),** un sistem informatic care integrează module pentru gestiunea resurselor financiare, materiale și umane ale PMB, bazat pe aplicația Siveco Applications, cu instanța Oracle **PROD**. Cu toate acestea, din analizele și discuțiile cu reprezentanții PMB, a rezultat că sistemul ERP este utilizat parțial, iar Direcția Generală Economică utilizează un soft dedicat pentru gestiunea resurselor financiare.

Banca de Date Urbană (BDU) este un alt instrument utilizat de PMB pentru gestiunea politicilor urbane. Acest sistem informațional are la bază datele din cadastrul imobiliar, edilitar și din alte sectoare de activitate, care servesc la formularea strategiilor globale ale localităților, în corelare cu programele de dezvoltare ale administrației locale, la toate nivelurile. Sistemul este bazat pe platforma **GIS GeoMedia (cu aplicațiile Map2Net, Urbonline, RegVer, Harta Interactivă. Avarii)**. Numele instanței Oracle este **BDU.** De asemenea **,** aplicația **e-PCA – Program Coordonator Anual** ce folosește baze de date MySQL.

Utilizarea neuniformă și generalizată a sistemelor electronice de gestiune a activităților a determinat Primăria Municipiului București să demareze proceduri de achiziție publică pentru un nou sistem de gestiune a circuitului de documente și a fluxului de lucru, achiziție care se va realiza pe termen mediu. Printre altele, acesta va asigura o trasabilitate mai bună a documentelor și termenelor de rezolvare în circuitul instituțional și va fi conectat cu sistemele electronice de relaționare cu publicul, prin portalul PMB, care va fi și el dezvoltat

2.3.3.2 Procese externe

Pe lângă aplicația informatică de gestiune a documentelor, menționată în cadrul secțiunii de procese interne, mai funcționează, de asemenea, și **aplicația de registratură (CRM)** - sistemul informațional care oferă suportul pentru gestiunea activităților care implică relații cu clienții PMB. Acesta presupune centralizarea informațională a tuturor activităților de birou de informații, registratură, punct de urmărire a gradului de rezolvare a cererilor sau problemelor clienților, programarea audiențelor și eliberarea rezultatelor. Numărul utilizatorilor activi este dat de accesul concurent de la 11 ghișee. Sistemul este bazat pe aplicația Remedy și folosește instanța Oracle **CRM**;

Cu toate acestea, aplicația nu este utilizată la potențialul maxim și, din discuțiile purtate cu reprezentanții PMP, documentele încă circulă în format imprimat.

Aceste vulnerabilități urmează a fi adresate prin achiziționarea unui nou sistem integrat de gestiune a proceselor de lucru și a documentelor, aflat în procedura de achiziție

1
[034] http://www.siveco.ro/ro/solutii-business-to-public/cad/sivadoc

2.3.3.3 Factori interni, factori externi și analiza SWOT

Primăria Generală a municipiului București își defășoară activitatea sub influența unor factori interni și externi: politici, economici, socio-culturali, tehnologici, legali, mediu, relevanți atât pentru scopul și direcția strategică determinată, cât și pentru obținerea rezultatelor planificate. Aceștia sunt citați în continuare, conform auditului calității realizat pe data de 15.01.2018

Tabel 11. Factorii politici care influențează activitatea Primăriei Municipiului București

Intern	Extern
• Influența partidelor politice și a alianțelor politice la nivel local (consilieri din cadrul CGMB) • Relații interinstituționale (PG-CGMB) • Sprijinul acordat de către factorii politici cu putere de decizie la nivel local (CGMB) în vederea implementării politicilor și programelor de dezvoltare la nivelul municipiului București, în diverse domenii: cultural, infrastructură, mediu, învățământ, asistența socială, sport, urbanism etc. • Existența unor neînțelegeri la nivelul clasei politice locale privind planificarea locală și soluționarea problemelor existente la acest nivel.	• Stabilitatea mediului politic național și internațional • Stabilitatea instituțională națională (executiv/legislativ) • Influența partidelor politice și a alianțelor politice la nivel central (Guvern-Parlament) • Relații interinstituționale (PMB-Primării de sector – Guvern- alte instituții) • Sprijinul acordat de către factorii politici cu putere de decizie la nivel central (Guvern-Parlament-Ministere) în vederea implementării politicilor și programelor de dezvoltare la nivelul municipiului București, în diverse domenii: cultural, infrastructură, mediu, învățământ, asistența socială, sport, urbanism etc. • Existența unor neînțelegeri la nivelul clasei politice centrale privind planificarea locală și soluționarea problemelor existente la acest nivel.

Tabel 12. Factorii economici care influențează activitatea Primăriei Municipiului București

Intern	Extern
• Nivelul de dezvoltare economică locală a municipiului București • Nivel de salarizare la nivel PMB și modul în care acesta influențează întegrarea specialiștilor în funcția publică • Modul în care creșterea nivelului de trai va genera o creștere a așteptărilor comunității locale cu privire la calitatea serviciilor publice • Nivelul sumelor defalcate din impozitul pe venit care se varsă la bugetul local al PMB • Bugetarea locală echilibrată / neechilibrată în raport cu necesitățile de asigurare a surselor de finanțare pentru programele multianuale și de evitare a sistărilor de lucrări.	• Situația economică națională și internațională • Dinamica indicatorilor macroeconomici precum: inflația, rata dobânzii, rata șomajului, PIB, salariul minim pe economie etc. • Politici economice monetare, stabilitatea monedei naționale în raport cu alte monede (curs de schimb valutar RON/EUR) • Nivelul de salarizare al specialiștilor în cadrul organizațiilor de top • Puterea de cumpărare a populației • Nivelul taxelor și impozitelor, precum și alte facilități fiscale

	• Bugetarea echilibrată/neechilibrată la nivel central în raport cu necesitățile de asigurare a surselor de finanțare.

Tabel 13. Factorii socio-culturali care influențează activitatea Primăriei Municipiului București

Intern	Extern
• Numărul angajaților PMB și fluctuația personalului • Disponibilitatea angajaților de a se implica în furnizarea serviciilor publice locale către cetățeni; gradul de motivare al angajaților PMB • Starea de sănătate a angajaților PMB • Gradul de pregătire/ specializare/ experiență al angajaților PMB • Capacitatea de comunicare a angajaților PMB în relația cu cetățenii • Diferențele socio-culturale existente la nivelul PMB • Cultura organizațională.	• Dinamica demografică (locuitori, persoane în tranzit, navetiști, turiști) • Structura populației pe vârste • Interesul și atitudinea populației față de administrația publică locală • Starea de sănătate a populației și securitatea socială • Gradul de conștientizare și informare a populației privind serviciile PMB • Accesul populației la sursele de informare și comunicare • Mediul cultural divers local, național, internațional.

Tabel 14. Factorii tehnologici care influențează activitatea Primăriei Municipiului București

Intern	Extern
• Gradul de informatizare la nivelul PMB • Noutatea/ calitatea tehnologiilor informatice utilizate în cadrul PMB • Gradul de fiabilitate a sistemelor informatice ale PMB • Nivelul competențelor în domeniul IT și impactul asupra angajaților a sistemelor IT actuale • Existența/lipsa unui sistem informatic integrat fiabil la nivel PMB • Existența/ lipsa unor programe și aplicații informatice specializate pentru derularea unor procese în cadrul PMB.	• Apariția de tehnologii informatice performante • Abilitățile cetățenilor de a accesa surse de informare sau comunicare on-line • Impactul sistemelor informatice actuale asupra utilizatorilor externi • Existența/ absența unor baze de date naționale • Existența/lipsa unor programe și aplicații informatice specializate pentru a facilita prelucrarea datelor în anumite domenii de activitate.

Tabel 15. Factorii legali care influențează activitatea Primăriei Municipiului București

Intern	Extern
• Adecvarea și gradul de oportunitate a unor inițiative legislative aplicabile la nivelul PMB • Lipsa unor instrumente necesare pentru punerea în aplicare a unor acte normative • Existența și încheierea unor acorduri internaționale de cooperare/colaborare/ înfrățire între municipiul București și entități din alte state privind dezvoltarea locală • Proceduri interne, contracte furnizare servicii colectare și reciclare deșeuri.	• Instabilitatea legislației, precum neconcordanța dintre legislația națională și cea europeană • Lipsa de acuratețe și incertitudinea privind aplicarea anumitor prevederi legale, întârzieri în adoptarea unor acte normative și lipsa unor reglementări naționale necesare pentru dezvoltarea eficace la nivel local • Existența și încheierea unor acorduri internaționale de cooperare / colaborare între Romania și alte state privind dezvoltarea locală • Legislația națională și europeană în domeniul colectării deșeurilor și protecției mediului.

Tabel 16. Factorii de mediu care influențează activitatea Primăriei Municipiului București

Intern	Extern
• Consumul de energie • Capacitatea tehnologiilor informatice aflate în uz de a contribui la reducerea poluării prin reducerea consumului de energie • Aplicarea măsurilor de susținere a dezvoltării locale durabile • Capacitatea de răspuns și competențele deținute la nivelul PMB cu privire la luarea de măsuri în situații de catastrofe naturale • Utilizarea de mijloace de transport/consum combustibil/emisii/scurgeri accidentale de uleiuri, motorină, benzină etc. • Radiații electromagnetice • Deșeuri menajere, carton, plastic, hârtie, componente it, anvelope uzate • Consum de apă • Aspecte de mediu identificate la nivelul PMB.	• Apariția tehnologiilor care necesită consum redus de energie, contribuind la reducerea poluării • Fenomene ce afecteză dezvoltarea locală durabilă • Catastrofe naturale • Trafic / zgomot / emisii / scurgeri accidentale de uleiuri, motorină, benzină etc. • Radiații electromagnetice • Existența furnizorilor de servicii de procesare / reciclare / valorificare deșeuri • Existență stație de epurare la nivelul municipiului.

Tabel 17. Analiza SWOT a aparatului aflat în subordinea primarului general

Puncte tari	Puncte slabe
• Creșterea economică a municipiului București ce asigură un buget ridicat, peste media unor capitale Europene, făcând posibile realizări de proiecte de prestigiu. cu impact pozitiv în dezvoltarea economică locală și imaginea municipiului; • Existența și funcționarea Primăriei Generale pe baza unei cu structuri operaționale ghidate de un Regulament de Organizare și Funcționare, și de procese ale direcțiilor primăriei generale; • Existența unui sistem de control al calității ISO; • Existența unui sistem IT pentru diverse fluxuri de activități în cadrul direcțiilor; • Existența unor inițiative către dezvoltarea unei noi culturi de *Capitală SMART*; • Existența factorilor de dezvoltare a unei cariere pentru funcționarii publici (venit lunar, tehnologie, acces la informații, cursuri de formare, schimb de experiență etc.); • Existența unei deschideri a generației tinere de funcționari publici/politicieni către nou, stil, cultură, informație, tehnologie.	• Suprapunere organizațională a competențelor privind furnizarea unor servicii publice (ex. domeniul public); • Trafic zilnic de informații/date complexe si ridicat organizat preponderent pe orizontală sub conducerea primarului cu o structură a aparatului primăriei proiectat ca mecanism intern, cu respectare procedurilor interne, și mai puțin orientat către comunitate; • Funcționeare reactivă la situațiile apărute și nu proactivă având scenarii și resurse pregătite (ex. creșterea excesiva a traficului și a modurilor de trafic, schimbările climatice și efecte conexe); • Orientarea către operațional, respectiv către rezolvarea situațiilor de azi și mai puțin către planificare viitorului de mâine în context regional/european/global. Lipsa preocupării de informare directă și cercetare pe domenii de interes comunitar; • Lipsa de cooperare între Primăria Generală și Primăriile de Sector, ce conduce la costuri ridicate atât financiare cât și economice/sociale; • Lipsa de vizibilitate a politicilor publice, organizate pe domenii și grupe de populație (ex. care este politica de trafic, de mediu, socială etc.). Dialogul cu cetățenii este puțin vizibil în activitățile primăriei. Pagina de internet a primăriei este neatractivă ca structură, conținut și design; • Lipsa de canale de comunicare directă cu cetățenii pe domenii/probleme de interes personalizate pe grupuri de vârstă, economice, zonă din municipiu, ale acestora.
Oportunități	**Pericole**
• Asistența tehnică internațională pentru: - dezvoltarea unei structuri a consiliului și a primăriei pentru cetățeni (organigrama in care cetățenii sunt puși în vârful piramidei ierarhice având direcțiile/serviciile primăriei orientate către cetățeni și nu spre primar/viceprimar) - Formularea unei Strategii Durabile orientată către cererea diverselor grupe de vârstă, economice, etnice, etc. • Schimburi de experiență, idei cu alte primării din orașe capitală, ateliere comune de lucru, stagii în alte	• Lipsa de reacție la cererea generată de schimbările care se petrec în structura cererii populației de servicii publice la standarde europene; • Reducerea gradului de atractivitate a municipiului pentru cetățeni, capitalul străin și român, generată de lipsa unor inițiative de investiții publice, planuri comune de atragere de investiții, prin cooperarea dintre Primăriile de sector, Primăria Generală și CJ Ilfov;

primării din Europa pentru funcționarii publici din Primăria Generală, etc.;

- Posibilitatea accesării fondurilor UE pentru capacitatea administrativă/dezvoltare resurse umane.

- LIpsa unor planuri de acțiune vizibile, realizate în cooperare cu primăriile de sector și postate pe site-ul primăriei generale și a celor de sector, privind răspunsul la efectele post seismice (loc de adunare, căi de acces, capacitate de cazare etc.)

3 RESURSELE UMANE ÎN SECTORUL PUBLIC

Cele mai importante componente pentru asigurarea unui management al resurselor umane performant, care la rândul său sa stimuleze performanța angajaților și în final să crească eficacitatea organizației, sunt:

Figură 8. Componentele care asigură un management al resurselor umane performant

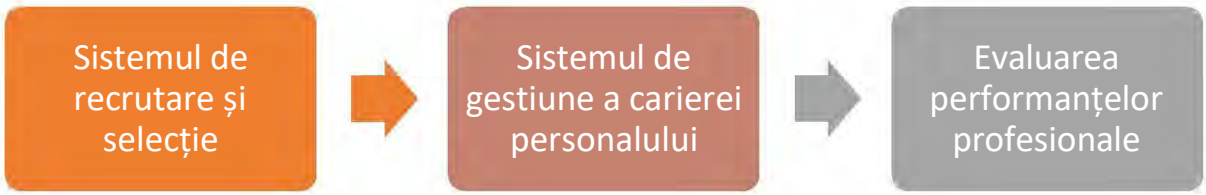

Figură 9. Distribuția personalului pe categorii de funcții în PMB

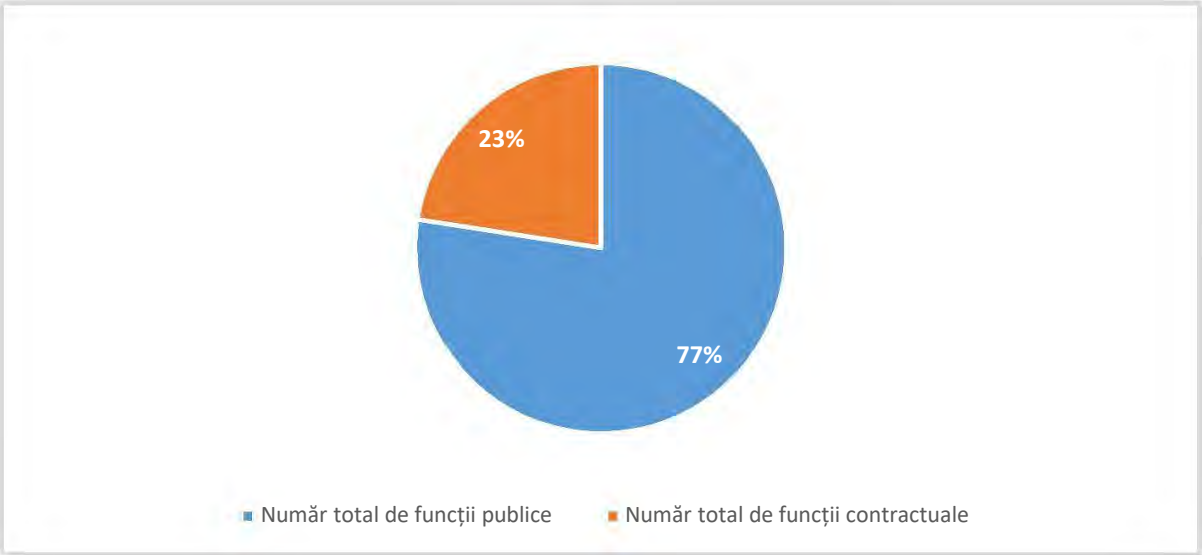

Sursa: Primăria Municipiului București

3.1 Prezentare generală a situației resurselor umane din PMB

În organigrama din 2019 a PMB sunt prevăzute un număr de 1.269 de posturi, atât pentru funcționari publici (980 de posturi – 77%), cât și pentru personal contractual (285 de posturi – 22%).

Figură 10. Posturi aferente aparatului tehnic de specialitate al PMB în funcție de statut - funcționari publici vs. personal contractual

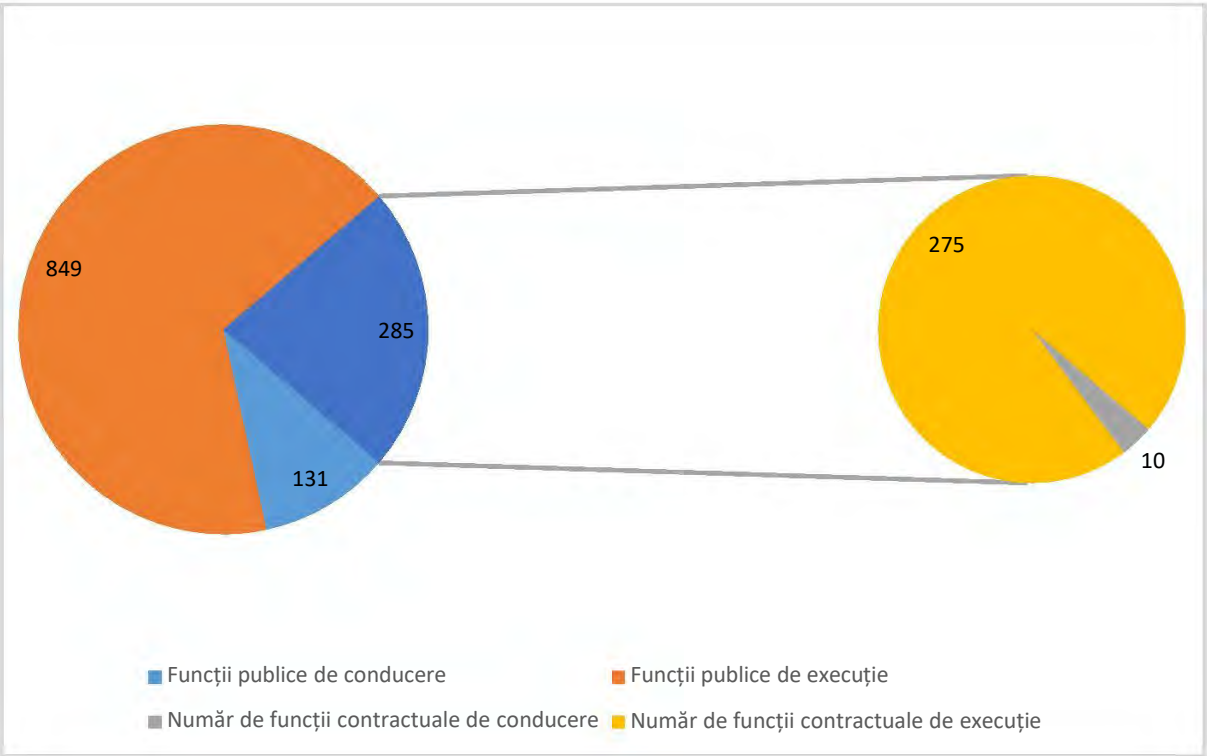

Sursa: Primăria Municipiului București

Cei mai mulți funcționari publici de execuție din PMB (52 %) dețin o vechime în funcție mai mare de 20 ani, fiind urmați de cei care au o vechime între 15 și 20 ani (22%), respectiv de cei cu o vechime în funcție între 10 și 15 ani (14%). Funcționarii publici debutanți și cei cu o vechime de până la 5 ani se regăsesc în proporție de doar 6% în aparatul tehnic de specialitate al PMB.

Figură 11. Tranșe de vechime a funcționarilor publici de execuție din Primăria Municipiului București

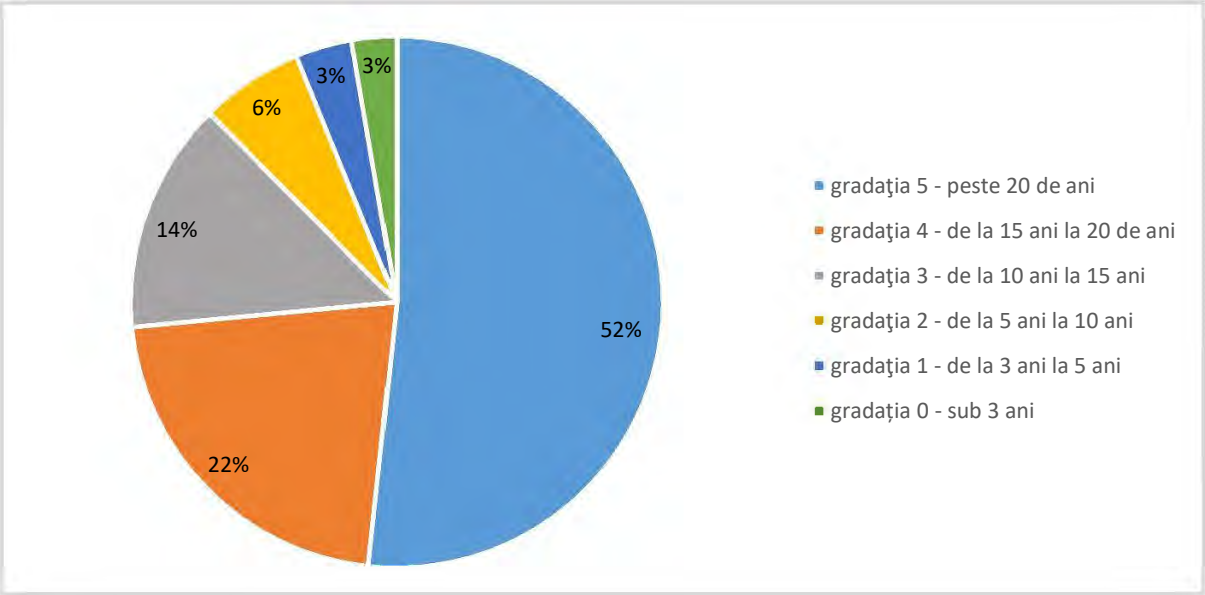

Sursa: Primăria Municipiului București

Stabilitatea în funcții este un element important în dinamica unei organizații întrucât asigură memoria instituțională, respectiv trasabilitatea politicilor locale și a deciziilor operaționale, care trebuie să se înscrie într-un proces strategic. Pe lângă aceasta, procesul de mobilitate al personalului (sosiri/plecări), dar și modul în care aceasta se realizează (demisii, concedieri, transferuri etc.), indică moralul sau modul în care organizația răspunde la nevoile și așteptările personalului.

În Primăria Municipiului București, în ultimii 3 ani (2016-2018), au fost angajate 541 de persoane și au plecat din instituție un număr de 379 de angajați. Astfel, în timp ce numărul de plecări a scăzut de la an la an (în 2018 au plecat cu 26% mai puțini decât în 2016), numărul de angajări a crescut cu 59%. Modurile de plecare cel mai des utilizate au fost transferul, pensionarea sau încetarea raporturilor de muncă cu acordul părților.

Figură 12. Dinamica personalului PMB în perioada 2016-2018

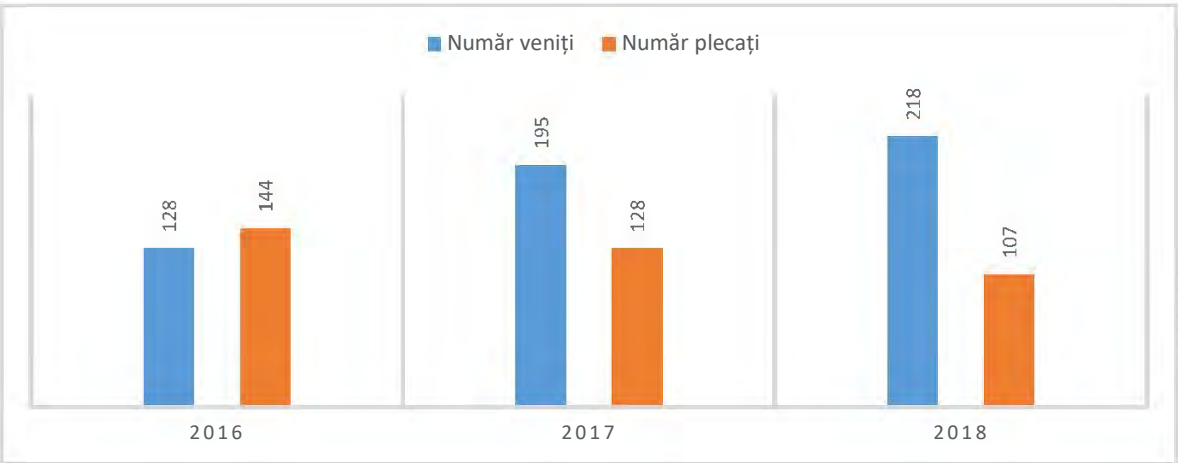

Sursa: Primăria Municipiului București

Capacitatea administrativă a instituției poate fi afectată, în termeni de eficiență și eficacitate a sarcinilor, de deficitul de personal, în special cel cu funcții de execuție. Astfel, la finalul anului 2018, 18% din posturile din organigrama Primăriei Municipiului București erau vacante.

Situația posturilor vacante la nivel de structură a aparatului propriu al Primarului General este prezentată în graficul de mai jos:

Figură 13. Posturi vacante vs. Posture ocupate PMB

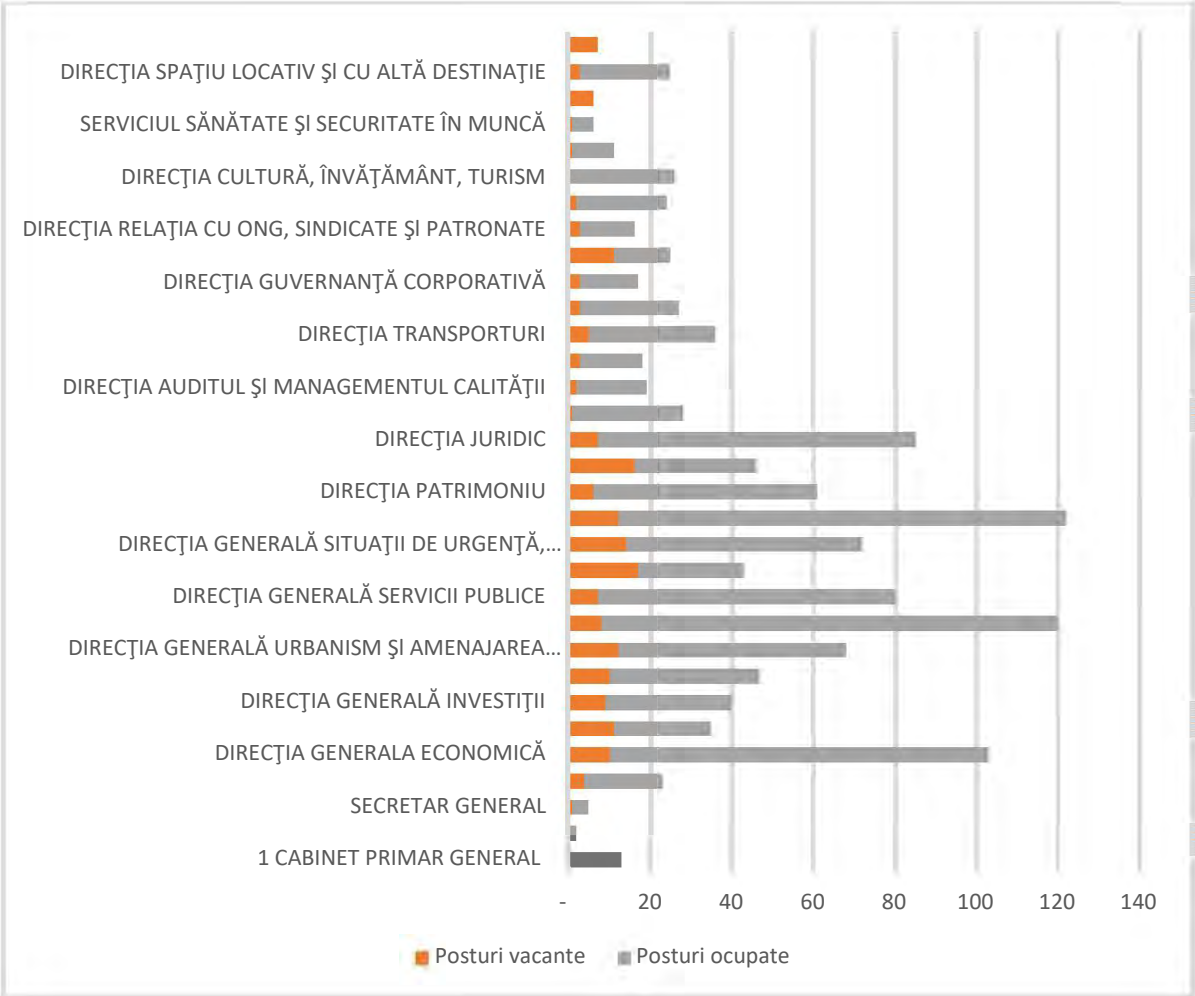

Sursa: Primăria Municipiului București

Așadar, conform datelor PMB, la nivelul instituției erau, în anul 2019, un număr de 195 de posturi vacante la nivelul aparatului tehnic de specialitate. Aproape toate structurile Primăriei înregistrau posturi vacante. În tabelul de mai jos se pot vizualiza compartimentele care se confruntă cu cea mai severă lipsă de personal.

Tabel 18. Proporția de posturi neocupate pe compartimente ale PMB în anul 2019

Compartimente	Grad vacantare
Biroul Documente Secrete	100%
Direcția Monitorizare Recuperare Debite / Creanțe	100%
Direcția de Presă	79%
Direcția Generală Achiziții Publice	65%
Direcția de Mediu	53%
Direcția Generală Infrastructură	46%

Compartimente	Grad vacantare
Direcția Generală Investiții	29%
Direcția Generală Management Proiecte cu Finanțare Externă	27%
Secretar General	25%
Direcția Generală Situații de Urgență, Statistici și Strategii	24%
Direcția Relația cu ONG, Sindicate Și Patronate	23%
Direcția Generală Urbanism și Amenajarea Teritoriului	21%
Direcția Guvernanță Corporativă	21%
Corpul de Control al Primarului General	21%
Direcția de Integritate	20%
Serviciul Sănătate și Securitate în Muncă	20%
Direcția Transporturi	16%
Direcția Spațiu Locativ și cu Altă Destinație	14%
Direcția Audit Public Intern	13%
Direcția Auditul și Managementul Calității	12%
Direcția Generală Logistică	11%
Direcția Patrimoniu	11%
Direcția Generală Economică	11%
Serviciul EURO – 2020	10%
Direcția Generală Servicii Publice	10%
Direcția Relații Externe și Protocol	9%
Direcția Juridic	9%
Direcția Generală Administrație și Relația cu CGMB	7%
Direcția Managementul Resurselor Umane	4%
Cabinet Primar General	0%
Cabinet Viceprimar	0%
Direcția Cultură, Învățământ, Turism	0%

Sursa: Primăria Municipiului București

Așa cum se poate observa în tabelul de mai sus, situația este critică pentru câteva dintre direcțiile cu rol esențial în promovarea și gestionarea politicilor de dezvoltare, cum ar fi Direcția Generală Achiziții Publice (65% din posturi vacante), Direcția De Mediu (53% din posturi vacante), Direcția Generală Infrastructură (46% din posturi vacante), Direcția Generală Investiții (29% din posturi vacante) și Direcția Generală Management Proiecte cu Finanțare Externă (27% din posturi vacante). În schimb, situația pare să fie mult mai bună la nivelul direcțiilor-suport (financiar, juridic, logistic, managementul calității, protocol, relația cu Consiliul General).

3.2 Politicile de formare / perfecționare profesională al personalului

Promovarea unui nivel de performanță ridicat la nivel instituțional presupune, mai presus de orice, alți factori, constituirea și menținerea unui corp de funcționari publici și personal contractual cu o calificare profesională cât mai înaltă. De aceea, elaborarea și menținerea unui sistem eficient de recrutare și selecție, dar mai ales de perfecționare și formare profesională, planificat, implementat și monitorizat permanent este critică pentru succesul organizației.

Cariera funcționarilor publici este guvernată de un cadru normativ general aplicabil funcției publice, politicile de perfecționare profesională reprezentând o secțiune importantă a acesteia. Acestea instituie atât dreptul, cât și obligația funcționarilor publici și a autorităților publice în care aceștia își desfășoară activitatea de a-și îmbunătăți continuu pregătirea profesională și de a dobândi noi abilități și competențe. Principalele prevederi legale în acest domeniu sunt conținute de:

- Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea nr. 611 din 4 iunie 2008 pentru aprobarea normelor privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici;
- Hotărârea Guvernului nr. 1066/2008 pentru aprobarea normelor privind formarea profesională a funcționarilor publici.

În acest sens, Primăria Municipiului București a elaborat anual, în ultimii 4 ani, Planul Anual de Formare a personalului. Domeniile de formare și numărul de persoane alocate pentru fiecare temă se pot observa în graficul de mai jos. Astfel, domină domenii precum comunicare și transparență decizională, dezvoltare personală, urmate de management, respectiv arhitectură și urbanism. Se remarcă faptul că tematica formării este una destul de generală și nu abordează cu prioritate domenii cu o volatilitate ridicată, esențiale pentru dezvoltarea municipiului, precum achizițiile publice, fondurile europene, managementul financiar, digitalizare, situații de urgență etc.

Figură 14. Numărul de participanți la sesiuni de formare planificate în perioada 2016-2019

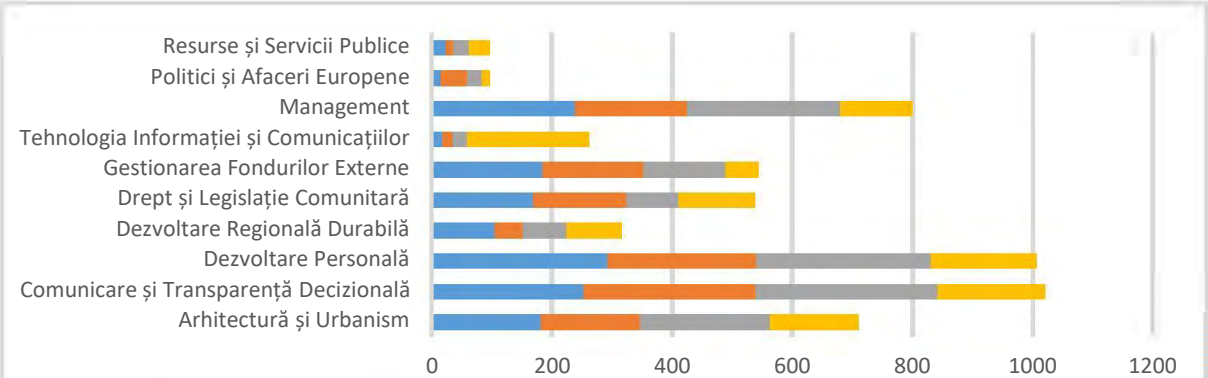

	Arhitectură și Urbanism	Comunicare și Transparență Decizională	Dezvoltare Personală	Dezvoltare Regională Durabilă	Drept și Legislație Comunitară	Gestionarea Fondurilor Externe	Tehnologia Informației și Comunicațiilor	Management	Politici și Afaceri Europene	Resurse și Servicii Publice
Nr. pers 2016	181	252	292	104	168	184	17	238	15	24
Nr. pers.2017	165	286	248	48	156	169	17	187	44	12
Nr. pers 2018	217	303	290	72	87	136	25	255	25	26
Nr. pers 2019	147	180	177	93	128	56	203	120	14	36

Sursa: Primăria Municipiului București

În ceea ce privește numărul efectiv de persoane care au participat la evenimente de formare, în anul 2018 acesta a fost de 520 de angajați, mai puțini decât în anul precedent și față de anul 2016.

Figură 15. Numărul de participanți la evenimente de formare în perioada 2016 - 2018

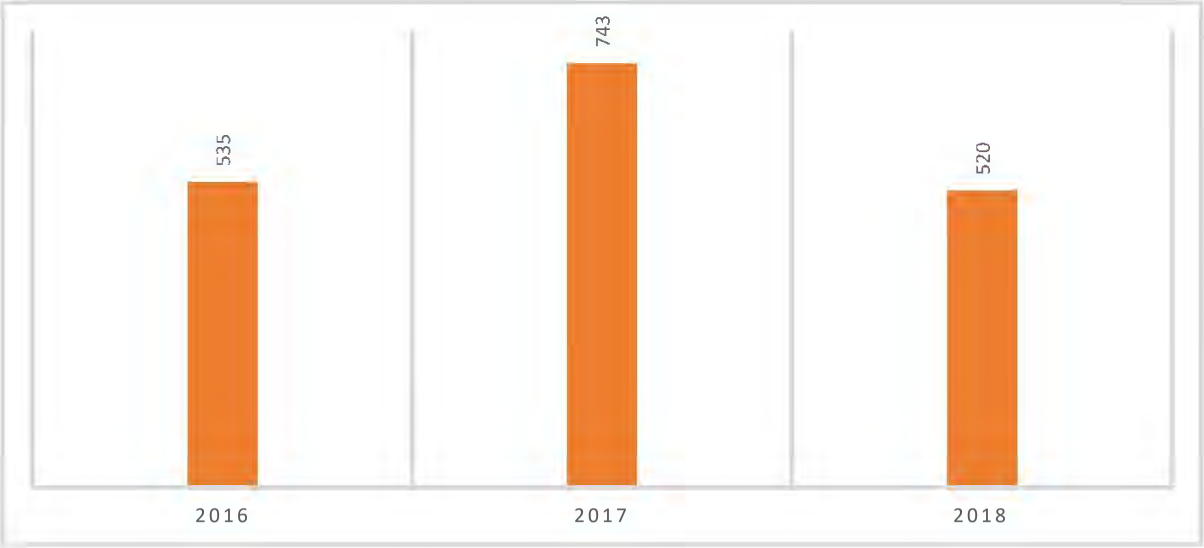

Sursa: Primăria Municipiului București

Sesiunile de formare la care au participat efectiv angajații PMB și pentru care s-au obținut certificări au fost: planificare strategică, manager de proiect, urbanism și amenajarea teritoriului, management financiar și resurse umane

Figură 16. Numărul de salariati certificaţi pe domeniile cerute în ultimii 3 ani (2016, 2017, 2018)

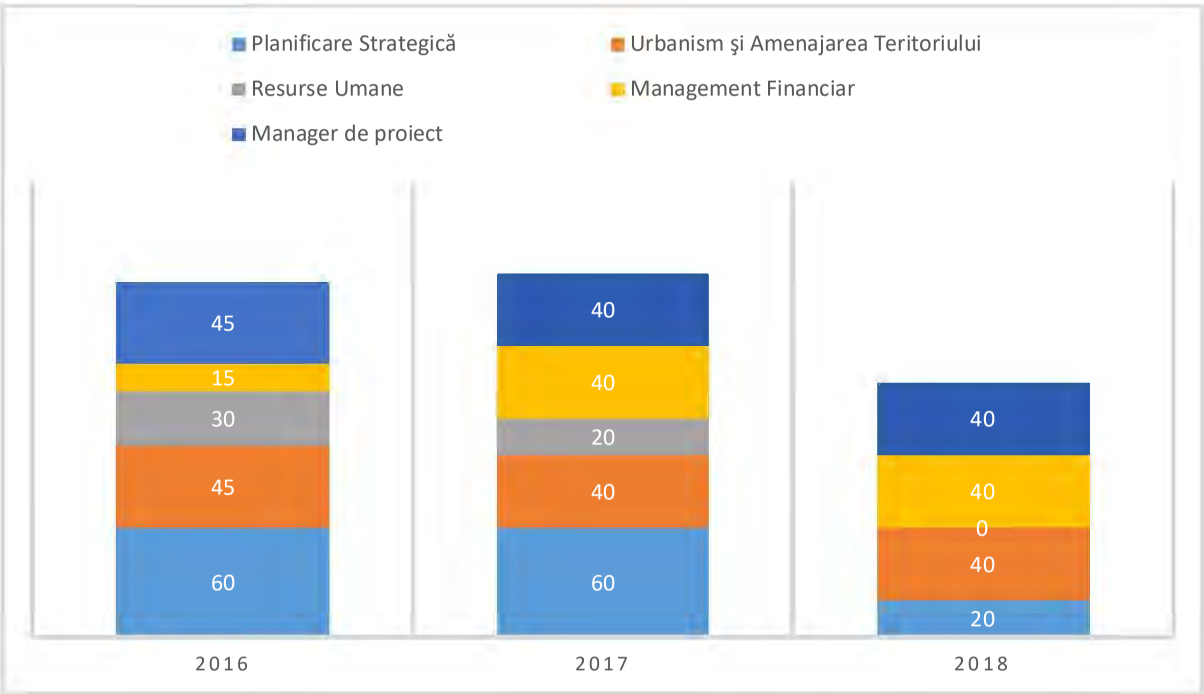

Sursa: Primăria Municipiului București

Pe parcursul celor 3 ani de analiză, angajații PMB au mai participat la diverse sesiuni de formare și evenimente, așa cum reiese din Anexa 7.

4. BUGETUL LOCAL

4.1. Bugetul Municipiului București

Bugetul total al administrației publice locale din București cuprinde bugetul PMB, respectiv al celor 6 primării de sector. Încasările totale ale acestora la 31 decembrie 2019 s-au ridicat la 9,42 miliarde de lei (circa 2 miliarde de Euro). Acestea reprezentau 16,5% din totalul veniturilor bugetare ale administrațiile publice locale din România, respectiv 22,7% din cel al primăriilor de localități urbane. Practic, bugetul Bucureștiului a fost de 13,5 ori mai mare decât al Municipiului Cluj-Napoca, al doilea cel mai bogat centru urban din România, în condițiile în care diferența de populație dintre cele două este de doar 6:1, indicând venituri bugetare medii per locuitor mai mult decât duble. Mai mult decât atât, 4 din cele 6 sectoare ale Capitalei aveau încasări la bugetele locale mai mari decât ale Clujului sau ale oricărui pol regional din România.

Între 2012 și 2018 bugetul municipiului a crescut cu 35,3% în lei și 29,6% în Euro, reflectând dinamica economică pozitivă a Capitalei. Circa 44,5% din totalul încasărilor au revenit în anul 2018 PMB, iar 55,5% celor 6 sectoare, procente care a rămas relativ constante în intervalul analizat. În schimb, performanțele sectoarelor au variat. Sectorul 1 a avut constant cele mai ridicate încasări pentru că pe teritoriul său sunt amplasați cei mai mulți și mai mari agenți economici, însă a înregistrat un avans relativ redus al veniturilor (+15% în lei, între 2012 și 2018). Acesta este urmat de sectorul 3, cu o creștere spectaculoasă a veniturilor în intervalul analizat (+77%), inclusiv pe fondul atragerii de fonduri europene. Sectorul 2 se află pe cea de-a treia poziție, însă înregistrează o evoluție destul de modestă a încasărilor (+20%), deși are o bază economică solidă. Cele mai mici bugete le au sectoarele 5 și 4, cu o funcție preponderent rezidențială și, implicit, o bază de impozitare mai redusă, dar cu o dinamică peste media municipală a încasărilor în ultimii ani (+47%, respectiv +60%). Un ritm de creștere superior mediei a înregistrat și sectorul 6 (+44%).

Figură 17. Evoluția încasărilor la bugetele locale ale Municipiului București în perioada 2012-2018

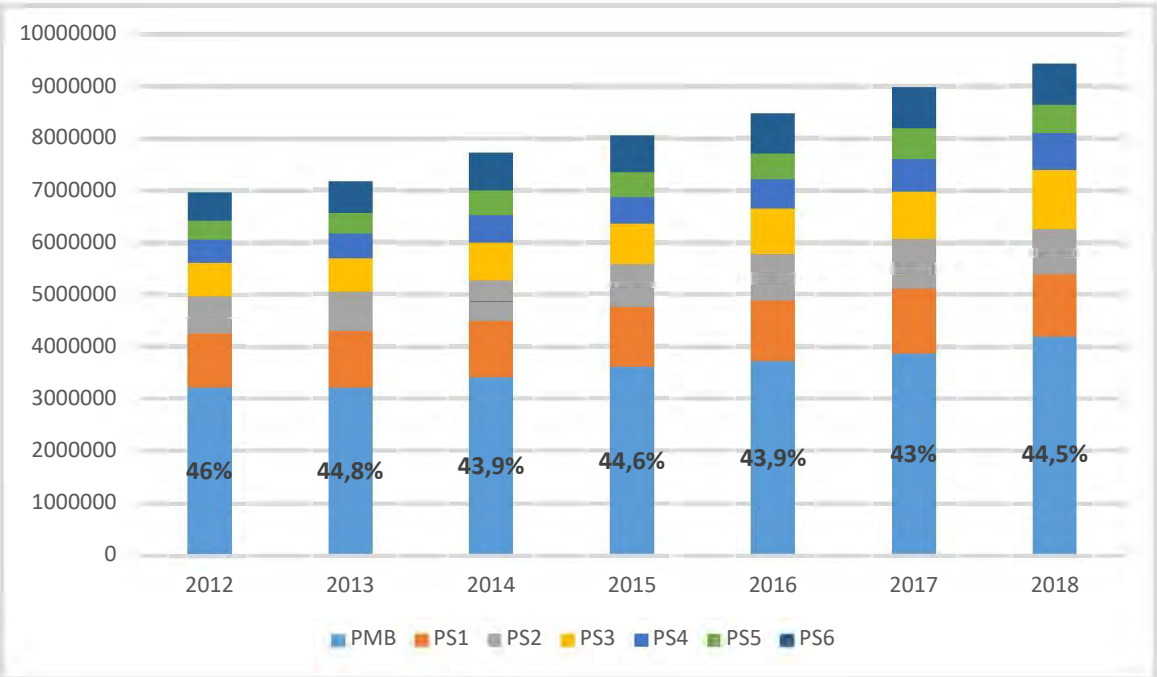

Sursa: MDRAP. DPFBL

Echilibrul bugetar al Municipiului București (PMB și cele 6 primării de sector) a variat în cei 10 ani analizați, plasându-se pe excedent în perioada 2014-2016, respectiv pe deficit în anii 2012-2013 și 2017-2018. Practic, în anul 2018 cheltuielile celor 7 primării au fost cu 336 mil. de lei mai mari decât veniturile, al doilea cel mai mare deficit din ultimul deceniu, după recordul din 2017 (751 mil. lei). Acesta putut însă fi însă acoperit din excedentul bugetar foarte ridicat din perioada 2014-2016, care a însumat peste 1,5 miliarde de lei.

PMB a înregistrat în anul 2018 un deficit bugetar record (peste jumătate de miliard de lei), pentru al doilea an consecutiv, consumând practic tot excedentul reportat din perioada 2014-2016. Așadar, resursele financiare pentru finanțarea unui nou deficit în anul 2019 erau relativ epuizate. De altfel, execuția bugetară a PMB pe anul 2019 s-a și încheiat cu un ușor excedent. În mod evident, nici pentru anul 2020 nu există resurse prea generoase de finanțare a unui potențial deficit al bugetului local. De altfel, în luna martie 2020, la doar o lună de la aprobarea sa, bugetul PMB a suferit o rectificare negativă de 600 mil. lei (aproximativ 10% din total).

În schimb, situația bugetelor de la nivelul celor 6 sectoare este una mult mai bună. Singurul sector care a avut un buget cu deficit în anul 2018 a fost Sectorul 5, care a cheltuit în anii 2017-2018 o sumă mai mare decât excedentul bugetar acumulat între 2014-2016, având o evoluție similară cu a PMB din această perspectivă. Sectoarele 1, 2 și 4 par să aibă cel mai larg spațiu bugetar, înregistrând excedente bugetare, chiar semnificative, în perioada analizată. Sectorul 6 pare să aibă o disciplină mai strictă a gestionării bugetului, cu excedente / deficite minime (de ordinul a maxim 3 mil. lei) în fiecare an. Sectorul 3 a înregistrat și el o balanță destul de echilibrată a încasărilor și plăților după anul 2014, chiar dacă a „jonglat" în anii 2013 și 2017 cu deficite mai mari, cel mai probabil asociate unor proiecte de investiții realizate din fonduri europene.

Figură 18. Evoluția soldului bugetelor locale ale Municipiului București în perioada 2012-2018

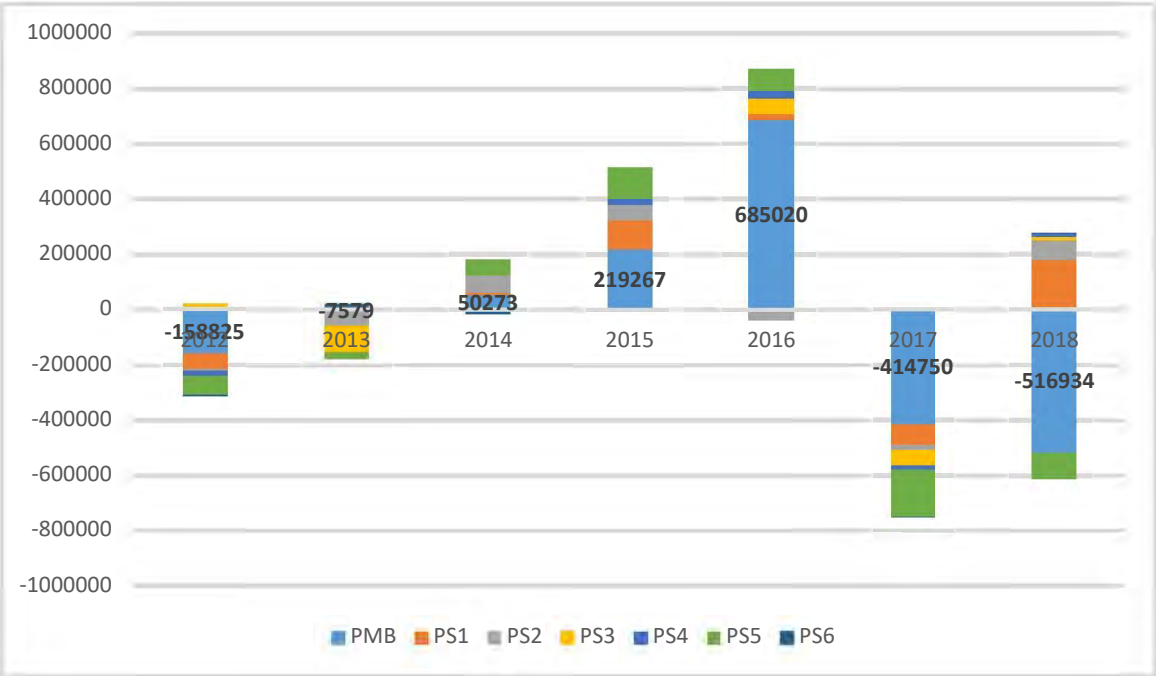

Sursa: MDRAP. DPFBL

Revenind la structura veniturilor bugetelor locale, aproape 82% dintre încasările din anul 2018 au venit din surse proprii (mai ales cote defalcate din impozitul pe venit, taxe pe proprietate, venituri din concesiuni, închirieri, dividende, amenzi, servicii prestate etc.), cel mai ridicat procent din România,

circa 9% de la bugetul de stat sub forma sumelor defalcate din TVA pentru echilibrare bugetară, finanțarea unor cheltuieli descentralizate (învățământ, asistență socială) sau pentru finanțarea învățământului profesional și confesional, aproape 6% au fost subvenții de la bugetul de stat (sume pentru persoanele cu dizabilități, pentru servicii medico-sociale, pentru finanțarea spitalelor, pentru susținerea derulării unor proiecte finanțate de la bugetul de stat etc.), iar 3% din fonduri europene (decontări de cheltuieli).

Și în acest caz, există diferențe mari între modul de alcătuire al bugetului PMB și cel al sectoarelor. Astfel, peste 96% din încasările primăriei generale au provenit din surse proprii (dintre care peste 86% din cote defalcate din impozitul pe venit, 12% din alte surse proprii încasate direct și numai 2% din sume defalcate din impozitul pe venit virate de la bugetul de stat pentru echilibrarea bugetului PMB. Sumele defalcate din TVA, respectiv subvențiile – ambele virate de la bugetul de stat – au reprezentat puțin peste 2%, iar veniturile din fonduri europene circa 1%. Prin urmare, putem vorbi despre o independență financiară foarte ridicată a PMB, dar și de faptul că sumele primite de la bugetul de stat (circa 20 mil. Euro în 2018, la care se adaugă alte 20 mil. Euro – care sunt însă cote defalcate din veniturile înregistrate de rezidenți) sunt infime în raport cu contribuția de peste 25% la PIB-ul național a Capitalei.

În același timp, bugetele celor 6 sectoare beneficiază de transferuri mult mai mari de la bugetul de stat, ceea ce indică un proces de reechilibrare bugetară între PMB și sectoare, dar și între sectoarele mai bogate și cele mai sărace. Astfel, dacă Sectoarele 1 și 2 își asigură 80-90% din venituri din surse proprii, în Sectoarele 4, 5 și 6 peste 30% din încasări provin din transferuri de la bugetul de stat. Sectorul 3 este un caz aparte, în sensul că un sfert din buget vine din fonduri europene și guvernamentale pentru investiții. Privind datele în evoluție, putem constata că sumele încasate din cote defalcate din impozitul pe venit au crescut cu 20% în 2018, față de 2016, iar sumele defalcate din impozitul pe venit au scăzut cu peste 27%, ceea ce denotă că o parte tot mai mare din impozitele colectate la nivelul municipiului sunt redistribuite către alte zone ale țării sau către bugetul de stat. Sumele defalcate din TVA au rămas relativ constante, dar și au schimbat structura. Până la sfârșitul anului 2017 erau orientate către finanțarea salariilor din educație, care doar tranzitau bugetele locale, în timp ce în 2018 cele mai multe au mers către drumuri (cu o medie de peste 20 mil. Euro/sector) și echilibrarea bugetelor de la nivelul sectoarelor (6,5,3 și 4 – cu circa 15-20 mil. Euro fiecare). Subvențiile de la bugetul de stat au crescut și ele cu 62% în doar doi ani, însă mai ales pe fondul proiectelor derulate cu fonduri guvernamentale de către Sectorul 3, la nivelul celorlalte sectoare nefiind raportate creșteri substanțiale. În toată această perioadă la bugetul PMB au ajuns transferuri infime din colectări de TVA și din subvenții. Cu excepția Sectorului 3, la fel s-a întâmplat și în cazul fondurilor europene absorbite de primării, care au fost infime în tot intervalul analizat.

Figură 19. Veniturile, pe surse, ale bugetelor locale ale Municipiului București în anul 2018

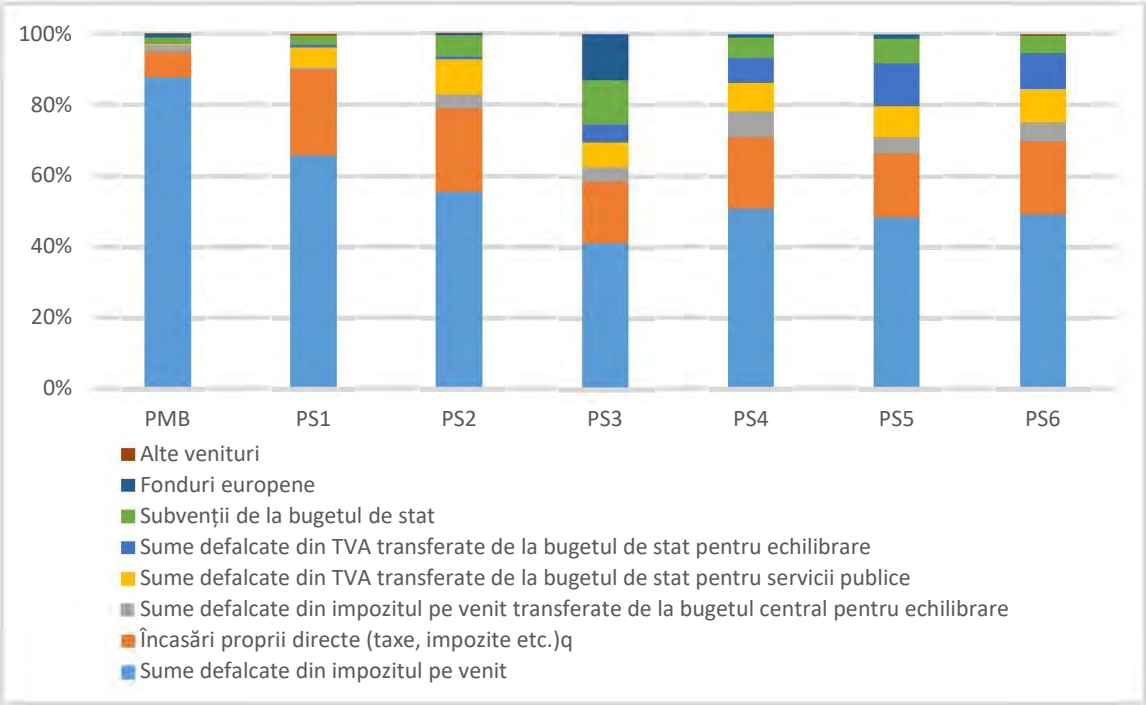

Sursa: MDRAP. DPFBL

În ceea ce privește volumul cheltuielilor administrației locale din Municipiul București, acesta a înregistrat o creștere accentuată după 2016, după o lungă perioadă de timp în care au fost relativ constante. Această crește se datorează, aproape exclusiv, PMB, care a cheltuit în anul 2018 circa 4,7 mld. lei, față de 4,3 mld. în 2017 și 3 mld. în 2016, ceea ce ce înseamnă o creștere de peste 55% în doar doi ani. Sectoarele au cheltuit 5,1 mld. lei în 2018, față de 5,5 mld. în 2017 și 4,6 mld. în 2016, acestea fiind afectate de renunțarea, în anul 2018, la tranzitarea prin bugetele locale a sumelor virate de la bugetul de stat pentru salariile profesorilor (circa 1,3 mld. lei în 2016 și 1,5 mld. lei în 2017), în condițiile în care acestea, nu PMB, administrează unitățile de învățământ. Astfel, în condiții comparabile, și sectoarele au înregistrat creșteri mari de cheltuieli (5,1 mld. lei în 2018, față de 4 mld. în 2017 și 3,3 mld. în 2016).

În altă ordine de idei, creșterile cheltuielilor efectuate de la bugetele locale au variat de la un sector la altul (în condiții comparabile, prin eliminarea salariilor profesorilor). Astfel, în sectoarele 5, 4 și 3 acestea au înregistrat evoluții spectaculoase (+145%, +98%, respectiv +83%), în sectoarele 6 și 2 au crescut mai moderat (+36% și +25%), în timp ce în sectorul 1 au crescut foarte lent, aproape de rata inflației (+10%). Sectorul 1 rămâne UAT-ul cu cel mai ridicat nivel mediu al cheltuielilor/an în intervalul 2016-2018 (fiind totuși depășit de Sectorul 3 în anul 2018, ceea ce indică o potențială schimbare de ierarhie).

Analiza pe tipuri de cheltuieli a execuției bugetului PMB și al celor 6 sectoare indică faptul că cea mai mare pondere o dețineau, la nivelul anului 2018, cheltuielile cu bunuri și servicii (aproape 23%), urmate de cele de capital (investiții de la bugetul local sau de stat) cu 17%, transferurile între unitățile administrației publice locale (de ex. unități medicale, sociale etc.) cu 15%, respectiv subvenții (pentru transportul public, energie termică etc.).

Comparativ cu alte orașe mari din țară, Bucureștiul (PMB și cele 6 sectoare) alocă o pondere foarte mare din bugetul local măsurilor de ordin social (subvenții și asistență socială – locul II după Timișoara),

deși este orașul cu cele mai mari salarii și cu ponderea cea mai redusă a populației în risc de sărăcie. Pe de altă parte, ponderea investițiilor (din fonduri proprii, guvernamentale sau europene) este printre cele mai ridicate din țară, după Oradea și Cluj-Napoca.

Figură 20. Cheltuielile, pe tipuri, efectuate de la bugetele locale ale principalelor centre urbane din România în anul 2018

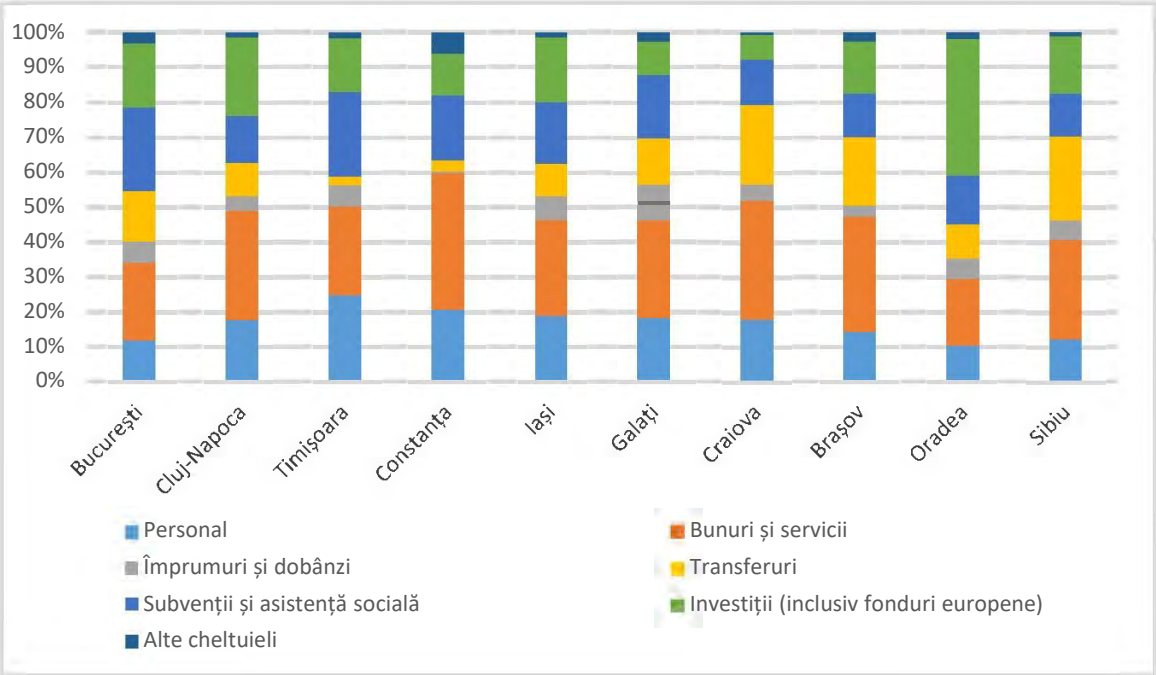

Sursa: MDRAP. DPFBL

Față de anii anteriori, la nivelul Capitalei se remarcă o creștere substanțială a cheltuielilor cu asistența socială (+126% între 2016-2018), investițiile (+113%) și transferurile (+73%). Cheltuielile cu subvențiile și dobânzile au rămas relativ constrante, în timp ce cele cu salariile au scăzut în 2018 puternic, pe fondul renunțării de către Guvern a plății salariilor către personalul didactic prin bugetele locale. Dacă le eliminăm pe acestea din calcul, fondul de salarii din administrația locală a Bucureștiului a crescut, în doar 2 ani, cu circa 70%.

Figură 21. Volumul și structura pe tipuri a cheltuielilor efectuate de la bugetele locale ale Municipiului București în perioada 2012-2018

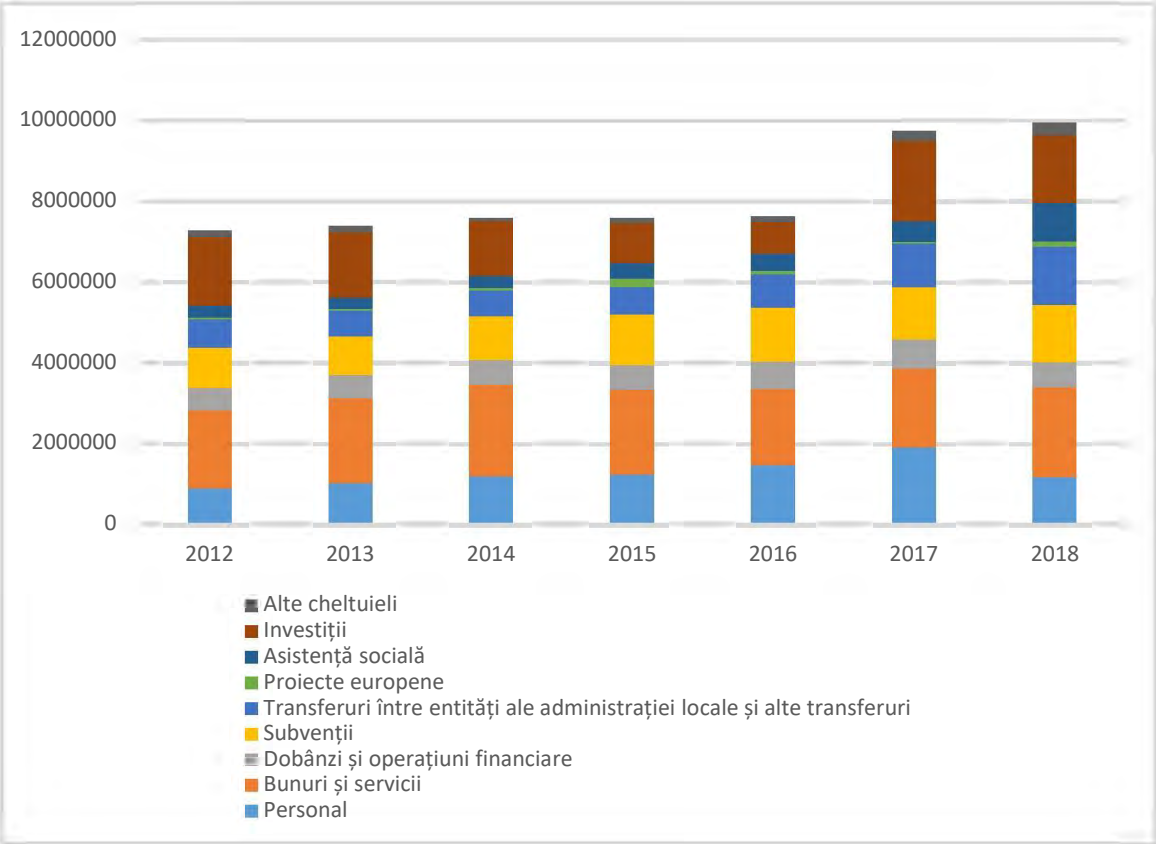

Sursa: MDRAP. DPFBL

Există totuși diferențe semnificative între structura cheltuielilor din bugetul PMB și din cel al sectoarelor. Astfel, la nivelul PMB, ponderea subvențiilor în totalul cheltuielilor a fost în anul 2018 de peste 30%, în contextul în care Primăria Generală este responsabilă de furnizare și, implicit, plata serviciilor de transport public și de termoficare pentru toți locuitorii orașului. Transferurile au reprezentat 23% din totalul cheltuielilor, fiind direcționate către diferite instituții din subordinea PMB, precum instituții de cultură, de sănătate și asistență socială, sportive, de ordine publică, de evidență a persoanelor, de gestionare a spațiilor verzi, clădirilor cu risc seismic, monumentelor, fondului locativ, diferitele servicii publice de interes local etc. Investițiile au reprezentat în anul 2018 doar 12% din bugetul PMB, în timp ce cheltuielile cu achiziția de bunuri și servicii (încălzit, iluminat, reparații, consumabile, chirii, publicitate etc.) au ajuns la 10%. Cheltuielile cu asistența socială au avut o pondere de 8% din buget (plata diferitelor ajutoare sociale, plata salariaților din domeniul asistenței sociale etc.), iar cele cu personalul au fost de 5%.

Datele publice cu privire la execuția bugetară a PMB în anul 2019 indică o tendință de temperare a cheltuielilor, care nu au crescut per ansamblu, în termeni reali (corectați cu inflația), față de 2018, și au fost realizate în proporție de doar 70% față de prevederile bugetului aprobat inițial. Totuși, s-a înregistrat o creștere a costurilor cu investițiile și cu proiectele finanțate din fonduri europene (+93%), personalul (+36%), cu dobânzile la împrumuturi (+23%), asistența socială (+12%). Toate celelalte tipuri de cheltuieli au înregistrat scăderi. Așadar, subevențiile continuă să reprezinte 28% din totalul plăților efectuate de la bugetul local, procentul cel mai ridicat înregistrat la nivelul unei primării din țară.

Figură 22. Structura pe tipuri a cheltuielilor efectuate de la bugetul PMB în anul 2019

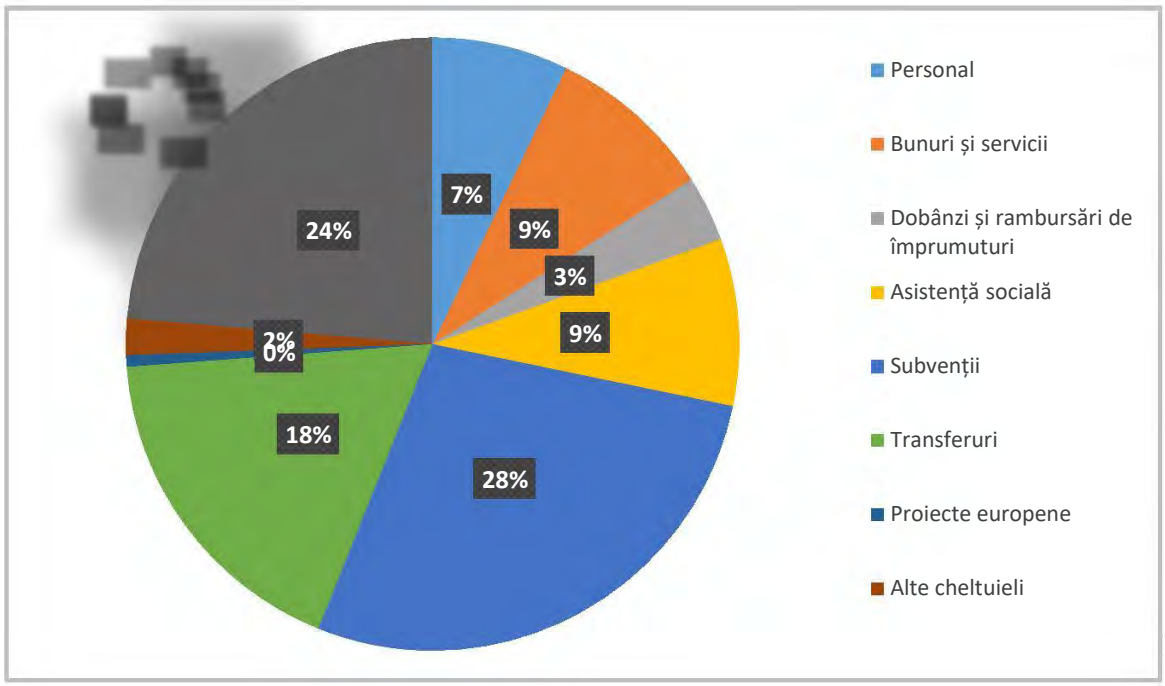

Sursa: MDRAP. DPFBL

Pe domenii, transporturile au beneficiat în anul 2019 de cele mai mari alocări de la bugetul PMB (circa 28% din total), sume care au mers în proporție de 3/4 către subvenții pentru operatorul de transport public, iar restul către investiții în infrastructura de transport (străzi, pasaje, poduri etc.), achiziția de mijloace de transport public (autobuze), reparații, achiziții de diferite servicii și bunuri etc. Pe locul doi s-a plasat domeniul locuințe și servicii edilitare (achiziție și consolidare de locuințe, gestionarea iluminatului public, a investițiilor în rețeaua de apă etc.), aproape la egalitate cu domeniile cultură, sport, recreere, religie (instituții culturale din subordine, clubul sportiv municipal, grădini publice și spații verzi, baze sportive, patinoar etc.) și sănătate (spitale, medicina școlară, serviciile medico-sociale etc.) – fiecare cu aproximativ 16%.

În intervalul 2016-2019, la nivelul PMB s-au înregistrat creșteri foarte mari ale cheltuielilor cu asistența socială (de 9,7 ori), locuințele (de 3 ori), serviciile publice generale (de 2,3 ori), sănătatea (de 2,2 ori) și transporturile (+54%). În schimb, au scăzut mult cheltuielile cu energia termică (-52%), învățământul (-22%) și chiar cu mediul (-3%).

Figură 23. Structura, pe domenii gestionate, a cheltuielilor efectuate de la bugetul PMB în anul 2019

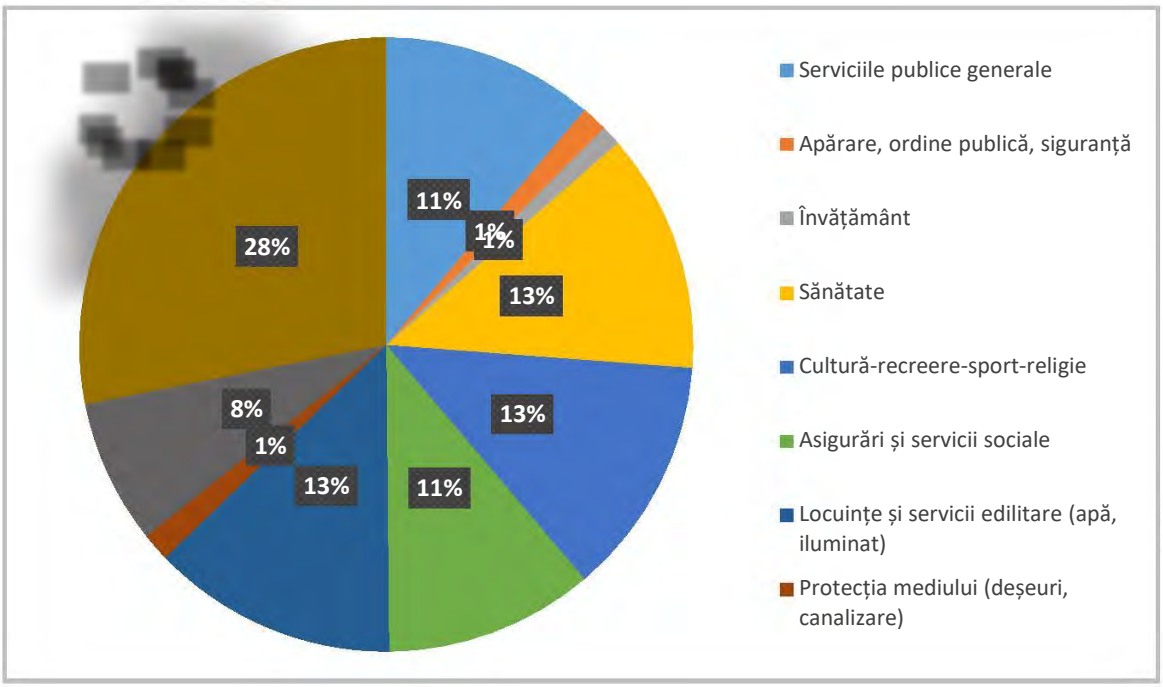

Sursa: MDRAP. DPFBL

La nivelul sectoarelor, structura cheltuielilor era una diferită, motivul fiind și atribuțiile acestora, care nu sunt aceleași cu alte PMB (de ex. sectoarele administrează rețeaua școlară, în timp ce PMB gestionează serviciile publice de termoficare, transport public etc.). În acest context, 18% din bugetul lor a mers în 2018 pe costuri de personal (în unele cazuri, cum era Primăria Sectorului 1, apropiate ca valoare de cele ale PMB, în timp ce în altele, ca Primăria Sectorului 5, de cinci ori mai mici). Cumulat, cele 6 sectoare aveau cheltuieli cu personalul de 3,7 ori mai mari decât PMB, care alocă doar 7% din buget pe salarii. Achiziția de bunuri și servicii a primit circa 35% din bugetele sectoarelor (spre deosebire de sub 10% în cazul PMB) în anul 2018, în contextul cheltuielilor mari cu întreținerea rețelei educaționale din subordine, extremele fiind Primăria Sectorului 1 (52% din bugetul total), respectiv Primăria Sectorului 5 (18%). O pondere dublă (8%) în comparație cu bugetul PMB (4%) o aveau și rambursările de credite și dobânzi (cu o pondere de 13% în bugetul Sectorului 3, respectiv de doar 4% în cazul Sectorului 4). Cheltuielile cu asistența socială ale Sectoarelor au fost de aproape 12% din bugetul acestora, mai mult decât în cazul PMB (8%), în schimb, acestea nu au plătit subvenții pentru cetățeni (care în cazul PMB consumă aproape 30% din bugetul anual). Sectoarele 2 și 5 au cheltuit cel mai mult cu asistența socială (aproape 15%), în timp sectoarele 1 și 3 au alocat sub 10%. Legat de transferuri, acestea au fost modeste la nivelul Sectoarelor (5,4% din buget), comparativ cu PMB (aproape 25%), în condițiile în care Primăria Generală administrează majoritatea serviciilor de interes public din întreg orașul (de ex. spații verzi, lacuri, instituții de spectacol, spitale etc.). Singura excepție notabilă a fost Sectorul 2, cu o pondere de peste 14% a transferurilor în buget, în timp ce la Primăria Sectorului 4 acestea au fost de 0,5%.

În ceea ce privește repartizarea bugetului sectoarelor pe domenii, în anul 2018 cea mai mare pondere au avut cheltuielile cu asistența socială (peste 23%, ajungând chiar la 32% în Sectorul 6), în condițiile în care în fiecare sector funcționează direcții de profil cu multiple servicii, urmate de serviciile publice generale (17%, chiar 32% în Sectorul 3), care reunesc costurile cu funcționarea administrației locale (preponderent salarii ale personalului propriu). Pe locul trei, cu o pondere de peste 15% (care ajungea la 24% în Sectorul 1 și la 19% în Sectorul 2), se situa învățământul, în condițiile în care primăriile de

sector au în subordine instituțiile de învățământ. Sectorul cultural-sportiv și de recreere beneficia de alocare substanțială (15% per ansamblu, cu maxime de 25% în Sectorul 5 și de 25% în Sectorul 4), fiecare primărie având în subordine instituții de cultură. Sectorul locuințelor și a serviciilor edilitare beneficia, în schimb, de doar 8% din bugete (cu un maxim de 13% în Sectorul 5), iar cel al transporturilor de și mai puțin (sub 4%, exceptând Sectorul 4 cu peste 10%), în condițiile în care PMB gestionează infrastructura majoră de transport, un procent asemănător fiind alocat și ordinii publice (polițiile locale, mai puțin în Sectorul 3). În cazul unora dintre sectoare (excepție făcând, la acel moment Sectorul 5), se remarcă cheltuieli mari cu protecția mediului (gestiunea deșeurilor), Sectorul 3 cheltuind pentru acest domeniu chiar mai mult decât PMB, respectiv 18% din bugetul local, fiind urmat de Sectorul 1, cu 17% din buget.

În intervalul 2012-2018, cele 7 primării din Municipiul București au realizat investiții totale de 10,7 mld. lei (circa 2,3 mld. Euro), dintre care 5,2 mld. au fost finanțate de către PMB, iar 5,5 mld. de către cele 6 primării de sector. Între acestea, cu un volum mare de investiții publice, s-au remarcat Sectorul 1 (1,36 mld. lei) și Sectorul 3 (1,28 mld. lei), Sectoarele 2 și 5 au avut un volum mediu de investiții (890 mil. lei ambele), în timp ce Sectorul 4 (520 mil. lei) și Sectorul 6 (560 mil. lei) au investit cel mai puțin. Ultimii ani ai intervalului au marcat, de altfel, o creștere puternică a investițiilor publice la PMB, Primăria Sectorului 3, Primăria Sectorului 4 și Primăria Sectorului 5, în timp ce în Sectoarele 1 și 2 evoluțiile au fost relativ modeste.

Figură 24. – Evoluția investițiilor publice (inclusiv din fonduri europene) realizate de PMB și primăriile de sector în perioada 2012-2018

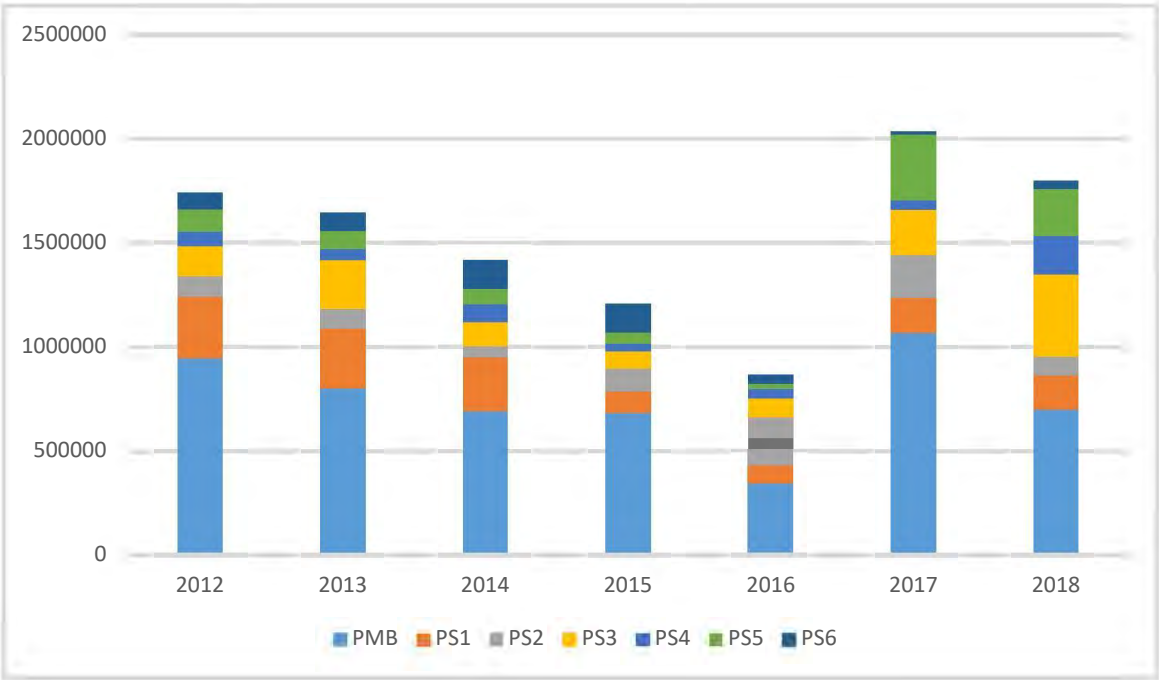

Sursa: MDRAP. DPFBL

4.2. Capacitatea de atragerea a fondurilor nerambursabile

Capacitatea de membru al Uniunii Europene a adus României, pe lângă beneficii politice și de securitate, și o componentă importantă de resurse financiare nerambursabile, sub forma *Fondurilor Europene Structurale si de Investiții*, care completează resursele financiare naționale și locale și asigură un plus semnificativ de finanțare pentru politicile de creștere.

Astfel, la nivel național, municipiul București se plasează pe locul 25 din punct de vedere al sumelor atrase din fonduri UE, comparativ cu alte județe din țară, în ultimii 3 ani pentru care sunt disponibile date, cu o sumă totală de **167,400,233** lei, care includ atât finanțări aferente perioadei de programare bugetară 2007-2013, cât și cele aferente ciclului 2014-2020. Totuși, trebuie menționat faptul că Municipiul București a intrat începând cu perioada de programare 2014-2020 în rândul regiunilor dezvoltate ale Uniunii Europene. Prin urmare, rata de cofinanțare europeană pentru proiectele depuse este redusă în comparație cu celelalte unități administrativ-teritoriale din țară.

Figură 25. Clasament atragere fonduri nerambursabile pe județe 2015-2016

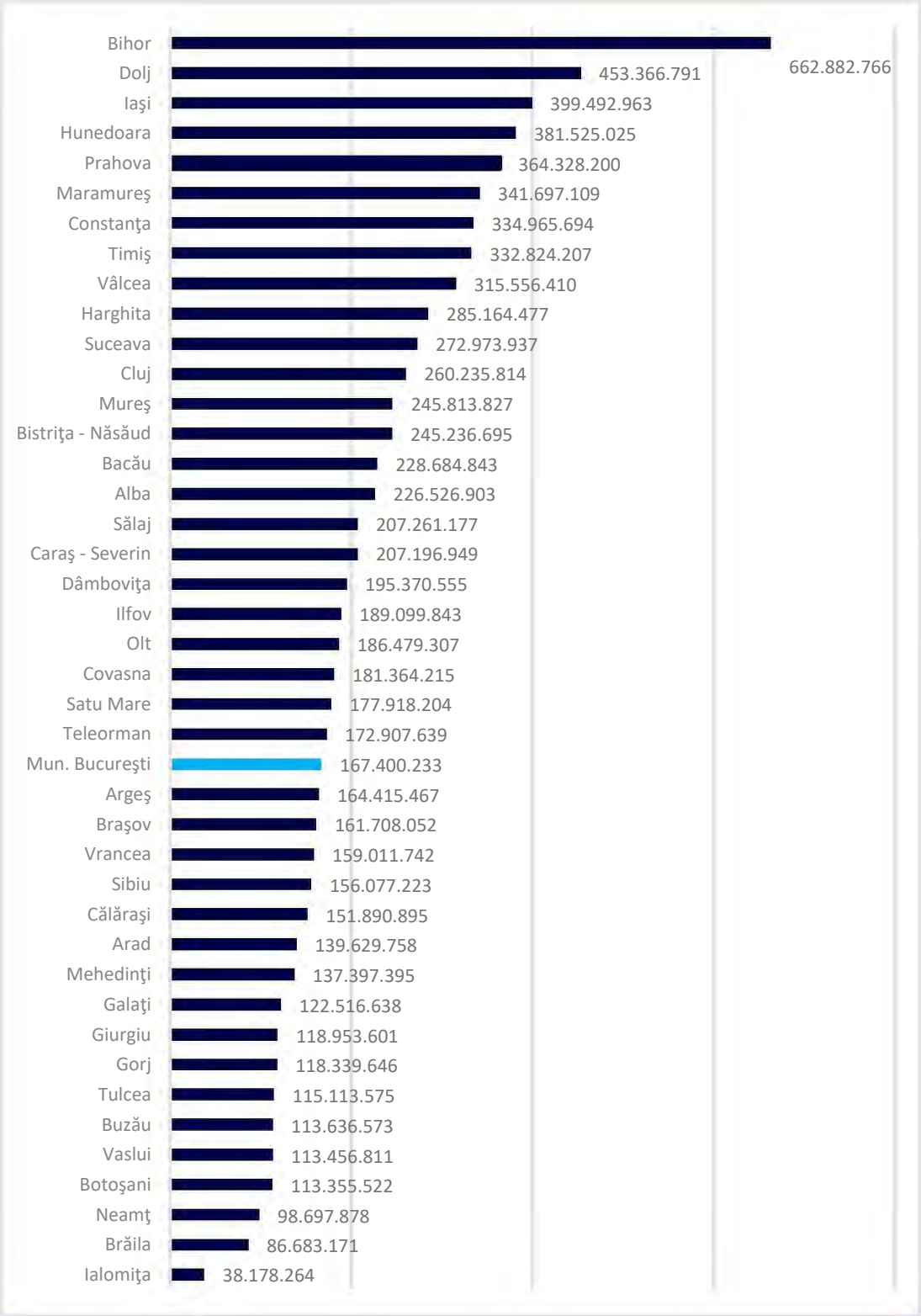

Sursă: DPFBL

În funcție de sumele (în Euro) din fondurile europene nerambursabile atrase pe cap de locuitor, București se plasează pe ultimul loc.

Figură 26. Volumul fondurilor europene nerambursabile atrase la nivel județean pe cap de locuitor (Recensământ 2011)

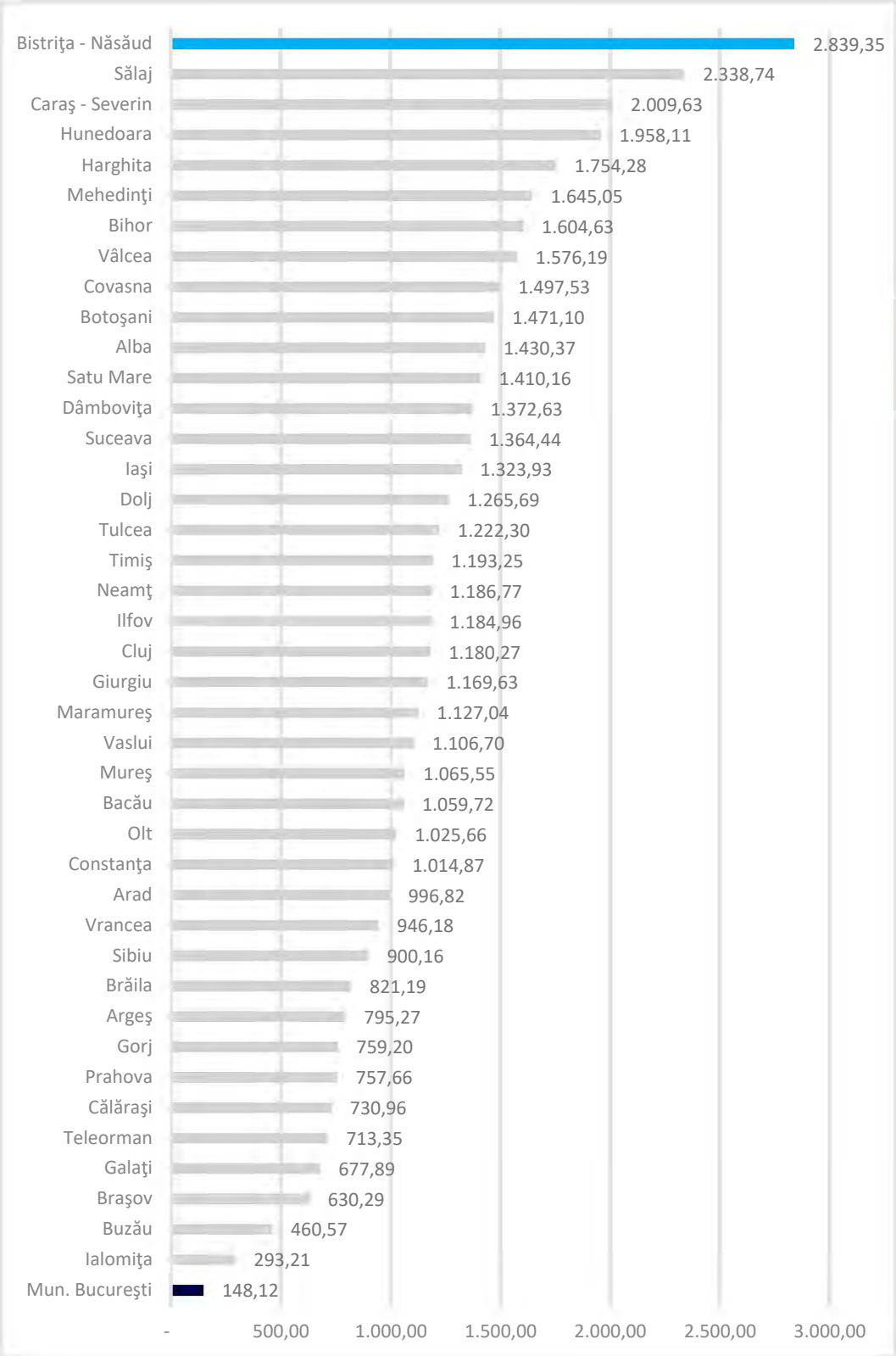

Sursa: DPFBL

Ponderea fondurilor nerambursabile în cadrul bugetelor de investiții ale sectoarelor a crescut de la an la an în perioada 2011-2018, de când există capitole distincte în fișele de raportare a execuției bugetare anuale, singurul sector cu scăderi ale acestor fonduri fiind Sectorul 6, în anii 2016 și 2017, cel mai probabil ca urmare a aplicării unor corecții financiare. După cum se poate observa cu ușurință, o pondere covârșitoare din totalul fondurilor europene atrase de Capitală în ultimele două perioade de programare a fost raportată de Sectorul 3. În schimb, Primăriile Sectoarelor 5 și 6 au înregistrat performanțe modeste în absorbție, cel puțin până la sfârșitul anului 2018. O analiză completă a absorbției aferente acestei perioade de programare se va putea face doar la finalul implementării ei (31 decembrie 2023).

Figură 27. Ponderea fondurilor UE în bugetele operaționale ale sectoarelor

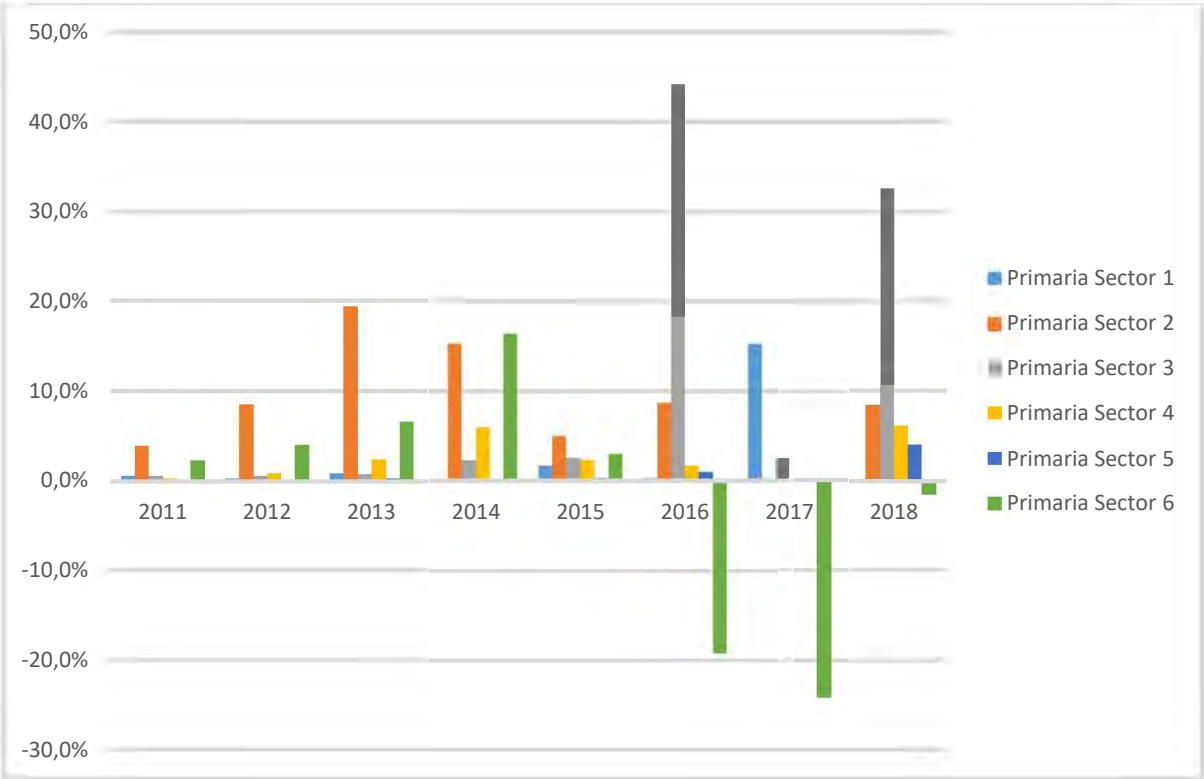

Sursa: DPFBL

Cei mai mulți bani au fost atrași din Programul Operațional Regional 2007-2013.

Figură 28. Sursele nerambursabile de finanțare utilizate de PMB pentru susținerea investițiilor, în perioada 2007-2013

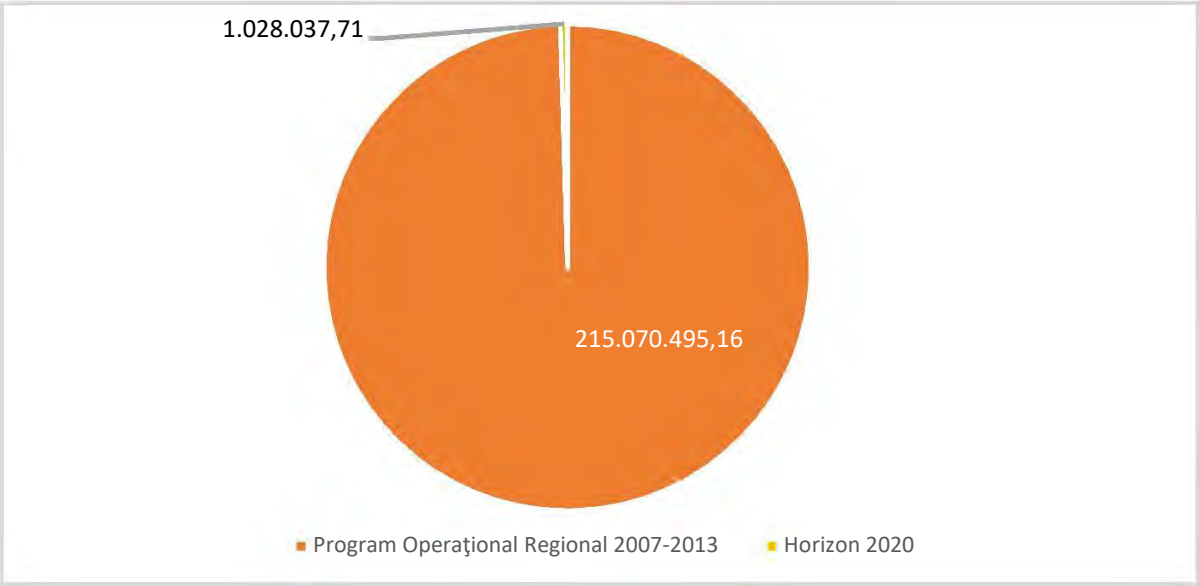

Sursa: Primăria Municipiului București

În ceea ce privește activitatea Primăriei Municipiului București de atragere de fonduri din surse nerambursabile, cele mai multe proiecte au fost depuse și implementate din Programele Operaționale Regionale, atât în ciclul de programare bugetară 2007-2013, cât și 2014-2020, cu 13 proiecte depuse/implementate. Pe locul secund se află programele de cooperare trans-frontalieră Interreg, apoi cele din domeniul cercetării (Horizon).

Tabel 19. Proiecte implementate de PMB în perioada de programare 2007-2013

Nr. crt.	Nume proiect	Program de finanțare/ Axa/ DMI	Bugetul eligibil al proiectului	Obiectivul specific
1	Consolidare, restaurare și conservare Arcul de Triumf	Program Operațional Regional 2007-2013/ Axa 5 DMI 5.1	22,982,021.87 lei	1. Consolidarea, restaurarea, protecția și conservarea monumentului Arcul de Triumf, afectat de trecerea timpului; 2. Introducerea cu caracter permanent în circuitul public și turistic.
2	Consolidare, restaurare și conservare Casa Cesianu	Program Operațional Regional 2007-2013/ Axa 5 DMI 5.1	6,055,442.56 lei	1. Consolidarea, restaurarea, protecția și reabilitarea „Casei Cesianu", monument degradat și afectat de trecerea timpului; 2. Introducerea în circuitul public și turistic a Casei Cesianu.
3	Reabilitare și consolidare Muzeu Dr. Nicolae Minovici	Program Operațional Regional 2007-2013/ Axa 5 DMI 5.1	11,476,171.57 lei	1. Consolidarea, restaurarea si reabilitarea monumentului „Muzeu Dr. Nicolae Minovici", grav afectat de trecerea timpului, aflat în pericol de degradare accentuata; 2. Îmbunătățirea accesului în perimetrul ansamblului „MUZEU DR. NICOLAE MINOVICI", prin construirea și reabilitarea căilor de acces cu facilități pentru persoanele cu mobilitate redusă.
4	Consolidare, restaurare și conservare	Program Operațional Regional 2007-	7,525,896.24 lei	1. Consolidarea, restaurarea, protecția și conservarea imobilului Observatorul Astronomic - Vasile Urseanu, monument

	Observatorul Astronomic „Vasile Urseanu”	2013/ Axa 5 DMI 5.1		degradat și afectat de trecerea timpului; 2. Introducerea clădirii în circuitul public și turistic; 3. Realizarea amenajării peisagistice a împrejmuirilor acestuia (grădina).
5	Reabilitarea, modernizarea și echiparea ambulatoriului integrat al Spitalului Clinic de Copii Dr. Victor Gomoiu	Program Operațional Regional 2007-2013/ Axa 3 DMI 3.1	7,403,703.60 lei	1. Creșterea calității serviciilor medicale prestate de către Ambulatoriul Gomoiu pacienților săi; 2. Creșterea accesibilității pacienților din toata țara la serviciile medicale de specialitate.
6	Amenajare circuit turistic pe lacurile Floreasca și Tei (și zona adiacentă lor)	Programul Operațional Regional 2007-2013/ Axa 5 DMI 5.2	61,216,313.21 lei	1. Valorificarea în scop turistic a lacurilor Floreasca și Tei cu zone adiacente, prin crearea unui circuit turistic, ca proiect unitar de creare a unei structuri de primire turistică cu funcțiuni de agrement; 2. Diversificarea serviciilor turistice în scopului creșterii numărului de turiști cu cel puțin 15% și a duratei sejurului acestora cu cel puțin 10% în primii 5 ani de la implementarea proiectului; 3. Valorificarea patrimoniului natural și antropic reprezentat de lacurile Floreasca și Tei cu zone verzi adiacente, prin activități turistice în conformitate cu principiile dezvoltării durabile.
7	Reabilitare infrastructură rutieră Piața Sudului	Program Operațional Regional 2007-2013/ Axa 2 DMI 2.1	98,410,946.11 lei	1. Descongestionarea traficului pe direcția Calea Văcărești - str. Nițu Vasile; 2. Fluidizarea circulației; 3. Modernizarea carosabilului și trotuarelor în intersecția Calea Văcărești - Șoseaua Olteniței - Strada Nițu Vasile.
8	Realizări urbane-Abordări ale metabolismului urban pentru dezvoltarea managementului de deșeuri, metode inovative și strategii Urban Wins	Horizon 2020	578,466.80 lei	1. Dezvoltarea și testarea metodelor pentru designul și implementarea de Planuri strategice pentru prevenirea și managementul deșeurilor urbane; 2. Conceptul de „metabolism urban” se află în centrul abordării proiectului Urban Wins.
9	CREATE (Congestions Reduction in Europe: Advancing Transport Efficiency-Diminuarea Congestiei în Europa: Eficienţă Avansată în Transporturi)	Horizon 2020	449,570.92 lei	Reducerea congestiei în orașele europene prin încurajarea unui transfer de la autovehicule către moduri de transport mai sustenabile
TOTAL	*9*		*216,098,532.87 lei*	

Sursa: Primăria Municipiului București

În perioada de programare 2014-2020, PMB a contractat (până la jumătatea anului 2019) finanțări din Programul Operațional Regional pentru 6 proiecte, după cum urmează:

Tabel 20. Proiecte implementate de PMB în perioada de programare 2014-2020

Nr. crt.	Titlu proiect	Rezumat proiect	Valoarea ELIGIBILĂ a proiectului (LEI)
1	Modernizarea si dotarea liniei de tramvai nr. 21	Achiziționarea unui număr de 12 tramvaie noi si creșterea cu aproximativ 40% a numărului de utilizatori ai transportului public	91,488,000
2	Modernizare linie de tramvai pe B-dul G-ral Vasile Milea de la intersecția cu B-dul Timișoara pana in dreptul intrării in benzinăria OMV	Modernizarea unui tronson de 1,1 km cale dublă linie tramvai	28,035,566
3	Achiziționare autobuze electrice necesare îmbunătățirii transportului public de călători pe traseele 312, 313, 368 si 385	Achiziționarea unui număr de 29 autobuze electrice noi si creșterea cu aproximativ 5,43% a numărului de utilizatori ai transportului public	64,502,325
4	Achiziționare autobuze electrice necesare îmbunătățirii transportului public de călători pe traseele 137 si 138	Achiziționarea unui număr de 13 autobuze electrice noi si creșterea cu aproximativ 5,43% a numărului de utilizatori ai transportului public	28,681,114
5	Achiziționare autobuze electrice necesare îmbunătățirii transportului public de călători pe traseele 173, 311, 336, 381 și 601	Achiziționarea unui număr de 33 autobuze electrice noi si creșterea cu aproximativ 5,43% a numărului de utilizatori ai transportului public	73,380,329
6	Achiziționare autobuze electrice necesare îmbunătățirii transportului public de călători pe traseele 300, 330 și 335	Achiziționarea unui număr de 25 autobuze electrice noi si creșterea cu aproximativ 5,43% a numărului de utilizatori ai transportului public	55,031,334

Sursa: Primăria Municipiului București

Capacitatea de a atrage surse de finanțare suplimentare, cu precădere a celor oferite de fondurile europene nerambursabile, este esențială pentru susținerea procesului de dezvoltare a județului. În cadrul PMB, această activitate se realizează la nivelul Direcția Generală Management Proiecte cu Finanțare Externă, ca departament coordonator, cu sprijinul departamentelor resort, economic, juridic, achiziții etc., în funcție de specificul proiectelor.

Figură 29. Ponderea fondurilor nerambursabile în bugetul de investiții al PMB

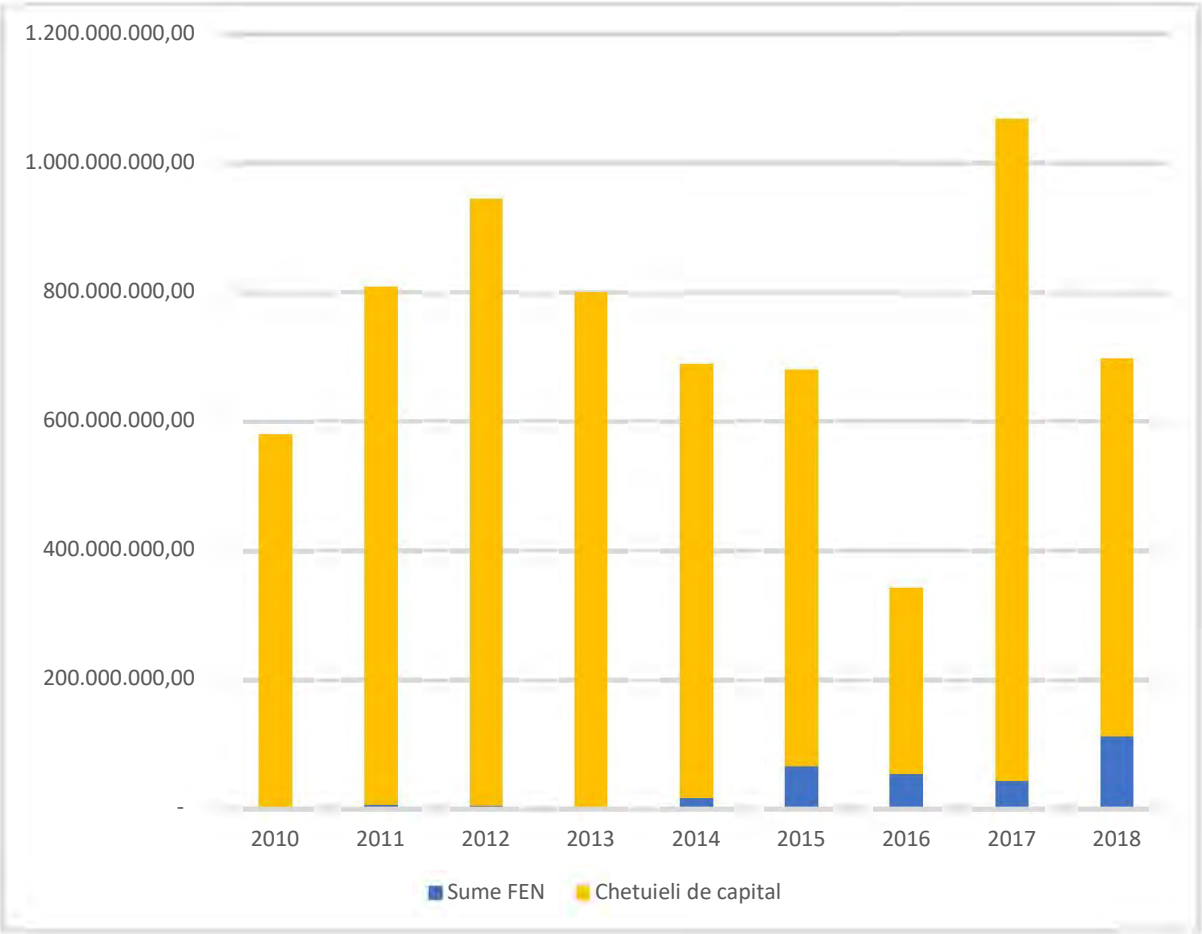

Sursa. DPFBL

Ponderea fondurilor europene nerambursabile în bugetul de cheltuieli de capital al Primăriei Municipiului București a marcat un trend crescător, mai accentuat, începând cu anul 2014. În anul 2018, aceasta a ajuns la 19% din bugetul de investiții, pe fondul scăderii cheltuielilor de capital cu 43%. În anul 2019, ponderea a scăzut din nou sub 2%, pe fondul reducerii sumelor efectiv cheltuite, dar și a creșterii investițiilor din alte surse.

Figură 30. Fonduri Europene Nerambursabile absorbite de PMB

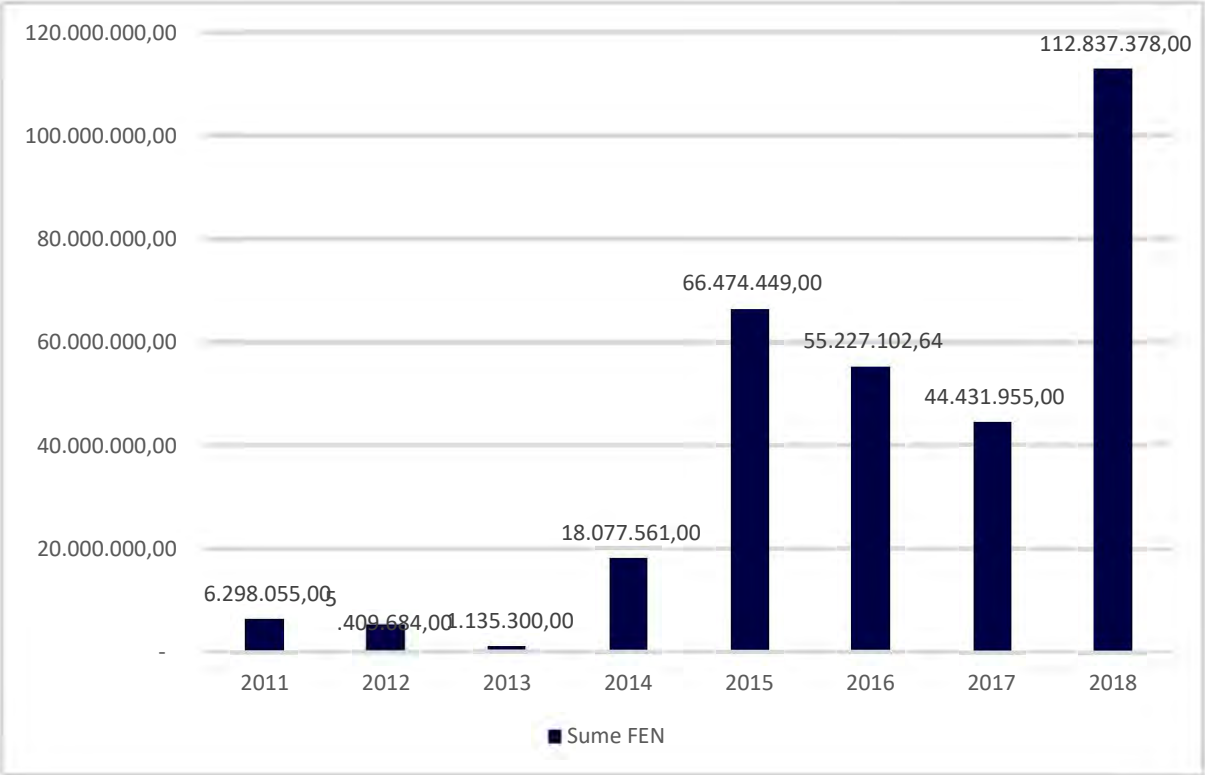

Sursa: DPFBL

În cifre absolute, anul 2018 a marcat cea mai mare performanță a PMB în atragerea de fonduri nerambursabile, ajungând-se la valoarea de 112,8 milioane de lei.

Totuși, ca pondere în bugetul de investiții al întregii administrații locale a municipiului (PMB și primăriile de sector), ponderea fondurilor europene nerambursabile rămâne nesemnificativă.

Ca notă distinctă, relevantă pentru secțiunile de analiză destinate capacității instituționale, trebuie menționat faptul că PMB nu a depus spre finanțare nici în exercițiul financiar 2007-2013, nici în cel aferent anilor 2014-2020, proiecte care să vizeze dezvoltarea capacității instituționale, cu precădere susținute prin Programul Operațional Capacitate Administrativă.

5. E-ADMINISTRAȚIE

5.1. Utilizarea Aplicațiilor pentru telefoane inteligente și tablete

Implementarea unor soluții TIC în domeniul inițierii și menținerii legăturii cu comunitatea și cu mediul de afaceri poate reduce ”distanța” dintre administrație și beneficiarii serviciilor publice.

Din analizele realizate, Primăria Municipiului București, sau instituțiile din subordine, utilizează deja câteva instrumente de comunicare directă cu publicul și intenționează să extindă aceste platforme în viitorul apropiat. Aceste mijloace de comunicare directă sunt **aplicațiile pentru telefoanele inteligente** și **platformele web.**

Cele mai importante dintre acestea sunt:

Parking București

•asigură utilizatori suport pentru:
• identifiarea locurilor disponibile de parcare din parcările publice cele mai apropiate;
• indică traseul optim până la parcarea aleasă;
• facilitează plata prin SMS sau online cu cardul bancar pentru timpul de parcare.

Traffic alert

•Facilitează raportarea problemelor pe care cetățenii le pot identifica pe drumurile publice din București.
•Ajută PMB să vizualizeze și să intervină mai rapid pentru remedierea unor probleme de tafic din București

InfoSTB

•Vizualizează traseele de transport public disponibile până la destinația aleasă
•Furnizează suport pentru cea mai rapidă rută până la destinație

Social Alert

•facilitează simplificarea procesului de raportare
către autoritățile locale (DGASMB) a persoanelor aflate in dificultate socială

Parking București – aplicația permite utilizatorilor plata online a timpului de utilizare a parcărilor sau prin SMS. Administrarea aplicației este realizată de Compania de Parcări București, iar monitorizarea se realizează prin generarea de rapoarte către direcția suport din PMB – Direcția de Transport. Dezvoltările ulterioare ale aplicației, pe termen scurt, vizează integrarea a cât mai multor locuri de

parcare, monitorizarea și furnizarea de servicii de navigare către locurile de parcare libere, plata off-line (în lipsa aplicației dedicate, prin SMS la număr de telefon dedicat).

Traffic alert – sistemul este gestionat de Administrația Străzilor printr-un dispecerat format din 12 operatori care gestionează alertele și alocă sesizările pe categorii de acțiuni și autorități publice responsabile. Astfel, analizele asupra sesizărilor indică faptul că doar 35 % intră în aria de competență a PMB, în timp ce restul sunt de competența primăriilor de sectoare. Sistemul monitorizează și informează persoana care a sesizat problema în legătură cu soluția aleasă și termenul de rezolvare. Dezvoltările preconizate ale aplicației vizează, pe termen scurt, integrarea mai eficientă a primăriilor de sector în procesul automatizat de alocare și rezolvare a sesizărilor. În momentul de față, această procedură este realizată de către operatori, iar componenta de monitorizare și feedback pentru utilizatori este limitată la prevederile legale privind competența și termenul de răspuns de 30 de zile.

InfoSTB – aplicația furnizează suport pe toată rețeaua de transport public din București și zona metropolitană. Pe termen scurt, PMB va realiza o actualizare a aplicației care va permite utilizatorilor plata cu cardul direct la validatoare a călătoriei și abonamentelor de 1 mobile pentru toate modurile de transport (inclusiv biletul de Metro).

Social Alert – este gestionată de Direcția Generală De Asistență Socială și monitorizată de Direcția De Resort a PMB.

Map2web București este un instrument web care ilustrează pe o hartă interactivă a municipiului principalele puncte de interes pentru utilizatori, funcție de navigație pe baza GPS.

Figură 31. Screenshot Map2web București

În ceea ce privește provocările în domeniul digitalizării la nivelul PMB **,** cele mai evidente sunt:

- Existența unor pagini web separate, gestionate de diverse structuri de specialitate ale PMB sau instituții/companii furnizoare de servicii publice, însă fără o coordonare asigurată de PMB, cel puțin din punct de vedere al imaginii și conținutului de politici locale, care trebuie să fie coerent cu planurile strategice și operaționale ale instituției. Din analizele derulate, există astfel de pagini web gestionate de Autoritatea pentru Supravegherea și Protecția Animalelor, MPT.
- Lipsa unor elemente care să confere o identitate vizuală comună pentru paginile web ale instituțiilor furnizoare de servicii publice din subordinea PMB. Astfel, fiecare pagină web are propria interfață și elemente de identitate vizuală cu excepția, în câteva cazuri, a logo-ului PMB.

5.2. Pagina web a PMB

În momentul de față, PMB deține o pagină web funcțională, cu informații legate atât de activitatea instituției, cât și de organizațiile prestatoare de servicii din subordine și companiile municipale. Cu toate acestea, există limite atât legate de gradul de interactivitate, cât și de asigurare a unui nivel ridicat de accesibilitate al publicului. Pagina curentă nu este prietenoasă cu utilizatorii, iar informațiile nu sunt ușor de identificat.

În acest sens, PMB urmărește modernizare interfeței de comunicare online cu publicul în două etape:

- Dezvoltarea unei noi pagini web a instituției care să ofere o structură și un conținut mai ușor accesibil, care va fi finalizată în termen extrem de scurt, și
- Dezvoltarea unui **Portal al PMB,** care să înroleze toate cele 49 de instituții in subordine, dar și a tuturor companiilor si structurilor. Aceasta va mai asigura o funcție crucială în relaționarea cu publicul prin operaționalizarea unei Platforme open-data – unde, pe lângă furnizarea tuturor informațiilor legate de activitatea PMB și organizațiilor subordonate, va fi implementat și un mecanism de colectare a datelor și contribuțiilor/sugestiilor utilizatorilor și publicului. Aceste contribuții vor fi sintetizate în funcție de relevanță și impact asupra politicilor locale și vor fi transmise managementului PMB. Social Media

5.3. Social Media

PMB deține, în schimb, un cont pe o platformă de media socială, unde este urmărit de aproximativ 20 de mii de persoane și apreciat de aproxiativ 19 mii de persoane. Informațiile privind activitățile majore ale Consiliului sunt relativ actuale, însă comunicarea cu cetățenii este limitată.

19.012 persoane apreciază contul de media socială a PMB

20.929 persoane urmăresc postările PMB pe Facebook

6. STRUCTURI ASOCIATIVE ȘI COOPERAREA EUROPEANĂ

6.1. Participare în cadrul Asociației Municipiilor din Romania

Primăria Municipiului București (PMB), precum și cele 6 primării ale sectoarelor municipiului, este membră a Asociaţiei Municipiilor din România (AMR). Aceasta a fost înfiinţată în anul 1990 ca persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, neguvernamentală şi apolitică, constituită în vederea promovării şi protejării intereselor comune ale autorităţilor administraţiei publice locale, pentru soluţionarea şi gestionarea nevoilor publice în numele şi pentru interesul colectivităţilor locale.

Prin AMR, PMB este reprezentată în Comitetul Regiunilor (CoR), Consiliul European al Municipalităţilor şi Regiunilor (CEMR), în Congresul Puterilor Locale şi Regionale al Consiliului Europei (CPLRE), în Uniunea Orașelor și Autorităților Locale, fiind membră și a Asociaţia Oraşelor şi Regiunilor Europene pentru Cultură "Les Rencontres" şi a Asociaţiei Agenţiilor pentru Democraţie Locală (ALDA).

Biroul de reprezentare al AMR pe lângă instituţiile Uniunii Europene (UE), deschis la Bruxelles, sprijină implicarea municipiilor în dialogul cu acestea în vederea promovării interesului general al AMR în procesul de elaborare şi implementare a politicilor UE oferind membrilor săi, implicit Primăriei Municipiului București, informări cu privire la prioritățile politice ale UE cu implicaţii la nivel local, sprijin în vederea dezvoltării parteneriatelor durabile cu autorităţi locale din Statele Membre UE, ajută la lărgirea cadrului de cooperare prin organizarea de misiuni şi evenimente de promovare la Bruxelles, și acordă asistenţă membrilor AMR din delegaţia României la CoR.

6.2. Participarea Primăriei municipiului București în cadrul Convenției Primarilor privind clima și energia

Prin aderarea ca semnatar la Convenția Primarilor, PMB s-a alăturat celei mai mari inițiative mondiale a orașelor pentru acțiuni locale privind clima și energia. Convenția primarilor a fost lansată în 2008 în Europa, având scopul să reunească administrațiile locale care se angajează voluntar să atingă obiectivele UE în materie de climă și energie, având peste 7000 de autorități locale și regionale din 57 de țări.

PMB, ca semnatară a convenției în 2011, s-a angajat să elaboreze un plan de acțiune privind energia durabilă (și clima) în decurs de doi ani, asumându-și totodată să atingă obiectivul de reducere cu 40 % a emisiilor de CO2 și de sporire a rezistenței comunității la schimbările climatice. PMB va transmite un raport de monitorizare la fiecare doi ani după adoptarea planului de acțiune referitor la obiectivele sale de atenuare și adaptare. La fiecare patru ani, inventarul emisiilor este actualizat pentru a vedea progresele în materie de atenuare a emisiilor și consum de energie.

În prezent, există studiul „Strategia Energetica a Municipiului București", aprobat de Consiliul General al Municipiului București în anul 2010, conținând indicatori de monitorizare și care se sprijină pe trei piloni, respectiv:

- Clima-Furnizarea de energie termică va fi neutra din punct de vedere al emisiiloriilor de CO2 incepând cu 2020, iar emisiile de CO, de la transport se vor reduce cu 50% până in 2020;
- Sustenabilitate-Condiţiile de furnizare de energie termică se bazeaza pe realizarea şi a principiilor de piaţă deschisă. Fondurilor necesare pentru atingerea condițiilor de durabilitate trebuie să fie furnizate de catre investitorii privaţi;
- Calitate-Nivelul de calitate şi serviciile adecvate privind furnizarea de energie termică în acest secol, vor fi obţinute prin privatizarea exploatării si a managementului pe bază de concesiuni.

În anul 2016 este publicat documentul ce conține declarația și angajamentul Primarului General al Municipiului București în domeniul managementului integrat calitate-mediu, în conformitate cu standardele internaționale ISO9001 și ISO14001.

Ținând seama numai de consumul de energie electrică al municipiului București, care se situează la o medie de 850 MW în sezon de vară, atingând chiar niveluri de pâna la 1023 MW (august 2017), la care se pot adăuga și emisiile de CO2 și expunerile la efectele schimbărilor climatice (inundații), consolidarea parteneriatului prin depunerea planului de acțiune este o sarcină de interes pentru executivul PMB.

6.3. Structuri asociative

Până în prezent au fost luate în discuție și s-au materializat prin hotărâri de Consiliu General al Municipiului București două inițiative fundamentale pentru dezvoltarea integrată și coordonată a municipiului București în contextul spațial al regiunii București-Ilfov.

1. Consiliu General al Municipiului București a hotărât înființarea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară București-IIfov (ADIBI) în vederea realizării în comun a unor proiecte ce vizează dezvoltarea regiunii, finanțate din fonduri structurale și de coeziune ale Uniunii Europene (HCGMB 86/2008). ADIBI a pregătit și promovat la toate nivelurile proiecte pentru dezvoltarea regională de interes comun pentru cele două unităţi administrativ - teritoriale asociate, în domeniile serviciilor sociale, transport, mediu, mediu de afaceri, turism şi de a obţine finanţări interne şi externe necesare derulării acestora.

Agenţia pentru Dezvoltare Regională București - Ilfov (ADRBI) este o instituţie neguvernamentală, non profit de utilitate publică, cu personalitate juridică, care funcţionează în baza Legii 315/2004. ADRBI este Organism Intermediar (OI) pentru Programul Operaţional Regional (POR), precum şi pentru programele finanţate de Guvernul României. La nivelul regiunii București Ilfov acţionează Consiliul pentru Dezvoltare Regională Bucureşti Ilfov (CDRBI). Acesta reprezintă forul decizional la nivelul regiunii București Ilfov şi are în componenţa membrii, la paritate, din cadrul administraţie publice locale a Municipiului București şi a Judeţului Ilfov. CDRBI este condus de un preşedinte şi un vicepreşedinte, funcţii ce sunt ocupate pentru un mandat de un şi deţinute prin rotaţie de către Primarul General al Capitalei şi de Preşedintele Consilului Judeţean Ilfov.

2. Pe data de 11 aprilie 2017 Consiliul General al Municipiului București (CGMB) a aprobat asocierea Capitalei, prin CGMB, cu unele unităţi administrativ-teritoriale din judeţul Ilfov în vederea constituirii Asociaţiei de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov (ADITPBI) şi a Asociaţiei de Dezvoltare Intercomunitară Termoenergetica București-Ilfov.

În raportul de specialitate ataşat proiectului, este indicat faptul că acest demers s-a realizat ca urmare a hotărârii CGMB de aprobare a Planului de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 pentru Regiunea București-Ilfov. Una dintre măsurile prevăzute în acel document este înfiinţarea Asociaţiei de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public Local

ADI Termoenergetica se constituie în baza asocierii dintre Municipiul București, oraşul Popeşti-Leordeni şi comuna Chiajna. Scopul este înfiinţarea, organizarea, reglementarea, finanţarea, exploatarea, monitorizarea şi gestionarea în comun a serviciului de alimentare cu energie termică pe raza de competenţă a unităţilor administrativ-teritoriale membre. Serviciul de termoficare va urma să producă, transporte, distribuie şi furnizeze energie termică pentru încălzirea locuinţelor şi a imobilelor cu altă destinaţie; să prepare şi distribuie apa caldă menajeră; să promoveze şi implementeze soluţii energetice moderne. Asociaţia este mandatată, în condiţiile legii, prin hotărâri ale autorităţilor

deliberative ale asociaţilor, să exercite, în numele şi pe seama acestora, dreptul de a delega gestiunea serviciului de termoficare, inclusiv de a concesiona administrarea şi exploatarea bunurilor din domeniul public sau privat al unităţilor administrativ-teritoriale membre care alcătuiesc sistemele de utilităţi publice aferente acestuia.

6.4. Cooperarea teritorială la nivelul regiunii București- Ilfov

Până în prezent au existat mai multe iniţiative cu privire la organizarea zonei metropolitane București în baza rezultatelor unor studii de specialitate realizate în conformitate cu Legea 350/2001 și 351/2001. Prin proiectul ESPON, finanțat de Uniunea Europeană (www.espon.lu), s-a identificat municipiul București ca o Zonă Metropolitană Europeană de Creștere (ZMEC).

Prin Planul de Amenajare a Teritoriului Zonal „PATZ - Zona aglomeraţiei urbane şi zona metropolitană a Municipiului București”[1035] au fost propuse modele de dezvoltare și forme de conducere a zonei metropolitane București, plecând de la ipoteza că prin formarea şi funcţionarea unei forme de conducere specifice zonei capitalei, entităţile locale participante îşi crează, şi ulterior folosesc, un avantaj instituţional atât în competiția regională pentru atragere de investiții cât și pentru îmbunătăţirea calităţii vieţii, ridicarea nivelului de dezvoltare a zonei şi înlăturarea, prin procesul redistribuţiei beneficiilor dezvoltării economice şi sociale, a disparităţilor spațiale existente în prezent.

Până în prezent, nu s-a ajuns la un consens politic pentru semnarea și înregistrarea Actului de Constituire și a Statutului Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană București la Tribunalul București.

6.5. Cooperare internațională

Primăria Municipiului București are încheiate o serie de acorduri de parteneriat cu diverse oraşe din Europa şi din alte continente. Scopul principal este promovarea schimbului de informaţii şi experienţă în scopul dezvoltării celor două oraşe, în domeniul administraţiei publice locale, precum şi în domeniul planificării urbane, al transportului public, al salubriăţii, al protecţiei sănătăţii, bunăstării şi a protecţiei mediului, al cooperării europene, managementul circulaţiei şi transportul public, turism, cultură etc.

Primăria are încheiate protocoale de colaborare cu următoarele oraşe:

- Municipalitatea Metropolitană Istanbul- Turcia
- Montreal- Canada,
- Ottawa- Canada
- Moscova- Federaţia Rusă
- Viena- Austria
- Roma- Italia
- Amman (Regatul Hasemit al Iordaniei)
- Seul (Republica Coreea)
- Municipalitatea Beijing (China)
- Hannoi- Republica Vietnam
- Damasc- Republica Arabă Siriană
- Bangkok - Regatul Thailandei
- Montevideo- Uruguay
- Nicosia- Cipru

[1035] Studiu realizat în perioada2004-2005, având ca beneficiar CGMB -Centrul de Dezvoltare Urbană și Metropolitană București

- Chişinău- Moldova
- Belgrad- Serbia

7. INFORMATIZAREA ȘI LOGISTICA

7.1. Hardware

În ceea ce privește stațiile de lucru de tip desktop și cele portabile, dotarea este relativ bună în PMB, cu majoritatea stațiilor de tip desktop (69 %), având o vechime de până la 5 ani, și aproape 80% în cazul stațiilor de lucru portabile.

Tabel 21. Situație echipamente IT PMB

Tip echipament	An achiziție	Vechime (ani)	Număr unități	procent total
Stații de lucru fixe (desktop)	2007	12	362	31%
	2014	5	220	19%
	2016	3	100	8%
	2018	1	500	42%
Stații de lucru portabile (laptop)	2007	12	25	22%
	2014	5	20	17%
	2016	3	20	17%
	2018	1	50	43%
Total echipamente			1297	
Vechime medie		5.21 ani		

Sursa: Primăria Municipiului București

Tabel 22. Situație echipamente periferice PMB

Tip echipament	Model	An achiziție	Vechime	Total	procent total
Imprimantă Laser A3	HP LJ 9040DN	2007	12	5	3.01 %
Imprimantă Laser A3 Color	HP LJ COLOR 5550 HDN	2007	12	5	3.01 %
	Xerox ColorQube 9303	2014	5	2	1.20 %
	Xerox WorkCentre 7845	2014	5	23	13.86 %
Imprimantă Laser A4	HP LJ 4350N	2007	12	15	9.04 %
	HP LJ P4515N	2009	10	10	6.02 %
	Xerox Phaser 3320	2014	5	12	7.23 %
Imprimantă Laser A4 Color	Xerox Phaser 6600	2014	5	6	3.61 %
Imprimantă termică	Epson TM-T70	2008	11	25	15.06 %
Multifuncțional A3	HP LJ M5025 MFP	2008	11	1	0.60 %
	HP LJ M5035 MFP	2009	10	6	3.61 %
	SHARP MX M260	2010	9	1	0.60 %
	SHARP MX M260	2011	8	1	0.60 %
	Xerox WorkCentre 5855	2014	5	25	15.06 %

Tip echipament	Model	An achiziție	Vechime	Total	procent total
Multifuncțional A3 color	Konica Minolta Bizhub C224e	2013	6	4	2.41 %
	Konica Minolta Bizhub C458	2018	1	4	2.41 %
Plotter A0	CANON W7200	2004	15	1	0.60 %
	HP DESKJET Z6100 PS	2008	11	2	1.20 %
	OCE CS 2136	2007	12	1	0.60 %
Scanner A0	Contex IQ 44 MFP2GO	2013	6	2	1.20 %
	Oce CS 4136	2007	12	1	0.60 %
Scanner A3 flatbed și ADF	Epson Work Force DS-60000N	2013	6	4	2.41 %
Scanner A4 cu ADF	Epson GT-S55	2013	6	10	6.02 %
Total echipamente				166	100.00 %

Sursa: Primăria Municipiului București

7.2. Software

Tabel 23. Licențe software PMB

Tip licență	Furnizor
Licențe pentru baze de date:	Oracle Database 11g Enterprise Edition Quest Central for Oracle Suite Tier B
Licențe pentru gestiunea resurselor financiare, materiale și umane ale P.M.B.:	Siveco Application 2011 – 350 licențe
Licențe pentru managementul documentelor și al fluxurilor de lucru:	Sivadoc 2010 (v3.0.0.68) -
Licențe Banca de date urbane:	GeoMedia Profesional 6.1 - 6 licențe GeoMedia WebMap Professional Large Scale Site Full Kit -1 licență GeoMedia WebMap Medium Scale Site Full Kit - 1 licență GeoMedia WebMap Professional Medium Scale Site – 1 licență
Licențe pentru CRM:	Remedy AR System 5.1.2
Licențe pentru infrastructura virtuală:	VMware vSphere 5.5 Enterprise Plus for 1 processor with Cisco Nexus1000V Bundle (12 licențe) VMware vCenter Server 5.5 Standard for vSphere 5.5 (Per Instance); VMware View 5.5 Premier 100 Pack.
Licențe Matrix42:	Client Lifecycle Management - 1200 de licențe Service Management - 1200 de licențe
Licențe OEM:	Windows 8.1 Professional Windows 10 Professional

Sursa: Primăria Municipiului București

8. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PRELIMINARE

8.1. Administrația publică locală

Tabel 24. Concluzii și recomandări preliminare - Administrația publică locală

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Problemele majore generate din surse exogene și care au un impact negativ asupra funcționării optime a primăriei municipiului București	
Întârzierea luării unei decizii politice privind statutul de oraș capitală Motivație: Lipsa Legii Capitalei prin care să se recunoască și să reglementeze: (1). Contribuția municipiului București în dezvoltarea economică a României, (2). Contribuția și resursele publice utilizate de municipiul București pentru satisfacerea cerințelor instituțiilor reprezentative ale statului, localizate în București, în asigurarea unei bune accesibilități/funcționări a acestora, împiedică realizarea cadrului normativ necesar dezvoltării durabile a municipiului în arealul său funcțional și spațial, creând disfuncționalități și contribuind la scăderea atractivității și reputației Bucureștiului	**Stabilirea statutului de oraș capitală, cu competențe sporite și resurse necesare funcționării Capitalei** Realizarea unui proiect de consultanță și de asistență tehnică prin care, în urma inventarierii legislației europene/internaționale privind statutul orașelor capitală, să se realizeze, conform legii descentralizării, cadrul normativ adecvat transferului de competențe și resurse financiare pentru asigurarea funcționării consiliului local și a primăriei municipiului București, precum și a serviciilor publice oferite de primărie prin aparatul propriu și a instituțiilor subordonate.
Lipsa unui cadru normativ care să clarifice competențele administrației locale din București Motivație: Cadrul normativ existent, privind modul de colaborare și de partajare a competențelor între Primăria Generală și primăriile de sector, încă organizate spațial pe baza configurării din perioada comunistă, conduce la (1). implementarea unor inițiative de dezvoltare ad-hoc atât tematic, cât și spațial, necoordonate, cu suprapuneri de competențelor privind furnizarea unor servicii publice (ex. domeniul public (2). la alocarea și folosirea ineficientă a resurselor.	**Realizarea legii Capitalei** În contextul realizării Legii capitalei este imperios necesar stabilirea: (1). unei noi configurații teritoriale pentru sectoarele municipiului (calibrarea suprafeței acestora pe baza unor indicatori precum caracteristicile patrimoniului construit public și privat, a tipologiei spațiale, echipare edilitară, veniturilor generate etc.) (2). a competențelor însoțite de resurse financiare și a veniturilor/cheltuielilor între primăria municipiului București și primăriile de sector.
Lipsa unui plan coordonator de dezvoltare a capitalei ca întreg (abordare sistemică) Motivație: Infrastructura administrației publice locale nu are în prezent un plan director de dezvoltare, întârziind astfel procesul de modernizare și de realizare a coeziunii teritoriale prin implementarea de proiecte majore de echiparea edilitară și dezvoltare a infrastructurii de transport cu cele mai ridicate beneficii economice, sociale și de mediu.	**Realizarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Municipiului București** Realizarea și asigurarea condițiilor de implementare a acesteia printr-o Direcție mandatată cu activități de integrare a strategiilor sectoriale și a datelor suport și (2). competențe în monitorizarea și evaluarea planului de acțiune a strategiei (managementul procesului de implementare a proiectelor) .
Problemele majore generate din surse endogene cu impact negativ asupra funcționării optime a Primăriei Municipiului București	
Lipsa strategiei teritoriale de dezvoltare a municipiului București și componenta de reglementare a planului urbanistic general Motivație: În lipsa unui Plan Urbanistic General actual, dezvoltările private tind să preia conducerea	**Coordonarea competențelor direcțiilor implicate în dezvoltarea economică a municipiului** Deoarece dezvoltarea economică durabilă asigură generare de venituri locale, locuri de muncă și creștere economică, coordonarea activității de planificare a teritoriului

în dezvoltarea spațială a municipiului producând externalități negative prin:
(1). realizarea de densități funcționale și demografice necoordoane ca distribuție spațială/adesea în contradicție cu tipologia mediului construit,
(2). mărirea congestiei de trafic în anumite zone ale Capitalei,
(3). generarea unei presiuni aupra capacităților existente de servicii și utilități publice
(4). Reducerea, în final, în anumite zone, atât a calității, cât și siguranței vieții comunității, dar și atractivitatea orașului din punct de vedere estetic

Lipsa conexiunii dintre Strategia Teritorială a Municipiului și planul de investiții de capital

Motivație: Strategia de dezvoltare are un orizont de timp de 20-25 de ani, solicitând o perioadă de implementare de 5-6 mandate a primarului/consiliului local. Viziunea și obiectivele strategice rămân în continuare valabile, în timp ce prioritățile proiectelor variază în funcție de schimbările economice, sociale și de mediu, fiind astfel necesară o actualizare a pachetului de proiecte de investiții de capital.

Lipsa cadrului de acțiune a aparatului primăriei în mod proactiv, pe criterii/indicatori de performanță

Motivație: Primăria Municipiului București funcționează respectând cadrul legislativ existent și implementând un sistem de control al calității, dar privind la scara dezvoltării urbane, ea funcționează cu motoarele în „relanti" și, în principal, reactiv la situațiile apărute și nu proactiv, având scenarii și resurse pregătite (ex. creșterea excesiva a traficului și a modurilor de trafic, schimbările climatice și efecte conexe).
Orientarea către operațional, respectiv către rezolvarea situațiilor de azi, și mai puțin către planificare viitorului de mâine în context regional/european/global. Lipsa preocupării de informare directă și cercetare pe domenii de interes comunitar.
Organizarea pe orizontală a direcțiilor sub conducerea primarului general conduce la existența unui „trafic" zilnic de informații/date și evenimente complexe pentru care trebuie luate decizii.
La nivelul direcțiilor nu există interfețe de colaborare/comunicare prin care să fie luate decizii comune, dar nici indicatori de performanță, de evaluare a activităților direcțiilor/serviciilor/ companiilor/instituțiile prestatoare de servicii publice.
Integrarea activităților/inițiativelor PGMB cu cele ale companiilor municipale existente este problematică și nu poate fi monitorizată și evaluată prin aparatul primăriei

municipiului realizată prin direcția de urbanism să fie integrată într-un nou format organizațional în care direcțiile cu competențe în dezvoltarea municipiului să se poată coordona pentru a asigura atingerea obiectivelor de creștere durabilă a municipiului București.

Folosirea Planului de Investiții de Capital

Atingerea obiectivelor de dezvoltare a municipiului și coordonarea/integrarea proiectelor face necesar lucrul pe baza unui plan de investiții de capital, pe o perioadă de 3 ani, compus din proiectele prioritare din cadrul Strategiei de Dezvoltare Durabilă a municipiului București.
Acest plan asigură proiectarea bugetul multianual, pregătirea surselor de finanțare și competențele fiecărei componente a mecanismului operațional al primăriei, de la serviciile de achiziție publică până la recepția lucrărilor.

Piramida organigramei întoarsă către cetățean.

Cetățeanul mai rar vine la primărie să vorbească cu primarul sau cu alte oficialități, dar în fiecare zi vine pentru a solicita un serviciu public. În prezent nevoile de dezvoltare ale comunității Bucureștiului nu există exprimat evident în RoF sau organigramă. Din punct de vedere operațional, piramida organizațională a primăriei se va repoziționa cu serviciile și rezultatul lor către cetățean, solicitând plasarea comunității in vârful piramidei: *cetățean – consiliu local – primar – aparat executiv*. Organigrama va trebui să reflecte această reorientare și la nivelul direcțiilor acestea fiind calibrate cu resurse umane, financiare și tehnologice pentru a asigura calitate, eficiență și satisfacția cetățenilor.

Coordonarea competențelor și a rezultatelor direcțiilor cu problematica orașului

Modul de organizare a aparatului aflat în subordinea primarului poate păstra o formă piramidală sau matricială în care direcțiile existente acționează prin coordonarea resurselor dirijate către tematici cheie în care se reflectă problematica prioritară și oportunitățile de dezvoltare ale municipiului, respectiv:

- domenii economice
- domeniul servicii publice
- domeniul servicii sociale
- domeniul servicii la nivelul comunității
- domeniul servicii administrative interne primăriei, pentru dezvoltarea organizațională și a resurselor umane.

Performanța procesului de îndeplinire a competențelor date prin cadrul normativ.

Din punct de vedere al monitorizării și evaluării serviciilor oferite de primărie, fie în interiorul instituției fie în afara acesteia, componentele organizaționale vor avea un cod al performanței al cărui conținut poate fi identificat, proiectat

și transferat într-un tabel de bord. Astfel se va putea ajunge la decizii privind calibrarea pe de-o parte (resurse umane, buget, timp de intervenție/rezolvare) dar și monitorizarea și evaluarea de către primar sau de către administratorul public a performanțelor direcțiilor primăriei în relație rezultatele obținute.

8.2. Resursele umane în sectorul public

Tabel 25. Concluzii și recomandări preliminare - resursele umane în sectorul public

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Conform datelor PMB, 195 de posturi din Aparatul Tehnic de Specialitate al PMB sunt vacante. Aproape toate compartimentele PMB înregistrează posturi vacante. Situația este critică pentru câteva dintre direcțiile cu rol esențial în promovarea și gestionarea politicilor de dezvoltare, cum ar fi Direcția generală achiziții publice (65% posturi vacante), Direcția de mediu (53% posturi vacante), Direcția generală infrastructură (46% posturi vacante), Direcția generală investiții (29% posturi vacante) și Direcția generală management proiecte cu finanțare externă (27% posturi vacante).	Elaborarea unui **plan de ocupare a posturilor vacante pe baza unui mecanism de prioritizare a posturilor critice pentru activitatea PMB**. De asemenea, abordarea unor instrumente de popularizare a concursurilor focalizate pe extinderea gradului de contact a grupului țintă: rețele sociale, anunțuri pe site-uri de știri tranzitate mai intens etc.
Rata de reînnoire a personalului din PMB este foarte redusă. Astfel, funcționarii publici debutanți și cei cu o vechime de până la 5 ani se regăsesc în proporție de aproximativ 6% în aparatul tehnic de specialitate al PMB. Această situație poate afecta politicile de reformă a managementului politicilor locale și adoptarea unor instrumente și metodologii inovative/moderne de gestiune a serviciilor publice.	Aceasta este o situație relativ generalizată în administrația publică românească. Pe lângă măsurile de **promovare a proceselor de recrutare pe rețele sociale și în media digitală**, PMB mai poate stabili **contacte cu facultățile de profil,** organiza **întâlniri cu specialiști din PMB**, **internship-uri pentru studenți** și activități mai scurte de **practică profesională**.

8.3. Bugetul local

Tabel 26. Concluzii și recomandări preliminare - Bugetul local

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Ponderea sumelor primite în contul implementării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile a fost nesemnificativă.	
Astfel, la nivel național, municipiul București se plasează pe locul 25 din punct de vedere al sumelor atrase din fonduri UE comparativ cu alte județe din țară, în ultimii 3 ani pentru care sunt disponibile date, cu o sumă totală de 167,400,233 lei, care includ atât finanțări aferente perioadei de programare bugetară 2007-2013, cât și cele aferente ciclului 2014-2020. Totuși, trebuie menționat faptul că Municipiul București a intrat începând cu perioada de programare 2014-2020 în rândul regiunilor dezvoltate ale Uniunii Europene. Prin urmare, rata de cofinanțare pentru proiectele depuse este redusă în comparație cu celelalte unități administrativ-teritoriale din țară. În funcție de sumele (în Euro) din	În contextul creșterii a cheltuielilor destinate politicilor sociale, culturale sau de sănătate care reduc spațiul de manevră a municipalității în domeniul investițiilor, este recomandabil ca PMB să **fructifice toate oportunitățile prezentate de sursele de finanțare nerambursabilă a proiectelor de dezvoltare ale municipiului.** Un exemplu este disponibilitatea sumei de 1,68 miliarde lei. disponibilă pentru proiecte de reabilitare/dezvoltare a rețelei de termoficare, prin intermediul Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.

fondurile europene nerambursabile atrase pe cap de locuitor, București se plasează pe ultimul loc.	
Anii 2017 și 2018 au marcat o creștere semnificativă a cheltuielilor destinate activităților culturale, recreative și religioase ale municipiului București. Astfel, în anul 2018, cheltuielile destinate activităților culturale, de recreere și religioase s-au dublat față de anul 2015.	Elaborarea și implementarea unui **sistem de co-finanțare a proiectelor culturale, recreative și religioase în parteneriat cu operatori privați sau organizații neguvernamentale**, eventual prin promovarea unei inițiative de **bugetare participativă,** lăsând comunitatea să decidă prioritățile de finanțare în domeniu. La nivel financiar, o parte din resursele angajate în prezent de PMB ar putea fi suplinite prin **fonduri private** sau **proiecte cu finanțare nerambursabilă**.
Cheltuielile destinate serviciilor de asistență socială în ultimii doi ani de exercițiu bugetar (2017 și 2018) au crescut vertiginos față de anii precedenți. Spre exemplu, creșterea anuală în 2018 față de 2017 a fost de 646%.	Dezvoltarea și aplicarea unui **sistem de prioritizare a resurselor alocate în domeniul asistenței sociale** în funcție de amploarea impactului produs în comunitate sau urgența intervențiilor. **Utilizarea resurselor financiare nerambursabile**, cum ar fi cele ale Programului Operațional Capital Uman, dar și alte instrumente, ar putea reduce presiunea asupra bugetului municipiului.
Cheltuielile de personal s-au dublat în 2018 față de anul 2016, odată cu aplicarea, din 2017, a Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice. Astfel, pe ani, în 2016, acestea au înregistrat o creștere de 23 % față de 2015, iar în anii 2017 și 2018, creșterea a fost de 63 % și respectiv 50% față de anii precedenți.	Dezvoltarea de **politici de personal și proceduri care să stimuleze performanța profesională** în corespondență cu nivelul motivării financiare.
Sumele alocate investițiilor au fluctuat în anii analizați, marcând o scădere de aproape 50% în anul 2018 față de 2017, cauzată cel mai probabil de capitalizarea celor 22 de companii municipale.	Abordarea mai riguroasă a procesului de **planificare strategică multi-anuală și planificare bugetară. Prioritizarea proiectelor de investiții critice, cu impact previzionat mare**. Creșterea sumelor alocate prin analiza judicioasă a randamentului investițiilor în celelalte capitole de cheltuieli (cultură, asistență socială). **Analiza performanței financiare a companiilor municipale** și perspectivele de creștere a activității acestora sau randamentul financiar al investițiilor PMB în aceste companii.
Ponderea cea mai mare în bugetul Primăriei București este reprezentată de subvenții (transport în comun, utilități) urmate de transferuri între unități ale administrației publice.	Realizarea unor activități de **auditare a performanței serviciilor publice** care consumă cele mai multe resurse pentru identificarea punctelor critice care afectează performanța. Analiza ar trebui să vizeze inclusiv **politicile de tarifare a serviciilor**. Dezvoltarea unor **planuri de investiții** care să vizeze infrastructura și **modul de operare** a acesteia și a serviciilor publice aferente, care să reducă gradual nivelul subvențiilor.
Intensitate relativ redusă a procesului de obținere de fonduri europene nerambursabile pentru susținerea de proiecte de investiții sau proiecte de dezvoltare comunitară ori instituțională.	**Intensificarea procesului de dezvoltare de proiecte finanțate din fonduri nerambursabile**, atât în obiective de investiții, cât și în dezvoltarea serviciilor publice și a capacității instituționale a PMB.

8.4. Democrația participativă

Tabel 27. Concluzii și propuneri preliminare - democrație participativă

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Lipsa de vizibilitate a politicilor publice, organizate pe domenii și grupe de populație (ex. care este politica de trafic, de mediu, socială, etc). Dialogul cu cetățenii este puțin vizibil în activitățile primăriei.	Dezvoltarea unei **metodologii structurate și coerente de comunicare cu publicul**, inclusiv instituirea unor **instrumente de bugetare participativă** sau de **consultare a comunității** în legătură cu utilizarea resurselor financiare sau

Lipsa de canale de comunicare directă cu cetățenii pe domenii/probleme de interes personalizate pe grupuri de vârstă, economice, zonă din municipiu, ale acestora	de altă natură pentru realizarea de investiții sau politici publice locale. Metodologia de abordare a comunicării cu publicul trebuie să se focalizeze pe **tipuri de grupuri țintă** și să utilizeze **mijloace de transmitere a mesajelor și platforme** conforme cu specificul acestor grupuri țintă.

8.5. Structurile asociative

Tabel 28. Concluzii și recomandări preliminare - structurile asociative

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Zona Urbană Funcțională București nu poate fi gestionată durabil și nici nu poate contribui la atingerea unei coeziuni teritoriale în contextul organizării actuale a municipiului București. **Dispersarea fondurilor publice, în special europene nu contribuie la atingerea unei creșteri economice și a calității vieții în zona de influență a municipiului.**	**Realizarea ADI Zona Metropolitană București și transformarea în OI** Zona metropolitană poate contribui la organizarea unui pachet de proiecte prioritare care să contribuie la dezvoltarea regiunii și la creșterea indicatorilor prevăzuți în legea 351/2001. Realizarea, în contextul legislației actuale, a acestei forme minimale de organizare facilitează proiectarea unei viziune și obiective strategice majore, proprii unei oraș-capitale, precum și gestionarea proiectelor ce pot fundamenta aceste obiective. Agenția de Dezvoltare București-Ilfov devine Direcție de implementare proiecte în programarea 2029-2036.

8.6. Cooperarea europeană/relațiile internaționale

Tabel 29. Concluzii și recomandări preliminare - Cooperare europeană / relațiile internaționale

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Cooperarea internațională a primăriei este predominant protocolară **Agenda cooperarii internaționale a primăriei nu este proactivă în realizarea unor contacte ce se pot materializa prin inițiative/acțiuni/proiecte în favoarea municipiului București. Acțiunile de protocol nu sunt urmate de alte acțiuni fiind rezultatul unor evenimente ocazionale.**	**Realizarea unor proiecte din poziția de membru al unor organisme internaționale:** 1. Realizarea și depunerea planului de acțiune din cadrul Convenției Primarilor privind clima și energia 2. Realizarea unui proiect privind accesibilitate orașului considerând domeniile cuprinse în Convenţia privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilităţi (ONU)

8.7. Informatizarea și logistica

Tabel 30. Concluzii și recomandări preliminare - Informatizarea și logistica

Provocări, tendințe și nevoi identificate	Propuneri de intervenție
Primăria nu are în prezent un site WEB care să ajute comunitatea să identifice și exploreze Bucureștiul, cel existent nefiind atractiv ca design și sisteme de interogare, acționând în cea mai mare parte ca depozitar al unor activități și documente realizate. În plus, există limite atât legate de gradul de interactivitate, cât și de asigurare a unui nivel ridicat de accesibilitate al publicului. Pagina curentă nu este prietenoasă cu utilizatorii, iar informațiile nu sunt ușor de identificat.	**Comunicarea într-o lume digitală** Formele de informare a primăriilor orașelor competitive europene (site) implică cetățenii și turiștii, inclusiv cei care au dezabilități, la viața culturală (unde mergem?) economică (cum găsim un loc de muncă și ce trebuie să fac?) socială (e-administrație pentru toți cetățenii). În PMB există deja în lucru proiecte care urmăresc modernizare interfeței de comunicare online cu publicul în două etape: **Dezvoltarea unei noi pagini web a instituției** care să ofere o structură și un conținut mai ușor accesibil, care va fi finalizată în termen extrem de scurt. Din punct de

vedere al comunicării, web site-ul primăriei trebuie regândit, reproiectat pentru a surprinde dinamica dialogului cetățean-sector privat-turist-Primărie fără a omite accesibilitatea informațională a persoanelor cu dizabilități.

- **Dezvoltarea unui Portal al PMB, care să înroleze toate cele 49 de instituții in subordine, dar și a tuturor companiilor si structurilor.** Aceasta va mai asigura o funcție crucială în relaționarea cu publicul prin operaționalizarea unei Platforme open-data – unde, pe lângă furnizarea tuturor informațiilor legate de activitatea PMB și organizațiilor subordonate, va fi implementat și un mecanism de colectare a datelor și contribuțiilor/sugestiilor utilizatorilor și publicului. Aceste contribuții vor fi sintetizate în funcție de relevanță și impact asupra politicilor locale și vor fi transmise managementului PMB.

Lipsa unor elemente care să confere o identitate vizuală comună pentru paginile web ale instituțiilor furnizoare de servicii publice din subordinea PMB. Astfel, fiecare pagină web are propria interfață și elemente de identitate vizuală cu excepția, în câteva cazuri, a logo-ului PMB.

Dezvoltarea unui concept vizual comun pentru municipalitate în ansamblu, indiferent de faptul că serviciile publice sunt realizate la nivelul PMB sau la nivelul unor instituții subordonate. Acest concept ar trebui să guverneze procesele de comunicare și interfețele utilizate pentru interacțiunea cu publicul. În plus, ar ajuta publicul să identifice vizual acele servicii publice care se află în responsabilitatea și coordonarea PMB.

Dacă situația echipamentelor IT primare (computere desktop, laptopuri, servere) este bună, majoritatea având sub 5 ani vechime, situația este problematică în cazul echipamentelor de lucru suport (imprimante, copiatoare, scannere), cu majoritatea echipamentelor (65%) cu o vechime între 5 și 10 ani, 33 % cu o vechime de peste 10 ani, și doar 2% cu o vechime sub 5 ani

Achiziția unor echipamente electronice auxiliare cu un nivel mai ridicat de performanță ar reduce timpul de lucru pentru rezolvarea unor sarcini și ar contribui la procesul de digitalizare a proceselor de lucru în ansamblu.

Deși dispune de o serie de instrumente digitale de gestiune a proceselor de lucru interne și externe, utilizarea acestora este neuniformă la nivelul compartimentelor PMB. Astfel, sistemul electronic de gestiune a documentelor funcționează parțial în PMB și nu este utilizat la potențialul maxim de către structurile organizaționale, iar documentele circulă preponderent în format fizic

Opțiunile posibile sunt: fie emiterea unor **dispoziții ale conducerii**, pe termen scurt, **care să reglementeze utilizarea mijloacelor de gestiune digitală a proceselor de lucru de către toate compartimentele PMB**, fie, pe termen mediu, o **analiză mai riguroasă a structurii și nevoilor de digitalizare a proceselor de lucru** și, eventual, **dezvoltarea unor sisteme dedicate** care să corespundă mai bine acestor nevoi.

De asemenea, sistemul ERP instalat în prezent este utilizat parțial, iar Direcția Economică, spre exemplu, utilizează un program software dedicat pentru gestiunea resurselor financiare.

Extinderea utilizării sistemului ERP actual de toate compartimentele Primăriei, fără excepții, sau **achiziționarea unui sistem mai complet**, care să corespundă nivelurilor actuale ale direcțiilor.

ANEXA 1. LEGEA NR. 215 DIN APRILIE 2001 (**REPUBLICATĂ**) (*ACTUALIZATĂ*) A ADMINISTRAȚIE PUBLICE LOCALE

EMITENT: Parlamentul

PUBLICAT ÎN: Monitorul Oficial nr. 123 din 20 februarie 2007

Data Intrarii in vigoare: 23 Iunie 2017

CAP. V

Administraţia publică a municipiului București

ART. 78

Municipiul București este organizat in 6 subdiviziuni administrativ-teritoriale, numite sectoare.

ART. 79

(1) Sectoarele municipiului București au cate un primar şi un viceprimar, iar municipiul București are un primar general şi 2 viceprimari.

(2) Validarea alegerii primarului general al municipiului București se face de preşedintele Tribunalului Bucureşti, in condiţiile prezentei legi.

ART. 80

Autorităţile administraţiei publice locale din municipiul București sunt Consiliul General al Municipiului București şi consiliile locale ale sectoarelor, ca autorităţi deliberative, precum şi primarul general al municipiului București şi primarii sectoarelor, ca autorităţi executive, alese in condiţiile legii pentru alegerea autorităţilor administraţiei publice locale.

ART. 81

(1) Consiliile locale ale sectoarelor municipiului București se constituie, funcţionează şi pot fi dizolvate in condiţiile prevăzute de dispoziţiile prezentei legi pentru consiliile locale, care se aplică in mod corespunzător.

(2) Consiliile locale ale sectoarelor municipiului București exercită, in principal, următoarele atribuţii:

a) aleg, din randul consilierilor, consilierul care conduce şedinţele consiliului, precum şi un viceprimar; aceştia işi păstrează calitatea de consilier;

b) aprobă regulamentul de organizare şi funcţionare a consiliului;

c) avizează studii, prognoze şi programe de dezvoltare economico-socială, de organizare şi amenajare a teritoriului şi urbanism, inclusiv participarea la programe de dezvoltare regională şi zonală, in condiţiile legii, pe care le supune spre aprobare Consiliului General al Municipiului București;

d) aprobă bugetul local, imprumuturile, virările de credite şi modul de utilizare a rezervei bugetare; aprobă contul de incheiere a exerciţiului bugetar; stabilesc impozite şi taxe locale, precum şi taxe speciale, in condiţiile legii;

e) aprobă, la propunerea primarului, in condiţiile legii, organigrama, statul de funcţii, numărul de personal şi regulamentul de organizare şi funcţionare ale aparatului de specialitate şi ale serviciilor publice de interes local.

f) administrează, in condiţiile legii, bunurile proprietate publică sau privată a municipiului, de pe raza sectorului, pe baza hotărarii Consiliului General al Municipiului București;

g) hotărăsc cu privire la concesionarea sau inchirierea serviciilor publice de sub autoritatea lor, in condiţiile legii;

h) infiinţează instituţii, societăţi comerciale şi servicii publice; instituie, cu respectarea criteriilor generale stabilite prin lege, norme de organizare şi funcţionare pentru instituţiile şi serviciile publice, precum şi pentru societăţile comerciale pe care le infiinţează sau care se află sub autoritatea lor; numesc şi eliberează din funcţie, in condiţiile legii, conducătorii instituţiilor publice şi ai serviciilor publice de interes local;

i) aprobă, in condiţiile legii, planurile urbanistice zonale şi de detaliu ale sectoarelor, pe care le comunică Consiliului General al Municipiului București; aprobă, in limitele competenţelor lor, documentaţiile tehnico-economice pentru lucrările de investiţii de interes local şi asigură condiţiile necesare pentru realizarea lor, in concordanţă cu prevederile planului urbanistic general al municipiului București şi ale regulamentului aferent;

j) asigură, potrivit competenţelor lor, condiţiile necesare bunei funcţionări a instituţiilor şi serviciilor publice de educaţie, sănătate, cultură, tineret şi sport, apărarea ordinii publice, de interes local; urmăresc şi controlează activitatea acestora;

k) contribuie la organizarea activităţilor ştiinţifice, culturale, artistice, sportive şi de agrement;

l) contribuie la asigurarea ordinii publice, analizează activitatea Poliţiei Comunitare şi propune măsuri de imbunătăţire a acesteia;

m) acţionează pentru protecţia şi refacerea mediului, in scopul creşterii calităţii vieţii; contribuie la protecţia, conservarea, restaurarea şi punerea in valoare a monumentelor istorice şide arhitectură, a parcurilor şi a rezervaţiilor naturale;

n) contribuie la realizarea măsurilor de protecţie şi asistenţă socială, asigură protecţia drepturilor copilului, potrivit legislaţiei in vigoare; aprobă criteriile pentru repartizarea locuinţelor sociale; infiinţează şi asigură funcţionarea unor instituţii de binefacere de interes local;

o) infiinţează şi organizează targuri, pieţe, oboare, locuri şi parcuri de distracţie, baze sportive şi asigură buna funcţionare a acestora;

p) hotărăsc, in condiţiile legii, cu acordul Consiliului General al Municipiului București, cooperarea sau asocierea cu autorităţi ale administraţiei publice locale din ţară sau din străinătate, precum şi aderarea la asociaţii naţionale şi internaţionale ale autorităţilor administraţiei publice

locale, in vederea promovării unor interese comune;

q) hotărăsc, in condiţiile legii, cu acordul prealabil al Consiliului General al Municipiului București, cooperarea sau asocierea cu persoane juridice romane sau străine, cu organizaţii neguvernamentale şi cu alţi parteneri sociali, in vederea finanţării şi realizării in comun a unor acţiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local;

r) asigură libertatea comerţului şi incurajează libera iniţiativă, in condiţiile legii;

s) sprijină, in condiţiile legii, activitatea cultelor religioase.

(3) Atribuţiile prevăzute la alin. (2) lit. c)-h), p) şi q) pot fi exercitate numai pe baza imputernicirii exprese date prin hotărare a Consiliului General al Municipiului București.

(4) Consiliile locale ale sectoarelor exercită şi alte atribuţii stabilite prin lege sau delegate de Consiliul General al Municipiului București.

ART. 82

Consiliul General al Municipiului Bucureşti se constituie, funcţionează şi indeplineşte atribuţiile prevăzute de dispoziţiile prezentei legi pentru consiliile locale, care se aplică in mod corespunzător.

ART. 83

(1) Primarii şi viceprimarii sectoarelor municipiului Bucureşti funcţionează in condiţiile prevăzute de dispoziţiile prezentei legi pentru primarii şi viceprimarii comunelor şi oraşelor şi indeplinesc atribuţiile stabilite de lege pentru aceştia, cu excepţia celor referitoare la consultarea populaţiei prin referendum, organizat pentru soluţionarea problemelor locale de interes deosebit, şi la măsurile prevăzute de lege pentru desfăşurarea adunărilor publice, care se exercită numai de primarul general al municipiului București.

(2) Primarilor şi viceprimarilor sectoarelor municipiului Bucureşti li se aplică in mod corespunzător dispoziţiile prezentei legi cu privire la suspendare şi demitere.

(3) Primarul general şi viceprimarii municipiului București funcţionează şi indeplinesc atribuţiile prevăzute de dispoziţiile prezentei legi pentru primarii şi viceprimarii comunelor şi oraşelor, care se aplică in mod corespunzător.

(4) Primarului general şi viceprimarilor municipiului Bucureşti li se aplică in mod corespunzător dispoziţiile prezentei legi cu privire la suspendare şi demitere.

ART. 84

Secretarilor sectoarelor municipiului Bucureşti şi secretarului general al municipiului Bucureşti le sunt aplicabile in mod corespunzător prevederile cap. X.

ART. 85

Hotărarile Consiliului General al Municipiului Bucureşti şi dispoziţiile cu caracter normativ ale primarului general sunt obligatorii şi pentru autorităţile administraţiei publice locale organizate in sectoarele municipiului București.

ART. 86

(1) Primarul general al municipiului București împreună cu primarii sectoarelor municipiului Bucureşti se intrunesc cel puțin o dată pe lună, la convocarea primarului general sau la propunerea a cel puţin 3 primari de sectoare. La şedinţe se analizează modul in care sunt duse la indeplinire hotărarile Consiliului General al Municipiului Bucureşti şi dispoziţiile cu caracter normativ ale primarului general şi se prezintă informări reciproce privitoare la activitatea consiliilor locale de sector, avandu-se in vedere corelarea unor activităţi necesare in vederea bunei funcţionări a administraţiei municipiului Bucureşti. La şedinţe participă de drept şi prefectul municipiului Bucureşti.

(2) Primarii sectoarelor participă de drept la şedinţele Consiliului General al Municipiului București şi pot avea intervenţii la dezbaterea problemelor aflate pe ordinea de zi.

(3) La şedinţele comisiilor Consiliului General al Municipiului București pot participa preşedinţii comisiilor de specialitate ale consiliilor locale de sector.

(4) Preşedinţii comisiilor de specialitate ale consiliilor locale de sector au dreptul să intervină la discuţii, fără a avea drept de vot.

ANEXA 2. FUNCȚIILE APARATULUI DE SPECIALITATE AFLAT ÎN SUBORDINEA PRIMARULUI GENERAL

Primar General
Viceprimar 1
Viceprimar 2
Administrator Public
Cabinet Primar General
Director Cabinet:
Secretar General
Cabinet Secretar General
Corpul de Control al Primarului General al Municipiului București
Director Executiv
Serv. Control Instituțional
Șef Serviciu
Serviciul Controlul Gestionării și Utilizării Fondurilor
Șef Serviciu
Compartimentul Secretariat

1. DIRECȚIA GENERALA ECONOMICĂ

Director General
DIRECȚIA FINANCIAR CONTABILITATE BUGET
Director Executiv:
SERV. FINANCIAR
Șef Serviciu
COMPARTIMENTUL FINANCIAR CHELTUIELI CURENTE
BIROUL FINANCIAR INVESTIȚII
Șef Birou:
SERV. CONTABILITATE
Șef Serviciu
SERV. ELABORARE ȘI EXECUȚIE BUGET
Șef Serviciu
SERV. RAPORTARE EXECUȚIE BUGET
Șef Serviciu
COMPARTIMENTUL CONTROL FINANCIAR PREVENTIV
DIRECȚIA VENITURI
Director Executiv

SERV. URMĂRIRE CONTRACTE și CREANȚE
Șef Serviciu
SERV. URMĂRIRE VENITURI șI TAXE
Șef Serviciu
SERV. EXECUTARE SILITĂ
Șef Serviciu
COMPARTIMENTUL EXECUȚIE BUGETARĂ VENITURI

2. DIRECȚIA GENERALĂ INFRASTRUCTURĂ

Director General
SERV. PLANIFICARE LUCRĂRI MARI INFRASTRUCTURĂ
Șef Serviciu
COMPARTIMENTUL DOCUMENTAȚII TEHNICE
DIRECȚIA URMĂRIRE LUCRĂRI MARI INFRASTRUCTURĂ
Director Executiv
SERV. URMĂRIRE-VERIFICARE LUCRĂRI MARI INFRASTRUCTURĂ
Șef Serviciu
COMPARTIMENTUL DECONTARE LUCRĂRI MARI INFRASTRUCTURĂ
SERV. MARI PROIECTE
Șef Serviciu

3. DIRECȚIA GENERALĂ INVESTIȚII

Director General
DIRECȚIA PLANIFICARE INVESTIȚII
Director Executiv:
SERV. LUCRĂRI INVESTIȚII
Șef Serviciu
SERV. PARTENERIAT PUBLIC PRIVAT
Șef Serviciu
DIRECȚIA URMĂRIRE PROIECTE
Director Executiv
SERV. CONTRACTE
Șef Serviciu
SERV. URMĂRIRE LUCRĂRI
Șef Serviciu

4. DIRECȚIA GENERALĂ MANAGEMENT PROIECTE CU FINANȚARE EXTERNĂ

Director General
DIRECȚIA FONDURI NERAMBURSABILE

Director Executiv
SERV. MANAGEMENT PROIECTE
Șef Serviciu
SERV. PROIECTE POIM
Șef Serviciu
BIROUL ACCESARE FONDURI RAMBURSABILE
Șef Birou
BIROUL DERULARE și RAPORTARE FONDURI RAMBURSABILE
Șef Birou
SERV. UIP FAZA 2 GLINA
Șef Serviciu

5. DIRECȚIA GENERALĂ URBANISM ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI

Arhitect Șef
DIRECȚIA URBANISM
Director Executiv
SERV. DE URBANISM
Șef Serviciu
SERV. DE AUTORIZARE
Șef Serviciu
SERV. PROIECTE URBANE
Șef Serviciu
SERV. PUBLICITATE STRADALĂ
Șef Serviciu

6. DIRECȚIA GENERALĂ ADMINISTRAȚIE ȘI RELAȚIA CU CGMB

Director General
DIRECȚIA ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ
Director Executiv
SERV. EVIDENȚĂ URMĂRIRE ACTE ADMINISTRATIVE
Șef Serviciu
SERV. ARHIVĂ ACTE ADMINISTRATIVE
Șef Serviciu
BIROUL DE REDACTARE MONITOR OFICIAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
BIROUL ASISTENȚĂ COMISII SIGURANȚĂ PUBLICĂ ȘI PROTECȚIE DATE CU CARACTER PERSONAL
COMPARTIMENTUL PROTECȚIE DATE CU CARACTER PERSONAL
DIRECȚIA ASISTENȚĂ TEHNICĂ ȘI JURIDICĂ
Director Executiv

SERV. TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ
Șef Serviciu
BIROUL PENTRU APLICAREA LEGII NR. 544/2001
Șef Birou
SERV. ASISTENȚĂ JURIDICĂ ȘI TEHNICĂ LEGISLATIVĂ
Șef Serviciu
SERV. ASISTARE COMISII
Șef Serviciu
SERV. EVIDENȚĂ HOTĂRÂRI CGMB
Șef Serviciu
DIRECȚIA RELAȚII CU PUBLICUL ȘI REGISTRATURA
Director Executiv
SERV. RELATII CU CETĂȚENII
Șef Serviciu
SERV. DISPECERAT COMUNICARE AUDIENTE
Șef Serviciu

7. DIRECȚIA GENERALĂ SERVICII PUBLICE

Director General
DIRECȚIA UTILITĂȚI PUBLICE
Director Executiv
SERV. ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANAL
Șef Serviciu
SERV. MANAGEMENT DEȘEURI SALUBRITATE
Șef Serviciu
DIRECȚIA SERVICII INTEGRATE
Director Executiv
SERV. TERMOENERGETIC
Șef Serviciu
COMPARTIMENTUL EFICIENȚĂ ENERGETICĂ
SERV. ILUMINAT PUBLIC
Șef Serviciu
SERV. MANAGEMENT AVARII - DISPECERAT
Șef Serviciu
SERV. UNITATEA MUNICIPALĂ PENTRU MONITORIZAREA SERVICIIILOR INTEGRATE
Șef Serviciu
SERV. DEZINSECTIE DERATIZARE DEZINFECTIE

Șef Serviciu
SERV. AUTORIZARE COORDONARE LUCRĂRI INFRASTRUCTURĂ
Șef Serviciu

8. DIRECȚIA GENERALA ACHIZIȚII PUBLICE

Director General
DIRECȚIA PLANIFICARE ACHIZIȚII
Director Executiv
DIRECȚIA PROCEDURI
Director Executiv
SERV. INIȚIERE PROCEDURI
Șef Serviciu
SERV. CONTRACTE ACHIZIȚII
Șef Serviciu
SERV. MONIRTORIZARE DERULARE CONTRACTE
Șef Serviciu

9. DIRECȚIA GENERALĂ SITUAȚII DE URGENȚĂ STATISTICI ȘI STRATEGII

Director General
SERV. INTEGRARE MULTICULTURALĂ
Șef Serviciu
DIRECȚIA ÎNZESTRARE MATERIALĂ ȘI SITUAȚII DE URGENȚĂ
Director
SERV. ORGANIZARE MOBILIZARE ȘI PLANURI OPERATIVE
Șef Serviciu
SERV. SUPORT LOGISTIC ȘI VOLUNTARIAT PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ
Șef Serviciu
DIRECȚIA STATISTICI ȘI STRATEGII
Director Executiv
SERV. STATISTICĂ
Șef Serviciu
SERV. STRATEGIE
Șef Serviciu
SERV. ADMINISTRARE CENTRUL MUNICIPAL INTEGRAT PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ
Șef Serviciu

10.DIRECȚIA GENERALĂ LOGISTICĂ

Director General
DIRECȚIA INFORMATICĂ

Director Executiv
SERV. PLANIFICARE, STRATEGIE, PROIECTE
Șef Serviciu
SERV. ADMINISTRATIE INFRASTRUCTURĂ INFORMATICĂ
Șef Serviciu
DIRECȚIA ADMINISTRATIVĂ
Director Executiv
SERV. TEHNICO ADMINISTRATIV
Șef Serviciu
COMPARTIMENTUL MUNCITORI
COMPARTIMENTUL DE DESERVIRE
SERV. PARC AUTO și POȘTĂ
Șef Serviciu
COMPARTIMENTUL CONDUCĂTORI AUTO
COMPARTIMENTUL POMPIERI
SERV. ADMINISTRARE SEDII
Șef Serviciu

11. DIRECȚIA PATRIMONIU

Director Executiv
SERV. EVIDENȚĂ PATRIMONIU
Șef Serviciu
SERV. CADASTRU
Șef Serviciu
SERV. CONCESIONĂRI
Șef Serviciu
BIROUL EXPROPRIERI
Șef Birou

12. DIRECȚIA DE MEDIU

Director Executiv
SERV. MONITORIZAREA CALITĂȚII MEDIULUI
Șef Serviciu
SERV. AVIZE ȘI ACORDURI
Șef Serviciu
SERV. MONITORIZARE SPAȚII VERZI
Șef Serviciu
SERV. ECOLOGIE URBANĂ

Șef Serviciu

13. DIRECȚIA JURIDIC

Director Executiv

Director Executiv Adjunct

Director Executiv Adjunct

SERV. EVIDENȚĂ ANALIZĂ SOLUȚIONARE și GESTIUNE NOTIFICĂRI LEGEA NR.10/2001

Șef Serviciu

BIROUL ANALIZĂ și SOLUȚIONARE PETIȚII LEGILE PROPRIETĂȚII

Șef Birou:

SERV. INSTANȚE CIVILE ȘI CONTENCIOS ADMINISTRATIV

Șef Serviciu

BIROUL CAUZE COMERCIALE

Șef Birou

BIROUL AVIZĂRI CONTRACTE

Șef Birou

SERV. LEGISLAȚIE

Șef Serviciu

14. DIRECȚIA MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

Director Executiv

SERV. SALARIZARE ȘI ORGANIZARE

Șef Serviciu

SERV. EVIDENȚĂ PERSONAL

Șef Serviciu

SERV. ORGANIZARE INSTITUȚII PUBLICE

Șef Serviciu

15 DIRECȚIA AUDITUL SI MANAGEMENTUL CALITĂȚII

Director Executiv

16. DIRECȚIA DE INTEGRITATE

Director Executiv

SERV. ANALIZA INFORMAȚIILOR ȘI COOPERARE INTERINSTITUȚIONALĂ

Șef Serviciu

SERV. METODOLOGII STUDII ȘI PROIECȚII ANTICORUPȚIE/ABUZURI PROFESIONALE

Șef Serviciu

SERV. DE MONITORIZARE/VERIFICARE A ACTIVITĂȚII STRUCTURILOR DIN CADRUL PMB ȘI SUBORDONATE

Șef Serviciu

17. DIRECȚIA TRANSPORTURI

Director Executiv
SERV. SISTEMATIZARE TRAFIC
Șef Serviciu
SERV. AUTORIZĂRI AUTO
Șef Serviciu
SERV. PARKING
Șef Serviciu
BIROUL STRATEGIE TRANSPORT URBAN
Șef Birou
SERV. ADMINISTRARE STRĂZI
Șef Serviciu

18. DIRECȚIA AUDIT PUBLIC INTERN

Director Executiv
SERV. AUDIT PUBLIC INTERN PENTRU APARATUL DE SPECIALITATE
Șef Serviciu
SERV. AUDIT PUBLIC INTERN PENTRU INSTITUȚII ȘI SERVICII PUBLICE
Șef Serviciu
SERV. AUDIT PUBLIC INTERN, URMĂRIRE RECOMANDĂRI
Șef Serviciu

19. DIRECȚIA GUVERNANȚĂ CORPORATIVĂ

Director Executiv
Director Executiv Adjunct

20. DIRECȚIA DE PRESĂ

Director Executiv
SERV. ANALIZĂ SINTEZĂ MONITORIZARE PRESĂ
Șef Serviciu
SERV. COMUNICAREA CU PRESA
Șef Serviciu
SERV. COMUNICARE INTERINSTITUȚIONALĂ
Șef Serviciu

21. DIRECȚIA RELATIA CU ONG, SINDICATE ȘI PATRONATE

Director Executiv
Director Executiv Adjunct

22. DIRECȚIA RELAȚII EXTERNE ȘI PROTOCOL

Director Executiv

SERV. REPREZENTARE EXTERNĂ

Șef Serviciu

SERV. DE REPREZENTARE INTERNĂ

Șef Serviciu

23. DIRECȚIA CULTURĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, TURISM

Director Executiv

SERV. CULTURĂ

Șef Serviciu

SERV. ÎNVĂȚĂMÂNT, TURISM

Șef Serviciu

24. SERVICIUL EURO 2020

Șef Serviciu:

25. SERVICIUL SĂNĂTATE ȘI SECURITATE ÎN MUNCĂ

Șef Serviciu

26. BIROUL DOCUMENTE SECRETE

Șef Birou

27. DIRECȚIA SPAȚIU LOCATIV ȘI CU ALTĂ DESTINAȚIE

Director Executiv

SERVICIUL ANALIZĂ SPAȚIU LOCATIV ȘI CU ALTĂ DESTINAȚIE:

Șef Serviciu

SERVICIUL DE MONITORIZARE A SPAȚIILOR LOCATIVE ȘI A SPAȚIILOR CU ALTĂ DESTINAȚIE

Șef Serviciu

ANEXA 2A. ORGANIGRAMA PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Aprobată de CGMB în conf. cu Legea 215, art. 81, alin 2 pct. E.

Organigrama primăriei, ca imagine generală, prezintă o configurare dominant pe orizontală, cu direcții generale și direcții subordonate direct primarului general. Această formă de organizare, privită din punct de vedere al formulării de noi politici și implementării politicilor publice aprobate, aduce zilnic pe agenda Primarului General problematici variate atât ca tematici, cât și ca distribuție spațială a acestora, pentru care primarul trebuie să ia o decizie

Figură 32. ORGANIGRAMA PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

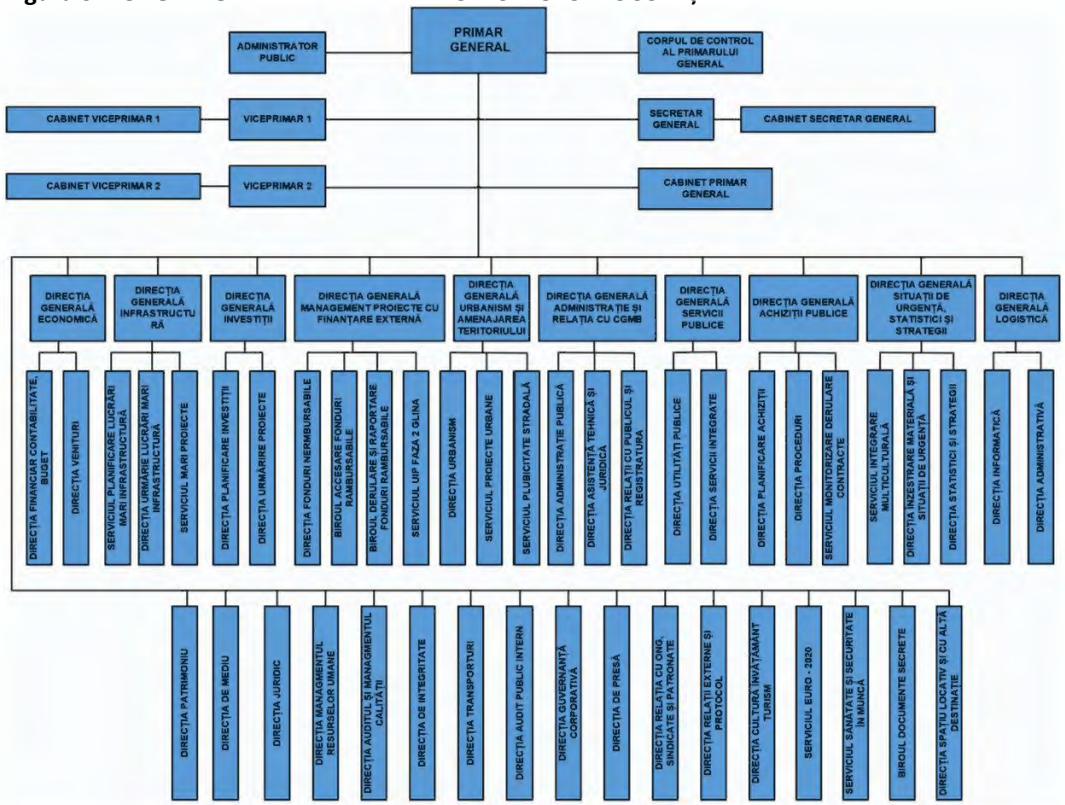

Sursa: http://www.PMB.ro/institutii/primaria/organigrama/organigrama.php

Direcția Generală Servicii Publice

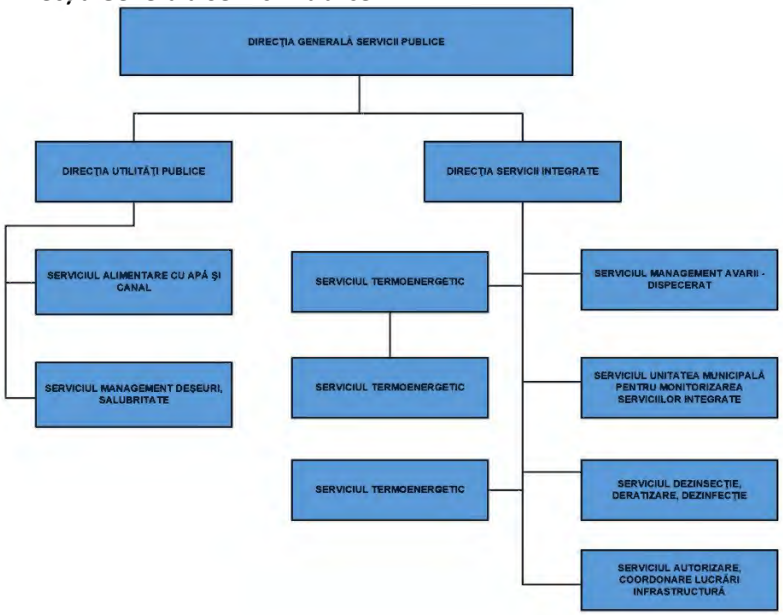

Direcția Generală Achiziții Publice

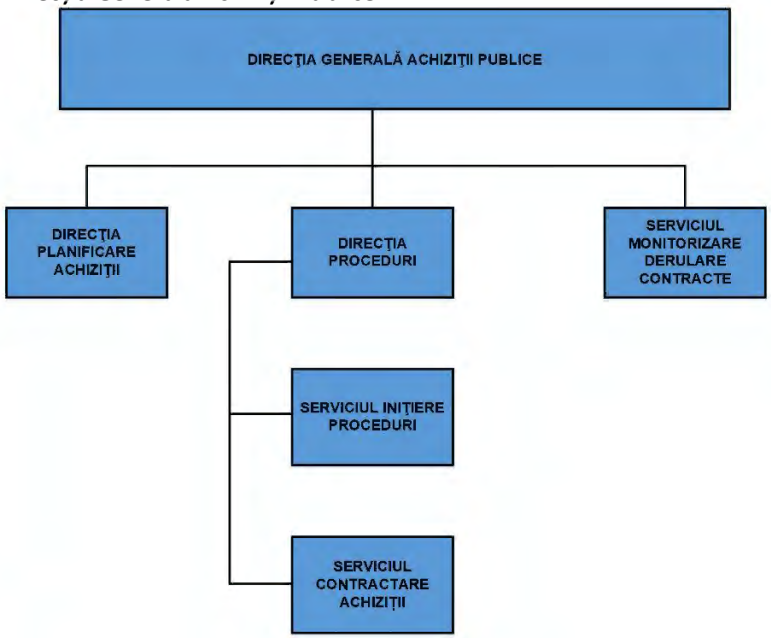

Direcția Generală Situații de Urgență, Statistici și Strategii

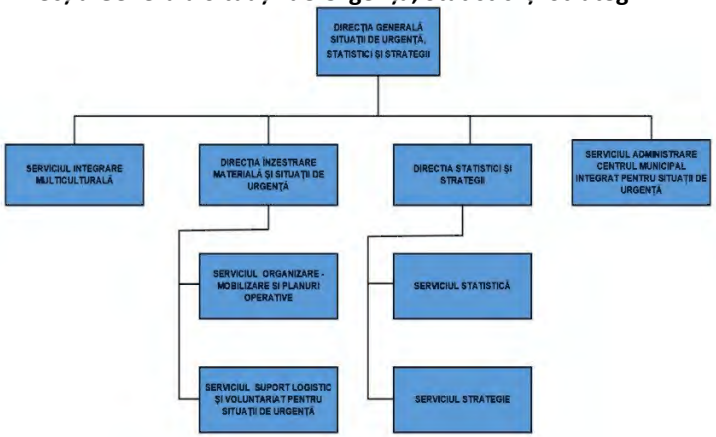

Direcția Generală Logistică

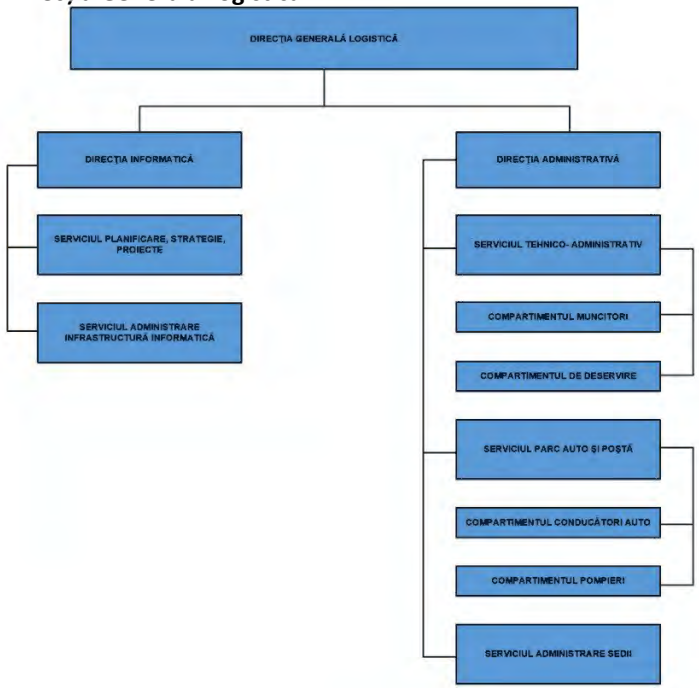

Direcția de Mediu

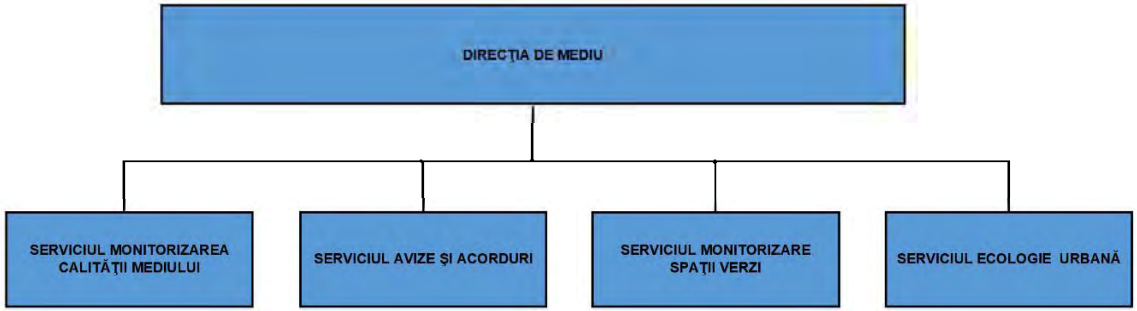

Direcția Patrimoniu

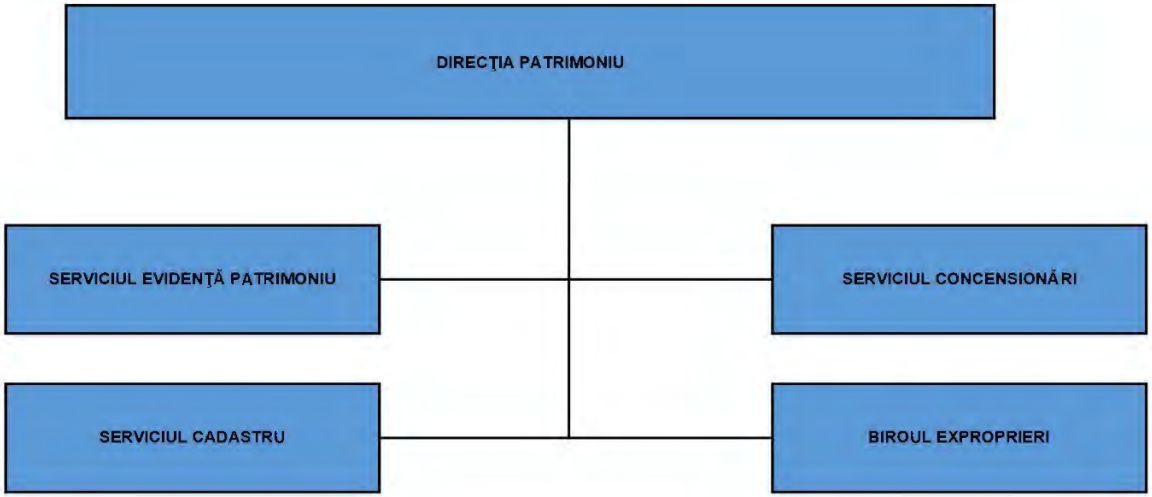

Direcția Juridică

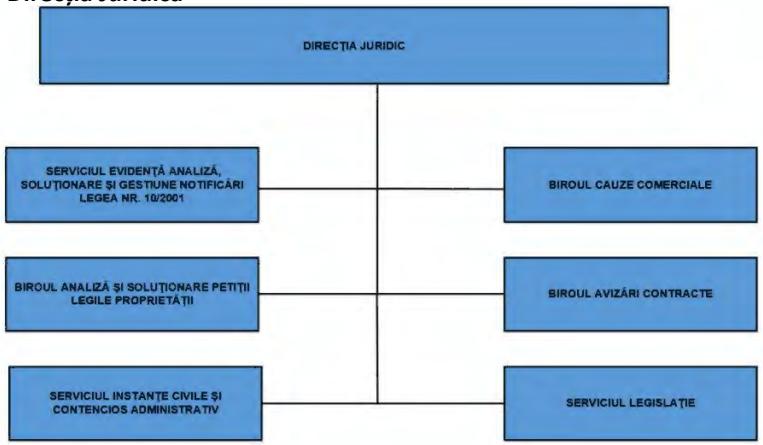

Direcția Managementul Resursele Umane

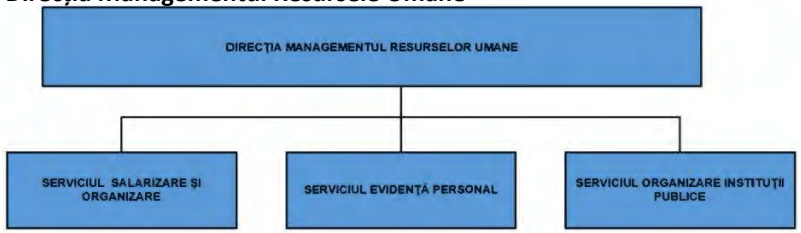

Direcția Auditul și Managementul Calității

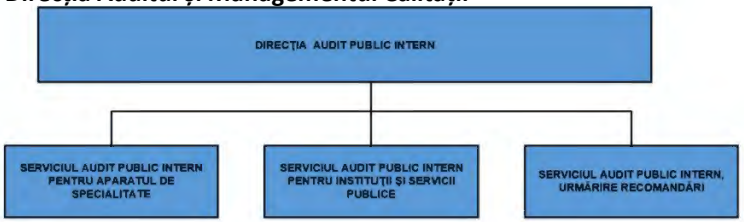

Direcția de Integritate

Direcția Transporturi

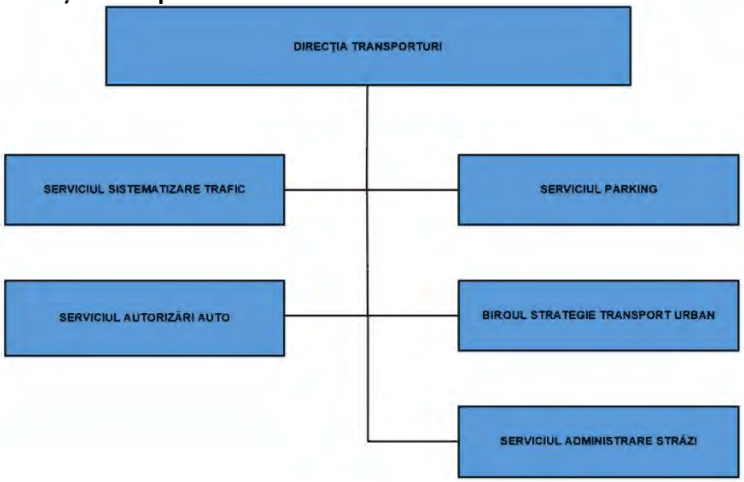

Direcția Audit Public Intern

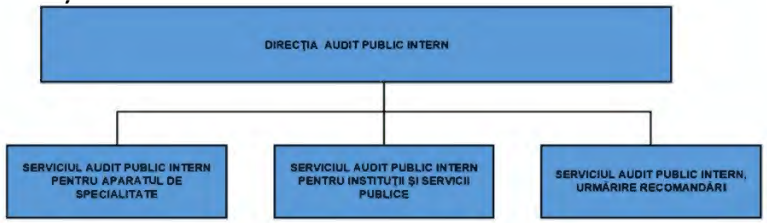

Direcția de Presă

Direcția Realții Externe și Protocol

Direcția Cultură Învățământ Turism

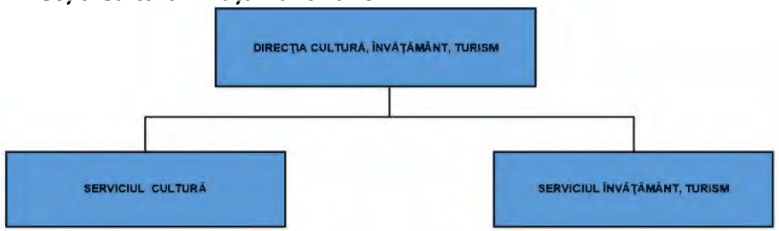

Direcția Spațiu Locativ și cu o altă Destinație

ANEXA 2B. LISTA PROIECTELOR ȘI A ADMINISTRATORILOR DE PROCESE

NR. CRT.	NUME PROCES	P- ROLUL DE PROIECTARE - PERFECŢIONARE PROCESE AL DIRECŢIILOR PMB
1	1.1.1.1 Planificare strategică-stabilire obiective	DSAD
2	1.1.1.2 Armonizare programe dezvoltare PMB cu organisme guv. si internaţionale	DSAD
3	1.1.1.3 Elaborare proiect buget anual si estimare buget pe 3 ani	DB
4	1.1.1.4 Definirea şi actualizarea indicatorilor relevanţi cu privire la MB	DSI
5	1.1.1.5 Colectarea si actualizarea de date statistice privind PMB	DSI
6	1.1.2.1.1 Planificare anuală lucrări investiţii pe teritoriul MB	DSAD
7	1.1.2.1.2 Planificare anuală investiţii locuinţe şi obiective social-culturale	DINS
8	1.1.2.1.3 Planificare anuală iluminat public	DUP
9	1.1.2.1.4 Planificare anuală program salubrizare	DUP
10	1.1.2.1.5 Planificare anuală SI	DSI
11	1.1.2.1.6 Planificare anuală în domeniul energetic	DUP
12	1.1.2.1.7 Planificare anuală Program de Cultură	DC
13	1.1.2.1.8 Planificare anuală Program Dezvoltare Turism	DDvT
14	1.1.2.1.9 Planificare anuală program învăţământ, sănătate, sport	DINM
15	1.1.2.2 Planificare şi actualizare plan anual misiuni audit public intern	DAPI
16	1.1.2.3 Planificare şi actualizare plan anual activitate calitate-mediu	DMCM
17	1.1.2.4 Planificare anuală control încasare şi virare venituri CGMB	DV
18	1.1.3.1 Fundamentare buget venituri proprii al CGMB	DV
19	1.1.3.2 Elaborare propuneri venituri buget-rectificări de buget PMB	DB
20	1.1.3.3 Centralizare şi transmitere cheltuieli de investiţii	DB
21	1.1.3.4 Centralizare şi transmitere cheltuieli curente preconizate proprii	DB
22	1.1.3.5 Elaborare proiect de buget pentru anul urmator	DB
23	1.1.3.6 Stabilire plan de conturi la nivel analitic	DB
24	1.1.4.1 Identificare, promovare si aprobare SFER (BEI, BERD)	DFC
25	1.1.4.2 Identificare, promovare si aprobare SFEN (ISPA, PHARE)	DMCE
26	1.1.4.3 Obţinere autorizare CAIL	DMCE
27	1.1.4.4 Obţinere şi valorificare granturi	DMCE
28	1.1.4.5 Finanţare prin emisiune obligaţiuni pe piaţa internaţională de capital	DMCE
29	1.1.4.6 Identificare proiecte parteneriat public privat	DMCE
30	1.1.4.7 Selecţie oferte şi negociere contract parteneriat public privat	DACC
31	1.1.4.8 Avizare proiecte privind conformitatea cu legislaţia europeană în vigoare.	DACC
32	1.1.4.9 Prestare servicii consultanţă pt proiecte cu finanţare EUă iniţiate de Directiile PMB.	DIE
33	1.1.4.A Identificare, promovare şi aprobare SFEN (Fonduri structurale)	DIE
34	1.1.4.B Îmbunătăţire Capacitate atragere de credite	DMCE
35	1.1.4.C Obţinere calificativ de rating (FITCH, STANDARD & POOR)	DMCE
36	1.2.1.1 Elaborare şi mentenanţă norme de audit public intern	DMCE
37	1.2.1.2 Identificare, prelevare, analiză şi documentare procese organizaţionale	DAPI
38	1.2.1.3 Implementare procese organizaţionale	DMCM
39	1.2.2.1 Modificare-actualizare organigrama-ROF PMB	DMRU
40	1.2.2.2 Aprobare numar posturi şi stat de funcţii PMB	DMRU
41	1.2.2.3 Verificare si actualizare fişă post	DMRU

NR. CRT.	NUME PROCES	P- ROLUL DE PROIECTARE - PERFECŢIONARE PROCESE AL DIRECŢIILOR PMB
42	1.2.2.4 Transformare posturi vacante PMB	DMRU
43	1.2.3.1.1 Înfiinţare-organizare-reorganizare instituţii publice subordonate	DMRU
44	1.2.3.1.2 Analiza si propunere ROF instituţii culturale	DMRU
45	1.2.3.2 Aprobare stat de funcţii instituţii publice subordonate	DMRU
46	1.2.3.3 Transformare posturi vacante instituţii publice subordonate	DMRU
47	1.3.1.1 Raportare periodică performanţa procese	DMCM
48	1.3.1.2 Realizare de situaţii privind execuţie buget MB (CGMB şi sectoare)	DB
49	1.3.1.3 Raportare situaţii financiare centralizate CGMB	DB
50	1.3.1.4 Raportare execuţie cheltuieli personal	DB
51	1.3.1.5 Rapoarte trimestriale, cumulate şi anuale conturi venituri	DFC
52	1.3.1.6 Tratare cereri de informatie pentru raportare internă	DV
53	1.3.1.7 Elaborare rapoarte evaluare stadiu programe-proiecte	DGO
54	1.3.2.1 Şedinţa operativă - Analiza Managementului	DGO
55	1.3.2.2.1 Urmarire implementare recomăndari API	DAPI
56	1.3.2.2.2 Urmarire implementare recomăndari cu privire la activitatea API	DAPI
57	1.3.2.2.3 Monitorizare activitate API	DAPI
58	1.3.2.3.1 CFP cheltuieli curente	DFC
59	1.3.2.3.2 CFP investiţii	DFC
60	1.3.2.3.3 CFP cheltuieli personal	DFC
61	1.3.2.3.4 CFP venituri	DV
62	1.3.3.1 Pregătire şi efectuare misiuni API	DAPI
63	1.3.3.2 Evaluare activitate API	DAPI
64	1.3.3.3 Pregătire şi efectuare audit management integrat	DMCM
65	1.3.4 Coordonare procese	DGO
66	1.3.5 Controlul serviciului neconform	DMCM
67	1.3.6.3 Managementul înregistrarilor	DMCM
68	1.3.6.4 Managementul documentelor	DMCM
69	1.3.6.5 Analiza aspectelor de mediu	DMCM
70	1.3.6.6 Gestiunea deşeurilor	DMCM
71	1.3.6.7 Pregătre Audit Extern Certificare-Recertificare	DMCM
72	1.4.1.1.1 Angajare-promovare personal PMB	DMRU
73	1.4.1.1.2 Stabilire salariu incadrare personal PMB	DMRU
74	1.4.1.1.2.1 Acordare sporuri personal PMB	DMRU
75	1.4.1.1.3 Orientarea noilor angajaţi PMB	DMRU
76	1.4.1.2.1 Planificare performanţa şi dezvoltare carieră	DMRU
77	1.4.1.2.2 Facilitare performanţă angajaţi	DMRU
78	1.4.1.2.3 Evaluare periodică personal PMB	DMRU
79	1.4.1.2.4 Acordare premii lunare personal PMB	DMRU
80	1.4.1.2.5 Acordare premiu anual personal PMB	DMRU
81	1.4.1.2.6 Acordare salarii de merit personal PMB	DMRU
82	1.4.1.2.7 Asigurare acces personal PMB la formare profesională	DMRU
83	1.4.1.2.8 Evidenţa prezenţa şi concedii	DMRU
84	1.4.1.2.9 Calcul şi evidentă ore suplimentare personal PMB	DMRU
85	1.4.1.2.A Împuternicire agenti constatatori	DMRU
86	1.4.1.2.B Eliberare adeverinţe de salariu	DMRU
87	1.4.1.2.C Modificare, suspendare, încetare raporturi de serviciu-CM PMB	DMRU
88	1.4.1.2.D*Gestiune dosare profesionale	DMRU
89	1.4.1.3.1 Efectuare control medical periodic personal PMB	DMRU

NR. CRT.	NUME PROCES	P- ROLUL DE PROIECTARE - PERFECŢIONARE PROCESE AL DIRECŢIILOR PMB
90	1.4.1.3.2 Efectuare-verificare instructaj protecţia muncii personal PMB	DMRU
91	1.4.1.4.1 Executia Programului de Comunicare internă	DMRU
92	1.4.2.1 Angajare conducatori IPS (personal contractual)	DMRU
93	1.4.2.2 Concurs de angajare IPS	DMRU
94	1.4.2.3 Evaluare anuală conducatori IPS	DMRU
95	1.4.2.4 Acordare premii şi salarii de merit conducatori IPS	DMRU
96	1.4.2.5 Acordare sporuri angajati IPS	DMRU
97	1.5.1*Elaborare documente pregatitoare şi operative privind măsurile de protecţie civilă	DAPC
98	1.5.2*Asigurare secretariat Comisie pt. Probleme de Apărare a municipiului București	DAPC
99	1.5.3*Elaborare Plan de control	DAPC
100	1.5.4*Elaborarea cererilor CGMB pt. proiectul Planului de Mobilizare a Economiei	DAPC
101	1.5.5*Evidenţa militară a salariaţilor PMB	DAPC
102	1.5.6*Instruire personal de pază	DAPC
103	1.5.7*Execuţie lucrări de întreţinere şi reparaţii	DAPC
104	1.5.8*Asigurare mobilizare la locul de muncă a personalului cu obligaţii militare	DAPC
105	1.5.9*Asigurare pază şi securitate obiective (puncte comandă protecţie civilă, depozite)	DAPC
106	1.5.A*Gestiune materiale intervenţie în situaţii de urgenţă	DAPC
107	1.5.B*Monitorizarea aplicării programului de aprovizionare raţionalizată a populaţiei	DAPC
108	2.1.1.1 Elaborare teme proiectare	DTDSC
109	2.1.1.2 Expertizare oportunitate lucrări consolidare	DINS
110	2.1.1.3 Elaborare documentaţie proiectare lucrări consolidare	DINS
111	2.1.1.4 Elaborare documentaţie execuţie lucrări OILSC	DINS
112	2.1.1.5 Elaborare documentaţie execuţie lucrări consolidare	DINS
113	2.1.1.6*Elaborare-actualizare norme privind lucrările de infrastructură	DCRI
114	2.1.1.7*Elaborare-actualizare norme privind traseul reţelelor tehnico-edilitare	DCRI
115	2.1.2.1 Management proiecte cu finanţare internă	DGDIPU
116	2.1.2.2 Management proiecte cu finanţare externă	DMCE
117	2.1.2.3 Urmarire implementare PFER	DMCE
118	2.1.2.4 Urmarire execuţie lucrări investiţii	DINS
119	2.1.2.5 Implementare proiecte tehnico-edilitare	DCRI
120	2.1.2.6 Implementare proiecte de desfăşurare circulaţie	DTDSC
121	2.1.2.7 Realizarea obiectivelor de investiţii apa-canalizare-lacuri	DUP
122	2.1.2.8 Derulare investiţii modernizare sistem prin proiecte DUP	DUP
123	2.1.2.9 Derulare parteneriat public-privat	DAPT
124	2.1.2.A*Management de program-proiect de specialitate	DGLPV
125	2.1.2.B*Lansare şi Asistenţă la Demaraj Proiecte Specialitate	DGLPV
126	2.1.2.C*Monitorizare-asigurare performanţă post-implementare Proiecte Specialitate	DGLPV
127	2.1.2.D*Transfer management rezultate proiect specialitate către DAPt	DAPt

NR. CRT.	NUME PROCES	P- ROLUL DE PROIECTARE - PERFECŢIONARE PROCESE AL DIRECŢIILOR PMB
128	2.1.3.1 Derulare parteneriat cu organisme culturale internationale	DC
129	2.1.3.2 Organizare de evenimente	DRPI
130	2.1.3.3 Organizare de evenimente culturale	DC
131	2.1.3.4 Acordare titlu cetatean de onoare, schimbare denumire stradă	DC
132	2.1.3.5*Actualizare-Aprobare lista personal neclerical	DC
133	2.1.4.1 Activităţi de educatie eco-civică, de protecţia mediului şi civică	DPMEEC
134	2.1.4.2 Actualizare evidenţâă şi întreţinere arbori ocroţii	DPMEEC
135	2.1.4.3*Elaborare şi actualizare situaţie spaţii verzi publice	DPMEEC
136	2.1.4.4*Audit de supraveghere anual	DPMEEC
137	2.1.4.5*Certificarea ecologică pieţe	DPMEEC
138	2.1.4.6*Ecoetichetarea magazinelor alimentare	DPMEEC
139	2.1.4.7*Monitorizare zgomot urban şi management hartă acustică	DPMEEC
140	2.1.4.8*Avizare proiecte dpdv al impactului asupra nivelului de zgomot	DPMEEC
141	2.2.1 Elaborare si aprobare HCGMB	DATJ
142	2.2.2 Elaborare si aprobare DPG	DAPb
143	2.2.3 Redactare HCGMB	DATJ
144	2.2.4 Inregistrare si verificare proiecte HCGMB	DATJ
145	2.3.1.1 Emitere certificat de urbanism, autorizatie de construire-desfiinţare	DUAT
146	2.3.1.2 Prelungire valabilitate certificat de urbanism	DUAT
147	2.3.1.3 Emitere autorizaţie de construire pentru lucrări de infrastructură	DCRI
148	2.3.1.4 Prelungire valabilitate autorizatie de construire	DUAT
149	2.3.1.5 Emitere autorizaţii trimestriale de intervenţie	DCRI
150	2.3.1.6 Emitere acord PG pentru lucrări de infrastructură	DCRI
151	2.3.1.7 Autorizare zilnică lucrări de intervenţie pentru remediere avarii	DCRI
152	2.3.1.8 Eliberare autorizaţii de acces pentru vehicule grele in MB	DTDSC
153	2.3.1.9 Eliberare autorizaţii de transport persoane	DTDSC
154	2.3.1.A Autorizare evenimente publice	DAPb
155	2.3.1.B Autorizare jocuri de artificii sau filmări pe domeniu public	CSG
156	2.3.1.C Emitere acord evac. si transp. deşeuri rezultate din activ. proprie	DUP
157	2.3.1.D Emitere autorizaţii de lucru pentru operatori salubritate	DUP
158	2.3.1.E Emitere autoriz. prestări serv. dezinsectie, dezinfectie şi derat	DUP
159	2.3.1.F Emitere autorizaţii evacuare şi transport deşeuri spitalicesti	DUP
160	2.3.1.G*Emitere acord PG pt lucru pe timp de iarnă	DCRI
161	2.3.1.H*Evidenţiere centralizată MB autorizatii de infrastructură	DCRI
162	2.3.2.1 Emitere aviz de amplasare temporară	DUAT
163	2.3.2.2 Eliberare avize de circulatie	DTDSC
164	2.3.2.3 Avizare activităţi salubrizare	DUP
165	2.3.2.4 Avizare subvenţii şi tarife UP	DUP
166	2.3.2.5 Emitere aviz de precoordonare reţele edilitare zone constituite	DUAT
167	2.3.2.6 Emit aviz de precoordonare reţele edilitare zone neconstituite	DUAT
168	2.3.2.7 Avize pentru coordonare	DCRI
169	2.3.2.8 Emitere avize desfacere pavaje, traseu, reţele infrastructură	DCRI
170	2.3.2.9*Avizare (preliminară-finală) documentatie urbanism	DUAT
171	2.3.2.A*Emitere situatie de urbanism / reglementări	DUAT
172	2.3.3.1 Urmărire derulare contracte de achizitii lucrări-servicii	DAT
173	2.3.3.2 Urmărire realizare obligatii RADET privind serviciul public	DUP

NR. CRT.	NUME PROCES	P- ROLUL DE PROIECTARE - PERFECŢIONARE PROCESE AL DIRECŢIILOR PMB
174	2.3.3.3 Gestiune relaţie Apa Nova	DUP
175	2.3.3.4 Gestiune relaţie Luxten	DUP
176	2.3.3.5 Completare contract de prestaţie al SC Luxten	DUP
177	2.3.3.6 Monitorizare execuţie bugetară IMC	DC
178	2.3.3.7 Monitorizare indicatori fizici şi economici produs cultural	DC
179	2.3.3.8 Monitorizare achizitii publice şi reparaţii IMC	DC
180	2.3.3.9 Urmărire (dpdv tehnic) contracte de salubrizare	DUP
181	2.3.3.A Urmărire (dpdv tehnic) şi recepţie lucrări contracte de igienizare	DUP
182	2.3.3.B Urmărire prestare servicii pentru toalete ecologice	DUP
183	2.3.3.C*Monitorizarea volumelor şi calităţii serviciilor prestate în domeniul energetic	DUP
184	2.3.3.D*Coordonare in teritoriu utilităţi publice	DUP
185	2.3.4.1 Concesionare terenuri	DAPt
186	2.3.4.2 Licitaţie concesionare teren	DAPt
187	2.3.4.3 Activitate comisie repartizare SAD	DAPt
188	2.3.4.4 Gestiune retrocedări	DJCL
189	2.3.4.5*Acceptare donaţii	DAPt
190	2.3.4.6*Administrare, valorificare şi exploatare patrimoniu imobiliar PMB	DAPt
191	2.3.4.7*Administrare, valorificare şi exploatare patrimoniu valori mobiliare PMB	DAPt
192	2.3.4.8*Gestiune evidenta actionariat CGMB in soc. comerciale / RA de interes local	DAPt
193	2.3.4.9*Exercitare drept preempţiune al municipiului Bucureşti pentru imobile monumente istorice şi de arhitectură	DAPt
194	2.3.4.A*Gestionare schimb de proprietăţi imobiliare	DAPt
195	2.3.4.B*Identificare soluţie şi gestionare exproprieri în vederea realizării proiectelor de dezvoltare ale PMB	DAPt
196	2.3.4.C*Întocmire, avizare şi înscriere la OCPI Bucureşti pt. proprietăţi PMB	DAPt
197	2.3.4.D*Identificare patrimoniu imobiliar PMB	DAPt
198	2.3.4.E*Identificare patrimoniu valori mobiliare PMB	DAPt
199	2.3.4.F*Stabilire drept de proprietate şi luare în evidenţă valori mobiliare PMB	DAPt
200	2.3.4.G*Stabilire, publicare şi luare în evidenţă drept de proprietate patrimoniu imobiliar	DAPt
201	2.3.4.H*Identificare oportunităţi şi dezvoltare patrimoniu imobiliar PMB	DAPt
202	2.3.4.I*Identificare oportunităţi şi dezvoltare patrimoniu valori mobiliare PMB	DAPt
203	2.3.4.J*Mentenanţă patrimoniu imobiliar PMB	DAPt
204	2.3.4.K*Organizare proceduri pt. cumpararea de imobile / apartamente	DAPt
205	2.4.1.1 Control general	DICG
206	2.4.1.2 Întocmire nota de constatare-PV de inspecţie	DICG
207	2.4.1.3 Monitorizare îndeplinire măsuri stabilite	DICG
208	2.4.2.1 Control verificare legalitate documente si lucrări de construcţii	DICG
209	2.4.2.2 Semnare PVCSC în cazul aplicării L50/1991	DICG
210	2.4.3 Inspecţie fiscală	DV
211	3.1.1 Evidenţa şi evaluare periodică furnizori	DACC
212	3.1.2.1 Achiziţie publică	DACC
213	3.1.2.2 Achiziţie prin licitaţie publică	DACC
214	3.1.2.2.1*Achiziţie prin licitaţie deschisă	DACC
215	3.1.2.2.2*Achiziţie prin licitaţie restrinsă	DACC
216	3.1.2.2.3*Achiziţie prin dialog competitiv	DACC
217	3.1.2.2.4*Achiziţie prin concurs de soluţii	DACC

NR. CRT.	NUME PROCES	P- ROLUL DE PROIECTARE - PERFECŢIONARE PROCESE AL DIRECŢIILOR PMB
218	3.1.2.2.5*Achiziţii cf. procedurilor băncilor finanţatoare	DMCE
219	3.1.2.2.6*Organizare licitaţii desfăşurate după procedurile instituţiilor financiare internaţionale	DMCE
220	3.1.2.3 Achiziţie prin cerere de ofertă	DACC
221	3.1.2.4 Achiziţie prin negociere cu o singură sursă	DACC
222	3.1.2.4.1*Achiziţie prin negociere cu publicare prealabilă a unui anunţ de participare	DACC
223	3.1.2.4.2*Achiziţie prin negociere fară publicare prealabila a unui anunţ de participare	DACC
224	3.1.2.5 Cumparare directă	DACC
225	3.1.2.6 Solutionare contestaţii în achiziţii publice	DACC
226	3.1.2.7 Întocmire contract de achiziţie publică	DACC
227	3.1.2.8 Întocmire act aditional-nota de reziliere la contract achiziţie publică	DACC
228	3.1.3.1 Întocmire contract de închiriere-conces. act adiţional notă rezil	DACC
229	3.2.1.1 Procedura de constituire ATOP	DRPI
230	3.2.1.2 Relaţia cu compartimentele ATOP din tară	DRPI
231	3.2.2.1 Colaborare cu alte instituţii pe proiecte de integrare europeană	DIE
232	3.2.2.2 Reprezentare PMB în întâlniri pe teme de integrare europeană	DIE
233	3.2.2.3 Achitare cotizatie membru - organisme şi asociaţii de interes local	DRI
234	3.2.2.4 Dezv. şi întreţinere relaţii bilaterale cu parteneri internaţionali	DRI
235	3.2.2.4.1*Derulare contracte externe	DRI
236	3.2.3*Gestiune relaţie cu Consiliul Concurenţei (subvenţii)	DFC
237	3.2.4*Gestiune relaţie cu furnizorii de utilităţi şi servicii publice	DUP
238	3.3.1.1 Întocmire note informare CGMB	DATJ
239	3.3.1.2 Chestionare clienţi	DRPI
240	3.3.1.3 Publicare proiecte supuse dezbaterii publice	DAPb
241	3.3.1.4*Consultare şi informare cetăţeni MB privind integrarea europeană	DIE
242	3.3.2.1.1 Tratare petiţii - primire petiţie	DRPI
243	3.3.2.1.2 Tratare petiţii - elaborare raspuns	DRPI
244	3.3.2.1.3 Tratare petiţii - trimitere răspuns	DRPI
245	3.3.2.2.1 Primire şi analiză oferte-propuneri iluminat public	DUP
246	3.3.2.2.2 Primire şi analiză oferte-propuneri salubrizare	DUP
247	3.3.2.3*Tratare cereri şi publicare informaţie de interes public implicare cetăţeni în procesul decizional (544-2001 52-2003)	DATJ
248	3.3.2.4*Tratare reclamaţii	CPG
249	3.3.2.5*Administrare centru de apel (call center)	DRPI
250	3.3.3 Gestiune solicitari parteneri contractuali (venituri)	DV
251	3.3.4 Elaborare Raport Anual	DSAD
252	3.3.5*Organizare audienţe	DRPI
253	3.4.1 Organizare deplasări externe	DRI
254	3.4.2 Organizare vizite din străinătate	DRI
255	3.4.3 Organizare de evenimente	DRI
256	3.4.4 Gestiune materiale de protocol	DSAD
257	3.4.5*Organizare şi derulare vizite primite	DRPI
258	3.4.6*Gestiune listă contacte	DSI
259	3.5.1.1 Definire şi administrare identitate PMB	DRPI
260	3.5.1.2 Elaborare strategie de comunicare	DRPI
261	3.5.1.3 Audit privind calitatea informaţiilor generate	DRPI
262	3.5.2.1 Acreditare jurnalişti	DRPI
263	3.5.2.2 Tratare solicitări de informaţii publice primite de la presă	DRPI
264	3.5.2.3 Elaborare comunicat de presă	DRPI
265	3.5.2.4 Organizare conferinţă de presă	DRPI

NR. CRT.	NUME PROCES	P- ROLUL DE PROIECTARE - PERFECŢIONARE PROCESE AL DIRECŢIILOR PMB
266	3.5.2.5 Organizare interviu de presă	DRPI
267	3.5.2.6 Analiza de presă	DRPI
268	4.1.1.1 Gestiune mijloace fixe, obiecte de inventar, materiale	DAT
269	4.1.1.2 Contabilizare mijloace fixe şi obiective din lista de investiţii	DFC
270	4.1.1.3 Inventariere anuală mijloace fixe şi obiecte de inventar PMB	DFC
271	4.1.1.4 Elaborare (refacere) convenţii civile cu instituţii colocatare	DAT
272	4.1.1.5 Vânzare SAD	DAPt
273	4.1.1.5*Organizare proceduri de vânzare spaţii cabinete medicale	DAPt
274	4.1.1.6 Executare hotarâri judecătoreşti	DJCL
275	4.1.2.1 Scoatere din funct. declasare transfer valorif. bunuri mobile IMC	DAPt
276	4.1.2.2*Cofinanţare lucrări lăcaşuri de cult	DC
277	4.1.2.3*Evidentă patrimoniu bunuri imobile aflate în administrarea IMC	DAPt
278	4.1.3.1 Intervenţii planificate	DAT
279	4.1.3.2 Intervenţii neplanificate	DAT
280	4.1.3.3 Mentenanţa instalaţii	DAT
281	4.1.3.4 Întreţinere dotări	DAT
282	4.1.4 Asigurare pază prin contract cu poliţia comunitară	DAT
283	4.1.5 Transport - coordonare parc auto	DAT
284	4.1.6.1*Elaborare şi actualizare instrucţiuni norme plan de acţiune şi evacuare în caz de incendiu	DAT
285	4.1.6.2*Asigurarea dotarii si personalului PSI	DAT
286	4.1.6.3*Gestiune documente PSI	DAT
287	4.1.6.4*Instruire PSI a personalului	DAT
288	4.1.6.5*Monitorizarea continuă a cladirii, echipamentelor, aparatelor etc. pentru evitarea incendiilor	DAT
289	4.2.1.1.1.1 Gestiune facturi achiziţii (MF, OI, mat utilit, serv subv)	DFC
290	4.2.1.1.1.2 Procesare facturi primite la directie PMB	DFC
291	4.2.1.1.1.3 Înregistrare contabilă cheltuieli (MF, OI mat serv utilit subv)	DFC
292	4.2.1.1.1.4 Gestiune decont justificativ cu avans	DFC
293	4.2.1.1.1.5 Gestiune decont justificativ fară avans	DFC
294	4.2.1.1.1.6 Gestiune dosar eliberare avans lei din casierie	DFC
295	4.2.1.1.2 Urmarire derulare finanţare contract finanţare externă	DMCE
296	4.2.1.1.3 Plata facturi externe	DFC
297	4.2.1.1.4 Gestiune deplăsari interne	DFC
298	4.2.1.1.4.1 Acordare avans pt deplasări interne	DFC
299	4.2.1.1.5.1 Estimare valoare avans şi verificări	DRI
300	4.2.1.1.5.2 Acordare avans deplasări externe	DFC
301	4.2.1.1.5.3 Decontare cheltuieli deplasare externă	DFC
302	4.2.1.2.1 Gestiune facturi PFEN	DMCE
303	4.2.1.2.2 Gestiune facturi PFER	DMCE
304	4.2.1.2.3 Gestiune dosar investiţii	DFC
305	4.2.1.2.4.1 Finalizare dosar investiţii-recepţie preliminară	DFC
306	4.2.1.2.4.2 Finalizare dosar investiţii-recepţie finală	DFC
307	4.2.1.3.1 Plata salarii angajaţi PMB şi protecţie civilă	DFC
308	4.2.1.3.2 Plata indemnizaţii consilieri şi membri ATOP	DFC
309	4.2.1.3.3 Plata personal neclerical	DFC
310	4.2.1.4.1 Gestiune transfer către Agenţia de dezvoltare Ilfov	DFC
311	2.1.4.2 Deschidere bugetară şi întocmire OP pentru finanţare unit subordonate	DB
312	4.2.1.5.1 Plata executări silite	DFC

NR. CRT.	NUME PROCES	P- ROLUL DE PROIECTARE - PERFECŢIONARE PROCESE AL DIRECŢIILOR PMB
313	4.2.1.5.2 Plaţi taxe de timbru şi alte cheltuieli judiciare	DFC
314	4.2.2.1.1 Alimentare de la buget (TVA)	DB
315	4.2.2.1.2 Alimentare de la buget (impozite-venit)	DB
316	4.2.2.2.1 Evidenţa încasare taxe exec jocuri artificii / filmări pe dom public	DV
317	4.2.2.2.2 Gestiune aplicare reducere cu 95% a taxei de concesiune	DV
318	4.2.2.2.3*Regularizare taxe autorizatie construire	DV
319	4.2.2.2.4*Stabilire Taxe de ocupare a domeniului public cu reţele tehnico-edilitare	DV
320	4.2.2.2.5*Gestiunea obligaţiilor de plată reprezentând creanţe bugetare sau fiscale	DV
321	4.2.2.2.6*Gestiunea publicării listei cu obligaţiile restante la plata veniturilor bugetare	DV
322	4.2.2.3 Gestiune amenzi contravenţionale	DV
323	4.2.2.3.1*Aplicare amenzi contravenţionale	DV
324	4.2.2.4.1 Control încasare-virare de la unit subordonate CGMB	DV
325	4.2.2.4.2 Control încasare-virare prin DITL	DV
326	4.2.2.5.1 Fundamentare coef. indexare chirie spaţii alta dest. decât locuinţa	DV
327	4.2.2.5.2.1 Gestiune informaţie contractuală	DV
328	4.2.2.5.2.2.1 Urmărire respectare clauze contractuale DV	DACC
329	4.2.2.5.2.2.1.1 Încasare obligaţii contractuale prin casierie	DV
330	4.2.2.5.2.2.1.2 Urmărire încasare prin Trezorerie	DV
331	4.2.2.5.2.2.1.3 Urmărire alte clauze contracte închiriere-concesionare	DV
332	4.2.2.5.2.2.2.1 Raportare borderou vânzari	DV
333	4.2.2.5.2.2.2.2 Raportare situatie încasări	DV
334	4.2.2.5.2.2.2.3 Întocmire situaţie creanţe	DV
335	4.2.2.5.2.2.3.1 Rezolvare amiabilă neîndepliniri contractuale	DV
336	4.2.2.5.2.2.3.2 Rezolvare în instanţă neîndepliniri contractuale	DV
337	4.2.2.5.2.2.3.3 Întocmire referat de scădere a debitelor din evidenţă	DV
338	4.2.2.5.2.2.4 Gestiune garanţii contractuale DV	DACC
339	4.2.2.5.2.2.5 Urmărire contracte consolidari	DV
340	4.2.2.5.2.2.6*Gestiunea scăderii din evidenţă a debitelor sub plafonul aprobat	DV
341	4.2.2.5.2.2.7*Scoaterea din evidenţe a debitorilor şi clienţilor care îndeplinesc condiţiile de scoatere din evidenţă	DFC
342	4.2.2.6.1 Urmărire încasare-virare venituri PMB prin struct. int. ale PMB & DITL	DV
343	4.2.2.6.1.1 Tratare cereri de restituire sume încasate eronat	DV
344	4.2.2.6.1.2 Urmărire încasare diferenţe de încasat	DV
345	4.2.2.6.2 Verificare documente de încasare la casierie	DFC
346	4.2.2.7.1 Gestiune facturi venituri	DV
347	4.2.2.7.1.1 Emitere facturi venituri	DV
348	4.2.2.7.1.2 Transmitere facturi venituri	DV
349	4.2.2.7.3 Operare situaţie creanţe şi încasări	DFC
350	4.2.2.8*Întocmire evidenţă şi raportare ajutoare de stat lunare, trimestriale	DV
351	4.2.2.9*Gestiune executare silită pentru venituri proprii	DV
352	4.2.2.A*Administrare măsuri asiguratorii	DV
353	4.2.3.1 Raport privind încasarea tuturor veniturilor	DV
354	4.2.3.2 Emitere balanţa de verificare	DFC
355	4.2.3.3 Raportări catre Administratia Financiară sect. 5 (Declaratia 100)	DFC
356	4.2.3.4 Raportare TVA lunar (Declaratia 300)	DFC

NR. CRT.	NUME PROCES	P- ROLUL DE PROIECTARE - PERFECŢIONARE PROCESE AL DIRECŢIILOR PMB
357	4.2.3.5 Raportari catre Institutul National de Statistica	DFC
358	4.2.3.6 Confirmare solduri conturi de venituri la ATCPMB (31.12)	DFC
359	4.2.3.7 Întocmire cont de încheiere exerciţiu financiar-bugetar anual	DB
360	4.2.4.1 Urmărire încadrare în bugetul aprobat	DB
361	4.2.4.2.1 Centralizare şi pregătire informaţie privind modif-rectif	DB
362	4.2.4.2.2 Centralizare informaţie privind rectificari buget (venituri proprii)	DB
363	4.2.4.3 Rectificare buget	DB
364	4.2.4.4 Modificare repartizare buget CGMB pe trimestre	DB
365	4.2.4.5 Virare de credite bugetare	DB
366	4.2.5.1 Înregistrare extrase de cont de la Trezorerie	DFC
367	4.2.5.2 Verificare extrase de cont si corecţii (Trezorerie-BancPost)	DFC
368	4.2.6.1.1 Alimentare casa in lei	DFC
369	4.2.6.1.2 Alimentare casa in valută	DFC
370	4.2.6.2.1 Emitere dispoziţie de incasare pentru casierie	DFC
371	4.2.6.2.2 Plăţi şi încasări	DFC
372	4.2.6.3 Închidere casă	DFC
373	4.2.6.3.1 Inchidere casă	DFC
374	4.2.6.4 Depuneri din casă la Trezorerie	DFC
375	4.3.1.1.1 Evidenţe Cadastru	DEIC
376	4.3.1.1.2 Evidenţe Cadastru	DEIC
377	4.3.1.1.3 Evidenţe Cadastru	DEIC
378	4.3.1.2 Evidenţe transport DT	DSC
379	4.3.1.3 Evidenţe salubrizare	DUP
380	4.3.1.4 Evidenţe financiar – credite	DMCE
381	4.3.1.5 Evidenţe juridic	DJCL
382	4.3.1.6*Întocmire şi actualizare registru culte recunoscute	DC
383	4.3.1.7*Elaborare şi raportare sinteze statistici şi prognoze	DSI
384	4.3.1.8*Tratarea cererilor de informaţie privind informaţiile InfoB	DSI
385	4.3.2.1 Monitorizare flux de documente (corespondenţa)	DSI
386	4.3.2.1.1*Gestiune corespondenţă	DSI
387	4.3.2.2 Monitorizare flux de documente (HCGMB-DPG)	DAPb
388	4.3.2.3*Monitorizare flux intern documente	DSI
389	4.3.3*Administrarea fondului arhivistic al PMB	DAPb
390	4.4.1.1 Iniţiere şi derulare procedura de achiziţii	DACC
391	4.4.1.2 Management Proiecte Implementare SI	DSI
392	4.4.2.1 Derulare programe de instruire SI	DSI
393	4.4.2.2 Administrare SI	DSI
394	4.4.2.3 Asigurare funcţionare SI	DSI
395	4.4.2.4 Asigurare securitate SI	DSI
396	4.4.2.5 Mentenanţa SI	DSI
397	4.4.2.6 Elaborare şi menţinere evidente resurse SI	DSI
398	4.5.1.1 Consultanţa juridică internă	DJCL
399	4.5.2 Management litigii în instantă	DJCL
400	4.5.3.1 Secretariat CTE	DINS
401	4.5.3.2 Asistenţa CGMB	DATJ
402	4.5.3.3*Asigurare secretariat Comisie Eficienţă Energetică	DINS
403	4.5.3.4*Gestiune agendă management	CPG
404	4.5.3.5*Prestare consultanţă de specialitate	DGO

ANEXA 3. ORGANISME PRESTATOARE DE SERVICII PUBLICE ȘI DE INTERES LOCAL

Sursa: RoF

Legenda: culorile indicate sunt conform legendei de la pagina 15

	Organisme prestatoare de servicii publice și de interes local	Structura responsabilă din PMB
1	Biblioteca Metropolitană București	**DIRECȚIA CULTURĂ. INVĂȚĂMÂNT, TURISM**
2	Muzeul Municipiului București	
3	Muzeul Naţional al Literaturii Române	
4	Centrul de cultură „Palatele Brâncovești”	
5	Teatrul Municipal „Lucia Sturdza Bulandra”	
6	Teatrul Odeon	
7	Teatrul „C.I. Nottara"	
8	Teatrul Evreiesc de Stat	
9	Teatrul Mic	
10	Teatrul de Comedie	
11	Teatrul de Animaţie „Ţăndărică"	
12	Teatrul Ion Creangă	
13	Teatrul de Revistă „Constantin Tănase"	
14	Teatrul „Masca”	
15	Teatrul Tineretului „Metropolis"	
16	Teatrul „Excelsior"	
17	Teatrul „Stela Popescu"	
18	Opera Comică pentru Copii	
19	Circul Metropolitan București	
20	Şcoala de Artă București	
21	Centrul de Creaţie, Artă şi Traditie al Municipiului București	
22	Administraţia Monumentelor şi Patrimoniului Turistic	
23	Centrul de Proiecte Culturale al Municipiului București-ARCUB	
24	Centrul de Proiecte Educationale şi Sportive Bucureşti – PROEDUS	
25	Clubul Sportiv Municipal București	
26	Universitatea Populară „Ioan I. Dalles"	
27	Casa de Cultură „Friederich Schiller"	
28	Teatrul Dramaturgilor Români	
29	Casa Artelor „Dinu Lipatti”	
30	Centrul pentru Tineret al Municipiului București	
31	Centrul pentru Seniori al Municipiului București	
1	Administraţia Spitalelor şi Serviciilor Medicale București	**DIRECȚIA GENERALĂ DE INVESTIȚII**
2	Administrația Municipală pentru Consolidarea Clădirilor cu Risc Seismic	
3	Direcţia Generală de Asistenţă Socială a Municipiului București	
1	Administraţia Cimitirelor şi Crematoriilor Umane	**DIRECȚIA DE MEDIU**
2	Administraţia Grădina Zoologică	
3	Autoritatea pentru Supravegherea si Protectia Animalelor	

	Organisme prestatoare de servicii publice și de interes local	Structura responsabilă din PMB
4	Administraţia Lacuri, Parcuri şi Agrement București	
5	Centrul de Protecţie a Plantelor	
1	Direcţia Generală de Evidenţă a Persoanelor a Municipiului București	**DIRECȚIA GENERALĂ SITUAȚII DE URGENȚĂ, STATISTICI ȘI STRATEGII**
2	Directia Generală de Poliţie Locală şi Control a Municipiului București	
1	Administraţia Fondului Imobiliar	**DIRECȚIA PATRIMONIU**
1	Administrația Străzilor	**DIRECȚIA GENERALĂ INFRASTRUCTURĂ**
1	Autoritatea Municipală de Reglementare a Serviciilor Publice	**DIRECȚIA GENERALĂ SERVICII PUBLICE – DIRECȚIA SERVICII INTEGRATE-DIRECȚIA CORPORATIVĂ**
2	Regia Autonomă de Distribuție a Energiei Termice București R.A.D.E.T-RA	
3	Societatea de Transport București	
4	Societăţi comerciale la care Consiliul General al Municipiului București este acționar	

ANEXA 4. HOLDING MUNICIPAL

Centralizator date privind holdingul municipal

Nr crt	Denumirea companiei	Actul de înființare	Forma juridică	Acționariat	Domeniul de activitate conf cod CAEN	Situația financiar contabilă
1	Compania Municipală Agrement SA	HCGMB nr. 102/30.06.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,992% și SC Service Ciclop SA	Obiect de activitate: Alte activități recreative – cod CAEN 932	la 31.12. 2017 compania a înregistrat un profit brut de 163007 lei
2	Compania Municipală Cimitirebucureşti SA	HCGMB nr. 289/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Obiect de activitate: Alte activități și servicii – cod CAEN 960	-
3	Trustul De Clădiri Metropolitane Bucureşti SA	HCGMB nr.22/30.01.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9678% și SC Service Ciclop SA	Atribuții în domeniul activităților de arhitectură inginerie și servicii de consultanță tehnică legate de acestea - cod CAEN: 711	la 31.12. 2018 compania a înregistrat pierdere de 1672532 lei; Pierderea va fi acoperită din profitul anului 2019
4	Compania Municipală Consolidări SA	HCGMB nr.95/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul principal de activitate: alte lucrări speciale de construcție – cod CAEN - 439	la 31.12. 2017 compania a înregistrat pierdere de 1460195 lei
5	Compania Dezvoltare Durabilă Bucureşti SA	HCGMB nr.93/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9993% și SC Service Ciclop SA	Atribuții în domeniul activităților de arhitectură inginerie și servicii de consultanță tehnică legate de acestea - cod CAEN: 711	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere netă de 379197.51 lei
6	Compania Eco-Igienizare SA	HCGMB nr.139/11.04.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,99888% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: activități de curățenie – cod CAEN 812	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere netă de 178991 lei

Nr crt	Denumirea companiei	Actul de înființare	Forma juridică	Acționariat	Domeniul de activitate conf cod CAEN	Situația financiar contabilă
7	Compania Municipala Energetica București SA	HCGMB nr.94/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,99996% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: furnizare de abur și aer condiționat – cod CAEN 353	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere netă de 357738 lei
8	Compania Municipală Iluminat Public București SA	HCGMB nr.135/11.04.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: lucrări de instalații electrice și tehnico-sanitare – cod CAEN 432	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere netă de 5441 lei
9	Compania Municipală Imobiliară București SA	HCGMB nr.136/11.04.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9998% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: activități imobiliare pe bază de comision sau contract – cod CAEN 683	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 161779 lei
10	Compania Municipală Întrețineri Arbori Și Spații Verzi SA	HCGMB nr.137/11.04.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: activități de întreținere peisagistică – cod CAEN 813	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 210080 lei
11	Compania Municipală Medicală București	HCGMB nr.99/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: Activități ale căminelor de bătrâni și ale căminelor pentru persoane aflate în incapacitate de a se îngriji singure. – cod CAEN 8730[1036]	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 133000 lei
12	Compania Municipală Parcuri Și Gradini București	HCGMB nr.101/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: activități de întreținere peisagistică – cod CAEN 813	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 135853 lei la 31.12.2018 compania a înregistrat un profit net de 5603143 lei

1
[036] In HCGMB este trecut cod CAEN 683

Nr crt	Denumirea companiei	Actul de înființare	Forma juridică	Acționariat	Domeniul de activitate conf cod CAEN	Situația financiar contabilă
13	Compania Municipală Parking București SA	HCGMB nr.97/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: Activități anexe pentru transport – cod CAEN 522	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 267980 lei
14	Compania Municipală Pază Și Securitate SA	HCGMB nr.134/11.04.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9993% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate:activități de protecție și gardă – cod CAEN 801	la 31.12.2018 compania a înregistrat pierdere brută de 6378601,52 lei
15	S.C. Compania Municipală Protecție Civilă Și Voluntariat București S.A.	HCGMB nr.138/21.09.2017	Societate pe acțiuni	-	Domeniul de activitate:activități de servicii pentru societate – cod CAEN 842	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 504.641 lei
16	Compania Municipală Publicitate Și Afișaj SA	HCGMB nr.133/11.04.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate:publicitate – cod CAEN 731	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 483219 lei
17	Compania Municipală Sport Pentru Toți SA	HCGMB 131/11.04.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate:- – cod CAEN -	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 151430 lei
18	Compania Municipală Străzi Poduri Pasaje SA	HCGMB 96/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate:- Lucrări de construcție a drumurilor și a căilor ferate cod CAEN -421	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 214360 lei
19	Compania Municipală Tehnologia Informatiei SA	HCGMB 130/11.04.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9974% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate:- Activități de servicii tehnologia informațiilor cod CAEN -620	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 524821 lei
20	Compania Municipală Managementul Traficului SA	HCGMB 98/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: lucrări de instalații electrice și tehnico-sanitare – cod CAEN 432	la 31.12.2017 compania a înregistrat pierdere brută de 239272 lei

Nr crt	Denumirea companiei	Actul de înființare	Forma juridică	Acționariat	Domeniul de activitate conf cod CAEN	Situația financiar contabilă
21	Compania Municipală Managementul Transporturilorsa	HCGMB 132/11.04.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,99927% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: activități de comunicații prin rețele fără cablu (exclusiv satelit)– cod CAEN 6120	la 31.12.2018 compania a înregistrat pierdere brută de 1757892 lei
22	Compania Municipală Turism București SA	HCGMB 100/29.03.2017	Societate pe acțiuni	Municipiul București prin Consiliul General al Municipiului București, acționar majoritar: 99,9% și SC Service Ciclop SA	Domeniul de activitate: alte servicii de rezervare și asistență juridică– cod CAEN 799	-

ANEXA 5. DIRECȚIILE ȘI SERVICIILE PRIMĂRIILOR DE SECTOR

Primaria sectorului 1: Direcţii şi servicii

- Aparatul de Specialitate al Primarului (direcții și servicii)
- Direcţia Generală de Asistenţă Socială ...
- Administraţia Unităţilor de Învăţământ ...
- Poliţia Locală
- Administraţia Pieţelor
- Administraţia Domeniului Public
- Complexul Multifuncţional Caraiman
- Direcţia Impozite şi Taxe Locale
- Centrul Cultural al Sectorului 1

Primaria sectorului 2: Direcții și servicii:

- Primar, Viceprimar
- Direcţia Economică
- Arhitect Şef
- Direcţia Urbanism, Cadastru şi Gestionare Teritoriu
- Direcţia Servicii Publice
- Direcţia Achiziţii şi Contracte Publice
- Direcţia Audit Public Intern
- Direcţia Management Resurse Umane
- Direcţia Relaţii Comunitare
- Direcţia Sisteme Informatice şi Administrare Echipamente
- Direcţia Juridică, Legislaţie, Contencios Administrativ
- Direcţia Administraţie Publică Locală
- Direcţia Management Proiecte
- Direcţia Publică de Evidenţă Persoane şi Stare Civilă Sector 2
- Serviciul Management Situaţii de Urgenţă
- Serviciul Corp Control

Primaria sectorului 3: Direcții și servicii:

- Primar, viceprimar
- City manager
- Secretar
- Arhitect Sef
- Direcția Asistență Legislativă
- Direcția Comunicare
- Direcția Învățământ Cultură
- Direcția Strategii Și Programe De Dezvoltare Durabilă
- Direcția Administrativă Și Management Informațional
- Direcția Juridică
- Serviciul Organizare Resurse Umane
- Direcția Economică
- Direcția Investiții Și Achiziții
- Direcția Administrarea Domeniului Public
- Serviciul Control Intern
- Serviciul Audit Public
- Serviciul Fond Funciar
- Direcția Servicii Publice

- Direcția Generală De Poliție Locală
- Serviciul Sinteză Operativă
- Serviciul Autorizare Comericală
- Serviciul Evidență Persoanelor
- Biroul Circulație Pe Drumurile Publice
- Direcția Dispecerat
- Direcția Sesizari Ordine Publică
- Direcția Ordine Publică
- Direcția Generală Impozite Și Taxe Locale

Primaria sectorului 4: Direcții și servicii:

- Primar
- Viceprimar
- Secretar
- Administrator public
- Directia Generala De Politie Locala
- Direcția Juridică
- Directia Resurse Umane
- Directia Economica
- Directie Investitii
- Directie Achizitii Publice
- Directie Relatii Publice
- Directia Relatii Interinstitutionale
- Serviciul Audit Public Intern
- Directia Autorizari
- Arhitect Sef
- Directia Gospodarire Comunală

Primaria sectorului 5: Direcții și servicii:

Website nefuncțional

Primaria sectorului 6:

- Primar
- Viceprimar
- Secretar (Serviciul Autoritate Tutelară+Birou Asistență Tehnică a Consiliului Local)
- Administrator Public
- Direcția Generală Comunicare Și Relații Publice
- Direcția Generală Economică
- Direcția Generală Investiții
- Direcția Generală Arhitect Sef
- Serviciul Managementul Resurselor Umane
- Serviciul Juridic și Contencios Administrativ
- Serviciul de Repartizare Spații Locative
- Serviciul Activități Comerciale
- Compartiment Audit Public Intern
- Administrația Școlilor
- Direcția de Impozite și Taxe Locale
- Direcția Locală de Evidența Persoanelor
- Administrația Domeniului Public și Dezvoltare Urbană

- Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
- Direcția Generală de Poliție Locală
- Centrul Cultural European
- Administrația Piețelor
- Direcția de Administrare a Fondului Locativ
- Centrul Militar
- Inspectoratul pentru Situații de Urgență

ANEXA 6. EXEMPLE DE FIȘE ALE DIRECȚIILOR GENERALE / DIRECȚIILOR DIN PGMB

COD FISA: DG-2	DENUMIRE DIRECȚIE DIRECȚIA GENERALA INFRASTRUCTURĂ		COMPONENTA DIRECTIEI: Serv. Planificare Lucrări Mari Infrastructură Compartimentul Documentații Tehnice Direcția Urmărire Lucrări Mari Infrastructură Serv. Urmărire-Verificare Lucrări Mari Infrastructură Compartimentul Decontare Lucrări Mari Infrastructură Serv. Mari Proiecte	
Lista Competențe conf. RoF	1. Planifică, coordonează și urmărește obiectivele de investiții privind rețeaua stradală și lucrările de artă; 2. Promovează și monitorizează investițiile pentru lucrările de modernizare a rețelei stradale, poduri și pasaje rutiere denivelate; 3. Promovează și monitorizează demararea și implementarea unor mari proiecte privind obiective strategice ce urmează a fi dezvoltate în cadrul Municipiului București; 4. Urmărește derularea contractelor de lucrări/servicii/furnizare încheiate de Municipiul București cu diferiți operatori economici prin licitație publică sau cu entitățile juridice la care Municipiul București este acționar majoritar, în vederea realizării obiectivelor ce privesc rețeaua stradală;			
Rol în structura primăriei	formulare politici publice	Nu	implementare politici	Da
Relații de autoritate ierarhică	DG-2 este în subordinea Primarului General		Activități realizate	Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB.
Relații de cooperare/colaborare	(1). Direcția Generală de Achiziții Publice: (2). Entități juridice la care Municipiul București este acționar majoritar (Compania municipală dezvoltare durabilă București, Compania municipală Străzi, Poduri și Pasje București SA, Compania municipală managementul traficului București SA, Societatea de Transport București); (3). Direcția Generală Economic; (4). Direcția Finaciar Contabilitate, Buget; (5). Direcția Patrimoniu; (6). Comisia Tehnico-Economică; Comisia tehnică de circulație; Comisia tehnică de urbanism și amenajare a teritoriului.			
Rezultate	Obiective investiții privind rețeaua stradală și lucrările de artă;			
Indicatori de măsurare a rezultatelor	<u>Indicatori de performanță:</u> număr de proiecte cuprinse în planul anual de investiții aprobat de CGMB; număr de contracte de lucrări și servicii semnate; număr de ordine de începere a lucrărilor angajate prin contract; monitorizarea desfășurării proiectelor în faze cuprinse în contract; număr de procese verbale de recepție semnate; <u>Indicatori statistici:</u> număr de accidente de muncă înregistrate de-a lungul implementării proiectelor per proiect și furnizor; Număr de proiecte cu depășiri ale bugetului inițaial înregistate per furnizor.			
Capacitate operațională	resurse umane	nr:	echipare specifică, IT , software, etc	descriere generală a echipamentelor (lista detaliată în anexă atașată fișei)
	cursuri de perfecționare	nr:		
Informații financiare	venit brut/angajat:			
	sumă venituri totale:			
	valoare contabilă echipamente:			

Forme/canale de comunicare	în realații interne PGMB	intranet, atelier de lucru personalizat pe proiect/activitate
	în relații externe	anunț public, informări periodice, ateliere de lucru cu furnizorii, site-ul PGMB
Metode de măsurare a gradului de satisfacție a beneficiarului	în relații interne PGMB	formular calificativ de la 1-5
	în relații externe	evaluari prin chestionare

COD FISA: DG-3	**DENUMIRE DIRECȚIE DIRECȚIA GENERALĂ INVESTIȚII**		**COMPONENTA DIRECTIEI: Direcția Planificare Investiții Serv. Lucrări Investiții Serv. Parteneriat Public Privat Direcția Urmărire Proiecte Serv. Contracte Serv. Urmărire Lucrari**	
Lista Competențe conf. RoF	1. Gestionează activitatea privind programarea, pregătirea, contractarea și urmărirea recepției lucrărilor de investiții și a investițiilor de parteneriat public-privat; 2. Aplică Norma Internă privind modalitatea de atribuire a contractelor între entitățile juridice la care Municipiul București este acționar majoritar;			
Rol în structura primăriei	formulare politici publice	nu	implementare politici	Da
Relații de autoritate ierarhică	DG-3 este în subordinea Primarului General		Activități realizate	Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB.
Relații de cooperare/colaborare	(1). compartimente din cadrul PMB pt centralizarea datelor referitoare la întocmirea programelor anuale de investiții și la întocmirea acestora; (2). compartimente pt includerea achizițiilor publice aferente investițiilor și a fișei de date a achizițiilor publice; (3). Direcția Generală Economică; (4). Direcția Finaciar Contabilitate, Buget (5). secretariatul Comisiei Tehnico-Economice a PMB			
Rezultate	Obiective investiții și a celor realizate în parteneriat public-privat;			
Indicatori de măsurare a rezultatelor	Indicatori de performanță: număr de proiecte cuprinse în planul anual de investiții aprobat de CGMB; număr de contracte de lucrări și servicii semnate; număr de ordine de începere a lucrărilor angajate prin contract; monitorizarea desfășurării proiectelor în faze cuprinse în contract; număr de procese verbale de recepție semnate; număr de proiecte realizate în parteneriat public-privat Indicatori statistici: număr de accidente de muncă înregistrate de-a lungul implementării proiectelor per proiect și furnizor; Număr de proiecte cu depășiri ale bugetului inițaial înregistate per furnizor.			
Capacitate operațională	resurse umane nr: cursuri de perfecționare nr:		echipare specifică, IT , software, etc	descriere generală a echipamentelor (lista detaliată în anexă atașată fișei)
Informații financiare	venit brut/angajat:			
	sumă venituri totale:			
	valoare contabilă echipamente:			
	în realații interne PGMB		intranet, atelier de lucru personalizat pe proiect/activitate	

Forme/canale de comunicare	în relații externe	anunț public, informări periodice, ateliere de lucru cu furnizorii, site-ul PGMB
Metode de măsurare a gradului de satisfacție a beneficiarului	în relații interne PGMB	formular calificativ de la 1-5
	în relații externe	evaluari prin chestionare

COD FISA: **DG-4**	**DENUMIRE DIRECȚIE** **DIRECȚIA GENERALĂ MANAGEMENT PROIECTE CU FINANȚARE EXTERNĂ**		**COMPONENȚA DIRECTIEI:** **Direcția Fonduri Nerambursabile** **Serv. Manag Ement Proiecte** **Serv. Proiecte Poim** **Biroul Accesare Fonduri Rambursabile** **Biroul Derulare Și Raportare Fonduri Rambursabile** **Serv. Uip Faza 2 Glina**	
Lista Competențe conf. RoF	1. Gestionează procesul de identificare, promovare și aprobare a finanțărilor externe nerambursbile pentru proiectele Municipiului București, gestionează relațiile funcționale cu finanțatori externi, instituțiile și organismele implicate în managementul programelor de finanțare, realizează managementul și urmărirea post-implementare; 2. Gestionează procesul de promovare, aprobare, contractare finanțări nerambursabile și garantarea de datorie publică de către Municipiul București, pentru realizarea de investiții publice de interes local sau pentru refinanțarea datoriei publice locale; 3. Gestionează procesul de derulare, rambursare și raportare a datoriei publice contractate și garantate de Municipiul București, pentru realizarea de investiții publice de interes local sau pentru refinanțarea datoriei publice locale;			
Rol în structura primăriei	formulare politici publice	nu	implementare politici	Da
Relații de autoritate ierarhică	DG-4 este în subordinea Primarului General		Activități realizate	Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB.
Relații de cooperare/colaborare	Interne: (1). compartimentele aparatului de specialitateal Primarului General/administratorul public; (2). Instituțiile publice de interes local ale Municipiului București,instituții/regii autonome/companiile municipale; (3). unitățile de implementare proiecte din fonduri nerambursabile; (4). biroul derulare și raportare fonduri rambursabile; (5). comisia de autorizare a împrumuturilor locale; (6). Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor de dispoziție de primar și a celor aprobate de CGMB Externe: 1). autorități publice implicate în management POIM și care asigură conformitatea cu politicile UE și naționale; (2). Comisia Europeană; (3). Consiliul Concurenței; (4). Ministerul Energiei, etc (5). Comisii de monitorizare pt POIM; (6). Ministerul Finanțelor Publice; (7). Banca de import export a Romaniei; (8).antreprenori/Consultanți.			
Rezultate	Obiective investiții realizate prin fonduri nerambursabile			
Indicatori de măsurare a rezultatelor	Indicatori de performanță: Număr de proiecte identificate; număr de cereri de finanțare; număr de contracte finanțate; număr de proiecte finalizate; grad de absorbție a fondurilor europene; sume suplimentare atrase pentru co-finanțare;			
Capacitate operațională	resurse umane	nr:	echipare specifică, IT , software, etc	descriere generală a echipamentelor (lista detaliată în anexă atașată fișei)
	cursuri de perfecționare	nr:		
Performanțe financiare	venit brut/angajat:			
	sumă venituri totale:			

	valoare contabilă echipamente:	
Forme/canale de comunicare	în realații interne PGMB	intranet, atelier de lucru personalizat pe proiect/activitate
	în relații externe	anunț public, informări periodice, ateliere de lucru cu furnizorii, site-ul PGMB
Metode de măsurare a gradului de satisfacție a beneficiarului	în relații interne PGMB	formular calificativ de la 1-5
	în relații externe	evaluari prin chestionare

COD FISA: DG-7	**DENUMIRE DIRECȚIE DIRECȚIA GENERALĂ SERVICII PUBLICE**	**COMPONENTA DIRECTIEI: Direcția Utilități Publice Serv. Alimentare Cu Apă Și Canal Serv. Management Deșeuri Salubritate Direcția Servicii Integrate Compartimentul Eficiență Energetică Serv. Iluminat Public Serv. Management Avarii - Dispecerat Serv. Unitatea Municipală Pentru Monitorizarea Serviciiilor Integrate Serv. Dezinsectie Deratizare Dezinfectie Serv. Autorizare Coordonare Lucrări Infrastructură**
Lista Competențe conf. RoF	1. Verifică modul de îndeplinire al obligațiilor contractuale/legale de către operatorii de servicii de utilitate publică din Municipiul București din sfera specifică de activitate și comunică Direcției Generale de Poliție Locală și Control a Municipiului București neregulile constatate; 2. Asigură managementul calității serviciilor, strategia, planificarea, siguranța, coordonarea serviciilor de utilitate publică din Municipiul București, din sfera specifică de activitate; 3. Coordonează activitatea de emitere a autorizațiilor de construire, reconstruire, desființare, modificare, extindere sau reparare privind lucrările de infrastructură, a acordurilor și avizelor pentru lucrări de investiții în infrastructura tehnico-edilitară și stradală dar și a autorizațiilor de intervenție pentru remedierea avariilor de pe teritoriul Municipiului București; 4. Coordonează serviciile de utilități publice, creează strategiile de implementare și dezvoltare pentru acestea și asigură aducerea acestora la îndeplinire;	
Rol în structura primăriei	formulare politici publice da	implementare politici Da
Relații de autoritate ierarhică	DG-7este în subordinea Primarului General	Activități realizate Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB.
Relații de cooperare/colaborare	Interne: (1).Autoritatea Municipală de Reglementare a Serviciilor Publice; (2).Direcția Financiar Contabilitate, Buget; (3). Comisii de licitație; (4). Direcția Generală Economică; (5). Direcția Patrimoniu; (6). Comisia Tehnico-Economică a primăriei municipiului București; (7). Compartimente de specialitate pt formulare de observații la documentații; (8). Serviciul de Management Avarii-Dispecerat; (9). Comisia de supravegheremetodologică și control; (10). Comisii de licitație Externe: (1). SC APA NOVA București SA; (2). Operatorii serviciilor; (3). Ministere de resort; (4). Primăriile de sector; (5). Prestatori de servicii publice de interes local; (6). ADP-uri (7). Ministerul Mediului; (7). Agenția de Protecția Mediului, (8). Ministerul Sănătății; (9). Operatori de salubrizare; (10). ONG-uri; (Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Termoenergetică Bucurtești-Ilfov; (11). Societăți prestatoare de servicii-EEL, TELECOM,	

	STB, etc.(12). cetățeni/petenți; (13). Autoritatea Națională de reglemenare pt Serviciile Comunitare; (14). Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement București.		
Rezultate	Politica publică servicii publice în municipiul București, Strategie și plan de acțiune anual în domeniul specific; Plan de dezvoltare a serviciilor publice; Plan de monitorizare, evaluare și raportare;		
Indicatori de măsurare a rezultatelor	Obiective din Strategie atinse; Activități implementate conform planului de acțiune și de monitorizare: Metode folosite în procesul de dezvoltare a serviciilor publice (cantitativ și calitativ, economii financiare și energetice prin tehnologizare); ghiduri de îndrumare transmise furnizorilor de servicii în conformitate cu politicile publice în domeniul serviciilor publice implementate în municipiul București		
Capacitate operațională	resurse umane	nr:	echipare specifică, IT , software, etc	descriere generală a echipamentelor (lista detaliată în anexă atașată fișei)
	cursuri de perfecționare	nr:		
Informații financiare	venit brut/angajat:			
	sumă venituri totale:			
	valoare contabilă echipamente:			
Forme/canale de comunicare	în realații interne PGMB		rapoarte, intranet, atelier de lucru personalizat pe proiect/activitate	
	în relații externe		anunț public, informări periodice, ateliere de lucru cu furnizorii, site-ul PGMB	
Metode de măsurare a gradului de satisfacție a beneficiarului	în relații interne PGMB		formular calificativ de la 1-5	
	în relații externe		evaluari prin chestionare	

COD FISA: **D-12**	**DENUMIRE DIRECȚIE** **DIRECȚIA DE MEDIU**	**COMPONENTA DIRECTIEI:** **Serv. Monitorizarea Calității Mediului** **Serv. Avize Și Acorduri** **Serv. Monitorizare Spații Verzi** **Serv. Ecologie Urbană**	
Lista Competențe conf. RoF	1. Stabilește acțiunile și măsurile care să asigure cetățenilor din Municipiul București un mediu sănătos în armonie cu dezvoltarea economică și socială a orașului prin indeplinirea următoarelor obiective: a). Conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului; b). Protecția sănătăți umane; c). Utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale; d). Promovarea de măsuri la nivel local în vederea tratării problemelor regionale de mediu.		
Rol în structura primăriei	formulare politici publice	da	implementare politici	Da
Relații de autoritate ierarhică	D-12 este în subordinea Primarului General		Activități realizate	Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB.
Relații de cooperare/colaborare	Interne: (1). Direcția Generală Urbanism și Amenajarea Teritoriului; (2). Direcția Generală Servicii Publice; (3). Direcția Patrimoniu; (4). Direcția Juridic; (5). Comisia de Analiză Tehnică și Comitetul Special Constituit din cadrul Agenției pentru protecția Mediului București; (6). Grupul de lucru pt. implementarea Planului de Acțiune pt. mediu.		

Rezultate	Externe: (1). Cetățeni/petenți; (2). ONG-uri; (3). Instituții de cercetare/proiectare și de învățământ superior; (3). Direcția Generală de Poliție Locală și Control a Municipiului București; (4). Academia Română; (5). Administratori spații verzi; Politica publică privind protecția mediului și măsuri generate de schimbările climatice în municipiul București; Planul de monitorizare a calității mediului; Ghid privind managementul resurselor naturale (ex. consum apă pentru condominii și consumatori industriali); Ghid consum apă în perioade de secetă		
Indicatori de măsurare a rezultatelor	Reducerea CO2, creșterea suprafețelor plantate; reducerea factorilor alergici proveniți din plante; număr de ghiduri distribuite; număr de întâlniri cu asociații de proprietary		
Capacitate operațională	resurse umane	nr:	echipare specifică, IT , software, etc descriere generală a echipamentelor (lista detaliată în anexă atașată fișei)
	cursuri de perfecționare	nr:	
	venit brut/angajat:		
Informații financiare	sumă venituri totale:		
	valoare contabilă echipamente:		
Forme/canale de comunicare	în realații interne PGMB	rapoarte, intranet, atelier de lucru personalizat pe proiect/activitate	
	în relații externe	anunț public, informări periodice, ateliere de lucru cu cetățenii, site-ul PGMB	
Metode de măsurare a gradului de satisfacție a beneficiarului	în relații interne PGMB	formular calificativ de la 1-5	
	în relații externe	evaluari prin chestionare, din întâlniri cu cetățenii	

COD FISA: D-17	**DENUMIRE DIRECȚIE DIRECȚIA TRANSPORTURI**	**COMPONENTA DIRECTIEI: Serv. Sistematizare Trafic Serv. Parking Serv. Administrare Străzi Biroul Strategie Transport Urban**
Lista Competențe conf. RoF	1. Asigură managementul calității serviciilor în transportul public local; 2. Monitorizează rețeaua stradală, lucrările de întreținere și reparații și lucrările mici și medii de modernizare; 3. Elaborează metodologia de și autorizarea transportului public urban în regim de taxi, în regim de închiriere și a transportului local de persoane (prin servicii regulate, regulate speciale, etc); 4. Promovează relațiile cu Asociația de dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov și cu alți parteneri interni/externi privind dezvoltarea locală, metropolitană /regională și transportul integrat; 5. Promovează conceptul de și Strategia Planului de Mobilitate Urbană Durabilă 2016-2030 pentru regiunea București-Ilfov; 6. Promovează măsurile specifice domeniului de activitate din Planul Integrat de Calitate a Aerului în municipiul București în perioada 2018-2022, măsuri aplicabile în domeniul transporturilor; 7. Promovează principiile Proiectului CREATE privind reducerea congestiei de trafic în municipiul București, prin încurajarea unui transfer de la autovehicule către moduri de transport sustenabile; 8. Colaborează cu Autoritatea Municipală de reglementare a Serviciilor Publice în scopul coordonării, reglementării și verificării activităților Companiei Municipale Managementul Traficului București S.A., Companiei Municipale Parking SA, Companiei	

	Municipale Managementul Transportului București SA și Companiei Municipale Străzi, Poduri și Pasaje București SA 9. Asigură sistematizarea rețelei stradale din municipiul București și reglementarea circulației rutiere; 10. Monitorizează parcajele la nivelul municipiului București; 11. Coordonează activitatea Comisiei tehnice de Circulație a municipiului București; 12. Intocmește documentațiile tehnice în vederea licitațiilor pentru asigurarea desfășurării domeniului de activitate ale direcției;			
Rol în structura primăriei	formulare politici publice	da	implementare politici	Da
Relații de autoritate ierarhică	D-17 este în subordinea Primarului General		Activități realizate	Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB.
Relații de cooperare/colaborare	Interne: (1). Asociația de dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov și cu alți parteneri interni/externi; (2). Autoritatea Municipală de reglementare a Serviciilor Publice; (3). Compania Municipală Managementul Traficului București S.A., (4). Compania Municipală Parking SA, (5). Compania Municipală Managementul Transportului București SA; (6). Compania Municipală Străzi, Poduri și Pasaje București SA; (7). Serviciul Administrare Străzi și Serviciul Parking; (8). Biroul Strategie Transport; (9). Direcția Generală Infrastructură; (10). Direcția Generală Urbanism și Amenajarea Teritoriului; (11). Direcția Administrație Publică; (12). Direcția Generală Servicii Publice; (13). Direcția Cultură, Invățământ, Turism. Externe: (1).Administrațiile Domeniului Public Sectoarele 1-6			
Rezultate	Elaborarea planului de sistematizarea rețelei stradale din municipiul București; Formularea planului de dezvoltare a Companiei Municipale Managementul Traficului București S.A., Companiei Municipale Parking SA, Companiei Municipale Managementul Transportului București SA și Companiei Municipale Străzi, Poduri și Pasaje București SA (stabilirea indicatori de performanță operaționali și financiari); Creșterea mobilității în municipiul București în condiții de siguranță			
Indicatori de măsurare a rezultatelor	Indicatori de performanță: aprobarea planurilor de sistematizare și de dezvoltare de către CGMB; număr de proiecte cuprinse în planul anual de investiții aprobat de CGMB privind rețeaua stradală și parcări; număr de contracte de lucrări și servicii semnate; număr de ordine de începere a lucrărilor angajate prin contract; monitorizarea desfășurării proiectelor în faze cuprinse în contract; număr de procese verbale de recepție semnate; reducerea numărului de automobile parcate pe stradă; reducerea emisilor CO2;			
Capacitate operațională	resurse umane cursuri de perfecționare venit brut/angajat:	nr: nr:	echipare specifică, IT , software, etc	descriere generală a echipamentelor (lista detaliată în anexă atașată fișei)
Informații financiare	sumă venituri totale: valoare contabilă echipamente:			
Forme/canale de comunicare	în realații interne PGMB		rapoarte, intranet, atelier de lucru personalizat pe proiect/activitate	
	în relații externe		anunț public, informări periodice, ateliere de lucru cu cetățenii, site-ul PGMB	
Metode de măsurare a gradului de satisfacție a beneficiarului	în relații interne PGMB		formular calificativ de la 1-5	
	în relații externe		evaluari prin chestionare, din întâlniri cu cetățenii	

COD FISA: D-23	DENUMIRE DIRECȚIE DIRECȚIA CULTURĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, TURISM		COMPONENTA DIRECTIEI: Serv. Cultură Serv. Învățământ, Turism	
Lista Competențe conf. RoF	1. Dezvoltă și întreține infrastructura instituțiilor municipale din domeniul specific de activitate, identifică, promovează și coordonează programe/proiecte pentru dezvoltarea culturii, educației și turismului în municipiul București;			
Rol în structura primăriei	formulare politici publice	nu	implementare politici	Da
Relații de autoritate ierarhică	D-23 este în subordinea Primarului General		Activități realizate	Participă cu documentații de specialitate la întocmirea proiectelor aprobate de CGMB.
Relații de cooperare/colaborare	Interne: (1). Instituțiile publice de cultură de interes local al municipiului București; (2). Direcția Managementul Resurselor Umane; (3). Consiliul Tehnico-Economic al primăriei municipiului București; (4). Direcția Patrimoniu; (5). Comisia de negociere în vederea achiziționării de către municipiul București a unor imobile monumente istorice. Externe: (1).Direcții specializate din cadrul aparatului Administrației centrale; (2). Ministerul Afacerilor Externe; (3). Ministerul Educației Naționale; (4). Operatori turistici; (5). Solicitări turiști.			
Rezultate	Elaborarea agendei culturale anuale a municipiului București; Implementarea proiecte pentru dezvoltarea culturii;			
Indicatori de măsurare a rezultatelor	Indicatori de performanță: Buget pentru infrastructura instituțiilor municipale; Atragerea de surse externe pentru co-finanțarea activităților culturale; Număr de participanți/per tip de activitate culturală; Număr de înnoptări în municipiul Bucureșt; Număr de angajați/ sau voluntari atrași de activitățile instituțiilor de cultură; Număr de reclame pe canale media internaționale privind atractivitatea culturală a municipiului București;			
Capacitate operațională	resurse umane	nr:	echipare specifică, IT , software, etc	descriere generală a echipamentelor (lista detaliată în anexă atașată fișei)
	cursuri de perfecționare	nr:		
	venit brut/angajat:			
Informații financiare	sumă venituri totale:			
	valoare contabilă echipamente:			
Forme/canale de comunicare	în realații interne PGMB		rapoarte, intranet, atelier de lucru personalizat pe proiect/activitate	
	în relații externe		anunț public, informări periodice, forme de implicare a cetățenilor, site-ul PGMB	
Metode de măsurare a gradului de satisfacție a beneficiarului	în relații interne PGMB		formular calificativ de la 1-5	
	în relații externe		evaluari prin chestionare, din întâlniri cu cetățenii, ONG-uri	

ANEXA 7. PARTICIPANȚI LA SESIUNI DE FORMARE ÎN PERIOADA 2016 -2018 PE DOMENII DE FORMARE

CURSURI 2016		CURSURI 2017		CURSURI 2018	
DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți
Consolidarea capacității administrative prin transparenta si decizie	10	Cod fiscal, cod de procedură fiscală	20	Comunicare și relații publice	20
Reguli esențiale pentru creșterea motivării resurselor umane	15	Dezvoltare abilități și aptitudini	20	Etică și integritate	20
Evaluarea profesionala, reper pentru motivarea si dezvoltarea salariaților	15	Managementul mediului. Strategii de protecția mediului	20	Comportament și conduită publică	20
Etica, integritate, transparentă decizionala și combaterea corupției în sectorul public	15	Transparența decizională și liberul acces la informații	20	Autorizarea lucrărilor de construcții	20
Comunicare în administrația publica, managementul documentelor și relația cu cetățenii	15	Comportament și conduită publică	20	Comunicare intra și interinstituțională în entitățile publice	20
Modificarea contractului de achiziție publica în decursul perioadei sale de activitate	15	Managementul stresului. Gândire pozitivă	20	Transparența decizională și liberul acces la informații de interes public	20
Modificări aduse de noile proiecte de acte normative în desfășurarea procesului de atribuire a contractului	15	Legislația UE. Integrarea europeană și consecințele pentru administrația publică din România	20	Managementul achizițiilor publice. Utilizare SICAP	20

CURSURI 2016		CURSURI 2017		CURSURI 2018	
DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți
Managementul competențelor	15	Legislația privind regimul proprietății și rolul acesteia în dezvoltarea comunității	20	Cod fiscal, cod procedură fiscală	20
Atenție și empatie în relații {limbaj nonverbal, posturi, învățam sa ne deschidem către ceilalți)	15	Amenajarea teritoriului și urbanism. Autorizarea și verificarea execuției lucrărilor de construcții, întreținere și reparații	20	Managementul stresului	20
Optimizarea canalelor de comunicare organizațională	14	Politici comunitare. Politici publice și planificare strategică	20	Amenajarea teritoriului și urbanism	20
Implementarea proiectelor finanțate din fonduri structurale	14	Implementarea proiectelor finanțate din instrumente/fonduri structurale	20	Accesarea și utilizarea instrumentelor/fondurilor structurale	20
Comunicarea prin social media e-administrație. Administrație inovativă	14	Comunicare intra și interinstituțională în entitățile publice	20	Managementul administrației publice	20
Urbanism și amenajarea teritoriului	14	Managementul financiar și contabilitate bugetară	20	Tehnici de motivare a personalului	20
Achiziții publice - noutăți legislative și proceduri	14	Audit și control managerial intern în entitățile publice	20	Management financiar și contabilitate bugetară	20
Stimularea inteligenței emoționale în scopul îmbunătățirii randamentului echipei	14	Controlul legalității actelor administrative prin contenciosul administrativ	20	Dezvoltate abilități și aptitudini	20
Acțiunea în revendicare-legile proprietății și rolul acestora în dezvoltarea comunității	14	Managementul administrației publice locale	20	Acțiune în revendicare-legile proprietății și rolul acestora în dezvoltarea comunității	20

CURSURI 2016		CURSURI 2017		CURSURI 2018	
DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți
Relații publice, intercomunicare și lobby instituțional	14	Managementul resurselor umane în entitățile publice	20	Audit și control managerial intern în cadrul entităților publice	20
Comportament și conduita publică. Consilierul de etică din instituția publică	14	Comunicare și relații publice	20	Norme și proceduri de tehnică legislativă	20
Managementul timpului și combaterea consecințelor negative ale stresului profesional	14	Accesare fonduri europene pentru perioada 2014-2020 și management de proiecte	20	Dreptul integrității publice și politici anticorupție	20
Management și marketing urban	14	Managementul serviciilor publice și de utilitate publică	20	Medierea și negocierea în administrația publică	20
Gândirea creativă, rezolvări situaționale, situații de criza prin metoda triz	14	Gestionarea documentelor unei instituții publice	21	Gestionarea documentelor unei instituții publice	20
Managementul documentelor. Arhivarea	14	Etică și integritate publică. Politici anticorupție	20	Implementarea proiectelor finanțate din instrumente/fonduri structurale	20
Elaborarea documentelor. Tehnică legislativa	14	Managementul timpului	20	Managementul performanței în administrație	20
Finanțe publice, contabilitate și salarizare. Noul cod fiscal	14	Medierea și negocierea în administrația publică	20	Managementul serviciilor publice și de utilitate publică	20
Managementul mediului și programe comunitare de finanțare	14	Management urban. Conservare și restructurare arhitecturală	20	Dezvoltarea durabilă locală. Managementul mediului	20
Autorizarea și verificarea execuției lucrărilor de construcții, întreținere și reparații	14	Norme și proceduri de tehnică legislativă	25	Managementul calității serviciilor publice. ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015	20

CURSURI 2016		CURSURI 2017		CURSURI 2018	
DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți
Management public și abilități manageriale	14	Mix-ul comportamental și metoda LIFO de îmbunătățire a performanțelor	24		
Autorizarea construcțiilor și disciplina în construcții. Amplasarea și autorizarea mijloacelor de publicitate	14	inteligență socială și emoțională	22		
Transparență decizionala și etapele adoptării deciziei publice	14	Managementul timpului	25		
Managementul comunicării și schimbării organizaționale	14	Managementul stresului și tehnici comportamentale de prevenire si combatere a corupției	25		
Elementele specifice ale scrierii proiectelor finanțate prin FESI 2014-2020	14	Instrumente de management utilizate pentru măsurarea și îmbunătățirea calității serviciilor publice	21		
Etica, integritate și măsuri pentru prevenirea și combaterea corupției	16	Noutăți legislative în achizițiile publice. Utilizarea platformei SEAP	100		
Standarde de control managerial intern. Exemple de bune practici	20				
Managementul proiectelor în parteneriat public privat	16				
Bazele si cerințele standardului ISO 27001	20				
Inspector de securitate și	25				

CURSURI 2016		CURSURI 2017		CURSURI 2018	
DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți	DENUMIRE CURS / SEMINAR	Nr. participanți
sănătate în muncă					

Sursa: Primăria Municipiului București

10. DIAGNOSTIC TERITORIAL

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ADIBI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară București- Ilfov
ADITP	Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport București-Ilfov-
AIHC	Aeroportul Internațional Henri Coandă
AMCCRS	Administrația Municipală pentru Consolidarea Clădirilor cu Risc Seismic
ANM	Administrația Națională de Meteorologie
APM- mediu	Agenția pentru Protecția Mediului
ARCEN	Asociația Română pentru Cultură, Educație și Normalitate
ASSMB	Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București
CDI	Cercetare-Dezvoltare-Inovare
CET	Centrală Electrică de Termoficare
CGMB	Consiliul General al Municipiului București
CMC	Compania Municipală Consolidări
CMMTB SA	Compania Municipală Managementul Traficului București
DGASMB	Direcția Generală de Asistenta Socială a Municipiului București
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DSP	Direcția de Sănătate Publică
DSPMB	Direcția de Sănătate Publică a Municipiului București
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
ISD	Investiții Străine Directe
ISU	Inspectoratul pentru Situații de Urgență
LIE	Lista imobilelor expertizate tehnic din punctul de vedere al riscului seismic
LMI	Lista Monumentelor Istorice
MLPDA	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației
MPGT	Mater Plan General de Transport al României
NUTS	Nomenclatorul Unităților Teritoriale Statistice
OAR	Ordinul Arhitecților din România
ONG	Organizație neguvernamentală
PATZ–IJ	Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Interjudețean
PATZ–R	Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Regional
PIB	Produsul Intern Brut
PMB	Primăria Municipiului București
PMUD	Planul de Mobilitate Urbană Durabilă
PUG	Plan Urbanistic General
PUZ	Planuri Urbanistice Zonale
RADET	Regia Autonomă de Distribuție a Energiei Termice
RED	Rețeaua Electrică de Distribuție
SEAU	Stația de Epurare Ape Uzate
SIDU	Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană
SMURD	Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare
STB	Societate de Transport București
TPBI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public București-Ilfov
UE	Uniunea Europeană
ZCP	Zone Construite Protejate

ZUM Zonă Urbană Marginalizată

CUPRINS

1. CONTEXTUL TERITORIAL 5

2. PROBLEME/NEVOI ȘI TENDINȚE DE DEZVOLTARE..... 12

2.1.Profilul Socio-Demografic 13

2.1.1. Structura și Evoluția Demografică.....13
2.1.2. Dezvoltare Locală și Comunități.....16

2.2.Economia 13

2.2.1. Profilul Economic 19
2.2.2. Forța De Muncă.....23
2.2.3. Investiții Străine Directe și Comerț Exterior.....26
2.2.4. Cercetare-Dezvoltare și Inovare.....29

2.3.Profilul Spatial Și Functional 32

2.3.1. Locuirea.....32
2.3.2. Piața Imobiliară 36
2.3.3. Spațiile Publice.....41
2.3.4. Patrimoniul Construit.....45

2.4.Mobilitate 49

2.4.1. Accesibilitate Rutiera 49
2.4.2. Accesibilitatea Feroviară și Aeriană 53
2.4.3. Transportul Public.....56
2.4.4. Transportul Ecologic.....60
2.4.5. Managementul Traficului.....63

2.5.Utilități Publice.....66

2.5.1. Infrastructura și Serviciile de Alimentare cu Apă Potabilă.....66
2.5.2. Infrastructura și Serviciile de Canalizare și de Epurare a Apelor Uzate 69
2.5.3. Energia Electrică.....72
2.5.4. Energia Termică 75
2.5.5. Iluminat Public și Telecomunicații 78

2.6.Servicii Publice 85

2.6.1. Infrastructura și Serviciile De Educație 85
2.6.2. Infrastructura și Serviciile De Sănătate.....90
2.6.3. Infrastructura și Serviciile Sociale 94
2.6.4. Infrastructura, Activitățile, Evenimentele și Serviciile Culturale 97
2.6.5. Infrastructura, Activitățile, Evenimentele și Servicii Sportive Și Recreative.....101
2.6.6. Serviciile de Intervenție în Situații de Urgență și Siguranța Publică 104

2.7.Mediul, Schimbările Climatice și Riscurile 107

2.7.1. Capitalul Natural și Infrastructura Verde-Albastră 107
2.7.2. Factorii de Calitate ai Mediului Și Poluarea (Apei, Aerului, Solului, Fonică).....112
2.7.3. Hazarde și Riscuri Hidrologice. Inundații 117
2.7.4. Hazarduri și Riscuri Climatice.....120
2.7.5. Riscul Seismic 125

2.8.Capacitatea Administrativă.....128
2.8.1. Administrația Publică Locală, Structuri Asociative și Cooperare 129
2.8.2. Buget Local și Resurse Umane, Informatizare Și Logistică.....134
3. DESCRIEREA PROCESULUI CONSULTATIV 139
4. ANALIZĂ SWOT INTEGRATĂ 141

LISTĂ FIGURI

Figura 1. Zona urbană funcțională a municipiului București 5
Figura 2. Principalele coridoare din rețeaua TEN-T 6
Figura 3. Stadiul implementării MPGT, 2020 7
Figura 4. Numărul de locuri disponibile în 2018 (pe destinație) pentru zborurile directe care pornesc din Aeroportul Internațional „Henri Coandă”.....8
Figura 5. Randamente prime nete în orașe europene, 2018.....9
Figura 6. Piața spațiilor de birouri pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta.....10
Figura 7. Evoluția numărului de locuitori cu domiciliul pe sectoare, între 2000 și 2018.....13
Figura 8. Piramida vârstelor populației rezidente din regiunea București-Ilfov în anul 2019 14
Figura 9. Zone urbane marginalizate 16
Figura 10. Persoanele la risc de sărăcie sau excluziune socială (%), la nivel național și regional, în perioada 2007-2018.....17
Figura 11. Repartiția cifrei de afaceri, a salariaților la nivelul sectoarelor; investițiile străine directe la nivelul municipiul București,.....19
Figura 12. Evoluția principalilor indicatori economici (valori absolute) 20
Figura 13. Distribuția teritorială și pe principalele activități economice a salariaților din municipiul București, 2018 23
Figura 14. Populația activă a municipiului București, pe sexe, în perioada 2007-2018, mii persoane24
Figura 15. Top 10 companii din perspectiva participării străine și top 10 investitorii străini.....26
Figura 16. Dinamica exporturilor și importurilor municipiului București, în perioada 2011-2019, mii euro.....27
Figura 17. Infrastructurile de CDI din municipiul București.....29
Figura 18. Evoluția dezvoltării municipiului.....32
Figura 19. Locuințe terminate la sfârșitul anului, din fonduri private 34
Figura 20. Distribuția locuințelor construite după anul 2000 și a celor cu unități disponibile la vânzare; distribuția clădirilor de terenuri; rezerve de teren.....36
Figura 21. Distribuția spațiilor publice locale și reprezentative.....41
Figura 22. Distribuția spațială a monumentele din LMI 2015 și parcelele protejate.....45
Figura 23. Starea Monumentelor de Arhitectură din Municipiul București, în cifre absolute 46
Figura 24. Infrastructura majoră de circulație rutieră a Bucureștiului 49
Figura 25. Rețeaua de căi ferate a Bucureștiului 53
Figura 26. Numărul total de pasageri (mil.) care au tranzitat aeroporturile din Europa de Sud-Est în perioada 2010-2019.....54
Figura 27. Infrastructura de transport public - stații transport public urban 56
Figura 28. Infrastructură pietonal, pentru biciclete și pentru transport motorizat nepoluant 60
Figura 29. Congestia traficului și sistemul de parcări 63
Figura 30. Localizarea sesizărilor privind calitatea apei potabile și a zonelor nedeservite de rețeaua de alimentare cu apă 66
Figura 31. Zone nedeservite de rețeaua de canalizare.....69
Figura 32. Rețeaua de transport și de distribuție a energiei electrice.....72

Figura 33. Dinamica consumului de energie electrică de la nivelul municipiului București, în perioada 2010- 73
Figura 34. Rețeaua de termoficare 75
Figura 35. Rețeaua de telecomunicații 78
Figura 36. Sistemul de gestiune a deșeurilor....81
Figura 37. Compoziția deșeurilor menajere (și similare) - 2017 82
Figura 38. Acoperirea rețelei școlare și rețeaua de universități....85
Figura 39. Evoluția numărului studenților din Municipiul București, în perioada 2014-201....86
Figura 40. Servicii medicale specializate (spitale și clinici)....90
Figura 41. Distribuția numărului de paturi din spitalele din București, pe forme de proprietate și subordonare, la 31 decembrie 2018....91
Figura 42. Serviciile sociale pentru persoanele vârstnice și serviciile de îngrijire medicală la domiciliu și centrele culturale cu cluburi ale seniorilor, din București, în 2019....94
Figura 43. Distribuția spațială a infrastructurii culturale 97
Figura 44. Evoluția consumului cultural în Municipiul București....98
Figura 45. Distribuția teritorială a principalelor dotări sportive....101
Figura 46. Distribuția teritorială a structurilor ISU, Poliție și Jandarmerie din București....104
Figura 47. Principalii indicatori ai activității ISU ”Dealul Spirii” în perioada 2015-2018....105
Figura 48. Razele de deservire a zonelor naturale și a spațiilor verzi în municipiul București 107
Figura 49. Surse de degradare a calității factorilor de mediu și a calității vieții în municipiul București 112
Figura 50. Zone de inundabilitate în cazul de cedare al acumulărilor Lacul Morii (situat pe râul Dâmbovița) și Buftea (situat pe râul Colentina). 117
Figura 51. Zonele rezidențiale cele mai expuse la risc termic în funcție de diferite vulnerabilități 120
Figura 52. Clădiri expertizate și încadrate în clasa de risc I și locuințe colective mai vechi de 50 de ani 125
Figura 53. Organigrama Primăriei Municipiului București....129
Figura 54. Încasări proprii și investiții publice....134
Figura 55. Evoluția încasărilor la bugetele locale ale Municipiului București în perioada 2012-2018 135
Figura 56. Puncte tari și puncte slabe rezultate din chestionarul adresat populației 142
Figura 57. Puncte tari și puncte slabe rezultate din chestionarul adresat investitorilor....143

LISTĂ TABELE

Tabel 1. Analiza SWOT 144

1. CONTEXTUL TERITORIAL

Municipiul București formează, împreună cu Județul Ilfov, Regiunea de Dezvoltare București – Ilfov, una din cele mai dezvoltate regiuni (NUTS2) la nivelul Uniunii Europene, din perspectiva raportului PIB/locuitor. Deși sunt unități administrativ teritoriale distincte, relațiile de interdependență între București și județul Ilfov sunt foarte puternice, acesta devenind, prin comunele periurbane ale Capitalei, principala zonă de dezvoltare rezidențială, logistică, pentru depozitare și de producție.

Astfel, în lipsa rezervelor de teren în Capitală, majoritatea funcțiunilor consumatoare de spațiu urban și dependente de infrastructură mare, cum sunt activitățile industriale, cele de depozitare, cele de logistică, precum și marile centre comerciale sau cartierele rezidențiale ample s-au orientat către așezările periurbane din Județul Ilfov. În schimb, majoritatea locurilor de muncă și o mare parte din dotările de interes cotidian sunt oferite în continuare de Capitală.

Problema relației teritoriale cu județul Ilfov este una complexă, incluzând provocări legate de navetism, dar și de asigurarea continuității spațiale privind mediul, echiparea cu servicii și utilități publice, mobilitatea, schimburi comerciale precum și alte aspecte specifice zonelor periurbane. Problema unei abordări metropolitane este prezentă, ridicată ca necesitate de rezolvare, fiind un factor de declanșare de inițiative de cooperare și investiții de perspectivă.

Cu toate acestea, relația municipiului București cu teritoriul său de influență depășește limita Regiunii de Dezvoltare București – Ilfov, zona urbană funcțională a acestuia (zonă ce cuprinde localitățile în care cel puțin 15% din forța de muncă face naveta către București) întinzându-se și pe teritoriul altor județe, până la granița sudică a țării.

Figura 1. Zona urbană funcțională a municipiului București

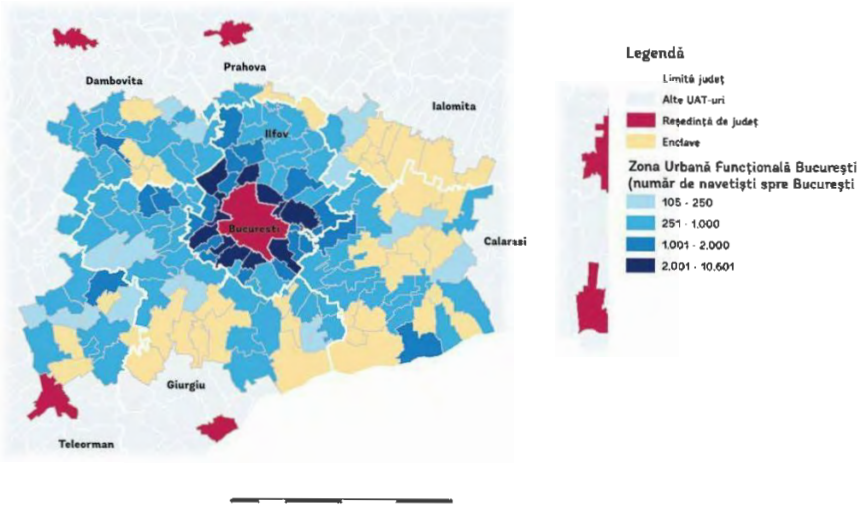

Sursa: Banca Mondială, 2017, Orașe magnet

Regiunea de Dezvoltare București – Ilfov este conectată la restul statelor membre UE prin intermediul rețelelor TEN-T Centrală și Globală.[1037] Principalul coridor care o deservește este coridorului TEN-T Rin-Dunăre. Acesta facilitează legătura cu partea de centru-sud a Germaniei (Frankfurt, Nürnberg și Stuttgart) și cu orașul Strasbourg din Franța. Elementele de infrastructură care fac parte din coridorul TEN-T Rin-Dunăre sunt:

1. Autostrada A1, care facilitează legătura dintre municipiul București și municipiul Pitești;
2. Autostrada A2, care realizează legătura dintre municipiul București și municipiul Constanța;
3. DN6, care realizează legătura dintre municipiul București și municipiul Alexandria;
4. Centura București (DNCB);
5. Magistrala CF 500 / 300, care realizează legătura dintre Capitală și municipiul Ploiești, continuând către municipiile Brașov, Cluj-Napoca, Oradea (300) sau municipiile Buzău, Bacău, Suceava (500);
6. Magistrala CF 900, care realizează legătura dintre Capitală și municipiile Craiova și Timișoara;
7. Magistrala CF 800, care realizează legătura dintre Capitală și municipiul Constanța;
8. Canalul Dunăre-București (stadiu de proiect);
9. Aeroportul internațional „Henri Coandă”.

Figura 2. Principalele coridoare din rețeaua TEN-T

Sursa: ec.europa.eu, (2019). The Core Network Corridors
https://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure_en

Cea mai mare parte a elementelor de infrastructură care formează coridorul TEN-T Rin-Dunăre sunt finalizate. Magistrala CF 900 se află încă la nivel de studiu de fezabilitate, iar canalul Dunăre-București este încă o idee de proiect. Doar partea de sud a centurii (DNCB) și segmentele sudice din A0 au fost

1
[037] Rețeaua TEN-T Centrală (TEN-T Core) este formată din principalele coridoare de transport ale UE care ar trebui finalizate până în anul 2030. Rețeaua TEN-T Globală (TEN-T Comprehensive) este formată din coridoarele de transport secundare ale UE iar finalizarea ei este estimată pentru anul 2050.

licitate și atribuite la începutul anului 2019. Tot din rețeaua TEN-T Core (Centrală sau de bază) fac parte și legăturile rutiere și feroviare cu municipiul Giurgiu și cu municipiile Ploiești (via A3) și Buzău, Bacău până la Suceava (parte din fostul culoar TEN-T IX). Dintre acestea, doar legătura pe cale rutieră cu municipiul Ploiești și calea ferată către Brașov au fost definitivate. Legăturile către municipiul Giurgiu sunt precare, iar jumătate din linia CF 902 nici nu mai este operațională.

Investițiile în infrastructură din ultimii ani conferă o bună conectivitate la nivel regional cu municipiile Ploiești, Pitești și Constanța. La nivel național, însă, restul segmentelor de infrastructură rutieră și feroviară din rețeaua TEN-T Centrală (inclusiv coridorul tematic Rin-Dunăre) sunt încă în lucru, sau se află la nivel de idee de proiect. Din acest motiv, România se află printre ultimele locuri la nivelul UE la completarea lucrărilor asociate rețelelor de cale ferată și rutiere TEN-T Core. Lucrările la calea ferată și la infrastructura rutieră pe fostul coridor IV nu s-au încheiat, iar cele pe coridorul IX nici nu au fost lansate. În consecință, deși beneficiază de legături performante la nivel regional, județul Ilfov și municipiul București sunt deconectate de marile metropole europene. În acest context, Aeroportul Otopeni rămâne singura legătură facilă cu restul Europei.

Prin intermediul magistralelor CF 300 / 500 / 700 / 800 și 900, județul Ilfov și municipiul București beneficiază de legături facile cu centre urbane de interes național, cum ar fi Constanța, Craiova, Brăila-Galați, Ploiești, Buzău sau Brașov. Magistralele CF 300 și 800 sunt cele mai importante pentru județul Ilfov și municipiul București, întrucât acestea realizează legătura cu 3 poli de creștere (Brașov, Ploiești, Constanța) în mai puțin de 150 de minute, formând una dintre cele mai puternice axe de dezvoltare la nivel național.

Liniile secundare 901/904, 801 și 902 asigură legăturile cu orașe de interes regional, precum Târgoviște, Oltenița sau Giurgiu. Din cauza podului de cale ferată de la Grădiștea, care s-a rupt, fiind ulterior casat, legătura pe linia 901 (neelectrificată) cu municipiul Giurgiu este întreruptă. Legătura cu municipiile Târgoviște și Oltenița se realizează în mai puțin de 90 de minute, motiv pentru care liniile 901 și 801 rămân importante rute de navetism.

Figura 3. Stadiul implementării MPGT, 2020

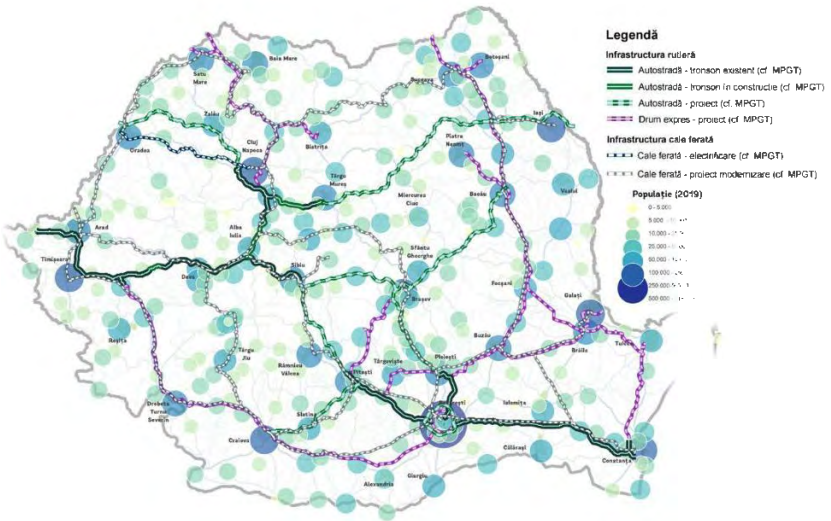

Sursa: Banca Mondială, 2020

Pe cale rutieră, Regiunea de Dezvoltare București – Ilfov este traversată de autostrăzi pe direcțiile est-vest și centru-nord, acestea asigurând legătura cu polii de creștere Ploiești, Constanța și cu municipiul Pitești în 60-200 de minute. Totuși, starea precară a centurii București (mai ales pe partea de sud) face foarte dificilă conectarea celor trei autostrăzi. Legătura cu municipiile aflate în sudul județului se realizează în 60-90 de minute prin DN6 către Alexandria, DN5 către Giurgiu sau DN4 către Oltenița. Legăturile către municipiile aflate în nord, nord-est și nord-vest se realizează în 60-90 de minute prin DN7 către Târgoviște, DN2 către Buzău sau DN1 și DN1A către Ploiești. Stadiul implementării Masterplanului General de Transport este prezentat în figura 3.

În ceea ce privește infrastructura de transport aerian, Aeroportul Internațional „Henri Coandă", localizat în orașul Otopeni, parte din coridorul TEN-T Rin-Dunăre, reprezintă principala poartă de intrare dinspre Occident. Cu 14,7 milioane de pasageri în anul 2019, Aeroportul Internațional „Henri Coandă" se află abia pe locul 43 la nivel european în ceea ce privește numărul de pasageri (locul 1 – Aeroportul Internațional Heathrow din Londra, cu 80 milioane pasageri). Față de anul 2018, numărul pasagerilor care au folosit Aeroportul Internațional „Henri Coandă" a crescut cu 6,4% (locul 42 la nivelul aeroporturilor din Europa în 2018). În ceea ce privește transportul de marfă, aeroportul a înregistrat o scădere de 2,3% între anii 2018 și 2019.

În ultimii ani, odată cu introducerea zborurilor low-cost către principalele centre urbane din România, Aeroportul Internațional „Henri Coandă" a devenit o importantă poartă de intrare pentru pasagerii veniți din principalele centre urbane ale țării. Zilnic, sunt peste 5 zboruri către Iași, Cluj sau Timișoara, dimineața, în intervalul orar 06:00 - 09:00, la prânz și seara, începând cu ora 17:00. Astfel, costul redus al zborurilor face ca deplasările cu avionul să fie adesea mai favorabile decât cu trenul, autocarul sau cu autovehiculul personal.

Figura 4. Numărul de locuri disponibile în 2018 (pe destinație) pentru zborurile directe care pornesc din Aeroportul Internațional „Henri Coandă"

Sursa: ec.europa.eu, (2016). Yearly seats available (between cities).
http://ec.europa.eu/transport/modes/air/aos/aos_public.html

Aeroportul Internațional București Băneasa - Aurel Vlaicu este momentan închis pentru traficul comercial de pasageri. Pentru reluarea traficului de pasageri, este mai întâi nevoie de extinderea

capacității. În acest context, Aeroportul Internațional „Henri Coandă” rămâne o importantă poartă de intrare pentru Europa de Est (România, Bulgaria, Ucraina sau Republica Moldova). Există în continuare intenția la nivelul Guvernului de a realiza și un aeroport în partea de sud a Capitalei în regim de parteneriat public-privat. Aeroportul ar trebui să fie proiectat la o capacitate de 30 milioane de pasageri pe o suprafață de 600ha.

Creșterea conectivității teritoriale se dovedește a fi interesantă prin prisma performanței economice susținute a întregii regiuni CEE – 5 (România, Ungaria, Cehia, Polonia, Bulgaria), regiune spre care investitorii și-au îndreptat atenția, tranzacționând în zona mai bine de 13,1 miliarde de euro în 2018 . Investițiile au înregistrat o creștere față de anul 2017 și au stabilit un nou record pentru încă un an consecutiv; aceiași tendință s-a manifestat și în prima jumătate a anului 2019, depășind volumul de investiții tranzacționat în aceeași perioadă a anului 2018 .

Varșovia, Praga, Budapesta și, într-o măsură mai mică, București și Sofia, au apărut pe radarul investițiilor, în măsura în care investitorii caută randamente mai mari decât cele pe care le pot obține pe piețele europene mai mature. În consecință, concurența accentuată pentru produsele de investiții din regiunea CEE ar trebui să vizeze în continuare randamentele pentru active prime și secundare, în special în sectoarele de birouri și industriale și logistice.

Figura 5. Randamente prime nete în orașe europene, 2018

Sursa: prelucrarea datelor din raportul The Polish Real Estate Guide 2019 edition Poland, The real state of the real estate și completarea cu datele despre București

Din punct de vedere al competiției zonale, piața spațiilor de birouri (ca indicator al atractivității pentru investiții) este încă dominată de cei 3 mari competitori din Europa Centrală și de Est: Praga, Varșovia și Budapesta, care înregistrează și o rată de neocupare sub 8,5%. Stocurile în construcție au cele mai

mari valori înregistrate în Varșovia, însă, Bucureștiul domină piața noilor livrări – cu peste 50% mai multe ca în Varșovia, datorită cererii mari pentru spații de birouri de clasă A, cerere venită din partea sectorului terțiar (în special, IT, servicii financiare și bancare sau de afaceri). Situația este similară și în cazul pieței spațiilor comerciale și industriale, aceastea din urmă înregistrând cele mai mari randamente prime, datorită relocării unor firme de producție și logistică în zonă (în căutarea unei forțe de muncă, stabile, calificate) și a scăderii ratei șomajului în ultimii 5 ani.

Figura 6. Piața spațiilor de birouri pentru București, Varșovia, Praga, Sofia și Budapesta

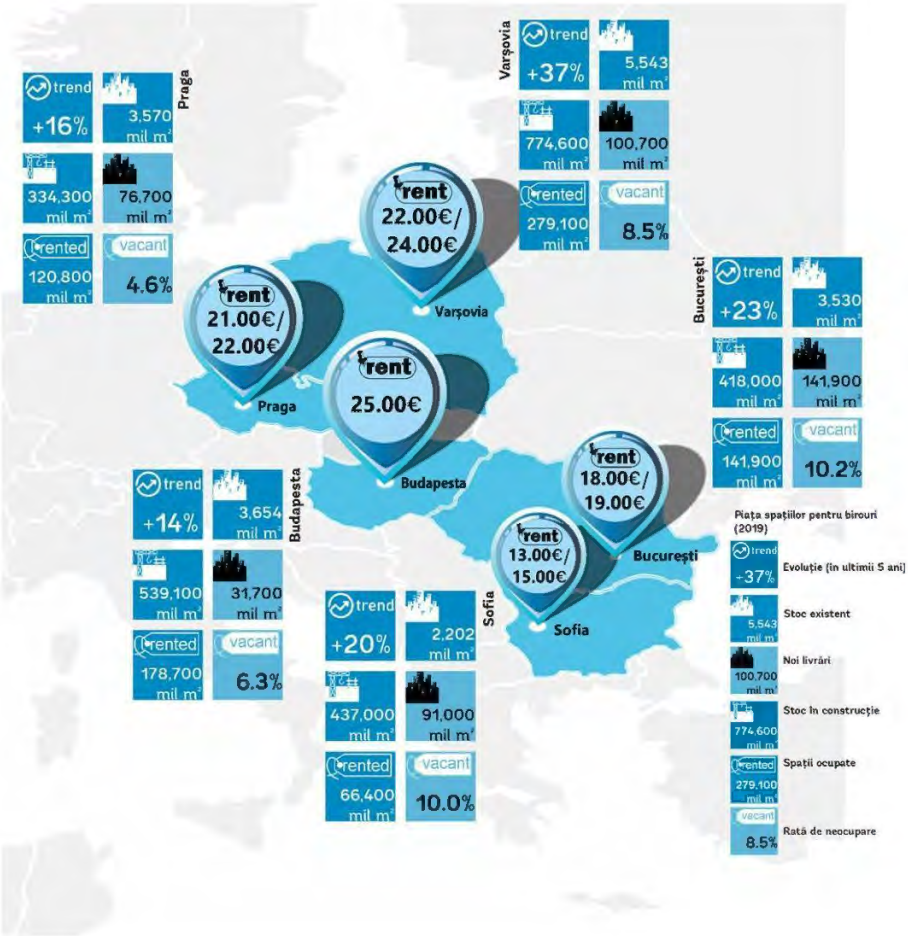

Sursa: prelucrarea datelor din raportul What's up CEE? All you need to know about real estate in CEE, BNP Parisbas 2019 și completări

Tendința de creștere a indicilor relevanți pentru piața de investiții este manifestată de toate cele 5 capitale din Europa Centrală și de Est. Dacă Praga, Varșovia sau Budapesta și-au afirmat și întărit poziția la nivel european de orașe dinamice și care încep să joace un rol important în cadrul Uniunii Europene, în ultimii ani, Bucureștiul, datorită boom-ului economic, începe să recupereze din decalaje. Dacă

primele orașe încep să își atingă limitele (fie ele fizice – prin limitările rezultate al spațiilor disponibile, sau sociale- reprezentate de forța de muncă limitată sau indisponibilă), acesta devine un competitor puternic, putând îndeplini tocmai nevoile remarcate. Ritmul său de creștere economică este un indicator al profilării sale pe piață datorită atât prețurilor mai mici de închiriere, cât și a randamentelor mari ale investițiilor.

2. PROBLEME/NEVOI ȘI TENDINȚE DE DEZVOLTARE

Secțiunea de față realizează o radiografie a problematicii teritoriale a municipiului București, prin sinteza concluziilor analizelor sectoriale realizate în etapa precedentă. Sunt prezentate succint, în casete, o serie de aspecte cheie – definitorii pentru starea actuală a orașului, principalele puncte tari și puncte slabe, precum și tendințele majore de dezvoltare. Fiecare casetă se încheie cu o listă de recomandări, ce urmează a fi considerate în elaborarea strategiei de dezvoltare, recomandări rezultate atât din analiza realizată de experți, cât și din procesul de consultare publică descris în secțiunea 9.3.

Casetele ce urmează sunt structurate astfel:

1. **Profilul socio-demografic** - structura și evoluția demografică, dezvoltare locală și comunități
2. **Economia** - profilul economic, forța de muncă, investiții străine directe și comerț exterior, cercetare-dezvoltare și inovare
3. **Profilul spațial și funcțional** – locuirea și piața imobiliară, spațiul public și patrimoniul construit
4. **Mobilitatea** - accesibilitatea rutiera, accesibilitatea feroviară și aeriană, transportul public, transportul ecologic, managementul traficului
5. **Utilitățile publice** - infrastructura și serviciile de alimentare cu apă potabilă, infrastructura și serviciile de canalizare și de epurare a apelor uzate, energia electrică, energia termică, iluminat public și telecomunicații, gestionarea deșeurilor
6. **Serviciile publice** - infrastructura și serviciile de educație, infrastructura și serviciile de sănătate, infrastructura și serviciile sociale, infrastructura, activitățile, evenimentele și serviciile culturale, infrastructura, activitățile, evenimentele și servicii sportive și recreative, serviciile de intervenție în situații de urgență și siguranța publică
7. **Mediul, schimbările climatice și riscurile** - capitalul natural și infrastructura verde-albastră, factorii de calitate ai mediului și poluarea (apei, aerului, solului, fonică), hazarde și riscuri hidrologice, hazarduri și riscuri climatice, riscul seismic
8. **Capacitatea administrativă** - administrația publică locală, structuri asociative și cooperare, buget local și resurse umane, informatizare și logistică

2.1 PROFILUL SOCIO-DEMOGRAFIC

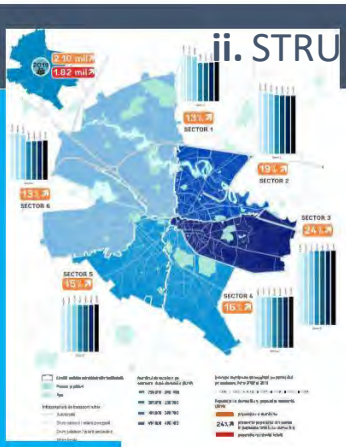

Figura 7. Evoluția numărului de locuitori cu domiciliul pe sectoare, între 2000 și 2018

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică (INS), la 1 iulie 2019, populația domiciliată a Municipiului București (numărul persoanelor care au înscris în cartea de identitate domiciliul în Capitală) era de 2.139.439 de locuitori, iar populația rezidentă (numărul de persoane care trăiesc efectiv în București) de 1.829.897.

La nivelul Regiunii București – Ilfov, în intervalul 2011-2019, populația rezidentă a Capitalei s-a redus cu circa 53.000 de persoane, iar cea a județului Ilfov a crescut cu peste 96.000, rezultând un sold pozitiv de 43.000 de persoane, creșterea cea mai accentuată a numărului de rezidenți având loc în anii 2017-2019 (circa 15.000 de persoane/an). Dacă acest ritm de

creștere s-a menținut și în 2019, se poate estima că populația regiunii București-Ilfov a ajuns la circa 2,33 milioane de locuitori în anul 2020, adică peste 12% din cea existentă la nivel național.

Structura piramidei vârstelor în regiunea București-Ilfov reflectă o pondere foarte ridicată a populației cu vârsta între 30 și 45 de ani, însă baza piramidei este încă foarte redusă, chiar și în raport cu numărul persoanelor de 60-70 de ani.

Figura 8. Piramida vârstelor populației rezidente din regiunea București-Ilfov în anul 2019

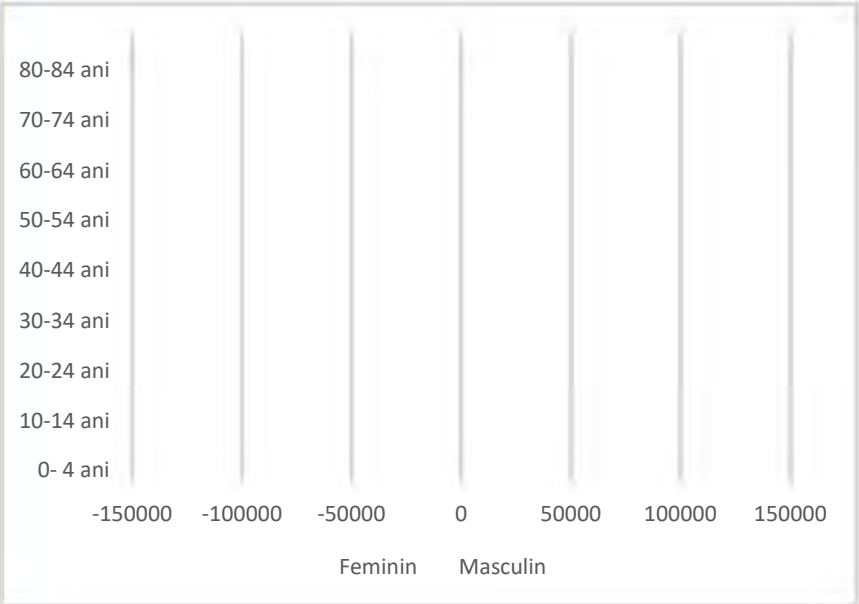

Sursa: INS. Tempo Online (2019)

La nivelul celor șase sectoare ale capitalei există unele disparități demografice. Astfel, rata mortalității infantile este mai mare în sectoarele 2 și 5, unde este concentrată și populația de etnie romă. Sectorul 1 înregistrează un fenomen de îmbătrânire demografică accentuată, în timp ce sectoarele 3 și 5 ponderea familiilor tinere cu copii este mai ridicată.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Municipiul București, împreună cu teritoriul județului Ilfov reprezintă un bazin demografic important și o resursă de forță de muncă cu o contribuție valoroasă la PIB național. Acesta este principalul pol de atracție a companiilor și a locuitorilor - fie aceștia migranți pe distanțe scurte sau lungi – din întreaga țară.
- Relativa stagnare a populației rezidente a regiunii București-Ilfov este importantă considerând faptul că populația României a scăzut cu 15% față de 1992, Bucureștiul rămânând totuși un factor de stabilitate demografică într-o țară tot mai expusă migrației externe, sporului natural negativ și îmbătrânirii.
- Populația aptă de muncă a Bucureștiului are o tendință de scădere și de îmbătrânire, prognozele INS arătând chiar că în jurul anului 2050 aceasta va reprezenta doar 50% din populația orașului, față de 70% în prezent. De asemeni, soldul migrației externe temporare este negativ, mai ales în cazul persoanelor tinere.
- Tendința de omogenizare etnică și confesională din ultimul aproape un secol a făcut din București capitala europeană cea mai puțin cosmpolită (cu peste 95% dintre locuitori români ortodocși). Anumite comunități etnice și religioase, care și-au pus puternic amprenta asupra identității orașului și care pot juca un rol esențial în creșterea atractivității acestora pentru noi rezidenți și turiști, precum evreii sau armenii, sunt astăzi pe cale de dispariție, împreună cu întreg patrimoniul lor cultural, material și imaterial.

Tendințe de dezvoltare	• Modesta creștere demografică a regiunii București-Ilfov din ultimul deceniu s-a bazat exclusiv pe contribuția județului Ilfov, unde numărul locuitorilor a crescut rapid pe fondul suburbanizării. În schimb, populația municipiului București a continuat să scadă lent. Prognozele arată ca acest trend va continua și în următorii ani, chiar dacă la cote reduse, ceea ce generează multiple externalități negative. • Speranța de viață a populației este în creștere la nivelul Bucureștiului și se apropie de media UE de 81 de ani. Acest lucru a condus, implicit, la creșterea rapidă a ponderii persoanelor vârstnice, de la 14,4% în 2012 la 16,9% în 2019. Prognozele pentru viitor indică faptul că acest procent va continua să crească și chiar să se dubleze în jurul anului 2050.
Recomandări pentru strategie	• Conceperea și implementarea de măsuri care să aibă în vedere încurajarea și susținerea mobilității forței de muncă dinspre județele învecinate către București. Acestea pot avea în vedere, spre exemplu, ducerea la îndeplinire a unor proiecte de infrastructură mare și o politică pentru locuirea temporară în rândul navetiștilor veniți de la distanțe mai mari. • Conceperea și implementarea de politici și programe care să ajute la integrarea socială a comunităților etnice și religioase și care să valorifice specificul cultural al acestora (prin introducerea în circuite turistice a patrimoniului construit și a tradițiilor diferitelor comunități care trăiesc aici). • Implementarea unor măsuri care să aibă în vedere încurajarea atragerii în București de noi rezidenți din UE și din țări terțe pentru a stopa declinul demografic (de exemplu măsuri de tipul creșterii plafoanelor naționale pentru muncitori străini, deschiderii de noi unități de învățământ în limbi străine, accesibilizării infrastructurii publice pentru străini, dezvoltării sectorului de servicii sociale pentru integrarea străinilor, dezvoltării unui fond locativ corespunzător pentru muncitorii aduși din străinătate etc). • Conceperea și implementarea unei strategii locale pentru persoanele vârstnice, care să aibă în vedere un pachet de măsuri care să vizeze diferite paliere, ca de ex,: încurajarea îmbătrânirii active, promovarea voluntariatului în rândul vârstnicilor, adaptarea infrastructurii și a serviciilor publice pentru această categorie, dezvoltarea rețelei de centre socio-medicale pentru seniori. • Cooperarea la nivel metropolitan pentru implementarea de măsuri care să aibă în vedere promovarea conceptului de oraș-compact, care să limiteze fenomenul, adesea haotic, de suburbanizare și să limiteze efectele negative ale acestuia asupra traficului, utilizării terenurilor, mediului înconjurător, rețelelor edilitare etc.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Elaborarea unui sistem centralizat prin care să fie luați în evidență cei singuri și în vârstă și să fie susținuți prin servicii la domiciliu despre care să fie informată corespunzător populația • Dezvoltarea unor centre de asistență socială unde cei singuri să poată socializa, să se simtă ca acasă, să fie tratați cu respect • Abordarea unei politici de tip anticipatoriu în raport cu procesul de îmbătrânire a populației, deci o politică urbană prin care orașul să anticipeze nevoi, nu doar să rezolve punctual anumite probleme, să prevină acutizarea unor probleme decât să fie nevoit să ia măsuri de criză. • "Un oraș este prietenos cu vârsta a treia dacă promovează o îmbătrânire de tip activ optimizând oportunitățile pentru sănătate, participarea și siguranță pentru a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor pe măsură ce aceștia înaintează în vârstă” • Combaterea atitudinilor rasiste prin programe școlare care promovează diversitatea. • Promovarea principiilor bunei cetățenii (educația trebuie văzută ca factor cheie), într-o abordare axată pe colaborare între actori publici și privați • Integrarea pe piața muncii a resurselor umane disponibile, dar nefolosite (elaborarea de programe speciale).

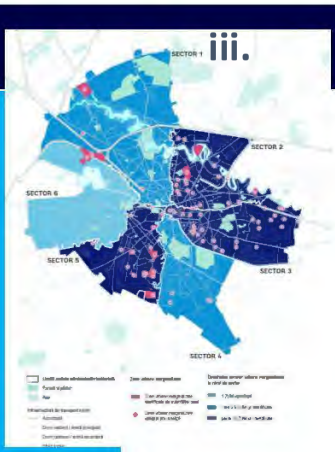

Figura 9. Zone urbane marginalizate

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Din 2007 până în prezent, regiunea București-Ilfov a înregistrat cea mai redusă proporţie a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială, fiind mult sub media națională. Poziția favorabilă a regiunii București-Ilfov, și mai ales a municipiului București, este un rezultat al predominanței populației urbane, corelată cu veniturile mai ridicate decât în celelalte regiuni.

Există discrepanțe considerabile între sectoarele din capitală în ceea ce privește percepția sărăciei. Adulții de etnie roma din sectoarele 3 și 5 se consideră săraci în proporții de 10-14%, în timp ce ponderea crește la 20% pentru romii din sectorul 1, la aproape 30% în sectorul 2, respectiv la un maxim de peste 54% în sectorul 4.

In context european (conform Eurostat, Sondaj de percepții ale populației Audit Urban 2015), satisfacția cu viața a bucureștenilor este una dintre cele mai mici dintre capitalele statelor

UE-28. Deși București este orașul cel mai dezvoltat din punct de vedere economic, cu cel mai mare PIB pe locuitor și cu cele mai ridicate venituri din țară, bucureștenii au și așteptări mai mari, se raportează la standardele europene și nu la nivelul din alte regiuni sau orașe din țară și, în consecință, sunt mai puțin mulțumiți.

Satisfacția față de Capitală și de sectoarele sale este însă diferențiată de la o zonă la alta, așa cum arată datele cercetării sociale a SIDU din anul 2019. Satisfacția față de sector variază puțin, între circa 7,9 pentru sectoarele 4 și 3 și un minim de 6,5 cu privire la sectoarele 5 și 2. Însă în interiorul sectoarelor există cartiere care diferă semnificativ, atât în ceea privește mulțumirea față de propriul sector, cât și cea față de București, în general. Astfel, în timp ce în sectoarele 4 și 3 există cartiere/zone cu evaluări medii peste nota 9, în sectorul 6 și, mai ales, în sectorul 5 există cartiere/zone cu un nivel foarte scăzut de satisfacție, adică cu note medii între 4 și 6.

Zonele urbane marginalizate (ZUM) validate în 2019 în București sunt zone care sunt cunoscute de autoritățile publice, dar și de reprezentanții societății civile, din cel puțin două perspective: sunt zone „istorice", „pungi de sărăcie" & sunt zone în care autoritățile publice locale sunt deja prezente (în cazul ZUM-urilor formate în zonele de locuințe sociale).

Puncte tari/ Puncte slabe

- Municipiul București are cea mai mică rată de sărăcie și excluziune socială de la nivel național, în valori absolute. De asemeni, sărăcia subiectivă are un nivel redus, de doar 2,6%. și este mult mai prezentă în rândul bucureștenilor de etnie roma, prin comparație cu locuitorii de alte etnii (21,5% dintre romi se consideră săraci, comparativ cu doar 1,4% bucureșteni de alte etnii).
- ZUM-urile de blocuri din București sunt bine integrate în țesutul urban și au un acces bun la majoritatea serviciilor publice (de educație, afterschool, sănătate, centre comerciale și piețe, recreere și timp liber etc.). Cu privire la siguranța publică, nu sunt considerate de rezidenți a fi periculoase, în sensul tradițional de ghetou.
- Există în București un număr semnificativ de persoane cu risc de sărăcie, mai multe decât cumulat în alte 14 județe (cu rate de sărăcie mai mari).
- Satisfacția globală cu viața a locuitorilor este mai redusă decât media națională, iar percepțiile populației plasează Bucureștiul la baza clasamentului european cu privire la toate serviciile publice și facilitățile urbane.
- ZUM-urile de tip mahala cu case sunt zone insalubre și expuse riscurilor climatice, cum ar fi ploile abundente sau inundațiile, în special din cauza infrastructurii deficitare.

Figura 10. Persoanele la risc de sărăcie sau excluziune socială (%), la nivel național și regional, în perioada 2007-2018

Tendințe de dezvoltare

Sursa: Date Eurostat, indicatorul AROPE

	• Raportat la anul 2007, în 2018 ponderea populației expuse riscului de sărăcie și excluziune socială înregistra o scădere cu aproximativ o treime, ajungând la o rată de 21,4%, regiunea București-Ilfov fiind mult sub media națională. • Pe fundalul fenomenelor de îmbătrânire demografică și creștere a ratei de dependență pentru persoanele vârstnice, este de așteptat ca tendința să se plafoneze, iar cererea pentru susținerea grupurilor vulnerabile și a zonelor urbane marginalizate să se accentueze.
Recomandări pentru strategie	• Alocare de resurse țintit în vederea reducerii sărăciei către persoanele sărace (sau în risc de sărăcie și excluziune socială) care trăiesc în București; ajustarea criteriilor de acces la diferite servicii/ beneficii sociale sau a cuantumului lor la costurile reale ale vieții din București. • Dezvoltarea de servicii de zi/ centre de zi și asigurarea accesului gratuit pentru copiii în situații dificile/ de risc, precum și dezvoltarea de programe educaționale sau de calificare pentru adulți. • Dezvoltarea de programe de susținere a persoanelor sărace care locuiesc la casă care să le ofere suport pentru realizarea de intervenții punctuale de reparații la casă sau pentru conectarea la rețele de utilități publice. • Îmbunătățirea coordonării inter-instituționale dintre domeniile social și cel medical și oferirea de servicii de suport integrate persoanelor aflate în sărăcie sau la risc de sărăcie. • Dezvoltarea de programe participative pentru copii și tineri; servicii accesibile și de înaltă calitate pentru preșcolari și educație timpurie; facilități accesibile pentru sport și recreere; facilități pentru persoane cu dizabilități și accesibilizarea spațiilor publice; sau programe de mentorat pentru copiii care trăiesc în circumstanțe dificile. • Realizarea de intervenții integrate în ZUM care să vizeze toate dimensiunile marginalizării. Acestea pot să urmeze recomandările finanțărilor de tip DLRC, însă trebuie să respecte specificul ZUM identificat în urma unor analize în profunzime și să fie în acord cu dorințele rezidenților. • Realizarea de intervenții în ZUM de blocuri de locuințe sociale care să vizeze un management mai bun al locuințelor sociale în ceea ce privește alocare/ contractarea acestor locuințe & asigurarea complementarității dintre serviciile de locuire socială și cele privind serviciile sociale și accesul la beneficii sociale, în special în privința actelor de identitate. • Realizarea de intervenții de dezvoltare de infrastructură fizică în ZUM de tip mahala cu case din zone periferice în vederea îmbunătățirii accesului la servicii (inclusiv medicale, sociale, educaționale).
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Crearea unei comunități se realizează pe baza existenței unui spațiu organizat de așa natură încât să faciliteze întâlnirile și interacțiunile sociale, dar și printr-un efort susținut care ar putea fi preluat de către municipalitate, întâi prin dezvoltarea unui model de succes al unei comunități de părinți, iar apoi prin replicarea lui în diferite alte zone • Dezvoltarea unor instituții de tipul hub-urilor pentru părinți care să faciliteze interacțiunile sociale între persoane cu interese comune, prin organizarea unor activități care să reducă sentimentul izolării și înstrăinării ce derivă din locuirea într-un oraș mare. • Totodată, gestionarea problemei anxietății difuze resimțite de părinți se poate face prin proiectarea materialității spațiului urban care să ofere un simț al siguranței, reducând probabilitatea de apariție a unor acte infracționale, de intimidare sau de altă natură. • Acordarea unor ajutoare financiare pentru acoperirea cheltuielilor cu copiii care merg la școală și sprijinirea pensionarilor pentru plata costurilor legate de locuire • Realizarea de campanii de educare și de combatere a discriminării adresate atât populației (de ex. panouri de informare) cât și funcționarilor publici

2.2 ECONOMIA

2.2.1 PROFILU

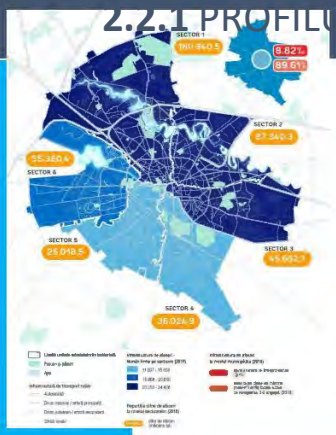

Figura 11. Repartiția cifrei de afaceri, a salariaților la nivelul sectoarelor; investițiile străine directe la nivelul municipiul București,

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Evoluția principalilor indicatori economici ce descriu economia municipiului București indică o tendință ascendentă post-criză (începând cu 2011-2012) în ceea ce privește numărul mediu de salariați, numărul unităților locale active și cifra de afaceri . Totuși, principalii indicatori ai companiilor private din București au înregistrat performanțe relativ modeste în intervaul 2008-2018. Astfel, cifra de afaceri a crescut (în monedă europeană) cu doar 16,4%, numărul de angajați a rămas același, iar numărul de unități locale active a scăzut nesemnificativ.

O contribuție la această relativă stagnare a avut-o și fenomenul de suburbanizare a activităților economice. Astfel, indicatorii la nivelul regiunii București-Ilfov au avut o evoluție

net superioară: cifra de afaceri a crescut cu 20% (sub creșterea de la nivel național, de 25,5%), numărul de angajați cu 5,1% (față de o scădere de 6,2% la nivel național), iar numărul de unități locale active a crescut cu 9,5% (față de 4,3% la nivel național).

Municipiul București și regiunea sa metropolitană prezintă un potențial ridicat de specializare în servicii high tech, intensive în cunoaștere, cele mai reprezentative în acest sens fiind activitățile de servicii în tehnologia informației. Cu toate acestea, valorificarea acestora nu este încă o politică publică asumată la nivel local, fiind lăsată în responsabilitatea mediului privat.

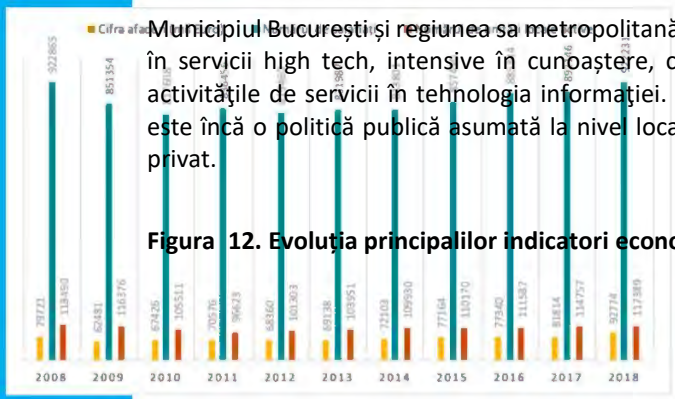

Figura 12. Evoluția principalilor indicatori economici (valori absolute)

Sursa: Baza de date INS TEMPO

Analiza densității unităților locale active (nr. unități/1.000 locuitori) indică o tendință de creștere. Municipiul București este urmat de județul Ilfov, care a înregistrat de asemenea o dezvoltare economică accentuată în ultimii ani, posibil ca efect al suburbanizării și al dezvoltării în ultimii ani a zonelor de birouri în afara Capitalei (ex. Pipera), zonelor de logistică (în vecinătatea autostrăzii A1) etc.

Disparitățile dintre sectoare s-au accentuat, evidențiind preferința companiilor de a se localiza în Sectorul 1 și nivelul mai scăzut de dezvoltare al sectoarelor și cartierelor din partea de sud a municipiului. Zona de nord a Bucureștiului și localitățile din prima coroană de localități din județul Ilfov înregistrează cea mai ridicată capacitate antreprenorială, corelat cu accesul la principalele artere de legătură cu teritoriul. Sediile principalelor companii înregistrate în capitală se concentrează în nord și centru, cu o preferință pentru zonele Piața Victoriei – Iancu de Hunedoara și Aviației – Barbu Văcărescu.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Municipiul București formează, împreună cu județul Ilfov, cea mai dezvoltată regiune din România, Regiunea București-Ilfov, ce se clasează pe locul 25 între regiunile Uniunii Europene din punct de vedere al valorii PIB/capita (PPS), înregistrând 145% din media UE-28 în 2017.
- Și în context național, evoluția economică a Bucureștiului a fost una remarcabilă, acesta concentrând o pondere tot mai
- Se observă o tendință de pierdere a competitivității activităților din sfera industriilor culturale și creative, ce ar avea un impact negativ din punct de vedere al competitivității și atractivității Capitalei.
- Mare parte a populației nu este alfabetizată digital și nici nu realizează decât în proporție mică operațiuni digitale, iar companiile reclamă insuficiența ”consumatorilor digitali”, conform Barometrului Bucureștiului Digital.
- În București suportul public pentru dezvoltarea afacerilor este relativ redus, în

ridicată în PIB național. La nivelul anului 2017, municipiul București contribuia cu 32% la PIB național și cu 89.6% la PIB regional.

- La nivel european, municipiul București figurează - alături de Londra, Madrid, Dublin sau Budapesta - în prima categorie continentală (peste 70,000 angajați în domeniu) a celor mai active orașe din punct de vedere al forței de muncă din industria de înaltă tehnologie.
- Municipiul București se clasează pe locul al doilea la nivel mondial în top 3 orașe cu clădiri de birouri de calitate superioară cu certificări "verzi", ceea ce poate contribui la poziționarea Capitalei pe piața internațională și la atragerea investițiilor străine.

lipsa unor politici publice coerente pentru atragerea de investiții private și încurajarea antreprenoriatului.

- Capitala nu are un centru de afaceri și expoziții la standarde europene și este puțin prezentă pe piața târgurilor și evenimentelor de afaceri.
- Dialogul dintre autoritățile publice locale și mediul de afaceri este puțin dezvoltat și se desfășoară punctual, reactiv, în funcție de apariția unor probleme.
- Finanțarea și accesul la capital, mai ales a finanțărilor de tip startup și early stage, rămân în continuare o provocare și, din această cauză, fondatorii de startup-uri apelează la investitori internaționali.

Tendințe de dezvoltare

- Economia Capitalei are un profil dominat de servicii; dintre acestea, serviciile cu valoare adăugată ridicată, intensive în cunoaștere, contribuie cu peste 20% la cifra de afaceri totală și înregistrează tendințe de creștere.
- Platformele și zonele industriale dezafectate și terenurile neutilizate reprezintă o resursă importantă pentru dezvoltarea economică a Capitalei, ce trebuie abordată strategic. O resursă importantă în acest sens a fost identificată în zona Antiaeriană , în sudul Sectorului 6, la interferența cartierelor Rahova, Ghencea, Pelungirea Ghencea și a orașului Bragadiru. Inițiativa dezvoltării acestei zone a fost demarată de Primăria Sectorului 5, sub numele Proiectul Centenarului , ulterior fiind elaborate două scenarii de dezvoltare cu sprijinul Băncii Mondiale

Recomandări pentru strategie

- Înființarea în cadrul PMB a unei structuri responsabile cu planificarea și implementarea inițiativelor pentru creșterea competitivității Capitalei și facilitarea dialogului la nivel local și metropolitan (consultarea și asigurarea dialogului cu mediul privat, facilitarea dialogului între mediul privat și sectorul educațional pentru sprijinirea invatamantului dual, gestionarea mecanismelor de finantare locale pentru IMM-uri, programe de incubare, participarea la targuri/ evenimente si promovarea orașului ca destinație de afaceri, atragerea inițiativelor de CSR din partea companiilor, implicarea in clustere etc.)
- Susținerea domeniului IT&C prin intermediul instrumentelor de specializare inteligentă de la nivel regional, suplimentarea specializărilor tehnice și în IT&C, conectarea IT&C-ului cu industriile tradiționale pentru a crea verticale tech.
- Sprijinirea startup-urilor inovatoare și dezvoltarea de infrastructuri de sprijin specifice adresate industriilor culturale și creative, publice sau în parteneriat
- Susținerea dezvoltării unor servicii low cost, de tipul: investment readiness schemes – pentru antreprenorii aflați la începutul business-ului, care doresc să-și îmbunătățească planurile de afaceri; programe de mentorat pentru startup-uri și IMM-uri inovatoare de către manageri de top; soft landing schemes – pentru firmele interesate de internaționalizare; competiții de planuri de afaceri inovatoare (mai ales în nișele de specializare inteligentă) dedicate studenților etc.
- Crearea de infrastructuri publice de sprijin pentru afaceri, de tipul incubatoarelor, spațiilor de co-working, makerspace etc. care să răspundă nevoilor antreprenorilor;
- Crearea unui centru de afaceri/ expozițional metropolitan (de ex. în zona Măgurele sau edge city în zona aeroportului/ Moara Vlăsiei), în parteneriat între Capitală și județul Ilfov sau prin modernizarea și dezvoltarea zonei ROMEXPO.

	• Susținerea rețelelor de tip angel investors și venture capital care să acopere deficitul de finanțare și reluarea programului Bucharest Start-up City sau designul unor alte programe de finanțare pentru antreprenorii locali. • Încurajarea dezvoltării de noi zone de birouri și activități economice în afara zonei centrale și de nord, cu precădere în partea de vest a municipiului, de ex. zona Antiaeriană (Sectorul 5) prezentând un potențial unic în momentul de față la nivel regional și având posibilitatea de a echilibra în oarecare măsură dezvoltarea polarizată nord-sud a Capitalei. • Identificarea zonelor cu potențial de dezvoltare economică, inventarierea platformelor/ terenurilor industriale neutilizate, care pot fi convertite în zone de servicii sau zone mixte și a altor terenuri care se pretează pentru atragerea de investiții și adoptarea unei politici funciare care să sprijine dezvoltarea acestora.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Crearea unui Board of Advisors/Consiliu Consultativ pentru dezvoltare economică din mediul privat care să sprijine administrația publică în relația cu investitorii și antreprenorii, respectiv în designul de programe dedicate acestora. • Încurajarea turismului antreprenorial/ de afaceri prin evenimente, oportunități de finanțare, networking, convenții etc. • Investiții pentru creșterea mobilității mărfurilor (transport mărfuri); • Dezvoltarea de centre de afaceri, co-working, hub-uri, cercetare, inovare. • Reglementări fiscale care să favorizeze dezvoltarea de afaceri și inovare; • Investiții în infrastructură și servicii publice de calitate pentru a face orașul atractiv pentru forța de muncă din România; • Reglementări urbanistice care să favorizeze dezvoltarea infrastructurii de afaceri și inovare; • Simplificarea procedurilor de obținerea a aprobărilor și autorizațiilor necesare pentru localizarea și funcționarea activităților economice. • Dezvoltarea unui sistem centralizat online privind imobilele din București, regimul juridic al acestora.și terenurile/ clădirile disponibile pentru investiții

2.2.2 FORȚA

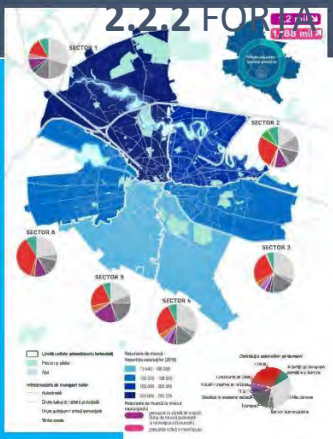

Figura 13. Distribuția teritorială și pe principalele activități economice a salariaților din municipiul București, 2018

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Conform INS, la sfârșitul anului 2018, în municipiul București își aveau domiciliul un număr de 1,206,700 de persoane în vârstă de muncă, reprezentând forța de muncă potențială a Capitalei și circa 57% din populația totală cu domiciliul în municipiu. Față de anul 2007, resursele de muncă ale Municipiului municipiului s-au redus cu aproximativ 8%, pe fondul fenomenelor de îmbătrânire demografică și de migrație internă și externă cu schimbarea domiciliului, dar și a diferitelor modificări care au survenit de-a lungul timpului cu privire la vârsta legală de muncă. Municipiul București concentrează aproximativ 10% din volumul total al resurselor de muncă înregistrate la nivel național.

În anul 2018, populația activă a municipiului București era estimată de INS la 1,188,800 de persoane, în creștere cu aproximativ 10%, adică cu aproximativ 108.2 mii persoane, față de anul 2007.

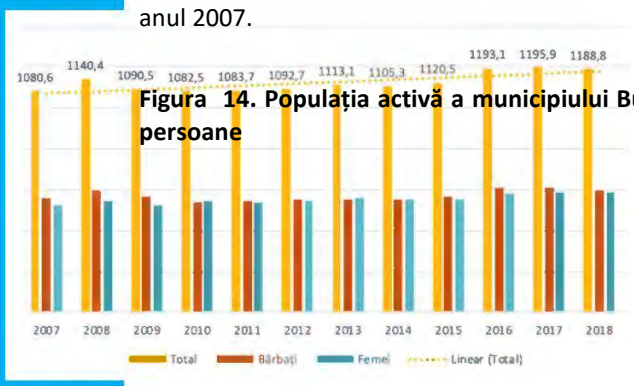

Figura 14. Populația activă a municipiului București, pe sexe, în perioada 2007-2018, mii persoane

Sursa: INS, 2019

Zona urbană funcțională a municipiului București concentrează o populație stabilă de peste 2.7 milioane locuitori și atrage cel mai ridicat procent de navetiști din țară – peste 330.,000 de navetiști provenind preponderent din 7 județe (Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Ilfov, Prahova, Teleorman) și reprezentând 22.4% din totalul populației ocupate din zona urbană funcțională.

Municipiul București înregistrează o rată a șomajului scăzută (1.3%), ceea ce indică un potențial deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și potențiali, putând totodată să descurajeze marii investitori (români și străini) să investească în piața locală.

Pe de altă parte, nivelul salarial înregistrat în București este mai mare comparativ cu cel înregistrat în celelalte județe – de aproximativ 800 euro/lună, capitala înregistrând cea mai ridicată pondere a contractelor de muncă salarizate cu peste 1000 euro/lună (16.2%).
Concurența între companii, mai ales cele cu valoare adăugată mare, pentru talente este extrem de ridicată, transpunându-se, de cele mai multe ori, într-o luptă a ofertelor de salarizare extrem de atractive pentru potențialii angajați. Sectorul 1 este cel mai mare pol de forță de muncă al Capitalei, concentrând aproximativ 32% din numărul total de angajați, mai ales pe fondul unui nivel de salarizare mai ridicat.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Municipiul București utilizează eficient resursele de muncă de care dispune, numărul persoanelor neutilizate pe piața muncii scăzând în intervalul de analiză, iar rata de activitate a populației în vârstă de muncă fiind cea mai ridicată din țară.
- Municipiul București se remarcă prin cea mai ridicată rată de ocupare a forței de muncă din țară, mai ales în domeniile cu valoare
- Lipsa personalului cu competențe de management de produs este un obstacol în calea dezvoltării și atragerii investițiilor tech.
- În principiu, startup-urile localizate în București pot beneficia de pe urma disponibilității talentului tehnic, Capitala dispunând de programatori și marketeri competitivi, însă o vulnerabilitate a ecosistemului tech local constă în lipsa competențelor de business/antreprenoriat și de

	adăugată ridicată – IT&C, R&D, industrii creative. • Din punct de vedere al specializării, Bucureștiul este cel mai mare hub tehnologic din România, având cea mai variată ofertă de forță de muncă ce demonstrează competențe extrem de cerute pe piața muncii, mai ales de către firmele din IT&C sau din alte domenii care generează o valoare adăugată ridicată. management de produs, extrem de cerute de piață. • Insuficiența forței de muncă specializată, în special în ceea ce privește personalul STEM (știință, tehnologie, inginerie, matematică), este una dintre principalele probleme raportate de către investitori, și în special de către investitorii străini.
Tendințe de dezvoltare	• În contextul economiei viitorului, foarte multe din locurile de muncă au un risc mare de automatizare. Sectoarele care se bazează pe angajații STEM fac obiectul unei specializări înalte și necesită un nivel de calificare mult mai ridicat și mai specific. Situația este similară și în cazul activităților creative, care nu pot fi automatizate. Automatizarea va transforma joburile și va reprezenta o provocare pentru populația ocupată, care cu siguranță nu va mai arăta la fel în anul 2030. • Cea mai ridicată rată a șomajului s-a înregistrat în anul 2009, ca efect al crizei economice globale. Numărul angajaților a început să scadă încă din anul 2008, în întreaga țară. Pe de altă parte, post-criză, rata șomajului a scăzut de la un an la altul, iar Comisia Națională de Prognoză estimează o scădere continuă până în anul 2022, când rata șomajului va fi de 1.1% în municipiul București. Cu toate acestea, în noul context, al epidemiei COVID 19, este posibil ca această estimare să nu fie realistă.
Recomandări pentru strategie	• Valorificarea poziției față de județele învecinate și cu resurse de forță de muncă, prin intervenții ce țin de îmbunătățirea accesibilității și creșterea calității vieții, coordonate cu măsurile de atragere de investiții. • Asigurarea serviciilor de care navetiștii au nevoie (ex. transport public, informare etc.), pentru a le facilita accesul la locurile de muncă din Capitală. • Încurajarea activă a procesului de imigrație (din țară și din străinătate), prin promovarea oportunităților oferite de piața forței de muncă din Capitală și prin parteneriate cu alte autorități locale/ instituții. • Organizarea unor cursuri de specializare/ școli informale, în conformitate cu nevoile din piață, organizarea de programe accelerate de tip ”bootcamps” care să acopere lipsurile de competențe, conform cerințelor pieții (acestea se concentrează atât pe programare, cât și pe competențe antreprenoriale și de business, în mod intensiv). • Facilitarea dialogului între mediul de afaceri și reprezentanții sistemului de educație (liceal și universitar), în vederea adaptării ofertei educaționale la nevoile angajatorilor. • Dezvoltarea de competențe prin sprijinirea accesului la învățământul terțiar, corelarea criteriilor de angajare cu competențele profesionale și sprijinirea reprofilării/ recalificării. • Sprijinirea dezvoltării învățământului profesional dual, pe baza unei implicări mai active a sectorului privat în procesul de formare inițială a forței de muncă. • Recalificarea persoanelor care ar putea fi influențate negativ de automatizare. • Acordarea unor facilități pentru companii astfel încât acestea să investească în formarea angajaților la locul de muncă și sprijinirea uceniciei.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Investiții pentru îmbunătățirea mobilității angajaților; • Investiții în educație și formarea forței de muncă; • Promovarea Bucureștiului ca destinație regională și chiar globală de investiții și atragerea de forță de muncă din străinătate.

- Oferirea unor servicii de consiliere vocațională și orientare în carieră organizate în așa fel încât să răspundă nevoilor reale ale studenților. De asemenea, municipalitatea ar putea crea o punte de legătură între tineri aflați la început de drum în cariera profesională și posibili angajatori, prin crearea unui portal online de locuri de muncă adresate proaspeților absolvenți în care cererea să se regăsească cu oferta, într-un cadru al vizibilității competențelor.

2.2.3 INVEST

Figura 15. Top 10 companii din perspectiva participării străine și top 10 investitorii străini

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Conform studiului realizat de Banca Națională a României, ”Investițiile străine directe în România în anul 2018”, în Regiunea București-Ilfov, la sfârșitul anului 2018, valoarea investițiilor străine directe (ISD) era de 49,250 milioane de euro, reprezentând 60.7% din total ISD. Acestea au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice. Conform aceluiași studiu, Bucureștiul a atras ISD-uri în valoare de 41,273 milioane euro,

adică 56% din total ISD, cu 6.5% mai mult comparativ cu anul 2017. La începutul anului 2018, capitalul social subscris de către străini a fost de 24.3 miliarde de euro, plasând Capitala pe primul loc, cu o valoare a ISD/capita de 11,552 mii euro.

Față de anul 2007, numărul de firme cu capital străin a crescut cu 47%, iar capitalul social s-a triplat. În anul 2018, numărul acestora a ajuns la 100,981 societăți comerciale cu participare străină la capitalul social și o valoare totală a capitalului subscris ușor mai mare comparativ cu anul 2017 (mai exact cu 1%). Conform estimărilor, valoarea capitalului străin subscris reprezintă aproximativ 36% din PIB-ul Municipiului municipiului București. Capitala este preferată mai ales de investitorii din Cipru, Olanda, Spania, Marea Britanie, Luxembourg, Germania, Italia, Austria sau Franța și mai ales pentru dezvoltarea activităților de comerț.

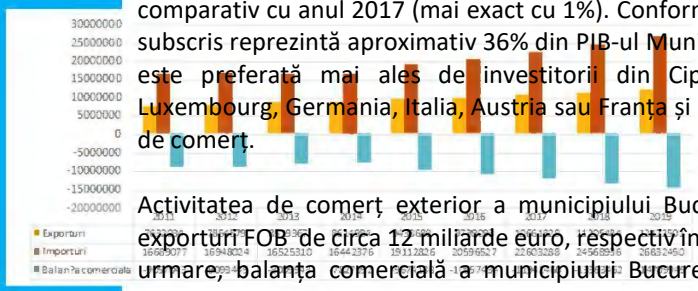

Activitatea de comerț exterior a municipiului București s-a concretizat în anul 2019 în exporturi FOB de circa 12 miliarde euro, respectiv în importuri de circa 27 miliarde euro Prin urmare, balanța comercială a municipiului București este una negativă în intervalul de analiză, chiar dacă acesta contribuie cu 17.6% la exporturile naționale. Capitala este lider detașat al exporturilor, situație explicată mai ales prin numărul mare al companiilor cu fabrici în țară, dar cu sediul social înregistrat în București.

Figura 16. Dinamica exporturilor și importurilor municipiului București, în perioada 2011-2019, mii euro

Sursa: INS, Tempo Online, 2019

Cea mai mare cerere pe piețele străine a fost înregistrată pentru serviciile de telecomunicații, informatice și informaționale, produsele din categoriile mașini, aparate și echipamente electrice, produse vegetale, minerale sau chimice.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Municipiul București este cel mai atractiv centru urban din țară pentru investitorii străini, clasându-se- pe primul loc în cazul majorității indicatorilor economici
- Bucureștiul este dotat cu o infrastructură digitală de bună calitate, iar alături de capitalul uman calificat, reprezintă 2 caracteristici de atractivitate importante pentru investitori.
- Municipiul București conduce topul exporturilor naționale, iar valoarea acestora a crescut cu aproape 50%, în intervalul 2011-2019..
- Raportul in-out sau efervescența din mediul privat versus companiile cu capital străin care și-au stopat activitatea este mai ridicat pentru anul 2018 – 1.43%.
- Există foarte multe radieri de societăți cu participare străină, ceea ce poate să însemne că aceste firme nu au reușit să crească pe piața națională și și-au încetat activitatea.
- Investițiile realizate de companiile românești în străinătate (numărul ISD-urilor deținute de investitorii români în străinătate) sunt foarte reduse, plasând România pe ultima poziție în regiune.

	• Majoritatea antreprenorilor întâmpină obstacole în procesul de internaționalizare: lipsa cunoștințelor, conexiunilor sau a informațiilor despre piața țintă. • Lipsa unui instrument de reprezentare economică, eficient și coerent, a unor business-uri cu potențial de scalare și penetrare a pieţelor externe, limitează creșterea nivelului de reprezentare a firmelor românești pe piețele străine.
Tendințe de dezvoltare	• Capitala prezintă un potențial deosebit pentru antreprenoriatul digital și meseriile viitorului, care nu necesită prezența fizică la birou. Rata de creștere a utilizării infrastructurii digitale este ridicată, ceea ce poate sugera că mediul de business pentru antreprenorii digitali se va îmbunătăți semnificativ în viitorul apropiat. • Totodată, imaginea municipiului București la nivelul mediului de afaceri național și internațional este mai degrabă negativă, acesta fiind asociat cu o calitate scăzută a vieții, aglomerație, corupție etc. Aceasta, alături de prezenta slabă pe scena economică europeană și globală pot conduce la o creștere a numărului de radieri de societăți cu participare străisnă și o scădere a ISD.
Recomandări pentru strategie	• Constituirea unei identități a municipiului/ zonei metropolitane și promovarea activă a acesteia –branding și strategie de marketing • Crearea unei structuri / birou pentru relația cu investitorii și relații publice (internaționale), pentru atragerea investițiilor străine și creșterea notorietății Capitalei la nivel internațional. • Promovarea Capitalei la nivel internațional ca destinație de afaceri prin participarea în rețele și la evenimente de profil și prin intermediul unor “pachete de promovare” definite pe baza unei strategii de marketing internațional • Dezvoltarea unei platforme de sprijin de tip one-stop-shop pentru companiile locale și internaționale, care să ofere suport în toate fazele de dezvoltare ale unei afaceri și totodată să ajute expații cu informații utile privind viața de zi cu zi în municipiul București (ex. https://viennabusinessagency.at/) • Sprijin pentru dezvoltarea unor birouri de promovare/ de reprezentare economică pe piețele străine, care să promoveze interesele companiilor și să ofere informații despre piețele globale • Dezvoltarea unor rețele de incubatoare și acceleratoare de afaceri care să aibă și rolul de încurajare a internaționalizării sau acordarea de sprijin pentru infrastructurile deja existente pentru a-și diversifica portofoliul de servicii pentru IMM-uri.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Comunicarea și promovarea inițiativelor, proiectelor și evenimentelor din municipiu • Dezvoltarea unei platforme online prin care administrația publică lansează provocări, iar antreprenorii pot să vină cu soluții de business pentru rezolvarea lor (”concursuri online de soluții”). • Susținerea efortului de internaționalizare printr-o vizibilitate mai mare a universităților și institutelor de cercetare în acțiunile de promovare și de branding al orașului (de la aspecte ce țin de materialitatea spațiului urban, până la aspecte ce țin de elaborarea ghidurilor turistice sau al efortului de atragere al investitorilor)

2.2.4 CERCET

Figura 17. Infrastructurile de CDI din municipiul București

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

În 2018 Regiunea București-Ilfov concentraează aproximativ 57-70% din personalul organizațiilor de CDI din țară. În ultimii ani, respectiv între 2016 și 2018, Capitala a înregistrat o ușoară scădere a numărului salariaților din CDI (-2,02%), păstrându-și însă poziția fruntașă în topul național. În ceea ce privește cheltuielile din activitatea de CDI, municipiul București s-a clasat pe primul loc până în anul 2016, fiind surclasat începând cu 2017 de județul județul Ilfov. În anul 2018 municipiul București se menține pe cea de-a doua poziție, județul Ilfov depășind valoarea cheltuielilor din capitală cu 28%.

Conform analizei Patronatului Investitorilor Autohtoni, pe baza raportului dintre numărul de contracte de muncă în sectorul CDI și numărul total de contracte de muncă (la 1.000 de contracte), municipiul București, alături de Ilfov, Cluj și Iași, prezintă cel mai ridicat potențial de inovare din România.

Pe teritoriul Municipiului municipiului București se remarcă prezența mai multor tipuri de organizații ce desfășoară activități de CDI: institute de cercetare-dezvoltare, centre de cercetare, întreprinderi, centre de transfer tehnologic și de informare tehnologică, respectiv entități de inovare. Acestea sunt completate de infrastructurile și serviciile de sprijin pentru afaceri – incubatoare, parcuri industriale și o serie de clustere în domenii relevante, la care companiile locale pot adera.

Municipiul București polarizează actorii din mediul privat activi în domeniul inovării, organizațiile cu rol de suport pentru antreprenoriat și inovare și evenimentele de afaceri și CDI. Concentrarea acestora din urmă se realizează preponderent în zonele Romexpo – zona tradițională pentru târguri și expoziții, zona Barbu Văcărescu – Fabrica de Glucoză (Hotel Caro), Universitatea Politehnică, zona centrală și hoteluri și săli de evenimente cu capacitate mare (de exemplu, cinema) pentru evenimente punctuale.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Municipiul București este cel mai important pol de competitivitate națională în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare (CDI), clasându-se pe primul loc la nivel național
- Regiunea București-Ilfov se caracterizează printr-un aport ridicat la cercetarea la nivel național, prin ponderile crescute ale numărului de cereri de brevete de invenție depuse sau de reviste indexate/cotate "ISI"
- Aflat în imediata proximitate a Capitalei (în prima coroană de localități), Măgurele reprezintă cel mai important pol de cercetare fundamentală în fizică la nivel național, recunoscut la nivel european
- Deși municipiul București este principalul pol de competitivitate națională în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare, ecosistemul local de CDI este destul de slab dezvoltat, prezentând un grad redus de colaborare și de intensitate a CDI, precum și o calitate modestă a instituțiilor de cercetare.
- Cooperarea între actorii din sfera inovării (ideal cvadruplu helix – autorități publice, mediul universitar, mediul de afaceri și societatea civilă) este relativ redusă, organizațiile/ instituțiile desfășurându-și propriile proiecte.
- In ultimii ani Capitala a înregistrat o scădere a numărului personalului specializat, păstrându-și însă poziția fruntașă în topul național.

Tendințe de dezvoltare

- Având în vedere rolul de centru economic național al municipiului București și atractivitatea acestuia pentru investiții străine, tendința de asigurare a unei infrastructuri de târguri și expoziții la standarde europene se manifestă prin inițiative legate de modernizarea și dezvoltarea zonei ROMEXPO, construirea unui nou complex expozițional în interiorul Capitalei sau coordonarea cu Consiliul Județean Ilfov pentru constituirea unui noi centru expozițional și de afaceri, de exemplu în zona Măgurele.
- Platforma de cercetare din orașul Măgurele creează premizele dezvoltării unui parc științific de ultimă generație, care să faciliteze dialogul dintre cercetare-dezvoltare și lumea academică, pe de o parte, și sectorul antreprenorial și de afaceri, de cealaltă parte. Parcul științific, în curs de realizare , va contribui la dezvoltarea antreprenorialului inovator la nivel regional și național, prin crearea de legături între industrie și cercetare și prin asigurarea cadrului necesar dialogului permanent între cele două.

Recomandări pentru strategie

- Promovarea și comunicarea rezultatelor cercetării autohtone și încurajarea transferului tehnologic, facilitarea parteneriatelor și participarea activă în procesele de descoperire antreprenorială.

- Dezvoltarea programelor de tipul ”Parteneriate pentru inovare” (în sistem quadruple helix, cu accent pe încurajarea companiilor să coopereze cu universitățile/institutele de cercetare pentru a dezvolta soluții inovatoare).
- Susținerea activă (de ex. prin organizarea de întâlniri între administrație, mediul de afaceri local, cel universitar și de cercetare, organizații-catalizator, prin sprijin pentru derularea unor proiecte de cercetare de anvergură etc.) a dezvoltării clusterelor de inovare.
- Dezvoltare a unor programe de promovare a carierei de cercetător în rândul tinerilor (începând cu ciclul gimnazial), organizarea de vizite de studiu pentru elevi în unități de cercetare (de ex. în cadrul activităților de tip ”Școala Altfel”)
- Înființarea, în PPP, a unor hub-uri pentru educație STEAM a elevilor, dotarea, inclusiv cu sprijinul sectorului privat, a laboratoarelor școlare cu echipamente de ultimă generație și formarea cadrelor didactice pentru utilizarea acestora.

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Servicii de consultanță bazată pe implicarea comunității academice în colectarea de date necesare studiilor de fundamentare a măsurilor publice
- Sistem de micro-granturi de cercetare destinate comunității academice, alocate pe baze competitive și focalizate asupra unui domeniu de intervenție (cercetare aplicativă ale cărei rezultate ar putea fi utilizate în dezvoltarea socio-economică la nivel local
- Cercetarea cu caracter aplicativ este înțeleasă ca activitate ce ar putea contribui la dezvoltarea orașului, în măsura în care se identifică și se dezvoltă un mecanism de colectare sistematizată și riguroasă a unor date despre București care, prin prelucrări și analize științifice, ar putea oferi perspective privind rezolvarea unor probleme locale.
- Se consideră că activitățile de cercetare și rezultatele aferente acestora ar putea viza mai multe domenii în care pot fi articulate colaborări constructive între municipalitate și sectorul de cercetare în vederea colectării, prelucrării și analizei datelor ce ar putea fi valorificate atât pe plan științific, cât și pe planul politicilor publice.
- Crearea premizelor dezvoltării unei culturi a colaborării inter-instituționale și care, pe de altă parte, să sprijine universitățile și institutele de cercetare în efortul de internaționalizare.
- Finanțarea vizitelor de lucru în București, participarea la conferințele academice (în calitate de vorbitor cheie -„keynote speaker”) sau participarea la evenimente publice ale unor cercetători prestigioși pe plan internațional, care fac parte din grupuri de cercetare consolidate și care beneficiază de resurse pe plan științific.
- Organizarea de evenimente care să pună bazele unor parteneriate ale instituțiilor de cercetare din București (universități, centre, institute) cu instituții de cercetare din străinătate.

2.3 PROFILUL SPATIAL ȘI FUNCTIONAL

2.3.1 LOCUIR

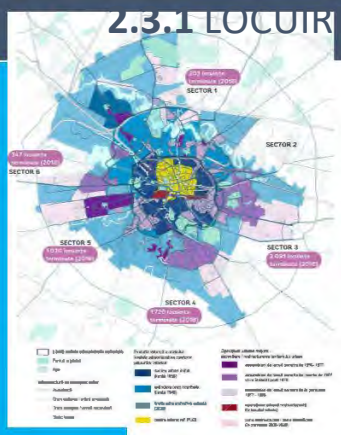

Figura 18. Evoluția dezvoltării municipiului

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Bucureștiul prezintă o mare varietate de organizare a zonelor de locuit, de la cele cuprinse în țesuturile de locuințe individuale, până la marile ansambluri de locuințe, care sunt de mărimea unor orașe mijlocii sau mari din România. Această varietate a zonelor de locuit necesită abordări nuanțate în dirijarea investițiile publice, în primul rând pentru cele dedicate lucrărilor de întreținere a rețelelor de infrastructură și a căilor de comunicație, precum și pentru direcționarea realizării noilor locuințe prin Regulamentele Locale de Urbanism (RLU).

În prezent, exceptând zona centrală, aproximativ 14% din suprafața capitalei este ocupată de locuințe colective și 18% de locuințe individuale. Principalele zone de locuințe colective se regăsesc în exteriorul inelului median, în partea de vest, est și sud-est a Capitalei. Zonele de

locuire individuală se regăsesc mai degrabă la periferia orașului sau în interiorul inelului median. Datorită accesibilității ridicate și a proximității față de dotări și de instituțiile publice de interes municipal sau național, locuințele individuale din interiorul inelului median au preluat între timp funcțiunea de servicii sau alimentație publică.

Vechimea stocului de locuințe este în directă corelare cu politicile de locuire, aplicate în special în a doua jumătate a secolului XX. Astfel, cea mai mare pondere o au blocurile de locuințe construite între anii 1945 și 1989, cu un vârf de dezvoltare în perioada ulterioară cutremurului din anul 1977, respectiv în perioada 1978–1989.

Mai mult de 50% din fondul de locuințe al Bucureștiului are o vechime mai mare de 50 de ani. În plus, faptul că majoritatea locuințelor se află în proprietate privată reprezintă un dezavantaj în implementarea politicilor de reabilitare a clădirilor, deoarece presupune existența unor mecanisme dedicate și eficiente de negociere între municipalitate și proprietarii de drept ai imobilelor.

Dotările pentru ansamblurile de locuit au fost construite după principiile de proiectare ale anilor ’1970. În momentul de față însă, logica lor de funcționare este afectată de centrele comerciale mari și de rețelele de magazine. Din acest motiv, ele pot primi, în viitor, mai multe funcțiuni comunitare, care să le transforme în centre de cartier viabile.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Diversitatea tipologică este principala caracteristică a fondului de locuințe bucureștean, atât ca vechime, cât și ca sisteme constructive, ca regim de construire sau ca mod de locuire.
- Pe baza indicatorilor privind ponderea locuințelor ocupate de două sau mai multe gospodării, pentru principalele tipuri de locuințe, rezultă că, în medie, stocul de locuințe al Municipiului București nu exprimă tendințe de supra-aglomerare.
- Lipsește o politică urbană coerentă dedicată locuirii bucureștene.
- Dată fiind ponderea stocului de locuințe dezvoltate în perioada socialistă din totalul numărului de locuințe disponibile, suprafața medie locuibilă pe persoană este mult sub media altor capitale europene.
- Gradul de asigurare cu dotări urbane corespunzătoare, raportate la densitățile ridicate ale populației din marile ansambluri de locuințe este nesatisfăcător.
- Lipsesc investițiile publice în dezvoltarea stocului de locuințe, precum și mecanismele financiare de susținere a operațiunilor de reabilitare a fondului locativ aflat în proprietate privată.
- Cererea de locuințe a condus la extinderi necontrolate, procesul de expansiune urbană manifestându-se atât la periferie, cât și în localitățile periurbane. Noile dezvoltări s-au făcut fără reglementări urbanistice, nu au fost însoțite de dotări și de o tramă stradală adecvată.

Tendințe de dezvoltare

- In ceea ce privește vârsta populației, se observă la nivelul municipiului următoarele tendințe:
  - Perimetrul central cuprinde zone cu un procent relativ mare, de peste 20%, în care locuiește o populație vârstnică, adăpostită de un fond construit realizat înainte de anul 1945;
  - Periferia este caracterizată de extinderi necontrolate, cu locuințe ocupate de o populație preponderent tânără;

- Există zone ample care au un parcelar subdimensionat, dar cu o pondere mare a populației tinere, peste care se suprapun zone de sărăcie extremă.

- Tendințele de extindere a periferiilor, cu locuințe preponderent individuale, impun gândirea unor politici care să limiteze expansiunea necontrolată a proiectelor cu densități reduse, deoarece ele duc la consumuri ineficiente de teren. Locuirea bucureșteană devine treptat o problemă a întregii zone metropolitane a Bucureștiului.

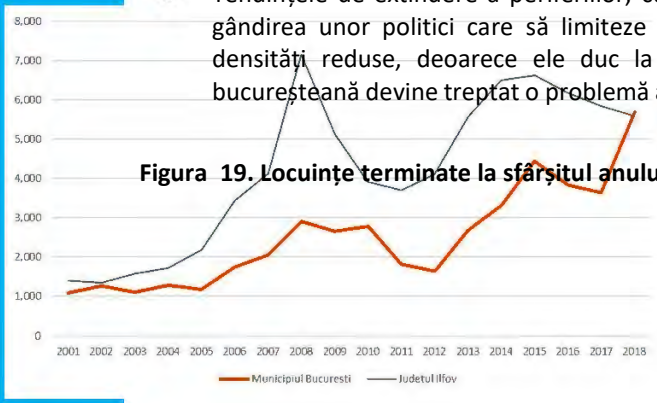

Figura 19. Locuințe terminate la sfârșitul anului, din fonduri private

Sursa: Prelucrare a indicatorului LOC104B , din baza de date INS Tempo [16.09.2019].

Recomandări pentru strategie

- Realizarea unui ghid de soluții/catalog pe teme de interes pentru asociațiilor de proprietari, după cum urmează:
  - Folosirea teraselor blocurilor de locuințe pentru activități comune, în aer liber, în funcție de structura demografică și socială a ansamblurilor existente într-un anumit cartier;
  - Înlesnirea circulațiilor verticale pentru persoanele cu dificultăți de deplasare, astfel încât ele să fie încurajate să aibă o viață cât mai activă, pe tot parcursul zilei, indiferent de anotimp;
  - Completarea și optimizarea traseelor de biciclete și a celor de alergare, astfel încât ele să formeze rețele și bucle coerente, proiectate după nevoile și după pregătirea fizică a utilizatorilor;
  - Variante pentru diversificarea activităților care presupun mișcare în aer liber din cadrul ansamblurilor de locuit și al cartierelor;
  - Transformarea propunerilor făcute în soluții modulare, eficiente, interesante și durabile.
- Proiectarea și testarea stimulentelor financiare și a celor nefinanciare care încurajează adopția soluțiilor propuse în catalog.
- Identificarea imobilelor aflate în proprietatea autorităților publice și valorificarea lor pentru îmbunătățirea dotărilor publice, în special pentru creșe, pentru grădinițe, pentru școli sau pentru centrele sociale
- Identificarea și cartarea dotărilor de cartier, la nivel de ansamblu de locuit; identificarea spațiilor, a clădirilor sau a părților de clădiri abandonate, precum și proprietarilor spațiilor sau a clădirilor care alcătuiesc dotările de cartier;
- Proiectarea și validarea unui set minim de indicatori, relevanți pentru analize tipologice, pentru etapizarea reparațiilor capitale, precum și pentru modelarea comportamentului diferitelor ansambluri la seism;
- Întocmirea listelor de priorități pentru ansamblurile care necesită reparații capitale și propunerea de mecanisme financiare de susținere a proprietarilor în operațiunile de reabilitare

- Cartarea rezervelor de teren disponibile în fiecare cartier, incluzând atât identificarea proprietarilor terenurilor blocate, cât și terenurile cu proprietari neidentificați;
- Proiectarea mecanismelor de supra-impozitare pentru terenurile blocate, precum și a mecanismelor de transfer al proprietății asupra terenurilor cu proprietari neidentificați, astfel încât Primăria Municipiului București să își refacă, treptat, fondul funciar;
- Definitivarea unui mecanism de planificare pentru zona metropolitană a Bucureștiului pentru definirea zonelor de intervenție strategică, prin intermediul unui Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Interjudețean (PATZ–IJ) sau unui Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Regional (PATZ–R);

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Plan urbanistic/ planificare pe cartiere 20 minutes walk – pondere planificată de rezidențial, dotări, recreere etc.
- Dezvoltarea de ansambluri de locuințe colective în PPP pe terenurile nefolosite (ex. în lungul căilor ferate)
- Extinderea programului de reabilitare a blocurilor la nivelul întregului oraș
- Pictarea fațadelor blocurilor, la scară extinsă, pentru schimbarea acestei dimensiuni a peisajului urban (cu participarea unor specialisti în domeniu – artiști, studenți etc);
- Renovarea blocurilor standardizate construite în perioada comunistă: schimbarea lifturilor, reamenajarea fațadelor blocurilor
- Rezolvarea problemelor legate de locuințe – acordarea de locuințe sociale, clarificarea unor situații de locuire ilegală
- Incurajarea sentimentului de apartenenta al cetatenilor fata de cartier – de ex. stimulare grupuri de initiative civica, asociatii de proprietari. - Companie municipal care administreaza cartierele (model Helsinki – adaptat la conditiile locale)

2.3.2 PIAȚA I

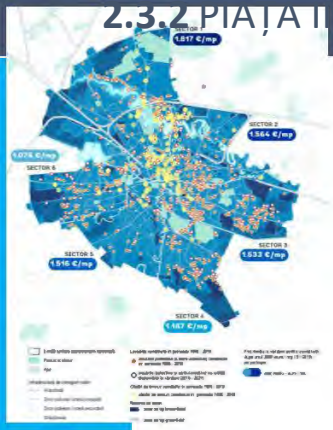

Figura 20. Distribuția locuințelor construite după anul 2000 și a celor cu unități disponibile la vânzare; distribuția clădirilor de terenuri; rezerve de teren

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Analiza evoluției pieței imobiliare în ultima decadă a relevat o dezvoltare accentuată a zonei de nord a capitalei, care datorită investițiilor constante în spații comerciale sau de birouri, a condus și la consolidarea pieței rezidențiale de valori premium. Zona de nord este atractivă mai ales datorită accesibilității sporite către aeroportul internațional, fiind deservită și de importante spații de agrement și loisir.

Piața rezidențială este una în creștere, deși cu randamente ale investițiilor mult mai mici decât piața de birouri și spații comerciale. Scăderea prețurilor de vânzare din 2008 s-a făcut simțită până în anul 2014 (unul de referință la nivel național) – când prețurile au început să crească din nou, acest segment înregistrând o evoluție ascendentă de atunci și până în prezent. Periferia este dominată de ansamblurile rezidențiale de mari dimensiuni, excepție făcând sub-piețele de vest și de est. În continuare, piața de sud este cea mai puțin căutată,

mai ales cartierul Rahova – unde încă se găsesc o serie de loturi mari de teren amplasate în zone accesibile și cu potențial de dezvoltare. Sub-piața de vest, datorită perspectivelor oferite de finalizarea noii magistrale de metrou, este foarte activă.

Piața de birouri, pentru anul 2019, se găsește într-o situație de stabilitate, datorită unei creștere a valorilor chiriilor prime, cu o scădere a ratelor de birouri libere/neocupate și o cerere în creștere (încă din anul 2017 – an de referință – când s-au atins noi valori maxime pentru ocuparea spațiilor și valori minime pentru rata de neocupare). Pentru București, valoarea chiriilor prime s-a menținut pentru cinci ani la rând la nivelul de 18,5 euro/m2/lună, sub valorile înregistrate în principalele orașe din Europa de Vest, cât și a unora din orașele din proximitate, precum Atena, Istanbul sau Budapesta. Astfel că, pentru București oportunitățile de dezvoltare sunt prezente, atât ca disponibilitate a terenurilor sau a spațiilor, cât și a forței de muncă.

În piața spațiilor comerciale, cererea pentru spații comerciale prime este în continuare în creștere. Chiriile din centrele comerciale de top au avut tendința de a se stabiliza de-a lungul anului, existând un decalaj mare între nivelurile acestora și ale celor din spațiile comerciale stradale.

Piața spațiilor industriale/logistice se manifestată prin tendința de amplasare a spațiilor dedicate în afara limitelor municipiului, în lungul principalelor trasee de transport rutier sau pe cale ferată, precum și în apropierea nodurilor intermodale.

Referitor la piața terenurilor, pentru perioada 2017-2018, zonele cu cele mai mari și multe tranzacții, rămân cele de vest și de nord, cu un accent pus pe dezvoltarea segmentului de birouri. Pentru anul 2019, dominante au fost terenurile pentru segmentul rezidențial, zona de est fiind favorită, susținută și de dezvoltarea nodului comercial deja prefigurat (nodul de la ieșirea spre autostrada A2), dar și zona Tineretului – Timpuri Noi, sau zona Gării de Nord.

În domeniul locuirii și a găzduirii activităților economice, municipalitatea nu asigură o ofertă și o strategie demne de un jucător important pe piață, în lipsa unei politici publice locale de atragere și exploatare a fondului imobiliar din proprietate în favoarea micilor întreprinzători și investitori, pe o piață concurențială. Așadar, acest fond imobiliar generează mai degrabă cheltuieli asociate resurselor implicate în conservarea, întreținerea și protejarea clădirilor din proprietate împotriva vandalismului. În altă ordine de idei, mare parte din locuințele deținute de municipalitate se regăsesc în cartiere vechi și în clădiri de patrimoniu, care necesită lucrări de restaurare, conservare și protecție, cu menținerea continuității în funcționare, a creării premiselor locuirii în condiții bine determinate, respectiv a generării de venituri pentru municipalitate.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Stocul total de spații de birouri în București a atins noi valori maxime în anul 2019, și împreună cu orașele regionale analizate, conturează apariția unui nou rival pe piața Centrală și de Est.
- Bucureștiul este atractiv într-o măsură foarte mare și pentru amplasamentele cu funcțiuni logistice sau comerciale, datorită capacității financiare, prezenței aeroportului, investițiilor în infrastructura de transport de la nivel metropolitan, dar și creșterii producției, vânzărilor cu amănuntul și a comerțului.
- Piața imobiliară se extinde dincolo de limitele municipiului, influențând
- Piața rezidențială românească rămâne în urma celei occidentale, în ceea ce privește structura proprietății, cu o pondere de peste 95% locuințe proprietate personală, lăsând piața de închiriere nedezvoltată și nereglementată. Ca și în cazul prețurilor medii de vânzare, Bucureștiul înregistrează cele mai mici valori medii ale chiriilor la nivel european, depășind doar Sofia.
- Spațiile comerciale stradale sunt în pericol de dispariție, datorită lipsei investițiilor și a lucrărilor de întreținere și regenerare, imaginii urbane neatractive din unele zone și datorită comerțului electronic.

dezvoltarea la nivel de zonă metropolitană. Cu precădere, prima coroană de localități din jurul municipiului este cea mai afectată/are cele mai mari beneficii din dezvoltarea sectorului imobiliar.

- Sub-piețele analizate prezintă o dezvoltare inegală și dezechilibrată, cu ritmuri și cu intensități diferite ale investițiilor, fie publice, fie private (supraaglomerarea zonei de nord și stagnarea economică a zonei de sud, prin accentuarea unor zone de sărăcie, de exemplu, în Sectorul 5).
- Morfologia urbană existentă este afectată de numeroasele „îndesiri", care au schimbat caracterul unor zone dominate de locuințe individuale, sau proiectarea unor ansambluri noi în zone neconstruite/dezvoltate, cu un grad de dotare precar.
- Evaluarea proprietăților și sistemul actual de impozitare a proprietăților private este bazat pe localizarea construcției și nu pe valoarea de piață a acesteia, ceea ce limitează încasările la bugetul local.
- Dezvoltarea imobiliară se realizează într-un ritm mult mai alert decât cel al controlului autorităților locale (PMB sau Primăriile de Sector), rolul acestora fiind minimal în aplicarea reglementărilor urbanistice.
- Fondul imobiliar al municipalității este în mare parte format din clădiri degradate și nu este exploatat la întregul său potențial, aceasta fiind un jucător nesemnificativ pe piața imobiliară locală, atât pe segmentul rezidențial, cât și comercial.

Tendințe de dezvoltare

- Investițiile anunțate pentru perioada următoare, fie că sunt pe piața rezidențială sau pe cea a birourilor, sunt concentrate în jurul zonelor în care există proiecte de dezvoltare a infrastructurii (în implementare sau viitoare). Se remarcă o extindere și o diversificare a zonelor de investiții, cu noi opțiuni de dezvoltare în sub-piețele de vest sau est. Zona de sud oferă încă oportunități pentru investiții, atât datorită prețurilor scăzute, cât și a disponibilităților terenurilor libere sau ocupate de industrii nefuncționale (terenuri cu suprafețe mari și racordate la toate utilitățile necesare). Se observă și creșterea interesului pentru investițiile în interiorul orașului, ca răspuns la limitarea timpilor necesari deplasării și întărirea unor poli excentrici, precum Timpuri Noi sau Expoziției.
- Piața birourilor este una dintre cele mai atractive piețe pentru investiții, iar factorii atractivității sunt legați de conectivitate, mobilitate, accesibilitate, în domenii cruciale precum transportul, IT&C sau atragerea forței de muncă. Bucureștiul are încă șansa să crească și să dezvolte inteligent, susținut de puterea economică și de o forță de muncă specializată și calificată în domenii de excelență.
- Prin valorificarea punctelor forte ale aglomerărilor urbane mari, precum este Bucureștiul cu zona sa extinsă, apare oportunitatea de a dezvolta zone funcționale complexe, unde sectorul comercial este unul suport, adiacent spațiilor de birouri sau culturale. Astfel este creată posibilitatea generării unui trafic continuu de

consumatori și de utilizatori, și, implicit, sunt evitate a fi create zonele lipsite de activitate în zilele libere, de exemplu.

- Schimbarea modelului comportamental al cumpărătorilor, al companiilor, angajaților sau al turiștilor se va răsfrânge asupra cererii de pe piața imobiliară (cu implicații în toate componentele: rezidențial, de birouri, comercial, logistic/industrial). Nu mai sunt căutate doar spații locative, de birouri sau comerciale, ci zone atractive, unde factori precum accesibilitate, imagine urbană, spații publice / verzi sau dotări sunt foarte importanți. Totodată, oferta va fi influențată de creșterea costurilor de construcție, pe fondul creșterii salariilor din domeniu, a costurilor materialelor și energiei, a penuriei de forță de muncă, a exigențelor de mediu și eficiență energetică tot mai ridicate, aspecte care vor concura toate spre o creștere a prețurilor de vânzare.

Recomandări pentru strategie

- Încurajarea dezvoltării unor noi zone de birouri și activități economice în afara zonei centrale și de nord, cu precădere în partea de sud-vest a municipiului, dintre acestea zona Antiaeriană (Sectorul 5) prezentând un potențial unic în momentul de față la nivel regional și având posibilitatea de a echilibra în oarecare măsură dezvoltarea polarizată nord-sud a Capitalei;
- Identificarea unor posibile amplasamente, cu precădere în zonele de sud (în cartierele Rahova sau Berceni, pe loturile mari de teren disponibile), de est sau vest, în care ar trebui încurajată construcția de locuințe noi, prin crearea unor parteneriate strategice cu investitorii privați care s-au dovedit a fi actori principali în dezvoltarea zonelor de atractivitate, fie că sunt zone de birouri, comerciale sau rezidențiale;
- Creșterea capacității și dezvoltarea rețelei de utilități – planificarea dezvoltării urbane, cu limitarea expansiunii urbane necontrolate, utilizarea spațiilor nefolosite și revitalizarea acestora cu noi funcțiuni;
- Limitarea expansiunii urbane necontrolate și asigurarea echilibrului dintre expansiune, accesibilitate și echipare edilitară, prin instrumente de reglare a pieței de tipul scuturilor de taxe și a încurajării dezvoltării preferențiale în anumite zone ale orașului (de exemplu Antiaeriană, Ghencea, Progresul/Giurgiului).
- Valorificarea în scop economic (comercial, birouri) a patrimoniului construit (inclusiv public) din zona central–istorică a orașului, după modelul majorității capitalelor europene, prin îmbunătățirea imaginii urbane, reabilitarea / restaurarea clădirilor de patrimoniu (în primă fază a clădirilor cu risc seismic, dar cu valoare identitară la nivelul orașului);
- Creșterea atractivității cartierelor de locuințe existente, prin reabilitarea stocului existent, cu prioritate zero vizând clădirile care și-au depășit ciclul de funcționare (au peste 50 de ani vechime – cartierele Titan, Berceni sau Militari). Introducerea unor sisteme inovative și a unor tehnologii noi în vederea reducerii consumurilor și a eficientizării din toate punctele de vedere a operării acestora;
- Întărirea parteneriatelor public–private, în care administrația locală, prin mijloace de stimulare fiscală a investitorilor, să contribuie la dezvoltarea zonelor de interes economic sau social pentru aceasta, prin crearea unor zone atractive din punct de vedere al calității construcțiilor, a imaginii urbane și prin prezervarea interesului public (mai ales în noile zone de dezvoltare imobiliară precum Pipera, Theodor Pallady sau Militari).
- Abordarea integrată de dezvoltare a teritoriului metropolitan, cu o privire critică, în primă fază, în zona periurbană a Municipiului București, alcătuită din prima coroană de localități din jurul Capitalei și în special în partea de nord și în partea de sud, zone deosebit de active din punct de vedere economic, cu o capacitate antreprenorială ridicată și profil economic complementar Capitalei. Dezvoltările imobiliare de pe limita municipiului (atât cea interioară, cât și cea exterioară) impun găsirea unui set de măsuri integrate și comune unităților administrativ-teritoriale de bază (UATB)

afectate, pentru a permite o creștere sustenabilă, în viitor (spre exemplu, în zone precum Prelungirea Ghencea, Militari sau Berceni – Popești Leordeni);

- Reforma sistemului actual de impozitare a clădirilor, mai ales în zonele premium, evaluarea și diferențierea proprietăților în funcție de valoarea de piață, măsuri cu caracter punitiv pentru proprietarii care nu își îngrijesc proprietățile și care, astfel, contribuie la deteriorarea imaginii urbane a unui cartier / scăderea atractivității lui; supraimpozitarea de către primăriile de sector a terenurilor abandonate de către proprietari și a celor de tip brownfield, în vederea stimulării introducerii acestora în circuitul imobiliar (vânzare, dezvoltare etc.).
- Identificarea cererii pentru locuințe accesibile / sociale - și crearea unui stoc de locuințe publice de calitate – care, prin mecanisme specifice să sprijine categoriile defavorizate în procesul de achiziționare/ închiriere a unei locuințe. Implementarea de măsuri subsumate conceptului de locuințe accesibile /"affordable housing", focalizate pe categoriile vulnerabile (introducerea de chirii subvenționate sau controlul chiriilor, de exemplu);
- Reabilitarea fondului imobiliar al municipalității, cu prioritate a clădirilor de patrimoniu, în vederea exploatării lor eficiente, inclusiv în scop economic, printr-o politică de sprijinire a micilor întreprinzători și a investitorilor;
- Accesul la finanțare înlesnit pentru categoriile defavorizate – regândirea programului guvernamental Prima Casă, astfel încât acesta să sprijine în mod real categoriile sociale expuse și să le asigure accesul la locuințe de bună calitate, în zone cu acces la dotări, servicii, infrastructură și facilități urbane.

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Promovarea unui model urbanistic de dezvoltare în care să se încurajeze funcțiunile mixte.
- O mai bună planificare urbană pentru a echilibra dezvoltarea diferitelor sectoare.
- O mai mare concentrare pe proiecte imobiliare cu uz mixt, prin introducerea de stimulente către investitori interesați de acest tip de proiecte.
- Introducerea de reglementări clare privind regulile de amengajare a locurilor de parcare pentru clădiri noi.
- Dezvoltarea de aplicații de parcare pentru hub-uri de birouri
- Sistem centralizat online privind imobilele din București și regimul juridic al acestora

2.3.3 SPAȚIIL

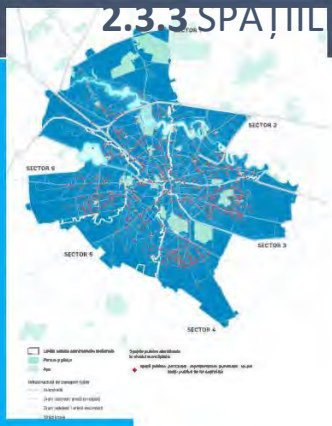

Figura 21. Distribuția spațiilor publice locale și reprezentative

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Spațiile publice punctuale, reprezentate de regulă prin scuaruri, piațete sau locuri de joacă pentru copii se regăsesc preponderent în zona centrală sau în incintele locuințelor colective. Nevoia de spații publice de mici dimensiuni se resimte mai ales în zonele cu locuințe individuale (Andronache, Industriilor, Cotroceni etc.). Lipsa de intervenții asupra spațiului public se remarcă mai ales în zonele periferice ale orașului, unde se regăsesc multe din ansamblurile noi de locuit (preponderent în zona de vest și sud-vest).

Spațiile publice de tip suprafață, care acoperă marile parcuri ale orașului, se regăsesc preponderent în zonele cu densități mari ale populației, cum ar fi cartierele Pantelimon, Vatra Luminoasă, Kiseleff, Drumul Taberei, Balta Albă-Titan. Din păcate, aceste spații de amploare sunt intervenții realizate ante 1989. În ultimii 30 de ani nu s-au realizat intervenții majore de creare a unor spații publice reprezentative la nivel de oraș, fie ele parcuri sau piețe publice. Spațiile publice de amploare lipsesc din zona centrală, cu precădere în partea de est a inelului central de circulație.

Spațiile liniare se regăsesc preponderent de-a lungul marilor artere de circulație (Bulevardul Timișoara, Șoseaua Pantelimon, Șoseaua Ștefan cel Mare etc.). Aceste artere beneficiază de trotuare generoase, delimitate de regulă de vegetație de aliniament, ele fiind deservite de activități comerciale și de alimentație publică. Deși capacitatea lor este adecvată pentru fluxurile de pietoni care le tranzitează, calitatea imaginii urbane este una precară. Pavimentul este degradat, calitatea estetică a funcțiunilor de la parter este precară, mobilierul urban este degradat, nu există piste de biciclişti care să faciliteze parcurgerea lor în siguranță atât pentru pietoni, cât și pentru biciclişti etc. Pe de altă parte, spațiile liniare din zona centrală ar putea prelua rolul de spații publice de calitate, dar ele sunt în continuare blocate de autovehicule parcate pe trotuar.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Deși Sectoarele 2 și 6 duc lipsă de spații publice amenajate de mare amploare cum sunt cele amplasate în celelalte sectoare (Parcul Herăstrău, Parcul Tineretului, Parcul Titan, Delta Văcărești), acestea beneficiază de o serie de parcuri de dimensiuni mici sau medii (2–10 ha), care reușesc să deservească relativ satisfăcător cea mai mare parte a populației.
- Un procent relativ mare din spațiile de dimensiuni mici sunt locuri de joacă pentru copii.
- Spațiile publice punctuale sunt relativ bine dispersate în teritoriu și au o structură morfologică diversă, care permite reabilitarea și integrarea lor în sisteme mai ample de spații publice.
- Curțile școlilor reprezintă o resursă importantă de teren pentru oraș. Ele pot fi convertite în spații semi-publice, accesibile comunităților după programul școlar;
- Multe din spațiile de mici dimensiuni beneficiază doar de mobilier urban minimal și de iluminat public limitat, ele nefiind atractive pentru locuitorii din zonă.
- Amplasarea necoordonată a publicității pe fațade afectează în mod negativ imaginea de ansamblu a spațiului public.
- În lipsa unui program coerent de promovare a artei în spațiul public în București, de cele mai multe ori, intervențiile artistice ocupă conjunctural spațiile, fără a contribui semnificativ la creșterea calității și identității lor.
- În general, rețeaua de spații publice nu cuprinde piețe sau zone pietonale ample care să susțină evenimente de interes pentru comunitate și vizitatori
- Lipsa intervențiilor în spațiul public este cea mai vizibilă în zonele periferice ale orașului, unde sunt cele mai mult proiecte imobiliare noi.
- La nivelul orașului nu se conturează o abordare unitară în crearea accesului la elementele de apă specifice orașului (Salba de Lacuri și Dâmbovița).
- Din analiza distribuției toaletelor publice, cât și din analiza tipurilor de instalații de apă reiese slaba dotare a spațiilor publice și a parcurilor cu astfel de dotări esențiale

Tendințe de dezvoltare

- Există un număr relativ mare de spații de tip suprafață care necesită reabilitare și pentru care se pot organiza concursuri de arhitectură și de urbanism. Spațiile identificate pentru fiecare sector în parte, sunt: Parcul Bazilescu (Sectorul 1), Parcul Motodrom, Parcul Sticlăriei și Parcul Verdi (Sectorul 2), Parcul Constantin Brâncuși, Parcul Unirii, Ștrand Cara-Titan (Sectorul 3), Parcul Natural Văcărești (Sectorul 4), Parcul Centenarului, Parcul Romniceanu, Parcul Izvor (Sectorul 5) respectiv Insula Lacul Morii și Parcul Grozăvești (Sectorul 6). O parte din aceste spații au intrat deja într-un proces de reabilitare, care va trebui menținut, finalizat, și ulterior completat cu alte spații noi.

- Majoritatea intervențiilor de reabilitare a spațiilor de mici dimensiuni s-a realizat cu materiale necorespunzătoare, fără un concept unitar și fără o atenție deosebită acordată detaliilor. O asemenea abordare se va dovedi ineficientă în timp, deoarece spațiile vor impune costuri de întreținere mai mari. O mare parte din spațiile punctuale pot fi revitalizate fie prin concursuri de arhitectură și urbanism, fie prin intervenții de acupunctură urbană, promovate de către Primăriile de Sector.
- Bucureștiul dispune încă de rezerve considerabile de teren pentru a se dezvolta în continuare. Există încă aproximativ 1.523 ha de zone industriale abandonate sau în declin, care ar putea intra într-un proces de conversie funcțională, alături de aproximativ 2.984 ha de terenuri încă neconstruite. Cele mai ample rezerve de teren care pot fi valorificate se regăsesc în partea de sud, în zonele periferice. Tot în această parte a orașului se resimte cel mai puternic și lipsa spațiilor verzi (mai ales în Sectorul 5), de dotări dar și de locuri de muncă. Este astfel important ca în perspectiva utilizării rezervelor de teren să se aibă în vedere mai ales realizarea de spații verzi ample și introducerea de dotări, altele decât locuirea.

Recomandări pentru strategie

- Elaborarea catalogului de soluții tehnice și cu detalii principale de execuție pentru intervențiile în spațiile publice, care să ofere soluțiile de principiu pentru intervențiile în întregul oraș, pe tipuri de spații publice;
- Cartarea și evaluarea detaliată a spațiilor cu acces public care se întind pe mai puțin de 3 hectare (spațiile punctuale) și alcătuirea unui pachet minim de dotare pentru spațiile punctuale, pornind de la catalogul de soluții și de la manualele de bune practici
- Crearea unei baze de date comprehensive la nivelul Primăriei, cu situația la zi a elementelor de publicitate stradală și realizarea unui ghid de estetică pentru formele de publicitate stradală și alte tipuri de prezentări comerciale pentru centrul istoric al orașului;
- Înființarea unui serviciu dedicat la nivelul Primăriei, care să ofere consultanță operatorilor economici privind forma, dimensiunea și estetica publicitară
- Realizarea unei structuri de finanțare publică a artei urbane (similar cu modelul european „procent pentru artă") și utilizarea ocazională a spațiului urban pentru expunerea lucrărilor de artă contemporană;
- Analiza rețelei stradale minore și a încărcării ei, pentru a identifica variantele de proiectare a unei rețele coerente de piste de bicicletă, care să a asigure o legătură interesantă și sigură cu cele mai apropiate spații pentru petrecerea timpului în aer liber;
- Proiectarea și testarea unui instrument pentru utilizarea diferențiată a străzilor secundare: de exemplu, pentru circulația autoturismelor în timpul săptămânii și pentru circulația pietonală, la sfârșiturile de săptămână;
- Cartarea spațiilor abandonate, care pot asigura legături viabile în rețeaua actuală a spațiilor verzi, indiferent de regimul lor de proprietate, clasificarea lor tipologică, în funcție de activitățile pe care le pot găzdui și în funcție îmbunătățirile pe care le pot aduce portofoliului actual de servicii ecosistemice ale Municipiului București;
- Organizarea, în parteneriat cu Consiliul Județean Ilfov, cu Primăriile Municipalităților străbătute de Colentina și de Dâmbovița, precum și cu Ordinul Arhitecților din România (OAR), a unui concurs internațional de soluții pentru amenajarea malurilor Colentinei și ale Dâmboviței

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Intervenții de reabilitare a spațiilor publice, care să le transforme în puncte de atracție pentru locuitorii din zonă
- Maparea spațiilor aflate în proprietatea Primăriei Municipiului București și a stării în care se află acestea pentru a putea dezvolta noi spații culturale, inclusiv rezidențe artistice (de exemplu, în foste școli).

- Organizarea de noi evenimente în spațiul public – spre exemplu, performance în stațiile de metrou.
- Organizarea de spectacole itinerante și de activități educaționale (de exemplu workshopuri) în sălile de spectacole / de sport din școli pentru descentralizarea ofertei culturale la nivelul zonelor de locuit.
- Valorificarea cinematografelor dezafectate din Capitală – funcțiunea lor poate fi aleasă în corelație cu viziunea de dezvoltare a orașului.
- Revitalizarea bibliotecilor prin microintervenții.
- Valorificarea Dâmboviței ca axă urbană și spațiu public
- Organizarea mai multor evenimente culturale (spectacole de cabaret, concerte pentru adolescenți, activități artistice pentru toate categoriile de vizitatori), amenajarea unor scene pentru trupe muzicale/artiști începători în weekend-uri (”Săli de jazz, concerte de operă… adică să vină trupe care sunt la început și să promoveze acolo, adică să aibă o scenă.”), amenajarea mai multor terase în parcuri, amenajarea mai multor terenuri de sport, amenajarea mai multor locuri de joacă pentru copii, amenajarea unor spații pentru animale de companie, măsuri susținute de igienizare a parcurilor, amenajarea de piste de alergare și de biciclete, plantarea mai multor copaci, extinderea și întreținerea spațiului verde din parcuri, organizarea de vizionări de filme pe timp de vară.

2.3.4 PATRIM

Figura 22. Distribuția spațială a monumentele din LMI 2015 și parcelele protejate

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Conform Listei Monumentelor Istorice, 2015 (LMI B 2015), municipiul București are un patrimoniu format din: **186** monumente categoria I, **2108** categoria II, **116** categoria III și **241** categoria IV (poziții în LMI 2105).

Rezultatele analizei privind starea Monumentelor de Arhitectură din București a evidențiat că 1154 se află în stare foarte bună și bună. Prin urmare, atenția Municipalității ar trebui concentrată asupra monumentelor aflate în stare medie și în stare de precolaps. Monumentele încadrate la starea de colaps necesită o nouă revizuire și declasarea lor ulterioară din Lista Monumentelor Istorice, majoritatea fiind înlocuite de clădiri noi.

Din analiza intersecției listelor LIE 2020, LMI B 2015 și „Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al Municipiului București”, volumul 1/2008, rezultă că există un număr de 50 de clădiri expertizate tehnic și un număr de 56 de Monumente de Arhitectură aflate în

domeniul public al Primăriei Municipiului București. Dintre ele, 12 clădiri sunt Monumente de Arhitectură expertizate tehnic.

Figura 23. Starea Monumentelor de Arhitectură din Municipiul București, în cifre absolute

Sursa: Autorii

Municipiul București are un număr de 98 de Zone Construite Protejate. Cele mai numeroase ZCP se află în subzone funcționale de tipul L2b și sunt de tipul „Parcelare reglementată". Mult mai puțin numeroase sunt Zonele încadrate în subzone L1b, care sunt de tipul „Țesut tradițional difuz". In anul 2006 au fost actualizate documentațiile urbanistice pentru 12 Zone Construite Protejate. Actualizarea a presupus rectificarea limitelor zonelor studiate, precum și inventarierea clădirilor, în funcție de gradul lor de protecție.

Planurile Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP) din București și Regulamentele lor de Urbanism (RLU) au un grad foarte mare de similitudine. Apare astfel nevoia standardizării și, cel mai probabil, a simplificării lor, pentru a elimina sau pentru a reduce cât mai mult gestiunea prin excepții a Zonelor Construite Protejate.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Bucureștiul deține un bogat patrimoniu construit, din care un procent de aproximativ 56% din monumentele de arhitectură sunt încadrate la stare foarte bună și bună.

- Starea accentuată de degradare a patrimoniului construit se manifestă pe fondul abandonului clădirilor istorice, al intervențiilor eronate de reabilitare a clădirilor monument istoric, precum și al nerespectării caracterului zonelor cu valoare istorică ridicată.
- Resursele financiare și instrumentele disponibile pentru restaurarea și consolidarea Monumentelor Istorice din București sunt insuficiente.
- Lipsește o politică urbană integrată pentru revitalizarea patrimoniului construit din București.
- Capacitatea administrativă de gestiune a patrimoniului construit este limitată, iar numărul specialiștilor care asigură protecția Monumentelor Istorice este insuficient.
- Formatul actual în care sunt furnizate datele despre patrimoniu fac orice prelucrare suplimentară anevoioasă și predispusă la greșeli. Este vorba aici atât de Listei Monumentelor Istorice

din Municipiul București, în ediția ei din anul 2015 (LMI B 2015) sau de Lista Imobilelor Expertizate Tehnic din punctul de vedere al Riscului Seismic (LIE 2020), cât și de Planurile Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate (PUZ ZCP).

Tendințe de dezvoltare

- La momentul actual se află în lucru atât Codul Patrimoniului Cultural, cât și Codul Amenajării Teritoriului, al Urbanismului și al Construcțiilor. Codul Patrimoniului Cultural este cel mai avansat, Tezele Prealabile ale Codului Patrimoniului fiind deja elaborate, iar analizele sectoriale pe legislația relevantă fiind deja disponibile. Ambele Coduri vor propune instrumente noi de planificare și de aplicare a prevederilor normative, corelarea dintre ele fiind deosebit de importantă, în special din perspectiva eficienței aplicării lor;
- Portofoliul instrumentelor fiscale disponibile Municipalității s-a îmbogățit considerabil, în urma experienței dobândite de orașe precum Oradea sau Craiova. Dată fiind existența HCGMB 384/2018, ele pot fi transferate în momentul de față la București și adaptate ulterior contextului local, cel puțin până la clarificarea regimului contravențional din legislația relevantă pentru patrimoniu.

Recomandări pentru strategie

- Transpunerea LMI B 2015 într-o bază de date și spațializarea ei, pentru a avea la dispoziție un instrument de evidență flexibil și dinamic în timp.
- Ierarhizarea intervențiilor în patrimoniul construit bucureștean pe baza unor analize tipologice, care să asigure o distribuție mai echilibrată a finanțărilor disponibile spre grupări de Monumente de Arhitectură.
- Evaluarea OM 562/2003, din perspectiva posibilității de proiectare modulară a Planurilor Urbanistice Zonale dedicate Zonelor Construite Protejate și actualizarea PUZ ZCP pentru o serie de zone prioritare, cum ar fi:
  - Zona Construită Protejată „Bulevardul Brătianu” (ZCP 04);
  - Zona Construită Protejată „Bulevardul Regina Elisabeta și Bulevardul Mihail Kogălniceanu” (ZCP 06)
  - Zona Construită Protejată „Bulevardul Lascăr Catargiu” (ZCP 12);
  - Zona Construită Protejată „Calea Victoriei” (ZCP 16);
  - Zona Construită Protejată „Bulevardul Carol” (ZCP 05).
- Analiza critică a intersecției rezultate între LMI B 2015, LIE 2020 și Inventarul Domeniului Public al Municipiului București și selecția clădirilor pentru care Primăria Municipiului București, în parteneriat cu Ordinul Arhitecților din România (OAR) poate organiza concursuri de arhitectură;
- Revizuirea și actualizarea LMI B 2015, astfel încât să reflecte situația actuală din teren, în special în cazul Monumentelor de Arhitectură aflate în stare de colaps
- Construcția sau actualizarea parteneriatelor Primăriei Municipiului București și ale Institutului Național al Patrimoniului cu universitățile care oferă programe de formare în domeniul patrimoniului, pentru diversificarea locurilor de practică profesională;
- Crearea unui grup de informare privind cultura urbană și semnificația patrimoniului în structura administrativă a Primăriei Municipiului București sau asocierea cu alte organizații care au deja o experiență considerabilă în desfășurarea unor asemenea programe;
- Formarea unui centru de consultanță pentru locuitorii Municipiului București, menit să ofere soluții tehnice potrivite pentru toate tipurile de intervenții pe clădiri și în zonele istorice;
- Realizarea unor ghiduri și a unor metodologii de intervenție corecte din punct de vedere tehnic și estetic sau adoptarea și îmbunătățirea ghidurilor existente, cum sunt

cele elaborate, de exemplu, de Asociația Română pentru Cultură, Educație și Normalitate (ARCEN).

- Completarea HCGMB 384/2018 cu instrumente fiscale (subvenții suplimentare, supraimpozitare, etc.) în vederea intervențiilor private în Zonele Construite Protejate considerate prioritare.

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Aplicarea principiului ICOMOS de finanțare a mai multor monumente dintr-o anumită zonă, decât finanțarea unei singure restaurări, cu sume foarte mari;
- Adoptarea unor normative de consolidare, cum este, de exemplu, Codul de Proiectare Seismică (P 100-3), care se află în stadiu de proiect la Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației (MLPDA) de aproximativ un an
- Elaborarea unui sistem de atragere a specialiștilor în domeniul patrimoniului în aparatul administrativ (programe masterale și specializări dedicate patrimoniului)
- Ierarhizarea mai clară a procedurilor în procesul de avizare a documentațiilor tehnice pentru monumente istorice
- Flexibilizarea procedurilor în achiziții, folosirea concursurilor de arhitectură ca procedură ce oferă legitimitate intervențiilor Municipalității
- Realizarea unei noi inventarieri a clădirilor valoroase din perioada modernă a Bucureștiului și, eventual, făcută o propunere de clasare a lor ca Monumente Istorice.
- Educarea comunității pentru conștientizarea valorii construcțiilor în care locuiesc.

2.4 MOBILITATE

2.4.1 ACCESI

Figura 24. Infrastructura majoră de circulație rutieră a Bucureștiului

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Municipiul București este cel mai important nod rutier al României, fiind racordat la 3 autostrăzi (A1 spre Pitești, A2 spre Constanța și A3 spre Ploiești), 8 drumuri naționale și 11 drumuri județene. Traficul de pe aceste artere este preluat de centura Capitalei sau de rețeaua de circulații rutiere ale Capitalei.

Cel mai ridicat volum de trafic se regăsește pe partea de nord a centurii (DNCB). Doar această parte a centurii este în cea mai mare măsură lărgită la două benzi pe sens (segmentul DN2-A3 se află încă în lucru). Partea de sud a centurii este în continuare subdimensionată, funcționând cu o singură bandă pe sens.

Volumele foarte mari de trafic care trec de centură pun presiune pe trama stradală a Capitalei, aspect vizibil mai ales pe arterele de penetrație care continuă DN1, A3 (cu legătura recent inaugurată către Sos. Petricani), A1 și DN2.

Rețeaua de circulații rutiere a Bucureștiului este una de tip radial-concentric, fiind formată dintr-o suită de bulevarde majore, construite preponderent în perioada interbelică și cea comunistă, care asigură legătura marilor cartiere de locuințe cu zona centrală. La aceasta se adaugă o tramă stradală structurată pe o serie de inele de circulație bine configurate, care este însă incompletă.

Capacitatea tramei stradale a Capitalei este deja depășită, posibilitățile de lărgire sunt foarte scăzute. Indicele de motorizare (523 autoturisme / 1000 locuitori) este foarte mare și se află într-o continuă creștere.

Zonele de expansiune din apropierea centurii se confruntă cu ample probleme în ceea ce privește conectivitatea și capacitatea tramei stradale. În majoritatea cazurilor este vorba de dezvoltări sporadice, pentru care nu se asigură infrastructura de transport necesară. Majoritatea străzilor sunt de categoria IV și V (străzi locale) și se intersectează direct cu artere de categoria I sau II. În lipsa unor circulații colectoare, intersecțiile frecvente cu arterele principale îngreunează traficul.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Inelul central este în mare parte complet, există doar două tronsoane în care legăturile diferă față de soluția tehnică propusă în PUG 2000 (legătura Mihai Bravu - Olteniței și Olteniței - Progresului). Pentru a fluidiza traficul pe inelul median, au fost realizate în ultimii ani investiții majore în pasaje supra / subterane (Piața Sudului, Mihai Bravu, Basarab și Grozăvești), care să le completeze pe cele deja existente.
- Inelul median a beneficiat de investiții importante în ultimii ani, motiv pentru care legătura între Sos. Pantelimon și zona Doamna Ghica a fost mult îmbunătățită. Investiția asigură o mai bună legătură între unul din cele mai mari cartiere ale Capitalei și zona de birouri Pipera.
- Proiecte majore de infrastructură rutieră au avut în vedere reducerea timpilor de deplasare pe principalele penetrante în oraș, fiind create pasaje rutiere în zona Băneasa, Casa Presei, Sos. Pipera sau noi legături rutiere, cum ar fi legătura A3 - Petricani sau Pasajul de la Ciurel (încă în lucru).
- Rețeaua de circulații rutiere a Bucureștiului este încă incompletă, mai ales în ceea ce privește legăturile circulare.
- Centura Bucureștiului este suprasolicitată și face ca o parte considerabilă din traficul de tranzit să străbată orașul, în timp ce inelul median este incomplet îngreunând legăturile între cartierele din sudul și vestul Capitalei.
- Conform TomTom Traffic Index, Bucureștiul era în anul 2019 al patrulea cel mai aglomerat oraș din Europa, după Moscova, Istanbul și Kiev, respectiv cel mai aglomerat oraș din Uniunea Europeană. În plus, nivelul de congestie a crescut în 2019 cu 4% față de anul 2018. Zonele majore de congestie se regăsesc pe centură (pe segmentele subdimensionate) și la intersecțiile la sol între centură și principalele penetrante (ex. Domnești- Prelungirea Ghencea, Șoseaua Berceni sau Șoseaua Olteniței).
- Traficul rutier este de asemeni îngreunat de circulații blocate de vehicule de transport marfă care alimentează unitățile comerciale sau livrează către diverse persoane / companii, de calitatea precară a podurilor și pasajelor rutiere sau CF (ex. Podul Constanța), de calitatea infrastructurii.

	• În anul 2018 doar 74% din totalul drumurilor erau modernizate (cf. INS Tempo). Problemele în ceea ce privește calitatea infrastructurii rutiere (străzi locale pietruite sau de pământ) se regăsesc preponderent în noile dezvoltări de la periferia Capitalei. • O problemă specifică este reprezentată de străzile de categoria III care includ linii de tramvai. Deoarece linia de tramvai, partajată cu traficul rutier nu a fost modernizată, circulația pe străzi cum ar fi Vasile Lascăr, Lizeanu, 11 Iunie sau Traian, este mult îngreunată.
Tendințe de dezvoltare	• PMB va finanța, în cursului anului 2020, conform bugetului aprobat, continuarea proiectelor de la Străpungerea Nicolae Grigorescu – Splai Dudescu, Pasajul Ciurel și Străpungerea către A1, lărgirea Str. Fabrica de Glucoză, Pasajul Doamna Ghica, Penetrație Prelungirea Ghencea-Domnești, Supralărgire Bd. Ghencea și Bd. Brașov. • Alte proiecte mature de investiții avute în vedere de PMB sunt Etapa a II-a a Străpungerii Nicolae Grigorescu – Splai Dudescu – Vitan Bârzești, nodul rutier Avionului din cadrul proiectului de închidere a Inelului Median, artera de legătură Șos. Pipera – Dimitrie Pompei – Fabrica de Glucoză, Străpungerea Valea Cascadelor – Prelungirea Ghencea, Pasajul denivelat Șos. Petricani – Voluntari, Pasajul denivelat Andronache - Voluntari, reabilitarea podurilor Fundeni, Ciurel, Opera, Pasajul Unirii, Timpuri Noi, reabilitarea Bd. Chișinău, a Bd. Pantelimon, Supralărgire Șos. București-Măgurele, Diametrala Nord-Sud (Etapele II și III), Reconfigurarea Pieței Unirii etc. Cele mai multe dintre acestea au deja documentații tehnico-economice finalizate sau în curs. • Primăriile de sector au, la rândul lor, finalizate, în execuție sau pregătire proiecte în domeniul infrastructurii majore de transport, precum: Supralărgire Str. Turnu Măgurele, Șos. Berceni, Șos. Luica (Sector 4), Prelungirea Str. Brașov între Șoseaua Alexandriei și Bd. Ghencea, Coridor de mobilitate urbană pe str. Șinei (Sector 5), Străpungerea Electronicii (Sector 2), Supralărgirea Căii Dudești, Pasajele subterane la intersecția Șos. Mihai Bravu cu Calea Dudești, respectiv Calea Vitan (Sector 3).
Recomandări pentru strategie	• Realizarea și implementarea de planuri multianuale de completare a rețelei stradale în zonele de expansiune (categoria I,II și III), cu precădere în zonele deja parțial dezvoltate și în coordonare cu primăriile de sectoare • Continuarea proiectelor majore de infrastructură rutieră ce vizează lărgirea DNCB, completarea și închiderea inelului median, străpungeri și reconfigurări de intersecții • Realizarea și implementarea unui program multianual de modernizare a podurilor și pasajelor • Strategie de logistică pentru eficientizarea sistemului de alimentare a capitalei, cu accent pe identificarea unor măsuri pentru reducerea impactului asupra traficului: livrări în intervale orare, vehicule speciale pentru livrare în zone pietonale, electrificarea flotei, încurajarea livrărilor cu bicicleta, etc.
Propuneri rezultate din	• Adoptarea unui program ce permite munca la distanță (de exemplu, la domiciliu) și introducerea de mai multe spații de colaborare • Optimizarea utilizării autoturismelor din cadrul unei companii de mai mulți angajați

procesul de consultare

- Măsuri pentru descurajarea corporațiilor în a oferi mașină de serviciu, mai degrabă abonamente la transport public
- Regândirea sistemului de colectare de taxe pe autoturism la nivel de municipalitate; creșterea nivelului de impozitare pentru fiecare al doilea autoturism achiziționat de aceeași persoană.
- Ghid pentru proiectarea străzilor în regiunea București – Ilfov (un fel de ghid NACTO).
- Plan de măsuri pentru intervenții în cartiere deja afectate de o tramă subdimensionată: străzi de tip living street sau shared space și după caz exproprieri pentru reconfigurarea tramei.
- Posibil sens unic Barbu Văcărescu cu Calea Dorobanți (cu mențiunea că e nevoie de mai multe străzi de legătură între cele două)
- Legături suplimentare între Dobroești și București
- Extinderea DJ300 de la Petrăchioaia o legătura oportună pe termen mediu / lung pentru dezvoltarea rezidențială din Pantelimon.

2.4.2 ACCESI

Figura 25. Rețeaua de căi ferate a Bucureștiului

Sursa: Prelucrare proprie după: M.Mănescu et. al. 2003. Documentare privind enciclopedia gărilor din România

Aspecte cheie

Sistemul de căi ferate ale capitalei se află în declin, trecând printr-un proces continuu de schimbare, susținut de modificări ale priorităților la nivel național, regional sau local. Din rețeaua de căi ferate ale Capitalei doar 44% sunt linii electrificate, iar numai 28% sunt linii cu cale dublă. În ultimii 12 ani nu s-au electrificat, dublat sau construit linii noi de cale ferată în Capitală. În prezent, mai puțin de jumătate din rețeaua feroviară a capitalei mai este utilizată de transportul de persoane.

Gara de Nord rămâne principala poartă de intrare în București pe cale feroviară, iar gările Obor, Basarab sau Titan Sud deservesc doar trenuri regionale. Recent a fost repusă în funcțiune Gara Băneasa, fiind utilizată de un tren metropolitan care circulă pe segmentul Fundulea-București Nord.

Municipiul București este deservit de cel mai important aeroport la nivel național, Aeroportul Internațional Henri Coandă, și de un aeroport secundar (Băneasa), care este momentan închis zborurilor comerciale pentru lucrări de consolidare și modernizare.

La nivel european, din punct de vedere al transportului de pasageri și de marfă, AIHC face parte din categoria aeroporturilor de tip A - aeroporturi mari comunitare, (transport de peste 10 mil pasageri și peste 10 mii tone anual) . La nivel regional (Europa de Est), acesta se clasează după aeroporturile din Varșovia, Praga și Budapesta în ceea ce privește numărul de pasageri transportați.

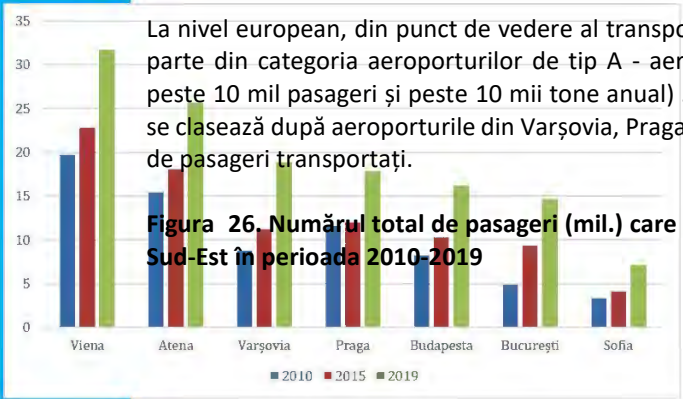

Figura 26. Numărul total de pasageri (mil.) care au tranzitat aeroporturile din Europa de Sud-Est în perioada 2010-2019

Sursa: ACI Europe

Puncte tari/ Puncte slabe

- Infrastructura de cale ferată existentă asigură o serie de legături strategice atât la nivel național, cât și la nivel metropolitan, reprezentând un potențial de revitalizare pentru creșterea mobilității în regiune.
- Aeroportul Internațional Henri Coandă își consolidează poziția în regiune printr-o creștere constantă în ultimii 9 ani. Între 2010 și 2019, numărul pasagerilor a crescut cu 199%, iar cel al tonelor de marfă transportate a înregistrat o creștere de 52%.
- Inelul feroviar este neoperațional pentru traficul de pasageri și se află într-o stare avansată de degradare. Se mai păstrează segmente din căile ferate din sud care duceau la gările Filaret, Progresul și Cotroceni.
- Declinul treptat a legăturilor regionale și a gărilor pe care acestea le deservesc face ca transportul feroviar își piardă treptat avantajul competitiv pe care îl deținea față de transportul rutier.
- Legăturile cu Aeroportul Internațional Henri Coandă se limitează doar la linii de transport public către centrul istoric sau către Gara de Nord. Pentru orice alte zone este nevoie de schimbarea liniei de transport public.

Tendințe de dezvoltare

- Principalele proiecte de infrastructură feroviară sunt fundamentate în Masterplanul General de Transport al României. Astfel prioritar este proiectul care are în vedere modernizarea liniei 902 către Giurgiu incluzând refacerea Podului de la Grădiștea .

	• Alte două proiecte importante pentru rețeaua de căi ferate a Capitalei sunt creșterea vitezei pe magistrala 900 spre Videle și legătura între Gara de Nord și Aeroportul Internațional Henri Coandă care se află deja în stadiu de implementare. • Pe termen lung, după 2021 se are în vedere și electrificarea liniei 902 între Giurgiu și Gara de Nord (inclusiv partea de sud-vest a centurii feroviare) și sporirea vitezei pe linia 901 spre Pitești. Modernizarea magistralei 500 între Ploiești și Buzău va asigura și o optimizare a deplasărilor între Capitală și orașele din Moldova. • La sfârșitul anului 2019 a fost demarat și studiul de fezabilitate pentru modernizarea Gării de Nord, aspect care ar asigura întărirea unui proces de regenerare urbană deja vizibil în zona Grivița – Buzești.
Recomandări pentru strategie	• Constituirea unui sistem de transport feroviar metropolitan cu o componentă dedicată fluxurilor de navetiști și a modului de integrare cu transportul public metropolitan pe cale rutieră. Liniile de importanță strategice cum ar fi legătura către gara Progresul (inclusiv terenul gării), calea ferată de centură sau cea care unește centura cu zona Cotroceni ar trebui conservate și ferite de dezvoltări imobiliare . • Modernizarea Gării Obor (inclusiv creșterea frecvenței de trenuri metropolitane) – nod intermodal cu autogară, gară CF, bike sharing, car sharing, scooter sharing, transport public. E nevoie de o legătură facilă (coridor verde pentru deplasări nemotorizate) cu stația de Metrou Obor. • Reconstruirea Gării Progresul sub forma unui nod intermodal cu P&R (autogară, stație transport public local – inclusiv extindere tramvai, stație transport public regional, etc.) – proiectul este dependent de modernizarea liniei 902 București-Giurgiu. • Transformarea căilor ferate abandonate care merg către inelul central în coridoare de mobilitate urbană durabilă sau spații verzi / parcuri lineare. • Creșterea accesibilității AIHC pe cale ferată și prin linii dedicate de transport public. • Extinderea Aeroportului ”Henri Coandă”(terminal nou de pasageri, platformă multimodală pentru cargo, parcare multietajată, parc tehnologic și zonă comercială) – cf. Program Strategic de Dezvoltare AIHC • Repunerea în funcțiune a Aeroportului Băneasa (potențial pentru curse naționale) – dificultăți cu zonele rezidențiale alăturate, nevoie de pasaj pietonal pentru a traversa mai ușor DN1.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Pentru inelul feroviar partea de sud până la Gara de Nord este în lucru studiu care cuprinde și legătura cu Giurgiu (inclusiv podul de la Grădiștea). • Oportunitatea de a transforma fostele căi legături compromise (Filaret / Cotroceni) în coridoare verzi. • Inelul feroviar poate funcționa cum activa pe vremuri tramvaiul 26 • Oportunitate dezvoltare Gară de capăt la Cartierul Justiției • Protejarea culoarelor de cale ferată prin documentații de urbanism / neacordare autorizații construire • Gară la Petricani cu park and ride • Creșterea frecvenței trenurilor pe ruta Domnești – Gara de Nord (adesea legătura București – Videle este mai rapidă pe calea ferată decât pe rutier) • Utilizarea Gării Obor pentru transpor regional / metropolitan => stații CF la Fundeni, pasaj CF peste salba de lacuri • Amenajarea Gării noi de la Mogoșoaia

2.4.3 TRANSP

Figura 27. Infrastructura de transport public - stații transport public urban

Sursa: Prelucrare proprie după harta STB / harta Metrorex

Aspecte cheie

Municipiul București deține unul din cele mai complexe sisteme de transport public din Europa, în condițiile în care efectuează zilnic peste 1.67 mil. călătorii. Cele 76 linii de autobuz, 17 linii de troleibuze, 24 linii de tramvai și 4 magistrale de metrou deservesc o populație de peste 2 milioane de locuitori, folosind o flotă de 1977 vehicule (din care 83 sunt vagoane de metrou).

În teritoriu, rețeaua de transport public a Capitalei este suplimentată de transportul public metropolitan cu 46 de rute (din care 5 rute express) și de rețeaua de căi ferate care asigură legătura cu principalele bazine de forță de muncă din regiune (București-Ploiești, București-Târgoviște, București-Pitești, București-Constanța, București-Craiova).

Deși în ultimii 2 ani a fost pornit un amplu proces de modernizare a flotei de transport public de suprafață, principala problemă rămâne eficiența rețelei. Fie că este vorba de suprapuneri de linii (metrou + tramvai + autobuz sau tramvai + troleibuz + autobuz) sau

de congestia care reduce viteza comercială, transportul public de suprafață nu reprezintă încă o alternativă pentru deplasarea cu autovehiculul individual (deși rețeaua deservește 85% din populație, cota modală a transportului public nu trece de 30%).

Sistemul de transport public este unul divizat între mai mulți operatori (metrou, transport de suprafață, transport local, transport regional), care funcționează ca sisteme paralele și nu sunt integrate tarifar.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Rețeaua de transport public acoperă în mare parte suprafața capitalei, zonele cu cea mai mare densitate de populație sau activități fiind bine deservite de transportul public.
- Rezultate pozitive în ceea ce privește eficientizarea rețelei de transport public se pot observa pe acele segmente în care au fost introduse benzile dedicate pentru transportul public, mai ales prin delimitarea fizică a liniilor de tramvai pe principalele penetrante.
- Accesul la informații despre sosirea mijloacelor de transport în stație și a rutelor s-a îmbunătățit considerabil, deși congestia face ca orarul afișat să nu poată fi întotdeauna respectat.
- Investițiile realizate în parcul auto al operatorului de transport public de suprafață s-au realizat în special pentru trecerea la vehicule electrice și hibride.
- Serviciile de taxi și „ridesharing" reprezintă o importantă alternativă pentru persoanele care se deplasează către zone centrale unde disponibilitatea locurilor de parcare este redusă. Calitatea și costul acestor servicii conduc la creșterea cererii pentru această categorie de servicii.
- Există în continuare zone rezidențiale în curs de dezvoltare nedeservite de transportul public
- Rețeaua de tramvai este subdimensionată și neadaptată la noile dezvoltări rezidențiale la periferie, iar 33% din liniile de tramvai sunt degradate și au probleme mai ales la macazuri.
- Rețeaua de troleibuze este încă incompletă și insuficient armonizată cu liniile de autobuz, tramvai și metrou.
- Lipsa unui sistem funcțional de e-ticketing la nivelul sistemului de transport public de suprafață influențează negativ performanța economică a operatorului și procesul de planificare a rețelei de transport.
- Rețeaua de transport subteran este suprasolicitată, nu deservește încă zone dens populate (Drumul Taberei – în lucru, Rahova / Progresu – SF, Berceni și Casa Presei / Aeroport), ceea ce pune o presiune importantă pe transportul de suprafață.
- O mare parte din stațiile de transport public sunt degradate, neamenajate sau chiar periculoase pentru pasageri.
- Deși sunt în curs achiziții care vor crește semnificativ flota operatorului cu vehicule electrice sau hibride și cu material rulant, depourile STB nu au fost în totalitate extinse sau adaptate.

Tendințe de dezvoltare

- Primăria derulează două proiecte cu finanțare nerambursabilă prin Fondul de Mediu pentru achiziționarea a 100 de troleibuze cu o lungime de 12m (contract atribuit în anul 2020), care va înlocui parțial și extinde parcul de 181 de troleibuze existente, respectiv a 130 autobuze hibrid (contract atribuit în anul 2019).
- Pentru a putea continua demersul de optimizarea a serviciilor de transport public va fi nevoie de reconfigurarea rețelei, trecerea la un o rețea bazată pe eficiență, fără suprapuneri multiple de linii și dezvoltarea treptată transportului de persoane multimodal, în primul rând prin integrarea tarifară între transportul public de suprafață și cel subteran. Toate acestea trebuie să aibă însă la baza semnarea unui

noi contract de delegare a serviciului de transport public în conformitate cu Regulamentul CE nr. 1370/2007

- Cu privire la investițiile în infrastructura de transport subteran, proiecte cele mai mature (la nivelul anului 2020) vizează:
  - Inaugurarea Magistralei M5 (Eroilor – Drumul Taberei) – estimată pentru jumătatea anului 2020.
  - Reabilitarea Magistralei M2 (Pipera-Berceni) – licitație pentru execuție în curs, cu finanțare din fonduri europene, care vizează înlocuirea șinelor duble pe întreaga lungime
  - Faza I a Magistralei M6, pe relația 1 Mai – Stația Tokyo (Băneasa Mall) – care beneficiază și de fonduri europene aprobate, fiind în faza de licitație a proiectării și execuției. Există SF și pentru Faza II Stația Tokyo – Otopeni, fiind prevăzută lansarea licitației de proiectare și execuție în 2020, cu fonduri dintr-un împrumut acordat de Agenția Internațională de Cooperare a Japoniei.
  - Extindere Magistrala M2 (Berceni) cu o stație supraterană – există SF elaborat de Primăria Sectorului 4 și licitație în curs pentru proiectare și execuție.
  - Magistrala M5 (Eroilor – Piața Iancului) – care se află în faza de licitare pentru revizuirea SF, care va putea fi finanțat din fonduri europene. Tot din fonduri europene ar putea fi finanțată și construcția, cu condiția depunerii cererii de finanțare până la sfârșitul anului 2021 și fazarea proiectului. Proiectul ar putea fi finalizat până în anul 2027.
  - Extinderea Magistrala M4 (Lac Străulești – Gara Progresul) – pentru care există SPF realizat cu fonduri elvețiene și se poate depune cererea de finanțare din fonduri europene până la finalul anului 2020. Proiectul ar putea fi finalizat până în anul 2026.
  - Reabilitare stații de metrou – în faza de pregătire a procedurii de achiziție a serviciilor de proiectare, cu sprijinul JASPERS.
- Lista de proiecte este completată extinderea liniilor de metrou spre Buftea, Pipera – Petricani sau spre A1. Aceste intervenții ar deservii o parte considerabilă din zonele periurbane care au cunoscut cea mai intensă dezvoltare în ultimii ani.

Recomandări pentru strategie

- Reconfigurarea rețelei de transport public în corelare cu punerea în funcțiune a linie de metrou, prin eliminarea treptată a rutelor secundare ineficiente
- Definirea unor coridoare prioritare cu transport public de mare capacitate Metrou-tramvai (inclusiv în zona centrală)
- Continuarea investițiilor în flota de transport public (mai ales material rulant, achiziție de autobuze electrice, etc.)
- Modernizare depourilor
- Modernizarea liniilor de tramvai, cu prioritate a celor din zona centrală și extinderea către zonele cu noi dezvoltări rezidențiale
- Completarea rețelei de troleibuz
- Emiterea de autorizații noi doar pentru taximetriști care folosesc mașini hibride sau electrice (ți extinderea măsurii și pe serviciile de ridesharing – Uber/Bolt/etc.).
- Dezvoltare sistem de e-ticketing corelat STB-Metrorex și pe termen lung CFR (pentru transportul metropolitan)
- Extinderea liniilor de Metrou, modernizare, optimizare și extindere capacitate stații metrou pe M2
- Modernizarea stațiilor de transport public

Propuneri rezultate din

- Stimulente pentru încurajarea transportului public.
- Introducerea mai multor autobuze școlare.
- Transport ecologic pentru transportul public

procesul de consultare	• Îmbunătățirea deservirii și a calității transportului public, mai ales în zonele de dezvoltare • Extinderea perioadei de circulație a autobuzului turistic și îmbunătățirea stării și elementelor de afișaj din aceste autobuze. • Continuarea delimitării benzilor de transport public și modernizarea macazurilor pe liniile de tramvai" • Creșterea prețului pentru bilete • Întărirea controalelor și măsuri pentru a convinge călătorii să plătească direct biletul și nu amenda care nu ajunge la STB • Analiza oportunității conectării liniilor de pe Dimitrie Pompeiu cu Barbu Văcărescu și extinderea tramvaiului spre Băneasa • Repunerea în funcțiune a linie 5 și prelungirea ei către Mall Băneasa (cu park & ride) – linia poate deservi și cartierul ANL de lângă aeroport • Modernizarea liniilor de tramvai, mai ales în zona centrală • Bandă dedicată tramvai pe Bdul Regina Maria • Legătură liniilor de tramvai în Piața Unirii – în 2 scenarii: 1) inel în jurul pieței sau 2) dublu sens pe partea de vest a pieței. • Amenajarea buclă întoarcere în Piața Sudului sau la M. Bravu. • Legătură troleu Piața Unirii – Universitate – Romană • Legătură troleu Gara de Nord (linia 96 cu 79) • Continuare linie troleu pe Calea Griviței până la Bdul Dacia • De eliminat autobuzul 336 care se suprapune în totalitate (95%) cu troleibuz 61. • Legătură Pipera, Dimitrie Pompeiu (16 /36) cu Barbu Văcărescu (linia 5). • Posibilitatea de a prelungi linia de tramvai de pe Sos. Petricani până în Voluntari (intersecția cu Sos Pipera) • Pasaj Doamna Ghica cu linie de tramvai -> permite conturarea unui inel „median” de tramvai: Petricani-Doamna Ghica-Pantelimon-Chișinău (sau Morarilor)-1 Decembrie-N.Grigorescu-Iuliu Hațeganu-Turnu Măgurele. • Legătura str. Brașov – Sos. Alexandriei - Ferentari (important ca drumul propus de PS5 să fie de 3 benzi pentru a putea avea și tramvai). • Extindere tramvai pe Prelungirea Ghencea (nu pe Bdul Timișoara unde nu există încă dezvoltări)

2.4.4 TRANSP

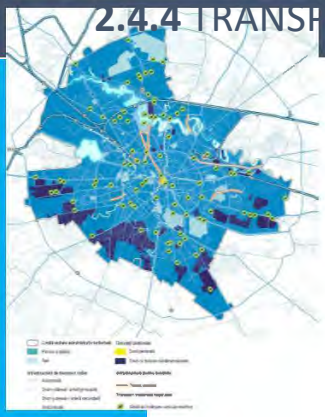

Figura 28. Infrastructură pietonal, pentru biciclete și pentru transport motorizat nepoluant

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Mijloacele de transport nemotorizate, împreună cu transportul public și electromobilitatea, reprezintă o prioritate pentru politicile de transport contemporane, la nivel mondial, european și național. În cazul deplasărilor nemotorizate, costurile reduse pentru infrastructură, necesarul mult diminuat de spațiu și cantitatea infimă de emisii Co2 reprezintă principalele beneficii.

La nivelul Capitalei erau înregistrate de 683 vehicule electrice la nivelul anului 2018, alături de încă 63 în județul Ilfov. Datele aferente anului 2019 indică o creștere a numărului acestora de 2,5 ori, ceea ce înseamnă ca cifra lor a trecut deja pragul de 2.000 de unități, ceea ce reprezintă totuși o pondere nesemnificativă în totalul parcului auto (sub 0,5% din total).

Comparativ cu alte capitale europene de dimensiuni similare (Londra, Berlin, Budapest, etc.), suprafața zonelor pietonale a Bucureștiului este oricum mult mai redusă. Deși

pietonizarea unei părți din centrul istoric a fost un succes, care a susținut procesul de regenerare a unei zone decăzute, modelul nu a mai fost repetat în ultimii ani.

În ceea ce privește circulația persoanelor cu dizabilități locomotorii sau de vedere, Capitala întâmpină dificultăți în a asigura condițiile minime de mobilitate. În București circulația persoanelor cu dizabilități locomotorii sau de vedere este cvasi-imposibilă fără un însoțitor. Deși modernizările de străzi includ adesea rampe pentru persoane cu dizabilități, acestea nu respectă normativul NP-051. De asemenea, la nivelul anului 2013 se estima că doar 30% din instituțiile publice ale Capitalei sunt accesibilizate .

La fel cum este cazul majorității orașelor din România, și în Capitală infrastructura pentru mersul cu bicicleta este mult subdezvoltată în relație cu nevoile locuitorilor. Capitala dispune în prezent de un singur culoar cu piste de biciclete amenajate corespunzător, traseul Parcul Regele Mihai (intrarea Pescăruș) – Piața Victoriei - cu o ramificație către intersecția Calea Victoriei cu Bulevardul Regina Elisabeta și către intersecția Berzei - Buzești cu Calea Griviței .

Puncte tari/ Puncte slabe

- Suportul din partea PMB în ceea ce privește deținerea unui autovehicul electric este dublat față de măsurile naționale, prin vouchere de achiziționare de automobile nepoluante și prin stații de încărcare a vehiculelor electrice.
- Infrastructura pietonală susține un proces de pietonizare, care, deși punctual, se bucură de succes în rândul cetățenilor.
- În 2019, au fost realizate studii de fezabilitate pentru încă 4 tronsoane din rețeaua de piste pentru biciclete a capitalei: definitivarea traseului nord - centru, partea de nord-vest a inelului central (Iancu de Hunedoara – Ștefan cel Mare – Mihai Bravu), legătura între pista de pe Calea Victoriei și Parcul Izvor via Splaiul Independenței și Piața Victoriei. Propunerile preliminare mizează pe amenajarea infrastructurii pentru biciclete în detrimentul circulațiilor auto și respectă astfel principiile mobilității urbane durabile.
- Rețeaua de piste de biciclete și dotările aferente a municipiului București este în continuare subdezvoltată, deși numărul bicicliștilor a crescut, mai ales odată cu introducerea unor servicii de curierat velo și a trotinetelor. Nu există încă legături cu piste pentru biciclete continue mai lungi de 2.5 km, ci doar fragmente dintr-o rețea.
- Disponibilitatea parcărilor pentru biciclete este încă foarte redusă și nu există un program coerent de amenajare a acestora.
- Nu există un normativ sau STAS actualizat privind proiectarea infrastructurii pentru biciclete.
- La nivelul Bucureștiului există multe zone cu circulații pietonale inadecvate, mai ales trotuare ocupate de mașini parcate neregulamentar sau subdimensionate
- Circulații pietonale și stații de transport public sunt ne-accesibilizate pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cărucioare de copii.
- Rețeaua de stații de încărcare vehicule electrice face față cu greu cererii în creștere a numărului de vehicule electrice înmatriculate.

Tendințe de dezvoltare

- Creșterea cererii pentru piste de biciclete va genera proiecte care asigură legături velo între zona centrală, alte concentrări de locuri de muncă și marile zone rezidențiale (Colentina, Sos. București-Ploiești, Splaiul Independenței, Dimitrie Cantemir sau Calea Rahovei). Întreaga infrastructură dedicată mersului cu bicicleta va susține și alte mijloace de transport care se încadrează în categoria de „micromobilitate” – ex. trotinete electrice.

Recomandări pentru strategie	• Amenajarea pistelor de bicicletă pe radialele care asigură legătura între centru și cartierele de locuințe colective. Toate aceste proiect vor trebui să includă facilități pentru biciclişti, mai ales parcări securizate. Se mai pot instala / achiziționa stații de tip self-care. Pentru a putea asigura o monitorizare a utilizării infrastructurii se impune amplasarea de dispozitive pentru numărarea bicicliștilor continuând demersul pornit pe Calea Victoriei. • Instalarea de rastele pentru biciclete, în lungul pistelor pentru biciclete și în vecinătatea sau curtea instituțiilor publice (mai ales licee). • Dezvoltarea sistemului de bike-sharing (doar după ce se finalizează o rețea minimală de piste) – preferabil ar fi și extinderea celui existent, se face cu operatori privați. • Susținerea evenimentelor dedicate mersului cu bicicleta. • Program de educație în privința principiilor mobilității urbane durabile (învățământ preuniversitar). • Inventarierea la nivelul Municipiului București a tuturor trotuarelor subdimensionate și ocupate de mașini și implementarea de măsuri de asigurare a deplasărilor pietonale. • Extinderea și amenajarea zonelor pietonale (în centrul istoric și în centre de cartier pilot). • Coridor de mobilitate urbană durabilă – reconfigurare Calea Griviței între Gara de Nord și Calea Victoriei. După intervențiile de pe Berzei-Buzești zona se află deja într-un ușor proces de revitalizare (mai ales segmentul Gara de Nord-Buzești) – proiectul va include obligatori și pistă pentru biciclete fiind o legătură esențială între GDN și zona centrală. • Semnalizarea intersecțiilor (pentru persoanele cu dizabilități) și amenajarea de pasarele pietonale în intersecții dificile. • Calmarea traficului pe străzile secundare. • Program de dezvoltarea rețelei de stații de încărcare vehicule electrice corelat cu cele deja instalate de mediul privat. • Program multianual de modernizarea flotei PMB – achiziție vehicule electrice sau hibrid.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Stimulente pentru utilizarea bicicletelor. • Dezvoltarea rețelei de piste de biciclete în toate zonele din București. • Dezvoltarea sistemelor de închiriere și sharing biciclete, e-bikes, e-scouters. • Extinderea zonei pietonale centrul vechi și amenajarea de trasee pietonale – spre exemplu pe traseul Calea Victoriei, zona Rosetti, conexiunea Piața Unirii cu Palatul Parlamentului etc. • Amenajarea unui pod pietonal la jumătatea distanței dintre Parcul Izvor și Piața Unirii. • Introducerea de indicatoare turistice către principalele atracții, care să afișeze și timpul care urmează să fie parcurs. Info-point-urile digitale nu au avut succes în trecut și nu sunt o soluție necesară în multe cazuri deoarece încă este apreciată interacțiunea umană și nevoia de a adresa o gamă variată de întrebări. • Sporirea accesibilității centrului istoric pentru persoane cu dificultăți de deplasare (spre exemplu, pentru persoane care utilizează cărucioare). • Extinderea marcajelor tactile și audio, a hărților în relief pentru clădirile publice și a altor măsuri menite să faciliteze accesul și folosirea clădirilor publice.

2.4.5 MANAG

Figura 29. Congestia traficului și sistemul de parcări

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Entitatea care gestionează sistemul de management al traficului este Compania Municipală Managementul Traficului București (CMMTB SA), care implementează trei subsisteme: subsistemul de control al traficului urban, subsistemul de management al transportului public și subsistemul de camere video cu circuit închis pentru supravegherea traficului.

Intermodalitatea, un element esențial în sistemele contemporane de transport este încă subdezvoltată pe teritoriul Bucureștiului. Deși capitala deține câteva noduri intermodale și amenajează treptat parcări de transfer, cantitatea și calitatea precară a acestora face ca sistemul de transport să funcționeze suboptimal.

La nivelul Capitalei, existau în anul 2019 circa 1,4 milioane de autovehicule în circulație, în timp ce stocul total de parcări de reședință comunicat de către cele 6 primării de sector era de sub 200.000, existând așadar un loc de parcare tarifat la 7 autoturisme. Noile centre comerciale își asigură, în cea mai mare măsură, necesarul de parcări, dar acestea

sunt utilizabile și păzite preponderent pe parcursul zilei, în timpul programului de funcționare a magazinelor. Noile dezvoltări de birouri își asigură, de asemenea, necesarul de locuri de parcare în cele mai multe dintre cazuri, însă inserția lor în zone cu o capacitate limitată în ceea ce privește trama stradală conduce la congestie (valabilă mai ales în zona centrală).

Puncte tari/ Puncte slabe

- Numărul accidentelor rutier grave produse în Municipiul București este în continuă scădere din anul 2008, în majoritatea cazurilor valorile înjumătățindu-se sau chiar scăzând la o treime (ex. persoane decedate).
- Structura intermodală a capitalei cuprinde cele două porți internaționale de intrare și câteva noduri intermodale între rețeaua de metrou și transportul public de suprafață, iar construcția unor parcări de transfer este în proces de desfășurare.
- Pentru descurajarea staționării în zona centrală, noua politică de tarifare adoptată de CGMB în 2019 prevede creșterea tarifului practicat de parcările publice administrate de Compania Parking.
- La nivelul Capitalei nu există încă o politică de multimodalitate bine conturată, nivelul de integrare între transportul subteran, de suprafață, rețeaua de parcări de transfer și serviciile private de mobilitate fiind încă deficitar.
- Nodurile și punctele intermodale concentrează mai multe linii de transport în aceeași zonă, dar nu au amenajări gândite să asigure un transfer cât mai ușor între diferitele linii / mijloace de transport, amenajări pentru biciclete, sau spații de așteptare adecvate.
- Procesul de realizare a parcărilor de transfer este încă lent, doar 2 din cele 19 căi principale de acces sunt echipate cu astfel de facilități.
- Actuala rețea de stații de autogări a capitalei este ineficientă (calitate precară a dotărilor autogărilor, multe sunt amenajări informale, distribuție spațială ineficientă)
- Locuitorii Capitalei nu au acces facil la informații suficiente despre serviciile de mobilitate, iar conceptul de ride-sharing se află într-un stadiu de implementare incipient.
- Imposibilitatea de a satisface nevoia de parcări rezidențiale face ca parcarea pe trotuar, pe terenuri virane sau chiar și pe spațiul verde să fie deja ceva obișnuit în cartierele de locuințe colective din București.
- Cu toate problemele legate de parcare, nu există încă aplicate la nivelul Capitalei măsuri clare pentru descurajarea deținerii unui autovehicul.

Tendințe de dezvoltare

- Compania Municipală Managementul Traficului București are în vedere o serie de măsuri de îmbunătățire a sistemului de management al traficului din București, acestea vizând: introducerea infrastructurii de management a traficului în procesul de avizare a lucrărilor în carosabil (în vederea reducerii riscului de avariere a rețelei de fibre optică și a senzorilor de către constructori), semaforizarea și introducerea în sistem a unor noi intersecții, precum și modernizarea infrastructurii acestora (semafoare, echipamente acustice și luminoase, sisteme de push-button pentru pietoni, indicatoare, marcaje, automate de dirijare a circulației etc.).
- Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport București-Ilfov (ADITP), responsabilă de planificarea mobilității urbane și de monitorizarea implementării

măsurilor incluse în Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), adoptat în anul 2016, urmărește actualizarea modelului de transport, model ce va fi folosit la testarea obligatorie a tuturor intervențiilor care implică utilizarea de fonduri europene în domeniul mobilității, precum și a tuturor măsurilor tangente domeniului, indiferent de sursa de finanțare. Mai mult de atât, modelul de trafic ar trebui integrat în procesul de analiză a oportunității pentru noile dezvoltări completând și verificând astfel studiile de trafic realizate de dezvoltatori în procesul de avizare.

- Conturarea unei structuri intermodale la nivelul Capitalei reprezintă un demers esențial în eficientizarea transportului public, dar și în procesul de trecere către mijloace mai sustenabile de transport. Acest demers urmează a fi realizat pe palierul operațional, prin integrarea tarifară între cei doi operatori de transport (STB / Metrorex), dar și între serviciile oferite de STB în București și Ilfov, alături de investiții serioase în conturarea unei rețele de parcări de transfer sau „park & ride".

Recomandări pentru strategie

- Dezvoltarea sistemului de tarifare integrată la nivelul Bucureștiului și al județului Ilfov (inclusiv CFR regional). Pe termen mediu, se are în vedere dezvoltarea unei aplicații de tip „Mobilitate ca un Serviciu" pentru a integra toate serviciile de mobilitate la nivelul București-Ilfov (informare și ulterior tarifare)
- Conturarea treptată a unei rețele de autogări importante la nivelul Capitalei care să preia fluxurile de pe principalele căi de acces
- Sporirea investițiilor în proiecte de intermodalitate, mai ales în conturarea parcărilor de transfer în punctele de intersecția principalelor căi de circulație regionale / naționale cu cele locale
- Integrarea serviciilor de micromobilitate - tranziția de la intermodalitate către multimodalitate prin integrarea treptată a diferitelor servicii de mobilitate: biciclete electrice și trotinete, taxi și servicii de ridesharing, etc.
- Reconfigurarea intersecțiilor cu fluxuri pietonale ample și multiple mijloace de transport (ex. Victoriei, Tineretului, etc.) și revitalizarea nodurilor și punctelor intermodale (stație acoperită, spațiu de stat jos, afișaj digital sosire mijloace tp / hartă digitală, punct comercial, parcare biciclete / trotinete etc)
- Testarea unei aplicații de tip mobilitatea ca un serviciu (Mobility as a Service) și campanii de informare despre beneficiile utilizării mijloacelor alternative de transport
- Revizuirea modului de gestiune a parcării la nivelul capitalei pentru a evita suprapunerile în ceea ce privește sancțiunile, pentru a promova un program de parcare partajată și pentru a asigura locuri de parcare rezidențiale utilizând cât mai puțin teren și la costuri reale

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Promovarea intermodalității între diferitele mijloace de transport (park&ride, bike&ride, metrou-transport de suprafață etc.) pentru a obține un mix atractiv, care să descurajeze posesia de autoturisme
- Construirea de locuri de parcare în apropierea stațiilor de transport public; introducerea de licitații anuale pentru alocarea parcărilor rezidențiale; parcări etajate; abordarea problematicii mașinilor abandonate
- Amenajarea de locuri de parcare, inclusiv pentru autocare în proximitatea zonei centrale. În plus, amenajarea de locuri de drop-off / pick-up pentru un număr mai ridicat de autocare, locuri care să fie marcate și pe o hartă turistică.
- O gestiune mai bună a parcărilor existente: parcări rezidențiale doar între 19:00 și 08:00 și utilizarea parcărilor de la supermarket.
- Testarea / pilotarea de „car communities" și ride-sharing pentru a renunța la mașină.

2.5 UTILITĂȚI PUBLICE

APĂ PO

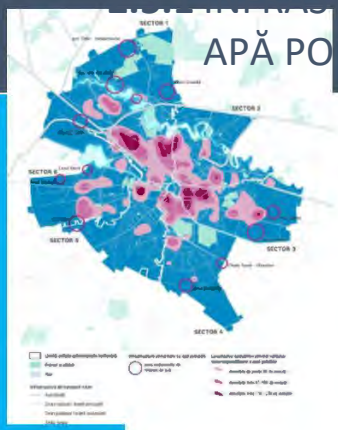

Figura 30. Localizarea sesizărilor privind calitatea apei potabile și a zonelor nedeservite de rețeaua de alimentare cu apă

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Deși în zona municipiului București există cel mai mare zăcământ de apă potabilă din țară, în prezent fronturile subterane de captare sunt trecute în conservare din cauza unor probleme privind calitatea apei. Principalele surse de apă ale Municipiului București rămân râurile Argeș și Dâmbovița, apa brută fiind captată din râul Dâmbovița prin priza de captare Brezoaele, iar din râul Argeș prin priza de captare Crivina, ambele având nevoie de reabilitare.

Pe lângă cele 7 stații de pompare orășenești aflate în funcțiune (Nord, Grivița, Drumul Taberei, Preciziei, Uverturii, Grozăvești, Sud), sistemul de distribuție al apei potabile este

alcătuit din 29 de stații de repompare funcționale (40 în total) și 108 stații de pompare cu hidrofor funcționale (200 în total), care permit ridicarea presiunii în clădirile înalte (peste P+4) din zonele în care sunt amplasate. Acestea sunt interconectate într-o rețea inelară cu mai multe surse de alimentare, ceea ce crește nivelul de siguranță al furnizării.

Rețeaua de distribuție este alcătuită din circa 682 km de conducte principale (diametru 250 – 1.000 mm), restul fiind conducte de distribuție cu diametrul sub 225 mm. Analiza pe materiale indică faptul că 38 % din rețea (circa 970 km) este încă alcătuită din fontă și fontă ductilă, în timp ce 42 % (1.066 km) reprezintă rețea mai nouă sau modernizată, realizată din polietilenă

In perioada 2008-2018 s-a înregistrat o scădere constantă a consumului de apă, în 2008 acesta fiind de circa 130 milioane mc (scădere cu aproximativ 24 milioane mc față de anul 2008 – circa 15 %). În aceeași perioadă, consumul de apă pentru uz casnic a scăzut cu circa 20%, ajungând la aproape 92 milioane mc (circa 43 mc / locuitor / an), iar cel non casnic (companii, instituții etc.) a scăzut cu doar 2%.

În ceea ce privește gradul de conectare a populației la serviciul de alimentare cu apă, conform datelor Apa Nova București acesta a crescut de la 82,3 % în anul 2011 la 92,3 % în anul 2016. Datele INS indicau pentru anul 2018 un număr de 1.771.000 de bucureșteni deserviți de sistemul de alimentare a apei potabile, în creștere cu 71.000 (+4,2%) față de anul 2008, reprezentând 96,8% din populația rezidentă a Capitalei la 1 iulie 2018.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Conform datelor INSSE, capacitatea instalațiilor de producție a apei la nivelul municipiului București este una foarte ridicată în raportul cu consumul actual (sub 500.000 mc), situându-se între 1,5 și 1,43 milioane mc / zi în perioada 2008-2018.
- Evoluția rețelei de distribuție a apei potabile s-a remarcat prin extinderi importante în intervalul 2008-2018 (+309 km, în termeni absoluți, respectiv +14%, în procente), realizate în special odată cu demararea, în anul 2009, a programului Bucur de extindere a rețelei de apă și canalizare.
- Scăderea consumului poate fi explicată prin creșterea randamentului rețelei de distribuție (scăderea continuă a volumului de apă pierdut). Astfel, consumul mediu de apă a scăzut de la 161 litri / locuitor / zi la 148 litri / locuitor / zi (conform Master Plan).
- Eficiența rețelei, exprimată ca raportul dintre apa facturată și apa introdusă în rețea, este de circa 77 % în prezent, conform datelor Apa Nova, fapt ce situează rețeaua de alimentare cu apă a municipiului București în primele locuri pe țară din punct de vedere al eficienței.
- Deși operatorul Apa Nova face investiții semnificative din surse proprii, tarifele practicate sunt mai reduse ca în 33 de orașe importante din țară.
- Aproximativ 34 % din rețeaua de distribuție a apei potabile este alcătuită din conducte de peste 50 de ani vechime, ce ar trebui să intre într-un program de reabilitare. De altfel, circa 54 % din avariile înregistrate în perioada 2015-2019 s-au înregistrat pe conductele de distribuție din fontă.
- Circa 80 % din avariile pe artere (conductele de transport apă potabilă) se produc pe conductele de oțel.
- Există încă zone în municipiul București nedeservite de rețeaua de alimentare cu apă: în sectorul 1 (cartierul Henri Coandă, Giulești-Sârbi), în sectorul 3 (zonele Luncilor și Gurilor), în sectorul 4 (zona Progresul), în sectorul 5 (Prelungirea Ghencea) și în sectorul 6 (Militari – Roșu).
- Există conducte de azbociment (66 km) în zona zona Șos. Chitilei – Bucureștii Noi, dar și în porțiuni din cartierele Titan, Berceni sau Militari.
- Se înregistrează valori mari ale vârstei apei, de peste 12 ore în zone precum Bulevardul Theodor Pallady, Apărătorii Patriei sau Timpuri Noi. Cea mai afectată zonă este zona de est, întrucât se află cel mai departe de punctele în care se realizează clorinarea apei.
- Percepția populației Bucureștiului cu privire la calitatea apei potabile este încă una negativă.

Tendințe de dezvoltare	• Conform Master Planului serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru municipiul București, se recomandă realizarea unor puțuri noi în fronturile de captare de la Ulmi și Arcuda care să asigure un debit de 0,63 m3/s, precum și realizarea a 35 de puțuri noi în Municipiul București, distribuite uniform pe suprafața orașului, pentru a asigura alimentarea cu apă a populației în caz de necesitate (de exemplu, poluări masive ale apelor de suprafață). • Pe orizontul de timp al Master Planului (30 ani – 2047), se recomandă redimensionarea / înlocuirea conductelor de distribuție a apei potabile realizate din fontă (aproape 1.000 km, în total), precum și redimensionarea arterelor de transport apă potabilă din oțel (zona Inelului 1, Bulevardul Unirii, Splaiul Unirii, Calea 13 Septembrie, cartierul Vitan, B-dul Pache Protopopescu, Șos. Iancului, Calea Griviței). • Actul Adițional nr. 11/2020 la contractul de concesiune încheiat de municipalitate cu operatorul privat care gestionează serviciile de alimentare cu apă și de canalizare cuprinde un Program Investițional Obligatoriu (PIO), prin care acesta din urmă se angajează să finanțeze și realizeze investiții și lucrări în valoare totală de 230,9 mil. Euro pe o durată de 11 ani. Implementarea PIO a demarat în luna octombrie 2020. • În anul 2019, bugetul aprobat de Consiliul General al Capitalei a cuprins lucrări de extindere a rețelelor, inclusiv de alimentare cu apă și canalizare, în Cartierul Henri Coandă (loturile I și II). Sume pentru acest obiectiv sunt prevăzute și în bugetul pe anul 2020, alături de extindere și reabilitare rețele în zonele Ghidigeni, Oltenița, Cheile Turzii. Pentru aceste investiții PMB a atras o finanțare de 68 mil. Euro din fonduri europene, prin POIM 2014-2020.
Recomandări pentru strategie	• Identificarea, evaluarea și monitorizarea sau închiderea puțurilor ce prelevă apă din stratele de Frătești, existente pe teritoriul municipiului București, în vederea evitării contaminării apelor subterane • Dezvoltarea unui sistem de valorificare a sursei strategice de apă subterană, care să fie activat în caz de forță majoră (exemplu: o poluare majoră pe apele de suprafață). • Realizarea unei stații de alertă în caz de poluare în amonte de stația de tratare Arcuda. • Reabilitarea sistemului de stavile la priza de captare Brezoaele și continuarea programului de reabilitare în cazul prizei de captare Crivina. • Modernizarea sistemului de separare a nămolului la stația de tratare Roșu. • Utilizarea rețelei de alimentare cu apă industrială pentru deservirea zonei de sud-est (inclusiv localitățile limitrofe: Popești-Leordeni, Jilava). • Realizarea unei noi stații de pompare în zona de est a municipiului. • Redimensionarea / înlocuirea conductelor de fontă mai vechi de 50 de ani (526 km) ce sunt localizate, preponderent, în zona centrală și nordică a municipiului. • Redimensionarea arterelor de transport apă potabilă din oțel, localizate în zona Inelului 1, Bulevardul Unirii, Splaiul Unirii, Calea 13 Septembrie, cartierul Vitan, B-dul Pache Protopopescu, Șos. Iancului, Calea Griviței). • Extinderea rețelei de alimentare cu apă în zonele aflate la limita administrativă a municipiului, precum și în zonele Gurilor, Luncilor, Dealurilor, Ghigideni. • Înlocuirea conductelor din azbociment rămase încă în rețeaua de alimentare cu apă a municipiului București. • Realizarea unei stații de clorinare în cadrul noii stații de pompare propuse în zona de est a municipiului București. • Extinderea instalațiilor de apă pe întreg teritoriul municipiului București, pentru sporirea confortului termic în sezonul estival și pentru asigurarea unui acces facil la apă potabilă în spațiul public.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Coordonarea lucrărilor de intervenție asupra rețelelor edilitare • Extinderea/reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă • Realizarea unor campanii extinse de informare cu privire la calitatea apei potabile din sistem.

Figura 31. Zone nedeservite de rețeaua de canalizare

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

În municipiul București, colectarea apelor uzate și meteorice se realizează printr-o rețea de canale de serviciu și canale colectoare. Caseta de Ape Uzate, colectorul general, se află sub albia amenajată a râului Dâmbovița, are o lungime de 17,6 km (de la Lacul Morii la Stația de Epurare Glina) și preia apele uzate și meteorice aduse de cele 12 colectoare principale și 12 colectoare secundare. Lungimea totală a colectoarelor este de circa 118 km.

Datele Apa Nova indică o lungime totală a rețelei de canalizare, în anul 2018, de 2.469 km, la care se adaugă aproximativ 930 km aferente celor 126.000 de racorduri (incluzând aici rețeaua Apa Nova de pe teritoriul orașului Popești-Leordeni). Din această lungime a rețelei, există rețea separată de colectare a apelor pluviale pe doar 89 km (3,61% din rețea), iar

rețeaua separată de colectare a apelor menajere are, în prezent, o lungime de doar 78 km (3,16% din rețea).
Rețeaua separată de colectare a apelor pluviale, respectiv a apelor menajere a fost realizată fie în zone mai vechi constituite, în care extinderea rețelelor de canalizare s-a realizat în sistem separativ (cartierele Andronache, Tei-Toboc, Fundeni, Giulești-Sârbi), fie în dezvoltări mai recente (cartierele Brâncuși, Străulești, Șos. București – Măgurele). De asemenea, există câteva artere importante unde a fost realizată rețea separată de colectare a apelor pluviale: Bulevardul Unirii (parțial), Bulevardul Decebal, Bulevardul Burebista sau Bulevardul Constantin Brâncoveanu.

Caseta de Ape Uzate transportă apele uzate și menajere la Stația de Epurare Ape Uzate (SEAU) Glina, amplasată în comuna Glina, la 11 km sud-est de Municipiul București. Pentru etapa I (dată în exploatare în iulie 2011, cu fonduri ISPA), stația de epurare are capacitatea de a epura parțial (mecanic) până la 10 m^3/s, din care doar 5 m^3/s epurare completă (biologică și terțiară).

Puncte tari/ Puncte slabe

- Gradul de conectare la sistemul de canalizare a crescut de la 81,5 % în 2011 la 92,2 % în 2016. Datele INS indică pentru anul 2018 un număr de 1.771.000 de bucureșteni conectați la sisteme de canalizare și epurare (cu treaptă terțiară) a apelor uzate, ceea ce înseamnă un grad de deservire de circa 96,8% a populației rezidente din București (la 1 iulie 2018).
- PMB derulează în prezent, cu fonduri europene (prin POIM 2014-2020), proiecte de extindere a rețelei de canalizare din zonele Ghidigeni, Olteniței, Cheile Turzii, Henri Coandă, de construire a sistemului de drenare pe partea dreaptă a Casetei de sub Dâmbovița și cel al lacurilor Titan, Tineretului și Carol, de reabilitare a colectoarelor principale de canalizare (A0 și B0), de reabilitare a Casetei și a sistemului principal de drenare de pe partea stângă a acesteia, de reabilitare și înlocuire a rețelei de canalizare, respectiv de realizare a drenurilor secundare în zonele Cotroceni, Regina Maria și Tineretului.
- SEAU Glina este dimensionată pentru o populație de 1.728.000 l.e. (locuitori-echivalenți), însă în prezent se află în curs de implementare proiectul pentru faza a II-a, ce va extinde capacitatea la 2.417.000 l.e., va asigura epurarea mecano-biologică cu îndepărtare de nutrienți și debitele ape menajere la 12 m3/s pentru treapta primară și biologică, respectiv debite de ape pluviale de 12 m3/s pentru treapta mecanică.
- Viteza mică de scurgere a apelor uzate (sub 0,7 m/s) nu asigură viteza minimă de auto-curățare, pe vreme uscată, pentru toate colectoarele.
- Rețeaua de canalizare (inclusiv dimensiunea Casetei de Ape Uzate) este dimensionată în anii 1980, pentru un grad mai redus de impermeabilizare și o intensitate mai scăzută a precipitațiilor decât în prezent.
- Aproape 93 % din rețeaua de canalizare a nivelul municipiului București funcționează în regim unitar. În contextul creșterii gradului de impermeabilizare și al accentuării fenomenelor extreme (ploi torențiale), acest fapt pune probleme importante în funcționarea rețelei și al sistemelor de epurare (ex. frecvența inundării elementelor de infrastructură subterană, în cazul precipitațiilor abundente).
- Peste 50 % din rețeaua de canalizare are o stare de degradare avansată, fiind necesare intervenții frecvente pentru remedierea problemelor locale.
- Există zone nedeservite de rețeaua de canalizare: zona din sectorul 3 aflată la nord și sud de B-dul Theodor Pallady (zona Gurilor și a Luncilor), dar și în zona de nord și în cartierele Henri Coandă, Giulești-Sârbi sau în zona Prelungirea Ghencea
- Un debit mediu de apă uzată de circa 3 mc/s (circa 40 %) trece doar prin treapta primară de epurare, generând probleme importante privind calitatea apei râului Dâmbovița în aval de SEAU Glina.

Tendințe de dezvoltare	• Master Planul prevede, în planul de investiții pe termen lung, intervenția în cazul zonelor critice, precum pasajele din București (reabilitarea și modernizarea instalațiilor de evacuare ape uzate pluviale din pasajele subterane Mărășești, Lujerului, Jiului, Victoriei și Unirii). Se propune, de asemenea, construirea de bazine de retenție în zona parcurilor Izvor (volum rezervor 11.000 mc) și Opera (volum rezervor 15.000 mc), precum și amenajarea lacului Văcărești cu rol de stocare a apelor pluviale din zona de sud-est a orașului. În sens larg, pe lângă investițiile realizate în reabilitarea rețelei de canalizare, se poate studia posibilitatea folosirii văii Colentinei (și a salbei de lacuri) ca emisar pentru apele meteorice colectate în zona de nord a capitalei (în urma realizării unor sisteme separate). • Planul de investiții pe termen lung din Master Plan prevede redimensionarea colectoarelor mari de canalizare, aproximativ 100 km necesitând lucrări de reabilitare din cauza vechimii și a defecțiunilor importante existente. De asemenea, este propusă realizarea de colectoare noi: pe B-dul Uverturii – Str. Orșova (zona de sud Lacul Morii, L = 1,5 km) și în zona de sud (L = 9 km). • Alte zone importante de intervenție, unde se propune redimensionarea rețelei de canalizare existente, sunt zonele Cotroceni (înlocuire circa 6,5 km conducte din beton), Regina Maria (înlocuire 7,4 km conducte din beton) și Tineretului (înlocuire 1,6 km conducte din beton), dar și zona străzii Slobozia (parcelarea Gramont), unde sunt propuse colectoare noi (circa 7,8 km), un bazin de retenție bi-compartimentat cu volum total de 9.300 mc, precum și o stație de pompare pentru golirea bazinelor • Alte investiții sunt propuse în Master Plan: - Realizare rețea de canalizare în sistem divizor în cartierul Henri Coandă; - Realizare sistem de canalizare unitar pentru preluarea apelor uzate menajere și pluviale din bazinul străzii Ghidigeni; - Extinderea rețelelor de canalizare în sistem divizor în zona de Nord (Șos. Odăi – Șos. București – Ploiești – Str. Jandarmeriei, Șos. Ionescu Sisești – Șos. București Târgoviște); - Extinderea rețelei de canalizare în zonele Luncilor, Gurilor, Dealurilor, Chitila, Nord dreapta, Ghencea, zona ieșirii spre Mogoșoaia – Buftea, Lacul Morii și Giulești-Sârbi • Se recomandă de asemenea finalizarea fazei a II-a a proiectului Stației de Epurare Ape Uzate Glina, ce prevede extinderea capacității la 2.500.000 l.e. și posibilitatea epurării biologice a unui volum de apă uzată de 8,3 mc/s.
Recomandări pentru strategie	• Identificarea unor soluții pentru spălarea hidraulică periodică a colectoarelor. • Adaptarea sistemului de canalizare la o frecvență de calcul, în cazul ploilor, de 1:10. • Asigurarea unor surse alternative de alimentare pentru toate SPAU-urile. • Realizarea unui sistem integrat la nivel municipal pentru gestiunea apelor pluviale: - Extinderea rețelei de colectare separată a apelor pluviale, cu direcționarea acestora direct către emisari după pre-epurare acolo unde acest lucru este posibil (de exemplu, de-a lungul văii Colentinei). - Construirea de bazine de retenție și amenajarea unor zone verzi pentru a permite stocarea apelor pluviale. • Reabilitarea și modernizarea instalațiilor de evacuare ape uzate pluviale din pasajele subterane Mărășești, Lujerului, Jiului, Victoriei și Unirii • Reabilitarea a 100 km de colectoare mari de canalizare, ce necesită reabilitare. • Redimensionarea rețelei de canalizare în zonele Cotroceni, Regina Maria, Tineretului, zona străzii Slobozia. • Extinderea rețelei de canalizare în zonele aflate la limita administrativă a municipiului, precum și în zonele Luncilor, Gurilor, Dealurilor, Giulești-Sârbi sau Lacul Morii.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Refacerea sistemului de canalizare la nivelul întregului oraș; • Finalizarea construcției stației de epurare a municipiului București • Coordonarea lucrărilor de intervenție asupra rețelelor edilitare

2.5.3 ENERGI

Figura 32. Rețeaua de transport și de distribuție a energiei electrice

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Dezvoltarea economică a orașului Bucureşti a condus la o creştere a consumului de energie electrică mai ridicată decât media pe ţară, depășind 1500 MW la vârful de sarcină în iarna 2017 – 2018. Aceasta reprezintă aproximativ 65% din capacitatea de injecție din rețeaua electrică de transport în rețeaua electrică de distribuție la nivelul orașului București și conduce la atingerea valorii limită a capacității de injecție pe fiecare dintre zonele electroenergetice de alimentare din interiorul municipiului București, rețeaua funcționând debuclat.

Utilizatorii rețelei electrice de distribuție (RED), majoritatea consumatori (clienți finali), sunt racordaţi direct la reţelele electrice de interes public din administrarea E-Distribuţie Muntenia S.A., companie privată, parte a grupului ENEL.

Din punct de vedere al performanţelor serviciului de alimentare cu energie electrică, în anul 2018 au avut loc 22 de incidente, reprezentând un procent de 55% dintr-un total de 40 de incidente interne în rețeaua operatorului de distribuție E-Distribuție Muntenia. Acest incidente au fost provocate de defecte ale elementelor de rețea (cabluri și cordoane defecte,

izolatoare conturnate, echipamente defecte în stațiile electrice), fiind predominante defectele liniilor electrice în cablu de medie tensiune.

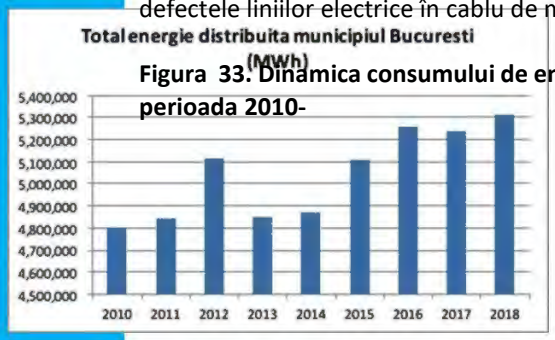

Figura 33. Dinamica consumului de energie electrică de la nivelul municipiului București, în perioada 2010-

Sursa: ENEL

Puncte tari/ Puncte slabe

- Dezvoltarea producției din surse regenerabile în special din Dobrogea și din zonele învecinate Bucureștiului, are drept consecință creșterea fluxurilor de putere care tranzitează stațiile care alimentează Capitala.
- În anul 2019, E-Distribuție Muntenia a derulat investiții din fonduri proprii pentru trecerea la 20 kV a rețelei de 6 kV și de 10 kV din zonele București Sud – Jilava (etapizat), Drumul Taberei (etapizat), Cotroceni (etapizat) și Floreasca – care deservește circa 34.500 de consumatori. De asemenea, au fost modernizate peste 120 de posturi de transformare și o serie de puncte de transformare din tot orașul, care au fost introduse într-un sistem de telecontrol și automatizare, care permite operarea la distanță și izolarea zonelor cu defecțiuni.
- Majoritatea elementelor de rețea au o vechime mai mare de 35 de ani, ceea ce generează deprecierea tehnică a materialelor, în condiții standard sau la sfârșitul duratei de viață a activelor din rețelele electrice. O mică parte din totalul capacităților energetice a fost reabilitată sau modernizată.
- Incidentele raportate la nivelul serviciului de alimentare cu energie electrică au condus la întreruperi în alimentarea utilizatorilor și scăderea indicatorilor de continuitate a alimentării cu energie electrica, fiind necesare măsuri de mentenanță corectivă.
- Siguranța alimentării consumatorilor scade vara deoarece atunci au loc opririle totale pentru revizii anuale în centralele termoenergetice (CET) care deservesc Capitala cu energie electrică și termică.

Tendințe de dezvoltare

- Pe teritoriul Municipiul Bucuresti sunt preconizate lucrări de dezvoltare in zona de Nord: stația electrică IT/MT Henri Coandă - situată în cartierul cu același nume, stația IT/MT Mircea Eliade - situata la intersecția Calea Floreasca cu Str. Mircea Eliade și stația IT/MT nouă în zona Industriilor.
- În viitor se prognozează că la nivelul orașului București consumul de energie electrică va crește în special în sectorul rezidențial. In aceste condiții, dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu energie electrică trebuie să țină cont și de lipsa/costul terenului disponibil pentru lucrări de dezvoltare, de existența unor utilizatori cu un grad ridicat de susceptibilitate la calitatea energiei electrice furnizate, de numărul ridicat de linii de alimentare în cablu, de scoateri din exploatare a grupurilor generatoare din București, de creșterea tranzitului de putere prin stațiile Transelectrica din București venind dinspre zona Dobrogea și alimentând alte zone din țară.

Recomandări pentru strategie	• Pe termen scurt, flexibilizarea stației 220/110 kV Fundeni pentru creșterea siguranței în alimentare a consumatorilor din zona de Nord - Est a Bucureștiului și instalarea unui nou AT 220/110 kV 200 MVA, instalarea unui nou transformator 400/110 kV 250 MVA în Stația București Sud. • Pe termen mediu, în zona București (Grozăvești) ar fi oportună realizarea unei stații 400/110 kV în zona centrală, racordată prin două linii electrice subterane de 400 kV cu stația Domnești, respectiv București Sud • Pe termen lung, considerând creșterea continuă a consumului, suplimentar ar fi necesară realizarea unor noi stații electrice de 400 kV sau de 220 kV și construirea unei linii electrice aeriene/subterane de 400 kV de la stația electrică de transport București Sud la stația electrică Domnești, inclusiv cu realizarea unei stații noi de transport 400/110 kV în zona de nord-est a Municipiului București, într-una din localitățile Otopeni, Tunari, Voluntari, racordată prin LES 400kV cu staţia 400kV Bucureşti Sud şi cu LEA 400kV cu staţia 400kV Brazi Vest. • Instalarea de centrale electrice cu posibilitate de stocare de energie care să conducă la creșterea eficienței energetice și flexibilizarea funcționării. • Instalarea de surse regenerabile de energie (panouri fotovoltaice) pe acoperișul clădirilor astfel încât să se realizeze în București cartiere/zone cu surplus de energie (producție anuală locală mai mare decât consumul din zonă). • Amenajarea de stații de încărcare electrică pentru e-biciclete/e-trotinete și pentru autovehicule electrice și autobuze electrice pe marile artere de trafic. • Schema bonus de cogenerare – schema de acoperire a costurilor, inceputa in 2011, trebuie prelungita din 2020. Se prognozează că în 2025-2026 se pot punere in functiune a unor capacitati noi. Integrare RADET & Elcen și se pot construi centrale noi la Titan, Aviației, Colentina, Casa Presei • Program elaborat de mentenanță preventivă și investiții în elemente de rețea pentru scăderea numărului de întreruperi; • Modernizarea instalațiilor pentru creșterea calității serviciului de alimentare cu energie electrică; înlocuire LES 110 kV cu cabluri de capacitate mărită, ca de exemplu traseul București Nord-Centru, Militari-Răzoare, Militari-Grozăvești, Răzoare-Grozăvești etc, stații electrice noi 110 kV/MT în zona Drumul Taberei, Băneasa
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Statie Bucuresti-Sud - proiect de injectie suplimentara de transport dinspre reteaua de transport catre reteaua de distributie – termen 2022-2023 • Statie Fundeni – proiect de extindere a statiei prin realizarea unei injectii suplimentare dinspre reteaua de transport catre reteaua de distributie • Probleme de consolidare stație București Sud + Fundeni • Realizarea unei stații în zona Grozăvești zona Grozăvești • În 5-10 ani o stație la centrul de consum al capitalei + trasee subterane de rețele • Producere locală de energie pentru decongestionarea sistemului de alimentare cu energie • Creșterea gradului de conștientizare asupra beneficiilor utilizării energiei verzi. • Introducerea unei politici și de stimulente pentru a promova, incuraja și permite utilizarea și fructificarea energiei regenerabile."

2.5.4 ENERGI

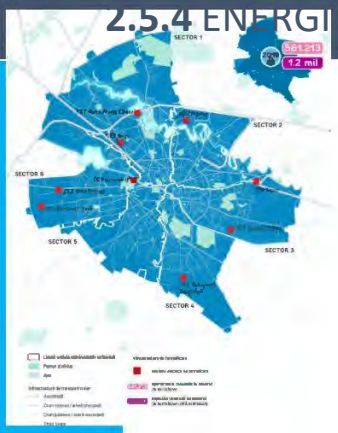

Figura 34. Rețeaua de termoficare

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Bucureștiul are cel mai mare sistem centralizat de încălzire din țară, cu 561.213 apartamente conectate (aproximativ 1,2 milioane de persoane) în anul 2018, reprezentând cca. 50% din totalul consumatorilor de încălzire în sistem centralizat din România. Sistemul furnizează agent termic pentru 8.200 de blocuri și 320 de clădiri individuale, plus 5.400 de consumatori nerezidențiali (instituții publice, entități sociale, școli, spitale, clădiri comerciale, consumatori industriali etc.). Sistemul de încălzire centralizată din București concentra în anul 2018 circa 41% din cererea totală de energie termică din România, respective 48% din totalul locuințelor branșate. În București, sistemul de termoficare acoperă în prezent 72% din necesarul total de căldură (rezidențial și nerezidențial), din care încălzirea rezidențială reprezintă 88%.

Rețeaua (transport, distribuție, stații, mici producători de căldură pentru reîncălzirea apei după transport) a fost administrată până în noiembrie 2019 de RADET, o entitate semi-

comercială („regie autonomă”) din subordinea PMB. Rețeaua constă din 954 km de rețea primară și 2963 km conducte secundare. După declararea falimentului la RADET, operarea activelor administrate anterior de această regie a fost transferată, de la 1 decembrie 2019, către Compania Municipală Termoenergetica, care ca acționar majoritar PMB (99,9% din capitalul social), la care se adaugă comuna Chiajna și orașul Popești-Leordeni.

Referitor la capacitățile de producție, peste 90% din căldura din sistemul de termoficare este produsă în 4 CET-uri deținute de ELCEN, o companie de stat al cărei acționar este guvernul central (actualmente Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri). Restul de energie termică este produs în două CET-uri mici (unul privat – Vestenergo și unul deținut de o primărie de sector - CET Grivița, sectorul 1), un mic CET deținut de RADET (Casa Presei), plus 46 de centrale de cvartal deținute de RADET.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Debrașările oficiale în București sunt reduse, aproximativ 1% în ultimii 5 ani (8% din 1990) sau mai puțin de 1.000 de apartamente pe an. 99,7% din clădiri au contor de scară de bloc și aproximativ jumătate din apartamente sunt echipate cu alocatoare de costuri. Rata încasărilor de la consumatori este foarte bună (peste 97%).
- Sistemul centralizat de încălzire din București este supradimensionat, uzat fizic și moral, majoritatea capacităților de producție și rețelelor fiind din perioada 1960-1989, cu pierderi pe rețele de circa 30%, atât în cazul căldurii, cât și a apei. Cele 4 CET-uri publice de mari dimensiuni care deservesc Capitala funcționează pe baza unor derogări cu termene-limită 2020 și 2023, condiționate de investiții de conformare la cerințele de mediu.
- Termoficarea în București se află în prezent într-o degradare accelerată, cu avarii care cresc în durată.
- Grevarea sistemului de termoficare de restanțele PMB la plata subvenției către operatorul de termoficare, respectiv de către acesta către ELCEN, inclusiv penalitățile, se ridică la 3,8 miliarde de lei (aproximativ 850 de milioane EUR). De asemenea, primăria nu a plătit integral nici subvenția pentru iarna 2019/2020. Toate aceste arierate au condus la falimentul RADET și la insolvența principalului producător, ELCEN.

Tendințe de dezvoltare

- In ciuda problemelor existente, renunțarea la sistemul centralizat de termoficare poate grea dificultăți în asigurarea nececasarului de energie a Capitalei, în condițiile în care acestea se bazează pe centrale electrice și termice integrate, nunărul celor bransați la acest sistem este de peste jumătate din populația totală a orașului.
- Sunt în discuție scenarii cu privire la modul în care ar trebui să arate sistemul în 10 ani: monopol integrat vertical sau piață concurențială cu acces nediscriminatoriu la o rețea reglementată ca monopol natural, fără a fi luată o decizie în acest sens. Această lipsă de viziune face ca operatorii din domeniul producției și distribuție de energie, primul fiind subordonat unui minister, iar cel de-a doilea Consiliului General, să aibă planuri de investiții necorelate. În plus, scenariile vehiculate până în prezent au fost rareori dezbătute și cu consumatorii finali (captivi în contextul procedurilor complicate de debrașare) și nu au ținut cont de nevoile acestora.

Recomandări pentru strategie	• Pregătirea și depunerea spre finanțare, din programele europene existente în perioada de programare 2014-2020, respectiv 2021-2027 a proiectelor de reabilitare și moderniizare a rețelei de distribuție a energiei termice (circa 500 km în total). • Asigurarea resurselor financiare de la bugetul PMB pentru continuarea lucrărilor de înlocuire a rețelelor (altele decât cele vizate de finanțarea europeană) și modernizarea centralelor de cvartal efectuate de operatorul din subordinea sa. • Finalizarea lucrărilor de investiții de conformare inițiate de ELCEN la nivelul CET-urilor, și implementarea (totală sau parțială) a planului de investiții al acestuia, inclusiv după transferul activelor sale către o altă entitate. • Luarea unei deciziii urgente cu privire la scenariul pe care îl urma sistemul termoficare al Capitalei, mai ales în contextul aprobării planului de restructurare al ELCEN, care prevede faptul că până la sfârșitul anului 2020 se va realiza transferul activelor producătorului, fie de către municipalitate, fie de către Ministerul Economiei sub forma unei noi entități, fie către orice investitor privat. • Stingerea treptată a datoriilor PMB către ELCEN (fie de comun acord, fie în urma unui demers în justiție), astfel încât producătorul de energie să-și onoreze la rândul lui obligațiile restante de plată către furnizori, creditori etc. • Reforma sistemului de subvenționare al energiei termice de către PMB, adaptată la resursele reale de care dispune Primăria, și care să alinieze procentul din prețul suportat de consumatorul final măcar la cel din alte orașe din România.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Trecerea de la un sistem de încălzire centralizat la centrale electrice personale / sau la centrale cu acoperire doar pe raza câte unui sector. • Regândirea politicii de subvenții pentru o mai bună sprijinire a persoanelor vulnerabile. • Eficientizarea rețelei energetice prin permiterea intrării pe piață a furnizorilor de căldură privați • Elaborarea de analize cost-beneficiu, a unor studii de fezabilitate și de evaluări comparative pentru regândirea și îmbunătățirea sistemului centralizat • Inițierea de consultări publice cu privire la viitorul sistemului de încălzire • Elaborarea unui plan de investiții publice bine gândit, pentru modernizarea sistemului centralizat de termoficare, dacă se hotărăște menținerea sa pe termen lung. • Schema bonus de cogenerare – schema de acoperire a costurilor, inceputa in 2011, trebuie prelungita din 2020. • Se pot construi centrale noi la Titan, Aviației, Colentina, Casa Presei

2.5.5 ILUMINA

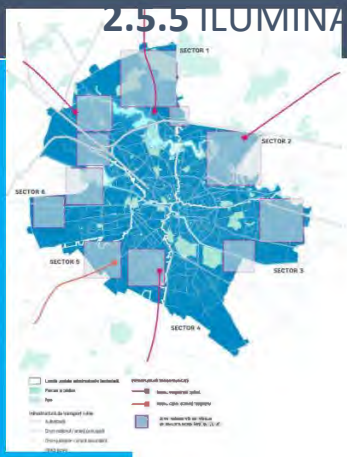

Figura 35. Rețeaua de telecomunicații

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

În prezent, rețeaua electrică de alimentare a sistemului de iluminat public este în proporție de 86% subterană. Din momentul demarării contractului de concesiune delegată a sistemului de iluminat public din București, lucrările de modernizare au inclus trecerea în subteran a rețelei electrice de alimentare pentru sistemul de iluminat public și realizarea unei rețele electrice proprii aferente acestuia.

Aprindere și stingerea corpurilor de iluminat din București se face prin aproape 600 de puncte de aprindere, cele mai multe cu o vechime de peste 10 ani. Doar 53% dintre stâlpii

aferenți sistemului de iluminat public din Capitală aparțin PMB, în timp ce restul sunt deținuți de operatorii de distribuție a energiei electrice și de transport public.

La momentul anului 2017 în București iluminatul public era asigurat cu lămpi tip LED, sodiu, halogenură, dotate cu aparatură balast/igniter și avea în componență 121.838 corpuri de iluminat public.

Bunurile utilizate pentru furnizarea serviciului de iluminat public se află în proprietatea sau în gestiunea mai multor operatori de servicii publice, după cum urmează: Operatorul Serviciului Public (pentru puncte luminoase, console, stâlpi, rețea de distribuție, puncte de aprindere și puncte de măsură); S.C. E - Distribuție Muntenia S.A. (pentru stâlpi, rețea de distribuție și puncte de măsură); Municipiul București (pentru puncte luminoase, console, stâlpi, rețea de distribuție și puncte de aprindere); R.A.T.B. (pentru stâlpi); Telekom (pentru stâlpi).

Datele Eurostat și INS cu privire la utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor arată că Regiunea București-are un procent de 96% din gospodării cu acces la Internet, dar și un procent de 89% dintre acestea au conexiune la internet de acasă (35% cu conexiuni de tip narrowband, 14% cu conexiuni broadband mobile, 17% cu conexiuni broadband fixe).

În octombrie 2019, în municipiul București existau doi operatori care furnizau servicii de telecomunicație 5G: Vodafone (din mai 2019: zonele Unirii, Kogălniceanu, Izvor, Pipera-Voluntari) și Digi (din iunie 2019: zonă pilot în Centrul Vechi). În doar 7 țări din Uniunea Europeană mai exista, în octombrie 2019, acoperire 5G comercială (conform Ookla 5G Map).

Puncte tari/ Puncte slabe

- Un sistem integrat de telemanagement a fost implementat în zona Dorobanți, precum și pe Splaiul Independenței, însă se propune dezvoltarea acestui sistem de telemanagement pentru tot sistemul de iluminat din Municipiul București.
- Municipiul București beneficiază de un avantaj competitiv important în ceea ce privește viteza Internetului broadband (conexiuni fixe), precum și gradul de acoperire al rețelei de telecomunicații.
- În prezent doar aproximativ 15% din totalul corpurilor de iluminat public utilizează tehnologia LED având puteri de la 5W la 225W
- În anumite zone din Capitală există potențial sporit de coliziune între vehicule, între vehicule și pietoni, cicliști și alți utilizatori rutieri, sau între vehicule și obiecte imobilizate din cauza nivelului scăzut al luminației
- Consumul și costul energiei electrice per punct luminos a scăzut lent în ultimii ani, dar rămâne ridicat din cauza ponderii ridicate a corpurilor de iluminat pe bază de vapori de sodiu, generând peste 1% din totalul consumului de energie din Capitală.
- Există încă zone / cartiere nedeservite de rețeaua subterană de telecomunicații (cabluri fibră optică) a municipiului București: Ferentari, Andronache, Tei, Doamna Ghica, Șos. Chitilei – Bucureștii Noi, Giulești, zona de nord a cartierului Militari sau Cotroceni
- Acces redus la conexiuni WiFi libere / gratuite în spațiile publice din municipiul București.

Tendințe de dezvoltare	• Tendința de dezvoltare și extindere a infrastructurii de iluminat public nu a luat în considerare și necesitatea optimizării parametrilor tehnico-funcționali ai sistemului și nici necesitățile de modernizare ale acestuia. Performanțele sistemului public se limitează la menținerea infrastructurii acestuia în stare de funcționare; timpii de răspuns la sesizările cetățenilor pentru punerea în sistem de siguranță a avariilor acestuia; asigurarea funcționarii în sistem de securitate și siguranță. • Se preconizează o îmbunătățirea a acoperirii municipiului București cu rețeaua subterană de telecomunicații în urma investițiilor realizate de NetCity Telecom. Planul de extindere cuprinde 537 de străzi, ce ar acoperi astfel cea mai mare parte a zonelor încă nedeservite: Șos. Fundeni, Șos. Andronache, Șos. Gherase (pentru zona de nord-est), Șos. Chitilei, B-dul Bucureștii Noi, Șos. București-Târgoviște, Șos. Ionescu-Șisești (pentru zona de nord), Bulevardele Lacu Tei și Ghica Tei (pentru cartierul Tei), B-dul Pieptănari, B-dul Uverturii, B-dul Eroilor și B-dul Dr. George Marinescu (pentru cartierul Cotroceni).
Recomandări pentru strategie	• Înlocuirea tuturor corpurilor de iluminat existente de tipul sodiu sau halogenură cu tehnologia LED, prin care se va obține o creștere a eficienței energetice. • Implementarea soluțiilor de dimming pe timpul nopții în zonele cu trafic scăzut pe anumite interval de timp, cu respectarea cerințelor luminotehnice din standard pot conduce la reducerea cantității de energie electrică utilizată de către corpul de iluminat cu peste 15%. • Compensarea factorului de putere reactivă cu ajutorul unor baterii de compensare in vederea reducerii factonilui de putere reactiv (obligație contractuală a operatorului). • Realizarea unui sistem de telegestiune asigură controlul individual al fiecărui corp de iluminat stradal se poate verifica în timp util starea fiecărui echipament (funcționare/nefuncționare), cât și timpul de funcționare sau energia electrică utilizată. • Înfiinţarea unui dispecerat pentru comanda şi monitorizarea iluminatului și realizarea tablourilor de automatizare aferente punctului de aprindere care să asigure comanda centralizată a iiuminatului din dispeceratul central (obligație contractuală a operatorului). • Realizarea unui sistem de iluminat pentru zona trecerilor de pietoni care implică creșterea nivelului de iluminare cu minim 50% față de restul arterei rutiere, care ar conduce la scăderea numărului de accidente. • Utilizarea sistemelor de iluminat fotovoltaice în parcuri și parcări, care ar conduce la scăderea consumului de energie electrică totală a sistemului de iluminat public al municipiului București • Extinderea acoperirii 5G la nivelul întregului teritoriu al municipiului BucureștI și instalarea unei rețele de WiFi în spații publice (parcuri, piețe), cu acces gratuit / liber pentru utilizatori.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Dezvoltarea unei baze de date GIS pentru rețelele de utilități publice.

5.6 GESTIONAREA DEȘEURILOR

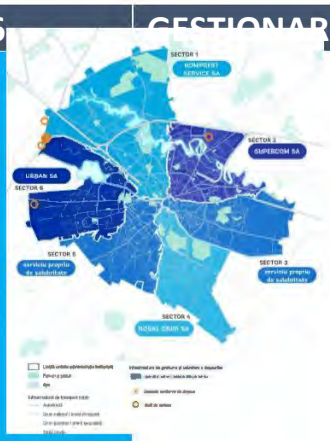

Figura 36. Sistemul de gestiune a deșeurilor

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Deșeurile municipale din București sunt depozitate în trei depozite ecologice, din care două amplasate în județul Ilfov (Glina – cu autorizație integrată de mediu expirată din anul 2017 și Vidra – autorizat cu viză anuală în 2018) și unul în municipiul București – depozitul IRIDEX, situat în sectorul 1 al Capitalei, pe drumul Rudeni – Chitila. Conform datelor de la APM Ilfov, depozitul de la Glina are 32% din capacitatea de 26 milioane mc acoperită, în timp ce depozitul de la Vidra are 61% din capacitatea de 11,5 milioane mc acoperită. Depozitul IRIDEX are o capacitate de 4.500.000 mc, din care 1.229.000 mc disponibili.

Conform datelor din Master Plan, tratarea deșeurilor municipale din București se face în următoarele instalații:

- 7 stații de sortare pentru deșeuri colectate în amestec și deșeuri reciclabile colectate separat, cu o capacitate totală de circa 871.000 tone / an (8 stații cu cea de la depozitul Vidra).

- două stații de compostare, cu o capacitate totală de 2.400 tone / an: operatorii sunt ALPAB (Sector 5 – deși este declarată ca fiind stație de compostare, nu are decât un tocător de crengi cu capacitate maximă de 60 tone/zi, lipsind instalațiile de tratare biologică) și SC 3R GREEN SRL (compostare deșeuri verzi – 2.400 tone / an).
- o instalație de tratare biologică, cu capacitatea de 40.600 tone / an (SC IRIDEX GROUP IMPORT EXPORT SRL).

Raportul anual privind starea mediului elaborat de APM București indică pentru anul 2017 o cantitate de deșeuri colectate de operatorii de profil și de serviciile specializate ale primăriilor de 914.538 de tone (479.539 tone deșeuri generate de populație, 271.121 tone deșeuri similare, 163.848 deșeuri din servicii publice). Astfel, indicatorul de generare a deșeurilor municipale a fost de 500 kg / locuitor / an, peste media UE care este de 476 kg / locuitor / an. Indicatorul de generare a deșeurilor menajere este de circa 1,05 kg / locuitor / zi, semnificativ mai ridicat decât indicatorul mediu la nivel național pentru mediul urban (0,66 kg / locuitori / zi).

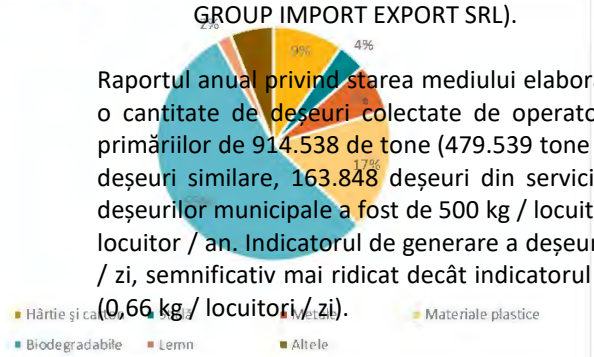

Figura 37. Compoziția deșeurilor menajere (și similare) - 2017

Sursa: Raport privind starea mediului în anul 2017, APM București

Puncte tari/ Puncte slabe

- În municipiul București, serviciile de salubritate sunt gestionate, pe fiecare sector, de către operatori privați (cu excepția sectorului 3), gradul de conectare la serviciile de salubritate fiind de 100%.
- Există la nivelul fiecărui sector o infrastructură de colectare separată a deșeurilor formată din puncte supraterane cu containere de diferite tipuri și dimensiuni (chiar dacă această infrastructură este distribuită neuniform și slab dezvoltată).
- In condițiile în care o mare parte din componentele sistemului (depozite, stații de sortare) ce deservesc municipiul București sunt localizate pe teritoriul administrativ al județului Ilfov, lipsește o planificare integrată a gestionării deșeurilor la nivelul municipiului București și județului Ilfov.
- Primăriile de sector nu au încheiate contracte cu operatorii stațiilor de sortare, iar acestea funcționează în prezent la sub 40 % din capacitatea totală
- Deși circa 55 % dintre deșeurile menajere colectate sunt deșeuri biodegradabile, gradul de valorificare a acestora (precum și a deșeurilor din grădini și parcuri) rămâne foarte scăzut. Din acest motiv, nu este îndeplinită ținta de

reducere a cantității de deșeuri biodegradabile depozitate cu 65 % până în anul 2017.

- Infrastructura de colectare separată a deșeurilor este slab dezvoltată și puțin utilizată de către generatorii de deșeuri (rezidenți). Doar 27.000 tone de deșeuri reciclabile au fost colectate separat în 2016 și doar 19,15 % din deșeurile municipale colectate au fot reciclate – mult sub ținta de 50 % impusă de Directiva-cadru privind deșeurile până în 2020.
- Lipsește o instalație de tratare a deșeurilor din construcții și demolări pe teritoriul regiunii București-Ilfov, precum și un sistem implementat pentru colectarea separată a deșeurilor periculoase menajere.
- Indice de colectare a DEEE pe teritoriul municipiului este scăzut (1,2 kg / locuitor / an față de ținta prevăzută de legislația națională de 4 kg / locuitor / an).

Tendințe de dezvoltare

- Luând în calcul prognoze demografice și economice, Master Planul pentru sistemul integrat de management al deșeurilor din Municipiul București prezintă proiecții ale cantității de deșeuri generate până în anul 2046. Scenariul mediu prevede o ușoară creștere a cantității totale de deșeuri municipale până în anul 2020 (de la 1.040.900 tone în 2017, la 1.048.100 tone în 2020), urmată însă de o scădere de circa 10 % până în 2025 (922.100 tone) și de aproape 20 % până în 2046 (până la 836.100 tone). Această proiecție se traduce printr-o scădere a indicatorului de generare a deșeurilor menajere de la 0,91 kg per locuitor în 2017 la 0,82 kg / locuitor în 2046.
- In acest sens, Master Planul pentru orizontul 2046 propune implementarea unui sistem integrat de management al deșeurilor în Capitală, ale cărui principale componente sunt:
  - un incinerator de deșeuri cu valorificare energetică - cu o capacitate de circa 235.000 de tone și cu termen de realizare anul 2023;
  - extinderea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile și a celor biodegrabile – din deșeuri menajere, similare și din piețe;
  - construcția unei instalații de digestie anaerobă;
  - construcția unei instalații de tratare biologică a deșeurilor rezultate de la stațiile de sortare deșeuri colectate în amestec;
  - extinderea capacităților de depozitare.

Recomandări pentru strategie

- Cooperarea între cele două entități administrative, prin constituirea unei Asociații de Dezvoltare Intercomunitară în domeniul managementului integrat al deșeurilor.
- Clarificarea aspectelor contractuale și instituționale privind modul de sortare a deșeurilor, în vederea creșterii cantității de deșeuri valorificate.
- Realizarea unei stații de compost pentru valorificarea deșeurilor din parcuri și grădini.
- Dezvoltarea unor instalații de valorificare a deșeurilor biodegradabile (inclusiv stații de compostare – instalații de digestie anaerobă).

- Implementarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor la nivelul municipiului București, cu minim 4 fracții (deșeuri biodegradabile, hârtie-carton, mase plastice, sticlă / metal), colectate (preferabil) cu ajutorul unor containere îngropate sau semi-îngropate.
- Implementarea unui sistem și informarea populației cu privire la modul de gestiune a deșeurilor menajere periculoase.
- Creșterea frecvenței de colectare a DEEE și promovarea mai eficientă a campaniilor de colectare la nivelul rezidenților.

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Realizarea de campanii de informare și conștientizare în unitățile de învățământ și la nivelul asociațiilor de proprietari.
- Implementarea unui sistem mixt de măsuri contravenționale și facilități pentru încurajarea schimbării comportamentului cetățenilor în ceea ce privește colectarea selectivă a deșeurilor.
- Utilizare deșeuri municipale pentru producerea de energie printr-un incinerator de deșeuri
- Dezvoltarea rețelei regionale pentru gestionarea deșeurilor prin considerarea principiilor economiei circulare
- Creșterea gradului de conștientizare asupra importanței reciclării și a economiei circulare.
- Îmbunătățirea infrastructurii de colectare selectivă a deșeurilor.
- Dezvoltarea unei aplicații pentru raportarea diferitelor probleme către administrația locală pentru această problematică în mod special.

2.6 SERVICII PUBLICE

2.6.1 INFRAS

Figura 38. Acoperirea rețelei școlare și rețeaua de universități

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Municipiul București beneficiază de cea mai vastă rețea școlară la nivel național, ce cuprinde atât structuri publice cât și private și acoperă relativ uniform teritoriul capitalei. Zonele unde Inspectoratul Școlar al Municipiului București identifică deficit de spaţii de educaţie sunt Băneasa, Herăstrău, Dorobanţi, Iancului, Titan, Big-Berceni, Tineretului, Militari, Rahova, Academia Militara, precum și noile cartiere rezidențiale apărute la ieșirile din București.

În ceea ce privește calificarea cadrelor didactice, în anul școlar 2018 - 2019, 98,26% din posturile didactice erau acoperite de personal calificat, iar din cele 290 de cadre didactice care nu au avut studii corespunzătoare postului solicitat, 165 aveau studii superioare finalizate, 75 erau în curs de calificare, iar 50 aveau studii medii. Totodată, aproximativ 69%

din cadrele didactice erau titulari încadrați cu normă de bază, fapt ce indică un grad ridicat de stabilitate în învățământul preuniversitar.

In cadrul învățământului gimnazial, în anul 2016 - 2017 rata abandonului școlar în Municipiul București era de 1,2%, printre cele mai mici valori înregistrate de un centru urban la nivel național. În cadrul învățământului liceal și profesional, Regiunea București – Ilfov înregistra în același an o rată a abandonului școlar de 2.1%, de asemenea printre cele mai mici valori la nivel național.

Municipiul București este cel mai dezvoltat centru universitar din țară, având 31 de universități dintre care 15 publice și 16 private. Majoritatea universităților sunt localizate în zona centrală, existând câteva universități și în jumătatea nordică a capitalei. Locurile în universități sunt oferite în mare parte de universitățile publice: 68% din locuri, comparativ cu 32% din locuri asigurate de universități private. În ceea ce privește prezența instituțiilor de învățământ superior din România în clasamentele internaționale, Shanghai Ranking's (Global Ranking of Academic Subjects 2018) include în primele 1000 de poziții Universitatea din București (intervalul 801-900), pe domenii de studii, în primele 200 de poziții, Universitatea Politehnica din București (intervalul 151-200 pentru domeniul Inginerie – Automatizare&Control).

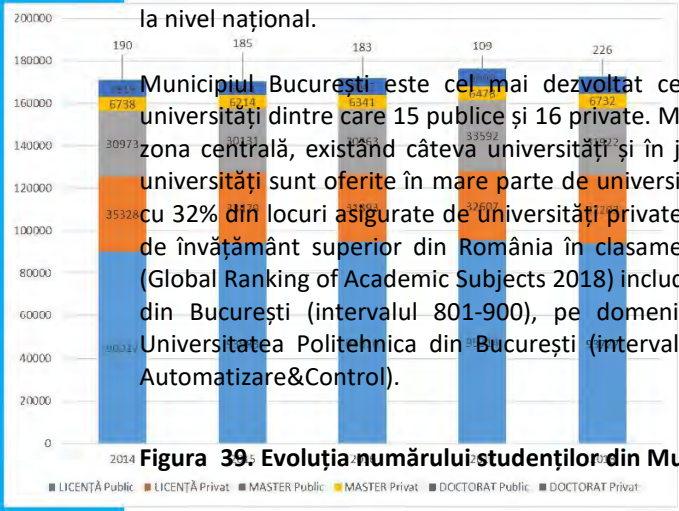

Figura 39. Evoluția numărului studenților din Municipiul București, în perioada 2014-201

Sursa: Baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică

Puncte tari/ Puncte slabe

- Circa un sfert din infrastructura educațională pentru învățământul preuniversitar a fost reabilitată și modernizată la standardele educaționale ale Uniunii Europene, prin Programul de reabilitare a unităților de învățământ, derulat cu sprijinul Băncii Europeane de Investiții și Primăriei Municipiului București.
- Toate școlile și liceele beneficiază de sisteme de supraveghere video și de cabinete medicale școlare.
- Populația școlară a crescut constant pe fondul mișcării naturale și a celei migratorii, fără ca infrastructura să țină pas cu creșterea demografică, ajungându-se în situații fără precedent, cu cel puțin 14 școli în condiții critice de aglomerare, unde se învață în două și chiar 3 schimburi.
- In ciuda programelor de reabilitare, există clădiri de învățământ care nu au autorizații ISU, autorizații sanitare sau care mai necesită reabilitare.

- Promovabilitatea în învățământul gimnazial este ridicată, la Evaluarea Națională, în anul școlar 2018-2019, aceasta fiind de 85,12% (locul 4 la nivel național, după județele Brăila, Cluj și Prahova). La bacalaureat, dintre liceele din Municipiul București, 3 se află în top 5 la nivel național, unul în top 10, 6 în top 50 și 7 în top 100.
- Învățământul dual reprezintă o alternativă atractivă, în anul 2018, 10 unități din capitală desfășurând programe de învățământ dual cu profil tehnic sau servicii, de care au beneficiat 233 de elevi.
- Învățământul special nu este suficient dezvoltat din punctul de vedere al infrastructurii și personalului calificat pentru terapii asistive și consiliere.
- Persistă încă fenomenul de violență în școli în ciuda faptului că toate unitățile au fost dotate cu sisteme de supraveghere video.
- Din punct de vedere al capitalului uman, sistemul de învățământ preuniversitar se confruntă cu un număr insuficient de consilieri școlari, de existența unor cadre didactice necalificate, precum și cu personalul didactic auxiliar insuficient.
- Numărul elevilor din învățământul tehnic a suferit un declin considerabil în perioada 2012 – 2018, iar majoritatea liceelor tehnice au o promovabilitate foarte redusă, de la sub 50% până la 4%, astfel încât nu reprezintă o alternativă viabilă la învățământul teoretic.
- Infrastructura fizică a universităților prezintă o serie de probleme cum ar fi existența clădirilor cu risc seismic sau a clădirilor care necesită reabilitare și dotare, insuficiența clădirilor care să permită desfășurarea cursurilor în condiții moderne, lipsa tehnologiilor avansate de care studenții ar trebui să beneficieze, lipsa materialelor și a tehnicilor moderne de lucru.
- În prezent, curriculumul universitar este realizat după cerințele pieței și nevoilor studenților din urmă cu cel puțin 10-20 de ani, iar la nivelul majorității programelor de studii din Capitală, competențele cheie europene stabilite de Uniunea Europeană prin Noua agendă pentru competențe în Europa nu sunt dezvoltate.

Tendințe de dezvoltare

- Dinamica numărului de elevi pe toate nivelurile de învățământ arată o tendință ușor crescătoare, ajutată și de deplasările copiilor ce locuiesc pe teritoriul județului Ilfov. In condițiile menținerii acestei tendințe, infrastructura de educație și facilitățile conexe vor trebui diversificate pentru combatera supraaglomerării.
- În vederea dezvoltării continue a educației preuniversitare atât pentru rezolvarea problemelor existente cât și pentru tranziția la un proces educativ modern și inteligent, apare necesitatea de colaborare între toți actorii implicați (administrații publice municipale și locale – cum ar fi direcțiile de învățământ din cadrul primăriilor de sector, mediul privat, părinți, copii, ONG-uri) și de deschidere a procesului educativ către comunitatea locală.

	• Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană, Municipiul București a început să piardă constant studenți, pe fondul reducerii continue a natalității de după 1989, dar și a faptului că tot mai mulți absolvenți de liceu preferă să studieze la universitățile din străinătate. În contextul în care Bucureștiul dorește să fie o Capitală europeană competitivă din punct de vedere economic și în contextul în care regiunile europene sunt în competiție directă pentru capital uman tânăr bine calificat, apare tendința internaționalizării educației universitare.
Recomandări pentru strategie	• Elaborarea unui plan unitar de dezvoltare a infrastructurii educaționale prin identificarea de spații disponibile pentru înființarea de noi unități școlare, identificarea zonelor unde este nevoie de grădinițe/creșe, identificarea noilor zone rezidențiale (sau zonele rezidențiale viitoare) și asigurarea infrastructurii școlare necesare acestora. • Realizarea expertizei seismice în toate unitățile de învățământ și reabilitarea, dotarea și modernizarea unităților de învățământ pentru a se încadra în normele legale de funcționare. • Dezvoltarea învățământului special prin investiții directe și prin parteneriate cu asociații și companii de profil care pot oferi personal calificat. • Extinderea bazei materiale pentru învățământul profesional / dual prin dotarea unităților de învățământ cu aparatură de ultimă generație și oferirea de facilități de tip cantină sau opțiuni de recreere sau prin crearea de spații multifuncționale cu tehnologie modernă pentru practica elevilor. • Crearea unei baze de date electronice unice care să permită monitorizarea indicatorilor relevanți pentru analiza cuprinzătoare a educației la nivelul întregului Municipiu. • Intervenția integrată în școli prin acțiuni comune ale DSP, DGASPC și a Poliției Locale și colaborarea cu experți în domeniul social pentru furnizarea de servicii complementare elevilor aflați în dificultate și pentru combaterea actelor de violență. • Asigurarea condițiilor minime de igienă la nivelul tuturor școlilor din Capitală și monitorizarea continuării implementării acestora. • Armonizarea și uniformizarea disciplinei de consiliere în școli, astfel încât aceasta să fie un proces complex, continuu și susținut, realizat prin coordonarea dintre consilierii școlari și diriginte. • Reabilitarea și modernizarea campusurilor universitare mari existente cum ar fi cele din Politehnica sau Tei, sau crearea unui campus nou pe principiul unui Smart City, în parteneriat cu universitățile care doresc să își internaționalizeze oferta de studii, asemenea tendințelor din alte mari orașe universitare. • Întărirea conexiunii între universități și mediul de afaceri pentru crearea de parteneriate durabile și lansarea unei platforme online integratoare cu locuri de muncă dedicate studenților. • Crearea unei platforme de eLearning unice la nivel municipal care să stimuleze competitivitatea în mediul universitar și să faciliteze interdisciplinaritatea între universități și domenii de studii, digitizarea cursurilor universitare și deschiderea acestora către un volum mai mare de studenți.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Combaterea supraaglomerării prin crearea de construcții modulare la unitățile de învățământ deja existente, pe termen mediu identificarea unor clădiri aflate în patrimoniul administrației publice care pot fi transformate în unități de învățământ, iar pe termen lung construcția de noi unități de învățământ • Creșterea numărului de grădinițe, mai ales în zonele rezidențiale noi, creșterea numărului de creșe și trecerea acestora în subordinea Ministerului Educației și Cercetării. • Implicarea administrației publice municipale și de sector în coordonarea rezolvării problemelor ce țin de infrastructură, autorizații sanitare și autorizații ISU, sănătatea elevilor, transportul acestora cu microbuzul către școli, etc.

- Imbunătățirea calității actului educațional prin realizarea unui parteneriat între școlile și liceele cu performanță ridicată și cele mai puțin performante, pentru transfer de cunoștințe și bune practici, astfel încât toate instituțiile preuniversitare să ofere un parcurs atractiv de educare pentru toți tinerii cetățeni ai Municipiului București.
- Crearea de platforme inteligente de eLearning la nivel municipal, care ar putea contribui semnificativ la creșterea actului educațional prin accesul facil al tuturor elevilor la același tip de învățământ.
- Digitalizarea procesului educațional prin crearea de sisteme cu un grad mare de interactivitate care să permită schimbarea paradigmei în furnizarea de servicii de educație către un mediu inteligent, centrat pe elev.
- Asigurarea accesului în școală fără probleme a persoanelor cu dizabilități și oferirea unui ambient școlar favorabil învățării prin amenajarea de spații de relaxare și spații de învățare cu un design prietenos.
- Adaptarea procesului educațional astfel încât să includă formarea de competențe contemporane, așa cum sunt acestea stabilite prin Noua agendă pentru competențe în Europa publicată în anul 2016 de către Uniunea Europeană (ex: comunicare, vorbit în public, antreprenoriat, democrație participativă, incluziune și egalitate de șanse, prezentare grafică etc.).
- Extinderea activităților extrașcolare și a dotărilor necesare desfășurării acestora cu spații pentru desfășurarea programului școală după școală, dotări sportive dedicate – de exemplu bazine de înot – unde elevii să își poată petrece timpul liber în cadrul unor activități organizate.
- Inființarea unei asocieri colaborative în scopul profilării Bucureștiului ca oraș universitar european, cu atribuții în realizarea de analize care să identifice atuurile capitalei pe baza indicatorilor internaționali de atractivitate a orașelor universitare și crearea unui brand pentru București ca “oraș universitar European”.
- Dezvoltarea infrastructurii la nivelul instituțiilor de învățământ superior (echipare, cămine, zone de relaxare și cantine, facilități digitale etc.), digitizarea și comasarea facilităților oferite studenților, astfel încât să existe servicii unice dedicate la nivel de Capitală (de exemplu: introducerea unui singur card de acces la toate bibliotecile din Capitală, existența unui “student card” unic cu reduceri, etc.).

2.6.2 INFRAS

Figura 40. Servicii medicale specializate (spitale și clinici)

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Pe lângă cele 168 de unități medicale identificate în baza informațiilor de la ASSMB și DSPMB, rețeaua serviciilor medicale specializate din București cuprindea în 2018 și un număr de 518 centre medicale de specialitate și 1.789 cabinete medicale de specialitate, conform datelor INS (Tempo online). Aceste două tipuri de unități sanitare au cunoscut o tendință continuă de răspândire și privatizare. Astfel, între 2003 și 2018, numărul de centre medicale de specialitate a crescut de aproape nouă ori, iar numărul de cabinete medicale de specialitate a crescut de peste două ori, de la 767 (dintre care 70% private) la 1.789 (100% private).

Analiza specialităților disponibile în unitățile spitalicești publice arată că majoritatea spitalelor au specialități diverse. În concordanță cu concentrarea spitalelor în sectoarele 1 și

2, specialitățile medicale urmează aceeași tendință, deși sunt disponibile în majoritatea sectoarelor.

Numărul de paturi disponibile în spitalele private a avut o tendință ascendentă constantă, ajungând la 1.772 paturi, în 2018 (date INS). La paturile din spitale se adaugă un total de 64 de paturi în unități publice și 663 de paturi în unități private de servicii specializate

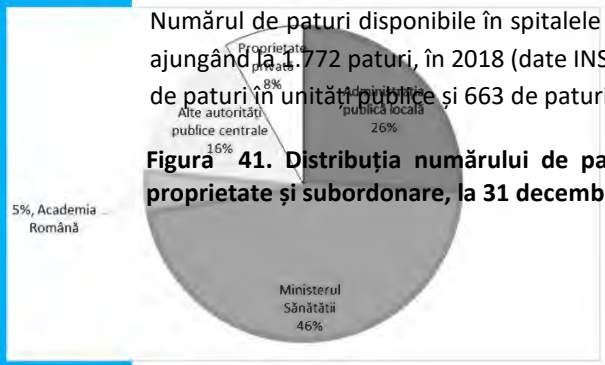

Figura 41. Distribuția numărului de paturi din spitalele din București, pe forme de proprietate și subordonare, la 31 decembrie 2018

Sursa: Calcule proprii în baza datelor din setul de date deschise publicat de MS, data.gov.ro și date INS, baza de date Tempo online

Numărul total de medici a crescut continuu de la mai puțin de 8.500 în anul 2000 la 13.160 în 2018. Ca efect, numărul de locuitori pentru un medic a scăzut până la o valoare de 139 pentru anul 2018.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Dezvoltarea din ultimii ani a rețelei private de unități medicale a condus la creșterea și diversificarea ofertei de servicii.
- Serviciile de asistență medicală primară (rețeaua de medicină de familie, rețeaua farmaceutică, rețeaua de medicină stomatologică) au înregistrat o evoluție pozitivă, acoperind aproape întreg teritoriul municipiului (Sectorul 4 și, în special, Sectorul 5 sunt într-o situație deficitară).
- Cele mai recente date INS pentru București arată o creștere atât a numărului de ambulanțe (190 în 2017 față de 153 în 2005). In 2019, PMB a achiziționat 106 ambulanțe noi, iar ISU B-IF a fost dotat cu 65 noi ambulanțe, în cadrul proiectului „Viziune 2020", finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.
- Infrastructură sanitară este învechită, cu circuite intraspitalicești fragmentate, iar o parte din clădiri nu au expertiza seismică (din cele 19 spitale în subordinea PMB, conform informațiilor transmise de ASSMB, 15 au nevoie de lucrări de modernizare, 12 necesită lucrări de extindere și 8 de consolidare).
- Adresabilitate înaltă a pacienților din județele învecinate, conduce la supra-aglomerarea capacității spitalelor existente, mai ales la nivelul serviciilor de urgență.
- Capacitate insuficientă a ambulatoriilor (și existența unui număr însemnat de persoane fără asigurare medicală) conduce la un număr mare de prezentări ale pacienților la camerele de gardă.
- Sistemul se confruntă cu deficit de personal cu studii medii din unitățile sanitare (mai ales pe fondul migrației externe), dar și din sistemul de

urgență (din cauza condițiilor grele de muncă).

- Există un număr redus de mediatori sanitari și asistenți medicali comunitari care să deservească comunitățile marginalizate, care în general cuprind persoane vulnerabile la probleme de sănătate (publică) și neasigurate.
- Incidențele sunt crescute pentru anumite boli transmisibile, mai ales în rândul grupurilor vulnerabile. Incidență crescută a cazurilor de infecții asociate asistenței medicale.

Tendințe de dezvoltare

- Pentru Regiunea București-Ilfov, Planul Regional de Servicii de Sănătate prevede o serie de direcții strategice de investiții, precum: reabilitarea secțiilor de terapie intensivă (cu sprijinul Băncii Mondiale), consolidarea rețelei regionale de îngrijiri de urgență (Ministerul Sănătății în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne), restructurarea și reabilitarea spitalelor de importanță strategică (Ministerul Sănătății împreună cu autoritățile publice locale), dar și reorganizarea rețelei de spitale în sensul transformării unei cote din paturile de spital pentru îngrijiri acute în regim de zi, precum și pentru îngrijiri pe termen lung, de reabilitare și îngrijiri paliative.
- Contextul nou marcat de pandemia la nivel global generată de criza COVID-19 schimbă în mod substanțial nevoile la nivelul serviciilor și al infrastructurii de sănătate la nivel mondial, național și, bineînțeles, și la nivelul municipiului București. În această perioadă a devenit extrem de importantă suplimentarea personalului Direcției de Sănătate Publică București pentru recoltarea analizelor și realizarea anchetelor epidemiologice. În același timp, toate nevoile neacoperite de personal, în special din specializările de boli infecțioase, medicină de urgență și ATI devin și mai importante.
- Noile provocări alături de creșterea ponderii persoanelor vârstnice (peste 65 de ani), cu diferite afecțiuni cronice și care apelează frecvent la servicii medicale, vor pune o presiune sporită asupra sistemului medical, atât la nivelul cererii pentru infrastructură, cât și al procedurilor clare de preluare și testare a pacienților în spitale, de instruire a personalului și de utilizare a echipamentelor de protecție.

Recomandări pentru strategie

- Corelarea liniilor de dezvoltare a infrastructurii de sănătate la nivelul ASSMB, cu cele planificate la nivel regional (dar și la nivelul județelor limitrofe) și cu finanțare adecvată (din toate sursele de finanțări), cu respectarea principiului unui management financiar eficient și eficace
- Expertizarea seismică a tuturor clădirilor cu destinație sanitară din proprietatea PMB și consolidarea lor cu prioritate, în baza unei analize cost-eficiență
- Realizarea de investiții în unitățile spitalicești în conformitate cu prevederile Strategiei pentru sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020
- Dotări îmbunătățite ale infrastructurii de sănătate, care să fie însă corelate la nivel național și cu reducerea inegalităților teritoriale în dezvoltarea serviciilor de sănătate, care să reducă presiunea asupra rețelei sanitare din București.
- Continuarea și multiplicarea unor programe eficiente de screening/ depistarea precoce a unor afecțiuni, respectiv de promovare a unui stil de viață sănătos (de ex. nutriția în școli).

- Dezvoltarea campaniilor de prevenire a incidenței privind bolile transmisibile, mai ales în interiorul comunităților marginalizate (de ex. prin rețeaua medico-socială), și a comunităților (de ex. prin cabinetele de medicină școlară).
- Monitorizarea riguroasă a cazurilor de infecții asociate asistenței medicale și fundamentarea măsurilor de îmbunătățire.
- Monitorizarea periodică a satisfacției pacienților (cel puțin pentru spitalele administrate în rețeaua ASSMB).
- Sprijinirea spitalelor pentru implementarea managementului calității în sănătate (cel puțin pentru spitalele administrate în rețeaua ASSMB).

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Reducerea emigrației forței de muncă înalt calificate prin măsuri legate de: mecanisme transparente la angajare, politici de combatere a corupției și criminalității și evaluarea activității angajaților
- Introducerea de parteneriate publice private pentru infrastructura de sănătate (sunt multe bune practici existente în acest sens ce pot fi luate ca și model).
- Campanie publică de promovare a alimentației sănătoase și a unui stilul de viață sănătos (de exemplu, în multe țări se promovează gătitul meselor la domiciliu, sau introducerea de clase de gătit sănătos în instituții de educație).
- Promovarea medicinii preventive.
- Îmbunătățirea aplicării protocoalelor medicale și procedurilor de achiziții publice în spitale
- Comunicare mai bună a informațiilor cheie despre activitatea unui spital către publicul larg, pentru ca un pacient, atunci când intră într-un spital public să înțeleagă care este protocolul și de ce servicii va beneficia.
- Permiterea accesului pe piață a companiilor private ce oferă asigurări de viață private.
- Introducerea de indicatori de perfomanță, stimulente și instrumente de măsurare a satisfacției pacienților.
- Introducerea managementului privat.
- Introducerea legislației ce permite construirea de laboratoare de tip Cath Lab.
- Sectorul privat poate construi / amenaja astfel de spații (de exemplu, în Israel există un astfel de laborator la fiecare 100.000 de persoane)
- Schimbarea legislației pentru ca doctorii să poată alege un singur sistem in care pot lucra, respectiv public sau privat.
- Îmbunătățirea infrastructurii pentru a atrage cât mai mulți angajați. Investirea masivă în această infrastructură.
- Instruirea doctorilor să utilizeze aparatura existentă.

2.6.3 INFRAS

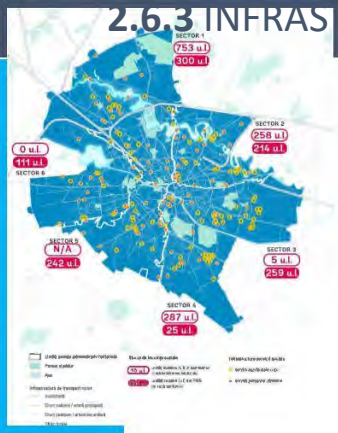

Figura 42. Serviciile sociale pentru persoanele vârstnice și serviciile de îngrijire medicală la domiciliu și centrele culturale cu cluburi ale seniorilor, din București, în 2019

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Din populația cu domiciliul de peste 2,14 milioane locuitori a Capitalei, mai multe categorii de persoane se confruntă cu un risc ridicat sau forme de excluziune socială asociate cu sărăcia sau cu diferite probleme specifice pentru care politicile generale nu pot oferi o soluţie viabilă: (i) Persoane în sărăcie, (ii) Copii separați sau la risc de separare de familie, (iii) Vârstnici, (iv) Romi, (v) Persoane cu dizabilități, (vi) Persoane aflate în situație de nevoie socială care trăiesc în comunități marginalizate, (vii) Alte grupuri – persoane fără adăpost, victime ale violenței domestice, imigranți, etc.

In Capitală au fost dezvoltate servicii sociale diverse pentru toate tipurile de grupuri vulnerabile, cu un total de 410 servicii, din care 140 private și 270 publice. In cazul serviciilor sociale oferite de sectorul public, responsabilitățile se împart între Direcțiile Generale de

Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) de la nivelul celor șase sectoare și Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Documentele strategice în domeniul social identificate la nivelul primăriilor (sau DGASPC-urilor) de sector și al municipiului București (sau DGASMB) reprezintă un suport pentru a ghida activitatea principalei structuri organizatorice cu responsabilități în domeniul social, adică a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului din fiecare sector.
- Evoluția pozitivă de diminuare a numărului de cazuri de copii separați de familie care a fost înregistrată în municipiul București este rezultatul agregat al mai multor factori, de la creșterea nivelului de trai a populației, la existența unui număr mai mare de ONG-uri, fundații și asociații religioase active în domeniul social, precum și un număr relativ mare de servicii diverse bazate pe comunitate, publice și private.
- Servicii de zi oferite prin cluburi ale seniorilor/ cluburi ale pensionarilor sunt apreciate de persoanele vârstnice, în special pentru oportunitățile de socializare și petrecere a timpului liber.
- Infrastructura și serviciile de centre de zi pentru copii (copii în familie, copii separați, sau la risc de separare de părinți) care au impact semnificativ de prevenire atât a separării copilului de familie, cât și a abandonului școlar, sunt deficitare.
- Ponderea copiilor plasați în servicii rezidențiale este mare, în timp ce ponderea copiilor care sunt plasați în servicii alternative de tip familial (AMP, plasament la familie) este prea mică.
- Concentrarea serviciilor pentru persoane adulte cu dizabilități se realizează în servicii rezidențiale (instituții) și centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică (CRRN) și mai puțjn în centre de zi. Deși rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități este maximă pe țară, aceasta este încă insuficientă raportată la nevoie.
- Centrele rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice (CIA) sau căminele de bătrâni nu acoperă nevoia reală din populație.
- Stocul de locuințe sociale disponibile spre închiriere este total insuficient pentru a acoperi nevoile existente. Distribuția responsabilităților între primăria generală și primăriile sectoarelor este neclară pe mai multe dimensiuni în privința stocului și managementului sectorului de locuire socială.

Tendințe de dezvoltare

- Datele Agenției pentru Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București semnalează un declin al persoanelor cu venituri modeste ce pot beneficia de beneficii bănești pentru prevenirea şi combaterea sărăciei şi riscului de excluziune socială, pe fondul ratei relativ mici de sărăcie din București. Cu toate acestea, pragurile stabilite la nivel național ar trebui ajustate la contextul municipiul București, unde cheltuielile și constrângerile (precum cele legate de copii sau locuință) sunt considerabil mai mari decât în celelalte localități ale țării, ceea ce ar genera o creștere a cererii pentru astfel de beneficii.
- Tendința de îmbătrânire a populației, coroborată cu efectele unei crize economice induse de COVID 19 vor conduce la o presiune în creștere asupra sistemului de asistență socială, inclusiv la o cerere de locuințe sociale.
- Această tendință va avea impact asupra mediului instituțional și pieței serviciilor sociale, în care rolul DGASMB în relație cu DGASPC-urile de sector trebuie regândit, iar furnizorii privați și ONG-urile ar putea prelua în mare parte acordarea şi dezvoltarea serviciilor sociale, astfel încât DGASPC-urile să dețină rol principal în planificarea strategică, monitorizarea și evaluarea acestora.

Recomandări pentru strategie

- Dezvoltarea de servicii de zi/ centre de zi și asigurarea accesului gratuit pentru copiii în situații dificile cu risc de separare de familie

- Dezvoltare de servicii de recuperare/ reabilitare sau de îngrijiri paliative în regim de zi, de servicii de terapie psihologică, logopedie, terapie psihopedagogică, stimulare senzorială, kinetoterapie, sport adaptat sau de consiliere a părinţilor.
- Dezvoltarea de servicii la domiciliu, prin intermediul unei echipei mobile, pentru copiii cu dizabilități nedeplasabili
- Dezvoltarea generală a serviciilor dedicate copiilor cu dizabilități și familiilor acestora, în special în zona centrelor de tip respiro, a centrelor de zi, de criză și de recuperare, dar și a programelor de accesibilizare a unităților de învățământ de masă care integrează copii cu dizabilități
- Dezvoltarea serviciilor de tip familial sau încheierea de parteneriate cu alte județe unde aceste servicii de tip familial sunt dezvoltate
- Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale pentru persoanele adulte cu handicap pentru nevoile specifice ale diferitelor tipuri și grade de handicap.
- Dezvoltarea programelor de accesibilizare cu rampe a intrărilor la scările de blocuri și a programelor de sprijin a persoanelor cu dizabilități pentru accesibilizarea casei, mașinii, precum și cu echipamente și tehnologii asistive
- Încurajarea de afaceri sociale sustenabile și acordarea de facilități pentru intrarea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii
- Dezvoltarea de centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice (CIA), reglementarea și monitorizarea firmelor care oferă servicii cu cazare pentru vârstnici și extinderea rețelei serviciilor de asistență la domiciliu.
- Dezvoltarea stocului de locuințe sociale prin construirea, reabilitarea sau achiziționarea de imobile pentru a servi drept locuințe sociale
- Îmbunătățirea colaborării între DGASPC-urile de sector și departamentele /compartimentele de Spațiu Locativ din cadrul primăriilor cu privire la alocarea și monitorizarea locuințelor sociale
- Planificarea dezvoltării serviciilor sociale într-o abordare integrată în special cu sectorul de sănătate și educațional la nivelul întregului municipiu, precum și integrarea furnizării serviciilor sociale și medicale pentru diferite grupuri vulnerabile.

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Centre comunitare în cartiere – access la servicii sanitare, educație, social etc. (posibilă colaborare cu ONG-uri)
- Creșterea calității vieții familiilor vulnerabile
- Colectarea și centralizarea (la nivel de evidența populației, la serviciile sociale, la nivel de administratori de bloc) de informații despre cei în vârstă, bolnavi și/sau singuri. La Primărie, la evidența populației să fie identificate persoanele singure. Și cu ajutorul asociațiilor de locatari care să anunțe dacă nu apare câteva zile. Asociațiile să aibă de la toți niște numere de contact.
- Sprijinirea pensionarilor pentru plata costurilor legate de locuire
- Acordarea unor ajutoare financiare pentru acoperirea cheltuielilor cu copiii care merg la școală.

Figura 43. Distribuția spațială a infrastructurii culturale

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Domeniul cultural este unul de interes pentru dezvoltarea Municipiului București, dovadă stând demersurile anterioare realizate pentru planificarea acestui sector, precum candidatura Bucureștiului pentru titlul de Capitală Europeană a Culturii 2021 și programul de măsuri care a fost identificat cu această ocazia sau Strategia Culturală a Municipiului București 2016-2026.

Din punct de vedere al motivațiilor de consum cultural acestea pot fi împărțite în trei categorii principale: de divertisment (vizionarea / ascultarea filmelor, a emisiunilor televizate sau a emisiunilor radio), intelectuale (lectura cărților, a ziarelor sau a revistelor) și artistice (dansul, cântatul, pictatul etc.). La nivelul locuitorilor Municipiului București se

remarcă o pondere ridicată a motivațiilor de divertisment și intelectuale, care indică mai curând o înclinație către consumul cultural ca o activitate de petrecere a timpului liber.

Figura 44. Evoluția consumului cultural în Municipiul București

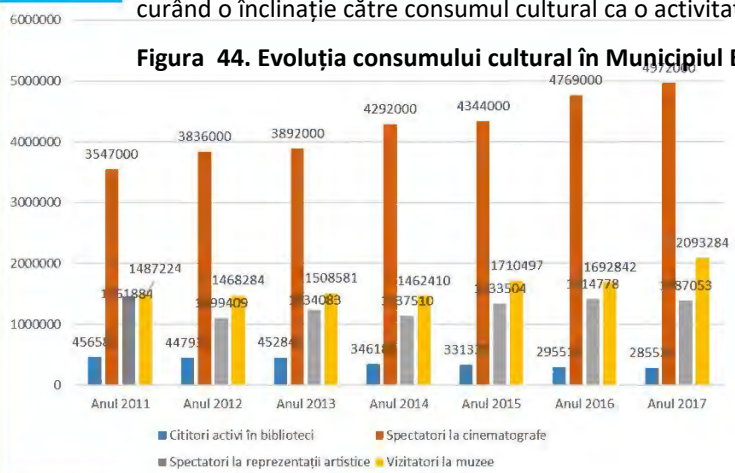

Sursa: Baza de date INS Tempo Online

Instituțiile culturale bucureștene se află în subordinea a numeroase autorități precum Consiliul General al Municipiului București, Primăriile de sector, instituțiile publice naționale (spre exemplu, Ministerul Culturii, Ministerul Educației, Ministerul Apărării etc.) sau instituțiile de învățământ și cercetare. De cele mai multe ori, acestea beneficiază de echipamente culturale proprii, precum și de subvenții anuale care acoperă cea mai mare parte a cheltuielilor lor de funcționale.

Sectorul antreprenorial și sectorul independent/non-profit din domeniile culturale și creative sunt bine reprezentate, capitala cumulând, la nivelul anului 2017, 31,68% din totalul companiilor, 30,37% din totalul salariaților și 43,66% din cifra de afaceri din sectoarele creative la nivel național.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Diversitatea de dotări, spații, stiluri și activități reprezintă un factor inedit care are potențialul de a fi exploatat prin varietatea ofertei culturale datorate eclectismului general al Municipiului București
- Infrastructura culturală este caracterizată de o varietate ridicată a ofertei existente, de la instituții de interes municipal și național, la spații alternative care întregesc paleta de oportunități disponibile la nivelul Capitalei.
- Sunt organizate numeroase evenimente, fie că este vorba despre activități culturale clasice precum piese de teatru, expoziții, concerte de operă, lansări de carte etc., fie că este vorba despre

- Multe dintre echipamentele culturale din oraș se confruntă cu o serie de provocări comune precum distribuția spațială și capacitatea de deservire a locuitorilor (concentrarea vieții culturale cu precădere în centrul orașului), atractivitatea și vizibilitatea dotărilor sau starea, nivelul de echipare și provocările de finanțare.
- Toate acestea afectează gradul de atractivitate și imaginea de ansamblu a Bucureștiului, precum și capacitatea acestuia de a se remarca drept o capitală culturală europeană.
- Nu există o agenda integratoare a evenimentelor care să poate oferi informații exact despre numărul total al activităților culturale disponibile pe

	inițiative inedite precum festivaluri, concerte, conferințe sau evenimente recurente de tipul tururilor ghidate sau a vânătorilor de comori. parcursul unui an, iar promovarea acestora este insuficientă. • Sprijinul disponibil pentru actorii culturali este insuficient, iar colaborarea între actorii culturali din Municipiul București, pentru diversificarea și sporirea valorii adăugate a ofertei culturale, este limitată.
Tendințe de dezvoltare	• Deși trendul general în intervalul 2011-2017 a fost de creștere a numărului total de utilizatori cu 26%, acest lucru s-a produs diferențiat în funcție de categoriile de dotări vizate. Astfel, spectatorii la cinematografe au fost în continuă creștere, în anul 2017 atingând un prag de aproximativ 500.000 de spectatori anual. • Numărul de vizitatori la muzee a înregistrat în aceeași perioadă o creștere semnificativă de 41%, fapt ce subliniază importanța pe care au muzeele bucureștene și necesitatea de dezvoltare continuă a acestora. • În același timp însă, cea mai mare scădere se înregistrează în rândul cititorilor în biblioteci, de aproximativ 37%, valoare care demonstrează atractivitatea din ce în ce mai scăzută a acestor echipamente.
Recomandări pentru strategie	• Valorificarea spațiilor abandonate sau a spațiilor în stare avansată de degradare din oraș pentru transformarea lor în echipamente socio-culturale care să deservească atât zona centrală, dar mai ales cartierele de locuințe. • Dezvoltarea unor noi facilități socio-culturale în cadrul cartierelor de locuințe cu rol de centre comunitare în cadrul cărora să fie organizate activități alese în urma consultării comunității locale. • Stabilirea unor zone majore de interes cultural și sprijinirea dezvoltării identității acestora – spre exemplu, Cartierul Creativ, camera de ambianță, zone dedicate unor hub-uri și spații de creație, precum și noi dotări, cum ar fi zone de agrement sau un nou cartier cultural al muzeelor în relație cu râul Dâmbovița și cu salba de lacuri a râului Colentina. • Amenajarea unor trasee culturale sau a unor străzi / rute / piețe în care să fie încurajate mijloacele de deplasare nemotorizate care să faciliteze legătura între zone de interes atât în din cadrul zonei centrale, cât și între zona centrală și zonele periferice. • Desfășurarea permanentă a unor inițiative precum barometrul consumului cultural pentru a identifica tendințele, motivațiile și așteptările locuitorilor Municipiul București cu privire la accesul la activitățile culturale din oraș. • Realizarea unui ghid de amenajare și privind serviciile oferite în cadrul biblioteci astfel încât acestea să poată purta vocația unor centre comunitare. • Realizarea unui ghid de amenajare și privind serviciile oferite în cadrul muzeelor astfel încât acestea să fie mai atractive și să se alinieze la standardele internaționale de expunere a materialelor și a informațiilor. • Implementarea unui program de modernizare a instituțiilor publice de cultură astfel încât să ofere servicii necesare și de calitate (spre exemplu, spații de parcare, spații de socializare etc.). • Dezvoltarea de noi instrumente financiare pentru sprijinirea acțiunilor de mare amploare / multi-anuale pentru sectorul independent pe baza unui buget multi-anual de finanțare al autorităților publice. • Dezvoltarea unei rețele de spații de lucru pentru actorii din sectoarele culturale și creative, ce pot primi și funcțiuni de centre comunitare, spații de expoziție sau dotări pentru cercetare și inovare în domeniu.

- Sprijinirea și dezvoltarea de hub-uri și programe de accelerare în domeniul sectoarelor culturale și creative care să încurajeze dezvoltarea sectorului privat în aceste domenii
- Facilitarea colaborării între actorii culturali atât prin organizarea de consilii consultative și evenimente de matchmaking, cât și prin facilitarea stabilirii unor parteneriate pe perioadă determinată în cadrul cărora sectorul privat și cel independent să se poată implica în derularea unor proiecte în colaborare cu instituțiile publice de cultură.
- Dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda culturală a Capitalei pe parcursul unui an.
- Dezvoltarea unui sistem de signalistică la nivelul orașului prin intermediul căruia să fie promovate activitățile culturale din oraș într-o manieră atractivă și unitară.
- Dezvoltarea unor strategii de marketing pentru domeniile culturale care să identifice publicul țintă pentru oferta culturală din Capitală și modalitățile adecvate de adresare a acestuia.

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Amenajarea a 6 cuburi teatrale în cele 6 Sectoare ale Capitalei care să adăpostească teatre de stagiatură / de proiecte pentru debutanți, precum și rezidențe artistice.
- Organizarea de spectacole itinerante și de activități educaționale (de exemplu workshopuri) în sălile de spectacole / de sport din școli pentru descentralizarea ofertei culturale la nivelul zonelor de locuit.
- Organizarea de noi evenimente în spațiul public – spre exemplu, performance în stațiile de metrou.
- Oferirea de asistență pentru mediul privat și / sau independent pentru pregătirea proiectelor în scopul obținerii de finanțări.
- Implicarea directă a artiștilor și managerilor culturali în cadrul unui organism responsabil pentru dezvoltarea infrastructurii culturale care să dirijeze finanțările inclusiv în funcție de preferințele consumatorilor culturali
- Actualizarea mecanismelor de finanțare pentru evaluarea proiectelor pe baza unor criterii precum fezabilitate, capacitate de implementare, sustenabilitate, istoric etc.
- Acordarea de finanțări pentru mediul privat și / sau independent
- Implementarea unei politici de achiziție de artă și de distribuire a acesteia in galerii
- Corelarea activității unor instituții precum Creart, Arcub și Expo Arte și chiar reuniunea lor sub aceeași instituție umbrelă.

Figura 45. Distribuția teritorială a principalelor dotări sportive

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Infrastructura sportivă este alcătuită din baze și complexuri sportive, terenuri de sport, stadioane și bazine de înot, aflate în mare parte în proprietatea unor instituții publice precum Primăria Municipiului București, Ministerul Tineretului și Sportului, Ministerul Educației Naționale, Asociațiile Municipale sportive etc., dar și în proprietare sau administrarea unor cluburi sportive sau actori privați. La acestea se adaugă și principalele dotări pentru sportul de masă cum este cazul sălilor de sport / fitness private sau dotările aferente unităților de învățământ, Municipiul București dispunând în anul 2018 de 374 săli de gimnastică, 430 de terenuri de sport și 17 bazine de înot în cadrul școlilor, liceelor și universităților

În ceea ce privește tipologiile de dotări de petrecere a timpului liber existente pe teritoriul Municipiului București, acestea se grupează în cadrul unor categorii principale în funcție de

interesul utilizatorilor, cele mai răspândite fiind dotările de alimentație publică (restaurante, baruri, cafenele), care în funcție de specificul și localizarea lor, pot fi frecventate atât de locuitorii, cât și de vizitatorii din Capitală.

Localizarea dotărilor de alimentație publică determină conturarea unor zone principale de agrement, care se concentrează mai ales în zona centrală și central-nordică a orașului, remarcându-se în special centrul istoric ca zona de agrement cu cea mai mare notorietate din Capitală, atractivă atât pentru locuitori, cât și pentru vizitatorii din țară și din străinătate. Aceasta este completată de o serie de alte zone în continuă dezvoltare cum sunt de exemplu: zona Grădina Icoanei – Piața Romană – Șos. Ștefan cel Mare, Calea Victoriei, zona Calea Moșilor – Bdul Pache Protopopescu – Calea Călărași sau zona Floreasca – Dorobanți – Piața Victoriei – Bdul Ion Mihalache.

Puncte tari/ Puncte slabe

- In ultimii ani au fost realizate și numeroase investiții sau demersuri de dezvoltare a infrastructurii sportive din Capitală, cum este cazul celor 66 de proiecte finalizate sau în derulare din anul 2002 până în prezent, finanțate de Compania Națională de Investiții, ce au vizat în principal dotările sportive aferente unităților de învățământ, dar și o serie de proiecte majore precum realizarea bazinului de polo la Clubul Sportiv al Armatei Steaua București, realizarea bazinului olimpic de înot la Clubul Sportiv Dinamo, reabilitarea bazinului de competiții și antrenamente la Clubul Sportiv Rapid, construirea Stadionului Steaua București, construirea arenei Stadionului Național de Rugby Arcul de Triumf, precum și consolidarea și modernizarea Stadionului Giulești „Valentin Stănescu".
- Capitala este recunoscută pentru oferta de viață de noapte, principala zonă cu economie 24/24h fiind reprezentată de centrul istoric al orașului, la care se adaugă și celelalte zone principale de agrement, iar punctual și cluburile bucureștene situate inclusiv în zone periferice ale orașului
- Pe lângă lipsa unei evidențe clare a infrastructurii sportive din oraș, Bucureștiul se confruntă și cu lipsa unor echipamente majore cum ar fi o bază sportivă majoră care să permite organizarea de evenimente indoor și outdoor, dedicate mai multor ramuri sportive, o sală polivalentă cu o capacitate de minimum 10.000 de persoane, un stadion cu pistă de atletism sau un bazin olimpic de înot, o bază sportivă dedicată tenisului de masă de performanță.
- Din punctul de vedere al distribuției spațiale, există numeroase zone la nivelul orașului slab deservite de dotările sportive majore din oraș, în special în Sectoarele 5 și 6, dar și în zonele periferice.
- Zone cu potențial ridicat din Municipiul București, precum lacurile sau coridorul râului Dâmbovița, sunt insuficient valorificate pentru activități sportive.
- Lipsesc artere comerciale și spații publice dedicate pietonilor în care să fie încurajate activitățile recreative și de socializare.

Tendințe de dezvoltare

- O parte din investițiile recente au vizat stadioanele pregătite pentru antrenamentele echipelor naționale ce vor juca la București în cadrul Euro 2020. Este de așteptat ca acest eveniment să contribuie la creșterea interesului pentru activități sportive și să profileze municipiul București ca locație atractivă pentru astfel de evenimente.
- De asemeni, lucrările care sunt deja în execuție pentru construcția Patinoarului „Mihai Flamaropol" (un complex ce va asigura o capacitate de 3.100 de locuri), precum și inițiativa existentă de realizare a unei noi săli polivalente cu o capacitate de 20.000 de locuri vor acționa în același sens, prin creșterea ofertei de dotări sportive.

Recomandări pentru strategie	• Realizarea unor dotări sportive majore care să asigure spațiile necesare practicării sporturilor de performanță, dar și organizării de evenimente și competiții de interes la nivel municipal, național și internațional (spre exemplu, sală polivalentă, stadion cu pistă de atletism etc.). Aceste dotări trebuie să fie localizate atât în zona centrală, cât și în zonele de locuit. • Dezvoltarea unor strategii de marketing pentru diverse ramuri sportive / tipologii de activități sportive, care să identifice publicul țintă pentru oferta sportivă din Capitală și modalitățile adecvate de adresare a acestuia. • Dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda sportivă a Capitalei pe parcursul unui an • Valorificarea spațiilor abandonate sau a spațiilor în stare avansată de degradare din oraș pentru transformarea lor în echipamente comunitare care să servească drept centre de cartier, cu dotări sportive, în zonele rezidențiale. • Dezvoltarea de dotări majore de agrement în relație cu elemente favorabile de cadru natural (lacurile, râul Dâmbovița). • Dezvoltarea sectorului activităților recreative în zonele secundare de agrement la nivelul orașului și realizarea unui regulament de funcționare diferențiat pentru centrul istoric și zonele secundare de agrement, care să încurajeze dezvoltarea activităților de divertisment sau mixitatea funcțională între spațiile de loisir, de locuire și de lucru. • Elaborarea și implementarea unei strategii de dezvoltare și marketing turistic care să promoveze oferta de agrement în cadrul unei identități integrate a Municipiului București, inclusiv în relație cu Județul Ilfov.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Implementarea unui program de modernizare continuă a infrastructurii sportive care necesită lucrări de reabilitare/extindere/dotare – spre exemplu prin dezvoltarea de noi dotări în jurul celor 6 Cluburi Sportive Școlare . • Deschiderea sălilor și terenurilor de sport din cadrul unităților de învățământ pentru a fi închiriate în afara orelor de curs. • Implementarea unui program de actualizare a zonificării parcurilor pentru a diferenția zonele de agrement de zonele dedicate sportului / mișcării – în organizarea spațiilor publice trebuie să fie implicați și actori relevanți precum organizatori de evenimente, federații sportive etc. • Introducerea unor surse suplimentare de iluminare a parcurilor pentru siguranța sporită a utilizatorilor. • Suplimentarea clinicilor medicale sportive și modernizarea și dotarea clinicii existente. • Organizarea de activități sportive și recreative în aer liber – spre exemplu, prin blocarea accesului auto pe anumite străzi din cartierele de locuit săptămânal / lunar. • Diversificarea infrastructurii sportive în acord cu interesele pe grupe de vârstă – spre exemplu locuri de joacă pentru grupa 0-3 ani, pereți de escaladă și camere virtuale care permit activități motrice etc. pentru grupele mai mari de vârstă. • Amenajarea de structuri metalice în jurul terenurilor de sport din instituțiile de învățământ care să permită închiderea acestora în funcție de starea vremii. • Organizarea de evenimente sportive majore – spre exemplu, campionatul mondial de semi-maraton sau turnee internaționale de fotbal pentru copii. • Dezvoltarea unui institut de cercetare în domeniul sportiv. • Implementarea de facilități fiscale care să sprijine activitățile sportive – spre exemplu, asigurarea transportului public gratuit pentru participanții la evenimente sportive majore. • Promovarea sportului către comunitate prin campanii de activare, precum simulatoare sportive sau evenimente în centrele comerciale sau în spațiul public • Oferirea de asistență pentru cluburile sportive în pregătirea proiectelor pentru finanțări externe.

ȘI SIGU

Figura 46. Distribuția teritorială a structurilor ISU, Poliție și Jandarmerie din București

Sursa: Planșă proprie

Aspecte cheie

Conform Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor adoptat de Comitetul Municipal București pentru Situații de Urgență aferent anului 2019, la nivelul Capitalei au fost identificate următoarele tipuri de riscuri: inundații, incendii de pădure, cutremure, industriale, transport și depozitare produse periculoase, transport rutier, transport aerian, transport subteran, radiologice, poluări de ape, prăbușiri de construcții, instalații sau amenajări, eșecul utilităților publice, căderi de obiecte din atmosferă și din cosmos, muniție neexplodată, epidemii, incendii, evenimente publice, etc.

Zonele cu risc crescut de apariție a situațiilor de urgență sunt, conform aceluiași document, arealele de activitate dezvoltate de-a lungul căilor de comunicații, zonele instalațiilor

tehnologice (ambele mai ales pentru riscurile tehnologice), zonele inundabile (pentru riscul de inundații) și Centrul Istoric (mai ales pentru riscul seismic).

În 2018, ISU București-Ilfov a fost implicat în soluționarea a 100.685 de situații de urgență (23% din numărul total raportat la nivel național), din care 83% situate în București și 17% în Ilfov. Aproximativ 75% dintre acestea au fost intervenții de prim ajutor calificate (o medie de peste 200 pe zi), 2% au fost incendii, iar restul de 23% au fost legate de alte tipuri de incidente / accidente. În același timp, 283.963 de apeluri de urgență (112) au fost gestionate de către dispecerii ISU, în creștere de 38% față de 2017. Cifrele indică o medie zilnică de 788 apeluri, respectiv o medie de 120 de apeluri/dispecer/tură.

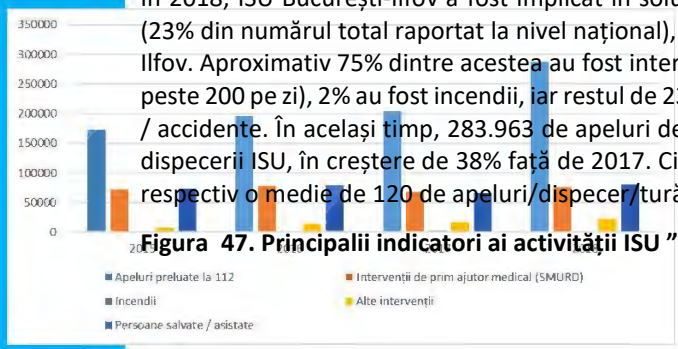

Figura 47. Principalii indicatori ai activității ISU "Dealul Spirii" în perioada 2015-2018

Sursa: Rapoartele anuale de activitate al ISU "Dealul Spirii"

Puncte tari/ Puncte slabe

- La nivelul Capitalei și al regiunii București-Ilfov există un sistem stabil de analiză și acoperire a riscurilor, bazat pe legislația în vigoare, planuri actualizate anual și proceduri de intervenție, structuri organizatorice (comitete și centre operative pentru situații de urgență la nivel municipal și de sector, centru operațional), respectiv responsabilități clare pentru fiecare actor implicat și pentru fiecare categorie de risc în parte.
- In 2019 s-au realizat investiții majore la nivelul ISU "Dealul Spirii" București-Ilfov, prin proiectul "Viziune 2020", finanțat din fonduri europene în cadrul POIM 2014-2020, investiții ce au cuprins 55 de ambulanțe noi de tip B și 10 ambulanțe de tip C și extinderea numărului de echipaje de intervenție la 40.
- Tot în 2019 a fost inaugurat și heliportul pentru elicopterul din dotarea SMURD amplasat pe clădirea Spitalului Universitar de Urgență București, iar în 2020, ISU a mai achiziționat și echipamente pentru intervenții în caz de cutremur, precum camere cu termoviziune și senzori

- Evaluarea unor riscuri (inundații, cutremure, fenomene meteo extreme, pandemii etc.) și a resurselor pentru intervenții în cazul manifestării acestora (de ex. spații de cazare sau hrănire a sinistraților) pare incompletă, neteritorializată cu precizie și nerealizată sistematic la nivelul teritoriului municipiului.
- Procesul de elaborare a Planurilor de Analiză și Acoperire a Riscurilor – de la nivel municipal și de sector – nu implică un proces participativ eficient, care să reunească și alți actori (de ex. ONG-urile, asociațiile de proprietari, grupurile de inițiativă civică etc.).
- Se înregistrează deficiențe la nivelul infrastructurii de înștiințare, avertizare, alarmare a populației în cazul unor situații de urgență, mai ales din prisma numărului, tipului, stării de funcționare și a distribuției geografice.
- Principalii actori implicați în gestionarea situațiilor de urgență (ISU B-ILF, SABIF) se confruntă cu o dotare precară și o stare avansată de uzură a unor echipamente/ mijloace de intervenție.

	care detectează bătăile inimilor victimelor prinse sub dărâmături. • Timpii de deplasare în cazul unor cartiere periferice ale Capitalei sunt ridicați din cauza distanței mari față de substațiile de ambulanță și detașamentele de pompieri existente, dar și a blocajului în trafic a vehiculelor de intervenție. • Există un deficit acut de personal medical și suport de la nivelul ISU și al Serviciului de Ambulanță București-Ilfov, dar și al spitalelor de urgență.
Tendințe de dezvoltare	• Acordul de împrumut încheiat de Banca Mondială cu România în anul 2018, denumit "Îmbunătățirea Managementului Riscurilor de Dezastre" va permite, printre altele, ca până în anul 2024 consolidarea (sau chiar reconstrucția) și reabilitarea mai multor clădiri administrate de ISU București-Ilfov. Dintre acestea, cel mai avansat este Detașamentul de Pompieri Obor, care va fi complet reconstruit.
Recomandări pentru strategie	• Elaborarea de analize mai amănunțite a unor riscuri, a vulnerabilității Capitalei, a probablității de manifestare a acestora și a impactului potențial a riscurilor la nivel teritorial (expertizarea clădirilor cu risc seismic, actualizarea analizei benzilor de inundabilitate pentru cele două cursuri de apă - Dâmbovița și Colentina, introducerea în PAAR a zonelor celor mai afectate de riscurile climatice, etc. • Elaborarea unei baze de date GIS cu toate zonele cele mai expuse / vulnerabile în cazul manifestării unor riscuri și cu resursele disponibile la nivelul comunității pentru gestionarea situațiilor de urgență. • Transformarea elaborării Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor într-un proces de planificare participativă și supunerea documentului pentru dezbatere publică • Dezvoltarea infrastructurii de înștiințare, avertizare, alarmare a populației în cazul unor situații de urgență (ex. extinderea și modernizarea sirenelor). • Continuarea investițiilor derulate de IGSU și Ministerul Sănătății pentru dotarea completă a ISU "Dealul Spirii", SMURD și a Serviciului de Ambulanță București-Ilfov cu mijloace, tehnică și dotări complete, conform cu necesarul întocmit de aceste instituții. • Înființarea de noi detașamente de pompieri / puncte de lucru SMURD și substații de salvare în zonele cu timpi de intervenție ridicați, în parteneriat între ISU / SABIF, PMB și primăriile de sector • Atragerea de personal specializat în sistemul de urgență (Serviciul de Ambulanță și SMURD) și achiziționarea de echipamente de protecție pentru personalul operativ
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Continuarea și popularizarea campaniilor de donații publice pentru colectarea de fonduri necesare dotării SMURD. • Implementarea, tot printr-o campanie de donații, cu ajutorul ONG-urilor, a conceptului de ambulanță socială, care să asigure deplasarea gratuită la spital a unor persoane marginalizate social. • Implicarea ONG-urilor, unităților de învățământ și altor structuri în dezvoltarea înțelegerii manifestării și impactului riscurilor actuale și perspectivei schimbărilor climatice. • Susținerea de către autoritățile locale a creșterii numărului de voluntari din cadrul Societății de Salvare București și a Programului "Există un erou în fiecare dintre voi" • Finalizare implementare sistem de management al traficului care să dea prioritate mașinilor de intervenție • Măsuri urgente de consolidare a capacității de gestiune a urgențelor la nivelul spitalelor, SMURD/112 etc.

2.7 MEDIUL, SCHIMBĂRILE CLIMATICE ȘI RISCURILE

2.7.1 CARTA ALBASTĂ

Figura 48. Razele de deservire a zonelor naturale și a spațiilor verzi în municipiul București

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Infrastructura verde-albastră a municipiului București reprezintă o rețea de zone naturale, semi-naturale, restaurate și create de oameni, incluzând toate categoriile de spații verzi, terenuri agricole și suprafețe acvatice urbane, cu scopul de a oferi o gamă largă de servicii ecosistemice pentru îmbunătățirea locuirii urbane, a siguranței, rezilienței și durabilității orașului. Ea include zone cheie, zone principale, conectori și zone cu importanță emergentă.

Infrastructura verde-albastră a municipiului București trebuie abordată conectat cu infrastructura ecologică regională, de care depinde calitatea resurselor și a serviciilor ecosistemice furnizate în interiorul orașului. Infrastructura ecologica regionala cuprinde

suprafețele forestiere, zonele umede, terenurile agricole cu perdele de protecție aferente, precum și suprafețele renaturate (terenuri abandonate, brownfields). O parte dintre acestea (12.317 ha, ceea ce reprezintă 6,8 % din suprafața județului Ilfov) sunt integrate in ariile naturale protejate.

Componenta verde a infrastructurii verde-albastra are o suprafață de 4508 ha (2017), reprezentând 19% din suprafața municipiului București și include Pădurea Băneasa, Parcul Natural Văcărești, parcurile municipiului București, grădini ale complexelor rezidențiale, aliniamente stradale, scuaruri, etc.

Spațiile acvatice urbane din municipiul București includ râurile (Dâmbovița, Colentina), lacuri și malurile lor (lacurile de pe Valea Colentinei, Lacul Morii și lacurile din interiorul spațiilor verzi), zonele mlăștinoase și artificializările hidraulice (de exemplu, canale). În anul 2017, spațiile acvatice urbane din municipiul București acopereau o suprafață de aproximativ 1208,8 ha (5,1% din teritoriul administrativ), din care 111 ha este situată în interiorul spațiilor verzi.

Dinamica elementelor infrastructurii verde-albastră este influențată în special de extinderea suprafeței orașului. Este evidentă scăderea disponibilului de spațiu verde de tip parc pe cap de locuitor după 1990, în special pe fondul retrocedărilor și a extinderii suprafețelor construite rezidențiale. Scăderea suprafeței verzi se observă deopotrivă la parcurile de interes metropolitan, la cele de cartier și la grădinile de bloc. .

Puncte tari/ Puncte slabe

- Suprafața spațiilor verzi și acvatice este ridicată (circa 24% din suprafața municipiului București).
- Există o ofertă diversificată de servicii ecosistemice furnizate de infrastructura verde-albastră, iar ponderea speciilor native, la nivelul spațiilor verzi este ridicată.
- Pădurea Băneasa și Parcul Natural Văcărești au un potențial ridicat de îmbinare a activităților de conservare a naturii și de valorificare socială durabilă.
- Atractivitatea parcurilor pentru locuitorii capitalei a determinat o serie de investiții ale autorităților locale de sector: în Sectorul 6, a fost finalizat în anul 2019 un parc de 20.000 mp pe Bd. Timișoara, prin reconversia unui fost teren industrial, iar Primăria Sectorului 3 deja lucrează la amenajarea unui parc nou de circa 5 ha, inclusiv cu un lac, pe strada Brățării.
- Rezultatele proiectului EMERSA (2016-2017), *Metode experimentale pentru evaluarea serviciilor ecosistemice ale lacurilor urbane in contextul schimbărilor climatice globale* au evidențiat influența clară a infrastructurii albastre asupra calității aerului, asupra dinamicii temperaturii și umidității (creșterea umidității și scăderea temperaturii aerului în timpul verii) și rolul de stocare a poluanților la nivelul lacurilor.
- Terenurile abandonate din interiorul și exteriorul municipiului București, precum și terenurile din lungul căilor de comunicație (în special căi ferate), reprezintă areale cu probabilitate ridicată de apariție a speciilor care generează predominant deservicii (inclusiv a speciilor invazive).
- Nivelul de conectivitate și multifuncționalitate al spațiilor verzi și acvatice din municipiului București este redus, atât în interiorul orașului, cât și cu componentele din exterior.
- Cu toată atractivitatea spațiilor verzi pentru locuitori, capacitatea acestora de a genera servicii ecosistemice adaptate comunităților umane este încă subvalorificată.
- Deși interesantă ca dinamică și cu statut declarat de zonă protejată urbană de către Guvernul României, zona Văcărești este puțin atractivă pentru locuitorii municipiului București, iar administrația sa este încă în dezbatere.
- Amenajarea deficitară a Pădurii Băneasa duce la o valorificarea dezordonată a acesteia de către diferite categorii de vizitatori.

	• Serviciile ecosistemice culturale apreciate cel mai mult de vizitatori și rezidenți sunt cele referitoare la aspectele estetice și de evadare din rutina zilnică, precum și cele legate de plimbare și socializare. • Acumularea de poluanți în sedimentele lacurilor din lungul Colentinei și din parcuri favorizează degradarea calității apei și accentuarea problemelor de eutrofizare. • Creșterea impactului temperaturilor ridicate asupra calității apelor lacurilor și râului Dâmbovița implică degradarea ecosistemelor acvatice și scăderea serviciilor ecosistemice generate de acestea.
Tendințe de dezvoltare	• La nivelul capitalei se observă o tendință de degradare a vegetației și a infrastructurii aferente în cazul parcurilor, a grădinilor, aliniamentelor stradale, o tendință de omogenizare excesivă a speciilor de arbori utilizate în aliniamentele stradale, reducerea speciilor de arbori autohtoni, creșterea impactului unor specii invazive cu tendințe de extindere și accentuarea problemelor de salubritate determinate de terenurile abandonate. • Creșterea interesului locuitorilor pentru activități în aer liber este remarcată în cadrul tuturor consultărilor publice și cu atât mai mult în ultima perioadă, în contextul restricțiilor induse de pandemia de COVID 19. • Există în acest sens câteva investiții publice demarate, sau planificate la nivelul capitalei și al sectoarelor: - Primăria Sectorului 4 dorește să construiască un parc 2,7 ha în zona Metalurgiei, lucrările urmând să înceapă în anul 2020. Și - PMB lucrează la proiectarea unui parc de 1,5 ha în zona Eroilor. - Sectorul 6 are în bugetul aferent anului 2020 sume pentru exproprierea a circa 2 terenuri din zona Ghencea (fostele Sere Militari), unde dorește să amenajeze un parc nou. - Primăria Sectorului 5 are în vedere dezvoltarea de noi spații verzi în zona Antiaeriană, odată cu demararea proiectului de regenerare urbană. - Parcul Sticlăriei, aflat în administrarea Primăriei Sectorului 2 ,va fi reamenajat și modernizat cu fonduri europene, inițiative similare existând și pentru Parcul Cișmigiu, unde soluția tehnică nu a fost însă agreată. - Parcul Unirii, din subordinea PMB (ALPAB), și Parcul Pantelimon, din subordinea Primăriei Sectorului 3 urmează și ele să fie modernizate.
Recomandări pentru strategie	• Promovarea conceptului de infrastructură verde-albastră și corelarea investițiilor publice în componentele infrastructurii verde-albastră cu așteptările utilizatorilor acestora • Stabilirea relației structurale și funcționale dintre componentele infrastructurii verde-albastră a municipiului București și cea din Regiunea de dezvoltarea București-Ilfov, cu prioritate pentru Parcul Natural Văcărești (conturarea de coridoare ecologice spre ieșirea din București) și Pădurea Băneasa; • Realizarea de amenajări pentru managementul vizitatorilor, dar și al biodiversității în zona Parcului Natural Văcărești, pentru creșterea atractivității acestui spațiu și orientarea lui mai mult spre valorificare socială concomitent cu conservarea naturii; • Păstrarea integrității structurale si funcționale a Pădurii Băneasa și dezvoltarea de infrastructuri minimale pentru vizitatori (infrastructuri pentru sport, piste de biciclete, alei, spații pentru activități creative) • Asigurarea conectivității funcționale în lungul râului Colentina, prin realizarea de piste pietonale și ciclabile, dar și prin asigurarea continuității spațiilor verzi cu acces public;

	• Decolmatarea lacurilor din lungul Colentinei și din unele parcuri din municipiul București (de exemplu, Tineretului, Național, Sticlăriei); • Creșterea dinamicii apei în zona lacurilor și a râului Dâmbovița pentru reducerea problemelor de încălzire a apei în timpul verii; • Introducerea faunei piscicole în lacuri pentru utilizarea controlată pentru pescuit sportiv (mai ales în lacurile din parcuri, a căror apă se înlocuiește anual); • Promovarea de proiecte pentru îmbunătățirea serviciilor ecosistemice generate de Lacul Morii și de canalul Dâmboviței, refacerea digurilor și a zonelor de mal, implicit cu considerarea creșterii siguranței pentru diferite categorii de utilizatori; • Crearea unor zone care să poată fi utilizate organizat pentru diferite sporturi acvatice; • Reabilitarea parcurilor municipiului București, atât prin înlocuirea treptată a vegetației îmbătrânite sau afectate de diferite infrastructuri (înlocuirea treptată a vegetației), dar și cu infrastructuri insuficiente sau depășite (Cișmigiu, Herăstrău, Tineretului, Carol, etc.) • Promovarea unor programe de refacere a modului de delimitare, al vegetației ierbacee și a arborilor din grădinile de bloc • Păstrarea diversității fondului de arbori din municipiului București, prin introducerea unor specii cu prioritate autohtone, mai ales în parcuri (de exemplu, frasin, tei, stejar, ulm) și a unor specii alohtone care și-au dovedit viabilitatea în timp (de exemplu, stejar roșu american, arțar american). • Asigurarea unui management minimal al spațiilor abandonate, care să includă și eliminarea speciilor invazive (oțetar, ambrozie, etc.), dar și a acelora care se constituie în risc pentru sănătatea populației (șobolani, căpușe). • Actualizarea Registrului Spațiilor Verzi din Municipiul București.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Dezvoltarea de spații verzi publice în zonele rezidențiale cu accesibilitate redusă la spații verzi; • Condiționarea dezvoltării de noi spații rezidențiale de existența unui acces corespunzător la spații verzi, inclusiv prin considerarea spațiilor verzi de tipul parcurilor și grădinilor în interiorul complexelor rezidențiale; • Amenajarea resurselor de apă din Municipiul București (spre exemplu, amenajarea râului Dâmbovița în zona Bibliotecii Naționale, inclusiv cu un ponton pentru ambarcațiuni, sau amenajarea unui traseu de biciclete pe malul lacurilor râului Colentina). • Stabilirea de coridoare ecologice care să lege componentele infrastructurii verde-albastră a municipiului București și cea din Ilfov • Reabilitarea parcurilor prin înlocuirea treptată a vegetației degradate, dar și a infrastructurilor cu asigurarea unor condiții optime pentru relaxare, recreere, sport și desfășurarea activităților creative, în defavoarea celor de agrement • Păstrarea limitelor actuale ale Pădurii Băneasa și dezvoltarea de infrastructuri pentru vizitatori (infrastructuri pentru sport, piste de biciclete, alei, spații pentru activități creative) • Imbunătățirea serviciilor ecosistemice de reglare și culturale promovate de Lacul Morii și a Canalului Dâmboviței • Asigurarea conectivității funcționale în lungul râului Colentina, prin realizarea de piste pietonale și ciclabile, dar și prin asigurarea continuității spațiilor verzi cu acces public • Creșterea atractivității Parcului Natural Văcărești prin realizarea de amenajări pentru managementul vizitatorilor și biodiversității • Creșterea nivelului de integrare al suprafețelor acvatice în mediul urban • Decolmatarea lacurilor din lungul Colentinei și din unele parcuri din municipiul București • Accentuarea identității Bucureștiului ca “gradină” (brand) – abordare peisagistică integrată, încurajarea teraselor verzi Grădini urbane (politica urbană combatere schimbări climatice și sustenabilitate)

(APEI, A

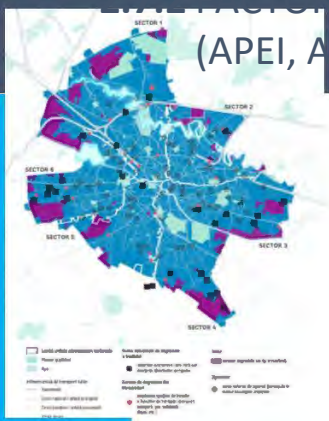

Figura 49. Surse de degradare a calității factorilor de mediu și a calității vieții în municipiul București

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

In funcţie de natura sursei de degradare, în municipiul Bucureşti se pot delimita surse industriale, menajere şi asimilabile cu cele menajere (birouri, școli, etc.), din transporturi (rutiere, feroviare, aeriene, speciale), spitaliceşti, alte categorii (șantiere, spații comerciale, etc).

În municipiul București există 7 obiective industriale SEVESSO, 5 dintre acestea activând în domeniul producerii energiei: Sucursala Electrocentrale Bucureşti SA - ELCEN (CTE Bucureşti VEST, CTE Bucureşti Sud, CTE Bucureşti Progresu, CTE Bucureşti Grozăveşti și CTE Bucureşti Titan), iar 2 în industria chimică (SC INDUSTRIAL CHIM SRL, SC ISOVOLTA SA). Având în vedere proximitatea de municipiul București, trebuie luate în considerate și cele 11

obiective SEVESSO din județul Ilfov. În municipiul București există 39 de agenți economici, care fac obiectul autorizației integrate de mediu.
Calitatea aerului din municipiul Bucureşti este influenţată de activităţile industriale concentrate în aglomeraţia urbană şi de sursele mobile (în special de traficul rutier). La acestea se adaugă sursele rezidențiale (în special prin arderea combustibililor), depozitele controlate şi necontrolate de deşeuri (aprinderile rampelor, descompunerea deşeurilor), activităţile din construcţii (șantierele), calitatea activităților de salubrizare a spațiilor publice ale orașului.

Monitorizarea calității aerului ambiental de la nivelul Capitalei se face prin 6 stații fixe de măsurare amplasate în București și 2 în Ilfov, care sunt parte a Rețelei Naționale de Monitorizare Calității Aerului, aflată în subordinea administrației centrale. Pe indicatori de calitate a aerului, conform Planului Integrat de Calitatea Aerului al municipiului București 2018-2022 (subcapitolul 4.3.): pentru oxizii de azot NO_x depășesc nivelul critic de 40 µg/m³ în toate locațiile, contribuția principală având-o traficul auto; pentru NO_2 sunt depășite valorile limită la 3 dintre stații pentru mediile anuale și maximele orare; pentru PM_{10} se depășesc maximele zilnice la două stații, iar mediile anuale se situează în jurul valorii limită la două dintre stații; pentru particulele $PM_{2,5}$ se depășesc valorile limită la două stații, iar la alte două se situează în jurul acesteia. Planul de Menținere a Calității Aerului pentru municipiul București 2018-2022 (la subcapitolul 3.5.) a indicat faptul că nivelurile de concentrații de dioxid de carbon, dioxid de sulf și metale grele nu depășesc valorile limită la stațiile unde au putut fi determinate, însă și faptul că traficul auto, urmat de industrie și încălzirea rezidențială sunt responsabile pentru principalii generatori ai acestora. În acest context, Comisia Europeană a demarat o procedură de infringement pentru Municipiul București pentru nerespectarea valorilor-limită zilnice, respectiv a valorilor-limită anuale pentru concentrațiile de PM_{10} prevăzute de Directiva 2008/50/EC, acțiune care are deja un verdict de la Curtea Europeană de Justiție și care se referă la perioada anterioară elaborării și aprobării Planului Integrat de Calitate a Aerului. O altă procedură de infringement inițiată este cea care vizează depășirea concentrațiilor de NO_2.

Primăria Municipiului București dispune de un sistem de monitorizare a zgomotului urban alcătuit din 15 stații fixe amplasate în fiecare dintre cele 6 sectoare, în puncte relevante. Conform Planului de Acțiune pentru diminuarea nivelului de zgomot în municipiul București (propunerea de actualizare din anul 2019), în municipiul Bucureşti principalele surse de zgomot sunt traficul rutier (mai ales de pe arterele mari, unde există și trasee de transport în comun), traficul feroviar (mai ales al tramvaielor) și activitatea industrială. În cursul anului 2018, la nivelul municipiului au fost elaborate etapizat hărțile strategice de zgomot ale municipiului pentru fiecare dintre aceste surse. Conform acestora, pe un număr de 57 de străzi nivelul de zgomot în timpul zilei depășea pragul admis de 70 dB, iar 59 pe cel din timpul din timpul nopții (60 dB). În comparație cu anul 2011 s-a constat o scădere a numărului de persoane afectate de valorile ridicate ale zgomotului, însă nu și atingerea prognozelor de reducere a acestora de la acel moment, motivele fiind legate de creșterea gradului de motorizare și a volumelor de trafic, dar și de implementarea doar parțială a unor măsuri de sincronizare a semafoarelor și de reducere a limitei de vizită.

Calitatea apelor din municipiul București este direct influențată de: aportul de apă cu stare ecologică moderată din amonte de municipiul București, atât pe râul Dâmbovița, cât și pe râul Colentina; numărul ridicat de surse de poluare, multe dintre acestea evacuând ape uzate menajere și tehnologice insuficient epurate; numărul ridicat de locuitori, care au un model de consum specific unui oraș mare; diversitatea ridicată a surselor de poluare și caracterul difuz al acelora mici și mijlocii; suprafața urbană foarte ridicată, o mare parte fiind impermeabilă. In ceea ce privește calitatea apelor de suprafață, niciun corp de apă nu are stare ecologică bună și foarte bună. În cazul tuturor apelor subterane din municipiul București, se impune un management calitativ al acestora, în contextul în care, din punct de vedere calitativ, stratul freatic din municipiul București nu îndeplinește criteriile de potabilitate.

Solul reprezintă un stocator important de carbon, dar şi componenta din mediu care suportă amenajări şi activităţi antropice foarte diverse (suprafeţe construite, activităţi agricole, depozite de deşeuri, etc.). Dintre fenomenele recente se detaşează procesele de acoperire cu suprafeţe construite şi infrastructuri, foarte active în municipiul Bucureşti, dar şi încărcarea cu poluanţi foarte diverşi. De altfel, în municipiul Bucureşti sunt înregistrate 115,6 ha de suprafețe degradate. Conform Geoatlasului municipiului București, se înregistrează depășiri ale concentrației de plumb în sol pe cea mai mare parte a suprafeței municipiului București și depășiri locale la vanadiu (în zona fostelor unități industriale din industria constructoare de mașini), crom (în zona fostelor unități industriale din industria construcțiilor de mașini, acoperiri metalice, chimică), titan (în zona fostelor stații de betoane), zinc (în zonele de circulație rutieră intensă) și cupru (în zona centrală și pe platforma Dudești-Policolor).

Puncte tari/ Puncte slabe

- Localizarea într-o regiune de câmpie favorizează ventilarea activă a orașului cu precădere pe direcțiile dominante ale vântului.
- Volumul de ape de suprafață tranzitat de râurile din proximitatea municipiului București este ridicat
- Din punct de vedere hidrogeologic, municipiul Bucureşti este aşezat pe cel mai mare zăcământ de apă potabilă din țară, care se extinde în subteran pe o suprafață de circa 2500 km2. Zăcământul de apă din subsolul Bucureştiului poate fi considerat o hidrostructură unitară, fiind constituit din mai multe acvifere situate la diferite nivele care comunică între ele în anumite zone.
- Se evidențiază fertilitatea naturală medie spre ridicată a solurilor specifice regiunii București și permeabilitatea medie-ridicată a depozitelor de roci, ce permite alimentarea apelor freatice.
- Scăderea numărului de persoane afectate de poluare fonică generată de transportul pe cale ferată/șine și activitatea industrială
- Elaborarea unor planuri de reducere a nivelului de zgomot, a poluării aerului
- Existența unor campanii proprii ale municipalității de monitorizare a calității aerului și a nivelului de zgomot
- Demararea de către autoritățile centrale a investițiilor pentru extinderea și modernizarea RNMCA, precum și pentru informarea în timp real a publicului larg cu privire la nivelul poluării aerului
- Raportarea unor depășiri ale valorilor-limită pentru poluarea aerului, cu precădere la nivelul pulberilor în suspensie și a oxizilor de azot, cauzate în principal de traficul auto și care au condus la deschiderea de proceduri de infringement
- Deficiențele istorice (mai ales pentru perioada 2013-2016) în colectarea datelor cu privire la concentrațiile unor poluanți ai aerului la stațiile fixe parte a RNMCA
- Depășirea pragurilor maxime admise de zgomot pe arterele principale, pe fondul valorilor ridicate de trafic
- Există un *import* de poluanți din exteriorul municipiului București, unii proveniți din fondul natural, alții din activităților antropice desfășurate în proximitate.
- Rețeaua de monitorizare a factorilor de mediu, în special pentru componentele aer și apă, nu furnizează date privind concentrațiile de substanțe relevante, multe dintre ele emergente (de ex. benzen, pesticide, biocide, pesticide, medicamente).
- Apariția fenomenului de smog fotochimic, pe fondul depășirii ale indicatorului ozon la unele dintre stații.
- Suprafețele relativ extinse de terenuri degradate, afectate de acifidiere, și chiar poluate cu metale grele.
- Existența unor surse de poluare a apelor, în condițiile în care în niciun corp de suprafață nu are stare ecologică bună/foarte bună, iar stratul freatic nu îndeplinește criteriile de potabilitate
- Gradul încă insuficient de implicare a societății civile și sectorului ONG în

	procesul decizional cu privire la protecția mediului
Tendințe de dezvoltare	După modificările determinate de perioada de tranziţie, sursele industriale din municipiul Bucureşti manifestă o tendinţă de revitalizare şi diversificare, în special la nivelul I.M.M.-urilor. Din acest motiv trebuie acordată o atenţie deosebită acestor activităţi, cu dimensiuni mai reduse (capacitate de producţie, suprafaţă şi resurse utilizate, etc.), însă impact cumulat la fel de important ca sursele mari. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a demarat un proiect de extindere a Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului, care va include și 50 de senzori, 30 de analizoare și un autolaborator pentru aglomerarea București-Ilfov. În anul 2020 au fost instalate analizoare pentru monitorizarea online a particulelor în suspensie PM_{10}, precum și un panou de informare a populației în timp real în zona Bucur-Obor. La acestea se vor adăuga în 2021 trei stații noi de monitorizare și două panouri de informare. Primăria Capitalei organizează anual campanii de monitorizare, prin realizarea de măsurători indicative ale poluanților atmosferice, a calității aerului în zone cu trafic, cu autolaboratorul. De asemenea, la nivelul Capitalei există și inițiative private, precum AerLive.ro – o platformă pentru măsurarea calității aerului lansată în decembrie 2019 de mai multe ONG-uri. Aceasta cuprinde peste 100 de dispozitive amplasate în toată Capitala, care informează în timp real cetățenii cu privire la unii poluanți din atmosferă. Planul de Acțiune pentru diminuarea nivelului de zgomot în București (propunerea de actualizare din anul 2019) cuprinde măsuri de reducere a zgomotului la sursă, de atenuare a căii de propagare, precum și măsuri în jurul receptorului. Acestea includ de la măsuri tehnice pentru autoturisme și anvelope, reglementări urbanistice, calmarea traficului pe străzile secundare, devierea acestuia către zone mai puțin sensibile, menținerea unei stări bune a suprafeței drumurilor, managementul traficului, izolarea fonică a clădirilor, construcția de bariere fonice, până la încurajarea deplasărilor pietonale, cu mijloacele de transport în comun și cu bicicleta.
Recomandări pentru strategie	• Controlul traficului rutier în zonele în care sunt depășite concentrațiile maxime admise (inclusiv considerarea unor zone cu excluderea traficului), asigurarea cursivității traficului rutier pentru limitarea volumului de noxe emise în atmosferă și diminuarea parcului auto non Euro, Euro1 și Euro 2, prin introducerea de prevederi legislative și fiscale adecvate. • Tranziția la mijloace de transport public cu performanțe superioare în ceea ce privește standardele de mediu • Descurajarea utilizării materialelor închise la culoare și pe bază de asfalt/bitum pentru reducerea incidenței insulei de căldură și a compușilor organici volatili • Îmbunătățirea calității spațiilor verzi prin reconsiderarea introducerii stratului ierbaceu și arbustiv, inclusiv în zona aliniamentelor stradale și a grădinilor de bloc. • Controlul utilizării combustibililor la spațiile rezidențiale care nu sunt conectate la rețeaua centralizată de furnizare a agentului termic, mai ales în timpul iernii. • Controlul evacuărilor de gaze de descompunere din casetele colectoare ale municipiului București. • Limitarea utilizării abuzive a sistemelor de sonorizare în zonele de trafic (claxon, sirene) • Îmbunătățirea continuă a calității infrastructurilor de transport pentru reducerea poluării aerului și a nivelului zgomotului • Reconfigurarea și extinderea rețelei de monitorizare a calității mediului din municipiul București prin considerarea de noi puncte de măsurătoare și a noi substanțe relevante (benzenul pentru aerul urban, pesticidele, biocidele și medicamentele pentru apele uzate). • Introducerea unui sistem de alertare care să permită promovarea de măsuri în timp real în condițiile apariției de probleme la nivelul concentrațiilor ozonului.

	• Dezvoltarea de protocoale de colaborare operaționale cu instituțiile de cercetare în domeniul protecției mediului/ecologiei urbane. • Organizarea sistemului de monitorizare a calității mediului intern al locuințelor • Îmbunătățirea capacității administrative a instituțiilor de mediu cu responsabilități la nivelul municipiului București
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Îmbunătățirea participării publicului în procesul de luare a deciziei în domeniul protecției mediului • Instituirea unor taxe mai mari pentru toate autovehiculele care circulă în București; încurajarea utilizării transportului în comun; • Instituirea unei taxe pentru toate autovehiculele care tranzitează Bucureștiul/taxa de oraș; • Interzicerea traficului greu pe raza întregului oraș (autocamioane, tiruri care tranzitează/aprovizionează centre industriale și comerciale; • Promovarea de soluții verzi la nivelul spațiilor verzi (de exemplu, zone de stocare a apei, zone inundabile), clădirilor (pereți verzi, acoperișuri verzi) și infrastructurilor de transport (coridoare verzi); • Creșterea suprafețelor permeabile și inclusiv a spațiilor verzi solicitate hyermaketurilor existente • Lansarea unei campanii mediatice extinse de prevenire a comportamentelor care încalcă normele de igienă la nivelul spațiului public (pe stradă, în autobuze etc); instituirea unor sisteme de monitorizare video care să identifice persoanele care nu au comportamente adecvate în ceea ce privește menținerea igienei publice; materiale publicitare care să fie difuzate la scară la largă în spatial public pentru a genera un tip de presiune socială în vederea stimulării comportamentelor prosociale în spatiul public; instituirea unui sistem de sancționare a persoanelor care nu respectă normele elementare de menținere a curățeniei în spatiul public; elemente de comunicare publică prin care să se conștientizeze, la nivelul tuturor categoriilor de public, importanța menținerii curățeniei în spatiul public, efectele semnificative ale poluării asupra a numeroase aspecte ale vieții cotidiene; • Înființarea mai multor centre de reciclare a deșeurilor, corelată cu creșterea ratei de reciclare a deșeurilor; • Creșterea capacității sistemului de gestionare a deșeurilor de a integra toate categoriile de deșeuri, inclusiv pe cele voluminoase, deșeurile din construcții, autovehiculele ieșite din uz; • Promovarea unei soluții sustenabile pentru eliminarea deșeurilor municipiului București. • Creșterea ratei de reciclare a deșeurilor.

2.7.3 HAZARD

Figura 50. Zone de inundabilitate în cazul de cedare al acumulărilor Lacul Morii (situat pe râul Dâmbovița) și Buftea (situat pe râul Colentina).

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Sub raport hidrologic, Bucureștiul este situat la confluența Dâmboviței cu Colentina, aparținând bazinului hidrografic Argeș. Teritoriul municipiului București are o alimentare hidrică predominant de suprafață, alimentarea subterană fiind cuprinsă între 10 și 30% din scurgerea totală.

Principalele lucrări de gospodărire a apelor din spațiul hidrografic ce contribuie la apărarea Capitalei împotriva inundațiilor constau în:

- Pe râul Dâmbovița - Linia I-a de apărare a Capitalei realizată prin lacul cu folosință complexă Văcărești; Linia a-II-a formată din lucrări de regularizare şi îndiguire pe malul stâng al râului Dâmboviţa, între localitățile Podul Rizii și Conțești și derivația de ape mari Dâmbovița – Sabar – Argeș (Brezoaele); Linia a-III-a evidențiată de rambleul de la linia de centură a Capitalei și rambleul canalului Dragomirești –

Chitila, lucrările de regularizare și îndiguire a cursului principal până în zona podului din localitatea Roșu și lacul de acumulare de folosință complexă Lacul Morii.

- Pe râul Ilfov - Linia I-a de apărare a Capitalei formată din şase lacuri de acumulare existente Udreşti, Bungetu I, Bungetu II şi Brăteşti, destinate preponderent pentru irigaţii, şi Adunaţi cu Ilfoveni, destinate cu prioritate ca lacuri tampon pentru alimentarea cu apă a Capitalei; Linia a II-a de apărare alcătuită din derivaţiile Ilfov – Colentina (Bolovani), Ilfov – Dâmboviţa – Ciorogârla (Arcuda), precum şi derivaţia Ilfov – Dâmboviţa (Răcari).

În prezent, sistemul de canalizare are capacitatea de a colecta și evacua apele pluviale pentru un eveniment cu frecvența de până la 1 la 5 ani. Cu toate acestea, normele de proiectare în vigoare în prezent impun dimensionarea rețelelor de canalizare pentru o frecvență de 1 la 10 ani pentru localități cu o populație mai mare de 100.000 locuitori, așa cum este și în cazul municipiului București.

Puncte tari/ Puncte slabe

- In ceea ce privește riscul de manifestare a unor hazarduri hidrologice legate de râul Dâmbovița, la intrarea în Bucureşti, a fost construită acumularea Lacul Morii, lacul cu cea mai întinsă suprafaţă din perimetrul Municipiului Bucureşti.
- Succesiunea de lacuri de pe râul Colentina.
- La nivelul municipiului Bucureşti sunt identificate mai multe scenarii de producere a unor inundații: (a) ruperea barajului Lacul Morii, avarii la construcțiile hidrotehnice de pe cursul râului Dâmbovița; (b) ruperea barajului Buftea și a amenajărilor în cascadă situate pe cursul râului Colentina; (c) precipitaţii abundente ce determină inundarea anumitor străzi şi a clădirilor existente în zonă.
- Rețeaua de canalizare este subdimensionată prin raportare la reglementările tehnice în vigoare, ceea ce conduce la riscul de apariție a unor hazarduri hidrologice legate de sistemul de canalizare din Capitală.
- Formarea depozitelor de sedimente / blocajelor la nivelul colectoarelor de canalizare se realizează din cauza vitezei reduse de scurgere.
- Sistemul de canalizare și epurare a apelor uzate nu este în totalitate conform cu cerințele directivelor europene privind calitatea apei evacuate în emisarii receptori
- Există de asemeni probleme legate de transportul de sedimente, respectiv riscul de colmatare și de eutrofizare a principalelor cursuri de apă din zona Capitalei (Dâmbovița, Colentina)

Tendințe de dezvoltare

- Evenimentele pluviale istorice înregistrate în ultimele 2 decenii (2005, 2007, 2013, 2017 etc.) validează scenariile schimbărilor climatice elaborate de Comisia Interguvernamentală privind Schimbările Climatice (IPCC) care susțin o creștere a frecvenței de apariției a fenomenelor meteorologice extreme (ploi torențiale / secetă) pe fondul încălzirii globale și a creșterii cantității de gaze cu efect de seră emise de pe suprafața Pământului. In acest sens, este necesar să fie identificate acele soluții / măsuri care pot contribui la creșterea capacității sistemului de canalizare existent în vederea conformării atât la normele tehnice în vigoare în prezent cât și la condițiile meteorologice / climatologice anticipate. Realizarea acestora se va face exclusiv în sistem separativ, iar descărcarea sistemului pluvial se va face în receptorii naturali cei mai apropiați, cu respectarea reglementărilor privind protecția mediului.

Recomandări pentru strategie	• Amenajarea sistemelor de desecare aflate sub administrarea ANIF pentru evacuarea apelor prin pompare din polderul Giulești și realizarea lucrărilor care să evacueze natural / gravitațional apele în exces; • Dezvoltarea P.U.G. si a PUZ-urilor Coordonatoare la nivel de sectoare în corelare cu zonele de inundabilitate aferente Polderului Giulești Sârbi; eliberarea avizelor pe baza P.U.G. întocmit. • Evaluarea stării de functionare si siguranta a drenului aferent amenajării Lacul Morii și reabilitarea pentru un drenaj corespunzător a apelor infiltrate în digurile laterale; • Utilizarea râului Dâmbovița ca receptor pentru apele pluviale în sistem separativ și a celor provenite din rețeaua de canalizare cu asigurarea unui grad de diluției, astfel încât să se încadreze în limitele prevăzute în reglementările în vigoare; • Reamenajarea pentru adaptarea la procesul dinamic a albiei care include debite scăzute pentru primenire și apariția fenomenului de eutrofizare, prin realizarea zonelor de recreere comunitară fiind utilizate și ca zone inundabile în perioadele de ape mari. • Utilizarea văii Colentina și a salbei de lacuri aferente ca receptor pentru apele pluviale în sistem separativ și a celor provenite din rețeaua de canalizare cu asigurarea unui grad de diluției, astfel încât să se încadreze în limitele prevăzute în reglementările în vigoare. • Lucrări pentru mărirea capacității evacuatorilor pentru barajele în aval de amenajarea Buftea în concordanță cu normativele în vigoare, corelate cu expertizele tehnice de funcționare în siguranță și cu regulamentele de exploatare. • Realizarea unui studiu bazinal (Arges, Dambovita, Colentina) actualizat prin care sa se releve actiunile necesare pentru protectia impotriva inundatiilor, incluzand analiza intitutionala amanuntita privitoare la regimul terenurilor si obiectivelor, exproprieri necesare, reabilitari, etc... • Corelarea debitelor pluviale pentru frecvențe de 1/10 cu capacitatea de preluare a receptorilor. • Modificarea secțiunii de curgere pe timp uscat a colectoarelor principale; • Devierea debitelor pe timp uscat pentru creșterea vitezelor de curgere și prevenirea formării depozitelor. • Realizarea unei stații de epurare de mare performanță; • Reabilitarea rețelei de canalizare pentru reducerea debitelor infiltrate; • Limitarea efectelor negative asupra calității apei în emisar prin realizarea unei acumulări laterale (Polder) aval de SEAU Glina, în zona Bălăceana, pentru preluarea vârfurilor de viitură și reținerea sedimentelor (proces controlat de epurare naturală / decantare). • Utilizarea lacului Văcărești pentru preluarea exclusivă a apelor pluviale din zona de sud a Bucureștiului și descărcarea acestora prin respectarea legislației în vigoare; • Amenajarea pentru preluarea apelor pluviale din zona metropolitană a râurilor Dâmbovița, Mangu, Cânic, Ciorogârla, văii Pasărea, Lacurilor Mogoșoaia și Cernica, precum și reabilitarea canalelor ANIF. • Operaționalizarea Acumulării Ogrezeni în vederea asigurării rezervei de apă pentru municipiul București din râul Argeș • Abordarea problemelor de eutrofizare la nivelul ambelor bazine hidrografice, Colentina și Dâmbovița, și asigurarea debitelor de primenire și / sau combatere a eutrofizării.
Propuneri rezultate din procesul de consultare	• Creșterea colectării și transparenței datelor cu privire la riscul de inundații

2.7.4 HAZARD

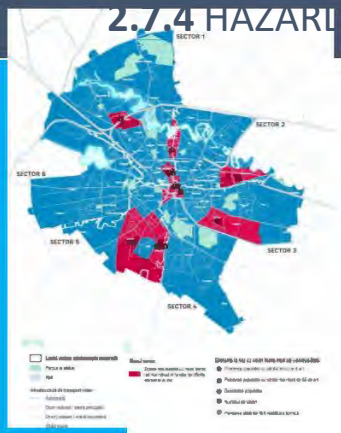

Figura 51. Zonele rezindențiale cele mai expuse la risc termic în funcție de diferite vulnerabilități

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Probabilitatea de producere a valorilor extreme de temperatură și precipitații definește hazardul climatic și este utilizată pentru analiza riscului asupra societății și mediului.

În marea majoritate a cazurilor, între oraș (Filaret) și zona periurbană (Afumați și Băneasa) se disting diferențieri nete ale valorilor medii și maxime ale indicilor de extreme termice și pluviometrice (ClimPACT), demonstrând influența urbană pronunțată în modificarea climatului regional și, în unele cazuri, amplificarea hazardelor climatice.

Temperatura aerului este modificată considerabil de oraș, fiind de obicei mai mare decât a arealului din jur, influențând astfel dinamica atmosferică locală și determinând modificarea tuturor parametrilor meteorologici. Față de arealul din imediata vecinătate, orașul are o temperatură medie multianuală cu 0,9-1,2°C mai mare, dar diferențele instantanee au

frecvent valori de 4-6°C. Temperaturile maxime absolute din perioada analizată au depășit 42°C, iar minimele au coborât sub -22°C în oraș și sub -26°C la periferie.

În cadrul orașului apar diferențieri importante ale valorilor LST, determinate de acoperirea terenului și utilizarea diferită a spațiului; se conturează astfel valori diferite ale hazardului termic urban, iar analiza cu ajutorul imaginilor satelitare MODIS și, în special, Landsat trebuie să abordeze și scara intra-urbană; cele mai calde sunt circumscripțiile de recensământ din zona centrală și suprafețele urbane construite continue.

Municipiul București este afectat de o serie de hazarde meteorologice complexe (polei, ceață, viscole), care au la bază acțiunea conjugată, în diferite grade, a temperaturii aerului, precipitațiilor atmosferice și vântului. Efectul orașului asupra hazardelor meteorologice complexe este observabil în cazul unor fenomene precum grindina, ploile și aversele de ploaie, ninsoarea și aversele de ninsoare, stratul de zăpadă și ceața, dar alte fenomene nu sunt influențate sesizabil de mediul construit, cum este cazul poleiului, chiciurii sau viscolului.

În timpul sezonului cald insula urbană de căldură poate produce intensificarea precipitațiilor lichide în zonele centrale, în timp ce în sezonul rece orașul are efect de diminuarea a convecției, iar aversele de ninsoare sunt mai frecvente la periferie. O situație similară se produce și în cazul grindinei.

În perioada 1981-2018 s-au remarcat tendințe de scădere a frecvenței zilelor cu chiciură, ploaie, ninsoare, strat de zăpadă și ceață. Frecvența mai scăzută a acestor fenomene nu conduce automat la scăderea potențialului de a produce pagube materiale și pierderi de vieți omenești, întrucât poate crește intensitatea manifestărilor.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Având în vedere echipamentele de protecție și topografia orașului, hazardul asociat fenomenelor orajoase (tunete, fulgere) este foarte redus.
- Pentru arealul din jurul Bucureștiului, grindina este un fenomen specific sezonului cald și are o frecvență destul de redusă. Hazardul asociat căderilor de grindină este mai mare la periferia orașului decât în partea centrală.
- Influența orașului se resimte prin creșterea frecvenței vitezelor mici și scăderea frecvenței vitezelor mari și mai puțin în valorile propriu-zise ale vitezei vântului. În perioada analizată, procesul de urbanizare a indus modificări ale suprafeței urbane (regim de înălțime, rugozitate etc.), ceea ce a determinat scăderea accentuată a vitezei maxime a vântului. Intensificarea vitezei vântului este posibilă de-a lungul marilor bulevarde și în piețe.
- Influența orașului este semnificativă atât în cazul extremelor termice pozitive, pe care le amplifică, cât și în cazul extremelor termice negative, pe care de multe ori le atenuează.
- Se evidențiază un regim diurn pronunțat al influenței orașului în cazul mai multor hazarde termice. De exemplu, valurile de căldură sunt mai frecvente, mai intense și mai îndelungate în oraș față de periferie, diferențierea fiind pusă mai bine în evidență pe timpul nopții.
- Temperatura suprafeței urbane este, în general, considerabil mai mare decât cea din arealul înconjurător; vara, temperatura suprafeței urbane ajunge frecvent în București la valori medii de peste 40°C, ziua, și peste 22°C, noaptea.

Tendințe de dezvoltare

- În următoarele decenii, Bucureștiul va fi mai cald atât într-un scenariu moderat de schimbare a climei, cât și în unul extrem. Se disting tendințe foarte clare de creștere a valorilor temperaturii medii, maxime și minime zilnice.
- Până în 2040, vor fi cu circa 7-8 cazuri mai multe zile de vară și cu 10-12 cazuri mai multe zile tropicale. Numărul de zile cu temperaturi de peste 35 grade Celsius și de nopți tropicale va crește cu 3-10 (funcție de scenariu).

- Diferența termică dintre zi și noapte are tendința să fie tot mai mare în următoarele două decenii, ca urmare a creșterii mai accentuate a temperaturii maxime față de cea minimă.
- Vor fi tot mai puține zile în care temperatura scade sub 0°C la București în următoarele două decenii, tendințele fiind similare în cele două scenarii considerate.
- Temperaturile mai mari din următoarele două decenii vor conduce la modificări substanțiale ale necesarului energetic de răcire și de încălzire a Bucureștiului, având ca reper temperaturile medii zilnice de 15,5°C, pentru încălzire, și 22,0°C, pentru răcire. Astfel, va crește necesarul de energie pentru răcire în sezonul cald și va scădea cel necesar pentru încălzire în sezonul rece.
- În următoarele două decenii se distinge tendința lentă ca perioadele cu precipitații să fie mai restrânse, iar perioadele secetoase se vor extinde în ambele scenarii. Așadar, climatul Capitalei va avea o ușoară tendință de aridizare.
- Se distinge o tendință de concentrare a valorilor mari ale riscului climatic în partea centrală a orașului, generată de suprapunerea celor mai mari valori de temperatură și a unor caracteristici demografice (de exemplu, concentrarea populației îmbătrânite) și de habitat (de exemplu, ponderea clădirilor fără reabilitare termică) care generează vulnerabilitate ridicată.

Recomandări pentru strategie

- Înființarea, la nivel metropolitan (București și Ilfov) a unui comitet consultativ/grup de lucru permanent pe tema schimbărilor climatice, respectiv elaborarea, cu ajutorul acestuia, implementarea și monitorizarea unui Plan de Acțiune Regional pentru Adaptarea la Schimbările Climatice.
- Reducerea gazelor cu efect de seră și a poluării urbane, pentru a diminua contribuția acestora la încălzirea locală, mai ales prin implementarea măsurilor cuprinse în Planul Integrat de Calitate a Aerului București 2018-2022. Actualizarea acestuia la momentul expirării.
- Implementarea, cu ajutorul ANM și a altor entități din domeniul situațiilor de urgență, a unor coduri de avertizare și alertă adaptate extremelor termice și pluviometrice din mediul urban.
- Includerea, cu prilejul adoptării noului PUG, a unor regulamente urbanistice care să stipuleze cerințe clare pentru dezvoltatori cu privire la combaterea insulei de căldură urbană și adaptarea la schimbările climatice.
- Implementarea de măsuri de conștientizare și educație a populației privind impactul orașului asupra extremelor termice și necesitatea adaptării stilului de viață.
- Utilizarea combinată a imaginilor satelitare și a datelor de la suprafață, pentru analiza de detaliu, la scară intr-urbană (cartier, circumscripție etc.) și pentru a putea surprinde toată complexitatea fenomenului de insulă de căldură urbană (zi-noapte, cer senin-cer acoperit etc.), în vederea prioritizării unor intervenții publice (de ex. spații verzi, zone pietonale umbrite, cișmele stradale, parcări înierbate etc.)
- Corelarea datelor de temperatură cu alte informații relevante pentru a explica producerea temperaturilor extreme, pe de-o parte, și pentru a cuantifica riscul termic urban, pe de altă parte – informații necesare, spre exemplu, comitetelor pentru situații de urgență.
- Realizarea și transmiterea de prognoze meteorologice personalizate, conform caracteristicilor diferitelor cvartale, cartiere sau unități de recensământ.
- Monitorizarea detaliată a parametrilor meteorologici pentru a putea surprinde în timp util impactul local al evoluției climei, prin instalarea de mini-stații meteo / senzori (eventual integrați cu cei care măsoară nivelul poluării) în cât mai multe zone din Capitală și racordarea acestora la un centru de monitorizare.
- Informarea mai eficientă a populației cu privire la prognozele de producere a unor hazarde meteo (de ex. pe modelul Ro-Alert).
- Elaborarea de studii periodice privind caracteristicile precipitațiilor lichide și solide în vederea dimensionării corespunzătoare a rețelei de evacuare a apei pluviale

- Implementarea unor soluții tehnice care să limiteze colmatarea gurilor de canal cu deșeuri sau resturi vegetale.
- Dezvoltarea unei rețele de monitorizare meteorologică mai deasă, amplasată în areale microclimatice specifice.
- Elaborarea unor studii de specialitate pentru a determina fezabilitatea utilizării potențialului eolian loca pentru producția de energie electrică.
- Elaborarea unui studiu privind specii de arbori reziliente la climatul local în schimbare din municipiul București și adoptarea unui regulament privind executarea lucrărilor de întreținere/regenerare/formare asupra coronamentelor arborilor și arbuștilor aflați pe spațiile publice, în vederea prevenirii unor incidente pe durata vijeliilor sau a altor fenomene (de ex. freezing rain)
- Monitorizarea permanentă (de ex. de către Poliția Locală) a stării fațadelor și acoperișurilor clădirilor publice și private care sunt vulnerabile la fenomene meteo extreme și implementarea unor măsuri de constrângere/încurajare a proprietarilor pentru repararea acestora.
- Trecerea în subteran a cât mai multor cabluri (de energie electrică, telecomunicații etc.) pentru a evita avarierea acestora și punerea în pericol a populației pe durata unor vijelii.
- Adoptarea unor planuri și regulamente de urbanism favorabile realizării unor imobile adaptate la frecvențe, intensitate și durată mai mare a valurilor de căldură.
- Extinderea suprafețelor verzi și acvatice, dar și a celor umbrite de pe principalele trasee pietonale, printr-un program multianual de plantare a copacilor.
- Creșterea numărului de cișmele și fântâni stradale, cu precădere în zonele cu cea mai ridicată temperatură a suprafețelor.
- Dotarea tuturor mijloacelor de transport în comun și a clădirilor publice cu instalații funcționale de climatizare.
- Adoptarea de măsuri de conștientizare și educație a populației pentru crearea unei atitudini participative la măsurile de adaptare a orașului la noi condiții climatice.
- Continuarea investițiilor în dotarea și modernizarea sistemelor de urgență (ambulanță, SMURD, unități de primire a urgențelor etc.), pentru a face față numărului mare de solicitări din perioadele caniculare.
- Colaborarea cu diverși stakeholderi locali (ONG-uri, centre sociale ale primăriilor, Poliție Locală, medici de familie etc.) pentru a descuraja deplasările persoanelor vulnerabile în perioadele caniculare (de ex. livrarea produse și medicamente la domiciliu, îngrijire medicală la domiciliu etc.)
- Extinderea la nivelul întregii Capitale a sistemului de pubele îngropate pentru a evita poluarea olfactivă și chiar riscul îmbolnăvirii populației în sezonul cald.
- Adaptarea planurilor de investiții ale CET-urilor din Capitală, în vederea redimensionării producției în cogenerare (scăderea celei de energie termică și sporirea celei de energie electrică).
- Redimensionarea, odată cu lucrările de înlocuire, a conductelor de transport a energiei termice la condițiile climatice actuale.
- Spriijinirea punerii în aplicare a planurilor de investiții ale operatorilor de transport și energie electrică, în vederea reducerii riscului de întrerupere a furnizării în perioadele de vârf din sezonul cald, când funcționează aparate de aer condiționat.
- Implementarea unor soluții de reabilitare termică a blocurilor de locuințe (inclusive de ordin cromatic) care să nu accentueze fenomenul creștere a temperaturii interioare în sezonul cald și combinarea acestora cu alte soluții integrate: de ex. acoperișuri și fațade verzi.
- Creșterea flexibilității contractelor cu operatorii de deszăpezire, prin adaptarea acestora la numărul tot mai mic de zile cu zăpadă și limitarea costurilor fixe.
- Extinderea suprafețelor verzi și a celor acvatice pentru reducerea impactului valurilor de căldură.
- Amenajarea unor bazine de retenție a apei pluviale pentru irigarea mai frecventă a spațiilor plantate, stropirea străzilor etc. Implementarea de sisteme automatizate de irigații a spațiilor verzi, bazate pe senzori de umiditate.

- Reabilitarea / modernizarea sau forarea de noi puțuri subterane pentru alimentarea cu apă a Capitalei în perioadele caniculare.
- Finalizarea casetelor de transport a apei brute de la Acumularea Ogrezeni (Argeș) la stația de tratare Crivina.

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Amenajarea unor puncte de prim ajutor permanente, în fiecare zonă din Capitală și sprijinirea funcționării centrelor de permanență medicală.
- Educarea populației în privința comportamentului în caz de caniculă (de ex. prin copii, președinți de asociații de proprietari/administratori, biserici, ONG-uri, centre sociale etc.).
- Monitorizarea (de către Poliția Locală sau de către alte entități desemnate de primării) și aplicarea mai drastică a sancțiunilor cu privire la deszăpezirea trotuarelor pe durata sezonului rece.
- Implementarea unei politici de parcare ferme, care să elibereze trotuarele și benzile de circulație ocupate de vehicule parcate neregulamentar și care împiedică acțiunea utilajelor de deszăpezire.
- Conștientizarea la nivelul PMB și altor autorități privind schimbăriile climatice și impactul acestora asupra orașului
- Corelarea cu Ilfov și județele învecinate în ceea ce privește măsurile de adaptare la schimbările climatice (de ex. conceperea unor coridoare verzi-albastre, managementul unor situații de urgență determinate de calamități naturale)
- Îmbunătățirea informării cetățenilor cu privire la fenomenele asociate schimbărilor climatice și măsurile de adaptare la acestea (de ex. panouri mai multe de informare, inclusiv prinutilizarea panourilor publicitare; mesaje de interes public în spațiile publice etc.)
- Instalarea de senzori de temperatură – PPP (ISU, APM, ANM, PMB, PS)
- Permeabilizarea spațiului public / Parcări cu beton permeabil
- Regulamente
- Integrare stații noi de monitorizare meteorologică
- Info meteo pe verticală (sondaj atmosferă de două ori pe zi)
- Concurs: cea mai frumoasă grădină
- Cartografierea trasee umbrite
- Conectarea coridoare albastre – verzi
- Crearea unui grup de lucru / colaborare în sprijinul PMB pentru informarea și educarea populației

2.7.5 RISCUL

Figura 52. Clădiri expertizate și încadrate în clasa de risc I și locuințe colective mai vechi de 50 de ani

Sursa: Prelucrare proprie

Notă: Figura ilustrează clădiri rezidențiale expertizate și încadrate în clasa I de risc seismic, respectiv clădiri rezidențiale cu o vechime mai mare de 50 de ani, care ar necesita o atenție sporită în viitoarele analize de risc. Acestea nu reflectă totalul clădirilor potențial vulnerabile - sunt multe alte clădiri publice și private pentru care nu a fost evaluat nivelul de risc.

Aspecte cheie

Bucureștiul prezintă un risc seismic ridicat, necesitând atenție și acțiuni sporite din partea decidenților. Populația Bucureștiului este în creștere. Mare parte a clădirilor și infrastructurii Capitalei a fost construită înainte de apariția reglementărilor obligatorii de proiectare seismică și necesită lucrări de consolidare. Chiar și fondul construit între anii 1963 (anul primei reglementări tehnice obligatorii de proiectare seismică) și 1977 (anul în care paradigma proiectării seismice a fost complet schimbată ca urmare a învățămintelor cutremurului de la 4 martie) trebuie evaluat seismic și, la nevoie, consolidat. Aici sunt incluse atât locuințe private, cât și infrastructură critică pentru funcționarea orașului, și anume: școli, spitale, rețeaua de transport, unitățile critice pentru răspuns la situații de urgență și clădirile administrative.

În timp ce evaluarea riscului la nivel național există, împreună cu mai multe studii pentru București, granularitatea, robustețea și caracterul datelor disponibile sunt limitate. În momentul de față, cunoștințele despre riscul seismic se concentrează pe expertizele tehnice realizate pentru clădirile rezidențiale multietajate. Nici pentru clădirile de locuințe, dar nici pentru alte tipuri de clădiri, nu se cunoaște pe deplin riscul seismic, deoarece multe clădiri construite înainte de cutremurul din 4 martie 1977 nu au fost evaluate.

În momentul de față singurele date disponibile în București despre clădirile vulnerabile sunt listele cu clădiri rezidențiale expertizate. Iar aceste date sunt de asemenea limitate. Acestea nu reflectă adevărata scară a vulnerabilității fondului construit din București. Din totalul de 132.798 de clădiri de locuințe din București, conform Recensământului din 2011, doar 1,9% au fost expertizate cu fonduri publice și încadrate într-una din categoriile de risc (categorii de urgență, conform normativului P100/1992, respectiv clase de risc seismic, conform normativului P100/1996 și P100-3/2008), însumând 2.495 clădiri în 2016, la care se adaugă inițiativele punctuale de expertizare realizate cu fonduri private, la inițiativa proprietarilor sau a asociațiilor de proprietari. Clădirile publice nu sunt evaluate sistematic, iar informațiile sunt fragmentate în diferite departamente și agenții, deseori în funcție de aranjamentele administrative și de proprietate specifice.

Din cauza datelor limitate despre infrastructura critică existentă și activele publice, precum și despre clădirile private, există incertitudine cu privire la adevărata magnitudine a vulnerabilității seismice, iar din această cauză, intervențiile nu pot fi direcționate în mod eficient.Programele și intervențiile existente se concentrează în principal pe intervențiile de consolidare, răspunzând la solicitări punctuale. Majoritatea acțiunilor publice se concentrează pe consolidarea clădirilor (publice și private), urmând o abordare bazată pe cerere (i.e. răspunzând la solicitări specifice ale agențiilor guvernamentale sau ale asociațiilor de proprietari/proprietarilor). Nu există o abordare strategică, care ar avea în vedere o varietate de criterii pentru prioritizarea intervențiilor specifice.

Eforturile de reducere a riscului seismic prin consolidare sau reconstrucție trebuie să depășească atenția exclusivă asupra clădirilor rezidențiale deja expertizate, iar o abordare strategică care ia în considerare riscul în mod cuprinzător poate ajuta la ghidarea eficientă a resurselor și la o mai bună conștientizare a publicului cu privire la riscul seismic cu care se confruntă orașul.

Puncte tari/ Puncte slabe

- Pentru a accelera și completa măsurile implementate prin programul OG 20/1994, începând cu 2017 la nivelul Primăriei Municipiului București au fost înființate două societăți comerciale dedicate reducerii riscului seismic: 1) Administrația Municipală pentru Consolidarea Clădirilor cu Risc Seismic (AMCCRS) , respectiv Compania Municipală Consolidări SA București (CMC).
- Începând cu 2017, Primăria Municipiului București implementează prin fonduri proprii, sub coordonarea AMCCRS, un nou program de consolidări dedicate clădirilor de locuit multietajate, care preia reglementările generale impuse de OG 20, completându-le cu facilități suplimentare. S-a
- În prezent, nu există o bază de date privind administrarea activelor, care să centralizeze și monitorizeze numărul total și tipologia clădirilor din Municipiul București, respectiv numărul și tipul de utilizatori ai acestor clădiri, incluzând informații geospațiale, precum și informații critice pentru evaluarea riscurilor
- Este dificilă cunoașterea și analiza vulnerabilității seismice a clădirilor din Municipiul București la nivel de portofoliu, pentru a fundamenta decizii strategice informate, deoarece clădirile publice nu fac obiectul unui inventar centralizat și actualizat.
- În pofida rolului vital pe care îl pot juca în funcționarea de zi cu zi, precum și în situațiile de urgență, clădirile publice din Municipiul București nu au făcut obiectul unei evaluări sistematice a vulnerabilității

înregistrat o creștere vizibilă a numărului de consolidări ale clădirilor în ultimii ani.

- Eforturile instituțiilor publice și societății civile îndreptate spre educația despre cutremur și creșterea gradului de conștientizare a riscului seismic s-au intensificat în ultimul deceniu, fapt ilustrat de numărul și amploarea tot mai mare de platforme și campanii de conștientizare a cetățenilor.

lor, pentru a informa și a acorda prioritate unor programe de investiții dedicate, cu scopul de a le îmbunătăți reziliența și funcționalitatea.

- Abordarea actuală de determinare a riscului seismic prin expertizare tehnică clădire cu clădire nu este fezabilă având în vedere limitările de resurse și timp. O abordare pe etape ar putea fi adoptată, în conformitate cu bunele practici internaționale pentru a ajuta la înțelegerea riscului la nivel de portofoliu și pentru a identifica pentru care dintre clădiri sunt necesare expertize tehnice și, în consecință, investiții de consolidare sau reconstrucție.
- Un procent semnificativ de locuitori ai Bucureștiului nu sunt conștienți de riscul seismic, iar conștientizarea riscului seismic de o parte din populație nu este asociată sistematic cu mobilizarea pentru reducerea acestui risc.
- Lipsa unui rol clar de coordonare cu o abordare strategică asupra rezilienței seismice, precum și coordonarea și comunicarea limitate dintre diferite autorități și departamente, la diferite niveluri conduc la un management defectuos al riscului seismic.
- Există de asemeni dificultăți în mobilizarea proprietarilor (și/sau a asociațiilor de proprietari) de clădiri aflate în risc seismic din cauza numărului insuficient de locuințe de necesitate, capacitatății limitate de acțiune colectivă, etc.)
- Dincolo de reducerea riscurilor, există și multe oportunități de întărire a pregătirii și răspunsului pentru situații de urgență generate de un dezastru la scară largă, inclusiv o îmbunătățire a planificării evacuării și adăposturilor de urgență și o mai bună conștientizare a publicului legat de siguranța în situații de urgență. Informații îmbunătățite despre riscul seismic pot contribui la îmbunătățirea, de asemenea, a planificării și a răspunsului în caz de urgență.

Tendințe de dezvoltare

- Se estimează că modificările programului de consolidare a clădirilor rezidențiale multietajate, precum și finanțarea lucrărilor din fonduri proprii, independente de alocările anuale realizate prin OG 20, vor accelera implementarea acestuia.

Recomandări pentru strategie

- Adoptarea unei abordări strategice, holiste, la nivelul Primăriei Mun. București în ceea ce privește managementul riscurilor de dezastre, care să includă trei aspecte cheie: (1) elementele expuse la risc (inclusiv infrastructura publică și rezidențială, infrastructura critică etc.); (2) capacitatea de evalua riscul, de a-l reduce și de a

gestiona impactul riscului prin pregătirea și răspunsul în situații de urgență; și (3) dimensiunile sociale și financiare ale managementului riscului de dezastre.

- Dezvoltarea unei baze de date cu elementele expuse la risc (clădiri rezidențiale și publice, infrastructură de transport, rețele de utilități) ce conține metadatele importante pentru analiza de risc seismic (de exemplu, pentru clădiri: poziție, an construcție, material de construcție, structura de rezistență, regim de înălțime, destinație).
- Prioritizarea și etapizarea colectării datelor: dezvoltarea unei metodologii care să permită filtrarea treptată a analizei, pentru a determina vulnerabilitatea fondului construit, respectiv necesitatea elaborării expertizelor și proiectelor tehnice și prioritizarea lucrărilor de intervenție în vederea reducerii riscului seismic al clădirilor în funcție de consecinţele prăbuşirii asupra vieţii oamenilor, de rolul lor în siguranţa publică şi acțiunile de răspuns post-hazard, precum și consecințele socio-economice ale prăbușirii sau avarierii lor.
- Efectuarea analizei de risc seismic pentru municipiul București la nivelul întregului portofoliu de clădiri, pentru fundamentarea deciziilor de intervenție și prioritizarea lucrărilor de consolidare în funcție de resursele disponibile. Analizele de risc seismic (finalizate cu obținerea pierderilor siesmice așteptate), urmate de analiza economică (de tip cost-beneficiu) pot fi folosite și pentru a fundamenta deciziile de investiție.
- Determinarea răspunsului seismic așteptat al terenului din municipiul București în vederea realizării microzonării seismice, realizarea unei evaluări curpinzătoare a terenului, pentru a înțelege mai bine potențialele amplificări ale vibrațiilor clădirilor în timpul unor cutremure majore generate de sursa seismică Vrancea, în vederea definirii detaliate și punctuale a cerințelor seismice pentru proiectare și consolidare.
- Crearea unui program dedicat, prioritizat de reducere a riscului seismic pentru clădirile publice și continuarea demersurilor deja începute de expertizare, proiectare și execuție lucrări de consolidări pentru clădirile publice deținute / administrate de PMB.
- Crearea cadrului tehnic și legal pentru introducerea și operaționalizarea conceptului de rezilientă seismică a fondului construit, inclusiv înființarea unui birou / ofițer de reziliență sau risc la nivelul Primăriei Mun. București.
- Prioritizarea intervențiilor de reducere a riscului (consolidare, reconstrucție/demolare): Având la bază informații îmbunătățite despre risc, printr-o abordare prioritizată, capacitatea instituțională alocată și resursele financiare pot ajuta în mod eficient la reducerea riscului seismic, la salvarea vieților și la evitarea pierderilor materiale.
- Coordonarea între diferitele instituții și departamente care administrează clădiri publice, respectiv inițiază intervenții de analiză și reducere a riscului seismic la nivelul Municipiului București, îmbunătățirea schimbului de informații despre hazard, expunere, vulnerabilitate și risc între actorii instituționali și dezvoltarea unui sistem de date care să permită stocarea, colectarea, analiza și diseminarea datelor, atât pentru activele publice, cât și pentru cele private.
- Îmbunătățirea programului de consolidare a clădirilor de locuințe prin acordarea de măsuri suplimentare, în paralel / complementar cu programele de consolidare, pentru a accelera progresul pe această temă.

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Îmbunătățirea coordonării inter-sectoriale privind conștientizarea publicului, realizarea periodică a unor campanii de conștientizare și a unor exerciții de simulare

2.8 CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ

Figura 53. Organigrama Primăriei Municipiului București

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Din punct de vedere al modului de funcționare, Primăria Generală a Municipiului Bucureşti este organizată şi funcţionează şi în conformitate cu hotărârile Consiliului General al

Municipiului Bucureşti privind aprobarea organigramei, a numărului de posturi şi a statului de funcţii ale aparatului propriu de specialitate.

Competențele legale ale CGMB sunt îndeplinite prin intermediul a patru categorii de resurse administrative:

a. Primăria Generală a Municipiului București prin aparatul Primarului General compus din 5 poziții de top management (primar general și cabinet primar general, Viceprimar 1 și 2 cu Cabinete separate, Cabinet Secretar General, Corpul de control al primarului general) și 27 direcții din care zece Direcții Generale .
b. 43 de Organisme prestatoare de serviciipublice și de interes local, o Autoritate Municipală de Reglementare a Serviciilor Publice, două regii autonome și Societăți comerciale la care Consiliul General al Municipiului București este acționar.
c. Un Holding municipal format din 22 de Societăți Comerciale înființate de municipalitate prin HCGMB în anul 2017
d. Primăriile de sector ce compun municipiul București în număr de șase . Între Primăria Municipiului Bucureşti şi primăriile de sector nu există relaţii de subordonare, ci de colaborare fără precizări normative privind modul de cooperare. Fiecare primărie are primar ales şi un consiliu local ales. Fiecare primărie are libertatea de a elabora strategiile de dezvoltare sau planurile de dezvoltare locală, sau planuri urbanistice (PUZ Sector) fără să fie corelate cu documentele strategice, planuri urbanistice, existente la nivelul municipalităţii.

Majoritatea companiilor din holdingul municipal au înregistrează pierderi în primii 2 ani de funcționare. Singurele companii municipale care au înregistrat profit în cei 2 ani și jumătate de la înființare sunt Compania municipală parcuri și gradini București, Compania municipală întrețineri arbori și spații verzi SA, Compania municipala energetica București SA, Compania municipală agrement SA, Compania municipală management trafic SA și Compania dezvoltare durabilă București SA.

PMB este membră a Asociației Municipiilor din România și semnatară a Convenției Primarilor privind clima și energia. Prin hotărâri ale CGMB, au fost înființate Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Bucuresti- Ilfov (ADIBI), Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară pentru Transport Public Bucureşti-Ilfov (TPBI) şi Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară Termoenergetica (aceasta din urmă în baza asocierii dintre Municipiul Bucureşti, oraşul Popeşti-Leordeni şi comuna Chiajna). La nivel internațional, primăria are încheiate protocoale de colaborare cu 16 oraşe.

Puncte tari/ Puncte slabe

- PMB funcționează pe baza unei structuri operaționale complexe, ghidate de un Regulament de Organizare și Funcționare și de procese ale direcțiilor primăriei generale.
- Din 2004, PMB are certificat sistemul pentru managementul calității ISO 9001:2015 (managementul serviciilor de administrație publică locală) și din 2005 certificat ISO 14001:2015 (activități de management de mediu în site, inclusiv asociate cu serviciile de management pentru administrație publică locală), sistem concentrat pe factorii interni / funcționali calibrați pentru realizarea sarcinilor bazat pe proceduri, coduri, formare pentru dezvoltarea resurselor umane.
- Modul de colaborare și de partajare a competențelor între primăria generală și primăriile de sector conduce la (1). implementarea unor inițiative de dezvoltare ad-hoc atât tematic cât și spațial, necoordonate, cu suprapuneri de competențelor privind furnizarea unor servicii publice (ex. domeniul public), precum și (2). la alocarea și folosirea ineficientă a resurselor.
- In lipsa unui plan urbanistic general actual, dezvoltările private tind să preia conducerea în dezvoltarea spațială a municipiului producând externalități negative prin (1). densități funcționale și demografice necoordonate ca distribuție spațială, (2). congestie de trafic, (3). presiune asupra capacităților existente de

servicii și utilități publice și (4). reducerea calității și siguranței vieții comunității.

- Primăria municipiului București nu funcționează în mod proactiv, pe criterii/indicatori de performanță, ci doar reactiv la situațiile apărute.
- La nivelul direcțiilor nu există o interfață de colaborare/comunicare prin care să fie luate decizii comune și nici indicatori de performanță, de evaluare a activităților direcțiilor/ serviciilor companiilor/instituțiilor prestatoare de servicii publice.
- Integrarea activităților/inițiativelor PGMB cu cele ale companiilor municipale existente este problematică și nu poate fi monitorizată și evaluată prin aparatul primăriei
- Zona urbană funcțională București nu poate fi gestionată durabil și nici nu poate contribui la atingerea unei coeziuni teritoriale în contextul organizării actuale a municipiului București. Dispersarea fondurilor publice, în special europene, nu contribuie la atingerea obiectivelor dezvoltării.
- Agenda cooperarii internaționale a primăriei nu este proactivă în realizarea unor contacte ce se pot materializa prin proiecte în favoarea municipiului București. Cooperarea internațională a primăriei este predominant protocolară.

Tendințe de dezvoltare

- Au existat și există în continuare inițiative de realizare a unor proiecte de consultanță și de asistență tehnică prin care, în urma inventarierii experiențelor europene și internaționale privind statutul orașelor capitală, să se realizeze, conform legii descentralizării, cadrul normativ adecvat transferului de competențe și resurse financiare pentru asigurarea funcționării consiliului local și a primăriei municipiului București precum și a serviciilor publice oferite de primărie prin aparatul propriu și a instituțiilor subordonate.
- Aceste demersuri vizează stabilirea (1). unei noi configurații teritoriale pentru sectoarele municipiului (calibrarea suprafeței acestora pe baza unor indicatori precum caracteristicile patrmoniului construit public și privat, a tipologiei spațiale, echipare edilitară, veniturilor generate, etc) și (2). a competențelor însoțite de resurse financiare ce revin PMB și primăriilor de sector.
- Elaborarea SIDU va conduce la realizarea și asigurarea condițiilor de implementare a unui portofoliu de proiecte printr-o direcție mandatată cu activități de integrare a strategiilor sectoriale și a datelor suport și cu competențe în monitorizarea și evaluarea planului de acțiune a strategiei (managementul procesului de implementare a proiectelor).

Recomandări pentru strategie

- Stabilirea statutului de oraș capitală, cu competențe sporite și resurse necesare funcționării Capitalei /Realizarea legii Capitalei
- Constituirea Zonei Metropolitane București și planificarea dezvoltării integrate a teritoriului la acest nivel; operaționalizarea ADI Zona Metropolitană București
- Coordonarea competențelor direcțiilor implicate în dezvoltarea economică a municipiului (coordonarea activității de planificare a teritoriului municipiului realizată prin direcția de urbanism care să fie integrată într-un nou format organizațional în care direcțiile cu competențe în dezvoltarea municipiului să se poată coordona pentru a asigura atingerea obiectivelor de creștere durabilă a municipiului București.)
- Folosirea unui plan de investiții de capital, pe o perioadă de 3 ani, compus din proiectele prioritare din cadrul SIDU București, care să asigure proiectarea bugetului multianual, pregătirea surselor de finanțare și competențele fiecărei componente a mecanismului operațional al primăriei, de la serviciile de achiziție publică până la recepția lucrărilor.
- Repoziționarea piramidei organizaționale a primăriei, cu serviciile și rezultatul lor către cetățean, solicitând plasarea comunității in vârful piramidei: cetățean – consiliu local – primar – aparat executiv, reflectând această reorientare și la nivelul direcțiilor pentru a asigura calitate, eficiență și satisfacția cetățenilor.
- Implementarea unui cod al performanțelor procesului de îndeplinire a competențelor date prin cadrul normativ, în cadrul căruia componentele organizaționale vor fi identificate, proiectate și transferate într-un tabel de bord, fundamentând astfel decizii privind calibrarea pe de-o parte (resurse umane, buget, timp de intervenție/rezolvare) dar și monitorizarea și evaluarea performanțelor direcțiilor primăriei în relație rezultatele obținute
- Realizarea unor proiecte din poziția de membru al unor organisme internaționale (1. Realizarea și depunerea planului de acțiune din cadrul Convenției Primarilor privind clima și energia, 2. Realizarea unui proiect privind accesibilitate orașului considerând domeniile cuprinse în Convenţia ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilităţi, etc)

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Condiționarea acordării permiselor de construcție de respectarea stadardelor de mediu și a practicilor ecologice (de exemplu, stații de încărcare electrică în parcări)
- Importarea de bune practici internaționale
- Încurajarea inițiativelor sociale (abordare mai inteligentă) (de exemplu, promovarea antreprenoriatului social)
- Dezvoltarea dialogului cu autoritățile publice pentru a preveni posibile provocări. Construirea unui parteneriat pe bază de încredere (de exemplu, consultări publice)
- Schimburi de experiențe și bune practici între administrațiile locale ale marilor orașe
- Creșterea unor taxe și impozite locale, corelată cu transparentizarea modului de cheltuire a bugetelor locale
- Înființarea de unități de task-force pentru proiectele mari
- Înființarea unor info-point-uri de către municipalitate unde firmele, ONG-urile etc. să acceseze informații despre finanțări disponibile
- Dezvoltarea unui mecanism prin care companiile bucureștene să deruleze anumite proiecte de interes public cu fonduri proprii, în cadrul unor campanii de CSR
- Creșterea gradului de transparență în procesul de luare a deciziilor ce privesc cetățenii Bucureștiului (accesul mai larg al cetățenilor/membrilor societății civile/ONG-urilor la ședințele de consiliu de la nivelul primăriilor; înregistrarea și postarea înregistrărilor pe internet pentru a fi accesibile tuturor celor interesați).
- Instituirea unor reglementări mai riguroase privind respectarea termenelor de finalizare a lucrărilor publice în oraș.

- Creșterea transparenței deciziilor publice (accesibilitate mai mare la procesele decizionale de la nivelul autorităților publice locale);
- Reformarea serviciilor administrative în sensul reducerii numărului de angajați de la nivelul autorităților publice locale

2.3.2 BUGET LOCAL ȘI RESURSE UMA LOGISTICĂ

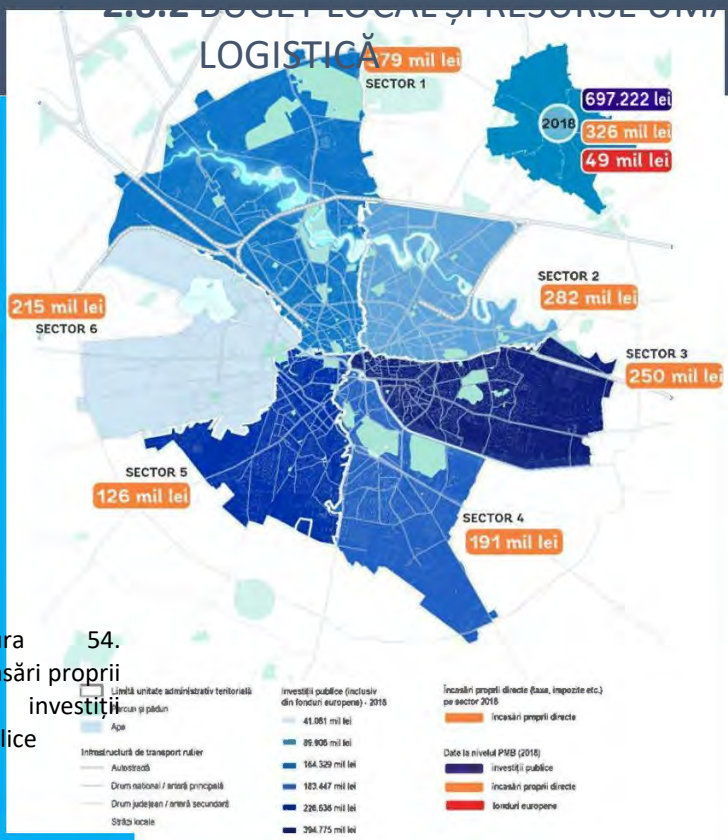

Figura 54. Încasări proprii și investiții publice

Sursa: Prelucrare proprie

Aspecte cheie

Consiliul General al municipiului București a aprobat un buget pentru anul 2019 în valoare de 1,4 miliarde de euro. Execuția bugetară la 31.12.2019 a indicat venituri totale de circa 950 mil. Euro și cheltuieli de puțin peste 750 mil. Euro, cu un excedent de aproape 200 mil. Euro. Pentru anul 2020, Consiliul General a aprobat un buget care se bazează pe venituri de peste 1,5 miliarde de Euro și cheltuieli de circa 2,1 miliarde de Euro.

Între 2012 și 2018 bugetul municipiului a crescut cu 35,3% în lei și 29,6% în Euro, reflectând dinamica economică pozitivă a Capitalei. Circa 44,5% din totalul încasărilor au revenit în anul 2018 PMB, iar 55,5% celor 6 sectoare, procente care a rămas relativ constante în intervalul analizat. În schimb, performanțelor sectoarelor au variat, sectorul 1 având constant cele mai ridicate încasări.

Figura 55. Evoluția încasărilor la bugetele locale ale Municipiului București în perioada 2012-2018

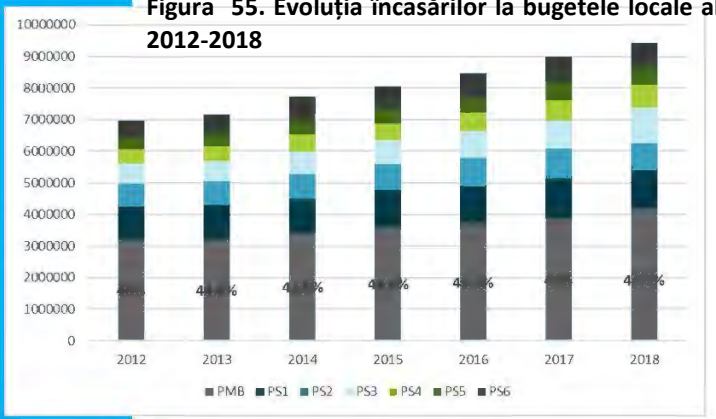

Sursa: MDRAP. DPFBL

Anii 2017 și 2018 au marcat o creștere semnificativă a cheltuielilor destinate activităților culturale, recreative și religioase ale municipiului București. Astfel, în anul 2018, cheltuielile destinate activităților culturale, de recreere și religioase s-au dublat față de anul 2015. De asemeni, cheltuielile destinate serviciilor de asistență socială în ultimii doi ani de exercițiu bugetar (2017 și 2018) au crescut vertiginos față de anii precedenți. Spre exemplu, creșterea anuală în 2018 față de 2017 a fost de 646%.

Cheltuielile de personal s-au dublat în 2018 față de anul 2016, odată cu aplicarea, din 2017, a Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice. Astfel, pe ani, în 2016, acestea au înregistrat o creștere de 23 % față de 2015, iar în anii 2017 și 2018, creșterea a fost de 63 % și respectiv 50% față de anii precedenți.

Ponderea sumelor primite în contul implementării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile a fost nesemnificativă. Astfel, la nivel național, municipiul București se plasează pe locul 25 din punct de vedere al sumelor atrase din fonduri UE comparativ cu alte județe din țară, în ultimii 3 ani pentru care sunt disponibile date, cu o sumă totală de 167,400,233 lei, care includ atât finanțări aferente perioadei de programare bugetară 2007-2013, cât și cele aferente ciclului 2014-2020. Totuși, trebuie menționat faptul că Municipiul București a intrat începând cu perioada de programare 2014-2020 în rândul regiunilor dezvoltate ale Uniunii Europene. Prin urmare, rata de cofinanțare pentru proiectele depuse este redusă în comparație cu celelalte unități administrativ-teritoriale din țară.

În organigrama din 2019 a PMB sunt prevăzute 1.269 de posturi, atât pentru funcționari publici (980 de posturi – 77%), cât și pentru personal contractual (285 de posturi – 22%). Cei mai mulți funcționari publici de execuție din PMB (52 %) dețin o vechime în funcție mai mare de 20 ani, fiind urmați de cei care au o vechime între 15 și 20 ani (22%), respectiv de cei cu o vechime în funcție între 10 și 15 ani (14%). Funcționarii publici debutanți și cei cu o vechime de până la 5 ani se regăsesc în proporție de aproximativ 6% în aparatul tehnic de specialitate al PMB. 195 de posturi din Aparatul Tehnic de Specialitate al PMB sunt vacante.

Primăria Municipiului București sau instituțiile din subordine utilizează aplicațiile pentru telefoanele inteligente și platformele web ca instrumente de comunicare directă cu publicul: Parking București, Trafic alert, InfoSTB, Social Alert, Map2web București, precum și o pagină web funcțională, cu informații legate atât de activitatea instituției, cât și de organizațiile prestatoare de servicii din subordine și companiile municipale.

Puncte tari/ Puncte slabe	• Creșterea economică a municipiului București asigură un buget ridicat, peste media unor capitale Europene făcând posibile realizări de proiecte de prestigiu cu impact pozitiv în dezvoltarea economică locală și imaginea municipiului. • Creșterea în carieră și motivarea funcționarilor publici este susținutî de o serie de factori de dezvoltare, precum: venit lunar, tehnologie, acces la informații, cursuri de formare, schimb de experiență, etc.	• Sumele alocate investițiilor au fluctuat în anii analizați, marcând o scădere de aproape 50% în anul 2018 față de 2017, cauzată cel mai probabil de capitalizarea celor 22 de companii municipale. Ponderea cea mai mare în bugetul Primăriei București este reprezentată de subvenții (transport în comun, utilități) urmate de transferuri între unități ale administrației publice. • Aproape toate compartimentele PMB înregistrează posturi vacante. Situația este critică Direcția generală achiziții publice (65% posturi vacante), Direcția de mediu (53% posturi vacante), Direcția generală infrastructură (46% posturi vacante), Direcția generală investiții (29% posturi vacante) și Direcția generală management proiecte cu finanțare externă (27% posturi vacante). • Primăria nu are în prezent un site WEB care să ajute comunitatea să identifice și exploreze Bucureștiul, cel existent nefiind atractiv ca design și sisteme de interogare, acționând în cea mai mare parte ca depozitar al unor activități și documente realizate. • Lipsesc elemente care să confere o identitate vizuală comună pentru paginile web ale instituțiilor furnizoare de servicii publice din subordinea PMB. • Situația echipamentelor de lucru suport (imprimante, copiatoare, scannere) este problematică, cu majoritatea echipamentelor (65%) cu o vechime între 5 și 10 ani, 33 % cu o vechime de peste 10 ani, și doar 2% cu o vechime sub 5 ani. • Sistemul electronic de gestiune a documentelor funcționează parțial în PMB și nu este utilizat la potențialul maxim de către structurile organizaționale, iar documentele circulă preponderent în format fizic. Sistemul ERP instalat în prezent este utilizat parțial.
Tendințe de dezvoltare	• În PMB există deja în lucru proiecte care urmăresc modernizare interfeței de comunicare online cu publicul în două etape: Dezvoltarea unei noi pagini web a instituției care să ofere o structură și un conținut mai ușor accesibil, care va fi finalizată în termen extrem de scurt. Din	

punct de vedere comunicare, web site-ul primăriei trebuie regândit, reproiectat pentru a surprinde dinamica dialogului cetățean-sector privat-turist-Primărie fără a omite accesibilitatea informațională a persoanelor cu dizabilități.

- Dezvoltarea unui Portal al PMB, care să înroleze toate cele 49 de instituții in subordine, dar și a tuturor companiilor si structurilor. Aceasta va mai asigura o funcție crucială în relaționarea cu publicul prin operaționalizarea unei Platforme open-data – unde, pe lângă furnizarea tuturor informațiilor legate de activitatea PMB și organizațiilor subordonate, va fi implementat și un mecanism de colectare a datelor și contribuțiilor/sugestiilor utilizatorilor și publicului.

- Utilizarea neuniformă și generalizată a sistemelor electronice de gestiune a activităților a determinat Primăria Municipiului București să demareze proceduri de achiziție publică pentru un nou sistem de gestiune a circuitului de documente și a fluxului de lucru, achiziție care se va realiza pe termen mediul. Printre altele, acesta va asigura o trasabilitate mai bună a documentelor și termenelor de rezolvare în circuitul instituțional și va fi conectat cu sistemele electronice de relaționare cu publicul, prin portalul PMB care va fi și el dezvoltat.

Recomandări pentru strategie

- Elaborarea unui plan de ocupare a posturilor vacante pe baza unui mecanism de prioritizare a posturilor critice pentru activitatea PMB.
- Promovarea proceselor de recrutare pe rețele sociale și în media digitală, dar și prin contacte cu facultățile de profil, organizarea de internship-uri pentru studenți și activități mai scurte de practică profesională.
- Valorificarea oportunităților prezentate de sursele de finanțare nerambursabilă a proiectelor de dezvoltare ale municipiului și intensificarea procesului de dezvoltare de proiecte finanțate din fonduri nerambursabile, atât în obiective de investiții, cât și în dezvoltarea serviciilor publice și a capacității instituționale a PMB.
- Elaborarea și implementarea unui sistem de co-finanțare a proiectelor culturale, recreative și religioase în parteneriat cu operatori privați sau organizații neguvernamentale
- Dezvoltarea și aplicarea unui sistem de prioritizare a resurselor alocate în domeniul asistenței sociale în funcție de amploarea impactului produs în comunitate sau urgența intervențiilor
- Dezvoltarea de politici de personal și proceduri care să stimuleze performanța profesională în concordanță cu nivelul motivării financiare
- Abordarea riguroasă a procesului de planificare strategică multi-anuală și planificare bugetară, prioritizarea proiectelor de investiții critice, cu impact previzionat mare.
- Analiza performanței financiare a companiilor municipale și perspectivele de creștere a activității acestora sau randamentul financiar al investițiilor PMB în aceste companii.
- Realizarea unor activități de auditare a performanței serviciilor publice care consumă cele mai multe resurse pentru identificarea punctelor critice care afectează performanța, dezvoltarea unor planuri de investiții care să vizeze infrastructura și modul de operare a acesteia și a serviciilor publice aferente, care să reducă gradual nivelul subvențiilor.
- Dezvoltarea unui concept vizual comun pentru municipalitate în ansamblu, indiferent de faptul că serviciile publice sunt realizate la nivelul PMB sau la nivelul unor instituții subordonate.
- Achiziția unor echipamente electronice auxiliare cu un nivel mai ridicat de performanță, care ar reduce timpul de lucru pentru rezolvarea unor sarcini și ar contribui la procesul de digitalizare a proceselor de lucru în ansamblu.
- Dezvoltarea unor sisteme dedicate de digitalizare a proceselor de lucru, extinderea utilizării sistemului ERP actual de către toate compartimentele Primăriei, fără

excepții, sau achiziționarea unui sistem mai complet, care să corespundă nivelurilor actuale ale direcțiilor.

Propuneri rezultate din procesul de consultare

- Dezvoltarea de sisteme de bază integrate în administrația publică
- Programe de instruire pentru autoritățile publice (integrarea unei abordări de afaceri).
- Bugetare participativă.
- Acordarea de stimulente pentru atragerea personalului calificat în administrația locală, plata acestuia pe baza unor indicatori-cheie de performanță, bonusuri pentru depășirea target-urilor; clarificarea procedurilor de lucru; promovarea meritocrației în administrație.
- Accelerarea implementării unor soluții de e-administrației, bazate pe bunele practici din țară și străinătate.
- Mediatizarea poziției de funcționar public pentru a crește respectul și admirația societății față de acest rol și a schimba percepția publică față de acest sector
- Setarea unor valori, precum respect (față de colegi, cetățeni), responsabilitate și etică (față de munca prestată), pe care să le împărtășească toți funcționarii publici dintr-o instituție și care să le ghideze munca.
- Recunoașterea și celebrarea funționarilor publici, atât în interiorul cât și în afara instituției, care au cele mai bune rezultate (de exemplu, oferirea de medalii și comunicarea numelor acestora, oferirea de cursuri de leadership precum celor acordate în Statele Unite ale Americii).
- Creșterea procentului de reținere a persoanelor competente în sistemul public prin diferite stimulente și beneficii.

3. DESCRIEREA PROCESULUI CONSULTATIV

Identificarea problematicii Bucureștiului și formularea unui diagnostic teritorial se realizează în cadrul unui proces participativ, în care diverși actori urbani – factori de decizie, oameni de afaceri, segmente ale populației sunt chestionați și dezbat problemele și provocările cu care se confruntă orașul, modul în care acesta răspunde, sau ar trebui să răspundă cererii grupurilor – țintă, posibile intervenții ale autorităților locale și recomandări pentru viitoare proiecte de dezvoltare. Implicarea populației și a factorilor urbani interesați în acest proces s-a realizat prin intermediul următoarelor instrumente: (1) sondaje de opinie, (2) întâlniri de consultări și dezbateri sectoriale, (3) focus grupuri.

(1) Cercetarea sociologică desfășurată în perioada iunie-iulie 2019 a utilizat Ancheta bazată pe chestionar ca metodă exclusive de colectare a datelor. La nivelul Bucureștiului s-au realizat 7 sondaje de opinie independente, totalizând un volum de 10205 chestionare aplicate. In cadrul celor 7 sondaje de opinie desfășurate s-au aplicat 12 instrumente de colectare a datelor, respectiv 12 tipuri de chestionare care vizau problematici specifice la nivel de grupuri țintă.

La nivelul populației au fost applicate 4005 chestionare în regim face to face, la domiciliul respondentului. Eșantionarea utilizată pentru acest sondaj a fost de tip aleatoriu, stadial, stratificat în funcție de circumscripția de recenzare, gen și vârstă. În cadrul sondajului la nivelul populației, pentru diferite categorii de grupuri sociale speciale au fost aplicate instrumente de colectare a datelor dedicate, astfel:

- 800 chestionare adresate pensionarilor,
- 800 chestionare adresate părinților,
- 800 chestionare adresate angajaților,
- 400 chestionare adresate persoanelor vulnerabile,
- 400 chestionare adresate studenților,
- 500 chestionare adresate întreprinzătorilor.

In plus, au mai fost aplicate chestionare următoarelor grupuri:

- 400 elevilor de liceu,
- 100 artiștilor și creatorilor,
- 400 navetiștilor cu mijloace de transport în comun,
- 400 turiștilor străini,
- 500 investitorilor.

(b) Intâlniri de consultări și dezbateri sectoriale au fost organizate în perioada octombrie 2019 – februarie 2020 și au avut ca obiectiv validarea unor ipoteze rezultate din analiza-diagnostic, pe domeniul respectiv, identificarea problemelor și provocărilor din acel domeniu, precum și propunerea unor soluții viabile de rezolvare. Domeniile abordate au fost următoarele:

- Cultură
- Educație
- Energie
- Mediu
- Schimbări climatice
- Mobilitate
- Patrimoniu și locuire
- Sport
- Turism

- Mediu investițional/ de afaceri (prin întâlniri cu reprezentanți ai ambasadelor

(c) Focus grupurile s-au adresat grupurilor țintă abordate în cadrul sondajelor de opinie – angajați (în sectorul de stat și în sectorul privat), antreprenori, reprezentanți ai asociațiilor patronale din turism și manageri din HORECA, reprezentanți ai organizațiilor care lucrează cu imigranți, persoane care trăiesc in sărăcie, persoane cu dizabilități, romi, pensionari, cadre didactice universitare cu funcții de management și coordonare, studenți, liceeni, părinți, navetiști, artiști/creatori, cercetători – și au vizat câteva dimensiuni tematice:

- Percepția evaluativă a grupului țintă asupra Bucureștiului; elemente de identitate generală a urbanului bucureștean;
- Percepția asupra diferitelor aspecte/tipuri de probleme la nivelul vieții urbane bucureștene (ex. transport, poluare, viață de cartier, petrecerea timpului liber, etc.);
- Identificarea principalelor tipuri de soluții la problemele identificate;
- Identificarea așteptărilor și tipurilor de intervenții urbane la nivelul Bucureștiului.

4. ANALIZĂ SWOT INTEGRATĂ

Concluziile dialogului teritorial sunt prezentate sintetic în cadrul unei analize SWOT ce prezintă, într-o abordare integrată, principalele puncte tari și puncte slabe ale municipiului București, precum și oportunitățile și pericolele ce afectează dezvoltarea acestuia.

Analiza pornește de la două întrebări importante ale chestionarului adresat populației (în general) și investitorilor, legate de avantajele și dezavantajele de a locui, respectiv de a investi în acest loc:

- Care credeți că sunt avantajele de a fi locuitor al Capitalei?
- La nivelul Bucureștiului, vă rugăm să acordați o notă de la 1 (profund nemulțumit) la 10 foarte mulțumit, pentru o serie de aspecte.
- Care este principalul motiv pentru care ați ales Bucureștiul ca sediu principal al activității companiei?
- Care considerați că sunt principalele trei dezavantaje ale Bucureștiului ca destinație de afaceri, în raport cu alte orașe din țară?

Răspunsurile evidențiază o serie de aspecte pozitive și negative, reieșite de altfel și din analiza diagnostic și din consultările publice.

Figura 56. Puncte tari și puncte slabe rezultate din chestionarul adresat populației

Populația	
+	locuri de muncă, servicii de educație, servicii medicale, conectivitate, calitatea locuirii, magazine, mall-uri, spații comerciale, oportunități de afaceri, evenimente culturale
-	traficul auto, piste pentru biciclişti, calitatea aerului, calitatea carosabilului, colectarea deșeurilor menajere, salubrizarea străzilor, calitatea trotuarelor, calitatea apei potabile

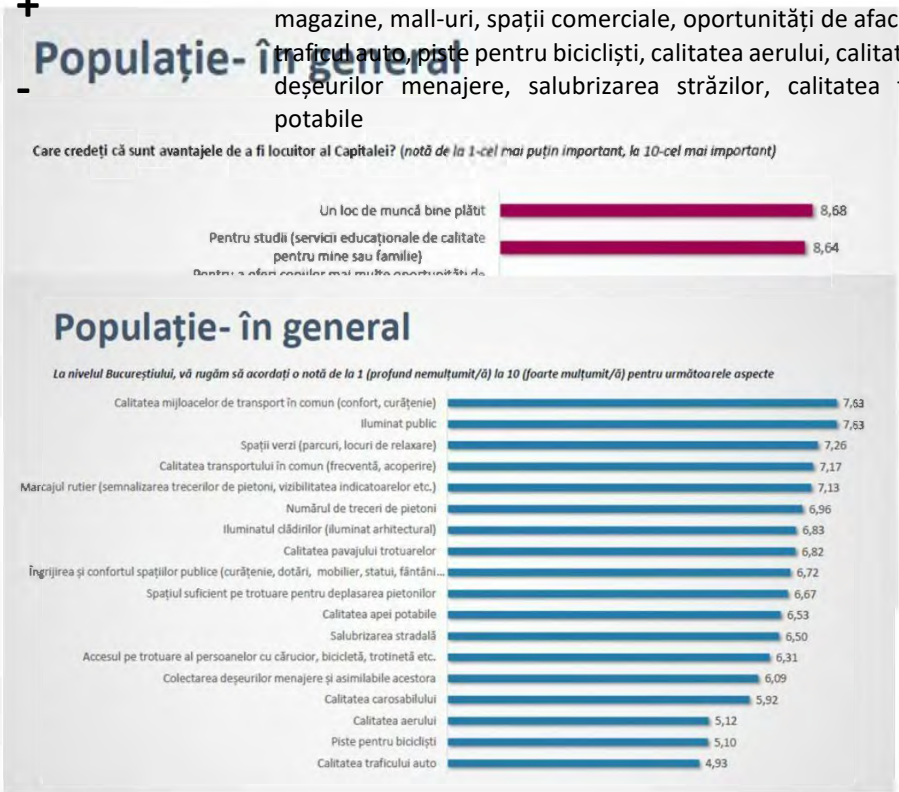

Figura 57. Puncte tari și puncte slabe rezultate din chestionarul adresat investitorilor

Investitorii	
+	calitatea forței de muncă, accesul la piețe de desfacere (locală, națională), existența clienților și furnizorilor
-	congestia traficului, infrastructura deficitară, birocrația excesivă din sectorul public, taxele mari, disponibilitatea forței de muncă,

Investitori

Care este principalul motiv pentru care ați ales Bucureștiul ca sediu principal al activității companiei?

	MEDIA	Alte tipuri de firme	Firme valoare adăugată mare	STRĂINE	MIXTE	ROMÂNEȘTI
Domiciliul patronilor/ proprietarilor	35%	47%	33%	12%	19%	42%
Calitatea forței de muncă	15%	6%	17%	24%	16%	14%
Accesul la piața de desfacere națională	15%	23%	14%	20%	21%	13%

Investitori

Care considerați că sunt principalele trei dezavantaje ale Bucureștiului ca destinație de afaceri în raport cu alte orașe din țară?

	MEDIA	Alte tipuri de firme	Valoare adăugată mare	STRĂINE	MIXTE	ROMÂNEȘTI
Congestia traficului	61% 1	62% 1	61% 1	59% 1	46% 1	64% 1
Infrastructura deficitară	54% 2	48% 2	56% 2	56% 2	43% 2	57% 2
Birocrația excesivă din sectorul public	46% 3	26%	50% 3	48% 3	35% 3	49% 3
Taxele mari	33%	32%	34%	32%	30%	34%
Disponibilitatea forței de muncă	29%	38% 3	27%	39%	23%	28%
Creșterea salariilor	26%	25%	26%	32%	33%	23%
Calitatea redusă a vieții	15%	6%	17%	13%	26%	13%
Deficitul de terenuri și spații de birouri	14%	18%	14%	15%	26%	12%
Distanța mare față de Europa de Vest	5%	11%	4%	7%	7%	5%
Alt motiv	1%		1%	2%	3%	1%

Maxim trei alegeri. Pondere >100%

Alt dezavantaj: concurența ridicată, poluarea, deficitul de finanțare din fonduri europene a regiunii București-Ilfov în special pentru cercetare-dezvoltare-inovare.

Tabel 1. Analiza SWOT

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• **Economie competitivă la nivel național și regional, cu oportunități de atragere de investiții și de creare de locuri de muncă** • **Evoluția economică remarcabilă, concentrând o pondere tot mai ridicată în PIB național și plasând Regiunea București-Ilfov pe locul 25 între regiunile Uniunii Europene din punct de vedere al valorii PIB/capita (PPS)** • **Cel mai important pol de competitivitate națională în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare (CDI), clasându-se pe primul loc la nivel național** • **Bazin demografic important și o resursă de forță de muncă cu o contribuție valoroasă la PIB național** • **Zonă Urbană Funcțională extinsă ce asigură prin navetismul forței de muncă oferta necesară desfășurării activităților economice** • **Rată ridicată de ocupare a forței de muncă, mai ales în domeniile cu valoare adăugată ridicată – IT&C, R&D, industrii creative** • **Piață de desfacere importantă cu conectivitate bună în teritoriu, susținută de 3 autostrăzi, de infrastructura de cale ferată și de Aeroportul Internațional Henri Coandă** • **Proiecte majore de infrastructură rutieră implementate în vedere reducerea timpilor de deplasare pe principalele penetrante în oraș** • **Acoperirea orașului cu rețea de transport public (inclusiv metrou), zonele cu cea mai mare densitate de populație sau activități fiind bine deservite** • **Piață imobiliară dinamică, cu investiții importante în funcțiuni logistice sau comerciale, dar și în ansambluri rezidențiale** • **Rezerve considerabile de teren pentru dezvoltare - zone industriale abandonate sau în declin și terenuri libere** • **Bogat patrimoniu construit, din care un procent de aproximativ 56% din monumentele de arhitectură sunt încadrate la stare foarte bună și bună** • **Cel mai dezvoltat centru universitar din țară, cu 31 de universități publice și private și un număr mare de studeți** • **Infrastructură verde-albastră cu potențial de valorificare peentru activități de recreere și agrement** • **Servicii bune de telecomunicații asigurate prin viteza Internetului broadband (conexiuni fixe), precum și gradul de acoperire al rețelei de telecomunicații**	• Număr semnificativ de persoane cu risc de sărăcie, de Zone Urbane Marginalizate de tip mahala, expuse riscurilor • Insuficientă forță de muncă specializată, în special în ceea ce privește personalul STEM (știință, tehnologie, inginerie, matematică) și cu competențe de business/ antreprenoriat și de management de produs • Fond de locuințe îmbătrânit, cu nevoi acute de reabilitare și stoc insuficient de locuințe sociale disponibile spre închiriere • Spațiul public neatractiv, slab valorificat, cu intervenții sporadice de reabilitare • Stare accentuată de degradare a patrimoniului construit manifestată pe fondul abandonului clădirilor istorice, al intervențiilor eronate de reabilitare a clădirilor monument istoric, precum și al nerespectării caracterului zonelor cu valoare istorică ridicată • Expansiune urbană manifestată prin extinderi necontrolate, atât la periferie, cât și în localitățile periurbane • Rețea de circulații rutiere incompletă, cel mai aglomerat oraș din Uniunea Europeană • Infrastructură pentru transportul ecologic subdezvoltată (piste de biciclete și circulații pietonale, stații de încărcare vehicule electrice) • Circulații pietonale și stații de transport public ne-accesibilizate pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cărucioare de copii • Rețea de alimentare cu apă și canalizare subdimensionată și îmbătrânită, cu avarii frecvente • Termoficarea într-o degradare accelerată, cu avarii care cresc în durată, cu arierate ce au condus la falimentul RADET și la insolvența principalului producător, ELCEN • Nivelul redus de conectivitate și multifuncționalitate al spațiilor verzi și acvatice din municipiului București, atât în interiorul orașului, cât și cu componentele din exterior • Calitatea scăzută a factorilor de mediu (apă, aer, sol, zgomot, radiație electromagnetică) în municipiul București, ce nu asigură un mediu curat și sănătos pentru locuitori, creșterea incidenței smogului fotochimic

OPORTUNITATI	PERICOLE
• **Disponibilitatea finanțărilor 2021-2027 pentru dezvoltare regională, precum și pentru o serie de priorități sectoriale de interes național** • **Creșterea interesului firmelor străine de localizare în România, ca urmare a schimbărilor structurale la nivel european (Brexit)** • **Creșterea migrației forței de muncă spre România, din afara spațiului european** • **Prioritățile UE legate de dezvoltarea durabilă, combaterea schimbărilor climatice și utilizarea energiilor regenerabile** • **Existența experiențelor de succes la nivel european și a unor instrumente deja testate în domeniul cooperării metropolitane (în special la nivel de orașe-capitală) ca modele de bune practici**	• Competiția cu alte zone de interes pentru investitori, atât la nivel regional/european, cât și la nivel global • Scăderea interesului investițional și turistic cauzată de schimbări structurale globale, ca efect la criza COVID 19 • Depopularea comunităților din Zona Urbană Funcțională prin îmbătrânirea populației și migrația către alte țări • Creșterea probabilității hazardelor și riscurilor climatice, degradarea calității mediului în general, din considerente legate de schimbările climatice

PARTEA C: FORMULAREA STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI (SIDU)

ABREVIERI ȘI ACRONIME

ANM	Administrația Națională de Meteorologie
ASSMB	Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București
ATI	Anestezie și Terapie Intensivă
CDI	Cercetare-Dezvoltare-Inovare
CFR	Căile Ferate Române
CIA	Centru de Îngrijire și Asistență
CSB	Concept Strategic București
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
NUTS	Nomenclatorul Unităților Teritoriale Statistice
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PATZ–IJ	Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Interjudețean
PATZ–R	Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Regional
PIB	Produsul Intern Brut
PMB	Primăria Municipiului București
PUG	Plan Urbanistic General
PUZ	Plan Urbanistic Zonal
RIS3 BI	Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii București-Ilfov
SMURD	Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare
STB	Societate de Transport București
TIC	Tehnologia Informației și Comunicației
UE	Uniunea Europeană

CUPRINS

SECȚIUNEA 1. CONTEXTUL FORMULĂRII STRATEGIEI 5

1.1. București – o metropolă în competiția europeană și globală 5
1.2. Contextul strategic regional 11
1.3. Coordonarea cu strategiile naționale, regionale, județene și cu alte strategii locale 17
1.4. Procesul de consultare/implicarea factorilor interesați 24

SECȚIUNEA 2. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE, OBIECTIVE STRATEGICE ȘI OBIECTIVE SPECIFICE 28

2.1. Justificarea formulării viziunii 28

2.1.1. Principii ce guvernează procesul planificării 28
2.1.2. Modelul spațial de dezvoltare 28

2.2. Viziunea 2050 35
2.3. Obiective strategice și obiective specifice 38

SECȚIUNEA 3. FORMULAREA POLITICILOR ȘI PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE 41

3.1. Aspecte cheie în formularea politicilor și programelor 41
3.2. Lista politicilor și programelor de dezvoltare 54

3.2.1. Politici și programe sectoriale 54
3.2.2. O politică integrată 62

3.3. Matricea coordonării politicilor și programelor cu obiectivele specifice de dezvoltare 73

SECȚIUNEA 4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE 80

4.1. Lista lungă de proiecte 80
4.2. Prioritizarea proiectelor 113

SECȚIUNEA 5. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI 115

5.1. Cadrul instituțional de implementare 115
5.2. Instrumente de monitorizare și evaluare 124

LISTA DE FIGURI

Figură 1. Perfomanțele Bucureștiului în clasamente internaționale 6
Figură 2. Poziția Bucureștiului în domeniile acoperite de utilizatorii Teleport 9
Figură 3. Propunere identitate verbală și slogan 25
Figură 4. Informații cheie despre pagina de Facebook Ești București 27
Figură 5. Dezvoltarea spațială a Bucureștiului și drumurile istorice de legătură 29
Figură 6. Modelul gravitațional demografic (stânga) și economic (dreapta) pentru Regiunea Sud 30
Figură 7. Dezvoltarea zonelor periferice ale municipiului București 31
Figură 8. Modelul compact 32
Figură 9. Modelul de expansiune urbană 33
Figură 10. Modelul conceptual de dezvoltare spațială 34
Figură 11. Dimensiunea spațială a politicii integrate de regenerare urbană 68
Figură 12. Responsabilități privind implementarea strategiei 119

LISTA DE TABELE

Tabel 1. Poziția Bucureștiului în clasamentul celor 60 de orașe europene analizate de EDCi 10
Tabel 2. Poziția Bucureștiului în clasamentul celor 28 de orașe capitală din UE 10
Tabel 3. Provocările sectoriale identificate și Obiectivele strategice specifice ale POR BI 2021-2027 18
Tabel 4. Tipurile de acțiuni care vor beneficia de finanțare în cadrul POR BI 2021-2027 19
Tabel 5. Obiective strategice și obiective specific 39
Tabel 6. Coordonarea obiectivelor specifice cu Obiectivele politicii de coeziune a UE și cu Agenda Urbană pentru UE 40
Tabel 7. Piramida nevoilor cetățenilor și sectorului privat 41
Tabel 8. Formularea politicilor și programelor de dezvoltare în conformitate cu problematica sectorială 54
Tabel 9. Influența posibilă a unei politici sectoriale asupra politicilor din celelalte obiective specifice 63
Tabel 10. Influența posibilă a unei politici sectoriale asupra politicilor din celelalte obiective specifice – concluzii 64
Tabel 11. Politica integrată de regenerare urbană 67
Tabel 12. Schema de alcătuire a programelor de regenerare urbană 69
Tabel 13. Tipuri de intervenții posibile pentru programele sectoriale de dezvoltare 80
Tabel 14. Bugetul de investiții pentru perioada 2021-2029 113
Tabel 15. Matricea de prioritizare a proiectelor 114
Tabel 16. Calendar orientativ al etapelor de implementare a strategiei 120
Tabel 17 Indicatori de rezultat la nivelul politicilor sectoriale 125

LISTA DE CASETE

Casetă 1. Bucureștiul în clasamente internaționale 6
Casetă 2. Nevoile pensionarilor 43
Casetă 3. Nevoile părinților cu copii minori 44
Casetă 4. Nevoile grupurilor vulnerabile 45
Casetă 5. Nevoile liceenilor 46
Casetă 6. Nevoile studenților 47
Casetă 7. Nevoile antreprenorilor (IMM) 48
Casetă 8. Angajații 49
Casetă 9. Navetiști 50
Casetă 10. Artiști și creatori 51
Casetă 11. Investitori 52
Casetă 12. Turiști 53

SECȚIUNEA 1. CONTEXTUL FORMULĂRII STRATEGIEI

1.1. București – o metropolă în competiția europeană și globală

Pentru poziționarea municipiului București în contextul competiției globale și regionale, vor fi analizate documente/rapoarte de specialitate, barometre de ranking urban, date statistice la nivel local, regional și național.

Competitivitatea la nivel urban se definește, conform studiului de audit urban **EU Second State of European Report (2010),** ca abilitatea orașelor de a genera niveluri relativ ridicate de venituri și ocupare, în timp ce sunt expuse la competiția externă. În cadrul raportului menționat, diferențierile de competitivitate între orașele Europei au la bază o tipologie a studiilor de audit urban care ia în considerare patru dimensiuni: mărimea, structura economică, performanța economică, factori cheie ai competitivității regionale (inovație, antreprenoriat, resurse umane, conectivitate). Tipologia rezultată din evaluarea indicatorilor pe fiecare dimensiune grupează orașele în trei mari categorii: centre internaționale (A), poli specializați (B), poli regionali (C). Potrivit modelului de analiză a competitivității urbane, pentru seria de date 2010, Bucureștiul este o capitală re-inventată, alături de Budapesta, Sofia, Varșovia, Praga, Bratislava și de capitalele țărilor baltice, intrând în categoria A2: Capitale și zone metropolitane naționale.

In ultimii ani, dezvoltarea economică a orașului a cunoscut un accentuat trend ascendent. Municipiul București formează, împreună cu județul Ilfov, cea mai dezvoltată regiune din România, Regiunea București-Ilfov (NUTS 2), ce se clasează pe locul 25 între regiunile Uniunii Europene din punct de vedere a valorii PIB/capita (PPS), înregistrând 145% din media UE-28 în 2017 (ultimul an pentru care acest indicator a fost calculat). Comparativ cu alte regiuni-capitală (NUTS 2) din Europa Centrală și de Est, București-Ilfov este în mai bine poziționată în raport cu regiunile Budapesta (cu 141% din media UE-28), Berlin (119%), Attica - Atena (92%), Yugozapaden – Sofia (80%), Lituania – Vilnius (79%), Letonia – Riga (67%), Kontinentalna Hrvatska – Zagreb (64%), fiind depășită de Praga (189% din media UE-27), Bratislava (181%), Varșovia (154%) și Viena (152%).

Analiza principalilor indicatori macroeconomici indică o dezvoltare accelerată a municipiului București în perioada post-criză, respectiv o creștere procentuală a PIB(PPS)/locuitor de peste 60%, în intervalul 2009-2017. În comparație cu alte capitale din regiune (la nivel NUTS 3), Bucureștiul a avut cel mai rapid ritm de creștere economică în ultimul deceniu, ajungând în prezent la valori apropiate de cele ale campionilor regionali (Varșovia și Praga). Dacă ritmurile de creștere din ultimii ani se mențin, Bucureștiul ar putea deveni în anul 2020 capitala central și est-europeană cu cel mai ridicat nivel al PIB(PPS)/locuitor.

In schimb, din punct de vedere al competitivității, municipiul București se situează se poziții inferioare în diversele clasamente la nivel European, având o performanță slabă în ceea ce privește majoritatea dimensiunilor competitivității, față de restul regiunilor similare. Așa cum rezultă din caseta următoare, București se impune prin dimensiunea pieței, eficiența forței de muncă, costuri reduse și infrastructură TIC, dar alți factori, precum infrastructura de transport, calitatea vieții și capacitatea instituțiilor necesită o abordare prioritară.

In viitor însă, competiția urbană va cunoaște noi dimensiuni pe fondul schimbărilor resimțite la nivelul mobilității oamenilor, bunurilor și firmelor, generate de pandemia de COVID 19, modul în care orașele (în special orașele cu vocație internațională) vor răspunde la noile provocări fiind determinant pentru poziționarea competitivă a acestora.

Casetă 1. Bucureștiul în clasamente internaționale

Figură 1. Perfomanțele Bucureștiului în clasamente internaționale

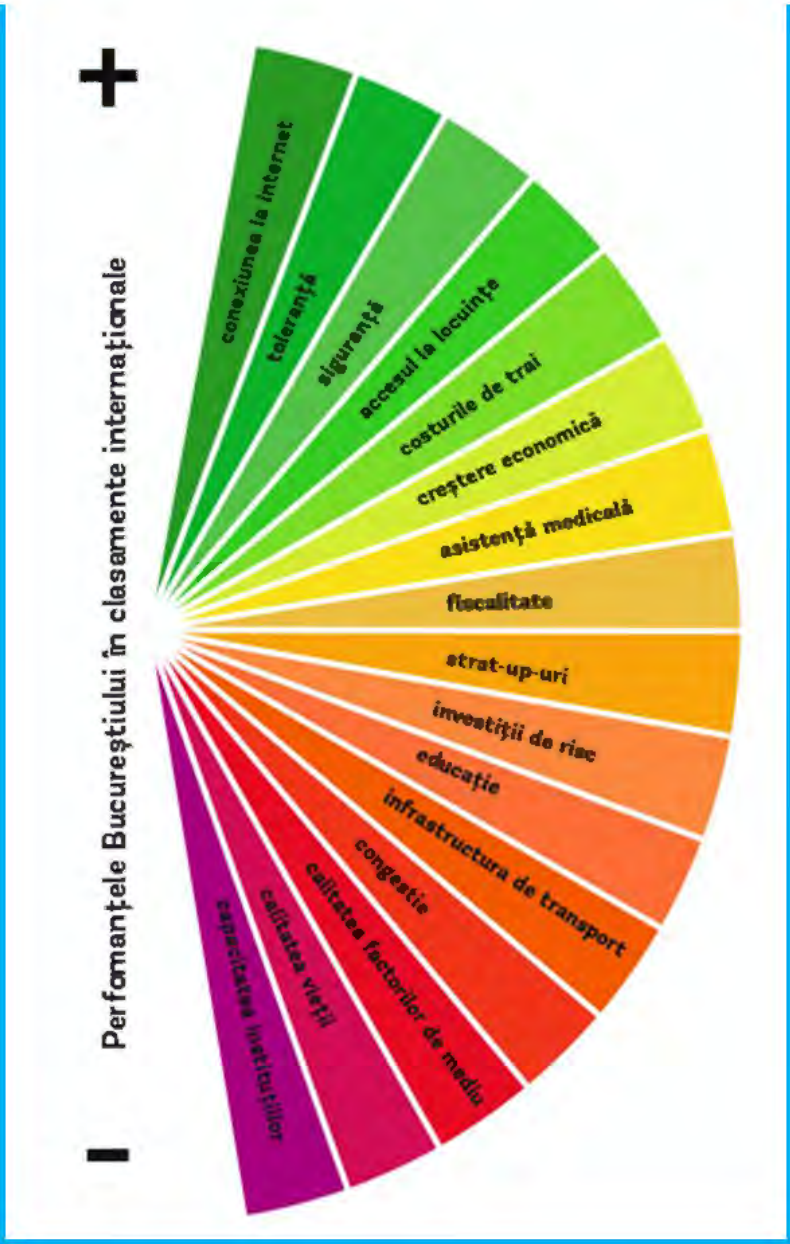

Conform **Globalization and World Rankings Research Institute**[1], orașele sunt clasificate în trei categorii – Alpha, Beta, Gamma – în funcție de factori economici, dar și politici și culturali. Orașele Alpha sunt nodurile principale din rețeaua economică globală. Lista din 2018 (cea mai recentă) include, în topul acestui clasament, Londra și New York (clasificate cu rangul Alpha++), urmate de Hong Kong, Beijing, Singapore, Sydney, Paris, Tokio și Dubai (clasificate cu rangul Alpha+). Bucureștiul intră la categoria Beta+, alături de orașe precum Copenhaga, Munchen, Atena, Atlanta, Boston și altele.

Global Urban Competitiveness Report 2017-2018[2] este un raport realizat de National Academy of Economic Strategy (NAES), Chinese Academy of Social Sciences (CASS) și UN–Habitat, ce evaluează 1000 de orașe pe baza abilității acestora de a atrage și folosi resurse pentru a genera dezvoltare.

[1] https://www.spottedbylocals.com/blog/alpha-beta-and-gamma-cities/

[2] http://new.unhabitat.org/es/system/files/documents/urbangateway/gucr2017-2018-short-version.pdf
http://www.gucp.org/News/Articles/Index_Competitiveness?id=1416

Orașele sunt evaluate pe baza a nouă indicatori, precum: venituri, creștere economică, inovare, locuri de muncă, prețuri și prezența firmelor multi-naționale. În ultimul Raport al Competitivității Urbane 2017-2018, Bucureștiul este pe locul 188 în clasamentul mondial, față de locul 172 în raportul precedent 2015-2016. În topul primelor cele mai competitive orașe ale lumii se află New York, Los Angeles, Singapore, Londra, San Francisco, Shenzhen, Tokyo, San Jose, Munchen și Dallas.

Mercer's 2019 Quality of Living[3] evaluează condițiile de viață în peste 450 de orașe la nivel mondial, luând în considerare următorii factori: stabilitatea politică, infracționalitatea, aplicarea legii, servicii bancare, libertatea presei, limitări ale libertății individului, servicii medicale, boli infecțioase, canalizare, depozitarea deșeurilor, poluarea aerului, chiria locuinței, cheltuieli de întreținere, condiții climatic, riscuri naturale, etc. Viena deține locul întâi pentru al zecelea an consecutiv, urmată de Zurich (locul doi) și Auckland, Munich și Vancouver (locul trei). Bucureștiul ocupă locul 109, cu două poziții sub locul din 2018.

Emerging Europe Awards, 2020[4], realizează un clasament al celor mai prietenoase orașe pentru business, pe baza evaluării a 75 de orașe din regiunea Europei emergente, care sunt capitale sau au o populație de peste 200.000 de locuitori. Categoriile de evaluare sunt: (1) brandul, (2) potențialul economic, (3) climatul de business, (4) bazinul de talente, (5) dezvoltarea orașului SMART, (6) infrastructura și conectivitatea, (7) calitatea vieții, (8) suportul autorității locale. Pe locul întâi s-a clasat Budapesta, urmată de Praga și Varșovia. Pe categorii, Bucureștiul a ocupat prima poziție la bazinul de talente.

Global Livability Ranking, 2018[5] este realizat de Economist Intelligence Unit, ca parte a Global Livability Ranking (2018), pe baza a 140 de orașe, analizate din punct de vedere al stabilității, asistenței medicale, culturii, mediului, educației și calității infrastructurii. Primele 10 orase sunt: Viena, Melbourne, Osaka, Calgary, Sydney, Vancouver, Tokyo, Toronto, Copenhagen și Adelaide. Bucureștiul este numărul 82, la fel ca Belgrad și Shenzhen, devansând Bangkok (98), Istanbul (108) și Kiev (118).

Conform clasificării **The Economist Intelligence Unit's (EIU) 2019 - Worldwide Cost of Living Survey**[6], București este cel mai ieftin oraș din Europa, poziția 118 în lume, în baza costurilor de trai. In același domeniu: **Cost of living in cities around the world - Prices and Earnings 2018** evaluează 77 orașe, iar București se clasează pe locul 66 la nivelul de prețuri, 55 la nivelul de venituri și 67 la puterea de cumpărare.

Innovation Cities™ Index 2018: Europe[7] este realizat pe baza a 162 de indicatori ce acoperă toate funcțiunile economice și sociale de bază ale unui oraș pentru a stimula inovarea. Bucureștiul ocupă locul 62 din 168 de orașe la nível european și locul 157 la nível global. La nivel regional, cele mai inovatoare capitale sunt Atena, Praga și Varșovia, iar capitala Greciei este singura care înregistrează creșteri în ceea ce privește indicatorul inovației. Cu scăderi accelerate ale celorlalte capitale din regiune, București prezintă potențialul de a deveni un lider regional în privința inovației pe termen mediu și lung.

Best European Cities to Visit[8] clasează Bucureștiul pe locul 118 dintr-un total de 378 de orașe europene atractive din punct de vedere al turismului. Având la dispoziție o bază de date de peste 40 milioane de utilizatori, Ranker este o platformă unde membrii pot vota clasamente din diferite domenii de interes.

---

[3] https://www.romania-insider.com/mercer-bucharest-quality-living-2019

[4] https://emerging-europe.com/news/budapest-named-emerging-europes-most-business-friendly-city-tbilisi-lodz-bucharest-sofia-tallinn-warsaw-and-prague-also-recognised/

[5] https://www.romania-insider.com/bucharest-liveable-cities-world

[6] https://www.romaniajournal.ro/society-people/most-expensive-cities-in-the-world-in-2019-bucharest-and-istanbul-the-cheapest-in-europe/

[7] https://www.innovation-cities.com/europe-cities-ranking-2018-innovation-cities/13955/

[8] https://www.ranker.com/list/best-european-cities-to-visit/island-hopper-dan?ref=also_ranked&pos=1&a=0&l=638745&ltype=n&g=2

The EU Regional Competitiveness Index (RCI)[9] **2016** permite evaluarea comparativă a regiunilor europene după criterii economice și sociale. Scorul obținut prin aplicarea indicatorilor se grupează pe următoarele categorii: instituții, stabilitate economică, infrastructură, sănătate, educație de bază, educație superioară și continuă, eficiența pieții de muncă, mărimea pieții, echipare tehnologică, sofisticarea afacerilor, inovare. Regiunea București-Ilfov are un índex de -0.27 și ocupă poziția 161 din 263 de regiuni analizate.

The State of European Cities 2016, EC – UN Habitat[10]**,** elaborat de Comisia Europeană - Directoratul General pentru Politică Urbană și Regională și UN Habitat pentru a susține Agenda Urbană a UE și conferința UN Habitat III, analizează performanțele orașelor europene prin prisma temelor prioritare ale Agendei Urbane – locuri de muncă și aptitudini, sărăcie, schimbări climatice, energie, calitatea aerului, mobilitate, etc., precum și a Obiectivelor de Dezvoltare Urbană Durabilă 2030 ale ONU de a face orașele sigure, incluzive, rezistente și durabile. Datele prezentate (la nivelul anului 2015) poziționează municipiul București în raport cu restul orașelor europene, din punctul de vedere al unor factori relevanți pentru dezvoltarea acestuia, cum ar fi:

- schimbări în structura populației (scădere moderată a populației până la 2.5%),
- poziționarea în cadrul rețelei de localități (centru regional fără alte centre urbane aflate în vecinătate),
- PIB /locuitor comparativ cu media națională (index peste 150)
- congestia în zona funcțională urbană (peste 20% din lungimea rețelelor).

Conform utilizatorilor **Teleport**[11]**, Calitatea vieții în București** este apreciată cu scoruri bune la capitolele locuirii, costului vieții și siguranței. Poziția pe care o ocupă în clasamentul general, între 266 de orașe este prezentată în figura următoare. Rezultă din grafic următoarele aspecte:

- Locuirea este apreciată pe baza prețurilor chiriilor pentru apartamente mari, medii și mici (respectiv 610$, 490$ și 370$).
- Costul vieții include prețurile pentru 5 km parcurși cu taxiul (2.10$), un cappuccino (2.5$), transportul public pe lună (17$), un bilet la cinema (6.6$) etc.
- Siguranța reflectă indicatori legați de rata infracționalității (0.8), arme per 100 locuitori (1), victime ale armelor /100,000 locuitori/ an (0), etc.
- Bucureștiul are de asemeni un scor foarte bun (locul 2 din 266 orașe) la accesul la Internet, cu o viteză de download de 347.32 Mbps, precum și la toleranță (27 din 266), cu un index de egalitate LGBT de 77.95 și toleranță față de minorități de 0.94.
- Scorul slab în domeniul educației (197 din 240) este dat de nivelul de performanță în testele PISA (Program for International Student Assessment), și de poziția 801 a celei mai bune universități (Universitatea București).

[9] https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/

[10] https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2016/state-of-european-cities-report-2016

[11] https://teleport.org/cities/bucharest/

Figură 2. Poziția Bucureștiului în domeniile acoperite de utilizatorii Teleport

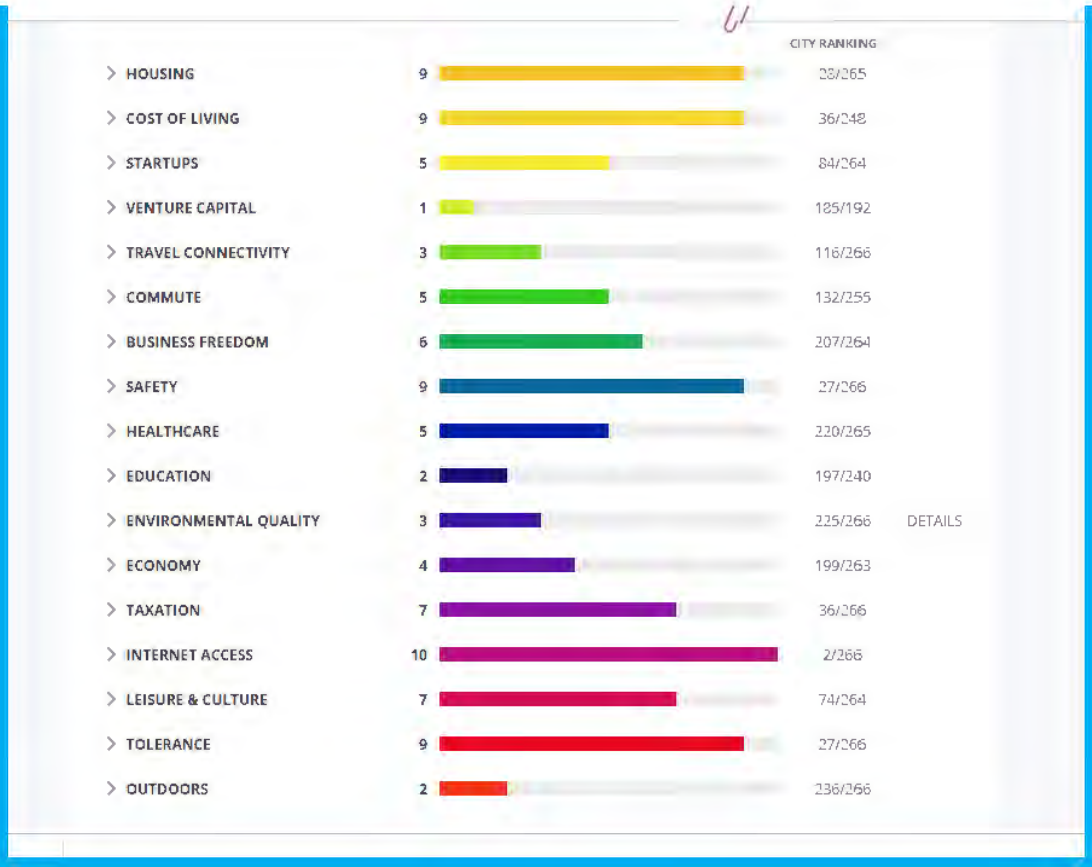

NUMBEO Quality of Life Index 2019 Mid-Year[12] permite analizarea unor informații comparative asupra calității vieții, pe baza unei formule empirice ce ia în considerare puterea de cumpărare, siguranța persoanelor, ocrotirea sănătății, costul vieții, prețul unei proprități raportat la venit, timpul necesar pentru deplasarea în trafic la locul de muncă, poluarea și clima. La jumătatea anului 2019, București ocupa poziția 60 din 75 în Europa și locul 17 din 26 la nivelul Europei de Est în ceea ce privește calitatea vieții.

EDCi European Digital City Index 2016[13] conține indicatori compoziți ce descriu modul în care diverse orașe europene susțin antreprenoriatul digital. Acești indicatori examinează factori precum: disponibilitatea resurselor financiare, abilitățile forței de muncă în acest domeniu, calitatea rețelelor și infrastructurii suport, precum și factori ce țin de politicile economice, sociale și culturale. Bucureștiul ocupă poziția 52 din 60, clasamentul pe indicatori fiind detaliat în tabelul următor.

TomTom Traffic Index, 2018[14] furnizează statistici și informații referitoare la nivelul congestiei de traffic în 403 orașe din 56 countries. Procentul nivelului de congestie reprezintă timpul suplimentar petrecut de șoferi în trafic într-un an, pornind de la un nivel de bază al timpului petrecut în perioade fără congestie pe fiecare segment de drum într-un oraș și comparându-l cu timpul efectiv petrecut în trafic pe toată perioada anului (24/7). In clasamentul general, Bucureștiul ocupă poziția 11 la nivel Mondial, cu un nivel al congestiei de 48%, fiind devansat de: (1) Mumbai, India; (2) Bogota, Columbia; (3) Lima, Peru; (4) New Delhi, India; (5) Moscova, Rusia; (6) Istanbul, Turcia; (7) Jakarta, Indonezia; (8) Bangkok, Tailanda; (9) Mexico City, Mexic; (10) Recife, Brazilia; și urmat de (12) Sankt Petersburg, Rusia; (13) Kiev, Ucraina; (14) Dublin, Irlanda; (15) Lodz, Polonia.

[12] https://www.numbeo.com/quality-of-life/region_rankings.jsp?title=2019-mid&region=150.

[13] https://digitalcityindex.eu/city/7

[14] https://www.tomtom.com/traffic-index/ranking

Tabel 1. Poziția Bucureștiului în clasamentul celor 60 de orașe europene analizate de EDCi

Indicator	Locul
Accesul la capital (disponibilitatea finanțărilor)	52
Mediul de afaceri (costuri de business, spații de birouri, informații disponibile)	47
Infrastructura digital (viteza download/upload, costul broadband, viteza internet pe mobil, fibră internet)	1
Cultura antreprenorială (asumare riscului, diversitate culturală, colaborare online, densitatea firmelor noi, încredere, absenta percepției negative asupra antreprenoriatului, experiențe cu firme digitale de success)	50
Diseminarea cunoștințelor (calitatea instituțiilor de cercetare, cheltuieli R&D)	50
Stilul de viață (standard de viață, cultură și recreere)	59
Piața (mărimea pieței digitale, tranzacții locale online, cererea locală pentru servicii digitale, creșterea tranzacțiilor locale online)	60
Asistența managerială și de mentoring (evenimente de networking și mentoring, disponibilitatea asistenței în stadii preliminare, acces la acceleratori)	43
Infrastructura non-digitală (conectivitate aeroport, CF, rutieră)	32
Abilități (costuri cu forța de muncă, acces la absolvenți, la salariați ICT, la salariați suport, abilități de limba engleza, training pentru demarare business)	6

EC Flash Eurobarometer 419 – Calitatea vieții în orașe europene în 2015[15] acoperă 79 de orașe, la care se adaugă 4 mega-orașe ("Greater Paris", "Greater Lisbon", "Greater Athens" și "Greater Manchester"). Studiul permite o analiză comparativă a rezultatelor obținute în capitalele europene, în care poziția Bucureștiului pe fiecare categorie de întrebări este sintetizată în tabelul următor:

Tabel 2. Poziția Bucureștiului în clasamentul celor 28 de orașe capitală din UE

	Intrebare: Sunteți de accord cu următoarele afirmații?	Răspuns	Procent din repondenți	Locul
1.	Sunt în general satisfăcut să trăiesc în orașul meu.	Total de acord	83%	26
2.	Sunt satisfăcut cu transportul public.	Total satisfăcut	48%	25
3.	Sunt satisfăcut cu serviciile de sănătate, doctori și spitale.	Total satisfăcut	40%	25
4.	Sunt satisfăcut cu facilitățile de sport.	Total satisfăcut	44%	24
5.	Sunt satisfăcut cu facilitățile culturale.	Total satisfăcut	70%	21
6.	Sunt satisfăcut cu școlile și facilitățile de educație.	Total satisfăcut	48%	27
7.	Sunt satisfăcut cu starea străzilor și clădirilor din cartierul meu	Total satisfăcut	42%	24
8.	Sunt satisfăcut cu spațiul public – piețe, squaruri, pietonale	Total satisfăcut	56%	24
9.	Sunt satisfăcut cu disponibilitatea magazinelor	Total satisfăcut	84%	21
10.	Este ușor să găsesc un loc de muncă în oraș	Total de acord	48%	10
11.	Este ușor să găsesc o locuință bună la un preț rezonabil	Total de acord	44%	5
12.	Prezența străinilor este bună pentru oraș	Total de acord	78%	13
13.	Străinii ce trăiesc în oraș sunt bine integrați	Total de acord	60%	7
14.	Mă simt în siguranță în oraș	Total dezacord	38%	5
15.	Mă simt în siguranță în cartierul meu.	Total de acord	76%	24
16.	La modul general, cei mai mulți oameni din oraș sunt de încredere	Total de acord	37%	25
17.	Serviciile administrative din oraș ajută oamenii în mod eficient	Total de acord	43%	19

[15] https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2070_419_ENG

	Intrebare: Sunteţi de accord cu următoarele afirmaţii?	Răspuns	Procent din repondenţi	Locul
18.	La modul general, administrația publică este de încredere	Total de acord	42%	24
19.	Sunt satisfăcut cu calitatea aerului în oraș	Total satisfăcut	22%	28
20.	Sunt satisfăcut cu nivelul de zgomot din oras	Total satisfăcut	31%	28
21.	Sunt satisfăcut cu curățenia orașului	Total satisfăcut	37%	23
22.	Sunt satisfăcut cu spațiile verzi – parcuri și grădini	Total satisfăcut	62%	23
23.	Orașul este hotărât să lupte împotriva schimbărilor climatice	Total de acord	43%	20
24.	Sunt satisfăcut cu viața pe care o duc în oraș	Total satisfăcut	77%	25
25.	Sunt satisfăcut cu locul în care trăiesc în oraș	Total satisfăcut	81%	27
26.	Sunt satisfăcut cu situația mea financiară	Total satisfăcut	64%	20
27.	Sunt satisfăcut cu situația locului meu de muncă	Total satisfăcut	51%	26

1.2. Contextul strategic regional

Formularea strategiei de dezvoltare a Bucureștiului are loc într-un context global și european caracterizat printr-o serie de documente de referință.

Contextul internaţional pentru dezvoltarea urbană este determinat de adoptarea de către ONU a *Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă*, un program de acţiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal şi care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile (economic, social şi de mediu), vizând în egală măsură statele dezvoltate şi cele aflate în curs de dezvoltare. Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă stabilesc direcţii de acţiune în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităţilor şi a injustiţiei şi protejării planetei până în 2030, după cum urmează:

1. Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale şi în orice context;
2. Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securităţii alimentare, îmbunătăţirea nutriţiei şi promovarea unei agriculturi durabile;
3. Sănătate şi bunăstare – Asigurarea unei vieţi sănătoase şi promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă;
4. Educaţie de calitate – Garantarea unei educaţii de calitate şi promovarea oportunităţilor de învăţare de-a lungul vieţii pentru toţi;
5. Egalitate de gen – Realizarea egalităţii de gen şi împuternicirea tuturor femeilor şi a fetelor;
6. Apă curată şi sanitaţie – Asigurarea disponibilităţii şi managementului durabil al apei şi sanitaţie pentru toţi;
7. Energie curată şi la preţuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la preţuri accesibile, într-un mod sigur, durabil şi modern;
8. Muncă decentă şi creştere economică – Promovarea unei creşteri economice susţinute, deschise tuturor şi durabile, a ocupării depline şi productive a forţei de muncă şi a unei munci decente pentru toţi;
9. Industrie, inovaţie şi infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile şi încurajarea inovaţiei;
10. Inegalităţi reduse – Reducerea inegalităţilor în interiorul ţărilor şi de la o ţară la alta;
11. Oraşe şi comunităţi durabile – Dezvoltarea oraşelor şi a aşezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente şi durabile;
12. Consum şi producţie responsabile – Asigurarea unor tipare de consum şi producţie durabile;

13. Acţiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice şi a impactului lor;
14. Viaţa acvatică – Conservarea şi utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor şi a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă;
15. Viaţa terestră – Protejarea, restaurarea şi promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea şi repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate;
16. Pace, justiţie şi instituţii eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toţi şi crearea unor instituţii eficiente, responsabile şi incluzive la toate nivelurile;
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Contextul european al dezvoltării urbane este conturat de faptul că Statele Membre au aprobat recent cel mai mare pachet de stimulente din istoria spațiului comunitar, scopul fiind de reconstrucția Europei după criza provocată de pandemia Covid-19 instalată în anul 2020. Acesta are un buget total de peste 1824 miliarde Euro, dintre care 1074 miliarde pentru Cadrul Financiar Multianual (CFM), iar 759 de miliarde pentru NextGenerationEU – instrument temporar conceput pentru a stimula redresarea.

Peste jumătate din totalul bugetului va fi dirijat către următoarele priorități:

- Cercetare și inovare, prin intermediul **Programului Orizont Europa**
- Tranziție climatică și digitală echitabilă, prin intermediul **Fondului pentru o Tranziție Justă** și a **Programului Europa Digitală**
- Pregătire, redresare și reziliență, prin intermediul **Mecanismului de Redresare și Reziliență, programelor rescUE** și **"UE pentru Sănătate"**

De asemenea, sumele includ suplimentarea cu 15 miliarde EUR a fondurilor pentru zece dintre programe (față de acordul din 21 iulie 2020). Este vorba despre următoarele programe: Orizont Europa, Erasmus+, „UE pentru sănătate", Fondul de gestionare integrată a frontierelor, „Drepturi și valori", Europa creativă, InvestEU, Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, „Ajutor umanitar.

Per ansamblu, 30% din bugetul UE va fi cheltuit pentru lupta împotriva schimbărilor climatice, iar 20% din bugetul instrumentului NextGenerationEU pentru transformarea digitală. Ponderea sumelor alocate Politicii de coeziune economice, sociale și teritoriale, respectiv Politicii Agricole Comune se reduce la aproximativ 30% fiecare.

Uniunea Europeană a decis să înființeze un instrument financiar temporar #NextGenerationEU, în valoare de 750 de miliarde euro, separat de bugetul pe termen lung al UE, Cadrul Financiar Multianual (CFM), pentru perioada 2021-2027. Scopul Mecanismului de Redresare și Reziliență este de a oferi sprijin pentru investiții și reforme esențiale în vederea redresării sustenabile și pentru ameliorarea rezilienței economice și sociale a statelor membre UE. La finalul perioadei de investiții, economiile și societățile europene vor fi mai bine pregătite pentru provocările și portunitățile tranzițiilor verzi și digitale. Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) este pilonul principal al #NextGenerationEU și are alocat un buget total de 672,5 miliarde Euro, dintre care 312,5 miliarde sub formă de granturi și 360 miliarde sub formă de împrumuturi.

Fiecare Stat Membru va trebui să întocmească un plan național de redresare și reziliență, prin care se stabilește un pachet de coerent de reforme și proiecte de investiții publice ce vor fi sprijinite. Aceste planuri vor trebui să răspundă la provocările identificate de Semestrul European, în mod special de

recomandările specifice de țară. Comisia Europeană încurajează Statele Membre să propună intervenții în următoarele domenii prioritare:

- Tehnologii curate și energii regenerabile
- Eficiența energetică a clădirilor
- Transport durabil și stații de încărcare
- Dezvoltarea de servicii rapide de broadband
- Digitalizarea administrației publice
- Capacități de data cloud
- Educație și formare pentru a sprijini competențele digitale

Regula stabilită prin propunerea de Regulament (aflată încă în negociere la nivel european) este ca 70% din granturi să fie angajate până la finalul anului 2022, termenul limită pentru accesarea diferenței de 30% din granturi fiind 31 decembrie 2023. În plus, plățile pentru proiectele care vor fi incluse în programele naționale de redresare și reziliență trebuie făcute până în decembrie 2026.

Cu privire la Politica de Coeziune, cele mai relevante documente întocmite de Comisia Europeană sunt:

- **Regulamentul privind prevederile comune (CPR) -** COM (2018) 375 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize;
- **Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC) -** COM (2018) 372 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune;
- **Regulamentul privind „Fondul social european plus" (FSE+) -** COM (2018) 382 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul Social European Plus (FSE+).

Conform Regulamentului FEDR, art. 23, abordarea integrată a dezvoltării urbane se va baza pe Strategiile de Dezvoltare Locală și Teritorială. Acestea trebuie să conțină următoarele elemente:

a) Zona geografică vizată de strategie

b) O analiză a necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei

c) O descriere a unei abordări integrate care răspunde necesităților de dezvoltare și potențialului identificat

d) O descriere a implicării de parteneri, în conformitate cu Art. 6, în pregătirea și implementarea strategiei

Acestea pot să conțină, de asemenea, o listă a operațiunilor care urmează să fie sprijinite. Strategiile teritoriale se redactează sub responsabilitatea autorităților sau organismelor teritoriale competente, urbane, locale sau de alt nivel. Atunci când lista operațiunilor care urmează să fie sprijinite nu a fost inclusă în strategia teritorială, autoritățile sau organismele competente, urbane sau de alt nivel

selecționează sau sunt implicate în selecționarea operațiunilor, cu condiția ca operațiunile selectate să respecte strategia teritorială.

Deși la nivel național elaborarea documentelor strategice/planurilor de măsuri sectoriale post 2020 este în desfășurare, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, pe baza următoarelor cinci obiective de politică:

- **Europa mai inteligentă,** prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- **Europa mai verde,** fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- **Europa conectată,** cu rețele strategice de transport și digitale;
- **Europa mai socială,** pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- **Europa mai apropiată de cetățenii săi,** prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

De asemenea, se au în vedere și două aspecte orizontale: Consolidarea capacității administrative și Cooperarea în afara zonei de program.

În decembrie 2020, Comisia Europeană a emis Comunicarea COM(2020)789 privind Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă – înscrierea transporturilor europene pe calea viitorului, strategie care include o serie de indicatori pentru reducerea poluării cu termen 2030, 2035 si 2050

Până în 2030:

- cel puțin 30 milioane de vehicule cu emisii zero vor fi în funcțiune pe drumurile europene,
- 100 de orașe europene vor fi neutre din punct de vedere climatic,
- traficul feroviar de mare viteză se va dubla,
- călătoriile colective programate cu o lungime de sub 500 de km vor trebui să fie neutre din punctul de vedere al carbonului în interiorul UE,
- mobilitatea automatizată va fi implementată la scară largă,
- navele cu emisii zero vor fi pregătite pentru lansarea pe piață.

Până în 2035:

- aeronavele de mare capacitate cu emisii zero vor fi pregătite pentru lansarea pe piață,

Până în 2050:

- aproape toate autoturismele, camionetele, autobuzele, precum și vehiculele grele noi vor avea emisii zero,
- traficul feroviar de marfă se va dubla,
- traficul feroviar de mare viteză se va tripla,
- rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T) multimodală, echipată pentru un transport sustenabil și inteligent cu conectivitate de mare viteză, va fi operațională pentru rețeaua globală.

Contextul european pentru dezvoltarea urbană este determinat de propunerea pentru *Agenda Teritorială 2030*, de *Agenda Urbană pentru UE (Pactul de la Amsterdam, 2016), Inițiativa Urbană Europeană (2021-2027)* și de *Programul URBACT (2021-2027).*

Agenda urbană pentru UE[16] se concentrează, în mod special, pe trei piloni ai elaborării și implementării politicilor UE:

1. *O reglementare mai bună*
   - Se concentrează pe o implementare mai eficientă și mai coerentă a politicilor, legislației și instrumentelor existente ale UE. Legislația UE ar trebui să fie concepută astfel încât să atingă obiectivele la costuri minime, fără a impune sarcini legislative inutile.
   - Nu va iniția o nouă reglementare, ci va fi considerată o contribuție informală la proiectarea viitoare și la revizuirea reglementărilor UE existente, pentru a reflecta mai bine nevoile, practicile și responsabilitățile urbane. Recunoaște necesitatea de a evita blocajele potențiale și de a minimiza sarcinile administrative pentru autoritățile urbane.

2. *O finanțare mai bună*
   - Va contribui la identificarea, susținerea, integrarea și îmbunătățirea surselor tradiționale, inovatoare și ușor de utilizat pentru zonele urbane, la nivel instituțional relevant, inclusiv din fondurile europene structurale și de investiții (FESI) (în concordanță cu structurile juridice și instituționale deja existente) în vederea implementării eficiente a intervențiilor în zonele urbane.
   - Nu va crea surse de finanțare noi sau majorate care să vizeze alocări mai mari pentru autoritățile urbane. Totuși, va transmite lecții învățate cu privire la modul de îmbunătățire a oportunităților de finanțare a autorităților urbane în toate politicile și instrumentele UE, inclusiv politica de coeziune.

3. *O cunoaștere mai bună*
   - Va contribui la îmbunătățirea bazei de cunoștințe privind problemele urbane și la schimbul de bune practici și cunoștințe. Datele de încredere sunt importante pentru portretizarea diversității structurilor și sarcinilor autorităților urbane, pentru elaborarea de politici urbane bazate pe dovezi, precum și pentru furnizarea de soluții adaptate la provocările majore.
   - Cunoașterea modului în care evoluează zonele urbane este fragmentată și experiențele de succes pot fi mai bine exploatate. Inițiativele luate în acest context vor fi în conformitate cu legislația UE relevantă privind protecția datelor, reutilizarea informațiilor din sectorul public și promovarea bazelor de date mari, conectate și deschise.

În cadrul Agendei Urbane pentru UE au fost identificate o serie de parteneriate tematice, fiecare dintre acestea elaborând planuri de acțiune care urmăresc îmbunătățirea legislației, instrumente de finanțare și împărtășirea cunoștințelor prin diferite acțiuni, pentru a contribui la obiectivele pe termen lung ale Uniunii de creștere durabilă și coeziune socială, economică și teritorială. Aceste parteneriate vizează următoarele domenii: (1) Calitatea aerului, (2) Locuirea, (3) Incluziunea migranților și refugiaților, (4) Sărăcia urbană, (5) Locurile de muncă și abilitățile în economia locală, (6) Economia circulară, (7) Tranziția digitală, (8) Mobilitatea urbană, (9) Adaptarea climatică (inclusiv soluții de infrastructură ecologică), (10) Tranziția energetică, (11) Achizițiile publice inovative și responsabile, (12) Utilizarea durabilă a terenului, (13) Spațiile publice sigure, (14) Cultura / Patrimoniul cultural.

[16] https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda-eu/what-urban-agenda-eu

Inițiativa Urbană Europeană este un nou instrument care furnizează sprijin pentru orașe urmărind să consolideze abordările integrate și participative pentru dezvoltarea urbană sustenabilă și să acorde o legătură mai puternică cu politicile relevante ale UE și investițiile politicii de coeziune prin următoarele trei linii de acțiune[17]:

- sprijin pentru consolidarea capacităților prin (a) îmbunătățirea capacităților orașelor în conceperea politicilor și practicilor urbane durabile într-un mod integrat și participativ și (b) îmbunătățirea proiectării și implementării strategiilor și planurilor de acțiune urbane durabile în orașe;
- sprijin pentru acțiunile inovatoare prin dezvoltarea de soluții inovatoare transferabile și scalabile la provocările urbane;
- sprijin pentru cunoaștere, elaborarea de politici și comunicare prin (a) dezvoltarea bazei de cunoștințe în sprijinul unei mai bune proiectări, implementări și integrări a politicilor urbane și (b) asigurarea accesului mai facil la cunoștințe tematice și împărtășirea cunoștințelor de dezvoltare urbană sustenabilă.

URBACT este un program dedicat cooperării urbane interregionale, singurul program de cooperare teritorială europeană care lucrează exclusiv pentru orașe în domeniul dezvoltării urbane participative integrate. Se va adresa în continuare tuturor orașelor din Europa lucrând îndeaproape cu practicieni, factori de decizie și actorii interesați de la nivel local[18].

Viitorul program propune două obiective complementare, care se bazează pe elementele de program care se sprijină reciproc: consolidarea capacității, schimbul de experiență, învățarea și colectarea cunoștințelor.

1. *Consolidarea capacității orașelor din Europa privind dezvoltarea urbană integrată și participativă*
   - identificarea nevoilor în schimbare ale orașelor, pe fundalul schimbărilor care afectează zonele urbane din Europa;
   - completarea rețelelor de succes pe termen lung prin activități de colaborare pe termen scurt;
   - furnizarea unei oferte mai flexibile de consolidare a capacității, pentru a răspunde nevoilor orașelor;
   - extinderea activităților de succes privind consolidarea capacității și acoperirea unei arii mai largi în Europa;
   - țintirea specifică a orașelor cu capacități mai reduse;
   - diversificarea ofertei pentru a răspunde nevoilor anumitor actori urbani relevanți;
   - întărirea complementarităților între activitățile de consolidare a capacității de la nivelul UE și de nivel național.

2. *Îmbunătățirea cunoștințelor și know-how-ului pentru a sprijini orașele și pentru a susține schimbul de informații la nivelul Agendei Urbane pentru Europa și al oricărei viitoare platforme de politici urbane*

[17] (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2019/03/20-03-2019-european-urban-initiative-post-2020-the-commission-proposal, https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2019/explanatory-memo-european-urban-initiative-post-2020-article-104-5-cpr-proposal-and-article-10-erdf-cf-proposal)

[18] (https://urbact.eu/files/orientations-urbact-post-2020)

- îmbunătățirea îmbinării cunoștințelor și know-how-ului care provin de la orașele implicate în URBACT cu cerințele generate de politici;
- colectarea și transferul mai flexibil al cunoștințelor, ca răspuns la provocările și dezbaterile urbane de la nivelul UE;
- sprijinirea Agendei Urbane pentru Europa și acțiunile pe mai multe nivele pe teme urbane;
- identificarea celor mai eficiente instrumente actuale și viitoare pentru dezvoltarea unei platforme de cunoaștere pentru orașele de la nivelul întregii UE.

1.3. Coordonarea cu strategiile naționale, regionale, județene și cu alte strategii locale

În contextul U.E. prezentat în subcapitolul anterior, propunerile MFE pentru următorul exercițiu financiar cuprind următoarele programe operaționale, care se află în faza de negociere cu Comisia Europeană:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
2. Programul Operațional Transport (POT)
3. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
4. Programul Operațional Sănătate (POS)
5. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
6. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
7. Programul Operațional de Tranziție Justă (POTJ)
8. Programele Operaţionale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
9. Programul Operațional Asistenţă Tehnică (POAT)

Din suma alocată Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) la nivelul U.E., România poate beneficia de aproximativ 30,5 miliarde de euro, compuse din 13,8 miliarde de euro sub formă de granturi și 16,7 miliarde de euro sub formă de împrumuturi. Pentru utilizarea instrumentului de finanțare MRR fiecare stat membru al UE trebuie să elaboreze propriul **Plan de Redresare și Reziliență** (PNRR) – document aflat în curs de elaborare, prin care își stabilește domeniile prioritare de investiții în scopul ieșirii din criză, relansării economice și creșterii capacității de reziliență.

De asemenea, la nivel național au fost adoptate o serie de acte legislative relevante pentru realizarea de investiții publice, cu precădere din fonduri externe nerambursabile, precum:

- Ordonanța de Urgență nr. 57/2019 privind Codul Administrativ
- Ordonanța de Urgență nr. 122/2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România
- Ordonanța de Urgență nr. 156/2020 privind unele măsuri pentru susţinerea dezvoltării teritoriale a localităţilor urbane şi rurale din România cu finanţare din fonduri externe nerambursabile

Programul Operaţional Regional pentru regiunea București-Ilfov 2021-2027 (varianta de lucru din 31 iulie 2020) are ca obiectiv strategic general *creșterea competitivității economice regionale și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale din regiune prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a infrastructurii și a serviciilor publice, astfel încât acestea să fie capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.* Provocările sectoriale identificate și obiectivele strategice specifice, dar și tipurile de acțiuni care vor beneficia de finanțare în cadrul POR BI 2021-2027 sunt detaliate în tabelele următoare:

Tabel 3. Provocările sectoriale identificate și Obiectivele strategice specifice ale POR BI 2021-2027

Provocări sectoriale identificate	Obiective strategice specifice
Valorificare sub-optimală a potențialului de inovare existent în regiune cu efect direct asupra gradului de absorbție a tehnologiei și inovării în IMM-uri.	OSS 1: Îmbunătățirea performanței în materie de cercetare și inovare în domeniile de specializare inteligentă
Nivel scăzut de integrare a tehnologiilor digitale în activitatea de zi cu zi a cetățenilor, a întreprinderilor și administrației publice	OSS 2: Creșterea nivelului de digitalizare al economiei și societății în vederea eficientizării administrației publice, adoptării pe scară largă a conceptului de smart city și a transferului activităților din off-line în on-line atât în mediul public, cât și cel privat
Capacitate redusă de adaptare și rezistență a IMM-urilor, tradusă printr-o rată scăzută de supraviețuire pe piață și nivel scăzut de internaționalizare	OSS 3: Consolidarea poziției IMM-urilor pe piețele interne și externe, cu efect direct asupra creșterii și competitivității acestora
Stadiu incipient de dezvoltare al mecanismului de descoperire antreprenorială la nivel regional.	OSS 4: Îmbunătățirea competențelor actorilor mecanismului de descoperire antreprenorială de la nivel regional cu privire la specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat
Sectorul clădirilor și sistemul de încălzire centralizat sunt mari consumatori de energie și contribuie major la emisiile de gaze cu efect de seră.	OSS 5: Îmbunătățirea eficienței operaționale și energetice a sistemului de producție, transport, distribuție și consum a energiei termice la nivel regional
Spații verzi insuficiente, inadecvate, degradate, vacante sau neutilizate corespunzător	OSS 6: Promovarea dezvoltării regionale și locale sustenabile cu emisii scăzute de CO2 prin îmbunătățirea calității spațiilor și infrastructurii verzi
Disfunctionalități în transportul public și în asigurarea mobilității urbane regionale	OSS 7: Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public și nemotorizat
Conectivitate disfunctională cauzată de volume de trafic ridicate și de o infrastructură inadecvată	OSS 7: Îmbunătățirea conectivității regionale la coridoarele europene de transport prin creșterea accesului rețelei urbane și diversificarea modalităților de transport
Rețeaua de unități de învățământ este subdimensionată comparativ cu mărimea demografică a regiunii și se confruntă cu disfuncționalități privind nivelul de echipare și condițiile de siguranță și funcționare a spațiilor de învățare punând în evidență discrepanțe majore în plan intraregional	OSS 8: Îmbunătățirea condițiilor infrastructurii educaționale și asigurarea premiselor materiale necesare pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor de vârstă preșcolară, elevilor, studenților și adulților
Gradul redus de conservare a elementelor de patrimoniu cultural și natural și insuficiența valorificare a infrastructurilor culturale și turistice a condus la deteriorarea și scăderea atractivității acestora	OSS 9: Susținerea protecției, conservării și valorificării durabile a obiectivelor de patrimoniu cultural și natural și stimularea dezvoltării zonelor turistice, de agrement și de petrecere a timpului liber
	OSS: Dezvoltarea capacității administrative pentru managementul eficient al Programului Operațional Regional pentru Regiunea București-Ilfov

Tabel 4. Tipurile de acțiuni care vor beneficia de finanțare în cadrul POR BI 2021-2027

Prioritatea PDR	Obiectivul specific aferent priorității	Tipuri de acțiuni finanțate
Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	OS.1.i Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	- Crearea și maturizarea start-up-urilor/ spin-off-urilor inovatoare în domeniile RIS3 BI; - Sprijinul inovării in domeniile RIS3 BI în IMM-uri (inclusiv investiții în infrastructuri proprii de cercetare/inovare ale IMM-urilor); - Sprijinul inovării în domeniile RIS3 BI prin investiții în infrastructurile proprii de cercetare ale organizațiilor de CDI inclusiv ale instituțiilor de învățământ superior, în interesul IMM-urilor; - Participarea (IMM-urilor și organizațiilor de CDI) la activitățile platformelor tematice de specializare inteligentă ale JRC (Platformele S3) și participarea la activități pregătitoare pentru depunere de proiecte în cadrul inițiativelor Institutului European pentru Inovare și Tehnologie (EIT) - Comunitățile pentru Inovare și Cunoastere (KICs), Rețeaua Europeană a Regiunilor pentru Inovare și Cercetare (ERRIN) - Sprijinirea transferului tehnologic aferent domeniilor RIS3 BI, în beneficiul IMM-urilor, prin construcția, modernizarea, extinderea și dotarea cu echipamente și software necesare a infrastructurilor de inovare și transfer tehnologic (inclusiv parcuri științifice și tehnologice) în scopul comercializării rezultatelor cercetării-dezvoltării (teste, prototipare, etc.); îmbunătățirea serviciilor de transfer tehnologic specifice existente; dezvoltarea unor noi tipuri de servicii de transfer tehnologic corelate cu nevoile mediului de afaceri; și investiții pentru implementarea unui rezultat al cercetării – inovării în parteneriat între IMM-uri și EITT. - Susținerea clusterelor in vederea creșterii competitivității si susținerea inovării întreprinderilor in domeniile RIS3
	OS.1.ii Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	- Sprijin pentru transformarea digitala a IMM-urilor: adoptarea tehnologiilor și a instrumentelor digitale în vederea inovării, facilitarea investițiilor tehnologice, tehnologii IT&C, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificiala, customizare de masă, hub-uri de inovare digitală etc.; - Digitizarea în mediul universitar prin crearea și dezvoltarea unor platforme digitale, baze de date și biblioteci virtuale pentru studenți, live streaming, echipamente și infrastructură de projection and video maping.
	OS 1.iii Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	- Investiții în active corporale și necorporale dedicate microîntreprinderilor în vederea creșterii rezilienței lor pe piață, pe termen mediu și lung, inclusiv sprijinirea acestora pentru a depăși efectele crizei COVID-19; - Sprijinul antreprenoriatului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor,

Prioritatea PDR	Obiectivul specific aferent priorității	Tipuri de acțiuni finanțate
		acceleratoarelor de afaceri și a parcurilor industriale cu impact la nivel regional; - Investiții în active corporale și necorporale dedicate IMM-urilor cu o vechime de minim 3 ani, inclusiv scale-up, suport pentru dezvoltarea și implementarea de noi modele de afaceri în vederea internaționalizării și sprijin pentru depășirea efectelor crizei COVID-19.
	OS 1.iv Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	- Dezvoltarea competentelor la nivelul IMM-urilor/ organizațiilor de CDI / entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială aferent RIS3 BI 2021-2027
Prioritatea 2: **O regiune cu orașe Smart**	OS 1.ii Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	- Susținerea digitalizării serviciilor publice (intervenții de tip smart-city pentru siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, iluminat public, sisteme GIS etc.) inclusiv securitate cibernetică, interoperabilitate.
	OS 2. (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	- Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale - Creșterea eficienței energetice în clădirile publice - Îmbunătățirea eficenței energetice în domeniul încălzirii centralizate
	OS 2. (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	- Crearea / modernizarea / extinderea spațiilor verzi (parcuri, grădini, scuaruri, etc) - Crearea de infrastructuri verzi urbane: (acoperișuri verzi, pereți verzi, coridoare verzi ecologice, etc)
Prioritatea 3: **O regiune cu orașe prietenoase cu mediu**	OS 2. (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile	- Investiții destinate îmbunătățirii infrastructurii utilizate pentru prestarea serviciului de transport public urban curat (construirea/extinderea traseelor de transport public electric urban/suburban) - Investiții destinate îmbunătățirii infrastructurii utilizate pentru prestarea serviciului de transport public urban curat (modernizarea/reabilitarea traseelor de transport public electric urban/suburban) - Investiții destinate îmbunătățirii infrastructurii utilizate pentru prestarea serviciului de transport public urban curat (construirea/ modernizarea/ reabilitarea/ extinderea infrastructurii intermodale de tip park&ride, inclusiv infrastructura tehnica aferenta,etc) - Investiții destinate îmbunătățirii serviciului de transport public de călători prin achizionarea mijloacelor de transport ecologice si cu emisii scazute de CO2 (material rulant tramvai si mijloace de transport urban curat (low-carbon) - Investiții destinate imbunatatirii infrastructurii transportului nemotorizat: construirea/ modernizarea/ reabilitarea/extinderea

Prioritatea PDR	Obiectivul specific aferent priorității	Tipuri de acțiuni finanțate
Prioritatea 4: **O regiune accesibilă**	OS 3.iii Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	pistelor/traseelor pentru biciclete, modernizarea/ extinderea de zone și trasee pietonale și semi-pietonale, etc) - Investitii destinate digitalizarii sistemelor de transport public urbane.Crearea /modernizarea/ extinderea sistemelor de management al transportului public /traficului, inclusiv a sistemului de monitorizare video, precum și a altor sisteme de transport inteligente (STI) - Investiții destinate imbunatatirii infrastructurii transportului electric alternativ (construirea/ achiziționarea/ instalarea stațiilor de realimentare/ reîncărcare cu combustibili alternativi, etc) - Dezvoltarea legăturilor secundare reabilitate și/sau nou construite către rețeaua și nodurile TEN-T: Investiții destinate construirii/ modernizării/ reabilitării/ extinderii infrastructurii (rutiere) care asigură conectivitatea, directă sau indirectă, la rețeaua și nodurile TEN-T rutiere existente/propuse, în vederea îmbunătățirii parametrilor relevanți (viteza, siguranță, portanță, nr. de utilizatori, decongestionare, fluidizare)) - Dezvoltarea intermodalitatii si a altor legături de transport reabilitate si/sau nou construite: investiții destinate construirii/ modernizării/ reabilitării/ extinderii infrastructurii (rutiere) si intermodale de marfă, în vederea creării conectivității și/sau îmbunătățirii parametrilor relevanți (viteză, siguranță, portanță, nr. de utilizatori, decongestionare, fluidizare)
Prioritatea 5: **O regiune educată**	OS 4.ii Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	- Construirea / reabilitarea / modernizarea / extinderea / echiparea infrastructurii educaționale pentru nivelul antepreșcolar și preșcolar, învățământul primar, gimnazial, liceal (non ÎPT) și învățământul special organizat în unități de învățământ speciale - Construirea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul profesional și tehnic și învățarea pe tot parcursul vieții, inclusiv campusuri - Construirea /reabilitarea / modernizarea/ extinderea / echiparea infrastructurii educaționale universitare, inclusiv campusuri
Prioritatea 6: **O regiune atractivă**	OS 5.i Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane	Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, prin: - restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural - creșterea securității elementelor de patrimoniu cultural, inclusiv prin dotarea cu sisteme antiefracție, sisteme de protecție împotriva incendiilor etc.

Prioritatea PDR	Obiectivul specific aferent priorității	Tipuri de acțiuni finanțate
		- implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promavarea obiectivelor de patrimoniu cultural - Investițiile în infrastructura din domeniul cultural, prin: - reabilitare și consolidarea infrastructurilor culturale (dedicate teatrului, lecturii, artelor vizuale, spectacolelor, muzicii, operei, expozițiilor etc.) - creșterea securității infrastructurilor culturale, inclusiv prin dotarea cu sisteme antiefracție, sisteme de protecție împotriva incendiilor etc. - implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promavarea infrastructurilor culturale - Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului natural, prin: - realizarea de amenajări în vederea conservării durabile a obiectivelor de patrimoniu natural, inclusiv crearea/reabilitarea infrastructurilor conexe obiectivelor de partimoniu natural - implementarea de măsuri în vederea creșterii securității siturilor naturale - Îmbunătățirirea mediului urban prin dezvoltarea zonelor turistice, de agrement și petrecere a timpului liber, prin: - crearea și modernizarea infrastructurilor turistice și de agrement, inclusiv a utilităților aferente acestora - crearea de facilități pentru recreere pe terenurile amenajate (ex. zone speciale pentru sport, locuri de joacă pentru copii etc.) - asigurarea securității spațiilor publice prin realizarea sistemului de iluminat și a sistemelor de supraveghere video

Strategia se coordonează la nivel de obiective și politici sectoriale cu principalele documente de planificare elaborate la nivel central și regional[19]:

- **Planul de Amenajare a Teritoriului Național -** secțiunile: (I) Rețele de transport, (II) Apă, (III) Zone protejate, (IV) Rețeaua de localități (2014), (V) Zone de risc natural, (VI) Zone turistice;
- **Strategia de Dezvoltare Teritorială a României,** 2035;
- **Strategii sectoriale,** ce acoperă sectoare cheie ale dezvoltării precum capitalul uman, infrastructura de conectivitate (Master Planul General de Transport), competitivitate economică, valorificarea resurselor naturale, capacitatea administrativă, etc.;
- **Planul de mobilitate urbană durabilă 2016-2030 – Regiunea București – Ilfov:** propune ca viziune de dezvoltare ”realizarea unui sistem de transport eficient, integrat, durabil și sigur, care să promoveze dezvoltarea economică, socială și teritorială și care să asigure o calitate

[19] Prezentarea acestor documente relevante pentru elaborarea SIDU București este detaliată în *Livrabilul 2 - Identificarea și analizarea documentelor strategice și programatice existente relevante*

bună a vieții". Obiectivele sale strategice sunt: accesibilitatea, îmbunătățirea siguranței și securității, protecția mediului, eficiența economică, calitatea mediului urban. **;**

- **Planul de Dezvoltare Regională** pentru următoarea perioadă de programare (în elaborare);
- **Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii București-Ilfov (RIS 3 BI**), în cadrul căreia sunt definite domeniile de specializare inteligentă de la nivelul regiunii, după cum urmează: Tehnologia Informațiilor și Comunicații (TIC), Industrii culturale și creative, Sisteme și componente inteligente (electronică, optoelectronică, mecatronică, etc.), Materiale avansate și Noi alimente și siguranța alimentară.

De asemeni, procesul formulării strategiei se realizează în paralel cu o serie de alte documentații, cu caracter strategic sau statutar, precum **Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Ilfov, Planul Urbanistic General al Municipiului București, Strategia de Dezvoltare a Județului Ilfov 2020-2030**, ceea ce reprezintă o oportunitate de coordonare a datelor, de stimulare a participării actorilor de la nivel local, județean, regional și național, de validare a rezultatelor obținute în diverse etape ale procesului, crescând calitatea planificării.

La nivelul municipiului București, există un număr semnificativ de strategii sectoriale elaborate sau în curs de elaborare pe diverse orizonturi de timp. Documentele a căror valabilitate se (va) întinde după 2020 vor fi luate în considerare în formularea politicilor sectoriale. Cele mai importante sunt prezentate în *Livrabilul 2 - Identificarea și analizarea documentelor strategice și programatice existente relevante* și cuprind:

2. Planul de acțiune pentru diminuarea zgomotului în Municipiul București – aprobat prin HCGMB nr. 183/2017, cu valabilitate până în anul 2030.
3. Planul Integrat de Calitate a Aerului pentru București 2018 – 2022 – aprobat prin HCGMB nr. 325/2018, cu valabilitate până în anul 2022
4. Strategia locală privind incluziunea socială și reducerea sărăciei în Municipiul București 2017 – 2021 – aprobată prin HCGMB nr. 496/2017, cu valabilitate până în anul 2021
5. Strategia de dezvoltare și funcționare pe termen mediu și lung a serviciului public de salubrizare în Municipiul București (2014-2030) – aprobată prin HCGMB nr. 82/2015, cu valabilitate până în anul 2030
6. Strategia de alimentare cu energie termică în sistem centralizat a consumatorilor din Municipiul București (2018-2028-2038) -aprobată prin HCGMB nr. 260/2017, cu valabilitate până în anul 2038
7. Strategia pentru dezvoltarea unui oraș inteligent "Smart City Bucureşt" 2018-2025 – document neaprobat de CGMB
8. Strategia pentru dezvoltare educațională - București - Capitala Educației – document neaprobat de CGMB
9. Strategia de realizare a unor săli multifuncționale (sportive/culturale) – aprobată prin HCGMB nr. 606/2018, cu valabilitate neprecizată
10. Strategia Culturală a Municipiului București 2016 – 2026 – aprobată prin HCGMB nr. 152/2016, cu valabilitate până în anul 2026
11. Programul „Promovarea Municipiului București ca destinație turistică și dezvoltarea turismului în București" (2018-2020) – aprobat prin HCGMB nr. 539/2018; în prezent se lucrează la documentația pentru programul multianual aferent perioadei 2021-2024, care va fi supus aprobării CGMB
12. Programul "Sănătate și Dezvoltare prin Sport" – aprobat prin HCGMB nr. 350/2018, cu valabilitate până în anul 2022

13. Master Planul pentru sistemul de management integrat al deșeurilor la nivelul Municipiului București – aprobat prin HCGMB nr. 455/2019, cu valabilitate până în anul 2046
14. Strategia de dezvoltare (conceptul strategic) București 2035 – document neaprobat de CGMB
15. Strategia de dezvoltare a infrastructurii de transport cu metroul în București – aprobată de METROREX S.A., cu valabilitate până în anul 2040
16. Programul multianual „Bucureștiul Digital" - Tehnologia Informației pentru servicii publice – aprobat prin HCGMB nr. 542/2018, cu valabilitate până în anul 2022
17. Master Planul serviciului de alimentare cu apă și canalizare pentru Municipiul București – aprobat prin HCGMB nr. 577/2019, cu valabilitate până în anul 2049

1.4. Procesul de consultare/implicarea factorilor interesați

Formularea strategiei de dezvoltare este rezultatul unui proces participativ, care implică factorii de decizie, oamenii de afaceri, populația, pentru stabilirea unui consens în ceea ce privește evoluția orașului și modul în care acesta răspunde, sau ar trebui să răspundă cererii grupurilor – țintă. Participarea grupurilor țintă s-a realizat sub egida unui demers de branding, construit pe următorii piloni:

- UNITATE – Adresăm diversitatea exprimată ca provocare prin transmiterea mesajului de unitate; folosim verbe la persoana 1 plural: *noi / împreună*;
- POZITIVITATE – Ne concentram pe viitor si solutii versus problemele cu care ne-am confruntat in trecutul orasului;
- IMPLICARE – Componentele de comunicare îi invită pe membrii comunitatii să contribuie cu feedback în partea de analiză (chestionare) și modelare soluții (consultări publice);
- TRANSPARENTA - Adresăm contextul actual de neîncredere a populației prin transparentizarea întregului proces de dezvoltare a strategiei.

Rezultă astfel o abordare care foloseste persoana a 2-a singular în nume: "Tu" ESTI Bucuresti și persoana I plural în slogan: "noi", Noi toți schimbăm orașul împreună. Bucureștiul nu este al unui singur tip de oameni, ci este al: cercetătorilor și inovatorilor; tinerilor și studenților; părinților; străinilor; navetiștilor, pensionarilor; persoanelor cu nevoi sociale; antreprenorilor și investitorilor; angajaților; turiștilor. Brandul transmite ideea că există un "tu" și există un "noi". Adică pe de o parte, viitorul Bucureștiului e al tău, al fiecăruia dintre milioanele de oameni care intră în cele 10 categorii de public, dar, pe de alta parte, există și un "noi", adică noi toți cei 3 milioane de oameni care compunem comunitatea Bucureștiului.

Figură 3. Propunere identitate verbală și slogan

Sursa: Eşti Bucureşti - Manual de branding

Implicarea populației și a factorilor urbani interesați în acest proces de formulare a strategiei s-a realizat prin intermediul următoarelor instrumente: (1) sondaje de opinie, (2) întâlniri de consultări și dezbateri sectoriale, (3) focus grupuri, (4) pagină de Facebook.

(1) Cercetarea sociologică desfășurată în perioada iunie-iulie 2019 a utilizat Ancheta bazată pe chestionar ca metodă exclusive de colectare a datelor. La nivelul Bucureștiului s-au realizat 7 sondaje de opinie independente, totalizând un volum de 10205 chestionare aplicate. In cadrul celor 7 sondaje de opinie desfășurate s-au aplicat 12 instrumente de colectare a datelor, respectiv 12 tipuri de chestionare care vizau problematici specifice la nivel de grupuri țintă.

La nivelul populației au fost applicate 4005 chestionare în regim face to face, la domiciliul respondentului. Eșantionarea utilizată pentru acest sondaj a fost de tip aleatoriu, stadial, stratificat în funcție de circumscripția de recenzare, gen și vârstă. În cadrul sondajului la nivelul populației, pentru diferite categorii de grupuri sociale speciale au fost aplicate instrumente de colectare a datelor dedicate, astfel:

- 800 chestionare adresate pensionarilor,
- 800 chestionare adresate părinților,
- 800 chestionare adresate angajaților,
- 400 chestionare adresate persoanelor vulnerabile,
- 400 chestionare adresate studenților,
- 500 chestionare adresate întreprinzătorilor.

In plus, au mai fost aplicate chestionare următoarelor grupuri:

- 400 elevilor de liceu,
- 100 artiștilor și creatorilor,
- 400 navetiștilor cu mijloace de transport în comun,
- 400 turiștilor străini,
- 500 investitorilor.

(2) Intâlniri de consultări și dezbateri sectoriale au fost organizate în ultimul trimestru din 2019 și au avut ca obiectiv validarea unor ipoteze rezultate din analiza-diagnostic, pe domeniul respectiv,

identificarea problemelor și provocărilor din acel domeniu, precum și propunerea unor soluții viabile de rezolvare. Domeniile abordate au fost următoarele:

- Cultură
- Educație
- Energie
- Mediu
- Schimbări climatice
- Mobilitate
- Patrimoniu și locuire
- Sport
- Turism
- Mediu investițional/ de afaceri (prin întâlniri cu reprezentanți ai ambasadelor

(3) Focus grupurile s-au adresat grupurilor țintă abordate în cadrul sondajelor de opinie – angajați (în sectorul de stat și în sectorul privat), antreprenori, reprezentanți ai asociațiilor patronale din turism și manageri din HORECA, reprezentanți ai organizațiilor care lucrează cu imigranți, persoane care trăiesc in sărăcie, persoane cu dizabilități, romi, pensionari, cadre didactice universitare cu funcții de management și coordonare, studenți, liceeni, părinți, navetiști, artiști/creatori, cercetători – și au vizat câteva dimensiuni tematice:

- Percepția evaluativă a grupului țintă asupra Bucureștiului; elemente de identitate generală a urbanului bucureștean;
- Percepția asupra diferitelor aspecte/tipuri de probleme la nivelul vieții urbane bucureștene (ex. transport, poluare, viață de cartier, petrecerea timpului liber, etc.);
- Identificarea principalelor tipuri de soluții la problemele identificate;
- Identificarea așteptărilor și tipurilor de intervenții urbane la nivelul Bucureștiului.

(4) Procesul de consultare pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) a municipiului București se desfășoară și în mediul online, prin intermediul unei platforme de socializare și anume o pagină de Facebook intitulată „Ești București”. Pagina a fost lansată oficial în octombrie 2019 împreună cu o primă serie de consultări fizice. Cu aproximativ 7000 de cetățeni care urmăresc pagina în prezent și o medie de trei postări pe săptămână care intră în contact (“reach”) cu mii de utilizatori Facebook și strâng mii de interacțiuni (“engagement”), pagina s-a dovedit a fi extrem de eficientă în acest proces. Astfel, sunt colectate săptămânal informații cheie, cum ar fi diverse provocări cu care se confruntă zi de zi cetățenii ce locuiesc și lucrează în București, precum și opinii și recomandări ale acestora pentru dezvoltarea orașului.

Figură 4. Informații cheie despre pagina de Facebook Ești București

Sursă: Vizualizare a datelor prelucrată de autori

Conținutul diseminat prin pagina de Facebook „Ești București" se împarte în șase categorii: fotografii (cu diverse întrebări inserate ca text fie pentru a afla detalii despre o anumită problemă, fie pentru a disemina rezultatele cheie ale analizei despre București în cadrul campaniilor de tip „Știați că", sau sub formă de hărți), videoclipuri (incluzând îndemnuri la acțiune pentru a încuraja participarea la sondaje, precum și alte informații interesante pentru audiență, ca parte a campaniilor de tip „Știați că"), interviuri atât în română, cât și în engleză cu bucureșteni, postări live valabile 24 de ore ("stories"), infografice și sondaje valabile 7 zile ("polls"). Cele mai eficiente instrumente Facebook de colectare a informațiilor de până acum s-au dovedit a fi sondajele și fotografiile cu inserații de text sau de tip hartă, cele mai performante ajungând fiecare la peste 10.000 de cetățeni ("reach" organic) și însumând peste 2500 de interacțiuni ("engagement" organic) cu aceștia.

SECȚIUNEA 2. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE, OBIECTIVE STRATEGICE ȘI OBIECTIVE SPECIFICE

2.1. Justificarea formulării viziunii

Formularea unei viziuni de dezvoltare pentru București reprezintă un demers cu responsabilitate partajată. Fiind o expresie sintetică a modului în care comunitatea înțelege sensul dezvoltării, viziunea reunește valori comune, dar și aspirații și interese proprii diferitelor grupuri țintă. In condițiile date, formularea acesteia trebuie să pornească de la un set de principii dezbătute și acceptate, care să asigure înțelegerea mecanismelor de organizare a procesului de planificare strategică, dar și de dezvoltare spațială a municipiului.

2.1.1. Principii ce guvernează procesul planificării

Complexitatea orașului – capitală, varietatea actorilor urbani și contextul competițional complicat fac ca procesul planificării strategice și, implicit, formularea viziunii să se bazeze pe următoarele principii:

1. **Principiul unei largi participări publice:** Viziunea recunoaște puterea implicării și contribuției comunităților, instituțiilor și autorităților publice, ONG-urilor, mediului de afaceri și tuturor persoanelor interesate în dezvoltarea viitoare a municipiului. De-a lungul procesului elaborării strategiei, au fost create oportunități (de ex. focus grup-uri, ateliere de lucru, sondaje telefonice și online) pentru actorii locali sus-menționați de a participa activ la dezbaterea problemelor și exprimarea opiniilor legate de aspectele ce privesc interesul individual și comunitar al diferitelor grupuri țintă: angajați, antreprenori, navetiști, pensionari, părinți, studenți, liceeni, grupuri vulnerabile, cercetători, artiști, turiști străini, etc.

2. **Principiul cooperării instituționale:** Dezvoltarea urbană este încorporată integral la nivel regional, contribuind astfel la coeziunea economică, socială și teritorială. De aceea, planificarea dezvoltării solicită coordonarea instituțiilor cu responsabilități în acest sens de la nivel municipal, județean, regional și național, dar și la nivelul sectoarelor capitalei, folosind instrumente și metode de informare, proceduri și grupuri de lucru. Efortul de planificare a demarat astfel cu colectarea și analiza tuturor strategiilor relevante de la nivel de sector, municipiu, regiune, de la nivel național și european.

3. **Principiul pragmatismului decizional:** Intregul demers de planificare pornește de la realitățile identificate în faza de analiză și se bazează pe capacitatea reală a municipiului de a susține dezvoltarea. Atât viziunea și obiectivele strategice, cât și pachetul de politici – programe – proiecte iau în considerare opțiuni realizabile și conduc la stabilirea unui portofoliu de proiecte asumat, fezabil, realist, care să permită focalizarea efortului pe un număr limitat de intervenții, cu valoare adăugată și, preferabil, cu atragerea de resurse externe.

4. **Principiul continuității în planificare:** Procesul planificării strategice se bazează pe o continuitate în timp a viziunii, cu repoziționări și articulări induse de schimbările din contextul internațional și european, dar și din cererea grupurilor țintă. Documentele de planificare elaborate anterior (PUG 2000, CSB 2035), sau aflate în desfășurare (actualizarea PUG) constituie un punct de pornire în acest demers.

2.1.2. Modelul spațial de dezvoltare

Bucureștiul are un tipar spațial ale dezvoltării sale legat de dimensiunea demografică și economică și bazat istoric pe relația cu orașele dunărene, puncte active în comerțul cu Imperiul Otoman si cu orașele Craiova, Târgoviște, Buzău și Oltenița conform figurii de mai jos. Direcțiile tradiționale către est și vest s-au consolidat prin investițiile în infrastructura rutieră realizată către Pitești și Constanța,

investiții cu efect multiplicator și în dezvoltarea spațială a localităților din județul Ilfov. Investițiile realizate în dezvoltarea rețelei de metrou din București au contribuit la apariția de dezvoltări comerciale în zone periferice și suburbane ale capitalei, cu precădere mall-uri și parcuri logistice.

Dezvoltarea către nord, traseul tradițional pentru deplasări la sfârșit de săptămână pentru recreere a bucureștenilor către zona montană a Văii Prahovei, s-a amplificat prin navetismul zilnic către București a unei populații venite din zona polului de creștere Ploiești și, secundar, pentru interese comerciale. Legătura cu rețeaua de porturi dunărene și cu punctul de frontieră cu Bulgaria, combinat cu dezvoltări rezidențiale, a condus la o dezvoltare a zonei urbane funcționale până la limita malului stâng al Dunării. Coridorul Dunării induce o dinamică a rețelei de localități riverane, sub capacitatea de generare a creșterii economice generată de coridoarele terestre de transport.

Figură 5. Dezvoltarea spațială a Bucureștiului și drumurile istorice de legătură

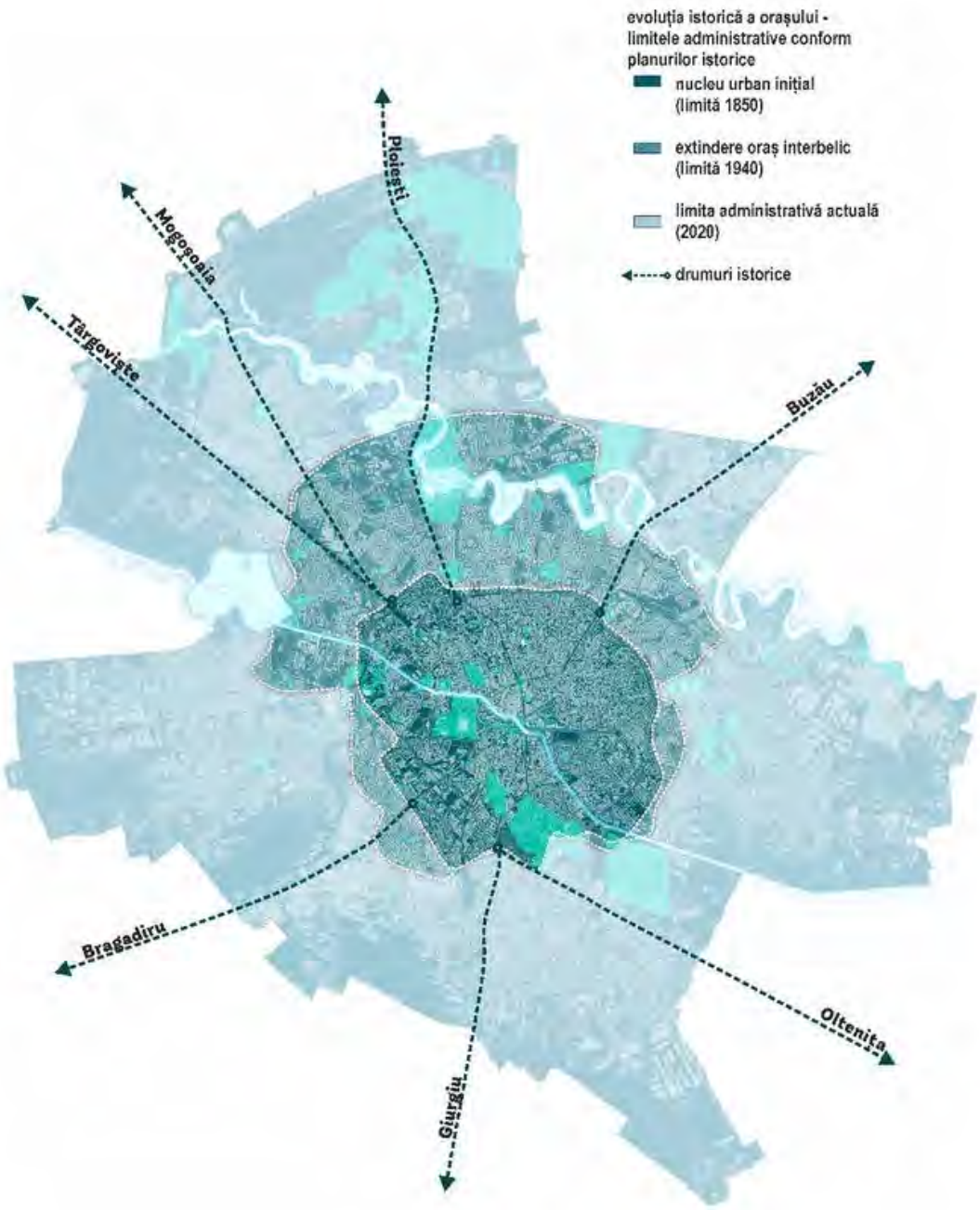

Sursa: Autorii

Astăzi, zona urbană funcțională a Bucureștiului se extinde dincolo de granițele sale administrative. Cele două hărți gravitaționale de mai jos arată concentrația populației și a activității economice în regiunea de sud, cu excepția întregii regiuni București-Ilfov, punând în evidență faptul că activitatea economică a regiunii capitalei a început să aibă impact cu mult dincolo de granițele județului Ilfov. Se observă concentrarea activităților economice de-a lungul autostrăzii A1 spre Pitești și DN1 la Ploiești, precum și densitatea mare a populației în zona delimitată de București, Ploiești, Târgoviște și Pitești, care este, de fapt, zona cu cea mai mare densitate a populației din România.

Figură 6. Modelul gravitațional demografic (stânga) și economic (dreapta) pentru Regiunea Sud

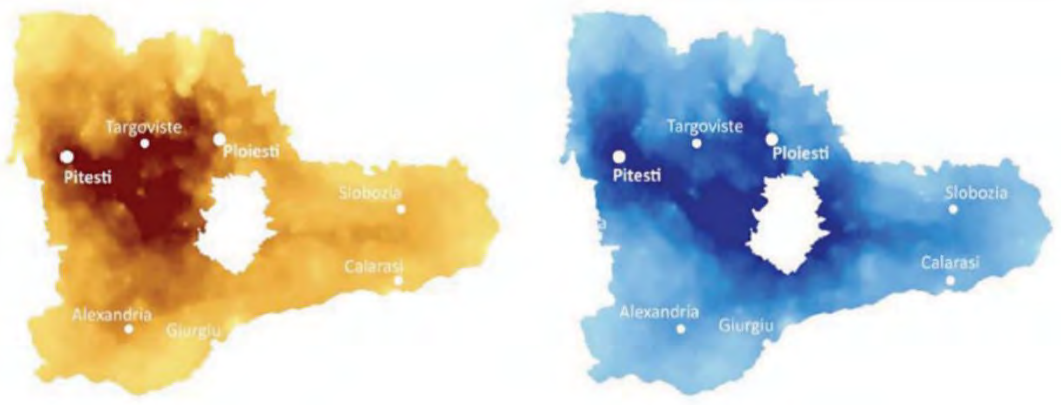

Sursa: ORASE-MAGNET-Migrație și navetism în România, Banca Mondială, 2017

In ultimii 25 de ani, Bucureștiul a cunoscut o dezvoltare necontrolată a zonelor periferice, în marea majoritate pe terenuri private libere, unde investițiile au fost realizate cu coeficienți de ocupare și utilizare a solului favorabili rentabilității afacerilor. Au apărut totodată problemele mari de trafic, mai ales în punctele de inflexiune, fiind concentrate pe intrările/ieșirile din municipiu și din județul Ilfov. Amplasamentul municipiului București chiar în centrul județului Ilfov reprezintă o provocare majoră, fiind necesare măsuri concrete pentru reducerea nevoilor de deplasare către/dinspre București – aceste nevoi fiind legate în principal de accesul la servicii (sănătate, educație), dar mai ales de accesul la un loc de muncă.

Figură 7. Dezvoltarea zonelor periferice ale municipiului București

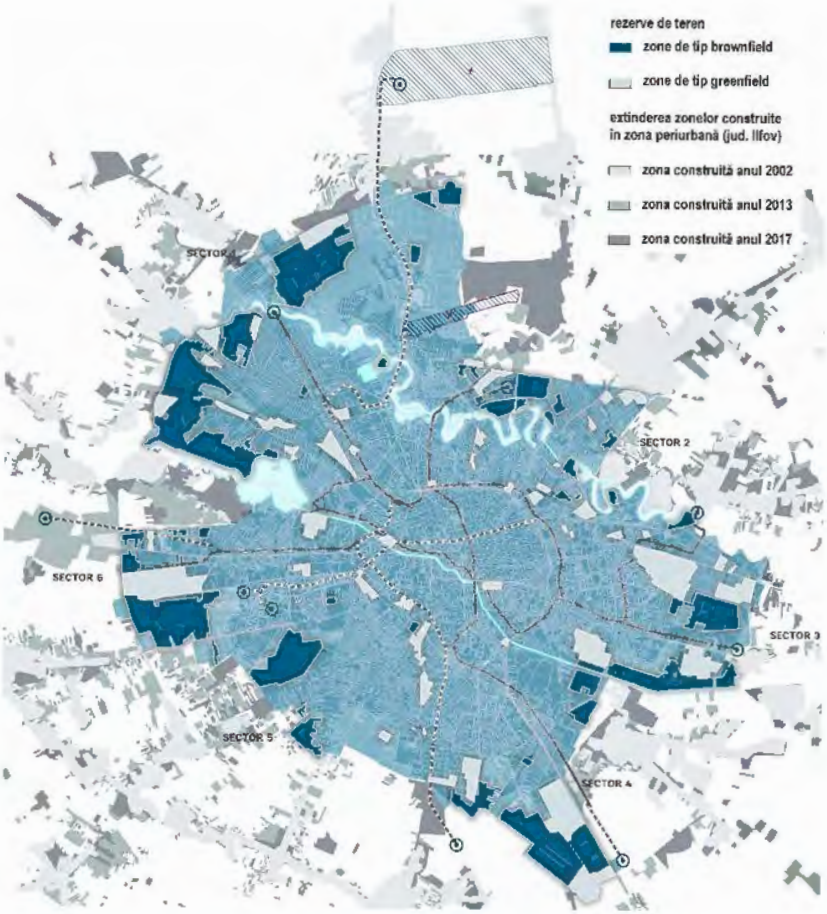

Sursa: Autorii

Modelul conceptual de dezvoltare spațială pornește de la configurația actuală a teritoriului și existența unor centre ce concentrează funcțiuni rezidențiale și logistice în zona centurii Bucureștiului. Două tipuri de abordări se aplică în acest sens:

- **Abordarea integrată a dezvoltării:** În timp ce se angajează în procesul complex al dezvoltării, Bucureștiul trebuie să își mențină și să își dezvolte statutul de capitală, identitatea istorică și să-și proiecteze perspectivele economice, demografice și sociale în contextul susținerii calității vieții propriilor locuitori și în concordanță cu utilizarea responsabilă a terenului și a resurselor naturale.

- **Dezvoltarea policentrică:** Policentrismul este privit ca un instrument operațional care răspunde concomitent celor două nevoi majore de organizare a teritoriului: (1) consolidarea orașului compact și (2) planificarea expansiunii urbane pentru asigurarea coeziunii și competitivității teritoriale pe un spațiu mai larg decât intravilanul municipiului. Ambele aspecte trebuie suprapuse în cadrul unui model spațial alcătuit astfel:

(1) Modelul compact susține dezvoltarea orașului în interiorul propriilor limite prin densificare și prin folosirea eficientă a resurselor de teren existente (platforme industriale subutilizate, terenuri abandonate, terenuri libere, etc.), expansiunea necontrolată dincolo de limitele administrative fiind rezultatul unei politici deficitare de folosire a terenurilor. Acest model presupune echiparea echilibrată a sectoarelor cu funcțiuni și dotări pentru a reduce cererea de mobilitate internă. Aceasta conduce la organizarea centrelor de cartier printr-o ofertă adecvată de spații și servicii ce răspund cererii populației din comunitățile respective.

Figură 8. Modelul compact

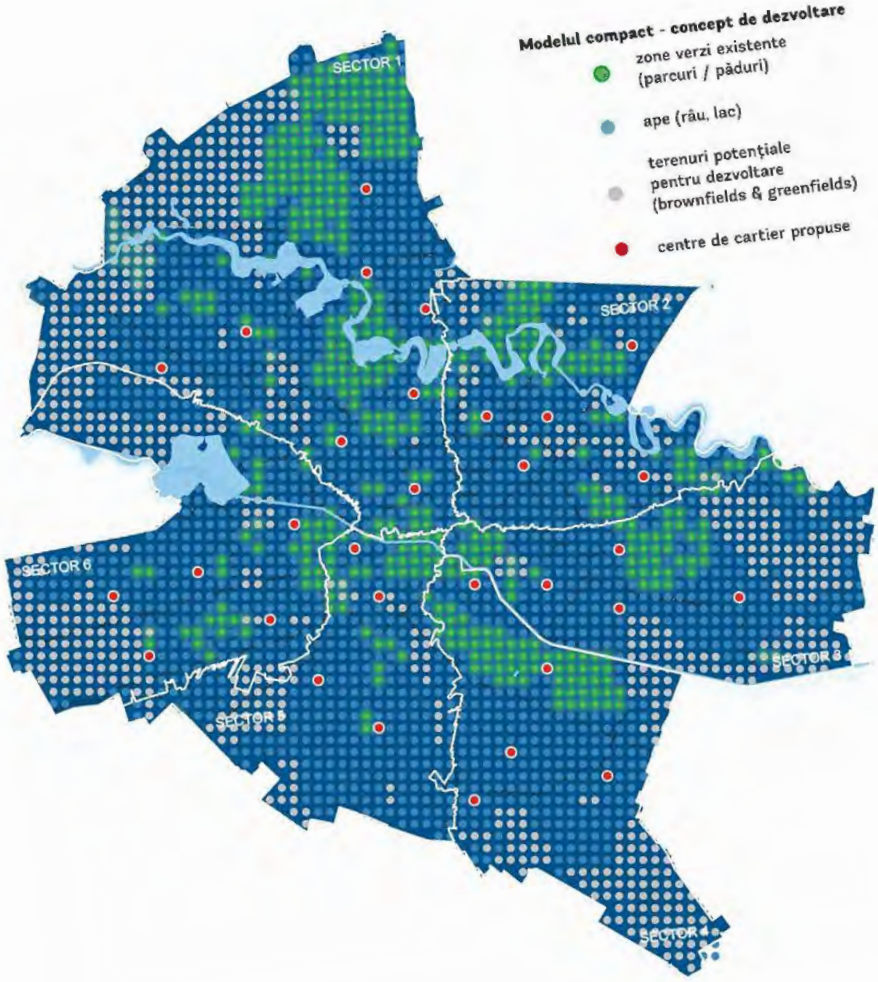

Sursa: Autorii

(2) Modelul de expansiune urbană propune dezvoltarea unui set de centre secundare adiacente șoselei de centură existente și prelungite către centura metropolitană (spațiu bine delimitat de infrastructură și care va reprezenta amplasamentul de maxim interes pentru dezvoltările viitoare, ca urmare a conexiunilor nou create). Aceste noi centre vor avea un rol funcțional important în deservirea marilor cartiere rezidențiale dezvoltate în ultimii ani și vor sprijini dezvoltarea economică prin crearea oportunităților de amplasare pentru întreprinderi. Centrele nou propuse (identificate și în Strategia de Dezvoltare a județului Ilfov 2020-2030) consolidează zone de polarizare conturate, precum Măgurele, Mogoșoaia-Buftea, Moara Vlăsiei, Brănești-Cernica, Berceni-Popești-Leordeni.

Figură 9. Modelul de expansiune urbană

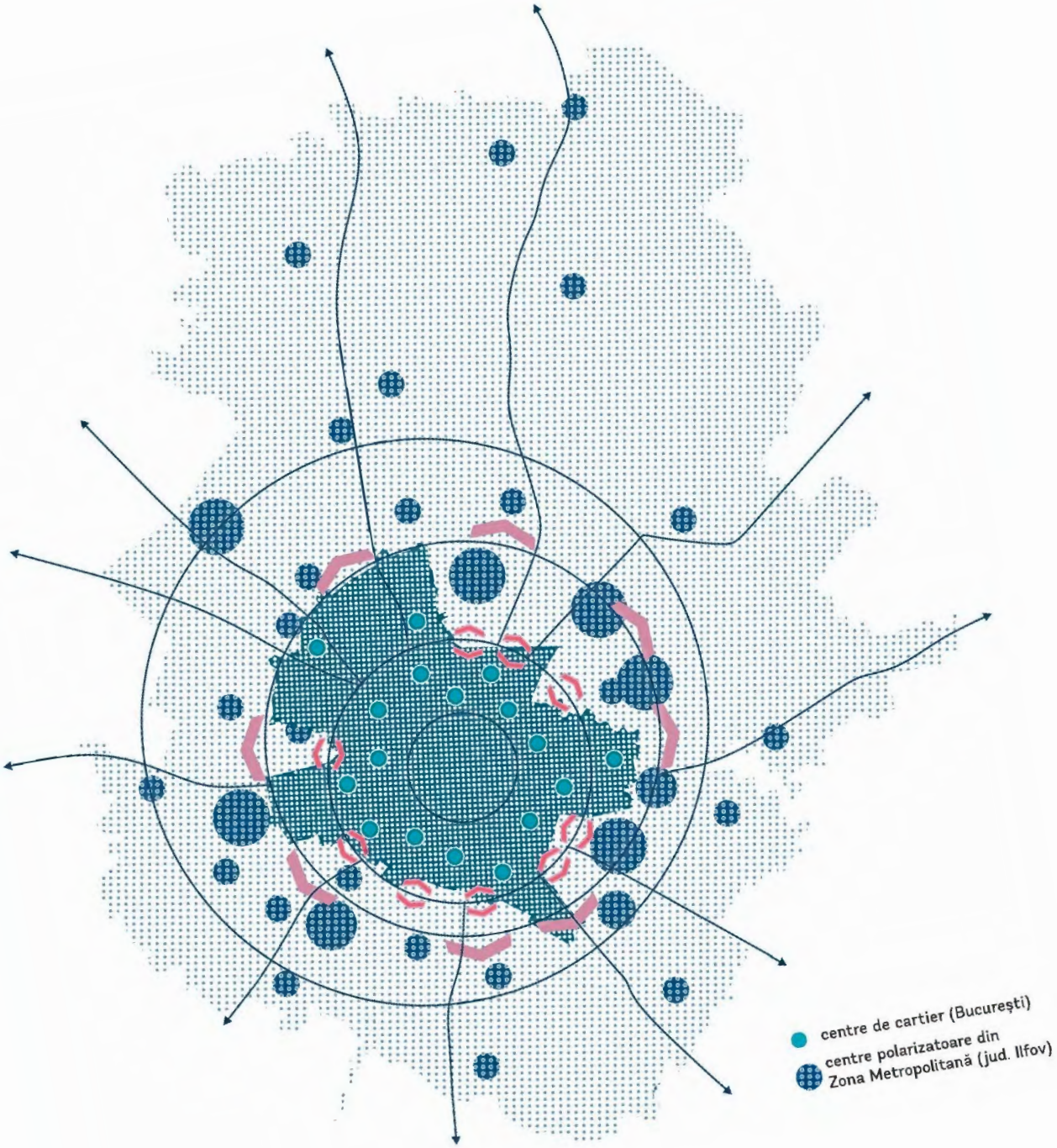

Sursa: Autorii

Prin suprapunere, modelul conceptual de dezvoltare spațială se axează pe promovarea dezvoltării policentrice pentru dezvoltarea durabilă a Bucureștiului, care are nevoie de utilizarea eficientă a resurselor de teren existente, de consolidarea centrelor de cartier și de echilibrarea structurii urbane din zona sa de influență prin consolidarea altor centre urbane în cadrul zonei urban funcționale, pe teritoriul județului Ilfov.

Figură 10. Modelul conceptual de dezvoltare spațială

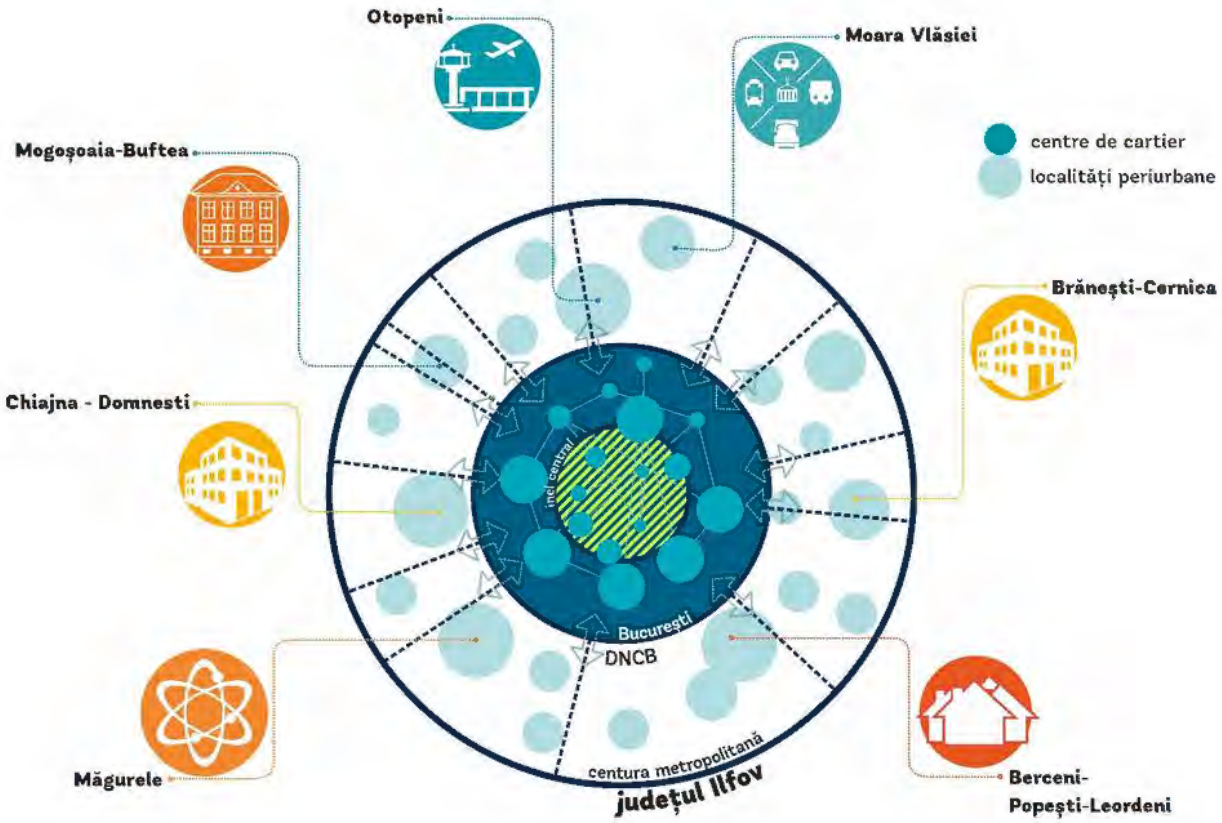

Sursa: Autorii

Atât abordarea integrată, cât și dezvoltarea policentrică susțin dimensiunea teritorială a dezvoltării municipiul București și necesitatea cooperării la scară metropolitană pentru întărirea rolului pe care orașul îl joacă în teritoriul său de influență. Soluțiile unor probleme care se extind dincolo de granițele administrative necesită forme specifice de cooperare. Autoritățile competente, ca parteneri egali, trebuie să elaboreze strategii comune de dezvoltare și decizii de investiții comune, implicând activ și alți parteneri. Pe lângă dialogul permanent, aceste parteneriate includ cooperarea în formularea de strategii de dezvoltare și în procesul de implementare și monitorizare a rezultatelor acestora.

2.2. Viziunea 2050

Conceptul Strategic București 2035, document elaborat de către un grup de specialiști în perioada 2011-2012, a identificat o serie de direcții de dezvoltare a capitalei din cinci perspective majore: orașul și teritoriul, orașul productiv, orașul funcțional, orașul durabil, managementul orașului. La momentul 2011, diagnosticul stării municipiului era sintetizat astfel:

„Bucureștiul anului 2011 este rezultatul unui proces de dezvoltare incoerentă și inegală, lipsită de o viziune clară pe termen lung și nesprijinită de cooperare teritorială, nesustenabilă și generând dezechilibre sociale, dezvoltare care a folosit inadecvat resursele, nevalorificând competențele distinctive locale și care nu s-a concentrat suficient asupra creșterii calității vieții locuitorilor, calitate înțeleasă ca rezultat al concurenței mai multor factori de naturi diferite: de mediu natural și construit, economic-sociali, culturali, istorici.

In consecință, astăzi, nemulțumirea cetățenilor față de starea orașului este generalizată, performanțele capitalei de catalizator al economiei românești în ultimii 10 ani au fost mult sub așteptări, în timp ce competitivitatea scăzută în context european și global împreună cu reputația sa nefavorabilă plasează Bucureștiul pe ultimele locuri în clasamentele europene privind atractivitatea și calitatea vieții."

In acest context, viziunea formulată în cadrul Conceptului Strategic pentru Bucureștiul anului 2035 era "… o metropolă influentă și integrată european prin durabilitate și caracter, reinventată inteligent și sensibil, o comunitate deschisă și evoluată, o capitală dinamică și creativă", viziune susținută prin 12 obiective fundamentale: (1) Capitală de succes, oraș poartă, oraș punte; (2) Nucleu metropolitan puternic; (3) Structură echilibrată și dinamică de activități economice; (4) Racord la marile axe de transport și conectare la fluxuri informaționale globale; (5) Comunitate educată și adaptabilă; (6) Identitate urbană puternică; (7) Calitate ridicată a locuirii; (8) Servicii sociale performante; (9) Mediu de viață sănătos și sigur; (10) Gestionarea responsabilă și cu eficiență sporită a energiei, (11) Administrație publică performantă; (12) Dezvoltare urbană planificată, condusă, evaluată.

La aproape 10 ani de la acel moment, situația s-a îmbunătățit considerabil sub aspectul creșterii economice, rămânând însă o serie de probleme legate de competitivitate și de calitatea vieții, probleme puse în evidență în secțiunea privind diagnosticul teritorial la momentul de față.

In planificarea strategică, viziunea de dezvoltare a unui oraș răspunde într-o formă sintetică la întrebarea „Cum va fi orașul peste un număr de ani?" din perspectiva comunității. Formularea la momentul actual a unei viziuni de dezvoltare pune o serie de probleme, care trebuie considerate:

1. Prima problemă o reprezintă orizontul de timp și continuitatea demersului. Viziunea formulată în CSB 2035, deși nu a fost oficial asumată, s-ar afla azi în plin proces de implementare. Cu toate acestea, elaboratorii conceptului au indicat preferința pentru o viziune pe termen lung, care să fie ajustată la intervale de 8-10 ani, în funcție de evoluțiile din plan macroteritorial. Astfel, în contextul actual, se propune o revizuire a viziunii formulate în CSB 2035 și o restructurare a obiectivelor pe un orizont mare de timp (2050), în cadrul căruia pachetul de politici și programe vizează următorii 10 ani, existând astfel posibilitatea reluării demersului de verificare și ajustare.

2. Dată fiind complexitatea Bucureștiului indusă de caracterul său polivalent, înaintea răspunsului la întrebarea *CUM?* este necesar a fi înțeles *CINE este acest oraș?*. Considerarea la momentul actual a șanselor de dezvoltare ale Bucureștiului trebuie făcută din câteva unghiuri/puncte de vedere cu caracteristici distincte:

CINE ești, București?

- **Metropolă globală,** prin repoziționarea în competiția globală și afirmarea sa ca un pol de stabilitate și ca destinație investițională în regiunea Europei centrale și de est (putând deveni pe termen lung cel mai important centru financiar din regiune, hub de transport, centru economic, centru media etc.);

- **Capitală europeană,** prin afirmarea sa în rețeaua celorlalte capitale și atingerea unui standard de viață comparabil cu al acestora (prin caracterul său distinct, de punte între cultura occidentală și orientală, orașul se profilează ca o capitală aparte, dar care poate oferi avantaje competitive);

- **Zonă metropolitană funcțională,** prin cooperarea la nivel teritorial și înlăturarea barierelor de dezvoltare socio-economică induse de limite administrative pentru oferirea de oportunități egale de localizare pentru cetățeni și activități economice și pentru o folosire eficientă și sustenabilă a resurselor;

- **Oraș pentru oameni,** prin creșterea calității vieții și atragerea de capital uman de pretutindeni (forță de muncă, talente, expați, etc.), în buna tradiție a diversității și toleranței specifice locului;

- **Cartiere cu identitate,** prin susținerea și consolidarea specificului comunităților din cartierele istorice, sau prin promovarea diversității din cartierele noi, în care valorile identitare sunt în faza de articulare.

3. În același timp, coroborând problematica analizată cu abordarea integrată și modelul de dezvoltare policentrică, rezultă o serie de atribute ce conduc la o imagine legată de *CUM ar trebui să fie orașul*:

CUM ești, București?

- **Oraș conectat,** prin îmbunătățirea transportului public și a infrastructurii TIC la scară urbană și regională și prin asigurarea accesului acestuia la coridoarele TEN-T;

- **Oraș inovativ,** prin atragerea și realizarea de investiții concentrate în zone de revitalizare urbană și în proximitatea nodurilor multimodale, urmărind atingerea unui randament social, economic și de mediu pozitiv al investițiilor planificate, stimulând creșterea economică și crearea de locuri de muncă;

- **Oraș durabil,** adaptat la riscuri naturale și schimbările climatice, consolidând limita de dezvoltare urbană necesară protejării resurselor de biodiversitate și conservării infrastructurii verzi valoroase, dezvoltând echilibrat fondul construit într-un sistem de spații publice deschise și promovând energia regenerabilă;

- **Oraș incluziv,** ce asigură furnizarea echilibrată de servicii și oportunități pentru toți locuitorii prin diversificarea utilizării terenurilor și patrimoniului construit, precum și integrarea socială a grupurilor vulnerabile, comunităților etnice și migranților;

- **Oraș compact,** ce combină densitatea locuirii cu diversitatea, proximitatea serviciilor și a locurilor de muncă și a facilităților prin accesibilitate, care își conservă tradițiile și caracterul, valorifică patrimoniul cultural, păstrează și conferă identitate oamenilor și locurilor.

Pe această tramă de caracteristici țintă pentru Bucureștiul următoarelor decenii, viziunea de dezvoltare se conturează ca un mix de elemente interconectate privind inițiative urbane, valori și resurse, în care orașul se dezvoltă și interacționează cu teritoriul său de influență:

Peste 30 de ani, Bucureștiul va fi o capitală europeană competitivă, cu o reputație internațională de hub regional economic și financiar, cel mai atractiv oraș-punte între Occident și Orient, ce își promovează diversitatea și dinamismul într-un mediu curat, fără emisii de carbon.

Formularea viziunii încearcă să surprindă caracterul specific al orașului și să îl proiecteze într-un viitor așteptat. O serie de elemente ce îi definesc caracterul, elemente ce au stat și la baza construcției de brand, au rezultat din părerile celor ce au participat în procesul de consultare.

Bucureștiul este:

- un oraș al diversității, o comunitate eterogenă, ca mai toate orașele-capitală, dar parcă ceva mai mult decât media.
- un oraș mereu în schimbare, unde găsești și clădiri de birouri moderne, dar și mahalale cu case dărăpănate; clădiri istorice, dar și cartiere de blocuri tipizate, construite în perioada socialistă.
- un oraș locuit de oameni diferiți, de oameni bogați, de tineri super- calificati, vorbitori de limbi straine, dar și de mulți asistați sociali, pensionari și oameni ce trăiesc în sărăcie.
- un oraș al contrastelor, în care te simți liber să respecți regulile și să încalci regulile, deopotrivă; în care te simți în siguranță să îți testezi limitele și totodată ești amenințat de tot felul de pericole.
- un oraș al oportunităților de tot felul – afaceri, locuri de muncă, distracții, în care se întâmplă mereu ceva și în care nu te plictisești niciodată.
- un oraș optimist, în care ești încrezător că va fi bine, deși încrederea în autorități și în capacitatea lor de a rezolva problemele este la cote reduse.

In următorii ani, Bucureștiul își va construi o reputație internațională de destinație de afaceri într-un mediu stabil, curat și atractiv. Totodată va oferi locuitorilor săi actuali și nou veniți un mediu de viață cu un caracter distinct, cu o cultură vibrantă și cu o economie inteligentă. Calitatea vieții și a serviciilor publice va crește considerabil pentru toți cetățenii. Cartierele vor fi conectate prin rețele de transport public și de transport nemotorizat, iar consumurile de energie vor fi reduse semnificativ.

Grupurile țintă consultate în procesul de elaborare a strategiei vor primi răspunsuri la problemele semnalate, iar orașul va începe să devină un loc mai bun de viață, de muncă, de socializare și distracție, pentru locuitorii zonei metropolitane. Aceștia vor putea participa în procesul de planificare, se vor implica în luarea deciziilor, în implementarea și monitorizarea proiectelor, asigurând durabilitatea dezvoltării.

Viziunea prezintă o imagine a orașului de mâine în care problematica economică, socială și de mediu transferă noi sarcini către toți actorii urbani implicați în procesul de transformare a unui concept în realitate. Dezideratele dezvoltării vor fi susținute prin obiective strategice și consolidate prin proiecte ce vor oferi primăriei oportunitatea de a asigura Capitalei șansa uneri dezvoltări integrate.

Orașul va rămâne în continuare un loc de confruntare a diverselor interese și priorități care solicită noi forme de dialog și de construire a unui consens, în care primăria asigură regulile și coordonarea inițiativelor, dar implică sectorul privat și comunitatea locală în transformarea Bucureștiului conform viziunii enunțate. O viziune ambițioasă solicită o administrație pregătită să abordeze dezvoltarea urbană dinamică într-un proces de pregătire, implementare și evaluare a deciziilor prin proceduri cu un grad de flexibilitate, optimizate și prin instrumente eficiente de lucru.

In același timp, aceasta oferă o șansă specială pentru o cooperare mai strânsă în cadrul aparatului administrației publice locale, cooperare bazată pe competențe individuale și colective, cu sarcini clare și rezultate măsurabile. Inovația și creativitatea, atribute proprii sectorului privat, prin care Bucureștiul își va asigura poziția de oraș-regiune în zona de est a Europei, trebuie să atingă și modul în care administrația lucrează, propunând noi forme de management al dezvoltării urbane și regionale.

2.3. Obiective strategice și obiective specifice

Viziunea propusă conduce la un set de obiective strategice și obiective specifice ce rezultă tocmai din modul în care aceasta a fost construită – din întrebările la care comunitatea trebui să răspundă:

CINE? Bucureștiul a fost definit pe două paliere majore: cel extern – global, european, regional și național, pe care orașul trebuie să-și consolideze poziția și reputația și planul intern, acela al actorilor locali, participanți direcți la viața orașului, contribuabili la bugetul local și la proiectele de dezvoltare. Două obiective strategice se detașează direct din conținutul viziunii și ilustrează particularitatea /caracterul dual al Bucureștiului, care este un oraș al locuitorilor săi, pe de-o parte, și un oraș al unei națiuni europene, pe de altă parte. Astfel, cele două obiective strategice sunt:

- **Metropola-capitală:** Creșterea competitivității capitalei și poziționarea acesteia ca centru polarizator în bazinul est-european
- **Orașul bucureștenilor:** Creșterea calității vieții și și exportul de urbanitate în cadrul teritoriului metropolitan

CUM? Obiectivele specifice răspund la întrebarea *CUM va fi orașul peste 30 de ani?* preluând atributele identificate anterior. Astfel, fiecărui obiectiv strategic îi corespund o serie de obiective specifice, cu caracter sectorial, care se adresează domeniilor analizate și diagnosticate în etapa preliminară a formulării strategiei. Aceste obiective vor fi ulterior traduse prin pachete de politici – programe – proiecte, ce răspund nevoilor identificate în analiză și în cadrul consultărilor publice.

- **Orașul conectat:** Obiectiv specific 1. Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie, comunicații
- **Orașul inovativ:** Obiectiv specific 2. Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente
- **Orașul durabil:** Obiectiv specific 3. Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor (inclusiv ale celor asociate schimbărilor climatice)
- **Orașul incluziv:** Obiectiv specific 4. Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice
- **Orașul atractiv:** Obiectiv specific 5. Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban

La aceste 5 obiective specifice se adaugă un obiectiv transversal, legat de capacitatea administrației publice locale de a susține dezvoltarea și a gestiona procesul de implementare a strategiei, prin pachetul integral de obiective – politici – programe – proiecte:

- **Orașul bine administrat:** Obiectiv transversal 6. Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată

Schema de coordonare a obiectivelor strategice și specifice este redată în tabelul 5. Coordonarea obiectivelor specifice cu prioritățile investiționale ale Comisiei Europene pentru modernizarea politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027 și cu domeniile parteneriatelor tematice ale Agendei Urbane pentru UE este prezentată în tabelul 6.

Tabel 5. Obiective strategice și obiective specific

VIZIUNE 2050

București – o capitală europeană competitivă, cu o reputație internațională de hub regional economic și financiar, cel mai atractiv oraș-punte între Occident și Orient, ce își promovează diversitatea și dinamismul într-un mediu curat, fără emisii de carbon

OBIECTIVE STRATEGICE:

I. Metropola capitală:	**II. Orașul bucureștenilor:**
Creșterea competitivității capitalei și poziționarea acesteia ca centru polarizator în bazinul est-european	Creșterea calității vieții și și exportul de urbanitate în cadrul teritoriului metropolitan

OBIECTIVE SPECIFICE:

OS 1	**OS 2**	**OS 3**	**OS 4**	**OS 5**
Orașul conectat	**Orașul inovativ**	**Orașul durabil**	**Orașul incluziv**	**Orașul atractiv**
Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie, comunicații	Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente	Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor	Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice	Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban

OT 6. Orașul bine administrat: Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată

Tabel 6. Coordonarea obiectivelor specifice cu Obiectivele politicii de coeziune a UE și cu Agenda Urbană pentru UE

Obiectiv specific	Obiectivele politicii de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027	Domeniile parteneriatelor tematice ale Agendei Urbane pentru UE
OS 1. Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie, comunicații	OP 3. Europa conectată, cu rețele strategice de transport și digitale	(7) Tranziția digitală (8) Mobilitatea urbană
OS 2. Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente	OP 1. Europa mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii	(5) Locurile de muncă și abilitățile în economia locală (7) Tranziția digitală
OS 3. Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor	OP 2. Europa mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice	(1) Calitatea aerului (6) Economia circulară (9) Adaptarea climatică (10) Tranziția energetică
OS 4. Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice	OP 4. Europa mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate	(3) Incluziunea migranților și refugiaților (4) Sărăcia urbană (14) Cultura / Patrimoniul cultural
OS 5. Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban	OP 5. Europa mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.	(2) Locuirea (12) Utilizarea durabilă a terenului (13) Spațiile publice sigure (14) Cultura / Patrimoniul cultural
OT 6. Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată	OP 5. Europa mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.	(7) Tranziția digitală (11) Achizițiile publice inovative și responsabile

SECȚIUNEA 3. FORMULAREA POLITICILOR ȘI PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE

3.1. Aspecte cheie în formularea politicilor și programelor

Formularea politicilor sectoriale se bazează pe nevoile identificate în etapele de consultare publică. Au fost avute în vedere o serie de grupuri țintă grupate în trei categorii distincte:

3. locuitori ai orașului (pensionari, părinți, grupuri vulnerabile, liceeni, studenți)
4. reprezentanți ai sectorului privat /ai activităților economice, atât rezidenți, cât și atrași din afara Bucureștiului (angajați, antreprenori, navetiști, artiști și creatori, investitori)
5. turiști.

Pe modelul piramidei lui Abraham Maslow, nevoile specifice ale fiecărui grup sunt ierarhizate în continuare, fiind susținute de rezultatele chestionarului și de concluziile focus-grupurilor organizate în ultimul trimestru din 2019. Dacă la nivelul populației ca întreg, piramida nevoilor cetățenilor arată ca în figura de mai jos, casetele ce urmează prezintă, defalcat pe grupuri, nevoi și aspirații specifice. La fel, nevoile generale ale sectorului privat vor fi nuanțate, atunci când sunt avute în vedere particularitățile diverselor grupuri considerate în această categorie.

Tabel 7. Piramida nevoilor cetățenilor și sectorului privat

Piramida nevoilor cetățenilor	Nevoile cetățenilor existenți, sau ale celor ce pot fi atrași sunt grupate în următoarele categorii:
	• Oportunități de locuri de muncă • Locuințe și infrastructură de bază (utilități publice), susținute de servicii de educație și sănătate de calitate, de servicii sociale • Conectivitate – accesibilitate și mobilitate în teritoriu pe căi și mijloace de transport diverse și căi de comunicație • Bună guvernare și o administrație eficace și eficientă, care să ofere servicii publice de calitate, care să răspundă eficient nevoilor locale, să păstreze canale deschise de comunicare și să implice populația în decizia de interes public • Calitatea vieții – mediu curat, spații publice atractive, design urban de calitate, clădiri frumoase, o viață culturală înfloritoare, oportunități de divertisment, etc.

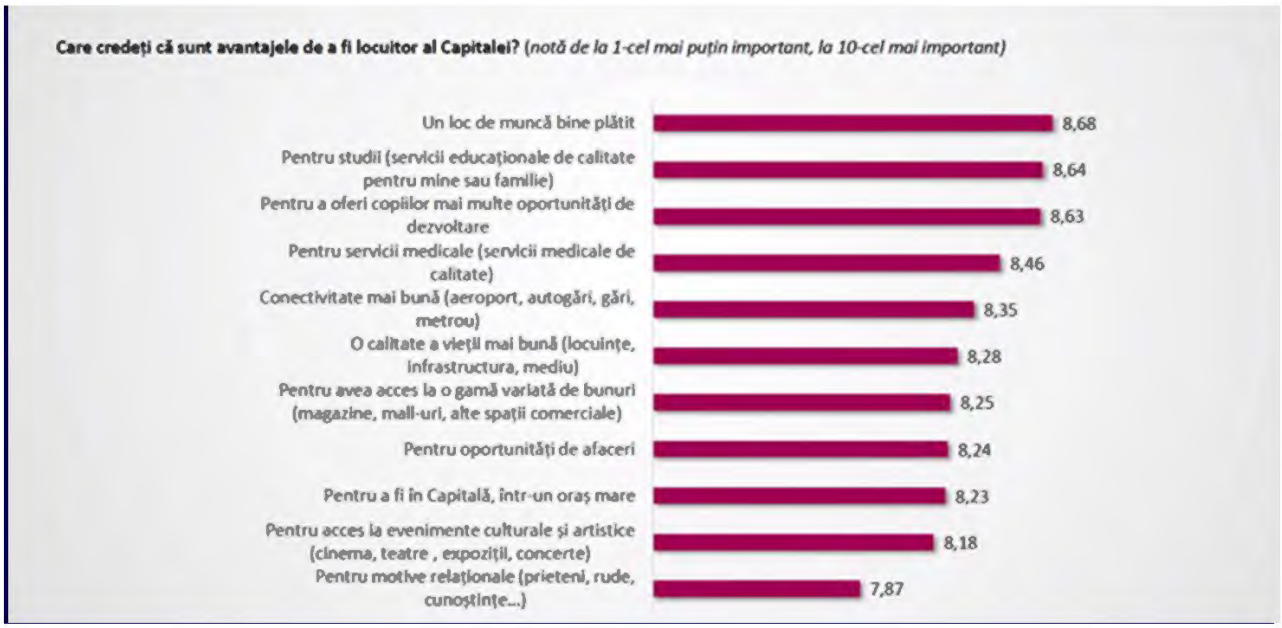

Piramida nevoilor sectorului privat	Nevoile oamenilor de afaceri/reprezentanți ai companiilor private și vizitatori pot fi grupate în următoarele categorii:
	• Forță de muncă calificată – disponibilitatea resursei umane, nivelul de educație și de calificare a acesteia • Terenuri, spații de birouri și infrastructură de bază, informații asupra pieței imobiliare, terenuri industriale dezafectate/terenuri neexploatate • Conectivitate – infrastructură locală și regională bine dezvoltată pentru a facilita navetismul și accesul la piețe (rețea de autostrăzi modernizată, o infrastructură aeroportuară, feroviară și navală în bună stare, precum și disponibilitatea unei infrastructuri TIC • Bună guvernare și o administrație eficace și eficientă, care să ofere servicii publice de calitate, regulamente clare și autorizații de construcție eliberate în timp util, politici fiscale adecvate • Calitatea vieții – mediu curat, spații publice atractive, design urban de calitate, clădiri frumoase, o viață culturală înfloritoare, oportunități de divertisment, etc.

Care este principalul motiv pentru care ați ales Bucureștiul ca sediu principal al activității companiei?

	MEDIA	Alte tipuri de firme	Firme valoare adăugată mare	STRĂINE	MIXTE	ROMÂNEȘTI
Domiciliul patronilor/ proprietarilor	35%	47%	33%	12%	19%	42%
Calitatea forței de muncă	15%	6%	17%	24%	16%	14%
Accesul la piața de desfacere națională	15%	23%	14%	20%	21%	13%
Accesul la piața de desfacere locală	12%	6%	13%	10%	10%	13%
Existența unor clienți sau furnizori în zonă	9%	3%	9%	14%	7%	8%
Accesul la piața europeană	4%	3%	4%	6%	3%	4%
Accesul la piața din țările învecinate	3%	5%	2%	4%	3%	2%
Taxele scăzute	2%	2%	2%	2%	12%	0%
Costul redus cu forța de muncă	1%	0%	2%	2%	7%	0%
Alt motiv	4%	5%	4%	6%	2%	4%

Casetă 2. Nevoile pensionarilor

Concluzie focus group:

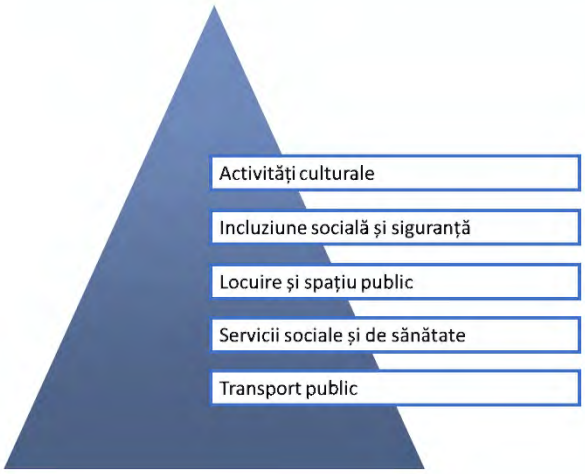

Percepția generală a pensionarilor este aceea a unui București plin de probleme. Dintre acestea tema singurătății s-a detașat ca fiind cea mai gravă, putând astfel fiind prioritară și pentru politicile ce urmează a fi formulate. Propunerile făcute (de exemplu crearea unui sistem de monitorizare a celor singuri, semi gratuitate pe metrou, mai multă transparență și dialog din partea Primăriei, proceduri clare pentru rezolvarea unor aspecte concrete /murdăria, etc.) arată disponibilitatea și capacitatea pensionarilor de a sugera soluții. O strategie de tip pro activ (anticipativ), o abordare a pensionarului ca resursă umană și nu ca victimă (împuternicirea lui), introducerea de facilități pentru cei care sprijină integrarea pensionarilor la viața orașului după pensionare sau operaționalizarea unor politici ale grijii și respectului sunt doar câteva ingrediente de luat în considerare.

Răspunsuri la chestionar:

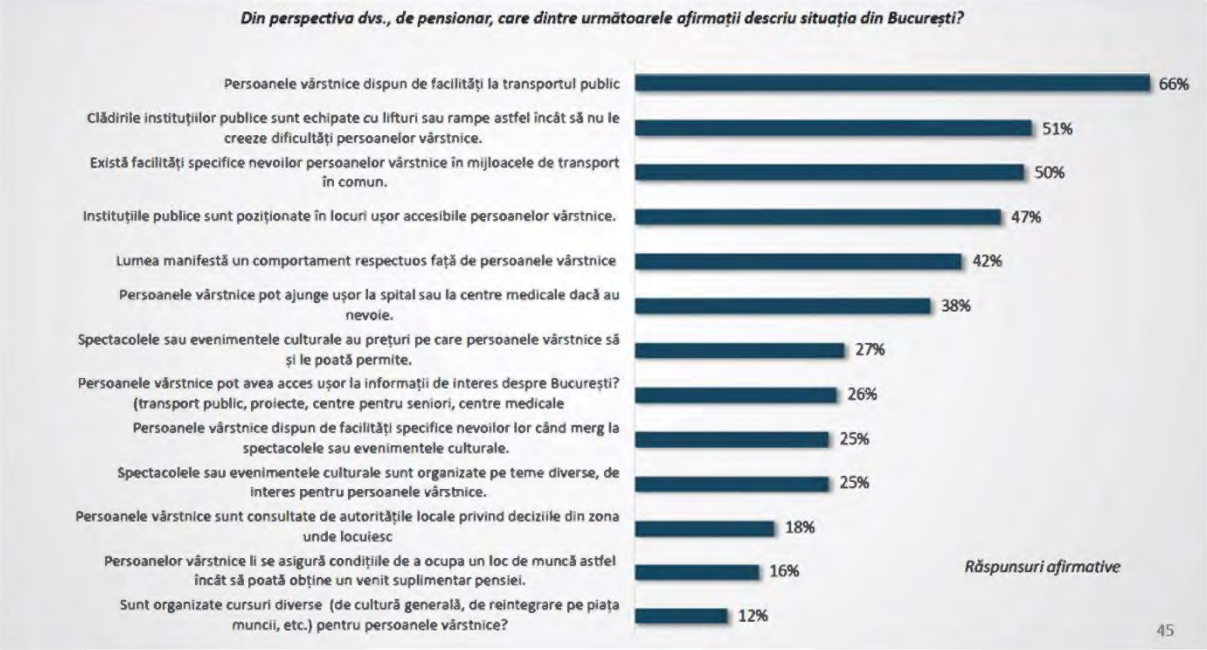

Casetă 3. Nevoile părinților cu copii minori

Concluzie focus group:

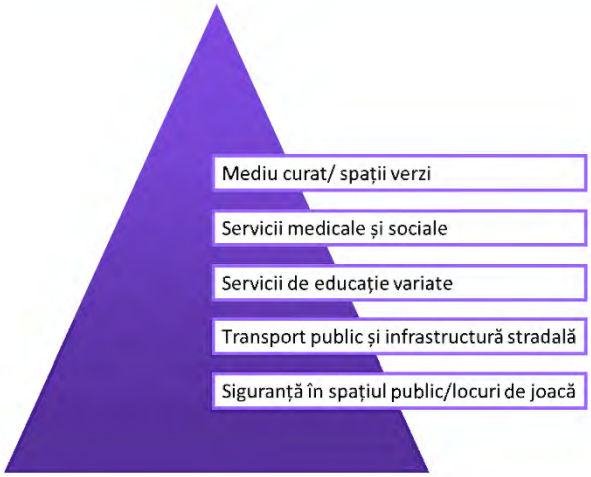

Temele care au apărut recurent în discuție sunt următoarele: (1) experiența maternității ca izolare socială, (2) problema congestionării traficului, (3) nevoia apartenenței la o comunitate locală de părinți, (4) dimensiunea mulifațetată a siguranței locale și (5) un oraș prietenos cu mediul ca perspectivă de viitor. De remarcat este atașamentul părinților față de orașul în care locuiesc și dorința de implicare în dezvoltarea acestuia, două ingrediente care ar putea fi valorificate prin invitarea unor reprezentanți ai părinților să ia parte la deciziile locale și prin atribuirea unei voci mai puternice grupurilor de părinți în gestionarea resurselor publice. Părinții menționează că își doresc un viitor în București(atât pentru ei înșiși, cât și pentru copii lor) în măsura în care orașul se va dezvolta pentru a asigura un mediu de viață sănătos.

Răspunsuri la chestionar:

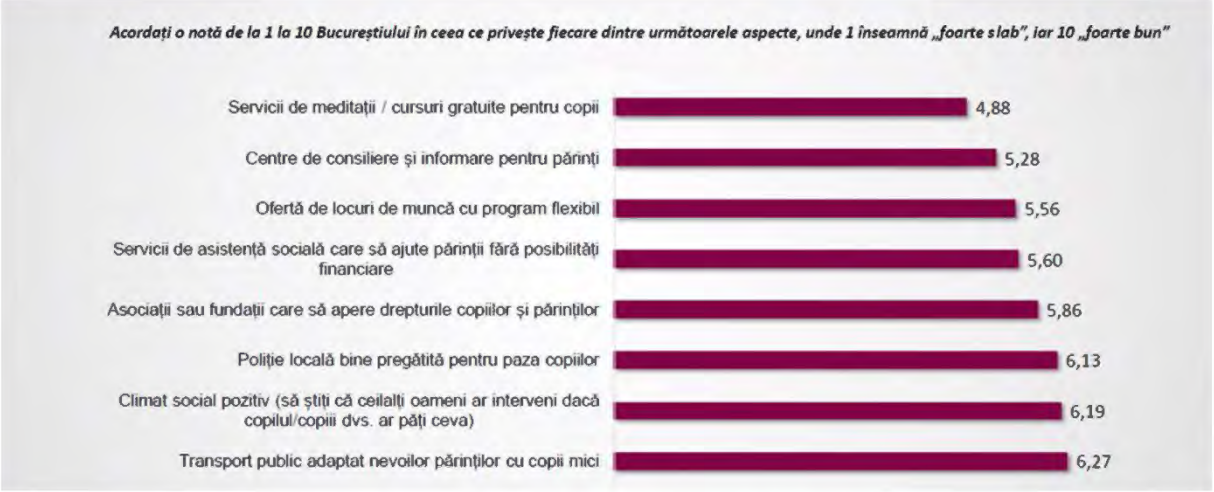

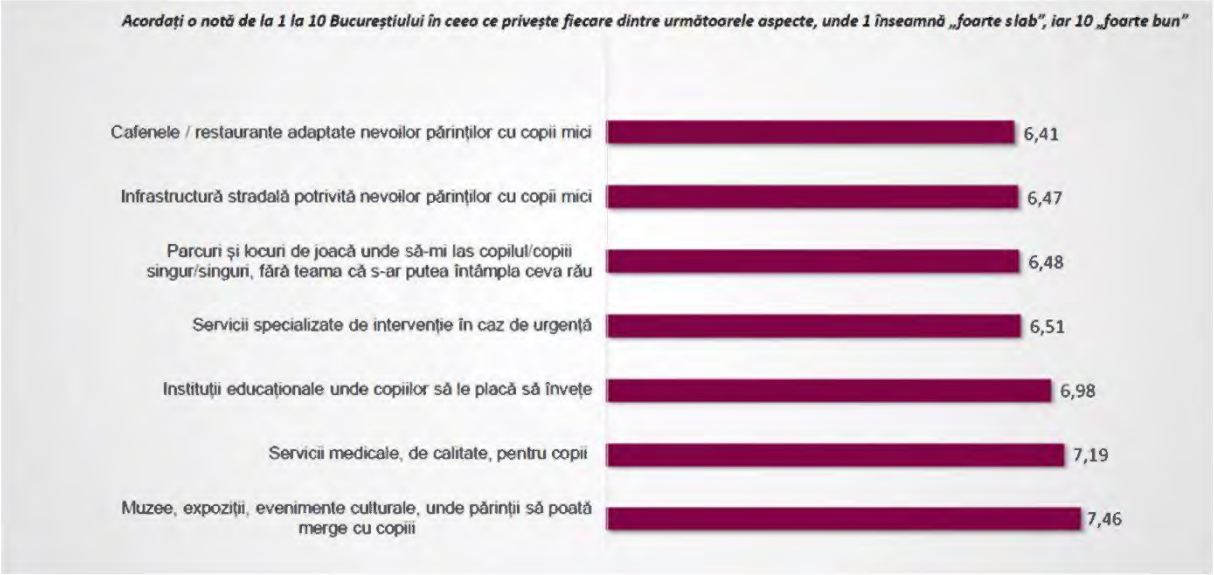

Casetă 4. Nevoile grupurilor vulnerabile

Concluzie focus group:

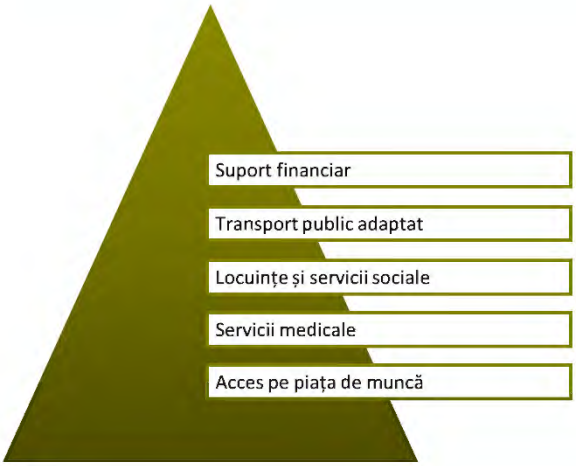

Reprezentanții acestui grup fac parte din medii diferite și au caracteristici și nevoi differentiate. Cu toate acestea, în general au prezentat ca fiind problematice în principal lipsa de locuințe sociale și calitatea locuirii, calitatea serviciilor de sănătate și de educație, accesibilitatea pe piața de muncă, dar și accesul fizic dificil în clădiri și în mijloace de transport public (pentru persoanele cu dizabilități), lipsa resurselor financiare pentru un trai decent, lipsa protecției împotriva discriminării și comportamentului abuziv.

Ei privesc primăria ca fiind instituția care îi poate ajuta în multe probleme pe care le au. În același timp reclamă o atitudine neprietenoasă din partea funcționarilor publici. Sunt afectați la fel de mult de calitatea carosabilului, de poluare sau traficul aglomerat, iar domeniul unde ar dori cel mai mult ca primăria să intervină este cel legat de îmbunătățirea condițiilor de locuire.

Răspunsuri la chestionar:

	Aparțineți grupului ...	In cartierul Dvs. sunt....	Credeți că sunt un grup vulnerabil?
Mame singure	5%	77%	72%
Tineri care au părăsit centrele de plasament	1%	60%	64%
Persoane fără loc de muncă	59%	85%	71%
Persoane cu dizabilități	10%	66%	73%
Copii aflați în grija statului		54%	60%
Victime ale violenței în familie	3%	64%	64%
Persoane aflate în sărăcie	28%	78%	74%
Persoane fără adăpost	1%	67%	70%
Imigranți		34%	47%
Romi	48%	90%	83%
Persoane care locuiesc în condiții inadecvate	20%	61%	62%
Persoane dependente de alcool, droguri		55%	59%
Mame minore		50%	55%
Persoane care au ieșit din penitenciar	1%	50%	56%
Copii aflați în dificultate (copii separați de părinți. copii părăsiți în unități sanitare, copii abuzați, neglijați sau supuși exploatării, , copii delincvenți. copii cu tulburări de comportament).		55%	57%
Tineri aflați în situații de risc (tinerii care părăsesc sistemul de protecție socială, tinerii beneficiari ai unei măsuri de protecție socială)	1%	49%	57%
Persoane adulte in situații de vulnerabilitate (victime ale traficului de ființe umane. Persoane infectate/ bolnave HIV/SIDA, șomerii, refugiați/ azilanți)	1%	44%	62%
Persoane vârstnice neinstituționalizate, fără grade de dependență, fără îngrijitori tradiționali, singuri	5%	57%	65%

De ce tipuri de ajutor credeți că au nevoie persoanele care aparțin unui grup vulnerabil?

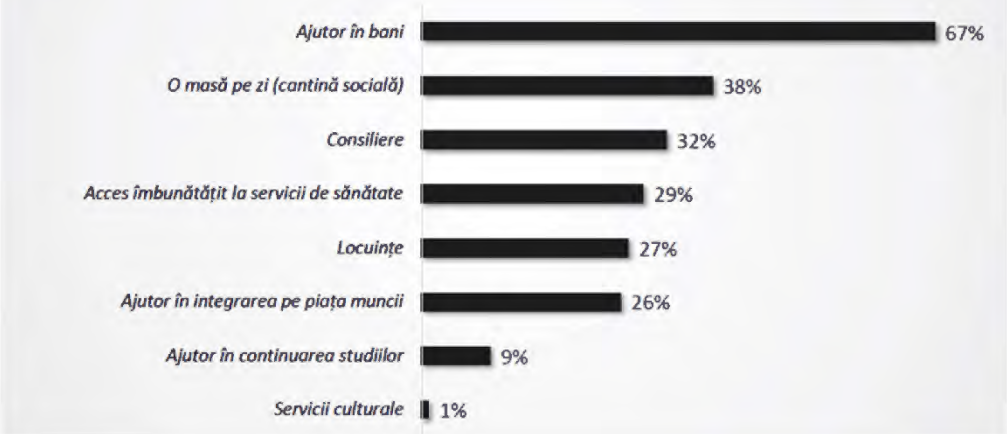

Casetă 5. Nevoile liceenilor

Concluzie focus group:

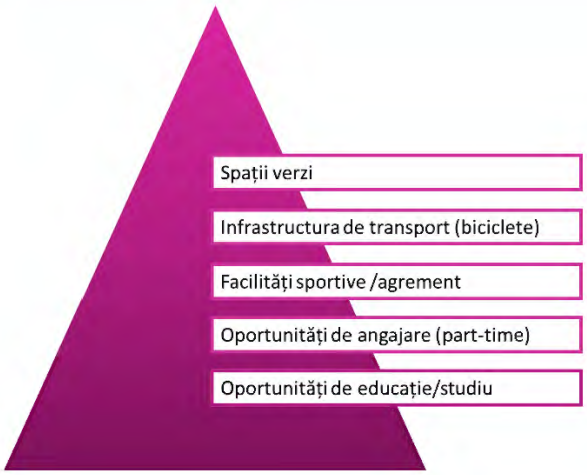

Principalele probleme ale Bucureștiului, în percepția elevilor, sunt: poluarea, siguranța publică, transportul în comun, lipsa spațiilor verzi, curățenia și starea de degradare avansată a multor clădiri vechi. Cele mai importante surse ale disconfortului sunt: anumite comportamente în spatiul public (aruncarea de gunoaie pe stradă, insistența și agresivitatea unora dintre cerșetori, pe stradă și în mijloacele de transport), modul în care este asigurată siguranța și liniștea publică (lipsa de intervenție promptă în situații care reclamă intervenția poliției comunitare), timpul îndelungat de așteptare în stațiile de autobuz, practicile de distrugere a obiectelor de mobilier urban, nepăsarea și lipsa de implicare a cetățenilor în îngrijirea și igienizarea orașului, caracterul monoton al peisajului bucureștean dat de aspectul majorității fațadelor clădirilor.

Răspunsuri la chestionar:

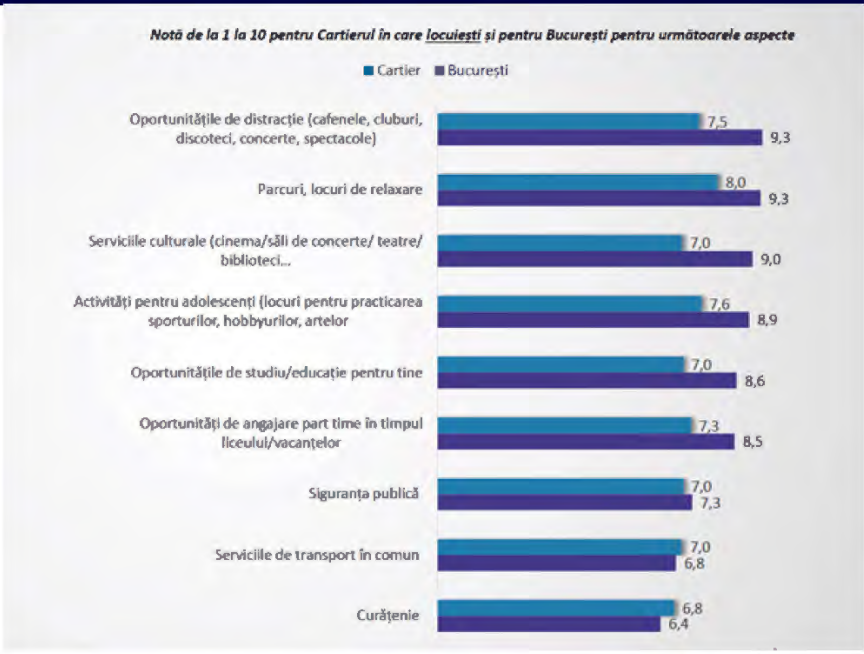

Casetă 6. Nevoile studenților

Concluzie focus group:

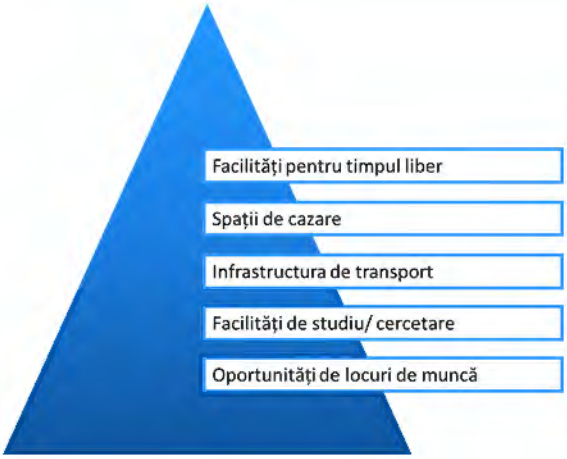

Temele care au focalizat atenția dezbaterii sunt următoarele: (1) insecuritatea ocupațională ce derivă dintr-o slabă aliniere a ofertei educaționale la cerințele pieței forței de muncă, (2) absența unor spații destinate studenților pentru învățare și lucrul în echipă, (3) enclavizarea mediului universitar și slaba colaborare intra-universitară și inter-universitară în implementarea unor programe studențești și (4) slaba implicare a studenților în luarea deciziilor. În acest context, măsurile pe care municipalitatea le-ar putea lua vizează organizarea de activități care să susțină într-un mod activ și dirijat consolidarea unor comunități de practică formate din studenți de la universități și facultăți diferite. Dinamismul ce ar deriva din activitatea acestor comunități ar putea fi folosit ca reper identitar și ar aduce valoare adăugată orașului București înțeles ca centru universitar.

Răspunsuri la chestionar:

Casetă 7. Nevoile antreprenorilor (IMM)

Concluzie focus group:

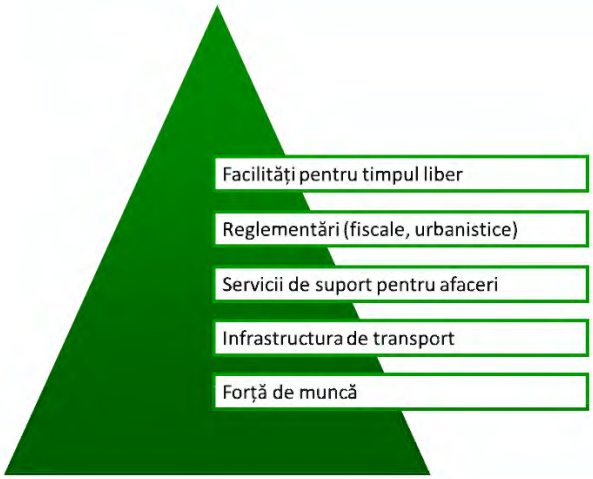

Aproximativ 700 000 de persoane lucrează în întreprinderile mici și mijlocii (IMM) din București. Deschiderea de noi afaceri sau dezvoltarea lor este îngreunată de birocrație, costul ridicat al creditelor bancare, taxe ridicate. Lipsa forței de muncă și a unei infrastructuri dezvoltate contribuie la o medie de viață scăzută, de aproximativ 5 ani, în cazul IMM-urilor. Primăria se implică insuficient în susținerea și stimularea antreprenoriatului, sub aspectul comunicării și interacțiunii, iar în unele cazuri incapacitatea instituțională a acesteia dă ocazia apariției unor rețele paralele ilegale (sau la limita legalității) care să suplinească lipsa serviciilor proprii. În aceste condiții, micii investitori care se aventurează într-un asemenea mediu văd în acțiunea antreprenorială mai mult o ”luptă de gherilă” și tind să valorizeze mai mult capitalului social decât pe cel financiar.

Răspunsuri la chestionar:

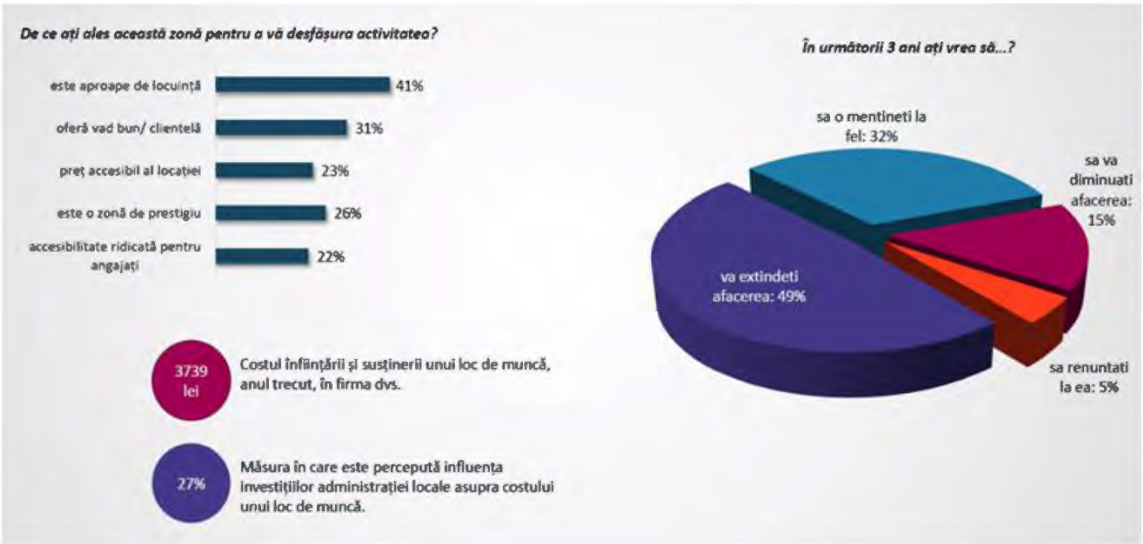

Casetă 8. Angajații

Concluzie focus group:

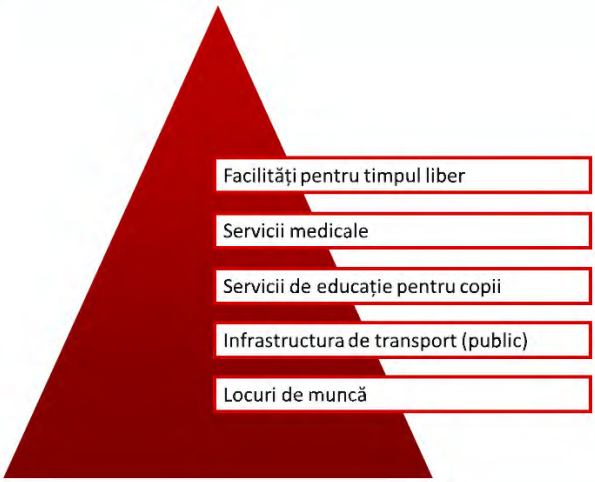

Pentru angajații din sectorul de stat, principalele preocupări cotidiene vizează: ”calitatea zilei de mâine”, ”locul de muncă”, ”condiții la locul de muncă”, ”sănătate”, ”traficul”, ”învățământul”. Pentru cei din mediul privat acestea sunt: problema traficului, ”aspectul străzilor”, spațiile verzi, problema parcărilor, curățenia stradală și siguranța publică în spatiul urban bucureștean. Elementele evaluate pozitiv la nivel de București sunt următoarele: numărul mare al muzeelor, parcurile, școlile bune, lacurile, fântânile de la Piața Unirii. Aspectele/ experiențele neplăcute sunt legate de: mizeria din oraș, capacitatea redusă a spitalelor de urgență, starea deteriorată a străzilor, întârzierea cu care sunt finalizate lucrările publice în oraș, aglomerația din mijloacele de transport în comun, problema clădirilor vechi și neconsolidate, poluarea.

Răspunsuri la chestionar:

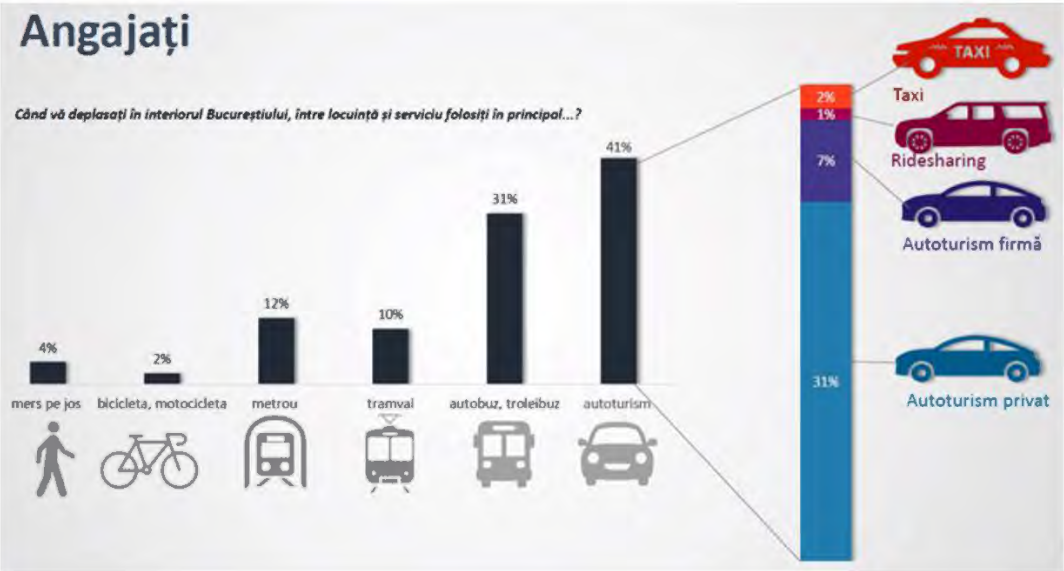

Casetă 9. Navetiști

Concluzie focus group:

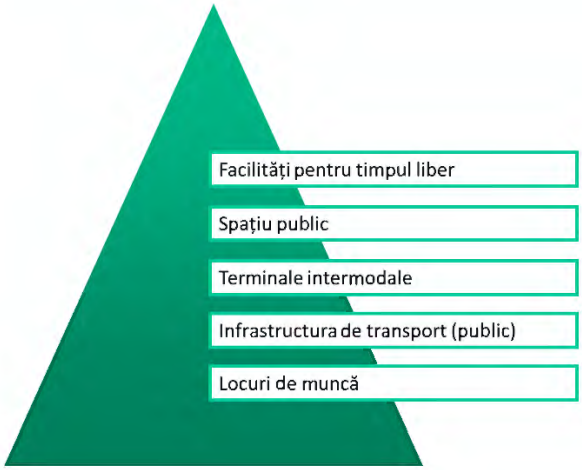

Principala problemă a navetiștilor este timpul petrecut în trafic. Aceștia ar prefera să folosească mijloacele de transport, dar acest lucru nu este avantajos din cauza intervalului mare de timp dintre autobuze și a traficului la fel de aglomerat, autobuzele neavând o bandă specială. Principalele soluții propuse au fost introducerea mai multor autobuze în paralel cu fluidizarea traficului, construirea de parcări la intrarea în oraș și promovarea folosirii bicicletelor și trotinetelor. Chiar dacă aceste soluții ar da rezultate în ceea ce privește timpul petrecut în trafic, o parte dintre navetiști nu ar renunța la folosirea mașinii din mai multe motive (comoditate, educație, nevoia de a transporta copiii la unitățile de învățământ, altele). Cu toate acestea, folosirea mijloacele de transport în comun este avantajoasă din motive financiare (un abonament costă 85 lei/lună) și de eliminare a oboselii zilnice a șoferului.

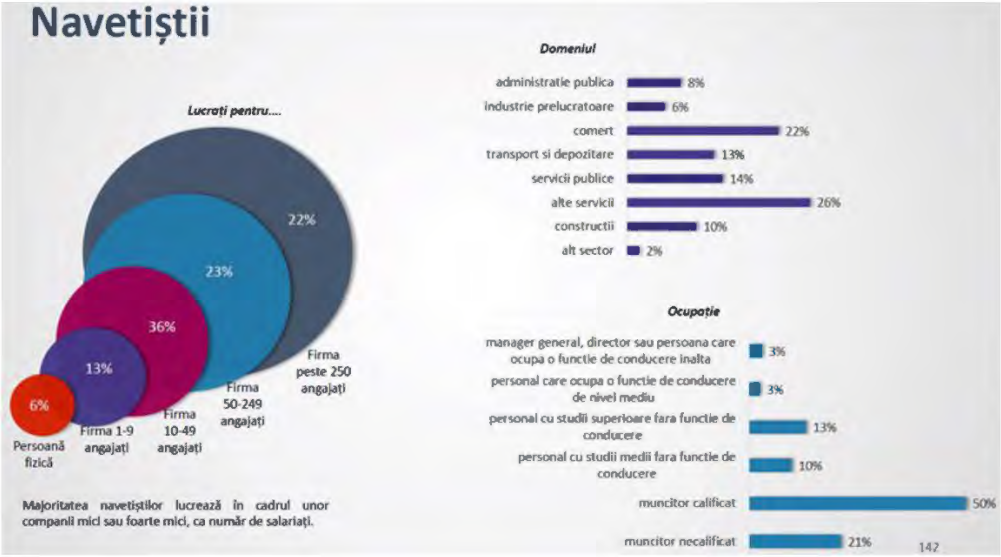

Casetă 10. Artiști și creatori

Concluzie focus group:

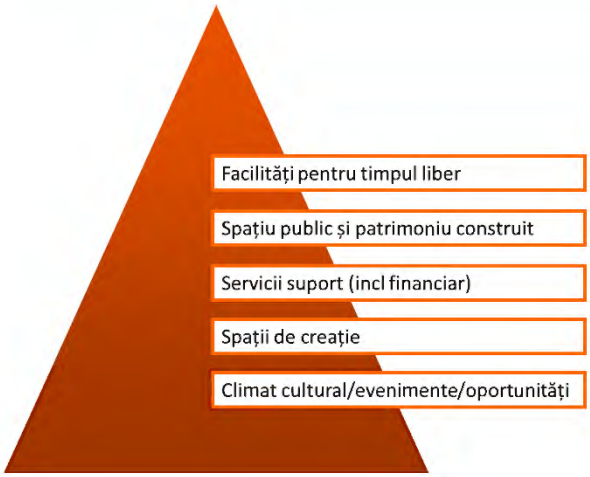

Bucureștiul are un potențial cultural sub valorificat. Artistul, cel care este în măsură să producă cultură în București se simte marginalizat, nu este sprijinit în producția artistică. Resursele financiare pentru cultură sunt foarte reduse, nu există transparența utilizării celor existente. Infrastructura culturală, bugetarea dar mai ales lipsa de viziune sunt hibele principale identificate de participanții la focus grup, artiști și manageri culturali din capitală. Programe de reconversie a spațiilor primăriei în hub-uri culturale, o bugetare echitabilă a domeniilor artistice cu un accent mai mare pe sprijinirea sectoarelor creatoare, cu o strategie de promovare și de achiziții de artă contemporană, făcută de echipe competente și integre, creșterea capacității culturale a orașului de a face față diversității dar și de a oferi diversitate culturală sunt câteva dintre sugestiile făcute.

Răspunsuri la chestionar:

În ce măsură considerați că, într-un oraș ca Bucureștiul, activitatea artistică/creativă este încurajată prin următorul set de factori?	În foarte mică măsură	În mică măsură	Nici în mică, nici în mare măsură	În mare măsură	În foarte mare măsură
Accesul la fonduri în domeniu	21%	22%	16%	26%	15%
Schimburi de experiență cu artiști din alte țări	17%	22%	26%	13%	22%
Organizarea spațială a resurselor culturale	20%	16%	20%	18%	26%
Existența unei comunități de artiști care se sprijină reciproc	9%	24%	22%	23%	22%
Spații de creație puse la dispoziție de autoritățile locale	18%	23%	19%	23%	17%
Alte facilități puse la dispoziție de autoritățile locale (locuințe convenabile, facilități fiscale)	23%	18%	27%	14%	18%
O scenă culturală incitantă, vie, dinamică	21%	23%	15%	23%	17%
Accesul la locuri de muncă în domeniu	24%	14%	23%	20%	19%
Remunerarea corespunzătoare a muncii artistice/creative	28%	15%	23%	16%	18%
Oportunități de dezvoltare profesională	19%	25%	31%	9%	15%
Relația bună cu autoritățile locale	20%	17%	26%	20%	17%
Un public receptiv la artă (care participă, consumă artă)	16%	14%	22%	29%	19%
Existența unor programe de incluziune prin cultură, a grupurilor defavorizate	24%	16%	23%	19%	18%

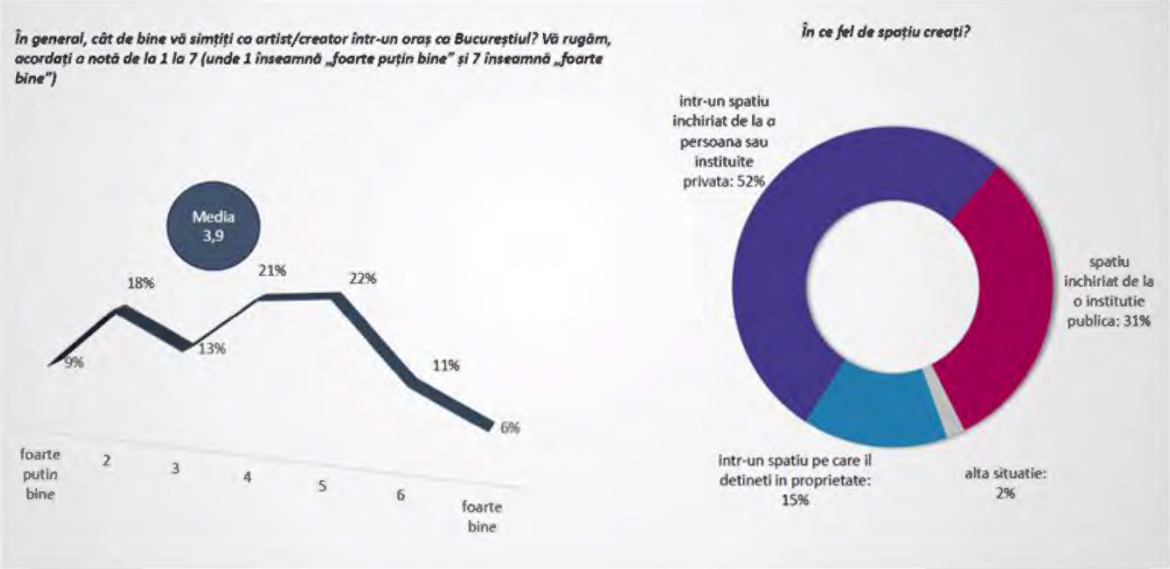

Casetă 11. Investitori

Concluzie focus group:

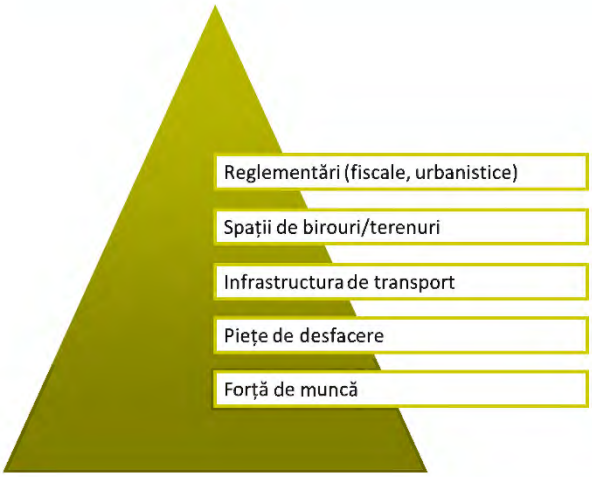

Bucureștiul este unul dintre orașele cu traficul cel mai congestionat din București, ceea ce îi afectează atractivitatea pentru noi investiții private și pentru atragerea de talente. Angajații români și străini ai firmelor cu capital străin din București pun o presiune majoră pe infrastructura de transport a Capitalei, inclusiv din cauza alternativelor reduse de deplasare (de ex. piste de biciclete, transport în comun eficient). Multe companii private reclamă birocrația ridicată legată de obținerea unor autorizații, avize, acorduri etc. din partea administrației locale pentru realizarea de investiții noi. Interacțiunea mediului de afaceri cu capital străin cu autoritățile locale este limitată, mai ales în ceea ce privește procesul decizional (găsirea unor soluții care le afectează acestora activitatea – de la forța de muncă, la transportul public, birocrație etc).

Răspunsuri la chestionar:

Care ar fi cele mai importante trei măsuri pe care administrația din București le-ar putea lua pentru a face orașul mai atractiv pentru afaceri?

	MEDIA	AT	VAM	STRĂINE	MIXTE	ROMÂNEȘTI
Investiții în educație și formarea forței de muncă	48% 1	67% 1	45% 1	50% 1	42% 1	48% 1
Reglementări fiscale care să favorizeze dezvoltarea de afaceri și inovare	40% 2	43% 2	39% 2	35% 3	30% 2	42% 2
Investiții în infrastructură și servicii publice de calitate pentru a face orașul atractiv pentru forța de muncă din România	34% 3	36% 3	34% 3	43% 2	26% 3	34% 3
Obținerea facilă a aprobărilor și autorizațiilor necesare	30%	33%	29%	30%	30% 2	30%
Reglementări urbanistice care să favorizeze dezvoltarea infrastructurii de afaceri și inovare	26%	30%	26%	35% 3	17%	27%
Promovarea Bucureștiului ca destinație regională și chiar globală de investiții și atragerea de forță de muncă din străinătate	22%	22%	23%	9%	30% 2	23%
Investiții pentru creșterea mobilității bunurilor	21%	21%	21%	20%	23%	20%
Investiții pentru îmbunătățirea mobilității angajaților	19%	18%	19%	35% 3	21%	16%
Promovarea antreprenoriatului și furnizarea de servicii de consultanță pentru întreprinzătorii locali	19%	23%	18%	19%	23%	18%
Adoptarea și implementarea consecventă a unei strategii de specializare inteligentă care să ofere o viziune de dezvoltare orașului.	15%	21%	14%	9%	9%	15%
Altă măsură	1%	1%	1%		1%	1%

Cum apreciați forța de muncă din București prin raportare la următoarele caracteristici?

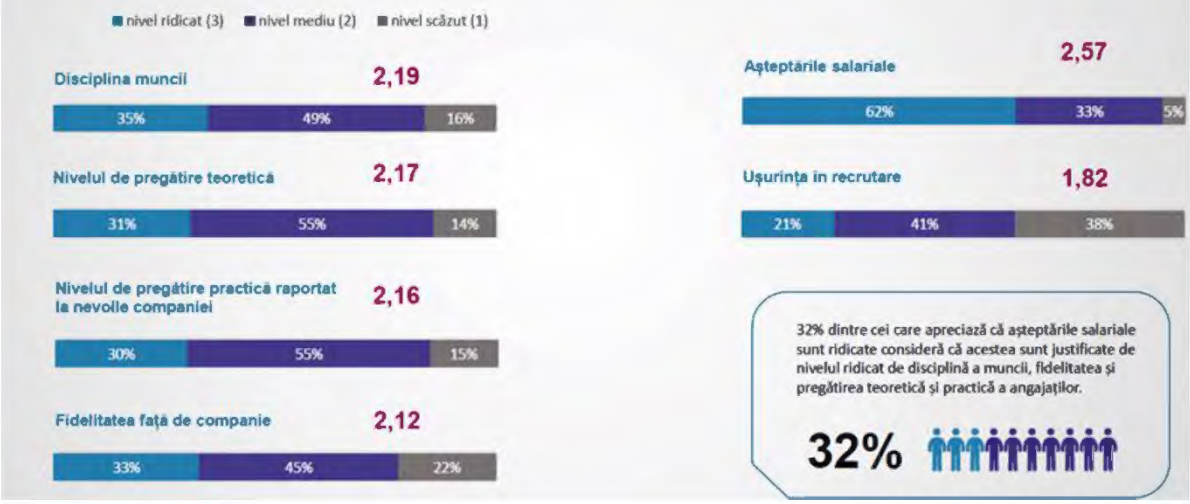

Casetă 12. Turiști

Concluzie focus group:

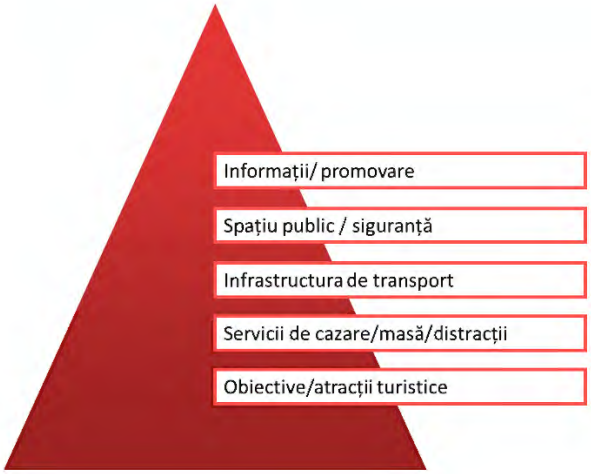

Turismul din București este un turism preponderent de business care produce profituri mai scăzute decât alte tipuri de turism. Analiza tipurilor de turiști a evidențiat lipsa unor categorii importante de turism: cultural, educațional, de sănătate, balnear etc. Cutoate acestea, turismul este un sector în dezvoltare, numărul turiștilor fiind în creștere. Se construiesc hoteluri, se dezvoltă turistic zone care nu promiteau nimic în acest sens în urmă cu câțiva ani, se îmbunătățesc și diversifică serviciile și atracțiile turistice. Totuși, aceste îmbunătățiri sunt de mică amploare, mai ales când sunt raportate la potențialul turistic de care dispune capitala. România în general este puțin promovată turistic, iar informațiile sărace despre România influențează negativ și turismul de la nivelul capitalei. Nu există campanii de promovare internațională, nu există promovare a orașului în zonele de tranzit (aeroporturi, mijloace de transport, stradal etc.).

Răspunsuri la chestionar:

	Foarte proaste	Proaste	Desul de bune	Bune	Foarte bune	media
Cazare		19%	27%	28%	26%	3,61
Transport în interiorul orașului		24%	27%	29%	19%	3,43
Restaurante		26%	17%	22%	34%	3,64
Cluburi / baruri		23%	25%	23%	28%	3,57
Servicii culturale (teatru, operă, galerii de artă etc.)		24%	24%	19%	33%	3,61
Interacțiune cu localnicii		13%	21%	22%	44%	3,96

3.2. Lista politicilor și programelor de dezvoltare

3.2.1. Politici și programe sectoriale

Coroborând rezultatele obținute în urma consultărilor publice cu concluziile analizelor diagnostic sectoriale, se creionează o imagine complexă a problematicii fiecărui sector al dezvoltării și a direcțiilor de acțiune necesare atingerii obiectivului specific formulat anterior. Aceste direcții de acțiune reprezintă pachetul de politici și programe sectoriale ce vor ghida dezvoltare pe un orizont de timp de 10-15 ani.

Tabel 8. Formularea politicilor și programelor de dezvoltare în conformitate cu problematica sectorială

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Politici și programe sectoriale
OS 1 Orașul conectat: Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie, comunicații	
• **Rețeaua de circulații rutiere a Bucureștiului este încă incompletă, mai ales în ceea ce privește legăturile circulare.** • **Centura Bucureștiului este suprasolicitată și face ca o parte considerabilă din traficul de tranzit să străbată orașul, în timp ce inelul median este incomplet îngreunând legăturile între cartierele din sudul și vestul Capitalei.**	1.1. CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE • Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere, penetrații și coridoare majore • Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Reconfigurarea/ consolidarea circulației rutiere în zonele de expansiune • Modernizarea podurilor și pasajelor
• **Inelul feroviar este neoperațional pentru traficul de pasageri și se află într-o stare avansată de degradare. Se mai păstrează segmente din căile ferate din sud care duceau la gările Filaret, Progresul și Cotroceni.** • **Legăturile cu Aeroportul Internațional Henri Coandă se limitează doar la linii de transport public către centrul istoric sau către Gara de Nord. Pentru orice alte zone este nevoie de schimbarea liniei de transport public.**	1.2. CRESTEREA ACCESIBILITATII FEROVIARE ȘI AERIANE • Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale • Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan • Creșterea capacității de operare a aeroporturilor Capitalei • Îmbunătățirea conexiunilor între Capitală și Aeroportul Internațional ”Henri Coandă”
• **Există în continuare zone rezidențiale în curs de dezvoltare nedeservite de transportul public** • **Rețeaua de tramvai este subdimensionată și neadaptată la noile dezvoltări rezidențiale la periferie, iar 33% din liniile de tramvai sunt degradate și au probleme mai ales la macazuri.** • **Rețeaua de transport subteran este suprasolicitată, nu deservește încă zone dens populate (Drumul Taberei – în lucru, Rahova / Progresu – SF, Berceni și Casa Presei / Aeroport), ceea ce pune o presiune importantă pe transportul de suprafață.**	1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC • Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant • Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz) • Extinderea și modernizarea flotei de transport public • Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Politici și programe sectoriale
• **Rețeaua de piste de biciclete și dotările aferente a municipiului București este în continuare subdezvoltată, deși numărul bicicliștilor a crescut, mai ales odată cu introducerea unor servicii de curierat velo și a trotinetelor.** • **Rețeaua de stații de încărcare vehicule electrice face față cu greu cererii în creștere a numărului de vehicule electrice înmatriculate.**	1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE • Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice
• **La nivelul Capitalei nu există încă o politică de multimodalitate bine conturată, nivelul de integrare între transportul subteran, de suprafață, rețeaua de parcări de transfer și serviciile private de mobilitate fiind încă deficitar.** • **Locuitorii Capitalei nu au acces facil la informații suficiente despre serviciile de mobilitate, iar conceptul de ride-sharing se află într-un stadiu de implementare incipient.** • **Imposibilitatea de a satisface nevoia de parcări rezidențiale face ca parcarea pe trotuar, pe terenuri virane sau chiar și pe spațiul verde să fie deja ceva obișnuit în cartierele de locuințe colective din București.**	1.5. IMBUNATATIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC • Dezvoltarea rețelei de centre / noduri intermodale și de parcări de transfer • Imbunătățirea sistemului de parcare • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Creșterea siguranței în trafic • Integrarea tarifară a serviciilor de transport public și operaționalizarea sistemului de monitorizare GPS a flotei și de e-ticketing • Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de transport
• **Majoritatea elementelor de rețea au o vechime mai mare de 35 de ani, ceea ce generează deprecierea tehnică a materialelor, în condiții standard sau la sfârșitul duratei de viață a activelor din rețelele electrice. O mică parte din totalul capacităților energetice a fost reabilitată sau modernizată.** • **Există încă zone / cartiere nedeservite de rețeaua subterană de telecomunicații (cabluri fibră optică) a municipiului București.**	1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICA SI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII • Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a Capitalei și a zonei sale urbane funcționale • Imbunătățirea sistemului de distribuție a energiei electrice la consumatori • Dezvoltarea infrastructurii de internet în bandă largă
OS 2 Orașul inovativ: Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente	
• **Raportul in-out sau efervescența din mediul privat versus companiile cu capital străin care și-au stopat activitatea este mai ridicat pentru anul 2018 – 1.43%.** • **Există foarte multe radieri de societăți cu participare străină, ceea ce poate să însemne că aceste firme nu au reușit să crească pe piața națională și și-au încetat activitatea.**	2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ • Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan • Promovarea imaginii Capitalei și a zonei sale urbane funcționale ca hub economic de importanță europeană

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Politici și programe sectoriale
	2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE
• **Majoritatea antreprenorilor se confruntă cu probleme de finanțare și întâmpină obstacole în procesul de internaționalizare: lipsa cunoștințelor, conexiunilor sau a informațiilor despre piața țintă.** • **Infrastructura și serviciile suport pentru IMM-uri trebuie diversificată și îmbunătățită.**	• Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru antreprenori • Stimularea antreprenoriatului prin măsuri locale • Sprijinirea financiară a IMM-urilor în vederea dezvoltării și internaționalizării, precum și a depășirii efectelor crizei provocate de Covid 19 • Digitalizarea sectorului IMM în vederea alinierii la trendurile globale
• **Lipsa personalului cu competențe de management de produs este un obstacol în calea dezvoltării și atragerii investițiilor tech.** • **Insuficiența forței de muncă specializată, în special în ceea ce privește personalul STEM (știință, tehnologie, inginerie, matematică), este una dintre principalele probleme raportate de către investitori, și în special de către investitorii străini.**	2.3. ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENTE PE PIATA DE MUNCĂ • Încurajarea atragerii de forță de muncă calificată din țară și din străinătate • Adaptarea ofertei de educație și de formare continuă la noile dinamici ale pieței de muncă
• **Deși municipiul București este principalul pol de competitivitate națională în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare, ecosistemul local de CDI este destul de slab dezvoltat, prezentând un grad redus de colaborare și de intensitate a CDI, precum și o calitate modestă a instituțiilor de cercetare.** • **Cooperarea între actorii din sfera inovării (ideal cvadruplu helix – autorități publice, mediul universitar, mediul de afaceri și societatea civilă) este relativ redusă, organizațiile/ instituțiile desfășurându-și propriile proiecte.**	2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI, A TRANSFERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ • Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii publice și private de CDI • Sprijinirea transferului tehnologic, în scopul comercializării rezultatelor activității de CDI • Sprijinirea funcționării și a dezvoltării clusterelor din domeniile de specializare inteligentă
	2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ
• **Lipsește o cooperare activă și susținută între mediul de afaceri și administrația locală, pentru realizarea de proiecte comune de dezvoltare, sau în parteneriat public-privat.**	• Intărirea dialogului dintre mediul de afaceri și administrația locală • Încurajarea activităților de responsabilitate socială corporativă ale companiilor locale

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Politici și programe sectoriale
OS 3 Orașul durabil: Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor	
• **In contextul reglementărilor UE privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și reducerea consumurilor de energie, eficientizarea energetică a clădirilor (publice și private) reprezintă o măsură prioritară .**	3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE • Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale • Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice
• **Sistemul centralizat de încălzire din București este supradimensionat, uzat fizic și moral, majoritatea capacităților de producție și rețelelor fiind din perioada 1960-1989, cu pierderi pe rețele de circa 30%, atât în cazul căldurii, cât și a apei. Cele 4 CET-uri publice de mari dimensiuni care deservesc Capitala funcționează pe baza unor derogări cu termene-limită 2020 și 2023, condiționate de investiții de conformare la cerințele de mediu.**	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA • Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi • Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum • Reorganizarea modului de administrare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică
• **Regulamentul UE 943 - Clean Energy Package impune energie verde la nivel european pentru ca impactul poluării energiei electrice să fie cât mai mic. Companiile trebuie să ia măsuri pentru ca ponderea de CO2 emisă să se reducă. Până în 2030, 50% trebuie să fie energie verde.** • **În prezent doar aproximativ 15% din totalul corpurilor de iluminat public utilizează tehnologia LED având puteri de la 5W la 225W**	3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC • Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului • Extinderea și modernizarea infrastructurii de iluminat arhitectural
• **In condițiile în care o mare parte din componentele sistemului de management al deșeurilor (depozite, stații de sortare) ce deservesc municipiul București sunt localizate pe teritoriul administrativ al județului Ilfov, lipsește o planificare integrată la nivelul municipiului București și județului Ilfov.** • **Infrastructura de colectare separată a deșeurilor este slab dezvoltată și puțin utilizată de către generatorii de deșeuri (rezidenți).**	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ • Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate • Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale • Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Politici și programe sectoriale
• **Rețeaua de monitorizare a factorilor de mediu nu furnizează date de calitate, care să permit o evaluare corectă a calității factorilor de mediu, în special pentru componenta aer îndreptată nu numai spre o acoperire spațială mai bună, dar și spre considerarea mai multor substanțe relevante, multe dintre ele emergente.** • **Aproximativ 34 % din rețeaua de distribuție a apei potabile este alcătuită din conducte de peste 50 de ani vechime, ce ar trebui să intre într-un program de reabilitare.** • **Aproape 93 % din rețeaua de canalizare a nivelul municipiului București funcționează în regim unitar.** • **Peste 50 % din rețeaua de canalizare are o stare de degradare avansată, fiind necesare intervenții frecvente pentru remedierea problemelor locale.**	3.5. REDUCEREA POLUĂRII, ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI • Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare, prin actualizarea și implementarea planurilor de îmbunătățire și menținere a calității aerului • Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane • Prevenirea și reducerea poluării fonice, prin actualizarea și implementarea Planului de Acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului ambiental • Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate
• **Deși interesantă ca dinamică și cu statut declarat de zonă protejată urbană de către Guvernul României, zona Văcărești este puțin atractivă pentru locuitorii municipiului București, valoarea sa ecologică este redusă, iar administrația sa este incertă.** • **Analiza conectivității infrastructurii verde-albastră evidențiază nivelul redus de conectivitate, multifuncționalitate și gestiune socială al spațiilor verzi și acvatice din municipiului București, atât în interiorul orașului, cât și cu componentele din exterior.** • **Cu toată atractivitatea spațiilor verzi pentru locuitori, capacitatea acestora de a genera servicii ecosistemice adaptate comunităților umane este redusă.**	3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI • Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate
• **Procesul de elaborare a Planurilor de Analiză și Acoperire a Riscurilor – de la nivel municipal și de sector – nu implică un proces participativ eficient, care să reunească și alți actori (de ex. ONG-urile, asociațiile de proprietari, grupurile de inițiativă civică etc.).** • **Se înregistrează deficiențe la nivelul infrastructurii de înștiințare, avertizare, alarmare a populației în cazul unor situații de urgență, mai ales din prisma numărului, tipului, stării de funcționare și a distribuției geografice.** • **Principalii actori implicați în gestionarea situațiilor de urgență (ISU B-ILF, SABIF) se confruntă cu o dotare precară și o stare avansată de uzură a unor echipamente/ mijloace de intervenție.**	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE, DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA • Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice • Prevenția riscului de inundații • Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Politici și programe sectoriale
OS 4 Orașul incluziv: Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice	
• **In ciuda programelor de reabilitare, există clădiri de învățământ care nu au autorizații ISU, autorizații sanitare sau care mai necesită reabilitare.** • **Învățământul special nu este suficient dezvoltat din punctul de vedere al infrastructurii și personalului calificat pentru terapii asistive și consiliere.** • **Numărul elevilor din învățământul tehnic a suferit un declin considerabil în perioada 2012 – 2018, iar majoritatea liceelor tehnice au o promovabilitate foarte redusă, de la sub 50% până la 4%, astfel încât nu reprezintă o alternativă viabilă la învățământul teoretic.** • **Infrastructura fizică a universităților prezintă o serie de probleme cum ar fi existența clădirilor cu risc seismic sau a clădirilor care necesită reabilitare și dotare, insuficiența clădirilor care să permită desfășurarea cursurilor în condiții moderne, lipsa tehnologiilor avansate de care studenții ar trebui să beneficieze, lipsa materialelor și a tehnicilor moderne de lucru.**	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE • Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie • Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/liceal • Consolidarea învățământului profesional și tehnic • Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor educaționale pentru copii / tineri cu dizabilități și / sau cu cerințe educaționale speciale (CES) • Prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale • Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții • Consolidarea Capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente
• **Infrastructura și serviciile sociale pentru diverse categorii de grupuri vulnerabile (copii în familie, copii separați, sau la risc de separare de părinți, persoane adulte cu dizabilități, persoane vârstnice) sunt deficitare.** • **Incluziunea socială se referă la respectarea statutului și drepturilor tuturor oamenilor, care trebuie să aibă oportunitatea de a participa în mod relevant la viața orașului și de a se bucura de un tratament egal cu ceilalți. Aceasta înseamnă un tratament corect și fără prejudecăți, dar și crearea de condiții care să încurajeze, să aprecieze diversitatea și să promoveze demnitatea în mediul de lucru și în societate.**	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE, ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE • Îmbunătățirea accesului nediscriminator pe piața muncii pentru locuitorii Capitalei și navetiștii atrași de oraș • Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor • Promovarea incluziunii sociale a vârstnicilor • Promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități • Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți
• **Infrastructură sanitară este învechită, cu circuite intraspitalicești fragmentate, iar o parte din clădiri nu au expertiza seismică (din cele 19 spitale în subordinea PMB, conform informațiilor transmise de ASSMB, 15 au nevoie de lucrări de modernizare, 12 necesită lucrări de extindere și 8 de consolidare).** • **Capacitate insuficientă a ambulatoriilor (și existența unui număr însemnat de persoane fără asigurare**	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE • Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană • Îmbunătățirea serviciilor de prevenție, screening, asistență

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Politici și programe sectoriale
medicală) conduce la un număr mare de prezentări ale pacienților la camerele de gardă.	medicală primară, comunitară și în regim ambulatoriu • Îmbunătățirea serviciilor de reabilitare, paliație și îngrijire pe termen lung • Dezvoltarea cercetării în domeniul medical, cu accent pe metode moderne de investigare, intervenție și tratament • Informatizarea sistemului medical și digitalizarea serviciilor medicale
• **Multe dintre echipamentele culturale din oraș se confruntă cu o serie de provocări comune precum distribuția spațială și capacitatea de deservire a locuitorilor (concentrarea vieții culturale cu precădere în centrul orașului), atractivitatea și vizibilitatea dotărilor sau starea, nivelul de echipare și provocările de finanțare.** • **Sprijinul disponibil pentru actorii culturali este insuficient, iar colaborarea între actorii culturali din Municipiul București, pentru diversificarea și sporirea valorii adăugate a ofertei culturale, este limitată.**	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ • Îmbunătățirea infrastructurii, echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural • Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta • Dezvoltarea sectorului de industrii culturale și creative ca element central al specializării inteligente a economiei Capitalei
• **Pe lângă lipsa unei evidențe clare a infrastructurii sportive din oraș, Bucureștiul se confruntă și cu lipsa unor echipamente majore cum ar fi o bază sportivă majoră care să permite organizarea de evenimente indoor și outdoor, dedicate mai multor ramuri sportive, o sală polivalentă cu o capacitate de minimum 10.000 de persoane, un stadion cu pistă de atletism sau un bazin olimpic de înot, o bază sportivă dedicată tenisului de masă de performanță.**	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET • Dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și activităților pentru tineri • Promovarea sportului de masă și a celui de performanță
OS 5 Orașul atractiv: Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban	
• **Lipsa unui rol clar de coordonare cu o abordare strategică asupra rezilienței seismice, precum și coordonarea și comunicarea limitate dintre diferite autorități și departamente, la diferite niveluri conduc la un management defectuos al riscului seismic.**	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE • Reducerea riscului seismic al clădirilor • Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic • Reabilitarea seismică a locuințelor

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Politici și programe sectoriale
• **Dată fiind ponderea stocului de locuințe dezvoltate în perioada socialistă din totalul numărului de locuințe disponibile, suprafața medie locuibilă pe persoană este mult sub media altor capitale europene.** • **Gradul de asigurare cu dotări urbane corespunzătoare, raportate la densitățile ridicate ale populației din marile ansambluri de locuințe este nesatisfăcător.** • **Stocul de locuințe sociale disponibile spre închiriere este total insuficient pentru a acoperi nevoile existente. Distribuția responsabilităților între primăria generală și primăriile sectoarelor este neclară în privința stocului și managementului sectorului de locuire socială.**	5.2. IMBUNATATIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII • Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale • Îmbunătățirea calității locuirii în noile zone rezidențiale • Dezvoltarea sectorului de locuire socială și de necesitate de la nivelul Capitalei • Asigurarea unei dezvoltări sustenabile a pieței de locuințe
• **Starea accentuată de degradare a patrimoniului construit se manifestă pe fondul abandonului clădirilor istorice, al intervențiilor eronate de reabilitare a clădirilor monument istoric, precum și al nerespectării caracterului zonelor cu valoare istorică ridicată.** • **Resursele financiare și instrumentele disponibile pentru restaurarea și consolidarea Monumentelor Istorice din București sunt insuficiente.**	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL • Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora • Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial
• **În general, rețeaua de spații publice nu cuprinde piețe sau zone pietonale ample care să susțină evenimente de interes pentru comunitate și vizitatori** • **Multe din spațiile de mici dimensiuni beneficiază doar de mobilier urban minimal și de iluminat public limitat, ele nefiind atractive pentru locuitorii din zonă.** • **Terenurile abandonate din interiorul și exteriorul municipiului București, precum și terenurile din lungul căilor de comunicație (în special căi ferate), reprezintă areale cu probabilitate ridicată de apariție a speciilor care generează predominant deservicii.**	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN • Regenerarea și extinderea spațiilor publice • Reducerea expansiunii urbane necontrolate
OT 6. Orașul bine administrat: Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată	
• **In lipsa unui plan urbanistic general actual, dezvoltările private tind să preia conducerea în dezvoltarea spațială a municipiului producând externalități negative prin (1). densități funcționale și demografice necoordonate ca distribuție spațială, (2). congestie de trafic, (3). presiune asupra capacităților existente de servicii și utilități publice și (4). reducerea calității și siguranței vieții comunității.**	6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE • Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială • Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală • Creșterea gradului de implicare al cetățenilor, a mediului de afaceri și a

Probleme și provocări rezultate din analiza diagnostic și din procesul de consultare	Politici și programe sectoriale
	celui neguvernamental în procesul de co-decizie și de co-implementare
• **Modul de colaborare și de partajare a competențelor între primăria generală și primăriile de sector conduce la (1). implementarea unor inițiative de dezvoltare ad-hoc atât tematic cât și spațial, necoordonate, cu suprapuneri de competențelor privind furnizarea unor servicii publice (ex. domeniul public), precum și (2). la alocarea și folosirea ineficientă a resurselor.** • **Zona urbană funcțională București nu poate fi gestionată durabil și nici nu poate contribui la atingerea unei coeziuni teritoriale în contextul organizării actuale a municipiului București. Dispersarea fondurilor publice, în special europene, nu contribuie la atingerea obiectivelor dezvoltării.** • **Agenda cooperarii internaționale a primăriei nu este proactivă în realizarea unor contacte ce se pot materializa prin proiecte în favoarea municipiului București. Cooperarea internațională a primăriei este predominant protocolară.**	6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL, METROPOLITAN, EUROPEAN ȘI GLOBAL • Îmbunătățirea coordonării și cooperării între PMB și Primăriile de Sector • Dezvoltarea cooperării teritoriale la nivel metropolitan / al zonei urbane funcționale • Îmbunătățirea cooperării teritoriale la nivel european și global
• **Aproape toate compartimentele PMB înregistrează posturi vacante. Situația este critică Direcția generală achiziții publice (65% posturi vacante), Direcția de mediu (53% posturi vacante), Direcția generală infrastructură (46% posturi vacante), Direcția generală investiții (29% posturi vacante) și Direcția generală management proiecte cu finanțare externă (27% posturi vacante).** • **Situația echipamentelor de lucru suport (imprimante, copiatoare, scannere) este problematică, cu majoritatea echipamentelor (65%) cu o vechime între 5 și 10 ani, 33 % cu o vechime de peste 10 ani, și doar 2% cu o vechime sub 5 ani.** • **Sistemul electronic de gestiune a documentelor funcționează parțial în PMB și nu este utilizat la potențialul maxim de către structurile organizaționale, iar documentele circulă preponderent în format fizic. Sistemul ERP instalat în prezent este utilizat parțial.**	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL • Dezvoltarea competențelor și managementul eficient al resurselor umane din administrația locală • Informatizarea administrației publice locale, digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City • Îmbunătățirea calității serviciilor publice, inclusiv în ceea ce privește etica, integritatea și transparența • Dezvoltarea bazei logistice pentru furnizarea de servicii publice • Asigurarea necesarului de resurse financiare pentru implementarea politicilor de investiții

3.2.2. O politică integrată

Fiecare politică urbană identificată se află într-o relație de interdependență cu alte politici, setul de programe din cadrul fiecărei politici influențând direct sau indirect o serie de programe de la nivelul unor politici complementare. O analiză preliminară asupra impactului potențial al unei politici sectoriale asupra celorlalte sectoare ale dezvoltării pune în evidență faptul că unele din politici își păstrează caracterul pur sectorial (impactul lor se focalizează asupra domeniului căruia îi aparțin), în timp ce altele au o influență majoră asupra altor obiective specifice. Analiza nu-și propune să prioritizeze politicile (nu susține faptul că unele politici sunt mai importante decât altele), ci

argumentează formularea unei politici integrate, care acoperă mai multe sectoare ale dezvoltării, atacând probleme multi-sectoriale ale orașului, localizate spațial în zone identificabile.

Tabelele următoare ilustrează acest demers. Tabelul 9 evaluează „la ochi" influența unei politici sectoriale asupra politicilor din celelalte obiective specifice, pe două nivele: importantă (+) și foarte importantă (++), iar tabelul 10 concluzionează sumar această evaluare.

Tabel 9. Influența posibilă a unei politici sectoriale asupra politicilor din celelalte obiective specifice

POLITICI	OS1. Orașul conectat	OS2. Orașul inovativ	OS3. Orașul durabil	OS4. Orașul incluziv	OS5. Orașul atractiv
1.1. CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE		++	++	+	+
1.2. CRESTEREA ACCESIBILITATII FEROVIARE ȘI AERIANE		++	+		
1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		++	++	++	
1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE		+	++	+	+
1.5. IMBUNATATIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC		+	+	+	
1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICA SI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII		++	++	+	+
2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ	+		+	++	++
2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	++		++	+	+
2.3. ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENTE PE PIATA DE MUNCĂ				++	
2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI, A TRANSFERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ	++		++	++	+
2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	+		+	+	+
3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	+	+		+	+
3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA	+	+		+	++
3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC	++	+		+	++
3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ		+		++	
3.5. REDUCEREA POLUĂRII, ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	++	+		+	+
3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		+		+	++

POLITICI	OS1. Orașul conectat	OS2. Orașul inovativ	OS3. Orașul durabil	OS4. Orașul incluziv	OS5. Orașul atractiv
3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE, DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA				+	+
4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		++	+		
4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE, ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	+	+	+		+
4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE		++	+		
4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ		++	+		
4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET		+	++		
5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE		+	+	+	
5.2. IMBUNATATIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII	+	++	++	+	
5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	+	+	++	++	
5.4. FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	+	++	++	+	

Tabel 10. Influența posibilă a unei politici sectoriale asupra politicilor din celelalte obiective specifice – concluzii

POLITICI	OS1. Orașul conectat	OS2. Orașul inovativ	OS3. Orașul durabil	OS4. Orașul incluziv	OS5. Orașul atractiv
1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE	Creșterea accesibilității rutiere influențează major dezvoltarea economică (localizarea afacerilor, mobilitatea forței de muncă, turismul), având totodată impact asupra calității mediului (prin reducerea timpului din trafic, reducerea poluării și a emisiilor de CO2). Impactul asupra accesului la servicii este de asemeni important, iar modul de dezvoltare al tramei stradale influențează de asemeni dezvoltarea cu prioritate a unor terenuri din interiorul municipiului.				
1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE	Creșterea accesibilității feroviare și rutiere influențează major dezvoltarea economică (localizarea afacerilor, turismul și mobilitatea forței de muncă), având totodată impact asupra calității mediului (prin oferta unei alternative de mobilitate – mai puțin poluante, și în relație cu teritoriul zonei urbane funcționale).				
1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	Îmbunătățirea transportului public influențează major asupra mobilității forței de muncă, calității mediului (descurajarea				

POLITICI	OS1. Orașul conectat	OS2. Orașul inovativ	OS3. Orașul durabil	OS4. Orașul incluziv	OS5. Orașul atractiv
	autoturismelor personale și reducerea poluării), și accesibilității serviciilor.				
1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	Transportul ecologic contribuie decisiv la calitatea mediului - reducerea poluării și a emisiilor de CO2 și favorizează accesibilitatea locurilor de muncă, a serviciilor și a spațiului public și patrimoniului cultural.				
1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	Dezvoltarea sistemului de tarifare integrată, dezvoltarea intermodalității și gestiunea parcărilor favorizează mobilitatea forței de muncă, folosirea transportului public (și implicit reducerea poluării) și accesibilitatea serviciilor.				
1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICA SI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII	Politica de energie și comunicații afectează toate domeniile, fiind foarte importantă pentru dezvoltarea economică și reducerea emisiilor de CO2.				
2.1. ATRAGEREA DE INVESTITII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ **2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE**	Atragerea de investiții și dezvoltarea sectorului antreprenorial/IMM va influența cererea de trafic și factorii de mediu (în funcție de caracterul specific al investiției), dar va avea impact major asupra serviciilor de educație, reconversie profesională a forței de muncă, precum și asupra folosirii patrimoniului imobiliar (terenuri și clădiri).				
2.3. ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENTE PE PIAȚA DE MUNCĂ	Asigurarea necesarului de competențe pe piața de muncă va influența infrastructura și serviciile de educație, dar poate avea impact și asupra politicii de combatere a discriminării grupurilor vulnerabile.				
2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI, A TRANSFERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ	Dezvoltarea sectorului CDI va influența cererea de trafic și factorii de mediu (în funcție de caracterul specific al investiției), dar va avea și un impact major asupra serviciilor de educație universitară.				
2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	Cooperarea dintre administrația locală și mediul de afaceri influentează toate sectoarele dezvoltării în care pot fi realizate proiecte în parteneriat.				
3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE **3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA** **3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC**	Politicile de eficientizare energetică vizează reducerea emisiilor de CO2 și valorificarea resurselor de energie regenerabilă, având impact asupra tuturor domeniilor.				
3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	Reducerea poluării influențează pozitiv creșterea atractivității pentru turiști, locuitori și pentru sectorul privat, precum și scăderea noxelor ce afectează fondul construit și biodiversitatea.				

POLITICI	OS1. Orașul conectat	OS2. Orașul inovativ	OS3. Orașul durabil	OS4. Orașul incluziv	OS5. Orașul atractiv
3.5. REDUCEREA POLUĂRII, ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI					
3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	Prin contribuția la calitatea mediului, capitalul natural conduce la creșterea atractivității pentru turiști, locuitori și pentru sectorul privat, precum și la dezvoltarea activităților de recreere/agrement.				
3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE, DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA	Managementul riscurilor și al situațiilor de urgență influențează cu precădere politicile legate de resursa de teren și fondul construit (cu și fără valoare de patrimoniu), dar și serviciile de sănătate (în caz de dezastre).				
4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE					
4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE, ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE **4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE** **4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ**	Intreg pachetul de politici ce vizează oferta de servicii publice va avea impact asupra activităților economice și asupra reducerii emisiilor de CO2 și valorificării resurselor de energie regenerabilă. Operațiunile de reabilitare/ modernizare/ dotare/ construcție vor genera locuri de muncă și se vor conforma obiectivelor legate de eficientizarea energetică. In plus, politica de combatere a discriminării grupurilor vulnerabile vizează și domeniul conectivității (transportului și comunicațiilor), căci va trebui să asigure accesibilitatea anumitor categorii de persoane cu dizabilități la servicii publice, facilități de agrement, în spațiul public etc.				
4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET					
5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE **5.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITĂȚII LOCUIRII**	Reabilitarea fondului construit, prin îmbunătățirea calității locuirii și reabilitarea clădirilor și infrastructurii aflate în risc seismic, va influența sectorul economic /de construcții, calitatea mediului/ eficientizarea energetică și grupurile vulnerabile /accesibilitate.				
5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL **5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN**	Atât valorificarea patrimoniului construit, cât și reconversia funcțională a terenurilor și cladirilor influențează toate celelalte sectoare, cu precădere politicile de atragere de investiții (prin creșterea ofertei de spații de localizare) și de reducere a poluării solului (prin curățarea terenurilor și introducerea lor în circuit economic).				

Din analiza impactului potențial și suprapunerea acesteia peste problematica teritorială identificată în etapa de diagnostic rezultă oportunitatea formulării unei politici integrate de regenerare urbană la nivelul capitalei, susținută de un set de programe cu caracter spațial, ce integrează la rândul lor o serie de programe sectoriale identificate în tabelul 5. Astfel o politică integrată de regenerare urbană va fi alcătuită dintr-o serie de programe programe, a căror propunere de spațializare – localizarea tentativă a programelor pe teritoriul municipiului – este reprezentată schematic în figura 11.

Tabel 11. Politica integrată de regenerare urbană

PROGRAME INTEGRATE	PROPUNERE DE LOCALIZARE
Coridoare verzi-albastre	• Zona Lacul Morii • Cursul îndiguit al râului Dâmbovița • Parcul Natural Văcărești • Salbă de lacuri de pe râul Colentina
Bulevardele Bucureștiului	• Bd. Profesor Dr Gheorghe Marinescu" – Bd. Eroilor Sanitari și Bd Eroilor • Bd. Mihail Kogălniceanu – Bd. Regina Elisabeta • Piața Universității – Bd. Carol I – Bd. Ferdinand I - Gara Obor • Bd. George Coșbuc – Calea Rahovei – Șos. Alexandriei • Șos. Colentina – Calea Moșilor – Bd. Carol • Piața Alba-Iulia – Calea Dudești - Bd. Camil Ressu – Bd. Nicolae Grigorescu • Piața Unirii – Bd. Dimitrie Cantemir – Parcul Tineretului – Calea Șerban Vodă – Șos. Giurgiului • Splaiul Unirii – str. Lacul Morii • Calea 13 Septembrie • Calea Văcărești • Calea Griviței (Gara de Nord – Calea Victoriei) • Str. Liniei – Str. Anghel Mihai – Str. Progresului – Str. Înclinată – Str. Cladova – Str. Brăniștari – Str. Șinei
Cartiere istorice	• Zona Sfântul Gheorghe – Moșilor Vechi, Grădina Icoanei / Parcul Ioanid • IC Brătianu, C.Coposu, Carol I și Traian • Extinderea Centrului Vechi spre ansamblul Domnița Bălașa și ulterior spre Mânăstirea Antim (inclusiv poduri pietonale peste Dâmbovița) • Zona Construită Protejată „Bulevardul Brătianu" (ZCP 04); • Zona Construită Protejată „Bulevardul Regina Elisabeta și Bulevardul Mihail Kogălniceanu" (ZCP 06) • Zona Construită Protejată „Bulevardul Lascăr Catargiu" (ZCP 12); • Zona Construită Protejată „Calea Victoriei" (ZCP 16); • Zona Construită Protejată „Bulevardul Carol" (ZCP 05).
Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990	• Zona Obor (Colentina, Mihai Bravu, Chiristigiilor, Ziduri Moși) • Cartierele Rahova, Drumul Taberei, Militari, Giulești, Balta Albă, Berceni, Titan etc.
Ansambluri de locuințe construite după 1990	• Metalurgiei - IMGB • Prelungirea Ghencea • Titan Est (Nicolae Teclu – Anghel Saligny)
Zone urbane marginalizate	• Pipera • Giulești-16 Februarie • Aleea Pantelimon • Aleea Lunca Florilor • Plumbuita-Tei-Toboc • Ferentari (Iacob Andrei, Aleea Livezilor, Zăbrăuți etc.) • Giulești-Sârbi

Fiecare program la rândul său va fi o combinatie de programe sectoriale, relaționând factori de decizie aparținând sectorului public, privat, sau nonguvernamental, și coordonând intervenții din domenii diferite. Tabelul 12 detaliază schema de alcătuire a programelor integrate.

Figură 11. Dimensiunea spațială a politicii integrate de regenerare urbană

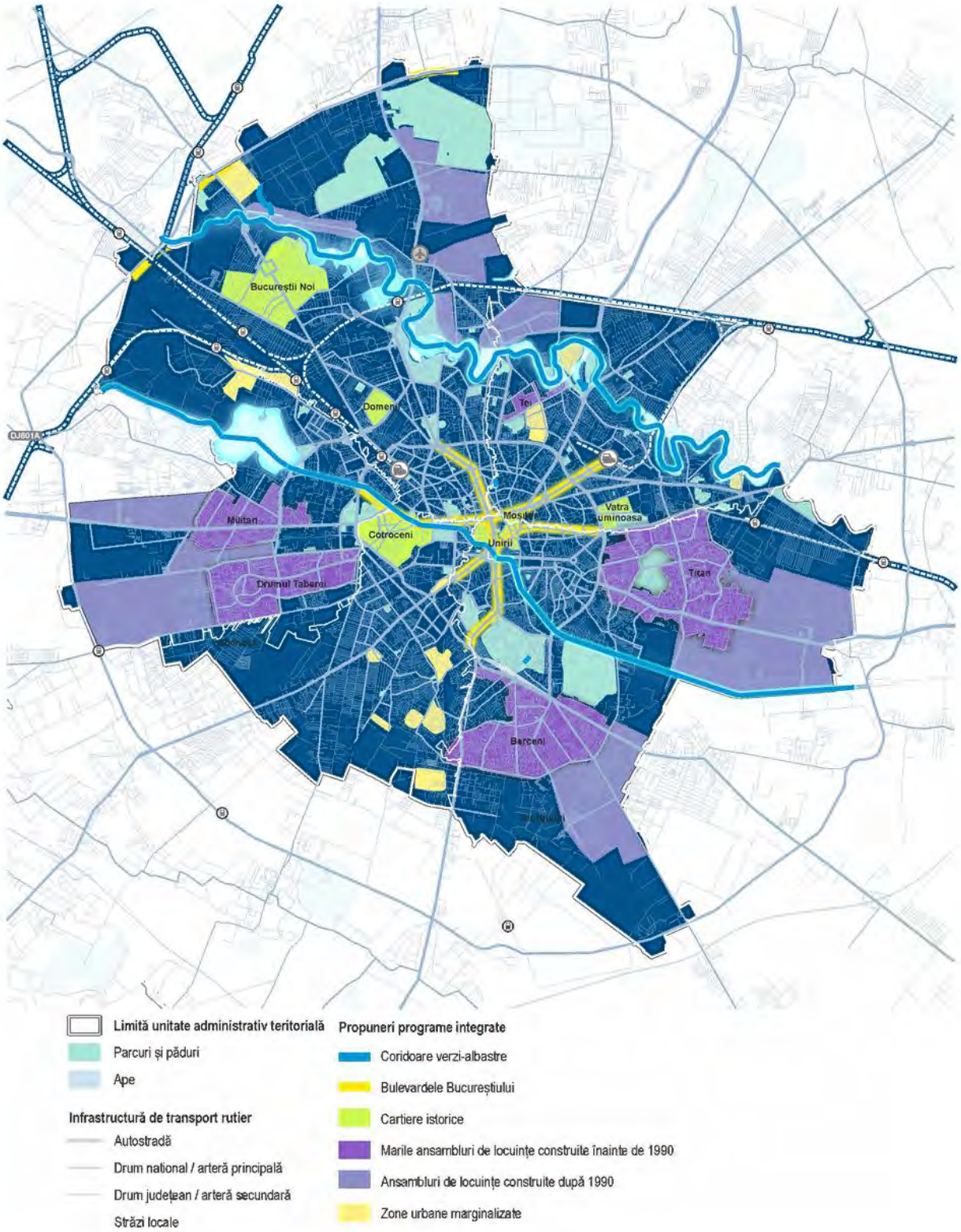

Sursa: Autorii

Tabel 12. Schema de alcătuire a programelor de regenerare urbană

PROGRAME INTEGRATE	Programe sectoriale ce pot fi combinate în cadrul unui program integrat
Coridoare verzi-albastre	• Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Modernizarea podurilor și pasajelor • Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz) • Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate • Imbunătățirea sistemului de parcare • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului • Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane • Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate • Prevenția riscului de inundații • Dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și activităților pentru tineri • Promovarea sportului de masă și a celui de performanță • Regenerarea și extinderea spațiilor publice
Bulevardele Bucureștiului	• Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Modernizarea podurilor și pasajelor • Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz) • Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor • Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate • Imbunătățirea sistemului de parcare • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului • Extinderea și modernizarea infrastructurii de iluminat arhitectural • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate • Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora • Regenerarea și extinderea spațiilor publice
Cartiere istorice	• Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate

PROGRAME INTEGRATE	Programe sectoriale ce pot fi combinate în cadrul unui program integrat
	• Îmbunătățirea sistemului de parcare • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului • Extinderea și modernizarea infrastructurii de iluminat arhitectural • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate • Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic • Reabilitarea seismică a locuințelor • Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora • Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial • Regenerarea și extinderea spațiilor publice
Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990	• Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz) • Extinderea și modernizarea flotei de transport public • Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor • Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice • Imbunătățirea sistemului de parcare • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului • Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale • Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare • Prevenirea și reducerea poluării fonice, prin actualizarea și implementarea Planului de Acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului ambiental • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate • Promovarea incluziunii sociale a grupurilor defavorizate, și a persoanelor expuse riscului de sărăcie • Dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și activităților pentru tineri • Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale • Regenerarea și extinderea spațiilor publice
Ansambluri de locuințe construite după 1990	• Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz) • Extinderea și modernizarea flotei de transport public • Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor

PROGRAME INTEGRATE	Programe sectoriale ce pot fi combinate în cadrul unui program integrat
	• Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice • Îmbunătățirea sistemului de parcare • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate • Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare, prin actualizarea și implementarea planurilor de îmbunătățire și menținere a calității aerului • Prevenirea și reducerea poluării fonice, prin actualizarea și implementarea Planului de Acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului ambiental • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate • Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie • Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar • Dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și activităților pentru tineri • Îmbunătățirea calității locuirii în noile zone rezidențiale • Regenerarea și extinderea spațiilor publice
Zone urbane marginalizate	• Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz) • Extinderea și modernizarea flotei de transport public • Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor • Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului • Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate • Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare, prin actualizarea și implementarea planurilor de îmbunătățire și menținere a calității aerului • Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate • Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie • Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar • Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie • Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar • Promovarea incluziunii sociale a grupurilor defavorizate, și a persoanelor expuse riscului de sărăcie

PROGRAME INTEGRATE	Programe sectoriale ce pot fi combinate în cadrul unui program integrat
	• Îmbunătățirea serviciilor de prevenție, screening, asistență medicală primară, comunitară și în regim ambulatoriu • Dezvoltarea sectorului de locuire socială și de necesitate de la nivelul Capitalei, inclusiv prin îmbunătățirea și exploatarea eficientă a fondului imobiliar public existent • Regenerarea și extinderea spațiilor publice

3.3. Matricea coordonării politicilor și programelor cu obiectivele specifice de dezvoltare

OBIECTIVE SPECIFICE	POLITICI SECTORIALE	PROGRAME SECTORIALE
OS 1 Orașul conectat: Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie, comunicații	**1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE** **1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE** **1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC** **1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE**	• Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere, penetrații și coridoare majore • Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Reconfigurarea/ consolidarea circulației rutiere în zonele de expansiune • Modernizarea podurilor și pasajelor • Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale • Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan • Creșterea capacității de operare a aeroporturilor Capitalei • Îmbunătățirea conexiunilor între Capitală și Aeroportul Internațional ”Henri Coandă” • Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant • Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz) • Extinderea și modernizarea flotei de transport public • Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor • Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice

PROGRAME INTEGRATE:

Coridoare verzi-albastre

Bulevardele Bucureștiului

Cartiere istorice

Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990

Ansambluri de locuințe construite după 1990

Zone urbane marginalizate

POLITICA INTEGRATA DE REGENERARE URBANA

	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	• Dezvoltarea rețelei de centre / noduri intermodale și de parcări de transfer • Imbunătățirea sistemului de parcare • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Creșterea siguranței în trafic • Integrarea tarifară a serviciilor de transport public și operaționalizarea sistemului de monitorizare GPS a flotei și de e-ticketing • Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de transpor	**PROGRAME INTEGRATE:** **Coridoare verzi-albastre** **Bulevardele Bucureștiului** **Cartiere istorice** **Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990**
	1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICA SI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII	• Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a Capitalei și a zonei sale urbane funcționale • Imbunătățirea sistemului de distribuție a energiei electrice la consumatori • Dezvoltarea infrastructurii de internet în bandă largă	
OS 2 Orașul inovativ: Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente	**2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ**	• Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan • Promovarea imaginii Capitalei și a zonei sale urbane funcționale ca hub economic de importanță european	
	2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	• Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru antreprenori • Stimularea antreprenoriatului prin măsuri locale • Sprijinirea financiară a IMM-urilor în vederea dezvoltării și internaționalizării, precum și a depășirii efectelor crizei provocate de Covid 19 • Digitalizarea sectorului IMM în vederea alinierii la trendurile globale	
	2.3. ASIGURAREA NECESAR DE COMPETENTE PE PIATA DE MUNCĂ	• Încurajarea atragerii de forță de muncă calificată din țară și din străinătate • Adaptarea ofertei de educație și de formare continuă la noile dinamici ale pieței de muncă	

	2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI, A TRANSFERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ	• Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii publice și private de CDI • Sprijinirea transferului tehnologic, în scopul comercializării rezultatelor activității de CDI • Sprijinirea funcționării și a dezvoltării clusterelor din domeniile de specializare inteligentă	**Ansambluri de locuințe construite după 1990** **Zone urbane marginalizate**
	2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	• Intărirea dialogului dintre mediul de afaceri și administrația locală • Încurajarea activităților de responsabilitate socială corporativă ale companiilor locale	
OS 3 Orașul durabil: Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor	**3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE**	• Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale • Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	**PROGRAME INTEGRATE:** **Coridoare verzi-albastre**
	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA	• Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi • Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum • Reorganizarea modului de administrare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică	
	3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC	• Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului • Extinderea și modernizarea infrastructurii de iluminat arhitectural	
	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	• Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate • Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale • Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate	

	3.5. REDUCEREA POLUĂRII, ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	• Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare, prin actualizarea și implementarea planurilor de îmbunătățire și menținere a calității aerului • Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane • Prevenirea și reducerea poluării fonice, prin actualizarea și implementarea Planului de Acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului ambiental • Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	**Bulevardele Bucureștiului** **Cartiere istorice** **Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990** **Ansambluri de locuințe construite după 1990** **Zone urbane marginalizate**
	3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	• Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	
	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE, DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA	• Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice • Prevenția riscului de inundații • Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	
OS 4 Orașul incluziv: Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu	**4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE**	• Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie • Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/liceal • Consolidarea învățământului profesional și tehnic • Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor educaționale pentru copii / tineri cu dizabilități și / sau cu cerințe educaționale speciale (CES) • Prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale	

la infrastructură și servicii publice		• Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții • Consolidarea Capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente
	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE, ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	• Îmbunătățirea accesului nediscriminator pe piața muncii pentru locuitorii Capitalei și navetiștii atrași de oraș • Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor • Promovarea incluziunii sociale a vârstnicilor • Promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități • Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți
	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	• Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană • Îmbunătățirea serviciilor de prevenție, screening, asistență medicală primară, comunitară și în regim ambulatoriu • Îmbunătățirea serviciilor de reabilitare, paliație și îngrijire pe termen lung • Dezvoltarea cercetării în domeniul medical, cu accent pe metode moderne de investigare, intervenție și tratament • Informatizarea sistemului medical și digitalizarea serviciilor medicale • Îmbunătățirea infrastructurii, echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural
	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	• Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta • Dezvoltarea sectorului de industrii culturale și creative ca element central al specializării inteligente a economiei Capitalei

PROGRAME INTEGRATE:

Coridoare verzi-albastre

Bulevardele Bucureștiului

Cartiere istorice

Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990

Ansambluri de locuințe construite după 1990

Zone urbane marginalizate

OS 5 Orașul atractiv: Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban	**4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET**	• Dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și activităților pentru tineri • Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	**PROGRAME INTEGRATE:** **Coridoare verzi-albastre** **Bulevardele Bucureștiului** **Cartiere istorice** **Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990**
	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	• Reducerea riscului seismic al clădirilor • Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic • Reabilitarea seismică a locuințelor	
	5.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITĂȚII LOCUIRII	• Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale • Îmbunătățirea calității locuirii în noile zone rezidențiale • Dezvoltarea sectorului de locuire socială și de necesitate de la nivelul Capitalei, inclusiv prin îmbunătățirea și exploatarea eficientă a fondului imobiliar public existent • Asigurarea unei dezvoltări sustenabile a pieței de locuințe	
	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	• Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora • Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial	
	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	• Regenerarea și extinderea spațiilor publice • Reducerea expansiunii urbane necontrolate	

			Ansambluri de locuințe construite după 1990 Zone urbane marginalizate
OT 6. Orașul bine administrat: Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată	**6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE**	• Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială • Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală • Creșterea gradului de implicare al cetățenilor, a mediului de afaceri și a celui neguvernamental în procesul de co-decizie și co-implementare	
	6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL, METROPOLITAN, EUROPEAN ȘI GLOBAL	• Îmbunătățirea coordonării și cooperării între PMB și Primăriile de Sector • Dezvoltarea cooperării teritoriale la nivel metropolitan / al zonei urbane funcționale • Îmbunătățirea cooperării teritoriale la nivel european și global	
	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	• Dezvoltarea competențelor și managementul eficient al resurselor umane din administrația locală • Informatizarea administrației publice locale, digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City • Îmbunătățirea calității serviciilor publice/ etica, integritatea și transparența • Dezvoltarea bazei logistice pentru furnizarea de servicii publice • Asigurarea necesarului de resurse financiare pentru implementarea politicilor de investiții	

SECȚIUNEA 4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

4.1. Lista lungă de proiecte

Selectarea unei liste de proiecte care să conducă la implementarea politicilor și programelor sectoriale de dezvoltare formulate anterior și care să răspundă nevoilor grupurilor țintă consultate pornește de la o serie de intervenții posibil a fi realizate pentru fiecare program în parte. Aceste intervenții au fost identificate atât în cadrul procesului de consultare publică, cât și în propunerile specialiștilor ce au studiat problematica sectorială a capitalei în faza de analiză a situației existente. Tabelul următor sintetizează tipurile de intervenții recomandate pentru toate programele sectoriale de dezvoltare.

Proiectele ce vor fi propuse vor tria și/sau vor combina o serie din aceste intervenții, rezultând astfel o listă lungă de proiecte pentru București ce acoperă întregul spectru al problematicii orașului și al responsabilităților de implementare. Această listă lungă cuprinde propuneri de proiecte pentru toate politicile și programele sectoriale, ce revin ca responsabilitate atât PMB și primăriilor de sector, cât și sectorului privat și non-guvernamental, altor instituții publice ale administrației centrale, etc[20] (vezi Partea D Lista lungă de proiecte.xls*)*.

Tabel 13. Tipuri de intervenții posibile pentru programele sectoriale de dezvoltare

Programe	Tipuri de intervenții
POLITICA 1.1. CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE	
1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere, penetrații și coridoare majore	• Lucrări de proiectare și execuție pentru realizarea de noi artere rutiere de ocolire, penetrație, coridoare majore, inclusiv construcția de pasaje rutiere, străpungeri și supralărgiri (ex. Modernizarea DNCB și extinderea la 4 benzi - sud, inclusiv construcția de pasaje – Domnești, Berceni, Popești Leordeni, Cernica, Mogoșoaia; Podul rutier Petricani; Închidere inel medial – nod rutier Andronache; Penetrație Bd. Timișoara – extindere până la intersecția cu DJ 602; etc.)
1.1.2. Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente	• Lucrări de reconfigurare, reabilitare și modernizare a rețelei de străzi existente (ex. Modernizarea Bd. Dimitrie Pompei; Modernizarea Bd. Basarabia; Modernizarea Str. Barbu Văcărescu, etc.)
1.1.3. Reconfigurarea/ consolidarea circulației rutiere în zonele de expansiune	• Planuri multianuale de completare a rețelei stradale în zonele de expansiune din fiecare sector (străzi de categoria I,II și III) bazate pe PUZ-urile de sector și/sau PUZ-uri și/sau direct studii de fezabilitate, cu intervenții prioritare în zonele parțial dezvoltate
1.1.4. Modernizarea podurilor și pasajelor	• Lucrări de reabilitare şi consolidare a podurilor Opera, Timpuri Noi, Eroilor, Ciurel, Fundeni, de reabilitare a pasajului și planșeului Unirii etc.
POLITICA 1.2. CRESTEREA ACCESIBILITATII FEROVIARE ȘI AERIANE	
1.2.1. Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale	• Modernizarea / consolidarea / reabilitarea Gării de Nord – nod feroviar de importanță europeană și principal hub intermodal al Capitalei • Modernizarea Gării Obor (inclusiv creșterea frecvenței de trenuri metropolitane) – nod intermodal cu autogară, gară CF, bike sharing, car sharing, scooter sharing, transport public. • Reconstruirea Gării Progresul sub forma unui nod intermodal cu P&R (autogară, stație transport public local – inclusiv extindere tramvai, stație transport public regional, etc.) • Revitalizarea Gării Titan – transformare nod intermodal cu P&R

[20] Pentru programele integrate, tipurile de intervenții posibile reprezintă suma intervențiilor specifice programelor sectoriale ce participă în cadrul fiecărui program integrat, în conformitate cu tabelul 12.

Programe	Tipuri de intervenții
	• Optimizarea legăturilor transportului public local cu gările Obor, Titan și Progresul.
1.2.2. Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan	• Modernizarea liniei CF București Nord – Giurgiu Nord, inclusiv amenajarea de noi stații (Domnești, IFA-Laser Măgurele, Măgurele, Jilava, Autostrada A1, Bragadiru și Chiajna) și link către stația Progresul • Modernizarea centurii CF (partea de vest) și amenajarea de stații intermodale / gări locale • Modernizarea liniei CF 901 București Nord - Pitești și valorificarea acesteia pentru transport metropolitan (Săbăreni – Ciocănești – Bâldana – Răcari – Ghergani – Titu). • Valorificarea magistralei 800 pentru transport metropolitan, prin amenajarea de noi stații pe traseul Gara de Nord – Gara Basarab – Gara Aurel Vlaicu – Gara Pipera – Dragonul Roșu – Dobroești Pantelimon – Brănești – Fundulea (stații noi la Pipera – nod intermodal, Aurel Vlaicu, Dragonul Roșu, Dobroești și Pantelimon).
1.2.3. Creșterea capacității de operare a aeroporturilor Capitalei	• Extinderea Aeroportului ”Henri Coandă” (terminal nou de pasageri, platformă multimodală pentru cargo, parcare multietajată, parc tehnologic și zonă comercială) – conform Programului Strategic de Dezvoltare AIHC • Repunerea în funcțiune a Aeroportului Băneasa (potențial pentru curse naționale)
1.2.4. Îmbunătățirea conexiunilor între Capitală și Aeroportul Internaționa ”Henri Coandă”	• Legătură CF Gara de Nord – Aeroport Otopeni (în lucru) • Linie dedicată de transport public de suprafață pe DN1 – Piața Presei libere – Aviatorilor • Drum Expres Aeroportul Internațional Henri Coandă – A3
POLITICA 1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	
1.3.1. Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant	• Construcție M6 Gara de Nord – Aeroportul Internațional Henri Coandă • Construcție M4 Gara de Nord – Gara Progresul • Completare M5 Eroilor – Universitate – Piața Iancului • Extindere M2 spre DNCB (Berceni), inclusiv terminal intermodal • Extinderi M2 spre Petricani, M3 spre DNCB, inclusiv terminal intermodal • Extindere M4 spre Mogoșoaia • Extindere M1 către A1, inclusiv terminal intermodal • Realizare linie metrou M8 Bragadiru – Voluntari • Modernizare stații, îmbunătățirea serviciilor de transport public de călători cu metroul
1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz)	• Modernizare și extinderi (inclusiv repunere în funcțiune) de linii de tramvai • Reconfigurarea Pieței Unirii pentru a conecta liniile de tramvai pe ruta Colentina – Rahova • Includerea liniilor de tramvai în proiectele completare a inelului median (mai ales pe traseul Str. Doamna Ghica – Bd. Chișinău – Bd. Nicolae Grigorescu – Str. Iuliu Hațieganu). • Completarea rețelei de troleibuz pe tronsoanele: Str. Sibiu-Bd. 1 Mai-Drumul Taberei-Valea Argeșului; Bd. Regina Elisabeta-Bd. M. Kogălniceanu
1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public	• Modernizarea și reconversia flotei de autobuze vechi în vehicule de transport electric sau cu emisii reduse (de ex. troleibuze, CNG) • Modernizare și transformare autobuze în troleibuze (100 autobuze Euro 3)

Programe	Tipuri de intervenții
	• Achiziția de autobuze electrice / CNG mici (8-9m / 10-20 locuri) pentru zonele de expansiune și rutele mai puțin utilizate din Ilfov – se poate corela cu un serviciu de DRT (Demand Responsive Transit).
1.3.4. Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor	• Modernizarea depourilor Dudești, Colentina, Titan, Berceni, Bujoreni, Bucureștii Noi • Modernizarea stațiilor de transport public în vederea transformării lor în noduri / puncte intermodale (stație acoperită, spațiu de stat jos, afișaj digital sosire mijloace tp / hartă digitală, punct comercial, parcare biciclete / trotinete etc.)
POLITICA 1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	
1.4.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale	• Reabilitarea și extinderea zonei pietonale din centrul istoric • Amenajarea de noi zone pietonale / centre de cartier în marile ansambluri de locuințe • Dezvoltarea unor coridoare noi de mobilitate pietonală (de ex. Calea Griviței între Gara de Nord și Calea Victoriei) • Amenajarea de pasarele pietonale în intersecții dificile (Șos. Mihai Bravu, Șos. Alexandriei, Calea Griviței, Bd. Doamna Ghica, Șos. Pipera, Str. Liviu Rebreanu, Bd. Iuliu Maniu, stație tramvai Laborator pe Șos. Mihai Bravu, Fântâna Miorița, Politehnică – Complex Regie etc.)
1.4.2. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate	• Amenajare piste de biciclete pe traseele deja proiectate • Amenajarea pistelor de bicicletă (inclusiv parcări securizate, stații de tip self-care, dispozitive de numărare etc.) pe radialele care asigură legătura între centru și cartierele de locuințe colective • Amenajarea de piste de biciclete în cadrul proiectelor de reconfigurare a unor străzi în coridoare de mobilitate durabilă (de ex. Str. Șinei, Str. Liniei) • Dezvoltarea sistemului de bike-sharing (în PPP, după finalizarea lucrărilor la rețeaua de piste) • Instalarea de rastele pentru biciclete, în lungul pistelor pentru biciclete și în vecinătatea sau curtea instituțiilor publice (mai ales licee). • Amenajarea de parcări sigure pentru biciclete („bicycle lockers”) în gări și la capetele liniilor de metrou (corelat cu proiectele de nod intermodal / P&R). • Amenajarea de legături secundare pentru biciclişti, la nivelul străzilor administrate de Primăriile de Sector, prin implementarea de măsuri de calmarea traficului și folosirea semnului de „sharrows” – trasee sugerate pentru biciclete • Program de amenajare garaje pentru biciclete în zonele de locuire colectivă (pot fi cuplate cu parcări rezidențiale multi-etajate) • Campanii de informare despre beneficiile utilizării mijloacelor alternative de transport
1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice	• Dezvoltarea rețelei de stații de încărcare vehicule electrice corelat cu cele deja instalate de mediul privat. Montare stații de încărcare vehicule electrice în zonele de locuințe colective (mai ales în cartierele dormitor – Drumul Taberei, Titan, Militari etc.) • Susținerea tranziției către vehicule electrice prin vouchere pentru achiziția de vehicule electrice
POLITICA 1.5. IMBUNATATIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	
1.5.1. Dezvoltarea rețelei de centre / noduri intermodale și de parcări de transfer	• Amenajare Park&Ride în corelare cu extinderea liniilor de tramvai și a liniilor de metrou • Modernizare, extindere și optimizare autogări • Reconfigurarea intersecțiilor cu fluxuri pietonale ample și multiple mijloace de transport (ex. Victoriei, Eroii Revoluției etc.).

Programe	Tipuri de intervenții
1.5.2. Imbunătățirea sistemului de parcare	• Extinderea rețelei de locuri de parcare tarifate • Reconfigurarea parcărilor pentru încurajarea mijloacelor de transport cu emisii reduse: delimitarea de locuri de parcare rezervate pentru vehicule electrice, parcări (cu plată) rezervate pentru servicii de car sharing, parcări gratuite / rezervate pentru persoane cu dizabilități și parcări pentru biciclete. • Revizuirea tarifelor de parcare și reglementarea clară a modului de gestiune a parcărilor la nivelul Capitalei • Dezvoltarea aplicației de parcare (ulterior integrare în aplicația unică de mobilitate) prin includerea tuturor parcărilor private accesibile publicului
1.5.3. Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană	• Accesibilizarea stațiilor de transport public pentru persoane cu dizabilități • Accesibilizarea stațiilor de metrou pentru persoanele cu deficiențe de vedere • Aplicarea tehnologiei wifi beaconing pentru direcționarea nevăzătorilor prin bluetooth către stațiile de transport public • Serviciu DRT (Demand Responsive Transit) pentru persoane cu dizabilități • Eliberare autorizații pentru taxiuri accesibilizate pentru transportul de persoane cu dizabilități (mai ales spațiu pentru scaun rulant și câine pentru nevăzători)
1.5.4. Creșterea siguranței în trafic	• Reconfigurarea circulațiilor în cartierele de locuințe colective: sensuri unice, calmarea traficului -intersecții denivelate, vegetație de aliniament, trotuare lărgite) • Sistem de treceri de pietoni inteligente (cu reglarea pe timp de noapte a luminii la trecerea pietonilor; semafoare cu buton pentru pietoni pe arterele majore de trafic, etc.) • Reamenajarea și monitorizarea principalelor intersecții periculoase (puncte negre) • Campanii de educație rutieră
1.5.5. Integrarea tarifară a serviciilor de transport public și operaționalizarea sistemului de monitorizare GPS a flotei și de e-ticketing	• Dezvoltare sistem de e-ticketing corelat STB-Metrorex și pe termen lung CFR (pentru transportul metropolitan). • Dezvoltarea sistemului de tarifare integrată la nivelul Bucureștiului (Metrorex + STB) și al județului Ilfov (inclusiv CFR regional) • Echiparea flotei cu instrumente de numărare a pasagerilor (camere, senzori sau tarifare în funcție de lungimea cursei) și funcționalizarea acestora
1.5.6. Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de transport	• Elaborare, aprobare și implementare ghid proiectare a străzilor la nivelul Capitalei (PMB și Primării de Sector) • Actualizare și implementare studii pentru optimizarea modului de utilizare a tramei stradale • Strategie de logistică pentru eficientizarea sistemului de alimentare a capitalei • Planuri de mobilitate / studii de mobilitate pentru noile dezvoltări de peste 250 locuri de muncă / locuințe amplasate în zonele cu o capacitate limitată a infrastructurii (ex. Calea Floreasca, Inelul Central, etc.) • Implementare sensuri unice (de ex. Barbu Văcărescu – Calea Floreasca: nevoie completări legături est-vest; Bulevardul Tudor Vladimirescu – Strada Progresul: nevoie legături suplimentare nord – sud) • Amenajarea benzilor dedicate pentru transportul public, pe marile bulevarde, dar și pe străzile secundare • Reconfigurarea străzilor de la 2 benzi pe sens la 1 bandă pe sens + piste pentru biciclete + 1 bandă pentru virajul la stânga (proiecte-pilot Șos. Antiaeriană și Șos. Andronache) • Colectarea, analiza și publicarea de statistici de mobilitate anuale (fișa / buletinul de mobilitate a Bucureștiului)

Programe	Tipuri de intervenții
	• Extinderea sistemului de management al traficului (achiziție camere noi, semafoare cu buton pentru pietoni, senzori și aparatură pentru măsurarea fluxurilor, automate de dirijare a circulației etc.), inclusiv prioritizarea transportului public la semafor. • Dezvoltarea unei aplicații de tip „Mobilitate ca un Serviciu" (inclusiv prin dezvoltarea aplicațiilor existente la nivelul STB) pentru a integra toate serviciile de mobilitate la nivelul București-Ilfov
POLITICA 1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICA SI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII	
1.6.1. Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a Capitalei și a zonei sale urbane funcționale	• Flexibilizarea stației 220/110 kV Fundeni și instalarea unui nou AT 220/110 kV 200 MVA, instalarea unui nou transformator 400/110 kV 250 MVA în Stația București Sud • Realizarea de noi stații electrice de 400 kV sau de 220 kV și construirea de linii electrice aeriene/subterane de 400 kV
1.6.2. Imbunătățirea sistemului de distribuție a energiei electrice la consumatori	• Înlocuire LES 110 kV cu cabluri de capacitate mărită (ca de exemplu traseul București Nord-Centru, Militari-Răzoare, Militari-Grozăvești, Răzoare-Grozăvești etc.) • Lucrări de mentenanță preventivă și investiții în elemente de rețea pentru scăderea numărului de întreruperi și modernizarea instalațiilor
1.6.3. Dezvoltarea infrastructurii de internet în bandă largă	• Amenajarea de puncte de acces gratuit la Wi-fi în spații publice • Dezvoltarea rețelei metropolitane subterane de fibră optică a municipiului București (NetCity) • Sprijinirea investițiilor private pentru extinderea infrastructurii 5G
POLITICA 2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ	
2.1.1. Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan	• Reglementarea urbanistică corespunzătoare (PUG, PUZ-uri) și asigurarea infrastructurii-suport (infrastructură de acces, transport public, utilități etc.) pentru noi zone de afaceri (clădiri de birouri, proiecte mixte, spații logistice, comerciale și industriale, spații de coworking etc.) – de ex. zona Rocar, zona Trafic Greu, zona IMGB, Chimopar-Policolor, Titan-Faur-Republica, Promenada, Gara Obor, Romexpo, Timișoara-Preciziei etc. • Colaborarea cu CJ Ilfov și cu UAT-urile din județul Ilfov în vederea dezvoltării de noi poli economici în zona complementară din jurul Capitalei (de ex. Măgurele, Moara Vlăsiei, Brănești etc.) • Supraimpozitarea terenurilor virane/abandonate în vederea includerii lor în circuitul economic
2.1.2. Promovarea imaginii Capitalei și a zonei sale urbane funcționale ca hub economic de importanță europeană	• Încheierea de parteneriate de promovare cu organizații-catalizator cu rol de atragere și sprijinire a investitorilor (de ex. camera de comerț bilaterale, ambasade și consulate, organizații patronale etc.) • Participarea cu stand propriu sau dezvoltat în parteneriat cu CJ Ilfov/ADR BI și companii private la marile târguri de investiții din Europa (Munchen, Cannes etc.) și din lume • Dezvoltarea unui portal WEB destinat atragerii de investitori Crearea unei rețele de "ambasadori economici" ai Capitalei (oameni de afaceri de succes, manageri, sportivi de performanță, tineri cu performanțe educaționale deosebite etc.)
POLITICA 2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	
2.2.1. Dezvoltarea infrastructurii și a	• Crearea / dezvoltarea incubatoarelor / acceleratoarelor de afaceri • Crearea / dezvoltarea parcurilor industriale și logistice pentru IMM-uri

Programe	Tipuri de intervenții
serviciilor suport pentru antreprenori	• Susținerea activității și a programelor derulate de entitățile care oferă sprijin antreprenorilor (de tip business hub, fablab, makerspace, spațiu de coworking etc.) • Crearea / extinderea de noi facilități expoziționale și de testare a produselor și serviciilor
2.2.2. Stimularea antreprenoriatului prin măsuri locale	• Adoptarea unor scheme de minimis care să prevadă facilități fiscale pentru antreprenori • Modernizarea piețelor agroalimentare în vederea extinderii și îmbunătățirii spațiilor de expunere ale micilor comercianți • Organizarea de piețe volante în spații publice pentru comercializarea produselor locale • Dezvoltarea unei platforme online de comercializarea a produselor realizate în București • Implementarea unui brand local (de tipul ”Made in Bucharest” / ”Produs în București”) și aplicarea logo-ului pe produsele realizate la nivel local
2.2.3. Sprijinirea financiară a IMM-urilor în vederea dezvoltării și internaționalizării, precum și a depășirii efectelor crizei provocate de Covid 19	• Finanțarea investițiilor în activele corporale și necorporale ale microîntreprinderilor • Finanțarea implementării de noi modele de afaceri în vederea internaționalizării întreprinderilor • Sprijinirea tranziției de la start-up la scale-up a întreprinderilor • Acordarea de granturi și alte instrumente financiare pentru depășirea efectelor crizei Covid 19
2.2.4. Digitalizarea sectorului IMM în vederea alinierii la trendurile globale	• Implementarea de tehnologii, instrumente, soluții pentru automatizare, robotică, inteligență artificială, customizare, IoT etc. la nivelul IMM-urilor din Capitală • Înființarea / dezvoltarea de hub-uri de inovare digital
POLITICA 2.3. ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENTE PE PIATA DE MUNCĂ	
2.3.1. Încurajarea atragerii de forță de muncă calificată din țară și din străinătate	• Organizarea de cursuri de integrare profesională pentru forța de muncă din țară și din străinătate • Susținerea rețelei de școli internaționale, cu predare în diferite limbi străine, în vederea creșterii atractivității Capitalei pentru forța de muncă din străinătate • Dezvoltarea infrastructurii de informare (de ex. în sistemul de transport public, în administrația locală etc.) în limbi de circulație internațională (minim engleză) pentru forța de muncă străină
2.3.2. Adaptarea ofertei de educație și de formare continuă la noile dinamici ale pieței de muncă	• Dezvoltarea infrastructurii învățământului profesional, cu precădere în sistem dual, în parteneriat cu agenții economici • Dotarea corespunzătoare a laboratoarelor și atelierelor școlare din Capitală în vederea încurajării pregătirii practice a elevilor, cu precădere în domeniul STEM (știință, tehnologie, inginerie și matematică) • Dezvoltarea de noi facilități și tabere pentru educația non-formală a copiilor în sistem STEM (după modelul Științescu HUB Sibiu) • Încurajarea inițiativelor de formare continuă formală și informală (de ex. în domeniul IT) a adulților, în vederea adaptării acestora la noile tendințe globale, mai ales în ceea ce privește automatizarea / robotizarea / digitalizarea / inteligența artificială
POLITICA 2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI, A TRANSFERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ	
2.4.1. Sprijinirea creării și dezvoltării	• Crearea / dezvoltarea infrastructurii de CDI de la nivelul institutelor / centrelor de cercetare, inclusiv a celor din cadrul universităților

Programe	Tipuri de intervenții
infrastructurii publice și private de CDI	• Crearea / dezvoltarea infrastructurii proprii de CDI a IMM-urilor • Sprijin pentru înființarea start-up-urilor și spin-off-urilor inovative • Sprijin pentru participarea entităților de CDI publice și private locale la rețele și proiecte europene
2.4.2. Sprijinirea transferului tehnologic, în scopul comercializării rezultatelor activității de CDI	• Crearea / dezvoltarea infrastructurii de inovare și transfer tehnologic (de ex. parcuri științifice și tehnologice) • Sprijinirea parteneriatelor între entitățile de inovare și transfer tehnologic și IMM-uri pentru implementarea rezultatelor cercetării applicative
2.4.3. Sprijinirea funcționării și a dezvoltării clusterelor din domeniile de specializare inteligentă	• Sprijin pentru măsuri de animare, infrastructură și servicii de CDI, internaționale, consolidare a capacității • Sprijin pentru instruirea și dezvoltarea competențelor ale actorilor din sistemul cvadruplu helix regional de inovare (universități, entități de CDI, transfer tehnologic, organizații-catalizator, administrație, firme).
POLITICA 2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	
2.5.1. Intărirea dialogului dintre mediul de afaceri și administrația locală	• Înființarea unui Consiliu Consultativ pentru dezvoltare economică și dialog cu mediul privat la nivelul PMB • Înființarea unui birou pentru relația cu mediul de afaceri în cadrul PMB și a fiecărei primării de de sector • Organizarea unei ceremonii anuale de premiere a celor mai contribuabili persoane juridice la bugetul PMB / al sectorului
2.5.2. Încurajarea activităților de responsabilitate socială corporativă ale companiilor locale	• Adoptarea de către companiile bucureștene a unor spații publice (de ex. scuaruri, sensuri giratorii, locuri de joacă, mini-spații verzi etc.) și mentenanța acestora în schimbul promovării imaginii acestora prin mini-totem-uri personalizate (pe modelul altor orașe din țară)
POLITICA 3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	
3.1.1. Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale	Intervenții la clădirile rezidențiale (blocuri de locuințe) ce vizează: • elementele ce alcătuiesc anvelopa clădirii; • instalația de distribuție a agentului termic și a sistemului de încălzire din condominiu; • instalația de iluminat integrată clădirii; • sisteme inteligente pentru managementul și gestionarea consumului de energie electrică • instalația de încălzire a spațiului și de alimentare cu apă caldă menajeră • instalația de climatizare / condiționare a aerului • instalația de ventilare mecanică și / sau ventilare naturală • sisteme solare active / pasive și alte sisteme de încălzire și / sau răcire, inclusiv electrice, bazate pe surse de energie regenerabilă • măsuri de consolidare, în funcție de riscurile identificate • centrale termice de încălzire • alte activități / măsuri care conduc la eficiența energetică sau care sunt impuse prin legislația specifică în domeniul eficienței energetice
3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	Intervenții la clădirile publice (unități de învățământ, sanitare, sociale, administrative, culturale etc.) ce vizează: • elementele ce alcătuiesc anvelopa clădirii; • instalația de distribuție a agentului termic și a sistemului de încălzire din condominiu;

Programe	Tipuri de intervenții
	• instalația de iluminat integrată clădirii; • sisteme inteligente pentru managementul și gestionarea consumului de energie electrică • instalația de încălzire a spațiului și de alimentare cu apă caldă menajeră • instalația de climatizare / condiționare a aerului • instalația de ventilare mecanică și / sau ventilare naturală • sisteme solare active / pasive și alte sisteme de încălzire și / sau răcire, inclusiv electrice, bazate pe surse de energie regenerabilă • măsuri de consolidare, funcție de riscurile identificate • centrale termice de încălzire • alte activități / măsuri care conduc la eficiența energetică sau care sunt impuse prin legislația specifică în domeniul eficienței energetice • instalarea de puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice și tubulatura încastrată pentru cablurile electrice la clădirile cu mai mut de 10 locuri de parcare.
POLITICA 3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA	
3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi	• Înființarea / modernizarea centralelor termice de încălzire / răcire la nivel de zonă / cartier / cvartal sau de bloc / condominiu (de ex. Băneasa, Pipera, Titan, Militari, Casa Presei • Consolidarea seismică a activelor aferente sistemului centralizat de termoficare • Reabilitarea / modernizarea rețelei primare și secundare de transport și distribuție a energiei termice, inclusiv a infrastructurii tehnice aferente • Realizarea unor unități de cogenerare
3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	• Retehnologizarea / implementarea unor capacității de producere a energiei termice în regim de vârf de cca. 100-200 Gcal/ în CTE existente
3.2.3. Reorganizarea modului de administrare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică	• Stingerea treptată a datoriilor operatorului de distribuție / PMB față de principalul producător - ELCEN (fie de comun acord, fie în urma unui demers în justiție), astfel încât acesta din urmă să-și onoreze la rândul lui obligațiile restante de plată către furnizori, creditori etc. • Luarea unei decizii cu privire la modul de administrare a sistemului, mai ales în contextul aprobării planului de restructurare al ELCEN, care prevede faptul că până la sfârșitul anului 2020 se va realiza transferul activelor producătorului, fie de către municipalitate, fie de către Ministerul Economiei sub forma unei noi entități, fie către orice investitor privat.
POLITICA 3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC	
3.3.1. Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului	• Înlocuirea tuturor corpurilor de iluminat existente de tipul sodiu sau halogenură cu tehnologia LED, prin care se va obține o creștere a eficienței energetice. • Implementarea soluțiilor de dimming pe timpul nopții în zonele cu trafic scăzut pe anumite interval de timp • Utilizarea sistemelor de iluminat fotovoltaice în parcuri și parcări, care ar conduce la scăderea consumului de energie electrică totală a sistemului de iluminat public al municipiului București

Programe	Tipuri de intervenții
3.3.2. Extinderea și modernizarea infrastructurii de iluminat arhitectural	• Inventarierea clădirilor și spațiilor publice ce ar putea beneficia de iluminat arhitectural • Elaborarea schemelor de parteneriat între proprietari și administrația publică locală și a proiectelor de iluminat • Instalarea sistemelor de iluminat cu tehnologie LED
POLITICA 3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	
3.4.1. Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate	• Elaborarea Planului Municipal pentru Gestionarea Deșeurilor (în corelare cu Planul Județean de Gestiune a Deșeurilor Ilfov) • Dezvoltarea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile, biodeșeurilor, deșeurilor textile și a celor periculoase menajere (echipamente mobile de colectare, mașini de colectare separată, infrastructură-suport pentru colectare, transport și stocare temporară, centre de colectare etc.) • Extinderea la nivelul întregii Capitale a sistemului de pubele îngropate pentru a evita poluarea olfactivă și chiar riscul îmbolnăvirii populației în sezonul cald. • Realizarea de instalații de sortare a deșeurilor, de tratare a bio-deșeurilor colectate separate, de digestie anaerobă și de compostare a deșeurilor • Dezvoltarea capacităților de sortare și concasare a deșeurilor din construcții
3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale	• Dezvoltarea de instalații de tratare mecano-biologică a deșeurilor • Înființarea unor unități de incinerare a deșeurilor cu valorificare energetică • Extinderea capacităților de depozitare a deșeurilor • Închiderea depozitelor de deșeuri neconforme
3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate	• Măturarea de două ori pe zi a zonelor aglomerate, zilnică a zonei centrale și a arterelor principale, o dată la 2-3 zile pentru restul străzilor • Spălarea zilnică a arterelor / zonelor aglomerate/ piețelor / târgurilor din zona centrală și de 1-3 ori pe săptămână a restului străzilor • Înlocuirea periilor / măturilor utilizate cu echipamente de aspirație • Modernizarea și dotarea cu sisteme GPS a parcului de vehicule de salubritate • Implementarea conceptului ”Plătești cât arunci” în ceea ce privește frecvența colectării și tipul recipienților folosiți • Implementarea colectării pe 5 fracții (sau pe 2 fracții + sortare ulterioară) a deșeurilor: deşeuri biodegradabile, deşeuri de hârtie/carton, mase plastice, deşeuri de sticlă/metal şi deşeuri reziduale • Încheierea de contracte de transport a deșeurilor din construcții / demolări / renovări / modernizări de către toate persoanele fizice și juridice care realizează astfel de lucrări • Compostarea deșeurilor vegetale din parcuri, curți și grădini • Colectarea lunară (și suplimentar la cerere) a deșeurilor voluminoase • Colectarea minim trimestrială a DEEE • Interzicerea abandonării deșeurilor pe domeniul public și privat
POLITICA 3.5. REDUCEREA POLUĂRII, ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	
3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare	• Actualizarea și implementarea Planului Integrat de Calitate a Aerului, respectiv a Planului de Menținere a Calității Aerului în Municipiul București • Controlul traficului rutier în zonele în care sunt depășite concentrațiile maxime admise la precursorii ozonului (inclusiv considerea unor zone cu excluderea traficului). • Introducerea unui sistem de alertare care să permită promovarea de măsuri în timp real în condițiile apariției de probleme la nivelul concentrațiilor ozonului. • Descurajarea utilizării materialelor închise la culoare și pe bază de asfalt/bitum pentru reducerea incidenței insulei de căldură și a compușilor organici volatile

Programe	Tipuri de intervenții
	• Îmbunătățirea calității spațiilor verzi prin reconsiderarea introducerii stratului ierbaceu și arbustiv, inclusiv în zona aliniamentelor stradale și a grădinilor de bloc • Controlul utilizării combustibililor la spațiile rezidențiale care nu sunt conectate la rețeaua centralizată de furnizare a agentului termic, mai ales în timpul iernii. • Controlul evacuărilor de gaze de descompunere din casetele colectoare ale municipiului București • Controlul respectării condițiilor de mediu impuse pentru șantiere • Îmbunătățirea controlului de mediu la agenții economici care dețin autorizație de mediu, pentru îmbunătățirea gradului de conformare la cerințele legislației de mediu • Organizarea sistemului de monitorizare a calității mediului intern al populației. • Implementarea măsurilor din regulamentul de organizare și funcționare a serviciilor de salubritate (măturare, aspirare, spălare străzi, spații publice) • Reconfigurarea și extinderea rețelei de monitorizare a calității mediului din municipiul București prin considerarea de noi puncte de măsurare și a noi substanțe relevante (de ex. benzenul pentru aerul urban) • Diminuarea parcului auto non Euro, Euro1 și Euro 2, prin introducerea de prevederi legislative și fiscale adecvate
3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane	• Asigurarea debitelor de primenire și / sau combatere a eutrofizării pe cursul Colentinei și a Dâmboviței • Acoperirea totală cu servicii de alimentare cu apă și canalizare a municipiului București • Finalizarea extinderii stației de epurare a municipiului București. • Reconfigurarea și extinderea rețelei de monitorizare a calității mediului din municipiul București prin considerarea de noi puncte de măsurare și a noi substanțe relevante (pesticidele, biocidele și medicamentele pentru apele uzate)
3.5.3. Prevenirea și reducerea poluării fonice	• Actualizarea hărților strategice de zgomot și implementarea măsurilor din Planul de acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului ambiental la nivelul Capitalei, a aeroporturilor Otopeni și Băneasa și a rețelei CFR • Implementarea de bariere fonice prin supraînălțarea spațiilor verzi și montarea de bariere verzi cu vegetație • Anveloparea fațadelor cu izolație special • Montarea geamurilor cu izolație specială • Instalarea de panouri fonoabsorbante de-a lungul liniilor CF • Reducerea timpului de utilizare a echipamentelor industrial generatoare de zgomot și înlocuirea lor treptată cu echipamente silențioase
3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	• Implementarea Master Planului Serviciului de Alimentare cu Apă și Canalizare pentru Municipiul București, mai exact a investițiilor prevăzute în Programul de Investiții Obligatorii (PIO) asumat prin contractul de concesiune de către operatorul privat de profil pentru perioada 2020-2031 • Finalizare lucrări de extindere şi reabilitare a infrastructurii de apă şi apă uzată în zonele Ghidigeni, Olteniţei, Cheile Turzii şi Henri Coandă • Finalizare lucrări de extindere a Stației de Epurare Ape Uzate Glina (capacitate 2,5 mil. locuitori echivalenți și epurare biologică 8,3 mc/s), inclusiv Incinerator de nămol • Finalizare lucrări de reabilitare a colectoarelor principale și a canalului colector Dâmbovița (Caseta) – Etapa II • Adaptarea sistemului de canalizare la o frecvență de calcul, în cazul ploilor, de 1:10. • Construirea de bazine de retenție și amenajarea unor zone verzi pentru a permite stocarea apelor pluviale

Programe	Tipuri de intervenții
	• Reabilitarea și modernizarea instalațiilor de evacuare ape uzate pluviale din pasajele subterane Mărășești, Lujerului, Jiului, Victoriei și Unirii • Extinderea rețelei de colectare separată a apelor pluviale, cu direcționarea acestora direct către emisari după pre-epurare acolo unde acest lucru este posibil (de exemplu, de-a lungul văii Colentinei). • Asigurarea unor surse alternative de alimentare cu energie electrică pentru toate stațiile de pompare a apelor uzate • Redimensionarea rețelei de canalizare în zonele Cotroceni, Regina Maria, Tineretului, zona străzii Slobozia • Extinderea rețelei de canalizare în zonele aflate la limita administrativă a municipiului, precum și în zonele Luncilor, Gurilor, Dealurilor, Giulești-Sârbi sau Lacul Morii • Finalizarea Acumulării Ogrezeni și a casetelor de transport a apei brute până la stația de tratare Crivina. • Extinderea rețelei de canalizare pluvială și menajeră și creșterea capacității de transport a rețelei existente în caz de evenimente pluviometrice extreme • Redimensionarea sistemului de distribuție a apei potabile
POLITICA 3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	
3.6.1. Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate	• Realizarea de amenajări pentru managementul vizitatorilor, dar și al biodiversității în zona Parcului Natural Văcărești, pentru creșterea atractivității acestui spațiu și orientarea lui mai mult spre valorificare socială concomitent cu conservare a naturii; • Păstrarea integrității structurale si funcționale a Pădurii Băneasa și dezvoltarea de infrastructuri minimale pentru vizitatori (infrastructuri pentru sport, piste de biciclete, alei, spații pentru activități creative)
3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	• Reabilitarea parcurilor, atât prin înlocuirea treptată a vegetației îmbătrânite sau afectate de diferite infrastructuri, dar și prin reabilitarea infrastructurilor depășite sau insuficiente • Operațiuni de refacere a modului de delimitare a vegetației ierbacee și a arborilor din grădinile de bloc • Extinderea suprafețelor verzi funcționale, în zona incintelor inundabile • Dezvoltarea de spații verzi publice în zonele rezidențiale cu accesibilitate redusă la astfel de funcțiuni (inclusiv prin intermediul exproprierilor sau al reglementărilor urbanistice) • Asigurarea unui management minimal temporar al spațiilor abandonate, care să includă și eliminarea speciilor invazive (oțetar, ambrozie, etc.), dar și a acelora care se constituie în risc pentru sănătatea populației (șobolani, căpușe). • Păstrarea diversității fondului de arbori din municipiului București, prin introducerea unor specii cu prioritate autohtone, mai ales în parcuri (de exemplu, frasin, tei, stejar, ulm) și a unor specii alohtone care și-au dovedit viabilitatea în timp (de exemplu, stejar roșu american, arțar american)
POLITICA 3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE, DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA	
3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice	• Înființarea, la nivel metropolitan (București și Ilfov) a unui comitet consultativ/grup de lucru permanent pe tema schimbărilor climatice, respectiv elaborarea, cu ajutorul acestuia, implementarea și monitorizarea unui Plan de Acțiune Regional pentru Adaptarea la Schimbările Climatice. • Implementarea, cu ajutorul ANM și a altor entități din domeniul situațiilor de urgență, a unor coduri de avertizare și alertă adaptate extremelor termice și pluviometrice din mediul urban

Programe	Tipuri de intervenții
	• Includerea, cu prilejul adoptării noului PUG, a unor regulamente urbanistice care să stipuleze cerințe clare pentru dezvoltatori cu privire la combaterea insulei de căldură urbană și adaptarea la schimbările climatice. • Implementarea de măsuri de conștientizare și educație a populației privind impactul orașului asupra extremelor termice și necesitatea adaptării stilului de viață. • Utilizarea combinată a imaginilor satelitare și a datelor de la suprafață, pentru analiza de detaliu, la scară intr-urbană (cartier, circumscripție etc.) și pentru a putea surprinde toată complexitatea fenomenului de insulă de căldură urbană (zi-noapte, cer senin-cer acoperit etc.), în vederea prioritizării unor intervenții publice (de ex. spații verzi, zone pietonale umbrite, cișmele stradale, parcări înierbate etc.) • Realizarea și transmiterea de prognoze meteorologice personalizate, conform caracteristicilor diferitelor cvartale, cartiere sau unități de recensământ • Amenajarea unor puncte de prim ajutor permanente, în fiecare cartier din Capitală. Sprijinirea funcționării centrelor de permanență medicală • Plantarea de copaci pentru asigurarea de trasee pietonale umbrite • Monitorizarea detaliată a parametrilor meteorologici pentru a putea surprinde în timp util impactul local al evoluției climei, prin instalarea de mini-stații meteo / senzori (eventual integrați cu cei care măsoară nivelul poluării) în cât mai multe zone din Capitală și racordarea acestora la un centru de monitorizare. • Informarea mai eficientă a populației cu privire la prognozele de producere a unor hazarde meteo (de ex. pe modelul Ro-Alert). • Extinderea rețelei de cișmele și fântâni stradale • Amenajarea unor bazine de retenție a apei pluviale pentru irigarea mai frecventă a spațiilor plantate, stropirea străzilor etc. Implementarea de sisteme automatizate de irigații a spațiilor verzi, bazate pe senzori de umiditate.
3.7.2. Prevenția riscului de inundații	• Realizarea unui studiu bazinal (Argeș, Dâmbovița, Colentina) actualizat prin care să se releve acțiunile necesare pentru protecția împotriva inundațiilor, incluzând analiza instituțională amănunțită privitoare la regimul terenurilor și obiectivelor, exproprieri necesare, reabilitări etc • Amenajarea sistemelor de desecare aflate sub administrarea ANIF pentru evacuarea apelor prin pompare din polderul Giulești și realizarea lucrărilor care să evacueze natural / gravitațional apele în exces – se va initia un studiu de solutie(Nota Conceptuala) urmat de Studiu de (Pre)Fezabilitate • Evaluarea stării de functionare si siguranta a drenului aferent amenajării Lacul Morii și reabilitarea pentru un drenaj corespunzător a apelor infiltrate în digurile laterale • Utilizarea râului Dâmbovița ca receptor pentru apele pluviale în sistem separativ și a celor provenite din rețeaua de canalizare cu asigurarea unui grad de diluției, astfel încât să se încadreze în limitele prevăzute în reglementările în vigoare • Reamenajarea pentru adaptarea la procesul dinamic al albiei Dâmboviței, prin realizarea zonelor de recreere comunitară fiind utilizate și ca zone inundabile în perioadele de ape mari • Utilizarea văii Colentina și a salbei de lacuri aferente ca receptor pentru apele pluviale în sistem separativ și a celor provenite din rețeaua de canalizare cu asigurarea unui grad de diluției, astfel încât să se încadreze în limitele prevăzute în reglementările în vigoare • Lucrări pentru mărirea capacității evacuatorilor pentru barajele de pe Colentina în aval de amenajarea Buftea, în concordanta cu normativele în vigoare, corelate cu expertizele tehnice de funcționare în siguranță și cu regulamentele de exploatare

Programe	Tipuri de intervenții
	• Modificarea secțiunii de curgere pe timp uscat a colectoarelor principale de ape menajere și pluviale • Devierea debitelor pe timp uscat pentru creșterea vitezelor de curgere și prevenirea formării depozitelor • Limitarea efectelor negative asupra calității apei în emisar prin realizarea unei acumulări laterale (Polder) aval de SEAU Glina, în zona Bălăceanca, pentru preluarea vârfurilor de viitură și reținerea sedimentelor (proces controlat de epurare naturală / decantare). • Utilizarea Lacului Văcărești pentru preluarea exclusivă a apelor pluviale și descărcarea acestora prin respectarea legislației în vigoare • Amenajarea pentru preluarea apelor pluviale din zona metropolitană a râurilor Dâmbovița, Mangu, Cânic, Ciorogârla, văii Pasărea, Lacurilor Mogoșoaia și Cernica, precum și reabilitarea canalelor ANIF • Operaționalizarea Acumulării Ogrezeni (de pe râul Argeș), inclusiv cu rol de asigurare a rezervei de apă a Capitalei
3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	• Transformarea elaborării Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor într-un proces de planificare participativă și supunerea documentului pentru dezbatere publică (cel puțin on-line, dar și prin organizarea unor întâlniri și cu alți stakeholderi locali – de ex. ONG-uri, grupuri de inițiativă civică la nivel de sector, asociații de proprietari, companii private etc.) • Introducerea în Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor a zonelor celor mai afectate de riscurile climatice, mai ales insule de căldură urbană în perioadele caniculare. • Actualizarea analizei benzilor de inundabilitate pentru cele două cursuri de apă (Dâmbovița și Colentina), în Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor fiind prezentate unele studii care sunt vechi de 28-33 de ani. • Actualizarea listei spațiilor de cazare și hrană pentru potențialii sinistrați, astfel încât să se asigure o abordare unitară la nivelul tuturor sectoarelor, în prezent existând diferențe foarte mari între metodologia folosită pentru cartarea acestora • Realizarea unor studii amănunțite cu privire la resursele (umane, tehnice, materiale, financiare, informaționale etc.) de intervenție în situații de urgență de care dispun toate organizațiile care sunt membre ale Comitetelor Municipal și Locale pentru Situații de Urgență (de ex. SVSU, Poliție Locală, diverși operatori de utilități, administrații și companii municipale etc.) • Maparea resurselor puse la dispoziție de către diferite ONG-uri care ar putea să fie implicate în rezolvarea unor situații de urgență. • Continuarea procesului de extindere a numărului sirenelor, dar și de modernizare a acestora, prin înlocuirea celor electrice cu unele electronice, capabile să emită sunete particularizate funcție de riscul manifestat și cu grad de audiabilitate ridicat, legate la mai multe centrale electronice de alarmare și la mai multe puncte de comandă mobile, cu cel puțin dublă comandă (fir / radio / GSM / Internet), prin elaborarea unui studiu de fezabilitate care să indice soluțiile și locațiile cele mai potrivite • Continuarea investițiilor derulate de IGSU și Ministerul Sănătății pentru dotarea completă a ISU ”Dealul Spirii”, SMURD și a Serviciului de Ambulanță București-Ilfov cu mijloace, tehnică și dotări complete, conform cu necesarul întocmit de aceste instituții • Continuarea și popularizarea campaniilor de donații publice pentru colectarea de fonduri necesare dotării SMURD • Înființarea de noi detașamente de pompieri / puncte de lucru SMURD și substații de salvare în zonele cu timpi de intervenție ridicați, în parteneriat între ISU / SABIF, PMB și primăriile de sector

Programe	Tipuri de intervenții
	• Reconstrucția, reabilitarea, modernizarea, dotarea clădirilor în care funcționează detașamentele de pompieri și substațiile de ambulanță în vederea asigurării unor condiții de muncă • Extinderea implementării sistemului de management al traficului la nivelul intersecțiilor încă neamenajate pentru a asigura prioritate în traficul vehiculelor de intervenție. • Continuarea demersurilor pentru înființarea Spitalului Metropolitan, care este planificat să dispună de unitate de primire a urgențelor, heliport, 1.000 de paturi etc. • Investiții pentru extinderea, modernizarea și dotarea tuturor unităților de primire a urgențelor de la spitalele bucureștene (atât din subordinea PMB, cât și a Ministerului Sănătății)
POLITICA 4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	
4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	• Elaborarea unui plan unitar de dezvoltare a infrastructurii educaționale prin identificarea de spații disponibile pentru înființarea de noi unități școlare, identificarea zonelor unde este nevoie de grădinițe/creșe, identificarea noilor zone rezidențiale (sau zonele rezidențiale viitoare) și asigurarea infrastructurii școlare • Construirea de noi creșe și extinderea / consolidarea / modernizarea / reabilitarea / dotarea celor existente, cu precădere în cazul clădirilor expertizate cu risc seismic • Construirea de noi grădinițe și extinderea / consolidarea / modernizarea / reabilitarea / dotarea celor existente, cu precădere în cazul clădirilor expertizate cu risc seismic • Reamenajarea interioară a grădinițelor existente, inclusiv prin concursuri de soluții, pentru a le adapta la noile trenduri din domeniul educației (de ex. grădinițele circulare) • Amenajarea locurilor de joacă, a ludotecilor și a spațiilor pentru activități în aer liber aferente grădinițelor • Adoptarea de reglementări urbanistice care să impună construcția de creșe / grădinițe în noile ansambluri rezidențiale și/sau mixte autorizate, inclusiv potențialul transfer al acestora către administrațiile locale în vederea operaționalizării
4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/liceal	• Crearea de construcții modulare la unitățile deja existente în care se învață în 2-3 schimburi și identificarea unor clădiri aflate în patrimoniul administrației publice care pot fi transformate în unități de învățământ, pe termen mediu • Construirea de noi școli gimnaziale și extinderea / consolidarea / modernizarea / dotarea celor existente, cu precădere în cazul unităților cu predare în 2-3 schimburi și a clădirilor expertizate cu risc seismic • Reamenajarea și dotarea, inclusiv prin concursuri de soluții arhitecturale, a spațiilor interioare ale unităților de învățământ pentru a încuraja învățarea, interacțiunea, mobilitatea, satisfacerea nevoilor individuale ale elevilor etc. • Construirea de noi săli de sport școlare și modernizarea / reabilitarea / dotarea celor existente • Amenajarea de noi terenuri de sport în curțile școlilor / liceelor, modernizarea / reabilitarea / dotarea celor existente • Construcția de noi bazine de înot didactice • Amenajarea și dotarea laboratoarelor școlare, în vederea consolidării învățământului STEM • Amenajarea și dotarea bibliotecilor școlare și a centrelor de informare / documentare pentru elevi

Programe	Tipuri de intervenții
	• Sprijinirea investițiilor private în școli / licee, cu precădere în cele cu predare în limbi străine • Extinderea și dotarea sistemului de transport școlar al elevilor • Extinderea sistemelor de supraveghere video în vederea prevenirii violenței în unitățile de învățământ și conectarea acestora la dispeceratele de poliție • Asigurarea condițiilor minime de igienă la nivelul tuturor școlilor din Capitală și monitorizarea continuării implementării acestora. • Dezvoltarea infrastructurii și a sistemelor pentru învățarea digitală (e-learning); digitizarea sălilor de curs, dincolo de prezența unor "table smart" și a unor calculatoare la nivel de clasă, și a procesului educațional, prin crearea de sisteme cu un grad mare de interactivitate care să permită schimbarea paradigmei în furnizarea de servicii de educație către un mediu inteligent, centrat pe elev. • Asigurarea infrastructurii pentru petrecerea timpului liber astfel încât elevii să poată folosi spațiul școlar și după terminarea orelor de curs • Elaborare a unei oferte complexe de programe de voluntariat unde elevii și profesorii să se poată implica • Înființarea unor structuri asociative de tipul unor Centre de Cartier sau a unor Centre Comunitare de Învățare Permanentă pe modelul cvadruplu-helix, care pe lângă activitatea de a desfășura activități sociale, culturale și educative la nivelul comunității, să funcționeze totodată ca platforme de dezbatere "la firul ierbii" și lobby pentru îmbunătățiri sau schimbări în procesul educativ din comunitatea respectivă • Adoptarea de către București a conceptului de Learning City , alăturându-se unei rețele globale de orașe care au ca scop "asigurarea educației de calitate, inclusivă și echitabilă și promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți" . • Digitizarea unor aspecte legate de administrarea unităților de învățământ (școlile să semnaleze online problemele acestora printr-o platformă digitală ce este conectată cu administrația publică și operatorii de rețele) • Dezvoltarea, revizuirea și adaptarea curriculumului la decizia școlii și a programelor școlare • Dezvoltarea, pilotarea și implementarea unor strategii, metode și tehnici de predare inovatoare, cu precădere în clustere, care să fie focalizate pe adaptarea la cerințele și nevoie noilor generații, educație incluzivă etc. • Dezvoltarea sistemului de formare inițială și continuă pentru personalul didactic, inclusiv mentorat didactic, cu precădere în domenii precum abilitățile digitale, dezvoltarea personală, abilitățile socio-emoționale, prevenirea și combaterea segregării, lucrul cu copii / elevii cu CES / dizabilități, drepturile copilului / elevilor, mecanisme de lucru online, democrație participativă, incluziune, egalitate de șanse, comunicare, vorbit în public etc. • Înființarea și dezvoltarea centrelor de excelență pentru copii supradotați • Sprijinirea mobilității internaționale a cadrelor didactice, personalului managerial și elevilor • Dezvoltarea și operaționalizarea sistemelor de evaluare a competențelor-cheie ale elevilor (de ex. antreprenoriale, digitale etc.)
4.1.3. Consolidarea învățământului profesional și tehnic	• Reabilitarea / modernizarea / dotarea internatelor și a cantinelor de la liceele cu profil tehnologic • Înființarea de noi campusuri pentru învățământul tehnic și profesional, inclusiv prin reconversia unor clădiri existente subutilizate • Transformarea liceelor care nu au un număr mare de elevi în Centre intensive de învățământ profesional / dual (de exemplu: Liceul Tehnologic Dacia). • Reabilitarea / modernizarea și dotarea laboratoarelor și a atelierelor școlare de la nivelul liceelor cu profil tehnologic, inclusiv în PPP cu companiile partenere

Programe	Tipuri de intervenții
	• Sprijinirea agenților economici pentru a pune la dispoziție spații, echipamente și personal calificat pentru activități de învățare la locul de muncă • Dezvoltarea de mecanisme de asigurare și monitorizare a calității învățării la locul de muncă (de ex. monitori de calitate) • Derularea de stagii de practică în întreprinderi ale elevilor • Formarea personalului didactic din domeniu, cu precădere în domeniul competențelor digitale și antreprenoriale • Formarea personalului de management, cu precădere în domeniul marketing-ului instituțional, comunicarea cu agenții economici și partenerii sociali, atragerea de resurse externe, planificare strategică instituțională etc. • Organizarea de vizite de studiu și stagii de practică productivă în sistem dual pentru familiarizarea elevilor și a familiilor cu activitatea din companii • Implicarea companiilor și a ONG-urilor în activitățile de consiliere și orientare profesională a elevilor • Dezvoltarea de soft-uri educaționale și resurse educaționale deschise în format digital, în parteneriat cu mediul economic și partenerii sociali • Organizarea de concursuri antreprenoriale pentru elevi, bazate pe aplicații practice, împreună cu agenții economici
4.1.4. Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor educaționale pentru copii / tineri cu dizabilități și / sau cu cerințe educaționale speciale (CES)	• Construirea de noi școli / licee speciale și extinderea / consolidarea / modernizarea / dotarea celor existente cu echipamente adaptate tipului și gradului de handicap • Dotarea unităților de învățământ cu infrastructură specifică copiilor și tinerilor cu dizabilități • Formarea personalului didactic și a celui suport care se ocupă de educația copiilor / tinerilor cu dizabilități / CES • Formarea personalului de management al unităților de învățământ în domeniul educației incluzive • Adaptarea tehnicilor de predare – învățare – evaluare la nevoile specifice ale copiilor / tinerilor cu dizabilități / CES • Dezvoltarea / achiziția de materiale suport, soft-uri, echipamente, tehnici asistive, diferite mijloace de învățare adaptate categoriilor de dizabilitate / nevoi ale copiilor / tinerilor • Dezvoltarea atelierelor protejate pentru elevi / tineri cu dizabilități / CES.
4.1.5. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale	• Implementarea de măsuri de tip ”Masă caldă”, inclusiv cu beneficii asupra nutriției și sănătății elevilor • Extinderea programului ”Școală după Școală” la un număr cât mai mare de unități școlare, inclusiv pentru copii proveniți din familii cu posibilități materiale reduse • Derularea de activități recreative și de socializare pentru elevi • Dezvoltarea serviciilor de consiliere, dezvoltare personală și a competențelor socio-educaționale, de coaching etc. • Implementarea unei abordări centrate pe elev, în cazul tinerilor expuși riscului de abandon (consiliere și orientare școlară și profesională, sprijin individualizat pentru tranziția de la gimnaziu la liceu / școală profesională, asigurare costuri cu internat, transport, burse, rechizite etc.) • Dezvoltarea serviciilor de consiliere și orientare profesională pentru elevii aflați în situații de risc (de ex. familii cu venituri reduse, monoparentale, părinți plecați în străinătate etc.) • Formarea continuă a cadrelor didactice în vederea gestionării riscului de abandon, cu precădere în cazul elevilor vulnerabili, dar și pentru implementarea programelor remediale

Programe	Tipuri de intervenții
	• Derularea de programe de informare / formare a părinților (educație parentală) și a actorilor din comunitate în vederea prevenirii abandonului • Dezvoltarea rețelei de mediatori școlari de la nivelul comunităților marginalizate / defavorizate • Dezvoltarea și extinderea programelor de tip ”A doua șansă”, prin informare, consiliere și orientare potențiali beneficiari, înscriere și participare la programe flexibile, servicii personalizate de sprijin, consiliere și orientare școlară și profesională • Sprijinirea școlilor cu performanțe reduse ale elevilor pentru a implementa măsuri de îmbunătățire a serviciilor de suport pentru aceștia • Sprijinirea elevilor cu performanțe școlare reduse prin programe integrate de pregătire suplimentară (suport educațional, consiliere și activități recreative, socializare etc.) • Implementarea de peer-learning și peer-mentoring între unitățile de învățământ etc., precum și dezvoltarea de comunități de învățare tematice • Dezvoltarea de materiale suport pentru dezvoltarea competențelor elevilor, inclusiv a celor digitale
4.1.6. Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții	• Dezvoltarea și consolidarea unor sisteme eficace de anticipare a competențelor necesare în viitor și adaptarea ofertei de formare la acestea • Dezvoltarea de servicii de orientare pe tot parcursul vieții, în sprijinul tranziției profesionale • Adaptarea programelor post-universitare de formare, dezvoltare profesională continuă și perfecționare la nevoile societății și ale pieței muncii • Formarea continuă a formatorilor, instructorilor, coordonatorilor de ucenicie, inclusiv prin efectuarea de stagii la angajatori • Evaluarea și recunoașterea competențelor dobândite de adulți pe căi non-formale și informale • Sprijinirea financiară a participării adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții • Derularea de programe de tip „A doua șansă” flexibile, inclusiv cu module de pregătire profesională, sprijinirea personalizată a cursanților pentru prevenirea abandonului, inclusiv prin informare, consiliere și orientare profesională • Înființarea de centre comunitare de învățare continuă • Dezvoltarea de parteneriate între licee / universități și companii pentru derularea de programe de formare continuă, de evaluare și certificare a competențelor dobândite non-formal și informal • Sprijinirea mobilității internaționale pentru educația adulților • Derularea de activități de dobândire a competențelor digitale
4.1.7. Consolidarea Capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	• Realizarea unei asocieri între instituțiile de învățământ superior, Primăria Municipiului București și alte instituții și companii private, într-un model de tip helix cvadruplu, cu scopul promovării comune a Bucureștiului ca centru universitar european și de implementare a unei strategii commune în acest sens • Construcția de noi campusuri universitare (de ex. de tip Smart City), consolidarea / extinderea / reabilitarea / modernizarea celor existente (Politehnică, Tei) • Construcția de noi cămine studențești, consolidarea / extinderea / reabilitarea / modernizarea celor existente • Dezvoltarea / reabilitarea / modernizarea infrastructurii sportive pentru studenți • Dezvoltarea / reabilitarea / modernizarea bibliotecilor universitare • Crearea de parteneriate cu marii angajatori pentru dotarea universităților cu aparatură modernă care să permită desfășurarea de activități inovatoare • Implicarea studenților și a mediului universitar în propunerea sau crearea de spații publice și dotări specifice vieții culturale a acestora în zonele de campus.

Programe	Tipuri de intervenții
	• Acordarea de sprijin pentru studenții cu venituri reduse și risc de abandon (burse, facilitarea accesării unui loc de muncă cu timp parțial etc.) • Dezvoltarea și operaționalizarea unor centre de monitorizare a nevoilor studenților, consiliere și orientare profesională adaptată acestora, precum și alte activități (sesiuni, tabere, training-uri, workshop-uri etc.) • Dezvoltarea serviciilor de tutorat și mentorat pentru studenții din anul I, inclusiv prin intermediul organizațiilor de studenți voluntari • Derularea de acțiuni specifice pentru atragerea elevilor din zone și grupuri defavorizate în învățământul superior (de ex. caravane în licee, cursuri demonstrative, materiale și campanii de informare și promovare etc.) • Dezvoltarea de parteneriate între universități și licee pentru furnizarea de servicii educaționale (de ex. consiliere, pregătire suplimentară) pentru elevii aflați în situații de risc de necontinuare a studiilor • Susținerea excelenței în domeniul universitar, prin acordarea de burse doctorale și postdoctorale • Susținerea mobilități internaționale a studenților • Sprijinirea atragerii de studenți din străinătate (dezvoltarea platformei Study in Romania, prezența la târguri internaționale de profil, film unic de prezentare a centrului universitar etc.) • Cooperarea cu mediul privat în vederea extinderii curriculei universitare, creării de oportunități de practică și tranziție a studenților către piața muncii • Proiectarea unor cursuri care să folosească tehnologia ca infrastructură pentru predarea inovativă și să stimuleze accesul la surse diverse pentru informare, susținând astfel inventivitatea în cercetare. • Creșterea numărului de programe de studiu în limbile engleză și franceză • Debirocratizarea înscrierilor la instituțiile universitare • Introducerea de programe de studiu în limba chineză (datorită fluxului mare de studenți chinezi), rusă și germană (datorită cerinței pieței pentru aceste două limbi dar și datorită creșterii popularității acestora în ultimii ani • Operaționalizarea creditelor de studii • Realizarea de parteneriate pentru oferirea de burse studenților străini • Comasarea și digitizarea facilităților pentru studenți, astfel încât să existe servicii unice dedicate la nivel de Capitală (de exemplu: introducerea unui singur card de acces la toate bibliotecile din Capitală, existența unui “student card” unic cu reduceri la activități de petrecere a timpului liber, etc.) • Crearea de parteneriate pentru accesul gratuit al studenților la dezbaterile și conferințele de interes din municipiu. • Crearea mai multor oportunități de voluntariat pentru studenți (de exemplu, voluntari la IGSU, SMURD, ONG-uri sociale etc.) care pot, până la un punct, suplini o nevoie de personal în diferite domenii și prin care studenții pot lua contact direct cu problemele orașului • Dezvoltarea de programe de masterat aplicate / masterat didactic / doctorat profesional • Dezvoltarea de programe de formare a studenților în parteneriat cu agenți economici, entități de CDI • Dezvoltarea de programe de formare continuă pentru competențe lingvistice, digitale, antreprenoriale ale cadrelor universitare • Implicarea rețelelor de tip alumni în procesul de monitorizare a inserției absolvenților • Dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale studenților (de ex. întreprinderi simulate, concursuri de idei de afaceri, mentorat, cursuri de formare) • Implementarea unor scheme de antreprenoriat pentru studenți (de ex. finanțare planuri de afaceri, start-up-uri)

Programe	Tipuri de intervenții
	• Încheierea de parteneriate între agenți economici și universități pentru stagii de practică, programe de internship, de învățare la locul de muncă etc.) • Dezvoltarea de resurse educaționale deschise pentru studenți (platformă de E-learning unică la nivel municipal, care să stimuleze competitivitatea în mediul universitar și să faciliteze interdisciplinaritatea între universități și domenii de studii, digitizarea cursurilor universitare și deschiderea acestora către un volum mai mare de studenți) • Crearea unui HUB de cercetare care poate servi ca bună practică și care poate fi apoi transferat ca metodă de lucru către mai multe universități (exemplu: Living Labs). • Crearea unui cadru comun de monitorizare a satisfacției studenților (printr-o platformă unică online) cu privire la programele universitare și la facilitățile pentru aceștia precum și monitorizarea parcursului acestora în carieră pentru a determina utilitatea programelor de studii și a parteneriatelor cu mediul de afaceri.
POLITICA 4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE, ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	
4.2.1. Îmbunătățirea accesului nediscriminator pe piața muncii pentru locuitorii Capitalei și navetiștii atrași de oraș	• Furnizarea de servicii personalizate de informare, consiliere și orientare pentru persoanele care provin din grupuri defavorizate pe piața muncii (persoane inactive, tineri, șomeri pe termen lung, persoane cu dizabilități, persoane din comunități marginalizate, persoane eliberate din detenție, tineri care au părăsit sistemul de protecție, romi etc.) • Frunizarea de servicii de sprijin pentru găsirea unui loc de muncă, de mediere, de integrare și de activare pe piața muncii pentru persoanele defavorizate • Derularea de programe de alfabetizare, ”A două șansă”, formare, ucenicie la locul de muncă, stagii pentru persoanele provenind din grupuri defavorizate • Furnizarea de servicii de acompaniere socio-profesională, complementare celor de ocupare • Derularea de programe de încurajare a antreprenoriatului în cadrul persoanelor provenite din grupuri defavorizate (formare pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale, tutorat / mentorat specializat, asistență și consiliere, sprijin financiar pentru înființarea de start-up-uri, asistență post-înființare, inclusiv pentru digitalizare, pregătire managerială) • Organizarea de evenimente pentru promovarea economiei sociale • Dezvoltarea de centre de resurse pentru economia socială, rețele, consorții, inclusiv de studii de specialitate cu privire la potențialul, impactul sectorului • Sprijinirea unităților de economie socială pentru inserția angajaților • Furnizarea de pachete pentru stimularea navetismului, inclusiv a relocării în Capitală • Realizarea de studii detaliate privind deficitul de forță de muncă din Capitală și dezvoltarea unor servicii suport pentru remigrație, în parteneriat cu mediul privat, partenerii sociali, diaspora etc. • Sprijinirea amenajării de către angajatori de spații pentru creșe, în vederea asigurării unui echilibru între viața profesională și cea de familie pentru mame • Dezvoltarea mecanismelor de monitorizare a pieței muncii, de anticipare a nevoii de competențe • Consolidarea parteneriatelor și a dialogului cu partenerii sociali pentru ocupare • Încurajarea și sprijinirea formelor flexibile de ocupare • Accesibilizarea locurilor de muncă și a condițiilor oferite de angajatori pentru persoanele cu dizabilități • Sprijinirea îmbătrânirii active prin implicarea lucrătorilor de peste 60 de ani în activități de tutela, mentorat, tutoriat etc. pentru lucrătorii tineri

Programe	Tipuri de intervenții
4.2.2. Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor	• Dezvoltarea de servicii / centre de zi și asigurarea accesului gratuit pentru copiii în situații dificile, cu risc de separare de familie (îngrijire a copiilor pe durata zilei, consiliere, îndrumare, sprijin pentru părinți) • Dezvoltarea de servicii / centre de zi specializate pentru copii și tinerii cu tulburări de comportament (violență) • Dezvoltare de servicii de îngrijire / recuperare/ reabilitare sau de îngrijiri paliative în regim de zi • Dezvoltare de servicii de terapie psihologică, logopedie, terapie psihopedagogică, stimulare senzorială, kinetoterapie, sport adaptat sau de consiliere și educație parentală pentru dezvoltarea abilităților specifice • Dezvoltarea de servicii de reabilitare la domiciliu (în comunitate), prin intermediul unei echipei mobile, pentru copiii cu dizabilități nedeplasabili • Dezvoltarea de servicii de intervenție psihologică și consiliere emoțională individuală și de grup (stimulare cognitivă, ludoterapie, art terapie), activități de educație nonformală corelate cu programa preșcolară, activități de recreere și socializare, precum și de comunicare, interacțiune socială și abilități de grup, deprinderi de autonomie/autoservire personală, motricitate grosieră și fină etc. pentru copiii cu afecțiuni psihice • Dezvoltarea generală a serviciilor dedicate copiilor cu dizabilități și familiilor acestora, în special în zona centrelor de tip respiro, a centrelor de zi, de criză și de recuperare • Dezvoltarea serviciilor de tip familial sau încheierea de parteneriate cu alte județe unde aceste servicii de tip familial sunt dezvoltate • Dezvoltarea de servicii integrate de sprijin în comunitate pentru tinerii care au părăsit / urmează să părăsească sistemul de protecție (consiliere, orientare în carieră, dezvoltare personală, dezvoltarea de abilități de viață independentă, vouchere pentru plata chiriei pe o perioadă determinată de timp, monitorizare post-intervenție etc.) • Organizarea de tabere de creație / sport pentru copii școlari proveniți din familii cu venituri reduse
4.2.3. Promovarea incluziunii sociale a vârstnicilor	• Dezvoltarea de centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice (CIA) • Reglementarea și monitorizarea firmelor care oferă servicii cu cazare pentru vârstnici • Extinderea rețelei de centre de zi, centre de seniori sau de pensionari și a serviciilor de îngrijire la domiciliu • Pilotarea și evaluarea modelelor de intervenție integrată privind serviciile de îngrijire la domiciliu, ca posibile modele de intervenție la nivel național • Măsuri pentru promovarea îmbătrânirii active ce încurajează participarea socială (voluntariat, schimburi între generații), menținerea stării de sănătate (sport adaptat, tratamente stomatologice etc.) și traiul independent
4.2.4. Promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități	• Dezvoltare de servicii de zi de recuperare și de respiro pentru persoanele cu dizabilități neinstituționalizate, • Continuarea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilități și construcția / reabilitarea / modernizarea / dotarea de locuințe protejate pentru acestea • Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale pentru persoanele cu handicap pentru nevoile specifice ale diferitelor tipuri și grade de handicap. • Dezvoltarea intervențiilor de accesibilizare cu rampe a intrărilor la scările de blocuri și a programelor de sprijin a persoanelor cu dizabilități pentru accesibilizarea casei, mașinii, precum și cu echipamente și tehnologii asistive • Dezvoltarea unei strategii de dezvoltare a unei rețele de asistenți personali profesioniști, inclusiv prin finanțarea cursurilor derulate de aceștia

Programe	Tipuri de intervenții
4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	• Pachete integrate pentru încadrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități (evaluarea abilităților profesionale și sociale, măsuri de acompaniere pre și post angajare, identificare potențiali angajatori și organizarea de burse de locuri de muncă, derularea de campanii media etc.) • Încurajarea de afaceri sociale sustenabile (de ex. ateliere protejate) pentru persoanele cu dizabilități • Dezvoltarea de echipe mobile care să furnizeze servicii de asistență a persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă sau cu măsură de punere sub interdicție • Restructurarea sistemului instituțional de abordare a grupurilor defavorizate (ajustarea criteriilor de acces la servicii/beneficii sociale, relația dintre DGASMB și DGASPC-urile de sector, privatizarea unor servicii, colectarea, prelucrarea și raportarea datelor statistice, monitorizarea și analiza impactului) • Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de sănătate pentru recuperarea veteranilor de război • Dezvoltarea infrastructurii pentru protejarea memoriei victimelor Holocaustului • Dezvoltarea unui pachet de servicii integrate pentru incluziunea imigranților și solicitanților de azil (acces la servicii medicale, consiliere psihologică și îndrumare, cursuri de limba română, orientare și asistență, consiliere și orientare în carieră, certificare competențe, servicii educaționale pentru copii etc.) • Reabilitarea / modernizarea / dotarea spațiilor de cazare temporară a imigranților și a centrelor de integrare pentru aceștia • Dezvoltarea serviciilor pentru incluziunea victimelor traficului de persoane și ale violenței domestice (centre de cazare temporară pentru victime și copii acestora; vouchere pentru chirie; consiliere psihologică, profesională, juridică; sprijin material etc.) • Construcția de locuințe protejate pentru victimele violenței domestice • Dezvoltarea serviciilor pentru incluziunea persoanelor care suferă de adicții de alcool și droguri (servicii de consiliere, prevenire a recidivelor, terapii specifice în regim de zi) • Dezvoltarea serviciilor pentru incluziunea persoanelor care se eliberează din detenție (asistență socială, consiliere, suport etc.) • Dezvoltarea serviciilor pentru incluziunea persoanelor fără adăpost (consiliere, asistență socială, medicală, suport în stradă, consiliere și mediere pentru ocupare etc.)
POLITICA 4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	
4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană	• Realizarea de investiții în unitățile spitalicești în conformitate cu prevederile Strategiei pentru sănătate a Municipiului București pentru perioada 2018-2020. • Corelarea liniilor de dezvoltare a infrastructurii de sănătate la nivelul ASSMB, cu cele planificate la nivel regional (dar și la nivelul județelor limitrofe) și cu finanțare adecvată (din toate sursele de finanțări), cu respectarea principiului unui management financiar eficient și eficace • Extinderea, modernizarea, reabilitarea și dotarea structurilor din cadrul spitalelor care se ocupă de preluarea și îngrijirea pacienților critici, inclusiv copii (de ex. unități de tratare pacienți cu accident vascular cerebral, infarct miocardic, arsuri grave, politraume, nașteri premature, blocuri operatorii, ATI, stații de oxigen, laboratoare de analize medicale, de imagistică medicală, sistem de transport / transfer, circuite de preluare etc.) • Extinderea, modernizarea, reabilitarea și dotarea structurilor din cadrul spitalelor care se ocupă de îngrijirea pacienților cu afecțiuni genetice și anomalii congenitale, retinopatie precoce, boli rare, afecțiuni neurologice pediatrice examinări și expertizări medico-legale etc.

Programe	Tipuri de intervenții
	• Extinderea, modernizarea, reabilitarea și dotarea laboratoarelor de microbiologie din cadrul spitalelor • Extinderea, reabiitarea, modernizarea și dotarea centrelor de transfuzie sanguine • Dotarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea unităților sanitare de transplant, inclusiv de țesuturi și cellule, și a celor de terapii celulare în hematologie • Dezvoltarea infrastructurii centrelor de excelență în depistarea, diagnosticarea și tratamentul pacienților oncologici • Dotarea cu aparatură medical modernă, mobilier, instrumentar etc. a secțiilor din spitale • Înființarea de centre de excelență în domeniul diagnosticului și tratamentului pacientului critic prenatal / neonatal / postneonatal • Formarea personalului din unitățile spitalicești și din administrația locală cu atribuții în domeniul sănătății • Implementarea de măsuri pentru controlul infecțiilor intraspitalicești (protocoale, instruire, planuri, informatizare, • Remodelarea circuitelor de deșeuri medicale din unitățile spitalicești • Monitorizarea periodică a satisfacției pacienților (cel puțin pentru spitalele administrate în rețeaua ASSMB). • Sprijinirea spitalelor pentru implementarea managementului calității în sănătate (cel puțin pentru spitalele administrate în rețeaua ASSMB). • Elaborarea unei analize a răspunsului unităților sanitare la criza Covid-19 din anul 2020 și identificarea unor modalități de dezvoltare a rezilienței pentru următoarele apariții de focare.
4.3.2. Îmbunătățirea serviciilor de prevenție, screening, asistență medicală primară, comunitară și în regim ambulatoriu	• Dotare / extindere / modernizare / reabilitare cabinete pentru medicina de familie • Construcția de noi cabinete de medicină de familie în zonele deficitare (de ex. zonele marginalizate) • Dotare / extindere / modernizare / reabilitare centre de asistență medicală comunitară / centre comunitare integrate • Dezvoltarea consolidării îngrijirii la nivel comunitar (asistenți medicali comunitari și mediatori sanitari) în corelație cu nevoile idenficate riguros în zonele urbane marginalizate din București. • Amenajarea / dotarea / extinderea / modernizarea / reabilitarea cabinetelor de medicină școlară / studențească și stomatologice • Înființare și dotare unități mobile de acordare a asistenței medicale primare • Înființare și dotare centre de permanență medicală • Dotare / extindere / modernizare / reabilitare ambulatorii integrate spitalelor • Înființarea și dotarea de centre de screening (de ex. pentru afecțiuni oncologice) • Extinderea / reabilitarea / modernizarea / dotarea unor secții spitalicești pentru pacienți acuți în vederea reconversiei în spații cu paturi pentru spitalizarea de zi • Dezvoltarea serviciilor de diagnostic, monitorizare și tratament a pacientului cronic în comunitate • Formarea continuă a personalului implicat în furnizarea de servicii de medicină primară, inclusiv dezvoltare de curriculum • Dezvoltarea serviciilor preventive pentru persoanele vulnerabile (asistați sociali, copii ai părinților neasigurați, romi, persoane fără adăpost, persoane vârstnice dependente etc.) • Implementarea de programe de screening, diagnosticare în stadii incipiente și tratament al stadiilor incipiente ale bolilor la nivelul grupurilor vulnerabile (cancer, hepatite, HIV/SIDA, boli metabolice, TBC etc.) • Derularea de măsuri de informare și conștientizare a populației cu privire la importanța unui stil de viață sănătos, a depistării precoce a bolilor etc.

Programe	Tipuri de intervenții
	• Implementarea unor programe de nutriție supravegheate de specialiști în unitățile de învățământ • Înființarea de centre publice de recuperare a copiilor cu tulburare de spectru autist
4.3.3. Îmbunătățirea serviciilor de reabilitare, paliație și îngrijire pe termen lung	• Realizarea de studii pentru inventarierea furnizorilor publici și privați de servicii de medicină fizică și recuperare, respectiv de estimare a nevoilor viitoare de astfel de servicii • Dotarea / extinderea / modernizarea / reabilitarea unităților sanitare care asigură servicii de reabilitare / recuperare, inclusiv centre de recuperare medicală, neurologică și post-traumatică • Dotarea / extinderea / modernizarea / reabilitarea unităților sanitare care furnizează servicii de paliație și îngrijiri medicale pe termen lung • Extinderea / reabilitarea / modernizarea / dotarea unor secții spitalicești pentru pacienți acuți în vederea reconversiei în spații cu paturi pentru îngrijiri paliative și pe termen lung • Dotarea / extinderea / modernizarea / reabilitarea unităților medico-sociale • Formarea personalului din domeniul serviciilor de reabilitare, paliație și îngrijire pe termen lung
4.3.4. Dezvoltarea cercetării în domeniul medical, cu accent pe metode moderne de investigare, intervenție și tratament	• Dezvoltarea infrastructurii și susținerea financiară a unor programe de cercetare în domenii precum producția de plasmă, vaccinuri, noi produse farmaceutice, combaterea cancerului, genomică etc. • Atragerea de personal specializat în domeniul cercetării medicale din străinătate • Dezvoltarea de clustere și rețele de cercetare și transfer tehnologic a rezutatelor din domeniul medical • Pilotarea / testarea rezultatelor cercetării în domeniul medical • Colaborarea între unitățile sanitare și universități pentru perfecționarea personalului medical, promovarea proiectelor comune de cercetare, derularea de stagii de pregătire în țară și străinătate
4.3.5. Informatizarea sistemului medical și digitalizarea serviciilor medicale	• Implementarea de măsuri de digitizare / informatizare a unităților sanitare, inclusiv de telemedicină
POLITICA 4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	
4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii, echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	• Implementarea de operațiuni de expertizare seismică, consolidare, extindere, reabilitare, modernizare și dotare a instituțiilor publice de cultură (teatre, muzee, biblioteci etc.) astfel încât să ofere siguranță, să permită accesul persoanelor cu dificultăți de deplasare în incinta acestora, să fie mai atractive, mai interactive, mai accesibile • Valorificarea spațiilor abandonate sau a spațiilor în stare avansată de degradare din oraș pentru transformarea lor în echipamente socio-culturale care să deservească atât zona centrală, dar mai ales cartierele de locuințe • Actualizarea și promovarea permanentă a catalogului privind spațiile abandonate cu potențial de valorificare din Municipiul București • Dezvoltarea unor noi facilități socio-culturale în cadrul cartierelor de locuințe cu rol de centre comunitare în cadrul cărora să fie dezvoltare activități alese în urma consultării comunității locale • Stabilirea unor zone majore de interes cultural și sprijinirea dezvoltării identității acestora – spre exemplu, Cartierul Creativ, camera de ambianță, zone dedicate unor hub-uri și spații de creație, precum și noi dotări, cum ar fi zone de agrement

Programe	Tipuri de intervenții
	sau un nou cartier cultural al muzeelor în relație cu râul Dâmbovița și cu salba de lacuri a râului Colentina • Amenajarea a 6 cluburi teatrale în cele 6 Sectoare ale Capitalei care să adăpostească teatre de stagiatură / de proiecte pentru debutanți, precum și rezidențe artistice. • Realizarea unui ghid de amenajare și privind serviciile oferite în cadrul bibliotecilor și muzeelor astfel încât acestea să fie mai atractive și să se alinieze la standardele internaționale de expunere a materialelor și a informațiilor • Dezvoltarea unui sistem de signalistică la nivelul orașului prin intermediul căruia să fie promovate activitățile culturale din oraș într-o manieră atractivă și unitară • Dezvoltarea unei rețele de spații de lucru pentru actorii din sectoarele culturale și creative, ce pot primi și funcțiuni de centre comunitare, spații de expoziție sau dotări pentru cercetare și inovare în domeniu. • Dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda culturală a Capitalei pe parcursul unui an
4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta	• Organizarea de evenimente și acțiuni culturale la nivelul cartierelor bucureștene care să contribuie la consolidarea spiritului comunitar și facilitarea accesului la o ofertă culturală diversificată. • Desfășurarea permanentă a unor inițiative precum strategii de marketing și/sau barometrul consumului cultural pentru a identifica tendințele, motivațiile și așteptările locuitorilor Municipiul București cu privire la accesul la activitățile culturale din oraș • Organizarea activităților muzeelor și altor instituții de cultură pentru a atrage mai mulți utilizatori (program de vizitare, tarife adaptate, etc.) • Organizarea de spectacole itinerante și de activități educaționale (de exemplu workshopuri) în sălile de spectacole / de sport din școli pentru descentralizarea ofertei culturale la nivelul zonelor de locuit • Organizarea de noi evenimente în spațiul public – spre exemplu, performance în stațiile de metrou. • Sprijinirea instituțiilor culturale în organizarea unor evenimente majore / internaționale de mare anvergură
4.4.3. Dezvoltarea sectorului de industrii culturale și creative ca element central al specializării inteligente a economiei Capitalei	• Sprijinirea și dezvoltarea de hub-uri și programe de accelerare în domeniul sectoarelor culturale și creative care să încurajeze dezvoltarea sectorului privat în aceste domenii • Facilitarea comunicării între instituțiile culturale astfel încât o serie de spații tradiționale (spre exemplu, muzee, biblioteci etc.) să poată fi activitate prin acțiuni socio-culturale conexe • Corelarea și coordonarea activității unor instituții precum Creart, Arcub și Expo Arte • Sprijinirea și facilitarea încheierii de parteneriate cu mediul privat pentru dezvoltarea ofertei educaționale, atât în ceea ce privește formarea managerilor culturali, cât și promovarea inovării și interdisciplinarității. • Încurajarea formării profesionale și dezvoltării de proiecte interdisciplinare care să contribuie la digitalizarea ofertei culturale și introducerea new media în modalitățile de prezentare ale acesteia • Organizarea de schimburi de experiență între specialiștii în domeniul cultural din Capitală și personal implicat în exemple de succes din Europa (atât prin mobilitatea personalului din București, cât și prin dezvoltarea de rezidențe artistice) pentru dezvoltarea și implementarea de noi practici în managementul cultural și în diversificarea ofertei culturale

Programe	Tipuri de intervenții
	• Elaborarea și implementarea unei strategii de dezvoltare și marketing turistic care să promoveze turismul cultural în cadrul unei identități integrate a Municipiului București. • Dezvoltarea de noi instrumente financiare pentru sprijinirea acțiunilor de mare amploare / multi-anuale și pentru proiecte culturale pentru sectorul independent pe baza unui buget multi-anual de finanțare al autorităților publice • Acordarea de facilități fiscale pentru dezvoltarea sectorului antreprenorial în domeniul culturii, în special în zonele de interes la nivelul orașului. • Implementarea unor programe de burse și rezidențe artistice. • Realizarea de achiziție de artă și distribuire a acesteia in galerii.
POLITICA 4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET	
4.5.1. Dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și activităților pentru tineri	• Implementarea unor măsuri țintite la nivelul cartierelor cu o pondere ridicată a populației tinere - de ex. investiții în infrastructura de educație (creșe, grădinițe), locuri de joacă pentru copii , facilități sportive, accesibilizarea trotuarelor pentur cărucioare etc. • Dezvoltarea de servicii sociale pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție, mamele singure și cuplul mamă-copil, tinerii fără loc de muncă și cei care au părăsit timpuriu școala • Înființarea / dezvoltarea de centre / cluburi de tineret la nivel comunitar, preferabil în PPP, care să ofere activități de consiliere, ateliere de lucru și de creativitate, măsuri pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale și de antreprenoriat social, dezvoltarea competențelor sociale, civice, digitale, servicii de informare, mediere a relației cu diferite instituții etc. • Dezvoltarea unei rețele de lucrători de tineret • Implementarea de programe de stimulare a antreprenoriatului în rândul tinerilor (formare, tutorat, mentorat, asistență, consiiere, role models, granturi pentru start-up-uri, consultanță post-înființare) • Sprijinirea întreprinderilor sociale de inserție a tinerilor NEET (care nici nu lucrează, nici nu studiază), prin calificare la locul de muncă, consiliere și orientare profesională, acompaniere socio-profesională, subvenționare locuri de muncă etc. • Sprijinirea programelor de voluntariat în rândul tinerilor pentru acomodarea acestora cu rigorile unui loc de muncă, dezvoltarea de noi competențe profesionale și transversale, obținerea de experiență, dar și rezolvarea unor probleme ale comunității.
4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	• Realizarea și actualizarea permanentă a unei evidențe a infrastructurii sportive din Municipiul București (atât în funcțiune, cât și în stare avansată de degradare) care să cuprindă informații despre tipologia echipamentelor, starea, capacitatea și gradul de dotare a acestora • Operațiuni de modernizare a infrastructurii sportive care necesită lucrări de reabilitare/extindere/dotare – spre exemplu prin dezvoltarea de noi dotări în jurul celor 6 Cluburi Sportive Școlare (cum ar fi săli polivalente de scară mai redusă pentru mai multe discipline sportive), noi dotări pentru practicarea tenisului de masă de performanță, prin achiziționare de noi echipamente sportive, prin îmbunătățirea dotărilor conexe din sălile de sport (cum ar fi, dușurile, vestiarele etc.) etc. • Realizarea unor dotări sportive majore care să asigure spațiile necesare practicării sporturilor de performanță, dar și organizării de evenimente și competiții de interes la nivel municipal, național și internațional (spre exemplu, sală polivalentă, stadion cu pistă de atletism etc.). • Dezvoltarea de instrumente financiare care să sprijinire realizarea de programe sportive dedicate locuitorilor Municipiului București,

Programe	Tipuri de intervenții
	• Deschiderea sălilor și terenurilor de sport din cadrul unităților de învățământ pentru a fi închiriate în afara orelor de curs • Implementarea unui program de actualizare a zonificării parcurilor pentru a diferenția zonele de agrement de zonele dedicate sportului / mișcării • Suplimentarea clinicilor medicale sportive și modernizarea și dotarea clinicii existente • Organizarea de activități sportive și recreative în aer liber – spre exemplu, prin blocarea accesului auto pe anumite străzi din cartierele de locuit săptămânal / lunar • Diversificarea infrastructurii sportive în acord cu interesele pe grupe de vârstă – spre exemplu locuri de joacă pentru grupa 0-3 ani, pereți de escaladă și camere virtuale care permit activități motrice etc. pentru grupele mai mari de vârstă • Amenajarea de structuri metalice în jurul terenurilor de sport din instituțiile de învățământ care să permită închiderea acestora în funcție de starea vremii • Dezvoltarea unui institut de cercetare în domeniul sportiv • Organizarea de evenimente sportive majore – spre exemplu, campionatul mondial de semi-maraton sau turnee internaționale de fotbal pentru copii • Dezvoltarea unor strategii de marketing pentru diverse ramuri sportive / tipologii de activități sportive, care să identifice publicul țintă pentru oferta sportivă din Capitală și modalitățile adecvate de adresare a acestuia. • Dezvoltarea unei platforme online care să reunească și să promoveze toate activitățile din agenda sportivă a Capitalei pe parcursul unui an • Încurajarea și sprijinirea angajatorilor să dezvolte acțiuni sau să ofere sprijin angajaților pentru practicarea sporului de întreținere • Utilizarea spațiilor publicitare din mijloacele de transport în comun pentru promovarea sportului • Promovarea sportului către comunitate prin campanii de activare, precum simulatoare sportive sau evenimente în centrele comerciale sau în spațiul public (spre exemplu, competiții sportive în centrele comerciale, canotaj pe râul Dâmbovița, podiumuri în spațiul public pentru exerciții de gimnastică etc.). • Sprijinirea parteneriatelor cu mediul academic pentru promovarea sportului atât către elevi, cât și către părinți (spre exemplu în cadrul ședințelor cu părinții de la începutul de an școlar)
POLITICA 5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	
5.1.1. Reducerea riscului seismic al clădirilor	• Determinarea răspunsului seismic așteptat al terenului din municipiul București în vederea realizării microzonării seismice • Dezvoltarea unei baze de date cu elementele expuse la risc (clădiri rezidențiale și publice, infrastructură de transport, rețele de utilități) ce conține metadatele importante pentru analiza de risc seismic (de exemplu, pentru clădiri: poziție, an construcție, material de construcție, structura de rezistență, regim de înălțime, destinație) • Efectuarea analizei de risc seismic pentru municipiul București, pentru fundamentarea deciziilor de intervenție și prioritizarea lucrărilor de consolidare în funcție de resursele disponibile. • Prioritizarea și etapizarea colectării datelor pentru a determina vulnerabilitatea fondului construit, respectiv necesitatea elaborării expertizelor și proiectelor tehnice și prioritizarea lucrărilor de intervenție în vederea reducerii riscului seismic al clădirilor • Folosirea co-beneficiilor, pentru a combina investițiile seismice cu cele de adaptare la schimbările climatice. • Crearea cadrului tehnic și legal pentru introducerea și operaționalizarea conceptului de reziliență seismică a fondului construit

Programe	Tipuri de intervenții
	• Prioritizarea intervențiilor de reducere a riscului (consolidare, reconstrucție/demolare): • Îmbunătățirea schimbului de informații despre hazard, expunere, vulnerabilitate și risc între actorii instituționali și dezvoltarea unui sistem de date care să permită stocarea, colectarea, analiza și diseminarea datelor, atât pentru activele publice, cât și pentru cele private. • Îmbunătățirea coordonării inter-sectoriale privind conștientizarea publicului, realizarea periodică a unor campanii de conștientizare și a unor exerciții de simulare. • Realizarea de evaluări pentru a înțelege mai bine dimensiunea potențială a impactului asupra Bucureștiului, precum și riscurile financiare la care ar putea fi expusă primăria, în baza obligațiilor reglementate, și îmbunătățirea oportunităților de a preîntâmpina acest lucru prin instrumente și activități specifice. • Consolidarea coordonării instituționale și analiza capacității și aranjamentelor tehnice la nivel local, în raport cu obligațiile stipulate prin lege.
5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	• Lucrări de punere în siguranţă şi intervenţii de urgenţă, pentru clădirile publice încadrate în clasa de risc I (unități sanitare, de educație, unități culturale, administrative, etc.) • Lucrări de expertizare a clădirilor (relevarea stării sistemului structural și diagnosticarea acestuia; analiza și estimarea stării materialelor utilizate; investigația experimentală nedistructiva sau distructivă; analiza experimentală a sistemului reabilitat pentru determinarea eficientei soluției alese) • Stabilirea măsurilor de intervenție și proiectarea lor; Elaborarea documentaţiilor tehnice pentru a intra în procesul de consolidare • Lucrări de reabilitare structurală realizate prin: (i) modificarea funcțională a unei clădiri și/sau (ii) înlocuirea sau modificarea parțială a construcției, (iii) refacerea structurala locală, (iv) modificarea structurală —introducerea unor elemente constructive adiacente care împreuna cu structura formează un alt sistem structural; schimbarea conceptului structural prin alte procedee care pot conduce la creșterea siguranței în exploatare. • Investigarea experimentală a sistemului reabilitat.
5.1.3. Reabilitarea seismică a locuințelor	• Lucrări de punere în siguranţă şi intervenţii de urgenţă, pentru clădirile rezidențiale încadrate în clasa de risc I • Lucrări de expertizare a clădirilor • Elaborarea documentaţiilor tehnice pentru a intra în procesul de consolidare • Lucrări de reabilitare structurală, finisaje și instalații • Elaborarea de mecanisme financiare de susținere a proprietarilor de locuințe • Operațiuni de relocare a locatarilor pe perioada lucrărilor de consolidare
POLITICA 5.2. IMBUNATATIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII	
5.2.1. Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale	• Realizarea unui profil demografic, social și economic al cartierelor prin spațializarea pe cartiere a informațiilor despre clădirile de locuit, corelate cu cele despre locuitorii acestora. • Lucrări de intervenție privind: folosirea teraselor blocurilor de locuințe pentru activități comune, în aer liber, pentru amenajare de grădini, renovarea fațadelor, înlesnirea circulațiilor verticale pentru persoanele cu dificultăți de deplasare, etc. • Măsuri cu caracter punitiv pentru proprietarii care nu își îngrijesc proprietățile și care, astfel, contribuie la deteriorarea imaginii urbane a unui cartier / scăderea atractivității acestuia.

Programe	Tipuri de intervenții
	• Măsuri de stimulare pentru asociațiile de proprietari / proprietari, care contribuie la îmbunătățirea imaginii urbane din cartierul sau zona lor
5.2.2. Îmbunătățirea calității locuirii în noile zone rezidențiale	• Reevaluarea zonelor nou construite, deficitare din punct de vedere al utilităților și dotărilor, în vederea identificării unor soluții privind creșterea calității locuirii și pentru dezvoltarea dotărilor / facilităților conexe necesare– în zone precum Militari, Ghencea sau Berceni. • Identificarea nevoilor locuitorilor, mai ales în zonele densificate; previzionări ale necesarului dotări și servicii publice în dezvoltări viitoare • Măsuri de stimulare pentru dezvoltatorii care contribuie la crearea unor spații publice de calitate, spații verzi etc., care pot intra în circuitul comunităților, în zonele noi de dezvoltare.
5.2.3. Dezvoltarea sectorului de locuire socială și de necesitate de la nivelul Capitalei, inclusiv prin îmbunătățirea și exploatarea eficientă a fondului imobiliar public existent	• Realizarea unui audit al calității locuințelor publice existente, în baza căruia să elaboreze un plan multianual realist de consolidare, renovare, reabilitare, inclusiv cu măsuri de asigurare a independenței energetice a clădirilor în vederea reducerii costurilor cu întreținerea suportate de chiriași. • Transparentizarea informațiilor esențiale despre caracteristicile fondului de locuințe • Sistem online centralizat pentru informații referitoare la stocuri/ alocări • Clarificarea situației imobilelor al căror statut juridic este neclar și care pot fi dobândite prin revendicare, precum și a statutului juridic al terenurilor din proprietatea municipalității care pot fi edificate cu locuințe publice • Dezvoltarea stocului de locuințe sociale prin construirea, reabilitarea sau achiziționarea de imobile pentru a servi drept locuințe sociale și de necesitate, inclusiv pentru persoanele care locuiesc abuziv în clădiri ale municipalității, pentru a preveni situația ajungerii în stradă • Îmbunătățirea colaborării între DGASPC-urile de sector și departamentele de Spațiu Locativ din cadrul primăriilor cu privire la alocarea și monitorizarea locuințelor sociale • Elaborarea unei proceduri clare cu privire la obligația de a comunica și colabora între DGASPC-urile de sector și departamentele/ compartimentele de Spațiu Locativ din cadrul primăriilor în cazurile de evacuări, în vederea unei asigurări imediate a cazării temporare de urgență • Implementarea conceptului de „locuințe comune” pentru persoanele cu venituri reduse
5.2.4. Asigurarea unei dezvoltări sustenabile a pieței de locuințe	• Crearea unei baze de date metropolitane, cu privire la piața imobiliară, care să poată fi pusă la dispoziția investitorilor, dar și a cumpărătorilor / chiriașilor sau a altor categorii de utilizatori interesați. • Identificarea cererii pentru locuințe accesibile ca preț și crearea de mecanisme specifice care să sprijine categoriile de cetățeni sau nou-veniți cu venituri sub medie în procesul de achiziționare/ închiriere a unei locuințe. • Implementarea de măsuri subsumate conceptului de locuințe accesibile /”affordable housing”, adresate categoriilor vulnerabile (introducerea de chirii subvenționate sau controlul chiriilor, de exemplu). • Negocierea indicatorilor urbanistici pentru locuințele nou construite în vederea cedării unui număr de locuințe cu preț redus, pentru a încuraja mixitatea socială. • Identificarea unor posibile amplasamente, cu precădere în zona de sud, dar și de est sau vest (de ex. Rahova, Berceni etc.) în care ar trebui încurajată construcția de locuințe noi – crearea unor parteneriate strategice cu investitorii privați strategici care s-au dovedit a fi actori principali în

Programe	Tipuri de intervenții
	dezvoltarea zonelor de atractivitate (fie că sunt zone de birouri, comerciale sau rezidențiale).
POLITICA 5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	
5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	• Realizarea unei bazei de date dedicate patrimoniului construit din București cu informațiile suplimentare disponibile: planuri, fotografii, scanări tridimensionale și fotogrammetrice, bibliografii deschise etc.; • Revizuirea și actualizarea LMI B 2015, astfel încât să reflecte situația actuală din teren, în special în cazul Monumentelor de Arhitectură aflate în stare de colaps. Acolo unde este nevoie, trebuie începută procedura pentru declasarea Monumentelor; • Realizarea unei analizei tipologice a Monumentelor de Arhitectură înscrise în LMI B 2015 și corelarea ei cu LIE 2020; • Selecția unui eșantion reprezentativ de Monumente de Arhitectură din analiza tipologică făcută la punctul anterior, ce vor deveni subiect de proiecte pilot de reabilitare • Construcția sau actualizarea parteneriatelor Primăriei Municipiului București și ale Institutului Național al Patrimoniului cu universitățile care oferă programe de formare în domeniul patrimoniului • Crearea unui grup de informare privind cultura urbană și semnificația patrimoniului în structura administrativă a Primăriei Municipiului București sau asocierea cu alte organizații cu experiență în domeniu • Formarea unui centru de consultanță pentru locuitorii Municipiului București, menit să ofere soluții tehnice potrivite pentru toate tipurile de intervenții pe clădiri și în zonele istorice; • Realizarea unor ghiduri și a unor metodologii de intervenție corecte din punct de vedere tehnic și estetic sau adoptarea și îmbunătățirea ghidurilor existente • Măsuri de stimulare pentru proprietarii de imobile înscrise în LMI B 2015 în vederea implementării de operațiuni de reabilitare
5.3.2. Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial	• Realizarea unor colecții de povești și legende locale care să promoveze istoria Bucureștiului prin intermediul unor cărți de povești, a unor panouri informative, a unor materiale video sau a unor reprezentații artistice • Sprijinirea și facilitarea încheierii de parteneriate pentru organizarea de târguri pentru obiecte de meșteșug local • Realizarea unei strategii de dezvoltare și promovare a gastronomiei locale
POLITICA 5.4. FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	
5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	• Elaborarea unui catalog de soluții tehnice și detalii de execuție, pentru intervențiile în spațiile publice. • Cartarea și evaluarea detaliată a spațiilor cu acces public care se întind pe mai puțin de 3 hectare (spațiile punctuale); • Organizarea de anchete sociologice în câteva comunități pilot, menite să identifice activitățile principale care se desfășoară în spațiile publice • Reglementarea activităților de publicitate stradală și crearea unei baze de date comprehensive la nivelul Primăriei, cu situația la zi a elementelor de publicitate stradală; • Realizarea unui ghid de estetică pentru formele de publicitate stradală și alte tipuri de prezentări comerciale pentru centrul istoric al orașului; • Înființarea unui serviciu dedicat la nivelul Primăriei, care să ofere consultanță operatorilor economici privind forma, dimensiunea și estetica publicitară

Programe	Tipuri de intervenții
	• Realizarea unei structuri de finanțare publică a artei urbane (similar cu modelul european „procent pentru artă”) și utilizarea ocazională a spațiului urban pentru expunerea lucrărilor de artă contemporană; • Realizarea de concursuri naționale și internaționale pentru artiști, pentru amplasamente bine fundamentate din centrul istoric și din cartiere, care pot contribui la creșterea imaginii urbane. • Proiectarea și testarea unui instrument bugetar, dedicat exclusiv proiectelor de artă, care au ca scop conștientizarea problemelor legate de funcționarea spațiului public. • Realizarea unui regulament de funcționare diferențiat pentru centrul istoric și zonele secundare de agrement care să încurajeze dezvoltarea activităților de divertisment sau mixitatea funcțională între spațiile de loisir, de locuire și de lucru.
5.4.2. Reducerea expansiunii urbane necontrolate	• Definitivarea unui mecanism de planificare pentru zona metropolitană a Bucureștiului, care să definească zonele de intervenție strategică, prin intermediul unui Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Interjudețean (PATZ–IJ) sau unui Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Regional (PATZ–R); • Încurajarea dezvoltării de noi zone de birouri și activități economice în afara zonei centrale și de nord, cu precădere în partea de sud și sud-vest a municipiului, dintre acestea zona Antiaeriană (Sectorul 5) prezentând un potențial unic în momentul de față la nivel regional și având posibilitatea de a echilibra în oarecare măsură dezvoltarea polarizată nord-sud a Capitalei. • Creșterea capacității și dezvoltarea rețelei de utilități – planificarea dezvoltării urbane, cu limitarea expansiunii urbane necontrolate, utilizarea spațiilor nefolosite și revitalizarea acestora cu noi funcțiuni. • Întărirea parteneriatelor public – private, în care administrația locală, prin mijloace de stimulare fiscală a investitorilor, să contribuie la dezvoltarea zonelor de interes economic sau social pentru aceasta, prin crearea unor zone atractive din punct de vedere al calității construcțiilor, a imaginii urbane și prin prezervarea interesului public (mai ales în noile zone de dezvoltare imobiliară precum Pipera, Theodor Pallady sau Militari) • Identificarea loturilor / spațiilor nefolosite și revitalizarea acestora prin inserția unor noi funcțiuni mixte. Supraimpozitarea de către primăriile de sector a terenurilor abandonate de către proprietari și a celor de tip brownfield, în vederea stimulării introducerii acestora în circuitul imobiliar (vânzare, dezvoltare etc.) • Adoptarea unor instrumente de densificare și înverzire, ca mod de a combate expansiunea urbană necontrolată și pentru o utilizare judicioasă a resurselor de teren.
POLITICA 6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	
6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială	• Elaborare Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Interjudețean (PATZ–IJ) / Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal Regional (PATZ–R) • Organizarea de concursuri de soluții, în parteneriat cu OAR, pentru regenerarea / amenajarea unor spații publice / spații verzi / noi cartiere etc. • Elaborarea de către primării a unor planuri urbanistice zonale pentru suprafețele mari de teren ce se pretează pentru investiții • Negocierea unor indicatori urbanistici favorabili unei dezvoltări urbane sustenabile (mix funcțional, spații verzi și publice de calitate) și dezvoltării stocului de locuințe publice • Elaborarea și implementarea unor regulamente urbanistice care să stipuleze cerințe clare pentru dezvoltatori cu privire la combaterea insulei de căldură urbană și adaptarea la schimbările climatice

Programe	Tipuri de intervenții
	• Finalizarea procesului de înregistrare a imobilelor în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară
6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală	• Elaborarea Strategiei de Locuire București-Ilfov • Actualizarea Strategiei de dezvoltare și modernizare a sistemului de asistență socială a Municipiului București • Actualizarea Strategiei pentru Sănătate a Municipiului București • Actualizarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă București-Ilfov • Realizarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a municipiului București • Actualizarea Planului de Analiză și Acoperire a Riscurilor • Actualizarea și implementarea Planului Integrat de Calitatea a Aerului, respectiv a Planului de Menținere a Calității Aerului • Elaborarea Planului de Acțiune Regional pentru Adaptarea la Schimbările Climatice • Actualizarea Registrului Spațiilor Verzi
6.1.3. Creșterea gradului de implicare al cetățenilor, a mediului de afaceri și a celui neguvernamental în procesul de co-decizie și de co-implementare	• Dezvoltarea unei metodologii structurate și coerente de comunicare cu publicul, inclusiv instituirea unor instrumente de bugetare participativă sau de consultare a comunității (de tip Consiliu Civic Consultativ/platfomă civică online, grupuri de lucru consultative formate din reprezentanți ai mediului de afaceri, asociativ, academic) în legătură cu utilizarea resurselor financiare sau de altă natură pentru realizarea de investiții sau politici publice locale • Reglementarea activității de voluntariat la nivelul PMB și a instituțiilor din subordinea CGMB • Promovarea conceptului de Responsabilitate Socială Corporativă în rândul companiilor din București
POLITICA 6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL, METROPOLITAN, EUROPEAN ȘI GLOBAL	
6.2.1. Îmbunătățirea coordonării și cooperării între PMB și Primăriile de Sector	• Elaborarea Legii Capitalei care să permită reglementarea: (1) unei noi configurații teritoriale pentru sectoarele municipiului (calibrarea suprafeței acestora pe baza unor indicatori precum caracteristicile patrmoniului construit public și privat, a tipologiei spațiale, echipare edilitară, veniturilor generate, etc) și (2) a competențelor însoțite de resurse financiare și a veniturilor/cheltuielilor între primăria municipiului București și primăriile de sector.
6.2.2. Dezvoltarea cooperării teritoriale la nivel metropolitan / al zonei urbane funcționale	• Elaborarea Legii Capitalei care să permită definirea zonei metropolitnae și reglementarea mecanismelor de cooperare la nivel metropolitan • Înființarea și operaționalizarea de ADI sectoriale (de ex. în domeniul managementului integrat al deșeurilor) • Încheierea de parteneriate pentru dezvoltarea, finanțarea și implementarea unor proiecte de interes comun (de ex. Parcul Științific și Tehnologic, drumuri noi de legătură între București și Ilfov)
6.2.3. Îmbunătățirea cooperării teritoriale la nivel european și global	• Realizarea de înfrățiri / parteneriate de colaborare cu alte orașe-capitală din lume, cu precădere cu cele care dețin expertiză relevantă pentru implementarea politicilor SIDU • Aderarea și prezența activă a Capitalei în rețelele europene și globale de orașe (de ex. Convenția Primarilor privind clima și energia)
POLITICA 6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	
6.3.1. Dezvoltarea competențelor și managementul eficient	• Implementarea de programe de formare și proceduri care să stimuleze performanța profesională în corespondență cu nivelul motivării financiare

Programe	Tipuri de intervenții
al resurselor umane din administrația locală	• Înnoirea forței de muncă din administrația locală, prin măsuri de promovare a proceselor de recrutare pe rețele sociale și în media digitală. • Elaborarea unui plan de ocupare a posturilor vacante pe baza unui mecanism de prioritizare a posturilor critice pentru activitatea PMB
6.3.2. Informatizarea administrației publice locale, digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	• Extinderea utilizării sistemului ERP actual de toate compartimentele Primăriei, fără excepții, sau achiziționarea unui sistem mai complet, care să corespundă nivelurilor actuale ale direcțiilor. • Realizarea unei analize a structurii și nevoilor de digitalizare a proceselor de lucru și dezvoltarea unor sisteme dedicate care să corespundă mai bine acestor nevoi • Achiziția unor echipamente electronice auxiliare cu un nivel mai ridicat de performanță ce ar reduce timpul de lucru pentru rezolvarea unor sarcini și ar contribui la procesul de digitalizare a proceselor de lucru în ansamblu • Dezvoltarea unui Portal al PMB, care să înroleze toate cele 49 de instituții in subordine, dar și a tuturor companiilor si structurilor, operaționalizarea unei Platforme open-data – unde, pe lângă furnizarea tuturor informațiilor legate de activitatea PMB și organizațiilor subordonate, va fi implementat și un mecanism de colectare a datelor și contribuțiilor/sugestiilor utilizatorilor și publicului.
6.3.3. Îmbunătățirea calității serviciilor publice, inclusiv în ceea ce privește etica, integritatea și transparența	• Realizarea unor activități de auditare a performanței serviciilor publice care consumă cele mai multe resurse pentru identificarea punctelor critice care afectează performanța. • Coordonarea competențelor direcțiilor implicate în dezvoltarea economică a municipiului • Introducerea conceptului de Planul de Investiții de Capital al Bucureștiului, ce asigură proiectarea bugetului multianual, pregătirea surselor de finanțare și competențele fiecărei componente a mecanismului operațional al primăriei, de la serviciile de achiziție publică până la recepția lucrărilor • Formarea personalului din administrația locală în domeniul prevenirii corupției • Elaborarea unui manual cadru care să cuprindă un set de proceduri şi instrumente suport în materie de etică şi integritate (proceduri în domeniul eticii şi integrităţii, coduri etice şi de integritate, ghiduri pentru conflicte de interese şi incompatibilităţi etc.) • Realizarea de planuri de integritate la nivelul PMB și a entităților din subordine
6.3.4. Dezvoltarea bazei logistice pentru furnizarea de servicii publice	• Realizarea de exproprieri pentru cauze de utilitate publică (de ex. supralărgiri de căi de acces, amenajare de zone verzi etc.) • Achiziționarea de noi imobile pentru găzduirea unor servicii publice (de ex. grădinițe, școli etc.) • Finalizarea inventarierii exacte a patrimoniului imobiliar al Capitalei, inclusiv stare, mod de administrare, grad de utilizare etc. • Consolidarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea clădirilor din patrimoniul municipiului • Continuarea dotării diferitelor entități din subordinea PMB (de ex. administrații, companii municipale) cu mijloace tehnice necesare activității curente și de investiții
6.3.5. Asigurarea necesarului de resurse financiare pentru implementarea politicilor de investiții	• Prioritizarea proiectelor de investiții critice, cu impact previzionat mare. • Analiza performanței financiare a companiilor municipale și perspectivele de creștere a activității acestora sau randamentul financiar al investițiilor PMB în aceste companii • Dezvoltarea unor planuri de investiții care să vizeze infrastructura și modul de operare a acesteia și a serviciilor publice aferente, care să reducă gradual nivelul subvențiilor

Programe	Tipuri de intervenții
	• Intensificarea procesului de dezvoltare de proiecte finanțate și fructificarea tuturor oportunităților oferite de programele cu finanțare nerambursabilă, atât pentru obiective de investiții, cât și pentru dezvoltarea serviciilor publice și a capacității instituționale a PMB • Dezvoltarea și aplicarea unui sistem de prioritizare a resurselor alocate în domeniul asistenței sociale în funcție de amploarea impactului produs în comunitate sau urgența intervențiilor • Elaborarea și implementarea unui sistem de co-finanțare a proiectelor culturale, recreative și religioase în parteneriat cu operatori privați sau organizații neguvernamentale, eventual prin promovarea unei inițiative de bugetare participativă, lăsând comunitatea să decidă prioritățile de finanțare în domeniu. • Reforma sistemului de impozitare a imobilelor, astfel încât să se asigure corelarea acestora cu valoarea reală de piață

4.2. Prioritizarea proiectelor

Tinând cont de numărul mare de proiecte identificate, procesul de prioritizare a proiectelor are ca scop obținerea unui portofoliu de proiecte prioritare, implementabile în perioada 2021-2030 și sustenabile din punct de vedere financiar. Aceasta înseamnă o listă de proiecte prioritare, a căror valoare estimată ar trebui să fie aproximativ egală cu bugetul de investiții al municipiului București și al celor 6 sectoare ale acestuia. Estimarea bugetului total de investiții pentru perioada 2021-2029 s-a realizat de Banca Mondială, pe baza unei metodologii ce ia în calcul bugetele operaționale anuale din perioada 2008-2020 și prognozele bugetare pentru perioada 2021-2029 și este prezentat în tabelul următor.

Tabel 14. Bugetul de investiții pentru perioada 2021-2029

București	**€ 3,028,769,156.04**
Sector 1	€ 792,305,392.56
Sector 2	€ 462,733,982.67
Sector 3	€ 465,486,609.05
Sector 4	€ 320,136,904.86
Sector 5	€ 287,284,649.80
Sector 6	€ 445,670,016.82

Metodologia de prioritizare cuprinde două etape:

- Etapa 1 – pregătirea unei liste scurte ce ar trebui să includă proiecte cu o valoare estimată de cel puțin dublul bugetului de investiții
- Etapa 2 – selectarea proiectelor prioritare cu o valoare aproximativ egală cu cea a bugetului de investiții.

Etapa 1 reprezintă un prim exercițiu de prioritizare realizat prin consultarea populației (împărțite pe categorii/grupuri țintă) asupra obiectivelor dezvoltării și asupra unor pachete sectoriale de proiecte/tipuri de intervenții specifice fiecărui grup țintă. Tipurile de intervenții considerate prioritare vor conduce la o listă scurtă de proiecte.

Etapa 2 prezintă o abordare cantitativă a prioritizării proiectelor din lista scurtă, pe baza unor criterii ponderate în funcție de importanța acordată fiecărui criteriu. În acest sens, o echipă formată din experți - consultanți și reprezentanți ai administrației publice locale, aplică o serie de criterii, conform matricei din tabelul de mai jos. Scorul se alocă de la 1 la 10 în funcție de răspunsul fiecărui proiect la aplicarea criteriului respectiv, iar ponderea este stabilită de fiecare membru al echipei. Criteriile propuse, precum și filtrele suplimentare aplicate ulterior pot fi modificate, sau extinse, în funcție de decizia administrației publice locale.

Tabel 15. Matricea de prioritizare a proiectelor

Titlul proiectului:			
Criteriul	**Scor 1-10**	**Pondere 1-100%**	**Total (scor x pondere)**
1. Proiectul răspunde nevoilor cetățenilor.			
2. Proiectul răspunde nevoilor sectorului privat și vizitatorilor.			
3. Componentele proiectului ating aspecte legate de schimbările climatice.			
4. Componentele proiectului ating aspecte de incluziune socială.			
5. Proiectul este sustenabil financiar (criteriu obligatoriu).			
6. Proiectul face parte dintr-un program cu caracter integrat (are efect multiplicator asupra altor proiecte).			
	Scor total pe proiect:		

Rezultă astfel un clasament al proiectelor, pe baza scorului agregat al tuturor participanților la prioritizare. Acest clasament este supus în continuare unor filtre suplimentare, de natură tehnică și financiară, după cum urmează:

- Este inițiatorul proiectului (aplicantul) proprietar asupra terenului/clădirii subiect al proiectului? (da/nu)
- Îndeplinește proiectul condițiile legale de încadrare în documentațiile de urbanism/ amenajare a teritoriului existente? (da/nu)
- Care este disponibilitatea finanțărilor (vor avea prioritate proiectele finanțabile în special din Fondurile Europene Structurale și de Investiții 2021-2027).
- Care este gradul de maturitate a proiectului? (vor avea prioritate proiectele a căror maturitate poate fi dovedită prin documentații de urbanism și/sau SF/PT, față de cele ce se află în stadiul de idee de proiect)

În urma prioritizării a rezultat o clasificare a proiectelor, care se regăsesc în partea D a documentației Strategiei Integrate de Dezvoltare a Municipiului București:

LISTA LUNGĂ DE PROIECTE

LISTA SCURTĂ

LISTĂ DE PROIECTE PRIORITARE

LISTĂ DE PROIECTE METROPOLITANE

SECȚIUNEA 5. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

5.1. Cadrul instituțional de implementare

Prezenta secțiune se completează cu Metodologia de monitorizare și evaluare a SIDU București, parte integrantă a strategiei, care detaliază cadrul instituțional (SD – Structura Desemnată la nivelul PMB și CMIS – Comitetul de Monitorizare a Implementării SIDU), calendarul de constituire raportat la momentul aprobării SIDU prin HCGMB (T0), procedura de includere a proiectelor în Lista lungă / scurtă și în Planul de acțiune, rapoartele semestriale de monitorizare, evaluarea intermediară anuală și evaluarea finală realizată de CMIS în baza raportului SD, precum și procedura de actualizare a SIDU.

Pregătirea și adoptarea SIDU a municipiului București pe perioada 2021-2030 au fost coordonate de către Primăria Municipiului București și CGMB, însă responsabilitatea implementării acesteia va fi împărțită între PMB și primăriile de sector, dar și cu alți actori publici și privați implicați în punerea în practică a proiectelor. Această structura administrativă atipică a Capitalei față de alte orașe mari din țară presupune nevoia stringentă a unei cooperării în interiorul PMB (inclusiv entitățile din subordinea municipalității), dar și între PMB, primăriile de sector și reprezentați ai factorilor interesați.

Spre deosebire de restul polilor de creștere din țară, pentru care accesarea de fonduri europene a fost condiționată încă de perioada de programare 2007-2013 de înființarea unor ADI metropolitane și a unor strategii integrate de dezvoltare urbană la acest nivel, Bucureștiul nu a dispus în ultimii 30 de ani de un document strategic integrat adoptat oficial (demersul de elaborare și adoptare al Conceptului Strategic București 2035 premergător actualizării PUG nu a fost finalizat oficial, PUG fiind încă în curs de actualizare). Așadar, nu putem vorbi de o abordare strategică integrată a dezvoltării Capitalei nici la nivel teritorial nici la nivel sectorial. La nivel teritorial, fiecare sector are propria strategie de dezvoltare, iar în ceea ce privește relația București - județul Ilfov (zona sa metropolitană de facto), acesta din urmă dispune de o strategie proprie de dezvoltare). Au fost adoptate de către CGMB, ca și de către primăriile de sector, diferite strategii și planuri sectoriale, dar niciodată o strategie cu caracter integrat, inter-sectorial. Excepție face doar Planul de Dezvoltare Regională București-Ilfov, elaborat de Agenția de Dezvoltare Regională pentru exercițiile 2007-2013 și 2014-2020, dar care se concentrează pe intervențiile eligibile din Programul Operațional Regional. Astfel, adoptarea și implementarea SIDU 2021-2030 va reprezenta o provocare complet nouă pentru administrația locală în procesul de planificare a investițiilor.

În ceea ce privește implementarea proiectelor de investiții, situația este una similară cu cea privitoare la planificarea strategică. Primăria Municipiului București aprobă și implementează proiectele de investiții, din diferite surse (buget local, buget de stat, împrumuturi, fonduri nerambursabile) care vizează infrastructura și serviciile gestionate direct de către aceasta și instituțiile din subordinea sa și a CGMB, în timp ce primăriile de sector aprobă și implementează, prin aparatul propriu de specialitate, proiectele pentru infrastructura și serviciile gestionate de acestea, chiar dacă nu dispun de patrimoniu propriu. Corelarea strategică și chiar operațională dintre aceste două paliere administrative a fost până în prezent deficitară, existând cazuri de nearmonizare a investițiilor PMB cu cele ale primăriilor de sector chiar și pe aceeași stradă.

La nivelul PMB, principalele entități cu rol în pregătirea și implementarea proiectelor de investiții sunt:

- **Direcția Generală Investiții (DGI)**: aceasta gestionează activitățile de planificare, pregătire, contractare, urmărire a lucrărilor de investiții, a lucrărilor de modernizare a rețelei stradale, poduri și pasaje rutiere denivelate și a unor mari proiecte privind obiective strategice. În portofoliul de investiții propuse și gestionate de DGI regăsim: unități de învățământ, unități sanitare, facilități sportive, spații verzi, spații publice, piste de biciclete, zone pietonale, poduri, noduri rutiere și intermodale, bulevarde, parcaje, construcția, achiziția sau consolidarea de imobile pentru diferite funcțiuni publice. Aceste investiții sunt, în general, realizate cu fonduri de la bugetul propriu al Capitalei.
- **Direcția Generală Fonduri Externe Nerambursabile(DGFEN):** asigură pregătirea și managementul proiectelor PMB finanțate din fonduri externe nerambursabile. În portofoliul de proiecte gestionat de DGFEN regăsim intervenții realizate/potențial realizabile cu fonduri europene în domenii precum: infrastructura și flota de transport public, rețele de canalizare, parcaje, inele rutiere, modernizări de străzi etc.
- **Direcția Generală Servicii Publice:** pregătește și coordonează proiectele (din diferite surse de finanțare) de rețele de apă-canal, termoficare, management al deșeurilor, iluminat public, cișmele publice.
- **Administrația Municipală pentru Consolidarea Clădirilor cu Risc Seismic (AMCCRS):** deși nu este o direcție, ci un serviciu public de interes local, cu personalitate juridică și cu finanțare de la bugetul local al Capitalei, pregătește și gestionează proiectele din domeniul expertizării, proiectării și consolidării clădirilor (publice și private).
- **Administrația Străzilor (AS):** este tot un serviciu public cu personalitate juridică proprie care se ocupă, în principal, de proiectele de reabilitare și întreținere a străzilor, podurilor și pasajelor.
- **Administrația Lacuri, Parcuri și Agrement București (ALPAB):** serviciu public de interes local care se ocupă de investițiile în spații verzi, ștranduri și băi publice, lacuri și canale, insule, sere.
- **Administrația Spitalelor și Serviciilor Medicale București (ASSMB):** este serviciul public care gestionează investițiile în spitale, ambulatorii, centre de sănătate, clinici etc.

Restul direcțiilor din structura Primăriei (Poliție Locală, , Mediu, Logistică, Urbanism etc.), la fel ca și diferitele instituții din subordine (muzee, spitale, centre culturale, operă, școală de artă, bibliotecă, circ, Direcția Generală de Asistență Socială, Administrația Cimitirelor și Crematoriilor, a Fondului Imobiliar, a Grădinii Zoologice etc.) propun și asigură managementul unor proiecte, însă cu o anvelopă bugetară mai redusă.

Proiectele de investiții propuse printr-o notă de fundamentare de către direcții, administrații și instituții din subordinea municipalității, trec prin filtrul unic al Consiliului Tehnico-Economic, care se pronunță prin avize cu precădere asupra aspectelor tehnice și financiare, respectiv prin cel al Primarului (care promovează proiectul de hotărâre în CGMB) și, în final, al consilierilor generali (atât la momentul aprobării bugetului PMB și al administrațiilor/instituțiilor din subordine).

Un model instituțional similar se înregistrează și în cazul fiecărei primării de sector, cu mențiunea că arhitectura instituțională a acestora este mai puțin complexă și că unele investiții sunt condiționate de acordul CGMB, care trebuie să transfere în administrarea acestor subdiviziuni administrative patrimoniul vizat de intervenții.

Având în vedere volumul mare de investiții vizat de SIDU și configurația actuală a organigramei Primăriei, înființarea unei singure direcții generale care să integreze activitatea de pregătire și implementare derulată de toate direcțiile din PMB nu este fezabilă, până în anul 2030. În schimb,

obiectivul SIDU de îmbunătățire a corelării/integrării externe a proiectelor de investiții (cu primăriile de sector, ADI-urile și CJ Ilfov) și interne (între direcțiile / administrațiile și instituțiile din subordinea municipalității) se poate realiza, prin impunerea condiției de corelare a respectivei investiții cu viziunea, obiectivele, prioritățile și proiectele cuprinse în SIDU, iar, după finalizarea actualizării lor, și cu ale PMUD și PUG/PUZ-uri de sector (suplimentar la activitatea Consiliului Tehnico-Economic (CTE) al Primăriei).

Responsabilitatea managementului proiectelor cu finanțare externă din SIDU va reveni, , DGFEN iarimplementarea proiectelor se va putea realiza într-o schemă de cooperare complexă cu alte direcții, prin intermediul UIP. Componența UIP va varia de la un proiect la altul, funcție de specificul acestuia și de necesarul de competențe solicitat (de ex. un proiect din domeniul infrastructurii de transport sau digitalizării va necesita preponderent experți cu profil tehnic, în timp ce unul de informare și conștientizare a publicului larg va implica mai degrabă competențe non-tehnice).

În ceea ce privește implementarea proiectelor cu finanțare de la bugetul local, aceasta se va realiza, în principal, prin intermediul Direcției Generale Investiții, chiar dacă propunerea de investiții vine de la o altă direcție de specialitate din PMB. Și în acest caz va fi necesară colaborarea cu alte direcții din aparatul de specialitate (de ex. achiziții publice, patrimoniu, economic etc.). Chiar dacă nu este o pre-condiție ca în cazul finanțărilor nerambursabile, și în cazul proiectelor majore din SIDU (de ex. peste 10 mil. Euro) finanțate de municipalitate din fonduri proprii (inclusiv împrumuturi), sau din bugetul de stat, se va utiliza instrumentul UIP, în funcție de context. Acest lucru va aduce un plus de trasabilitate și responsabilizare, similar cu cel specific proiectelor cu finanțare europeană.

În prezent, monitorizarea implementării proiectelor strategice la nivelul administrației locale din București nu se face de o manieră coordonată și centralizată, ci, în general, de către fiecare primărie (generală, respectiv de sector) sau chiar de către fiecare direcție care propune respectiva intervenție spre finanțare și, ulterior, implementare. În vederea centralizării acestei activități și a întăririi importanței sale, inclusiv pentru a avea un tablou de ansamblu al stadiului investițiilor prioritare identificate prin SIDU, vva fi creată oBază de Date care să cuprindă informații referitoare la documentele strategice elaborate la nivelul municipalității și a stadiului implementării acestora.

Structură Desemnată (SD) la nivelul PMB, va realiza centralizarea propunerilor de proiecte, programe, intervenții și avizarea acestora din punct de vedere al adecvării acestora cu obiectivele strategice și monitorizarea implementării SIDU, indiferent de sursa de finanțare, direcția / administrația, instituția din subordine care le gestionează de facto, precum și cele derulate de sectoare, asociațiile de dezvoltare intercomunitară din care face parte municipiul, ADR București-Ilfov și alte instituții. Aceasta va întocmi rapoarte semestriale și la cerere cu privire la stadiul implementării SIDU către CMIS și Primarul General.

Atribuțiile structurii desemnate vor viza, în principal, atingerea celor două obiective majore de îmbunătățire a capacității de livrare a proiectelor de investiții ale SIDU, mai exact asigurarea corelării strategice, și temporale, respectiv consolidarea activității de monitorizare și remediere rapidă a blocajelor în calea implementării proiectelor. Concret, aceste atribuții vor fi:

- coordonarea procesului de actualizare a SIDU și a altor documente strategice integrate subsecvente acesteia, cu precădere a celor solicitate pentru accesarea de finanțări externe rambursabile și nerambursabile;

- coordonarea strategică dintre SIDU, alte documente de planificare elaborate la nivelul PMB (PUG, PMUD, strategii și planuri sectoriale etc.) realizate de către celelalte structuri din cadrul PMB sau din subordinea CGMB, respectiv documente strategice pregătite de primăriile de sector, asociațiile de dezvoltare comunitară din care face parte municipiul, CJ Ilfov, ADR București-Ilfov și alte instituții;
- urmărirea implementării proiectelor prioritare cuprinse în SIDU și evaluarea rezultatelor/impactul acestora, întocmind semestrial raportări în acest sens către CMIS și Primarul General, respectiv rapoarte de monitorizare în conformitate cu calendarul propus prin Metodologia de monitorizare și evaluare a SIDU;
- convocarea, coordonarea și asigurarea secretariatului tehnic al Comitetului de Monitorizare a Implementării SIDU (CMIS), cu întocmirea unui raport al întâlnirilor către Primarul General, Administratorul Public și pentru informarea publică prin publicarea pe site, arhivarea documentelor;
- coordonarea elaborării rapoartelor intermediare și finale de evaluare, pe care le prezintă CMIS; evaluarea finală a impactului este realizată de CMIS în baza raportului SD. Pregătirea evaluarii finale a implementării SIDU;
- asigurarea legăturii cu celelalte structuri din cadrul PMB sau din subordinea CGMB în vederea îndeplinirii sarcinilor menționate mai sus.

Legat de ultima atribuție menționată mai sus, prioritară va fi comunicarea permanentă cu alte structuri interne care joacă un rol vital în procesul de planificare, respectiv de implementare a măsurilor și proiectelor de dezvoltare din SIDU fiind vizate domeniile fondurilor europene, planificării investițiilor, urbanismului, serviciilor publice și a serviciilor de interes local.

Unul dintre obiectivele instituționale ale SIDU este și cel de implicare a cetățenilor/societății civile, sectorului ONG, mediului universitar și a celui de afaceri nu doar în pregătirea SIDU, ci și în monitorizarea implementării strategiei. Participanții la grupurile de lucru sectoriale din etapa de elaborare a SIDU, ca și reprezentanți ai entităților care au transmis propuneri de proiecte pentru includerea în SIDU, vor fi invitați formal, prin DSS, să facă parte din Comitetul de Monitorizare a Implementării SIDU (CMIS). CMIS este format din 19 membri și funcționează prin întâlniri anuale ordinare și întâlniri extraordinare dacă este cazul, în vederea analizării și validării rezultatelor monitorizării SIDU. Întâlnirile extraordinare pot fi inițiate de membrii CMIS prin solicitare către SD sau de către SD. Ședințele CMIS se vor desfășura în format hibrid – fizic și online – și au cvorum dacă sunt prezenți minim 2/3 din totalul membrilor, iar deciziile vor fi luate cu majoritate simplă. Componența nominală a CMIS este stabilită prin Dispoziție de Primar General în conformitate cu prevederile Ghidului privind constituirea Comitetului de Monitorizare, parte din prezenta strategie. Rapoartele de implementare SIDU sunt publice și vor fi publicate pe site în maxim 15 zile de la aprobare.

Constituirea CMIS se va realiza conform Ghidului privind constituirea Comitetului de Monitorizare și Metodologiei de monitorizare și evaluare a SIDU, care stabilesc componența (19 membri), procedura de selecție a partenerilor, cvorumul (minim 2/3 din membri) și modul de luare a deciziilor (majoritate simplă).

Figură 12. Responsabilități privind implementarea strategiei

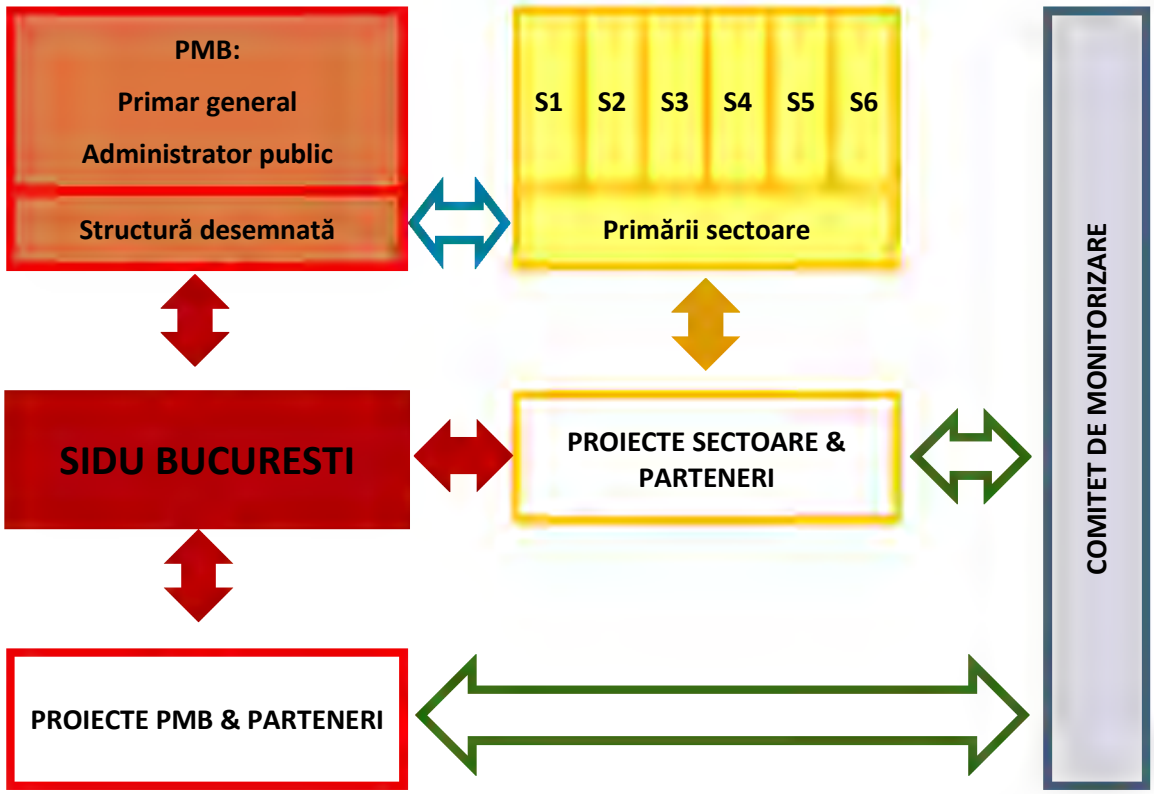

Procesul de implementare a strategiei pentru perioada 2021-2030 este structurat pe trei mari etape (chiar dacă acestea se pot suprapune într-o oarecare măsură pe parcurs): (1) Finalizarea și aprobarea SIDU și pregătirea proiectelor; (2) Realizarea contractelor de finanțare și a contractelor pentru lucrări și servicii; (2) Execuția și finalizarea lucrărilor și serviciilor (vezi tabel 16).

Tabel 16. Calendar orientativ al etapelor de implementare a strategiei

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Pregătire proiecte / cereri finanțare fonduri UE 2021-2027 + PNRR									
Pregătire proiecte / cereri de finanțare (buget local)									
	Semnare contracte finanțare PNRR								
		Semnare contracte finanțare fonduri UE 2021-2027							
		Achiziții publice pentru executare lucrări și servicii PNRR							
		Achiziții publice pentru executare lucrări și servicii fonduri UE 2021-2027							
	Achiziții publice (buget local)								
		Execuție lucrări / servicii PNRR							
		Execuție lucrări / servicii fonduri UE 2021-2027							
	Execuție lucrări / servicii (buget local)								
					Rapoarte semestriale	Rapoarte semestriale	Rapoarte semestriale	Rapoarte semestriale	Raport de evaluare finală

Etapa 1. Pregătirea proiectelor

Etapa 1 demarează cu activitățile ce cuprind organizarea procesului de aprobare a documentului final, de coordonare cu alte documente de planificare aflate în curs de elaborare/actualizare (PMUD, PUG, PUZ-uri de sector, strategii sectoriale) și de monitorizare a implementării proiectelor aferente perioadei de programare 2014-2020 (cu termen de finalizare până în 2023, în cazul proiectelor cu finanțare europeană) și finalizarea /recepționarea acestora.

Etapa 1 se referă, în esență, la activități necesare maturizării propunerilor de proiecte (de ex. identificarea exactă a locațiilor și clarificarea regimului juridic al imobilelor, elaborarea/actualizarea unor documentații tehnice, încheierea de acorduri de parteneriat etc.) și identificării/validării sursei de finanțare (care depinde de aprobarea/modificarea unor programe de către administrația centrală). În cazul tuturor proiectelor, indiferent de sursă, acest lucru presupune, după cum am descris anterior, întocmirea unor note de fundamentare/conceptuale pentru proiecte de investiții de către diferitele structuri interne ale PMB, includerea acestora în programul de investiții asociat bugetului local, pregătirea temelor de proiectare, elaborarea de caiete de sarcini, studii de piață și alte documentații pregătitoare pentru procedurile de achiziție a proiectării, organizarea procedurii propriu-zise de

achiziție și derularea etapelor proiectării (inclusiv obținere certificate de urbanism, avize și acorduri, verificare de proiect), pregătirea și derularea procedurii de avizare în CTE, aprobarea documentațiilor și a indicatorilor tehnico-economici de către CGMB, respectiv nominalizarea prin dispoziție a Primarului a UIP pentru fiecare proiect în parte (indiferent de sursa de finanțare). Tot în această etapă se vor realiza și eventualele achiziții de imobile sau exproprieri, ca și acorduri de parteneriat, în cazul în care acestea vor fi necesare pentru implementarea proiectelor. În cazul proiectelor finanțate din fonduri guvernamentale și/sau europene aferente perioadei de programare 2021-2027, acest lucru presupune, suplimentar, pregătirea cererilor de finanțare. Instrucțiunile privind conținutul și procedura de depunere, evaluare, contractare, monitorizare, vor fi aplicate în conformitate cu normele/ghidul solicitantului din cadrul fiecărui program de finanțare. Cererile de finanțare vor fi, după caz, întocmite de personalul propriu din cadrul direcției de specialitate (fonduri externe), sau prin consultanți experți selectați în prealabil, prin procedură de achiziție publică, de către PMB. Proiectele cu documentații astfel aprobate vor fi incluse în programul de investiții al PMB în vederea demarării procedurilor de achiziție a execuției, consultanței pentru implementare, supervizării lucrărilor etc.

În cadrul proiectelor de tip ”soft”, care nu implică executarea de lucrări de construcții, pașii sus-menționați vor fi, în mod evident, simplificați în ceea ce privește componenta de proiectare, ceea ce va scurta timpul de pregătire.

Pentru o monitorizare sistemică a pregătirii proiectelor din lista prioritară a SIDU, se recomandă realizarea unui plan de lucru anual, conținând lista sarcinilor de îndeplinit și a livrabilelor, cu termene și responsabilități clare, pentru fiecare UIP în parte, implicit și pentru fiecare structură internă a PMB. Acest plan de lucru poate fi utilizat în format electronic (de ex. sub forma unei aplicații de tip ”tabloul de bord”/dashboard), accesibil tuturor celor implicați în implementarea SIDU, inclusiv partenerilor pentru fiecare proiect în parte. Astfel, toate direcțiile implicate vor cunoaște cu exactitate care sunt investițiile în pregătire și vor putea să-și planifice mai bine timpul de lucru.

Cea mai mare parte a acestei etape conține:

- Înființarea Unității de Implementare a Proiectului (UIP) pentru fiecare proiect prioritar în parte și stabilirea atribuțiilor exacte legate de pregătirea și implementarea acestuia;
- Stabilirea planului de lucru anual privind tipul activităților, responsabilități conform listei de proiecte prioritare din SIDU, cu menționarea exactă a sarcinilor și termenelor intermediare și finale pentru fiecare UIP;
- Derularea pașilor pentru pregătirea investițiilor, conform procedurilor interne menționate mai sus, pentru fiecare proiect în parte, până la momentul includerii documentațiilor tehnico-economice aprobate de CGMB în programul de investiții al PMB în vederea lansării procedurilor de achiziție pentru execuție;
- Urmărirea stadiului procesului de depunere și evaluare a cererilor de finanțare (inclusiv răspunsuri la clarificări, eventuale actualizări ale indicatorilor tehnico-economici sau ale cererilor de finanțare) pentru proiectele finanțate prin fonduri externe;
- Achiziții de terenuri, exproprieri (după caz);
- Realizarea de parteneriate necesare pentru implementarea proiectelor (cu ministere, alte instituții publice și private etc.).

Rapoartele semestriale vor fi întocmite de către personalul propriu al SD și vor avea următoare structură minimală:

- Secțiune introductivă în care se vor menționa informații cu privire la perioada acoperită, sursele de date utilizate pentru aprecierea progresului în implementarea strategiei, dificultăți întâmpinate;
- Descrierea activităților desfășurate în procesul de monitorizare;
- Prezentarea măsurilor și acțiunilor care au făcut obiectul procesului de monitorizare;
- Prezentarea valorilor intermediare ale indicatorilor de performanță administrativă și de realizare imediată;
- Recomandări de eficientizare a implementării fiecărei măsuri și acțiuni în parte;
- Concluzii și o apreciere generală privind progresul înregistrat în implementarea SIDU.

Etapa 2. Contractarea proiectelor finanțate din fonduri externe și achiziția lucrărilor de construcție / serviciilor

Etapa 2 cuprinde activități specifice pregătirii și semnării contractelor de finanțare din fonduri externe, prin diferite programe, în funcție de specificul fiecărui proiect, respectiv derularea procedurilor de achiziție publică pentru lucrări și servicii.

Procedura de contractare se va realiza în conformitate cu condițiile menționate de autoritățile de management ale fiecărui program operațional. Pentru această sub-etapă, activitățile supuse procesului de monitorizare revin în cea mai mare parte direcției de specialitate (fonduri externe) și cuprind:

- Semnarea contractelor de finanțare cu autoritățile de management ale fiecărui program de finanțare externă;
- Includerea în bugetul local anual, pe baza cash-flow-ului, a sumelor necesare pentru implementarea proiectelor contractate din fonduri externe, inclusiv avansuri primite, cofinanțări, cheltuieli neeligibile etc.;

Procedura propriu-zisă de achiziție a lucrărilor și serviciilor (indiferent de sursa de finanțare a proiectului) este coordonată de Direcția Generală Achiziții Publice, însă pregătirea documentelor suport pentru procedură (referate de necesitate, note estimative/justificative, caiete de sarcini, studii de (pre)fezabilitate, proiecte tehnice, planuri urbanistice zonale/de detaliu, drafturi de contract, de fișe de date etc.) se face de către structurile interne care gestionează proiectele în cauză. Totodată, acestea sunt implicate în formularea de răspunsuri la solicitările de clarificări/contestațiile din partea potențialilor ofertanți, participă la comisiile de evaluare a ofertelor și participă la procedura de achiziție până la momentul semnării contractelor.

Monitorizarea la nivelul acestei sub-etape va viza următoarele activități:

- Lansarea și derularea (clarificări, contestații) procedurilor de achiziții publice pentru realizarea de lucrări și servicii - atât pentru proiectele finanțate prin FESI, cât și pentru proiectele finanțate din bugetul local și/sau alte surse;
- Comunicarea publică asupra procedurilor de achiziții (lansare procedură, depunere oferte, declarare câștigător) – pentru transparentizarea activității PMB;
- Semnarea contractelor de execuție lucrări și de servicii;
- Verificarea intermediară a respectării calendarului de implementare conform angajamentelor asumate prin contractul de finanțare – în cazul proiectelor cu finanțare externă. Acest punct reprezintă, în sine, o evaluare intermediară a implementării SIDU, marcând trecerea de la pregătirea investițiilor la demararea propriu-zisă (”în teren”) a acestora.

Și aceaastă etapă, ca și cea anterioară, va fi subiectul raportelor semestriale.

Etapa 3. Execuția și finalizarea lucrărilor și serviciilor contractate

Această etapă este cea mai importantă în procesul de implementarea SIDU, în sensul că va cuprinde executarea propriu-zisă a lucrărilor / serviciilor, într-un context afectat de presiunea de timp impusă de calendarul proiectelor cu finanțare externă (mai ales în cazul PNRR), dar și de diferite situații neprevăzute care pot apărea (de ex. probleme legate de soluțiile tehnice, descoperirea unor vestigii arheologice, relocarea unor rețele de către diferiți operatori, potențiala insolvență sau slaba mobilizare a resurselor de către contractanți, rezilierea unor contracte de execuție/prestare, dificultăți în asigurarea cash-flow-ului pentru plăți lucrări de către PMB etc.).

Concret, în această etapă vor întocmite ordinele de începere pentru contractanți, vor fi predate amplasamentele, vor fi obținute autorizațiile de construcție, vor fi relocate utilități, se vor coordona și monitoriza diriginții de șantier, experții tehnici, potențialii consultanți, vor fi verificate și avizate situațiile de lucrări și de plată, facturile de decontare, notele de constatare, dispozițiile de șantier, vor fi organizate ședințe de progres, vor fi organizate comisiile de recepție, va fi monitorizată comportarea în exploatare în perioada de garanție etc. În paralel, pentru proiectele cu finanțare externă vor fi întocmite periodic rapoartele solicitate de finanțator, în funcție de cerințele fiecărui program în parte, vor fi organizate vizite de monitorizare, misiuni de audit, acțiuni de control etc.

Activitatea de monitorizare din această etapă se va concentra asupra stadiului de implementare și a condițiilor de finalizare a proiectelor, în coordonare cu atingerea obiectivelor SIDU și a indicatorilor specifici conținuți în documentațiile tehnice aprobate. Activitățile supuse procesului de monitorizare cuprind:

- Urmărirea implementării lucrărilor și a serviciilor contractate, conform graficului din planul de lucru;
- Monitorizarea procesului de recepție a lucrărilor și a îndeplinirii indicatorilor de realizare imediată.

Sfârșitul acestei etape (anul 2030) echivalează și cu pregătirea raportului de Evaluare finală a implementării SIDU, realizată de CMIS în baza raportului elaborat de SD, conform Metodologiei de monitorizare și evaluare a SIDU; raportul ce va viza următoarele aspecte:

- *Evaluarea gradului de realizare a indicatorilor de rezultat cuprinși în SIDU;*
- *Evaluarea gradului de realizare a indicatorilor de impact menționați în strategie*
- *Evaluarea sustenabilității rezultatelor obținute (de ex. asigurarea cheltuielilor de operare și mentenanță aferente obiectivelor realizate, asigurarea necesarului de resurse umane pentru funcționarea acestora etc.);*
- *Identificarea motivelor care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea proiectelor prioritare;*
- *Identificarea riscurilor manifestate și neplanificate;*
- *Prezentarea lecțiilor învățate din implementarea actualei SIDU pentru planificarea și mai ales implementarea investițiilor în perioada următoare (post 2030).*

5.2. Instrumente de monitorizare și evaluare

Mecanismul de monitorizare și evaluare a SIDU se referă la o serie de activități structurate după cum urmează:

- analiza procesului de implementare a SIDU și ulterior a proiectelor prioritare cuprinse în strategie - pe baza specificațiilor de proiect, a indicatorilor, precum și a modului în care acestea răspund cerințelor finanțatorilor (FESI, bugete naționale, bugete locale, alte fonduri rambursabile);
- facilitarea și îmbunătățirea continuă a proceselor de pregătire și implementare a proiectelor;
- îmbunătățirea mecanismelor interne de cooperare între direcțiile PMB;
- implementarea formelor de comunicare eficientă cu partenerii de proiect și cu companiile contractate pentru lucrări și servicii;
- realizarea de activități de informare publică pe parcursul implementării strategiei.

Indicatorii de monitorizare a implementării SIDU se împart în 3 categorii:

***I. Indicatori de performanță administrativă în gestionarea proiectelor de investiții* – defalcați pe cele 3 etape majore prevăzute pentru implementarea strategiei**

(progresul lor va fi prezentat în rapoartele semestriale întocmite de Structura Desemnată)

ETAPA 1: PREGĂTIREA PROIECTELOR

Lista indicatorilor ce monitorizează procesul de elaborare a documentațiilor tehnice și de depunere a proiectelor eligibile pentru finanțare din FESI:

a. Număr de proiecte cu documentații tehnice aprobate;
b. Valoarea totală LEI / Euro a proiectelor cu documentații tehnice aprobate;
c. Numărul total de cereri de finanțare depuse;
d. Valoarea totală LEI / Euro a cererilor de finanțare depuse;
e. Numărul de cereri de finanțare aprobate în urma procesului de verificare;
f. Valoare LEI / Euro a cererilor de finanțare aprobate per sursă de finanțare.

ETAPA 2: REALIZAREA CONTRACTELOR DE FINANȚARE ȘI CONTRACTELOR PENTRU LUCRĂRI ȘI SERVICII

Lista indicatorilor ce monitorizează numărul de contracte de finanțare și valoarea contractelor de achiziții pentru lucrări și servicii:

a. Număr de contracte de finanțare semnate;
b. Valoare contracte semnate per sursă de finanțare;
c. Număr de contracte de achiziții de lucrări și servicii semnate;
d. Valoare contracte de achiziții de lucrări și servicii semnate;
e. Durata medie a procedurilor de achiziție (în zile);
f. Număr de proceduri anulate/contestate..

ETAPA 3: EXECUTIA ȘI FINALIZAREA LUCRĂRILOR ȘI SERVICIILOR CONTRACTATE

Lista indicatorilor ce monitorizează stadiul de execuție și finalizare a lucrărilor și serviciilor contractate până la data limită 31.12.2030:

a. Număr de contracte de lucrări/servicii finalizate;
b. Valoarea in LEI/Euro a lucrărilor și serviciilor recepționate;
c. Număr/valoare de acte adiționale semnate;
d. Număr/valoare contracte reziliate;
e. Valoare penalități per contract.

II. Indicatori de realizare imediată (output) și rezultat (outcome) ai programelor din SIDU

(Acești indicatori pot fi adaptați în funcție de țintele diverselor surse de finanțare, sau pot fi modificați prin documentațiile tehnice specifice proiectelor aferente. Valorile indicatorilor de realizare imediată vor fi prezentate rapoartele semestriale. Valorile indicatorilor de rezultat vor fi documentate la momentul întocmirii Raportului de Evaluare Finală).

Tabel 17 Indicatori de rezultat la nivelul politicilor sectoriale

OS 1 Orașul conectat: Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie, comunicații		
1.1. CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE • Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere, penetrații și coridoare majore • Reconfigurarea, reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente • Reconfigurarea/ consolidarea circulației rutiere în zonele de expansiune • Modernizarea podurilor și pasajelor	Lungime drumuri nou construite, reabilitate și/sau modernizate	Număr/an utilizatori ai infrastructurii nou construite/ reabilitate/ modernizate Rata de scădere a timpului petrecut în trafic datorată investițiilor în infrastructura rutieră Rata de scădere a poluării din trafic
1.2. CRESTEREA ACCESIBILITATII FEROVIARE ȘI AERIANE • Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale • Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan • Creșterea capacității de operare a aeroporturilor Capitalei • Îmbunătățirea conexiunilor între Capitală și Aeroportul Internațional ”Henri Coandă”	Lungime cale ferată nou construită, reabilitată și/sau modernizată Gări/stații amenajate Suprafețe extindere aeroport (piste/ terminal/ anexe)	Număr/an utilizatori ai rețelei de cale ferată Cantitate mărfuri transportate pe cale ferată Rata de creștere a numărului de pasageri pe aeroport Rata de creștere a cantității de marfă pe aeroport Rata de scădere a timpului petrecut în trafic datorată investițiilor în infrastructura feroviară
1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC • Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant	Lungime rețea de metrou nou realizată Lungime rețea de tramvai nou realizată, reabilitată/modernizată Număr vagoane metrou, tramvaie, autobuze electrice achiziționate	Număr/an utilizatori ai rețelei de metrou Număr/an utilizatori ai transportului public suprateran Ponderea populației care trăiește la maxim 0,5 km de un

• Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz) • Extinderea și modernizarea flotei de transport public • Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor	Număr stații de transport public modernizate	traseu de transport public cu o frecvență de cel puțin o cursă la fiecare 20 de minute
1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE • Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice	Suprafață spații pietonale nou realizată, reabilitată/modernizată Lungime piste de biciclete nou realizate/ amenajate Număr stații de încărcare vehicule electrice	Număr/an utilizatori spații pietonale Număr/an utilizatori piste de biciclete Număr/an utilizatori vehicule electrice
1.5. IMBUNATATIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC • Dezvoltarea rețelei de centre /noduri intermodale și de parcări de transfer • Îmbunătățirea sistemului de parcare • Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană • Creșterea siguranței în trafic • Integrarea tarifară a serviciilor de transport public și operaționalizarea sistemului de monitorizare GPS a flotei și de e-ticketing • Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de transport	Număr și capacitate noduri intermodale Număr locuri de parcare nou create/modernizate Număr stații de transport public cu facilități pentru persoane cu dizabilități Sistem digitalizat de transport urban	Număr/an utilizatori noduri intermodale Număr/an utilizatori locuri de parcare Număr/an persoane cu dizabilități ce utilizează transportul public
1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE	Lungime/capacitate rețea electrică realizată/ modernizată	Număr utilizatori energie electrică

ELECTRICA SI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII • Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a Capitalei și a zonei sale urbane funcționale • Îmbunătățirea sistemului de distribuție a energiei electrice la consumatori • Dezvoltarea infrastructurii de internet în bandă largă	Capacitate infrastructură de internet în bandă largă	Număr gospodării cu acces la internet în bandă largă Număr agenți economici cu acces la internet în bandă largă
OS 2 Orașul inovativ: Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente		
2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ • Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan • Promovarea imaginii Capitalei și a zonei sale urbane funcționale ca hub economic de importanță europeană	Firme atrase Firme susținute prin instrumente financiare Firme susținute prin instrumente non-financiare	Locuri de muncă nou create Valoare investiții private Volumul mediu /locuitor al încasărilor la bugetul local din impozitul pe venit
2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE • Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru antreprenori • Stimularea antreprenoriatului prin măsuri locale • Sprijinirea financiară a IMM-urilor în vederea dezvoltării și internaționalizării, precum și a depășirii efectelor crizei provocate de Covid 19 • Digitalizarea sectorului IMM în vederea alinierii la trendurile globale	Capacitate de incubare nou creată /modernizată IMM-uri susținute prin instrumente financiare IMM-uri susținute prin instrumente non-financiare Firme nou înființate (start-up) cu suport financiar/non-financiar IMM-uri susținute în digitalizarea serviciilor și produselor Servicii și produse digitale realizate pentru întreprinderi	Locuri de muncă nou create Investiții private corespunzătoare suportului financiar public Rata de creștere a cifrei de afaceri în IMM-uri Valoarea adăugată per angajat în IMM-urile susținute Utilizatori ai noilor produse și servicii digitale IMM-uri care folosesc incubatoarele de afaceri la un an după inaugurarea acestora

2.3. ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENTE PE PIATA DE MUNCĂ • Încurajarea atragerii de forță de muncă calificată din țară și din străinătate • Adaptarea ofertei de educație și de formare continuă la noile dinamici ale pieței de muncă	Valoare investiții în calificare/recalificare Valoare investiții în formare continuă	Utilizatori/an ai facilităților și programelor de calificare și formare continuă Absolvenți ai programelor de calificare și formare continuă ce își găsesc un loc de muncă
2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI, A TRANSFERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ • Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii publice și private de CDI • Sprijinirea transferului tehnologic, în scopul comercializării rezultatelor activității de CDI • Sprijinirea funcționării și a dezvoltării clusterelor din domeniile de specializare inteligentă	Capacitate de cercetare nou creată /modernizată Valoare investiții în echipamente și activități de cercetare Firme ce cooperează cu instituții de cercetare Instituții de cercetare participante în programe de cercetare	Locuri de muncă nou create în cercetare Aplicații depuse pentru patente, invenții, etc. Publicații în parteneriat între firme, universități, instituții de cercetare
2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ • Întărirea dialogului dintre mediul de afaceri și administrația locală • Încurajarea activităților de responsabilitate socială corporativă ale companiilor locale	Întâlniri/consultări periodice între mediul de afaceri și administrația locală Investiții private în activități de responsabilitate socială	Proiecte în parteneriat public-privat
OS 3 Orașul durabil: Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor		
3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE • Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale	Locuințe reabilitate pentru creșterea eficienței energetice Clădiri publice reabilitate pentru creșterea eficienței energetice	Rata de scădere a consumului anual de energie în clădiri rezidențiale Rata de scădere a consumului anual de energie în clădiri publice

• Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice		Rata de scădere estimată a emisiilor de GES
3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA • Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi • Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum • Reorganizarea modului de administrare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică	Conducte de alimentare cu energie termică nou construite/ reabilitate Capacitate de producție modernizată/retehnologizată Capacitate de producție suplimentară pentru energie regenerabilă Numărul de comunități energetice și comunități de energie regenerabilă sprijinite	Rata de creștere a producției de energie termică Rata de creștere a producției de energie termică din surse regenerabile Utilizatori de energie termică din surse regenerabile Rata de scădere estimată a agenților poluatori
3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC • Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului • Extinderea și modernizarea infrastructurii de iluminat arhitectural	Rețea de iluminat public înlocuită/ modernizată Clădiri iluminate arhitectural	Rata de scădere a consumului anual de energie electrică pentru iluminat public
3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ • Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate • Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale	Capacitate suplimentară pentru reciclarea deșeurilor Capacitate suplimentară pentru tratarea deșeurilor	Locuitori cu acces la facilități de reciclare a deșeurilor Cantitatea de deșeuri reciclată Cantitatea de deșeuri reciclată și folosită ca materie primă

• Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate		
3.5. REDUCEREA POLUĂRII, ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI • Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare • Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane • Prevenirea și reducerea poluării fonice • Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Capacitate suplimentară a sistemelor de monitorizare a calității aerului și poluării fonice Capacitate suplimentară pentru monitorizarea și controlul calității apelor de suprafață și subterane Lungime de rețele de alimentare cu apă nou construite/reabilitate Lungime de rețele de canalizare nou construite/reabilitate Capacitate suplimentară pentru tratarea apelor uzate	Rata de scădere estimată a poluării aerului și a poluării fonice Locuitori ce beneficiază de reducerea poluării aerului și a poluării fonice Rata de scădere estimată a poluării apelor de suprafață și subterane Locuitori conectați la rețeaua reabilitată de alimentare cu apă și canalizare Rata de scădere estimată a pierderilor de apă din rețea Valoarea indexului calității aerului
3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI • Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate • Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	Suprafață de arii naturale protejate acoperite de măsuri de protecție și conservare Suprafață de zone verzi rezultată prin reabilitarea terenurilor degradate/ abandonate	Vizitatori ai ariilor naturale protejate Locuitori cu acces la zone verzi nou amenajate
3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE, DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA • Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice • Prevenția riscului de inundații • Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	Suprafață de infrastructură verde nou realizată pentru adaptarea la schimbări climatice Suprafață acoperită cu măsuri de prevenție a riscului la inundații Capacitate suplimentară a sistemelor de răspuns în situații de urgență	Locuitori ce beneficiază de măsuri de adaptare la schimbări climatice Locuitori ce beneficiază de măsuri de prevenție a riscului la inundații Timpul mediu estimat de răspuns în situații de urgență

OS 4 Orașul incluziv: Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice		
4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE • Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie • Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/liceal • Consolidarea învățământului profesional și tehnic • Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor educaționale pentru copii / tineri cu dizabilități și / sau cu cerințe educaționale speciale (CES) • Prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale • Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții • Consolidarea Capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Număr de clase noi, sau reabilitate în sistemul de educație timpurie și în sistemul de învățământ de toate gradele Capacitate suplimentară (dotări și echipamente) în învățământul de toate gradele, inclusiv pentru copii / tineri cu dizabilități și / sau cu cerințe educaționale speciale	Număr anual de elevi ce beneficiază de sistemul de educație reabilitat Număr anual de absolvenți ai programelor de formare continuă Rata de creștere a procentului de promovabilitate bac Rata de creștere a numărului de studenți străini
4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE, ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE • Îmbunătățirea accesului nediscriminator pe piața muncii pentru locuitorii Capitalei și navetiștii atrași de oraș • Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor • Promovarea incluziunii sociale a vârstnicilor	Capacitate suplimentară a infrastructurii de recepție/ acomodare a grupurilor defavorizate – suprafață nou creată sau reabilitată ONG susținute prin instrumente financiare pentru furnizarea de servicii specifice grupurilor defavorizate	Grad de ocupare a infrastructurii sociale nou create/reabilitate Număr anual de beneficiari ai serviciilor sociale furnizate

• Promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități • Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți		
4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE • Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană • Îmbunătățirea serviciilor de prevenție, screening, asistență medicală primară, comunitară și în regim ambulatoriu • Îmbunătățirea serviciilor de reabilitare, paliație și îngrijire pe termen lung • Dezvoltarea cercetării în domeniul medical, cu accent pe metode moderne de investigare, intervenție și tratament • Informatizarea sistemului medical și digitalizarea serviciilor medicale	Capacitate suplimentară a infrastructurii sanitare - suprafață nou creată sau reabilitată, dotări și echipamente achiziționate Personal medico-sanitar atras în sistem	Locuitori cu acces la noua infrastructură sanitară Număr anual de beneficiari ai serviciilor sanitare furnizate Timpul mediu de răspuns la cererea de servicii (în regim normal, sau de urgență)
4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ • Îmbunătățirea infrastructurii, echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural • Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta • Dezvoltarea sectorului de industrii culturale și creative ca element central al	Capacitate suplimentară a infrastructurii culturale - suprafață nou creată sau reabilitată, dotări și echipamente achiziționate Organizații (IMM, ONG) susținute prin instrumente financiare și non-financiare pentru furnizarea de servicii culturale	Utilizatori/an ai facilităților și programelor culturale Număr anual de evenimente culturale Locuri de muncă nou create în industrii culturale și creative

specializării inteligente a economiei Capitalei		
4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET • Dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și activităților pentru tineri • Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	Capacitate suplimentară a infrastructurii sportive - suprafață nou creată sau reabilitată, dotări și echipamente achiziționate Organizații (cluburi sportive) susținute prin instrumente financiare și non-financiare pentru furnizarea de servicii culturale	Utilizatori/an ai facilităților și programelor sportive Număr anual de competiții sportive
OS 5 Orașul compact: Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban		
5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE • Reducerea riscului seismic al clădirilor • Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic • Reabilitarea seismică a locuințelor	Clădiri publice aflate în risc seismic expertizate și reabilitate Locuințe aflate în risc seismic expertizate și reabilitate	Locuitori beneficiari ai fondului construit reabilitat
5.2. IMBUNATATIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII • Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale • Îmbunătățirea calității locuirii în noile zone rezidențiale • Dezvoltarea sectorului de locuire socială și de necesitate de la nivelul Capitalei • Asigurarea unei dezvoltări sustenabile a pieței de locuințe	Locuințe reabilitate/ cu fațade refăcute/ mansardate Spațiu public interstițial amenajat Locuri de parcare rezidențială amenajate Locuințe sociale nou construite sau reabilitate	Locuitori beneficiari ai operațiunilor de îmbunătățire a calității locuirii Ponderea cetățenilor care trăiesc în gospodării în care costul locuirii se ridică la peste 40% din totalul cheltuielilor

5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL • Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora • Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial	Monumente istorice expertizate și reabilitate Organizații (IMM, ONG) susținute prin instrumente financiare și non-financiare pentru promovarea patrimoniului cultural imaterial	Locuitori beneficiari ai fondului construit reabilitat Turiști/vizitatori ai monumentelor reabilitate Turiști/vizitatori consumatori ai patrimoniului cultural imaterial
5.4. FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN • Regenerarea și extinderea spațiilor publice • Reducerea expansiunii urbane necontrolate	Suprafață spațiu public nou creată sau reabilitată (zone pietonale, piețe, scuaruri, etc.)	Locuitori beneficiari ai spațiului public reabilitat Turiști/vizitatori ai orașului Suprafața de teren reabilitată și utilizată pentru spații verzi, locuire socială, activități economice sau comunitare PUG nou în vigoare PUZ-uri de sector noi în vigoare

III. Indicatori de impact ai implementării SIDU

(Valorile acestor indicatori vor fi documentate în Raportul de Evaluare Finală).

PIB (PPS)/locuitor (Euro)	Eurostat	45.944 (2018)	60.000
Salariul mediu net lunar (Euro)	TEMPO INS	965 (2021)	1.500
Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială – AROPE București - Ilfov (%)	TEMPO INS	14 (2019)	5
Emisiile de gaze cu efect de seră / locuitor (echivalent tone metrice CO2/locuitor) – ipoteză valoare locală egală cu media națională	INEGES	5,9 (2019)	4
Speranța de viață a populației (ani)	TEMPO INS	78,3 (2019)	80

Ponderea persoanelor cu studii superioare în totalul populației cu vârsta între 25-64 ani (%)	Eurostat	36,1 (2017)	45
Suprafața spațiilor verzi/locuitor (mp/locuitor)	TEMPO INS	21,5 (2019)	23
Cota modală a deplasărilor cu autoturismul propriu (%)	PMUD	n.a.	25
Soldul migrației interne cu domiciliul (persoane)	TEMPO INS	8.462 (2019)	15.000
Suprafața locuibilă medie/locuitor (mp)	TEMPO INS	19,6 (2019)	22
Utilizatori unici/an ai serviciilor online ale administrației locale	PMB și Primăriile de Sector	n.a.	1.000.000
Indicatori de percepție			
Gradul general de satisfacție al populației cu privire la oraș	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	82% (2019)	90%
Ponderea cetățenilor care consideră că nivelul calității vieții din oraș a crescut în ultimii 5 ani	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	52% (2019)	70%
Ponderea cetățenilor care sunt satisfăcuți cu locul lor de muncă	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	75% (2019)	80%
Ponderea cetățenilor care se simt în siguranță să circule singuri noaptea în oraș	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	75% (2019)	80%
Ponderea cetățenilor care consideră ca orașul este un loc bun pentru familiile tinere cu copii	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	81% (2019)	90%
Ponderea cetățenilor care consideră că e ușor să găsești o locuință bună, la un preț decent	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	47% (2019)	55%
Ponderea cetățenilor care folosesc transport public într-o zi obișnuită	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	52% (2019)	60%

Ponderea cetățenilor care folosesc bicicleta într-o zi obișnuită	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	12% (2019)	20%
Ponderea cetățenilor satisfăcuți de facilitățile culturale existente în oraș	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	83% (2019)	90%
Ponderea cetățenilor satisfăcuți de spațiile verzi existente în oraș	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	66% (2019)	80%
Ponderea cetățenilor care nu au acces la un spațiu verde în propriul cartier	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	15% (2019)	5%
Ponderea cetățenilor satisfăcuți de spațiile publice din oraș	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	56% (2019)	80%
Ponderea cetățenilor satisfăcuți de facilitățile medicale din oraș	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	44% (2019)	60%
Ponderea cetățenilor satisfăcuți de calitatea aerului din oraș	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	20% (2019)	50%
Ponderea cetățenilor satisfăcuți de nivelul de zgomot din oraș	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	31% (2019)	50%
Ponderea cetățenilor satisfăcuți de curățenia din oraș	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	37% (2019)	60%
Ponderea cetățenilor satisfăcuți de viteza de soluționare a solicitărilor către administrația locală	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	50% (2019)	70%
Ponderea cetățenilor care consideră că procedurile administrației locale sunt clare și ușor de înțeles	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	52% (2019)	65%
Ponderea cetățenilor care consideră ca informațiile și serviciile administrației local sunt ușor de accesat online	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	66% (2019)	85%

Ponderea cetățenilor care consideră că administrația orașului este coruptă	Comisia Europeană (Quality of Life in European Cities)	84% (2019)	40%

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
1	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE	1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/ penetrații și coridoare majore	Închidere Inel median zona de sud (Prelungire Str. Brașov între Prelungirea Ghencea și șos. Alexandriei, respectiv Străpungere str. Zețarilor - șos. Alexandrie, până la str. Luica)	M.B.	Sector 6 Sector 5	EUR 41.161.810	Fonduri europene Buget local Alte surse de finanțare	inițiere PUZ	2024-2035
2	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE	1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/ penetrații și coridoare majore	Închidere inel median zona nord (Închidere Inel Median Tronson 1-2; Închidere Inel Median Tronson 3-5; Închidere Inel Median Tronson 6-7)	M.B.	Sector 2 Sector 1 Sector 6	EUR 30.000.000	Fonduri europene buget local Alte surse de finanțare	Există PUZ și parțial și alte documentații elemente incluse și în proiectul trenului urban	2014-2029
3	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE	1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/ penetrații și coridoare majore	Orbital București: Dezvoltarea rețelei de drumuri radiale prin intermediul cărora vor fi conectate municipiul București, UAT-urile și zonele industriale de viitoarea autostradă A0	C.N.A.I.R. M.T. C.J. Ilfov UAT-uri Sectoarele 1-6	București Ilfov	EUR 1.055.130.000	Fonduri europene P.O.T. P.O.I.M. Buget local Alte surse	S.F. uri în lucru	2021-2035
4	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE	1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/ penetrații și coridoare majore	Modernizarea drumurilor județene: penetrație prelungirea Ghencea-Domnești și supralărgire bd. Ghencea între Str. Brașov și terminal tramvai 41	M.B.	Sector 5 Sector 6	EUR 125.225.800	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021 - 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	2024 contract revizuire PTh și rest de executat, pentru trosoanele 3, 4, 5 și 6. Tronsoanele 1 și 2 în curs de execuție/ finalizare lucrări.	2021-2029
5	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE	1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/ penetrații și coridoare majore	Reabilitare / modernizare D.N.C.B.	C.N.A.I.R.	București Ilfov	EUR 176.000.000	C.N.A.I.R.		2021-2029
6	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE	1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/ penetrații și coridoare majore	Reconfigurare și modernizarea profil șos. București-Măgurele (inclusiv transport comun, velo și spații verzi), sector 5	M.B.	șos. București-Măgurele	EUR 40.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	În curs de pregătire documentație atribuire SF	2021-2029
7	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIEREE	1.1.2. Reconfigurarea/ reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente	Proiect umbrelă: Îmbunătățirea infrastructurii de transport și a rețelelor edilitare în zonele urbane constituite	S1-6	Bucuresti	EUR 40.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2035
8	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIEREE	1.1.2. Reconfigurarea/ reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente	Drum de acces în cartierul Henri Coandă prin Str. Biharia, sector 1	M.B. S1	cartierul Henri Coandă	EUR 13.434.959	Buget local Alte surse	S.F. realizat. În curs de clarificare modalitate lansare procedură PTh și execuție. HCGMB 2025 continuare lucrări.	2020-2029
9	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE	1.1.3. Reconfigurarea/ consolidarea circulației rutiere în zonele de expansiune	Proiect umbrelă: Completarea rețelei stradale în zonele de expansiune din fiecare sector în conformitate cu prevederilor P.U.G. municipiul București și elaborarea unor P.U.Z.-uri noi pentru definirea tramei stradale unde este cazul	M.B. Sectoare	Bucuresti	EUR 100.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2022-2035
10	1. ORAȘUL CONECTAT	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE	1.1.4 Modernizarea podurilor și pasajelor	Proiect umbrelă: Reabilitare pasaje rutiere degradate din municipiul București	M.B. prin A.S.B.	S1, S2, S6, S5	EUR 174.190.921	Fonduri europene Buget local Alte surse	diverse etape: D.T.A.C., Pth+De	2024-2029
11	1. ORAȘUL CONECTAT	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE	1.2.1. Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale	Amenajare autogară în zona Gara Obor	S2	zona Gara Obor	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee de proiect	2025-2035
12	1. ORAȘUL CONECTAT	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE	1.2.1. Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale	Proiect umbrelă: Regenerare urbană a zonei Gării de nord, sector 1, inclusiv organizarea unui concurs internațional de soluții	M.B. M.T.I.	zona Gării de Nord	EUR 1.000.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	protocol P.M.B.-M.T.I.-Metrorex lucrări Gara de nord M.T.	2025-2050
13	1. ORAȘUL CONECTAT	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE	1.2.1. Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale	Regenerare urbană nod intermodal Gara Basarab	S1	zona Gara Basarab	EUR 10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee de proiect	2026-2032

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
14	1. ORAȘUL CONECTAT	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE	1.2.2. Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan	Proiect umbrelă: Dezvoltarea serviciilor de tren urban pe semi-inelul feroviar de nord	A.D.I. T.P.B.I. M.B. C.J. Ilfov	București Ilfov	EUR 280.000.000	Fonduri europene nerambursabile P.O.R. B.I. 2021 – 2027 P6 P.T. 2021 – 2027 C.E.F. 2021 – 2027 Fonduri rambursabile (B.E.I., B.E.R.D.) fonduri naționale nerambursabile (Saligny, Fondul	în curs de elaborare S.F. pentru 10 puncte de oprire	2024-2035
15	1. ORAȘUL CONECTAT	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE	1.2.2. Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan	Proiect umbrelă: Dezvoltarea trenului metropolitan București - Ilfov	A.D.I. T.P.B.I. M.B. CJ Ilfov	regiunea Bucuresti-Ilfov	EUR 570.000.000	Fonduri Europene Nerambursabile (POR BI 2021 – 2027, PT 2021 – 2027, CEF 2021 – 2027 etc.), - Fonduri externe rambursabile de la Instituțiile Financiare Internaționale (BEI, BERD etc.), - Fonduri Naționale Nerambursabile (Programul „Anghel Saligny", Fondul de Mediu etc.), - Bugetul	elemente gestionate de T.P.B.I. - tren și demarare contract SF pentru linia Scroviștea	2023-2030
16	1. ORAȘUL CONECTAT	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE	1.2.3. Creșterea capacității de operare a aeroporturilor	Proiect umbrelă: Dezvoltarea infrastructurii aeroportuare la Aeroportul Interațional Henri Coandă București	M.T.I.	aeroport Otopeni	EUR 1.330.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	S.F. contractat	2025-2035
17	1. ORAȘUL CONECTAT	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE	1.2.4. Îmbunătățirea conexiunilor între capitală și aeroportul internațional "Henri Coandă"	Construcția și punerea în funcțiune a magistralei M6 de metrou - legătura cu aeroportul Henri Coandă Otopeni (14,2 km, 12 stații), inclusiv materialul rulant (12 trenuri)	M.T.I. METROREX S.A.	M6 București - Ilfov	EUR 1.830.000.000	Fonduri europene Buget local Buget de stat Alte surse	În proiectare și execuție ambele secțiuni de sud (1Mai - Tokyo) si Secțiunea de nord (Tokyo - Aeroportul Otopeni)	2021-2030
18	1. ORAȘUL CONECTAT	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.1. Extinderea/ reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant	Proiect umbrelă: Extindere rețea de metrou în UAT-urile din inelul 1 al Bucureștiului (M4, M5, M2, M7)	M.T.I. METROREX S.A. M.I.P.E. MB S2, S4, S5 UAT Bragadiru UAT Voluntari	M4, M5, M2, M7 București - Ilfov	EUR 6.093.726.970	Fonduri europene Buget local Buget de stat Alte surse	În proiectare și execuție ambele Secțiuni de Sud (1Mai - Tokyo) si Secțiunea de Nord (Tokyo - Aeroportul Otopeni)	2025-2037
19	1. ORAȘUL CONECTAT	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.2. Extinderea si reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz)	Lărgire bd. Dimitrie Pompeiu cu extindere infrastructură de tramvai și străpungere bd. Barbu Văcărescu, construire drum de legătură între șos. Pipera, bd. Dimitrie Pompeiu și str. Fabrica de Glucoză, sector 2	M.B. Sectorul 2	bd. Dimitrie Pompeiu	EUR 140.000.000	Buget local Alte surse	În curs de realizare SF	2024-2029
20	1. ORAȘUL CONECTAT	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.2. Extinderea și reabilitarea retelei de transport public electric (tramvai, troleibuz)	Proiect umbrelă: Extinderi infrastructură de tramvai (Unirii, Grațioasa, Mezeș, Inel Median, Delfinului - Dna. Ghica)	M.B. Sectoare MB	-	EUR 250.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	În curs de realizare SF/PUZ	2022-2030
21	1. ORAȘUL CONECTAT	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz)	Proiect umbrelă: Modernizare și extindere rețea de troleibuz pe mai multe tronsoane din municipiul București	M.B.	-	EUR 54.580.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee de proiect	2025-2040
22	1. ORAȘUL CONECTAT	1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz)	Proiect umbrelă: Extindere linii de tramvai pentru conectare regională	M.B. S2 M.T.I. CJ Ilfov UAT Pantelimon UAT Popesti-Leordeni UAT Chitila		EUR 160.000.000	P.O.T. P.R. B.I. 2021-2027 Bugtul de stat Buget local M.B. Buget local S2-6	studii	2025-2035

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
23	1. ORAŞUL CONECTAT	1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz)	Proiect umbrelă: Modernizare 50km infrastructură tramvai	M.B.	București	EUR 605.000.000	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021 - 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	D.A.L.I. aprobat 2022 PTh + execuție contractată în 2023 si 2024	2022-2030
24	1. ORAŞUL CONECTAT	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public	Proiect umbrelă: Îmbunătățirea operării și întreținerii autobuzelor și a cerințelor pentru flota de autobuze, inclusiv achiziția de autobuze nepoluante	M.B.		EUR 1.054.162.500	Fonduri europene nerambursabile Buget local Alte surse	estimare investiție și etapizare	2023-2040
25	1. ORAŞUL CONECTAT	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public	Proiect umbrelă: Rețea stații încărcare rapidă pentru autobuze electrice	M.B. S.T.B.	-	EUR 4.000.000	Buget local PNRR PR 2021-2027	in planificare	2025-2029
26	1. ORAŞUL CONECTAT	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public	Proiect umbrelă: Achiziționarea de material rulant tramvaie, testarea și punerea în funcțiune a tramvaielor, campanii de informare	M.B.	-	EUR 802.526.334	Fonduri nerambursabile PRBI 2021 - 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	Achizitie tramvaie pe liniile modernizate (sau în extensie); caiet de sarcini in curs de elaborare	2025-2040
27	1. ORAŞUL CONECTAT	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public	Proiect umbrelă: Modernizarea rețelei de troleibuz prin achiziționare troleibuze cu autonomie	M.B. A.D.I. T.P.B.I. S.T.B.	-	EUR 160.000.000	PRBI 2021-2027 Buget local Alte surse	Studiu de oportunitate in curs de elaborare - TPBI	2025-2029
28	1. ORAŞUL CONECTAT	1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.4. Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor	Proiect umbrelă: Modernizarea depourilor/ autobazelor existente și creșterea capacității de garare pentru transportul public	M.B. S.T.B.	11 Depouri	EUR 200.000.000	PR BI 2021-2027 Buget local Alte surse	in implementare, in planificare	2025-2040
29	1. ORAŞUL CONECTAT	1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	1.4.1 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale	Amenajarea Pasajului căii ferate Lujerului prin crearea unei promenade pietonale verzi, dedicată transportului alternativ, sectorul 6	Sectorul 6	pasajul CF Lujerului	EUR 18.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	SF elaborat	203-2029
30	1. ORAŞUL CONECTAT	1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	1.4.1 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale	Proiect "Cheiul Dâmboviței Unirii - Izvor", Splaiul Independenței - Pod Unirii - Pod Izvor	M.B.	Sector 3 Sector 4 Sector 5	EUR 8.700.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	AC nu mai este în termen	2016 - 2025
31	1. ORAŞUL CONECTAT	1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	1.4.2. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate	Proiect umbrelă: Realizare rețea velo extinsă la nivelul municipiului București conform Masterplan Velo, inclusiv infrastructură complementară (parcări, rasteluri etc.)	M.B. S1-6	-	EUR 120.000.000	Fonduri nerambursabile PRBI 2021 - 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	aprobat în CGMB 2025	2024 - 2035

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
32	1. ORAȘUL CONECTAT	1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice	Proiect umbrelă: Dezvoltarea rețelei publice de stații electrice de reîncărcare în regiunea București - Ilfov	M.B. S1-6	-	EUR 7.500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în curs de implementare / în planificare	2021-2030
33	1. ORAȘUL CONECTAT	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.1. Dezvoltarea rețelei de centre / noduri intermodale și de parcări de transfer	Proiect umbrelă: Realizare rețea de parcări de transfer (Park & Ride), în zonele de acces în municipiul București	M.B. U.A.T. Otopeni, Voluntari, Pantelimon, Jilava, Domnești Sectoarele 1-6		EUR 70.000.000	Fonduri europene P.O.T., P.O.R. Buget Local Alte surse	2 park&ride incluse în proiectele MB	2022-2029
34	1. ORAȘUL CONECTAT	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.2. Îmbunătățirea sistemului de parcare	Proiect umbrelă: Sisteme de management unitar al parcărilor publice pe raza municipiului București și proiecte de promovarea a utilizării alternative a locurilor de parcare	M.B. S1-6	-	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	necesită implementare urgentă	206-2029
35	1. ORAȘUL CONECTAT	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.3. Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană	Proiect umbrelă: Reproiectare conform normativelor actuale a stațiilor existente de transport în comun din municipiul București	M.B.	-	EUR 10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee proiect	2026-2029
36	1. ORAȘUL CONECTAT	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.4. Creșterea siguranței în trafic	Proiect umbrelă: Creșterea siguranței pietonilor prin îmbunătățirea trecerilor de pietoni din municipiul București	M.B. prin A.S.B. S1-6		EUR 24.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în implementare	2024-2029
37	1. ORAȘUL CONECTAT	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.4. Creșterea siguranței în trafic	Proiect umbrelă: Modernizarea și extinderea sistemului de semaforizare inteligentă (managementul traficului București - Ilfov) și prioritizarea vehiculelor de transport public în vederea creșterii siguranței rutiere, fluidizării traficului și reducerii poluării	M.B. S1-6	-	EUR 74.000.000	Fonduri nerambursabile PRBI 2021-2027 PNRR C10 Buget local Alte surse	În curs de ralizare studiu fezabilitate	2025-2029
38	1. ORAȘUL CONECTAT	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.5. Integrarea tarifară a serviciilor de transport public și operationalizarea sistemului de monitorizare GPS a flotei și de e-ticketing	Integrarea tarifară a serviciilor de transport public și operaționalizarea sistemului de monitorizare GPS a flotei și de e-ticketing	A.D.I. T.P.B.I. M.B.	-	EUR 25.000.000	PR BI 2021-2027 Fonduri europene Alte surse	în implementare	2022-2029
39	1. ORAȘUL CONECTAT	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.6. Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de transport	Proiect umbrelă: Resistematizare bulevardelor și optimizarea acestora prin integrarea tuturor componentelor de mobilitate - velo, auto, transport public și pietoni și componenta peisageră cu rol de protecție și reducere a efectelor insulei de căldură	A.D.I. T.P.B.I. A.S.B. S.T.B. S.A. S1-6	-	EUR 100.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	prevazut în PMUD, PATNC/M100	2025-2040
40	1. ORAȘUL CONECTAT	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.6. Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de transport	Elaborare, aprobare prin H.C.G.M.B. și implementare ghid de proiectare a străzilor la nivelul capitalei	MB	-	EUR 100.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee de proiect	2026-2030
41	1. ORAȘUL CONECTAT	1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII	1.6.1. Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a Capitalei și a zonei sale urbane funcționale	Proiect umbrelă: Modernizarea LES joasă și medie tensiune din municipiul București	Rețele Electrice	-	EUR 7.200.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în desfășurare / finalizat Titulescu-Banu Manta în 2025	2024-2033
42	1. ORAȘUL CONECTAT	1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII	1.6.1. Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a capitalei și a zonei sale urbane funcționale	Proiect umbrelă: Creșterea capacitatii de furnizare a energiei electice pentru scurtarea traseelor de racordare și în vederea asigurării necesarului de energie pentru noile dezvoltări din municipiul București	TransElectrica Rețele Electrice	-	EUR 35.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	conform plan de dezvoltare a rețelei electrice	2024-2033
44	1. ORAȘUL CONECTAT	1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII	1.6.3. Dezvoltarea infrastructurii de internet în bandă largă	Proiect umbrelă: Dezvoltarea rețelei metropolitane subterane de fibră optică a municipiului București (NetCity)	NetCity	București	EUR 3.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în continuă extindere	2020-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
43	1.ORAȘUL CONECTAT	1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII	1.6.2. Îmbunătățirea sistemului de distribuție a energiei electrice la consumatori	Proiect umbrelă: Modernizarea punctelor de alimentare și posturilor de transformare din municipiul București	Rețele Electrice	-	EUR 7.200.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	În desfășurare / finalizat Titulescu-Banu Manta în 2025	2024-2038
45	2. ORAȘUL INOVATIV	2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ	2.1.1. Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan	Proiect umbrelă: Crearea unor platforme de dezvoltare regională a tehnologiilor strategice - specializare inteligentă și sectoarelor STEP	MB Universitățile B P.P.P.	S1-6	EUR 15.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în planificare	2021-2035
46	2. ORAȘUL INOVATIV	2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ	2.1.2. Promovarea imaginii capitalei și a zonei sale urbane funcționale ca hub economic de importanță europeană	Centru expozițional internațional București	M.B. P.P.P.	București	EUR 50.000.000	Buget local Alte surse	idee	2021-2040
47	2. ORAȘUL INOVATIV	2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	2.2.1. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru antreprenori	Proiect umbrelă: Construirea/ modernizarea/ extinderea de clădiri și anexe aferente, care vor fi utilizate de operatorii economici, cu precădere I.M.M.-uri, pentru activități de producție și/ sau servicii	M.B. Sectoare 1-6	-	EUR 50.000.000	Buget local Alte surse	idee	2021-2030
48	2. ORAȘUL INOVATIV	2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	2.2.1. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru antreprenori	Proiect umbrelă: Reabilitarea, extinderea și amenajarea piețelor agro-alimentare/ comerciale fixe și volante	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 22.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	propunere	2025-2035
49	2. ORAȘUL INOVATIV	2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	2.2.1. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru antreprenori	Restaurarea clădirii și crearea structurii de sprijinire a afacerilor „Curtea Meșteșugarilor", str. Covaci nr. 13, sector 3	M.B. A.M.C.C.R.S.	str. Covaci nr. 13	EUR 2.500.000	Buget local Alte surse	SF elaborat	2016-2030
50	2. ORAȘUL INOVATIV	2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	2.2.2. Stimularea antreprenoriatului prin măsuri locale	Proiect umbrelă: Organizarea de programe de antreprenoriat și educație financiară	M.B. Sectoarele 1-6 P.P.P.	-	EUR 1.890.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
51	2. ORAȘUL INOVATIV	2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	2.2.3. Sprijinirea financiară a I.M.M.-urilor în vederea dezvoltării și internaționalizării, precum și a depășirii efectelor crizei provocate de Covid 19	Proiect umbrelă: Reabilitarea și administrarea eficientă a spațiilor comerciale existente în parteneriat public-privat, în vederea dezvoltării și diversificării sectorului business	M.B. prin A.F.I. și sectoare	-	EUR 20.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
52	2. ORAȘUL INOVATIV	2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	2.2.4. Digitalizarea sectorului I.M.M. în vederea alinierii la trendurile globale	Regulament unitar privind autorizarea activităților comerciale în municipiul București	M.B. Sectoare 1-6	-	EUR 10.000	Buget local Alte surse		2021-2030
53	2. ORAȘUL INOVATIV	2.3. ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENȚE PE PIAȚA DE MUNCĂ	2.3.1. Încurajarea atragerii de forță de muncă calificată din țară și din străinătate	Înființarea unui fond municipal pentru tineri cercetatori și acordarea de granturi/ premii pentru aceștia	M.B.	-	EUR 2.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
54	2. ORAȘUL INOVATIV	2.3. ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENȚE PE PIAȚA DE MUNCĂ	2.3.2. Adaptarea ofertei de educație și de formare continuă la noile dinamici ale pieței de muncă	Proiect umbrelă: Înființare centre comunitare pentru îmbunătățirea integrării populației pe piața muncii, cu accent pe categoriile vulnerabile (învățare continuă, consiliere, formare, specializare, reconversie profesională, dobândire de competențe digitale și verzi)	M.B. Sectoare 1-6	-	EUR 1.950.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
55	2. ORAȘUL INOVATIV	2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI/ A TRANSFERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ	2.4.1. Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii publice și private de C.D.I.	Proiect umbrelă: Dezvoltarea infrastructurii de C.D.I. din cadrul universitaților din București	Universitățile din M.B.	-	EUR 5.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2035
56	2. ORAȘUL INOVATIV	2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI/ A TRANSFERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ	2.4.2. Sprijinirea transferului tehnologic în scopul comercializării rezultatelor activității de C.D.I.	Proiect umbrelă: Hub-uri pentru C.D.I., transfer tehnologic și facilitarea creării de noi soluții (procese, produse, tehnologii, servicii) la nivelul regiunii București-Ilfov	M.B. Sectoare 1-6 Universitățile din M.B. P.P.P.	-	EUR 10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	docuemntatie tehnico - economica	2021-2035
57	2. ORAȘUL INOVATIV	2.4. SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI/ A TRANSFERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVANSATĂ	2.4.3. Sprijinirea funcționării și a dezvoltării clusterelor din domeniile de specializare inteligentă	Proiect umbrelă: Amenajarea unui hub de co-working în vederea susținerii cooperării între I.M.M.-uri la nivel asociativ, crearea și maturizarea start-up-urilor inovative, susținere dezvoltare clustere	M.B. Sectoare 1-6	București	EUR 5.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
58	2. ORAȘUL INOVATIV	2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	2.5.1. Întărirea dialogului dintre mediul de afaceri și administrația locală	Înființarea unui birou pentru relația cu mediul de afaceri în cadrul P.M.B. și a fiecărei primării de sector	M.B. Sectoare 1-6	-	EUR 1.500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
59	2. ORAȘUL INOVATIV	2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	2.5.2. Încurajarea activităților de responsabilitate socială corporativă ale companiilor locale	Promovarea posibilității de parteneriat între firme private și instituții de învățământ preuniversitar în vederea orientării/ formării profesionale	Sectoarele 1-6	-	EUR 700.000	Buget local Alte surse		2021-2030
60	2. ORAȘUL INOVATIV	2.5. CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	2.5.2. Încurajarea activităților de responsabilitate socială corporativă ale companiilor locale	Proiect umbrelă: Realizarea de parteneriate public-privat în vederea amenajării și întreținerii spațiilor publice abandonate (spații verzi, piațete) și în vederea dezvoltării unor obiective de interes public	M.B. Sectoare 1-6 P.P.P.	-	EUR 50.000.000	Buget local Alte surse Buget de stat Fonduri nerambursabile	aliniat cu modificările legislative referioare P.P.P.	2025-2035
61	3. ORAȘUL DURABIL	3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	3.1.1. Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale	Proiect umbrelă: Modernizarea clădirilor de apartamente multifamiliale construite după proiecte elaborate anterior anului 2005	Sectoarele 1-6 P.P.P.	-	EUR 732.806.142	Fonduri europene Buget de stat Buget local Alte surse (ex. Asociații de proprietari)	În implementare	2021-2035
62	3. ORAȘUL DURABIL	3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	Proiect umbrelă: Eficientizare energetică a clădirilor publice și militare neincluse în alte categorii	M.B. Sectoare 1-6	-	EUR 50.000.000	Fonduri europene PR BI P3 2021-2027 Buget local Alte surse	în planficare	2021-2035
63	3. ORAȘUL DURABIL	3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	Proiect umbrelă: Eficientizarea consumului de energie în unitățile de învățământ – creșe, grădiniță, școli, licee	Sectoare 1-6 M.B.	-	EUR 30.000.000	finantare nerambursabila Alte surse	în implementare în unele unități	2021-2035
64	3. ORAȘUL DURABIL	3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	Proiect umbrelă: Reabilitare cămine U.A.U.I.M. (căminul Tei bd. Lacul Tei nr. 118A, căminul 303, Splaiul Independenței nr. 200C, corp E)	U.A.U.I.M.	-	EUR 3.411.040	Fonduri europene Alte surse	planificare demarare DALI	2021-2030
65	3. ORAȘUL DURABIL	3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	Proiect umbrelă: Reabilitare, consolidare partială sediu central U.A.U.I.M, amenajare curte interioară U.A.U.I.M	U.A.U.I.M.	str. Academiei nr. 18-20	EUR 44.511.900	Fonduri europene Alte surse	proiect demarat, nefinalizat / anteproiect	2021-2030
66	3. ORAȘUL DURABIL	3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	Reabilitare Corp A, Complex Panduri (fostul azil Elena Doamna), șos. Panduri nr. 90, sector 5. Consolidare, modernizare, inclusiv amenajarea mansardei în volumul podului existent	U.B.	șos. Panduri nr. 90	EUR 56.207.850	CNI UB	În execuție	2022-2027
67	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi	Construcția în zona Aviației - Lacul Tei a unei centrale de cogenerare de 110 MW cu generatoare moderne de mare eficiență energetică, sector 1-2	A.D.I. T.B.I. M.B.	zona Aviației - Lacul Tei	EUR 100.200.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	documentație tehnică în curs de elaborare	2021-2030
68	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi	Proiect umbrelă: Contruirea de noi capacități de producție energie din surse regenerabile (CET)		sector 1	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee proiect	2021-2030
69	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi	Transformarea centralei termice Casa Presei în centrală de cogenerare de înaltă eficiență, sector 1	M.B.	Sector 1	EUR 72.650.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	studii	2021-2030
70	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi	Transformarea centralei termice Ferentari 72 în centrală de cogenerare de înaltă eficiență, sector 5	M.B. C.M. T.B.	str. Cartojani	EUR 8.800.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	studii	2021-2030
71	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi	Proiect umbrelă: Valorificarea resurselor geotermale din Regiunea București - Ilfov (CET, pentru încălzirea locuințelor)		sector 1 MB Cj Ilfov	EUR 100.000.000	FESI - PODD Fonduri europene Buget local Alte surse	idee proiect	2021-2035

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
72	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Modernizare puncte termice ale municipiului București	C.M. T.B.	-	EUR 174.789.769	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2030
73	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Implementarea contorizării inteligente în cadrul S.A.C.E.T. București	M.B.	-	EUR 131.700.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2030
74	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Modernizare 11 centrale termice din municipiul București, Sectorul 1, 2, 3 și 5	M.B. C.M. T.B.	-	EUR 6.858.793	Buget local Alte surse PPP (cogenerare)	planificare	2021-2030
75	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Modernizare magistrale de termoficare aparținând S.A.C.E.T. București, obiectiv 1 ÷ 5 – 9,17 km	M.B.	-	EUR 44.000.000	Fonduri nerambursabile Bugetul de stat (M.D.L.P.A.) Buget local Alte surse	în execuție	2021-2030
76	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Modernizarea rețelelor termice secundare aferente centralelor termice de cvartal din municipiul București	C.M. T.B.	-	EUR 10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2035
77	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Modernizarea rețelelor termice secundare aferente punctelor termice din municipiul București	M.B.	-	EUR 35.000.000	Fonduri europene Bugetul de stat (MDLPA) Buget local Alte surse	planificare	2021-2035
78	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București (25 obiective, total 106km traseu conducte termoficare)	M.B.	-	EUR 317.032.520	Fonduri Nerambursabile - P.D.D. (P4/OP2/RSO2.1/PDD_A11) Buget local Alte surse	Execuție	2021-2030
79	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București (33 obiective însumând o lungime de traseu de 96 km canal termic)	M.B.	-	EUR 450.000.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	SF în curs d elaborare	2021-2030
80	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București (7 obiective însumând o lungime de traseu de 31,6km canal termic)	M.B.	-	EUR 86.000.000	Bugetul de stat (M.D.L.P.A.) Buget local Alte surse	în execuție	2021-2026
81	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Dotarea cu module termice a consumatorilor alimentaţi din staţii centralizate ale municipiului București	M.B.	-	EUR 4.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2030
82	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Mărirea capacităţii de dedurizare a apei de adaos din municipiul București	M.B. C.M. T.B.	-	EUR 2.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	documentație tehnică în curs de elaborare	2021-2030
83	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Digitalizarea sistemului centralizat de alimentare cu energie termică din municipiul București	A.D.I. T.B.I.	-	EUR 30.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
84	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Proiect umbrelă: Implementarea unor noi sisteme de automatizare pentru punctele termice (urbane și dotații) și a unui nou sistem de supraveghere și conducere operativă (S.C.A.D.A.) pentru punctele termice (urbane, industriale și dotații) modulele, nodurile și centralele termice, precum și pentru dispeceratele zonale și dispeceratul general aflate în administrația C.M.T.E.B. S.A	M.B. C.M.T.E.B. S.A.	-	EUR 162.971.400	Fonduri pentru modernizare Buget local Alte surse	SF și indicatori aprobați prin HCGMB 2023/2024	2025-2030
85	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Modernizare magistrală de termoficare II VEST între căminele PV2-CM20	M.B.	Magistrala II Vest	EUR 11.409.200	Transfer buget de stat (M.D.L.P.A.)	în planificare	2026-2028 1,97 km canal termic
86	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Modernizarea rețelelor termice aferente ansamblului Aviației - LOT II: Punct Termic 2 şi Punct Termic 6, sector 1	C.M. T.B.	Aviației	EUR 3.500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2030
87	3. ORAȘUL DURABIL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ	3.2.2. Modernizarea/ retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	Modernizarea sistemelor de măsurare a energiei termice	M.B.		EUR 144.197.400	Fondul de modernizare P5	SF și indicatori aprobați prin HCGMB 2023/2024	2026-2029
88	3. ORAȘUL DURABIL	3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC	3.3.1. Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului	Proiect umbrelă: Eficientizarea și modernizarea sistemului de iluminat public și supraveghere video în parcurile administrate de sectoare sau în care iluminatul a fost predat către A.L.P.A.B.	A.L.P.A.B. Sectoare 1-6	-	EUR 128.943.546	Fonduri europene Buget local Alte surse	SF	2026-2035
89	3. ORAȘUL DURABIL	3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC	3.3.1. Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului	Proiect umbrelă: Proiect integrat de reabilitare / modernizare/ extindere elemente infrastructură urbană aferente sistemului de iluminat public la nivelul municipiului București	M.B.	-	EUR 125.000.000	Fonduri nerambursabile (A.F.M.) Buget local Alte surse	diverse stadii - împărțit în tronsoane	2026-2035
90	3. ORAȘUL DURABIL	3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC	3.3.2. Extinderea și modernizarea infrastructurii de iluminat arhitectural	Proiect umbrelă: Inventarierea clădirilor și spațiilor publice ce ar putea beneficia de iluminat arhitectural și implementarea unei strategii în acest sens la nivelul regiunii București-Ilfov	M.B. - prin Palatele Brancovenești	-	EUR 1.000.000	Fonduri europene Alte surse	planificare	2021-2030
91	3. ORAȘUL DURABIL	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.1. Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate	Proiect umbrelă: Implementarea unor proiecte de conștientizare a cetățenilor în vederea colectării separate a deșeurilor la nivelul municipiului București	M.B. Sectoare 1-6	-	EUR 2.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în pregătire	2023-2030
92	3. ORAȘUL DURABIL	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.1. Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate	Proiect umbrelă: Realizare unor stații de sortare în conformitate cu P.G.D.M.B. și P.N.G.D.	S1-6	București Ilfov	EUR 120.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Elaborarea documentației tehnico-economice	2021-2030
93	3. ORAȘUL DURABIL	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.1. Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate	Realizarea unui plan al managementului deșeurilor medicale provenite din toate unitățile medicale de pe raza municipiului București și implementarea lui	M.B.	-	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2030
94	3. ORAȘUL DURABIL	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale	Proiect umbrelă: Realizarea de centre de aport voluntar mari (CAV mare)	M.B. A.D.I. G.I.D.M.B.	1. CAV N - drumul Rudeni-Chitila nr. 22-28 2. CAV - B-IF	EUR 11.160.000	AFM 5.580.000 euro fonduri europene Buget local Alte surse	Există SF, Elaborare SF integrat	2025-2030
95	3. ORAȘUL DURABIL	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale	Realizarea de Instalații Integrate de Tratare a Deșeurilor (I.I.T.D.) din municipiul București	M.B. A.D.I. G.I.D.M.B.	București zona de influenta metropolitana	EUR 300.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	se caută teren în zona de influență metropolitană	2021-2030
96	3. ORAȘUL DURABIL	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate	Proiect umbrelă: Organizarea sistemului de gestionare a tuturor deșeurilor municipale, inclusiv a biodeșeurilor și a deșeurilor textile, a deșeurilor menajere periculoase și a uleiurilor uzate alimentare. Asigurarea de spații de sortare a deșeurilor textile la nivelul municipiului București.	Sectoarele 1-6	București Ilfov	EUR 175.125.011	Fonduri europene Buget local Alte surse	În implementare	2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
97	3. ORAȘUL DURABIL	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate (CAV)	Proiect umbrelă: Realizarea unei rețele de Centre de colectare prin aport voluntar (C.A.V.) pentru colectarea: D.E.E.E., baterii uzate, D.C.D. provenite de la amenajări interioare/ exterioare, textile, lemn, mobilier, anvelope, deșeuri periculoase, uleiuri uzate alimentare, deșeuri reciclabile, deșeuri voluminoase, deșeuri verzi din grădini, cadavre de animale mici	Sectoarele 1-6 M.B. A.D.I.G.I.D.M.B.	București Ilfov	EUR 6.000.000	P.N.R.R. Buget local Alte surse	în execuție / cercetare în vederea planificării	2022-2035
98	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare	Proiect umbrelă: Energie accesibilă și durabilă pentru gospodării (cu accent pe gospodăriile vulnerabile)	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 30.000.000	Fonduri pentru tranziție Justă PNRR C5 PR BI 2021-2027 REPoerEU Buget local Alte surse	idee de proiect, în baza PATNC/ M100	2025-2029
99	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare	măsura: Elaborarea strategiei pentru asigurarea tranziției de la combustibili fosili la energie durabilă la nivelul regiunii București-Ilfov	M.B. CJ Ilfov	-	EUR 500.000	Fonduri pentru tranziție Justă PR BI 2021-2027 REPoerEU Buget local Alte surse	idee de proiect, în baza PATNC/ M100	2025-2029
100	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului, inclusiv în spațiile interioare	Proiect umbrelă: Dezvoltarea capacității de monitorizare a calității aerului și a nivelului de zgomot la nivelul municipiului București	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 5.200.000	Fonduri europene Buget local Alte surse PPP	actualizare PICA / PMCA / PAGZ / PMUD	2021-2040
101	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane	Proiect umbrelă: Sistem de asigurare a calității apei salbei de lacuri de pe râul Colentina (13 lacuri) și a lacurilor interioare din capitală (6 lacuri) la nivelul regiunii București-Ifov	Apele Romane	-	EUR 204.312.115	Fonduri europene Buget local Alte surse PPP	în planificare	2021-2035
102	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane	Reabilitarea și modernizarea Canalului deschis NH Dragomirești-Chitila – Infrastructură interjudețeană critică de management al riscului la inundații și poluare	M.B. Apele Romana C.J. Ilfov	Ilfov	EUR 20.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Elaborare PT, DE, DTAC, DTOE	2025-2035
103	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane	Proiect umbrelă: Infrastructură de monitorizare inteligentă, inclusiv în vederea îmbunătățirii adaptării la schimbări climatice	M.B. Sectoarele 1-6 A.L.P.A.B.	-	EUR 9.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PICA / PMCA / PAGZ / PMUD PATNC/ M100	2021-2035
104	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.3. Prevenirea și reducerea poluării fonice	măsuri: Reglementarea unor zone de protecție în jurul activităților generatoare de zgomot, în conformitate cu prevederile legale	M.B. M.M.A.P.	-	EUR 500.000	Buget local EU4Health INTERREG Horizon Europe Alte surse	idee de proiect, în acord cu PATNC/M100, strategie natioanala	2025-2035
105	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Aducțiune îngropată pentru transportul apei brute de la Brezoarele la Stația de Tratare Arcuda	M.B. APA NOVA	Ilfov	EUR 48.187.656	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere investiție pe termen lung	2025-2035
106	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Alimentarea alternativă a stației de tratare Arcuda (râul Argeș) – redimensionare aducțiune apă brută de la priza Crivina-Ogrezeni	MB APA NOVA	Stația tratare Arcuda	EUR 27.829.140	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere investiție pe termen lung	2025-2035
107	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Amenajare polder cu rol de reducere vârfuri de viitură și reținere sedimente în zona Bălăceanca	M.B. APA NOVA CJ Ilfov	Ifov	EUR 99.825.437	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere investiție pe termen lung	2025-2035
108	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Proiect umbrelă: Lucrări la colectorele A1, A2, A3, B1- B7, C1	M.B. APA NOVA	-	EUR 8.025.114	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere investiție pe termen lung	2021-2035

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
109	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Proiect umbrelă: Modernizare și extindere sistem de canalizare și apă potabilă			EUR 393.263.045	buget de stat buget local	Propunere investiție pe termen lung	2021-2035
110	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Proiect umbrelă: Modernizare unități spitalicești din subordinea Primăriei municipiului București prin dotarea acestora cu stații performante de epurare a apelor uzate (Sf. Maria, Prof. Dan Theodorescu, Carol Davila, Colentina, Dr. I. Cantacuzino, Dr. I. Stoia, Sf. Ștefan, Nicolae Malaxa, Dr. Victor Gomoiu, Dr. Victor Babeș, Colțea, Sf. Luca, Dr. Th. Burghele, Prof. Dr. Panait	A.S.S.M.B. Spitale din subordine	-	EUR 27.310.062	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
111	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Proiect umbrelă: Realizare puțuri noi în interiorul municipiului București pentru alimentarea în caz de forță majoră	M.B. APA NOVA	-	EUR 50.213.719	Apa Nova	În execuție (parțial)	2021-2030
112	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Proiect umbrelă: Redimensionarea canalelor de serviciu și realizarea unor sisteme de colectare - transport - stocare ape pluviale	M.B. APA NOVA	-	EUR 440.547.672	Apa Nova Alte surse	În derulare	2021-2030
113	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Proiect umbrelă: Redimensionarea rețelei de distribuție din sistemul de alimentare cu apă al municipiului București (Dn<250mm)	M.B. APA NOVA	-	EUR 211.825.203	Apa Nova Alte surse	În derulare	2021-2030
114	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Proiect umbrelă: Redimensionarea rețelei de distribuție din sistemul de alimentare cu apă al municipiului București (Dn>250mm)	M.B. APA NOVA	-	EUR 125.961.375	Apa Nova Alte surse	În derulare	2021-2030
115	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Construire colector A4 pe șoseaua de centură (aval: de la Splaiul Unirii - zona Glina, până amonte la șos. Berceni)	M.B. APA NOVA	Șoseaua de centură Ilfov	EUR 34.234.429	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere investiție pe termen lung	2021-2030
116	3. ORAȘUL DURABIL	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI	3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate	Sursa strategică subterană pentru alimentarea cu apă a municipiului București în cazul unei poluări majore a apelor de suprafață	M.B. APA NOVA	București	EUR 8.568.671	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
117	3. ORAȘUL DURABIL	3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.1. Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate	Proiect umbrelă: Crearea unei rețele de arii naturale urbane protejate	M.B. Sectoarele 1-6	Pădurea Băneasa, Pajiștea Petricani, Valea Saulei, Lunca Dâmboviței, Stufărișurile Dobroești	EUR 15.820.000	Fonduri europene Buget de stat Buget local Alte surse	în derulare	2024-2030
118	3. ORAȘUL DURABIL	3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.1. Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate	Proiect umbrelă: Sprijin pentru activitățile de protejare, conservare și promovare ale Parcului natural Văcărești, sector 4	Sectorul 4 M.B.	Parcul Natural Văcărești	EUR 14.000.000	Fonduri europene PR BI P6 2021-2027	În implementare	2021-2030
119	3. ORAȘUL DURABIL	3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	Proiect umbrelă: Crearea /modernizarea/ extinderea spațiilor verzi în cartierele de locuire colectivă (Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990, Z.U.M.): parcuri, grădini, scuaruri cu acces public, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	M.B. Sectoarele 1-6	cca. 10 amplasamente	EUR 10.000.000	POR BI 2021-2027 Fonduri europene Buget local Alte surse P P P	proiecte pilot / idee de proiect	2021-2035
120	3. ORAȘUL DURABIL	3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	Proiect umbrelă: Îmbunătățirea și extinderea spațiilor și infrastructurilor verzi publice existente, inclusiv constituirea de parcuri noi	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 150.000.000	Fonduri europene Buget local PPP Alte surse	parțial în implementare	2022-2035
121	3. ORAȘUL DURABIL	3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	Proiect umbrelă: Realizarea unor păduri urbane	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 1.250.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în planificare	2021-2035
122	3. ORAȘUL DURABIL	3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	măsuri: Strategie de dezvoltare a infrastructurii verzi a municipiului București	M.B. Sectoare 1-6 O.N.G.	-	EUR 600.000	Fonduri nerambursabile PR BI 2021-2027 Buget local Alte surse (parteneriate)	idee de proiect, în baza PATNC/ M100	2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
123	3. ORAȘUL DURABIL	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ	3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice	Proiect umbrelă: Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice - intervenții bazate pe natură necuprinse în alte politici și programe	M.B. Sectoarele 1-6 administratori spații verzi	S1-6	EUR 200.000.000	PR BI PDD PNCPIS AFM Buget local Alte surse (LIFE, Horizon Europe, Interreg Europe,	planificare: aliniamente stradale, perdele de vegetație, soluții verzi - corelat cu PATNC / M100, PICA, PaOV	2026-2050
124	3. ORAȘUL DURABIL	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ	3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice	Proiect umbrelă: Centura verde București-Ilfov - infrastructură strategică pentru sănătatea publică, adaptare climatică, biodiversitate, calitatea aerului și recreere	M.B. C.J. Ilfov M.M.A.P. Guvernul României	-	EUR 50.500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse de finantare	demarare plan operațional cf Cod Silvic	2024-2050
125	3. ORAȘUL DURABIL	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ	3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice	măsuri: Dezvoltarea unui sistem inteligent de prognoză a calității aerului și a nivelului de polen în București prin utilizarea unor tehnologii avansate (IoT, modele de predictie bazate pe AI, *cloud computing* etc.)	M.B. I.N.C.D.F.P. A.N.M. Sectoare 1-6	-	EUR 4.000.000	Fonduri europene PR BI 2021-2027 Buget local Alte surse	idee proiect	2021-2030
126	3. ORAȘUL DURABIL	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ	3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice	Implementarea zonelor de emisii reduse la nivelul municipiului București	M.B. Sectoare 1-6	-	EUR 15.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse de finantare	idee de proiect	2025-2027
127	3. ORAȘUL DURABIL	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ	3.7.2. Prevenția riscului de inundații	Reparații capitale apărări de mal lac Herăstrău, inclusiv apărări de mal insule lac Herăstrău, sector 1	A.L.P.A.B.	lac Herăstrău	EUR 15.489.600	Fonduri europene Buget local Alte surse	Elaborare DTAC, PT, DDE și execuție	2021-2030
128	3. ORAȘUL DURABIL	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ	3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	Proiect umbrelă: Managementul situațiilor de risc în regiunea București-Ilfov	M.B. D.G.S.U.S.S. D.I.M.S.U. A.M.C.C.R.S. S1-6		EUR 25.000.000	POR BI PNRR PODD bugetul de stat bugetul local	parțial în implementare	2021-2035
129	3. ORAȘUL DURABIL	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ	3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	Instalare și monitorizare senzori seismici pe clădirile aflate în proprietatea municipiului București și conectarea acestora la rețelele naționale de monitorizare seismică ale I.N.C.D. URBAN INCERT, I.N.C.D.F.P. sau U.T.C.B.	M.B. D.G.S.U.S.S. D.I.M.S.U.	-	EUR 300.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
130	3. ORAȘUL DURABIL	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ	3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	Proiect umbrelă: Investiții strategice în infrastructura cu dublă utilizare (civilă și militară) a municipiului București			EUR 50.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	politici UE	2025-2035
131	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 1	Sectorul 1	Sector 1	EUR 30.000.000	Fonduri europene P.R. B.I. 5.1 Buget local Alte surse	planificare	2021-2032
132	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 2	Sectorul 2	Sector 2	EUR 27.010.401	Fonduri europene Buget local Alte surse	în evaluare la finațator	2021-2032
133	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 3	Sectorul 3	~3 unități S3	EUR 29.897.376	P.R. B.I. axa 6.1 Buget local Alte surse	în evaluare la finațator, stadiu contractare	2021-2032
134	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 4	Sectorul 4	Sector 4	EUR 41.067.761	Fonduri europene P.R. B.I. 5.1 Buget local Alte surse		2021-2032
135	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	Proiect umbrelă: Lucrări deconstruire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 5	Sectorul 5	~5 unități S5	EUR 35.753.439	P N C C R S P.R. B.I. 2021-2027 P6 C.N.I. Buget local	diverse faze: execuție, curs de semnare contracte, pregătire documentații	2021-2032
136	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, comsolidare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 6	Sectorul 6	~3 unități S6	EUR 40.000.000	P.R. B.I. Buget local	2 proiecte în execuție, 1 la stadiul SF/DALI 2024-2026 / 2021-2029	2021-2032

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
137	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare, modernizare a școlilor și colegiilor din sectorul 3	Sectorul 3	unități în S3	EUR 285.114.551	P.R. B.I. 2021-2027 - F.E.D.R. Buget de stat Buget sector	depuse / în evaluare / în implementare	2021-2032
138	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare, modernizare a școlilor și liceeelor din sectorul 6	sectorul 6	unități în S3	EUR 84.640.045	Fonduri europene Buget local Alte surse	în implementare	2021-2032
139	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Lucrări de reabilitare și modernizare a școlilor și liceelor din sectorul 1 al municipiului București	Sectorul 1	Sector 1	EUR 20.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2032
140	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Construire noi corpuri pentru activități didactice și sport fără ocuparea spațiilor exterioare și verzi existente necesare funcționării unităților de învățământ conform normelor, inclusiv pe terenuri în proximitatea unităților existente	MB	București	EUR 13.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în pregătire	2021-2032
141	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Construirea de noi unități de învățământ (Nzeb) și dotarea acestora	MB S1-6	Calea Dudești nr. 165, cartier Henri Coandă, Bd. Energeticienilor nr. 9-11 și altele	EUR 56.461.507	Buget local Alte surse	în planificare	2021-2032
142	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ preuniveritar	Sectoare 1-6	-	EUR 58.861.116	Buget local Alte surse	Intocmire documentația faza SF	2021-2030
143	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare, modernizare la școlile din sectorul 2	Sectorul 2	~9 unități S2	EUR 40.000.000	P.R. B.I. Buget local	planificare + pregatire documentatie tehnico economica	2026-2029
144	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Lucrări de consolidare, reabilitare și modernizare pentru unitățile de învățământ din sectorul 5	S5	~7 unități S5	EUR 48.902.611	P.N.C.C.R.S. P.R. B.I. 2021-2027 A.F.M. Buget local	diverse faze: execuție, curs de semnare contracte	2025-2028
145	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Lucrări de consolidare, reabilitare, modernizare, dotări și amenajări pentru unitățile de învățământ din sectorul 4	Sectorul 4	Sector 4	EUR 90.000.000	Fonduri europene P.R. B.I. P5 2021-2027 Buget local		2021-2030
146	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	Proiect umbrelă: Autobuze școlare nepoluante	Sectoare 1-6		EUR 8.299.880	Fonduri europene Buget local Alte surse Fondul pentru Mediu	în planificare	2021-2030
147	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	măsură: Creșterea atractivității școlilor prin introducerea de programe și ateliere extracurriculare (concursuri, cercuri, activități sportive, artistice, cursuri suplimentare, educație financiară etc.)	I.S.M.B. Sectoare 1-6	-	EUR 4.000.000	Buget local Alte surse		2021-2030
148	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/ liceal	măsuri: Organizarea de concursuri cu premii pentru soluții inovatoare	M.B. Sectoare 1-6	București	EUR 100.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
149	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.3. Consolidarea învățământului profesional și tehnic	Construirea sau amenajarea într-un spatiu existent a unei școli profesionale care să pregătească tinerii (și nu numai) în meserii cerute pe piața muncii (HORECA, construcții etc.)	P.P.P. S1-6	București	EUR 1.000.000	Buget local Alte surse		2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
150	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.4. Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor educaționale pentru copii / tineri cu dizabilități și / sau cu cerințe educaționale speciale (C.E.S.)	Proiect umbrelă: Dezvoltarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități	Sectoare 1-6	-	EUR 3.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
151	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.5. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale	măsuri: Colaborarea autorităților locale cu mediul de afaceri și ONG-urile în derularea programelor de prevenire a abandonului școlar, susținerea elevilor din familii defavorizate prin parteneriatul cu actorii din comunitate	I.S.M.B. S1-6	-	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
152	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.5. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale	măsuri: Constituirea unui corp de experți (psihologi, sociologi, asistenți sociali) care să facă anchete sociale în momentul înregistrării de absențe la școală	M.B. I.S.M.B.	-	EUR 1.200.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
153	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.5. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale	măsuri: Dezvoltarea parteneriatului interinstituțional pentru identificarea persoanelor care au părăsit timpuriu școala și care îndeplinesc condițiile de vârstă pentru cuprinderea în sistemul educațional	I.S.M.B.	-	EUR 200.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
154	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.5. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale	măsuri: Formarea continuă a cadrelor didactice în vederea gestionării riscului de abandon, cu precădere în cazul elevilor vulnerabili, dar și pentru implementarea programelor remediale	I.S.M.B.	-	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
155	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.6. Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții	Proiect umbrelă: Înființarea de centre comunitare de învățare continuă și conversie profesională	Sectoare 1-6 I.S.M.B. P.P.P.	-	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
156	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.6. Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții	Proiect umbrelă: Înființare și dezvoltare programe incluzive de consiliere și orientare vocațională și educațională pentru copii și adolescenți	Sectoare 1-6		EUR 250.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2026-2032
157	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.6. Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții	măsuri: Asigurarea accesului cadrelor didactice la programe de formare continuă – perfecționări, schimburi de experiență internaționale	M.B. Sectoare 1-6	-	EUR 300.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	propunere	2021-2030
158	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.6. Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții	măsuri: Formarea prin educaţie a infrastructurii mentale a societăţii bucureștene, în acord cu noile cerințe, derivate din statutul României de țară membră a UE, capabilă să funcţioneze eficient în societatea actuală și viitoare	I.S.M.B.	-	EUR 250.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
159	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	ansamblu de proiecte: Construire cămine studențești (identificare terenuri, proiectare și execuție, dotare)	M.B. Universitățile din M.B. M. E.	conform revizuire P.U.G.	EUR 100.000.000		În desfășurare	2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
160	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Atelier de micro-producție al Universității din București în cadrul Complexului Mihail Kogalniceanu, Bd. Mihail Kogălniceanu, nr. 36-46, sector 5	U.B.	Bd. Mihail Kogălniceanu nr. 36-46	EUR 80.000	Venituri proprii FDI - ME	În desfășurare	2021-2030
161	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Cămin Larisa, str. Larisa nr. 2, sector 6	U.A.U.I.M.	str. Larisa nr. 2	EUR 3.400.000	Fonduri europene Alte surse	dtac actualizat	2021-2030
162	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Cămin Tranzit - lucrări desființare, consolidare și construire, str. Poliției nr. 4, sector 5	U.A.U.I.M.	str. Poliției nr. 4	EUR 5.158.800	Fonduri europene Alte surse		2021-2030
163	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Centrul educațional Moxa, str. M. Moxa nr. 3-5, sector 1	U.A.U.I.M.	str. M. Moxa nr. 3-5	EUR 3.301.200	Fonduri europene Alte surse	planificare demarare DALI	2021-2030
164	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Clădire Carol, conversie în spații educaționale, consolidare și reabilitare, bd. Carol I, nr. 19, sector 2	U.A.U.I.M.	bd. Carol I nr. 19	EUR 2.266.000	Fonduri europene Alte surse	planificare demarare DALI	2021-2030
165	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Concurs de soluții pentru Refuncționalizarea și activarea spațiilor anexe existente în curtea imobilului Casa Universitarilor - HUB de inovare, punerea în valoare a serelor vechi și amenajarea completă a grădinii Casei Universitarilor, str. Dionisie Lupu nr. 46, sector 1	U.B.	str. Dionisie Lupu nr. 46	EUR 10.000.000	Fonduri europene U.B.	Universitatea Bucuresti	2021-2030
166	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Consolidare, extindere pe înălțime și schimbare destinație din cămin studențesc în spații de învățământ și spații administrative corp C33 str. Prof. Dr. Bagdasar, sector 5, București	U.B.	șos. Panduri nr. 90	EUR 19.921.438	P.R. B..I. 2021-2027	În pregătire	2021-2030
167	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Proiect umbrelă: Programe de exisndere a infrastructurii educationale în Universitățile din București (de adaugat unarte, USAMV etc)	U.B.	Bd. Mihail Kogălniceanu nr. 36-46	EUR 70.000	Venituri proprii FDI - ME	În desfășurare	2021-2030
168	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.7. Consolidarea capitalei ca centru universitar de importanță europeană, cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Restaurare Palatul Universității din București	U.B.	bd. Regina Elisabeta nr. 4-12	EUR 90.377.053	CNI fonduri proprii	în execuție	2022-2028
169	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.1. Îmbunătățirea accesului nedisciminator pe piața muncii pentru locuitorii capitalei și navetiștii atrași de oraș	măsuri: Consilierea migranților (români și străini) privind orientarea și reorientarea profesională pentru acoperirea deficitului de forță de muncă din municipiul București	M.B.	-	EUR 300.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
170	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.2. Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor	Proiect umbrelă: Servicii și dotări specializate pentru incluziunea copiilor și tinerilor	Sectoare 1-6 M.B. D.G.A.S. M.B.	-	EUR 3.873.214	Fonduri europene Buget local Alte surse	2026-2032	2021-2030
171	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.3. Promovarea incluziunii sociale a vârstnicilor	Proiect umbrelă: Servicii comunitare pentru îngrijirea persoanelor vârstnice și pentru îmbătrânire activă	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 46.800	Buget local Alte surse		2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
172	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.4. Promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități	Proiect umbrelă: Construcție/ reabilitare și dotare aferentă centrelor de recuperare și Centrelor Respiro pentru copii cu dizabilități din municipiul București	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 8.067.213	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
173	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.4. Promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități	Proiect umbrelă: Accesibilizarea mediului fizic și informațional pentru persoanele cu dizabilități	M.B. Sectoarele 1-6 A.S.B.	-	EUR 6.000.000	Buget local și alte surse de finanțare	Elaborare PT, DTAC, DE, AT, execuție	2021-2030
174	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	Proiect umbrelă: Înființarea unor centre sociale de cartier în proximitatea instituțiilor de cult	Cultele religioase recunoscute din România	-	EUR 10.000.000			2021-2030
175	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	Proiect umbrelă: Îmbunătățirea condițiilor de locuire în zonele în care se găsesc așezări informale	MB		EUR 1.000.000	buget de stat Alte surse		2021-2030
176	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	măsură: Susținerea și dezvoltarea de linii telefonice pentru prevenirea tentativelor de suicid din municipiul București	M.B. D.G.A.S.M.B	-	EUR 300.000	Buget local Alte surse	Înființată în 2009	2021-2030
177	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	Proiect umbrelă: Dezvoltarea serviciilor sociale și a infrastructurii necesare destinate persoanelor fără adăpost, prevenirii separării copiilor de familie, protecției victimelor violenței domestice	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 22.893.179	Fonduri europene Buget local Alte surse	de introdus în lista scurt, de discutat cu titularul proiectului fde la linia 2084	2021-2030
178	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	Proiect umbrelă: Sprijinirea persoanelor defavorizate cu venituri foarte reduse prin crearea unei bănci de alimente la nivelul municipiului București, cu filiale în sectoare	D.G.A.S. M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 72.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Proiect în implementare pentru locația Lira, care se va extinde în sectoare 1-6	2021-2030
179	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	Proiect umbrelă: Program integrat de incluziune și dezvoltare socială zona Ferentari, sector 5	M.B. Sectorul 5	zona Ferentari	EUR 45.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2022-2027
180	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	Proiect umbrelă: Proiect integrat de incluziune sociala Giulești Sârbi, sector 6	M.B. Sectorul 6	Sector 6	EUR 60.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
181	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	Proiect umbrelă: Măsuri integrate locuire - servicii sociale	D.G.A.S. M.B. S1-6		EUR 5.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2022-2026

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
182	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate, inclusiv migranți	Reabilitarea și dotarea centrului multifuncțional Răsadniței, str. Răsadniței nr. 59, Sector 6	Sectorul 6	str. Răsadniței nr. 59	EUR 500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
183	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană	Proiect umbrelă: Consolidarea, reabilitarea și creșterea eficienței energetice cu prioritate a clădirilor cu destinație sanitară încadrate la riscul seismic	M.B. A.S.S.M.B. Sectoarele 1-6		EUR 31.500.000	Fonduri europene PR BI 2021-2027 P3 fonduri guvernamentale Buget local Alte surse	elaborare DTAC, PT, DDE și execuție	2021-2030
184	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană	Proiect umbrelă: Construire de spitale noi, extinderea cu corpuri noi de spital și dotarea acestora	M.B. Sectoarele 1-6 A.S.S.M.B.	-	EUR 1.626.775.265	Fonduri europene Buget local Alte surse	SF, in elaborare PT + E	2021-2030
185	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană	Proiect umbrelă: Lucrări de modernizare / extindere pentru instalații pentru 10 spitale din subordinea A.S.S.M.B.	M.B. A.S.S.M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 20.000.000	Buget local POIM/935/9/1 alte surse	Conform ASSMB Proiectul a a fost aprobat și se implementeaza prin POIM/935/9/1 - vz, plan achizitii 2025	2021-2030
186	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană	Back-up pentru asigurarea agentului termic la Spitalul clinic Colentina, sector 2	M.B. A.S.S.M.B.	Șos. Ștefan cel Mare nr. 19-21	EUR 2.500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Elaborare SF	2021-2030
187	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională, regională și metropolitană	Proiect umbrelă: Obținerea autorizației de securitate la incendiu pentru unități sanitare mari	M.B. A.S.S.M.B.	Spitalul clinic Prof. Dr. Theodor Burghele, dr. Carol Davila, Filantropia, Colțea, Sf. Luca, Sf. Maria	EUR 16.692.760	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse		2022-2030
188	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.2. Îmbunătățirea serviciilor de prevenție/ screening/ asistență medicală primară/ comunitară și în regim ambulatoriu	Proiect umbrelă: Înființarea unor clinici de proximitate cu servicii decontate de Casa de Asigurări	Sectoarele 1-6	-	EUR 10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
189	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.2. Îmbunătățirea serviciilor de prevenție/ screening/ asistență medicală primară/ comunitară și în regim ambulatoriu	Proiect umbrelă: Modernizarea rețelei de policlinici publice, în contract cu Casele de Asigurări	M.B. Sectoarele 1-6	5 policlinici	EUR 85.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Elaborare expertiză tehnică, DALI, în pregătire	2021-2030
190	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.2. Îmbunătățirea serviciilor de prevenție/ screening/ asistență medicală primară/ comunitară și în regim ambulatoriu	Proiect umbrelă: Reabilitarea și dotarea unor Centre de Integrare prin Terapie Ocupațională	Sectorul 6 Sectorul 2	-	EUR 6.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
191	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.3. Îmbunătățirea serviciilor de reabilitare/ paliație și îngrijire pe termen lung	Proiect umbrelă: Construirea și operaționalizarea clădirilor pentru sănătate mintală și tratarea adicțiilor (copii și adulți)	M.B. A.S.S.M.B.	-	EUR 100.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
192	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.3. Îmbunătățirea serviciilor de reabilitare/ paliație și îngrijire pe termen lung	Proiect umbrelă: Rețea centre de recuperare și reabilitare neuropsihică	M.B. Sectoarele 1-2	-	EUR 14.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	de introdus în lista scurt, de discutat cu titularul proiectului fde la linia 2084	2021-2030
193	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.3. Îmbunătățirea serviciilor de reabilitare/ paliație și îngrijire pe termen lung	Centru de recuperare și reabilitare medicală pentru femei adulte cu handicap - sediu D.G.A.S.P.C. sector 1 din str. Milcov nr. 2-4	S1	str. Milcov nr. 2-4	EUR 4.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2026-2032

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
194	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.4. Dezvoltarea cercetării în domeniul medical cu accent pe metode moderne de investigare, intervenție și tratament	Centru de inovare, prototipare și testare – biotehnologii și materiale noi	Sectorul 6 P.P.P.	București	EUR 2.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
195	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.5. Informatizarea sistemului medical și digitalizarea serviciilor medicale	Proiect umbrelă: Digitalizarea unităților sanitare din subordinea A.S.S.M.B.	M.B. A.S.S.M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 2.000.000	Buget local Alte surse	Elaborare SF	2021-2030
196	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.5. Informatizarea sistemului medical și digitalizarea serviciilor medicale	măsură: E-portal A.S.S.M.B. (Platformă online consultații)	A.S.S.M.B.	-	EUR 200.000	Buget local Alte surse	in implementare	2021-2030
197	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/ echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	Proiect umbrelă: Consolidare și modernizare cinematografe	M.B. A.S.S.M.B. Sectoarele 1-6		EUR 17.899.394	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
198	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/ echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	Proiect umbrelă: Consolidare și modernizare teatre teatre și clădiri culturale (operă, operetă, sali spectacol)			EUR 70.000.000	fonduri europene P.N.R.R. P.N.C.C.R.S. Buget local Alte surse (împrumut B.D.C.E.)	planificare / implementare	2021-2030
199	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/ echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	Proiect umbrelă: Dotări socio-culturale în cartierele slab echipate cu precădere în Z.U.M., inclusiv creare/ modernizare/ extinderi spații verzi: parcuri, grădini, scuaruri	M.B. Sectoarele 1-6	București	EUR 30.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
200	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/ echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	Proiect umbrelă: Reabilitare și modernizare/ eficientizare energetică a clădirilor instituțiilor de cultură din subordinea municipalității	M.B. A.M.C.C.R.S.	-	EUR 100.000.000	P.N.C.C.R.S. Fonduri europene Buget local Alte surse	în curs de implementare	2021-2030
201	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/ echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	Proiect umbrelă: Reabilitare, funcționalizare, modernizare infrastructură culturală în aer liber: teatre de vară, inclusiv organizare de evenimente în aer liber, concursuri internaționale de arhitectură	S1 S2 M.B. P.P.P.	Parcul Bazilescu, Parcul Național, Parcul Carol	EUR 12.000.000	Fonduri europene P.R. B.I. Buget local Alte surse		2021-2030
202	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/ echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	Construire Filarmonică/ Centru „George Enescu". Organizare concurs internațional de arhitectură	M.B. Guvernul României	București	EUR 200.000.000	Fonduri europene Buget de stat Buget local Alte surse	Prevăzut în Strategia Culturală se va stabili amplasamentul	2021-2030
203	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/ echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	Realizarea Centrului multifuncțional Favorit, Str. Drumul Taberei nr. 24A, sector 6	Sectorul 6	str. Drumul Taberei nr. 24A	EUR 13.305.882	Fonduri europene Buget local Alte surse	În implementare	2021-2030
204	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/ echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	Restaurantul Favorit, str. Drumul Taberei nr. 24. sector 6	Sectorul 6	str. Drumul Taberei nr. 24	EUR 2.000.000	Fonduri europene (EUI) buget local	în implementare	2024-2027
205	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	Proiect umbrelă: Evenimente teatrale cu implicarea liceenilor bucureșteni - Festivalul Vocea teatrului licean bucureștean	M.B. P.R.O.E.D.U.S.	-	EUR 40.000	Bugetul local	proiect annual/ în curs de desfășurare in fiecare an școlar	2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
206	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	CityCard București	M.B. D.C.I.T. O.M.D. București	București	EUR 200.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	În curs de înființare OMD; propunere	2021-2030
207	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	Constituirea unui depozit integrat de patrimoniu asociat cu ateliere de restaurare	MB Muzeul Municipiului București	București	EUR 5.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere	2021-2030
208	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	Hub educațional	M.B. P.R.O.E.D.U.S.	București	EUR 10.000.000	Buget local, fonduri europene, venituri proprii, alte surse de finanțare, sponsorizări, donații	identificare și aprobare teren	2026-2029
209	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	Înființarea Muzeului Comunismului. Organizare concurs internațional de soluții de arhitectură	M.B. Muzeul Municipiului București	-	EUR 20.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	identificare teren	2021-2030
210	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	Înființarea unui muzeu al sculpturii și al artei monumentale format în jurul colecției Cornel Medrea	M.B. Muzeul Municipiului București	București	EUR 5.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere	2021-2030
211	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	Înființarea unui muzeu de antropologie urbană	M.B. Muzeul Municipiului București	București	EUR 3.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere	2021-2030
212	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	Înființarea unui muzeu de arte aplicate (vestimentație, arte decorative, mobilier)	M.B. Muzeul Municipiului București	București	EUR 4.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere	2021-2030
213	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	Înființarea unui muzeu de istoria teatrului format în jurul colecției C.I. și C.C. Nottara	M.B. Muzeul Municipiului București	București	EUR 3.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Propunere	2021-2030
214	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	măsură: Susținerea ONG-urilor care organizează evenimente - Voluntar PROEDUS 2.0	M.B. P.R.O.E.D.U.S.	-	EUR 200.000	Bugetul local	proiect anual/în curs de desfasurare	2021-2030
215	4. ORAȘUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor capitalei la aceasta	MuzA - Muzeul arhitecturii din România. Dezvoltarea treptată a unei instituții muzeale de interes public.	O.A.R. filiale O.A.R.	București	EUR 3.000.000	Fonduri europene Timbrul de arhitectură Alte surse	concurs pilot echipă curatorială	2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
216	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.3. Dezvoltarea sectorului de industrii culturale și creative ca element central al specializării inteligente a economiei capitalei	Proiect umbrelă: Creare de centre comunitare și culturale pentru sprijinirea activităților creative	M.B. Sectorul 1-6	-	EUR 15.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
217	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.3. Dezvoltarea sectorului de industrii culturale și creative ca element central al specializării inteligente a economiei capitalei	Proiect umbrelă: Promovarea artiștilor locali prin organizarea de manifestări și expoziții	Sectorul 6	-	EUR 100.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
218	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.3. Dezvoltarea sectorului de industrii culturale și creative ca element central al specializării inteligente a economiei capitalei	Proiect umbrelă: Elaborarea și implementarea Strategiei de dezvoltare și marketing turistic a destinației București și crearea aplicatiei turistice pentru București	M.B. D.C.I.T. O.M.D. București	-	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	În curs de înființare OMD; propunere	2021-2030
219	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET	4.5.1. Dezvoltarea infrastructurii/ serviciilor și activităților pentru tineri	Proiect umbrelă: Crearea unor spații recreative în aer liber pentru comunitate prin amenajarea și modificarea spațiilor publice din cartiere și reamenajarea curților școlilor	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 20.000.000	Fonduri europene, buget local, Alte surse de finantare		2021-2030
220	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET	4.5.1. Dezvoltarea infrastructurii/ serviciilor și activităților pentru tineri	Palatul național al copiilor din București - spațiu de lucru pentru proiecte artistice inițiate de tineri, bd. Tineretului nr. 7, sectorul 4	Sectorul 4	bd. Tineretului nr. 7	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
221	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET	4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	Proiect umbrelă: Reabilitarea, refacerea și reamenajarea bazelor sportive și de agrement	MB S 1-6 ANS		EUR 10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2026-2029
222	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET	4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	Proiect umbrelă: Extindere infrastructura administrată de Clubul sportiv Municipal (CSM) București			EUR 55.000.000		în planificare	2021-2030
223	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET	4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	Construirea unei săli polivalente de peste 10.000 persoane pentru organizarea de competiții sportive și culturale			EUR 100.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	identificare teren	2026-2050
224	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET	4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	Reabilitare și modernizare băi publice - Ștrandul și baia Giulești	Sectorul 6	Calea Giulești nr. 240	EUR 8.000.000	Fonduri europene P.R. B.I. P7 2021-2027 Buget local Alte surse		2021-2030
225	4. ORAŞUL INCLUZIV	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET	4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	Refacera patinoarului artificial Mihai Flamaropol, Parcul Național, sector 2	M.B.	Parcul Național	EUR 32.621.600	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	în execuție	2021-2030
226	5. ORAŞUL ATRACTIV	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.1.2. Consolidare, modernizare și reabilitare seismică a unităților de învățământ cu risc seismic	Proiect umbrelă: Consolidare, modernizare și reabilitare seismică a unităților de învățământ cu risc seismic care nu fac parte din programele de reabilitare termică și modernizare			EUR 160.000.000	PR BI 2021-2027 - FEDR Buget sector Buget de stat		2025-2029
227	5. ORAŞUL ATRACTIV	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	Amenajare - imobil existent (Teatrul Odeon) București, Strada Matei Voievod nr. 135A, Sector 2	M.B.	Str. Matei Voievod nr. 135A	EUR 948.161	PRBI P3 buget local	DALI finalizat	2021-2030
228	5. ORAŞUL ATRACTIV	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	Reabilitare și modernizare Centrul Cultural Lumina și implementarea unor măsuri/ soluții de eficientă energetică, Bd. Regina Elisabeta nr. 32, Sector 5, București	M.B. prin A.M.C.C.R.S. Centrul cultural Lumina	Bd. Regina Elisabeta nr 32	EUR 4.542.446	PRBI 2021-2027 buget local	procedură achiziție lucrări execuție	2019-2027

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
229	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Restaurarea și reabilitara clădirilor monument istoric sau aflate în zonă istorică protejată aflate în proprietatea publică a Statului Român și în administrarea M.A.I.	M.A.I.	~68 imobile M.A.I.	EUR 50.000.000	PRBI 2021-2027 P7 Alte surse	în planificare, 1 proiect faza Pth, 2 proiecte expertiza tehnica si SF	2021-2030
230	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.1.1. Reducerea riscului seismic al clădirilor	Proiect umbrelă: Identificare, inventariere și evaluare vizuală rapidă a clădirilor situate în Municipiul București în conformitate cu L212/2022	M.B. prin A.M.C.C.R.S. M.D.L.P.A.	-	EUR 6.000.000	grant nerambursabil CEB	aprobat primire grant în CGMB	2021-2030
231	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	Proiect umbrelă: Consolidare și reabilitare clădiri ale Universităților din București	Universitați din București	Mun. București și Ilfov	EUR 3.000.000	Fonduri europene CNI UB	În pregătire	2021-2030
232	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	Regenerarea spațiilor publice în zona Pasajului Unirii. Realizarea lucrărilor de consolidare și reabilitare a obiectivului "Planșeul de acoperire a râului Dâmbovița în Piața Unirii", sectorul 4	Sectorul 4 A.S.B.	Sector 4	EUR 155.200.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	SF, PT în curs de elaborare	2021-2030
233	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.1.3. Reabilitarea seismică a locuințelor	Proiect umbrelă: Consolidare seismică și renovare energetică moderată/ aprofundată ale clădirilor rezidențiale multifamiliale	M.B. prin A.M.C.C.R.S. S1-6		EUR 1.000.343.640		diverse stadii - expertize tehnice, elaborare documentații atribuire contracte proiectare, DALI, obținere avize, AC, PT+DE, pregatire procesura achizitie executie lucrari, pregătire dosare fonduri, contracte execuție	2021-2029
234	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITĂȚII LOCUIRII	5.2.1. Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale	Proiect umbrelă: Organizarea unor concursuri de soluții arhitecturale pentru regenerarea cartierelor-dormitor, inclusiv realizarea unor parcări de reședință fără diminuarea spațiului verde plantat cu acces public	M.B.	-	EUR 30.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
235	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITĂȚII LOCUIRII	5.2.1. Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale	Proiect umbrelă: Plan de măsuri pentru intervenții în cartiere deja afectate de o tramă subdimensionată: străzi de tip *living street, shared space* sau sensuri unice	M.B.	-	EUR 30.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Proiectul contribuie, indirect, la reabilitarea seismică reabilitarea seismică a clădirilor/ infrastructurii publice (conform programului 5.1. "Creșterea reziliației fondului construit la hazarde"	2021-2030
236	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITĂȚII LOCUIRII	5.2.2. Îmbunătățirea calității locuirii în noile zone rezidențiale	Proiect umbrelă: Dotări socio-culturale în în noile zone slab echipate, inclusiv creare spații verzi: parcuri, grădini, scuaruri	MB. P.P.P.		EUR 30.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
237	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITĂȚII LOCUIRII	5.2.3. Dezvoltarea sectorului de locuire socială și de necesitate de la nivelul capitalei	Proiect umbrelă: Valorificarea și îmbunătățirea fondului de locuințe publice existent în Municipiul București	M.B. D.G.A.S.M.B. A.F.I. Seectoarele 1-6	-	EUR 2.032.520	Buget local Alte surse		2021-2030
238	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Restaurarea sediului central al Arhivelor Naționale ale României, monument istoric, bd. Regina Elisabeta nr. 49, sector 5	Arhivele Naționale	bd. Regina Elisabeta nr. 49	EUR 8.303.104	P.R. B.I. 2014-2020 Nerambursabil FEDR 3653543,43euro Buget propriu 913385,86 euro PR BI 2021-2027 Buget propriu	progres fizic 80%	2018-2027
239	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Proiect umbrelă: Centura de fortificații a municipiului București (ansamblul de forturi și baterii)	M.B., C.J. Ilfov, S1-6, U.A.T.uri Ilfov, MApN, diverse S.C., Inst. Nat. Cercetare-Dezv. pt Biologie și Nutriție Animală-IBNA Balotești, M.A.I., Arhiva națională de Film	-	EUR 50.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	Studiu de oportunitate privind investițiile în reabilitarea și amenajarea forturilor și bateriilor din centura de fortificații a Mun. București, elaborat pentru CJ Ilfov și ADIZMB în 2020.	2025-2035
240	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Proiect umbrelă: Reabilitare monumente ce aparțin sau sunt în administrația cultelor religioase recunoscute în România	Cultele religioase recunoscute din România M.B. Sectoarele 1-6	București	EUR 17.185.400	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
241	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Proiect umbrelă: Restaurarea clădirilor monument istoric / clădirlor aflate în zone istorice protejate / clădirilor cu valoare aflate în proprietatea publică și integrarea lor în circuitul cultural	M.B. S1-6		EUR 140.460.306	P.N.R.R C5/2/B1/1 PR BI P7 Bugetul de stat Buget local Alte surse	diverse stadii	2021-2030
242	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Lucrări de intervenție la fațada monumentului istoric Cercului Militar Național – cazarma 954, str. Constantin Mille nr. 1, sector 1	M.A.P.N.	str. Constantin Mille nr. 1	EUR 6.880.464	P.R. B.I. 2014-2020 nerambursabil FEDR 2134512,93e Buget propriu 533628,08e P.R. B.I. 2021-2027 Buget propriu	progres fizic 80%	2018-2027
243	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Reabilitare Casa Bercovici, monument istoric, Calea Moșilor nr. 128, sector 2	A.G.V.P.S.	Calea Moșilor nr. 128	EUR 3.400.000	PR BI 2021-2027 P 7, 7.2 Buget propriu 7%	pregătire dosar finanțare	2025-2027
244	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Reabilitare Sera Veche - Grădina Botanică Dimitrie Brândză și reabilitare rețele exterioare, șos. Cotroceni 32, sector 6, București	U.B.	Grădina Botanică Dimitrie Brândză	EUR 2.800.000	fonduri europene Timbrul Monumentelor Istorice fonduri proprii	În pregătire. Actualizare Exertiză tehnică și DALI- 2025	2025-2028
245	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Reabilitarea și modernizarea Muzeului Național al Pompierilor "Foișorul de Foc" București, bd. Ferdinand I, nr. 33, Sector 2	I.G.S.U.	bd. Ferdinand I nr. 33	EUR 4.832.769	P.R. B.I. 2014-2020 nerambursabil FEDR 3399770,2eur Buget propriu 849942,55 P.R. B.I. 2021-2027 Buget propriu	progres fizic 92%	2018-2027
246	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Reconversia, restaurarea, consolidarea imobilului monument istoric "Moara lui Assan" în urma unui concurs internațional de soluții	S2	Moara lui Assan	EUR 2.000.000.000	Fonduri europene PPP	idee	2021-2030
247	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Restaurarea / consolidarea imobilului "Casa Gheorghe Hotăranu" pentru Muzeul Farmaciei, str. Vasile Lascăr nr. 76, Sector 2	S2 Colegiul farmaciștilor din București	str. Vasile Lascăr nr. 76	EUR 1.000.000	PR BI P7/7.2/1/2025 fonduri europene buget local alte surse de finanțare	în planificare	2026-2029
248	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.2. Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial	măsuri: Digitalizarea patrimoniului cultural imaterial din București	M.B. D.C.I.T	București	EUR 300.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în curs de înființare OMD	2021-2030
249	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Complexul multifuncțional destinat mobilității urbane - Depou Victoria, strada Mexic nr. 19, sector 1	M.B.	sector 1	EUR 25.000.000	Fonduri nerambursabile PRBI 2021-2027 - Axa 7 Buget local Alte surse	planificare concurs internațional de soluții	2021-2030
250	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect umbrelă: Crearea infrastructurii verde-albastră de-a lungul salbei de lacuri a râului Colentina, inclusiv circuit de agrement pe cursul râului Colentina	M.B. Sectoarele 1-2 C.J. Ilfov Apele Române A.L.P.A.B.	malurile râului Colentina	EUR 400.000.000	Fonduri europene P.O.R P.N.R.R P.O.D.D. Buget de stat Buget local Buget ANAR	SF	2021-2030
251	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect umbrelă: Revitalizarea spațiilor urbane prin transformarea unor străzi în spații pietonale și consolidarea funcției de centralitate urbane	M.B.	București	EUR 5.000.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	în pregătire	2025-2040
252	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect umbrelă: Dâmbovița - Axa creativă a orașului. Revitalizarea urbană a cheiului Dâmboviței prin crearea unui traseu de promenadă pentru pietoni și biciclişti	M.B. Sectoarele 1-6 CJ Ilfov M.D.L.P.A.	cheiul Dâmboviței	EUR 200.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în pregătire caiet sarcini PUZ, parteneriate demarate între UAT-uri Ilfov	2024-2040
253	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect integrat de investiții publice pentru creșterea atractivității zonei Antiaeriană	M.A.P.N.	Sector 5	EUR 1.000.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	de actualizat	2021-2029
254	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect integrat de regenerare urbană pentru zona Expoziției	M.B. Sectorul 1	Sector 1	EUR 35.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	după finalizare lucrări linie tramvai	2026-2032
255	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect integrat de regenerare urbană Reconfigurarea spațiului public din zona Răzoare, sector 5 și 6	M.B.	zona Răzoare	EUR 3.000.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	În curs de elaborare documentație de avizare a lucrărilor de intervenții DALI, NC+TP semnate,	2021-2030
256	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect umbrelă: Proiect integrat de regenerare urbană zona Lacul Morii și Giulești Sârbi	M.B. Sectorul 6	Sectorul 6	EUR 15.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
257	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect umbrelă: Proiecte integrat de regenerare urbană Esplanada	M.B.	Sector 3	EUR 18.569.400	Fonduri europene Buget local Alte surse		2021-2030
258	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Reabilitarea, modernizarea și revitalizarea zonei Piața George Coșbuc, Sector 5	Sectorul 5	Sector 5	EUR 15.000.000	Fonduri europene PR BI P7 2021-2027 Buget local Alte surse	Depus. Evaluat. Admis pentru depunere în cadrul P7 PR B În curs de pregătire documentație tehnico-economică	2021-2030
259	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Regenerare urbană integrată a zonei Piața Matache, București, sector 1	M.B. S1	zona Piața Matache	EUR 35.000.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	pregătire parteneriate în vederea realizării unui concurs internațional	2026-2032
260	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Rețea municipală de cișmele și toalete publice	M.B. Sectoarele 1-6	București	EUR 25.000.000	Buget local Alte surse		2021-2030
261	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Spațiu public urban Podul Calicilor - Ansamblu urban Domnița Bălașa, amenajare urbană zona Palatului de Justiție, sector 5	M.B.	Sector 5	EUR 25.468.800	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	elaborare PTh	2021-2030
262	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect integrat de regenerare urbană Zona Gara Obor prin crearea unui complex muzeal feroviar, a unui sistem de spații verzi și amenajarea urbană a Pieței Gării Obor	M.B. Sectorul 2	zona Gara Obor	EUR 35.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee de proiect	2021-2030
263	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Regenerare urbană zona Bucureștii Noi	Sectorul 1	zona Teatrul Bazilescu / Teatrul Excelsior - Minerva	EUR 10.000.000	Fonduri europene PRBI Buget local Alte surse	idee de proiect	2026-2032
264	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect umbrelă: Regenerare urbană zona Gara de Nord - Grivița - Piața Amzei - Cartierul Artelor	Sectorul 1	strada Grivței	EUR 20.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee de proiect	2026-2032
265	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Regenerare urbană zona Giulești	Sectorul 1	zona Giulești-Sârbi	EUR 10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee de proiect	2026-2032
266	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Regenerare urbană zona Pajura	Sectorul 1	zona Pajura	EUR 10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee de proiect	2026-2032
267	5. ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.2. Reducerea expansiunii urbane necontrolate	măsuri: Revizuirea Planului Urbanistic General (P.U.G.) al Municipiului București	M.B.	-	EUR 9.100.000	Buget local	în desfășurare - faza reglementări	2021-2030
268	5.ORAȘUL ATRACTIV	5.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITĂȚII LOCUIRII	5.2.4. Asigurarea unei dezvoltări sustenabile a pieței de locuințe	măsuri: Elaborarea și implementarea unei politici a locuinței pentru asigurarea unui număr minim de locuințe accesibile	M.B. Sectoarele 1-6 Mediul privat	-	EUR 20.000	Buget local	In analiza	2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
269	5.ORAȘUL ATRACTIV	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	Proiect umbrelă: Punerea în valoare a monumentelor de for public prin reabilitarea și reconfigurarea spațiului public adiacent	M.B. Palatele Brâncovenești	București	EUR 2.894.200	Fonduri europene Buget local Alte surse	in curs de implementare ?	2021-2030
270	5.ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Proiect umbrelă: Amenajare centru de adopții animale fără stăpân	S1 MB		EUR 500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	idee	2026-2032
271	5.ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Reconfigurarea, reamenajarea și transformarea zonei Pieței Victoriei într-o piață publică prin concurs internațional de arhitectură, sector 1	M.B.	Piața Victoriei	EUR 10.000.000	Fonduri nerambursabile Fonduri guvernamentale Fonduri locale		2021-2030
272	5.ORAȘUL ATRACTIV	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	Regenerare urbană, reabilitare zona Calea Moșilor	Sectorul 2 Sectorul 3 M.B.	zona Calea Moșilor	EUR 2.000.000	PR BI 2021-2027 Fonduri europene Bugetul local Alte surse de finanțare	DALI-uri în curs la S2	2021-2030
273	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială	măsuri: Actualizarea Planurilor Urbanistice Zonale - Zone Construite Protejate (P.U.Z.C.P) ale Municipiului București	M.B.	-	EUR 25.000	Buget local	parte din contractul pentru actualizare PUG	2021-2030
274	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială	măsuri: Actualizarea zonificării fiscale la nivelul Municipiului București	M.B.	-	EUR 100.000	Buget local	in curs de analiză prin corelare cu actualizarea PUG	2021-2030
275	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială	măsuri: Elaborarea și implementarea unei strategii în domeniul logisticii urbane în localitățile regiunii București-Ilfov	M.B. A.D.I. T.P.B.I. C.J. Ilfov alte localități	-	EUR 1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse		2026-2040
276	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală	măsuri: Strategia de dezvoltare locală a zonelor urbane marginalizate (Z.U.M.) din București - Ilfov	Sectoarele 1-6 M.B. A.D.I.Z.M.B. C.J. Ilfov	-	EUR 6.100.000	P.O.I.D.S.		2021-2030
277	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală	Sistem ITS integrat pentru transportul public în regiunea București-Ilfov	M.B. A.D.I. T.P.B.I. S1-6 CJ Ilfov		EUR 15.000.000	P.R. B.I. 2021-2027 Horizon 2021-2027 Buget local Buget national Alte surse		2025-2029
278	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	6.1.3. Creșterea gradului de implicare al cetățenilor, a mediului de afaceri și a celui neguvernamental în procesul decisional	Consolidare seismică și renovare energetică moderată clădire publică (Centru dezbateri și prezentare proiecte publice), Calea Victoriei nr. 22-24, sector 3	M.B. prin A.M.C.C.R.S.	Calea Victoriei nr. 22-24	EUR 8.286.890	P.N.R.R. C5/ 2 Buget local Alte surse	contract semnat	2021-2030
279	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL, METROPOLITAN, EUROPEAN ȘI GLOBAL	6.2.1. Îmbunătățirea coordonării și cooperării între primăria Municipiului București și primăriile de sector	Aplicație web pentru publicarea pe harta municipiului București a proiectelor publice desfășurate pe teritoriul municipiului București, inclusiv proiectele pentru neutralitate climatică	M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 300.000	PRBi P2 Buget local	în planificare	2021-2030
280	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL, METROPOLITAN, EUROPEAN ȘI GLOBAL	6.2.2. Dezvoltarea cooperării teritoriale la nivel metropolitan / al zonei urbane funcționale	Consolidare seismică și creșterea eficienței energetice pentru clădirea de interes și utilitate publică situată în Bd. I.C. Brătianu nr. 10 (str. Doamnei nr. 22), sector 3, București în vederea amenajării pentru activități vizând planificarea urbană participativă	M.B. prin A.M.C.C.R.S.	str. Doamnei nr. 22	EUR 17.814.599	PNCCRS fonduri europene buget local Alte surse	finalizare DALI	2020-2029
281	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL, METROPOLITAN, EUROPEAN ȘI GLOBAL	6.2.3. Îmbunătățirea cooperării teritoriale la nivel european și global	Proiect umbrelă: Organizarea de summituri, competiții, întâlniri, schimburi de experiență, atragerea de parteneri internaționali, implicarea în parteneriate pentru proiecte internaționale, campanii de conștientizare pe teme de interes internațional	M.B. Sectoarele 1-6 Instituțiile subordonate A.D.I.-uri P.P.P.	București	EUR 4.000.000	Fonudri europene Buget local Alte surse		2021-2030

Nr proiect	Obiectiv Strategic	Politici	Programe	LISTA LUNGĂ Titlul proiectului Măsuri/ Proiecte/ Proiect Umbrelă	Beneficiar	Localizare	Buget estimat (EUR)	Sursă de finanțare	Stadiu	Perioadă implementare Alte observații
282	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.1. Dezvoltarea competențelor și managementul eficient al resurselor umane din administrația locală	Proiect umbrelă: Formarea și calificarea profesională a personalului angajat în vederea îmbunătățirii accesului la servicii pentru toți cetățenii indiferent de venituri, statut social, naționalitate			EUR 1.496.000			2021-2030
283	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.1. Dezvoltarea competențelor și managementul eficient al resurselor umane din administrația locală	Înființare Grup de lucru format în baza art. 8 al Regulamentului UE 1060/2021 din membri ai mediului public, asociativ, privat, academic și de mediu pentru implicarea comunității în inițierea, gestionarea și monitorizarea proiectelor de interes public, politicilor publice și strategiilor municipiului	M.B. A.D.I.Z.M.B. Sectoarele 1-6	-	EUR 200.000	Buget local Alte surse	planificare	2025-2035
284	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/ digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	Proiect umbrelă: Achiziționare software, echipamente IT, aparatură etc. pentru optimizarea funcționării instituțiilor publice, inclusiv online / la distanță, inclusic sisteme de securitate cibernetică	M.B. Sectoarele 1-6 Instituții subordonate	București	EUR 17.847.600	PR BI 2021–2027 Fonduri europene Buget local Alte surse	diverse stadii de implementare	2021-2035
285	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/ digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	ansamblu de proiecte: Platforma de informare turistiă online și centru de informare turistică	M.B.	București	EUR 2.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	planificare	2021-2030
286	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/ digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	HUB mobilitate și management urban municipiul București. Registrul Construcțiilor	M.B. A.D.I.Z.M.B.	sediul P.M.B. / online	EUR 7.500.000	P.N.R.R. Buget local Alte surse	în derulare proiect finanțat P.N.R.R. 2024-2026	2024-2029
287	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/ digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	Implementarea unui sistem informatic în scopul monitorizării și reglementării punctuale a traficului greu în municipiul București cu impact asupra disfuncționalităților existente în piață	M.B.	sediu P.M.B.	EUR 1.000.000	PR BI P2 Buget local Alte surse	în pregătire, implementarea unor mecanisme de corectare ce vor conduce la descurajarea practicilor comerciale incorecte în activitatea de transport	2026-2027
288	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/ digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	Observatorul Urban și Metropolitan București	M.B. A.D.I.Z.M.B.		EUR 4.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în derulare	2023-2035
289	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/ digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	Registrul Verde al Municipiului București	M.B.		EUR 4.476.087	Buget local	achiziție în procedură de realizare PMB	2025-2027
290	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	Proiect umbrelă: Digitalizarea activității și managementului documentelor în administrația publică locală din municipiul București, inclusiv arhivarea electronică a documentelor existente și viitoare	M.B. Sectoarele 1-6 Instituțiile subordonate A.D.I.-uri	București	EUR 30.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în pregătire	2025-2029
291	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.3. Îmbunătățirea calității serviciilor publice, inclusiv în ceea ce privește etica, integritatea și transparența	Sistem informare călători în stațiile de transport public	M.B.	București	EUR 10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în curs de elaborare SF	2021-2030
292	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.3. Îmbunătățirea calității serviciilor publice, inclusiv în ceea ce privește etica, integritatea și transparența	Proiect umbrelă: Program multianual de asigurare a siguranței cetățenilor și a pazei bunurilor si a spatiilor publice.(camere video și alte echipamente pază și protecție)	M.B. Sectoarele 1-6.	M.B. Sectoarele 1-6.	EUR 2.000.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	în planificare, hotărâre CGMB	2021-2030
293	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.4. Dezvoltarea bazei logistice pentru furnizarea de servicii publice	Clădire de interes și utilitate publică - str. Johannes Gutenberg nr. 1-3, sector 5	M.B.	M.B.	EUR 35.000.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	în planificare	2023-2030
294	6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE, INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.4. Dezvoltarea bazei logistice pentru furnizarea de servicii publice	Consolidare și refuncționalizare a clădirii din str. Vlaicu Vodă nr. 17, sector 3 - Arhiva P.M.B. și bibliotecă tehnică cu acces public și Amenajare clădire administrativă pentru arhivă - str. Liviu Rebreanu nr. 29A	A.M.C.C.R.S. M.B.	A.M.C.C.R.S. M.B.	EUR 9.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	în planificare	2021-2029
						TOTAL	**EUR 31.291.977.709**			

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
1	Proiect umbrelă: Creșterea reziliației la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice - interven ții bazate pe natură necuprinse în alte politici și programe	EUR 200.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse P.P.P.	PR BI PDD PNCPIS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Life – Subprograme Natură și biordiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă, sol, apă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)	M.B. Sectoarele 1-6 administratori spații verzi	planificare: aliniamente stradale, perdele de vegetație, soluții verzi - corelat cu PATNC / M100, P.I.C.A.	2026-2050	3. Orașul durabil	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENTA	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	3.7.1. Creșterea reziliației la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice
2	Proiect umbrelă: Sprijin pentru activitățile de protejare, conservare și promovare ale Parcului natural Văcărești, sector 4	EUR 14.000.000	Fonduri europene P.R. B.I P6 2021-2027	PR BI PDD AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Natură și biordiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB;)	Sectorul 4 M.B.	în implementare	2021-2030	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		3.6.1. Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate
3	Proiect umbrelă: Realizarea unor păduri urbane	EUR 1.250.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Natură și biordiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB)	M.B. Sectoarele 1-6	în planificare	2021-2035	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate
4	Proiect umbrelă: Crearea unei rețele de arii naturale urbane protejate	EUR 15.820.000	Fonduri europene Buget de stat Buget local Alte surse	PR BI PDD AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Natură și biordiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB;)	M.B. Sectoarele 1-6	în lucru	2021-2030	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate
5	Refacerea patinoarului artificial Mihai Flamaropol, Parcul Național, sector 2	EUR 32.621.600	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	PR BI PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)	M.B.	în execuție	2016-2030	4. Orașul incluziv	4.5.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET		4.5.1. Dezvoltarea infrastructurii/serviciilor și activităților pentru tineri
6	Proiect umbrelă: Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București - 106km	EUR 317.032.520	Fonduri Nerambursabile P.D.D. P4/OP2/RSO2.1/A11 Buget local Alte surse	PDD PT FM Bugetul local	M.B.	în execuție	2021-2030	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA		3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum
7	Proiect umbrelă: Consolidarea, reabilitarea și creșterea eficienței energetice cu prioritate a clădirilor cu destina ție sanitară încadrate la riscul seismic	EUR 31.500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PNCIP PNS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB;)	A.S.S.M.B.	în derulare	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională/regională și metropolitană

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
8	Reparații capitale apărări de mal lac Herăstrău, inclusiv apărări de mal insule lac Herăstrău, sector 1	EUR 15.489.600	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCPIS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Natură și biordiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă, sol, apă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea	A.L.P.A.B.	elaborare DTAC, PT, DDE și execuție	2021-2030	3. Orașul durabil	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENTA	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.7.2. Prevenția riscului de inundații
9	Proiect umbrelă: Consolidare și modernizare teatre și clădiri culturale (operă, operetă, sali spectacol)	EUR 70.000.000	fonduri europene P.N.R.R. P.N.C.C.R.S. Buget local Alte surse (împrumut B.D.C.E.)	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor instorice PIDS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	M.B. prin A.M.C.C.R.S.	planificare / implementare	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural
10	Proiect umbrelă: Consolidare și reabilitare imobile ale Universităților București	EUR 3.000.000	Fonduri europene C.N.I. U.B.	PR BI CNI PNCIPS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)	U.B.	Traian Vuia - intocmire DALI Dumbrava Roșie - Întocmire expertiză tehnică și documentație - proiectare – DALI	2016-2029	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic
11	Proiect umbrelă: Regenerarea spațiilor publice în zona Pasajului Unirii prin realizarea lucrărilor de consolidare și reabilitare a obiectivului "Planșeul de acoperire a râului Dâmboviță în Piața Unirii", S4	EUR 206.526.034	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	Sectorul 4 A.S.B.	SF, PT în curs de elaborare	2022-2030	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic
12	Consolidare seismică și renovare energetică moderată clădire publică (Centru dezbateri și prezentare proiecte publice), Calea Victoriei nr. 22-24, sector 3	EUR 8.286.890	P.N.R.R. C5/ 2 Buget local Alte surse	PR BI AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribu ție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	M.B. prin A.M.C.C.R.S.	contract semnat	2021-2030	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic
13	Proiect umbrelă: Eficientizarea consumului de energie în unităților de învățământ – creșe, gradiniță, școli, licee (construcții existente)	EUR 30.000.000	finanțare nerambursabilă Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribu ție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	Sectoare 1-6 M.B.	diverse stadii	2021-2035	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice
14	Proiect umbrelă: Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București - 96km	EUR 450.000.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	PDD PT FM Bugetul local	M.B.	SF în curs de elaborare	2021-2035	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA		3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum
15	Proiect umbrelă: Infrastructură de monitorizare inteligentă, inclusiv în vederea îmbunătățirii adaptării la schimbări climatice	EUR 200.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; LIFE – Subprograme Natură și biordiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranzi ție verde; finanțări private;)	M.B. Sectoarele 1-6 A.L.P.A.B.	proiect necesar pentru implementarea masurilor din P.I.C.A.	2021-2030	3. Orașul durabil	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENTA	3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
16	Proiect umbrelă: Conservarea și extinderea spațiilor verzi publice existente, inclusiv constituirea de parcuri noi	EUR 150.000.000	Fonduri europene Buget local PPP Alte surse	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; LIFE – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; finanțări private;)	M.B. Sectoarele 1-6 A.L.P.A.B.	elaborare SF	2022-2035	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate
17	Complexul multifuncțional destinat mobilității urbane Depou Victoria, strada Mexic nr. 19, sector 1	EUR 25.000.000	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021-2027 Buget local Alte surse (Urbact)	PR BI PCDIF Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. finanțări internaționale pentru soluții inovative de mobilitate verde – ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai conectată; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Fondul pentru inovare;)	M.B.	fisa de proiect transmisa in 2023; asistenta tehnica experti Com. Europeana prin ADRBI pentru pregatire proiect NEB; planificare concurs internațional de soluții	2022-2035	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN		5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice
18	măsuri: Revizuirea Planului Urbanistic General al Municipiului București	EUR 9.100.000	Buget local	Bugetul local	M.B.	în desfășurare faza reglementări	2013-2030	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE		6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială
19	măsuri: Actualizarea Planurilor Urbanistice Zonale Zone Construite Protejate ale Municipiului București	EUR 25.000	Buget local	Bugetul local	M.B.	parte din contractul pentru actualizare P.U.G.	2025-2030	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE		6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială
20	Observatorul Urban și Metropolitan București	EUR 4.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PCIDIF Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Europa Digitală; Interreg Europa – Europa mai inteligentă; Europa mai aproape de cetățeni;)	M.B. A.D.I.Z.M.B.	în derulare	2023-2035	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/NCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City
21	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare, modernizare la școlile din sectorul 2	EUR 40.000.000	P.R. B.I. Buget local	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	Sectorul 2	planificare + pregatire documentatie tehnico-economica	2021-2032	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice
22	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare și modernizare la școlile și colegiile din sectorul 3	EUR 285.114.551	P.R. B.I. 2021-2027 F.E.D.R. Buget de stat Buget sector P.N.R.R. Programe nationale	PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar	Sectorul 3	planificare + pregatire documentatie tehnico economica	2021-2032	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
23	Proiect umbrelă: Proiect integrat de reabilitare / modernizare/ extindere elemente infrastructură urbană aferente sistemului de iluminat public la nivelul municipiului Bucure ști	EUR 125.000.000	Fonduri nerambursabile (AFM) Buget local Alte surse	PR BI AFM PDD Bugetul local	M.B.	diverse stadii împărțit în tronsoane	2021-2035	3. Orașul durabil	3.3.MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC		3.3.1. Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului
24	Proiect umbrelă: Reabilitare și modernizare/ eficientizare energetică a clădirilor instituțiilor de cultură din subordinea municipalității	EUR 100.000.000	PNCCRS fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PIDS PNCIPS PNR AFM Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai verde; Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Regiune a Dunării mai socială; Contribu ția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Europa creativă; PPP;)	M.B. A.M.C.C.R.S.	diverse faze	2021-2032	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice
25	Proiect umbrelă: Modernizare magistrale de termoficare aparținând S.A.C.E.T. București - 9km	EUR 44.000.000	Fonduri nerambursabile Bugetul de stat (MDLPA) Buget local Alte surse	PDD PT FM Bugetul local	M.B.	în execuție (finanțare M.D.L.P.A.)	2021-2030	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA		3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum
26	Proiect umbrelă: Implementarea unor proiecte de conștientizare a cetățenilor în vederea colectării selective a deșeurilor la nivelul municipiului Bucure ști	EUR 2.000.000	Fonduri europene Buget local Buget de stat Alte surse P.P.P.	PR BI AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Economie circulară și calitatea vieții; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa; Inițiativa Urbană Europeană; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; finanțări private;)	M.B. Sectoare 1-6	în pregătire	2023-2030	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.1. Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate
27	Proiect umbrelă: Revitalizarea spațiilor urbane prin transformarea unor străzi în spații pietonale și consolidarea funcției de centralitate urbane	EUR 5.000.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	M.B.	în pregătire	2021-2040	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	1.4.PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice
28	Proiect umbrelă: Modernizarea clădirilor de apartamente multifamiliale construite după proiecte elaborate anterior anului 2005	EUR 732.806.142	Fonduri europene Buget de stat Buget local Alte surse (ex. Asociații de proprietari)	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Contribu ția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; finanțări private;)	Sectoarele 1-6 P.P.P.	În implementare	2021-2035	5. Orașul atractiv	5.2.ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	5.2.1. Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale
29	Proiect umbrelă: Identificare, inventariere și evaluare vizuală rapidă (E.V.R.) a clădirilor situate în Municipiul Bucure ști în conformitate cu L212/2022	EUR 6.000.000	grant nerambursabil CEB	Bugetul local Grant CEB	M.B. prin A.M.C.C.R.S. M.D.L.P.A.	Proiectul este în implementare - procedura de achizitie pentru servicii de EVR, aprobat primire grant nerambursabil BDCE în CGM.B.	2022-2035	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
30	Proiect umbrelă: Proiect integrat de regenerare urbană zona Lacul Morii și Giulești Sârbi	EUR 60.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor instorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; finanțări private; PPP;)	M.B. Sectorul 6	în planificare	2021-2035	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice
31	Registrul Verde al Municipiului București (R.V.M.B.)	EUR 4.476.087	Buget local	Bugetul local	M.B.	achiziție în procedură de realizare PM.B.	2021-2030	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală
32	Proiect umbrelă: Modernizare 50km infrastructură tramvai	EUR 605.000.000	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	PT PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)	M.B.	DALI aprobat 2022, PT + execuție contractată în 2023 și 2024, PT finalizate, Autorizații obținute/ în curs de obținere, ordine începere execuție emise pt. 6 loturi (stadiu nov. 2025), cerere de finanțare depusă pe prioritatea 4 Mobilitate PR 21-27, în curs de evaluare	2020-2030	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)
33	Proiect umbrelă: Realizare rețea velo extinsă la nivelul municipiului București conform Masterplan Velo, inclusiv infrastructură complementară (parcări, rasteluri etc.) și spații verzi	EUR 120.000.000	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	PR BI PNIAS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa –Europa mai verde; Europa mai conectată; Orizont Europa;)	M.B. S1-6	M.P.V. aprobat în C.G.M.B. în 2025;	2024-2035	1. Orașul conectat	1.4.PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE		1.4.2. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate
34	Proiect umbrelă: Crearea /modernizarea/ extinderea spațiilor verzi în cartierele de locuire colectivă (Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990, Z.U.M.): parcuri, grădini, scuaruri cu acces public, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	EUR 10.000.000	POR BI 2021-2027 Fonduri europene Buget local Alte surse P.P.P.	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; LIFE – Subprograme Natură și biordiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; finanțări private;)	M.B. Sectoarele 1-6	proiecte pilot / idee de proiect	2021-2035	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	5.2.ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate
35	Proiect umbrelă: Construirea de noi unități de învățământ (Nzeb) și dotarea acestora	EUR 56.461.507	Buget local Alte surse	PR BI PNCIPS PNSSS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)		în planificare	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		
36	Proiect umbrelă: Reabilitare, funcționalizare, modernizare infrastructură culturală în aer liber: teatre de vară, inclusiv organizare de evenimente în aer liber, concursuri internaționale de arhitectură	EUR 12.000.000	Fonduri europene P.R. B.I. Buget local Alte surse PPP	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor instorice PIDS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	M.B. S1 S2 / Centrul cultural Eminescu	în planificare / în execuție	2021-2035	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural
37	Proiect umbrelă: Extindere infrastructură administrată de Clubul sportiv municipal (C.S.M.) București	EUR 55.000.000	P.R. B.I. P7 Buget local Alte surse	PR BI PNCIPS PIDS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)	M.B. prin C.S.M. București	în planificare	2024-2035	4. Orașul incluziv	4.5.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET		4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
38	Proiect umbrelă: Reabilitare pasaje rutiere degradate din municipiul București	EUR 174.190.921	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PT PNIAS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. finanțări internaționale pentru soluții inovative de mobilitate rutieră)	A.S.B. Sectoare	diverse etape: DTAC, PTh+DE	2021-2030	1. Orașul conectat	1.1.CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE		1.1.4. Modernizarea podurilor și pasajelor
39	Proiect umbrelă: Strategie de dezvoltare a infrastructurii verzi a municipiului București	EUR 600.000	Fonduri nerambursabile PR BI 2021-2027 Buget local Alte surse (parteneriate)	Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai verde;)	M.B. Sectoare 1-6 O.N.G.	în planificare Direcția Mediu, în baza PATNC/ M100	2021-2030	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală
40	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 1	EUR 31.000.000	Fonduri europene P.R. B.I. 5.1 Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 1	planificare	2021-2032	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie
41	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 2	EUR 27.010.401	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 2	în evaluare la finanțator	2021-2032	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie
42	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 3	EUR 29.897.376	P.R. B.I. axa 6.1 Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 3	în evaluare la finațator, stadiu contractare	2021-2032	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie
43	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 4	EUR 41.067.761	Fonduri europene P.R. B.I. 5.1 Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 4	planificare	2021-2032	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie
44	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 5	EUR 35.753.439	P N C C R S P.R. B.I. 2021-2027 P6 C.N.I. Buget local	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 5	diverse faze: execuție, curs de semnare contracte, pregătire documentații	2021-2032	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
45	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 6	EUR 40.000.000	P.R. B.I. Buget local	PR BI PNCIPS PNSSS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	Sectorul 6	2 proiecte în execuție, 1 la stadiul SF/DALI	2021-2032	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie
46	Proiect umbrelă: Consolidare, modernizare și reabilitare seismică a unităților de învățământ cu risc seismic care nu fac parte din programele de reabilitare termică și modernizare	EUR 159.161.644	P.R. B.I. 2021-2027 F.E.D.R. Buget de stat Buget sector	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 3		2021-2032	4. Orașul incluziv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE		5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic
47	Proiect umbrelă: Lucrări de consolidare, reabilitare, modernizare, dotări și amenajări pentru unitățile de învățământ din sectorul 4	EUR 90.000.000	Fonduri europene P.R. B.I. P5 2021-2027 Buget local	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 4	diverse stadii	2021-2032	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		
48	Proiect umbrelă: Dezvoltarea de programe de cercetare prin proiectului "Planet Youth" – Evidence-Based Drug Prevention	EUR 400.000	INTERREG Europe	Interreg Europa Bugetul local	D.G.A.S. M.B.	în desfășurare	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.5.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET		4.5.1. Dezvoltarea infrastructurii/serviciilor și activităților pentru tineri
49	Proiect umbrelă: Obținerea autorizației de securitate la incendiu pentru 6 unități sanitare mari	EUR 16.692.760	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	Bugetul local	M.B. A.S.S.M.B.	hcgmb 2022	2022-2030	4. Orașul incluziv	4.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE		4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională/regională și metropolitană
50	Lărgire bd. Dimitrie Pompeiu cu extindere infrastructură de tramvai și străpungere bd. Barbu Văcărescu, construire drum de legătură între șos. Pipera, bd. Dimitrie Pompeiu și str. Fabrica de Glucoză, sector 2	EUR 140.000.000	Buget local Alte surse	PR BI PT PNIAS PNCIPS Bugetul local	M.B. Sectorul 2	SF aprobat în CGM.B. iunie 2025; în curs de pregătire documentație atribuire PT și execuție	2021-2030	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)
51	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare și modernizare a școlilor și liceeelor din sectorul 6	EUR 84.640.045	Fonduri europene PRBI Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	S6	diverse faz execuție	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
52	Proiect umbrelă: Lucrări de consolidare, reabilitare și modernizare pentru unitățile de învățământ din sectorul 5	EUR 48.902.611	P.N.C.C.R.S. P.R. B.I. 2021-2027 A.F.M. Buget local	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	S5	diverse faze: execuție, curs de semnare contracte	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		
53	Proiect integrat de regenerare urbană pentru zona Expoziției	EUR 35.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor instorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; finanțări private; PPP;)	M.B. Sectorul 1	idee proiect	2021-2030	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN		5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice
54	HUB mobilitate și management urban municipiul București și Registrul construcțiilor	EUR 4.000.000	P.N.R.R. Buget local	PNRR Bugetul local	M.B. A.D.I.Z.M.B.	în derulare	2024-2050	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/NCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	1.5.ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City
55	Modernizarea drumurilor județene: penetrație prelungirea Ghencea-Domnești și supralărgire bd. Ghencea între Str. Brașov și terminal tramvai 41	EUR 125.225.800	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	PR BI PT PNIAS PNCIPS PCDIF Bugetul local	M.B.	S-a contractat în 2024 revizuirea P.T. și rest de executat, pentru trosoanele 3, 4, 5 și 6. Tronsoanele 1 și 2 se află în curs de execuție/ finalizare lucrări. Cerere de finanțare pt partea de infrastructură tramvai depusă în 2025 pe prioritatea 4 Mobilitate PR 21-27, în curs de evaluare	2021-2030	1. Orașul conectat	1.1.CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE		1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/penetrații și coridoare majore
56	Proiect umbrelă: Realizarea unei rețele de Centre de colectare prin aport voluntar (C.A.V.) pentru colectarea: D.E.E.E., baterii uzate, D.C.D. provenite de la amenajări interioare/ exterioare, textile, lemn, mobilier, anvelope, deșeuri periculoase, uleiuri uzate alimentare, deșeuri reciclabile, deșeuri voluminoase, deșeuri verzi din grădini, cadavre de animale mici	EUR 6.000.000	P.N.R.R. Buget local Alte surse	PNRR Bugetul local	S1-6	în execuție	2022-2035	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ		3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate
57	Proiect umbrelă: Dezvoltarea serviciilor sociale și a infrastructurii necesare destinate persoanelor fără adăpost, prevenirii separării copiilor de familie, protecției victimelor violenței domestice	EUR 22.893.179	Fonduri europene Buget local Alte surse	PIDS PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; CEDV Programul Egalitate, drepturi și egalitate de gen; Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; finanțări acordate de organizații naționale/internaționale; PPP;)	M.B. Sectoarele 1-6		2021-2030	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE		4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate/inclusiv migranți
58	Proiect umbrelă: Spațiu public urban Podul Calicilor - Ansamblu urban Domnița Bălașa, amenajare urbană zona Palatului de Justiție, sector 5	EUR 30.665.052	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor instorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; finanțări private; PPP;)	M.B.	Pth	2016-2030	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
59	Proiect umbrelă: Modernizarea și extinderea sistemului de semaforizare inteligentă (managementul traficului București Ilfov) și prioritizarea vehiculelor de transport public în vederea creșterii siguranței rutiere, fluidizării traficului și reducerii poluării	EUR 74.000.000	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021-2027 P.N.R.R. C10 Buget local Alte surse	PR BI PCIDIF Interreg Europa – Europa mai inteligentă IUE Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai conectată; Europa mai verde; Europa mai inteligentă; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; alte finanțări pentru soluții inteligente – de ex. PT pentru siguranță rutieră;)	M.B. S1-6	În curs de realizare studiu fezabilitate	2021-2030	1. Orașul conectat	1.5.ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC		1.5.4. Creșterea siguranței în trafic
60	măsuri / Proiect umbrelă: Dezvoltarea capacității de monitorizare a calității aerului și a nivelului de zgomot la nivelul municipiului Bucure ști	EUR 5.200.000	Alte surse	PR BI PCDIF PDD AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Orizont Europa; Interreg Europa Europa mai verde; Europa mai inteligentă; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde;)	M.B. S1-6		2021-2040	3. Orașul durabil	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI		3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului/inclusiv în spațiile interioare
61	Proiect umbrelă: Lucrari de reabilitare și modernizare a școlilor și liceelor din Sectorul 1	EUR 20.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	S1	planificare	2027-2034	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/liceal
62	măsură: Susținerea și dezvoltarea de linii telefonice pentru prevenirea tentativelor de suicid din municipiul București	EUR 300.000	Buget local Alte surse	Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. finanțări private)	M.B. D.G.A.S.M.B	Înființată în 2009	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE		4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate/inclusiv migranți
63	Hub educațional	EUR 10.000.000	Buget local fonduri europene venituri proprii alte surse de finanțare sponsorizări, donații	PR BI PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	M.B. P.R.O.E.D.U.S.	in curs de implementare în așteptare-identificare și aprobare teren	2023-2035	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ		4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta
64	Reabilitarea și modernizarea Muzeului Național al Pompierilor "Foișorul de Foc" București, bd. Ferdinand I, nr. 33, Sector 2	EUR 4.832.769		PR BI PNCIPS – Subprogram Așezăminte culturale PNR – Restaurare monumente istorice Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)	I.G.S.U.	progres fizic 92%	2018-2028	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora
65	Proiect umbrelă: Program multianual de asigurare a siguranței cetățenilor și a pazei bunurilor si a spatiilor publice.(camere video și alte echipamente pază și protecție)	EUR 2.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială;)	Sectoare 1-6 M.B.	planificare	2021-2030	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/NCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL		6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
66	Proiect umbrelă: Achiziționarea de material rulant tramvaie, testarea și punerea în funcțiune a tramvaielor, campanii de informare	EUR 802.526.334	Fonduri nerambursabile PRBI 2021 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	PR BI Bugetul local	M.B.	Achizitie tramvaie pe liniile modernizate (sau în extensie); studiu de oportunitate aprobat prin H.C.G.M.B.; caiet de sarcini in curs de elaborare. Cereri de finanțare depuse în august 2025 în cadrul Priorității 4 Mobilitate - PR BI 21-27 - pentru	2021-2030	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public
67	Proiect umbrelă: Construcție/ reabilitare și dotare aferentă centrelor de recuperare și Centrelor Respiro pentru copii cu dizabilități din municipiul București	EUR 8.067.213	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; finan țări private; finanțări acordate de organizații internaționale;)	Sectoare 1-6 M.B. A.L.P.A.B.	planificare	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE		4.2.2. Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor
68	Reabilitare și modernizare Centrul Cultural Lumina și implementarea unor măsuri/ soluții de eficientă energetică, Bd. Regina Elisabeta nr. 32, Sector 5, București	EUR 4.542.446	PRBI 2021-2027 buget local	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor istorice AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Contribu ția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Orizont Europa; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice;)	M.B. prin A.M.C.C.R.S. Centrul cultural Lumina	procedură achiziție lucrări execuție	2021-2030	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic
69	Proiect umbrelă: Consolidare seismică și renovare energetică moderată/ aprofundată ale clădirilor rezidențiale multifamiliale	EUR 1.000.343.640	PDD 2021-2027 Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PNCCRSR Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Contribuția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranzi ție verde;)	M.B. prin A.M.C.C.R.S. S1-6	diverse stadii expertize tehnice, elaborare documentații atribuire contracte proiectare, DALI, obținere avize, AC, PT+DE, pregatire procesura achizitie executie lucrari, pregătire dosare fonduri, contracte execuție	2021-2035	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE		5.1.3. Reabilitarea seismică a locuințelor
70	Restaurarea sediului central al Arhivelor Naționale ale României, monument istoric, bd. Regina Elisabeta nr. 49, sector 5	EUR 8.303.104		PR BI Timbrul monumentelor istorice PNR – Restaurare monumente istorice PNCIPS – Subprogram Așezăminte culturale Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)	Arhivele Naționale	progres fizic 80%	2014-2030	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora
71	Proiect umbrelă: Restaurarea clădirilor monument istoric / clădirlor aflate în zone istorice protejate / clădirilor cu valoare aflate în proprietatea publică și integrarea lor în circuitul cultural	EUR 140.460.306	P.N.R.R C5/2/B1/1 PR BI P7 Bugetul de stat Buget local Alte surse P.P.P.	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială;)	M.B. S1-6	diverse stadii	2020-2035	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora
72	Lucrări de intervenție la fațada monumentului istoric Cercului Militar Național – cazarma 954, str. Constantin Mille nr. 1, sector 1	EUR 6.880.464		PR BI Timbrul monumentelor istorice PNR – Restaurare monumente istorice PNCIPS – Subprogram Așezăminte culturale Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)	M.A.P.N.	progres fizic 80%	2014-2030	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora
73	Proiect umbrelă: Modernizarea depourilor/ autobazelor existente și creșterea capacității de garare pentru transportul public	EUR 553.800.000		PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Orizont Europa;)	M.B. S.T.B.	SF modernizare depouri Titan și Colentina aprobate în 2025; în curs de pregătire documentație de atribuire pentru PT și execuție. cerere de finanțare depusă în august 2025, în curs de evaluare	2025-2040	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.4. Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
74	Amenajarea Pasajului căii ferate Lujerului prin crearea unei promenade pietonale verzi, dedicată transportului alternativ, sectorul 6	EUR 18.000.000		PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai conectată; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Life – Subprograme Natură și biordiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice;)	Sectorul 6	SF elaborat	2021-2030	1. Orașul conectat	1.4.PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE		1.4.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale
75	Proiect umbrelă: Eficientizare energetică a clădirilor publice si mlitare neincluse în alte categorii	EUR 50.000.000		PR BI (P3 2021-2027) AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranzi ție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Interreg Europa; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Contribuția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranzi ție verde;)	M.B. Sectoare 1-6	diverse faze	2021-2035	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE		3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice
76	Modernizarea sistemelor de măsurare a energiei termice	EUR 144.197.400		PR BI (P3 2021-2027) PDD PT Bugetul local Fondul de Modernizare Alte surse de finanțare (ex. Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa Europa mai verde; Europa mai inteligentă; Mecanismul pentru interconectarea Europei; Ini țiativa Urbană Europeană; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranzi ție verde;)	M.B.	SF și indicatori aprobați prin H.C.G.M.B. 2023/2024	2025-2035	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA		3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum
77	Proiect umbrelă: Organizarea sistemului de gestionare a tuturor deșeurilor municipale, inclusiv a biodeșeurilor și a deșeurilor textile, a deșeurilor menajere periculoase și a uleiurilor uzate alimentare. Asigurarea de spații de sortare a deșeurilor textile la nivelul municipiului Bucure ști.	EUR 175.125.011		PR BI PDD AFM P5 Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Life – Subprogram Economie circulară și calitatea vieții; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; PPP;)	Sectoarele 1-6	În implementare	2021-2030	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ		3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate
78	Proiect umbrelă: Creșterea atractivității școlilor prin introducerea de programe și ateliere extracurriculare (concursuri, cercuri, activități sportive, artistice, cursuri suplimentare, educație financiară etc.)	EUR 4.000.000		PEO PIDS PNSSS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; finan țări private; PPP;)	I.S.M.B. Sectoare 1-6		2021-2035	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/liceal
79	Proiect umbrelă: Servicii comunitare pentru îngrijirea persoanelor vârstnice și pentru îmbătrânire activă	EUR 46.800.000		PIDS PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; finanțări acordate de organizații internaționale; Interreg Europa – Europa mai socială; Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială;)	D.G.A.S. M.B.	în curs de demarare	2021-230	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE		4.2.2. Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor
80	Proiect umbrelă: Resistematizare bulevardelor și optimizarea acestora prin integrarea tuturor componentelor de mobilitate velo, auto, transport public și pietoni și componenta peisageră cu rol de protecție și reducere a efectelor insulei de căldură	EUR 100.000.000		PR BI (2021 2027 Axa 4) PT PNIAS PNCIPS AFM PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprograme Natură și biordiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranzi ție verde; Orizont Europa – Misiuni climă;)	A.D.I. T.P.B.I. A.S.B. S.T.B. S.A. S1-6	Iuliu Maniu CTE S6 prevazut PMUD si M100	2025-2040	1. Orașul conectat	1.5.ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	1.5.6. Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de transport
81	Proiect umbrelă: Lucrări de modernizare / extindere pentru instalații pentru 10 spitale din subordinea A.S.S.M.B.	EUR 20.000.000		PS PNCIPS PNIIUS POIM/935/9/1 Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Contribuția elvențiană – Program privind serviciile de sănătate;)	M.B. A.S.S.M.B. Sectoarele 1-6	Proiectul aprobat și se implementeaza	2024-2025	4. Orașul incluziv	4.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE		4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională/regională și metropolitană

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
82	Proiect umbrelă: Consolidare și modernizare cinematografe	EUR 17.899.334		PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor instorice PIDS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	M.B. A.S.S.M.B. Sectoarele 1-6	in lucru la AMCCRS	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural
83	Înființarea Muzeului Comunismului. Organizare concurs internațional de soluții de arhitectură	EUR 20.000.000		PR BI PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Europa creativă;)	M.B. Muzeul Municipiului București	idee de proiect/ identificare teren	2025-2035	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta
84	Reabilitare Casa Bercovici, monument istoric, Calea Moșilor nr. 128, sector 2	EUR 3.400.000		PR BI (P7) Timbrul monumentelor istorice Buget local (7%) Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)	A.G.V.P.S.	pregătire dosar finanțare	2025-2030	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora
85	Restaurarea și reabilitarea clădirilor monument istoric sau aflate în zonă istorică protejată aflate în proprietatea publică a Statului Român și în administrarea M.A.I.	EUR 100.000.000		PR BI (2021-2027 P7) PNCIPS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială;)	M.A.I.	în planificare, 1 proiect faza Pth, 2 proiecte expertiza tehnica si SF	2021-2035	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora
86	Proiect umbrelă: Proiect integrat de regenerare urbană Reconfigurarea spațiului public din zona Răzoare, sector 5 și 6	EUR 3.000.000		PR BI PDD PNIAS PIDS PNR Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; finanțări private; PPP;)	M.B.	În curs de elaborare documentatie de avizare a lucrărilor de intervenții DALI, NC+TP semnate,	2021-2030	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN		5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice
87	Proiect umbrelă: Achiziționare software, echipamente IT, aparatură etc. pentru optiomizarea functionării institutiilor publice, inclusiv online / la distanță	EUR 17.847.600		PR BI (2021–2027 P2) PCIDIF Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Interreg Europa – Europa mai inteligentă; Europa Digitală;)	M.B. Sectoarele 1-6 Instituții subordonate	diverse stadii de implementare	2021-2035	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/NCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL		6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City
88	Proiect umbrelă: Organizarea de programe de antreprenoriat și educație financiară	EUR 1.890.000		PR BI P2 PEO Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Contribuția elvețiană – Programul pentru consolidarea IMM-urilor; Programul de incluziune socială; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai inteligentă; Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Instrumentul I3; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială;)	M.B. Sectoarel 1-6 P.P.P.	în pregătire	2021-2030	2. Orașul inovativ	2.2.ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE		2.2.2. Stimularea antreprenoriatului prin măsuri locale
89	Consolidare și refuncționalizare a clădirii din str. Vlaicu Vodă nr. 17, sector 3 - Arhiva P.M.B. și bibliotecă tehnică cu acces public și Amenajare clădire administrativă pentru arhivă - str. Liviu Rebreanu nr. 29A	EUR 9.000.000		Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Contribuția elvețiană - Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Fondul pentru inovare - Tehnologii inovatoare cu emisii nete zero pentru neutralitatea climatică; alte programe de finanțare nerambursabilă;)	M.B. A.M.C.C.R.S>	în planificare, hotărâre CGM.B.	2021-2030	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/NCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	2.2.3. Sprijinirea financiară a IMM-urilor în vederea dezvoltării și internaționalizării/ precum și a depășirii efectelor crizei provocate de Covid 19
90	Clădire de interes și utilitate publică - str. Johannes Gutenberg nr. 1-3, sector 5	EUR 35.000.000		Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	M.B.	în planificare	2023-2030	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/NCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	2.2.ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
91	Proiect umbrelă: Construire de spitale noi, extinderea cu corpuri noi de spital și dotarea acestora	EUR 1.626.775.265		PS PNCIPS PNIIUS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. A doua contribuție elvețiană în România; Interreg Europa – Europa mai socială; PPP;)	M.B. Sectoarele 1-6 A.S.S.M.B., MS, MAI	diverse stadii	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE		4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională/regională și metropolitană
92	Proiect umbrelă: Extinderi infrastructură de tramvai (Unirii, Grațioasa, Mezeș, Inel Median, Delfinului - Dna. Ghica)	EUR 250.000.000		PT PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)	M.B. Sectoare MB	în curs de elaborare PUZ și SF	2021-2030	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)
93	Proiect umbrelă:: Modernizare și extindere rețea de troleibuz pe mai multe tronsoane din municipiul Bucureşti	EUR 54.580.000		PT PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)			2025-2040	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)
94	Proiect umbrelă:i: Îmbunătățirea operării și întreținerii autobuzelor și a cerințelor pentru flota de autobuze inclusiv achiziția de autobuze nepoluante	EUR 1.054.162.500		PT PR BI AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)		estimare investiție și etapizare	2023-2040	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)
95	Proiect umbrelă: Realizarea de parteneriate public-privat în vederea amenajării și întreținerii spațiilor publice abandonate (spații verzi, piațete) și în vederea dezvoltării unor obiective de interes public	EUR 50.000.000		PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor instorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribu ție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; finan țări private; PPP;)			2025-2035	2. Orașul inovativ	2.5.CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	2.5.1. Intărirea dialogului dintre mediul de afaceri și administrația locală
96	Proiect umbrelă: Creșterea capacității de furnizare a energiei electice pentru scurtarea traseelor de racordare și în vederea asigurării necesarului de energie pentru noile dezvoltări din municipiul București	EUR 35.000.000		Bugetul local Bugetul de stat Alte surse de finanțare (ex. PPP; finanțare privată;			2021-2030	1. Orașul conectat	1.6.EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICA SI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII		1.6.1. Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a Capitalei și a zonei sale urbane funcționale
97	Proiect umbrelă: Reabilitare monumente ce aparțin sau sunt în administrația cultelor religioase recunoscute în România	EUR 17.185.400		PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor instorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribu ție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; finan țări private; PPP;)			2024-2030	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
98	măsuri: Formarea și calificarea profesională a personalului angajat în vederea îmbunătățirii accesului la servicii pentru toți cetățenii indiferent de venituri, statut social, naționalitate	EUR 1.496.000		Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. CEDV; Interreg Europa; Interreg Dunărea; A Doua Contribuție Elvețiană în România – Programul de implicare civică; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniul prioritar democrație, stat de drept și drepturile omului;)			2021-2030	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/NCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	2.3.ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENTE PE PIATA DE MUNCĂ	6.3.1. Dezvoltarea competențelor și managementul eficient al resurselor umane din administrația locală
99	Proiect umbrelă: Crearea unor platforme de dezvoltare regională a tehnologiilor strategice pentru Europa (S.T.E.P.)	EUR 15.000.000		PR BI PCDIF PNCDI IV Bugetul local - Alte surse de finanțare (ex. PPP; finanțări private; Contribuția elvențiană – Programul de cercetare; Orizont Europa; Instrumentul I3; Fondul pentru inovare; Europa Digitală; Life; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)			2021-2035	2. Orașul inovativ	2.1.ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ		2.1.1. Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan
100	Proiect umbrelă: Reabilitarea, refacerea și reamenajarea bazelor sportive și de agrement	EUR 10.000.000		PR BI PIDS PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. PPP; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB;)			2025-2035	4. Orașul incluziv	4.5.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET		4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță
101	Proiect umbrelă: Hub-uri pentru cercetare-dezvoltare-inovare C.D.I., transfer tehnologic și facilitarea creării de noi soluții (procese, produse, tehnologii, servicii) la nivelul regiunii Bucure ști-Ilfov	EUR 10.000.000		PR BI – Prioritate 1 PCIDIF – Prioritate 1, Prioritate 4 PNCDI IV PS – Prioritate 5 (inovații în sănătate) Orizont Europa Inițiativa Urbană Europeană Instrumentul I3 Interreg Europa – Europa mai inteligentă Interreg Dunărea – Regiune a dunării mai competitivă și inteligentă Contribuția elvențiană – Programul de cercetare Fondul pentru inovare – Tehnologii inovatoare cu emisii nete zero Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. fonduri private, PPP, alte finanțări – în funcție de inovațiile întreprinse, ex. Orizont Europa pentru mobilitate, Europa Digitală pentru inova ții digitale) PPP	M.B. Sectoare 1-6 Universitățile din M.B.		2021-2040	2. Orașul inovativ	2.4.SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII SECTORULUI CDI/A TRA.N.S.FERULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVA.N.S.ATĂ		2.4.2. Sprijinirea transferului tehnologic/în scopul comercializării rezultatelor activității de CDI
102	Proiect umbrelă: Creare de centre comunitare pentru sprijinirea activităților creative	EUR 15.000.000		PR BI – Prioritate 7 PIDS – Prioritate 5 PNCIPS – Subprograme Așezăminte culturale, Săli de cinema, Unități și instituții de învățământ de stat PNR – Restaurare monumente istorice Timbrul monumentelor istorice PNS – Pilon II (Leader) PCDIF Prioritate 3 AFM Programul privind instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice (...) pentru unităţi de cult Interreg Europa – Europa mai socială Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială Inițiativa Urbană Europeană Facilitatea NEB Europa creativă Bugetul local Alte surse de finanțare (ex PPP Orizont Europa – Pilon 2)	M.B. S1		2021-2030	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJA REA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural
103	Proiect umbrelă: Măsuri integrate locuire - servicii sociale	EUR 5.000.000		Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; Interreg Europa; Interreg Dunărea; CEDV; Inițiativa Urbană Europeană;			2021-2030	5. Orașul atractiv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	5.2.ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate/inclusiv migranți

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
104	Proiect umbrelă: Înființare centre comunitare pentru îmbunătățirea integrării populației pe piața muncii, cu accent pe categoriile vulnerabile (învățare continuă, consiliere, formare, specializare, reconversie profesională, dobândire de competențe digitale și verzi)	EUR 1.950.000		PEO PIDS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. finanțări private; Interreg Europa; Interreg Dunărea; A Doua Contribuție Elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; CEDV; Inițiativa Urbană Europeană;)			2021-2030	2. Orașul inovativ	2.3.ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENTE PE PIATA DE MUNCĂ	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	2.3.1. Încurajarea atragerii de forță de muncă calificată din țară și din străinătate
105	Proiect umbrelă: Îmbunătățirea condițiilor de locuire în zonele în care se găsesc așezări informale	EUR 1.000.000		PR BI PIDS PNCIPS – Subprogram Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate PCLSN - Construcția de locuințe sociale, reabilitarea clădirilor de locuit existente, în vederea realizării de locuințe sociale ANL – Program Locuințe pentru tineri Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; A Doua Contribuție Elvețiană în România – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; CEDV; Interreg Europa; Interreg Dunărea;	S6	în elaborare proiect faza SF	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate/inclusiv migranți
106	Proiect umbrelă: Modernizarea rețelei de troleibuz prin achiziționare troleibuze cu autonomie	EUR 160.000.000		PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	M.B. A.D.I. T.P.B.I. S.T.B.	depus	2021-2032	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public
107	Implementarea zonelor de emisii reduse la nivelul municipiului București	EUR 10.000.000		Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Orizont Europa;)			2025-2030	3. Orașul durabil	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENTA	1.4.PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice
	TOTAL	**EUR 11.914.175.706**									
		SUBTOTAL									
108	Proiect umbrelă: Orbital București: Dezvoltarea rețelei de drumuri radiale prin intermediul cărora vor fi conectate municipiul București, U.A.T.-urile și zonele industriale de viitoarea autostradă A0	1.055.130.000		PT PR BI PNIAS Drumuri publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților, Poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice PNCIPS – Subprogram Drumuri de interes local și drumuri de interes județean Bugetul local			2021-2030	1. Orașul conectat	1.1.CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE		1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/penetrații și coridoare majore
109	Proiect umbrelă: Extindere rețea de metrou în U.A.T.-urile din inelul 1 al Bucureștiului (M6, M4, M5, M2, M7)	6.093.726.970		PT PR BI A Doua Contribuție Elvețiană în România Bugetul local			2025-2040	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.1. Extinderea/reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
110	Proiect umbrelă: Extindere linii de tramvai pentru conectare regională	160.000.000		PT PR BI Bugetul local Alte surse (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)			2021-2035	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)
111	Proiect umbrelă: Gestionarea deșeurilor din construcții și demolări (D.C.D.) din municipiul București și crearea unui C.A.V. mare B-IF Nord, drumul Rudeni-Chitila nr. 22-28, sector 1; crearea CAV mare B - IF (S/V/E)	11.600.000		AFM Bugetul local Alte surse (ex. Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai competitivă și inteligentă; Life – Subprogram Economie circulară și calitatea vieții; Interreg Europa – Europa mai verde; Orizont Europa;)			2021-2035	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ		3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale
112	Proiect umbrelă: Realizarea de Instalații Integrate de Tratare a Deșeurilor (I.I.T.D.) din municipiul București	300.000.000,00		PDD Bugetul local Alte surse (ex. Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai competitivă și inteligentă; Life – Subprogram Economie circulară și calitatea vieții; Interreg Europa – Europa mai verde; Orizont Europa;)			2025-2030	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ		3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale
113	Proiect umbrelă: Sistem de asigurare a calității apei salbei de lacuri de pe râul Colentina (13 lacuri) și a lacurilor interioare din capitală (6 lacuri) la nivelul regiunii București-Ilfov	204.312.115		PNIAS PDD AFM Bugetul local			2021-2030	3. Orașul durabil	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI		3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane
114	Proiect umbrelă: Centura Verde București-Ilfov - infrastructură strategică pentru sănătatea publică, adaptare climatică, biodiversitate, calitatea aerului și recreere	50.500.000		PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex: Life – Subprograme Natură și biordiversitate, Atenuare și adaptare schimbări climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB)			2021-2050	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate
115	Proiect umbrelă: Centura de fortificații a municipiului București (ansamblul de forturi și baterii)	50.000.000		PR BI PNR Timbrul monumentelor instorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai aproape de cetățeni; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Europa Creativă; Orizont Europa; fonduri private; PPP;)			2021-2035	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora
116	Proiect umbrelă: Crearea infrastructurii verde-albastră de-a lungul salbei de lacuri a râului Colentina, inclusiv circuit de agrement pe cursul râului Colentina	400.000.000		PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex: Life – Subprograme Natură și biordiversitate, Atenuare și adaptare schimbări climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB)			2021-2035	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate

Nr. Crt.	Denumire proiect	Valoarea totală estimată a investiției (Euro)	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare proiecte	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program
117	Proiect umbrelă: Dâmbovița Axa creativă a orașului. Revitalizarea urbană a cheiului Dâmboviței	200.000.000		PR BI PNIAS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa –Europa mai verde; Europa mai conectată; Orizont Europa;)			2021-2040	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate
118	Proiect integrat de investiții publice strategice pentru creșterea atractivității zonei Antiaeriană	1.000.000.000		PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa; Interreg Europa; Interreg Dunărea; fonduri private; PPP;			2021-2030	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice
119	Proiect umbrelă: Valorificarea resurselor geotermale din regiunea București-Ilfov	1.530.000.000		PDD FM Bugetul local Alte surse (ex: Mecanismul pentru conectarea Europei – Componenta energie; Fondul pentru inovare Tehnologii inovatoare cu emisii nete zero pentru neutralitatea climatică; Life – Subprograme Tranziție energie curată, Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Contribuția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Orizont Europa; PPP;)			2021-2035	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA		3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi
120	Proiect umbrelă: Managementul situațiilor de risc în regiunea București - Ilfov	25.000.000		PS PNCIPS – Subprogram Unități sanitare PNIIUS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai socială; A doua contribuție elvețiană în România; finanțări private;)	U.S.S.D.I.M.S.U.A.M.C.C.R.S.S1-6		2021-2035	3. Orașul durabil	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENTA	6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL/METROPOLITAN/EURO PEAN ȘI GLOBAL	3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență
121	Proiect umbrelă: Rețea stații încărcare în regiunea București - Ilfov	7.500.000		- AFM - Bugetul local - Alte surse (ex. finanțări private, PPP)		în curs de elaborare SF	2021-2035	1. Orașul conectat	1.4.PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE		1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice
	OBSERVAȚII										
	Simpla transmitere către orice departament din cadrul P.M.B. a unei adrese pentru includerea unui titlu de proiect în cadrul S.I.D.U. - lista lunga, scurtă sau prioritară nu constituie acceptarea automată a proiectului în S.I.D.U. Detalierea proiectelor se va face conform metodologiei de monitorizare.										
	*** fac parte din lista scurtă / prioritară S.I.D.U. doar acele proiecte cu componentă de arhitectură și urbanism care au avizul arhitectului-șef al Municipiului București, se înscriu în reglementările de urbanism și normele tehnice de proiectare.**										
	**** fac parte din lista scurtă / prioritară SIDU doar acele proiecte cu componentă de arhitectură și urbanism care au avizul arhitectului-șef al Municipiului București, nu au beneficiat de investiții din fonduri publice sau nerambursabile în ultimii 15 ani**										
	***** fac parte din lista scurtă / prioritară S.I.D.U. doar acele proiecte cu componentă de arhitectură și urbanism care au avizul arhitectului-șef al Municipiului București, nu diminuează spațiile verzi plantate (pe sol natural) din parcurile existente și care nu restricționează accesul public**										
	****** include estimarea contribuției din bugetul local al municipiului București si al sectoarelor municipiului București la proiectele metropolitane / regionale. Restul contributiei - buget de stat, alte bugete locale, alte fonduri.**										

PROIECTE METROPOLITANE Proiecte de interes metropolitan, ce vor fi implementate în parteneriat între autoritățile locale/ județene și instituțiile centrale			
nr. fișă	**Denumire proiect**	**Buget estimativ (euro)**	**Surse potențiale de finanțare**
F1	Proiect umbrelă: Orbital București: Dezvoltarea rețelei de drumuri radiale prin intermediul cărora vor fi conectate municipiul București, UAT-urile și zonele industriale de viitoarea autostradă A0	1.055.130.000	Fonduri europene P.O.T. P.O.I.M. Buget local Alte surse
F2	Reabilitare / modernizare D.N.C.B.	176.000.000	C.N.A.I.R.
F3	Dezvoltarea trenului metropolitan București - Ilfov	570.000.000	Fonduri europene nerambursabile POR BI 2021 – 2027 P6 PT 2021 – 2027 CEF 2021 – 2027 Fonduri rambursabile (BEI, BERD) fonduri naționale nerambursabile (Saligny, Fondul de Mediu) Buget local MB Buget S1 Buget de stat Alte surse
F4	Proiect umbrelă: Dezvoltarea infrastructurii aeroportuare la Aeroportul Interațional Henri Coandă București	1.330.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse
F5a	Construcția și punerea în funcțiune a magistralei M6 de metrou - legătura cu aeroportul Henri Coandă Otopeni (14,2 km, 12 stații), inclusiv materialul rulant (12 trenuri)	1.830.000.000	Fonduri europene Buget local Buget de stat Alte surse
F5b	Proiect umbrelă: Extindere rețea de metrou în UAT-urile din inelul 1 al Bucureștiului (M6, M4, M5, M2, M7)	6.093.726.970	Fonduri europene Buget local Buget de stat Alte surse
F6	Proiect umbrelă: Extindere linii de tramvai pentru conectare regională	160.000.000	POT POR BI 2021-2027 Bugtul de stat Buget local MB Buget local S2-6
F7	Proiect umbrelă: Realizare rețea de parcări de transfer (Park & Ride), în zonele de acces în municipiul București	70.000.000	Fonduri europene P.O.T., P.O.R. Buget Local Alte surse
F8	Gestionarea deșeurilor din construcții și demolări (D.C.D.) din municipiul București și crearea unui CAV mare B-IF Nord, drumul Rudeni-Chitila nr. 22-28, sector 1; crearea CAV mare B - IF (S/V/E)	11.160.000	AFM 5.580.000e fonduri europene Buget local Alte surse
F9	Realizarea de Instalații Integrate de Tratare a Deșeurilor (I.I.T.D.) din municipiul București	300.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse
F10	Proiect umbrelă: Sistem de asigurare a calității apei salbei de lacuri de pe râul Colentina (13 lacuri) și a lacurilor interioare din capitală (6 lacuri) la nivelul regiunii București-Ilfov	204.312.115	Fonduri europene Buget local Alte surse
F11	Reabilitarea și modernizarea Canalului deschis NH Dragomirești-Chitila – Infrastructură interjudețeană critică de management al riscului la inundații și poluare	20.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse
F12	Aducțiune îngropată pentru transportul apei brute de la Brezoarele la Stația de Tratare Arcuda	48.187.656	Fonduri europene Buget local Alte surse
F13	Alimentarea alternativă a stației de tratare Arcuda (râul Argeș) – redimensionare aducțiune apă brută de la priza Crivina-Ogrezeni	27.829.140	Fonduri europene Buget local Alte surse
F14	Amenajare polder cu rol de reducere vârfuri de viitură și reținere sedimente în zona Bălăceanca	99.825.437	Fonduri europene Buget local Alte surse

nr. fișă	Denumire proiect	Buget estimativ (euro)	Surse potențiale de finanțare
F15	Proiect umbrelă: Centura verde Bucuresti-Ilfov - infrastructură strategică pentru sănătatea publică, adaptare climatică, biodiversitate, calitatea aerului și recreere	50.500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse de finantare
F16	Proiect umbrelă: Centura de fortificații a municipiului București (ansamblul de forturi și baterii)	50.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse
F17	Proiect umbrelă: Crearea infrastructurii verde-albastră de-a lungul salbei de lacuri a râului Colentina, inclusiv circuit de agrement pe cursul râului Colentina	400.000.000	Fonduri europene P.O.R P.N.R.R P.O.D.D. Buget de stat Buget local Buget ANAR Alte surse
F18	Proiect umbrelă: Dâmbovița - Axa creativă a orașului. Revitalizarea urbană a cheiului Dâmboviței prin crearea unui traseu de promenadă pentru pietoni și biciclişti	200.000.000	Fonduri europene Buget de stat Buget local Alte surse
F19	Proiect integrat de investiții publice strategice pentru creșterea atractivității zonei Antiaeriană	1.000.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse
F20	Valorificarea resurselor geotermale din regiunea București - Ilfov	100.000.000	FESI - PODD Fonduri europene Buget local Alte surse
F21	Managementul situațiilor de risc în regiunea București - Ilfov	25.000.000	POR BI PNRR PODD Bugetul de stat Bugetul local
F22	Dezvoltarea rețelei publice de stații electrice de reîncărcare în regiunea București - Ilfov	7.500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse
	TOTAL BUGET	**EUR 13.829.171.318**	

Fișă de proiect nr. 1

TITLUL PROIECTULUI:	**Orbital București: Dezvoltarea rețelei de drumuri radiale prin intermediul cărora vor fi conectate Municipiul București, UAT-urile și zonele industriale de viitoarea autostradă A0**
POLITICA /PROGRAMUL	1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE / 1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/ penetrații și coridoare majore

LOCALIZAREA: UAT Municipiul București, Otopeni, Mogoșoaia, Chitila, Chiajna, Domnești, Dobroești, Bragadiru, Măgurele, Jilava, 1 Decembrie, Popești-Leordeni, Cernica, Pantelimon, Voluntari

OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectivul General: Implementarea unor măsuri și investiții pentru fluidizarea traficului în Regiunea de Dezvoltare București - Ilfov, prin atragerea transportului de mărfuri și pasageri pe rute alternative rețelei de drumuri naționale și prin generarea unui trafic eficient și rentabil. Obiectivele specifice: ● Reducerea ambuteiajelor și problemelor de trafic; ● Reducerea timpilor de deplasare, prin crearea unor noi rute de transport public; ● Creșterea accesibilității populației din zonă, în condiții de siguranță în trafic; ● Creșterea calității vieții locuitorilor; ● Atragerea investițiilor private.

DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Proiectul are în vedere construirea unor drumuri noi sau extinderea/ lărgirea unor drumuri existente, care să asigure un trafic fluid prin conexiunile dintre A0, DNCB și cele 8 DN si DJ-uri relevante, în cadrul unui proiect integrat la nivelul primei coroane de localități din jurul Municipiului București (zonă urbanizată intens în ultimii 5 ani). Drumurile radiale vor crește atractivitatea investiției autostrăzii A0 - Inel București prin conectarea acesteia la municipiul București și la aria metropolitan. Acestea sunt în număr de 8 și însumează o lungime totală estimată de aprox. 90 km. Drumurile radiale, înglobate într-un singur proiect denumit Orbital București, leagă marile bulevarde radiale ale municipiului București și a DNCB cu A0, dar vor avea și conexiuni între localități din aria metropolitană la A0, intersectând un număr total de 30 UAT-uri. Structura drumurilor radiale va fi la profil 2+2. De asemenea, pe lângă aceste 10 DR-uri se propun și 2 noduri rutiere ce fac parte din proiectul Orbital București. Activități: ● Elaborarea și aprobarea documentației urbanistice (P.U.Z.) – soluții integrate pentru grupări de localități care pot acționa împreună, într-un mod mai eficient (de exemplu, gruparea Domnești – Ciorogârla- Bolintin Deal - Grădinari sau gruparea Berceni–Popești-Leordeni–Vidra); ● Obținerea autorizațiilor/ acordurilor/ avizelor solicitate de autoritatea publică locală; ● Aprobarea proiectului; ● Elaborarea studiului de fezabilitate; ● Realizarea investițiilor propriu-zise. *Descrierea proiectelor propuse* - *DR1 - Vest Expres*, are o lungime de 8.98 km și realizează legătura între Autostrada A0 - DNCB - Bulevardul Timișoara, având un cost estimat inițial de 75.11 mil. euro cu TVA. În 2025 a fost evaluat la 440mil euro. Documentația se va finaliza în 2026 și execuția va începe ăn a doua parte a lui 2026. - *DR3 - Giulești Expres*, drum radial care are o lungime de 10.37 km, conectează Săbăreni la Autostrada A0, se prelungește până la DNCB apoi realizează legătura cu Calea Giulești. Costul estimat inițial este de 72.62 mil. euro cu TVA. - *DR4 - Nord Expres*, cu o lungime de 12.59 km realizează conexiunea localității Corbeanca la Autostrada A0 apoi se prelungește spre DNCB și Bulevardul Poligrafiei. Costul total estimat inițial este de 102.39 mil. euro cu TVA. - *DR5 - Pipera Expres*, are o lungime de 10.53 km și realizează legătura între Autostrada A0 și localitățile Otopeni - Tunari - DNCB - Pipera - Băneasa Nord. Costul total estimat inițial este de 85.97 mil. euro cu TVA. - *DR6-7 - Afumați Est*, drumul radial ce realizează conexiunea Autostrăzii A0 cu DN2, devenind o variantă de ocolire a localității Afumați. - *DR8 - Splai Expres* cu o lungime de 5.49 km conectează Autostrada A0 cu municipiul București prin legătura la DNCB și Splaiul Unirii, dar și conexiunea cu zona metropolitană prin nodul Cernica. Costul total estimat inițial este de 36.51 mil. euro cu TVA.

	- *DR9 - Sud Expres*, are o lungime de 13.86 km și realizează conexiunea Vidra - Autostrada A0 - DNCB - Bulevardul Metalurgiei / Gara Progresu. Costul estimat inițial este de 96.44 mil. euro cu TVA. - *DR10 - Măgurele Expres*, realizează legătura Autostrăzii A0 la DNCB - Parc Industrial Măgurele - Prelungirea Ferentari. Are o lungime de 9.62 km și un cost total estimat inițial de 76.65 mil. euro cu TVA. De asemenea, în proiectul Orbital București, sunt propuse două noduri rutiere principale, care au rolul de a conecta rețeaua rutieră existentă la Autostrada A0: - Nodul rutier 1 realizează conectarea drumul județean DJ 200 la Autostrada A0 pe teritoriul localității Ștefăneștii de Jos; are un cost total estimat inițial de 7.14 mil. euro cu TVA. - Nodul rutier 2 propus pentru realizarea legăturii între drumul național DN3 la Autostrada A0 (Pantelimon); cost total estimat inițial 14.90 mil. euro cu TVA.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Etapa 1 – Pregătirea proiectelor: 2021 - 2026 (documentații tehnice pentru fiecare DR, achiziția terenului, exproprieri) Etapa 2 – Execuția lucrărilor: 2026-2030
BENEFICIAR/ PARTENERI:	● Ministerul Transporturilor, CNAIR ● CJ Ilfov, PMB, UAT din județul Ilfov și județul Giurgiu ● Sectoarele 1-6
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	● Lungime rețea de drumuri de legătură: aprox. 90 km; ● Scăderea deplasărilor motorizate: scăderea numărului de mașini de pe DN / DJ cu 50% ● Reducerea emisiilor cu efect de seră – CO_2, cu precădere- scădere cu 20%; ● Reducerea poluării cauzate de traficul intens de pe DN / DJ ce tranzitează localitățile vizate – scădere cu 20%.
BUGET ESTIMATIV :	Investiție totală estimată inițial – 703,42 mil € / aproximativ 7,32 mil € per km de drum Investiție estimată actualizat – 1.055.130.000euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	CJ Ilfov, UAT-urile implicate din Ilfov, Municipiul București FESI – POT, POIM

Fișă de proiect 2

TITLUL PROIECTULUI:	Modernizarea și reabilitarea Drumului Național Centura București (DNCB) pentru îmbunătățirea mobilității în Zona Metropolitană București-Ilfov
POLITICA /PROGRAMUL	1. ORAȘUL CONECTAT / 1.1. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII RUTIERE / 1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/ penetrații și coridoare majore
LOCALIZAREA: Municipiul București și localitățile limitrofe din județul Ilfov (Chitila, Mogoșoaia, Otopeni, Tunari, Pantelimon, Popești-Leordeni, Jilava, Domnești, Bragadiru etc.)	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Modernizarea și reabilitarea integrală a centurii rutiere a Municipiului București în vederea: - Creșterii capacității de trafic și fluidizării circulației; - Reducerii timpilor de deplasare și a congestiei urbane; - Îmbunătățirii conectivității regionale și naționale (A1, A2, A3, DN1, DN5 etc.); - Reducerii poluării și a emisiilor de CO_2 prin devierea traficului greu din interiorul orașului.
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Lungime totală: aprox. 72 km de drum național (DNCB) - Proiectul prevede modernizarea infrastructurii existente a DNCB prin lărgirea la 4 benzi a sectoarelor existente (unde este cazul); - Reabilitarea structurii rutiere (carosabil, acostamente, rigole, poduri și pasaje); - Amenajarea intersecțiilor denivelate (noduri rutiere A1, DN7, DN2, DN4, A2); - Reabilitarea și extinderea lucrărilor de artă (poduri, pasaje, podețe); - Modernizarea elementelor de siguranță rutieră; - Implementarea sistemelor ITS (*Intelligent Transport Systems*); - Lucrări conexe: iluminat public, marcaje, parapete, spații verzi, devieri utilități. **Rezultate așteptate** • Creșterea atractivității economice a regiunii Bucuresti-Ilfov; • Reducerea poluării și a zgomotului în Municipiul Bucuresti; • Îmbunătățirea calității vieții și a siguranței participanților la trafic; • Integrarea infrastructurii rutiere metropolitane cu rețeaua națională de transport.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	2021 – 2030

BENEFICIAR/ PARTENERI:	- Beneficiar: Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) - Parteneri instituționali: • Ministerul Transporturilor și Infrastructurii • Consiliul Județean Ilfov • Municipiul București • Unități administrativ-teritoriale limitrofe (UAT Pantelimon, Chitila, Mogoșoaia, Jilava, Domnești etc.)
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	- Lungimea totală de drum modernizat - Cresterea vitezei de deplasare - Reducerea emisiilor de CO_2 datorită fluidizării traficului - Creșterea siguranței rutiere (scăderea numărului de accidente)
BUGET ESTIMATIV :	176.000.000 euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	Programul de Transport 2021–2027 Programul Regional București-Ilfov Buget de stat Buget CNAIR

Fișă de proiect nr. 3

TITLUL PROIECTULUI:	Dezvoltarea trenului metropolitan București - Ilfov
POLITICA /PROGRAMUL	5.3 Dezvoltarea transportului metropolitan (inclusiv transport public și inter-modalitate) / 5.3.1. Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan
LOCALIZAREA: UAT Municipiul București , UAT din Județul Ilfov 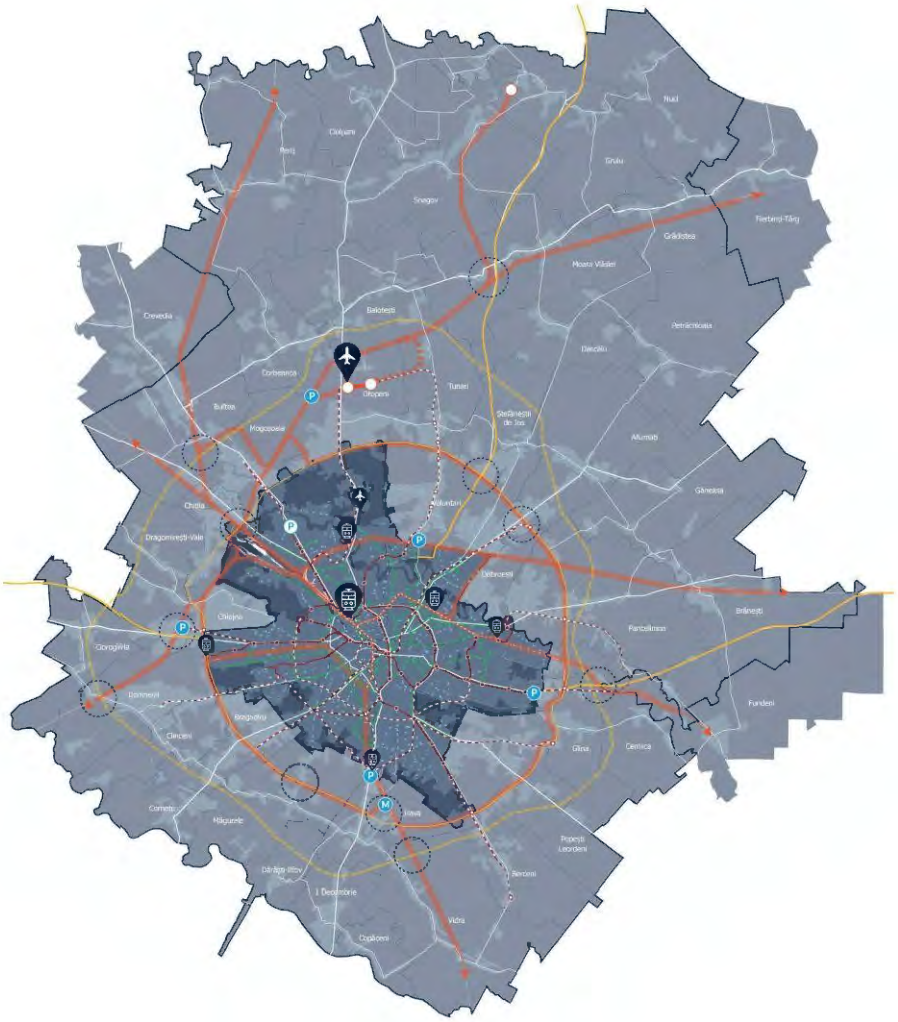	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general: Creșterea mobilității în Regiunea București - Ilfov Obiectiv specific: Realizarea unui sistem de transport eficient, integrat, durabil si sigur, care sa promoveze dezvoltarea economică, socială și teritorială și care sa asigure o bună calitate a vieții

DESCRIEREA PROIECTULUI/
 	
ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:
	Rețeaua feroviară vizată de introducerea serviciilor de tren urban / metropolitan:
	
	● Centura Feroviară a Municipiului București
	  o TUBIf06 - Bucuresti Orbital
	● 4 linii de legătură cu Aeroportul Otopeni (terminale T1 și T2):
	  o TUBIf07 - Gara de Nord - Aeroport Otopeni T1
	  o TUBIf08a - Gara Obor - Tunari - Aeroport Otopeni T1

	o TUBIf08b - Gara Obor - Baneasa - Aeroport Otopeni T1 o TUBIf09 - Gara de Nord - Aeroport Otopeni T2 ● 8 linii radiale (cu excepția legăturilor spre Aeroport Otopeni) o TUBIf01 - Gara de Vest - Progresul - Vidra o TUBIf10 - Gara de Nord - Chitila - Scrovistea o TUBIf11 - Gara Obor - Branesti - Islaz o TUBIf12 - Gara de Nord - Chiajna - Domnesti o TUBIf13 - Gara de Nord - Chitila - Sabareni o TUBIf14 - Gara de Nord - Mogosoaia - Gradistea o TUBIf15 - Gara de Nord - Caciulati - Snagov o TUBIf16 - Titan Sud - Tanganu ● Alte liniii: o TUBIf02 - Gara de Nord - Progresul - Veseliei o TUBIf03 - Gara de Nord - Pantelimon - Veseliei o TUBIf04 - Gara Obor - Chiajna- Vasile Milea o TUBIf05 - Gara Obor - Jilava - Vasile Milea Investițiile vor fi realizate în două etape: Etapa 1 (2024-2029) - proiect pilot pentru introducerea trenului metropolitan pe rețeaua feroviară existentă pe traseele TUBIf10 - Gara de Nord - Chitila - Scrovistea și TUBIf08b - Gara Obor - Baneasa - Aeroport Otopeni T1, cu potențial Gara de Nord - Gara Obor, prin: ● modernizarea stațiilor existente, ● construcția unor stații noi, ● construcția sistemelor și subsistemelor destinate asigurării tracțiunii ce asigură neutralitatea climatică ● eliminarea unor limitări tehnice ale rețelei ● achiziția de vehicule feroviare ce asigură neutralitatea climatică, proiectate pentru trafic de scurt parcurs și în cadență ridicată ● realizarea unor pasaje pasaje auto / pietonale / velo de supra / subtraversare a căii ferate pentru a asigura fluența în transportul public și individual complementar, odată cu instalarea cadenței ridicate Etapa 2 (2030 – 2035) - dezvoltarea serviciilor la nivelul întregii rețele existente prin: ● modernizarea și dublarea unor linii cu stadiu mai avansat de degradare și provocări tehnice ridicate, ● modernizarea stațiilor existente, ● construcția unor stații noi, ● construcția sistemelor și subsistemelor destinate asigurării tracțiunii ce asigură neutralitatea climatică ● eliminarea unor limitări tehnice ale rețelei ● achiziția de vehicule feroviare proiectate pentru trafic de scurt parcurs și în cadență ridicată ● realizarea unor pasaje auto / pietonale / velo de supra / subtraversare a căii ferate pentru a asigura fluența în transportul public și individual complementar, odată cu instalarea cadenței ridicate

	Infrastructura trenului metropolitan va fi interconectată printr-o serie de stații comune, noduri intermodale sau parcări de tip park & ride cu celelalte componente ale infrastructurii de transport public din Regiunea București – Ilfov.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Etapa 1 (2024-2029) - introducerea trenului metropolitan pe rețeaua feroviară existentă Etapa 2 (2027 – 2035) - dezvoltarea serviciilor la nivelul întregii rețele existente
BENEFICIAR/ PARTENERI:	Parteneriate încheiate între Consiliul Județean Ilfov, Primăria Municipiului București, Primăriile Sectoarelor Municipiului București, UAT din județul Ilfov
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	● lungimea rutei: 545 km ● 16 trasee deservite
BUGET ESTIMATIV :	570 milioane euro (393 milioane euro material rulant, 177 milioane euro investiții în infrastructură)
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	PNRR, POR BI 2021-2027, PO Transport 2021-2027 Bugetul de Stat, Bugetul Autorităților Publice Locale

Fișă de proiect nr. 4

TITLUL PROIECTULUI:	Dezvoltarea infrastructurii aeroportuare la Aeroportul Internațional Henri Coandă București
POLITICA /PROGRAMUL	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE / 1.2.3. Creșterea capacității de operare a aeroporturilor
LOCALIZAREA: UAT Otopeni, UAT Tunari, UAT Balotești, UAT Dascălu	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general: Creșterea competitivității economice internaționale a Regiunii București – Ilfov prin extinderea și modernizarea infrastructurii aeroportuare Obiective specifice: ● Dezvoltarea infrastructurii aeroportuare în Regiunea București – Ilfov ● Creșterea traficului de mărfuri și pasageri în Regiunea București - Ilfov
DESCRIEREA PROIECTULUI/	Conform datelor publicate de Compania Nationala Aeroporturi Bucuresti traficul in anul 2024 a fost de 15.946.791 de pasageri (in continua crestere fata de anii precedenti), iar predictiile pentru anul 2025 sunt tot de crestere tinand cont de datele inregistrate pentru primele noua luni ale anului.

ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Astfel, o extindere a aeroportului Henri Coandă cu un nou terminal, extindere analizată încă anterior anului 2000 (prin „Programul strategic de dezvoltare a infrastructurii aeroportuare la Aeroportul Internațional Henri Coandă-București”), devine din ce în ce mai mult o prioritate investițională pentru Guvernul României. Principalele componente incluse în programul de extindere al Aeroportului Henri Coandă Otopeni sunt următoarele: ● Terminal de pasageri modular – suprafața totală 100.000 m2 ● 2 module x 1.500 pasageri/oră/flux; ● 25 porți de îmbarcare (13 porți cu acces la burduf, 12 porți pentru autobuze); ● Platformă de parcare aeronave 650.000 m2 ● 56 poziții noi de parcare pentru aeronave; ● Racorduri la actualul sistem de piste; ● Sistem căi de rulare 266.000 m2; ● Parcări (multietajate, la sol, etc.) 9.600 locuri; ● Drumuri de acces (zona publică și zona de operațiuni aeriene); ● Infrastructură/ construcţii auxiliare / 22.100 m2 – *Clădire administrativă; Centru tehnic Clădire socială; Clădire pentru întreţinere şi reparaţii clădiri; Atelier pentru întreţinere şi reparare vehicule/utilaje; Zonă/Hală staţionare echipamente Handling; Remiza pompieri;* ● Clădire Control Trafic Aerian şi Turn de control; ● Siguranța și Securitate; Utilități; Dotări ● Amenajarea terenurilor pentru: *zona cargo; zona industrială; zona comercială; parcul tehnologic high- tech.* Extinderea Aeroprtului Henri Coandă Otopeni, dincolo de lucrările de infrastructură aeroportuară, prevede și lucrări de conectare a sa cu rețeaua națională de transport public de mărfuri și pasageri: ➢ Construirea conexiunii între Autostrada A3 și Aeroportul Internațional Henri Coandă ➢ Legătură Autostrada de Centură Nord – Terminal Aeroport Otopeni – Supratraversare A3 spre Dascălu ➢ Conexiunea cu rețeaua de metrou a Municipiului București ➢ Conexiunea cu rețeaua de transport feroviar Activități principale: ● Elaborarea şi avizarea documentaţiilor tehnico-economice pentru studiile de fezabilitate aprobate; ● Achiziţionarea terenurilor necesare realizării obiectivului de investiţii aprobat şi scoaterea acestora din circuitul agricol, dacă este cazul; ● Dezvoltarea infrastructurilor de transport terestru în vederea asigurării accesului în zona de est a Aeroportului Internaţional Henri Coandă - Bucureşti; ● Dezvoltarea infrastructurii aeroportuare necesare prelucrării traficului de pasageri prin realizarea unui nou terminal şi a sistemului de căi de rulare şi platforme necesar; ● Dezvoltarea infrastructurii aeroportuare necesare prelucrării traficului de mărfuri şi poştă prin realizarea unei platforme multimodale cargo; ● Realizarea unui parc tehnologic high tech pentru dezvoltarea activităţilor conexe transportului aerian.

PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	2022-2030
BENEFICIAR/ PARTENERI:	• Ministerul Transporturilor • Aeroportul Internațional Henri Coandă București • Consiliul Județean Ilfov • UAT Otopeni și UAT învecinate • Municipiul București
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	• 100.000 mp infrastructură aeroportuară pentru pasageri dată în folosință • 650.000 mp platformă de parcare aeronave • Capacitate orara de procesare pasageri
BUGET ESTIMATIV :	1,330 miliarde Euro Proiectare estimat 40 mil euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	Programul de Transport 2021-2027 Bugetul de Stat, Bugetul Local Fonduri proprii ale Companiei Naționale Aeroporturi București, PPP

Fișă de proiect nr. 5

TITLUL PROIECTULUI:	Construcția și punerea în funcțiune a magistralei M6 de metrou - legătura cu aeroportul Henri Coandă Otopeni (14,2 km, 12 stații), inclusiv materialul rulant (12 trenuri) Extindere rețea de metrou în UAT-urile din inelul 1 al Bucureștiului (M4, M5, M2, M7)
POLITICA /PROGRAMUL	1.2. CREȘTEREA ACCESIBILITĂȚII FEROVIARE ȘI AERIANE / 1.2.4. Îmbunătățirea conexiunilor între capitală și aeroportul internațional "Henri Coandă" 1.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC / 1.3.1. Extinderea/ reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant
LOCALIZAREA: UAT Otopeni, Berceni, Mogoșoaia, Voluntari, Cernica, Bragadiru, Jilava, Chiajna, Domnești, Municipiul București 	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general: Creșterea mobilității în Regiunea București - Ilfov Obiectiv specific: Dezvoltarea infrastructurii de transport regional
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Extinderea rețelei de metrou în localitățile învecinate cu Municipiul București ar urma să rezolve problemele de mobilitate cu care se confruntă în prezent Regiunea București – Ilfov. Din cauza afluenței masive a forței de muncă între București și Ilfov, infrastructura rutieră dar și mijloacele de transport public sunt supra - aglomerate contribuind la creșterea indicilor de disconfort urban. Principalii parametri ai extinderii rețelei de metrou pentru următorii 10 ani vor fi următorii:

	- Construcția și punerea în funcțiune a liniei M6 – legăturile cu aeroporturile Băneasa și Otopeni (14,2 km - 12 stații noi și 4 comune cu M4 și un depou) *Magistrala 6 – tronsonul Gara de Nord – 1 Mai – Aeroport Otopeni va asigura legătura Aeroportului Otopeni și a zonei de nord a ariei metropolitane la rețeaua de metrou din București și la rețeaua feroviară din România prin Gara de Nord. Prin extinderea magistralei 4 Gara de Nord – Gara Progresu, se va realiza o legătură importantă nord – sud care va lega 181 cele două aeroporturi Otopeni și Băneasa cu Gara de Nord, Gara Progresu, Gara Băneasa și Gara Basarab.* - Extindere linie metrou M2 spre Nord: Pipera - Tunari - Terminal 2 Aeroport Henri Coandă (11,1 km - 6 stații) și spre Sud: Berceni (3 km – 3 stații) - Extensie linie metrou M3 spre Vest: Preciziei - Chiajna (3.3 km, 2 stații), Preciziei - Cartierul Latin/Bragadiru (4.36 km, 2 stații), Păcii-Linia de Centura Vest (3,7 km, 4 stații) și spre Est: Anghel Saligny – Linia de Centură Est – Cernica - Linia de Centură Est - Pantelimon M1 (15,3 km – 5 stații) - Extindere linie metrou M4 spre Nord: Străulești – Mogoșoaia (2.0 km – 2 stații) și spre Sud: Gara de Nord - Progresu - Jilava (14 km – 13 stații) *Tronsonul Gara de Nord – Gara Progresu va conecta două dintre cele mai importante stații de cale ferată din București (Gara de Nord și Gara Progresu) cu aeroporturile internaționale Otopeni și Băneasa și va avea corespondență cu toate magistralele de metrou în funcțiune și de perspectivă. Lungimea estimată este de 14 km și un număr de 13 stații și 1 depou;* - Estindere linie metrou M5 spre Sud: Valea Ialomiței - Linia de Centură Vest - Domnești (M51, 6,6 km - 6 stații) și spre Est: Eroilor - Universitate - Pantelimon (11,5 km - 12 stații) *Tronsoanele Eroilor – Universitate și Universitate – Pantelimon vor asigura legătura cartierului Pantelimon cu centrul orașului și zona de sud-vest, cartierul Drumul Taberei. Lungimea estimată este de 11.5 km și un număr de 12 stații;* - Construcția și punerea în funcțiune a liniei M7: Bragadiru - Rahova - Colentina - Voluntari (26 km, 27 stații și 2 depouri) *Magistrala 7 – tronsonul Voluntari – Bragadiru va asigura interconectivitatea între două zone populate din S-V și N-E Bucureștiului. Lungimea estimată este de 26 km și un număr de 27 stații și două depouri;* - Construcția și punerea în funcțiune a liniei M8: Crângași – Lujerului - Parc Drumul Taberei - Rahova - Progresu - Piața Sudului - Dristor 2 *Magistrala 8 – Semi-inelul Sud Crângași – Dristor 2 va asigura toate relațiile de transfer ale călătorilor între magistralele de metrou, fără a mai fi necesară traversarea prin centrul orașului. Lungimea estimată este de 19 km și un număr de 18 stații.* Este important de menționat că aceste investiții vor fi corelate cu ale proiecte specifice sectorului mobilitate, după cum urmează: - Crearea de noduri intermodale și de infrastructuri Park & Ride (Străulești – existent, Jilava, Pipera)

	- Conectarea cu infrastructura aeroportuară (Aurel Vlaicu – Băneasa și Henri Coandă – Otopeni) - Conectarea cu infrastructura feroviară (tren metropolitan) (Pipera, Mogoșoaia, Gara Progresul) - Interconectarea cu infrastructura de transport public STB Principalele activități ale proiectului sunt: ● Crearea parteneriatelor ● Elaborare de documentații tehnice – studii de fezabilitate, proiectare și execuție; ● Realizarea investiției; ● Achiziția trenurilor
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Magistrala M2, etape: ● Tronson Pipera - Petricani / SF: 2025 - 2026, PT + Execuție: 2026 - 2030 ● Tronson Petricani - T2 Henri Coandă / SF: 2026 - 2027, PT + Execuție: 2027 - 2035 ● Tronson Depoul Berceni - Berceni / SF: 2025 - 2027, PT + execuție: 2027 - 2032 Magistrala M3, etape: ● Extensii Est / SF: 2025 - 2027, PT + execuție: 2027 - 2032 ● Extensii Vest / SF: 2025 - 2027, PT + execuție: 2027 - 2037 Magistrala M4, etape: ● București Nord - București Progresu / SF: 2025 - 2027, PT + execuție: 2027 - 2037 ● Străulești – Mogoșoaia / SF: 2025 - 2026, PT + Execuție: 2026 - 2030 Magistrala M5, etape: ● Tronson Eroilor (PS Operă) – Piața Iancului / SF: 2025 - 2027, PT + execuție: 2027 - 2034; ● Tronson Piața Iancului – Pantelimon / SF: 2027 - 2029, PT + Execuție: 2030 - 2040, în raport cu evoluția lucrărilor pe Secțiunea II Eroilor – Piața Iancului; ● Tronson Valea Ialomiței - Linia de Centură Vest - Domnești - corelare cu M3 pe același traseu Magistrala M6, etape: ● Tronson 1 Mai – Tokyo / SF: 2021 - 2023, PT + Execuție: 2024 - 2027 ● Tronson Tokyo – Aeroport Otopeni / SF: 2023 - 2024, PT + Execuție: 2025 - 2030 Magistrala M7, etape: ● Integral / SF: 2025 - 2027, PT + execuție: 2027 - 2037 Magistrala M8, etape: ● Integral / SF: 2025 - 2027, PT + execuție: 2027 - 2037
BENEFICIAR/ PARTENERI:	Parteneriate încheiate între Ministerul Transporturilor (Metrorex, CNAIR, CFR), Consiliul Județean Ilfov, Primăria Municipiului București și Primăriile Sectoarelor 1,2,4,

INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	● 130 km rețea de metrou nouă ● 123 de stații de metrou noi ● 3 depouri noi;
BUGET ESTIMATIV :	9.3 miliarde euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	POIM 2014-2020, PO Transport 2021-2027, PNRR, Bugetul de Stat Bugetul Autorităților Publice Locale

Fișă de proiect nr. 6

TITLUL PROIECTULUI:	Extindere linii de tramvai pentru conectare regională
POLITICA /PROGRAMUL	1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC / 1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai, troleibuz)
LOCALIZAREA: UAT Mogoșoaia, Popești – Leordeni, Pantelimon, Chitila, Bragadiru, Domnești	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general: Creșterea mobilității în Regiunea București - Ilfov Obiectiv specific: Dezvoltarea infrastructurii de transport regional
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Extinderea infrastructurii de tramvai va fi realizată pe trasee complementare cu alte două investiții majore destinate promovării transportului public nepoluant între București și Ilfov: trenul metropolitan și extinderea rețelei de metrou. Conform PMUD București – Ilfov 2024 – 2030 (neaprobat in HCGMB), scenariul recomandat – DO SOMETHING BI propune ca rețeaua de tramvai a STB ar urma să fie extinsă prin proiecte încadrate în două pachete tematice, în funcție de localizarea lor -

	la marginea orașului sau în zona metropolitană, orizontul de implementare și nivelul de maturitate al proiectelor: ● *Pachetul Renew / Repair & Manage* - orizont de implementare 2027/2029, proiecte în interiorul UAT București. Propune extinderea rețelei de tramvai pe direcțiile: ○ Bd. Prelungirea Ghencea – zona Cartierului Latin ○ Bd. Dimitrie Pompeiu, până la Bd. Barbu Văcărescu ○ Mezeș – Complex Comercial Colosseum ● *Pachetul Focus on Bucharest – Ilfov Connections* - orizont de implementare 2034, proiecte metropolitane. Propune extinderea rețelei de tramvai pe direcțiile: ○ Inelul Median Sud-Est (Bd. Chișinău – Șos. Girugiului) ○ Inelul Median Est-Nord (Bd. D-na Ghica) ○ Șos. Olteniței până în Popești – Leordeni (Linia 1, 10) ○ Șos. Alexandriei până în DNCB (Linia 32 – regim LRT) ○ Șos. Colentina până în DNCB (Linia 21 – regim LRT) ○ Șos. Pantelimon – Bd. Biruinței (Pantelimon) – DN3 – DNCB, inclusiv nod intermodal la intersecția dintre DN3, DNCB, rețeaua CFR ○ Depoul Alexandria – Bragadiru (Linia 32) ○ Mezeș – Remat Chitila (Linia 45) ○ Str. Preciziei (pănâ în DNCB) Discuții privind extinderea rețelei și în alte direcții (Mogoșoaia, Măgurele, Otopeni) corelate cu investiții în infrastructura rutieră (proiectul Orbital București) creează un tablou amplu al viziunii asupra sistemului de transport public în regiunea București – Ilfov. Ca și în cazul celorlalte proiecte majore dedicate infrastructurii de transport, rețeaua de tramvai va fi conectată cu acestea prin intermediul unor investiții de tip park & ride, interconectare multimodală (tramvai, tren, autobuz, metrou), conexiuni cu infrastructura de transport alternativ (parcare de biciclete sau trotinete, interconectare cu servicii de tip car sharing). Principalele activități ale proiectului sunt: ● Crearea parteneriatelor ● Elaborare de documentații tehnice – studii de fezabilitate, proiectare și execuție; ● Realizarea investiției; ● Achiziția materialului rulant
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Etapa 1 - Elaborarea documentațiilor tehnico –economice (2025 /2030) Etapa 2 - Realizarea investițiilor (2029 - 2035)
BENEFICIAR/ PARTENERI:	Parteneriate încheiate între Consiliul Județean Ilfov, Primăria Municipiului București, Primăriile Sectoarelor Municipiului București, UAT Popești – Leordeni, Bragadiru, Chitila, Mogoșoaia, Pantelimon

INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	• km rețea de tramvai nouă (Pachet *Renew / Repair & Manage* si Pachet *Focus on Bucharest – Ilfov Connections*)
BUGET ESTIMATIV :	Investiție 2025-2030: 5 mil. Euro Investitie estimata: 160mil euro Pachet *Renew / Repair & Manage*: 293 milioane euro (valoare proiectelor integrate[1]) Pachet *Focus on Bucharest – Ilfov Connections*: 1,37 miliarde euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	PO Transport 2021-2027 (pentru infrastructura CNAIR) POR BI 2021-2027, Bugetul de Stat, Bugetul Autorităților Publice Locale (pentru infrastructura de tramvai)

[1] includ și componente ce privesc infrastructura rutieră conform PMUD 2.0

Fișă de proiect nr. 7

TITLUL PROIECTULUI:	Rețea de parcări de transfer /Park & Ride (Dezvoltarea rețelei de parcări de transfer în sistem inelar la limita dintre județul Ilfov și alte județe, în proximitatea Autostrăzii A0 și la principalele ieșiri din București)
POLITICA /PROGRAMUL	1.5. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC / 1.5.1. Dezvoltarea rețelei de centre / noduri intermodale și de parcări de transfer
LOCALIZAREA: UAT Otopeni, Voluntari, Pantelimon, Jilava, Domnești	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Proiectul face parte din lista de proiecte PMUD București – Ilfov și se subscrie politicii ce privește: Transport public – sistem integrat, eficient și accesibil. Obiectiv: Realizarea unui sistem de parcări de transfer (Park & Ride) - facilități amplasate lângă terminalele stațiilor de transport public, pentru facilitarea transferului la transportul public, în condiții de confort. Obiectiv specific. Stabilirea unui număr de parcări de transfer (Park & Ride) în punctele cheie ce vor funcționa ca noduri intermodale secundare și vor amplifica utilizarea transportului public în locul vehiculelor personale:

	● reducerea congestiilor de trafic; ● reducerea cererii de parcări din zonele aglomerate / dens construite; ● reducerea numărului de vehicule de tranzit; ● reducerea emisiilor GES prin scurtarea timpilor de utilizare a autovehiculelor personale.
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Locații propuse pentru sistemul de Park & Ride: 1. AIHC/ Otopeni/ Poarta modală DN1 (Nord): va oferi o soluție bună pentru reducerea traficului auto de pe DN1 spre București și de pe Șoseaua București-Ploiești, în privința persoanelor care fac naveta și care vin din partea de nord a județului Ilfov. Accesul direct spre noua linie M6 ar oferi o viteză mare și o conexiune de calitate spre București, prin intermediul metroului şi reducere a traficului motorizat către centrul oraşului. 2. Prelungirea liniei M2 prin Pipera – Poartă Prelungire Intermodală A3 (Nord-Est): va facilita accesul direct la metrou, tramvai și autobuz conducătorilor auto care fac naveta din Ploiești și Ilfov către București și nodul economic Pipera-Voluntari. 3. Poarta Intermodală M3 - A2 (Est): va facilita conexiunea la metrou, tramvai și autobuz conducătorilor auto ce vin în București dinspre Constanța. 4. Poarta Intermodală Gara Progresul și DN5 (Sud): va facilita accesul direct la metrou, tramvai și autobuz conducătorilor auto care fac naveta în București dinspre regiunile în curs de dezvoltare din sudul orașului. 5. Poarta Intermodală Prelungirea M3 prin Militari - A1 (Vest): va facilita accesul direct la metrou și autobuz conducătorilor auto care fac naveta din Pitești către București și centrul de afaceri Militari-A1 în curs de dezvoltare, clusterul comercial Hornbach, zonele logistice de pe A1 (care concentrează un număr ridicat de locuri de muncă). Aceasta creează premizele reducerii traficului pe Bd. Iuliu Maniu, către centrul orașului. 6. Zonele de dezvoltare economică aflate în proximitatea Autostrăzii A0: vor facilita accesul direct la liniile de transport interurban care vor conecta zonele de dezvoltare economică (Moara Vlăsiei, Bragadiru, Măgurele, Brănești, etc) cu localitățile limitrofe și cu Municipiul București. Totodată vor asigura accesul către mijloace de transport nemotorizate sau nepoluante în interiorul zonelor de dezvoltare economică. 7. Extremitățile rețelei de transport public din Regiunea București – Ilfov, atractive și pentru locuitorii județelor învecinate (Buftea, Grădiștea – Fierbinți Târg, Afumați, Brănești, Cernica, Popești – Leordeni, Vidra – Jilava, Cornetu, Domnești – Ciorogârla, Chitila: Vor asigura accesul conducătorilor auto care fac naveta între județele limitrofe Regiunii București – Ilfov și zonele de interes economic sau social din Municipiul București și județul Ilfov.Activitățile în proiectul pentru realizarea unei parcări de transfer sunt: ● Elaborarea și aprobarea documentației tehnico-economice –DALI; ● Obținerea Autorizației de Construire; ● Pregătirea terenului și construirea parcării. ● Strategie pentru a face cunoscută existența parcării de transfer, a beneficiilor ce decurg din utilizarea acesteia și atragerea utilizatorilor.

PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Etapa 1 – Pregătirea proiectului: 2022-2024 (documentații tehnice, achiziția și pregătirea terenului) Etapa 2 – Execuția lucrărilor: 2023-2027
BENEFICIAR/ PARTENERI:	● Primăria Municipiului București, Consiliul Județean Ilfov ● UAT Otopeni, Voluntari, Pantelimon, Buftea, Chitila, Jilava, Vidra, Domnești, Ciorogârla, Cornetu, Popești – Leordeni, Cernica, Brănești, Afumați, Fierbinți – Târg, Sectoarele Municipiului București
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	● Infrastructură operațională: suprafață construită parcări supraterane: 100.000 mp ● Capacitate 6.000 de locuri de parcare ● % utilizare parcare în primele 3 luni de la deschidere – indicator de depășit >50% din totalul locurilor de parcare; ● % utilizare parcare în primele 6 luni de la deschidere – indicator de depășit >80% din totalul locurilor de parcare; ● număr abonamente lunare – indicator de depășit >80% din totalul locurilor de parcare (indicator anual). ●
BUGET ESTIMATIV :	6 mil euro / parcare de transfer
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	Autoritățile Locale FESI – POT, POR

Fișă de proiect nr. 8

TITLUL PROIECTULUI	Ansamblu Proiecte: Realizarea de centre de aport voluntar mari (CAV mare)
POLITICA /PROGRAMUL din SIDU	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ 3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale
LOCALIZAREA ȘI DELIMITAREA TERITORIALĂ MUNICIPIUL BUCUREȘTI	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Proiectul se adresează populației și are ca scop colectarea deșeurilor de toate tipurile, cu focus pe deșeurile pentru care nu există soluții facile (ex.: deșeuri din demolări și construcții, deșeuri voluminoase, DEEE-uri, etc.), cu scopul asigurării unei gestiuni corecte și a creării oportunității de reparare, reutilizare și tratare a acestora. Prin colectarea de la populație a acestor bunuri care pot fi reutilizate, se urmărește reducerea volumului de deșeuri depozitat vs. reutilizare/ tratare. Prin activitatea de reparare se vor putea pune la dispoziție produse accesibile care pot contribui la creșterea standardului de viața și a reducerii decalajelor economice și sociale. De asemenea, proiectul va completa acțiunile de conștientizare și educare a populației în scopul extinderii și aplicării conceptului de circularitate.
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	1. Gestionarea deșeurilor din construcții și demolări (D.C.D.) din municipiul București și crearea unui CAV mare B-IF Nord, drumul Rudeni-Chitila nr. 22-28, sector 1; 2. crearea CAV mare B - IF (S/V/E) Prin aceste CAV-uri mari se vor crea sisteme de colectare de la populație a deșeurilor voluminoase, a textilelor, a mobilierului și echipamentelor electrice și electronice care se pot reutiliza. Proiectul va asigura infrastructura necesară colectării, sortării, reparării, igienizării a bunurilor care, ulterior, se vor reîntoarce în circuitul de consum. Deșeurile care nu se pot recicla se vor trata și se vor elimina. Un alt scop este cel de educare a populației și de promovare a principiului circularității, susținerea categoriilor de populație defavorizate.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	2025-2030
BENEFICIAR/ PARTENERI:	Municipiul București/A.D.G.I.D.M.B.
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	Cantitatea de deșeuri colectată Cantitatea de bunuri (deșeuri) reparate/ tratate Cantitatea de bunuri reintroduse pe piață
BUGET ESTIMATIV:	11.160.000 euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	AFM 5.580.000 EUR fonduri europene Buget local Alte surse
OBSERVAȚII:	Pentru CAV 1 există SF

Fișă de proiect nr. 9

TITLUL PROIECTULUI	Realizarea de Instalații Integrate de Tratare a Deșeurilor (I.I.T.D.) din municipiul București
POLITICA /PROGRAMUL din SIDU	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ 3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale
LOCALIZAREA ȘI DELIMITAREA TERITORIALĂ	MUNICIPIUL BUCUREȘTI și zona de influență metropolitană
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Realizarea unor instalații integrate de management al deșeurilor (I.I.T.D.) din municipiul București
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Realizarea următoarelor instalații: - 2 instalații: o instalație de compostare în sistem închis (capacitate de cca. 97.000 t/an) pentru biodeșeurile colectate separat - o instalație de digestie anaerobă nouă (capacitate de cca.180.000 t/an), pentru biodeșeurile colectate separat inclusiv de la agenții economici. - 2 instalații de tratare mecanică, fiecare cu o capacitate medie de 150.000t/an pentru deșeurile municipale reziduale. Pentru acest tip de investiții sunt necesare suprafețe de teren mari, care să corespundă condițiilor de amplasare impuse de legislația de mediu în vigoare, astfel încât să nu producă disconfort vecinătăților și să se respecte normele de sănătate publică.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	2021-2030
BENEFICIAR/ PARTENERI:	MUNICIPIUL BUCUREȘTI
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	Capacitate suplimentară pentru tratarea deșeurilor – investiții Cantitatea de deșeuri tratată
BUGET ESTIMATIV:	300.000.000 EUR
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	Fonduri nerambursabile buget local alte surse
OBSERVAȚII:	În anul 2022, între ADIGIDMB și ADIGIDI a fost semnat un acord de asociere, înregistrat la CJ Ilfov cu nr. 23927/ 23.12.2022 prin care, părțile au convenit asupra intenției "de a înființa, deține și administra în comun sisteme de utilități publice în sectorul gestiunii deșeurilor". Obiectul asocierii îl constituia stabilirea cadrului legal și instituțional privind cooperarea și sprijinul reciproc în vederea realizării în comun a proiectului de interes regional "CENTRUL DE MANAGEMENT INTEGRAT AL DEȘEURILOR – CMID- BUCUREȘTI-ILFOV". Prin H.C.J Ilfov nr. 118/ 27.04. 2023, CJ Ilfov a aprobat realizarea măsurilor prealabile declanșării procedurilor de expropriere a unui imobil-teren situat în comuna Vidra, Sat Sintești, jud. Ilfov. Având în vedere că, prin: H.C.L. Berceni nr. 74/ 2023, H.C.L. Vidra nr. 62/ 2023 și H.C.L. Jilava nr. 51/ 2023 s-a solicitat revocarea H.C.J. 118/ 27.04.2023 privind propunerea de implementare a C.M.I.D., CJ Ilfov a emis H.C.J. Ilfov nr. 200/ 24.08.2023 de revocare a H.C.J. Ilfov nr. 118/ 2023 privind declanșarea măsurilor prealabile declanșării procedurilor de expropriere. Prin adresa nr. 34803/ 20.11. 2024, s-a comunicat ADIGIDMB faptul că CJ Ilfov continuă demersurile pentru identificarea terenului necesar pentru dezvoltarea unei instalații integrate de management al deșeurilor (IITD) care să deservească regiunea București – Ilfov. **Până în prezent, PMB nu a identificat un teren/ terenuri pe care să se poată face investițiile**.

Fișă de proiect nr. 9

TITLUL PROIECTULUI	Realizarea de Instalații Integrate de Tratare a Deșeurilor (I.I.T.D.) din municipiul București
POLITICA /PROGRAMUL din SIDU	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ 3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale
LOCALIZAREA ȘI DELIMITAREA TERITORIALĂ	MUNICIPIUL BUCUREȘTI și zona de influență metropolitană
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Realizarea unor instalații integrate de management al deșeurilor (I.I.T.D.) din municipiul București
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Realizarea următoarelor instalații: - 2 instalații: o instalație de compostare în sistem închis (capacitate de cca. 97.000 t/an) pentru biodeșeurile colectate separat - o instalație de digestie anaerobă nouă (capacitate de cca.180.000 t/an), pentru biodeșeurile colectate separat inclusiv de la agenții economici. - 2 instalații de tratare mecanică, fiecare cu o capacitate medie de 150.000t/an pentru deșeurile municipale reziduale. Pentru acest tip de investiții sunt necesare suprafețe de teren mari, care să corespundă condițiilor de amplasare impuse de legislația de mediu în vigoare, astfel încât să nu producă disconfort vecinătăților și să se respecte normele de sănătate publică.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	2021-2030
BENEFICIAR/ PARTENERI:	MUNICIPIUL BUCUREȘTI
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	Capacitate suplimentară pentru tratarea deșeurilor – investiții Cantitatea de deșeuri tratată
BUGET ESTIMATIV:	300.000.000 EUR
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	Fonduri nerambursabile buget local alte surse
OBSERVAȚII:	În anul 2022, între ADIGIDMB și ADIGIDI a fost semnat un acord de asociere, înregistrat la CJ Ilfov cu nr. 23927/ 23.12.2022 prin care, părțile au convenit asupra intenției "de a înființa, deține și administra în comun sisteme de utilități publice în sectorul gestiunii deșeurilor". Obiectul asocierii îl constituia stabilirea cadrului legal și instituțional privind cooperarea și sprijinul reciproc în vederea realizării în comun a proiectului de interes regional "CENTRUL DE MANAGEMENT INTEGRAT AL DEȘEURILOR – CMID- BUCUREȘTI-ILFOV". Prin H.C.J Ilfov nr. 118/ 27.04. 2023, CJ Ilfov a aprobat realizarea măsurilor prealabile declanșării procedurilor de expropriere a unui imobil-teren situat în comuna Vidra, Sat Sintești, jud. Ilfov. Având în vedere că, prin: H.C.L. Berceni nr. 74/ 2023, H.C.L. Vidra nr. 62/ 2023 și H.C.L. Jilava nr. 51/ 2023 s-a solicitat revocarea H.C.J. 118/ 27.04.2023 privind propunerea de implementare a C.M.I.D., CJ Ilfov a emis H.C.J. Ilfov nr. 200/ 24.08.2023 de revocare a H.C.J. Ilfov nr. 118/ 2023 privind declanșarea măsurilor prealabile declanșării procedurilor de expropriere. Prin adresa nr. 34803/ 20.11. 2024, s-a comunicat ADIGIDMB faptul că CJ Ilfov continuă demersurile pentru identificarea terenului necesar pentru dezvoltarea unei instalații integrate de management al deșeurilor (IITD) care să deservească regiunea București – Ilfov. **Până în prezent, PMB nu a identificat un teren/ terenuri pe care să se poată face investițiile**.

Fișă de proiect nr. 10

TITLUL PROIECTULUI:	Sistem de asigurare a calității apei salbei de lacuri de pe râul Colentina (13 lacuri) și a lacurilor interioare din capitală (6 lacuri) la nivelul regiunii București-Ilfov
POLITICA /PROGRAMUL	3.5 Reducerea poluării, și îmbunătățirea calității aerului, apelor și solului / 3.5.2 îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane
LOCALIZAREA: UAT Buftea, Mogoșoaia, Chitila, Dobroești, Pantelimon, Cernica, Municipiul București	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general: Îmbunătățirea durabilă a calității apei și a stării ecologice în salba de lacuri de pe râul Colentina (13 lacuri) și a lacurilor interioare din capitală (6 lacuri), prin implementarea unui sistem integrat de monitorizare, control și gestionare durabilă a resurselor de apă. Obiective specifice: 1. Adaptarea infrastructurii hidrografice și ecologice la efectele schimbărilor climatice, pentru a crește reziliența la episoade de ploi torențiale și valuri de caniculă prelungite.

	2. Creșterea calității apei pentru a diminua poluarea, a crește biodiversitatea, inclusiv pentru a putea fi organizate activități de agrement
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Salba de lacuri creată de-a lungul râului Colentina este una dintre principalele atracții naturale din Regiunea București – Ilfov pe lângă ultimele păduri din faimoșii Codri ai Vlăsiei (Băneasa, Snagov, Scroviștea, Moara Vlăsiei, etc). Cele 15 lacuri antropice, situate pe un curs de apă de peste 50 km și totalizând o suprafață de luciu de apă de peste 1600 ha, au reprezentat de-a lungul timpului o destinație de weekend favorită a bucureștenilor, redusă însă la activități izolate în ultimii 20 de ani (pescuit sportiv sau de agrement pe majoritatea lacurilor, activități de agrement la Mogoșoaia sau Herăstrău), cele mai multe dintre activități desfășurându-se pe un areal restrâns pe malurile lacurilor. Lacurile interioare din Capitală reprezintă o oază acvatică și ancorează principalele zone de agrement de la nivelul municipiului. Aceste amenajări permit conectarea oamenilor la natura de oraș prin promenadă pe maluri, sporturi nautice, plimbări şi observatoare de păsări, iar în același timp funcționează ca elemente vitale ale sistemului hidrografic urban, contribuind la gestionarea apelor pluviale şi susținând microclimatul local. În ultimele decenii însă, presiunea urbanistică, construcțiile subterane adânci, degradarea parțială a infrastructurii verzi și deteriorarea calității apei au condus la o scădere semnificativă a calității mediului și a experienței de agrement, afectând atractivitatea și funcționalitatea acestor lacuri ca spații publice recreative și ecologice. Apele pluviale amestecate cu deversări menajere, colmatarea lacurilor și acumularea sedimentelor contaminate contribuie la încărcarea cu nutrienți și metale grele, favorizând eutrofizarea și înfloririle algale recurente. Debitele reduse și circulația insuficientă a apei determină stagnare și scăderea oxigenării, mai ales vara, când temperaturile ridicate amplifică stratificarea termică și procesele anaerobe. Lipsa unui sistem integrat de monitorizare și de control al calității apei, fragmentarea responsabilităților instituționale și absența întreținerii regulate accentuează degradarea ecologică. În ansamblu, aceste factori conduc la pierderea treptată a valorii ecologice și recreative a lacurilor urbane, care ar trebui să fie un element central al infrastructurii verzi-albastre a regiunii București–Ilfov. Prin urmare, pentru a sprijini obiectivele de mediu și inițiativele de regenerare urbană și de creștere a atractivității pe lacurile aflate pe cursul râului Colentina și în jurul lacurilor interioare, este necesară dezvoltarea unui sistem integrat de asigurare a calității apei. Acest proiect este complementar mai multor inițiative aflate în curs de desfășurare, de exemplu la nivelul CJ Ilfov, Sectorul 1, Sectorul 2, Sectorul 6, ce au în vedere extinderea și regenerarea infrastructurii de agrement și valorificarea turistică a patrimoniului natural din regiunea București - Ilfov. Principalele activități ale proiectului sunt: ● Elaborare de documentații tehnice; ● Realizarea lucrărilor de modernizare și ecologizare a lacurilor și a infrastructurii aferente;

	● Implementarea sistemelor de monitorizare digitală și management al debitului apei și al calității apei (senzori și alte echipamente) ● Punerea în funcțiune și testarea investiției realizate ● Publicarea informațiilor
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Etapa 1 – Pregătirea proiectelor 2025 – 2026: analize, studii de piață, documentații Etapa 2 – Realizare a investiției: 2026 – 2030
BENEFICIAR/ PARTENERI:	● CJ Ilfov și UAT –urile tranzitate de râul Colentina ● Primăria Municipiului București și Sectoarele tranzitate de râul Colentina ● ALPAB
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	Indicatori de realizare: * 1 set de Documentații Tehnice/Proiect Tehnic aprobat (inclusiv Studiu de Fezabilitate) * Număr de consultări publice și tehnice realizate * Bază de date GIS completă a lacurilor și a zonelor de intervenție * Număr de sisteme/stații automate de monitorizare a calității apei instalate și operaționale * Număr de entități instruite pentru operare și mentenanță * nr. indicatori monitorizați concomitent: debitul apei, temperatur, pH, oxigenul dizolvat sau nivelul de poluare organică, salinitate, solide dizolvate totale (SDT), densitate, resistivitate, conductivitate etc. Indicatori de rezultat: * Suprafață totală de luciu de apă supusă intervențiilor: cca 2050 ha (1600 ha pe râul Colentina + 450 ha lacurile interioare) * Creșterea calității apei pentru a permite activități de agrement (de exemplu, număr de lacuri clasificate ca apte pentru agrement) * Îmbunătățirea stării ecologice și a calității apei (de exemplu, procentul de reducere a încărcării cu nutrienți și metale grele) * Reducerea frecvenței și intensității fenomenelor de eutrofizare și înflorire algală * nr. colaborării între instituțiile responsabile cu gestionarea resurselor de apă
BUGET ESTIMATIV :	204.312.115 EUR
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	PNIAS, PDD 2021-2027, AFM Bugetul Local (estimat 10 mil. Euro) Bugetul instituțiilor de cercetare, Apele Române

FIȘĂ PROIECT nr. 11

Titlul proiectului	Reabilitarea și modernizarea Canalului deschis NH Dragomirești-Chitila – Infrastructură interjudețeană critică de management al riscului la inundații și poluare
Politica / programul din SIDU	3. ORAȘUL DURABIL 3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII APELOR ȘI SOLULUI
Localizarea și delimitarea teritorială	Regiunea București-Ilfov Proiectul vizează un element cheie al rețelei hidrografice comune, cu impact direct asupra localităților Dragomirești-Vale și Chitila (Ilfov), dar și cu implicații asupra managementului apelor din Municipiul București.
Obiectivul proiectului:	Obiectiv general: Creșterea siguranței și a rezilienței sistemului hidrotehnic regional prin îmbunătățirea capacității de preluare, tranzitare și evacuare a apelor a canalului, în scopul protecției populației și a infrastructurii critice. Obiective specifice: • Reducerea riscului de inundații prin creșterea capacității canalului și a structurilor adiacente (NH Dragomirești). • Diminuarea riscului de poluare accidentală prin modernizarea canalului. • Asigurarea funcționalității optime a Nodului Hidrotehnic (NH) Dragomirești în conformitate cu cerințele stabilite în PAAR Ilfov și PAAR București. • Atingerea standardelor de calitate a apei impuse de legislația UE (Directiva Cadru Apă). • Elaborarea Proiectului Tehnic (PT) și a documentației de execuție.
Descrierea proiectului/ Activități principale:	• Proiect de reabilitare a infrastructurii critice identificată în Schemele cu Riscurile Teritoriale (SRT) Ilfov și București (Riscuri Hidrologice și Poluare). Faza I - Documentare și Proiectare: • Studii de specialitate (hidrologice, geotehnice, de mediu) necesare pentru execuție. • Proiectarea soluțiilor de reabilitare a căptușelii canalului și de modernizare a Nodului Hidrotehnic. • Obținerea avizelor de la structurile de apărare civilă (ISU, Comitete pentru Situații de Urgență). Faza II - Execuție: • Lucrări de curățare, consolidare și etanșare a canalului deschis. • Modernizarea și automatizarea structurilor hidrotehnice, inclusiv instalarea de sisteme de monitorizare a debitelor și a calității apei.
Perioada de implementare:	36 - 48 de luni (inclusiv documentație și execuție)
Beneficiar/Parteneri:	Beneficiar: Administrația Națională "Apele Române" (ANAR) - Administrația Bazinală de Apă (ABA) Argeș-Vedea/SGA Ilfov. Parteneri Strategici: • Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Ilfov (CJSU Ilfov) • Comitetul Municipiului București pentru Situații de Urgență (CMBSU) • Consiliul Județean Ilfov și Municipiul București.

	• Operatorul de apă regional (ex: Apa Nova).
Indicatori de monitorizare și evaluare:	Indicatori de Realizare: • 1 set complet de documentații tehnice (PT, DE) elaborate conform reglementărilor de siguranță. • 1 Nod Hidrotehnic modernizat și automatizat. Indicatori de Rezultat (Risc și Reziliență): • Creșterea capacității de tranzitare a debitelor de viitură cu minimum X% (conform Studiului Hidrologic). • Scăderea gradului de risc asociat canalului (conform re-evaluării din PAAR/SRT). • Asigurarea stării ecologice bune a corpului de apă (conform DCA).
Buget estimativ:	Cost total estimat: EUR 20.000.000 (în funcție de soluțiile tehnice de consolidare)
Surse potențiale de finanțare:	• Fonduri Europene (ex: Programul Dezvoltare Durabilă - PDD 2021-2027 - Schimbări Climatice și Managementul Riscului la Inundații). • Buget de Stat (prin ANAR). • Bugete locale (C.J. Ilfov și M.B. - pentru cofinanțare).
Observații:	Proiectul Canalului Dragomirești-Chitila este o acțiune prioritară pentru reducerea riscului hidrologic în zona metropolitană, fiind un punct critic de interfață între sistemul de apă al Ilfovului și cel al Capitalei. Finalizarea lucrărilor va contribui la siguranța infrastructurii critice din zonă și la îndeplinirea angajamentelor naționale și europene privind gestionarea apelor și a riscurilor la dezastre.

Fișă de proiect nr. 12

TITLUL PROIECTULUI	Aducțiune îngropată pentru transportul apei brute de la Brezoaele la Stația de Tratare Arcuda
POLITICA/PROGRAMUL din SIDU	3.5. REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI"
LOCALIZAREA ȘI DELIMITAREA TERITORIALĂ Locația investiției se găsește în nord-vestul satului Brezoaele, comuna Brezoaele, județul Dâmbovița, la aproximativ 17 km de amplasamentul stației de tratare Arcuda.	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Transportul apei brute de la Brezoaele la Stația de Tratare Arcuda
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	În prezent, aducțiunea de apă brută de la priza Brezoaele (pe r. Dâmbovița) până la ST Arcuda este reprezentată de un canal deschis (cca. 150 ani de la punerea în funcțiune) de secțiune trapezoidală. Acesta prezintă un risc ridicat de contaminare a apei brute prin deversări accidentale (punctuale) si/sau prin contaminare difuză ca urmare a activităților agricole din zona adiacentă. Mai mult, în canalul deschis există evacuări ale unei stații de epurare de dimensiuni reduse, care presupune de asemenea riscuri de contaminare în cazul unor incidente/accidente la aceasta. Lungimea aducțiunii îngropate trebuie să fie de cca. 17 km, cu un diametru de 2,5 m și se recomandă amplasarea pe malul stâng al canalului. Între priza de captare Brezoaele și conducta de aducțiune propusă, se recomandă construcția unui deznisipator, a cărui capacitate este estimată la 6,4 m3/s. Pe orizontul de timp al Master Planului, de aceste lucrări va putea beneficia (în caz de necesitate) toată populația deservită, estimată conform Cap.3 – Prognoze la cca. 2,26 milioane locuitori.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Planul de acțiune prezentat în această secțiune cuprinde activitățile și inputurile din partea Consiliul General, municipalității, operatorului și alte autorități locale ca de exemplu: Apele Române și Agențiile Regionale de Mediu, precum și din partea Consultantului. Planul de acțiune este împărțit în următoarele secțiuni: - Studii de fezabilitate - Evaluarea impactului asupra mediului - Analiza financiară și de cost-beneficiu - Aplicații pentru accesarea fondurilor - Analiză/ revizuire - Finanțare - Realizarea Dosarelor de Licitație
BENEFICIAR/ PARTENERI:	Consiliul General, municipalitatea, operatorul și alte autorități locale ca de exemplu: Apele Române și Agențiile Regionale de Mediu, sectoarele municipiului

INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	Indicatori de realizare; Realizare conducta de aductiune de la captare la ST Arcuda, Dn 2500 mm m 17.000 Indicatori de rezultat; Populatia estimata deservita 1.327.255
BUGET ESTIMATIV:	48.187.656 Euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	Fonduri europene, Buget local, Alte surse
OBSERVAȚII:	

Fișă de proiect nr. 13

TITLUL PROIECTULUI	Alimentarea alternativă a stației de tratare Arcuda (râul Argeș) – redimensionare aducțiune apă brută de la priza Crivina-Ogrezeni
POLITICA /PROGRAMUL din SIDU	3.5. REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI"

LOCALIZAREA ȘI DELIMITAREA TERITORIALĂ (se vor preciza limitele teritoriale ale proiectului și se va atașa hartă cu localizarea proiectului)

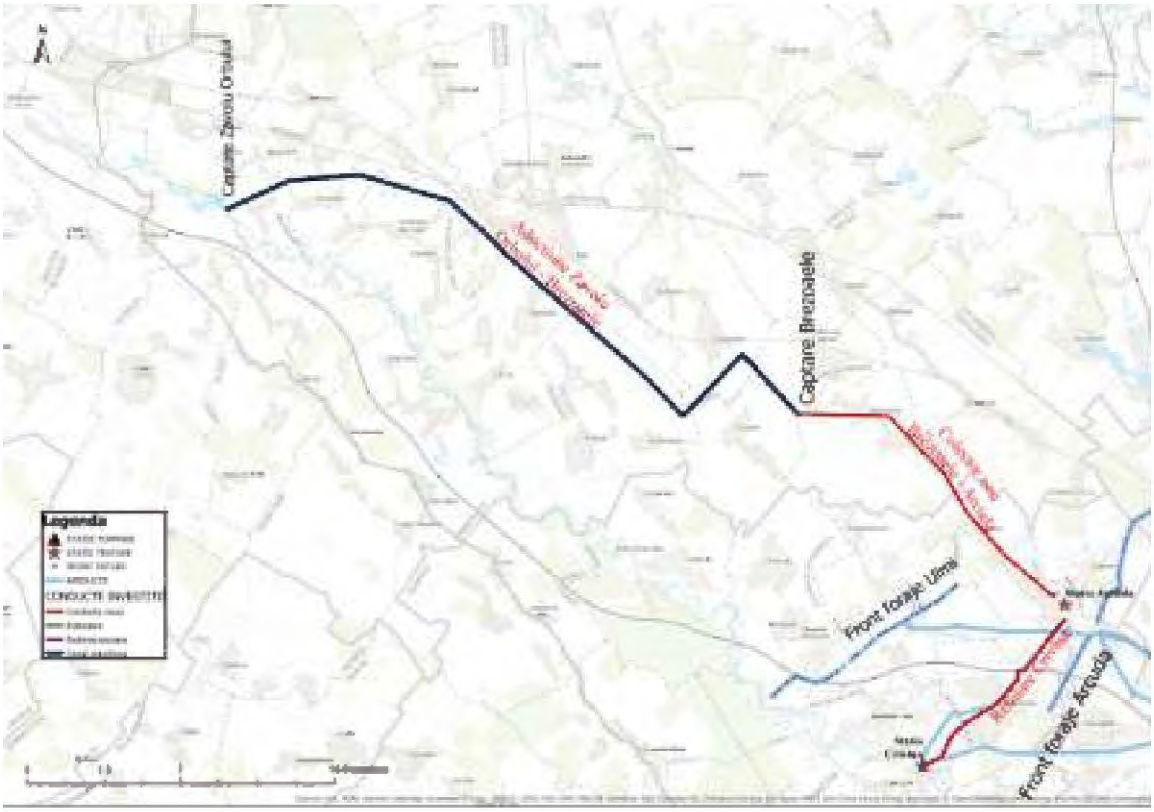

OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Satisfacerea cerințelor din punct de vedere cantitativ (debite necesare) funcționării Stației de Tratare apă potabilă Arcuda
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Pentru a satisface cerințele din punct de vedere cantitativ (debite necesare funcționării ST Arcuda) au fost identificate două soluții, după cum urmează: A) Dezafectare aducțiune apă brută pentru ST Arcuda, de la priza Crivina – Ogrezeni. Întrucât: (i) scopul inițial (1955, anul punerii în funcțiune) al instalațiilor de pompare și conductelor de refulare a fost acela de a asigura un surplus de apă brută în stația Arcuda, cu apă din râul Argeș (la momentul punerii în funcțiune nu existau uzinele Roșu – an PIF 1970 și Crivina – an PIF 2006), nu mai este de actualitate;

	(ii) traseul conductelor traversează numeroase proprietăți private și elemente critice de infrastructură (Autostrada A1 București – Pitești); (iii) configurația existentă a sistemului de alimentare cu apă precum și cea propusă prin realizarea investițiilor cuprinse în Master Plan asigură necesarul de apă din Aria Proiectului atât în condiții normale de exploatare cât și în condiții de forță majoră / producere a unor evenimente/accidente pe cursurile de apă Dâmbovița, respectiv Argeș; se propune dezafectarea instalațiilor și a conductelor ce compun sistemul de aducțiuni apă brută Crivina – Arcuda, cu condiția realizării investiției *„Aducțiune îngropată Brezoaele – Arcuda”*. În plus, utilizarea canalului Zăvoiul Orbului va putea asigura gravitațional un surplus de debit pentru uzina Arcuda. Pe de altă parte, în cazul menținerii în funcțiune a sistemului de aducțiuni apă brută Crivina – Arcuda, există riscul producerii unor incidente / accidente precum și cel al unor probleme legale / patrimoniale, ce țin de traseul prin proprietăți private pe care conductele îl urmează. Prin urmare, din analiza de opțiuni reiese că în ipoteza realizării aducțiunii îngropate Brezoaele – Arcuda și a utilizării canalului gravitațional Zăvoiul Orbului pentru alimentarea cu apă brută a stației Arcuda, investiția de redimensionare a sistemului de aducțiuni apă brută Crivina – Arcuda nu este fezabilă din punct de vedere tehnico – economic. B) Utilizarea canalului Zăvoiul Orbului (r. Argeș) În vederea alimentării cu apă brută a ST Arcuda din râul Argeș, este posibilă utilizarea canalului Zăvoiul Orbului (inițial a fost realizat în scopul irigațiilor), ce poate asigura următoarele funcții: - în cazul unei poluări majore pe râul Dâmbovița, procesul de tratare în ST Arcuda poate continua prin utilizarea apei din râul Argeș; - asigurarea un debit de servitute pe cursul vechi al râului Dâmbovița și creșterea aportului de debit în Lacul Morii; - tranzitarea unui debit suficient pe albia amenajată a râului Dâmbovița (cca. 8 m3/s față de cca. 3 m3/s în medie, în prezent) din București (aval Lacul Morii) ce va conduce la îmbunătățirea calității apei prin reducerea timpului de stagnare; - asigurarea unui raport de diluție de 1:1 între debitul tranzitat pe r. Dâmbovița în secțiunea Glina și debitul epurat de SEAU Glina pe timp uscat. În scopul utilizării canalului Zăvoiul Orbului sunt necesare acțiuni de natură legală (stare patrimonială, transfer, etc.) și de natură tehnică (stare de funcționare, grad colmatare, capacitate de transport, lucrări de reabilitare necesare, etc.) pentru a putea fi asigurate funcțiile enumerate anterior. Pe orizontul de timp al Master Planului, de aceste lucrări va putea beneficia (în caz de necesitate) toată populația deservită, estimată conform Cap.3 – Prognoze la cca. 2,26 milioane locuitori.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Planul de acțiune prezentat în această secțiune cuprinde activitățile și inputurile din partea Consiliul General, municipalității, operatorului și alte autorități locale ca de exemplu: Apele Române și Agențiile Regionale de Mediu, precum și din partea Consultantului. Planul de acțiune este împărțit în următoarele secțiuni: - Studii de fezabilitate - Evaluarea impactului asupra mediului - Analiza financiară și de cost-beneficiu - Aplicații pentru accesarea fondurilor

	- Analiză/ revizuire - Finanțare - Realizarea Dosarelor de Licitație
BENEFICIAR/ PARTENERI:	Consiliul General, municipalitatea, operatorul și alte autorități locale ca de exemplu: Apele Române și Agențiile Regionale de Mediu, sectoarele municipiului
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	Indicatori de realizare; Redimensionare conducta de refulare, PAFSIN, Dn 2000 mm, ml 14.000 Retehnologizare statie de pompare noua (doar echipamentele), Q=3 mc/s, Hp = 9ml.s., 1 buc indicatori de rezultat; Populatia estimata deservita 1.327.255
BUGET ESTIMATIV:	27.829.140 Euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	Fonduri europene, Buget local, Alte surse
OBSERVAȚII:	

FIȘĂ PROIECT nr. 14

Titlul proiectului	Amenajare polder cu rol de reducere a vârfurilor de viitură și reținere a sedimentelor în zona Bălăceanca – măsură structurală de protecție la inundații
Politica / programul din SIDU	3.5. REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI, APELOR ȘI SOLULUI / 3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și tratare a apelor uzate
Localizarea și delimitarea teritorială	Județul Ilfov, zona Bălăceanca (Bazinul hidrografic al râului Dâmbovița sau afluenți). Proiect de importanță strategică regională, vital pentru protecția zonelor din aval (inclusiv porțiuni din București și Ilfov) de riscul de inundații și colmatare. Proiectul vizeaza implementarea Directivei Inundații (reducerea riscului) și a principiilor Soluțiilor Bazate pe Natură (NBS) pentru gestionarea sustenabilă a apei.
Obiectivul proiectului:	Obiectiv general: Creșterea siguranței și a rezilienței climatice în regiunea București-Ilfov prin crearea unei capacități operaționale de retenție a apei și a sedimentelor. Obiective specifice: • Atenuare viituri: Reducerea vârfurilor de viitură (viituri excepționale) la un nivel de protecție specificat, conform cerințelor SRT/PAAR Ilfov și București. • Reținerea eficientă a sedimentelor pentru a preveni colmatarea albiei râului și a altor lucrări hidrotehnice din aval (ex: lacuri de acumulare). • Reabilitare ecologică: Proiectarea polderului pentru a integra zone umede (NBS) și a minimiza impactul ecologic. • Documentație: Elaborarea PT, DE, DTAC, DTOE pentru a pregăti faza de execuție.
Descrierea proiectului/ Activități principale:	Proiect de mare anvergură, axat pe crearea unei zone de retenție controlată. Faza I - Proiectare și Dimensionare: • Studii hidrologice și geotehnice complexe pentru dimensionarea optimă a polderului (volum, suprafață). • Modelare Hidraulică 2D a inundațiilor pentru a valida eficiența polderului în scenariile de risc extrem (conform Directivei Inundații). • Elaborarea PT pentru construcția digurilor de contur, a structurilor de intrare/ieșire și a zonei de reținere a sedimentelor. Faza II - Execuție: • Amenajarea/Extinderea digurilor și a cuvetei polderului. • Construcția/Modernizarea structurilor hidrotehnice de operare (stăvilare, deversoare) și a instalațiilor de măsurare. • Implementarea soluțiilor pentru stabilizarea malurilor și integrarea peisagistică (NBS).
Perioada de implementare:	48 - 60 de luni (inclusiv documentație și execuție)
Beneficiar/Parteneri:	Beneficiar Principal: Administrația Națională "Apele Române" (ANAR) - Administrația Bazinală de Apă (ABA) Argeș-Vedea/SGA Ilfov. Parteneri Cheie: Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Ilfov (CJSU Ilfov) Consiliul Județean Ilfov și UAT-urile din zona de influență.

Indicatori de monitorizare și evaluare:	Indicatori de realizare 1. Set de documentații tehnice elaborat și avizat, conform legislației (inclusiv avizele de la ISU și ANAR). 2. Proiect Tehnic (PT), Detalii de Execuție (DE), DTAC și DTOE finalizate 3. Polder nou amenajat/modernizat 4. Lungimea digurilor construite/reabilitate și stabilizate - Km liniari 5. Numărul structurilor hidrotehnice (ex: stăvilare, deversoare) construite sau modernizate 6. Suprafața de maluri stabilizate prin metode de inginerie ecologică sau NBS. Hectare (Ha) /m liniari Indicatori de Rezultat (Risc & Funcționalitate): • Creșterea volumului de retenție disponibil pentru atenuarea viiturilor (milioane mc). • Reducerea cu X% a zonei potențiale inundabile din zona protejată (conform cartării riscului). • Eficiența reținerii sedimentelor (tone/an). • Capacitate operațională 100% a structurilor hidrotehnice.
Buget estimativ:	Bugetul total (proiectare și execuție) poate depăși EUR 50.000.000, în funcție de suprafața și volumul necesar.
Surse potențiale de finanțare:	• Fonduri Europene (ex: Programul Dezvoltare Durabilă - PDD 2021-2027 - Schimbări Climatice și Managementul Riscului la Inundații). • Buget de Stat (prin ANAR).
Observații:	Abordare integrată și conformitate europeană Proiectul adoptă o abordare integrată de management al apelor, adresând simultan: • Reducerea riscului la inundații • Protecția și îmbunătățirea stării corpurilor de apă • Controlul eroziunii și gestionarea transportului de sedimnete • Conservarea biodiversității și a serviciilor ecosistemice Reziliență și adaptare climatică Polderul Bălăceanca reprezintă o măsură de adaptare la schimbările climatice, recunoscută în Strategia UE de Adaptare, prin: • Creșterea capacității de gestionare a evenimentelor hidrometeorologice extreme • Reducerea vulnerabilității infrastructurii critice și a zonelor urbane • Utilizarea Soluțiilor Bazate pe Natură ca alternativă durabilă la lucrări de îndiguire rigide Securitate regională și protecție civilă Polderul Bălăceanca este un element esențial pentru securitatea regională, având impact direct asupra: • Protecției populației și infrastructurii critice din București și Ilfov • Continuității alimentării cu apă potabilă a Capitalei • Reducerii presiunii asupra sistemelor de apărare împotriva inundațiilor existente • Implementării măsurilor din Planurile de Urgență ale CJSU Ilfov Sustenabilitate pe termen lung

	Proiectul asigură sustenabilitate prin: • Costuri reduse de operare și întreținere față de soluții convenționale • Multifuncționalitate (protecție la inundații + servicii ecosistemice) • Flexibilitate în fața scenariilor climatice incerte • Valoare adăugată socio-economică și ecologică pentru comunitatea locală Obs: Proiectul se aliniază și cu proiectele ce se referă la Adaptarile la schimbările climatice și managementul riscului la dezastre naturale.

FIȘĂ PROIECT nr. 15

Titlul proiectului	Centura Verde București-Ilfov - infrastructură strategică pentru sănătatea publică, adaptare climatică, biodiversitate, calitatea aerului și recreere
Politica / programul din SIDU	3.7. Creșterea capacității de adaptare la schimbări climatice 3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice

Localizarea și delimitarea teritorială: Municipiul București și regiunea București–Ilfov (inclusiv păduri periurbane, zone umede, culoare ecologice, terenuri degradate, pajiști cu valoare ridicată de conservare, zone rurale adiacente etc.)

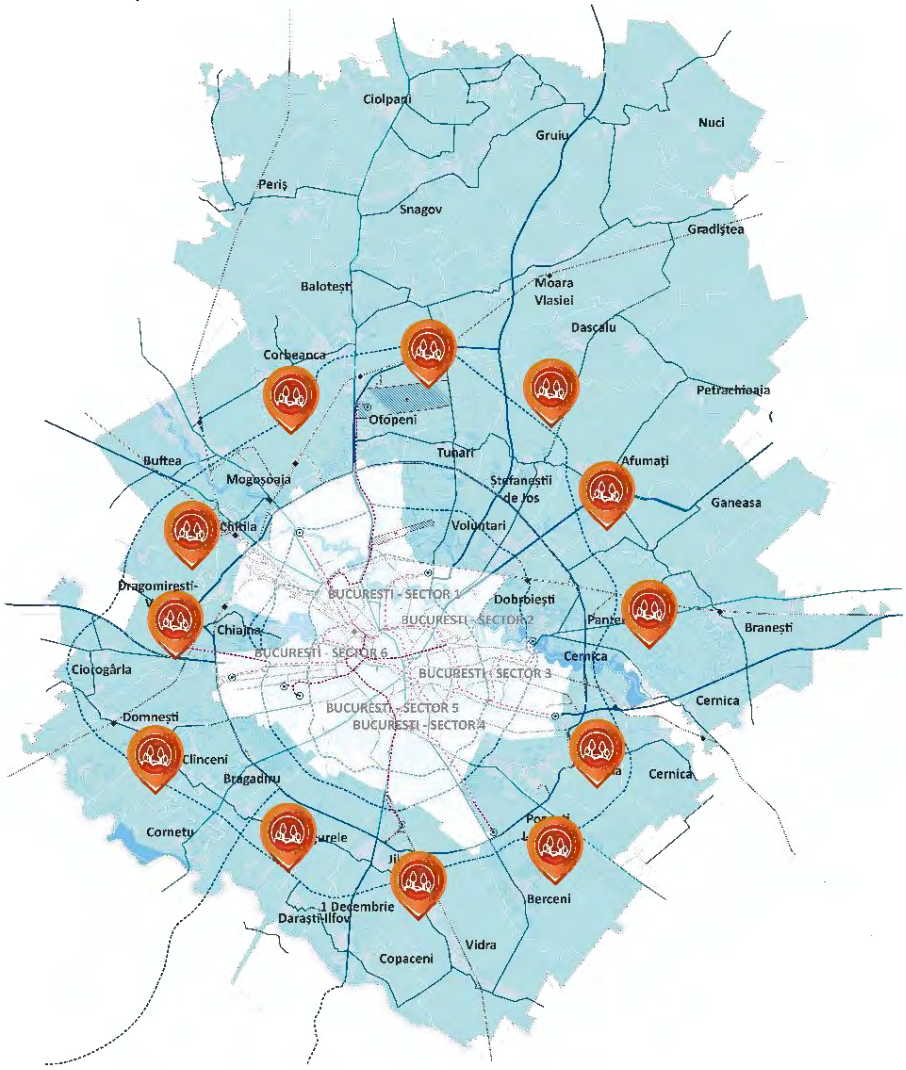

Obiectivul proiectului:	Obiectiv general: creșterea calității mediului în regiunea București-Ilfov prin implementarea Centurii Verzi București-Ilfov Obiective specifice Elaborarea, avizarea și adoptarea Planului operațional Centura Verde București-Ilfov Constituirea și funcționarea unui Comitet de coordonare și a unui Grupului tehnic de lucru la nivelul PMB Extinderea suprafețelor de teren acoperite de păduri (păduri forestiere periurbane, perdele forestiere de protecție elemente de infrastructură) Extinderea suprafeței de spațiu verde /locuitor al municipiului Bucuresti

	Dezvoltarea coridoarelor ecologice, conservarea și dezvoltarea biodiversității existente Conservarea și valorificarea durabilă în scop recreațional a patrimoniului natural Îmbunătățirea calității aerului prin reducerea poluării aerului (PM10, PM2.5) și atenuarea insulei de căldură urbană Dezvoltarea cadrului de finanțare și implementare pe termen lung Implicarea altor actori relevanți - autorități și instituții publice, societatea civilă și comunități, mediul academic și de cercetare, mediul privat Integrarea proiectului în documentele strategice urbane relevante Creșterea gradului de conștientizare a conservării biodiversității și a beneficiilor activităților în aer liber
Descrierea proiectului/ Activități principale:	Proiectul este fundamentat pe: - Memorandumul pentru Aer Curat, Sănătate și Viitor semnat de Fundația Centura Verde (FCV) semnat în perioada 2023-2024 cu principalii actori politici și instituționali - prevederile noului Cod Silvic (Legea 331/2024) privind Centurile Verzi, cu prevederi speciale pentru zona regiunii București-Ilfov (codul oferă protecție pentru toate pădurile din Ilfov, aproximativ 26.000 hectare) - Protocolul privind elaborarea, adoptarea și implementarea Planului Operațional pentru implementarea Centurii Verzi București-Ilfov (Po-CVBI), semnat în baza HCMB nr. 575/24.10.2025 de către MB și FCV Deși dezvoltarea urbană împiedică crearea unei centuri verzi împădurite și compacte în jurul capitalei, aceasta trebuie reimaginată printr-o succesiune de suprafețe împădurite în zone neurbanizate din București și Ilfov, perdele forestiere, extinderea ariilor naturale protejate și a spațiilor verzi alături de conservarea și regenerarea spațiilor verzi deja existente (păduri, lacuri, parcuri, situri protejate). Principalele activități cuprind: a. Guvernanță și coordonare b. Analiză și planificare teritorială c. Elaborarea Planului Operațional (studii, consultanță, GIS, consultări, campanii) d. Consultare publică și implicare actori urbani e. Finanțare și implementare (activități plantare, infrastructură de vizitare: trasee drumeție, trasee bicicletă, zone popas, centre de vizitare și observatoare natură, activități de agrement și sportive fără impact asupra mediului, materiale de promovare, protecția și extinderea zonelor forestiere, restaurare ecologică terenuri degradate, coridoare verzi și infrastructură de mobilitate alternativă, spații verzi accesibile publicului, infrastructură de monitorizare și management etc.) f. Evaluare și raportare
Perioada de implementare:	Faza I - Elaborare PO-CVBI - 24 luni (2026-2027) - Trim. 1/2026: Constituirea structurilor de guvernanță, analiza preliminară - Trim. 2-4/2026: analize și integrare GIS, inventariere suprafețe, consultări - 2026: Elaborarea PO-CVBI, consultări publice, rafinare concept - Trim. 1-2/2027: Finalizare PO-CVBI, aprobare CGMB Faza II - Implementare PO-CVBI (2027-2050)

	- 2027-2030: Proiecte pilot, protejarea zonelor critice, primele împăduriri, demararea procedurilor de expropriere pentru cauză de utilitate publică - 2030-2035: Implementarea obiectivelor principale: extinderea coridoarelor verzi și a infrastructurii de mobilitate alternativă (trasee drumeție, bicicletă), finalizarea procedurilor de expropriere, daca va fi cazul, și achiziții de terenuri pentru a asigura suprafețele necesare (5.000–20.000 ha), dezvoltarea infrastructurii de vizitare și a primelor zone recreaționale - 2035-2050: Conservarea și valorificarea durabilă în scop recreațional a patrimoniului natural, finalizarea rețelei extinse de coridoare verzi și a celor 600 km de infrastructură de mobilitate alternativă, restaurare ecologică a terenurilor degradate, protecția și extinderea zonelor forestiere, consolidarea infrastructurii recreaționale, dezvoltarea unui cadru de finanțare și implementare pe termen lung
Beneficiar/Parteneri:	Beneficiar: Municipiul București (MB), Consiliul Județean Ilfov, UAT-uri din zona Ilfov Partener strategic: Fundația Centura Verde (FCV) Parteneri instituționali: Primăriile de sector din București Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP) Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA) Alte categorii de parteneri: ONG-uri din Platforma Civică Împreună pentru Centura Verde Instituții academice și de cercetare Sectorul privat
Indicatori de monitorizare și evaluare:	Indicatori de realizare: 1 Plan Operațional aprobat prin HCGMB Minimum 8 consultări publice și tehnice Bază GIS pentru CVBI Comitet și Grup tehnic funcționale Indicatori de rezultat: Creșterea suprafețelor verzi urbane/periurbane 5.000-20.000 ha Lungimea traseelor verzi create pentru mobilitate alternativă, 600 km Reducerea estimată a temperaturii în zonele afectate de insula de căldură urbană 1-4 (°C) Reducerea concentrațiilor de poluanți (PM10, PM2.5) în zonele protejate între 2% și 10% din valorile actuale Îmbunătățirea colaborării între instituții și comunitate Număr vizitatori în cadrul Centurii verzi/an: 50.000 Număr campanii informare: 5 Număr evenimente organizate: 20
Buget estimativ:	**Estimare** implementare: 50.000.000 Euro (Bugetul detaliat va fi stabilit în procesul de elaborare a PO-CVBI, după inventarierea suprafețelor în Faza I) Elaborare Plan operațional: 500.000 Euro
Surse potențiale de finanțare:	- Programul Regional București-Ilfov (PR BI) 2021-2027 - LIFE Programme (biodiversitate, adaptare climatică) - Horizon Europe (cercetare și inovare pentru orașe verzi) - Alte programe europene relevante post-2027 - Bugete local

	- Buget de stat - Administrația Fondului pentru Mediu (AFM) - Parteneriate public-privat - Sponsorizări și donații private - Finanțări și granturi internaționale
Observații:	Proiectul sprijină implementarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice și este aliniat strategic cu: - M100 București (Misiune oglindă a Misiunii UE - 100 de orașe inteligente și neutre climatic) - PAOV (Planul de Acțiune pentru Orașe Verzi) București - PICA (Plan integrat de calitate a aerului) și PMCA (Plan de menținere a calității aerului) București - Noul Cod Silvic (Legea 331/2024) - cadru legislativ național pentru Centuri Verzi, cu prevederi speciale pentru Ilfov - SNASC (Strategia Națională privind Adaptarea la Schimbările Climatice 2022-2030) Beneficii multidimensionale - Sănătate publică: Reducerea poluării aerului, protecție împotriva insulei de căldură urbană - Adaptare climatică: Creșterea rezilienței la fenomene meteo extreme - Biodiversitate: Conservarea și restaurarea ecosistemelor periurbane - Social: Spații de recreere, sport și educație pentru peste 2,5 milioane locuitori (>13% din populația țării) - Economic: Oportunități de dezvoltare a turismului verde și mobilitate alternativă - Urban: Urbanism sustenabil, integrare armonioasă a zonelor verzi, albastre și galbene Proiectul contribuie indirect la obiectivele programului 5.1 Creșterea rezilienței fondului construit la hazarde prin: - Creșterea rezilienței generale a orașului la riscuri multiple (climatice și seismice) - Protecția infrastructurii critice prin reducerea riscurilor climatice - Contribuția la un mediu urban mai sănătos, mai sigur și mai rezilient - Dezvoltarea unei viziuni integrate de reziliență urbană Valoare adăugată națională - CVBI ca studiu de caz național; experiența elaborării PO-CVBI va servi la: - Definitivarea conceptului de Centură Verde la nivel național - Elaborarea metodologiei de desemnare a Centurilor Verzi în jurul orașelor - Proiectarea mecanismului de finanțare pentru UAT-uri - Crearea unui model replicabil pentru alte orașe din România Inovație în guvernanță - Model unic de colaborare între sector public (MB) și societate civilă (FCV și Platforma Civică Împreună pentru Centura Verde, cu peste 150 organizații, grupuri civice și persoane publice, platformă creată și administrată de FCV) - Decizie prin consens între toate părțile implicate - Transparență și participare publică ca principii fundamentale

Fisa de proiect nr. 16

TITLUL PROIECTULUI:	Centura de fortificații a municipiului București (ansamblul de forturi și baterii)
POLITICA /PROGRAMUL	5.3. CONSERVAREA, PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL / 5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora

LOCALIZAREA: UAT Chitila, Otopeni, Tunari, Ștefăneștii de Jos, Voluntari, Dobroești, Pantelimon, Cernica, Glina, Popești-Leordeni, Berceni, Jilava, Măgurele, Bragadiru, Chiajna, M.B.

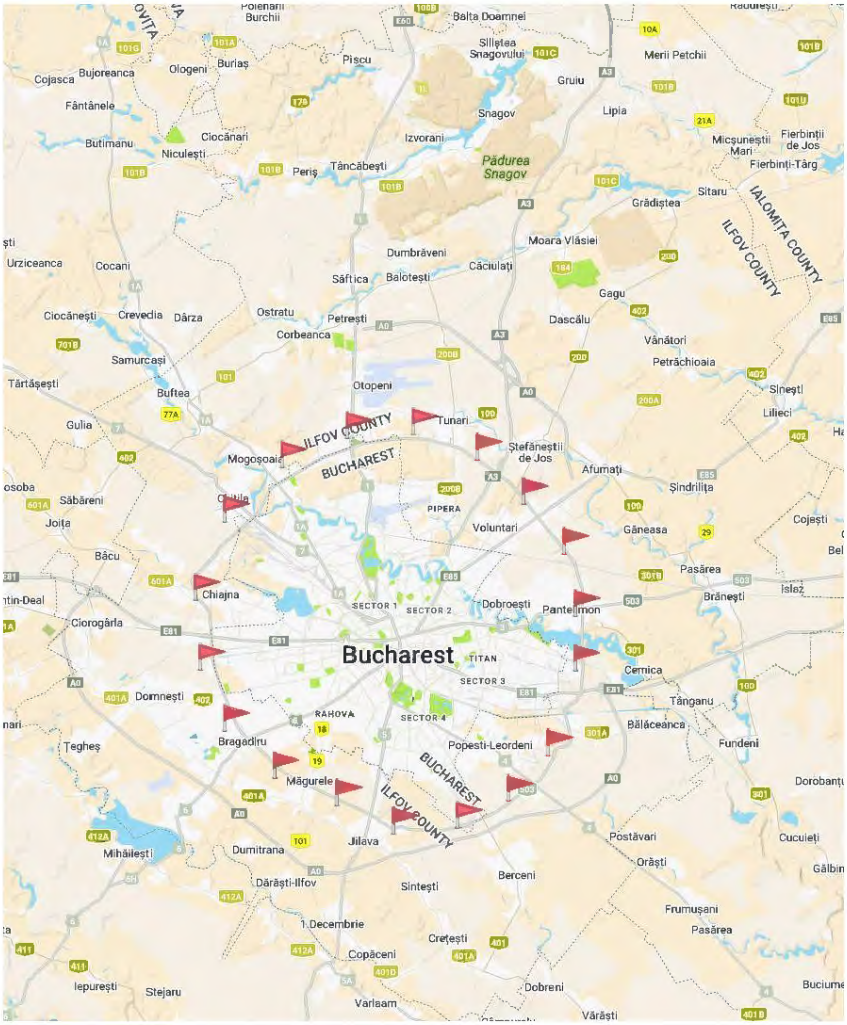

OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general: reabilitare și conservare a patrimoniului construit și de valorificare a acestui potențial în scopuri comerciale și culturale. Obiective specifice: ● Elaborarea unei strategii de valorificare a centurii de fortificații a Bucureștiului; ● Reabilitarea și reconversia funcțională a celor 18 Forturi și baterii ● Desfășurarea unor activități compatibile în spațiile renovate, activități comerciale (cu scop lucrativ), activități culturale și non-profit, care să genereze evenimente și vizitatori.

DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Inelul de fortificaţii, construit în perioada 1885-1899, de-a lungul DNCB, pe toată lungimea de 70 de kilometri, menit să apere Capitala în cazul unor eventuale atacuri inamice, reprezintă, astăzi, un patrimoniu arhitectural – istoric, cu potențial de reconversie funcțională. Din cele 36 de fortificaţii - 18 forturi şi 18 baterii, amplasate cu o frecvenţă de 2 kilometri, 17 forturi şi 14 baterii îşi mai păstrează forma iniţială, restul fiind distruse în urma unor explozii de armament. Aceste structuri au fost realizate la sfârșitul secolului al XIX-lea, la comanda Regelui Carol I, după planurile arhitectului belgian Henri Alexis Brialmont, renumit pentru lucrările sale de fortificare în orașele Liege, Namur și Anvers. a O parte dintre dintre forturile și bateriile Capitalei sunt în proprietatea Ministerului Apărării Naționale (MApN), altele în proprietatea autorităților locale și a unor privați. Doar o parte dintre forturi sunt introduse în Lista Monumentelor Istorice. Cu câteva excepții, forturile și bateriile din jurul Bucureștiului sunt abandonate și într-o stare de degradare vizibilă, iar unele dintre acestea greu accesibile. În 2020 Asociația Turism Istoric a realizat un studiu de oportunitate pentru Consiliul Județean Ilfov în care a încercat să se obțină o imagine a situației juridice a centurii de fortificații. Cu ocazia acestui studiu, au fost identificate 4 posibile direcții de acțiune pentru forturile accesibile *(*https://forturi.ro/2022/09/13/772/*)*, studiu de la care poate pleca discuția despre un proiect integrat. • Polul albastru: Bateria 17-18 Domnești, Fortul I Chitila, Bateria 3-4 Otopeni, Bateria 4-5 Tunari - *pol cu funcționalități mixte (agrement, gastro sau de petrecere a timpului liber, până la unități de cazare sau alte facilități) care să asigure autofinanțarea fiecărei fortificații, dar și a centurii în ansamblu* • Polul Galben: Fortul 6 Afumați, Bateria 6-7 Afumați, Fortul 8 Cernica, Bateria 9-10 Cățelu - *pol dedicat Artelor, ateliere de lucru, spații expoziționale* • Polul Verde: Fortul 10 Leurdeni, Bateria 10-11 Leurdeni – pol axat pe *zone mixte (verzi) de agrement și comunitare pentru cei care locuiesc în apropiere.* • Polul Roșu: Fortul 13 Jilava, Bateria 13-14 Jilava, Bateria 14-15 Broscărei, Fortul 16 Bragadiru, Bateria 15-16 Măgurele – pol axat pe *două fortificații care au o istorie aparte față de restul centurii - Fortul XIII Jilava și Bateria 13-14 Jilava. Primul a fost puscărie si are o istorie aparte deosebită, cealaltă are o istorie legată de cinematografie și Arhiva Națională de Film. Toate celelalte fortificații din acest susțin cele două fortificații în activitatea cultural-istorică.* Principalele activități ale proiectului vor cuprinde: • Elaborarea unei strategii integrate de valorificare a centurii de fortificații a Bucureștiului, cu detalierea intervențiilor propuse la nivelul zonei fiecărui fort/baterie (cu includerea în strategie a proiectului demarat pentru Consolidarea, conservarea și restaurarea Fortului 13 Jilava, pentru promovarea în scop turistic a patrimoniului cultural - muzeu al memoriei represiunii comuniste) • Elaborarea studiilor de fundamentare (inclusiv expertize tehnice) pentru documentațiilor tehnice necesare • Implementarea măsurilor de reabilitare/ conservare a forturilor • Parteneriate pentru gestiune • Parteneriate public-private • Concursuri de soluții de arhitectură

PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Etapa 1 – Pregătirea proiectului: 2020 – 2027: etapa de studii de specialitate, documentații tehnice Etapa 2 – Realizarea investițiilor propriu-zise: 2027 – 2030 - 2050
BENEFICIAR/ PARTENERI:	CJ Ilfov UAT Chitila, Otopeni, Tunari, Ștefănești de Jos, Voluntari, Dobroești, Pantelimon, Cernica, Glina, Popești-Leordeni, Berceni, Jilava, Măgurele, Bragadiru, Chiajna, M.B
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	● Suprafață reabilitată și ocupată cu noi activități comerciale/culturale: ● Suprafată spații verzi nou amenajate: ● Locuri de muncă nou create: ● Număr vizitatori/an:
BUGET ESTIMATIV :	180 mil EUR (câte 10 mil pentru fiecare fort) Estimate buget local MB & sectoare: 10 mil. Euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	Bugete locale POR 2021 - 2027 companii private/ONG

Fișă de proiect nr. 17

TITLUL PROIECTULUI:	Crearea infrastructurii verde-albastră de-a lungul salbei de lacuri a râului Colentina, inclusiv circuit de agrement pe cursul râului Colentina
POLITICA /PROGRAMUL	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN / 5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice

LOCALIZAREA: UAT Buftea, Mogoșoaia, Chitila, Dobroești, Pantelimon, Cernica, Municipiul București

OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general: amenajarea salbei de lacuri în vederea creșterea calității vieții prin asigurarea accesului la un mediu sănătos și echilibrat ecologic a locuitorilor din regiunea București-Ilfov Obiective specifice: ● Valorificarea patrimoniului natural ● Regenerarea rețelei de spatii verzi existente ● Dezvoltarea socio-economică prin valorificarea potențialului oferit de cadrul natural (spații verzi, de promenadă, luciu de apă) ● Reducerea poluării

DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Salba de lacuri creată de-a lungul râului Colentina este una dintre principalele atracții naturale din Regiunea București – Ilfov pe lângă ultimele păduri din faimoșii Codri ai Vlăsiei (Băneasa, Snagov, Scroviștea, Moara Vlăsiei, etc). Cele 15 lacuri antropice, situate pe un curs de apă de peste 50 km și totalizând o suprafață de luciu de apă de peste 1600 ha, au reprezentat de-a lungul timpului o destinație de weekend favorită a bucureștenilor, redusă însă la activități izolate în ultimii 20 de ani (pescuit sportiv sau de agrement pe majoritatea lacurilor, activități de agrement la Mogoșoaia sau Herăstrău), cele mai multe dintre activități desfășurându-se pe un areal restrâns pe malurile lacurilor. Amintim mai jos principalele propuneri care sunt în curs de materializare: ● În 2024, Primăria Sectorului 2 a finalizat împreună cu Ordinul Arhitecților din România, un concurs internațional de soluții intitulat „Lacurile Colentinei, Sector 2, București", ce a vizat selectarea celor mai bune soluții de amenajare a malurilor lacurilor care fac parte din salba de lacuri a râului Colentina aflate pe teritoriul Sectorului 2 - Tei, Plumbuita, Colentina, Fundeni, Dobroești (Pantelimon I) şi Pantelimon (Pantelimon II). Proiectul a fost împărțit în trei loturi și a vizat 116,71ha teren în vecinătatea apei și 215,5ha luciu apă. În prezent au fost atribuite câștigătorilor contractele de servicii de proiectare. În plus sectorul 2 a demarat proiecte de reamenajare a parcului și insulei Plumbuita, a unui parc în Valea Saulei (173ha), adiacent zonei de concurs. Soluțiile propuse urmăresc revalorizarea malurilor lacurilor Colentinei ca spații naturale și sociale esențiale, transformându-le într-o interfață activă între apa lacurilor și țesutul urban, prin refacerea continuității traseului public sub forma unei promenade verzi-albastre și prin îmbunătățirea conexiunilor dintre maluri și zonele urbane adiacente. Zona de viziune propune extinderea spațiilor verzi atât în țesut, mai ales în zonele inundabile și în zonele de protecție în care sunt interzise amplasarea de noi obiective economice sau sociale, inclusiv de noi locuințe sau anexe ale acestora conform legii Apelor nr. 107/1996 art. 49, alin.1 dar și mai departe, și, în anumite cazuri, și pe luciul de apă. ● La nivelul Primăriei Sectorului 1 este în elaborare PUZ „Promenada Verde" prin intermediul căruia va fi implementat proiectul „Promenada Verde" ce vizează renovarea și reabilitarea malurilor lacurilor Băneasa, Grivița și Străulești pentru a facilita amenajarea de zone de agrement, sport și promenadă. Conectarea acestor inițiative și extinderea lor în județul Ilfov va putea duce la: • realizarea unor trasee pentru biciclete, trasee pentru desfășurarea unor activități sportive; • realizarea unor trasee de tip promenadă, care să aibă și rol de a fi utilizate pentru exploatarea și mentenanța salbei de lacuri; • realizarea unor zone alveolare destinate spațiilor de agrement/loisir/dotări și echipamente pentru copii, zone tip amfiteatru, pontoane aferente unor trasee navigabile etc.;

	• sistematizare maluri (unde, conform studiilor, va rezulta necesitatea), amenajare peisagistică, amplasare mobilier urban, alte elemente/dotări care vor contribui la politica privind protejarea mediului, asigurarea iluminării cu sisteme regenerabile, echipamente de supraveghere video, accesibilitate ridicată pentru persoane cu dizabilități etc.; • realizarea unor trasee de exploatare și întreținere a salbei de lacuri, iar acolo unde există modernizarea acestora și amenajarea/modernizarea aleilor pietonale. • Conservarea și protejarea spațiilor verzi din proximitatea salbei pentru transformarea în puncte de interes • Activități de agrement pe apă ulterior creșterii calității apei salbei de lacuri Principalele activități ale proiectului sunt: ● Elaborare de documentații tehnice; ● Realizarea investiției;
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Etapa 1 – Pregătirea proiectelor 2025 – 2026: analize, studii de piață, documentații Etapa 2 – Realizare a investiției: 2026 – 2030 - 2050
BENEFICIAR/ PARTENERI:	● CJ Ilfov și UAT –urile tranzitate de râul Colentina ● Primăria Municipiului București și Sectoarele tranzitate de râul Colentina
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	● Spații verzi și de agrement amenajate: 1000ha ● Spații verzi: 700ha ● Număr beneficiari: 2.000.000/an;
BUGET ESTIMATIV :	400 mil Euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	POR BI 2021-2027, PNRR, PNDR, PODD 2021-2027 Bugetul Local Bugetul Administrației Naționale Apele Române

Fișă de proiect nr. 18

TITLUL PROIECTULUI	**Dâmbovița - Axa creativă a orașului. Revitalizarea urbană a cheiului Dâmboviței**
POLITICA /PROGRAMUL din SIDU	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN / 5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice

LOCALIZAREA ȘI DELIMITAREA TERITORIALĂ

Coridorul urban al râului Dâmbovița din localitățile: comuna Chiajna, municipiul București, orașul Popești-Leordeni, comuna Glina
Zona de reglementare PUZ regenerare urbană: Propunere incipientă a ADIZMB în cadrul grupului G-DAM,
Zona de reglementare cu caracter special PUG conform Analiză și diagnosticul tendințelor de dezvoltare. Diagnostic general și prospectiv – Revizuire plan urbanistic general, Schiță preliminară UTR

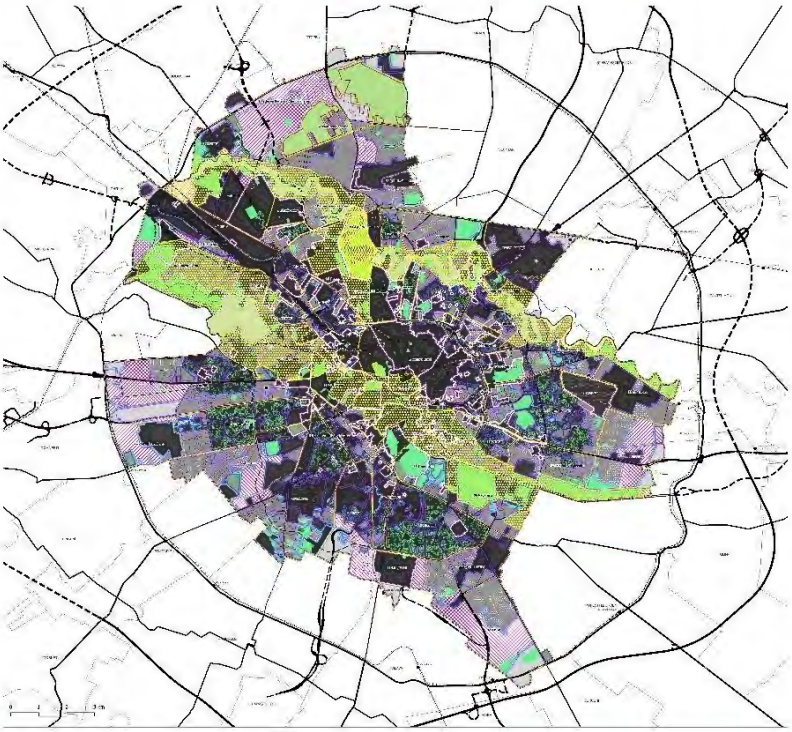

OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv(e) general(e): - creșterea rezilienței zonelor urbane adiacente coridorului râului Dâmbovița în ceea ce privește adaptabilitatea la schimbările climatice: creșterea calității vieții urbane, creșterea calității apei, reactivarea ecosistemului râului, creșterea suprafețelor pentru dezvoltarea de spații publice, dezvoltarea activităților economice de-a lungul cursului, rezolvarea problemelor cauzate de riscurile la inundații, dezvoltarea coerentă și unitară a orașului, reconectarea oamenilor cu luciul de apă, reactivarea zonelor neutilizate din oraș, întărirea relațiilor între actorii urbani și autoritățile publice, contribuind la coordonarea activităţilor de implementare rezultate din cele 17 obiective de dezvoltare durabilă – ODD ale Agendei 2030. Obiectiv specific (pentru durata SIDU 2030): - Până la sfârșitul anului 2029, sunt create mecanismele de coordonare, planificare și gestiune integrată a intervențiilor de regenerare urbană la o scară ce cuprinde culoarul râului și zonele adiacente malurilor în profunzimea țesutului urban din București, inclusiv zonele limitrofe din Chiajna, Popești-Leordeni și Glina, pentru intervențiile pe termen mediu și lung: este aprobat de către toate UAT implicate **Planul Urbanistic Zonal pentru Regenerarea la nivel metropolitan a coridorului râului Dâmbovița,** printr-un proces de planificare cu caracter operațional, de coordonare a prevederilor directoare existente, de investigare a unor alternative detaliate de intervenție, de reglementare și de planificare a investițiilor și costurilor aferente, urmat apoi (după 2029) de **operațiuni urbane**, **studii de fezabilitate, concursuri de proiectare urbană a spațiilor publice și/sau arhitectură și documentații tehnice aferente investițiilor**. Obiective din cadrul Programului Regional BI: 3.5. Crearea, îmbunătățirea și extinderea spațiilor și infrastructurilor verzi printr-o abordare de tipul „*landscape level approach*" si utilizarea soluțiilor bazate în principal pe natură 4.3. Acțiuni destinate infrastructurii transportului nemotorizat 7.1. Dezvoltarea infrastructurilor de agrement, petrecerea timpului liber, sport și interacțiune socială în zonele urbane 7.3. Îmbunătățirea mediului urban prin regenerarea spațiilor publice 7.4. Dezvoltarea infrastructurilor de agrement, petrecerea timpului liber, sport și interacțiune socială în afara zonelor urbane
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	**(Etapa 1, 2025-2029):** - **pregătirea pentru inițierea PUZ** – documentare, elaborare temă și documente aferente achiziției/achizițiilor de servicii de elaborare plan urbanism, comunicare, consultare; - **stabilirea parteneriatelor necesare, a rolurilor, a calendarului și conținutului etapelor de elaborare și de consultare**; - **realizarea PUZ printr-un proces consultativ susținut** - instrument de planificare performant care să asigure coordonarea eforturilor pe termen mediu și lung pentru dezvoltarea infrastructurii verde-albastre, implementarea soluțiilor bazate pe natură, crearea comunităților autonome energetic, măsuri pentru combaterea deșertificării, protecția împotriva inundațiilor și reducerea efectului de insulă de căldură urbană; - **adoptarea PUZ** în CGMB și CL implicate, cu planul de acțiune inclus și cu instrumentele de monitorizare aferente;

<table>
<tr><td></td><td>(Etapa 2, 2030 - 2050):
- implementarea planului de acțiune: realizarea operațiunilor urbane, studiilor de fezabilitate, concursurilor de proiectare urbană a spațiilor publice și/sau arhitectură și a documentațiilor tehnice aferente investițiilor, aprobarea investițiilor publice și execuția lor, monitorizarea indicatorilor și evaluarea atingerii obiectivelor.</td></tr>
<tr><td>PERIOADA DE IMPLEMENTARE:</td><td>2025 – 2027 (pregătire, parteneriate, inițiere PUZ); 2027 – 2029 (elaborare PUZ, inclusiv Plan de Acțiune); 2029 - 2050 (aplicarea PUZ prin RLU și investiții, monitorizare, adaptare)</td></tr>
<tr><td>BENEFICIAR/ PARTENERI:</td><td>MB, Chiajna, Popești-Leordeni, Glina, MDLPA
ADIZMB, Prefectura Municipiului București, Prefectura Județului Ilfov, Administrația Națională Apele Române, Apa Nova, Metrorex, asociații profesionale (OAR, APUR, AsoP), ONG (membri ai Platforma de mediu Buc, Asociația ”Ivan Patzaichin Mila 23”, grupuri inițiativă civică, etc), sectoare București, organizații cercetare, etc.</td></tr>
<tr><td>INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:</td><td>Pe parcursul a 4 ani (până sfârșitul 2029):
Indicatori de realizare (Etapa 1):

<table>
<tr><td></td><td>Sept 2025</td><td>Sept 2029</td></tr>
<tr><td>Protocol colaborare</td><td>0</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Temă elaborare PUZ</td><td>0</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Caiet de sarcini servicii elaborare PUZ</td><td>0</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Achiziție servicii elaborare PUZ și proces consultativ</td><td>0</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Întâlniri parteneri și Grupuri consultative</td><td>4</td><td>12</td></tr>
<tr><td>Dezbateri publice</td><td>0</td><td>4</td></tr>
<tr><td>PUZ recepționat</td><td>0</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Hotărâri de aprobare PUZ (HCGMB și HCL)</td><td>0</td><td>4</td></tr>
</table>

(pot fi indicatori de rezultat în privința 6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE/ 6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială + 6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală)

Indicator de rezultat (Etapa 2):
Se vor stabili prin PUZ (și planul de acțiune inclus).</td></tr>
<tr><td>BUGET ESTIMATIV:</td><td>Etapa 1: 1.400.000 Euro
Etapa 2: (se va stabili prin plan de acțiune aferent PUZ): 200.000.000 Euro</td></tr>
<tr><td>SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:</td><td>Etapa 1: MDLPA, Buget local mun. București, comuna Chiajna, orașul Popești-Leordeni, comuna Glina
Etapa 2:
- Buget local mun. București, comuna Chiajna, orașul Popești-Leordeni, comuna Glina;
- finanțare nerambursabilă (LIFE; PR)</td></tr>
</table>

OBSERVAȚII: PROIECTE ȘI PROGRAME CONEXE	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA, 3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice, 3.7.2. Prevenția riscului de inundații 3.5. REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI, 3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului, 3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă/ canalizare și tratare a apelor uzate 3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI, 3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate 6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE/ 6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială + 6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală

Fisa de Proiect nr. 19

TITLUL PROIECTULUI:	Proiect integrat de investiții publice strategice pentru creșterea atractivității zonei Antiaeriană
POLITICA /PROGRAMUL	5.4. FOLOSIREA EFICIENTĂ A TERENULUI URBAN / 5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice
LOCALIZAREA: UAT Municipiul București, Sectorul 5	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general. Creșterea calității vieții locuitorilor Regiunii București – Ilfov prin urbanizarea arealului neconstruit situat în vestul Străzii Antiaeriană, între Bulevardul Ghencea la Nord, Șoseaua Alexandriei la Sud și Drumul Cooperativei la Est Obiective specifice: - introducerea în circuitul municipiului a terenurilor neutilizate corespunzător, - asocierea echilibrată a funcțiunilor programate în arealul definit cu natura, - investiții strategice ale MAPN.

DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Zona urmează a fi organizată în 3 subzone distincte: funcțiuni destinate publicului larg (circulații publice majore, tronson al inelului median de circulație ale orașului, parc public, pădure urbană publică, echipamente sportive), funcțiuni *dual-use* (spital militar, universitatea tehnică militară) și funcțiuni cu acces controlat (sediu comandament militar). Trecerea de la componenta urbană cu acces public la cea cu acces controlat se va face printr-o succesiune de spații verzi și circulații publice, care vor contribui la dinamica orașului. *Segmentul economic și al serviciilor publice:* creșterea mobilității, prin realizarea unui coridor urban de circulație, componentă a Inelului Median de Circulație al Municipiului București împreună cu obiectivele specifice de dezvoltare: noul sediu pentru Spitalul Universitar de Urgență Militar Central, Campus Universitar pentru Academia Tehnică Militară, Sediu Comandamentul Apărării Cibernetice, precum și a zonelor verzi publice. Realizarea celor cinci obiective principale în proximitatea Complexului sportiv Steaua, va genera atractivitate pentru întregul areal. *Segmentul de mediu și sustenabilitate:* Ambianța specifică zonelor plantate de tip pădure urbană sau grădină urbană, completate cu plantații de aliniament și protecție și conectate la sistemul verde al orașului vor creea un mediu agreabil la scară pietonală și vor contribui la creșterea suprafețelor de spațiu verde în municipiul București. Beneficiile oferite de infrastructura verde vor fi susținute de încurajarea biodiversității, biosecurității și prin gestionarea ecologică a zonelor plantate. *Segmentul infrastructurii urbane:* Creșterea mobilității urbane sustenabile, prin realizarea segmentului de legătură dintre Bd. Prelungirea Ghencea și Șoseaua Alexandriei, în continuarea Străzii Brașov, ca și segment al inelului median de circulație al municipiului, echipat cu transport public de mare capacitate (tramvai) va avea un impact semnificativ asupra mobilității la nivelul întregului municipiu și nu doar a zonei imediate. Încurajarea deplasărilor pietonale, deplasările velo și utilizarea transportului public reduc nevoia de utilizare a autovehiculelor personale și implicit poluarea. Funcțiunile publice propuse pentru noua investiție din zona Antiaeriană sunt următoarele: ● Campus universitar pentru Academia Tehnică Militară (A.T.M.) în cazarma 3603 Bucuresti; ● Relocare Spitalul Universitar de Urgență Militar Central (S.U.U.M.C.) în cazarma 3603 București; ● Înființare sediu Comandamentul Apărării Cibernetice C.Ap.C în cazarma 3627 București; ● Spații verzi de agrement (tip pădure, parc public); ● Tronson de închidere a Inelului Median de Circulație. Întregul teritoriu (159,1 ha) va fi reglementat prin documentația de urbanism tip PUZ. Pentru care a fost încheiat în 2024 un contractul de prestări servicii.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Etapa 1: 2018-2026 – Elaborarea și aprobarea documentațiilor de urbanism și a planurilor de dezvoltare;

	Etapa 2: 2026-2030 – Executarea lucrărilor de infrastructură; Etapa 3: 2026-2030 – Executarea lucrărilor de construcții.
BENEFICIAR/ PARTENERI:	● Ministerul Apărării Naționale; ● Primăria Municipiului București; ● Alți actori potențiali;
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	● Zona urbanizată : 1.5 milioane mp; ● Număr locuri de muncă nou create ● Populația estimată care va beneficia de efectele intervenției de regenerare
BUGET ESTIMATIV:	1 miliard euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	● Bugetul MapN; ● Fonduri Guvernamentale / neguvernamentale ● Buget local (estimat 4 mil. euro)
ALTE PROIECTE CONEXE DIN CADRUL SIDU	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ / 3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență - Investiții strategice în infrastructura cu dublă utilizare (civilă și militară) a municipiului București

Fișă de proiect nr. 20

TITLUL PROIECTULUI:	Valorificarea resurselor geotermale din Regiunea București - Ilfov
POLITICA /PROGRAMUL	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ / 3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi
LOCALIZAREA: UAT Municipiul București, UAT Otopeni, Balotești, Moara Vlăsiei, Snagov, Gruiu	

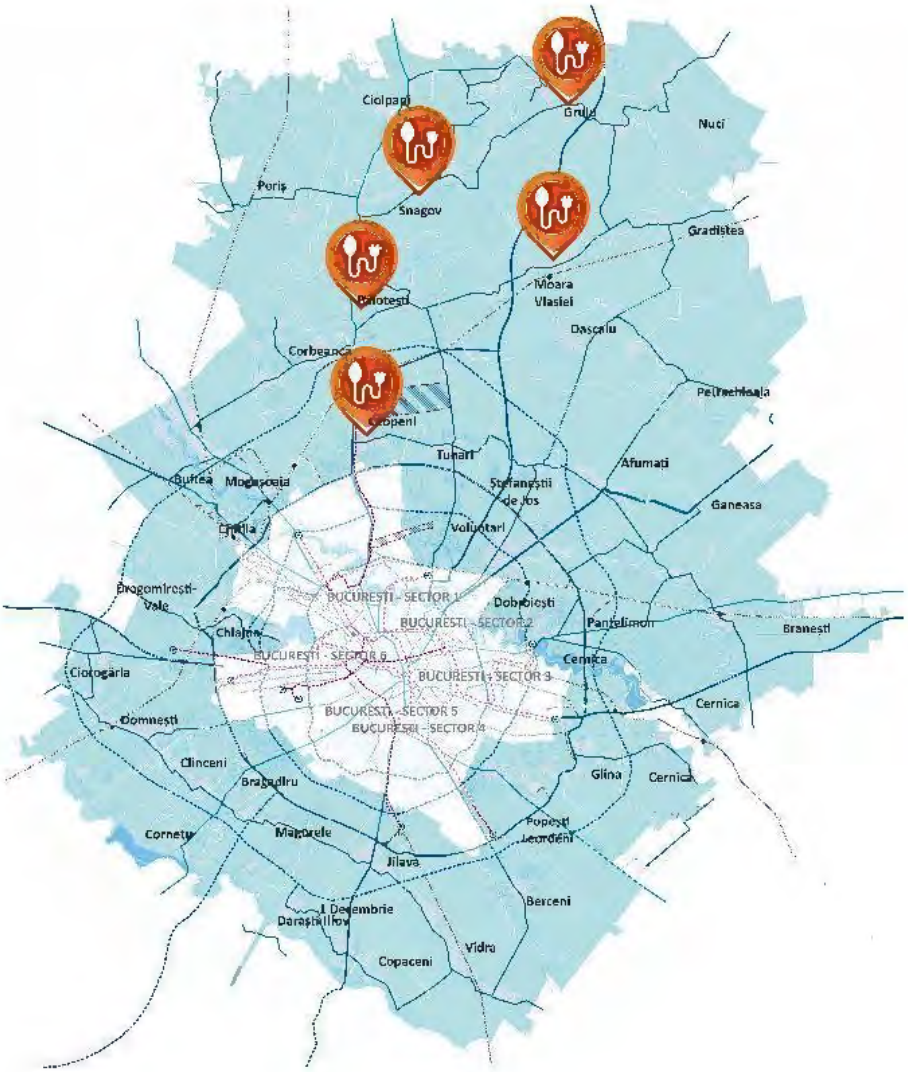

OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general: reducerea emisiilor de CO2 rezultate din producerea energiei termice din surse convenționale Legea europeană a climei stabilește reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55% până în 2030, față de nivelurile din 1990 și obiectivul de neutralitate climatică (zero emisii nete) până în 2050. Această țintă a fost stabilită pentru a alinia UE cu obiectivele Acordului de la Paris și este motorul principal al politicilor climatice pe termen lung ale UE, inclusiv al pachetului legislativ "Pregătiți pentru 55".

	În acest context proiectul urmărește valorificarea resurselor geotermale din partea de nord a Regiunii București – Ilfov, creșterea ponderii energiilor regenerabile în consumul de energie, Îmbunătățirea eficienței energetice. Obiective specifice: ● Utilizarea resurselor geotermale din Regiunea București - Ilfov ca sursă de energie regenerabilă și nepoluantă pentru încălzirea locuințelor din UAT-urile situate în proximitatea surselor de apă termală și pentru funcțiuni balneare ● Reducerea costurilor cu încălzirea locuințelor suportate de cetățenii județului; ● Creșterea independenței energetice ● Dezvoltarea economică locală prin atragerea de turiști în sectorul turismului medical – geriatric și balnear; ● Extinderea și modernizarea capacității Institutului de Gerontologie și Geriatrie Ana Aslan, prin dezvoltarea facilităților de servicii turistice balneare și valorificarea resurselor geotermale existente.
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Explorarea dezvoltării unor noi forme de energie regenerabilă a luat în calcul potențialul geotermal prezent pe teritoriul județului Ilfov (în partea de Nord a acestuia). Față de alte energii verzi, cum ar fi cea solară sau cea eoliană, fenomenul geotermal are avantajul că oferă o energie constantă, fără variații de la zi la noapte sau de la vară la iarnă. Județul beneficiază deja de o experiență pozitivă în acest sens, prin implementarea cu succes a proiectului "Valorificarea resurselor de apă geotermală pentru termoficarea Spitalului Clinic de Urgență Prof. Dr. Agrippa Ionescu, localitatea Balotești, comuna Balotești, județul Ilfov". Ca urmare a rezultatelor obținute prin forarea celor 24 de sonde de exploatare geologică în partea de nord a județului Ilfov, asociate rezervorului geotermal Otopeni-București Nord, a fost descoperit că 18 dintre acestea sunt productive și pot fi utilizate. Rezervorul geotermal Otopeni se află pe un interval de adâncime cuprins între 1.800 și 3.200 m, are o suprafață determinată până în prezent de 300 km pătrați, iar gradientul termal are o valoare cuprinsă între 2,8-3,4 grade Celsius/100 m. Temperaturile obținute prin aceste foraje de cercetare se încadrează între 58 și 84 grade Celsius, iar debitele între 22 și 35 l/s. Valoarea terapeutică a zăcămintelor geotermale reprezintă de asemenea o oportunitate de valorificare a potențialului lor balnear. Activități principale, corelate cu lista proiectelor de investiții pentru modernizarea SACET cuprinse în strategia de alimentare cu energie termică în sistem centralizat a consumatorilor din municipiul București, elaborată în 2023 de către ADITBI : ● Elaborarea unui studiu de prefezabilitate care sa identifice pe baza de foraje executate, potențialul geotermal (debit temperatura la nivelul solului după extracție, disponibilitatea pentru următorii 10 ani) și în funcție de rezultatele forajelor să se stabilească soluția tehnică de valorificarea a potențialului geotermal (soluții tehnice bazate pe pompe de căldură sau pe schimbătoare de căldura) ● Realizarea unui studiu de fezabilitate privind implementarea în zona Nordului / Aviației a unei soluții mixte de producere a energiei termice bazată pe cogenerare de înaltă eficiență Hydrogen Ready și surse geotermale ● Obținerea licențelor de explorare/ exploatare a apelor geotermale de la ANRM / ANRE; ● Forarea de noi puțuri și reabilitarea celor existente;

	● Elaborarea documentațiilor tehnice – proiectare și execuție; ● Realizarea investiției și achiziționarea de echipamente suport pentru operarea acesteia (reabilitare sonde, testare sonde, înființare rețele principale de distribuție, etc.); ● Reabilitarea punctelor termice existente (unde este cazul)/ realizarea de puncte termice noi și realizarea branșamentelor; ● Identificarea partenerilor publici și privați strategici de la nivel european, respectiv stabilirea cadrului instituțional pentru realizarea și exploatarea investiției;
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	Etapa 1 – Pregătirea proiectului 2022 – 2027 Etapa 2 – Execuția lucrărilor: 2025 – 2030 - 2050
BENEFICIAR/ PARTENERI:	● Primăria Municipiului București, Consiliul Județean Ilfov ● UAT Otopeni, Balotești, Moara Vlăsiei, Snagov, Gruiu, Sectorul 1 ● Institutul de Gerontologie și Geriatrie Ana Aslan
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	● Producția de energie termică din surse geotermale/an ● Număr de apartamente/gospodării racordate la sistemul de alimentare cu energie termică produsă prin valorificarea resurselor geotermale ● Reducerea consumului de energie termică din surse convenționale pentru locuințe ● Reducerea costurilor consumatorilor pentru energie termică ● Reducerea emisiilor GES ● Infrastructură operațională- mp de suprafață construită pentru clădiri, drumuri interioare, parcări ● Capacitate nouă de cazare și tratament ● Număr locuri de muncă nou create ● Număr turiști ● Procent de ocupare a bazei hoteliere și de tratament nou-create
BUGET ESTIMATIV :	153 mil Euro (incluzând 4 sonde a 5 mil euro) Buget estimat investiție MB & sectoare 2020-2030: 10 mil. euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	● Primăria Municipiului București, Consiliul Județean Ilfov ● FESI – PODD, POR ● Parteneriat public-privat între CJ Ilfov, Institutul de Gerontologie și Geriatrie Ana Aslan, operatori de turism balnear

Fișă de proiect nr. 21

TITLUL PROIECTULUI:	Managementul situațiilor de risc în Regiunea București - Ilfov
POLITICA /PROGRAMUL	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/ DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ / 3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență
LOCALIZAREA: UAT Municipiul București	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Obiectiv general: Creșterea calității vieții locuitorilor din Regiunea București - Ilfov Obiective specifice: ● Creșterea calității locuirii în Regiunea București - Ilfov ● Eficientizarea proceselor administrative și reziliența la dezastre naturale și antropice
DESCRIEREA PROIECTULUI/ ACTIVITĂȚI PRINCIPALE:	Mediul antropic și natural din Regiunea București – Ilfov se confruntă cu mai multe categorii de riscuri, unele având cauze naturale (inundații, cutremure), altele fiind determinate de efectele locuirii antropice (incendii, accidente industriale, disfuncționalități ale infrastructurii). Instituțiile specializate în managementul situațiilor de urgență au beneficiat de investiții semnificative privind dotarea și

	modernizarea echipamentelor tehnice, precum și în managementul resurselor umane, astfel că pentru cea mai marea parte a situațiilor de urgență, autoritățile și instituțiile publice competente sunt pregătite pentru a avea o reacție rapidă, limitând pierderile umane sau materiale. Cu toate acestea, din cauza infrastructurii precare, situațiile de urgență generate de calamități naturale sau antropice majore pot avea efecte negative cu impact major asupra vieții și a activității economice în Regiunea București – Ilfov, cea mai dens populată zonă din România. Astfel se impune implementarea unei politici publice metropolitane, structurate pe 5 investiții majore: • Plan metropolitan de management al situațiilor de urgență; • Elaborarea hărților de risc natural (inundații, cutremure) și antropic (accidente industriale, incendii, disfuncționalități ale infrastructurii) • Dezvoltarea și consolidarea echipajelor de tip SVSU (Servicii Voluntare pentru Situații de Urgență) • Achiziție Spital Modular pentru situații de urgență • Activități de conștientizare și informare a populației Activități principale: **Planul de analiză și acoperire a riscurilor al Municipiului București** care a fost discutat și aprobat în ședința Consiliului General al Municipiului București din data de 25.06.2025 și este ca și Anexa HCGMB nr. 200/25.06.2025. Obiectivele PAAR sunt: • Asigurarea prevenirii riscurilor generatoare de situații de urgență, prin evitarea manifestării acestora, reducerea frecvenței de producere ori limitarea consecințelor lor, în baza concluziilor rezultate în urma identificării și evaluării tipurilor de risc; • Amplasarea și dimensionarea unităților operative și a celorlalte forțe destinate asigurării funcțiilor de sprijin privind prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență; • Stabilirea concepției de intervenție în situații de urgență și elaborarea planurilor operative; • Alocarea și optimizarea forțelor și mijloacelor necesare prevenirii și gestionării situațiilor de urgență. **Manualul Primarului pentru managementul situațiilor de urgență în caz de inundații** care vine în sprijinul activităților de gestionare a situațiilor de urgență generate de inundații, pe care le desfășoară Primarul General și cuprinde un algoritm al activității care se derulează înaintea, pe timpul și după producerea inundațiilor. La nivelul administrației publice locale se constituie, prin dispoziția Primarului General, Centre operative pentru situații de urgență cu activitate temporară. Centrele operative cu activitate temporară sunt structuri tehnico-administrative înființate în scopul îndeplinirii funcțiilor specifice pe durata stării de alertă, în cazul situațiilor de urgență, precum și pe timpul unor exerciții, aplicații și antrenamente pentru pregătirea răspunsului în astfel de situații. Centrele operative se constituie din personalul aparatului propriu al autorităților administrației publice locale. Atribuțiile

	specifice ale comitetelor și centrelor operative se prevăd în regulamentele de organizare și funcționare proprii instituțiilor respective, în raport cu specificul situațiilor de urgență gestionate și al funcțiilor de sprijin pe care le îndeplinesc, avizate și aprobate conform Ordonanței de urgență nr. 21/2004, modificată și aprobată de Legea 15/2005. Pe timpul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu personalul centrelor operative este învestit cu exercițiul autorității publice. **Spitalul Modular pentru situații de urgență** al IGSU este o unitate medicală prefabricată, proiectată să fie instalată rapid în zonele afectate de dezastre sau situații de urgență. Structura este concepută pentru a oferi servicii de urgență – triaj, chirurgie de urgență, terapie intensivă și îngrijire post-operatorie – într-un spațiu care poate fi asamblat în câteva zile și care respectă standardele sanitare europene. IGSU folosește acest tip de spital în cadrul SMURD (Serviciul Medical de Urgență, Reanimare și Descarcerare), care include echipe integrate de descarcerare, reanimare și personal paramedical specializat în acordarea primului ajutor calificat. Astfel, atunci când apar situații cu risc vital – explozii, cutremure, inundații sau accidente majore – spitalul modular poate fi desfășurat aproape de locul incidentului, reducând timpul de transport al victimelor și asigurând o capacitate de intervenție imediată. **Strategia Națională de Reducere a Riscurilor de Dezastre 2024-2025** Scopul Strategiei Naționale de Reducere a Riscurilor de Dezastre 2024-2025 este să ofere un cadru cuprinzător, care să mobilizeze diferiții actori publici și privați implicați în vederea simulării și accelerării eforturilor de creștere a rezilienței la dezastre a României, pentru atingerea obiectivelor strategice ale PNRR, definite prin art. 3 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 768/2016. • Prioritatea 1. Înțelegerea riscurilor dezastrelor; • Prioritatea 2. Consolidarea guvernanței riscurilor pentru Managementul Riscurilor de Dezastre; • Prioritatea 3. Investiții în reducerea riscurilor de dezastre pentru creșterea rezilienței; • Prioritatea 4. Îmbunătățirea pregătirii la dezastre pentru un răspuns eficient și implementarea conceptului de Build Back Better în reabilitare și reconstrucție. **Planul de evacuare a populației și bunurilor materiale în situații de urgență al Municipiului București** Acțiunile de evacuare se execută în scopul asigurării protecției populației, a unor bunuri materiale și obiectelor ce fac parte din patrimoniul cultural național în situația producerii unei situații de urgență pe teritoriul municipiului București. Acțiunile de evacuare în situații de urgență au ca scop: • Asigurarea protecției populației, a colectivităților de animale, a bunurilor materiale; • Continuarea funcționării activității social-economice; • Continuarea funcționării activității administrației publice locale, a instituțiilor publice și a operatorilor economici; • Desfășurarea procesului de învățământ.

	La întocmirea Planului de evacuare în situații de urgență s-au avut în vedere următoarele considerente: - Evacuarea populației și a unor categorii de bunuri materiale la nivelul municipiului București ca urmare a unor situații de urgență produse în urma unor dezastre; - Timpul foarte scurt la dispoziție pentru luarea deciziilor; - Durata dispunerii în raioanele de evacuare este scurtă pentru accidente chimice și poate mai lungă, în cazul celorlalte evenimente datorită distrugerilor care pot să apară; - Din cauza timpului foarte scurt la dispoziție, organizarea punctelor de adunare, de îmbarcare, debarcare, de primire - repartiție evacuați va fi mai sumară, ponderea o constituie autoevacuarea. - Timpul avut la dispoziție fiind scurt, trebuie să se aplice un plan minimal do evacuare, executându-se o acțiune de scoatere, doar a resurselor do cea mai strictă necesitate (importanță). - Se impune o riguroasă mobilizare a resurselor umane de la toate entitățile implicate în activitatea de evacuare. Factorii de risc care impun evacuarea: • Riscul seismic; • Riscul chimic; • Riscul inundațiilor și accidentelor la baraje hidrotehnice; • Riscul nuclear/radiologic; • Riscul biologic; • Riscul incendiu de pădure.
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	2022-2030
BENEFICIAR/ PARTENERI:	• Autorități publice locale și instituții publice din Regiunea București - Ilfov
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	• Hărți de risc sectoriale • Plan de management al situațiilor de urgență • Echipaje de tip SVSU înființate în fiecare localitate/sector al MB • Nr. campanii de informare a locuitorilor Regiunii București – Ilfov • Suprafață / capacitate spital modular
BUGET ESTIMATIV :	25 milioane euro (din care 14,8 milioane euro - spital modular)
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	POR BI 2021-2027, PNRR, PO Dezvoltare Durabilă Buget IGSU, Bugetul de Stat, Bugetul Local

Fișă de proiect nr. 22

TITLUL PROIECTULUI	Dezvoltarea rețelei publice de stații electrice de reîncărcare în regiunea București - Ilfov
POLITICA/PROGRAMUL DIN SIDU	1. Orașul conectat – 1.4. Promovarea mobilității urbane durabile – 1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice - OR8: Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat
LOCALIZAREA ȘI DELIMITAREA TERITORIALĂ - Municipiul București, zona metropolitană.	
OBIECTIVUL PROIECTULUI:	Dezvoltarea unei rețele extinse de stații de reîncărcare pentru vehicule electrice
DESCRIEREA PROIECTULUI / ACTIVITĂȚI PRINCIPALE	Obiectiv de investiții: „Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – puncte de reîncărcare vehicule electrice” – contract de finanțare PNRR în cadrul proiectului BTMS pentru 220 de stații de încărcare – SF în curs; Obiectiv de investiții ”Stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în Municipiul București” - Studiu fezabilitate aprobat prin HCGMB nr. 339/28.09.2023. Proiectul propune amplasarea a 50 stații de reîncărcare a vehiculelor cu energie electrică pe 11 amplasamente din municipiul Bucuresti. Realizarea obiectivului de investiții va asigura infrastructura necesară pentru transferul mobilității către moduri nepoluante alternative, contribuind astfel, la îndeplinirea obiectivelor strategice ale dezvoltării urbane durabile, ceea ce va conduce la îmbunătățirea condițiilor de mediu și a calității vieții cetățenilor din Municipiul București

	Extinderea infrastructurii și în regiunea Ilfov
PERIOADA DE IMPLEMENTARE:	2020-2030
BENEFICIAR / PARTENERI:	Municipiul București
INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE:	Număr stații încărcare vehicule electrice Număr utilizatori vehicule electrice deserviți
BUGET ESTIMATIV:	7,5 mil. euro
SURSE POTENȚIALE DE FINANȚARE:	PNRR C10 (valoare aferentă stații încărcare din contract finanțare PNRR proiect BTMS: 5,4 mil. euro) Buget local și alte surse de finanțare legal constituite PR BI
OBSERVATII	Stadiu proiecte: - În curs de realizare studiu de fezabilitate pentru amplasarea a 220 de stații de încărcare vehicule electrice la nivelul municipiului București – contract de finanțare BTMS - PNRR C10 - SF aprobat în 2023 pentru ”Stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în Municipiul București”

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiectului Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoarea totală estimată a investiției/bugetului (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Sursa potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/ obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
1	Proiect umbrelă: Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice - intervenții bazate pe natură necuprinse în alte politici și programe	București ***	Proiecte ce vizează întreg teritoriul municipiului care contribuie la creșterea reziliației la riscurile de mediu și efectele adverse ale schimbărilor climatice, inclusiv pentru îmbunătățirea factorilor de mediu. Proiecte care susțin direct sau indirect la dezvoltarea mobilității urbane durabile, contribuie indirect la diminuarea consumului de energie al clădirilor din proximitatea spațiilor verzi nou amenajate. Reabilitarea și extinderea suprafețelor de spații verzi publice existente în conformitate cu recomandările P.I.C.A.,P.M.C.A., și P.A.G.Z. din municipiul București Proiecte care pot face parte și din planul de acțiune/masuri: P.I.C.A., P.A.T.C.N./M100, P.A.O.V., P.A.G.Z. Obiective: • Reducerea vulnerabilității infrastructurii critice. • Creșterea gradului de conștientizare și pregătire a populației. • Îmbunătățirea capacităților instituționale de intervenție. • Promovarea soluțiilor bazate pe natură (Nature-Based Solutions - NBS). • Integrarea rezilienței climatice în politicile publice locale.	20	40.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse P.P.P.	PR BI PDD PNCIPS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Life – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă, sol, apă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)	M.B. Sectoarele 1-6 administratorii spații verzi	planificare: aliniamente stradale, perdele de vegetație, soluții verzi - corelat cu PATNC / M100, P.I.C.A.	2026-2029	3. Orașul durabil	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALELA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚA	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice	OR6. Reducerea riscului seismic în rândul clădirilor publice.	*- Conceperea unor axe de finanțare dedicate acestui tip de proiect. Inclusiv pentru finanțare proiecte complexe care includ toate fazele de proiectare SF-DE și urmărire șantier în cazul proiectelor ce se desfășoară în urma organizării unui concurs internațional de soluții* *- Solicitare co parte a dosarului de finanțare a ovizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* *- Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
2	Proiect umbrelă: Sprijin pentru activitățile de protejare, conservare și promovare ale Parcului natural Văcărești, sector 4	Parcul Natural Văcărești (P.N.V.)	Scopul și regimul de management al P.N.V. este protecția și conservarea unui ansamblu peisagistic în care interacțiunea activităților umane cu natura, de-a lungul timpului, a creat o zonă distinctă cu o mare diversitate biologică, cu o suprafață de 183ha. P.N.V. cuprinde spații verzi și lacuri care s-au dezvoltat în zona urbană fără nicun ajutor din partea omului după ce lucrările lașantierul amenajării hidrotehnice "Acumulare Lac Văcărești" au fost abandonate în 1989. P.N.V. prezintă vegetație specifică zonelor umede, au fost identificate câteva specii mai deosebite, 4 comunități vegetale, 101 taxoni alișturi de mamifere, păsări, reptiliași amfibieni, pești, insecte, reprezentând un ecosistem aflat în stare de echilibru natural, prin prezența tuturor treptelor piramidei trofice.	3	14.000.000	Fonduri europene P.R. B.I PS 2021-2027	PR BI PDD AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB;)	Sectorul 4 M.B.	în implementare	2021-2030	3. Orașul durabil	3.6.1.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.1. Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	*- finanțare acțiuni de conservare și intervenție în arii naturale protejate*
3	Proiect umbrelă: Realizarea unor păduri urbane	București ***	Identificare terenuri pentru crearea de noi suprafețe acoperite de vegetație forestieră de min. 100mp, situate în zona municipiului București. Aceste păduri urbane se vor înființa folosind o vastă diversitate de arbori și arbuști din specii native și vor avea densități mari astfel încât să aducă beneficii multiple, precum purificarea aerului, reducerea zgomotului, stocarea carbonului, conservarea peisajului, reducerea temperaturii aerului, reducerea anxietății și, implicit, îmbunătățirea sănătății publice. Proiecte care pot face parte și din planul de acțiune/masuri al P.I.C.A., P.A.T.C.N./M100, P.A.O.V., P.A.G.Z.	5	625.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB)	M.B. Sectoarele 1-6	în planificare	2025-2030	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	*- Conceperea unor axe de finanțare dedicate acestui tip de proiect. Inclusiv pentru finanțare proiecte complexe care includ toate fazele de proiectare SF-DE și urmărire șantier în cazul proiectelor ce se desfășoară în urma organizării unui concurs internațional de soluții* *- costuri eligibile: costuri exproprire*
4	Proiect umbrelă: Crearea unei rețele de arii naturale urbane protejate	Pădurea Bănease, Pajiștea Petricani, Valea Saulei, Lunca Dâmboviței, Stufărișurile Dobroești, Serele Militari	Identificarea de suprafețe cu ecosisteme ce cuprind bunuri din patrimoniul natural și declararea acestora ca arii naturale protejate. Dezvoltarea și promovarea ariilor urbane protejate: Pădurea Bănease, Pajiștea Petricani, Valea Saulei, Lunca Dâmboviței Stufărișurile Dobroești, Serele Militari. Sprijin pentru activitățile de protejare, conservare și promovare. Realizarea de planuri de management pentru acestea conform legislației în vigoare. Proiecte care pot face parte și din planul de acțiune/masuriu al P.I.C.A., P.A.T.C.N./M100, P.A.O.V., P.A.G.Z.	3	15.820.000	Fonduri europene Buget de stat Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB;)	M.B. Sectoarele 1-6	în lucru	2024-2030	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	*- finanțare acțiuni de conservare și intervenție în zone cu potențial de a deveni arii naturale protejate* *- costuri eligibile: costuri exproprire*
5	Refacerea patinoarului artificial Mihai Flamaropol, Parcul Național, sector 2	Parcul Național **	Refacerea patinoarului Mihail Flamaropol. Realizarea unui patinoar modern pentru sporturi de gheață, dotat și echipat la standarde înalte de calitate și integrarea sa, atât în circuitele competiționale internaționale, cât și într-un circuit sportiv public permanent. Transformarea vechiului Patinoar 23 August (1952, open air) într-un centru sportiv destinat, nu doar competiției, cât mai ales utilizării permanente de către public, pentru activități sportive, recreative și de agrement. S=950Dmp, parcare peste 100 autoturisme.	2	32.621.600	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	PR BI PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)	M.B.	În execuție	2025-2030	4. Orașul inclusiv	4.5.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET		4.5.1. Dezvoltarea infrastructurii/serviciilorșj activităților pentru tineri	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	
6	Proiect umbrelă: Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București - 106km	București	Proiectul vizează reabilitarea a 105,97 km din rețeaua de transport apă fierbinte totală din București. Cei 105,97 km sunt împărțiți în 25 de obiective și reprezintă secțiunile responsabile de cele mai mari pierderi ale rețelei generale. - Magistrala II Sud pe o lungime de traseu de 25,53km - Magistrala II- III Grozăvești pe o lungime de traseu de 22,431km - Magistrala V Grozăvești pe o lungime de traseu de 21,418km - Magistrala Progresu Berceni pe o lungime de traseu de 35,77km - Magistrala II Vest pe o lungime de traseu de 0,826km	4	317.032.520	Fonduri Nerambursabile P.D.D. P4/OP2/RSO2.1/A11 Buget local Alte surse	PDD PT FM Bugetul local	M.B.	În execuție	2021-2030	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚII ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA		3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum		
7	Proiect umbrelă: Consolidarea, reabilitareasi creșterea eficienței energetice cu prioritate a clădirilor cu destinație sanitară încadrate la riscul seismic	Șos. Vergului 12 Calea Plevnei 17-21 Calea Griviței 4 Bd. Ion Mihalache 11-13 Bd. Ferdinand I 35-37 Șos. Panduri 20	Consolidarea/ reabilitarea clădirii Spitalului clinic "Nicolae Malaxa",șos. Vergului 12, S2 Consolidarea/ reabilitarea clădirii Spitalului clinic de chirurgie oro-maxilo-facială "prof. dr. Dan Theodorescu", Calea Plevnei 17-21, S1 Consolidarea/ reabilitarea clădirii Spitalului clinic de nefrologie "dr. Carol Davila", Calea Griviței 4, S1 Consolidarea/ reabilitarea clădirii Spitalului clinic de obstetrică-ginecologie "Filantropia", Bd. Ion Mihalache 11-13, S1 Reabilitare, modernizareșj echipare ambulatoriul integrat al Spitalului Clinic de Ortopedie Foișor, Bd. Ferdinand I 35-37, S2 Reabilitare, modernizareșj regenerare funcțională – Spitalul clinic prof. dr. Th. Burghele, Șos. Panduri 20, S5	5	31.500.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PNCIP PNS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB;)	A.S.S.M.B.	În derulare	2021-2030	4. Orașul inclusiv	4.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire național/regională și metropolitană	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	
8	Reparații capitale apărări de mal lac Herăstrău, inclusiv apărări de mal insule lac Herăstrău, sector 1	Parc Herăstrău	Finalizare proiectare și execuție lucrări de reparații capitale la malurile lacului Herăstrău. Scopul lucrărilor de reabilitare consolidare pentru apărările de mal ale lacului Herăstrău îl reprezintă atât siguranța vizitatorilor parcului cât și buna funcționare a întregului ansamblu hidrotehnic al râului Colentina din care este parte integrantă lacul Herăstrău.	4	15.489.600	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă, sol, apă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB;)	A.L.P.A.B.	elaborare DTAC, PT, DDE și execuție	2025-2030	3. Orașul durabil	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALELA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚA	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.7.2. Prevenția riscului de inundații	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	
9	Proiect umbrelă: Consolidare și modernizare teatre și clădiri culturale (operă, operetă, sali spectacol)	bd. Carol I 21 str. Ctin. Mille 14-16 bd. Schitu Măgureanu 1 str Ion Câmpineanu nr. 3 str. Gen. Ghe. Magheru 20/str. Jules Michelet 10-12 **	Consolidare imobil Teatrul Foarte Mic, bd. Carol I nr. 21, sector 2 Consolidare imobil Teatrul Mic, str. Constantin Mille 14-16, sector 1 Consolidare seismică/ renovare energetică clădire publică Teatrul Lucia Sturdza Bulandra (Teatrul Bulandra), sala Liviu Ciulei, bd. Schitu Măgureanu nr. 1, sector 5 Consolidare, reabilitare, funcționalizareș modernizare Teatrul Excelsior (sala de concerte), str. Ion Câmpineanu nr. 3, sector 1 Consolidare, reabilitare, funcționalizare și modernizare imobil și săli de spectacole Teatrul C.I. Nottara, str. Gen. Gheorghe Magheru nr. 20 și recuperverie funcțională corp anexă str. Jules Michelet nr. 10-12, sector 1	3	70.000.000	fonduri europene P.N.R.R. P.N.C.C.R.S. Buget local Alte surse (Împrumut B.D.C.E.)	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor istorice PIDS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	M.B. prin A.M.C.C.R.S.	planificare / implementare	2021-2030	4. Orașul inclusiv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJA REA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	*- Solicitare co parte a dosarului de finanțare a ovizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul*
10	Proiect umbrelă: Consolidare și reabilitare imobile ale Universităților București	str. Traian Vuia nr. 6 str. Dumbrava Roșie nr. 23	Clădiri ale Instituțiilor de studii superioare din București ce urmează să fie consolidate și renovate : - Universitatea București - clădirea din str. Vuia - Facultatea de Geologieș Geofizică a fost actualizată expertiza tehnică în 2024. - Consolidarea, extinderea, reabilitare, modernizareș dotarea infrastructurii educaționale din cadrul Academiei de poliție Alexandru Ioan Cuza (sali de clasa, cladire P+1), Pavilion clase nord C3și Pavilion clase sud C2, aleea privighetorilor 1a, s1	2	3.000.000	Fonduri europene C.N.I. U.B.	PR BI CNI PNCIPS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)	U.B.	Traian Vuia - Intocmire DALI Dumbrava Roșie - Întocmire expertiză tehnică și documentație - proiectare – DAU	2026-2029	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	
11	Proiect umbrelă: Regenerarea spațiilor publice în zona Pasajului Unirii prin realizarea lucrărilor de consolidareș reabilitare a obiectivului "Planșeul de acoperire a râului Dâmbovița în Piața Unirii", S4	Piața Unirii **	În urma expertizei efectuate de subdiviziunea administrativ-teritorială Sectorul 4 al Municipiului București a rezultat că structura de rezistență a planșeului Unirii și care acoperă râul Dâmbovița între intersecțiile dintre străzile Călărași, Haleșor și Bd. Dimitrie Cantemir, prezintă o serie de degradări la elementele structurale, care pot avansa rapid și care impun o serie de lucrări de intervenție pentru a evita un eventual colaps redorit al structurii, sau a unor părți din aceasta. Ca urmare a acestei expertize, a fost demarată investiția publică constând în Regenerarea spațiilor publice în zona Pasajul Unirii, alcătuită din 2 obiective, pentru realizarea lucrărilor de consolidareș reabilitare a planșeului de acoperire a râului Dâmbovița în Piața Unirii. Prin H.C.G.M.B. nr. 164 din 30.03.2022 s-a încheiat parteneriatul între MB prin ASB și S4 al MB, în vederea finanțării și derulării lucrărilor de consolidare și reabilitarea celor 2 obiective: Pasajul Unirii, Pod Planșeu Unirii.	1	206.526.034	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	Sectorul 4 A.S.B.	SF, PT în curs de elaborare	2025-2028	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	
12	Consolidare seismică și renovare energetică moderată clădire publică (Centru dezbateriș prezentare proiecte publice), Calea Victoriei nr. 22-24, sector 3	Calea Victoriei nr. 22-24	Lucrările privind reabilitarea fațadei pentru creșterea calității arhitectural-ambientale a blocului Rosenthal, monument istoric construit în 1938 de catre arh. Radu Dudescu. Lucrări de reabilitare la interior, îndepărtarea resturilor de mobilier rămase. Clădirea are un subsol pe două niveluri, cinci etaje de birouri, o sală de conferințe, la etajul șapte se află o sală de sport și un bufet la etajul opt. P.M.B. intenționează să organizeze un Centru dezbateri și prezentare proiecte publice.	12	8.286.890	P.N.R.R. C5/ 2 Buget local Alte surse	PR BI AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograma Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	M.B. prin A.M.C.C.R.S.	contract semnat	2025-2029	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiecte Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoare totală estimată a investiției/bugetului (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
13	Proiect umbrelă: Eficientizarea consumului de energie în unitățile de învățământ – creșe, grădiniță, școli, licee (construcții existente)	București * **	Eficientizarea consumului de energie prin amplasare panouri fotovoltaice sau sisteme de managament ale clădirilor (BMS) la unitățile de învățământ care nu au inclus aceste sisteme în cadrul proiectelor de renovare, consolidare, reabilitare.	14	10.000.000	finanțare nerambursabilă Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	Sectoare 1-6 M.B.	diverse stadii	2024-2029	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	*- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul*
14	Proiect umbrelă: Reabilitarea sistemului de termoficare al municipiului București- 96km	București	Prezentul proiect tratează etapa a treia de modernizare a rețelei de transport a apei fierbinți, respectiv modernizarea a aprox. 96km. Proiectul este împărțit în 33 obiective.	4	150.000.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	PDD PT FM Bugetul local	M.B.	SF în curs de elaborare	2024-2029	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA		3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	
15	Proiect umbrelă: Infrastructură de monitorizare inteligentă, inclusiv în vederea îmbunătățirii adaptării la schimbări climatice	București	Dezvoltarea unei platforme digitale integrate pentru colectarea, integrareași analiza datelor climatice și de mediu (calitatea aerului, fenomene meteo extreme, nivel polen, ajomot, seismologie) cu scopul informării/alertării în timp real a populației și autorităților, sprijinind astfel adaptarea la schimbările climatice și reducerea riscurilor asupra sănătății publice și consolidând capacitatea de reacție a autorităților. Include: Infrastructură și monitorizare inteligentă, integrare date și analiză, formare și educare, platformă online, suport decizional și de intervenție.	2	200.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; LIFE – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; finanțări private;)	M.B. Sectoarele 1-6 A.I.P.A.B.	proiect necesar pentru implementarea masurilor din P.I.C.A.	2026-2029	3. Orașul durabil	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENTA	3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	*- Concepterea unor axe de finanțare dedicate acestui tip de proiect. Inclusiv pentru finanțare proiecte complexe care includ toate fazele de proiectare SF-DE și urmărire șantier în cazul proiectelor ce se desfășoară în urma organizării unui concurs internațional de soluții* *- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* *- Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii*
16	Proiect umbrelă: Conservarea și extinderea spațiilor verzi publice existente, inclusiv constituirea de parcuri noi	București ***	Amenajare Parcul liniar Lacul Morii și Parcul Insula Lacul Morii (16,6ha) în urma concursului internațional de soluții organizat de Sb și O.A.R., Parcul Linie(16,6ha inclusiv extinderi), amenajare Parc Grozăvești (2,5ha), reabilitări peisagere și echipamente în parcurile Herăstrău, Tineretului, Floreasca, Parcul Național, Parcul Moroieni, Parcul Pantelimon, Parcul și insula Plumbuita, Parcul Circului, Parcul Valea Saulei (173ha) între sps. Petricani și str. Gheorghiței și alte parcuri noi fără diminuarea suprafeței de spațiu verde pe sol natural și permeabile din planurile inițiale ale parcurilor, cu respectare indicatorilor de spațiu construit aferenți unui spațiu verde cu acces public, cu includerea exclusivă de spații cu aces public general gratuit. Elaborarea unor PUZ uri pentru parcurile istorice în vederea reabilitării peisagere a acestoraşi planificare a lucrărilor de intervenții. Proiecte care pot face parte si din planul de actiune al P.I.C.A., P.A.T.C.N./M100, P.A.O.V..	6	100.000.000	Fonduri europene Buget local PPP Alte surse	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; LIFE – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; finanțări private;)	M.B. Sectoarele 1-6 A.I.P.A.B.	elaborare SF	2022-2029	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURI VERZI	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	*- Verificarea suprafeței de spații verzi existente și propuse, nu se acceptă diminuările suprafeței de spații verzi (pe sol natural, permeabile) în parcurile existente. Nu se acceptă spații care să aibă restricționat accesul public gratuit.* *- Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.* *- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* *- costuri eligibile: costuri exproprire*
17	Complexul multifuncțional destinat mobilității urbane Depou Victoria, strada Mexic nr. 19, sector 1	str. Mexic nr. 19	Reorganizarea depoului Victoria va fi definită în urma unui concurs international de soluții, care va include pe lângă amenajarea și conectarea zonei la țesutul urban și înființarea unui centru de dezvoltare și inovare în domeniul mobilității amenajarea unui complex muzeal destinat transportului de suprafață, înființarea unui centru de pregătire profesională destinat lucrătorilor în domeniul mobilității. Proiect care pot face parte si din P.A.T.C.N./M100. A fost studiu de caz în cadrul unui proiect Urbact în care au fost consultați un număr mare de actori urbani.	2	10.000.000	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021-2027 Buget local Alte surse (Urbact)	PR BI PCDIF Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. finanțări internaționale pentru soluții inovative de mobilitate verde – ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai conectată; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Fondul pentru inovare;)	M.B.	fisa de proiect transmisa in 2023; asistenta tehnica experti Com. Europeana prin ADRBI pentru pregatire proiect NEB; planificare concurs international de solutii	2024-2029	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN		5. 4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	*- Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.* *- Concepterea unor axe de finanțare dedicate proiectelor de spații urbane degradate. Inclusiv pentru finanțare proiecte complexe care includ toate fazele de proiectare SF-DE și urmărire șantier în cazul proiectelor ce se desfășoară în urma organizării unui concurs internațional de soluții*
18	măsuri: Revizuirea Planului Urbanistic General al Municipiului București	București	Început în 2013, proiectul de revizuire a P.U.G. Municipiul București a fost reluat în 2023. La începutul anului 2025 a fost recepționată sinteza studiilor și, ulterior, a fost demarată elaborarea reglementărilor - care trebuie să urmărească concluziile studiilor de fundamentareşi să propună reglementări care să ducă la o dezvoltare sustenabilă în următorii 10 ani. Pe termen lung, se dorește o dezvoltare imobiliară sustenabilă, fără blocuri între case, blocaje în trafic și cu mai multe spații verzi, precum și construirea de școli și grădinițe în zonele în care acestea lipsesc.	1	9.100.000	Buget local	Bugetul local	M.B.	în desfășurare faza reglementări	2022-2027	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE		6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială		
19	măsuri: Actualizarea Planurilor Urbanistice Zonale Zone Construite Protejate ale Municipiului București	ZCP	Ca parte a contractului pentru revizuirea P.U.G. Municipiul București este cuprinsă o etapă distinctă în care se vor redefini și actualiza reglementările pentru zonele istorice protejate ale municipiului.	1	25.000	Buget local	Bugetul local	M.B.	parte din contractul pentru actualizare P.U.G.	2026-2030	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE		6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	
20	Observatorul Urban și Metropolitan București	București	Observatorul Urban Metropolitan (OUM) București este un program (sau un serviciu public) de monitorizare și analiză a dezvoltării urbane, prin instrumente integratoare ce asigură actualizarea, georeferențierea și corelarea informațiilor din bănci de date urbane din regiunea București-Ilfov (teritoriul metropolitan București) și de cultivare a culturii urbane prin procese participative și dialog.	2	1.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PCDIF Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Europa Digitală; Interreg Europa – Europa mai inteligentă; Europa mai aproape de cetățeni;)	M.B. A.D.I.Z.M.B.	în derulare	2024-2029	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City		
21	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare, modernizare școlile din sectorul 2	S2 *	Estimare investiție pentru 5 unități în sectorul 2 - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	20.000.000	P.R. B.I. Buget local	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	Sectorul 2	planificare + pregatire documentatie tehnico-economica	2023-2029	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	*- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* *- Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
22	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare și modernizare la școlile și colegiile din sectorul 3	S3 * **	Estimare investiție pentru 8 unități în sectorul 3 - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	95.038.184	P.R. B.I. 2021-2027 F.E.D.R. Buget de stat Buget sector P.N.R.R. Programe naționale	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;	Sectorul 3	planificare + pregatire documentatie tehnico economica	2023-2028	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	*- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* *- Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
23	Proiect umbrelă: Proiect integrat de reabilitare / modernizare/ extindere elemente infrastructură urbană aferente sistemului de iluminat public la nivelul municipiului București	București	Proiect integrat de reabilitare / modernizare/ extindere elemente infrastructură urbană aferente sistemului de iluminat public cu intreg funcțional și eficient energetic (rețea, stâlpi, corp de iluminat) la nivelul municipiului București. Investițiile se realizează etapizat în corelare cu Strategia de dezvoltare a serviciului de iluminat public în M.B. Proiecte care pot face parte si din planul de actiune al P.I.C.A., P.A.T.C.N./M100, P.A.O.V..	2	31.250.000	Fonduri nerambursabile (AFM) Buget local Alte surse	PR BI AFM PDD Bugetul local	M.B.	diverse stadii împărțit în tronsoane	2026-2029	3. Orașul durabil	3.3.MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC		3.3.1. Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energiei creșterii calității serviciului		

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiectului Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoare totală estimată a investiției Bucureștiului (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/ obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
24	Proiect umbrelă: Reabilitareşi modernizare/ eficientizare energetică a clădirilor instituțiilor de cultură din subordinea municipalității	str. Batiștei 14 str. Lipscani 18-20 * **	Consolidare seismică şi creşterea eficienţei energetice clădire de interes public (Centrul Cultural Expo Arte), str. Batiştei nr. 14, sector 2 Consolidare seismică şi creşterea eficienţei energetice clădire de interes şi utilitate publică (Pinacoteca muzeului municipiului Bucureşti, Palatul Dacia-România), str. Lipscani nr. 18-20, sectorul 3	10	50.000.000	PNCCRIS fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PIDS PNCIPS PNR AFM Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai verde; Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Regiune a Dunării mai socială; Contribuția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Europa creativă; PPP;	M.B. A.M.C.C.R.S.	diverse faze	2026-2029	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	*- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul*
25	Proiect umbrelă: Modernizare magistrale de termoficare aparținând S.A.C.E.T. București - 9km	S6, S2	Proiectul constă în realizarea a 5 obiective însumând o lungime de 9,17km. 1 obiectiv este implementat de Direcția Servicii Integrate și 4 obiective (7,36km) de către Direcția de Investiții din cadrul PMB.. O1 - Magistrala I Vest, cămine CL4-CF84 (alimentează cartierele Militari, Drumul Taberei, Crângași, Constructorilor S6) O2 - Magistrala I SUD Cămin CF3 – FPC27 -2,96km, Bd. Chișinău - str. Doamna Ghica - str. Fântânica - str. Mircea Rosetti Vulcanei-Str.Baicului-Str.Paharnicul Turturea-Str.Popa Nicolae- Răuseni-Str.Stolnicul Vasile-Str.Heliade Între Vii-Str.Doamna Ghica, S2; O3 - Magistrala I SUD Cămin CM1 - CM11 -1,99 km, Bd. Basarabia Introv.pos. Dudesti- Pantelimon și Bd.Chișinău; O4 - Magistrala II SUD Cămin CC7 – CG9 - 0,31km, str. Ion Berindei, S2; O5 - Magistrala III SUD Cămin CS1- CL5) - 2,10 km, str. Aremei - Calea Călărași - str. Matei Basarab, S2.	4	44.000.000	Fonduri nerambursabile Bugetul de stat (MDLPA) Buget local Alte surse	PDD PT FM Bugetul local	M.B.	În execuție (finanțare M.D.L.P.A.)	2021-2030	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ		3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum		
26	Proiect umbrelă: Implementarea unor proiecte de conștientizare a cetățenilor în vederea colectării selective a deșeurilor la nivelul municipiului București	-	Conform P.G.D.M.B., campaniile de informare și conștientizare se vor desfășura la nivelul instituțiilor publice, distribuitorilor de materiale publicitare și publicului larg. Deșeuri vizate: deșeuri menajere Implementarea măsurii are ca obiectiv informareași educarea populației cu privire la protecția mediului în general, prevenirea generării deșeurilor municipale și gestionareaa acestora corectă, în particular. Formarea reprezintă unul din instrumentele esențiale pentru schimbarea de atitudini și pentru devoltarea eco-deprinderilor.	5	2.000.000	Fonduri europene Buget local Buget de stat Alte surse P.P.P.	PR BI ARM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. LIFE – Subprograme Economie circulară și calitatea vieții; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa; Inițiativa Urbană Europeană; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; finanțări private;)	M.B. Sectoare 1-6	În pregătire	2025-2029	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.1. Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate		
27	Proiect umbrelă: Revitalizarea spațiilor urbane prin transformarea unor străzi în spații pietonale și consolidarea funcției de centralitate urbane	București *	Identificarea și prioritizarea străzilor din zona centrală, din zonele protejate care pot fi pietonalizate, în vederea: -reducerii traficului motorizat individual, -scaderea poluarii aerului si poluarii fonice, -creșterii calității spațiului public prin creșterea suprafețelor de spatiu verde si introducerea pistelor de bicicete -protejării patrimoniului construit, -creșterii atractivității turistice. Proiecte care pot face parte si din planul de actiune al P.I.C.A., P.A.T.C.N./M100, P.A.O.V., P.A.G.Z.	6	2.500.000	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	M.B.	În pregătire	2025-2030	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	5.4.1. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	*Conceperea unor axe de finanțare dedicate acestui tip de proiect. Inclusiv pentru finanțare proiecte complexe care includ toate fazele de proiectare SF-DE și urmărire șantier în cazul proiectelor ce se desfășoară în urma organizării unui concurs internațional de soluții*
28	Proiect umbrelă: Modernizarea clădirilor de apartamente multifamiliale construite după proiecte elaborate anterior anului 2005	București *	Creșterea reziliației a clădirilor rezidențiale multifamiliale și îmbunătățirea performanței energetice prin intervenții integrate de consolidare seismică/ renovare energetică moderată sau aprofundată, în conformitate cu prioritățile naționale și europene privind sustenabilitatea, eficiența energetică și siguranța populației. Contribuie la creșterea calității vieții locuitorilor, la scăderea consumului de energie și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, sprijinind astfel tranziția spre o dezvoltare urbană durabilă și rezilientă.	2	366.403.071	Fonduri europene Buget de stat Buget local Alte surse (ex. Asociații de proprietari)	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Contribuția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; finanțări private;)	Sectoarele 1-6 P.P.P.	În implementare	2021-2030	5. Orașul atractiv	5.2.ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	5.2.1. Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	
29	Proiect umbrelă: Identificare, inventariere și evaluare vizuală rapidă (E.V.R.) a clădirilor situate în Municipiul București în conformitate cu L212/2022	București	Întocmirea fișei de evaluare vizibilă rapidă (F.E.V.R.) și elaborarea Listei cu ierarhizarea imobilelor pe baza F.E.V.R. care vor contribui la prioritizarea expertizării clădirilor, încadrarea lor într-o clasă de risc seismic conform legislației în vigoare, și stabilirea măsurilor de intervenție în vederea consolidării imobilelor prin care se va asigura creșterea gradului de asigurare la seism, atingând un nivel satisfăcător, iar rezistența și stabilitatea clădirii vor ajunge la limite normale pentru imobilele cu destinația de locuințe multietajate. De asemenea, rezultatele vor fi integrate în sistemele de tip GIS utilizate de M.D.L.P.A.și corelate cu baza de date Hepites, contribuind la realizarea strategiei locale de reducere a riscului seismicși la conformarea cu prevederile Legii nr. 212/2022.	8	2.000.000	grant nerambursabil CEB	Bugetul local Grant CEB	M.B. prin A.M.C.C.R.S. M.D.L.P.A.	Proiectul este în implementare - procedura de achiziție pentru servicii de EVR, aprobat primire grant nerambursabil BDCE în CGM.B.	2022-2029	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală	OR6. Reducerea riscului seismic: în rândul clădirilor publice.	
30	Proiect umbrelă: Proiect integrat de regenerare urbană zona Lacul Morii și Giulești-Sârbi	S6 ***	Zonă care prezintă o vulnerabilitate ridicată față de celelalte zone din sectorul 6. Zonă fără o planificare urbană adecvată, locuințe fără acte de proprietate, nebranșate la utilități pentru care este necesă elaborarea unui proiec integrat de regenerare urbană. Proiect integrat de incluziune sociala Giulești-Sârbi, respectiv proiect de regenerare urbană legăturată cu Lacul Morii.	7	15.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; fina țări private; PPP;)	M.B. Sectorul 6	În planificare	2025-2029	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/SI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	
31	Registrul Verde al Municipiului București (R.V.M.B.)	-	Realizarea unei inventarieri a suprafețelor permeabile și a vegetației dendrologice aferente, din Municipiul București prin crearea unei baze de date de tip GIS, denumită „Registrul Verde al Municipiului București" (R.V.M.B.), care va conține straturile tematice aferente vegetației dendrologice și suprafețelor permeabile, cu determinarea indicilor calitativi și cantitativi ai/ale acestora. Baza de date va permite exploatareași actualizarea permanentă a datelor și informațiilor, în scopul gestionării eficiente acestora. Totodată se va avea în vedere elaborarea unui set de norme (instrucțiuni de lucru) privind modalitatea de culegere, introducere și validare a datelor specifice în R.V.M.B., necesare pentru actualizarea acestuia.	25	4.476.087	Buget local	Bugetul local	M.B.	achiziție în procedură de realizare PMB.	2025-2027	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	
32	Proiect umbrelă: Modernizare 50km infrastructură tramvai	București	Modernizarea infrastructurii de tramvai pe 16 loturi respectiv pe mai multe linii de tramvai din Municipiul București, totalizând aprox. 50 km. Liniile de tramvai a căror infrastructură va fi reabilitată în cadrul acestui proiect leagă zone importante ale orașului și se află pe artere intens circulate precum: Bd. Th. Pallady, Bd. 1 Decembrie 1918, Bd. Basarabia, Calea Călărașilor, Bd. Corneliu Coposu, Bd. Pache Protopopescu, Bd. Barbu Văcărescu, Bd. Bucureștii Noi, Calea Griviței, Bd. Ion Mihalache, Bd. Chișinău.	15	605.000.000	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	PT PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)	M.B.	DALI aprobat 2022, PT + execuție contractată în 2023 și 2024, PT finalizate, Autorizații obținute/ în curs de obținere, ordine începere execuție emise pt. 6 loturi (stadiu nov. 2025), cerere de finanțare depusă pe prioritatea 4 Mobilitate PR 21-27, în curs de evaluare	2022-2029	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	*- criteriu finațare: linii de tramvai verzi / aliniamente arbori talia 1 suplimentare*
33	Proiect umbrelă: Realizare rețea velo extinsă la nivelul municipiului București conform Masterplan Velo, inclusiv infrastructură complementară (parcări, rasteleri etc.) și spații verzi	București * ***	Dezoltarea unei rețele velo extinse, accesibilă și interconectată la nivelul municipiului București urmărind masterplanul Velo aprobat prin H.C.G.M.B. în 2024. Include schimbare profile străzi, includerea unor spații verzi de protecție. Fără diminuare spațiului de circulație al pietonilor. Obiective: 150km infrastructura principală(si 415km secundară, min. 20% spațiul urban ocupat de parcări și autovehicule să fie redistribuit pietonilor și bicicliștilor, 600 de parcări de biciclete de reședință Coordonator desemnat prin H.C.G.M.B. pentru gestionare, planificareși implementare: T.P.B.I.	20	60.000.000	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	PR BI PNIAS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa –Europa mai verde; Europa mai conectată; Orizont Europa;)	M.B. S1-6	M.P.V. aprobat în C.G.M.B. în 2025;	2024-2029	1. Orașul conectat	1.4.PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE		1.4.2. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	
34	Proiect umbrelă: Crearea /modernizarea/ extinderea spațiilor verzi în cartierele de locuire colectivă (Marile ansambluri de locuințe construite înainte de 1990, Z.U.M.I.): parcuri, grădini, scuaruri cu acces public, inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	S1-6 ***	Reabilitareași extinderea spațiilor verzi din cartierele de blocuri, cca. 10 amplasamente, independent sau în cadrul unor proiecte de regenerare urbană integrată. Proiecte care pot face parte și din planul de acțiune al P.I.C.A., P.A.T.C.N./M100, P.A.O.V..	4	5.000.000	POR BI 2021-2027 Fonduri europene Buget local Alte surse P.P.P.	PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; LIFE – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; finanțări private;)	M.B. Sectoarele 1-6	proiecte pilot / idee de proiect	2025-2029	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	5.2.ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII	3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	
35	Proiect umbrelă: Construirea de noi unități de învățământ (Nzeb) și dotarea acestora	S1, S3 * **	Complex educațional, Calea Dudești nr. 165, S3 Construire ansamblu educational Cartier Henri Coandă, S1 Construire ansamblu educațional compus din școală, grădiniță, căi de circulație, spații verzi, terenuri de sport, zone de joacă, corpuri de iluminat, spațiu parcare, gard incintă - cartier Greenfield Școala verde, Bd. Energeticienilor nr. 9-11, S3	14	56.461.507	Buget local Alte surse	PR BI PNCIPS PNSSS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)		În planificare	2024-2029	4. Orașul inclusiv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	*- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul*

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiecte Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoare totală estimată a investiției(lei) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/ obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
36	Proiect umbrelă: Reabilitare, funcționalizare, modernizare infrastructură culturală în aer liber: teatre de vară, inclusiv organizare de evenimente în aer liber, concursuri internaționale de arhitectură	S1, S2 * ** ***	Reabilitare infrastructură culturală în aer liber: teatrul în aer liber Nicolae Bălcescu din Parcul Bazilescu, teatrul în aer liber Mihai Eminescu din Parcul Național, Arenele Romane. Reamenajarea spațiilor publice în spiritul New European Bauhaus și al neutralității climatice, inclusiv prin organizarea unor concursuri internaționale de soluții. Reabilitarea și reamenajarea gradenelor amfiteatrelor și a clădirilor anexe pentru a permite utilizarea lor multifuncțională (ex.: activități culturale, de dezvoltare comunitară, de recreere și socializare). Implementarea unor soluții de protecție foncă a zonelor adiacente (ex. instalarea de copertine, panouri fonoabsorbante, pilăci acustice, vegetație perimetrală), care să îmbine funcționalitatea tehnică cu un design estetic și o integrare armonioasă în peisaj. Se va acorda prioritate soluțiilor ecologice și sustenabile, cu un impact vizual plăcut.	4	6.000.000	Fonduri europene P.R. B.I. Buget local Alte surse PPP	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor insitorice PIDS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	M.B. S1 S2 / Centrul cultural Eminescu	În planificare / în execuție	2022-2029	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJA REA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	*- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
37	Proiect umbrelă: Extindere infrastructură administrată de Clubul sportiv municipal (C.S.M.) București	str. Ion Sahighian nr. 6 * **	Sală multifuncțională pentru sport, str. Ion Sahighian nr. 6, sector 3. Se propune realizarea unei unități sportive de tip sală de sport cu regim de înălțime D+P+E. Zone de gradenă pentru un public de aprox. 900 de persoane proiectată pentru un nivel de vizibilitate bun din tribune la un teren de volei / de baschet pentru competiții oficiale. Suprafața construită totală aprox. 2000mp. Se respectă toate normativele și legile în vigoare.	3	10.000.000	P.R. B.I. P7 Buget local Alte surse	PR BI PNCIPS PIDS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; PPP;)	M.B. prin C.S.M. București	În planificare	2024-2028	4. Orașul incluziv	4.5.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET		4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță		*- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul*
38	Proiect umbrelă: Reabilitare pasajere intere degradiate din municipiul București	S1, S6, S5	Prin realizarea acestor obiective de investiții se va asigura circulația în condiții de siguranță și confort: Consolidare / reabilitare Pasaj subteran Victoria Consolidare/ reabilitare Pasaj subteran Bucur Obor Consolidare/ reabilitare Pod Băneasa Consolidare/ reabilitare subteran Pasaj Lujerului Reabilitare / Consolidare Pod Operă	2	174.190.921	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PI PNIAS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. finanțări internaționale pentru soluții inovative de mobilitate rutieră)	A.S.B. Sectoare	diverse etape: DTAC, PTh+DE	2024-2029	1. Orașul conectat	1.1.CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE		1.1.4. Modernizarea podurilor și pasajelor		*- Solicitare ca parte a dosarului de finanțare a avizului arhitectului-șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul*
39	Proiect umbrelă: Strategie de dezvoltare a infrastructurii verzi a municipiului București	-	Elaborarea unei strategii integratoși operaționale, integrată cu celelalte strategii ale M.B., pentru dezvoltarea infrastructurii verzi a orașului pe termen lung (2050), ca parte a tranziției către un oraș mai sănătos, rezilient la schimbările climatice, echitabil și pretentos cu natura. Rezultate estimate: Creșterea suprafeței verzi planificate în cartierele deficitare Îmbunătățirea conectivității ecologice între parcuri, coridoare, râuri urbane Creșterea implicării comunității în planificarea spațiului public Fundamentarea unei liste de proiecte prioritare verzi pentru finanțare	18	600.000	Fonduri nerambursabile PR BI 2021-2027 Buget local Alte surse (parteneriate)	Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai verde;)	M.B. Sectoare 1-6 O.N.G.	în planificare Direcția Mediu, în baza PATNC/ M100	2026-2029	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	
40	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitareși dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 1	S1 * ** ***	Estimare investiție pentru rețeaua de învățământ antepreșcolar și preșcolar din sectorul 1 - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	6.200.000	Fonduri europene P.R. B.I. 5.1 Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 1	planificare	2023-2029	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	*- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
41	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitareși dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 2	S2 * ** ***	Estimare investiție pentru 6 unități în sectorul 2 - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	13.505.201	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 2	În evaluare la finanțator	2023-2029	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	*- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
42	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitareși dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 3	S3 * ** ***	Estimare investiție pentru 2 unități în sectorul 3 - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	9.965.792	P.R. B.I. axa 61 Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 3	În evaluare la finațator, stadiu contractare	2023-2029	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	*- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
43	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitareși dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 4	S4 * ** ***	Estimare investiție pentru rețeaua de învățământ antepreșcolar și preșcolar din sectorul 4 - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	10.266.940	Fonduri europene P.R. B.I. 5.1 Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 4	planificare	2023-2029	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	*- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
44	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare, reabilitareși dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 5	S5 * ** ***	Estimare investiție pentru 2 unități din sectorul 5 - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	14.301.376	P N C C R S P. R. B.I. 2021-2027 P6 C.N.I. Buget local	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 5	diverse faze: execuție, curs de semnare contracte, pregătire documentații	2023-2029	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	*- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
45	Proiect umbrelă: Lucrări de construire, consolidare și dotare pentru unitățile de învățământ antepreșcolar și preșcolar în sectorul 6	S6 * ** ***	Estimare investiție pentru 3 unități din sectorul 6 - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	40.000.000	P.R. BL Buget local	PR BI PNCIPS PNSSS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	Sectorul 6	2 proiecte în execuție, 1 la stadiul SF/DALI	2023-2029	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	*- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
46	Proiect umbrelă: Consolidare, modernizareși reabilitare seismică a unităților de învățământ cu risc seismic care nu fac parte din programele de reabilitare termică și modernizare	București * ** ***	Estimare investiție pentru 20 unități - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	159.161.644	P.R. B.I. 2021-2027 F.E.D.R. Buget de stat Buget sector	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 3		2023-2029	4. Orașul incluziv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE		5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	*- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*

Nr. Dt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiectului Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoare totală estimată a investiției Bucureștiului (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/ obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
47	Proiect umbrelă: Lucrări de consolidare, reabilitare, modernizare, dotărișiamenajări pentru unitățile de învățământ din sectorul 4	S4 * ** ***	Estimare investiție pentru rețeaua de învățământ primar, secundar, liceal din sectorul 4 - doar acele unități care respect normativele și legislația în vigoare	14	45.000.000	Fonduri europene P.R. B.I. PS 2021-2027 Buget local	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	Sectorul 4	diverse stadii	2023-2029	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE			OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	- *Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* - *Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
48	Proiect umbrelă: Dezvoltarea de programe de cercetare prin proiectului "Planet Youth" – Evidence-Based Drug Prevention	-	Program paneuropean care se desfășoară sub patronajul președintelui Islandei, Olafur Ragnar Grimsson, se implementează și în țara noastră începând cu data de 19 sept 2007	5	400.000	INTERREG Europe	Interreg Europa Bugetul local	D.G.A.S. M.B.	În desfășurare	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.5.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET		4.5.1. Dezvoltarea infrastructuri/servicii/orș activităților pentru tineri		
49	Proiect umbrelă: Obținerea autorizației de securitate la incendiu pentru 6 unități sanitare mari	sos. Panduri 20 Calea Griviței 4 Bd. Ion Mihalache 11-13 bd. Ion C Brătianu nr. 1 șos. Berceni nr. 12 bd. Ion Mihalache 37-39	Realizarea documentațiilor în vederea obținerii autorizației de securitate la incendiu pentru 4 unități sanitare mari: Spitalul clinic Prof. Dr. Theodor Burghele, șos. Panduri nr. 20, Spitalului clinic de nefrologie "dr. Carol Davila", Calea Griviței 4 Spitalului clinic de obstretică-ginecologie "Filantropia", Bd. Ion Mihalache 11-13 spitalul clinic Colțea, bd. Ion C Brătianu nr. 1 spitalul clinic de boli cronice Sf. Luca, șos. Berceni nr. 12 Spitalul clinic Sfânta Maria, bd. Ion Mihalache nr. 37-39	5	16.692.760	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	Bugetul local	M.B. A.S.S.M.B.	hcgmb 2022	2025-2027	4. Orașul incluziv	4.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE		4.3.1. Dezvoltarea infrastructuri spitalicești cu rol de deservire national/regional și metropolitană		
50	Lărgire bd. Dimitrie Pompeiu cu extindere infrastructură de tramvai și străpungere bd. Barbu Văcărescu, construire drum de legătură între șos. Pipera, Bd. Dimitrie Pompeiu și str. Fabrica de Glucoză, sector 2	bd. Dimitrie Pompeiu	Lărgire Bd. Dimitrie Pompeiu cu extindere infrastructură de tramvaiș străpungere Bd. Barbu Văcărescu, construire drum de legătură între șos. Pipera, Bd. Dimitrie Pompeiu și Str. Fabrica de Glucoză și construire parcare de tip park&ride cu acces din Bd. Dimitrie Pompeiu – proiect care propune realizarea a două benzi de 3,5m pe sensul cale dublă tramvai pe Bd. D. Pompeiu. Etapa 1 - Lărgire Bd. Dimitrie Pompeiu; Etapa 2: Extindere infrastructură tramvai (1,6km); Etapa 3: Construire drum de legătură între șos. Pipera, Bd. Dimitrie Pompeiu și Str. Fabrica de Glucoză, L 850m.	15	140.000.000	Buget local Alte surse	PR BI PT PNIAS PNCIPS Bugetul local	M.B. Sectorul 2	SF aprobat în CGM.B. iunie 2025; în curs de pregătire documentație atribuire PT și execuție	2024-2029	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/trolleibuz)	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	- criteriu finațare: linii de tramvai verzi / aliniamente arbori talia 1 suplimentare
51	Proiect umbrelă: Lucrări capitale de creștere a eficienței energetice, consolidare și modernizare a școlilor și liceelor din sectorul 6	S6 * ** ***	Estimare investiție pentru 4 unități - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	84.640.045	Fonduri europene PRBI Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	S6	diverse faz execuție	2023-2029	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE		OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	- *Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* - *Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
52	Proiect umbrelă: Lucrări de consolidare, reabilitare și modernizare pentru unitățile de învățământ din sectorul 5	S5 * ** ***	Estimare investiție pentru 4 unități - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	24.451.305	P.N.C.C.R.S. P.R. B.I. 2021-2027 A.F.M. Buget local	PR BI PDD PNCIPS PNSSS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	S5	diverse faze: execuție, curs de semnare contracte	2023-2029	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE			OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	- *Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* - *Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
53	Proiect integrat de regenerare urbană pentru zona Expoziției	S1 ***	Scopul propiectului este de a remodela zona Expoziției prin îmbunătățirea infrastructurii și a spațiilor publice, precum și prin creșterea accesibilității și integrarea elementelor verzi, în încercarea de a revitaliza mediul urban.	7	35.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; fina țări private; PPP;)	M.B. Sectorul 1	idee proiect	2026-2029	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN		5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	- *Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* - *Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
54	HUB mobilitate și management urban municipiul București și Registrul construcțiilor	București	Hub-ul de mobilitate urbană este un proiect de digitalizare a serviciilor de management urbanși mobilitate urbană în vederea creșterii eficienței și a proceselor decizionale la nivelul administrației publice locale prin integrarea și interoperabilitatea sistemelorși bazelor de date din domeniul urbanismului și mobilității urbane. Include armonizarea documentațiilor tehnice proiectelor BTMS-HUb, în vederea interoperabilității sistemelor ITS, actualizarea Băncii de date urbane a Municipiului București și realizarea unei platforme de date deschise. Proiectul finațat PNRR se desfășoară se implementează 2024-2026.	10	1.000.000	P.N.R.R. Buget local	PNRR Bugetul local	M.B. A.D.I.Z.M.B.	În derulare	2024-2029	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	1.5.ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	OR2. Creșterea nivelului de digitalizarea e economieiși administrației publice și adoptarea conceptului de oraș inteligent.	
55	Modernizarea drumurilor județene: penetrație prelungirea Ghencea-Domnești și supralărgire bd. Ghencea între Str. Brașov și terminal Tramvai 41	bd. Ghencea	Penetrația Prelungirea Ghencea – Domnești și Supralărgirea Bulevardul Ghencea, între strada Brașov și Terminal Tramvai 41 - lărgirea la patru benzi de circulație a străzii Prelungirea Ghencea, între strada Brașov și strada Mărăcineni, în lungime de aproximativ 6 Km; realizare cale dublă de tramvai pe strada Prelungirea Ghencea, între strada Brașov și Park&Ride, cu o lungime de 5,50 Km; piste pentru bicicliști; trotuare și spații verzi; modernizarea sistemului de iluminat; modernizarea și extinderea rețelei de apă și canal; protejare și relocare rețele de utilități; lucrări bazine de retenție; lucrări semaforizare. La capătul arterei de circulație Prelungirea Ghencea, în zona nodului rutier de la Domnești, se va realiza un nod intermodal cu parcare supraetajată de tip Park&Ride.	15	125.225.800	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	PR BI PT PNIAS PNCIPS PCDF Bugetul local	M.B.	5-a contractat în 2024 revizuirea P.T. și rest de executat, pentru trosoanele 3, 4, 5 și 6. Tronsoanele 1 și 2 se află în curs de execuție/ finalizare lucrări. Cerere de finanțare pt partea de infrastructură tramvai depusă în 2025 pe prioritatea 4 Mobilitate PR 21-27, în curs de evaluare	2023-2029	1. Orașul conectat	1.1.CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE		1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/penetrații și coridoare majore	OR9. Îmbunătățirea conectivității și accesibilității la TEN-T.	- *criteriu finațare: linii de tramvai verzi / aliniamente arbori talia 1 suplimentare* - *Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
56	Proiect umbrelă: Realizarea unei rețele de Centre de colectare prin aport voluntar (C.A.V.) pentru colectarea: D.E.E.E., bateriiuzate, D.C.D. provenite de la amenajări interioare/exterioare, textile, lemn, mobilier, ambalaje, deșeuri periculoase, uleiuri uzate alimentare, deșeuri reciclabile, deșeuri voluminoase, deșeuri verzi din grădini, cadavre de animale mici	București	Centrele de colectare prin aport voluntar (C.A.V.) sunt puncte unde cetățenii pot aduce gratuit deșeuri care nu sunt colectate prin sistemul obișnuit. În fiecare punct de colectare sunt amplasate unul sau mai multe containere, pentru asigurarea colectării pe fracții. Numărul și mărimea containerelor vor fi adaptate cerințelor sistemului de colectare, volumului disponibil și necesarului de capacitate pentru deșeurile generatoșii colectate. Aceste centre sunt un element cheie în sistemul de management al deșeurilor, având ca scop creșterea ratelor de reciclare.	5	6.000.000	P.N.R.R. Buget local Alte surse	PNRR Bugetul local	S1-6	În execuție	2025-2029	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ		3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate		
57	Proiect umbrelă: Dezvoltarea serviciilor sociale și a infrastructurii necesare destinate persoanelor fără adăpost, prevenirii separării copiilor de familie, protecției victimelor violenței domestice	București * **	Modernizare Adăpostul pentru copii străzii „Dăniilă Prepeleac" Prevenirea separării copiilor prin servicii comunitare integrate Centru destinat găzduirii și protecției victimelor violenței domestice Centru de asistență destinat găzduirii și consilierii agresorilor în cazurile de violență domestică Servicii de prevenire a separării copilului de familie	6	22.893.179	Fonduri europene Buget local Alte surse	PIDS PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; CEDV Programul Egalitate, drepturiși egalitate de gen; Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; finanțări acordate de organizații naționale/internaționale; PPP;)	M.B. Sectoarele 1-6		2025-2029	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE		4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate/incluziv migranți		
58	Proiect umbrelă: Spațiu public urban Podul Calicilor - Ansamblu urban Domnița Bălașa, amenajare urbană zona Palatului de Justiție, sector 5	Podul Calicilor	Noul pod pietonal peste Dâmbovița va face legătura dintre străzile Șelari și Sfinții Apostoli, va avea o suprafață de aprox. 700 mp și va fi realizat dintr-o structură metalică cu elemente aparente din lemn de stejar. Refacerea Podului Calicilor face parte din Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) pentru centrul capitalei și va include și reamenajarea spațiile pietonale din jurul Curții de Apel. Acord Apele Române: 2023. Avize: 2024.	4	613.301	Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; fina țări private; PPP;)	M.B.	Pth	2023-2029	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	- *Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul* - *Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiecte Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoarea totală estimată a investiției Bucureștiului (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziții lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate cărula i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/ obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
59	Proiect umbrelă: Modernizarea și extinderea sistemului de semaforizare inteligentă (managementul traficului București-Ilfov) și prioritizarea vehiculelor de transport public în vederea creșterii siguranței rutiere, fluidizării traficului și reducerii poluării	S1-6	Modernizarea și extinderea sistemului de semaforizare inteligentă (Managementul Traficului București-Ilfov) și prioritizarea vehiculelor de transport public, în vederea creșterii siguranței rutiere, fluidizării traficului și reducerii poluării - Integrarea intersecțiilor semaforizate din capitală în BTMS are ca rezultat reducerea timpilor de deplasare, fluidizarea circulației în zonele controlate de sistem, flabilitatea crescută a echipamentelor, consumul redus de energie și performanțe crescute, prioritizarea în intersecții pentru mijloacele de transport în comun și existența unui punct unic de control al întregului sistem. Modernizarea și extinderea sistemului de semaforizare inteligentă din București va fi făcută în patru etape distincte: 1 - modernizarea și reconfigurarea a 85 de intersecții aferente unui număr de 5 radiale care asigură legătura dintre sejurile importante din oraș cu zona centrală: Șoseaua Colentina, Șoseaua Alexandriei, Bd. Iuliu Maniu, Șoseaua București – Târgoviște, Șoseaua Berceni. 2 - prevede creșterea capacității centrului de trafic actual, inclusiv prin dotarea lui tehnologică (servere, soft-uri), pentru un management al traficului mai eficient în intersecțiile deja integrate în sistemul centralizat, dar și extinderea acestuia la alte intersecții din București. Etapele 3 și 4 presupun includerea în sistemul centralizat de trafic a tuturor intersecțiilor din capitală, respective, extinderea semaforizării inteligente la nivelul întregului oraș.	3	7.400.000	Fonduri nerambursabile P.R. B.I. 2021-2027 P.N.R.R. CID Buget local Alte surse	PR BI PCIDF Interreg Europa – Europa mai inteligentă IUE Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai conectată; Europa mai verde; Europa mai inteligentă; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; alte finanțări pentru soluții inteligente – de ex. PT pentru siguranțărutieră;)	M.B. S1-6	În curs de realizare studiu fezabilitate	2021-2029	1. Orașul conectat	1.5.ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC		1.5.4. Creșterea siguranței în trafic	OR2. Creșterea nivelului de digitalizarea economieisi administrației publice și adoptarea conceptului de oraș inteligent.	
60	măsuri / Proiect umbrelă: Dezvoltarea capacității de monitorizare a calității aerului și a nivelului de zgomot la nivelul municipiului București	București	Reducerea expunerii populației la zgomot ambiental peste limitele legale, prin identificarea, reglementarea și protejarea zonelor afectate, în conformitate cu legislația națională și europeană. Reducerea poluării prin identificarea principalelor surse de emisii care au determinat degradarea calității aerului, elaborare a planurilor de calitate a aerului (P.I.C.A.), a planurilor de acțiune pe termen scurt și a planurilor de menținere a calității aerului (P.M.C.A.) aprobată prin H.G. nr. 257/2015 în vederea atingerii valorilor limită pentru poluanții pentru care s-a realizat Incadrarea în regim de gestionare I, elaborarea hărților de zgomot si a planului de acțiune pentru gestionarea zgomotului, creșterea capacității de monitorizare a calității aerului și a zgomotului	10	5.200.000	Alte surse	PR BI PCDIF PDD APM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Orizont Europa; Interreg Europa Europa mai verde; Europa mai inteligentă; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde;)	M.B. S1-6		2021-2029	3. Orașul durabil	3.5.REDUCEREA POLUĂRII ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI		3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului/inclusiv în spațiile interioare		
61	Proiect umbrelă: Lucrari de reabilitare și modernizare a scolilor și liceelor din Sectorul 1	S1 * ** ***	Estimare pentru unitățile din sectorul 1 - doar acele unități care respectă normativele și legislația în vigoare	14	10.000.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PDD PNCIPS PNSSS APM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; A doua contribuție elvețiană în România Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; PPP;)	S1	planificare	2023-2032	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/liceal	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	- *Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Consultarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
62	măsură: Susținerea și dezvoltarea de linii telefonice pentru prevenirea tentativelor de suicid din municipiul București	-	Asigurarea continuității proiectului „Linia telefonica de urgenta pentru prevenirea tentativelor de suicid 116123 în parteneriat cu Spitalul Clinic de Psihiatrie „Prof. Dr. Alexandru Obregia"și Asociația de Suicidologie.	2	300.000	Buget local Alte surse	Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. finanțări private)	M.B. D.G.A.S.M.B	Înființată în 2009	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE		4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri dafavorizate/inclusiv migranți		
63	Hub educațional	TBD	P.R.O.E.D.U.S. are un parteneriat internațional cu Universcience în vderea realizarii unei expertize de specialitate pentru dezvoltarea unui spatiu de invatare multivalent pentru copiisi dorește dezvoltarea, pe un teren al municipalității a acestuia. ERIO va fi un spatiu multifunctional, interactiv, recreativ si educational. Organizare de activitati interactive de invatare modelul fiind Copernicus Center PoLonia, Cité des Sciences et Industrie Paris, Technopolis, Nemo Science Center.	10	1.000.000	fonduri europene venituri proprii alte surse de finanțare sponsorizări, donații	PR BI PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	M.B. P.R.O.E.D.U.S.	în curs de implementare în așteptare-identificare și aprobare teren	2026-2029	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ		4.4.2. Dezvoltarea unei oferte culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	- *Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Consultarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
64	Reabilitarea și modernizarea Muzeului Național al Pompierilor "Foișorul de Foc" București, bd. Ferdinand I, nr. 33, Sector 2	bd. Ferdinand I nr. 33	Obiective ale proiectului: - consolidarea, restaurarea, reabilitareași modernizarea Muzeului Pompierilor - Foișorul de Foc - diversificarea segmentului economic al zonei prin promovarea obiectivului de patrimoniu - refacerea instalațiilor și montarea de echipamente nou - realizarea unui sistem de iluminat arhitectural. Prima etapă a proiectului a fost începută cu rmare a unei finanțări europene în 2014 (P.R. B.I. 2014-2020, nerambursabil F.E.D.R. 3399770,2eur. Buget propriu 849942,55).	10	570.000		PR BI PNCIPS – Subprogram Așezăminte culturale PNR – Restaurare monumente istorice Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)	I.G.S.U.	progres fizic 92%	2025-2027	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJA REA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.1. Conservarea monumentelor istoricesi a zonelor de protecție a acestora	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	
65	Proiect umbrelă: Program multianual de asigurare a siguranței cetățenilor și a pazei bunurilor si a spatiilor publice.(camere video și alte echipamente pază și protecție)	București	Obiectivele proiectului: Achiziționarea și instalarea infrastructurii necesare pentru supravegherea spațiilor publice în vederea asigurării siguranței cetățenilor, prevenirii criminalității și păstrării integralității obiectelor din domeniul public sau expuse către acesta (fațade clădiri, mobilier urban, monumente etc)	3	200.000	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială;)	Sectoare 1-6	planificare	2021-2029	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/NCLUSIV/ÎN MEDIUL DIGITAL		6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	
66	Proiect umbrelă: Achiziționarea de material rulant tramvaie, testarea și punerea în funcțiune a tramvaielor, campanii de informare	București	Proiectul are ca scop modernizareași eficientizarea transportului public de călători din Municipiul București prin achiziția a 250 de tramvaie moderne, nepoluante, accesibile, sigurești confortabile. Aceste tramvaie vor înlocui vehiculele vechi, cu durată de viață depășită, contribuind la îmbunătățirea calității serviciilor de transport public și reducerea emisiilor de carbon. o 100 tramvaie unidirecționale, lungime 36 metri; o 100 tramvaie unidirecționale, lungime 27 metri; o 50 tramvaie bidirecționale, lungime 27 metri.	15	802.526.334	Fonduri nerambursabile PRBI 2021 2027 Axa 4 Buget local Alte surse	PR BI Bugetul local	M.B.	Achiziție tramvaie pe baza modernizate (uzu în extensie); studiu de oportunitate aprobat prin H.C.G.M.B.; caiet de sarcini în curs de elaborare. Cereri de finanțare depuse în august 2025 în cadrul Priorității 4 Mobilitate - PR BI 21-27 - pentru	2021-2030	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	
67	Proiect umbrelă: Construcție/ reabilitare și dotare aferentă centrelor de recuperare și Centrelor Respiro pentru copii cu dizabilități din municipiul București	București	Înființare centre de tip Respiro și îmbunătățirea infrastructurii de servicii sociale în sectoarele municipiului Îmbunătățirea capacității de inserție profesională a persoanelor cu dizabilități pe piața muncii Servicii de îngrijire de zi - terapii psihologice pentru copii cu dizabilități, Complex Brâncuși	2	8.067.213	Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; finanțări private; finanțări acordate de organizații internaționale;)	Sectoare 1-6 M.B. A.L.P.A.B.	planificare	2021-2030	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE		4.2.2. Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor		- *Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Consultarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
68	Reabilitare și modernizare Centrul Cultural Lumina și implementarea unor măsuri/ soluții de eficiență energetică, Bd. Regina Elisabeta nr. 32, Sector 5, București	Bd. Regina Elisabeta nr. 32	Consolidarea elementelor structuraleși renovarea energetică aprofundată a clădirii în vederea - sediu administrativ instituție publică.	7	4.542.446	PRBI 2021-2027 buget local	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor istorice APM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Regiune a Dunării mai verde; Contribuția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Orizont Europa; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice;)	M.B. prin A.M.C.C.R.S. Centrul cultural Lumina	procedură achiziție lucrări execuție	2021-2027	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	
69	Proiect umbrelă: Consolidare seismică și renovare energetică moderată/ aprofundată ale clădirilor rezidențiale multifamiliale	București	Creșterea rezilienței a clădirilor rezidențiale multifamiliale și îmbunătățirea performanței energetice prin intervenții integrate de consolidare seismică/ renovare energetică moderată sau aprofundată, în conformitate cu prioritățile naționale și europene privind sustenabilitatea, eficiența energetică și siguranța populației.	3	500.171.820	PDD 2021-2027 Fonduri europene Buget local Alte surse	PR BI PNCCRSR Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Contribuția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	M.B. prin A.M.C.C.R.S. S1-6	diverse stadii expertize tehnice, elaborare documentații atribuire contracte proiectare, DALI, obținere avize, AC, PT+DE, pregatire procesura achiziție executie lucrari, pregătire dosare fonduri, contracte execuție	2021-2029	5. Orașul atractiv	5.1.CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE		5.1.3. Reabilitarea seismică a locuințelor	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	- *solicitare expertiza tehnică imobil - organizare de pantier care să nu afecteze spațiile verzi din ansamblurile de locuit*
70	Restaurarea sediului central al Arhivelor Naționale ale României, monument istoric, bd. Regina Elisabeta nr. 49, sector 5	bd. Regina Elisabeta nr. 49, sector 5	Obiectiv: - consolidarea, reabilitareași restaurarea Palatului Arhivelor Naționale - creșterea atractivității obiectivului de patrimoniu - creșterea cu minim 6% a numărului de vizitatori față de nivelul anului 2019: 11.500vizitatori. Prima etapa a proiectului a fost începuta cu rmare a unei finantari europene in 2014 (P.R. B.I. 2014-2020, nerambursabil F.E.D.R. 3653545,4euro, Buget propriu 913385,86 euro).	6	1.067.070		PR BI Timbrul monumentelor istorice PNR – Restaurare monumente istorice PNCIPS – Subprogram Așezăminte culturale Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)	Arhivele Naționale	progres fizic 80%	2018-2027	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJA REA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istoricesi a zonelor de protecție a acestora	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiecte Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoare totală estimată a investiției/Bucureștiului (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și neîncheiate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
71	Proiect umbrelă: Restaurarea clădirilor monument istoric / clădiri/or aflate în zone istorice protejate / clădirilor cu valoare aflate în proprietatea publică și integrarea lor în circuitul cultural	S1-6 * **	Muzeului memorial Gheorghe Tăttărescu, str. Domnița Anastasia nr. 7 Palatul Suțu, Bd. I. C. Brătianu, nr. 2 Circul Metropolitan București Hanul Solacolu, Calea Moșilor nr. 134-134A Sala Palatului Muzeului Theodor Aman - inclusiv prin organizarea unor concursuri internaționale de arhitectură	12	35.115.077	P.N.R.R CS/2/B1/1 PR BI P7 Bugetul de stat Buget local Alte surse P.P.P.	PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială;)	M.B. S1-6	diverse stadii	2024-2029	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritorului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
72	Lucrări de intervenție la fațada monumentului istoric Cercului Militar Național – cazarma 954, str. Constantin Mille nr. 1, sector 1	str. Constantin Mille nr. 1, sector 1	Obiectiv proiect: conservarea, restaurarea și protejarea Palatului Cercului Militar Național prin realizarea de lucrări de intervenții la fațada monumentului, realizarea lucrărilor de termo-hidrofugare, înlocuirea tâmplăriei din lemn, reatasarea elementelor decorative de similipatrăși metal, îmbunătățirea iluminatului arhitectural exterior și asigurarea protecției antitrăsnet, respectiv creșterea mediu cu 3% a numărului anual de vizite la obiectivul de patrimoniu. Prima etapa a proiectului a fost începuta ca urmare a unei finantari europene in 2014 (P.R. B.1. 2014-2020), nerambursabil F.E.D.R. 2134512,93eur, Buget propriu 533628,08ei).	6	559.428		PR BI Timbrul monumentelor istorice PNR – Restaurare monumente istorice PNCIPS – Subprogram Așezămintele culturale Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)	M.A.P.N.	progres fizic 80%	2018-2027	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	
73	Proiect umbrelă: Modernizarea depourilor/ autobazelor existentei creșterea capacității de garare pentru transportul public	S1-6	Modernizare 2 depouri și autobaze S.T.B. - În pregătire documentație de atribuire pentru PT și execuție modernizare depou Titan, Str. Nicolae Teclu, Sector 3 și depou Colentina,Șos. Colentina, Sector 2, pe baza S.F. aflată pe S.T.B. - două obiective strategice pentru susținerea rețelei de tramvaie moderne. Vizează: hale noi de revizie, întreținere și reparații, spații de garare, modernizarea infrastructurii existente, spații administrative, sisteme automatizate pentru spălare tramvaie.	15	199.936.694		PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Orizont Europa;)	M.B. S.T.B.	SF modernizare depouri Titan și Colentina aprobate în 2025; în curs de pregătire documentație de atribuire pentru PT și execuție, cerere de finanțare depusă în august 2025, în curs de evaluare	2025-2029	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.4. Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritorului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
74	Amenajarea Pasajului căii ferate Lujerului prin crearea unei promenade pietonale verzi, dedicată transportului alternativ, sectorul 6	pasajul CF Lujerului	Pasajul C.F. Lujerului din sectorul 6, construit în anii 1980 pentru transport feroviar și de metrou, a fost abandonat după 1990 și a devenit temporar un loc de exprimare artistică spontană, urmand a fi reabilitat.	4	18.000.000		PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa – Europa mai conectată; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Life – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbăriclimatice;)	Sectorul 6	SF elaborat	2025-2029	1. Orașul conectat	1.4.PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE		1. 4.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritorului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
75	Proiect umbrelă: Eficientizare energetică a clădirilor publice si mitare neincluse în alte categorii	București * **	Lucrări de eficientizare energetică a clădirilor publice care nu au beneficiat de investiții din fonduri publice sau nerambursabile în ultimii 15 ani.	5	25.000.000		PR BI (P3 2021-2027) AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Interreg Europa; Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Contribuția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	M.B. Sectoare 1-6	diverse faze	2021-2029	3. Orașul durabil	3.1.ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE		3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritorului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
76	Modernizarea sistemelor de măsurare a energiei termice	București	În urma proiectului de modernizare a sistemului de măsurare a energiei termice se urmărșete atât înlocuirea echipamentelor uzate moral, cât și integrarea în același timp, a unor tehnologii noi în sistemul de termoficare. Studiu de fezabilitate și indicatori tehnico-economici aprobat prin H.C.G.M.B. 393/21.12.2023, H.C.G.M.B. 152/31.07.2024	4	144.197.400		PR BI (P3 2021-2027) PDD PT Bugetul local Fondul de Modernizare Alte surse de finanțare (ex. Life – Subprograme Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa – Misiuni climă; Interreg Europa Europa mai verde; Europa mai inteligentă; Mecanismul pentru interconectarea Europei; Inițiativa Urbană Europeană; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	M.B.	SF și indicatori aprobați prin H.C.G.M.B. 2023/2024	2025-2029	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICĂ		3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	
77	Proiect umbrelă: Organizarea sistemului de gestionare a tuturor deșeurilor municipale, inclusiv a biodeșeurilor și a deșeurilor textile, a deșeurilor menajere periculoase și a uleilor/de uzate alimentare. Asigurarea de spații de sortare a deșeurilor textile la nivelul municipiului București.	București	Capacitate suplimentară pentru colectarea separată a deșeurilor prin înființarea unor puncte de colectare (containere supraterane de diverse capacități, containere subterane îngropate/semiingropate etc.) pentru fiecare tip de deșeuri.	5	175.125.011		PR BI PDD AFM P5 Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Life – Subprogram Economie circulară și calitatea vieții; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa – Misiuni climă; PPP;)	Sectoarele 1-6	În implementare	2021-2029	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ		3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate		
78	Proiect umbrelă: Creșterea atractivității școlilor prin introducerea de programe și ateliere extracurriculare (concursuri, cercuri, activități sportive, artistice, etc.) este una din metodele care dau rezultate, elevii simțindu-se complet integrați. De asemenea elevilor li se poate acorda suport în derularea deprinderilor de autonomie personală/și socială, educația putând fi susținută primmetode diverse, formale și informale (vizite la muzee, monumente, întreprinderi, etc.)	București	Creșterea atractivității școlilor prin introducerea de programe extracurriculare (vizite tematice, excursii, concursuri, cercuri, activități sportive, artistice, etc.) este una din metodele care dau rezultate, elevii simțindu-se complet integrați. De asemenea elevilor li se poate acorda suport în derularea deprinderilor de autonomie personală/și socială, educația putând fi susținută primmetode diverse, formale și informale (vizite la muzee, monumente, întreprinderi, etc.)	8	400.000		PEO PIDS PNDSS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; finanțări private; PPP;)	I.S.M.B. Sectoare 1-6		2021-2030	4. Orașul incluziv	4.1.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE		4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/liceal	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	- puncture activității în exterior /în arii naturale protejate/ în parcuri / proiecte interdisciplinare / în colaborare cu instituțiile publice de cultură
79	Proiect umbrelă: Servicii comunitare pentru îngrijirea persoanelor vârstnice și pentru îmbătrânire activă	S1-S6 * **	Dezvoltarea unor programeși spații pentru: - Clubul seniorilor - îmbunătățirea calității persoanelor vârstnice alfabetizare digitală a seniorilor - servicii de îngrijire la domiciliu - cămine pentru persoane vârstnice	7	4.680.000		PIDS PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; finanțări acordate de organizații internaționale; Interreg Europa – Europa mai socială; Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială;)	D.G.A.S. M.B.	În curs de demarare	2025-2029	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE		4.2.2. Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor		- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritorului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc. în cazul proiectelor care implică construcții
80	Proiect umbrelă: Reasistematizare bulevardelorși optimizarea acestora prin integrarea tuturor componentelor de mobilitate velo, auto, transport public și pietoni și componenta peisageră cu rol de protecție și reducere a efectelor insulei de căldură	S1, S2, S5	Reamenajarea bd. Iuliu Maniu, sectorul 6 - Proiectul are în vedere amenajarea profilului stradal existent al bulevardului Iuliu Maniu (tronson str. Lujerului - Valea Cascadelor) prin realizarea de locuri de parcare, piste biciclete, spații verz și zone pietonale. Ale bulevarde în principal pe axa N-S Pța. Romană - Piața Unirii: bd. Lascăr Catargiu - bd. Gen. Ghe. Magheru - bd. Nicolae Bălcescu - bd. Ion C. Brătianu, inclusiv amenajarea de piețe publice pe traseul acestor bulevarde.	10	27.756.783		PR BI (2021 2027 Axa 4) PT PNIAS PNCIPS AFM PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprograme Natură și biodiversitate; Atenuare și adaptare schimbări climatice; Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Orizont Europa – Misiuni climă;	A.D.I. T.P.B.I. A.S.B. S.T.B. S.A. S1-6	Iuliu Maniu CTE S6 prevazut PMUD si M100	2025-2029	1. Orașul conectat	1.5.ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	1.5.6. Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de transport	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritorului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
81	Proiect umbrelă: Lucrări de modernizare / extindere pentru instalații pentru 10 spitale din subordinea A.S.S.M.B.	București	Lucrări de modernizare / extindere pentru instalații de ventilați, tratare a aerului și infrastructura de fluide medicale, precum și montarea de sisteme de detectare, semnalizare, alarmare incendii și în cazul depășirii concentrației maxime admis de oxigen pentru 9 spitale din subordinea A.S.S.M.B: Spitalul clinic dr. I. Cantacuzino, Spitalul clinic Colentina, Spitalul clinic Sf. Maria, Spitalul clinic de pneumofiziologie Sf.Ștefan, Spitalul clinic de copii dr. Victor Gomoiu, Spitalul clinic Colțea, Spitalul clinic de boli infecțioase și tropicale dr. Victor Babeș, Spitalul clinicnicolae Malaxa,Spitalul clinic de psihiatrie prof. Al. Obregia, Spitalul clinic de nefrologie dr. Carol Davila	5	20.000.000		PS PNCIPS PNIIUS POIM/935/9/1 Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Contribuția elvețiană – Program privind servicile de sănătate;)	M.B. A.S.S.M.B. Sectoarele 1-6	Proiectul aprobat și se implementeaza	2024-2025	4. Orașul incluziv	4.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE		4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitaliceștiu cu rol de deservire națională/regională și metropolitană		- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritorului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori tolie 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
82	Proiect umbrelă: Consolidare și modernizare cinematografe	bdul. Elisabeta nr. 27 Cinematograful Cotroceni Ghe. Magheru nr. 12 Cinematograful Giulești	Consolidare, reabilitare, modernizareși dotare Cinema Corso, bd. Elisabeta nr. 27, sector 5 Consolidare și modernizare Cinematograful Cotroceni Dotare și reamenajare Cinema Patria (după finalizarea consolidării) Executarea lucrărilor de amenajareși modernizare a Cinematografului Giulești	10	17.899.334		PR BI PNCIPS PNR Timbrul monumentelor instorice PIDS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; PPP;)	M.B. A.S.S.M.B. Sectoarele 1-6	în lucru la AMCCRS	2021-2029	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALEȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructuri/echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritorului și Urbanismul
83	Înființarea Muzeului Comunismului. Organizare concurs internațional de soluții de arhitectură	TBD	Dezvoltarea treptată a unei instituții muzeale de interes public	10	200.000		PR BI PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Europa creativă;)	M.B. Muzeul Municipiului București	idee de proiect/ identificare teren	2026-2029	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALEȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.2. Dezvoltarea unei oferte culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	Conceperea unor axe de finanțare dedicate acestui tip de proiect. Inclusiv pentru finanțare proiecte complexe care includ toate fazele de proiectare/SF-DE și urmărire santier în cazul proiectelor ce se desfășoară în urma organizării unui concurs internațional de soluții

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiectului Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoare totală estimată a investiției/Bugetului (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
84	Reabilitare Casa Bercovici, monument istoric, Calea Moșilor nr. 128, sector 2	Calea Moșilor nr. 128	Reabilitarea, consolidarea structurală și restaurarea integrală a monumentului istoric – cod LMI: B-II-m-B-19261 - sediul A.G.V.P.S. din România cu scopul redării acestuia către curțile public – prin utilizare cultural-educațională, expozițională și instituțională. Imobilul este situat în zona protejată nr. 01 – stradă tradițională comercială Calea Moșilor, conform PUZ ZCP H.C.G.M.B. nr. 279/2000. Coordonate cadastrale: Teren intravilan – 2.602 mp, dintre care 1.986 mp în folosință gratuită și 616 mp în proprietate privată. Suprafață construită desfășurată (S+P+M): 1.838,80 mp	12	3.400.000		PR BI (P7) Timbrul monumentelor istorice Buget local (7%) Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)	A.G.V.P.S.	pregătire dosar finanțare	2025-2027	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	*Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul*
85	Restaurarea și reabilitarea clădirilor monument istoric sau aflate în zonă istorică protejată aflate în proprietatea publică a Statului Român și în administrarea M.A.I.	bd. George Coșbuc 51-61	Reabilitarea, consolidarea structurală și restaurarea a unor imobile deținute de M.A.I. monument istoric sau în zone istorice protejate: - Creșterea eficienței energetice și nivelul de siguranță la acțiuni seismice a imobilului amplasat în bd. George Coșbuc 51-61, S5	5	45.000.000		PR BI (2021-2027 P7) PNCIPS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Europa creativă; Interreg Europa – Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială;)	M.A.I.	în planificare, 1 proiect faza PTh, 2 proiecte expertiza tehnica si SF	2025-2029	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	*- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
86	Proiect umbrelă: Proiect integrat de regenerare urbană Reconfigurarea spațiului public din zona Răzoare, sector 5 și 6	zona Răzoare ***	Amenajarea sustenabilă a spațiului din intersecția Răzoare, reconfigurat în urma lucrărilor de la metroul spre Drumul Taberei prin introducerea a cât mai multe spații verzi plantate și facilitarea accesului la mijloacele de transport. Se pune accent pe revitalizarea zonelor subutilizate pentru a îmbunătăți calitatea vieții urbane.	2	3.000.000		PR BI PDD PNIAS PIDS PNR Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; finanțări private; PPP;)	M.B.	În curs de elaborare documentatie de avizare a lucrărilor de intervenții DALI, NC+TP semnate,	2026-2029	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN		5. 4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	*Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul Concepersa unor axe de finanțare dedicate acestui tip de proiect. Inclusiv pentru finanțare proiecte complexe care includ toate fazele de proiectare SF-DE și urmărire șantier în cazul proiectelor ce se desfășoară în urma organizării unui concurs internațional de soluții*
87	Proiect umbrelă: Achiziționare software, echipamente IT, aparatură etc. pentru optimizarea funcționării instituțiilor publice, inclusiv online / la distanță	sedii instituții	Digitalizarea serviciilor publicesi optimizarea funcționării instituțiilor publice - facilitarea accesului la servicii publice de calitate	3	8.923.800		PR BI (2021–2027 P2) PCIDIF Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Interreg Europa – Europa mai inteligentă; Europa Digitală;)	M.B. Sectoarele 1-6 Instituții subordonate	diverse stadii de implementare	2021-2029	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL		6. 3.2. Informatizarea administrației publice locale/digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City	OR2. Creșterea nivelului de digitalizare a economiei și administrației publice și adoptarea conceptului de oraș inteligent.	
88	Proiect umbrelă: Organizarea de programe de antreprenoriatși educație financiară	S1-6	Garantarea unei educații de calitate, extinderea de centre de învățare permanentă de către autoritățile locale, creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor, creșterea numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante inclusiv competențe profesionale care sa faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriat.	2	1.890.000		PR BI P2 PED Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Contribuția elvețiană – Programul pentru consolidarea IMM-urilor; Programul de inițiuiune socială; Orizont Europa; Interreg Europa – Europa mai inteligentă; Europa mai socială; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Instrumentul I3; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială;)	M.B. Sectoarel 1-6 P.P.P.	în pregătire	2026-2029	2. Orașul inovativ	2.2.ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE		2.2.2. Stimularea antreprenoriatului prin măsuri locale	OR3. Consolidarea capacității de reziliență și a competitivității IMM, inclusiv prin acces la structuri moderne de sprijinire a afacerilor.	
89	Consolidare și refuncționalizare a clădirii din str. Vlaicu Vodă nr. 17, sector 3 - Arhiva P.M.B. și bibliotecă tehnică cu acces public și Amenajare clădire administrativă pentru arhivă - str. Liviu Rebreanu nr. 29A	str. Liviu Rebreanu nr. 29A, str. Vlaicu Vodă nr.17	Demersuri pentru clarificarea situației juridice, evaluare imobil de către P.M.B.și A.D.I.Z.M.B., finalizate cu o H.C.G.M.B. în 2024 în vederea refuncționalizării ca sediu al arhivei municipiului București. În 2025 a fost finalizată expertiza tehnică a clădirii. Refuncționalizare clădire ca unul din sediile arhivei municipiului București, incluzând spațiu accesibil publicului.	3	9.000.000		Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Contribuția elvețiană - Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Life – Subprogramele Tranziție energie curată; Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Fondul pentru inovare - Tehnologii inovatoare cu emisii nete zero pentru neutralitatea climatică; alte programe de finanțare nerambursabilă;)	M.B. A.M.C.C.R.S	În planificare, hotărâre CGM.B.	2025-2029	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	2.2.3. Sprijinirea financiară a IMM-urilor în vederea dezvoltării și internaționalizării/ precum și a depășirii efectelor crizei provocate de Covid 19		
90	Clădire de interes și utilitate publică - str. Johannes Gutenberg nr. 1-3, sector 5	str. Johann Gutenberg nr. 1 3	Eficientizare energetică, consolidare, reconstrucție parțială a clădirii din str. J. Gutenberg conform H.C.G.M.B. 361/2025. Identificarea funcțiunilor și dotarea clădirii de interes și utilitate publică după finalizarea consolidării.	20	17.500.000		Fonduri nerambursabile Buget local Alte surse	M.B.	În planificare	2025-2029	6. Orașul bine administrat	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	2.2.ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală		
91	Proiect umbrelă: Construire de spitale noi, extinderea cu corpuri noi de spital și dotarea acestora	bd. Timișoara nr. 101E *	Construire spital, Bd. Timișoara, nr. 101E, sector 6 Construire noi corpuri de cladire la spitalele in functiune cu respectarea normativelor in vigoare si cu fundamentare realiata in baza unui PUZ, cu respectarea spatiilor verzi existente.	5	1.000.000.000		PS PNCIPS PNIUS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. A doua contribuție elvețiană în România; Interreg Europa – Europa mai socială; PPP;)	M.B. Sectoarele 1-6 A.S.S.M.B., MS, MAI	diverse stadii		4. Orașul inclusiv	4.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE		4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire national/regional și metropolitană		*- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.*
92	Proiect umbrelă: Extinderi infrastructură de tramvai (Unirii, Grațioasa, Mezeș, Inel Median, Delfinului - Dna. Ghica)	București	Lot 1 – Extinderea liniei de tramvai cu aproximativ 0,9 km în Piața Unirii, care va lega linia de tramvai 32 de la poalele Dealului Mitropoliei, cu linia de tramvai 21, spre Strada Sfânta Vineri. Lot 2 – Realizarea unei extensii de cca.10,8 km linie de tramvai între Bd. Chișinău și Str. Alexandru Anghel prin Bd. Nicolae Grigorescu - Str. Iuliu Maniegeanu - Sos.Vitan – Bărzești - Str. Sergent Ion Iriceanu - Str. Turnu Măgurele - Str. Lucă (inel median) Lot 3 – Realizarea unei noi linii de tramvai, în lungime de 1,4 Km, care să faciliteze legătura dintre capătul tramvaiului nr. 5, ce are zona de întoarcere în str. Grațioasa (Sectorul 1) și zona complexului comercial Băneasa (Mall Băneasa). Lot 4 – Propune realizarea unei extensii de cca. 1,6 km a liniei de tramvai, care să facilitze legătura dintre capătul tramvaielor nr. 3 și nr. 45, ce au bucla de întoarcere în Str. Mezeș din sectorul 1 și zona Complexului comercial Colosseum	15	100.000.000,00		PT PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)	M.B. Sectoare MB	în curs de elaborare PUZ și SF	2022-2030	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	- criteriu finațare: linii de tramvai verzi / aliniamente arbori talia 1 suplimentare - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
93	Proiect umbrelă:- Modernizare și extindere rețea de troleibuz pe mai multe tronsoane din municipiul București	București	Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric - troleibuz - etapa 1, orizont 2027/2029 - Modernizarea rețelei existente, în special în centrul Capitalei, în zonele cu încrucișări de macaz. - Extinderea rețelei pe distanțe scurte pentru îmbunătățirea interconectivității. - Modernizarea substațiilor electrice, a liniilor de alimentare și a branșamentelor. - Tronson prioritar: Piața Romană – Bd. Dacia – Str. Mircea Vulcănescu – Str. Gări de Nord / Calea Griviței – Bd. Dacia – Piața Romană (1,5 km).	15	4.580.000		PT PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)			2025-2029	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	
94	Proiect umbrelă:-: Îmbunătățirea operării și întreținerii autobuzelor și a cerințelor pentru flota de autobuze inclusiv achiziția de autobuze nepoluante	București	Proiectul vizează modernizarea flotei de transport public prin achiziția etapizată de autobuze electrice, cu emisii zero, în concordanță cu obiectivele strategice europene și naționale privind decarbonizarea și tranziția către o mobilitate urbană sustenabilă. Proiectul este structurat în șase etape succesive, care vizează modernizarea flotei de transport public prin achiziția treptată de autobuze electrice, cu emisii zero. Etapa 1 se referă la achiziția a 250 autobuze din totalul de 1400 identificat.	15	150.000.000		PT PR BI ARM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)		estimare investiție și etapizare	2023-2029	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	
95	Proiect umbrelă: Realizarea de parteneriate public-privat în vederea amenajării și întreținerii spațiilor publice abandonate (spații verzi, piațete) și în vederea dezvoltării unor obiective de interes public	S1-6	Revitalizarea spațiilor publice abandonate prin dezvoltarea de parteneriate public–private dedicate amenajării, modernizării și întreținerii acestor zone, în concordanță cu obiectivele strategice de regenerare urbană și creștere a calității spațiilor publice. Măsura valorifică resursele și expertiza mediului privat pentru transformarea spațiilor subutilizate în zone funcționale și atractive, fiind integrată cu proiectele de reamenajare urbană, echipamente de utilitate publică și infrastructură verde-albastră propuse în planul de acțiune și complementară intervențiilor care urmăresc îmbunătățirea mobilității și a conectivității spațiilor publice.	20	10.000.000,00		PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor instorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; fina (ță)ri private; PPP;)			2025-2029	2. Orașul inovativ	2.5.CONSOLIDAREA COOPERĂRII DINTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	2.5.1. Inițirirea dialogului dintre mediul de afaceri și administrația locală	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanismș a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din 1350/2001 privind Amenajarea Teritoriului Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
96	Proiect umbrelă: Creșterea capacității de furnizare a energiei electrice pentru scurtarea traseelor de racordare și în vederea asigurării necesarului de energie pentru noile dezvoltări din municipiul București	București	Creșterea capacității de furnizare a energiei electrice în municipiul București prin modernizarea și extinderea infrastructurii de distribuție, astfel încât să fie scurtate traseele de racordare și să fie asigurat necesarul energetic pentru noile dezvoltări urbane. Intervenția contribuie la creșterea eficienței și fiabilității rețelei electrice, fiind integrată cu proiectele de dezvoltare urbană, regenerare a zonelor în transformare și extinderea a infrastructurilor tehnico-edilitare propuse în planul de acțiune, precum și complementară investițiilor dedicate mobilității sustenabile, infrastructurii verzi și creșterii calității vieții în municipiu.	1	7.000.000,00		Bugetul local Bugetul de stat Alte surse de finanțare (ex. PPP; finanțare privată;			2021-2029	1. Orașul conectat	1.6.EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICA ȘI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII		1.6.1. Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a Capitalei și a zonei sale urbane funcționale	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiectului Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoare totală estimată a investiției (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/ obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
97	Proiect umbrelă: Reabilitare monumente ce aparțin sau sunt în administrația cultelor religioase recunoscute în România	str. Plumbuita nr. 58	Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural în administrarea cultelor religioase recunoscute în România: Ansamblul mănăstirii Plumbuita - cod LMI B-II-m-A19419, str. Plumbuita nr. 58, sector 2 alcatuit din - Biserica Nașterea Sf. Prooroc Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul - Palatul Domnesc	2	5.000.000		PR BI PDD PNCIPS PNIAS PIDS PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Life – Subprogramele Natură și biodiversitate; Adaptare la schimbările climatice; Orizont Europa Interreg Europa; Interreg Dunărea; Europa creativă; A doua contribuție elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; fișa țări private; PPP)			2025-2029	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJA REA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL		5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
98	măsuri: Formarea și calificarea profesională a personalului angajat în vederea îmbunătățirii accesului la servicii pentru toți cetățenii indiferent de venituri, statut social, naționalitate	București	Formarea și calificarea profesională a personalului angajat pentru a îmbunătăți calitatea și accesibilitatea serviciilor publice oferite tuturor cetățenilor, indiferent de venituri, statut social sau naționalitate. Măsura urmărește dezvoltarea competențelor necesare unui aparat administrativ modern și incluziv, fiind integrată cu inițiativele din planul de acțiune orientate către digitalizarea serviciilor, eficientizarea administrației și creșterea satisfacției cetățenilor, precum și complementară proiectelor care sprijină incluziunea socială și reducerea disparităților în accesul la servicii.	3	1.496.000,00		Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. CEDV; Interreg Europa; Interreg Dunărea; A Doua Contribuție Elvețiană în România – Programul de implicare civică; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniul prioritar democrație, stat de drept și drepturile omului;)			2025-2029	6. Orașul bine administrat	6.3.DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/INCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	2.3.ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENȚE PE PIAȚA DE MUNCĂ	6.3.1. Dezvoltarea competențelor și managementul eficient al resurselor umane din administrația locală	OR2. Creșterea nivelului de digitalizarea a economiei și administrației publice și adoptarea conceptului de oraș inteligent.	
99	Proiect umbrelă: Crearea unor platforme de dezvoltare regională a tehnologiilor strategice pentru Europa (S.T.E.P.)	București	Crearea unor platforme de dezvoltare regională dedicate tehnologiilor strategice, domeniilor de specializare inteligentă și sectoarelor S.T.E.P., prin consolidarea infrastructurii de inovare și facilitarea colaborării dintre mediul academic, sectorul privat și autoritățile publice. Măsura sprijină accelerarea transferului tehnologic, creșterea competitivității economice și stimularea investițiilor în industrii emergente, fiind integrată cu proiectele din planul de acțiune care urmăresc dezvoltarea ecosistemelor de inovare și antreprenoriat, și complementară inițiativelor orientate către digitalizare, cercetare aplicată și atragerea de investiții strategice la nivel regional. Domenii țintă pentru investiții: -Tehnologii digitale și inovație în tehnologiile de vârf -Tehnologii curate și eficiente din punct de vedere al resurselor -Biotehnologii.	2	5.000.000,00		PR BI PCDIF PNCDI IV Bugetul local - Alte surse de finanțare (ex. PPP; Finanțări private; Contribuția elvețiană – Programul de cercetare; Orizont Europa; Instrumentul I3; Fondul pentru inovare; Europa Digitală; Life; Interreg Europa; Interreg Dunărea;)			2025-2029	2. Orașul inovativ	2.1.ATRAGEREA DE INVESTIȚII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ		2.1.1. Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan	OR1. Consolidarea capacităților în materie de CDI, inclusiv prin preluarea tehnologiilor avansate.	
100	Proiect umbrelă: Reabilitarea, refacerea și reamenajarea bazelor sportive și de agrement	București	Proiectul se referă la reabilitarea, refacerea și reamenajarea bazelor sportive pe care A.N.S. le deține în administrare prin Complexele sportive naționale și cluburile sportive. Proiectul va pune accent pe spațiile verzi necesare unei bune funcționări a activităților sportive și de agrement în aer liber - acestea fiind cel mai important fundament al unei vieți echilibrate și sănătoase.	2	5.000.000		PR BI PIDS PNCIPS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. PPP; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB;)			2026-2029	4. Orașul incluziv	4.5.DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET		4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
101	Proiect umbrelă: Hub-uri pentru cercetare-dezvoltare-inovare C.D.I., transfer tehnologic și facilitarea creării de noi soluții (procese, produse, tehnologii, servicii) la nivelul regiunii București-Ilfov	București	Dezvoltarea unor hub-uri dedicate cercetării-dezvoltării-inovării (C.D.I.), transferului tehnologicși generării de soluții noi – procese, produse, tehnologii și servicii – la nivelul regiunii București-Ilfov. Aceste hub-uri vor consolida colaborarea dintre mediul academic, institutele de cercetareși sectorul privat, facilitând valorificarearezultatelor științifice și accelerarea inovării regionale. Măsura este integrată cu proiectele care urmăresc dezvoltarea ecosistemelor de inovareși specializare inteligentă și este complementară inițiativelor ce sprijină antreprenoriatul inovativ, digitalizarea și competitivitatea economică la nivel regional.	2	10.000.000,00		PR BI – Prioritate 1 PCIDIF – Prioritate 1, Prioritate 4 PNCDI IV PS – Prioritate 5 (Inovație în sănătate) Orizont Europa Inițiativa Urbană Europeană Instrumentul I3 Interreg Europa – Europa mai inteligentă Interreg Dunărea – Regiune a dunării mai competitivă și inteligentă Contribuția elvețiană – Programul de cercetare Fondul pentru inovare – Tehnologii inovatoare cu emisii nete zero Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. fonduri private, PPP, alte finanțări – în funcție de inovațiile întreprinse, ex. Orizont Europa pentru mobilitate, Europa Digitală pentru inovații digitale) PPP	M.B. Sectoare 1-6 Universitățile din M.B.		2023-2029	2. Orașul inovativ	2.4.SUȘINEREA DEZVOLTĂRII SECTORIULUI CDI/A TRA N. S.F.RULUI DE KNOW-HOW ȘI TEHNOLOGIE AVAN.S.ATĂ		2.4.2. Sprijinirea transferului tehnologic/în scopul comercializării rezultatelor activității de CDI	OR1. Consolidarea capacităților în materie de CDI, inclusiv prin preluarea tehnologiilor avansate.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
102	Proiect umbrelă: Crearea de centre comunitare pentru sprijinirea activităților creative	S1	Devoltarea unor huburi creative în urma unor parteneriate cu societatea civilă, ONG-uri, mediu academicși alți parteneri interesați. Hub Berzei 21 Hub de inovare pentru industria creativă Piața Amzei, S1 Centrul creativ comunitar Excelsior / Minerva, S1	10	7.500.000,00		PR BI – Prioritate 7 PIDS – Prioritate 5 PNCIPS – Subprograme Așezăminte culturale, Săli de cinema, Unități și instituțiide învățământ de stat PNR – Restaurare monumente istorice Timbrul monumentelor istorice PNS – Pilon II (Leader) PCDIF Prioritate 3 AFM Programul privind instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice (...) pentru unități de cult Interreg Europa – Europa mai socială Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială Inițiativa Urbană Europeană Facilitatea NEB Europa creativă Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. PPP, Orizont Europa – Pilon 2	M.B. S1		2025-2029	4. Orașul incluziv	4.4.ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	5.3.CONSERVAREA/PROTEJA REA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural	OR11. Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și stimularea dezvoltării infrastructurilor care contribuie la incluziunea socială în comunitate.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
103	Proiect umbrelă: Măsuri integrate locuire - servicii sociale	București	Elaborare metodologie la nivelul municipiului / regiunii privind dezvoltarea de măsuri integrate referitoare la infrastructura de locuințe și servicii sociale. Elaborare plan de acțiune în corelare cu legislația națională în vederea demarării unor proiecte de reabilitareși dezvoltare a fondului de locuințe și servicii sociale pentru populația vulnerabilă, în spiritul coeziunii socialeși integrării comunitare.	6	5.000.000,00		Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Contribuția elvețiană – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; Interreg Europa; Interreg Dunărea; CEDV; Inițiativa Urbană Europeană;			2025-2029	5. Orașul atractiv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSONALELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	5.2.ÎMBUNĂTĂȚIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate/inclusiv migranți		- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
104	Proiect umbrelă: Înființare centre comunitare pentru îmbunătățirea integrării populației pe piața muncii, cu accent pe categoriile vulnerabile (învățare continuă, consiliere, formare, specializare, reconversie profesională, dobândire de competențe digitale și verzi)	București	Înființarea unor centre comunitare dedicate îmbunătățirii integrării populației pe piața muncii, cu accent pe categoriile vulnerabile, prin oferirea de servicii de învățare continuă, consiliere, formare, specializare, reconversie profesională și dezvoltare de competențe digitale și verzi. Aceste centre vor funcționa ca puncte integrate de sprijin pentru creșterea ocupării și reducerea disparităților socio-economice, fiind parte dintr-un Proiect umbrelă orientate către incluziune socială și dezvoltare economică locală. Măsura este complementară inițiativelor de formare profesională, digitalizare și dezvoltare comunitară din planul de acțiune și contribuie la crearea unui ecosistem local favorabil participării active pe piața muncii.	6	1.950.000,00		PEO PIDS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. finanțări private; Interreg Europa; Interreg Dunărea; A Doua Contribuție Elvețiană în România; Granturile SEE & Norvegiene; CEDV; Inițiativa Urbană Europeană;)			2025-2029	2. Orașul inovativ	2.3.ASIGURAREA NECESARULUI DE COMPETENȚE PE PIAȚA DE MUNCĂ	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSONALELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	2.3.1. Încurajarea atragerii de forță de muncă calificată din țară și din diaspora	OR10. Îmbunătățirea accesului la o infrastructură educațională modernă.	- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
105	Proiect umbrelă: Îmbunătățirea condițiilor de locuire în zonele în care se găsesc așezări informale	str. Alexandru Hrisoverghi f.n. sector 6	Înregistrarea cadastrală, reglementare urbanistică și măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de locuire in situ în baza legislației în vigoare pentru așezarea informală Hrisoverghi, sector 6. Nucleul inițial de unități destinate locuirii din așezarea informală: 1990-1999 Suprafață a așezării informale: 1.017mp Populație actuală: 44 locuitori	2	1.000.000,00		PR BI PIDS PNCIPS – Subprogram Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate PCLSN - Construcția de locuințe sociale, reabilitarea clădirilor de locuit existente, în vederea realizării de locuințe sociale ANL – Program Locuințe pentru tineri Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; A Doua Contribuție Elvețiană în România – Programul de incluziune socială; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar incluziune socială; CEDV; Interreg Europa; Interreg Dunărea;	S6	În elaborare proiect faza SF	2026-2027	4. Orașul incluziv	4.2.PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSONALELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate/inclusiv migranți		- Solicitare aviz arhitect șef al Municipiului București pentru verificarea reglementărilor de urbanism și a normelor tehnice de proiectare în baza art. 36 alin. 12 pct i din L350/2001 privind Amenajarea Teritoriului și Urbanismul - Considerarea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbuști, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
106	Proiect umbrelă: Modernizarea rețelei de troleibuz prin achiziționare troleibuze cu autonomie	București	Proiectul vizează modernizareași extinderea capacității de transport public în Municipiul București, prin achiziția a 100 de vehicule de 18m lungime (articulate) (din totalul de 200 vizate de proiect) cu autonomieși masuri complementare pentru adaptarea infrastructurii la aceste tipuri de vehicule. Vehiculele sunt destinate înlocuirii troleibuzelor vechișii uzate (Ikarus, Irisbus). De asemenea proiectul vizează reducerea emisiilor de carbon, îmbunătățirea calității serviciilor de transport prin introducerea de vehicule moderne, accesibilșeși nepoluante, precum și creșterea atractivității transportului public, în vederea reducerii utilizării autoturismului personal.	15	100.000.000,00		PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde;)	B. A.D.I. T.P.B.I. S.T.B.	depus	2026-2029	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiecte Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoare totală estimată a investiției/Bugetul alocat (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/ obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
107	Implementarea zonelor de emisii reduse la nivelul municipiului București		Crearea de zone cu emisii reduse (LEZ) la nivel municipiului, dotate cu sisteme de monitorizare a calității aerului. Definirea limitelor LEZ și stabilirea clasificării vehiculelor pe baza standardelor de emisii. Va fi elaborată o abordare progresivă pentru a spori treptat restricțiile privind vehiculele cu emisii ridicate. Dezvoltare infrastructură, campanii comunicare. Informații publice despre calitatea aerului în LEZ.	2	EUR 10.000.000		Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Interreg Europa; Interreg Dunărea; Orizont Europa;)			2025-2027	3. Orașul durabil	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENȚA	1.4.PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice		
	TOTAL		LISTA SCURTĂ	TOTAL												
			LISTA PRIORITARĂ - subtotal proiecte din lista scurtă		7.062.418.166											
108	Proiect umbrelă: Orbital București: Dezvoltarea rețelei de drumuri radiale prin intermediul cărora vor fi conectate municipiul București, U.A.T.-urile și zonele industriale de viitoarea autostradă A0	Regiunea București-Ilfov ****	Drumurile radiale, înglobate într-un singur proiect denumit Orbital București, leagă marile bulevarde radiale ale municipiului București și a D.N.C.B. cu A0. Municipiul București va gestiona elaborarea P.U.Z.-urilor pentru cele 10 D.R.-uri și va coordona adaptari la intersecția cu trama stradală a municipiului.	15	30.000.000		PT PR BI PNIAS Drumuri publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților, Poduri, podețe, pasaje sau punti pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice PNCIPS – Subprogram Drumuri de interes local și drumuri de interes județean Bugetul local			2022-2029	1. Orașul conectat	1.1.CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE		1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/penetrații și coridoare majore	OR9. Îmbunătățirea conectivității și accesibilității la TEN-T.	
109	Proiect umbrelă: Extinderea rețeua de metrou în U.A.T.-urile din inelul 1 al Bucureștiului (M6, M4, M5, M2, M7)	Regiunea București-Ilfov ****	Buget alocat de subdiviziunea administrativ-teritorială Sectorul 4 al municipiului București pentru investiția metropolitana: Construcția și punerea în funcțiune a liniei M4 faza II (Gara de Nord Progresul), inclusiv material rulant.	10	568.745.394		PT PR BI A Doua Contribuție Elvețiană în România Bugetul local			2025-2029	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.1. Extinderea/reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	
110	Proiect umbrelă: Extindere linii de tramvai pentru conectare regională	Regiunea București-Ilfov ****	Buget alocat de subdiviziunea administrativ-teritorială Sectorul 2 al municipiului București pentru investiția metropolitană: Construirea/extinderea traseelor de transport public electric urban/suburban, inclusiv infrastructura tehnică aferentă. Construcția liniei de tramvai Titan - Piața Delfinului - Doamna Ghica - Petricani - Pipera, în colaborare cu Primăria Municipiului București - Realizare tronson dublu tramvai nou, rezultând un traseu final de aproximativ 6km. Valoare estimată a lucrării este de 30mil. lei fara TVA, iar proiectarea la faza SF 4,4mil. lei fara TVA. Extinderea rețelei de tramvai pe traseul Șos Pantelimon - Bd. Biruinței (Pantelimon) - DN3 - DNCB, inclusiv nod intermodal la intersecția dintre DN3, DNCB, rețeaua CFR (tramvai 55)	15	35.000.000		PT PR BI Bugetul local Alte surse (ex. Interreg Europa – Europa mai conectată, Europa mai verde;)			2026-2029	1. Orașul conectat	1.3.ÎMBUNĂTĂȚIREA TRANSPORTULUI PUBLIC		1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	- criteriu finațare: linii de tramvai verzi / aliniamente arbori talia 1 suplimentare - Consideranea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbusti, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
111	Proiect umbrelă: Gestionarea deșeurilor din construcții și demoliări (D.C.D.) din municipiul București și crearea unui C.A.V. mare B-IF Nord, drumul Rudeni-Chitila nr. 22-28, sector 1; crearea CAV mare B - IF (S/V/E)	drumul Rudeni-Chitila nr. 22-28 Regiunea București-Ilfov ****	Crearea unui C.A.V. mare B-IF Nord, drumul Rudeni-Chitila nr. 22-28, sector 1 (din cele 2 la nord si sud, prevazute de strategia nationala in jurul Bucureștiului) se adresează populației și are ca scop colectarea deșeurilor de toate tipurile, cu focus pe deșeurile pentru care nu există soluții facile (ex.: deșeuri din demolări și construcții, deșeuri voluminoase, D.E.E.E.-uri, etc.), cu scopul asigurării unei gestiuni corectesi a creării oportunității de reparare, reutilizare și tratare a acestora. Proiectul va asigura infrastructura necesară colectării, sortării, reparării, igienizării a bunurilor care, ulterior, se vor reintoarce în circuitul de consum. Deșeurile care nu se pot recicla se vor trata și se vor elimina.	5	5.800.000		AFM Bugetul local Alte surse (ex. Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai competitivăși inteligentă; Life – Subprogram Economie circulară și calitatea vieții; Interreg Europa – Europa mai verde; Orizont Europa;)			2025-2029	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ		3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale		
112	Proiect umbrelă: Realizarea de Instalații Integrate de Tratare a Deșeurilor (I.I.T.D.) din municipiul București	Regiunea București-Ilfov ****	Pentru acest tip de investiții sunt necesare suprafețe de teren mari, care să corespundă condițiilor de amplasare impuse de legislația de mediu în vigoare, astfel încât să nu producă disconfort vecinătăților și să se respecte normele de sănătate publică. P.M.B. este în cautarea unui teren pentru dezvoltarea investitiei in zona de influenta regionala.	5	300.000.000		PDD Bugetul local Alte surse (ex. Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai competitivăși inteligentă; Life – Subprogram Economie circulară și calitatea vieții; Interreg Europa – Europa mai verde; Orizont Europa;)			2025-2029	3. Orașul durabil	3.4.ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ		3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale		
113	Proiect umbrelă: Sistem de asigurare a calității apei salbei de lacuri de pe râul Colentina (13 lacuri) și a lacurilor interioare din capitală (6 lacuri) la nivelul regiunii București-Ilfov	Regiunea București-Ilfov ****	Buget alocat de municipiul București pentru lacurile în administrarea A.L.P.A.B. in vederea: - Adaptarea infrastructurii hidrograficeși ecologice la efectele schimbărilor climatice, pentru a crește reziliența la episoade de ploi torențiale și valuri de caniculă prelungite. - Creșterea calității apei pentru a diminua poluarea, a crește biodiversitatea, inclusiv pentru a putea fi organizate activități de agrement	5	44.312.115		PNIAS PDD AFM Bugetul local			2025-2029	3. Orașul durabil	3.5.REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI		3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	
114	Proiect umbrelă: Centura Verde București-Ilfov - infrastructură strategică pentru sănătatea publică, adaptare climatică, biodiversitate, calitatea aerului și recreere	Regiunea București-Ilfov ****	Plan operațional pentru implementarea Centurii verzi București-Ilfov și implementarea unor prime măsuri, proiecte de împăduriri, protejare spații verzi, activități și campanii de promovare, extinderea parteneriatelor.	20	1.000.000		PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex: Life – Subprograme Natură și biodiversitate, Atenuare și adaptare schimbări climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB)			2025-2029	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	- Consideranea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbusti, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
115	Proiect umbrelă: Centura de fortificații a municipiului București (ansamblul de forturi și baterii)	centura fortificatii Regiunea București-Ilfov ****	Planificare pentru regenerare urbană, reabilitare, conversie funcțională, amenajări, conservare, introducere în circuit cultural pentru cele 18 forturi din regiunea București-Ilfov. Ansamblul de proiecte include: strategie de regenerare urbană, documentații urbanism, concursuri de soluții conversie funcțională, documentații tehnice, parteneriate de gestiune, restaurare și conversie pilot, parteneriate public-privat.	4	5.000.000		PR BI PNR Timbrul monumentelor istorice Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa – Europa mai socială; Europa mai aproape de cetățeni; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai socială; Europa Creativă; Orizont Europa; fonduri private; PPP;)			2025-2029	5. Orașul atractiv	5.3.CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	- Consideranea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbusti, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.
116	Proiect umbrelă: Crearea infrastructurii verde-albastră de-a lungul salbei de lacuri a râului Colentina, inclusiv circuit de agrement pe cursul râului Colentina	culoar Colentina Regiunea București-Ilfov ****	- implementare proiecte castigatoare pe 3 loturi distincte în cadrul concursului internațional de soluții intitulat „Lacurile Colentinei, Sector 2, București" - implementare proiectului „Promenada Verde", sector 1	5	200.000.000		PR BI PDD Bugetul local Alte surse de finanțare (ex: Life – Subprograme Natură și biodiversitate, Atenuare și adaptare schimbări climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Orizont Europa; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB)			2023-2029	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	
117	Proiect umbrelă: Dâmbovița Axa creativă a orașului. Revitalizarea urbană a cheiului Dâmbovței	culoar Dambovita Regiunea București-Ilfov ****	Intervenții pentru creșterea rezilienței zonelor urbane adiacente coridorului râului Dâmbovița în ceea ce privește adaptabilitatea la schimbările climatice: creșterea calității vieții urbane, creșterea calității apei, reactivarea ecosistemului râului, creșterea suprafețelor pentru dezvoltarea de spații publice, dezvoltarea activităților economice de a lungul cursului, rezolvarea problemelor cauzate de riscurile la inundații, dezvoltarea coerentă și unitară a orașului, reconectarea oamenilor cu lucul de apă, reactivarea zonelor neutilizate din oraș, întărirea relațiilor între actori urbani și autorităților publice, contribuind la coordonarea activităților de implementare rezultate din cele 17 obiective de dezvoltare durabilă – ODD ale Agendei 2030.	5	2.000.000		PR BI PNIAS AFM Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Interreg Europa –Europa mai verde; Europa mai conectată; Orizont Europa;)			2023-2029	3. Orașul durabil	3.6.CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI		3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate	OR7. Creșterea suprafeței și îmbunătățirea substanțială a calității spațiilor și infrastructurilor verzi.	
118	Proiect integrat de investiții publice strategice pentru creșterea atractivității zonei Antiaeriană	sector 5 Regiunea București-Ilfov ****	Realizarea segmentului de legătură dintre Bd. Prelungirea Ghencea și Șoseaua Alexandriei, în continuarea Străzii Brașov, parte a inelului median de circulație al municipiului, susținere creșterea mobilității urbane sustenabile urmand a fi echipat cu transport public de mare capacitate (tramvai). Investițiile pentru realizarea arterei fac parte din proiectul mai mare de urbanizare a arealului neconstruit în prezent situat în sectorul 5, în vestul Străzii Antiaeriană, între Bulevardul Ghencea la Nord, Șoseaua Alexandriei la Sud și Drumul Cooperativei la Est.	15	4.000.000		PR BI Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Inițiativa Urbană Europeană; Facilitatea NEB; Orizont Europa; Interreg Europa; Interreg Dunărea; fonduri private; PPP;			2025-2029	5. Orașul atractiv	5.4.FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	6.1.CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice		- criteriu finațare: linii de tramvai verzi / aliniamente arbori talia 1 suplimentare - Consideranea cu prioritate în criteriile de evaluare ale indicatorilor mp spațiu verde plantat (cu arbori și arbuști), arbori talia 1, 2, 3, arbusti, mp de raingardens, nr. specii autohtone etc.

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare	Descrierea succintă proiectului Plan de acțiune (din descriere va trebui să reiasă dacă proiectul este integrat sau complementar cu alte proiecte propuse în planul de acțiune)	Număr curent proiecte complementare din Planul de Acțiune	Valoare totală estimată a investiției Bucureștiului (euro) Plan de acțiune	Sursa/ sursele de finanțare estimate	Surse potențiale de finanțare	Beneficiarul (proprietarul/ administratorul)	Maturitate/ stadiu (fișă proiect, documentație tehnico-economică DALI/ SF/ PT, achiziție lucrări în curs, lucrări începute și nefinalizate)	Perioada estimată de implementare Plan de acțiune	Obiectivul/obiectivele aferent strategiei teritoriale integrate căruia i se adresează	Politică	Încadrare în alte politici	Program	Obiectivul/obiectivele aferent PR BI 2021-2027 căruia i se adresează (dacă este cazul)	Nevoi de Asistență Tehnică identificate
119	Proiect umbrelă: Valorificarea resurselor geotermale din regiunea București-Ilfov	Regiunea București-Ilfov ****	Utilizarea resurselor geotermale din nordul Bucureștiului ca potențială sursă de energie regenerabilă și nepoluantă pentru încălzirea locuințelor din U.A.T.-urile situate în proximitatea surselor de apă termală și pentru funcțiuni balneare. Realizarea unei noi capacități de producere a energiei din surse regenerabile în urma sondarii potențialului de utilizare a energiei geotermale.	1	10.000.000		PDD FM Bugetul local Alte surse (ex: Mecanismul pentru conectarea Europei – Componenta energie; Fondul pentru inovare Tehnologii inovatoare cu emisii nete zero pentru neutralitatea climatică; LIFe – Subprograme Tranziție energie curată, Atenuare și adaptare la schimbările climatice; Interreg Europa – Europa mai verde; Interreg Dunărea – Regiune a Dunării mai verde; Contribuția elvețiană Program eficiență energetică și energie regenerabilă; Granturile SEE & Norvegiene – Domeniu prioritar tranziție verde; Orizont Europa; PPP;)			2021-2029	3. Orașul durabil	3.2.REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA		3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi	OR5. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor la nivel regional.	
120	Proiect umbrelă: Managementul situațiilor de risc în regiunea București - Ilfov	Regiunea București-Ilfov ****	▪ Plan metropolitan de management al situațiilor de urgență; ▪ Elaborarea hărților de risc natural (inundații, cutremure) și antropic (accidente industriale, incendii, disfuncționalități ale infrastructurii) ▪ Dezvoltarea și consolidarea echipajelor de tip S.V.S.U. (Servicii voluntare pentru Situații de urgență) ▪ Achiziție Spital Modular pentru situații de urgență ▪ Activități de conștientizare și informare a populației	5	10.000.000		PS PNCIPS – Subprogram Unități sanitare PNRUS Bugetul local Alte surse de finanțare (ex. Interreg Europa – Europa mai socială; A doua contribuție elvețiană în România; finanțări private;)	M.B. D.G.S.U.S.S. D.I.M.S.U. A.M.C.C.R.S. S1-6		2021-2029	3. Orașul durabil	3.7.ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR DE URGENTA	6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL/METROPOLITAN/EURO PEAN ȘI GLOBAL	3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	OR6. Reducerea riscului seismic în rândul clădirilor publice.	
121	Proiect umbrelă: Rețeua stații încărcare în regiunea București - Ilfov	Regiunea București-Ilfov ****	Proiectul propune amplasarea a 50 stații de reîncărcare a vehiculelor cu energie electrică pe 11 amplasamente din municipiul București. Realizarea obiectivului de investiții va asigura infrastructura necesară pentru transferul mobilității către moduri nepoluante alternative, contribuind astfel, la îndeplinirea obiectivelor strategice ale dezvoltării urbane durabile, ceea ce va conduce la îmbunătățirea condițiilor de mediu și a calității vieții cetățenilor din Municipiul București	2	2.000.000		- AFM - Bugetul local - Alte surse (ex. finanțări private, PPP)		În curs de elaborare SF	2021-2029	1. Orașul conectat	1.4.PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE		1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice	OR8. Creșterea mobilității și atractivității utilizării transportului public curat și nemotorizat.	
			LISTA PRIORITARĂ - subtotal proiecte din lista metropolitană	**subTOTAL**	**1.217.857.509**											
			LISTA PRIORITARĂ - PLAN ACȚIUNE	**TOTAL**	**8.280.275.675**											
	OBSERVAȚII															
	Simpla transmitere către orice departament din cadrul P.M.B. a unei adrese pentru includerea unui titlu de proiect în cadrul S.I.D.U. - lista lungă, scurtă sau prioritară nu constituie acceptarea automată a proiectului în S.I.D.U. Detalierea proiectelor se va face conform metodologiei de monitorizare.															
	***fac parte din lista scurtă / prioritară S.I.D.U. doar acele proiecte cu componentă de arhitecturăși urbanism care au avizul arhitectului-șef al Municipiului București, se înscriu în reglementările de urbanism și normele tehnice de proiectare.**															
	**** fac parte din lista scurtă / prioritară SIDU doar acele proiecte cu componentă de arhitecturăși urbanism care au avizul arhitectului-șef al Municipiului București, nu au beneficiat de investții din fonduri publice sau nerambursabile în ultimii 15 ani**															
	***** fac parte din lista scurtă / prioritară S.I.D.U. doar acele proiecte cu componentă de arhitecturăși urbanism care au avizul arhitectului-șef al Municipiului București, nu diminuează spațiile verzi plantate (pe sol natural) din parcurile existente și care nu restricționează accesul public**															
	****** include estimarea contribuției din bugetul local al municipiului București și al sectoarelor municipiului București la proiectele metropolitane / regionale. Restul contribuției - buget de stat, alte bugete locale, alte fonduri.**															

1. POTENȚIALELE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI ÎN CAZUL IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

1.1 Evoluţia posibilă în situaţia implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București

Nr ctr	Aspecte de mediu relevante	Evoluţia posibilă în situaţia implementării	Impact estimat în cazul implementării
1	Aer	Prin angajamentele asumate, România trebuie să se conformeze și să ia toate măsurile privind reducerea emisiilor de poluanţi atmosferici şi îmbunătăţirea calităţii aerului, pentru a atinge țintele propuse. În cazul implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București , se vor putea atinge ţintele de reducere a emisiilor de poluanţi reducându-se poluarea generată de traficul urban şi de sistemele învechite şi ineficiente de încălzire sau iluminat. Modernizarea reţelor rutiere vor reduce disconfortul creat de trafic, zgomot si poluarea atmosferică. Realizarea, măsurilor propuse ar conduce la o îmbunătățire a situaţiei actuale de emisii în apă, aer, sol sau de generare de deşeuri. În acest caz, ar scădea emisiile în atmosferă. Procesele tehnologice moderne, vor funcționa cu consumuri energetice, utilităţi şi materii prime reduse şi, în consecinţă va scădea poluarea la nivel local și regional. Implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București , în special prin prin OS 1,2,3, vor conduce la o reducere a poluării.	Potenţial impact pozitiv.
2	Apa de suprafață și subteran	Prin măsurile propuse privind: Reducerea riscului de a avea contribuţii suplimentare la poluarea apelor de suprafaţa sau subterane. Reducere a consumurilor de apă prin retehnologizare, vor fi doar evoluţii pozitive privind îmbunătăţirea calităţii corpurilor de apă de suprafaţă şi subterană, prin implementrea măsurilor susţinute de Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, prin OS 3.	Potenţial impact pozitiv
3	Sol și subsol	Factorul de mediu sol poate fi puţin afectat de măsurile propuse în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București și acest lucru în situația acțiunilor de realizarea unor proiecte de construcţii sau reabilitări de drumuri. De asemenea, dezvoltarea unor capacităţi de producţie pot să influenţeze negativ solul, fie punctiform prin posibile deversări locale, fie prin creşterea unor debite de poluanţi în atmosferă şi afectarea suprafeţelor de	Potenţial impact pozitiv.

		teren, însă doar în faza de coonstruire. Aceste situaţii sunt foarte puţin probabile, iar implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București și refacerea unor suprafeţe de teren OS 2, va contribui la menținerea calității acestor factori de mediu.	
4	Managementul deseurilor	Implementarea politicilor de management al deşeurilor prevede necesitatea promovării investiţiior în inovare, cercetare și adoptarea tehnologiilor avansate pentru reducerea cantităţii de deșeuri generate. Diminuarea deșeurilor din construcții și economia de materiale investite în noi structuri ocupă un loc important în strategiile de dezvoltare durabilă a localităților. Astfel OS 2 va avea un impact pozitiv asupra mediului prin promovarea unor astfel de acţiuni. Implementarea măsurilor de reabilitare a infrastructurilor rezidenţiale, publice, rutiere, vor conduce la o îmbunătățire a tuturor factorilor de mediu, cu respectarea managementului deșeurilor.	Potenţial impact pozitiv
5	Biodiversitate	Unele probleme legate de biodiversitate pot să apară în cazul implementării acţiunilor din cadrul OS 1 și 3 ale Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, infrastructurii de afaceri, turismului sau de infrastructură de transport în arii naturale protejate de interes naţional sau comunitar sau în apropierea acestora. Prin implemntarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București OS 3 și P 3.6, va conduce la i crearea spațiilor verzi, precum și reducerea tuturor formelor de poluare, producând numai efecte pozitive. Prin implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București se poate garanta o mai bună conservare a biodiversităţii și o reducere considerabilă a poluării la nivelul municipiului București.	Potenţial impact pozitiv
6	Peisajul şi mediu vizual	Investiţiile şi acţiunile propuse vor contribui la conservarea naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, a spațiilor urbane degradate, inclusiv reintroducerea în circuitul urban a terenurilor neutilizate, valorificarea terenurilor neutilizate, inclusiv investiții în modernizarea și asigurarea de utilitați in aceste zone, precum şi la întreţinerea corespunzătoare a spaţiilor publice, spaţiilor verzi etc. Investițiile promovează infrastructura verde-albastră a zonelor urbane funcționale din MB, inclusiv inovații tehnologice care susțin infrastructura verde-albastră, investiții în modernizarea și asigurarea de utilitati in aceste zone. Implementarea acestor măsuri, vor contribui la îmbunătățirea aspectului vizual, creșterea	Potenţial impact pozitiv.

		suprafeței de spațiu verde pe cap de locuitor, cu efecte directe asupra stării de sănătate a populației Reducerea cantităților de deșeuri din construcții și economia de materiale investite în noi structuri ocupă un loc important în strategiile de dezvoltare durabilă a localitîților. Implementarea politicilor referitoare la conservarea patrimoniului natural și dezvoltarea infrastructurii verzi, va conduce la o îmbunătățire a situaţiei actuale prin reutilizarea și refuncționalizarea diferitelor zone din interiorul municipiului București prin oportunitățile oferite de plan.	
7	Patrimoniu cultural	Implemntarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, prin OS 3, va contribui la conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, va facilita implementarea unor politici de protejare și promovare a acestora. Implemntarea politicilor referitoare la patrimoniul cultural, va conduce la o îmbunătățire a situaţiei actuale prin oportunitățile de conservare si protecție a patrimoniului cultural și natural, oferite de plan .	Potenţial impact pozitiv
8	Populția și sănătatea umană	Prin implementarea politicilor prevăzute în Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Durabilă a Municipiului București, privind consumul de combustibil datorat sistemelor neperformante de încălzire şi iluminat, traficul congestionat, finalizarea arterei de ocolire a capitalei, vor conduce la o creștere a calității factorului de mediu aer și implicit la o îmbunătățire a stării de sănătate a populației. Implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București va contribui la creșterea calităţii vieţii, prin reducerea concentraţiilor de poluanţi în atmosferă și creșterea suprafeței de spațiu verde pe cap de locuitor. Prin implementarea acţiunilor prevăzute în OS 4, și P 4.3, se va asigura accesul egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor, inclusiv la asistență medicală primară.	Potenţial impact pozitiv.
9	Eficiență energetică	Promovarea eficienţei energetice în infrastructura publică, a clădirilor publice şi în sectorul locuinţelor rezidențiale, se va reduce consumul de combustibili convenționali. Prin implementarea politicilor propuse prin Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Durabilă a Municipiului București, privind eficiența energetică, se vor reduce considerabil emisiile de gaze cu efect de seră.	Potenţial impact pozitiv.

10	Schimbări climatice	Implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, va reduce consumul de combustibili convenţionali, va creşte eficienţa energetică în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice şi rezidenţiale. Prin implementarea politicilor propuse prin Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Durabilă a Municipiului București, privind utilizarea energiilor regenerabile, creșterea eficienței energetice și promovarea mobilității urbane, se vor reduce considerabil emisiile de gaze cu efect de seră.	Potenţial impact pozitiv.
11	Prevenire riscuri	Prin implemntrea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, riscurile naturale și accidentele antropice pot fi diminuate dacă amplasarea obiectivelor noi se va face cu respectarea Regulamentului Local de Urbanism. Acţiunile de reabilitare a clădirilor vor contribui în mod pozitiv la reducerea riscului la posibile dezastre naturale, astfel încât implemntarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, va avea efecte pozitive. Implemntarea acţiunilor prevăzute în cadrul OS 1 a S.I.D.U., referitoare la Politicile 1.1 1.6, cu programele aferente, vor avea un impact pozitiv asupra mediului dar şi asupra stării de sănătate a cetăţenilor, ca urmare a imbunătăţirii situaţiei actuale referitoare la accesibilitate și timpul de intervenţie în situaţii de urgenţă. Modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale, va genera scăderi ale emisiilor din trafic, respectiv consumuri specifice de combustibili mai mici, cu efecte pozitive asupra mediului si implicit asupra schimbărilor climatice, generatoare de intensificarea riscurilor naturale.	Potenţial impact pozitiv.
12	Conservarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale	Implementarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Municipiului București, pentru măsurile prevăzute, vor conduce la o creștere a calității vieții și a sănătății umane, la crearea de noi locuri de muncă și nu în ultimul rând la o crștere economică la nivelul municipiului București. Prin OS 3, Politica 3.4, se va realiza colectarea corespunzătoare a deşeurilor și îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate, etc,.	Potenţial impact pozitiv.
13	Creşterea gradului de conştientizare asupra problemelor de mediu	Informarea publicului va conduce la creșterea responsabilității și a gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu.	Potenţial impact pozitiv.

2. EFECTE TRANSFRONTALIERE SI CUMULATIVE

2.1 Impactul transfrontalier

Obiectivele specifice, Politicie și Programele prevăzute prin Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București nu au relevat efecte transfrontaliere negative.

Acțiunile indicative de la OS **1. Orașul conectat, și OS 3 Orașul durabil** vor avea efecte pozitive în context transfrontalier, prin reducerea emisiilor GES, cu efecte benefice pentru ambele state, România și Bulgaria.

2.2 Impactul cumulativ, efecte sinergice

În ce privește impactul cumulativ, al două sau mai multe acțiuni care prin funcționare să conducă la apariția unui efect de sinergism, nu excludem apariția unui astfel de impact. Este posibilă apariția unui impact cumulativ, datorat amplasării unor obiective noi, identificate la OS 2, prin dezvoltarea de noi poli de afaceri în apropierea unor unități industriale, care prin funcționare și dezvoltare viitoare să conducă la manifestarea unor efecte de sinergism și să genereze disconfort populației din zona si ecosistemului.

Având în vedere că nu sunt cunoscute amplasamentele concrete ale noilor obiective, care ar putea fi suscectibile de un impact semnificativ asupra mediului și care ar putea dezvolta un efect de sinergism, viitoarele proiecte, vor fi supuse evaluărilor specifice, Evaluarea Impactului asupra Mediului şi Evaluarea Adecvată, acolo unde este cazul.

3. MĂSURI PROPUSE PENTRU A PREVENI EFECTELE NEGATIVE

3.1 Măsuri generale

Măsurile generale se aplică tuturor Obiectivelor Specifice, propuse în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București. Aceste măsuri au titlul de recomandare şi se referă, în principal la următoarele aspecte:

- Se recomandă etapizarea lucrărilor de construcţie a tipurilor de lucrări din aceeaşi zonă de amplasament sau a celor amplasate în zone adiacente şi corelarea măsurilor de prevenire, reducere, compensare (dacă este cazul) cu cele stabilite în urma evaluărilor specifice;
- Se recomandă abordarea tuturor aspectelor care privesc etapa de construcţie în cadrul evaluărilor privind impactul asupra mediului pornind de la amplasarea organizării de şantier până la construcţia de drumuri tehnologice și asigurarea utilităţilor;
- Se recomandă evitarea amplasării în interiorul sau imediata vecinătate a ariilor naturale protejate;
- Se recomandă realizarea unor planuri de management de mediu astfel încât pe toata durata acestuia (etapa de proiectare, construcţie şi operare) să poată fi evaluate performanţele de mediu.

Se recomandă ca programele propuse în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București să corespundă măsurilor cuprinse în POR BI, POR Sud Muntenia, planurile

naţionale privind schimbările climatice, calitatea aerului, calitatea apei (Planurile de Management ale bazinelor hidrografice), managementul deşeurilor, protejarea biodiversităţii.

Toate programele Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București care generează activități care ar putea avea un impact semnificativ asupra mediului, trebuie supuse evaluărilor specifice (evaluare de mediu pentru planuri, evaluarea impactului asupra mediului şi evaluarea adecvată, unde este cazul).

Se recomandă implementarea programelor şi condiţiilor conţinute în deciziile emise de Autoritatea Competentă de Protecţia Mediului privind evaluarea impactului asupra mediului. Astfel, în timpul realizării investiţiilor, beneficiarul trebuie să asigure un control efectiv al implementării măsurilor relevante pentru proiectul respectiv.

Implementarea priorităţilor de investiţii Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București ce prevăd utilizarea resurselor naturale de ape de suprafaţă sau subterane se recomandă a fi coordonată cu planurile de management şi planurile de amenajare ale bazinelor hidrografice în privinţa eligibilităţii în raport cu obiectivele de mediu şi măsurile planificate de realizare a stării ecologice bune a apei (stabilite prin obiectivele planurilor de management).

Implementarea unor măsuri din cadrul Obiectivelor Strategice ale S.I.D.U. a Municipiului București referitoare la captări de apă din corpuri de apă de suprafaţă sau subterane supuse autorizării conform legislaţiei de ape, se recomandă a fi permise cu condiţia respectării condiţiilor prevăzute de legislaţia în vigoare şi a reglemntărilor subsecvente aplicabile.

Soluţiile de proiectare pentru construcţia, retehnologizarea şi reconstrucţia amplasamentelor, a obiectivelor ce urmează a fi construite se recomandă să ţină cont de condiţiile impuse în :

- Rezultatele studiilor geologice, geotehnice şi hidrogeologice;
- Cerinţele legislaţiei de ape privind zonele de protecţie sanitară din jurul surselor de apă şi instalaţiilor de alimentare cu apă potabilă şi surselor de ape minerale utilizate în scopuri terapeutice, profilactice, potabile şi de igienă
- Atunci când este necesară realizarea unor lucrări în zonele de protecţie sanitară se vor lua măsuri de prevenire şi eliminare a oricăror forme de impact negativ asupra stării cantitative şi calitative a apei aflate în apropierea instalaţiilor de captare.
- În cazul în care sistemul de monitorizare indică efecte negative neaşteptate asupra mediului, generate de implementarea unor acțiuni realizate în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, se vor propune măsuri de corecție.
- În situaţii de urgenţă (cutremure, inundaţii, poluări accidentale) trebuie impuse şi respectate măsurile de reducere şi atenuare a efectelor negative prevăzute în legislaţie.

Măsurile recomandate pentru prevenirea, reducerea sau eliminarea potenţialului impact al acțiuni lor propuse asupra componentelor biodiversităţii pot fi, dar fără a se limita la acestea:

- lucrările vor respecta strict perimetrul stabilit al acțiuni lor; se vor respecta toate condiţiile şi măsurile de protecţia mediului (inclusiv privind termenele de execuţie a lucrărilor) stabilite de autorităţile pentru protecţia mediului şi în documentele existente sau emise în urma parcurgerii procedurilor de mediu aferente (SEA și RIM)
- se vor lua măsuri concrete pentru împiedicarea scurgerilor accidentale de motorină, ulei sau alte substanţe periculoase/ poluante în apă sau pe sol;
- utilizarea de utilaje capabile să asigure nivelul de zgomot şi emisiile de substanţe poluante încadrate în normele în vigoare; se recomandă ca acestea să fie verificate periodic şi să fie puse în funcţiune numai după remedierea eventualelor defecţiuni;

- se recomandă inspecţia şi reparaţia utilajelor, a mijloacelor de transport şi a echipamentelor folosite la sediul firmelor specializate în acest tip de activitate;
- alimentarea cu carburant a utilajelor se va face cu grijă, cu personal instruit pentru eliminarea manipulărilor defectuoase şi evitarea pierderilor de combustibil;
- se va practica un management corespunzător al deşeurilor şi se recomandă interzicerea depozitării necontrolate a acestora; deşeurile generate trebuie să fie preluate de către firme de salubritate specializate;
- dacă nu se pun în pericol structurile drumurilor sau ale altor căi de acces, se vor conserva fără a fi drenate sau astupate, bălţile permanente şi temporare din interiorul siturilor, respectiv din zona de execuţie a acțiuni lor şi de pe drumurile de acces; măsura este benefică stabilităţii populaţiilor de amfibieni;
- activităţile pe fronturile de lucru vor fi întrerupte în timpul nopţii, pentru a nu deranja activităţile fiziologice nocturne ale speciilor;
- se recomandă interzicerea oricărei forme de recoltare, capturare, ucidere, vătămare a eventualelor specii de faună aflate în mediul lor natural;
- se recomandă monitorizarea calităţii factorilor de mediu şi a componentelor de biodiversitate atât în perioada de execuţie, cât şi în perioada de exploatare.

Măsurile punctuale de reducere a impactului vor fi descrise în studiile de evaluare a impactului pentru fiecare proiect al fiecărei investiții în parte.

- Se recomandă respectarea planurilor de execuţie şi organizare internă;
- Se recomandă folosirea de utilaje silenţioase pentru a evita disturbarea unor specii de interes comunitar prezente în zonă;
- Se recomandă interdicția de a folosi pentru lucrări în albie, utilaje cu pierderi de ulei motor sau de combustibil;
- în ceea ce privește gestionarea deșeurilor, acestea vor fi depozitate în europubele și evacuate la stația de transfer cea mai apropiată, prin grijă antreprenorului;
- deşeurile menajere vor fi evacuate zilnic pentru ca speciile de faună să nu fie atrase de posibile surse de hrană oferite de acestea (ex. resturi de alimente);
- organizarea de șantier se va realiza în limitele împrejmuite ale terenului pe suprafața căruia se află obiectivul ce urmează a fi reabilitat și va ocupa suprafețele strict necesare;
- programul de lucru se va desfăşura numai pe timpul zilei.
- nu se va interveni asupra vegetaţiei din vecinătatea ariilor protejate sau a zonelor din imediata vecinătate a proiectului.
- în eventualitatea că în timpul realizării lucrărilor se constată prezenţa unor exemplare de amfibieni sau reptile în frontul de lucru, pentru diminuarea impactului asupra acestora se recomandă colectarea indivizilor de pe amplasament şi relocarea în habitate potrivite, departe de sursele de impact produs în perioada de execuţie a lucrărilor;
- amplasarea echipamentelor de lucru în zone strict delimitate;
- evitarea introducerii speciilor alohtone; se vor preferă speciile native de arbori, arbuşti şi specii erbacee;

3.2 Măsuri specifice pe Obiective Strategice, Politici și Programe

OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME	AMPLASAMENT	MĂSURI SPECIFICE
1. ORASUL CONECTAT	1.1. CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE	1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/penetrații și coridoare majore 1.1.2. Reconfigurarea/reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente 1.1.4. Modernizarea podurilor și pasajelor	Intravilan, zona metropolitană și extravilan	Realizarea unor măsuri specifice de protecţie a solului, refacerea suprafeţelor afectate de construcţii de drumuri, depozitări temporare de materiale de construcţie sau remediere a unor suprafeţe de teren poluate ca urmare a creşterii debitelor masice de poluanţi evacuaţi. Impunerea unor măsuri vizând amenajări pentru protecţia mediului din intravilan cum ar fi aliniamente plantate și extravilan cum ar fi perdele forestiere cu rol de protecţie a înzăpezirii sau a poluării cu gaze sau fonice.
	1.2. CRESTEREA ACCESIBILITATII FEROVIARE ȘI AERIANE	1.2.1. Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale 1.2.2. Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan 1.2.3. Creșterea capacității de operare a aeroporturilor Capitalei 1.2.4. Îmbunătățirea conexiunilor între Capitală și Aeroportul Internațional ”Henri Coandă”		
	1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.3.1. Extinderea/reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant 1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz) 1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public 1.3.4. Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor		
	1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	1.4.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale 1.4.2. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate 1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice		
	1.5. IMBUNATATIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.1. Dezvoltarea rețelei de centre / noduri intermodale și de parcări de transfer 1.5.2. Imbunătățirea sistemului de parcare 1.5.3. Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană 1.5.4. Creșterea siguranței în trafic 1.5.5. Integrarea tarifară a serviciilor de transport public și operaționalizarea sistemului de monitorizare GPS a flotei și de e-ticketing 1.5.6. Îmbunătățirea cadrului de reglementare și de planificare în domeniul infrastructurii și a serviciilor de		

		transport		
	1.6. EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE ENERGIE ELECTRICA SI ASIGURAREA ACCESULUI LA TELECOMUNICAȚII	1.6.1. Asigurarea aprovizionării din SEN cu necesarul de energie electrică a Capitalei și a zonei sale urbane funcționale 1.6.2. Imbunătățirea sistemului de distribuție a energiei electrice la consumatori 1.6.3. Dezvoltarea infrastructurii de internet în bandă largă		

OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME	AMPLASAMENT	MĂSURI SPECIFICE
3. ORASUL DURABIL	3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE	3.1.1. Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale 3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice	Intravilan, zona metropolitană	Măsuri de minimizare la sursă a deşeurilor generate şi colectare selectivă a deşeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcţii şi demolări, monitorizarea gradului de recuperare şi reciclare a deşeurilor în acest domeniu, conform cerinţelor legislaţiei europene.
	3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA	3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi 3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum		
	3.3. MODERNIZAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC	3.3.1. Modernizarea infrastructurii de iluminat public în vederea reducerii consumului de energie și creșterii calității serviciului		
	3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	3.4.1. Îmbunătățirea pregătirii pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale colectate 3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale 3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate		

	3.5. REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului/inclusiv în spațiile interioare 3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane 3.5.3. Prevenirea și reducerea poluării fonice 3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă/ canalizare și tratare a apelor uzate		
	3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI	3.6.1. Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate 3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate		
	3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA	3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice 3.7.2. Prevenția riscului de inundații 3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență		

OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME	AMPLASAMENT	MĂSURI SPECIFICE
4. ORASUL INCLUZIV	4.1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII SI SERVICIILOR DE EDUCAȚIE	4.1.1. Îmbunătățirea sistemului de educație timpurie 4.1.2. Îmbunătățirea sistemului de învățământ primar și secundar/liceal 4.1.3. Consolidarea învățământului profesional și tehnic 4.1.4. Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor educaționale pentru copii / tineri cu dizabilități și / sau cu cerințe educaționale speciale (CES) 4.1.5. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii/ a segregării în rândul elevilor și promovarea educației remediale 4.1.6. Creșterea participării adulților (peste 25 de ani) la programe de formare și învățare pe tot parcursul vieții 4.1.7. Consolidarea Capitalei ca centru universitar de importanță europeană/cu rol esențial în menținerea atractivității orașului pentru noi talente	Posibile locații amplasate în intravilanul MB	Asigurarea condiţiilor necesare pentru gestionarea conform prevederilor legale a apelor uzate rezultate de la unităţile de educaţie şi sanitare. Materialele şi deşeurile de construcţii vor fi eliminate numai în locurile destinate acestui scop. Măsuri de minimizare la sursă a deşeurilor generate şi colectare selectivă a deşeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcţii şi demolări, monitorizarea gradului de recuperare şi reciclare a deşeurilor în acest domeniu, conform cerinţelor legislaţiei europene.Asigurarea condiţiilor necesare pentru gestionarea conform prevederilor legale a apelor uzate rezultate de la unităţile de învăţământ şi educaţie. Materialele şi deşeurile de construcţii vor fi eliminate numai în locurile destinate acestui scop. Măsuri de minimizare la sursă a deşeurilor generate şi colectare selectivă a deşeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcţii şi demolări, monitorizarea gradului de recuperare şi reciclare a deşeurilor în acest domeniu, conform cerinţelor legislaţiei europene.
	4.2. PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE A GRUPURILOR DEFAVORIZATE/ȘI A PERSOANELOR EXPUSE RISCULUI DE SĂRĂCIE	4.2.1. Îmbunătățirea accesului nediscriminator pe piața muncii pentru locuitorii Capitalei și navetiștii atrași de oraș 4.2.2. Promovarea incluziunii sociale a copiilor și a tinerilor 4.2.3. Promovarea incluziunii sociale a vârstnicilor 4.2.4. Promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități 4.2.5. Promovarea incluziunii sociale a altor grupuri defavorizate/inclusiv migranți		
	4.3. ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ MODERNĂ ȘI SERVICII MEDICALE DE CALITATE	4.3.1. Dezvoltarea infrastructurii spitalicești cu rol de deservire națională/regională și metropolitană 4.3.2. Îmbunătățirea serviciilor de prevenție/ screening/asistență medicală primară/comunitară și în regim ambulatoriu 4.3.3. Îmbunătățirea serviciilor de reabilitare/ paliație și îngrijire pe termen lung 4.3.4. Dezvoltarea cercetării în domeniul medical/cu accent pe metode moderne de investigare/intervenție și tratament 4.3.5. Informatizarea sistemului medical și digitalizarea serviciilor medicale		

	4.4. ÎMBUNĂTĂȚIREA OFERTEI CULTURALE ȘI A OPORTUNITĂȚILOR DE CREAȚIE ARTISTICĂ	4.4.1. Îmbunătățirea infrastructurii/echipamentelor și dotărilor pentru producție și consum cultural 4.4.2. Dezvoltarea unei ofertei culturale identitare pe scena europeană și asigurarea accesului echitabil al locuitorilor Capitalei la aceasta 4.4.3. Dezvoltarea sectorului de industrii culturale și creative ca element central al specializării inteligente a economiei Capitalei		
	4.5. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ȘI SERVICIILOR SPORTIVE ȘI DE TINERET	4.5.1. Dezvoltarea infrastructurii/serviciilor și activităților pentru tineri 4.5.2. Promovarea sportului de masă și a celui de performanță		

OBIECTIV SPECIFIC	POLITICI	PROGRAME	AMPLASAMENT	MĂSURI SPECIFICE
5. ORAȘUL ATRACTIV	5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE	5.1.1. Reducerea riscului seismic al clădirilor 5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic	Posibile locații amplasate în intravilanul MB	Măsuri de minimizare la sursă a deşeurilor generate şi colectare selectivă a deşeurilor rezultate din activitatea de reabilitare/construcţii şi demolări, monitorizarea gradului de recuperare şi reciclare a deşeurilor în acest domeniu, conform cerinţelor legislaţiei europene.
	5.2. IMBUNATATIREA FONDULUI LOCATIV ȘI A CALITATII LOCUIRII	5.2.1. Îmbunătățirea calității locuirii în vechile ansambluri de locuințe colective și de locuințe individuale 5.2.3. Dezvoltarea sectorului de locuire socială și de necesitate de la nivelul Capitalei 5.2.4. Asigurarea unei dezvoltări sustenabile a pieței de locuințe		
	5.3. CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora 5.3.2. Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial		
	5.4. FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice		
6. ORAȘUL BINE ADMINISTRAT	6.1. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII DE PLANIFICARE ȘI CONTROL AL DEZVOLTĂRII URBANE	6.1.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare spațială 6.1.2. Întărirea cadrului de planificare strategică la nivelul domeniilor gestionate de administrația locală	Toate instituțiile publice din MB	Măsuri de minimizare la sursă a deşeurilor generate şi colectare selectivă a deşeurilor rezultate din activitatea de birotică. Nu se impun

		6.1.3. Creșterea gradului de implicare al cetățenilor/a mediului de afaceri și a celui neguvernamental în procesul decisional		alte măsuri deoarece sunt activități fără impact asupra mediului.
	6.2. ÎNTĂRIREA COOPERĂRII TERITORIALE LA NIVEL LOCAL/METROPOLITAN/EUROPEAN ȘI GLOBAL	6.2.1. Îmbunătățirea coordonării și cooperării între PMB și Primăriile de Sector 6.2.2. Dezvoltarea cooperării teritoriale la nivel metropolitan / al zonei urbane funcționale 6.2.3. Îmbunătățirea cooperării teritoriale la nivel european și global		
	6.3. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE IMPLEMENTARE A PROGRAMELOR DE INVESTIȚII ȘI DE FURNIZARE A SERVICIILOR PUBLICE/NCLUSIV ÎN MEDIUL DIGITAL	6.3.1. Dezvoltarea competențelor și managementul eficient al resurselor umane din administrația locală 6.3.2. Informatizarea administrației publice locale/digitizarea serviciilor publice și implementarea conceptului de Smart City 6.3.3. Îmbunătățirea calității serviciilor publice/ etica/integritatea și transparența 6.3.4. Dezvoltarea bazei logistice pentru furnizarea de servicii publice		

3.3 Detalierea măsurilor recomandate

1. Faza de construcție

a) Factorul de mediu aer

În perioada de execuţie, pentru reducerea sau evitarea potenţialelor efecte negative ale acțiuni lor propuse asupra calităţii aerului, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- referitor la emisiile de la vehiculele de transport, să corespundă condițiilor tehnice prevăzute la inspecțiile tehnice care se efectuează periodic pe toată durata utilizării tuturor autovehiculelor;
- lucrările de organizare a șantierului să fie corect concepute și executate, cu dotări moderne, care să reducă emisiile de noxe în aer, apă și pe sol; concentrarea lor într-un singur amplasament este benefică, diminuand zonele de impact și favorizând o exploatare controlată și corectă.
- pentru perioada de iarnă, parcurile de utilaje și mijloacele de transport vor fi dotate cu roboți electrici de pornire, pentru a se evita evacuarea de gaze de eșapament pe timpul unor demarări lungi sau dificile. Asemenea instalații se vor prevedea și la punctele de lucru.
- utilajele și mijloacele de transport să fie verificate periodic în ceea ce privește nivelul de monoxid de carbon și concentrațiile de emisii în gazele de eșapament și să fie puse în funcțiune numai după remedierea eventualelor defecțiuni. Se recomandă să se folosească utilaje și mijloace de transport care nu produc emisii de Pb și foarte puțin monoxid de carbon.
- alimentarea cu carburanți a mijloacelor de transport să se facă în stații centralizate. Pentru utilajele ce sunt dispersate la diferite puncte de lucru, alimentarea se poate face în locuri situate în afara emisiilor de praf;
- procesele tehnologice care produc mult praf să fie reduse în perioadele cu vânt puternic, sau se va urmări o umectare mai intensă a suprafețelor;
- în perioada caldă a anului, drumurile de șantier vor fi permanent întreținute prin nivelare și stropire cu apă pentru a se reduce praful.

b) Factorul de mediu apă

În perioada de execuţie, pentru reducerea sau evitarea potenţialelor efecte negative ale acțiuni lor propuse asupra apelor de suprafaţă şi subterane, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- dotarea cu toalete ecologice pentru personalul implicat în etapa de construcţie;
- marcarea cu bariere a organizării de şantier pentru a nu afecta şi alte suprafeţe în afara celor necesare, stabilite prin proiect;
- prevenirea eroziunilor şi a transportului sedimentelor din zonele de construcţii, inclusiv drumuri, în cursurile de apă;
- depozitarea controlată, în zone separate pe amplasament a materialelor de construcţie şi deşeurilor rezultate în etapa de execuţie şi de dezafectare; deşeurile destinate valorificării sau eliminării ulterioare vor fi stocate temporar. Se recomandă respectarea strictă a sistemului de gestionare a deşeurilor;
- evitarea depozitării pe sol a materialelor care în urma expunerii la precipitaţii conduc la infiltraţii pentru sol şi acviferul freatic (prin impermeabilizarea suprafeţelor de depozitare);

- interzicerea spălării maşinilor sau utilajelor în apele de suprafaţă din zona de lucru;
- utilajele şi mijloacele de Transport folosite vor fi menţinute în stare bună de funcţionare, iar defecţiunile (scurgeri de ului, combustibil) vor fi semnalate în cel mai scurt timp şi remediate la unităţi specializate.
- elaborarea unui Plan de prevenire şi combatere a poluărilor accidentale şi instruirea personalului implicat în lucrările de construcţie, pentru respectarea prevederilor acestuia; se va urmări derularea tuturor lucrărilor astfel încât să se prevină eventualele contaminări ale zonei, datorate scurgerii accidentale de combustibili sau lubrifianţi de la echipamentele/utilajele utilizate la lucrări. În cazul poluării accidentale se va interveni imediat cu substanţe absorbante/neutralizatoare, iar defecţiunile mijloacelor de Transport şi/sau utilajelor vor fi remediate în unităţi de service specializate;
- programul de lucru va fi întocmit astfel încât lucrările care urmează a fi executate pe teren să nu se desfăşoare în condiţii meteorologice nefavorabile, condiţii ce amplifică probabilitatea unui posibil impact asupra mediului şi care pot afecta chiar şi calitatea lucrărilor.

Pentru perioada de execuție, pentru organizarea de șantier, este necesar un sistem de management strict al regimului deșeurilor, astfel încât gradul de poluare să fie minim prin amenajarea unei platforme pentru păstrarea pubelelor destinate colectării și depozitării deșeurilor în vederea depozitării finale sau a reciclării. Pentru acțiunile ce se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora, deșeurile menajere din cadrul organizărilor de șantier, vor fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.

Din situații similare, este cunoscut faptul că în perioada intermediară, între începerea lucrărilor și finalizarea lor, riscul de depuneri necontrolate a deșeurilor menajere este foarte mare.

c) Factorul de mediu sol

Surse de poluare a solului

Poluarea sau afectarea solului, reprezintă orice acțiune care produce dereglarea funcționării normale a solului că suport de mediu de viața în cadrul diferitelor ecosisteme.

În timpul execuției lucrărilor propuse prin acțiunile ce se vor implementa, sursele de poluare a factorului de mediu sol, sunt grupate după cum urmează:

- poluanți direcți, reprezentați în special de pierderile de produse petroliere timpul alimentării cu carburanți, a reparațiilor, a funcționării defectuoase a utilajelor, etc.; la acestea se adaugă pulberile rezultate din procesele de excavare, încărcare, transport, descărcare a pământului pentru terasamente;
- poluanți rezultați din turnarea betoanelor;
- poluanți ai solului prin intermediul mediilor de dispersie, în special prin sedimentarea poluanților din aer, proveniți din circulația mijloacelor de transport, funcționarea utilajelor de construcții, fabricarea betonului în situ, etc.;
- poluanți accidentali, rezultați în urmă unor deversări accidentale la nivelul zonelor de lucru sau căilor de acces;

- poluanți sinergici, în special asocierea SO_2 cu particule de praf. Poluanții emiși în timpul perioadei de execuție se regăsesc în marea lor majoritate în solurile din vecinătatea fronturilor de lucru și a zonelor în care se desfășoară activități în perioada de execuție. Excepție fac poluanții depuși pe suprafețele betonate.

Formele de impact identificate în perioada de execuție pot fi:

- inlăturarea stratului de sol vegetal prin lucrările de terasamente executate pentru fundații;
- pierderea caracteristicilor naturale ale stratului de sol fertil prin depozitare neadecvată a acestuia în haldele de sol rezultate din decopertări;
- inlăturarea/degradarea stratului de sol fertil în zonele unde vor fi realizate noi drumuri tehnologice, sau devieri ale actualelor căi de acces;
- deversări accidentale ale unor substanțe/compuși direct pe sol;
- depozitarea necontrolată a deșeurilor, a materialelor de construcție sau a deșeurilor tehnologice;

Măsuri de reducere a impactului asupra solului

Pentru reducerea sau evitarea potenţialelor efecte negative ale acțiuni lor propuse asupra calităţii solului, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- utilizarea de bariere care să marcheze limitele organizării de şantier şi să impiedice afectarea altor zone în afara celor necesare pentru proiect;
- depozitarea controlată a materialelor de construcţii şi a deşeurilor generate în timpul etapei de execuţie şi dezafectare în zone speciale pe amplasament;
- evitarea depozitării pe sol a materialelor care expuse precipitaţiilor pot determina infiltraţii în sol şi apa subterană (zone de depozitare impermeabile);
- minimizarea excavaţiilor şi a decopertărilor în zonele afectate de activităţile proiectului;
- amenajarea unor zone de parcare pentru autovehicule şi utilajele implicate în lucrările proiectului.
- toate echipamentele şi vehiculele utilizate vor fi menţinute în stare bună de funcţionare iar posibilele defecţiuni ale mijloacelor de Transport şi/sau utilajelor vor fi remediate în unităţi de service specializate.
- pentru reducerea riscului scurgerilor accidentale de combustibil şi lubrefianţi, alimentarea cu combustibil şi schimbul de ulei se vor realiza în centre specializate.
- zonele de lucru se vor dota cu materiale absorbante şi/sau substanţe neutralizatoare pentru intervenţie rapidă în caz de poluare accidentală generată de pierderi de carburanţi şi/sau lubrifianţi;
- depozitele de sol fertil şi de pământ rezultate din săpăturile executate pentru fundaţiile construcţiilor se vor amplasa în imediata apropiere a zonelor de lucru de la care provin, fără afectarea terenurilor adiacente; înălţimea maximă de depozitare va asigura stabilitatea depozitului de sol excavat;

- în perioadele ploioase, săpăturile deschise vor fi protejate prin acoperire cu folii de polietilenă, traficul pe drumurile neasfaltate va fi evitat, iar brazdele realizate de vehicule vor fi remediate cât mai curând posibil;
- deşeurile generate în timpul activităţilor de construcţie vor fi gestionate în conformitate cu prevederile legale în domeniu (colectare selectivă, reutilizare şi depozitare finală)
- deșeurile menajere provenite din activitățile care se vor desfășura în situri Natura 2000 sau în vecinătatea acestora vor fi evacuate zilnic, pentru a nu atrage mamifere sau păsări aflate în căutarea hranei.;
- după realizarea lucrărilor aferente proiectului, vor fi întreprinse lucrări de refacere a amplasamentului, inclusiv replantarea/ însămânţarea cu specii native în completarea regenerării naturale a vegetaţiei şi îmbunătăţirea stratului de la suprafaţa terenului.

După intervențiile antropice care pot perturba mediul natural, vor fi întreprinse acțiuni de restaurare ecologică prin tehnici de inginerie de mediu (restaurări, reabilitări), inclusiv restaurarea stratului de sol vegetal.

Implementarea activităţilor de reabilitare a infrastructurilor rezidenţiale, publice, rutiere, precum şi realizarea unor obiective noi pot conduce la generarea de deşeuri de construcţii.

Gestionarea deșeurilor rezultate se va face conform legislației în vigoare și a recomandărilor;

d) Schimbări climatice

Creşterea nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din procesele de ardere poate contribui la fenomenul de schimbare a climei. Multe procese tehnologice sunt energoface şi au randamente energetice mici, nu folosesc surse alternative regenerabile de energie. Eficienţa energetică a sistemelor de încălzire a clădirilor publice şi rezidentiale este scăzută, aflându-se sub media europeană.

Consumurile excesive de combustibili, datorate lispei de eficienţă energetică a obiectivelor publice, dar şi a clădirilor rezidenţiale, afectează calitatea aerului şi pot exista depăşiri ale limitelor stabilite de normele legale pentru emisiile de poluanţi din gazele de ardere. Infrastructurile de încălzire locale sunt de multe ori vechi. Randamentul global energetic al clădirilor este deficitar (lipsa izolaţiilor, pierderi de energie etc).

Sursele de energie regenerabilă în instituţii/ infrastructuri publice şi locuinţe nu sunt suficient utilizate.

Măsurile propuse în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2021- 2030, vizează îndeplinirea ţintelor propuse din:

- Strategia Naţională a României privind Schimbările Climatice 2013 - 2020
- Strategia Energetică a României (SER) 2020-2030, actualizare pentru perioada 2020- 2030 cu perspectiva anului 2050
- Strategia naţională privind schimbările climatice şi creşterea economică bazată pe emisii reduse de carbon CRESC 2003-2020-2030

- Planul naţional de acţiune în domeniul energiei din surse regenerabile (PNAER) 2010 - 2020- 2030

Măsurile de reducere a impactului asupra schimbărilor climatice pentru faza de construcție sunt cele prezentate la Factorul de mediu aer.

e) Zgomot

Se recomandă folosirea unor utilaje cu puteri acustice ca de exemplu:

- buldozerele – Lw aprox. 115 dB (A);
- încărcătoare – Lw aprox. 112 dB (A);
- excavatoare – Lw aprox. 117 dB (A);
- compactoare – Lw aprox. 105 dB (A);
- basculante – Lw aprox. 107 dB (A).

Pentru reducerea sau evitarea potenţialelor efecte negative generate de nivelul de zgomot şi vibraţii ale acțiuni lor propuse, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- desfăşurarea lucrărilor etapizat în timp şi spaţiu, conform graficului de lucrări, astfel încât nivelul de zgomot să fie situat sub limitele maxime admisibile;
- utilizarea de sisteme adecvate de atenuare a zgomotului la surse (motoare utilaje etc.);
- montarea de panouri mobile în imediata vecinătate a activităţii generatoare de zgomot, în vederea protejării zonelor locuite;
- stabilirea şi impunerea unor viteze limită pentru circulaţia mijloacelor de transport în localităţi şi pe drumurile tehnologice;
- desfăşurarea activităţii pe timp de zi (interval 7^{00} - 19^{00}), cu respectarea perioadei de odihnă a locuitorilor riverani acolo unde este cazul; în situaţia în care se vor primi reclamaţii din partea populaţiei, se vor modifica traseele de circulaţie corespunzător;
- se vor efectua periodic măsurări ale nivelului de zgomot prin intermediul firmelor specializate;
- se recomandă montarea de panouri fonoabsorbante în dreptul receptorilor sensibili afectaţi de măsurile propuse; proiectarea şi selecţia panourilor fonoabsorbante trebuie să fie adaptate la condiţiile din teren şi să ţină cont de impactul vizual şi estetic produs, în condiţiile integrării în mediul înconjurător.

f) Biodiversitate

Pentru prevenirea, reducerea sau eliminarea potenţialului impact al măsurilor propuse asupra componentelor biodiversităţii, acolo unde este cazul, se recomandă:

- lucrările vor respecta strict în perimetrul stabilit al acțiuni lor; se vor respecta toate condiţiile şi măsurile de protecţia mediului (inclusiv privind termenele de execuţie a lucrărilor) stabilite de autorităţile pentru protecţia mediului și în documentele existente sau emise în urma parcurgerii procedurilor de mediu aferente (SEA, RIM și EA)

- se va evita utilizarea de drumuri suplimentare, care constituie o formă severă de exercitare a presiunii antropice asupra populaţiilor mai puţin mobile ale unor grupuri de animale;

- nu se vor realiza organizări de şantier în afara perimetrului împrejmuit al obiectivului propus pentru reabilitare/construcție.

- nu se vor realiza depozite de materiale, gropi de împrumut etc. în perimetrul ariei naturale protejate sau în apropierea limitelor acestora (Parcul Natural Văcărești);

- se vor lua măsuri concrete pentru împiedicarea scurgerilor accidentale de motorină, ulei sau alte substanţe periculoase/ poluante în apă sau pe sol;

- se vor folosi utilaje moderne, capabile să asigure nivelul de zgomot şi emisiile de substanţe poluante încadrate în normele în vigoare; acestea vor fi verificate periodic şi vor fi puse în funcţiune numai după remedierea eventualelor defecţiuni;

- inspecţia şi reparaţia utilajelor, a mijloacelor de Transport şi a echipamentelor folosite se vor realiza la sediul firmelor specializate în acest tip de activitate;

- alimentarea cu carburant a utilajelor se va face cu grijă, cu personal instruit pentru eliminarea manipulărilor defectuoase şi evitarea pierderilor de combustibil;

- se va practica un management corespunzător al deşeurilor şi se va interzice depozitarea necontrolată a acestora; deşeurile generate trebuie să fie preluate de către firme de salubritate specializate, iar deșeurile menajere vor fi evacuate zilnic pentru a evita atragerea mamiferelor și a păsărilor aflate în căutarea hranei;

- dacă nu se pun în pericol structurile drumurilor sau ale altor căi de acces, se vor conserva fără a fi drenate sau astupate, bălţile permanente şi temporare din interiorul siturilor, respectiv din zona de execuţie a măsurilor şi de pe drumurile de acces; măsura este benefică stabilităţii populaţiilor de amfibieni;

- activităţile pe fronturile de lucru vor fi întrerupte în timpul nopţii, pentru a nu deranja activităţile fiziologice nocturne ale speciilor;

- monitorizarea calităţii factorilor de mediu şi a componentelor de biodiversitate atât în perioada de execuţie, cât şi în perioada de exploatare.

În faza de construcție se va avea în vedere Legea 462/2001 completată și modificată prin Legea 345/2006, art. 26, conform cărora sunt interzise:

„a) orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vatămare;
b) perturbarea intentionată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
c) distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și ouălor din natură;
d) deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere sau odihnă ;
e) recoltarea florilor și fructelor, culegerea, tăierea, dezrădăcinarea cu intenție a acestor plante în habitatele lor naturale;
f) deținerea, transportul, comerțul sau schimburile în orice scop fără autorizații din partea autorității de mediu competențe”

g) Peisajul

Impactul negativ asupra peisajului apare în perioada de execuție prin prezența șantierului, și desfășurarea lucrărilor.

Așa cum am prezentat la capitolul 6.2 Măsuri specifice, majoritatea lucrărilor sunt cele de reabilitare a unui obiectiv existent, care necesită măsuri de consolidare, eficiență energetică, su în cazul infrastructurii rutiere măsuri de modernizare.

Pentru amenajările peisagistice se recomandă să se folosească speciile locale, pentru ca vegetația nou instalată să se integreze organic prin păstrarea unei anumite legături cu vegetația înconjuratoare.

Influența directă a lucrărilor analizate asupra peisajului natural este necuantificabilă deoarece nu poate fi tratată decât subiectiv. Prin urmare, sunt necesare implicațiile față de alți factori de mediu cu care aceste lucrări intercondiționează, a căror calitate poate influenţa direct zona: apă, aerul, zgomotul, sănătate umană (accidente), vegetație și faună.

h) Mediul social și economic

În perioada de construcție și exploatare, impactul produs asupra mediului social și economic este benefic și important prin următoarele efecte sociale pozitive de natură obiectivă:

- Reabilitarea/construcției infrastructurii rutiere;
- Dezvoltarea activităților nepoluante şi care nu afectează ariile naturale protejate din vecinătate
- Dezvoltarea comerțului, prin care se vor valorifica produse locale,
- Dezvoltarea turismului și o mai bună valorificare și punere în valoare a peisajului natural și cultural al zonei, eventual, crearea de noi locuri de muncă,

Pentru reducerea sau evitarea potenţialelor efecte negative ale acțiunilor propuse asupra calităţii vieţii, este recomandată implementarea următoarelor măsuri:

- utilizarea de trasee optime din punct de vedere al protecţiei aşezărilor umane pentru transportul materialelor şi al deşeurilor;
- adaptarea planului de lucru în vederea respectării orelor de odihnă a locuitorilor din apropierea fronturilor de lucru;
- viteza de circulaţie a mijloacelor de transport va fi redusă; personalul din şantier va fi instruit în acest sens;
- verificarea tehnică periodică a utilajelor şi autovehiculelor pentru limitarea emisiilor din gazele de eşapament;
- semnalizarea şantierului cu panouri de avertizare;
- împrejmuirea incintelor de lucru şi montarea de panouri mobile în dreptul şantierelor cu activităţi generatoare de zgomot şi pulberi în suspensie;

i) Patrimoniu cultural

Se recomandă respectarea următoarele specificații pentru protejarea patrimoniului arheologic, intervenţiile în siturile arheologice reperate sau cu potenţial se vor face conform prevederilor OG 43/2000:

- În cazul zonelor cu potenţial arheologic cunoscut şi cercetat, regimul de protecție este reglementat de legislaţia în vigoare privitoare la protejarea monumentelor istorice şi a bunurilor mobile care fac parte din patrimoniul cultural naţional.
- Zonele cu patrimoniu arheologic reperat, delimitate şi instituite conform legii, beneficiază de protecţia acordată zonelor protejate, precum şi de măsurile specific de protecţie prevăzute de respectiva ordonanţă.
- În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidenţiat întâmplător, ca urmare a factorilor naturali sau a acţiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică, se instituie, din momentul descoperirii de bunuri arheologice, în vederea cercetării şi stabilirii regimului de protejare, temporar, pentru o perioadă ce nu poate depăşi 12 luni, regimul de protecţie pentru bunurile arheologice şi zonele cu potenţial arheologic.
- În cazul zonelor cu potenţial arheologic este necesară o cercetare arheologică în vederea înregistrării şi valorificării ştiinţifice a acestora.
- Săpătura arheologică şi activităţile umane întreprinse asupra patrimoniului arheologic se efectuează numai pe baza şi în conformitate cu autorizaţia emisă de Ministerul Culturii, în condiţiile legii.
- Utilizarea detectoarelor de metale în situri arheologice, în zonele de interes arheologic prioritar şi în zonele cu patrimoniu arheologic reperat este permisă numai pe baza autorizării prealabile emise de Ministerul Culturii.
- Până la descărcarea de sarcină arheologică, terenul care face obiectul cercetării este protejat ca sit arheologic, conform legii.
- Autorizarea lucrărilor de construire sau desfiinţare din zonele cu patrimoniu arheologic reperat sau marcat pe planşele PUG se aprobă numai pe baza şi în conformitate cu avizul Ministerului Culturii.
- În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidenţiat întâmplător, până la descărcarea de sarcină arheologică, autorizarea de construire se suspendă sau, după caz, primarul localităţii dispune întreruperea oricărei alte activităţi, în conformitate cu avizul serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Culturii şi se instituie regimul de supraveghere sau cercetare arheologică.
- Toate lucrările care ar putea să afecteze solul aferent siturilor arheologice, în zonele in care există situri arheologice conform RAN, precum şi alte situri cu patrimoniu arheologic reperat săpăturile pentru fundaţii, pentru şanţurile necesare amplasării de conducte sau de canale de irigaţii mai adânci de 40 cm sau executare de gropi pentru plantare pomi sau viţă de vie, agricultură, urmează să fie anunţate prin grija Direcției de Cultură a fiecărui județ care va impune restricții pentru supraveghere sau cercetare arheologică, după caz, respectând toate obligațiile aferente legislației in vigoare.

De asemenea se recomandă:

- Semnalizarea peisajelor şi monumentelor, redarea lor mai lizibibiă în patrimoniul natural sau cultural, în special pentru turiştii străini şi încurajarea circulaţiei în această zonă.

- Protecţia zonei prin educarea populaţiei.

- Amplasarea la intrarea în zona naturală protejată şi la faţada monumentelor a panourilor informative care prezintă informaţii pe scurt şi atrage atenţia vizitatorilor asupra elementelor de interes

- Interzicerea de lucrări sau activitate susceptibilă să genereze un impact negativ asupra asupra monumentelor istorice de importanţă naţională, pe o raza de 50 m intravilan și 100 m extravilan pentru monumentele istorice şi de arhitectură.

În zona în care se dorește a se realiza investițiile propuse, se recoamandă ca, în cazul în care prin lucrările de excavații se descoperă elemente arheologice, geologice, istorice sau de altă natură, care, potențial, prezintă interes din punct de vedere al moștenirii istorice, arheologice și culturale, să se întrerupă desfașurarea lucrărilor, să se înștiințeze autoritățile competențe în acest domeniu, spre a decide asupra valorii acestor descoperiri, a măsurilor de conservare necesare, respectiv asupra derulării în continuare a lucrărilor.

2. Faza de operare a obiectivelor nou construite propuse prin Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Durabilă a Municipiului București

Pentru faza de operare nu există informații despre acțiuni privind locația, tehnologii, materii prime, consumuri de apa, energie etc. În aceste condiții nu se poate face o evaluare corectă și specifică pentru fiecare proiect în parte și propuneri de măsuri.

Aceste aspecte vor fi clarificate și coantificate prin Studiile de Impact și acolo unde este cazul, Evaluarea Adecvată, pentru fiecare proiect propus ce urmează a fi finanțat.

3. Faza de dezafectare:

Se consideră că funcţionarea obiectivelor propuse prin Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București este nedeterminată.

Dacă se pune problema încetării activităţii şi schimbării destinaţiei terenului, se recomandă ca titularul de proiect să ia în considere o analiză a calității factorilor de mediu pe amplasament (sol, subsol, apă, freatic) pentru identificarea gradului de poluare a amplasamentului datorat activităţii propuse, pentru identificarea gradului de poluare a amplasamentelor propuse privind regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv reintroducerea în circuitul urban a terenurilor neutilizate, valorificarea terenurilor neutilizate, inclusiv investiții în modernizarea și asigurarea de utilitati in aceste zone, pentru identificarea gradului de poluare a amplasamentului datorat activităților industriale anterioare (Bilanţ de Mediu).

La încetarea activității, se recoamandă să fie luate măsuri de protecţie a factorilor de mediu.

În caz de încetare înainte de termen a activităţii, indiferent de motivele ce o determină, se recomandă ca operatorul să prezinte la Agenţia pentru Protecţia Mediului o documentaţie care să prevadă lucrări specifice pentru redarea în circuitul economic a suprafeţelor de teren afectate în timpul desfăşurării activităţii și să execute lucrări de refacere. Se recomandă respectarea planului de monitorizare post închidere a factorilor de mediu.

Odată cu finalizarea acestor activităţi încetează și impactul asupra factorilor de mediu.

3.4 Măsuri in zonele cu riscuri naturale

În vederea eliminării sau diminuării efectelor riscurilor naturale, se recoamandă amplasarea construcțiilor noi, conform PUG și RLU.

4. DESCRIEREA MĂSURILOR DE MONITORIZARE

4.1. Monitorizarea privind reducerea impactului asupra mediului

Ca şi în cazul măsurilor de prevenire, reducere şi compensare, din punct de vedere al cerinţelor HG 1076/2004, această secţiune trebuie să descrie măsurile pentru monitorizarea efectelor semnificative asupra mediului generate de implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București.

Implementarea unui plan de monitorizare va permite identificarea unor efecte adverse neprevăzute, precum şi luarea de măsuri de remediere corespunzătoare.

Astfel, următoarele aspecte au fost considerate în propunerea unui sistem complet şi eficient de monitorizare a efectelor asupra mediului generate de implementarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București :

Un plan de monitorizare a efectelor Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București , asupra mediului, în ansamblul său şi nu doar asupra unor componente, este necesar pentru a putea evalua impactul acesteia, a preîntâmpina eventuale efecte semnificative şi a putea stabili la timp măsuri de reducere a efectelor negative;

Programul de monitorizare trebuie să fie unul cuprinzător, simplu şi eficient care să presupună un consum redus de resurse, dar care să permită cunoaşterea cât mai exactă a calităţii mediului în spaţiul analizat;

Sistemul de monitorizare propus se raportează la obiectivele de mediu relevante stabilite în cadrul grupului de lucru SEA. Sistemul de monitorizare va permite astfel nu numai evaluarea impactului implementării Strategiei asupra mediului, dar şi a modului în care aceste obiective relevante de mediu sunt atinse;

S-a propus un set de indicatori pentru care să nu fie necesare eforturi suplimentare, ei fiind aleşi pe baza atribuţiilor şi responsabilităţilor autorităţilor competente.

4.2. Obiectivele planului de monitorizare constau în:

- validarea concluziilor evaluării: existenţa unei corespondenţe cu natura, probabilitatea şi mărimea efectelor produse asupra mediului cu predicţiile din SEA;
- să permită verificarea modului în care au fost realizate măsurile propuse pentru compensarea efectelor adverse şi optimizarea beneficiilor;
- identificarea necesităţii unor modificări ale Planului în vederea reducerii impactului asupra mediului sau a optimizării beneficiilor. Se va monitoriza realizarea obiectivelor propuse.

Monitorizarea este în sarcina MB , și beneficiarul investiției.

4.3. Indicatori de monitorizare si control al efectelor asupra mediului

Domeniu OMR	OMR pentru S.I.D.U. MB	Obiective strategice	Politici S.I.D.U. MB	Programe	Indicatori de monitorizare	Evaluarea indeplinirii - informatii necesare evaluarii	Frecventa	Responsabil
AER	OMR 1. Prevenirea sau reducerea impactului surselor de poluare asupra calității aerului.	**1. ORASUL CONECTAT**	**1.1. CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE**	**1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/penetrații și coridoare majore**	Indicatorii de calitate a aerului în mediul urban în conformitate cu prevederile Legii nr. 104/2011	0 depășiri ale LMA conform Legii nr. 104/2011 (sursa, Raportul anual APM București și rapoartele județene privind starea mediului)	Anual	PMB, titularii de proiect
				1.1.2. Reconfigurarea/reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente				
				1.1.4. Modernizarea podurilor și pasajelor				
			1.2. CRESTEREA ACCESIBILITATII FEROVIARE ȘI AERIANE	**1.2.1. Modernizarea gărilor existente și transformarea lor în noduri intermodale**				
				1.2.2. Revitalizarea transportului feroviar regional și metropolitan				
				1.2.4. Îmbunătățirea conexiunilor între Capitală și Aeroportul Internațional "Henri Coandă"				
			1.3 IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	**1.3.1. Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant**				
				1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)				
				1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de				

				transport public				
			1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	**1.4.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale**				
				1.4.2. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate				
				1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice				
			1.5. IMBUNATATIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	**1.5.1. Dezvoltarea rețelei de centre / noduri intermodale și de parcări de transfer**				
				1.5.2. Imbunătățirea sistemului de parcare				
				1.5.4. Creșterea siguranței în trafic				
		2. ORASUL INOVATIV	**2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ**	**2.1.1. Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan**				
			2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE	**2.2.1. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru antreprenori**				
		3. ORASUL DURABIL	**3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR**	**3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice**				

			PUBLICE ȘI PRIVATE					
			3.2. REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA	**3.2.1. Dezvoltarea capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi**				
				3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum				
			3.5. REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	**3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului/inclusiv în spațiile interioare**				
				3.5.3. Prevenirea și reducerea poluării fonice				
APA de suprafață și subterana	OMR 2. Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare	**2. ORASUL INOVATIV**	**2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ**	**2.1.1. Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan**	Localizarea în afara zonelor inundabile și în afara zonelor de protecție a surselor de captare a apei	0 amplasamente în zone inundabile 0 amplasamente în zonele de protecție a surselor de captare a apei	Anual	PMB, titularii de proiect
	OMR 3. Prevenirea modificărilor în morfologia și hidrologia corpurilor de apa de suprafață							
	OMR 4.							

	Prevenirea aportului de poluanți în apele de suprafață și subterane							
SOL și SUBSOL	OMR 5. Protejarea calității, compoziției și funcțiilor solului.	**2. ORASUL INOVATIV**	**2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ**	**2.1.1. Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan**	Localizarea în afara zonelor inundabile și în afara zonelor de protecție a surselor de captare a apei Cai de acces/ străzi urbane pentru accesul spre obiectivele finanțate	Conform indicatorilor din program	Anual	PMB, titularii de proiect
		3. ORASUL DURABIL	**3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ**	**3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale**				
				3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate				
			3.5. REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	**3.5.2. Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și subterane**				
				3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă/ canalizare și tratare a apelor uzate				
MANAGEMENTUL DEȘEURILOR	OMR 6. Gestionarea deșeurilor în mod optim din punct de vedere tehnic, economic și de mediu.	**3. ORASUL DURABIL**	**3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ**	**3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale**	Cantități de deșeuri colectate și reciclate	Conform indicatorilor din program	Anual	PMB, titularii de proiect
				3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate				
BIODIVERSITATE	OMR 7. Reducerea presiunilor	**3. ORASUL DURABIL**	**3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI**	**3.6.1. Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate**	Nu este cazul	Nu este cazul	Anual	PMB, titularii de proiect

	cauzate de acțiunile și propunerile de proiecte care pot afecta habitatele naturale.		**NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI**	**și a ecosistemelor degradate** **3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate**				
PEISAJUL și MEDIUL VIZUAL	OMR 8. Dezvoltarea infrastructurii propuse prin S.I.D.U. ținând cont de politicile de management, protecție și amenajare a peisajului	**3. ORASUL DURABIL**	**3.6. CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VERZI**	**3.6.2. Extinderea rețelei de spații verzi/ inclusiv prin reconversia unor terenuri degradate / abandonate**	Suprafața de spații verzi și publice	Conform indicatorilor din program	Anual	PMB, titularii de proiect
		5. ORAȘUL ATRACTIV	**5.4. FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN**	**5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice**				
PATRIMONIUL CULTURAL NATIONAL	OMR 9. Asigurarea protejării patrimoniului cultural (conservarea în situ a bunurilor istorice și a monumentelor)	**5. ORAȘUL ATRACTIV**	**5.1. CREȘTEREA REZILIENȚEI FONDULUI CONSTRUIT LA HAZARDE**	**5.1.2. Reabilitarea clădirilor publice și a infrastructurii aflate în risc seismic**	Număr de clădiri publice și infrastructură reabilitate. Număr de monumente istorice reabilitate	Conform indicatorilor din program	Anual	PMB, titularii de proiect
			5.3. CONSERVAREA/PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL	**5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora**				
POPULATIA și SANATATEA UMANA	OMR 10.Protectia sănătății umane prin menținerea sau limitarea impactului generat de	**3. ORASUL DURABIL**	**3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE**	**3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice**	Număr de clădiri publice și infrastructură reabilitată	Conform indicatorilor din program	Anual	PMB, titularii de proiect
			3.2.	**3.2.1. Dezvoltarea**	Număr de capacități			

	acțiunile și tipurile de proiecte propuse, asupra calității factorilor de mediu		**REABILITAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A SISTEMULUI CENTRALIZAT DE ENERGIE TERMICA**	**capacităților de producție a energiei termice prin cogenerare sau trigenerare de înaltă eficiență și/sau pe bază de combustibili alternativi**	de producție			
	OMR 11. Asigurarea accesului populației la infrastructura de transport și de turism propuseși îmbunătățire a condițiilor socio – economice pentru populație.			**3.2.2. Modernizarea / retehnologizarea centralelor termo-electrice existente în vederea conformării la cerințele de mediu și asigurării vârfurilor de consum**	Număr de centrale termo-electrice modernizate/retehnologizate			
			3.4. ASIGURAREA UNEI GESTIONĂRI EFICIENTE A DEȘEURILOR ȘI PROMOVAREA TRANZIȚIEI LA O ECONOMIE CIRCULARĂ	**3.4.2. Dezvoltarea capacităților de tratare a deșeurilor municipale**	Număr de stații de tratare a deșeurilor			
				3.4.3. Îmbunătățirea serviciilor publice de salubritate	Creșterea gradului de colectare pe categorii a deșeurilor			
			3.5. REDUCEREA POLUĂRII/ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI/APELOR ȘI SOLULUI	**3.5.1. Îmbunătățirea calității aerului/inclusiv în spațiile interioare**	Indicatorii de calitate a aerului , apei solului și poluării fonice			
				3.5.3. Prevenirea și reducerea poluării fonice				
				3.5.4. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă potabilă/ canalizare și tratare a apelor uzate				
		1. ORASUL CONECTAT	**1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC**	**1.3.1. Extinderea/reabilitarea și modernizarea rețelei de metrou și a parcului de material rulant**	Număr de Km construiți, reabilitați sau modernizați			

				1.3.2. Extinderea și reabilitarea rețelei de transport public electric (tramvai/troleibuz)	Număr de Km construiți,			
				1.3.3. Extinderea și modernizarea flotei de transport public	Număr de autovehicule electrice achiziționate			
				1.3.4. Modernizarea stațiilor de transport public și a depourilor	Număr de stații de transport și a depourilor modernizate			
EFICIENȚĂ ENERGETICĂ	OMR.12. Creșterea eficienței energetice a acțiunilor / tipurilor de proiecte propuse prin S.I.D.U. MB	**3. ORASUL DURABIL**	**3.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA PERFORMANȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR PUBLICE ȘI PRIVATE**	**3.1.2. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice**	Consum anual de energie primară (din care: al locuințelor, clădirilor publice, întreprinderilor etc.) (Mwh/an / clădire publică cu performanță energetică îmbunătățită) Emisii de gaze cu efect de seră (Tone CO2 eq/an / clădire publică cu performanță energetică îmbunătățită) Emisii de gaze cu efect de seră (Tone CO2 eq/an / parc de autovehicule)	Conform indicatorilor din program	Anual	PMB, titularii de proiect
SCHIMBARI CLIMATICE	OMR 13. Creșterea gradului de utilizare a surselor de energie cu emisii reduse de carbon	**1. ORASUL CONECTAT**	**1.1. CRESTEREA ACCESIBILITATII RUTIERE**	1.1.1. Dezvoltarea rețelei de variante de ocolire și noi legături rutiere/penetrații și coridoare majore	Indicatorii de calitate a aerului în mediul urban în conformitate cu prevederile Legii nr. 104/2011	0 depășiri ale LMA conform Legii nr. 104/2011 (sursa, rapoartele județene privind starea mediului)	Anual	PMB, titularii de proiect
				1.1.2. Reconfigurarea/reabilitarea și modernizarea rețelei de				

				străzi existente				
				1.1.4. Modernizarea podurilor și pasajelor				
			1.3. IMBUNATATIREA TRANSPORTULUI PUBLIC	1.5.1. Dezvoltarea rețelei de centre / noduri intermodale și de parcări de transfer				
				1.5.2. Imbunătățirea sistemului de parcare				
				1.5.3. Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană				
				1.5.4. Creșterea siguranței în trafic				
			1.4. PROMOVAREA MOBILITĂȚII URBANE DURABILE	1.4.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru deplasări pietonale				
				1.4.2. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasări velo și micromobilitate				
				1.4.3. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor pentru deplasarea cu vehicule electrice				
			1.5. IMBUNATATIREA MANAGEMENTULUI DE TRAFIC	1.5.1. Dezvoltarea rețelei de centre / noduri intermodale și de parcări de transfer				
				1.5.2. Imbunătățirea sistemului de parcare				
				1.5.3. Creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura și serviciile de mobilitate urbană				

				1.5.4. Creșterea siguranței în trafic				
		3. ORASUL DURABIL	**3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA**	**3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice** **3.7.2. Prevenția riscului de inundații**	Respectarea prevederilor RLU PUG MB	Conform RLU și PUG MB	Anual	PMB, titularii de proiect
				3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	Număr de solicitări anuale și viteza de răspuns	Conform evidențelor ISU	Anual	PMB, titularii de proiect
PREVENIRE RISCURIi	OMR 14. Prevenirea riscurilor de accidente majore și limitarea consecințelor generate de producerea accidentelor majore asupra sănătății populației și asupra calității mediului.	**3. ORASUL DURABIL**	**3.7. ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII DE ADAPTARE A CAPITALEI LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE/DE PREVENȚIE A RISCURILOR ȘI DE GESTIONARE A SITUATIILOR DE URGENTA**	**3.7.1. Creșterea rezilienței la fenomenele meteo extreme asociate schimbărilor climatice** **3.7.2. Prevenția riscului de inundații**	Respectarea prevederilor RLU PUG MB	Conform RLU și PUG MB	Anual	PMB, titularii de proiect
				3.7.3. Îmbunătățirea capacității de răspuns în situații de urgență	Număr de solicitări anuale și viteza de răspuns	Conform evidențelor ISU	Anual	PMB, titularii de proiect
CONSERVAREA ȘI UTILIZAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR NATURA	OMR15. Folosirea resurselor naturale în mod eficient cu minimizarea impactului asupra mediului	**2. ORASUL INOVATIV**	**2.1. ATRAGEREA DE INVESTIȚIII ÎN DOMENII DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ**	**2.1.1. Dezvoltarea de noi poli de afaceri la nivel local și metropolitan**	Localizarea în afara zonelor inundabile și în afara zonelor de protecție a surselor de captare a apei	0 amplasamente în zone inundabile 0 amplasamente în zonele de protecție a surselor de captare a apei	Anual	PMB, titularii de proiect
			2.2. ÎNCURAJAREA ANTREPRENORIATULUI ȘI	**2.2.1. Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor suport pentru antreprenori**				

LE			**SPRIJINIREA IMM-URILOR ACTIVE**					
	OMR 16 Asigurarea premiselor pentru un turim durabil	**5. ORAȘUL ATRACTIV**	**5.3. CONSERVAREA/ PROTEJAREA ȘI VALORIFICAREA DURABILĂ A PATRIMONIULUI CULTURAL**	**5.3.1. Conservarea monumentelor istorice și a zonelor de protecție a acestora**	Număr de monumente istorice reabilitate	Conform indicatorilor din program	Anual	PMB, titularii de proiect
			5.4. FOLOSIREA EFICIENTA A TERENULUI URBAN	**5.4.1. Regenerarea și extinderea spațiilor publice**	Suprafața spațiiloe publice regenerate și extinse	Conform indicatorilor din program	Anual	PMB, titularii de proiect
CRESTEREA GRADULUI DE CONSTIENTIZARE ASUPRA PROBLEMELOR DE MEDIU	**OMR 17.Implicarea publicului și a factorilor interesați și consultarea acestora pe tot parcursul procesului decizional în stabilirea și implementarea masurilor propuse pentru reducerea impactului asupra mediului.**		**Toate politicile și programele**	Realizarea consultărilor publicului și factorilor interesați conform procedurii descrise în HG 1076/2004.	Pentru fiecare proiect la obtinerea Acordului de mediu, sau a Avizului de mediu			PMB, titularii de proiect

5. RECOMANDĂRI

În urma evaluării SEA a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București, s-a costatat că efectele pozitive asupra mediului și sănătății umane și în special asupra dezvoltării economice a Municipiului București, sunt numeroase și nu au fost identificate propuneri de programe care să afecteze mediul sau sănătatea populației.

Obiectivul Strategic 3 cu programul 3.6.1. Protecția și valorificarea durabilă a ariilor naturale protejate și a ecosistemelor degradate, privind proiectele pentru Realizarea de amenajări pentru managementul vizitatorilor în zona Parcului Natural Văcărești, pentru creșterea atractivității acestui spațiu și orientarea lui mai mult spre valorificare socială concomitent cu conservarea naturii, vor fi supuse Evaluarii Adecvate.

Având în vedere că nu sunt cunoscute toate amplasamentele concrete ale activităților planificate, în special cele privind dezvoltarea economică, toate proiectele, care ar putea fi susceptibile de un impact semnificativ asupra mediului, vor fi supuse Evaluarii Impactului asupra Mediului.

Se recomandă ca proiectul propus să fie în concordanță cu strategiile şi planurile naţionale privind schimbările climatice, calitatea aerului, calitatea apei, managementul deşeurilor, protejarea biodiversităţii.

În ce privește suprafața de spațiu verde pe cap de locuitor, situată sub media europeană de 26m^2 /cap de locuitor, respectiv 21,06 mp/cap de locuitor. Se recomandă creșterea suprafeței de spațiu verde la un minim de 26m^2 /cap de locuitor și actualizarea Registrului Local al Spațiilor Verzi, ori de câte ori intervin modificări.

Conform Planului de Dezvoltare Regională Bucureşti-Ilfov , la nivelul Municipiul Bucureşti există 110 arbori ocroţiti.

Având în vedere Politica 1.1 Creșterea accesibilității rutiere cu programul 1.1.2. Reconfigurarea/reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi existente și tipurile de intervenții care prevăd lucrări de reconfigurare, reabilitare, supralărgiri și modernizare a rețelei de străzi existente, în situația în care se constată existența unui arbore ocrotit și trebuie executată o lucrare (supralărgire, reconfigurare), care ar putea afecta unul sau mai mulți arbori ocrotiți, se recomandă deplantarea și replantarea acelui arbore într-un parc, sau scuar.

După finalizarea lucrărilor, se recomandă plantarea cu arbori, acțiune ce va conduce la creșterea numărului de arbori pe cap de locuitori, cu efecte benefice asupra calității aerului.

Pentru toate clădirile ce urmează a fi construite sau reabilitate, modernizate, după caz și pentru a se evita un impact asupra factorilor de mediu apă și sol, se recomandă să fie racordate la sisteme de apă în sistem centralizat și canalizare, racordate le stația de epurare.

În scopul evitării unui impact cumulativ al unor proiecte în faza de construcție și avand în vedere numărul mare de proiecte și posibilitatea începerii lucrărilor simultan a două sau mai multe proiecte, se recomandă ca proiectele să fie amplasate la distanță, în zone opuse, ținând cont de configurația spațială a municipiului București cu scopul de a nu crea un impact cumulativ negativ, chiar dacă lucrările de construcție vor începe simultan.

METODOLOGIA DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE A SIDU

1. Obiect și domeniu de aplicare

- Prezenta metodologie stabilește cadrul instituțional, procedurile și instrumentele pentru monitorizarea și evaluarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (SIDU).
- Metodologia se aplică tuturor proiectelor, programelor și intervențiilor incluse în SIDU, indiferent de sursa de finanțare.
- Dispozițiile prezentei metodologii sunt obligatorii pentru toate direcțiile și instituțiile din cadrul sau subordinea Primăriei Municipiului București, precum și pentru Primăriile sectoarelor 1-6 și celorlalți beneficiari și instituții implementatoare în ceea ce privește proiectele incluse în SIDU.

2. Definiții

- SIDU – Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București;
- SD – Structura desemnată la nivelul PMB, responsabilă cu gestionarea SIDU
- CMIS – Comitetului de Monitorizare a Implementării SIDU
- PMB – Primăria Municipiului București;
- CGMB – Consiliul General al Municipiului București;
- UIP – Unitate de Implementare a Proiectelor;
- Proiect umbrelă – ansamblu de proiecte individuale care contribuie la același obiectiv strategic din SIDU;
- Indicator de output – indicator care măsoară realizările directe, tangibile ale unui proiect;
- Indicator de rezultat – indicator care măsoară efectele pe termen mediu ale implementării;
- Indicator de impact – indicator care măsoară schimbările pe termen lung generate de implementarea strategiei

3. Principii generale ale monitorizării și evaluării SIDU

Monitorizarea și evaluarea SIDU trebuie să respecte următoarele principii:

- **Transparența**: Asigurarea unei comunicări clare și constante cu toate părțile interesate și informarea publicului privind stadiul implementării SIDU.
- **Participarea**: Implicarea instituțiilor locale, cetățenilor, organizațiilor nonguvernamentale și partenerilor sociali în procesul de monitorizare, evaluare și actualizare.

- **Responsabilitatea**: Atribuirea clară a responsabilităților pentru implementare și monitorizare, în conformitate cu atribuțiile specifice fiecărei instituții implicate.
- **Rezultatele și impactul**: Concentrarea pe măsurarea rezultatelor și impactului implementării strategiei pe termen scurt, mediu și lung.

4. Structura instituțională

Gestionarea SIDU va fi asigurată de PMB **printr-o structura desemnată, numită în continuare SD,** care va colabora cu alte entități administrative responsabile pentru implementarea proiectelor.

Structura responsabilă de gestionare va asigura secretariatul **Comitetului de Monitorizare a Implementării SIDU (CMIS)**, responsabil cu evaluarea implementării.

Componența nominală a CMIS este stabilită prin Dispoziție de primar în conformitate cu prevederile Ghidului privind constituirea Comitetului de Monitorizare parte din prezenta strategie.

Calendarul de constituire a SD și CMIS

În vederea asigurării funcționalității sistemului de guvernanță al SIDU, constituirea SD și a CMIS se va realiza conform următorului calendar indicativ, raportat la momentul aprobării SIDU prin HCGMB (T0):

a) Nominalizarea Structurii Desemnate (SD) la nivelul PMB, prin Dispoziție de Primar General: **maximum 30 de zile de la T0**

b) Derularea procedurii de selecție a partenerilor CMIS conform Ghidului privind constituirea CMIS: **maximum 3 luni de la desemnarea SD**

c) Emiterea Dispoziției de Primar General privind constituirea CMIS: **maximum 15 zile lucrătoare de la finalizarea selecției**

d) Prima ședință a CMIS: **maximum 30 de zile calendaristice de la constituirea CMIS**

Orizontul de timp estimat pentru constituirea completă a sistemului de guvernanță (este de maximum 5 luni de la aprobarea SIDU prin HCGMB.

Până la aprobarea SIDU prin HCGMB și constituirea formală a SD atribuțiile acesteia vor fi exercitate de structura temporară nominalizată prin Dispoziție de Primar General.

5. Etapele monitorizării

Monitorizarea și evaluarea vor urma cele trei etape majore stabilite în cadrul strategiei:

- **Monitorizarea pregătirii proiectelor** – Evaluarea situației inițiale a proiectelor și stabilirea indicatorilor de bază. Responsabili: SD în baza informațiilor primite de la inițiatorii proiectelor. Structura responsabilă va solicita punct de vedere, dacă este

necesar, de la direcțiile de specialitate din cadrul PMB ce au atribuții în domeniul proiectului.

- **Contractarea și execuția proiectelor** - monitorizarea progresului proiectelor pe baza indicatorilor de execuție (output) și rezultat (outcome), cu raportarea semestrială a stadiului. Responsabili: Inițiatorii proiectelor

- **Evaluarea intermediară și finală**:

  - Analiza impactului implementării SIDU și măsurarea indicatorilor de impact. Responsabili: SD centralizează datele și prezintă raportul Comitetului de Monitorizare a implementării SIDU (CMIS) care aproba sau face observații.

  - Rapoartele se vor întocmi la fiecare 6 luni de implementare a strategiei de către SD și vor fi transmise CMIS și Primarului General.

  - Evaluarea intermediara va fi anuală, sau de câte ori este necesar

6. Indicatorii de monitorizare SIDU

- **Indicatori de performanță administrativă**: măsoară progresul în gestionarea proiectelor, precum numărul de proiecte aprobate și valoarea investițiilor.

- **Indicatori de realizare imediată (output)**: urmăresc produsele tangibile, precum numărul de km de drum construiți sau numărul de beneficiari ai proiectelor.

- **Indicatori de rezultat (outcome)**: măsoară efectele pe termen mediu ale proiectelor, cum ar fi îmbunătățirea accesului la infrastructură sau servicii publice, cum sunt atinse obiectivele de mediu

- **Indicatori de impact**: se referă la schimbările pe termen lung, cum ar fi reducerea inegalităților socio-economice între zonele urbane, îmbunătățirea calității vieții, a calității aerului și dezvoltare urbană durabilă.

- **Indicatorii de mediu** se referă cu prioritate la indicatorii prevăzuți în avizul de mediu și în programul de monitorizare pentru identificarea efectelor semnificative asupra mediului.

7. Instrumente și proceduri de monitorizare

- **Rapoarte semestriale** transmise către CMIS și conducerea Primăriei Municipiului București (Primar General). Elaborarea rapoartelor va fi realizată de SD pe baza informațiilor solicitate si transmise semestrial de direcțiile/instituțiile care gestionează fiecare proiect care se află în Planul de acțiune pentru implementarea SIDU.
- **Evaluări intermediare** pentru ajustarea strategiei și identificarea măsurilor corective, dacă este necesar.

- **Evaluarea finală** a impactului, realizată Comitetul de monitorizare în baza raportului SD

- Primăriile sectoarelor 1-6, Direcțiile aparatului de specialitate al Primarului General și instituțiile de interes public din subordinea CGMB dar și ceilalți beneficiari ai proiectelor care sunt parte a SIDUvor transmite către SD, atât la momentul inițierii cât și la momentul adoptării prin HCGMB (dacă e cazul), **orice document strategic (plan, program, strategie) și/sau proiect pentru dezvoltarea orașului**, pentru a se verifica

compatibilitatea cu obiectivele strategice și de mediu ale SIDU și a se asigura corelarea cu alte proiecte municipale.

- SD are obligația să solicite Direcțiilor aparatului de specialitate al Primarului General și instituțiilor de interes public din subordinea CGMB, puncte de vedere de specialitate sau consultanță și/sau informații necesare în procesul de monitorizare a implementării planului de acțiune, iar acestea vor furniza cu celeritate datele și informațiile solicitate.
- SD va solicita informațiile necesare de la instituțiile statului sau orice altă entitate care implementează sau inițiază proiecte, planuri, programe și strategii care există în SIDU sau au impact asupra dezvoltării orașului.
- SD are responsabilitatea colectării, analizei și raportării periodice a tuturor categoriilor de indicatori, asigurând coerența lanțului logic de la resurse la impact, respectiv verificarea sustenabilității rezultatelor. Metodologia de lucru și atribuțiile detaliate vor fi elaborate de SD și aprobate de CMIS.
- În vederea accesării fondurilor nerambursabile, se pot obține de către solicitanți, sau de către Autoritățile de Management, la cerere, de la SD, informații cu privire la încadrarea proiectelor propuse în proiectele umbrelă din cadrul SIDU. Proiectele se vor comunica cu toate detaliile relevante și cu indicatorii corespunzători proiectului umbrela sub care se încadrează.

Procedura de includere a proiectelor în SIDU

În vederea asigurării transparenței și a predictibilității procesului de gestionare a portofoliului de proiecte SIDU, includerea proiectelor în Lista lungă/scurtă de proiecte și, ulterior, în Planul de acțiune se va realiza conform următoarelor proceduri:

- **A. Includerea proiectelor noi în Lista lungă de proiecte:**
- 1. Inițiatorul proiectului (primărie de sector, direcție PMB, instituție publică, alt tip de beneficiar) transmite către SD o fișă de proiect care cuprinde: denumirea proiectului, obiectivele, descrierea succintă, valoarea estimată, sursa de finanțare, indicatorii relevanți și încadrarea în obiectivele strategice ale SIDU;
- 2. SD verifică compatibilitatea proiectului cu obiectivele strategice ale SIDU și solicită, după caz, puncte de vedere de la direcțiile de specialitate din cadrul PMB;
- 3. Pentru proiectele care au componentă de urbanism sau arhitectură, este necesar avizul arhitectului șef al Municipiului București, conform art. 36 (12) pt. i) din Legea 350/2001;
- 4. SD emite un aviz de conformitate cu SIDU și propune includerea proiectului în Lista lungă de proiecte;
- 5. Lista lungă de proiecte actualizată este prezentată CMIS pentru informare în cadrul ședințelor ordinare.
- **B. Trecerea proiectelor din Lista lungă în Planul de acțiune (proiecte cu prioritate la finanțare):**
- 1. SD evaluează proiectele din Lista lungă pe baza următoarelor criterii: gradul de maturitate al proiectului, disponibilitatea sursei de finanțare, contribuția la îndeplinirea

obiectivelor SIDU, complementaritatea cu alte proiecte din Planul de acțiune și gradul de urgență;

- 2. SD întocmește o notă de fundamentare prin care propune includerea proiectului/proiectelor în Planul de acțiune, cu precizarea proiectului umbrelă în care se încadrează;

- 3. CMIS analizează și avizează propunerea de includere în Planul de acțiune în cadrul ședințelor ordinare sau extraordinare;

- 4. Planul de acțiune actualizat este supus aprobării prin Dispoziție de Primar General sau, după caz, prin HCGMB, în funcție de natura modificărilor – minore sau majore. În cazul modificărilor minore (fără impact asupra obiectivelor strategiei, indicatorilor, alocărilor financiare) nu este necesară aprobarea Consiliului General.

- Actualizarea Listei lungi de proiecte și a Planului de acțiune se poate realiza ori de câte ori este necesar, la propunerea SD și cu avizul CMIS.

Notă: Până la aprobarea SIDU prin Hotărâre a Consiliului General al Municipiului București și până la constituirea și operaționalizarea CMIS, procedurile prevăzute la lit. A și lit. B se aplică în mod adaptat, după cum urmează:

- atribuțiile Structurii Dedicate (SD) sunt exercitate de structura din cadrul Primăriei Municipiului București desemnată prin dispoziție de primar general să îndeplinească funcțiile SD, iar confirmarea includerii proiectelor noi în Lista lungă de proiecte se realizează prin emiterea unui aviz formal de conformitate cu obiectivele SIDU de către această structură, comunicat în scris inițiatorului proiectului.

- În această perioadă tranzitorie, avizul formal al structurii care ține loc de SD substituie atât avizul de conformitate prevăzut la lit. A pct. 4, cât și informarea CMIS prevăzută la lit. A pct. 5 și avizul CMIS prevăzut la lit. B pct. 3. Toate avizele emise în perioada tranzitorie vor fi prezentate CMIS, după constituirea acestuia. .

- Procedura completă, inclusiv etapele de avizare CMIS și de aprobare prin Dispoziție de Primar General sau HCGMB, devine pe deplin aplicabilă de la data aprobării SIDU și a constituirii CMIS.

8. Actualizarea SIDU

Actualizarea SIDU poate fi necesară în urma evaluărilor intermediare, la finalul perioadei de implementare sau ori de câte ori modificările aduse Listei lungi de proiecte și Planului de acțiune, realizate conform procedurii de includere a proiectelor, impun revizuirea indicatorilor sau a alocărilor financiare. În toate cazurile, propunerea de actualizare este fundamentată de SD pe baza rapoartelor de monitorizare a indicatorilor și se supune avizării CMIS și, după caz, aprobării prin HCGMB.

I.Rolul și atribuțiile Structurii desemnate cu gestionarea din cadrul PMB (SD) în monitorizarea SIDU

SD este entitatea principală care coordonează procesul de monitorizare și evaluare al SIDU, având un rol central în managementul și implementarea strategiei.

1. Coordonarea monitorizării implementării SIDU

- **Centralizarea datelor**: SD colectează semestrial datele legate de progresul implementării SIDU de la toate entitățile și instituțiile implicate
- **Corelarea cu alte strategii și planuri**: Asigură alinierea SIDU cu alte documentele strategice și municipale precum Planul Urbanistic General (PUG) și Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), PICA etc si cu strategiile naționale și europene relevante. De asemenea asigură corelarea documentelor strategice sectoriale si politicilor publice municipale cu SIDU.

- **Raportări periodice**: SD elaborează rapoarte de progres semestriale și le transmite conducerii Primăriei Municipiului București și **Comitetului de Monitorizare a Implementării SIDU (CMIS)**. Rapoartele includ stadiul proiectelor, valorile indicatorilor și eventualele blocaje.

2. Pregătirea actualizării SIDU

SD gestionează și coordonează toate activitățile și procesele necesare pentru actualizarea SIDU.

3. Evaluarea finală a implementării SIDU

- Această evaluare finală este esențială pentru a măsura impactul real al strategiei și a propune ajustări sau noi direcții de acțiune.

4. Gestionarea indicatorilor și a performanței proiectelor

- **Monitorizarea indicatorilor**: SD supraveghează indicatorii de performanță administrativă, indicatorii de rezultat și outcome pentru fiecare proiect în parte. Acești indicatori sunt monitorizați pentru a se asigura că proiectele ating obiectivele stabilite.
- **Gestionarea blocajelor**: În cazul apariției unor blocaje în implementare, SD centralizează problemele și propune soluții în consultare cu entitatea care implementează proiectul și alți factori interesați pentru remedierea acestora, colaborând cu structurile relevante.

5. Secretariatul Comitetului de Monitorizare

- **Organizarea ședințelor**: SD organizează ședințele CMIS, asigurând suportul administrativ necesar și întocmind minutele/procese verbale în urma întâlnirilor. (convocarea, coordonarea și asigurarea secretariatului tehnic al Comitetului Monitorizare a Implementării SIDU, cu întocmirea unui raport al întâlnirilor către Primarul General, Administratorul Public și pentru informarea publică prin publicarea pe site, arhivarea documentelor).

6. Comunicare interinstituțională

General: Asigură comunicarea și relaționarea instituțională cu toți factorii interesați

Specific:

- Asigură transmiterea informațiilor relevante cu privire la proiectele care aplică pentru finanțare nerambursabilă din fonduri europene la solicitarea autorităților de management competente.
- Emite documente (adrese) de confirmare sau infirmare a înscrierii diferitelor proiecte în lista de proiecte SIDU, individual sau în cadrul proiectelor umbrelă, la solicitarea inițiatorilor acestor proiecte sau a altor factori interesați, în conformitate cu procedura descrisă la punctul 7Instrumente și proceduri de monitorizare

II.Rolul și atribuțiile Comitetului de Monitorizare a Implementării SIDU (CMIS)

Comitetul de Monitorizare a Implementării SIDU (CMIS) este responsabil de supervizarea generală a implementării strategiei, asigurând evaluarea continuă a progresului și impactului.

Ședințele CMIS se vor desfășura în format hibrid – fizic și online – și au cvorum daca sunt prezenți minim 2/3 din totalul membrilor, iar deciziile vor fi luate cu majoritate simplă.

CMIS este format din 19 membri și funcționează prin întâlniri anuale ordinare și întâlniri extraordinare dacă este cazul în vederea analizării și validării rezultatelor monitorizării SIDU. Întâlnirile extraordinare pot fi inițiate de membrii CMIS prin solicitare către Structura responsabila urmărire strategie sau de către Structura responsabila urmărire strategie.

Rapoartele de implementare SIDU sunt publice si vor fi publicate pe site în maxim 15 zile de la aprobare.

1. Supervizarea implementării SIDU

- **Monitorizarea progresului**: CMIS monitorizează implementarea SIDU pe baza rapoartelor transmise de SD pe care le avizează. Comitetul evaluează modul în care sunt implementate proiectele.
- **Evaluarea blocajelor**: CMIS analizează blocajele și propune soluții pentru îmbunătățirea implementării SIDU, colaborând cu SD și alte instituții implicate în proces și face recomandări pentru depășirea acestora.

2. Evaluarea indicatorilor relevanți

- **Analiza și ajustarea indicatorilor**: Pe baza rezultatelor intermediare și finale, CMIS poate propune ajustări ale indicatorilor pentru a reflecta mai bine progresul și impactul implementării.

3. Rol în actualizarea SIDU

- **Revizuirea strategică**: Dacă evaluările intermediare arată că anumite obiective nu sunt realizabile în forma inițială, CMIS analizează, propune si avizează propunerile de modificări ale strategiei pe baza evaluărilor pe termen mediu și lung.

- Avizarea portofoliului de proiecte: CMIS avizează propunerile SD de includere a proiectelor în Planul de acțiune și este informat periodic cu privire la actualizarea Listei lungi de proiecte, conform procedurii de includere a proiectelor prevăzute la Secțiunea I pct. 7.

III.DISPOZITII FINALE

1. Colaborarea dintre SD și CMIS

- SD **și CMIS colaborează îndeaproape**, SD având rolul executiv în coordonarea monitorizării și evaluării, în timp ce CMIS supervizează și validează rezultatele și propunerile de ajustări și soluții. Această colaborare asigură că SIDU este implementată eficient, iar obiectivele stabilite sunt atinse.

2. Protecția datelor

- Prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul procesului de monitorizare se realizează cu respectarea prevederilor Regulamentului (UE) 2016/679 (GDPR) și a legislației naționale în domeniu.

3. Arhivarea documentelor

- SD asigură arhivarea documentele generate în procesul de monitorizare și evaluare conform normelor legale în vigoare, pentru o perioadă de minimum 10 ani.

Concluzie

Structura responsabila urmărire strategie din PMB și Comitetul de Monitorizare a Implementării SIDU au roluri complementare în monitorizarea și evaluarea strategiei. În timp ce Structura responsabila urmărire strategie din PMB se ocupă de aspectele operaționale, CMIS asigură supravegherea generală și evaluarea impactului. Această structură instituțională permite o implementare eficientă și adaptabilă a SIDU, asigurând atingerea obiectivelor strategice stabilite.

GHID PRIVIND CONSTITUIREA COMITETULUI DE MONITORIZARE A IMPLEMENTĂRII (CMIS) STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI 2030

1. Obiect și domeniu de aplicare

Scopul prezentului Ghid este de a detalia modul în care Primăria Municipiului București constituie Comitetul de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030 (CMIS).

Ghidul se aplică:

- membrilor comisiei de selecție numită, prin Dispoziția Primarului General al Municipiului București, din direcțiile relevante din cadrul PMB.
- participanților care se înscriu în procesul de selecție, reprezentanți ai societății civile, ai mediului economic și ai mediului academic, care ulterior vor desemna membri titulari cu drept de vot în cadrul *Comitetului de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030.*

2. Context

„Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030” reprezintă documentul de planificare a investițiilor de capital ce integrează domenii privind dezvoltarea durabilă, urbanismul, mobilitatea, protecția mediului, creșterea calității vieții etc., urmărind astfel coordonarea strategiilor sectoriale pentru a asigura dezvoltarea funcțională specifică a Municipiului București si a zonei metropolitane.

„Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030” este rezultatul unui proces participativ care a implicat factorii de decizie, mediul academic și de afaceri și cetățenii, în vederea stabilirii unui consens în ceea ce privește viitorul comunității.

Principiul care stă la baza constituirii și funcționării CMIS este *principiul parteneriatului,* ce implică o strânsă cooperare între autoritățile publice, mediul academic, partenerii economici și sociali și organismele care reprezintă societatea civilă la nivel național, regional și local.

3. Constituirea CMIS

Comitetul de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030 (CMIS) este o structură de tip parteneriat, fără personalitate juridică, cu rol decizional strategic în procesul de implementare a *„Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030”*, care se va reuni pe parcursul întregii perioade pentru a examina implementarea acesteia, progresele înregistrate și nevoile de corecție și actualizare dacă va fi cazul.

Prezentul *„Ghid privind constituirea Comitetului de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030” prevede* etapele și cerințele pe care partenerii trebuie să le ia în considerare în procesul de constituire a CMIS, astfel încât selecția partenerilor să se realizeze în mod transparent, nediscriminatoriu.

CMIS este format din 19 membri și funcționează prin întâlniri anuale ordinare și întâlniri extraordinare dacă este cazul. Ședințele CMIS se vor desfășura în format hibrid – fizic și online – și au cvorum dacă sunt prezenți minim 2/3 din totalul membrilor, iar deciziile vor fi luate cu

majoritate simplă. Întâlnirile extraordinare pot fi inițiate de membrii CMIS prin solicitare către SD sau de către SD. Rapoartele de implementare SIDU sunt publice și vor fi publicate pe site în maxim 15 zile de la aprobare.

Comitetul de Monitorizare este alcătuit din:
- Președinte
- Membri titulari
- Membri supleanți
- Observatori permanenți

De asemenea, la ședințele CMIS pot participa și alți invitați în funcție de temele discutate.

Președinția Comitetului va fi asigurată de Primăria Municipiului București.

Secretariatul Comitetului va fi asigurat de către Structura desemnată din Primăria Municipiului București și coordonat de Președintele Comitetului de Monitorizare.

Din CMIS vor face parte reprezentanți ai:
- Primăriei Municipiului București
- Primăriilor de Sector din Municipiul București
- Partenerilor relevanți ai societății civile, ai mediului asociativ (patronate, asociații profesionale) și ai mediului academic (institute de cercetare, universități, Academia Română).

Observatorii permanenți vor fi reprezentanți ai altor entități implicate în derularea si avizarea proiectelor:
- ADR BI
- Agenția pentru Protecția Mediului București
- Ministerul Transporturilor
- Apele Române
- Consiliul Județean Ilfov

Componența nominală a CMIS este stabilită prin Dispoziție de Primar General, în conformitate cu prevederile prezentului Ghid și ale Metodologiei de monitorizare și evaluare a SIDU.

Calendarul de constituire a CMIS: derularea procedurii de selecție a partenerilor CMIS conform prezentului Ghid se va realiza în maximum 3 luni de la desemnarea SD; emiterea Dispoziției de Primar General privind constituirea CMIS se va face în maximum 15 zile lucrătoare de la finalizarea selecției; prima ședință a CMIS va avea loc în maximum 30 de zile calendaristice de la constituirea CMIS.

4. Selecția partenerilor economici și sociali și a organismelor care reprezentă societatea civilă la nivel național, regional și local

Selecția și evaluarea partenerilor relevanți ai societății civile, ai mediului asociativ și ai mediului academic se vor efectua pe baza unei proceduri transparente și nediscriminatorii. În cadrul procesului de selecție, Primăria Municipiului București va avea în vedere criterii precum relevanța și reprezentativitatea, pentru asigurarea unei reprezentări echilibrate atât a partenerilor cât și a domeniilor relevante pentru implementarea strategiei.

Din Comitetul de Monitorizare vor face parte:
- 7 membri titulari cu drept de vot reprezentanți ai Primăriei Municipiului București
- 6 membri titulari cu drept de vot reprezentanți ai Primăriilor de Sector din Municipiul București (câte un reprezentant pentru fiecare primărie de sector)
- 2 membri titulari cu drept de vot reprezentanți ai societății civile
- 1membri titulari cu drept de vot reprezentanți ai mediului academic

- 3 membri titulari cu drept de vot reprezentanți ai mediului asociativ (asociații profesionale, patronate, etc)

Primăria Municipiului București va avea în vedere asigurarea unei reprezentări echilibrate a domeniilor relevante pentru *„Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030”*.

Domeniile vizate sunt:
1. **Orașul conectat:** Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie și comunicații;
2. **Orașul inovativ:** Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente;
3. **Orașul durabil:** Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră și limitarea efectelor riscurilor (inclusiv ale celor asociate schimbărilor climatice);
4. **Orașul incluziv:** Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice;
5. **Orașul atractiv:** Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban;
6. **Orașul bine administrat:** Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată.

În cazul în care partenerii sociali sau organismele care reprezintă societatea civilă fac parte dintr-o organizație de tip confederativ general/sectorial, nu vor fi luate în considerare formularele de intenție transmise individual de către membrii acestora.

NU este eligibil aplicantul:
- pentru care au fost înregistrate și dovedite fraude în ceea ce privește gestionarea de fonduri publice sau fonduri europene;
- care se află în stare de faliment sau face obiectul unei proceduri de lichidare;
- în care reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului au fost condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru un delict legat de conduita profesională;
- în care reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului au fost condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală sau la orice alte activități ilegale în detrimentul intereselor populației.

4.1. Documentele suport pentru selecția partenerilor economici și sociali și a organismelor care reprezintă societatea civilă la nivel național, regional și local

Documentele suport elaborate sunt:
- Anunțul de selecție
- Criteriile de calificare
- Grila de evaluare
- Formularul de intenție

În cadrul procesului de selecție, Primăria Municipiului București va avea în vedere asigurarea unei reprezentări echilibrate a domeniilor relevante pentru *„Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030”,* precum competența și experiența organizațiilor selectate, acestea urmând să fie implicate activ în coordonarea strategică.

4.2. Publicarea anunțului privind selecția partenerilor economici și sociali și a organismelor care reprezintă societatea civilă la nivel național, regional și local

Anunțul de selecție **(Anexa nr.3)** prin care Primăria Municipiului București invită partenerii economici și sociali și organismele care reprezintă societatea civilă să își exprime interesul de a participa la selecția pentru constituirea CMIS pentru „*Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030”*, împreună cu ***Formularul de intenție*** (**Anexa nr.6**) și ***Criteriile de selecție și calificare*** **(Anexele 4 și 5)** se publică pe pagina web a Primăriei Municipiului București.

4.3. Primirea formularelor de intenție

Partenerii economici și sociali și organismele care reprezintă societatea civilă transmit prin poșta electronică Primăriei Municipiului București *Formularele de intenție* completate, în termen de 15 zile lucrătoare de la data publicării anunțului, la adresele de e-mail: relatiipublice@pmb.ro.

Formularele de intenție se vor transmite atât semnat olograf (scanat) / semnat electronic, cât și în format editabil.
Partenerii vor fi aleși dintre entitățile care răspund anunțului public. În cazul în care pentru anumite categorii de parteneri nu vor fi depuse formulare de intenție, PMB, pe baza experienței anterioare, va transmite invitații partenerilor relevanți pentru categoriile neacoperite.

4.4. Constituirea Comisiei de Selecție

Primăria Municipiului București constituie, prin Dispoziția Primarului General al Municipiului București, o *Comisie de selecție a membrilor* - parteneri reprezentanți ai societății civile, ai mediului economic și ai mediului academic.

Comisia de selecție este alcătuită din președinte, membri (minimum 2 persoane) și membri de rezervă (minimum 2 persoane), care vor evalua candidații în baza criteriilor de calificare și selecție.

Înlocuirea unui membru al *Comisiei de selecție* este posibilă în situațiile următoare:
(a) indisponibilitatea temporară (pentru mai mult de 3 zile lucrătoare) sau permanentă a acestuia, din motive obiective (inclusiv concediu medical, concediu de odihnă, concediu pentru îngrijirea copilului, cursuri de formare etc.);
(b) încălcarea principiilor eticii profesionale și a principiilor utilizate în procesul de evaluare constatate de Președintele *Comisiei de selecție*;
(c) întârzieri nejustificate în desfășurarea activității în cadrul procesului de evaluare și selecție a candidaturilor, constatate de președintele *Comisiei de selecție* sau de Primarul General al Municipiului București.

4.5. Desfășurarea activității Comisiei de Selecție

Membrii *Comisiei de selecție* evaluează independent formularul de intenție, completează și semnează grilele de evaluare acordând punctaj fiecărui candidat.

În situația în care, pe parcursul procesului de evaluare, un membru al *Comisiei de selecție* se află în conflict de interese sau într-o situație de incompatibilitate, acesta are obligația să informeze în scris Președintele *Comisiei de selecție*.

Președintele *Comisiei de selecție* are obligația să facă demersuri pentru a înlocui membrul aflat în situație de conflict de interese sau în situație de incompatibilitate.

Declarațiile de confidențialitate și imparțialitate **(Anexa nr. 1)** și *Declarațiile privind evitarea conflictului de interese (***Anexa nr. 2***)* trebuie semnate de fiecare membru al *Comisiei de selecție* înainte de începerea procesului de evaluare.

Pe tot parcursul procesului de evaluare, lucrările *Comisiei de selecție* sunt confidențiale.

Nicio informație referitoare la evaluarea candidaturilor (verificarea eligibilității, selecția etc.) nu poate fi dezvăluită unor terțe părți până la încheierea procesului.

Membrii *Comisiei de selecție* au obligația păstrării confidențialității întregului proces de selecție și evaluare. Dosarele evaluării, alături de rapoarte sau orice alt instrument de raportare privind evaluarea, sunt destinate doar utilizării oficiale. Ele nu pot fi divulgate nici candidaților, nici oricărei alte părți, în afara persoanelor autorizate din cadrul Primăriei Municipiului București.

Evaluarea punctajului fiecărei candidaturi se realizează în baza grilei de evaluare detaliate (**Anexa nr. 5**).

Evaluarea cuprinde 2 secțiuni:
1. Criterii de calificare (eliminatorii) - **Anexa nr.4**
2. Criterii de selecție - **Anexa nr.5**

Criteriile de calificare sunt eliminatorii.

Partenerii economici și sociali și organismele care reprezintă societatea civilă trebuie să îndeplinească criteriile de calificare pentru a fi evaluați mai departe, conform criteriilor de selecție.

Scorul final se va calcula prin realizarea mediei aritmetice între punctajele acordate de evaluatori.

Varianta finală a fiecărei grile va fi arhivată. Doar grilele finale se vor imprima și semna de către evaluatori, urmând a fi arhivate și în format tipărit.

4.6. Rezultatele procesului de evaluare

În urma procesului de evaluare, secretariatul *Comisiei de selecție* elaborează următoarele documente:
- *Rezultatele procesului de selecție a membrilor CMIS* care vor fi publicate pe site-ul Primăriei Municipiului București, candidații primind prin e-mail linkul către rezultate;
- *Raportul procesului de selecție a membrilor CMIS*.

Documentele mai sus menționate sunt aprobate și semnate de către președintele Comisiei de Selecție.

4.7. Contestațiile privind selecția partenerilor economici și sociali și a organismelor care reprezintă societatea civilă la nivel național, regional și local

4.7.1. Depunerea contestațiilor

Candidații au dreptul de a contesta rezultatul în termen de 3 zile lucrătoare de la publicarea pe pagina web a Primăriei Municipiului București a *Rezultatului procesului de selecție a membrilor CMIS.*

Contestația se poate depune personal în zilele lucrătoare la registratura Primăriei Municipiului București, Strada Regina Elisabeta nr.42, București, sector 5, sau poate fi transmisă prin poșta electronică la adresele de e-mail: relatiipublice@pmb.ro

4.7.2. Constituirea Comisiei de soluționare a contestațiilor

Primăria Municipiului București constituie, prin Dispoziția Primarului General al Municipiului București, o *Comisie de soluționare a contestațiilor* depuse de candidații declarați respinși în urma procesului de selecție a membrilor - parteneri reprezentanți ai societății civile, ai mediului economic și ai mediului academic.

Comisa de soluționare a contestațiilor este alcătuită din președinte și membri (minimum 2 persoane) și membri de rezervă (minimum 2 persoane), care asigură soluționarea contestațiilor candidaților declarați respinși în baza criteriilor de calificare și evaluare.

Înlocuirea unui membru al *Comisiei de soluționare a contestațiilor* este posibilă în situațiile următoare:

(a) indisponibilitatea temporară (pentru mai mult de 3 zile lucrătoare) sau permanentă a acestuia, din motive obiective (inclusiv concediu medical, concediu de odihnă, concediu pentru îngrijirea copilului, cursuri de formare etc.);
(b) încălcarea principiilor eticii profesionale și a principiilor utilizate în procesul de soluționare a contestațiilor, constatate de Președintele *Comisiei de soluționare a contestațiilor*.
(c) întârzieri nejustificate în desfășurarea activității în cadrul procesului de soluționare a contestațiilor, constatate de Președintele *Comisiei de soluționare a contestațiilor*.

4.7.3. Desfășurarea activității Comisiei de Soluționare a Contestațiilor

Membrii *Comisiei de soluționare a contestațiilor* evaluează independent criteriile contestate, completează și semnează grilele de evaluare, acordând punctaj fiecărui candidat, conform criteriilor de evaluare.

În situația în care, pe parcursul procesului de evaluare, un membru al *Comisiei de soluționare a contestațiilor* se află în conflict de interese sau într-o situație de incompatibilitate, acesta are obligația să informeze în scris Președintele *Comisiei de soluționare a contestațiilor*.

Președintele *Comisiei de soluționare a contestațiilor* are obligația să facă demersuri ca să înlocuiască membrul aflat în situație de conflict de interese sau în situație de incompatibilitate.

Declarațiile de confidențialitate și imparțialitate **(Anexa nr. 1)** și *Declarațiile privind evitarea conflictului de interese* ***(*Anexa nr. 2*)*** , trebuie semnate de fiecare membru al *Comisiei de soluționare a contestațiilor* înainte de începerea procesului de evaluare.

Pe tot parcursul procesului de evaluare, lucrările *Comisiei de soluționare a contestațiilor* sunt confidențiale.

Nicio informație referitoare la evaluarea candidaturilor (verificarea eligibilității, selecția etc.) nu poate fi dezvăluită unor terțe părți până la încheierea procesului.

Membrii *Comisiei de soluționare a contestațiilor* au obligația păstrării confidențialității întregului proces de selecție și evaluare. Dosarele evaluării, alături de rapoarte sau orice alt instrument de raportare privind evaluarea, sunt destinate doar utilizării oficiale. Ele nu pot fi divulgate nici candidaților, nici oricărei alte părți, în afara persoanelor autorizate din cadrul Primăriei Municipiului București.

Criteriile de calificare sunt eliminatorii - **Anexa nr.4**.

Evaluarea punctajului fiecărei candidaturi se realizează în baza grilei de evaluare detaliate (**Anexa nr. 5**).

Pentru fiecare criteriu a fost stabilit un punctaj maxim.

Scorul final se va calcula prin realizarea mediei aritmetice între punctajele acordate de evaluatori.

Varianta finală a fiecărei grile va fi arhivată. Doar grilele finale se vor imprima și se vor semna de către evaluatori, urmând a fi arhivate și în format tipărit.

4.7.4. Rezultatele finale ale procesului de evaluare și selecție (după soluționarea contestațiilor)

După finalizarea procesului de soluționare a contestațiilor, secretariatul *Comisiei de soluționare a contestațiilor* elaborează următoarele documente:

- *Rezultatele finale ale procesului de selecție a membrilor CMIS* care vor fi publicate pe site-ul Primăriei Municipiului București, candidații primind prin e-mail linkul către rezultate;
- *Raportul procesului de selecție a membrilor CM*;
- *Scrisorile de informare privind aprobarea / respingerea candidaturii (***Anexele nr.7 și 8***).*

Documentele mai sus menționate sunt aprobate și semnate de către președintele Comisiei de soluționare a Contestațiilor.

Candidații declarați admiși în urma soluționării contestațiilor primesc, împreună cu *Scrisoarea de informare privind aprobarea* și *solicitarea de nominalizare* a membrilor care vor reprezenta organizația în cadrul *Comitetului de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030.* Fiecare organizație va nominaliza, în scris, în termen de 5 zile lucrătoare: 1 membru titular, respectiv 1 membru supleant.

Persoanele nominalizate trebuie să îndeplinească următoarele **cerințe**:

- pregătirea și experiența profesională în domenii relevante pentru *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030*;
- nivelul de reprezentare/capacitate de decizie;
- capacitate de analiză și evaluare a implicațiilor și efectelor deciziilor luate;
- integritate și transparență în luarea deciziilor;
- angajare pentru realizarea sarcinilor stabilite;

5. ANEXE

Anexa nr. 1	Declarația de confidențialitate și imparțialitate (evaluatori)
Anexa nr. 2	Declarația privind evitarea conflictului de interese (evaluatori)
Anexa nr. 3	Anunțul de selecție
Anexa nr. 4	Criteriile de calificare
Anexa nr. 5	Grila de evaluare – criterii de selecție
Anexa nr. 6	Formularul de intenție
Anexa nr. 7	Scrisoarea de informare privind aprobarea candidaturii
Anexa nr. 8	Scrisoarea de informare privind respingerea candidaturii

Anexa 1

DECLARAŢIE DE CONFIDENŢIALITATE ŞI IMPARŢIALITATE[1]
a membrilor Comisiei de selecție/ Comisiei de soluționare a contestațiilor

Subsemnatul(a) _____,în calitate de președinte/membru al Comisiei de selecție/Comisiei de soluționare a contestațiilor a membrilor Comitetului de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030, mă oblig să păstrez confidențialitatea asupra oricărei informații sau document („informație confidențială”) dezvăluită mie ori pregătită de mine în cursul sau ca rezultat al procesului de selecție și consimt ca acestea să le utilizez numai în scopul acestei selecții și că nu vor fi dezvăluite unei terțe părți.

Consimt să nu păstrez copii ale niciunei informații scrise.

De asemenea, mă angajez să nu copiez/păstrez informații în format electronic privind candidaturile evaluate, așa cum sunt puse la dispoziția mea de către președintele Comisiei de selecție/ Comisiei de soluționare a contestațiilor.

Informațiile confidențiale nu vor fi dezvăluite niciunui alt angajat sau expert.

Totodată, declar că îmi voi îndeplini responsabilitățile cu onestitate și imparțialitate.

Declar că sunt independent[2] față de toate părțile care au de câștigat din procesul de selecție.

Nu există fapte sau circumstanțe previzibile, prezente sau trecute, sau care să apară în viitorul apropiat, care să-mi afecteze independența față de oricare dintre solicitanți; iar dacă pe parcursul procesului de selecție va apărea evident că o asemenea relație există sau a fost stabilită, mă voi retrage de îndată din procesul de selecție. În măsura în care pe parcursul procesului de evaluare apar fapte sau circumstanțe care să-mi afecteze independența față de oricare dintre solicitanți, mă oblig să comunic de îndată aceste aspecte președintelui comisiei de selecție.

Nume	
Semnătura	
Data	

[1] Această declarație de confidențialitate va fi completată și semnată numai de evaluatori.

[2] Sunt avute în vedere orice relații prezente, trecute, directe sau indirecte, financiare, profesionale sau de alt fel.

Anexa 2

DECLARAŢIA PRIVIND EVITAREA CONFLICTULUI DE INTERESE

Subsemnatul(a) _____, în calitate de președinte/membru al Comisiei de selecție/Comisiei de soluționare a contestațiilor a membrilor Comitetului de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030 declar următoarele:

- **nu** am fost implicat în elaborarea candidaturilor;
- **nu** am sprijinit cu informații, care să conducă la competiție neloială;
- **nu** dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre candidați;
- **nu** fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare al unuia dintre candidați;
- **nu** am informații privind implicarea persoanelor cu care mă aflu în relații profesionale sau personale în elaborarea candidaturilor primite și evaluate de Comisia de Selecție/ Comisiei de soluționare a contestațiilor din care fac parte sau care să aibă calitatea de candidat;
- **cunosc** prevederile legislației române privind conflictul de interese și regimul incompatibilităților;
- în cazul în care pe parcursul procesului de selecție constat că mă aflu într-una din situațiile menționate mai sus, **mă oblig** să sesizez în scris Primăria Municipiului București, în scopul înlocuirii mele.

Această Declarație a fost dată pe proprie răspundere sub sancțiunile prevăzute de legislația civilă și penală privind falsul în declarații.

Nume	
Semnătura	
Data	

Anexa 3

Anunț privind selecția partenerilor relevanți pentru Comitetul de Monitorizare A Implementării „Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030”

Primăria Municipiului București lansează procesul de constituire a ***Comitetului de Monitorizare a Implementării „Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030”***

Comitetul de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană (CMIS) este o structură de tip partenerial, fără personalitate juridică, cu rol decizional strategic în procesul de implementare și monitorizare a ***„Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030”*** care se va reuni pe parcursul întregii perioade de aplicabilitate a Strategiei**,** pentru a examina implementarea acesteia și progresele înregistrate.

În vederea selectării unor parteneri reprezentativi și implicați ca membri ai comitetului, *Primăria Municipiului București* invită organizațiile interesate din rândul partenerilor relevanți ai societății civile, ai mediului economic și ai mediului academic să își exprime interesul pentru participarea la ***CMIS***.

Cei interesați vor transmite prin poștă electronică *Formularul de intenție (Anexa 6 la Ghidul privind constituirea Comitetului de Monitorizare a Implementării „Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030”)* completat, până la data de **…….....……. , ora .....**, la adresele de e-mail: relațiipublice@pmb.ro

În cadrul acestui proces vor fi selectate entitățile non-instituții publice (ce vor avea calitatea de membri cu drepturi depline în cadrul **CMIS**, în conformitate cu prevederile *Ghidului privind constituirea Comitetului de Monitorizare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030* referitoare la ponderea reprezentării partenerilor relevanți ai societății civile, ai mediului economic, asociativ și ai mediului academic.

În cadrul procesului de selecție se va lua în considerare asigurarea unei reprezentări echilibrate a domeniilor relevante pentru ***„Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030”*.**

În cazul în care partenerii sociali sau organismele care reprezintă societatea civilă fac parte dintr-o organizație de tip confederativ general/sectorial, nu vor fi luate în considerare formularele de intenție transmise individual de către membri acestora.

De asemenea, **nu vor fi acceptate** solicitări de includere în **CMIS** a instituțiilor:

- pentru care au fost înregistrate și dovedite fraude în ceea ce privește gestionarea de fonduri publice sau fonduri europene
- care se află în stare de faliment sau fac obiectul unei proceduri de lichidare;
- în care reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului au fost condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru un delict legat de conduita profesională;
- în care reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului au fost condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală sau la orice alte activități ilegale în detrimentul intereselor populației.

În urma finalizării procesului de selecție, Primăria Municipiului București va solicita nominalizarea reprezentanților (titular/supleant) în Comitetul de Monitorizare în termen de 5 zile lucrătoare.

Anexa 4

CRITERII DE CALIFICARE

Organizațiile interesate vor fi selectate pe baza următoarelor **criterii de calificare:**

I. Să fie înregistrate/autorizate în conformitate cu prevederile legale naționale;
II. Să nu fi făcut obiectul vreunei condamnări pentru o faptă care încalcă legislația acestui domeniu;
III. Să nu existe înregistrate și dovedite fraude în ceea ce privește gestionarea de fonduri publice sau fonduri europene;
IV. Să nu se afle în stare de faliment sau să facă obiectul unei proceduri de lichidare;
V. Reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului să nu fie condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru un delict legat de conduita profesională;
VI. Reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului să nu fie condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală sau la orice alte activități ilegale în detrimentul intereselor populației.
VII. Să își asume corectitudinea datelor furnizate în formularul de intenție în procesul de selecție a partenerilor Comitetului de Monitorizare.

Nr. crt.	CRITERII DE CALIFICARE	DA	NU
1	Să fie înregistrate/autorizate în conformitate cu prevederile legale naționale;	☐	☐
2	Să nu fi făcut obiectul vreunei condamnări pentru o faptă care încalcă legislația acestui domeniu;	☐	☐
3	Să nu existe înregistrate și dovedite fraude în ceea ce privește gestionarea de fonduri publice sau fonduri europene;	☐	☐
4	Să nu se afle în stare de faliment sau să facă obiectul unei proceduri de lichidare;	☐	☐
5	Reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului să nu fie condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru un delict legat de conduita profesională;	☐	☐
6	Reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului să nu fie condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală sau la orice alte activități ilegale în detrimentul intereselor populației.	☐	☐
7	Să își asume corectitudinea datelor furnizate în formularul de intenție în procesul de selecție a partenerilor Comitetului de Monitorizare.	☐	☐

În cazul în care partenerii sociali sau organismele care reprezintă societatea civilă fac parte dintr-o organizație de tip confederativ general/ sectorial, nu vor fi luate în considerare formularele de intenție transmise individual de către membrii acestora.

CRITERII DE SELECTIE

Organizațiile partenerilor relevanți din mediul economic, academic și din societatea civilă vor fi evaluate pe baza unei proceduri transparente și nediscriminatorii, în urma exprimării interesului acestora.

Criterii de selecție

În cadrul procesului de selecție, Primăria Municipiului București va avea în vedere asigurarea unei **reprezentări echilibrate a domeniilor relevante** pentru *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030.*

I. ***Relevanța sectorului de activitate al organizației*** pentru obiectivele ***Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030:***

1. **Orașul conectat:** Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie și comunicații;

2. **Orașul inovativ:** Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente;

3. **Orașul durabil:** Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră și limitarea efectelor riscurilor (inclusiv ale celor asociate schimbărilor climatice);

4**. Orașul incluziv:** Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice;

5. **Orașul atractiv:** Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban;

6. **Orașul bine administrat:** Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată.

II. ***Reprezentativitatea organizațiilor*** la nivel local/regional/național/sectorial.

III. ***Motivația organizațiilor*** care include o prezentare a modului în care participarea organizației va aduce valoare adăugată activității CMIS

IV. ***Contribuția organizației*** la inovare socială din perspectiva activităților desfășurate în ultimii 5 ani.

V. ***Contribuția organizației*** la elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030.

Nr. crt.	GRILA DE EVALUARE - CRITERII DE SELECTIE	Punctaj Min-Max	Secțiunea corespondentă din formularul de intenție
1	**Relevanța sectorului de activitate al organizației** pentru obiectivele Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030, evaluată prin prisma experienței pentru UN SINGUR DOMENIU considerat cel mai relevant dintre cele de mai jos[3]: 1. **Orașul conectat:** Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie și comunicații; 2. **Orașul inovativ:** Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente; 3. **Orașul durabil:** Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor (inclusiv ale celor asociate schimbărilor climatice); 4. **Orașul incluziv:** Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice; 5. **Orașul atractiv:** Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban; 6. **Orașul bine administrat:** Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată.	0-5	16-17
2	**Reprezentativitatea organizațiilor în funcție de:** - reprezentarea la nivel local/regional/național/sectorial - numărul total de angajați pentru partenerii economici /dimensiunea grupului țintă **pentru organizații care reprezintă societatea civilă pentru partenerii sociali.**	0-4	13-14
3	**Motivația organizațiilor -** care include o prezentare a modului în care participarea organizației va aduce valoare adăugată activității Comitetului de Monitorizare.	0-2	18
4	**Contribuția organizației la elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030**	0-1	15

Total punctaj maxim: 12 puncte Este necesară obținerea unui punctaj minim de 5 puncte pentru ca o entitate să fi selectată.

Anexa 6

FORMULARUL DE INTENȚIE
privind participarea la procesul de selecție a membrilor Comitetului de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030

Toate câmpurile sunt obligatorii. Formularul completat se va transmite atât scanat (semnat olograf și ștampilat sau semnat electronic) cât și în format editabil, la adresele relatiipublice@pmb.ro, și până la data de .....

1. Denumirea organizației:

…….....……

2. Adresa poștală completă (județ, localitate, cod poștal, strada, număr)

……..…….....

3. Codul unic de înregistrare fiscală/ nr. înregistrare în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor și forma juridică:

…….....…….

4. Telefon, e-mail organizație:

……...……..……..……

5. Reprezentant legal *(Nume, prenume, funcție):*

.....

6. Persoana de contact *(Nume, prenume, funcție, date de contact):*

.....

7. Organizația a făcut obiectul vreunei condamnări pentru o faptă care încalcă legislația:

Se alege o singură variantă de răspuns:

☐ DA
☐ NU

8. Organizația are înregistrate și dovedite fraude în ceea ce privește gestionarea de fonduri publice sau fonduri europene:

Se alege o singură variantă de răspuns:

☐ DA
☐ NU

9. Organizația se află în stare de faliment sau face obiectul unei proceduri de lichidare:

Se alege o singură variantă de răspuns:

☐ DA
☐ NU

10. Reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului sunt condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru un delict legat de conduita profesională:

Se alege o singură variantă de răspuns:

☐ DA
☐ NU

11. Reprezentanții legali/structurile de conducere și persoanele care asigură conducerea solicitantului sunt condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală sau la orice alte activități ilegale în detrimentul intereselor populației:

Se alege o singură variantă de răspuns:

☐ DA
☐ NU

12. Vă rugăm să selectați domeniul în care se încadrează organizația dumneavoastră:

Se alege o singură variantă de răspuns:

☐ Social
☐ Academic
☐ Camere de Comerț/Asociații profesionale
☐ Alte organizații care reprezintă societatea civilă, cum ar fi: organizații neguvernamentale și organizații însărcinate cu promovarea incluziunii sociale, egalitatea dintre femei și bărbați și nediscriminarea, dezvoltarea durabilă, protecția mediului, mobilitatea etc.

13. Reprezentativitatea organizației:

Se alege o singură variantă de răspuns:

☐ Locală
☐ Regională
☐ Națională
☐ Sectorială

14. Vă rugăm să descrieți natura, dimensiunea și acoperirea geografică a grupului țintă al asociației/organizației/instituției, beneficiarii activității acesteia/ numărul de membri etc *(max. 1000 cuvinte)*

……
……
……
……
……
……
……

15. Vă rugăm să indicați dacă organizația dumneavoastră a fost implicată în elaborarea *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030*

Se alege o singură variantă de răspuns:

☐ DA
☐ NU

Dacă DA, descrieți succint modalitatea prin care ați contribuit (max. 250 cuvinte)

……
……
……
…….....……..

16. Vă rugăm să indicați domeniul relevant pentru *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030* pe care organizația dumneavoastră îl reprezintă:

Se alege o singură variantă de răspuns

☐ **Orașul conectat:** Promovarea mobilității urbane durabile și creșterea accesibilității la rețele de transport, energie, comunicații

☐ **Orașul inovativ:** Susținerea tranziției la o economie inteligentă și competitivă în context global, bazată pe talente

☐ **Orașul durabil:** Conservarea patrimoniului natural, reducerea poluării, a emisiilor de gaze cu efect de seră, și limitarea efectelor riscurilor (inclusiv ale celor asociate schimbărilor climatice);

☐ **Orașul incluziv:** Promovarea incluziunii sociale și a diversității, asigurarea accesului nediscriminatoriu la infrastructură și servicii publice

☐ **Orașul atractiv:** Utilizarea eficientă a terenurilor și a fondului construit, punerea în valoare a patrimoniului istoric și a peisajului urban

☐ **Orașul bine administrat:** Consolidarea capacității administrative pentru o dezvoltare integrată

17. Vă rugăm să enumerați și să descrieți sintetic principalele acțiuni/proiecte relevante pentru domeniul menționat la punctul 12), pe care organizația dumneavoastră le-a inițiat și implementat în ultimii 10 ani.*(max. 1000 cuvinte)*

……
……
……
…….....……..

18. Vă rugăm să detaliați modul în care preconizați că participarea organizației dumneavoastră va aduce valoare adăugată activității Comitetului de Monitorizare a *Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030 (max. 500 cuvinte)*

……
……
……
…….....……..

Cunoscând că falsul în declarații este pedepsit în conformitate cu Art. 326 din Codul Penal, declar pe propria răspundere că informațiile furnizate sunt conforme cu realitatea.

De asemenea, îmi exprim acordul privind prelucrarea datelor cu caracter personal prin transmiterea voluntară directă a datelor reprezentantului legal și persoanei de contact.

Data: ..... Semnătura reprezentant legal,

Anexa 7

SCRISOARE DE INFORMARE PRIVIND APROBAREA CANDIDATURII

Către,
Societatea/Organizația/Fundația/Instituția…….
Doamnei/Domnului ……..

Prin prezenta, vă facem cunoscut că în urma evaluării candidaturii depuse privind selecția partenerilor relevanți pentru Comitetul de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030, candidatura dumneavoastră a fost selectată și declarată admisă.

Vă informăm că *Rezultatele finale ale procesului de selecție* a membrilor Comitetului de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030 sunt publicate pe site-ul Primăriei Municipiului București.

În acest context, vă adresăm invitația de a nominalizarea în scris, în termen de 5 zile lucrătoare, 1 membru titular și 1 membru supleant care vor reprezenta organizația dumneavoastră în cadrul *Comitetului de Monitorizare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030.*

Persoanele nominalizate trebuie să îndeplinească următoarele **cerințe**:

- ✓ pregătirea și experiența profesională în domenii relevante pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030;
- ✓ nivelul de reprezentare/capacitate de decizie;
- ✓ capacitate de analiză și evaluare a implicațiilor și efectelor deciziilor luate;
- ✓ integritate și transparență în luarea deciziilor;
- ✓ angajare pentru realizarea sarcinilor stabilite;

Nominalizările organizației dumneavoastră vor fi transmise la adresele de e-mail relatiipublice@pmb.ro

Cu stimă,

Președinte,

Anexa 8

SCRISOARE DE INFORMARE PRIVIND RESPINGEREA CANDIDATURII

Către,

Societatea/Organizația/Fundația…….

Doamnei/Domnului ……..

Prin prezenta, vă facem cunoscut că în urma evaluării candidaturii depuse privind selecția partenerilor relevanți pentru Comitetul de Monitorizare a Implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030, candidatura dumneavoastră a fost declarată respinsă.

Vă mulțumim pentru participare și sperăm într-o colaborare viitoare!

Cu stimă,

Președinte,

NR. 109871/30.06.2026

REFERAT DE APROBARE
pentru aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (S.I.D.U. M.B.) pentru perioada 2021-2030

Procesul de consolidare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (S.I.D.U.) a avut ca obiectiv corelarea direcțiilor de dezvoltare urbană cu cadrele strategice, legislative și financiare adoptate la nivel european și național, asigurând alinierea cu instrumentele de planificare aflate în curs de actualizare sau implementare – P.U.G., P.I.C.A., P.M.U.D., P.A.T.N.C. (M100) și P.A.O.V. – și integrând perspectivele teritoriale, sociale și de mediu într-o viziune unitară de dezvoltare sustenabilă.

Necesitatea elaborării S.I.D.U. rezultă din oportunitatea municipiului București și a zonei sale metropolitane de a accesa noi surse de finanțare nerambursabilă, condiționată de existența unei strategii care să identifice, fundamenteze și prioritizeze nevoile, obiectivele și direcțiile de dezvoltare. Atragerea unui volum cât mai mare de fonduri europene este esențială pentru susținerea dezvoltării durabile, având în vedere că resursele proprii și alocările guvernamentale sunt limitate și expuse riscurilor din perioada post-2020.

Strategia reunește, sub o viziune comună asumată de toți actorii relevanți (administrație, mediul academic, mediul de afaceri, mediul non-guvernamental, societatea civilă), prioritățile de intervenție din toate domeniile: mobilitate, regenerare urbană, digitalizare, educație, sănătate, incluziune, guvernanță locală și metropolitană. S.I.D.U. armonizează direcțiile strategice și portofoliul de proiecte cu liniile directoare europene, naționale și regionale și reprezintă un instrument de orientare a investițiilor publice și private în jurul unor ținte asumate pentru anul 2030. Investițiile din fonduri europene sunt văzute ca un catalizator al celor finanțate din alte surse, cu efect multiplicator asupra comunităților.

S.I.D.U. este și un document integrator al eforturilor de planificare participativă derulate în perioada 2020-2026, concretizate în strategii și planuri sectoriale, studii, concursuri de soluții și dezbateri publice. Fiind un document complex prin portofoliul consistent de proiecte, implementarea sa și atingerea indicatorilor pentru 2030 se pot realiza doar dacă actorii locali, publici și privați, acționează ca un ecosistem funcțional, sub o viziune comună.

Primăria Municipiului București, primăriile de sector și parteneri ai societății civile, mediului asociativ și academic vor fi principalele entități responsabile cu monitorizarea implementării S.I.D.U., cu participarea, ca observatori, a Agenției pentru Dezvoltare Regională București Ilfov, Agenției pentru Protecția Mediului București, Ministerului

Transporturilor și Infrastructurii, Apelor Române și Consiliului Județean Ilfov.

Drept urmare, având în vedere cele menționate, precum și raportul de specialitate al Direcției Generale Fonduri Externe Nerambursabile, în scopul implementării măsurilor necesare pentru atingerea obiectivelor propuse, supunem dezbaterii Consiliului General al Municipiului București prezentul proiect de hotărâre **privind aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (S.I.D.U. M.B.) pentru perioada 2021-2030.**

PRIMAR GENERAL,
Ciprian CIUCU

PRIMAR GENERAL
ROMÂNIA

Avizat,
Direcția Juridic
Director Executiv,
Adrian IORDACHE

26.02.2026

NR. DGFEN : 108671/26.06.2026.

RAPORT SPECIALITATE
privind aprobarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București
(S.I.D.U. M.B.) pentru perioada 2021-2030

Procesul de consolidare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București (S.I.D.U.) a avut ca obiectiv corelarea direcțiilor de dezvoltare urbană cu cadrele strategice, legislative și financiare adoptate la nivel european și național, asigurându-se alinierea strategiei municipale cu instrumentele de planificare aflate în curs de actualizare sau implementare – P.U.G., P.I.C.A., P.M.U.D., P.A.T.N.C. (M100) și P.A.O.V. și integrează perspectivele teritoriale, sociale și de mediu într-o viziune unitară de dezvoltare sustenabilă și reziliență

Necesitatea elaborării S.I.D.U rezultă în principal din oportunitatea municipiului București și a zonei sale metropolitane de a accesa noi surse semnificative de finanțare nerambursabilă. Accesarea acestor fonduri este condiționată de existența unei strategii care să identifice, să fundamenteze și să prioritizeze nevoile, obiectivele și direcțiile de dezvoltare ale teritoriului analizat. În acest context, atragerea unui volum cât mai mare de fonduri europene reprezintă un factor esențial pentru susținerea dezvoltării durabile a zonei, având în vedere că resursele financiare proprii și alocările guvernamentale sunt limitate și expuse unor riscuri sporite generate de evoluțiile economice și geopolitice din perioada post-2020.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București reunește, sub umbrela unei viziuni comune de dezvoltare, agreată și asumată de toți actorii relevanți din ecosistemul local (administrație, mediul academic, mediul de afaceri, mediul non-guvernamental și societatea civilă etc.), prioritățile de intervenție pentru următoarea perioadă din toate domeniile, de la mobilitate, regenerare urbană, digitalizare, educație, sănătate sau incluziune, până la guvernanță locală și metropolitană. Strategia armonizează direcțiile strategice pentru dezvoltare și portofoliul de proiecte cu liniile directoare trasate la nivele administrative superioare (european, național, regional). S.I.D.U. nu este doar o condiționalitate pentru atragerea de fonduri europene, ci și un instrument de orientare a investițiilor publice și private de la nivelul întregului teritoriu metropolitan, în jurul unei viziuni și a unor ținte asumate pentru anul 2030 de către toți actorii relevanți. Așadar, investițiile propuse spre realizare din fonduri europene sunt văzute din perspectiva rolului lor de catalizator al celor finanțate din alte surse, precum și a efectului lor multiplicator asupra comunităților.

Nu în ultimul rând, S.I.D.U. este un document integrator al tuturor eforturilor de planificare participativă derulate la nivelul municipiului în perioada 2020-2026, care s-au concretizat deja în strategii și planuri sectoriale, studii pentru planuri urbanistice și documentații tehnico-economice, în concursuri de soluții și dezbateri publice etc.

S.I.D.U este un document de planificare complex, mai ales din perspectiva portofoliului consistent de proiecte asociat strategiei. Implementarea acestora și atingerea indicatorilor asumați pentru orizontul anului 2030 se poate realiza doar în contextul în care actorii locali, publici și privați, acționează ca un ecosistem funcțional, sub umbrela unei viziuni comune, asumate pentru dezvoltarea zonei de influență metropolitană.

Astfel, Primăria Municipiului București, primăriile de sector din Municipiul București precum și parteneri relevanți ai societății civile, ai mediului asociativ (patronate, asociații profesionale) și ai mediului academic (institute de cercetare, universități, Academia Română) vor fi principale entități publice responsabile cu monitorizarea implementării S.I.D.U, cu participarea în calitate de observatori a Agenției pentru Dezvoltare Regională București Ilfov, Agenția pentru Protecția Mediului București, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Apele Române, Consiliul Județean Ilfov.

În vederea consolidării capacității de planificare strategică, precum și a capacității de pregătire și gestionare a investițiilor necesare unei dezvoltări eficiente și sustenabile a Municipiului București și a zonei sale de influență metropolitană, dar și pentru asigurarea condițiilor necesare accesării finanțărilor disponibile în perioada de programare 2021–2029, a fost încheiat un Acord de Prestări Servicii de Asistență Tehnică rambursabilă între Municipiul București și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, instituție membră a Grupului Băncii Mondiale.

Asistența acordată a avut ca obiectiv sprijinirea administrației municipale în procesul de identificare, prioritizare și implementare a intervențiilor strategice necesare dezvoltării locale și îmbunătățirii calității vieții în Municipiul București. În acest sens, au fost elaborate 18 livrabile, structurate în cadrul următoarelor componente:

Componenta 1:Elaborarea strategiei integrate de dezvoltare urbană integrată (S.I.D.U.) pentru perioada 2021-2030 - Planificarea și administrarea investițiilor de capital

Componenta 2: Regenerarea urbană a centrului istoric al orașului București

Componenta 3. Îmbunătățirea componentei de dezvoltare economică locală

Componenta 4: Programul de reducere a riscului seismic în București

Componenta 5: Implementarea Planului de mobilitate urbană durabilă pentru București-Ilfov.

În perioada 06.02.2020 – 26.05.2022 au fost recepționate livrabilele aferente Acordului de Prestări Servicii de Asistență Tehnică rambursabile pentru Programul de Dezvoltare Urbană a municipiului București, care includ o analiză cuprinzătoare a dinamicii socio-economice, viziune și obiective, propuneri pentru o listă lungă de proiecte și principii pentru monitorizare și implementare.

În vederea stabilirii direcțiilor strategice de dezvoltare a municipiului, precum și a proiectelor și programelor prioritare necesare implementării acestora, P.M.B. a notificat

Agenția pentru Protecția Mediului București, în urma acestei proceduri fiind emis Avizul nr. 26/08.09.2023 pentru Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (S.I.D.U.) a Municipiului București. Avizul a fost comunicat de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor - Direcția Generală Evaluare Impact, Controlul Poluării și schimbări Climatice prin adresa nr. DGEICPSC/108349/19.10.2023 și înregistrat la P.M.B. cu nr. 180955/30.10.2023.

Pentru finalizarea procedurilor administrative în vederea aprobării S.I.D.U., la nivelul P.M.B. a fost constituit grupul de lucru interdepartamental S.I.D.U. București 2030, care și-a derulat activitatea în perioada 2023-2025 și a fost responsabil pentru:

- Consultarea direcțiilor din cadrul Aparatului de Specialitate al Primarului General, a instituțiilor subordonate Consiliului General al Municipiului București, a Primăriilor Sectoarelor 1-6, în vederea prioritizării proiectelor ce se regăsesc în Lista Proiecte Prioritare din cadrul S.I.D.U.;
- Elaborarea Planului de acțiune pentru pregătirea, implementarea și monitorizarea proiectelor prioritare;
- Elaborarea normelor de constituire, organizare și funcționare ale Comitetului Local de Monitorizare a implementării S.I.D.U.;
- Pregătirea spre aprobarea a C.G.M.B. a Strategiei Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului București 2030.

În etapa de definire a viziunii, obiectivelor, priorităților pentru dezvoltarea locală și metropolitană în perioada 2019-2022, s-au organizat:

- promovarea pe mijloacele *social media* (pagina de Facebook a S.I.D.U.M.B. Eşti București (https://www.facebook.com/estibucuresti.org/) a dezbaterilor din seria Marele București, părerile și recomandările unor cetățeni și personalități pentru un București mai bun. Pagina a fost lansată în octombrie 2019, are aprox. 7000 urmăritori;
- 7 sondaje de opinie independente (10205 chestionare) iunie-iulie 2019;
- întâlniri de consultări și dezbateri pe domenii în ultimul trimestru din 2019;
- focus grupuri adresate grupurilor țintă abordate în cadrul sondajelor de opinie.

În etapa revizuirilor și consolidării documentației și definitivării planului de acțiune al S.I.D.U. în perioada 05.2023-12.2025, s-au organizat în cadrul grupului de lucru alcătuit la nivelul P.M.B.:

- întâlniri individuale cu reprezentanți ai C.N.A.I.R., Metrorex S.A., A.N.S., I.N.P., A.D.I. T.P.B.I., A.D.I.G.I.M.B., reprezentanți ai tuturor sectoarelor 1-6 ale municipiului București, D.G.A..S.P.C., A.S.S.M.B., A.S.B., A.M.C.C.R.S. și primirea, prin email, de propuneri de proiecte din partea acestora;
- comunicare online cu reprezentanți ai sectorului ONG și academic, cu reprezentanți ai unor ministere și companii naționale, cu reprezentanți ai unor subordinate a P.M.B. sau ai unor instituții participante la întâlnirile individuale, cu reprezentanți ai sectoarelor 1-6 ale M.B., cu reprezentanți ai cultelor religioase și primirea, prin email, de propuneri de proiecte din partea acestora;

- întâlniri periodice (minim de 2 ori/lună) cu grupul de lucru din cadrul P.M.B. din care a făcut parte și A.D.I.Z.M.B. asigurând integrarea unor proiecte și obiective la nivelul regiunii. Din cadrul grupului de lucru au făcut parte experți din P.M.B. care au fost implicați și în coordonarea altor strategii ale municipiului: transporturi, termoenergetică, Masterplanul velo, P.I.C.A., P.A.G.Z., P.A.T.N.C. / M100 etc. asigurând o coordonare cu acestea și cu o parte din concluziile dezbaterilor publice organizate de P.M.B. pentru acestea,
- dezbatere publică organizată de grupul de lucru S.I.D.U. în 17.11.2025 la sediul P.M.B. cu participarea în calitate de invitați ai reprezentanților A.D.R.B.I, Băncii Mondiale și cu participarea a peste 50 persoane fizic și online, reprezentând majoritatea actorilor locali vizați de implementarea S.I.D.U.

În data de 3 martie 2026 a fost constituit noul Grup de Lucru Operațional pentru finalizarea SIDU, realizându-se în principal următoarele:

- Revizuirea listelor de proiecte: proiecte similare au fost grupate sub denumirea de "umbrelă" pentru a contura o viziune coerentă la nivelul municipiului; au fost incluse proiecte noi care înlocuiesc proiectele similare existente finalizate sau la care s-a renunțat, proiecte cu finanțare națională sau europeană sau în pregătire pentru acestea, proiecte cuprinse în Strategiile Municipiului București elaborate după 2020, conform recomandărilor Autorității de Management – Programul Regional București Ilfov pentru respectarea criteriilor de evaluare a SIDU;
- Revizuirea Metodologiei de monitorizare și evaluarea a S.I.D.U. precum și completarea/ dezvoltarea secțiunilor privind instrumentele și procedurile de monitorizare;
- Avizarea, în data de 16.04.2026 de către Grupul de Lucru a formei finale a S.I.D.U în vederea supunerii spre aprobarea Consiliului General al Municipiului București;
- Avizarea condiționată în data de 13.05.2026 a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană de către Agenția pentru Dezvoltare Regională București-Ilfov. Condiționarea vizează obținerea deciziei finale / răspunsului emis de autoritatea competentă în domeniul mediului precum și adoptarea strategiei de către Consiliul General al Municipiului București;
- Confirmarea menținerii, în data de 18.06.2026, de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a condițiilor stabilite prin avizul de mediu nr. 26/08.09.2023 precum și a faptului că, în urma analizei modificărilor aduse S.I.D.U, nu este necesară parcurgerea etapelor procedurii de evaluare de mediu.

Astfel, structura S.I.D.U.M.B. 2021-2030, revizuit și consolidat, cuprinde următoarele 7 părți:

- Partea introductivă: Aspecte cu privire la revizuirea și consolidarea S.I.D.U. de la finalizarea elaborării până la trimiterea spre aprobare;
- Partea A: - Identificarea și analizarea documentelor strategice și programatice existente relevante, rezumă documentele strategice formulate anterior pentru o mai bună înțelegere a situației incipiente;
- Partea B: Contextul urban și identificarea problemelor și nevoilor locale cheie, descrie orașul din diverse perspective și acoperă teme precum profilul socio-economic, dezvoltarea economică, mobilitate, mediu, etc;
- Partea C: Formularea S.I.D.U., reprezintă o formulare a strategiei, expunând printre altele viziunea de dezvoltare, portofoliul proiectelor și planul de implementare al strategiei;
- Partea D: Listele de proiecte și fișe de proiecte, inclusive Planul de acțiune al S.I.D.U;
- Partea E: Considerații de mediu;
- Partea F: Gestionare, monitorizare și evaluare S.I.D.U.: Structura desemnată cu gestionarea S.I.D.U. și Comitetul de Monitorizare a Implementării S.I.D.U. își vor desfășura activitatea în conformitate cu „Metodologia de evaluare și monitorizare" și a „Ghidului pentru constituirea Comitetului de Monitorizare", anexe la prezenta strategie.

Ținând cont de cele prezentate anterior precum și de faptul că au fost îndeplinite toate condițiile necesare aprobării de către Consiliul General a strategiei, în conformitate cu prevederile OUG nr. 57/3.07.2019 privind Codul administrativ, s-a întocmit prezentul raport de specialitate la proiectul de hotărâre pentru aprobarea **Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului București pentru perioada 2021-2030.**

DIRECTOR GENERAL
Gabriela ANCA

DIRECTOR GENERAL ADJUNCT
Coordonator grup de lucru operațional SIDU
Octavian ARON
24.06.

Întocmit,
Expert – Neida ABDULA